[Title page follows Prolegomena].

PROLEGOMENA

IN

BIBLIA POLYGLOTTA

LONDINENSIA MINORA.

PROLEGOMENON I.

SECTIO I.

De Scripturis Sacris, earumque revelatione, indole, scopo, &c.

I. Quærentibus quæ Scripturæ Sacræ sit indoles, quæ fata, atque quis status ejus hodiernus, in primis dispiciendum est, quibus primitùs modis, quibus occasionibus, fuerit patefacta; deindè ad seriora ejus fata progrediendum, atque quærendum, quam crisin Veteres, quam denique recentiores Librarii, instituerint, ejus ad nostra usque tempora servandi gratiâ.

II. In indagandis cujusvis sive gentis sive populi primordiis, huic ferè semper viæ insistere consueti sunt gravissimi Scriptores, ut, statim à parvis initiis incipientes, ad splendidiora quæque progrederentur, donec tandem ad culmen quasi, et fastigium maturitatis ejus virilis, perventum fuerit.* Et ea quidem est rerum humanarum indoles, ut ad majora semper collineet, scientiis artibusque, quæ ad lautiora promovenda tendant, interea adauctis, hominumque commercio longè latèque sparsis. Longè aliter tamen res se habet apud auctores Sacros. Hi namque, nullam humani generis barbariem, nulla mythorum tempora, nulla denique adinventa incrementave humana, agnoscunt; sed omnia, prout à Deo Optimo Maximo primitùs acceperint, ea posteris sarta tecta, nullisque adjumentis exornata, tradiderunt: non modo, ut sacra humanis neutiquam immiscerentur; verum et ea quæ verè Dei fuêrunt, Deo, Deique Populo, ad novissima usque tempora, intemerata servarentur. Nemo, igitur, his ritè perspectis, mirabitur, Scripturam Sacram alio omninò tramite quam qui à profanis itum est progredi; nullasque aut artes, aut scientias agnoscere humanas; nulla eam cujuslibet temporis intervallo incrementa adnotâsse; neque, aut bellicâ virtute, aut philosophicâ subtilitate unquam gloriari. Ejus enim omnia primitùs perfecta, nulli defectui, incremento nulli, obnoxia exstitêre. Nihil dedêrunt, nihil invenêrunt homines, nihil addiderunt, nihil demere ausi sunt. Universa uni Deo unicè tribuerunt, atque proindè sacra servârunt. Quibus igitur cunque modis, humanæ interim, sive artes, sive scientiæ, sive mores, incrementa aut demùm decrementa, acceperint, perindè fuit: scientia divina aliis principiis innixa, vel in eodem permansit gradu, vel, uti Deo Opt. Maximo fuerit visum, luce pleniore collustrata, novas indè vires atque incrementa accepit. Hinc est, ni valdè fallimur, quod apud Scriptores sacros nulli reperiuntur Socrates, Platones, cæterive hujusmodi viri præclari, qui Gentes quondam suâ luce illustrârunt, moribus ornârunt. Nullæ hìc, itaque, quæstiones Academicæ, Philosophicæ, Tusculanæ, obviæ se ferunt; omnia quippe, quæ hominibus de Deo, ejusque erga ipsos voluntate quærentibus, aut prodesse aut obesse potuerint, aliundè exorta esse, apertè docemur: à Dei scilicet voluntatis divinæ revelatione, modo quodam speciali hominibus patefactâ. Sed et res ipsa idem postulat. Nemo enim quærendo, Deum invenire unquam potuit. Opera ejus, uti omnes benè nôrunt, omnium ob oculos proponuntur: sapientiam, potentiam, benevolentiam ejus, cuncti sentiunt, plerique laudant; at nemo est, qui indè ejus de mortalium fatis, de animæ aut immortalitate aut interitu, mentem assequi conjectando, nedum certò scire, queat; quod et Veteres uno ferè ore professi sunt. Si igitur, quicquam de Deo, certò scire mortalibus fuerit concessum; id necessè omninò esse, ut ipse idem patefaceret, res ipsa conclamat: et, si Ille solus hujusce scientiæ fontes aperire potuit, Ille quoque solus eorum incrementa, si qua fortè data fuerint, dedisse oportuit.

III. Ad hæc Religio, siqua vera exstare diceretur, eadem nos sentire coget de omnium fatis, sive docti sive indocti ii fuerint. Plebs enim inculta philosophari, nec unquam potuit, neque poterit. Undè igitur ii ad sectandam virtutem, honestatem, bonitatem, nullis philosophiæ, famæ, consolationibus freti, excitari possint? Eorum virtutibus res angusta domi ut plurimum obstabit; et quum ii longè maximam humani generis constituant partem, rationi haud consentaneum videtur, ut Deus summè misericors, eos omni spe fractos dejectosque derelinquat; verum promissionibus foveat, spe refocillet, fide suffulciat. Si igitur omninò fuit necessè, ut revelatio quædam voluntatis divinæ hominibus facta esset, eorum ut mentes ad cœlestia contemplanda erigerentur; quæramus demum, scientibus nobis quales eæ constitutæ sint, cujusmodi Revelatio ea esse debeat, quæ omnium infirmitatibus remedio esse potuerit.

---

* In recensendâ historiâ Biblicâ, atque exindè Religionis revelatæ, plerique à Mose incipiunt; et quum nonnulla in ejus scriptis ab Ægyptiorum placitis haud valdè aliena reperiant, in id statim incurrunt, ut omnia in ejus Lege invenienda, ab iis derivata fuisse credant: horum in numero Coryphæi, his ultimis demùm sæculis sunt Spencerus noster, Simonius, Michaelis, Eichhornius, et longa præterea series scriptorum, quorum sanè erat meliora videre cæterisque propinare. Faciles enim damus, Israelitas perpaucos in Ægyptum descendisse; atque gens magna factos, Mose duce indè in Canaan intrâsse. Damus, et Abrahamum unum fuisse à Deo vocatum, atque in peculium ejus electum. Quid demum? Non ut indè Religio ortum suum duceret; sed, ut vetus et vera illa Patriarchis primo patefacta, ad posteros in omnibus absoluta transmitteretur. Cum iis Ægyptii sanè potuerunt in nonnullis convenire, cum omnia ii ab Atavis suis acceperant; veruntamen in maximis hi nihil cum Hebræis, Patriarchisve commune habebant. Idololatriæ enim, suisque adinventis, omninò dediti sunt. Cum, igitur de religione verâ loquimur, non de Mosaïcâ tantummodo Revelatione, verba facimus; verum de illâ primævâ, cujus hæc ramus et propago genuina fuit. Eos igitur longè à vero errare asserimus, qui Mosi, nedum Ægyptiis, id adscribunt, quod reverâ multis jam sæculis antè eorum natales, inter mortales propagatum fuit.

IV. Quùm nemo, inquam, extra se, circulosve à naturâ sive potiùs à Deo ipso constitutos, sapere possit; statim patebit, neque quemquam posse novas quasvis accipere notiones, nisi eæ his quoque mediis considerandæ proponantur. Si igitur Deus, mortales de suâ voluntate erudire instituerit, id sive verbis iis jam notis, sive actibus quibusvis, qui rationis conatu inveniri possent, demum effecerit, omninò necessè est. Ponamus præterea, et hoc tàm primo mortalium, quàm posteriori cuivis, æque fuisse necessarium, utroque ad immortalitatem fruendam demùm creato. Et ita omninò statuit Scriptura Sacra. Deus ipse, prout inibi legimus, cum homine primo voluntatem suam, quoad ei usui esse potuerit, verbis communicavit, eamque minis promissionibusque quàm maximis firmavit. In hâc autem lege verbali multa occurrunt, sæpiùsque recurrunt, linguæ involucra; omnia tamen, sive à naturæ ipsius *φαινομένων*, sive ab artibus tum temporis notis, desumpta, atque adeò posteris ea æque ac prioribus, ultimis ac primis mundi hujus incolis, comprehendenda proponuntur. Quod autem ad symbolicum illum docendi morem modumque attinet, qualia sunt acta quædam significantia, in sacrificiis cæterisque ritibus posita, ea sæpè sæpiùs sive ab ipsis actoribus, sive eorum scriptoribus interpretantur, adeò ut is qui in iis hærere videatur, penitùs obcæcatus esse meritò diceretur.

V. A Deo ipso igitur sapienter, næ sapientissimè, provisum est, ut omnes Scripturæ Sacræ figuræ, nullo ferè negotio enodentur: naturæ enim affectus, artesque quæ ad vitam sustentandam necessariæ sunt, omnibus tum temporibus tum locis se sistunt invariabiles atque easdem. Ejus itaque placita universis facillimè se ingerunt: mentesque eorum non modo erudiunt, docent, sed et percellunt, delectant. Plebem eæ simul incultam ac barbaram domant, emolliunt, in altiora evehunt, beatam reddunt: Philosophos, Heroas, virtute plusquàm humanâ, bellicâ, donant: alia iis digniora suggerunt certamina, præmia proponunt meliora, perennioraque, quàm, aut disputationes academicæ, aut victricia unquam suppeditârunt arma. Ita se semper expedit Scriptura Sacra, sive eam, uti antiquissimis quidem temporibus patefacta est, contemplamur, sive posterioribus sub Mose, Prophetis, vel etiam Apostolis, luce majore collustratam. Indoles ejus enim una semper eademque reperitur: humana, philosophica, ethnica, in religione reprobat, damnat: auctoritati verè divinæ ubique innititur; ad miracula disertè provocat, eaque ob oculos omnium, tàm amicorum, quàm inimicorum, doctorum, pariter atque indoctorum, palàm proponit. Longè igitur errârunt viri quidam docti, qui narrationes ejus antiquiores, ad trutinam ethnicorum pensitare voluerunt, easque sub specie quâdam mythorum, locare sategerunt.* In primis enim, Eæ Mythis illis longè sunt antiquiores: rationi igitur longè magis est consentaneum, mythos illos ad Scripturam sacram exigere, quam hanc ad illos. Neque, ut vult Simonius, נְבִיאִים sive Prophetæ, qui publicos quasi oratores egerunt, sub normâ notariorum Ægyptiacorum, qui gentis istius fortassis res gestas scripserint, comprehendi queunt. Illi namque, quæ genti ipsorum futura fuerunt fata, non conjectando, sed minutissimè quæque præsagiendo, apertè dixêrunt: quæ omnia longâ post annorum serie, ita ut illi prædixerant, facta sunt. Et quod maximè mirandum, ea plerumque contra gentis suæ gloriam omninò faciebant: cujusmodi sunt, gentium illa in Ecclesiam vocatio, Israelitarum autem rejectio; Legis Mosaïcæ ritualis origines descripti, simul atque ejus in æternum abrogatio præmonstrata, cæteraque multa, quæ hic loci non est tractare.

VI. Harum tamen rerum exceptiones nonnullæ, à quibusdam iisque haud inferioris subsellii viris, captantur; miraculosas sc. operationes hujusmodi, patrari minimè posse, asserantes: et præterea, hæc si non omnia pleraque tamen, scripto fuisse signata, postquàm res ipsæ ad quas alluditur fuerint gestæ: cætera verò, subtilitatibus quibusdam grammaticis perfacile elui posse. Atqui pace istorum dixerim; Et miraculosas operationes à Deo omnipotente fieri posse; et nihil in eo esse incredibile, ut is qui hominem primo creaverit, cum eo loqui, versari, potuerit; præsertim cum finis quidam, humanas vires longè exsuperans, prospiciebatur: quinetiam id omni fide esse dignissimum, ut genus humanum primitùs hoc modo erudiretur. Ad objectionem alteram; Nemo est qui demonstrare potest, legem Mosaïcam, sc. ritualem, postquàm à novo fœdere in omnibus adimpleta fuisset, de se dixisse, ut postmodùm tandem aboleri necessè esset, nisi antè rem peractam literis fuisset mandata. Judæi enim, qui legis Mosaïcæ exemplaria nobis tradidêrunt, id nunquam testati fuissent: neque, quamdiu fide Judæi manserint, testari poterunt. Moses autem pro his omnibus sapientissimè providebat; et Prophetæ post eum omnes, idem, verbis verò luculentioribus, fecêrunt. Objectionem igitur ipsam, eo consilio tantummodo fuisse cusam asserimus, ut *ὑποθέσει* præstructæ *δεΛεύῃ*, ipsamque *ὑπόθεσιν* omninò esse absurdam. Ad ultimam denique, subtilitates istas grammaticales respicientem, quæ et Prophetas nonnullos Chaldaïzantes, uti dicunt, reprehendit; flocci vix pendere, adfirmare nullus dubito. Regulæ namque istæ grammaticales, Hebraïcæ æque ac Chaldaïcæ linguæ plerumque sunt communes: neque loca quæ illi proferunt id postulant, ut potiùs ad Chaldaïcam quam ad Hebraïcam linguam referantur. Sed dato, non concesso, has minutulas omnes ad suas origines omninò compesci posse. Quid demum? Nonnè pura puta Chaldaïca in vetustissimo libro Hebraïco invenienda, et in Genesews ipsius commentariolis, phrasis יְגַר שָׂהֲדוּתָא† omnium in oculos incurret?‡ Nonne similia in historiâ Jobi amplissimâ segete cumulata? Et, si in cæteris quoque, quid mirum? Abrahamus, gentis Judaïcæ Conditor, ex Ure Chaldæorum in Canaanem commigravit: in ejus itaque familiâ locutiones Chaldaïcæ diutissimè vigere potuêrunt; et indè, ni valdè fallimur, ad longam usque seriem nepotum. Hoc igitur principium firmo talo, vel semel levissimè tactum, stare non potest.

* Admodum argutè sanè Baverus, hâc de re disputans, se expedit. Hermeneut. Sacr. §. 83. "Et enim," inquit ille, "quod inter omnes gentes deprehendimus, absque erroris periculo colligimus, illud quoque inter Hebræos extitisse. Jam vero cum constet, omnium populorum historiam antiquissimam esse mythicam; quis exspectet, solos Hebræos hac regula eximi?" Responderem: Siquidem Hebræi è suo tantummodo cerebello de generis humani fatis edocti, cæteris gentibus religiosiores evasissent, nulla utique dubitationis alea restare potuisset, eos, uti et cæteris accidit, mythis unicè innixos esse. Sed eorum commentarii alia nos omninò edocent: et quum illi nobis ea sistunt, quæ omni procul dubio ex ingenio humano effluere non potuêrunt, rationi consentaneum est ut credamus, Hebræos, eorumque Atavos, Patriarchas sc. populum in omnibus fuisse peculiarem, quicquid, alterâ ex parte, exspectare potuerit Baverus. Quæ Doctiss. Gesenius,[a] cæterique eodem à stirpe, hac de re, incautè coràm protulerint, quùm ea omninò gratis sunt dicta, satiùs est ea gratis negare, quam argumentationis serie falsa esse demonstrare.

[a] Geschichte der Heb. Sprache, &c. p. 26, &c.

† Gen. xxxi. 47.

‡ In hâc suâ Spartâ adornandâ celeberrimus Gesenius, nobisque amicissimus, Professor Hebraïcus Hallensis, etiamnum præ cæteris inclaruit. In suâ Gram. Heb. cui titulus, "Lehrgebäude der Hebräischen Sprache," pp. 134, 370, quædam ad hanc rem spectantia dedit: Lectoremque monuit, ubicunque sc. hujusmodi chaldaïsmi deprehendantur, loca ea seriori ætati esse adscribenda. Regula sat facilis equidem, et facillimè excocta! Atenim verò, exemplorum haud pars minima, è libris iis inibi mutuantur, qui, omnium consensu, antè exilium Babylonicam exarati, atque in manibus gentis Judaïcæ, triti sunt. Omnia, igitur, hâc lege, recentiora atque chaldaïzantia, habenda sunt: testante tamen exemplorum parte haud infimâ, nulla! Huic præterea regulæ innixus, in suâ Linguæ Hebraicæ historiâ, cui nomen vernaculum, "Geschichte der Hebraïschen Sprache," &c. p. 26. Jesaiæ Vaticinia omnia à capite XL. ad LXVI. usque, quod et in Commentariis suis iteratum reperitur, tanquam chaldaïzantia, atque ad ætatem seriorem amandanda, damnat. Psalmos quoque, XLIV. LXXIV. LXXXV. aliosque, in quibus tamen hujusmodi notæ inustæ vix inveniantur, eodem adigit omnes. Hæc sibi gratulari, et pro inventis gloriari, sanè potest Professor Doctissimus; demonstrare verò nunquam poterit: quod et, abjectâ hypothesi suâ verè puerili, vix fieri potest, quin ipse, acumine suo naturali beatus, vel ut Cicero dixerit, penè *divino*, statim agnoscat.

SECTIO II.

De Linguâ quâ primitùs patefactæ sunt Scripturæ Sacræ, ejusque antiquitate, naturâ, atque usu.

I. Quæstio sanè est vexatissima, Quæ, scilicet, fuerit Lingua prima inter mortales usitata. Sunt enim qui eam, quæcunque tandem ea fuerit, penitùs jam excidisse arguunt, ejus nihilominùs nonnulla vestigia in omnibus linguis etiamnum superesse.* Sunt, et qui eam fuisse Chaldaïcam sive Syriacam, Latinam, Sancritam, Hebraïcam; et, uti assolet, ii ferè omnes pro hypothesi quam præstruxerint, strenuè affirmârunt. Scripturæ tamen Sacræ, quamvis quæstionem hancce haud dirimant, eo tamen loquuntur more, ut nonnemo inde concluserit, linguam quâ conscribuntur, esse perantiquam omniumque primam ac matrem. Nomina etenim omnia propria, significantia sunt: אָדָם *Adam, homo* sc. ita nomen suum accepit, quia ex הָאֲדָמָה *Haadama*, sive *humo*, sumptus est: et חַוָּה Havva, *Eva, vivens*, quia mater omnium viventium futura erat; et sic deinceps. Regesserunt tamen nonnulli: hæc omnia ex translatione fieri potuisse, eodem prorsùs modo, ac חַוָּה Eva, à Septuaginta Græcorum interpretibus ζωή, sc. *Vita*, reddita est: ex his itaque haud sequi, Hebraïcam, prout eam hodie habemus, linguam, primam fuisse quâ oracula sacra hominibus tradita sunt, nedum omnium primam; sed aliam fortè jamdudum deperditam. Respondemus, Posse nos equidem ita conjecturis ratiocinari, omniaque quæ unquam exstitere, origini cuivis ignotæ assignare: sed, ni valdè fallimur, hujusmodi principia valdè sunt lubrica atque fallacia, neque usurpanda ni ea necessitas aliqua permagna commendaret. Si, namque, rei cujusvis originem sat probabilem præ manibus habemus, non video quare ad alteram nescio quam, esset fugiendum, nisi ignotiora tanquam gloriosiora, cum notioribus commutare fas esset, atque ideò necessarium. Neque mos est, ut Waltonus noster optimè arguit, apud gravissimos Auctores usitatus, nomina exotica ubique transferre. In paucis equidem, id fieri potest; sed nemo sanus in universis ita unquam fecit, aut postea faciet.

II. Sed, neque ratio ulla fortassè reddi potest, quare ad originem quamlibet ignotam in hâc quæstione esset recurrendum. Lingua Hebraïca, spectatis ejus ætate atque circumstantiis, omnium est sanè antiquissima: neque ulla ubivis gentium cum eâ, hoc respectu, comparari potest. Historia igitur pro illâ strenuè pugnat; et in quæstionibus hujusmodi, hic optimus est testis. Idem omninò comprobabunt tum ejus indoles tum natura, quippè quæ omnium est longè simplicissima. Hanc enim, nulla Grammatistarum distortiones vexant, compositiones arbitrariæ turbant; ad naturam in omnibus ita est comparata, ut leges ejus sint paucissimæ, latissimè tamen sese diffundentes. Et quamquam se valdè copiosam, et ad quæque exprimenda aptissimam se præbeat; vix anomaliis unis laborat, aut extra orbem vel semel gyrare reperitur. De punctis ejus vocalibus atque accentibus rixas movere, permulti pro meritis dudum habuerunt; affirmantes, nullam in iis inesse divinitatem, leges nullas inveniendas; sed omnia à Judæis profecta, atque adeò penitùs esse rejicienda.† At pace eorum dixerimus, Hæc omnia ingenio suo quàm veritati esse viciniora. Simplicius quid, uti nobis videtur, vix excogitari potuit, aut ad leges illas generales in omnibus linguis obvias, convenientius. Aliquas in iis occurrere anomalias nemo inficias iverit, sed hæ ad Librarios potiùs, quam ad Masorethas, sive quicunque vocalia primum Textui apposuerint, referendæ quisque oculatior videbit. Hæc tamen divinæ esse originis, nemo sanus unquàm dixerit: neque, ni valdè fallimur, voces ipsæ revelationis præ se ferre inspirationis notas, dicendæ sunt. Hæc media sunt omninò humana, quæ quidem à scopo suo torqueri possunt: et eheu! sæpissimè ita distorquentur: his tamen mediis quibuscunque spretis, quod et gloriosi nonnulli perfractè faciunt, vix restare locum affirmaremus, ubi quis pedem tutò figere queat.

III. Quæstiones præterea nonnullas, de literarum Hebraïcarum antiquitate moverunt quidam, atque magno eruditionis suæ obtentu illustrârunt; sed, uti nobis videtur, haud magni momenti est ipsa quæstio: concesso enim, literas Hebraïcas antiquiores, ad formas Samariticas hodiernas propiùs accedere, Quid demum? Utræque eandem manifestò sapiunt originem, ut et Simonius benè observavit; et si Hebraïcæ hodiernæ quadratiores assumpserint formas, nullam fortè hinc deprehendendam mutationem notabiliorem, quàm eam quæ inter Græcas Latinasque etiamnum conspicimus. Hæc igitur quæstio accidentiam quandam potiùs, quam originem formarum, respicit: atque res cum ita sit, vix mereri, uti nobis quidem videtur, ut tam rigidè, ne dicamus, tam protervè à Viris doctis exagitaretur.‡ De literarum origine tamen, longè nobis videtur verisimilior eorum opinio qui statuunt, eas primitùs fuisse hieroglyphicas, sive picturas res quodammodo repræsentantes: et, quod nobis fortassis singulare, à mundi primis ætatibus fuisse in usu.§ Utrum verò Deus hanc scribendi, sive potiùs pingendi, artem hominibus primus commonstrasset, sive is experientiâ didicisset, non est nostrum definire: hunc autem primævum fuisse scribendi morem, hæc potissimùm suadent: Literas sc. Hebraïcas ita fuisse formatas, ipsa eorum nomina apertè produnt. Alef enim, hodie א, antiquitùs vero 𐤀, *bovem* atque *ducem* sonuit: quæ et istius caput formâ referre dicitur:‖ progressu tamen temporis, spreto hieroglyphico ejus usu, atque formâ aliquantulum mutatâ, pro aspiratæ lenissimæ notâ usurpata est. Quid simile fortassis de cæteris omnibus dicendum; et si res ita se re verâ habuit; sequetur, minimè esse necessarium ut ad Ægyptios, tanquam artium omnium inventores, pro literarum

---

* Vide Prolegom. Waltoni, 1. § 10, 11. Ubi ex loco malè intellecto, Deut. sc. XXXII. 8. Judæi, uti iis est solenne, probatum eunt, quot olim inter homines fuerint Linguæ. Locus ita se habet. יַצֵּב גְּבֻלֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל qui, ut nobis quidem videtur, ita reddi debet: *Constituit* (altissimus sc.) *terminos Populorum ad* (seu secundum) *enarrationem filiorum Israel*, i. e. quomodo eos enarraverint Scripturæ Sacræ Israelitarum, ita profectò olim dispositi sunt ab Omnipotente Deo. Verbum equidem ספר, *numerare*, sive *enumerare* sæpiùs sonabit; at quum *enumerare*, idem omninò sit ac res enarrare singulatim prout sunt, hoc demùm sensu acceptum est, ut in Psalmo XIX. v. 1. legimus, הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים וגו *Cæli enarrantes sunt* &c. i. e. Sol, Luna, Astra, unumquodque in suo ordine Deum apertè quamvis tacitè prædicunt Potentem, Gloriosum. Scriptura igitur sacra, nihil de numero Populorum definivit, eorum tantummodo in Gentes divisiones recitavit, terminosque literis mandavit; sicuti Gen. cap. X. et alibi legimus. Syrorum opiniones, sibimet semper gratulantium, videantur in Prefatione ad Gram. Syr. Georgii Michaelis Amiræ, Romæ 1596. Biblioth. Orient. Assemani Tom. III. P. 1. p. 214. &c.

† Nihil in scriptis Waltoni, Simonii, aliorumque hominum doctissimorum sæpiùs fortassè recurrit, quàm hujusmodi assertio; Literas sc. אחוי, et his nonnunquam literam ע adscribunt, primitùs apud Hebræos vice vocalium functas fuisse, eodem prorsus modo ac literæ أوي hodie apud Arabes. Hæc tamen omnia, non modo gratis sunt dicta, sed à veritate sunt alienissima. Aliud enim omninò probabit nominum propriorum, apud LXX. interpretes, descriptio, quæ his literis varias tribuere amat vocales: aliud præterea vocum Hebraïcarum in Hexaplari Origeniano exemplari hucusque superstite. Ad Arabum verò, quod attinet, literarum أوي vocalium vice fungentium morem, certissimum est, illos nunquam earum hujusmodi usum agnovisse. Omnia itaque ex opinione, eâque falsâ pendent.

‡ De hâc quæstione videatur omninò B. de Montfaucon in Hexapla Origenis, Auctores præterea à clariss. Wolfio laudati in Biblioth. Heb. Tom. II. p. 623, &c. Critica sacra Baveri Tractat. 1. p. 125. Gesenius Geschichte der Heb. Sprache, p. 140. Lehrgebäude, p. 4.

§ Doctiss. Gesenius, uti mos ejus est, Hebræos, sc. omnia ab Ægyptiis didicisse asserere; literarum usum eos ab Ægyptiis quoque mutuàsse, ex hoc contendit, quod prima earum mentio in Scriptis Mosaïcis circa tempus τῆς ἐξόδȣ occurrit. Sed, si verum est, scripturam apud Patriarchas, primis etiam Mundi ætatibus, quod et nos contendimus, invaluisse, aliter se omninò res habebit: et ad unicum libri Jobi testimonium eum hâc de re provocare, ejus revincendi erroris gratiâ, satis esse credam, donec rationibus firmis hunc librum inter recentiores recenseri debere, probatum dederit.

‖ Geschichte der Hebraischen Sprache, p. 168. &c.

Hebraïcarum formis antiquissimis recurramus, ut nonnulli hodie viri præclari insolentiùs fecêrunt. Antiquiora enim longè sunt Commentaria Hebraïca, ni valdè hallucinamur, quàm Ægyptiaca ulla monumenta, quæ ad nostra usque tempora pervenêrunt. Illa enim, Avorum atque Atavorum Regum Ægyptiorum, non modo natales referunt, sed et ad ipsius mundi primordia surgunt. Verisimile tamen crediderim, literas syllabicas suas accepisse formas, vel Mosis ætate, vel Prophetarum cum Israelitæ Canaanem tenuêrunt. Sed nihil hâc de re definio. Aliud et nos suadet, literas primis etiam temporibus fuisse in usu: Vix enim esse credibile, dixerim, revelationem hominibus primò factam, traditione quâdam tantummodo orali, sive memoritèr, posteris fuisse mandatam. Cum suis ita nunquam egisse videtur Deus Opt. Max. præsertim, cùm promissiones quædam peculiares, quæ forsàn à Patriarchis vix intelligerentur, memoriæ lapsu aut oblivioni tradi, aut saltèm immutari, facillimè potuerint: cujusmodi est ea Evæ, *Mulieris*, scilicet, semen caput serpentis aliquando contusurum. Sed eæ literis mandatæ fuisse, vel nullo interposito miraculo, sanè potuerunt; omniaque, prout se nobis hodiè sistunt, sarta tecta servari.* De punctis præterea vocalibus, dubitandum forsàn, utrum Masorethæ ea primò excogitassent, an verò à temporibus antiquioribus sumpta, in nonnullis ii emendassent, auxissent. Nullâ igitur exstante veritate historicâ, probabilius nobis videtur, puncta quædam fuisse primitùs picta, eo demum fine, ne ambiguitates ullæ in textum obreperent, lectoresque vexarent. Fieri enim potuit ut voces plures, iisdem formis gaudentes quoad literas, variè tamen sonarent, variasque darent significationes; quæ et sensus varios fundere potuerint, unâ tantum auctoris menti in omnibus satisfaciente. In ejusmodi igitur locis, necessè esset punctum addere: cujus significatu semel monstrato, omnis indè ambiguitas postea tolleretur. Et ita profectò veteres Syræ, qui literas suas (quas Estrangelas vocant) ab Hebræis antè Masoretharum tempora mutuati sunt, facere consuevêrunt; quod eorum Exemplaria Manuscripta vetustissima hodieque ostendunt: ita quoque Arabes hodierni plerumque, in scriptis suis difficilioribus, ne Lectores, in mente eorum assequendâ, fortè labantur. In reliquis, vigente linguâ, nulla offendicula Lectores fatigarent, nullæ linguæ ambages aut involucra, quæ mediocriter doctis haud sint facile excutienda: et idem esse sanè potuit hujus rei status apud Hebræos antiquiores, quum demùm orationem syllabicam componere paulò semet adsuevissent. † Si igitur ita se res habuerit, non sunt puncta vocalia omninò nova: quamquam nemo hodie definiverit, quænam antiqua quænam recentiora sint. Usus tamen eorum perantiquus esse videtur; et, si nullam iis vellemus conciliare auctoritatem divinam, experientia tamen nos satis superque docet, ea plerumque sensum textûs verum fundere, et menti divinæ prorsùs esse convenientia. Ubi nihilominùs meliora dare possemus, locique exigentiis convenientiora, ea dare pergamus, nullo hominum perstricti timore. Quid simile, fortassis, de accentibus statuendum; id namque quod vocalia vocibus, ii sententiis, suppeditabant. Sed, quùm pluries in his erratum fuisse à Librariis certò deprehenditur, cautiores esse debemus in iis adjudicandis, Textuque in partes ad eorum nutum dispescendo. In multis tamen, iisque locis difficilioribus, Discentibus pariter ac Doctis ii auxilio esse possunt: et, quùm Rabbinorum Commentarii, multorumque egregiè inter nostros scripta, sine eorum adminiculo vix intelligi possint; permagni interest, ut eorum in Textum sacrum ditiones atque potestates, perspiciantur, dijudicentur.

SECTIO III.

De Sacri Textûs originibus, atque conservatione.

I. Revelationem illam Divinæ voluntatis, quæ ad nostra usque tempora servata est, à Deo ipso manâsse Scriptores ejus Sacri nos disertè docent, et res ipsa idem declarat. Quomodo tamen Ea inter antiquissimos fuerit servata, nullibi docemur: at cùm enumerationes tot familiarum, gentiumque origines, prædictiones præterea peculiares vires humanas omninò exsuperantes, eæque dignissimæ sanè, ut ad novissima usque tempora immutatæ servarentur, documenta hæc antiquissima sistunt; incredibile planè videtur, uti jam observatum, hæc omnia memoriæ humanæ, haud falli nesciæ, fuisse solum consignata.‡ Argumentari solent equidem nonnulli, Hæc ævo Patriarcharum, quorum dies adeò in longum fuêrunt protenti, conservari facillimè potuisse: atque idcircò, Revelationes illas, homini primo cœlitùs datas, paucorum intervallo ad Mosen usque tradi. Tradi, dixerimus, sanè potuerunt: sed, et in multis, maximisque immutari item potuerunt: immò, nullo humanâ mente stabiliore interposito transmittendi medio, verisimillum videbitur, multas magnasque eas subiisse mutationes. Textus ipse tamen validè reclamat; resque ipsæ literis mandatæ nos apertè docent, rem rei non posse exactiùs respondere, quàm eventus in Novo Fœdere proditi, ad prædictiones, temporibus antiquissimis istis factas, in omnibus quadrant. Iis igitur assentire non possumus, qui arguunt, Revelationem temporibus antiquissimis ἄγραφον, sive traditione quâdam servatam, exstitisse: neque possumus quin credamus, hanc doctrinam primò à Judæis eo fuisse consilio cusam, ut auctoritatem traditionum suarum farragini, quam Mishnam vocant, conciliarent; deindè à Pontificiis excitatam, ac redivivam factam, ut Scripturam tandèm sacram ἔγγραφον, tineis blattisque deglutiendam consignarent; suaque placita credentibus, tanquàm oracula divina, impunè propinarent. His igitur positis consequetur, documenta vetustissima sancta, quæ librum Genesewς constituunt, non à Mose primùm, sed à Patriarchis ipsis, scripto fuisse mandata. Mosen ea in volumen istud compegisse probabile, næ verisimillimum, est: quod et nominum quorundam mutationes factæ probatum fortassè dabunt; quarum nonnullas hîc adducere operæ existimavimus pretium fore.

II. In primis quibusdam Genesewς capitibus, nomina sc. יְהוָה et אֱלֹהִים, et nonnunquam composita יְהוָה אֱלֹהִים, scripta reperimus: indè, inter recentiores quidam eò adducti sunt ut crederent, hujusmodi quondam documenta fuisse diversa; atque, uti eorum auctoribus fuerit solenne, nomina supradicta fuisse usurpata. Quærendum tamen, si hoc esset verum, qui fit ut in Exod. c. vi. v. 2. 3, dictum fuerit? אֲנִי יְהוָה׃ וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נֹדַעְתִּי לָהֶם׃ "*Ego sum* Jehovah. *Et visus fui Abrahamo, Isaaco, atque Jacobo, in* (nomine) *El Shaddai*, (i. e. Deus Omnipotens) *at nomine meo Jehovah iis notus non factus sum.*" Si namque in documentis istis, Patriarchis olim patefactis, hoc nomen sæpè occurrisset, qui factum est, ut hisce Patriarchis ignotum fuisse diceretur? Sanè non video. Sin autem statuamus, Deum olim sub nomine El Shaddai Patriarchis innotuisse; verùm à Mose, ne fortè Israelitæ sui temporis idololatriæ dediti, putarent eundem non fuisse Deum

* "Moses vero," verba sunt clarissimi De Rossi, "nonnisi ex præexistentibus actis videtur Genesim consarcinasse, primaque ipsa capita antiquiorem, immo primævam orbis ætatem sapiunt, ac simplicitatem primorum hominum." Proleg. p. viii. Ei tamen in omnibus assentire non possumus affirmanti, (p. vii.) "Acta illa modo fuisse abbreviata, modo suppleta, nonnulla in iis addita, emendata, omissa, mutata, hodierna sacrorum librorum conditio manifestissime evincit." Sunt enim plerumque *gratis dicta*, et *petitionem* principii, ut dicunt, facientia. Mutilata videri sanè possunt acta memorata, sed ea vel à Judæorum Synedriâ, vel à Prophetarum discipulis ita fuisse curtata, nemo est, ni fallimur, qui comprobare possit.

† Videsis Prælectiones meas Hebraïcas, p. 14, &c. (Heb. Lec. London, 1827.)

‡ Omnia Mosi revelatione à Sinai patefacta, multi egregiique nominis viri tenuerunt, atque etiamnum tenent. Videatur Biblioth. Hebr. cl. Wolfii, Tom. II. p. 62, &c.

Patriarchis notum ac Mosi in Monte Sinai patefactum, nomen hocce in multis fuisse mutatum, omnia liquidò constabunt; nullaque hâc saltèm de re, nobis se ingeret, aut intelligendi aut credendi, difficultas. Neque fortassis vocem אֱלֹהִים *Elohim*, satis esse duxerit Moses, in creationis historiâ ponere, aut etiam יְהוָה, voce אֱלֹהִים exclusâ; indè enim fortè concludere potuerint Israelitæ, qui et אֱלֹהִים plures inter idola sua numerârunt, aut hos quoque operi creationis incubuisse; aut etiam, hoc à variis demonibus opus fuisse ad finem perductum: atqui, cum nomina hæc pænè fortuitò, unum pro altero sæpè occurrerint, aut etiam, nonnunquam composita, omnes cavillandi prætextus præcisos fore, omnesque omnem Jehovæ tribuere gloriam cogi, statim videbimus. Has igitur mutationes, divinorumque nominum diversitates, his in locis consultò fuisse factas, nulli dubitamus; et, cùm Moses ad has faciendas auctoritate legitimâ valuit, nemo vitio vertat, hujusmodi mutationes in sacro textu olim fuisse factas. Juvabit etiam fortassis, quasdam tum additiones tum mutationes nominum, quæ Mosi, ceu vetustissimorum documentorum Editori divino, tribuendæ videntur, in medium proferre.* In cap. Gen. xiii. v. 3, bis occurrit nomen compositum בֵּית־אֵל *Beth El;* quod huic loco, uti legimus, longo post tempore à Jacobo, cùm à fratre suo in Charanem fugiebat, fuit impositum. Ibidem versu 10, habemus צֹעַר *Zoar*, tandèm verò ita appellatum in diebus Loti. In capite quoque sequenti, sc. xiv. additiones quasdam, ceu Scholia, textui appositas reperimus, quales sunt, (v. 3.) עֵמֶק הַשִּׂדִּים הוּא יָם הַמֶּלַח "*vallis τῶν Siddim, hoc est,* (hodie sc.) *mare salsum.*" Ver. 6. בְּהַרְרָם שֵׂעִיר "*in monte ipsorum Seir:*" cùm mons Seir postea ita appellatus esset ab Esau hirsuto. In versu denique 8vo. בֶּלַע הִוא צֹעַר *Bela, quæ* (hodie est) *Zoar*. Hujusmodi multa in Pentateucho colligi possunt, quæ Editoris manus, non ut quidam insulsè affirmârunt commentariolas fictitias,† satis clarè produnt. Additamenta itaque, sive mutationes ejusmodi, magno usui esse potuerunt legentibus, cùm nomina ista aut memoriâ exciderint, aut errorem aliquem parere viderentur: et nobis profectò scientiam aliquam, minimè spernendam, suppeditabunt. Sin autem Moses primus, uti Judæi, et post eos multi, credunt, Revelationem literis mandâsset, Qui factum est, aut, ut nomina Dei propria mutarentur, aut denique vetera hæc locorum nomina retenta fuerint? Operam Mosen atque oleum perdidisse necessè est statuamus, si ita se res habuerit; et vetera novis nullo fine immiscuisse, nisi fortassis ut lectoribus suis bilem moveret: quod eum fecisse nemo sanus crediderit, nedum asseruerit.

III. Posito igitur, probatoque, quoad ejus probatione egere videatur, Verbum divinum semper ἔγγραφον exstitisse, atque adeò ad Mosis usque tempora immune fuisse servatum; nobis dispiciendum nunc restat, quibus demum modis, prout historia ejus nos edoceat, in seriora tempora fuerit mandata, ut indè de ejus statu hodierno certiores facti, sententiam proferre possemus.

SECTIO IV.

De sacrarum scripturarum fatis durante Theocratiâ.

I. Israelitis ex Egypto jam egressis, legeque à monte Sinai datâ scriptoque mandatâ; vix restare poterit dubium, quin ea, Theocratiæ saltem temporibus, optimo quo servari potuit jure, fuerit servata; legimus enim, Legis volumen Deo revelante à Mose fuisse scriptum, "Scripsit autem Moses," ait Scriba sacer, "universos sermones Domini." Et rursùs: "Assumensque Volumen fœderis legit audiente populo;" deinde, Sacerdotibus filiisque Levi et senioribus tradidit. "Scripsit itaque Moses legem hanc, et tradidit eam sacerdotibus filiis Levi, qui portabant Arcam fœderis Domini, et cunctis Senioribus Israel." Itemque: "Et septimo quoque anno legi præcepit coràm populo ... et recondi per Levitas in latere Arcæ."—"Postquam ergo scripsit Moses verba Legis hujus in volumine, atque complevit, præcepit Levitis, qui portabant Arcam fœderis Domini, dicens: Tollite librum istum, et ponite eum in latere Arcæ fœderis Domini Dei vestri."‡ Undè clarissimè patet, quamdiu staret gens Judaïca, suisque gauderet Levitis atque Regibus, Legem incolumem, omnique injuriæ omninò imperviam, fore: exemplariaque in privatorum usum descripta, haud multum ab archetypo discrepare posse. Si enim, septimo quoque anno ea publicè prælegebatur, uti anteà dictum, vix fieri potuit, quin exemplaria in plebem longè latéque dispersa, haud indè, siqua fortè irrepserint vitia, corrigerentur: atque adeò Codices sacri, ab omni ferè labe immunes, stante republicâ, conservarentur.

II. Postea verò, ingruente inter Judæos idololatriâ, legis exemplar autographum fuisse è loco suo motum apertè docemur, Sacerdotemque, Hilkias nomine, id reperisse. "Cum efferrent," inquit Scriptor sacer, "pecuniam, quæ illata fuerat in Templum Domini, reperit Hilkias Sacerdos librum legis Domini per manum Moses."§ Et hâc quidem occasione, tanto post intervallo, Legis exemplar hocce coràm populo fuisse prælectum,|| adstantibus tum Hierosolymorum tum Judææ omnibus incolis, apertè dictum est. Legis itaque exemplar, Textumque Sacrum, intemeratum hucusque fuisse servatum, nemo est fortè qui inficias iverit. Atqui, utrum documenta cætera, historica, sc. et lyrica, eâdem industriâ ac religione, custodierint Israelitæ necne, nullibi disertè docemur: eandem tamen de his eos adhibuisse curam, valdè est probabile: Joshua, etenim, postquàm cum iis fœdus coràm pepigerat, sive vetus illud potiùs renovaverat, uti dictum est, verba eorum scripto mandâvit, et in ipso libro legis Dei servâvit.¶ Hinc fortè incœptum, per *librum legis*, omnia documenta sacra, utpotè à viris θεοπνεύστοις scripto mandata, inter Israelitas vocitare, atque omni indè veneratione prosequi. Utut tamen hæc res se habuerit, certum est, hujusmodi documenta coràm Domino fuisse reposita, ut et hic innuit Scriba Divinus; apertéque idem deindè dictum est, de lege Regni sancitâ, quùm Saul in Regem Israelitis primus inunctus esset.**

III. Alia præterea nos suadent, hujusmodi commentaria sive res gestas, sive hymnos quosdam divinos, complectentia, pari propémodum cum ipsâ lege honore, fuisse custodita. In republicâ enim Israeliticâ, omnia sub Dei providentiâ speciali gesta sunt. Notarii eorum publici, si qui fortè exstiterint, Deo Abrahami, tanquam Patrono optimo, subditos semet præbuerunt. Ministri itaque hujusmodi sive Tabernaculo, sive Templo, fuerunt dicati, non tanquam humanæ cuivis institutioni, verum ejusmodi quæ omnibus ætatibus umbram quasi, atque exemplar sese exhiberet, degebant. Hujus igitur populi res gestæ, ita ut leges, sæculis futuris sacratæ, doctrinæque destinatæ; vix aliæ esse potuerunt, nisi quæ à Deo ipso, Virorum θεοπνεύστων ministerio, traderentur, atque imposterum ab omni labe puræ, servarentur. Longè igitur à veritatis scopo erravit Simonius, τοὺς sc. Hebræorum Prophetas, sive נְבִיאִים, ad ethnicorum notariorum officia revocans; cùm ii, quocunque demùm nomine signarentur, ad honores, statui Theocratico omninò accommodatos, erigi debuerint.

IV. Sunt tamen quædam Lectionis varietates huic ætati, ut nonnullis viris doctis placuit, adscribendæ; quæ aliud quidquam suadere videantur, nisi aliquis earum conciliandi modus,

* Ejusmodi mutationes Huetius Esdræ tribuit "qui sacros omnes codices ac libros in unum collegit, recognovit, supplevit, nonnullaque in iis vocabula propter vetustatem, ut Huetii verbis utar," inquit doctissimus De Rossi, "et desuetudinem, ignota trita et usitata voce mutavit." Proleg. p. viii.

† Multi sunt in hujusmodi quæstionibus, ceu auctoritati Scripturæ Sacræ elevantibus, infidelium nonnulli Coryphæi, quorum nomina silentio premere satiùs duco.

‡ Exod. xvii. 14. xxiv. 4, 7. Deut. xxxi. 9, 10, 11, 12, 24, 25, 26.

§ 2 Chron. xxxiv. 14.

|| Ib. v. 30.

¶ Josh. xxiv. 26.

** 1 Sam. x. 25.

reperiri posset. Eæ sunt Lectionis varietates, inter narrationes quasdam historicas, tum in libris Regum et Chronicorum, tum Esdræ et Nehemiæ, necnon Historicorum et Propheticorum, sæpè obviæ; quarum catalogum sat longum contexuit Scharfenbergius, in suâ Criticæ Sacræ Capellanæ editione;* quò et lectorem singula desiderantem remittimus. Ex his tamen multæ, uti et Scharfenbergius ipse vult, oscitationi Librariorum sunt tribuendæ; pars verò longè maxima, non est dissimulandum, Auctoribus ipsis, est referenda. At enim verò, his varietatibus positis, vix sequi, uti nobis videtur, narrationum istarum fides ullo modo fore sublevata. Idem sanè in mente habere potuerunt, posterisque dare, earundem omninò rerum Scriptores, variis alioquin verbis, vario et orationis filo atque ductu, utentes. Hi namque minutiora quæque, illi verò generaliora, scripto potuêrunt mandare, scopo utriusque interea eodem manente: quod et in Evangeliis largâ manu factum deprehenditur. Neque cuiquam miraculo esse debet, auctores sc. Sacros, utpotè literis minimè deditos, artiumque dialecticarum expertes, de rebus quam verbis fuisse magis solicitos. Idem fortè dicendum de varietatibus istis, quæ in Psalmis nonnullis deprehenduntur. Rex enim David, aut quisquis is fuerit, qui odas in historiis obvias, in Templum primus introduxerit; auctoritate sanè eâ polleret, quâ, aut contractiones aut additiones quasdam, musices fortassis studio adductus, iis inferat, non est quod quis hæreat dubius. In antiquiore lectione, sensus sæpiusculè clarior esse videtur: sed vigente linguâ Hebraïcâ, ellipses hodiè obvias, Israelitis nullo negotio fuisse intellectas credibile est. Utraque igitur lectio, in hujusmodi locis, genuina censeri potest: et, quùm altera alteri sæpè interpretationis vice fungi possit, nobis gratitudini, quam vituperii loco, haberi potiùs debet. Præterea liberè scribentibus hoc esse ingenium, hunc modulum, res ipsa monstrabit. Mendacibus necessè est verbis cavere: in verba jurare magistri, nec vel literulâ ab iis, in minimis discrepare. Scriptores verò sacri, quamvis se liberos quoad literarum ductus, ab alterutris profiteantur; in rebus tamen mirificè conspirant: nulla apud eos sententiæ varietas vel in minimis, quamvis ii sententiosissimi sint, deprehenditur: Uni Deo, uni Spirituali Messiæ, se unicè fuisse deditos, unius Spiritûs luce collustratos, eorum commentaria luculentissimè commonstrabunt.

V. Dato igitur, aliquas inter Scriptores Sacros discrepantias olim exstitisse, aut etiam injuriâ temporis in Commentaria eorum irrepsisse; minimè indè eorum auctoritas aut conficitur, aut usus imminuitur: easdem adhuc res gestas narrant, ejusdem Dei notitias, easdem ejus promissiones nobis ac Veteribus propinant. Reipublicæ verò Israeliticæ temporibus, harum varietatum fontes atque origines Sacerdotibus fuisse notas verisimile videtur; atque adeò si eæ veritati obfuturæ illis fuerint visæ, vero est simillimum, nullâ morâ demerentur: et idem prorsùs dicendum de Evangelistis. Si igitur stante Republicâ eâque Theocraticâ, hujus generis varietates nihil veritati, nihil fidei obesse potuerint; neque eæ hodiè, credentibus terrori nè, omnia distraherentur, esse debent.

VI. Ad hæc, transpositiones quasdam, his etiam temporibus fuisse factas, sunt qui autumant.† At, minimè mirandum, Veteres, scrupuloso illo quo Recentiores tenentur rerum ordine, non fuisse strictos; præsertim, cum Orientales nationes ad hodiernum usque diem, extra limites vagari assueti sint, adeò ut hystera protera nonnunquam collocare videantur; et plura ingenio lectoris ordinanda relinquere, quàm quivis apud nos prudens relinquere ausit. Hæ præterea transpositiones, uti vocantur, plerumque ab ingenio asserentis pendent: neque aliundè origines ducunt, quam ex curiosâ atque lubricâ rerum indagine. Speciosiora igitur hæcce, Interpretis industriæ atque judicio relinquenda sunt: quæ, si obvia sese sistant, suis locis nullo negotio digerentur: cæteroquin, utpotè neque fidei neque bonis moribus, adversantia, in medio prout reperirentur, maneant.

SECTIO V.

De statu sacri Textûs, Judæis in Babyloniâ degentibus.

I. Quæ fata subierit Legis exemplar *αὐτόγραφον*, num id in Babylonem asportatum fuerit, an cum Templo sub Nebuchodonosore in cineres fuerit redactum, nemo definire potest. Sunt tamen qui putant, vel Regem Joachimum, vel è Sacerdotibus quendam, id in Babylonem secum portâsse, atque sartum tectum inibi servâsse, donec tandem in Palæstinam rursùs redierint Judæi; hoc præterea ipsum fuisse exemplar, quod Ezra coràm populo legisse perhibent sacræ literæ.‡ Sed, pace tantorum nominum dicendum: hanc sententiam nullibi fundunt Scriptores Sacri; neque, ni valdè fallimur, eâ opus esse, ut indè fides Textûs integritati adstrueretur. Multa exemplaria, tùm à Sacerdotibus, tùm à Plebe Judaïcâ, in captivitatem fuisse deportata, nemo sanus inficeretur: et quum hæc necessariò cum *αὐτογράφῳ* fuerint sæpiùs collata, atque indè magni habita, nullum utique exstare potuit periculum, ut Textus authenticus in Babyloniâ periret. Captivitas ista præterea septuaginta tantum annos duravit: multi idcircò qui Templum primum viserant, fundamenta secundi quoque jacta videbant. Nemo igitur putet exemplaria illa, aut ita vetustate fuisse exesa aut usu trita, ut ex iis exemplar aliquod omni fide dignum, atque omnibus imposterum consulendum, describi non potuerit. Ad hæc, Judæorum quidam ad honores maximos in Babylone pervenêrunt, iisque in Aulâ ipsâ Regiâ usi sunt. Si itaque ii, de Commentariis Sacris suis haud fuissent negligentiores, omnem sanè nacti essent opportunitatem, quæ ad ea aut servanda aut restauranda necessaria fuerit. Daniel in Jeremiæ vaticiniis exercitatissimus evasit, et de lege Mosaïcâ sæpiùs mentionem fecit. Ezram fuisse Scribam in Lege doctissimum, Sacræ literæ ipsæ testantur; eumque, postquàm Judæi in avitas sedes redierant, Levitas Chorosque Templo addictos, in ordines suos ad Scripturarum literam,

---

* Tom. i. pp. 25—56. Aut si magis placeat, pleraque dabunt Biblia Hebraïca à Johanne Jahn, Viennæ an. 1806, in lucem emissa. At quùm Scharfenbergius non paucas addiderit ex suo penu observationes, haud abs re fore si earum quasdam ad trutinam hic revocemus. In p. 45. (in notis) "*Librarios*," inquit, "*sæpissimè pro suo arbitrio textum immutasse;* his specialibus nititur." Sequuntur dein observationes quindecim articulos comprehendentes, quæ, omnes ad unam, *petitionem principii*, uti dicunt Logici, produnt: unam tantum, exempli gratiâ, dabimus, (p. 50.) "Jes. 37. 18. את כל הארצות admodum incommode," inquit ille, "cum sequatur ואת ארצם, rectius 2 Reg. 19. 17. את הגוים." "Criticus," additur, "hunc versum in textu Jesaiæ ad vers. 11, conformavit, quippe cujus argumentum in hoc versu repetitum est." Textus in utroque loco ita se sistit: 2 Reg. 19. 17, הֶחֱרִיבוּ. . . אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם. Jes. 37. 18, הֶחֱרִיבוּ. . . אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת וְאֶת־אַרְצָם Observatio igitur Scharfenbergii in id collimat, quod אַרְצָם in secundo loco, incommodè post הָאֲרָצוֹת locum sibi sortita sit. Dicimus, et pari ratione vocem *ποταμῷ* certè, si non *πάντες*, in Evang. Marc. i. 5, collato cum Matt. iii. 6, incommodè locum obtinuisse; et hujusmodi emendatio critica, ex cerebello Criticastri cujusvis prodiisse dici possit. Ita se habet versus in Matt. *καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτȣ̃ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.* Sed in Marc. *καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.* Sed quis sobrius, ejusmodi crisin Novi Fœderis Textui, applicandam dixerit? Neque quid nobis incommodi, in voce אַרְצָם post הָאֲרָצוֹת videtur inesse, næ loquendi apud Orientales specimen satis aptum elegansque præ se ferre. Ii namque, vocem quamlibet bis in eâdem sententiâ aut phrasi occurrere facientes, necessè ducunt ex his uni, tropicum aliquem sensum adscribere, aut demum aliis vocalibus ornare, cujusmodi sunt חֹמֶר et חֵמָר Gen. xi. 3. Sic etiam in Persicis درد كشيدن bis eodem contextu occurrens, in alterutro loco aut دَرد aut دُرد necesse erit proferre. Videatur Gram. Pers. Jonesii nostri, Edit. 9, pp. 204, 221. Necessè igitur erit, הָאֲרָצוֹת idem significare debere in Jes. ac הַגּוֹיִם in 2 Reg. supra citatis: ni fortè quis, in אַרְצָם figuram Hendiadyn, i. e. *ἓν διὰ δυοῖν*, cognoscere mallet. Hæc fortassè crisi Scharfenbergii satisfacient.

† Dissertatio generalis Kennicotti, parag. 23, &c.

‡ Inter hos Doctiss. Kennicottus adnumeratur: Dissert. Gen. Blanchini in Vulg. Lat. Vindiciæ, p. xiii.

redegisse. Undè fortè concludere licebit, Exemplaria sacra in Babyloniâ minimè in deterius cedere potuisse; verùm suum pristinum in omnibus retinuisse vigorem.

II. Sub idem tempus Judæi, hìc indè in Babyloniâ dispersi, se ad formas literarum Chaldaïcas quadratiores assuefecisse videntur; et, si eorum dictis fidem faciamus, Ezram Scripturarum ἀπόγραφον formis Chaldaïcis, Judæorum in usum exaravit. Sed, cum nulla hâc de re historia ad tempora nostra descendit, veritati fortassè magis erit consentaneum statuere, Ezram saltèm exemplar scripturarum novum authenticum, publicâque auctoritate sancitum, edidisse: et, siqua literarum quoad formas discrepantia verè exstitisset (quod fortè dubitandum,) eum in illas inclinâsse, quæ Populo tunc temporis fuissent notiores. Argumenta ista à multis trita, de vetustate sc. formarum Samaritanarum parvi facimus, eò quod vix ultrà varietates quasdam malè determinatas progrediantur, et nullam præterea sibi veritatem historicam vindicare queant. Waltonus verò noster, qui maximâ hæc diligentiâ doctrinâque tractavit, ex argumentis *à priori* uti dicunt, necnon auctoritate Judaïcâ, sumptis, aliter statuit. "Quod verò," inquit, "dicitur, 'datam esse legem temporibus Ezræ non tantùm scripturâ sed et linguâ Assyriacâ,' non intelligendum est quasi Ezra Legem scripserit in hâc linguâ: sed cùm durante Captivitate Judæi tam linguæ quàm characteris proprii obliti fuissent, et Legem quidam tam linguâ quàm charactere Chaldaïco sibi descripsissent, Ezram Legem linguâ Hebraïcâ, charactere verò Assyriaco, scripsisse; relicto Cuthæis charactere Hebraico, et rejectis exemplaribus quæ linguâ Chaldæâ apud plebem invaluerant: ut explicat R. Japhe. Eodem cap. I. Tract. *Sanhedr.* R. Jose Ezram cum Mose comparans, ut qui dignus esset per cujus manus daretur Israëli nisi Moses eum præcessisset, addit; *quòd licèt non sit data Lex per manum ejus, mutata tamen est* per manum *ejus scriptura, cùm vocetur nomen ejus* אשורית *Assyriaca, quia ascendit cum eis* מאשור, *ex Assyriâ.* Ubi apertè videmus," addit Waltonus, "scripturam Assyriacam, quæ hodiè Hebraïca dicitur, ex Assyriâ sive Babylone cum Ezrâ ascendisse, et ab eo mutatam esse; undè infertur, ante illud tempus apud Judæos in usu fuisse." Proleg. III. § 32. Alio itidem loco, sc. Ib. § 24. "Durante verò Captivitate septuaginta annorum, magnam mutationem subiit" (sc. Lingua Hebraïca:) "adeò ut Judæi, linguæ propriæ obliti, Chaldaïcam cum aliquâ Hebrææ tincturâ post solutam Captivitatem in patriam introduxerint. A quo tempore Hebraïca, postquàm durâsset annos plùs minùs ter mille et quadringentos juxta computum vulgarem, desiit esse vernacula, juxta communem omnium ferè doctorum sententiam. Unde legimus Neh. viii. 7, 8, Ezram et Levitas, cum Legem populo prælegerent eandem exposuisse, et sensum dedisse (linguâ sc. vulgari) ut populus intelligeret. Et hinc erat origo Paraphrasium," &c. Quid statuendum sit de Talmudicis, eorumque à stirpe Judæis recentioribus, omnia pro lubidine sumentibus, aliorum judicio relinquendum puto. Waltono verò dixerim, Non hinc omninò sequi, Paraphrases Chaldaïcas, eo sensu quem is vult, origines suas duxisse: neque is, neque quis alius demonstrare potest, "linguam, sc. vulgarem," eo tempore fuisse Chaldaïcam. Chaldaïcam Judæos juniores haud intellexisse, minimè affirmârim; eos autem Hebraïcam non usque adeò intellexisse, ut legem eâ explanatam non caperent, dixerim neminem esse qui probatum dabit. In morem enim apud Hebræos venerat, et id fortè ante ipsam in Babyloniam deportationem, Sacerdotes, aut etiam quemvis alium, lege prælectâ, explanationes voce factas populo dare. Hujusmodi quid fecisse legimus et Dominum ipsum nostrum Jesum, (Luc. iv. 17, 21.) pericope quippe ex Jesaiâ prælectâ, is statim expositionem dedit; et idem Apostolum (Act. xiii. 15, 17.) fecisse docemur. Hæ igitur expositiones promptè atque ex tempore factæ sunt, non è quâvis versione, aut oratione anteà sarcinatâ, prolatæ. Ac mos populo concionandi idem fuit primitùs, qui, et mutato paululum apud nos ritu, in hodiernum usque diem manet. Ultrà tamen progreditur Waltonus (Proleg. xii. § 7.) "*Certum*," inquit, "itaque *videtur*, fuisse Paraphrases hìc loci Chaldaïcas publicè prælectas." Dixerim tamen, quî hocce *certum videretur* sanè nescio; ei forte *probabile* videri potuit, *certum* nunquam. Neque probabile est, ut benè monuit Simonius,* has paraphrases unquam publicè fuisse prælectas: neque quis Talmudicorum, aut etiam Judæorum recentiorum, id affirmavit. Paraphrases hasce in Scholis,† vel etiam in Synagogis, cum eæ usui Scholarum destinatæ fuerint, prælectas esse, nemo fortassis inficiabitur: et Judæos, tum ante tum post captivitatem Babylonicam, juventutem suam ita instituisse, sanè verisimillimum est.

III. Sed, et paucis interjectis, idem dabit Waltonus: "Et quidem," inquit ille (Prol. xii. § 7.) "videtur Levitas et Scribas, quibus hoc munus impositum fuit synagogis operam dare et sabbatinis lectionibus interesse, post contextum Hebræum ab ordinario Lectore prælectum, sensum et interpretationem ejus linguâ populo notâ (præsertim Chaldaïcâ) secundum talentum sibi datum, prout sensus in Lege exercitatos habuerunt, dedisse: Et paulò post in verbis Maimondis ait, (in Tephil xii.) "*à diebus Ezræ consueverunt habere interpretem, qui populo id interpretaretur quod lector ex Lege prælegit, ut sensum verborum intelligeret.*" Addit Waltonus "Videmus hìc interpretem lectori opponi, quasi diversum: cùm tamen si certæ alicui versioni adstrictus fuisset, ipse alius non fuisset à lectore; cùm quod unus ex codice Hebræo alius ex Chaldaïco legeret, undè duo essent lectores, non 'lector' et 'interpres.'"

IV. Maimonides, igitur, sensu prorsùs alieno à Waltoniono, verba Ezræ accepisse videtur: quæ cum ita sint, vix necessè videbitur statuere, prælectiones publicas Paraphrasium Chaldaïcas indè à temporibus Ezræ in usu fuisse: neque nobis verisimile est, interpretationes istas publicas tunc primùm in usu fuisse; expositiones autem quasdam à Doctoribus Ecclesiæ Judaïcæ à temporibus antiquissimis habitas fuisse. Dabimus præterea haud inviti, expositiones sive conciones hasce populo fuisse datas, linguâ iis aut vernaculâ aut saltèm bene notâ: alioquin nulli iis omninò essent frugi: at has temporibus Ezræ omni proculdubio fuisse Chaldaïcas, non dabimus, donec tandem argumentis validioribus probatum detur. Loco, præterea, suprà citato, non dicitur מְפָרַשׁ אֲרָמִית, *apertè Aramaïcè*, ut sæpè apud Danielem et Ezram monemur, ubi nulla equidem restare potest quæstio, quin Chaldaïcè res acta esset; sed sensum tantummodo fuisse datum.

V. Aliud est autem argumentum à clarissimo Lœschero propositum, idque nulla, uti nobis videtur, arte eluendum. "Accedit," inquit, "quod Libri sacri post reditum ebraïcè scripti sunt, v. gr. Haggæi, Zachariæ et Malachiæ vaticinia, Esræ et Nehemiæ libri, quos linguâ populo ignotâ, cum populi causâ conscripti, consignatos esse, fidem nullam merebitur. Et cur vates isti ebraïcè allocuti populum creduntur, si intelligi ab illo non potuerunt?" (De causis Ling. Ebr. p. 68.) Respondebit Waltonus his ipsius verbis: (Proleg. xii. § 1.) "Multi quidem Judæorum reducum, præsertim ætate grandiores, Sacerdotes etiam et Scribæ Hebræam adhùc retinebant: *undè erat, quod Prophetæ Posteriores* vaticinia sua majorum suorum linguâ scripserint; in usum tamen plebis, cujus ignorantiæ necessariò consulendum erat, ut Scripturas intelligerent,

* Histoire critique du Vieux Test.

† Si præterea fidem dare traditionibus Judaïcis fas esset, scholas habuerunt Judæi in Babyloniâ sat celebres, etiam à temporibus deportationis institutas. "Quum deportaretur captivus populus in Babyloniam" (verba sunt R. Mosis Mikkoti), "ab eo tempore et deinceps Schola sapientiæ non recessit ab urbe Nahardea, quæ sita est ad flumen Euphratis, &c." Videsis Buxtorfii Tiberiadem. Cap. VI.

dum in synagogis et in Templis perlegerentur, introductæ sunt Targumim, sive explicationes linguâ illi notâ, sc. Chaldaïcâ, sive (quæ eadem fuit) Syriacâ." Et rursùs: (sc. Proleg. iii. § 24.) "Non mirandum itaque est, Prophetas ultimos prophetias suas Hebraïcè ex maximâ parte (nam quædam sunt Chaldaïca apud Ezram et Danielem) conscripsisse: cùm omnes reliqui libri sacri eodem idiomate conscripti fuerint, et nunquam defuerint ex Sacerdotibus aliisque, qui linguam hanc tenebant, et Scripturas populo explicare poterant." Sed aqua, ni fallimur, in multis hisce hærebit. Vix enim mihi persuadere possum, Prophetas posteriores, Sacerdotum majorumque natu gratiâ, libros suos Hebraïco idiomate exarâsse, cum id parùm intellexissent alii: neque cuiquam satisfacere eò, sc. quod, aut Sacerdotes illud calluerint, aut reliqui libri sacri in eo exarati fuerint, idcircò eos linguam jam demortuam in usum adhibuisse. His enim rationibus ducti arguere possimus; Si nimirum Prophetæ uspiam exstiterint, Hebraïco eos idiomate scripsisse esset necessè; quia namque, nonnulli hinc indè reperirentur, qui id populo explanare possent. At si necessè esset, ut hæc Hebraïcè, ut cum prioribus libris conspirarent, scriberentur; quærere forsàn quis haud insolenter pergeret, Quare demùm Græcè suos commentarios scripsêre Evangelistæ atque Apostoli? Nonnè omnium in oculos incurret, eos Græcâ linguâ usos fuisse, quia ea plerisque, saltèm ipsorum ætate, erat vernacula? Et pari ratione, Prophetas suprà laudatos, Hebraïcum usurpatos fuisse idioma verisimillimum est; quia sc. tunc temporis id inter suos viguerit: non, ut Waltonus dormitans voluit, ut Sacerdotum Philologiæ, aut etiam convenientiæ cuidam inter libros sacros imposterum servandæ, consulerent. Aliud et notandum: Targumim sc. de quibus suprà Waltonus, nullibi, his temporibus exstabant; ea namque Machabæorum tempora non videbant: neque, si Judæis adstipulemur, scripto mandata sunt, multos autè C. N. annos. Quî demùm ea, populi instruendi gratiâ, publicè prælegerentur sanè non video; nec Waltonus ipse, si rem ulteriùs perpendisset, aut vidisset, aut scripto mandâsset. Verisimillimum igitur nobis videtur, Linguam Hebræam adhuc inter populum à Babyloniâ reducem viguisse; atque Ezram et Collegas ejus, expositiones suprà notatas, non Chaldaïcè sed Hebraïcè coràm dedisse.

VI. Neque satis sibi constat Waltonus, statuens Ezram formas literarum Hebraïcarum antiquissimas in Judæam revertentem, cum recentioribus Chaldaïcis immutâsse. Si enim Vulgus Scripturas Hebraïco idiomate conscriptas legere non potuit, cui demùm bono ille literarum formas mutavit? Doctorum gratiâ id factum nemo fortassis affirmaverit; ii enim formas antiquas legere potuerunt, sensumque publicè populo dare: atqui Plebi idiomatis Hebraïci omninò rudi, infructuosum esset; quippe qui, formis literarum mutatis, textum tamen ipsum Hebraïcum intelligere non potuerit. Longè meliùs de his, uti nobis videtur, Lœscherus disseruit. "*Duobus*," inquit, "post reditum è captivitate Babylonicâ *seculis*, seculo nempe Zorobabelis et Esræ, Ebraïsmus in gente Judæorum conservatus est, et *tertio* sequentibusque res aliter se habere cœpit. Tres velut factiones (sectas enim appellare indoles rerum vetat) tum in apricum prodiere, Chaldaïca, Hierosolymitana, et Græca." "Chaldaïca factio," addit Ille, "eos complectebatur Judæos, qui in Chaldæâ, Persiâ, Mediâ, ac Mesopotamiâ, intermisso in patriam reditu, remanserunt, Regumque Parthorum beneficio sacra libertatemque tuiti sunt, ac scholas celebres Babylone, Susis, et aliis locis habuerunt, &c." Hæc nobis veritati omninò consentanea videntur, præsertim, cum certò certius est, Judæorum partem prægrandem non cum Ezrâ aut Nehemiâ in Judæam fuisse reversam: ultrà namque quinquaginta millia, eorum numeri non assurgunt. Et si hi, sedes suas Babylonicas tanquam potiores existimârint, sequi videtur, beneficio Regum suprà memoratorum, eos eò fuisse adductos, ut in Judæam cum fratribus suis haud reverterentur.

VII. Pergit Lœscherus, (quod et nobis dignum videtur ut exscribatur) "Secunda factio erat Judæorum Hierosolymitarum, sive eorum, qui in Palæstinâ et Syriâ finitimâ habitabant, qui se omnium nobilissimos existimabant, dialectoque utebantur non purè Targumicâ,* qualem ex captivitate reportaverant, sed Aramæorum occidentalium, sive Syrorum, dictionibus permixtâ, undè Syro-Chaldaica, sive Hierosolymitana, aut, ubi impurissima est, Damascena nominatur, &c." (p. 73.) "Tertia," addit ille, "factio est Judæorum per Imperii Romani provincias, speciatim Ægyptum, Asiam Minorem, Phrygiam, Pontum, Græciam, Illyricum, Siciliam, ipsamque Italiam habitantium, qui dispersorum nomine censebantur. Hi Græcam adoptarunt Linguam, usu, videlicet, in illis regionibus receptissimam, undè etiam Hellenistæ dicti sunt.... Inter hos Ægyptii excellebant, dispersorum sanè principes: hi, eorumque imitatione ducti reliqui, adamare cœperunt Græcorum Philosophiam, maximè Pythagoricam et Platonicam, ad ejus genium Theologiam suam et sacrarum literarum interpretationem applicârunt, ut, relictâ simplici et puriori doctrinâ, nova inauditaque mysteria, quæ Platonem sapiebant, in iisdem quærerent.... Quæ vera est origo Cabbalæ, quàm realem vocant, traditionem à Mose usque acceptam mentientis, &c." Hæ, uti nobis quidem videtur, origines sunt sat probabiles, tum dialectorum inter Judæos hujusce periodi usitatarum, tum opinionum inter eos tàm longè latèque vigentium. Sed et adnotare juvabit, fuisse etiam in Judæâ, à tempore captivitatis, haud paucos tàm incolas, quàm ex Babylone advenas; quibus inter se permixtis, vix aliò res recidere potuit, quin nova exindè Chaldæo-Hierosolymitana dialectus excuderetur: quæ forsàn eadem ac Galilæa tempore Domini nostri. Ii enim, hinc indè dispersi, ut fruges colligerent atque arva seminarent, in urbibus raro reperti sunt: undè et linguâ incultâ atque horridâ eos usos fuisse verisimile est. Lingua itaque sancta in Babyloniâ non fuisse deperdita, nobis pro rato compertoque habetur; eam verò pedetentim cum Chaldaïcâ, Græcâ, atque Latinâ, commixtam atque ideò corruptam evasisse, utrâque largimur manu: temporis denique decursu, et ut res postulabat, Targumim seu versiones istæ Chaldaïcæ, dialecto sc. magis minusve purâ, in lucem emissæ sunt, et in Scholis utendæ collocatæ, nunquam tamen in Synagogis coram populo publicè legendæ.

VIII. Ex his fortè colligere licebit, Judæos, linguâ ipsorum in desuetudinem jam vergente, minimè Scripturarum suarum fuisse immemores; verùm eos, tum populum orali quâdam facultate instruxisse ut et mos anteà fuerat, tum commentarios indies, quibus Discipuli ipsorum erudirentur, ex industriâ composuisse, posterisque, ut sensus genuini S. S. servarentur, mandâsse. His præterea temporibus, minùs idololatriæ dediti sunt Judæi quàm antea fuerant; ad sectas fovendas verò longè procliviores: undè forsàn concludamus, literas ipsas sacras multò fuisse tutiores, ferventibus utrimque partibus, quàm genuinæ earum interpretationes, ut servarentur. Et res prorsùs se ita habebat: scrupulosiores enim longè quam honestiores fuêrunt hujusce temporis Judæi. Cœlestia ii cum terrenis haud inviti mutabant; scitis philosophicis, aut etiam mysticis, se omninò dabant: truculentiores facti in sacris, quam in profanis quemquam esse, leges humanæ sinebant.

* Hâc dialecto conscripta fuisse Evangelia Syriaca Hierosolymitana, quorum notitiam primò publici juris fecit Adlerus, omninò videtur. Hanc et ille Hierosolymitanam appellavit, iisdem fortè ductus rationibus ac Lœscherus, quia sc. dialectus hæcce impurè exstitisse, atque ex pluribus fuisse facta, visa est. Vide Adlerum de versionibus Syriacis, Lib. III. Hafniæ 1789.

SECTIO VI.

De Christianismi ortu, ejusque in Sacras literas vi effectrice.

I. Volventibus dein sæculis, nova inter Judæos gens nomen sibi vindicavit, cujus Christus Dominus noster se Ducem atque Doctorem præbuit. Is tamen, cùm nullâ esset gloriâ aut pompâ terrenâ stipatus, haud multùm istorum magnates vexâsse videtur, donec tandem miraculis palàm factis clarus evadere incœperat: nonnullis, iisque magni nominis viris, ad partem ejus adstrictis, cæteris verò reclamantibus. Atque isthùc res progrediebatur, ut tandem ii Jesum captum cruci affigebant, vitâque spoliebant. Posthâc verò Discipuli ejus novas vires accipiebant, ita ut non in Judæâ atque ipsis Hierosolymis modo, nomen ejus palàm profitebantur, affirmantes eum jam à mortuis resurrexisse; verùm etiam in partes exteras, ubicumque Judæorum synagogæ reperirentur, profecti, ibi coram omnibus disputabant: ostendentes hunc Jesum, quem et illi crucifixerant, esse ipsum Messiam à Prophetis jamdudum prædictum. Ad hæc, Judæos inscitiæ reos, in Scripturis suis sacris explicandis, strenuè peragebant; et, quod miraculi est insigne documentum, quamvis ii ex plebe indocti atque sermonis valdè essent rudes; eo tamen successu se ad sacras literas explicandas contulêre, ut nemo non profiteri cogeretur, eos omnibus sc. numeris, genti Judaïcæ, hâc palæstrâ evasisse superiores. Sed, neque ii Judæis modo de erroribus suis revincendis contenti sunt, ad gentes exteras quoque proficiscebantur, hominesque ad veritatis divinæ agnitionem invitabant, hortabantur: donec tandem res eo usque processit, ut in ipsâ Cæsaris Aulâ, multi Jesu crucifixo nomen dederint. Ad hæc perficienda, multis sanè gaudebant charismatibus divinis, qualia sunt linguarum dona, ægrotorum curandi, atque mortuorum in vitam revocandi, facultates, rerumque futurarum edendi prædictiones.

II. Hæc quum ita se habuerint, Judæi, uti par est, vires omnes intendebant, ut tum suos tum cæteros ad partes ipsorum tuendas conciliarent. Textum igitur sacram illustrare denuò cœpêrunt, glossas addere; commentariis, traditionibus, et Masorâ in longum productâ, exornare. In scholis suis in Palæstinâ et Babyloniâ rem Grammaticam, Hermeneuticam, Criticam, impensè urgebant: quas et haud multum post, in Hispaniâ, ad culmen usque suum evexêrunt. Opera eorum ferè omnia, his sæculis in lucem emissa, ad manus nostras usque pervenêrunt; et, si de his judicium ferre liceat, Eos dixerimus in sacris literis tractandis fuisse equidem doctos, at sat protervos, pueriles, tortuosos; nusquam tamen eo usque sacrilegas in Scripturas sacras immisisse manus, ut datâ operâ eas corruperint. Et, quod maximè notandum, Dominus noster Christus, quamvis is acerrimè in Judæos nonnunquam invexerit, nunquam tamen eos, ceu sacrarum literarum corruptores, ita accusavit ut eos earum immutandi reos perageret. Scripturas item, quas et hodiè habemus, ipse locis pænè innumeris laudavit, in medium protulit, explanavit. Idem sanè fecêrunt Discipuli ejus Apostoli, eâtenus, ut vel in Novo fœdere solo, lineamenta totius ferè Veteris, deprehendere videamur. Post eos demùm, idem fecêrunt Ecclesiæ Christianæ Patres omnes; et quamvis ii nonnunquàm, Judæos ceu Scripturæ Sacræ corruptores, incusaverint, uti posteà videbimus; nullibi tamen apertè affirmârunt, eos archetypum Hebraïcum vel in verbulo corrupisse: quæ autem dixêrunt omnia, aut in Commentaria, aut versiones Judæorum perversas, aut etiam in Septuaginta Viralem, perpetuò cadunt.

SECTIO VII.

De Masoræ origine et incrementis.

I. Quamvis nos multa contra Judæos proferre Christiani meritò solemus, non omnia tamen quæ ii, Scripturæ sacræ studio ducti, fecerint, improbanda sunt. Iis equidem primitùs tradita sunt oracula Dei; et, si in permultis se pervicaces præbuerint, in nonnullis tamen fideles deprehenduntur: atque eo nomine prosequendi, honorandi. Textum etenim ii sacrum, quoad ejus vires potuerint humanæ, in manus nostras incolumem dedêrunt: et quamvis sæpè ii proterviùs sudâsse videantur, id fortè partium studio magis, quàm inscitiæ eorum tribuendum, atque idcircò magis dolendum. Hoc de *Masorâ*, ni fallimur, generatim dicendum: Opus esse equidem humanas vires pænè exsuperans; in multis bonum atque habile, in cæteris verò perturbatum, usuique malè accommodatum.

II. A quo, aut quando, demùm hoc inchoatum fuerit opus, nemo definiverit. Judæi id uno ferè ore ad Ezram, Synagogamque sub eo magnam, ut loqui amant, referunt. Elias verò Levita, et qui ab eo sunt, Doctoribus Scholæ Tiberiensis tribuunt, utrique fortassè conjecturis nimis indulgentes. In argumento tamen hujusmodi, omni historicâ veritate destituto, licebit et nobis conjecturis modestè uti. Exemplari igitur, dixerimus, Legis Mosaïcæ amisso, nulloque manente inter populum Prophetâ, atque linguâ sanctâ indies in desuetudinem vergente, perquam verisimile nobis videtur, tum Doctores Judaïcos, tum privatos, incœpisse notas quasdam grammaticales, lectionisque varietates, si quas fortè invenissent, in librorum suorum margine adnotare. Neque hoc, uti videtur, ætatem Ezræ attigit, neque ad Tiberiensium sæculum moram trahebat: medium fortassis occupavit locum, vel potiùs ad Ezram propiùs accedens. Varietates quasdam Hebraïco textui irrepsisse, jam ante C. N. sæculum Septuaginta viralis versio testari videtur: quamvis eas nullibi, quoad textum Hebraïcum, notaverit Hieronymus. Et quùm satis certò scimus Syros, Hellenistasque Judæos, versiones novas ex exemplaribus in Judæâ usitatis excudisse, easque in multis à Septuaginta Virali discrepâsse; nullus fortè restabit dubitandi locus, exemplaria, sc. in Judæâ, Egyptoque habita, in nonnullis quoque variâsse.

III. Judæi Alexandrini, uti omnes nôrunt, jam ferè ab Alexandri ipsius tempore, à fratribus suis in Judæâ amoti, separatas atque distinctas fovebant scholas. Cujusmodi exemplaria Hebraïca in Egyptum secum primo portaverint Judæi, nemo dixerit: veritati tamen haud alienum videtur, eos illùc migrantes, exemplar aliquod vetustum viæ comitem fecisse, atque in Synagogâ, more antiquo, collocâsse. Ex alterâ verò parte, Palæstinenses, alteram jam constituentes scholam, et fortassis de exemplaribus ipsorum curiosiores, Masoram quandam diù exercuisse, notasque quasdam grammaticales, Judæis Egyptiis ignotas atque ab illorum placitis alienissimas, in libris suis adnotâsse, sanè potuerunt. Idem accidere potuit et Samaritis, utpote à Judæis Palæstinæ exosis abalienatisque. Varietates igitur lectionis, quæ inter Septuaginta viralem versionem, et textum Samaritanum Pentateuchi; itidem inter versiones in Palæstinâ primitùs factas, textumque hodiernum Masorethicum, deprehenduntur; omnes, ni fallimur, hujusmodi origini tribui possunt ac debent. Sed juvabit, quod et satis certò scimus, adnotare, inter Samaritas Judæosque Alexandrinos, aliquod accidisse commercium; atque ideò, haud absimile erit, eorum inter se exemplaria aliquando fuisse collata, et ut conspirarent quoad maxima facta. His demùm perpensis apparebit: Judæos Palæstinenses, non modò in lectionis aliquâ varietate ab Egyptiis necessariò discrepasse, verùm apparatu Grammatico Hermeneuticoque, in multis distasse. Et hujusmodi sanè varietates deprehenduntur. In maximis tamen Religionis veritatibus, amicissimè conveniunt: eundem Messiam prædicunt: easdem vivendi regulas, spes, promissiones, proponunt: indè, et Patres Septuaginta usurpare, Judæos pervicacitatis arguere, evincere, Ecclesiam ædificare, verbumque eam verè divinum complecti, asseverare solebant. Judæi verò, alterâ parte, verbum verè divinum atque intemeratum, apud se solos adservari asserebant; ita ut meram logomachiam veritatis jacula evitantes, coràm obtendebant.

IV. Sin igitur dabimus, pauculas varietates lectionis Hebraïcæ, ab Ezræ ferè temporibus exstitisse, quod fortè probabile videatur,* Judæos verò Palæstinenses vitiosiores adnotâsse, atque indè eas cavisse; Egyptios autem, et Samaritas, has omnes in Textum recepisse, aliis indies ingruentibus, novamque præterea eos Scholam quoad Grammaticen, Hermeneuticamque, stitisse; originem varietatis omnis, ni valdè fallimur, satis probabilem tutamque habebimus: Judæis haud nimis tribuentes, neque Egyptiis, Samaritisve, id eripientes quod iis dare oporteat.

V. Quæ sequuntur loca, argumenta hæcce quodammodo illustrare possunt: et eo consilio data sunt, non ut Studiosi harum rerum parùm exercitati, specie veritatis quàm veritate ipsâ potiùs, quod et alioquin accidere possit, alantur; verùm ut dicta pensiculatè ponderent, sententiamque suam tutiùs forment, proferant. Crises à Capello Simonioque adductas, missas facimus, utpote quæ in eorum Libris videantur.

GENESIS.—CAP. I.

2. Ἡ *δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος*, quæ in Hebraïcis ita se habent, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ. Quomodo *ἀόρατος* cum voce Hebraicâ תֹהוּ conveniret, nemo adhuc divinando assequutus est; neque, quæ varietas esse potuit lectionis, Capellus Lynceus iste. Notandum verò Alexandrinos non omninò Atticè fuisse locutos, neque semper justos vocum sensus fuisse asservatos, ut et benè monuit Simonius. Itala vetus vocem *ἀόρατος*, per "*invisibilis*" reddidit, quæ nullum omninò sensum fundit; nisi quis quid *incompositum*, eodemque tempore *invisibile*, in mente concipere queat, quod nos minimè posse ultrò fatemur. Vox fortassè *ἀόρατος*, ii non ab *ὁράω* deduxêrunt, verùm ab *ὅρος* terminus, limes, &c. ita ut *ἀόρατος*† idem significaret atque *ἀόριστος*, *indefinitus*, *indeterminatus*, &c. Locus igitur sonabit, *Terra autem erat indeterminata et incomposita*, eodem sanè sensu ac Hebraïcum suprà citatum. Hîc loci igitur nulla extabat lectionis varietas.

6. *καὶ ἐγένετο οὕτως*, transposita sunt à fine versûs septimi.

8. *καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν*, non sunt in Hebraïco neque Samaritano, neque versionum antiquarum quâvis: mera igitur sunt Librarii additamenta.

9. *εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά· καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά.* Hîc nulla lectionis Hebraïcæ varietas deprehendenda; sed duæ ejusdem loci versiones confusæ: et, ni fallimur, interpres semet etymologicè hic ludentem proponit: יִקָּווּ enim, primò per *συναχθήτω* redditum est, deindè מָקוֹם אֶחָד per *συναγωγὴν μίαν* et *τὰς συναγωγὰς αὐτῶν*. In ultimâ interpretatione, מָקוֹם aliter punctatam sc. מִקְוָם reddidêrunt, ut *τῷ* יִקָּווּ in versûs initio etymologicè responderet, cætera omnia confusioni Librarii ascribenda sunt; non lectionis Hebraïcæ varietati.

11. *κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα.* Nulla est hîc in Archetypo varietas lectionis, neque in versione ullâ, si Syriacam excipiamus, quæ *κατὰ γένος* habet in phrasi ܒܕܡܘܬܗ, quod à Græcâ mutuari potuit. Sunt omnia igitur additamenta à Librario aliquo illata.

12. *καθ' ὁμοιότητα.....κατὰ γένος.* Hæc à Librario indocto festinanteque omnia originem ducunt, nullo aut codice Hebraïco, aut versione antiquâ, adstipulante.

14. *φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς*, et in codice Alexandrino, *φαῦσιν τῆς γῆς, καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.* In Samaritano לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, cum codice Vaticano, sed malè; quia eadem versu proximo sequente repetuntur. Quæ redundant in codice Alexandrino, ea Librario omninò tribuenda sunt. Aquila cum Hebraïco consentit.

20. *καὶ ἐγένετο οὕτως*, redundant; et à Librario dormitante addita sunt.

24. *κατὰ γένος*, Heb. Samar. Syr. &c. לְמִינָהּ i. e. *κατὰ γένος αὐτοῦ*, amissa igitur est vox *αὐτοῦ*, nulla autem lectionis varietas concipi in textu archetypo debet: et idem dicendum in secundo loco: nisi fortè ה finalem ceu formativam, et sine mappic (.), legerint. In ver. 25. habent *γενὸς αὐτῶν*, fortè pro *αὐτοῦ*, et iterum *γένος*, ubi Alexandrinus habet *γενὸς αὐτῶν*.

26. *ὁμοίωσιν* pro *ὁμοίωσιν ἡμέτεραν*, quod Interpreti fortassis tribuendum, ne Græcismum suum, pronominum repetitione, horridum redderet.

27. *εἰκόνα θεοῦ*, pro *εἰκόνα αὐτοῦ*, reverentiæ fortassis in Deum gratiâ: nulla, igitur in Archetypo eorum, fingenda est hîc varietas.

28. *λέγων*, pro *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ θεὸς*, וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים adstipulante etiam Samaritano: fuisse hanc igitur Librarii omissionem arbitremur.

ib. *καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων*, mera sunt Librariorum additamenta omnia.

29. *σπόριμον*, in primo loco textum onerat, et idcircò pro spurio habendum.

CAP. II.

1. *ὁ κόσμος αὐτῶν*, Heb. צְבָאָם, quæ Recentiores reddunt, *exercitus eorum; οἱ ὁ* verò radicem, idem ac צְבִי *decus, pulchritudo*, significantem, accepêrunt; et cum ظَبْي Arabum, i. e. *capreolus*, &c. convenientem. Radices præterea cognatæ sunt צבא יצב מצב: et, quoniam hæ ordinandi notiones complecti videntur, exercitus fortè indè nomen accepit, utpote quid ordinatum, seu in ordinem redactum, significans. Et si ita se res habuerit, *οἱ ὁ* primariam, Recentiores autem secundariam, vocis significationem usurpati sunt.

2. *ἐν τῇ ἡμέρα τῇ ἕκτῃ*, Heb. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, in die septimo. Cum Græcâ sunt Textus et Versio Samaritanorum, necnon Syriaca: cæteræ cum Archetypo conspirant. Locus est ab interpretibus diù multumque vexatus; sed, ni valde hallucinamur, Græca, cum sequacibus suis, manum sapiunt emendatricem. Locum, apud Samaritas à Grammatistâ quodam, hoc modo fuisse refictum, arbitror: Hebraïca ita se habent: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, quæ mihi sonant: *Et perfectum edixit Deus, die septimo, opus suum*, &c. Nullus enim dubito, quin וַיְכַל in eo sensu accipi debeat, (Videantur omninò Prælectiones meas Grammaticales, p. 112,) ut sc. opus jam perfectum prædicetur: eodem sensu, et Alexandrinos Judæos *συνετέλεσεν* accepisse puto; utpote Hebræis Græcè loquentibus haud abnorme. Hoc sensu vox *ἑβδόμη*, sicut et הַשְּׁבִיעִי, nemini offendere potuit: et hoc sensu, vocem Hebraïcam sumi debere nemo, re perspectâ, fortassis negabit. Posteà verò, cum mos hicce loquendi paulo insolentior esse cœpisset, vox *ἑβδόμη* etiam offendiculo esse cœpit, atque eam ob causam, tandem immutata est. Samaritæ, qui sexcenties contra Grammaticen Hebraïcam peccârunt, hujusmodi corruptiones suas facere, satis fuerunt proclives; huic, itaque in textu suo locum dare, non ii erant ut erubescerent.

3. *ὧν ἤρξατο ὁ θεὸς ποιῆσαι*, Heb. אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת׃, quod Recentiores interpretari non potuêrunt; periphrasin itaque conjecturalem, uti in cæteris fecêrunt, dedêrunt. Enimverò in בָּרָא sive بَرَأَ, secundum Arabes, *incipiendi, præordinandi, deter-*

---

* Celeberrimus De Rossi verò fidem huic plenariam dare non dubitat: et, quod multo magis mirandum, statuit, multas discrepantias in Exemplaribus Judaïcis jam ante captivitatem exstitisse; atque exindè factum fuisse, ut textus Samariticus, Hebraïcusque à quo Septuaginta suas hauserant versionem, in tot tantisque articulis diversus esset. Hujusmodi Exemplaria, ut ei visum est, in Palæstinâ, Egypto, atque fortè in Assyriâ inter Cutheos, olim invaluisse. Esdrinum verò, tandem post correctionem, sive in Babyloniâ sive in Palæstinâ factam, eas varietates, quæ hodie inter utramque recensionem conspiciuntur, indè origines duxisse arguit.

† Nisi males Librarios malefidos *ἀόρατος* pro *ἀόριστος* scripsisse.

minandi, notio latet. Phiruzabadius vocem ita explicat, بَرَأَ اللّٰهُ الخَلْقَ كَجَعَل بَرْءًا وبروءًا اخلقهم, i. e. בָּרָא *Deus creaturas*: (ut diceres) *incepit* جعل sive, *instituit*, *creationem*, seu *creandi actum*, *&c.* Et sub voce الخَلْق, quæ huic radici omninò æquipollet, habemus التقدير *potentia*, sive *prædestinatio*: et الخالق في صفاته تعالي المبدع للشي المخترع علي غير مثال i. e. *Creator qui (magnificetur nomen* ejus) *in attributis ipsius est rerum inventor, atque auctor, nullo ei exsistente æquali.* Et adhuc luculentiùs Jauharius, تقال خلقت الاديم اذا قدرته قبل القطع i. e. Dixeris خلقت i. e. *Destinâsti corium, cum id mensurâsti, priusquam sectio* (fieret). Et in adagio. ما خلقت الا فريت وما وعدت الا وفيت i. e. *Non in mente cepi, nisi quod et perspexeram; neque pollicitus sum, nisi quod et (postea) perfeci. Inceptionis* igitur *notionem* latere in voce ברא, ejusque synonymis, credebant Orientales; quod et *οἱ ὁ* vidisse nemo fortassis inficiabitur. Ii itaque, locum hunc alioquin perobscurum, optimè reddidêrunt.

4. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως. Heb. אֵלֶּה תולדות *Hæ* (sunt) *generationes.* Explicatio potiùs quam translatio hæc est, eo fortè consilio facta, ut mori apud eos usitato loquendi meliùs consulerent. Eâdem locutione utitur Matthæus Evangelista, Cap i. ver. 1.

5. ἐργάζεσθαι αὐτήν, Codex Alexandrinus cum Hebræo ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, habet.

6. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν. Heb. וְאֵד יַעֲלֶה, quocum conspirat Samaritanus, quamvis in Polyglottis malè legitur "*Fons autem*, &c." Alexandrinus Syriacum ܐܶܕܳܐ *labrum, crater, conceptaculum aquæ*, in mente habere potuit, vel etiam Arabicum إيادٌ quod inter cætera significat, *lutum cisternæ* sive *tentorio circumlitum, ad impediendum aquæ egressum vel ingressum*, ut indè de cisternâ vel fonte ipso cogitaverit. Interpres autem Samaritanus habet ועגן *et nubes*, cum Onkeloso; mirandum igitur, ut Castellus haud animadverterit. Syrus cum Græco convenit.

8. Ἐδὲμ κατὰ ἀνατολάς. Ἐδὲμ pro Ἐδὲν facili lapsu scribi potuit: in reliquis *οἱ ὁ* cæteris interpretibus longè superiores evasêrunt. Eden fortassis ea ipsa Eden est, quæ in Telassar esse sita dixit Jesaias (cap. xxxvii. 12.), et posteà hoc nomine signata est; Judææ ab oriente situm habuit. Altera autem interpretatio sc. *à principio*, quam Hieronymus à Palæstinensibus Judæis hausit, fabulis nescio quot quantisve originem dedit, Paradisum sc. ante mundi primordia fuisse creatum, et alicubi inter nubes positum: hoc se Judæi, Patresque nonnulli Christiani, et ab iis Mahumetus nebulo, iterum iterumque delectârunt.

9. γνωστὸν, Librarii additamentum esse videtur.

11. ἐκεῖ ὗ, si literalis non esset interpretatio τῶν אֲשֶׁר־שָׁם, duplicem ejusdem phrasis translationem esse autumem.

12. ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος, recentiorum conjecturis præferendam censerem; quamvis affirmare nequeo harum versionum utra sit vera.

15. ὃν ἔπλασε additamenta Librarii sunt. ib. τῆς τρυφῆς, ejusdem sunt generis.

17. φάγητε, et cod. Alex. φάγησθε, pluraliter sumi potuêrunt, interpretationis gratiâ; quia sub viri personâ, et fœmina intelligi videretur.

18. ποιήσωμεν. Heb. אֶעֱשֶׂה *faciam.* Captus mihi videtur Librarius, voce ποιήσωμεν capite præcedente (v. 26), dogmaticæ fortassè opinioni cuidam deditus: at, quùm Translator idem scribere potuerit, reverentiæ causâ adductus, in medio locutionem hancce relinquo.

19. ἔτι spúria est.

20. τῷ δὲ Ἀδὰμ, &c. Heb. וּלְאָדָם. Aut *οἱ ὁ* errârunt, ita transferendo, aut eorum interpretes. Locutio Hebraïca, quod recentiores non viderunt, *nominativum*, ut Grammatici loquuntur, *absolutum* sistit, testante tum loci naturâ tum accentu Hebraïco. Reddi igitur oportet, *Et ad Adamum (quod attinet) non invenit*, &c. Sed, et *οἱ ὁ* hoc innuere potuêrunt locutione τῷ δὲ Ἀδὰμ, posito puncto post vocem Ἀδὰμ. Et si ita accipi debeat hæc phrasis, *οἱ ἑβδομήκοντα* multo semet perspicaciores ostendêrunt quàm eorum omnes censores nuperi.

21. ἔκστασιν. Heb. תַּרְדֵּמָה Hieronymus, et post eum ferè omnes, *soporem*, atque indè verbum נִרְדַּם *sopitus est, somno abdormivit*, dedêrunt. Simonis in Lexico ex Schultensio meliùs *sopivit ἐκστατικῶς* &c. At enim si verbi hunc faciamus sensum, et ad Jonæ cap. i. v. 5, 6, applicemus, absurdum quid statim in oculos irruet. Nemo enim dixerit, Jonam ita perplexum exagitatumque semet somno statim dare potuisse; at si eum stupore fuisse perculsum statuamus, omnia liquidò constabunt.

23. αὐτῆς. Additamentum est: itidem *οἱ δύο* in commate 24. glossæ vice omninò fungitur. Longè aliter verò sentiebat Doctissimus Kennicottus, qui, in dissertatione suâ generali, hunc locum è septuaginta quasi palmarium laudat; "probatur inquit, Græcâ versione, consensisse textui Hebraïco, annis ad minimum 280 ante C. N." Addit, "et si denique minima restaret dubitatio, de hac lectione Veteri Testamento ante Christum vindicanda; amovetur prorsus hac scilicet observatione auctoritatibus textus Samaritani, Versionumque antiquarum omnium suffragari Philonem: qui locum *Geneseos* nostrum, cum voce δύο, citavit plus vice simplici." (§. 17.) Atqui notandum, hoc additamentum, textui *Geneseos* minimè necessarium, textui posse fuisse illatum, etiam ante Philonis Judæi tempora, et ita citari tum à Domino nostro, tum ab Apostolo ejus, utpote omnibus jam tum notum. Verum enim verò, vox illa δύο, in Evangeliis Matthæi et Marci, ad rem tractatam omninò fuit necessaria, plures enim sunt antecedentes, atque adeò, ni sensus ita fuisset restrictus, orta fortassis esset aliqua confusio: idem statuendum de usurpatione ejus ab Apostolo 1 Cor. vi. 16. alioquin Ille tanquam de Polygamiâ disserens, subintelligi potuisset. Loca sunt Mat. xix. 5. Mar. x. 8. et Eph. v. 31. Præterea, nemo in crisi Novi Testamenti exercitatus, id pro rato sumeret, aut Dominum nostrum, aut Apostolos ejus, de verbis vel etiam locutionibus curiosiùs egisse. De Textu versionibusque Samaritanis respondebit Eichhornius: "Ad והיו לבשר אחד triplex notanda est varietas," inquit ille. "Primum libri scripti samaritani præter unum omnes habent והיה משניהם לבשר אחד nec ab iis differt samaritanus interpres, nisi in eo, quod verbum in plurali (והיו) efferat; והיו משניהם לבשר חדה. Deinde apud nonnullos interpretes LXX. Vulgatum, et Syrum, invenitur והיו שניהם לבשר אחד. Tandem codd. masorethici omnes cum *Onkeloso*, et *utraque* Arabe legunt והיו לבשר אחד. Jam," addit ille, "quod ad lectionem samaritanis libris peculiarem attinet, והיה משניהם לבשר אחד, sive משניהם a שנים concipias, ut interpres samaritanus, sive a singulari aliquo משנה *(duplicitas* quasi), semper laborabis. Si priorem rationem sequaris, sensum prorsus nullum ex tota propositione extundere poteris; si posteriorem, purissimum Geneseos dicendi genus sequiore samaritanismo pollutum, adeoque *locum nostrum interpolatum credere necesse erit*, &c." (Eichhornii prefatio in Kœcheri novam Bibliothecam Hebraïcam.) Futile igitur ac valdè leve est palmarium hocce Kennicotti argumentum: in nonnullis veritatem non vidit, in cæteris nimis se τῇ ὑποθέσει δουλεύοντα tradidit.

Excussis igitur generalioribus, videamus nunc demùm, quas leges interpretationis sibi *οἱ ὁ* imposuerint: qualem, præterea,

crisin Grammaticam: et quibus usi fuerint viribus in vocum sensibus eruendis. De Pentateucho solum loquimur.

VI. In primis, Ii verbum de verbo, et phrasin de phrasi quoad potuerint, in plerisque reddidisse videntur: demtis additisve, quæ demi addive debere crediderint, cuivis textum utrumque conferenti statim patebit. e. g. בְּרֵאשִׁית ἐν ἀρχῇ בָּרָא ἐποίησεν אֱלֹהִים, ὁ θεὸς, אֵת הַשָּׁמַיִם τὸν οὐρανὸν, וְאֵת הָאָרֶץ καὶ τὴν γῆν, &c. quæ ulteriùs ducere supersedemus. Hîc maximè notandum, in plerisque, easdem locutionis partes Grammaticales usurpârunt interpretes Alexandrini, quas et in Archetypo suo invenêrunt. In phrasi enim, ἐν ἀρχῇ, quæ Hebraïcæ exactissimè è regione respondet, habemus præpositionem ב voci ἐν omninò æquipollentem, et ἀρχὴ eodem prorsùs modo רֵאשִׁית exprimentem. Sed prætermittamus vulgatiores, et ad inusitatiores veniamus locutiones. In v. 3. וְרוּחַ אֱלֹהִים non reddunt ii per, *et flatus sive ventus Dei*, uti Judæis Palæstinensibus solenne erat; sed per πνεῦμα θεοῦ, ut ipsa postulabat Grammatice, nullis opinionibus dogmaticis contorti. Articulum Hebraïcum quoque in plerisque religiosè servant. e. g. v. 3. יְהִי אוֹר γενεθήτω φῶς, ubi neuter articulum habet: in v. verò sequenti, uterque Heb. הָאוֹר, et οἱ ὁ, τὸ φῶς, et ib. τȣ̃ φωτὸς et τȣ̃ σκότȣς. In v. 5. וַיְהִי per καὶ ἐγένετο, quæ ejus est vis ipsissima, reddidêrunt: verbum enim הָיָה copulæ logicæ, ut aiunt, vice nunquam fungitur, sed verbi verè substantivi, *sum, fio, forem*, &c. In v. 5. ἡμέρα μία, Heb. יוֹם אֶחָד, ipsum grammaticè Hebræïsmum servat.* Versu 6. καὶ ἔϛω διαχωρίζων, Heb. וִיהִי מַבְדִּיל Partes itidem orationis in utroque sunt prorsùs eædem; ordine, uti in cæteris, eodem quoque servato. Ver. 7. ὑποκάτω τȣ̃ ϛερεώματος, Heb. מִתַּחַת לָרָקִיעַ. In ὑποκάτω ejusmodi deprehenditur compositio atque in מִתַּחַת pro מִן תַּחַת; et in לָרָקִיעַ Lamed, non cum dandi casu, uti Grammatici vulgatiores volunt, sed cum gignendi se exæquans. Ver. 10. τὴν ξηρὰν, לַיַּבָּשָׁה. Linguâ Græcâ hìc exprimi τὸ ל non potuit: articulum verò sub (-) latentem, necnon vim orationisque partem sequentis יַבָּשָׁה, plenissimè dedit. Ib. Heb. יַמִּים pluraliter prolatum, per θάλασσας, quod nulla urgebat necessitas pluraliter etiam expressit. Ib. καλὸν, adjectivum substantivi vicem gerens, quod et Hebraïcum exemplar habet, sistit Interpres Græcus.* Ver. 11. βοτάνην χόρτȣ, quæ vix græcè sonant, Hebraïco דֶּשֶׁא עֵשֶׂב exactissimè respondent: idem dicendum de sequentibus σπεῖρον σπέρμα, quæ et partes easdem orationis atque Archetypus, exprimunt. Ib. καὶ ξύλον κάρπιμον ποιȣ̃ν καρπὸν. Nihil in codice Masorethico stat è regione vocis καὶ: est tamen in Samaritano et Syriaco copula ו, quam et Arabica Saadiæ quoque exprimit: legêrunt igitur fortassis in exemplari suo οἱ. ὁ. In phrasi ξύλον κάρπιμον, vix quicquam Atticus quivis capere potuisset; sunt enim verè Hebraïca. In voce ultimâ substantivus vice adjectivi, more Hebraïco, fungens deprehenditur. Demùm in ποιȣ̃ν καρπὸν non Hebraïcam modo phrasin, verùm et ipsissimas orationis partes Hebraïcas, legimus. Ver. 14. τȣ̃ διαχωρίζειν. Heb. לְהַבְדִּיל ipsum infinitivum seu verbale nomen, cum ל, genitivum, uti antea observatum exprimens, dabunt. Ib. καὶ ἔϛωσαν, Heb. הָיוּ Præterito sc. vim imperativi exserente, quod Vulgares Grammatici nunquam adnotârunt.† Ver. 20. καὶ πετεινὰ πετόμενα, Heb. וְעוֹף יְעוֹפֵף. Participia temporis præsentis, uti nuper observavi, cum verbis temporis præsentis, sæpe permutantur in ipso textu Biblico,‡ τȣ̀ς ὁ idem adnotâsse perquam probabile videtur. Ver. 21. καὶ ἐποίησεν, וַיִּבְרָא. Omissis quæ doctissimè adnotata sunt à Simonio, dixerim hic loci: Notionem illam, Lexicis nostris hodiernis illatam, quæ creationem ex *nihilo* proponit, scitum esse omninò Rabbinicum, recentius ni valdè fallimur, excogitatum. Veteres enim, uti antea dictum, hujusmodi quæstionibus se minimè vexârunt: neque, si id fecissent, quicquam ex voce (ברא) ab actu quodam naturali factâ metaphysicum expiscari potuissent. Vox ista, ut suprà vidimus, *lineam ducere, dimetiri*, et indè forsàn, *instituere, dolare, mente concipere*, aut quid istis simile, primitùs sonâsse videtur; undè et in ipsius Geneseos exordio legimus, postquam sc. Deus Cœlum terramque (ברא) *creâsset*, creata nihilominùs nullum in ordinem fuisse redacta. Undè igitur notionem illam curiosam Judæi primùm traxerint, sanè nescio, nisi fortè ex philosophematis illis ineptis, quibus ferè à Philonis temporibus addicti sunt. Sed cur ultrà non vagârunt? Quare quis, iisdem principiis innixus, non quæsiverit, Numnàm Deus Mundum, suâpte sponte creaverit, an fatali quâdam necessitate coactus? Vel etiam, Num attributorum ejus (quorum בּוֹרֵא sive *Creator* unum est) philosophica natura atque indoles plus creando profecerint, an liberum ejus arbitrium; de quibus ejusmodi Philosopho-Theologi garrire vix unquam desinunt? At pace eorum dicendum, ejusmodi quæstiones minùs sunt proficuæ, quàm ii credunt: atqui, verbo Dei illatæ, valdè ineptæ, fallaces, ruinosæ. Neque Lexicis nimis fidendum: multa enim ea discentibus propinant, ex opinionibus vanis, falsis, præjudicatis, prompta. Omnia ferè pollicentur, vix tamen quicquam præstant: ita ut nonnulli, qui de his rectè judicare nec possunt nec volunt, omnia in verbum sanctum eorum insulsa dicta cumulare haud dubitent. Ex hujusmodi verò Theologis quærere velim, Annè mihi satis esse non debeat, Deum sc. ipsum apertè dicentem, se nimirum Cœlos, Terram, universamque hanc naturæ compagem, initio fecisse, hodieque rexisse? atque, quamdiu hoc sibi visum fuerit, eum solum gubernaturum? Nonnè hoc mihi Omnipotentiam ejus satis clarè monstrabit, probabit, commendabit, nisi et in minutulas quasdam stultasque quæstiones descendero? Scriptura sacra sanè non eget defensoribus istis, ut Platonico cuidam Platonicè responderetur. Nihil sciunt, neque scire possunt, homines de hujusmodi rebus. Neque is, qui verus est Philosophus, in ipsa rerum elementa curiosus unquam descendet.—Sed è diverticulo in viam redeamus.—

VII. Gen. cap. 1. ver. 22. καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν, Heb. וְהָעוֹף יִרֶב. Articulus hìc præpositivus cum singulari עוֹף constructus, vocem עוֹף i. e. *volucris*, ejus generis omnia complecti docet, atque adeò Græcis pluraliter sumi debere, יִרֶב denique apocopatum, at aiunt, imperativè accipiendum docebit Arabicum idioma. In ver. 26, τῶν ἑρπόντων, ejusdem generis exemplum præbet: in hoc præterea partem orationis Hebraïcæ sc. nomen participiale, servat Interpres Græcus. Tædebit tamen omnia persequi; neque id fecerim, cum satis scio, omnes pro se ipsis hanc sat feliciter tractare posse quæstionem, eò saltèm usque, quò res postulet. Plura, uti mihi videtur, dedi quam ut quisquam perfractè arguere queat, Septuaginta, scilicet, interpretum versionem, eò omnia sus deque habere, ut potiùs pro rudi indegestâque mole haberi debeat, quàm Scripturæ Sacræ tabulâ omni honore prosequendâ, dignâque ut ab Ecclesiâ, Patribusque Christianis antiquissimis, laudibus tantis eveheretur. In eâ, lubens concesserim, multa sunt quæ Exemplari Hebraïco minimè concordant; multa, præsertim in Libris posterioribus, malè ab Interpretibus ipsis reddita. Opus est, præterea Humanum, et humanis necessariò scatens erroribus. At demtis, quæ regulæ criticæ nos demere jubeant, additisque, quæ et his addere doceamur; datoque, Interpretes exemplari haud omnibus modis absoluto fuisse usos; affirmaverim: Versionum antiquarum omnium, hanc esse Theologo commendatissimam.§ Plus ex eâ Grammatices atque Lexico-

* Vide Prælectiones meas grammaticas, p. 298, 301, &c.

† Ib. p. 355. ‡ Ib. p. 345.

§ Non possum hîc non excitare locum, magni sanè momenti, à doctissimo Grabio optimè illustratum. "Est is Esaiæ cap. 9. versu 6. ubi genuina," inquit, "LXX. interpretum versio ex Hexaplis descripta, ac Commentariis *Procopii* in Esaiam a Curterio præfixo, perinde ut in Editione *Romanâ*, ita habet: καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας κ. τ. λ...." Sed Eusebius," pergit ille, "lib. vii. Demonstrat. Evangel. p. 336. hunc locum ampliorem allegat, insertis inter ista, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, et hæc, ἄξω γὰρ εἰρήνην, sequentibus verbis: θαυμαϛὸς, σύμβουλος,

graphiæ verè Hebraïcæ erui posse, quam ex Targumim, Commentariis, Grammaticis, Lexicisque Rabbinicis, omnibus; quamvis et his haud vulgarem tribuendum honorem, dixerim: neque Philonis de eâ testimonium meum facere dubitaverim, quoad statum ejus primitivum. "*Reddita*," inquit "*sunt propria, propriis nominibus, Græcis ad Chaldaïca exactè respondentibus. Id*," addit, "*experimentis quotidianis creditur: sive Chaldæus Græcam linguam, sive Græcus Chaldæam didicerit, in utrâque Scripturâ, tum Chaldaïca, tum ejus interpretatione, miratur germanitatem; unò rerum verborúmque consonantiam adorat*."* Vox *Chaldaïca* hîc, ut quisque videbit, pro *Hebraïca* usurpatur; quia, uti Bellarmino placuit, vox *Chaldaïca* quàm *Hebraïca* Hebræis tunc temporis fuit notior.

VIII. Quid sibi voluerit Pagninus cum, de hâc versione loquens, dixerit hæcce quæ sequuntur, vix assequi possum: "*Nos summo studio*," inquit, "*curâ, et diligentiâ, LXX. Interpretationem cum Hebræo contulimus: et tot invenimus addita, dempta, depravata, immutata, et ab Hebraïco prorsus aliena, ut mihi persuadere nequeam illam esse LXX. Interpretum*."† Huic, quod fortè magis mirandum, suum quoque dat calculum Usserius Armachanus, argumentis quibusdam uti videtur è Chronologiâ petitis ad id ductus. Missâ verò isthâc quæstione, quæ et in ipsis exemplaribus Hebraïcus satis perplexa proponitur, dicendum fortassis, Pagninum nimio studio verbum de verbo, phrasin de phrasi eruendi, juxta ipsius Temporis Grammaticas et Lexica fuisse correptum, quàm ut veram de hâc versione, liberiore melioreque omninò tramite quàm sua currente, sententiam ferret: Usserium verò, insulsâ Aristææ Historiolâ de LXX. Interpretibus eousque fuisse deceptum, ut veritatem in tantâ rerum caligine perspicere, nedum eruere, ægrè potuerit.

IX. Regeret fortè quisquam, multas esse easque multò majores majorisque longè momenti discrepantias, in versione Græcâ τῶν ὀ, quàm eæ quæ suprà adductæ sunt; esse præterea additamenta, repetitiones, transpositiones, cæteraque id genus eousque in longum protenta, ut, nisi quis divinis planè polleat viribus, ea demere, corrigere, atque in ordinem redigere, nunquàm possit. Dixerim verò, quæstio apud nos est, non tàm de multitudine, aut etiam magnitudine, discrepantiarum, quàm de indole versionis, ubicumque eam cum archetypo ullo modo convenientem deprehendere possimus. Si enim eam, ita in hujusmodi locis cum archetypo conspirantem, ut Interpres optimus quisque sanè conspiraret, reperiamus; atque in his, Interpretem grammatices exercitatissimum, Lexicique optimè gnarum se prodentem, deprehendamus; nullam indè restare debere dubitationem, quin is eandem primitùs ἀκρίβειαν atque cautelam in omnibus præstiterit. Et quùm certò scimus, versiones optimas antiquas, ad crisin suprà factam in omnibus quadrare; nullus fortassis erit dubitandi locus, Versionem τῶν ὀ cum Textu Hebraïco, eorum demùm temporum ad unguem usque conspirasse: atque adeò nos etiamnum, quoad partem ejus longè maximam, reperire posse, quonam modo ii Interpretes olim textum suum legerint, intellexerint, traduxerint. Ex exemplis, præterea suprà allatis constat, Textum Hebraïcum à Septuaginta Interpretibus Græcè redditum, cum hodierno Masorethico, tantum non in omnibus exactissimè convenisse, ita ut demptis additisve vocabulis nonnullis, iisque minoris momenti, utrumque eundem omninò constituisse Textum. Multa equidem, satis scio, fuisse à Capello ejusque fautoribus ex alterâ parte congesta, atque haud vulgari doctrinæ ingeniique acumine in medium prolata; verum tamen ea, quantumvis erudita, non usque adeò sunt firmata, ut quivis statim suum iis adjiciat calculum; quod à Buxtorfio, ni fallimur, in Anticriticâ suâ satis superque demonstratum est. Capellus, iique plerumque qui se ei adjunxerunt, mihi hoc vitio omnes laborâsse videntur: Si, sc. Septuaginta Viralis Versio in omnibus cum hodierno textu Hebraïco, haud convenire deprehenderint, eam statim in nullis convenisse posse asseruerint. Nulla iis exoriebatur quæstio, numnam quædam in eâ Versione spuria censeri debuerint, aut quædam in textu Hebraïco sphalmata à dormitante Librario irrepserint. Omnia, præterea, ad Grammaticen Rabbinorum, eorumque Lexica, in multis satis vitiosa, exegêrunt: atque indè omnia susque deque nullo negotio et pænè pro captu suo continuò habuêrunt. Et utinam res hodie ultra processisset, et liberiori veriorique crisi usi fuissemus omnes! quod si ita se res habuisset, vix dubitandum quin longè cordatiores, atque in exegesi sanctarum literarum doctiores, magisque convenientes, evasissemus.

X. Antiquior igitur Masora, si qua fortè exstitit, à recentiore, uti nobis quidem videtur, quâ Textum sacrum respiciebat, longè propius abfuit quàm vulgò creditur: et, si hoc in Septuaginta Virali versione deprehendi posset, quæ omnium est antiquissima, supervacaneum fortè esset idem ex Targumim, sive versionibus Chaldaïcis quæ proximum τοῖς ὀ habent locum, probare. Dicere satis erit, eo quod nulla ex adverso orta est adhuc quæstio, eas, quantumvis ab alterutris, spectato interpretationis earum modulo variisque quibus indulgeant explanationibus, in multis satis ridiculis et ineptis, longè distarent; nullam tamen varietatem notatu dignam dare, nullam discrepantiam momentosam, aut rerum aut verborum ordinem respicientem: nullam, perspectis earum grammaticâ Lexicoque ab hodiernis paululum fortassè discrepantibus, aut doctrinæ umbram, aut prædictionis finem, diversam exhibent. Idem de Syro, secundo aut demùm tertio Ecclesiæ Christianæ sæculo, ex Hebraico Syriacè reddito, dicendum. Is enim eodem in omnibus cum Exemplari Masorethico hodierno filo currit; easdem in plerisque voces, easdem propèmodum locutiones, uti Waltonus noster benè observavit, in omnibus servat. Interpretem, quisquis is demùm fuerit, Grammaticen Hebraïcam, ejusque Lexicographiam optimè callentem, ubique deprehendimus: et, quod notatu dignum, haud paucis in locis, ipsissimis vocibus locutionibusque cum Targumim Chaldaïcis utentem; eâ procul dubio ratione ductum, quod illas ad Hebraïcas tum temporis exactè respondentes crediderit. At, quùm animus est quædam de his, necnòn de Versione Vulgatâ Latinâ Hieronymianâ postea delibare, diutiùs earum descriptione nunc immorari supervacaneum erit. Concludamus igitur, nullam insignem momentosamque discrepantiam, inter Textum Hebraïcum antiquissimum, aut demùm temporibus τῶν ὀ, cæterarumve versionum suprà memoratarum, servatam, reperiri posse;

θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαςής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος quæ reapse aliam versionem exhibent Hebræi ·פלא יועץ אל גבור אבי־עד שר שלום Atqui additamenta ista non à Scribæ, sed ipsius Eusebii manu profecta, ac ab eo tanquam ipsorum τῶν ὀ juxta quædam exemplaria, non alterius Interpretis, verba citata esse, patet ex his, que paulo post subjunxit....undè vel hoc ipso colligere queas, non ex *Theodotionis* vel alius versione ab *Origene* demum illa addita fuisse. Irrefragabile verò hujus rei argumentum mihi suppeditant *Irenæus* et *Clemens Alexandrinus*, ambo *Origene* antiquiores, qui eadem vel plane gemina è suis τῶν ὀ Codicibus allegarunt. Hic enim lib. I. Pædagogi cap. 5. prope finem pag. 91. *καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος....τί οὖν τὸ παιδίον τὸ νήπιον, οὗ κατ' εἰκόνα ἡμεῖς οἱ νήπιοι; διὰ τοῦ αὐτοῦ προφήτου διηγεῖται τὸ μέγεθος αὐτοῦ θαυμαςὸς, σύμβουλος, θεὸς δυνάςης, πατὴρ αἰώνος, ἄρχων εἰρήνης—ὢ τοῦ μεγάλου θεοῦ! ὢ τοῦ τελείου παιδίου! υἱὸς ἐν πατρὶ, καὶ πατὴρ ἐν υἱῷ. Quid est ergo puellus infans, ad cujus similitudinem nos infantes sumus? Per eundem Prophetam narrat* (spiritus) *illius magnitudinem.* Admirabilis, consiliarius, Deus potens, Pater æternus: Princeps pacis—*O magnum Deum! ó perfectum puerum! Filius in Patre, et Pater in Filio.*—Vide Iren. lib. III. cap. 18. et 21. Lib. IV. cap. 66. p. 363. Ed. Grabii." (Grab. de Var. Vitiis LXX. pp. 29, 30, 31.) Utramque Lectionem in exemplaribus τῶν ὀ, tunc temporis exstitisse non dubito; utramque verò ab Interpretibus iis ortum habuisse, credere cum Grabio non possum. Latinæ locum truncatum legisse videntur. Vide Bib. Sac. Lat. Sabatier p. xx.

* Lib. 2 de vita Mosis.

† Isagoge cap. ix. At sanè vereor ut id unquam fecerit. Et quum Multæ inter legendum mihi aliud suasêrunt, tutius esse credidi rem de integro tractare.

quamvis ultrò dabimus, in his versionibus multos irrepsisse nævos, nonnullosque ipsum exemplar Hebraïcum Masorethicum hodiè inquinasse. Ea tamen vitia, aut sunt nullius omninò momenti, aut crisi saniore facillimè medenda; et, cùm se nobis undique optima proponunt supellectilia critica, nulli esse timendum, ne verbum Dei satis limpidum etiamnum præ manibus non restaret.

SECTIO VIII.

De Masorâ, qualis sc. sese nunc in Bibliis Rabbinicis nobis ob oculos ponit.

I. *Masora* (מְסוֹרָה) sive *Masoreth* (מָסֹרֶת), non *Mazora* (ut quidam perperàm) inter Judæos idem sonat, atque apud nos traditio: et τεχνικῶς, eam Bibliorum sanctorum crisin spectat, quam ii, longâ majorum serie, posteris tradidêrunt. Quando, vel demùm à quo, incœptus fuerit hic eorum apparatus criticus, nemo veterum literis mandavit; historia igitur ejus tenebris densissimis obvolvitur. Probabile tamen est, uti antea dictum, eum haud longè ab ætate Ezræ initia duxisse; ac forsan, in notulis tantummodo paucis à viris eruditis in Librorum suorum margine exaratis, primò constitisse; quibus indies auctis, in molem vastam, qualis hodie conspicitur, excrevisse. Judæorum plerique, suo more fabellis dediti, hunc apparatum Mosi à monte Sinai acceptum, referunt: alii autem, conjecturis innixi, aut Ezræ aut Scholæ saltèm Tiberiensi, tribuunt. Utut, tamen, res se habeat, quod parùm sanè refert, certum est eum antè annum C. N. 1548, orbi Christiano haud innotuisse: et, quod Judæi nonnulli eruditissimi profitentur, eum non modo multis magnisque hucusque scatere erroribus; verùm etiam vix ejus partem dimidiam lucem aspexisse. Waltonus noster, haud ineptè quidem eum Crocodilo quousque vivat crescenti, assimilat: addiderim, et forsàn haud plures præ se fert virtutes. Nonnullas tamen habet utilitates, quas ignorare Discentes minimè deceat: et, cum gravissimæ ortæ sint de eo nonnunquam quæstiones, aut Textûs Hebraïci lectiones spectantes, aut ex iis aliquo modo pendentes, operæ pretium fore duximus, eum perpaucis denuò pervestigare.

II. Masora universa, ut ex ejus materie apparet, in duas partes discerni potest; alterâ Textûs sacri crisin, alterâ Grammaticen ejus, spectante: hâc sc. sensum ejus quodammodo definiente; illâ textum, ne ultrà limites suos præscriptos vagetur, prohibente. De his seorsim agendum.

III. Dispescitur præterea Masora in parvam et magnam. Parva Masora, vocibus Chaldaïcis curtatis expressa, in margine Bibliorum Rabbinicorum interiore reperitur. Magna verò Masora vocibus τεχνικοῖς curtatis item Chaldaïcis, à capite et à calce paginæ, et sæpè ad ejus latera, ubi Commentarius Rabbinicus deficiat, imprimitur: maxima verò ejus pars, ad finem Bibliorum relegata est, ibique ordine alphabetico disposita.*

IV. Pars igitur Prima, quæ crisin Textûs sacri respicit, atque ideò *Textualis* appellari potest; 1. versuum, vocum, et literarum numeros arithmeticos; 2. loca parallela sive concordantialia; 3. voces literâ aliquâ magnâ, parvâ, inversâ, suspensâ, curtatâ, insignes; aut 4. punctis supernè notatas; vel etiam 5. nonnullas honestatis causâ uti videtur, immutatas: spatia præterea 6. quasi omissionum quarundam indicia: 7. lectionum denique varietates, quas *Keri* et *Kethib* (קְרִי וּכְתִיב) appellitant: necnòn, 8. catalogos aliarum à Judæis Palæstinam Babyloniamque incolentibus collectos: et 9. *correctiones* illas atque *ablationes Scribarum*, ut vocantur, spectabit.

V. Adnumerationes illas versuum, vocum, literarumque, missas meritò facimus: utpote quæ nemini bonæ frugi esse possint; missis itidem quorundam dubitationibus, utrum sc. illæ reverâ à quovis unquam numeratæ essent voces, literæ &c. aut postea ad ejusmodi examen revocatæ; ad loca concordantialia illa consideranda deveniamus. Hæc, inquam, ut plurimum in Masorâ magnâ habentur; in parvâ tamen nonnunquam adnotata sunt, e. g. In *Geneseos* capite primo, in voce בְּרֵאשִׁית, Masora magna habet in calce paginæ בְּרֵאשִׁית ה׳ ג׳ מנהון ר״פ &c. וב׳ במצעו וסי׳ בראשית ברא. Hoc est: *Vox* בְּרֵאשִׁית *quinquies occurrit, tria eorum* (loca) *in initio versûs, et duo in medio ejus, et signum eorum* est. בְּרֵאשִׁית בָּרָא i. e. creavit Deus, Gen. i. 1. et dein cætera omnia loca citantur.† Ad phrasim בָּרָא אֱלֹהִים, Masora parva notat, ג i. e. *ter*. pro, *ter occurrit:* deindè in Masorâ magnâ ad calcem paginæ habemus, ברא אלהים ג׳ וסי׳ בראשית ברא אלהים אשר ברא אלהים לעשות. i. e. ברא אלהים *ter* (occurrit) et signa ejus, (loca sequentia) Gen. i. 1. *In principio creavit Deus*, ib. cap. ii. v. 3. *quæ creaverat Deus ad perficiendum*, &c. Atqui, cùm loca nimia essent ut in calcem paginæ infarcirentur, in Masorâ finali, atque ibi in columellis Alphabeticè dispositis, quærenda sunt. Hujusmodi igitur crisis, ni quis Biblia universa memoriæ mandaverit, aut saltèm libros concordantiales ad manus habuerit, omninò inutilis esset: loca enim nunquam ea numeris propriis signat. At enim verò, longè meliorem criseos materiem suppeditabunt libri concordiantales, quàm Masora ipsa quantumvis elaborata: his, igitur ad manus adductis, cæteris facilè carere possimus. Quid sentiendum sit de literis majusculis, minusculis, inversis, suspensis, curtatis, vel etiam punctis quamplurimis supernè notatis, cæteris quærendum relinquimus. Superstitionem Judaïcam, ni fallimur magis olent, quàm ut quis in iis excutiendis immorari debeat. Idem fortassis dicendum de vocibus honestatis causâ à Scribis immutatis: neque spatia illa vacua, omissionum, uti videtur, indicia, leviorem merentur sententiam. Nihil enim ad rem criticam, nihil ad grammaticen conferre possunt: neque ad conservationem Textûs sacri quicquam olim dare potuerunt.

VI. De lectionis varietatibus, quæ τῶν *Keri* et *Kethib* nomina sortitæ sunt, aliud omninò sentiendum. Eæ enim neque conjecturas quasdam Judæorum, neque explicationes lectionis textualis, ut quidam somniârunt, proponunt; verùm lectiones variantes sat bonas, easque satis antiquas lectoribus dabunt. "Hæ igitur lectiones *Keri*," inquit Kennicottus in Dissertatione suâ Generali §. 39. "quum insignes sint et valdè utiles; quo, quæso, nituntur fundamento? . . . ex hâc nostrâ," subdit, "collatione auctoritas horum *Keri* stabilita est. Inveniuntur enim *Keri* in textu manuscriptorum, qui à nobis excussi sunt; et plerumque, quanto vestustiores sunt manuscripti, tanto major inest iis harum lectionum numerus: ... nunc patet, ex omnibus Keri in editione Hooghtianâ (fortè 1000) dari tantum 14, quæ non in aliquo saltem manuscriptorum nostrorum reperiuntur. Et quod ad hæc 14 attinet; fortassè in iis peccatum est, post tempora manuscriptorum." Pergit, "Exemplum de *Keri* marginali, quod nefas foret silentio præterire, invenitur in 1 *Sam.* 17. 34—*pascebat servus tuus patris sui gregem; et veniebat leo et ursus, et auferebat* (זה) HUNC *è grege*. In margine, è regione verbi זה *(hunc* vel *hoc)* nunc invenimus שה ק׳ *agnus;* quæ indubitatè verissima est lectio."

VI. Has varietates antiquitùs exstitisse, eò probatum est quod nonnunquàm apud Septuaginta, aut etiam Vulgatam Latinam, τὸ *Keri* redditum est, cùm tamen in Chaldæo τὸ *Kethib*, e. g. Exod. xi. 21; Lam. iv. 18; Eccles. iv. 9, &c. in nonnullis verò, Septuaginta et Vulgata sequuntur τὸ *Kethib*, ut Jos. xv. 53; Lam. v. 3, 5. In aliis autem *οἱ ὁ* sequuntur τὸ *Kethib*, Vulgata verò τὸ *Keri;* ut Lam. ii. 2; Esth. i. 14. &c. quod et dici potest de Versionibus Aquilæ, Symmachi, et Theodotionis, ut Waltonus noster, cæterique benè multi anteà observârunt. Hùc præterea

* De usu abbreviationum hinc indè in Masorâ obviarum, consulendus est omninò Buxtorfii Tractatus cui titulus *Tiberias*.

† Abbreviaturæ hic obviæ è Tiberiade Buxtorfii petendæ atque solvendæ.

tendunt testimonia Rabbi Ben Khajim, Kimchii,* aliorumque inter Judæos sat multorum, varietates hasce, sc. ex collatione codicum profluxisse, atque cum dubii hæsêrunt veteres Judæi utra anteponi debuerit, alteram in textu, alteram in margine, posuerunt: marginali, uti videtur, ut plurimum, notas vocalium adscribentes: et, quod maximè notandum, lectiones nonnullæ in his etiamnum reperiuntur, citatis in Novo fœdere omninò convenientes. Unam tantum adnotabo, majoris tamen momenti. In Ps. xxii. v. 17. in textu hodierno legimus כָּאֲרִי יָדַי וְרַגְלָי *Sicut Leo manus atque pedes meas:* verùm in masorâ magnâ marginali ad Num. xxiv. 9. lectio hæcce laudatur tanquam כארו cum ו finale, non י. Et Rabbi Ben Khajim, hujus Masoræ collector primus et Editor, fatetur se in quibusdam libris accuratissimis reperisse כארו in textu, seu *Kethib*, כארי verò in margine, seu קרי *Keri*. Ita et Jahnius, in suâ Bibliorum Hebræorum editione ad hunc Psalmum, discussis Lectionis varietatibus, tum in Editionibus præcipius, tum in Codicum collationibus à Kennicotto Rossioque institutis, adnotans concludit: "Pro lectione כארו omnes stant antiqui, aliqui codd. quæpiam editt. quæ suspectæ esse nequeunt; nam etsi à Christianis procuratæ fuerint, non exhibent tamen כרו, sed כארו, quod itaque in codd. repertum, et nequaquàm ex Vulg. intrusum fuit: et denique ipsa Masora hanc lectionem refert, nec corruptionis argui potest;"..."Pro כארי" addit, "militant codd. ferè omnes, sed nullus veterum exprimit." Si, igitur כאר, ceu cognatum cum כָּרָה, aut כּוּר, formæ autem τοῦ קָאם (Hos. x. 14.), et ita כְּאָרוּ seu כארו sumamus, sensum habebimus cum τῶν ὁ ὤρυξαν penitùs convenientem, eumque ab ipsâ Masorâ hucusque conservatum! †

VII. Sed, et aliam eòdem recidentem lectionem adnotare non pigebit. "Utar," ait Doctiss. Kennicottus, in suâ Dissertatione generali, §. 17. "primum citatione posteriore; quia fas est ut agmen ducat ea, quæ *maximi in se est momenti;* et quæ Variam eam ostentat Lectionem, quæ omnium quotquot in hoc opere colliguntur certo certius est gravissima: et quæ denique (ni fallor) majoris omninò est ponderis quàm varia lectio quæcunque alia, à Criticis usque ad hunc diem studiosè notata, &c." "Hoc tamen," pergit ille, "certum est, vocem hanc non modo sæpius imprimi, sed in omnium editionum Masoreticè impressarum textu revera exprimi, in numero plurali, חסידך: quæ vox pluralis, rectè reddita, significet necesse est *sanctos tuos*."..."Operi huic nostro laudi ducendum erit, si veritatem Apostolorum confirmet."...."Gloriari enim nunc licet de exemplaribus manuscriptis et impressis CENTUM ET OCTOGINTA; in quorum Textu, repugnante quidem Masorâ, sed consentientibus et Contextu et omnibus antiquis versionibus et paraphrasi Chaldaïcâ, legimus חסידך SANCTUM TUUM." Locus est, ut omnes nôrunt, in Ps. xvi. v. 10. ubi, in margine interiore, notulam hancce addidit Masora parva: יתיר יוד, i. e. πλεονάζει litera י in voce חסידיך. Vox ista idcircò secundum Masoram, חסידך numero singulari, non חסידך in plurali, legi debet. Editiones igitur Masoreticè impressæ, cum Apostolo benè conspirant, adeò ut vix gloriari licuit de hac lectione tanquam nuperrimè è tenebris erutâ à doctissimo Kennicotto: et utique mirandum, qui vir alioquin perspicacissimus eousque obcæcari potuerit! ‡ Hæc de τῶν *Keri* et *Kethib* bonitate et usu sufficiant.

VIII. Ad variæ lectionis catalogos, à Judæis in Palæstinâ aut demùm in Babyloniâ degentibus, collectos quod attinet, ii primò a Felice Pratensi in lucem emissi sunt A. D. 1518 Venitiis. Primus et, ut mihi videtur, antiquissimus est catalogus ille, qui sine nomine prodiit, atque varietates inter Babylonios Palæstinensesque tabulatim exhibuit. Loca omnia in eo adnotata, in summum ad 218 exsurgunt: et varietates solum in literis et vocibus, alto de punctis vocalibus et accentibus silentio servato, proponit. Drusius primus, teste Capello, loca scripturæ apposuit, quæ et à Waltono in Polyglottis Londinensibus iterum cusa sunt. Capellus, qui multus in hâc quæstione olim fuit, discusso hoc syllabo à capite ad calcem usque, tandem sententiam profert; "Ex quibus videre est quam nullius omninò momenti sit omnis illa varietas, perindè enim omninò est utramlibet sequaris lectionem." "Pauca admodum loca sunt," subdit, "in quibus altera lectio sit alterâ paulo melior atque commodior."

IX. Pauca tamen notanda veniunt de crisi Capelli in hunc lectionum variarum syllabum: et primò quidem, quod Collectorem negligentiæ incusat, eò quod lectiones Occidentalium hinc indè perperàm notâsset. "Porro," inquit, "quisquis ille fuerit, et quocunque tandem tempore vixerit, certum est eum vel fuisse in conficiendo Indiculo illo negligentissimum, vel usum fuisse codice ab hodiernis S. Bibliorum editionibus longè diverso." Et paulò post. "Sunt igitur in eo Syllabo 55. loca in quibus ille Occidentalium lectionem malè repræsentavit, si ea æstimetur ex hodiernis S. Bibliorum editionibus, &c." § In hâc crisi Capellus, lectiones Occidentalium easdem cum hodiernis nostris ubique fecit, eò quod is, editionem Palæstinensium in manus nostras omninò devenisse, crediderit; Orientalium verò, sive Babyloniorum, aliam recensionem adhùc servasse. At vero similius esse crediderim statuere, distinctionem illam jamdudum evanuisse, illasque scholas in unam, Hispalensem fortassis, coaluisse: malè igitur, ni fallor, Collectorem carpsit Capellus. At enim verò, si codices verè Orientales Occidentalesque ad manus habuisset Capellus, videre atque dijudicare perfacilè potuisset, num Indiculum hocce diligentur confectum esset necnè, alioquin verò minimè. Neque ei omninò fidem adstruerem dicenti, "duo tamen inveniuntur exempla variæ lectionis circa *He raphatum* et *mappicatum*." Ac si punctum in ה scriptum tum temporis repertum fuisset. Collector verò voce מפיק *emissum* eo utitur, quod ה radicale fortius efferebatur, ut et Persæ hodierni de suo ה radicale loqui amant, quamvis nullo puncto id signaverint. Pars permagna igitur criseos Capelli his de lectionibus, haud ita benè firmata est. Cæterùm, ad Syllabum huncce variæ lectionis, is sum ut eum valdè antiquum esse censuerim, et partem Masoræ quondam constituisse. In eum tamen sphalmata pauca fortè irrepsêrunt, quorum nonnulla acutè ut solet adnotavit Capellus. ||

X. Alia varietatis sylloge sub nominibus Ben Ascher et Ben Naphtali, initio sæculi xi. uti creditur, prodiit. Ben Ascher Palæstinensis fuit, Ben Naphtali autem Babylonius. "Duo isti viri," inquit Elias Levita in Libro suo cui titulus Masora Hammasoreth, "fuerunt principes Academiarum in Masorâ, unius nomen fuit Jacob filius Naphtali, alterius verò Aharon filius Ascher." Porrò Maimonides, in Libro אהבה, sectione ספר תורה cap. viii., ita de iis loquitur: "Liber," inquit, "cui innitimur his in rebus, liber est in Ægypto notissimus qui complectitur universos viginti quatuor libros (i. e. totum V. Test.), fuitque Jerosolymis jam à multis annis, ut ex eo corri-

* Dissertatio Kennicott. generalis § 20. Secundum Capelli computum, hujusmodi varietates in Editione Bombergi in universum exsurgunt ad numerum 1259, in Plantiniana ad 902, in Scriptis Eliæ Levitæ ad 848. Critica Sacra. Edit. Scharfenbergii, Tom. i. p. 178—9.

† In § prætereà 18. Psalmorum versionem Syriacam citat (i. e. in Ps. 40. 7.) codicemque laudat Parisiensem, qui ܦܓܪܐ ܕܝܢ *corpus autem*, &c. habet. At Syri ipsi hanc lectionem è Septuaginta esse depromptam liberè fatentur. Vide Wisemani Hor. Syr. p. 243. Arabicam versionem quam laudat Kennicottus item è LXX. desumpta est. De hac lectione videatur omninò Thesaurus Philologicus Hottingeri. Lib. i. Cap. ii. Quæst. iv. p. 190.

‡ Antea adnotavi in controversiis meis Persicis. Camb. 1824. p. 524. Capellus præterea in sua Criticâ Sacrâ idem observaverat. Lib. III. Cap. xiii.

§ Critica Sacra Lib. III. Cap. xviii.

|| Has lectiones vice alterâ impressit Buxtorfius in Bibliis Rabbinicis Basil. ad finem Tom. ii. necnon Waltonus, locis omnibus notatis in Tomo vi. Bib. Polyglottorum Londinensium.

gerentur atque emendarentur libri; omnesque eo nituntur quia correxit atque emendavit eum filius Ascher."* "Et nos etiam (inquit Elias) sequimur ejus lectionem in his omnibus regionibus. Orientales autem sequuntur lectionem filii Naphtali. Dissensio autem quæ est inter eos, quia non est nisi circa accentus et puncta, dubium non est quin annotata illa varietas, postquam inventa et addita sunt puncta et accentus." Neque hoc tam liquidò constat, quàm Elias videre sibi visus est: neque alterâ ex parte, ut Capellus suprà, alterum Indiculum fuisse factum antè horum inventionem, quia scilicet nulla eorum in eo occurrat mentio. Collector, ut et post eum Kennicottus in sua collatione, putare potuit se satis omnibus facturum, si varietates literarum solum adnotaverit; et Ben Ascher et Ben Naphtali, scopos suos quisque omninò attigisse, si vocales accentusque duntaxat in examen vocaverint. Hujusmodi argumentatio est nimis *τῇ ὑπόθεσει δουλεύειν*, et Viris tantis prorsùs indigna. Sed missâ hâc quæstione, dixerim, hanc syllogen vix quicquam memoratu dignum complecti, perspectâ aut ejus materie, aut denique, ætate. Varietates à Doctiss. Kennicotto de Rossioque collectæ, necnon eæ quæ è Targumim, LXX. virali, cæterisque veterum versionibus, expiscerentur, longè sunt majoris pretii, tum quoad crisin Hebraïcam Textualem, tum ad ejus indagandum sensum genuinum.

SECTIO IX.

De ablationibus et correctionibus à Scribis factis.

I. Lectiones, quæ Judæi appellant עִטּוּר סוֹפְרִים *scribarum ablatio*, et תִּקּוּן סוֹפְרִים *scribarum correctio*, partem constituunt Masoræ textualis. Quando aut à quo primò institutæ fuerint eæ, nemo est qui definire queat; neque multum interest: sunt enim media critica quibus, nullo dispendio rerum, egere possimus. Illarum prima, ablationem literæ ו à quinque tantummodo vocibus, ceu ab imperitâ plebe additæ, respicit. Loca sunt Gen. xviii. 5. xxiv. 55. Num. xxxi. 2. Psalm. lxviii. 26. in quibus omnibus, ablatio hæcce dabit אַחַר pro וְאַחַר, ut et in Bibliis nostris impressis reperitur. De ultimo loco Scharfenbergius observat, "in nostris exemplaribus biblicis scriptum est cum ו, quod mirum, non fuisse ab auctoribus editionis observatum ex notâ Masorethecâ." Mirum equidem, dixerim, Scharfenbergium fuisse ita hallucinatum, extat enim locus in exemplaribus nostris, אַחַר non ואחר. Alius præterea locus est Psalm. xxxvi. 7. ubi legendum מִשְׁפָּטֶיךָ pro וּמִשְׁפָּטֶיךָ. In Masorâ magnâ tamen, quatuor tantum adducuntur loca: et in his, versiones antiquæ non semper se Masoræ convenientes sistunt. In primo *οἱ ὁ* habent *καὶ μετὰ ταῦτα*. Chaldaïca Onkelosi addit כֵּן, ut בָּתַר־כֵּי *postea verò*. Syriaca ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ *et postea verò*. Et Arabs Erpenii وبعد *et postea*. In secundo, i. e. Gen. xxiv. 55. *οἱ ὁ* habent, *καὶ μετὰ ταῦτα*. Vulgata Lat. *et postea*. Chaldaïca, ut antea בָּתַר־כֵּן. Syriaca ܗܝܕܝܢ ܕܝܢ *et tum*. Et Saadias Haggaon وبعد *et postea*. Et ita in Num. xxxi. 2. excepto uno Arabe Erpenii. Conveniunt omnes cum Masorâ in Psalm. lxviii. 26: et in ultimo loco nulla est variatio notabilis.

II. Altera crisis Masorethica, תִּקּוּן סוֹפְרִים *Scribarum correctio* dicta, quasdam lectionis varietates haud minoris momenti spectat. Variant Judæi de earum numero; cum enim octodecim pollicentur, ut loquitur Scharfenbergius,† sedecim tantum præstant. "Nos autem," inquit ille, "ex Judæorum antiquis Libris viginti et unam eruimus." Locus primus est Gen. xviii. 22. ut textus ita emendatus, cum LXX. Vulgatâ Latinâ, Onkeloso, Jonathane, et utroque Samaritano, conspiret. Correctio, igitur, siqua unquam facta est, vulgare aliquod inter Judæos erratum fortassè respexit.

III. Secundus locus est Num. xi. 15. in quo Versiones suprà memoratæ omnes, in hodiernâ correctâque, uti dicitur, lectione, amicissimè concordant. Idem sanè dicendum de loco tertio sc. Num. xii. 12. Locus quartus est 1 Sam. iii. 13. מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו ubi, ut Rabbini volunt, filii Heli Deo ipsi maledixerunt: locum verò correxerunt Scribæ, ut et hodie habetur, ne sententia hujusmodi Deo ingloriosa, in Bibliis sanctis appareret. *οἱ ὁ* sanè, *κακολογοῦντες θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ*, reddiderunt. Sed est fortassè loci interpretatio exegetica potius quàm translatio. Syrus legit לְעָם pro לָהֶם, nisi fortè is etiam, cum Chaldaïco, interpretationem maluit, quam translationem, dare. Arabs idem habet cum Syro. Sed nihil definio. Locus quintus 2 Sam. xvi. 12. textum exhibet בעוני. Masora parva verò in margine, בעיני, cujus puncta vocalia lectio textualis sibi substernit; adeò ut sensus eliciatur, *in oculum meum*, quem R. Salomon דמעת עיני h. e. *lacrymam oculi mei*, post Jonathanis Targum, significare facit; Masora magna habet, initio Num. ubi correctiones hæ recensentur. Septuaginta, Syrus, Arabs, et Hieronymus, meliorem utique produnt lectionem sc. עָנְיִי *afflictionem* seu *humiliationem meam*. Prava igitur omninò videtur esse hæc crisis, sive à Doctore quodam Rabbinico originem suam duxerit, sive à Librario negligentiore.

IV. Locus sextus industriæ Scharfenbergii debetur: in 2 Sam. xx. 1. reperitur in phrasi לאהליו, *in tabernacula sua*. Tanchuma locum quondam fuisse לאהליך, *in tabernacula tua* testatur, Scribasque eum in לאהליו mutâsse, ut et in hodiernis exemplaribus omnibus habetur, et à Chaldæo, Syro, et Arabe, legitur. Vulgata autem Latina, necnon Septuaginta, lectionem à Tanchuma allegatam sequuntur. Notandum, ו finalem in ך facili lapsu Librarii mutari posse, et vice versâ. Utraque lectio antiqua esse videtur, et sensum satis commodum fundit: at utra verior esset nemo fortassis dixerit.

V. Septima correctio est in voce עָלַי *super me*, pro עָלֶיךָ *super te*, honoris, uti volunt, causâ, ne Deo sc. opprobrio esset. Septuaginta, secundum codicem Vaticanum, עליך legerunt; cæteræ omnes versiones antiquæ, cum lectione correctâ hodiernâ faciunt. Existimem tamen correctionem, si reverâ ita vocari debeat, casui Librariorum quàm Scribarum solertiæ potiùs esse adscribendam. Job. vii. 20.

VI. Octava correctio in Job xxxii. 3. reperienda dicitur, ubi, loco אִיּוֹב *Job*, quondam fuisse אֱלֹהִים sive אֱלוֹהַּ asserunt Magistri quidam. Atqui, nec codex hodiernus MS. nec versionum antiquarum ulla, hujusmodi suppeditat lectionem. Lusus est fortassis ingenii cujusvis Rabbini Doctissimi.

VII. Correctio decima est in Psalm. cvi. 20. ubi כְּבוֹדִי, ut quondam legebatur, fingunt à Scribis fuisse immutatum in כְּבוֹדָם *gloria eorum*. Sed nulla veterum versio ejusmodi mutationem agnoscit: omnes namque consentiunt in lectione כְּבוֹדָם. *gloria eorum*: neque aliter Chaldæus in phrasi אִיקַר רִבּוֹנְהוֹן i. e. *gloria magni illius eorum*: voce רִבּוֹן commentarii loco datâ. Idem fortè dicendum de correctione Hoseæ iv. 7. in vocem eandem cadente. In Jer. ii. 11. similem correctionem fingunt Magistri in phrasi כְּבוֹדוֹ, quam olim scriptam fuisse כְּבוֹדִי affirmant. At versiones antiquæ omnes, cum exemplaribus hodiernis miro consensu istiusmodi correctionem respuunt. Chaldæus tamen omninò *παραφράζει*, ideòque excipi fortassè debeat.

VIII. Lam. iii. 20. Aliam hujusmodi correctionem profert in עָלַי *super me*, pro עָלֶיךָ *super te*: sed nullum ejus vestigium reperiri potest aut in versionibus antiquis, aut in Codicibus quibusvis hodiernis. Est igitur figmentum Rabbinicum, nisi malles istud עָלֶיךָ in quibusdam olim exemplaribus, vulgari usu tritis, fuise exaratum. Decima tertia correctio, אַפִּי in אַפָּם Ezech. viii. 17. transformâsse dicitur. Sed et hanc figmentis supra memoratis adscribere mallem, utpote nulli omninò auctoritati idoneæ innixam.

* Capell. Crit. Sacr. Lib. III. cap. xviii.

† Capelli Critica Sacra, Lib. III. cap. xviii.

IX. Decimam quartam dabit correctionem Hab. i. 12. in voce נָמוּת pro תָּמוּת ut Masorâ, vel pro יָמוּת uti vult Tanchuma. Septuaginta verò et Hieronymus, hodiernam lectionem sequuntur. Syrum vitio laborantem corriget Arabs, ܢܡܘܬܘܢ *lex* immutans in ܢܡܘܬ *moriemur*, ita ut, tum Arabica نموت, tum Syriaca ܢܡܘܬ, cum Hebraïcâ נָמוּת penitùs consentiat. Commentitia igitur est illa Scribarum correctio.

X. Decimus quintus correctionis locus est Zach. ii. 12. in voce עֵינוֹ, pro עֵינִי. At mera est hæc varia lectio, à temporibus antiquis nota. Vulgata Latina priorem sequuta est, posteriorem Septuaginta, Chaldæus, Syrus, Arabs. Ratio correctionis hujus fictæ à Tanchuma* prolata, Philosophiam verè Rabbinicam sapit.

XI. Correctio decima sexta est in Malach. i. 13. locutione אתי sc. in אותו mutatâ. Hieronymus verò in Vulgatâ Latinâ, Septuaginta, Chaldæus, Syrus et Arabs, lectionem unam אותו agnoscunt: altera fictitia est. Has, unâ fortè exceptâ, adnotat Masora; Rabbinorum commentarii dabunt quinque plures, Ps. sc. lxxiv. 23, in צֹרְרֶיךָ et קָמֶיךָ, quæ quondam צֹרְרֵינוּ et קָמֵינוּ scriptæ esse potuerint: idem præterea factum in Ps. lxxxiii. 3; cxxxix. 21, 22; Jud. v. 23. et demùm in Exod. xv. 17. In quos, loco corollarii, addit Mekilta. "Non dixit insurgentes in me, sed insurgentes in te, *ut ostendat, omnes qui adversantur Israeli, reputari quasi adversarentur Deo benedicto.*"†

XII. Quasdam præterea addit Waltonus ex Porcheto (Prol. 7. § 10.) ut, Mich. i. 10. ubi התפלשתי est pro התפלשי, Hos. ix. 12. בשורי pro בשרי. Et ex J. D'Espeires, Deut. xxviii. 30. ישכבנה pro ישגלנה. Et Galatinus affirmat "loca istiusmodi plura esse, ita ut vix recitari possint." Sed pace Doctorum magni sanè nominis istorum, hæc leviora sunt, quàm commentaria ista Judæorum: dato enim illos nova quædam hinc indè in glossis proposuisse, vetera tamen ii non destruebant: omnibus præterea in examen revocatis, unusquisque vel hebetioris ingenii statim videbit, ex his multa reverâ nunquam fuisse immutata, nedum è medio sublata. Nemo igitur in hisce, Judæos corruptionis reos peragere poterit, quod et ferè omnibus haud ita pridem in deliciis erat: varietates enim omnes quæ deprehendi possint, versionum alterutra antiquarum agnoscit: emendationes verò istas jactatas, usquam aut loci aut temporis exstitisse nemo est qui demonstrare queat.

XIII. De vocibus illis præter consuetudinem punctatis perquirere, lubentes supersedemus, satis esse ducentes loca eorum pleraque dare, sc. Gen. xvi. 5; xviii. 9; xix. 33; xxxiii. 4; xxxvii. 17; Num. iii. 39; ix. 10; xxxi. 30; xxix. 15; Deut. xxix. 28; Jes. xliv. 9; Ezech. xli. 20; xlvi. 22; Ps. xxvii. 13. Hæ usui olim aliquali, fortassè superstitioso, inservire potuerunt; attamen quis is fuerit nemo adhuc divinando assequi potuit.

SECTIO X.

De vocibus quibusdam legendis, quamvis in textu scriptæ non reperiantur: vel, ut Judæi eas appellant, קְרִי וְלֹא כְתִיב.

I. Hujusmodi voces supplendæ, in universo Textu sacro sunt tredecim. Loca earum in Textu, puncta vocalia solum occupant, vocibus ipsis in magine è regione positis; sunt Jud. xx. 13; Ruth iii. 5; 2 Sam. viii. 3; xvi. 23; xviii. 20; 2 Reg. xix. 31, 37; Jerem. xxxi. 38; l. 29; Josue xxii. 34; 2 Reg. xx. 13; Ezech. ix. 11; Jes. liii. 4; lv. 9; et Psalm. xcvi. 2. In his tamen Editiones variæ variantur. Eædem observandæ veniunt in Talmude,‡ et Libro cui titulus, Masora Hammasoreth, Eliæ Levitæ. Illud sex tantùm connumerat, hic octo, et denique in prefatione, decem. Avenarius præterea in Grammaticâ suâ Hebraïcâ duodecim recenset. Sunt igitur eæ variæ lectionis supellex vera, et *τοῖν Keri* et *Kethib* suprà recensitis prorsùs adscribenda.

De vocibus scriptis sed non legendis, i. e. כְּתִיב וְלֹא קְרִי.

II. Voces istæ ad quinque numero tantùm exsurgunt; sunt hæ sequentes, אם, in Ruth iii. 12; 2 Sam. xiii. 33; xv. 21; Jer. xxxix. 12; נא, in 2 Reg. v. 18; את, in Jer. xxxviii. 16; ידרך, in Jer. li. 3; et denique חמש, in Ezech. xlviii. 16. His in locis, voces istæ omnes à Doctoribus Judæis *πλεονάζειν* creduntur, at quàm rectè unusquisque pro semetipso judicare potest. Duæ tantum, ut nobis quidem videtur, verè abundare dici possunt, ידרך sc. in Jer. li. 3; et חמש in Ezech. xlviii. 16. quæ, dormitante Librario, in Textum irrepere potuerunt. At fortè abs re non foret quædam de his adnotare.

III. In 2 Reg. v. 18. יסלח est primâ vice sine נא; et hinc fortassè concludebant Talmudici, hanc vocem abesse debere in loco secundo. Atqui, ni fallimur, נא inibi additur emphaseos gratiâ; et eo sensu vim Textui probè conciliat, statui precantis valdè opportunam.§ In Jer. xxxviii. 16. est locutio haud adeò insolens, ut indè extrudi debeat vox את. Locus ita se habet, "חַי יְהוָה אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת אִם אֲמִיתְךָ וגו׳, et hoc modo reddi potest. *Per vitam Jehovæ, quodque hoc nobis fecerit corpus, minimè te morti tradam*, &c. Duas Rex jusjurandi conditiones, ut nervosius indè juramentum ejus evadat, instituit; innuitque, ut eæ modo dictæ conditiones se nobis jam pro compertis sistuntur, ita quoque altera fixa immotaque manebit. Vim particulæ את,‖ nec Talmudici, nec recentiores Grammatici Hebræi, satis sunt assecuti; atque hinc factum est, ut eam hîc loci *πλεονάζειν* ii crediderint. Aliter tamen res se omninò habet; et locus, alioquin satis jejunus atque frigidus, semet nervosissimum atque elegantissimum vindicabit. Ad particulam אִם quod attinet, in locis quatuor suprà laudatis, locutioni usuique Hebraïco se omninò commendat: neque cur è Textu ejiciatur, ratio ulla valida excogitari potest. His in locis omnibus, Bibliorum editiones omnes, puncta vocalia omittunt; et (quod de *τοῖς* קְרִיוֹת *Keri, lectionibus,* dicendum in universum) vocem in textu circello notatatam, in margine verò è regione ejus scriptam emendationem, sive varia ea sit lectio, sive adnotatio Rabbinica, repertum iri. De vocibus autem, quæ, licet separatim scribantur, junctim tamen esse legendas censuerint Rabbini; et, vicissìm, quæ jam divisæ exarantur, junctas tamen ii legendas judicârint,¶ quæstionem instituere, operam fortassis atque oleum esset perdere: industriæ igitur Tyronum eas meritò linquendas duximus, de aliis majoris equidem momenti, iisque, uti speramus, emolumenti pluris futura, tractaturi.

SECTIO XI.

De eâ Masoræ parte quæ Grammaticen, sive interpretationem Sacri Textûs exegeticam, spectat.

I. Hanc Masoræ Judaïcæ partem alteram, ut omnes nôrunt, insectare atque vitio verti, mos adeò ubique propemodum invaluit, ut vix unus aut alter reperiatur qui mentionem ejus vel injicere, nedum in suos usus convertere, ausit. Opus præterea esse humanum, nonnulli religiosiores fortè quàm sapientiores pertinaciter conclamitant, atque adeò à Verbo Dei *θεοπνεύςῳ* omninò sejungendum. Regesserim, tamen, Is qui veritatem quàm auram popularem assequi malit, necessè est caveat, ne verbis speciosis decipiatur: et, quùm antiquiora

* Critica Sacra Capelli Lib. III. Cap. xviii. Ed. Scharfenbergii.
† Ib. p. 455.
‡ Massechet Nedarim, Cap. iv.

§ Repetitiones vim locutionum adaugent vide Prælect. Heb. meas. p. 314.
‖ Ibid. p. 331.
¶ Ea omnia in examen vocata reperientur in Criticâ sacrâ Capelli Ed. Scharf. Tom. i. p. 188. et seq.

verioraque fortassis sejungere suadetur, ne eorum loco recentiora humanique ingenii, haud falli nescii, magis olentia substituat, succenturiatque. Quæstio non est de iis, qui spiritu Divino auxiliarentur, sed de iis solùm, qui humanis mediis ad veritatem assequendam necessè est utantur: et, de his disserentes, nulli dubitamus affirmare, antiquiora tutiora esse, non quod sibi ea auctoritatem humanâ majorem vindicare possint, sed quia à linguæ sanctæ ingenio propiùs absunt. Indagine saniore, ut experientiâ quidem didicisse videmur, Veteres quàm Recentiores usi sunt. Ad hæc, à temporibus inspirationis ii propiùs aberant; et multa traditione, morum atque consuetudinum usu communi, rituum præterea quotidianâ observatione nobis omninò ignotâ, à Majoribus accepisse potuerunt; et vix dubius hærebit quisquam quin acceperint. In quibusdam nobis fortassè inferiores ii fuerunt. Ingenii sc. acumine et exercitatione, linguarum scientiâ, supellectili grammaticâ, scientiarum augmentis, cæterisque hujusmodi auxiliis criticis. Sed de linguæ ipsorum pronuntiatione, structurâ, Scripturarum sanctarum scopo, quoad exteriora, eos nobis longè superiores fuisse, necessè est fateamur. Sed et critica nostra provectiora hodierna omnia huc recidunt, et Linguarum Orientalium status excultior planè commonstrat, Veteres hosce criticos, in re Grammaticâ, Hermeneuticâ, Antiquariâ, exercitatissimos evasisse; et, sicubi, utpote errori obnoxii, peccaverint, peccata tamen eorum ejusmodi esse, ut eos nemo ignorantiæ temeritatisve insimulare possit: et, quod instar omnium est, felicissimos semet ii crediderunt, qui ad ipsorum commentarios stabiliendos, horum translationes transferre quiverint. Sunt tamen qui dicunt, et horum fortassis dux et coryphæus est Simonius Jesuita, Doctores sc. hosce in re Grammaticâ admodum fuisse rudes, eò quod Librum nullum grammaticum composuissent, priusquam Arabes ii tædam suppeditâssent. At, regesserim, harum rerum Peritiores benè nôrunt, Libros grammaticos vix usquàm compositos fuisse, donec tandem Linguæ istius gentis scientia ad culmen ejus usque provecta atque perpolita fuisset. Ita sanè res se habuit apud Græcos, Romanos, Arabes, et nosmetipsos. Et, ad Persas quod attinet, quæstio oriri potest, Annè adhuc Liber quivis grammaticus Persicus, usui vulgari accommodatus in lucem prodierit; et tamen ii, Orientalium omnium propemodum sunt elegantissimi. Potest itaque gens quævis suæ linguæ maximè esse gnara, eamque accuratissimè conscribere, explanare, vel etiam in aliam exactissimè transferre, nullo adhùc Libro grammatico in lucem emisso: et hoc potuerunt, si alii quicunque, et veteres quoque Hebræi; quod et eos fecisse, posthâc demonstratum dabimus.

II. Masora demùm *Grammaticalis*, vocum syllabas, formas, compositiones, sive id componendo sive syntacticè adjungendo factum fuerit, respicit: illud vocalium literarumque additione; hoc accentuum operâ, efficit: atque ideò ea in linguam scripturamque sanctam, amplissimas exercet vires. De vocalium indole, potestatibus, sonis, accentuumque rationibus, satis in Prælectionibus meis Hebraïcis, jamdudum egi;* isthùc igitur Lectores in præsentiarum remittimus: comparationes quasdam inter Textum Hebræum Paraphrasesque Chaldaïcas, sive Targumim uti appellantur, et Versionem Syriacam eo fine ut, tum textûs integritatem hodiernam, tum scientiæ grammaticalis apud Veteres Hebræos usitatæ, specimina quædam suppeditemus, daturi.

SECTIO XII.

Comparatio Textûs Hebraïci in locis quibusdam Geneseos, cum Chaldaïcâ Onkelosi, necnon Syriacâ versione quam Peschito appellant, sparsis hinc indè notis criticis.

I. Gen. c. i. v. 1. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. Accentuum potestate, vox prima בְּרֵאשִׁית cum secundâ בָּרָא, copulam nullam Grammaticalem agnoscit: et ea, tum à vocis formâ tum etiam ejus compositione, significet necessè est, *in principio*. Hæc igitur phrasis cum sequente בָּרָא, quæ sibi verbi formam vindicat, non est grammaticè sumenda, verum absolutè quodammodo construenda. In voce secundâ בָּרָא accentum copulantem habemus, ita ut בָּרָא, juxta Masoram, cum voce sequenti necessè est construatur: et, quùm vox formam verbi induit, אֱלֹהִים ceu ejus nominativa omninò est accipienda. At numero, dixerit forsitàn quisquam, non concordant. Respondeo, Hebræi *formales* equidem nonnunquam habent constructiones; sed et persæpè ad sensum loci eæ conformantur. Vox præterea אֱלֹהִים non pluraliter sumi debere, quamvis pluralem præ se ferat formam, sed superlativè; ita enim loqui amant Orientales, ut excellentiam quandam pluraliter loquendo innuere videantur. Vox igitur אֱלֹהִים, non tam Dii, quàm *Venerabundus*, sonabit; radice ejus אָלַהּ sive Arab. اله *adorare, venerare*, &c. indicante. Tota igitur pericope sonabit: *In principio, creavit Deus*, et propositionem particularem, sententiamque, ut loquuntur Logici, dabit complexam: hoc sensûs complementum indicat accentus Athnach (֑) sub voce אֱלֹהִים positus. Quæ sequuntur, sc. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ complementaria, sive adscita dici possunt: et accentuum operâ sibimet adinvicem conjuncta aut etiam sejuncta sunt. Analysin horum dare supervacaneum esset: dixerim tamen, constructionem illam grammaticalem, quàm Masorethæ proponunt, ejusmodi esse, ut melior à quoquam vix, ac ne vix quidem, substitui posset, respectu ad sensûs loci distinctionem conservationemque habito.

II. In hâc primâ Geneseos pericope, verbum de verbo, grammaticam Masorethicam in omnibus ac propémodum vocabulorum formis servantes, reddiderunt *οἱ ἑβδομήκοντα*, uti antea observatum, Vulgata item Hieronymi, Onkelosi Targum Chaldaïcum, et versio Syrorum simplex. Arabica tamen Saadiæ Haggaon, et Arabica Erpeniana, scrupulo quodam stimulati, discrimen leve quidem quoad sensum dabant, respectu ad grammaticen habito. Uterque eorum primam propositionem ita reddidit, أَوَّلُ مَا خَلَقَ ٱللّٰهُ, quam Polyglottorum Editores perperàm Latinè fecêrunt, hoc modo: "*Primum quod creavit Deus.*" Sed pace tantorum nominum dixerim, si ita se voluisset exprimere Arabs, his verbis eum usum fuisse prorsùs esset necessarium, sc. ٱلأَوَّلُ مَا خَلَقَهُ ٱللّٰهُ, quod, cum is minimè fecerit, translatio eorum pro vitiosâ habenda est. Phrasis præterea Arabica ejusdem sanè generis est ac كَيْفَ مَا, حَيْثُ مَا, &c. sæpiùs conjunctim scripta, كَيْفَمَا, حَيْثُمَا, &c. et translatio vera erit: *Cùm primum creâsset Deus:* non, *Primum quod creavit Deus.*

III. Diversitas hæc interpretum indè mihi orta esse videtur, quod nullus sit articulus præpositivus voci רֵאשִׁית præmissus, et sub particulâ בּ in vocali (ְ) latitans. Interpres igitur idiomati Arabico nimis insistens, Arabicam suam hoc modo formandam religioni sibi duxit. Atqui, si res ita se habuerit, necessè esset vocem רֵאשִׁית in statu, ut aiunt, constructo capere cum sequente ברא, quæ demùm punctanda esset בְּרֹא non בָּרָא: quod nemo veterum fecit. Saadias itaque, ejusque sequax Interpres Erpenianus, Arabico nimis idiomati insistentes, Hebraïcum violabant, novamque interpretationem expiscati sunt, neque contextui, neque Grammaticæ Hebraïcæ ullo modo conformem.

IV. Ben Uziel, paulò liberior, ita pericopen hancce reddit, מִן אוּלָא בְּרָא יְיָ. *A primo* (tempore sc.) *creaverat Deus.* Polyglottorum Editores habent. "*A principio creavit Dominus.*" Sed hoc mihi nullum videtur fundere sensum: et, quùm præteritum Hebræorum omnibus Latinorum præteritis, ut contextûs series postulet, respondebit; nulla fortassis ratio reddi

* Vide Hebrew Lectures, Cambridge, 1827, passim.

potest, cur perfectum præteritum hîc loci plusquam perfecto, ut aiunt, anteponeretur.

V. Targumista Hierosolymitanus παραφραςικῶς se penitùs expedit, ita ut commentarium potiùs quàm translationem exarâsse videatur: e. g. בחוכמא ברא יי. "*In sapientiâ creavit Dominus*," spectato, proculdubio, capite 8vo. Proverbiorum, ubi hæc habentur (v. 22, &c.) יהוה קנני [חכמה] ראשית דרכו קדם מפעליו מאז: מעולם נסכתי מראש מקדמי־ארץ:, &c. "*Dominus possedit me* (i. e. *Sapientiam*) *initio viarum suarum, antequàm quidquam fecerat, à principio. Ab æterno ordinata sum, et ex antiquo antequàm terra fieret*," &c. Quid sibi voluerint Targumista et Proverbiorum auctor, hæc dicentes, difficile sanè esset definire. Haud tamen affirmare dubitarem R. Levi Ben Gershom à scopo longè aberrasse, הפילוסופיא Philosophiam sc. quâ urbes regnaque regantur, hoc respicere, asserentem. Veteres enim Hebræi, uti antea dictum, nihil de hâc aut cogitare aut scire potuerunt. Iis potiùs assentiar qui dicunt, Messiam hîc loci innui, Evangelistamque Johannem hùc respexisse cùm dixerit: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. τ. λ. Traditio enim longè latèque diffusa, apud Orientales populos etiamnum hodie viget, quâ affirmatur العقل i. e. Intellectum, (nonnunquam vero τῆς حكمت, Sapientiæ nomine eum insigniunt) rerum omnium primò fuisse creatum. Neque hoc de attributo Dei quovis abstracto prædicunt; Mahumeti enim asseclæ præsertim Mystici, cujuscunque ii fuerint sectæ, hoc Magistro suo ubique adscribunt: eodem sanè modo quo Apostolus Sapientiam Dei Christum esse affirmat,* Targumistæque de suo מימרא † seu *verbo* loqui amant. Locum igitur exegeticum, minimè contemnendum dat Targumista Hierosolymitanus, cujus in Textu hodierno Masorethico vestigia nullo negotio deprehendantur, reliquiæque in Orientis plagis, hodie longè latèque vidimus repentes. Neque Bertholdo, Neotericisque Theologis ejus Germanicis, assentiri possum affirmantibus, hanc notionem à Philosophis Græcis, Platone, sc. aut nescio quo alio, originem duxisse, cùm, in Solomonis temporibus, Sapientiam Divinam, personæ vices gerentem, omnibus innotuisse certum est. Hoc esset, ni valdè hallucinamur, omnia conjecturis loco suo deturbare, sacraque profanis, respectu nullo ad rerum ordinem habito, immiscere. Sed omnia singulatim recensere nimis longum foret, Lectoribusque fortassis bilem movere. Comparationem, igitur, inter Textum Hebraïcum, Versionem Chaldaïcam, atque Syriacam, jam nunc instituamus: et, ut harum convenientia vel etiam discrepantia, Lectoribus faciliùs deprehendatur, Syraicam literis Hebraïcis exaratam exhibemus: additis versione nudâ Latinâ, adnotationibusque criticis nonnullis.

GEN. CAP. I.

facta est	terra Et	.terram	et	cœlos		Deus	creavit	principio In	
היתה	2 והארץ	: הארץ	ואת	השמים	את	אלהים	ברא	1 בראשית	*Heb.*
הות	2 וארעא	: ארעא	וית	שמיא	ית	יי	ברא	1 בקדמין	*Chald.*
הות	2 וארעא	ארעא '	וית	שמיא '	ית	אלהא	ברא	1 ברישית	*Syr.*

incubans	Dei	Spiritus et	abyssi	facies super	tenebræ et	confusio et	vacuitas	
מרחפת	אלהים	ורוח	תהום	על־פני	וחשך	ובהו	תהו	*Heb.*
מנשבא	מן־קדם־יי	ורוחא	תהומא	על־אפי	וחשוכא	וריקניא	צדיא	*Chald.*
מרחפא	דאלהא	ורוחה	תהומא '	על־אפי	וחשוכא	ובוהו '	תוהו	*Syr.*

vidit Et	.lux facta est et	: lux sit	,Deus	dixit Et	.aquarum	facies super	
4 וירא	: ויהי־אור	יהי אור	אלהים	3 ויאמר	: המים	על־פני	*Heb.*
4 וחזא	: והוה־נהורא	יהי־נהורא	יי	3 ואמר	: מיא	על־אפי	*Chald.*
4 וחזא	והוא נוהרא '	נהוא נוהרא '	אלהא	3 ואמר	מיא '	על־אפי	*Syr.*

lucem illam	inter	Deus	divisit et	,bona quia	lucem	Deus	
האור	בין	אלהים	ויבדל	כי־טוב	את־האור	אלהים	*Heb.*
נהורא	בין	יי	ואפריש	ארי־טב	ית־נהורא	יי	*Chald.*
נוהרא	בית	אלהא	ופרש	דשפיר '	לנוהרא	אלהא	*Syr.*

caligini et	diem	luci illi	Deus	(nomen) vocavit et	.caliginem illam inter et	
ולחשך	יום	לאור	אלהים	5 ויקרא	: ובין החשך	*Heb.*
ולחשוכא	יממא	לנהורא	יי	5 וקרא	: ובין חשוכא	*Chald.*
ולחשוכא	אימָמא '	לנוהרא	אלהא	5 וקרא	לחשוכא '	*Syr.*

dixit Et	.unus	dies	facta aurora est et	facta vespera est et	: noctem	nomen vocavit	
6 ויאמר	: אחד	יום	ויהי־בקר	ויהי־ערב	לילה	קרא	*Heb.*
6 ואמר	חד '	יומא	והוה־צפר	והוה־רמש	ליליא	קרא	*Chald.*
6 ואמר	חד '	יומא	והוה צפרא	והוא רמשא	לליא '	קרא	*Syr.*

inter	dividens	sit et	,aquarum	medio in	expansio	sit	,Deus	
בין	מבדיל	ויהי	המים	בתוך	רקיע	יהי	אלהים	*Heb.*
בין	מפריש	ויהי	מיא	במציעות	רקיעא	יהי	יי	*Chald.*
בית	פרש	ונהוא	מיא '	במצעת	רקיעא	נהוא	אלהא '	*Syr.*

inter	divisit et	,expansionem	Deus	fecit Et	.aquas ad	aquas	
בין	ויבדל	את־הרקיע	אלהים	7 ויעש	: למים	מים	*Heb.*
בין	ואפריש	ית־רקיעא	יי	7 ועבד	: למיא	מיא	*Chald.*
בית	ופרש	רקיעא '	אלהא	7 ועבד	למיא '	מיא	*Syr.*

super de	quæ	aquas	inter et	expansionem ad	subter de	quæ	aquas	
מעל	אשר	המים	ובין	לרקיע	מתחת	אשר	המים	*Heb.*
מעל	די	מיא	ובין	לרקיעא	מלרע	די	מיא	*Chald.*
דלעל		מיא	ובית	מן רקיעא '	דלתחת		מיא	*Syr.*

.cœlos	expansioni	Deus	nomen vocavit Et	.ita fit Et	.expansionem ad	
שמים	לרקיע	אלהים	8 ויקרא	: ויהי־כן	לרקיע	*Heb.*
שמיא	לרקיעא	יי	8 וקרא	: והוה־כן	לרקיעא	*Chald.*
שמיא	לרקיעא	אלהא	8 וקרא	: והוא הכנא	מן רקיעא '	*Syr.*

congregentur	,Deus	dixit Et	.secundus	dies	mane fit et	vespera fit Et	
יקוו	אלהים	9 ויאמר	: שני	יום	ויהי־בקר	ויהי־ערב	*Heb.*
יתכנשון	יי	9 ואמר	: תנין	יום	והוה־צפר	והוה־רמש	*Chald.*
נתכנשון	אלהא '	9 ואמר	: דתרין	יומא	והוא צפרא	והוא רמשא '	*Syr.*

.arida illa	videatur et	unum	locum ad	cœlos illos	subter de	aquæ	
היבשה	ותראה	אחד	אל־מקום	השמים	מתחת	המים	*Heb.*
יבשתא	ותתחזי	חד	לאתר	שמיא	מתחות	מיא	*Chald.*
יבישתא '	ותתחזא	חד	לאתרא	מן שמיא	דלתחת	מיא	*Syr.*

illarum aquarum	congregationi et	: terram	aridæ illi	Deus	nomen vocavit Et	.ita fit Et	
המים	ולמקוה	ארץ	ליבשה	אלהים	10 ויקרא	: ויהי־כן	*Heb.*
מיא	ולבית־כנישות	ארעא	ליבשתא	יי	10 וקרא	: והוה־כן	*Chald.*
דמיא	ולכנשא	ארעא '	ליבישתא	אלהא	10 וקרא	והוא הכנא '	*Syr.*

germinet	: Deus	dixit Et	.bonum quia	Deus	vidit Et	.maria	nomen vocavit	
תדשא	אלהים	11 ויאמר	: כי־טוב	אלהים	וירא	ימים	קרא	*Heb.*
תדאית	יי	11 ואמר	: ארי־טב	יי	וחזא	ימי	קרא	*Chald.*
תפקי	אלהא '	11 ואמר	דשפיר '	אלהא	וחזא	יממי '	קרא	*Syr.*

---

* 1 Cor. cap. i. 24.

† Locus insignis hujusque vocis, apud Judæos vetustiores, usum optimè illustrans, reperitur in Targum Hierosolymitano in Exod. cap. xii. v. 42, 44. "Nox prior," inquit, nam Latina cum voce ipsâ מימרא tantummodo dabo, "quando apparuit sermo Domini (אתגלי מימרא דיי) super mundo ad creandam ipsum....et sermo Domini (ומימרא דיי הוה נהיר ומנהר) lucebat et illustrabat, et vocavit ipsam noctem primam. Nox secunda quando apparuit sermo Domini Abrahamo (מימרא דיי על אברהם) inter sectiones....Nox tertia quando apparuit sermo Domini contra Ægyptios (מימרא דיי על מצראי) in mediâ nocte....Nox quarta cum adimplebitur finis mundi ut dissolvatur, funes impietatis vastabuntur, et juga ferrea rumpentur." Hæc ultima, quin ad ætatem Messiæ referrent, non est quod dubitaret quisquam. Et si it se res habeat Targumista iisdem sanè locutionibus ac Evangelista utens, iisdem de rebus, eodemque de Personâ, omninò egit. Doctissimus Buxtorfius sub voce אמר hæc habet: "Sic paraphrastes sæpissimè hoc nomen divinum efferre solet per מימרא דיי, ut Johannes Evangelista dicit, ὁ λόγος." Lex. Chald. &c. col. 125.

facientem	fructûs	arborem	,semen	seminantem	herbam	germen	terra	
עֹשֶׂה	פְּרִי	עֵץ	זֶרַע	מַזְרִיעַ	עֵשֶׂב	דֶּשֶׁא	הָאָרֶץ	*Heb.*
עָבֵד	פֵּירִין	אִילָן	מִזְדְּרַע	דְּבַר־זַרְעֵיהּ	עִשְׂבָּא	דִּתְאָה	אַרְעָא	*Chald.*
דְּעָבֵד	דְּפֵארָא	וְאִילָנָא ·	זַרְעָא לְגֶנְשֵׂהּ	דְּמֶזְדְּרַע	עֶשְׂבָּא ·	תַּדְאָא	אַרְעָא	*Syr.*

.ita fit Et	.terram super	eâ in ejus semen	quæ	,suæ speciei	fructum	
וַיְהִי־כֵן׃	עַל־הָאָרֶץ	זַרְעוֹ־בוֹ	אֲשֶׁר	לְמִינוֹ	פְּרִי	*Heb.*
וַהֲוָה־כֵן׃	עַל־אַרְעָא	בַּר־זַרְעֵיהּ־בֵּיהּ	דִּי	לִזְנֵיהּ	פֵּירִין	*Chald.*
וַהֲוָא הָכַנָא ·	עַל אַרְעָא ·	בֵּהּ	דְּנֶצְבְּתֵהּ	לְגֶנְשֵׂהּ ·	פֵּארָא	*Syr.*

,suæ speciei	semen	seminantem	herbam	,germen	terra	protulit Et	
לְמִינֵהוּ	זֶרַע	מַזְרִיעַ	עֵשֶׂב	דֶּשֶׁא	הָאָרֶץ	12 וַתּוֹצֵא	*Heb.*
לִזְנוֹהִי	מִזְדְּרַע	דְּבַר־זַרְעֵיהּ	עִשְׂבָּא	דִּתְאָה	אַרְעָא	12 וְאַפֵּיקַת	*Chald.*
לְגֶנְשֵׂהּ ·	זַרְעָא	דְּמֶזְדְּרַע	עֶשְׂבָּא ·	תַּדְאָא	אַרְעָא	12 וַאַפְּקַת	*Syr.*

.suæ speciei	(est) eâ in ejus semen	quæ	,fructum facientem	arborem et	
לְמִינֵהוּ	זַרְעוֹ־בוֹ	אֲשֶׁר	עֹשֶׂה־פְּרִי	וְעֵץ	*Heb.*
לִזְנוֹהִי	בֵּיהּ	דְּבַר־זַרְעֵיהּ	עָבֵד־פֵּירִין	וְאִילָן	*Chald.*
לְגֶנְשֵׂהּ ·	בֵּהּ	דְּנֶצְבְּתֵהּ	דְּעָבֵד פֵּארָא	וְאִילָנָא	*Syr.*

.bonum quia	Deus	vidit Et	
כִּי־טוֹב׃	אֱלֹהִים	וַיַּרְא	*Heb.*
אֲרֵי־טָב	יְיָ	וַחֲזָא	*Chald.*
דְּשַׁפִּיר	אַלָהָא	וַחֲזָא	*Syr.*

VI. Plura describere supervacaneum erit. De his dicendum, generaliter: Vix quemquam posse existimem, quin primo statim intuitu perspiciat, hæc omnia ad amussim alterutris mutuò exactéque respondere, eâtenus ut indè, quicunque in earum utrâvis linguâ exercitatus fuerit, alteram brevi tempore ad unguem ferè ediscere possit. Et, quùm verbum de verbo, phrasisque de phrasi, è textu archetypo omnia, quoad ejus fieri potuit, reddita sunt, eodemque quoque ordine exarantur; Vocabularium, vel etiam Grammaticen, utriusvis earum, quemquam facillimè colligere posse, phrases deindè idiomaticas adnotare, sensumque de sensu ellicere, posterisque servare, perspicuum erit.

VII. De Chaldaïcâ Onkelosi Versione, quædam primò specialiùs dicenda sunt. Si, igitur, ea, uti anteà observatum est, eo consilio primitùs, (sicut et cæteræ Versiones Chaldaïcæ,) facta est, ut sc. Linguæ Sanctæ textuique Biblico, in Scholis addiscendis, meliùs consuleretur; ratio sat probabilis se nobis ingeret, quare hujusmodi transferendi modulum sibimet proposuerint Rabbini: ut, scilicet, Textus Sacer omni ex parte tegeretur, munireturque; ac Lingua iis Patribusque ipsorum sancta, Posteris, quatenùs id fieri potuerit, conservaretur. De vocum Chaldaïcarum et Hebraïcarum viribus, non erit hìc loci disserere: eæ namque omnibus, comparatione factâ, satis, ni fallor, superque innotescent: pauca de utriusque Grammaticâ, ex locis suprà citatis adnotare juvabit.

VIII. Ex. cap. i. v. 1. patebit, iis sc. locis, quibus Hebræi articulum demonstrativum, vel potiùs, definientem, sub formâ ה proponunt, iisdem, ubi idioma Chaldæorum id postulet, ii in א mutatum, vocabulorum fini adjungunt: quod, si Grammatici, nostri vidissent, articulum hunc nomine *τῆς* א *emphaticæ* non insignivissent; tyronesque, qui hujusmodi *emphases* invenire nunquam potuerunt, perplexos reddidissent. Nullam fortassis emphasin quivis, in vocibus הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, primâ hâcce pericope, invenire poterit: idem sanè de שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, ei è regione respondente, dicendum, Syriacisque omnibus hanc formam induentibus. Voces תֹהוּ וָבֹהוּ v. 2. in Hebraïcis sunt abstractæ, in Chaldaïcis vero, concretæ. Sed Grammatices Hebraïcæ regulæ infringuntur nullæ: quod cuivis Tyroni satis erit perspectum. Ibidem, in חֲשׁוֹכָא et תְהוֹמָא formas habemus *definitas*, minimè in Hebraïco prostantes: sed hæc linguæ proprietati dentur; cùm mos apud recentiores prævaluit, articulum abstractis præponere, ut in Arabicis الظلّة, العقل, &c. antiquioribus haud ita ratus fixusque. Simile quid advertendum in phrasi, satis equidem vexatâ, רוּחַ אֱלֹהִים, *Spiritus Dei*, quam hoc modo reddidit Chaldaicè Chaldaïcus; רוּחָא מִן־קֳדָם־יְיָ, *Spiritus*, sive *Ventus, ille, à conspectu Domini.* Et ita Arabes, pari fortassis ratione freti, مِن جَانِبِ ٱللّٰه, et eorum sequaces Persæ مِن جَانِبِ خُدا vel از جانِبِ خُداوند, *a latere sive parte* Domini; non مِن الله, sive, از خدا, à Deo, hoc enim indecorum Deoque indignum censeretur. Præpositiones præterea duplicatas, ii meliùs intelligebant, quam nonnulli è Grammaticis nostris Doctissimis: e. g. in phrasi מֵעַל לָרָקִיעַ, Chaldaïcè redditur מֵעַל לִרְקִיעָא, iisdem voculis retentis; quæ sonabunt, *de super*, (quo) *ad expansionem*, i. e. supernæ, respectu *ad* expansionem habito: non, ut aliqui volunt, vocula sc. prima secundam deglutiens, phrasin *τῇ* עַל רָקִיעַ æquipollentem constituet. Conjugationum formæ eodem sanè modo semet comparandas dijudicandasque proponunt, e. g. ib. v. 8. יִקָּווּ, Heb. Chaldaïcæ יִתְכַּנְּשׁוּן è regione opposita est: undè inferri potest, particula נִ sive הִנְ verbo Hebraïco præposita, idem ac Chaldaïca, sive etiam Hebraïca אֶת, et הִת, significare: et fortè cum Arabica إن, ت, aut إت in septimâ, quintâ, et octavâ, eorum conjugatione, quoad vires, conspirare: et hæc, *τῷ fieri, factum esse*, &c., secundum Arabum Grammaticos, quadrare scimus. Sensus igitur non est omninò passivus, ut et formæ istæ apud nostros plerumque accipiuntur, sed potiùs *impressionem accidentalem* denotat, sive mutationem è statu in statum, ut videre est in Prælectionibus meis Hebraïcis. Vox מִקְוֵה v. 10. à Chaldæo redditur per בֵּית כְּנִישׁוּת, undè videre est מ præpositum, nomina, quicquid vox nuda significet, id complectentia, denotare: quæ regula est sat certa in Dialectis hujusce stirpis omnibus. In v. 3. Heb. וַיֹּאמֶר *et dicit*, historicè scilicet sumpta, uti dicunt, Chaldaïcè redditur וַאֲמַר *et dixit:* sensum, quàm formam grammaticalem, magis respiciens. Hi, enim, Hebræis tardiores, Legentem sive Audientem quemcumque, non in tempora Scribentis sive Dicentis, collocant. Ut igitur sensui potiùs quàm arti grammaticali consulant, hujusmodi loca, in omnibus ferè ita traducunt: grammaticen Lectorum industriæ perquirendam linquentes.

IX. In v. 11, 12. phrasis Heb. מַזְרִיעַ זֶרַע, per דְּבַר־זַרְעֵיהּ מִזְדְּרַע, i. e. *secundùm semen ipsius seminans*, sive *semen ferens*, redditur; et, ni fortè glossema insit, in textu Hebraïco quondum fuisse lectum מַזְרִיעַ זַרְעוֹ arbitrarer, i. e. *seminans semen ipsius:* Syrus præterea habet, דְּמֶזְדְּרַע זַרְעָא לְגֶנְשֵׂהּ, *seminans semen secundum genus ipsius:* qui, nisi is hortulos suos aquis Chaldaïcis irrigasset, quod valdè suspicandum, ita et in Hebraïco legere potuisset. Sed nihil definio.

X. De Syro quid statuendum, paucis expediam; hìc loci enim, non est animus omnia tractare. Versio, ut mihi videtur, est quantivis pretii: Archetypum Hebraïcum ferè in omnibus *κατὰ ποδὰ* sequitur, uti suprà videri potest, nullis tamen fabellis glossisve Judaïcis inquinata. Onkelosi Targum Chaldaïcum in Legem, pressè sequitur; et, cùm Hebraïca verbum de verbo reddit, stylum purè Syriacum ubique sistit. A quo, quâve demum scholâ, origines duxerit nemo definiverit: at mihi vero valdè simile videtur, eam primo à Targumim, aut Onkelosi, aut cujusvis alius, si forte ejusmodi in universa Biblia exstabat versio, radices egisse suas: atque indè à Doctoribus Antiochenis, eâ namque dialecto gaudet, ante tempora Ephremi Syri ad umbilicum fuisse perductam. Suis tamen nævis scatet, quorum nonnulli Interpretibus, ut in omnibus solenne, referendi sunt; pars verò longè maxima Librariis, aut dormitantibus, aut parum fidis, debentur. In locis enim quibusdam, vix Syriacè verba facit: in aliis corruptiones *τῶν ὁ*, manifestissimè sapit. Prioris generis ܗܘܳܐ ܦܘܼܫܝ Gen. i. 6. uti in Polyglottis exaratum, exemplum esto: malæ Editorum vocalium applicationes à Michaele, cæterisque, jamdudum observatæ sunt. Posterioris, messem sat amplam undique corrasam exhibuerunt Carpzovius et Simonius. Edi-

tionem meam, quæ Anno 1823 lucem vidit, ut ab his quàm expurgatissima prodiret, quatenùs Codices manuscripti, id sinebant, operam sedulus navavi. Atqui nulla, uti mihi videtur, hodie restant media, quibus hæc versio ad pristinum suum statum reduci queat. In multis equidem emendari potest; et, ni valdè fallor, si id otii Viro docto, et in his satis exercitato, concederetur, eam, versione τῶν ὁ virali, longè emendatiorem posse induere formam; maximasque scientiæ Biblicæ conciliare vires. Magnopere igitur optandum, ut Aliquis tandem aliquando hujusmodi opus in se suscipiat, atque ad finem perducat.

XI. Aliæ sunt præterea Versiones Judaïcæ, sive, ut vocari solent, Targumim, quæ magno sanè adjumento esse possunt Theologis, cæterisque qui penitiora sacrarum literarum rimari cupiunt. Harum optima Jonathanis Ben Uzielis nomen præ se fert: et quamvis hæc, multo liberiore cursu quàm Onkelosi illa gaudet, et persæpè commentarii formam sumit, raró tamen à sacri textus scopo, exceptis paucis quæ homini Judæo facile condonentur, Librariisve malefidis tribuantur, divagatur.

XII. Huic aliam versionem, seu Targum adjungunt, quam Hierosolymitanam appellant. Hæc cæteris multò est liberior, atque adeò sæpissimè in fabellis Judaïcis recitandis, commentariisque consuendis, indulget. In multis, tamen, Interpretem bonum satisque antiquum redolet; à quo Judæi recentiores erroris in multis coargui, pervicaciæque inveteratæ evinci, possunt. Sunt præterea fragmenta quædam hinc indè sparsa, Versionis sive Targum alius, quæ *Targum alia* vulgò nuncupatur (תרגום אחר). Hujus fragmenta in Tomo iv. Polyglottorum Londinensium inveniuntur, è regione Targum Hierosolymitanæ posita. Illarum specimina nonnulla, in locis quibusdam selectis, dare pergimus.

XIII. Insignis est locus Gen. xlix. 10. quem à scopo suo vero torquere multùm sudârunt Judæi recentiores. Textus Hebraïcus ita se habet. לא יסור שבט מיהודה ומחקק מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים: et ita Chaldaïcè redditur in Targum τῷ Ben Uzielis ascriptâ. לא פסקין מלכין ושליטין מדבית יהודה וספרין מאלפי אורייתא מזרעיה עד זמן די ייתי מלכא משיחא זעיר בנוי ובדיליה יתימסון עממיא: "Non cessabunt reges et præsides ex domo Judæ, et scribæ docentes legem ex semine ejus, usque ad tempus quo veniet rex Messias minor filiorum ejus, et propter eum colliquescent populi." Ad phrasin מבין רגליו, nonnulli putârunt auctorem ad morem discipulorum, qui ad pedes magistrorum assidere consueverunt, respexisse. Aliter sentio, et calculum meum qualemcunque Targumistæ lubens adjicio, reddenti, מזרעיה. Videatur phrasis in Deut. xxviii. 57. Si præterea regnum spirituale, utpote promissione Abrahamo ratum sancitumque, quo sensu Israelitæ veri, Reges et Sacerdotes Dei esse testatus est Apocalypseos Auctor, Cap. i. v. 6. hîc loci innuatur; nulla omninò difficultas in ejus applicatione apparebit. Neque David apud Judæos, post captivitatem alio quovis sensu regnare potuit: et tamen eum regnaturum Prophetæ uno ore prædicebant. Targumista, ad hæc, Messiam filiorum Judah *minorem* facit, respectu fortassis ad Is. liii. 2, 3. habito. Omnia igitur, hoc sensu liquidò constabunt; et Targumista veterem veramque SS. interpretationem vindicabit.

XIV. Targumista Hierosolymitanus, ad hanc pericopen, clariùs fortassis in regnum spirituale Messiæ testimonium perhibet. לא פסקין מלכין מדבית יהודה אף לא ספרין מלפי אוריתא מבני בנוי עד זמן דייתי מלכא משיחא דדידיה היא מלכותא וליה עתידין דישתעבדון כל מלכותא דארעא: מה יאי הוא מלכא משיחא דעתיד למקם מדבית יהודה: "Non deficient reges de domo Judæ, neque periti doctores legis de filiis filiorum ejus, usque ad tempus quo veniet rex Messias, cujus est regnum, et ei subjicientur tandem omnia regna terræ. Quàm pulcher est rex Messias qui surrecturus est è domo Judæ!"&c. Eundem omninò sensum fundit Onkelosus, hoc modo pericopen interpretans: לא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה וספרא מבני בנוהי עד דייתי משיחא דדיליה היא מלכותא וליה ישתמעון עממיא: "Non transibit qui habet principatum à domo Judæ; neque Scriba à filiis filiorum ejus, usque in sæculum, donec veniat Messias, cujus est regnum; et ei obedient populi." Plura adducere hîc loci, non est propositi nostri; finem igitur huic quæstioni imposituri, verbis celeberrimi Buxtorfii utemur. "Hic" Messias sc. "multoties sub vetere lege fuit promissus, quandoque apertiùs, quandoque obscuriùs, quod Paraphrastes Chaldæus prudentissimè animadvertit, et ubi Messiæ promissionem subesse cognovit, ibi expressè nomen משיחא Messias posuit, quod diligenter est notandum et observandum, propter obcæcatos Judæos, qui multa loca ex illis de Messiâ dici negant. Gloriatur Elias in suo Meturgeman, se omnia ista loca, in quibus Messiæ vocabulum in Targum reperitur, in unum locum collegisse, et in Lexico suo annotasse. Ea et nos hîc adducemus, et longè plura quam Elias." Loca, quæ maximi sanè momenti sunt Theologo, sunt hæc sequentia. Gen. iii. 15; xxxv. 21; xlix. 1, 10, 11 ut supra. 12; Exod. xii. 42; xl. 9, 11; Num. xi. 26; xxiii. 21; xxiv. 7, 17, 20, 24; Deut. xxv. 19; xxx. 40; 1 Sam. ii. 10; 2 Sam. xxiii. 3; 1 Reg. iv. 33; Jes. iv. 2; ix. 6; x. 27; xi. 1, 6; xv. 2; xvi. 1, 5; xxviii. 5; xlii. 1; xliii. 10; xlv. 1; lii. 13; liii. 10; Jerem. xxiii. 5; xxx. 21; xxxiii. 13, 15; Hos. iii. 5; xiv. 8; Mich. iv. 8; v. 2, 18; Zach. iii. 8; iv. 7; vi. 12; x. 4; Ps. ii. 2; xviii. 32; xx. 7; xxi. 2, 8; xlv. 3, 8; lxi. 7, 9; lxii. 1; lxxx. 18; lxxxiv. 10; Cantic. i. 8; iv. 5; vii. 3, 14; viii. 1, 2, 4; Ruth i. 1; iii. 15; Thren. ii. 22; iv. 22; Eccles. i. 11; vii. 25.

XV. Hæc de usu exegetico τῶν Targumim dicta sunto, qui, ut mihi quidem videtur, Masoræ Judaïcæ sive doctrinæ traditionalis grammaticæ, longè utilissimam constituit partem. Nam, si et in multis, eæ ex orbe gyrare deprehendantur, judaïcisque sapere nonnunquam fabellis, uti anteà observatum; sensum tamen, in plerisque, grammaticalem et verum è textu eruerunt, cui Hermeneuticam suam, persæpè veram, superstruxerunt prudentes.—Versionem Syriacam huc retulimus, eò quod illa, aut à Targumim originem suam duxisse, aut ab erudito quodam Judæo, qui nomen Christo dederat, prima sua lineamenta accepisse; aut demùm, auctor ejus, quicunque is tandem fuerit, Linguam sanctam ab Hebræis sui temporis omninò didicisse, videatur.

XVI. Sed et hinc conclusiones alias, scopumque nostrum propiùs attingentes, deducendas esse contendimus: Judæorum sc. Doctores præsertim antiquiores, Linguæ Sanctæ ejusque Grammatices interioris, fuisse callentissimos; Textumque eos Sacrum, quoad maxima, omninò eundem ac hodiernum, usurpâsse. De primâ quæstione nemo prudens fortassè hærebit dubius: quæ in secundam protulit Capellus, quæque omnia, aut puncta vocalia, aut literarum quasdam mutationes, respiciunt, in Criticâ suâ sacrâ, cum adnotationibus Scharfenbergii, videantur.* (Tom. ii. lib. v. cap. ii.). In summam, igitur, Lingua sancta, quamvis antè C. N. tempora, in desuetudinem apud Plebem abiisset, perlegi tamen in scholis, aut etiam apud Honestiores excoli, non cessasset. Ea, uti veri simillimum videtur, atque ex Targumim demonstratum dedimus, in deliciis apud Judæorum Doctiores semper habita est: et cùm omnis ejus usus circa Textûs sacri interpretationem versata esset, tot tantaque hujus rei monumenta ad tempora nostra usque pervenêrunt; nulla dubitationis alea restare potest, quin de hujus quoque conservatione, semet maximè sedulos fidelesque præbuerint Judæi. Et quùm nulla ex adverso demonstratio ab his versionibus seu Targumim exstrui possit, concludendum dixerim: Textum sacrum, prout eum in codicibus hodiernis habemus, cum antiquissimis, exceptis punctis literulisve perpaucis, in omnibus convenisse. Idem sanè demonstrabit collatio Versionis Latinæ Hieronymi cum Textu Hebraïco Masorethico: quamvis enim discrepantiæ nonnullæ, eæque in locis quibusdam sat magnæ, se prodant; in summam tamen amicis-

* Conferatur Anticritica Buxtorfii, Pars. II. cap. x.

simè concordant, eousque, ut Latina verbum de verbo, Textui Hebraïco se sequacem, etiam num præbeat. Quæ in alteram partem Capellus adduxit, in suâ Criticâ,* collatâ Buxtorfii anticriticâ, magno cum fructu Discentibus, legi possunt.†

SECTIO XIII.

De Textûs Hebraïci fatis ab Anno C. N. 500, ad hunc usque diem.

I. Patres Ecclesiæ Christianæ generatim, Criticam in Textum Bibliorum Hebraïcorum falcem immisisse nemo adhucdum affirmavit, neque posteà affirmabit: ii enim, quantumvis emeriti, et à posteris æternas consecuturi laudes, eam Linguæ Sanctæ peritiam nec habebant, nec habere gloriabantur, ut opus tàm arduum periculosumque in se susciperent. Fuerunt tamen eorum nonnulli, haud vulgaris eruditionis viri, qui in hâc palæstrâ multùm sudabant, documentaque sat bona, omnique laude cumulatissima, criseos ipsorum sacræ, reliquêrunt. Horum Origines, ob immortales in Hexaplaria sua Biblia labores exantlatos, primum sibi vindicat locum. Post eum Hieronymus Stridonensis Presbyter,‡ cujus Epistolarum, Commentariorum, atque Bibliorum Latinorum versiones, nunquàm exolescent aut usus aut merita. Alia sunt nomina laude perquàm digna, perspectis impedimentis tunc temporis exsuperandis; horum Apollinaris, Hesychius, Lucianus, qui in LXX. viralem versionem multùm laborârunt, honoris ergò nominarentur. At, quùm horum haud multa ad manus nostras pervenerunt, non est quod in iis laudandis nimii simus. Inter Judæos, Scholæ plures celeberrimæ ab hoc tempore, in annum C. N. 1000, et quod excurrit, in Palæstinâ, presertim verò in Babyloniâ, floruêrunt: atque in his Rabbini nonnulli clarissimi, ingenii sui specimina sat splendida edidêrunt. At hæc, ut plurimum, non penitiora sacri Textûs effata, neque statum ejus criticum, spectabant: scitis traditionariis, ritibusque Talmudicis, ii semet propemodum omnes dedebant. Sæculo tamen decimo post C. N. studia Biblica paullatim revixêrunt; Rabbinique quidam celebres, inter quos Primipilus est Saadias cui cognomen Haggaon qui Biblia universa, ut fama quidem fert, in Linguam Arabicam vertit, et Grammaticen Hebraïcam primus construxit, opera sua in lucem emiserunt.§

II. Cujusmodi hæc fuerit Grammatice Hebraïca, quibus principiis structa, aut quâ demùm eruditione ornata, eo quod ad tempora nostra usque non permanserit, nemo dicere potest. Versionum Arabicarum ejus nonnullæ lucem vidêrunt; et, si ex his sententiam de opere illo grammatico ferre liceat, nemo est fortassis, qui jacturam ejus non magnopere doleat. Postea, iis, quæ insecuta sunt, sæculis ad quatuordecimum usque, multi, magnique sanè nominis inter Judæos exorti sunt, tùm Grammatici, tùm Sacri Textûs Commentatores; quorum omnium judicio doctrinâque, clarissimus fuit David Kimchi Hispanus. Inter hos, plurimi Masoræ se prorsùs dedêrunt: fabulas ferè omnes Judaïcas præterea mordicus tenentes; nomini Christiano hostes infensissimi evasêre, atque adeò à Targumistis longissimo intervallo disjuncti sunt. Tortuosi hujusmodi verò conatus, suam ferè semper medelam suppeditant: atque indè fortassè, Aben Ezra dubitationes suas incudere cœpit: quæ haud multò post tùm Judæos tùm Christianos, et valdè vexârunt, et erudiêrunt. Inter illos enim, Elias Levita, vir doctus et audax, punctorum vocalium, necnon accentuum auctoritatem, elevare incœpit: inter hos Ludovicus Capellus Professor Hebraïcus Salmuriensis, non modo vestigiis Eliæ in omnibus institit, verùm et integritatem Codicis Hebræi audaciùs exagitavit; varietatesque nonnullas, jam à longo tempore exstitisse, ex versionibus antiquis, variisque ipsius Textûs editionibus, perdoctè eleganterque demonstrare perrexit. Hæc verò crisis Doctoribus, tum Judæorum, tum nostrorum, valdè periculosa demùm visa est; et, ut omne incompertum pro infido plerumque haberi solet, ita de hâc quæstione inter doctos actum est. Capellum ubique ferè proscripsêrunt: et, si qui fortè ejus partes tueri ausi sunt, ii statim pro hostibus veritatis habebantur. Nonnulli tamen, iique magni nominis viri, ejus à partibus stare audebant; inter quos Waltonum nostrum, nominare licebit, qui et crisi ejus lubenter nomen dedit, laboresque apertè collaudare minimè verebatur.

III. Atqui nimis hypothesin suam ursit Capellus: quod, omnes ni fallor, qui Anticriticam Buxtorfii junioris legerint, ultrò fatentur. Hoc tamen, quod et sanè permagnum est, omnes testantur, Eum sc. Crisi liberaliori meliorique usum fuisse; et, si nonnulli ejus sæculi viri docti timidiores, quam par erat, evasêrunt; hoc inscitiæ ipsorum potiùs attribui debere, quàm conatui ejus verè arduo atque salutari. Hi verò timores, magis ex statu Ecclesiæ tum temporis, quàm periculo ullo literario ortum ducebant. Pontificii enim, suâ ex parte Textum Sacrum pro virili pessundare studentes, nihil stabile firmumve esse clamitabant, nisi quod priùs Ecclesiæ Romanæ nomen dederat: Hinc nervos omnes suos intendere Romanenses pergebant, ut Textûs utriusque Testamenti archetypi, præsertim Hebraïci, auctoritatem sublevarent; affirmantes, neminem Grammaticen verè Hebraïcam adhucdum composuisse: nullum, in Linguam Sanctam pedem, nedum fidem, figere posse: omnia denique, nisi quæ à Vulgatâ suâ, auctoritate præterea Ecclesiasticâ Papali sancita essent, esse in dubio, incomposita, vaga. Capelli Criticam, quasi hunc scopum egregiè ferientem, laudibus ad cœlum usque evexêrunt: atque eousque, bellum hocce verè fatuum utrimque urgebatur, ut Filius superstes Capelli, spe omni apud Protestantes amissâ, in castra Romanensium se recepit.

IV. Ad hunc scopum ferè omnia Simonii, optima cæteroquin, critica collineabant: nisi fortè infidelitatis purum putum magis suboleant, quod ego valdè suspicor. At quam vani fuerint hujusmodi conatus, alii, iique liberaliores, ejusdem Ecclesiæ Doctores, operibus demùm suis apertè profitebantur, cujus rei exempla splendidissima sunt, Polyglotta Complutensia, Antuerpiæ, Parisiorum. Neque Protestantes sapientiores bello hocce gerendo, semet ostendêrunt. Lis enim non de voculis, apicibusve utique fuit, sed de rebus, eodem sanè redeuntibus, sive eæ in Vulgatâ Latinâ, sive in Hebraïco Textu, sive in τῶν ὀ virali versione legerenter. Neque res se aliò vertet, annè puncta vocalia, accentusque Rabbinorum recipias, rejiciasve. Neque lectionis varietates quicquam, quoad hanc quæstionem, in dubio collocabunt: omnia enim immota fixaque in aprico posita manebunt, utramvis viam calcabis. Unumquemque, sc. pro semetipso oracula Sacra lectitare debere, quippe qui Deo immortali de operibus suis rationem olim sit rediturus: —Hic inquam scopulus ille offensionis erat, semperque restabit. Posteà verò Capelli crisis, etiam apud Romanenses, neglecta jacebat. Quamvis enim, Critica ejus ipsis usui fore aliquamdiu crediderint, non tamen in omnibus ei calculum dare potuerunt. Simonius eum in multis improbabat; in aliis laudabat: et, quùm Protestantes his de rebus doctiores esse incœpêrunt, tela distorta Capellana, vim suam omnem omninò amisêrunt.

* Tom. II. Lib. v. cap. viii. ed. Scharfenbergii.

† Qui de origine et fatis Masoræ plura desiderant, adeant Bibliothecam Heb. clariss. Wolfii, Vol. II. p. 460. & IV. 205, auctoresque ibi laudatos.

‡ Valde sunt exilia quæ ex alterâ parte protulit Doctiss. Lœscherus post Clericum. De caussis Ling. Heb. pp. 96, 97, Sanctum sc. Patrem מכניסי *Michnese* pro מכנסים uno loco dixisse: in alio *Eser eheje*, pro *Ascher eheje*: sui sanè oblitus; Latini etenim, *sh* aut *sch* nunquam sono Hebraïci ש efferunt. Graviùs deinde eum increpat quòd vox רוח, *ruha* protulerit, inscius, ut is putat, officii τȣ Pathach furtivi: acsi Hieronymus Thesaurum Grammaticum Buxtorfii consuluisset! Vox altera נוגי sc. per *nugas* reddita, crisin audaciorem olet, non inscitiam critici: multi enim hujusmodi lusus apud doctissimos inveniantur.

§ Videatur Bibliotheca Hebræa Clariss. Wolfii, Vol. i. p. 337; ii. p. 595; iv. p. 270.

V. Tandem verò Pater oratorii Houbigantius Parisiensis, caput suum de obscuro efferre cœpit. Et cùm is fuit Vir ingenii peracris, doctrinâque haud mediocri instructus, Judæos inscitiæ, atque corruptionis sacro textui, datâ operâ, illatæ, ceu reos vehementer incusavit: et haud multò post, Editionem Bibliorum sanctorum, cum apparatu Critico, et Textûs translatione Latinâ de novo factâ, in lucem emisit.

VI. Una tamen supellex critica, eaque maximi momenti defuit Houbigantio: is namque Linguam Hebraïcam penitiùs minimè calluit: quod, proh dolor! audacitate criticâ conjecturali supplere perrexit. Hinc, Codicem Samariticum, utpote lectiones quasdam faciliores suppeditantem, laudare instituit; falcem criticam hinc indè Textui Sacro immittere; vetera destruere; nova cudere; atque omnia propemodum sus deque habere, ut satis crisi suæ vitiosæ in omnibus faceret, sategit. At nimis longum foret, omnia hìc recensere. Lectores plura desiderantes Prolegomena ejus adeant, ibique in aquis ejus turbidis, quamdiu visum fuerit, pisces captare tentent.

VII. Crisis verò Houbigantii, uti speciosissimis quibusque fronte perfrictâ laudatis est solenne, longè latéque statim prorepsit, atque multis in locis radices altissimas egit; in iis præsertim, ubi Lingua Hebraïca maximè elanguerat. Hæc tamen erubescens dico: vires enim suas verè morbidas apud nostrates ita exercuit, ut viros nonnullos, doctrinâ elegantiore, et cæteroquin clarissimos, in sua castra proripuit. Hinc schola illa, superiori sæculo satis famosa inclaruit, conjecturalesque Lowthii, Blayneii, Newcomii, Durelli, et Kennicotti, crises, quæ pænè pro miraculosis tunc temporis habitæ sunt, in lucem protulit. Sed, sua cuique bona. Opinio indè enim vires indies accepit adauxitque eundo, eâtenus, ut omnes ferè secum rapuit; collationem sc. Manuscriptorum Codicum Hebraïcorum, undique, si id quidem fieri potuit, corrasorum, institui debere; atque, ut Religio ipsa incolumis servaretur, omninò esse necessarium. Exindè vir, omni laude major atque verè adamanteus Kennicottus, collationem suam Bibliorum Hebraïcorum, omnibus sat notam, instituit, incœpitque; atque post annorum viginti curriculum, opus istud verè Herculeum ad finem feliciter perduxit.* Qui singula inspicere cupiunt, Biblia ejus adeant; et, ni fallor, segetem sat amplam vocum, rerum verò exilem, reperientur. Rem, sanè maximam omniumque laude dignissimam, hancce extra cancellos in æternum posuit vir egregius; Nullas sc. in textu Hebraïco lectionis varietates majoris momenti, esse inveniendas. Lapsus equidem Librariorum nonnulli satis omnibus sunt obvii: antiquitate verò Codicis Sacri perspectâ, ii pauciores exilioresque sunt, quam ut cujusvis bilem movere debeant: næ, ut admirationi potiùs esse ducantur. At quùm is nimis injuriosus esset in Judæos, atque adeò in Textûs Hebraïci statum hodiernum, Tyrones submonere haud abs re foret, ne dissertationem ejus generalem, sicciore pede pertranseant, omniaque ejus asserta pro ratis compertisque sumant. Multa enim verò in eâ, ut iis ferè semper accidit, qui τῇ ὑποθέσει nimium δουλεύουσι, quæ nec demonstravit, neque demonstrare potuit, audax asseruit: in multis, ut in uno et altero jam probatum dedimus, hallucinatus est; atque idcircò omnia propèmodum ejus ad trutinam criticam revocari debeunt.

VIII. Sub idem ferè tempus Professor celeberrimus Parmensis Bernardus De Rossius, suam quoque suorum Codicum Hebraïcorum collationem instituit; atque eâ felicitate usus est, ut, ex proprio penu viribusque solitariis, Codices paucorum annorum cursu 617, Editiones verò impressas 310, omni, quâ adhiberi potuit, accuratione, contulit. Hujus operis immensi ac penè incredibilis, Exemplaria impressa cum apparatu critico sanè optimo, Annis 1784—8. in lucem emisit; et quanquam is, Kennicotto, temporis respectu, posterior aliquantisper esset, criseos tamen bonitate, moderatione, doctrinâ, ei eousque superior evasit, ut comparationem inter eos difficile esset instituere. Utut tamen hæc se habeant, hoc certo certius est, utriusque sc. collationes eòdem prorsùs collineabant,† idem demonstrabant: Textum, sc. Hebraïcum hodiernum nusquam, datâ operâ, fuisse corruptum; nullas eum sacrilegas Judæorum manus, quovis sæculo, fuisse passum: sed, quamvis emendatione levi criticâ, hinc indè fortè egeat; esse eum tamen, in iis quæ fidem Christianam bonosque mores spectant, omni exceptione majorem; atque adeò unam eandemque revelationem sistere Divinam, quam Patriarchæ ac Prophetæ posteris tradendam acceperunt.

SECTIO XIV.

De Codicibus Hebraïcis MSS. in Indiâ Orientali et Sinâ reperiundis.

I. Quùm haud ita multos abhinc annos, sententia omnium ferè doctorum animis irrepserat, Codices sc. Hebraïcos multos esse in Synagogis Judæorum Orientalium; qui, si in manus nostras tandem aliquando pervenirent, magno ii sacræ crisi emolumento forent.‡ Kennicotti Doctiss. conatus, hujusmodi exemplar acquirendi, omnes quidem irriti evasêre, ita ut cuncti hâc de re tandem pænè desperârint. Anno tamen à C. N. 1806. Vir celebris Claudius Buchananus, Rotulum ad usus Synagogæ accommodatum, atque inter Judæos Malabaricos repertum, in Bibliothecam Academiæ inclytæ Cantabrigiensium deposuit. Hujus exemplaris satis antiqui, et cæteroquin bonæ notæ, collationem instituit T. Yeates, vir in hâc palæstrâ non ad amussim edoctus. Collationem tandem suam in lucem emisit, quam is, multæ sacris literis frugi futuram, verbis sat splendidis prædicavit. Sed hoc à tali viro facilè ferendum, ni Professor Theologiæ Margarettanus, Doctiss. Marshius, nunc verò Episcopus Peterburgensis, idem verbis sat speciosis prædicâsset. "Codices," inquit ille, "Pentateuchi Hebraïci, in partibus Europæ occidentalibus servati, quamvis ii eodem jure ac Codices in Indiâ orientali reperti, ab αὐτογράφῳ Mosaïco sint derivati; aliis tamen rivulis necessariò descenderunt: convenientia itaque arcta illa hos inter illosque notanda, argumento esse potest, illos (sc. Europæos) textum Archetypum servâsse, magnâ cum puritate. Quùm autem exemplar hocce, iis in circumstantiis repertum esset, quibus, convenientiæ illius ratio à connexione quâvis immediatâ reddi nequeat, &c."§ At Vir doctissimus, à speciosâ fortassis hujus codicis historiâ, in hujusmodi crisi haud valdè exercitatus uti alibi ingenuè fatetur, deceptus est. Rotulus enim est verè Masorethicus; atque, ut literarum ejus ductus manifestissimè produnt, in partibus occidentalibus Europæ, Hispaniâ, sc. exaratus. Undè ille connexionis istius defectum, ejusmodi ut fieri nequeat, &c., expiscatus fuerit, divinare sanè nequeo; cùm certo certius est, Buchananum clariss. Libros impressos ab iisdem Judæis accepisse, eosque cum hoc Rotulo in Bibliothecâ eâdem collocâsse: qui, ut quisque videre potest, à Judæis Europæïs omnes impressi sunt. Neque argumentum ipsius Yeates quicquam illi proderit, Rotulum, sc. illum ex tribus coriis versicoloribus fuisse compactum, ni isthoc priùs demonstrâsset, Judæos sc. Europæos coriis versicoloribus uti non potuisse. Rotulus MSS. est igitur Europæus Masorethicus, et quùm errores quidam haud vulgares, indoctum Scribam prodentes, ejus textum hinc indè fœdârint, Exemplar, ni valdè fallor, haud multi est pretii.

---

* Codicum MSS. et Editionum impressarum collatio ad numerum 694 exsurgit.

† Valdè est optandum equidem, Virum aliquem doctum, otioque literario, quod perpaucis hodie contingit, beatum, Varietates hasce in classes, si id fieri possit, redacturum: rudem namque valdè indigestamque molem nunc sistunt.

‡ Idem ferè censuerunt quondam nonnulli de exemplaribus Biblicis Karæorum, donec tandem Doctissimus Wolfius rem extra dubium posuit, evicitque tùm Karæos tùm Rabbinitas eundem omninò sequi Textum sacrum. Vide Bibliothecam ejus Hebræam. Vol. ii. p. 435; iv. p. 166, 1086, et p. 1070.

§ Collation of an Indian copy of the Hebrew Pentateuch, &c., by Thomas Yeates, Cambridge, 1812, p. 40.

II. Neque res Judæos Sinenses spectans se aliter habet: ii, enim, testante clarissimo de Sacy, commercium cum Europæis exercuêrunt; et T. Yeates suprà memoratus, post celeber. Buchananum, Judæi Cabulenses, inquit, mercaturæ gratiâ quotannis in partes Sinæ proficiscuntur: adeò ut, nullus dubitationis locus superesse potest, quin ii codices Manuscriptos ex partibus Europæis in Sinam transtulerint: et, ut omnis præterea dubitandi alea è medio tollatur, certum est Codicem MSS. a Doctiss. Koeglero memoratum, inscriptione gaudere partim Persicè partimque Hebraïcè exaratâ. Textus igitur Orientalis est planè Masorethicus, et cum nostro hodierno amicissimè concordans: quod, et paucula ex Koegleri Codicis Cai-fung-fuensis descriptione excerpta, demonstratum dabunt.

"Quicquid habent de SS. Bibliis,"* inquit Koeglerus, "asservant in Templo seu Synagogâ publicâ. Religioni sibi ducunt, librum aliquem, sive sacrum, sive alium, charactere scriptum Hebræo, retinere domi. In loco autem Synagogæ maximè honorato habent super mensas posita 13, velut tabernacula, singulis velis cooperta, in quibus custodiuntur totidem exempla suorum *King*, seu Bibliorum: id est 13 volumina Pentateuchi 12 nempè in memoriam 12 tribuum Isräel, et unum in honorem Mosis. Atque hoc unicum est, quod restat ab antiquis exemplis, et in tragica urbis inundatione, quæ superiore sæculo accidit, servatum fuit, licet non parum damni passum. Reliqua 12 exempla secundum hoc postliminio descripta fuerunt. Obtinendi autem unum istorum exemplorum vix est spes, etiam oblato multo argento; quia unicum hodie objectum fermè sunt ipsorum cultus.

"Cætera Bibliorum volumina asservantur in cameris ad latus synagogæ subclave: ubi quam plurimi sunt libri, sed majorem partem valdè destructi, et pauci integri ac legibiles; pauca item exempla Pentateuchi extra illa, quæ privatis, quando opus est, in conventibus distribui solent. Solum porro Pentateuchum proprie vocant linguâ Sinicâ *King*, sive Canonicum: et de hoc loquentes aiunt se habere 53 libros seu sectiones scripturæ Canonicæ."†

"Characteres istorum Bibliorum ferme nihil differunt à characteribus Hebraicis in Europa usitatis, quales visuntur in Bibliis Judæorum Amstelodami excusis. Differentia præcipua notata fuit in accentibus (nam etiam his utuntur, uti et punctis seu vocalibus) Atnach, Merca, et Zakeph gadol. Primum formant sic (˃) alterum sic (ˏ) tertium (፥). Est etiam aliqua diversitas in istorum usu. E. g. in conjunctione את loco Merca,

---

* Ignatii Kœgleri S. J. Notitiæ S. S. Bibliorum Judæorum in Imperio Sinensi Editio altera. Halæ ad Salam. 1805. "Notum est, Pentateuchi paraschas Judæis Europæis esse 54. in Gen. 12. in Exod. 11. in Lev. 10. in Num. 10. in Deut. 11. ubi Judæi Sinenses numerant tantummodo 10. paraschas," &c.

† Quædam ad finem quaternionis Bereschith hujus MSS. à Rabbino quodam Persico, uti videtur, adnotata veniunt; quæ, post tentamina celebb. de Sacy, Tychseniique Rostochiensis, in examen iterum vocare operæ pretium forsitan erit. Inscriptio, literis Hebraïcis, ita se habet. דר במדינת באול בין ליגנן שהר כודאי אזמד אסמאן תורה פונאה כה פרשה חמה ישראל סוחון אמן ניושת אול תורה צולי אלף תשעה מאה שלשים שלש מאהי אב הדא בשבא שלש רוזי ״ ניושת תורה תאמם צלי אלף תשע מאה שלשים שבע מאהי איור ערבעה בשבא עשר שני רוזי ״ מרינו רבינו רבי יעקב בן רבי &c. Quæ, cum multa vocabula Persica contineant, ita Persicis Persica, Hebracis Hebraïca, exarentur literis.

دّر بمدينت باوّل پين لبجنن شهر خداي از مدّ آسمان
תורה پنجاة سه פרשה חמה (leg. cum Tychs. חקת) ישראל سخن אמן نوشت
اوّل תורה سالي אלף תשעה מאה שלשים שלש ماهي אב הדא בשבא שלש روزي ·
نوشت תו تمام سالي אלף תשע מאה שלשים שבע ماهي ايار ערבע בשבא עשר
שני روزي ״ מרינו רבינו רבי יעקב &c. Hoc est, ad mentem nostram. "*Margarita in civitate, primò* (appellata) *Pienleang, urbe maximâ, cœlo auxiliante,* (est) *Lex* (Mosaïca) *quinquaginta tres paraschas* (continens), *statutum Israelis sermo verus. Scripsit initium legis, anno* 1933, *mensis Ab, die primâ Hebdomadis, tertiâ mensis: Scripsit Legem universam anno* 1937, *mensi Jyar, quartâ Hebdomadis, duodecimâ mensis die, Doctor et Magister noster Rabbi Jacob filius Rabbi, &c.*"

Celeber. De Sacy, in Opere splendido cui tutulus, "Notices et extraits, &c. Tome iv. p. 599. hujus inscriptionis interpretationem pereruditam, at in nonnullis mirè deceptus, in lucem emisit. Locutio در بمدينت is per, *in civitate* ('Dans la ville,') vernaculè reddidit; cum tamen aut در aut ب omninò πλεονάζειν necessè est, quod is non animadvertit. Tychsenius alterutram extrusit, malè ut opinor. Verum tamen nihil solenniùs apud Orientales est, quàm librum quempiam pretiosum, Margaritæ nomine insignire. Et ita vox در *Durr* sonabit. De phrasi شهر خداي ita loquitur vir Doctiss. p. 602. 'Ville de Dieu'....Il est vraisemblable que les juifs de la Chine donnent à Caïfong-fou le titre de *Ville de Dieu*, à cause de la synagogue qu'elle renferme." Sed hæc viro cæteroquin felicissimo indigna. Moris est enim apud Judæos, isque usu Biblico tritus, quodcunque permagnum Dei nomine ornare, ut illa אַרְזֵי אֵל *cedri Dei*, maximi sc: quod et inter Persas in colloquiis quotidianis valere, Vir Persa doctissimus me nuper admonuit. Verisimile igitur non est, Judæos Sinenses civitatem suprà memoratam eo titulo ornâsse, quia sc. exemplar legis suæ habuerit. Phrasis præterea از مدّ آسمان, cœlo auxiliante, usu quoque Biblico sancitur, quod miror celeb. de Sacy non adnotâsse, cum Rabbinica Sinicaque sat multa eò pertinentia corraserit: videatur Dan. iv. 26. Luc. xv. 21. Sed his insignior est lapsus ejus, cum vocem نوشت (is per نويشت perperàm) passivè acceperit, quæ, unusquisque satis clarè videbit, activè sumi oportuit. Sed et error alius historicus indè pullulabat: scriptor exemplaris enim, qui, et huic verbo نوشت sc. nominativus sisti debet, est מרינו רבינו *Magister noster Rabbi Jacob* &c. quem de Sacy vagum, et ad nullam inscriptionis partem religatum putavit. Cætera hujus inscriptionis verba, ita se habent. בן רבי אבישי בן רבי אלדד הספר המלמד השליהי ״ השליה רבי שאדי בר רבי יעקב ״ ניושאו צלי רבי מורדכי בר שמעון בנישת רבי עקיבה בן אהרון בן עזרא נדר נדבח (lego נדבה) הבחור שמחה בר יחשני בן יוסף ״ גואה רבי יעקב בר ראובן בן בוזי ״ מורדכי בר בנימין בון בוי ״ ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך: כבר מאד מאד במקניה בכסף לישועתך קויתי יהוה:....Filius Rabbi Abishai filius Rabbi Eldad, Scriba edoctus, errori obnoxius. Errans Rabbi Schadi filius Rabbi Jacob, Scriba ejus, (صلي) benedicat (eum Deus,) Rabbi Mordechai filius Simeonis, ad scriptionem (seu exemplar) Rabbi Akiba filii Aaron filii Ezræ (descripsit sc.). Voluntariè vovit, Juvenis Simkha filius Jakhshani filius Josephi. Intus (id recepit) Rabbi Jacob filius Reuben Buzi: (item) Mordechai filius Benjamin filii Buzi (lego בן בוי.). Hoc modo de Sacy hæc reddidit. "*Notre maitre, notre rabin, Rabi Jacob fils de Rabi Abischai fils de Rabi Eldad, le scribe bien instruit, C .... Rabi Schadaï fils de Rabi Jacob .... Rabi Mordecai fils de Simeon Benischt, Rabi Akiba fils d'Aaron fils d'Esdras; il a voué une oblation voluntaire: C Jeune Simha fils de Yeheschni fils de Joseph; l'excellent Rabi Jacob fils de Ruben fils de Bouzi; Mordecai fils de Benjamin fils de Boui.*" Ad vocem "Voluntaire" hæc adnotat vir celeb. "*Ces mots peuvent signifier que ce Juif est celui à qui appartenoit ce ta-king, et qu'il en a fait présent à la synagogue.*" Felix sanè conjectura, scintillas nonnullas è tenebris densissimis exsculpans! Sed quædam vindiciarum loco dare juvabit. Scriba hicce Rabbi Jacob, &c. uti suprà dictum, exemplar exaravit. Vocem השליהי per *errori obnoxius* reddidi, radix enim שלה apud Rabbinos eo sensu usurpatur: persæpè hujusmodi dictis utuntur Scribæ Orientales quod et omnes nôrunt. Voculam הַשְּׁלִיה sequentem, easdem ob rationes, eodem sensu accepi. ניושאו omni procul dubio, نويس او *Scriba*, seu *amanuensis ejus*, sonat, ut tum de Sacy tum Tychsenius adnotârunt. צלי pro Arab. صلي accepi: sed potest etiam sensu persici سالي, i. e. senex, annuatus, sive annis detritus, sumi: quod fortassis veriorem fundabit interpretationem. בנישת optimè vocibus Persicis به نوشت sive بنوشت i. e. *scriptioni*, vel *ad scriptionem*, conveniet. De Sacy pro nomine proprio perperàm sumpsit. Pro נדבח lego נדבה, ut et de Sacy legit. De voce גואה adhuc ambigo: transtuli eam tamen quasi verbiascentem à voce גוא *intus*, sumens ה finale, ceu pronomen ו, sæpè scriptum הּ, *ejus, id.* &c. significans. Si Rabbini sc. quorum nomina sequuntur, Saganes seu Ministri Synagogæ, quando exemplar hoc votivum factum est, fuerint, ii id accepisse intúsque tulisse verè dicerentur. Utcunque hoc se habuerit, certum est inscriptionem ita redditam, sensum probabilem demùm præ se ferre: atque eâtenus, me oleum atque operam non omninò perdidisse hoc conatu fortassis crederem.—

Multus et quidem eruditus est S. de Sacy in definiendis æris Judaïcis post Bartoloccium cæterosque, in hoc articulo. In p. 607, de ærâ contractuum copiosè disseruit; atqui originem ejus non assecutus est, perperàm eam cum ærâ Seleucidarum confundens. Bartoloccius à clariss. de Sacy laudatus, sententias Judæorum recentiorum de eâ citat; ii tamen plerumque de rebus paulò vetustioribus nihil sciunt. Buxtorfii de abbreviaturis tractatum p. 334 citat Vir Doctiss. sed tot paginas non complectitur liber iste.—Si Vir doctiss. 1 Machab. c. xiii. v. 42. inspexisset, omnia luce clariora evasissent, vidissetque æram contractuum, non cum ærâ Selucidarum conspirâsse, verùm ab anno primo Simonis Sacerdotis magni incepisse.

qui post Zere ponitur in Bibliis Amstelodamensibus, constanter isti in suis habent Munach post Segol: sicuti et in אֶרֶץ videtur Munach post Camez loco Tiphcha. Communi autem nomine accentus appellant *Siman*, סִימָן. Frequentissimè quoque in ipsorum Bibliis occurrit lineola horizontalis — super literas, quas aiunt exigere pronuntiationem suavem, ipsis dictam *Lofi;* fortè Rofi, seu רפה. Literas universim numerant 27, illis 5 scilicet etiam in numerum bis venientibus, quæ dupliciter scribuntur, aliter in fine dictionis, aliter in medio ac principio, communiter dictæ *Kemanpaz*. Pronuntiatio autem est valdè diversa; quia nempe inter Sinas nati et educati nesciunt exprimere sonos b, d, e, r, etc. sed istis substituunt sonos p, t, ie, l, etc. Punctorum autem sonus ex sequenti paradigmate colligi potest."

אִוּ	אֲ	אְ	אֶ	אִ	אֻ	אֵ	אֹ	אַ	אָ
ngu	nga	ie	ie	i	u	ie	eu.io	a	o
בּוּ	בֲ	בְ	בֶ	בִ	בֻ	בֵ	בֹ	בַ	בָ
pŭ	pă	pie	pie	pi	pu	pie	peo	pa	po

" Ultimæ ad sinistram notæ *nga*, *ngu*, *pă*, *pŭ*, designant sonum aliquem gutturalem, veluti literæ *n* narium adjumento interjectæ. Singularis quoque est pronuntiatio syllabæ הוּ in fine dictionis, quæ gutturaliter ipsis sonat veluti *hung:* unde illa verba Gen. תֹהוּ וָבֹהוּ pronuntiant *theohung*, *vapeohung*, et quidam scribens suum nomen circumcisionis sic מִיתְהוּ pronuntiavit *manthi iohung*."

" Libros Biblicos in 4 dividunt classes. Primam constituunt *King*, seu libri Canonici, id est, Pentateuchus in 53 partes sive lectiones divisus, eodem ordine et iisdem titulis, uti videre est in Bibl. Amstel. quæ conficiunt Legem integram, sive Thorah, vel, prout ipsi pronuntiant, *Thaulaha*, seu *Thaulaze*. Librorum autem nomina sic illi legunt: Bereschith *Pieleschitze*, Schemoth *Schemotze*, Vaicra *Vaiekelo*, Bemidbar, *Piemizepaul*, Debarim *Teveliim*. Alteram classem vocant *Sang zo*, id est supplementum, seu libros separatos, quorum sunt 5, Josue, Judices, Samuel, Melakim, et David. Josue et Judices integros non habent; sed et in libris Regum hinc inde desunt varia. Samuel, seu, ut ipsi aiunt *Schemueul*, est integer. An in David *(Tavite)* aliquid deficiat, explorari non potuit. Tertiam classem appellant *Lipai*, id est libros cærimoniarum seu rituales. In ista ponunt 2 Majores Prophetas, Isaiam *(Isehaha)* quem habent integrum, et Jeremiam, quem legunt diebus festis, et vocant *Jalemeiohung*, seu juxta nomen Dibrei in margine libri scriptum, *Tiveli*. De Ezechiele, ut aiunt, nihil habent, et de Daniele aliquot tantum versus primi capitis. Eodem reducuntur Prophetæ minores, quantum ex illis restat. Solum Jonam *(Juonaha)* habent integrum. Micheas *(Micaha)*, Nahum *(Nahuang)*, Habacuc *(Hapacuke)*, Sophonias *(Sefanejoho)*, Aggæus *(Hokavi)*, Zacharias *(Secaleio)* mutili sunt: de aliis nihil restat. Tandem eo trahunt libros quoque Paralipomenon *(Tiveli hajamiim)*, quorum prima tantum 4 aut 5 capita habent, eaque non integra. Classem ultimam appellant *Hafuchala* seu libros historicos et commentarios, continetque Estherem, quam vulgo nominant *Ipetha mama*, Esdram, Nehemiam mutilum, priores 2 libros Machabæorum, integros quidem, sed in malo statu; sicut et alios aliquot libros, quorum nomina perdiderunt, et Sinicè appellant *Kiang tschang*, id est interpretes. Hæ sunt 4 classes librorum Scripturæ. De Proverbiis, Job, Canticis, Ecclesiaste, quantum cognoscere licuit, nihil habent. De Ruth, et Threnis nondum potuit defectu temporis bene examinari. Forte etiam plus habent, ac ipsi dicant, aut putent se habere, ob crassam ignorantiam: neque enim ullum habent stimulum curiosæ inquisitionis in materia librorum et scientiarum; neque permittunt libros è loco secum deferre, ibi autem facile non est singulos inspicere, ubi in grandi confusione et absque ullo ordine commisti jacent. Hæc de Bibliothecâ ipsorum, quæ utcunque aspectu pauper, posset tamen sat dives videri Eruditis Europæ, si occasio esset, et opportunitas eam morose perscrutandi, &c.

" Quod spectat ad Pesukim, seu ut ipsi vocant, *Kela*, sunt ea diligenter notata, et in eodem situ, sicut in Bibl. Amstel. et quantum videre licuit, valde exacte, sine numero tamen versuum in margine. Uno autem obtutu tota summa versuum videtur ad calcem singulorum quaternionum sive sectionum infra ultimam lineam per characteres numerales expressa. Sic in fine sectionis Bereschith est numerus קמו, et in fine sectionis Noah, est numerus קמג. et sic alibi absque distinctione capitum sive per characteres, sive per intervalla. Keri et Ketib in ipsorum Bibliis observata non sunt: et facta de iis mentione, ac ostensa forma in Bibl. Amstel. non intellexerunt. Habent tamen majusculas aliquot et minusculas litteras: sic prima Lectio incipit per grande ב hoc modo: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ Et in vers. 4. cap. 2. habetur harum ה in voce בְּהִבָּרְאָם absque alia nota supra literam, aut in margine. Quod spectat ad nomen Dei ineffabile, certum est, quod ejus loco legant Adonai, seu, ut ipsi pronuntiant, *Etunoi* sive *Hotanoi*," &c.

Cætera sunt pauca et minoris momenti, et quæ nullo dispendio omitti queant. Quæ dedimus satis, ni fallimur, omnibus facient, Bibliorum Sinensium exemplaria esse omninò Masorethica, nostrisque in omnibus immò ferè minutiis, conformia.

PROLEGOMENON II.

SECTIO I.

De Pentateucho Samaritano, ejusque Versionibus, Samariticâ, Græcâ, et Arabicâ.

I. Pentateuchus Samaritanus, recensionem Pentateuchi Hebraïci non Judaïcam, literis Samariticis, ut aiunt, exaratam, omninò sistit. De hâc recensione varia statuerunt varii, et adhucdum statuunt viri docti: sed, ut eo meliùs de ejus indole sententia feratur, haud abs re erit, fata quæ subierit pauculis delibare.

II. Florentibus rebus in Palæstinâ, luxuique deditis tùm Populo tùm Rege ipsorum Rehoboamo, schisma grande statim exortum est, cujus reliquiæ ad hunc usque diem manent. Tribuum è duodecim filiis Israel decem, novum pro semet Regem regnumque constituerunt, cujus fecerunt Metropolin Samariam: duæ tantummodo Domui David adhærebant, sanctaque ipsorum in Templo Hierosolymitano solennia faciebant. Samaritæ, lege Mosaïcâ in multis pessundatâ, mirum quantum brevi in idololatriam prolapsi sunt: reclamantibus interea Prophetis, minasque gravissimas denunantitibus, aurem minimè præbuerunt, donec tandem Rex Assyrius Salmanasar, civitate eorum captâ, eos omnes captivos in patriam suam abduxit, et colonias è Cuthâ, Avâ, Hamath, et Sepharvaim, novas emisit, agros illorum in posterum occupaturas. Utrum verò ex Israelitis aliqui in terrâ ipsorum manserint, ambigunt Viri docti: neque multùm interest. Certum est tamen, Salmanasarem Regem rogatu colonorum, quippè qui à feris in agro Samaritense consumpti erant, Sacerdotem, eorum in religione istius terræ erudiendi gratiâ, illuc misisse; donec tandem, Deo favente, feræ eos lacerare cessârunt. Samaritæ novi, exindè saltem, uti verisimile est, exemplar legis Mosaïcæ manibus terebant: et, si fortè colonorum veterum nonnulli in agro suo adhuc quoque mansissent, ii quoque, uti par est, exemplaria sua à majoribus accepta retinuissent. Utcunque tamen se res habuerit, certum est, eos, populo Judaïco è Babyloniâ reduce, fassos esse se Deum Judæorum coluisse; atque ideò commercium cum Judæis expetere. Atque, si res aliter se habuisset, quin ii toto hocce intervallo Leonibus infestarentur,

nulla fortè ratio valida reddi potest. Denegato à Judæis commercio expetito, graves indè exoriebantur inimicitiæ in æternum duraturæ: et hasce mirum in modum adauxit, quod, non multò post Manasses Jaddi Pontificis maximi filius, qui filiam Sanballeti Samariæ à Rege Persarum Præfecti, in matrimonium acceperat, nolens eam repudiare sacerdotio privatus est. Is ad Socerum semet contulit quæritans, Se filiam ejus quidem adamare, malle veruntamen sacerdotio uti. Socer respondit, Se Sacerdotium Templumque ei daturum, modo filiam suam uxorem retineret. Promissis stetit. Templum prægrande in monte Garizim extruxit, Hierosolymitano suppar: quò et multi, uxores suas alienigenas retinere volentes, semet Judæi receperunt: undè tùm Populus, tùm Templum Samariticum, divitias ingentes, viresque haud contemnendas comparâre; quæ ad tempora Hyrcani usque, qui Templum funditùs diruit, populumque tributarium fecit, apud Samaritas mansêre.

III. Samaritæ, quùm neque ii cum Judæis neque Chaldæis, commercium ullum exercebant, Legis sui exemplar antiquis literis exaratum manibus terebant; et, cum Sacerdotes eorum jus nullum in exemplaria publica nullumque exemplar authenticum ad quod cætera exigerentur, scholasve publicas, in quibus Sacerdotes ipsorum erudirentur, habebant; factum est, ut brevi temporis decursu, codices eorum valdè corrupti, additamentorumque farragine sat amplâ defœdati, evasêre. Quod, et apud Latinos, easdem ab causas teste Augustino, factum est. Accedit, quod ii nimis fortassè scrupulosi, vel saltem sapientiores quam par erat, ut indoctioribus nonnunquam accidit, locis quibusdam falcem criticam immitere haud dubitârint, præsertim cum partibus suis ita consulere nullo negotio potuerint. Et ita sanè res se habet, uti statim videbitur. Gesenio igitur doctissimo cæterisque ejus à parte, adstipulari nequeo, statuenti, Samaritas nullum Legis Mosaïcæ exemplar habuisse, donec tandem Judæi reduces in Palæstinam venerint: neque, quod majoris est, credere, Judaïca exemplaria ad id usque tempus, formam Samaritico haud ita absimilem præ se tulisse. Apud Judæos enim, curæ semper Levitis fuit, ne codex sacer immutatus, ullove respectu inquinatus evaderet. Inter Judæos in ipsâ captivitate, uti anteà dictum, nonnulli ad aulam Regiam usque provecti sunt; et valdè est verisimile, ut et à Lœschero observatum, scholas quasdam celebres, tum temporis apud eos in Babyloniâ fuisse extructas. Iis vero reducibus, pro comperto est, Sacerdotes in lege fuisse versatissimos, nonnullos præterea Prophetas inter eos vixisse. Longè aliter apud Samaritas res se habuit. Ii tribum nullam sacerdotalem agnoscebant, nullas erigebant scholas, nullis gaudebant Prophetis: ex infimâ plebe nonnunquam Doctores publicos fecerunt; atque, pro ingenio Principum, ut in Manassis historiâ videre est, aut demùm partium studio, aut ut proximis Judæis infensiores essent, omnia procurabant. Quid mirum igitur, tot sphalmata Pentateuchum eorum fœdare? tot inscitiæ notas ei inuri? Mirandum mihi multò magis videtur, eum in hodiernum usque diem, tàm purum servatum fuisse: et, cum in multis se ita deformatum præbeat, in maximis verò, iisque gravioribus, archetypo puriori Hebraïco se tàm amicè conspirantem exhibeat. Ejus cum Septuaginta virali versione consensum, posthac sub incudem vocabimus: in presentiarum satis erit, Doctissimi Gesenii de eo sententiam, in medium proferre.* "Docet," inquit ille, "utriusque textus collatio, id quod fusius etiam demonstrabit pars commentationis nostræ posterior, tantum non omnes lectiones, quibus ab hebræo exemplo discrepant samaritanum et alexandrinum, speciem præ se ferre *glossarum*. *Emendationum conjecturalium*, et *supplementorum*, sæpè è locis parallelis petitorum; quibus in exemplo samaritano accedunt pericopæ majores è locis parallelis interpolatæ: et denique loca *ad sermonem cultumque Samaritanorum domesticum composita*.... Consentit uterque Codex in magnâ parte earum lectionum, quæ glossam sapiunt textuique illatam emendationemve conjecturalem locorum paulo difficiliorum, idque ita, ut hunc consensum fortuitum esse, omnino cogitari nequeat. Ex quo genere habes exempla: Gen. ii. 2, 24; xiv. 19; xv. 21; xvii. 14; xviii. 19; xxiv. 62; xxv. 8; xxvii. 27; xxix. 1; xxxvi. 6; xli. 16; xlvii. 21; xlix. 3, 4, 12, 22, 26; Lev. xviii. 21; Num. xvi. 15; xxi. 28; xxxiv. 6; Deut. xxxii. 5, &c." Et rursus, paulò specialius: † "Omnis autem hujus textus varietas ad octo hæc capita commodè referri poterit, ut sint: 1. *Emendationes ad leges vulgaris grammaticæ exactæ.* 2. *Glossæ sive interpretamenta in textum recepta.* 3. *Emendationes conjecturales locorum, quæ verborum aliquâ difficultate laborant, verâ, vel opinatâ.* 4. *Lectiones è locis parallelis vel correctæ vel suppletæ.* 5. *Additamenta majora ex locis parallelis interpolata.* 6. *Emendationes locorum difficultate quadam in rebus, et maximè quidem historicò in genere, laborantium.* 7. *Formæ vocabulorum ad dialectum samaritanam attemperatæ.* 8. *Loca denique ad Theologiam et hermeneuticam Samaritanorum domesticam conformatâ.*" Posthac, exemplorum segetem sat amplam dat vir doctissimus, quorum pauca seligemus. Sufficiat hîc loci observare, his errorum sentibus haud equidem paucis, palàm factis, vix esse necessè, ut et cuique fortè videbitur, Exemplar Samaritano-Alexandrinum ceu horum omnium basin atque fundamentum à Judæis primo defœdatum, cum doctiss. Gesenio fingere. Quid de Septuaginta virali hâc de re censeri debeat, postea videbimus. Exempla pauca, ad classes suprà notatas relata, nunc è commentatione Gesenii dare pergamus: Lector, è Tabulâ varietatum Pentateuchi Samaritani cum Hebraïco collati ad finem Bibliorum nostrorum amandatarum, ea prout libuerit augere poterit.

IV. Classis I. *Emendationes grammaticales spectantes.* Difficultates quæ ex omissionibus literarum אהוי oriri possint, iis insertis, ferè ubique tolluntur: ut מאורות pro מְאֹרֹת, אליהם pro אֲלֵהֶם. Gen. i. 14, 16. coll. cum v. 21, 28, &c. Item ראישון pro ראשון quamvis forma τε̃ ראישון a Masorethis improbata est, Gen. xiii. 4. xxv. 24; xxvi. 1; xxviii. 19, &c. Hoc autem factum fuisse, ut, cum nullis utuntur punctis vocalibus Samaritani, vera vocum pronuntiatio sensusque servaretur, credibile est. Interdum porrò, invitâ grammaticâ literas hasce usurpant, ut חופניו pro חָפְנָיו, Levit. xvi. 12. אוניות pro אֳנִיּוֹת, Deut. xxviii. 68. conf. Paralip. xxviii. 68. גישורי pro גְשׁוּרִי Deut. iii. 14. Ubi literæ ו et י loca vocalium imperfectorum, vel etiam shevatis ejusve substituti, occupant.

V. In *pronominibus*, formas insolentiores corrigunt: ut, אנחנו pro נחנו, ubique: המה pro הֵם: היא pro הוא, cum generis esse feminini locus postulet: ו pro ה, Gen. ix. 21; xii. 8, &c. האלה pro הָאֵל.

VI. In *Verborum* flexione, futuri, vel potiùs præsentis, formam apocopatam, ut vocant, ferè perpetuò in vulgarem immutant: cum ejus nullum in dialecto Samariticâ agnoscant usum: literis præterea omnibus additis, ut facilitati perspicuitatique loci consulere videantur: sic ותגיד pro וַתַּגֵּד Gen. xxiv. 22, &c., וימות pro וַיָּמֹת, Gen. xxv. 18. וישוב, xxxii. 2. ואשים, ib. xxiv. 47. יראה pro ירא, ib. xli. 33. ואראה pro וארא xxxi. 10, &c. Pro formâ תִּקְטֹלְןָ, terminationem נה vulgariorem usurpant. Gen. xxvi. 35; xxxvii. 7. Hæc forma præterea in הן sæpè desinit, ut pronomen fortassè femininum clariùs semet exserat, e. g. תבאהן pro תָּבֹאנָה Gen. xxx. 38, &c.

VII. *Vau* et *Jod*, paragogica, utpote difficilioris indaginis sæpiùs omittuntur; ut שכן pro שֹׁכְנִי Deut. xxxiii. 16, &c. חית pro חַיְתוֹ Gen. i. 24. Genera nominum ad formas grammaticales,

* De Pent. Samar. Orig. &c. Halæ 1815. § 3.

† Ib. § 8, p. 25.

contra usûs normam, crebrò permutant, ut לחם Gen. xlix. 20. שער Deut. xv. 7, &c. מחנה Gen. xxxii. 9. pro masculis accipientes, cum communia sint: ארץ, Gen. xiii. 6. דרך, Deut. xxviii. 25. נפש, Gen. xlvi. 23. רוח Exod. x. 14. שכם Gen. xlviii. 22. שמש, Gen. xix. 23. item pro masculis, cum sint ea vocabula feminina. Necnon vox נער in gen. fem. utenda, in נערה ubique immutant.

VIII. In phrasium resolutione misere peccant,* e. g. וַיָּשֻׁבוּ הָלוֹךְ וָשׁוֹב, infinitiva seu nomina verbalia, in verba mutantes, Gen. viii. 3. it. v. 5, et 7. הלכו ושבו—יצא ושב—הלכו וחסרו, &c. In locis præterea multis, infinitivum adverbialiter sumendum, in præteritum ejus tempus mutârunt, ut הרחיקה pro הרחק Gen. xxi. 16, &c. הרבה ib. xv. 2. in ארבה *multiplicabo*, et ib. xli. 43. pro נתון ,נתן *dedit*, posuerunt. Structuram קָטוֹל יִקְטֹל observant, interdum tamen, contra Hebræorum consuetudinem, infinitivum cum participiò commutant; ut ידע נדע Gen. xliii. 7. שופט ישפט ib. xix. 9, &c. Figuras quoque rariores, qualis est Zeugma, et numerorum enallages, ut aiunt, prorsùs eliminant, ut Gen. iv. 10. pro צעקים, reponunt צעק, videantur quoque Gen. xxiv. 55; xxxv. 16; xli. 45, 53; xlii. 35; xlvii. 28; Exod. iv. 29; vii. 25, &c. Plura ad hanc classem data, Lector in ipso doctiss. Gesenii tractatu inveniet.

IX. Ad secundam classem hæc adnotat Doctiss. Gesenius: "*Alterum* variarum lectionum *genus*, idque valdè locuples, cernitur in *interpretamentis* sive *glossis* in textum receptis. Ut supra monitum est, Samaritanis in hoc emendandi genere prævivit διόρθωσις Judæo-alexandrina; haud exigua igitur harum lectionum pars textui nostro cum versione LXX. virali communis est, &c." At pace viri Doctissimi dixerim, nulla aut rei historia aut exigentia, id postulat ut hujusmodi διόρθωσις Judæo-alexandrina versioni τῶν ὁ consulendi gratiâ comminiscatur: quod postea, datâ operâ demonstrabimus. Pergit Auctor: "Continent autem hæ glossæ textûs interpretamenta magnam partem satis bona, quæ non possumus non probare; aliæ, quanquam deterioris notæ, plerumque tamen vel apud hebræos interpretes vel in versionibus veteribus reperiuntur, ita ut dubitari non possit, διασκευαστὰς nostros in iis traditionem quandam exegeticam secutos esse." Majora tantum exscribemus. Num. xxiii. 4. ויקם אלהים אל בלעם. Sam. וימצא מלאך אלהים את בלעם. Gen. xx. 3. עַל הָאִשָּׁה. Sam. על אודת האשה. Gen. xxiv. 55. יָמִים אוֹ עָשׂוֹר *dies vel decem*. Sam. perquam malè ימים או חדש, *dies* (aliquot) *aut mensis*. Pro בנימין, Sam. habet בנימים, interpretationem traditionalem, uti videtur, etymon nominis sc. *filius dierum*, non *filius dextræ*, captans, sequitur. Exod. xxv. 20. pro אִישׁ אֶל אָחִיו de inanimatis, subjicit Sam. אחד אל אחד: et pro אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ fem. אחת אל אחת, xxvi. 3, &c.

X. Quæ Vir doctissimus ad classem suam tertiam adnotavit, cum apprimè ad rem faciant, me temperare non possum, quin ea exscribam: "*Tertium* genus," inquit ille, "ea constituunt loca, in quibus textus vulgaris difficultate quâdam laborat vel verâ, vel, ut plurimum, apparente et fictâ, cui ita subvenit διόρθωσις samaritana, ut mutatione quâdam interdum satis levi et paucarum literarum sensus facilior prodeat. Qui verò," addit, "cum talis sit, ut modo a contextu accuratè perpenso, modo a linguæ hebrææ ingenio interius perspecto alienus sit, unusquisque agnoscet in re criticâ vel mediocriter versatus, accidisse plerumque textus nostri diasceuastis, *quod recentioribus etiam Pseudocriticis solet, qui consilium et sermonem veterum è suo potius ingenio, quàm è naturâ linguæ et vetustatis ingenio æstiment*." (pp. 36, 37.) e. g. Gen. ix. 5. מִיַּד אָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו, jejunè facit Sam. מיד איש ואחיו, vires præcipuas loci prorsùs destruens, quæ fraternitatem arctam humanam quasi digito monstrant. Gen. xxxvi. 6. אֶל אֶרֶץ מִפְּנֵי, &c. Sam. מארץ כנען *è terrâ Canaan*. Gen. xlvii. 21. וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ לֶעָרִים Sam. ut rei historiæ consulet, facilioremque elliciat lectionem, hæc dat, ואת העם העביד אתו לעבדים, conspirante LXX virali, καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας. Gen. xlix. 22. בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי שׁוּר, *Filiæ*, i. e. *ramusculi* (ejus) *discursitârunt supra murum* (i. e. limitaneum,) concordantiâ inter בָּנוֹת et צָעֲדָה omninò logicâ.† Sam. frigidissimè בני צעירי עלי שור, quæ et secutæ sunt versiones Samaritica et τῶ Abusaid: "*Filius meus parvus*, sc. *ascendit murum*." —Sed plura dare non vacat.

XI. *Classis quarta*, cui et *quinta* adjungatur, eas respicit lectiones quæ è locis parallelis manus samariticas sive correctorias, sive supplementarias passæ sunt. Gen. xviii. 29, 30. pro לֹא אֶעֱשֶׂה, Sam. e. vers. 28, 31, 32. dat לֹא אַשְׁחִית. Gen. xxxvii. 4. בניו pro אחיו coll. v. 3, &c. Ex additamentis minoribus sunt. Gen. i. 15. ubi è vers. 17. inseruntur verba, *ad lucendum super terram*, ib. xi. 8. è vers. 4. *et turrim*, &c. Majorum additamentorum copia dabunt loca hæc sequentia: Exod. vi. 9. (conf. xiv. 12.) vii. 18. (conf. vers. 16—18.) ib. 29. (conf. 26—28.) viii. 19. (conf. 16—19.) ix. 19; x. 3; xi. 3. (conf. iv. 22, 23.) xviii. 25. (conf. Deut. i. 9—18.) xx. 17. (conf. Deut. xxvii. 2, 5—7.) ib. 21. (conf. Deut. v. 26, 28; xviii. 18—22. v. 27, 28.) Adde Num. iv. 14; x. 10; xii. 16; xiii. 33; xx. 13; xxi. 11, 12, 20; xxvii. 23; xxxi. 24; Deut. ii. 7; iv. 21; x. 6. quæ omnia in Appendice Bibliorum nostrorum accuratè adnotata reperientur.

XII. Horum supplementorum causæ variè à variis explicantur, ita ut nimis esset hìc omnes recensere. Loco commentationis ea fuisse addita, ut, sc. scriptura scripturâ, uti nostri loqui amant, meliùs illustraretur, humanis omnibus sepositis, quantum fieri potuit, viribus, nobis verisimillimum videtur: et fortassis, margine primò adnotata, postea Textui ab officiosioribus scribis illata fuerunt.

XIII. *Classis sexta*, ea continet loca, "in quibus sensus quidem verborum planus et perspicuus est, sententia autem aliquid offensionis habuisse videtur Criticis samaritanis, ex suo ubique sensu, suisque commentis et conjecturis vetera documenta judicantibus." Huc Vir doctus quæstiones illas Chronologicas, omnibus Ecclesiæ sæculis famosas valdéque ventilatas, retrahit, quas ille acutè, ut solet, ita solvere pergit. "Primo loco," inquit, "ponimus duo patriarcharum stemmata, alterum antediluvianum (Gen. v.), alterum postdiluvianum (Gen. xi. 10—26.), in quibus adornandis eo processerunt audaciæ concinnatores alexandrini et samaritani, ut unusquisque textum hebræum secundum commenta sua physiologica et chronologica, modo similia, modo sibi invicem opposita, refingere non dubitaverit. Leges, quas secuti sunt, paucis exponere lubet, quo facto novâ hâc lectione fusius refutandâ supersedere poterimus.‡

XIV. "In genealogiâ *antediluvianâ*," inquit, "interpres *Alexandrinus* cum textu hebræo consentit in summâ annorum, quos vixisse dicuntur patriarchæ, in iis dispescendis ab eo dissentit. Sumit enim ille, hac temporis periodo neminem sobolem procreare potuisse ante centesimum et quinquagesimum ætatis annum, et ubicunque textus hebræus filium primogenitum natum esse ponit ante hunc terminum, centum annos adjicit, quos reliquo vitæ tempori detrahit. Sic ex textu hebræo Adamus ætatis anno CXXX. filium primogenitum genuit, cum quo vixit alios annos DCCC; ex versione Alexandrinâ filium genuit anno ætatis CCXXX. vixitque posthac annos DCC. E contrario ponit SAM. neminem *post* centesimum quinquagesimum vitæ annum filium genuisse πρωτότοκον, atque ad hanc legem stemmatis nostri annos dispescit. Intactos igitur relinquit quinque priorum patriarcharum chronologiam, in Jaredo initium facit corrigendi, eique, cum anno ætatis 162 filium genuisse dicatur, centum annos detrahit; idem facit in Methusala atque Lamecho. Præterea non id agit, ut in summâ

* Videantur de his locutionibus Prælect. nost. Heb. pp. 311, 312. † Ib. p. 290, &c.

‡ Eichhorn's Einleitung in das Alte Test. § 389.

vitæ annorum consentiat cum textu hebræo, sed ut æquabile sit vitæ humanæ decrementum et filius nunquam patre longævior sit. Unum excipit Henochum, tanquam maturius rebus humanis ereptum. Hoc consilio Jaredi, Methusalæ, et Lamechi annis magnam partem detrahit."

XV. "In genealogia" *postdiluvianâ*, pergit ille, "alias rationes sequitur utraque textus recensio. *Samaritanus* neminem ponit quinquagenario minorem liberos genuisse et contrarium faciens ejus, quod in genealogiâ antediluvianâ tentaverat, Arphaxado aliisque centum, Nahoro quinquaginta annos addit, antequam patres fierent. Deinde, ut supra, neminem vult patre grandæviorem fieri. Ebero igitur sexaginta annos detrahit. De lento ac æquabili vitæ decremento non laborat, quod nunc quidem facit interpres *Alexandrinus*, id etiam agens, ne illa nova aliquando videretur capere incrementa. Denique ne ante centesimum ætatis annum patriarchæ ab Arphaxado ad Therachum sobolem procrearent, cautum est lectione codicis Vaticani, à quâ tamen subindè discedit codex Alexandrinus."

XVI. Hæc, quàmvis plura quàm par est, exscribere decrevi, quia quæstionem diu multumque vexatam novâ quas luce collustrare videantur. Verendum tamen, ut omnia Hebraïca omninò sint in his absoluta: quæstionem enimverò hanc satis salebrosam Chronologis tractandam relinquo.

XVII. Alius, est locus chronologicus, à Samaritano haud malè illustratus; Exod. sc. xii. 40. Ita enim Sam. ומושב בני ישראל ואבותם אשר ישבו בארץ כנען ובארץ מצרים וגו'. *Et habitatio filiorum Israel, et Patrum eorum, qui habitârunt in terrâ Canaan, et in terrâ Ægypti, &c.* Οἱ ὁ, hoc modo, ἡ δὲ κατοίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἣν κατῴκησαν (cod. Alex. αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν) ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναὰν, κ. τ. λ.—In hâc tuendâ glossâ, multus est Abu 'l Phath, Chronici Samaritani Compilator. Ita enim se expedit. فهذه هي الجملة المعينة الي حين خروج ابراهيم عليه السلام من حران ومن خروجه من حران الي خروج بني اسرائيل من مصر وهي مدة مقامتهم بارض كنعان وبارض مصر اربعه ماية سنة وثلثون سنة لقوله تعالي ࠅࠌࠅࠔࠁ بني يشرال ࠅࠀࠁࠅࠕࠌ اشر يشبو بارض كنعن وبارض مصريم ࠔࠋࠔࠉࠌ يم سنه و ࠀࠓࠁࠏ ماوت شنه . لا كما في نسخة المخالفين فان حذف عندهم و ࠀࠁ وتم . وحذف بارض كنعن ودعتهم الغروره الي ذلك والدليل علي صحة ما عندنا ان مقامهم بارض كنعان كان نصف المدة وهو مايتان سنة وخمس عشر سنة تفصيلها مستفاد من الشرع الشريف لان ابرهيم عليه السلام لما رزق اسحاق كان عمره ماية سنة ومن اسحق عليه السلام الي مولد يعقوب عليه السلام ستون سنة ومن يعقوب عليه السلام الي دخوله الي مصر ماية سنة وثلاثون سنة فهذه هي نصف المدة المعينه ومدة مقامهم بارض مصر لتمة المده الجمله المعينه في الشرع الشريف مايتان سنة وخمس عشر سنه وهذا لا يلزمو المخالفين به اذ هو نقل طايفتنا لكن فساد ما جا عندهم ظاهر لا خفاية وليس هذا المكان الرد عليهم وتفصيل المدة المذكوره من وجه اخر وهو ما وجد في التاريخ ان ابرهيم عليه السلام خروجه من حران الي مولد اسحق عليه السلام خمس وعشرين سنة ومن اسحق الي مولد يعقوب عليه السلام ستون سنة ومن يعقوب الي ࠋࠅࠉ . سبعة وثمانون سنة ومن ࠋࠅࠉ . الي ࠒࠄࠕ . اثنان وخمسون سنة ومن ࠒࠄࠕ . الي عمرم احد وسبعون سنه ومن عمرم الي مولد السيّد الرسول موسي عليه افضل السلام خمس وخمسون سنه ومن مولده سلام الاه عليه الي ان اتي بالمعجزات ثمانون سنه فصحة هذه الجمله وهي الاربع مايه سنة وثلثون سنة i. e. "Hæc est summa constituta ad tempus exitûs Abrahami (cujus misereatur Deus) è Haran, et ab exitu ejus è Haran ad exitum Filiorum Israel è terrâ Ægypti, hoc est, tempus stationis eorum in terrâ Canaan, et in terrâ Ægypti ccccxxx. annos: secundùm verbum Dei (magnificetur), ומושב בני ישראל ואבותם אשר ישבו בארץ כנען ובארץ מצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. Non ut in exemplari adversariorum: excisa est enim apud eos (vox) ואבותם; excisæ sunt quoque בארץ כנען, et eorum ad hæc vendicatio insulsa est. Demonstrationi est præterea quod veritas apud nos est, quod statio eorum (Israelitarum sc.) in terrâ Canaan dimidium (totius) temporis sit, h. e. ccxv. annos: cujus explanatio è lege sanctâ, satis erit. Abrahamus, igitur, cum Isaacum procreâsset, C vixerat annos. Ab Isaaco (nato) ad natales Jacobi lx. sunt anni: à Jacobo (nato) ad introitum ejus in Ægyptum cxxx. anni: et hoc dimidium est temporis (totius) constituti.* Tempus, itaque habitationis eorum in terrâ Ægypti, ad complementum usque temporis constituti in lege sanctâ, est annorum ccxv. Neque hoc impugnent adversarii, eo quod traditio nostratium est. Sed eorum iniquitas aperta est, non celata. Hic autem non est locus eorum confutandi. Explanatio, præterea, temporis suprà memorati alio modo, in Libro quodam annalium facta, ita reperitur: Quod ad Abrahamum attinet, ab exitu ejus è Haran ad Isaacum natum, annorum est xxv. Ab Isaaco nato ad Jacobum annorum lx. A Jacobo nato ad Levi annorum lxxxvii. A Levi nato ad Kohath. lii. sunt anni: à Kohath ad Amram, lxxi. anni. Ab Amram ad Mosen natum Prophetum illum honoratum lv. anni: et à natalitiis ejus ad miracula ejus patrata anni lxxx. vera est igitur summa tota, quæ est ccccxxx. annorum."—Hæc dare operæ pretium existimavi, non ut interpolationes istiusmodi stabilirem, sed ut eorum in nonnullis utilitatem Tyronum ab oculos ponam.

XVIII. Sed alii quæstioni se quoque implicat Doctiss. Gesenius: "Quomodò enim," inquit, "tibi persuadebis, septuaginta virorum, qui cum Jacobo in Ægyptum venerant, sobolem ccxv. annorum spatio ad sexcenta millia accrescere potuisse, quæ cum Mose ex Ægypto profecta esse dicuntur?" (p. 50.) Similem hâc de re dubitandi occasionem præbuit hic locus Historico Mahumetico gravissimo Ibn Khaldun, ut videatur apud celeb. de Sacy.† Utrique responderim: nulla hîc mihi difficultas credendi suboritur, has præcipuè ab causas: Israelitæ in Ægypto versantes agro certè optimo, libertate plenâ, privilegiis summis, fruebantur: et hoc cc. fortassè annorum spatio, donec Rex iste ferox eos in servitutem durissimam redegit. Potuerunt igitur eo temporis spatio ad hos numeros omninò excrevisse. Scriptura præterea sacra nos certiores facit, eos hanc ob causam in servitutem fuisse redactos, quippe qui

* Sed, ut hoc in omnibus quadret, necessè erit sumere, promissionem antè natum Isaacum xxv. annos fuisse patefactam, uti benè observavit Capellus ad hunc locum. Additis igitur 25, 60, 130 summa erit, 215. Notat præterea Capellus. "Quum itaque Ex. xii. 40. dicitur ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים, non debet reddi (uti a nonnullis fit interpretibus) *Habitatio autem filiorum Israelis qua (vel secundùm quàm) habitarunt* in Ægypto, fuit annorum 430; sed debet reddi, *Peregrinatio autem filiorum Israelis qui habitarunt in Ægypto, fuerat annorum* 430. Nam הַמּוֹשָׁב significat *inquilinum, peregrinum*, qui habitat in sede non suâ: Ergo et מוֹשָׁב potest reddi *peregrinatio, incolatus.* Peregrinatio autem illa, addit ille, incohanda est (uti suprà ostendimus) ab exitu Abrahami ex Ur Chaldæorum, tum enim cœpit peregrinari è patriâ, atque in eo omnes ejus posteri, qui vi divinæ promissionis in lumbis ejus erant."

† Chrest. Arab. de Sacy. Tom. i. p. 394. Ed. 1826.

omnibus terrorem injiciebant, Ægyptum eos penitùs impleturos, sibique metipsis, siqua oriretur occasio, subjecturos. Dolendum sanè Virum, dotibus tantis doctrinâque instructum, in hujusmodi cavillandi scopulos tam sæpè incidisse.

XIX. "*Septimum genus,*" pergit noster, "versatur in *iis vocabulis* vocabulorumque formis, in quibus veterem castumque *τῆς Πεντατεύχου Hebraismum ad suæ gentis idioma attemperarunt scribæ Samaritani....* Cæterum hæc textus hebræi adulteratio egregiè illustratur exemplo epistolarum, quas recentiori memoria Samaritani dederunt ad Ludolfum, Scaligerum al.; stylo usi hebræo quidem, sed Chaldaismis, *Samaritanismis,* imo et Arabismis tincto; nec adeò mirum, scribas samaritanos, quos malè cautos esse ubique cognovimus, idioma suum recentius veteri etiam documento sacro intulisse." Harum lectionum varietates in literarum אהחויע seu gutturalium permutatione consistit: quarum messem sat amplam dat vir Doctissimus: at cum omnes in Appendice nostra reperiantur, labore eas exscribendi supersedemus.

XX. Varietates sunt aliæ è pronominum formis Samaritis peculiaribus, אתי tu sc. fem. Gen. xii. 12, &c. אתין vos. Gen. xxxi. 6. suffixa אך (pro ך) Gen. xxii. 2, &c. ך pro ך. Gen. iii. 16. נה pro נו, Deut. xxxii. 3. ים pro ם. Gen. vi. 13. ימו pro מו, Exod. xv. 9. In præterito verborum flectendo, ut צחקתי pro צחקת. Gen. xviii. 16. Formâ קטיל Chaldaïcâ pro קטול, ut Gen. xli. 23. —In usu conjugationis Aphel pro Hebraïca Hiphil; ut אזכרתי pro הזכרתי Exod. xx. 24, &c.

XXI. Octava classis eas immutationes spectat, quas Samaritæ, ne Theologiæ ipsorum offendiculo essent, creârunt, cujusmodi sunt, Gen. xx. 13; xxxi. 53; xxxv. 7. &c. ubi verbum plurale in Hebraico textu cum voce אלהים jungitur, ii in singulare mutârunt. Videantur quoque Exod. xv. 3; xxii. 9; Deut. xxix. 19; xxxii. 18; Num. xxii. 20; xxiii. 4—6; xxv. 4, 5. Et ne sub maledictionem cadant viri Deo ministrantes, habemus Gen. xlix. 7. pro ארור אפם, Sam. אדיר אפם: vide quoque Deut. xxxiii. 12. et Deut. xxvii. 4. coll. cum. Exod. xx. 17. Deut. v. 21. ubi Samarita גריזים pro עיבל in textu posuit. Ad hanc ultimam interpolationem necessè erit quædam adnotare; quum locus, ut mihi quidem videtur, haud benè intellectus fraudi Kennicotto nostro esse potuerit, nimis sudanti Samaritanas lectiones tueri. Locus in Deut. xxvii. 4. ita se habet תָּקִימוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וגו׳. *Erigite lapides eos, de quibus vobis hodie præcipio in montem Ebal:* sive, ut Hieronymus vertit, "*Erigite lapides, quos ego hodie præcipio vobis in monte Ebal.*" In vers. 12, additur, "*Hi stabunt ad benedicendum populo* עַל־הַר גְּרִזִים *super montem Gerizim, Jordane transmisso: Simeon, Levi, Judas, Issachar, Joseph, et Benjamin.*" 13. "*Et è regione isti stabunt ad maledicendum* בְּהַר עֵיבָל *in monte* (legerim in montem) *Hebal: Reuben, Gad, et Aser, et Zabulon, Dan et Nephthali.*" 14. "*Et pronuntiabunt Levitæ, &c.*" In Joshua viii. 30. "*Tunc ædificavit Josue altare Domino Deo Israel in monte* בְּהַר *Hebal:*" et vers. 33. "*Omnis autem populus, et majores natu, ducesque ac judices stabant ex utraque parte arcæ, in conspectu sacerdotum, qui portabant arcam fœderis Domini, ut advena ita et indigena. Media pars eorum* JUXTA *montem Garizim, et media* JUXTA *montem Hebal, &c.*"

XXII. Collatis igitur his locis, alea dubitationis vix restare poterit, quin altare ita ut arca fœderis, non super alterutro horum montium, verum in valle, fuerit collocatum, Levitis ex unâ parte, eaque τȣ̃ Garizim fortassis stantibus; tribubusque cæteris sex è regione eorum, haud procul à radicibus τȣ̃ Hebal. Hinc Levitæ, montem Hebal ex adverso prospicientes, maledictiones suas proferebant: monte illo sterili ac horrido commentationis locum suppeditante; ex alterâ verò parte, Garizim, benedictiones prolatas, virore atque fertilitate suâ collustrabat. Josephus, præterea (Antiq. Lib. v. 1.) ita de hâc re loquitur: *καὶ χωρήσας ἐντεῦθεν ἐπὶ Σικίμων σὺν ἅπαντι τῷ λαῷ, βωμόν τε ἵϛησιν ὅπȣ προεῖπε Μωϋσῆς· καὶ νείμας τὴν ϛρατειὰν, ἐπὶ μὲν τῷ Γαριζεῖ ὄρει τὴν ἡμίσειαν ἵϛησιν, ἐπὶ δὲ τῷ Γιβάλῳ τὴν ἡμίσειαν, ἐν ᾧ καὶ ὁ βωμός ἐϛι, καὶ τὸ Λευιτικὸν καὶ τοὺς Ἱερέας.* "Atque indè cum omni populo Sicima profectus, et altare statuit ubi Moyses præceperat; et dein exercitu diviso, in monte quidem Garizi dimidium ejus constituit, in Gibalo vero dimidium, in quo et altare est, et Levitas et Sacerdotes." Et rursùs (lib. iv. cap. viii. § 44.) "Aram extruere jussit...inter montes duos (*μεταξυ δυοιν οροιν*) Garizæo ad dextram posito, ad lævam Gibalo."* Ex ultimo hoc loco satis clarè patet, Josephum ita Mosis verba accepisse, ut altare in valle exstructum fuisse crederet: ex priore *ὁ βωμὸς* sive altare, eâdem à parte esse ac Levitas et Sacerdotes; ii verò propius ad Garizim stabant; vel si ad Hebal, tum, vox *επι* significabit *versus, ex adverso,* aut quid simile, quod mihi magis arridet: et ad phrasin Hebraïcam אֶל־מוּל in Jos. viii. 33. exactè quadrabit. Locutio בְּהַר עֵיבָל in Deut. xxvii. 4. non *in monte* significabit, verum *propè* vel *juxta montem:* et ita in locis quamplurimis usurpatur particula ב.† Si res igitur ita se habuerit, controversia percelebris hæcce, ex ignorantiâ utrimque pendebat.‡—Et utinam sanè complures hujusmodi controversiæ Ecclesiam nunquam vexassent! Neque mons Ebal neque Garizim, ut mea quidem fert sententia, gloriam hinc perquirere potest. Fanum in Shilo equidem, et fortassis in ipsissimo loco altaris longo post tempore exstabat: quod et nomine Elon More insignitum est. Sed, de montis utriusvis sanctitate ante tempora Saballeti, nemo audiverit, nisi qui malè sanctas literas tractârint, uti suprà ostensum est. Hæc Kennicotti dissertationi, hoc de loco, satis fiat.

SECTIO II.

De Versione Samaritico-Chaldaïcâ, ejusque sequacibus, Græcâ, et Arabicâ.

I. Post iteratas curas Doctissimi Morini, Castelli, Hottingeri, et nuperrimè, Georgii Benedicti Winer, Professoris celeb. Erlangensis, in Pentateuchum Samaritico-Chaldaïcum,§ Illustris. Baronis S. de Sacy, in ejus versionem Arabicam τῷ Abu Saïd adscriptum, vix quicquam nobis de iis dicendum restabit: præsertim, cùm Biblia nostra earum exemplaria non complectantur. Atqui, quum earum notitia crisi literarum sanctarum penitiori haud vulgari esse usui videatur, nostri erit de indole earum paucula dare.

II. De ætate vel etiam Auctore hujus versionis, nihil exploratum adhùc lucem vidit. Nonnulli eam ad Ezræ, alii ad

* Dissertatio Kennicotti super ratione Textus Hebræi, Tom. ii. p. 63.

† Videsis Nold. Concord. Part. Edit. 1734, p. 142.

‡ Multus est Kennicottus in corrigendo translationem Commentariorum Ephremi Syri Latinam Romæ factam, ad Deut. xxvii. 13. eo quod *Garizim* pro *Ebal* perperàm substituerat. Est equidem Translatoris lapsus satis infelix: quo tamen correcto, Syrus cum Textu Masorethico, non cum Samaritico, penitùs consentiet! Dissertation the second, &c. Oxford, 1759, p. 34.—Syrus quidam, qui notulas suas ad margines Codices MS. Parisiensis Pentateuchi Syriaci, adjecit, hæc, sec. Cel. B. de Sacy, hac de re, habet; "Si les bénédictions dont il est parlé ici devoient être données sur mont Garizim, et les malédictions prononcées sur le mont Ebal, comment pouvoit-il être convenable d'ordonner que le autel fut élevé sur le mont Ebal? Ne convenoit-il pas beaucop mieux de l'élever sur le mont Garizim, comme c'étoit là que les bénédictions devoient être prononcées, et comme on le lit dans l'exemplaire Samaritain où il est ecrit: Vous dresserez ces pierres sur le mont Garizim, et vous y éleverez un autel." Eichhornis Allgemeine Bibliothek viii. Band. p. 604—5. Hujusmodi notulas omnes cel. de Sacy, nescio quâ auctoritate, ad Jacobum Edessenum refert, cum tamen Librarius quivis eas adjicere potuerit; et quin adjecerit nullus dubito.

§ De versionis Pentateuchi Samaritanæ indole Dissertationem Critico-exegeticam. Scripsit Georgius Benedictus Winer, Lipsiæ 1817. Videantur præterea Waltoni Proleg. xi. § 20. Histoire critique de Vieux Testament par R. Simon Liv. II. chap. 17. Edit. 1684, p. 295. Carpzovii Critica Sacra, P. II. c. iv. § iv. p. 614.

Sanballati Manassisque ætatem, alii demùm ad Ecclesiæ nascentis, vel etiam ad recentiora tempora, referunt. Auctorem Neoterici Samaritani Nathanielem sive Deodatum quendam, nullâ veritatis specie suffulti, faciunt. Lingua quâ conscripta est, id genus Chaldaïca est, quæ ad Hebraïcam aliquanto propiùs accedat, Arabismis hic indè nonnullis permista, quæ interpolatorias fortassis suboleant manus. Interpretationis leges, haud omninò in omnibus commendatissimas, sibi Translator proposuisse videtur. In plerisque Textum Hebraïcum Samaritanæ editionis *κατὰ πόδα* sequitur; in nonnullis, hoc relicto, in Castra Masorethica Judaïca se recipit: in multis præterea errat. Sed quùm multa habet, quæ bonæ frugi Theologis esse possunt, dignissima est, ut ejus mens penitiùs rimaretur. Pauca igitur, in primis dabimus commata, ut ejus cum Textu Hebraïco convenientia clariùs perspiciatur; deindè nonnullos ejus anfractus adnotabimus, ex operibus Hottingeri et Winer suprà laudatis, depromtos.

SECTIO III.

I. *Collatio versuum quorundam textûs Hebraïci editionis Samaritanæ, cum versione Chaldaïco-Samariticâ, Chaldaïcâ Onkelosi, et Arabicâ Abu Saïd.*

Num xxii. vv. 2, 5.

Heb. Sam.	וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי :
Chald. Sam.	וחזא בלק· בר· צפור· ית· כל· דעבד· ישראל· לאמראה·
Arab. Sam.	ونظر بلق بن عصفور كل ما صنع اسراييل بالاموري
Chald. Onk.	וחזא בלק בר צפור ית כל די עבד ישראל לאמוראי :

Heb. Sam.	ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ
Chald. Sam.	ויגר מואב· מקדם· עמה· שריר· הלא· סגי· הוא ואציק·
Arab. Sam.	فجزع ماب من قبل الشعب جدّا اذ عظيم هو وضجر
Chald. Onk.	ודחיל מואבאה מן קדם עמא לחדא ארי סגי הוא ועקת

Heb. Sam.	מואב מפני בני ישראל : ויאמר מואב אל זקני מדין
Chald. Sam.	מואב· מקדם· בני· ישראל : ואמר· מואב· לסהבי· מדין·
Arab. Sam.	ماب من قبل بني اسراييل وقال ماب لشيوخ مدين
Chald. Onk.	למואבאי מן קדם בני ישראל : ואמר מואב לסבי מדין

Heb. Sam.	עתה ילחק הקהל הזה את כל סביבותינו כלחק השור
Chald. Sam.	כדו· ילחק· קהלה· הדן· ית כל· סחרתינן : כלחק· תורה·
Arab. Sam.	الآن يلعق الشعب هذا كل اطرافنا كلعق الثور .
Chald. Onk.	כען ישיצון קהלא ית כל סחרננא כמא דמלחיך תורא

Heb. Sam.	את ירק השדה ובלק בן צפור מלך למואב בעת
Chald. Sam.	ית· ירק· ברה : ובלק· בר· צפור· מלך· למואב· באזבנתה·
Arab. Sam.	خضير الصحراء وبلق بن عصفور ملك لماب في تلك
Chald. Onk.	ית ירוקא דחקלא ובלק בר צפור מלכא למואב בעדנא

Heb. Sam.	ההיא : וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתרה אשר על
Chald. Sam.	ההוא· ושלח· שלחים ליד· בלעם· בר· בעור· פשורה· דעל·
Arab. Sam.	الدفعة فارسل رسلا الي بلعام بن بعور المفسر الذي علي
Chald. Onk.	ההיא : ושלח אזגדין לות בלעם בר בעור לפתור ארם דעל

Heb. Sam.	הנהר ארץ בני עמון לקרא לו לאמר הן עם יצא
Chald. Sam.	נהרה· ארע· בני· עמון· למזעק· לה· למימר· הן· עם· נפק·
Arab. Sam.	النهر ارض بنى عمّان لاستدعاء به قولا ان شعبا خرج
Chald. Onk.	פרת ארע בני עמיה למקרי ליה למימר הא עמא נפק

Heb. Sam.	ממצרים והנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממולי :
Chald. Sam.	ממצרים· והא· כסה· ית· חזות· ארעה· והוא· יתיב· מלקבלי :
Arab. Sam.	من مصر وهوذا غطي منظر الارض وهو مقيم مقابلي
Chald. Onk.	ממצרים הא חפא ית עין שמשא דארעא והוא שרי מלקבלי :

II. Nemo non, ut mihi quidem videtur, poterit quin arctam inter has omnes, tum verbis tum phrasibus, convenientiam miretur, exceptis omissione unâ glossisque duabus in Chaldaïcâ Onkelosi, quæ casu evenire omninò potuerunt. Illud Abu Saïdi عصفور menda est proculdubio pro صفور. Arabes enim Aleph prosthethicam, ut aiunt, valdè amant: hinc primò è صفور facta esset اصفور, et dein, varietate haud insolenne apud eos, عصفور.

In com. 5. المفسر *Interpres* vitiosa *τῆς* פשורה est versio, perperàm enim vocem sumpsit Abu Saïdus, ceu nomen appellativum, cum, ut alii volunt, est nomen proprium. Ill. de Sacy, ad hunc locum adnotat. "Abou-Saïd, au lieu de prendre *Péthor* pour le nom d'une ville, comme ont fait les Septante, Onkélos, Saadias, et le traducteur Arabe d'Erpenius, l'a pris pour un nom appellatif, comme ont fait aussi l'auteur de la Vulgate, *le traducteur Syrien et l'interprète Samaritain.*" * Regesserim: potest equidem Syrum ita accipi ac si ܦܫܘܪܐ *interpretem* sonare voluerit, et ita locum Latinè verterunt Polyglottorum Editores: at et nomen loci item esse potest, et quin ita vox accipi debeat nullus dubito.† Idem sanè dicendum de Interprete Samaritano: et iidem Editores vocem ceu nomen loci acceperunt: et, si res ita se habet, Interpres hicce facit cum Textu Hebræo Masorethico, non cum Editione Samariticâ; hæc namque dat פתרה, illa פתורה.

III. Alia habet cel. de Sacy de voce عمّان.—"Qu'il a lu, avec le texte," inquit ille, "et la version Samaritaine, la version Syriaque et la Vulgate, עמון *Ammon*, au lieu de עמו *son peuple*, leçon qu'il est difficile de ne pas adopter, quoiqu'elle ait contre l'autorité des Septante." Fallitur tamen vir doctus: عمّان enim, non est עַמּוֹן Hebræorum, verum nomen oppidi propè sinum Persicum in Arabiâ felice siti. Crediderim Abu Saïdum potiùs scripsisse عمون cum Arabe Erpeniano, et ejus interpolatorem, similitudine nominis deceptum, rescripsisse عمّان *Ammàn*; quod et in versione Saadiæ Haggaon in Gen. xix. 38. factum reperimus. Neque ei adstipulari possum asserenti, hanc lectionem commendabilem esse. Speciosa est, equidem, et sanè id genus, cujus multas textui intulerunt Correctores sive Corruptores ii Samaritani, uti suprà observatum: quod, et Librarii judaïci nonnulli, hîc loci etiam fecerunt. Auctoritas præterea *τῶν ὁ* in hujusmodi locis, permagni, ni valdè fallor, haberi debet, quippe qui semet nonnunquam nimis proclives in Glossematis cudendis præbeant. Habemus præterea, Pseudo-Jonathanem, necnon Tusium, quorum M. de Sacy non meminit, contra Samaritanos testantes. Non possum, igitur, quin lapsum criticum viri celeberrimi ita ratiocinantis, et suum

* Histoire de l'Acad. des Inscriptions. Tome xlix. p. 101.

† In codice Pentateuchi Syriaci Ridleiano, nunc in Collegio Novo apud Oxonienses servato, legitur hæc vox ܦܫܘܪܐ i. e. *Pashura,* ut nomen scilicet loci, non ܦܫܘܪܐ *interpres.* Errorem igitur Editorum Parisiensium suum fecit Baro clarissimus. De hoc codice optimæ sanè notæ, vide tractatum Ridleii de Versionibus Syriacis. Collationem ejus decem abhinc annis institui, et ad finem perduxi.

auctorem, uti mihi videtur, Samariticum nimii facientis, demirer.

IV. Atenimverò, quamvis commata suprà data ad invicem, et cum Textu archetypo, satis amicè conspirent, id tamen in omnibus frustrà quæret Lector eruditus: sed, quùm propositi nostri non est omnia recensere, satis erit judicium Hottingeri hâc de re proferre, qui, si quis alius, accuratissimè hanc materiem tractavit, additis subindè Doctissimi Winer adnotatis. "Samariticæ," inquit Magnus Hottingerus, (in Methurgeman. p. 113.) "Versionis considerabimus, tàm nævos, quàm virtutes. ILLI vel sunt GRAMMATICI vel LEXICI, vel RHETORICI, vel HISTORICI, vel THEOLOGICI. Grammatici spectantur tùm in ipsis ELEMENTIS, tùm in PARTIBUS ORATIONIS. In ELEMENTIS potissimum occurrit (a) μετάθεσις, et μεταστοιχείωσις; et hæc vel (b) consonarum, vel (c) vocalium; vel (d) utriusque Elementi simul." "Sic, e. g." pergit vir Doctus, quem ferè in omnibus κατὰ ποδὰ sequitur celeb. Winer. "Num. xi. v. 34. pro מנוחה quies Sam. habet משרוחה castra metatio, q. l. מחנה. Alii tamen *quietem* notare volunt," ita Hottingerus. Hæc habet Winer, "Num. x. 33." (rectè) "verba לתור להם מנוחה *ad explorandam iis requiem*, h. e. locum ubi tutò quiescerent, Sam. vertit: למנש להון משרוחה *ut explorarent iis* (sibi) *castra*, locum," addit, "ubi castra ponerent. Vel permutavit iste, quod facile fieri potuit, מנוחה (מנחה) cum מחנה, vel ex instituto posuit משרוחה castra, quod hæc significari intelligeret." Hucusque crisin Hottingeri suam facit Winer: omissis ultimis illius verbis, quæ, uti mihi videtur, crisin meliorem fundunt: משרוחה enim, cum Chald. שרה collatum, *locum liberationis* sive *quietis* sonare potest: cui et Arabicum سرح omninò respondebit. Nullam propterea variationem hinc exsculpere debuit Hottingerus, nedùm optimam sententiam ejus omittere Winer.

V. In notis ad Lexicorum classem pertinentibus, hæc habet Hottingerus. (p. 119.) "Gen. 49. vers. 3. אוני Roboris mei: Sam. זבני Temporis mei, juxta Arab. ان et اوان Tempus." Hæc Winer. "Gen. xlix. 3. pro Hebr. ראשית אוני *principium roboris mei* in V. S. est: קדמאות זבני pr. *temporis mei*, quod egregiè vexavit *Morinum* et *Castellum*, quorum conjecturas repetere tædet. PUTAVERIM," pergit vir ingeniosus, "Samaritanum Hebr. און eo sensu accepisse quo Arabibus frequenter dicitur أوان *Tempus*, &c." Sed neque hæc satis tuta: longè meliora dabit Castellus, quantumvis ea viro Doctissimo tædium creaverint. Sub radice אן,—"אוני," inquit, "Emptio. Literæ contractûs, emptionis, aut venditionis... *Quidam volunt* esse ex significatione אוני Gen. 49. 3. R. Sal. Hosea, 12. 8, &c." Tum, demùm, sub radice זבן Chald.... emit, redemit, &c. Syr. i. q. Chald.... ܙܒܢܐ Venditio... res empta, &c.... SAM. זבן *Emit*... &c. זבן Pretium. Gen. 49. 3. (ubi verti potest acquisitio: Contractus, matrimonium,) v. און Chal. &c." Verisimile igitur videtur, Samaritanum sententiam Judæorum quorundam fuisse sequutum, quod, et alibi factum Viri doctissimi demonstrârunt, at non vocem Hebraïcam sensu Arabico accepisse. Plura dari possunt, quæ industriæ Lectorum meritò relinquantur. Unum tantum adnotarem, magni in hâc quæstione momenti, cui et Simonium consentientem habeo: Viros sc. doctos, in hâc dialecto non esse eousque exercitatos, ut sententiam de ejus meritis in omnibus absolutissimam proferre queant. Multa sunt præterea loca, neque ab Hottingero neque à Winer adnotata, quæ considerationem accuratiorem omninò merentur; præsertim ea in quibus Versio Samariticâ cum textu Masorethico hodierno, contra Hebræo-Samaritanum, facit.

VI. Pauca de crisi clariss. de Sacy in Textum versionemque Samariticam, suprà dedimus; et, nè fortè Tyrones, nomine Viri verè Principis in literis Arabicis inter Europæos, in errores adducantur, plura hic de ejus crisi in versionem Arabicam Abu Saïdi dare juvabit.

Quæ sequuntur malè ex Arabico fuisse translata, nullus dubito. (Histoire de l'Acad. des Inscrip. Tom. xlix. p. 53, 54.) Missam facio translationem τοῦ قابله الله, (rependat ei Deus) per "*quem Deus debitis tormentis excruciet*," à vocibus Arabicis omninò abhorrentem, quia nullius spectatâ re ipsâ est momenti, et ad hæc devenio. اقتضت المصلحة عندي ان اترجم هذه النسخة وما تقدمها وما قد اكتب بعدها ان شاء الله تعالي بعبارة صحيحة فصيحة, quæ ita versa dat vir celeb: "*Operæ pretium fore mihi visum est, si hocce exemplar transferendum suscepissem, illa quoque exemplaria, que jam præcesserunt et quæ postea, si per Deum licuerit, scripturus sum, interpretatione fideli et concinnâ.* In multis, ni fallor, hallucinatus est vir doctissimus: quare enim is, وما تقدمها وما قد اكتب بعدها, per. "*illa quoque exemplaria, quæ jam præcesserunt et postea ... scripturus sum*," reddiderit sanè non video, cùm Arabica ita se habent: Et quæ id (i. e. exemplar) præcesserunt, et quæcunque scripturus sum post illud: i. e. uti mihi videtur, Commentationes eas (الحواشي), quæ huic exemplari præfixæ leguntur, cæterasque quas ad finem ejus Scripturus sum, sensu styloque sincero dabo, ita ut nullus posteà in errores Saadiæ Judæi adducatur: Verbum illud تقدم, æque ac vox بعد sequens, non de tempore, sed de loco, sumi debet: quod quisque judicio libero præditus statim videbit. Corruet igitur omne illud (p. 55.) his verbis disputatum, "En fin, qu' Abou-Saïd, auteur de cette version, en avoit lui-même *ecrit plusieurs exemplaires*. Cette dernière circonstance *mérite d'être observée*, &c." quia, sc. nulla ejus mentio occurrit in textu Arabico suprà citato.

VII. Locus alter in eâdem præfatione malè intellectus hic est: واكثرها معانٍ غريبة quem M. de Sacy ita reddidit. "*Majorque pars earum magni est momenti*:" cum, معانٍ غريبة, *sensuum difficilium* omninò significationem dabunt. Locum præterea his multò obscuriorem, quo præfatio clauditur, malè is quoque reddidit. Locus ita impressus reperitur. اذا وقع من يعرف شيا من علم العربية بحيث يكون صحة صالحة ثم يشرط علي من يكتب من خطه مثل ذلك فان خرج عما شرطه فالله بيني وبينه وكفي بالله وكيلا. "Si quis," dat ille, "fuerit inventus, qui linguam Arabicam callens in aliquem inciderit cui fidem habere liceat, et cùm aliquo pactus fuerit (au lieu de علي من. peut être faut-il lire علي ان &c.) qui describat in ejus usum exemplar huic simile, is verò conditiones pacti non fideliter servaverit, Deus judex erit inter me et illum, &c."

VIII. Hæc sanè à mente Arabis longissimè vagantur: quæ ita exprimi liceat: "Quum inventus fuerit quisquam (amanuensis) linguæ Arabicæ peritus, eo fine ut servaretur (Versio) integra (et) intemerata, tum fœdus feriatur cum eo qui scriptione suâ descripturus est (exemplar) huic simile. Quod si is, id quod cum eo fuerit pactum, derelinquat, tum Deus inter me et illum (esto) Judex, &c. Nulla igitur urget necessitas, ut immutaretur lectio علي من in علي ان: constructionem veram, non vidit Vir doctissimus, atque ea propter invitus semet in errorem induci passus est.

IX. In paginis 56. et 57. ejusdem Libri, alteram hujus præfationis editionem Arabicam, sed valdè curtatam, habemus, in quâ nonnullæ item reperiuntur viri alioquin κριτικωτάτου, hallucinationes. In primus duobus lineis textûs Arabici, nulla mihi restat dubitatio, quin transpositio fuerit facta; ita ut textus restitui vertique debeat hoc modo. ترجمة التوراة المقدسة لابي (non ابي) البركات بن سعيد البصري السرياني غفر الله له

قال العبد المسكين الراجي عفو الله تعالي انني لما رايت ترجمة هذا الكتاب الشريف اصطلاحهم المفسودة باللغة العربية &c. Interpretatio legis sanctæ, auctore Abul Barakāt filio Saïdi Basrensis Syri, ei ejus remittat Deus peccata. Dixit servus pauper, sperans condonationem Dei (consequi), Qui magnificetur: quum vidissem translationem hujus libri optimi, (scatentem) locutionibus technicis eorum (judæorum sc.) corruptis, respectu Arabismi (purioris): plures præterea (nostratium) putantes, &c. Ita locum reddit M. de Sacy. "*Hæc ait servus pauper, veniam a Deo sperans, Abilberecat, filius Saïdi Basrensis Syrus cui condonet peccata Deus. Cum vidissem versionem libri hujus venerandi...corruptam in linguâ Arabicâ, dicentibus*, &c." Nihil ad transpositionem loci omnia turbantem adnoto: ad lacunam in ejus translatione punctis notatam, ita se expedit Vir doctiss: "واصطلاحهم n'est point Arabe; et quand même, en supposant une faute de copiste, on y substitueroit واصطلاحهم on n'en pourroit tirer aucun sens." De voce اصطلاح is fortassè sententiam suam nimis præceps tulisse autumaretur, quamvis ea in Lexicis haud compareat: at cum اصطلاحهم, quæ mihi vera esse lectio videtur, statuerit nullum hic dare sensum, nemo est qui dubitaret quin deceptus fuerit. Quæ sequuntur omnia clarè reddent: وذلك اخطي في ترجمة في قلة صحة الالفاظ خصوصا inquit, &c. "et ille (i. e. Judæus Saadias Haggaon) in interpretatione suâ lapsus sit, parum rectè vocibus translatis, peculiariter," &c. Quæ meliùs redderentur: *Et hic* (sc. Judæus supradictus) erravit in interpretando, vocibus præsertim (Arabicis) *parùm rectè acceptis.* Quî Vir doctus eò impingere potuerit, ut putaret vocabulum خصوصا necessariò debere periodum præcedere, et textum lacunosum indè effici crederet, sanè nescio. Utut tamen hæc se habuerit, certum est auctorem præfationis credidisse, Judæum hunc, vocabulis multis pravè sumptis, errâsse. De voce ipsâ اصطلاح habemus M. de Sacy posteà ita disserentem. (p. 82.) "اصطلاح nom d'action de اصطلح signifie *un terme technique* ou *didactique, une acceptation particulière à un certain art* ou *métier,* et aussi *un mot qui, par sa jonction avec d'autres mots, perd sa signification propre pour en une nouvelle.*" Notulam hancce dedit Vir celeb. ut locum in commentationibus Abu Saïdi occurrentem, ubi is Saadiam Haggaon et populum Judaïcum in universum, criminis linguâ Arabicâ abutendi insimulat, explanaret. Locus ita se habet: وان كان قد اصطلح اهل طافته علي وضع هذه اللفظة للبقردون الخنزير فهو من الممكن القريب لان منهم من استعملها مثله &c. "Mais si l'on donne pour raison que c'etoit une expression de convention parmi les siens, et qu'ils designoient par ce mot des bœufs, et non des pourceaux, cela est beaucoup plus vraisemblable, car il y en a d' autres parmi eux qui l'ont employé dans le même sens" (pp. 80—1—3.). Quicunque demùm fuerit, qui secundam illam edidit præfationem, non truncatam, is verbi partem sc. واصلحهم, servavit: ita dormitans scripsit M. de Sacy: cum Auctor ipse de Judæorum corruptelis apertiùs locutus est: quod quidem et haud valdè obscurè innuit, in præfatione priore, ubi ita loquitur, لما رايت ترجمة .... مفسودة صورةً ومعني *Quum vidissem translationem... corruptam, tùm formâ tùm sensu.* In utroque loco, constructionem paulò rariorem, quod fortassè latuit M. de Sacy, habemus, i. e. in priore, &c. لما رايت ترجمة هذا الكتاب الشريف اصطلاحهم المفسودة, et in secundo لما رايت ترجمة .... مفسودة صورةً ومعني. In utrâque تمييز, ut aiunt Grammatici Arabici, loco prepositionis, bis ponitur.

X. Nec feliciùs se expedivit Vir doctissimus in notulis, quas de versionis indole dedit. Pauca tantum adnotabo. In p. 89. ejusdem tractatûs, hæc habemus de Gen. iii. v. 22. quem Abu Saïdus hoc modo Arabicè reddidit. ان الادم صار كالاصل منه معرفة الخير والشر Is ita Latinè, siquidem Latinum dici mereatur: "*Ecce Adam fuit sicut principium ex ipso per cognitionem boni et mali:* quæ, quid sibi voluerint, haud dixerit quisquam. Arabica autem ita se habent: *Verè Adamus factus est, sicut radix illa, ex quâ scientia boni ac mali* (est) i. e. sicut Deus ipse, si quid video. "Peut-être," addit M. de Sacy, "Abou-Saïd a-t-il suivi ici la version Samaritaine." Haud dixerim, peut-être, res sole meridiano est clarior. Ita textus Sam. [Samaritan text] literis Hebraïcis, הן האדם הוה כסקוף מנה חכם טב וביש, ad literam, "*Ecce Adamus,* sive *Homo ille, factus est sicut* (res) *erecta,* (est) *ex eâ scientia boni ac mali.* Polyglottorum Editores perperàm reddiderunt ut et ipse Castellus in annotationibus ad locum ostendit. Pergit M. de Sacy, "Ce qui neanmoins n'est pas certain, le sens du mot [Samaritan text], (lit. Heb. סקוף) étant fort douteux." Atqui dixerim nemo, excepto Viro doctiss. hujusmodi dubitationis aleam videbit. Videantur notas locaque citata à clarissimo Castello. Vox tamen illa סקוף non occurrit. Sed, ut omnia luce clariora reddantur, hæc addit, M. de Sacy, "Je soupçonne," inquit ille, "qu'il faut lire [Samaritan text] (ווקף), le [Samaritan text] Samaritain, se confondant aisément avec le [Samaritan text]," (i. e. ס cum ו) et que ce mot signifie *excelsus, sublimis,* &c. At nulla est radix Samaritica וקף; neque Chaldaïca, *excelsus, sublimis,* aut quid simile significat. Voluit ille fortassè dicere [Samaritan text], זקף; invenitur enim apud Castellum [Samaritan text] *Erectio,* &c. quod ab illâ radice derivari potest. Sed idem omninò sonat vox in textu recepta; et præterea crebriùs occurrit: cur, igitur, ad aliam radicem confugiamus, profectò non video.

XI. Paucis deindè interpositis, suam versionis Saadiæ Haggaon interpretationem, his verbis proponit M. de Sacy, هوذا ادم قد صار كواحد منه في معرفة الخير والشر. "*Ecce Adam factus est ex eo quasi singularis aliquis ob cognitionem boni et mali.*" Ita redderem: *Ecce Adamus jam factus est, sicut unus quivis ex quo* (omnia sc.), *per scientiam boni ac mali.* Valdè tamen suspicor particulam في, admissâ lectione منه, vel extrudi debere, et tum Abu-Saïdi versio cum Saadianâ amicissimè conspirabit, هوذا ادم قد صار كواحد في معرفة الخير والشر. *Ecce Adamus factus est sicut unus* (is) *in scientiâ boni ac mali:* vel demùm (في) post معرفة collocandam, ita ut sensus esset, *Ecce Adamus factus est sicut unus* (is) *à quo scientia* (est) *in bono ac malo.* Persica Tusii hoc modo locum sistit: اينك آن ادم بود چون يكه ازو بدانستن نيك وبد, *Ecce homo iste factus est, sicut unicus ille, à seipso* (existens), *in scientiâ boni et mali.* Malè, me judice, reddidit Gravius in Polyglottis Londinensibus; neque locum intellexit, aut M. Paulus, aut doctiss. de Sacy. Certum est enim vocem يكه esse hìc definitè sumptam, et او in sensu τῆς خود, ut sæpè moris est apud Tusium. Deum igitur Persa *clarè* proponit, quod neque Abu-Saïdus neque Saadias Haggaon, apertè fecit: nisi lectio huic in textu Polyglottorum adscripta, sc. منا *è nobis*, admittatur.

XII. Locus alter, Gen. vi. 3. sc. לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם, materiem, tum Viro doctissimo tum τῷ Winer, commentandi suppeditavit, in quo uterque contra Castellum amicè conveniunt, malè uti mihi videtur. Abu Saïdus ita locum reddit. لا يتعمد فيصي في

الناس ابدا, i. e. *Non recondetur effluxus meus in hominibus in æternum.* فيض enim, *effluxus, emanatio, donum sive gratia*, Dei significat. In codice uno, secundum M. de Sacy, قصدي i. e. *propositum meum*, reperitur. Versio Samaritica, habet ·ࠋࠉࠕ ·ࠉࠋࠒࠐࠍ ·ࠏࠅࠁࠃࠉ. Heb. lit. לית ילקפן עובדי. quod ita redderem: *Non effundet se operatio mea*, &c. M. de Sacy putat verbum ילקפן, in sensu Arabici لفق *connexuit*, &c. accipi debere: metathesi literarum ק et פ factâ, abjectâque ן finali: cui et calculum suum adjecit Doctissimus Winer. Longè tamen meliora dabit Castellus, quamvis is in omnibus non usque adeò felix evasit. In suis namque animadversionibus Samariticis ad hunc locum factis, Samaritanum לקף idem quod Arab. لقا, fecit, (Gen. xxi. 5.) "*et quidni*," inquit, "לקפן? *si quidem*," subdit, "נ *prostheticon verbis nonnunquam affigitur, absque ullâ significationis mutatione;* sic קלפן *in hâc linguâ idem est quod* قلف: et برهن i. q. بره: מלכן i. q. מלך, تحزن i. q. تحز *atque id genus alia non pauca*." Omitto versionem ejus, quia falsam eam esse credo. His tamen positis, non nemo fortè sibi facilè suadebit, nullam esse necessitatem, cur ad Metathesin illam confugianus, cum verbum לקף sive ילקפן, τῷ لقا Arabico respondens, ad locum satis aptum semet præbeat. At, si ad verbum aliud Arabicum esset confugiendum, quare non ad ipsissimum لقف * Samaritico illi omnibus ferè numeris conveniens, significansque inter alia, *animum egit, cibum inglutivit*, &c.? Hoc enim sumpto, locus Samariticus ita reddi potest: *Non animum aget operatio mea.* —Dico *operatio*, quia *opus meum*, ut M. de Sacy, &c. habent, sensum nullum commodum præ se fert.

XIII. Facilè videbit quispiam, cur Samaritanus ita se in hujusmodi locis expedierit. Verebatur nimirum, ne Deum hominibus similem humanis passionibus obnoxium, sive etiam membris constitutum, effingeret, atque adeò semetipsum omnium ludibrio exponeret. His igitur demptis, cæterisque, quæ, aut à Librariis indoctis, aut parum fidis textui infarta sunt, omnibus in propatulo erit, has versiones multum veræ literarum sanctarum scientiæ conferre posse, si quidem eæ à viris doctis, partium studio non captis, pensiculatè tractarentur. Et utinam sacræ literæ tandem aliquando apud nos ita floruerint, ut quis Doctus judicio limatiori præditus, has versiones è codicibus MSS. emendatas, versione novâ, sive Latinâ, sive vernaculâ, notisque criticis instructas, denuò juris publici faceret! Et multò sanè meliùs literarum Reipublicæ consuluisset Doctissimus de Sacy, si Versionem Abu Saïdi Arabicam integram cum Scholiis ejus, lectionis varietatibus, notis criticis, translationeque Latinâ, illustratam in lucem emisisset, quàm adhuc, subsecivis hisce fragmentis notulisque haud ita benè digestis edendis, sudando præstitit.

XIV. Dialectus, quâ scripta est Versio Chaldaïca Samaritica, partim è vocabulis Hebraïcis, partim è Chaldaïcis sive Syriacis, peculiariter tamen flexis, partim è Cuthæis aut Persicis, constare videtur. Hebraïca et Chaldaïca supervacaneum erit adnotare; hæc sequentia Cuthæa aut Persica esse videntur. פסקול *fœdus*, קמץ *avis*, חלים *frater*, קיצם (Persic. fortè هيزم) *lignum*, עמם (si non Arab. همم) *scivit*, ענל *vidit*, אסולה *ancilla* (si ea non est ipsa vox Latina, corrupta tamen) פלוק *firmamentum*, idem fortassis quod Arab. فلك.†

XV. De Græcâ Samaritanorum versione, nomine τῦ Σαμαρειτικοῦ a Patribus Scholiastisque Græcis toties laudatâ, varia statuerunt Viri docti. Ea, quæ plerisque verisimillima visa est opinio, in eo versatur, quod hæc à Versione Chaldaïcâ Samariticâ concinnata est. Loca quædam congessit Winer,‡ quæ hic exscribere non pigebit. "Gen. xlix. 24. *το Σαμαρ.* habet: *εν βαθει*: cepit nimirum iste interpres Samaritanum בעמקה (in fortitudine cf. Exod. xiv. 27; Num. xxiv. 12.) eo sensu, quo Hebræis dicitur עמק, עמוק; Gen. xliv. 5. *Σαμ. πειρασμῳ πειραζει ἐν αὐτῳ.* V. S. נסוי ינסי בה, hebr. נחש ינחש: xlix. 23. *Σαμ. ἐμισησαν αὐτον κατοχοι μεριδων.* V. Sam. מסחני מלמואה פלגים: Exod. xxxii. 18. *Σαμ. φωνη ἁμαρτιων.* V. S. קול עובים, hebr. ענות; Lev. viii. 15. *Σαμ. ἱλατευσεν.* V. S. סלח, hebr. יחטא; xxvi. 24. *ἐμφιλονεικως.* V. S. בגרי, hebr. בקרי; Num. vii. 3. *Σαμ. ἁμαξ δυναμεως.* V. S. ענלן חיל, hebr. עגלת צב; xxix. 1. *Σαμ. ἡμερα ἀκουστη.* V. S. יומה אשמעה, hebr. יום תרועה; xxxi. 26. *Σαμ. το τελος.* V. S. סכום, hebr. ראש, &c."§

PROLEGOMENON III.

SECTIO I.

De Versionibus Syriacis Arabicisque ex iis factis.

I. Syrorum Sanctarum Scripturarum Versiones sunt duæ; Antiquior altera, altera paulò recentior. Antiquior illa nomen τῆς *Peschito*, (ܦܫܝܛܬܐ) sive simplicis, sortita est.‖ In Vetere Fœdere, hæc ex Archetypo Hebraïco textuque, omni procul dubio, Masorethico, translata est, cujus vestigia, exceptis additamentis Librariorum, pressiùs sequitur. Dictio ejus valdè est simplex, facilis, sincera: superstitionis, sive Judaicæ sive Monasticæ sive etiam Metaphysicæ, adinventa nusquam sapit, Interpretemque solertissimum, eruditissimum, ubique prodit. Multæ equidem è Septuaginta versione virali, uti à Waltono, Simonio aliisque, dudum observatum est, lectiones in Syriacam irrepserunt: sive eæ à Versione Arabicâ, sive à Versione recentiore Mar Abbæ adscriptâ, acceptæ fuerint; quæ ferè semper nullo negotio deprehendi possunt. Sunt præterea omissiones, additiones, transpositiones, vocum, literarum, necnon harum mutationes nonnullæ, quæ ab oscitantibus Librariis indoctisve, non potuerunt quin ortum duxerint, ut et in Libris omnibus à diebus antiquis acceptis videre est. Accedit, quod in Editionibus Parisiarum et Londini, nonnulla Typothetarum, Editorumque in vocalium applicatione, errata conspiciuntur: et, quod maximè mirandum, Lectionum variarum supellex ab Editoribus Londinensibus data, valdè manca atque imperfecta esse reperitur. Veruntamen, his datis, Interpretationis optimæ Theologisque utilissimæ exemplar, Versio Syriaca sese hodiéque sistit.

II. Quo tempore, aut quo Interprete, facta fuerit hæc Versio nemo definire adhuc potuit. Syri, modo eam ad

* Kamusi Auctor explicat لَقِفَهُ كسمع لَقْفًا ولقفانًا محرّكة تناوله بسرعة ورجل ثقف لقف...والتلقيف بلع الطعام &c. i. e. لَقِفَ eâdem formâ ac سَمِعَ: nomen actionis لَقْفٌ et لَقَفَانٌ motâ (literâ radicali mediâ) *rem impigrè accepit, et vir* (dicitur) *promptus agilis* لقف: et التلقيف *est deglutitio cibi*, &c.

† Carpzovius Crit. Sacr. p. 615.

‡ Tractatu suprà citato, p. 9.

§ Videantur præterea l'Histoire Critique du Vieux Test. par R. Simon. Liv. II. Chap. ix. p. 232, &c. Eichhornii Einleitung in das Alte Testament Erster Band. p. 415, &c. et Biblioth. Heb. Wolfii. p. 419, &c.

‖ Videsis Hor. Syr. à Wiseman. Romæ. 1828. p. 90, 112, 118.

tempora Solomonis,* modo verò ad tempora Abgaris Regis Edessæ, Historiæ suæ tamen antiquioris vix quicquam scientes, gloriabundi referunt. Sed, his missis, verisimile videtur eam, i. e. Veteris fœderis, exeunte sæculo Ecclesiæ primo aut demùm ineunte secundo, cusam fuisse. In sæculo quarto in eam sua commentaria, etiamnum exstantia, conscripsit Ephremus Syrus. Ejus fortassè initia ad tempora Abgaris referri queant; nisi fortè ea Chaldaïca τῶν Targumim, sive Judæorum sive Samaritanorum, re vera fuissent: magna enim adhùc inter utraque convenientia haud quaquam fortuita, uti suprà observatum, conspicitur. Certum est, præterea, eam in Ecclesiis Syrorum longè latèque obtinuisse, antequàm Hæreses partiumque studia à Nestorio Eutycheteque excitata, Syrorum mentes turbâssent.

III. Novi Fœderis versio Syra, quin primo durante sæculo facta fuerit, non est quod cuiquam dubium moveat: et Evangelia, quæ simpliciore purioreque quam Libri cæteri currere stylo nonnulli observârunt, ipsorum etiam Apostolorum tempore fuisse Syriacè reddita, admodum probabile est. † Utcunque tamen hæc se habeant, nulla adhuc Versio in usum Ecclesiæ facta, tantis Virorum doctissimorum ornata est encomiis, tantisve, uti nobis quidem videtur, laudibus evehi emeruit. Nec mirum, facta est enim cum jam lingua Helenistica Græca in usu erat, atque iis ipsis etiam in locis, ubi ea maximè vigebat. Interpretes ejus, quicunque ii demùm fuerint, ipsis Apostolorum temporibus, vel temporibus ab iis propiùs accedentibus, antequàm Metaphysica Aristotelica, Platonica, placitave monastica, cæteraque hujus farinæ dogmata inter Christianos radices egerant: atque adeò, quin maximi omnibus veritatis studiosis haberi debeat, non est quod quisquam dubitaret.

IV. Concesso tamen, hanc versionem suis nequaquam carere nævis, dixerim eos tum pauciores, tum minores esse, quàm Viri docti plerumque statuerint: et, ut nulla dubitationis alea hâc de re restaret, auctoritates maximas alterâ ex parte facientes, enervaturus in medium profero. Bar Hebræum enim Syrum, in hanc Versionem nimis injurium, eâ doctrinæ supellectili non fuisse instructum, ut scita ejus vel audiri mereantur; ‡ atque Assemanum, ejus epitomatorem, semet malefidum negligentemque in his referrendis præstitisse, lubens affirmo. Demonstrationes nunc accipe.

V. Locus primus apud Assemanum (Biblioth. Orient. Tom. II. p. 279.) ita occurrit: ܘܡܛܠ ܕܡܩܒܠܐ ܗܘܐ ܦܫܝܛܬܐ ܕܒܡܕܢܚܐ ܐܘܢܐ: ܐܡܪ ܐܘܣܒܝܘܣ ܩܣܪܝܐ. ܐܘܪܝܓܢܝܣ ܟܠܗ̇ ܐܝܬܝܐ ܐܢܫ ܐܬܥܩܒܬ ܐܫܟܚܗ. ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܕܪܫ ܡܦܩܬܐ ܕܟܠܗ̇ ܐܝܬ: ܕܗܝ ܘܐܦ ܕܟܬܒܐ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢܗܘܢ. ܘܡܢ ܡܩܒܠܐ ܕܦܫܝܛܬܐ ܕܗܘ ܗܘ ܕܡܬܒܥ ܘܐܦ ܡܫܬܡܠܝܐ ܠܡܦܩܬܐ ܕܗܕܐ ܐܝܬܝܗ̇. ܘܒܐܪܡܝܐ ܘܕܡܫܡܫܢܘܬܐ ܘܕܐܬܪܘܡܝܐ

* Notio illa à malefidâ Pocockii interpretatione Abulfaragii, de *versione Figuratâ* Syrâ, dudùm à Doctissimo S. de Sacy explosa est, vide Eichhorn's Allgem. Biblioth. viii. p. 571, &c. Jahn's Einleitung in die Gottlichen Bucher, pp. 204, 205. Wiseman's Horæ Syr. p. 92, &c. Locus tamen hîc exscribam, quippe qui alia scitu digna complectitur. (Hist. Dynast. Oxon. 1663. p. 100.)

وهذا النقل السبعيني هو المعتبر عند علمائنا وهو الذي
بايدي الروم وباقي فرق النصاري خلا السريان وخصوصا المشارقة
فان نسختهم المسماة بسيطة الترك البلاغة في نقلها تطابق
نسخة اليهود واما المغاربة فلهم النقلان البسيط المنقول من
العبري الي السرياني بعد مجي السيد المسيح في زمان
ادي السليح وقيل قبله في زمان سليمان بن داو (داود)
وحيرم وصاحب صور السبعيني المنقول من اليوناني الي
السرياني بعد ظهور المخلص بزمان طويل

"Et hæc translatio τῶν ὀ viralis, magni apud doctores nostros æstimatur, et ea est quæ Romæorum cæterarumque sectarum Christianorum, exceptis Syris præsertim Orientalibus, manibus teritur: horum enim exemplar Peschito appellatum, omnique elegantiâ in translatione destitutum, ad exemplar Judæorum conformatum est. Ad Occidentales (Syros sc.) verò quod attinet, iis duæ sunt translationes, Peschito illa sc. ex Hebræo Syriacè reddita post adventum Domini Christi, tempore Addæi (Thaddæi) Apostoli: dicunt itèm ante eum, tempore sc. Solomonis filii David, et Hirami Domini Tyri; (Altera) et Septuaginta Viralis, translata (fuit) è Græcâ in Syriacam (linguam) post επιφανειαν Servatoris longo temporis" (intervallo.). Lectio vitiosa omni procul dubio وحيرم وصاحب صور السبعيني ita corrigi debet: وحيرم صاحب صور والسبعيني. Omnia jam liquidò patebunt. Duo hic notanda. I. Septuaginta Versio viralis magni esse apud Syros, injuriâ τῆς Peschito. II. Opinio apud Syros, hanc sc. Versionem, Peschito nuncupatam, temporibus Apostolorum fuisse factam; cui adstipulantem habemus Doctissimum Dathium, in præfatione ejus ad librum Psalmorum Halæ editum. Ann. 1768. pp. xxii. xxiii. Alia item sententia de originibus hujus versionis, eodem auctore, in Bibliothecâ Orientali Assemani, (Tom. ii. p. 279.) haud contemnenda, uti mihi videtur, reperitur: "*Quod Asa Sacerdos quum ab Assyriâ Samariam missus esset, eamdem transtulit.*" Si hoc de versionis V. T. primitiis dictum esset, haud procul à veritate esse potest. Utrum verò, Targum Onkelosi in legem, an Versio Chaldaïco-Samaritica, priùs facta fuerit, nemo forsàn dixerit: crederem, tamen, quisquis horum interpretum secundus evasisset, is prioris translationem sine dubio inspexisset, atque in suos usus vertisset. Idem valere arbitrarer de Syro: et ejus cum his convenientiam in multis, argumenti loco lubens duxerim. Sententiam Doctioribus relinquo. Videantur porrò Dathii præfationem in Psalmos Syr. Halæ. 1768. Eichhorn's Einleitung in das Alte Testament. p. 482. § 250. N. Wiseman, verò (Hor. Syr. p. 82.) properantiùs ut solet, xii versiones Syriacas dinumerat: "His (xii. sc.) et alias addere possem," inquit, "veluti versionem ex Hebraïco fonte ab Ephremo inter commentandum factam, aliam ex Græco, ante Origenis ætatem, *Nestorianam* pariter, *Jacobitam*, et alias de quibus oblata occasione παροδως agam." Regererem tamen: Hæc vix satis pensiculatè. Ex *his enim duodecim* una, *figurata* sc. jamdudum è textu Bar Hebræi *evanuit!* Secunda, sc. *Karkaphensis*, conjecturali adhuc tantummodo corpore fruitur. V. VI. VII. Pro unâ fortassis habendæ nisi eæ recensiones et præterea nihil rectiùs æstimarentur. XI. et XII. ingenio Commentatorum origines debent, quod et dicendum de eâ, quæ Sanctus Ephremus inter commentandum ex Hebræo cudit, necnon de simulatâ Græcâ *Nestorianâ* pariter ac *Jacobitâ* illa ante Origenis tempora factâ. Ad p. 95, tamen ipse hæc omnia immisericors contundit. "Eadem plane," inquit, "ratione Syri, quemadmodum qui urbes instaurant, hos earundem fundatores passim dicant, ita et Versionum emendatores, novarum Auctores nonnunquam venditant, eorumque lucubrationes vocant *versiones*; vicissimque *Editionem* illud appellant, quod veræ *Versionis* rationem et numeros jure possideat."—Adderem: et multò est facilius splendidas hujusmodi edere assertiones, quam earum veritatem evictam coram sistere. In p. 143. versionem præterea Armeniacam, è verbis Bar Hebræi comminiscitur: "Quomodo," ait, "talis de punctis disputatio, si de textu Armeniaco quæstio?" Respondeo, ne sui populares vocem quam is dat Syriacam vitiosè proferant, mentemque Armeni haud assequantur.—De antiquitate hujus Versionis ejusque usu critico, videatur Bengelii Introd. in crisin N. T. p. 409, &c.

† Videantur Hor. Syr. N. Wiseman. p. 107. et seq. necnon Auctores ibi laudati. Pergit tamen pag. seq. quasi nihil ferè hâc de quæstione fuisset notum antequam Assemanus, &c. sua Syriaca ediderant. At quid nova ex his protulit Wiseman?—Testimonium ferant Horæ ipsius.—Non video equidem.

‡ Non possum quin sententiam doctiss. Wiseman magnopere demirer, dicentis (Hor. Syr. p. 94.) "nec quidem facile luculentiora in quovis alio Scriptore inveniuntur; quum fuerit inter suos *Barhebræus* fermè κριτικωτατος." Videbimus statim, cujusmodi talo gloriari posset splendida hæcce sententia. In p. 106. alias profert è Bar Hebræo in versionem τῆς Peschito animadversiones. Ps. iv. v. 5: ܐܡܪܘ ܡܕܡ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ et ܐܡܪܘ ܒܠܒܝܟܘܢ ܪܘܚ ܗܘܐ ܕܬܐܒܘܢ . . . "*Dicitis in cordibus vestris (b'lebaicun.)* . . . At, juxta regulam grammaticam, *b'lebauothcun* efferri deberet." . . . Hucùsque Wiseman. In loco tamen citato versio τῆς Peschito habet, ܒܠܒܘܬܟܘܢ non ܒܠܒܝܟܘܢ, ut bonus ille Bar Hebræus locum exhibet! Falsus est igitur vir ille κριτικώτατος et, si effata ejus ad Versionem in universum applicanda essent, pejor fortassis crisis evadet; hinc enim patebit, criticos recentiores posse, næ debere, linguam quamcunque antiquam ad regulas suas insulsas reformare! Addit N. Wiseman "Hinc conjicere forsan liceret Bar Hebræum ad hanc (dialectum rudiorem sc.) potius quam illam (Edessenam) referre voluisse Syriacam versionem." Sed hæc calamo nimis festinanti, ܠܒܐ enim, æque ac ceteræ multæ voces à Bar Hebræo laudatæ, in versione ipsâ Peschito reperitur, ut sequentia docebunt. Conjecturis hisce idcircò non nimis fidendum, ut Doctiss. ille Wiseman fortassis videbit.

ܘܕܢܩܫܬ ܘܣܡܟ ܐܘܩܪ ܒܗ ܠܫܘܪܪܐ ܐܠܐ ܠܒܘܗܪܐ ܐܬܚܫܚܬ. Quæ ita reddo: *Et quoniam hæc versio Peschito, cum exemplari Hebræorum convenit; et, ut Eusebius Cæsareensis* (perhibet), *Origenes eam apud Mulierem quandam Viduam reperit, ipsissima est quæ Syrorum manibus ubique* (teritur). *Hanc, quamvis perfractam, fundamenti* (loco) *posui, et è versione Græcorum, quæ est* LXXII. *multa confirmationis gratiâ attuli. Ea, quæ in* (versione) *Aquilæ, Symmachi, Theodotionis, Quintâ, et Sextâ,* (reperiuntur,) *quamvis non ad confirmationem, ad illustrationem tamen, usurpavi.* *

VI. Assemanus, ut Authoris sui fortassè inscitiam celaret, glossam hanc post vocem "reperit" inserendam curavit, "*nimirum Fons Hebraïcus ex quo Syriaca versio promanavit.*" Nihil tamen huic simile in Syriacis suprà citatis invenitur; omnia enim ibi ad vocem ܡܦܩܬܐ ܦܫܝܛܬܐ redeunt, quæ de Hebraïco exemplari dici non possunt. Voces præterea, sequentes ܗܒ ܗܒ, quæ cum præcedenti ܐܫܟܚܗ *reperit eam*, arctissimè conveniunt, non de Hebraïco, sed de versione Syriacâ, necessè est intelligantur. Bar Hebræus, igitur, non Hebraïcum exemplar ab Origene repertum, sed versionem Syrorum simplicem comminiscitur: quicquid ex adverso suggerat Assemanus. Errat præterea Assemanus reddens ܠܗ ܐܘܩܪ ܢܩܝܫܬܐ, ܫܬܐܣܬܐ ܣܡܬ per *Ipsam, quassatum quantumvis fundamentum, subjeci*: ܫܬܐܣܬܐ ܣܡܬ, enim phrasis est, *fundamentum posui.* Sensus igitur loci hùc redit: Hanc, *quamvis perfractam* i. e. Versionem Peschito, *fundamentum posui.* Deceptus est quippe Vir doctissimus convenientiâ vocum ܢܩܝܫܬܐ et ܫܬܐܣܬܐ in genere fœminino; cùm tamen prima ad Peschito referatur, posterior, suo jure, generi feminino gaudebit. Sed et iterum deceptus est, ܘܕܚܡܫܐ ܘܕܫܬ per "*Et Pentapla, et Hexapla,* reddens. Vix enim usquam *Pentapla illa* exstitêre: neque vox Syra id genus quicquam indicavit; cardinalia enim Syrorum numeralia, præposito ܕ, sæpè pro ordinalibus sumuntur: ut, ܝܘܡܐ ܕܬܠܬ *die tertio*, &c. vide Gram. Syr. Hoffmanni † p. 277. Mens igitur Bar Hebræi est, ut Versiones Græcas, *Quintam* et *Sextam*, innuat.

VII. Progreditur demùm Bar Hebræus ܘܒܬܪܟܢ ܐܡܪ. ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܦܩܘ ܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ ܡܢ ܥܒܪܝܐ ܠܣܘܪܝܝܐ ܕܡܦܩܬܐ ܦܫܝܛܬܐ: ܡܛܥܝܢܐ ܒܗܘ ܕܗܘ ܡܫܬܟܚܝܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ: ܢܚܙܘܢ ܘܢܒܗܬܘܢ ܛܢܢܗ ܕܥܡܐ. ܘܫܦܝܪ ܕܢܚܙܘܢ ܛܢܢܗ ܕܥܡܐ ܘܢܒܗܬܘܢ ܬܪܝܨܐ. "Et optimè dictum est quod ex his, qui libros sacros transtulêre ex Hebraïco in Syriacum (idioma) h. e. in Translatione Simplici, nonnulli hic indè errantes deprehenduntur, sicut dictum est in Jesaia Propheta: *Conspicient, et pudore afficientur, Zelum populi.*"‡ (Jes. xxvi. v. 11.) non, "*videbunt et pudefient zelantes in populo,*" ut Editores Polyglottorum perperàm habent. Textus Syriacus equidem habet, ܢܚܙܘܢ ܘܢܒܗܬܘܢ ܛܢܢܗ ܕܥܡܐ, ut Bar Hebræus testatur: et rectè, conspirat enim amicissimè cum Hebraïco archetypo, ex quo verbum de verbo reddit: יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ קִנְאַת־עָם. Malè igitur de versione queritur Syrus, locum transponens ܢܚܙܘܢ ܛܢܢܗ ܕܥܡܐ ܘܢܒܗܬܘܢ, corruptoremque semet textûs potiùs quàm emendatorem prodens.

VIII. Pergit Pseudo-criticus ܘܒܗ ܬܘܒ. ܐܡܪܘ ܠܐܚܝܟܘܢ ܣܢܐܝܟܘܢ: ܘܫܦܝܪ ܕܐܡܪܘ ܐܚܝܟܘܢ ܠܣܢܐܝܟܘܢ ܬܪܝܨܐ ܐܝܟ ܕܝܘܢܝܐ (i. e. Jes. lxvi. 5.) "*Et in eo rursus: Dixerunt fratribus vestris, osores vestri: cum planum est, Dixerunt fratres vestri osoribus vestris, rectum esse, ut in Græco est.*" Sed aliter se habet et textus Græcus: εἴπατε ἀδελφοὶ ἡμῶν τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς (al. ἡμᾶς). Errat igitur Syrus. Neque Hebraïcus cum Syro, ejusve emendatore, aut Græco, in omnibus concordat: habet enim, אִמְרוּ אֲחֵיכֶם שֹׂנְאֵיכֶם *Dixerunt fratres vestri, osores vestri.* Ex suo cerebello, igitur, haud valdè docto, hanc emendationem procudit Bar Hebræus.

IX. In paginâ proximè sequente, ejusdem Libri (280) reperiuntur hæc verba: ܘܡܦܩܬܐ ܦܫܝܛܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܒܐܝܕܝ ܣܘܪܝܝܐ ܡܣܠܝܐ ܘܡܫܒܥܝܢܝܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܝܘܢܝܐ ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ ܪܓܝܓܐ: ܒܟܝܢܐ ܘܒܟܬܒܐ. ܗܘ ܡܢ ܒܛܘܥܝܐ ܡܦܪܣܝܐ ܕܡܫܬܟܚܝܢ ܒܦܫܝܛܬܐ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܫܘܝܘܬ ܣܗܕܘܬܐ ܕܡܪܢ ܘܕܫܠܝܚܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܒܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܡܫܪܪܐ ܠܡܫܒܥܝܢܝܬܐ. ܐܦ ܓܝܪ ܘܡܬܚܣܪܢܘܬܗ ܕܦܫܝܛܬܐ ܡܢ ܐܣܦܪܐ ܣܢܝܐ ܡܚܘܝܐ ܐܘܟܡܘܬܗ ܡܕܡܝܐ. ܛܘܥܝܬܐ ܕܝܢ ܕܦܫܝܛܬܐ ܡܢ ܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܐܝܘܒ. ܠܫܝܘܠ ܚܛܘ ܘܐܬܛܥܝܘ ܡܢ ܟܪܣܐ. ܘܫܦܝܪ ܕܡܢ ܟܪܣܐ ܚܛܘ ܘܠܫܝܘܠ ܐܬܛܥܝܘ ܬܪܝܨܐ ܐܝܟ ܕܒܚܛܗܐ ܒܛܢܬܢܝ ܐܡܝ. Ita reddo: *Translationem simplicem, quæ est in manibus Syrorum, esse exprobratam; Septuaginta autem viralem, quæ est in manibus Græcorum cæterorumque Populorum, optabilem, tum rei naturâ, tum scripturâ, stabilitur: Illa equidem erroribus manifestis, qui in Peschito reperiantur; hæc autem, concordiâ testimoniorum à Domino nostro Apostolisque Sanctis ejus, in Novo Fœdere allatorum, cum Septuaginta. Defectus enim τῆς Peschito ex adjunctis rejectaneis (factus) ejus nigredinem monstrosam palàm prodit. Errores quippè versionis Peschito, hujusmodi sunt: Job.*§ ܠܫܝܘܠ ܚܛܘ ܘܐܬܛܥܝܘ ܡܢ ܟܪܣܐ, i. e. "*In infernum peccârunt, et oblivioni dati sunt ab utero.*" (i. e. amore uterino): *cum clarum sit,* ܕܡܢ ܟܪܣܐ ܚܛܘ ܘܠܫܝܘܠ ܐܬܛܥܝܘ, i. e. "*ab utero peccârunt, et ad infernum usque errârunt, recta est versio: sicut, "In peccatis concepit me mater mea.*" (Ps. li. 5.)

Locus, &c. ܡܢ ܐܨܛܪܐ, ab Assemano ita vertitur: "Quid? quod ruditatem versionis simplicis satis arguit, quod *ea particulis exornativis* (ut puta, adverbiis, conjunctionibus, interjectionibus, præpositionibus, &c.) plerumque caret." Dixerim, quomodo ܐܨܛܪܐ ܡܩܒܠܢܝܬܐ, per *particulis exornativis* verti queant, sanè nescio. ܐܨܛܪܐ, per *convinctiones* sive *conjunctiones* reddi potest, et Lexica vocem ita explicant: sed, quùm vox ܡܩܒܠܢܝܬܐ cum eâ necessè est construere, adjunctiones pravas, vel quid huic simile, mihi innuere videtur: et ita locum reddidi.

Locus ipse est in Job. cap. xxiv. v. 20. et hoc modo eum sistit textus archetypus: שְׁאוֹל חָטָאוּ : יִשְׁכָּחֵהוּ רֶחֶם, In infernum pec-

* Sed video Doctiss. Wiseman me in hâc re præcurrisse, vide Hor. Syr. pp. 104, 105, in notis.

† Specimen eruditionis suæ sat splendidum, et verè dignum ut ab omnibus Linguæ Syræ studiosis excolatur, dedit Vir Doctissimus Halæ. Ann. 1827.

‡ De hujusmodi constructionibus videantur Prælectiones meas Hebraïcas Grammaticales, p. 373.—Calculum suum Doctiss. Wiseman Pseudo-crisi Barhebræi amicissimè adjicit, conjecturis præterea, malesanis nonnullis utens. Hor. Syr. p. 106. Jacobus Edessenus, uti ex Assemano discimus, vir in Græcâ linguâ bene exercitatus primus Grammaticen Syriacam composuit (Bib. Orient. Tom. i. p. 475.). Ex hâc, ut videtur, notiones suas Grammaticales hausit Bar Hebræus; et proindè ni valdè fallor, is, regulas à Græcis grammaticales haustas ad corrigendam Lectionem veterem venerabilemque τῆς Peschito lubens applicavit.

§ Hæc, ceu nova ac omni exceptione majora, magno cum applausu iterum in lucem emittuntur in Apologiæ Dissertatione I. ad Sept. Daniel. Romæ, 1772. pp. 339, 340. At, ne sibi non satisfiat, hæc subnectens pergit Pontificatûs Propugnator operosus: "Hæc autem non solo Scriptoris nomine, quod quidem ubique notum est, innituntur, sed ipsius etiam *studio, summaque diligentia quam adhibuit in lectione Scripturarum. Is enim ad Ebræum textum quandoque provocat,* Græcasque versiones, &c. &c." Ut sc. eo sua faciliùs idiotis scita pro veris obtrudat!

cârunt: obliviscetur ejus misericordia: i. e. distributivè sumptus, unusquisque eorum oblivioni tradetur. Eundem prorsùs ordinem eundemque sensum dabit versio simplex, nisi quod illa, verbum יִשְׁכָּחֵהוּ passivè sumit. At, cum loco è Psalmo li. laudato minimè convenire potest noster: aliud namque omninò respicit, quod non perspexit Syrus.

X. Pergit Bar Hebræus: ܘܬܘܒ. ܢܫܩܬ ܐܝܕܝ ܠܦܘܡܝ. ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܝܢ ܕܢܫܩܬ ܐܝܕܝ ܠܦܘܡܝ ܬܪܝܨܐ "*Et rursus*, (Job. xxxi. 27.) "*Osculata est manus mea os meum*," *clarum autem, quod* "*Osculavit manum meam os meum, recta est versio.*" Falsus est, nihilominùs, vir Lynceus; Textus enim Hebræus habet, יָדִי לְפִי, et cum Syro omninò convenit!

XI. 1 Sam. xxx. 11. præterea ita corrigit Criticus noster: ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܚܡܐ ܘܬܪ̈ܝܢ ܓܘܒ̈ܝܢܝܢ ܘܐܟܠ ܘܐܫܩܝܘܗܝ ܡ̈ܝܐ, *Dederunt ei panem et duos caseos, et comedit; et propinârunt aquam:* cum locus in Peschito ita exaratur: ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܚܡܐ ܘܐܟܠ ܘܐܫܩܝܘܗܝ ܡ̈ܝܐ ܘܬܪ̈ܝܢ ܓܘܒ̈ܝܢܝܢ* *Et ei dederunt panem et comedit, propinâruntque aquam, et duos caseos.* Et ita Heb. quoad ordinem, hoc modo, &c. וַיִּתְּנוּ־לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל וַיַּשְׁקֻהוּ מָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לוֹ פֶלַח דְּבֵלָה וּשְׁנֵי צִמֻּקִים *Et dederunt ei panem, et comedit, propinâruntque ei aquam. Dederunt ei quoque frustum massæ ficuum et duas uvas passas.*—Repetitio verbi וַיִּתְּנוּ à Librariis Syris oscitantibus, necnon phrasis פֶּלַח דְּבֵלָה, omissa sunt: cætera, versio nævo nullo laborat. Constructio, ut in citatione primâ, Criticastrum fefellit Syrum.

XII. Aliud suæ eruditionis specimen insigne dat Syrus de Jer. xi. 19. ܢܚܒܠ ܩܝܣܐ ܒܠܚܡܗ. ܘܢܚܒܠ ܒܩܝܣܐ ܠܚܡܗ ܬܪܝܨܐܝܬ i. e. "*Corrumpamus lignum in pane ejus; sed, corrumpamus in ligno panem ejus, correcta est versio.*" Atenimverò accurata est Peschito, vitiosaque correctio Syri. Hebraïcus namque textus נַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ habet, Syriaco in omnibus convenientem.

XIII. Ibidem. cap. xvi. 21. Gregorio Bar Hebræo displicet vox ܫܡܗ̈ܬܝ, pro ܫܡܝ *nomen meum.* Est autem in exemplaribus hodiernis ܫܡܝ; et, si ܫܡܗ̈ܬܝ textum Peschito unquam defœdâsset, nemo nisi cœcus quivis dubitare potuisset, quin sphalma Librarii dormitantis esset.

XIV. Offendit præterea concordia discors in Ezek. xxviii. 24. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܐܝܣܪܝܠܝ̈ܐ ܡܪ̈ܪܬܐ ܡܪ̈ܝܪܬܐ . ܘܠܐ ܢܗܘ̈ܝܢ ܬܪܝܨܐ "*Non erit Israelitis* ABSINTHIA AMARA: *cum* ܘܠܐ ܢܗܘ̈ܝܢ *non erunt* (fem.) correcta esset." Grammatista non videt sc. quî ejusmodi constructiones obtinere potuerint; quùm, si vel paulisper in Hebraïcis legendis fuisset versatus, hæc ei offendiculo neutiquam esse potuissent. †

In Matt. vi. 26. in hoc quoque offendiculum impingit infelix: ܚܘܪܘ ܒܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܕܠܐ ܙܪܥܐ ܘܠܐ ܚܨܕܐ ܘܠܐ ܟܢܫܐ ܠܐܘܨܪ̈ܐ. ܘܟܕ ܓܠܝܐ ܕܐܘ ܠܐ ܙܪܥܐ ܘܠܐ ܚܨܕܐ ܘܠܐ ܟܢܫܐ. ܐܘ ܠܐ ܙܪܥܝܢ ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ ܘܠܐ ܟܢܫܝܢ ܒܢܩܒܝܘܬܐ ܙܕܩ ܠܡܐܡܪ. "*Respicite in volucrem cœli, qui non seminant, neque metunt, neque congregant in horrea.* Cum tamen clarum est, vel, *non seminat, neque metit, neque congregat; vel, non seminant, neque metunt, neque congregant,* femininè, efferri debere." Hallucinatur tamen vir κριτικώτατος. Veteres enim constructiones suas non semper ad formas vocum, sicut recentioribus post Græco[s] solenne est, formârunt: sensum ii potiùs respexerunt, quà[m] *formas* illas Grammaticales. Actores præterea quoscunque, i[.] sive rationales, sive irrationales, cujuscunque fuerint generi[s] aut numeri, ceu homines ut plurimum, collectivè demùm, se[u] quovis alio respectu sumptos, tractârunt. In loco suprà citat[o] igitur, vox ܦܪܚܬܐ *volucris*, quamvis feminina est atque nu[-] meri singularis, cum tamen ei officia humana ascripsit textu[s] sacer, verba sequentia masculina posuit: et, cum de avibu[s] generatim sermo est, idcircò verba pluraliter efferuntur.‡ Ejusdem sanè farinæ est animadversio ejus in Matt. vi. 34 ܣܦܩ ܠܗ ܠܝܘܡܐ ܒܝܫܬܗ, cum juxta Grammaticale[s] formas technicas debuit esse ܣܦܩܐ ܠܗ, nomine sc. partici[-] piali ܣܦܩܐ cum voce sequenti ܒܝܫܬܗ concordante: quod e[t] in suo Lexico bonus Schaafius, vir in his rebus non ad unguen[t] usque edoctus, adnotavit.—Addit Gregorius, ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܝܘܢܝܐ *sicut loquitur Græcus:* cum tamen Græcus, nihil ejusmod[i] habet: verba ejus sunt: ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Nequ[e] mihi persuadere possum, eum vel Textum Græcum vel He[-] braïcum legere potuisse: de Versione Philoxenianâ sub no[-] mine ܝܘܢܝܐ Græci sc. loquitur. Idem penitùs judicium d[e] ejus crisi in Matt. viii. 30. ubi concordiam eodem modo discor[-] dem infelix reperit: Sed ad his pejora nunc properemus.

XV. Vir perspicax, nescio quo fato, in ea tandem loc[a] incidit, quæ è Vetere in Novo Testamento laudata sunt: et ut istiusmodi Criticis plerumque accidit, invenit eorum multa non modo in apicibus vocalium, verùm etiam in vocibus ipsi[s] nonnihil discrepare; et, quum Textus archetypos consuler[e] non potuit, has omnes discrepantias ceu errores gravissimos ver[-] sioni Peschito statim ascripsit: ejus ignarus quod Apostolis so[-] lenne fuit non voces, sed res solùm respicere. Is tamen inscitiam suam extra omne dubitationis periculum ponens, loquitur ut s[i] Versio τῶν ό in his omnibus accuratissima esset. Verba ejus sunt: ܠܐ ܫܠܡܢ ܕܝܢ ܣܗ̈ܕܘܬܐ ܕܚܕܬܐ ܥܡ ܕܥܬܝܩܬܐ ܕܫܒ̈ܥܝܢ ܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ ܘܬܐܠܕ ܒܪܐ. ܒܦܫܝܛܬܐ ܕܝܢ ܕܐܫܥܝܐ. ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ. ܘܫܪܟܐ *Neque est concordia Novi Testamenti (Syr. sc.) in testimonii[s] (citatis) cum Testamento Vetere τῶν* § ό, *sicut in his:* "*Ecc[e] Virgo concipiet et pariet filium.*" (Matt. i. 23.) *in Peschit[o] (autem) Jesaiæ,* "*concipiens et pariens,*" *&c.* Quæ tamen, a[d] textum archetypum, exactissimè respondent!—Tædebit plura i[n] genus recensere. Neque me temperare possum, quominu[s] Assemani socordiam postulem, quod hæc tam leviter negli[-] genterque, tractaverit, Lectorem tantum monentis: "Sed hu[-] jusmodi levia menda passim in probatissimis cæteris versioni[-] bus occurrunt, ut numerus singularis pro plurali et genus mas[-] culinum pro feminino, quod grammatici Syri Arabesque i[n] utraque lingua sæpe admittunt: vel amanuensium potius vitio quam Interpretis tribuenda sunt, ut transpositiones supra allata[e] ex Job et Samuele, et additio literæ nun in voce ܫܡܗ̈ܬܝ *nome[n] meum* apud Hieremiam." || Dixerim: Non sunt hæc menda Versionis levia, quanquam Viro celeberrimo ita videri potue[-] rint: menda, siqua prostant, sunt Gregorii ipsius: quæ e[t] Assemani fuit detegere, atque ab oculos omnium ponere. D[e] discordiis istis formalibus satis jam dictum, unum tantum hi[c]

---

* Notandum, quod vox ܓܘܒ̈ܝܢܝܢ non reperiatur apud Castellum, neque ejus Editorem Michaelem: occurrit præterea in 2 Sam. xvi. 2.

† Vide Prælect. meas Heb. p. 290. Art. 229. § 2, &c. ubi hujus constructionis rationes redditæ sunt. (Hebrew Lectures, London, 1827.)

‡ Vide Prælectiones meas Heb. Gram. p. 207.

§ Ita pericopen hanc reddit Assemanus: "*Quod autem testimonia in No[vo] Testamento prolata cum locis quidem veteris Testamenti versionis τῶν septuagint[a] conveniunt, secùs verò cum locis veteris Testamenti versionis simplicis, hæc exempl[a] declarant:*" verborum minimè parcus, uti mihi videtur.

|| Nullo negotio sequuntur tanquam gregarii Dathius, Eichhornius, &c. &c[.] Hujus generis segetem sanè locupletissimam è libris Gregorii Oxonii sumptam Lectoribus dare possim: at plus satis, ni fallor, jam dedi.

addo: nec eæ vitiosæ sunt, sed genio linguæ venerandæque antiquitati omninò convenientes.

XVI. Incusationes igitur istæ, Doctissimi Maphriani totius Orientis, in posterum flocci pendant necessè est. Videamus nunc demùm alias, ejusdem ferè generis, à Simonio cæterisque prolatas. Multus est Simonius (Hist. Crit. p. 272, &c.) et post eum Carpzovius (Crit. Sacr. p. 628, &c.) in reprehendendo versionem Syriacam, quod nomina propria, non eodem prorsùs modo cum Archetypo ubique expresserit. Alterâ verò parte audiatur Kirschius hâc de re disserens. "Hæc linguarum," inquit,* "aut hominum potiùs certam linguam loquentium natura plerumque in causâ est, cur scriptores nomina propria, quæ in suâ linguâ non satis tolerabilia essent, mutant: eorumque formam suæ gentis pronuntiationi accommodant. Hanc consuetudinem secutus est interpres Syrus, cujus reformandi leges qui non respexit, opinetur necessè est, scribarum vitio ea vocabula depravata esse."—Posteà dat Vir doctissimus leges, quibus, uti ei visum est, usi sunt Interpretes Syri, easque satis largâ exemplorum messe illustrat. Addit demùm: (p. xiii.) "Nam præterquam quod hâc ratione textus Syriacus minus corruptus videtur, illæ alicujus etiam usus in quæstionibus criticis et geographicis esse possunt. Etenim uti hinc apparet, Criticum in nomine proprio Syriacè aliter scripto variantem non statim invenire, sic patet etiam, non illico repudiandam, syriacæ versionis hac in re auctoritatem, esse, quæ fortè, si has similesque mutandi leges ante oculos habeamus, veritatem non minus, quam aliæ versiones confirmant." Plura dare supersedeo; leges igitur ipsas Kirschianas Lectorum judicio, utpote crisi huicce commendabiles, relinquo.

XVII. Loca discrepantia plura, eaque nonnunquam cum Septuaginta versione virali facientia, dabunt Waltonus, Proleg. xiii. § 10, &c. Simonius, Libro citato (pp. 272, 273, &c.) Carpzovius, Crit. Sacr. pp. 626, 627, &c. Eichhornius Einleitung in das Alte Testament, § 253 et seq. Spohn de ratione textus Biblici in Ephremi commentariis obvii. Lips. 1785. et Viteberg. 1794, &c. Ea tamen omnia ad trutinam bene examinanda esse, priusquàm judicium de iis feratur, quisque prudens videbit.

XVIII. Restat ut unum, idque haud exigui momenti, Lectores submoneam, h. e. Textum Versionis Syriacæ, Veteris præsertim Testamenti, in Polyglottis impressum, id accurationis haud expertum fuisse, quod in opus tantæ magnitudinis existimationisque impendi debuerit. Editores Parisienses bonum et antiquum Exemplar, undè textum describerent, non possederunt: Londinenses, Codices nonnullos bonæ notæ ad manus habuerunt; textum tamen, tantum non in omnibus, cum Parisiensi conspirantem in Publicum emiserunt. Collationes equidem ii fecêre, sed quæ sequuntur satis superque commonstrabunt, eos valdè negligentes operam suam in his colligendis navâsse.—Mss. Syr. Usserii 1. Arch. C. 5. In Catal. Uri. N. 3131. Et. 2. N. 141. Bodl. contulit Thorndicius. vide Tom. vi. Polyglott. Lond.—Gen. Cap. iii. v. 8. ܡܗܠܟ sine ܕ. Ita Heb. Uss. 1. ib. v. 13. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܢܬܬܐ *Dominus Deus Mulieri.* Uss. 1. 2. et Poc. ita et Heb. יְהוָה אֱלֹהִים לָאִשָּׁה ib. v. 16. ܒܚܒ̈ܠܐ Uss. 1. Poc. sine. ܘ. ita et Heb. ib .v. 22. ܘܢܣܒ ܐܦ, Uss. 1. Poc. *et sumat etiam:* ita et Heb. וְלָקַח גַּם Ib. Cap. iv. v. 3. ܦܐܪ̈ܐ ܕܐܪܥܗ *fructus terræ suæ.* Uss. 1. 2. et ita Heb. excepto pronomine ܗ. i. e. מִפְּרִי הָאֲדָמָה, non ܡܢ ܦܐܪ̈ܐ ܕܙܪܥܗ, de fructibus *seminis* sui! ib. v. 8. ܕܢܦܩ ܗܘܝܢ Uss. 1. 2. Poc. ib. ܒܚܩܠܐ pro ܒܦܩܥܬܐ. ib. v. 12. ܕܬܬܠ ܠܟ Uss. 1. ib. ܙܐܥ ܘܢܐܕ Uss. 1. Heb. נָע וָנָד. ib. 13. ܕܠܡܫܒܩ Uss. 1. 2. Poc. et ita loci sensus exigit. ib. v. 16. ܡܕܢܚܗ̇ Uss. 1. Ib. Cap. V. v. 1. ܒܝܘܡܐ pro ܒܕܡܘܬܗ. Uss. 1. 2. Poc. ib. v. 11. ܝܘܡܘܗܝ ܕܐܢܘܫ Uss. 1. 2. Poc. ita Heb. יְמֵי אֱנוֹשׁ Ib. Cap. vii. v. 13. ܕܒܢ̈ܘܗܝ ܥܡܗ. Uss. 1. Heb. אִתָּם *cum illis,* in pl. ib. v. 15. ܠܩܒܘܬܐ ܢܘܚ Uss. 1. Heb. וַיָּבֹאוּ, item in pl. ib. v. 23. ܘܥܕܡܐ ܠܪܚܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܦܪܚܬܐ. Uss. 1. et ita Heb.—Hæc ostendere sufficiant quâ sedulitate usus est bonus ille Thorndicius: Lectoresque monere, ne Editorum sphalmata in Interpretem injuriosè cumulent. In Editione meâ, quæ Anno 1823. lucem videt, multa Codicum Manuscriptorum fide correxi; multa, præterea Librariorum sphalmata, auctoritate justâ destitutus, intacta reliqui. Quales, ut hæc editio emendatior prodiret, labores in me susceperim, invidiosum esset hic loci commemorare. Sciant, dicantque, qui in hujusmodi palæstrâ diutiùs sudârint. Hoc tandem didici, vix ac ne vix quidem fieri posse, ut versio hæc ad statum suum pristinum redigeretur: et, ni valdè fallor, nulli hodie extant codices usque adeò integri, qui sphalmatum in eam cumulatorum, vel dimidiam partem, corrigere possint.

SECTIO II.

De Versionibus Veteris Fœderis Syriacis, quæ è Græco fuerint cusæ.

I. Quæstio hæc multis equidem impedita difficultatibus, non eo nos perplexos reddit quo vera à falsis, sed quo historica à doctiorum conjecturis, discernamus. Atenimverò, ut nos cursum nostrum liberiores prosequamur, à certis ordiamur, dein ad minùs certa deveniamus, disserturi.

II. Primus qui Versionem LXX. viralem Græcam in Syriacam tranfudit linguam, si fidem historiis Syrorum adstruere liceat, fuit Mar Abbas quidam, Patriareha Chaldæorum Nestorianus, qui A. D. 552 supremum diem obiit.† "Mar-Abbas magnus," inquit Ebed Jesu in catalogo Scriptorum Syrorum, "exposuit interpretatusque est totum Testamentum Vetus ex Græcâ linguâ in hanc Syriacam." Et Gregorius Bar Hebræus: "Abbas...Scripturas ex Græco in Syriacum vertit." Verba ab Assemano ex Amro citata, hæc tantum evincunt, Abbam sc. libros quosdam è Græco Syriacè reddidisse.

III. Secundus hunc in se suscepit laborem, Paulus Episcopus Telæ Mauzalet, urbis in Mesopotamiâ sitæ, quæ et Episcoporum Jacobitarum sedes ab Assemano ‡ esse dicitur. § Epilogus Codicis Syro-Parisiensis libri IVti. Regum, ita se habet: "*Vertit hunc librum ex linguâ Græcâ in Syriacam secundum editionem τῶν Septuaginta et duorum pius Abbas Mar Paulus Episcopus fidelium, Alexandriæ in urbe magna, jussu et curâ sancti et beati Mar Athanasii patriarchæ fidelium, in cœnobio Mar Zachæi Callinicensis, &c.*" "Habetur," addit doctissimus Bugatus, "ulterius ætas, in qua maximè floruit hic Paulus Telensis, quæ, Assemano ipsi ignota,|| vix ex Gregorii Syri testimonio a nobis conjectando deducebatur; sæculum scilicet Christi septimum, cujus anno decimo septimo, Græcorum 928, (A. D. 617) versio ipsa à Paulo confecta dicitur in epilogo mox laudato." Hæc, præterea, habet Assemanus, (Bib. Orient. Tom. ii. p. 47.) "Hinc Paulus apud Monophy-

---

* In prefatione, p. x. &c. suæ Pentateuchi Syriaci editionis. Hofæ. 1787.

† Eundem Mar Abbam Apocalypseos librum è Græco Syriacè reddidisse autumat clariss. Michaelis. Introd. ad N. T. Tom. ii. pars 1. § 10. Videatur quoque Ridleius de Vers. Syr. p. 39, 40. Biblioth. Orient. Assemani. Tom. iii. p. i. p. 75, &c.

‡ *In Dissertatione de Monophysitis,* Tom. ii. *Bibl. Orient.* præmissa, Art. iv. verbo *Tela.*

§ Daniel sec. Editionem LXX. Interpretum...edidit Cajetanus Bugatus. Mediolani. 1788. Pref. pp. xx. xxi.

|| *Bibl. Orient.* Tom. ii. pag. 48.

sitas *Interpretis Librorum* cognomentum meruit, ut legitur in Kalendario Jacobitarum ad diem 23 Augusti...hunc enim," pergit, "libros è Græco in Syriacum interpretatum fuisse, ex supra dictis constat." Errat autem vir doctiss. hoc ex suprà dictis ejus non apparet. Addit, "Bar-Hebræus in Horreo Mysteriorum Paulum quendam Telæ Episcopum laudat, quem Vetus Testamentum Syriacum fecisse testatur." Duæ igitur versiones, altera Nestoriana, altera Jacobitica, ex Græco factæ sunt: quot præterea factæ fuerint, non dixerim: plures tamen fuisse factas, conjecturæ doctissimorum eo me minimè movent, ut crederem: at quænam hæ sint nunc demùm videamus.

IV. Primus omnium, ni fallor, has versiones fictitias in medium protulit doctissimus Assemanus; in Bib. Orient. Tom. i. p. 71. enim, citato commentario Ephremi, ita pergit: "Ex hoc loco discimus, Ephræmum *Græci sermonis* haud ignarum fuisse: nam Versionis Septuaginta interpretum meminit." Valdè, inquam, verisimilè hoc mihi videtur, iis quippè temporibus, lingua Græca longè latèque in Oriente viguit: hoc quoque Operum Ephremianorum Editori doctiss. commendatissimum visum est: in suâ præfatione enim, ita Lectorem alloquitur: "Duas siquidem (versiones) Syri usurpant, alteram, quam simplicem appellant,...Alteram, ex Græco textu expressam, quanquam nec adeò certum est, an ista Ephræmi ætate extiterit: nec ejus antiquitas satis probatur ex eo, quod S. Doctor Græcum textum alicubi proferat, quum Hebraicè et *Græcè perindè doctus fuerit*, et utriusque textûs vocabula frequenter vel explicit, vel integra, ut in Codice Hebraïco vel Græco extabant, representet."—Addit tamen Assemanus: "Vel saltem *editionem illam in Syriacam versam legisse*."* Hinc versione Græcâ ante-Ephremianâ gaudentes fruimur! † Sed, ut ostendam quâ facilitate SS. versiones apud Scriptores gravissimos cuduntur, alterum dabo locum. (Bib. Orient. Tom. ii. p. 307.) "Utitur Bar-Hebræus auctoritate Versionis Syriacæ Vulgatæ, *Heraclensis*, et τῶν Septuaginta, *Ephræmi*, *Isaaci*, *Jacobi Sarugensis et Edesseni*, *Narsetis*, *Antonii Rhetoris*, et Pauli auctoris versionis τῶν Septuaginta apud Syros." Post Assemanum, fructuosiorem se longè præbet Doctissimus Wiseman, Pontificatûs hodiernus strenuissimus propugnator. "Sequenter," inquit..."præcipuè circumferuntur tanquam versiones quarum *aliqua saltem cognitio* ad nos usque pervenit." I. *Peschito* seu Simplex. II. Versio *Karkaphensis* (de qua posteà). III. Versio *Figurata*.‡ IV. Versio *Hexaplaris*. V. Versio *Pauli* Episcopi Telensis. VI. *Mar Abbæ*. VII. *Jacobi Edesseni*. VIII. *Simeonis* Abbatis S. Licinii, versio Psalmorum. IX. *Philoxeniana*, seu *Xenajae* Mabugensis. X. *Harklensis*, sive *Thomæ* Episcopi Harklensis. XI. Versio ex *Origenis* Quinta. XII. Græca seu *Jaunojo* apud S. Ephræmum." "His addere possem," inquit, "VELUTI versionem ex Hebraïco fonte ab Ephræmo inter commentandum factam, aliam ex Græco, ante Origenis ætatem, *Nestorianam* pariter, Jacobitam, &c." Expendas, quæso Cordate Lector, qualem versionum segetem Syrarum ediderint Doctiorum ingenia!

V. Sed ex his pauca juvabit in examen revocare: Versio (n. iv.) Hexaplaris, eadem prorsùs est, Judice doctiss. Bugato, ac illa Pauli Episcopi Telensis. Numeri igitur iv. et v. in unum amicè corruunt. Versio, (n. vii) Jacobi Edesseni, tes Bar-Hebræo, recensio est, et præterea nihil: § disparet itaqu vii. omninò.

VI. De Octavâ Simeoni Abbati adscriptâ dixerim; done tandem plura de eâ proferantur quàm Assemanus dedit, (Bil Orient. Tom. ii. p. 83.) tutius fortassè erit nihil definir præsertim cum is dixerat: "brevis aliquot Psalmorum exsta &c.:" quia fortassis versio ipsa posteà expositionem tantum sur peditabit. Sed quædam ad rem suam facientia, hic loci omis Doctiss. Wiseman; versionem enim Psalmorum, Simeon Ab bas Polycarpo (si vera sit lectio) cuidam adscripsit. At cur locum malè reddidit Assemanus, operæ erit pretium eum denu vertere. Textus Syriacus est: ܐܢ ܨܒܐ ܕܫܪܪܐ ܢܫܟܚ : ܟܕ
ܡܫܬܡܠܝܐ ܡܦܩܬܐ ܕܣܒܪܬܐ ܘܕܕܘܝܕ ܠܦܘܠܘܩܪܦܘܣ
ܢܚ ܢܦܫܐ ܟܘܪܐܦܣܩܘܦܐ ܠܕܘܟܪܢܐ ܕܛܒܬܐ
ܛܘܒܢܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܐܟܣܢܝܐ ܕܡܒܘܓ ܡܠܦܢܐ : ܡܬܕܡܪ
&c. Ita locum reddidit Assemanus..."*idque palàm deprehendes si versionem Novi Testamenti et Davidis à Polycarpo claræ memoriæ Chorepiscopo ad beatum, fidelem, et doctorem Xenajam Mabugensem Syriacè elaboratam evolvas, &c.*" Quæ mihi ade obscurè dicta videntur, ut quid sibi voluerit aut Syrus au Latinus, dicere non ausim. Error est, ni valdè fallor, in lectione ܦܘܠܘܩܪܦܘܣ, *Polycarpus*, pro ܦܝܠܘܟܣܢܘܣ *Philoxenus*, à Librario oscitanti positâ: et, si locum ita legas, omnia liquidò constabunt. "*Et si quis veritatem invenire* (hâc de re) *vellet, collatâ versione Syriacâ N. Testamenti, Davidisque* (i. e. Psalmorum) *à Philoxeno, (quiescat anima ejus) Chorepiscopo, digno memoriâ bonorum, fideli et doctore Xenajâ Mabugensi, mirabitur, &c.*" Neque aliter, fortassis, Syrus intellig potest. Assemanus equidem, voculam AD introducit, cæteraque sequentia in accusativo reddit, "*beatum fidelem, &c.* invito omninò Syro. Impedit præterea, quod nemo de versione hujus Polycarpi ne γρῦ quidem adhuc audivit, neque, si quid video, postea audiet. Assemanus tamen, oculis plus quam lynceis præditus, plura adhùc ex his expiscatus est: "Cujus testimonio," inquit, "TRIA DISCIMUS... TERTIUM denique *Polycarpum Chorepiscopum* ROGANTE XENAJA Mabugensi *Psalterium et Novum Testamentum* è Græco Syriacè reddidisse, quod de ea versione intelligendum esse existimo, quæ eidem Xenajæ tribui solet." ‖ Nihil sanè, vitiosâ lectione in novis versionibus procudendis, fructuosius: nihil ingenio doctorum jucundius; cui et FIGURATA ILLA toties recocta refictaque amplissimè testari potest!—Sed in viam redeamus.

VII. Versiones (ix. et x. notatæ) Philoxeno Harklensique adscriptæ, ad unam eandemque reduci debent, et ad Novum Testamentum, si non ad Evangelia modo, Epistolasque quasdam Catholicas, restringi. Philoxenus enim, ut historiæ Syrorum narrant, Evangelia è Græco Syriacè reddidit: hæc posteà (Ann. sc. 616.) recognovit Thomas Harklensis; et, si notulæ Syriacæ à Pocockio primum in lucem productæ, ¶ fidem adhibere liceat, idem Thomas Epistolas quasdam Catholicas Syriacè quoque edidit. Versio, igitur, Philoxeniana, Harklensisque,

* Et clariss. Michaelis in suâ ad Nov. Test. introductione. Tom. ii. pars i. § 10. idem, eidem proculdubio fundamento innixus, asseruit.

† Eichhorn's Einleitung in das Alte Testament. 1 Band. p. 559, &c.

‡ Verendum equidem ut notio illa de *Figuratâ Versione* Syrâ nunquam è doctorum cerebellis excidat. (vide not. ad p. 34.) Etenim non modo memoriæ doctiss. Wiseman mordicùs inhæret, verùm et fabellam denuò refingit Ann. 1815. Jacobus Amersfoordt in Dissertatione ejus Philologicâ de variis lectionibus Holmesianis, &c. p. 22. qui et versiones Syrus complures olim exstitisse etiam affirmat: Vide etiam Eichhorn's Einleitung in das Alte Testament, § 258. Erst. Th. qui tamen non omnes hasce versiones recensuit: *Figuratam* tamen Jacobo Edesseno adscribit § 260. nullâ auctoritate idoneâ suffultus.

§ Eichhorn's Allgemeine Bibliotheck, viii. Band. p. 575.

‖ Idem dant clariss. Michaelis. Introd. ad N. T. Tom. ii. pars i. § xi. et J. White in præfatione suâ ad Editionem Textûs Philoxeniani. Oxon. 1778. et Ridleius in dissertatione suâ de versionibus Syriacis. § iv. (Sed Ridleius noster, eo infidelitatis processit ut crederet, et ipsam versionem Philoxenianam super fundamentis τῆς Peschito fuisse extructam. Vide Dissertationem ejus.)—idem habet et Amersfoordt in Dissert. de var lect. Holmesianis. Lugd. Batav. 1815. p. 22.—Ex alterâ tamen parte dixerit forsàn quisquam, Philoxenum Mabugensem Episcopum fuisse, non Chorepiscopum; quod me haud multum movebit. Librarius enim dormitans, quisquis ille demùm fuerit, cum Philoxenum in Polycarpum transformâsset, necessè fortè duxisset, hunc Chorepiscopum ex Episcopo illo effingere, ne error ipsius facilius quàm voluerit suboleretur, Exemplarque σφαλματῶδες ejus minoris evasisset pretii. Utcunque tamen res esset, hoc satis est exploratum, nullam fidem mereri locum, ut nunc se habet.

¶ Epistolæ Quatuor, *Petri* Secunda, &c. Lugduni Batavorum. 1630.

(exceptis fortassis his Epistolis) una est atque eadem. Numeri propterea Wisemaniani ix. et x. unum modo efficient.

VIII. De Versione Origenianâ ejus Quintâ, quum nullæ istius partes ad manus adhuc pervenerint, non habemus undè sententiam de eâ proferre possemus: effictam eam esse nullus dubito. Quando tamen demonstrationes suas in lucem protulerit Doctiss. Wiseman, aliter forsàn credidero. Ad Græcam istam (n. xii.) seu *Jaunojo*, plura disputata jam dedimus. Versionem præterea ab Ephremo factam inter commentandum, à clarissimo Wiseman nostro effictam esse, non est quod quisquam dubitârit: fictitias itidem versiones Assemanianas *Isaaci, Jacobi Sarugensis et Edesseni, Narsetis, Antonii Rhetoris*, æque ac Wisemanianas, suprà memoratas, nunc demùm alibi disquirendas relinquo.

IX. De recensione Jacobi Edesseni pauca hìc adnotare non pigebit, præsertim cùm Cl. de Sacy Bugatusque nonnulla de eâ dederint. Quicquid de labore improbo Doctiss. de Sacy statui debeat, et ejus ferè semper dicta pro ratis compertisque censeri merentur, Versionem tamen τῶν Septuaginta exstitisse jam antè Origenis tempora, is, ni fallor, nunquam demonstrabit.* Vir doctus, omni procul dubio, speciosâ conjecturâ Assemani suprà citatâ, deceptus est. Plura tamen hujusmodi occurrunt, quæ Tyronum gratiâ, nefas duxerim præterire. In p. 598, quùm nullum restare crediderit dubium, quin versio, quam Jacobus corrigere instituisset, esset τῶν ὁ, eaque fortassis, quam anteà Mar Abba Nestorianus è Græco Syriacè reddidisset, atque adeò Jacobita ceu Orthodoxus, ut mavult Assemanus, eam correctione egere credidisset: † ita pergit Vir Doctiss. "Le mot ὑποδότης est en effet celui que les 72 emploient ici. Cette note," addit, "prouve que Jâques d'Edesse avoit sous les yeux le texte grec des Septante." Crediderim equidem, ni Librarius quivis id addere potuisset: sed, neque credibile est, virum sc. celeberrimum, Codicem ipsissimum Jacobi ob oculos, cum hæc scripserit, habuisse. In p. 603. similem conjecturam, mihi demùm improbabilem, dat Vir doctissimus: "En marge on lit," inquit, "le mot grec Αροηβ, *ce qui prouve* que Jâques d'Edesse lisoit dans son exemplaire des 72. καὶ κατέφαγεν Ἀροὴβ Μωὰβ, où nous lisons aujourd'hui καὶ κατέφαγεν ἕως Μωάβ." At pace ejus dixerim, longè verisimilius est, Ἀροὴβ Μωὰβ vitiosam lectionem pro Ἀροὴρ Μωὰβ, ipsissimâ, inquam, lectione quam sistit textus recensionis Jacobi! h. e. ܥܪܘܥܪ ܕܡܘܐܒ, *Aroer Moabi.*‡ Multas præterea interpolationes, è Pentateucho Samaritano petitas, sistit codex hicce Parisiensis: undè conjicere, mea quidem vice, liceat, hanc recensionem peculiarem esse, et Correctorem ejus eam in populares suos nunquam emisisse. Qui specimen ejus videre aveant, adeant Prefationem Doctissimi accuratissimique Bugati suprà laudatam.

SECTIO III.

De Recensione Karkaphensi Syriacâ.

I. Quâ fuerit indole Versio § *Karkaphensis* dicta (ܟܰܪܟܦܳܝܳܐ), quo tempore, aut à quo, facta, aut in quorum denique usum concinnata, adhuc ambigerunt Viri Docti. Ita de eâ primus Assemanus post Bar Hebræum disseruit: "Præterea duæ aliæ Syriacæ, præter Simplicem cui pressè inhæret, *Versiones* identidem citantur, nimirùm ܗܶܪܰܩܠܝܳܐ *Heracleensis*, et ܟܰܪܟܦܳܝܳܐ *Karkaphensis*, hoc est, Montana, quâ videlicet incolæ montium utuntur." ‖ Hinc varia conjectandi loca Viris Doctissimis exorta sunt: quæ hìc referre omnia animus non est; ea enim apud suos quosque Auctores legenda reperientur. ¶ At quum nova quædam hâc de re, in lucem nuper protulerit Doctissimus Wiseman, ea paucis recensere nobis officii loco fortassè duceretur. "In indice Codicum," inquit (Hor. Syr. p. 152.) Syriacorum scriniis Vaticanis ab Andrea Scander invectorum, qui subnectitur secundo tomo *Bibliothecæ* Orientalis, (p. 500.) recensetur Codex cui titulus: "*Onomasticon* seu lectiones V. et N. T. juxta traditionem *Karkaphitarum*." "Describitur Codex iste, qui ibi xxii. numeratur, tanquam, *Jacobi* Edesseni vocum difficiliorum, quæ in Syriaca Veteris et N. T. versione occurrunt, recensio et punctatio." Addit p. 153. "Codicem igitur evolvere statui, invenique in Catalogo edito sub nomine Jacobi Edesseni notatum, signatumque numero CLII. nunc vero est CLIII. cujus descriptionem mox dabo. Continet autem liber iste non singula tantum verba, sed et integra ferè commata, ex plurimis Capitibus Sacrorum Librorum, ita saltem ut indoles textus facile possit dignosci."—"Titulus Operis," pergit (p. 155.) "qui verso primo folio cernitur, sic se habet. ܒܚܝܠܐ ܘܒܥܘܕܪܢܐ ܕܬܠܝܬܝܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܫܘܝܬ ܐܘܣܝܐ ܕܐܒܐ ܘܕܒܪܐ ܘܕܪܘܚܐ ܚܝܐ ܘܩܕܝܫܐ ܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܘܪܣܐ ܕܢܘܩܙܐ ܘܕܡܫܡܗܢܘܬܐ ܕܥܬܝܩܬܐ ܘܚܕܬܐ ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܩܪܩܦܝܬܐ. Quæ sic vertere licet," inquit; "Viribus et adjutorio Trinitatis Sanctæ et consubstantialis, Patris et Filii et Spiritus vivi et Sancti, scribere aggredimur libellum *punctationis* et *legendi modi* Veteris Novique (Fœderis) juxta *versionem* Karkaphensem." "Puncta significare puto," (i. e. ܢܘܩܙܐ) addit in notis, "Nam constat in hoc codice sæpius puncta ܢܘܩܙܐ dici. Neque sensus adeò cohærere videtur, si reddamus *nominum et modi legendi*; deberet enim esse et *modi legendi nomina*, &c." Redderem tamen, et magis, ni fallor, ad Auctoris mentem, *nomina*: et pro *legendi modo, lectiones*, id enim vox ܩܪܝܢܐ certissimè significat. "Lectiones," addit Doctiss. Wiseman, "non sensu critico sed grammatico et philologico." Assentire nequeo, quia lectionis varietates verè criticas dat Auctor, ut statim videbimus. Mera est præterea tautologia dicere, *puncta* et *legendi modi*. At, cum Auctor non modo nominum formas disquirit, sed rerum quoque et nominum propriorum varietates adducit; ** ratio idonea nulla excogitari potest, quare voces hæ in proprâ suâ significatione non accipiantur. Neque, vox *consubstantialis*, vera est versio τῶν ܫܘܝܘܬ ܐܘܣܝܐ sed, *et æqualitas* in τῇ οὐσίᾳ:

---

* "Il me paroit," inquit ille, "très vraisemblable que les Eglises Syriennes avoient deja cette derniere version (i. e. τῶν ὁ syriacè reddita) avant Origène." Eichhorn's Bibliothek Allgemeine viii. Band. p. 589—90.

† Eichhornius in Einleitung in das Alte Test. §. 260. epigraphen Syriacam e codice Parisiensi citat ad finem Geneseos scriptam, quæ tamen nihil aliud profert, quam quod Jacobus Edessenus versionem Syram è Græco factam, adhibitâ etiam simplice, recensuerit: concludit igitur is, versionem illam *Figuratam* fuisse. (vide et p. 519.) et §. 260. Ib. credit Adlerus Jacobum Versionem Philoxenianam recensuisse. Atqui nullibi apparet Philoxenum Vet. Test. Syriacè reddidisse.

‡ Hujusmodi plura congerere possem: unum tantum addo; p. 593. "On pourroit penser, &c. car il emploie pour rendre le mot les deux mots ܕܢܝܫܐ ܡܫܬܡܠܝܐ qui sont une traduction *ridiculement litterale* de grec τῶν ὁλοκαυτωμάτων, au lieu que dans le version simple on lit seulement ܕܢܝܫܐ." Sed *non occurrunt*, τῶν ὁλοκαυτωμάτων in Exod. 38. 1. l. c. ܡܕܒܚܐ ܕܢܝܫܐ præterea *sexcenties occurrunt* in versione simplici pro Heb. עוֹלָה e. g. Ps. 40. 7, &c.

§ Bibl. Orient. Tom. ii. p. 283.

‖ Ita dudum mos fuit de hâc recensione loqui. Vide Michaelis Introd. ad N. T. Ed. Marsh. Tom. ii. pars. i. cap. viii. §. 12. Amersfoordt in dissert. de lect. var. Holmesianis. p. 22. qui nullo negotio eam Nestorianis tribuit.

¶ Vide Wiseman Horæ Syriacæ, p. 149.

** In pp. 157, 217, 218, 246, nominum propriorum hujusmodi varietates habemus. Pesch. ܟܕܪܠܥܘܡܪ, Karkaph. ܟܕܪܠܥܘܡܪ. Pesch. ܟܕܪܠܥܡܪ Kark. ܟܕܪܠܥܡܘܪ. ܩܘܪܝܢܘܣ, Kark. ܩܘܪܝܢܘܣ. ܩܘܪܢܝܘܣ, Kark. ܡܦܝܒܘܫܬ. &c. appellativorum. p. 158. ܡܐܟܘܠܬܐ in margine ܡܐܟܘܠܬܐ. &c. —Lectionum verè criticarum, p. 160. ܐܬܪܘܬܐ, Kark. ܐܬܪܘܬܐ, ib. Kark.

non respicit enim Syrus, tàm *consubstantialitatem* Trinitatis sanctissimæ, quàm Personarum in *τῇ οὐσίᾳ* æqualitatem: alioquin, vocem ܦܘܫ omni sensu carentem necessè erit eum usurpâsse, quod minimè crediderim. ܡܫܠܡܢܘܬܐ præterea suâ vi *traditionem*, non *versionem* sonat. Redderem itaque eam inscriptionis partem, quæ ad quæstionem nostram pertinet: *Incipiamus describere fasciculum nominum lectionumque Veteris ac Novi Fœderis, juxta traditionem Karkaphensem.*

II. Addit Vir Doctissimus: "Satis clare loqui videtur titulus iste, sed tamen duo sunt quæ dubium aliquod movere possint. Primo igitur, *textus hujus Codicis vix à* Simplici latum unguem abhorret, ut disertè apparet in exemplis adductis. Secundo, objici posset, in ipsius Codicis margine *notari lectiones Karkaphenses* tanquam à textu discrepantes, non secus ac illæ Harklensis versionis." Sequuntur duodecim exempla, (p. 157,) quæ, omnia suppeditant loca, in quibus lectiones Karkaphenses adducuntur in margine. "Duæ istæ," pergit, "objectiones facile diluuntur; nam quoad primam *textus* certè essentialiter unus est cum Peschito, sed habet tales ab hâc discrepantias quæ *recensionis* nomen ipsi promereantur." Discrepantia infrà adducitur, in voce ܐܒܗܐ, pro ܐܒܐ *τῆς* Peschito. At ܐܒܐ *τῆς* Peschito, idem in ore Nestoriano prorsùs sonat ac ܐܒܗܐ. ܒ enim, regulâ grammatices, omnibus duplex est: et (ܼ) apud Nestorianos, ejusdem prolationis est ac (ܿ). Varietas lectionis igitur vera non est, sed omninò fictitia. Plura tamen pollicetur vir Doctiss. in eâ tractatûs sui parte, quâ de indole hujus versionis sive potiùs recensionis, disserturus erat. Et ad paginam 208 quinque loca adducit, in quibus tamen discrimen aliquale, in punctis vocalibus solùm, sistitur, idque ex comparatione factâ cum textu *τῆς* Peschito Nestoriano. Alibi demùm hæc habet: "Hoc igitur peculiare sibi habet recensio nostra, quod, textum *Simplicis ut plurimum retinens, ab eo in nominibus vocibusque Græcis deflectat, orthographiam potiùs Harklensem sequens.*"* Sequuntur exempla nonnulla, quorum anteà mentionem fecimus. A paginâ denique 219. usque ad 234. collectionem lectionum variarum sat amplam ob oculos ponit Vir Doctiss. quæ rem eousque conficit, ut dubium nullum posteà restare queat, recensionem sc. à capite ad calcem usque, textum *τῆς* Peschito dare, paululùm equidem variatum, at haud magis quàm à Librariis indoctis, vel saltem in dialectum rudiorem inclinantibus, fieri potuit, unusquisque videbit. Atqui notatu dignum est, recensionem hancce pauca hinc indè tantum dare: cæteris fortassè locis cum Peschito in omnibus convenit: et, si res ita se habeat, recensio vix ultra variæ lectionis congeriem, qualem schedæ meæ è codicibus *τῆς* Peschito MSS. sistunt, progreditur.

III. Quare hæc variarum Lectionum supellex nomen *Karkaphensis* (ܩܪܩܦܝܐ) sumpserit, præsertim cùm nihil hâc de re fide dignum invenire potuerit Doctiss. Wiseman, supra vires meas est, Librorum MSS. supellectili destitutus, dicere. At, si ex circumstantiis conjicere liceat, arbitrarer vocem à nomine viri, aut loci cujusdam, fuisse desumptam: vox enim ܩܪܩܦܝܐ ejusdem sanè formæ est ac vox ܫܪܩܝܢܝܐ, quæ ab ܫܪܩܠ nomine sc. loci, mutuata est. ܩܪܩܦ præterea nomen est loci in Mesopotamiâ siti: † mihi, igitur, verisimillimum videtur, hanc crisin primò a viro quodam, urbe ܩܪܩܦ oriundo ortum suum duxisse: atque indè nomen ܩܪܩܦܝܐ sortitam fuisse. Clarissimus Assemanus, sat scio, vocem tanquam *Montanum* sonans accepit: at hoc conjectando tantummodo assecutus est: et quum nihil ad nos adhuc de usu hujus recensionis inter Syros monticolas pervenerit, interpretationem hancce non satis aptam fuisse adhibitam, arbitrarer.

IV. Satis feliciter, ni fallor, Auctorem Codicis Vaticani Karkaphensis assecutus est Doctiss. Wiseman: quamvis oppidò dubitarem anne ille Monophysita fuerit. Et, summatim dixerim, rei literariæ benè consuluerit Vir Clarissimus, hâc hujus codicis recensione edendâ, quamvis in nonnullis ab eo dissentire coactus fuerim. Magnas ille equidem omnibus spes, his incœptis, excitavit, quas, ut tempestivè expleret, Reipublicæque literarum Assemanus alter evadat, maximopere optare, exspectareque pergam.

SECTIO IV.

De Novi Fœderis Versione Syrâ, Peschito dictâ.

I. Novi Fœderis versio Syriaca, meliora sibi sortita fuisse fata quàm Veteris, omninò videtur: longè namque purior ejus textus ad manus nostras pervenit: quippe quæ litem nullam anxia cum Septuaginta virali usque adeò laudatâ, sustinuerit: faciliores ei præterea ad archetypum aditus patuerint. Inter Europæos tamen maximas hæc versio passa est injurias: nam post impressionem ejus primam Typographicam, anno 1555. ab eruditissimo Johanne Alberto Widmanstadio, feliciter susceptam atque ad finem perductam, glossemata haud pauca accepit, quæ ad nostra usque tempora, cum textu permista, locum tenuerunt. Hæc tamen, ut plurimum, à Widmanstadio originem traxerunt:‡ et Editores ea ab illo accepta in textum intruserunt: haud dubii fortassis, quin quo majorem se præbuisset Liber sanctus, eò semet puriorem melioremque omnibus commendâsset. Quid demùm Widmanstadius in adornandâ suâ editione præstiterit, his ejus accipe verbis. "Sanctum Jesu Christi Evangelium, Syriaco sermone, qui et Christo vernaculus § fuit, et ab Evangelistis Hebraicus passim appellatur, scriptum, Viennæ Austriacæ ad *duo vetustissima exemplaria*, typis itidem Syriacis, magno numero exprimi, atque indè ad Patriarcham Antiochenum, Christiani Regiique muneris loco mitti curavit. Anno à Christo nato M. D. LV." ‖ Hinc patebit, Editorem dua vetustissima exemplaria Syriaca ad manum ha-

---

ܒܒܝܬ ܩܒܪܐ pro ܒܒܝܬ ܩܒܪܐ. &c. Videatur præterea, p. 242, &c. ubi Spicelegium criticum ex professo dat Auctor ipse Doctiss.

* Optandum sanè est, ut in edendis Syriacis accuratiorem aliquanto se præbeat Vir præclarus. præcipuè in vocalium collocatione e. g. ܦܛܠܝܢ, pro ܦܛܠܝܢ. ܡܛܠܐ, pro ܡܛܠܐ, ܠܡܠܟܝܢ, pro ܠܡܠܟܝܢ, ܗܠܝܢ, pro ܗܠܝܢ, &c. in posterum daret: (p. 237, &c.) alioquin multa discentium incommodo dabit, doctorum verò in rarioribus vocibus dubitationi.

† Vide. Wiseman. Hor. Syr. p. 241. et Auctores ibi laudatos.

‡ Commata quæ Evangeliis Syriacis deerant, supplenda Syriacè dedit in suâ ad Evangelia tabulâ emendationum typographicarum Widmanstadius, additâ stellulâ, ne Lectorum oculos effugiant. Cætera in Epistolis et Actis Apostolorum dedit Tremellius in margine suæ Editionis, et indè in textum Editionum sequentium obrepserunt.—Valdè fallitur Porsonus cùm dixerit, Exemplaria Syriaca in Indiâ Orientali exarata, post Synodum Diamperiensem corrupta fuisse. Exemplaria enim nulla, adhuc indè delata, (et nonnulla habet Bibliotheca Cantabrigiensis Academica, dono illustris. Claudii Buchanani) hujusmodi corruptiones agnoscunt. Porson's Letters to Travis, p. 173, 174.

§ Multus est in hoc Vir Doctissimus, at perperàm: dialectus enim quâ scripta est Versio hæc Syriaca Antiochena est, non Hierosolymitana. In eundem errorem multi lubentes incurrêre tùm Grammatici tùm Theologi, haud inferioris nominis viri. Faustus tamen Naironus ultrà progreditur, nullus enim is dubitat, quin Evangelia omnia è Syriaco in Græcum idioma fuerint translata: Epistolas autem è Græco in Syriacum. Melius statuit N. Wiseman, utramque sc. linguam i. e. Græca et Aramæa in Judæâ in usu fuisse.—De hujus Versionis fatis &c. videatur Introd. ad Nov. Test. auctore clariss. Michaeli à Marshio edita. Vol. ii. pars. i. cap. vii. § viii. Editorisque notæ eruditissimæ in parte ii. Novi Test. Versiones Syr. à G. Christiano Adlero. Hafniæ. 1709. p. 3, &c. Dissertatio de Syriacarum Nov. Fœd. versionum indole atque usu. a G. Ridleio. 1761. Bib. Orient. Assemani. passim. Prolegom. Waltoni. 13. Ed. Wrangham, &c.

‖ Valdè erravit Schaafius, in præfatione ad N. T. Syr. ab ipso editum: "Edita est," inquit, "Anno 1562."

buisse; quæ Evangelia Sancta complectebantur. Ad finem Evangeliorum, hæc item habemus. "Sacrosanctæ Historiæ et Doctrinæ Evangelicæ a SSSS. Mathæo, Marco, Luca, et Johanne conscriptæ, atque linguâ et characteribus Syriacis, ad *duo singularis fidei Exemplaria* eleganter accuratéque exprimendæ, adque hunc finem perductæ." Et demùm literis Syriacis è regione oppositis, ܐܬܛܒܥ ܒܟܬܒܐ (ܒܟܬܒܐ) ܘܡܡܠܠܐ ܣܘܪܝܝܐ ܣܘܪܢܐ ܕܝܢ ܒܥܘܩܒܐ ܚܬܝܬܐ ܡܢ ܬܪܝܢ ܦܘܚܡܐ ܐܚܪܢܐ ܕܟܬܒܐ ܥܬܝܩܐ ܣܘܪܝܝܐ. &c. i. e. *Impressus est* (Liber) *literis linguâque Syriacis; investigatione accuratè factâ, correctus est è duobus exemplaribus aliis, libris* (inquam) *pervetustis Syriacis.* Et, cum hujusmodi ad epistolarum, cæterorumque librorum, fines nihil occurrat, valdè probabile est, hæc duo exemplaria Evangelia tantum complecti. Audiamus præterea Widmanstadium in suâ præfatione iterum hâc de re loquentem.... "Juxta cœnobium," inquit, "ubi Theseus (Ambrosius) jam senex vitam agebat, fortè attributum fuisset, postridie ejus die templum ingressus, venerandum senem casu obviam salutari: qui, ut me de Cœnobii Bibliothecâ rarisque in ea libris sciscitari intellexit, è vestigio in conclavi introduxit, et arreptis è pluteo *Sacrosanctis Evangeliis Syriacè Scriptis*, Hospes, inquit ingemiscens, Peregrinis his studiis deditus sum annis circiter xv. eaque sine rivali ad hanc diem amavi."—Et, paucis interjectis, hæc addit: "Quarto post anno in Bibliothecâ Lactantii Ptolemæi reperi *quatuor Evangelistarum libros* unà cum Ephremi et Jacobi Syrorum opusculis nonnullis, quæ ipse mox transcripsi, atque cum *Thesei munere splendidissimo* conservavi," &c. Hinc fortassè patebit, Theseum Evangeliorum exemplar Widmanstadio dono dedisse, quod is posteà, una cum exemplari altero ad codicem illum in Bibliothecâ Lactantii servato descriptum, in suos usus retinuit. Et, ni valdè fallor, hæc ea sunt duo exemplaria, ad quorum fidem correcta est Widmanstadiana Editio Syriaca. Accedit, quod et usu deprehendisse videmur, Editionem Widmanstadianam multò se puriorem in Evangeliis habere, quàm in cæteris ejus partibus.

II. Additamenta, quæ Editores post tempora Widmanstadii, in Evangelia Syriaca infersierunt, is ita designat: "*Propter pauca quædam loca,*" inquit, "*inter Typographicas Emendationes notata hoc signo, in quibus Libri Syrorum à nostris discrepant, vel ob Historiam Adulteræ apud Johannem, quod et in Græcis Exemplaribus non infrequens est, prætermissam, Opus totum per calumniam ne reprehendito.*" Additamenta hæc, historiâ Adulteræ exceptâ, ad marginem suæ Editionis, Anni 1568, imprimi curavit Tremellius. Editores nonnulli posthâc, ea in textum locârunt. Historiam Adulteræ primus ex MSS. Usserii, supplevit Waltonus in Bibliis Polyglottis Londinensibus, additâ tamen notulâ, *eam in exemplaribus τῆς Peschito non reperiri.** Epistolas illas Catholicas sive Canonicas, ut aiunt, Epistolam sc. secundam Petri, secundam et tertiam Johannis, et Epistolam Judæ, primus è MSS. Bodleianis in lucem emisit Edvardus Pocockius, Lugduni Batavorum anno 1630: Apocalypsin verò, Ludovicus de Dieu, è MS. quondam Scaligeri excerptam, publici juris fecit, Lugduni item Batavorum anno 1627.

III. Recensionem Editionum satis accuratam dabit Schaafius, in præfatione ad N. T. Syriacum à se et Johanne Leusdeno editum: nisi quod unam, Romæ sc. anni 1703, penitùs omisit: quæ, cum è MSS. codicibus, impressis omninò neglectis, exscriptus sit, ut Editor ejus nos monet, descriptionem mereri videtur. Editoris ipsius verba accipe. "Prodit modo," inquit, "hæc nova Editio desumpta *ex codice Bibliothecæ Collegii Maronitarum de Urbe*, quem Patriarcha Antiochiæ ejusdem Nationis egregiâ suâ in Sedem Apostolicam observantiâ, ac reverentiâ impulsus ad Fel. Record. Gregorii XIII. Pont. Max. cum permultis aliis Ecclesiasticarum rerum voluminibus transmiserat, &c."

IV. Quamnam tulerit ætatem aut demùm bonitatis notas hic codex, omninò silet Editor Faustus Naironus Banensis, Syriacæ Linguæ Professor in Romano Sapientiæ Archigymnasio: sed, paucis textûs ejus capitibus collatis, statim reperimus, eum ex vulgatioribus minusque correctis exemplaribus fuisse desumptum. De locis ab Editoribus in Textus impressos intrusis, audiamus ipsum Faustum Naironum disserentem: "Desunt," inquit in præfatione, "præterea in Textu Simplici et antiquo, duo versiculi, nimirum 17, et 18, cap. 22, Lucæ,† qui leguntur tam in Græcâ Editione, quam in alterâ

---

* Verba sunt hæcce: ܩܪܝܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܡܬܩܪܝܐ ܒܦܫܝܛܬܐ *Lectio quæ est de illa muliere peccatrice: quæ* lectiò *non est in simplici.*

† Quum in hâc pericope, et textu proximè sequenti, ea contineantur de sacræ cœnæ institutione effata, quæ Pontificii in suorum gratiam magnâ cum veritatis specie jamdiu contorserint, quod et nuper N. Wiseman (Horæ Syriacæ, Romæ 1828) novâ quidem methodo commendare tentavit, haud abs re fore credidi pauca ad ejus dicta hic adnotare. Horneus noster, uti videtur, ad locum Matt. xxvi. 26. verba ferè ipsa Adami Clarkii Doctiss. referens, dixerat, nullum esse morem loquendi apud Syros usitatum, quo dici potuit, "hoc est *typus* seu *symbolum* corporis mei, &c." verba verò, "Hoc est corpus meum &c." ad mentem Syrorum id semper significare. Primum negat Wiseman et rectè, si quid video. Valdè enim mutila lingua ea existimari debet, me judice, quæ hujusmodi locutionibus haud gaudeat. In conatu autem ejus glossam Pontificiis privam ad hæc loca stabilire, miserè falsus est Vir doctissimus. Inter auctores Syros ab eo laudatos primus est Dionysius Bar Salibi (p. 57.). Sed is tractatum suum contra Francos, seu Pontificios ipsos, duodecimo jam vergente sæculo (Assem. Bib. Orient. Tom. ii. p. 156, 157, 177, &c.) conscripsit, atque ad Hierosolymam misit. Hîc (p. 57,) utique, et rursus, (p. 59,) Panis vinumque, ܦܓܪܐ corpus, et ܕܡܐ sanguis Christi appellantur; atenimvero, panis nunquam in ܒܣܪܐ i. e. in *carnem* Christi mutari ab illo dicitur: quod mihi magni est sanè momenti. Et Bar Salibi ipse has locutiones mysticè accipiendas alibi docet, quod monstrare oblitus est N. Wiseman (p. 191.). "*Panem,*" inquit, *oculo animæ contemplamur:* et (p. 193)—"facitque eam corpus DIVINO et MYSTICO MODO. (ܐܠܗܐܝܬ ܘܐܪܙܢܐܝܬ.) Locum Arabicum (p. 59.) malè reddidit Vir edoctus. Ita enim sonat: "Illud nobis dedit . . . in remissionem peccatorum, *postquam id sibimet assimilaverat:* imo dixit hoc est corpus meum, at non dixit (leg. ولم يقل) hoc simile est corpori meo. i. e. Fide hoc sacramentum recipi debere, tanquam corpus ipsum meum, non tanquam ejus similitudo quævis, quod idololatria verè esset. Faciunt itaque cum Horneo omnes auctoritates doctissimi Wiseman, quamvis crisis ejus prima vitiosa fuerit. Ast mavult Vir doctissimus Philologica: Dicam igitur, explicet ille philologicè hæc sequentia. 1 Reg. xxii. 11. ܘܥܒܕ ܠܗ ܨܕܩܝܐ ܒܪ ܟܢܥܢܐ. ܩܪܢܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܗܠܝܢ ܬܢܓܚ ܠܐܕܘܡܝܐ: ܥܕܡܐ ܕܬܫܠܡ ܐܢܘܢ. "Fecitque sibi Sedecias Chananeæ filius cornua ferrea, et dicebat; Sic dicit Dominus, His feries Adumæos donec absumas eos." Necessè igitur erat, ut Ahab *his ipsissimis* cornubus feriret hostem; nam Propheta, omni abjectâ figurâ, explicitè locutus est: et, cum Regi hic sermo vernaculus erat, ita eum intellexit, omnique procul dubio, in prœlium cornutus processit! Locus alter est in Hamasæ Editione à Freytag. p. ٨٢. qui ita se habet: او تاملت راسة قلت هذا حجر من حجارة المنجنيق i. e. *Vel caput ejus si considerasses dixisses, hic lapis (est) è lapidibus Balistæ* (propriis). Scholiastes hæc habet, قوله قلت هذا حجر يريد شبهته فقلت من كبره هو حجر المنجنيق *Locutio ejus, "dixisses hic lapis"* (est) innuit, *similitudo ejus;* atque ex magnitudine dixeris, *lapis balistæ est.*—Scholiastes Arabs itaque, eo audaciæ processit, ut diceret, *hic lapis est*, idem omninò significare atque *hic similis est lapidi!* Eodem sanè modo Saadi Poeta Persa: احوال ما برق جهانست i. e. *res nostræ fulgur (sunt) mundi:* i. e. چون برق جهان, *ei similes,* raptim transeundo. Eodem modo et accepit Syrus propositionem, τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. ܗܢܘ ܦܓܪܝ, non ܗܢܘ ܗܘܐ ܦܓܪܝ, i. e. τοῦτο ἐγένετο τὸ σῶμά μου, uti vult interpretatio doctissimi Wiseman, i. e. *hoc factum est corpus meum.*

Syriacâ ex Græco translatâ, et in recentioribus Plantinianâ videlicet ac illa Poliglottæ *Et accepto Calice, gratias egit, et dixit; accipite, et dividete inter vos, dico enim vobis, quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.* Qui duo versiculi," addit, "in hoc Textu prætermittuntur, cum respiciant poculum legale Hebræorum, &c." At, sui oblitus bonus ille Faustus, ea omnia dicto loco inseruit! "Non legitur," subdit, "præterea in Textu Syriaco *simplici* historia adulteræ, quæ habetur cap. 8, Joannis, immo nec in illo translato ex Græco...invenitur tamen in recenti Textu Syriaco Poliglottæ desumpta ex codice Bibliothecæ Usserii, ut refert Brianus Waltonus....quæ cum duobus versiculis supra relatis in capite 22 Lucæ, cum extent in aliquibus exemplaribus ex recentioribus....ea omnia propriis locis inter duas cruces apposuimus, ut Lectori pateat, esse huic Textui simplici addita." ....“Similiter,” pergit, “in textu Syriaco *simplici* deest versiculus 29. capitis ultimi Actorum"....“Deest ibidem cap. 5. Epistolæ Joannis versiculus septimus *Quoniam Tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus, et hi Tres Unum sunt, &c.*"—Additamenta igitur majora in Textum reposuit, sc. vv. 17, 18, cap. 22. Lucæ, et Historiam Adulteræ in Joh. cap. 8. Quia fortassis ita sibi placuit: posteriora, Act, sc. 28, 29, et 1 Joh. v. 7. omisit, quamvis hic, uti is putavit, genuinus est. Alia sunt præterea quæ Editor hicce fidus, in Textum intrusit, altum de iis tamen servans silentium, sc. x. 8. ܡܝ̈ܬܐ ܐܩܝܡܘ, *Mortuos suscitate*, et Matt. xxvii. 35. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܦܠܓܘ ܢܚܬܝ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܐܪܡܝܘ ܦܣܐ, quæ, è notis Widmanstadianis desumpta, in textum suum lubens posuit!*

V. Conferamus demùm Caput unum, sc. Matt. v. quærendi gratiâ, qualis sc. textus se in universum habeat. Collatio hæc instituta erit cum Editione nostrâ anni 1816. Matt. v. 5. Ed. Rom. ܠܐܪܥܐ, nostra ܐܪܥܐ, nullius momenti, ib. v. 7. ܡܪܚܡܢܢܐ error typothetarum, cujus generis plures deprehendantur, pro ܡܪܚܡܢܐ, ib. v. 10. ܕܡܠܟܘܬܐ ribbui sine usu addita, v. 13. ܐܠܐ pro ܐܠܐ, virgulâ occultante omissâ, et puncto (ܶ) malè locato. 15, ܬܚܝܬ pro ܬܚܝܬ, error sæpiùs occurrens, 17. ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ: nostra ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ. "Sic monet legendum Bar Hebræus...Nestorianos vero malè legere ܬܣܒܪܘܢ." Jonesii Coll. Oxon. 1805, in loc. 18, ܐܡܝܢ ܠܟ, nostrâ ܐܡܝܢ sine ܠܟ: et recte; ita enim Cod. Travancorensis Buchanani. Arr. Pers. et Codices nonnulli Græci: vide Griesbachium in loco, v. 19, ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܠܝܢ, nostra ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܠܝܢ. Cod. Trav. Gr. Lat. ib. ܢܠܦ: nostra ܢܠܦ, nullius momenti. ib. 20, ܘܦܪ̈ܝܫܐ, nostra ܦܪ̈ܝܫܐ, nul. mom. 21. ܕܠܐ ܬܩܛܘܠ, nostra ܠܐ ܬܩܛܘܠ, ita Gr. et Editiones omnes recte. 22, ܗܘ ܡܚܝܒ, cum scribi debuit ܗܘ ܡܚܝܒ, nostra ܡܚܝܒ. ib. ܡܢ ܕܐܡܪ, nostra ܟܠ ܡܢ ܕܐܡܪ, ita et Pers. et editiones omnes: omittunt tamen ܟܠ Gr. Lat. et MSS. nonnulli. v. 29, ܡܢ ܗܕܡܝܟ: nostra et editiones omnes, ܡܢ ܗܕܡܝܟ, cum MSS. ib. 35, ܕܟܘܒܫܐ ܗܝ ܬܚܝܬ, nostra ܕܟܘܒܫܐ ܗܝ ܬܚܝܬ. cum Editis om. et MSS. codd. ib. ܗܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܡܠܟܐ, nostra ܗܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܡܠܟܐ, &c. 37. ܢܗܘܐ ܕܝܢ ܡܠܬܟܘܢ ܐܝܢ, nostra ܢܗܘܐ ܕܝܢ ܡܠܬܟܘܢ ܐܝܢ. cum Gr. et editis omnibus, 39, ܐܦܢܝ ܠܗ ܐܚܪܬܐ, nostra ܐܦܢܝ ܠܗ ܐܚܪܬܐ, ita Gr. et editi omnes, 40, ܫܒܘܩ ܠܗ, nostra ܠܗ ܡܪܛܘܛܟ, ita et Gr. et editi omnes, 42, ܡܢ ܕܫܐܠ ܠܟ, nostra ܡܢ ܕܫܐܠ ܠܟ, ita Gr. editi omnes et Codd. Syr. 44, ܘܨܠܘ ܥܠ ܡܢ ܕܕܒܪ, nostra ܘܨܠܘ ܥܠ ܡܢ ܕܕܒܪ, ita edit. omnes: sed varietas exigui est momenti.

VI. Ex his satis clarè apparebit, cuivis saltem in istiusmodi rebus vel leviter exercitato, hanc Editionem è codicibus antiquis emendatissimisque neutiquam manâsse. In locis nonnullis, præterea, versiculos legimus è Psalmis quosdam, lectionum capitibus præfixos, qui cum textu facillimè confundi queant, præsertim in manibus popularium Maronitarum, in quorum usum impressa fuit hæc editio. Ad hæc, frequentioribus quàm licuit, defœdata est erratis typographicis. Puncta vocalia in multis omittuntur, immò in nominibus propriis, quorum itaque vera prolatio nemo sciverit: et, quod maximè dolendum, ubi illa appinguntur, nullâ lege astrictus, arbitrarium se omninò prodit Editor. Forma est folio, ut aiunt, et in Tomos duos dispescitur. Pagina in duas columellas divisa est; harum altera textum Syriacum, altera versionem Arabicam, literis tamen Syriacis descriptam, complectitur; quæ tamen textum Syriacum sexcenties deserit; undè mihi suspicio exorta est, Versionem non è textu Syriaco, verùm è Coptico Egyptiorum fuisse desumptam. Editor in suâ præfatione nos equidem ita admonet; "Arabica versio tam Veteris quam Novi Testamenti post Saracenorum ingressum in Syriam promanasse colligitur ex illâ tam Christianorum quàm Judæorum, *Prima enim versio est Johannis Episcopi Sevilliensis circa annum Christi* 717. Secunda est Pentateuchus Arabicus Rabbi Saadiæ, quæ nono post Christum sæculo floruit, quorum meminit Brianus Waltonus in Proleg. ad Poliglottam, ex quibus facilè deprehenditur versionem Arabicam esse recentem, cujus duæ modo extant Testamenti novi apud Christianos Orientales

Neque desunt Syri, iique magni nominis viri, qui testantur sacram cœnam esse *Mysticam rationalem atque administrationem Sacrificii incruenti.* (Vide Assem. Bib. Orient. Tom. i. p. 479—483.) Ubi elementa ܐ̈ܪܙܐ, *mysteria* nuncupantur, atque universo cœtui distribuenda. Hæc fortassis ceu Philologica, hâc de re facientia, sufficiant.

* Ad textum hujus Editionis, alteram nuperrimè emisit clariss. Baro de Sacy, Professor Linguarum Arabicæ et Persicæ in Academia Parisiensi. Nullas curas criticas adhibuit vir doctus, neque textum à sphalmatibus Typographicis usque adeò immunem in lucem emisit, atque à tali viro expectari licuerit. Unius tantum plagulæ accipe hæcce. Luc. c. v. 13. ܐܝܬ pro ܐܝܬ ib. v. 27. ܠܐ pro ܠܐ ib. 29. ܠܘܬܗ pro ܠܘܬܗ ib. 31. ܠܡܣܬܢܩܝܢ pro ܠܡܣܬܢܩܝܢ 34. ܕܢܨܘܡܘܢ pro ܕܢܨܘܡܘܢ, ut alibi, ib. 36. ܠܐ pro ܠܐ 37. ܐܚܪܢ pro ܐܚܪܢ. ib. 38. ܘܬܪܝܗܘܢ, pro ܘܬܪܝܗܘܢ. c. vi. 1. ܒܐܝܕܝܗܘܢ pro ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ib. v. 9. ܠܡܘܒܕܘ pro ܠܡܘܒܕܘ, ib. 10. ܐܬܚܠܡܬ pro ܐܬܚܠܡܬ. Item in titulis lectionum sæpiùs. ܕܫܒܬܐ, pro ܕܫܒܬܐ sine ribbui. Similitudine literarum præterea sæpè deceptus est vir doctiss. e. g. Marc. x. 30. ܒܗ pro ܒܗ. ib. v. 42. ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ pro ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ (puncto ܶ etiam malè locato): crebro punctorum diacriticorum errore, ut ib. 34. ܘܢܪܩܘܢ pro ܘܢܪܩܘܢ: falsis nonnunquam punctis: ut, xi. 17. ܕܓܝܣܐ pro ܕܓܝܣܐ: at, omnium sæpissimè, malâ vocalium positione; uti suprà; item Marc. xi. 13. ܒܗ pro ܒܗ. ib. 27. ܘܐܬܘ pro ܘܐܬܘ, &c. In columellis Arabicis, Syriacis è regione adjunctis, sæpissimè erratum in omissione (ً) *tanvin*, (ّ) *teschdid*, et (¨) punctis nomina feminina distinguentibus, adeò ut haud raro ambigat Lector præsertim indoctior, an ܗ illud, punctis hisce destitutum, pronomen fuerit masculinum necne.

versiones,* una *Antiochena*, altera *Alexandrina*, et hæc ultima videtur communior, editaque legitur Arabicis characteribus, in Bibliis Parisianis, et Anglicanis, et hanc, quæ in præsenti Syriacis caracteribus (characteribus) in lucem prodit, Romam detulit ex Cypri Insulâ Michaël Metoscita, quæ cæteris, quas præ manibus habuimus, *correctior est, ac emendatior.*" Et paullò ante. "Quod autem pertinet ad Textum *Arabico-Carsciunicum*" (ita appellant scripta quævis, quæ linguâ Arabicâ literis autem Syriacis exarata sunt) qui primâ vice in præsenti editione in lucem emittitur, &c."

VII. Undè hæc, de Versione Arabicâ Episcopi Sevilliensis hauserit Faustus, non dixit; fortassè è traditione popularium suorum; et, idcirco haud magni haberi oportebit. De duabus versionibus satis clarè loquitur vir doctus;† atqui, harum utram in suâ editione expresserit, silet: hoc tantum dicit, exemplar ex Cypri Insulâ Romam fuisse delatum. At cum dixerit, Textum Arabico-Carsciunicum, nunc demùm primâ vice in lucem fuisse emissum, post iteratas curas in Poliglottâ (ut ait) versionis Alexandrinæ, colligi potest, textum hìc Carsciunicè impressum, Versionem dare Antiochenam. Comparatione tamen factâ, luce clarior evadet, Editionem hancce quoad Evangelia saltem, non versionem Antiochenam sed Alexandrinam sistere.

Collatio Textûs Erpenii Leidæ. Ann. 1616. *cum Textu Romæ.* 1728.
Matt. i. 18.

Rom. ومولد يسوع المسيح هكذا كان لمّا خُطبت مريم امّه
Erp. ومولد يسوع المسيح هكذا كان لما خطبت مريم امه

Rom. ليوسف قبل ان يتعارفا وجدت حبلي من روح القدس
Erp. ليوسف من قبل ان يعترفا وجدت حبلي من روح القدس

Rom. وكان يوسف خطيبها صديقا ولم يريد ‡ ان يشهرها
Erp. ويوسف خطيبها لما كان صديقا لم يرد ان يشهرها

Rom. وهّم بتخليتها سرّاً وفيما هو مفكر في هذا اذ ظهر له ملاك
Erp. وهم بتخليتها سرا وفيما هو مفكر في هذا اذ ظهر له ملاك

Rom. الرب في الحلم قايلاً يا يوسف ابن داوود لا تخاف § ان تاخذ
Erp. الرب في الحلم قايلا يا يوسف ابن داود لا تخف ان تاخذ

Rom. مريم خطيبتك فان الذي تلده هو من روح القدس
Erp. مريم خطيبتك فان الذي ولد فيها هو من روح القدس

Rom. وستلد ابنًا وتدعي اسمه يسوع وهو يخلّص شعبه من خطاياهم .
Erp. وستلد ابنا وتدعي اسمه يسوع لانه يخلّص شعبه من خطاياهم

Rom. وهذا كله كان ليتّم ما قيل من الرّب باشعيا
Erp. وهذا كلّه كان لكي يتم ما قيل من قبل الرّب بالنبي

Rom. النبي القايل هاهوذا العذري تحبل وتلد ابنًا ويدعون اسمه
Erp. القايل هاهوذا العذراء تحبل وتلد ابنا ويدعي اسمه

Rom. عمنوايل .
Erp. عمانوييل .

VIII. His perpensis, nemo fortassis inficias ire poterit, has duas Editiones textum unius ejusdemque versionis dare. Erpeniana omni procul dubio Versio Alexandrina est: ut Doctissimus Michaëlis ejusque Interpres Marshius dudum affirmârunt: pari ratione et Romana Alexandrinam versionem dabit. Idem ‖ præterea Michaelis ostendit, Editionem Erpenianam, in Actibus Apostolorum cæterisque libris, exceptis Evangeliis et Apocalypseos Libro, versionem Textûs Syriaci, sive Antiochenam sistere. Errat igitur Editor Romanus affirmans, hanc versionem primò in suâ editione lucem vidisse.

IX. Sed neque Erpenianâ correctior est: etenim multis glossis solæcismisque scatet: et, vel loco suprà citato, à Syriaco magis vagatur. e. g. v. 19. Syrus habet. ܝܰܘܣܶܦ ܕ݁ܶܝܢ ܒ݁ܰܥܠܳܗ̇ ܟ݁ܺܐܢܳܐ ܗ̱ܘܳܐ ܘܠܳܐ ܨܳܒܶܐ ܕ݁ܢܶܦ݂ܪܣܺܝܗ̇, *Josephus igitur maritus ejus justus fuit, et noluit ut eam exponeret.* Cui Arabs Erpenianus ferè verbum de verbo: ويوسف خطيبها لما كان صديقا لم يرد ان يشهرها. *Josephus igitur, maritus ejus cum fuit justus, noluit ut eam exponeret.* Romanus verò in diverticula abit: وكان يوسف خطيبها صديقا ولم يريد ان يشهرها. *Fuit igitur Josephus, maritus ejus, justus, et noluit ut eam exponeret:* ubi et لم يريد adversus regulas Grammatices Arabicæ apertè pugnat. Glossematum vulgarium exemplum accipe è Capite I. Epist. ad Hebræos, ubi textus Romanus ita se habet, v. 3. وهو ضيا مجده وصورة ازليّته . وماسك وضابط الجميع بقوّة كلمته . بذاته واقنومه تولّي تطهير خطايانا. Erp. emendatiùs, وهو ضياء مجده وصورة ازليته وممسك للجميع بقوة كلمته وهو باقنومه تولي تطهير خطايانا cui penitùs consentit textus Syriacus, ܕ݁ܗܽܘܝܽܘ ܨܶܡܚܳܐ ܕ݁ܫܽܘܒ݂ܚܶܗ ܘܨܰܠܡܳܐ ܕ݁ܺܝܬ݂ܽܘܬ݂ܶܗ . ܘܰܐܚܺܝܕ݂ ܟ݁ܽܠ ܒ݁ܚܰܝܠܳܐ ܕ݁ܡܶܠܬ݂ܶܗ . ܘܗܽܘ ܒ݁ܩܢܽܘܡܶܗ ܥܒ݂ܰܕ݂ ܕ݁ܽܘܟ݂ܝܳܐ ܕ݁ܚܛܳܗܰܝܢ. "*Qui ipse est splendor gloriæ ejus, et imago essentiæ ejus: et sustinet omnia virtute verbi sui, ipseque per seipsum fecit purgationem peccatorum nostrorum.*" Voces illæ وضابط, et بذاته, sunt omninò adscitæ: prior è Liturgiis, in quibus sexcenties occurrit; altera è metaphysicis tractatibus Orientalium, desumitur: uti statim quisque videbit. Hallucinatur igitur Editor, tantum non in omnibus. Atqui, cum viri quidam docti, omne quodcunque Syriacum è Vaticano prodiens, laudibus ad cœlum usque evehere assolent, operæ pretium existimavi, Tironum gratiâ, hæc qualiacunque examina in medium proferre.

X. Ad editionem nostram (anni sc. 1816.) quod attinet, dicere liceat, nullis nos laboribus pepercisse, ut ea quam emendatissima in lucem prodiret. Textum Leusdeni et Schaafii fundamenti loco posui. Codices deindè Manuscriptos quotquot undique corradere licuit, perspexi, immò à capite ad calcem

---

* "Multæ Novi Testamenti versiones sunt," inquit clarissimus Michaelis, 'præter eas quæ impressæ in lucem prodierunt." (Introd. ad Nov. Test. Vol. ii. pt. 1. ed. 1802. p. 82.) Dixerim, multò faciliùs hoc affirmatum esse quam demonstratum: etenim mihi valdè incertum est, num vel *duæ* inter exemplaria omnia deprehendi queant. Idem dixerat Waltonus in Proleg. in Bib. Pol. Lond. 14. §. 17. at, nullâ auctoritate citatâ.

† Omnia sanè à Prolegomenis Waltonianis mutuatus est Vir Doctiss. Videatur Proleg. 14. §. 14. in Bib. Pol. Lond.

‡ Perperam pro يرد.

§ Err. pro تخف.

‖ Introduction to the N. Test. Vol. ii. part 1. p. 90. Ib. part 11. pp. 604, 605.

diligens contuli: quorum equidem collationes, me antehàc edidisse posse speravi: at, quùm tantum improbum impendere laborem, æsque expendere, missâ omni remunerationis spe, impar essem, collationes adhùc inter schedas meas collectæ, in posterum edendæ, si Deus mihi otium viresque concesserit, servantur.* Varietates Lectionis, his collationibus repertas, parcâ quidem manu usurpavi, atque, omnibus cujusque loci circumstantiis maturè consideratis, consultoque Viro quodam doctissimo mihique amicissimo, in Textum reposui. Plagulas iterum iterumque perlustravimus; et Lectiones eas, quæ verè ad Versionem Peschito haud pertinere deprehendimus, omnes aut ad calcem paginæ amandavimus, aut in textu, uncinis inclusas, locavimus, aut denique, è textu penitùs extrusimus. Textum in Lectiones Ecclesiis Jacobitarum proprias dispescuimus, Capitum versuumque divisionibus in marginem religatis, ubicunque ea (Capita) cum Lectionis Ecclesiasticæ divisionibus non conspirarint: hanc demùm ob causam, quia sc. Editio in usum Syrorum Malabarensium Jacobitarum procurata est.

XI. Lectiones omnes in Textum repositas, hujus loci non est ad trutinam revocare. Hoc tamen dixerim, nullam sanè lectionem in textu hujus Editionis reperiri posse, nisi quæ et in Codicibus ipsorum Syrorum reperiatur, bonitatisque suæ speciem demùm probabilem præ se ferat. Absolutum omninò esse hujus editionis textum, non est meum gloriosiùs prædicare: hoc tantum affirmârim: vires meas qualescunque in eam eo usque fuisse intentas, ut nihil perficiendum, uti mihi quidem visum fuit, intentatum, imperfectumque, relictum esset.

XII. Quædam ad hanc editionem adnotavit D. J. Leonhard Hug,† quæ mihi parum accuratè dicta videntur, atque ideò digna ut expendantur. "Darunter sind," inquit, "einige Nestorianische, wie sich aus 1 Kor. v. 8. &c." At pace viri doctissimi dixerim: nimis præcipites dudum in hanc conclusionem se Viri doctissimi dederunt. Jacobitæ enim æque ac Nestoriani, fermentato utuntur pane etiamnum in Oriente: ut vel ex Assemano ‡ discendum est: nulla igitur hinc exstitit causa, cur lectio (sc. ܚܡܝܪܐ) Nestorianis potiùs quam Jacobitis adscriberetur. Edito præterea Viennensis, atque post eam multæ aliæ eam tuentur; quod et faciunt codices à nobis collati, iique non Nestoriani, omnes. Utrum verò lectio hæc antiquissima sit et genuina ambigi potest: sed, nulla pro alterâ (i. e. ܦܛܝܪܐ,) quod ego sciam, auctoritas nisi conjecturalis proferri potest. Adlerus, § satis scio, hanc ceu notam Nestorianismi certissimam sumpsit. "Maxima," inquit, "hujus Nestorianorum recensionis discrepantia in eo consistit, quod loca nonnulla sacri contextus ad dogmata *Nestorianorum vel Eutychianorum* accommodata videantur." &c. Sed, quare Nestorianos cum Eutychianis, tanquam ejusdem criminis reos, connumeraverit Vir doctus, sanè nescio: cum certo certius est eos, alterutros tantum, non in omnibus, ex adverso opponere. Iidem enim sunt Eutychiani cum Jacobitis, in maximis saltem: atque, ii si iisdem utuntur cum Nestorianis lectionis sacræ corruptelis, undè oriri potuit distinctio illa ab Adlero in medium prolata? Dato tamen veritatis aliquid in asserto Adleriano suprà laudato inesse: dixerim tamen, eum rem non eo usque examinâsse, ut omnem dubitationis aleam eximere potuerit. Neque mihi posthac dubium restabit, an lectio suprà notata æque Nestorianis ac Jacobitis sive Eutychianis communis fuerit, necne.‖

XIII. Aliam lectionem malè, uti mihi videtur, reportavit Hug. "Eine andere Leseart," inquit, Hebr. ii. 9. χωρις θεου, "welche man fur Nestorianisch hält, scheint der Herausgeber nicht in seinem Manuscripte begegenet zu haben." Lectio autem ita se habet: ܗܘ ܓܝܪ ܒܛܝܒܘܬܗ ܐܠܗܐ ܚܠܦ ܟܠܢܫ ܛܥܡ ܡܘܬܐ h. e. *Ipse autem, gratiâ Dei, pro omni homine* (i. e. omnibus) *gustavit mortem.* Acsi Græca, αὐτος γὰρ χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου, expressisset: sed et ita Cod. Malabarensis textum sistit.

XIV. Lectionem aliam, mihique magni momenti, dat Ac. xx. 28. ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ, "*Ecclesiam Dei,*" quam et Cod. Malabarensis, et alius pervetustus Oxonii servatus,¶ necnon cod. Vaticanus, omnes habent. Cæteras in aliam occasionem expendendas differo: unum tantummodo Lectoribus suggero, Textum sc. hunc Bagsterianum, Widmanstadianum Viennensem in omnibus exhibere, præterquàm in punctis vocalibus, quæ isi parciùs dabat: in his enim hic, illi anni 1816, in omnibus respondet: lectionis varietates verò inter utramque deprehendendas, in appendicem relegatas reperiet Lector.

De critico hujus Versionis usu videatur "Introductio ad Novum Testamentum, Auctore clarissimo Michaeli, à Marshio edita, Tom. ii. pars i. § ix. et adnotationes Editoris Doctiss. in parte ii.

---

* Dudum pollicitus sum me eas editurum, impensis Delegatorum Societatis Regiæ Asiaticæ ad promovendas Librorum Orientalium Translationes. Sed et Codices omnes quotquot adire possim, præsertim Richianos in Museo Britannico adservatos, conferre decrevi: faxit Deus, ut in literarum sacrarum maximè Syrarum subsidium id quantocyus, peragere possim. At, quùm de Richianis codicibus quædam animadvertat, N. Wiseman, (Hor. Syr. p. 140.) haud abs re fore credidi hìc pauca subjungere. "Quum," inquit is, "in populari Angliæ Senatu, de emendis Codicibus *Richianis* causa ageretur, selectique Curatores fuissent qui rem peragendam viderent, testes applicati sunt qui de valore pretioque Codicum ferrent sententiam. Inter Codices ergo Syriacos numeratos video à Viro Doctiss. *Sam. Lee*, Arabicæ linguæ apud Cantabrigienses Institutore, *Versiones Biblicas Nestorianorum et Jacobitarum.* Hæc annoto," addit, "ne quis verbo minus accurato inducatur in errorem; non enim *Versionem* a nostra discrepantem adhibent vel Jacobitæ vel Nestoriani." Non possum equidem, quin grates Viro Doctiss. persolvam, et idem procul dubio literarum Respublica, humanitati ejus lubens præstabit. Atqui suggerere liceat, hujus benè gnarus fui, antequàm me sibi Vir doctus hoc favore devinxit. Undè tamen *Verbum minus accuratum* progerminaverit nescio: hoc satis scio, me testimonium de his Codicibus verbis accuratis dedisse, dixisseque, non *Versiones* sed *Editiones*, &c. In notulis, in calce paginæ scriptis, hæc præterea habemus. "Quoad loca ista, jam rem effecit Adlerus... si sermo sit de N. T. *In Vetere vero quænam sunt hujusmodi loca?* Respondeo: Certum est textum Veteris Testamenti, uti suprà notatum, in multis esse mutilum, vitiosum. Fieri potest igitur, ut collatione cum exemplaribus Nestorianorum factâ, ex his quædam saltem corrigerentur. Quænam igitur loca sint, adhùc perquirendum est. Sed dabit loca sui oblitus Doctissimus Wiseman: ad paginam Hor. Syr. enim ita se habet: "Talia exempla colligere facili ratione possem, pluraque jam collegeram, sed statim, factâ collatione, vidi sæpius longe *a Nestorianis lectionibus* recedere Codd. nostros, vulgatoque ad hærere exemplari." Dat invitus, itaque Vir doctiss. esse Lectiones Nestorianis proprias etiam in Vetere Fœdere: et quis inquam auctoritatem jucundiorem e subministrare posset? Non dixerim.

† Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments. Stuttgart. 1826. Erst Theil. p. 376.

‡ Bib. Orient. Tom. ii. p. 182, &c.

§ De versionibus Syris. Hafniæ. 1789. p. 35.

‖ Adlerus, in p. 39. ita præterea pergit: "Interim vestigia recensioni Nestorianorum haud obscura in editionibus syriacis reperiuntur, tam in primi Viennensi, à Widmanstadio, opera Mosis Meredinensis edita, quam in recentio ribus. Non solum desunt," addit, "in illa priori editione historia mulieris adul teræ, &c. &c. sed etiam 2 (1) Cor. v. 8. legitur ܒܚܡܝܪܐ &c. quam lectionem in nullis nisi Nestorianorum codicibus adhuc repertam fuisse, supra animadverti &c." In his vestigiis hæret Doctiss. Wiseman. Hor. Syr. 107. Sed pace utriusque dixerim: I. Anne quis indè inferre queat, Editionem hanc Nestorianismum sapere, eo quod historiam adulteræ, &c. minimè agnoscat? II. Annè quis adhùc demonstravit, lectionem illam ܒܚܡܝܪܐ sc. in Jacobitarum codicibus non reperiri? Moses Meredinensis, ut omnes nôrunt, sectæ Jacobitarum assecl fuit, uti ipse Adlerus testatur: (p. 40.): codex præterea noster Malabarensis ut posteà patebit, Jacobiticus est. Nulla igitur ratio adduci potest, quæ id evin cat, lectionem sc. hancce, Nestorianorum privam esse.

¶ In Biblioth. Bodl. notatus Dawk. 2. vide Hug. p. 377. Adleri Vers. Sy pp. 17. 36.

SECTIO V.

De versionibus Syriacis, Philoxenianâ et Hierosolymitanâ.

I. Quum de his versionibus Viri Doctissimi, de Philoxenianâ sc. Assemanus,* Ridleius,† Adlerus,‡ Michaelis; § de Hierosolymitanâ, verò, Adlerus,|| et Michaelis,¶ eo usque disseruerint, ut vix quicquam intactum reliquerint; et, quùm Editio Philoxeniana jam omnibus ob oculos est, quo usque demùm ad manus nostras pervenerit, supervancaneum duximus, quæstionem illam denuò tractare: præsertim cum Editio hæcce Versiones illas non complectatur. Lectores igitur, his de rebus quærentes, ad opera Virorum illustrium suprà memoratorum, ultrò remittimus.

SECTIO VI.

De Versionibus Arabicâ sc. et Persicâ ex Peschito Syrorum, factis.

I. De Versionibus Arabicis, nemo quod sciam, tam impressis quam et manu exaratis in Bibliothecis latentibus,** ex professo adhuc tractatus est. Multas versiones exstare ferè omnes asseruerunt, uti anteà observatum, nemo probatum dedit. Optandum igitur, ut Vir aliquis eruditus, atque in Codicibus MSS. excutiendis exercitatus, hanc Materiam penitiùs tractandam in se suscipiat:—Qui interim hâc de re perquirere cupiant, Waltonum†† nostrum adeant, neminem, ni valdè fallimur, eo copiosiorem accuratioremque reperturi. Videantur, præterea Marsh's Michaelis, Vol. ii. pt. i. § xv. xvi. cum notis Translatoris; Bibliotheca Hebræa Wolfii, Tom. ii. p. 437. &c. Carpzovii Critica Sacra. Pars II. cap. viii. p. 640, &c. Histoire Critique du Vieux Test. par R. Simon. Liv. ii. chap. xvi. Qui in notulâ (p. 282. Ed. 1685.) paullò ab asserto Waltoni discrepat, asserens, Libros omnes Historicos V. T. in Polyglottis impressos, Archetypum Hebraïcum sequi: cum Ille, Pentateuchum et Librum Josuæ tantummodo, textum Hebraïcum sequi affirmet. Cæteros τῶν ὁ translationem exprimere dicit Simonius; Waltonus verò Librum Jobi, Syriacam. In aliis uterque Arabem, textum τῶν ὁ transtulisse, affirmat. Dificile tamen est admodum definire, quando Arabs Syriacum non Hebraïcum, et ex adverso Hebraïcum, non Syriacum, secutus fuerit; uterque enim iisdem ferè verbis, et sæpè phrasibus, usi sunt.—At hæc obiter.

De Evangeliis Persicis in Polyglottis Anglicanis impressis, optimè disseruerunt Gravius et Clarkius Oxonienses, qui Editionem Waltonianam notis suis eruditissimis, in Tom. vi. Pol. Lond. adornârunt. Videatur, præterea, Prol. 16. Waltoni. § vi. &c. Edit. Wrangham, 1828. Nuperrimè tamen Adamus Clarkius, vir, cæteroquin pereruditus, hypothesin de origine hujus versionis contra mentem Virorum suprà laudatorum novam, atque, uti mihi videtur, parum stabilem, exstruxit: Missionarii sc. cujusdam Pontificii eam fœtum esse. De hâc verò hypothesi sententiam nostram qualemcunque ibidem protulimus. Vide Excursum, ab Eruditissimo Wrangham de Persicis Versionibus, ad finem, Prol. 16. conscriptam, conferantur præterea adnotata Doctissimi Grævii supra laudata.

PROLEGOMENON IV.

SECTIO I.

De Septuaginta Græcorum versione virali.

I. Nemo fortassis ratem suam Pelago scopulosiori, quàm se utique quæstio de Septuaginta Versione virali exhibuit, unquam commisit: ac ne naufragium et ipse experiundo faciam, multa sunt quæ me suadent; haud pauca quæ penitùs deterreant. Cùm enim admodum sunt pauca hâc de quæstione verè historica, quæ ad manus nostras pervenerint, a que Viri indè ingenio doctrinâque pollentes has conjecturis lacunas

---

* Biblioth. Orient. Tom. ii. p. 10—46.

† Dissert. de Vers. Syr. §. iii. &c.

‡ De Vers. Syr. Lib. ii.

§ Introd. ad Nov. Test. Tom. ii. pars i. cap. vii. §. xi.

|| De Vers. Syr. Lib. iii.

¶ Introd. ad Nov. Test. Tom. ii. pars. i. cap. vii. §. xii.

** Duo Evangeliorum exemplaria Arabica antiqua et bona, in Bibliothecâ Cantabrigiensi Academicâ, hodie adservantur, quæ ut Doctis innotescant mihi omninò digna videntur. Utrumque Cyrillo Alexandriæ Patriarchæ olim peculium fuit. Antiquissimi eorum, punctis plerumque vocalibus instructi, hæc est epigraphe:
وكان الفراغ من نسخ هذا الكتاب في سادس عشر من بوونه سنة
ثمان وثمانين وتسع ماية للشهدا الابرار. وكتب هذا الكتاب من
نسخة ذكر ناقلها من نسخة محررة بخط يوحنا اسقف قفط. وذكر
يوحنا المذكور انه نقلها من نسخة محرره قابلها الشيخ نش الامام
بن عز الكفاه. والمجد لله دايما ابدا. H. e. *Fuit cessatio à describendo hunc Librum* (die) 16 *mensis Bauna. anno* 988 *Martyrum sanctorum.* (A.D. 1272.) *Et descriptus est hic liber ex exemplari, cujus descriptor memoriæ prodidit, se id ex exemplari à manu Johannis Episcopi Coptorum scripto, descripsisse. Dixerat præterea Johannes memoratus, se hoc descripsisse ex exemplari manuscripto, quod Senex Nash Antistes ille, filius Iz El Kafah, contulerat. Laus Deo perpetuò, sempiternè.*—Hunc Codicem Erpenii quondam fuisse, mihi multa suadent. 1. Librorum ejus multos si non omnes, Dux Somersetensis Academiæ nostræ olim Cancellarius emit, atque in Bibliothecam Publicam poni curavit. 2. Hanc ipsam Epigraphen Erpenius mihi videtur vertisse; cujus versiò hæc est, in præf. ad Nov. Test. ejus Arabicum. "*Absoluta est hujus libri descriptio die* 16 *mensis Baunæ, anni nongentessimi octogessimi octavi Martyrum Justorum. Descriptus autem est ex emendatissimo exemplari cujus descriptor ait se descripsisse ex alio exemplari emendato, exarato manu Johannis Episcopi Cophtitæ; qui Johannes dicit, se suum descripsisse ex exemplari emendatissimo, quod ediderat* D. Nesiulamam F. Azalkefati." Hæc, quamvis Arabicis valdè dissimilia, eo similitudinis gaudent, ut vix aliundè prolata esse possunt, meâ quidem sententiâ. Errores cæteris adnotare relinquo. 3. Marginales numeros Copticos seu Græcos canones Ammonii sistentes, quales Erpenius codicem suum habere testatus est, noster item habet; necnon partem quandam præfationis. Nullus igitur dubito, eundem hunc esse omninò codicem.—Syrum quendam hoc exemplar possedisse perquam verisimile est, nam notæ nonnullæ Syriacæ ad finem comparent. Undè et colligo, recensionem hanc Egyptiacam sæpenumerò apud Syros repertam esse. Cod. est notatus. Gg. 5. 23.—Aliud exemplar paullò recentius not. Gg. 5. 21, hanc notulam ipsius Cyrilli manu exaratam habet." 1618. primo die Septembris in Ægypto, Linguæ Arabicæ studiosiss°. B. David De Wilem. donat istum Christianæ Religionis Thesaurum, nempè Testamentum novum Arabicum Cyrillus Patriarcha Alexandriæ." Epigraphe ita se habet
وكان الفراغ من نسخ هذا الانجيل المقدس فى نهار يوم الاربعا الثاني
من شهر ايار سنة ست الاف وسبعماية اربعه وتسعين ... الموافق
للخامس وعشرين من شهر سفر سنة اربعه وثمانين وستمايه وهو برسم
خزانة الشيخ النش السيد (lego للسيد) المسيح ينفعه به امين. *Fuit cessatio à describendo hoc Evangelium sanctum, luce diurnâ diei quartæ (hebdomadis), secundâ mensis Iyyar, anno* 6794 . . . *convenienti cum die vicessimâ quintâ mensis Safar anno* 684 (A. D. 1285.) *Et hoc notam habet Thesauri Presbyteri El Nash.* (dedicati) *Domino Messiæ: quocum ei prosit.* Hinc colligo, si demùm vocem النش rectè percipio, eum fuisse sacerdotem, qui bona sua Monasterio cuidam consecravit; atque Johannem Coptitam exemplar suum ad exemplar hujus sacerdotis exarâsse. Sed, ut Arabes loqui amant, الله اعلم. Deus (hoc) optimè novit: rem cæteris pervestigandam relinquo.—Hic codex vocales nunquam dat, neque Coptorum notas marginales habet: utrum hic è penu Erpenii venisset necne, nescio.—Quantum facessiverit Nesiulamam ille Erpenianus Michaelem ejusque adnotatorem Doctissimum Marshium, videbit Lector, in Vol. ii. p. 1. §. xvi. cum notis Introd. ad Nov. Test.

†† Proleg. in Bibl. Pol. 14. §. 17. et Tom. vi. ad var. lect. Errat Bengelius in Introductione in Crisin. N. T. asserens *Arabicam* Romæ editam in Polyglottis Lond. fuisse insertam. p. 409. Idem Vir doctus (ib.) plures Versiones Arabicas exstare asserit, unamque ex Æthiopicâ factam!

suppleverint, non potuit non multos hypothesibus variis innixos, alterutris obversantia multa in aciem protulisse, manusque bellantium more jamdiu conseruisse. Hoc, si quid aliud, cum primis inter Nostros Pontificiosque accidit. Hi namque Septuaginta Versionem viralem laudibus fortè nimiis extulerunt: Illi, ex adverso, eam nimium quantum pessum dederunt. Atqui, ut verum fateor, meliùs longè utrique veritati consuluissent, officioque suo fuissent functi, si ad rem propriùs, missis cavillationibus, accessissent. Nos, igitur, opinionibus præjudicatis sepositis, ad historica in primis accedamus, dein, uti anteà factum, paucula de conjecturis speciosioribus delibatum ibimus.

II. Scriptor, omni proculdubio, antiquissimus qui de LXX. virali testimonium perhibet, est Aristobulus Judæus ille nobilis, cujus meminit Clemens Alexandrinus,* et post eum Eusebius,† "Φανερὸν," inquit, "ὅτι κατεκολούθησεν ὁ Πλάτων τῇ καθ' ἡμᾶς νομοθεσίᾳ, καὶ φανερός ἐστι περιεργασμένος ἕκαστα τῶν ἐν αὐτῇ· διηρμήνευται γὰρ πρὸ Δημητρίου τοῦ φαληρέως δι' ἑτέρων πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου, καὶ Περσῶν ἐπικρατήσεως,‡ τά τε μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τὴν ἐξ Αἰγύπτου τῶν Ἑβραίων, ἡμετέρων δὲ πολιτῶν, καὶ ἡ τῶν γεγονότων ἁπάντων αὐτοῖς ἐπιφάνεια, καὶ κράτησας τῆς χώρας, καὶ τῆς ὅλης νομοθεσίας ἐπεξήγησις, ὡς εὔδηλον εἶναι τὸν προειρημένον φιλόσοφον εἰληφέναι πολλά· γέγονε γὰρ πολυμαθής, καθὼς καὶ Πυθαγόρας πολλὰ τῶν παρ' ἡμῖν μετενέγκας εἰς τὴν ἑαυτοῦ δογματοποιΐαν κατεχώρισεν. Ἡ δ' ὅλη ἑρμηνεία τῶν διὰ τοῦ νόμου πάντων, ἐπὶ τοῦ προσαγορευθέντος φιλαδέλφου βασιλέως, σοῦ δὲ προγόνου, προσενεγκαμένου μείζονα φιλοτιμίαν, Δημητρίου τοῦ φαληρέως πραγματευσαμένου τὰ περὶ τούτων." "*Evidentissimè Plato legem quam nos habemus veluti pedissequus est assectatus, evidenterque etiam singula quæ in illa sunt rimavit. Namque et ab aliis ante Demetrium Phalereum, quin et Alexandri, ac Persarum imperium, reddita sunt quæcunque ad exitum Hebræorum popularium nostrorum ab Egypto, prodigiaque ipsorum gratia patrata ut regionem obtinerent, universamque legis enarrationem pertinebant, ad eaque constat memoratum Philosophum inde plura sumpsisse. Multiscius enim fuit, quemadmodum et Pythagoras, qui nostra pariter in suam Philosophiam quum transtulisset abiit. Integra autem legis interpretatio facta est sub Rege cognomento Philadelpho progenitore tuo, qui summo studio id curavit, Demetrio Phalereo plurimum allaborante.*" Hucusque Aristobulus: Quæ sequuntur, mentem Philonis, hâc de re disserentis, dabunt.—

II. § "Δεινὸν ἡγησάμενοί τινες, εἰ οἱ νόμοι παρὰ τὸ ἡμίσει τμήματι τοῦ ἀνθρώπων γένους ἐξετασθήσονται μόνῳ τῷ βαρβαρικῷ, τὸ δ' ἑλληνικὸν εἰς ἅπαν ἀμοιρήσει, πρὸς ἑρμηνείαν τὴν τούτων ἐτράποντο· τὸ δ' ἔργον ἐπεὶ καὶ μέγα ἦν καὶ κοινωφελὲς, οὐκ ἰδιώταις οὐδ' ἄρχουσιν ὧν πολὺς ἀριθμὸς, ἀλλὰ βασιλεῦσι καὶ βασιλέων ἀνετέθη τῷ δοκιμωτάτῳ. Πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος ἐπικληθεὶς τρίτος μὲν ἦν τῶν ἀπ' Ἀλεξάνδρου τὴν Αἴγυπτον παραλαβόντων· ἀρεταῖς δὲ ταῖς ἐν ἡγεμονίᾳ πάντων, οὐχὶ τῶν καθ' αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν πάλαι πώποτε γεγενημένων ἄριστος, οὗ καὶ μέχρι νῦν τοσαύταις ὕστερον γενεαῖς ᾄδεται τὸ κλέος, πολλὰ δείγματα καὶ μνημεῖα τῆς μεγαλοφροσύνης κατὰ πόλεις καὶ χώρας ἀπολιπόντος, ὡς ἤδη καὶ ἐν παροιμίαις εἴδει τὰς ὑπερόγκους φιλοτιμίας καὶ μεγάλας κατασκευὰς, φιλαδελφείους ἀπ' ἐκείνου καλεῖσθαι... ὁ δὴ τοιοῦτος ζῆλον καὶ πόθον λαβὼν τῆς νομοθεσίας ἡμῶν, εἰς ἑλλάδα γλῶτταν τὴν χαλδαϊκὴν μεθαρμόζεσθαι διενοεῖτο· καὶ πρέσβεις εὐθὺς ἐξέπεμπε πρὸς τὸν τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερέα καὶ βασιλέα· ὁ γὰρ αὐτὸς ἦν· τό τε βούλημα δηλῶν καὶ προστρέπων ἀριστίνδην ἑλέσθαι τοὺς τὸν νόμον διερμηνεύσοντας· ὁ δ' οἷα εἰκὸς ἡσθεὶς, καὶ νομίσας οὐκ ἀνευθείας ἐπιφροσύνης περὶ τὸ τοιοῦτον ἔργον ἐσπουδακέναι τὸν βασιλέα, σκεψάμενος τοὺς παρ' αὐτῷ δοκιμωτάτους Ἑβραίων, οἳ πρὸς τῇ πατρίῳ καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐπεπαίδευντο παιδείαν, ἄσμενος ἀποστέλλει." "*Extiterunt qui indignè ferrent, has leges parti tantum humani generis innotuisse, nempe solis barbaris, Græcas gentes nullum earum gustum cepisse, dederuntque operam ut verterentur per idoneos interpretes. Id opus quia magnum erat, et Reipublicæ utilissimum non privatis hominibus obvenit, nec mediocribus istis Principibus, et Regulis, sed Regi omnium longè celebratissimo. Ptolemæus fuit is Philadelphus cognomine, tertius ab Alexandro Ægypti Rex, virtutibus regiis supra omnes ætatis suæ superiorumque sæculorum princeps nobilis, cujus nunc quoque ex tanto temporum intervallo decus est inclytum, ob tot relicta per civitates, regionesque monumenta magnificentiæ, ut in proverbium abierint sumptuosa opera ab illo Philadelphea denominata... Talis princeps captus nostræ legis amore, ac desiderio, in Græcam linguam è Chaldaicâ transferendam curavit, legatis in hoc missis ad Judæorum Pontificem, penes quem tunc erat autoritas regia. Ei voluntatem suam aperuit, petens ut delectu habito ex præcipuis interpretes ad se mitteret. Qui gavisus ut decebat, ratusque haud sine divina providentia rem tantam Regi in mentem venisse, e suis Hebræis doctissimum quemque, præter patrias literas Græcis etiam eruditum, libenter misit.*"

III. Josephus in Procemio ad Antiquitates Judæorum ita hâc de re loquitur. "Ἔτι κἀκεῖνο πρὸς τοῖς εἰρημένοις λογισάμενος οὐ παρέργως περί τε τῶν ἡμετέρων προγόνων, οἳ μεταδιδόναι τῶν τοιούτων ἤθελον· καὶ περὶ τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες αὐτῶν γνῶναι τὰ παρ' ἡμῖν ἐσπούδασαν. Εὗρον τοίνυν, ὅτι Πτολεμαίων μὲν ὁ δεύτερος μάλιστα δὴ βασιλεὺς περὶ παιδείαν καὶ βιβλίων συναγωγὴν σπουδάσας, ἐξαιρέτως ἐφιλοτιμήθη τὸν ἡμέτερον νόμον καὶ τὴν κατ' αὐτὸν διάταξιν τῆς πολιτείας, εἰς τὴν ἑλλάδα φωνὴν μεταβαλεῖν· ὁ δὲ τῶν παρ' ἡμῶν ἀρχιερέων οὐδενὸς ἀρετῇ δεύτερος Ἐλεάζαρος, τῷ προειρημένῳ βασιλεῖ ταύτης ἀπολαῦσαι τῆς ὠφελείας οὐκ ἐφθόνησε· πάντως ἀντειπὼν ἂν εἰ μὴ πάτριον ἦν ἡμῖν τὸ μηδὲν ἔχειν τῶν καλῶν ἀπόρρητον." h. e. "*Hâc etiam reputatione haud leviter permotus quod et majores olim nostri exteris sua benigne communicaverunt, et Græcorum nonnulli vehementi res nostras cognoscendi studio flagraverunt. Comperiebam siquidem, quod Ptolemæorum secundus, Rex maximè disciplinis, librisque colligendis deditus, magnopere contenderit legem nostram, reique publicæ ex eâ constitutionem in Græcum sermonem transferri, quodque Eleazarus qui virtute non inferior erat quam quisquam nostrorum Pontificum, hanc regi isti non inviderit utilitatem, negaturus omnino, nisi patrium nobis esset nihil occultum habere eorum quæ cæteris prosint.*"

Demetrii Phalerei operam et studium hâc in re, sequentia è Josepho excerpta ostendere sufficient. "Δημήτριος ὁ Φαλερεὺς, ὃς ἦν ἐπὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ βασιλέως σπουδάζων εἰ δυνατὸν εἴη, πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην συναγαγεῖν βιβλία...μεμνῦσθαι δ' ἔλεγεν αὐτῷ πολλὰ εἶναι καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τῶν παρ' αὐτοῖς νομίμων συγγράμματα, σπουδῆς ἄξια καὶ τῆς βασιλέως βιβλιοθήκης... Ὡς δὲ παρῆλθον μετὰ τῶν δώρων οἱ γερόντες, ἃ τῷ βασιλεῖ κομίσαι ὁ ἀρχιερεὺς αὐτοῖς ἔδωκε ... παραλαβὼν αὐτοὺς ὁ Δημήτριος, καὶ διελθὼν τὸ ἑπταστάδιον, χῶμα τῆς θαλλάσης πρὸς τὴν νῆσον, καὶ διαβὰς πρὸς τὴν γέφυραν, προελθὼν ἐπὶ τὰ βόρεια μέρη, συνέδριον ἐποιήσατο ἐν τῷ παρὰ τὴν ἠϊόνα κατασκευασμένῳ οἴκῳ. κ. τ. λ." "*Demetrius Phalereus regiæ Bibliothecæ præfectus, operam dans ut omnes, si fieri posset, totius orbis libros colligeret... sibi etiam, adjiciebat, indicatum multos esse apud Judæos, de ipsorum institutis libros, studio dignos, et Bibliothecâ regiâ.—Atque ubi seniores illi advenerunt dona secum sibi a Pontifice ad Regem tradita... Deinde Demetrius, iis assumptis, heptastadium transgressus aggerem in mari ad insulam pertinentem et transmisso ponte, quum boream versus progressus esset, congregavit eos in domum propè litus extructam, &c.*"

IV. Plura perfacile congerere possim: at, quùm pondere potiùs quam numero testium decertandum sit, eo me labore supersedere posse arbitrer. Dixerim itaque, sanè non video cur Scriptoribus hujusmodi gravissimis, fidem denegare pos-

* Strom. 1.
† Prep. Evang. xiii. 12.
‡ Dubia quæ movit Clariss. Valckenaerus ad hunc locum videsis in ejus Diatribe pereruditâ de Aristobulo Judæo Lugd. Batav. 1806. p. 47, &c.
§ De Vita Mosis, l. ii.

sit quisquam, jurare in verba magistri haud addictus. Mihi equidem id evincunt, quo usque historica quævis possint, Septuaginta sc. viralem, versionem, auspiciis Ptolemæi Philadelphi, si non totam, ejus tamen partem potiorem, in Linguam Græcam fuisse versam. Major autem auctoritas, majorem forsan impetrabit fidem: Clarissimi igitur Valckenaeri sententiam dare pergo.* "Quid," inquit, "*Alexandrinus* PHILO, clarus ante natum *Josephum?* non temerè dixerim legeritne libellum *Aristeæ*, an sua hauserit aliunde. Si legit, fabulas illic inventas sua certè noluit auctoritate propagatas. Historiam rei gestæ simpliciter enarrat, sat multis ille quidem verbis et eleganter suo more loquendi. Lib. de Vita Mos. &c. quorum summam si contrahas in pauca, huc redibit Philosophi Judæi narratio, maximam partem, si sola spectetur, *haud absurda:* nonnullos, Gentiles puta, Leges Judæorum cognoscere desiderantes, earumdem cognoscendarum injecisse cupidinem Philadelpho, Regum optimo, et Ptolemæorum magnificentissimo, qui mox legatis missis Judææ Pontificem rogaverit *ἀριστίνδην ἐλέσθαι τοὺς τὸν νόμον διερμηνεύσοντας·* Lætum Pontificem misisse Hebræorum probatissimos, qui utriusque essent Linguæ periti. Hos, cum venissent, exceptos benignè commodè respondisse ad Regis interrogata: mox opus aggressos locum ab urbano strepitu sibi semotum in insula Pharo selegisse commodissimum. Hic in loco secreto rem peregisse demandatam." "His," addit Vir *κριτικώτατος*, "nihil inesse puto verisimilitudinis specie destitutum: displicebunt pæne ultima *Philonis*, de horum interpretum in verbis nominibusque iisdem adhibitis admiranda conspiratione: sed hæc potuisse videtur *Philo*, prout suo tempore narrabantur a gentilibus suis Alexandrinis; scribit enim eam esse Linguæ præsertim Græcæ copiam, ut eadem sententia multiplici modo verbisque possit enunciari diversis. *ὅπερ*, inquit, p. 659. D. *ἐπὶ ταύτης τῆς νομοθεσίας οὔ φασι συμβῆναι·* quod in his legibus Græce vertendis factum *negant*. Monstrat mihi quidem illud *οὔ φασὶ* Philonis hâc de re jure dubitantis laudabilem modestiam. Suæ gentis in re sacra persuasioni si forte fuit obsequutus, de cæteris certè fabulosis *Aristeæ* nihil attigit; nec Bibliothecæ Regiæ custodis Demetrii Epistolam; neque Regis, ad Eleazarum, petentis exemplar Legis Hebraïcum; nec hujus ad Regem literas; neque LXXII Interpretes, ex singulis tribubus senos; neque Regem *σχεδὸν ἑπτάκις* (p. xx. 15.) *adorantem* pelles sacras, quibus aureis esset literis inscripta Lex, neque cetera mendacia Aristeæ ab Hodio confutata. Nihil horum apud *Philonem* invenitur. *Philone* longe antiquior ... *Aristobulus* ne Philoneæ quidem narrationi quidquam habet simile, nisi unicum illud, *factam Librorum Sacrorum interpretationem tempore Philadelphi, hanc rem vehementer desiderantis.* Id unum addit, nec negat *Philo*, *rem curasse Demetrium Phalereum.* Hoc in controversiam venit: prius illud nemo negavit. Ne jussu quidem Philadelphi factam versionem scribit *Aristobulus*, sed *ἐπὶ τοῦ—φιλαδέλφου, προσενεγκαμένου μείζονα φιλοτιμίαν*, id est *μειζόνως Φιλοτιμησαμένου· sub....Philadelpho hanc rem sic desiderante, ut in ea gloriam quæreret, atque in illam*, si quis ita velit, *largitiones faceret.* Regis *μεγαλοφροσύνης* et *φιλοτιμίας* loco quoque citato meminit Philo et JOSEPHUS in Proœmio Ἀρχαιολ. de Ptolemæo Philadelpho *ἐξαιρέτως*, ait, *ἐφιλοτιμήθη τὸν ἡμέτερον Νόμον—εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μεταβαλεῖν.* Aliter ista Hodius interpretatur, p. 168. *Φιλοτιμεῖσθαι*, si quis dubitat, possitne in istum accipi sensum, adhibeat G. BUDÆUM *Comm* L. G. p. 853, et Is. CASAUBONUM in L. I. *Polybii*, p. 108, quibus duumviris nemo fuit Græcè doctior. Præterea *Demetrii Phalerei* meminit, *πραγματευσαμένου τὰ περὶ τούτων·* tanquam *qui hoc sibi negotii datum existimaverit*, sive *rem illam faciendam curaverit*, † &c."

V. Plura hâc de re dare supersedeo, meliora dabit qui possit. —Hodius, in opere suo absolutissimo,‡ cui et ex parte respondet Clarissimus Valckenaerus, narratiunculâ Aristeæ perabsurdâ offensus, plura demonstrare perrexit, quàm demonstratione re verâ egebant. Et quùm satis clarè apparet, Scriptores gravissimos suprà laudatos, hujusmodi superstitiosis atque omnia in miracula vertentibus, fabulis minimè fuisse innixos, mihi persuadere nequo, Septuaginta Viralem versionem auspiciis Ptolemæi Philadelphi non fuisse primitùs factam. A Recentioribus in morem ferè à temporibus Hodii venit statuere, hanc versionem primo à Judæis Alexandrinis in suum usum fuisse cusam, misso omninò Ptolemæi patrocinio. Hoc tamen, quùm in conjecturis tantummodò fundamentum omne suum ponat, omnique omninò antiquitati obversetur, nobis saltem credibile non videtur: neque absurda illa de cellulis miraculisque cæteris Aristeæ, quorum nulla meminit nedum credidit Hieronymus, mihi credenda sunt, ea Judæis eorum inventoribus penitùs relinquo.

VI. Utrum verò cæteri omnes V. Fœderis libri, tempore Ptolemæi Philadelphi Græcè fuerint redditi necne, quæstio est adhuc fortassis spinosior: quia sc. Historici minùs definitè de eâ loqui videntur. Ad me quod attinet, non possum equidem, quin sententiam Valckenaeri celeberr. hâc quoque de re meam faciam. Ejus itaque nonnulla exscribere haud pigebit, præsertim cum Diatribe suprà laudata rarior evasit, quam ut ejus copia Discentibus ubique esse posset.

VII. "Eo nunc deveni," inquit Vir clarissimus, "ut paucis videatur inquirendum, quos tandem libros suæ gentis sacros dixerit *Aristobulus* sub Ptolemæo Philadelpho Græcè conversos. Ubi video mihi dissentiendum ab hominibus eruditissimis, *Usserio*, *Salmasio*, ceterisque ab HODIO laudatis L. ii. c. 7. mallem equidem de sententia dicere *Aristobuli*, § quam de re ipsa; sed hæc adeo secum invicem cohærent, ut separari vix possint. Quæstio enim, utrum sub Ptolemæo Philadelpho sola *Lex* propriè sic dicta, seu quinque tantum *Libri Moysis*, an Libri quoque reliqui Prophetarum et historicorum fuerint Græcè conversi, si testimoniis est decidenda, tanquam historica, mihi pæne tota pendere videtur ab Aristobulo, velut omnium, qui ad nos pervenere, proximo temporibus, quibus res suam gentem spectans evenerit. Christiani Scriptores neque hic, me judice, in censum veniunt; nam, ut tanquam novi testes possent considerari, deberent antiquiorum niti testimonio. Non alios autem hac in re habuerunt, nisi quorum et nobis ea de re dicta supersunt Judæorum, *Aristeæ*, *Aristobuli*, *Philonis*, *Josephi*. Fac, *Philonem*, de sola *Lege Moysis* esse intelligendum. Sed ubinam librorum ea de re verba fecit *Philo?* In Libris *de vitâ Moysis*, ostensurus *τὸ τῆς* Νομοθεσίας *ἱεροπρεπὲς*, non Judæis solis, sed et Gentilibus admirabile fuisse visum. An hic locus erat à Lege *Moysis* sollicitè distinguendi ceterorum libros sacros, qui sunt utique Mosaicæ Legis aut totidem explicatores, aut enarra-

* Diatribe citata, p. 50.

† Plura contra Hodium dabit Vir celeber. de Demetrio Phalero. p. 55, &c.

‡ Humfredi Hodii...de Bibliorum Textibus originalibus Oxonii 1705, Opus sanè dignissimum ut ab omnibus harum rerum Studiosis iterum iterumque perlegatur.

§ Venerabilis mihique maximè æstimandus Archidiaconus Wrangham, in splendidissimâ suâ Prolegomenων Waltonianorum Editione, ita de Aristobulo loquitur. (Tom. ii. p. 5, &c.) "Ad librum ejus confirmandum non solùm Aristeam Waltonus, sed ARISTOBULUS quoque (quîcum alium in 2 *Macc.* memoratum, confundit, &c." "Horum omnium—Aristeæ sc. Aristobuli, Philonis, Josephi, Patrumque Veterum testimonia simùl ac semèl rejicit Du Pin *(Complete Hist. of Can. of Script.)*; negatque etiam Prideauxius exstitisse commentariorum in Pentateuchum Scriptorem Aristobulum; Pseudo-Aristobuli cujusdam mendacia secundo post Christum (ut Hodio quidem videtur) sæculo conflata Clementem Alexandrinum atque Eusebium, falsâ specie deceptos, pro veris citâsse arbitratus." Fallitur tamen Ven. Wrangham; Eusebius enim, non Waltonus, suâpte sententiâ Aristobulum eundem atque is qui Maccabæorum Lib. 2. memoratur, facit his verbis: ... *αὐτὸς* (i. e. Ἀριστοβουλος) *ἐκεῖνος οὗ καὶ ἡ δευτέρα τῶν Μακκαβαίων ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου μνημονεύει.* Præp. Evang. viii. p. 375. Falluntur præterea Doctissimus Prideaux, &c. qui cum eo sentiunt, nisi semet valdè deceptum reddere voluisset Clarissimus Valckenaerus in Diatribe suâ suprà laudatâ, pp. 35, 36, &c. ubi "de ARISTOBULO, *cujus fit mentio* II. MACCABÆÏCORUM, &c." ex professo agit. At cum ea quæ dixerit spatia nostra excedant, Lectorem ad Diatriben ipsam necessariò remittimus.

tores beneficiorum sive pœnarum, quibus sub *Lege Moysis* viventes secundum istam legem fuere mactati? Nec negari potest Libros Prophetarum, Historicorum, ceterorumque sacros sub *Legis* sæpe nomine fuisse comprehensos. Sed hoc factum negat *Hodius*, p. 160. antè Evangelium prædicatum: quia scilicet antiquiorum loca non fuerant eam in rem prolata, neque usitatum fuisse censuit. Sed et hic ex duobus tantum excitari potuissent. *Josephus* et *Philo* an Legem, Prophetas, et Hagiographa tam sollicita cura distinxerunt, ut Rabbini recentiores, quorum in rebus vetustis tam exigua est auctoritas? *Paulum* equidem crediderim veteri more suæ gentis in hunc sensum generalem vocem *Legis* adhibuisse, Νόμον, Epist. *ad Rom.* iii. 19. et alibi, *Joannem* etiam plus semel in *Evangelio*, quorum eam in rem loca collegit Io. Drusius in Scholio ad cap. xi. l. ii. *Responsionis ad Minerval Serrarii* Jesuitæ, qua, nec mirum, vexatus remordet. In istum locum Epist. ad Rom. Joannes Chrysost. initio Homil. vii. *τίνος*, inquit, *ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, οἴδαμεν ὅτι, ὅσα ὁ* Προφήτης *λέγει, ἀλλ', ὅσα ὁ* Νόμος *λαλεῖ; ὅτι τὴν παλαιὰν πᾶσαν* Νόμον *καλεῖν εἴωθεν ὁ* Παῦλος.—*ἐνταῦθα τοὺς ψαλμοὺς* Νόμον *ἐκάλεσεν*. Addit Theophylact. *καὶ τὰ τοῦ* 'Ησαίου, sed cujus etiam paulo ante meminerat *Joannes Chrysostomus.*—Ista ratione per *Legem* totum Librorum Sacrorum Pandecten intelligere potuit *Aristeas.*—Maluit tamen, ut opinor, *Josephus*, in sua narratione solos intellectos libros *Moysis;* atque ita verba *Josephi* ex Proœmio 'Αρχαιολογίας libenter cepit Hodius, p. 165, prout illa, si hominem bene novi, accipi voluit auctor ipsemet. In isto namque Proœmio *Josephus* summo studio desiderasse Ptolemæorum scribit secundum in Græcum sermonem conversam Judæorum Legem, *τὸν ἡμέτερον* Νόμον, *καὶ τὴν κατ' αὐτὸν διάταξιν* * *τῆς πολιτείας*. Neque hoc tantum boni Pontificem Eleazarum invidisse Regi; se vero libenter imitaturum Pontificis *τὸ μεγαλόψυχον* neque enim Regem istum suo studio accipere potuisse *πᾶσαν—τὴν ἀναγραφὴν, ἀλλ' αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ* Νόμου *παρέδοσαν οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἐξήγησιν εἰς τὴν* 'Αλεξάνδρειαν· Esse autem (præterquam in Lege) *μυρία τὰ δηλούμενα διὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων· quippe quæ*, sacræ Literæ, *complectantur historiam quinquies mille annorum.* Atque illud omne his literis sacris narratum discere posse, qui hanc suam perlegerit historiam. Acutè fateor excogitatam et speciosam Is. Vossii conjecturam in *Respons. ad Objecta Criticæ Sacræ*, p. 130. Verba mihi tamen *Josephi* sic cum Hodio videntur aliisque capienda, ut Lectoribus persuasum voluerit, solam Legem Moysis duntaxat Græcè tum conversam et cum Ægypti Rege communicatam: et in his ipsis tamen ab *Hodio* valdè dissentio. Suum *Josephus* laborem proxime sequentibus verbis commendatum voluit; atque illud potentissimis, quos habebat Romæ, patronis insinuatum, Ægypti Regi hac in parte fortunatum magis Romanum Imperatorem, qui totam gentis historiam ex reliquis etiam Judæorum Libris sacris fideliter enarratam nunc demum acciperet ope Historici *Josephi*. An non Romanis, in quorum gratiam multa scripsit, quorumque Imperatoribus toties adulatur catus iste Judæus, hac Præfatione persuadere voluit, se primum esse, qui sacra Judæorum monumenta, præter Legem, reliqua Græcè scientibus enarraret universa. Mihi sic videtur. Utilissimi nobis in hac penuriâ, præsertim in Historia sui temporis, *Josephi*, quem nimia, tanquam ubique veracissimi testis, tenet veneratio, legat, non judicia, quæ mirari satis nequeo, virorum doctorum ab Havercampio, ne pagina vacaret, proxime præfixa ejus Archæologiæ; sed et illa, quibus commodum laudabiliter locum dedit in sua Præfat. p. 10. observata xii. Alberti Alberthoma, meditate scripta, et a paucis expectanda, ut erant permulta librorum marginibus manu hujus eximii Theologi inscripta: præterea legat, ne dicam Petri Baylii, judicium de *Josepho* summi viri Jacobi *Usserii*, ac Judæum illum, Historiæ veteris enarratorem, æquiparanti quodammodo Jesuitam *Xavierium* in *Hist. Christi*, utrumque in I. A. Fabricii Bibl. Gr. Vol. iii. p. 235. Tum secum expute quam hac in re veteri fidem Josephus mereatur. Ptolemæ Philometore regnante Græce conversos jam lectos Propheta et Estheræ librum fateri debuit Hodius, L. ii. c. ix. atque a hujus fratris, Physconis, † regnum p. 192. retulit *Jesum Sirachiden*, cui in Libelli Prologo memorantur *ὁ* Νόμος, *καὶ α* Προφητεῖαι, *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν* Βιβλίων, tanquam libri, qui tun certè Græcè legerentur. Hæc *Josephus* ignorasset scilicet qui libros omnes legerat Græce dudum conversos; sed vider voluit Hebraice non minus quam Græce doctus. Credo equidem ista *Josephi*, quæ posui paulo superius, accidisse *Hodi* perincommoda. Primum scribit p. 195. 'Josephus videtu credidisse, nullos libros Historicos, præter Pentateuchum, ve saltem non omnes, tunc cum ipse Antiquitates suas Judaica conscripsit, Græca Lingua extitisse.'—Positis tum *Joseph* verbis præter cetera hæc quoque subjicit: *Quid aliud intelligit quam nondum lingua Græcorum extitisse omnes Historiarum Libros?* Dici debuerat, mea sententia; *Quid aliud intellectum voluit, quam nullam extitisse librum sacrum ætate sua Græc conversum;* præter Libros quinque *Moysis*. Plura non dicam hac de re, nisi id unum, non nobis ista scripsisse *Josephum*, sed Romanis Græcisque, quas talia noverat ad veritatis lancem no exploraturos."

De mente demum Aristobuli, utrum sc. cæteri sacri Libr V. Fœderis diebus Ptolemæi Philadelphi Græcè redditi fuerin necne, ita pergit Vir Celeberrimus Valckenaerus, dictâ Diatribe p. 61, &c. "Quid nunc tandem," inquit, "nobis narrat *Aristobulus?* mihi ne dubitandum quidem videtur, quin is indicatum voluerit, præter libros *Moysis*, reliquos etiam sacros omne tempore Philadelphi Græcè fuisse versos. Primum narra antiquam fuisse versionem quorumdam librorum sacrorum *Moysis* nempe, qua *Plato*, Pythagoras, ceterique Græci fuerin usi. His narratis 'Η δ' ὅλη, inquit, 'Ερμηνεία *τῶν διὰ τοῦ* Νόμο *πάντων, sub Ptolemæo Philadelpho Demetrii cura*, quid? *διαπε πόνηται* vel simile quid ex *διηρμήνευται*, quod præcesserat, facil lectori relinquitur subaudiendum: *Tota vero interpretatio omnium* librorum *in Lege* (sive Legum divinarum Pandecte) elaborata fuit *regnante Philadelpho*. Sic ista capienda mih quidem monstrare videtur oppositio manifesta, inter hanc versionem, et illam quam dicit antiquam. Commoda fuerit ill vetus nec ne non definit *Aristobulus;* neque hanc sub Ptolemæ conditam illa scribit meliorem aut magis elaboratam fuisse Ne verbum quidem ea de re: sed partes aliquot sacri voluminis primas, libros adeoque *Moysis*, olim versas: totam ver versionem integri voluminis sacri factam demum sub Ptolemæ Philadelpho, *τὰ διὰ τοῦ* Νόμου *πάντα*, sive *narrata* suppleas, siv Βιβλία, res eodem recidit: *τὰ διὰ τοῦ* Νόμου significant *τὰ ἐν τ* Νόμῳ· qui paulo rarior apud veteres præpositionis usus a *Aristobulo* fuit adamatus, in paucis reliquiis...bis terve recurrens. Ipsa monstrat oppositio, *τὸν* Νόμον, *Legem*, hic accipiendam latissimo sensu, quo supra monui à Judæis vocem adhibitam. Mecum sensit in his *Aristobuli* accipiendis de libris etian Historicis et Propheticis Is. Vossius, cum responderet a *Objecta* Criticæ Sacræ p. 129. Fuit in his tractandis oculatissimus profecto *Hodius*, p. 168. qui viderit *Aristobuli* hanc ess mentem: extitisse *antiquitus—Græcam quandam Versionem Legis*; illam vero sub Philadelpho confectam, *totam fuisse novan majoreque cura et studio elaboratam:* nihil horum in Aristobuleis, ne verbulum quidem, nisi *totam* in *ὅλη*, etsi diu quæsitun invenire potui. Dum itaque contrarium novis fuerit argumen

* "*Reipublicæ Judaicæ descriptionem* intelligit secundum istas Leges, sive formam regiminis, qualem Ægyptiorum, Indorum, Æthiopum, nobis enarravit" Diodor. Siculus L. i. c. 72, 73, &c. L. ii. c. 40, 41. L. iii. c. 3, etc.

† "Si, quod puto, vera est super illius ætate *Hodii* sententia, ex istis e Prolog Sirachidæ, 'Εν *γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἐπὶ τοῦ* Εὐεργέτου, ejiciend est vox *ἐπὶ*, hic, ut sæpè, ex ea quæ præcedit, male repetita.

is demonstratum, probabile videbitur, tempore Ptolemæi Philadelphi Legem Judaicam universam, sive libros antiqui Fœderis in Canonem receptos, omnes Græce fuisse conversos, non a LXXII. sed perpaucis Interpretibus. Easdem versiones plerasque esse, quas nos legimus, non temere dixerim. Et supersunt in his rebus, tam sæpe jam retractatis, multa tamen ante peragenda, quam ad liquidum omnes deduci possint. Nihil ad hanc disputationem facit, ex documentis probabilibus aliis, et ex stylo, quem unusquisque semper habemus proprium, definivisse, quot numero fuerint illi pauci, quibus Librorum Hebræorum versiones nobis superstites debeantur; quod arbitror equidem fieri posse. Sed illud hinc non alienum est dixisse, versiones etiam istius quas habemus ævi superstites, *omnes non vitiosissimas tantum, sed mirum in modum primum a Judæis, deinceps a Christianis correctoribus fuisse interpolatos.** Hoc minime novum accidet in hac exercitatis palæstra; novis tamen documentis haud paucis a me posset demonstrari. Cui uni omnium interpolationes istæ debuerunt esse notissimæ, HODIUM demiror, ob unicam vocem γαισὸς, in Libro *Josuæ* repertam, tam prolixam instituisse disputationem L. ii. c. viii, qua suam nobis in quibusvis Scriptoribus legendis diligentiam demonstravit, non quod se facturum receperat. L. ii. c. ix, adstipulatur *Hodius Usserio*, propter additamentum ad Librum *Estheræ* suspicato, versionem istius Libri factum sub Ptolemæo Philometore. Ne hoc quidem argumentum arbitror sat firmum. Additamenta, quæ Græcæ fuerunt Estheræ versioni interserta, illa debentur istius temporis Judæo, eidem, ni fallor, qui nobis historiam scripsit superstitem sub nomine Libri iii, Maccabæorum. Circa eadem hæc tempora pleraque condita sunt a Judæis, sæpe nugatoribus, aliis etiam Libris divinis vel addita vel interjecta, quæ nunquam in scriptis fuere Hebraicis. Hæc si ejicias ex libro Græco Ezræ, qui ponitur inter Apocryphos, quod remanebit erit Græca versio de Chaldaicis Ezræ facta, versione omnibus notâ certe magis Græca, et melior, nisi quod hæc additamentis est Judæi recentioris deformata. Duplicem habemus Ezræ versionem; forsan in diversis Codicibus etiam duplicem libri *Judicum;*† certe cantici *Habacuci* III. Ista talia nunc digito tantum monstrantur, si quos forte excitarent ad genus tractandum literarum, hoc seculo valde neglectum.—Hic cogitanti mihi, quid HODIUM p. 169. moverit, ut Aristobulo sententiam affingeret a verbis ejus vulgatis adeo remotam, venit in mentem fabulator *Aristeas:* suspicor itaque *Aristobulum* ea fecisse dicentem *Hodium*, ut Aristeanis similia dixisse videretur: quasi vero non liceret huic a nugatore dissentire. *Aristeas*, p. v. facit Demetrium suum Phalereum Regi per Epistolam significantem, deësse Regiæ Bibliothecæ cum paucis aliis (τὰ) τοῦ Νόμου τῶν Ἰουδαίων Βιβλία· His quæ proxima subjunguntur, τυγχάνει γὰρ Ἑβραϊκοῖς γράμμασι καὶ φωνῇ λεγόμενα· ἀμελέστερον δὲ, καὶ οὐχ ὡς ὑπάρχει, σεσήμανται, καθὼς ὑπὸ τῶν εἰδότων προσαναφέρεται· προνοίας γὰρ βασιλικῆς οὐ τέτευχε, quid sibi vellent, vix aliquis intellexisset, nisi sententiam Aristeani Demetrii clarius enuntiasset semper *Aristeæ* vestigiis insistens JOSEPHUS Ἀρχαιολ. p. 588, χαρακτῆρσι γὰρ Ἑβραϊκοῖς γεγραμένα καὶ φωνῇ τῇ ἐθνικῇ ἐστιν ἡμῖν ἀσαφῆ. συμβέβηκε δ' αὐτὰ καὶ ἀμελέστερον ἢ ἔχει σεσημάνθαι. eamdem addit rationem, atque illud etiam, necesse esse ut ista quoque Rex habeat διηκριβωμένα. Potuisset scribere *Josephus* ἀμελέστερον καὶ οὐχ ὡς ἔχει si scripsit ἀμελέστερον ἢ, scribere debuit ἔδει· *negligentius quam oportebat;* quod vidit et IO DAVISIUS. Ad hæc respondent, non ad *Aristobuli* verba, quæ huic tribuit *Hodius.* Quin contra verbum *Aristobuli* Διηρμήνευται de veteris librorum Moysis versione, a Platone ceterisque adhibita, positum, illam demonstraret, ex ejus sententia diligenter elaboratam; significare saltem debet vi præpositionis factam ‡ τὴν ὅλην ἑρμηνείαν istorum, quos enumerat ibi, librorum *Moysis.* De isthac antiquiore versione Græca librorum *Moysis*, ex Aristobulo commemorata a Clemente atque *Eusebio*, hinc ab aliis, qui Scriptores istos Christianos in talibus etiam velut fidos duces sequuntur, ne dubitandum quidem censuerunt, et confidenter loquitur præter cæteros IO. CURTERIUS in Præfat. præmissa *Procopio* in *Jesaiam.* Qui Platonem, si non illinc, sua tamen ab Hebræis accepisse crediderunt, absurdas paene dixeram, Patrum opiniones exposuit AEG. MENAGIUS in *Diog. Laërt.* iii. 6. Sed harum me nugarum tædet. Utrumque falsum statuo, hic planissime conspirans cum HODIO, (L. iv. c. 1,) censente nec versionem talem extitisse, neque adeo Philosophos veteres *Pythagoram*, *Platonem*, sua derivasse de Libris nostris sacris." Plura dare supervacaneum esse arbitramur: sufficiat hîc dicere, nos omninò cum Clariss. Valckenaero hâc de re sentire: quia sc. rationi satis est consentaneum hujusmodi originem habuisse Versionem τῶν ὀ, eo tandem insignita nomine, quod fortassis fabula Aristeæ nimium sibi fidei conciliâsse videatur. Neque, uti nobis quidem videtur, satis tutè quisquam historicas omnes abjicere narrationes posset, conjecturis tantummodo in omnibus innixus.

SECTIO II.

De operibus criticis ORIGENIS, *Bibliis sc. Tetraplis, Hexaplis, &c.*

I. Nulla fuisse temporibus Origenis (circa A. D. 230.), exemplaria Versionis τῶν O'. correcta, ejus verba clarissimè monstrabunt: Τὴν μὲν οὖν, inquit, τοῖς ἀντιγράφοις τῆς παλαιᾶς Διαθήκης Διαφωνίαν, θεοῦ διδόντος, εὕρομεν ἰάσασθαι, κριτηρίῳ χρησάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. Τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωνίαν, τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων, τὸ συνᾷδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν· καί τινα μὲν ὠβελίσαμεν, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ κείμενα, οὐ τολμήσαντες αὐτὰ πάντη περιελεῖν· τινὰ δὲ μετ' ἀστερίσκων προσεθήκαμεν, ἵνα δῆλον ᾖ, ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ προσεθήκαμεν· καὶ ὁ μὲν βουλόμενος προσῆται αὐτὰ, ᾧ δὲ προσκόπτει τὸ τοιοῦτο, ὃ βούλεται περὶ τῆς διαδοχῆς αὐτῶν, ἢ μὴ, ποιήσῃ. "*Itaque in Exemplaribus Veteris Testamenti, Deo dante, dissonantia corrigere instituimus, utentes tanquam normâ judicandi reliquis Editionibus. Quæ enim dubia erant apud LXX, propter differentiam Exemplarium, judicio adhibito è reliquis Editionibus, quod illis consonum erat, custodivimus: ac nonnulla quidem obelo notavimus, quæ in Hebræo non extant, haud ausi ea penitus tollere: nonnulla verò cum asteriscis apposuimus, ut appareat, ea apud LXX. non haberi, sed è cæteris Editionibus juxta Hebræum à nobis apposita esse: et ut qui volet, ea admittat; quem autem tale quid offendit, de recipiendo illo necne, pro arbitrio statuat.*" §

---

* Horum demonstrationes luculentissimas dedit Doctiss. Grabius; eo usque ut vix quisquam dubius hærere poterit, hujusmodi corruptiones diu ante tempora N. C. à Judæis ortum habuisse, dein à Librariis Christianis mirum in modum fuisse auctas, ita ut in Libris quibusdam Vetus versio vixdum agnosci posset. Videatur Epist. ad Millium, et Dissertatio ejus, de variis Vitiis LXX. Interpretum, &c. Illa Oxoniæ, 1705. Hæc ib. 1710.

† At nimis rotundè Vir Clarissimus, verbis Grabii Doctiss. inhærens hoc affirmat, ut quisque collatione factâ statim deprehendet. Verba Grabii sunt. . . . "Ut de aliis modo nihil dicam, libri *Judicum* Versionem τῶν ὀ quam Origenes in Hexaplis exhibuit, quâque omnes ferè Christianorum Ecclesiæ post Judaicam Synagogam olim usæ sunt, et Orientales hodie utuntur, Codice *Alexandrino* contineri deprehendi; *Romanam* autem Editionem *prorsus diversam*, ac per omnia pæne commata non modo quoad verba, sed sæpiùs etiam quoad sensum, ex instituto mutatam reperi, adeò ut Emendationem non admittat." J. E. Grabii Epist. ad MILLIUM. p. 4.

‡ "Verbum *Lysiæ* Διῆρξα redditur ab HARPOCRATIONE διὰ τέλους ἦρξα· *Critiæ* Διαδικάζειν a POLLUCE (viii. 25.) δι' ὅλον τοῦ ἔτους δικάζειν. Dantur multa similia. Judæos Philosophos hæc minuta non neglexisse monstrabit PHILO Pythagoréus, explicans vim præpositionis διὰ in compositis Lib. *de Somn.* p. 595. c."

§ Comment. in Matt. p. 381. apud Grabium Dissert. de vitiis LXX. p. 50. Hæc, nescio quo fato, Holmesius, in suâ nuperâ Editione splendidissimâ, in duas partes divisit. Partem priorem, usque ad vocem ἐφυλάξαμεν, ceu de Tetraplis agentem accepit: indè demùm ad finem de Hexaplis. Mihi tamen hoc oppidò coactum videtur: et quùm vix necessè esse videatur: miror sanè quid virum Doctissimum ad id impulerit.

II. Hæc in universum esse dicta, nullâ exceptione factâ, videbit quisque: è verbis tamen Hieronymi, sunt qui putant, exemplaria quædam Versionis τῶν ὀ. etiam Origenis tempore, immaculata fuisse; atque adeò τὴν κοινὴν sive *Editionem communem*, ut aiunt, ad hujusmodi codices ab Adamantio (i. e. Origene) fuisse emendata. Verba Hieronymi hæc sunt: "*Breviter illud admoneo, ut sciatis aliam esse editionem, quam Origenes et Cæsariensis Eusebius, omnesque Græciæ tractatores, κοινὴν, id est, Communem appellant, atque Vulgatam, et à plerisque nunc λουκιανὸς dicitur, aliam LXX. interpretum, quæ et in* Ἑξαπλοῖς *reperitur, et à nobis in Lat. sermonem fideliter versa est, et Hierosolymæ atque in Orientis Ecclesiis decantatur.*—Κοινὴ *autem ista, hoc est communis Editio, ipsa est, quæ et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod* κοινῆς *pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum veterum corrupta editio est. Ea autem quæ habetur in* Ἑξαπλοῖς, *et quam nos vertimus, ipsa est, quæ in Eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX. Interpretum translatio reservabatur. Quicquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est, quin ita et ab Hebræorum auctoritate discordet.*"* Patrem in his nimis fidenter de puritate LXX. versionis locutum esse, etiam ab Origene correctæ, nemo non videbit: sed verba sua rigidissimè sumi fortassè nolebat Hieronymus; Origenis sc. Editionem esse tantummodò omnium quæ exstabant longè correctissimam, atque dignam ut cum Archetypo Hebraïco quodammodo compararetur. Primus, ni fallor, H. Valesius mentem Hieronymi rectè explicuit, hypothesinque Usserianam refutavit: "*Origenem,*" inquit, "*editionem antiquam seu vulgatam primum emendâsse, collatis inter se multis exemplaribus, deindè obelis et asteriscis distinxisse. Quamobrem editio illa LXX. quæ in Hexaplis*† *legebatur, partim erat* κοινὴ *partim non erat.... Non erat autem propriè* κοινὴ *propterea quod et multis locis emendata fuerat ab Origene, et ex Theodotione aliisque Interpretibus passim suppleta.*"‡ "Quod non respondisset Vir doctus," inquit Hodius, "si modo animadvertisset, solere *Hieronymum* LXX. in genere, ut opponitur Hebræo, *Vulgatam* nuncupare. At pace viri perspicacissimi, dixerim, quæstionem hîc, non esse de oppositione Editionem Græcam inter et Hebraïcam, sed inter Editionem Græcam antè tempora Origenis, et post ejus emendationes in eâ factas, atque in lucem editas. Et idem ipsissimus Hodius aliis in locis habet: (p. 612.) "*Editionem* puriorem Hexaplarem à Vulgari distinguit nomine LXX." et ib. "*Origenem* ipsum Editionis κοινῆς meminisse animadvertit *Hieronymus* in loco superiùs citato ex Epist. ad Sun. et Fret. Et in scriptis, quæ adhuc supersunt, meminit ipse differentiæ exemplarium *communium* et *accuratorum;* hæcque ipse ab illis distinguit τῶν LXX. titulo." Mera est, igitur, Hodii in Valesium animadversio, cavillatio. Benè tamen addit Hodius, (§. 23.) "Nullum tamen Origenis tempore tam purum exstitit exemplar, quin necessè habuerit ille editionem τῶν ὀ. Hexaplarem ex variis Codicibus inter se collatis conficere: ut testatur ipse Com. in Matt. verbis suprà prolatis.§

III. Neque felicissimum omninò Hodius contra Hieronymum semet præbuit (p. 613.) edisserens: "Fallitur quoque *Hieronymus*, cum dicit, quod *quicquid ab hac* editione Hexaplari *discrepat, nulli dubium est, quin ita et ab Hebræorum auctoritate discordet.*" "Nam," addit ille, "in paucis quibusdam locis cum Hebræo magis conveniebat editio ista κοινὴ, quam purior illa *Hexaplaris:* nimirum quia ex aliis Versionibus *Aquilæ, Sym.* aut *Theod.* nonnulla à librariis emendata fuerant." At Hieronymus de exemplari Cæsareæ adservato loquitur, quod et ipse oculis suis lustraverat, non de quibusvis à Librariis jam corruptis. In paginâ sequenti harum variationum quasdam dat Hodius ex operibus Hieronymi hinc indè, ut videtur, conquisitas. Atqui, cùm Vir Doctissimus nos parùm certiores de earum auctoritate fecerit, nemo fortassis sententiam indè absolutissimam proferre poterit. In his tamen omnibus quinque tantummodo connumerat, in quibus ἡ κοινὴ ad Hebræum propiùs accedit: et ex his una demenda est, in quâ Vir oculatissimus se falsum esse passus est. e. g. Ps. 90. 2. μού συ. Heb. namque habet מַחְסִי, quæ ad ἀντιλήπτωρ μου respondere possit, non ἀντιλήπτωρ μού συ, ut is vult. Præterea, si locus ellipsi laborare credatur, מַחְסִי הוּא ad contextûs seriem meliùs quadrabit, quia ad finem versûs habemus אֶבְטַח בּוֹ non אֶבְטַח בָּךְ, i. e. *in eo confidam*, non, *in te confidam.* Sententia igitur est adfirmativa, non precativa: sc. *Dicam de Domino, (Is est) refugium meum, et munitio mea. Deus meus (is est), in eo confidam.* Locus ultimus ab Hodio adductus est Jes. 62. 1. ubi Hexaplarem lectionem ponit σωτήριόν μου. Dixerim, lectio est tum Editionis Romanæ tum Alexandrinæ: et, ut mihi videtur, τῆς κοινῆς. Quomodo enim potuerit Origenes lectionem hanc in Editione suâ retinere sanè non video, cum certo certius est eam cum Hebræâ minimè convenire: præterea aliter locum refert Usserius, sc. Σωτήριαν αὐτῆς. Quamvis igitur Hieronymus, non omninò strictè locutum fuisse crederem; Hodium tamen hâc palæstrâ vix felicem evasisse Patrem doctissimum redarguendo autumarem.

IV. Sed et aliud est observatu dignum, quod miror Virum acutissimum non attigisse:—Quomodo, dixerim, Hieronymus hanc Origenis emendatam Editionem, immaculatam τῶν ὀ. translationem appellare potuit? Sensum, næ mentem, τῶν ὀ. fundere omninò potuit, at nec de hoc quidem satis certè pronuntiare potuit aut Origenes ipse, aut Pater Sanctus Hieronymus; ipsissima tamen verba, locutiones, eum exhibuisse, supra humanas vires esset affirmare; atque, pari ratione, immaculatam hanc fuisse τῶν ὀ. Editionem nemo demonstrare potest. Sed, ni fallor, hujusmodi asserta ceu minùs definita, mori loquendi Sancto Patri assueto adscribi debeunt: quod, si Viri Doctiss in legendis operibus Hieronymi observâssent, pauciora ejus ἀσύστατα, ut puto, offendissent. Sed alia et hinc suborietur quæstio, haud minoris, uti mihi videtur, momenti. Si enim Origenes, et post eum Hieronymus, crediderint, correctam τῶν ὀ. Editionem ex Hebraïco textu restitui posse; sequetur, eos quoque credidisse, tum Versionem τῶν ὀ. quondam textum

---

* Epist. ad Suniam et Fretelam. Vide Montf. Hexap. Tom. i. p. 36.

† Notatu est dignum, Hieronymum hîc ad Hexaplarem Editionem provocâsse, quæ, ut omnes nôrunt, ab Origene emendata fuit: sin autem ad Tetraplarem provocâsset, aliò omninò res recidisset; ea enim ἡ κοινὴ, sive *inemendata et Vulgata, fuit editio.*

‡ Apud Hodium. p. 609.

§ Longè a vero igitur aberrat Pontificius quidam in Diss. i. p. 313, 314. Editioni Danielis sec. LXX. affixâ, asserens, Autographum Ptolemaïcum τῶν ὀ. etiam ad vii. sæculum usque in Serapæo fuisse adservatum. Si enim res ita se habuisset, sanè Origenes collationibus faciendis dies noctesque non sudasset; cum sc. exemplar ex isto Serapæïco descriptum rem omnem confecisset. Invenio quoque, quod satis demirari nequeo, Waltonum nostrum hoc modo disputantem Proleg. 9. §. 21.): "Hic (i. e. Origenes) cum in editionem quæ tunc 'Vulgata' et 'Communis' dicebatur, errata quædam irrepsisse advertisset, *ex Alexandrinâ Bibliothecâ ubi genuinum Cleopatræ exemplar (et ut quidam sentiunt Ptolemæi Autographon)* asservatum erat *Versionem Græcam τῶν ὀ descripsit,* &c." Sed ubinam gentium hoc scriptum reperit Waltonus? Verba Origenis, ut sua comprobaret, statim profert..." *quæcunque fuerint inconsonantia Deo præstante co-aptare potuimus, utentes judicio* CETERARUM EDITIONUM. Ea enim," repetit, "quæ videbantur apud LXX. dubi esse propter dissonantiam exemplarium, FACIENTES JUDICIUM EX EDITIONIBUS RELIQUIS, CONVENIENTIA SERVAVIMUS." At ne verbulum quidem de Autographo illo Ptolemaïco, vel etiam exemplari genuino in Serapæo servato. Hæc è novi creatione illâ Waltonianâ omnia procedunt, atque adeò rejectitia se omnibus apertè probabunt. Simili errore erravit Baverus in suâ Criticâ Sacrâ (p. 261.) asserens Hodium affirmâsse, pp. 612, 640. quod Origenes suam editonem adornaverit, præcipuè ex Exemplari Serapæico: cum nihil tale dixerat Hodius; nisi quod (p. 613.) Usserium ita ratiocinantem coarguerat! Idem Pontificius (pp. 433 434, &c. Diss. iii.), ut Apocryphis suis auctoritatem majorem conciliaret, Lectorique dormitanti illuderet, Chaldaïca quædam additamenta Libro Estheræ in medium profert, eaque cum Apocryphis Græcis Latinisque confert: additâ hâc præmonitione; "Opportunum duximus eorumdem in Estheræ deficientium Chaldaïcam paraphrasim exhibere, &c."... "Hinc enimvero," addit, "Vulgatæ auctoritas et LXX. Seniorum fides a levissimis tricis vindicantur." Sequitur demùm hæc paraphrasis cum versionibus Græcis, primâ et secundâ, Latinis itidem duabus, antiquâ sc. et recentiore, collata. Hieronymus tamen, quem inter *novatores* (p. 433.) ponendum necessariò censebit noster, eò audaciæ processit, ut affirmare haud dubitaverit, hujusmodi additamenta, ejus diebus, Græcè tantum exstare.

Hebraïcum ad amussim repræsentâsse; tum, Exemplar ipsum Hebraïcum, ad ipsorum usque tempora, intemeratum fuisse servatum. His enim fundamentis ii necessariò innixi sunt: alioquin, hujusmodi eorum assertiones flocci essent habendæ. Ad me quod attinet, nullus dubito, hæc, tum Originemtum Hieronymum optimo jure credere potuisse; quod et unusquisque, ni valdè fallor, his quæstionibus benè versatus, non poterit quin calculo suo lubens firmaret.

V. Aliud præterea Origenem in id impulisse videtur, ut sc. versionem *τῶν ὀ.* in examen revocaret. Iis enim diebus solenne fuit, quod et ipsi Origeni acciderat, Judæos de fide malesanâ suâ redarguere.* In hâc palæstrâ ad versionem *τῶν ὀ.* Christiani contentiosos Judæos provocabant: qui, causam suorum tuendi gratiâ, ad id tandem pervenerunt, ut fidem omnem huic versioni denegarent, novasque indies translationes cudere pergerent; undè et profluxerunt versiones Græcæ illæ Aquilæ, Symmachi, et Theodotionis. Origenes, intereà, semet ad literas Hebraïcas addiscendas contulit, atque eò profecit, modis quidem nobis incompertis, ut Textum Archetypum Hebraïcum cum Versionibus conferre, discrepantias adnotare, notasque criticas limatiores dare, potuit. Quando primùm in mentem ejus venerit collationes hujusmodi instituere, nemo facile dixerit; in Ægypto, priusquàm ad Palestinam se contulerat Pater, id eum incepisse autumat Clariss. Huetius. Utut tamen res fuerit, sat certum est, Eum opus suum Cæsareæ Cappadociæ in ædibus Julianæ incepisse, Tyri verò ope Ambrosii confecisse, cui *Tetrapla* nomen dedit.† Tetraplorum rationem eam fuisse, Patres nos docuerunt, ut pagina quævis quatuor columnas complecteretur. Harum prima Versionem Aquilæ, secunda Symmachi, tertia *τῶν ὀ.* quarta Theodotionis, sistebat: adeò ut opus *Tetrapla, sive quadruplicem*, exhiberet paginam, versionibus suprà memoratis, ordineque dicto, sibi invicem respondentibus. In hâc præterea Editione quadruplice, Versionem communem,‡ sive, *τὴν κοινὴν*, posuit Origines, scholiaque addidit; eo consilio, ut cæteris redarguentibus, veritas tandem elucescere posset. Schema Tetraplorum ita se habuit, Gen. i. 1.

ΑΚΥΛΑΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	‘ΟΙ Ο’.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
Ἐν κεφαλαίῳ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν.	*Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.*	*Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.*	*Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.*

VI. Hoc opere demùm ad finem perducto atque Doctorum omnium applausu, uti videtur, accepto, ad aliud longè difficilius majorisque periculi se accinxit *Adamantius.* Textum enim Hebraïcum, Hebraïcis Græcisque literis exaratum, in prioribus duobus columnis collocavit, additis cæteris, ordine suprà memorato, versione præterea *τῶν ὀ.* hinc indè crisi prorsùs novâ, emendatâ.

VII. Cùm igitur Origenes experientiâ didicisset, Editionem *τῶν ὀ.* Vulgatam, locis pænè innumeris ab Hebraïco Archetypo discrepare, ea addere quæ defuerunt, demere quæ abundârunt, hoc demùm modo instituit: reperto sc. loco deficiente, eum asterisco notavit, dein è versione Theodotionis plerumque, nonnunquam verò ex Aquilæ translatione, aut Symmachi, ea verba apposuit, quæ textui Hebraïco convenientiora ei viderentur. Sicubi tamen, alterâ ex parte, Versio abundaret, initio hujusmodi excessûs sive redundantiæ, notulam, quam *obelum* nominavit, apposuit; fini præterea aliam addidit, ita ut omnia quæ temporis injuriâ textui Græco illata essent, his notulis usta, pro adscitis haberentur. His præterea notas seu scholia marginalia multa accumulavit, Editionemque ita instructam, *Hexaplorum* nomine, ceu *Editionem sextuplicem*, cohonestavit. Hoc ejus est schema. Oseæ xi. 1.

Τὸ ‘Εβραϊκόν.	Εβρ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΓΡ.	ΑΚΥΛΑΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	‘ΟΙ Ο’.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
כי נער ישראל ואהבהו וממצרים קראתי לבני	*χι νερ Ισραηλ ουεαβηȣ ȣμεμμεσραιμ καραθι λεβανι.*	*ὅτι παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.*	*ὅτι παῖς ’Ισραὴλ, καὶ ἠγαπημένος, ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.*	*ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.§*	*ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐκάλεσα υἱόν μου ἐξ Αἰγύπτου.*

VIII. In hoc vero specimine nullæ *τῶν ὀ.* emendationes conspiciuntur; earum nonnullas posthâc dabimus. Tres posteà addidit Versiones Origenes, quas is casu quodam invenisse perhibetur; at quùm hæ, à Christianis uti videtur factæ, Libros Scripturæ Sacræ Poeticos, ut aiunt, tantùm complecterentur,‖ in multis non comparuerunt; ubicunque autem locum habebant, si duas addiderint versiones tantum, inibi *Octaplorum*, sive *Octuplicis Editionis*, nomen sortitum est opus Origenianum: ubi verò tres, *Enneaplorum*, sive *Novemplicis*. “Semel,” inquit Montfaucon, “item in notis ad Jesaiam, cap. 3. v. 24. legimus *πεντασέλιδον*; hoc est quinque columnarum opus.” “Inde projectum fortassè nomen est,” addit, “quod Librarii quidam Hebraïcam Hebraïcè scriptam columnam, non usitata sibi characterum forma deterriti, in nonnullis exemplaribus prætermiserint.” Nulla igitur constructa Pentapla ab Origene: ea solum è socordiâ Librariorum exorta sunt. Paulò aliter tamen Grabius; statuit namque is, Pentapla è tetraplis facta fuisse, addito sc. textu Hebraïco Græcis literis exarato.¶

Exempla igitur harum Editionum sunt hæc sequentia. Ps. ii. 6.

---

* Et ita sanè loquitur is in Epist. ad Africanum, p. 228. *ἵνα πρὸς ’Ιουδαίους διαλεγόμενοι προφέρωμεν αὐτοῖς τὰ προκείμενα ἐν τοῖς ἀντίγραφοις αὐτῶν, καὶ ἵνα συγχρησώμεθα τοῖς φερομένοις παρ’ ἐκείνοις, εἰ καὶ ἐν ἡμετέροις οὐ κεῖνται βιβλίοις.* Τοιαύτης γὰρ οὔσης ἡμῶν τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐν ταῖς ζητήσεσι παρασκευῆς, οὐ καταφρονήσουσιν, οὐδ’ ὡς ἔθος αὐτοῖς, γελάσονται τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν πιστεύοντας, ὡς τ’ ἀληθῆ παρ’ αὐτοῖς ἀναγεγραμένα ἀγνοοῦντας. “*Ut, si quando cum Judæis disputemus, proferamus ipsis ea quæ extant in exemplaribus illorum, et ut simul utamur illis quæ apud ipsos circumferuntur, licet in nostris non extent Bibliis. Talis enim si sit nostra adversus illos in controversiis præparatio, non contemnent, neque, prout ipsis consuetum est, ridebunt credentes ex gentibus, tanquam eos, qui genuinas ipsorum Scripturas ignorent.*” Demiror igitur, clariss. Montfaucon, hanc causam adornandi Editiones Origenianas prætериisse.

† Mira est inter viros doctos de tempore quo editæ fuerint hæ Editiones Origenianæ opinionum diversitas: nos incœptam Tetraplorum editionem in ædibus Julianæ posuimus, eo quod ibi Pater Symmachi Versionem nactus primo videtur; et cum haud diu ibi manserit, necessariò apud Tyros editionem ad finem perduxit.

‡ Originem tamen Tetraplorum editionem emendâsse, asserit nota Græca à Montfaucon citata; Hexapl. Tom. i. p. 15. Hæc verò ad textûs integritatem respicere crederem, non ad emendationes criticas, astericis obelisque posteà notatis.

§ Paulò aliter *οἱ ὀ.* hodie.

‖ Ita quidem Hieronymus in Comm. in Epist. ad Titum. Montfaucon tamen loca quædam ex iis excerpta in Pentateucho invenit, putatque eas cæteros V. Test. libros comprehendisse. Montf. in Hexap. Tom. i. pp. 17, 18.

¶ De Vitiis var. Sept. v. p. 51.

OCTAPLORUM.

Τὸ Εβραϊκον.	Τὸ ΕΒΡ. ΕΛΛ. ΓΡΑΜΜΑΣΙ.	ΑΚΥΛΑΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Οἱ ὁ.	ΘΕΟΔ.	Ε.	ϛ.
ואני נסכתי מלכי	ουανι νασαχθι μαλχι.*	κἀγὼ διεσωσάμην βασιλέα μȣ.	κἀγὼ ἔχρισα τὸν βασιλέα μου.	ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ αὐτοῦ.	ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ.	κἀγὼ διεσωσάμην βασιλέα μȣ.	κἀγω ἔσωσα τὸν Βασιλέα μου.

ENNEAPLORUM. Habac. ii. 4.

Το Εβρ.	Το ΕΒΡ. ΕΛΛ. ΓΡ.	ΑΚΥΛΑΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Οἱ ὁ.	ΘΕΟΔ.	Ε.	ϛ.	Ζ.
וצדיק באמונתו יחיה	ουσαδικ βημουναθο ιειε.	καὶ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίϛει ζήσει.	ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίϛει ζήσει.	ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίϛει ζήσει.	ὁ δὲ δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίϛει ζήσει.	ὁ δὲ δίκαιος τ ἑαυτοῦ πίϛει ζι σει.

Pentaplorum nulla dederunt specimina Viri hâc palæstrâ illustres: neque necessè est darentur, cum maximè verisimile est, eorum exemplaria perpauca inter eruditos exstitisse. Sed nec semper Versio septima, notata Z, in paginarum columna comparuit; in locis enim nonnullis ea ad infimum marginem relegata conspiciebatur.

SECTIO III.

De notis Origenianis, Asterisco, Obelo, Lemnisco, Hypolemnisco.

I. Hexaplaris editionis additamenta asterisco fuisse notata, suprà observatum est: quùm igitur hæc ex Theodotionis versione plerumque sumpta essent, nota persæpè nominis sc. Θ omissa est; quùm autem ex aliis quibusvis, hujusmodi notâ A pro Aquilâ, Σ pro Symmacho, E pro quintâ versione, ϛ pro sextâ, Z pro septimâ, adscripta est, e. g. Job. xxxii. 12. ⁜ Θ *καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω· καὶ ἰδοὺ ȣκ ἦν τῷ Ἰὼβ ἐλέγχων, ἀυτα.* ⁜ *ποκρινόμενος ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ὑμῶν· ἵνα μὴ εἴπατε, εὕρωμεν σοφίαν τοῦ θεοῦ προσθέμενοι*: "ubi animadvertas," verba sunt Clariss. Montfaucon, "cum aliquid vel ex Theodotione vel ex aliis adjiceretur, si id initio, sive in medio, sive in fine lineæ jaceret, præmisso semper asterisco additum fuisse, appositis post additamentum duobus punctis. Si verò, additamentum illud ad plures lineas extraheretur, initio cujuslibet lineæ Asteriscus appingebatur donec totum desineret, ibique duo puncta crassiora de more ponebantur." † Sin autem ex duobus sumpta essent additamenta, notula nominis utriusque tum apponebatur, e. g. ⁜ Α. Σ. *ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς*. Jer. iii. 7. i. e. ex Aquilâ et Symmacho. ⁜ Α. Σ. Θ. *θυσιαστήρια*. Jer. xi. 13. i. e. conspirantibus, Aquilâ, Symmacho et Theodotione: et ita deinceps.

II. *Obelus*, virgula jacens à nonnullis (—) pictus est, ab aliis cum duobus punctis (÷), ab aliis denique aliquantulum incurvata (∾), eo fini adhibebatur, ut ea, quæ præcederent et ad duo illo puncta majora extenderentur, redundantia esse denotaret, atque idcirco è textu elimenanda.

III. *Lemniscus* (λημνίσκος) virgulam item jacentem, duobusque punctis notatam, sistebat: (÷), quandóque autem incurvatam (∻). *Hypolemniscus* (ὑπολημνίσκος) ejusdem modi virgulam sive rectam sive incurvatam, punctulâ unâ infern notatam (−̣) (∾̣): critico aliquo munere uterque fungebatur sed quodnam hoc fuerit Viri docti adhuc ambigunt. "Ex istimo," inquit Clariss. Montfaucon, "quemadmodum Asterisci ad omissa, quæ inserebantur, annotanda, et Obelus ad ea, qu redundabant, jugulanda, ut ait Hieronymus, appositi sunt; it Lemniscum adhibitum fuisse, ubi LXX. Interpretes lectioner quidem Hebraïcam exprimebant; sed non ita accuratè atqu distinctè: quæ causa erat ut illa in textu relicta; altera qu melior videbatur ex aliis Interpretatibus petita, huic subjunge retur." e. g. Ps. xxviii. 1. "In Hebræo legitur הבו ליהוה בני אלים ubi LXX. verterant, *ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ Θεοῦ*. Reliqui ver Interpretes, *ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν*. Ibi Origenes lec tionem *τῶν ὁ.* reliquit, præmissâ Lemnisci notâ, et aliorum inter pretationem adjecit Asterisco notatam, hoc pacto ÷ *ἐνέγκατ τῷ κυρίῳ υἱοὶ Θεοῦ* ⁜ *ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν*: Ita u Lemniscus doceret eam esse LXX. et Theodotionis lectionem id enim duo puncta (i. e. in ÷) denotabant." ‡ Sed pace Vir Doctiss. dixerim, nullum esse vel verbulum in operibus Ori genianis inveniendum *Lemniscos Hypolemniscosve* commemo rans: et verisimile videtur, eos, aut ab Eusebio Pamphili aut à Librariis recentioribus quibusvis, primo in usum adhibito fuisse.

IV. "Conjiceret igitur fortè quisquam," inquit Grabius hâ de re loquens, § ab Eusebio istas *Tetraplaris* et *Hexaplari τῶν ό.* Editionis discrepantias unà cum *lemniscis* additas esse non ab ipso *Origene*, utpote qui tale à se adhibitum signum variantis lectionis nuspiam memoraverit. Quicquid autem hâ etiam de re statuatur, cujus absque ipsorum autographorum (quæ jam periisse videntur,) inspectione vix certi esse possu mus; id tamen manet ratum, *lemniscos diversarum in diversi LXX. Interpretum Codicibus lectionum esse signa.* Cæterum priusquam ad alia progrediar, monere haud abs re erit, tàn *lemniscos* quàm *obelos*, in Cod. *Rupefucaldino*, nec non *Serenis simæ Reginæ* sæpè laudato à Librariis quandoque adhibitos esse ubi quædam fortè fortunâ in textu omissa fuêre, indéque ac marginem posteà apposita; vel ubi diversas, easque meliore ac pleniores cæterorum Interpretum Versiones in textu ve

---

* Quum nihil solennius est apud punctorum vocalium adversatores, quam, ut sua scita commendarent, ad pronuntiationem Origenis provocare, omisso tamen more ejus vocales repræsentandi; haud abs re fore credidi quædam hic supponere, ut Lectores videant quam vana sit istorum hâc de re gloriatio. Gen. i. 1, &c.

Sec. *Gram. Nost.*	Brēshíth	bará	Elōhím	éth	hashshāmāim	vēth	hāārets.	
Origenem.	*Βρησιθ*	*βαρα*	*ελωειμ*	*εθ*	*ασαμαιμ*	*ουεθ*	*ααρες.*	
Novatores.	Brasith	bra	aleim	at	eshmim	vat	earets.	
Gram. Nos.	Vĕhāārets	hāyĕthá	thóhū	vāvóhū	vĕkhóshek	hal	pĕné	thĕhóm
Origenem.	*Ουααρες*	*αιεθα*	*θωου*	*ουβοου*	*ουωσεκ*	*αλ*	*φνε*	*θεωμ*
Novatores.	Vearts	eithe	tev	vebev	vekheshk	ol	peni.	tewm
Gram. Nos.	vĕrúakh	ĕlōhím	mĕrākhépheth	al	pené	hammáim.		
Origenem.	*ουρουη*	*ελωειμ*	*μεραεφεθ*	*αλ*	*φνε*	*αμαιμ.*		
Novatores.	verukh	aleim	merkhepheth	ol	peni	emim.		

Ponamus Origenem literas aspiratas exprimere non potuisse, quia Græci eas ignorarunt: *ου* præterea ii sicut Latinorum u efferebant, non ut Angli nostri *aw* sive *au* seu *ow*. Nullam Græci, ad hæc, literam Hebræam ש, nostram *sh*, et Germanorum *sch*, æquipollentem habebant, itaque ii σ inviti scribebant. Notandum quoque, Hebræos ו suam, sicut nostram *w*, non *v* protulisse, ut et Linguæ Sanctæ analogia nos abundè docet. Quare צ per σ expresserint Græcè haud dixerim suspicor tamen, Hebræos hanc literam ad instar ص swād Arabum, quæ nullum τῆς t sonum agnoscit, enuntiâsse. Darem quoque Origenem officia *του* dages vel ignorâsse, vel saltem non semper agnovisse. His positis perspectisque, quisqu statim videbit, Origenem vocales usurpâsse, perindè atque exemplar Hebraïcum hodiernum punctatum coràm aspexisset: quod is nullo modo facere potuit, siv Masclefianas, sive cujuslibet novatoris hodierni vocalium appingendi leges, sib proposuisset.

† In Hexap. Orig. Tom. i. p. 39.

‡ In Hexapl. Orig. Tom. i. p. 42. Videatur et Epiphanii Lib. de Ponderibus e mensuris, at cautè utendus.

§ In var. Vit. Septu. p. 59.

ora libri adscripsere." Antea (i. e. p. 57.) Vir clariss. scripserat: "Primo ubi ad interpretationem τῶν ὀ. aliquantisper mancam addendum aliquid erat, quod cum illorum textu absque mutatione aliquâ non bene construi posset, ibi tàm verbum mutandum, quàm quod ejus loco substituebatur, *lemniscis* notatum cernere est. Sic Josuæ, cap. 8. v. 14. textus habet ÷ ἐξῆλθεν· margo autem ÷ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως. Et cap. 9. vers. 14 textus ÷ κύριον, margo ÷ στόμα κυρίου. &c."

V. De Hypolemnisco, ita loquitur clariss. Montfaucon, quo exercitatior in his rebus nullus ullibi gentium exstitit. "Potius crederem," inquit, "Hypolemniscum tunc appositum fuisse, cum lectio illa notata, LXX. *Interpretum solum erat*, quod uno subtus lineam posito puncto indicabatur; *Lemniscum* verò cum duobus punctis, quando non LXX. Interpretum tantum, sed etiam Theodotionis erat. Cæterum ex similitudine quæ intercedebat Obelos inter et Lemniscos atque Hypolemniscos; non solum quantum ad formam, sed etiam quantum ad usum, factum est ut Lemnisci pro Obelis sint habiti." *

VI. Editiones demùm hæ, *Tetrapla* scilicet, et *Hexapla*, (plures enim non exstabant: *Octapla* namque *Enneaplaque* ad editionem Hexaplarem pertinebant; Versiones eæ quæ numerum illum senarium excedebant, in quibusdam tantummodo libris comparebant.) Doctiorum manibus plerumque tritæ sunt, donec tandem Eusebius Pamphilusque Textum Hexaplarem in lucem miserunt. Sed nec ii Editiones Aquilæ, Symmachi, cæterorumque adornârunt, aut in publicum usum ediderunt, Septuaginta autem textum viralem tantummodo, notis Origenianis, Asteriscis, Obelis, Lemniscis, et Hypolemniscis, instructum. At, quùm Lucianus Antiochenus, † eodem anno, Editionem novam τῶν ὀ. ad textum Hebraïcum in omnibus conformatam, necnon Hesychius Alexandrinus, eodem ferè tempore, aliam, item emendatam, in lucem protulerint; factum est ut Editio Eusebii Pamphilique in Ecclesiis Hierosolymitanis et Palestinæ modo obtinuerit; Luciani, pari fato, in Antiochenis et Constantinopolitanis: Hesychii ‡ verò, in Alexandrinis cæterisque Ægyptiis; adeò ut, teste Hieronymo, totus Orbis hâc inter se contrariâ varietate compugnaverit.

VII. Eusebius Cæsareensis præterea haud multo post, quinquaginta σωμάτια, sive Bibliorum Codices integros, ad Exemplar Origenianum correctos, atque in voluminibus splendidè ornatis, Constantini jussu, ut ipse quidem refert (lib. iv. cap. xxxvi.) in vitâ Constantini Magni, ad Constantinopolin misit in Ecclesiis utendos. Si igitur Luciani editio item in Constantinopolitanis Ecclesiis obtinuerat, uti vult Hieronymus, in duas partes abiisse Ecclesias necessè est. Utut tamen res fuerit, non potuit quin brevi tempore, ingentes lectionum discrepantiæ confusionesque in Græcis exemplaribus conspicerentur: oscitantibus enim Librariis, facilè, vel partim vel omninò, omitti potuerunt notæ illæ Origenianæ; lectiones denique Theodotionis cæterorumque, cum Septuaginta viralibus commisceri, confundi: in nonnullis item, eæ quæ Luciano, vel etiam Hesychio, privæ fuerint, in textum ab Origene emendatum recipi, immanemque indè illam varietatis sylvam conficere, quæ cuique, Lectionis Græcæ varietatem planè mirabilem dispicienti, se obviam sistit.§ Tristia igitur fata, quæ Versioni huic subienda erant, nulla fortassis ullibi gentium experta est aut Versio Bibliorum sacra, aut scriptio quævis humana. Sed, neque emendationes Origenis ubique obtinuerunt, quod abundè testantur exemplaria ad hodiernam diem servata.—Η κοινὴ, enim, quicquid alioquin honoris Doctissimi laboribus *Adamantii* attribuerint, in Ecclesiis ut plurimum auctoritatem suam sartam tectam servavit: lectio tamen una et altera hinc indè Origeniana, in exemplaria irrepserunt: ita ut libri nonnulli ad textum Hexaplarem magis quàm ad τὴν κοινὴν, appropinquare videantur, ut et Codici Alexandrino accidit.‖ Romanus tamen codex, qui cum Patrum citationibus maximè convenire deprehenditur, et ex quo Editiones ferè omnes nostræ desumptæ sunt, textum τῆς κοινῆς in plerisque etiamnum servat.¶ Judæorum igitur corruptionibus, sive sponte seu casu factis, addendæ sunt hallucinationes tum

---

* Hexap. Orig. Tom. i. p. 42.

† Clariss. Holmesius in id proclivis est ut credat, Luci anm Textum *Tetraplarem* Origenis fundamentum emendationis suæ posuisse, atque indè Origenis exemplo fretus, lectiones Theodotionis suas plerumque fecisse. Nihil tamen hujusmodi memoriæ tradiderunt Scriptores Ecclesiastici. Hoc tantum asseruerunt; Lucianum exemplaria Græca corrupta, ex Hebraïcis, multo labore, refecisse: undè et Editionem ejus Ecclesiis, quam LXX. inemendata, multò cariorem evasisse. Crediderim itaque eum, notas criticas Origenianas nullas adhibuisse, verum textum æquabili filo currentem Ecclesiis dedisse.

‡ Vix quicquam de Hesychii editione pro comperto habemus. Holmesius autumat eam super Textum Tetraplarem fuisse exstructam, eò quod Coptorum Biblia illuc tendere videantur. Hieronymum has Editiones summatim improbâsse certo certius est: ait enim in Præf. in Evang. ad Damasum. "Prætermitto eos codices, quos à Luciano et Hesychio nuncupatos, *paucorum hominum asserit perversa contentio*: quibus utique nec in toto veteri instrumento post septuaginta interpretes emendare quid licuit, nec in novo profuit emendasse; cum multarum gentium linguis scriptura ante translata, doceat *falsa esse quæ addita sunt*." Synodus Romana præterea eas damnavit: quod Hodius, ad versionem Latinam ndè corruptam collimare putat. Sed utrumque eodem redit: Latini enim sua exemplaria indè corrumpere haud potuissent, nisi codices Græci harum editionum fuissent prius contaminati. (vide Hod. pp. 629—632.)

§ Quod, ni fallor, satis erit exploratum, vel perspectâ immani varietate inter Editiones, Aldinam, Complutensem, et Romanam, in Tom. vi. Polyglott. Lond. ob oculos positâ. Testimonium Hieronymi his verbis adductum, sc. "*Enimverò cum varietate regionum diversa ferantur exemplaria, et germana illa et antiqua Translatio corrupta sit atque violata*," (Præf. in Paralip.) sugillat Waltonus, ceu hyperbolicè conceptum: "*Hæc et alia*," inquit, "*isto loco et alibi in Versionem* LXX. *scribit, quæ licet hyperbolicè ab ipso dicta sint, nec tantam passa esset illa Versio mutationem quantam ille credi voluit; immò ex aliis illius scriptis...ipsum planè contrarium sensisse constat*." (Prol. x. §. 4.) Aliter sensit equidem de ipsâ Versione ejusque integritate primitivâ; non aliter, ni valdè fallor, de ejus statu; neque potuit Waltonus Hieronymi verba testimonium contrarium perhibentia, in medium proferre, si quid video.

‖ Clariss. Montfaucon. (Hexap. Orig. Tom. i. p. 43.) putat, multa ex Editione Hexaplari in Codicibus Græcis, præsertim Alexandrina, deprehendi posse: "sed etiam," ait, "in Editione Romanâ *non paucæ* deprehenduntur lectiones, quæ ab Hexaplari illa Editione manarunt." Hæc facillimè darem equidem: regesserim, nihilominus, nec Codicem Alexandrinum, nec Romanum, textum ut plurimum Hexaplarem fundere: sed potiùs Editionem ex omnibus conflatam, mirisque modis perturbatam, inquinatam.—Videantur tamen et Grabii Prolegomena, et Apparatus Criticos in ejus Editionem insertos. it. Bengel. Introduct. in crisin. N.T. p. 394, &c.

¶ Editionem Romanam τῶν ὀ. cum optimis vetustissimisque exemplaribus Versionis Italæ in omnibus ferè convenire, affirmat Doctissimus Blanchinus in suis operibus passim, præsertim in Epistolâ ad Garbeleium, in Vindiciis p. ccxxxi. &c. "Et quoniam," inquit, "Itala ex Septuaginta seniorum translatione, quasi ex sancto augustoque fonte dimanat, erant purissimi græci Codices adeundi, quibus ad propositæ inquisitionis exitum veniremus. Omnibus autem omnium optima putatur editio τῶν ὀ Sixti V. &c."—"Codicis Vaticani fidem integritatemque ex Italæ collatione in notis luculenter ostendi. Porro nihil est UNUM UNI TAM SIMILE TAM par, quam Sixtina editio antiquo Interpreti sit; quum in ambobus, fere nulla re differentibus, APPAREAT PERFECTA CONFORMITAS." Hæc fortassis nimis audacter: sunt enim, omni procul dubio, lectiones quædam Origenianæ etiam in Codice Vaticano: at Quis Pontificium tolerare poterit dicentem: "Interest autem plurimum animadvertere, Italam esse omni falsitate Codicum antiquiorem, ac nobis exhibere Versionem τῶν ὀ, qualis Apostolica ætate Christianorum manibus terebatur?" ..."Sed," subdit, "in hoc etiam HÆRETICOS castigo, quod ex RECENTIORIBUS TEXTIBUS, et FŒDÈ VITIATIS" (Hebræis sc. fontibus supra proximè nominatis), "non EX PURISSIMIS FONTIBUS de Sacrarum Scripturarum sinceritate existimant." (p. ccxxiii.) Dicam: Dabo exemplar Romanum textum τῆς κοινῆς exhibere; sed minimè ejus antiquitatis ut ætatem Apostolorum exæquaret, quia sc. lectiones Origenis nonnullas habet. Dicam præterea, gloriosum illum Pontificium, dictum ipsius hâc de re, neutiquam stabilire posse: quod et is benè novit. At hominem ulterius urgebo.—Quare Origenes, Hieronymus, hunc ipsum τῆς κοινῆς textum, atque ab Apostolis ipsis nobilitatum, dereliquerunt, et ad fontes Hebraïcos, ceu veritatis scaturigines confugerunt? Quare demum Ecclesia ipsa Romana versionem Hieronymi, ex his fœdè vitiatis fontibus factam, suam fecit, duce fortassis ipso Gregorio? Num hi omnes Hæretici castigandi? Sed et fons iste Hebraïcus, unus est et idem etiamnum (exceptis sphalmatis levioribus) ac fuit ipsius Hieronymi diebus: quod et Romanensium Doctissimus Bernardus de Rossi apertè professus est. Mirum quantum partium studium humana pectora cogat! Grabius, Codicem Romanum, in Libro Judicum textum Hesychianum sistere scribit; Alexandrinum verò textum Lucianeum in Jobo. Ecclesiastem Aquilæ versionem, Danielem Theodotionis, si non et Paralipomena, exhibere plurimi credunt.

Pseudo-Criticorum tum Librariorum dormitantium Christianorum, longissimo, inquam, temporis intervallo factæ, textuique, indè miserè fœdato, illatæ. Mirandum, ni valdè fallor, tantum textûs originarii, quantum in Septuaginta virali hodiè conspiciendum est, ad manus nostras usque pervenisse: præsertim cum Judæi tum Christiani, aut sponte aut inscitiâ eum pravare, pravatumque pro authentico venditare, tamdiu perrexerint. Magis verò sunt virorum optimorum hâc de re hallucinationes mirandæ. Augustinus enim, nescio quo fato, additamenta, defectusque hujus adeò defœdatæ versionis, ad Spiritûs Sancti operationes referre non dubitavit.... "Aut," inquit, (de civitate Dei, lib. 18. c. 43.) "si congruere non videtur, altitudo ibi prophetica esse credenda est, Spiritus enim qui in Prophetis erat, quando illa dixerunt, idem ipse erat in Septuaginta viris, quando illa interpretati sunt."..."Quicquid vero," subdit, "est apud LXX. in Hebræis autem codicibus non est, per istos ea maluit, quam per illos idem Spiritus dicere, sic ostendens utrosque fuisse Prophetas."—Non dubitarem equidem, Interpretes, quicunque ii tandem fuerint qui nomen τῶν ὀ. adepti sunt, optimos sanè evasisse; eorumque versionem quondam, quoad Pentateuchum saltem, præstantissimam fuisse. At dixerim, cautissimè hodieque cum iis agendum, ne forte criticastri cujusvis scitum, pro lectione genuinâ, sumas: at, quo jure versionis cujuslibet varietates ab archetypo suo ad Auctorem ejus referantur, non dixerim.

VIII. Versio τῶν ὀ. uti hodiè se habet, nævis supradictis non modò laborat, sed et additionibus, transpositionibus, lacunis, permultis deformata est. In additionibus, Libros Apocryphos ceu omnibus notos missos faciam, dicamque et in libris canonicis non pauca hujusmodi assumenta, sive ea è notis marginalibus, sive è versionibus suprà dictis, desumpta fuerint, in textum illata sunt. Hujus generis quædam anteà dedimus (p. 7, &c.). Lector ad libitum ea adaugere poterit. Ad transpositiones quod attinet, tabulæ sequentes eas monstrabunt simul atque corrigent. Primam construxit clariss. Wetstenius, deditque ad citata Origenis. "*Exod. cap.* xxxvi. *versus septem priores concordant cum Hebræis: reliqua ad finem usque transposita sunt ex cap.* xxxix. *à versu* 1. *usque ad versum* 31. *inclusivè, mutilato tantùm versu* 3. *Caput* xxvii. *intricatius: ejus initium petitur ex cap.* xxxvi. *Hebr. versu* 8. *ex parte truncato, et versu* 9; *post, omissis* 25. *versibus, saltum facit ad versum* 35. *ejusdem Capitis* xxxvi. *subjungens versus* 36, 37, 38. *mox assuit ex Cap.* xxxviii. *versus* 9, 10, 11, *et* 12, *(hos duos mutilat)* 13, 14, *usque ad* 23. *inclusivè. Caput* xxxviii. *mirè est corrasum ex cap.* xxxvii. *vers.* 1, 2, *(qui truncantur)* 3, 4. *omittitur;* 5. *ex parte adducitur cum* 6, *et* 7. *deinde sequitur v.* 8, 9, 10; *rursus omittuntur v.* 11. *et* 12. *subjungitur v.* 13, 14, *et* 15 *ex parte,* 16, 17, 18, 19, 22, 23. *Indè saltat ad cap.* xxxvi. *v.* 34, 12, 13, 18, 38. *his quatuor mutilatis. Mox transit ad cap.* xxxviii. *v.* 20. 1 *et* 2. *truncatis,* 3, 4, 5. *post ad cap.* xxxvii. *vers.* 29. *rursus ad cap.* xxxviii. *vers.* 8. *tandem ad cap.* xxx. *v.* 19. *Caput* xxxix. *ex similibus laciniis est consutum. Petuntur enim verba ex cap.* xxxviii. *v.* 24, 25. *et seqq. ad* 31. *usque. Inde transit ad cap.* xxxix. *v.* 32. *mox assuit nonnulla; postea è versu* 41, 33, 35, 38, 37, 36, 41, 40, 34, 42, 43. *verba tam mutila et perverso ordine adducit, ut divinandum sit, quorsum tendant.*"

IX. *Tabula hæcce in Critica Sacra Capelli Lib.* iv. *cap.* 14. *et deinde in Polyglottis Londinensibus ad Cap.* xxv. *Jeremiæ data est, ad corrigendas transpositiones in Textu Græco inibi et deinceps repertas.* (Vide. et Biblia hæcce ibid.)

Cap. xxv. ad vers. 14 concordat cum Græc.	Cap. xxv. ad v. 14.
xxv. a v. 14 ad finem	xxxii.
xxvi.	xxxiii.
xxvii. ad vers. 19	xxxiv.
a v. 19. ad finem	desunt.
xxviii.	xxxv.
xxix.	xxxvi.
xxx.	xxxvii.
xxxi.	xxxviii.
xxxii.	xxxix.
xxxiii. ad vers. 14.	xl.
à vers. 14 ad finem	desunt.
xxxiv.	xli.
xxxv.	xlii.
xxxvi.	xliii.
xxxvii.	xliv.
xxxviii.	xlv.
xxxix. vers. tres priores et 5. postremi	xlvi.
à vers. 3. ad 14.	desunt.
xl.	xlvii.
xli.	xlviii.
xlii.	xlix.
xliii.	l.
xliv.	li. ad vers. 31.
xlv.	li. a vers. 31. ad finem.
xlvi.	xxvi.
xlvii.	xxix. vers. 7. priores.
xlviii. ad vers. 45.	xxxi.
à vers. 45. ad finem.	desunt.
xlix. vers. 5 priores.	xxx. vers. 5 priores.
à vers. 7. ad 23.	xxix. à vers. 7. ad finem.
à vers. 23 ad 28.	xxx. vers. 5. postremi.
à vers. 28 ad 34.	xxx. post vers. 5 sex sequentes.
à vers. 34 ad finem.	xxv. à vers. 13. ad finem.
l.	xxvii.
li.	xxviii.
lii.	lii.

In Psalmis hæc apud τοὺς ὀ. divisio obtinet: Hebræorum ix. et x. unum conficiunt Psalmum Græcum; indè Græcorum numerus Hebræorum uno minor ad cxiii. usque currit: Psalmus autem cxiii. Græcus Hebræorum duos complectitur, sc. Heb. cxiv. et cxv. Græcorum demùm cxiv. in duos dispescitur; atque adeò, Græcorum numerus indè ad Psalmum cxlvi. Hebræorum uno minor est sicut anteà: Græcorum denique cxlvi. et cxlvii. ad unum Hebræorum, sc. cxlvii. respondent: numeri utriusque posthâc concurrunt, nisi quod Græci unum ultimo Hebræorum adjungunt, qui omninò Apocryphus est. Item in Proverbiorum Libro in Græcâ Romanæ necnon hujus editionis, cap. xxiv. et quæ post vers. 34. usque ad finem capitis occurrunt, ea in Hebræo cap. xxx. à versu 15. ad versum 9 usque capitis xxxi. habentur.

X. Ex his additionibus, transpositionibus, defectibus, multas adnotârunt tum Origenes tum Hieronymus, atque ad textum Hebraïcum correxerunt, transposuerunt: undè et liquido constabit, exemplaria hodierna non ex Hexaplaribus fuisse desumpta, alioquin ea hujusmodi corruptiones transpositionesque non agnovissent. Ita Origenes de istiusmodi additamentis loquitur. In Comment. in Joann. p. 361. de Num. cap. xxiii. v. 6. Τό δε, ἐγενήθη πνεῦμα Θεοῦ ἐπ' αὐτῷ, ὠβελίσαμεν, μήτε αὐτὸ μήτε παραπλήσιόν τι αὐτῷ εὑρόντες ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσι. *Hoc enim, factus est spiritus Dei super illum, obelo notavimus, neque illud, neque quid ei simile invenientes in cæteris editionibus.* (i. e. Aquilæ, Symmachi, Theodotionis, &c.) Hieronymus in præfatione ad Estheram, ita queritur: "*Quem,*" inquit, "*librum Editio vulgata laciniosis hinc indè verborum sinibus trahit: addens ea quæ ex tempore dici poterant et audiri, sicut solitum est scholaribus disciplinis, sumto themate, excogitare, quibus verbis uti potuit qui injuriam passus est, vel qui injuriam fecit.*"

XI. Laciniam præterea ad finem Jobi Criticaster quidam, respiciens fortassis, uti vult Grabius, cap. xix. v. 25 et seqq. necnon traditionem quandam è cap. Gen. xxxvi. v. 33. exortam, textui addere non dubitavit. Cæterum defectus in Jobo Jeremiâque nonnullos insignes, his verbis ad Africanum in Epistolâ factis, ita adnotavit Origenes: Πάλιν τε αὖ πλειστά τε ὅσα διὰ μέσου ὅλου τοῦ Ἰὼβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται, παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί· καὶ πολλάκις μὲν ἔπη τέσσαρα ἢ τρία, ἐσθ' ὅτε δε' καὶ δεκατέσσαρα καὶ δέκα ἐννέα, (καὶ ἓξ) καὶ τί με δεῖ καταλέγειν; ἃ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα, ὑπὲρ τοῦ μὴ λανθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων· πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ κατανοήσαμεν, ἐν ᾧ καὶ πολλὴν μετά-

θεσιν καὶ ἐναλλαγὴν τῆς λέξεως τῶν προφητευομένων εὕρομεν. Rursum per medium totum Jobum apud Hebræos posita reperiuntur, non item apud nos; et sæpè quidem versus quatuor vel tres, interdum quatuordecim et novendecim (et sedecim) et quid me oportet enumerare? quæ multo labore collegimus, ne vos lateret discrimen Judaïcorum nostrorumque Exemplarium. Multa autem ejusmodi deprehendimus quoque in Jeremia: in quo et frequentes transpositiones ac permutationes vaticiniorum invenimus." Plura desiderantes adeant Clariss. Grabii Dissertationem de variis vitiis LXX. Interpretum. Oxon. 1710.

XI. Duæ sunt quæstiones magni equidem momenti, quas delibare duntaxat oportet, limites verò nostri ad liquidum perducere non sinunt. Prima, Quî factum est ut Pentateuchus *τῶν ὁ.* cum Exemplari Samaritanorum Hebraïco, tot in locis concordet? Altera: Quare Evangelistæ Apostolique, in citando Vetere Instrumento, toties verba *τῶν ὁ.* protulerunt, eaque nonnunquàm cum Archetypo Hebraïco minimè conspirantia?—Paucis, quantum in me est, utrique satisfacere pergam. Ad Primam: Judæos Alexandrinos exemplari Samaritico usos fuisse in suâ versione Græcâ concinnandâ, credere nequeo: id enim odii inter utramque gentem exarsisse videtur, ut illos suam scripturam ex horum exemplaribus hausisse incredibile omninò esset: neque, si id fecissent, aut Philo aut Josephus laudes, quales ii re verâ in versionem Græcam cumulârunt, de eâ, si ex fonte Samaritico sumpta fuisset, unquam habiturus esset. Neque, ut Morini* sententiam meam faciam, si eorum temporibus ex Samaritico inquinata esset, ita ii de eâ verba fecissent. Undè nævos suos Exemplar Samariticum contraxerit, jam ex sententiâ Doctiss. Gesenii vidimus. Vidimus quoque quâ facilitate Christiani Veteres Exemplaria sua Græca corruperint. Quid igitur impedit, quin Christiani, lectionis facilitatem captantes, ut et Samaritani anteà fecerant, exemplaria sua hinc indè glossis primò Samariticis insperserint, quas posteà in textum receperint Librarii incauti, (vel potius gavisi se hujusmodi supplementa reperisse) ut omnia filo liquidiori faciliorique currerent? Ante tempora N. C. hujusmodi in textu Græco esse corruptiones nemo veterum memoriæ prodidit. Neque, quod magni est in hâc quæstione momenti, versio *τῶν ὁ.* in *omnibus*, vel etiam parte ejus decimâ, cum Exemplari Samaritano Hebræo etiamnum concordat; quod utique haud factum fuisset, si Illa Hujusce Versio re verâ esset. Neque, quod adhùc majoris est, in Chronologiâ Patriarcharum conspirant; at, si altera alterius esset versio, quomodo fieri quiverit sanè nescio, ut tanto intervallo, vel hâc in re, ab alterutrâ distare potuerint. Perspecto verò, aut syllabo Hottingeri,† aut varietatis lectionis sylloge in Tomo vi. Bibliorum Polyglottorum Londinensium à Clarissimo Waltono datâ, quisque statim videbit, hujusmodi conspirationes, si non omninò fortuitæ censendæ sint, rariores tamen esse quam ut datâ operâ, aut denique Versione ex Samaritico versa, ortum habuerint.

XII. Altera quæstio paulò est difficilior atque majoris momenti; quæ nobis de eâ comperta sunt, paucis dabimus. Cautissimè tenendum est, *Crisin* Scripturæ Sacræ *literalem* alteram esse; usum autem ejus *exegeticum* alterum. Quando enim quæstio est de translatione, vel etiam analysi ejus criticâ, loquimur eâ de re, quæ, respectu ad usus verborum ac leges Grammatices habito, comparationem ita instituit ut altera alteri respondere ubique reperiatur. Atqui, cum de exegetico ejus usu quæstio est, non de hujuscemodi convenientiâ agitur; verùm de eâ, quæ sensum didacticum Scriptoris tantummodo respiciat: qui et figuratas, typicas, metaphoricas, cæterasque id genus locutiones, complecti possit, relicto, non neglecto, sensu ejus literali. Hoc igitur respectu, haud multum interérit, annè versio in usum Ecclesiæ cusa in omnibus, literis sc. apiculis, phrasibus, cæterisque grammaticalibus, ad amussim usque concordet; si demùm vis didactica Scriptoris Sacri, ita eluceat, ut Lectores eam facile deprehendere queant. Et hinc est, ni fallor, quod versiones nonnullæ rudiores, plus ad Ecclesiam erigendam profecerint, quam omnia omnium temporum Criticorum conamina efficere potuerunt. Septuaginta enim viralem ejusque filiam *Italam*, Idololatriam, barbariemque pænè omnem hucusque divinâ luce profligatam, Præconum Ecclesiæ ope profligâsse omnes nôrunt: non dixerim tamen, quod necessè fuerit eas idcircò esse rudes, longè enim aliter sentio; sed eas quamvis rudes veritatem salutarem ut plurimum palàm fecisse.

XIII. Scimus versionem *τῶν ὁ.* apud Judæos præsertim Hellenistas, tempore Apostolorum, maximam fuisse adeptam auctoritatem. Cum his igitur argumentantes Apostoli, cum satis ad rem suam faciebat Versio *τῶν ὁ.* nihil antiquiùs habere solebant, quam ejus dicta coràm proferre, atque auditoribus explanare: hoc tamen in omnibus non fecerunt; quandóque enim sensum solum ii respexisse videntur, relicto tùm Archetypo Hebraïco, tùm versione *τῶν ὁ.* quoad crisin literalem; quod et fas erat, *res*, non *voces*, stabilire conantibus: et ita Theologi hodie sæpenumerò, illæsâ veritate, faciunt, atque fortassis semper facient. His igitur positis, expendamus demùm, exempli gratiâ, unum et alterum locum.

XIV. Prima citatio in Evangeliis occurrens, ita se habet (Matt. i. 23.): *Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ.* In versione *τῶν ὁ*: *Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ.* In textu verò Hebraïco: הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל. *Ecce virgo illa prægnans (est) et parturiens filium, et vocabit nomen ejus Immanuel.* Loquitur Propheta tanquàm res ipsa sibi coràm sisteretur: quod neque Evangelista neque LXX. fecit: sed et in cæteris dissentiunt, eo usque ut credere nequeo Evangelistam, versionem *τῶν ὁ.* hîc loci citâsse. Conveniunt tamen amicissimè in re præcipuâ; Vates enim, omni procul dubio, rem futuram prædicit: eandem utraque versio clarissimè pandit: atque ad hanc illustrandam probandamque, locum excitat Evangelista.

XV. Secunda occurrit ibidem cap. ii. v. 6. *Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ.*—Ita LXX. *καὶ σὺ βηθλεὲμ οἶκος Ἐφραθὰ, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται, τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα τοῦ Ἰσραὴλ.* Textus verò Hebraïcus: וְאַתָּה בֵּית־לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמְּךָ לִי יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל. *Et tu Beth Lehem Ephratha parva τῷ esse, in millibus Judæ? ex te mihi prodibit* (quisquam) *τῷ esse Princeps in Israel.* Paulò liberius: *Et tu Beth Lehem Ephratha, num es parvus in millibus Judæ?* (Quinimò) *ex te mihi prodibit quidam regnaturus in Israel.* In his major dissensio ab alterutrâ et Archetypo Hebraïco conspicitur: eundem tamen eventum omnes prædicunt; quod vel particula negativa ab Evangelista usurpata minimè impedit.

XVI. Tertia adhûc spinosior est sc. ib. cap. ii. 15. *Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.*—LXX. *Ἐξ Αἰγύπτου μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ.* Textus Heb. וּמִמִּצְרַיִם קָרָאתִי לִבְנִי׃ A (temporibus servitutis) Egypti nomen dedi filio meo. i. e. Cum Israel jam puer esset eum adamavi; atque à temporibus iisdem, (i. e. antequàm in gentem liberam excreverat) filium eum meum nomine salutavi. Evangelista, idem, ni fallor prædicat, vocibus omnibus, sensu atque constructione Hebraïcâ, sumptis: atque adeò id quod Propheta *τῷ* Israel olim adscripserat, Evangelista, hâc occasione, Christo, similem quodammodo conservationem experto; filii verò nomen sensu longè digniori. Locus ad adoptionem Israel, meâ quidem sententiâ, in ore

* Hottinger. Thes. Philol. p. 301.

† Ib. p. 294, &c.

Prophetæ spectabat, non ad ejus tantummodo ex Egypto liberationem, quo sensu LXX. perperàm eum intelligere videntur: primario tamen et veriore sensu ad Christum ipsum, qui non modo ex Israel secundum carnem oriundus erat, verùm et ejus Sacerdos, Propheta, Rex, futurus. Hujus igitur textûs mens mihi *ἀντιληπτικὴ* esse videtur, eodem planè modo, quo et multa de Davide aliisque dicta sunt, quæ tamen propriè in Christum collineabant. Interpretantur nonnulli hæc dicta, acsi Dominus noster in patriam suam ex Ægypto redux jam factus fuisset: at notatu dignum, hæc prolata fuisse, non postquàm mentionem de reditu D. N. in Nazareth fecerat Evangelista, sed cum is adhùc in Ægypto degebat. Sin igitur liberatio Israelitarum ex Ægypto in mente Evangelistæ esset, ut hanc cum liberatione D. N. ex Ægypto conferret cum hæc scripsit, necessè fuisset, ut eam cum liberatione Christi ex Egypto, qui tamen adhùc ex Ægypto profectus non fuerat, contulisset. Locus igitur apud utrumque Ecclesiam Christi, sub ejus nomine, ceu liberatam firmatamque *ἀντιληπτικῶς* respicit.

XVII. Locus alius est Heb. x. 5. qui multis crux fuit, neque adhùc, meâ qualicunque sententiâ, ad liquidum perductus. Apostolus ita loquitur: *Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·* quæ ipsissima sunt verba *τῶν ὀ.* Textus Hebraïcus est in Ps. xl. 7: זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִּי. *Sacrificium et munus non voluisti, aures effodisti mihi.* Alterum mihi videtur textus Hebraïcus innuere, alterum quoad literam LXX. interpretes; quæ, nihilominùs, in eundem scopum collimant. Psaltes, ni valdè fallor, apertè docet, quod et 1. Sam. xv. 22. item clarissimè prædicatur, obedientiam sc. sacrificiis præstantiorem esse, addit enim: *Holocaustum et (sacrificium pro) peccato non postulâsti: Tunc dixi, Ecce venio. In volumine Libri scriptum est de me, ut facerem* VOLUNTATEM TUAM: *Deus meus* VOLUI, ET LEX TUA (est) IN MEDIO VISCERUM MEORUM, &c." Phrasin itaque אָזְנַיִם כָּרִיתָ accipio, ceu significantem, *aures meas ita aperuisti, ut mandatis tuis in omnibus auscultarem.** Ad hunc locum fortassis respexit Christus cum dixerit (Joan. iv. 34.) *Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πεμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον*: et ad mortem suam in ultimis his verbis certè allusit. Apostolus, quoque, eandem materiam tractans, ad mortem Christi tandem pervenit. (Epist. ad Philip. cap. ii. v. 7, &c.) *Ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος· Ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.* Neque aliud respexisse potuit Psaltes, cum ad prædictiones Scripturales provocavit, quod sc. ita literis fuerit mandatum *in volumine libri*: quod et is à vers. 12. ad 15. usque ejusdem Psalmi aliis verbis apertè testatur. Idem sanè habet Apostolus in loco citato, ita demùm concludens: *Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.* Et denique v. 14. ipsissimo Domini nostri vocabulo utens, dicit: *Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.* Locum igitur Apostolus, *σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι*, eo sensu, uti mihi videtur, accepit, ut corpus Christi hîc ad immolationem adaptatum intelligeretur. Dubitem verò an LXX. ita locum acceperint: crederem potiùs eos, locum ad inimicorum Davidis subjugationem respicere putâsse, adeò ut servorum instar, illi ei in perpetuum essent servituri, Phrasinque אָזְנַיִם כָּרִיתָ, consuetudinem in Exod. xxi. 6. et Deut. xv. 17. commemoratam innuere. Utut tamen hæc res fuerit, certum est, tum Psalten tum Apostolum, scopum eundem omninò attingere: obedientiam sc. alicujus Davide dignitate majoris, in morte suimetipsius finem habere: ita Psaltes, apertiùs verò Apostolus, hoc ad sacrificium Domini nostri semel pro omnibus oblatum, respicere docet.

* Videatur Simonis Lexicon sub voce אֹזֶן. Indè nobis aures circumcisæ, sive à quibus velamen jam semotum est, idem sonat atque obedientes sumus.

XVIII. His fortassis difficiliora non reperientur loca: quæ demùm successu iis rimandis usus fuerim, alii judicabunt. Unum me monstrâsse, ni fallor, gloriarer: Crisin sc. literalem à crisi exegeticâ didacticâ, alienam prorsùs esse, atque jure ita esse debere. Qui igitur Evangelistas Apostolosve improbatum ibunt, eo quod criseos grammaticalis leges haud servaverint, quod et multi crebrò fecêrunt, ipsorum inscitiam incauti, nor illorum socordiam, omnibus in propatulo ponent.

XIX. Ex his quoque satis clarè patebit, quam lubricam tractandi materiam sibi Lud. Capellus emendandi coarguendique textum Masorethicum Hebraïcum sumpserit: atque quàm sit difficile demonstrare inter tot Editionum varietates, quibus in locis Interpretes ipsi Alexandrini primitùs errârint. Segetem equidem sat largam collegerunt Capellus, Hottingerus, Carpzovius aliique ostensuri, Interpretes, aut Codices non punctatos usurpâsse, aut demùm literis similibus nonnunquam deceptos fuisse, aut denique inscitiâ hallucinatos errâsse. Hæc fateor ii sat ingeniosè et acutè, nec veritatis specie destituti, tractârunt: ingeniosiores tamen fortassis semet præbuêre, quam ad veritatem factos propinquiores. Ad me quod attinet, nullus dubito quin is, qui hanc versionem ad pristinum suum nitorem restitutum eat, viribus plusquam humanis præditus esse debuerit.

Editiones LXX. *potiores sunt hæ sequentes.*

I. COMPLUTENSIS in Bibliis Polyglottis Complutensibus. (Anno 1517.) Undè Textum suum hauserint Editores ambigerunt Viri docti: at, quum ii eum ad Hebræum Archetypum conspirare fecerint, quoad transpositiones, &c. suprà memoratas, necnon in lectionibus quamplurimis, multi eos id ex ingenio suo fecisse crediderunt, notâque indè infamiæ Editionem usêrunt: sed fortassè immeritò. Ex hâc, Biblia Regia Antverpiæ (Anno 1571.); Sautaudreana, Genev. (Ann. 1596.); Commeliniana (Ann. 1599.); Polyglotta Parisiensia (Ann. 1645.), ad literam impressa sunt.

II. EDITIONEM ALDINAM Venetiis (Ann. 1518. fol.), edente *Aldo*, curâ autem *Andreæ Asulani*, ex MSS. Codicibus expressam, multa ex Theodotione, aliisque Interpretibus, habere asseruerunt *Masius* et *Usserius* Armachanus. Hanc *κατὰ ποδὰ* sequuntur Argentinensis (Ann. 1526. 8vo.) Basileensis (Ann. 1545. fol.) Basileenses Græco-Latinæ (Ann. 1556. 1582. 8vo.) et Francofurtensis Græca. (Ann. 1597. fol.)

III. ROMANA. Hæc Editio è MSS. Vaticanis, Cod. Cardinalis Bessarionis, aliisque pervetustis, sumpta est: Editoribus id sibi licentiæ sumentibus, ut orthographiam immutarent, sphalmataque Librariorum quæcunque corrigerent. Auctoritate Sixti V. munita in lucem prodiit (Ann. 1587. fol.). Hanc sequuti sunt, *Londinensis* in Polyglottis Waltoni (Ann. 1657.), *Londinensis* (Ann. 1653. 8vo.), *Cantabrigiensis* cum præfatione Pearsoni (Ann. 1665. 12mo.), *Amstelodamensis* (Ann. 1683. 8vo.), *Lipsiensis* (Ann. 1697.), *Franequerana*, curâ Lamberti Bos (Ann. 1709. 4to.), *Amstelodamensis*, vel *Ultrajectina*, curante *Dav. Millio* (Ann. 1725. 8vo.), *Lipsiensis*, curante Reineccio (Ann. 1730. 1757.) *Hallensis*, (Ann. 1759. 12mo.), Hæc *Bagsteriana Londinensis* (Ann. 1821.) cui adjiciuntur Lectiones variæ Ed. Grabii,—*Et Holmesiana Oxoniensis*, cum supellectili lectionum variantium immani, (Ann. 1798—1828.), *Oxoniensis*, 8vo. (Ann. 1817.), et demùm *Glasguensis* (Ann. 1822.) in 12mo.

IV. *Oxoniensis* Grabii, Codicem Alexandrinum in omnibus sistens, sigla præterea Origeniana, emendationesque ex Codicibus MSS. undique corrasas, exhibens; Prolegomenis item aliisque apparatibus criticis copiosis instructa. (Ann. 1707. fol.) Duos Tomos, primum et quartum, edidit ipse Grabius; duos, sc. secundum et tertium post mortem Grabii, Franciscus Lee ope alicujus anonymi. Eâ tamen solertiâ usum fuisse Grabium quâ bonum Criticum oportuit, negant nonnulli Eruditi. Hanc Editionem redintegravit impressitque Breitingerus Tiguri (Ann. 1730-2. 4to.) in quatuor Tomos divisam, variisque lectionis Editionis Romanæ ornatam. Et nuperrimè splendidis-

simeque, formis uncialibus codicem ipsum repræsentanibus opere et studio Rev. F. H. Baber, in folio, ut aiunt, in lucem prodiit

Codicum Manuscriptorum recensionem accuratissimam, quam non patientur limites nostri attingere, dabit Holmesius Doctiss. in Præfatione ad Editionem suam Septuaginta viralem, suprà memoratam. De Editionibus videatur Bibliotheca Sacra Le Longii, curâ Masch.

SECTIO IV.

De Aquilâ ejusque Versionibus S. S. Græcis.

I. Aquila ex Sinope in Ponto ortus circa Ann. C. N. 160 floruit. Ex Pagano Christianus factus deindè Judæus evasit. Duas Is Scripturarum Sanctarum Versiones Græcas concinnâsse perhibetur: priorem liberiore stylo conscriptam, alteram idiotismis Hebraïcis prorsùs refertam, eo usque ut ea vix Græcè Græca legentibus sonaret. De priore ejus versione, perpauca ad manus nostras pervenerunt: de posteriore multa collegêrunt Viri Docti è Patrum Libris, scholiisque hinc indè excerpta.* Ita de eo loquitur Hieronymus in Epist. ad Pammachium: "Aquila autem," inquit, "proselytus et contentiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias verborum quoque transferre conatus est,† jure projicitur à nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit vel legere vel intelligere *χεῦμα*, *ὀπωρισμὸν*, *στιλπνότητα*, quod nos possumus dicere *fusionem*, *pomationem, et splendentiam.* Aut quia Hebræi non solum habent *ἄρθρα*, sed et *πρόαρθρα*, ille *κακοζήλως* et syllabas interpretatur et literas, dicitque *σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν* quod Græca et Latina lingua non recipit."

II. Hanc Hieronymi in Aquilam criminationem satis, ut puto, probabunt loca permulta ex versione ejus adhùc servata: neque esset quo quis refragari potuisset, si cæteris ejus vitiis, Linguæ quoque Hebraïcæ inscitiam addidisset Hieronymus. Quis enim dixerit nisi etymologicè delirans, voculam Græcam *σὺν*, particulæ Hebraicæ את, æquiparare? Aut, si primis demùm labris grammaticen Hebraïcam salutâsset, *κεφάλαιον* voci בְּרֵאשִׁית æqualem esse? missâ *ἔκτισεν*, quæ is fortassis ex ore cujusdam scioli Judæi didicerat, et meliùs ad בָּרָא Hebraïcam, quàm *ἐποίησεν* quadrare crederet? Cujusmodi, si non et pejora, millena pænè ex fragmentis ejus colligenda sunt.

III. Alia Patrum criminatio in hoc fuit, quod et is Scripturas vitiosè transtulerat, eo consilio ut vaticinia de Christo, aut interpretando obscuraret, aut demùm aliò detorqueret. Hujus generis unam profert Justinus Martyr. in dialogo suo cum Tryphone Judæo, quæ ita se habet: *ἰδοὺ ἡ νεανὶς ἐν γαστρὶ λέψεται καὶ τέξεται υἱὸν*: cùm *οἱ ὁ.* locum reddiderant: *ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν.* "Sed quid discriminis," inquit Baverus, (Crit. Sacr. p. 275.) "interest inter *ἡ παρθένος*, quâ voce LXX. usi sunt, et inter *νεανὶς*, quam Aquila et Theodotio posuerunt?" Perquàm acutè profecto! Dixerim primò, si nulla omninò esset discrepantia, quod innuere videtur Baverus, quæri potest, cur Aquila et Theodotio à receptâ *τῶν ὁ.* versione recessêre? Aut denique, cur Justinus de hâc versione querelam movit? Mihi quidem, immane quantum discriminis inter hasce versiones interesse videtur, ad quæstionem de natalibus Christi quod attinet. Nihil discriminis equidem videre potuit Neologus iste, qualem fortassis et ipse se dudum præbuerat Aquila!

IV. Plura adducere necessè non erit, præsertim cum Opus Montfaucon splendidissimum ea suppeditabit.—Hieronymus tamen sententiam quandóque amiciorem de Aquilâ profert: "Aquila," inquit, "qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosus verbum interpretatur ad verbum."‡ Et in Epistolâ ad Marcellam: "Jam pridem cum voluminibus Hebræorum Editionem Aquilæ confero, ne quid propter odium Christi Synagoga mutaverit; et, ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio." Neque valdè clarus in multis Hieronymus: quod parùm refert, quandoquidem Aquileana sat multa prostant, et lingua Hebraïca haud prorsùs est etiamnum demortua.

SECTIO V.

De Symmacho versioneque ejus Græcâ.

I. Natione Samaritam fuisse Symmachum memoriæ prodiderunt Eusebius, Hieronymus, Epiphanius, Auctor Synopseos, et alii nonnulli: qui, quùm ad summos honores in Republicâ Samariticâ pervenire non potuerit, ad Judæos, uti perhibet Epiphanius, ad Ebionitas verò, uti volunt Eusebius et Hieronymus, migravit: atque, ut fidem suorum coargueret, versionemque eorum SS. Græcam cassam redderet, novam ex Hebraïco fonte operosus elaboravit, et in lucem haud multo post annum C. N. 177. emisit.

II. Symmachus Versionem Aquilæ in suâ concinnandâ usurpâsse nemo fortassis, utrâque perspectâ, inficiabitur: morem tamen modumque interpretandi longè meliorem, eum suum fecisse, versio ejus abundè testatur: atque, ni valdè fallor, Aquilâ in omnibus se exercitatiorem ostendit. Aquila, uti suprà vidimus, *κακοζηλίᾳ* quâdam ductus, vocabulorum infelix etymologias carpebat, vix Græcè scriptitans. Symmachus his nugis minimè delectatus, veras assecutus est nonnunquam *Hebraïsmorum*, ut aiunt, solutiones, Græcas item veneres leporesque felicissimè proferens; adeò ut de ejus Versione quondam exclamavit Eusebius, *σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος*: et *Σαφέστερον ὁ Σύμμαχος*: et, *οὕτως ἡρμήνευσε θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.*§ Hieronymus verò dixisse perhibetur, "Eum apertiùs et manifestiùs interpretatum esse; et Symmachum non solere verborum *κακοζηλίαν*, sed intelligentiæ ordinem sequi."‖

III. Non defuerunt tamen qui Symmachi versionem, utpotè quæ gustui ipsorum minimè conveniret, improbârint. Eorum quidam Theodorus Heracleotes, ita de versione illius Ps. lxvii. (Heb. lxviii.) v. 31. *συνόδῳ παμμεγεθῶν*, *congregationi prægrandium*, Heb. עֲדַת אַבִּירִים, ubi *οἱ ὁ.* habent, *ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων*, sensit, ut, demptâ Taurorum mentione, loci *ἐνέργεια* quodammodo diminueretur. At pace ejus dixerim, Heroum notio quàm Taurorum, grandius mihi quid sonat, atque adeò *ἐνέργειαν* potiùs adauget quam diminuit. Vereor tamen Symmachum alio respectu, se hoc in loco multo inferiorem Interpretem *τῶν ὁ.* præbuisse. Ita enim Hebraïca se habent: גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי־כָסֶף בִּזַּר עַמִּים קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ, quæ ita reddo: *Increpa* (i.e. urge) *jumentum cannæ, cœtum taurorum, cum vitulis populorum, magnificè incedentes cum fragmentis argenti: quoniam Is populos bellum volentes penitùs dispersit.* Versiculus præcedens ita se habet: "*Propter Templum tuum, Hierosolyma versus, tibi Reges proferent munera.*" Hoc est, bello jam sedato, hostibus fugatis atque in servitutem redactis, Reges populique tibi munera è locis longinquis afferent: dein, versu proximè sequente, Vates rem quasi præsentem legentibus sistit, dicitque: Increpa jumenta munera, cannam sc. dulcem, tauros, vitulos, argentumque in massâ, ferentia, ut ordine servato, vires suas exserant, terramque progrediendo viriliter conculcent. In versu 32. Khashmanii ex Ægypto, Cushii item, vires, i. e. divitias suas quantociùs Deo mittunt: et v. 33. Universa

---

* Optima collectio in opere splendido clariss. Montfaucon, cui titulus "Hexaplorum Origenis, &c." in 2 Tomis. Fol. Parisiis 1713. reperitur.

† Nonnunquam tamen, ut putat Montfaucon, et liberius transtulit in ultimâ suâ Versione Aquila.

‡ Epit. ad Damasum.

§ In Psalmos xxi. v. 31. xlvi. 10.

‖ Comm. in Amos. c. iii. v. 11.

regna terrarum orbis, Deum cantionibus laudant, Dominum Hymnis extollunt. Liberiùs locum transtuli, eo fine ut sensus ejus planiùs elucescat.—Nullus igitur dubito, quin versus 31. pompam hancce describat, muneraque offerenda varia singulatim recenseat. Οἱ ὁ. itaque ad veritatem quam Symmachus propiùs accesserunt: ii enim, ita locum transtulerunt: Ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου· ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν, τοῦ μὴ αποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ αργυρίῳ· διασκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα. Symmachi quæ supersunt, ita se habent: συνόδῳ παμμεγεθῶν μετὰ συστροφῶν λαῶν, τοῖς διαλακτίζουσι τούτους αὐτοὺς εὐδοκήτους ὄντος ὡς δοκιμὴν ἀργύριου. "*Conventui maximorum cum cœtibus populorum, calcantibus hos, qui accepti sunt ut probatio argenti.*" In quibus, quid sibi voluerit Symmachus, dicere non ausim. Septuaginta autem, quamvis in nonnullis scopum vix attigerint, tædam tamen ejus optimè illustrandi mihi subministrâsse videntur: usus igitur eorum, uti anteà observatum, omnibus commendatissimus esse debet.

IV. Locum alium adduxit Theodorus Heracleotes, quem ad incudem vocare operæ pretium esse existimavi; videlicet Ps. lxviii. (Sept. lxvii.) v. 34. לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם. Symmachus ita locum reddit: τῷ ἐποχουμένῳ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ πρώτης. "*Qui vehitur super cœlum cœli ex primâ.*" Aquila eundem ac Symmachus sensum fundit: τῷ ἐπιβεβηκότι ἐν οὐρανῷ οὐρανοῦ ἀρχῆθεν. "*Inscendenti in cœlum cœli à principio.*" Septuaginta verò, τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς. "*Qui ascendit super cœlum cœli ad Orientem.*" Ad hoc clariss. Montfaucon: "fateor," inquit, "mihi etiam, perindè atque Theodoro, accuratiorem videri τῶν ὁ. quam Symmachi, interpretationem." Ad me quod attinet, non possum non calculum meum adjicere Symmacho. Quî enim, *Oriens* ad textum assui possit, sanè non video: quomodo verò Altissimus à rerum usque incunabulis cœlis insedisset, resque terrenas suo nutu indè gubernâsset, neminem fortassè latebit: et hunc esse loci sensum interpretes plerique tum antiqui tum recentiores ostendunt. Symmachi itaque interpretationem hîc contra Theodorum &c. interpretatione τῶν ὁ. præstantiorem esse, affirmare minimè dubitem.

V. Symmachum, præterea, duas Editiones procurâsse atque in lucem emisisse affirmat Hieronymus in Comm. ad Nahum, cap. iii. v. 1. "In Hebræo," inquit, "habetur, PHEREC MALEA, quod interpretatus est Aquila ἐξαυχενισμοῦ πλήρης, id est, *excervicatione plena;* Symmachus autem, ἀποτομίας πλήρης, quod possumus dicere, *credulitate* vel *severitate plena.* In altera ejus editione reperi, μελοκοπίας πλήρης, id est, *sectionibus carnium, et frustis per membra concisis plena.*" "Duæ etiam, inquit Montfaucon, "eæque diversæ Symmachi lectiones adferuntur Hesaï. 47. 2. Osee 12. 11. Ps. 109. v. 4. Et in Appendice Exod. xxviii. 14. In libris item 1 et 2 Regum binæ nonnunquam Symmachi interpretationes adferuntur, &c." Addit, "Sed quia ejusmodi exempla non ita frequentia sunt, conjectandi locus est Symmachum non duas omninò diversas Editiones emisisse; sed quam priorem emiserat aliquot in locis emendasse, verbaque alia identidem substituisse pro aliis."* Addam, pace viri doctissimi; et idem fortassis, in secundâ suâ editione præstitit Aquila: undè et apparebit, ni fallor, quare in nonnullis, etiam in secundâ hâc editione, Archetypum Hebraïcum κατὰ πόδα et etymologicè non sequutus esset, ut et ipse testatur Montfaucon. Idem propemodum mihi videntur fecisse Scriptores de versionibus hisce Græcis, atque antehac observatum dedi de Syriacis: multo quippè faciliùs est, de versionibus istis loquendo novas procudere, quam eas re verâ in lucem emittere: aut eas fuisse usquam aut loci aut temporis in lucem emissas demonstrare.

* Hexap. Orig. p. 54.
† Daniel sec. LXX. demum Anno 1772. è cod. Vatic. in lucem emissa est.

SECTIO VI.

De Theodotionis Versione.

I. Theodotio Sinope in Ponte oriundus, primò se Marcio nistis adjunxit, deindè Judæis; at, ut alii volunt, Ebionitis post Aquilam et ante Symmachum Versionem suam adornâss dicitur. In vertendo vestigiis styloque τῶν ὁ. quàm maxim inhæsit, ideoque fortassis Origenes lacunas, ut plurimum, in text τῶν ὁ. è versione ejus supplevit. Danielis tamen Propheti quia in multis manca fuit, ab Ecclesiâ omninò rejecta est, ver sione Theodotionis in ejus locum subrogatâ; undè multis i suspicionem devenit, eam dudum interiisse.† Sæpenumerò ta men Theodotio à normâ τῶν ὁ. sive imperitiâ sive socordi ductus deflexit, verba Hebraïca in textum suum ponend Græcis literis descripta: e. g. Levit. vii. 18. Heb. פִּגּוּל יִהְיֶה i Φεγγὼλ ἔσται: vel, ut in alio codice habetur Φεγγοὺλ ἔσται ubi Aquila et Symmachus פגול ἀπόβλητον, *abjiciendum;* LXX μίασμα, *inquinatio;* Symmachus alibi ἀργὸν, *inutile:* alii *fœtidum* aut *corruptum*, aut *abominatio,* reddiderunt. Is. xiii. 6. מִסְפַּחַת Theodotio per μασφάα: Aquila autem per ἐξανάδοσις, *eruptio* Symmachus per ἔκβρασμα, *ebullitio,* alibi per ἔκφυμα, *pustula* Vulgata, *scabies,* reddidit. Plura ejusmodi dabit clariss. Mon faucon,‡ quæ describere supersedeo. Haud raro, uti cuiv fragmenta ejus versionis inspicienti patebit, cruditates Aquil captare atque recoquere perrexit: e. g. Gen. i. 2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸ καὶ οὐθέν. *Terra autem erat vacuum et nihil,* pro Heb. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ *Terra autem erat inanitas et vacuitas,* i. e. *inanis et vacu* Ib. v. 5, καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσ νύκτα, ubi in membro primo constructio ipsa est Hebraïca, re fragantibus Grammatice Græcâ textuque τῶν ὁ. Ita et v. (ἀναμέσον ὕδατος εἰς ὕδατα: ad Heb. בֵּין מַיִם לָמָיִם. Hujus gener multa hinc indè deprehendi possunt, adeò ut mihi oppidò dub tandi facta est occasio, annè versio hæc quid sit aliud quar assumentum versionum cæterarum, voce Hebraïcâ quandóqu collustratum, necne. Videant alii. Interpretem igitur hunc non possum non pro plagiario, simulatore, sciolo, habere: ni fortassis loca ei ascripta à Montfaucon ejus non sint, aut dum modo dies me meliora docuerint.

SECTIO VII.

De reliquis Versionibus, Quintâ, Sextâ, Septimâ, Hexaplaribus

I. Quibus temporibus Auctoribusve confectæ fuerint h versiones, omninò ignoratur: hoc demùm pro explorato habe tur, Quintam sc. anno septimo Caracallæ Hierichunte in doli esse repertam; Sextam, tempore Alexandri Severi, Nicopo ad Actium item in doliis inventam. Septimam quoque, i manus Origenis pervenisse, at undénam quomodo, aut deniqu quo tempore, memoriæ non est proditum.

De quintâ Versione.

II. "Christianus-ne, an Judæus, Samaritanusve fuerit q Editionem Quintam adornavit," verba sunt clariss. Montfauco "nec ex Veterum testimonio, nec ex ejus interpretatione co ligi posse videtur: quisquis verò fuerit, multo liberiore, qua Symmachus, interpretandi genere usus est; ita ut paraphraste quandoque sapiat, ut videre præsertim est in duodecim Pr phetis minoribus, ubi frequentiora ejusdem fragmenta haber tur. Sic Osee 6. 2. vocem יחבשנו quam cæteri, *curabit nos,* ve *alligabit nos,* interpretantur, ipse vertit, ὑγιεῖς ἀποδείξει, *san exhibebit.* Et Osee 7. 14. hæc Hebraïca verba על דגן ותירוש יתגוררו יסורו בי quorum sensus est, *super triticum et vinum congrega sunt, recesserunt à me,* ipse vertit, ὑπὸ τροφῆς καὶ πλησμονῆ

‡ Hexap. Orig. Tom. i. p. 57.

σίτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου. i. e. *à voluptate et abundantiâ tritici et vini defecerunt à me.* Sic ille ferè semper liberam nec litteræ adstrictam interpretationem effert, ita tamen ut à vera Scripturæ mente non recedat, quæ causa fuit ut Vulgatus interpres in his Prophetarum Libris non infrequenter ipsum sequi videatur."

III. Unam et alteram præterea interpretationem ejus haud pigebit adnotare. In Ps. i. 1. Quinta, Sexta, et Theodotio vocem Heb. איש per *νεώτερος* reddunt: distinctione iis fortassè privâ. Ib. v. 2. יֶהְגֶּה Aquila, Symmachus, Quinta, et Sexta, per *Φθέγξεται* reddunt. Hujusmodi multa, præsertim in obscurioribus quales hæ sunt vocibus, bonæ utique frugis, hic illic perfacilè colligi Lexicisque nostris addi possunt.

De Versione Sextâ.

IV. "Sextam verò Editionem," inquit Montfaucon, "à Christiano viro concinnatam fuisse vel ex hoc uno ejus fragmento liquidum est, Habacuc 3. v. 13. ubi illud Hebraïcum: יצאת לישע עמך לישע את־משיחך sic interpretatur ipse, *ἐξῆλθης τοῦ σῶσαι τὸν λαόν του διὰ Ἰησοῦ τοῦ χριστοῦ σου: Egressus es ad salvandum populum tuum per Jesum Christum tuum.* Cujus versiculi Græca ex Manuscriptis eruuntur; latina ex Hieronymo, qui addit Sextam Editionem prodere manifestissimè Sacramentum. Hic autem interpres, perinde atque præcedens, paraphrasi gaudebat, ut in loco jam allato deprehenditur; licet nihil ibi efferat nisi mentem Hebraïcæ Scripturæ. Verum in altero ejus loco longe majorem exspatiandi licentiam animadvertas. Psalm 36. v. 35. Hebræa sic habent: ראיתי רשע עריץ מתערה כאזרח רענן i. e. *vidi impium terrificum diffundentem se sicut laurus viridis*, sive ut Hieronymus habet, *sicut indigenam viventem*, ubi Vulgata; *vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani;* Sexta verò sic: *εἶδον ἀσεβῆ καὶ ἀναιδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐτοχθὼν περιπατῶν ἐν δικαιοσύνῃ*, i. e. *Vidi impium et impudentem sibi vindicantem in duritia, et dicentem: Sum sicut indigena ambulans in justitia:* quæ sane paraphrasin non modo sapiunt, sed etiam superare videntur."

De Septimâ.

V. Septimæ Versionis Auctorem Judæum fuisse putat celeber. Montfaucon, ex cantico Habaccuci Prophetæ in codice Barberino reperto, quodque is partem septimæ versionis esse credit, quia sc. v. 13. Heb. משיחך *unctus tuus*, per *τοὺς ἐκλεκτούς σου*, reddiderit, non per *χριστόν σου*, quod virum Christianum utique facturum fuisse arbitratur. Canticum hocce in Tom. vi. Polyglottorum Londinensium reperitur (coll. Sept. p. 135): perquirere igitur possumus, quamnam interpretandi rationem sibimet proposuerit auctor ejus. Titulus Hebraïcus תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא עַל שִׁגְיֹנוֹת, *Oratio Habaccuc Prophetæ super Shigyonoth*, Græcè redditur per, *προσευχὴ Ἀμβακοὺμ τοῦ προφήτου μετ' ᾠδῆς*, cum Septuaginta vocem obscuram שִׁגְיֹנוֹת *ᾠδή* reddens:—versum orationis primum: יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר׃. *Κύριε εἰσήκουσα τὴν ἀκοήν σου, καὶ εὐλαβήθην· κύριε κατενόησα τὰ ἔργα σου, ἐξέστην· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ, ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ· ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ.* Multa hic, ut quisque videbit, si non omnia, à Septuaginta petita sunt: quæ, missis fortassis signis Hexaplaribus, plures lectiones in unam conflatas sistunt.

Comma primum ita apud τοὺς ὀ. conspicitur. } *Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην*

Quod hoc modo dat noster *Κύριε εἰσήκουσα τὴν ἀκοήν σου, καὶ εὐλαβήθην.*

Quæ cum Hebraïco convenient, nisi quod *καὶ* addiderit uterque. In membro secundo ita se habent:

Septim. *Κύριε κατενόησα τὰ ἔργα σου, ἐξέστην·*
Septuag. . . . *κατενόησα τὰ ἔργα σου, καὶ ἐξέστην·*

Uterque ellipsin sat magnam supplevit, acsi Hebraïca ita legerit: יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ וְיָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ רָאִיתִי (vel בִּינוֹתִי) וְיָרֵאתִי. Quod in hujusmodi scriptis tolerabile fortassis esset: utrumque tamen lectionem *τῶν ὀ.* sistere nemo sanus dubitare potest. Idem ferè censendum de membro sequenti: *ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ*, quæ et ipsissima sunt verba *τῶν ὀ.* verba Hebraïca hoc modo accipientium: בְּקֶרֶב שְׁנֵי חַיִּים תִּוָּדֵעַ *in medio duorum animantium* (Cherubim fortassè), pro בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ...תּוֹדִיעַ, ut textus hodiernus habet. Clausula quæ sequitur hæc est; sc. *ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ*: quæ verba sunt *τῶν ὀ.* hisce tamen Hebraïcis magis congruentia בְּהִקָּרֵב הַשָּׁנִים תִּוָּדֵעַ; quæ sequuntur aliam omninò interpretationem eamque paulò laxiorem eorundem verborum dabunt: sc. *ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ.* Primi igitur versiculi analysis, nos extra *τῶν ὀ.* limites vix ducunt: cætera sui generis speciem magis dabunt: unius modo versûs collationem perspice:

Septima.	*Septuaginta.*	*Heb.*	
ὁ θεὸς ἀπὸ λιβὸς ἥξει,	ὁ θεὸς ἐκ θαιμὰν ἥξει,	אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבוֹא	*Deus è Theman venit,*
καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους φαράν.	καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους φαρὰν	וְקָדוֹשׁ מֵהַר־פָּארָן	*et Sanctus à monte Paran,*
μεταβολὴ διαψάλματ·	κατασκίου δασέος. διάψαλμα.	סֶלָה	*Selah.*
ἐκάλυψεν ὁ οὐρανὸς τὴν εὐπρέπειαν τῆς δόξης αὐτοῦ,	ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ,	כִּסָּה שָׁמַיִם הוֹדוֹ	*Operuit cœlum decus ejus,*
καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλήσθη ἡ οἰκουμένη.	καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ.	וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ׃	*et laude ejus implebatur Terra.*

VI. Cætera magis discrepant, ita ut Interpretationem hanc à Septuaginta virali quondam fuisse diversam vix dubitaretur, eam tamen esse hodie, maximam saltem fragmentorum ejus partem, oppidò depravatam. Clariss. Montfaucon in id inductus est ut crederet, septimam hancce versionem admodum *παραφραστικῶς* fuisse cusam. Quæ tamen in hâc ode servantur, et ad ipsam Septimam versionem referre liceat, quid aliud, me judice, sapiunt: Interpretem sc. eam sibi libertatem vindicantem, quæ mentem Scriptoris Sacri dilucidè exprimere possit: spretâ jure optimo etymologicâ illâ Aquilæ vertendi lege.

SECTIO VIII.

De Versione Græcâ Venetiis haud ita pridem repertâ.

I. Hæc Versio quæ Pentateuchum, Libros Ruth, Threnorum, Daniel, et Solomonis omnes complectitur, Bibliothecâ Divi Marci Venetiis diu latuit, donec tandem Viri docti, Clariss. sc. Villoison et Ammon, Catalogi ejus notitiis moniti, magnam ejus partem in lucem emiserunt. De indole ejus egerunt Viri doctissimi suprà laudati: * necnon J. Georg. Dahler: † quorum scripta adeat Lector.

II. Quo tempore aut demùm Auctore cusa fuerit hæc versio, adhùc ambigunt Viri Docti; in medio ævo, ut aiunt, Auctorem ejus vixisse nonnulli putant, vitamque monasticam degisse. Codicem Masorethicum non punctatum, Interpretem sequutum esse ex versione autumant; et, eo quod dictiones Poeticas Græcas is nonnunquam usurpet, interpretationesque Judæis haud assuetas fundat, Viri cujusdam docti in suum usum confectum, opus esse existimant. Verbum is de verbo anxius reddit; propria ceu appellativa sumpta quandoque transfert; et, si demùm puncta vocalia accentusque coràm conspexisset, ea in multis aut non intellexit aut omninò neglexit. Versionis ejus ac-

* J. Baptista Caspare d'Ansse de Villoison, Argentorati. 1784. Christ. F. Ammon. Erl. 1790 et 1791.

† Argentorat. 1786. Quæ, cum ad manus nostras nondum pervenerint, pauciores esse necessariò cogimur.

cipe quæ sequuntur specimina. Eccles. i. 1. קֹהֶלֶת ille per ἐκκλησιαςηρια. Ex. xii. 17. בעצם היום ἐν χρω της ἡμερας : לֵאמֹר, του φαναι. Exod. viii. 8. על דבר צפרדעים επι τω χρηματι των βατραχων : יהוה, οντωςης, ουσιωτης. Gen. xxi. 22. בכל ςομα παντος : xxii. 19. באר שבע φρεατι του ὁρκου. xxxv. 19. בית לחם ἐομος του αρτου. Formas Atticas hujusmodi exhibet sc. ξυνθηκη, ξυνπαντα, ξυναγμας, πεπομφα, τουτωϊ. Puncta vocalia in his neglexisse videtur: Gen. x. 26. יָקְטָן, Ιακταν. Gen. xiv. 15. חוֹבָה Χαβας. ib. xxvi. 34. בָּשְׂמַת βασαμαθην. Prov. iii. 33. et xxx. 11. יְבָרֵךְ ευλογηθησεται, passivè, quasi יְבֹרַךְ in suo textu legisset. Ib. xii. 8. אל מות προς θανατον,—אַל מָוֶת legens. Ib. xvi. 19. מֵחַלֵּק ὑπερ μερους, מֵחֵלֶק. Ib. xxxi. 13. כַּפָּה κατὰ ςομα ταυτης, כְּפִיהָ.

III. Versionem vetustissimos Codices Manuscriptos ætate superare credit Baverus, (cui et hæc debentur) et, quamvis nullas lectiones meliores sistat, ut ipse prædicat, eam tamen vetustiori cuivis codici si non præferendam certè æquiparandam esse, ultrò fatetur. Quæ mihi nihil omninò sonare videntur. Usui, ut nobis quidem videtur, critico nunquam inserviet Versio hæcce. Monachorum industriæ, sive potiùs literarum inter eos habiti lusûs, specimen sat illustre, lubens fateor, exhibebit. Gloriæ Monachatûs Ecclesiæque Græcæ, multò sanè magis consuluisset Auctor, si veteres interpretationes Græcas procurâsset, atque conservare sategisset anxius.—Quid plura? Sicubi namque Ecclesia quævis ejusve Ministrorum ordines, semet rebus mundanis dederint, hominumque se gloriosiores inserviendos placitis, quam Dei Voluntati sanctè, piè, modestè, exsequendos, proposuerint; Is, ceu omnium gubernator ac Rex, eorum sapientiam cum insipientiâ commutat, gloriationemque miseriâ omnibus exsibilandâ semper rependit.

PROLEGOMENON V.

SECTIO I.

De Vulgatis Latinorum Versionibus, antiquiore sc. et Hieronymianâ.

I. Duas fuisse olim Sanctarum Scripturarum (quoad Vetus Testamentum saltem) apud Latinos Versiones, nôrunt omnes utcunque versati in Historiâ Ecclesiasticâ. Quo tempore, aut quo tandem Auctore, antiquior illa lucem viderit, ultra vires humanas est definire : altera à piis Sancti Hieronymi laboribus ortum duxit. Sed de his, paucis quærendum, et de priore priùs.

II. Qui de Versione primâ * clariùs sententiam suam prolati sunt Patres Ecclesiastici, sunt Augustinus et Hieronymus. Ille, de doctrinâ Christianâ Lib. ii. cap. ii. "*Latinorum Interpretum infinitam varietatem*," memorans, hæc denique subdit, "*Qui Scripturas ex Hebræâ linguâ in Græcam verterunt, numerari possunt, Latini autem Interpretes nullo modo. Ut enim cuique primis fidei temporibus in manus venit Codex Græcus, et aliquantulum facultatis sibi utriusque linguæ habere videbatur, ausus est interpretari.*" Et alibi : "*In ipsis autem interpretationibus Itala præferatur ; nam est verborum tenacior cum perspicuitate sententiæ.*"† Quid sibi Augustinus his verbis voluerit, ambigerunt Viri docti, et etiamnum sub Judice lis est. Nonnulli, per voces *Interpretes, interpretationes*, &c. eum de novis omninò versionibus loqui putârunt, alii de Librariorum emendationibus, sive potiùs corruptionibus, locutum autumârunt : quod et nobis maximè arridet. Nam tot Versiones fuisse susceptas atque ad finem perductas, primis fidei temporibus, vix credibile est, Christianis tot persecutionibus tunc temporis afflictis : neque illud ceu factum rescire potuit Augustinus, nisi aliquis Scriptor historicus rem verbis apertis narrâsset ; quod nemo dixerit. Augustinus suam tantummodo hâc de re opinionem profert ; et cùm is, verbum *interpretor*, non modo de Versionibus re verâ factis, verùm etiam de *emendationibus* iis posteà illatis usurpare assueverit, ‡ vix dubitandum, opinor, eum hoc sensu fuisse hîc locutum.

III. Hieronymus hâc de re sententiam suam his verbis profert : "*Si Latinis exemplaribus*," inquit, "*fides est adhibenda, respondeant, Quibus? tot enim sunt exemplaria pœnè quot codices. Sin autem veritas est quærenda de pluribus ; cur non ad Græcam originem revertentes, ea quæ vel à vitiosis interpretibus malè edita, vel à præsumtoribus imperitis emendata perversius, vel à librariis dormitantibus aut addita sunt, aut mutata, corrigimus.*" Et in Præf. ad Jos. "*Maximè cum apud Latinos tot sint exemplaria quot Codices, et unusquisque pro arbitrio suo, vel addiderit vel subtraxerit quod ei visum est.*"—Martianæus, in prolegomenis suis ad Evang. sec. Matt. ita de Hieronymi testimonio disputat : "Tanta," inquit, "codicum diversitas ab eodem nasci Interprete neutiquam potuit ; quare necessè est ut plures fuerint Auctores hujusmodi translationum. . . . Multos quoque conceptis verbis expressit Hieronymus, dicens : *Quæ a vitiosis Interpretibus malè edita* § *sunt.*" At pace ejus dixerim, Hieronymus non de translatione quâvis sermonem instituit, verum de exemplaribus. Ea igitur, *malè edita ab Interpretibus*, vix, *malè primitùs translata* concipi possunt, sed de exemplaribus vitiosis quæ tunc temporis circumferebantur. Aliud profert argumentum : *Multiplicem* sc. Evangeliorum in sectiones divisionem, quam vix, ac ne vix, ab uno Interprete profectam esse contendit. At quis dixit sectiones eas ab uno Interprete fuisse factas? Interpretes sive Emendatores complures fuerunt, qui et divisiones hasce fecisse potuerunt. Addit, "præterea non idem est stylus, sed dissimiles prorsùs phrases leguntur. . . . Corbejensis enim legit, exempli gr. *Numquid minima es?* San-Germanensis autem, *Non minima es.*"—Quæ mihi tamen stylum omninò eundem fundunt, varietatemque lectionis perlevem. Atqui, si phrases nonnullæ dissimiles occurrant, nonnè hæ Interpretibus vitiosis Librariisve dormitantibus adscribi possunt? ‖ Dormitâsse mihi videtur Vir doctissimus cùm hæc scripsit, alioquin, quomodo is ita ratiocinari potuerit, divinare nequeo. Cum igitur Augustinus de *Italâ* loquitur,

* Quum diu antè Origenis tempora hæc versio facta sit ex LXX. necessè est eam ex Editione quam τὴν κοινὴν vocabant, fuisse redditam. Indè fortassè Hieronymus eam *Communem* et *Vulgatam* appellabat : Augustinus *Italam* quia in Italia obtinuit : Gregorius Papa, *Vetus*, respectu ad recentiorem Hieronymi habito.

† Mirum quantum etiamnum Vetus hæc Versio cum Codicibus Græcis vetustissimis conspiret adnotârunt Bentleius noster, Blanchinus, cæterique multi Doctissimi : vide et Bengel. Introd. in crisin N. T. p. 399, &c.

‡ Epist. ad Hieron. "*Ideo autem desidero* INTERPRETATIONEM *tuam* de LXX. ut et tanta Latinorum Interpretum, qui qualescunque hoc ausi sunt, quantum possumus, imperitia careamus." Sed versionem *emendavit* Hieronymus, non denuò vertit de LXX. et idem fecisse credo cæteros.

§ Al. reddita.

‖ Comparationis gratiâ, et ut Lectores judicium hâc de re pro semetipsis faciant, versiculos sequentes ex Opere Blanchini (sc. Evangeliario Quadruplici) fortuitò sumptos damus. Matt. cap. ii. v. 7, &c.

Codex Vercellensis.	Tunc Herodes occulte vocavit Magos, et diligente
Veronensis.	Tunc Herodes occulte vocavit ad se Magos, et diligente
Corbejensis.	Tunc Herodes clam vocatis Magis diligente
Brixianus.	Tunc Herodes occulte vocans Magos, diligente
Vercellensis.	exquisivit ab eis tempus paruit eis stella : e
Veronensis.	exquisivit ab eis tempus quando apparuit eis stella : e
Corbejensis.	didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis : e
Brixianus.	exquisivit ab eis tempus quando apparuit eis stella : e
Vercellensis.	misit illos in Bethlem dicens ; Ite, interrogate diligente
Veronensis.	misit illos in Bethleem, dicens ; Ite, et interrogate diligente
Corbejensis.	mittens illos in Bethleem, dixit : Ite, et interrogate diligente
Brixianus.	misit eos in Bethleem dicens. euntes requirite diligente

putarem eum de editione tum temporis apud Italos in usu verba fecisse, illamque cæteris quæ Afrorum suorum manibus terebantur, eo quod immaculatior esset, prætulisse.

IV. Versionem hanc perantiquam esse omnes meritò credunt, primóque Ecclesiæ sæculo fuisse cusam plerique. Non possum tamen Doctiss. Sabatier (Præf. general. Bib. Sacr. §. 51.) adstipulari, qui origines ejus ab ipso Apostolo ducit. "Plena," inquit, "forsitàn est illa longè antiquissima interpretatio verbis et sententiis, quas vetus interpres, docente Paulo, Romæ audierat, aut audita ab aliis acceperat, acceptaque suæ inseruit interpretationi. Quid enim?" subdit, "an credibile est Paulum, qui gentium ore loquebatur, cùm Romæ versaretur... quid, inquam? an credibile est Paulum toto biennio de regno Dei et Jesu Christo disputantem in Urbe, non hâc Romanorum linguâ... locutum, cùm sacrarum Scripturarum verba proferret? sin autem Romanorum linguâ, Romanis verba faciens, sacras Scripturas est interpretatus Doctor gentium; an Romani, quorum fidem eximiam toto orbe commendatam fuisse scribit Paulus, divina hæc verba excidere et interire passi sunt? Hæc illa ipsa est interpretatio, &c."—Vides, Candide Lector, quam facilè Paulus sacrarum Scripturarum fit Translator: simul atque, quo demùm modo *traditio* sanè sat splendida, procudi possit! Missis autem hujusmodi nugis, credere haud recusarem, versionem hancce à primus cœtibus Romanis originem duxisse: et, uti mihi videtur, Judæi ibi degentes lineas primas dederunt. Ii enim, quàm Gentes ad fidem conversi, huic operi suscipiendo multò aptiores erant; quippè qui sacris literis assueti, quas et cum materno lacte (detur venia verbo) imbiberunt. Ad verbum, præterea, reddere Judæorum mos est, non Gentilium nedum Romanorum, qui semper semet laxissimos hâc in re præbuerunt.* Hinc fortassè, ut Augustinus adnotavit, versio eorum, verborum τῶν ὀ. admodum fuit tenax in Vetere Fœdere, cui et illi deditissimi fuerunt, et quod sententias perspicuè reddiderunt.

V. Millii sententia est, versionem hanc non fuisse factam, donec tandem deliberatum fuerat ab Ecclesiâ, de translationibus publicè faciendis; atque ideò, seriùs aliquantulò ortum habuisse.† Similem sententiam profert Doctiss Marshius ‡ de Syrâ quam Peschito vocant, quam haud factam is putat antequam de Canone disceptatum atque determinatum fuisset. Dixerim, mihi verisimile videtur, Fideles vix potuisse suos erudire nisi ad manus partem quandam duntaxat Scripturæ sacræ habuissent, sive ea Evangelia ipsa, sive denique Evangeliorum Lectiones, stitissent. At ii fortassis de Millii deliberatione, aut etiam de Marshii Canone conficiendo, nunquam cogitârunt, neque fando acceperunt: hujusmodi quæstiones temporibus istis primitivis vix congruæ erant; controversiarum verò diebus posteà orituris longè aptiores.

VI. Primus hanc versionem è tenebris eruere tentavit Flaminius Nobilius Lucensis: cujus Editionem applausu omnium acceptam denuò evulgârunt Morinus, in Editione ejus τῶν ὀ. Parisiis. 1628. et Waltonus noster in Bibliis Polyglottis Londinensibus: ejusdem Nobilii notis in Tom. vi. quoque recusis. Fuerunt tamen qui dubitabant, an textum ubique veteris Italæ sisteret necnè hæcce Nobilii editio; et tandem res in propatulo posita est, textum sc. in multis, ipsius Nobilii τῶν ὀ. versionem, et præterea nihil, dare. "Haud, inquam," verba sunt Doctiss. Sabatier, (præf. gen. §. 168.) "existimandum est Vulgatam veterem, qualis olim exstitit, à Nobilio fuisse restitutam: id vel paululùm attendenti manifestum fit. In primis enim Vir doctus ne quidem unum è codicibus manu exaratis, quibus illa vetus interpretatio continetur, adhibuit in consilium. Tantùm id animo videtur intendisse, ut versionem Græcam LXX. qualem exhibet Codex Vaticanus, verbum verbo reddere. Siquando à Patribus Latinis usurpata Scripturæ testimonia cum Græco conveniebant, ea Nobilius in concinnandâ suâ interpretatione Latinâ adhibuit; sin minùs, quæ aptiora sunt visa, suo arbitratu supplevit." Hujus igitur editionis auctoritate amissâ, alias procurare operam dabant Viri docti: et tandem in lucem prodière Editiones persplendidæ Martianæi, § Blanchini, || et Sabatier, ¶ è vetustissimis Codicibus Manuscriptis erutæ, et omnibus numeris, quoad ejus fieri potuit, absolutæ.

VII. Annè tamen hi veterem illam versionem Italam ubique recuperârint, et adhùc dubitandum. Augustini enim temporibus exemplaria admodum corrupta fuerunt, adeò fortassè ut vix unum è sexcentis Italæ nomen mereretur.** Ejusmodi exemplaria usurpâsse Sabatier ipse ingenuè fatetur; neque in meliora incidisse videtur Blanchinus, quantumvis is de ætate fabulosâ, ne dicam miraculosâ, Codicis ejus Vercellensis gloriatus est. Ita Sabatier hâc de re locutus est. (Præf. gen. p. xxxiii.) "Utinam id nobis tantùm negotii daretur, ut ex his omnibus collectis, atque collatis exemplaribus, antiquæ illi interpretationi, quam revocare in lucem aggredimur, primigeniam puritatem, nativumque decorem redderemus. Sed heu! ex innumeris codicibus, qui omnium olim manibus versabantur, *vix aliquot, et illi quidem non hujus primævæ antiquitatis, sed ex aliis descripti antiquioribus*, in maximarum celeberrimarumque bibliothecarum forulis delitescentes supersunt," &c.

VIII. Perpaucos Codices invenire potuit ille versionem hanc integram utut perturbatam complectentes: ad hæc, scripta Patrum in plurimis infida sunt; neque vel sibi semper constans

---

Vercellensis.	de puero: et cum inveneritis, nuntiate mihi, ut et ego
Veronensis.	de puero: et cum inveneritis, renuntiate mihi, ut et ego
Corbejensis.	de puero: et quum inveneritis, renuntiate mihi, ut et ego
Brixianus.	de puero, et cum inveneritis, renuntiate mihi, ut et ego

Vercellensis.	veniam, et adorem eum.
Veronensis.	veniam, et adorem eum.
Corbejensis.	veniens adorem eum.
Brixianus.	veniens adorem eum.

"Varietas hæc Versionum Latinarum," inquit Hodius (p. 343.) "in operibus veterum Patrum facile conspicitur. Non *unam* enim *et eandem* sed *varias* atque planè *diversas* apud *Tertullianum, Cyprianum, Hilarium, Ambrosium, Augustinum,* &c. usurpari deprehenditur." Facilius hoc dicere quàm comprobare ex ipsis versionibus: neque inficias ibo, Patres in hoc non variare: eos tamen *Versiones planè diversas* excitâsse, nemo est qui demonstrare potest, non ipse Vir adamantius Hodius; quæ namque dat, non ad versiones varias Latinas spectant, verum ad citationes, aut ex Origenis Hexaplis, aut Novo Testamento Græco, laudatas. Vide etiam Proleg. Wetstenii in Nov. Test. p. 81.

* Multus est Hieronymus hâc de re; non, uti mihi videtur, ut ipse semet laxum interpretando ostenderet, sed ut à solœcismis barbarismisque utendis excusaret. "Hoc sequimur," inquit (Ep. 135.), "ut ubi nulla est de sensu mutatio, Latini sermonis elegantiam conservemus." ... "Et hanc esse regulam boni interpretis, ut *ἰδιώματα* linguæ alterius, suæ linguæ exprimat proprietate." Quod et Tullium in Protagora Platonis, et in Οἰκονομικῷ Xenophontis ... "Horatius vir acutus et doctus hoc idem in arte Poëtica erudito interpreti præcepit: Nec verbum verbo curabis reddere fidus interpres, &c."

† Pref. in Nov. Test. p. 377.

‡ Introd. to the New Test. Vol. ii. pt. ii. Notes to chap. vii. sect. vi. Certum est Hieronymum in transferendis libris sacris, nihil de ordine Librorum canonico curâsse. Eandem profert sententiam Doctiss. F. Nolan in Lib. de Gr. Vulg. p. 25. iisdem innixus ratiunculis, quas flocci vix pendere nemo non videbit. Michaelis, præterea, et post eum Marshius, autumat, Versionem Latinam antiquitùs à Syro quodam fuisse factam, et cum cæteris nescio quibus versionibus Latinis fuisse permistam, et indè profluxisse Syriasmos, ut aiunt, in Latinâ hodie conspiciendos.—Hoc est; sicubi quid nobis adhùc incompertum semet palàm faciat, oppidò consentaneum est, ut historiam ejus statim fingamus: et cùm ita ad historiam ejus ventum fuerit, nobismet gratulemur, quod certiores de eo demùm facti simus! Introd. ad N. Test. Vol. ii. p. i. c. vii. §. 5. et notæ.—Vide Bengel. Introd. in Crisin N. T. p. 393. Observ. vii.

§ Evang. Matt. et Epist. Jacobi. Parisiis Ann. 1695.

|| Evangeliarum Quadruplex Romæ 1748.

¶ Bibliorum Sacrorum Latinæ Versiones antiquæ seu Vetus Italica Opera... D. Petri Sabatier &c. Remis 1743.

** Quædam ipse emendâsse fatetur Augustinus: "*Nos autem non interpretati sumus, sed codicum Latinorum nonnullas mendositates ex Græcis exemplaribus emendavimus. Unde fortassis fecerimus aliquid commodius quam erat, non tale quale esse debebat.*" Epist. 261.

Augustinus, loca enim memoriter citat versionemque Hieronymi nonnunquam usurpat: adeò ut viribus plusquam humanis is pollere necessè sit, qui definire pergat, quamnam lectionem Interpretibus, quamnam ingenio Patrum aut versioni emendatæ Hieronymi, aut demùm veteri Italæ, adscribi debeat. Et, quod rem extra omnis dubitationis periculum ponat, tum Sabatier tum Blanchinus, in id omnes ferè suos nervos intendunt ut ostendant, ipsorum sc. codices veteris versionis pura puta esse exemplaria, eò quod *nævis multifariis* scatere reperiuntur! Quicquid igitur alii his de codicibus putarent, eorumve usui critico in emendando textum aut Veteris aut Novi Testamenti Græci adscriberent, Is sum equidem qui valdè abjectus de iis sentirem; valdéque parcus eorum copiâ fruerer, nisi et auctoritate ipsorum longè meliore stipati commendarentur.*

IX. Postquam Scripturarum sanctarum corruptiones, uti suprà memoratum, omnibus innotuerant, Ecclesiamque, uti videtur, haud parum vexârant, Hieronymus Presbyter Stridonensis, rogatu Damasi tunc temporis Pontificis maximi Romani, Evangelia ad Græcam veritatem, ut ipse in Epistolâ ad eundem Damasum fatetur, correxit: et, haud ita multò post, omnes Novi Testamenti libros.† Hoc opere peracto, ad Psalterium item emendandum se accinxit Hieronymus,‡ quod et perfecit. Psalterium præterea secundâ vice correxit, adhibito exemplari Hexaplari Origenis, additis asteriscis, obelis, cæterisque notulis Origenianis.§ Prima harum Editio apud Romanos obtinuit, atque ideò Romana appellatur: altera apud Gallos, quæ idcircò Gallicana audit. Posthac Librum Job ex Græco emendavit, Editionemque suam asteriscis, obelis, notisque cæteris adornavit. Dein Libros Salomonis, Paralipomenων, item correxit, et ultimos saltem notis Origenianis illustravit. ‖ In locis nonnullis loquitur Pater venerandus acsi omnes Veteris Testamenti libros emendâsset: sed an hoc fecerit meritò ambigitur.

SECTIO II.

De Versione Vulgatâ Latinâ Hieronymianâ.

I. Hieronymus, Editionibus suis ad LXX. fidem emendatis, id animo concepit, ut *Adamantii* instar, ipse aliquid in usum Ecclesiæ emoliretur, quo non modo Judæorum ¶ cum Christianis arguentium tela penitùs frangerentur, aut demùm evitata in seipsos retorquerentur, verùm et Gregi Christi pabulo puriore subveniret. Hujus voti ut quantocius fieret compos Pater, in Terram Sanctam migravit,** atque in Bethlehem consedit; ubi, conducto fratre, haud ita pridem è Judæorum castris elapso Christianoque facto, opus suum nunquam satis laudandum incœpit, cœptumque feliciter ad umbilicum perduxit. Ita de incœpto suo in Epistolâ ad Rusticum loquitur: "*Dum essem Juvenis*," inquit, "*et solitudinis me deserta vallarent; incentiva vitiorum ardoremque naturæ ferre non poteram. Quem quum crebris jejuniis frangerem, mens tamen cogitationibus æstuabat: ad quam edomandam, cuidam fratri, qui ex Hebræis crediderat, me in disciplinam dedi; ut post Quintiliani acumina, Ciceronis fluvios, gravitatemque Frontonis, et levitatem Plinii, alphabetum discerem, et stridentia anhelantiaque verba meditarer. Quid ibi laboris insumserim, quid sustinuerim difficultatis, quoties desperaverim, quotiesque cessaverim, et contentione discendi rursus inceperim, testis est conscientia tam mea, qui passus sum, quam eorum qui mecum duxerunt vitam.*" Et iterum in præfatione ad Danielem.... "*Impegi novissimè in Danielem; et tanto tædio affectus sum, ut desperatione subita omnem laborem veterem voluerim contemnere. Verum adhortante me quodam Hebræo, et illud mihi crebrius in sua lingua ingerente, labor omnia vincit improbus.*" Priusquam operam in interpretando libro Job impenderat, Præceptorem Judæum quendam Lyddæum ad id opus conduxit. In præfatione enim hæc habet: "*Memini me*," inquit, "*ob intelligentiam hujus voluminis Lyddæum quendam præceptorem, qui apud Hebræos primus haberi putabatur, non parvis redemisse nummis: cujus doctrina an aliquid profecerim nescio, hoc unum scio, non potuisse me interpretari, nisi quod ante intellexeram.*" Magistrum præterea Judæum Barhaninam nomine, necnon alium Tiberiensem, sibi conduxit Pater: quod et Ecclesiæ Christianæ emolumento insigni fuit. Is enim Judæis istis commentarii loco ferè semper usus est, haud spretâ eorum doctrinâ grammaticâ: quod mihi comprobare videntur, crebræ ejus

* De indole hujus versionis criticâ videantur omninò Proleg. clariss. Wetstenii in Nov. Test. p. 82, &c.

† Videantur loca citata in Hodio. p. 350. Valdè errare mihi videtur Doctiss. F. Nolan in suâ de Græcâ Vulgatâ diatribe, cui titulus, "An inquiry into the integrity of the Greek Vulgate. London. 1815." p. 14. ait enim: "Considering the affinity observed to exist between the old Italick Version and the original Greek, there is . . . something suspicious in the conformity, which betrays an alliance of a recent date. For this affinity was not discoverable in the Italick version of St. Jerome's days, &c." Verum est equidem, discrepationes maximas inter archetypum Græcum Versionemque Italícam istis temporibus exstitisse: at hæ non impedient quin anteà satis fuissent conformes. Querelæ enim Damasi, Augustini, et Hieronymi, non de ipsâ versione, respectu ad ejus statum pristinum habito, factæ sunt, verùm de corruptionibus, pruritu interpretum indoctorum ei illatis. Augustinus præterea testatur, Versionem ipsam fuisse verborum tenaciorem, cum perspicuitate sententiæ. Hieronymus igitur non novam Novi Testamenti procudit Versionem; sed, adhibitis exemplaribus Latinis, eam ad textum Archetypum Græcum emendavit. Neque felicius Vir idem Doctus de Augustini mente, in versionem hancce ita ab Hieronymo emendatam, sententiam profert: "Who to the last," inquit, "declined using the version *retouched* by St. Jerome." (ib.) Cùm, ad calcem paginæ, ipse Augustini profert testimonium his verbis: "Proindè non parvas Deo gratias agimus de opere tuo, quod Evangelium ex Græco interpretatus es, &c." De Interpretatione ejus Veteris Testamenti ex Hebraïco factâ, cunctatus est Augustinus equidem aliquamdiù, an ea in Ecclesiam admitti debeat, necnè: ipse tamen et hanc versionem nonnunquam verbis conceptis laudavit. Ad pag. 57, tamen, Vir Doctus alter et idem, veterem Italam eo usque collaudat, ut non modo eam exactissimè fuisse factam asserat, verum et solum Scripturarum Sanctarum exemplar etiamnum fidum esse! Et ut omnium sibi fidem conciliaret, eò progreditur ut dicat, "The Latins were not sufficiently instructed in the language of the original, to undertake the correction of the translation." (ib.) Responderim, Si igitur ii corrigere non potuerint, corrumpere sanè potuerunt: et hoc omni procul dubio fecerunt: tametsi ultrò darem quosdam codices hujusmodi corruptionem non subiisse, ut et Hilarius, loco citato testatur.—At quid responderi possit Viro eruditissimo, Eusebium Vercellensem in translatorem novum ante-Hieronymianum transferentem, nescio; cùm nec hâc de re verbulum quidem dixerint Veteres: Ruggerii commento apud Blanchinum nulli omninò testimonio innixo, fidem faciat inquam, qui aures ad fabulas accommodare paratus est; non ego. (vide Nolan, p. 59.) Neque quicquam dixerunt de Hilarii, Luciferi, vel etiam Eusebii hujus, aut doctrinâ ad Scripturas emendandas aptâ, aut de emendatione Scripturarum susceptâ. "*This must be inferred*, &c." subdit Vir Doctissimus. Dixerim, qui potest inferat. Neque, tamen negarem Eusebium Vercellensem ullas translationes Latinas fecisse; apertè enim testatur Hieronymus, in catalogo Scrip. Eccles. eum commentarios Eusebii Pamphili è Græco Latinos fecisse: necnon in Epist. ad Augustinum LXXXIV. eum, tum Origenem, tum Eusebium Cæsariensem Latinè reddidisse, nullibi verò Biblia Sacra. Sed et aliud indè inferre possumus, Eusebium sc. Vercellensem benè admodum de operibus Eusebianis censuisse, atque ea Ecclesiæ commendâsse.

‡ Circa ann. 382. ut putat Martianæus (Proleg. ii. in Divinam Bibliothecam Hieron.)

§ Circ. A. D. 389.

‖ Waltoni est sententia Hieronymum hos libros de novo vertisse, et ut hoc probaret, hæc è præfatione 2 in Paralip. citat.... "*Se non tàm vetera abolere conatum fuisse, quàm linguæ suæ hominibus* EMENDATA *de Græco in Latinam transtulisse.*" Quæ mihi tamen, de emendatione versionis veteris, non de novâ ex Græco factâ, omninò sonant.

¶ In Epist. ad Sophronium: "*Quia igitur*," inquit, "*nuper cum Hebræo disputans, quædam pro Domino Salvatore de Psalmis testimonia protulisti: volensque ille te illudere, per sermones pæne singulos asserebat, non ita haberi in Hebræo, ut tu de septuaginta Interpretibus opponebas, studiosissime postulasti, ut post Aquilam et Symmachum et Theodotionem, novam Editionem Latino sermone transferrem.... Unde impulsus à te, cui et quæ possum, negare non possum, rursum me, obtrectatorum latratibus tradidi.... Certè confidenter dicam, et multos hujus operis testes citabo, me nihil dumtaxat scientem de Hebraïca veritate mutasse.*" In Apol. iii adversus Ruffinum ... "*ad confutandos Judæos etiam ipsa exemplaria vertere, quæ ipsi verissima confitentur.*"

** In præfatione in Librum Paralipomenων, Domnioni et Rogatiano dicatâ, ita Pater Sanctus: "*Quomodo Græcorum historias magis intelligunt, qui Athenas viderint, et tertium Virgilii librum, qui à Troade per Leucatem, et Acroceraunia ad Siciliam, et indè ad ostia Tiberis navigârint; ita Sanctam Scripturam lucidius intuebitur, qui Judæam oculis contemplatus est, et antiquarum urbium memorias, locorumque vel eadem vocabula, vel mutata cognoverit. Undè et nobis curæ fuit, cum eruditissimis Hebræorum hunc laborem subire, ut circumiremus provinciam, quam universæ Christi Ecclesiæ sonant.*"

locutiones de dictatione eorum Hebraïcâ, quæ, et ipse accitis notariis, Latina fecisse testatur.* Accedit quod Hieronymus in multis, opiniones scholæ Judaïcæ proprias, relictâ τῶν ὁ. Alexandrinâ, suas fecit: quod facere non potuisset, nisi hortulum suum eorum aquis irrigâsset. Commentarii ejus itaque, Doctrinæ planè Judaïcæ largiorem suppeditant sylvam, quam aut à Patribus Christianis, aut etiam solitariis ipsius laboribus, unquam adipisci potuisset Pater doctissimus. Et, ni valdè fallor, hæc operum Hieronymi longè optima pars est, quæ et Tironibus commendatissima esse debet.†

II. His igitur adjumentis instructus, tandem se ad vertendam Scripturam sacram ex Hebraïco idiomate in Latinum contulit Hieronymus: atque, circiter annum C. N. 393. quatuor Libros Regum, i. e. Samuelis duos, Regum duos, necnon Librum Job, ope Præceptoris sui Lyddæi; sedecim Prophetarum, Psalterium, Solomonis Libros, omnes in Linguam Latinam ex Hebraïcâ transtulit, uti ex Epistolâ ejus ad Pammachium (52) edocemur. Quo tempore singulos hosce libros verterit Sanctus Pater, definiri non potest: neque rescire multùm interest. Posthâc Libros Ezræ et Geneseos, circ. A. D. 394. Latinè reddidit: Chronicorum Libros, adjumento Judæi Tiberiensis, circiter Annum 396, cæterosque Pentateuchi antè annum 404: Libros, Josuæ, Judicum, Ruth, et Estheræ, currente anno 405, versos fuisse docemur. Hos omnes, utpotè rogatu amicorum susceptos, eorum nominibus piè dicavit Hieronymus: Libros sc. Regum et Prophetarum omnes Paulæ et Eustochio, virginibus tunc in Monasterio Bethlehemitico degentibus: Sophronio Psalterium, quod et ille Græcè reddidisse credibile est: Chromatio et Heliodoro Episcopis, libros Salomonis: Desiderio Pentateuchum: Libros Josuæ, Judicum, Ruth, Estheræ, mortuâ jam Paulâ, Eustochio inscripsit: Chronicorum, Chromatio: Ezræ et Nehemiæ, Domnioni et Rogatiano. Tobiam ex Chaldaïco transtulit, quem cum cæteris, quæ hodiè Apocrypha audiunt, è Canone, conceptis verbis, exclusit.

III. Versio nova Hieronymi, uti par erat, Bonorum omnium se acceptui, Malevolorum autem captui, quàm maximè commendabat. Illorum, Episcopus ‡ Ecclesiæ Africanæ quidam eam publicè lectitari permisit: et Augustinus ipse, quamvis eam publicè legi primò prohibuit, ne Fidelium mentes indè turbarentur, postmodum tamen multis nominibus cohonestavit. Horum, ex amico acerrimus hostis factus Ruffinus, invectivis suis Hieronymum persequi vix unquam desiit. "*Illa vero,*" inquit, "*quæ nunc tu interpretaris, et per Ecclesias et Monasteria, per oppida et castella transmittis, quomodo suscipiemus? tamquam divina, an tamquam humana? Et quid facimus, quòd quæ Prophetarum vel Legislatorum nominibus titulantur, veriora hæc abs te, quam illa quæ Apostoli probaverunt, affirmantur? Istud commissum dic quomodo emendabitur: immò nefas quomodo expiabitur? Si enim in explicandâ lege aliquid aliter sensisse damnabile apud te ducitur; ipsam legem pervertere in aliud quam Apostoli tradiderunt, quoties damnabile judicandum est?*§ Sed, apertis hujusmodi conviciis minimè contenti isti Hieronymi obtrectatores, quos et ipse *suos canes satis acrè vocat*, epistolam quoque fabricârunt, atque in Africam miserunt, nomine ejus signatam, in quâ perversiones Scripturæ sacræ ab ipso factas, confiteri fingitur: "in quâ," ut ejus verbis utar, "*agerem penitentiam, et me ab Hebræis in adolescentiâ inductum esse testarer, ut Hebræa volumina in Latinum verterem, in quibus nulla sit veritas, &c.*"—Flagitia tamen hujusmodi nimia fuerunt, quàm ut fidem diu vel à credulis impetrarent: atque proindè factum est, ut brevi Versio Hieronymi orbem totum Christianum peragrârit, omniumque ferè animos, præsertim doctiorum, sibi conciliârit. Sub tempus Gregorii Papæ, versiones ambæ, tum vetus tum Hieronymiana, in Ecclesiâ publicè legebantur, auctoritatem tamen maximam recentiorem adeptam fuisse videtur, eo quod Gregorius ipse, commentaria sua non in veterem, sed in novam, composuit; ita enim in Præfatione Moralium Expositionum suarum in Job verba facit: "NOVAM *verò* TRANSLATIONEM *dissero, sed ut comprobationis causa exigit, nunc novam nunc veterem per testimonia assumo; ut quia sedes Apostolica (cui Auctore Deo præsideo) utrâque utitur; mei quoque labor studii ex utrâque fulciatur.*"

IV. Hinc ad tempora Caroli magni usque, utraque versio emendatorum manus experta non est,‖ quæ et oscitantiâ Librariorum corruptior pedetentim evasit. Ejus autem temporibus, Flaccus Alcuinus sive Albinus, gente Anglus, è patriâ vocatus atque Præfectus Cœnobii S. Martini apud Gallos Turonenses constitutus, ejusdem Caroli jussu Versionem Vulgatam recognovit, atque summâ curâ, adhibitis exemplaribus quàm emendatissimis, à capite ad extremum unguem emendavit. "*Eidem Carolo M.*" inquit Baronius (ad ann. 778. num. 27.), "*debemus ingens opus illud ab Alcuino, sive Albino elaboratum, quo totius divinæ scripturæ, tàm Veteris, quàm Novi Testamenti Vulgata editio emendata est. Acciderat enim, ut ipsa multiplicium Librorum exscribentium vitio, mendis obsita jam vilesceret. Quod periniquo animo ferens Carolus, ut quàm emendatissima ederetur, in pristinamque integritatem atque splendorem studio propensiori curavit.*" ¶

---

* Vide præfationem in Tobiam, &c.—Epistolas, Præfationes, cæteraque scripta Hieronymi in Sacra Biblia legisse, neminem quantumvis edoctum pœnitebit.

† Benè aduotat P. Fagius. "*Non attendunt quid, vel quem, secutus fuerit Vulgatus Auctor: cùm enim à veritate Hebraïcâ dissentire videtur, vel LXX. vel Paraphrastem Chaldæum, vel aliquem ex Rabbinis secutum fuisse ferè semper deprehendo: non est ergo temerè nata Vulgata editio, ut quidam scioli stultè et imprudentèr clamitant.*" apud Walton Proleg. 10. §. 12.

‡ "Quidam frater noster Episcopus," ait Augustinus in Epist. ad Hieronymum (71) "quum lectitari instituisset in Ecclesiâ, cui præest, interpretationem tuam, movit quiddam longè aliter abs te positum apud Jonam Prophetam, quàm erat omnium sensibus memoriæque inveteratum, et tot ætatum successionibus decantatum, &c."

§ Lib. 2. Invectiv. in Hieron. Is tamen omnium primus, uti testatur Millius in Versionem Hoseæ Hieronymianam commentarios composuit. (Proleg. in N. T. n. 870.)

‖ Aliter arguit Doctiss. F. Nolan in libro ejus de Vulgatâ Græcâ. p. 16. "About the middle of the sixth century," inquit, "Cassiodorus, who observed the dissimilarity still existing between the original Greek and Latin translation, which Pope Damasus had in vain undertaken to remedy by publishing a more correct version, took a more effectual method of curing the evil. Calling in the aid of the Greek original, and taking *Jerome's version* as its best interpreter, he undertook the correction of the old Italick by *the Vulgate* and Greek." Regesserim, *Versio S. Hieronymi*, et *Vulgata*, hîc recensitæ, duas versiones minimè sistunt, unica est enim Itala ipsa ab Hieronymo emendata. Voluit fortassis Cassiodorus, emendatam Hieronymi Editionem hoc modo in perpetuum servare, quo et Origenis Hexapla Versionem τῶν ὁ. ad Hieronymi tempora usque servaverant. Neque Cassiodorus emendationem textualem aut suscepit, aut Scribis suis injunxit; verba ejus sunt: "*Precor enim vos qui emendare presumitis, ut superadjectas literas ita pulcherrimas facere studeatis, ut potius ab antiquariis scriptæ fuisse judicentur.*" (ib. p. 17.) Quæ mihi hunc sensum fundunt: Vos qui exemplaria vetera, sive Græca, sive Latina, quoad literas emendare præsumitis (non qui nova exarare suscipitis) id in primis in mente habere jubeo, ut eæ perpulchræ exarentur, adeò ut ab antiquariis fuisse scriptæ judicarentur: nemine literarum emendationem observante. Pandecte Cassiodori, itaque, nullam emendationem textualem proposuit; sed Biblia tantummodo diglotta, ad quæ alii in posterum confugere possent: "Ideoque," inquit, "vobis et Græcum Pandecten reliqui comprehensum in libris 75." Mirum quantum ex hoc expiscantur tum Simonius tum Doctiss. F. Nolan.

¶ Vide Hodium, p. 409, &c. Mabillonius ad calcem Tom. iv. op. S. Bernardi, col. xi. xii. Wetsten. Proleg. in Nov. Test. p. 84, &c. Dicunt sc. Alcuinum exemplaria Archetypa Hebraïca, Græca, necnòn in Novo Testamento versionem Syram, in subsidium vocâsse. Negat tamen Vallarsius, (et ei adstipulatur Porsonus in Lett. to Travis, p. 145.) Alcuinum hujusmodi subsidia ad manus habuisse; affirmatque eum tantummodo Codices Latinos hinc indè collegisse, atque ad eorum fidem Editionem suam emaculâsse, quod et mihi verisimillimum videtur. Præfat. in Tom. ix. ad ejus S. Hieronymi Editionem: et apud Blanchinum, in Vindiciis Canon. Script. Vulgat. p. 328, 329. Errant fortassis, igitur, Michaelis in Curis ad Acta Apost. p. 175. Introd. in N. Test. vol. ii. pt. 1. et Marshius in notis: item Nolan in Vulg. Gr. p. 21. qui tamen p. 23. negat Versionem Syriacam Europæis innotuisse ante annum 1552. Quomodo igitur Alcuinus eâ uti potuerit in sæculo octavo, sanè nescio. In pag. 19. ib. ulterius progreditur Vir doctus atque asserit, Codicem Bezæ Cantabrigiensem, &c. hujus esse stirpis. At pace ejus dicendum, hunc Codicem fuisse exaratum diù ante natalitia Alcuini, (vide p. 54. ib.) ejusve recensionem, si ea usquam aut

V. Posthâc, sæculo xi. Lanfrancus* Archi-Episcopus Cantuariensis Editionem Vulgatam denuò recognovit, criticisque adhibitis adjumentis emendavit: "*Lectioni assiduus,*" inquit Vitæ ejus scriptor, et ex eo Robertus de monte ad A. C. 1089. "*et ante Episcopatum, et in Episcopatu, quantum poterat; et quia Scripturæ, scriptorum vitio, erant nimium corruptæ, omnes tam Veteris quam Novi Testamenti libros, necnòn etiam scripta sanctorum Patrum, secundum orthodoxam fidem, studuit corrigere; et etiam multa de his quibus utimur die ac nocte in servitio Ecclesiæ, ad unguem emendavit....Hujus emendationis claritate, omnis occidui orbis Ecclesia, tam Gallica, quam Anglicana, gaudet se esse illuminatam.*"

VI. Haud ita multò post, sæculo sc. xii. Stephanus Cistercii Abbas Vulgatam Editionem multo sudore emendavit, corrasis undique exemplaribus Latinis, Judæisque Magistris in subsidium advocatis. "*Plurimos libros,*" inquit, "*quos de diversis Ecclesiis congregavimus, ut veraciorem sequeremur; in quemdam ferè ab omnibus multum dissonantem impegimus*"..."*undè nos multum de discordia nostrorum Librorum, quos ab uno Interprete suscepimus, admirantes, Judæos quosdam in sua Scriptura peritos adivimus, ac diligentissimè lingua Romana inquisivimus de omnibus illis Scripturarum locis, in quibus illæ partes et versus, quos in prædicto nostro exemplari inveniebamus, et jam in hoc opere nostro inserebamus, quosque in aliis multis Historiis Latinis non inveniebamus.*"..."*Interdicimus,*" addit, "*etiam auctoritate Dei et nostræ Congregationis, ne quis hunc librum, magno labore præparatum, inhonestè tractare, vel ungula sua per scripturam, vel marginem ejus aliquid notare præsumat.*" Hoc exemplar hodieque exstare dicunt nonnulli.

VII. Plures minoris momenti recensiones† sicco pede pertransimus, ad insigniores quæ Concilii Tridentini tempora insequutæ sunt, properantes. Ecclesiæ enim Pontificiæ, his demùm temporibus, bella adhùc inaudita ingruere cœperunt; insurgebant enim nonnulli, iique haud inferioris subsellii viri qui affirmare non dubitabant, Regnum Christi, quod omnibus sæculis spiritale futurum prædixerant Prophetæ, avaritiâ luxuque Sacerdotii Romani, mundanum jam fuisse factum: Pontificatumque ipsum, ethnico insignitum nomine, nullâ nisi ethnicâ suffultum auctoritate, in Ecclesiam Christi fraude dominari. Multis hinc inspiciendi Scripturas sacras, novum additum fuit calcar; nihil statim antiquius esse cœpit, quàm literas sacras rimari, de iis disputare; in vulgum voces ambiguas spargi, Numquid res ita se habuerint, necnè. Hinc pars scripturas sacras, aut denuò interpretari, aut inter Plebem evulgare operam dabant; recalcitrante totis viribus Papatu, atque quoad ejus fieri potuit, literas sacras in scriniis suis obserante. Atqui, non modo omnia sua facere, auctoritatis falsæ obtentu pergebant Pontificii, omniumque oculos interpretamentis coactis, pravis, excæcare; verùm et Libros, qui Apocryphi audiunt Hieronymique temporibus pro humanis habebantur, omnium fidei dudùm ultrò obtruserant; quod et iis pars altera, qui se Reformatores nuncupabant, pro virili objecerunt. Pontificii alterâ ex parte, ut semet faciliùs expedirent, auctoritatemque læsam sibimet plenariam restituerent, Synodum ex suis confectam undequaque congregârunt: qui, ut solenne est hominibus ita affectis constitutisque, in unum congregati, hujusmodi rata ac sancita esse decreverunt: Omnes sc. qui in posterum plenariam Apostolicæ sedis Romanæ auctoritatem, ejusve dicta quæcunque quovis modo sugillare, Scripturasve sacras pro seipsis interpretari, aliam demùm Scripturam præter Vulgatam Latinam (adhùc tamen adeò variam ut quis quodnam esset Vulgatæ exemplar meritò dubitaret) usurpare, aut Libros Apocryphos non Canonicos esse credere, ausint vel præsumserint, pro anathemate habendos esse.

VIII. Ita se res habuit, donec tandem Sixtus V. Papa, vir pietate insignis, sedem Apostolicam, ut aiunt, tenuit. Is enim, distracti suorum statûs misertus, respectu ad decretum Concilii Tridentini suprà memorati, viginti duos anteà sancitum annos, habito, tum Viros doctos tum exemplaria Bibliorum Latinorum, sive ea impressa sive manuscripta fuerint, Romæ congregavit, novamque Editionem ad omnium necessitates aptatam parare instituit. Ipse præterea, ut Apostolicâ omninò auctoritate gauderet incœptum, plagulis omnibus manum ultimam imposuit: atque ita factum est, ut Doctorum, Exemplarium diversorum diversis etiam linguis scriptorum, næ divinâ infallibilique Apostolicâ, ope, omnia ad pristinam immò plusquam pristinam puritatem reddita sancitaque tandem evaserint. Audiamus tamen Apostolicum Virum pro semet susceptoque suo conceptis verbis disserentem.

IX. "Callidissimus," inquit, "ac nequissimus humani generis hostis, cujus invidia mortis aculeus, cujus superbia peccandi magisterium fuit, nullam non movit lapidem, ut cœlestem divini verbi sementem quantum in ipso erat, aut nascentem opprimeret, aut extirparet enatam, aut adultam vitiaret, id verò præcipuè omni conatu, ac machinatione tentavit, ut sacrorum quædam corruptissimæ Bibliorum editiones prodirent, atque ita impietas sub pietatis figura delitesceret, ac populis scoria pro argento, fel draconum pro vino, pro lacte sanies obtruderetur. Cumque non in Hæreticis tantum, sed in Catholicis etiam quibusdam, tametsi consilio dissimili, SUBORTUM SIT NIMIUM QUODDAM NEC PLANE LAUDABILE STUDIUM ET QUASI LIBIDO SCRIPTURAS LATINE INTERPRETANDI: idem malorum omnium artifex Satanas per illos, licet nihil tale cogitantes, ex hac ipsa tam incesta, ac multiplici versionum diversitate et varietate sumpta occasione, sic miscere omnia, atque in dubium revocare, et, si fieri posset, rem eò perducere contendit, ut...nihil in iis certi, nihil rati, ac firmi, nulla denique inviolabilis auctoritas sine magna difficultate reperire posse videtur."... "Quare huic morbo sacrosancta Tridentina Synodus mederi cupiens statuit ut ex omnibus, quæ circumferuntur sacrorum librorum Latinis editionibus, IPSA VETUS, ac VULGATA, quæ longo tot seculorum usu in Ecclesia probata est editio, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, et expositionibus pro authentica habeatur, et nemo illam REJICERE QUOVIS PRÆTEXTU AUDEAT VEL PRÆSUMAT. Hæc autem Vulgata editio cum una esset, variis lectionibus in plures quodam modo distracta videbatur. Quarum licèt nonnullas, aut veterum Codicum, aut sanctorum Patrum invexisset auctoritas, plurima nihilominus vel ex injuria temporum, vel ex librariorum incuria, vel ex impressorum imperitia, vel ex temerè emendantium licentia, vel ex recentiorum interpretum audacia...vel demum ex hæreticorum scholiis ad marginem, captiosisque falaciis obrepserant...tanta autem labes ne adhuc ulterius serperet, sensimque in Vulgatam editionem nostram manaret, sapienter eadem œcumenica Synodus Tridentina decrevit ut hæc ipsa Vetus et Vulgata editio posthac quàm emendatissimè imprimeretur....Id igitur nos indignè ferentes, eóque indignius, quod per hosce jam viginti duos annos, qui a dicto Tridentini Con-

temporis aut loci exstitit. Neque dificile esset commonstrare, Codices Latinizantes Græcos, etiam ante tempora Augustini exstitisse, mera sunt somnia igitur hujusmodi hypotheses Simonii et F. Nolan.

* Wetsten. Proleg. p. 85.

† Videsis Carpzov. Crit. Sacr. P. ii. cap. vi. p. 685, &c. Hodius, Lib. iii. cap. x. Proleg. Wetsten. in Nov. Test. p. 85, &c. Clarissimus tamen Blanchinus in eo est ut statuat, Vulgatam Latinam Versionem tres expertam fuisse status; Primus, si ejus mentem rectè assequor, cùm é manibus Hieronymi primo exiisset, nullis Vetustioris inquinamentis fœdata: secundus, cùm Ecclesiæ Antistites, datâ operâ ex Vetustiori lectiones nonnullas ei intulissent: tertius cùm correctionem ab Alcuino institutam subiisset, cui et Vulgata hodierna ut plurimum est conformis. Codex enim Alcuini, testibus Baronio, Vallarsio, et Blanchino, hodie in Vallicellanâ Romæ Bibliothecâ adservatur, et quod eo in emendandâ Vulgatâ editione post Concilii Tridentini decretum, usi sint correctores Romani. Videantur Blanch. Vindiciæ ad Vulg. Lat. p. 319—340. Hodius, p. 410.

cilii decreto, ad nostri usque Pontificatus exordium interfluxerant...nihil tandem antiquius habuimus, quam ut primo quoque tempore, optatissimam istam Vulgatæ editionis emendationem aggrederemur.—In hoc laboriosissimæ emendationis curriculo, in quo operam quotidianam, EAMQUE PLURIBUS HORIS COLLOCANDAM DUXIMUS, aliorum quidem labor fuerit in consulendo, NOSTER AUTEM IN EO, QUOD EX PLURIBUS ESSET OPTIMUM, DELIGENDO: ITA TAMEN, UT VETEREM MULTIS IN ECCLESIA ABHINC SECULIS RECEPTAM LECTIONEM OMNINO RETINUERIMUS: ...eaque res quo magis incorruptè perficeretur, NOSTRA NOS IPSI MANU CORREXIMUS...ut Vulgata vetus ex Tridentinæ Synodi præscripto, emendatissima, pristinæque suæ puritati, qualis primum ab ipsius interpretis manu styloque prodierat, quoad ejus fieri potest, restituta imprimatur."—Librorum Apocryphorum nonnullos rejecit, cæteros omnes Concilium Pontificale Tridentinum pro canonicis habere voluit.—Nam," inquit, "tertium et quartum Esdræ libros inscriptos, et tertium Machabæorum, quos Synodus inter canonicos non annumerat...ab hac editione prorsus explosimus. Orationem etiam Manassæ, quæ neque in Hebræo, neque in Græco est, neque in antiquioribus manuscriptis Latinis exemplaribus reperitur; sed in impressis tantum post librum secundum Paralipomenon affixa est...repudiavimus. Nonnullas etiam aliquando sententias, quæ aliundè accersitæ, Vulgatæ editioni interpositæ erant, neque in antiquis exemplaribus, neque in sanctorum Patrum Commentariis inveniebantur, delevimus...Et EX CERTA NOSTRA SCIENTIA, DEQUE APOSTOLICÆ POTESTATIS PLENITUDINE STATUIMUS, ac declaramus, eam Vulgatam sacræ, tam Veteris quam Novi Testamenti paginæ Latinam editionem, quæ pro authentica a Concilio Tridentino recepta est, SINE ULLA DUBITATIONE, AUT CONTROVERSIA CENSENDAM ESSE HANC IPSAM, QUAM NUNC PROUT OPTIME FIERI POTUIT, EMENDATAM, et in Vaticana Typographia impressam in universa Christiana Rep....legendam evulgamus.—Dat Romæ, apud sanctam Mariam Majorem, Anno incarnationis Dominicæ 1589. Kalendis Martii, Pontificatus nostri anno Quinto."

X. Plura eo fine dedimus, ut Lectoribus planissimè constaret, quâ demùm crisi, quâ auctoritate, suffulta prodierit Editio hæcce celebratissima vexatissimaque. Atqui *humanum est errare*, quantumvis certâ scientiâ, vel etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, Pontifex ipse maximus se munitum esse crederet, effutiretve. Vix enim biennium pertransierat, cùm alter Pontifex isque Maximus, Clemens inquam octavus, sedem Apostolicam tenuit, Apostolicâ potestate plenariâ, certâ quoque scientiâ fretus, alteram editionem molitus est, atque in lucem tandem emisit; certior sc. factus, editionem Sixti item Papæ, erroribus quam plurimis scatere.* Sed quùm is Præfationem suæ editioni multò quidem Sixtinâ modestiorem, remque paulò altiùs repetentem, præmisit; quædam ex eâ excerpta hic dare operæ esse pretium credimus.... "Et quamvis," inquit, "insignium Academiarum Theologi in Editione vulgata pristino suo nitori restituenda magna cum laude laboraverint; quia tamen in tanta re nulla potest esse nimia diligentia...ideò Pius IV. Pontifex Maximus, pro sua in omnes Ecclesiæ partes incredibili vigilantiâ, lectissimis aliquot sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aliisque tum Sacrarum litterarum, tum variarum Linguarum peritissimis viris, &c....Quod itidem institutum Pius V. prosecutus est. Verum Conventum illum, ob varias gravissimasque Sedis Apostolicæ occupationes jamdudum intermissum, Sixtus V. divina providentia ad summum Sacerdotium evocatus, ardentissimo studio revocavit, et opus tandem confectum typis mandare jussit. Quod cum jam esset excusum, et ut in lucem emitteretur,† idem Pontifex operam daret, animadvertens non pauca in sacra Biblia præli vitio irrepsisse, quæ iterata diligentia indigere viderentur, totum opus sub incudem revocandum censuit atque decrevit."—Hoc est, quamvis Sixtus ipse ultimam manum corrigendis schedis admovisset, certâque suâ scientiâ novisset, omnia jam esse quàm emendatissima; serò tamen animadvertit, scientiam certam illam suam seipsum fefellisse, textumque emendatissimum emendatione ulteriori prorsùs eguisse. O fallacem falli nesciam mentem! O scientiam certam illam certissimâ inscitiâ laborantem, Quousque tandem mortales impudentiâ plusquam ethnicâ, sanctitatis Apostolicæ obvelatione, excæcare pergis, ipse tamen caligine Egyptiacâ densiore obrutus?—"Id verò," pergit noster, "cùm morte præventus præstare non potuisset, Gregorius XIV. qui post Urbani VII. duodecim dierum Pontificatum Sixto successerat, ejus animi intentionem exsecutus, perficere aggressus est; amplissimis aliquot Cardinalibus, aliisque doctissimis viris, ad hoc iterum deputatis. Sed eo quoque, et qui successit, Innocentio IX. brevissimo tempore de hac luce subtractis; tandem sub initium Pontificatus Clementis VIII. qui nunc Ecclesiæ universæ gubernacula tenet, opus, in quod Sixtus V. intenderat Deo benè juvante perfectum est. Accipe igitur Christiane Lector, eodem Clemente Summo Pontifice annuente, ex Vaticana Typographia, veterem ac Vulgatam sacræ Scripturæ Editionem, quanta fieri potuit diligentia castigatam: quam quidem sicut omnibus numeris absolutam, pro humana imbecillitate affirmare difficile est, &c."—"in hac tamen pervulgata Lectione, sicut nonnulla CONSULTO MUTATA, ita etiam alia, quæ mutanda videbantur, CONSULTO IMMUTATA RELICTA SUNT."‡—Hæc, quamvis apparatu sat splendido Doctorum, exemplarium, scientiæ certæ Pontificalis, suffulta fuit ultima editio, eam tamen pristinam puritatem, quam sibi pleno ore pollicitus erat Sixtus, nondum adepta est! Hucusque historia ejus.

XI. Num Vulgata hodierna ullâ ex parte Hieronymum sapiat Auctorem, fuerunt olim tum ex Pontificiis tum ex Reformatis, qui dubitabant. Unusquisque, ni fallor, hodieque in eo est ut fateatur, eam, maximam demùm Veteris Testamenti partem, exceptis tantummodo Psalmis et libris Apocryphis, Hieronymianam spirare. In Novo autem Testamento, Psalmis, et Apocryphis, Veterem Italam ab Hieronymo emendatam, variis tamen corruptionibus temporis decursu scatentem sistere. Sepositis tamen errorum segetibus, quibus post iteratas suprà dictas curas etiamnùm deformatur Versio, et quorum indices amplas dederunt Waltonus,§ Calovius, ‖ Carpzovius,¶ et cæteri nonnulli, quas describere supersedemus; ea tum Doctis tum Discentibus magno esse usui potest, æque in sensum Scripturæ determinando exegeticum, ac lectiones criticas dijudicando. At enim verò, ut omnes benè muniti ad hosce labores accedant, necessè est Editiones optimas accuratioresque consultum eant, quales sunt Veteris sc. Vulgatæ, "*Bibliorum Sacrorum Latinæ Versiones* antiquæ operâ D. Petri Sabatier, necnon Evangeliaria Doctissimi Blanchini Martianæique suprà laudata: Recentioris sc. Hieronymi, copiam facient opera elaboratissima Benedictinorum, Jo-

* Concordiam discordem, Sixtinam inter et Clementinam Editionem, optimè demonstrabit Libellus Thomæ Jamesii, cui titulus, Bellum Papale, &c." Lond. 1606.

† *Emissum esset*, dicere debuit is quicunque hanc præfationem conscripsit: multa enim exemplaria in Publicum emissa sunt, ut omnes benè nôrunt.

‡ Benè animadvertat Lector, Concilium Tridentinum omnes ferè Libros Apocryphos canonicos fecisse. Quomodo demùm, quæreret quisquam, posthac præfigi possent Hieronymi præfationes, quarum nonnullæ cum Concilio hocce apertè pugnant? Audi præfatiunculam Clementis, nodum ingeniosissimè simul atque indulgentissimè solventem: "*Nullæ ad marginem concordantiæ...nullæ notæ, nullæ variæ lectiones,* NULLÆ DENIQUE PRÆFATIONES, *nulla argumenta ad librorum initia conspiciantur.*" At, ut nemini suspicionem fraudis excitetur, addit: "*Sed sicut Apostolica Sedes industriam eorum non damnat, qui concordantias locorum, varias lectiones, præfationes Sancti Hieronymi, et alia id genus in aliis editionibus inseruerunt; ita quoque non prohibet, quin alio genere characteris in hac ipsa Vaticana editione ejusmodi adjumenta, pro studiosorum commoditate atque utilitate, in posterum adjiciantur,*" &c. Et proindè factum est, ut Editiones pænè innumeræ, sacra cum profanis ad scita sanctissimi Concilii hujusce miscentes, in Vulgum emissæ sunt, atque etiamnum tam Linguâ Latinâ quàm vernaculis, emittuntur.

§ Proleg. x. §. 9.

‖ Crit. Sacr. T. ii. Memb. vii.

¶ Crit. Sacr. P. ii. cap. vi. p. 676, &c.

hannis Martianæi et Antonii Pouget, Ann. 1696—1706, necnon post iteratas curas, Illustriss. Vallarsii, Veronæ, ann. 1734—42." Quamvis enim Editio Romana ecclesiastica, qualis Clementina se habet, et hæc quoque Bibliorum Editio sistit, in plurimis cum Hieronymianâ jam laudatâ conspiret, sunt tamen multa eaque loca haud inferioris momenti, quæ longo tramite, divagantur, quæ et probè notare prudentiores minimè gravabuntur.

PROLEGOMENON VI.

SECTIO I.

De Crisi Novi Testamenti, ejusque textûs Græci statu hodierno.

I. Qui historiam contextûs Novi Fœderis, Patrumque ex eo citationes perpendere instituant, Prolegomena Millii, Wetsteniique adeant; nostrum erit hìc loci, leges eas præcipuas pervestigare, quibus, ex lectionis varietate immani quâ hodiè pænè obruimur,* et textum in statum pristinum redigere, et ita redactum dijudicare, possimus; deindè loca quædam vexata in incudem revocare.

II. Prima igitur quæstio nostra erit, Quomodo ex lectionibus ejusdem loci permultis decernere queat quisquam, utra earum genuina sit? Ut huic quæstioni satisfacerent, ad multa experimenta se contulerunt Viri Docti: et, ut lectionum farraginem aliquantulum in ordinem redigerent, Codices primò in Familias quasdam (detur venia verbo) dispescuerunt; deindè, regulis quibusdam excogitatis, ad deligenda quæ sibi potiora viderentur, perrexerunt.† Bengelius, primus fortassis, Codices in quinque Familias distribuit; quia sc. viderat, permultos Codices easdem ferè semper sistere lectiones, acsi ii Coryphæos quosdam, sibimet in magistros propositos, secuti fuerint. Ita enim Vir doctus in introductione in crisin N. T. (p. 422.) sententiam suam profert: " Facile hinc (i. e. ex historiâ editionum τῶν ὁ) existimare possumus, singula climata, ut LXX. interpretes vel Hesychianos, vel Lucianeos, vel Origenianos, nacta sunt, ita eadem junctos LXX. interpretibus libros N. T. vel Hesychii, vel Origenis, vel Luciani nomine sibi commendatos, admisisse. Hinc parodiam præfationis ad Chromatium instituere liceat, et re *ad quinque sedes* regionesque orbis Christiani prolata, sic dicere: *Habuit* Alexandria *et Ægyptus codices* N. T. *ab Hesychio;* Constantinopolis, *vel certè* Antiochia, *à Luciano nuncupatos: provinciæ circum* Hierosolyma, *Origenis, Pamphili, Eusebii codices legerunt.* Romæ, *Græcis codicibus, Luciano, Origene, Hesychio, antiquioribus, Latinos debet, multis partim ab ipso ortu, partim deinceps maculis fœdatos, sed ex Origenianis codicibus græcis per Hieronymum emendatos.*" Quo tamen pacto hujusmodi familiæ ab alterutris distingui possint, non definivit Vir doctus: neque in suâ editione adornandâ, iis, uti nobis quidem videtur, usus est.

III. Post Bengelium Griesbachius *tres* exstare *recensiones veterum* statuit. " Plures antiquitûs exstitisse et adhùc in codicibus versionibus et patrum allegationibus superesse," inquit Vir doctissimus (Proleg. in N. T.) "textûs Novi Test. *recensiones*, mirum videbitur, nemini. —— Extitisse autem ineunte saltem tertio seculo duas jam recensiones, è collatione locorum Novi Test. ab Origene græcè laudatorum cum allegationibus Tertullianeis et Cyprianicis manifestum fit. Hæ enim græcum textum ponunt, toto suo habitu universoque colore diversum ab eo, quem Origenes, et antè hunc jam Clemens Alexandrinus, usurpavit... Posteriorem hunc textum, quem Clementem et Origenes Alexandrini ac Ægyptii potissimum adhibuerunt ac disseminarunt, non incommode *Alexandrinum* dixeris. Alter, inde a Tertulliani tempore ab Afris, Italis, Gallis aliisque occidentalibus usurpatus, haud inepte *occidentalis* nomine insigniri poterit."—" Hi omnes (i. e. codices A E F G H S) in Evangeliis cum iis ferè Patribus (quantum ex imperfectis horum collationibus colligere licet,) consentire videntur, qui seculo quarto exeunte quintoque ac sexto in Græcia, Asia minore et provinciis vicinis floruere, fuitque hæc recensio, quam *constantinopolitanam* hinc nominare licebit."—Hucusque omnia sat liquidò constant: cum tamen ad hujus normæ usum deventum fuerit, difficultates nonnullæ eæque haud leves discutiendæ semet proponent. Versio namque Syra, necnon laudata Chrysostomi, ut ipse Griesbachius ingenuè fatetur, harum recensionum modulum nequaquam agnoscunt: arte tamen conjectandi, uti solenne est, hoc omne perfacile dilui potest; Versio etenim Syra *reficta est:* et loca Chrysostomi ex omnibus sine discrimine recensionibus allegata sunt! Restant tamen adhuc alia haud adeò facile diluenda: " Præter codices," subdit Vir Doctissimus, " unam ex illis recensionibus vetustis exhibentes, extant nonnulli, quorum textus è *duarum triumve recensionum lectionibus conflatus est;* è quo genere sunt fragmenta codicum P Q R, mox cum Alexandrinis mox cum occidentalibus consonantium. Ad hanc classem possent etiam referri forsitan, quos supra vel alexandrinis vel occidentalibus, à parte potiori, accensuimus, codices 1. 13. 33. 69. 106. 118. 124. 131. 157. cum *versionibus æthiopica, armenica, sahidica, syra hierosolymitana, et philoxenianæ margine.* In his enim omnibus alexandrinæ lectiones admixtæ sunt occidentalibus, et vicissim. Sunt vero etiam codices nonnulli, in quibus constantinopolitanæ quidem lectiones, si universam textus conformationem spectes, regnant, adspersis tamen pluribus paucioribusve lectionibus sive alexandrinis sive occidentalibus, quo pertinent codices, *e gregariorum numero eximendi*, licet non eadem omnes auctoritate pollentes: KM. 10. 11. 17. 22. 28. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 72. 91. 108. 127. 142. 209. 229. 235. et Evangelistaria 18. 19. 24. 36."—Hostium, ni valdè fallor, cohors sat formidabilis!

IV. Vestigiis partim Griesbachii partim Bengelii partim adinventorum suorum, insistit Vir doctissimus nostras Rev. F. Nolan, in Libro suo de Vulgatâ Græcâ, hoc tamen discrimine, ut *tres* suas recensiones sive Familias, ad Editiones Vulgatæ Latinæ, Vercellensem, Brixianam, Hieronymianam, ceu lapidem Lydium, referat exigatque: " In a word," inquit (p. 61.) " the Greek manuscripts are capable of being divided into three principal classes; one of which agrees with the Italick translation contained in the Brescia manuscript; another with that contained in the Verceli manuscript; and a third with that contained in the Vulgate." Atqui, vir doctissimus simul ac solertissimus, ut hypothesin suam meliùs firmaret omnemque objiciendi occasionem præcideret, tum Textum Palæstinensem, ab Origene elaboratum atque ab Eusebio Pamphili in lucem emissum, ceu corruptum insimulat, tum Versiones, Syram, Copticam, Sahidicam, Æthiopicam, è textu Eusebiano, uti is vult factas ideòque corruptas, flocci æstimandas planèque rejiculas esse apertè affirmat. Audax sanè crisis, et quæ argumentis validissimis stabiliri debeat: si enim totus ferè Oriens ad hunc usque diem, corruptis usus est Scripturæ sacræ exemplaribus, eaque ipsa exemplaria in permultis cum nostris amicissimè conspirantia, (et reverâ ita conspirare deprehenduntur), et nostra fortassis non paucis in locis corrupta reperientur! Patrum

---

* Bentleius noster, sibi modulum (circ. Ann. 1717.) denuo edendi Nov. Test. Græco-Latinum ejusmodi proposuit, ut missis lectionis varietatibus, rem omninò conficeret. Explorato enim, Græca nonnulla exemplaria, præsertim antiquissima, cum Vulgatâ Latinâ, mirum in modum conspirare, Editionem utriusque emittere decrevit, quæ, ut ei quidem videbatur, cum Autographis Evangelistarum et Apostolorum, in omnibus conveniret. (Videantur Epistolæ et conspectus ejus Ann. 1717—20, 21. in lucem omissos.) Editio tamen, nescio quo fato, lucem non vidit: quod, meâ qualicunque sententiâ, nemini dolendum est.

† De Codicibus MSS. hodiè exstantibus, eorumque indole, videantur omninò Prolegomena Wetstenii in Nov. Test. ab ipso editum, Symbola critica Griesbachii, Millii Proleg. &c.

præterea allegationes tanquam suspiciosæ insimulandæ venient; et denique, ubi pedem tutè figere queamus, locus vix restabit. Oleum igitur et operam fortassè non perdemus disquirendo, num argumentum hocce Viri Doctissimi verè palmarium, talo sat firmo inniteretur necnè. In pag. 25, ita mentem suam aperit Rev. F. Nolan:

V. "Near the beginning of this century, (5th), an edition of the original Greek was published by Eusebius of Cæsarea, under the sanction of Constantine the Great." (p. 26.) "If we now compare the authority thus committed to Eusebius, which *seems* to have vested him at least with discretionary power, of selecting chiefly those sacred scriptures which he knew to be useful and necessary to the doctrine of the church, with the state of the sacred text as it is now marked in the corrected edition lately put forth by M. Griesbach; we shall perhaps discover how far it is probable he acted to the full extent of his powers, and removed those parts of scripture from the circulated edition, which *he* judged to be neither conducive to use nor doctrine, &c." "If two points can be established against Eusebius, that he wanted neither *the power* nor *the will* to suppress these passages, &c."

Responderim, hæc omnia valdè sunt speciosa: unum tamen iis deest; sc. fundamentum aliquale in rerum naturâ. Primò enim, Eusebius nullam, suopte studio, Editionem Scripturarum sacrarum unquam procuravit. Editionem Græcam Hexaplarem Origenianam, uti omnes nôrunt, is, ope ac suasu fortassis Pamphili amici sui, in lucem emisit: non correxit. Constantinus, præterea, ei in mandatis dedit, ut quinquaginta exemplaria describi sedulò curaret, atque ea benè compacta ad Constantinopolin mitteret. Huic mandato morem gessit Eusebius, exemplaria describi curavit, misit: eaque, ut credere par est, ad Editionem Origenis exarata. Cujusmodi *Voluntas* ejus fuerit, hâc in re, nemo mortalium facile dixerit: certum tamen hoc est, Patrum nullum aut orthodoxum aut heterodoxum, id ei vitio vertisse, quod hanc codicum descriptionem susceperit; neque eò processit ut vel innueret, Eusebium Scripturas uspiam vitiâsse. Hieronymus ipse Orthodoxus atque doctissimus, qui et exemplar Eusebianum oculis suis perlustraverat, nullum ei crimen intendit, nullam ei infamiæ notam inussit; verùm de Editione hâcce ab Eusebio evulgatâ ita loquitur acsi ea, Scripturas immaculatas omninò exhibuerit. Hujus generis sunt et testimonia aperta Hieronymi. Augustinus, næ Ecclesia tota Christiana Latina, emendationes Hieronymi acceperunt, laudibusque ad cœlum usque evexerunt, exceptis Ruffino malevolisque quibusdam. Et tamen hæcce ejus emendatio in omnibus textum Hexaplarem Origenis, in Bibliothecâ Eusebii adservatum, repræsentavit. Undè demùm factum est, ut hi omnes corruptiones Eusebii, siquæ exstitissent, nunquam viderint? Res omnium sanè in oculos incurrisset, ni excæcati penitùs fuissent: atqui Vir ille Reverendus tandem id in lucem protulit, quod omnes tum veteres tum recentiores quantumvis docti, omninò latuit! Non credo: ὑποθέσει δουλεύειν τοσαύτῃ minimè queo: sed et affirmabo, neminem argumentis validis id demonstrare posse, quod Vir Doctissimus, locis citatis, asserere non dubitavit.

VI. Pergit tamen Vir Reverendus, atque loca illa, in quibus Eusebium textum corrupisse vel deprehendit, vel deprehendisse sibi visus est, in medium profert: "As it is thus apparent," inquit, "that Eusebius wanted not *the power*, so it may be shewn that he wanted not *the will*, to make those alterations in the sacred text, with which I have ventured to accuse him. In one or two instances I am greatly deceived, or the charge may be brought absolutely home to him. St. Jerome informs us, that the latter part of St. Mark's Gospel was wanting in most copies of the Evangelist extant in his times.... As it existed in some copies in St. Jerome's day, it necessarily existed in more in the days of Eusebius; for we shall presently see that it lost the authority to be derived from his powerful sanction."... "Eusebius wholly omitted it in his canons... Now those canons, compared with the passage in question, convey all the certainty which can be derived from presumptive evidence that he omitted this passage.... The inference seems to be as strong as the establishment of the point requires, that *he* first omitted this passage of St. Mark in the sacred text, as he has omitted it in his canons." Et in notis ad pag. 36. "It is not found in the original copies of the Canons prefixed to the manuscripts of the Greek, nor in the translation of them prefixed to the manuscripts of the Vulgate; it is wanting in the marginal references of the Cambridge and Alexandrine MSS. and is omitted by R. Stephens in his Greek Testament, and by Victorius in his edition of Jerome. Several scholia occur in the MSS. of the original Greek, some of which assert that Eusebius did not refer in his Canons to this passage."...Εν τίσι μὲν ἀντιγράφων ἕως ὧδε πλήρουται ὁ Εὐαγγελιςὴς, ἕως οὗ καὶ Εὐσέβιος ὁ παμφίλου ἐκανόνισεν." Quàm verè dicta sint hæc omnia nunc disquiramus. Pro, "*several scholia*," dicere debuit Vir doctus, *one scholion*, *plura* enim non exstant, sive verba ipsius loco citato consulas, sive Wetstenii, qui omnia quotquot corraserunt Viri docti, exhibet ad locum. *Unus* igitur *Scholiastes* affirmavit Eusebium sc. hucusque. i. e. ad finem versûs 8. cap. xvi. canones suos posuisse. Ast et Scholiastes ipse decipi potuit; ita ut et Vir hicce Reverendus semet decipi passus est, asserit enim Victorium in suâ operum Hieronymi Editione, canonem Eusebianum ad hunc locum non adposuisse: et verum est, index numeralis enim ultimus hîc adpositus, est ad initium vers. 8. et ad numerum 233. tantum assurgit. Hucusque omnia plana sunt. At, si tabulam Canonum huic Novi Testamenti Editioni præfixam inspicere liceat, reperietur, in Canone viii. numerum sectionum in Evangelio Marci, ad numerum 234 assurgere: et in Canone x. ad 235. Canones igitur Eusebiani, tametsi in textu ad numerum 233 modo assurgant, in tabulis tamen ad 235. Quid demum? Dormitavit forsàn Marianus Victorius; et hallucinatus est Doctissimus F. Nolan. Quomodo autem, regerat quisquam, legunt Editiones aliæ: e. g. Polyglotta Londinensia, omnium examini obvia? Verbulo dicam: Canones Eusebiani ad v. 14 usque notantur, maximusque eorum computus ad σλϛ (236) exsurgit! Maximus tamen numerus in tabulis occurrens est σλε (235) in canone octavo, ἐν ᾧ οἱ δύο. In Canone autem decimo σλδ (234), quorum præterea uterque ultra finem versûs octavi positus est. Errorem sanè in his numeris, vel potiùs defectum, quisque videbit, et id genus qui ostendat, Eusebianos Canones ultimam pericopen Evangelii hujus complecti, quod et comprobant tabulæ illæ à Mariano Victorio evulgatæ. Scholiastes autem *unus* aliud suggerit: falsus esse potest. Editio R. Stephani quoque eosdem atque Waltonus omninò numeros exhibet, iisdemque in locis. Martianæus et Vallarsius cum Victorio in omnibus conspirant, additis præterea numeris 234, 235, in textu, juxtà ac Stephanus et Waltonus fecerunt. M. S. Cantabrigiensis numeros in maximâ parte cap. xv. et xvi. omittit, quod nemo vitio vertet Eusebio. Quàm accuratè igitur Rev. F. Nolan auctoritates suas perpenderit, videbit quisque. *

VII. Accedit quod si fidem his tabulis adscribere liceat, verisimillimum erit Eusebium pericopen hanc non omisisse. Hoc comprobat 1. quod *Codex* quidam *Palæstinensis* eam habuit, "testan-

* Arabica quoque Versio ab Erpenio edita Canones Eusebii habet, qui hîc cum Stephani Waltonique editionibus ita conveniunt, ut toti Evangelio Marci tribuat Arabs numeros τῶν τίτλων رلو 236. In Canone octavo quoque habet رله 235. et in decimo رلد 234. In textu autem, loco citato, رلو 236 ad versum 12. adponitur, cùm Stephanus et Waltonus eum ad versum 14, allocant, adeò ut, secundum eos, ultima pericope versus septem complectatur, quod et sæpiùs occurrit. Vide Proleg. Millii Ed. Kusteri. n. 813, &c.

tur," inquit Griesbachius ad loc. "scholia codicum L. 1. 22. 24. 34. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 108. 129. 137. 138. 143. 181. 186. 195. 199. 206. 209. 210. 221. 222. et Victor, &c." et 2. Codicem hunc, Editionem Eusebianam secutum esse credere licebit, eo quod Versio Syriaca Peschito, quam et ab Eusebianâ Editione factam fuisse, arguit ipse Vir Reverendus, pericopen quoque sistit. Neque 3. dixit Hieronymus, eam à Codicibus Palæstinensibus abesse, verum "*in raris fertur Evangeliis omnibus* Græciæ libris *penè hoc capitulum in fine non habentibus.*" In Græciâ, ut Vir Reverendus ipse loquitur, exemplaria authentica servata sunt: illùc codices corrupti Eusebiani non pervenerunt: attamen, si Hieronymo fidem adstruere liceat, in ipsâ hâc regione Exemplaria curtata inventa sunt; non in Palæstinâ. Quid demùm? Pericopen in MSS. nonnullis exstitisse, numeris autem Eusebianis haud notatam lubentissimè largior; mihi tamen verisimillimum est, Canones ipsos casu fuisse decurtatos. Quùm enim textus Palæstinensis ipsam pericopen complectus esset, cur Eusebius Canones suos ad eam non extendisset, sanè non video: neque verisimile est, Eusebianos canones ibi ad numerum 235 aut 236 exsurrexisse, nisi et Eusebius ipse, eos eo usque protulisset.

VIII. Aliam reatûs causam affert Vir Doctiss. in Eusebium his conceptam verbis: "Nor is the case materially different with respect to John viii. 1—11, which contains the account of the woman taken in adultery.... It has besides internal evidence of authenticity in the testimony of the Vulgate, in which it is uniformly found; and external, in the express acknowledgement of *St. Chrysostome*, *St. Jerome*, St. Augustine, and St. Ambrose, that it is genuine.... Eusebius has however omitted all reference to it in his canons.... From these circumstances, I conceive, we may safely infer that Eusebius's copies agreed with his canons in omitting this passage: from which it was withdrawn by him, in strict conformity to the powers with which he was vested by Constantine." (pp. 37, 38.) Ignoscat mihi Lector tam multa describenti: sed ita malui, si fieri potuit, omnem præscidere ansam erroris. Audiamus jam nunc alteram partem. Griesbachius ad locum: "*Nil*," ait, *definiunt Ammonius et Euseb. in canonibus.*" Τῶν κεφαλαίων *indiculi, Evangelio præfixi, omittere solent, habet tamen codex* 126 *in indiculo* κεφαλ. ι. περὶ τῆς μοιχαλίδος, *idemque* τίτλος *in marg. notatur codicis reg.* 2863 *ap. R. Simon.*"—Nil ergò definiunt hi canones; quamvis enim codices multi τίτλȣς omittunt, sunt tamen qui exhibent.—At quid Patres Græci et Latini testati sunt? Adducatur Wetstenius: "*Origenes in Jo.* viii. 22. *Basilius in Moral. R.* 51. *Cyrillus*, Chrysostomus, *Apollinaris, Theodorus Mopsuestenus, Cosmas, l.* 5. *p.* 298. *et prol. in Jo. MS. Nonnus, Theophylactus, Euthymius, qui hæc habet:* χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὰ ἐνταῦθα, ἄχρι τοῦ· πάλιν οὖν ἐλάλησεν κ.τ.λ. παρὰ τοῖς ἀκριβεϛάτοις ἀντιγράθοις ἢ οὐχ εὕρηται, ἢ ὠβέλιϛαι, διὸ φαίνονται παρέγγραπτα, καὶ προσθήκη, καὶ τούτου τεκμήριον, τὸ μηδὲ τὸν χρυσόϛομον μνημονεῦσαι αὐτῶν. *Catena à Corderio edita, et M. S. in Codd.* 34. 36. 37. 39. 40. *Cyprianus, Juvencus,* Ambrosius *in Apologia Davidis de hac historia agens: profecto, inquit, si quis ea auribus otiosis accipiat, incentivum erroris incurrit.*"—Pergit Wetstenius, "*Codices Latini,* Brixianus *et* Vercellensis."—Codices, inquam, quos intemeratos esse, et veterem Vulgatam Latinam incorruptam sistere, quibusque securè inniti possimus, uti vult, næ sexcenties affirmat, Vir Doctissimus F. Nolan. Credit præterea is, locum vel ex contextu necessariò esse authenticum; ex alterâ verò parte stant hi sequentes Viri doctissimi, *Erasmus, Pellicanus, Olivetanus, Cajetanus, Bucerus, Calvinus, Beza, Jansenius, Gandavensis, H. Grotius, H. Hammondus, J. Clericus, et ipse Wetstenius,* qui stylum Johanneum pericopen sapere negat. Hieronymus tamen testatur locum ipsius diebus exstitisse, dicit enim, "*in multis et Græcis et Latinis codicibus invenitur de adultera muliere:*" sed cum hoc dixerit, ni fallor, subinnuit et eum à multis abesse. Augustinus quoque, ut et Vir Reverendus verba ejus exhibet, locum exstare testatur; postquam enim eum enarraverat, subdit: "*Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicæ, vel potiùs inimici veræ fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulteræ indulgentiâ Dominus fecit, auferrent de codicibus suis.*" —Quamvis, tamen, haud magni facerem conjecturam Augustini hâc de re loquentis, ejus nihilominùs sententiam notatu dignam non possum non existimare: si enim is, lacunam hanc ab Eusebio primitùs prodiisse credidisset, quare id apertè non affirmâsset, divinare nequeo; vel, si ab Heterodoxis, causam nullam fortassis excogitari potest, cur id palàm non dixisset. Mihi tamen Augustinus innuere videtur, non Heterodoxos, sed Orthodoxos, vel potiùs ii qui orthodoxi haberi voluerunt, hanc corruptionem primò molitos esse, pericopenque suo loco amovisse. Doctissimum igitur Virum F. Nolan, hâc de re ita disserentem, non possum quin existimem oppidò fuisse falsum.

IX. Aliud præterea argumentum Viri Doctissimi, hâc de re, proponendum duco: "In reasoning on a particular passage of scripture," inquit ille, (p. 93,) he (Epiphanius) distinguishes two species of text; one of which was rectified, and the other left unrectified, by the orthodox.... that revised by the latter (Eusebius) certainly retained the passage: for it is expressly referred to in his canons.... The edition of Eusebius consequently differed from the corrected copies of the orthodox, published in the days of Jerome and St. Epiphanius." Plures, inquam, hîc latent errores, quàm quispiam primo intuitu facilè crederet. In primis, duæ sunt citationes ex Epiphanio laudatæ; prior ἔκλαυσε *ploravit*, quæ olim apud Lucam exstitisse testatur Epiphanius; altera quæ, maximam partem, nunc quoque in Evangelio Lucæ reperitur. sc. Luc. xxii. 43. 44. De priore agit Epiphanius, cùm eum de posteriore agentem exhibet Doctiss. Nolan. Locus ita se habet, "Ἀλλὰ καὶ ἔκλαυσε κεῖται ἐν τῷ κατὰ Λουκὰν Ἐυαγγελίῳ, ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ἀντιγράφοις, καὶ κέχρηται τῇ μαρτυρίᾳ ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος ἐν τῷ κατὰ αἱρέσεων, πρὸς τους δοκήσει τὸν Χριϛὸν πεφηνέναι λέγοντας. ὀρθόδοξοι δὲ ἀφείλοντο τὸ ῥητὸν, φοβηθέντες, καὶ μὴ νοήσαντες αὐτοῦ τὸ τέλος, καὶ τὸ ἰσχυρότατον. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἵδρωσε, καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡς θρόμβοι αἵματος, καὶ ὤφθη Ἄγγελος ἐνισχύων αὐτόν." Quem ita reddo, malè enim redditur à Dionysio Petavio. *Sed et* ploravit: *ponitur* (locus) *in Evangelio Lucæ, in exemplaribus incorrectis; testimonioque* (hoc) *utitur sanctus Irenæus in* (Libro) *illo contra hæreses, in eos qui dicunt Jesum visui* (modò) *apparuisse* (i. e. Docetæ.). *Orthodoxi autem dictum illud* (i. e. ἔκλαυσε) *amoverunt, timentes neque scientes, finem* (sive scopum) *ejus. Illud præterea* (adhuc) *validissimum:* (sc.) *et factus in* ἀγωνίᾳ *sudavit, sudor autem ejus factus est sicut guttæ sanguinis: et apparuit Angelus corroborans eum.*" Epiphanius hoc loco loquitur de Christi Deitate, et de iis in Scripturâ sacrâ locis, quæ hanc stabiliunt. Hæretici ex adverso objiciebant, quod is sc. ceu Deus patiens esse non potuit. Epiphanius hanc objectionem insulsam esse affirmat dicitque, Christum hunc in finem carnem induisse. Citat denique loca nonnulla hùc facientia, quorum ἔκλαυσε *ploravit*, est unus: et hunc, subdit, orthodoxi, ignari quorsùm tendebat, sustulêrunt. Posteà locum alium citat, sc. Luc. xxii. 43. 44. quem et validissimum ad hoc firmandum argumentum suppeditare asserit.—Locus igitur ab orthodoxis sublatus, non est Luc. xxii. 43. 44. sed vox ἔκλαυσε: arguit autem F. Nolan, acsi Luc. xxii. 43. 44. ab orthodoxis fuisse ablatus, quod tamen minimè dixerat Epiphanius; et quum ille ostendisset locum huncce in textu, cui Canones Eusebiani parati fuerunt, adhuc exstare; concludit, eundem ab orthodoxorum exemplaribus abfuisse, atque adeò exemplaria orthodoxorum ab Eusebianis discrepâsse. Atqui, ut argumentum ille suum firmaret, demonstrandum fuit, Exemplaria Eusebiana ab Orthodoxorum discrepâsse in voce ἔκλαυσε. Altera quoque sub est hallucinatio. Epiphanius in eo est, ut dicat Orthodoxos non Arianos sive heterodoxos, vocem hanc sustulisse, eosque errore deceptos hoc fecisse. Arguit F. Nolan acsi Heterodoxi

vocem sustulerint, atque indè Scripturas corruperint: dicit enim, "The edition of Eusebius consequently differed from the corrected copies of the Orthodox;" cùm dicere opportuit; "The edition of Eusebius consequently differed from the CORRUPTED copies of the orthodox:" cum manifestum est Orthodoxos, secundum Epiphanium, Exemplaria sacra corrupisse, non Eusebium. Iterum in pag. 103. ad hunc ipsum locum recurrens, arguit Vir Reverendus: "It is certain, that the orthodox, little satisfied with this edition, republished a revisal." Sed quis Orthodoxorum hoc dixit? Certissimè non Epiphanius: neque ex Patribus quisquam, ni valdè fallor. Ad alterum locum quod attinet, nemo fortassè dubitabit eum esse memoriter laudatum: in Evangelio Lucæ enim ita se habet. v. 43. *Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.* 44 *Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες (καταβαίνοντος) ἐπὶ τὴν γῆν.* Epiphanius autem ita locum exhibet: *καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἵδρωσε, καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡς θρόμβοι αἵματος καὶ ὤφθη Ἄγγελος ἐνισχύων αὐτόν.*" Versus in primis transponit; deindè ejusmodi varietatis lectiones usurpat, quæ è textu oriri nullo modo possunt, ut et quisque eas conferens statim videbit. Non est, igitur, ut hinc hujusmodi varietatem in recensionibus quibusvis perquiramus; locus enim memoriter adductus est, atque valdè mancus. Lectio *ἔκλαυσε* jamdiù evanuit; neque is sum ego, ut cum Epiphanio crederem, eam à textu perperàm fuisse expulsam. Vitiosa omninò est: judicibus, et meritò, ipsis orthodoxis. Nullam, itaque varietatem expiscari potest Vir Reverendus hoc ex loco; vox quippè de quâ sermo est, ab omnibus pariter exemplaribus exulit, tum Eusebianis, tum Orthodoxis. Locus alter, textum ipsum non sistit; nulla igitur ex eo varietas stabiliri potest.

X. His expensis nemo, opinor, id sibi pro rato compertoque duxerit, Eusebium sc. aut datâ operâ, aut quovis alio modo, Scripturas Sacras olim defœdâsse: hoc certè Vir Rev. non demonstravit: Veteres non affirmârunt: lectiones ipsæ in operibus Eusebianis hinc indè hodieque reperiundæ minimè probant. Hypothesin verò illam, Nos sc. pedes in Editiones Latinas, Vercellensem Brixianamque, tutè figere posse, meritò missam facimus; eæ namque, uti et suprà observatum, Viro Reverendo commendatissimæ esse non possunt; neque nos, eo usque in hâc re hospites esse profitemur, ut in verba Magistri cujuslibet, reipsâ haud exploratâ, jurare possimus.

XI. Misso igitur reatu conjecturali Eusebii, ad quæstionem de Codicum familiis demùm redeamus. Dixerim equidem, et ex argumentatione ipsius Griesbachii, definire sc. ad quam familiam lectiones perplures, nedùm Codices, pertineant, res adeò est periculi plena, ut quis prudens id tentare vix audeat. Non enim Codices modo, nunc ad unam nunc ad aliam familiam, se accommodabunt; sed et Versiones nonnullæ libero omninò pede vagabuntur, nunc huic nunc illi semet adjungentes. Ad hæc, Patres, nisi cùm textum conceptis verbis se laudare profiteantur, litem componere nusquam poterunt; allegationes namque ab iis factæ, inter se sæpenumerò pugnant, adeò ut unus atque idem Pater, duas pluresve ejusdem loci lectiones proferat. Neque, cùm ii textum ex professo laudant, statim definire poterimus, numnam hujusmodi lectio genuina esset necnè; ultra namque omnem dubitationis aleam jamdudùm positum est, lectiones non modo quasdam vitiosas in textum, etiam in eorum diebus irrepsisse; verùm, ut et Millius sæpiùs affirmavit, textum hodiernum ex eorum scriptis defœdatum nonnunquam esse. Codicum igitur familiis inter se pugnantibus, Lynce perspicacior erit is, qui eorum lites ex Versionibus, Patribus, Scholiis, dirimet: næ Hercule fortior, felicior, longéque famosior, evadet. Ingeniosæ illæ familiarum fabricæ, uti mihi videtur, in unum tantummodo finem feliciter exstructæ sunt; ut sc. rem in seipsâ haud valdè obscuram, tenebris Ægyptiacis obscuriorem reddant; Editoresque eos, qui se omnia rem acu tetigisse putent, supra mortalium labendi statum, nescio quantum, evehere.

Quæ suprà de Codicum familiis dicta sunt, nimis protervè prolata putabunt fortassis quidam. Esto: veritatem assequi tantummodo conatus sum: cùm dies tandem meliora dederit, in istis lubentissimè acquiescam. Audiamus tamen, quæ Vir Doctissimus, et in hâc palæstrâ facile princeps, nuperrimè protulit: "Doctrinam," inquit "de textûs Novi Test. recensionibus diversis s. familiis melius vocatis, etsi non tollendam, finibus tamen arctioribus circumscribendam ac paulo parcius cautiusque, quam a Griesbachio factam videmus ad crisin ipsam adhibendam esse ingenue profitemur. Ut ea res plerumque solet exerceri, non tam ingeniosa quam mechanica videatur occupatio; et qui strenue hanc viam sectetur, eum variis mox irretiri erroribus, omninoque scientiam criticam multifariam cohiberi necesse est. Si in universum constat, neminem unum unquam fuisse censorem Alexandrinum, Occidentalem, Constantinopolitanum, si nullus liber manu scriptus nullaque versio certam aliquam textus definiti conditionem, quam familiam seu recensionem appellant, accurate et constanter reddit, contra omnes vel vetutissimi aliqua signa ceterarum quoque familiarum monstrant,* si omnino certo vix possit doceri, in quanam re singularis natura atque indoles uniuscujusque dictarum recensionum consistat et quo quæque modo a reliquis discernatur, si statutum firmiter non habes, quot qualibusque lectionibus singularibus opus sit, quo nova quædam formetur atque agnoscatur familia, siquidem cuncta familiarum omnium monumenta non puras illas, sed plures minusve, ut loquuntur, deformatas atque invicem confusas præbeant recensiones: unde, quæso, rem ipsam demonstrandam probabis? Nonne videberis veri quadam specie magis quam vere et a priori, quod dicunt, potius, quam ex cauta monumentorum veterum observatione, i. e. ex re et facto statuisse? Nonne, quæ opinioni tuæ semel conceptæ adversentur, diceris consulto occultasse, quæ faveant, cupide explicuisse? Num distinctius definies, quid sit recensio s. familia, et ubi locorum inveniendæ sint recensiones laudatæ? quid revera proprium Alexandrinæ, Occidentali, Byzantinæ testium familiæ, quo internosci tuto atque invicem secerni ubicunque possint? Id quidem nemini, opinor, dubium est, inter tot Novi Testamenti codices et versiones alios magis, alios minus vel similes vel dissimiles videri, ideoque in classes quasdam dispertiendas esse. Alii enim aliorum vera antigrapha sunt, exemplar suum perfecteque reddentia: alii ex eodem, cuncti loco, e. c. ex una eademque ecclesia matre, ex eodem monasterio, ex eadem schola ejusdem doctoris, quasi ex communi fonte provenerunt, et revera cognati sunt ita, ut, quamvis numero multi, in eo tamen, quod rem efficit, unum duntaxat omnes testem juncti agant. Verum enim vero diversas istas textus formulas per temporum decursum casu magis quam consilio et fine (haud fere aliter ac Novi Test. canonem ipsum) paulatim enatas esse persuasum tibi nobiscum habeas; quarum quidem faciem et habitum non ratione ac via a quopiam concinnatum recensionem vix apte appellaveris. Licet enim largiamur, passim aliquem in nonnullis contextum sacrum tentasse atque immutationes quasdam leviores subinde facere ausum esse, hoc tamen quantum absit ab universorum

* "Codicem B. Vat. constat, in evangelio Matthæi exceptis aliquot postremis capitibus, referri ad Occidentalem, in reliquis vero libris ad Alexandrinam recensionem: codicem A. Alexandrinum tribus familiis attributum audimus: (Cf. Griesb. Prol. p. lxxiv.) immo codex D Cant. et lectiones interdum et linguæ formas monstrat, quæ tantopere à recensione Occidentali, cui assignatur abhorrent, quantum testibus aliarum familiarum consonant; ac similiter alii. Lectiones *Ὡς δὲ παρεγίνοντο, ἐτελέσθησαν* Luc. ii. 6. *τῷ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε* Luc. vi. 38. fin. alibique similes meliorem Græcitatem monstrant, quam textus receptus, ideoque Alexandrinus esse putes; sed reperiuntur in libris ad Occidentalem recensionem relatis. (Cf. Griesb. Prol. p. lxxiii.)"

librorum lectionis confirmatione factaque ad certam normam censura, in confesso est. Distinguendum igitur ubique inter variantes horum librorum lectiones casu fortuito ortas et eas, quas de industria ad certum aliquem scopum ac finem introductas deprehendimus. Illarum haud dubie multo major copia, sed ad dispiciendas terminandasque codicum familias seu recensiones nullus fere usus." (Pref. ad N. T. D. Schulz, Berolini 1827. p. xxxii. &c.)

XIII. Hæc prolixiùs dedi, quia maximi mihi esse momenti videntur, et rarum philosophandi Germanicum præbere specimen: ii enim, plerumque, præsertim in rebus ad textum sacrum spectantibus, quo difficultatibus semet implicatiores, altioresque suprà vires humanas exsurgere ostentent, eò sapientiores omnibusque commendatiores evasisse credunt. Alii tramiti omninò insistit D. Schulz: difficultates is videt, speciosos doctrinæ obtentus dilluit, remque in vero suo statu impensè, aptè, disponit. Codices in classes quasdam redigendas proponit; atque, cùm varietates casu quàm consilio potiùs ortas fuisse arguit, cautè in iis seligendis agendum optimè suadet.

XIV. Posito igitur, lectiones, sive è codicibus MSS. sive operibus Patrum, sive denique Versionibus antiquis, erutas, in classes quasdam redigi tum posse tum debere; expendendæ jam veniunt leges, quibus genuinas dijudicare, atque in textum relegare, possimus.

XV. 1. Ea lectio pro genuinâ habenda est, quæ, cæteris paribus, testium numero majori commendatur. Concesso enim, lectiones cujusvis classis, ut plurimum, pro teste uno tantum haberi debere, et labor singulas expendendi indè optimo jure imminui posse; si tamen classes ipsæ inter se testium numero discrepent, cùm certò scire, nedum affirmare, neutiquam possimus, annè hujusmodi lectiones ab uno quodam Codice ceu duce, descriptæ sint; ea lectio meritò præferatur, cui testes plurimi sua suffragia dederint. Quæ excipiendæ sint, ex internâ lectionis indole provenient; et eæ nunc considerandæ sunt.

2. "Insitâ sua *bonitate*," inquit Griesbachius, "commendatur lectio, quæ *vel* auctoris cogitandi sentiendique modo, stylo, scopo, cæterisque περιστάσεσι sive exegeticis, ut contextui, adjunctis, oppositis etc. sive historicis omnium (est) convenientissima." Hucusque optima sanè est lex: at cum addit Vir doctus; "*vel* ita comparata est, ut ea, velut primitiva, posita, facile intelligi queat, quomodo cæteræ lectiones omnes sive librariorum errore, sive scribaram, grammaticorum, commentatorum aut criticorum inepta sedulitate, progenitæ ex illa fuerint;" nimia profert: bona enim lectio, conjectandi arte minimè firmatur: suspiciosa indè rejicula esse fortassis deprehendatur.

XVI. Plures tamen dari possunt leges, et plures dedit Griesbachius; at valdè mihi dubitandum est, an hæ rem magis turbabunt, an faciliorem reddent. "Brevior lectio," inquit, "præferenda est verboiori." Dixerim, meliùs esset judicium hâc de re ex Auctoris ipsius cogitandi sentiendique modo, stylo, scopo, cæterisque ferre, quam legem primariam exceptionibus hujusmodi enervare. At cùm Vir Doctissimus hæc præterea habet: "etiamsi testium auctoritate inferior sit altera, præferenda est, a. si *simul durior*, *obscurior*, *ambigua*, *elliptica*, *hebraizans* aut *solœca est*, b. si *eadem res variis phrasibus* in diversis codicibus expressa legitur, c. si *vocabulorum ordo inconstans est* et *instabilis*," Quis talem legislatorem tolerare potest? Hoc est, ni valdè fallor, legem suam primariam de Auctoris mente styloque penitùs pessundare, scriptaque Evangelica quàm *obscurissima*, *inconstantissima*, atque *σόλοικα*, invitis eorum Auctoribus, reddere. Concesserim equidem, breviorem lectionem in locis nonnullis, qualia sunt pericoparum sive ἀναγνωσμάτων ecclesiasticorum initia, verbosiori esse præferendam; atqui hæ, melius è codicibus ipsis vel etiam versiònibus antiquis, contra Lectionariorum auctoritatem, redarguendæ sunt: largiar, et in locis, è parallelis, aut interpretamentis verisimiliter adauctis: sed hîc admodum cautè agendum; parallelismum enim sæpiùs subolet textus ipse genuinus, tum Veteris tum novi Testamenti; neque interpretamentis suis ubique caret. Pari ratione de lectione ampliori; auctoritates enim ipsæ sunt primò consulendæ, deindè, ut hæ nobis agendum submonuerint, omninò agendum erit.

XVII. Alias leges mihi duntaxat improbandas fert Vir doctissimus:—"*Difficilior* et *obscurior lectio*," inquit, "anteponenda est ei, in qua omnia tam plana sunt et extricata, ut librarius quisque facile intelligere ea potuerit." Et rursus; "*Durior lectio* præferatur ei, qua posita, oratio suaviter leniterque fluit."..."*Insolentior lectio* potior est ea, qua nil insoliti continetur....Inter plures unius loci lectiones ea pro suspecta merito habetur, quæ *orthodoxorum dogmatibus* manifestè præ cæteris favet." Hæc, meâ qualicunque sententiâ, non modo sunt nimia, utpotè legi ejus primariæ adversantia; sed et oppidò lubrica, periculosa. Quæstio est, ut plurimum, purè historica; et ubi ad interna provocatum fuerit, Philologia quam Theologia citiùs quæstioni satisfaciet, et satisfacere debebit. Est sanè fidei analogia quædam in his minimè spernenda; sed, utcunque res se habuerit, hæc nusquam erit infracta; hoc est, quam demùm lectionem sequaris, ut nostra hâc de re experientia fert, fides Christiana intemerata manebit. Ad hæc, fides è textu formari debet, non textus è fide. Multiplicatio præterea hujusmodi legum, hoc detrimenti omnibus suggeret: quod sc. Editor quivis, cùm tot sibi fugiendi rimulas apperuerit, lectiones quascunque pro sententiâ suâ textui inferre poterit: quippè qui ad legem unam aut alteram suam perfractè appellet; et, si hostem evincere haud potuerit, alios tamen quo faciliùs deciperet, id sibi abundè subministraverit. Quinimò concesso hujusmodi Editorem virum esse bonum, atque textum quàm sincerissimum evulgare decrevisse; atqui, cum necessè sit, eum aliquas anteà sibimet formâsse opiniones, et de locis nonnullis sententiam quandam tulisse, Qui fieri poterit ut, tot sibi legibus impositis, iisque in multis parùm definitis, ad opinionem suam præjudicatam non propenderet, cùm demùm eò perventum fuerit, ut occasionem hujusmodi nactus esset? Non dixerim hoc esse verisimile tantummodo, verùm etiam et ab ipso Griesbachio in nonnullis factum. Nunc demùm ad locum unum et alterum illustrationis gratiâ provocare licebit: unusquisque pro semetipso sententiam proferat. In Apostolorum actibus, Cap. xx. 28. has habemus lectiones: ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ,—τοῦ κυρίου,—τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ. Prima est textûs, ut aiunt, recepti, cæteræ codicum nonnullorum. Lectio textûs recepti, omni procul dubio *insolentior*, *durior*, *difficilior*, auctoritatibus spectabilibus omninò gaudet: secundum leges quasdam igitur Griesbachianas ea anteponenda est. Alia tamen lex reclamat:—*Orthodoxorum utique opinionibus apertè patrocinatur*; è monachorum cerebellis enasci potuit,—quod et omni lectioni genuinæ objectari potest. Sed et aliud obstat; Codices sc. qui hanc lectionem tuentur, *internâ bonitate* minimè pollent: quæ et ipsa legibus hisce confligentibus, facilèque detorquendis, dijudicari tenetur! Ad meam quod attinet sententiam, lectionem receptam genuinam esse credo, his præcipuè ductus rationibus.

XVIII. Hanc lectionem tuentur Codices Græci spectabiles, ad minimum quatuordecim:—Versiones Syræ Peschito et Philoxeniana, illa in textu in Codicibus Manuscriptis tribus pervetustis, quorum duos ipse detexi; hic in omnibus adhuc collatis:—Vulgata Latina in multis Codicibus:—Patres nonnulli tum Græci tum Latini; et Scholiastes Græci quidam. Reclamat tamen Griesbachius, affirmatque Codices hosce Græcos esse *recentiores* et *penitùs contemnendos*: perquirendum igitur quibus innixus rationibus, sententiam illam suam protulerit Griesbachius.

XIX. "1. Codex 4," inquit, "seculo demum 15 scriptus, ingentem continet variantium, singularium etiam, numerum, partim optimarum, partim manifestò repudiandarum." Sed,

judice ipso Griesbachio, Codex nullus has ab causas rejiciendus est; neque singularis quævis ejus lectio. "Textus," inquit, (Prol. p. lix.) "ipsius potiùs quam librarii ætas indaganda est." ..."Hoc non ita est accipiendum (i.e. de nativa lectionis bonitate), acsi codex, *certo quodam vitiorum genere passim commaculatus, nullius planè sit auctoritatis.*" (p. lxx.) "Hujusmodi codex nihil valet in eo lectionum genere, quod interpolationis suspicio attingit; *in cæteris ingens habere potest pondus.*".... "Talis codex per se quidem et solus exiguæ aut dubiæ saltem est auctoritatis; attamen, si lectio insigniter sit bona, et *aliorum testium* antiquorum et gravium, *quamvis paucorum*, suffragia accedant, consentiens illius codicis testimonium *pro nullo haberi neutiquam debet.*"...Codex, igitur, non est rejiculus, eo quod sæculo 15 exaratus fuerit: neque quia lectiones nonnullas singulares sistat, præsertim cum testes habet graves secum facientes.

XX. 2. Pergit Griesbachius: "Cod. 7, raro excitatur. Sicubi apparet, vel *magno codicum comitatu* stipatus est, vel additamenta exhibet sibi peculiaria." Nemo judicârit codicem esse pravum, eo quod magno aliorum stipatus esset numero sive testium secum conspirantium: neque, quod raro excitetur: neque denique, quod additamenta nonnulla exhibeat. Neque id dixit Griesbachius, insinuat tantummodò.

XXI. 3. "Cod. 12 et 23. *pœnè* pro non collatis habendi sunt, eamque ob causam *auctoritas eorum nulla esse potest.*" Dixerim, hoc socordiæ collatorum vertendum, ni valdè fallor, non malæ fidei codicum: si enim ii vel hoc loco inspecti fuerint, et hanc lectionem sistere reperti, id unicuique de testimonio saltem eorum satisfacere debere: cætera ad rem nil faciunt.

4. "Codex 22 quantum è paucis, quas novimus, lectionibus judicare licet, codicibus 4 et 37. cognatus est. Idem Jac. 4. 15. loco κύριος solus habet θεός."—Sed, neque indè, quantum ego videre possim, vel ipso Griesbachio judice, damnandus est hic codex.

5. "Cod. 25. melioribus, nec tamen optimis, accensendus est."..."Nunquam ferè consentit cum iis codicibus, qui h. l. θεοῦ legunt, *sed ad familiam pertinet aliam.*" Hic igitur Codex melioribus accensendus, minimè contemnendus est: et, cùm ad aliam omninò pertineat familiam, testimonium ejus supra omnem suspicionem ponendum est. Audiamus legem: "Attamen lectio valdè bona, in compluribus versionibus et Patribus reperta dummodo codicum nonnullorum vetustorum et insignium, quantumvis paucorum, consensu firmetur, nequaquam spernenda est, præsertim, *si codices illi è diversis oriundi sint recensionibus.*" Ostendam posthâc, lectionem hanc esse *valdè bonam.* Codex igitur 25. haud contemnendus lectionem nostram tuetur; et, cum is diversæ sit omninò recensionis ab aliis qui textum quoque sistunt, auctoritatem textui haud vulgarem attribuat necessè est.

XXII. 6. "Codex 37." inquit, "glossematibus et putidis interpretamentis passim interpolatus est." Esto.—Atqui textum bonum hujusmodi glossis deformari potest, quod et abundè concessit noster. Quæstio non est de locis manifestè interpolatis; sed an locus noster textûs genuini pars est, necné. Hæc omnia sanè speciosa sunt et Griesbachio valdè indigna.

XXIII. 7. "Codices vindobonenses 64 et 65. perrarò melioris notæ lectionem suppeditant, nisi forte in permultis eadem reperiatur libris." Id est, si rectè mentem Griesbachii assequor, Codices hi perpaucas lectiones bonas, easque sibi *omninò proprias*, sistunt: lectiones bonas utique sistunt, sed aliorum stipati sunt comitatu cùm id fecerint. Majorem laudem codici cuicunque tribuere fortassis nemo potest; et quî hoc dicere potuisset Criticus noster, ut Codicum horum æstimationem deprimeret, equidem capere non possum.

XXIV. 8. "Codex Upsaliensis 68, interdum quidem cum optimis libris consentit, ab his verò ubi in Actis (velut hoc loco) discedit, consonat ferè cum eo Theophylacti textu, quem Finettus secundo loco in sua operum Theophylacti editione exhibuit, &c." At nemo hoc in Codicis hujus detrimentum factum existimaverit, nisi is qui omnia bona pariter ac mala in capitis cujusquam periculum vertere decreverit.—Et hæc sunt argumenta palmaria, quæ Criticus peritissimus contra testes præcipuos hanc lectionem tuentes adduxit, adductaque vi omni suâ urgere perrexit. Qualia ea aliis videantur, sanè nescio: ad me quod attinet, non possum non ea valdè exilia censere, atque patroni potiùs conatus, quàm Critici veritatem assequi conantis tentamina, subolere.

XXV. Lectionem κυρίου missam facio, utpotè quæ interpretamentum sapit, quamvis et Codices nonnulli eam sistant. Ex suprà dictis patebit, sententiam meam qualemcunque esse, lectionem τοῦ θεοῦ esse genuinam. Credo præterea lectionem κυρίου καὶ θεοῦ, primæ interpolationis speciem præ se ferre, non modo quod interpretamentum sapiat, eo demum fine factum ut duritiem sententiæ αἷμα θεοῦ elevaret; sed quia pars major Codicum hodiè collatorum, hanc lectionem ceu receptissimam in Ecclesiâ exhibet. Hujus generis, ni valdè fallor, est lectionum variantium pars longè maxima, earum sc. quæ sponte cusæ esse videntur; lectiones nimirùm genuinas exhibent, Librariorum putidis interpretamentis adauctas; et si ita res se habeat, Codices hi in testimonium pro lectione θεοῦ omninò accensendi sunt; quæ, et hujusmodi auctoritate firmata, pro genuinâ habenda erit.—Posteà demùm lectio durior θεοῦ, et quæ lectoribus philosophicis scrupulo esse potuit, propemodum evanuit; undè, *et codices paucissimi hanc hodie lectionem habent.*

XXVI. Lectio ἐκκλησία θεοῦ, est præterea sua indole insigniter bona. 1. Simplicitatem verè Apostolicam spirat. Ii enim, de quæstionibus metaphysicis seu abstractis minùs soliciti, sententias suas ceu idiotæ verbis rudioribus proposuerunt. De Deo tanquam de Rege bellatore, Heroe omnia sibi subigente, aut demùm Patre summè misericorde, ii locuti sunt. De Christo, ceu Prophetâ, Sacerdote, Rege, eodem prorsùs modo agebant. Eum esse Deum Deique filium apertè testati sunt. Ecclesiam ab eo redemptam, suoque pretiosissimo sanguine sibi propriam factam, asserebant, demonstrabant. Hinc ea Dei, et Christi, Ecclesia nuncupabatur, nunquam Ecclesia Domini: de phrasi αἷμα θεοῦ, ii nusquàm philosophantes non curabant,* eâque usus est Ignatius liberrimè, priusquam Græcanica illa philosophia in ecclesiam textumque sacrum manus suas sacrilegas imposuerat. Sed et vim quandam habet lectio θεοῦ, stylo Paulino, et occasioni fortassè ultimæ, quâ is Doctores Ecclesiæ allocuturus esset, optimè congruentem, præsertim, cum is sat sciret multos brevi surrecturos qui Dignitatem Jesu verè divinam, aut omninò negarent, aut pessundarent. Re igitur perpensâ, non possum quin lectionem hancce genuinam esse crederem, omniumque suffragiis commendatissimam.

SECTIO II.

I. Alius est quoque locus vexatissimus atque haud minoris momenti, quem ad incudem revocare, paucisque Tironum gratiâ lance criticâ pensitare, operæ pretium fore existimavimus; non eo demum fine, ut omnes omnium Doctorum sententias expendamus, sed ut ea, quæ omnes rescire haud pigebit, coràm sistamus, locumque quantum pro virili possimus, suâ luce collustremus.†

---

* Expendantur omninò loca à Wetstenio è Patribus adducta hîc et ad 1 Tim. iii. 16.

† Qui plura desiderent, Dissertationes Millii, Bengelii, Wetstenii, Griesbachii, cæterorumque qui hanc materiam tractârunt adeant: quæ autem nuperrimè adduxit Episcopus Doctissimus Sarisburiensis, in ejus tractatibus videbuntur. Responsiones verò *Critonis Cantabrigiensis* alterâ ex parte, in Vindiciis ejus Porsonianis, consulendæ sunt.

II. Quæstio est, An Locus 1 Jo. c. v. 7. et verba, sc. ...*ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῃ γῃ.** * ...ab Auctore hujus Epistolæ reverâ scripta sunt, necné?—Primò igitur quærendum est: Annè Codices Græci Veteres eum complectantur? Responsio erit: Nulli.—Num Patres Græci? Nulli:—Num Versiones Antiquæ? Nullæ, exceptâ Vulgatâ Latinâ, quæ locum in exemplaribus quibusdam sistit: de hoc posthâc disquirendum.—Num Patres Latini eum exhibent? Aut exhibent, aut demùm exhibere existimantur, de quo etiam perquirendum erit.—Annè denique Editiones Textûs Græci impressæ pericopen habent? Quam plurimæ: sunt tamen, præsertim antiquiores, quæ eam non habent. De his etiam pauca erunt dicenda. Tres tamen Codices MSS. recentiores eam habent: de his etiam nonnulla delibanda venient. Et de his primò. Codex Monfortianus, in Bibliothecâ Collegii SS. Trinitatis apud Dublinenses hodiè adservatus, locum ita proponit: ...*ἐν τῷ οὐρανῷ, πατὴρ, λόγος, καὶ πνεῦμα ἅγιων, καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦτες ἐν τῇ γῇ*.... Præterea in versu 6. habet *ὅτι ὁ χριϛός ἐστιν ἀλήθεια*, pro *ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια*: necnon in 8vo. *πνεῦμα, ὕδωρ, καὶ αἷμα*, omissis articulis. Plurimi codicem hunc sæculo xv. aut demùm xvi. exaratum arbitrantur, pauci eum ad xii. retrahunt. †

III. Codex alius Berolinensis est, vulgò Ravianus nuncupatus, qui locum nostrum ex Editione Complutensi, ut volunt nonnulli, descriptum hoc modo exhibet: ...*ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσι καὶ τρεῖς εἰσι οἱ μαρτυροῦντες ἐπὶ τῆς γῆς*.... Codex in locis nonnullis editionem R. Stephani tertiam sequitur: non crederem tamen cum Griesbachio, ita refictus ut Librarius fraudem suam celaret, sed potiùs ut textum ad placitum ipsius conformem redderet: et ita statuerem de Codicibus quibusvis Latinizantibus, ut aiunt. Librarii, Patribus vel etiam Versioni Latinæ admodum dediti, sibimet, non posteris, textum adornandum susceperunt: iniquus igitur perquàm is mihi erit, qui eos textûs depravandi in universum reos perageret.

IV. Codex tertius est Codex *Ottobonianus* in Bibliothecâ Vaticanâ adservatus, sub numero 298, qui locum ita habet... *απο του ουρανου, Πατηρ, Λογος, και πνευμα ἁγιον, και οἱ τρεις εις το ἑν εισι. Και τρεις εισιν οἱ μαρτυρουντες απο της γης*.... In sæculo 14 hunc codicem fuisse exaratum credit Scholzius, qui primò eum è tenebris eruit. ‡

V. Editio princeps, ut aiunt, sive *Complutensis* Novi Testamenti, pericopen hancce iisdem sanè verbis ac Codex *Ravianus* suprà laudatus dabit: eam tamen ex exemplaribus Græcis, aut recentioribus aut vetustioribus fuisse sumptam, nemo demonstrare potest: et, si ex verbis Stunicæ quicquam expiscari liceat, Editores eam ex Latino Græcam fecerunt; ita enim loquitur in Annot. contra Erasmum: "*Sciendum est*," inquit, "*hoc loco Græcorum codices apertissimè esse corruptos: nostros verò veritatem ipsam, ut à primâ origine traducti sunt, continere. Quod ex prologo B. Hieronymi super epistolas canonicas manifestè apparet.*" Sed et Prologus hìc laudatus ipse est commentitius. Priores Editiones duæ Erasmi pericopen non habent, neque Aldus, Colinæus, Gerbelius, Wolphius, Cephaleus eam evulgârunt. Erasmus verò, fide Codicis cujusdam Britannici eam Editioni suæ tertiæ inseruit, his autem verbis ...*ἐν τῷ οὐρανῷ Πατὴρ, Λόγος, καὶ πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν ἐισιν. καὶ τρεῖς εἰσιν μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*, &c. Editiones posteà tantum non omnes ad hodiernum usque diem locum habent: et eo usque ferè omnes processerunt, ut omissionem ejus ceu infidelitatis notam insignirent.

VI. Patres Latinos locum habere credunt multi, his quæ sequuntur testimoniis innixi. 1. Tertullianus in Lib. adv. Praxean c. 25. de Sanctissimâ Trinitate agens: "*qui tres*," inquit, "*unum sunt, non unus; quomodo dictum est: Ego et Pater unum sumus.*" Hic autem manifestè locum Joh. x. 30. laudat atque enarrat.

2. Cyprianus in Epist. ad Jubajanum: "*quum tres unum sint*:" et in Libro de Ecclesiæ unitate: "*Dicit Dominus, Ego et Pater unum sumus; et iterum de Patre et Filio et Spiritu Sancto scriptum est: Et tres* (edd, et hi tres) *unum sunt.*" § Hìc Pater apertè ad Joh. x. 30. et 1 Joh. v. 8. alludit; multi quippè codices Latini Græcum illud *εἰς τὸ ἕν εἰσι*, per *tres* sive *hi tres unum sunt*, reddunt.

3. Augustinus contra Maximin. cap. xxii. hæc habet: "*Si ea quæ his* (Spiritu sanguine et aqua) *significata sunt, velimus inquirere, non absurdè occurret ipsa Trinitas...Deus est, Pater et Filius et Spiritus S. de quibus verissimè dici potuit: Tres sunt testes, et; Tres unum sunt; ut nomine Spiritûs accipiamus Patrem...nomine autem sanguinis Filium, et nomine aquæ Spiritum Sanctum.*"

4. Eucherius Episcopus Lugdunensis (circa an. 440.) ita loquitur. "*III. ad trinitatem. In Joannis epistola: Tria sunt quæ testimonium perhibent, aqua, sanguis et spiritus*" (in Edit. 1530.). In alio exemplari (sc. ed. 1531.) *III. ad Trinitatem: in Joannis epistola: Tres sunt qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum et Spiritus S. et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus, aqua et sanguis.* Et ampliori adhuc stylo in duobus codicibus Vindobonensibus: "*III. sanctam et individuam designat Trinitatem, ut Joannes apostolus: tres sunt, qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum et Spir. S. Et Baptismum, ut ipse Apostolus ait: Et tres sunt, qui testimonium dant in terra, spiritus, aqua et sanguis, et (hi) tres unum sunt.*" Glossemata sapiunt, ni valdè fallor, posteriores hæ Editiones.

5. Phœbadius Episcopus Aginnensis in Galliâ, circa med. sæc. iv. ita contra Arianos disputat. (c. 45.) "*Sic alius à Filio Spiritus, sicut à Patre Filius. Sic tertius in Spiritu, ut in Filio secunda persona: unus tamen Deus omnia, quia tres unum sunt.*"

6. Marcus Celedensis Afer in expositione fidei ad Cyrillum, apud Hieronymum: "*Nobis unus Pater, et unus Filius ejus verus Deus, et unus Spiritus S. verus Deus: et hi tres unum sunt.*"

7. Vigilius Tapsensis, varia de Trinitate sanctâ opuscula edidit, circa ann. 484. atque in his sequentia reperiuntur loca. In confessione fidei Episcoporum Afrorum, Hunerici Regis jussu congregatorum, hæc habentur: "*Et adhuc luce clarius, unius divi-*

---

* Locus integer ita se habet: "*Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τω οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· Καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν.*

† Codicem hunc Erasmi Codicem Britannicum esse credunt multi, subdubitant nonnulli: neque multum interest, extra enim omnem dubitationis aleam, textum sistit uterque valdè recentem.

‡ Biblische-Kritische Reise, p. 105. Evanson's translation of Knittel. p. 110.

§ Multus est Millius asserendo, Tertullianum Cyprianumque periocham disputatam in suis Codicibus legisse. "Transmissa fuisse aliqua," inquit, (Apographa sc.) "in Africam, id verò *certissimum* est ex testimoniis Tertulliani ac Cypriani supra allatis." Credit Millius textum casu à Librario quodam fuisse inter describendum omissum, per *ὁμοιοτελευτον*, ut aiunt; ex hoc demùm exemplari mutilo, cætera omnia tum Græca tum Latina fuisse descripta. Posteà verò exemplar integrum Epistolæ Joanneæ ex Parthiâ in Africam fuisse transmissum, ibique per aliquot sæcula delituisse, notum tamen quibusdam Episcopis, qui subindè ex eo textum huncce excitârunt. Reges serim, Quare demùm ii comma tàm variè excitabant, ut vix dici queat, num pericopen unquam vidissent necne? Et denique, cum id explicatiùs fecerint longuisculéque coràm protulerint, quî fit, ut in hodiernum usque diem, textum tanti sanè momenti, varium et sibi nunquam constantem se præbuit? Pedem ultimò figit Millius in vetustate exemplarium ab Editoribus Complutensibus et Stephano adhibitis. At pace ejus dicendum, veritatis omnis specie caret iste argumentationis speciosæ obtentus: habuerunt sanè exemplaria pervetusta; sed Stunica, Editorum unus, tantum non confessus est, Complutenses versiculum ex Latino excerpsisse; et Stephanus lunulâ (perperàm quidem positâ) locum ad caliginem verè nocturnam amandavit. Millius haud procul à dissertationis suæ fine, conjectando assequi conatur, quomodo Librarii commate hocce describendo erraverint, titubaverint, variaverint: ad me tamen quod attinet, tantæ conjecturarum seriei fidem facere nequeo, præsertim cum scopuli tot præterea hinc indè superandi sua capita attollant.

nitatis esse cum Patre et Filio Spiritum Sanctum, doceamus, Joannis Evangelistæ testimonio comprobatur, ait namque, Tres sunt qui testimonium perhibent in cœlo, Pater et Filius et Spiritus, et hi tres unum sunt."* Et iterum in Libro contra Varimadum: *Joannis Evangelista ad Parthos: Tres sunt, inquit, qui testimonium perhibent in terrâ, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testimonium perhibent in cœlo, Pater Verbum et Spiritus, et hi tres unum sunt.*" Et iterum in Libro I. ad Theophilum: "*Nomina personarum evidenter sunt ostensa, et unitum nomen naturale clause est declaratum, dicente Joanne Evangelista in epistola sua: Tres sunt, qui testimonium dicunt in cœlo, Pater et Verbum et Spiritus: et in Christo Jesu unum sunt, non tamen unus est, quia non est eorum una persona.*"

VII. Nemo inficias ibit, pericopen disertis verbis ad Joannem Evangelistam hîc adscriptam esse. Bengelius putat eam ad Afros ex Parthiâ provenisse, atque ex epistolâ suprà laudatâ, quam à Joanne ad Parthos fuisse missam plures crediderunt, excitatam. Dixerim, si Epistola illa locum accuratè exhibuisse dicenda sit, longè sanè ab exemplaribus hodiernis discrepat: habemus enim, "*aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt.*" Eâdem prorsùs ratione in Libro ad Theophilum scriptum est: "et in Christo Jesu unum sunt, &c." Quinimò, tanta est in opusculis hujus Auctoris interpolationis, varietatis, confusionisque congeries, ut et observavit Griesbachius nemo sanus ex iis versiculum Scripturæ Sanctæ vindicare pergat, nedum in Sacris Libris inserere audeat.

VIII. Versiculum dissimulanter tractârunt Augustinus et Hieronymus, inquit Bengelius; sed quomodo hoc fieri potuit nemo dixerit; cum ii, si qui alii, apertissimè de sanctâ Trinitate locuti sunt. Sed nec Facundus, neque Fulgentius, qui sæculo demùm sexto floruerunt, testimonium in Vigilio tàm feliciter repertum citare audebant: ii enim ad interpretationem Cypriani confugerunt, qui mentem suam ita aperuit: Lib. 1. c. iii. "*De Patre Filio et Spiritu Sancto dicit: Tres sunt qui testimonium dant in terrâ, Spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt; in Spiritu significans Patrem... quod Joannis apostoli testimonium b. Cyprianus in epistolâ s. libro quem de Unitate scripsit, de Patre Filio et Spiritu sancto intelligit:*" Hic his verbis: "*In patre ergo et filio et Spiritu sancto, unitatem substantiæ accipimus, personas confundere non audemus. Beatus enim Joannes apostolus testatur dicens: Tres sunt qui testimonium perhibent in cœlo, Pater Verbum et Spiritus; et tres unum sunt. Quod etiam beatissimus Martyr Cyprianus in epist. de unitate eccl. confitetur dicens: Qui pacem Christi et concordiam rumpit, adversus Christum facit....Atque ut unam ecclesiam unius Dei esse monstraret, hæc confestim testimonia de scripturis inseruit: Dicit Dominus, Ego et Pater unum sumus: et iterum de Patre Filio et Spiritu S. scriptum est, Et tres unum sunt.*" "Apparet," inquit Griesbachius, "Fulgentium seculi sexti ferè medii scriptorem, in codice suo comma 7. reperisse." Valdè dubito: neque mihi persuadere possum, Fulgentium aliud significâsse per "*Tres sunt, &c.*" quàm sensum loci Joannis à Cypriano citati proferre velle, perindè acsi dixisset: Sanctus Cyprianus in locutione "*Ego et Pater unum sumus,*" et iterum, "*Et tres unum sunt,*" quæ apud S. Joannem scripta est, testimonium de Patre et Filio et Spiritu sancto reperit, deditque: et cum horum sedes propria cœlum est, idem nunc indè iidem testimonium perhibent, idemque ego ultrò confiteor. Facilè concesserim Fulgentium aliud velle potuisse, et si ad testimonium Cypriani non appellâsset, ita eum intelligi fortassè debere: at, cùm Cypriani testimonium suum manifestò fecerit, atque ad easdem Scripturæ locutiones omninò appellârit, oppidò est dubitandum, num is ad Epistolam Joannis reverà respexerit. Neque potest quisquam, meâ qualicunque sententiâ, indè concludere, comma nostrum septimum, istis quidem diebus, in textu Novi Testamenti Latini comparuisse. Potuit sanè; ad eum tamen veri similitudinis gradum non assurgit quæstio, ut quisquam indè comma in textum hodie inserere ausit.

IX. Qui his temporibus, vel posteà, verba hæcce tanquam Scripturam Sacram, sive potiùs *mentem Scripturæ Sacræ*, laudant, plures quidem sunt; et quò ad nostra tempora viciniores, eò numerosiores undique fiunt. Hinc fortassis factum est, quod Codices Scripturarum Latini, eâdem propemodum proportione comma vexatum in Textum inseruerint: multi verò iique vetustiores, et qui ad ætatem Fulgentii haud appropinquant, id omittunt: quod fieri nullo modo potuit, si istis temporibus comma pro authentico ab orthodoxis habebatur. Incœperunt fortassè dubitare quidam, num comma à Patribus suprà dictis laudatum, textus ipse esset sacer, an tantummodo commentarii loco suscipiendum. Qui primum crediderunt, id in textum posuerunt: qui autem hærebant dubii, hoc non fecerunt. Mihi tamen pro miraculo ferè habetur, comma sc. in exemplaria pleraque Græca non irrepsisse; cùm certum est, plurimas hujusmodi interpolationes è Patribus Latinis sumptas, etiam in vetustissimis MSS. Græcis obtinuisse. Exempli gratiâ, Cyprianus (Lib. i. Test. c. Jud. c. 15.) "*In Evangelio,*" inquit, "*Dominus dicit, non relinquetur in templo lapis super lapidem, qui non dissolvatur. Et, post triduum aliud excitabitur sine manibus.*" In codice Bezæ Cantabrigiensi, post καταλυθῇ, Marc. xiii. 2. hæc adduntur. καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναϛήσεται ἄνευ χειρῶν.—Joan. vi. 56. Victorinus Afer locum ita explicat: "*Nisi acceperitis corpus Filii hominis, sicut panem vitæ, et biberitis sanguinem ejus, non habebitis vitam in vobis, qui autem edet carnem ejus, et bibit ejus sanguinem, habet vitam æternam.*" Codex Cant. Stephani β. eadem Græcè hoc modo παραφάζει: καθὼς ἔν ἐμοι ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ λάβητε τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὡς τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν αὐτῷ. Iterum Matt. xx. 28, 29. "Interjicit," inquit Bengelius, cod. *Lat.* vetustissimus, "*Vos autem quæritis de pusillo crescere, et de majore minores esse. Intrantes autem et rogati ad cœnam nolite discumbere in locis eminentioribus, ne forte clarior te superveniat, et accedens qui ad cœnam vocavit te, dicat tibi, adhuc deorsum accede, et confundaris. Si autem in loco inferiori discubueris, et superveniat humilior, dicet tibi qui ad cœnam vocavit, accede sursum, et erit tibi hoc utilius.*"—"Et sic ferè *Cant.*" subdit, "cujus lectio passim extat. Idem verò codex Græca sua ad Latina hæc, quæ modo exscripsimus, confecit: Latina autem sua, sub manu, vehementiùs interpolavit, magno argumento licentiæ suæ. Eandem periocham legit *Juvencus, Hilarius.*" (Var. ad locum.). Locum hunc igitur habent, Juvencus, Hilarius, Codex Vetustissimus Latinus, codices nonnulli recentiores, et

* Ad hunc locum Millius ita sententiam suam profert. "Hæc est sententia totius Ecclesiæ Africanæ, Regis jussu prolata. Neque fieri quidem potest, ut Textum hunc citaverint, si aut non extitisset in Epistolâ, aut etiam pro insititio haberetur; cum Arianis, qui aderant, fraus ista facile patuisset." Atqui dixerim, demonstrare debuit Vir doctissimus, hoc tunc temporis ab Episcopis Africanis testimonium in medium fuisse prolatum. Ita sanè Victor Vitensis, aut nescio quis Victore recentior, historiam hujusmodi ceu res gestas narrantem, literis mandare potuit: et quod ad narratiunculam istam attinet, nulla fortassis nugis refertior usquam exstitit: cui, si vel Ariani aliam Concilii hujus narrationem non edidissent, vix è sexcentis unus aut alter fidem adstruere potuisset. Aliam conjecturam præterea proponit Millius, quæ mihi valdè infirma videtur: "Delituere," inquit, "in Africâ jam indè a seculo Cypriani pauca quædam exemplaria quæ versum hunc 7^{mum} repræsentârunt; in quæ ut inciderunt demùm Episcopi, describi curabant ad eorum fidem Apographa *bene multa* in usum Ecclesiæ." Et si *benè multa* hujusmodi exemplaria re verà exstitissent, Quî fit, quæso, ut Victor hicce Vitensis, et Vigilius Tapsensis, soli versiculum apertè laudassent? Quà demùm sorte accidit, ut Cyprianus ipse totam pericopen non protulit, et post eum Augustinus, Hieronymus, cæterorumque venerabilis iste cohors? Si Episcopi illi versum adhucdùm delituisse sinebant, nonnè ii valdè improbandi, quippè qui hujusmodi margaritam, ut, aut suos confirmarent, aut hæreticos profligarent, in medium omnium ob oculos non posuerunt? At versiculus reverà non exstabat, et eam ab causam nemo in medium eum adducere potuit.

Codex vetustissimus Græcus: est tamen interpolatio evidentissima.

X. De Codice Laudiano 3. idem Bengelius testatur (p. 605.) *Græcolatinus* is est: quantæ vetustatis, non admodum constat. ... Certè cum *Cantabrigiensi* illo facit, Latinisque vel codicibus vel *patribus Cypriano* præsertim et *Irenæi interpreti*, plurimum obsequitur, et glossis indulget." In p. 641. quoque ita pergit Bengelius: "Supra demonstravimus, græcolatinos, Cant. et Laud 3. esse perveteres, et tamen scatere aberrationibus: idem hoc loco de græcolatinis, *Boern. Clar.* monere necessè habemus; quorum ille, antiquior sine dubio, epistolas Pauli nomine prænotatas sine epistolâ ad Hebræos, Hilarii exemplo, de quo mox; hic cum ea, continent.... Latinum contextum habent inquinatissimum, ac plane talem, qualis erat proximè antè Hieronymum, cujus querelæ de ea re sunt notissimæ, et partim justissimæ; hinc eos nonnunquam cum *Tertulliano, cum Cypriano,** *persæpè autem cum Hilario diacono, cum Lucifero Calaritano congruere, et* (Cantabrigiensis item bilinguis codicis exemplo) *liberioribus talium patrum allegationibus vel corruptelis,... ludere deprehendas*... Ipsum eos denique textus sui filum *ex Hilario,* eoque parum accuratè inspecto, sumsisse, patet ex iis, quæ notamus ad Rom. i. 7, &c."

XI. Sufficient hæc, fortassis, de Codicibus Latinis Græcisque exemplaribus ex Patribus Latinis interpolatis. Non dixerim tamen hæc fraude fuisse facta: unusquisque codicem suum ad suam mentem refingere, emendare, quod et is ædificationi futurum fuisse credere, potuit; nullo ad posterorum exemplaria respectu habito. † At nemo indè arguere poterit, hujusmodi emendationes, interpolationes, omnes in Textum Græcum accipi debere: aut unicuique eas esse recipiendas. Liberum cuique in his rebus esto arbitrium. Has tamen interpolationes longè majorem præ se ferre auctoritatem dixerim, quàm pro commate suprà memorato (1 Jo. v. 7.) quisquam proferre potest: neque indolem eæ internam sistunt fortassè inferiorem. Quare igitur illa pro interpolatis, hoc pro genuino, habeamus, videre sanè nequeo.

Mantissa.

De interpretatione Scripturarum sacrarum exegeticâ.

I. Quæcunque de crisi sacrâ, sive ea Textus Archetypos sive eorum Versiones respiciat, dicenda sint, hoc saltem memoriâ firmissimè tenendum; ea sc. omnia ad interpretationem ejus exegeticam collimare debere. Scientia omnis aptè adhibita, ad felicitatem generis humani promovendam, tendit; nedùm divina illa Prophetarum, Apostolorum, Deique ipsius, eloquia ad mentes hominum erudiendas, refocillandas atque ad æternitatem formandas patefacta, in communem felicitatem promovendam redundare possunt ac debent. Atqui illa sua corpori humano, hæc ad animam nutriendam, proponunt, conciliant, urgent; illa reipublicæ leges, stabilitatem, perennitatem, hominibus securitatem, divitias, salutem; hæc tum Regibus tum Populis fidem in alterutros domesticam, sinceram, in Deum intemeratam, acceptam, beatam, omniumque credentium animabus immortalitatem, impetrabunt. His igitur si quis verè virtutis amans, aut humano generi subvenire aut sibimet immortalitatem beatissimam conciliare, decreverit, operam eò nimiam impendere nusquam poterit, quo Dei sanctissimum verbum in omnium felicitatem redundaret, magis quàm deceat perscrutari, luculentiúsve quàm debuerit hominibus coràm proponere.

II. Hæc, denique, quo feliciùs faciliúsque peragantur, in primis nobis est studendum, ut Grammaticen, Rhetoricen,‡ Antiquitates, Orientales, præsertim Hebraïcas Græcasque calleamus, exercitatique in iis quàm maximè evadamus. Orientalium namque locutiones, figuræ Rhetoricæ, cæteraque id genus, quibus integrè conscriptum est Vetus Fœdus, maximamque partem refertum est Novum, à nostris Occidentalibus multis distant parasangis, iisque in nonnullis omninò adversantur. Hinc multi, minùs in his edocti, in scopulos miserrimè impegêrunt, fideique dolenda nonnunquam naufragia fecêrunt.

III. Secundò, Scripturæ Sacræ auctoritate integrâ pollent, auctoritate loquuntur. Disputationes eæ nullas suscipiunt; apta ineptave quoad rerum naturam nunquam definiunt: bona, justa, recta, nullâ dubitatione de istis implicitæ, coràm exhibent; exhibita exemplis firmant, verbisque conceptis omnibus indè injungunt. Sed nec verbis modo, verum et rebus docent. Dramaticâ eæ quâdam in multis utuntur loquelâ, actione: res ipsas tanquam præsentes sistunt, atque indè futurarum præsagia dabunt. Hinc, multiplici sanè cautione opus est, ne rem significantem pro significatâ accipiamus.§

IV. Tertiò, sub his aut verbis aut umbraculis, duo potissimùm in mente habent literæ sacræ. *Legem,* sc. *moralem,* quâ mores hominum formari debeant: et *Evangelium,* seu *amorem Paternum,* quo multifarii eorum errores, peccata, condonari possint. Ad illam, obedientiam sinceram, perpetuam, postulant, mandant: ad hanc, fidem nunquam elevandam. Sub lege Mosaïcâ morali, ut aiunt, illam docuerunt; sub cæremoniali hanc: in illâ quæ Deo hominibusque accepta esse potuerint, posuerunt; in hâc, quæ homini, utpotè ab errore haud immuni, spem bonam inconcussamque excitarent. Caveant itaque Tirones ne hanc contra illam pugnantem, ut permulti fecêrunt et etiamnùm faciunt, in aciem producant, Mosenque Christo Hostem sistant. Uterque enim in sacris literis amicissimè conspirant, alterutrumque luculentissimè collustrant, commendant.‖

V. Quartò, sedulò cavendum, ne ea quæ occasioni cuidam primò aptata fuerunt, occasioni cuicunque posteà adaptentur. Scriptores enim Sacri homines fuerunt simplicissimi, sincerissimi; nulla ii dictorum involucris ambiguè involvebant, aut subdolo verborum tramite doctrinam cœlestem suam obscurabant. Ne quis igitur commentando exquisitior, ea expiscari pergat, quæ ex dictorum eorum indole facillimè elici nequeat: respectu ad Grammaticen Rhetoricenque ab iis adhibitas in omnibus habito; easve prædictiones, quæ ad Judæos ceu Ecclesiam Dei Deique Populum habitæ sunt, ad Judæos, minimè Ecclesiam Dei Deique populum, uti res longo sæculorum

* His expensis, optimè docebimur quâ demum fide accipi debeat dictum illud Millii de commate. "Sufficere abundè," inquit, in *αὐθεντίαν* Commatis, quòd *à Tertulliano et Cypriano citetur,* licet nullo modo, ne per conjecturam quidem assequi possemus undè factum ut apud Joannem legerint ipsi, quod nemo quisquam Græcorum viderit: imo *licet in nullis omnino ab illo tempore in hunc usque diem Exemplaribus comparuerit.*" Hoc, inquam, fidem meam longo sanè intervallo ponè se relinquit!

† Millius in proleg. "Hi vero (i. e. privati), ab ipsis, in quorum gratiam fuerant conscripti (codices), statim ferè inter lineas, aut ad marginem, glossis, scholiisque fuerint conspersi; maximopere in id incumbentibus S. Literarum studiosis, ut Textum Sacrum apud se habebant, explicatiorem, suisque usibus magis indies ac magis idoneum redderent."

‡ His de rebus optimè consulantur Philologia Sacra Salomonis Glassii, Edit. Dathe, vel Buddæi: Prælectiones meæ Hebraïcæ: in Arabicis, Grammatica Arab. et Chrestomathia Ed. 2. &c. celeb. de Sacy. Specimen Hist. Arabb. à clarissimo Pocockio, ed White, &c. In Græcis, Gram. Græc. ad Nov. Test. à G. B. Winero: De Hebræïsmis Nov. Test. Vorstius: Horæ Heb. et Talmudicæ, Lightfootii, Schetgenii: De Antiquitatibus Heb. &c. Sylloge mea Librorum Orientalium Cant. 1822. Unus subdubitat, Doct. Vansitart, in meditationibus suis Alcoranicis, putatque omnia sine hujusmodi apparatu Orientali, et unicuique in Europæis mediocriter docto, sat liquidò constare!

§ Hinc de reali Domini nostri præsentiâ in missâ suâ delirant Pontificii: vide quæ hac de re ad scita Wiseman notata sunt, (p. 29,) et annotata Wetstenii ad Matt. xxvi. 26.

‖ Apostolus in Epistolis suis, Judæos quidem redarguit, non tanquam legem nimium honorantes, sed ejus dictis abutentes, et à scopo suo vero miserè detorquentes. Expendantur præcipuè Epistolæ ad Romanos et ad Galatas, hanc materiam apertissimè tractantes.

decursu se habuit, ascribant, explicent.* Neque quis id in mente concipiat, ut ea quæ dramaticâ quâdam specie exhibeantur, pro ambiguis nescio quo sensu propositis, accipienda sumat: res enim in utroque, sive verbis, sive re palàm facta, eodem prorsùs redit. Res itaque sunt cautè eliciendæ, non verba miserè detorquenda.

VI. Quintò, Scriptura Sacra, ad eundem scopum semper prospiciens, serie quâdam ad finem usque sæculi Apostolici, hominibus patefacta est. Novum igitur Fœdus, Veteris omninò complementum est; non absoluta, et suo tantummodo talo innixa, Revelatio divina. Conciones, Disputationes, propterea, à Domino nostro coràm Populo habitæ, vel etiam cum suis privatim prolatæ,—Apostolorum quoque cum Judæis ethnicisve publicè aut privatim productæ, non ita accipiendæ sunt, quasi nullum ad Vetus Fœdus eæ respectum habuerint: cum certò certius est, Scriptores hosce ad Revelationem illam priorem, tanquam secum clarissimè facientem, appellâsse, fidemque indè omnium sibi consciscere sperantes, fidenter argumentatos esse. Nemo itaque Christum, ut legem veterum aboleret, concionatum fuisse somniat: † nemo Paulum tanquam Platonicum quemvis, principiis metaphysicis nescio quibus innixum, aut arbitrium liberum, aut prædestinationem absolutam individuamque, credentibus credendum, proposuisse deliret. ‡ Hujusmodi quæstiones ad Revelationem nostram, quæ fide suscipitur, obedientiâ perficitur, gratiâ consummatur, minimè pertinent: neminem præterea philosophica illa sapientiorem, meliorem, fideliorem, feliciorem, efficient; multos ac propemodum omnes ea morosiores, contentiosiores, rixosiores, obstinatiores, sibi fidentiores, à mente Christi alieniores, reddunt. Cum scientiâ divinâ illa partem omninò nullam habent, et humanioribus adversantur: inscitiæ ea innituntur, socordiâ nutriuntur, pugnis delectantur.§

VII. Sexto, Impensè studendum est, ne ex versiculo quovis, mentem Scriptoris Sacri cujusvis elicere conemur; ii enim sunt nostri, ut vel argumentum vel documentum, sive pietatis sive impietatis insigne quoddam, suis semper prodant: neque dialecticorum se limitibus ullâ in re compescunt; sed liberiore, atque ad omnes cujuscunque gentis vel ætatis vel conditionis, erudiendos, aptiore tramite gradiuntur. Eorum igitur contextus longè latèque expendendus est; scopus stylusque scriptoris diligentissimè notandus; atque ea, quæ in omnem ejus partem optimè quadrabunt, demùm sumenda, atque omnibus dein coràm proponenda. Regesserit forsitan quisquam, Quî demùm ea, quæ Judæis aut Christianis, aliis prorsùs temporibus circumstantiisve positis, injunguntur credentibus hodiéque inculcanda sunt? Respondeo, quæ Ecclesiæ, ceu conventui credentium, tunc temporis dicta sunt, ea etiamnùm ei, ceu Ecclesiæ, mutandis mutatis, eâdem omninò mente, si non verbis, proponi debent: alioquin Scriptura Sacra, ad omnem quantulumcunque casum, rem, personam, ordinationes particulares procudere debuit; quod nemo sanus necessarium esse arguet. Prudenti igitur consilio, cautioneque doctâ, expeditâ, piâ, in istiusmodi dispositionibus utendis adhibenda est. Vetera novaque, hoc demùm modo, sicut et Architrichlinus ille fecisse narratur, proferenda, propinanda, fruenda sunt: non utique ut res externales Ecclesiæ aut diruamus, aut denuò instauremus, perindè acsi Prophetæ de novo quodam rerum statu semper prospicientes id edocuerint; ‖ verum, ut mentes pias instruamus, ædificemus, atque ad hæreditatem suam æternam aptas efficiamus. Prœmia huic amoris labori, huic fidei operi, ab Altissimo demùm præstolanda sunt. Is enim Agricolæ sedulo terræ bona, tempore modoque ab ipso constitutis, manu amplâ rependit. Idem Credenti, atque Ipsi pro virili obedienti, divitiis verè spiritualibus semper donabit, eumque juvabit, eriget, prosperum reddet.

VIII. Et hæc sunt, Lector benevole, quæ Isagoges instar Tironibus suppeditare jamdudùm decreveram. Plura equidem dare potui, meliora doctior quivis: quod potui præstiti: et, ni negotiis pœnè innumeris fuissem distractus, hæc qualiacunque antehâc sanè præstitissem. Non omnia verò possumus omnes: et nemo, spero, id mihi vitio vertet, quod rebus meo arbitrio minimè moderandis, vertendum est.

---

* Error apud nostratium permultos etiamnum longè latéque repens, cujus immemores, quod nullum omninò discrimen inter Judæum veterem fidelem, Christianumque hodiernum, ad religionem quod attinet, (et Literæ sacræ de mundanis prorsùs silent,) nec restat, nec restare potest, cùm uterque filius Abrahami secundum fidem censetur.

† Quot hodie hâc de re perperàm sentiunt, non est meum definire, neque id operosus, invidiosus, tentarem. Hoc dicere sufficiat; plures sunt Doctores quàm verè edocti; atque hinc factum est, ut multa quæ speciosiora, faciliora, acceptiora, splendidiora sint, multis ceu veriora, diviniora, tractantur, accipiuntur.

‡ Crambes Calvini Arminiique non est hujus loci recoquere, aut diluere; neque Viros hosce in multis rem acu non tetigisse affirmare. Ii sanè viri fuêre docti atque prudentes: attamen, *συστήματα* sua philosophica, pro divinis, verboque Dei innixis, inscii proposuêrunt, commendârunt: multosque incautos, minúsque prudentes irretiêre. Hinc orta sunt schismata, certamina, rixæ, nescio quot. Homines inscitiâ summâ laborantes, semet utrinque vel Platone sapientiores sistebant, manusque, non pro fide, veritate, amore verè Christiano, conserebant, verum ut infidelioribus ludibrio essent, sapientioribus mœrori.

§ Neque philosophando quæstiones hujusmodi dirimi possunt. Ars illa conjectandi siquidem multa tanquam vera suppeditabit: experientiâ tamen ea probanda sunt. Et experientia nos clarissimè docebit, multa nos utpotè ratione præditos, efficere posse, non omnia. Status humanus, quo gaudemus, neque optimus est neque pessimus. Atqui ut meliores efficiamur, Dei ope egemus; hanc dare Is pollicitus est: sed, ut eam consequamur, necessè est preces effundamus, officia nostra qualiacunque obedientes præstemus, fide cætera præstolemur.

‖ Multi sunt quidam hodie, Viri eruditi atque boni, ductui Mede nostri doctissimi, ni fallor, confisi, ut ostendant Prophetias nonnullas, tum Veteris, tum Novi Testamenti, res Ecclesiæ externales næ Mundi ipsius, ad diem novissimum usque palàm facere. Multas propterea S. S. locutiones ad id trahere, hypothesi suæ fidentes, inviti coguntur, cujus documentum in phrasi illa, *ultima dies*, &c. insignè habemus; hanc enim semper ad novissimam quandam diem adhuc venturam respicere arguunt. Longè aliter tamen, ni maximè fallor, phrasin accepêrunt Novi Testamenti scriptores *θεοπνεύστοι*: ii, namque eam ad finem dispensationis Mosaïcæ, initiumque novi à Domino nostro constituti, omni procul dubio, adaptârunt.

NOVUM TESTAMENTUM

POLYGLOTTUM

TEXTUM ARCHETYPUM

VERSIONESQUE PRÆCIPUAS AB ECCLESIA RECEPTAS

COMPLECTENS.

MULTÆ TERRICOLIS LINGUÆ, CŒLESTIBUS UNA.——ΠΟΛΛΑΙ *μεν θνητοις* ΓΛΩΤΤΑΙ, *μια δ'Αθανατοισιν.*

LONDINI:
SUMPTIBUS SAMUEL BAGSTER.

MDCCCXXIX.

NOVUM TESTAMENTUM

GRÆCÈ, SYRIACÈ, LATINÈ, LUSITANÈ,

ET ANGLICANÈ.

TEXTUS GRÆCUS.

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΜΑΤΘΑΙΟΝ
'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'. I.

ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃, υἱȣ̃ [k]Δαβὶδ,' υἱȣ̃ Ἀβραάμ.

2 Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰȣ́δαν καὶ τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς αὐτȣ̃·

3 Ἰȣ́δας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ·

4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών·

5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥȣ́θ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί·

6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν [a]Σολομῶντα ἐκ τῆς τȣ̃ Οὐρίου·

7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά·

8 Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν·

9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τον Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν·

10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν·

11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε [f]τὸν Ἰεχονίαν καὶ τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς αὐτȣ̃, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ·

13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιȣ́δ· Ἀβιȣ̀δ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ·

14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιȣ́δ·

15 Ἐλιȣ̀δ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·

16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησȣ̃ς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· ϗ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τȣ̃ Χριστȣ̃, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τȣ̃ δὲ [d]Ἰησȣ̃' Χριστȣ̃ ἡ [k]γέννησις' ȣ̃τως ἦν· Μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτȣ̃ Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτȣ̀ς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου.

19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν [i]παραδειγματίσαι', ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτȣ̃ ἐνθυμηθέντος, ἰδȣ̀, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐςιν ἁγίου.

21 Τέξεται δὲ υἱὸν, ϗ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ ἸΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτȣ̃ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τȣ̃το δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ [d]τȣ̃' Κυρίȣ διὰ τȣ̃ προφήτȣ, λέγοντος,

23 Ἰδȣ̀, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσȣσι τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τȣ̃ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίȣ, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτȣ̃.

25 Καὶ ȣ̓κ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε [e]τὸν υἱὸν [e]αὐτῆς τὸν πρωτότοκον'· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ ἸΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β'. II.

ΤΟΥ δὲ Ἰησȣ̃ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τȣ̃ βασιλέως, ἰδȣ̀, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγενόντο εἰς Ἱεροσόλυμα,

2 Λέγοντες· Πȣ̃ ἐςιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτȣ̃ τὸν ἀςέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 Ἀκȣ́σας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτȣ̃.

4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τȣ̀ς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τȣ̃ λαȣ̃, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν πȣ̃ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰȣδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τȣ̃ προφήτȣ·

6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰȣ́δα, [n]ȣ̓δαμῶς' ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰȣ́δα· ἐκ σȣ̃ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγȣ́μενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τȣ̀ς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τȣ̃ φαινομένου ἀστέρος.

8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τȣ̃ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 Οἱ δὲ, ἀκȣ́σαντες τȣ̃ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδȣ̀, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτȣ̀ς, ἕως ἐλθὼν [v]ἔστη' ἐπάνω οὗ ἦν [n]τὸ παιδίον'.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν [a]εὗρον' τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτȣ̃· καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες τȣ̀ς θησαυρȣ̀ς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδȣ̃ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδȣ̀, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτȣ̃, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τȣ̃ ἀπολέσαι αὐτό.

14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον·

15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδȣ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ [a]τȣ̃' Κυρίȣ διὰ τȣ̃ προφήτου, λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποςείλας ἀνεῖλε πάντας τȣ̀ς παῖδας τȣ̀ς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω,

VERSIO VULGATA LATINA.

JESU CHRISTI EVANGELIUM Secundum MATTHÆUM.

CAPUT PRIMUM.

LIBER generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham.

2 Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, et fratres ejus.

3 Judas autem genuit Phares, et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esron. Esron autem genuit Aram.

4 Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naasson. Naasson autem genuit Salmon.

5 Salmon autem genuit Booz de Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse autem genuit David regem.

6 David autem Rex genuit Salomonem ex ea, quæ fuit Uriæ.

7 Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abias autem genuit Asa.

8 Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. Joram autem genuit Oziam.

9 Ozias autem genuit Joatham. Joatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam.

10 Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam.

11 Josias autem genuit Jechoniam, et fratres ejus in transmigratione Babylonis.

12 Et post transmigrationem Babylonis: Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel.

13 Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Eliacim autem genuit Azor.

14 Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud.

15 Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Jacob.

16 Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.

17 Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David, generationes quattuordecim: et a David usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quattuordecim: et a transmigratione Babylonis usque ad Christum, generationes quattuordecim.

18 Christi autem generatio sic erat: Cum esset desponsata mater ejus Maria Joseph, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu sancto.

19 Joseph autem vir ejus cum esset justus, et nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam.

20 Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est.

21 Pariet autem filium: et vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.

22 Hoo autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem:

23 Ecce virgo in utero habebit, et pariet filium: et vocabunt nomen ejus Emmanuel, quod est interpretatum nobiscum Deus.

24 Exurgens autem Joseph a somno fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et accepit conjugem suam.

25 Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum: et vocavit nomen ejus Jesum.

CAP. II.

CUM ergo natus esset Jesus in Bethlehem Juda in diebus Herodis regis ecce magi ab Oriente venerunt Jerosolymam,

2 Dicentes: Ubi est qui natus est rex Judæorum? vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus adorare eum.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Jerosolyma cum illo.

4 Et congregans omnes principes sacerdotum, et scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur.

5 At illi dixerunt ei: In Bethlehem Judæ: Sic enim scriptum est per prophetam:

6 Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israel.

7 Tunc Herodes clam vocatis magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis:

8 Et mittens illos in Bethlehem, dixit: Ite, et interrogate diligenter de puero: et cum inveneritis, renunciate mihi, ut et ego veniens adorem eum.

9 Qui cum audissent regem, abierunt. Et ecce stella, quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer.

10 Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde.

11 Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, et procidentes adoraverunt eum: et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, et myrrham.

12 Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

13 Qui cum recessissent, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens: Surge, et accipe puerum, et matrem ejus, et fuge in Ægyptum, et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum.

14 Qui consurgens accepit puerum, et matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum:

15 Et erat ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem: Ex Ægypto vocavi filium meum.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset a magis, iratus est valde, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, et in omnibus finibus ejus a bimatu et infra secundum tempus, quod exquisierat a magis.

VERSIO LUSITANA.

O SANTO EVANGELHO
SEGUNDO
SANTO MATTHEUS.

CAP. I.

GENEALOGIA de Jesu Christo, filho de David, filho de Abrahão.

2 Abrahão gerou a Isaac. E Isaac gerou a Jacob. E Jacob gerou a Judas, e a seus irmãos.

3 E Judas gerou a Farés, e a Zarão de Thamar. E Farés gerou a Esron. E Esron gerou a Arão.

4 E Arão gerou a Aminadab. E Aminadab gerou a Naasson. E Naasson gerou a Salmon.

5 E Salmon gerou a Booz de Rahab. E Booz gerou a Obed de Ruth. E Obed gerou a Jessé. E Jessé gerou ao Rei David.

6 E o Rei David gerou a Salamão da que fora mulher de Urias.

7 E Salamão gerou a Roboão. E Roboão gerou a Abias. E Abias gerou a Asa.

8 E Asa gerou a Josafat. E Josafat gerou a Jorão. E Jorão gerou a Ozias.

9 E Ozias gerou a Joathão. E Joathão gerou a Acaz. E Acaz gerou a Ezechîas.

10 E Ezechîas gerou a Manassés. E Manassés gerou a Amon. E Amon gerou a Josias.

11 E Josias gerou a Jeconias, e a seus irmãos, ao tempo que os Judeos forão levados cativos a Babylonia.

12 E depois da transmigração para Babylonia: Jeconias gerou a Salathiel. E Salathiel gerou a Zorobabel.

13 E Zorobabel gerou a Abiud. E Abiud gerou a Eliacim. E Eliacim gerou a Azor.

14 E Azor gerou a Sadoc. E Sadoc gerou a Achîm. E Achîm gerou a Eliud.

15 E Eliud gerou a Eleazar. E Eleazar gerou a Mathan. E Mathan gerou a Jacob.

16 E Jacob gerou a José Esposo de Maria, da qual nasceo Jesus, que se chama o Christo.

17 Desde Abrahão pois até David, ha quatorze gerações: e desde David até o cativeiro de Babylonia, quatorze gerações: e desde o cativeiro de Babylonia até Jesu Christo, quatorze gerações.

18 A Conceição de Jesu Christo foi assim: tendo-se desposado Maria sua Mãi com José, achou-se antes de cohabitarem, estar ella pejada por obra do Espirito Santo.

19 Então José seu marido, como era hum homem justo, e não a queria infamar, resolveo deixalla secretamente.

20 Mas quando elle andava com isto no pensamento, eis-que lhe appareceo em sonhos hum Anjo do Senhor, dizendo: José, filho de David, não temas receber comtigo a Maria tua mulher; porque o que nella se gerou, he obra do Espirito Santo.

21 Ella parirá hum Filho: e tu lhe chamarás por Nome Jesus; pois elle será o que livre o seu povo dos seus peccados.

22 Todas estas cousas porém acontecêrão, para se cumprir o que o Senhor tinha dito pelo Profeta:

23 Eis huma Virgem conceberá, e parirá hum Filho: e o seu Nome será Emmanuel, que quer dizer Deos comnosco.

24 José levantando-se de dormir, fez como lhe havia mandado o Anjo do Senhor, e recebeo a sua mulher.

25 Mas elle não a tinha conhecido, quando ella pario seu Filho Primogenito: e o Nome que lhe poz, foi o de Jesus.

CAP. II.

TENDO pois nascido Jesus em Bethlehem de Judá, em tempo do Rei Herodes, vierão do Oriente huns Magos a Jerusalem, dizendo:

2 Onde está o Rei dos Judeos, que he nascido? porque nós vimos no Oriente a sua estrella, e viemos para adorallo.

3 O Rei Herodes ouvindo isto turbou-se, e com elle toda Jerusalem.

4 E depois de convocar os Principes dos Sacerdotes, e os Doutores do povo, perguntou-lhes: onde era que devia nascer o Christo.

5 Elles lhe respondêrão, que em Bethlehem de Judá; porque assim o tinha escrito o Profeta:

6 E tu Bethlehem, terra de Juda, não es a de menos consideração entre as principaes Cidades de Juda; porque de ti sahirá o caudilho, que ha de commandar o meu povo de Israel.

7 Então Herodes chamando secretamente os Magos, inquirio delles com todo o cuidado, que tempo havia que lhes apparecêra a estrella:

8 E enviando-os a Bethlehem, disse-lhes: Ide, e informai-vos bem que Menino he este: e depois que o houverdes achado, vinde-mo dizer, para eu ir tambem adorallo.

9 Elles tendo ouvido as palavras do Rei, partírão: e logo a estrella, que tinhão visto no Oriente, lhes appareceo, indo adiante delles, até que chegando, parou sobre onde estava o Menino.

10 Quando elles vírão a estrella, foi sobremaneira grande o júbilo, que sentírão.

11 E entrando na casa, achárão o Menino com Maria sua Mãi, e prostrando-se em terra, o adorárão: e abrindo os seus cofres, lhe fizerão suas offertas de ouro, incenso, e myrra.

12 E tendo sido avisados em sonhos, que não tornassem a Herodes, voltárão por outro caminho para a sua terra.

13 Partidos que elles forão, eis-que appareceo hum Anjo do Senhor em sonhos a José, dizendo: Levanta-te, e toma o Menino, e sua Mãi, e foge para o Egypto, e fica-te lá, até que eu te avise. Porque Herodes tem de buscar o Menino para o matar.

14 José levantando-se, tomou de noite o Menino, e sua Mãi, e retirou-se para o Egypto:

15 E alli esteve até á morte de Herodes: para se cumprir o que o Senhor dissera pelo Profeta: Eu chamei do Egypto a meu Filho.

16 Herodes então vendo-se illudido dos

VERSIO ANGLICANA.

The GOSPEL according to St. MATTHEW.

CHAP. I.

THE book of the generation[a] of Jesus Christ, the son of David,[b] the son[c] of Abraham.

2 Abraham[d] begat Isaac; and Isaac[e] begat Jacob; and Jacob[g] begat Judas and his brethren;

3 And Judas begat Phares[i] and Zara of Thamar; and Phares begat Esrom;[k] and Esrom begat Aram;[l]

4 And Aram begat Aminadab; and Aminadab begat Naasson;[m] and Naasson begat Salmon;[o]

5 And Salmon begat Booz of Rachab;[q] and Booz begat Obed[s] of Ruth; and Obed begat Jesse;

6 And Jesse begat David[t] the king; and David the king begat Solomon[u] of her *that had been the wife* of Urias;

7 And Solomon begat Roboam;[w] and Roboam begat Abia; and Abia begat Asa;

8 And Asa begat Josaphat; and Josaphat begat Joram; and Joram begat Ozias;

9 And Ozias begat Joatham; and Joatham begat Achaz; and Achaz begat Ezekias;

10 And Ezekias[y] begat Manasses; and Manasses begat Amon; and Amon begat Josias;

11 And γ Josias begat Jechonias and his brethren, about the time they were carried away to Babylon;

12 And after they were brought to Babylon, Jechonias begat Salathiel;[a] and Salathiel begat Zorobabel;[b]

13 And Zorobabel begat Abiud; and Abiud begat Eliakim; and Eliakim begat Azor;

14 And Azor begat Sadoc; and Sadoc begat Achim; and Achim begat Eliud;

15 And Eliud begat Eleazar; and Eleazar begat Matthan; and Matthan begat Jacob;

16 And Jacob begat Joseph the husband of Mary, of whom was born Jesus, who is called Christ.

17 So all the generations from Abraham to David *are* fourteen generations; and from David until the carrying away into Babylon *are* fourteen generations; and from the carrying away into Babylon unto Christ *are* fourteen generations.

18 Now the birth[g] of Jesus Christ was on this wise: When as his mother Mary was espoused to Joseph, * before they came together, she was found with child of the Holy Ghost.

19 Then Joseph her husband, being a just *man*, and not willing to make her a public example, was minded[i] to put her away privily.

20 But while he thought on these things, behold, the angel of the Lord appeared unto him in a dream,[k] saying, Joseph, thou son of David, fear not to take unto thee Mary thy wife; for that which is η conceived in her is of the Holy Ghost.

21 And she shall bring forth a son, and thou shalt call his name θ JESUS: for he shall save[m] his people from their sins.

22 Now all this was done, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet,[o] saying,

23 Behold, a virgin shall be with child, and shall bring forth a son, and κ they shall call his name Emmanuel; which being interpreted, is, God[p] with us.

24 Then Joseph, being raised from sleep, did as the angel of the Lord had bidden him, and took unto him his wife:

25 And knew her not till she had brought forth her first-born[f] son: and he called his name JESUS.[h]

CHAP. II.

NOW when Jesus was born * in Bethlehem of Judea, in the days of Herod the king, behold, there came wise men from the east to Jerusalem,

2 Saying, Where is he that is born[n] King of the Jews? for we have seen his star[p] in the east, and are come to worship[r] him.

3 When Herod the king had heard *these things*, he was troubled, and all Jerusalem with him.

4 And when he had gathered[v] all the chief priests and scribes of the people together, he demanded of them where Christ should be born.

5 And they said unto him, In Bethlehem of Judea: for thus it is written[x] by the prophet;

6 And thou Bethlehem, *in* the land of Juda, art not the least among the princes of Juda: for out of thee shall come a governor, that shall β rule[z] my people Israel.

7 Then Herod, when he had privily called the wise men, inquired of them diligently what time the star appeared.

8 And he sent them to Bethlehem; and said, Go and search diligently for the young child; and when ye have found *him*, bring me word again, that I may come[c] and worship him also.

9 When they had heard the king, they departed: and, lo, the star, which they saw[d] in the east, went before them, till it came and stood over where the young child was.

10 When they saw the star, they[e] rejoiced with exceeding great joy.

11 And when they were come into the house, they saw the young child with Mary his mother, and fell down, and worshipped him: and when they had opened their treasures, they δ presented unto him gifts;[f] gold, and frankincense, and myrrh.

12 And being warned of God[h] in a dream that they should not return to Herod, they departed into their own country another way.

13 And when they were departed, behold, the angel of the Lord appeareth to Joseph in a dream, saying, Arise, and take the young child and his mother, and flee into Egypt, and be thou there until I bring thee word: for Herod[l] will seek the young child, to destroy him.

14 When he arose, he took the young child and his mother by night, and departed into Egypt:

15 And was there until the death of Herod, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying, Out[n] of Egypt have I called my son.

16 Then Herod, when he saw that he was mocked of the wise men, was exceeding wroth, and sent forth, and slew all the children that were in Bethlehem, and in all the coasts thereof, from two years old and under, according to the time which he

A. M. 4000.

a Lu. 3. 23, &c.
b ch. 22. 45. Ps. 132. 11. Ac. 2. 30.
c Ge. 22. 18. Ga. 3. 16.
* Fourth year before the account called *Anno Domini*.
d Ge. 21. 2..5.
e Ge. 25. 26.
f Ex. 13. 2.
g Ge. 29. 35, &c.
h Lu. 2. 21.
i Ge. 38. 29, 30, &c.
k Ge. 46. 12.
l Ru. 4. 19.
m 1 Ch. 2. 10. Nu. 1. 7.
n Zec. 9. 9.
o Ru. 4. 20.
p Nu. 24. 17. Is. 60. 3.
q Jos. 6. 25. Ru. 4. 21.
r Jno. 5. 23.
s Ru. 4. 13.
t 1 Sa. 17. 12.
u Ps. 2. 2.
v 2 Sa. 12. 24.
w 1 Ch. 3. 10, &c.
x Mi. 5. 2. Jno. 7. 42.
y 2 Ki. 20. 21. 1 Ch. 3. 13.
β or, *feed*, Is. 40. 11.
z Re. 2. 27.
γ some read, *Josias begat Jakim, and Jakim begat Jechonias.*
a 1 Ch. 3. 17, &c.
b Ne. 12. 1.
c Pr. 26. 24.
d ver. 2.
e Ps. 67. 4.
δ or, *offered*.
* Fifth year before the account called *Anno Domini*.
f Ps. 72. 10. Is. 60. 6.
g Lu. 1. 27, &c.
h ch. 1. 20.
i De. 24. 1.
k ver. 16.
l Job 33. 15, 17.
η *begotten*.
θ i.e. *Saviour*.
m Ac. 5. 31. 13. 23, 38.
n Ho. 11. 1.
o Is. 7. 14.
κ or, *his name shall be called*.
p Jno. 1. 14.

TEXTUS GRÆCUS.

VERSIO VULGATA LATINA.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, III. IV.

κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.
17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν [i]ὑπὸ' Ἱερεμίου
τοῦ προφήτου, λέγοντος·
18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, [e]θρῆνος καὶ' κλαυθ-
μὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ
τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι
οὐκ εἰσί.
19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγ-
γελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν
Αἰγύπτῳ,
20 Λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσ-
ραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν
τοῦ παιδίου.
21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ.
22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει [d]ἐπὶ'
τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφο-
βήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ,
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.
23 Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην
[m]Ναζαρέτ'· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν
προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Κεφ. γ'. III.

ΕΝ [d]δὲ' ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ
τῆς Ἰουδαίας,
2 Καὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν.
3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς [i]ὑπὸ' Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ [m]βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ', Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποι-
εῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες
καὶ μέλι ἄγριον.
5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα,
καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ
Ἰορδάνου·
6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ,
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν [a]καρποὺς ἀξίους' τῆς μετανοίας.
9 Καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύνα-
ται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ.
10 [d]Ἤδη δὲ' καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς με-
τάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός
μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βα-
στάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ
[d]καὶ πυρί'.
12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθα-
ριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον
[d]αὐτοῦ' εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
καύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.
14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ
πρός με;
15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν·
Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶ-
σαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν.
16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ
τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ
περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα·
Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐ-
δόκησα.

Κεφ. δ'. IV.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ
Πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ
νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.
3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ
υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γέ-
νωνται.
4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ'
ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται [i]ἄνθρωπος', ἀλλ' [h]ἐπὶ'
παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.
5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ [i]ἵστησιν' αὐτὸν ἐπὶ τὸ
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ·
6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγ-
γέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν
ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
πόδα σου.
7 Ἔφη αὐτῷ [n]ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν' γέγραπται· Οὐκ
ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν.
9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντά σοι δώσω,
ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε [m]Σατανᾶ'
γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυ-
νήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ,
ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
12 Ἀκούσας δὲ [c]ὁ Ἰησοῦς' ὅτι Ἰωάννης παρε-
δόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατ-
ῴκησεν εἰς [h]Καπερναοὺμ' τὴν παραθαλασσίαν,
ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ·
14 Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου, λέγοντος·
15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν
θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν
ἐθνῶν.
16 Ὁ λαὸς, ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς
μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ
λέγειν· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.
18 Περιπατῶν δὲ ὁ [b]Ἰησοῦς' παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν
λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θά-
λασσαν· (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.)
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ
ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20 Οἱ δὲ, εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.
21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο
ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ
δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22 Οἱ δὲ, εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν

MATTHÆI, III. IV.

17 Tunc adimpletum est quod dictum
est per Jeremiam prophetam dicentem:
18 Vox in Rama audita est ploratus, et
ululatus multus: Rachel plorans filios
suos, et noluit consolari, quia non sunt.
19 Defuncto autem Herode, ecce an-
gelus Domini apparuit in somnis Joseph
in Ægypto,
20 Dicens: Surge, et accipe puerum,
et matrem ejus, et vade in terram Israël:
defuncti sunt enim, qui quærebant ani-
mam pueri.
21 Qui consurgens, accepit puerum, et
matrem ejus, et venit in terram Israel.
22 Audiens autem quòd Archelaus
regnaret in Judæa pro Herode patre
suo, timuit illò ire: et admonitus in
somnis, secessit in partes Galilææ.
23 Et veniens habitavit in civitate,
quæ vocatur Nazareth: ut adimpleretur
quod dictum est per prophetas: Quo-
niam Nazaræus vocabitur.

CAP. III.

IN diebus autem illis venit Joannes
Baptista prædicans in deserto Judææ
2 Et dicens: Pœnitentiam agite:
appropinquavit enim regnum cælorum.
3 Hic est enim, qui dictus est per
Isaiam prophetam dicentem: Vox cla-
mantis in deserto: Parate viam Domini:
rectas facite semitas ejus.
4 Ipse autem Joannes habebat vesti-
mentum de pilis camelorum, et zonam
pelliceam circa lumbos suos: esca au-
tem ejus erat locustæ, et mel silvestre.
5 Tunc exibat ad eum Jerosolyma, et
omnis Judæa, et omnis regio circa Jor-
danem;
6 Et baptizabantur ab eo in Jordane,
confitentes peccata sua.
7 Videns autem multos Pharisæorum,
et Sadducæorum venientes ad baptis-
mum suum, dixit eis: Progenies vipera-
rum, quis demonstravit vobis fugere a
ventura ira?
8 Facite ergo fructum dignum pœni-
tentiæ.
9 Et ne velitis dicere intra vos: Pa-
trem habemus Abraham. dico enim vo-
bis quoniam potens est Deus de lapidi-
bus istis suscitare filios Abrahæ.
10 Jam enim securis ad radicem arbo-
rum posita est. Omnis ergo arbor, quæ
non facit fructum bonum, excidetur, et
in ignem mittetur.
11 Ego quidem baptizo vos in aqua in
pœnitentiam: qui autem post me ven-
turus est, fortior me est, cujus non sum
dignus calceamenta portare: ipse vos
baptizabit in Spiritu Sancto, et igni.
12 Cujus ventilabrum in manu sua:
et permundabit aream suam: et con-
gregabit triticum suum in horreum, pa-
leas autem comburet igni inextingui-
bili.
13 Tunc venit Jesus a Galilæa in Jor-
danem ad Joannem, ut baptizaretur ab
eo.
14 Joannes autem prohibebat eum,
dicens: Ego a te debeo baptizari, et tu
venis ad me?
15 Respondens autem Jesus, dixit ei:
Sine modo: sic enim decet nos implere
omnem justitiam. Tunc dimisit eum.
16 Baptizatus autem Jesus, confestim
ascendit de aqua: et ecce aperti sunt ei
cæli: et vidit Spiritum Dei descenden-
tem sicut columbam, et venientem super
se.
17 Et ecce vox de cælis dicens: Hic
est filius meus dilectus, in quo mihi
complacui.

CAP. IV.

TUNC Jesus ductus est in desertum
a Spiritu, ut tentaretur a diabolo.
2 Et cum jejunasset quadraginta die-
bus, et quadraginta noctibus, postea
esuriit.
3 Et accedens tentator dixit ei: Si filius
Dei es, dic ut lapides isti panes fiant.
4 Qui respondens dixit: Scriptum est:
non in solo pane vivit homo, sed in omni
verbo, quod procedit de ore Dei.
5 Tunc assumpsit eum diabolus in
sanctam civitatem, et statuit eum super
pinnaculum templi,
6 Et dixit ei: Si filius Dei es, mitte te
deorsum. Scriptum est enim: Quia an-
gelis suis mandavit de te, et in manibus
tollent te, ne forte, offendas ad lapidem
pedem tuum.
7 Ait illi Jesus: rursum scriptum est:
Non tentabis Dominum Deum tuum.
8 Iterum assumpsit eum diabolus in
montem excelsum valde: et ostendit ei
omnia regna mundi, et gloriam eorum,
9 Et dixit ei: Hæc omnia tibi dabo, si
cadens adoraveris me.
10 Tunc dicit ei Jesus: Vade Satana:
Scriptum est enim: Dominum Deum
tuum adorabis, et illi soli servies.
11 Tunc reliquit eum diabolus: et
ecce angeli accesserunt, et ministrabant
ei.
12 Cum autem audisset Jesus, quòd
Joannes traditus esset, secessit in Gali-
læam:
13 Et, relicta civitate Nazareth, venit,
et habitavit in Capharnaum maritima,
in finibus Zabulon, et Nephthalim:
14 Ut adimpleretur quod dictum est
per Isaiam Prophetam:
15 Terra Zabulon, et terra Nephtha-
lim, via maris trans Jordanem, Galilæa
gentium,
16 Populus, qui sedebat in tenebris,
vidit lucem magnam: et sedentibus in
regione umbræ mortis, lux orta est eis.
17 Exinde cœpit Jesus prædicare, et
dicere: Pœnitentiam agite: appropin-
quavit enim regnum cælorum.
18 Ambulans autem Jesus juxta mare
Galilææ, vidit duos fratres, Simonem,
qui vocatur Petrus, et Andream fratrem
ejus, mittentes rete in mare, (erant enim
piscatores)
19 Et ait illis: Venite post me, et fa-
ciam vos fieri piscatores hominum.
20 At illi continuo relictis retibus
secuti sunt eum.
21 Et procedens inde, vidit alios duos
fratres, Jacobum Zebedæi, et Joannem
fratrem ejus in navi cum Zebedæo pa-
tre eorum, reficientes retia sua: et vo-
cavit eos.
22 Illi autem statim relictis retibus et
patre, secuti sunt eum.

VERSIO LUSITANA.

Magos, muito irado por isso, e mandou matar todos os meninos, que havia em Bethlehem, e no seu Termo, que tivessem dous annos, e dahi para baixo; regulando-se nisto pelo tempo, que elle tinha exactamente averiguado dos Magos.

17 Então se cumprio o que dissera o Profeta Jeremias:

18 Ouvio-se em Ramá huma voz; hum pranto e soluço grande: Rachêl chorando os seus filhos, e que não quiz ser consolada: porque já não existem.

19 Porém morto Herodes, appareceo o Anjo do Senhor em sonhos a José no Egypto,

20 E disse-lhe: Levanta-te, e toma o Menino, e sua Mãi, e vai para a terra de Israel; porque são mortos os que buscavão o Menino, para o matar.

21 José levantando-se, tomou o Menino, e sua Mai, e veio para a terra de Israel.

22 Mas tendo ouvido, que Archêláo reinava em Judéa em lugar de seu pai Herodes, temeo ir para lá: e avisado em sonhos, se retirou a Galiléa.

23 E veio morar em huma Cidade, que chamão Nazareth, para se cumprir o que fora dito pelos Profetas: Elle se chamará Nazareno.

CAP. III.

NAQUELLE tempo veio João Baptista a prégar no Deserto de Judéa,

2 Dizendo: Fazei penitencia; porque está proximo o Reino dos Ceos.

3 Porque deste he que o Profeta Isaias disse: Voz do que clama no Deserto: Apparelhai o caminho do Senhor: endireitai as suas varédas.

4 Ora João andava vestido de pélles de camello, e trazia sobre os seus rins huma cinta de couro: e o seu sustento erão gafanhótos, e mel silvestre.

5 Então Jerusalem, e toda a Judéa, e toda a terra circumvizinha do Jordão, vinhão a elle:

6 E confessando os seus peccados, erão por elle baptizados no Jordão.

7 Mas vendo que muitos dos Fariseos, e Sadduceos, vinhão buscar o seu Baptismo, disse-lhes: Geração de viboras, quem vos ensinou a fugir da ira vindoura?

8 Fazei pois dignos frutos de penitencia.

9 E não digais lá para vós: Nós temos por pai a Abrahão. Pois eu vos declaro, que destas mesmas pedras póde Deos fazer que nasção filhos a Abrahão.

10 Porque já o machado está posto á raiz das arvores. Toda a arvore pois que não dá bom fruto, será cortada, e lançada no fogo.

11 Quanto a mim, he certo que eu vos baptizo em agua, a fim de vos trazer á penitencia: porém o que ha de vir depois de mim, he mais poderoso do que eu: e eu não sou digno de lhe ministrar o calçado: e elle vos baptizará no Espirito Santo, e em fogo.

12 Elle com a sua pá na mão, alimpará muito bem a sua eira, e recolherá no celleiro o seu trigo, e queimará as palhas num fogo, que nunca se apaga.

13 Então veio Jesus de Galiléa ao Jordão, onde João se achava, para ser baptizado por elle.

14 Porém João o impedia, dizendo: Eu sou o que devo ser baptizado por ti, e tu es o que vens a mim?

15 E Jesus lhe respondeo dizendo: Deixa por ora; porque assim importa que nós cumpramos toda a justiça. Elle então o deixou.

16 Logo que foi baptizado, sahio Jesus para fóra da agua: e eis-que abrindo-se-lhe os Ceos, vio que o Espirito de Deos vinha descendo em fórma de Pomba, e repousava sobre elle.

17 E eis huma voz dos Ceos, que dizia: Este he aquelle meu Filho singularmente amado, no qual tenho posto toda a minha complacencia.

CAP. IV.

ENTAO foi levado Jesus pelo Espirito ao Deserto, para ser tentado pelo diabo.

2 E depois de jejuar quarenta dias, e quarenta noites, teve fome.

3 E chegando-se a elle o tentador, disse: Se es Filho de Deos, faze com as tuas palavras, que estas pedras se convertão em pães.

4 Respondeo-lhe Jesus e disse: Está escrito, que o homem não vive só do pão, mas de toda a palavra, que sahe da boca de Deos.

5 Então o passou o diabo á Cidade Santa, e tendo-o posto sobre o pinaculo do Templo,

6 Disse-lhe: Se es Filho de Deos, lança-te daqui abaixo; pois está escrito, que Deos tem mandado aos seus Anjos que cuidem de ti, e que elles te sustentaráõ nas suas mãos, para não magoares o teu pé em alguma pedra.

7 Respondeo-lhe Jesus: Tambem está escrito: Não tentarás o Senhor teu Deos.

8 Ainda tornou o diabo a levallo a hum monte summamente elevado: e lhe mostrou todos os Reinos do Mundo, e a sua gloria,

9 E lhe disse: Tudo isto te darei, se lançando-te por terra, me adorares.

10 Jesus lhe respondeo: Vai-te Satanaz. Pois está escrito: Adorarás ao Senhor, teu Deos, e só a elle servirás.

11 Então o deixou o diabo: e eis-que chegárão os Anjos, e o servião.

12 Depois ouvindo Jesus dizer, que João fora prezo, retirou-se para Galiléa:

13 E deixada a Cidade de Nazareth, veio habitar em Cafarnaum, Cidade Maritima nos confins de Zabulon, e Nephthalim:

14 Para se cumprir o que tinha dito o Profeta Isaias:

15 A terra de Zabulon, e a terra de Nephthalim, a estrada que vai dar no mar álem do Jordão, a Galiléa dos Gentios,

16 O povo, que estava de assento nas trévas, vio huma grande luz: e aos que estavão de assento na região da sombra da morte, a estes appareceo a luz.

17 Desde então começou Jesus a prégar, dizendo: Fazei penitencia; porque esta proximo o Reino dos Ceos.

18 E caminhando Jesus ao longo do mar de Galiléa, vio dous irmãos, Simão, que se chama Pedro, e seu irmão André, que lançavão a rede ao mar, (porque erão pescadores:)

19 E disse-lhes: Vinde apôs mim, e eu vos farei pescadores de homens.

20 E elles, sem mais detença deixadas as redes o seguírão.

21 Passando mais adiante, vio outros dous irmãos, Tiago, filho de Zebedeo, e João seu irmão, que com seu pai Zebedeo estavão na barca, concertando as suas redes; e chamou-os.

22 E elles no mesmo ponto deixan-

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 27.

had diligently inquired[a] of the wise men.

17 Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy[b] the prophet, saying,

18 In Rama was there a voice heard, lamentation, and weeping, and great mourning, Rachel weeping *for* her children, and would not be comforted, because they are not.

19 But when Herod was dead, behold, an angel of the Lord appeareth in a dream to Joseph in Egypt,

20 Saying, Arise, and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: for they are dead[g] which sought the young child's life.

21 And he arose, and took the young child and his mother, and came into the land of Israel.

22 But when he heard that Archelaus did reign in Judea in the room of his father Herod, he was afraid to go thither: notwithstanding, being warned of God in a dream, he turned aside into the parts of Galilee:[i]

23 And he came and dwelt in a city called Nazareth:[l] that it might be fulfilled which was spoken by the prophets, He shall be called a Nazarene.[m]

CHAP. III.

IN those days came John[o] the Baptist, preaching in the wilderness of Judea,

2 And saying, Repent ye: for the kingdom of heaven is at hand.

3 For this is he that was spoken of[p] by the prophet Esaias, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

4 And the same John had his raiment[r] of camel's hair, and a leathern girdle about his loins; and his meat was locusts[s] and wild honey.

5 Then went out to him Jerusalem, and all Judea, and all the region round about Jordan,

6 And were baptized of him in Jordan, confessing[u] their sins.

7 But when he saw many of the Pharisees and Sadducees come to his baptism, he said unto them, O generation[w] of vipers, who hath warned you to flee[x] from the wrath to come?

8 Bring forth therefore fruits γ meet for repentance:

9 And think not to say within yourselves, We have Abraham to *our* father: for I say unto you, that God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

10 And now also the axe is laid unto the root of the trees: therefore every tree which bringeth not forth good fruit, is hewn[a] down, and cast into the fire.

11 I indeed baptize you with water[b] unto repentance: but he that cometh after me is mightier than I, whose shoes I am not worthy to bear: he shall baptize you[d] with the Holy Ghost, and *with* fire:

12 Whose fan *is* in his hand, and he will throughly purge[f] his floor, and gather his wheat into the garner; but he will burn up the chaff[i] with unquenchable fire.

13 Then cometh Jesus from Galilee to Jordan, unto John, to be baptized[k] of him.

14 But John forbad him, saying, I have need to be baptized of thee, and comest thou to me?

15 And Jesus answering, said unto him, Suffer *it to be so* now: for thus it becometh us to fulfil all righteousness. Then he suffered him.

16 And Jesus, when he was baptized, went up straightway out of the water: and, lo, the heavens were opened unto him, and he saw the Spirit of God[e] descending like a dove, and lighting upon him:

17 And, lo, a voice from heaven, saying, This is my beloved[d] Son, in whom I am well pleased.

CHAP. IV.

THEN was Jesus led up of[e] the Spirit into the wilderness, to be tempted[f] of the devil.

2 And when he had fasted forty days and forty nights, he was afterward an hungred.

3 And when the tempter came to him, he said, If thou be the Son of God, command that these stones be made bread.

4 But he answered and said, It is written, Man[h] shall not live by bread alone, but by every word that proceedeth out of the mouth of God.

5 Then the devil taketh him up into the holy city,[k] and setteth him on a pinnacle of the temple,

6 And saith unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down: for it is written, He[n] shall give his angels charge concerning thee: and in *their* hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

7 Jesus said unto him, It is written again, Thou[q] shalt not tempt the Lord thy God.

8 Again, the devil taketh him up into an exceeding high mountain, and sheweth him all the kingdoms of the world, and the glory of them;

9 And saith unto him, All these things will I give thee, if thou wilt fall down and worship me.

10 Then saith Jesus unto him, Get thee hence, Satan: for it is written, Thou[t] shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

11 Then the devil leaveth him, and behold, angels[v] came and ministered unto him.

12 Now when Jesus had heard that John was β cast into prison, he departed into Galilee:

13 And leaving Nazareth, he came and dwelt in Capernaum, which is upon the sea coast, in the borders of Zabulon and Nephthalim:

14 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet,[y] saying,

15 The land of Zabulon, and the land of Nephthalim, *by* the way of the sea, beyond Jordan, Galilee of the Gentiles;

16 The people which sat in darkness[z] saw great light: and to them which sat in the region and shadow of death, light is sprung up.

17 From that time Jesus began to preach and to say, Repent: for[c] the kingdom of heaven is at hand.

18 And Jesus, walking by the sea of Galilee, saw two brethren, Simon[e] called Peter, and Andrew his brother, casting a net into the sea: for they were fishers.

19 And he saith unto them, Follow me, and I will make you fishers[g] of men.

20 And they straightway left[h] *their* nets, and followed him.

21 And going on from thence, he saw other two brethren,[l] James *the son* of Zebedee, and John his brother, in a ship with Zebedee their father, mending their nets: and he called them.

22 And they immediately left the ship and their father, and followed him.

a ver. 7.
b Je. 31. 15.
c Is. 11. 2. 42. 1. 61. 1. Jn°. 3. 34.
d Ps. 2. 7. Lu. 9. 35. Ep. 1. 6. 2 Pe. 1. 17.
e 1 Ki. 18. 12. Eze. 11. 1, 24. Ac. 8. 39.
f Mar. 1. 12. Lu. 4. 1. He. 2. 18.
g Ex. 4. 19.
h De. 8. 3.
i ch. 3. 13. Lu. 2. 39.
k ch. 27. 53. Ne. 11. 1.
l Jn°. 1. 45.
m Nu. 6. 13. Ju. 13. 5. 1 Sa. 1. 11. Am. 2. 10.. 12. Ac. 24. 5.
n Ps. 91. 11, 12.
o Lu. 3. 2. Jn°. 1. 18.
p Is. 40. 3.
q De. 6. 16.
r ch. 11. 8. 2 Ki. 1. 8.
s Le. 11. 22.
t De. 6. 13. 1 Sa. 7. 3.
u Ac. 1. 5. 2. 38. 19. 4, 5, 18.
v He. 1. 6, 14.
w ch. 12. 34. 23. 33. Is. 59. 5. Lu. 3. 7.
β or, *delivered up.*
x Je. 51. 6. Ro. 1. 18.
γ or, *answerable to amendment of life.*
y Is. 9. 1, 2.
z Is. 42. 6, 7. Lu. 2. 32.
a Jn°. 15. 6.
b Lu. 3. 16. Ac. 19. 4.
c ch. 3. 2. 10. 7.
d Ac. 1. 5.
e Jn°. 1. 42.
f Mal. 3. 2, 3.
g Lu. 5. 10. 1 Co. 9. 20.. 22. 2 Co. 12. 16.
h Mar. 10. 28.. 31.
i Ps. 1. 4. Mal. 4. 1. Mar. 9. 44.
k Mar. 1. 19. Lu. 3. 21.
l Mar. 1. 19, 20.

TEXTUS GRÆCUS.

πατερα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς [n] ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις[1] καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε'. V.

ΙΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ, καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων·

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 [n] Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πρᾳεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροι τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 Μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν [e] ῥῆμα[1] καθ' ὑμῶν, [c] ψευδόμενοι[1], ἕνεκεν ἐμοῦ.

12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

15 Οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τέτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ [n] διδάξῃ, ἕτος μέγας[1] κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ [e] εἰκῇ[1], ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἔχει τὶ κατὰ σοῦ,

24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη [b] τοῖς ἀρχαίοις[1]. Οὐ μοιχεύσεις.

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι [b] αὐτῆς[1], ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου [n] βληθῇ[1] εἰς γέενναν.

31 Ἐῤῥέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι [i] ὃς ἂν ἀπολύσῃ[1] τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· [e] καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται[1].

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.

34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως·

36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ, ναί· οὒ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

38 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σε σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·

41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλη-

VERSIO VULGATA LATINA.

23 Et circuibat Jesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, et prædicans evangelium regni: et sanans omnem languorem, et omnem infirmitatem in populo.

24 Et abiit opinio ejus in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus, et tormentis comprehensos, et qui dæmonia habebant, et lunaticos, et paralyticos, et curavit eos:

25 Et secutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, et Decapoli, et de Jerosolymis, et de Judæa, et de trans Jordanem.

CAP. V.

VIDENS autem Jesus turbas, ascendit in montem, et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus,

2 Et aperiens os suum docebat eos dicens:

3 Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum.

4 Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram.

5 Beati, qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur.

6 Beati, qui esuriunt, et sitiunt justitiam: quoniam ipsi saturabuntur.

7 Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.

8 Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.

9 Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur.

10 Beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam: quoniam ipsorum est regnum cælorum.

11 Beati estis cum maledixerint vobis, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me:

12 Gaudete, et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos.

13 Vos estis sal terræ. Quòd si sal evanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, et conculcetur ab hominibus.

14 Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem posita.

15 Neque accendunt lucernam, et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum ut luceat omnibus, qui in domo sunt.

16 Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona, et glorificent patrem vestrum, qui in cælis est.

17 Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut prophetas: non veni solvere, sed adimplere.

18 Amen quippe dico vobis, donec transeat cælum et terra, iota unum, aut unus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant.

19 Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum: qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.

20 Dico enim vobis, quia nisi abundaverit justitia vestra plus quàm Scribarum, et Pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum.

21 Audistis quia dictum est antiquis: Non occides: qui autem occiderit, reus erit judicio.

22 Ego autem dico vobis; quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue: reus erit gehennæ ignis.

23 Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te:

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tuum.

25 Esto consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo: ne forte tradat te adversarius judici, et judex tradat te ministro: et in carcerem mittaris.

26 Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem.

27 Audistis quia dictum est antiquis: Non mœchaberis.

28 Ego autem dico vobis: quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

29 Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam.

30 Et si dextra manus tua scandalizat te, abscinde eam, et projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam.

31 Dictum est autem: Quicumque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudii.

32 Ego autem dico vobis: Quia omnis, qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari: et qui dimissam duxerit, adulterat.

33 Iterum audistis quia dictum est antiquis: Non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua.

34 Ego autem dico vobis, non jurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est:

35 Neque per terram, quia scabellum est pedum ejus: neque per Jerosolymam, quia civitas est magni regis:

36 Neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum album facere, aut nigrum.

37 Sit autem sermo vester, est, est: non, non: quod autem his abundantius est, a malo est.

38 Audistis quia dictum est: Oculum pro oculo, et dentem pro dente.

39 Ego autem dico vobis, non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi et alteram.

40 Et ei, qui vult tecum judicio contendere, et tunicam tuam tollere, dimitte ei et pallium.

41 Et quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo et alia duo.

42 Qui petit a te, da ei: et volenti mutuari a te, ne avertaris.

VERSIO LUSITANA.

do as redes e o pai, forão em seu seguimento.

23 E Jesus rodeava toda a Galiléa, ensinando nas suas Synagogas, e prégando o Evangelho do Reino, e curando toda a casta de doenças, e de enfermidades, que havia no povo.

24 De sorte, que tendo-se estendido por toda a Syria a sua fama, lhe vierão apresentar todos os que se achavão doentes, e padecião diversos males, e os posséssos, e os lunaticos, e os paralyticos; e elle os curou:

25 E huma grande multidão de povo o foi seguindo de Galiléa, e de Decápole, e de Jerusalem, e de Judéa, e dalém do Jordão.

CAP. V.

VENDO porém Jesus as turbas, subio a hum monte, e depois de se sentar, chegárão-se para o pé delle seus Discipulos:

2 E elle abrindo a sua boca os ensinava, dizendo:

3 Bemaventurados os pobres de espirito; porque delles he o Reino dos Ceos.

4 Bemaventurados os mansos; porque elles possuiráõ a terra.

5 Bemaventurados os que chorão; porque elles serão consolados.

6 Bemaventurados os que tem fome, e sede de justiça; porque elles serão fartos.

7 Bemaventurados os misericordiosos; porque elles alcançaráõ misericordia.

8 Bemaventurados os limpos de coração; porque elles verão a Deos.

9 Bemaventurados os pacificos; porque elles serão chamados filhos de Deos.

10 Bemaventurados os que padecem perseguição por amor da justiça; porque delles he o Reino dos Ceos.

11 Bemaventurados vós, quando por meu respeito vos carregarem de injúrias, e vos perseguirem, e disserem contra vós falsamente todo o genero de mal:

12 Folgai com isso, e saltai de contentamento; porque he grande a recompensa, que vos está guardada nos ceos; pois assim he que elles perseguírão os Profetas, que forão antes de vós.

13 Vós sois o sal da terra. Se o sal porém perder a sua força, com que outra cousa se ha de elle salgar? Para nenhuma cousa mais fica servindo, senão para se lançar fóra, e para ser pizado dos homens.

14 Vós sois a luz do Mundo. Não póde esconder-se huma Cidade, que está situada sobre hum monte.

15 Nem os que accendem huma candea, a mettem debaixo do alqueire; mas põe-na sobre o candieiro, a fim de que ella dê luz a todos os que estão na casa.

16 Assim luza a vossa luz diante dos homens, que elles vejão as vossas boas obras, e glorifiquem a vosso Pai, que está nos Ceos.

17 Não julgueis que vim destruir a Lei, ou os Profetas: não vim a destruillos; mas sim a dar-lhes cumprimento.

18 Porque em verdade vos affirmo, que antes passará o Ceo, e a terra, do que deixe de se cumprir tudo o que pertence á Lei, sem faltar della hum só i, ou hum til.

19 Aquelle pois, que quebrar hum destes minimos mandamentos, e que ensinar assim aos homens, será chamado mui pequeno no Reino dos Ceos: aquelle porém que os guardar, e que ensinar a guardallos, esse será reputado grande no Reino dos Ceos.

20 Porque eu vos digo, que se a vossa justiça não for maior, do que a dos Doutores da Lei, e a dos Fariseos, não haveis de entrar no Reino dos Ceos.

21 Vós tendes ouvido o que se disse aos antigos: Não matarás: o o que matar, será réo no Juizo.

22 Mas eu digo-vos: Que todo o que se irar contra seu irmão, será réo no Juizo. E o que disser a seu irmão, Raca: será réo no tribunal: E o que disser a seu irmão, Es hum tolo: será réo do fogo do inferno.

23 Por tanto, se quando tu estás fazendo a tua offerta diante do altar, te lembrar ahi, que teu irmão tem contra ti alguma cousa:

24 Deixa alli a tua offerta diante do altar, e vai-te reconciliar primeiro com teu irmão, e depois virás fazer a tua offerta.

25 Concerta-te sem demora com o teu adversario, em quanto caminhas com elle, para que não succeda, que o adversario te entregue ao Juiz, e que o Juiz te entregue ao seu Ministro, e sejas mandado para a cadeia.

26 Em verdade te digo, que não sahirás de lá, até não pagares o ultimo ceitil.

27 Vós tendes ouvido o que se disse aos antigos: Não commetterás adulterio.

28 Eu porém digo-vos: Que todo o que olha para huma mulher cubiçando-a, já no seu coração adulterou com ella.

29 E se o teu olho direito te serve de escandalo, arranca-o, e lança-o fóra de ti; porque melhor te he que se perca hum de teus membros, do que que todo o teu corpo seja lançado no inferno.

30 E se a tua mão direita te serve de escandalo, corta-a, e lança-a fóra de ti; porque melhor te he que se perca hum de teus membros, do que que todo o teu corpo seja lançado no inferno.

31 Tambem foi dito: Todo o que quer largar sua mulher, dê-lhe carta de repudio.

32 Eu porém digo-vos: Que todo o que larga sua mulher, não sendo por causa de fornicação, faz que ella seja adultera; e o que casa com a que foi repudiada, commette adulterio.

33 Mais ouvistes ainda que se disse aos antigos: Não jurarás falso; mas pagarás ao Senhor o que lhe houveres promettido com juramento.

34 Eu porém digo-vos, que de todo não jureis, nem pelo Ceo, porque he Throno de Deos:

35 Nem pela terra, porque he a peanha de seus pés; nem por Jerusalem, porque he a Cidade do grande Rei:

36 Nem jurarás pela tua cabeça; pois não podes fazer que hum cabello teu seja branco, ou negro.

37 Mas seja o vosso fallar, Sim, sim: Não, não; porque tudo o que daqui passa, procede do mal.

38 Vós tendes ouvido o que se disse: Olho por olho, e dente por dente.

39 Eu porém digo-vos, Que não resistais ao que vos fizer mal: mas se alguem te ferir na face direita, offerece-lhe tambem a esquerda:

40 Se alguem quer demandar-te em Juizo, e tirar-te a tua tunica, larga-lhe tambem a capa.

41 E se alguem te constranger a caminhar huma milha, vai com elle ainda mais outras duas.

42 Dá a quem te pedir, e não voltes a cara ao que pede que lhe emprestes.

43 Vós tendes ouvido o que se disse: A-

P

VERSIO ANGLICANA.

23 And Jesus went about all Galilee, teaching[a] in their synagogues, and preaching the gospel[c] of the kingdom, and healing all manner of sickness, and all manner of disease[d] among the people.

24 And his fame went throughout all Syria: and they brought unto him all sick people that were taken with divers diseases and torments, and those which were possessed with devils, and those which were lunatic, and those that had the palsy; and he healed them.

25 And there followed him great multitudes[g] of people from Galilee, and *from* Decapolis, and *from* Jerusalem, and *from* Judea, and *from* beyond Jordan.

CHAP. V.

AND seeing the multitudes, he went up into a mountain: and when he was set, his disciples came unto him:

2 And he opened his mouth, and taught them, saying,[i]

3 Blessed *are* the poor[k] in spirit:[l] for their's is the kingdom of heaven.

4 Blessed *are* they that mourn:[m] for they shall be comforted.[n]

5 Blessed *are* the meek: for they[o] shall inherit the earth.

6 Blessed *are* they which do hunger and thirst after righteousness: for[q] they shall be filled.

7 Blessed *are* the merciful: for[r] they shall obtain mercy.

8 Blessed *are* the pure in[s] heart: for they shall see God.

9 Blessed *are* the[t] peacemakers: for they shall be called the children of God.

10 Blessed *are* they which are persecuted for righteousness'[u] sake: for their's is the kingdom of heaven.

11 Blessed are ye, when *men* shall revile you, and persecute *you*, and shall say all manner of evil against you ζ falsely, for my sake.

12 Rejoice, and be exceeding glad: for great *is* your reward[y] in heaven: for so persecuted they the prophets which were before you.

13 Ye are the salt[z] of the earth: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be salted? it is thenceforth good for nothing, but to be cast out, and to be trodden under foot of men.

14 Ye are the light[b] of the world. A city that is set on an hill cannot be hid.

15 Neither do men light a candle, and put it under a η bushel, but on a candlestick; and it giveth light unto all that are in the house.

16 Let your light so shine before men, that they may see your good works, and glorify[e] your Father which is in heaven.

17 Think not that I am come to destroy[f] the law, or the[g] prophets: I am not come to destroy, but to[h] fulfil.

18 For verily I say unto you, Till heaven and earth pass, one jot or one tittle[l] shall in no wise pass from the law, till all be fulfilled.

19 Whosoever therefore shall break one of these least commandments, and shall teach men so, he shall be called the least in the kingdom of heaven: but whosoever shall do and teach *them*, the same shall be called great[o] in the kingdom of heaven.

20 For I say unto you, That except your righteousness shall exceed[p] *the righteousness* of the scribes and Pharisees, ye shall in no case enter into the kingdom of heaven.

21 Ye have heard that it was said β by them of old time,[b] Thou shalt not kill: and whosoever shall kill shall be in danger of the judgment:

22 But I say unto you, That whosoever is angry with his brother without a cause,[e] shall be in danger of the judgment: and whosoever shall say to his brother, γ Raca, shall be in danger of the council: but whosoever shall say, Thou fool, shall be in danger of hell fire.

23 Therefore, if thou bring thy gift[f] to the altar, and there rememberest that thy brother hath ought against thee,

24 Leave there thy gift before the altar, and go thy way; first be reconciled to thy brother, and then come and offer thy gift.

25 Agree with thine adversary quickly, whiles thou art in the way with him; lest at any time the adversary deliver thee[h] to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and thou be cast into prison.

26 Verily I say unto thee, Thou shalt by no means come out thence, till thou hast paid the uttermost farthing.

27 Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not commit adultery:

28 But I say unto you, That whosoever looketh[p] on a woman to lust after her, hath committed adultery with her already in his heart.

29 And if thy right eye δ offend thee, pluck it out, and cast *it* from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not *that* thy whole body should be cast into hell.[v]

30 And if thy right hand offend thee, cut it off, and cast *it* from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not *that* thy whole body should be cast into hell.

31 It hath been said, Whosoever shall put away his wife, let him give her a writing of divorcement:[w]

32 But I say unto you, That whosoever shall put away his wife,[x] saving for the cause of fornication, causeth her to commit adultery: and whosoever shall marry her that is divorced, committeth adultery.

33 Again, ye have heard that it hath been said by them of old time, Thou shalt not forswear thyself,[a] but shalt perform unto the Lord thine oaths:

34 But I say unto you, Swear not at all:[c] neither by heaven; for it is God's throne:

35 Nor by the earth; for it is his footstool: neither by Jerusalem; for it is[d] the city of the great King.

36 Neither shalt thou swear by thy head, because thou canst not make one hair white or black.

37 But let your communication be, Yea, yea; Nay, nay: for whatsoever is more than these, cometh of evil.[i]

38 Ye have heard that it hath been said, An[k] eye for an eye, and a tooth for a tooth:

39 But I say unto you,[m] That ye resist not evil: but whosoever shall smite thee[n] on thy right cheek, turn to him the other also.

40 And if any man will sue thee at the law, and take away thy coat, let him have *thy* cloke also.

41 And whosoever shall compel thee to go a mile, go with him twain.

42 Give to him that asketh thee, and from him that would borrow of thee turn not thou[q] away.

43 Ye have heard that it hath been

A. D. 31.

β or, *to them.*
a ch. 9. 35. Lu.4.15,44.
b Ex. 20. 13. De. 5. 17.
c ch. 24. 14. Mar. 1. 14.
d ch.8.16,17. Ps. 103. 3.
e 1 Jnᵒ. 3. 15.
γ i. e. *vain fellow.* 2 Sa. 6. 20.
f De.16.16,17.
g Lu.6.17,19.
h Pr. 25. 8. Lu.12.58,59.
i Lu.6.20,&c.
k Is. 57. 15. 66. 2.
l Ja. 2. 5.
m Is. 61. 3. Eze. 7. 16.
n Jnᵒ. 16. 20. 2 Co. 1. 7.
o Ps. 37. 11.
p Job 31. 1. Pr. 6. 25.
q Ps. 145. 19. Is. 65. 13.
δ or, *do cause thee to offend.*
r Ps. 41. 1, 2
s Ps. 24. 3, 4. He. 12. 14. 1 Jnᵒ. 3.2,3.
t Ps. 34. 14.
v Ro. 8. 13. 1 Co. 9. 27.
u 1Pe.3.13,14.
ζ *lying.*
w De. 24. 1. Je. 3. 1. Mar.10.2..9.
x ch. 19. 9. 1Co.7.10,11.
y 2 Co. 4. 17.
z Mar. 9. 50.
a Le. 19. 12. Nu. 30. 2. De. 23. 23.
b Phi. 2. 15.
c ch.23.16..22. Ja. 5. 12.
η The word, in the original, signifieth *a measure containing about a pint less than a peck.*
d Re.21.2,10.
e 1 Pe. 2. 12.
f ch. 3. 15.
g Is. 42. 21.
h Ps. 40. 6..8.
i Ja. 5. 12.
k Ex. 21. 24.
l Lu. 16. 17.
m Pr. 20. 22. 24. 29. Ro.12.17..19.
n Is. 50. 6.
o 1 Sa. 2. 30.
p ch.23.23..28. Phi. 3. 9.
q De.15.7,11.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, VI. VII.

σίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, [c]εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς[1], καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ [d]τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ[1] διωκόντων ὑμᾶς·

45 Ὅπως γένησθε [n]υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς [i]ἀδελφοὺς[1] ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ [l]τελῶναι[1] [n]οὕτω[1] ποιοῦσιν;

48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν [b]ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς[1] τέλειός ἐστι.

Κεφ. ϛʹ. VI.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ τὴν [a]ἐλεημοσύνην[1] ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου.

4 Ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, [d]αὐτὸς[1] ἀποδώσει σοι [c]ἐν τῷ φανερῷ[1].

5 Καὶ ὅταν [n]προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ[1] ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι [n]φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως[1] ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου [i]τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ[1]· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι [c]ἐν τῷ φανερῷ[1].

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, [e]ὡς[1] ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς [n]ἀφίεμεν[1] τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· [b]ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν[1].

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος.

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις [c]τὰ παραπτώματα αὐτῶν[1], οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι.

18 Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ [h]κρυπτῷ[1]· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ [b]κρύπτῷ[1], ἀποδώσει σοι [b]ἐν τῷ φανερῷ[1].

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι·

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅποι κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.

21 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς [i]ὑμῶν[1], ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία [i]ὑμῶν[1].

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ [a]μαμμωνᾷ[1].

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε [c]καὶ τί πίητε[1]· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;

28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει·

29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων.

33 Ζητεῖτε δὲ [e]πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει [b]τὰ ἑαυτῆς[1]. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. ζʹ. VII.

ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, [a]ἀντιμετρηθήσεται[1] ὑμῖν.

3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;

5 Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δῶτε [n]τὸ ἅγιον[1] τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, VI. VII.

43 Audistis quia dictum est: Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum.

44 Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos: et orate pro persequentibus, et calumniantibus vos:

45 Ut sitis filii patris vestri, qui in cælis est: qui solem suum oriri facit super bonos, et malos: et pluit super justos et injustos.

46 Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne et publicani hoc faciunt?

47 Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne et Ethnici hoc faciunt?

48 Estote ergo vos perfecti, sicut et pater vester cælestis perfectus est.

CAP. VI.

ATTENDITE ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum, qui in cælis est.

2 Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis, et in vicis, ut honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

3 Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua:

4 Ut sit eleemosyna tua in abscondito, et pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

5 Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis, et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

6 Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

7 Orantes autem, nolite multum loqui, sicut Ethnici: putant enim quòd in multiloquio suo exaudiantur.

8 Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis eum.

9 Sic ergo vos orabitis: Pater noster, qui es in cælis: sanctificetur nomen tuum.

10 Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cælo, et in terra.

11 Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie.

12 Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

13 Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

14 Si enim dimiseritis hominibus peccàta eorum: dimittet et vobis pater vester cælestis delicta vestra.

15 Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

16 Cum autem jejunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes: exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam.

17 Tu autem, cum jejunas, unge caput tuum, et faciem tuam lava,

18 Ne videaris hominibus jejunans, sed patri tuo, qui est in abscondito: et pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

19 Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi ærugo, et tinea demolitur: et ubi fures effodiunt, et furantur.

20 Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo: ubi neque ærugo, neque tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt, nec furantur.

21 Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

22 Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit.

23 Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen, quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ quantæ erunt?

24 Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, et alterum diliget: aut unum sustinebit, et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mammonæ.

25 Ideo dico vobis, ne soliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quàm esca: et corpus plus quàm vestimentum?

26 Respicite volatilia cæli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: et pater vester cælestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis?

27 Quis autem vestrum cogitans potest adjicere ad staturam suam cubitum unum?

28 Et de vestimento quid soliciti estis. Considerate lilia agri quomodo crescunt: non laborant, neque nent.

29 Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis.

30 Si autem fœnum agri, quod hodie est, et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos modicæ fidei?

31 Nolite ergo soliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur?

32 Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester, quia his omnibus indigetis.

33 Quærite ergo primum regnum Dei, et justitiam ejus: et hæc omnia adjicientur vobis.

34 Nolite ergo soliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies solicitus erit sibi ipsi. Sufficit diei malitia sua.

CAP. VII.

NOLITE judicare, ut non judicemini.

2 In quo enim judicio judicaveritis, judicabimini: et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.

3 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: et trabem in oculo tuo non vides?

4 Aut quomodo dicis fratri tuo: Sine ejiciam festucam de oculo tuo: et ecce trabs est in oculo tuo?

5 Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui.

6 Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, et conversi dirumpant vos.

VERSIO LUSITANA.

marás a teu proximo, e aborrecerás a teu inimigo.

44 Eu porém digo-vos: Amai a vossos inimigos, fazei bem aos que vos tem odio; e orai pelos que vos perseguem, e calumnião;

45 Para serdes filhos de vosso Pai, que está nos Ceos, o qual faz nascer o seu Sol sobre bons e máos: e chuve sobre justos e injustos.

46 Porque se vós não amais senão os que vos amão, que recompensa haveis de ter? não fazem os publicanos tambem o mesmo?

47 E se vós saudais sómente aos que são vossos irmãos, que fazeis vós nisso de especial? não fazem tambem assim os Gentios?

48 Sede logo perfeitos, como vosso Pai celestial he perfeito.

CAP. VI.

GUARDAI-VOS não façais as vossas boas obras diante dos homens, com o fim de serdes vistos por elles: de outra sorte não vo-las recompensará vosso Pai, que está nos Ceos.

2 Quando pois dás a esmola, não o faças ao som de trombeta, que vai adiante de ti, como praticão os hypocritas nas Synagogas, e nas ruas, para serem honrados dos homeus: em verdade vos digo, que elles já recebêrão a sua recompensa.

3 Mas quando dás a esmola, não saiba a tua mão esquerda o que faz a tua mão direita;

4 Para que assim fique a tua esmola escondida, e teu Pai, que vê o que tu fazes em secreto, ta pagará.

5 E quando fazeis oração, não sejais como os hypocritas, que gostão de orar em pé nas Synagogas, e nos cantos das ruas, para serem vistos dos homens: em verdade vos digo, que elles já recebêrão a sua recompensa.

6 Mas quando houveres de fazer oração, entra no teu aposento, e fechada a porta, ora a teu Pai em secreto: e teu Pai, que vê o que se passa em secreto, te dará a paga.

7 E quando orais, não useis de muita repetição de palavras, como fazem os Gentios; porque imaginão que á força de palavras hão de ser ouvidos.

8 Não queirais por tanto parecer-vos com elles; porque vosso Pai sabe o que vos he necessario, primeiro que vós lho peçais.

9 Eis-aqui pois como haveis de orar: Padre nosso, que estás nos Ceos: santificado seja o teu nome.

10 Venha a nós o teu Reino. Seja feita a tua vontade, assim na terra, como no Ceo.

11 O pão nosso, que he sobre toda a substancia, nos dá hoje.

12 E perdoa-nos as nossas dividas, assim como nós perdoamos aos nossos devedores.

13 E não nos deixes cahir em tentação. Mas livra-nos do mal. Amen.

14 Porque se vós perdoardes aos homens as offensas, que elles vos fazem, tambem vosso Pai celestial vos ha de perdoar as que vós lhe fazeis.

15 E se vós as não perdoardes aos homens, tambem vosso Pai celestial vo-las não ha de perdoar.

16 Quando jejuais, não andeis tristes, como os hypocritas, que affectão trazer desfigurados os seus rostos, a fim de que os homens venhão no conhecimento de que elles jejuão. Em verdade vos digo, que elles já recebêrão a sua recompensa.

17 Mas quando jejuas, unge a tua cabeça, e lava o teu rosto,

18 A fim de que não pareças aos homens que jejuas, mas sómente a teu Pai, que está presente a tudo o que ha de mais secreto: e teu Pai, que vê o que se passa em secreto, te dará a paga.

19 Não ajunteis thesouros na terra, onde a ferrugem, e a traça os consomem, e onde os ladrões minão, e furtão.

20 Mas ajuntai os vossos thesouros no Ceo, onde não ha ferrugem, nem traça, que os consuma, e onde não ha ladrões, que minem, e furtem.

21 Porque onde está o teu thesouro, ahi está tambem o teu coração.

22 O teu olho he a luz do teu corpo. Se o teu olho for simples, todo o teu corpo será luminoso.

23 Mas se o teu olho for máo, todo o teu corpo será tenebroso. Se pois a luz, que em ti ha, são trévas, que grandes serão essas mesmas trévas!

24 Ninguem póde servir a dous Senhores; porque ou ha de aborrecer hum, e amar outro; ou ha de accommodar-se a este, e desprezar aquelle. Vós não podeis servir a Deos, e ás riquezas.

25 Por isso he que eu vos digo: Não estejais com cuidado da vossa vida, que comereis; nem do vosso corpo, que vestireis. Por ventura não he mais a vida, do que o sustento; e mais o corpo, do que o vestido?

26 Olhai para as aves do Ceo, que não semeão, nem segão, nem fazem provimentos nos celleiros: e com tudo vosso Pai celestial as sustenta. Por ventura não sois vós muito mais do que ellas?

27 Quem ha de entre vós, que possa com todos os seus cuidados accrescentar hum covado á sua estatura?

28 Quanto ao vestido, porque vos inquietais vós tambem nesta parte? Considerai como crescem os lirios do campo: elles não trabalhão, nem fião.

29 E ainda assim eu vos certifico, que nem o mesmo Salamão em toda a sua gloria se cubrio nunca como hum delles.

30 Se Deos pois veste assim as hervas do campo, que hoje existem, e á manhã se queimão no forno: quanto mais cuidará elle de vos vestir a vós, homens de pouca fé?

31 Não estejais logo em cuidados, dizendo: Que havemos de comer, ou beber, ou com que nos havemos de cubrir?

32 Como fazem os Gentios, que andão buscando todas estas cousas. Pois vosso Pai sabe, que de todas ellas necessitais.

33 Buscai logo primeiro o Reino de Deos, e a sua justiça: e ainda em accrescimo se vos darão todas estas cousas.

34 Por isso não estejais inquietos sobre o dia de á manhã. Porque o dia de á manhã terá cuidado de si mesmo. Basta a cada dia o seu mal.

CAP. VII.

NAO julgueis, e não sereis julgados.

2 Porque com o mesmo juizo que vós julgardes os outros, assim o sereis vós: e a mesma medida de que vós usardes a respeito dos mais, será a de que se use a vosso respeito.

3 Porque vês tu a aresta no olho de teu irmão, e não vês a trave, que tens no teu olho?

4 Ou como dizes tu a teu irmão: Deixa-me tirar-te do olho huma aresta, quando tu tens no teu olho huma trave?

5 Hypocrita, tira primeiro a trave do teu olho, e então verás como has de tirar a aresta do olho de teu irmão.

6 Não deis aos cães o que he santo: nem lanceis aos pórcos as vossas pérolas, para que não succeda que elles lhes ponhão os pés em sima, e tornando-se contra vós, vos despedacem.

VERSIO ANGLICANA.

said,[a] Thou shalt love thy neighbour, and hate thine enemy:

44 But I say unto you, Love[b] your enemies, bless them that curse you, do good to them that hate you, and pray[d] for them which despitefully use you, and persecute you;

45 That ye may be the children of your Father which is in heaven: for he maketh his sun to rise[f] on the evil and on the good, &sendeth rain on the just and on the unjust.

46 For if ye love them which love you, what reward have ye? do not even the publicans the same?

47 And if ye salute your brethren only, what do ye more *than others?* do not even the publicans so?

48 Be ye therefore perfect,[h] even as your Father which is in heaven is perfect.

CHAP. VI.

TAKE heed that ye do not your [β] alms before men, to be seen of them: otherwise ye have no reward [γ] of your Father which is in heaven.

2 Therefore when thou doest *thine* alms, [δ] do not sound a trumpet before thee, as the hypocrites do in the synagogues and in the streets, that they may have glory of men. Verily I say unto you, They have their reward.

3 But when thou doest alms, let not thy left hand know what thy right hand doeth:

4 That thine alms may be in secret: and thy Father, which seeth in secret, himself shall reward[m] thee openly.

5 And when thou prayest, thou shalt not be as the hypocrites *are:* for they love to pray standing in the synagogues and in the corners of the streets, that they may be seen of men. Verily I say unto you, they have their reward.[n]

6 But thou, when thou prayest, enter into thy closet, and, when thou hast shut thy door, pray to thy Father which is in secret; and thy Father, which seeth in secret,[o] shall reward thee openly.

7 But when ye pray, use not vain repetitions,[q] as the heathen *do:* for they think that they shall be heard for[r] their much speaking.

8 Be not ye therefore like unto them: for your Father knoweth[s] what things ye have need of, before ye ask him.

9 After this manner therefore pray ye: Our[v] Father[u] which art in[w] heaven, hallowed be[y] thy name:

10 Thy kingdom[z] come: thy will be done in earth,[a] as *it is* in heaven:

11 Give us this day our[c] daily bread:

12 And forgive us our debts,[d] as we forgive our debtors:

13 And lead us not into[f] temptation, but deliver us[g] from evil: for thine[h] is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.

14 For if ye forgive men their trespasses, your heavenly Father will also forgive you.

15 But if ye forgive not men their trespasses, neither will your Father forgive your trespasses.[k]

16 Moreover, when ye fast, be not, as the hypocrites, of a sad countenance: for they disfigure their faces, that they may appear unto men[m] to fast. Verily I say unto you, They have their reward.

17 But thou, when thou fastest, anoint thine head, and wash thy face;

18 That thou appear not unto men to fast, but unto thy Father which is in secret: and thy Father, which seeth in secret, shall reward thee openly.

19 Lay not up for yourselves treasures upon[c] earth, where moth and rust doth corrupt, and where thieves break through and steal:

20 But lay up for yourselves treasures in[e] heaven, where neither moth nor rust doth corrupt, and where thieves do not break through nor steal:

21 For where your treasure is, there will your heart be also.

22 The light of the body is the eye:[g] if therefore thine eye be single, thy whole body shall be full of light:

23 But if thine eye be evil, thy whole body shall be full of darkness. If therefore the light that is in thee be darkness, how great *is* that darkness!

24 No man can serve two masters:[i] for either he will hate the one, and love the other; or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot[j] serve God and Mammon.

25 Therefore I say unto you, Take no thought[k] for your life, what ye shall eat, or what ye shall drink; nor yet for your body, what ye shall put on. Is not the life more than meat, and the body than raiment?

26 Behold the fowls of the air: for they sow not, neither do they reap, nor gather into barns; yet your heavenly Father[l] feedeth them. Are ye not much better than they?

27 Which of you by taking thought can add one cubit unto his stature?

28 And why take ye thought for raiment? Consider the lilies of the field, how they grow; they toil not, neither do they spin:

29 And yet I say unto you, That even Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

30 Wherefore, if God so clothe the grass of the field, which to-day is, and to-morrow is cast into the oven, *shall he* not much more *clothe* you, O ye of little faith?

31 Therefore take no thought,[p] saying, What shall we eat? or, What shall we drink? or, Wherewithal shall we be clothed?

32 (For after all these things do the Gentiles seek:) for your heavenly Father knoweth that ye have need of all these things.

33 But seek ye first[t] the kingdom of God, and his righteousness; and all these things shall be added[x] unto you.

34 Take therefore no thought for the morrow: for the morrow shall take thought for the things of itself.[b] Sufficient unto the day *is* the evil thereof.

CHAP. VII.

JUDGE[e] not, that ye be not judged.

2 For with what judgment ye judge, ye shall be judged; and with what measure ye mete,[i] it shall be measured to you again.

3 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but considerest not the beam that is in thine own eye?

4 Or how wilt thou say to thy brother, Let me pull out the mote out of thine eye; and, behold, a beam *is* in thine own eye?

5 Thou hypocrite, first cast out the beam[l] out of thine own eye; and then shalt thou see clearly to cast out the mote out of thy brother's eye.

6 Give not that which is holy unto the dogs, neither[n] cast ye your pearls before swine, lest they trample them under their feet, and turn again and rend you.

7 Ask, and it shall be given you;[o] seek,

A. D. 31.

a De. 23. 6.
b Ro. 12. 14, 20.
c Pr. 23. 4. Lu. 18. 24, 25. He. 13. 5.
d Lu. 23. 34. Ac. 7. 60.
e Is. 33. 6. Lu. 12. 33, 34. 1 Ti. 6. 19.
f Job 25. 3.
g Lu. 11. 34, 36.
h Ge. 17. 1. De. 18. 13. Lu. 6. 36, 40. Col. 1. 28.
i Lu. 16. 13.
j Ga. 1. 10. 2 Ti. 4. 10. Ja. 4. 4.
β or, *righteousness.* Ps. 112. 9.
γ or, *with.*
δ or, *cause not a trumpet to be sounded.*
k 1 Co. 7. 32. Phi. 4. 6.
l Job 38. 41. Lu. 12. 24, &c.
m Lu. 8. 17. 14. 14.
n Pr. 16. 5. Ja. 4. 6.
o Ps. 34. 15. Is. 65. 24.
p Ps. 37. 3. 55. 22. 1 Pe. 5. 7.
q Ec. 5. 2.
r 1 Ki. 18. 26, &c.
s Lu. 12. 30. Jno. 16. 23..27.
t 1 Ti. 4. 8.
v Lu. 11. 2, &c.
u Ro. 8. 15.
w Ps. 115. 3.
x Le. 25. 20, 21. 1 Ki. 3. 13. Ps. 37. 25. Mar. 10. 30.
y Ps. 111. 9. 139. 20.
z ch. 16. 28. Re. 11. 15.
a Ps. 103. 20, 21
b De. 33. 25. He. 13. 5, 6.
c Pr. 30. 8. Is. 33. 16.
d ch. 18. 21..35. Lu. 7. 40..48.
e Lu. 6. 37. Ro. 2. 1. 1 Co. 4. 5.
f ch. 26. 41. Lu. 22. 40, 46.
g Jno. 17. 15.
h Re. 5. 12, 13.
i Ju. 1. 7.
k Ep. 4. 31. Ja. 2. 13.
l Ga. 6. 1.
m Is. 58. 3, 5.
n Pr. 9. 7, 8. 23. 9.
o Is. 55. 6. Lu. 18. 1.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, VIII.

εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 *Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν*
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
9 *Ἢ τίς* [e]*ἐστιν*[1] *ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰ-*
τήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
αὐτῷ;
10 *Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει*
αὐτῷ;
11 *Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα*
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ
τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 *Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν*
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐ-
τοῖς· [f]*ȣ̔̃τος*[1] *γάρ ἐστιν ὁ νόμος ϗ οἱ προφῆται.*
13 *Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλα-*
τεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα
εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχό-
μενοι δι᾽ αὐτῆς.
14 *Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, ϗ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς*
ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ
εὑρίσκοντες αὐτήν.
15 *Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,*
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβά-
των, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες.
16 *Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐ-*
τούς. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυ-
λὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 *Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς*
ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς
ποιεῖ.
18 *Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπȣ̀ς πονηρȣ̀ς*
ποιεῖν, ȣ̓δὲ δένδρον σαπρὸν καρπȣ̀ς καλȣ̀ς ποιεῖν.
19 *Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-*
κόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
20 *Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώ-*
σεσθε αὐτούς.
21 *Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσε-*
λεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ȣ̓ρανῶν· ἀλλ᾽ ὁ
ποιῶν τὸ θέλημα τȣ̃ πατρός μȣ τȣ̃ ἐν ȣ̓ρανοῖς.
22 *Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύ-*
ριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
23 *Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε*
ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζό-
μενοι τὴν ἀνομίαν.
24 *Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τού-*
τους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ
φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν πέτραν·
25 *Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποτα-*
μοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
26 *Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τȣ́τȣς,*
καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μω-
ρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
ἄμμον.
27 *Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποτα-*
μοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις
αὐτῆς μεγάλη.
28 *Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς*
τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
29 *Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,*
καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

Κεφ. η΄. VIII.

ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ *δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολού-*
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
2 *Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς* [i]*ἐλθὼν*[1] *προσεκύνει αὐτῷ,*
λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
3 *Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ*
Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐ-
θέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
4 *Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ*
εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε [b]*Μω-*
σῆς[1], *εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.*
5 *Εἰσελθόντι δὲ* [a]*τῷ Ἰησοῦ*[1] *εἰς Καπερναοὺμ,*
προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν
αὐτὸν,
6 *Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται*
ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος.
7 *Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θερα-*
πεύσω αὐτόν.
8 *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε,*
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μȣ ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ [a]*λόγον*[1], *καὶ ἰαθήσεται ὁ*
παῖς μου.
9 *Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν,*
ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τȣ́τῳ,
Πορεύθητι· ϗ πορεύεται· ϗ ἄλλῳ, Ἔρχȣ· ϗ ἔρ-
χεται· ϗ τῷ δȣ́λῳ μȣ, Ποίησον τȣ̃το· ϗ ποιεῖ.
10 *Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε*
τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν
τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.
11 *Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν*
καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν·
12 *Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται*
εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 *Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς* [a]*τῷ ἑκατοντάρχῳ*[1]*·*
Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· καὶ
ἰάθη ὁ παῖς αὐτȣ̃ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ[f].
14 *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησȣ̃ς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρȣ, εἶδε*
τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσ-
σουσαν·
15 *Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν*
αὐτὴν ὁ πυρετός· ϗ ἠγέρθη, ϗ διηκόνει [i]*αὐτοῖς*[1].
16 *Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ*
δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύ-
ματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
ἐθεράπευσεν·
17 *Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ*
προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας
ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς πολλȣ̀ς ὄχλȣς περὶ αὐ-*
τὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.
19 *Καὶ προσελθὼν εἷς Γραμματεὺς, εἶπεν αὐ-*
τῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν
ἀπέρχῃ.
20 *Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες*
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
21 *Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·*
Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ
θάψαι τὸν πατέρα μου.
22 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολȣ́θει μοι,*
ϗ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρȣ̀ς.
23 *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολού-*
θησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
24 *Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα-*
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν
κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.
25 *Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ* [b]*αὐτȣ̃*[1] *ἤγει-*
ραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολ-
λύμεθα.
26 *Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγό-*
πιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις.

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, VIII.

7 Petite, et dabitur vobis: quærite, et
invenietis: pulsate, et aperietur vobis.
8 Omnis enim, qui petit, accipit: et qui
quærit, invenit: et pulsanti aperietur.
9 Aut quis est ex vobis homo, quem
si petierit filius suus panem, numquid
lapidem porriget ei?
10 Aut si piscem petierit, numquid
serpentem porriget ei?
11 Si ergo vos, cum sitis mali, nostis
bona data dare filiis vestris: quanto
magis pater vester, qui in cælis est,
dabit bona petentibus se?
12 Omnia ergo quæcumque vultis ut
faciant vobis homines, et vos facite illis.
Hæc est enim lex, et prophetæ.
13 Intrate per angustam portam:
quia lata porta, et spatiosa via est, quæ
ducit ad perditionem, et multi sunt qui
intrant per eam.
14 Quàm angusta porta, et arcta via
est, quæ ducit ad vitam: et pauci sunt,
qui inveniunt eam!
15 Attendite a falsis prophetis, qui
veniunt ad vos in vestimentis ovium,
intrinsecus autem sunt lupi rapaces:
16 A fructibus eorum cognoscetis eos.
Numquid colligunt de spinis uvas, aut
de tribulis ficus?
17 Sic omnis arbor bona fructus bonos fa-
cit: mala autem arbor malos fructus facit.
18 Non potest arbor bona malos fruc-
tus facere: neque arbor mala bonos
fructus facere:
19 Omnis arbor, quæ non facit fructum
bonum, excidetur, et in ignem mittetur.
20 Igitur ex fructibus eorum cogno-
scetis eos.
21 Non omnis, qui dicit mihi, Do-
mine, Domine, intrabit in regnum cæ-
lorum: sed qui facit voluntatem Patris
mei, qui in cælis est, ipse intrabit in
regnum cælorum.
22 Multi dicent mihi in illa die: Do-
mine, Domine, nonne in nomine tuo
prophetavimus, et in nomine tuo dæ-
monia ejecimus, et in nomine tuo vir-
tutes multas fecimus?
23 Et tunc confitebor illis: Quia num-
quam novi vos: discedite a me, qui
operamini iniquitatem.
24 Omnis ergo, qui audit verba mea
hæc, et facit ea, assimilabitur viro sa-
pienti, qui ædificavit domum suam
supra petram,
25 Et descendit pluvia, et venerunt
flumina, et flaverunt venti, et irruerunt
in domum illam, et non cecidit: fundata
enim erat super petram.
26 Et omnis, qui audit verba mea
hæc, et non facit ea, similis erit viro
stulto, qui ædificavit domum suam
super arenam:
27 Et descendit pluvia, et venerunt
flumina, et flaverunt venti, et irruerunt
in domum illam, et cecidit, et fuit ruina
illius magna.
28 Et factum est: cum consummasset
Jesus verba hæc, admirabantur turbæ
super doctrina ejus.
29 Erat enim docens eos sicut potesta-
tem habens, et non sicut Scribæ eorum,
et Pharisæi.

CAP. VIII.

CUM autem descendisset de monte,
secutæ sunt eum turbæ multæ:
2 Et ecce leprosus veniens, adorabat
eum, dicens: Domine, si vis, potes me
mundare.
3 Et extendens Jesus manum, tetigit
eum, dicens: Volo. Mundare. Et
confestim mundata est lepra ejus.
4 Et ait illi Jesus: Vide, nemini dixe-
ris: sed vade, ostende te sacerdoti, et
offer munus, quod præcepit Moyses, in
testimonium illis.
5 Cum autem introisset Capharnaum,
accessit ad eum Centurio, rogans eum,
6 Et dicens: Domine, puer meus jacet
in domo paralyticus, et male torquetur.
7 Et ait illi Jesus: Ego veniam, et
curabo eum.
8 Et respondens Centurio, ait: Do-
mine, non sum dignus ut intres sub
tectum meum: sed tantum dic verbo,
et sanabitur puer meus.
9 Nam et ego homo sum sub potestate
constitutus, habens sub me milites: et
dico huic, Vade, et vadit: et alii, Veni,
et venit: et servo meo, Fac hoc, et facit.
10 Audiens autem Jesus miratus est, et
sequentibus se dixit: Amen dico vobis,
non inveni tantam fidem in Israel.
11 Dico autem vobis, quòd multi ab
Oriente, et Occidente venient, et re-
cumbent cum Abraham, et Isaac, et Ja-
cob in regno cælorum:
12 Filii autem regni ejicientur in te-
nebras exteriores: ibi erit fletus, et
stridor dentium.
13 Et dixit Jesus Centurioni: Vade,
et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus
est puer in illa hora.
14 Et cum venisset Jesus in domum
Petri, vidit socrum ejus jacentem, et
febricitantem:
15 Et tetigit manum ejus, et dimisit
eam febris, et surrexit, et ministrabat eis.
16 Vespere autem facto, obtulerunt ei
multos dæmonia habentes: et ejiciebat
spiritus verbo: et omnes male habentes
curavit:
17 Ut adimpleretur quod dictum est
per Isaiam prophetam, dicentem: Ipse
infirmitates nostras accepit: et ægrota-
tiones nostras portavit.
18 Videns autem Jesus turbas multas
circum se, jussit ire trans fretum.
19 Et accedens unus scriba, ait illi:
Magister, sequar te, quocumque ieris.
20 Et dicit ei Jesus: Vulpes foveas
habent, et volucres cæli nidos: filius
autem hominis non habet ubi caput re-
clinet.
21 Alius autem de discipulis ejus ait
illi: Domine, permitte me primum ire,
et sepelire patrem meum.
22 Jesus autem ait illi: Sequere me,
et dimitte mortuos sepelire mortuos
suos.
23 Et ascendente eo in naviculam,
secuti sunt eum discipuli ejus:
24 Et ecce motus magnus factus est
in mari ita ut navicula operiretur fluc-
tibus, ipse vero dormiebat.
25 Et accesserunt ad eum discipuli
ejus, et suscitaverunt eum, dicentes:
Domine, salva nos, perimus.
26 Et dicit eis Jesus: Quid timidi
estis, modicæ fidei? Tunc surgens, im-
peravit ventis, et mari, et facta est
tranquillitas magna.

VERSIO LUSITANA.

7 Pedi, e dar-se-vos-ha: buscai, e achareis:
batei, e abrir-se-vos-ha.
8 Porque todo o que pede, recebe: e o que
busca, acha: e a quem bate, abrir-se-ha.
9 Com effeito qual de vós he o homem, que
se seu filho lhe pedir pão, elle lhe dê huma
pedra?
10 Ou que se lhe pedir hum peixe, elle lhe
dê huma serpente?
11 Logo se vós, sendo máos, sabeis dar
boas cousas a vossos filhos: com quanto
maior razão vos dará vosso Pai, que está nos
Ceos, os bens que vós lhe pedirdes?
12 Fazei pois aos outros homens, tudo o
que vós quereis que elles vos fação. Porque
assim o ensinão a Lei, e os Profetas.
13 Entrai pela porta estreita; porque a
porta da perdição he larga, e o caminho que
para ella conduz, he espaçoso; e são muitos
os que vão por elle.
14 Que estreita he a porta, e que apertado
o caminho, que guia para a vida! e que pou-
cos são os que acertão com elle!
15 Guardai-vos dos Profetas falsos, que
vem ter comvosco cubertos de pélles de ove-
lhas, quando elles interiormente são huns
lobos raptores.
16 Pelos frutos he que os haveis de conhecer.
Por ventura colhe alguem uvas dos espinhei-
ros, ou figos dos abrolhos?
17 Assim toda a boa arvore dá bons frutos:
e a má arvore dá máos frutos.
18 Não póde a boa arvore dar frutos máos;
nem a má arvore dar frutos bons.
19 Toda a arvore que não dá bom fruto,
será cortada, e lançada no fogo.
20 Pelos seus frutos pois vireis a conhecellos.
21 Nem todo o que me diz: Senhor, Se-
nhor, ha de entrar no Reino dos Ceos; mas
aquelle, que fizer a vontade de meu Pai, que
está nos Ceos, esse he que ha de entrar no
Reino dos Ceos.
22 Muitos me dirão naquelle dia: Senhor,
Senhor, não he assim que nós profetizâmos
em teu Nome, e que em teu Nome expelli-
mos os demonios, e que em teu Nome
obrámos muitos prodigios?
23 E eu então lhes direi em voz bem intel-
ligivel: Eu nunca vos conheci: apartai-vos
de mim, vós, que obrais a iniquidade.
24 Todo aquelle pois, que ouve as mi-
nhas palavras, e as observa, será comparado
ao homem sabio, que edificou a sua casa
sobre rócha,
25 E veio a chuva, e vierão as inundações,
e assoprárão os ventos contra aquella casa;
e ella não cahio; porque estava fundada
sobre rócha.
26 E todo o que ouve estas minhas pala-
vras, e as não observa, será comparado ao
homem sem consideração, que edificou a
sua casa sobre arêa,
27 E veio a chuva, e vierão as inundações,
e assoprárão os ventos contra aquella casa,
e ella cahio, e foi grande a sua ruina.
28 Depois que Jesus acabou este discurso,
estava o povo admirado da sua doutrina.
29 Porque elle os ensinava, como quem
tinha autoridade, e não como os Doutores
da Lei, e os Fariseos.

CAP. VIII.

DEPOIS que Jesus desceo do monte,
foi muita a gente do povo, que o seguio.
2 Eis-que vindo hum leproso, o adorava,
dizendo: Se tu queres, Senhor, bem me
podes alimpar.
3 E Jesus estendendo a mão, tocou-o, di-
zendo: Pois eu quero; fica limpo: e logo
ficou limpa toda a sua lepra.
4 Então lhe disse Jesus: Vê, não o digas a
alguem; mas vai, mostra-te ao Sacerdote, e
faze a offerta que ordenou Moyses, para lhes
servir de testemunho.
5 Tendo porem entrado em Cafarnaum,
chegou-se a elle hum Centurião, e lhe fez
esta súpplica:
6 Senhor, o meu criado jaz em casa do-
ente de huma paralysia, e padece muito com
ella.
7 Respondeo-lhe Jesus: Eu irei, e o cu-
rarei.
8 Mas o Centurião proseguio, dizendo:
Senhor, eu não sou digno de que tu entres
em minha casa: mas dize huma só palavra,
e o meu criado será salvo.
9 Porque eu ainda que não sou mais do
que hum Official subalterno, como tenho
com tudo Soldados debaixo do meu com-
mando, digo a hum: Vai acolá, e elle vai:
e a outro: Vem cá, e elle vem: e ao meu
servo: Faze isto, e elle o faz.
10 Jesus, ouvindo-o assim fallar, admi-
rou-se, e disse para os que o seguião: Em
verdade vos affirmo, que não achei tamanha
fé em Israel.
11 Digo-vos porém, que viráõ muitos do
Oriente, e do Occidente, e que se sentaráõ á
meza com Abrahão, e Isaac, e Jacob no Reino
dos Ceos:
12 Mas que os filhos do Reino serão lan-
çados nas trévas exteriores: alli haverá cho-
ro, e ranger de dentes.
13 Então disse Jesus ao Centurião: Vai, e
faça-se-te segundo tu creste. E naquella
mesma hora ficou são o criado.
14 Tendo chegado Jesus a casa de Pedro,
vio que a sogra delle estava de cama, e com
febre:
15 E tocou-lhe na mão, e a febre a deixou,
e ella levantando-se, se poz a servillos.
16 E sobre a tarde, forão muitos os ende-
moninhados que se lhe pozerão diante; e elle
com a sua palavra expellio os espiritos, e
curou todos os enfermos:
17 Para se cumprir o que estava dito
pelo Profeta Isaias: Elle mesmo tomou as
nossas enfermidades: e carregou com as
nossas doenças.
18 E como Jesus se vio rodeado de muito
povo, mandou-lhes que passassem para a
banda dalém do lago.
19 Então chegando-se a elle hum Doutor
da Lei, disse-lhe este: Mestre, eu seguir-te-
hei, para onde quer que tu fores.
20 E Jesus respondeo: As raposas tem
suas covas, e as aves do Ceo tem seus ninhos:
porém o Filho do Homem não tem onde re-
clinar a cabeça.
21 E outro de seus Discipulos lhe disse:
Senhor, dá-me licença, que vá sepultar meu
pai.
22 Mas Jesus lhe respondeo: Segue-me, e
deixa que os mortos sepultem os seus mortos.
23 Depois entrou na barca, acompanhado
de seus Discipulos.
24 E logo se levantou no mar huma tem-
pestade tão rija, que a barca se cubria de
ondas; e Jesus entretanto dormia.
25 Então se chegárão a elle seus Discipu-
los, e o acordárão, dizendo: Senhor, salva-
nos, que perecemos.
26 E Jesus lhes respondeo: Porque temeis,
homens de pouca fé? E levantando-se, poz
preceito ao mar, e aos ventos; e logo se se-
guio huma grande bonança.

VERSIO ANGLICANA.

and ye shall find; knock, and it shall be
opened unto you:
8 For every one that asketh[a] receiveth;
and he that seeketh[b] findeth; and to him
that knocketh it shall be opened.
9 Or what man is there of you, whom if
his son ask bread, will he give him a stone?
10 Or if he ask a fish, will he give him
a serpent?
11 If ye then, being evil, know how to give
good gifts unto your children,[e] how much
more shall your Father which is in heaven
give good things to them that ask him?
12 Therefore all things whatsoever ye
would that men should do to you, do ye
even so to them: for[g] this is the law and
the prophets.
13 Enter ye in[i] at the strait gate: for
wide *is* the gate, and broad *is* the way,
that leadeth to destruction, and many
there be which go in thereat:
14 [β]Because strait *is* the gate, and nar-
row *is* the way, which leadeth unto life;
and few[l] there be that find it.
15 Beware of false prophets,[m] which
come to you in sheep's clothing, but
inwardly they are ravening[n] wolves.
16 Ye shall know them by their[o] fruits.
Do men gather grapes of thorns, or figs
of thistles?
17 Even so every good tree[r] bringeth
forth good fruit; but a corrupt tree
bringeth forth evil fruit.
18 A good tree cannot bring forth evil
fruit, neither *can* a corrupt tree bring
forth good fruit.
19 Every[v] tree that bringeth not forth good
fruit is hewn down, and cast into the fire.
20 Wherefore by their fruits ye shall
know them.
21 Not every one that saith unto me,
Lord, Lord,[u] shall enter into the king-
dom of heaven; but he that doeth the
will of my Father which is in heaven.
22 Many will say to me in that day,
Lord, Lord, have we not prophesied[x] in
thy name? and in thy name have cast
out devils? and in thy name done many
wonderful works?
23 And then will I profess unto them,
I never knew you: depart from me,[z] ye
that work iniquity.
24 Therefore[b] whosoever heareth these
sayings of mine, and doeth them, I will
liken him unto a wise[c] man, which built
his house upon a rock:
25 And the rain descended, and the
floods came, and the winds blew, and
beat upon that house; and it fell not:
for it was founded upon a rock.[e]
26 And every one that heareth these
sayings of mine, and doeth them not,
shall be likened unto a foolish[f] man,
which built his house upon the sand:
27 And the rain descended, and the
floods came, and the winds blew,[h] and
beat upon that house; and it fell: and
great was[i] the fall of it.
28 And it came to pass, when Jesus
had ended these sayings, the people
were astonished[k] at his doctrine:
29 For he taught them as *one* having
authority, and not as the scribes.

CHAP. VIII.

WHEN he was come down from the
mountain, great multitudes followed him.
2 And, behold, there came a leper[m] and
worshipped him, saying, Lord, if thou
wilt, thou canst make me clean.

A. D. 31.

a Ps.31.10.16. Jn°.14.13,14. 16.23,24. 1 Jn°. 3. 22. 5.14,15.
b Pr. 8. 17. Je.29.12,13.
c ch. 9. 30. Mar. 5. 43.
d Le.14.3,&c.
e Lu.11.11,&c
f Lu. 7.2,&c.
g Le. 19. 18. Ro.13.8..10. Ga. 5. 14.
h Ps. 10. 17. Lu.15.19,21.
i Lu. 13. 24.
k ver. 3. Ps. 33. 9. 107. 20.
β or, *How.*
l ch. 20. 16. 25.1..12. Ro.9.27,29.
m De. 13.1..3. Je.23.13..16. 1 Jn°. 4. 1.
n Ac. 20. 29.. 31.
o ch. 12. 33.
p ch. 15. 28.
q Is. 2. 2, 3. Lu. 13. 29. Ac. 11. 18. Ep. 3. 6. Re. 7. 9.
r Lu.6.43,45.
s ch. 7.22,23.
t ch.13.42,50.
v ch. 3. 10. Jn°. 15. 2,6.
u ch.25.11,12. Is. 48 1, 2. Lu. 6. 46. 13. 25. Ro. 2. 13.
w Mar. 1. 30, 31. Lu.4.38,39.
x Nu. 24. 4. 1 Ki. 22.11, &c. Je.23.13,&c Ac.19.13..15 1 Co. 13. 2.
y Mar.1.32,&c
z ch. 25. 41. Ps. 5. 5. Re. 22. 15.
a Is. 53. 4. 1 Pe. 2. 24.
b Lu.6.47,&c.
c Ps. 111. 10. 119.99,130.
d Lu. 9.57,58.
e Ps.92.13..15
f 1 Sa. 2. 30. Je. 8. 9.
g 1 Ki. 19.20.
h 1 Co. 3. 13.
i He.10.26,27.
k Je. 23. 29. Mar. 6. 2.
l Mar.4.37,&c Lu.8.23,&c.
m Mar. 1. 40, &c. Lu.5.12,&c.
n Job 38. 11. Ps. 89. 9. 107. 29.

3 And Jesus put forth *his* hand, and touch-
ed him, saying, I will; be thou clean. And
immediately his leprosy was cleansed.
4 And Jesus saith unto him, See thou
tell[c] no man; but go thy way, shew thyself
to the priest, and offer the gift that Moses
commanded,[d] for a testimony unto them.
5 And when Jesus was entered into
Capernaum, there came unto him a cen-
turion,[f] beseeching him,
6 And saying, Lord, my servant lieth
at home sick of the palsy, grievously
tormented.
7 And Jesus saith unto him, I will
come and heal him.
8 The centurion answered and said, Lord,
I am not worthy[h] that thou shouldest
come under my roof: but speak the word
only,[k] and my servant shall be healed.
9 For I am a man under authority,
having soldiers under me: and I say to
this *man*, Go, and he goeth; and to ano-
ther, Come, and he cometh; and to my
servant, Do this, and he doeth *it*.
10 When Jesus heard *it*, he marvelled,
and said to them that followed, Verily I
say unto you, I have not found so great
faith,[p] no, not in Israel.
11 And I say unto you, That[q] many
shall come from the east and west, and
shall sit down with Abraham, and Isaac,
and Jacob, in the kingdom of heaven.
12 But the children of the kingdom[s] shall
be cast out into outer darkness: there
shall be weeping[t] and gnashing of teeth.
13 And Jesus said unto the centurion,
Go thy way; and as thou hast believed,
so be it done unto thee. And his servant
was healed in the self-same hour.
14 And when Jesus was come into Pe-
ter's house, he saw his wife's mother
laid,[w] and sick of a fever.
15 And he touched her hand, and the
fever left her: and she arose, and minis-
tered unto them.
16 When the even was come, they brought
unto him many[y] that were possessed with
devils: and he cast out the spirits with *his*
word, and healed all that were sick:
17 That it might be fulfilled which
was spoken by Esaias[a] the prophet, say-
ing, Himself took our infirmities, and
bare *our* sicknesses.
18 Now when Jesus saw great multi-
tudes about him, he gave commandment
to depart unto the other side.
19 And a certain scribe came, and said
unto him, Master, I[d] will follow thee
whithersoever thou goest.
20 And Jesus saith unto him, The
foxes have holes, and the birds of the
air *have* nests; but the Son of man hath
not where to lay *his* head.
21 And another of his disciples said
unto him, Lord,[g] suffer me first to go
and bury my father.
22 But Jesus said unto him, Follow
me; and let the dead bury their dead.
23 And when he was entered into a
ship, his disciples followed him.
24 And behold,[l] there arose a great tem
pest in the sea, insomuch that the ship was
covered with the waves: but he was asleep.
25 And his disciples came to *him*, & awoke
him, saying, Lord, save us: we perish.
26 And he saith unto them, Why are
ye fearful, O ye of little faith? Then he
arose, and rebuked[n] the winds and the
sea; and there was a great calm.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, IX.

καὶ τῇ θαλάσσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;
28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν [h]Γεργεσηνῶν|, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
29 Καὶ ἰδοὺ, ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοι, [b]Ἰησοῦ| υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;
30 Ἦν δὲ [n]μακρὰν| ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.
31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, [l]ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν| εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς [a]τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων|· καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη [b]τῶν χοίρων| κατὰ τοῦ κρημνȣ̃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.
33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.
34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Κεφ. θ'. IX.

ΚΑΙ ἐμβὰς εἰς [d]τὸ| πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί [i]σοι αἱ ἁμαρτίαι σου|.
3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν Γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.
4 Καὶ [i]ἰδὼν| ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί [a]σοι| αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· [b]Ἔγειραι| καὶ περιπάτει;
6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ) Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
7 Καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι [b]ἐθαύμασαν|, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.
9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
10 Καὶ ἐγένετο αὐτȣ̃ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησȣ̃ ϗ τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ̃.
11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν [d]αὐτοῖς|· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· [i]Ἔλεον| θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς [b]εἰς μετάνοιαν|.
14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται

οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.
16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ [a]ἀμφότερα| συντηροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων [i]ἐλθὼν| προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται.
19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
20 (Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱμοῤῥοȣ̃σα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε· Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.)
23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, [i]λέγει αὐτοῖς|·
24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, [i]υἱὲ| Δαβίδ.
28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε.
29 Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
30 Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζόμενον·
33 Καὶ, ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· [b]Ὅτι| οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πασας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν [b]ἐν τῷ λαῷ|.
36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν [a]ἐκλελυμένοι| καὶ ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι'. X.

ΚΑΙ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, IX. X.

27 Porro homines mirati sunt, dicentes: Qualis est hic, quia venti et mare obediunt ei?
28 Et cum venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes dæmonia, de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut nemo posset transire per viam illam.
29 Et ecce clamaverunt, dicentes: Quid nobis, et tibi, Jesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos?
30 Erat autem non longe ab illis grex multorum porcorum pascens.
31 Dæmones autem rogabant eum, dicentes: Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum.
32 Et ait illis: Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos, et ecce impetu abiit totus grex per præceps in mare: et mortui sunt in aquis.
33 Pastores autem fugerunt: et venientes in civitatem, nunciaverunt omnia, et de eis, qui dæmonia habuerant.
34 Et ecce tota civitas exiit obviam Jesu: et viso eo rogabant, ut transiret a finibus eorum.

CAP. IX.

ET ascendens in naviculam, transfretravit, et venit in civitatem suam.
2 Et ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.
3 Et ecce quidam de Scribis dixerunt intra se: Hic blasphemat.
4 Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?
5 Quid est facilius, dicere: Dimittuntur tibi peccata tua: an dicere: Surge, et ambula?
6 Ut autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam.
7 Et surrexit, et abiit in domum suam.
8 Videntes autem turbæ timuerunt, et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.
9 Et, cum transiret inde Jesus, vidit hominem sedentem in telonio, Matthæum nomine. Et ait illi: Sequere me. Et surgens, secutus est eum.
10 Et factum est discumbente eo in domo, ecce multi publicani et peccatores venientes, discumbebant cum Jesu, et discipulis ejus.
11 Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis ejus: Quare cum publicanis et peccatoribus manducat Magister vester?
12 At Jesus audiens, ait: Non est opus valentibus medicus, sed male habentibus.
13 Euntes autem discite quid est: Misericordiam volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare justos, sed peccatores.
14 Tunc accesserunt ad eum discipuli Joannis, dicentes: Quare nos, et Pharisæi, jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jejunant?
15 Et ait illis Jesus: Numquid possunt filii sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies

cum auferetur ab eis sponsus: et tunc jejunabunt.
16 Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus: tollit enim plenitudinem ejus a vestimento, et pejor scissura fit.
17 Neque mittunt vinum novum in utres veteres: alioquin rumpuntur utres, et vinum effunditur, et utres pereunt. Sed vinum novum in utres novos mittunt, et ambo conservantur.
18 Hæc illo loquente ad eos, ecce princeps unus accessit, et adorabat eum, dicens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, et vivet.
19 Et surgens Jesus, sequebatur eum, et discipuli ejus.
20 Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti ejus.
21 Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum ejus: salva ero.
22 At Jesus conversus, et videns eam, dixit: Confide filia, fides tua te salvam fecit. Et salva facta est mulier ex illa hora.
23 Et cum venisset Jesus in domum principis, et vidisset tibicines et turbam tumultuantem, dicebat:
24 Recedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum.
25 Et cum ejecta esset turba, intravit: et tenuit manum ejus. Et surrexit puella.
26 Et exiit fama hæc in universam terram illam.
27 Et transeunte inde Jesu, secuti sunt eum duo cæci, clamantes, et dicentes: Miserere nostri, fili David.
28 Cum autem venisset domum, accesserunt ad eum cæci. Et dicit eis Jesus: Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei: Utique, Domine.
29 Tunc tetigit oculos eorum, dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis.
30 Et aperti sunt oculi eorum: et comminatus est illis Jesus, dicens: Videte ne quis sciat.
31 Illi autem exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa.
32 Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem.
33 Et ejecto dæmonio, locutus est mutus, et miratæ sunt turbæ, dicentes: Numquam apparuit sic in Israel.
34 Pharisæi autem dicebant: in principe dæmoniorum ejicit dæmones.
35 Et circuibat Jesus omnes civitates, et castella, docens in synagogis eorum, et prædicans evangelium regni, et curans omnem languorem, et omnem infirmitatem.
36 Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, et jacentes sicut oves non habentes pastorem.
37 Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci.
38 Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

CAP. X

ET convocatis duodecim discipulis

VERSIO LUSITANA.

27 Então se admirárão os que se achavão presentes, e diziao: Que homem he este, que os ventos e o mar lhe obedecem?

28 Depois como Jesus passou á outra banda, ao paiz dos Gerazenos, vierão-lhe ao encontro dous endemoninhados, que sahião dos sepulcros, e que vinhão tão furiosos, que ninguem ousava passar por aquelle caminho.

29 Eis-que gritárão, dizendo: Que temos nós comtigo, Jesus Filho de Deos? Vieste aqui atormentar-nos antes de tempo?

30 E em alguma distancia daquelle lugar andava pastando huma grande manada de pórcos.

31 E os demonios o rogavão, dizendo: Se nos lanças daqui, mandanos para a manada dos pórcos.

32 Elle lhes respondeo: Ide. E sahindo elles, forão-se metter nos pórcos, e eis-que toda a manada dos pórcos córreo impetuosamente a precipitar-se no mar: e todos morrêrão affogados.

33 Então fugírão os porqueiros: e vindo á Cidade, contárão tudo, e o que havia succedido aos endemoninhados.

34 E eis-que toda a Cidade sahio a encontrar-se com Jesus: e quando o vírão, pedírão-lhe que se retirasse do seu termo.

CAP. IX.

E SUBINDO a huma barca, passou á outra banda, e veio para a sua Cidade.

2 E eis-que lhe apresentárão hum paralytico deitado na cama. E Jesus vendo a fé delles, disse ao paralytico: Filho, tem confiança, os teus peccados te são perdoados.

3 E eis-que alguns dos Doutores da Lei disserão lá comsigo: Este he blasfemo.

4 Mas Jesus vendo-lhes os pensamentos, disse: Porque fazeis vós máos juizos nos vossos corações?

5 Qual he mais facil ou dizer, os teus peccados te são perdoados: ou dizer, levanta-te, e anda?

6 Ora para que vós conheçais, que o Filho do Homem tem na terra poder de perdoar peccados: Levanta-te, disse elle então ao paralytico, toma o teu leito, e vai para tua casa.

7 E elle se levantou, e foi para sua casa.

8 O que vendo o povo, ficou cheio de medo, e glorificou a Deos, que tal poder deo aos homens.

9 E passando adiante, vio Jesus hum homem sentado no telónio, por nome Mattheus, a quem disse: Segue-me. E elle levantando-se, o foi seguindo.

10 E estando Jesus á meza em casa deste homem, eis-que vinhão muitos publicanos, e peccadores, que se mettião a comer com Jesus, e com seus Discipulos.

11 O que vendo os Fariseos, dizião a seus Discipulos: Porque come vosso Mestre com publicanos, e peccadores?

12 Mas Jesus que os ouvia, disse-lhes: Não são os que tem saude, os que necessitão de Medico; mas sim os doentes.

13 Ide pois, e aprendei o que quer dizer: Eu mais quero a misericordia, do que o sacrificio. Pois eu não vim chamar os justos, mas os peccadores.

14 Então vierão ter com elle os Discipulos de João, dizendo: Qual he a razão, porque nós, e os Fariseos jejuamos com frequencia, e os teus Discipulos não jejuão?

15 E respondeo-lhes Jesus: Por ventura podem chorar os Amigos do Esposo, em quanto o Esposo está com elles? Mas lá virão os dias, em que se lhes tire o Esposo, e então elles jejuarão.

16 Ninguem coze hum remendo de panno novo num vestido velho: de outra sorte leva o novo huma parte do velho, e fica maior a rotura.

17 Nem o vinho novo se lança em odres velhos; sob pena de arrebentarem os odres, e de se entornar o vinho, e de se perderem os odres. Mas o vinho novo lança-se em odres novos; e assim ambas as cousas se conservão.

18 Estando elle assim discorrendo, eis-que chegou hum dos Principes da Synagoga, e adorando-o, disse: Senhor, minha filha acaba de espirar; mas vem tu, impôr-lhe a mão, e ella vivirá.

19 Jesus levantando-se, o foi seguindo com seus Discipulos.

20 E eis-que huma mulher, que havia doze annos padecia hum fluxo de sangue, chegando-se por detrás delle, lhe tocou a orla do vestido.

21 Porque hia dizendo no seu coração: Se eu tocar ainda sómente o seu vestido, serei curada.

22 Jesus então virando-se, e vendo-a, disse: Filha, tem confiança, a tua fé te salvou. E desde aquella hora ficou a mulher sã.

23 Depois que Jesus chegou a casa do Principe, vendo aos que tocavão as flautas, e o rebulliço que estava fazendo o povo, disse:

24 Retirai-vos: porque a menina não está morta, mas dorme. E elles o escarnecião.

25 Expellido que foi o povo, entrou e pegou-lhe pela mão, e a menina se levantou.

26 Do qual prodigio se espalhou a voz por toda aquella terra.

27 Sahindo Jesus deste lugar, forão no seguindo dous cegos, gritando, e dizendo: Filho de David, tem compaixão de nós.

28 E quando chegou a casa, vierão a elle os cegos. E Jesus lhes disse: Vós credes que eu tenho poder de vos fazer o que pedís? Sim, Senhor, respondêrão-lhe elles, nós o cremos.

29 Então lhes tocou Jesus os olhos, dizendo: Faça-se-vos segundo a vossa fé.

30 E se lhes abrírão os olhos: e Jesus os ameaçou, dizendo: Vede lá, que o não saiba alguem.

31 Mas elles em sahindo, divulgárão por toda aquella terra o seu Nome.

32 Apenas sahírão os cegos, quando lhe puzerão diante hum homem mudo, que estava possesso do demonio.

33 E depois que foi expellido o demonio, fallou o mudo: e ficou admirado o povo, e dizia: Nunca tal se vio em Israel.

34 Porém os Fariseos dizião: Elle expelle os demonios em virtude do Principe dos demonios.

35 Entre tanto hia Jesus dando volta por todas as Cidades, e Aldeias, ensinando nas Synagogas, e prégando o Evangelho do Reino, e curando todas as doenças, e todas as enfermidades.

36 Vendo porém tanto povo, compadeceo-se delles; porque se achavão quebrantados, e dispersos, como ovelhas que não tem pastor.

37 Então disse a seus Discipulos: Por certo que he grande a seára, mas poucos os trabalhadores.

38 Rogai pois o Senhor da seára, que mande trabalhadores á sua seára.

CAP. X.

ENTAO convocados os seus doze Discipulos, deo-lhes poder sobre os espiritos im-

VERSIO ANGLICANA.

27 But the men marvelled, saying, What manner of man is this, that even the winds and the sea obey him!

28 And[b] when he was come to the other side, into the country of the Gergesenes, there met him two possessed with devils, coming out of the tombs, exceeding fierce, so that no man might pass by that way.

29 And, behold, they cried out, saying, What have we to do with thee, Jesus, thou Son of God? art thou come hither to torment us before the time?

30 And there was a good way off from them, an herd of many swine, feeding.

31 So the devils besought him, saying, If thou cast us out, suffer[f] us to go away into the herd of swine.[g]

32 And he said unto then, Go. And when they were come out, they went into the herd of swine: and, behold, the whole herd of swine ran violently down a steep place into the sea, and perished in the waters.

33 And they that kept them fled, and went their ways into the city, and told every thing, and what was befallen to the possessed of the devils.

34 And, behold, the whole city came out to meet Jesus: and when they saw him, they besought *him* that he would depart[n] out of their coasts.

CHAP. IX.

AND he entered into a ship, and passed over, and came into his own city.

2 And,[p] behold, they brought to him a man sick of the palsy, lying on a bed: and Jesus seeing their faith, said unto the sick of the palsy, Son,[r] be of good cheer; thy sins be forgiven thee.

3 And, behold, certain of the scribes said within themselves, This *man* blasphemeth.

4 And Jesus knowing their thoughts,[s] said, Wherefore think ye evil in your hearts?

5 For whether is easier, to say, *Thy* sins be forgiven thee; or to say, Arise, and walk?

6 But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive[u] sins, (then saith he to the sick of the palsy,) Arise, take up thy bed, and go unto thine house.

7 And he arose, and departed to his house.

8 But when the multitudes saw *it*, they marvelled, and glorified[w] God, which had given such power unto men.

9 And[x] as Jesus passed forth from thence, he saw a man, named Matthew, sitting at the receipt of custom: and he saith unto him, Follow me. And he arose, & followed him.

10 And it came to pass, as Jesus sat at meat in the house, behold, many publicans and sinners came and sat down with him and his disciples.

11 And when the Pharisees saw *it*, they said unto his disciples, Why eateth your Master with publicans and sinners?[c]

12 But when Jesus heard *that*, he said unto them, They that be whole need not a physician, but they that are sick.

13 But go ye and learn what *that* meaneth, I[d] will have mercy, and not sacrifice: for I am not come to call the righteous, but sinners to repentance.[e]

14 Then came to him the disciples of John, saying, Why do we and the Pharisees fast oft, but thy disciples fast not?

15 And Jesus said unto them, Can the children of the bride-chamber mourn, as long as the bridegroom[h] is with them? but the days will come, when the bridegroom shall be taken from them, and then shall[a] they fast.

16 No man putteth a piece of β new cloth unto an old garment; for that which is put in to fill it up taketh from the garment, and the rent is made worse.

17 Neither do men put new wine into old bottles, else[c] the bottles break, and the wine runneth out, and the bottles perish: but they put new wine into new bottles, and both are preserved.

18 While[d] he spake these things unto them, behold, there came a certain ruler, and worshipped him, saying, My daughter is even now dead: but come and lay thy hand upon her, and she shall live.[e]

19 And Jesus arose, and followed him, and *so did* his disciples.

20 And,[h] behold, a woman, which was diseased with an issue of blood twelve years, came behind *him*, and touched the hem of his garment:

21 For she said within herself, If I may but touch his garment,[i] I shall be whole.

22 But Jesus turned him about; and when he saw her, he said, Daughter, be of good comfort; thy[j] faith hath made thee whole. And the woman was made whole from that hour.[k]

23 And[l] when Jesus came into the ruler's house, and saw the[m] minstrels and the people making a noise,

24 He said unto them, Give place; for the maid is not dead,[o] but sleepeth. And they laughed him to scorn.

25 But when the people were put forth,[q] he went in, and took her by the hand, and the maid arose.

26 And γ the fame hereof went abroad into all that land.

27 And when Jesus departed thence, two blind men followed him, crying, and saying, *Thou* Son of David,[t] have mercy on us.

28 And when he was come into the house, the blind men came to him: and Jesus saith unto them, Believe ye that I am able to do this? They said unto him, Yea, Lord.

29 Then touched he their eyes, saying, According to your faith be it unto you.

30 And their eyes were opened: and Jesus straitly charged them, saying, See *that* no man know[v] *it*.

31 But they, when they were departed, spread abroad his fame in all that country.

32 As they went out, behold, they brought to him a dumb man[y] possessed with a devil.

33 And when the devil was cast out, the dumb spake:[z] and the multitudes marvelled, saying, It was never so seen in Israel.

34 But the Pharisees said, He[a] casteth out devils through the prince of the devils.

35 And[b] Jesus went about all the cities and villages, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing every sickness and every disease among the people.

36 But when he saw the multitudes, he was moved with compassion on them, because they δ fainted, and were scattered abroad, as sheep[f] having no shepherd.

37 Then saith he unto his disciples, The harvest[g] truly *is* plenteous, but the labourers *are* few;

38 Pray ye therefore the Lord of the harvest, that he will send forth[i] labourers into his harvest.

CHAP. X.

AND when he had called unto *him* his

A. D. 31.

a Is. 22. 12.
β or, *raw,* or, *unwrought cloth.*
b Mar. 5. 1. Lu. 8. 26, &c.
c Job 32. 19.
d Mar. 5. 22. Lu. 8. 41, &c.
e Jnº. 11. 22, 25.
f Job 1. 10..12. 2. 3..6.
g De. 14. 8. Is. 65. 3, 4.
h Mar. 5. 25. Lu. 8. 43.
i Ac. 19. 12.
j Lu. 7. 50. 17. 19. 18. 42. Ac. 14. 9.
k Jnº. 4. 53.
l Mar. 5. 38. Lu. 8. 51.
m 2 Ch. 35. 25.
n Job 21. 14. Lu. 5. 3. Ac. 16. 39.
o Ac. 20. 10.
p Mar. 2. 3, &c. Lu. 5. 18, &c.
q 2 Ki. 4. 33, &c.
r Mar. 5. 34.
γ or, *this fame.*
s Ps. 139. 2. Jnº. 2. 24, 25. He. 4. 12, 13. Re. 2. 23.
t ch. 15. 22. 20. 30, 31.
u Mi. 7. 18.
v ch. 12. 16. Is. 42. 2. 52. 13.
w Ac. 4. 21. Ga. 1. 24.
x Mar. 2. 14. Lu. 5. 27, &c.
y ch. 12. 22. Lu. 11. 14.
z Is. 35. 6.
a ch. 12. 24. Mar. 3. 22. Lu. 11. 15.
b ch. 4. 23.
c ch. 11. 19. Lu. 15. 2. He. 5. 2.
d ch. 12. 7. Pr. 21. 3. Ho. 6. 6. Mi. 6. 8.
δ or, *were tired and lay down.*
e Lu. 24. 47. Ac. 5. 31. 2 Pe. 3. 9.
f Nu. 27. 17. 1 Ki. 22. 17. Eze. 34. 5. Zec. 10. 2.
g Lu. 10. 2. Jnº. 4. 35.
h ch. 25. 1, 10. Jnº. 3. 29. Re. 21. 2.
i Ps. 68. 11.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XI.

αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς [f] ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

3 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος [d] ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος[1].

4 Σίμων ὁ [i] Κανανίτης[1], καὶ Ἰούδας [n] Ἰσκαριώτης[1], ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, [a] λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε[1], δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν·

10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ [b] ῥάβδον[1]· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν [f].

13 Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ [h] Γομόῤῥων[1] ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς, ἢ τί λαλήσητε· [d] δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε[1].

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν [m] ἄλλην· Ἀμὴν [d] γὰρ[1] λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ·

25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην [n] Βεελζεβοὺλ[1] [a] ἐκάλεσαν[1], πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.

28 Καὶ μὴ [a] φοβηθῆτε[1] ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται [c] ἐπὶ τὴν γῆν[1], ἄνευ [f] τοῦ πατρὸς ὑμῶν;

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.

31 Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

39 Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

42 Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ [f] μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ια'. XI.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας [i] δύο[1] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε·

5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

6 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μα-

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XI.

suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos, et curarent omnem languorem, et omnem infirmitatem.

2 Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc. Primus: Simon, qui dicitur Petrus, et Andreas frater ejus,

3 Jacobus Zebedæi, et Joannes frater ejus, Philippus, et Bartholomæus, Thomas, et Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, et Thaddæus,

4 Simon Cananæus, et Judas Iscariotes, qui et tradidit eum.

5 Hos duodecim misit Jesus: præcipiens eis, dicens: In viam gentium ne abieritis, et in civitates Samaritanorum ne intraveritis:

6 Sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israel.

7 Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropinquavit regnum cælorum.

8 Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite: gratis accepistis, gratis date.

9 Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris:

10 Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo.

11 In quamcumque autem civitatem, aut castellum intraveritis, interrogate, quis in ea dignus sit: et ibi manete donec exeatis.

12 Intrantes autem in domum, salutate eam, dicentes: Pax huic domui.

13 Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam: si autem non fuerit digna, pax vestra revertetur ad vos.

14 Et quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros: exeuntes foras de domo, vel civitate, excutite pulverem de pedibus vestris.

15 Amen dico vobis: Tolerabilius erit terræ Sodomorum, et Gomorrhæorum in die judicii, quàm illi civitati.

16 Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.

17 Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis, et in synagogis suis flagellabunt vos:

18 Et ad præsides, et ad reges ducemini propter me in testimonium illis, et gentibus.

19 Cum autem tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini.

20 Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.

21 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et insurgent filii in parentes, et morte eos afficient:

22 Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

23 Cum autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen dico vobis, non consummabitis civitates Israel, donec veniat Filius hominis.

24 Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum.

25 Sufficit discipulo, ut sit sicut magister ejus: et servo, sicut dominus ejus. Si Patrem familias Beelzebub vocaverunt: quanto magis domesticos ejus?

26 Ne ergo timueritis eos: Nihil enim est opertum, quod non revelabitur: et occultum, quod non scietur.

27 Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: et quod in aure auditis, prædicate super tecta.

28 Et nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum, qui potest et animam, et corpus perdere in gehennam.

29 Nonne duo passeres asse veneunt: et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro?

30 Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt.

31 Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos.

32 Omnis ergo, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui in cælis est:

33 Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo et ego eum coram Patre meo, qui in cælis est.

34 Nolite arbitrari quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium.

35 Veni enim separare hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam:

36 Et inimici hominis, domestici ejus.

37 Qui amat patrem, aut matrem plus quàm me, non est me dignus. Et qui amat filium, aut filiam super me, non est me dignus.

38 Et qui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me dignus.

39 Qui invenit animam suam, perdet illam: et qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

40 Qui recipit vos, me recipit: et qui me recipit, recipit eum, qui me misit.

41 Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: et qui recipit justum in nomine justi, mercedem justi accipiet.

42 Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli: amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

CAP. XI.

ET factum est, cum consummasset Jesus, præcipiens duodecim discipulis suis, transiit inde ut doceret, et prædicaret in civitatibus eorum.

2 Joannes autem cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis,

3 Ait illi: Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?

4 Et respondens Jesus ait illis: Euntes renunciate Joanni quæ audistis, et vidistis.

5 Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur:

6 Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.

7 Illis autem abeuntibus, cœpit Jesus dicere ad turbas de Joanne: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam?

8 Sed quid existis videre? hominem

VERSIO LUSITANA.

mundos, para os expellirem, e para curarem todas as doenças, e todas as enfermidades.

2 Ora eis-aqui os nomes dos doze Apostolos: O primeiro Simão, que se chama Pedro, e Andre seu irmão,

3 Tiago filho de Zebedeo, e seu irmão João, Filippe, e Bartholomeu, Thomé, e Mattheus o publicano, Tiago filho de Alfeo, e Thaddeo,

4 Simão Cananeo, e Judas Iscariotes, que foi o que o entregou.

5 Estes doze enviou Jesus, depois de lhes haver dado as instrucções seguintes: Não ireis a terras de Gentios, nem entrareis nas Cidades dos Samaritanos:

6 Mas ide antes ás ovelhas perdidas da casa de Israel.

7 E nos lugares por onde fordes, prégai, dizendo: Está proximo o Reino dos Ceos.

8 Curai os enfermos, resuscitai os mortos, alimpai os leprosos, expelli os demonios: dai de graça, o que de graça recebestes.

9 Não possuais ouro, nem prata, nem tragais dinheiro nas vossas cintas.

10 Não leveis alforge para o caminho, nem habitos dobres, nem çapatos, nem bordão; porque quem trabalha merece que o sustentem.

11 Em qualquer Cidade, ou Aldeia em que entrardes, informai-vos de quem ha nella, que seja digno; e ficai em sua casa até vos retirardes.

12 E ao entrardes na casa, saudai-a, dizendo: Paz seja nesta casa.

13 E se aquella casa o merecer, virá sobre ella a vossa paz: e se o não merecer, tornará para vós a vossa paz.

14 Succedendo não vos querer alguem em casa, nem ouvir o que dizeis; sahi para fóra da casa, ou da Cidade, e sacudi o pó de vossos pés.

15 Em verdade vos affirmo, que menos rigor experimentará no dia do Juizo a terra de Sodoma, e de Gomorra, do que aquella Cidade.

16 Vede que eu vos mando como ovelhas no meio de lobos. Sede logo prudentes como as serpentes, e simples coma as pombas.

17 Mas guardai-vos dos homens; porque elles vos farão comparecer nos seus juizos, e vos farão açoutar nas suas Synagogas:

18 E vós sereis levados por meu respeito á presença dos Governadores, e dos Reis, para lhes servirdes a elles, e aos Gentios de testemunho.

19 Quando pois vos levarem prezos, não cuideis de que modo, ou que cousa haveis de fallar: porque naquella mesma hora se vos inspirará, o que haveis de dizer.

20 Porque não sois vós os que fallais, mas o Espirito de vosso Pai he o que falla em vós.

21 Hum irmão entregará á morte a outro irmão, e o pai ao filho: e os filhos se levantaráõ contra os pais, e mãis, e lhes darão a morte:

22 E vós por causa do meu Nome sereis o odio de todos: aquelle porém que perseverar até o fim, esse he o que será salvo.

23 Quando vos perseguirem numa Cidade, fugi para outra. Em verdade vos affirmo, que não acabareis de correr as Cidades de Israel, sem que venha o Filho do Homem.

24 Não he o Discipulo sobre o Mestre, nem o Servo sobre o que he seu Senhor.

25 Basta ao Discipulo ser como seu Mestre: e ao Servo, como seu Senhor. Se elles chamárão Beelzebu ao Pai de Familia: quanto mais he para esperar, que elles tratem assim os seus domesticos?

26 Não tenhais logo medo delles. Porque nada ha encuberto, que se não venha a descubrir: e nada occulto, que se não venha a saber.

27 O que eu vos digo ás escuras, dizei-o ás claras: e o que se vos diz ao ouvido, publicai-o dos telhados.

28 E não temais aquelles, que podem matar o corpo, mas que não podem matar a alma: mas temei antes aquelle, que póde lançar no inferno a alma, e o corpo.

29 Não he assim que dous pardaes se vendem por pouco mais de nada? E com tudo hum delles não cahirá sobre a terra sem vosso Pai assim o querer.

30 Ora os vossos mesmos cabellos todos estão contados.

31 Assim não temais: que muito mais valeis vós, do que hum grande bando de pardaes.

32 Todo aquelle pois, que me confessar em presença dos homens, tambem eu o confessarei em presença de meu Pai, que está nos Ceos:

33 E o que me negar diante dos homens, tambem eu o negarei diante de meu Pai, que está nos Ceos.

34 Não julgueis que vim trazer paz á terra: não vim trazer-lhe paz, mas espada.

35 Porque vim separar o filho de seu pai, e a filha de seu mãi, e a nora de sua sogra:

36 E terá o homem por inimigos, os seus mesmos domesticos.

37 O que ama o pai, ou a mãi mais do que a mim, não he digno de mim: e o que ama o filho, ou a filha mais do que a mim, não he digno de mim.

38 O que não toma a sua cruz, e não me segue, não he digno de mim.

39 O que conserva a sua vida, perdella-ha: e o que perder a sua vida por amor de mim, achalla-ha.

40 O que a vós recebe, a mim recebe: e o que a miin recebe, recebe áquelle, que me enviou.

41 O que recebe hum Profeta em nome do Profeta, receberá a recompensa de Profeta: e o que recebe hum justo em nome do justo, receberá a recompensa do justo.

42 De sorte que todo aquelle, que der a hum destes pequeninos hum cópo de agua fria, só pela razão de ser meu Discipulo: eu em verdade vos affirmo, que elle não ha de perder a sua recompensa.

CAP. XI.

DEPOIS que Jesus acabou de dar estas instrucções aos seus doze Discipulos, passou dalli a ensinar, e a prégar nas Cidades circumvizinhas.

2 Porém João tendo ouvido na prizão as obras de Christo, enviando dous de seus Discipulos,

3 Lhe disserão: Es tu por ventura o que deve vir, ou he outro o que esperamos?

4 E Jesus lhes respondeo: Ide dizer a João o que ouvistes, e o que vistes.

5 Os cegos vem, os coxos andão, os leprosos alimpão-se, os surdos ouvem, os mortos resurgem, e aos pobres annuncia-se-lhes o Evangelho:

6 E bemaventurado aquelle, que se não escandalizar do que vir em mim.

7 E despedidos elles, começou Jesus a dizer ao povo, fallando de João: Que he o que vós sahistes a ver no Deserto? huma cana agitada do vento?

VERSIO ANGLICANA.

twelve disciples, he[a] gave them power β *against* unclean spirits, to cast them out, and to heal all manner of sickness and all manner of disease.

2 Now the names[c] of the twelve apostles are these: The first, Simon, who is called Peter, and Andrew his brother; James *the son* of Zebedee, and John his brother;

3 Philip, and Bartholomew; Thomas, and Matthew the publican; James *the son* of Alpheus, and Lebbeus, whose surname was Thaddeus;

4 Simon the Canaanite, and Judas Iscariot, who also betrayed him.

5 These twelve Jesus sent forth, and commanded them, saying, Go not into the way of the Gentiles, and into *any* city of the Samaritans[f] enter ye not:

6 But go[g] rather to the lost sheep[h] of the house of Israel.

7 And, as ye go, preach, saying,[j] The kingdom of heaven is at hand.

8 Heal the sick, cleanse the lepers, raise the dead, cast out devils: freely[l] ye have received, freely give.

9 δ Provide[n] neither gold, nor silver, nor brass, in your purses;

10 Nor scrip for *your* journey, neither two coats, neither shoes, nor yet ζ staves; for[p] the workman is worthy of his meat.

11 And into whatsoever city or town ye shall enter, inquire who in it is worthy; and there abide till ye go thence.

12 And when ye come into an house, salute it.

13 And if the house be worthy, let your peace come upon it: but if it be not worthy, let your peace return[s] to you.

14 And whosoever shall not receive you, nor hear your words, when ye depart out of that house or city, shake[v] off the dust of your feet.

15 Verily I say unto you, It[w] shall be more tolerable for the land of Sodom and Gomorrah in the day of judgment, than for that city.

16 Behold, I send you forth as sheep in the midst of wolves: be ye therefore wise[y] as serpents, and η harmless[z] as doves.

17 But beware[a] of men: for they[b] will deliver you up to the councils, and they will scourge[c] you in their synagogues;

18 And ye[d] shall be brought before governors and kings for my sake, for a testimony against them and the Gentiles.

19 But[e] when they deliver you up, take no thought how or what ye shall speak; for it shall be given you in that same hour what ye shall speak.

20 For it is not ye that speak, but the Spirit of your Father which speaketh in you.

21 And the brother shall deliver up the brother to death, and the father the child: and the children shall rise up against *their* parents, and cause them to be put to death.

22 And ye shall be hated of all *men* for my name's sake; but he[g] that endureth to the end shall be saved.

23 But when they persecute you in this city, flee[h] ye into another: for verily I say unto you, Ye shall not θ have gone over the cities of Israel, till the Son of man be come.

24 The disciple[i] is not above *his* master, nor the servant above his lord.

25 It is enough for the disciple that he be as his master, and the servant as his lord. If they[l] have called the master of the house κ Beelzebub, how much more *shall they call* them of his household?

A. D. 31.

a Mar. 3. 13, 14. 6. 7, &c. Lu. 9. 1, &c.
b Mar. 4. 22. Lu. 12. 2, 3. 1 Co. 4. 5.
β or, over.
c Lu. 6. 13.
d Is. 8. 12, 13. 51. 7, 12. 1 Pe. 3. 14.
γ In value, *halfpenny farthing*, a tenth part of the Roman penny, ch. 18. 28.
e Ac. 27. 34.
f 2 Ki. 17. 24. Jnº. 4. 5, 9, 20.
g Ac. 13. 46.
h Ps. 119. 176. Is. 53. 6. Je. 50. 6, 17. Eze. 34. 5, 6, 8. 1 Pe. 2. 25.
i Re. 3. 5.
j ch. 3. 2; 4. 17. Lu. 9. 2; 10. 9.
k 2 Ti. 2. 12.
l Ac. 8. 18, 20.
m Lu. 12. 49, 53.
δ or, *Get.*
n Lu. 22. 35. 1 Co. 9. 7, &c.
o Mi. 7. 5, 6.
ζ *a staff.*
p Lu. 10. 7, &c.
q Ps. 41. 9.
r Lu. 14. 26.
s Ps. 35. 13.
t ch. 16. 25.
u Ne. 5. 13. Ac. 13. 51. 18. 6.
v ch. 18. 5. 25. 40, 45. Jnº. 12. 44.
w ch. 11. 22, 24.
x 1 Ki. 17. 10. He. 6. 10.
y Ro. 16. 19. Ep. 5. 15.
η or, *simple.*
z Phi. 2. 15.
a Phi. 3. 2.
b ch. 24. 9. Mar. 13. 9.
c Ac. 5. 40. 2 Co. 11. 24.
d Ac. XXIV. XXV.
e Mar. 13. 11. Lu. 12. 11. 21. 14, 15.
f Lu. 7. 18, &c.
g Da. 12. 12, 13. Re. 2. 10.
h Ac. 8. 1.
θ or, *end*, or, *finish.*
i Lu. 6. 40. Jnº. 13. 16. 15. 20.
k Is. 8. 14, 15. 1 Co. 1. 22, 23. 1 Pe. 2. 8.
l Jnº. 8. 48.
m Lu. 7. 24. 29.
κ *Beelzebul.*
n Ep. 4. 14. Ja. 1. 6.

26 Fear them not therefore: for[b] there is nothing covered, that shall not be revealed; and hid, that shall not be known.

27 What I tell you in darkness, *that* speak ye in light: and what ye hear in the ear, *that* preach ye upon the house-tops.

28 And fear[d] not them which kill the body, but are not able to kill the soul: but rather fear him which is able to detroy both soul and body in hell.

29 Are not two sparrows sold for a γ farthing? and one of them shall not fall on the ground without your Father.

30 But[e] the very hairs of your head are all numbered.

31 Fear ye not therefore; ye are of more value than many sparrows.

32 Whosoever therefore shall confess me before men, him[i] will I confess also before my Father which is in heaven.

33 But whosoever[k] shall deny me before men, him will I also deny before my Father which is in heaven.

34 Think not that I am come to send peace on earth: I[m] came not to send peace, but a sword.

35 For I am come to set a man at variance[o] against his father, and the daughter against her mother, and the daughter-in-law against her mother-in-law.

36 And[q] a man's foes *shall be* they of his own household.

37 He[r] that loveth father or mother more than me, is not worthy of me: and he that loveth son or daughter more than me, is not worthy of me.

38 And he that taketh not his cross, and followeth after me, is not worthy of me.

39 He[t] that findeth his life, shall lose it: and he that loseth his life for my sake, shall find it.

40 He[u] that receiveth you, receiveth me; and he that receiveth me, receiveth him that sent me.

41 He[x] that receiveth a prophet in the name of a prophet, shall receive a prophet's reward; and he that receiveth a righteous man in the name of a righteous man, shall receive a righteous man's reward.

42 And whosoever shall give to drink unto one of these little ones a cup of cold *water* only in the name of a disciple, verily I say unto you, he shall in no wise lose his reward.

CHAP. XI.

AND it came to pass, when Jesus had made an end of commanding his twelve disciples, he departed thence, to teach and to preach in their cities.

2 Now[f] when John had heard in the prison the works of Christ, he sent two of his disciples,

3 And said unto him, Art thou he that should come, or do we look for another?

4 Jesus answered and said unto them, Go and shew John again those things which ye do hear and see:

5 The blind receive their sight, and the lame walk, the lepers are cleansed, and the deaf hear, the dead are raised up, and the poor have the gospel preached to them.

6 And blessed is *he*, whosoever shall not be offended[k] in me.

7 And, as they departed, Jesus began to say unto the multitudes concerning John, What went[m] ye out into the wilderness to see? a reed shaken with the wind?[n]

8 But what went ye out for to see? a man

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XI. XII.

λακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν [i] βασιλέων[1] εἰσίν.
9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
10 Οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ὁ δὲ [n] μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων[1] αὐτοῦ ἐστιν.
12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ [n] ὁ νόμος[1] ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν·
14 Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.
15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ [a] παιδαρίοις[1] [b] ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,
17 Καὶ λέγουσιν·[1] Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης, μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι· Δαιμόνιον ἔχει.
19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν [n] τέκνων[1] αὐτῆς.
20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·
21 Οὐαί σοι Χοραζὶν, οὐαί σοι [i] Βηθσαϊδάν[1]· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.
23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ [b] ὑψωθεῖσα[1], ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.
25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.
26 Ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.
30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν.
2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδου, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν [b] αὐτὸς[1], καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;
5 Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;
6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ [i] μείζων[1] ἐστὶν ὧδε.
7 Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.
8 Κύριος γάρ ἐστι [b] καὶ[1] τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος [d] ἦν τὴν[1] χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;
12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.
13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.
14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ [n] ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.
16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ[1] φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν.
17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·
18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.
21 Καὶ [b] ἐν[1] τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.
22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;
24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις, ἢ οἰκία, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.
26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XII.

mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt.
9 Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, et plus quàm prophetam.
10 Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.
11 Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista: qui autem minor est in regno cælorum, major est illo.
12 A diebus autem Joannis Baptistæ usque nunc, regnum cælorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.
13 Omnes enim prophetæ, et lex usque ad Joannem prophetaverunt:
14 Et si vultis recipere, ipse est Elias, qui venturus est.
15 Qui habet aures audiendi, audiat.
16 Cui autem similem æstimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in foro: qui clamantes coæqualibus
17 Dicunt: Cecinimus vobis, et non saltastis: lamentavimus, et non planxistis.
18 Venit enim Joannes neque manducans, neque bibens, et dicunt: Dæmonium habet.
19 Venit filius hominis manducans, et bibens, et dicunt: Ecce homo vorax, et potator vini, publicanorum, et peccatorum amicus. Et justificata est sapientia a filiis suis.
20 Tunc cœpit exprobrare civitatibus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent pœnitentiam.
21 Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida: quia, si in Tyro, et Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio, et cinere pœnitentiam egissent.
22 Verumtamen dico vobis: Tyro, et Sidoni remissius erit in die judicii, quàm vobis.
23 Et tu Capharnaum, numquid usque in cælum exaltaberis? usque in infernum descendes: quia, si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, forte mansissent usque in hanc diem.
24 Verumtamen dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die judicii, quàm tibi.
25 In illo tempore respondens Jesus dixit: Confiteor tibi, Pater, Domine cæli et terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus, et prudentibus, et revelasti ea parvulis.
26 Ita Pater: quoniam sic fuit placitum ante te.
27 Omnia mihi tradita sunt a Patre meo. Et nemo novit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, et cui voluerit filius revelare.
28 Venite ad me omnes, qui laboratis, et onerati estis, et ego reficiam vos.
29 Tollite jugum meum super vos, et discite a me, quia mitis sum, et humilis corde: et invenietis requiem animabus vestris.
30 Jugum enim meum suave est, et onus meum leve.

CAP. XII.

IN illo tempore abiit Jesus per sata sabbato: discipuli autem ejus esurientes cœperunt vellere spicas, et manducare.
2 Pharisæi autem videntes, dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis.
3 At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit David, quando esuriit, et qui cum eo erant:
4 Quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his, qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus?
5 Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, et sine crimine sunt?
6 Dico autem vobis, quia templo major est hic.
7 Si autem sciretis, quid est: Misericordiam volo, et non sacrificium: numquam condemnassetis innocentes:
8 Dominus enim est filius hominis etiam sabbati.
9 Et cum inde transisset, venit in synagogam eorum.
10 Et ecce homo manum habens aridam, et interrogabant eum, dicentes: Si licet sabbatis curare? ut accusarent eum.
11 Ipse autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam, et si ceciderit hæc sabbatis in foveam, nonne tenebit, et levabit eam?
12 Quanto magis melior est homo ove? itaque licet sabbatis benefacere.
13 Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est sanitati sicut altera.
14 Exeuntes autem Pharisæi, consilium faciebant adversus eum, quomodo perderent eum.
15 Jesus autem sciens recessit inde: et secuti sunt eum multi, et curavit eos omnes:
16 Et præcepit eis ne manifestum eum facerent.
17 Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem:
18 Ecce puer meus, quem elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit animæ meæ. Ponam spiritum meum super eum, et judicium gentibus nunciabit.
19 Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus:
20 Arundinem quassatam non confringet, et linum fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victoriam judicium:
21 Et in nomine ejus Gentes sperabunt.
22 Tunc oblatus est ei dæmonium habens, cæcus, et mutus, et curavit eum ita ut loqueretur, et videret.
23 Et stupebant omnes turbæ, et dicebant: Numquid hic est filius David?
24 Pharisæi autem audientes, dixerunt: Hic non ejicit dæmones nisi in Beelzebub principe dæmoniorum.
25 Jesus autem sciens cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum divisum contra se, desolabitur: et omnis civitas, vel domus divisa contra se, non stabit.
26 Et si satanas satanam ejicit, adversus se divisus est: quomodo ergo stabit regnum ejus?

VERSIO LUSITANA.

8 Mas que sahistes vós a ver? hum homem vestido com luxo? Eis que os que vestem com luxo, são os que estão nos Palacios dos Reis.

9 Que sahistes vós logo a ver? Hum Profeta? Sim, vos digo eu, e ainda mais do que Profeta.

10 Porque deste he que foi escrito: Eis-ahi envio eu o meu Anjo adiante de ti, o qual te preparará o caminho, por onde deves ir.

11 Em verdade vos affirmo, que entre os que nascêrão de mulheres, nenhum houve maior, do que João Baptista: porém o mais pequeno no Reino dos Ceos, he maior do que elle.

12 Desdo tempo porém de João Baptista até agora, padece força o Reino dos Ceos, e os que fazem violencia, são os que o arrebatão.

13 Porque até João, todos os Profetas profetizárão, como tambem a Lei:

14 E se vós o quereis bem comprehender, elle mesmo he o Elias, que deve vir.

15 O que tem ouvidos de ouvir, ouça.

16 Mas a quem direi eu, que he semelhante esta geração? He semelhante aos meninos, que estão sentados no terreiro, e que gritando, dizem aos companheiros:

17 Nós cantámos-vos ao som da gaita, e vós não bailastes: Cantámos-vos em ar triste, e vós não chorastes.

18 Porque veio João que não comia, nem bebia, e dizem: Elle tem demonio.

19 Veio o Filho do Homem que come, e bebe, e dizem: Vede o homem glotão, amigo de vinho, e camarada de publicanos, e peccadores. Mas a sabedoria foi justificada por seus filhos.

20 Então começou a lançar em rosto ás Cidades, em que tinha obrado tantos milagres, e não haverem feito penitencia.

21 Ai de ti Coroazin, e ai de ti Bethsaida: que se em Tyro, e Sidonia se tivessem obrado os prodigios, que se obrárão em vós, ha muito tempo que ellas terião feito penitencia, cubrindo-se de sacco, e de cinza.

22 Eu vos digo com tudo: Que no dia do Juizo não será tão grande o rigor contra Tyro, e Sidonia, como contra vós.

23 E tu, Cafarnaum, elevar-te-has por ventura até o Ceo? Has de ser abatida até o inferno; porque se em Sodoma se tivessem feito os milagres, que se fizerão em ti, talvez que ella subsistisse até o dia de hoje.

24 Eu vos digo com tudo: Que no dia do Juizo experimentará Sodoma menos rigor, do que tu.

25 Então disse Jesus estas palavras: Graças te dou, Pai, Senhor do Ceo e da terra, porque occultaste estas cousas aos sabios, e prudentes, e as revelaste aos pequeninos.

26 Sim, Pai: porque assim foi do teu agrado que fosse.

27 Todas as cousas me forão entregues por meu Pai. E ninguem conhece o Filho, senão o Pai: nem alguem conhece o Pai, senão o Filho, e a quem o Filho o quizer revelar.

28 Vinde a mim todos vós, os que andais em trabalho, e vos achais carregados, que eu vos aliviarei.

29 Tomai sobre vós o meu jugo, e aprendei de mim, que sou manso, e humilde de coração: e achareis descanço para as vossas almas.

30 Porque o meu jugo he suave, e o meu pezo ligeiro.

CAP. XII.

NAQUELLE tempo num dia de sabbado, sahio Jesus caminhando ao longo dos pães: e seus Discipulos que tinhão fome, começárão a colher espigas, e a comer dellas.

2 O que vendo os Fariseos, lhe disserão: Eis-ahi estão fazendo teus Discipulos o que não he permittido fazer nos sabbados.

3 Mas elle lhes disse: Vós não tendes lido o que fez David, quando elle, e os da sua comitiva tiverão fome?

4 Como entrou na Casa de Deos, e comeo os Pães da Proposição, os quaes não era licito comer nem a elle, nem aos que o acompanhavão, mas unicamente aos Sacerdotes?

5 Ou não tendes lido na Lei, como nos sabbados no Templo violão os Sacerdotes o sabbado, e ficão sem culpa?

6 Pois eu vos declaro, que aqui está quem he mais do que o Templo.

7 Se vós soubesseis o que quer dizer, Eu mais quero a misericordia, do que o sacrificio: nunca condemnarieis os innocentes:

8 Porque o Filho do Homem he Senhor até do sabbado mesmo.

9 Depois de partir dalli, veio para a sua Synagoga.

10 E eis-que apparece hum homem, que tinha resiccada huma das mãos; e para terem de que o arguir, lhe fizerão esta pergunta: He licito curar nos sabbados?

11 Mas elle lhes respondeo: Que homem haverá de entre vós, que se tiver huma ovelha, e esta em dia de sabbado lhe cahir em huma cova, não lhe lance a mão, para dahi a tirar?

12 Ora quanto mais excellente he hum homem, do que huma ovelha? Logo he licito fazer bem nos dias de sabbado.

13 Então disse para o homem: Estende a tua mão. Elle a estendeo, e ficou sã, como a outra.

14 Os Fariseos depois de sahirem para fóra, consultavão entre si contra elle, como o havião de perder.

15 Conhecendo-o Jesus, retirou-se dalli: e sendo muitos os que o seguírão, elle os curou a todos:

16 E poz-lhes preceito, que não descubrissem quem elle era.

17 Para se cumprir o que dissera o Profeta Isaias, quando disse:

18 Eis-aqui o meu Servo, que eu escolhi, o meu Amado, em quem a minha alma tem posto toda a sua complacencia. Eu porei o meu espirito sobre elle, e elle annunciará ás gentes a justiça.

19 Não disputará, nem gritará, e ninguem ouvirá a sua voz nas ruas:

20 Não quebrará a cana que está deprimida, nem apagará o pavio que ainda fuméga, até que saia victoriosa a sua justiça:

21 E no seu nome porão as gentes a esperança.

22 Então se lhe apresentou hum endemoninhado, cego, e mudo, e elle o curou, de sorte que fallava, e via.

23 Pelo que todo o povo ficou cheio de espanto, e dizia: Não he este o filho de David?

24 Mas os Fariseos ouvindo isto, dizião: Este não expelle os demonios, senão em virtude de Beelzebú, Principe dos demonios.

25 Então Jesus conhecendo os seus pensamentos, lhes disse: Todo o Reino dividido contra si mesmo, será arruinado: e toda a Cidade, ou casa, dividida contra si mesma, não poderá subsistir.

26 E ora se Satanaz lança fóra a Satanaz, está elle dividido contra si mesmo: como persistirá logo o seu reino?

VERSIO ANGLICANA.

clothed in soft raiment? Behold, they that wear soft *clothing* are in kings' houses.

9 But what went ye out for to see? a prophet? yea, I say unto you, and more than a prophet.

10 For this is *he* of whom it is[b] written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

11 Verily I say unto you, Among[d] them that are born of women there hath not risen a greater than John the Baptist: notwithstanding, he[f] that is least in the kingdom of heaven is greater than he.

12 And from the days of John the Baptist until now the kingdom of heaven [β] suffereth violence, and the violent take[k] it by force.

13 For all the prophets and the law prophesied until John.

14 And if ye will receive *it*, this is Elias, which[m] was for to come.

15 He[n] that hath ears to hear, let him hear.

16 But[p] whereunto shall I liken this generation? It is like unto children sitting in the markets, and calling unto their fellows,

17 And saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned unto you, and ye have not lamented.

18 For John came neither eating nor drinking, and they say, He[s] hath a devil.

19 The Son of man came eating[t] and drinking, and they say, Behold a man gluttonous, and a wine-bibber, a friend of publicans[u] and sinners. But Wisdom[w] is justified of her children.

20 Then[x] began he to upbraid the cities wherein most of his mighty works were done, because they repented not:

21 Woe unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida![y] for if the mighty works which were done in you had been done in Tyre and Sidon, they would have repented long ago in sackcloth and ashes.

22 But I say unto you, It[z] shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the day of judgment, than for you.

23 And thou, Capernaum, which art[a] exalted unto heaven, shalt be brought down to hell: for if the mighty works which have been done in thee had been done in Sodom, it would have remained until this day.

24 But I say unto you, That[c] it shall be more tolerable for the land of Sodom in the day of judgment, than for thee.

25 At[d] that time Jesus answered and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, because thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes.[e]

26 Even so, Father: for so it seemed good in thy sight.

27 All things[f] are delivered unto me of my Father: and no man knoweth the Son, but the Father; neither knoweth[h] any man the Father, save the Son, and *he* to whomsoever the Son will reveal *him*.

28 Come unto me, all *ye* that labour[i] and are heavy laden, and I will give you rest.

29 Take my yoke upon you, and learn[k] of me; for I am meek and lowly[l] in heart: and ye[m] shall find rest unto your souls.

30 For my yoke *is* easy,[o] and my burden is light.

CHAP. XII.

AT that time[p] Jesus went on the sabbath-day through the corn; and his disciples were an hungred, and began to pluck[q] the ears of corn, and to eat.

2 But when the Pharisees saw *it*, they said unto him, Behold, thy disciples do that which is not lawful to do[a] upon the sabbath-day.

3 But he said unto them, Have ye not read what David did[c] when he was an hungred, and they that were with him;

4 How he entered into the house of God, and did eat the shew-bread,[e] which was not lawful for him to eat, neither for them which were with him, but only[g] for the priests?

5 Or have ye not read in the law,[h] how that on the sabbath-days the priests in the temple[i] profane the sabbath, and are blameless?

6 But I say unto you, That in this place is *one* greater[l] than the temple.

7 But if ye had known what *this* meaneth, I[o] will have mercy, and not sacrifice, ye would not have condemned the guiltless.

8 For the Son of man is Lord even of the sabbath-day.

9 And[q] when he was departed thence, he went into their synagogue:

10 And, behold, there was a man which had *his* hand withered. And they asked him, saying, Is[r] it lawful to heal on the sabbath-days? that they might accuse him.

11 And he said unto them, What man shall there be among you that shall have one sheep, and[v] if it fall into a pit on the sabbath-day, will he not lay hold on it, and lift *it* out?

12 How much then is a man better than a sheep? Wherefore it is lawful to do well on the sabbath-days.

13 Then saith he to the man, Stretch forth thine hand. And he stretched *it* forth; and it was restored whole, like as the other.

14 Then the Pharisees went out, and [γ] held a council against him, how they might destroy him.

15 But when Jesus knew *it*, he withdrew himself from thence: and great multitudes followed him, and he healed them all;

16 And charged them that they should not make him known:

17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet,[b] saying,

18 Behold my servant, whom I have chosen; my beloved, in whom my soul is well pleased: I will put my spirit upon him, and he shall shew judgment to the Gentiles.

19 He shall not strive, nor cry; neither shall any man hear his voice in the streets.

20 A bruised reed shall he not break, and smoking flax shall he not quench, till he send forth judgment unto victory.

21 And in his name shall the Gentiles trust.

22 Then[g] was brought unto him one possessed with a devil, blind and dumb: and he healed him, insomuch that the blind and dumb both spake and saw.

23 And all the people were amazed, and said, Is not this the Son of David?

24 But when the Pharisees heard *it*, they said, This *fellow* doth not cast out devils, but by [δ] Beelzebub the prince of the devils.

25 And Jesus knew their thoughts,[n] and said unto them, Every kingdom divided against itself is brought to desolation; and every city or house divided against itself shall not stand:

26 And if Satan cast out Satan, he is divided against himself; how shall then his kingdom stand?

A. D. 31.

a Ex. 31. 15.
b Is. 40. 3. Mal. 3. 1. Lu. 1. 76.
c 1 Sa. 21. 6.
d Jn°. 5. 35.
e Ex. 25. 30.
f Jn°. 1. 15, 27. 3. 30.
g Ex. 29. 32, 33.
h Nu. 28. 9.
β or, *is gotten by force, and they that thrust men, take it, &c.*
i Jn°. 7. 22, 23.
k Lu. 16. 16. Ep. 6. 11..13.
l ch. 23. 17..21. 2 Ch. 6. 18. Mal. 3. 1.
m ch. 17. 12 Mal. 4. 5.
n Re. 2. 7, &c
o Ho. 6. 6.
p Lu. 7. 31.
q Mar. 3. 1, &c. Lu. 6. 6, &c.
r Lu. 14. 3.
s ch. 10. 25. Jn°. 7. 20.
t ch. 9. 10. Jn°. 2. 2.
u De. 22. 4.
v Lu. 15. 2. 19. 7.
w Ps. 92. 5, 6. Pr. 17. 24.
x Lu. 10. 13, &c.
y Jn°. 12. 21.
γ or, *took counsel.*
z ch. 10. 15.
a Is. 14. 13..15. La. 2. 1.
b Is. 42. 1.
c ver. 24.
d Lu. 10. 21, &c.
e Ps. 8. 2. Je. 1. 7, 8. 1 Co. 1. 27.
f ch. 28. 18. Lu. 10. 22. Jn°. 3. 35. 17. 2. 1 Co. 15. 27.
g Mar. 3. 11. Lu. 11. 14.
h Jn°. 1. 18. 1 Jn°. 5. 20.
i Is. 53. 2, 3.
δ *Beelzebul.*
k Phi. 2. 5..8. 1 Pe. 2. 21.
l Zec. 9. 9.
m Je. 6. 16.
n Ps. 139. 2. Jn°. 2. 24, 25.
o 1 Jn°. 5. 3.
p Mar. 2. 23, &c. Lu. 6. 1, &c.
q De. 23. 25.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XIII.

27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει;

30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε [i]ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι|, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ [b]τῆς καρδίας| ἐκβάλλει [d]τὰ| ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα [e]ἀργὸν|, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

40 Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.

44 Τότε λέγει· Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.

45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.

47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, [n]ζητοῦντές σοι| λαλῆσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.

2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη· καὶ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ· Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας [d]τῶν οὐρανῶν| ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσιν.

14 Καὶ ἀναπληροῦται [b]ἐπ'| αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου, ἡ λέγουσα· Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ [i]συνῶσι|, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ [i]ἰάσωμαι| αὐτούς.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XIII.

27 Et si ego in Beelzebub ejicio dæmones, filii vestri in quo ejiciunt? Ideo ipsi judices vestri erunt.

28 Si autem ego in spiritu Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei.

29 Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, et vasa ejus diripere, nisi prius alligaverit fortem? et tunc domum illius diripiet.

30 Qui non est mecum, contra me est: et qui non congregat mecum, spargit.

31 Ideo dico vobis: Omne peccatum, et blasphemia remittetur hominibus, spiritus autem blasphemia non remittetur.

32 Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro.

33 Aut facite arborem bonam, et fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, et fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor agnoscitur.

34 Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur.

35 Bonus homo de bono thesauro profert bona: et malus homo de malo thesauro profert mala.

36 Dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii.

37 Ex verbis enim tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

38 Tunc responderunt ei quidam de Scribis et Pharisæis, dicentes: Magister, volumus a te signum videre.

39 Qui respondens ait illis: Generatio mala, et adultera signum quærit: et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ.

40 Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus, et tribus noctibus; sic erit Filius hominis in corde terræ tribus diebus, et tribus noctibus.

41 Viri Ninivitæ surgent in judicio cum generatione ista, et condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ. Et ecce plus quàm Jonas hic.

42 Regina austri surget in judicio cum generatione ista, et condemnabit eam: quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis, et ecce plus quàm Salomon hic.

43 Cum autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quærens requiem, et non invenit.

44 Tunc dicit: Revertar in domum meam, unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem, scopis mundatam, et ornatam.

45 Tunc vadit, et assumit septem alios spiritus secum nequiores se, et intrantes habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic pessimæ.

46 Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater ejus, et fratres stabant foris, quærentes loqui ei.

47 Dixit autem ei quidam: Ecce mater tua, et fratres tui foris stant quærentes te.

48 At ipse respondens dicenti sibi, ait: Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei?

49 Et extendens manum in discipulos suos, dixit: Ecce mater mea, et fratres mei.

50 Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei, qui in cælis est: ipse meus frater, et soror, et mater est.

CAP. XIII.

IN illo die exiens Jesus de domo, sedebat secus mare.

2 Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita ut in naviculam ascendens sederet: et omnis turba stabat in littore,

3 Et locutus est eis multa in parabolis, dicens: Ecce exiit qui seminat, seminare.

4 Et dum seminat, quædam ceciderunt secus viam, et venerunt volucres cæli, et comederunt ea.

5 Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram multam: et continuo exorta sunt, quia non habebant altitudinem terræ.

6 Sole autem orto æstuaverunt: et quia non habebant radicem, aruerunt.

7 Alia autem ceciderunt in spinas: et creverunt spinæ, et suffocaverunt ea.

8 Alia autem ceciderunt in terram bonam: et dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigesimum.

9 Qui habet aures audiendi, audiat.

10 Et accedentes discipuli dixerunt ei: Quare in parabolis loqueris eis?

11 Qui respondens, ait illis: Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum: illis autem non est datum.

12 Qui enim habet, dabitur ei, et abundabit: qui autem non habet, et quod habet auferetur ab eo.

13 Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non vident, et audientes non audiunt, neque intelligunt.

14 Et adimpletur in eis prophetia Isaiæ dicentis: Auditu audietis, et non intelligetis: et videntes videbitis, et non videbitis.

15 Incrassatum est enim cor populi hujus, et auribus graviter audierunt, et oculos suos clauserunt: nequando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

16 Vestri autem beati oculi quia vident, et aures vestræ quia audiunt.

17 Amen quippe dico vobis, quia multi prophetæ, et justi cupierunt videre quæ videtis, et non viderunt: et audire quæ auditis, et non audierunt.

18 Vos ergo audite parabolam seminantis.

19 Omnis, qui audit verbum regni, et non intelligit, venit malus, et rapit quod seminatum est in corde ejus:

VERSIO LUSITANA.

27 E se eu lanço fóra os demonios em virtude de Beelzebú, em virtude de quem os expellem vossos filhos? Por isso he que elles serão os vossos Juizes.

28 Se eu porém lanço fóra os demonios pela virtude do Espirito de Deos, logo he chegado a vós o Reino de Deos.

29 E como póde alguem entrar na casa do valente, e saquear os seus móveis, se antes não prende o valente, para então lhe saquear a casa?

30 O que não he comigo, he contra mim: e o que não ajunta comigo, desperdiça.

31 Por isso eu vos declaro, que todo o peccado, e toda a blasfemia serão perdoados aos homens; porém a blasfemia contra o Espirito Santo não lhes será perdoada.

32 E todo o que disser alguma palavra contra o Filho do Homem, perdoar-se-lhe-ha: porém o que a disser contra o Espirito Santo, não se lhe perdoará, nem neste Mundo, nem no futuro.

33 Ou confessai que he boa a arvore, e bom o seu fructo: ou dizei que he má a arvore, e máo o seu fructo: pois pelo fructo he que se conhece a arvore.

34 Geração de viboras, como podeis vós fallar bem, sendo, como sois, máos? porque a boca falla, o de que está cheio o coração.

35 O homem que he bom, tira boas cousas do bom thesouro: e o homem que he máo, tira más cousas do thesouro máo.

36 Eu porém vos declaro, que no dia do Juizo darão os homens conta de toda a palavra ociosa, que houverem dito.

37 Porque pelas tuas palavras serás justificado, e pelas tuas palavras serás condemnado.

38 Então lhe responderão alguns dos Doutores da Lei, e dos Fariseos dizendo: Mestre, nós quizeramos ver-te fazer algum prodigio.

39 Mas elle lhes respondeo: Esta geração má, e adultera pede hum prodigio, e não se lhe concederá outro prodigio, que o prodigio do Profeta Jonas.

40 Porque assim como Jonas esteve no ventre da balea tres dias, e tres noites; assim estará o Filho do Homem tres dias, e tres noites no coração da terra.

41 Os habitantes de Ninive hão de levantar-se no dia do Juizo com esta geração, e a hão de condemnar; porque fizerão penitencia com a prégação de Jonas. E entre tanto sabei que aqui está, quem he mais do que Jonas.

42 A Rainha do Meio Dia levantar-se-ha no dia do Juizo com esta geração, e condemnalla-ha; porque veio lá das extremidades da terra para ouvir a sabedoria de Salamão, e entre tanto sabei que aqui está, quem he mais do que Salamão.

43 Depois que o espirito immundo sahio de hum homem, anda pelos lugares seccos, busca descanço, e não o acha.

44 Então diz: Tornarei para minha casa, donde sahi: e vindo, acha-a despejada, varrida, e composta.

45 Então vai, e toma outros sete espiritos, que são peiores do que elle, e entrando fazem alli domicilio: e fica aquelle homem em peior estado no fim, do que no principio. Assim acontecerá a esta geração pessima.

46 Estando elle ainda fallando ao povo, eis-que póstos da parte de fóra, procuravão fallar-lhe sua mãi, e seus irmãos.

47 E hum lhe disse: Olha que tua mãi, e teus irmãos estão alli fóra, e te querem fallar.

48 Porém elle disse ao que lhe deo parte: Quem he minha mãi, e quem são meus irmãos?

49 E estendendo a mão para seus Discipulos, disse: Eis-alli minha mãi, e meus irmãos.

50 Porque todo aquelle, que fizer a vontade de meu Pai, que está nos Ceos, esse he meu irmão, e irmã, e mãi.

CAP. XIII.

NAQUELLE mesmo dia sahindo Jesus de casa, sentou-se á borda do mar.

2 E veio concorrendo para junto delle tanto povo, que elle subio a huma barca, onde se sentou, ficando todo o povo em pe na ribeira:

3 E fallou-lhes muitas cousas em parabolas, dizendo: Sahio aquelle que semea, a semear.

4 E quando elle semeava, huma parte da semente cahio junto da estrada, e vierão as aves do Ceo, e comêrão na.

5 E outra cahio em pedregal, onde não tinha muita terra: e logo nasceo, porque não tinha altura de terra;

6 Mas nascido o Sol, queimou-se: e como não tinha raizes, seccou.

7 E outra cahio entre espinhos: e crescendo os espinhos, estes a affogárão.

8 E outra em fim cahio em boa terra, e dava fructo, havendo alguns grãos que rendião a cento por hum, outros a sessenta, outros a trinta.

9 O que tem ouvidos de ouvir, ouça.

10 E chegando-se a elle seus Discipulos, perguntárão-lhe, Porque razão lhes fallas tu por parabolas?

11 Quem, respondendo-lhes, disse: He porque a vós foi-vos concedido conhecer os Mysterios do Reino dos Ceos; mas a elles não lhes foi concedido.

12 Porque ao que já tem, dar-se-lhe-ha ainda, e dar-se-lhe-ha com abundancia: áquelle porém que não tem, tirar-se-lhe-ha até o que tem.

13 Por isso he que eu lhes fallo em parabolas: porque elles vendo não vem, e ouvindo não ouvem, nem entendem.

14 De sorte que nelles se cumpre a profecia de Isaias, que diz: Vós ouvireis com os ouvidos, e não entendereis: e vereis com os olhos, e não vereis.

15 Porque o coração deste povo se endureceo, e os seus ouvidos se fizerão tardos, e elles fechárão os seus olhos, para não succeder que vejão com os olhos, e oução com os ouvidos, e entendão no coração, e se convertão, e eu os sáre.

16 Mas por vós, ditosos os vossos olhos pelo que vem, e ditosos os vossos ouvidos pelo que ouvem.

17 Porque em verdade vos affirmo, que muitos Profetas, e justos desejárão ver as cousas que vós vedes, e não as vírão: e ouvir as que vós ouvis, e não as ouvírão.

18 Ouvi pois, vós-outros, a parabola do semeador.

19 Todas as vezes, que alguem ouve a palavra do Reino, e não lhe dá attenção, vem o espirito maligno, e arrebata o que fora semeado no seu coração: este he o que recebeo a semente na borda do caminho.

VERSIO ANGLICANA.

27 And if I by Beelzebub[a] cast out devils, by whom do your children cast *them* out? Therefore they shall be your judges.

28 But if I cast out devils by the Spirit of God, then the kingdom[d] of God is come unto you.

29 Or else how can one enter into a strong man's house, and spoil[e] his goods, except he first bind the strong man? and then he will spoil his house.

30 He that is not with me, is against me:[f] and he that gathereth not with me, scattereth abroad.

31 Wherefore I say unto you, All[h] manner of sin and blasphemy shall be forgiven unto men; but the blasphemy *against* the *Holy* Ghost[i] shall not be forgiven unto men.

32 And whosoever speaketh a word against the Son of man,[k] it shall be forgiven him: but whosoever speaketh against the Holy Ghost, it shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the *world* to come.

33 Either make the tree good, and his fruit good; or else make the tree corrupt, and his fruit corrupt: for[n] the tree is known by *his* fruit.

34 O generation[o] of vipers! how can ye, being evil, speak good things? For out[p] of the abundance of the heart the mouth speaketh.

35 A good man out of the good treasure of the heart bringeth forth good things; and an evil man, out of the evil treasure, bringeth forth evil things.

36 But I say unto you, That every idle word that men shall speak, they shall give account[q] thereof in the day of judgment:

37 For by thy words[r] thou shalt be justified, and by thy words thou shalt be condemned.

38 Then certain of the scribes and of the Pharisees answered, saying, Master, we would see a sign[t] from thee.

39 But he answered and said unto them, An evil and adulterous[u] generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given to it, but the sign of the prophet Jonas:

40 For[x] as Jonas was three days and three nights in the whale's belly; so shall the Son of man be three days and three nights in the heart of the earth.

41 The men of Nineveh shall rise in judgment with this generation, and shall condemn[y] it; because they repented at[z] the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas *is* here.

42 The[c] queen of the south shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for she[e] came from the uttermost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon *is* here.

43 When[f] the unclean spirit is gone out of a man, he[g] walketh through dry places, seeking rest, and findeth none.

44 Then he saith, I will return into my house from whence I came out; and when he is come, he findeth *it* empty, swept, and garnished.

45 Then goeth he, and taketh with himself seven other spirits more wicked than himself, and they enter in and dwell there: and the last *state* of that man is worse[l] than the first. Even so shall it be also unto this wicked generation.

46 While he yet talked to the people, behold, *his*[b] mother and his brethren[c] stood without, desiring to speak with him.

47 Then one said unto him, Behold, thy mother and thy brethren stand without, desiring to speak with thee.

48 But he answered and said unto him that told him, Who is my mother? and who are my brethren?

49 And he stretched forth his hand toward his disciples, and said, Behold my mother, and my brethren!

50 For whosoever shall do the will[g] of my Father which is in heaven, the same is my brother, and sister, and mother.

CHAP. XIII.

THE same day went Jesus out of the house, and sat by the sea-side.

2 And great multitudes were gathered together unto him, so that he went into a ship,[l] and sat; and the whole multitude stood on the shore.

3 And he spake many things unto them in parables, saying, Behold,[m] a sower went forth to sow:

4 And when he sowed, some *seeds* fell by the way-side, and the fowls came and devoured them up.

5 Some fell upon stony places, where they had not much earth; and forthwith they sprung up, because they had no deepness of earth:

6 And when the sun was up, they were scorched; and because they had no root, they withered away.

7 And some fell among thorns; and the thorns sprung up, and choked them.

8 But other fell into good ground, and brought forth fruit, some an hundred-fold, some sixty-fold, some thirty-fold.

9 Who[s] hath ears to hear, let him hear.

10 And the disciples came, and said unto him, Why speakest thou unto them in parables?

11 He answered and said unto them, Because it is given unto you to[v] know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it is not given.

12 For[w] whosoever hath, to him shall be given, and he shall have more abundance: but whosoever hath not, from him shall be taken away, even that he hath.

13 Therefore speak I to them in parables: because they seeing, see not; and hearing, they hear not, neither do they understand.

14 And in them is fulfilled the prophecy of Esaias,[a] which saith, By[b] hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and shall not perceive:

15 For this people's heart is waxed gross, and *their* ears are dull[d] of hearing, and their eyes they have closed; lest at any time they should see with *their* eyes, and hear with *their* ears, and should understand with *their* heart, and should be converted, and I should heal them.

16 But[h] blessed *are* your eyes, for they see: and your ears, for they hear.

17 For verily I say unto you, That[i] many prophets and righteous *men* have desired to see *those things* which ye see, and have not seen *them*; and to hear *those things* which ye hear, and have not heard *them*.

18 Hear[k] ye therefore the parable of the sower.

19 When any one heareth the word[m] of the kingdom, and understandeth *it* not, then cometh the wicked[n] *one*, and catcheth away that which was sown in his

A. D. 31.

a ver. 24.
b Mar. 3. 31, &c. Lu. 8. 19, &c.
c ch. 13. 55.
d ch. 6. 33. Da. 2. 44. Lu. 11. 20. 17. 21. Ro. 14. 17.
e Is. 49. 24. 53. 12. Re. 12. 7..10. 20. 2, 3.
f 1 Jno. 2. 19.
g ch. 7. 20. Jno. 15. 14. Ga. 5. 6. He. 2. 11. 1 Jno. 2. 17.
h Mar. 3. 28. Lu. 12. 10.
i He. 10. 29. 1 Jno. 5. 16.
k Lu. 7. 34. Jno. 7. 12. 1 Ti. 1. 13.
l Lu. 5. 3.
m Mar. 4. 2. Lu. 8. 5, &c.
n ch. 7. 16, 17.
o ch. 3. 7.
p Lu. 6. 45.
q Ec. 12. 14. Ep. 5. 4, 6. Jude 15.
r Pr. 13. 3.
s ch. 11. 15.
t ch. 16. 1. 1 Co. 1. 22.
v ch. 11. 25. Mar. 4. 11. 1 Co. 2. 10, 14. Ep. 1. 9, 18. 3. 9. Col. 1. 26, 27. 1 Jno. 2. 27.
u Is. 57. 3.
w ch. 25. 29. Lu. 9. 26.
x Jon. 1. 17.
y Ro. 2. 27.
z Jon. 3. 5.
a Is. 6. 9.
b Eze. 12. 2. Jno. 12. 40. Ac. 28. 26, 27. Ro. 11. 8. 2 Co. 3. 14, 15.
c Lu. 11. 31, &c
d He. 5. 11.
e 2 Ch. 9. 1.
f Lu. 11. 24.
g Job 1. 7. 1 Pe. 5. 8.
h ch. 16. 17. Lu. 10. 23, 24. Jno. 20. 29. 2 Co. 4. 6.
i Ep. 3. 5, 6. He. 11. 13. 1 Pe. 1. 10, 11.
k Mar. 4. 14, &c. Lu. 8. 11, &c.
l He. 6. 4. 10. 26. 2 Pe. 2. 20, 22.
m ch. 4. 23.
n 1 Jno. 2. 13, 14. 3. 12.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XIV.

ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.
20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ
χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·
21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσ-
καιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.
22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ
αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου,
συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς,
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών·
ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν,
ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.
24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ-
πῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέ-
σον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.
26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν
ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσ-
πότου, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρ-
μα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει
[a]τὰ| ζιζάνια;
28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο
ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλεις
οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;
29 Ὁ δὲ ἔφη· Οὔ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ
ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.
30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν [b]τῷ| καιρῷ τοῦ θερισ-
μοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ
ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ [c]εἰς| δέσμας, πρὸς
τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγά-
γετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.
31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν
ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·
32 Ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερ-
μάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον [f] τῶν λαχάνων
ἐστί· καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ.
33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς·
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,
ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἰενέκρυψεν| εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παρα-
βολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ
ἐλάλει αὐτοῖς·
35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ [f] τοῦ προ-
φήτου, λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ
στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου.
36 Τότε, ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν [e]ὁ Ἰησοῦς|· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων
τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·
38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· Τὸ δὲ καλὸν
σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
Τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ·
39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ
διάβολος· Ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ
αἰῶνός ἐστιν· Οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί εἰσιν.
40 Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ
πυρὶ [a]κατακαίεται|· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντε-
λείᾳ τοῦ αἰῶνος [d]τούτου|.
41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ-
γέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν.
42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος,
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑ-
ρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐ-
τοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·
46 [b]Ὃς, εὑρὼν| ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην,
ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγό-
ρασεν αὐτόν.
47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
48 Ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ
καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς
πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·
50 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
51 [c]Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς|· Συνήκατε ταῦτα
πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ[d], Κύριε|.
52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς Γραμ-
ματεὺς, μαθητευθεὶς [a]εἰς τὴν βασιλείαν| τῶν
οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ
καὶ παλαιά.
53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς
παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.
54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασ-
κεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε ἐκ-
πλήττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ
ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;
55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
τοῦ Ἰάκωβος, καὶ [n]Ἰωσῆς|, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;
56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς
ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς,
διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τε-
τράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ·
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν
ἐν αὐτῷ.
3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κρατήσας τὸν Ἰωάννην,
ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρω-
διάδα τὴν γυναῖκα [e]Φιλίππου| τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστί
σοι ἔχειν αὐτήν.
5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη
τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
6 Γενεσίων δὲ [d]ἀγομένων| τοῦ Ἡρώδου.

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XIV.

hic est qui secus viam seminatus est.
20 Qui autem super petrosa seminatus
est, hic est, qui verbum audit, et con-
tinuo cum gaudio accipit illud:
21 Non habet autem in se radicem,
sed est temporalis: facta autem tribula-
tione et persecutione propter verbum,
continuo scandalizatur.
22 Qui autem seminatus est in spinis,
hic est, qui verbum audit, et solicitudo
sæculi istius, et fallacia divitiarum suf-
focat verbum, et sine fructu efficitur.
23 Qui vero in terram bonam semina-
tus est, hic est qui audit verbum, et in-
telligit, et fructum affert, et facit aliud
quidem centesimum, aliud autem sexa-
gesimum, aliud vero trigesimum.
24 Aliam parabolam proposuit illis,
dicens: Simile factum est regnum cælo-
rum homini, qui seminavit bonum semen
in agro suo.
25 Cum autem dormirent homines,
venit inimicus ejus, et superseminavit
zizania in medio tritici, et abiit.
26 Cum autem crevisset herba, et fruc-
tum fecisset, tunc apparuerunt et zi-
zania.
27 Accedentes autem servi patrisfa-
milias, dixerunt ei: Domine, nonne
bonum semen seminasti in agro tuo?
Unde ergo habet zizania?
28 Et ait illis: Inimicus homo hoc
fecit: Servi autem dixerunt ei, Vis,
imus, et colligimus ea?
29 Et ait: Non: ne forte colligentes
zizania, eradicetis simul cum eis et tri-
ticum.
30 Sinite utraque crescere usque ad
messem, et in tempore messis dicam
messoribus: Colligite primum zizania,
et alligate ea in fasciculos ad combu-
rendum, triticum autem congregate in
horreum meum.
31 Aliam parabolam proposuit eis
dicens: Simile est regnum cælorum
grano sinapis, quod accipiens homo
seminavit in agro suo:
32 Quod minimum quidem est omni-
bus seminibus: cum autem creverit,
majus est omnibus oleribus, et fit arbor,
ita ut volucres cæli veniant, et habitent
in ramis ejus.
33 Aliam parabolam locutus est eis.
Simile est regnum cælorum fermento,
quod acceptum mulier abscondit in fa-
rinæ satis tribus, donec fermentatum
est totum.
34 Hæc omnia locutus est Jesus in
parabolis ad turbas: et sine parabolis
non loquebatur eis:
35 Ut impleretur quod dictum erat
per Prophetam dicentem: Aperiam in
parabolis os meum, eructabo abscondita
a constitutione mundi.
36 Tunc, dimissis turbis, venit in
domum: et accesserunt ad eum disci-
puli ejus, dicentes: Edissere nobis
parabolam zizaniorum agri.
37 Qui respondens ait illis: Qui semi-
nat bonum semen, est Filius hominis.
38 Ager autem, est mundus. Bonum
vero semen, hi sunt filii regni. Zizania
autem, filii sunt nequam.
39 Inimicus autem, qui seminavit ea,
est diabolus. Messis vero, consumma-
tio sæculi est. Messores autem, angeli
sunt.
40 Sicut ergo colliguntur zizania, et
igni comburuntur: sic erit in consum-
matione sæculi.
41 Mittet filius hominis angelos suos,
et colligent de regno ejus omnia scan-
dala, et eos, qui faciunt iniquitatem.
42 Et mittent eos in caminum ignis.
Ibi erit fletus, et stridor dentium.
43 Tunc justi fulgebunt sicut sol in
regno Patris eorum. Qui habet aures
audiendi, audiat.
44 Simile est regnum cælorum the-
sauro abscondito in agro: quem qui
invenit homo, abscondit, et præ gaudio
illius vadit, et vendit universa quæ
habet, et emit agrum illum.
45 Iterum simile est regnum cælorum
homini negotiatori, quærenti bonas
margaritas.
46 Inventa autem una pretiosa mar-
garita, abiit, et vendidit omnia quæ
habuit, et emit eam.
47 Iterum simile est regnum cælorum
sagenæ missæ in mare, et ex omni ge-
nere piscium congreganti.
48 Quam, cum impleta esset, educen-
tes, et secus littus sedentes, elegerunt
bonos in vasa, malos autem foras mise-
runt.
49 Sic erit in consummatione sæculi:
exibunt angeli, et separabunt malos de
medio justorum,
50 Et mittent eos in caminum ignis:
ibi erit fletus, et stridor dentium.
51 Intellexistis hæc omnia? Dicunt
ei: Etiam.
52 Ait illis: Ideo omnis scriba doctus
in regno cælorum, similis est homini
patrifamilias, qui profert de thesauro
suo nova et vetera.
53 Et factum est, cum consummasset
Jesus parabolas istas, transiit inde.
54 Et veniens in patriam suam, doce-
bat eos in synagogis eorum, ita ut mira-
rentur, et dicerent: Unde huic sapi-
entia hæc, et virtutes?
55 Nonne hic est fabri filius? Nonne
mater ejus dicitur Maria, et fratres ejus,
Jacobus, et Joseph, et Simon, et Judas:
56 Et sorores ejus, nonne omnes apud
nos sunt? Unde ergo huic omnia ista?
57 Et scandalizabantur in eo. Jesus
autem dixit eis: Non est propheta sine
honore nisi in patria sua, et in domo
sua.
58 Et non fecit ibi virtutes multas
propter incredulitatem illorum.

CAP. XIV.

IN illo tempore audivit Herodes tetrar-
cha famam Jesu:
2 Et ait pueris suis: Hic est Joannes
Baptista: ipse surrexit a mortuis, et
ideo virtutes operantur in eo.
3 Herodes enim tenuit Joannem, et
alligavit eum: et posuit in carcerem
propter Herodiadem uxorem fratris sui.
4 Dicebat enim illi Joannes: Non
licet tibi habere eam.
5 Et volens illum occidere, timuit
populum: quia sicut prophetam eum
habebant.

VERSIO LUSITANA.

20 O que recebeo a semente no pedregal, este he o que ouve a palavra, e logo a recebe com gosto:

21 Porém elle não tem em si raiz, e he só por algum tempo: e tanto que sobrevem a adversidade e a perseguição por amor da palavra, logo dahi toma motivo de se escandalizar.

22 O que recebeo a semente entre espinhos, este he o que ouve a palavra; mas depois o cuidado das cousas deste Mundo, e a illusão das riquezas, affogão a palavra, e a tornão infructuosa.

23 Em fim o que recebeo a semente em boa terra, este he o que ouve a palavra, que medita nella, e que dá fruto, e hum dá a cento, e outro a sessenta, e outro a trinta por hum.

24 Propoz-lhes outra parabola, dizendo: O Reino dos Ceos he semelhante a hum homem, que tinha semeado bom grão no seu campo.

25 Mas estando dormindo os homens, veio o inimigo, e semeou joio no meio do trigo, e foi-se.

26 Como pois cresceo a herva, e teve espiga formada, então começou tambem a apparecer o joio.

27 E chegando os Servos do Pai de Familia, disserão-lhe: Senhor, não semeaste tu bom grão no teu campo? Donde lhe veio logo o joio?

28 E respondeo-lhes elle: O homem inimigo he quem fez isto. Disserão-lhe os Servos: Queres tu que nós vamos, e que o arranquemos?

29 Não, lhes respondeo elle: para que talvez não succeda, que arrancando o joio, arranqueis tambem o trigo.

30 Deixai que cresça hum, e outro até á seifa, e no tempo da seifa eu direi aos segadores: Colhei primeiro o joio, e atai-o em mólhos para o fogo, mas o trigo recolhei-o no meu celleiro.

31 Propoz-lhes mais outra parabola, dizendo: O Reino dos Ceos he semelhante a hum grão de mostarda, que hum homem toma e semea no seu campo:

32 O qual grão he certamente o mais pequeno de todas as sementes: mas depois que cresceo, elle he a maior de todas as legumes, e se faz huma arvore, de sorte, que as aves do Ceo vem pousar nos seus ramos.

33 Disse-lhes ainda outra parabola. O Reino dos Ceos he semelhante ao fermento, que huma mulher toma, e o esconde em tres medidas de farinha, até que toda a massa se levéde.

34 Todas estas cousas disse Jesus ao povo em parabolas: e não lhes fallava sem parabolas:

35 A fim de se cumprir o que dissera o Profeta quando disse: Abrirei em parabolas a minha boca, descubrirei o que estava escondido desda creação do Mundo.

36 Então, despedido o povo, veio para casa: e chegando-se a elle seus Discipulos, disserão: Explica-nos a parabola do joio semeado no campo.

37 Elle lhes respondeo: O que semea a boa semente, he o Filho do Homem.

38 E o campo he o Mundo. E a boa semente são os filhos do Reino. E o joio são os máos filhos.

39 E o inimigo que o semeou, he o diabo. E o tempo da seifa, he o fim do Mundo. E os segadores são os Anjos.

40 Como pois se arranca o joio, e se queima no fogo: assim succederá no fim do Mundo.

41 O Filho do Homem mandará os seus Anjos, que arrancaráõ do seu Reino todos os que dão escandalo, e os que obrão com iniquidade:

42 E lançallos-hão na fornalha de fogo. Alli será o chorar, e o ranger com os dentes.

43 Então resplandeceráõ os justos como o Sol no Reino de seu Pai. O que tem ouvidos de ouvir, ouça.

44 O Reino dos Ceos he semelhante a hum thesouro escondido no campo: que hum homem acha, e esconde, e gostoso de o achar, vai vender tudo o que tem, e compra este campo.

45 Mais: o Reino dos Ceos he semelhante a hum homem de negocio, que busca boas margaritas.

46 E tendo achado huma margarita de grande preço, vai vender tudo o que tem, e a compra.

47 Mais: o Reino dos Ceos he semelhante a huma rede, que lançada no mar, colhe toda a casta de peixes.

48 E depois de estar cheia, a tirão os homèns para fóra, e sentados na praia escolhem os bons para os vasos, e deitão fóra os máos.

49 Assim será no fim do Mundo: sahiráõ os Anjos, e separaráõ os máos de entre os justos,

50 E lançallos-hão na fornalha de fogo: ahi será o chorar, e o ranger com os dentes.

51 Tendes vós comprehendido bem tudo isto? Sim, respondêrão elles.

52 Proseguio Jesus: Esta he a razão por que todo o Doutor instruido no que diz respeito ao Reino do Ceo, he semelhante a hum pai de familia, que tira do seu thesouro as cousas novas e as velhas.

53 Depois que acabou de dizer estas parabolas, partio Jesus dalli.

54 E vindo para a sua Patria, elle os ensinava nas suas Synagogas, de sorte que cheios de espanto, dizião: Donde lhe vem a este a sabedoria, e os milagres?

55 Não he este o filho do Official? E sua mãi não se chama Maria? e seus irmãos, Tiago, e José, e Simão, e Judas?

56 E não vivem entre nós suas irmans? Donde lhe vem logo todas estas cousas?

57 E assim delle tomavão occasião para se escandalizarem. Porém Jesus lhes disse: Só na sua Patria, e em sua casa, he que hum Profeta deixa de ter honra.

58 E não forão muitos os prodigios, que alli obrou, por causa da incredulidade delles.

CAP. XIV.

NAQUELLE tempo chegou aos ouvidos de Herodes Tetrarca a fama de Jesus:

2 E disse aos da sua Corte: Este he João Baptista, que resurgio de entre os mortos, e por isso he que por elle se obrão tantos milagres.

3 Porque Herodes tendo feito prender a João, o tinha em cadeias, e mettido no carcere, por causa de Herodias mulher de seu irmão.

4 Porque João lhe dizia: Não te he licito te-la por mulher.

5 Desejava pois dar-lhe a morte; mas temia o povo, porque o tinhão em conta de hum Profeta.

6 Porém no dia que Herodes fazia annos,

VERSIO ANGLICANA.

heart. This is he which received seed by the way-side.

20 But he that received the seed into stony places, the same is he that heareth the word, and anon with joy[b] receiveth it:

21 Yet hath he not root in himself, but dureth for a while; for when tribulation or persecution ariseth because of the word, by and by he is offended.[e]

22 He also that received seed among the thorns, is he that heareth the word; and the care[h] of this world, and the deceitfulness of riches[i] choke the word, and he becometh unfruitful.

23 But he that received seed into the good ground, is he that heareth the word, and understandeth *it;* which also beareth fruit,[l] and bringeth forth, some an hundred-fold, some sixty, some thirty.

24 Another[o] parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is likened unto a man which sowed good[p] seed in his field:

25 But while men slept, his enemy came and sowed tares among the wheat, and went his way.

26 But when the blade was sprung up, and brought forth fruit, then appeared the tares also.

27 So the servants of the householder came and said unto him, Sir, didst not thou sow good seed in thy field? from whence then hath it tares?

28 He said unto them, An enemy hath done this. The servants said unto him, Wilt thou then that we go and gather them up?

29 But he said, Nay; lest while ye gather up the tares, ye root up also the wheat with them.

30 Let both grow together until the harvest: and in the time of harvest[v] I will say to the reapers, Gather ye together first the tares, and bind them in bundles to[u] burn them: but gather the wheat[y] into my barn.

31 Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is like to a[z] grain of mustard-seed, which a man took, and sowed in his field:

32 Which indeed is the least of all seeds; but when it is grown, it is the greatest among herbs, and becometh a tree,[b] so that the birds of the air come and lodge in the branches thereof.

33 Another parable spake he unto them: The kingdom of heaven is like unto leaven, which a woman took, and hid in three γ measures of meal, till the whole was leavened.

34 All these things spake Jesus unto the multitude in parables;[d] and without a parable spake he not unto them;

35 That it might be fulfilled which was spoken by the prophet,[e] saying, I will open my mouth in parables; I will utter things which have been kept[f] secret from the foundation of the world.

36 Then Jesus sent the multitude away, and went into the house: and his disciples came unto him, saying, Declare unto us the parable of the tares of the field.

37 He answered & said unto them, He that soweth the good seed is the Son of man:

38 The field is the world:[h] the good seed are the children of the kingdom;[i] but the tares are the children of the wicked[l] *one:*

39 The enemy that sowed them is the devil: the harvest is the end of the world;[m] and the reapers are the angels.[n]

40 As therefore the tares are gathered and burned in the fire;[a] so shall it be in the end of this world.

41 The Son of man shall send forth his angels, and they shall gather out of his kingdom all β things that offend, and[c] them which do iniquity;

42 And[d] shall cast them into a furnace of fire: there[f] shall be wailing and gnashing of teeth.

43 Then shall the righteous shine[g] forth as the sun in the kingdom of their Father. Who hath ears to hear, let him hear.

44 Again, the kingdom of heaven is like unto treasure[k] hid in a field; the which when a man hath found, he hideth, and for joy thereof goeth and selleth[m] all that he hath, and buyeth[n] that field.

45 Again, the kingdom of heaven is like unto a merchantman, seeking goodly pearls;

46 Who, when he had found one[q] pearl of great price, went and sold all that he had, and bought it.

47 Again, the kingdom of heaven is like unto a net, that was cast into the sea, and gathered[r] of every kind:

48 Which, when it was full, they drew to shore, and sat down, and gathered the good into vessels, but cast the bad away.

49 So shall it be at the end of the world: the angels shall come forth, and[s] sever the wicked from among the just;

50 And[t] shall cast them into the furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

51 Jesus saith unto them, Have ye understood all these things? They say unto him, Yea, Lord.

52 Then said he unto them, Therefore every scribe *which is* instructed unto the kingdom of heaven, is like unto a man *that is* an householder, which bringeth forth out[w] of his treasure *things* new and old.[x]

53 And it came to pass, *that* when Jesus had finished these parables, he departed thence.

54 And[a] when he was come into his own country, he taught them in their synagogue, insomuch that they were astonished, and said, Whence hath this *man* this wisdom, and *these* mighty works?

55 Is not this the carpenter's son? Is not his mother called Mary? and his brethren, James, and Joses, and Simon, and Judas?

56 And his sisters, are they not all with us? Whence then hath this *man* all these things?

57 And they were offended[c] in him. But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, save in his own country, and in his own house.

58 And he did not many mighty works there, because of their unbelief.

CHAP. XIV.

AT that time[g] Herod the tetrarch heard of the fame of Jesus;

2 And said unto his servants, This is John the Baptist: he is risen from the dead; and therefore mighty works δ do shew forth themselves in him.

3 For Herod had laid hold on John, and bound him, and put *him* in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife.

4 For John said unto him, It[k] is not lawful for thee to have her.

5 And when he would have put him to death, he feared the multitude, because they counted him as a[o] prophet.

6 But when Herod's birthday was kept,

A. D. 31.

a ver. 30.
b Is. 58. 2. Eze. 33. 31, 32. Jn°. 5. 35. Ga. 4. 15.
β or, *scandals.*
c Lu. 13. 27.
d ch. 3. 12. Re. 19. 20. 20. 10.
e ch. 24. 10. 26. 31. 2 Ti. 4. 16.
f ver. 50. ch. 8. 12.
g Da. 12. 3. 1 Co. 15. 49.
h Lu. 14. 16..24
i Mar. 10. 23. 1 Ti. 6. 9. 2 Ti. 4. 10.
k Pr. 2. 4, 5.
l Jn°. 15. 5.
m Phi. 3. 7, 8.
n Is. 55. 1. Re. 3. 18.
o Is. 28. 10, 13.
p 1 Pe. 1. 23.
q Pr. 3. 14, 15. 8. 11.
r ch. 22. 10.
s ch. 25. 32.
t ver. 42.
v 1 Ti. 5. 24.
u Mal. 4. 1.
w Pr. 10. 21. 15. 7. 18. 4.
x Ca. 7. 13.
y Lu. 3. 17.
z Mar. 4. 30.
a Mar. 6. 1, &c. Lu. 4. 16, &c.
b Eze. 17. 23.
γ The Greek word signifies *a measure about a peck and a half, wanting a little more than a pint.*
c Is. 49. 7. 53. 3. Jn°. 6. 42.
d Mar. 4. 33.
e Ps. 78. 2.
f Lu. 10. 14. Ro. 16. 25, 26. Col. 1. 26.
g Mar. 6. 14. Lu. 9. 7, &c.
δ or, *are wrought by him.*
h Ro. 10. 18. Col. 1. 6.
i 1 Pe. 1. 23.
k Le. 18. 16. 20. 21.
l Jn°. 8. 44. Ac. 13. 10. 1 Jn°. 3. 8.
m Joel 3. 13. Re. 14. 15.
n Re. 14. 15..19
o ch. 21. 26. Lu. 20. 6.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XV.

ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ [n]τῆς Ἡρωδιάδος⌉ ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ.

7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου [n]ὡμολόγησεν⌉ αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.

8 Ἡ δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, ϗ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, ϗ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, ϗ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦραν τὸ [i]σῶμα⌉, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες, ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν [e]ὁ Ἰησοῦς⌉, εἶδε πολὺν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη [a]ἐπ' αὐτοὺς⌉, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν.

15 Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ [n]τοὺς χόρτους⌉, [b]καὶ⌉ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν [b]ὁ Ἰησοῦς⌉ τοὺς μαθητὰς [b]αὐτοῦ⌉ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, ϗ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη [n]μέσον τῆς θαλάσσης ἦν⌉, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς [b]ἀπῆλθε⌉ πρὸς αὐτοὺς [b]ὁ Ἰησοῦς⌉, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι φάντασμά ἐστι· ϗ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη. Καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων· Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

32 Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, [e]ἐλθόντες⌉ προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον [n]εἰς τὴν γῆν⌉ Γεννησαρέτ.

35 Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ϗ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας.

36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

Κεφ. ιε'. XV.

ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ [e]οἱ⌉ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς [h]ἐνετείλατο, λέγων⌉· Τίμα τὸν πατέρα [b]σου⌉, καὶ τὴν μητέρα· καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρί· Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· [d]ϗ⌉ οὐ μὴ [i]τιμήσῃ⌉ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6 Καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 Ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 [a]Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ⌉ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

9 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.

14 Ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 Οὔπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία, ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησόν με Κύριε, υἱὲ Δαβίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XV.

6 Die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio, et placuit Herodi.

7 Unde cum juramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo.

8 At illa præmonita a matre sua, Da mihi, inquit, hic in disco caput Joannis Baptistæ.

9 Et contristatus est rex: propter juramentum autem, et eos, qui pariter recumbebant, jussit dari.

10 Misitque et decollavit Joannem in carcere.

11 Et allatum est caput ejus in disco, et datum est puellæ, et attulit matri suæ.

12 Et accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus ejus, et sepelierunt illud: et venientes nuntiaverunt Jesu.

13 Quod cum audisset Jesus, secessit inde in navicula, in locum desertum seorsum: et cum audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres de civitatibus.

14 Et exiens vidit turbam multam, et misertus est eis, et curavit languidos eorum.

15 Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes: Desertus est locus, et hora jam præteriit: dimitte turbas, ut euntes in castella, emant sibi escas.

16 Jesus autem dixit eis: Non habent necesse ire: date illis vos manducare.

17 Responderunt ei: Non habemus hic nisi quinque panes, et duos pisces.

18 Qui ait eis: Afferte mihi illos huc.

19 Et cum jussisset turbam discumbere super fœnum, acceptis quinque panibus, et duobus piscibus, aspiciens in cælum benedixit, et fregit, et dedit discipulis panes, discipuli autem turbis.

20 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos.

21 Manducantium autem fuit numerus, quinque millia virorum, exceptis mulieribus, et parvulis.

22 Et statim compulit Jesus discipulos ascendere in naviculam, et præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas.

23 Et dimissa turba, ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi.

24 Navicula autem in medio mari jactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus.

25 Quarta autem vigilia noctis, venit ad eos ambulans super mare.

26 Et videntes eum super mare ambulantem, turbati sunt, dicentes: Quia phantasma est. Et præ timore clamaverunt.

27 Statimque Jesus locutus est eis, dicens: Habete fiduciam: ego sum, nolite timere.

28 Respondens autem Petrus dixit: Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas.

29 At ipse ait: veni. Et descendens Petrus de navicula, ambulabat super aquam ut veniret ad Jesum.

30 Videns vero ventum validum, timuit: et cum cœpisset mergi, clamavit dicens: Domine, salvum me fac.

31 Et continuo Jesus extendens manum, apprehendit eum: et ait illi: Modicæ fidei, quare dubitasti?

32 Et cum ascendissent in naviculam cessavit ventus.

33 Qui autem in navicula erant, venerunt, et adoraverunt eum, dicentes, Vere filius Dei es.

34 Et cum transfretassent, venerunt in terram Genesar.

35 Et cum cognovissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, et obtulerunt ei omnes male habentes.

36 Et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent. Et quicumque tetigerunt, salvi facti sunt.

CAP. XV.

TUNC accesserunt ad eum ab Jerosolymis Scribæ, et Pharisæi, dicentes:

2 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant.

3 Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit:

4 Honora patrem, et matrem. et: Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur.

5 Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri, vel matri, Munus quodcumque est ex me, tibi proderit:

6 Et non honorificabit patrem suum, aut matrem suam: et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.

7 Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Isaias, dicens:

8 Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me.

9 Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas, et mandata hominum.

10 Et convocatis ad se turbis, dixit eis: Audite, et intelligite.

11 Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem.

12 Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei: Scis quia Pharisæi audito verbo hoc, scandalizati sunt?

13 At ille respondens ait: Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.

14 Sinite illos: cæci sunt, et duces cæcorum: cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.

15 Respondens autem Petrus dixit ei: Edissere nobis parabolam istam.

16 At ille dixit: Adhuc et vos sine intellectu estis?

17 Non intelligitis quia omne, quod in os intrat, in ventrem vadit, et in secessum emittitur?

18 Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, et ea coinquinant hominem:

19 De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes furta, falsa testimonia, blasphemiæ.

20 Hæc sunt, quæ coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

21 Et egressus inde Jesus secessit in partes Tyri, et Sidonis.

22 Et ecce mulier Chananæa a finibus illis egressa clamavit, dicens ei: Miserere mei Domine fili David: filia mea male a dæmonio vexatur.

VERSIO LUSITANA.

bailou a filha de Herodias diante de todos os convidados, e agradou tanto a Herodes,

7 Que elle lhe prometteo com juramento, que lhe daria tudo o que lhe pedisse.

8 Mas ella instruida antes por sua mãi, disse: Dá-me aqui mesmo, em hum prato a cabeça de João Baptista.

9 Ficou o Rei contristado; mas tendo consideração ao juramento, e ás pessoas, que com elle estavão á meza, mandou que se lhe désse.

10 E deo ordem, que fossem cortar a cabeça a João no carcere.

11 E foi trazida a sua cabeça em hum prato, e dada á moça, que a levou a sua mãi.

12 Depois disto chegando os Discipulos de João, levárão o seu corpo, e o sepultárão, e forão dar a noticia a Jesus.

13 O que ouvindo Jesus, retirou-se dalli por mar, para hum lugar solitario; e tanto que o soube o povo, foi sahindo das Cidades a pé em seu seguimento.

14 Quando Jesus saltava em terra, vio huma multidão de gente, de que elle se compadeceo, e lhe curou os seus enfermos.

15 Chegada que foi a tarde, vierão a elle seus Discipulos, e disserão-lhe: Este lugar he ermo, e a hora he já passada: deixa ir a gente, que vá por essas Aldeas a comprar de comer.

16 Mas Jesus lhes disse: Não he necessario que elles vão: dai-lhes vós de comer.

17 Respondêrão-lhe elles: Nós não temos aqui, senão sinco pães, e dous peixes.

18 Trazei-mos cá, disse elle.

19 E depois de mandar que se sentasse a gente sobre o feno, tomou os sinco pães, e os dous peixes, e levantando os olhos ao Ceo, benzeo-os, e partindo os pães, deo-os a seus Discipulos, e os Discipulos ao povo.

20 E todos comêrão, e ficárão fartos. E levantárão, do que sobejou, doze cestos cheios.

21 E he de saber, que os que comêrão, erão cinco mil homens, sem fallar em mulheres, e meninos.

22 Logo obrigou Jesus seus Discipulos a que se embarcassem, e a que chegassem primeiro que elle á outra banda, em quanto elle despedia a gente.

23 Depois que a despedio, subio só a hum monte para orar. E sendo já o fim de tarde, achava-se alli só.

24 Entre tanto a barca no meio do mar era agitada das ondas; porque era o vento contrario.

25 Porém na quarta vigilia da noite, veio ter com elles andando por cima do mar.

26 E elles vendo-o andar por cima do mar, turbárão-se, e disserão: He hum fantasma. E de temor puzerão-se a gritar.

27 E immediatamente lhes fallou Jesus, e disse: Tende confiança: sou eu, não temais.

28 Respondeo-lhe Pedro, e disse: Senhor, se tu es, manda-me que vá eu até onde tu estás por cima das aguas.

29 Elle diz-lhe: Vem. E Pedro descendo da barca, caminhava sobre a agua por chegar a Jesus.

30 Vendo porém que o vento era rijo, temeo: e quando se hia fundindo, gritou, dizendo: Senhor, salva-me.

31 E logo Jesus estendendo a mão, o tomou por ella, e lhe disse: Homem de pouca fé, porque duvidaste?

32 E depois que subírão á barca, cessou o vento.

33 Então vierão os que estavão na barca, e o adorárão, dizendo: Verdadeiramente tu es Filho de Deos.

34 E tendo passado á outra banda, vierão para a terra de Genezar.

35 O que tanto que souberão os naturaes daquelle lugar, mandárão por todo aquelle paiz circumvizinho, e apresentárão-lhe todos os enfermos:

36 E pedindo-lhe que os deixasse tocar se quer a orla do seu vestido. E todos os que a tocárão, forão sárados.

CAP. XV.

ENTAO chegárão a Jesus os Doutores da Lei, e os Fariseos, que erão vindos de Jeru salem, e disserão-lhe:

2 Porque violão teus Discipulos a tradição dos antigos? pois não lavão as mãos, quando tomão a sua refeição.

3 E elle respondeo-lhes: E vós tambem porque violais o Mandamento de Deos, por seguirdes a vossa tradição? Porque Deos disse:

4 Honra a teu pai, e a tua mãi. Item: O que descompuzer de palavras o pai, ou a mãi, morra de morte.

5 Porém vós-outros dizeis: Basta que qualquer diga a seu pai, ou a sua mãi: Toda a offerta que eu faço a Deos, será em teu proveito:

6 Ainda que elle depois não assista a seu pai, ou a sua mãi: e assim por fazerdes valer a vossa tradição, invalidastes o Mandamento de Deos.

7 Hypocritas, com razão profetizou de vós Isaias, quando disse:

8 Este povo honra-me com os labios; mas o seu coração está longe de mim.

9 Em vão porém me adorão elles, quando ensinão maximas, e preceitos, que vem dos homens.

10 Depois chamando para si o povo, disse-lhes: Ouvi, e comprehendei bem.

11 Não he o que entra pela boca, o que faz immundo o homem; mas o que sahe da boca, isto he o que faz immundo o homem.

12 Então chegando-se a elle seus Discipulos, lhe disserão: Sabes que os Fariseos, depois que ouvírão o que disseste, ficárão escandalizados?

13 E elle respondeo-lhes: Toda a planta, que meu Pai celestial não plantou, será arrancada.

14 Deixai-os: São cegos, e guias de cegos. E se hum cego guia outro cego, ambos virão a cahir no barranco.

15 E disse-lhe Pedro: Explica-nos esta parabola.

16 E elle lhe respondeo: Que? tambem vós-outros estais ainda sem intelligencia?

17 Não comprehendeis, que tudo o que entra pela boca, desce ao ventre, e se lança depois num lugar escuso?

18 Mas as cousas que sahem da boca, vem do coração, e estas são as que fazem o homem immundo;

19 Porque do coração he que sahem os máos pensamentos, os homicidios, os adulterios, as fornicações, os furtos, os falsos testemunhos, as blasfemias.

20 Estas cousas são as que fazem immundo o homem. O comer porém com os mãos por lavar, isso não faz immundo o homem.

21 Tendo sahido daquelle lugar, retirou-se Jesus para as partes de Tyro, e de Sidonia.

22 E eis-que huma mulher Cananea, qu tinha sahido daquellas partes, gritou, dizendo: Senhor, Filho de David, tem compaixão de mim: que está minha filha miseravelmente atormentada do demonio.

VERSIO ANGLICANA.

the daughter of Herodias danced [β] before them, and pleased Herod.

7 Whereupon he promised with an oath to give her whatsoever she would ask.

8 And she, being before instructed of her mother, said, Give me here John Baptist's [d] head in a charger.

9 And the king was sorry:[e] nevertheless, for the oath's[f] sake, and them which sat with him at meat, he commanded *it* to be given *her*.

10 And he sent, and beheaded John in the prison.

11 And his head was brought in a charger, and given to the damsel: and she brought *it* to her mother.

12 And his disciples came & took up the body, & buried[i] it, and went and told Jesus.

13 When Jesus heard *of it*, he[l] departed thence by ship into a desert place apart: & when the people had heard *thereof*, they followed him on foot out of the cities.

14 And Jesus went forth, &[m] saw a great multitude, and was moved with compassion[o] toward them, & he healed their sick.

15 And when it was evening, his disciples came to him, saying, This is a desert place, and the time is now past; send the multitude away, that they may go into the villages, and buy themselves victuals.

16 But Jesus said unto them, They need not depart; give ye them to eat.

17 And they say unto him, We have here but five loaves, and two fishes.

18 He said, Bring them hither to me.

19 And he commanded the multitude to sit down on the grass; and took the five loaves and the two fishes, and, looking up to heaven, he blessed, and brake; and gave the loaves to *his* disciples, and the disciples to the multitude.

20 And they did all eat, and were filled: and they took up of the fragments that remained twelve baskets full.[v]

21 And they that had eaten were about five thousand men, beside women and children.

22 And straightway Jesus constrained his disciples to get into a ship, and to go before him unto the other side, while he sent the multitudes away.

23 And when he had sent the multitudes away, he[x] went up into a mountain apart to pray: and when the evening was come, he was there alone.

24 But the ship was now in the midst of the sea, tossed with waves: for the wind was contrary.

25 And in the fourth watch of the night Jesus went unto them, walking on the sea.

26 And[z] when the disciples saw him walking on the sea, they were troubled,[a] saying, It is a spirit; and they cried out for fear.

27 But straightway Jesus spake unto them, saying, Be[c] of good cheer; it is I; be not afraid.

28 And Peter answered him and said, Lord, if it[e] be thou, bid me come unto thee on the water.

29 And he said, Come. And when Peter was come down out of the ship, he walked on the water, to go to Jesus.

30 But when he saw the wind [γ] boisterous, he was afraid; and beginning to sink, he cried, saying, Lord, save me![g]

31 And immediately[h] Jesus stretched forth *his* hand, and caught him, and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt?[k]

32 And when they were come into the ship, the wind ceased.[a]

33 Then they that were in the ship came and worshipped him, saying, Of a truth thou art the Son of God.[b]

34 And[c] when they were gone over, they came into the land of Gennesaret.

35 And when the men of that place had knowledge of him, they sent out into all that country round about, and brought unto him all that were diseased:

36 And besought him that they might only touch the hem[g] of his garment: and as many[h] as touched were made perfectly whole.

CHAP. XV.

THEN[k] came to Jesus scribes and Pharisees, which were of Jerusalem, saying,

2 Why do thy disciples transgress the tradition of the elders? for they wash not their hands when they eat bread.

3 But he answered and said unto them, Why do ye also transgress the commandment of God by your tradition?[n]

4 For God commanded, saying,[p] Honour thy father and mother: and, He[q] that curseth father or mother, let him die the death.

5 But ye say, Whosoever shall say to *his* father or *his* mother, *It is* a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me,

6 And honour not[r] his father or his mother, *he shall be free*. Thus have ye made the commandment of God of none effect by your tradition.

7 *Ye* hypocrites! well did Esaias prophesy of you, saying,

8 This[s] people draweth nigh unto me with their mouth, and honoureth me with *their* lips: but their heart is far from me.

9 But in vain they do worship me, teaching *for* doctrines,[t] the commandments of men.

10 And he called the multitude, and said unto them, Hear, and understand:

11 Not[u] that which goeth into the mouth defileth a man; but that which cometh out of the mouth, this defileth a man.

12 Then came his disciples, & said unto him, Knowest thou that the Pharisees were offended, after they heard this saying?

13 But he answered and said, Every plant[w] which my heavenly Father hath not planted, shall be rooted up.

14 Let them alone: they[y] be blind leaders of the blind. And if the blind lead the blind, both shall fall into the ditch.

15 Then answered Peter, and said unto him, Declare unto us this parable.

16 And Jesus said, Are ye also yet without understanding?

17 Do not ye yet understand, that whatsoever entereth in at the mouth[b] goeth into the belly, and is cast out into the draught?

18 But those things which proceed out of the mouth come forth from the heart; and they defile the man.

19 For[d] out of the heart proceed evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, blasphemies:

20 These are *the things* which defile a man: but to eat with unwashen hands defileth not a man.

21 Then[f] Jesus went thence, and departed into the coasts of Tyre and Sidon.

22 And, behold, a woman of Canaan came out of the same coasts, and cried unto him, saying, Have mercy on me, O Lord, *thou* Son of David![i] my daughter is grievously vexed with a devil.

A. D. 32.

β *in the midst.*
a Ps. 107. 29.
b Da. 3. 25. Lu. 4. 41. Jnº. 1. 49. 6. 69. 11. 27. Ac. 8. 37. Ro. 1. 4.
c Mar. 6. 53.
d Pr. 29. 10.
e Ju. 11. 31, 35. Da. 6. 14..16.
f Ju. 21. 1. 1 Sa. 14. 28. 25. 22. Ec. 5. 2.
g ch. 9. 20. Nu. 15. 38. Mar. 3. 10. Lu. 6. 19. Ac. 19. 12.
h Jnº. 6. 37.
i Ac. 8. 2.
k Mar. 7. 1, &c.
l ch. 10. 23. 12. 15. Mar. 6. 32, &c. Lu. 9. 10, &c. Jnº. 6. 1, 2, &c.
m ch. 9. 36. 15. 32, &c.
n Col. 2. 8, 23. Tit. 1. 14.
o He. 4. 15.
p Ex. 20. 12. De. 5. 16.
q Ex. 21. 17. Le. 20. 9.
r De. 27. 16.
s Is. 29. 13.
t Col. 2. 22.
v 2 Ki. 4. 1..7.
u Ac. 10. 15. Ro. 14. 14, 20. 1 Ti. 4. 4. Tit. 1. 15.
w Jnº. 15. 2, 6.
x Mar. 6. 46.
y ch. 23. 16. Lu. 6. 39.
z Job 9. 8. Jnº. 6. 19.
a Lu. 24. 37.
b Lu. 6. 45. Ja. 3. 6.
c Ac. 23. 11.
d Ge. 6. 5. 8. 21. Pr. 6. 14. 24. 9. Je. 17. 9. Ro. 3. 10..19. Ga. 5. 19..21. Ep. 2. 3. Tit. 3. 3.
e Phi. 4. 13
f Mar. 7. 24.
γ or, *strong*.
g Ps. 69. 1, 2. La. 3. 57.
h Is. 63. 12.
i Lu. 18. 38, 39
k Ja. 1. 6.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XVI.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα [b]προσεκύνει| αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας [h]τοῦ Ἰησοῦ|· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·

31 Ὥστε [n]τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας| [n]κωφοὺς λαλοῦντας|, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη [a]ἡμέρας τρεῖς| προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, [a]ἐνέβη| εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια [n]Μαγδαλά|.

Κεφ. ιϛʹ. XVI.

ΚΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· [e]Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρωΐ· Σήμερον χειμών· πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός· Ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε|;

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ [d]τοῦ προφήτου|. Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δε Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν [b]αὐτοῖς|· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ [h]ἄρτου| εἶπον [h]ὑμῖν, προσέχειν| ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;

12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· Τίνα [d]με| λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν.

15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν [n]αὐτῆς|.

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε [h]διεστείλατο| τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν [b]Ἰησοῦς| ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, λέγων· Ἵλεώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες τῶν ὧδε [a]ἑστηκότων|, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ [n]βασιλείᾳ| αὐτοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XVI.

23 Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum dicentes: Dimitte eam: quia clamat post nos.

24 Ipse autem respondens, ait: Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel.

25 At illa venit, et adoravit eum, dicens: Domine, adjuva me.

26 Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus.

27 At illa dixit: Etiam Domine: nam et catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum.

28 Tunc respondens Jesus, ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa hora.

29 Et cum transisset inde Jesus, venit secus Mare Galilææ: et ascendens in montem, sedebat ibi.

30 Et accesserunt ad eum turbæ multæ, habentes secum mutos, cæcos, claudos, debiles, et alios multos: et projecerunt eos ad pedes ejus, et curavit eos.

31 Ita ut turbæ mirarentur videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, cæcos videntes: et magnificabant Deum Israel.

32 Jesus autem, convocatis discipulis suis, dixit: Misereor turbæ, quia triduo jam perseverant mecum, et non habent quod manducent: et dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via.

33 Et dicunt ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto panes tantos, ut saturemus turbam tantam?

34 Et ait illis Jesus: Quot habetis panes? At illi dixerunt: Septem, et paucos pisciculos.

35 Et præcepit turbæ, ut discumberent super terram.

36 Et accipiens septem panes, et pisces, et gratias agens, fregit, et dedit discipulis suis, et discipuli dederunt populo.

37 Et comederunt omnes, et saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tulerunt septem sportas plenas.

38 Erant autem qui manducaverunt, quattuor millia hominum, extra parvulos, et mulieres.

39 Et, dimissa turba, ascendit in naviculam: et venit in fines Magedan.

CAP. XVI.

ET accesserunt ad eum Pharisæi, et Sadducæi tentantes: et rogaverunt eum ut signum de cælo ostenderet eis.

2 At ille respondens, ait illis: Facto vespere dicitis: Serenum erit, rubicundum est enim cælum.

3 Et mane: Hodie tempestas, rutilat enim triste cælum.

4 Faciem ergo cæli dijudicare nostis: signa autem temporum non potestis scire? Generatio mala et adultera signum quærit: et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Et relictis illis, abiit.

5 Et cum venissent discipuli ejus trans fretum, obliti sunt panes accipere.

6 Qui dixit illis: Intuemini, et cavete a fermento Pharisæorum, et Sadducæorum.

7 At illi cogitabant intra se dicentes: Quia panes non accepimus.

8 Sciens autem Jesus, dixit: Quid cogitatis intra vos modicæ fidei, quia panes non habetis?

9 Nondum intelligitis, neque recordamini quinque panum in quinque millia hominum, et quot cophinos sumpsistis?

10 Neque septem panum in quattuor millia hominum, et quot sportas sumpsistis?

11 Quare non intelligitis, quia non de pane dixi vobis: Cavete a fermento Pharisæorum, et Sadducæorum.

12 Tunc intellexerunt quia non dixerit cavendum a fermento panum, sed a doctrina Pharisæorum, et Sadducæorum.

13 Venit autem Jesus in partes Cæsareæ Philippi: et interrogabat discipulos suos, dicens: Quem dicunt homines esse Filium hominis?

14 At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii vero Jeremiam, aut unum ex prophetis.

15 Dicit illis Jesus: Vos autem quem me esse dicitis?

16 Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus, filius Dei vivi.

17 Respondens autem Jesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar Jona: quia caro, et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in cælis est.

18 Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam.

19 Et tibi dabo claves regni cælorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis: et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cælis.

20 Tunc præcepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Jesus Christus.

21 Exinde cœpit Jesus ostendere discipulis suis, quia oporteret eum ire Jerosolymam, et multa pati a senioribus, et Scribis, et principibus sacerdotum, et occidi, et tertia die resurgere.

22 Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum dicens: Absit a te, Domine: non erit tibi hoc.

23 Qui conversus, dixit Petro: Vade post me satana, scandalum es mihi: quia non sapis ea, quæ Dei sunt, sed ea, quæ hominum.

24 Tunc Jesus dixit discipulis suis: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

25 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

26 Quid enim prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?

27 Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis: et tunc reddet unicuique secundum opera ejus.

28 Amen dico vobis, sunt quidam de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

VERSIO LUSITANA.

S. MATTHEUS XVI.

23 Mas elle não lhe respondeo palavra. E chegando-se seus Discipulos, lhe pedião, dizendo: Despede-a: porque vem gritando atráz de nós.

24 E elle lhes respondeo, dizendo: Eu não fui enviado senão ás ovelhas, que perecêrão da casa de Israel.

25 Mas ella veio, e adorou-o, dizendo: Senhor, ajuda-me.

26 Quem respondendo, lhe disse: Não he bem tomar o pão dos filhos, e lançallo aos cães.

27 Mas ella disse: Assim he, Senhor: mas tambem os caxorrinhos comem das migalhas, que cahem da meza de seus Senhores.

28 Então respondendo Jesus: lhe disse: O mulher, grande he a tua fé: faça-se-te como tu queres. E desde aquella hora ficou curada sua filha.

29 Depois de partir dalli, veio Jesus ao longo do mar de Galiléa, e subindo a hum monte, se sentou.

30 Então vierão ter com elle ranchadas, e mais ranchadas de povo, que tinhão comsigo mudos, cegos, coxos, aleijados, e outros muitos, que lançárão a seus pés, e elle os curou:

31 De sorte que estas gentes estavão admiradas, vendo fallar os mudos, andar os coxos, ver os cegos: e engrandecião o Deos de Israel.

32 E Jesus convocando seus Discipulos, disse-lhes: Tenho compaixão deste povo, porque ha já tres dias que persiste comigo, e não tem que comer: e não quero despedillos em jejum, porque não desfaleção no caminho.

33 E disserão-lhe seus Discipulos: Donde nos hão de vir no Deserto tantos pães, para fartarmos tanta gente?

34 E perguntou-lhes Jesus: Quantos pães tendes vós? Sete, respondêrão elles, e huns poucos de pexinhos.

35 Mandou elle então á gente, que se sentasse sobre a terra.

36 E tomando os sete pães, e os peixes, depois de ter dado graças, partio-os, e deo-os a seus Discipulos, e os Discipulos os derão ao povo.

37 E todos comêrão, e ficárão fartos. E dos bocados que sobejárão, levantárão sete cestos cheios.

38 Erão porém os que comêrão quatro mil homens, fóra meninos, e mulheres.

39 E despedido o povo, entrou em huma barca, e veio para o termo de Magedan.

CAP. XVI.

ENTAO se chegárão a elle os Fariseos, e Sadduceos para o tentarem: e pedírão-lhe que lhes fizesse ver algum prodigio do Ceo.

2 Mas elle respondendo-lhes, disse: Vós quando he pela tarde, dizeis: Haverá tempo sereno, porque está o Ceo rubicundo.

3 E quando he de manhã: Hoje haverá tormenta, porque o Ceo mostra hum avermelhado triste.

4 Sabeis logo conhecer, que cousa prognostiquem os diversos semblantes do Ceo: e não podeis conhecer os sinaes dos tempos? Esta geração perversa, e adultera pede hum prodigio, e não se lhe dará senão o prodigio do Profeta Jonas. E deixando-os, retirou-se dalli.

5 E os seus Discipulos tendo passado á banda dalém do estreito, esqueceo-lhes trazer pão.

6 E elle lhes disse: Vede, e guardai-vos do fermento dos Fariseos, e Sadduceos.

7 E discorrião elles lá entre si, dizendo: He que não trouxemos pão.

8 E entendendo-o Jesus, disse-lhes: Homens de pouca fé, porque estais considerando lá comvosco, que não tendes pão?

9 Ainda não comprehendeis, nem vos lembrais dos cinco pães para cinco mil homens, e quantos forão os cestos que tomastes?

10 Nem dos sete pães para quatro mil homens, e quantos forão os cestos que tomastes?

11 Porque não comprehendeis, que não he pelo pão que eu vos disse, que vos guardasseis do fermento dos Fariseos, e Sadduceos?

12 Então conhecêrão elles, que lhes não dissera, que se devião acautelar do fermento do pão, mas sim da doutrina dos Fariseos, e Sadduceos.

13 Tendo vindo Jesus para as partes de Cesaréa de Filippe, perguntou a seus Discipulos, dizendo: Quem dizem os homens, que he o Filho do Homem?

14 E respondêrão elles: Huns dizem que João Baptista, e outros que Elias, e outros que Jeremias, ou algum dos Profetas.

15 Disse-lhes Jesus: E vós quem dizeis que eu sou?

16 Respondendo Simão Pedro, disse: Tu es o Christo, Filho de Deos vivo.

17 Então respondendo Jesus, lhe disse: Bemaventurado es, Simão, filho de João; porque não foi a carne, e sangue quem to revelou, mas sim meu Pai, que está nos Ceos.

18 E tambem eu te digo: Que tu es Pedro, e que sobre esta pedra edificarei eu a minha Igreja, e as portas do inferno não prevalecerão contra ella.

19 E eu te darei as chaves do Reino dos Ceos. E tudo o que tu ligares sobre a terra, será ligado tambem nos Ceos: e tudo o que desatares sobre a terra, será desatado tambem nos Ceos.

20 Então mandou a seus Discipulos, que a ninguem dissessem, que elle era Jesu Christo.

21 Desde então começou Jesus a mostrar a seus Discipulos, que importava que elle fosse a Jerusalem, e padecesse muito da mão dos Senadores, e dos Doutores da Lei, e dos Principes dos Sacerdotes, e que fosse morto, e resurgisse ao terceiro dia.

22 Então Pedro tomando-o de parte, começou a increpallo, dizendo: Deos tal não permitta, Senhor: não te succederá assim.

23 Elle voltando-se para Pedro, lhe disse: Tir-te de diante de mim Satanaz, que me serves de escandalo; porque não tens gosto das cousas que são de Deos, mas das que são dos homens.

24 Então disse Jesus a seus Discipulos: Se alguem quer vir após mim, negue-se a si mesmo, e tome a sua cruz, e siga-me.

25 Porque o que quizer salvar a sua vida, perdella-ha: e o que perder a sua vida por amor de mim, achalla-ha.

26 Porque de que serve ao homem lucrar todo o Mundo, se vier a perder a sua alma? Ou que commutação poderá fazer o homem para recobrar a sua alma?

27 Porque o Filho do Homem ha de vir na gloria de seu Pai com os seus Anjos: e então dará a cada hum a paga, segundo as suas obras.

28 Em verdade vos affirmo, que dos que aqui estão, ha alguns, que não hão de gostar a morte, antes que vejão vir o Filho do Homem na gloria do seu Reino.

VERSIO ANGLICANA.

23 But he answered her not a word.[a] And his disciples came, and besought him, saying, Send her away; for she crieth after us.

24 But he answered and said,[c] I am not sent but unto the lost sheep of the house of Israel.

25 Then came she, and worshipped him, saying, Lord, help me!

26 But he answered and said, It is not meet to take the children's bread, and to cast *it* to dogs.[f]

27 And she said, Truth, Lord: yet the dogs eat of the crumbs which fall from their masters' table.

28 Then[h] Jesus answered and said unto her, O woman, great *is* thy faith: be[i] it unto thee even as thou wilt. And her daughter was made whole from that very[k] hour.

29 And[l] Jesus departed from thence, and came nigh unto the sea of Galilee; & went up into a mountain, and sat down there.

30 And great multitudes came unto him, having with them *those that were* lame, blind, dumb, maimed, and many others, and cast them down at Jesus' feet; and he healed them:[o]

31 Insomuch that the multitude wondered, when they saw the dumb to speak, the maimed to be whole, the lame to walk, and the blind to see: and they glorified the God of Israel.

32 Then[r] Jesus called his disciples *unto him,* and said, I have compassion on the multitude, because they continue with me now three days, and have nothing to eat: and I will not send them away fasting, lest they faint in the way.

33 And[w] his disciples say unto him, Whence should we have so much bread in the wilderness, as to fill so great a multitude?

34 And Jesus saith unto them, How many loaves have ye? And they said, Seven, and a few little fishes.

35 And[a] he commanded the multitude to sit down on the ground.

36 And he took the seven loaves and the fishes, and[c] gave thanks, and brake *them,* and gave to his disciples, and the disciples to the multitude.

37 And they did all eat, and were filled: and they took up of the broken *meat* that was left seven baskets full.

38 And they that did eat were four thousand men, beside women & children.

39 And he sent away the multitude, and took ship, and[e] came into the coasts of Magdala.

CHAP. XVI.

THE Pharisees also with the Sadducees came, and tempting, desired him that he would shew them a sign[h] from heaven.

2 He answered and said unto them, When it is evening, ye say, *It will be* fair weather; for the sky is red.

3 And in the morning, *It will be* foul weather to-day; for the sky is red and lowering. O *ye* hypocrites! ye can discern the face of the sky; but can ye not *discern* the signs of the times?

4 A wicked and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given unto it, but the sign of the prophet Jonas.[o] And he left them, and departed.

5 And when his disciples were come to the other side, they had forgotten to take bread.

6 Then Jesus said unto them,[r] Take heed, and beware of the leaven[b] of the Pharisees and of the Sadducees.

7 And they reasoned among themselves, saying, *It is* because we have taken no bread.

8 *Which* when Jesus perceived, he said unto them,[d] O ye of little faith, why reason ye among yourselves, because ye have brought no bread?

9 Do ye not yet understand, neither remember the five[e] loaves of the five thousand, and how many baskets ye took up?

10 Neither the seven[g] loaves of the four thousand, & how many baskets ye took up?

11 How is it that ye do not understand, that I spake *it* not to you concerning bread, that ye should beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees?

12 Then understood they how that he bade *them* not beware of the leaven of bread, but of the doctrine[m] of the Pharisees and of the Sadducees.

13 When Jesus came into the coasts of Cesarea Philippi, he asked his disciples, saying, Whom[n] do men say that I, the Son of man, am?

14 And they said,[p] Some *say that thou art* John the Baptist; some, Elias; and others, Jeremias, or one of the prophets.

15 He saith unto them, But whom say ye that I am?

16 And Simon Peter answered and said,[q] Thou art the Christ, the Son of the living God.

17 And Jesus answered and said unto him, Blessed art thou, Simon Bar-jona: for flesh[s] and blood hath not revealed *it* unto thee, but[t] my Father which is in heaven.

18 And I say also unto thee, That thou art Peter;[v] and[u] upon this rock I will build my church; and the gates[x] of hell shall not prevail[y] against it.

19 And I will give unto thee the keys of the kingdom of heaven: and whatsoever thou[z] shalt bind on earth, shall be bound in heaven; and whatsoever thou shalt loose on earth, shall be loosed in heaven.

20 Then[b] charged he his disciples, that they should tell no man that he was Jesus the Christ.

21 From[d] that time forth began Jesus to shew unto his disciples, how that he must go unto Jerusalem, and suffer many things of the elders and chief priests and scribes, and be killed, and be raised again the third day.

22 Then Peter took him, and began to rebuke him, saying, β Be it far from thee, Lord: this shall not be unto thee.

23 But he turned, & said unto Peter, Get thee behind me, Satan;[f] thou art an offence unto me:[g] for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men.

24 Then said Jesus unto his disciples, If any[i] *man* will come after me, let him deny himself, and take up his cross, & follow me.

25 For[k] whosoever will save his life shall lose it: and whosoever will lose his life for my sake shall find it.

26 For what is a man profited, if he shall gain the whole world, and lose his own soul? or[l] what shall a man give in exchange for his soul?

27 For[m] the Son of man shall come in the glory of his Father, with his angels, and[n] then he shall reward every man according to his works.

28 Verily I say unto you, There[p] be some standing here, which shall not taste[q] of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

A. D. 32.

a Ps. 28. 1. La. 3. 8.
b 1Co 5. 6..8. Ga. 5. 9. 2 Ti. 2. 16, 17.
c ch 10. 5, 6. Ac. 3. 26.
d ch. 6. 30. 8. 26. 14. 31.
e ch. 14. 19, &c
f ch. 7. 6. Re. 22. 15.
g ch. 15. 34, &c
h Job 13. 15. 23. 10. La. 3. 32.
i Ps. 145. 19.
k Jn°. 4. 50..53
l Mar. 7. 31.
m ch. 15. 1..9.
n Mar. 8. 27. Lu. 9. 18, &c.
o Ps. 103. 3. Is. 35. 5, 6.
p ch. 14. 2. Lu. 9. 7..9.
q ch. 14 33. Ps. 2. 7. Jn°. 1. 49. Ac. 9. 20. He. 1. 2, 5.
r Mar. 8. 1, &c
s 1Co. 2. 10. Ga. 1. 16. Ep. 2. 8.
t 1 Jn°. 4. 15. 5. 20.
v Jn°. 1. 42.
u Ep. 2. 20. Re. 21. 14.
w 2Ki. 4. 43, 44.
x Ps. 9. 13.
y Is. 54. 17.
z ch. 18. 18.
a ch. 14. 19, &c.
b Mar. 8. 30.
c 1 Sa. 9. 13. Lu. 22. 19. 24. 30.
d Lu. 9. 22. 18. 31. 24. 6, 7. 1Co. 15. 3, 4.
e Mar. 8. 10.
β *pity thyself.*
f 2 Sa. 19. 22.
g Ro. 14. 13.
h ch. 12. 38, &c. Mar. 8. 11, &c Lu. 11. 16. 12. 54..56. 1 Co. 1. 22.
i ch. 10. 38. Mar. 8. 34. Lu. 9. 23. 14. 27. Ac. 14. 22. 1 Th. 3. 3.
k Jn°. 12. 25. Es. 4. 14.
l Ps. 49. 7, 8.
m Da. 7. 9, 10. Zec. 14. 5. Jude 14.
n Re. 22. 12.
o Jon. 1. 17.
p Mar. 9. 1.
q He. 2. 9.
r Lu. 12. 1.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XVII. XVIII.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ.

5 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη [k] φωτεινὴ[1] ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν [a] ἀπὸ[1] τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ [c] Ἰησοῦς[1] ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν ἔρχεται [c] πρῶτον[1], καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν [e] ἐν[1] αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν [a] αὐτῷ[1],

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν [n] ἀπιστίαν[1] ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

21 [e] Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ[1].

22 Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων·

23 Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26 Λέγει αὐτῷ [c] ὁ Πέτρος[1]· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

27 Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ [h] ὥρᾳ[1] προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις οὖν [h] ταπεινώσῃ[1] ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς [h] ἐπὶ[1] τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ [e] ἐκείνῳ[1], δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον [h] αὐτὰ[1], καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς·

11 [c] Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός[1].

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται [i] εἷς[1] τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ [e] εἰς σὲ[1] ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, [b] καὶ[1] ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XVII. XVIII.

CAP. XVII.

ET post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, et ducit illos in montem excelsum seorsum:

2 Et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies ejus sicut sol: vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix.

3 Et ecce apparuerunt illis Moyses, et Elias cum eo loquentes.

4 Respondens autem Petrus, dixit ad Jesum: Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Eliæ unum.

5 Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite.

6 Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde.

7 Et accessit Jesus, et tetigit eos: dixitque eis: Surgite, et nolite timere.

8 Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Jesum.

9 Et descendentibus illis de monte, præcepit eis Jesus, dicens: Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurgat.

10 Et interrogaverunt eum discipuli, dicentes: Quid ergo Scribæ dicunt, quòd Eliam oporteat primum venire?

11 At ille respondens ait eis: Elias quidem venturus est, et restituet omnia.

12 Dico autem vobis, quia Elias jam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcumque voluerunt. Sic et Filius hominis passurus est ab eis.

13 Tunc intellexerunt discipuli, quia de Joanne Bàptista dixisset eis.

14 Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum, dicens: Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est, et male patitur: nam sæpe cadit in ignem, et crebro in aquam.

16 Et obtuli eum discipulis tuis, et non potuerunt curare eum.

17 Respondens autem Jesus, ait: O generatio incredula, et perversa, quousque ero vobiscum? usquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me.

18 Et increpavit illum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex illa hora.

19 Tunc accesserunt discipuli ad Jesum secreto, et dixerunt: Quare nos non potuimus ejicere illum?

20 Dixit illis Jesus: Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic, Transi hinc illuc, et transibit, et nihil impossibile erit vobis.

21 Hoc autem genus non ejicitur nisi per orationem, et jejunium.

22 Conversantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus: Filius hominis tradendus est in manus hominum:

23 Et occident eum, et tertia die resurget. Et contristati sunt vehementur.

24 Et cum venissent Capharnaum, accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, et dixerunt ei: Magister vester non soluit didrachma?

25 Ait: Etiam. Et cum intrasset in domum, prævenit eum Jesus, dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terræ a quibus accipiunt tributum vel censum? a filiis suis, an ab alienis?

26 Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo liberi sunt filii.

27 Ut autem non scandalizemus eos, vade ad mare, et mitte hamum: et eum piscem, qui primus ascenderit, tolle: et aperto ore ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me, et te.

CAP. XVIII.

IN illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: Quis putas, major est in regno cælorum?

2 Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum,

3 Et dixit: Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum.

4 Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno cælorum.

5 Et qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit.

6 Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, et demergatur in profundum maris.

7 Væ mundo a scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala: verumtamen væ homini illi, per quem scandalum venit.

8 Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te: abscide eum, et projice abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem, vel claudum, quàm duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum.

9 Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, et projice abs te: bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.

10 Videte ne contemnatis unum ex his pusillis: dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis semper vident faciem patris mei, qui in cælis est.

11 Venit enim filius hominis salvare quod perierat.

12 Quid vobis videtur? si fuerint alicui centum oves, et erraverit una ex eis: nonne relinquit nonagintanovem in montibus, et vadit quærere eam, quæ erravit?

13 Et si contigerit ut inveniat eam: amen dico vobis, quia gaudet super eam magis quàm super nonagintanovem, quæ non erraverunt.

14 Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cælis est, ut pereat unus de pusillis istis.

15 Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, et corripe eum inter te, et ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum.

16 Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore duorum, vel trium testium stet omne verbum.

17 Quòd si non audierit eos: dic ec-

VERSIO LUSITANA.

CAP. XVII.

E SEIS dias depois tomou Jesus á parte a Pedro, e Tiago, e João seu irmão, e levou-os a hum alto monte,

2 E transfigurou-se diante delles. E o seu rosto ficou brilhante como o Sol: e os seus vestidos se fizerão alvos como a neve.

3 E eis-aqui que lhes apparecêrão Moysés, e Elias, que estavão fallando com elle.

4 Então respondendo Pedro, disse a Jesus: Senhor, nós estamos bem aqui. Se queres, façamos aqui tres tabernaculos; hum para ti, outro para Moysés, e outro para Elias.

5 Estando elle ainda fallando, eis-que huma nuvem refulgente os cubrio. E eis-que sahio da nuvem huma voz, que dizia: Este he aquelle meu querido Filho, em quem tenho posto toda a minha complacencia: ouvio-o.

6 O que ouvindo os Discipulos, cahírão de bruços, e ficárão passados de hum grande temor.

7 Porém Jesus chegando-se a elles, tocou-os: e disse-lhes: Levantai-vos, e não temais.

8 Então levantando os olhos, não vírão mais do que tão sómente a Jesus.

9 E quando elles descião do monte, lhes poz Jesus preceito, dizendo: Não digais a pessoa alguma o que vistes, em quanto o Filho do Homem não resurgir dos mortos.

10 Então lhe perguntárão os Discipulos, dizendo: Que he logo o que dizem os Doutores da Lei, que importa vir Elias primeiro?

11 Mas elle respondendo-lhes, disse: Elias certamente ha de vir, e ha de restabelecer todas as cousas.

12 Porém eu vos declaro, que Elias já veio, e elles não o conhecêrão, mas fizerão delle tudo o que quizerão. Assim he tambem que o Filho de Homem ha de padecer ás suas mãos.

13 Então conhecêrão os Discipulos, que de João Baptista he que elle lhes fallára.

14 Depois que veio para onde estava o povo, chegou-se a elle hum homem, que posto de joelhos, lhe dizia: Senhor, tem compaixão de meu filho, que he lunatico, e padece muito; porque muitas vezes cahe no fogo, e muitas na agua.

15 E tendo-o eu apresentado a teus Discipulos, elles o não podérão curar.

16 Mas respondendo Jesus, disse: O geração incredula, e perversa, até quando hei de estar comvosco? até quando vos hei de aturar? Trazei-mo aqui.

17 E tendo Jesus ameaçado ao demonio, sahio o demonio, e desde aquella hora ficou o moço curado.

18 Então se chegárão os Discipulos a Jesus, e disserão-lhe em particular: Porque não podémos nós lançallo fóra?

19 Respondeo-lhes Jesus: Por causa da vossa incredulidade. Em verdade vos digo, que se vós tiverdes fé, como hum grão de mostarda, direis a este monte, Passa daqui para acolá, e elle ha de passar: e nada vos será impossivel.

20 Mas esta casta não se lança fóra, senão á força de oração, e de jejum.

21 E achando-se elles juntos em Galiléa, disse-lhes Jesus: O Filho do Homem será entregue ás mãos dos homens:

22 Estes lhe darão a morte, e elle resurgirá ao terceiro dia; e do que os Discipulos se entristecêrão por extremo.

23 E tendo vindo para Cafarnaum, chegárão-se a Pedro os que cobravão o tributo das duas Dracmas, e disserão-lhe: Vosso Mestre não paga as duas Dracmas?

24 Elle lhes respondeo: Paga. E depois que entrou em casa, Jesus o prevenio, dizendo: Que te parece, Simão? De quem recebem os Reis da terra o tributo, ou censo? de seus filhos, ou dos estranhos?

25 Dos estranhos, respondeo elle. Disse-lhe Jesus: Logo são izentos os filhos.

26 Mas para que os não escandalizemos, vai ao mar, e lança o anzol: e o primeiro peixe que subir, toma-o: e abrindo-lhe a boca, acharás dentro huma moéda de quatro Dracmas: tira-a, e dá-lha por mim, e por ti.

CAP. XVIII.

NAQUELLA hora chegárão-se a Jesus os seus Discipulos, dizendo: Qual he o maior no Reino dos Ceos?

2 E Jesus chamando a si hum menino, o poz no meio delles,

3 E disse: Digo-vos em verdade, que se vós vos não converterdes, e vos não fizerdes como meninos, não haveis de entrar no Reino dos Ceos.

4 Todo aquelle pois que se fizer pequeno como este menino, esse será o maior no Reino dos Ceos.

5 E o que receber em meu Nome hum menino, tal como este, a mim he que recebe.

6 O que escandalizar porém a hum destes pequeninos, que crem em mim, melhor !he fora que se lhe pendurasse ao pescoço huma mó de atafona, e que o lançassem no fundo do mar.

7 Ai do Mundo por causa dos escandalos! Porque elle he necessario que succedão escandalos: porém ai daquelle homem, que he causa de escandalos.

8 Se a tua mão, ou o teu pé te escandaliza, corta-o, e lança-o fóra de ti: melhor te he entrar na vida manco, ou aleijado, do que tendo duas mãos, ou dous pés, ser lançado no fogo eterno.

9 E se o teu olho te escandaliza, tira-o, e lança-o fóra de ti: melhor te he entrar na vida com hum só olho, do que tendo dous, ser lançado no fogo eterno.

10 Vede não desprezeis algum destes pequeninos; porque eu vos declaro, que os seus Anjos nos Ceos incessantemente estão vendo a face de meu Pai, que está nos Ceos.

11 Porque o Filho do Homem veio a salvar o que se havia perdido.

12 Se hum homem tem cem ovelhas: e huma dellas se desgarra, que vos parece a vós que faz elle? por ventura não deixa as noventa e nove nos montes, e vai buscar a que se desgarrou?

13 E se acontece achalla, digo-vos em verdade, que maior contentamento recebe elle por esta, do que pelas noventa e nove, que se não perdêrão.

14 Assim que não quer vosso Pai, que está nos Ceos, que se perca hum só destes pequeninos.

15 E se teu irmão peccou contra ti, vai, e reprehende-o particularmente entre ti, e elle. Se elle te ouve, terás ganhado a teu irmão.

16 Porém se elle te não ouve, leva ainda comtigo huma, ou duas pessoas, a fim de que com o testemunho de dous, ou tres fique tudo confirmado.

17 Porém se elle os não ouve: dize-o á

VERSIO ANGLICANA.

CHAP. XVII.

AND after[a] six days Jesus taketh Peter, James, and John his brother, and bringeth them up into an high mountain apart,

2 And was transfigured before them: and his face did shine as the sun,[b] and his raiment was white as the light.

3 And, behold, there appeared unto them Moses and Elias, talking with him.

4 Then answered Peter, and said unto Jesus, Lord, it is good for us to be here: if thou wilt, let us make here three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

5 While he yet spake, behold, a bright cloud overshadowed them: and, behold, a voice[d] out of the cloud, which said, This is my beloved Son, in whom[f] I am well pleased; hear[g] ye him.

6 And when the disciples heard *it*, they fell on their face, and were sore afraid.

7 And Jesus came and touched[h] them, and said, Arise, and be not afraid.

8 And when they had lifted up their eyes, they saw no man, save Jesus only.

9 And as they came down from the mountain, Jesus charged them, saying, Tell the vision to no man, until the Son of man be risen again from the dead.

10 And his disciples asked him, saying, Why[n] then say the scribes that Elias must first come?

11 And Jesus answered and said unto them, Elias truly shall first come, and restore all things.

12 But I say unto you, That Elias is come already, and they knew him not, but have done unto him whatsoever they listed. Likewise shall also the Son of man suffer[r] of them.

13 Then the disciples understood that he spake unto them of John the Baptist.

14 And[t] when they were come to the multitude, there came to him a *certain* man, kneeling down to him, and saying,

15 Lord, have mercy on my son; for he is lunatic, and sore vexed: for oft-times he falleth into the fire, and oft into the water.

16 And I brought him to thy disciples, and they could not cure him.

17 Then Jesus answered and said, O faithless and perverse generation! how long shall I be with you? how long shall I suffer you? Bring him hither to me.

18 And Jesus rebuked the devil, and he departed out of him: and the child was cured from that very hour.

19 Then came the disciples to Jesus apart, and said, Why could not we cast him out?

20 And Jesus said unto them, Because of your unbelief:[a] for verily I say unto you, If[b] ye have faith as a grain of mustard-seed, ye shall say unto this mountain, Remove hence to yonder place, and it shall remove; and nothing shall be impossible unto you.

21 Howbeit, this kind goeth not out, but by prayer and fasting.

22 And while[d] they abode in Galilee, Jesus said unto them, The Son of man shall be betrayed into the hands of men;

23 And they shall kill him, and the third day he shall be raised again. And they were exceeding sorry.

24 And when they were come to Capernaum, they that received γ tribute-*money* came to Peter, and said, Doth not your master pay tribute?

25 He saith, Yes. And when he was come into the house, Jesus prevented him, saying, What thinkest thou, Simon? of whom do the kings of the earth take custom or tribute? of their own children, or of strangers?

26 Peter saith unto him, Of strangers. Jesus saith unto him, Then are the children free.

27 Notwithstanding, lest we should offend[c] them, go thou to the sea, and cast a hook, and take up the fish that first cometh up; and when thou hast opened his mouth, thou shalt find β a piece of money; that take, and give unto them, for me and thee.

CHAP. XVIII.

AT[e] the same time came the disciples unto Jesus, saying, Who is the greatest in the kingdom of heaven?

2 And Jesus called a little child unto him, and set him in the midst of them,

3 And said, Verily I say unto you, Except ye be converted,[i] and become as little children,[k] ye shall not enter into the kingdom of heaven.

4 Whosoever therefore shall humble himself[l] as this little child, the same is greatest in the kingdom of heaven.

5 And whoso shall receive one such little child[m] in my name, receiveth me.

6 But whoso shall offend[o] one of these little ones which believe in me, it were better for him that a millstone were hanged about his neck, and *that* he were drowned in the depth of the sea.

7 Woe unto the world because of offences! for[p] it must needs be that offences come; but woe[q] to that man by whom the offence cometh!

8 Wherefore,[s] if thy hand or thy foot offend thee, cut them off, and cast *them* from thee: it is better for thee to enter into life halt or maimed, rather than, having two hands or two feet, to be cast into everlasting fire.

9 And if thine eye offend thee, pluck it out, and cast *it* from thee: it is better for thee to enter[u] into life with one eye, rather than, having two eyes,[v] to be cast into hell-fire.

10 Take heed that ye despise not one of these little ones; for I say unto you, That in heaven their angels[w] do always behold[x] the face of my Father which is in heaven.

11 For the Son of man is come to save that[y] which was lost.

12 How think ye? If[z] a man have a hundred sheep, and one of them be gone astray, doth he not leave the ninety and nine, and goeth into the mountains, and seeketh that which is gone astray?

13 And if so be that he find it, verily I say unto you, he rejoiceth more of that *sheep*, than of the ninety and nine which went not astray.

14 Even so it is not the will of your Father which is in heaven, that one[c] of these little ones should perish.

15 Moreover, if thy[e] brother shall trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone: if he[f] shall hear thee, thou hast gained thy brother.

16 But if he will not hear *thee, then* take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses[g] every word may be established.

17 And if he shall neglect to hear them, tell *it* unto the church: but if he neglect

A. D. 32.

a Mar.9.2,&c. Lu.9.28,&c.
b Re.1.16.
c Ro.14.21. 15.1..3. 2 Co.6.3.
β *a stater,* which was half an ounce of silver.
d ch.3.17. Mar.1.11. Lu.3.22. 2 Pe.1.17.
e Mar.9.33,&c. Lu.9.46,&c. 22.24,&c.
f Is.42.1,21.
g De.18.15,19. Ac.3.22,23. He.1.1,2. 2.1..3.
h Da.10.10,18. Re.1.17.
i Ps.51.10..13. Jnº.3.3.
k 1 Co.14.20. 1 Pe.2.2.
l Lu.14.11. Ja.4.10.
m ch.10.42.
n ch.11.14. Mal.4.5,6.
o Mar.9.42. Lu.17.1,2.
p 1 Co.11.19. Jude 4.
q Jude 11.
r ch.16.21.
s ch.5.29,30. Mar.9.43,45.
t Mar.9.14,&c. Lu.9.37,&c.
u He.4.11.
v Lu.9.25.
w Ac.12.15.
x Ps.17.15.
y ch.1.21. Lu.9.56. 19.10. Jnº.3.17. 10.10. 12.47. 1 Ti.1.15.
z Lu.15.4,&c.
a He.3.19.
b ch.21.21. Mar.11.23. Lu.17.6. 1 Co.13.2.
c 2 Pe.3.9.
d ch.16.21. 20.17. Mar.8.31. 9.30,31. 10.33. Lu.9.22,44. 18.31. 24.6,26,46.
e Le.19.17. Lu.17.3.
f Ja.5.20.
g De.19.15. 2 Co.13.1.
γ *didrachma,* in value fifteen pence. Ex.38.26.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XIX.

ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.

18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

19 Πάλιν [g] λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

23 Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης [n] μυρίων ταλάντων.

25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι.

26 Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τȣ δούλου ἐκείνȣ, ἀπέλυσεν αὐτὸν, κ̀ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων· Ἀπόδος [c] μοι[1] [a] ὅ,[1] τι ὀφείλεις.

29 Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ [b] εἰς τοὺς πόδας αὐτȣ[1], παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ [d] πάντα[1] ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλὰ ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.

31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες, διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33 Οὐκ ἔδει καί σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ [h] ἐπουράνιος[1] ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν [b] τὰ παραπτώματα αὐτῶν[1].

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ [e] οἱ[1] Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες [e] αὐτῷ[1]· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

5 Καὶ εἶπεν· Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ [b] προσκολληθήσεται[1] τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·

6 Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς·

8 Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, [b] εἰ[1] μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· [e] καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται[1].

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω.

13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, εἷς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε [a] ἀγαθὲ[1], τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· [l] Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός[1]. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ, Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις·

19 Τίμα τὸν πατέρα [b] σου[1], καὶ τὴν μητέρα· καί· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην [d] ἐκ νεότητός μου[1]· τί ἔτι ὑστερῶ;

21 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι [n] κάμηλον[1] διὰ τρυπήματος ῥαφίδος [a] διελθεῖν[1], ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ [b] αὐτοῦ[1], ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά [b] ἐστι[1].

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθή-

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XIX.

clesiæ. si autem ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus, et publicanus.

18 Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cælo: et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cælo.

19 Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis a patre meo, qui in cælis est.

20 Ubi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

21 Tunc accedens Petrus ad eum, dixit: Domine quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei? usque septies?

22 Dicit illi Jesus: Non dico tibi usque septies: sed usque septuagies septies.

23 Ideo assimilatum est regnum cælorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis.

24 Et cum cœpisset rationem ponere, oblatus est ei unus, qui debebat ei decem millia talenta.

25 Cum autem non haberet unde redderet jussit eum dominus ejus venundari, et uxorem ejus, et filios, et omnia, quæ habebat, et reddi.

26 Procidens autem servus ille, orabat eum, dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi.

27 Misertus autem dominus servi illius dimisit eum, et debitum dimisit ei.

28 Egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis, qui debebat ei centum denarios: et tenens suffocabat eum, dicens: Redde quod debes.

29 Et procidens conservus ejus, rogabat eum, dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi.

30 Ille autem noluit: sed abiit, et misit eum in carcerem donec redderet debitum.

31 Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt valde: et venerunt, et narraverunt domino suo omnia, quæ facta fuerant.

32 Tunc vocavit illum dominus suus: et ait illi: Serve nequam, omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me:

33 Nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum?

34 Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet universum debitum.

35 Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

CAP. XIX.

ET factum est, cum consummasset Jesus sermones istos, migravit a Galilæa, et venit in fines Judææ trans Jordanem,

2 Et secutæ sunt eum turbæ multæ, et curavit eos ibi.

3 Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eum, et dicentes: Si licet homini dimittere uxorem suam, quacumque ex causa?

4 Qui respondens, ait eis: Non legistis, quia qui fecit hominem ab initio, masculum, et feminam fecit eos?

5 Et dixit: Propter hoc dimittet homo patrem, et matrem, et adhærebit uxori suæ, et erunt duo in carne una.

6 Itaque jam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

7 Dicunt illi: Quid ergo Moyses mandavit dare libellum repudii, et dimittere?

8 Ait illis: Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras: ab initio autem non fuit sic.

9 Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, et aliam duxerit mœchatur: et qui dimissam duxerit, mœchatur.

10 Dicunt et discipuli ejus: Si ita est causa hominis cum uxore, non expedit nubere.

11 Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.

12 Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic nati sunt: et sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus: et sunt eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum cælorum. Qui potest capere capiat.

13 Tunc oblati sunt ei parvuli, ut manus eis imponeret et oraret. Discipuli autem increpabant eos.

14 Jesus vero ait eis: Sinite parvulos, et nolite eos prohibere ad me venire: talium est enim regnum cælorum.

15 Et cum imposuisset eis manus, abiit inde.

16 Et ecce unus accedens, ait illi: Magister bone, quid boni faciam ut habeam vitam æternam?

17 Qui dixit ei: Quid me interrogas de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis ad vitam ingredi, serva mandata.

18 Dicit illi: Quæ? Jesus autem dixit: Non homicidium facies: Non adulterabis: Non facies furtum: Non falsum testimonium dices:

19 Honora patrem tuum, et matrem tuam, et diliges proximum tuum sicut teipsum.

20 Dicit illi adolescens: Omnia hæc custodivi a juventute mea, quid adhuc mihi deest?

21 Ait illi Jesus: Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo: et veni, sequere me.

22 Cum audisset autem adolescens verbum, abiit tristis: erat enim habens multas possessiones.

23 Jesus autem dixit discipulis suis: Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum cælorum.

24 Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum cælorum.

25 Auditis autem his, discipuli mirabantur valde, dicentes: Quis ergo poterit salvus esse?

26 Aspiciens autem Jesus, dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibilia sunt.

27 Tunc respondens Petrus, dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia, et secuti

VERSIO LUSITANA.

Igreja. E se elle não ouve a Igreja, has-te com elle, como se fosse hum Gentio, ou hum publicano.

18 Em verdade vos digo: Tudo o que vós ligardes sobre a terra, será ligado tambem no Ceo: e tudo o que vós desatardes sobre a terra, será desatado tambem no Ceo.

19 Ainda vos digo mais: Que se dous de vós se unirem entre si sobre a terra, seja qual for a cousa que elles peção, meu Pai, que está nos Ceos, lhe fará.

20 Porque onde se achão dous, ou tres juntos em meu Nome, ahi estou eu entrelles.

21 Então chegando-se Pedro a elle, perguntou: Senhor, quantas vezes devo eu perdoar a meu irmão, que peccar contra mim? será até sete vezes?

22 Respondeo-lhe Jesus: Não te digo que até sete vezes; mas que até sete vezes setenta.

23 Por isso o Reino dos Ceos he comparado a hum homem Rei, que quiz tomar contas aos seus servos.

24 E tendo começado a tomar as contas, apresentou-se-lhe hum, que lhe devia dez mil talentos.

25 E como não tivesse com que pagar, mandou o Senhor que o vendessem a elle, e a sua mulher, e a seus filhos, e tudo o que tinha, para ficar pago da divida.

26 Porém o tal Servo lançando-se-lhe aos pés, lhe fazia este súpplica: Tem paciencia comigo, que eu te pagarei tudo.

27 Então o Senhor compadecido daquelle Servo, deixou-o ir, e perdoou-lhe a divida.

28 Eis-que sahindo este Servo, encontra hum de seus companheiros, que lhe devia cem dinheiros: e lançando-lhe a mão, o affogava, dizendo: Paga-me o que me deves.

29 E o companheiro lançando-se-lhe aos pés, o rogava, dizendo: Tem paciencia comigo, que eu te satisfarei tudo.

30 Porém elle não quiz; mas retirando-se, fez que o mettessem na cadeia, até pagar a divida.

31 Os outros Servos seus companheiros, vendo o que se passava, sentírão-no fortemente; e vierão dar parte ao Senhor, de tudo o que tinha succedido.

32 Então o fez vir seu Senhor, e lhe disse: Servo máo, não he assim que eu te perdoei o que me devias, movido dos teus rógos?

33 Não devias tu logo compadecer-te tambem de teu companheiro, assim como eu me compadeci de ti?

34 E cheio de cólera mandou seu Senhor que o entregassem aos algozes, até pagar toda a divida.

35 Assim vos ha de fazer vosso Pai celestial, se cada hum de vós não perdoar ao seu proximo do intimo de seu coração.

CAP. XIX.

TENDO Jesus acabado estes discursos, partio de Galiléa, e veio para os confins de Judéa além do Jordão,

2 Onde foi muita a gente que o seguio, e onde mesmo curou elle os doentes.

3 E vierão ter com elle tambem os Fariseos, para o tentarem, e perguntárão-lhe: He licito a hum homem largar sua mulher, por qualquer causa?

4 Elle respondendo, diz-lhes: Vós não lestes, que quem creou o homem no principio, fez homem, e mulher, e disse:

5 Por esta razão deixará o homem o pai, e a mãi, e ajuntar-se-ha com sua mulher, e serão dous numa só carne?

6 Pelo que elles já não são dous, mas huma só carne. Não separe logo o homem, o que Deos ajuntou.

7 Porque razão logo, replicárão elles, ordenou Moysés, que désse hum homem a sua mulher carta de repudio, e a deixasse ir?

8 Respondeo-lhes elle: Por causa da dureza de vosso coração, he que Moysés vos permittio largar vossas mulheres: porém no principio não foi assim.

9 Pelo que eu vos declaro, que todo aquelle, que larga sua mulher, senão he por causa de fornicação, e casa com outra, he adultero: e o que casa com a que o outro largou, he adultero.

10 Disserão-lhe seus Discipulos: Se tal he a condição de hum homem a respeito de sua mulher, não convem casar-se.

11 Ao que elle respondeo: Nem todos são capazes desta resolução; mas sómente aquelles, a quem isto foi dado.

12 Porque ha huns castrados, que nascêrão assim do ventre de sua mãi: e ha outros castrados, a quem outros homens fizerão taes: e ha outros castrados, que a si mesmos se castrárão por amor do Reino dos Ceos. O que he capaz de comprehender isto, comprehenda-o.

13 Então lhe forão apresentados varios meninos, para lhes impôr as mãos, e fazer oração por elles. E os Discipulos os repellião com palavras asperas.

14 Porém Jesus lhes disse: Deixai os meninos, e não embaraceis que elles venhão a mim; porque destes taes he o Reino dos Ceos.

15 E depois que lhes impoz as mãos, partio dalli.

16 E eis-que se chega a elle hum, que lhe disse: Bom Mestre, que obras boas devo eu fazer, para alcançar a vida eterna?

17 Disse-lhe elle: Porque me perguntas tu o que he bom? Bom só Deos o he. Porém se tu queres entrar na vida, guarda os Mandamentos.

18 Quaes? lhe perguntou elle. E Jesus lhe respondeo: Não matarás: Não fornicarás: Não furtarás: Não dirás falso testemunho.

19 Honrarás a teu pai, e a tua mãi: E amarás a teu proximo como a ti mesmo.

20 Disse-lhe o mancebo: Tudo isto tenho guardado desde a minha mocidade, que he o que me falta ainda?

21 Jesus lhe respondeo: Se queres ser perfeito, vai, vende o que tens, e dá-o aos pobres, e terás hum thesouro no Ceo: e depois vem, segue-me.

22 O mancebo como ouvio esta palavra, retirou-se triste: porque tinha muitos bens.

23 E Jesus disse a seus Discipulos: Em verdade vos digo, que hum rico difficultosamente entrará no Reino dos Ceos.

24 Ainda vos digo mais: Que mais facil he entrar hum camelo pelo fundo de huma agulha, do que entrar hum rico no Reino dos Ceos.

25 E os Discipulos, ouvidas estas palavras, concebêrão grande espanto, e dizião: Quem poderá logo salvar-se?

26 Porém Jesus olhando para elles, disse: Aos homens he isto impossivel; mas a Deos tudo he possivel.

27 Então respondendo Pedro, lhe disse:

VERSIO ANGLICANA.

to hear the church, let him[b] be unto thee as an heathen man and a publican.

18 Verily I say unto you, Whatsoever[c] ye shall bind on earth, shall be bound in heaven; and whatsoever ye shall loose on earth, shall be loosed in heaven.

19 Again I say unto you, That if two of you shall agree on earth as touching any thing that they shall ask, it[f] shall be done for them of my Father which is in heaven.

20 For where two or three are gathered together[g] in my name, there am I in the midst of them.

21 Then came Peter to him, and said, Lord, how oft shall my brother sin against me, and I forgive[i] him? till seven times?

22 Jesus saith unto him, I say not unto thee, Until seven times; but, Until seventy times seven.

23 Therefore is the kingdom of heaven likened unto a certain king, which would take account[l] of his servants.

24 And when he had begun to reckon, one was brought unto him, which owed him ten thousand [β] talents:

25 But forasmuch as he had not to pay, his lord commanded him to be sold,[m] and his wife and children, and all that he had, and payment to be made.

26 The servant therefore fell down, and [γ] worshipped him, saying, Lord, have patience with me, and I will pay thee all.

27 Then the lord of that servant was moved with compassion,[o] and loosed him, and forgave him the debt.

28 But the same servant went out, and found one of his fellow-servants which owed him an hundred [δ] pence; and he laid hands on him, and took *him* by the throat, saying, Pay me that thou owest.

29 And his fellow-servant fell down at his feet, and besought him, saying, Have[r] patience with me, and I will pay thee all.

30 And he would not; but went and cast him into prison, till he should pay the debt.

31 So when his fellow-servants saw what was done, they were very sorry, and came and told unto their lord all that was done.

32 Then his lord, after that he had called him, said unto him, O thou wicked servant,[v] I forgave thee all that debt, because thou desiredst me:

33 Shouldest not thou also have had compassion on thy fellow-servant, even as I had pity on thee?

34 And his lord was wroth, and delivered him to the tormentors, till he should pay all that was due unto him.

35 So[x] likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses.

CHAP. XIX.

AND it came to pass, *that* when Jesus had finished these sayings, he departed[a] from Galilee, and came into the coasts of Judea beyond Jordan:

2 And great multitudes followed him; and he healed them there.

3 The Pharisees also came unto him, tempting him, and saying unto him, Is it lawful for a man to put away his wife for every cause?

4 And he answered and said unto them, Have ye not read, that he[b] which made *them* at the beginning, made them male and female,

A. D. 32.

a Ge. 2. 24. Ep. 5. 31.
b Ro. 16. 17. 1Co.5.3..5. 2Th.3.6,14.
c ch. 16. 19. Jnº. 20. 23. Ac.15.23..31. 2 Co. 2. 10.
d 1 Co. 7. 10.
e De. 24. 1. Is. 50. 1.
f Mar. 11. 24. Jnº. 16. 24. 1 Jnº. 5. 14.
g Jnº. 20. 19. 1 Co. 5. 4.
h ch. 5. 32. Lu. 16. 18.
i Mar. 11. 25. Lu. 17. 4. Col. 3. 13.
k Pr. 19. 13. 21. 9,19.
l Ro. 14. 12.
β *a talent is 750 ounces of silver, which, at 5 shillings the ounce, is 187l. 10s.*
m 2 Ki. 4. 1. Is. 50. 1.
n 1 Co. 7. 32.
γ *besought him.*
o Ps. 78. 38.
δ *the Roman penny is the eighth part of an ounce, which, at 5 shillings the ounce, is seven pence halfpenny,* ch. 20. 2.
p Mar. 10. 14. Lu.18.16,&c.
q ch. 18. 3.
r ver. 26.
s Mar. 10. 17. Lu. 10. 25. 18. 18.
t Ex. 20. 13. De.5.17,&c.
u Lu. 19. 22.
v Lc. 19. 18.
w Lu. 12. 33. 16. 9. Ac. 2. 45. 4.34,35. 1Ti.6.18,19.
x ch. 6. 12. Pr. 21. 13. Ja. 2. 13.
y Jnº. 12. 26.
z 1Ti. 6. 9,10.
a Mar. 10. 1. Jnº. 10. 40.
b Ge. 1. 27. 5. 2. Mal. 2. 15.
c Ps. 3. 8. 62. 11. Zec. 8. 6.
d Mar. 10. 28. Lu. 18. 28.
e Phi. 3. 8.

5 And said, For[a] this cause shall a man leave father and mother, and shall cleave to his wife; and they twain shall be one flesh?

6 Wherefore they are no more twain, but one flesh. What[d] therefore God hath joined together, let not man put asunder.

7 They say unto him, Why[e] did Moses then command to give a writing of divorcement, and to put her away?

8 He saith unto them, Moses, because of the hardness of your hearts, suffered you to put away your wives: but from the beginning it was not so.

9 And I say unto you, Whosoever[h] shall put away his wife, except *it be* for fornication, and shall marry another, committeth adultery: and whoso marrieth her which is put away doth commit adultery.

10 His disciples say unto him, If the case of the man be so with *his* wife, it is not good to marry.[k]

11 But he said unto them, All *men* cannot receive this saying, save *they* to whom it is given.

12 For there are some eunuchs, which were so born from *their* mother's womb: and there are some eunuchs, which were made eunuchs of men: and there be eunuchs, which have made themselves eunuchs for the kingdom of heaven's sake.[n] He that is able to receive *it*, let him receive *it*.

13 Then were there brought unto him little children, that he should put *his* hands on them, and pray: and the disciples rebuked them.

14 But Jesus said, Suffer[p] little children, and forbid them not, to come unto me; for of such[q] is the kingdom of heaven.

15 And he laid *his* hands on them, and departed thence.

16 And behold, one came, and said unto him, Good Master, what good[s] thing shall I do, that I may have eternal life?

17 And he said unto him, Why callest thou me good? *there is* none good but one, *that is*, God: but if thou wilt enter into life, keep the commandments.

18 He saith unto him, Which? Jesus said, Thou shalt[t] do no murder, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness;

19 Honour thy father and *thy* mother; and, Thou[u] shalt love thy neighbour as thyself.

20 The young man saith unto him, All these things have I kept from my youth up: what lack I yet?

21 Jesus said unto him, If thou wilt be perfect, go[w] *and* sell that thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven; and come *and* follow[y] me.

22 But when the young man heard that saying, he went away sorrowful: for he had great possessions.

23 Then said Jesus unto his disciples, Verily I say unto you, That[z] a rich man shall hardly enter into the kingdom of heaven.

24 And again I say unto you, It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

25 When his disciples heard *it*, they were exceedingly amazed, saying, Who then can be saved?

26 But Jesus beheld *them*, and said unto them, With men this is impossible; but with[c] God all things are possible.

27 Then answered[d] Peter, and said unto him, Behold, we have forsaken all,[e] and

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XX. XXI.

σαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές [n] μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

29 Καὶ πᾶς ὃς [g] ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, [e] ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

Κεφ. κʹ. XX.

ΟΜΟΙΑ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ [b] τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·

4 Κἀκείνοις εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ [h] ἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην [e] ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας [b] ἀργοὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, [c] καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε.

8 Ὀψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.

11 Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,

12 Λέγοντες· ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;

14 Ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καί σοι.

15 Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; [i] ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· [e] πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ·

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ [a] εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν [b], καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα.

23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, [b] καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων [c] μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν· Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

26 Οὐχ οὕτως [b] δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, [h] ἔστω ὑμῶν διάκονος·

27 Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, [h] ἔστω ὑμῶν δοῦλος.

28 Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.[f]

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχὼ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

30 Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ.

31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ.

32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;

33 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν [e] αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. καʹ. XXI.

ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς [n] Βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,

2 Λέγων αὐτοῖς· Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε· ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν [n] ἔχει· εὐθέως δὲ [a] ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 Τοῦτο δὲ [c] ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί [n] σοι πραῢς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ [n] πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 Ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω [n] αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω [n] αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XX. XXI.

sumus te: quid ergo erit nobis?

28 Jesus autem dixit illis: Amen dico vobis, quòd vos, qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel.

29 Et omnis, qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit.

30 Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

CAP. XX.

SIMILE est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam.

2 Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam.

3 Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos,

4 Et dixit illis: Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis.

5 Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam, et nonam horam: et fecit similiter.

6 Circa undecimam vero exiit, et invenit alios stantes, et dicit illis: Quid hic statis totà die otiosi?

7 Dicunt ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite et vos in vineam meam.

8 Cum sero autem factum esset, dicit dominus vineæ procuratori suo: Voca operarios, et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos.

9 Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios.

10 Venientes autem et primi, arbitrati sunt quòd plus essent accepturi: acceperunt autem et ipsi singulos denarios.

11 Et accipientes murmurabant adversus patremfamilias,

12 Dicentes: Hi novissimi una hora fecerunt, et pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, et æstus.

13 At ille respondens uni eorum, dixit: Amice non facio tibi injuriam: nonne ex denario convenisti mecum?

14 Tolle quod tuum est, et vade: volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi.

15 Aut non licet mihi quod volo, facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum?

16 Sic erunt novissimi primi, et primi novissimi. multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

17 Et ascendens Jesus Jerosolymam, assumpsit duodecim discipulos secreto, et ait illis:

18 Ecce ascendimus Jerosolymam, et filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et Scribis, et condemnabunt eum morte,

19 Et tradent eum Gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum, et tertia die resurget.

20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo.

21 Qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram in regno tuo.

22 Respondens autem Jesus, dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Dicunt ei: Possumus.

23 Ait illis: Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo.

24 Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.

25 Jesus autem vocavit eos ad se, et ait: Scitis quia principes gentium dominantur eorum: et qui majores sunt, potestatem exercent in eos.

26 Non ita erit inter vos: sed quicumque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister:

27 Et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus.

28 Sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam, redemptionem pro multis.

29 Et egredientibus illis ab Jericho secuta est eum turba multa,

30 Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audierunt, quia Jesus transiret: et clamaverunt, dicentes: Domine miserere nostri, fili David.

31 Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes: Domine, miserere nostri, fili David.

32 Et stetit Jesus, et vocavit eos, et ait: Quid vultis ut faciam vobis?

33 Dicunt illi: Domine, ut aperiantur oculi nostri.

34 Misertus autem eorum Jesus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, et secuti sunt eum.

CAP. XXI.

ET cum appropinquassent Jerosolymis, et venissent Bethphage ad montem oliveti: tunc Jesus misit duos discipulos,

2 Dicens eis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea: solvite, et adducite mihi:

3 Et siquis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet: et confestim dimittet eos.

4 Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per Prophetam dicentem:

5 Dicite filiæ Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et pullum filium subjugalis.

6 Euntes autem discipuli, fecerunt sicut præcepit illis Jesus.

7 Et adduxerunt asinam, et pullum: et imposuerunt super eos vestimenta sua, et eum desuper sedere fecerunt:

8 Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via:

15

VERSIO LUSITANA.

Eis-aqui estamos nós que deixámos tudo, e te seguimos: que galardão pois será o nosso?

28 E Jesus lhes respondeo: Em verdade vos affirmo, que quando no dia da regeneração estiver o Filho do Homem sentado no Throno da sua Gloria, vós, que me seguistes, tambem estareis sentados sobre doze Thronos, e julgareis as doze Tribus de Israel.

29 E todo o que deixar por amor do meu Nome a casa, ou os irmãos, ou as irmans, ou o pai, ou a mãi, ou a mulher, ou os filhos, ou as fazendas, receberá cento por hum, e possuirá a vida eterna.

30 Porém muitos primeiros, viráõ a ser os ultimos; e muitos ultimos viráõ a ser os primeiros.

CAP. XX.

O REINO dos Ceos he semelhante a hum homem pai de familia, que ao romper da manhã sahio a assallariar trabalhadores para a sua vinha.

2 E feito com os trabalhadores o ajuste de hum dinheiro por dia, mandou-os para a sua vinha.

3 Tendo sahido junto da terceira hora, vio estarem outros na praça ociosos,

4 E disse-lhes: Ide vós tambem para a minha vinha, e dar-vos-hei o que for justo.

5 E elles forão. Sahio outra vez junto da hora sexta, e junto da nona, e fez o mesmo.

6 Junto da undecima tornou a sahir, e achou lá outros, e disse-lhes: Porque estais vós aqui todo o dia ociosos?

7 Elles lhe responderão: Porque ninguem nos alugou. Elle lhes disse: Ide vós tambem para a minha vinha.

8 Lá no fim da tarde disse o Senhor da vinha ao seu mórdomo: Chama os trabalhadores, e paga-lhes o jornal, começando pelos ultimos, e acabando nos primeiros.

9 Tendo chegado pois os que forão junto da hora undecima, recebeo cada hum seu dinheiro.

10 Chegando tambem os que tinhão ido primeiros, julgárão que havião de receber mais: porém tambem estes não recebêrão mais, do que hum dinheiro cada hum.

11 E ao recebello, murmuravão contra o pai de familia,

12 Dizendo: Estes que vierão ultimos, não trabalhárão senão huma hora, e tu os igualaste comnosco, que aturámos o pezo do dia, e da calma?

13 Porém elle respondendo a hum delles, disse: Amigo, eu não te faço aggravo: não convieste tu comigo num dinheiro?

14 Toma o que te pertence, e vai-te: que eu de mim quero dar a este ultimo tanto como a ti.

15 Pois que? Não me será permittido fazer o que quizer? Ou porque eu sou bom, hão de ser máos os teus olhos?

16 Assim serão ultimos os primeiros, e primeiros os ultimos. Porque são muitos os chamados, e poucos os escolhidos.

17 Depois indo Jesus para Jerusalem, tomou de parte os seus doze Discipulos, e disse-lhes:

18 Eis-aqui vamos para Jerusalem, e o Filho do Homem será entregue aos Principes dos Sacerdotes, e aos Doutores da Lei, que o condemnaráõ á morte,

19 E o entregaráo aos Gentios para ser escarnecido, e açoutado, e crucificado, e elle ao terceiro dia resurgirá.

20 Então se chegou a elle a mãi dos filhos de Zebedeo com seus filhos, adorando-o, e pedindo-lhe que lhe fizesse alguma mercê.

21 Elle lhe disse: Que queres? respondeo ella: Que mandes que estes meus dous filhos estejão sentados no teu Reino, hum á tua mão direita, e outro á esquerda.

22 E respondeo-lhes Jesus, e disse: Vós não sabeis o que pedís. Podeis vós beber o calis, que eu hei de beber? Podemos, disserão elles.

23 Continuou Jesus: He verdade que vós haveis de beber o meu calis: mas em quanto a terdes assento á minha mão direita, ou á esquerda, não me pertence a mim o dar-vo-lo, mas isso he para aquelles, para quem meu Pai o tem preparado.

24 E os outros dez que isto ouvírão, indignárão-se contra os dous irmãos.

25 E Jesus chamando-os a si, lhes disse: Vós sabeis, que os Principes das Nações dominão os seus subditos; e que os que entre elles são maiores, exercitão sobre os outros o seu poder.

26 Não deve ser assim entre vós: mas todo o que entre vós quizer ser o maior, esse seja o que vos serva:

27 E o que entre vós quizer ser o primeiro, esse seja vosso servo.

28 Bem como o Filho do Homem não veio a ser servido, mas a servir, e a dar a sua vida, para redempção de muitos.

29 E sahindo elles de Jericó, foi muita a gente que o seguio.

30 E eis-que dous cegos que estavão sentados junto á estrada, ouvindo que passava Jesus, gritárão, dizendo: Senhor, Filho de David, tem compaixão de nós.

31 Reprehendia-os a gente que se calassem. Porém elles cada vez gritavão mais, dizendo: Senhor, Filho de David, tem compaixão de nós.

32 Então parou Jesus, e chamando-os, disse: Que quereis que vos faça?

33 Senhor, que se nos abrão os olhos, respondêrão elles.

34 E Jesus movido de compaixão que delles teve, tocou-lhes os olhos, e no mesmo instante vírão, e o forão seguindo.

CAP. XXI.

E COMO elles se avizinhárão a Jerusalem, e chegárão a Bethphagé, ao Monte das Oliveiras; então enviou Jesus dous de seus Discipulos,

2 Dizendo-lhes: Ide a essa Aldeia, que está defronte de vós, e logo achareis preza huma jumenta, e hum jumentinho sua cria: desprendei-a, e trazei-mos:

3 E se alguem fizer algum reparo, dizei-lhe, que o Senhor necessita delles, e logo vo-los deixará vir.

4 Ora tudo isto succedeo, a fim de se cumprir o que estava dito pelo Profeta, que disse:

5 Dizei á Filha de Sião: Eis-ahi o teu Rei, que vem a ti cheio de doçura, montado sobre huma jumenta, e sobre hum jumentinho, filho da que está debaixo do jugo.

6 E forão os Discipulos, e fizerão como Jesus lhes ordenará.

7 E trazendo a jumenta, e o jumentinho, cubrírão-nos com os seus vestidos, e fizerão-no montar em cima.

8 Então huma grande multidão de povo estendia, no caminho os seus vestidos: e outros cortando ramos de arvores, juncavão com elles a passagem:

VERSIO ANGLICANA.

followed thee: what shall we have therefore?

28 And Jesus said unto them, Verily I say unto you, That ye which have followed me, in the regeneration, when the Son of man shall sit in the throne of his glory, ye[a] also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Israel.

29 And[b] every one that hath forsaken houses, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my name's sake, shall receive an hundredfold, and shall inherit everlasting life.

30 But[d] many *that are* first shall be last; and the last *shall be* first.

CHAP. XX.

FOR the kingdom of heaven is like unto a man *that is* an householder,[f] which went out early in the morning to hire labourers into his vineyard.

2 And when he had agreed with the labourers for a penny[g] a-day, he sent them into his vineyard.

3 And he went out about the third hour, and saw others standing idle in the market-place,

4 And said unto them, Go ye also into the vineyard, and whatsoever is right, I will give you. And they went their way.

5 Again he went out about the sixth and ninth hour, and did likewise.

6 And about the eleventh hour he went out, and found others standing idle, and saith unto them, Why stand ye here all the day idle?[m]

7 They say unto him, Because no man hath hired us. He saith unto them,[o] Go ye also into the vineyard; and whatsoever is right, *that* shall ye receive.

8 So when even was come, the lord of the vineyard saith unto his steward, Call the labourers, and[q] give them *their* hire, beginning from the last unto the first.

9 And when they came that *were hired* about the eleventh[r] hour, they received every man a penny.

10 But when the first came, they supposed that they should have received more: and they likewise received every man a penny.

11 And when they had received *it*, they murmured[s] against the good man of the house,

12 Saying, These last β have wrought *but* one hour, and thou hast made them equal unto us, which have borne the burden and heat of the day.

13 But he answered one of them, and said, Friend,[v] I do thee no wrong: didst not thou agree with me for a penny?

14 Take *that* thine *is*, and go thy way:[u] I will give unto this last even as unto thee.

15 Is[w] it not lawful for me to do what I will with mine own? Is[x] thine eye evil, because I am good?

16 So[y] the last shall be first, and the first last: for[z] many be called, but few chosen.

17 And[a] Jesus going up to Jerusalem, took the twelve disciples apart in the way, and said unto them,

18 Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be betrayed unto the chief priests and unto the scribes, and they shall condemn him to death,

19 And[d] shall deliver him to the Gentiles, to mock, and to scourge,[e] and to crucify *him:* and the third day he shall rise again.

20 Then[f] came to him the mother of Zebedee's children, with her sons, worshipping *him*, and desiring a certain thing of him.

21 And he said unto her, What wilt thou? She saith unto him, Grant that these my two sons may sit, the one on thy right hand, and the other on the left, in thy kingdom.

22 But Jesus answered and said, Ye know not what ye ask. Are ye able to drink of the cup that I shall drink of, and to be baptized with the[c] baptism that I am baptized with? They say unto him, We are able.

23 And he saith unto them, Ye[e] shall drink indeed of my cup, and be baptized with the baptism that I am baptized with; but to sit on my right hand, and on my left, is not mine to give, but *it shall be given to them* for whom it is prepared of my Father.

24 And when the ten heard *it*, they were moved with indignation against the two brethren.

25 But Jesus called them *unto him*, and said, Ye[h] know that the princes of the Gentiles exercise dominion over them, and they that are great exercise authority upon them.

26 But it shall not be[i] so among you: but[k] whosoever will be great among you, let him be your minister;

27 And whosoever will be chief among you, let him be your servant:

28 Even as the Son of man came not to be ministered unto, but[l] to minister, and to give his life a ransom for many.[n]

29 And as they departed from Jericho, a great multitude followed him.

30 And,[p] behold, two blind men, sitting by the way-side, when they heard that Jesus passed by, cried out, saying, Have mercy on us, O Lord, *thou* Son of David!

31 And the multitude rebuked them, because they should hold their peace: but they cried the more, saying, Have mercy on us, O Lord, *thou* Son of David!

32 And Jesus stood still, and called them, and said, What will ye that I shall do unto you?

33 They say unto him, Lord, that our eyes may be opened.

34 So Jesus had compassion *on them*, and touched their eyes: and immediately their eyes received sight, and they followed him.

CHAP. XXI.

AND[t] when they drew nigh unto Jerusalem, and were come to Bethphage, unto the Mount of Olives, then sent Jesus two disciples,

2 Saying unto them, Go into the village over against you, and straightway ye shall find an ass tied, and a colt with her: loose *them*, and bring *them* unto me.

3 And if any *man* say ought unto you, ye shall say, The Lord hath need of them; and straightway he will send them.

4 All this was done, that it might be fulfilled which was spoken by the prophet,[b] saying,

5 Tell ye the daughter of Zion,[c] Behold, thy King cometh unto thee, meek, and sitting upon an ass, and a colt y[e] foal of an ass.

6 And the disciples went, and did as Jesus commanded them,

7 And brought the ass, and the colt, and put on them their clothes, and they set *him* thereon.

8 And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches from the trees, and strawed *them* in the way.

A. D. 33.

a ch. 20. 21. Lu. 22. 28..30. 1 Co. 6. 2, 3. Re. 2. 26.
b Mar. 10. 29, 30. Lu. 18. 29, 30. 1 Co. 2. 9.
c Lu. 12. 50.
d ch. 20. 16. 21. 31, 32. Mar. 10. 31. Lu. 13. 30. Ga. 5. 7. He. 4. 1.
e Ac. 12. 2. Ro. 8. 17. 2 Co. 1. 7. Re. 1. 9.
f Ca. 8. 11, 12.
g ch. 18. 28.
h Lu. 22. 25, 26.
i 1 Pe. 5. 3.
k ch. 23. 11. Mar. 9. 35. 10. 43.
l Lu. 22. 27. Jno. 13. 4, 14. Phi. 2. 7.
m Pr. 19. 15. Eze. 16. 49. Ac. 17. 21. He. 6. 12.
n Is. 53. 5, 8, 11. Da. 9. 24, 26. 1 Ti. 2. 6. Tit. 2. 14. He. 9. 28. 1 Pe. 1. 18, 19. Re. 1. 5.
o Ec. 9. 10. Jno. 9. 4.
p ch. 9. 27. Mar. 10. 46. Lu. 18. 35.
q Lu. 10. 7.
r Lu. 23. 40..43.
s Lu. 15. 29, 30.
β or, *have continued one hour only.*
t Mar. 11. 1. Lu. 19. 29.
v ch. 22. 12.
u Jno. 17. 2.
w Ro. 9. 15..24. Ja. 1. 18.
x ch. 6. 23. De. 15. 9.
y ch. 19. 30.
z ch. 22. 14. 2 Th. 2. 13. Ja. 1. 23..25.
a ch. 16. 21, &c. Mar. 10. 32, &c. Lu. 18. 31, &c. Jno. 12. 12, &c.
b Zec. 9. 9.
c Is. 62. 11. Mar. 11. 4, &c. Jno. 12. 15.
d ch. 27. 2, &c. Mar. 15. 1, 16, &c. Lu. 23. 1, &c. Jno. 18. 28, &c. Ac. 3. 13. 1 Co. 15. 3..7.
e Is. 53. 5.
f Mar. 10. 35.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXII.

ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστιν οὗτος;

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν [e] Ἰησοῦς[1] ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν [d] τοῦ Θεοῦ[1], καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

15 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ· ἠγανάκτησαν,

16 Καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

17 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν· καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε.

19 Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.

20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ, ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.

22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο [a] παρ'[1] ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί [c] μου[1].

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· [n] Οὐ θέλω. Ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε[1].

30 Καὶ προσελθὼν τῷ [l] δευτέρῳ[1], εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· [n] Ἐγὼ κύριε. Καὶ οὐκ ἀπῆλθε[1].

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες, [n] οὐ[1] μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· Ἄνθρωπός [b] τις[1] ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν [n] ἔδειραν[1], ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ, ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς. Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ [i] κατάσχωμεν[1] τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.

40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς [n] ἡμῶν[1];

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 [d] Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν[1].

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ [h] ὡς[1] προφήτην αὐτὸν εἶχον.

Κεφ. κβ'. XXII.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων·

2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον· ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ [i] εἰς[1] τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ.

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες τοὺς δούλους

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXII.

9 Turbæ autem, quæ præcedebant, et quæ sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna filio David: benedictus, qui venit in nomine Domini: hosanna in altissimis.

10 Et cum intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic?

11 Populi autem dicebant: Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilææ.

12 Et intravit Jesus in templum Dei, et ejiciebat omnes vendentes, et ementes in templo, et mensas numulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit:

13 Et dicit eis: Scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum.

14 Et accesserunt ad eum cæci, et claudi in templo: et sanavit eos.

15 Videntes autem principes sacerdotum, et Scribæ mirabilia, quæ fecit, et pueros clamantes in templo, et dicentes: Hosanna filio David: indignati sunt,

16 Et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis: Utique. numquam legistis: quia ex ore infantium, et lactentium perfecisti laudem?

17 Et relictis illis, abiit foras extra Civitatem in Bethaniam: ibique mansit.

18 Mane autem revertens in Civitatem, esuriit.

19 Et videns fici arborem unam secus viam, venit ad eam: et nihil invenit in ea nisi folia tantum, et ait illi: Numquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo ficulnea.

20 Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo continuo aruit?

21 Respondens autem Jesus, ait eis: Amen dico vobis, si habueritis fidem, et non hæsitaveritis, non solum de ficulnea facietis, sed et si monti huic dixeritis, Tolle, et jacta te in mare, fiet.

22 Et omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

23 Et cum venisset in templum, accesserunt ad eum docentem, principes sacerdotum, et seniores populi, dicentes: In qua potestate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem?

24 Respondens Jesus dixit eis: Interrogabo vos et ego unum sermonem: quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua potestate hæc facio.

25 Baptismus Joannis unde erat? e cælo, an ex hominibus? At illi cogitabant inter se, dicentes:

26 Si dixerimus, e cælo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus, timemus turbam: omnes enim habebant Joannem sicut prophetam.

27 Et respondentes Jesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis et ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

28 Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit: Fili, vade hodie, operare in vinea mea.

29 Ille autem respondens, ait: Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit.

30 Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait: Eo, domine, et non ivit.

31 Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Jesus: Amen dico vobis, quia publicani, et meretrices præcedent vos in regnum Dei.

32 Venit enim ad vos Joannes in via justitiæ, et non credidistis ei: publicani autem, et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis postea, ut crederetis ei.

33 Aliam parabolam audite: Homo erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepem circumdedit ei: et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est.

34 Cum autem tempus fructuum appropinquasset, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus ejus.

35 Et agricolæ, apprehensis servis ejus: alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt.

36 Iterum misit alios servos plures prioribus, et fecerunt illis similiter.

37 Novissime autem misit ad eos filium suum, dicens: Verebuntur filium meum.

38 Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se: Hic est heres, venite, occidamus eum, et habebimus hereditatem ejus.

39 Et apprehensum eum ejecerunt extra vineam, et occiderunt.

40 Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis?

41 Aiunt illi: Malos male perdet: et vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.

42 Dicit illis Jesus: Numquam legistis in Scripturis: Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris:

43 Ideo dico vobis, quia auferetur a vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus.

44 Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem vero ceciderit, conteret eum.

45 Et cum audissent principes sacerdotum, et Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de ipsis diceret.

46 Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas: quoniam sicut prophetam eum habebant.

CAP. XXII.

ET respondens Jesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens:

2 Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.

3 Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire.

4 Iterum misit alios servos, dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei, et altilia occisa sunt, et omnia parata: venite ad nuptias.

5 Illi autem neglexerunt: et abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam:

6 Reliqui vero tenuerunt servos ejus,

VERSIO LUSITANA.

9 E todos juntos, tanto os que hião
adiante, como os que o seguião atrás, cla-
mavão, dizendo : Hosanna ao Filho de Da-
vid : bemdito seja o que vem em Nome do
Senhor : Hosanna no mais alto dos Ceos.
10 E quando elle assim entrou em Jerusa-
lem, alterou-se toda a Cidade, e cada hum
dizia : Quem he este ?
11 E o povo respondia : Este he Jesus o
Profeta, que he de Nazareth de Galiléa.
12 E Jesus entrando no Templo de Deos,
lançou delle todos os que estavão vendendo,
e comprando no templo ; e deitou abaixo as
mezas dos cambiadores, e as cadeiras dos
que vendião pombas :
13 E disse-lhes : Está escrito : A minha
casa chamar-se-ha casa de oração : e vós-
outros tendes feito della hum covil de ladrões.
14 Então se chegárão a elle no Templo
cegos, e coxos : e elle os curou.
15 Mas os Principes dos Sacerdotes, e os
Doutores da Lei, vendo as maravilhas que
elle tinha feito, e que os meninos no Templo
lhe davão os vivas, dizendo a gritos : Ho-
sanna ao Filho de David : cheios de indig-
nação,
16 Perguntárão lhe : Tu ouves o que
dizem os meninos ? Sim ouço, lhes respon-
deo Jesus. Mas vós nunca lestes : Da boca
dos meninos, e dos que ainda mamão, for-
maste tu o louvor mais perfeito ?
17 E deixados elles, retirou-se Jesus para
fóra da Cidade, e foi para Bethania, onde
ficou.
18 De manhã, quando elle voltava para a
Cidade, teve fome.
19 E vendo huma figueira, que estava
junto do caminho, chegou-se ao pé della : e
achando que só tinha folhas, lhe disse :
Nunca já mais nasça de ti algum fructo. E
no mesmo instante se seccou a figueira.
20 E o que vendo os Discipulos, ficárão
cheios de assombro, e dizião : Como se sec-
cou para logo !
21 Então respondendo Jesus, lhes disse :
Em verdade vos affirmo, que se vós tiverdes
fé, e não duvidardes, não só fareis o que eu
acabo de fazer á figueira, mas tambem se
disserdes a este monte, Tir-te, e lança-te no
mar, assim se fará.
22 E tudo o que pedirdes orando com fé,
haveis de conseguir.
23 E depois de Jesus entrar no Templo, e
estar ensinando, chegárão-se a elle os Prín-
cipes dos Sacerdotes, e os Senadores do po-
vo, e disserão-lhe : Com que authoridade
fazes tu estas cousas ? E quem te deo esta
authoridade ?
24 Respondendo Jesus, lhes disse : Tam-
bem eu tenho que vos fazer huma pergunta :
e se me responderdes a ella, então eu vos
direi com que authoridade faço estas cousas.
25 Donde era o baptismo de João ; do Ceo,
ou dos homens ? Mas elles pensavão entre si,
dizendo :
26 Se nós lhe dizemos que do Ceo, dirá
elle : Porque não crestes logo nelle ? E se
dizemos que dos homens, temos medo do
povo ; porque todos tinhão o João na conta
de hum Profeta.
27 E respondêrão pois a Jesus, dizendo :
Não o sabemos. Pois então, lhes disse elle,
tambem eu vos não digo com que authori-
dade faço estas cousas.
28 Mas que vos parece ? Hum homem ti-
nha dous filhos, e chegando ao primeiro,
disse-lhe : Filho, vai hoje trabalhar na minha
vinha.

29 E respondendo elle, disse : Não quero.
Porém depois tocado de arrependimento, foi.
30 E chegando ao segundo, disse-lhe o
mesmo. E elle respondendo, disse : Eu vou,
Senhor, e não foi.
31 Qual dos dous fez a vontade ao pai ?
Respondêrão-lhe elles : O primeiro. E Jesus
proseguio : Em vèrdade vos digo, que os
publicanos, e as mulheres prostitutas vos le-
varáõ a dianteira para o Reino de Deos.
32 Porque vindo a vós João no caminho
da justiça, vós o não creste ; mas crêrão
nelle os publicanos, e as mulheres prostitu-
tas : e vós vendo isto, não os imitastes de-
pois no arrependimento, para o crerdes.
33 Ouvi outra parabola : Era hum homem
pai de familia, que tendo plantado huma
vinha, a cercou com huma séve, e cavando,
fez nella hum lagar, e edificou huma torre ;
e depois de a arrendar a huns Lavradores,
ausentou-se para longe.
34 E estando proximo o tempo dos fructos,
enviou elle os seus Servos aos Lavradores,
para receberem os seus fructos.
35 Mas os Lavradores lançando a mão aos
Servos, ferírão hum, matárão outro, e ape-
drejarão o outro.
36 Enviou segunda vez outros Servos em
maior número do que os primeiros, e fizerão-
lhes o mesmo.
37 Por ultimo enviou-lhes seu Filho, di-
zendo : Hão de ter respeito a meu Filho.
38 Porem os Lavradores vendo o Filho,
disserão entre si : Este he o herdeiro ; vinde,
matemo-lo, e possuamos a sua herança.
39 E lançando-lhe as mãos, puzerão-no
fóra da vinha, e matarão-no.
40 Quando pois vier o Senhor da vinha,
que fará elle áquelles Lavradores ?
41 Disserão elles : Acabará de todo com
aquelles máos, e arrendará a sua vinha a
outros Lavradores, que lhe paguem o fructo
nos tempos competentes.
42 Diz-lhes Jesus : Vós nunca lestes nas
Escrituras : A pedra, que fora regeitada
pelos que edificavão, essa veio a ser a pri-
meira fundamental da esquina ? O Senhor
foi o que fez esta obra, e ella he admiravel
aos nossos olhos :
43 Por tanto vos digo, que se vos ha de
tirar o Reino de Deos, para se dar a hum
povo, que lhe produza fructo.
44 Porém o que cahir sobre esta pedra,
far-se-ha em pedaços : e aquelle sobre quem
ella cahir, ficará esmagado.
45 E os Principes dos Sacerdotes, e os Fa-
riseos, depois de ouvirem as suas parabolas,
conhecêrão que delles he que fallava Jesus :
46 E quando procuravão prendello, tive-
rão medo do povo ; porque o tinha como
profeta.

CAP. XXII.

E RESPONDENDO Jesus, áinda lhes fal-
lou por parabolas, dizendo :
2 O Reino dos Ceos he semelhante a hum
homem Rei, que fez as bodas a seu filho.
3 E mandou chamar pelos seus servos os
convidados para as bodas ; mas elles recu-
sárão vir.
4 Segunda vez enviou outros servos, que
lhes dissessem : Sabei que tenho preparado
o meu jantar : matárão-se as minhas vitel-
las, as minhas aves, e tudo o mais que eu
tinha a cevar, e tudo está prompto : vinde
pois ás bodas.
5 Mas elles nenhum caso fizerão do con-
vite, e forão-se huns para a sua casa de cam-
po outros para a sua negociação.

VERSIO ANGLICANA.

9 And the multitudes that went before,
and that followed, cried, saying, Hosan-
na to the Son of David ! Blessed[a] *is* he
that cometh in the name of the Lord ;
Hosanna in the highest ![b]
10 And when he was come into Jeru-
salem, all the city was moved, saying,
Who is this ?
11 And the multitude said, This is Jesus,
the prophet of Nazareth of Galilee.
12 And[e] Jesus went into the temple of
God, and cast out all them that sold and
bought in the temple, and overthrew the
tables of the money-changers, and the
seats of them that sold doves ;
13 And said unto them, It is[h] written,
My house shall be called the house of
prayer ; but ye have made it a den of[i]
thieves.
14 And the blind and the lame came to
him in the temple ; and[l] he healed them.
15 And when the chief priests and
scribes saw the wonderful things that he
did, and the children crying in the tem-
ple, and saying, Hosanna[n] to the Son of
David ! they were sore displeased,
16 And said unto him, Hearest thou
what these say ? And Jesus saith unto
them, Yea : have ye never read, Out[o] of
the mouth of babes and sucklings thou
hast perfected praise ?
17 And he left them, and went out of the
city into Bethany ; and he lodged there.
18 Now in the morning as he returned
into the city, he hungered.
19 And[r] when he saw β a fig-tree in the
way, he came to it, and found nothing there-
on, but leaves only, and said unto it, Let no
fruit grow on thee henceforward for ever.
And presently the fig-tree withered[t] away.
20 And when the disciples saw *it*, they
marvelled, saying, How soon is the fig-
tree withered away !
21 Jesus answered and said unto them,
Verily I say unto you, If[w] ye have faith,
and doubt not, ye shall not only do this
which is done to the fig-tree, but also if ye
shall say unto this mountain, Be thou
removed,[x] and be thou cast into the sea,
it shall be done.
22 And all things whatsoever ye shall
ask[a] in prayer, believing, ye shall receive.
23 And[b] when he was come into the
temple, the chief priests and the elders
of the people came unto him as he was
teaching, and said, By[e] what authority
doest thou these things ? and who gave
thee this authority ?
24 And Jesus answered and said unto
them, I also will ask you one thing, which
if ye tell me, I in like wise will tell you
by what authority I do these things.
25 The baptism of John, whence was it ?
from heaven, or of men ? And they rea-
soned with themselves, saying, If we
shall say, From heaven ; he will say unto
us, Why did ye not then believe him ?
26 But if we shall say, Of men ; we fear
the people ; for[k] all hold John as a prophet.
27 And they answered Jesus, and said,
We cannot tell. And he said unto them,
Neither tell I you by what authority I do
these things.
28 But what think ye ? A *certain*[l] man
had two sons ; and he came to the first, and
said, Son, go work to-day in my vineyard.
29 He answered and said, I will not ;
but afterward[n] he repented, and went.
30 And he came to the second, and

A. D. 33.

a ch. 23. 39. Ps. 118. 26.
b Lu. 2. 14.
c Lu. 3. 12.
d Lu. 7. 37, &c.
e Mar. 11. 11. Lu. 19. 45, &c. Jn°. 2. 15, &c.
f Re. 2. 21.
g Ps. 80. 8..16. Ca. 8. 11, 12. Is. 5. 1..7. Je. 2. 21. Mar. 12. 1. Lu. 20. 9, &c.
h Is. 56. 7.
i Je. 7. 11.
k 2 Ki. 17. 13, &c.
l Is. 35. 6.
m ch. 5. 12. 23. 34. 37. 2 Ch. 36. 16. Ne. 9. 26. Je. 25. 3. 7. Ac. 7. 52. 1 Th. 2. 15. He. 11. 36, 37. Re. 6. 9.
n ver. 9.
o Ps. 8. 2.
p He. 1. 1, 2.
q Ac. 2. 23. 4. 25..27.
r Mar. 11. 13.
β *one fig-tree.*
s Ps. 2. 4, 5, 9. Zec. 12. 2.
t Jude 12.
v Lu. 21. 24. Ro. 9. 26. 11. 11.
u Ps. 118. 22. Is. 28. 16. 1 Pe. 2. 6, 7.
w ch. 17. 20. Lu. 17. 6. Ja. 1. 6.
x ch. 8. 12.
y Is. 28. 2.
z 1 Co. 13. 2.
a ch. 7. 7. Mar. 11. 24. Ja. 5. 16. 1 Jn°. 3. 22. 5. 14.
b Mar. 11. 27. Lu. 20. 1.
c Is. 8. 14, 15.
d He. 2. 2, 3.
e Ex. 2. 14.
f Lu. 7. 16. Jn°. 7. 40.
g Lu. 14. 16.
h Re. 19. 7, 9.
i Ps. 68. 11. Je. 25. 4. 35. 15. Re. 22. 17.
k ch. 14. 5.
l Lu. 15. 11, &c
m Ps. 106. 24, 25. Pr. 1. 24, 25. Ac. 24. 25. Ro. 2. 4.
n 2 Ch. 33. 12, 13. 1 Co. 6. 11. Ep. 2. 1..13.

said likewise. And he answered and
said, I *go*, sir ; and went not.
31 Whether of them twain did the will of
his father ? They say unto him, The first.
Jesus saith unto them, Verily I say unto
you, That the publicans and the harlots
go into the kingdom of God before you.
32 For John came unto you in the way of
righteousness, and ye believed him not ; but
the publicans[c] and the harlots[d] believed
him : and ye, when ye had seen *it*, repented
not[f] afterward, that ye might believe him.
33 Hear another parable : There was a
certain householder, which[g] planted a
vineyard, and hedged it round about,
and digged a wine-press in it, and built
a tower, and let it out to husbandmen,
and went into a far country :
34 And when the time of the fruit drew
near, he sent his servants[k] to the husband-
men, that they might receive the fruits of it.
35 And[m] the husbandmen took his ser-
vants, and beat one, and killed another,
and stoned another.
36 Again, he sent other servants more
than the first : and they did unto them
likewise.
37 But, last of all, he sent unto them his
son, saying, They will reverence my son.
38 But when the husbandmen saw the
son, they said among themselves, This is
the heir :[p] come, let us kill him, and let
us seize on his inheritance.
39 And they[q] caught him, and cast *him*
out of the vineyard, and slew *him*.
40 When the Lord therefore of the
vineyard cometh, what will he do unto
those husbandmen ?
41 They say unto him, He will mise-
rably destroy[s] those wicked men, and
let out *his* vineyard unto other[v] hus-
bandmen, which shall render him the
fruits in their seasons.
42 Jesus saith unto them, Did ye never
read in the scriptures, The[u] stone which
the builders rejected, the same is become
the head of the corner : this is the Lord's
doing, and it is marvellous in our eyes ?
43 Therefore say I unto you, The
kingdom[y] of God shall be taken from
you, and given to a nation[z] bringing
forth the fruits thereof.
44 And whosoever shall fall[c] on this
stone shall be broken : but on whomsoever
it shall fall, it[d] will grind him to powder.
45 And when the chief priests and Pha-
risees had heard his parables, they per-
ceived that he spake of them.
46 But when they sought to lay hands
on him, they feared the multitude, be-
cause they[f] took him for a prophet.

CHAP. XXII.

AND Jesus answered and spake unto
them again by parables, and said,
2 The[g] kingdom of heaven is like unto
a certain king, which made a[h] marriage
for his son,
3 And[i] sent forth his servants to call
them that were bidden to the wedding :
and they would not come.
4 Again, he sent forth other servants,
saying, Tell them which are bidden, Be-
hold, I have prepared my dinner ; my
oxen and *my* fatlings *are* killed, and all
things *are* ready : come unto the marriage.
5 But they made light[m] of *it*, and
went their ways, one to his farm, ano-
ther to his merchandize :
6 And the remnant took his servants, and

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXIII.

αὐτοῦ, ὕβρισαν, καὶ ἀπέκτειναν.

7 [b]Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς[1], ὠργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτȣ̃· Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τȣ̀ς γάμȣς.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ [n]γάμος[1] ἀνακειμένων,

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· [k]Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς[1] τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ;

18 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;

19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες, ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν, ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας, ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27 Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε [d]ἐκγαμίζονται[1], ἀλλ' ὡς ἄγγελοι [d]τοῦ Θεοῦ[1] ἐν οὐρανῷ εἰσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τȣ̃ Θεȣ̃, λέγοντος·

32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; [n]οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς, Θεὸς νεκρῶν[1], ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό·

35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [a]εἶπεν[1] αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σȣ ἐν [k]ὅλῃ τῇ καρδίᾳ[1] σȣ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σȣ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σȣ.

38 Αὕτη ἐστὶ [i]πρώτη καὶ μεγάλη[1] ἐντολή.

39 Δευτέρα δὲ ὁμοία [h]αὐτῇ[1]· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς [i]σεαυτόν[1].

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

42 Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβίδ.

43 Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι [f]Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων·

44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου [i]ὑποπόδιον[1] τῶν ποδῶν σου;

45 Εἰ οὖν Δαβὶδ [f]καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;

46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Κεφ. κγʹ. XXIII.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 Λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

3 Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν [d]τηρεῖν[1], τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.

4 Δεσμεύουσι [i]γὰρ[1] φορτία βαρέα [d]καὶ δυσβάστακτα[1], καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά.

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. Πλατύνουσι [i]δὲ[1] τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα [d]τῶν ἱματίων αὐτῶν[1].

6 Φιλȣ̃σί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββὶ, [d]ῥαββί[1].

8 Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ [i]καθηγητὴς[1], [b]ὁ Χριστός[1]· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς ȣ̓ρανοῖς.

10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· [i]εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός[1].

11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· [a]ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί[1]· ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

15 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXIII.

et contumeliis affectos occiderunt.

7 Rex autem cum audisset, iratus est: et missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit.

8 Tunc ait servis suis: Nuptiæ quidém paratæ sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni.

9 Ite ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias.

10 Et egressi servi ejus in vias, congregaverunt omnes, quos invenerunt, malos et bonos: et impletæ sunt nuptiæ discumbentium.

11 Intravit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.

12 Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.

13 Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus, et pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, et stridor dentium.

14 Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

15 Tunc abeuntes Pharisæi, consilium inierunt ut caperent eum in sermone.

16 Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes: Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces, et non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum:

17 Dic ergo nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non?

18 Cognita autem Jesus nequitia eorum, ait: Quid me tentatis hypocritæ?

19 Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium.

20 Et ait illis Jesus: Cujus est imago hæc, et superscriptio?

21 Dicunt ei: Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo.

22 Et audientes mirati sunt, et relicto eo abierunt.

23 In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem: et interrogaverunt eum,

24 Dicentes: Magister, Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat frater ejus uxorem illius, et suscitet semen fratri suo.

25 Erant autem apud nos septem fratres: et primus, uxore ducta, defunctus est: et non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo.

26 Similiter secundus, et tertius usque ad septimum.

27 Novissime autem omnium et mulier defuncta est.

28 In resurrectione ergo cujus erit de septem uxor? omnes enim habuerunt eam.

29 Respondens autem Jesus, ait illis: Erratis nescientes Scripturas, neque virtutem Dei.

30 In resurrectione enim neque nubent, neque nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in cælo.

31 De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a Deo dicente vobis:

32 Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed viventium.

33 Et audientes turbæ, mirabantur in doctrina ejus.

34 Pharisæi autem audientes quòd silentium imposuisset Sadducæis, convenerunt in unum:

35 Et interrogavit eum unus ex eis legis doctor, tentans eum:

36 Magister, quod est mandatum magnum in Lege?

37 Ait illi Jesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua.

38 Hoc est maximum, et primum mandatum.

39 Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum.

40 In his duobus mandatis universa lex pendet, et prophetæ.

41 Congregatis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus,

42 Dicens: Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei: David.

43 Ait illis: Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens:

44 Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

45 Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est?

46 Et nemo poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die amplius interrogare.

CAP. XXIII.

TUNC Jesus locutus est ad turbas, et ad discipulos suos,

2 Dicens: Super cathedram Moysi sederunt Scribæ et Pharisæi.

3 Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate, et facite: secundum opera vero eorum nolite facere: dicunt enim, et non faciunt.

4 Alligant enim onera gravia, et importabilia, et imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea movere.

5 Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, et magnificant fimbrias.

6 Amant autem primos recubitus in cœnis, et primas cathedras in synagogis,

7 Et salutationes in foro, et vocari ab hominibus Rabbi.

8 Vos autem nolite vocari Rabbi: unus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis.

9 Et patrem nolite vocare vobis super terram: unus est enim Pater vester, qui in cælis est.

10 Nec vocemini magistri: quia Magister vester unus est, Christus.

11 Qui major est vestrum, erit minister vester.

12 Qui autem se exaltaverit, humiliabitur: et qui se humiliaverit, exaltabitur.

13 Væ autem vobis Scribæ, et Pharisæi hypocritæ: quia clauditis regnum cælorum ante homines: vos enim non intratis, nec introeuntes sinitis intrare.

14 Væ vobis Scribæ, et Pharisæi hypocritæ: quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis judicium.

15 Væ vobis Scribæ, et Pharisæi hypocritæ: quia circuitis mare, et aridam

VERSIO LUSITANA.

6 Os mais tomárão ás mãos os Servos, que elle enviára e depois de muitos ultrajes matárão-nos.

7 O Rei tendo isto ouvido, encheo-se de cólera: e fazendo marchar os seus exercitos, desbaratou aquelles inimigos, e lhes queimou a Cidade.

8 Então disse a seus Servos: O banquete das bodas está prompto, porém os que estavão convidados, não forão dignos.

9 Ide pois por essas entradas das ruas, e convidai para as bodas, todos quantos achardes.

10 E sahírão os Servos pelas ruas, e convidárão todos os que achárão, bons, e máos: e ficou a sala do banquete cheia das pessoas, que se pozerão á meza.

11 Entrou depois o Rei a ver os que estavão á meza; e vendo entre elles hum homem, que não tinha vestido nupcial,

12 Disse-lhe: Amigo, como entraste aqui, sem trazeres vestido nupcial? E elle ficou mudo.

13 Então disse o Rei aos seus Ministros: Atai-o de pés, e mãos, e lançai-o nas trévas exteriores: ahi haverá choro, e ranger dos dentes.

14 Porque são muitos os chamados, e pouco os escolhidos.

15 Então retirando-se, forão os Fariseos consultar entre si, de que modo o havião de apanhar no que fallava.

16 Enviárão-lhe pois a seus Discipulos juntamente com os Herodianos, que lhe disserão: Mestre, nós sabemos que es verdadeiro, e que ensinas o caminho de Deos pela verdade, e não se te dá de ninguem: porque não fazes accepção de pessoas:

17 Dize-nos pois qual he o teu parecer? He licito dar o tributo a Cesar, ou não?

18 Porém Jesus conhecendo a sua malicia, disse: Porque me tentais hypocritas?

19 Mostrai-me cá a moéda do censo. Elles lhe apresentárão hum dinheiro.

20 E perguntou-lhes Jesus: De quem he esta imagem, e inscripção?

21 De Cesar, respondêrão elles. Então lhes disse: Pois dai a Cesar, o que he de Cesar; e a Deos, o que he de Deos.

22 Elles ouvindo a resposta ficárão admirados, e deixando-o se retirárão.

23 Naquelle mesmo dia vierão ter com elle os Sadduceos, que dizem que não ha resurreição e propozerão-lhe esta dúvida,

24 Dizendo: Mestre, Moysés deixou dito: se morrer hum homem sem deixar filho, case seu irmão com a mulher delle, para dar successão a seu irmão.

25 Ora entre nós havia sete irmãos: depois de casado faleceo o primeiro: e porque não teve filho, deixou sua mulher a seu irmão.

26 O mesmo succedeo ao segundo, e terceiro, até o setimo.

27 Por ultimo faleceo tambem a mulher.

28 A qual dos sete logo pertencerá a mulher na resurreição? porque ella foi casada com todos.

29 Porém respondendo Jesus, lhes disse: Vós andais errados, por não comprehenderdes as Escrituras, e o poder de Deos.

30 Porque depois da resurreição, nem as mulheres terão maridos, nem os maridos mulheres: mas serão como os Anjos de Deos no Ceo.

31 E sobre a resurreição dos mortos, vós não tendes lido o que Deos disse, fallando comvosco:

32 Eu sou o Deos de Abrahão, e o Deos de Isaac, e o Deos de Jacob? Ora Deos não o he de mortos, mas de vivos.

33 E a gente do povo ouvindo isto, estava admirada da sua doutrina.

34 Mas os Fariseos vendo que Jesus tapára a boca aos Sadduceos, ajuntárão-se em Conselho:

35 E hum delles, que era Doutor da Lei, fez-lhe para o experimentar, a seguinte pergunta:

36 Mestre, qual he o grande Mandamento da Lei?

37 Jesus lhe disse: Amarás a teu Senhor Deos de todo o teu coração, e de toda a tua alma, e de todo o teu entendimento.

38 Este he o maximo, e o primeiro Mandamento.

39 E eis-aqui o segundo que se parece com elle: Amarás a teu proximo, como a ti mesmo.

40 Nestes dous Mandamentos se encerra toda a Lei, e os Profetas.

41 E estando juntos os Fariseos, perguntou-lhes Jesus,

42 Dizendo: Que he o que vos parece do Christo? de quem he elle Filho? Respondêrão elles: De David.

43 Lhes disse: Como he logo que David em espirito lhe chama seu Senhor, quando diz:

44 Disse o Senhor ao meu Senhor: Senta-te á minha mão direita, até que eu ponha os teus inimigos por escabello de teus pés?

45 Se pois David o chama seu Senhor, como he elle seu Filho?

46 E não houve quem lhe podesse responder huma só palavra: e daquelle dia em diante ninguem mais ousou fazer-lhe perguntas.

CAP. XXIII.

ENTAO fallou Jesus ao povo, a aos seus Discipulos,

2 Dizendo-lhes: Os Doutores da Lei, e os Fariseos estão sentados sobre a cadeira de Moysés.

3 Observai pois, e fazei tudo, o que elles vos disserem: mas não façais o que elles fazem: porque elles dizem, e não fazem.

4 Porque lião cargas pezadas, e que se não podem levar, e põem-nas ás costas aos homens: mas para os aliviar, nem hum só dedo applicão.

5 Todas as obras que fazem he com o fim de serem vistos dos homens: por isso trazem grandes Filacterias, e grandes franjas.

6 Gostão de ter nos banquetes os primeiros lugares, e nas Synagogas as primeiras cadeiras,

7 E que os saudem na Praça, e que os homens os chamem Mestres.

8 Mas vós não queirais que vos chamem Mestres; porque não tendes senão hum só Mestre, e todos sois irmãos.

9 Nem tambem deis a alguem sobre a terra o nome de pai vosso: porque vós não tendes outro Pai, senão o que está nos Ceos.

10 Nem que vos chamem Mestres; porque o vosso Mestre he só o Christo.

11 O que de entre vós he o maior, será vosso servo.

12 Porque aquelle que se exaltar, será humilhado: e o que se humilhar, será exaltado.

13 Mas ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos hypocritas; porque fechais o Reino dos Ceos aos homens; e nem vós entrais, nem aos que vão a entrar deixais entrar.

14 Ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos hypocritas; porque com o pretexto de largas orações, devorais as casas das Viuvas: por isso recebereis maior condemnação.

15 Ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos

VERSIO ANGLICANA.

entreated[a] *them* spitefully, and slew *them*.

7 But when the king heard *thereof*, he was wroth: and he sent forth his armies, and destroyed[c] those murderers, and burned up their city.

8 Then saith he to his servants, The wedding is ready, but they which were bidden were not worthy.[e]

9 Go ye therefore into the highways, & as many as ye shall find, bid to the marriage.

10 So those servants went out into the highways, and gathered together all,[g] as many as they found, both bad and good: & the wedding was furnished with guests.

11 And when the king came in to[h] see the guests, he saw there a man which had not on a wedding[k] garment:

12 And he saith unto him, Friend, how camest thou in hither, not having a wedding garment? And he was[m] speechless.

13 Then said the king to the servants, Bind him hand and foot, and take him[o] away, and cast *him* into outer darkness:[p] there shall be weeping and gnashing of teeth.

14 For[q] many are called, but few *are* chosen.

15 Then[s] went the Pharisees, and took counsel how they might entangle him in *his* talk.

16 And they sent out unto him their disciples, with the Herodians, saying, Master, we know that thou art true, and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any *man;* for thou regardest not the person of men.

17 Tell us therefore, What thinkest thou? Is it lawful to give tribute unto Cesar, or not?

18 But Jesus perceived their wickedness, and said, Why tempt ye me, *ye* hypocrites?

19 Shew me the tribute-money. And they brought unto him a [β] penny.

20 And he saith unto them, Whose *is* this image and [γ] superscription?

21 They say unto him, Cesar's. Then saith he unto them, Render[y] therefore unto Cesar the things which are Cesar's, and unto God[a] the things that are God's.

22 When they had heard *these words*, they marvelled, and left him, and went their way.

23 The[d] same day came to him the Sadducees, which[e] say that there is no resurrection, and asked him,

24 Saying, Master, Moses said, If[f] a man die, having no children, his brother shall marry his wife, and raise up seed unto his brother.

25 Now there were with us seven brethren: and the first, when he had married a wife, deceased, and, having no issue, left his wife unto his brother:

26 Likewise the second also, and the third, unto the [δ] seventh.

27 And last of all the woman died also.

28 Therefore, in the resurrection, whose wife shall she be of the seven? for they all had her.

29 Jesus answered and said unto them, Ye do err, not[l] knowing the scriptures, nor the power of God.

30 For in the resurrection they neither marry, nor are given in marriage, but are as the angels[m] of God in heaven.

31 But as touching the resurrection of the dead, have ye not read that which was spoken unto you by God, saying,

32 I[o] am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? God is not the God of the dead, but of the living.

A. D. 33.

a 1 Th. 2. 15.
b ch. 7. 28. Mar. 12. 17.
c Da. 9. 26. Lu. 19. 27.
d Lu. 10. 25, &c
e ch. 10. 11, 13. Ac. 13. 46. Re. 3. 4. 22. 14.
f De. 6. 5. 10. 12.
g ch. 13. 47.
h Zep. 1. 12.
i Le. 19. 18.
k Ps. 45. 14. Is. 61. 10. 2 Co. 5. 3. Ep. 4. 24. Re. 16. 15. 19. 8.
l Ro. 13. 9. Ja. 2. 8.
m Je. 2. 26.
n Mar. 12. 35, &c. Lu. 20. 41, &c.
o Is. 52. 1. Re. 21. 27.
p ch. 8. 12.
q ch. 7. 14. 20. 16. Lu. 13. 23, 24.
r Ps. 110. 1. Ac. 2. 34, 35. He. 1. 13. 10. 12, 13.
s Mar. 12. 13, &c. Lu. 20. 20, &c.
t Lu. 14. 6.
v Mar. 12. 34. Lu. 20. 40.
u Mal. 2. 7.
w Ro. 2. 21..23.
x Ac. 15. 10.
β in value 7 pence halfpenny.
γ or, *inscription.*
y ch. 17. 25, 27. Ro. 13. 7.
z ch. 6. 1..16.
a Mal. 1. 6..8. 3. 8..10.
b Nu. 15. 38.
c Mar. 12. 38, &c. Lu. 11. 43, &c.
d Mar. 12. 18, &c. Lu. 20. 27, &c.
e Ac. 23. 8.
f De. 25. 5. Ru. 1. 11.
g Ja. 3. 1.
h ch. 6. 9.
i ch. 20. 26, 27.
δ *seven.*
k Pr. 15. 33. Ja. 4. 6.
l Jnº. 20. 9.
m ch. 18. 10. 1 Jnº. 3. 2.
n 2 Ti. 3. 6. Tit. 1. 11.
o Ex. 3. 6, 15, 16. He. 11. 16.

33 And when the multitude heard *this*, they were astonished[b] at his doctrine.

34 But when the Pharisees had heard that he had put the Sadducees to silence, they were gathered together.

35 Then[d] one of them, *which was* a lawyer, asked *him a question*, tempting him, and saying,

36 Master, which *is* the great commandment in the law?

37 Jesus said unto him, Thou[f] shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind.

38 This is the first and great commandment.

39 And the second *is* like unto it,[i] Thou shalt love thy neighbour as thyself.

40 On these two commandments[l] hang all the law and the prophets.

41 While the Pharisees were gathered together, Jesus asked them,

42 Saying, What[n] think ye of Christ? whose son is he? They say unto him, *The Son* of David.

43 He saith unto them, How then doth David in spirit call him[r] Lord, saying,

44 The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool?

45 If David then call him Lord, how is he his son?

46 And[t] no man was able to answer him a word; neither[v] durst any *man*, from that day forth, ask him any more *questions*.

CHAP. XXIII.

THEN spake Jesus to the multitude, and to his disciples,

2 Saying, The[u] scribes and the Pharisees sit in Moses' seat:

3 All therefore whatsoever they bid you observe, *that* observe and do; but do not ye after their works: for[w] they say, and do not.

4 For they bind heavy burdens,[x] and grievous to be borne, and lay *them* on men's shoulders; but they *themselves* will not move them with one of their fingers.

5 But[a] all their works they do for to be seen of men: they make broad their phylacteries,[b] and enlarge the borders of their garments,

6 And[c] love the uppermost rooms at feasts, & the chief seats in the synagogues,

7 And greetings in the markets, and to be called of men, Rabbi, Rabbi.

8 But[g] be not ye called Rabbi: for one is your Master, *even* Christ; and all ye are brethren.

9 And call no *man* your father upon the earth: for one is your[h] Father, which is in heaven.

10 Neither be ye called masters: for one is your Master, *even* Christ.

11 But[i] he that is greatest among you, shall be your servant.

12 And[k] whosoever shall exalt himself, shall be abased; and he that shall humble himself, shall be exalted.

13 But woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye shut up the kingdom of heaven against men: for ye neither go in *yourselves*, neither suffer ye them that are entering to go in.

14 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye devour widows' houses,[n] and for a pretence make long prayer: therefore ye shall receive the greater damnation.

15 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye compass sea and

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXIV.

τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ, ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;

18 Καί· Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 [d]Μωροὶ καὶ[1] τυφλοί· τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;

20 Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

21 Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ [a]κατοικοῦντι[1] αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα [m]ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ [l]ἀκρασίας[1].

26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου [c]καὶ τῆς παροψίδος[1], ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς [h]αὐτῶν[1] καθαρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων·

30 Καὶ λέγετε· Εἰ [a]ἤμεν[1] ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν [a]ἤμεν[1] κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 Καὶ ὑμεῖς [n]πληρώσατε[1] τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ [n]ἀποστέλλω[1] πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·

35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [m]ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

37 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ [h]ἀποκτείνουσα[1] τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

38 Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν [e]ἔρημος[1].

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. κδ'. XXIV.

ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· [c]Οὐ[1] βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ [b]μὴ[1] καταλυθήσεται.

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ [d]πάντα[1] γενέσθαι· ἀλλ' [n]οὔπω ἐστὶ[1] τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ [e]καὶ λοιμοὶ[1], καὶ [n]σεισμοὶ κατὰ τόπους[1].

8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων [e]τῶν ἐθνῶν[1], διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, [i]ἑστὼς[1] ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·)

16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη·

17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραί [a]τι[1] ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι [h]τὰ ἱμάτια[1] αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ [b]ἐν[1] σαββάτῳ·

21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

25 Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν.

26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί·

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXIV.

ut faciatis unum proselytum: et cum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo quàm vos.

16 Væ vobis duces cæci, qui dicitis: Quicumque juraverit per templum, nihil est: qui autem juraverit in auro templi, debet.

17 Stulti, et cæci: Quid enim majus est, aurum, an templum, quod sanctificat aurum?

18 Et quicumque juraverit in altari, nihil est: quicumque autem juraverit in dono, quod est super illud, debet.

19 Cæci: Quid enim majus est, donum, an altare, quod sanctificat donum?

20 Qui ergo jurat in altari, jurat in eo, et in omnibus, quæ super illud sunt.

21 Et quicumque juraverit in templo, jurat in illo, et in eo, qui habitat in ipso:

22 Et qui jurat in cælo, jurat in throno Dei: et in eo, qui sedet super eum.

23 Væ vobis Scribæ et Pharisæi hypocritæ: qui decimatis mentham, et anethum, et cyminum, et reliquistis quæ graviora sunt legis, judicium, et misericordiam, et fidem: hæc oportuit facere, et illa non omittere.

24 Duces cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes.

25 Væ vobis Scribæ, et Pharisæi hypocritæ, quia mundatis quod deforis est calicis, et paropsidis: intus autem pleni estis rapina, et immunditia.

26 Pharisæe cæce, munda prius quod intus est calicis, et paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum.

27 Væ vobis Scribæ, et Pharisæi hypocritæ: quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ aforis parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, et omni spurcitia.

28 Sic et vos aforis quidem paretis hominibus justi: intus autem pleni estis hypocrisi, et iniquitate.

29 Væ vobis Scribæ, et Pharisæi hypocritæ, qui ædificatis sepulchra prophetarum, et ornatis monumenta justorum,

30 Et dicitis: Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, non essemus socii eorum in sanguine prophetarum.

31 Itaque testimonio estis vobismetipsis, quia filii estis eorum, qui prophetas occiderunt.

32 Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

33 Serpentes genimina viperarum, quomodo fugietis a judicio gehennæ?

34 Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas, et sapientes, et scribas, et ex illis occidetis, et crucifigetis, et ex flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem:

35 Ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram, a sanguine Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ, filii Barachiæ, quem occidistis inter templum et altare.

36 Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam.

37 Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis prophetas, et lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et noluisti?

38 Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

39 Dico enim vobis, non me videbitis amodo, donec dicatis: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

CAP. XXIV.

ET egressus Jesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent ei ædificationes templi.

2 Ipse autem respondens dixit illis: Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruatur.

3 Sedente autem eo super montem oliveti, accesserunt ad eum discipuli secreto, dicentes: Dic nobis, quando hæc erunt? et quod signum adventus tui, et consummationis sæculi?

4 Et respondens Jesus, dixit eis: Videte nequis vos seducat,

5 Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: et multos seducent.

6 Audituri enim estis prælia, et opiniones præliorum. Videte ne turbemini, oportet enim hæc fieri, sed nondum est finis.

7 Consurget enim gens in gentem, et regnum in regnum, et erunt pestilentiæ, et fames, et terræmotus per loca.

8 Hæc autem omnia initia sunt dolorum.

9 Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos: et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum.

10 Et tunc scandalizabuntur multi, et invicem tradent, et odio habebunt invicem.

11 Et multi pseudoprophetæ surgent, et seducent multos.

12 Et quoniam abundavit iniquitas, refrigescet charitas multorum.

13 Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

14 Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus: et tunc veniet consummatio.

15 Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est a Daniele propheta, stantem in loco sancto, qui legit, intelligat:

16 Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes:

17 Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua:

18 Et qui in agro, non revertatur tollere tunicam suam.

19 Væ autem prægnantibus, et nutrientibus in illis diebus.

20 Orate autem ut non fiat fuga vestra in hieme, vel sabbato.

21 Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet.

22 Et nisi breviati fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro: sed propter electos breviabuntur dies illi.

23 Tunc siquis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere.

24 Surgent enim pseudochristi, et pseudoprophetæ: et dabunt signa magna, et prodigia, ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam electi.

25 Ecce prædixi vobis.

26 Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto est, nolite exire: ecce in pene-

VERSIO LUSITANA.

hypocritas; porque rodeais o mar, e a terra, por associardes á vossa Religião hum homem: e depois que elle a abraçou, vós o fazeis em dobro mais digno do inferno do que vós.

16 Ai de vós, guias cegos, que dizeis: Se hum homem jura pelo Templo, isso não he nada; porém se elle jura pelo ouro do Templo, está obrigado ao que jurou.

17 Insensatos, e cegos! porque qual he mais, o ouro, ou o Templo, que santifica o ouro?

18 E se hum homem, jura pelo Altar, isso não he nada; porém todo o que jura pela Offerta, que está sobre o Altar, está obrigado ao que jurou.

19 Cegos! Porque qual he mais, a Offerta, ou o Altar, que santifica a Offerta?

20 Logo aquelle que jura pelo Altar, jura por elle, e por tudo aquillo que está sobre elle.

21 E todo o que jura pelo Templo, jura por elle, e por aquelle, que nelle habita.

22 E o que jura pelo Ceo, jura pelo Throno de Deos, e por aquelle, que está sentado nelle.

23 Ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos hypocritas; porque pagais o dizimo da hortelã, e do endro, e do cominho, e deixais de fazer o que he de maior importancia na Lei, a justiça, a misericordia, e a fidelidade. Estas cousas erão, as que vós devieis praticar, sem que entre tanto omittisseis aquelloutras.

24 Conductores cegos, que coais hum mosquito, e engulis hum camelo.

25 Ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos hypocritas; porque alimpais o que está por fóra do cópo, e do prato: e vós por dentro estais cheios de rapinas, e de immundicias.

26 Fariseo cego, purifica primeiro o interior do cópo, e do prato, para que tambem o exterior fique limpo.

27 Ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos hypocritas; porque sois como sepulcros branqueados, que de fóra se mostrão fermosos aos homens, e por dentro estão cheios de ossos de defuntos, e de toda a asquerosidade.

28 Assim tambem vós, por fóra na verdade pareceis justos aos olhos dos homens; mas no interior estais cheios de hypocrisia, e de iniquidade.

29 Ai de vós, Doutores da Lei, e Fariseos hypocritas, que edificais sepulcros aos Profetas, e ornais os monumentos dos justos,

30 E que dizeis: Se nós houveramos vivido em tempos de nossos pais, não teriamos consentido com elles, em que se derramasse o sangue dos Profetas.

31 Assim que, de vós mesmos dais testemunho, de que sois filhos daquelles, que derão a morte aos Profetas.

32 Acabai pois de encher a medida de vossos pais.

33 Serpentes, geração de viboras, como escapareis vós de serdes condemnados ao fogo do inferno?

34 Por isso he que eu estou para vos enviar Profetas, e Sabios, e Doutores da Lei, e delles matareis, e crucificareis a huns, e açoutareis a outros nas vossas Synagogas, e os perseguireis de Cidade em Cidade:

35 Para assim vir a cahir sobre vós todo o sangue dos justos, que se tem derramado sobre a terra, desdo sangue do justo Abel, até o sangue de Zacarias filho de Barachias, a quem vós déstes a morte entre o Templo e o Altar.

36 Em verdade vos digo, que todas estas cousas hão de vir a cahir sobre esta geração.

37 Jerusalem, Jerusalem, que matas os Profetas, e apedrejas os que te são enviados, quantas vezes quiz eu ajuntar teus filhos, do modo que huma gallinha recolhe de baixo das azas os seus pintos, e tu o não quizeste?

38 Eis-aqui que a vossa casa, ficará deserta.

39 Porque eu vos digo, que deste tempo me não tornareis mais a ver, até dizerdes: Bemdito seja o que vem em Nome do Senhor.

CAP. XXIV.

E TENDO sahido do Templo, retirava-se Jesus, quando se chegárão a elle seus Discipulos, para o fazerem contemplar a architectura do edificio;

2 Porém respondendo elle, lhes disse: Vedes vós todas estas grandes obras? Em verdade vos digo, que todas viráõ a ser de tal sorte destruidas, que não ficará pedra sobre pedra.

3 E estando sentado no Monte das Oliveiras, chegárão-se a elle á puridade seus Discipulos, e perguntárão-lhe: Dize-nos, quando succederáõ estas cousas, e que sinal haverá da tua vinda, e da consummação do seculo?

4 E Jesus respondeo, dizendo: Vede que vos não engane alguem.

5 Porque viráõ muitos em meu Nome, dizendo: Eu sou o Christo: e enganaráõ a muitos.

6 Ouvireis tambem guerras, e estrondos de guerras. Olhai não vos turbeis: porque importa que assim aconteça; mas não he este ainda o fim.

7 Porque levantar-se-ha Nação contra Nação, e Reino contra Reino, e haverá pestilencias, e fomes, e terremotos em diversos lugares.

8 Todas estas cousas porém não serão mais do que o principio das dores.

9 Então vos entregaráõ a padecer, e a morrer: e sereis o odio de todas as gentes por causa de meu Nome.

10 E neste tempo serão muitos os que se escandalizem, e os que de parte a parte se entreguem, e os que se aborreção huns a outros.

11 Levantar-se-hão muitos Profetas falsos, que hão de enganar a muitos.

12 E porque se multiplicará a iniquidade, virá a caridade de muitos a resfriar-se.

13 Mas aquelle que perseverar até o fim, esse será salvo.

14 Em todo o Mundo será prégado este Evangelho do Reino, para servir de testemunho a todas as Nações: e então chegará o fim.

15 Quando vós pois virdes que a abominação da desolação, que foi predita pelo Profeta Daniel, está no lugar santo: (o que lê, entenda:)

16 Então os que se achão em Judéa, fujão para os montes:

17 E o que se acha no telhado, não desça a levar cousa alguma de casa:

18 E o que se acha no campo, não volte pelos seus vestidos.

19 Mas ai das que estiverem pejadas, e das que criarem naquelles dias.

20 Rogai pois que não seja a vossa fuga em tempo de Inverno, ou em dia de sabbado.

21 Porque será então a afflicção tão grande, que desde que ha Mundo não houve, nem haverá outra semelhante.

22 E senão se abbreviassem aquelles dias, não se salvaria pessoa alguma: mas abbreviar-se-hão aquelles dias em attenção aos escolhidos.

23 Então se alguem vos disser: Aqui está o Christo, ou ei-lo acolá, não lhe deis credito.

24 Porque se levantaráõ falsos Christos, e falsos Profetas: e farão prodigios, e maravi-

VERSIO ANGLICANA.

land to make one proselyte; and when he is made, ye make him twofold more the child[b] of hell than yourselves.

16 Woe unto you, *ye* blind[c] guides, which say, Whosoever shall swear by the temple, it is nothing; but whosoever shall swear by the gold of the temple, he is a debtor.

17 *Ye* fools,[f] and blind! for whether is greater, the gold, or the temple that sanctifieth the gold?

18 And, Whosoever shall swear by the altar, it is nothing; but whosoever sweareth by the gift that is upon it, he is [β] guilty.

19 *Ye* fools, and blind! for whether *is* greater, the gift, or the altar that sanctifieth[h] the gift?

20 Whoso therefore shall swear by the altar, sweareth by it, & by all things thereon.

21 And whoso shall swear by the temple, sweareth by it, and by him[k] that dwelleth therein.

22 And he that shall swear by heaven, sweareth by the throne[n] of God, and by him that sitteth thereon.

23 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for[p] ye pay tithe of mint, and [γ]anise, and cummin, and have omitted the weightier *matters*[q] of the law, judgment, mercy, and faith: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

24 *Ye* blind guides! which strain at a gnat, and swallow a camel.

25 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for[t] ye make clean the outside of the cup and of the platter, but within they are full of extortion and excess.

26 *Thou* blind Pharisee! cleanse first that *which is* within the cup and platter, that the outside of them may be clean also.

27 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are like unto[y] whited sepulchres, which indeed appear beautiful outward, but are within full of dead *men's* bones, and of all uncleanness.

28 Even so ye also outwardly appear righteous unto men, but within ye are full of hypocrisy and iniquity.

29 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! because ye build the tombs of the prophets, and garnish the sepulchres of the righteous,

30 And say, If we had been in the days of our fathers, we would not have been partakers with them in the blood of the prophets.

31 Wherefore ye be witnesses unto yourselves, that ye are the children of them which killed[d] the prophets.

32 Fill[e] ye up then the measure of your fathers.

33 *Ye* serpents, *ye* generation[g] of vipers! how can ye escape the damnation of hell?

34 Wherefore, behold, I send unto you prophets, and wise men, and scribes: & *some* of them ye shall kill[h] and crucify; and *some* of them shall ye scourge[k] in your synagogues, & persecute *them* from city[l] to city:

35 That[m] upon you may come all the righteous blood shed upon the earth, from the blood of righteous Abel[n] unto the blood of Zacharias[p] son of Barachias, whom ye slew between the temple and the altar.

36 Verily I say unto you, All these things shall come upon this generation.

37 O[s] Jerusalem, Jerusalem, *thou* that killest the prophets, and stonest them which are sent unto thee, how often would I have gathered[u] thy children together, even as a hen gathereth her chickens under *her* wings, and ye would not!

A. D. 33.

a Zec. 11. 6.
b Jn°. 8. 44. Ac. 13. 10. Ep. 2. 3.
c ch. 15. 14.
d ch. 21. 9. Ps. 118. 26.
e Mar. 13. 1. Lu. 21. 5.
f Ps. 94. 8.
g 1 Ki. 9. 7. Je. 26. 18. Lu. 19. 44.
β or, *debtor*, or, *bound.*
h Ex. 29. 37. 30. 29.
i 1 Th. 5. 1, &c.
k 2 Ch. 6. 2. Ps. 26. 8.
l Col. 2. 8. 2 Th. 2. 3.
m Je. 14. 14.
n ch. 5. 34. Ps. 11. 4. Is. 66. 1.
o Da. XI.
p Lu. 11. 42.
γ *dill.*
q ch. 9. 13. 1 Sa. 15. 22. Je. 22. 15, 16. Ho. 6. 6. Mi. 6. 8.
r Hag. 2. 21, 22.
s Lu. 21. 12.
t Mar. 7. 4, &c.
v Jn°. 16. 2. Ac. 7. 59.
u ch. 13. 21.
w 2 Pe. 2. 1. 1 Jn°. 4. 3.
x 1 Ti. 4. 1.
y Lu. 11. 44. Ac. 23. 3.
z Re. 3. 15, 16.
a Re. 2. 10.
b ch. 28. 19. Ro. 10. 18. Re. 14. 6.
c Da. 9. 27. 12. 11.
d Ac. 7. 52. 1 Th. 2. 15.
e Ge. 15. 16. 1 Th. 2. 16.
f Lu. 23. 29.
g ch. 3. 7.
h Ac. 7. 59.
i Da. 12. 1.
k Ac. 5. 40. 2 Co. 11. 24, 25.
l He. 11. 37.
m Re. 18. 24.
n Ge. 4. 8.
o Is. 65. 8, 9.
p 2 Ch. 24. 20, 21.
q De. 13. 1..3.
r ver. 5, 11.
s Lu. 13. 34.
t 2 Th. 2. 9..11. Re. 13. 13.
v Jn°. 10. 28, 29.
u De. 31. 11, 12. Ps. 91. 4.

38 Behold, your house is left unto you desolate.[a]

39 For I say unto you, Ye shall not see me henceforth, till ye shall say,[d] Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord.

CHAP. XXIV.

AND[e] Jesus went out, and departed from the temple: and his disciples came to *him* for to shew him the buildings of the temple.

2 And Jesus said unto them, See ye not all these things? Verily I say unto you, There[g] shall not be left here one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 And as he sat upon the mount of Olives, the disciples came unto him privately, saying, Tell us, when shall these things be? and what *shall be* the sign of thy coming, and of the end of the world?[i]

4 And Jesus answered and said unto them, Take[l] heed that no man deceive you.

5 For many shall come in my[m] name, saying, I am Christ; & shall deceive many.

6 And ye shall hear of wars,[o] and rumours of wars: see that ye be not troubled: for all *these things* must come to pass, but the end is not yet.

7 For[r] nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom: and there shall be famines, and pestilences, and earthquakes, in divers places.

8 All these *are* the beginning of sorrows.

9 Then[s] shall they deliver you up to be afflicted, and shall kill[v] you: and ye shall be hated of all nations for my name's sake.

10 And then shall many be[u] offended, and shall betray one another, and shall hate one another.

11 And[w] many false prophets shall rise, and shall deceive[x] many.

12 And because iniquity shall abound, the love of many shall wax[z] cold.

13 But[a] he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14 And this gospel of the kingdom shall be[b] preached in all the world for a witness unto all nations; & then shall the end come.

15 When ye, therefore, shall see the abomination of desolation, spoken[c] of by Daniel the prophet, stand in the holy place, (whoso readeth, let him understand:)

16 Then let them which be in Judea flee into the mountains:

17 Let him which is on the house-top not come down to take any thing out of his house:

18 Neither let him which is in the field return back to take his clothes.

19 And[f] woe unto them that are with child, and to them that give suck in those days!

20 But pray ye that your flight be not in the winter, neither on the sabbath-day:

21 For[i] then shall be great tribulation, such as was not from the beginning of the world to this time, no, nor ever shall be.

22 And except those days should be shortened, there should no flesh be saved: but[o] for the elect's sake those days shall be shortened.

23 Then[q] if any man shall say unto you, Lo, here *is* Christ, or there; believe *it* not.

24 For[r] there shall arise false Christs, and false prophets, and[t] shall shew great signs and wonders; insomuch that, if[v] *it were* possible, they shall deceive the very elect.

25 Behold, I have told you before.

26 Wherefore if they shall say unto you, Behold, he is in the desert; go not

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXV.

μὴ ἐξέλθητε. Ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ
πιστεύσητε.
27 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως
ἔσται [c]καὶ| ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
28 Ὅπου [d]γὰρ| ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχ-
θήσονται οἱ ἀετοί.
29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν
ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη
οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πε-
σοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν
οὐρανῶν σαλευθήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου [n]ἐν τῷ οὐρανῷ|· καὶ τότε κό-
ψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
31 Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ
σάλπιγγος [e]φωνῆς| μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέ-
μων, ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.
32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
Ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς, καὶ τὰ
φύλλα [h]ἐκφύῃ|, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος.
33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [a]παρελεύσονται|, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ [b]τῆς|
ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρα-
νῶν, *f* εἰ μὴ ὁ πατήρ [b]μου| μόνος.
37 Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις [d]ταῖς
πρὸ| τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνον-
τες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς
ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν,
39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσ-
μὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· [d]ὁ| εἷς
παραλαμβάνεται, καὶ [d]ὁ| εἷς ἀφίεται·
41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παρα-
λαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.
42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
Κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποίᾳ [n]φυλακῇ| ὁ κλέπτης ἔρχεται,
ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι
ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνι-
μος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
[n]θεραπείας| αὐτοῦ, τοῦ [l]διδόναι| αὐτοῖς τὴν
τροφὴν ἐν καιρῷ;
46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν.
49 Καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς [i]συνδούλους|,
[a]ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν| μετὰ τῶν μεθυόντων·
50 Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
51 Καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐ-
τοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κε΄. XXV.

ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
δέκα παρθένοις, αἵτινες, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου *f*.
2 Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ [i]αἱ|
πέντε μωραί.
3 Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
[a]ἑαυτῶν|, οὐκ ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγ-
γείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν
πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἰδοὺ, ὁ νυμ-
φίος [c]ἔρχεται|, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι,
καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.
8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· Δότε
ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες
ἡμῶν σβέννυνται.
9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι·
Μήποτε [h]οὐκ| ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε
[b]δὲ| μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγορά-
σατε ἑαυταῖς.
10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν
ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐ-
τοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11 Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρ-
θένοι, λέγουσαι· Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ οἶδα ὑμᾶς.
13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέ-
ραν οὐδὲ τὴν ὥραν, [b]ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται|.
14 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε
τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
15 Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ
δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ ἀπεδήμησεν [n] εὐθέως.
16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ| πέντε τάλαντα λα-
βὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ [i]ἐποίησεν|
ἄλλα πέντε [d]τάλαντα|.
17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε [d]καὶ
αὐτὸς| ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν
τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου
αὐτοῦ.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ᾽ αὐτῶν
λόγον.
20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λα-
βὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέ-
γων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε,
ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα [d]ἐπ᾽ αὐτοῖς|.
21 Ἔφη [b]δὲ| αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ· [n]ἐπὶ ὀλίγα| ἦς πιστὸς, ἐπὶ
πολλῶν σε καταστήσω. Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.
22 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα [d]λα-
βὼν|, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας·
ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα [d]ἐπ᾽ αὐτοῖς|.
23 Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ
πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.
24 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰλη-
φὼς, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ
συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·
25 Καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τά-
λαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXV.

tralibus, nolite credere.
27 Sicut enim fulgur exit ab Oriente,
et paret usque in Occidentem: ita erit
et adventus Filii hominis.
28 Ubicumque fuerit corpus, illic
congregabuntur et aquilæ.
29 Statim autem post tribulationem
dierum illorum sol obscurabitur, et
luna non dabit lumen suum, et stellæ
cadent de cælo, et virtutes cælorum
commovebuntur:
30 Et tunc parebit signum Filii homi-
nis in cælo: et tunc plangent omnes
tribus terræ: et videbunt Filium homi-
nis venientem in nubibus cæli cum vir-
tute multa, et majestate.
31 Et mittet angelos suos cum tuba,
et voce magna: et congregabunt electos
ejus a quattuor ventis, a summis cælo-
rum usque ad terminos eorum.
32 Ab arbore autem fici discite para-
bolam: cum jam ramus ejus tener fu-
erit, et folia nata, scitis quia prope est
æstas:
33 Ita et vos cum videritis hæc om-
nia, scitote quia prope est in januis.
34 Amen dico vobis, quia non præ-
teribit generatio hæc, donec omnia hæc
fiant.
35 Cælum, et terra transibunt, verba
autem mea non præteribunt.
36 De die autem illa, et hora nemo
scit, neque angeli cælorum, nisi solus
Pater.
37 Sicut autem in diebus Noe, ita
erit et adventus Filii hominis.
38 Sicut enim erant in diebus ante
diluvium comedentes et bibentes, nu-
bentes, et nuptui tradentes, usque ad
eum diem, quo intravit Noe in arcam,
39 Et non cognoverunt donec venit
diluvium, et tulit omnes: ita erit et ad-
ventus Filii hominis.
40 Tunc duo erunt in agro: unus as-
sumetur, et unus relinquetur.
41 Duæ molentes in mola: una assu-
metur, et una relinquetur.
42 Vigilate ergo, quia nescitis qua
hora Dominus vester venturus sit.
43 Illud autem scitote, quoniam si
sciret paterfamilias qua hora fur ven-
turus esset, vigilaret utique, et non si-
neret perfodi domum suam.
44 Ideo et vos estote parati: quia qua
nescitis hora Filius hominis venturus
est.
45 Quis, putas, est fidelis servus, et
prudens, quem constituit dominus suus
super familiam suam ut det illis cibum
in tempore?
46 Beatus ille servus, quem cum ve-
nerit dominus ejus, invenerit sic facien-
tem.
47 Amen dico vobis, quoniam super
omnia bona sua constituet eum.
48 Si autem dixerit malus servus ille
in corde suo: Moram facit dominus
meus venire:
49 Et cœperit percutere conservos
suos, manducet autem, et bibat cum
ebriosis:
50 Veniet dominus servi illius in die,
qua non sperat, et hora, qua ignorat:
51 Et dividet eum, partemque ejus
ponet cum hypocritis: illic erit fletus,
et stridor dentium.

CAP. XXV.

TUNC simile erit regnum cælorum
decem virginibus: quæ accipientes lam-
pades suas exierunt obviam sponso, et
sponsæ.
2 Quinque autem ex eis erant fatuæ,
et quinque prudentes:
3 Sed quinque fatuæ, acceptis lampa,
dibus, non sumpserunt oleum secum:
4 Prudentes vero acceperunt oleum
in vasis suis cum lampadibus.
5 Moram autem faciente sponso, dor-
mitaverunt omnes et dormierunt.
6 Media autem nocte clamor factus
est: Ecce sponsus venit, exite obviam
ei.
7 Tunc surrexerunt omnes virgines
illæ, et ornaverunt lampades suas.
8 Fatuæ autem sapientibus dixerunt:
Date nobis de oleo vestro: quia lampa-
des nostræ extinguuntur.
9 Responderunt prudentes, dicentes:
Ne forte non sufficiat nobis, et vobis,
ite potius ad vendentes, et emite vobis.
10 Dum autem irent emere, venit
sponsus: et quæ paratæ erant, intrave-
runt cum eo ad nuptias, et clausa est
janua.
11 Novissime vero veniunt et reliquæ
virgines, dicentes: Domine, Domine,
aperi nobis.
12 At ille respondens, ait: Amen dico
vobis, nescio vos.
13 Vigilate itaque, quia nescitis diem,
neque horam.
14 Sicut enim homo peregre proficis-
cens vocavit servos suos, et tradidit illis
bona sua.
15 Et uni dedit quinque talenta, alii
autem duo, alii vero unum, unicuique
secundum propriam virtutem, et pro-
fectus est statim.
16 Abiit autem qui quinque talenta
acceperat, et operatus est in eis, et lu-
cratus est alia quinque.
17 Similiter et qui duo acceperat, lu-
cratus est alia duo.
18 Qui autem unum acceperat, abiens
fodit in terram, et abscondit pecuniam
domini sui.
19 Post multum vero temporis venit
dominus servorum illorum, et posuit
rationem cum eis.
20 Et accedens qui quinque talenta
acceperat, obtulit alia quinque talenta,
dicens: Domine, quinque talenta tra-
didisti mihi, ecce alia quinque super-
lucratus sum.
21 Ait illi dominus ejus: Euge serve
bone, et fidelis, quia super pauca fuisti
fidelis, super multa te constituam, in-
tra in gaudium domini tui.
22 Accessit autem et qui duo talenta
acceperat, et ait: Domine, duo talenta
tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus
sum.
23 Ait illi dominus ejus: Euge serve
bone, et fidelis, quia super pauca fuisti
fidelis, super multa te constituam, in-
tra in gaudium domini tui.
24 Accedens autem, et qui unum ta-
lentum acceperat, ait: Domine, scio
quia homo durus es, metis ubi non se-
minasti, et congregas ubi non sparsisti:
25 Et timens abii, et abscondi talen-
tum tuum in terra: ecce habes quod
tuum est.

VERSIO LUSITANA.

lhas taes, que se possivel fora, até os mesmos escolhidos se enganarião.

25 Vede que eu vo-lo adverti antes.

26 Se pois vos disserem: Ei-lo lá está no Deserto, não saiais: Ei-lo cá no mais retirado da casa, não lhes deis credito.

27 Porque do modo que hum relampago sahe do Oriente, e se mostra até o Occidente; assim ha de ser tambem a vinda do Filho do Homem.

28 Em qualquer lugar em que estiver o corpo, ahi se hão de ajuntar tambem as aguias.

29 Logo depois da afflicção daquelles dias, escurecer-se-ha o Sol, e a Lua não despedirá a sua claridade, e as Estrellas cahiráõ do Ceo, e as Virtudes dos Ceos se commoveráõ:

30 E então apparecerá o sinal do Filho do Homem no Ceo: e então todos os póvos da terra choraráõ, e verão ao Filho do Homem, que virá sobre as nuvens do Ceo com grande poder, e magestade.

31 E elle enviará os seus Anjos, que ao som forte, e retumbante de suas trombetas: e ajuntaráõ os seus escolhidos desdos quatro Ventos, de huma extremidade do Ceo até á outra.

32 Aprendei pela parabola da figueira: Quando os seus ramos estão já tenros, e nascidas as folhas, conheceis vós que está perto o Estio:

33 Assim tambem, quando vós virdes todas estas cousas, sabei que está á porta.

34 Em verdade vos digo, que não passará esta geração, sem que se cumprão todas estas cousas.

35 Passará o Ceo, e a terra, mas não passaráõ as minhas palavras.

36 No tocante porém áquelle dia, e momento, ninguem sabe quando elle será, nem ainda os mesmos Anjos dos Ceos, senão só meu Pai.

37 E succederá na vinda do Filho do Homem, o mesmo que succedeo em tempo de Noé.

38 Porque do mesmo modo que poucos dias antes do diluvio estavão os homens comendo, e bebendo, casando-se huns, e fazendo casar outros, até o dia, em que Noé entrou na arca,

39 E não conhecêrão que vinha o diluvio, senão depois que elle veio, e os levou a todos: assim succederá tambem quando vier o Filho do Homem.

40 Então de dous que estiverem no campo: tomar-se-ha hum, e deixar-se-ha outro.

41 De duas que estiverem moendo no mesmo moinho: tomar-se-ha huma, e deixar-se-ha outra.

42 Vigiai pois, porque não sabeis em que hora virá vosso Senhor.

43 Porque sabei, que se o pai de familia estivesse advertido da hora, em que havia de vir o ladrão, certamente havia de vigiar, e não havia de consentir que lhe minassem a sua casa.

44 Por isso estai vós tambem apercebidos: porque não sabeis em que hora virá o Filho do Homem.

45 Qual he o Servo fiel, e prudente, a quem seu Senhor deo o governo da sua familia, para a seu tempo lhe distribuir o sustento?

46 Ditoso aquelle Servo, se quando chegar seu Senhor, o achar em tal occupação.

47 Em verdade vos digo, que elle o constituirá administrador de todos os seus bens.

48 Mas se aquelle Servo he máo, e dizendo no seu coração: Meu Senhor não vem tão cedo:

49 E começa a espancar os outros companheiros, e se põe a comer, e beber com homens dados ao vinho:

50 Virá o Senhor daquelle Servo no dia, que elle o não espera, e na hora, que elle não sabe:

51 E removello-ha, e o porá com os hypocritas: alli haverá choro, e ranger dos dentes.

CAP. XXV.

ENTAO será semelhante o Reino dos Ceos a dez Virgens, que tomando as suas alampadas, sahírão a receber o Esposo, e a Esposa.

2 Cinco de entre ellas erão loucas, e cinco prudentes:

3 Porem as sinco que erão loucas, tomando as suas alampadas, não levárão azeite comsigo:

4 Mas as prudentes levárão azeite nos seus vasos com as alampadas.

5 E em quanto tardava o Esposo, deitárão-se todas a dormir, e dormírão.

6 E á meia noite ouvio-se hum grande clamor, que dizia: Eis-ahi vem o Esposo, sahi a recebello.

7 Então se levantárão todas aquellas Virgens, e preparárão as suas alampadas.

8 E as loucas disserão ás prudentes: Dai-nos do vosso azeite; porque as nossas alampadas estão apagadas.

9 Respondêrão as prudentes, dizendo: Para que não succeda faltar-nos elle a nós, e a vós, ide vós antes aos que o vendem, e comprai o que haveis mister.

10 Mas ao tempo que ellas o hião comprar, eis que veio o Esposo: e as que se achavão promptas, entrárão com elle a celebrar as bodas, e fechou-se a porta.

11 Chegárão porem as outras Virgens, e disserão: Senhor, Senhor, abre-nos.

12 Mas elle lhes respondeo, dizendo: Em verdade vos digo, que eu vos não conheço.

13 Vigiai pois, visto que não sabeis o dia, nem a hora.

14 Porque elle fará como hum homem, que estando para se ausentar para longe, chamou os seus Servos, e distribuio entre elles os seus bens.

15 E tendo dado a hum cinco talentos, a outro dous, a outro hum, segundo a capacidade de cada hum delles, e partio logo.

16 O que recebêra pois cinco talentos, foi-se, e entrou a negociar com elles, e ganhou outros cinco.

17 Da mesma sorte o que recebêra dous, ganhou com elles outros dous.

18 Mas o que só recebêra hum, foi cavar na terra, e escondeo nella o cabedal de seu Senhor.

19 Passado muito tempo, veio o Senhor daquelles Servos, e chamou-os a contas.

20 E apresentou-se o que havia recebido cinco talentos, e entregou-lhe outros cinco, dizendo: Senhor, tu me entregaste cinco talentos, eis-aqui tens outros cinco, que eu ganhei por cima.

21 Respondeo-lhe seu Senhor: Bem está, Servo bom, e fiel: já que foste fiel nas cousas pequenas, dar-te-hei a intendencia das grandes; entra no gozo de teu Senhor.

22 E se apresentou tambem o que havia recebido dous talentos, e disse: Senhor, tu me entregaste dous talentos; eis-aqui tens outros dous, que ganhei por cima.

23 Disse-lhe seu Senhor: Está bem, Servo bom, e fiel, já que foste fiel nas cousas pequenas, dar-te-hei a intendencia das grandes, entra no gozo de teu Senhor.

24 E chegou tambem o que tinha recebido hum só talento, e disse: Senhor, eu sei que tu es hum homem duro, que segas onde não

VERSIO ANGLICANA.

forth: Behold, *he is* in the secret chambers; believe *it* not.

27 For as the lightning[b] cometh out of the east, and shineth even unto the west; so shall also the coming of the Son of man be.

28 For wheresoever[e] the carcase is, there will the eagles be gathered together.

29 Immediately after the tribulation of those days shall[h] the sun be darkened, and the moon shall not give her light, and the stars shall fall from heaven, and the powers of the heavens[k] shall be shaken.

30 And then shall appear the sign of the Son of man[n] in heaven: and then shall all the tribes of the earth mourn, & they[p] shall see the Son of man coming in the clouds of heaven, with power and great glory.

31 And he shall send his angels β with a great sound[q] of a trumpet; and they shall gather together his elect[s] from the four winds, from one end of heaven to the other.

32 Now learn[t] a parable of the fig-tree: When his branch is yet tender, and putteth forth leaves, ye know that summer *is* nigh:

33 So likewise ye, when ye shall see all these things, know that δ it is near, *even*[w] at the doors.

34 Verily I say unto you, This generation shall not pass till all these things be fulfilled.

35 Heaven[z] and earth shall pass away, but my words shall not pass away.

36 But[c] of that day and hour knoweth no *man*, no, not the angels of heaven, but my Father only.

37 But as the days of Noe *were*, so shall also the coming of the Son of man be.

38 For as in the days that were before the flood, they were eating and drinking, marrying and giving in marriage, until[e] the day that Noe entered into the ark,

39 And knew not, until the flood came, and took them all away; so shall also the coming of the Son of man be.

40 Then shall two be in the field; the one shall be taken, and the other left.

41 Two *women shall be* grinding at the mill; the one shall be taken, and the other left.

42 Watch[g] therefore; for ye know not what hour your Lord doth come.

43 But know this, that if the good man of the house had known in what watch the thief would come, he would have watched, and would not have suffered his house to be broken up.

44 Therefore be ye also ready: for in such an hour as ye think not, the Son of man cometh.

45 Who then is a faithful and wise servant, whom his lord hath made ruler over his household, to give them meat in due season?[l]

46 Blessed *is* that servant, whom his lord, when he cometh, shall find so doing.

47 Verily I say unto you, that he shall make him ruler[m] over all his goods.

48 But and if that evil servant shall say in his heart, My lord delayeth his coming;

49 And shall begin to smite *his* fellow-servants, and to eat and drink with the drunken;

50 The lord of that servant shall come in a day[n] when he looketh not for *him*, and in an hour that he is not aware of,

51 And shall η cut him asunder, and appoint *him* his portion with the hypocrites: there[q] shall be weeping and gnashing of teeth.

CHAP. XXV.

THEN shall the kingdom of heaven be likened unto ten virgins,[a] which took their lamps, and went forth to meet the bridegroom.[c]

2 And five[d] of them were wise, and five *were* foolish.

3 They that *were* foolish took their lamps, and took no oil[f] with them:

4 But the wise took oil[g] in their vessels with their lamps.

5 While the bridegroom tarried, they all slumbered[i] and slept.

6 And at midnight[l] there was a cry[m] made, Behold, the bridegroom cometh; go ye out[o] to meet him.

7 Then all those virgins arose, and trimmed their lamps.

8 And the foolish said unto the wise, Give us of your oil; for our lamps are γ gone out.[r]

9 But the wise answered, saying, *Not so;* lest there be not enough for us and you: but go ye rather[u] to them that sell, and buy for yourselves.

10 And while[v] they went to buy, the bridegroom came; and they that were ready went in with him to the marriage: and the door was shut.[x]

11 Afterward came also the other virgins, saying,[y] Lord, Lord, open to us.

12 But he answered and said, Verily I say unto you, I[a] know you not.

13 Watch[b] therefore, for ye know neither the day nor the hour wherein the Son of man cometh.

14 For[d] *the kingdom of heaven is* as a man travelling into a far country, *who* called his own servants, and delivered unto them his goods.

15 And unto one he gave five ζ talents, to another two, and to another one; to every man according to his several ability;[f] and straightway took his journey.

16 Then he that had received the five talents went and traded with the same, and made *them* other five talents.

17 And likewise he that *had received* two, he also gained other two.

18 But he that had received one, went and digged in the earth, and hid his lord's money.

19 After a long time,[h] the lord of those servants cometh, and reckoneth[i] with them.

20 And so he that had received five talents, came and brought other five talents, saying, Lord, thou deliveredst unto me five talents; behold, I have gained beside them five talents more.

21 His lord said unto him, Well done, *thou* good and faithful servant: thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler[k] over many things: enter thou into the joy of thy lord.

22 He also that had received two talents, came, and said, Lord, thou deliveredst unto me two talents: behold, I have gained two other talents beside them.

23 His lord said unto him, Well done, good and faithful servant: thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

24 Then he which had received the one talent, came, and said, Lord, I knew thee that thou art an hard man,[o] reaping where thou hast not sown,[p] and gathering where thou hast not strawed:

25 And I was afraid,[r] and went, and hid

A. D. 33.

a Ps. 45. 14. Ca. 6. 8, 9. 2 Co. 11. 2.
b Zec. 9. 14. Lu. 17. 24, &c.
c Jnº. 3. 29.
d ch. 22. 10. Je. 24. 2..9.
e Job 39. 30
f Is. 48. 1.
g 1 Jnº. 2. 20.
h Is. 13. 10. Eze. 32. 7. Am. 5. 20. Ac. 2. 20. Re. 6. 12.
i 1 Th. 5. 6.
k 2 Pe. 3. 10.
l Re. 16. 15.
m 1 Th. 4. 16.
n Da. 7. 13. Re. 1. 7.
o Am. 4. 12.
p ch. 16. 27. Mar. 13. 26. Lu. 22. 69.
β or, *with a trumpet & a great voice.*
q 1 Th. 4. 16.
γ or, *going out.*
r Lu. 12. 35.
s Zec. 14. 5.
t Lu. 21. 29.
u Is. 55. 1, 6.
v Am. 8. 12, 13.
w He. 3. 18, 19. Re. 22. 11.
δ *He.*
x Ja. 5. 9.
y ch. 7. 21..23. He. 12. 17.
z Ps. 102. 26. Is. 51. 6.
a Hab. 1. 13.
b ch. 24. 42, 44. Mar. 13. 33. 35. Lu. 21. 36.
c Zec. 14. 7. 1 Th. 5. 2.
d Lu. 19. 12, &c.
ζ A talent is 187*l*. 10*s*. ch. 18. 24.
e Ge. 6. 2.
f Ro. 12. 6. 1 Co. 12. 4, &c. Ep. 4. 11.
g Lu. 12. 39, 40. Re. 3. 3. 16. 15.
h ch. 24. 48.
i ch. 18. 23, 24.
j Je. 3. 15.
k Lu. 12. 44. 22. 29. Re. 3. 21.
l ch. 13. 52.
m ch. 25. 21.
n 1 Th. 5. 3. Re. 3. 3.
η or, *cut him off.*
o Job 21. 15.
p Je. 2. 31.
q ch. 25. 30.
r Pr. 26. 13. Re. 21. 8.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXVI.

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα·

27 Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

28 Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· [h]ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ[1] ἔχοντος, καὶ ὃ [n]ἔχει[1], ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ f.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων f.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ [b]ἅγιοι[1] ἄγγελοι μετ' αὐτȣ̃, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτȣ̃.

32 Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 Ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με·

36 Γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με.

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν;

39 Πότε δέ σε εἴσομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε;

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, [i]τὸ ἡτοιμασμένον[1] τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

42 Ἐπείνασα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με·

43 Ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.

44 Τότε ἀποκριθήσονται [b]αὐτῷ[1] καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι;

45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κϛ'. XXVI.

ΚΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς [e]πάντας[1] τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ̃·

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς, [d]καὶ οἱ Γραμματεῖς[1], καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τȣ̃ Ἀρχιερέως τȣ̃ λεγομένȣ Καϊάφα·

4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν.

5 Ἔλεγον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [c]αὐτοῦ[1], ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;

9 Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο [b]τὸ μύρον[1] πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι [b]πτωχοῖς[1].

10 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15 Εἶπε· Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα [n]ἀργύρια[1].

16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες [c]αὐτῷ[1]· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι, πρός σε ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο [i]λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν[1]· Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε· Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς [d]τὸν[1] ἄρτον, καὶ [b]εὐλογήσας[1], ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν [e]τὸ[1] ποτήριον, ϗ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 Τοῦτο [e]γάρ[1] ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς [e]καινῆς[1] διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXVI.

26 Respondens autem dominus ejus, dixit ei: Serve male, et piger, sciebas quia meto ubi non semino, et congrego ubi non sparsi:

27 Oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura.

28 Tollite itaque ab eo talentum, et date ei, qui habet decem talenta.

29 Omni enim habenti dabitur, et abundabit: ei autem, qui non habet, et quod videtur habere, auferetur ab eo.

30 Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus, et stridor dentium.

31 Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ:

32 Et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis:

33 Et statuet oves quidem a dextris suis, hœdos autem a sinistris.

34 Tunc dicet rex his, qui a dextris ejus erunt: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi.

35 Esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi, et dedistis mihi bibere: hospes eram, et collegistis me:

36 Nudus, et cooperuistis me: infirmus, et visitastis me: in carcere eram, et venistis ad me.

37 Tunc respondebunt ei justi, dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, et pavimus te: sitientem, et dedimus tibi potum?

38 Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus te: aut nudum, et cooperuimus te?

39 Aut quando te vidimus infirmum: aut in carcere, et venimus ad te?

40 Et respondens rex, dicet illis: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.

41 Tunc dicet et his, qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, et angelis ejus.

42 Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare: sitivi, et non dedistis mihi potum:

43 Hospes eram, et non collegistis me: nudus, et non cooperuistis me: infirmus, et in carcere, et non visitastis me.

44 Tunc respondebunt ei et ipsi, dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, et non ministravimus tibi?

45 Tunc respondebit illis dicens: Amen dico vobis: Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis.

46 Et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam.

CAP. XXVI.

ET factum est: cum consummasset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis:

2 Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur.

3 Tunc congregati sunt principes sacerdotum, et seniores populi in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:

4 Et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent, et occiderent,

5 Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.

6 Cum autem Jesus esset in Bethania in domo Simonis leprosi,

7 Accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis.

8 Videntes autem discipuli, indignati sunt dicentes: Ut quid perditio hæc?

9 Potuit enim istud venundari multo, et dari pauperibus.

10 Sciens autem Jesus, ait illis: Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me.

11 Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habetis.

12 Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum: ad sepeliendum me fecit.

13 Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, dicetur et quòd hæc fecit in memoriam ejus.

14 Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas Iscariotes, ad principes sacerdotum:

15 Et ait illis: Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos.

16 Et exinde quærebat opportunitatem ut eum traderet.

17 Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: Ubi vis paremus tibi comedere Pascha?

18 At Jesus dixit: Ite in civitatem ad quemdam, et dicite ei: Magister dicit: Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.

19 Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Jesus, et paraverunt Pascha.

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis.

21 Et edentibus illis, dixit: Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est.

22 Et contristati valde, cœperunt singuli dicere: Numquid ego sum Domine?

23 At ipse respondens, ait: Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet.

24 Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: væ autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.

25 Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit: Numquid ego sum Rabbi? Ait illi: Tu dixisti.

26 Cœnantibus autem eis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, et ait: Accipite, et comedite: hoc est corpus meum.

27 Et accipiens calicem gratias egit: et dedit illis, dicens: Bibite ex hoc omnes.

28 Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

29 Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei.

VERSIO LUSITANA.

semeaste, e que recolhes onde nada espalhaste:
25 E temeroso, fúi e escondí na terra o teu
talento: eis-aqui tens o que he teu.
26 Porém seu Senhor respondendo lhe dis-
se: Servo máo, e preguiçoso, tu sabias que
eu sego onde não semeio, e que recolho onde
nada espalhei.
27 Devias logo pôr o meu dinheiro ao
banco, para que quando viesse, recebesse
eu, com o seu juro, o que era meu.
28 Tirai-lhe pois o talento, e dai o ao que
tem dez talentos.
29 Porque a todo o que já tem, dar-se-lhe-ha,
e dar-se-lhe-ha em abundancia, e ao que não
tem, tirar-se-lhe-ha ate o que parece que tem.
30 E este Servo inutil lançai-o nas trévas ex-
teriores: alli haverá choro, e ranger dos dentes.
31 Mas quando vier o Filho do Homem na
sua magestade, acompanhado de todos os
seus Anjos, então assentar-se-ha elle sobre
o Throno da sua Gloria:
32 E estando juntas diante delle todas as
Nações, separará huns dos outros, como hum
pastor separa as ovelhas de entre os cabritos:
33 E porá as ovelhas á sua mão direita, e
os cabritos á esquerda.
34 Então dirá o Rei aos que estaráõ á sua
mão direita: Vinde, bemditos de meu Pai,
a possuir o Reino que vos está apparelhado
desde o principio do Mundo.
35 Porque eu tive fome, e vós destes-me
de comer: tive sede, e destes-me de beber:
era estranho, e recolhestes-me:
36 Estava nú, e vestistes-me: estava en-
fermo, e visitastes-me: estava no carcere, e
viestes ver-me.
37 Então lhe responderáõ os justos, dizen-
do: Senhor, quando te vimos nós ter fome,
e te démos de comer: quando ter sede, e te
démos de beber?
38 Quando ser estranho, e te recolhemos:
ou quando estar nú, e te vestimos?
39 Ou quando te vimos nós enfermo, e te
visitámos: ou estando no carcere, e viemos
ver-te?
40 E o Rei respondendo lhes dirá: Na ver-
dade vos digo, que quantas vezes vós fizestes
isto a hum destes meus irmãos mais peque-
ninos, a mim mesmo he que o fizestes.
41 Então dirá tambem aos que estarão á
sua mão esquerda: Apartai-vos de mim,
malditos, para o fogo eterno, que está appare-
lhado para o diabo, e seus Anjos.
42 Porque eu tive fome, e vós não me déstes
de comer: tive sede, e não me déstes de beber:
43 Era estranho, e não me recolhestes:
estava nú, e não me vestistes: estava enfer-
mo, e no carcere, e não me visitastes.
44 Então responderáõ elles tambem, dizen-
do: Senhor, quando te vimos nós ter fome,
ou ter sede, ou ser estranho, ou estarnú, ou
estar enfermo, ou no carcere, e deixámos de
te assistir?
45 Então lhes responderá elle dizendo:
Na verdade vos digo, que quantas vezes o
deixastes vós de fazer a hum destes mais pe-
queninos, a mim o deixastes de fazer.
46 E irão estes para o castigo eterno: e os
justos para a vida eterna.

CAP. XXVI.

TENDO Jesus acabado todos estes discur-
sos, disse para seus Discipulos:
2 Vós sabeis que daqui a dous dias se ha
de celebrar a Pascoa, e o Filho do Homem
será entregue a ser crucificado.
3 Então se ajuntárão os Principes dos Sa-
cerdotes, e os Senadores do povo, na sala do
Summo Pontifice, que se chamava Caifaz:
4 Onde tiverão Conselho, sobre como pren-
derião por traição, e matarião a Jesus.
5 Mas elles dizião: Não convem que isto
se faça no dia da festa, para que não succeda
excitar-se no povo algum motim.
6 E achando-se Jesus em Bethania em casa
de Simão o Leproso,
7 Chegou-se a elle huma mulher que trazia
huma redoma de alabastro, cheia de preci-
oso balsamo, e estando Jesus á meza, derra-
mou-lho sobre a cabeça.
8 O que vendo os Discipulos, disserão com
indignação: Para que foi este desperdicio?
9 Pois se podia vender este balsamo por
muito bom preço, e dar-se este aos pobres.
10 Mas Jesus sabendo isto, disse-lhes:
Porque molestais vós esta mulher, que no
que fez, me fez huma boa obra?
11 Porque vós-outros sempre tendes com-
vosco os pobres; mas a mim nem sempre
me tereis.
12 Porque o derramar ella este balsamo
sobre o meu corpo: foi ungirme para ser
enterrado.
13 Em verdade vos digo, que onde quel
que for prégado este Evangelho, que será
em todo o Mundo, será tambem publicada
para seu louvor, a acção que esta mulher fez.
14 Então retirando-se hum dos doze, cha-
mado Judas Iscariotes, foi ter com os Prin-
cipes dos Sacerdotes:
15 A quem disse: Que me quereis vós dar,
e eu vo-lo entregarei? E elles lhe assinárão
trinta moédas de prata.
16 E daquella hora andava buscando oc-
casião opportuna para entregallo.
17 No primeiro dos dias em que se comião
os pães asmos, vierão ter com Jesus seus
Discipulos, e disserão-lhe: Onde queres tu
que te preparemos, o que se ha de comer na
Pascoa?
18 Ide á Cidade, respondeo Jesus, a casa
de hum tal, e dizei-lhe: O Mestre te manda
dizer: O meu tempo está proximo; em tua
casa quero celebrar a Pascoa com meus
Discipulos.
19 E fizerão os Discipulos como Jesus lhes
havia ordenado, e preparárão a Pascoa.
20 Chegada pois a tarde, poz-se á meza
com os seus doze Discipulos.
21 E estando elles comendo, disse: Em
verdade vos affirmo, que hum de vós me ha
de entregar.
22 E como esta palavra lhes causou sum-
ma tristeza, começou a dizer cada hum:
Sou eu, Senhor?
23 Elle lhes respondeo, e disse: O que
mette comigo a mão no prato, esse he o que
me ha de entregar.
24 Em verdade o Filho do Homem vai,
segundo o que está escrito delle: mas ai da-
quelle homem, por meio do qual será en-
tregue o Filho do Homem: melhor fora ao
tal homem não haver nascido.
25 Então Judas, o que o entregou, respon-
dendo, disse: Sou eu, Mestre? Respondeo-
lhe: Tu o disseste.
26 Estando elles porém ceando, tomou
Jesus o pão, e depois de o benzer, partio-o,
e deo-o a seus Discipulos, dizendo: Tomai,
e comei: Este he o meu Corpo.
27 E tomando o calis deo graças, e deo-lho,
dizendo: Bebei delle todos:
28 Porque este he o meu Sangue do novo
testamento, que será derramado por muitos,
pára remissão de peccados.
29 Mas digo vos; que desta hora em dian-
te não beberei mais deste fructo da vide, até

VERSIO ANGLICANA.

thy talent in the earth: lo, *there* thou hast
that is thine.
26 His lord answered and said unto him,
Thou wicked[a] and slothful servant, thou
knewest that I reap where I sowed not,
and gather where I have not strawed:
27 Thou oughtest therefore to have put
my money to the exchangers, and *then* at
my coming I should have received mine
own with usury.
28 Take therefore the talent from him, and
give *it* unto him which hath ten talents.
29 For unto[d] every one that hath shall
be given, and he shall have abundance:
but from him that hath not shall be taken
away[e] even that which he hath.
30 And cast ye the unprofitable servant
into outer darkness:[f] there shall be weep-
ing and gnashing of teeth.
31 When[g] the Son of man shall come
in his glory, and all the holy angels with
him, then shall he sit upon the throne of
his glory:
32 And before[i] him shall be gathered
all nations; and he shall separate[l] them
one from another, as a shepherd[m] divideth
his sheep from the goats:
33 And he shall set the sheep on his
right hand,[n] but the goats on the left.
34 Then shall the King say unto them on
his right hand, Come, ye blessed[o] of my
Father,[p] inherit the kingdom[q] prepared[r]
for you from the foundation of the world:
35 For I[t] was an hungred, and ye gave
me meat: I was thirsty, and ye gave me
drink: I was a stranger,[v] and ye took me in:
36 Naked,[w] and ye clothed me: I was
sick, and ye visited[x] me: I was in pri-
son,[y] and ye came unto me.
37 Then shall the righteous answer
him, saying, Lord, when saw we thee an
hungred, and fed *thee?* or thirsty, and
gave *thee* drink?
38 When saw we thee a stranger, and
took *thee* in? or naked, and clothed *thee?*
39 Or when saw we thee sick, or in pri-
son, and came unto thee?
40 And the King shall answer and say un-
to them, Verily I say unto you, Inasmuch[a]
as ye have done *it* unto one of the least of
these my brethren, ye have done *it* unto me.
41 Then shall he say also unto them on
the left hand, Depart[b] from me, ye cursed,
into everlasting[c] fire, prepared[d] for the
devil and his angels:
42 For I was an hungred, and ye gave
me no meat: I was thirsty, and ye gave
me no drink:
43 I was a stranger, and ye took me not
in: naked, and ye clothed me not: sick,
and in prison, and ye visited me not.
44 Then shall they also answer him, say-
ing, Lord, when saw we thee an hungred,
or athirst, or a stranger, or naked, or sick, or
in prison, and did not minister unto thee?
45 Then shall he answer them, saying,
Verily I say unto you, Inasmuch[g] as ye
did *it* not to one of the least of these, ye
did *it* not to me.
46 And these[h] shall go away into ever-
lasting punishment: but the righteous into
life eternal.

CHAP. XXVI.

AND it came to pass, when Jesus had
finished all these sayings, he said unto
his disciples,
2 Ye know[k] that after two days is *the
feast of* the passover, and the Son of man
is betrayed to be crucified.
3 Then assembled together the chief
priests, and the scribes, and the elders of
the people, unto the palace of the high
priest, who was called Caiaphas,
4 And consulted[b] that they might take
Jesus by subtilty, and kill *him.*
5 But they said, Not on the feast *day*,
lest there be an uproar among the people.
6 Now when Jesus was in Bethany, in
the house of Simon the leper,
7 There came[c] unto him a woman hav-
ing an alabaster box of very precious
ointment, and poured it on his head, as
he sat *at meat.*
8 But when his disciples saw *it*, they
had indignation, saying, To what pur-
pose *is* this waste?
9 For this ointment might have been
sold for much, and given to the poor.
10 When Jesus understood *it*, he said un-
to them, Why trouble ye the woman? for
she hath wrought a good work upon me.
11 For ye[h] have the poor always with
you; but me[k] ye have not always.
12 For in that she hath poured this oint-
ment on my body, she did *it* for my burial.
13 Verily I say unto you, Wheresoever
this gospel shall be preached in the whole
world, *there* shall also this, that this woman
hath done, be told for a memorial of her.
14 Then one[s] of the twelve, called Ju-
das Iscariot, went unto the chief priests,
15 And said *unto them*, What will ye
give me, and I will deliver him unto
you? And they covenanted[u] with him
for thirty pieces of silver.
16 And from that time he sought op-
portunity to betray him.
17 Now[z] the first *day* of the *feast of* un-
leavened bread, the disciples came to Jesus,
saying unto him, Where wilt thou that we
prepare for thee to eat the passover?
18 And he said, Go into the city to such
a man, and say unto him, The Master
saith, My time is at hand; I will keep the
passover at thy house with my disciples.
19 And the disciples did as Jesus had
appointed them; and they made ready
the passover.
20 Now when the even was come, he
sat down with the twelve.
21 And as they did eat, he said, Verily
I say unto you, that one of you shall be-
tray me.
22 And they were exceeding sorrow-
ful, and began every one of them to say
unto him, Lord, is it I?
23 And he answered and said, He[e] that
dippeth *his* hand with me in the dish, the
same shall betray me.
24 The Son of man goeth as it is written[f]
of him: but woe unto that man by whom
the Son of man is betrayed! it had been
good for that man if he had not been born.
25 Then Judas, which betrayed him,
answered and said, Master, is it I? He
said unto him, Thou hast said.
26 And as[i] they were eating, Jesus took
bread, and β blessed *it*, and brake *it*, and
gave *it* to the disciples, and said, Take,
eat; this is my body.
27 And he took the cup, and gave
thanks, and gave *it* to them, saying,
Drink ye all of it:
28 For this is my blood of the new tes-
tament,[l] which is shed for many for the
remission of sins.
29 But I say unto you, I will not drink
henceforth of this fruit of the vine, until

A. D. 33.

a ch. 18. 32. Job 15. 5,6. Lu. 19. 22. Jude 15.
b Ps. 2. 2.
c Jn°. 11. 1, 2. 12. 3.
d ch. 13. 12. Mar. 4. 25. Lu. 8. 18. 19. 26.
e Lu. 10. 42.
f ch. 8. 12.
g ch. 16. 27. 19. 28. Da. 7. 13. Zec. 14. 5. Mar. 8. 38. Ac. 1. 11. 1 Th. 4. 16. 2 Th. 1. 7. Jude 14. Re. 1. 7.
h De. 15. 11.
i Ro. 14. 10. 2 Co. 5. 10. Re. 20. 12.
k Jn°. 14. 19. 17. 11.
l ch. 13. 49. Eze. 20. 38.
m Ps. 78. 52. Jn°. 10. 14, 27.
n He. 1. 3.
o Ps. 115. 15.
p Ro. 8. 17. 1 Pe. 1. 4.
q 1 Th. 2. 12. Re. 5. 10.
r 1 Co. 2. 9. He. 11. 16.
s ch. 10. 4.
t Is. 58. 7. Eze. 18. 7.
u 1 Pe. 4. 9. 3 Jn. 5.
v ch. 27. 3. Zec. 11. 12, 13.
w Ja. 2. 15, 16.
x Ja. 1. 27.
y 2 Ti. 1. 16. He. 13. 2.
z Ex. 12. 6, 18.
a Pr. 19. 17. Mar. 9. 41. He. 6. 10.
b Lu. 13. 27.
c ch. 13. 40, 42. Re. 14. 11.
d Jude 6. Re. 20. 10.
e Ps. 41. 9. 55. 12..15.
f Ps. 22. 1, &c. Is. 53. 3, &c.
g Zec. 2. 8. Ac. 9. 5.
h Da. 12. 2. Jn°. 5. 29.
i 1 Co. 11. 23, &c.
β Many Greek copies have, *gave thanks.*
k Mar. 14. 1, &c. Lu. 22. 1, &c. Jn°. 13. 1, &c.
l Je. 31. 31.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXVII.

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς
σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ δια-
σκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.
32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ
[b]καὶ[1] πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ[g]
οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.
34 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι,
ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φω-
νῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ
ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. Ὁμοίως[g]
καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον [h]Γεθσημανῆ[1], καὶ λέγει
τοῖς μαθηταῖς· Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ
ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.
37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο
υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι ϗ ἀδημονεῖν.
38 Τότε λέγει αὐτοῖς[g]· Περίλυπός ἐστιν ἡ
ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρη-
γορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.
39 Καὶ [i]προελθὼν[1] μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, ϗ λέγων· Πάτερ μου,
εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτή-
ριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑ-
ρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει [n]τῷ Πέ-
τρῳ[1]· [n]Οὕτως[1] οὐκ [n]ἰσχύσατε[1] μίαν ὥραν γρη-
γορῆσαι μετ᾽ ἐμοῦ;
41 Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα
πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο,
λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο [c]τὸ
ποτήριον[1] παρελθεῖν [c]ἀπ᾽ ἐμοῦ[1], ἐὰν μὴ αὐτὸ
πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43 Καὶ [h]ἐλθὼν εὑρίσκει[1] αὐτοὺς πάλιν καθεύδον-
τας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.
44 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, [n]ἀπελθὼν πάλιν, προσ-
ηύξατο[1] [d]ἐκ τρίτου[1], τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε [c]τὸ[1] λοιπὸν, καὶ
ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.
46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παρα-
διδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας
εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος
πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
48 Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς
σημεῖον, λέγων· Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι·
κρατήσατε αὐτόν.
49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε·
Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἑταῖρε, [l]ἐφ᾽
ᾧ[1] πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς
χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· ϗ πατάξας
τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόστρεψόν σου
τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ
οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ [h]ἀπολοῦνται[1].
53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι [n] ἄρτι παρακα-
λέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι
πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;
54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτω
δεῖ γενέσθαι;
55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς
ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ᾽ ἡμέραν
[d]πρὸς ὑμᾶς[1] ἐκαθεζόμην [d]διδάσκων[1] ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.
56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν
αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν,
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ, εἰσελθὼν ἔσω,
ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς [c]καὶ οἱ Πρεσβύτεροι[1] καὶ
τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι·
60 [a]Καὶ οὐχ εὗρον. Καὶ πολλῶν ψευδομαρ-
τύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον[1]. Ὕστερον
δὲ προσελθόντες δύο [e]ψευδομάρτυρες[1],
61 Εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰ-
κοδομῆσαι αὐτόν.
62 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· [n]Ἐξορκίζω[1] σε κατὰ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ
ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας· πλὴν
[n]λέγω ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι[1] ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως,
καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
65 Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐ-
τοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν
βλασφημίαν [d]αὐτοῦ[1].
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον·
Ἔνοχος θανάτου ἐστί.
67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ,
καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν,
68 Λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστὲ, τίς
ἐστιν ὁ παίσας σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ·
καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα·
Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν [m] πάντων, λέ-
γων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις.
71 Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα,
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ [i]λέγει τοῖς ἐκεῖ· Καὶ[1]
οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ᾽ ὅρκου· Ὅτι οὐκ
οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες,
εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ·
[e]καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ[1].
74 Τότε ἤρξατο [a] καταναθεματίζειν[1], καὶ
ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ
εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.
75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος [k]τοῦ
Ἰησοῦ[1], εἰρηκότος αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν
ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζʹ. XXVII.

ΠΡΩΙΑΣ δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον
πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXVII.

30 Et hymno dicto, exierunt in Mon-
tem oliveti.
31 Tunc dicit illis Jesus: Omnes vos
scandalum patiemini in me, in ista noc-
te. Scriptum est enim: Percutiam pas-
torem, et dispergentur oves gregis.
32 Postquam autem resurrexero, præ-
cedam vos in Galilæam.
33 Respondens autem Petrus, ait illi:
Et si omnes scandalizati fuerint in te,
ego nunquam scandalizabor.
34 Ait illi Jesus: Amen dico tibi,
quia in hac nocte antequam Gallus can-
tet, ter me negabis.
35 Ait illi Petrus: Etiamsi oportue-
rit me mori tecum, non te negabo. Si-
militer et omnes discipuli dixerunt.
36 Tunc venit Jesus cum illis in vil-
lam, quæ dicitur Gethsemani, et dixit
discipulis suis: Sedete hic donec va-
dam illuc, et orem.
37 Et assumpto Petro, et duobus filiis
Zebedæi, cœpit contristari et mœstus
esse.
38 Tunc ait illis: Tristis est anima
mea usque ad mortem: sustinete hic, et
vigilate mecum.
39 Et progressus pusillum, procidit
in faciem suam, orans, et dicens: Pater
mi, si possibile est, transeat a me calix
iste: verumtamen non sicut ego volo,
sed sicut tu.
40 Et venit ad discipulos suos, et in-
venit eos dormientes, et dicit Petro:
Sic non potuistis una hora vigilare me-
cum?
41 Vigilate, et orate ut non intretis
in tentationem. Spiritus quidem promp-
tus est, caro autem infirma.
42 Iterum secundo abiit, et oravit, di-
cens: Pater mi, si non potest hic calix
transire nisi bibam illum, fiat voluntas
tua.
43 Et venit iterum, et invenit eos dor-
mientes: erant enim oculi eorum gra-
vati.
44 Et relictis illis, iterum abiit, et
oravit tertiò eundem sermonem dicens.
45 Tunc venit ad discipulos suos, et
dicit illis: dormite jam, et requiescite:
ecce appropinquavit hora, et Filius
hominis tradetur in manus peccatorum.
46 Surgite eamus: ecce appropinqua-
vit qui me tradet.
47 Adhuc eo loquente, ecce Judas
unus de duodecim venit, et cum eo tur-
ba multa cum gladiis, et fustibus, missi
a principibus sacerdotum, et senioribus
populi.
48 Qui autem tradidit eum, dedit illis
signum, dicens: Quemcumque oscula-
tus fuero, ipse est, tenete eum.
49 Et confestim accedens ad Jesum,
dixit: Ave Rabbi. Et osculatus est eum.
50 Dixitque illi Jesus: Amice, ad
quid venisti? Tunc accesserunt, et ma-
nus injecerunt in Jesum, et tenuerunt
eum.
51 Et ecce unus ex his, qui erant cum
Jesu, extendens manum, exemit gladium
suum, et percutiens servum principis
sacerdotum amputavit auriculam ejus.
52 Tunc ait illi Jesus: Converte gla-
dium tuum in locum suum. omnes enim,
qui acceperint gladium, gladio peribunt.
53 An putas, quia non possum rogare
patrem meum, et exhibebit mihi modo
plusquam duodecim legiones angelorum?
54 Quomodo ergo implebuntur Scrip-
turæ, quia sic oportet fieri?
55 In illa hora dixit Jesus turbis: Tam-
quam ad latronem existis cum gladiis,
et fustibus comprehendere me: quoti-
die apud vos sedebam docens in templo,
et non me tenuistis.
56 Hoc autem totum factum est, ut
adimplerentur Scripturæ prophetarum.
Tunc discipuli omnes, relicto eo, fuge-
runt.
57 At illi tenentes Jesum, duxerunt ad
Caipham principem sacerdotum, ubi
Scribæ et seniores convenerant.
58 Petrus autem sequebatur eum a
longe, usque in atrium principis sacer-
dotum. Et ingressus intro, sedebat cum
ministris, ut videret finem.
59 Principes autem sacerdotum, et
omne consilium quærebant falsum testi-
monium contra Jesum, ut eum morti
traderent:
60 Et non invenerunt, cum multi falsi
testes accessissent. Novissime autem
venerunt duo falsi testes,
61 Et dixerunt: Hic dixit: Possum
destruere templum Dei, et post triduum
reædificare illud.
62 Et surgens princeps sacerdotum,
ait illi: Nihil respondes ad ea, quæ isti
adversum te testificantur?
63 Jesus autem tacebat. Et princeps
sacerdotum ait illi: Adjuro te per
Deum vivum, ut dicas nobis si tu es
Christus filius Dei.
64 Dicit illi Jesus: tu dixisti: verum-
tamen dico vobis, amodo videbitis fi-
lium hominis sedentem a dextris virtu-
tis Dei, et venientem in nubibus cæli.
65 Tunc princeps sacerdotum scidit
vestimenta sua, dicens: Blasphemavit:
quid adhuc egemus testibus? ecce nunc
audistis blasphemiam:
66 Quid vobis videtur? At illi respon-
dentes dixerunt: Reus est mortis.
67 Tunc expuerunt in faciem ejus, et
colaphis eum ceciderunt, alii autem
palmas in faciem ejus dederunt,
68 Dicentes: Prophetiza nobis Christe,
quis est qui te percussit?
69 Petrus vero sedebat foris in atrio:
et accessit ad eum una ancilla, dicens:
Et tu cum Jesu Galilæo eras.
70 At ille negavit coram omnibus, di-
cens: Nescio quid dicis.
71 Exeunte autem illo januam, vidit
eum alia ancilla, et ait his, qui erant
ibi: Et hic erat cum Jesu Nazareno.
72 Et iterum negavit cum juramento:
Quia non novi hominem,
73 Et post pusillum accesserunt qui
stabant, et dixerunt Petro: Vere et tu
ex illis es: nam et loquela tua manifes-
tum te facit.
74 Tunc cœpit detestari, et jurare
quia non novisset hominem. Et con-
tinuo gallus cantavit.
75 Et recordatus est Petrus verbi
Jesu, quod dixerat: Prius quàm gallus
cantet, ter me negabis. Et egressus
foras, flevit amare.

CAP. XXVII.

MANE autem facto, consilium inie-
runt omnes principes sacerdotum, et se-
niores populi adversus Jesum, ut eum
morti traderent.

VERSIO LUSITANA.

aquelle dia, em que o beberei novo comvosco no Reino de meu Pai.

30 E cantado o Hymno, sahírão para o Monte das Oliveiras.

31 Então lhes disse Jesus: A todos vós serei esta noite huma occasião de escandalo; pois está escrito, Eu ferirei o pastor, e as ovelhas do rebanho se porão em desarranjo.

32 Porem depois que eu resurgir, irei adiante de vós para Galilea.

33 E Pedro respondendo lhe disse: Ainda quando todos se escandalizem a teu respeito, eu nunca me escandalizarei.

34 Jesus lhe replicou: Em verdade te digo, que nesta mesma noite, antes que o gallo cante, me has de negar tu tres vezes.

35 Disse-lhe Pedro: Ainda quando for preciso que eu morra comtigo, eu te não hei de negar. E o mesmo disserão tambem todos os mais Discipulos.

36 Então veio Jesus com elles para hum lugar chamado Gethsemani, e disse a seus Discipulos: Assentai vos aqui, em quanto eu vou acolá, e faço oração.

37 E tomando a Pedro, e aos dous filhos de Zebedeo, começou a entristecer-se, e a angustiar-se por extremo.

38 Disse-lhes então: Minha alma está numa tristeza mortal: demoraivos aqui, e vigiai comigo.

39 E adiantando-se alguns passos, prostrou-se com o rosto em terra, fazendo oração, e dizendo: Meu Pai, se he possivel, passe de mim este calis: não se faça com tudo a minha vontade, mas faça-se a tua.

40 Depois veio ter com seus Discipulos, e achando-os dormindo, disse a Pedro: Que, não podestes vigiar huma hora comigo?

41 Vigiai, e orai, para que não entreis em tentação. O espirito na verdade está prompto; mas a carne a fraca.

42 Segunda vez se retirou, e orou, dizendo: Meu Pai, se este calis não póde passar de mim, sem que eu o beba, faça-se a tua vontade.

43 E Veio segunda vez, e tambem os achou dormindo: porque estavão carregados os seus olhos.

44 E deixando-os, foi orar terceira vez, dizendo as mesmas palavras.

45 Então veio buscar seus Discipulos, e disse-lhes: Dormi agora, e descançai: eis-aqui está chegada a hora, e o Filho do Homem será entregue em mãos de peccadores.

46 Levantai-vos, vamos: eis-ahi vem o que me ha de entregar.

47 Ainda elle não tinha acabado de dizer estas palavras, quando chega Judas, hum dos doze, e com elle huma grande quadrilha de gente, com espadas, e varapáos; mandada pelos Principes dos Sacerdotes, e pelos Senadores do povo.

48 O traidor tinha-lhes dado estesinal dizendo: Aquelle a quem eu der hum osculo, esse he que he, prendei-o.

49 E chegando-se logo a Jesus, disse-lhe: Deos te salve, Mestre. E deo-lhe hum osculo.

50 E disse-lhe Jesus: Amigo, a que vieste? Então se chegárão os outros a elle, e lançando-lhe as mãos, o prendêrão.

51 E eis-que hum dos que estavão com Jesus, mettendo mão á espada, a desembainhou, e com hum golpe que deo num servo do Summo Pontifice, lhe cortou huma orelha.

52 Então lhe disse Jesus: Mette a tua espada no seu lugar: porque todos os que pegarem da espada, perecerão aos fios da espada.

53 Acaso cuidas tu, que eu não posso rogar a meu Pai, e que elle me não porá aqui logo promptas mais de doze legiões de Anjos?

54 Como se poderáõ logo cumprir as Escrituras, que declarão que assim deve succeder?

55 Naquella hora disse Jesus, áquelle tropel de gente: Vós viestes armados de espadas, e de varapáos, para me prender, como se eu fosse hum ladrão: Todos os dias assentado entre vós, estava eu ensinando no Templo, e não me prendestes.

56 Mas tudo isto assim succedeo, para se cumprir o que os Profetas escrevêrão. Então todos os Discipulos o deixárão, e fugirão.

57 Os que prenderão Jesus, levárão-no a casa do Summo Pontifice, Caifaz, para onde havião concorrido os Doutores da Lei, e os Senadores.

58 E Pedro o hia seguindo de longe, até o pateo do Pontifice. E entrando para dentro, assentou-se com os ministros de justiça, para ver em que o caso parava.

59 Porem os Principes dos Sacerdotes, e todo o Conselho, andavão buscando quem jurasse algum falso testemunho contra Jesus, a fim de o entregarem á morte.

60 Mas não o achárão, sendo assim que forão muitos os que se apresentárão para jurar falso. Por fim vierão duas testemunhas falsas, que depozerão.

61 E disserão este disse: Eu posso destruir o Templo de Deos, e reedificallo em tres dias.

62 Então levantando-se, disse para elle o Summo Pontifice: Tu nada respondes ao que estes depõem contra ti?

63 Porém Jesus estava calado. E o Summo Pontifice lhe disse: Eu te conjuro por Deos vivo, que nos digas, se tu es o Christo Filho de Deos?

64 Respondeo-lhe Jesus: Tu o disseste: mas eu vos declaro, que daqui a seu tempo vereis vós o Filho do Homem, assentado á mão direita do poder de Deos, que virá sobre as nuvens do Ceo.

65 Então rasgou o Summo Pontifice os seus vestidos, e disse: Blasfemou: que mais testemunhas nos são necessarias? Eis-ahi ouvistes vós agora a blasfemia:

66 Que julgais vós? E respondêrão elles dizendo: He réo de morte.

67 Então huns lhe cuspírão no rosto, e o ferírão ás punhadas, e outros o esbofeteárão,

68 Dizendo: Adivinha, Christo, quem te deo?

69 Entre tanto estava Pedro assentado fóra no pateo: e chegando-se a elle huma criada, disse-lhe: Tu tambem estavas com Jesus de Galilea.

70 Mas elle o negou em presença de todos, dizendo: Não sei o que dizes.

71 E sahindo elle á porta, vio-o outra criada, e disse para os que alli se achavão: Este tambem estava com Jesus Nazareno.

72 E negou-o Pedro segunda vez, dizendo: Juro que tal homem não conheço.

73 E dahi a pouco chegárão-se huns que alli estavão, e disserão a Pedro: Tu certamente es tambem dos taes: porque a tua linguagem te dá a conhecer.

74 Então começou elle a praguejar-se, e a jurar que não conhecia tal homem. E immediatamente cantou o gallo.

75 E Pedro se lembrou da palavra que lhe havia dito Jesus: Antes que o gallo cante, me has de tu negar tres vezes. E sahindo para fóra, chorou amargamente.

CAP. XXVII.

E CHEGADA que foi a manhã, todos os Principes dos Sacerdotes, e Senadores do povo,

VERSIO ANGLICANA.

that day when I drink it new with you in my Father's kingdom.[a]

30 And when they had sung an [β] hymn, they went out into the Mount of Olives.

31 Then saith Jesus unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written,[d] I will smite the Shepherd, and the sheep of the flock shall be scattered abroad.

32 But after I am risen again,[e] I will go before you into Galilee.

33 Peter answered and said unto him, Though all *men* shall be offended because of thee, *yet* will I never be offended.

34 Jesus said unto him, Verily I say unto thee, that this night, before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

35 Peter said unto him, Though I should die with thee, yet will I not deny thee. Likewise also said all the disciples.

36 Then[h] cometh Jesus with them unto a place called Gethsemane, and saith unto the disciples, Sit ye here, while I go and pray yonder.

37 And he took with him Peter and the two sons of Zebedee, and began to be sorrowful and very heavy.

38 Then saith he unto them, My[l] soul is exceeding sorrowful, even unto death: tarry ye here, and watch with me.

39 And he went a little farther, and fell on his face, and[m] prayed, saying, O my Father, if it be possible, let this cup[o] pass from me! nevertheless,[p] not as I will, but as thou *wilt*.

40 And he cometh unto the disciples, and findeth them asleep, and saith unto Peter, What! could ye not watch with me one hour?

41 Watch,[t] and pray, that ye[v] enter not into temptation:[w] the spirit[x] indeed *is* willing, but the flesh *is* weak.

42 He went away again the second time, and prayed, saying, O my Father, if this cup may not pass away from me, except I drink it, thy will be done.

43 And he came and found them asleep again: for their eyes were heavy.

44 And he left them, and went away again, and prayed the third[a] time, saying the same words.

45 Then cometh he to his disciples, and saith unto them, Sleep on now, and take *your* rest; behold, the hour is at hand, and the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

46 Rise, let us be going: behold, he is at hand that doth betray me.

47 And while he yet spake, lo,[c] Judas, one of the twelve, came, & with him a great multitude, with swords and staves, from the chief priests and elders of the people.

48 Now he that betrayed him gave them a sign,[d] saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he: hold him fast.

49 And forthwith he came to Jesus, and said, Hail, Master; and kissed[e] him.

50 And Jesus said unto him,[f] Friend, wherefore art thou come? Then came they and laid hands on Jesus, and took him.

51 And, behold, one of them which were with Jesus stretched out *his* hand, and drew his sword, and struck a servant of the high priest's, and smote off his ear.

52 Then said Jesus unto him, Put up again thy sword into his place: for[h] all they that take the sword, shall perish with the sword.

53 Thinkest thou that I cannot now pray to my Father, and he shall presently give me more than twelve legions of[b] angels?

54 But how then shall the scriptures be fulfilled, that[c] thus it must be?

55 In that same hour said Jesus to the multitudes, Are ye come out, as against a thief, with swords and staves for to take me? I sat daily with you teaching in the temple, and ye laid no hold on me.

56 But all this was done, that the scriptures[f] of the prophets might be fulfilled. Then all the disciples forsook him, and fled.

57 And[g] they that had laid hold on Jesus led *him* away to Caiaphas the high priest, where the scribes and the elders were assembled.

58 But Peter followed him afar off, unto the high priest's palace, and went in, and sat with the servants, to see the end.

59 Now the chief priests, and elders, and all the council, sought false witness against Jesus, to put him to death;

60 But found none: yea, though many false witnesses came, *yet* found they none. At the[i] last came two false witnesses,

61 And said, This *fellow* said,[k] I am able to destroy the temple of God, and to build it in three days.

62 And the high priest arose, and said unto him, Answerest thou nothing? What *is it which* these witness against thee?

63 But[n] Jesus held his peace. And the high priest answered and said unto him, I adjure[q] thee by the living God, that thou tell us whether thou be the Christ,[r] the Son of God.

64 Jesus saith unto him, Thou hast said: nevertheless I say unto you, Hereafter[s] shall ye see the Son of man sitting on the right hand[u] of power, and coming in the clouds of heaven.

65 Then the high priest rent his clothes, saying, He hath spoken blasphemy; what further need have we of witnesses? behold, now ye have heard his blasphemy.

66 What think ye? They answered and said, He is guilty of death.[y]

67 Then[z] did they spit in his face, and buffeted him; and others smote *him* with [γ] the palms of their hands,

68 Saying, Prophesy unto us, thou Christ, who is he that smote thee?

69 Now[b] Peter sat without in the palace: and a damsel came unto him, saying Thou also wast with Jesus of Galilee.

70 But he denied before *them* all, saying, I know not what thou sayest.

71 And when he was gone out into the porch, another *maid* saw him, and said unto them that were there, This *fellow* was also with Jesus of Nazareth.

72 And again he denied with an oath, I do not know the man.

73 And after a while came unto *him* they that stood by, and said to Peter, Surely thou also art *one* of them; for thy speech bewrayeth thee.

74 Then began he to curse and to swear, *saying*, I know not the man. And immediately the cock crew.

75 And Peter remembered the[g] word of Jesus, which said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice. And he went out, and wept bitterly.

CHAP. XXVII.

WHEN the morning was come, all the chief priests and elders of the people took counsel[i] against Jesus to put him to death.

A. D. 33.

a Is. 25. 6.
β or, *psalm.*
b ch. 4. 11. 2 Ki. 6. 17. Da. 7. 10.
c Lu. 24. 26, 46.
d Zec. 13. 7.
e ch. 28. 7, 10, 16.
f Ge. 3. 15. Ps. 22. 1, &c. 69. 1, &c. Is. 53. 3, &c. La. 4. 20. Da. 9. 24, 26. Zec. 13. 7. Ac. 1. 16.
g Mar. 14. 53, &c. Lu. 22. 54, &c. Jn°. 18. 12, &c.
h Mar. 14. 32, &c. Lu. 22. 39, &c. Jn°. 18. 1, &c.
i Ps. 27. 12. 35. 11.
k Jn°. 2. 19..21.
l Ps. 116. 3. Is. 53. 3, 10. Jn°. 12. 27.
m He. 5. 7.
n ch. 27. 12, 14. Is. 53. 7.
o ch. 20. 22.
p Jn°. 5. 30. 6. 38. Ro. 15. 3. Phi. 2. 8.
q 1 Sa. 14. 26, 28. 1 Ki. 22. 16.
r ch. 16. 16. Jn°. 1. 34.
s Da. 7. 13. Jn°. 1. 51. 1 Th. 4. 16. Re. 1. 7.
t Mar. 13. 33. 14. 38. Lu. 22. 40. Ep. 6. 18. Re. 16. 15.
v Pr. 4. 14, 15.
u Ps. 110. 1. Ac. 7. 55.
w Re. 3. 10.
x Is. 26. 8, 9. Ro. 7. 18..25. Ga. 5. 17.
y Le. 24. 16. Jn°. 19. 7.
z Is. 50. 6.
a 2 Co. 12. 8.
γ or, *rods.*
b Mar. 14. 66, &c. Lu. 22. 55, &c. Jn°. 18. 16, &c.
c Ac. 1. 16.
d Ps. 38. 12.
e 2 Sa. 3. 27. 20. 9. Ps. 28. 3.
f Ps. 41. 9. 55. 13.
g ver. 34. Lu. 22. 31..34.
h Ge. 9. 6. Eze. 35. 5, 6. Re. 13. 10.
i Ps. 2. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, XXVII.

2 Καὶ δήσαντες αὐτον, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν [e]Ποντίῳ| Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς, [n]ἀπέστρεψε| τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις,
4 Λέγων· Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα [i]ἀθῶον|. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ [n]ὄψει|.
5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγξατο.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.
7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
8 [e]Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον|.
9 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ [e]Ἱερεμίου| τοῦ Προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν [n]ἐτιμήσαντο| ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ·
10 Καὶ [n]ἔδωκαν| αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [n]ἔστη| ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις.
12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;
14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ [e]πρὸς οὐδὲ| ἓν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.
16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον [n]Βαραββᾶν.
17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; [n]Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
18 Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.
20 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον· Βαραββᾶν.
22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν [e]αὐτῷ| πάντες· Σταυρωθήτω.
23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.
24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος [d]τοῦ δικαίου| τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.
25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας, παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 Καὶ [n]ἐκδύσαντες αὐτὸν|, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.
29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον [h]ἐπὶ τὴν δεξιὰν| αὐτοῦ. Καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
30 Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, [a]ὅς| ἐστι [d]λεγόμενος| κρανίου τόπος,
34 Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν [h]ὄξος| μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος, οὐκ ἤθελε πιεῖν.
35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον· [b]ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.|
36 Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ [e]ΙΗΣΟΥΣ| Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταὶ, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν Γραμματέων καὶ Πρεσβυτέρων[f], ἔλεγον.
42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται [n]σῶσαι.| [d]Εἰ| βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν [i]αὐτῷ|.
43 Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω [e]νῦν| αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γάρ· Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
44 Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ, οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον [a]αὐτῷ|.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἠλὶ, Ἠλὶ, [n]λαμὰ| σαβαχθανί; τοῦτ᾽ ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;
47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
48 Καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν·
52 Καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ

VERSIO VULGATA LATINA.

MATTHÆI, XXVII.

2 Et vinctum adduxerunt eum, et tradiderunt Pontio Pilato præsidi.
3 Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quòd damnatus esset; pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdotum, et senioribus,
4 Dicens: Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris.
5 Et projectis argenteis in templo, recessit: et abiens laqueo se suspendit.
6 Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt: Non licet eos mittere in corbonam: quia pretium sanguinis est.
7 Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum.
8 Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est, ager sanguinis, usque in hodiernum diem.
9 Tunc impletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt a filiis Israel:
10 Et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.
11 Jesus autem stetit ante præsidem, et interrogavit eum præses, dicens: Tu es Rex Judæorum? Dicit illi Jesus: Tu dicis.
12 Et cum accusaretur a principibus sacerdotum, et senioribus, nihil respondit.
13 Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quanta adversum te dicunt testimonia?
14 Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehementur.
15 Per diem autem sollemnem consueverat præses populo dimittere unum vinctum, quem voluissent.
16 Habebat autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas.
17 Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an Jesum, qui dicitur Christus?
18 Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum.
19 Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens: Nihil tibi, et justo illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum.
20 Principes autem sacerdotum, et seniores persuaserunt populis ut peterent Barabbam, Jesum vero perderent.
21 Respondens autem præses, ait illis: Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt: Barabbam.
22 Dicit illis Pilatus: Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus?
23 Dicunt omnes: Crucifigatur. Ait illis præses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur.
24 Videns autem Pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus fieret: accepta aqua, lavit manus coram populo, dicens: Innocens ego sum a sanguine justi hujus: vos videritis.
25 Et respondens universus populus, dixit: Sanguis ejus super nos, et super filios nostros.
26 Tunc dimisit illis Barabbam: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur.
27 Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad eum universam cohortem:
28 Et exeuntes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei,
29 Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Ave rex Judæorum.
30 Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus.
31 Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, et induerunt eum vestimentis ejus, et duxerunt eum ut crucifigerent.
32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem ejus.
33 Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha, quod est Calvariæ locus.
34 Et dederunt ei vinum bibere cum felle mistum. Et cum gustasset, noluit bibere.
35 Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt vestimenta ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per Prophetam dicentem: Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.
36 Et sedentes servabant eum.
37 Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: HIC EST JESUS REX JUDÆORUM.
38 Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: unus a dextris, et unus a sinistris.
39 Prætereuntes autem blasphemabant eum moventes capita sua,
40 Et dicentes: Vah qui destruis templum Dei, et in triduo illud reædificas: salva temetipsum: si filius Dei es, descende de cruce.
41 Similiter et principes sacerdotum illudentes cum Scribis, et senioribus dicebant:
42 Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israel est, descendat nunc de cruce, et credimus ei:
43 Confidit in Deo: liberet nunc, si vult eum: dixit enim: Quia filius Dei sum.
44 Idipsum autem et latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei.
45 A sexta autem hora tenebræ factæ sunt super universam terram usque ad horam nonam.
46 Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magna, dicens: Eli, Eli, lamma sabacthani? hoc est: Deus meus, Deus meus ut quid dereliquisti me?
47 Quidam autem illic stantes, et audientes, dicebant: Eliam vocat iste.
48 Et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto, et imposuit arundini, et dabat ei bibere.
49 Ceteri vero dicebant: Sine videamus an veniat Elias liberans eum.
50 Jesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum.
51 Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum: et terra mota est, et petræ scissæ sunt,

VERSIO LUSITANA.

se ajuntárão em Conselho contra Jesus, para
o entregarem á morte.
2 E prezo o levárão, e entregárão ao Go-
vernador Poncio Pilatos.
3 Então Judas, que havia sido o traidor,
vendo que fora condemnado Jesus, tocado de
arrependimento, tornou a levar as trinta mo-
édas de prata aos Principes dos Sacerdotes,
e aos Senadores,
4 Dizendo: Pequei, entregando o sangue
innocente. Mas elles lhe respondêrão: A
nós que se nos dá? Visses tu lá o que fazias.
5 E depois de lançar as moédas no Templo,
retirou-se, e foi-se pendurar de hum laço.
6 Mas os Principes dos Sacerdotes, tomando
o dinheiro, disserão: Não he licito deitallo na
arca das esmolas: porque he preço de sangue.
7 Tendo pois deliberado em Conselho so-
bre a materia, comprárão com elle o campo
de hum oleiro, para servir de cemeterio aos
forasteiros.
8 Por esta razão se ficou chamando aquelle
campo até o dia de hoje, Haceldama, isto he,
Campo de sangue.
9 Então se cumprio o que fora dito pelo
Profeta Jeremias quando disse: E tomárão
as trinta moédas de prata, preço do que foi
apreçado, a quem pozerão em preço com os
filhos de Israel:
10 E derão-nas pelo campo de hum oleiro,
assim como me ordenou o Senhor.
11 Foi apresentado pois Jesus ao Gover-
nador, e o Governador lhe fez esta pergunta:
Tu es o Rei dos Judeos? Respondeo-lhe
Jesus: Tu o dizes.
12 E sendo accusado pelos Principes dos
Sacerdotes, e pelos Senadores, não respondeo
cousa alguma.
13 Então lhe disse Pilatos: Tu não ouves
de quantos crimes te fazem cargo?
14 Mas elle não respondeo palavra, de sorte
que o Governador se admirou.
15 O Governador porêm tinha por costume
no dia da festa soltar aquelle prezo, que o
povo lhe pedisse.
16 E naquella occasião tinha elle hum prezo
afamado, por nome Barrabáz.
17 Estando pois elles todos juntos, disse-lhes
Pilatos: Qual quereis vós que eu vos solte?
Barrabáz, ou Jesus, que se chama o Christo?
18 Porque sabia, que por inveja he que lho
havião entregado.
19 Entre tanto estando elle assentado no seu
Tribunal, mandou-lhe dizer sua mulher: Não
te embaraces com a causa desse justo: por-
que hoje em sonhos foi muito o que padeci
por seu respeito.
20 Mas os Principes dos Sacerdotes, e os
Senadores, persuadírão o povo a que pedisse
a soltura para Barrabáz, e a morte para Jesus.
21 Tendo-lhe pois feito o Governador esta
pergunta: Qual quereis vós que eu vos solte?
Porém respondêrão elles: A Barrabáz.
22 Disse-lhes Pilatos: Que hei de logo fazer
de Jesus, que se chama o Christo?
23 Respondêrão todos: Seja crucificado.
Diz-lhes o Presidente: Porém que mal fez
elle? Mas elles gritavão mais dizendo: Seja
crucificado.
24 Pilatos vendo que nada aproveitava,
mas que cada vez era maior o tumulto:
mandou vir agua, e lavando as mãos á vista
do povo, disse: Eu sou innocente do sangue
deste justo: vós lá vos avinde.
25 E respondendo todo o povo disse: O seu
sangue caia sobre nós, e sobre os nossos
filhos.
26 Então lhes soltou a Barrabáz: e depois
de fazer açoutar a Jesus, entregou-lho para
ser crucificado.
27 Logo os soldados do Governador toman-
do a Jesus para o Pretorio, ajuntárão á roda
delle toda a Companhia:
28 E depois de lhe tirarem os seus vestidos,
puzerão-lhe hum manto carmesim,
29 E tecendo huma coroa de espinhos, po-
zerão-lha sobre a cabeça, e huma cana na
mão direita. E ajoelhando diante delle,
fazião delle zombaria, dizendo: Deos te sal-
ve, Rei dos Judeos.
30 E cuspião-lhe no rosto, pegando da cana,
davão-lhe com ella na cabeça.
31 E depois de o terem assim escarnecido,
tirárão-lhe o manto, e tornando á vestillo
como antes o levárão a crucificar.
32 E ao sahirem da cidade, encontrárão
certo homem de Cyrene, por nome Simão, a
quem constrangêrão a levar a sua Cruz.
33 E tendo chegado ao lugar, que chamão
Golgotha, que he o lugar do Calvario,
34 Derão lhe a beber vinho misturado com fel.
Mas elle tendo-o provado, não o quiz beber.
35 E depois que o crucificárão, repartírão
os seus vestidos, lançando sortes para que se
cumprisse o que fora dito pelo Profeta quan-
do disse: Fizerão entre si partilhas dos meus
vestidos, e lançárão sortes sobre a minha
tunica.
36 E assentados o estavão guardando.
37 E puzeráo-lhe tambem sobre a cabeça
esta Inscripção, que declarava a causa da sua
morte: Este he Jesus Nazareno Rei dos
Judeos.
38 Então forão crucificados com elle dous
ladrões: hum da parte direita, outro da es-
querda.
39 E os que hião passando, blasfemavão
delle, movendo as suas cabeças,
40 E dizendo: Tu que destroes o Templo
de Deos, e que o reedificas em tres dias;
salva-te a ti mesmo: Se es Filho de Deos,
desce da Cruz.
41 Do mesmo modo o insultavão tambem
os Principes dos Sacerdotes, com os Dou-
tores da Lei, e os Senadores, dizendo:
42 Elle salvou os outros, e não se póde
salvar a si: se he Rei de Israel, desça agora
da Cruz, e creremos nelle:
43 Elle confia em Deos: se Deos he seu
amigo, livre-o agora; pois elle disse, Eu sou
Filho de Deos.
44 E os mesmos improperios lhe dizião
tambem os ladrões, que havião sido crucifi-
cados com elle.
45 E desda hora sexta porém até á hora
nona, toda a terra esteve cuberta de trévas.
46 E junto da hora nona deo Jesus hum
grande brado, dizendo: Eli, Eli, lamma sa-
bacthani: isto he, Deos meu, Deos meu,
porque me desamparaste?
47 O que ouvindo alguns dos que alli es-
tavão, disserão: Este chama por Elias.
48 E logo foi correndo hum delles, e to-
mando huma esponja, encheo-a de vinagre, e
pondo-a sobre huma cana, lha davão a
beber.
49 Porém os mais dizião: Deixa, vejamos
se vem Elias a livrallo.
50 E Jesus tornando a dar outro grande
brado, rendeo o espirito.
51 E eis-que se rasgou o véo do Templo
em duas partes de alto abaixo: e tremeo a
terra, e partírão-se as pedras,
52 E abrírão-se as sepulturas, e muitos
corpos de Santos, que erão mortos, re-
surgírão.

VERSIO ANGLICANA.

2 And when they had bound him, they
led *him* away, and delivered him[b] to
Pontius Pilate the governor.
3 Then Judas, which had betrayed him,
when he saw that he was condemned,
repented himself, and brought again the
thirty pieces of silver to the chief priests
and elders,
4 Saying, I have sinned, in that I have
betrayed the innocent blood.[c] And they
said, What *is that* to us? See thou *to that*.
5 And he cast down the pieces of silver
in the temple, and departed, and went
and hanged[f] himself.
6 And the chief priests took the silver
pieces, and said, It is not lawful for to
put them into the treasury, because it is
the price of blood.
7 And they took counsel, and bought
with them the potter's field, to bury
strangers in.
8 Wherefore that field was called, The
field of blood, unto this day.
9 Then was fulfilled that which was
spoken[h] by Jeremy the prophet, saying,
And they took the thirty pieces of silver,
the price of him that was valued, γ whom
they of the children of Israel did value;
10 And gave them for the potter's field,
as the Lord appointed me.
11 And Jesus stood before the governor:
and the governor asked him, saying, Art
thou the king of the Jews? And Jesus
said unto him, Thou sayest.
12 And when he was accused of the chief
priests and elders, he answered[m] nothing.
13 Then said Pilate unto him, Hearest
thou not how many things they witness
against thee?
14 And he answered him to never a
word; insomuch that the governor mar-
velled greatly.
15 Now[p] at *that* feast the governor
was wont to release unto the people a
prisoner, whom they would.
16 And they had then a notable pri-
soner, called Barabbas.
17 Therefore, when they were gathered
together, Pilate said unto them, Whom
will ye that I release unto you? Barab-
bas, or Jesus which is called Christ?
18 For he knew that for envy[r] they
had delivered him.
19 When he was set down on the judg-
ment-seat, his wife sent unto him, saying,
Have thou nothing to do with that[u] just
man; for I have suffered many things
this day in a dream because of him.
20 But the chief priests and elders per-
suaded the multitude that they should
ask[w] Barabbas, and destroy Jesus.
21 The governor answered and said unto
them, Whether of the twain will ye that I
release unto you? They said, Barabbas.
22 Pilate saith unto them, What shall I
do then with Jesus, which is called Christ?
They all say unto him, Let him be crucified.
23 And the governor said, Why, what
evil hath he done? But they cried out the
more, saying, Let[z] him be crucified.
24 When Pilate saw that he could prevail
nothing, but *that* rather a tumult was made,
he took water, and washed *his*[a] hands before
the multitude, saying, I am innocent of
the blood of this just person: see ye *to it*.
25 Then answered all the people, and
said, His[d] blood *be* on us, and on our
children.
26 Then released he Barabbas unto
them: and when he had scourged[a] Jesus,
he delivered *him* to be crucified.
27 Then the soldiers of the governor took
Jesus into the β common hall, and gather-
ed unto him the whole band *of soldiers*.
28 And they stripped him, and put on
him a scarlet robe.
29 And when they had platted a crown
of thorns, they put *it* upon his head, and
a reed in his right hand: and they bowed
the knee before him, and mocked[d] him,
saying, Hail, King of the Jews!
30 And they spit[e] upon him, and took
the reed, and smote him on the head.
31 And after that they had mocked him,
they took the robe off from him, and put
his own raiment on him, and led[g] him
away to crucify *him*.
32 And as they came out, they found a
man of Cyrene, Simon by name: him they
compelled to bear his cross.
33 And when they were come unto a
place called Golgotha, that is to say, a
place of a skull,
34 They gave him vinegar to drink,
mingled[i] with gall: and when he had
tasted *thereof*, he would not drink.
35 And[k] they crucified him, and parted
his garments, casting lots; that it might be
fulfilled which was spoken[l] by the prophet,
They parted my garments among them,
and upon my vesture did they cast lots.
36 And sitting down, they watched
him there;
37 And set up over his head, his accu-
sation written, THIS IS JESUS THE
KING OF THE JEWS.
38 Then were there two thieves[n] cru-
cified with him; one on the right hand,
and another on the left.
39 And they that passed by reviled
him, wagging[o] their heads,
40 And saying, Thou that destroyest
the temple, and buildest *it* in three days,
save thyself. If thou be the Son of God,
come down from the cross.
41 Likewise also the chief priests mock-
ing[q] *him*, with the scribes and elders, said,
42 He saved others, himself he cannot
save. If he be the King of Israel, let him
now come down from the cross, and we
will believe him.
43 He trusted in God; let[s] him deliver
him now, if he will have him: for he
said,[t] I am the Son of God.
44 The thieves also, which were cruci-
fied with him, cast the same in his teeth.
45 Now from the sixth hour there was
darkness[v] over all the land unto the
ninth hour.
46 And about the ninth hour Jesus cried
with a loud voice, saying, Eli, Eli, lama
sabachthani? that is to say,[x] My God,
my God, why hast thou forsaken me?
47 Some of them that stood there, when
they heard *that*, said, This *man* calleth
for Elias.
48 And straightway one of them ran, and
took a spunge, and filled *it* with[y] vinegar,
and put *it* on a reed, and gave him to drink.
49 The rest said, Let be, let us see
whether Elias will come and save him.
50 Jesus, when he had cried again with
a loud voice, yielded up the ghost.
51 And, behold, the veil[b] of the temple
was rent[c] in twain, from the top to the
bottom; and the earth did quake, and
the rocks rent;
52 And[e] the graves were opened, and

A. D. 33.

a Is. 53. 5. Lu. 18. 33.
b ch. 20. 19.
β or, *governor's house.*
c 2 Ki. 24. 4.
d Ps. 69. 19, 20.
e Is. 49. 7. 50. 6. 53. 3, 7.
f 2 Sa. 17. 23. Ps. 55. 23. Ac. 1. 18.
g Nu. 15. 35. 1 Ki. 21. 10, 13. Ac. 7. 58. He. 13. 12.
h Zec. 11. 12, 13.
i Ps. 69. 21.
γ or, *whom they bought of the children of Israel.*
k Ps. 22. 16. Mar. 15. 24, &c. Lu. 23. 34, &c. Jno. 19. 24, &c.
l Ps. 22. 18.
m ch. 26. 63.
n Is. 53. 12.
o Ps. 22. 7. 109. 25.
p Mar. 15. 6, &c. Lu. 23. 17, &c. Jno. 18. 39, &c.
q Job 13. 9. Ps. 35. 16. Is. 28. 22. Lu. 18. 32.
r Pr. 27. 4. Ec. 4. 4.
s Ps. 3. 2. 22. 8. 42. 10. 71. 11.
t Jno. 5. 17, 18. 10. 30, 36.
u Is. 53. 11. Zec. 9. 9. Lu. 23. 47. 1 Pe. 2. 22. 1 Jno. 2. 1.
v Am. 8. 9.
w Ac. 3. 14.
x Ps. 22. 1. Is. 53. 10. La. 1. 12.
y Ps. 69. 21.
z ch. 21. 38, 39.
a De. 21. 6.
b Ex. 26. 31. Le. 16. 2, 15. 21. 23. 2 Ch. 3. 14.
c Is. 25. 7.
d ch. 21. 44. De. 19. 10. Jos. 2. 19. Ac. 5. 28.
e Is. 25. 8. 26. 19. Ho. 13. 14. Jno. 5. 25, 28.

TEXTUS GRÆCUS.

σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη·

53 Καὶ *ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.*

54 Ὁ δὲ *ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.*

55 Ἦσαν δὲ *ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ·*

56 Ἐν *αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ* [n] Ἰωσῆ[1] *μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.*

57 Ὀψίας *δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ.*

58 Οὗτος, *προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.*

59 Καὶ *λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ·*

60 Καὶ *ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ* [n] *ἐλατόμησεν*[1] *ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ, προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν.*

61 Ἦν *δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ,* [n] *καὶ ἡ ἄλλη*[1] *Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.*

62 Τῇ *δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,*

63 Λέγοντες· *Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.*

64 Κέλευσον *οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ* [b] *νυκτὸς*[1]*, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.*

65 Ἔφη [b] *δὲ*[1] *αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.*

66 Οἱ *δὲ πορευθέντες, ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς* [n] *κουστωδίας.*

Κεφ. κη'. XXVIII.

ὈΨΕ *δὲ σαββάτων,*[1] *τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.*

2 Καὶ *ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον* [d] *ἀπὸ τῆς θύρας*[1]*, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.*

3 Ἦν *δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών.*

4 Ἀπὸ *δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.*

5 Ἀποκριθεὶς *δὲ ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυναιξί· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.*

6 Οὐκ *ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο* [e] *ὁ Κύριος*[1].

7 Καὶ *ταχὺ πορευθεῖσαι, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. Ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.*

8 Καὶ *ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.*

9 [c] Ὡς *δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,*[1] *καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.*

10 Τότε *λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.*

11 Πορευομένων *δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας, ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.*

12 Καὶ *συναχθέντες μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,*

13 Λέγοντες· *Εἴπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων.*

14 Καὶ *ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.*

15 Οἱ *δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.*

16 Οἱ *δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.*

17 Καὶ *ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.*

18 Καὶ *προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.*

19 Πορευθέντες [b] *οὖν*[1] *μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·*

20 Διδάσκοντες *αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.* [b] Ἀμήν.[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

52 Et monumenta aperta sunt: et multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.

53 Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, et apparuerunt multis.

54 Centurio autem, et qui cum eo erant, custodientes Jesum, viso terræmotu et his, quæ fiebant, timuerunt valde, dicentes: Vere Filius Dei erat iste.

55 Erant autem ibi mulieres multæ a longe, quæ secutæ erant Jesum a Galilæa, ministrantes ei:

56 Inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Joseph mater, et mater filiorum Zebedæi.

57 Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu.

58 Hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus.

59 Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone munda.

60 Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, et abiit.

61 Erat autem ibi Maria Magdalene, et altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

62 Altera autem die, quæ est post Parasceven, convenerunt principes sacerdotum, et Pharisæi ad Pilatum,

63 Dicentes: Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resurgam.

64 Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne forte veniant discipuli ejus, et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis: et erit novissimus error pejor priore.

65 Ait illis Pilatus: Habetis custodiam, ite, custodite sicut scitis.

66 Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

CAP. XXVIII.

VESPERE autem sabbati, quæ lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria videre sepulchrum.

2 Et ecce terræmotus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de cælo: et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum.

3 Erat autem aspectus ejus sicut fulgur et vestimentum ejus sicut nix,

4 Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui.

5 Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio enim, quòd Jesum, qui crucifixus est, quæritis:

6 Non est hic: surrexit enim, sicut dixit: venite, et videte locum, ubi positus erat Dominus.

7 Et cito euntes, dicite discipulis ejus quia surrexit: et ecce præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis.

8 Et exierunt cito de monumento cum timore, et gaudio magno, currentes nunciare discipulis ejus.

9 Et ecce Jesus occurrit illis, dicens: Avete. Illæ autem accesserunt, et tenuerunt pedes ejus, et adoraverunt eum.

10 Tunc ait illis Jesus: Nolite timere: ite, nunciate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt.

11 Quæ cum abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem, et nunciaverunt principibus sacerdotum omnia, quæ facta fuerant.

12 Et congregati cum senioribus consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt militibus,

13 Dicentes: Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt, et furati sunt eum, nobis dormientibus.

14 Et si hoc auditum fuerit a præside, nos suadebimus ei, et securos vos faciemus.

15 At illi accepta pecunia, fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque in hodiernum diem.

16 Undecim autem discipuli abierunt in Galilæam in montem, ubi constituerat illis Jesus.

17 Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitaverunt.

18 Et accedens Jesus locutus est eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in cælo, et in terra.

19 Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

20 Docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis: et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.

VERSIO LUSITANA.

53 E sahindo das sepulturas depois da sua Resurreição, vierão á Cidade Santa, e apparecêrão a muitos.

54 E o Centurião, e os que com elle estavão de guarda a Jesus, vendo o terremoto, e tudo o mais que tinha succedido, cheios de hum grande temor, disserão: Na verdade este Homem era Filho de Deos.

55 Achavão-se tambem alli vendo de longe muitas mulheres, que tinhão seguido a Jesus até Galilea, e o vierão servindo:

56 Entre as quaes estavão Maria Magdalena, e Maria mãi de Tiago, e de José, e a mãi dos filhos de Zebedeo.

57 De tarde veio hum homem rico de Arimathea, por nome José, que tambem era Discipulo de Jesus.

58 E indo pedir a Pilatos o corpo de Jesus, mandou Pilatos que lhe dessem o corpo.

59 E tomando pois o corpo, amortalhou-o José num asseado lançol.

60 E depositou-o no seu sepulchro, que ainda não tinha servido, e que elle tinha aberto numa rocha. E depois de tapar a boca do sepulchro com huma grande pedra, retirou-se.

61 E estavão alli assentadas defronte do sepulchro Maria Magdalena, e outra Maria.

62 E no dia seguinte, que era o dia depois da preparação, ajuntárão-se em casa de Pilatos os Principes dos Sacerdotes, e os Fariseos,

63 E disserão-lhe: Senhor, lembrou-nos, que este embusteiro vivendo ainda, dissera: Eu hei de resurgir depois de tres dias.

64 Dá logo ordem, que se guarde o sepulchro até o dia terceiro: por não succeder que venhão seus Discipulos, e o furtem, e digão ao povo, que elle resurgio dos mortos: e que desta sorte venha o ultimo embuste a ser peior do que o primeiro.

65 Pilatos lhes respondeo: Vós ahi tendes guardas, ide, e guardai-o como entendeis.

66 Forão pois elles, e para ficar seguro o sepulchro, sellárão a campa, e mettêrão-lhe guardas.

CAP. XXVIII.

AVANZADA a noite do sabbado, ao amanhecer do primero dia da semana, vierão ver o sepulcro Maria Magdalena, e outra Maria.

2 E eis-que de improviso se fez hum grande terremoto, porque hum Anjo do Senhor baixou do Ceo, e chegando ao sepulcro removeo a campa, e estava assentado sobre ella:

3 E o seu aspecto brilhava como hum relampago: e o seu vestido era branco como a neve.

4 E com cuja vista foi tão grande o medo, que assaltou os Guardas, que ficárão como mortos.

5 Mas o Anjo disse para as mulheres: Vós-outras não temais: porque eu sei que vindes buscar a Jesus, que foi crucificado.

6 Elle já não está aqui, porque resurgio, como tinha dito. Vinde ver o lugar, onde o Senhor estava posto.

7 E ide depressa dizer a seus Discipulos, que elle resurgio: e eis-que irá adiante de vós para Galiléa. Lá o vereis: Olhai que eu vo-lo disse antes.

8 E sahírão ellas sem mais demora do sepulchro, tão cheias de temor, como de júbilo, e a correr forão dar a nova a seus Discipulos.

9 E eis-que lhes sahio Jesus ao caminho, e lhes disse: Deos vos salve. Chegárão-se ellas, e abraçando-o pelos pés, o adorárão.

10 Então lhes disse Jesus: Não tenhais medo: Ide dizer a meus irmãos, que vão para Galiléa, que lá me verão.

11 Quando ellas hião, vierão á Cidade alguns dos Guardas, e noticiárão aos Principes dos Sacerdotes, tudo o que havia succedido.

12 E tendo-se elles ajuntado com os Senadores, e tomando conselho, derão aos soldados huma grande somma de dinheiro,

13 Dizendo: Dizei que seus Discipulos, vindo de noite, o levárão furtado, a tempo que vós dormieis:

14 E se o caso chegar aos ouvidos do Governador, nós o faremos crer que assim he, e vos poremos em salvo.

15 Porém elles, depois de receberem o dinheiro, fizerão segundo as instrucções que tinhão. E esta voz que elles espalhárão, ainda hoje dura entre os Judeos.

16 Partírão pois os onze Discipulos para Galiléa, para cima de hum monte, onde Jesus lhes havia ordenado que se achassem.

17 E vendo-o, o adorárão; ainda que alguns tiverão sua dúvida.

18 Porém Jesus chegando-se a elles, lhes disse: Todo o poder me foi dado no Ceo, e na terra.

19 Ide pois instrui todas as gentes: baptizando-as em Nome do Padre, e do Filho, e do Espirito Santo:

20 Ensinando-as a guardar todas as cousas que eu vos mandei: e estai seguros, que até o fim do Mundo estarei sempre comvosco.

VERSIO ANGLICANA.

many bodies of the saints which[a] slept, arose,

53 And came out of the graves[c] after his resurrection, and went into the holy city, and appeared unto many.

54 Now[d] when the centurion, and they that were with him, watching Jesus, saw the earthquake, and those things that were done, they feared greatly, saying, Truly this was the Son of God.

55 And many women were there, beholding afar off, which[h] followed Jesus from Galilee, ministering unto him:

56 Among which was Mary Magdalene, and Mary the mother of James and Joses, and the mother of Zebedee's children.

57 When[l] the even was come, there came a rich man of Arimathea, named Joseph, who also himself was Jesus' disciple:

58 He went to Pilate, and begged the body of Jesus. Then Pilate commanded the body to be delivered.

59 And when Joseph had taken the body, he wrapped it in a clean linen cloth,

60 And[n] laid it in his own new tomb, which he had hewn out in the rock: and he rolled a great stone to the door of the sepulchre, and departed.

61 And there was Mary Magdalene, and the other Mary, sitting over against the sepulchre.

62 Now the next day, that followed the day of the preparation, the chief priests and Pharisees came together unto Pilate,

63 Saying, Sir, we remember that that deceiver[q] said, while he was yet alive, After[r] three days I will rise again.

64 Command therefore that the sepulchre be made sure until the third day, lest his disciples come by night, and[s] steal him away, and say unto the people, He is risen from the dead: so the last error shall be worse than the first.

65 Pilate said unto them, Ye have a watch: go your way, make *it* as sure as ye can.

66 So they went, and made the sepulchre sure, sealing[u] the stone, and setting a watch.

CHAP. XXVIII.

IN[x] the end of the sabbath, as it began to dawn toward the first *day* of the week, came Mary Magdalene,[a] and the other Mary, to see the sepulchre.

2 And, behold, there γ was a great earthquake: for the angel of the Lord descended from heaven, and came and rolled back the stone from the door, and sat upon it.

3 His[b] countenance was like lightning, and his raiment white as snow:

4 And for fear of him the keepers did shake, and became as dead *men.*

5 And the angel answered[e] and said unto the women, Fear not ye: for[f] I know that ye seek Jesus, which was crucified.

6 He is not here; for he is risen, as he said.[g] Come, see the place where the Lord lay.

7 And go quickly, and tell his disciples that he is risen[i] from the dead; and, behold, he goeth before you into Galilee; there[k] shall ye see him: lo, I have told you.

8 And they departed quickly from the sepulchre, with fear and great joy, and did run to bring his disciples word.

9 And as they went to tell his disciples, behold, Jesus met them, saying, All hail.[m] And they came and held him by the feet, and worshipped him.

10 Then said Jesus unto them, Be not afraid: go tell my brethren,[o] that they go into Galilee, and there shall they see me.

11 Now when they were going, behold, some of the watch came into the city, and shewed unto the chief priests all the things that were done.

12 And when they were assembled with the elders, and had taken counsel, they gave large money unto the soldiers,

13 Saying, Say ye, His disciples came by night, and stole[p] him *away* while we slept.

14 And if this come to the governor's ears, we will persuade him, and secure you.

15 So they took the money, and did as they were taught: and this saying is commonly reported among the Jews until this day.

16 Then[t] the eleven disciples went away into Galilee, into a mountain where Jesus had appointed them.

17 And when they saw[v] him, they worshipped him: but some doubted.

18 And Jesus came and spake unto them, saying, All[w] power is given unto me in heaven and in earth.

19 Go[y] ye therefore, and β teach[z] all nations, baptizing them in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost;

20 Teaching[b] them to observe all things whatsoever I have commanded you: and, lo, I[c] am with you alway, *even* unto the end of the world. Amen.

A. D. 33.

a Da. 12. 2. 1 Th. 4. 14.
b Ps. 104. 4. Eze. 1. 4..14. Da. 10. 6. Re. 1. 14..16.
c 1 Co. 15. 20.
d Mar. 15. 39. Lu. 23. 47, &c.
e He. 1. 14.
f Ps. 105. 3, 4.
g ch. 27. 63.
h Lu. 8. 2, 3.
i Lu. 24. 34. 1 Co. 15. 4.
k ver. 16, 17.
l Mar. 15. 42. Lu. 23. 50. Jn°. 19. 38.
m Jn°. 20. 19.
n Is. 53. 9.
o He. 2. 11.
p ch. 27. 64.
q Jn°. 7. 12, 47. 2 Co. 6. 8.
r ch. 16. 21. 17, 23; 20. 19. Lu. 24. 6, 7. Jn°. 2. 19.
s ch. 28. 13.
t ch. 26. 32.
v ch. 16. 28.
u Da. 6. 17.
w ch. 11. 27. Ps. 2. 6. 89. 19. 110. 1..3. Is. 9. 6, 7. Da. 7. 14. Lu. 1. 32. Jn°. 17. 2. Ro. 14. 9. Ep. 1. 20, 21. He. 2. 8. 1 Pe. 3. 22. Re. 11. 15.
x Mar. 16. 1. Lu. 24. 1, &c. Jn°. 20. 1, &c.
y Mar. 16. 15.
β or, *make disciples,* or *Christians, of all nations.*
z Is. 52. 10. Ro. 10. 18.
a ch. 27. 56.
γ *had been.*
b Ac. 2. 42. 1 Co. 11. 2.
c ch. 18. 20. Re. 1. 18.

TEXTUS GRÆCUS.

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ

ʽΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄. I.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, [e] υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·|

2 Ὡς γέγραπται [l] ἐν τοῖς προφήταις|· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μȣ πρὸ προσώπȣ σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου [b] ἔμπροσθέν σου.

3 Φωνὴ [n] βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε| τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

5 Καὶ [h] ἐξεπορεύετο| πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ [a] Ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν| τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτȣ, ἐξομολογȣμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

6 Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος [n] τρίχας| καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

10 Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων [h] ἀπὸ| τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα, [a] ὡσεὶ| περιστερὰν, καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν.

11 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν [i] ᾧ| εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.

13 Καὶ ἦν [b] ἐκεῖ| [e] ἐν τῇ ἐρήμῳ| ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον [e] τῆς βασιλείας| τοῦ Θεοῦ·

15 [c] Καὶ| λέγων· Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 [h] Περιπατῶν| δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν [h] αὐτοῦ|, [l] βάλλοντας| ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.)

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησȣς· Δεῦτε ὀπίσω μȣ, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

18 Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα [e] αὐτῶν|, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προβὰς [e] ἐκεῖθεν| ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20 Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ, ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν [e] εἰσελθὼν| εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε.

22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε,

24 Λέγων· [d] Ἔα,| τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.

26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν [h] ἐξ| αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, [i] λέγοντας· Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ᾽ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι| τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς [i] ἐξελθόντες, ἦλθον| εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως· καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους.

33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν.

34 Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν [n] αὐτόν|.

35 Καὶ πρωῒ [i] ἔννυχον| λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.

36 Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ.

37 Καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

38 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ [i] ἐξελήλυθα|.

39 Καὶ ἦν κηρύσσων [a] ἐν ταῖς συναγωγαῖς| αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐτῷ· Ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [n] σπλαγχνισθεὶς|, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι.

42 Καὶ [d] εἰπόντος αὐτοῦ,| εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν.

44 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα μηδενὶ μηδὲν

VERSIO VULGATA LATINA.

JESU CHRISTI EVANGELIUM Secundùm MARCUM.

CAPUT PRIMUM.

INITIUM Evangelii Jesu Christi, Filii Dei.

2 Sicut scriptum est in Isaia propheta: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

3 Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Fuit Joannes in deserto baptizans, et prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.

5 Et egrediebatur ad eum omnis Judææ regio, et Jerosolymitæ universi, et baptizabantur ab illo in Jordanis flumine confitentes peccata sua.

6 Et erat Joannes vestitus pilis cameli, et zonâ pellicea circa lumbos ejus: et locustas, et mel silvestre edebat. Et prædicabat dicens:

7 Venit fortior me post me: cujus non sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus.

8 Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto.

9 Et factum est: in diebus illis venit Jesus a Nazareth Galileæ: et baptizatus est a Joanne in Jordane.

10 Et statim ascendens de aqua, vidit cælos apertos, et Spiritum tamquam columbam descendentem, et manentem in ipso.

11 Et vox facta est de cælis: Tu es filius meus dilectus, in te complacui.

12 Et statim Spiritus expulit eum in desertum.

13 Et erat in deserto quadraginta diebus, et quadraginta noctibus: et tentabatur a satana: eratque cum bestiis, et angeli ministrabant illi.

14 Postquam autem traditus est Joannes, venit Jesus in Galilæam, prædicans Evangelium regni Dei,

15 Et dicens: Quoniam impletum est tempus, et appropinquavit regnum Dei: pœnitemini, et credite Evangelio.

16 Et præteriens secus Mare Galilææ, vidit Simonem, et Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare, (erant enim piscatores)

17 Et dixit eis Jesus: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.

18 Et protinus relictis retibus, secuti sunt eum.

19 Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus, et ipsos componentes retia in navi.

20 Et statim vocavit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in navi cum mercenariis, secuti sunt eum.

21 Et ingrediuntur Capharnaum: et statim sabbatis ingressus in synagogam, docebat eos.

22 Et stupebant super doctrina ejus: erat enim docens eos quasi potestatem habens, et non sicut Scribæ.

23 Et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo: et exclamavit,

24 Dicens: Quid nobis, et tibi Jesu Nazarene: venisti perdere nos? scio qui sis, Sanctus Dei.

25 Et comminatus est ei Jesus, dicens: Obmutesce, et exi de homine.

26 Et discerpens eum spiritus immundus, et exclamans voce magna exiit ab eo.

27 Et mirati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes: Quidnam est hoc? quænam doctrina hæc nova? quia in potestate etiam spiritibus immundis imperat, et obediunt ei.

28 Et processit rumor ejus statim in omnem regionem Galilææ.

29 Et protinus egredientes de synagoga, venerunt in domum Simonis, et Andreæ cum Jacobo, et Joanne.

30 Decumbebat autem socrus Simonis febricitans: et statim dicunt ei de illa.

31 Et accedens elevavit eam, apprehensa manu ejus: et continuo dimisit eam febris, et ministrabat eis.

32 Vespere autem facto cum occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes, et dæmonia habentes:

33 Et erat omnis civitas congregata ad januam.

34 Et curavit multos, qui vexabantur variis languoribus, et dæmonia multa ejiciebat, et non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.

35 Et diluculo valde surgens, egressus abiit in desertum locum, ibique orabat.

36 Et prosecutus est eum Simon, et qui cum illo erant.

37 Et cum invenissent eum, dixerunt ei: Quia omnes quærunt te.

38 Et ait illis: Eamus in proximos vicos, et civitates, ut et ibi prædicem: ad hoc enim veni.

39 Et erat prædicans in synagogis eorum, et in omni Galilæa, et dæmonia ejiciens.

40 Et venit ad eum leprosus deprecans eum: et genu flexo dixit ei: Si vis, potes me mundare.

41 Jesus autem misertus ejus, extendit manum suam: et tangens eum, ait illi: Volo: Mundare.

42 Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, et mundatus est.

43 Et comminatus est ei, statimque ejecit illum:

44 Et dicit ei: Vide nemini dixeris:

VERSIO LUSITANA.

VERSIO ANGLICANA.

O SANTO EVANGELHO

SEGUNDO

SANTO MARCOS.

CAP. I.

PRINCIPIO do Evangelho de Jesu Christo, Filho de Deos.
2 Conforme está escrito no Profeta Isaias: Eis-ahi envio eu o meu Anjo ante a tua face, o qual irá adiante de ti preparar-te o caminho.
3 Voz do que clama no Deserto: Preparai o caminho do Senhor, endireitai as suas varêdas.
4 Baptizava João no Deserto, e prégava o Baptismo de Penitencia para remissão de peccados.
5 E toda a Judéa, e todos os de Jerusalem vinhão a elle, e confessando seus peccados, erão baptizados por elle no rio Jordão.
6 João porém andava vestido de pélles de camelo, e trazia sobre os seus lombos huma cinta de couro, e comia gafanhotos, e mel silvestre. E prégava, dizendo:
7 Depois de mim vem outro, que he mais poderoso do que eu: e diante do qual não sou eu digno de me prostrar, para lhe desatar a correa dos çapatos.
8 Eu tenho-vos baptizado em agua, porém elle baptizar-vos-ha no Espirito Santo.
9 E aconteceo que naquelles dias veio Jesus de Nazareth de Galiléa: e foi baptizado por João no Jordão.
10 E logo que sahio da agua, vio os Ceos abertos, e que o Espirito Santo descia, e repousava sobre elle em figura de huma pomba.
11 E ouvio-se dos Çeos esta voz: Tu es aquelle meu Filho singularmente amado, em ti tenho posto toda a minha complacencia.
12 E logo o Espirito o lançou para o Deserto.
13 Onde esteve quarenta dias, e quarenta noites: e era tentado por Satanaz: e onde vivia com as féras, e os Anjos o servião.
14 Mas depois que João foi entregue á prizão, veio Jesus para Galiléa, prégando o Evangelho do Reino de Deos:
15 E dizendo: pois está cumprido o tempo, e proximo o Reino de Deos: fazei penitencia, e crede no Evangelho.
16 E caminhando ao longo do mar de Galiléa, vio a Simão, e a André seu irmão, lançando as redes ao mar, (porque erão pescadores.)
17 E disse-lhes Jesus: Vinde apôs mim, e eu vos farei pescadores de homens.
18 No mesmo ponto deixadas as redes, o seguírão.
19 E passando hum pouco mais adiante, vio a Tiago filho de Zebedeo, e a João seu irmão, que estavão numa barca concertando as redes:
20 E chamou-os logo. E elles deixando a seu pai Zebedeo na barca com os homens que trazião assalariados, forão-no seguindo.
21 E entrárão depois em Cafarnaum: e vindo logo no dia de sabbado para a Synagoga, ensinava-os.
22 E os que ouvião a sua Doutrina, estavão pasmados: porque elle os ensinava, como quem tinha authoridade, e não como os Dotoures da Lei.
23 E ora naquella Synagoga achava-se hum homem possésso do espirito immundo, que gritou,
24 Dizendo: que tens tu comnosco, Jesus Nazareno? Vieste a perder-nos? Bem sei quem es, o Santo de Deos.
25 Mas Jesus ameaçando-o, lhe disse: Calte, e sahe deste homem.
26 Então o espirito immundo agitando-o com violentas convulsões, e dando hum grande grito, sahio delle.
27 Do que todos ficárão tão espantados, que huns a outros se perguntavão: Que he isto? Que nova Doutrina he esta? Elle põe preceito até aos espiritos immundos, e obedecem-lhe.
28 E por toda a Galiléa se diffundio logo a fama do seu Nome.
29 E tanto que sahírão da Synagoga, vierão a casa de Simão, e de André, juntamente com Tiago, e João.
30 Estava de cama a sogra de Simão com huma febre: e logo lhe derão parte disso.
31 E chegou-se Jesus ao pé della, e tomando-a pela mão, a fez levantar: e immediatamente a deixou a febre, e ella se poz a servillos.
32 E de tarde sendo já Sol posto, trouxerão-lhe todos os enfermos, e posséssos:
33 E toda a Cidade concorreo á porta.
34 E curou a muitos, que se achavão opprimidos de diversas doenças, e expellio muitos demonios, e aos quaes não permittia que dissessem, que o conhecião.
35 E pela manhã muito cedo levantou-se, e sahio para hum lugar solitario, onde se poz em oração.
36 E forão em seu alcance Simão, e os que com elle estavão.
37 E depois de darem com elle, disserão-lhe: Todos andão em busca de ti.
38 E respondeo-lhes: Vamos para as aldeias, e cidades circumvizinhas, porque tambem quero lá prégar, que a isso he que vim.
39 Prégava pois nas suas Synagogas, e em toda a Galiléa, e expellia os demonios.
40 Por este tempo veio a elle hum leproso, que lhe pedio, e disse com os joelhos em terra: Se tu queres, bem me podes alimpar.
41 E compadeceo-se delle Jesus, e estendendo a sua mão, tocou com ella a do leproso, dizendo: Quero, fica limpo.
42 E apenas elle disse estas palavras, quando logo fugio a lepra, e o homem se achou limpo.
43 Fello retirar logo, dizendo-lhe:
44 Guarda-te, não o contes a alguem: mas

The GOSPEL according to St. MARK.

CHAP. I.

A. D. 26.

THE beginning of the gospel of Jesus Christ, the[a] Son of God;
2 As it is written in the prophets,[c] Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.
3 The[d] voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.
4 John[e] did baptize in the wilderness, and preach the baptism of repentance [β] for the remission[f] of sins.
5 And there went out unto him all the land of Judea, and they of Jerusalem, and were all baptized of him in the river of Jordan, confessing[g] their sins.
6 And John was clothed with camel's hair, and with a girdle of a skin about his loins; and he did eat locusts[h] and wild honey;
7 And preached, saying, There[i] cometh one mightier than I after me, the latchet of whose shoes I am not worthy to stoop down and unloose.
8 I indeed have baptized you with water: but he shall baptize[l] you with the Holy Ghost.
9 And it came to pass in those days, that Jesus came from Nazareth of Galilee, and was baptized[m] of John in Jordan.
10 And straightway coming up out of the water, he saw the heavens [γ] opened, and the Spirit,[n] like a dove, descending upon him:
11 And there came a voice from heaven, *saying*, Thou art my beloved Son,[o] in whom I am well pleased.
12 And immediately the Spirit driveth him into the wilderness.
13 And[p] he was there in the wilderness forty days, tempted of Satan; and was with the wild beasts; and the angels ministered unto him.
14 Now after that John was put in prison, Jesus[q] came into Galilee, preaching the gospel[r] of the kingdom of God,
15 And saying, The time[s] is fulfilled, and the kingdom of God is at hand: repent[t] ye, and believe[u] the gospel.
16 Now[v] as he walked by the sea of Galilee, he saw Simon, and Andrew his brother, casting a net into the sea: (for they were fishers.)
17 And Jesus said unto them, Come ye after me, and I will make you to become fishers of men.
18 And straightway they forsook their nets, and followed him.
19 And when he had gone a little further thence, he saw James the *son* of Zebedee, and John his brother, who also were in the ship mending their nets.
20 And straightway he called them: and they left their father Zebedee in the ship with the hired servants, and went after him.
21 And they went into Capernaum: and straightway on the sabbath-day he entered into the synagogue, and taught.
22 And[z] they were astonished at his doctrine: for he taught them as one that had authority, and not as the scribes.
23 And[b] there was in their synagogue a man with an unclean spirit; and he cried out,
24 Saying, Let *us* alone; what have we to do with thee, thou Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I know thee who thou art, the Holy One of God.
25 And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him.
26 And when the unclean spirit had torn him, and cried with a loud voice, he came out of him.
27 And they were all amazed, insomuch that they questioned among themselves, saying, What thing is this? what new doctrine *is* this? for with authority commandeth he even the unclean spirits, and they do obey him.
28 And immediately his fame spread abroad throughout all the region round about Galilee.
29 And[k] forthwith, when they were come out of the synagogue, they entered into the house of Simon and Andrew, with James and John.
30 But Simon's wife's mother lay sick of a fever; and anon they tell him of her.
31 And he came, and took her by the hand, and lifted her up; and immediately the fever left her, and she ministered unto them.
32 And at even, when the sun did set, they brought unto him all that were diseased, and them that were possessed with devils.
33 And all the city was gathered together at the door.
34 And he healed many that were sick of divers diseases, and cast out many devils; and suffered not the devils [δ] to speak, because they knew him.
35 And in the morning, rising up a great while before day, he went out, and departed into a solitary place, and there prayed.
36 And Simon, and they that were with him, followed after him.
37 And when they had found him, they said unto him, All *men* seek for thee.
38 And he said unto them, Let us go into the next towns, that I may preach there also: for therefore[w] came I forth.
39 And he preached in their synagogues throughout all Galilee, and cast out devils.
40 And[x] there came a leper to him, beseeching him, and kneeling down to him, and saying unto him, If thou wilt, thou canst make me clean.
41 And Jesus, moved with compassion, put forth *his* hand, and touched him, and saith unto him, I will; be thou clean.
42 And as soon as he had spoken, immediately[y] the leprosy departed from him, and he was cleansed.
43 And he straitly charged him, and forthwith sent him away;
44 And saith unto him, See thou say

a He. 1. 1, 2.
b Lu. 4. 33, &c.
c Mal. 3. 1.
d Is. 40. 3.
e Mat. 3. 1. Lu. 3. 3. Jn°. 3. 23.
β or, *unto.*
f Ac. 22. 16.
g Le. 26. 40..42. Ps. 32. 5. Pr. 28. 13. 1 Jn°. 1. 8..10.
h Le. 11. 22.
i Mat. 3. 11. Jn°. 1. 27. Ac. 13. 25.
k Mat. 8. 14. Lu. 4. 38.
l Joel 2. 28. Ac. 1. 5. 2. 4. 10. 45. 11. 15, 16. 1 Co. 12. 13.
m Mat. 3. 13. Lu. 3. 21.
γ or, *cloven,* or, *rent.*
n Is. 42. 1. Jn°. 1. 32.
o Ps. 2. 7.
p Mat. 4. 1, &c. Lu. 4. 1, &c.
δ or, *to say that they knew him.*
q Mat. 4. 23.
r Lu. 8. 1.
s Da. 2. 44. 9. 25. Ga. 4. 4. Ep. 1. 10.
t Ac. 2. 38.
u Ro. 16. 26.
v Mat. 4. 18, &c. Lu. 5. 4, &c.
w Is. 61. 1, 2. Jn°. 17. 8.
x Mat. 8. 2. Lu. 5. 12.
y Ps. 33. 9. Jn°. 15. 3.
z Mat. 7. 28.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, II. III.

εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον [n] τῷ ἱερεῖ[1], καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

45 Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν [k] πανταχόθεν[1].

Κεφ. β'. II.

ΚΑΙ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.

2 Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι [n] προσεγγίσαι[1] αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν· καὶ [e] ἐξορύξαντες[1] χαλῶσι τὸν κράββατον, [i] ἐφ' ᾧ[1] παραλυτικὸς κατέκειτο.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί [l] σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.[1]

6 Ἦσαν δέ τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7 Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;

8 Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως [m] διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέωνταί [a] σοι[1] αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· [a] Ἔγειραι, καὶ[1] ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;

10 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέγει τῷ παραλυτικῷ·)

11 Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν [n] ἐναντίον[1] πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

14 Καὶ παράγων εἶδε [n] Λευὶν[1] τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· [n] Τί ὅτι[1] μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς [b] εἰς μετάνοιαν[1].

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ [l] τῶν Φαρισαίων[1] νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται, οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; [d] ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν[1].

20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν [a] ἐκείναις ταῖς ἡμέραις[1].

21 [b] Καὶ[1] οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, [n] αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ[1], καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος [o] ὁ νέος[1] τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [n] ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες[1] τοὺς στάχυας.

24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε, τί ποιοῦσιν [c] ἐν[1] τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι;

25 Καὶ [d] αὐτὸς[1] ἔλεγεν αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, [e] ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως[1], καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;

27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

28 Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γ'. III.

ΚΑΙ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·

2 Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ [l] ἀποκατεστάθη[1] ἡ χεὶρ αὐτοῦ [b] ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη[1].

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [b] πρὸς[1] τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας [h] ἠκολούθησαν[1] [d] αὐτῷ[1], καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ [n] ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.

11 Καὶ τὰ[1] πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν [n] ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα[1]· Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI II. III.

sed vade, ostende te principi sacerdotum, et offer pro emundatione tua, quæ præcepit Moyses in testimonium illis.

45 At ille egressus cœpit prædicare et diffamare sermonem, ita ut jam non posset manifeste introire in civitatem, sed foris in desertis locis esset, et conveniebant ad eum undique.

CAP. II

ET iterum intravit Capharnaum post dies,

2 Et auditum est quòd in domo esset, et convenerunt multi, ita ut non caperet neque ad januam, et loquebatur eis verbum.

3 Et venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui a quattuor portabatur.

4 Et cum non possent offerre eum illi præ turba, nudaverunt tectum ubi erat: et patefacientes submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat.

5 Cum autem vidisset Jesus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua.

6 Erant autem illic quidam de Scribis sedentes, et cogitantes in cordibus suis:

7 Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

8 Quo statim cognito Jesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se, dicit illis: Quid ista cogitatis in cordibus vestris?

9 Quid est facilius dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, tolle grabatum tuum, et ambula?

10 Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait paralytico)

11 Tibi dico: Surge, tolle grabatum tuum, et vade in domum tuam.

12 Et statim surrexit ille: et, sublato grabato, abiit coram omnibus, ita ut mirarentur omnes, et honorificarent Deum, dicentes: Quia numquam sic vidimus.

13 Et egressus est rursus ad mare: omnisque turba veniebat ad eum, et docebat eos.

14 Et cum præteriret, vidit Levi Alphæi sedentem ad telonium, et ait illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum.

15 Et factum est, cum accumberet in domo illius, multi publicani, et peccatores simul discumbebant cum Jesu, et discipulis ejus: erant enim multi, qui et sequebantur eum.

16 Et Scribæ, et Pharisæi videntes quia manducaret cum publicanis, et peccatoribus, dicebant discipulis ejus: Quare cum publicanis, et peccatoribus manducat et bibit Magister vester?

17 Hoc audito Jesus ait illis: Non necesse habent sani medico, sed qui male habent: non enim veni vocare justos, sed peccatores.

18 Et erant discipuli Joannis, et Pharisæi jejunantes: et veniunt, et dicunt illi: Quare discipuli Joannis, et Pharisæorum jejunant, tui autem discipuli non jejunant?

19 Et ait illis Jesus: Numquid possunt filii nuptiarum, quamdiu sponsus cum illis est, jejunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt jejunare.

20 Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus: et tunc jejunabunt in illis diebus.

21 Nemo assumentum panni rudis assuit vestimento veteri: alioquin aufert supplementum novum a veteri, et major scissura fit.

22 Et nemo mittit vinum novum in utres veteres: alioquin dirumpet vinum utres, et vinum effundetur, et utres peribunt: sed vinum novum in utres novos mitti debet.

23 Et factum est iterum cum Dominus sabbatis ambularet per sata, et discipuli ejus cœperunt progredi, et vellere spicas.

24 Pharisæi autem dicebant ei: Ecce, quid faciunt sabbatis quod non licet?

25 Et ait illis: Nunquam legistis quid fecerit David, quando necessitatem habuit, et esuriit ipse, et qui cum eo erant?

26 Quomodo introivit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, et panes propositionis manducavit, quos non licebat manducare, nisi sacerdotibus, et dedit eis, qui cum eo erant?

27 Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, et non homo propter sabbatum.

28 Itaque Dominus est filius hominis, etiam sabbati.

CAP. III.

ET introivit iterum in synagogam: et erat ibi homo habens manum aridam.

2 Et observabant eum, si sabbatis curaret, ut accusarent illum.

3 Et ait homini habenti manum aridam: Surge in medium.

4 Et dicit eis: Licet sabbatis benefacere, an male? animam salvam facere, an perdere? At illi tacebant.

5 Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini: Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est manus illi.

6 Exeuntes autem Pharisæi, statim cum Herodianis consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent.

7 Jesus autem cum discipulis suis secessit ad mare: et multa turba a Galilæa, et Judæa secuta est eum,

8 Et ab Jerosolymis, et ab Idumæa, et trans Jordanem: et qui circa Tyrum, et Sidonem, multitudo magna, audientes, quæ faciebat, venerunt ad eum.

9 Et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam, ne comprimerent eum.

10 Multos enim sanabat ita ut irruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas.

11 Et spiritus immundi, cum illum videbant procidebant ei: et clamabant dicentes:

12 Tu es Filius Dei. Et vehementer

VERSIO LUSITANA.

vai, mostra-te ao Principe dos Sacerdotes, e offerece pela tua purificação, o que Moysés ordenou para lhes servir de testemunho.

45 Porem o homem tanto que sahio, começou a contar, e a publicar o succedido; de sorte que não podia já entrar descubertamente na Cidade, mas ficava fóra nos lugares desertos, e de todas as partes vinhão ter com elle.

CAP. II.

ALGUNS dias depois tornou a entrar em Cafarnaum,

2 E tanto que soou que elle estava alli em casa, foi tão grande o concurso de gente que sobreveio, que já não cabião da porta para dentro, e elle lhe prégava a palavra.

3 Então vierão a elle os que trazião hum paralytico, que erão quatro.

4 E como lho não podessem apresentar, por causa do grande concurso, descubrírão o telhado da casa em que elle estava: e por esta abertura fizerão descer o leito, em que jazia o paralytico.

5 E Jesus vendo a fé delles, disse ao paralytico: Filho, os teus peccados te são perdoados.

6 E he de saber que se achavão alli assentados alguns dos Doutores da Lei, que lá nos seus corações estavão dizendo:

7 Que he o que este diz? Elle diz huma blasfemia. Quem senão só Deos, póde perdoar peccados?

8 Jesus conhecendo logo no seu espirito, o que elles estavão dizendo lá para si, disselhes: Porque estais vós lá revolvendo nos vossos corações esses pensamentos?

9 Qual he o mais facil dizer ao paralytico, Os teus peccados te são perdoados: ou dizer, Levanta-te, tóma o teu leito, e anda?

10 Ora para que saibais que o Filho do Homem tem na terra poder de perdoar peccados;

11 Eu te mando, disse elle ao paralytico, levanta-te, tóma o teu leito, e vai para tua casa.

12 E elle no mesmo ponto se levantou: e, tomando o leito, foi-se retirando á vista de todos, de sorte que não houve quem se não maravilhasse, e não désse gloria a Deos, dizendo: Nunca tal vimos.

13 E sahio Jesus outra vez para a parte do mar: e todo o povo vinha ter com elle, e elle os ensinava.

14 E passando, vio a Levi filho de Alfeo, assentado no telonio, a quem disse: Segueme. E elle levantando-se o foi seguindo.

15 E succedeo que jantando Jesus na sua casa, pozerão-se á meza com elle, e com seus Discipulos, muitos publicanos, e peccadores: porque destes mesmos o seguião muitos.

16 E os Doutores da Lei, e os Fariseos, vendo que Jesus comia com os publicanos, e peccadores, disserão a seus Discipulos: Porque come, e bebe vosso Mestre com os publicanos, e peccadores?

17 Jesus que isto ouvio, disse-lhes: Não são os que tem saude os que necessitão de Medico, mas sim os que a não tem: porque eu não vim a chamar os justos, mas os peccadores.

18 E ora os Discipulos de João, e os Fariseos jejuavão: e vindo buscar a Jesus, perguntárão-lhe: Qual he a razão, porque os Discipulos de João, e os dos Fariseos jejuão, e não jejuão os teus Discipulos?

19 E respondeo-lhes Jesus: Podem por ventura jejuar os Amigos do Esposo, em quanto o Esposo está com elles: Não elles não podem jejuar, em quanto tiverem comsigo o Esposo.

20 Mas lá viráõ os dias, em que lhes seja tirado o Esposo: e então naquelles dias elles jejuaráõ.

21 Ninguem coze hum remendo de panno novo num vestido velho: de outra sorte o mesmo remendo novo leva parte do velho, e fica maior a rotura.

22 E ninguem lança o vinho novo em odres velhos: de outra sorte fará o vinho arrebentar os odres, e entornar-se-ha o vinho, e perder-se-hão os odres: mas o vinho novo deve-se lançar em odres novos.

23 E succedeo outra vez, que caminhando o Senhor por entre os pães num dia de sabbado, começárão seus Discipulos a ir-se adiantando, e a apanhar espigas.

24 Porém os Fariseos lhe dizião: Eisque, elles fazem em dia de sabbado, o que lhes não he licito.

25 E diz-lhes elle: Vós nunca lestes o que fez David, achando-se em necessidade, quando elle, e os da sua comitiva tiverão fome?

26 Como entrou na Casa de Deos em tempo do Pontifice Abiathar, e comeo os Pães da Proposição, os quaes não era licito comer, senão aos Sacerdotes, e como os deo aos que comsigo trazia?

27 Disse-lhes mais: O sabbado fez-se para o homem, e não o homem para o sabbado.

28 Assim que o Filho do Homem he Senhor até do mesmo sabbado

CAP. III.

E ENTROU Jesus outra occasião na Synagoga: e onde se achava hum homem que tinha resiccada huma das mãos.

2 Estavão os Judeos observando, se elle curava em dia de sabbado, para dahi tomarem motivo de o accusarem.

3 Então disse ao homem da mão resiccada: Levanta-te, e põe-te no meio.

4 Depois lhes perguntou: He licito em dia de sabbado fazer bem, ou mal? salvar a vida, ou tiralla? E elles ficárão em silencio.

5 E lançando os olhos em roda com semblante de ira, lastimado da cegueira do coração em que os via, disse ao homem: Estende a tua mão. Estendeo-a elle, e foi-lhe restituida a mão.

6 Logo sahindo os Fariseos juntamente com os Herodianos, fizerão sua conferencia, a ver como o havião de arruinar.

7 Porém Jesus se retirou com seus Discipulos para junto do mar, onde era muita a gente do povo, que o seguia de Galiléa, e de Judéa,

8 E de Jerusalem, e de Iduméa, e da banda dalém do Jordão: e os que habitavão em torno de Tyro, e de Sidonia, ouvindo as cousas que fazia, vierão em grande multidão ter com elle.

9 Então disse a seus Discipulos, que lhe apromptassem huma barca, porque sendo muita a gente o não comprimissem.

10 Porque como erão muitos os que sárava, todos os que padecião qualquer mal, se lançavão sobre elle para o tocarem.

11 E os espiritos immundos, tanto que o vião, prostravão-se diante delle: e dizião a gritos:

VERSIO ANGLICANA.

nothing to any man: but go thy way, shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing those things[a] which Moses commanded, for a testimony[b] unto them.

45 But he went out, and began to[c] publish *it* much, and to blaze abroad the matter, insomuch that Jesus could no more openly enter into the city, but was without in desert places; and[e] they came to him from every quarter.

CHAP. II.

AND again he entered into Capernaum after *some* days; and it was noised that he was in the house.

2 And straightway many were gathered together, insomuch that there was no room to receive *them*, no, not so much as about the door: and he preached[h] the word unto them.

3 And[i] they come unto him, bringing one sick of the palsy, which was borne of four.

4 And when they could not come nigh unto him for the press, they uncovered the roof where he was: and when they had broken *it* up, they let down the bed wherein the sick of the palsy lay.

5 When Jesus saw their faith,[m] he said unto the sick of the palsy, Son, thy sins be forgiven thee.

6 But there were certain of the scribes sitting there, and reasoning in their hearts,

7 Why doth this *man* thus speak blasphemies? Who can forgive sins[p] but God only?

8 And immediately, when Jesus perceived in his spirit that they so reasoned within themselves, he said unto them, Why reason ye these things in your hearts?

9 Whether is it easier to say to the sick of the palsy, *Thy* sins be forgiven thee; or to say, Arise, and take up thy bed, and walk?

10 But that ye may know that the Son of man hath power[u] on earth to forgive sins, (he saith to the sick of the palsy,)

11 I say unto thee, Arise, and take up thy bed, and go thy way into thine house.

12 And immediately he arose, took up the bed, and went forth before them all; insomuch that they were all amazed, and glorified God, saying, We[x] never saw it on this fashion.

13 And he went forth again by the sea-side; and all the multitude resorted unto him, and he taught them.

14 And[y] as he passed by, he saw Levi the *son* of Alpheus sitting ζ at the receipt of custom, and said unto him, Follow me. And he arose and followed him.

15 And[a] it came to pass, that, as Jesus sat at meat in his house, many publicans[b] and sinners sat also together with Jesus and his disciples: for there were many, and they followed him.

16 And when the scribes and Pharisees saw him eat with publicans and sinners, they said unto his disciples, How is it that he eateth and drinketh with publicans and sinners?

17 When Jesus heard *it*, he saith unto them, They[d] that are whole have no need of the physician, but they that are sick: I came not to call the righteous, but sinners[f] to repentance.

18 And the disciples of John and of the Pharisees used to fast: and they come and say unto him, Why do the disciples of John and of the Pharisees fast, but thy disciples fast not?

A. D. 30.

a Le.14.2..32.
b Ro. 15. 4. 1 Co.10.11.
c Ps.77.11,12. Tit. 1. 10.
d Mat. 25. 1.
e ch. 2. 13.
f Ac. 13. 2.
β or *raw*, or, *unwrought.*
g Job 32. 19. Ps.119.80,83.
h Ps. 40. 9.
i Mat.9.1,&c Lu.5.18,&c.
k Mat. 12. 1, &c. Lu. 6.1,&c.
l De. 23. 25.
m Ac. 14. 9. Ep. 2. 8.
n 1 Sa. 21. 6.
o Ex.29.32.33 Le. 24. 9.
p Is. 43. 25. Da. 9. 9.
q Ne. 9. 14. Is. 58. 13. Eze.20.12,20
r Col. 2. 16.
s Jnº. 9. 14. Ep. 1. 22. Re. 1. 10.
t Mat.12.9,&c. Lu.6.6,&c.
v Lu. 14. 1.
u Ac. 5. 31.
γ *Arise*, stand forth *in the midst.*
w Ho. 6. 6.
x Jnº. 7. 31. 9. 32.
δ or, *blindness.*
y Mat. 9. 9. Lu. 5. 27.
ζ or, *at the place where the custom was received.*
z Mat. 22.16.
a Mat. 9. 10, &c.
b Lu. 15.1..5.
c Lu. 6. 17.
d Mat. 9. 12, 13. Lu.5.31,32.
e Mat.12.15. 14. 14.
η or, *rushed.*
f Is. 1. 18. 55. 7. Mat. 18. 11. Lu. 19. 10. 1 Co.6.9..11. 1 Ti. 1. 15.
g ch. 1. 24. Mat.14. 33. Lu. 4. 41. Ja. 2. 19.

19 And Jesus said unto them, Can the children of the bride-chamber fast, while the bridegroom[d] is with them? As long as they have the bridegroom with them, they cannot fast.

20 But the days will come when the bridegroom shall be taken away from them, and then[f] shall they fast in those days.

21 No man also seweth a piece of β new cloth on an old garment: else the new piece that filled it up taketh away from the old, and the rent is made worse.

22 And no man putteth new wine into old bottles; else the new wine doth burst the bottles, and the wine is spilled, and the bottles will be marred:[g] but new wine must be put into new bottles.

23 And[k] it came to pass, that he went through the corn-fields on the sabbath-day; and his disciples began, as they went, to pluck[l] the ears of corn.

24 And the Pharisees said unto him, Behold, why do they on the sabbath-day that which is not lawful?

25 And he said unto them, Have ye never read what David did,[n] when he had need, and was an hungred, he, and they that were with him?

26 How he went into the house of God in the days of Abiathar the high priest, and did eat the shew-bread,[o] which is not lawful to eat but for the priests, and gave also to them which were with him?

27 And he said unto them, The sabbath was made for man,[q] and not[r] man for the sabbath:

28 Therefore[s] the Son of man is Lord also of the sabbath.

CHAP. III.

AND[t] he entered again into the synagogue; and there was a man there which had a withered hand.

2 And they watched[v] him, whether he would heal him on the sabbath-day; that they might accuse him.

3 And he saith unto the man which had the withered hand, γ Stand forth.

4 And he saith unto them, Is it lawful to do good on the sabbath-days, or to do evil? to save life,[w] or to kill? But they held their peace.

5 And when he had looked round about on them with anger, being grieved for the δ hardness of their hearts, he saith unto the man, Stretch forth thine hand. And he stretched *it* out: and his hand was restored whole as the other.

6 And the Pharisees went forth, and straightway took counsel with the[z] Herodians against him, how they might destroy him.

7 But Jesus withdrew himself with his disciples to the sea: and a great[c] multitude from Galilee followed him, and from Judea,

8 And from Jerusalem, and from Idumea, and *from* beyond Jordan; and they about Tyre and Sidon, a great multitude, when they had heard what great things he did, came unto him.

9 And he spake to his disciples, that a small ship should wait on him because of the multitude, lest they should throng him.

10 For he had healed many;[e] insomuch that they η pressed upon him for to touch him, as many as had plagues.

11 And[g] unclean spirits, when they saw him, fell down before him, and cried, saying, Thou art the Son of God.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, IV.

12 Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,

15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.

16 [g] Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς·

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν [n] Κανανίτην|.

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ [n] παρ᾽ αὐτοῦ, ἐξῆλθον| κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ Γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει· καὶ, Ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυτὸν, καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 [a] Οὐ δύναται οὐδεὶς| τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ [m] βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὃς δ᾽ ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν [d] εἰς τὸν αἰῶνα|, ἀλλ᾽ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου [h] κρίσεως|.

30 Ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ἔρχονται οὖν [a] οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ|· καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, [d] φωνοῦντες αὐτόν|.

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου [e] ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;

34 Καὶ περιβλεψάμενος [i] κύκλῳ τοὺς| [d] περὶ αὐτὸν| καθημένους, λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

Κεφ. δ᾽. IV.

ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν [e] ἐπὶ τῆς γῆς| ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ [b] τοῦ οὐρανοῦ|, καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ [h] αὐξάνοντα|· καὶ ἔφερεν, ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν|.

9 Καὶ ἔλεγεν [b] αὐτοῖς|· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν δέδοται [c] γνῶναι| τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται·

12 Ἵνα βλέποντες [f] βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς [c] τὰ ἁμαρτήματα|.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;

14 Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.

15 Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, [n] ὅπου| σπείρεται ὁ λόγος· καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον [h] ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν|.

16 Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα, γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.

18 Καὶ [a] οὗτοί| εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, [c] οὗτοί εἰσιν| οἱ τὸν λόγον [i] ἀκούοντες|·

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος [b] τούτου|, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, [e] καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι| εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

20 Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφοροῦσιν, [i] ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν|.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτι ὁ λύχνος [n] ἔρχεται|, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;

22 Οὐ γάρ ἐστί [d] τι| κρυπτὸν, [i] ὃ ἐὰν μὴ| φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

23 Εἴτις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, [b] καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν|.

25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, [n] δοθήσεται| αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, IV.

comminabatur eis ne manifestarent illum.

13 Et ascendens in montem vocavit ad se quos voluit ipse: et venerunt ad eum.

14 Et fecit ut essent duodecim cum illo: et ut mitteret eos prædicare.

15 Et dedit illis potestatem curandi infirmitates, et ejiciendi dæmonia.

16 Et imposuit Simoni nomen Petrus:

17 Et Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem Jacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui:

18 Et Andream, et Philippum, et Bartholomæum, et Matthæum, et Thomam, et Jacobum Alphæi, et Thaddæum, et Simonem Cananæum,

19 Et Judam Iscariotem, qui et tradidit illum.

20 Et veniunt ad domum: et convenit iterum turba, ita ut non possent neque panem manducare.

21 Et cum audissent sui, exierunt tenere eum: dicebant enim: Quoniam in furorem versus est.

22 Et Scribæ, qui ab Jerosolymis descenderant, dicebant: Quoniam Beelzebub habet, et quia in principe dæmoniorum ejicit dæmonia.

23 Et convocatis eis in parabolis dicebat illis: Quomodo potest satanas satanam ejicere?

24 Et si regnum in se dividatur, non potest regnum illud stare.

25 Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest domus illa stare.

26 Et si satanas consurrexerit in semetipsum, dispertitus est, et non poterit stare, sed finem habet.

27 Nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere, nisi prius fortem alliget, et tunc domum ejus diripiet.

28 Amen dico vobis, quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata, et blasphemiæ, quibus blasphemaverint:

29 Qui autem blasphemaverit in Spiritum sanctum, non habebit remissionem in æternum, sed reus erit æterni delicti.

30 Quoniam dicebant: Spiritum immundum habet.

31 Et veniunt mater ejus et fratres: et foris stantes miserunt ad eum vocantes eum,

32 Et sedebat circa eum turba: et dicunt ei: Ecce mater tua, et fratres tui foris quærunt te.

33 Et respondens eis, ait: Quæ est mater mea, et fratres mei?

34 Et circumspiciens eos, qui in circuitu ejus sedebant, ait: Ecce mater mea, et fratres mei.

35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea, et mater est.

CAP. IV.

ET iterum cœpit docere ad mare: et congregata est ad eum turba multa, ita ut navim ascendens sederet in mari, et omnis turba circa mare super terram erat:

2 Et docebat eos in parabolis multa, et dicebat illis in doctrina sua:

3 Audite: ecce exiit seminans ad seminandum.

4 Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, et venerunt volucres cæli, et comederunt illud.

5 Aliud vero cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ:

6 Et quando exortus est sol, exæstuavit: et eo quòd non habebat radicem, exaruit.

7 Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit.

8 Et aliud cecidit in terram bonam: et dabat fructum ascendentem, et crescentem, et afferebat unum triginta, unum sexaginta, et unum centum.

9 Et dicebat: Qui habet aures audiendi, audiat.

10 Et cum esset singularis, interrogaverunt eum hi, qui cum eo erant duodecim, parabolam.

11 Et dicebat eis: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem, qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt:

12 Ut videntes videant, et non videant: et audientes audiant, et non intelligant: nequando convertantur, et dimittantur eis peccata.

13 Et ait illis: Nescitis parabolam hanc? et quomodo omnes parabolas cognoscetis?

14 Qui seminat, verbum seminat.

15 Hi autem sunt, qui circa viam, ubi seminatur verbum, et cum audierint, confestim venit satanas, et aufert verbum, quod seminatum est in cordibus eorum.

16 Et hi sunt similiter, qui super petrosa seminantur: qui cum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud:

17 Et non habent radicem in se, sed temporales sunt: deinde orta tribulatione et persecutione propter verbum, confestim scandalizantur.

18 Et alii sunt, qui in spinis seminantur: hi sunt, qui verbum audiunt,

19 Et ærumnæ sæculi, et deceptio divitiarum, et circa reliqua concupiscentiæ introeuntes suffocant verbum, et sine fructu efficitur.

20 Et hi sunt, qui super terram bonam seminati sunt, qui audiunt verbum, et suscipiunt, et fructificant, unum triginta, unum sexaginta, et unum centum.

21 Et dicebat illis: Numquid venit lucerna ut sub modio ponatur, aut sub lecto? nonne ut super candelabrum ponatur?

22 Non est enim aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat.

23 Si quis habet aures audiendi, audiat.

24 Et dicebat illis: Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, et adjicietur vobis.

25 Qui enim habet, dabitur illi: et qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo.

26 Et dicebat: Sic est regnum Dei,

VERSIO LUSITANA.

S. MARCOS IV.

12 Tu es o Filho de Deos. Mas elle fazia-lhes grandes ameaças, que o não dessem a conhecer.

13 Depois tendo subido a hum monte, chamou para si os que quiz: e elles lhe obedecêrão.

14 E constituio doze para andarem com elle: e para os enviar a prégar.

15 E os deo virtude de curar enfermidades, e expellir demonios.

16 E a Simão poz o nome de Pedro:

17 E Tiago filho de Zebedeo, e João seu irmão, e aos quaes appellidou Boanerges, que quer dizer, Filhos do trovão:

18 E André, e Filippe, e Bartholomeu, e Mattheus, e Thomé, e Tiago filho de Alfeo, e Thaddeo, e Simão Cananeo,

19 E Judas Iscariotes, aquelle que o entregou.

20 Tendo chegado a casa: concorreo alli de novo tanta gente, que nem lugar tinhão para comer.

21 O que ouvindo os seus, vierão a querer prendello, porque dizião: Elle está furioso.

22 E os Doutores da Lei, que tinhão vindo de Jerusalem, dizião: Elle está possésso de Beelsebub, e em virtude do Principe dos demonios he que expelle os demonios.

23 Porém chamando-os para junto de si, explicava-se com elles por parabolas: Como póde Satanaz lançar fóra a Satanaz?

24 E se hum Reino está dividido contra si mesmo, he impossivel que aquelle Reino subsista.

25 E se huma casa está dividida contra si mesma, he impossivel que subsista aquella casa.

26 Logo se Satanaz se levantou contra si mesmo, segue-se que elle está dividido, e que não póde subsistir, mas acaba.

27 Ninguem póde entrar na casa do homem valente, e saquear-lhe os seus móveis, senão maniatando-o primeiro, para então poder saquear-lhe a casa.

28 Em verdade vos digo, que todos os peccados que houverem commettido os filhos dos homens, e todas as blasfemias que houverem proferido, lhes serão perdoados:

29 Mas se algum blasfemar contra o Espirito Santo, nunca por toda a eternidade receberá perdão, mas ficará sendo réo de hum crime.

30 Porque dizião que estava possésso do espirito immundo.

31 E vierão sua mãi, e seus irmãos: e deixando-se ficar da parte de fóra, o mandárão chamar.

32 E estava o povo assentado deredor delle, quando lhe disserão: Olha que tua mãi, e teus irmãos estão alli fóra em busca de ti.

33 Mas lhes respondeo, dizendo: Quem he minha mãi, e quem são meus irmãos?

34 E lançando os olhos pelos que estavão assentados de roda, lhes disse: Eis-aqui, minha mãi, e meus irmãos.

35 Porque quem fizer a vontade de Deos, esse he meu irmão, e minha irmã, e minha mãi.

CAP. IV.

E OUTRA vez se poz a ensinar á borda do mar: e foi tão grande a multidão de gente que concorreo a ouvillo, que elle subindo a huma barca se assentou no mar, ficando todo o povo na ribeira:

2 E ensinava-lhes muitas cousas, explicando-se por parabolas, e dizia-lhes segundo o seu modo de prégar.

3 Ouvi: eis sahio o semeador a semear.

4 E ao tempo de semear, huma parte da semente cahio junto do caminho, e sobrevindo as aves do Ceo, comêrão-na.

5 Porém outra cahio sobre pedregal, onde não tinha muita terra: e como não tinha altura de terra, nasceo logo:

6 E quando nasceo o Sol, queimou-se: e como não tinha raizes, seccou.

7 E outra cahio entre espinhos: e crescendo os espinhos, affogárão-na, e não deo fructo.

8 E outra em fim cahio em boa terra, e deo fructo, que subio, e cresceo: havendo grãos que produzírão a trinta por hum, outros a sessenta, outros a cem.

9 E dizia: O que tem ouvidos de ouvir, ouça.

10 E depois que ficou só, perguntárão-lhe os doze que o seguião, que queria dizer a parabola.

11 E elle lhes dizia: A vós foi-vos concedido conhecer o Mysterio do Reino de Deos: porém aos que são de fora, tudo se lhes propõem em parabolas:

12 Para que elles vendo vejão, e não vejão: e ouvindo oução, e não entendão: e não se convertão, e não lhes sejão perdoados os peccados.

13 E que, ajuntou elle, vós não entendeis esta parabola? E como comprehendereis logo todas as outras?

14 O que semea, semea a palavra.

15 Os que são junto do caminho, onde se semeou a palavra, são aquelles, que ainda bem a não ouvírão, quando vem logo Satanaz, e leva-lhes a palavra, que se havia semeado nos seus corações.

16 E estes são representados no pedregal, onde sé semeou, e que depois de ouvírem a palavra, a recebem logo com gosto:

17 Mas como não tem raiz em si mesmos, não perseverão senão até certo tempo: e em lhes sobrevindo qualquer adversidade, e perseguição por amor da palavra, logo dahi tomão occasião para se escandalizarem.

18 E os outros que são representados nos espinhos entre os quaes se semeou: são os que sim ouvem a palavra;

19 Mas os cuidados do seculo, a illusão das riquezas, e as outras paixões que delles se apoderão affogão a palavra, e fazem que ella não dê fructo.

20 Em fim os què são como a boa terra onde se semeou, são os que ouvem a palavra: e a recebem, e dão fructo, hum a trinta por hum, outro a sessenta, e outro a cem.

21 Dizia-lhes mais: Por ventura quando a candea vem, he para a metterem debaixo do alqueire, ou do leito? Não he assim, que a fazem vir para a pòrem sobre o candieiro?

22 Porque nada ha escondido, que não venha a ser descuberto, e nada occulto, que não venha a ser manifesto.

23 Se alguem tem ouvidos de ouvir, ouça.

24 Tambem lhes dizia: Tomai sentido no que ouvis. Qual for a medida de que vós usardes com os outros, tal será a de que usem comvosco, e ainda se vos dará mais alguma cousa.

25 Porque ao que já tem, dar-se-lhe-ha: e ao que não tem, tirar-se-lhe-ha até o mesmo que tem.

26 Dizia mais: O Reino de Deos he como o homem, que lança a semente á terra,

27 Que ou elle durma, ou elle se levante

VERSIO ANGLICANA.

The call of the Apostles. MARK, IV. *The Parable of the Sower.*

12 And he straitly charged them that they should not make him known.[a]

13 And[c] he goeth up into a mountain, and calleth *unto him* whom he[d] would: and they came unto him.

14 And he ordained twelve, that they should be with him, and that he might send them forth to preach,

15 And to have power to heal sicknesses, and to cast out devils:

16 And Simon[g] he surnamed Peter;

17 And James the *son* of Zebedee, and John the brother of James; and he surnamed them Boanerges, which is, The sons of thunder:[k]

18 And Andrew, and Philip, and Bartholomew, and Matthew, and Thomas, and James the *son* of Alpheus, and Thaddeus, and Simon the Canaanite,

19 And Judas Iscariot, which also betrayed him: and they went β into an house.

20 And the multitude cometh together again, so[n] that they could not so much as eat bread.

21 And when his γ friends heard *of it*, they went out to lay hold on him: for they said, He[q] is beside himself.

22 And the scribes which came down from Jerusalem said, He[s] hath Beelzebub, and by the prince of the devils casteth he out devils.

23 And he called them *unto him*, and said unto them in parables, How can Satan cast out Satan?

24 And if a kingdom be divided against itself, that kingdom cannot stand.

25 And if a house be divided against itself, that house cannot stand.

26 And if Satan rise up against himself, and be divided, he cannot stand, but hath an end.

27 No[w] man can enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he will first bind the strong man; and then he will spoil his house.

28 Verily I say unto you, All[y] sins shall be forgiven unto the sons of men, and blasphemies wherewith soever they shall blaspheme:

29 But he that shall blaspheme against the Holy Ghost[b] hath never forgiveness, but is in danger of eternal damnation:

30 Because they said, He hath an unclean spirit.

31 There[f] came then his brethren and his mother, and, standing without, sent unto him, calling him.

32 And the multitude sat about him; and they said unto him, Behold, thy mother and thy brethren without seek for thee.

33 And he answered them, saying, Who is my mother, or my brethren?

34 And he looked round about on them which sat about him, and said, Behold my mother and my brethren!

35 For whosoever shall do[k] the will of God, the same is my brother, and my sister, and mother.

CHAP. IV.

AND[l] he began again to teach by the sea-side: and there was gathered unto him a great multitude, so that he entered into a ship, and sat in the sea; and the whole multitude was by the sea on the land.

2 And he taught them many things by parables,[p] and said unto them in his doctrine,

3 Hearken;[r] Behold, there went out a sower to sow:

A. D. 31.

a ch. 1. 25, 34.
b Ge. 15. 11.
c Mat. 10. 1.
d Jn°. 15. 16.
e Eze. 11. 19. 36. 26.
f Ps. 1. 4. Ja. 1. 11.
g Jn°. 1. 42.
h Jer. 4. 3.
i He. 6. 7, 8.
k Is. 58. 1. Je. 23. 29.
l Col. 1. 6.
m Mat. 13. 10, &c.
β or, *home*.
n ch. 6. 31.
o Ep. 1. 9.
γ or, *kinsmen*.
p Col. 4. 5. 1 Th. 4. 12. 1 Ti. 3. 7.
q Ho. 9. 7. Jn°. 10. 20.
r Is. 6. 9, 10. Jn°. 12. 40. Ac. 28. 26, 27. Ro. 11. 8.
s Mat. 9. 34. 10. 25. 12. 24. Lu. 11. 15. Jn°. 7. 20. 8. 48, 52.
t Is. 32. 20. 1 Pe. 1. 25.
v 1 Pe. 5. 8. Re. 12. 9.
u He. 2. 1.
w Is. 49. 24, 26. 61. 1. Mat. 12. 29.
x Job 19. 28.
y Mat. 12. 31. Lu. 12. 10.
z Job 27. 10.
a 2 Ti. 1. 15.
b He. 10. 29.
c Lu. 14. 18..20 1 Ti. 6. 9, 17. 2 Ti. 4. 10.
d Pr. 23. 5.
e 1 Jn°. 2. 16, 17
f Mat. 12. 46..48. Lu. 8. 19..21.
g Is. 5. 2, 4.
h Ro. 7. 4. Col. 1. 10. 2 Pe. 1. 8.
δ See on Mat. 5. 15.
i Ec. 12. 14. Mat. 10. 26. Lu. 12. 2. 1 Co. 4. 5.
k Ja. 1. 25. 1 Jn°. 2. 17.
l Mat. 13. 1, &c. Lu. 8. 4, &c.
m 1 Pe. 2. 2.
n Mat. 7. 2.
o Lu. 8. 18.
p ver. 34. Ps. 78. 2.
q Mat. 13. 24.
r ver. 9, 23. ch. 7. 16.

4 And it came to pass, as he sowed, some fell by the way-side, and the[b] fowls of the air came and devoured it up.

5 And some fell on stony[e] ground, where it had not much earth; and immediately it sprang up, because it had no depth of earth:

6 But when the sun was up, it was scorched; and[f] because it had no root, it withered away.

7 And some fell among thorns;[h] and the thorns grew up, and choked it, and it yielded no fruit.

8 And other fell on good[i] ground, and did yield fruit[l] that sprang up and increased, and brought forth, some thirty, and some sixty, and some an hundred.

9 And he said unto them, He that hath ears to hear, let him hear.

10 And[m] when he was alone, they that were about him with the twelve asked of him the parable.

11 And he said unto them, Unto[o] you it is given to know the mystery of the kingdom of God: but unto them that are without,[p] all *these* things are done in parables:

12 That[r] seeing they may see, and not perceive; and hearing they may hear, and not understand; lest at any time they should be converted, and *their* sins should be forgiven them.

13 And he said unto them, Know ye not this parable? and how then will ye know all parables?

14 The sower[t] soweth the word.

15 And these are they by the way-side, where the word is sown; but when they have heard, Satan cometh[v] immediately, and taketh away[u] the word that was sown in their hearts.

16 And these are they likewise which are sown on stony ground; who, when they have heard the word, immediately receive it with gladness;

17 And have no root[x] in themselves, and so endure but[z] for a time: afterward, when affliction or persecution ariseth for the word's sake, immediately[a] they are offended.

18 And these are they which are sown among thorns; such as hear the word,

19 And the[c] cares of this world, and the deceitfulness[d] of riches, and the[e] lusts of other things entering in, choke the word, and it becometh unfruitful.[g]

20 And these are they which are sown on good ground; such as hear the word, and receive *it*, and bring forth fruit,[h] some thirty-fold, some sixty, and some an hundred.

21 And he said unto them, Is a candle brought to be put under a δ bushel, or under a bed? and not to be set on a candlestick?

22 For[i] there is nothing hid, which shall not be manifested; neither was any thing kept secret, but that it should come abroad.

23 If any man have ears to hear, let him hear.

24 And he saith unto them, Take heed what[m] ye hear: with[n] what measure ye mete, it shall be measured to you; and unto you that hear shall more be given.

25 For he that hath, to him shall be given: and he that hath not, from[o] him shall be taken even that which he hath.

26 And he said, So[q] is the kingdom of God, as if a man should cast seed into the ground;

27 And should sleep, and rise night and

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, V.

ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ [i] μηκύνηται| ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτη γὰρ| ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ.

29 Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγε· [h] Τίνι| ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ [n] ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν|;

31 Ὡς [a] κόκκῳ| σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, [i] μικρότερος| πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·

32 Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων [i] μείζων|, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς [d] πολλαῖς| ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν·

34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς [n] μαθηταῖς αὐτοῦ| ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ [a] πλοιάρια| ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε [h] αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι|·

38 Καὶ ἦν αὐτὸς [l] ἐπὶ| τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε [i] οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε'. V.

ΚΑΙ [i] ἦλθον| εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν [h] Γαδαρηνῶν|.

2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς [a] μνημείοις|, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι·

4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

5 Καὶ διαπαντὸς, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

6 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν [d] ἀπὸ| μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ·

7 Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, [h] εἶπε|· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεὸν, μή με βασανίσῃς.

8 (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.)

9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί σοι ὄνομα; Καὶ [l] ἀπεκρίθη, λέγων|· Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί ἐσμεν.

10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ [a] πρὸς τὰ ὄρη| ἀγέλη χοίρων [d] μεγάλη| βοσκομένη.

12 Καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν [b] πάντες| [c] οἱ δαίμονες|, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως [c] ὁ Ἰησοῦς|· Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· [c] ἦσαν δὲ| ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.

14 Οἱ δὲ βόσκοντες [a] τοὺς χοίρους| ἔφυγον, καὶ [a] ἀνήγγειλαν| εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ [h] ἐξῆλθον| ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός.

15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον, καθήμενον, [d] καὶ| ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, [c] τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα|· καὶ ἐφοβήθησαν.

16 Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

18 Καὶ [h] ἐμβάντος| αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ.

19 [a] Ὁ δὲ Ἰησοῦς| οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος [a] ἐποίησε|, καὶ ἠλέησέ σε.

20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

22 Καὶ [c] ἰδοὺ|, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, [d] ὀνόματι Ἰάειρος|· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, [h] ὅπως| σωθῇ· καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 Καὶ γυνή [c] τις| οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' [a] ἑαυτῆς| πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

28 Ἔλεγε γάρ [f]· Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.

30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς [e] ἐν ἑαυτῷ| τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων;

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἥψατο;

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

33 Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν [n] ἀλήθειαν|.

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, V.

quemadmodum si homo jaciat sementem in terram,

27 Et dormiat, et exurgat nocte et die, et semen germinet, et increscat dum nescit ille.

28 Ultro enim terra fructificat, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.

29 Et cum produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

30 Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ comparabimus illud?

31 Sicut granum sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra, minus est omnibus seminibus, quæ sunt in terra:

32 Et cum seminatum fuerit, ascendit, et fit majus omnibus oleribus, et facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus aves cæli habitare.

33 Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum, prout poterant audire:

34 Sine parabola autem non loquebatur eis: seorsum autem discipulis suis disserebat omnia.

35 Et ait illis in illa die, cum sero esset factum: Transeamus contra.

36 Et dimittentes turbam, assumunt eum ita ut erat in navi: et aliæ naves erant cum illo.

37 Et facta est procella magna venti, et fluctus mittebat in navim, ita ut impleretur navis.

38 Et erat ipse in puppi super cervical dormiens: et excitant eum, et dicunt illi: Magister, non ad te pertinet, quia perimus?

39 Et exurgens comminatus est vento, et dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessavit ventus: et facta est tranquillitas magna.

40 Et ait illis: Quid timidi estis? necdum habetis fidem? Et timuerunt timore magno, et dicebant ad alterutrum: Quis, putas, est iste, quia et ventus et mare obediunt ei?

CAP. V

ET venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum.

2 Et exeunti ei de navi, statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo,

3 Qui domicilium habebat monumentis, et neque catenis jam quisquam poterat eum ligare:

4 Quoniam sæpe compedibus et catenis vinctus, dirupisset catenas, et compedes comminuisset, et nemo poterat eum domare.

5 Et semper die ac nocte in monumentis, et in montibus erat, clamans, et concidens se lapidibus.

6 Videns autem Jesum a longe, cucurrit, et adoravit eum:

7 Et clamans voce magna dixit: Quid mihi, et tibi, Jesu fili Dei altissimi? adjuro te per Deum, ne me torqueas.

8 Dicebat enim illi: Exi spiritus immunde ab homine.

9 Et interrogabat eum: Quod tibi nomen est? Et dicit ei: Legio mihi nomen est, quia multi sumus.

10 Et deprecabatur eum multum, ne se expelleret extra regionem.

11 Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, pascens.

12 Et deprecabantur eum spiritus, dicentes: Mitte nos in porcos ut in eos introeamus.

13 Et concessit ei statim Jesus. Et exeuntes spiritus immundi introierunt in porcos: et magno impetu grex præcipitatus est in mare ad duo millia, et suffocati sunt in mari.

14 Qui autem pascebant eos, fugerunt, et nunciaverunt in civitatem, et in agros. Et egressi sunt videre quid esset factum:

15 Et veniunt ad Jesum: et vident illum, qui a dæmonio vexabatur, sedentem vestitum, et sanæ mentis, et timuerunt.

16 Et narraverunt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei, qui dæmonium habuerat, et de porcis.

17 Et rogare cœperunt eum ut discederet de finibus eorum.

18 Cumque ascenderet navim, cœpit illum deprecari, qui a dæmonio vexatus fuerat, ut esset cum illo,

19 Et non admisit eum, sed ait illi: Vade in domum tuam ad tuos, et annuncia illis quanta tibi Dominus fecerit, et misertus sit tui.

20 Et abiit, et cœpit prædicare in Decapoli, quanta sibi fecisset Jesus: et omnes mirabantur.

21 Et cum transcendisset Jesus in navi rursum trans fretum, convenit turba multa ad eum, et erat circa mare.

22 Et venit quidam de archisynagogis nomine Jairus: et videns eum, procidit ad pedes ejus,

23 Et deprecabatur eum multùm, dicens: Quoniam filia mea in extremis est, Veni, impone manum super eam, ut salva sit, et vivat.

24 Et abiit cum illo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum.

25 Et mulier, quæ erat in profluvio sanguinis annis duodecim,

26 Et fuerat multa perpessa a compluribus medicis: et erogaverat omnia sua, nec quidquam profecerat, sed magis deterius habebat:

27 Cum audisset de Jesu, venit in turba retro, et tetigit vestimentum ejus:

28 Dicebat enim: Quia si vel vestimentum ejus tetigero, salva ero.

29 Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus: et sensit corpore quia sanata esset a plaga.

30 Et statim Jesus in semetipso cognoscens virtutem, quæ exierat de illo, conversus ad turbam, aiebat: Quis tetigit vestimenta mea?

31 Et dicebant ei discipuli sui: Vides turbam comprimentem te, et dicis: Quis me tetigit?

32 Et circumspiciebat videre eam, quæ hoc fecerat.

33 Mulier vero timens et tremens, sciens quod factum esset in se, venit et procidit ante eum, et dixit ei omnem veritatem.

34 Ille autem dixit ei: Filia, fides tua te salvam fecit: vade in pace, et esto sana a plaga tua.

35 Adhuc eo loquente, veniunt ab

VERSIO LUSITANA.

de dia, e de noite; a semente lança o germe, e vai crescendo sempre sem elle saber como.

28 Porque a terra per si mesma produz, primeiro a herva, depois a espiga, por ultimo o pão grado na espiga.

29 E depois que o fructo amadureceo, logo se lhe mette a fouce, porque he chegado o tempo da seifa.

30 E dizia: A que cousa compararemos nós o Reino de Deos? Ou em que parabola o representaremos?

31 He como hum grão de mostarda, que quando se semea na terra, he a semente mais pequena de todas as que ha na terra:

32 Mas depois de semeado, cresce, e faz-se mais alto que todas as hortaliças, e lança tão grandes ramos, que podem vir as aves do Ceo pousar debaixo da sua sombra.

33 Estas, e outras como estas, erão as parabolas de que usava quando prégava, segundo o permittia a capacidade dos ouvintes.

34 E não lhes fallava sem usar de parabolas: mas todas explicava depois em particular a seus Discipulos.

35 E naquelle mesmo dia sobre a tarde, disse-lhes Jesus: Passemos á banda dalém.

36 E deixando o povo, o levárão comsigo na mesma barca em que estava: e outras embarcações que estavão com elle o seguírão.

37 Então se levantou huma grande tormenta de vento, que mettia as ondas na barca, de sorte que ella se encheo d'agua.

38 Entre tanto estava Jesus dormindo na popa sobre hum travesseiro: e acordárão-no, e disserão-lhe: Mestre, a ti não se te dá, que pereçamos?

39 E elle levantando-se ameaçou o vento, e disse para o mar: Cal-te, emudece. E cessou o vento, e seguio-se huma grande bonança.

40 Então lhes disse: Porque sois vós assim timidos? ainda não tendes fé? E ficárão elles sobre maneira penetrados de temor, e huns para os outros dizião: Que homem he este, que o vento e o mar lhe obedecem?

CAP. V.

E TENDO passado o mar, vierão para a terra dos Gerazénos.

2 E ainda bem elle não tinha desembarcado, quando logo se lhe poz diante hum homem possésso do espirito immundo, vinha dos sepulchros.

3 O qual tinha nelles o seu domicilio, e nem com cadeias o podia já alguem soster prezo:

4 Porque muitas vezes estando em grilhões e cadeias, tinha rompido as cadeias, e feito em pedaços os grilhões, e ninguem o podia domar.

5 E sempre de dia e de noite andava pelos sepulchros, e pelos montes gritando, e ferindo-se com pedras.

6 Vendo pois a Jesus de longe, veio correndo, e adorou-o:

7 E dando hum grande grito, disse: Que tens tu commigo, Jesus Filho de Deos Altissimo? Eu te esconjuro por Deos, que me não atormentes.

8 Porque elle lhe dizia: Espirito immundo, sahe desse homem.

9 E perguntou-lhe: Que nome he o teu? E elle respondeo: O meu nome he, Legião, porque somos muitos.

10 E pedia-lhe instantemente, que o não lançasse fóra do paiz.

11 E andava alli pastando no monte huma grande manada de pórcos.

12 E os immundos espiritos lhe supplicavão a Jesus, dizendo: Manda-nos para os pórcos, para nos mettermos nelles.

13 E deo-lhes Jesus logo esta permissão. E sahindo os espiritos immundos, entrárão nos pórcos: e a manada que era de alguns dous mil, correo com grande violencia, e foi-se precipitar no mar, onde se affogárão.

14 Os que os andavão apascentando, fugírão, e forão dar a noticia á Cidade, e pelos campos. E sahírão muitos a ver o que tinha succedido:

15 E chegando onde Jesus estava, vírão assentado, e vestido, e em seu juizo, o que fora vexado do demonio: o que os encheo de medo.

16 E depois que os que se tinhão achado presentes, lhes contárão o que succedêra ao possésso, e aos pórcos:

17 E começárão a pedir a Jesus que se fosse da sua terra.

18 E a tempo que elle hia para entrar na barca, começou o que fora vexado do demonio, a pedir-lhe que o deixasse ir com elle.

19 Porém o não admittio, e disse-lhe: Vai para tua casa para os teus, e annuncia-lhes as grandes cousas que o Senhor te fez, e a misericordia que usou comtigo.

20 E foi-se elle, e começou a publicar em Decápole os grandes favores que recebêra de Jesus: e de que todos ficavão admirados.

21 E tendo passado Jesus segunda vez á banda dalém numa barca, concorreo a elle muita gente do povo, que se ajuntou na ribeira.

22 E chegou hum dos Principes da Synagoga, por nome Jairo: e vendo-lhe, lançou-se a seus pés,

23 E pedia-lhe com instancia, dizendo: Eu tenho huma filha, que está nas ultimas: vem impôr-lhe a mão para a curares, e para lhe dares vida.

24 E foi com elle, e era tanto o povo que o seguia, e que o apertavão.

25 Então huma mulher, que havia doze annos que padecia hum fluxo de sangue,

26 E que tinha soffrido muito ás mãos de varios Medicos: e que depois de haver gastado tudo quanto tinha, não havia recebido beneficio algum, antes cada vez se achava peior:

27 Tendo ouvido fallar de Jesus, veio por detrás entre a chusma, e tocou-lhe o vestido:

28 Porque dizia: Se eu tocar o seu vestido, ficarei sã.

29 E no mesmo instante se lhe seccou a fonte do seu sangue: e ella sentio no seu corpo estar curada do mal.

30 E Jesus conhecendo logo em si mesmo a virtude, que sahia delle, voltou-se para a gente, e disse: Quem foi que tocou nos meus vestidos?

31 E respondêrão-lhe seus Discipulos: Tu vês que a chusma te vai comprimindo de todas as partes, e então perguntas, Quem foi que me tocou?

32 E Jesus olhava em roda para todos, por ver a que isto fizera.

33 A mulher porém, que sabia o que se tinha passado nella, cheia de medo, e toda tremendo, veio lançar-se a seus pés, e declarou-lhe toda a verdade.

34 E elle lhe disse: Filha, a tua fé te salvou: vai-te em paz, e fica curada do teu mal.

35 Ainda elle não tinha acabado de fallar, quando chegão alguns, e dizem ao Principe da Synagoga: He morta tua filha: porque queres tu dar ao Mestre o trabalho de ir mais longe?

VERSIO ANGLICANA.

day, and the seed should spring and grow up, he knoweth not how.

28 For the earth bringeth forth fruit of herself;[c] first[d] the blade, then the ear; after that, the full corn in the ear.

29 But when the fruit is [β] brought forth, immediately he[f] putteth in the sickle, because the harvest is come.

30 And he said, Whereunto shall we liken the kingdom of God? or with what comparison shall we compare it?

31 *It*[g] *is* like a grain of mustard-seed, which, when it is sown in the earth, is less than all the seeds that be in the earth:

32 But when it is sown, it groweth up, and becometh greater[h] than all herbs, and shooteth out great branches; so that the fowls of the air may lodge under the shadow of it.

33 And with many such parables spake he the word unto them, as[k] they were able to hear *it*.

34 But without a parable spake he not unto them: and when they were alone, he expounded all things to his disciples.

35 And the same day, when the even was come, he saith unto them, Let us pass over unto the other side.

36 And when they had sent away the multitude, they took him even as he was in the ship: and there were also with him other little ships.

37 And[n] there arose a great storm of wind, and the waves beat into the ship, so that it was now full.

38 And he was in the hinder part of the ship, asleep on a pillow: and they awake him, and say unto him, Master,[o] carest thou not that we perish?

39 And he arose, and rebuked ye wind, and said unto the sea, Peace, be still. And[q] the wind ceased, and there was a great calm.

40 And he said unto them, Why are ye so fearful?[r] how is it that ye have no faith?

41 And they feared[t] exceedingly, and said one to another, What manner of man is this, that even the wind and the sea[u] obey him?

CHAP. V.

AND[v] they came over unto the other side of the sea, into the country of the Gadarenes.

2 And when he was come out of the ship, immediately there met him out of the tombs a man with an unclean spirit,

3 Who had *his* dwelling[y] among the tombs; and no man could bind him, no, not with chains:

4 Because that he had been often bound with fetters and chains, and the chains had been plucked asunder by him, and the fetters broken in pieces: neither could any *man* tame him.

5 And always, night and day, he was in the mountains, and in the tombs, crying, and cutting himself with stones.

6 But when he saw Jesus afar off, he ran and worshipped[b] him,

7 And cried with a loud voice, and said, What have I to do with thee, Jesus, *thou* Son of the most high God? I adjure thee by God, that thou torment me not.

8 For he said unto him, Come[c] out of the man, *thou* unclean spirit.

9 And he asked him, What *is* thy name? And he answered, saying, My name *is* Legion:[d] for we are many.

10 And he besought him much, that he would not send them away out of the country.

11 Now there was there, nigh unto the mountains, a great herd of swine[a] feeding.

12 And all the devils besought[b] him, saying, Send us into the swine, that we may enter into them.

13 And forthwith Jesus gave[s] them leave. And the unclean spirits went out, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the sea, (they were about two thousand,) and were choked in the sea.

14 And they that fed the swine fled, and told *it* in the city, and in the country. And they went out to see what it was that was done.

15 And they come to Jesus, and see him that was possessed with the devil, and[i] had the legion, sitting, and clothed, and in his right mind: and they were afraid.[j]

16 And they that saw *it*, told them how it befell to him that was possessed with the devil, and *also* concerning the swine.

17 And they began to pray him to depart[l] out of their coasts.

18 And when he was come into the ship, he that had been possessed with the devil prayed him that he might be with him.

19 Howbeit, Jesus suffered him not, but saith unto him, Go home to thy friends, and[m] tell them how great things the Lord hath done for thee, and hath had compassion on thee.

20 And he departed, and began to publish in Decapolis how great things Jesus had done for him: and all *men* did marvel.

21 And when Jesus was passed over again by ship unto the other side, much people gathered unto him: and he was nigh unto the sea.

22 And,[p] behold, there cometh one of the rulers of the synagogue, Jairus by name; and when he saw him, he fell at his feet,

23 And besought him greatly, saying, My little daughter lieth at the point[s] of death: *I pray thee*, come and lay thy hands on her, that she may be healed; and she shall live.

24 And *Jesus* went with him; and much people followed him, and thronged him.

25 And a certain woman, which had an issue[w] of blood twelve years,

26 And had suffered many things of many physicians, and had spent all that she had, and was nothing[x] bettered, but rather grew worse,

27 When she had heard of Jesus, came in the press behind, and touched[z] his garment:

28 For she said, If I may touch but his clothes, I shall be whole.

29 And straightway the fountain of her blood was dried up: and she felt in *her* body that she was healed of that plague.

30 And Jesus, immediately knowing in himself that virtue[a] had gone out of him, turned him about in the press, and said, Who touched my clothes?

31 And his disciples said unto him, Thou seest the multitude thronging thee, and sayest thou, Who touched me?

32 And he looked round about to see her that had done this thing.

33 But the woman, fearing and trembling, knowing what was done in her, came and fell down before him, and told[e] him all the truth.

34 And he said unto her, Daughter, thy faith[f] hath made thee whole: go[g] in peace, and be whole of thy plague.

35 While he yet spake, there came from

A. D. 31.

a Le. 11. 7, 8. De. 14. 8.
b Job 1. 10, 12. 2. 5, 6.
c Ge. 1. 11, 12.
d Ec. 3. 1, 11.
e Re. 13. 7. 1 Pe. 3. 22.
β or, *ripe*. Job 5. 26.
f Re. 14. 15.
g Mat. 13. 31, 32. Lu. 13. 18, 19.
h Pr. 4. 18. Is. 11. 9. Da. 2. 44. Mal. 1. 11.
i Is. 49. 25. Col. 1. 13.
j Job 13. 11. Ps. 14. 5. 2 Ti. 1. 7.
k Jno. 16. 12.
l Job 21. 14. Lu. 5. 8. Ac. 16. 39.
m Ps. 66. 16. Is. 38. 19.
n Mat. 8. 23. Lu. 8. 22.
o Ps. 10. 1. Is. 40. 27. La. 3. 8.
p Mat. 9. 18, &c. Lu. 8. 41, &c.
q Ps. 89. 9. La. 3. 31, 32.
r Ps. 46. 1, 2. Is. 43. 2.
s Ps. 107. 18.
t Jon. 1. 10, 16.
u Job 38. 11.
v Mat. 8. 28, &c. Lu. 8. 26, &c.
w Le. 15. 19, &c.
x Job 13. 4. Ps. 108. 12. Je. 30. 12, 13.
y Is. 65. 4.
z 2 Ki. 13. 21. Mat. 14. 36. Ac. 5. 15. 19. 12.
a Lu. 6. 19.
b Ps. 72. 9.
c Ac. 16. 18. He. 2. 14. 1 Jno. 3. 8.
d Mat. 12. 45.
e Ps. 30. 2.
f ch. 10. 52. Ac. 14. 9.
g 1 Sa. 1. 17. 20. 42. 2 Ki. 5. 19.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, VI.

ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [d] εὐθέως| ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.

37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν [z] Ἰακώβου|.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, [m] κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτȣ, ϗ εἰσπορεύεται ὅπȣ ἦν τὸ παιδίον [b] ἀνακείμενον|.

41 Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· Ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον (σοὶ λέγω) ἔγειραι.

42 Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. Καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ.

43 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ [g] πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, [b] ὅτι| καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;

3 Οὐχ οὗτός ἐστιν [n] ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς| Μαρίας, [i] ἀδελφὸς| δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ, ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

6 Καὶ [n] ἐθαύμαζε| διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων.

7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

8 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·

9 Ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.

10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπȣ ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [b] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ|.

12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι·

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλȣ̀ς ἀῤῥώστȣς, καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης[f], (φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ [i] ἔλεγεν|· Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15 Ἄλλοι [g] ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι προφήτης ἐστίν, [h] ἢ| ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν· [d] Ὅτι| ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα [c] Ἰωάννην|, οὗτός [b] ἐστιν· αὐτὸς| ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν [b] τῇ| φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τȣ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο.

20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ [n] ἐποίει|, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς [n] γενεσίοις| αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·

22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς [n] αὐτῆς τῆς| Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί.

23 Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι ὃ ἐὰν [d] με| αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μȣ.

24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθοῦσα [d] εὐθέως| μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.

27 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, [c] καὶ| ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ηὐκαίρουν.

32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον, τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας [b] οἱ ὄχλοι|· καὶ ἐπέγνωσαν [b] αὐτὸν| πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον [i] ἐκεῖ|, [b] καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν|.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν [b] ὁ Ἰησοῦς| πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, VI.

archisynagogo, dicentes: Quia filia tua mortua est: quid ultra vexas Magistrum?

36 Jesus autem audito verbo, quod dicebatur, ait archisynagogo: Noli timere: tantummodo crede.

37 Et non admisit quemquam se sequi nisi Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem Jacobi.

38 Et veniunt in domum archisynagogi, et videt tumultum, et flentes, et ejulantes multum.

39 Et ingressus, ait illis: Quid turbamini, et ploratis? puella non est mortua, sed dormit.

40 Et irridebant eum. Ipse vero ejectis omnibus assumit patrem, et matrem puellæ, et qui secum erant, et ingreditur ubi puella erat jacens.

41 Et tenens manum puellæ, ait illi: Talitha cumi, quod est interpretatum: Puella (tibi dico) surge.

42 Et confestim surrexit puella, et ambulabat: erat autem annorum duodecim: et obstupuerunt stupore magno.

43 Et præcepit illis vehementer ut nemo id sciret: et dixit dari illi manducare.

CAP. VI.

ET egressus inde, abiit in patriam suam: et sequebantur eum discipuli sui:

2 Et facto sabbato cœpit in synagoga docere: et multi audientes admirabantur in doctrina ejus, dicentes: Unde huic hæc omnia? et quæ est sapientia, quæ data est illi: et virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur?

3 Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater Jacobi, et Joseph, et Judæ, et Simonis? nonne et sorores ejus hic nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo.

4 Et dicebat illis Jesus: Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua, et in domo sua, et in cognatione sua.

5 Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit:

6 Et mirabatur propter incredulitatem eorum, et circuibat castella in circuitu docens.

7 Et vocavit duodecim: et cœpit eos mittere binos, et dabat illis potestatem spirituum immundorum.

8 Et præcepit eis ne quid tollerent in via, nisi virgam tantum: non peram, non panem, neque in zona æs,

9 Sed calceatos sandaliis, et ne induerentur duabus tunicis.

10 Et dicebat eis: Quocumque introieritis in domum: illic manete donec exeatis inde:

11 Et quicumque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde, excutite pulverem de pedibus vestris in testimonium illis.

12 Et exeuntes prædicabant ut pœnitentiam agerent.

13 Et dæmonia multa ejiciebant, et ungebant oleo multos ægros, et sanabant.

14 Et audivit rex Herodes, (manifestum enim factum est nomen ejus) et dicebat: Quia Joannes Baptista resurrexit a mortuis: et propterea virtutes operantur in illo.

15 Alii autem dicebant: Quia Elias est. Alii vero dicebant: Quia propheta est, quasi unus ex prophetis.

16 Quo audito Herodes ait: Quem ego decollavi Joannem, hic a mortuis resurrexit.

17 Ipse enim Herodes misit, ac tenuit Joannem, et vinxit eum in carcere propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eam.

18 Dicebat enim Joannes Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui.

19 Herodias autem insidiabatur illi: et volebat occidere eum, nec poterat.

20 Herodes enim metuebat Joannem, sciens eum virum justum et sanctum: et custodiebat eum, et audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat.

21 Et cum dies opportunus accidisset, Herodes natalis sui cœnam fecit principibus, et tribunis, et primis Galilææ.

22 Cumque introisset filia ipsius Herodiadis, et saltasset, et placuisset Herodi, simulque recumbentibus: rex ait puellæ: Pete a me quod vis, et dabo tibi:

23 Et juravit illi: Quia quidquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei.

24 Quæ cum exisset, dixit matri suæ. Quid petam? At illa dixit: Caput Joannis Baptistæ.

25 Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit dicens: Volo ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptistæ.

26 Et contristatus est rex: propter jusjurandum, et propter simul discumbentes noluit eam contristare:

27 Sed misso spiculatore præcepit afferri caput ejus in disco. Et decollavit eum in carcere,

28 Et attulit caput ejus in disco: et dedit illud puellæ, et puella dedit matri suæ.

29 Quo audito, discipuli ejus venerunt, et tulerunt corpus ejus, et posuerunt illud in monumento.

30 Et convenientes Apostoli ad Jesum, renunciaverunt ei omnia, quæ egerant, et docuerant.

31 Et ait illis: Venite seorsum in desertum locum, et requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant et redibant multi: et nec spatium manducandi habebant.

32 Et ascendentes in navim, abierunt in desertum locum seorsum.

33 Et viderunt eos abeuntes, et cognoverunt multi: et pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc, et prævenerunt eos.

34 Et exiens vidit turbam multam Jesus: et misertus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem, et cœpit illos docere multa.

VERSIO LUSITANA.

36 Mas Jesus tendo ouvido esta palavra,
lisse ao Principe da Synagoga, Não tenhas
nedo: crê sómente.
37 E não permittio que o acompanhassem,
enão Pedro, e Tiago, e João irmão de Tiago.
38 E depois que chegárão a casa do Prin-
cipe da Synagoga, e vio o rebuliço, e os que
estavão chorando, e fazendo grandes prantos;
39 E aos quaes disse quando entrou: Por-
que he tanta turbação, e tanto choro? A
nenina não está morta, mas dorme.
40 E zombavão elles. Mas elle fazendo
ahir todos para fóra, tomou o pai, e a mãi
la menina, e os que comsigo trazia, e entrou
onde a menina estava deitada.
41 E pegando-lhe na mão, disse-lhe: Ta-
litha cumi, que quer dizer: Menina, (eu te
nando,) levanta-te.
42 E no mesmo ponto se levantou a meni-
na, e começou a andar: porque era já de
loze annos: e elles ficárão em extremo as-
ombrados.
43 Mas lhes mandou com preceito expres-
o, que ninguem o soubesse: e disse que
lessem de comer á menina.

CAP. VI.

E DEPOIS de sahir daquelle lugar, veio
ara a sua patria, seguido de seus Discipulos:
2 E chegando o dia de sabbado, começou
ensinar na Synagoga: e muitos dos que o
uvião admirados da sua Doutrina, dizião;
Donde vem a este todas estas cousas? E que
abedoria he esta, que lhe foi dada? E don-
e tantas maravilhas, como as que se fazem
or suas mãos?
3 Não he este o official, filho de Maria,
rmão de Tiago, e de José, e de Judas, e de
imão? Não vivem aqui entre nós suas
rmans? E daqui tomavão motivo para se
scandalizarem.
4 Mas Jesus lhes dizia: Hum Profeta só
eixa de ser honrado na sua patria, e na sua
asa, e entre os seus parentes.
5 E não podia fazer alli milagre algum,
enão foi que curou alguns poucos enfermos,
mpondo-lhes as mãos:
6 De sorte que se admirava da sua incre-
dulidade, e foi missionar pelas Aldeias cir-
cumvizinhas.
7 E chamou os doze: e começou a enviallos
de dous em dous, e lhes deo poder contra os
spiritos immundos.
8 E ordenou-lhes, que nas jornadas não
levassem senão sómente o seu bordão: que
não levassem nem alforge, nem pão, nem
dinheiro na cinta;
9 Mas que fossem calçados de sandalhas,
e que não se provessem de duas tunicas.
10 E disse-lhes: Em qualquer casa onde
entrardes, ficai nella: até sahirdes do lugar:
11 E quando succeda que vos não queirão
receber, nem ouvir, sahi, e sacudi o pó de
vossos pés, em testemunho contra elles.
12 E tendo pois sahido prégavão aos póvos
que fizessem penitencia:
13 E expellião muitos demonios, e ungião
com oleo muitos enfermos, e os curavão.
14 E ora o Rei Herodes ouvindo fallar de
Jesus, (porque o seu Nome se tinha feito
célebre) disse: He que João Baptista resur-
gio de entre os mortos: e por isso elle obra
tantos milagres.
15 E outros dizião, He Elias. Mas outros
dizião, He hum Profeta, como os outros
Profetas.
16 Herodes que ouvia estes rumores, disse:
Este he João, a quem eu mandei degollar, e
que resurgio de entre os mortos.
17 Porque he de saber, que o mesmo He-
rodes, como se tinha casado com Herodias,
sendo esta mulher de seu irmão Filippe;
mandou prender, e metter em ferros no car-
cere a João, por causa desta mulher.
18 Porque João dizia a Herodes: Não te
he licito ter a mulher de teu irmão.
19 Isto fazia que Herodias andasse esprei-
tando occasião de o perder: mas não a podia
achar.
20 Porque Herodes, que sabia que João
era hum homem justo e santo, temia-o: e
respeitava-o, e fazia por conselho seu muitas
cousas, e ouvia-o com gosto.
21 Mas em fim chegou hum dia favoravel,
e foi, que no dia que Herodes fazia annos,
deo elle hum banquete aos Grandes da Corte,
aos Officiaes de Guerra, e aos principaes da
Galiléa.
22 E como entrasse no festim a filha da
mesma Herodias, bailou, e agradou ella tanto
a Herodes, e aos que estavão com elle á me-
za; que o Rei lhe disse: Pede-me o que
quizeres, que tudo te darei:
23 Ainda accrescentou mais com jura-
mento: Tudo o que pedires, te darei, ainda
que seja ametade do meu Reino.
24 O que ouvindo a moça, sahio a dizello
a sua mãi, e perguntou-lhe: Que hei de eu
pedir? E ella lhe respondeo: A cabeça de
João Baptista.
25 E foi ella logo a grão pressa, e entrando
onde o Rei estava: Peço, lhe disse, que sem
mais demora me dê num prato a cabeça de
João Baptista.
26 Ficou o Rei triste: mas por causa do
juramento, e dos que com elle estavão á
meza, não a quiz desgostar:
27 E assim mandou a hum dos seus guar-
das, que lhe trouxesse a cabeça num prato.
E elle indo ao carcere o degollou,
28 E trazendo-a num prato: deo-a á moça,
e a moça a deo a sua mãi.
29 O que ouvindo seus Discipulos, vierão,
e levarão o seu corpo: e o pozerão no se-
pulchro.
30 Ora os Apostolos ajuntando-se onde
Jesus estava, contárão-lhe tudo o que havião
feito, e ensinado.
31 E elle lhes disse: Vinde, retirai-vos a
algum lugar deserto, e descançai hum pouco.
Porque como erão muitos os que entravão,
e sahião, não tinhão tempo para comer.
32 Entrando pois numa barca, derão com-
sigo num lugar deserto por estarem sós.
33 Porém alguns que os vírão partir, de-
rão a noticia a outros: e assim forão muitos
os que sahindo de todas aquellas Cidades,
concorrêrão a pé para aquelle lugar, e che-
gárão lá primeiro que elles.
34 E Jesus saltando em terra, vio huma
grande multidão de povo, que lhe fez com-
paixão, porque erão como ovelhas sem pas-
tor, e começou a ensinar-lhes muitas cou-
sas.

P

VERSIO ANGLICANA.

the ruler of the synagogue's *house, certain*
which said, Thy daughter is dead:[b] why
troublest thou the Master any further?
36 As soon as Jesus heard the word that
was spoken, he saith unto the ruler of the
synagogue, Be not afraid, only[d] believe.
37 And he suffered no man to follow
him, save[e] Peter, and James, and John
the brother of James.
38 And he cometh to the house of the
ruler of the synagogue, and seeth the
tumult, and them that wept and wailed
greatly.
39 And when he was come in, he saith un-
to them, Why make ye this ado, and weep?
the damsel is not dead, but sleepeth.[g]
40 And they laughed him to scorn. But
when he had put them all out, he taketh
the father and the mother of the damsel,
and them that were with him, and enter-
eth in where the damsel was lying.
41 And he took the damsel by the
hand, and said unto her, Talitha cumi;
which is, being interpreted, Damsel, I
say unto thee, arise.[j]
42 And straightway the damsel arose,
and walked; for she was *of the age* of
twelve years. And they were astonished
with a great astonishment.
43 And he charged[l] them straitly that
no man should know it; and commanded
that something should be given her to eat.

CHAP. VI.

AND he went out from thence, and
came into his own country; and his dis-
ciples follow him.
2 And[n] when the sabbath-day was come,
he began to teach in the synagogue: and
many, hearing *him*, were astonished, say-
ing, From[p] whence hath this *man* these
things? and what wisdom *is* this which
is given unto him, that even such mighty
works are wrought by his hands?
3 Is not this the carpenter, the son of Mary,
the brother of James,[q] and Joses, and of Ju-
da, and Simon? and are not his sisters here
with us? And they were offended[s] at him.
4 But Jesus said unto them,[t] A pro-
phet is not without honour, but in his
own country, and among his own kin,
and in his own house.
5 And[v] he could there do no mighty
work, save that he laid his hands upon a
few sick folk, and healed *them*.
6 And he marvelled[u] because of their
unbelief. And[w] he went round about
the villages, teaching.
7 And[x] he called *unto him* the twelve, and
began to send them forth by two and two,
and gave them power over unclean spirits;
8 And commanded them that they
should take nothing for *their* journey,
save a staff only; no scrip, no bread,
no ζ money in *their* purse:
9 But *be* shod[a] with sandals;[b] and
not put on two coats.
10 And he said unto them, In what
place soever ye enter into an house, there
abide till ye depart from that place.
11 And whosoever shall not receive
you, nor hear you, when ye depart
thence, shake[c] off the dust under your
feet for a testimony against them. Verily
I say unto you, It shall be more tolera-
ble for Sodom η and Gomorrha in the
day of judgment, than for that city.
12 And they went out, and preached
that men should repent.[d]
13 And they cast out many[f] devils,
and anointed with oil[a] many that were
sick, and healed *them*.
14 And[c] king Herod heard *of him*; (for
his name was spread abroad;) and he
said, That John the Baptist was risen from
the dead, and therefore mighty works do
shew forth themselves in him.
15 Others[f] said, That it is Elias. And
others said, That it is a prophet, or as one
of the prophets.
16 But when Herod heard *thereof*, he
said, It is John, whom I beheaded: he
is risen from the dead.
17 For Herod himself had sent forth,
and laid hold upon John, and bound him
in prison, for Herodias' sake, his brother
Philip's wife: for he had married her.
18 For John had said unto Herod, It is
not lawful[h] for thee to have thy bro-
ther's wife.
19 Therefore Herodias had β a quarrel
against him, and would have killed him;
but she could not.
20 For Herod feared[i] John, knowing
that he was a just man and an holy, and
γ observed him; and when he heard him, he
did many things, and heard him gladly.
21 And when a convenient day was
come, that Herod on his[k] birth-day made
a supper to his lords, high captains, and
chief *estates* of Galilee;
22 And when the daughter of the said
Herodias came in, and danced,[m] and
pleased Herod and them that sat with
him, the king said unto the damsel, Ask
of me whatsoever thou wilt, and I will
give *it* thee.
23 And he sware unto her, Whatso-
ever[o] thou shalt ask of me, I will give *it*
thee, unto the half of my kingdom.
24 And she went forth, and said unto
her mother, What shall I ask? And she
said, The head of John the Baptist.
25 And she came in straightway with
haste unto the king, and asked, saying, I
will that thou give me by and by, in a
charger, the head[r] of John the Baptist.
26 And the king was exceeding sorry;
yet for his oath's sake, and for their sakes
which sat with him, he would not reject
her.
27 And immediately the king sent δ an
executioner, and commanded his head
to be brought: and he went, and be-
headed him in the prison,
28 And brought his head in a charger,
and gave it to the damsel: and the dam-
sel gave it to her mother.
29 And when his disciples heard *of it*,
they[y] came and took up his corpse, and
laid it in a tomb.
30 And[z] the apostles gathered them-
selves together unto Jesus, and told him
all things, both what they had done, and
what they had taught.
31 And he said unto them, Come ye
yourselves apart into a desert place, and
rest a while: for there were many com-
ing and going, and they had no leisure
so much as to eat.
32 And they departed into a desert
place by ship privately.
33 And the people saw them departing,
and many knew him, and ran afoot thi-
ther out of all cities, and outwent them,
and came together unto him.
34 And Jesus, when he came out, saw
much people, and was moved with com-
passion toward them, because[e] they were

A. D. 31.

a Ja. 5. 14.
b Jn°. 5. 25. 11. 25.
c Mat. 14. 1, &c. Lu. 9. 7, &c.
d 2 Ch. 20. 20. Jn°. 11. 40.
e ch. 9. 2. 14. 33.
f ch. 8. 28. Mat. 16. 14.
g Jn°. 11. 11..13.
h Le. 18. 16.
β or, *an inward grudge.*
i Ex. 11. 3. Eze. 2. 5..7.
j Ac. 9. 40.
γ or, *kept him*, or, *saved him.*
k Ge. 40. 20.
l ch. 3. 12. Mat. 8. 4. 12. 16..18. Lu. 5. 14.
m Is. 3. 16.
n Mat. 13, 54, &c. Lu. 4. 16, &c.
o Es. 5. 3, 6. 7. 2.
p Jn°. 6. 42.
q Gal. 1. 19.
r Ps. 37. 12, 14.
s Mat. 11. 6.
t Mat. 13. 57. Jn°. 4. 44.
δ or, *one of his guard.*
v ch. 9. 23. Ge. 19. 22.
u Is. 59. 16. Je. 2. 11.
w Mat. 9. 35. Lu. 13. 22. Ac. 10. 38.
x ch. 3. 13, &c. Mat. 10. 1, &c. Lu. 9. 1, &c. 10. 3, &c.
y Ac. 8. 2.
z Lu. 9. 10.
ζ The word signifies a piece of brass money, in value somewhat less than a farthing, Mat. 10. 9. but here it is taken in general for money: Lu. 9. 3.
a Ep. 6. 15.
b Ac. 12. 8.
c Ne. 5. 13. Ac. 13. 51.
η or.
d Lu. 24. 47. Ac. 2. 38. 3. 19.
e 1 Ki. 22. 17.
f Lu. 10. 17.

I

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, VII.

διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· Ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν [h] ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν|.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;

38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε [b] καὶ| ἴδετε. Καὶ γνόντες, λέγουσι· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

40 Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.

43 Καὶ ἦραν [n] κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις|, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, [b] ὡσεὶ| πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· (ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς·) καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.

49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν.

50 (Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν.) Καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Καὶ [d] λίαν| [d] ἐκ περισσοῦ| ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, [e] καὶ ἐθαύμαζον|.

52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες [n] ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γενησαρὲτ|, [e] καὶ προσωρμίσθησαν|.

54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν,

55 Περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας [n] περιφέρειν|, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι.

56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ, ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

Κεφ. ζ. VII.

ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθίοντας [f] ἄρτους, [b] ἐμέμψαντο|.

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ [n] βαπτίσωνται|, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν.

5 [i] Ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ [l] ἀνίπτοις| χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με [n] τιμᾷ|, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω [n] ἀπέχει| ἀπ' ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8 Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, [e] βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε|.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν [h] τηρήσητε|.

10 Μωσῆς γὰρ εἶπε· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· Κορβᾶν (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς.

12 [e] Καὶ| οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ·

13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε. Καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος [h] πάντα| τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε.

15 Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

16 [e] Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.|

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [h] περὶ τῆς παραβολῆς|.

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι;

19 Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν [n] ἀφεδρῶνα| ἐκπορεύεται, [n] καθαρίζον| πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

22 Κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.

23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, VII.

35 Et cum jam hora multa fieret, accesserunt discipuli ejus, dicentes: Desertus est locus hic, et jam hora præteriit:

36 Dimitte illos, ut euntes in proximas villas, et vicos, emant sibi cibos, quos manducent:

37 Et respondens ait illis: Date illis vos manducare: Et dixerunt ei: Euntes emamus ducentis denariis panes, et dabimus illis manducare.

38 Et dicit eis: Quot panes habetis? ite, et videte. Et cum cognovissent, dicunt: Quinque, et duos pisces.

39 Et præcepit illis ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride fœnum.

40 Et discubuerunt in partes per centenos, et quinquagenos.

41 Et acceptis quinque panibus, et duobus piscibus, intuens in cælum, benedixit, et fregit panes, et dedit discipulis suis, ut ponerent ante eos: et duos pisces divisit omnibus.

42 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt.

43 Et sustulerunt reliquias, fragmentorum duodecim cophinos plenos, et de piscibus.

44 Erant autem qui manducaverunt quinque millia virorum.

45 Et statim coegit discipulos suos ascendere navim, ut præcederent eum trans fretum ad Bethsaidam, dum ipso dimitteret populum.

46 Et cum dimisisset eos, abiit in montem orare.

47 Et cum sero esset, erat navis in medio mari, et ipse solus in terra.

48 Et videns eos laborantes in remigando, (erat enim ventus contrarius eis) et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare: et volebat præterire eos.

49 At illi ut viderunt eum ambulantem supra mare, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt.

50 Omnes enim viderunt eum, et conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, et dixit eis: Confidite, ego sum, nolite timere.

51 Et ascendit ad illos in navim, et cessavit ventus. Et plus magis intra se stupebant.

52 Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum obcæcatum.

53 Et cum transfretassent, venerunt in terram Genesareth, et applicuerunt.

54 Cumque egressi essent de navi, continuo cognoverunt eum:

55 Et percurrentes universam regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui se male habebant, circumferre, ubi audiebant eum esse.

56 Et quocumque introibat, in vicos, vel in villas, aut civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

CAP. VII.

ET conveniunt ad eum Pharisæi, et quidam de Scribis, venientes ab Jerosolymis.

2 Et cum vidissent quosdam ex discipulis ejus communibus manibus, id est non lotis, manducare panes, vituperaverunt.

3 Pharisæi enim, et omnes Judæi, nisi crebro laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum:

4 Et á foro nisi baptizentur, non comedunt: et alia multa sunt, quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum, et urceorum, et æramentorum, et lectorum:

5 Et interrogabant eum Pharisæi, et Scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed communibus manibus manducant panem?

6 At ille respondens, dixit eis: Bene prophetavit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me.

7 In vanum autem me colunt, docentes doctrinas, et præcepta hominum.

8 Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis traditionem hominum, baptismata urceorum, et calicum: et alia similia his facitis multa.

9 Et dicebat illis: Bene irritum facitis præceptum Dei, ut traditionem vestram servetis.

10 Moyses enim dixit: Honora patrem tuum, et matrem tuam. Et: Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur.

11 Vos autem dicitis: Si dixerit homo patri, aut matri, Corban, (quod est donum) quodcumque ex me, tibi profuerit:

12 Et ultra non dimittitis eum quidquam facere patri suo, aut matri,

13 Rescindentes verbum Dei per traditionem vestram, quam tradidistis: et similia hujusmodi multa facitis.

14 Et advocans iterum turbam, dicebat illis: Audite me omnes, et intelligite.

15 Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum coinquinare, sed quæ de homine procedunt, illa sunt, quæ communicant hominem.

16 Si quis habet aures audiendi, audiat.

17 Et cum introisset in domum a turba, interrogabant eum discipuli ejus parabolam.

18 Et ait illis: Sic et vos imprudentes estis? Non intelligitis quia omne extrinsecus introiens in hominem, non potest communicare:

19 Quia non intrat in cor ejus, sed in ventrem vadit, et in secessum exit, purgans omnes escas?

20 Dicebat autem, quoniam quæ de homine exeunt, illa communicant hominem.

21 Ab intus enim de corde hominum malæ cogitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia,

22 Furta, avaritiæ, nequitiæ, dolus, impudicitiæ, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia,

23 Omnia hæc mala ab intus procedunt, et communicant hominem.

VERSIO LUSITANA.

35 Mas como se hia fazendo tarde, chegárão-se a elle seus Discipulos, e disserão-lhe: Nós estamos num deserto, e he já tarde:

36 Despede-os, que vão por esses Casaes, e Aldeias vizinhas, a comprar viveres que comão.

37 E respondendo-lhes, disse: Dai-lhes vós de comer. E continuárão elles: Será logo preciso que vamos com duzentos dinheiros comprar pão, para lhes darmos de comer.

38 Disse-lhes elle: Quantos pães tendes vós? Ide ver. E forão elles ver, e disserão: Temos cinco, e dous peixes.

39 Então mandou que fizessem assentar a todos, divididos em ranchos, sobre a relva verde.

40 E assentárão-se elles a ranchos, huns de cem, outros de cincoenta.

41 E tomando os cinco pães, e dous peixes, com os olhos no Ceo benzeo, e partio os pães, e deo-os a seus Discipulos, para que lhos pozessem diante: e repartio por todos os dous peixes.

42 E todos comêrão, e ficárão fartos.

43 E levantárão doze cestos cheios de pedaços, que sobejárão dos pães, e dos peixes.

44 Sendo assim que o número dos que comêrão era de cinco mil homens.

45 E immediatamente obrigou Jesus a seus Discipulos a se embarcarem, para chegarem primeiro que elle á banda dalém da Bethsaida, em quanto elle despedia a gente.

46 E depois que a despedio, retirou-se a hum monte a fazer oração.

47 E chegada a tarde, achava-se a barca no meio do mar, e elle só em terra.

48 E vendo o trabalho que elles tinhão em remar, (porque o vento lhes era contrario) lá junto da quarta vigilia da noite foi ter com elles por cima das aguas; e queria passar-lhes adiante.

49 Porém quando elles o vírão caminhar sobre as aguas, cuidárão que era algum fantasma, e pozerão-se a gritar.

50 Porque todos o vírão, e se turbárão. Mas elle logo lhes fallou, dizendo: Tende animo, sou eu, não temais.

51 E tanto que se metteo na barca para ir ter com elles, cessou o vento. E o que ainda mais lhes augmentou o espanto, em que estavão;

52 Porque ainda não tinhão conhecido o milagre dos pães: por estar obcecado o seu coração.

53 E tendo passado á outra banda, vierão ao paiz de Genesareth, e tomárão alli porto.

54 E como sahírão da barca, logo o conhecêrão:

55 E correndo por todo aquelle paiz, começárão onde quer que sabião que estava, a trazerem-lhe de todas as partes nos leitos, os que padecião algum mal.

56 E em quaesquer Aldeias, Casaes, ou Cidades, em que elle entrasse, punhão os enfermos no meio das praças, e pedião-lhe que os deixasse tocar ao menos a orla do seu vestido, e todos os que o tocavão, ficavão sãos.

CAP. VII.

E VIERAO desde Jerusalem avistar-se com elle os Fariseos, e alguns Doutores da Lei.

2 E vendo que alguns de seus Discipulos tomavão a sua refeição com as mãos immundas, isto he, com as mãos por lavar, vituperárão-nos por isso.

3 Porque os Fariseos, e todos os Judeos, em observancia da tradição dos antigos, não comem, sem lavarem as mãos muitas vezes:

4 E quando vem do mercado, não comem, sem se purificar: e assim observão outros muitos costumes, que lhes ficárão por tradição, como lavar os cópos, e os jarros, e os vasos de metal, e os leitos:

5 E lhe perguntavão os Fariseos, e Doutores da Lei: Porque se não conformão os teus Discipulos com a tradição dos antigos, mas comem pão com as mãos por lavar?

6 Mas elle respondendo-lhes, disse: Com muita razão profetou de vós hypocritas Isaias, o que se lê na Escritura: Este povo honra-me com os labios, mas o seu coração está longe de mim.

7 E em vão me adorão elles, quando ensinão maximas, e preceitos dos homens.

8 Porque deixando o Mandamento de Deos, observais cuidadosamente a tradição dos homens, lavando os jarros, e os cópos: e fazendo muitas outras cousas semelhantes.

9 E lhes dizia elle: Sois bem religiosos, quando invalidais o Mandamento de Deos, por guardardes a vossa tradição.

10 Porque Moysés disse: Honra a teu pai, e a teu mãi. Item: Todo o que tratar mal de palavra a seu pai, ou a sua mãi, morra de morte.

11 Mas vós-outros dizeis: Basta que hum homem diga a seu pai, ou a sua mãi: Toda a offerta que eu faço a Deos, será em teu proveito:

12 E não lhe deixais fazer mais cousa alguma a favor de seu pai, ou de sua mãi:

13 E assim vindes a rescindir a palavra de Deos por huma tradição, de que vós mesmos sois os Authores: e fazeis ainda muitas mais cousas, que se parecem com esta.

14 Então chamou de novo o povo, e disse-lhe: Ouvi-me todos, e comprehendei bem.

15 Nada do que ha fóra do homem e que de fóra entra nelle, póde fazello immundo, mas as cousas que sahem do homem, essas são as que fazem immundo o homem.

16 Se alguem ha que tenha ouvidos de ouvir, ouça.

17 E depois que deixada a plebe entrou em casa, perguntárão-lhe seus Discipulos qual era o sentido desta parabola.

18 E elle lhes disse: Que? tambem vós sois ignorantes? Não comprehendeis, que tudo o que de fóra entra no homem, nada o póde contaminar:

19 Porque isso não lhe entra no coração, mas vai ter ao ventre, e depois lança-se num lugar escuso, levando comsigo todas as fézes do alimento?

20 Mas o que contamina o homem, dizia elle, he o que sahe do homem.

21 Porque do interior do coração he que sahem os mãos pensamentos, os adulterios, as fornicações, as homicidios,

22 Os furtos, as avarezas, as malicias, as fraudes, as deshonestidades, a inveja, a blasfemia, a soberba, a loucura.

23 Todos estes males vem de dentro, e estes são os que contaminão o homem.

VERSIO ANGLICANA.

as sheep not having a shepherd; and he began to teach them many things.

35 And[a] when the day was now far spent, his disciples came unto him, and said, This is a desert place, and now the time *is* far passed:

36 Send them away, that they may go into the country round about, and into the villages, and buy themselves bread: for they have nothing to eat.

37 He answered and said unto them, Give ye them to eat. And they say unto him, Shall we[d] go and buy two hundred [δ] pennyworth of bread, and give them to eat?

38 He saith unto them, How many loaves have ye? go and see. And when they knew, they say, Five, and two fishes.

39 And he[e] commanded them to make all sit down by companies upon the green grass.

40 And they sat down in ranks by hundreds, and by fifties.

41 And when he had taken the five loaves and the two fishes, he looked up to heaven, and blessed,[g] and brake the loaves, and gave *them* to his disciples to set before them; and the two fishes divided he among them all.

42 And they[i] did all eat, and were filled.

43 And they took up twelve baskets full of the fragments, and of the fishes.

44 And they that did eat of the loaves were about five thousand men.

45 And straightway[k] he constrained his disciples to get into the ship, and to go to the other side before [κ] unto Bethsaida, while he sent away the people.

46 And when he had sent them away, he[o] departed into a mountain to pray.

47 And when even was come, the ship was in the midst of the sea, and he alone on the land.

48 And he saw them toiling[p] in rowing; for the wind was contrary unto them: and about the fourth watch of the night he cometh unto them, walking upon the sea, and would have passed[q] by them.

49 But when they saw him walking[r] upon the sea, they[s] supposed it had been a spirit, and cried out:

50 For they all saw him, and were troubled. And immediately he talked with them, and saith unto them, Be of good cheer:[u] it is I; be not afraid.

51 And he went up unto them into the ship; and the[w] wind ceased: and they were sore amazed in themselves beyond measure, and wondered.

52 For they considered not *the miracle* of the loaves: for their heart[y] was hardened.

53 And[z] when they had passed over, they came into the land of Gennesaret, and drew to the shore.

54 And when they were come out of the ship, straightway they knew him,

55 And ran[b] through that whole region round about, and began to carry about in beds those that were sick, where they heard he was.

56 And whithersoever he entered, into villages, or cities, or country, they laid the sick in the streets, and besought him that they might touch,[d] if it were but the border[e] of his garment: and as many as touched [μ] him were made whole.

CHAP. VII.

THEN came[f] together unto him the Pharisees, and certain of the scribes, which came from Jerusalem.

2 And when they saw some of his disciples eat bread with [β] defiled (that is to say, with unwashen) hands, they found fault.

3 For the Pharisees, and all the Jews, except they wash *their* hands [γ] oft, eat not, holding the tradition[b] of the elders.

4 And *when they come* from the market, except they wash,[c] they eat not. And many other things there be, which they have received to hold, *as* the washing of cups, and [ζ] pots, brazen vessels, and of [η] tables.

5 Then the Pharisees and scribes asked him, Why walk not thy disciples according to the tradition of the elders, but eat bread with unwashen hands?

6 He answered and said unto them, Well hath Esaias prophesied[f] of you hypocrites, as it is written, This people honoureth me with *their* lips, but their heart is far from me.

7 Howbeit, in vain do they worship me, teaching *for* doctrines the commandments of men.

8 For laying[h] aside the commandment of God, ye hold the tradition of men, *as* the washing of pots and cups: and many other such like things ye do.

9 And he said unto them, Full well ye [θ] reject the commandment of God, that ye may keep your own tradition.

10 For Moses said, Honour[l] thy father and thy mother; and, Whoso curseth[m] father or mother, let him die the death.

11 But ye say, If a man shall say to his father or mother, *It is* Corban,[n] that is to say, a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me; *he shall be free.*

12 And ye suffer him no more to do ought for his father or his mother;

13 Making the word of God of none effect through your tradition, which ye have delivered: and many such like things do ye.

14 And when he had called all the people *unto him*, he said unto them, Hearken unto me every one *of you*, and understand:[t]

15 There is nothing from without a man that, entering into him, can defile him: but the things which come out of him, those are they that defile the man.

16 If any[v] man have ears to hear, let him hear.

17 And when[x] he was entered into the house from the people, his disciples asked him concerning the parable.

18 And he saith unto them, Are ye so without understanding also? Do ye not perceive, that whatsoever thing from without entereth into the man, *it* cannot defile him;

19 Because it entereth not into his heart, but[a] into the belly, and goeth out into the draught, purging all meats?

20 And he said, That which cometh out of the man, that defileth the man.

21 For from[c] within, out of the heart of men, proceed evil thoughts, adulteries, fornications, murders,

22 Thefts, [λ] covetousness, wickedness, deceit, lasciviousness, an evil eye, blasphemy, pride, foolishness:

23 All these evil things come from within, and defile the man.

A. D. 32.

a Mat. 14. 15, &c. Lu. 9. 12, &c. Jn°. 6. 5, &c.
β or, *common.*
γ or, *diligently*: Gr. *with the fist—up to the elbow*: Theophylact.
b Ga. 1. 14. Col. 2. 8, 22, 23.
c Job 9. 30, 31.
d Nu. 11. 13, 22. 2 Ki. 4. 43.
δ See on Mat. 18. 28.
ζ Sextarius is about a pint and a half.
η or, *beds.*
e ch. 8. 5. Mat. 15. 35.
f Is. 29. 13.
g 1 Sa. 9. 13. Mat. 26. 26. Lu. 24. 30.
h Is. 1. 12.
i De. 8. 3.
θ *frustrate.* ver. 13.
k Mat. 14. 22, &c. Jn°. 6. 17, &c.
l Ex. 20. 12. De. 5. 16.
m Ex. 21. 17. Le. 20. 9. Pr. 20. 20.
κ or, *over against Bethsaida.*
n Mat. 15. 9. 23. 18.
o ch. 1. 35. Mat. 6. 6. Lu. 6. 12.
p Jon. 1. 13.
q Lu. 24. 28.
r Job 9. 8.
s Lu. 24. 37.
t Pr. 8. 5. Is. 6. 9. Ac. 8. 30.
u Is. 43. 2.
v Mat. 11. 15.
w Ps. 93. 3, 4.
x Mat. 15. 15, &c.
y Is. 63. 17.
z Mat. 14. 34.
a 1 Co. 6. 13.
b ch. 2. 1..3. Mat. 4. 24.
c Ge. 6. 5. Ps. 14. 1, 3. 53. 1, 3. Je. 17. 9.
d ch. 5. 27, 28. Mat. 9. 20. Ac. 19. 12.
e Nu. 15. 38, 39.
λ *covetousnesses, wickednesses.*
μ or, *it.*
f Mat. 15. 1, &c

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, VIII.

24 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου [d] καὶ Σιδῶνος|· καὶ εἰσελθὼν εἰς [c] τὴν| οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.

25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

26 (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, [a] Συροφοίνισσα| τῷ γένει) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ [c] ἐκ| τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ· [n] Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθε| τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου.

30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε [n] τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης|.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου [i] καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς| τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν [i] μογιλάλον|, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ.

34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφφαθά· ὅ ἐστι, διανοίχθητι.

35 Καὶ [e] εὐθέως| διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον·

37 Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'. VIII.

ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, [h] παμπόλλου| ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος [b] ὁ Ἰησοῦς| τοὺς μαθητὰς [d] αὐτοῦ|, λέγει αὐτοῖς·

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη [e] ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ| ἔχουσι τί φάγωσι.

3 Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι.

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;

5 Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά·

6 Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι [d] καὶ αὐτά|.

8 Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ [c] οἱ φαγόντε| ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη [n] Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει· Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

13 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν [c] εἰς τὸ πλοῖον|, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης [n] Ἡρώδου|.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.

17 Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; [d] ἔτι| πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;

18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ [n] μνημονεύετε;

19 Ὅτε| τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· [n] Πῶς| οὐ συνίετε;

22 Καὶ [h] ἔρχεται| εἰς [i] Βηθσαϊδὰν|, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.

23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ, περιπατοῦντας.

25 Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, [b] καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς [h] ἅπαντας|.

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς [b] τὸν| οἶκον αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, [e] μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ|.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν· ἄλλοι δε, ἕνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς [i] λέγει αὐτοῖς|· Ὑμεῖς δέ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι [h] ἀπὸ| τῶν Πρεσβυτέρων, [l] καὶ Ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων|, καὶ ἀποκτανθῆναι· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.

32 Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ.

33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων· Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ του Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· [i] Ὅστις| θέλει ὀπίσω μου [a] ἐλθεῖν|, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, VIII.

24 Et inde surgens abiit in fines Tyri, et Sidonis: et ingressus domum, neminem voluit scire, et non potuit latere.

25 Mulier enim statim ut audivit de eo, cujus filia habebat spiritum immundum, intravit, et procidit ad pedes ejus.

26 Erat enim mulier Gentilis, Syrophœnissa genere. Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia ejus.

27 Qui dixit illi: Sine prius saturari filios: non est enim bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus.

28 At illa respondit, et dixit illi: Utique Domine, nam et catelli comedunt sub mensa de micis puerorum.

29 Et ait illi: Propter hunc sermonem vade, exiit dæmonium a filia tua.

30 Et cum abiisset domum suam, invenit puellam jacentem supra lectum, et dæmonium exiisse.

31 Et iterum exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem ad Mare Galilææ inter medios fines Decapoleos.

32 Et adducunt ei surdum, et mutum, et deprecabantur eum, ut imponat illi manum.

33 Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas ejus: et expuens, tetigit lingua ejus.

34 Et suspiciens in cælum, ingemuit, et ait illi: Ephphetha, quod est adaperire.

35 Et statim apertæ sunt aures ejus, et solutum est vinculum linguæ ejus, et loquebatur recte.

36 Et præcepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis præcipiebat, tanto magis plus prædicabant:

37 Et eo amplius admirabantur, dicentes: Bene omnia fecit: et surdos fecit audire, et mutos loqui.

CAP. VIII.

IN diebus illis iterum cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent: convocatis discipulis, ait illis:

2 Misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent:

3 Et si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt.

4 Et responderunt ei discipuli sui: unde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine?

5 Et interrogavit eos: Quot panes habetis? Qui dixerunt: Septem:

6 Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit, et dabat discipulis suis ut apponerent, et apposuerunt turbæ.

7 Et habebant pisciculos paucos: et ipsos benedixit, et jussit apponi.

8 Et manducaverunt, et saturati sunt, et sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas.

9 Erant autem qui manducaverant, quasi quattuor millia: et dimisit eos.

10 Et statim ascendens navim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha.

11 Et exierunt Pharisæi, et cœperunt conquirere cum eo, quærentes ab illo signum de cælo, tentantes eum.

12 Et ingemiscens spiritu, ait: Quid generatio ista signum quærit? Amen dico vobis, si dabitur generationi isti signum.

13 Et dimittens eos, ascendit iterum navim, et abiit trans fretum.

14 Et obliti sunt panes sumere: et nisi unum panem non habebant secum in navi.

15 Et præcipiebat eis, dicens: Videte, et cavete a fermento Pharisæorum, et fermento Herodis.

16 Et cogitabant ad alterutrum, dicentes: Quia panes non habemus.

17 Quo cognito, ait illis Jesus: Quid cogitatis, quia panes non habetis: nondum cognoscitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor vestrum;

18 Oculos habentes non videtis? et aures habentes non auditis? Nec recordamini,

19 Quando quinque panes fregi in quinque millia: quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim.

20 Quando et septem panes in quattuor millia: quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei: Septem.

21 Et dicebat eis: Quomodo nondum intelligitis?

22 Et veniunt Bethsaidam, et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret.

23 Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos ejus impositis manibus suis, interrogavit eum si quid videret.

24 Et aspiciens, ait: Video homines velut arbores ambulantes.

25 Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus: et cœpit videre: et restitutus est ita ut clare videret omnia.

26 Et misit illum in domum suam, dicens: Vade in domum tuam: et si in vicum introieris, nemini dixeris.

27 Et egressus est Jesus, et discipuli ejus in castella Cæsareæ Philippi: et in via interrogabat discipulos suos, dicens eis: Quem me dicunt esse homines?

28 Qui responderunt illi, dicentes: Joannem Baptistam, alii Eliam, alii vero quasi unum de prophetis.

29 Tunc dicit illis: Vos vero quem me esse dicitis? Respondens Petrus, ait ei: Tu es Christus.

30 Et comminatus est eis, ne cui dicerent de illo.

31 Et cœpit docere eos quoniam oportet filium hominis pati multa, et reprobari a senioribus, et a summis sacerdotibus, et Scribis, et occidi: et post tres dies resurgere.

32 Et palam verbum loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum.

33 Qui conversus, et videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicens: Vade retro me satana, quoniam non sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum.

34 Et convocata turba cum discipulis suis, dixit eis: Si quis vult me sequi, deneget semetipsum: et tollat crucem suam, et sequatur me.

VERSIO LUSITANA.

24 E levantando-se dalli foi para os confins de Tyro, e Sydonia: e tendo entrado numa casa, quiz que ninguem o soubesse, mas não pode occultar-se.

25 Porque huma mulher, cuja filha estava possêssa do espirito immundo, tanto que ouvio que elle lá estava, entrou, e lançou-selhe aos pes.

26 Porém era huma mulher Gentia, de nação Syrofenicia. E rogava-lhe que expellisse de sua filha o demonio.

27 Disse-lhe Jesus: Deixa que primeiro sejão fartos os filhos: porque não he bem tomar o pão dos filhos, e lançallo aos cães.

28 Mas ella replicou, e disse lhe: Assim he, Senhor, mas tambem os cachorrinhos comem debaixo da meza as migalhas, que cahem aos meninos.

29 Então lhe disse: Por esta palavra que disseste, vai, que já o demonio sahio de tua filha.

30 E vindo para sua casa, achou que a menina estava deitada sobre a cama, e que o demonio a deixára.

31 E tornando a sahir do termo de Tyro, veio por Sidonia ao mar de Galiléa, passando pelo meio do territorio de Decápole.

32 E levárão-lhe lá hum homem surdo, e mudo, e pedírão-lhe, que lhe impozesse as mãos.

33 Então Jesus tirando-o de entre o povo, e tomando-o de parte, metteo-lhe os seus dedos nos ouvidos: e cuspindo, poz-lhe da sua saliva sobre a lingua:

34 E levantando os olhos ao Ceo, deo hum suspiro, e disse-lhe: Ephphetha, que quer dizer, abre-te.

35 E no mesmo instante se lhe abrírão os ouvidos, e se lhe soltou a prizão da lingua, de sorte que entrou a fallar expeditamente.

36 E mandou-lhes que a ninguem o dissessem. Porém quanto mais lho defendia, tanto mais elles o publicavão:

37 E tanto mais se admiravão, dizendo: Elle tudo tem feito bem: e fez que ouvissem os surdos, e que fallassem os mudos.

CAP. VIII.

NAQUELLES dias aconteceo outra vez, que seguindo-lhe huma grande multidão de povo, e não tendo que comer, chamou elle os seus Discipulos, e disse-lhes:

2 Tenho compaixão deste povo: porque ha já tres dias, que andão aturadamente comigo, e não tem que comer:

3 E se os despeço em jejum para suas casas, viráõ a desfalecer no caminho: porque alguns vierão de longe.

4 E respondêrão-lhe seus Discipulos: Onde se poderá achar aqui no deserto o pão, que he necessario para os satisfazer?

5 E perguntou-lhes: Quantos pães tendes vós? Sete, respondêrão elles.

6 Então mandou á gente que se assentassem sobre a terra. E tomou os sete pães, e dando graças, partio-os, e deo-os a seus Discipulos, que os pozessem diante ao povo, e elles os pozerão.

7 E tinhão mais huns poucos de pexinhos: que elle tambem benzeo, e mandou que se lhes apresentassem.

8 Comêrão pois, e ficárão fartos, e dos pedaços que tinhão sobejado, levantárão sete cestos.

9 Erão porém os que comêrão perto de quatro mil: e os despedio.

10 E logo indo embarcar-se com seus Discipulos, veio para as partes de Dalmanutha.

11 E aqui o vierão achar os Fariseos, e

começárão a disputar com elle, e a pedir-lhe para o tentarem, que lhes fizesse ver algum prodigio do Ceo.

12 Porém arrancando do íntimo do coração hum suspiro, disse: Porque pede esta geração hum prodigio? Em verdade vos digo, que a esta geração se não concederá prodigio.

13 E deixando-os, tornou outra vez a embarcar, e passou á outra banda.

14 Ora os Discipulos esquecêrão-se de tomar pão: e não tinhão na barca senão hum unico.

15 E poz-lhes o preceito, em que dizia: Vede bem, e acautelai-vos do fermento dos Fariseos, e do fermento de Herodes.

16 E sobre o que estavão elles considerando, e dizião huns para os outros: He que não temos pão.

17 O que conhecendo Jesus, disse-lhes: Que estais vós considerando, que não tendes pão? Ainda não o conheçeis, nem comprehendeis? e que ainda o vosso coração esteja na mesma cegueira?

18 Que tenhais olhos, e não vejais? e que tenhais ouvidos, e não ouçais? Tereis vós perdido tambem a memoria?

19 Quando eu parti cinco pães para cinco mil homens: quantos cestos levantastes vós cheios de sobejos? Doze, respondêrão elles.

20 E quando eu parti sete pães para quatro mil: quantos cestos de sobras recolhestes vós? Sete, respondêrão elles.

21 E lhes dizia: Como logo não comprehendeis ainda?

22 Tendo abordado a Bethsaida, trouxerãolhe hum cego, pedinho-lhe que o tocasse.

23 E tomando pela mão o cego, levou-o para fóra do povoado: e poz-lhe da sua saliva nos olhos, e tendo-lhe imposto as mãos, perguntou-lhe se via alguma cousa.

24 E elle olhando, disse: Vejo andar os homens, que me parecem como arvores.

25 Tornou-lhe Jesus a pôr as mãos sobre os olhos: e começou elle a ver, e ficou de todo curado, de sorte que via distinctamente todos os objectos.

26 E o despedio para sua casa, dizendo: Vai para tua casa: e se entrares na Aldeia, não o digas a pessoa alguma.

27 E depois de sahir dalli, foi Jesus com seus Discipulos para as Aldeias do termo de Cesaréa de Filippe: e perguntava pelo caminho a seus Discipulos, dizendo-lhes: Quem dizem os homens que eu sou?

28 Respondêrão-lhe elles dizendo: Huns dizem que João Baptista, outros que Elias, e outros que algum dos Profetas.

29 Mas vós, proseguio elle, quem dizeis que eu sou? Respondeo Pedro: Tu es o Christo.

30 E elle lhes prohibio com ameaças, que a ninguem dissessem quem era.

31 E começou a declarar-lhes, que importava que o Filho do Homem padecesse muito, e que fosse rejeitado dos Senadores, e Pontifices, e Doutores da Lei; e que fosse morto: e que tres dias depois resurgisse.

32 E tudo isto lhes declarava elle abertamente. Sobre o que Pedro tomando-o de parte, começou a reprehendello.

33 Mas elle, virando-se, e olhando para seus Discipulos, ameaçou a Pedro, dizendo: Tir-te de diante de mim, Satanaz, que não tens gosto das cousas de Deos, mas sim das dos homens.

34 E chamando a si o povo com seus Discipulos, disse-lhes: Se alguem me quer seguir, negue-se a si mesmo, e tome a sua Cruz, e siga-me.

P

VERSIO ANGLICANA.

24 And from[a] thence he arose, and went into the borders of Tyre and Sidon, and entered into an house, and would have no man know *it:* but he[c] could not be hid.

25 For a *certain* woman, whose young daughter had an unclean spirit, heard of him, and came and fell at his feet:

26 The woman was a [β] Greek, a Syrophenician by nation; and she besought him that he would cast forth the devil out of her daughter.

27 But Jesus said unto her, Let the children first be filled: for[d] it is not meet to take the children's bread, and to cast *it* unto the dogs.

28 And she answered and said unto him, Yes, Lord: yet the[g] dogs under the table eat of the children's crumbs.

29 And he said unto her, For[h] this saying go thy way; the devil is gone out of thy daughter.

30 And when she was come to her house, she found the devil gone[l] out, and her daughter laid upon the bed.

31 And again,[n] departing from the coasts of Tyre and Sidon, he came unto the sea of Galilee, through the midst of the coasts of Decapolis.

32 And they bring unto him one that was deaf, and had an impediment in his speech; and they beseech him to put his hand upon him.

33 And he took him aside from the multitude, and put his fingers into his ears, and he[r] spit, and touched his tongue;

34 And looking[s] up to heaven, he[t] sighed, and saith unto him, Ephphatha, that is, Be opened.

35 And straightway[u] his ears were opened, and the string of his tongue was loosed, and he spake plain.

36 And he charged them that they should tell no man: but the more he charged them, so much the more a great deal they published *it;*

37 And were beyond measure astonished,[z] saying, He hath done all things well: he maketh[a] both the deaf to hear, and the dumb to speak.

CHAP. VIII.

IN those[c] days the multitude being very great, and having nothing to eat, Jesus called his disciples *unto him,* and saith unto them,

2 I have compassion[d] on the multitude, because they have now been with me three days, and have nothing to eat:

3 And if I send them away fasting to their own houses, they will faint by the way: for divers of them came from far.

4 And his disciples answered him, From whence[g] can a man satisfy these *men* with bread here in the wilderness?

5 And he asked them, How many loaves have ye? And they said, Seven.

6 And he commanded the people to sit down on the ground: and he took the seven loaves, and gave thanks, and brake, and gave to his disciples to set before *them;* and they did set *them* before the people.

7 And they had a few small fishes: and he blessed,[i] and commanded to set them also before *them.*

8 So they did eat, and were[l] filled: and they[m] took up of the broken *meat* that was left seven baskets.

9 And they that had eaten were about four thousand: and he sent them away.

10 And straightway[o] he entered into a ship with his disciples, and came into the parts of Dalmanutha.

11 And the Pharisees[b] came forth, and began to question with him, seeking of him a sign from heaven, tempting him.

12 And he sighed deeply in his spirit, and saith, Why doth this generation seek after a sign? verily I say unto you, There shall no sign be given unto this generation.

13 And he left them, and entering into the ship again departed to the other side.

14 Now *the disciples* had forgotten to take bread, neither had they in the ship with them more than one loaf.

15 And he charged them, saying, Take heed, beware[e] of the leaven[f] of the Pharisees, and *of* the leaven of Herod.

16 And they reasoned among themselves, saying, *It is* because we have no bread.

17 And when Jesus knew *it,* he saith unto them, Why reason ye, because ye have no bread? perceive[i] ye not yet, neither understand? have ye your heart[k] yet hardened?

18 Having eyes,[m] see ye not? and having ears, hear ye not? and do ye not remember?[o]

19 When I brake the five loaves[p] among five thousand, how many baskets full of fragments took ye up? They say unto him, Twelve.

20 And when the seven[q] among four thousand, how many baskets full of fragments took ye up? And they said, Seven.

21 And he said unto them, How is it that ye do not understand?

22 And he cometh to Bethsaida; and they bring a blind man unto him, and besought him to touch him.[v]

23 And he took the blind man by the hand, and led him out of the town; and when he had spit[w] on his eyes, and put his hands upon him, he asked him if he saw ought.

24 And he looked up, and said, I[x] see men as trees, walking.

25 After that he put *his* hands again upon his eyes, and made him look up: and he was restored, and saw[y] every man clearly.

26 And he sent him away to his house, saying, Neither go into the town, nor tell *it* to any in the town.

27 And Jesus[b] went out, and his disciples, into the towns of Cesarea Philippi: and by the way he asked his disciples, saying unto them, Whom do men say that I am?

28 And they answered, John[e] the Baptist: but some *say,* Elias; and others, One of the prophets.

29 And he saith unto them, But whom say ye that I am? And Peter answereth and saith unto him, Thou[f] art the Christ.

30 And he charged them that they should tell no man of him.

31 And he began to teach them, that the Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders, and *of* the chief priests, and scribes, and be killed, and after three days rise again.

32 And he spake that saying openly. And Peter took him, and began to rebuke him.

33 But when he had turned about and looked on his disciples, he rebuked[h] Peter, saying, Get thee behind me, Satan:[k] for thou savourest not the things that be of God, but the things that be of men.

34 And when he had called the people *unto him* with his disciples also, he said unto them, Whosoever[n] will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

A. D. 32.

a Mat. 15. 21, &c.
b Mat. 12. 38. 16. 1, &c. Jn°. 6. 30.
c ch. 2. 1.
β or, *Gentile.* Is. 49. 12.
d Mat. 7. 6. 10. 5, 6.
e Pr. 19. 27. Lu. 12. 1.
f Ex. 12. 20. Le. 2. 11. 1Co. 5. 6..8.
g Ro. 15. 8, 9. Ep. 2. 12..14.
h Is. 66. 2.
i ch. 6. 52.
k ch. 3. 5. 16. 14.
l 1 Jn°. 3. 8.
m Is. 44. 18.
n Mat. 15. 29, &c.
o 2 Pe. 1. 12.
p ch. 6. 38, 44. Mat. 14. 17..21 Lu. 9. 12..17. Jn°. 6. 5..13.
q ver. 1..9. Mat. 15. 34..38.
r ch. 8. 23. Jn°. 9. 6.
s ch. 6. 41. Jn°. 11. 41. 17. 1.
t Jn°. 11. 33, 38.
u Mat. 8. 3, 15.
v Is. 35. 5, 6. Mat. 11. 5.
w ch. 7. 33.
x Ju. 9. 36. Is. 29. 18. 1Co. 13. 11, 12.
y Pr. 4. 18. Is. 32. 3. 1 Pe. 2. 9.
z Ps. 139. 14. Ac. 14. 11.
a Ex. 4. 10, 11.
b Mat. 16. 13, &c. Lu. 9. 18, &c.
c Mat. 15. 32, &c.
d Ps. 145. 8, 15. He. 5. 2.
e Mat. 14. 2.
f Jn°. 1. 41..49. 6. 69. 11. 27. Ac. 8. 37. 1 Jn°. 5. 1.
g ch. 6. 36, 37, &c.
h Re. 3. 19.
i Mat. 14. 19.
k 1 Co. 5. 5.
l Ps. 107. 5, 6. 145. 16.
m 1Ki. 17. 14..16. 2 Ki. 4. 2..7, 42..44.
n Mat. 10. 38. 16. 24. Lu. 9. 23. 14. 27. Tit. 2. 12.
o Mat. 15. 39.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, IX.

35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ [d]τὴν ψυχὴν αὐτοῦ| ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, [d]οὗτος| σώσει αὐτήν.

36 Τί γὰρ ὠφελήσει [i]ἄνθρωπον|, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

Κεφ. θ΄. IX.

ΚΑΙ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ [b]τὸν| Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ᾽ ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν [c]ὡς χιὼν|, [e]οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι|.

4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ· καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββὶ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί [h]λαλήσῃ|· [h]ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι|.

7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, [b]λέγουσα|· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ ἀκούετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστι [i]τὸ, ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι|.

11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

12 Ὁ δὲ [k]ἀποκριθεὶς, εἶπεν| αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν, ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· [n]καὶ πῶς| γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ Γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος [k]ἰδὼν αὐτὸν, ἐξεθαμβήθη|, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπηρώτησε [k]τοὺς Γραμματεῖς|· Τί συζητεῖτε πρὸς [i]αὐτούς|;

17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·

18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας [b]αὐτοῦ|, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς [n]αὐτῷ|, λέγει· Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ [n]ἰδὼν| [i]αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα| ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστὶν, [n]ὡς| τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν·

22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς [g]πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽ εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· [e]Τὸ,| εἰ δύνασαι [d]πιστεῦσαι,| πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

24 Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω, [b]Κύριε·| βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26 Καὶ [a]κράξαν|, καὶ πολλὰ [a]σπαράξαν αὐτὸν|, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν· [n]Ὅτι| ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ [e]καὶ νηστείᾳ|.

30 Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, [h]τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ| ἀναστήσεται.

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ [c]πρὸς ἑαυτοὺς| διελογίζεσθε;

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴτις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· ϗ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ [b]ὁ| Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, [b]ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν|· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, [b]ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν|.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.

40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι [a]καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος [a]ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι| Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, IX.

35 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me, et Evangelium, salvam faciet eam.

36 Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum: et detrimentum animæ suæ faciat?

37 Aut quid dabit homo commutationis pro anima sua?

38 Qui enim me confusus fuerit, et verba mea in generatione ista adultera et peccatrice: et filius hominis confundetur eum, cum venerit in gloria patris sui cum angelis sanctis.

39 Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hic stantibus, qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei veniens in virtute.

CAP. IX.

ET post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem: et ducit illos in montem excelsum seorsum solos, et transfiguratus est coram ipsis.

2 Et vestimenta ejus facta sunt splendentia, et candida nimis velut nix, qualia fullo non potest super terram candida facere.

3 Et apparuit illis Elias cum Moyse: et erant loquentes cum Jesu.

4 Et respondens Petrus, ait Jesu: Rabbi, bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula, Tibi unum, et Moysi unum, et Eliæ unum.

5 Non enim sciebat quid diceret: erant enim timore exterriti:

6 Et facta est nubes obumbrans eos: et venit vox de nube, dicens: Hic est Filius meus charissimus: audite illum.

7 Et statim circumspicientes, neminem amplius viderunt, nisi Jesum tantum secum.

8 Et descendentibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam quæ vidissent, narrarent: nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit.

9 Et verbum continuerunt apud se: conquirentes quid esset: Cum a mortuis resurrexerit.

10 Et interrogabant eum, dicentes: Quid ergo dicunt Pharisæi, et Scribæ, quia Eliam oportet venire primum?

11 Qui respondens, ait illis: Elias cum venerit primo, restituet omnia: et quomodo scriptum est in Filium hominis, ut multa patiatur et contemnatur.

12 Sed dico vobis quia et Elias venit (et fecerunt illi quæcumque voluerunt) sicut scriptum est de eo.

13 Et veniens ad discipulos suos, vidit turbam magnam circa eos, et Scribas conquirentes cum illis.

14 Et confestim omnis populus videns Jesum, stupefactus est, et expaverunt, et accurrentes salutabant eum.

15 Et interrogavit eos: Quid inter vos conquiritis?

16 Et respondens unus de turba, dixit: Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum:

17 Qui ubicumque eum apprehenderit, allidit illum, et spumat, et stridet dentibus, et arescit: et dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, et non potuerunt.

18 Qui respondens eis, dixit: O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar? afferte illum ad me.

19 Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum, statim spiritus conturbavit illum: et elisus in terram, volutabatur spumans.

20 Et interrogavit patrem ejus: Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infantia:

21 Et frequenter eum in ignem, et in aquas misit ut eum perderet: sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri.

22 Jesus autem ait illi: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti.

23 Et continuo exclamans pater pueri cum lacrymis aiebat: Credo, Domine: adjuva incredulitatem meam.

24 Et cum videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi: Surde, et mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: et amplius ne introeas in eum.

25 Et exclamans, et multum discerpens eum, exiit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent: Quia mortuus est.

26 Jesus autem tenens manum ejus, elevavit eum, et surrexit.

27 Et cum introisset in domum, discipuli ejus secreto interrogabant eum: Quare nos non potuimus ejicere eum?

28 Et dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione, et jejunio.

29 Et inde profecti prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quemquam scire.

30 Docebat autem discipulos suos, et dicebat illis: Quoniam filius hominis tradetur in manus hominum, et occident eum, et occisus tertia die resurget.

31 At illi ignorabant verbum: et timebant interrogare eum.

32 Et venerunt Capharnaum. Qui cum domi essent, interrogabat eos: Quid in via tractabatis?

33 At illi tacebant. siquidem in via inter se disputaverant, quis eorum major esset.

34 Et residens vocavit duodecim, et ait illis: Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister.

35 Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum: quem cum complexus esset, ait illis:

36 Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit: et quicumque me susceperit, non me suscipit, sed eum, qui misit me.

37 Respondit illi Joannes, dicens: Magister, vidimus quemdam in nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos, et prohibuimus eum.

38 Jesus autem ait: Nolite prohibere eum. nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo, et possit cito male loqui de me.

39 Qui enim non est adversum vos, pro nobis est.

40 Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

VERSIO LUSITANA.

S. MARCOS IX.

35 Porque o que quizer salvar-se a si
mesmo, perder-se-ha: e o que se perder por
amor de mim, e do Evangelho, salvar-se-ha.
36 Pois de que servirá a hum homem ga-
nhar o Mundo inteiro, se perder a sua alma?
37 Ou que poderá elle dar em troco da sua
alma?
38 Porque se nesta geração adultera, e
peccadora se envergonhar alguem de mim, e
das minhas palavras, tambem o Filho do
Homem se envergonhará delle, quando vier
na gloria de seu Pai com os Santos Anjos.
39 E dizia-lhes: Em verdade vos affirmo,
que dos que aqui se achão, alguns ha, que
não hão de gostar a morte, em quanto não
virem chegar o Reino de Deos no seu poder.

CAP. IX.

E SEIS dias depois, tomou Jesus de parte
a Pedro, e Tiago, e João: e levou-os sós a
hum alto monte, e transfigurou-se ante elles.
2 E os seus vestidos fizerão-se em ex-
tremo brilhantes, e alvos como a neve, e
como os não poderia fazer lavandeiro algum
sobre a terra.
3 E appareceo-lhes Elias com Moysés: e
ambos estavão fallando com Jesus.
4 Então respondendo Pedro, disse a Je-
sus: Mestre, nós estamos aqui bem: e faça-
mos aqui tres tabernaculos; hum para ti, e
outro para Moysés, e outro para Elias.
5 Porque não sabia Pedro o que dizia:
que tão perturbados estavão elles de temor:
6 E se formou huma nuvem, que os cubrio:
e donde sahio huma voz, que dizia: Este he
meu Filho dilectissimo: Ouvi-o.
7 E logo olhando para huma, e outra
parte, não vírão outra alguma pessoa mais,
do que a Jesus, que estava só com elles.
8 E ao descer do monte, mandou-lhes que
a ninguem contassem o que tinhão visto,
até que o Filho do Homem resurgisse dos
mortos.
9 E elles tiverão a cousa em segredo, dis-
putando entre si, sobre que queria dizer
aquella palavra: Até que resurgisse de entre
os mortos.
10 Então lhe perguntárão, dizendo: Por-
que dizem logo os Fariseos, e Doutores da
Lei, que deve Elias vir primeiro?
11 Quem respondendo-lhes, disse: He
certo, que Elias ha de vir primeiro: e ha de
restabelecer todas as cousas, e soffrer muito,
e ser rejeitado com o mesmo desprezo, com
que está escrito que o ha de ser o Filho do
Homem.
12 Mas eu declaro-vos, que Elias já veio,
(e que fizerão delle quanto quizerão,) se-
gundo o que delle estava escrito.
13 E quando chegou onde estavão os seus
Discipulos, vio que os rodeava hum enxame
de gente, e que os Doutores da Lei estavão
disputando com elles.
14 E todo aquelle povo, tanto que vio a
Jesus, ficou espantado, e cheio de pavor, e
corrêrão todos a saudallo.
15 E perguntou-lhes elle: Sobre que estais
vós disputando juntos?
16 E respondeo hum da plebe, dizendo:
Mestre, eu trouxe-vos meu filho, que está
possésso de hum espirito mudo:
17 O qual onde quer que o apanha, o lança
por terra, e o moço deita escuma pela boca,
e range com os dentes, e vai-se mirrando:
e roguei a teus Discipulos que o expel-
lissem, e elles não podérão.

18 Quem respondendo-lhes, disse: O gera-
ção incredula, até quando hei de eu estar
comvosco? até quando vos hei de soffrer?
Trazei-mo cá.
19 E trouxerão-lho. E ainda bem elle não
lhe tinha visto, quando logo o espirito immun-
do o começou a agitar com violencia: e cahio
por terra, onde se revolvia babando-se todo.
20 E perguntou Jesus a seu pai: Que
tempo ha que isto lhe aconteceo? Desde a
infancia, elle lhe disse:
21 E o demonio o tem lançado muitas
vezes no fogo, e muitas na agua, para o ma-
tar. Porém se tu podes alguma cousa, tem
compaixão de nós, e ajuda-nos.
22 E disse-lhe Jesus: Se tu podes crer,
tudo he possivel ao que crê.
23 E immediatamente o pai do moço gri-
tando, dizia com lagrimas: Sim, Senhor, eu
creio: ajuda tu a minha incredulidade.
24 E Jesus vendo que o povo concorria,
ameaçou o espirito immundo, dizendo-lhe:
Espirito surdo, e mudo, eu te mando, sahe
desse moço: e não tornes a entrar nelle.
25 Então dando hum grande grito, e agi-
tando-lhe com muita violencia, sahio delle:
e ficou o moço como morto, de sorte que
muitos dizião: Morreo.
26 Porém tomando-o Jesus pela mão, e
levantando-o, elle se ergueo.
27 E quando Jesus entrou em casa, per-
guntárão-lhe seus Discipulos particularmen-
te: Porque o não podémos nós expellir?
28 E respondeo-lhes: Esta casta não se
póde fazer sahir, senão á força de oração, e
de jejum.
29 E daqui atravessárão para Galiléa: e
queria que ninguem o soubesse.
30 E entre tanto ensinava a seus Disci-
pulos, e dizia-lhes: O Filho do Homem será
entregue ás mãos dos homens, e lhe tiraráõ a
vida, e elle resurgirá ao terceiro dia depois
da morte.
31 Mas elles não entendião o discurso: e
tinhão medo de lho perguntar.
32 E vierão a Cafarnaum. E quando elles
estavão já em casa, lhes perguntou: De que
vinheis vós tratando pelo caminho?
33 E calárão-se elles: porque no caminho
havião disputado, qual delles era o maior.
34 E assentou-se então Jesus, e chamando
os doze, disse-lhes: Se algum quer ser o pri-
meiro esse será o ultimo, e o que servirá a
todos.
35 E tomando a si hum menino, pollo no
meio delles: e depois de o abraçar, disse-lhes:
36 Todo o que receber hum destes meninos
em meu Nome, a mim me recebe: e todo o
que me recebe a mim, não me recebe a mim,
mas recebe áquelle que me enviou.
37 Então lhe disse João: Mestre, nós vi-
mos estar expellindo demonios em teu Nome,
a hum que não acompanha comnosco, e nós
lho prohibimos.
38 E Jesus respondeo: Não lho prohibais:
porque ninguem ha, que tendo feito hum mi-
lagre em meu Nome, possa fallar logo mal
de mim.
39 Porque quem não he contra vós, he por
vós.
40 Porque todo o que vos der hum cópo de
agua em meu Nome, em attenção a que sois
cousa do Christo: digo-vos em verdade, que
elle não ha de perder a sua recompensa.
41 E todo o que escandalizar hum destes
pequeninos, que crem em mim: melhor lhe
fora que lhe atassem á roda do pescoço huma
mó de atafona, e que o lançassem no mar.

VERSIO ANGLICANA.

35 For[a] whosoever will save his life
shall lose it; but whosoever shall lose
his life for my sake and the gospel's, the
same shall save it.
36 For what shall it profit a man, if he
shall gain the whole world, and lose his
own soul?
37 Or what shall a man give in ex-
change for his soul?
38 Whosoever[c] therefore shall be asham-
ed of me, and of my words, in this
adulterous and sinful generation, of him
also shall the Son of man be ashamed,
when he cometh in the glory of his
Father, with the holy angels.

CHAP. IX.

AND he said unto them, Verily[f] I say
unto you, That there be some of them
that stand here, which shall not[g] taste of
death, till they have seen the kingdom
of God come with power.
2 And[k] after six days Jesus taketh *with*
him Peter, and James, and John, and
leadeth them up into an high mountain
apart by themselves: and he was trans-
figured before them.
3 And his raiment became shining, ex-
ceeding white[m] as snow; so as no fuller
on earth can white them.
4 And there appeared unto them Elias,
with Moses; and they were talking with
Jesus.
5 And Peter answered and said to Jesus,
Master, it is good for us to be here:[o] and
let us make three tabernacles: one for
thee, and one for Moses, and one for Elias.
6 For he wist[p] not what to say; for
they were sore afraid.
7 And there was a cloud that oversha-
dowed them: and a voice came out of
the cloud, saying, This[s] is my beloved
Son; hear[t] him.
8 And suddenly, when they had looked
round about, they saw no man any more,
save Jesus only with themselves.
9 And as they came down from the moun-
tain, he charged them that they should
tell no man what things they had seen, till
the Son of man were risen from the dead.
10 And they kept that saying with them-
selves, questioning one with another what
the rising from the dead should mean.[w]
11 And they asked him, saying, Why say
the scribes that Elias[x] must first come?
12 And he answered and told them,
Elias verily cometh first, and restoreth all
things; and how it is written[z] of the Son
of man, that he must suffer many things,
and be[a] set at nought.
13 But I say unto you, That[b] Elias is
indeed come, and they have done unto
him whatsoever they listed, as it is
written of him.
14 And when he came to *his* disciples,
he saw a great multitude about them, and
the scribes questioning with them.
15 And straightway all the people, when
they beheld him, were greatly amazed;
and running to *him*, saluted him.
16 And he asked the scribes, What
question ye [β] with them?
17 And one of the multitude answered
and said, Master, I have brought unto thee
my son, which hath a dumb[f] spirit:
18 And wheresoever he taketh him, he
[γ] teareth him; and he foameth,[h] and gnash-
eth with his teeth, and pineth away; and I
spake to thy disciples, that they should
cast him out; and they could not.

A. D. 32.

a Es. 4. 14. Mat. 10. 39. 16. 25. Lu. 9. 24. 17. 33. Jn°. 12. 25. 2 Ti. 2. 11. 4. 6, 8. Re. 2. 10. 7. 14..17.
b De. 32. 20. Ps. 78. 8. He. 3. 10.
c Lu. 12. 9. 2 Ti. 1. 8.
d Job 5. 7. Ps. 51. 5.
e ch. 11. 23. 2 Ch. 20. 20. Mat. 17. 20. Lu. 17. 6. Jn°. 11. 40. He. 11. 6.
f Mat. 16. 28. Lu. 9. 27.
g Jn°. 8. 52. He. 2. 9.
h Ps. 126. 5.
i He. 12. 2.
k Mat. 17. 1, &c. Lu. 9. 28, &c.
l Re. 12. 12.
m Da. 7. 9. Mat. 28. 3.
n Is. 41. 13.
o Ps. 63. 2. 84. 10.
p Da. 10. 15. Re. 1. 17.
q Ep. 6. 18.
r 1 Co. 9. 27.
s Ps. 2. 7. Mat. 3. 17. 2 Pe. 1. 17.
t De. 18. 15.
v Jn°. 16. 19.
u Mat. 18. 1, &c. Lu. 9. 46, &c. 22. 24, &c.
w Ac. 17. 18.
x Mal. 4. 5.
y ch. 10. 43.
. Mat. 20. 26, 27.
z Ps. 22. 1, &c. Is. 53. 3, &c. Da. 9. 26. Zec. 13. 7.
a Ps. 74. 22. Lu. 23. 11. Phi. 2. 7.
b Mat. 11. 14. Lu. 1. 17.
c Lu. 9. 48.
d Nu. 11. 26.. 28.
β or, *among yourselves.*
e 1 Co. 12. 3.
f Mat. 12. 22. Lu. 11. 14.
g Mat. 12. 30.
γ or, *dasheth him.*
h Jude 13.
i Mat. 10. 42. 25. 40.

19 He answereth him, and saith, O
faithless[b] generation! how long shall I
be with you? how long shall I suffer
you? Bring him unto me.
20 And they brought him unto him:
and when he saw him, straightway the
spirit tare him; and he fell on the
ground, and wallowed foaming.
21 And he asked his father, How long
is it ago since this came unto him? And
he said, Of a child:[d]
22 And ofttimes it hath cast him into
the fire, and into the waters, to destroy
him: but if thou canst do any thing, have
compassion on us, and help us.
23 Jesus said unto him, If[e] thou canst
believe, all things *are* possible to him
that believeth.
24 And straightway the father of the
child cried out, and said with tears,[h] Lord,
I believe; help[i] thou mine unbelief.
25 When Jesus saw that the people came
running together, he rebuked the foul
spirit, saying unto him, *Thou* dumb and
deaf spirit, I charge thee, come out of
him, and enter no more into him.
26 And *the spirit* cried, and rent[l] him sore,
and came out of him: and he was as one
dead; insomuch that many said, He is dead.
27 But Jesus took him by the[n] hand,
and lifted him up; and he arose.
28 And when he was come into the
house, his disciples asked him privately,
Why could not we cast him out?
29 And he said unto them, This kind
can come forth by nothing but by[q] prayer
and fasting.[r]
30 And they departed thence, and
passed through Galilee; and he would
not that any man should know *it*.
31 For he taught his disciples, and said
unto them, The Son of man is delivered
into the hands of men, and they shall kill
him; and after that he is killed, he shall
rise the third day.
32 But they understood not that say-
ing, and were afraid to ask[v] him.
33 And[u] he came to Capernaum: and
being in the house, he asked them, What
was it that ye disputed among yourselves
by the way?
34 But they held their peace: for by
the way they had disputed among them-
selves who *should be* the greatest.
35 And he sat down, and called the
twelve, and saith unto them, If[y] any
man desire to be first, *the same* shall be
last of all, and servant of all.
36 And he took a child, and set him in
the midst of them: and when he had taken
him in his arms, he said unto them,
37 Whosoever[c] shall receive one of such
children in my name, receiveth me: and
whosoever shall receive me, receiveth not
me, but him that sent me.
38 And John answered him, saying, Mas-
ter, we saw[d] one casting out devils in thy
name, and he followeth not us: and we
forbad him, because he followeth not us.
39 But Jesus said, Forbid him not: for
there[e] is no man which shall do a miracle
in my name, that can lightly speak evil
of me.
40 For[g] he that is not against us, is on
our part.
41 For[i] whosoever shall give you a
cup of water to drink in my name, be-
cause ye belong to Christ, verily I say
unto you, he shall not lose his reward.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, X.

42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων [e]εἰς ἐμέ⌉, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται [i]λίθος μυλικὸς⌉ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοι ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, [d]εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον⌉·

44 [d]Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται⌉.

45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστί [n]σοι⌉ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, [e]εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον⌉·

46 [d]Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται⌉.

47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σȣ σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐςὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τȣ̃ Θεȣ̃, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν [d]τȣ̃ πυρός⌉·

48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 [e]Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται⌉, [e]καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται⌉.

50 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κεφ. ι΄. X.

ΚΑΚΕΙΘΕΝ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, [e]διὰ τοῦ⌉ [e]πέραν τοῦ⌉ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτὸν, καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ προσελθόντες [b]οἱ⌉ Φαρισαῖοι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι· πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν [e]ὑμῖν⌉ τὴν ἐντολὴν ταύτην.

6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

7 Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.

9 Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ [h]ἐν τῇ οἰκίᾳ⌉ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτȣ̃, ϗ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν.

12 Καὶ ἐὰν γυνὴ [n]ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα⌉ αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, [b]καὶ⌉ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τȣ̃ Θεȣ̃ ὡς παιδίον, ȣ̓ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτά, ηὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς, καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς· [e]Μὴ φονεύσῃς·⌉ Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· [c]Μὴ ἀποστερήσῃς·⌉ Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς [c]τοῖς⌉ πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, [c]ἄρας τὸν σταυρόν⌉.

22 Ὁ δὲ, στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ [c]τοῖς⌉ χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;

25 Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ [d]τῆς⌉ τρυμαλιᾶς [d]τῆς⌉ ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ [d]τῷ⌉ Θεῷ· [d]πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.⌉

28 [b]Καὶ⌉ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, ϗ ἠκολουθήσαμέν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς [b]δὲ⌉ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, [d]ἢ γυναῖκα⌉, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ [a]τοῦ⌉ εὐαγγελίου,

30 Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, [f]καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ [n]διωγμῶν⌉, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ [b]οἱ⌉ ἔσχατοι, πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν·

33 Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ [c]τοῖς⌉ Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι·

34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· ϗ [h]τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ⌉ ἀναςήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ, Ἰάκωβος, ϗ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε [h]ποιῆσαί με⌉ ὑμῖν;

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, X.

41 Et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in me: bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo ejus, et in mare mitteretur.

42 Et si scandalizaverit te manus tua, abscinde illam: bonum est tibi debilem introire in vitam, quàm duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem:

43 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

44 Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quàm duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis:

45 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

46 Quòd si oculus tuus scandalizat te, ejice eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis:

47 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

48 Omnis enim igne salietur, et omnis victima sale salietur.

49 Bonum est sal: quòd si sal insulsum fuerit: in quo illud condietis? Habete in vobis sal, et pacem habete inter vos.

CAP. X.

ET inde exurgens venit in fines Judææ ultra Jordanem: et conveniunt iterum turbæ ad eum; et sicut consueverat, iterum docebat illos.

2 Et accedentes Pharisæi interrogabant eum: Si licet viro uxorem dimittere: tentantes eum.

3 At ille respondens, dixit eis: Quid vobis præcepit Moyses?

4 Qui dixerunt: Moyses permisit libellum repudii scribere, et dimittere.

5 Quibus respondens Jesus, ait: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.

6 Ab initio autem creaturæ masculum, et feminam fecit eos Deus.

7 Propter hoc relinquet homo patrem suum, et matrem, et adhærebit ad uxorem suam:

8 Et erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed una caro.

9 Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

10 Et in domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum.

11 Et ait illis: Quicumque dimiserit uxorem suam, et aliam duxerit, adulterium committit super eam.

12 Et si uxor dimiserit virum suum, et alii nupserit, mœchatur.

13 Et offerebant illi parvulos ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus.

14 Quos cum videret Jesus, indigne tulit, et ait illis: Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: talium enim est regnum Dei.

15 Amen dico vobis: Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud.

16 Et complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos.

17 Et cum egressus esset in viam, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum: Magister bone, quid faciam ut vitam æternam percipiam?

18 Jesus autem dixit ei: Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus.

19 Præcepta nosti: Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris, Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum et matrem.

20 At ille respondens, ait illi: Magister, hæc omnia observavi a juventute mea.

21 Jesus autem intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei: Unum tibi deest: vade, quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo: et veni, sequere me.

22 Qui contristatus in verbo, abiit mœrens: erat enim habens multas possessiones.

23 Et circumspiciens Jesus, ait discipulis suis: Quàm difficile qui pecunias habent, in regnum Dei introibunt!

24 Discipuli autem obstupescebant in verbis ejus. At Jesus rursus respondens ait illis: Filioli quàm difficile est, confidentes in pecuniis, in regnum Dei introire!

25 Facilius est, camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum Dei.

26 Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos: Et quis potest salvus fieri?

27 Et intuens illos Jesus, ait: Apud homines impossibile est, sed non apud Deum: omnia enim possibilia sunt apud Deum.

28 Et cœpit ei Petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia, et secuti sumus te.

29 Respondens Jesus, ait: Amen dico vobis: Nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros propter me, et propter Evangelium,

30 Qui non accipiat centies tantum, nunc in tempore hoc: domos, et fratres, et sorores, et matres, et filios, et agros, cum persecutionibus, et in sæculo futuro vitam æternam.

31 Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

32 Erant autem in via ascendentes Jerosolymam: et præcedebat illos Jesus, et stupebant: et sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim, cœpit illis dicere quæ essent ei eventura.

33 Quia ecce ascendimus Jerosolymam, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et Scribis, et senioribus, et damnabunt eum morte, et tradent eum gentibus:

34 Et illudent ei, et conspuent eum, et flagellabunt eum, et interficient eum: et tertia die resurget.

35 Et accedunt ad eum Jacobus, et Joannes filii Zebedæi, dicentes: Magister, volumus ut quodcumque petierimus, facias nobis.

36 At ille dixit eis: Quid vultis ut faciam vobis?

37 Et dixerunt: Da nobis ut unus ad dexteram tuam, et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua.

38 Jesus autem ait eis: Nescitis quid petatis: potestis bibere calicem, quem

VERSIO LUSITANA.

42 E se a tua mão te escandaliza, córta-a: melhor te he entrar na vida sem huma das mãos, do que tendo duas ir para o inferno, para o fogo que nunca já mais se apaga:

43 Onde o bicho que os róe nunca morre, e onde o fogo nunca se apaga.

44 E se o teu pé te escandaliza, córta-o: melhor te he entrar na vida eterna sem hum pé, do que tendo dous ser lançado no fogo do inferno, que nunca já mais se apaga:

45 Onde o bicho que os róe nunca morre, e onde o fogo nunca se apaga.

46 E se o teu olho te escandaliza, lança-o fóra: melhor te he entrar no Reino de Deos sem hum olho, do que tendo dous ser lançado no fogo do inferno:

47 Onde o bicho que os róe nunca morre, e onde o fogo nunca se apaga.

48 Porque todos elles devem ser salgados no fogo, e toda a victima deve salgar-se com sal.

49 O sal he bom: Porém se elle se fizer insipido: com que outra cousa o haveis vós de temperar? Tende sal em vós, e guardai paz entre vós.

CAP. X.

E SAHINDO dalli veio para os confins de Judéa na banda dalem do Jordão: e como o povo continuava a vir ter com elle: e tambem Jesus continuava a ensinallos, como costumava.

2 E chegando os Fariseos, fizerão-lhe esta pergunta, para o tentarem: He licito ao marido largar sua mulher?

3 Mas elle respondendo-lhes, disse: Que he o que vos mandou Moysés?

4 Moysés, respondêrão elles, permittio que podesse o marido largar sua mulher, dando-lhe hum escrito em que declarasse que a repudiava.

5 E respondendo-lhes Jesus, disse: A dureza de vosso coração foi a causa, por que elle assim vo-lo ordenou.

6 Porém no principio da creação, fez Deos hum homem, e huma mulher.

7 Por isso he que o homem deixará a seu pai, e mãi, e ajuntar-se-ha com sua mulher:

8 E serão dous numa só carne. Assim que, elles já não são dous, mas são huma só carne.

9 O que Deos pois ajuntou, não o separe o homem.

10 E estando em casa, tornárão seus Discipulos a fazer-lhes perguntas sobre a mesma materia.

11 E aos quaes elle respondeo: Todo o que largar sua mulher, e casar com outra, commette adulterio a respeito della.

12 E se huma mulher largar seu marido, e casar com outro, he adultera.

13 Então lhe apresentárão alguns meninos, para os tocar. E os Discipulos repellião com palavras asperas os offerentes.

14 O que vendo Jesus, levou-o muito a mal, e disse-lhes: Deixai vir a mim os pequeninos, e não os embaraceis: porque dos taes he o Reino de Deos.

15 Em verdade vos digo: Que todo o que não receber o Reino de Deos como pequenino, não entrará nelle.

16 E depois de os abraçar, abençoou-os, impondo-lhes as mãos.

17 E sahindo Jesus para se pôr a caminho, veio correndo hum homem, e com o joelho em terra lhe fez esta súpplica: Bom Mestre, que devo eu fazer, para alcançar a vida eterna?

18 E disse-lhe Jesus: Porque me chamas tu bom? Ninguem he bom, senão só Deos.

19 Tu sabes os Mandamentos: Não commetterás adulterio, Não matarás, Não furtarás, Não dirás falso testemunho, Não commetterás fraudes, Hourarás a teu pai, e a tua mãi.

20 Mas respondeo elle, e disse: Mestre, todos estes Mandamentos tenho eu observado desda minha mocidade.

21 E Jesus olhando para elle, amou-o, e disse-lhe: Falta-te ainda huma cousa: Vai, vende tudo quanto tens, e dá-o aos pobres, e terás hum thesouro no Ceo: depois vem, e segue-me.

22 Desgostoso elle das palavras que ouvíra, foi-se todo triste: porque era muito afazendado.

23 Então Jesus lançando os olhos pelos que estavão á roda delle, disse a seus Discipulos: Que difficultosa cousa he entrarem no Reino de Deos os que são ricos!

24 E os Discipulos estavão todos assombrados de ouvirem estas palavras. Mas proseguio Jesus, e disse-lhes: Filhinhos, que difficultosa cousa he entrarem no Reino de Deos, os que tem a sua confiança nas riquezas!

25 Mais facil he passar hum camelo pelo fundo de huma agulha, do que entrar no Reino de Deos hum rico.

26 Elles ainda ficárão muito mais cheios de espanto, e dizião hum para o outro: Quem póde logo salvar-se?

27 Mas Jesus olhando para elles, disse: Aos homens he isto impossivel, mas não a Deos: porque a Deos tudo he possivel.

28 Então começou Pedro a dizer-lhe: Eis-aqui estamos nós, que largámos tudo, e te seguimos.

29 Respondendo-lhes Jesus, disse: Em verdade vos digo: que ninguem largará por amor de mim, e do Evangelho, a casa, ou os irmãos, ou as irmans, ou o pai, ou a mãi, ou os filhos, ou as terras,

30 Que não venha a receber já de presente neste mesmo seculo, o cento por hum das casas, e dos irmãos, e das irmans, e das mãis, e dos filhos, e das terras, com as perseguições, e no seculo futuro a vida eterna.

31 Porém haverá muitos que sendo os primeiros serão os ultimos, e muitos que sendo os ultimos serão os primeiros.

32 E quando elles se achavão no caminho para Jerusalem: e hia Jesus adiante delles, do que elles se espantavão: e cheios de medo o hião seguindo. E tornando a tomar de parte os doze, começou a declarar-lhes as cousas que estavão para succeder-lhe.

33 Nós, como vedes, vamos para Jerusalem, e o Filho do Homem será entregue aos Principes dos Sacerdotes, e aos Doutores da Lei, e aos Senadores, e o condemnaráõ á morte, e o entregaráõ aos Gentios:

34 E o farão objecto dos seus ludibrios, e ultrages, e lhe cuspiráõ na cara, e o açoutaráõ, e lhe darão a morte: e elle ao terceiro dia resurgirá.

35 Chegárão-se então a elle Tiago, e João, filhos de Zebedeo, e disserão: Mestre, nós quizeramos que tu nos fizesses tudo o que te pedirmos.

36 E disse-lhes elle: Que quereis vós que eu vos faça?

37 E respondêrão elles: Concede-nos, que na tua gloria estejamos nós assentados, hum á tua mão direita, e outro á esquerda.

VERSIO ANGLICANA.

42 And whosoever shall offend[a] one of *these* little ones that believe in me, it is better for him that a millstone were hanged about his neck, & he were cast into the sea.

43 And[c] if thy hand [β]offend thee, cut it off: it is better for thee to enter into life maimed, than, having two hands, to go into hell, into the fire that never shall be quenched;

44 Where[e] their worm dieth not, and the fire is not quenched.

45 And if thy foot [γ]offend thee, cut it off: it is better for thee to enter halt into life, than, having two feet, to be cast into hell, into the fire that never shall be quenched;

46 Where their worm dieth not, and the fire is not quenched.

47 And if thine eye [γ]offend thee, pluck it out: it is better for thee to enter into the kingdom of God with one eye, than, having two eyes, to be cast into hell-fire:

48 Where their worm dieth not, and the fire[i] is not quenched.

49 For every one shall be salted with fire, and every sacrifice[k] shall be salted with salt.

50 Salt *is* good: but if the salt[l] have lost his saltness, wherewith will ye season it? Have[n] salt in yourselves, and have[o] peace one with another.

CHAP. X.

AND[p] he arose from thence, and cometh into the coasts of Judea, by the farther side of Jordan: and the people resort unto him again; and, as he was wont, he taught them again.

2 And the Pharisees came to him, and asked him, Is it lawful for a man to put away *his* wife? tempting him.

3 And he answered and said unto them, What did Moses command you?

4 And they said, Moses[r] suffered to write a bill of divorcement, and to put *her* away.

5 And Jesus answered and said unto them, For the hardness of your heart he wrote you this precept:

6 But from the beginning of the creation God made[s] them male and female.

7 For[t] this cause shall a man leave his father and mother, and cleave to his wife;

8 And they twain shall be one[v] flesh: so then they are no more twain, but one flesh.

9 What therefore God hath joined together, let not man put asunder.

10 And in the house his disciples asked him again of the same *matter*.

11 And he saith unto them,[x] Whosoever shall put away his wife, and marry another, committeth adultery against her.

12 And if a woman shall put away her husband, and be married to another, she committeth adultery.

13 And[z] they brought young children to him, that he should touch them: and *his* disciples rebuked those that brought *them*.

14 But when Jesus saw *it*, he was much[b] displeased, and said unto them, Suffer the little children to come unto me, and forbid them not; for of such[c] is y[e] kingdom of God.

15 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child, he shall not enter therein.

16 And he took them up in his arms, put *his* hands upon them, and blessed them.

17 And[d] when he was gone forth into the way, there came one running, and kneeled to him, and asked him, Good Master, what shall I do that I may inherit eternal life?

18 And Jesus said unto him, Why callest thou me good? *There is* none good but one,[b] *that is*, God.

19 Thou knowest the[d] commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Defraud not, Honour thy father and mother.

20 And he answered and said unto him, Master, all[f] these have I observed from my youth.

21 Then Jesus beholding him, loved him, and said unto him, One[g] thing thou lackest: go thy way, sell whatsoever thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure[h] in heaven: and come, take up the cross, and follow me.

22 And he was sad at that saying, and went away grieved; for he had great possessions.

23 And Jesus looked round about, and saith unto his disciples, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

24 And the disciples were astonished at his words. But Jesus answereth again, and saith unto them, Children, how hard is it for them that trust[m] in riches to enter into the kingdom of God!

25 It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

26 And they were astonished out of measure, saying among themselves, Who then can be saved?

27 And Jesus looking upon them saith, With men *it is* impossible, but not with God: for[q] with God all things are possible.

28 Then Peter began to say unto him, Lo, we have left all, and have followed thee.

29 And Jesus answered and said, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my sake, and the gospel's,

30 But he shall receive an hundred-fold now in this time, houses, and brethren, and sisters, and mothers, and children, and lands, with persecutions; and in the world to come eternal life.

31 But[u] many *that are* first shall be last; and the last first.

32 And[w] they were in the way going up to Jerusalem; and Jesus went before them: and they were amazed; and as they followed, they were afraid. And he took again the twelve, and began to tell them what things should happen unto him,

33 *Saying*, Behold, we[y] go up to Jerusalem; and the Son of man shall be delivered unto the chief priests, and unto the scribes, and they shall condemn him to death, and shall deliver him to the Gentiles;

34 And[a] they shall mock him, and shall scourge him, and shall spit upon him, and shall kill him; and the third day he shall rise again.

35 And James and John, the sons of Zebedee, come unto him, saying, Master, we would that thou shouldest do for us whatsoever we shall desire.

36 And he said unto them, What would ye that I should do for you?

37 They said unto him, Grant unto us that we may sit, one on thy right hand, and the other on thy left hand, in thy glory.

38 But Jesus said unto them, Ye[e] know not what ye ask. Can ye drink of the cup

A. D. 32.

a Mat. 18. 6. Lu. 17. 1, 2.
b Ps. 86. 5. 119. 68.
c De. 13. 6. Mat. 5. 29.
β or, *cause thee to offend;* and so ver. 45 and 47.
d Ex. XX. Ro. 13. 9.
e Is. 66. 24. Re. 14. 11.
f Is. 58. 2. Eze. 33. 31, 32. Mal. 3. 8. Ro. 7. 9. Phi. 3. 6.
γ See ver. 43.
g Ja. 2. 10.
h Mat. 6. 19, 20. Lu. 12. 33. 16. 9.
i ver. 44, 46. Lu. 16. 24.
k Le. 2. 13. Eze. 43. 24.
l Mat. 5. 13. Lu. 14. 34.
m Job 31. 24. Ps. 52. 7. 62. 10. Hab. 2. 9. 1 Ti. 6. 17. Re. 3. 17.
n Col. 4. 6.
o Ps. 34. 14. 2 Co. 13. 11. He. 12. 14.
p Mat. 19. 1, &c. Jno. 10. 40.
q Ge. 18. 14. Job 42. 2. Je. 32. 17. Lu. 1. 37.
r De. 24. 1. Mat. 5. 31.
s Ge. 1. 27. 5. 2. Mal. 2. 15.
t Ge. 2. 24.
u Mat. 20. 16. Lu. 13. 30.
v 1 Co. 6. 16. Ep. 5. 31.
w Mat. 20. 17, &c. Lu. 18. 13, &c.
x Mat. 5. 32. 19. 9. Lu. 16. 18. Ro. 7. 3. 1 Co. 7. 10, 11.
y Ac. 20. 22.
z Mat. 19. 13. Lu. 18. 15.
a Ps. 22. 6, 7, 13.
b Ep. 4. 26.
c Mat. 18. 10. 1 Co. 14. 20. 1 Pe. 2. 2. Re. 14. 5.
d Mat. 19. 16, &c. Lu. 18. 18, &c.
e Ja. 4. 3.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, XI.

ὃ ἐγὼ πίνω, [k]καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων [c]μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

43 Οὐχ οὕτω δὲ [n]ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος.

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ [i]ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, [h]υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.

50 Ὁ δὲ, ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· [a]Ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω.

52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει [a]τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

Κεφ. ια'. XI.

ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς [i]Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· [k]λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· [n]Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν [n]ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν [a]ἀποστελεῖ ὧδε.

4 Ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον [b]τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς [h]ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ [h]ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ [e]ἐπέβαλον αὐτῷ τα ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν [h]ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ [n]στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν [n]δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, [d]λέγοντες· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία [b]ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα [c]ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε.

13 Καὶ ἰδὼν συκῆν [h]μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τὶ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· [n]οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14 Καὶ ἀποκριθεὶς [b]ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν [b]ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε.

16 Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.

18 Καὶ ἤκουσαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν [i]ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.

23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ [c]ὃ ἐὰν εἴπῃ.

24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα [c]ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι [i]λαμβάνετε· καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι·

28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, [e]καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, XI.

ego bibo: aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari?

39 At illi dixerunt ei: Possumus. Jesus autem ait eis: Calicem quidem, quem ego bibo, bibetis; et baptismo, quo ego baptizor, baptizabimini.

40 Sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est.

41 Et audientes decem cœperunt indignari de Jacobo, et Joanne.

42 Jesus autem vocans eos, ait illis: Scitis quia hi, qui videntur principari gentibus, dominantur eis: et principes eorum potestatem habent ipsorum.

43 Non ita est autem in vobis, sed quicumque voluerit fieri major, erit vester minister:

44 Et quicumque voluerit in vobis primus esse, erit omnium servus.

45 Nam et Filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut ministraret, et daret animam suam redemptionem pro multis.

46 Et veniunt Jericho: et proficiscente eo de Jericho, et discipulis ejus, et plurima multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat juxta viam mendicans.

47 Qui cum audisset quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare, et dicere: Jesu fili David, miserere mei.

48 Et comminabantur ei multi ut taceret. At ille multo magis clamabat: Fili David miserere mei.

49 Et stans Jesus præcepit illum vocari. Et vocant cæcum dicentes ei: Animæquior esto: surge, vocat te.

50 Qui projecto vestimento suo exiliens, venit ad eum.

51 Et respondens Jesus dixit illi: Quid tibi vis faciam? Cæcus autem dixit ei: Rabboni, ut videam.

52 Jesus autem ait illi: Vade, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur eum in via.

CAP. XI.

ET cum appropinquarent Jerosolymæ, et Bethaniæ ad Montem olivarum, mittit duos ex discipulis suis,

2 Et ait illis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim introeuntes illuc, invenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominum sedit: solvite illum, et adducite.

3 Et si quis vobis dixerit: Quid facitis? dicite, quia Domino necessarius est: et continuo illum dimittet huc.

4 Et abeuntes invenerunt pullum ligatum ante januam foris in bivio: et solvunt eum.

5 Et quidam de illic stantibus dicebant illis: Quid facitis solventes pullum?

6 Qui dixerunt eis sicut præceperat illis Jesus, et dimiserunt eis.

7 Et duxerunt pullum ad Jesum: et imponunt illi vestimenta sua, et sedit super eum.

8 Multi autem vestimenta sua straverunt in via: alii autem frondes cædebant de arboribus, et sternebant in via.

9 Et qui præibant, et qui sequebantur clamabant, dicentes: Hosanna:

10 Benedictus, qui venit in nomine Domini: benedictum quod venit regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis.

11 Et introivit Jerosolymam in templum: et circumspectis omnibus, cum jam vespera esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.

12 Et alia die cum exirent a Bethania, esuriit.

13 Cumque vidisset a longe ficum habentem folia, venit si quid forte inveniret in ea: et cum venisset ad eam, nihil invenit præter folia: non enim erat tempus ficorum.

14 Et respondens dixit ei: Jam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Et audiebant discipuli ejus.

15 Et veniunt Jerosolymam. Et cum introisset in templum, cœpit ejicere vendentes, et ementes in templo: et mensas numulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit.

16 Et non sinebat ut quisquam transferret vas per templum:

17 Et docebat, dicens eis: Nonne scriptum est: Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam speluncam latronum.

18 Quo audito principes sacerdotum, et Scribæ quærebant quomodo eum perderent: timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrina ejus.

19 Et cum vespera facta esset, egrediebatur de civitate.

20 Et cum mane transirent viderunt ficum aridam factam a radicibus.

21 Et recordatus Petrus, dixit ei: Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit.

22 Et respondens Jesus ait illis: Habete fidem Dei.

23 Amen dico vobis, quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, et mittere in mare, et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit, quia quodcumque dixerit fiat, fiet ei.

24 Propterea dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipietis, et evenient vobis.

25 Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem: ut et Pater vester qui in cælis est dimittat vobis peccata vestra.

26 Quòd si vos non dimiseritis: nec Pater vester, qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra.

27 Et veniunt rursus Jerosolymam. Et cum ambularet in templo, accedunt ad eum summi sacerdotes, et Scribæ, et seniores:

28 Et dicunt ei: In qua potestate hæc facis? et quis dedit hanc potestatem ut ista facias?

29 Jesus autem respondens, ait illis: Interrogabo vos et ego unum verbum, et respondete mihi: et dicam vobis in qua potestate hæc faciam.

30 Baptismus Joannis, de cælo erat,

VERSIO LUSITANA.

38 E Jesus lhes respondeo: Não sabeis o
que pedis: podeis vós beber o calis, que
eu estou para beber? ou ser baptizados
no baptismo, em que eu estou para ser
baptizado?
39 E disserão elles: Podemos. E Jesus lhes
disse: Vós com effeito haveis de beber o calis,
que eu estou para beber; e haveis de ser
baptizados no baptismo, em que eu estou para
ser baptizado:
40 Mas pelo que toca a terdes assento á
minha mão direita, ou á esquerda, não me
pertence a mim o conceder-vo-lo, mas essa
honra he para aquelles, para quem ella está
preparada.
41 E os outros dez ouvindo isto indignárão-
se contra Tiago, e João.
42 Mas Jesus os chamou, e lhes disse: Vós
sabeis que os que tem authoridade entre os
póvos, exercitão sobre elles dominação: e que
os seus Principes os tratão com imperio.
43 Porém entre vós não deve ser assim,
mas todo o que quizer ser o maior, esse deve
ser o que vos ministre:
44 E todo o que entre vós quizer ser o pri-
meiro, esse deve fazer-se servo de todos.
45 Porque o mesmo Filho do Homem não
veio a ser servido, mas a servir, e a dar a sua
vida para redempção de muitos.
46 E vierão a Jericó, e quando Jesus sahia
de Jericó acompanhado de seus Discipulos,
e de muito povo, estava assentado á borda do
caminho hum cego chamado Bartimeu, filho
de Timeu, pedindo esmola.
47 O qual como ouvio que passava Jesus
Nazareno, começou a gritar, dizendo: Jesus
Filho de David, tem misericordia de mim.
48 E ameaçavão-no muitos para que se ca-
lasse. Mas elle cada vez gritava mais: Filho
de David tem misericordia de mim.
49 Parou então Jesus e mandou que lho
chamassem. E chamárão o cego, e disserão-
lhe: Tem boas esperanças: Levanta-te, que
elle te chama.
50 Deitou elle logo fóra de si a capa, é
levantando-se, veio a elle.
51 E respondendo Jesus, lhe disse: Que
queres tu que eu te faça? Mestre, respondeo
o cego, que eu tenha vista.
52 Vai, lhe disse Jesus, a tua fé te salvou.
E no mesmo ponto vio, e o foi seguindo pelo
caminho.

CAP. XI.

E QUANDO elles se hião aproximando a
Jerusalem, e a Bethania no monte das Oli-
veiras, enviou dous Discipulos seus,
2 E disse-lhes: Ide a essa Aldeia, que está
defronte de vós, e tanto que entrardes nella,
achareis prezo hum asninho, em que ainda
não montou homen algum: soltai-o, e trazei-o.
3 E se alguem vos perguntar: Que he o que
vós fazeis? dizei-lhe, que o Senhor tem neces-
sidade delle: e logo o deixará vir aqui.
4 E sahírão elles, achárão o jumentinho,
que estava prezo de fóra ao pé de huma porta
entre dous caminhos: e desprendêrão-no.
5 E alguns dos que alli se achavão, disse-
rão-lhes: Que he o que vós fazeis porque
desprendeis vós o jumentinho?
6 Lhes respondêrão elles, segundo lhes or-
denára Jesus: e lho deixárão levar.
7 Tendo pois trazido o jumentinho a Jesus:
e cubrírão-no com os seus vestidos, e montou
em cima delle.
8 E muitos da mesma sorte alcatifavão com
os seus vestidos o caminho: e outros lho jun-
cavão de ramos, que cortavão das arvores.
9 E tanto os que marchavão adiante, como
os que hião atrás, clamavão dizendo: Ho-
sanna:
10 Bemdito seja o que vem em Nome do
Senhor: Bemdito seja o Reino que vemos
chegar de nosso pai David: Hosanna no mais
alto dos Ceos.
11 Tendo assim entrado em Jerusalem, foi
ao Templo: e depois de ter observado tudo
quanto nelle havia, como era já tarde, sahio
dalli para Bethania com os doze.
12 E ao outro dia pela manhã ao sahir de
Bethania, teve fome.
13 E vendo ao longe huma figueira com
folhas, foi ver se achava nella algum fructo:
e não achando depois que chegou, senão fo-
lhas: porque não era tempo de figos.
14 E respondendo-lhe, disse: Nunca já
mais produzas tu fructo, que alguem coma:
o que seus Discipulos ouvírão.
15 E chegarão a Jerusalem. E tendo entrado
no Templo, começou a lançar para fóra os
que estavão vendendo, e comprando no tem-
plo: e a derribar as mezas dos Banqueiros,
e as cadeiras dos que vendião pombas.
16 E não consentia que se transportasse
móvel algum pelo Templo:
17 E dizia-lhes outrosim para os instruir:
Por ventura não está escrito: A minha Casa
será chamada Casa de Oração entre todas as
gentes? E vós tendes feito della hum covil
de ladrões.
18 O que ouvindo os Principes dos Sacer-
dotes, e os Doutores da Lei, andavão exco-
gitando de que modo o havião de perder:
porque como todo o povo admirava a sua
doutrina, tinhão medo delle.
19 E quando já era pela tarde, sahio da
Cidade.
20 E no outro dia pela manhã, ao passar
pela figueira, vírão que ella estava secca ate
as raizes.
21 Então lembrado Pedro, disse para elle:
Olha, Mestre, como se seccou a figueira, que
tu amaldiçoaste!
22 E respondeo Jesus, dizendo-lhes: Tende
a fé de Deos.
23 Em verdade vos affirmo, que todo o que
disser a este monte: Tir-te, e lança-te no
mar, e isto sem hesitar no seu coração, mas
tendo fé, de que tudo o que disser, succederá,
elle o verá cumprir assim.
24 Por isso vos digo: Todas as cousas que
vós pedirdes orando, crede que as haveis de
haver, e que assim vos succederáõ.
25 Mas quando vos pozerdes em oração,
se tendes alguma cousa contra alguem, per-
doai-lha: para que tambem vosso Pai, que
está nos Ceos, vos perdoe vossos peccados.
26 Porque se vós não perdoardes, tambem
vosso Pai, que está nos Ceos, vos não ha de
perdoar vossos peccados.
27 E tornárão de novo a Jerusalem. E
quando andava no Templo, chegárão-se a elle
os Principes dos Sacerdotes, e os Doutores
da Lei, e os Senadores,
28 E perguntárão-lhe: Com que authori-
dade fazes tu estas cousas? e quem he que
te deo esta authoridade para as fazeres?
29 Porém respondendo-lhes, disse: Tambem
eu vos quero fazer huma pergunta, a que
quero que me respondais: e depois eu
vos direi com que authoridade faço estas
cousas.
30 O Baptismo de João era do Ceo, ou dos
homens? Respondei-me.

VERSIO ANGLICANA.

that I drink of? and be baptized with the
baptism[a] that I am baptized with?
39 And they say unto him, We can.
And Jesus said unto them, Ye[b] shall
indeed drink of the cup[c] that I drink of;
and with the baptism that I am baptized
withal, shall ye be baptized:
40 But to sit on my right hand and on my
left hand, is not mine to give; but *it shall
be given to them* for whom it is prepared.[g]
41 And when the ten heard *it*, they
began to be much displeased with James
and John.
42 But Jesus called them *to him*, and saith
unto them, Ye[i] know that they which
β are accounted to rule over the Gentiles
exercise lordship over them; and their
great ones exercise authority upon them.
43 But so shall it not be among you:
but[l] whosoever will be great among you,
shall be your minister:
44 And whosoever of you will be the
chiefest, shall be servant of all.
45 For even the Son of man came not
to be ministered unto, but[n] to minister,
and to[p] give his life a ransom for many.
46 And[q] they came to Jericho: and as
he went out of Jericho with his disciples
and a great number of people, blind Bar-
timeus, the son of Timeus, sat by the
highway side, begging.
47 And when he heard that it was Jesus of
Nazareth, he began to cry out, and say, Je-
sus, *thou* Son of David, have mercy on me.
48 And many charged him that he
should hold his peace: but he cried the
more[v] a great deal, *Thou* Son of David,
have mercy[u] on me.
49 And Jesus stood still, and com-
manded him to be called. And they call
the blind man, saying unto him, Be of
good comfort, rise; he[x] calleth thee.
50 And he, casting[y] away his garment,
rose, and came to Jesus.
51 And Jesus answered and said unto
him, What wilt thou that I should do un-
to thee? The blind man said unto him,
Lord, that I might receive my sight.
52 And Jesus said unto him, Go thy
way; thy[z] faith hath ζ made thee whole.
And immediately he received his sight,
and followed Jesus in the way.

CHAP. XI.

AND[b] when they came nigh to Jerusa-
lem, unto Bethphage, and Bethany, at
the Mount of Olives, he sendeth forth
two of his disciples,
2 And saith unto them, Go your way
into the village over against you: and as
soon as ye be entered into it, ye shall
find a colt tied, whereon never man sat;
loose him, and bring *him*.
3 And if any man say unto you, Why
do ye this? say ye that the Lord hath
need[f] of him; and straightway he will
send him hither.
4 And they went their way, and found
the colt tied by the door without, in a place
where two ways met; and they loose him.
5 And certain of them that stood there
said unto them, What do ye, loosing the
colt?
6 And they said unto them even as Jesus
had commanded: and they let them go.
7 And they brought the colt to Jesus,
and cast their garments on him; and[i] he
sat upon him.
8 And many spread their garments in
the way; and others cut down branches

A. D. 33.

a Lu. 12. 50.
b Mat. 10. 25. Jn°. 17. 14.
c ch. 14. 36.
d Ps. 118. 26.
e Is. 9. 7. Je. 33. 15.
f Ps. 148. 1.
g Mat. 25. 34. He. 11. 16.
h Zep. 1. 12. Eze. 8. 9.
i Lu. 22. 25.
k Mat. 21. 18, &c.
β or, *think good.*
l ch. 9. 35. Mat. 20. 26, 28. Lu. 9. 48.
m Is. 5. 7.
n Jn°. 13. 14. Phi. 2. 7.
o Mat. 21. 12, &c. Lu. 19. 45, &c. Jn°. 2. 14, &c.
p Is. 53. 11, 12. Da. 9. 26. 2 Co. 5. 21. Ga. 3. 13. 1 Ti. 2. 6. Tit. 2. 14.
q Mat. 20. 29, &c. Lu. 18. 35, &c.
r De. 14. 25, 26.
s Is. 56. 7.
γ or *an house of prayer for all nations.*
t Je. 7. 11.
v Je. 29. 13.
u Ps. 62. 12.
w ch. 1. 22. Mat. 7. 28. Lu. 4. 32.
x Jn°. 11. 28.
y Ph. 3. 7..9.
δ or, *Have the faith of God.*
z ch. 5. 34. Mat. 9. 22.
ζ or, *saved thee.*
a Mat. 17. 20. Lu. 17. 6.
b Mat. 21. 1, &c. Lu. 19. 29, &c. Jn°. 12. 14, &c.
c Mat. 7. 7. Lu. 11. 9. 18. 1. Jn°. 14. 13. 15. 7. 16. 24. Ja. 1. 5, 6.
d Mat. 6. 14. Col. 3. 13.
e Mat. 18. 35.
f Ac. 17. 25.
g Mat. 21. 23, &c. Lu. 20. 1, &c.
h Nu. 16. 3.
η or, *thing.*
i Zec. 9. 9.

off the trees, and strawed *them* in the way.
9 And they that went before, and they
that followed, cried, saying, Hosanna;
Blessed[d] *is* he that cometh in the name
of the Lord:
10 Blessed *be* the kingdom[e] of our fa-
ther David, that cometh in the name of
the Lord: Hosanna in the highest.[f]
11 And Jesus entered into Jerusalem,
and into the temple: and[h] when he had
looked round about upon all things, and
now the even-tide was come, he went out
unto Bethany with the twelve.
12 And[k] on the morrow, when they were
come from Bethany, he was hungry:
13 And seeing a fig-tree afar off, hav-
ing leaves, he came, if haply he might
find any thing thereon: and when he
came to it, he found nothing[m] but leaves;
for the time of figs was not *yet*.
14 And Jesus answered and said unto
it, No man eat fruit of thee hereafter for
ever. And his disciples heard *it*.
15 And[o] they come to Jerusalem: and
Jesus went into the temple, and began
to cast out them that sold and bought
in the temple, and overthrew the tables
of the money-changers,[r] and the seats of
them that sold doves;
16 And would not suffer that any man
should carry *any* vessel through ye temple.
17 And he taught, saying unto them, Is
it not written,[s] My house shall be γ called
of all nations the house of prayer? but
ye have made it a den[t] of thieves.
18 And the scribes and chief priests heard
it, and sought how they might destroy
him: for they feared him, because all the
people was astonished[w] at his doctrine.
19 And when even was come, he went
out of the city.
20 And in the morning, as they passed
by, they saw the fig-tree dried up from
the roots.
21 And Peter, calling to remembrance,
saith unto him, Master, behold, the fig-tree
which thou cursedst is withered away!
22 And Jesus, answering, saith unto
them, δ Have faith in God.
23 For verily I say unto you, That
whosoever[a] shall say unto this moun-
tain, Be thou removed, and be thou cast
into the sea; and shall not doubt in his
heart, but shall believe that those things
which he saith shall come to pass; he
shall have whatsoever he saith.
24 Therefore I say unto you, What[c] things
soever ye desire when ye pray, believe that
ye receive *them*, and ye shall have *them*.
25 And when ye stand praying, for-
give,[d] if ye have ought against any; that
your Father also which is in heaven may
forgive you your trespasses.
26 But[e] if ye do not forgive, neither
will your Father which is in heaven for
give your trespasses.
27 And they come again to Jerusalem:
and[g] as he was walking in the temple,
there come to him the chief priests, and
the scribes, and the elders,
28 And say unto him, By[h] what autho-
rity doest thou these things? and who gave
thee this authority to do these things?
29 And Jesus answered and said unto
them, I will also ask of you one η ques-
tion, and answer me, and I will tell you
by what authority I do these things.
30 The baptism of John, was *it* from
heaven, or of men? Answer me.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, XII.

ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31 Καὶ [f] ἐλογίζοντο[1] πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· [a] Ἐὰν εἴπωμεν,[1] Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 [k] Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο[1] τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33 Καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.

2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3 Οἱ δὲ, λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον [c] λιθοβολήσαντες[1] ἐκεφαλαίωσαν, καὶ [n] ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον[1].

5 Καὶ [b] πάλιν[1] ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν [d] αὐτοῦ[1], ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν, ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν [n] ἀγρεύσωσι[1] λόγῳ.

14 Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;

15 Ὁ δὲ [i] εἰδὼς[1] αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Καίσαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα.

21 Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· [n] καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν[1] σπέρμα· [i] ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή[1].

23 Ἐν τῇ [d] οὖν[1] ἀναστάσει, [e] ὅταν ἀναστῶσι,[1] τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι [b] οἱ[1] ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ [n] Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς[1] εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ [b] Θεὸς[1] ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν Γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν· Ποία ἐστὶ πρώτη [a] πασῶν[1] ἐντολή;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Ὅτι [a] πρώτη πασῶν[1] τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι.

30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. Αὕτη πρώτη ἐντολή.

31 Καὶ δευτέρα [h] ὁμοία, αὕτη[1]· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Γραμματεύς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι [b] Θεὸς[1], καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ [b] τῶν[1] θυσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβίδ;

36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν [a] τῷ Πνεύματι τῷ[1] ἁγίῳ· [l] Εἶπεν[1] ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

37 Αὐτὸς [d] οὖν[1] Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· Βλέπετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

40 Οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.

42 Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα [d] πτωχὴ[1] ἔβαλε

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, XII.

an ex hominibus? Respondete mihi.

31 At illi cogitabant secum, dicentes: Si dixerimus, De cælo, dicet, Quare ergo non credidistis ei?

32 Si dixerimus, ex hominibus, timemus populum: omnes enim habebant Joannem quia vere propheta esset.

33 Et respondentes dicunt Jesu: Nescimus. Et respondens Jesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc faciam.

CAP. XII.

ET cœpit illis in parabolis loqui: Vineam pastinavit homo, et circumdedit sepem, et fodit lacum, et ædificavit turrim, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est.

2 Et misit ad agricolas in tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ.

3 Qui apprehensum eum ceciderunt, et dimiserunt vacuum.

4 Et iterum misit ad illos alium servum: et illum in capite vulneraverunt, et contumeliis affecerunt.

5 Et rursum alium misit, et illum occiderunt: et plures alios: quosdam cædentes, alios vero occidentes.

6 Adhuc ergo unum habens filium charissimum: et illum misit ad eos novissimum, dicens: Quia reverebuntur filium meum.

7 Coloni autem dixerunt ad invicem: Hic est heres: venite, occidamus eum: et nostra erit hereditas.

8 Et apprehendentes eum, occiderunt: et ejecerunt extra vineam.

9 Quid ergo faciet Dominus vineæ? Veniet, et perdet colonos: et dabit vineam aliis.

10 Nec scripturam hanc legistis: Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli:

11 A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris?

12 Et quærebant eum tenere: et timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt.

13 Et mittunt ad eum quosdam ex Pharisæis, et Herodianis, ut eum caperent in verbo.

14 Qui venientes dicunt ei: Magister, scimus quia verax es, et non curas quemquam: nec enim vides in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces: licet dari tributum Cæsari, an non dabimus?

15 Qui sciens versutiam illorum, ait illis: Quid me tentatis? afferte mihi denarium ut videam.

16 At illi attulerunt ei. Et ait illis: Cujus est imago hæc, et inscriptio? Dicunt ei: Cæsaris.

17 Respondens autem Jesus dixit illis: Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo.

18 Et venerunt ad eum Sadducæi, qui dicunt resurrectionem non esse: et interrogabant eum dicentes:

19 Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cujus frater mortuus fuerit, et dimiserit uxorem, et filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem ipsius, et resuscitet semen fratri suo.

20 Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem, et mortuus est non relicto semine.

21 Et secundus accepit eam, et mortuus est: et nec iste reliquit semen. Et tertius similiter.

22 Et acceperunt eam similiter septem: et non reliquerunt semen. Novissima omnium defuncta est et mulier.

23 In resurrectione ergo cum resurrexerint, cujus de his erit uxor? septem enim habuerunt eam uxorem.

24 Et respondens Jesus, ait illis: Nonne ideo erratis, non scientes Scripturas, neque virtutem Dei?

25 Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, sed sunt sicut angeli in cælis.

26 De mortuis autem quòd resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit illi Deus, inquiens: Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob?

27 Non est Deus mortuorum, sed vivorum. Vos ergo multum erratis.

28 Et accessit unus de Scribis, qui audierat illos conquirentes et videns quoniam bene illis responderit, interrogavit eum quod esset primum omnium mandatum.

29 Jesus autem respondit ei: Quia primum omnium mandatum est: Audi Israel Dominus Deus tuus, Deus unus est:

30 Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota mente tua, et ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum.

31 Secundum autem simile est illi: Diliges proximum tuum tamquam teipsum. Majus horum aliud mandatum non est.

32 Et ait illi Scriba: Bene Magister, in veritate dixisti, quia unus est Deus, et non est alius præter eum.

33 Et ut diligatur ex toto corde, et ex toto intellectu, et ex tota anima, et ex tota fortitudine: et diligere proximum tamquam seipsum, majus est omnibus holocautomatibus, et sacrificiis.

34 Jesus autem videns quòd sapienter respondisset, dixit illi: Non es longe a regno Dei. Et nemo jam audebat eum interrogare.

35 Et respondens Jesus dicebat, docens in templo: Quomodo dicunt Scribæ Christum filium esse David?

36 Ipse enim David dicit in Spiritu sancto: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

37 Ipse ergo David dicit eum Dominum, et unde est filius ejus? Et multa turba eum libenter audivit.

38 Et dicebat eis in doctrina sua: Cavete a Scribis, qui volunt in stolis ambulare, et salutari in foro,

39 Et in primis cathedris sedere in synagogis, et primos discubitus in cœnis:

40 Qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixæ orationis: hi accipient prolixius judicium.

41 Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba jactaret æs in gazophylacium, et multi divites jactabant multa.

42 Cum venisset autem vidua una

VERSIO LUSITANA.

31 Mas elles fazião lá comsigo este discur-
o: Se nós dissermos que era do Ceo, dir-nos-
a elle: Porque razão logo não crestes nelle?
32 Se dissermos que dos homens, temos
nedo do povo: porque todos tinhão a João
m conta de hum Profeta.
33 E responderão á Jesus, dizendo: Não
abemos. E Jesus respondendo-lhes, disse:
Pois nem eu tambem vos direi, com que au-
thoridade faço estas cousas.

CAP. XII.

COMECOU depois Jesus a fallar-lhes por
parabolas: Hum homem plantou huma vi-
nha, e cercou-a com huma séve, e cavando, e
fez hum lagar, e edificou huma torre, e ten-
do-a arrendado a huns Lavradores, e ausen-
tou-se para longe.
2 E chegado o tempo, enviou aos Lavra-
dores hum servo, que fosse receber delles o
que lhe devião do fructo da sua vinha.
3 Os quaes apanhando-o ás mãos, ferírão-
no, e remettêrão-no sem cousa alguma.
4 E enviou de novo outro servo: e tambem
a este o ferírão na cabeça, e o carregárão de
affrontas.
5 E de novo enviou outro, e o matárão: e
de outros mais que ainda lhes enviou, ferírão
a huns, e matárão a outros.
6 Restava-lhe hum unico filho, que elle
muito amava, e que por ultimo enviou,
dizendo: Terão respeito a meu filho.
7 Porém os Lavradores disserão huns para
os outros: Este he o herdeiro: vinde, mate-
mo-lo: e será nossa a herança.
8 E pegando nelle, matárão-no: e lançá-
rão-no fóra da vinha.
9 Que fará pois o Senhor da vinha? virá,
e acabará de todo com estes Lavradores: e
dará a sua vinha a outros.
10 Vós nunca lestes este lugar da Escri-
tura: A pedra, que fora rejeitada pelos que
edificavão, essa veio a ser a primeira funda-
mental da esquina:
11 O Senhor he que fez isto, e os nossos
olhos o vem com admiração?
12 E procuravão elles achar meio de o
prenderem, porque conhecêrão que delles era
que fallava nesta parabola: mas temêrão o
povo. E por isso deixando-o, se retirárão.
13 Depois querendo ver se o apanhavão no
que fallasse, enviárão-lhe alguns de entre
os Fariseos, e Herodianos,
14 Que lhe vierão fazer esta pergunta: Mes-
tre, nós sabemos que es verdadeiro, e que
não guardas respeitos a pessoa alguma; por-
que não attendes para a qualidade dos ho-
mens, mas ensinas o caminho de Deos em
verdade. He-nos permittido dar o tributo a
Cesar, ou não lho devemos dar?
15 Quem conhecendo a sua astucia, re-
spondeo-lhes: Porque me tentais? dai-me
cá hum dinheiro para o ver.
16 Porém elles derão-lho. E elle lhes per-
guntou: De quem he esta imagem, e inscrip-
ção? De Cesar, respondêrão elles.
17 Mas Jesus respondendo-lhes, disse: Pois
dai a Cesar o que he de Cesar: e a Deos o
que he de Deos. Resposta que os deixou ad-
mirados.
18 Chegárão depois disto os Sadduceos,
que negão a resurreição: e perguntárão-lhe
dizendo:
19 Mestre, Moysés nos deixou por escrito,
que se hum homem morrer deixando sua mu-
lher sem filhos, case com ella o irmão do de-
funto, para dar successão a seu irmão.

20 Ora havia sete irmãos, o primeiro dos
quaes casando, morreo sem deixar filhos.
21 E a tomou o segundo, e tambem morreo
sem deixar filhos. E da mesma sorte o ter-
ceiro.
22 E assim mesmo a tomarão os sete: e não
deixárão filhos. E sendo já a ultima de todos,
morreo tambem a mulher.
23 Quando elles pois resurgirem, de qual
será ella mulher? porque ella o foi de sete.
24 E Jesus respondendo-lhes, disse: Não ve-
des que por isso errais, porque não comprehen-
deis as Escrituras, nem o poder de Deos?
25 Porque quando os mortos resurgirem,
não hão de os homens ter mulheres, nem as
mulheres homens, mas serão como os Anjos
do Ceo.
26 E quanto á resurreição dos mortos, vós-
outros nunca lestes no Livro de Moysés, o
que Deos lhe fallou de cima do espinheiro
dizendos: Eu sou o Deos de Abrahão, e o
Deos de Isaac, e o Deos de Jacob?
27 Ora Deos não o he de mortos, mas de
vivos. Logo estais vós num grande erro.
28 Então hum dos Doutores da Lei, que
tinha ouvido esta disputa, e o bem que Jesus
respondêra, perguntou-lhe qual era de todos
o primeiro Mandamento.
29 E Jesus lhe respondeo, que o primeiro
Mandamento era este: Ouve Israel, O Se-
nhor teu Deos he só o que he Deos:
30 E amarás o Senhor teu Deos de todo o
teu coração, e de toda a tua alma, e de todo
o teu entendimento, e de todas as tuas forças.
Este he o primeiro Mandamento.
31 E o segundo he este o semelhante ao
primeiro: Amarás ao teu proximo como a
ti mesmo. Nenhum outro Mandamento ha
que seja maior do que estes.
32 E disse o Doutor da Lei: Mestre, o que
tu disseste he a mesma verdade: que Deos he
hum só, e que não ha outro a fóra elle.
33 E que o amallo de todo o seu coração,
e de todo o seu entendimento, e de toda a sua
alma, e de todas as suas forças: e amar ao
proximo como a si mesmo, he huma cousa,
que excede todos os holocaustos, e sacrificios.
34 E Jesus vendo que respondêra como sa-
bio, disse-lhe: Não estás longe do Reino de
Deos. E desde então ninguem mais ousou
fazer-lhe perguntas.
35 Mas depois ensinando Jesus no Templo,
disse: Como dizem os Doutores da Lei, que
o Christo he Filho de David?
36 Porque David mesmo fallando pelo
Espirito Santo, disse: O Senhor disse ao meu
Senhor, Assenta-te á minha mão direita, até
eu reduzir os teus inimigos a servirem de
escabello de teus pés.
37 Se pois David o chama seu Senhor, co-
mo he elle seu Filho? E muita gente do
povo, o ouvio com gosto.
38 E elle os instruia na sua doctrina, di-
zendo: Acautelai-vos dos Doutores da Lei,
que folgão de andar de vestidos compridos,
e de que os cumprimentem na praça,
39 E de occupar nas Synagogas as pri-
meiras cadeiras, e nos banquetes os primeiros
lugares:
40 Que devorão as casas das viuvas,
debaixo do pretexto de longas orações:
pelo que será a sua condemnação mais ri-
gorosa.
41 E estando Jesus assentado defronte don-
de era o Gazofylacio, observava elle de que
modo deitava o povo alli o dinheiro, e mui-
tos que erão ricos deitavão com mão
larga.

VERSIO ANGLICANA.

31 And they reasoned with themselves,
saying, If we shall say, From heaven; he
will say, Why then did ye not believe him?
32 But if we shall say, Of men; they
feared the people: for[b] all *men* counted
John, that he was a prophet indeed.
33 And they answered and said unto Je-
sus, We[c] cannot tell. And Jesus answer-
ing, saith unto them, Neither do I[d] tell
you by what authority I do these things.

CHAP. XII.

AND he began to speak unto them
by parables. A[e] *certain* man planted a
vineyard, and set an hedge about *it*, and
digged *a place for* the wine-fat, and built
a tower, and let it out to husbandmen,
and went into a far country.
2 And at the season he sent to the hus-
bandmen a servant, that he might receive
from the husbandmen of the[g] fruit of the
vineyard.
3 And they caught *him*, and beat him,
and sent *him* away empty.
4 And again he sent unto them ano-
ther servant; and at him they cast stones,[j]
and wounded *him* in the head, and sent
him away shamefully handled.
5 And again he sent another; and him
they killed, and[l] many others; beating
some, and killing[m] some.
6 Having yet therefore one son, his well-
beloved, he[n] sent him also last unto them,
saying, They will reverence my son.
7 But those husbandmen said among
themselves, This is the heir; come, let us
kill him, and the inheritance shall be
our's.
8 And they took him, and killed *him*,
and cast *him* out[p] of the vineyard.
9 What shall therefore the lord of the
vineyard do? He will come and[r] de-
stroy the husbandmen, and will[s] give
the vineyard unto others.
10 And have ye not read this scrip-
ture; The[t] stone which the builders re-
jected is become the head of the corner:
11 This was the Lord's doing, and it
is marvellous in our eyes?
12 And[u] they sought to lay hold on him,
but feared the people: for they knew that
he had spoken the parable against them:
and they left him, and went their way.
13 And[x] they send unto him certain
of the Pharisees and of the Herodians,
to catch him in *his* words.
14 And when they were come, they say
unto him, Master, we know that thou
art true, and carest for no man: for thou
regardest not the person of men, but
teachest the way of God in truth: Is it
lawful to give tribute to Cesar, or not?
15 Shall we give, or shall we not give?
But he, knowing their hypocrisy, said
unto them, Why tempt ye me? Bring
me a β penny, that I may see *it*.
16 And they brought *it*. And he saith
unto them, Whose *is* this image and su-
perscription? And they said unto him,
Cesar's.
17 And Jesus, answering, said unto
them, Render to Cesar[f] the things that
are Cesar's, and to God[h] the things that
are God's. And they marvelled at him.
18 Then[i] come unto him the Saddu-
cees, which say[l] there is no resurrection;
and they asked him, saying,
19 Master, Moses wrote[m] unto us, If
a man's brother die, and leave *his* wife
behind him, and leave no children, that

A. D. 33.

a Ru.1.11,13.
b ch. 6. 20.
Mat. 3. 5,6.
14. 5.
c Is. 1. 3.
29. 14.
Je. 8. 7.
Ho. 4. 6.
d Lu.10.21,22.
e Mat. 21. 23.
Lu.20.9,&c.
f 1 Co. 15.42..
53.
g Ca. 8. 11.
Mi. 7. 1.
Lu. 12. 48.
Jn°. 15.1..8.
h Ex. 3. 6.
i ver. 24.
j He. 11. 37.
k Mat. 22.35.
l Ne. 9. 30.
Je.7.25,&c.
m Mat. 23.37.
n He. 1. 1, 2.
o De. 6. 4, 5.
Lu. 10. 27.
p He. 13. 12.
q Le. 19. 18.
Mat. 22. 39.
Ro. 13. 9.
r Pr. 1.24. 31.
Is. 5. 5..7.
Da. 9. 26.
s Je. 17. 3.
t Ps. 118. 22.
v De. 4. 39.
Is.45.5,6,14.
46. 9.
u ch. 11. 18.
Jn°. 7. 30.
w 1 Sa. 15.22.
Ho. 6. 6.
Mi. 6. 6..8.
x Mat. 22.15.
Lu.20.20,&c
y Mat. 22.46.
z Mat. 22.41.
Lu.20.41,&c
a 2 Sa. 23. 2.
2 Ti. 3. 16.
b Ps. 110. 1.
β Valuing of our money seven pence halfpenny, as Mat.22.19.
c ch. 4. 2.
d Mat. 23. 1.
Lu.20.46,&c
e Lu. 11. 43.
f Mat.17.25..
27.
Ro. 13. 7.
1 Pe. 2. 17.
g 2 Ti. 3. 6.
h Ec. 5. 4, 5.
Mal. 1 6.
i Mat. 22.23.
Lu.20.27,&c
k Lu.21.1,&c
l Ac. 23. 8.
γ *a piece of brass money:* see Mat. 10. 9.
m De. 25. 5.
δ 7th part of that piece of brass money.

his brother[a] should take his wife, and
raise up seed unto his brother.
20 Now there were seven brethren: and
the first took a wife, and dying, left no seed.
21 And the second took her, and died; nei-
ther left he any seed: and the third likewise.
22 And the seven had her, and left no
seed: last of all the woman died also.
23 In the resurrection therefore, when
they shall rise, whose wife shall she be of
them? for the seven had her to wife.
24 And Jesus answering said unto them,
Do ye not therefore err, because ye know
not y[e] scriptures, neither the power of God?
25 For when they shall rise from the
dead, they neither marry nor are given in
marriage; but[f] are as the angels which
are in heaven.
26 And as touching the dead, that they
rise; have ye not read in the book of Mo-
ses, how in the bush God spake unto him,
saying,[h] I *am* the God of Abraham, and the
God of Isaac, and the God of Jacob?
27 He is not the God of the dead, but
the God of the living: ye[i] therefore do
greatly err.
28 And[k] one of the scribes came, and
having heard them reasoning together,
and perceiving that he had answered
them well, asked him, Which is the first
commandment of all?
29 And Jesus answered him, The first
of all the commandments *is*,[o] Hear, O
Israel; The Lord our God is one Lord:
30 And thou shalt love the Lord thy
God with all thy heart, and with all thy
soul, and with all thy mind, and with all thy
strength. This *is* the first commandment.
31 And the second *is* like, *namely* this,
Thou[q] shalt love thy neighbour as thy-
self. There is none other commandment
greater than these.
32 And the scribe said unto him, Well,
Master, thou hast said the truth: for there
is one God; and[v] there is none other but he:
33 And to love him with all the heart, and
with all the understanding, and with all the
soul, and with all the strength, and to love
his neighbour as himself, is more[w] than
all whole burnt-offerings and sacrifices.
34 And when Jesus saw that he answered
discreetly, he said unto him, Thou art not
far from the kingdom of God. And no man
after that durst ask him[y] *any question.*
35 And Jesus answered and said, while
he taught in the temple, How say the
scribes that Christ is the son of David?
36 For David himself said by[a] the
Holy Ghost, The[b] LORD said to my
Lord, Sit thou on my right hand, till I
make thine enemies thy footstool.
37 David therefore himself calleth him
Lord; and whence is he *then* his son? And
the common people heard him gladly.
38 And he said unto them[c] in his doc-
trine, Beware[d] of the scribes, which love
to go in long clothing, and *love* saluta-
tions in the market-places,
39 And[e] the chief seats in the synagogues,
and the uppermost rooms at feasts;
40 Which devour widows' houses,[g] and
for a pretence make long prayers: these
shall receive greater damnation.
41 And[k] Jesus sat over against the
treasury, and beheld how the people cast
γ money into the treasury: and many
that were rich cast in much.
42 And there came a certain poor
widow, and she threw in two δ mites,

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, XIII. XIV.

λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.
43 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ, [l]λέγει| αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ
χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε
τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.
44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς
πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Κεφ. ιγʹ. XIII.

ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτȣ̃ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει
αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε
ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.
2 Καὶ ὁ Ἰησȣ̃ς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις
ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; ȣ̓ μὴ [i] ἀφεθῇ|
λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.
3 Καὶ καθημένȣ αὐτȣ̃ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν
Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, ϗ Ἀνδρέας·
4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ ση-
μεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;
5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο
λέγειν· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς
πλανήσουσιν.
7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι·
ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος.
8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασι-
λεία ἐπὶ βασιλείαν· [e]καὶ| ἔσονται σεισμοὶ
κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ [d]καὶ ταραχαί|.
9 [i]Ἀρχαὶ| ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς
ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια,
καὶ εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγε-
μόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυ-
χθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
11 Ὅταν δὲ [a]ἀγάγωσιν| ὑμᾶς παραδιδόντες,
μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, [e]μηδὲ μελε-
τᾶτε|· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνα-
τον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται
τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
13 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος,
οὗτος σωθήσεται.
14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώ-
σεως, [b]τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου,|
ἑστὸς ὅπου οὐ δεῖ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·)
τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·
15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς
τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς
οἰκίας αὐτοῦ.
16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω
εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς
θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται [e]ἡ φυγὴ
ὑμῶν| χειμῶνος.
19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις,
οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς
ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας,
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς
ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ
Χριστός· [d]ἢ,| Ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ [a]πιστεύσητε|.
22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ-
δοπροφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα,
πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς.
23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν
πάντα.
24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν
θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ
σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς·
25 [n]Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται
ἐκπίπτοντες|, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς σαλευθήσονται.
26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ [n]δυνάμεως πολ-
λῆς, καὶ δόξης|.
27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τȣ̀ς ἀγγέλους [d]αὐτȣ̃|
καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρȣ ȣ̓ρανȣ̃.
28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται, καὶ
ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ
θέρος ἐστίν.
29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ȣ̓ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [a]παρελεύσονται|· οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης [a]καὶ| τῆς ὥρας
οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ
[e]οὐδὲ ὁ υἱὸς,| εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε·
οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ, τὴν ἐξου-
σίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ
κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου·
ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·)
36 Μὴ, ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.
37 Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδʹ. XIV.

ΗΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο
ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
Γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες
ἀποκτείνωσιν.
2 Ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυ-
βος ἔσται τοῦ λαοῦ.
3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτȣ̃, ἦλθε
γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστι-
κῆς πολυτελοῦς· καὶ [n]συντρίψασα| [n]τὸ| ἀλά-
βαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.
4 Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτȣ̀ς,
καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου γέγονεν;
5 Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο [m]πραθῆναι ἐπάνω τρια-
κοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.
Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ
κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο
[a]εἰς ἐμέ|.
7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ
ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, XIII. XIV.

pauper, misit duo minuta, quod est
quadrans.
43 Et convocans discipulos suos, ait
illis: Amen dico vobis, quoniam vidua
hæc pauper plus omnibus misit, qui
miserunt in gazophylacium.
44 Omnes enim ex eo, quod abunda-
bat illis, miserunt: hæc vero de penuria
sua omnia quæ habuit misit totum vic-
tum suum.

CAP. XIII.

ET cum egrederetur de templo, ait illi
unus ex discipulis suis: Magister, as-
pice quales lapides, et quales structuræ.
2 Et respondens Jesus, ait illi: Vides
has omnes magnas ædificationes? Non
relinquetur lapis super lapidem, qui
non destruatur.
3 Et cum sederet in Monte olivarum
contra templum, interrogabant eum se-
paratim Petrus, et Jacobus, et Joannes,
et Andreas:
4 Dic nobis, quando ista fient? et
quod signum erit, quando hæc omnia
incipient consummari?
5 Et respondens Jesus cœpit dicere
illis: Videte ne quis vos seducat:
6 Multi enim venient in nomine meo
dicentes, quia ego sum: et multos se-
ducent.
7 Cum audieritis autem bella, et opi-
niones bellorum, ne timueritis: oportet
enim hæc fieri: sed nondum finis.
8 Exurget enim gens contra gentem,
et regnum super regnum, et erunt ter-
ræmotus per loca, et fames. Initium
dolorum hæc.
9 Videte autem vosmetipsos. Tra-
dent enim vos in consiliis, et in syna-
gogis vapulabitis, et ante præsides, et
reges stabitis propter me, in testimoni-
um illis.
10 Et in omnes gentes primum opor-
tet prædicari Evangelium.
11 Et cum duxerint vos tradentes, no-
lite præcogitare quid loquamini: sed
quod datum vobis fuerit in illa hora, id
loquimini: non enim vos estis loquen-
tes, sed Spiritus sanctus.
12 Tradet autem frater fratrem in
mortem, et pater filium: et consurgent
filii in parentes, et morte afficient eos.
13 Et eritis odio omnibus propter no-
men meum, Qui autem sustinuerit in
finem, hic salvus erit.
14 Cum autem videritis abominatio-
nem desolationis stantem, ubi non de-
bet, qui legit, intelligat: tunc qui in
Judæa sunt, fugiant in montes:
15 Et qui super tectum, ne descendat
in domum, nec introeat ut tollat quid
de domo sua:
16 Et qui in agro erit, non revertatur
retro tollere vestimentum suum.
17 Væ autem prægnantibus, et nutri-
entibus in illis diebus.
18 Orate vero ut hieme non fiant.
19 Erunt enim dies illi tribulationes
tales, quales non fuerunt ab initio
creaturæ, quam condidit Deus usque
nunc, neque fient.
20 Et nisi breviasset Dominus dies,
non fuisset salva omnis caro: sed prop-
ter electos, quos elegit, breviavit dies.
21 Et tunc si quis vobis dixerit:
Ecce hic est Christus, ecce illic, ne
credideritis.
22 Exurgent enim pseudochristi, et
pseudoprophetæ, et dabunt signa, et por-
tenta ad seducendos, si fieri potest,
etiam electos.
23 Vos ergo videte: ecce prædixi vo-
bis omnia.
24 Sed in illis diebus post tribulatio-
nem illam sol contenebrabitur, et luna
non dabit splendorem suum:
25 Et stellæ cæli erunt decidentes, et
virtutes, quæ in cælis sunt, movebun-
tur.
26 Et tunc videbunt filium hominis
venientem in nubibus cum virtute mul-
ta, et gloria.
27 Et tunc mittet angelos suos, et
congregabit electos suos a quattuor
ventis, a summo terræ usque ad sum-
mum cæli.
28 A ficu autem discite parabolam.
Cum jam ramus ejus tener fuerit, et
nata fuerint folia, cognoscitis quia in
proximo sit æstas:
29 Sic et vos cum videritis hæc fieri,
scitote quòd in proximo sit in ostiis.
30 Amen dico vobis, quoniam non
transibit generatio hæc, donec omnia
ista fiant.
31 Cælum, et terra transibunt, verba
autem mea non transibunt.
32 De die autem illo, vel hora nemo
scit, neque angeli in cælo, neque Filius,
nisi Pater.
33 Videte, vigilate, et orate: nescitis
enim quando tempus sit.
34 Sicut homo, qui peregre profectus
reliquit domum suam, et dedit servis
suis potestatem cujusque operis, et ja-
nitori præcepit ut vigilet.
35 Vigilate ergo, (nescitis enim quan-
do dominus domus veniat: sero, an
media nocte, an galli cantu, an mane)
36 Ne cum venerit repente, inveniat
vos dormientes.
37 Quod autem vobis dico, omnibus
dico: Vigilate.

CAP. XIV.

ERAT autem Pascha et Azyma post
biduum: et quærebant summi sacerdo-
tes, et Scribæ quomodo eum dolo tene-
rent, et occiderent.
2 Dicebant autem: Non in die festo,
ne forte tumultus fieret in populo.
3 Et cum esset Bethaniæ in domo Si-
monis leprosi, et recumberet: venit mu-
lier habens alabastrum unguenti nardi
spicati pretiosi, et fracto alabastro, ef-
fudit super caput ejus.
4 Erant autem quidam indigne feren-
tes intra semetipsos, et dicentes: Ut
quid perditio ista unguenti facta est?
5 Poterat enim unguentum istud væ-
nundari plus quàm trecentis denariis,
et dari pauperibus. Et fremebant in
eam.
6 Jesus autem dixit: Sinite eam, quid
illi molesti estis? Bonum opus operata
est in me.
7 Semper enim pauperes habetis vo-
biscum: et cum volueritis, potestis illis
benefacere: me autem non semper ha-
betis.

35

VERSIO LUSITANA.

42 E chegou huma pobre viuva, e lançou duas pequenas moedas, que importavão hum real,

43 E convocando seus Discipulos, lhes disse: Digo-vos na verdade, que mais deitou esta viuva no Gazofylacio, do que deitárão todos os mais.

44 Porque todos os outros deitárão do que tinhão na sua abundancia: porém esta deitou da sua mesma indigencia tudo o que tinha, e tudo o que lhe restava para seu sustento.

CAP. XIII.

E AO sahir do Templo, disse-lhe hum de seus Discipulos: Olha, Mestre, que pedras, e que fábricas!

2 E Jesus respondendo-lhes, disse: Vês tu todas estas grandes obras? pois todas ellas viráõ a ser destruidas de modo, que não fique pedra sobre pedra.

3 E estando assentado no Monte das Oliveiras, defronte do Templo, perguntárão-lhe em particular Pedro, eTiago, e João, eAndré:

4 Dize-nos, quando hão de succeder estas cousas? e que sinal haverá, de que se começão todas a cumprir?

5 Então respondendo Jesus, começou a dizer-lhes: Guardai-vos não vos engane alguem:

6 Porque serão muitos os que hão de vir debaixo do meu Nome, dizendo, Eu sou: e hão de enganar a muitos.

7 Quando vós porém ouvirdes fallar de guerras, e de estrondos de guerras, não temais: porque importa que estas cousas succedão: mas este não será ainda o fim.

8 Porque se levantará Nação contra Nação, e Reino contra Reino, e haverá terremotos por diversas partes, e haverá fomes. E estas cousas não serão mais do que o principio das dores.

9 Tende pois sentido comvosco. Porque vos hão de entregar nos Juizos, e vos hão de açoutar nas Synagogas, e fazer comparecer por meu respeito diante dos Governadores, e dos Reis, a fim de que perante elles deis testemunho de mim.

10 Mas primeiro importa que o Evangelho seja prégado a todas as Nações.

11 Quando pois vos levarem a ser prezos, não premediteis no que haveis de dizer: mas dizei o que vos for inspirado naquella mesma hora: porque não sereis vós os que falleis, mas sim o Epirito Santo.

12 Então hum irmão entregará á morte outro irmão, e o pai a seu filho: e os filhos se levantaráõ contra os pais, e lhes darão a morte.

13 E vós sereis aborrecidos de todos por amor do meu Nome. Mas o que perseverar até o fim, esse será salvo.

14 E quando vós virdes estar a abominação da desolação, onde não deve estar, o que lê, entenda: então os que se achão em Judéa, fujão para os montes:

15 E os que sobre o telhado, não desção a casa, nem entrem para levar della cousa alguma:

16 E o que se achar no campo, não volte atrás a buscar o seu vestido.

17 E ai das que naquelle tempo estiverem pejadas, ou crearem.

18 Rogai pois, que não succedão estas cousas em tempo de Inverno.

19 Porque a afflicção daquelle tempo será tão grande, que desdo primeiro momento em que Deos creou todas as cousas, até o presente, não houve, nem haverá outra semelhante.

20 De sorte que se o Senhor não abbreviasse aquelles dias, nenhuma pessoa se salvaria: mas elle os abbreviou em attenção aos escolhidos, de que fez escolha.

21 Se então vos disser alguem: Aqui está Christo, ou, Elle acolá está, não lhe deis credito.

22 Porque se levantaráõ falsos Christos, e falsos Profetas, que farão prodigios, e portentos, para enganarem, se possivel fora, ate os mesmos escolhidos.

23 Tende pois cuidado em vós: olhai que eu vos preveni de tudo.

24 Mas depois daquelles dias de tribulação, o Sol se escurecerá, e a Lua não dará o seu resplandor:

25 E cahiráõ do Ceo as estrellas, e as virtudes dos Ceos se commoveráõ.

26 E então verão o Filho do Homem, que virá sobre as nuvens, com grande poder, e magestade.

27 E elle mandará os seus Anjos, e ajuntará os seus escolhidos de todos os quatro ventos, desda extremidade da terra até á extremidade do Ceo.

28 E aprendei o que vos digo, de huma comparação tirada da figueira. Quando os seus ramos estão já tenros, e nascidas as folhas, conheceis vós estar perto o Estio:

29 Assim tambem quando vós virdes que succedem estas cousas, sabei que está proximo a vir, e que está já á porta.

30 Em verdade vos affirmo, que não passará esta geração, até se não cumprirem todas estas cousas.

31 Passará o Ceo, e a terra, mas não passaráõ as minhas palavras.

32 A respeito porém deste dia, ou desta hora, ninguem sabe quando ha de ser, nem os Anjos no Ceo, nem o Filho, mas só o Pai.

33 Tende sentido em vós, vigiai, e orai: porque não sabeis quando chegará este tempo.

34 Será como hum homem, que ausentando-se para longe, deixou a sua casa, e designou a cada hum de seus servos a obra, que cada hum devia fazer, e mandou ao porteiro que estivesse de vigia.

35 Vigiai pois, (visto que não sabeis quando virá o Senhor da casa: se de tarde, se á meia noite, se ao cantar do gallo, se pela manhã:)

36 Para que não succeda que vindo elle de repente, vos ache dormindo.

37 O que eu porém vos digo a vós, isso digo a todos: Vigiai.

CAP. XIV.

E FALTAVAO dous dias para chegar a Pascoa, em que se começavão a comer os Pães asmos: e os Principes dos Sacerdotes e os Doutores da Lei andavão buscando modo, como lhe prenderião por traição para o matarem.

2 Mas elles dizião: Não convem que isto se faça no dia da festa, por não succeder que no povo se excite algum motim.

3 E achando-se em Bethania á meza em casa de Simão o Leproso: entrou huma mulher que trazia huma redoma de alabastro cheia de precioso balsamo feito das espigas de nardo, e quebrando a redoma, lho lançou sobre a cabeça.

4 E alguns dos que estavão presentes indignárão-se lá entre si do que vião, e disserão: Para que foi este desperdicio de balsamo?

5 Pois podia elle vender-se por mais de trezentos dinheiros, e dar-se este producto aos pobres. E murmuravão fortemente contra ella.

6 Mas Jesus disse: Deixai-a, porque a molestais? Ella fez-me huma boa obra.

7 Porque vós sempre tendes comvosco os pobres, para que quando lhes queirais fazer bem, o possais fazer: porém a mim não me tereis sempre.

VERSIO ANGLICANA.

which make a farthing.

43 And he called *unto him* his disciples, and saith unto them, Verily I say unto you, That[b] this poor widow hath cast more in, than all they which have cast into the treasury:

44 For all *they* did cast in of their abundance;[c] but she of her want did cast in all that she had, *even* all[e] her living.

CHAP. XIII.

AND[f] as he went out of the temple, one of his disciples saith unto him, Master, see what manner of stones and what buildings *are here!*

2 And Jesus, answering, said unto him, Seest thou these great buildings? there[i] shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 And as he sat upon the Mount of Olives, over against the temple, Peter and James and John & Andrew asked him privately,

4 Tell us, when shall these things be? and what *shall be* the sign when all these things shall be fulfilled?

5 And Jesus, answering them, began to say, Take[l] heed lest any *man* deceive you:

6 For many shall come[m] in my name, saying, I am *Christ;* & shall deceive many.

7 And when ye shall hear of wars and rumours of wars, be[n] ye not troubled: for *such things* must needs be; but the end *shall* not *be* yet.

8 For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom; and there shall be earthquakes in divers places, and there shall be famines and troubles: these *are* the beginnings of β sorrows.

9 But take heed to yourselves: for they shall[q] deliver you up to councils; and in the synagogues ye shall be beaten; and ye shall be brought before rulers and kings for my sake, for a testimony against them.

10 And[r] the gospel must first be published among all nations.

11 But when they shall lead *you,* and deliver you up, take no thought beforehand what ye shall speak, neither do ye premeditate; but whatsoever shall be given you in that hour, that speak ye: for it is not ye that speak, but[t] the Holy Ghost.

12 Now the brother[u] shall betray the brother to death, and the father the son: and children shall rise up against *their* parents, and shall cause them to be put to death.

13 And ye shall be hated[w] of all *men* for my name's sake: but he[x] that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14 But when ye shall see the abomination of desolation, spoken of[y] by Daniel the prophet, standing where it ought not, (let him that readeth understand,) then let them that be in Judea flee to the mountains:

15 And let him that is on the house-top not go down into the house, neither enter *therein,* to take any thing out of his house.

16 And let him that is in the field not turn back again for to take up his garment.

17 But woe to them that are with child, and to them that give suck in those days!

18 And pray ye that your flight be not in the winter.

19 For[a] *in* those days shall be affliction, such as was not from the beginning of the creation which God created unto this time, neither shall be.

20 And except that the Lord had shortened those days, no flesh should be saved: but for the elect's sake, whom he hath chosen, he hath shortened the days.

21 And then if any man shall say to you, Lo,[a] here *is* Christ; or, Lo, *he is* there; believe *him* not:

22 For false Christs and false prophets shall rise, and shall shew signs and wonders, to seduce, if *it were* possible, even the elect.

23 But[d] take ye heed; behold, I have foretold you all things.

24 But in those days, after that tribulation,[g] the sun shall be darkened, and the moon shall not give her light,

25 And[h] the stars of heaven shall fall, and the powers that are in heaven shall be shaken.

26 And[k] then shall they see the Son of man coming in the clouds, with great power and glory.

27 And then shall he send his angels, and shall gather together his elect from the four winds, from the uttermost part of the earth, to the uttermost part of heaven.

28 Now learn a parable of the fig-tree; When her branch is yet tender, & putteth forth leaves, ye know that summer is near:

29 So ye in like manner, when ye shall see these things come to pass, know that it is nigh, *even* at the doors.

30 Verily I say unto you, that this generation shall not pass, till all these things be done.

31 Heaven and earth shall pass away: but[o] my words shall not pass away.

32 But of that day and *that* hour knoweth no man, no, not the angels which are in heaven, neither the Son, but the Father.

33 Take[p] ye heed, watch and pray: for ye know not when the time is.

34 *For the Son of man is* as a man taking a far journey, who left his house, and gave authority to his servants, and to every man his work, and commanded the porter to watch.

35 Watch ye therefore; for ye know not when the master of the house cometh, at even, or at midnight, or at the cock-crowing, or in the morning;

36 Lest coming suddenly, he find you sleeping.[s]

37 And what I say unto you, I say unto all, Watch.[v]

CHAP. XIV.

AFTER two days was *the feast of* the passover, and of unleavened bread: and the chief priests and the scribes sought how they might take him by craft, and put *him* to death.

2 But they said, Not on the feast-*day,* lest there be an uproar of the people.

3 And[z] being in Bethany, in the house of Simon the leper, as he sat at meat, there came a woman having an alabaster-box of ointment of γ spikenard, very precious; and she brake the box, and poured *it* on his head.

4 And there were some that had indignation within themselves, and said, Why was this waste of the ointment made?

5 For it might have been sold for more than three hundred δ pence, and have been given to the poor. And they murmured against her.

6 And Jesus said, Let her alone; why trouble ye her? she hath wrought a good work on me.

7 For[b] ye have the poor with you always, and whensoever ye will ye may do them good: but me ye have not always.

A. D. 33.

a Lu. 17. 23.
b 2 Co. 8. 2 12.
c 1 Ch. 29. 3, 17. 2 Ch. 24 10.
d 2 Pe. 3. 17.
e De. 24. 6.
f Mat. 24. 1, &c. Lu. 21. 5, &c.
g Da. 12. 1. Zep. 1. 15..17.
h Is. 13. 10. 24. 20, 23. Je. 4. 28. 2 Pe. 3. 10, 12. Re. 6. 12..14. 20. 11.
i Lu. 19. 44.
k ch. 14. 62. Da. 7. 9..14. Mat. 16. 27. 24. 30. Ac. 1. 11. 1 Th. 4. 16. 2 Th. 1. 7, 10. Re. 1. 7.
l Je. 29. 8. Ep. 5. 6. 2 Th. 2. 3. Re. 20. 7, 8.
m Ac. 5. 36..39. 1 Jnº. 4. 1.
n Ps. 27. 3. 46. 1, 2. Pr. 3. 25. Jnº. 14. 1, 27.
o Is. 40. 8.
β The word in the original importeth *the pains of a woman in travail.*
p Mat. 24. 42. 25. 13. Lu. 12. 40. 21. 34. Ro. 13. 11, 12. 1 Th. 5. 6. Re. 16. 15.
q Mat. 10. 17, &c. Re. 2. 10.
r Mat. 28. 19. Re. 14. 6.
s Mat. 25. 5.
t Ac. 2. 4. 4. 8, 31. 6. 10.
u Mi. 7. 6.
v ver. 33, 35.
w Lu. 6. 22. Jnº. 17. 14.
x Da. 12. 12. Re. 2. 10.
y Da. 9. 27.
z Mat. 26. 6, &c. Lu. 7. 37. Jnº. 12. 1, &c.
γ *pure nard;* or, *liquid nard.*
δ See Mat. 18. 28.
a Da. 12. 1. Joel 2. 2.
b De. 15. 11.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, XIV.

8 Ὃ [a] εἶχεν| αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου [n] ἂν| κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον [e] τοῦτο| εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ [n] ἀργύριον| δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;

13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.

14 Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει [a] ἀνώγεον| μέγα ἐστρωμένον, [d] ἕτοιμον|· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.

16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς· Μή τι ἐγώ; [d] Καὶ ἄλλος; Μή τι ἐγώ;|

20 Ὁ δὲ [d] ἀποκριθεὶς|, εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, [b] φάγετε·| τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ λαβὼν [d] τὸ| ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου [d] τὸ| τῆς [e] καινῆς| διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ [i] πίω| ἐκ τοῦ [h] γεννήματος| τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε [e] ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ|· ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.

28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, [a] ὅτι σήμερον| ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν [e] ἢ δὶς| ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ δὲ [h] ἐκ περισσοῦ| ἔλεγε [e] μᾶλλον·| Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.

33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον, καὶ [b] τὸν| Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ [i] προελθὼν| μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσηύχετο, ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.

37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις· οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

40 Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς [e] πάλιν| καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν [h] βεβαρημένοι|· καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε [e] τὸ| λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει[f]· ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἷς [e] ὢν| τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ τῶν Γραμματέων, καὶ τῶν Πρεσβυτέρων.

44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

45 Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέγει· Ῥαββὶ, [d] ῥαββί·| καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

47 Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων, σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ [i] ὠτίον|.

48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;

49 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος [i] ἠκολούθει| αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν [e] οἱ νεανίσκοι|.

52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν [d] ἀπ' αὐτῶν|.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται [e] αὐτῷ| πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, καὶ οἱ Γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, XIV.

8 Quod habuit hæc, fecit: prævénit ungere corpus meum in sepulturam.

9 Amen dico vobis: Ubicumque prædicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo, et quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus.

10 Et Judas Iscariotes unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum illis.

11 Qui audientes gavisi sunt: et promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quærebat quomodo illum opportune traderet.

12 Et primo die Azymorum quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli: Quo vis eamus, et paremus tibi ut manduces Pascha?

13 Et mittit duos ex discipulis suis, et dicit eis; Ite in civitatem: et occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans, sequimini eum:

14 Et quocumque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit: Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem?

15 Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande, stratum: et illic parate nobis.

16 Et abierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem: et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha.

17 Vespere autem facto, venit cum duodecim.

18 Et discumbentibus eis, et manducantibus, ait JESUS: Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, qui manducat mecum.

19 At illi cœperunt contristari, et dicere ei singulatim: Numquid ego?

20 Qui ait illis: Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino.

21 Et Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille.

22 Et manducantibus illis, accepit Jesus panem: et benedicens fregit, et dedit eis, et ait: Sumite, hoc est corpus meum.

23 Et accepto calice, gratias agens dedit eis: et biberunt ex illo omnes.

24 Et ait illis: Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur.

25 Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam novum in regno Dei.

26 Et hymno dicto exierunt in Montem olivarum.

27 Et ait eis Jesus: Omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est: Percutiam pastorem, et dispergentur oves.

28 Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam.

29 Petrus autem ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te: sed non ego.

30 Et ait illi Jesus: Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus.

31 At ille amplius loquebatur: Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo: Similiter autem et omnes dicebant.

32 Et veniunt in prædium, cui nomen Gethsemani. Et ait discipulis suis: Sedete hic donec orem.

33 Et assumit Petrum, et Jacobum, et Joannem secum: et cœpit pavere, et tædere.

34 Et ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, et vigilate.

35 Et cum processisset paululum, procidit super terram: et orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora:

36 Et dixit: Abba pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me, sed non quod ego volo, sed quod tu.

37 Et venit, et invenit eos dormientes. Et ait Petro: Simon, dormis? non potuisti una hora vigilare?

38 Vigilate, et orate ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro vero infirma.

39 Et iterum abiens oravit eumdem sermonem dicens.

40 Et reversus, denuo invenit eos dormientes, (erant enim oculi eorum gravati) et ignorabant quid responderent ei.

41 Et venit tertio, et ait illis: Dormite jam, et requiescite. Sufficit: venit hora: ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum.

42 Surgite, eamus: ecce qui me tradet, prope est.

43 Et, adhuc eo loquente, venit Judas Iscariotes unus de duodecim, et cum eo turba multa cum gladiis, et lignis, a summis sacerdotibus, et Scribis, et senioribus.

44 Dederat autem traditor ejus signum eis, dicens: Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, et ducite caute.

45 Et cum venisset, statim accedens ad eum, ait: Ave Rabbi: et osculatus est eum.

46 At illi manus injecerunt in eum, et tenuerunt eum.

47 Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium, percussit servum summi sacerdotis: et amputavit illi auriculam.

48 Et respondens Jesus, ait illis: Tamquam ad latronem existis cum gladiis, et lignis comprehendere me?

49 Quotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis. Sed ut impleantur Scripturæ.

50 Tunc discipuli ejus relinquentes eum, omnes fugerunt.

51 Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenuerunt eum.

52 At ille rejecta sindone, nudus profugit ab eis.

53 Et adduxerunt Jesum ad summum sacerdotem: et convenerunt omnes sacerdotes, et Scribæ, et seniores.

54 Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis: et sedebat cum ministris ad ignem, et calefaciebat se.

55 Summi vero sacerdotes, et omne concilium quærebant adversus Jesum testimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant.

56 Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum: et convenientia testimonia non erant.

VERSIO LUSITANA.

8 Ella fez o que cabia nas suas forças: foi ;o embalsamar-me anticipadamente o corpo ıra a sepultura.

9 Em verdade vos digo: Onde quer que r prégado este Evangelho, que será em do o Mundo, será tambem contado, para uvor seu, o que esta obrou.

10 Então se retirou Judas Iscariotes hum s doze a buscar os Principes dos Sacer-tes, para lhes entregar a Jesus.

11 Folgárão elles de o ouvir: e promet-rão dar-lhe certa somma de dinheiro. E sde então andava Judas buscando occasião portuna de o entregar.

12 E no primeiro dia em que se comião os ães asmos, quando se immolava o Cordeiro ascoal, disserão-lhe seus Discipulos: Onde ıeres tu que nós vamos preparar-te o que necessario para comeres a Pascoa?

13 Enviou elle pois a dous de seus Disci-ulos, dizendo-lhes: Ide á Cidade: e lá vos hirá ao encontro hum homem, que levará ıma bilha de agua, ide trás elle:

14 E onde quer que elle entrar, dizei ao ono da casa: O Mestre te manda dizer: nde he o lugar, em que eu poderei comer Pascoa com meus Discipulos?

15 E elle vos mostrará hum quarto alto, do moveládo: preparai-nos lá o que he ecessario.

16 E partírão seus Discipulos, e chegando Cidade, achárão o que elle lhes havia dito: prepararão a Pascoa.

17 E chegada a tarde, foi Jesus com os doze.

18 E quando elles estavão á meza, e cea-ão, disse Jesus: Em verdade vos digo, que ım de vós que comigo come, me ha de ıtregar.

19 Então se começárão elles a entristecer, cada hum de per si lhe perguntava: Sou eu?

20 Quem lhes diz: He hum dos doze, que ette comigo a mão no prato.

21 E quanto ao Filho do Homem, elle vai, gundo o que delle está escrito: mas ai aquelle homem, por meio do qual será en-egue o Filho do Homem. Melhor lhe fora esse homem não haver nascido.

22 E quando elles estavão comendo, tomou esus o pão, e depois de o benzer, partio-o, e eo-lho, dizendo: Tomai, este he o meu Corpo.

23 E tendo tomado o calis, depois que deo raças, lho deo: e todos bebêrão delle.

24 E lhes disse: Este he o meu Sangue do ovo Testamento, que será derramado por uitos.

25 Em verdade vos digo, que eu não bebe-ei já mais deste fructo da vide, até chegar quelle dia, em que o beba novo no Reino e Deos.

26 E depois de cantado o Hymno, sahírão ara o Monte das Oliveiras.

27 Então lhes disse Jesus: A todos vós erei eu esta noite huma occasião de escan-dalo: pois está escrito: Eu ferirei o pastor, as ovelhas se porão em desarranjo.

28 Mas depois que eu resurgir, ir-vos-hei sperar a Galiléa.

29 Disse-lhe então Pedro: Ainda quando odos se escandalizem a teu respeito, eu me ão hei de escandalizar.

30 E Jesus lhe respondeo: Em verdade te igo, que hoje nesta mesma noite, antes que gallo cante a segunda vez, me has de tu negar tres vezes.

31 Mas elle insistindo no mesmo, accres-centava: Ainda no caso de eu me ver preci-sado a morrer comtigo, não te hei eu de negar. E o mesmo disserão tambem todos os mais.

32 Vierão depois para huma herdade, cha-mada Gethsemani. E disse a seus Discipu-los: Assentai-vos aqui, em quanto eu óro.

33 E tendo levado comsigo a Pedro, e Tiago, e João, começou a ter pavor, e a an-gustiar-se em extremo.

34 Então lhes disse: A minha alma se acha numa tristeza mortal: detende-vos aqui, e vigiai.

35 E tendo-se adiantado alguns passos, prostrou-se em terra, orando que se era pos-sivel, passasse delle aquella hora:

36 E diz: Meu Pai, meu Pai, todas as cousas te são possiveis, traspassa de mim este calis, porém não se faça o que eu quero, mas o que tu queres.

37 Depois veio, e achou-os dormindo. E disse a Pedro: Tu dormes, Simão? não podeste vigiar huma hora?

38 Vigiai, e orai, para que não entreis em tentação. O espirito na verdade está promp-to, mas a carne fraca.

39 E foi segunda vez a orar, e disse as mesmas palavras.

40 E tornando a vir, achou-os outra vez dormindo, (porque tinhão carregados os olhos) e não sabião que lhe respondessem.

41 E veio terceira vez, e disse-lhes: Dormi agora, e descançai. Basta: he chegada a hora: eis-aqui vai o Filho do Homem a ser entregue em mãos de peccadores.

42 Levantai-vos, vamos: eis-ahi vem che-gando, quem me ha de entregar.

43 Ainda bem Jesus não tinha acabado de fallar, quando chega Judas Iscariotes hum dos doze e com elle huma tropa de gente, armada de espadas, e de varapáos, que ha-vião sido enviados pelos Principes dos Sa-cerdotes, pelos Doutores da Lei, e pelos Senadores.

44 Ora o traidor tinha-lhes dado esta se-nha: Aquelle a quem eu der hum osculo, esse he que he, pegai nelle, e trazei-o com segurança.

45 Assim que, tanto que chegou, foi logo ter com elle, e disse-lhe: Deos te salve, Mestre: e deo-lhe hum osculo.

46 Então lhe lançárão as mãos, e o segu-rárão.

47 E hum dos circumstantes tirando da espada, deo hum golpe num servo do Sum-mo Pontifice: e cortou-lhe huma orelha.

48 E respondendo Jesus, lhes disse: Como se eu fora algum ladrão, viestes armados de espadas, e de varapáos a prender-me?

49 Todos os dias estava eu entre vós, quan-do vos ensinava no Templo, e não me pren-destes. Mas as Escrituras devem-se cumprir.

50 Então deixando-o, se pozerão em fugida todos os seus Discipulos.

51 Hia-o porém seguindo hum certo moço, cuberto com hum lençol: e como lhe lanças-sem as mãos para o prenderem,

52 Elle largando-lhes o lençol, fugio nú em pélle.

53 E conduzírão Jesus a casa do Summo Pontifice: e se ajuntárão todos os Sacerdotes, e Doutores da Lei, e Senadores.

54 E seguio-o Pedro de longe até o pateo do Summo Pontifice: e assentado com os officiaes, estava aquentando-se ao lume.

55 Porém os Principes dos Sacerdotes, e todo o Conselho, buscavão contra Jesus al-gum testemunho, com que lhe dessem a morte; mas não o achavão.

56 Porque assim era que muitos depunhão falsamente contra elle: mas não concordavão os depoimentos.

VERSIO ANGLICANA.

8 She hath done what she could: she is come aforehand to anoint my body to the burying.

9 Verily I say unto you, Wheresoever this gospel shall be preached throughout the whole world, *this* also that she hath done shall be spoken of for a memorial of her.

10 And[b] Judas Iscariot, one of the twelve, went unto the chief priests, to betray[d] him unto them.

11 And when they heard *it*, they were glad, and promised to give him[e] money. And he sought how he might conveniently betray him.

12 And the first day of[h] unleavened bread, when they [β] killed the passover, his disciples said unto him, Where wilt thou that we go and prepare, that thou mayest eat the passover?

13 And he sendeth forth two of his disciples, and saith unto them, Go[k] ye into the city, and there shall meet you a man bearing a pitcher of water: follow him.

14 And wheresoever he shall go in, say ye to the good man of the house, The Master[m] saith, Where is the guest-chamber, where I shall eat[n] the passover with my disciples?

15 And he will shew you a large upper room furnished *and* prepared: there make ready for us.

16 And his disciples went forth, and came into the city, and found[p] as he had said unto them: and they made ready the passover.

17 And in the evening he cometh with the twelve.

18 And as they sat and did eat, Jesus said, Verily I say unto you, One of you which eateth[s] with me shall betray me.

19 And they began to be sorrowful, and to say unto him one by one, *Is* it I? and another *said*, *Is* it I?

20 And he answered and said unto them, *It is* one of the twelve, that dippeth with me in the dish.

21 The Son of man indeed goeth, as it is written of him: but woe to that man by whom the Son of man is betrayed! good[w] were it for that man if he had never been born.

22 And[x] as they did eat, Jesus took bread, and blessed, & brake *it*, and gave to them, and said, Take,[y] eat; this is my body.

23 And he took the cup; and when he had given thanks, he gave *it* to them: and they all drank of it.

24 And he said unto them, This[z] is my blood of the new testament, which is shed for many.

25 Verily I say unto you, I will drink no more of the fruit of the vine, until that day that I drink it[c] new in the kingdom of God.

26 And when they had sung an [γ] hymn, they went out into the Mount of Olives.

27 And Jesus saith unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written,[f] I will smite the shepherd, and the sheep shall be scattered.

28 But[g] after that I am risen, I will go before you into Galilee.

29 But[h] Peter said unto him, Although all shall be offended, yet *will* not I.

30 And Jesus saith unto him, Verily I say unto thee, That this day, *even* in this night, before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice.

31 But he spake the more vehemently, If I should die with thee, I will not deny thee in any wise. Likewise also said they all.

32 And[a] they came to a place which was named Gethsemane: and he saith to his disciples, Sit ye here, while I shall pray.

33 And he taketh with him Peter and James and John, and began to be sore amazed, and to be very heavy;

34 And saith unto them, My[c] soul is exceeding sorrowful unto death: tarry ye here, and watch.

35 And he went forward a little, and fell on the ground, and prayed[f] that, if it were possible, the hour might pass from him.

36 And he said,[g] Abba, Father, all things *are* possible unto thee; take away this cup from me: nevertheless[i] not what I will, but what thou wilt.

37 And he cometh, & findeth them sleeping, and saith unto Peter, Simon, sleepest thou? couldest not thou watch one hour?

38 Watch ye, and pray, lest ye enter into temptation. The[l] spirit truly *is* ready, but the flesh *is* weak.

39 And again he went away, and prayed, and spake the same words.

40 And when he returned, he found them asleep again, (for their eyes were heavy,) neither wist they what to answer him.

41 And he cometh the third time, and saith unto them, Sleep on now, and take *your* rest: it is enough, the[o] hour is come: behold, the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

42 Rise up, let us go; lo, he that betrayeth me is at hand.

43 And[q] immediately, while he yet spake, cometh Judas, one of the twelve, and with him a great multitude[r] with swords and staves, from the chief priests[s] and the scribes and the elders.

44 And he that betrayed him had given them a token, saying, Whomsoever I shall kiss,[v] that same is he: take him, and lead *him* away safely.

45 And as soon as he was come, he goeth straightway to him, and saith, Master,[u] master; and kissed him.

46 And they laid their hands on him, and took him.

47 And one of them that stood by drew a sword, and smote a servant of the high priest, and cut off his ear.

48 And Jesus answered and said unto them, Are ye come out, as against a thief, with swords and *with* staves to take me?

49 I was daily with you in the temple, teaching, and ye took me not: but the scriptures[a] must be fulfilled.

50 And[b] they all forsook him, and fled.

51 And there followed him a certain young man, having a linen cloth cast about *his* naked *body*; and the young men laid hold on him:

52 And he left[d] the linen cloth, and fled from them naked.

53 And[e] they led Jesus away to the high priest: and with him were assembled all the chief priests and the elders and the scribes.

54 And Peter followed him afar off, even into the palace of the high priest: and he sat with the servants, and warmed himself at the fire.

55 And the chief priests and all the council sought for witness against Jesus to put him to death; and found none.

56 For[i] many bare false witness against him, but their witness agreed not together.

A. D. 33.

a Mat.26.36, &c. Lu.22.39,&c Jno.18.1,&c.
b Mat.26.14, &c. Lu.22.3,&c
c Jno. 12. 27.
d Jno. 13. 2.
e 1 Ki. 21.20. Pr.1.10..16.
f He. 5. 7.
g Ro. 8. 15. Ga. 4. 6.
h Ex.12.8,&c.
β or, *sacrificed.*
i Ps. 40. 8. Jno. 4. 34. 5. 30. 6. 38, 39. 18. 11. Phi. 2. 8.
k ch. 11. 2, 3. He. 4. 13.
l Ro.7.18..25. Ga. 5. 17.
m Jno. 11.28. 13.13.
n Re. 3. 20.
o Jno. 7. 30. 8. 20. 13. 1.
p Jno. 16. 4.
q Mat. 26. 47. Lu.22.47,&c Jno. 18.3,&c.
r Ps. 3. 1, 2.
s Ps. 41. 9. 55. 13, 14.
t Ps. 2. 2.
v 2 Sa. 20. 9. Ps. 55. 21. Pr. 27. 6.
u Lu. 6. 46.
w Mat.18.6,7.
x Mat. 26. 26, &c. Lu. 22. 19. 1Co. 11. 23, &c.
y Jno.6.48..58.
z 1Co. 10. 16. Jno. 6. 53.
a Ps.22.1,&c. Is.53.3,&c. Lu. 24. 44.
b ver. 27. Ps. 88. 8. Is. 63. 3.
c Joel 3. 18. Am.9.13,14.
γ or, *psalm.*
d ch. 13. 16.
e Mat. 26.57, &c. Lu 22.54,&c Jno.18.13,&c
f Zec. 13. 7.
g ch. 16. 7.
h Mat. 26.33, 34. Lu.22.33,34. Jno.13.37,38.
i Ps. 35. 11.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, XV.

57 Καὶ τινες ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

60 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς [b] τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

61 Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;

62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον [n] μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

63 Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς, διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;

64 Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν [e] εἶναι ἔνοχον θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον. Καὶ [c] οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν [h] ἔβαλλον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ [e] κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ Ἀρχιερέως·

67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

69 Καὶ ἡ παιδίσκη, ἰδοῦσα [n] αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.

70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· [e] καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, [o] καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ [l] ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72 Καὶ [g] ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος [h] τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ [n] ἐπιβαλὼν, ἔκλαιε.

Κεφ. ιε'. XV.

ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ [n] Γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ Ἀρχιερεῖς πολλά.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ᾐτοῦντο.

7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 Καὶ [n] ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

9 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς·

11 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς [n] ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε [n] βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ [a] περισσοτέρως ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος, βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε, [a] βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ· καὶ τιθέντες τὰ γόνατα, προσεκύνουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτε [e] ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια [d] τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον. Ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, [a] διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπι γεγραμμένη· Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.

28 [c] Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως [b] δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, μετὰ τῶν Γραμματέων, ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν[f]. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ'

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, XV.

57 Et quidam surgentes, falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes:

58 Quoniam nos audivimus eum dicentem: Ego dissolvam templum hoc manu factum, et per triduum aliud non manufactum ædificabo.

59 Et non erat conveniens testimonium illorum.

60 Et exurgens summus sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens: Non respondes quidquam ad ea, quæ tibi objiciuntur ab his?

61 Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, et dixit ei: Tu es Christus filius Dei benedicti?

62 Jesus autem dixit illi: Ego sum: et videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem cum nubibus cæli.

63 Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait: Quid adhuc desideramus testes?

64 Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis.

65 Et cœperunt quidam conspuere eum, et velare faciem ejus, et colaphis eum cædere, et dicere ei: Prophetiza: et ministri alapis eum cædebant.

66 Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex ancillis summi sacerdotis:

67 Et cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum, ait: Et tu cum Jesu Nazareno eras.

68 At ille negavit, dicens: Neque scio, neque novi quid dicas. Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit.

69 Rursus autem cum vidisset illum ancilla, cœpit dicere circumstantibus: Quia hic ex illis est.

70 At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus qui astabant, dicebant Petro: Vere ex illis es: nam et Galilæus es.

71 Ille autem cœpit anathematizare, et jurare: Quia nescio hominem istum, quem dicitis.

72 Et statim gallus iterum cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Jesus: Prius quàm gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

CAP. XV.

ET confestim, mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus, et Scribis, et universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt, et tradiderunt Pilato.

2 Et interrogavit eum Pilatus: Tu es rex Judæorum? At ille respondens, ait illi: Tu dicis.

3 Et accusabant eum summi sacerdotes in multis.

4 Pilatus autem rursum interrogavit eum, dicens: Non respondens quidquam? vide in quantis te accusant.

5 Jesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus.

6 Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcumque petissent.

7 Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus qui in seditione fecerat homicidium.

8 Et cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis.

9 Pilatus autem respondit eis, et dixit: Vultis dimittam vobis regem Judæorum?

10 Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.

11 Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis.

12 Pilatus autem iterum respondens, ait illis: Quid ergo vultis faciam regi Judæorum?

13 At illi iterum clamaverunt: Crucifige eum.

14 Pilatus vero dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant: Crucifige eum.

15 Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, et tradidit Jesum flagellis cæsum, ut crucifigeretur.

16 Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, et convocant totam cohortem,

17 Et induunt eum purpura, et imponunt ei plectentes spineam coronam.

18 Et cœperunt salutare eum: Ave rex Judæorum.

19 Et percutiebant caput ejus arundine: et conspuebant eum, et ponentes genua, adorabant eum.

20 Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpura, et induerunt eum vestimentis suis: et educunt illum ut crucifigerent eum.

21 Et angariaverunt prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri, et Rufi, ut tolleret crucem ejus.

22 Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum Calvariæ locus.

23 Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: et non accepit.

24 Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret.

25 Erat autem hora tertia: et crucifixerunt eum.

26 Et erat titulus causæ ejus inscriptus: REX JUDÆORUM.

27 Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris, et alium a sinistris ejus.

28 Et impleta est scriptura quæ dicit: Et cum iniquis reputatus est.

29 Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes: Vah qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reædificas:

30 Salvum fac temetipsum descendens de cruce.

31 Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum Scribis dicebant: Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere.

32 Christus rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus, et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, convitiabantur ei.

33 Et facta hora sexta, tenebræ factæ

VERSIO LUSITANA.

57 Então se levantárão huns, que disserão este falso testemunho contra Jesus, dizendo:

58 Nós ouvimos dizer a este: Eu destruirei este Templo que he obra de mãos, e dentro de tres dias edificarei outro, que não será obra de mãos.

59 Mas esta mesma deposição não era coherente.

60 Então levantando-se o Summo Pontifice no meio do Conselho, perguntou a Jesus, dizendo: Tu nada respondes ás accusações, de que estes te carregão?

61 Porém elle estava em silencio, e nada respondeo. Fez-lhe o Summo Pontifice segunda pergunta, e disse-lhe: Es tu o Christo Filho de Deos bemdito?

62 E respondeo-lhe Jesus: Eu o sou: e vós vereis o Filho do Homem assentado á mão direita da Magestade de Deos, que virá sobre as nuvens do Ceo.

63 Porém rasgando os seus vestidos, disse o Summo Pontifice: Para que desejamos nós ainda mais testemunhas?

64 Vós bem ouvistes a blasfemia: que julgais vós? Todos o condemnárão como réo de morte.

65 Então começárão alguns a cuspir nelle, a tapar-lhe o rosto, e a dar-lhe punhadas, dizendo: Adivinha: e os officiaes lhe davão bofetadas.

66 Neste meio tempo estando Pedro em baixo no pateo, veio huma das criadas do Summo Pontifice:

67 E vendo a Pedro, que estava aquentando-se, encarou nelle, e disse-lhe: Tu tambem estavas com Jesus Nazareno.

68 Mas elle o negou, dizendo: Eu não sei, nem entendo o que tu me dizes. E como sahisse fóra onde era a entrada do pateo, cantou o gallo.

69 E outra criada que tambem o vio, começou a dizer para os que estavão presentes: Este he lá daquelles.

70 Mas elle negou-o segunda vez. E dahi a pouco disserão a Pedro os que alli estavão: Seguramente tu es daquelles: porque es Galileo.

71 E elle começou a praguejar, e a jurar: Eu não conheço esse homem, de que vós me fallais.

72 E immediatamente cantou o gallo a segunda vez. E então se lembrou Pedro da palavra que Jesus lhe dissera: Antes que o gallo cante duas vezes, me has de tu negar tres vezes. E começou a chorar.

CAP. XV.

LOGO em amanhecendo se ajuntárão os Principes dos Sacerdotes com os Senadores, e Doutores da Lei, e com todo o Conselho: e amarrando a Jesus, o levárão, e entregárão a Pilatos.

2 E perguntou-lhe Pilatos: Tu es o Rei dos Judeos? mas elle lhe respondeo e disse: Tu o dizes.

3 E os Principes dos Sacerdotes davão contra elle varios capitulos.

4 E tornou Pilatos a perguntar-lhe, dizendo: Tu não respondes cousa alguma? Vê de quantos crimes te accusão.

5 Mas Jesus não respondeo mais palavra, de sorte que Pilatos se admirou.

6 Ora Pilatos costumava no dia da festa soltar-lhes aquelle prezo, que elles pedissem.

7 E havia hum chamado Barrabaz, prezo com outros sediciosos, porque em certo motim tinha feito huma morte.

8 Tendo pois vindo a gente do povo, começou a pedir a Pilatos, que lhe fizesse o que sempre costumava.

9 E respondeo-lhes Pilatos, dizendo: Quereis que vos solte o Rei dos Judeos?

10 Porque elle sabia que os Principes dos Sacerdotes lho havião entregado por inveja.

11 Mas os Principes dos Sacerdotes concitárão o povo, a que pedisse que lhes soltasse antes a Barrabaz.

12 E accrescentou Pilatos, dizendo-lhes: Que he logo o que quereis que faça ao Rei dos Judeos?

13 Mas elles tornárão a gritar, Crucifica-o.

14 Porém replicou-lhes Pilatos: Pois que mal fez elle? E elles clamavão mais: Crucifica-o.

15 Em fim Pilatos por satisfazer o povo, soltou-lhes Barrabaz, e depois de fazer açoutar a Jesus, entregou-o a ser crucificado.

16 Então o levárão os soldados para o pateo do Pretorio, e ajuntárão toda a companhia,

17 E depois de o vestirem de purpura, pozerão-lhe sobre a cabeça huma coroa tecida de espinhos,

18 E começárão a saudallo, Deos te salve, Rei dos Judeos.

19 E davão-lhe com huma cana na cabeça: e cuspião-lhe no rosto, e dobrando os joelhos, o adoravão.

20 E como tiverão assim mofado delle, despírão-lhe a purpura, e tendo-lhe vestido como antes, tirárão-no para fóra a ser crucificado.

21 E encontrando a hum certo homem de Cyrene, por nome Simão, pai de Alexandre, e de Rufo, que hia passando por alli vindo do campo, obrigárão-no a levar-lhe a Cruz.

22 E tendo-o conduzido até o lugar chamado Golgotha: que quer dizer, lugar do Calvario.

23 E derão-lhe a beber vinho misturado com myrrha: mas elle não o tomou.

24 E pregado que foi na Cruz, dividírão os seus vestidos, lançando sortes sobre que parte havia de levar cada hum.

25 E era quando o crucificárão a hora de Terça.

26 E a causa da sua condemnação estava escrita neste titulo: O Rei dos Judeos.

27 Crucificárão tambem com elle a dous ladrões: hum á sua direita, e outro á esquerda.

28 E se cumprio a Escritura, que dizia: E elle foi mettido na classe dos facinorosos.

29 E os que hião passando blasfemavão delle, movendo as suas cabeças, e dizendo: O lá, tu que destroes o Templo de Deos, e que o reedificas em tres dias:

30 Livra-te a ti mesmo descendo da Cruz.

31 Da mesma sorte mofavão os Principes dos Sacerdotes com os Doutores da Lei, que huns para os outros dizião: Elle salvou a outros, e não se pode salvar a si.

32 Esse Christo Rei de Israel desça agora da Cruz, para vermos, e crermos. Tambem os que havião sido crucificados com elle, o affrontavão de palavras.

33 E chegada a hora de Sexta, toda a terra ficou cuberta de trévas até a hora de Noa.

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 33.

57 And there arose certain, and bare false witness against him, saying,

58 We heard him say, I will destroy[a] this temple that is made with hands, and within three days I will build another made without hands.

59 But neither so did their witness agree together.

60 And[c] the high priest stood up in the midst, and asked Jesus, saying, Answerest thou nothing? What *is it which* these witness against thee?

61 But he[e] held his peace, and answered nothing. Again the high priest asked him, and said unto him, Art thou the Christ, the Son of the Blessed?

62 And Jesus said, I am: and ye[g] shall see the Son of man sitting on the right hand of power, and coming in the clouds of heaven.

63 Then the high priest rent[i] his clothes, and saith, What need we any further witnesses?

64 Ye have heard the blasphemy: what think ye? And they all condemned him to be guilty of death.

65 And some began to spit[l] on him, and to cover his face, and to buffet him, and to say unto him, Prophesy: and the servants did strike him with the palms of their hands.

66 And[m] as Peter was beneath in the palace, there cometh one of the maids of the high priest:

67 And when she saw Peter warming himself, she looked upon him, and said, And thou also wast with Jesus of Nazareth.

68 But he denied, saying,[p] I know not, neither understand I what thou sayest. And he went out into the porch; and the cock crew.

69 And a maid saw him again, and began to say to them that stood by, This is *one* of them.

70 And he denied it again. And a little after, they that stood by said again to Peter, Surely thou art *one* of them; for thou art a Galilean,[r] and thy speech agreeth *thereto*.

71 But he began to curse and to swear, *saying*, I know not this man of whom ye speak.

72 And the second time the cock crew. And Peter called to mind the word that Jesus said unto him, Before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice. And when β he thought thereon, he wept.[t]

CHAP. XV.

AND straightway in the morning the chief priests held a consultation[u] with the elders and scribes and the whole council, and bound Jesus, and carried *him* away, and delivered *him* to Pilate.

2 And Pilate asked him, Art thou the King of the Jews? And he, answering, said unto him, Thou sayest *it*.

3 And the chief priests accused him of many things: but he answered nothing.

4 And Pilate asked him again, saying, Answerest thou nothing? Behold how many things they witness against thee.

5 But Jesus[y] yet answered nothing; so that Pilate marvelled.

6 Now[z] at *that* feast he released unto them one prisoner, whomsoever they desired.

7 And there was *one* named Barabbas, *which lay* bound with them that had made insurrection with him, who had committed murder in the insurrection.

8 And the multitude, crying aloud, began to desire *him to do* as he had ever done unto them.

9 But Pilate answered them, saying, Will ye that I release unto you the King of the Jews?

10 For he knew that the chief priests had delivered him for envy.[b]

11 But the chief priests moved the people, that he should rather release[d] Barabbas unto them.

12 And Pilate answered, and said again unto them, What will ye then that I shall do *unto him* whom ye call the King[f] of the Jews?

13 And they cried out again, Crucify him.

14 Then Pilate said unto them, Why, what evil[h] hath he done? And they cried out the more exceedingly, Crucify him.

15 And *so* Pilate, willing to content the people, released Barabbas unto them, and delivered Jesus, when he had scourged *him*, to be crucified.

16 And the[k] soldiers led him away into the hall called Pretorium; and they call together the whole band.

17 And they clothed him with purple, and platted a crown of thorns, and put it about his *head*;

18 And began to salute him, Hail, King of the Jews!

19 And they smote him on the head with a reed, and did spit[n] upon him, and, bowing *their* knees, worshipped him.

20 And when they had mocked[o] him, they took off the purple from him, and put his own clothes on him, and led him out to crucify him.

21 And they compel one Simon a Cyrenian, who passed by, coming out of the country, the father of Alexander and Rufus, to bear his cross.

22 And they[q] bring him unto the place Golgotha, which is, being interpreted, The place of a skull.

23 And they gave him to drink wine mingled with myrrh: but he received *it* not.

24 And when they had crucified him, they parted[s] his garments, casting lots upon them, what every man should take.

25 And it was the third hour; and they crucified him.

26 And the superscription of his accusation was written over, THE KING OF THE JEWS.

27 And with him they crucify two thieves; the one on his right hand, and the other on his left.

28 And the scripture[v] was fulfilled, which saith, And he was numbered with the transgressors.

29 And they[w] that passed by railed on him, wagging their heads, and saying, Ah, thou[x] that destroyest the temple, and buildest *it* in three days,

30 Save thyself, and come down from the cross.

31 Likewise also the chief priests, mocking, said among themselves with the scribes, He saved others; himself he cannot save.

32 Let Christ the King of Israel descend now from the cross, that we may see,[a] and believe. And they that were crucified with him reviled him.

33 And[b] when the sixth hour was

a ch. 15. 29. Jn°. 2. 19.
b Pr. 27. 4. Ec. 4. 4. Ac. 13. 45. Tit. 3. 3.
c Mat. 26. 62, &c.
d Ac. 3. 14.
e Ps. 39. 9. Is. 53. 7. 1 Pe. 2. 23.
f Ps. 2. 6. Je. 23. 5. Ac. 5. 31.
g Da. 7. 13. Mat. 24. 30. 26. 64. Lu. 22. 69. Re. 1. 7.
h Is. 53. 9.
i Is. 37. 1.
k Mat. 27. 27. Jn°. 18. 28, 33. 19. 9.
l ch. 15. 19. Is. 50. 6.
m Mat. 26. 69, &c. Lu. 22. 55, &c. Jn°. 18. 16, &c.
n ch. 14. 65.
o ch. 10. 34. Job 13. 9. Ps. 35. 16. Mat. 20. 19. Lu. 22. 63. 23. 11, 36.
p 2 Ti. 2. 12, 13.
q Mat. 27. 33, &c. Lu. 23. 33, &c. Jn°. 19. 17, &c.
r Ac. 2. 7.
s Ps. 22. 18.
β or, *he wept abundantly:* or, *he began to weep.*
t 2 Co. 7. 10.
u Ps. 2. 2. Mat. 27. 1, &c. Lu. 23. 1, &c. Jn°. 18. 28, &c. Ac. 3. 13. 4. 26.
v Is. 53. 12.
w Ps. 22. 7.
x ch. 14. 58. Jn°. 2. 19.
y Is. 53. 7. Jn°. 19. 9.
z Mat. 27. 15. Lu. 23. 17. Jn°. 18. 39.
a Ro. 3. 3. 2 Ti. 2. 13.
b Mat. 27. 45. Lu. 23. 44.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, XVI.

ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, [n]λαμμᾶ[1] σαβαχθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Ὁ Θεός [e]μου[1], ὁ Θεός μου, εἰς τί με [n]ἐγκατέλιπες[1];

35 Καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ, Ἠλίαν φωνεῖ.

36 Δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων· Ἄφετε· ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω [e]κράξας[1] ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ [a]Ἰωσῆ[1] μήτηρ, καὶ Σαλώμη·

41 Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, (ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον,)

43 [h]Ἦλθεν[1] Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ [n]πάλαι[1] ἀπέθανε.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία Ἰωσῆ, ἐθεώρουν ποῦ [i]τίθεται[1].

Κεφ. ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ [d]τοῦ[1] Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

4 Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι [b]ταχὺ[1], ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

9 [c]Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ [n]σαββάτου[1], ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.

11 Κἀκεῖνοι, ἀκούσαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.

13 Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν,

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι [n]καιναῖς·

18 Ὄφεις[1] ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς [a]βλάψει[1]· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν.

19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

MARCI, XVI.

sunt per totam terram usque in horam nonam.

34 Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens: Eloi, eloi, lamma sabacthǻni? quod est interpretatum: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?

35 Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant: Ecce Eliam vocat.

36 Currens autem unus et implens spongiam aceto: circumponensque calamo, potum dabat ei, dicens: Sinite, videamus si veniat Elias ad deponendum eum.

37 Jesus autem emissa voce magna expiravit.

38 Et velum templi scissum est in duo, a summo usque deorsum.

39 Videns autem Centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans expirasset, ait: Vere hic homo Filius Dei erat.

40 Erant autem et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi minoris, et Joseph mater, et Salome:

41 Et cum esset in Galilæa, sequebantur eum, et ministrabant ei, et aliæ multæ, quæ simul cum eo ascenderant Jerosolymam.

42 Et cum jam sero esset factum (quia erat parasceve, quod est ante sabbatum.)

43 Venit Joseph ab Arimathæa nobilis decurio, qui et ipse erat expectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu.

44 Pilatus autem mirabatur si jam obiisset. Et accersito centurione, interrogavit eum si jam mortuus esset.

45 Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Joseph.

46 Joseph autem mercatus sindonem, et deponens eum involvit sindone, et posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti.

47 Maria autem Magdalene, et Maria Joseph aspiciebant ubi poneretur.

CAP. XVI.

ET cum transisset sabbatum, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome emerunt aromata ut venientes ungerent Jesum.

2 Et valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole.

3 Et dicebant ad invicem: Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti?

4 Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde.

5 Et introeuntes in monumentum viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt.

6 Qui dicit illis: Nolite expavescere: Jesum quæritis Nazarenum, crucifixum: surrexit, non est hic, ecce locus ubi posuerunt eum.

7 Sed ite, dicite discipulis ejus, et Petro quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

8 At illæ exeuntes, fugerunt de monumento: invaserat enim eas tremor et pavor: et nemini quidquam dixerunt: timebant enim.

9 Surgens autem mane, prima sabbati, apparuit primo Mariæ Magdalene, de qua ejecerat septem dæmonia.

10 Illa vadens nunciavit his, qui cum eo fuerant, lugentibus, et flentibus.

11 Et illi audientes quia viveret, et visus esset ab ea, non crediderunt.

12 Post hæc autem duobus ex his ambulantibus ostensus est in alia effigie, euntibus in villam:

13 Et illi euntes nunciaverunt ceteris: nec illis crediderunt.

14 Novissime recumbentibus illis undecim apparuit: et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis: quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt.

15 Et dixit eis: Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ.

16 Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur.

17 Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient: linguis loquentur novis:

18 Serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, et bene habebunt.

19 Et Dominus quidem Jesus postquam locutus est eis, assumptus est in cælum, et sedet a dextris Dei.

20 Illi autem profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis.

VERSIO LUSITANA.

34 E á hora de Noa deo Jesus hum grande
brádo, dizendo: Eloi, Eloi, lamma sabac-
thani? Que quer dizer: Deos meu, Deos
meu, porque me desamparaste?
35 O que ouvindo alguns dos circumstan-
tes, dizião: Vede que elle chama por Elias.
36 E hum foi correndo a ensopar em vina-
gre huma esponja, e atando-a numa cana,
dava-lha a beber, dizendo: Deixai, vejamos
se Elias vem tirallo.
37 Então Jesus dando hum grande brado
espirou.
38 E o véo do Templo se rasgou em duas
partes de alto a baixo.
39 E o Centurião, que estava bem de-
fronte, vendo que espirára, dando este brádo,
disse: Verdadeiramente este homem era Fi-
lho de Deos.
40 Achavão-se tambem alli algumas mu-
lheres vendo de longe: entre ellas Maria
Magdalena, e Maria mãi de Tiago Menor, e
de José, e Salomé:
41 E as quaes estando em Galiléa, o se-
guião, e lhe assistião com o preciso, e assim
muitas outras, que o tinhão acompanhado
até Jerusalem.
42 E chegada a tarde (porque era o dia da
preparação, que vem a ser a vigilia do sab-
bado)
43 Veio José de Arimathéa, hum homem
de qualidade, e Senador, que tambem espe-
rava o Reino de Deos, e foi com toda a re-
solução á casa de Pilatos a pedir-lhe o corpo
de Jesus.
44 E Pilatos admirado de que Jesus mor-
resse tão depressa, chamou o Centurião, e
perguntou-lhe se era já morto.
45 E sabendo do Centurião que sim, deo o
corpo a José.
46 E José que havia comprado hum lençol,
tirou-o da Cruz, e amortalhando-o no lençol,
depositou-o num sepulcro aberto em rócha,
e tapou com huma pedra a boca do sepulcro.
47 Entre tanto Maria Magdalena, e Maria
mãi de José estavão observando onde elle se
depositava.

CAP. XVI.

E PASSADO o dia de sabbado, Maria
Magdalena, e Maria mãi de Tiago, e Salomé,
comprárão aromas para irem embalsamar a
Jesus.
2 E no primeiro dia da semana partindo
muito cedo, chegárão ao sepulcro, quando já
era Sol nado.
3 E dizião ellas entre si: Quem nos ha de
revolver a pedra da boca do sepulcro?
4 Mas olhando vírão revolvida a pedra.
Que era muito grande.
5 E entrando no sepulcro vírão assentado
da parte direita hum mancebo, vestido de
roupas brancas, do que ellas ficárão muito
atemorizadas.
6 Quem lhes disse: Não tenhais pavor:
Vós buscais a Jesus Nazareno, que foi cru-
cificado: Elle resurgio; já não está aqui,
eis o lugar onde o depositárão.
7 Mas ide dizer a seus Discipulos, e a Pe-
dro, que elle vai adiante de vós esperar-vos
em Galiléa: lá o vereis, como elle vos
disse.
8 Porém sahírão ellas fugindo do sepul-
cro: porque as tinha assaltado o medo, e o
pavor: e a ninguem disserão cousa alguma:
que tão atemorizadas estavão!
9 E tendo resurgido de manhã, no pri-
meiro dia da semana, appareceo primeira-
mente a Maria Magdalena, da qual elle ti-
nha expulsado sete demonios.
10 Foi ella noticiallo aos que havião an-
dado com elle, e que estavão afflictos, e
chorosos.
11 Mas elles ouvindo dizer, que estava vi-
vo, e que fora visto por ella, não o crêrão.
12 Depois disto appareceo em outra figura
a dous, que hião para o campo:
13 E forão estes dar a nova aos outros: e
tambem lhes não derão credito.
14 Finalmente appareceo aos onze, a tem-
po que elles estavão á meza: e lançou-lhes
em rosto a sua incredulidade, e dureza de
coração: pois não havião dado credito aos
que o vírão resuscitado.
15 E disse-lhes: Ide por todo o Mundo,
prégai o Evangelho a toda a creatura.
16 O que crer, e for baptizado, será salvo:
o que porém não crer, será condemnado.
17 E a fé dos que crerem, será seguida
destes milagres: Lançaráõ fóra em meu
Nome os demonios: fallaráõ novas linguas:
18 Tomaráõ nas mãos as serpentes: e se
beberem qualquer potágem mortifera, não
lhes fará mal: porão as mãos sobre os doen-
tes, e ficaráõ curados.
19 E o Senhor Jesus depois de assim lhes
haver fallado, foi assumpto ao Ceo, onde
está assentado á mão direita de Deos.
20 E elles tendo partido, prégárão em toda
a parte, cooperando com elles o Senhor, e
confirmando a sua prégação com os milagres,
que a acompanhavão.

VERSIO ANGLICANA.

come, there was darkness over the whole
land until the ninth hour.
34 And at the ninth hour Jesus cried
with a loud voice, saying, Eloi,[a] Eloi,
lama sabachthani? which is, being inter-
preted, My God, my God, why hast thou
forsaken me?[b]
35 And some of them that stood by,
when they heard *it*, said, Behold, he call-
eth Elias.
36 And one ran and filled a sponge full
of vinegar, and put *it* on a reed, and
gave[c] him to drink, saying, Let alone;
let us see whether Elias will come to
take him down.
37 And[e] Jesus cried with a loud voice,
and gave up the ghost.
38 And the vail of the temple was rent
in twain, from the top to the bottom.
39 And when the centurion, which stood
over against him, saw that he so cried out,
and gave up the ghost, he said, Truly this
man was the Son of God.
40 There were also women looking on
afar[f] off; among whom was Mary Mag-
dalene, and Mary the mother of James
the less, and of Joses, and Salome;
41 (Who also, when he was in Galilee,
followed him, and ministered[g] unto him;)
and many other women which came up
with him unto Jerusalem.
42 And now when the even was come,
because it was the Preparation, that is,
the day before the sabbath,
43 Joseph of Arimathea, an honourable
counsellor, which also waited[i] for the
kingdom of God, came, and went in
boldly unto Pilate, and craved the body
of Jesus.
44 And Pilate marvelled if he were
already dead: and calling *unto him* the
centurion, he asked him whether he had
been any while dead.
45 And when he knew *it* of the centu-
rion, he gave the body to Joseph.
46 And he bought fine linen, and took
him down, and wrapped him in the linen,
and laid him in a sepulchre which was
hewn out of a rock, and rolled a stone[p]
unto the door of the sepulchre.
47 And Mary Magdalene and Mary *the*
mother of Joses beheld where he was laid.

CHAP. XVI.

AND when[t] the sabbath was past, Mary
Magdalene, and Mary the *mother* of
James, and Salome, had bought sweet
spices,[u] that they might come and anoint
him.
2 And very early in the morning, the
first *day* of the week, they came unto the
sepulchre at the rising of the sun.
3 And they said among themselves,
Who shall roll us away the stone from
the door of the sepulchre?
4 And when they looked, they saw
that the stone was rolled away, for it
was very great.
5 And entering into the sepulchre, they
saw a young man sitting on the right side,
clothed in a long white garment; and
they were affrighted.
6 And he saith unto them, Be not
affrighted: Ye seek Jesus of Nazareth,
which was crucified: he is risen;[d] he is
not here: behold the place where they
laid him.
7 But go your way, tell his disciples
and Peter that he goeth before you into
Galilee: there shall ye see him, as he
said unto you.
8 And they went out quickly, and fled
from the sepulchre; for they trembled
and were amazed: neither said they any
thing to any *man*; for they were afraid.
9 Now when *Jesus* was risen early the
first *day* of the week, he appeared first
to Mary Magdalene, out of whom he had
cast seven devils.
10 *And* she went and told them that had
been with him, as they mourned and wept.
11 And they, when they had heard that
he was alive, and had been seen of her,
believed not.
12 After that he appeared in another
form unto two[h] of them, as they walked,
and went into the country.
13 And they went and told *it* unto the
residue; neither believed they them.
14 Afterward he[j] appeared unto the
eleven as they sat at meat, and upbraided
them with their unbelief[k] and hardness
of heart, because they believed not them
which had seen him after he was risen.
15 And he said unto them, Go[l] ye into
all the world, and preach the gospel to
every creature.[m]
16 He[n] that believeth, and is baptized,
shall be saved; but he[o] that believeth
not, shall be damned.
17 And these signs shall follow them
that believe: In my[q] name shall they
cast out devils; they shall speak[r] with
new tongues;
18 They shall take up serpents;[s] and if
they drink any deadly thing, it shall not
hurt them; they[v] shall lay hands on the
sick, and they shall recover.
19 So then[w] after the Lord had spoken
unto them, he was received up into hea-
ven, and sat[x] on the right hand of God.
20 And they went forth, and preached
every where, the Lord[y] working with
them, and confirming the word with signs
following. Amen.

A. D. 33.

a Ps. 22. 1.
b Ps. 42. 9. 71. 11. La. 1. 12.
c Ps. 69. 21.
d Ps. 71. 20.
e Mat. 27. 50. Lu. 23. 46. Jnº. 19. 30.
f Ps. 38. 11.
g Lu. 8. 2, 3.
h Lu. 24. 13.
i Lu. 2. 25, 38.
j Lu. 24. 36. 1 Co. 15. 5.
β or, *together.*
k Lu. 24. 25.
l Mat. 28. 19. Jnº. 20. 21.
m Ro. 10. 18. Col. 1. 23.
n Jnº. 3. 18, 36. Ac. 16. 31..33. Ro. 10. 9. 1 Pe. 3. 21.
o Jnº. 12. 48. 2 Th. 2. 12.
p ch. 16. 3, 4.
q Lu. 10. 17. Ac. 5. 16. 8. 7. 16. 18. 19. 12.
r Ac. 2. 4. 10. 46. 1 Co. 12. 10, 28.
s Lu. 10. 19. Ac. 28. 5.
t Mat. 28. 1, &c. Lu. 24. 1, &c. Jnº. 20. 1, &c.
u Ac. 5. 15, 16. 28. 8. Ja. 5. 14, 15.
v Lu. 23. 56.
w Ac. 1. 2, 3. Lu. 24. 51.
x Ps. 110. 1. 1 Pe. 3. 22. Re. 3. 21.
y Ac. 5. 12. 14. 3. He. 2. 4.

TEXTUS GRÆCUS.

ΤΟ ΚΑΤΑ
Λ Ο Υ Κ Α Ν
ἉΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄. 1.
ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατά-
ξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων
ἐν ἡμῖν [n] πραγμάτων,
2 Καθὼς[1] παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐ-
τόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου·
3 Ἔδοξε κἀμοὶ[f], παρηκολουθηκότι ἄνωθεν
πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε
Θεόφιλε·
4 Ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν
ἀσφάλειαν.
ΕΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βα-
σιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι
Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτῆς Ἐλισάβετ.
6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ
[n]Θεοῦ, πορευόμενοι[1] ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς
καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι.
7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλι-
σάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ [i]ἔναντι[1] τοῦ Θεοῦ,
9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ
θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυριοῦ.
10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευ-
χόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
11 Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ
δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος
ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ,
Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ
ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.
14 Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ
πολλοὶ ἐπὶ τῇ [a]γεννήσει[1] αὐτοῦ χαρήσονται.
15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον [b]τοῦ[1] Κυρίου·
καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ Πνεύμα-
τος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ.
16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει
ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.
17 Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ
ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι
καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν
φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον.
18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον·
Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσ-
βύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῆς.
19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ·
Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ
εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.
20 Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος
λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ᾽
ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
[i]πληρωθήσονται[1] εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.
21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν·
καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς·
καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ
ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ διέ-
μενε κωφός.
23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ.
24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν
Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν
ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·
25 Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν
ἡμεραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου
ἐν ἀνθρώποις.
26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγ-
γελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς
Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ,
27 Πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ
ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ.
28 Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν,
εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ
σοῦ· [d]εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν[1].
29 [h]Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ
αὐτοῦ· καὶ[1] διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ
ἀσπασμὸς οὗτος.
30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ,
Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.
31 Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ
υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.
32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κλη-
θήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν
θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς
τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
ἔσται τέλος.
34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς
ἔσται[f] τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῇ·
Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύνα-
μις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεν-
νώμενον [g] ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.
36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ
αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν [a]γήρᾳ[1] αὐτῆς· καὶ
οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ
στείρᾳ.
37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν
ῥῆμα.
38 Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου·
γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν
ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπου-
δῆς, εἰς πόλιν [n]Ἰούδα[1].
40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ
ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.
41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν
ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος
ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ·
42 Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ
εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

JESU CHRISTI EVANGELIUM Secundùm LUCAM.

CAPUT PRIMUM.
QUONIAM quidem multi conati sunt
ordinare narrationem, quæ in nobis
completæ sunt, rerum:
2 Sicut tradiderunt nobis, qui ab
initio ipsi viderunt, et ministri fuerunt
sermonis:
3 Visum est et mihi, assecuto omnia a
principio diligenter, ex ordine tibi
scribere, optime Theophile,
4 Ut cognoscas eorum verborum, de
quibus eruditus es, veritatem.
5 Fuit in diebus Herodis regis Ju-
dææ, sacerdos quidam nomine Zach-
arias de vice Abia, et uxor illius de
filiabus Aaron, et nomen ejus Elisa-
beth.
6 Erant autem justi ambo ante Deum,
incedentes in omnibus mandatis, justi-
ficationibus Domini sine querela.
7 Et non erat illis filius eo quòd esset
Elisabeth sterilis, et ambo processis-
sent in diebus suis.
8 Factum est autem, cum sacerdotio
fungeretur in ordine vicis suæ ante
Deum,
9 Secundum consuetudinem sacerdo-
tii, sorte exiit ut incensum poneret, in-
gressus in templum Domini:
10 Et omnis multitudo populi erat
orans foris hora incensi.
11 Apparuit autem illi Angelus Do-
mini, stans a dextris altaris incensi.
12 Et Zacharias turbatus est videns,
et timor irruit super eum.
13 Ait autem ad illum Angelus: Ne
timeas Zacharia, quoniam exaudita est
deprecatio tua: et uxor tua Elisabeth
pariet tibi filium, et vocabis nomen
ejus Joannem:
14 Et erit gaudium tibi, et exultatio,
et multi in nativitate ejus gaudebunt:
15 Erit enim magnus coram Domino:
et vinum et siceram non bibet, et Spi-
ritu sancto replebitur adhuc ex utero
matris suæ:
16 Et multos filiorum Israel conver-
tet ad Dominum Deum ipsorum:
17 Et ipse præcedet ante illum in
spiritu et virtute Eliæ: ut convertat
corda patrum in filios, et incredulos ad
prudentiam justorum, parare Domino
plebem perfectam.
18 Et dixit Zacharias ad Angelum:
Unde hoc sciam? ego enim sum senex,
et uxor mea processit in diebus suis.
19 Et respondens Angelus dixit ei:
Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum:
et missus sum loqui ad te, et hæc tibi
evangelizare.
20 Et ecce eris tacens, et non poteris
loqui, usque in diem quo hæc fiant, pro
eo quòd non credidisti verbis meis, quæ
implebuntur in tempore suo.
21 Et erat plebs expectans Zacha-
riam: et mirabantur quòd tardaret ipse
in templo.
22 Egressus autem non poterat loqui
ad illos, et cognoverunt quòd visionem
vidisset in templo. Et ipse erat innuens
illis, et permansit mutus.
23 Et factum est, ut impleti sunt dies
officii ejus, abiit in domum suam:
24 Post hos autem dies concepit Eli-
sabeth uxor ejus, et occultabat se mensi-
bus quinque, dicens:
25 Quia sic fecit mihi Dominus in
diebus, quibus respexit auferre oppro-
brium meum inter homines.
26 In mense autem sexto, missus est
Angelus Gabriel a Deo in civitatem
Galilææ, cui nomen Nazareth,
27 Ad Virginem desponsatam viro,
cui nomen erat Joseph, de domo David,
et nomen virginis Maria.
28 Et ingressus Angelus ad eam dix-
it: Ave gratia plena: Dominus tecum:
Benedicta tu in mulieribus.
29 Quæ cum audisset, turbata est in
sermone ejus, et cogitabat qualis esset
ista salutatio.
30 Et ait Angelus ei: Ne timeas Ma-
ria, invenisti enim gratiam apud Deum:
31 Ecce concipies in utero, et paries
filium, et vocabis nomen ejus JESUM.
32 Hic erit magnus, et Filius Altis-
simi vocabitur, et dabit illi Dominus
Deus sedem David patris ejus: et reg-
nabit in domo Jacob in æternum,
33 Et regni ejus non erit finis.
34 Dixit autem Maria ad Angelum:
Quomodo fiet istud, quoniam virum
non cognosco?
35 Et respondens Angelus dixit ei:
Spiritus sanctus superveniet in te, et
virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideo-
que et quod nascetur ex te Sanctum,
vocabitur Filius Dei.
36 Et ecce Elisabeth cognata tua, et
ipsa concepit filium in senectute sua:
et hic mensis sextus est illi, quæ voca-
tur sterilis:
37 Quia non erit impossibile apud
Deum omne verbum.
38 Dixit autem Maria: Ecce ancilla
Domini, fiat mihi secundum verbum
tuum. Et discessit ab illa Angelus.
39 Exurgens autem Maria in diebus
illis abiit in montana cum festinatione,
in civitatem Juda:
40 Et intravit in domum Zachariæ,
et salutavit Elisabeth.
41 Et factum est, ut audivit saluta-
tionem Mariæ Elisabeth, exultavit in-
fans in utero ejus: et repleta est Spiritu
sancto Elisabeth:
42 Et exclamavit voce magna, et dix-
it: Benedicta tu inter mulieres, et

VERSIO LUSITANA.

O SANTO EVANGELHO

SEGUNDO

SANTO LUCAS.

CAP. I.

POIS que forão muitos os que emprehendêrão escrever a Historia daquellas cousas, que entre nós se vírão cumpridas:

2 Segundo a relação que dellas nos fizerão, os que desdo principio as vírão, e que forão ministros da palavra:

3 Pareceo-me, excellentissimo Theofilo, que depois de ter sido exactamente informado de todas estas cousas, te devia eu tambem dar por escrito a serie dellas,

4 A fim de que tu conheças a verdade daquellas cousas en que tens sido instruido.

5 Houve nos dias de Herodes, Rei de Judéa, hum Sacerdote por nome Zacarias, da turma de Abias, e sua mulher, chamada Isabel, era das filhas de Aarão.

6 E ambos erão justos diante de Deos, e caminhavão por todos os Mandamentos, e Preceitos do Senhor, de huma maneira irreprehensivel,

7 E não tinhão filhos, porque Isabel era esteril, e ambos se achavão em idade avançada.

8 E succedeo que exercendo Zacarias diante de Deos o cargo do Sacerdocio na ordem da sua turma,

9 Cahio-lhe por sorte, segundo o costume que havia entre os Sacerdotes, entrar no Templo do Senhor a offerecer o incenso:

10 E estava toda a multidão do povo fazendo oração da parte de fóra, á hora que se offerecia o incenso.

11 E appareceo a Zacarias hum Anjo do Senhor, da parte direita do Altar do incenso.

12 E vendo-o Zacarias, ficou todo turbado, e foi grande o temor que o assaltou.

13 Mas o Anjo lhe disse: Não temas, Zacarias, porque foi ouvida a tua oração: e Isabel tua mulher te parirá hum filho, e porás seu nome João:

14 E te encherá de gosto, e de alegria, e fará que muitos se alegrem no seu nascimento:

15 Porque elle será grande diante do Senhor: e não beberá vinho nem outra alguma bebida que possa embriagar, e desdo ventre de sua mãi será cheio do Espirito Santo:

16 E converterá muitos dos filhos de Israel ao Senhor seu Deos:

17 E irá adiante delle no espirito, e virtude de Elias: para reunir os corações dos pais aos filhos, e para reduzir os incredulos á prudencia dos justos, para preparar ao Senhor hum povo perfeito.

18 E disse Zacarias ao Anjo: Por donde conhecerei eu isto? porque eu sou velho, e minha mulher avançada em annos.

19 Respondendo o Anjo, lhe disse: Eu sou Gabriel, que assisto diante de Deos: e que fui enviado a ti, para te dar esta boa nova.

20 E eis-que ficarás tu mudo, e não poderás fallar até o dia, em que estas cousas succedão, porque não déste credito ás minhas palavras, que se hão de cumprir a seu tempo.

21 Entretanto estava o povo esperando por Zacarias: e maravilhava-se de ver que elle se demorava no Templo.

22 E depois que sahio, não podia fallar-lhes, por donde elles conhecêrão que havia tido no Templo alguma visão. E elle se explicava por acenos, e perseverou mudo.

23 E tendo-se acabado os dias do seu ministerio, retirou-se para sua casa:

24 E depois déstes dias concebeo Isabel sua mulher, e por cinco mezes se deixou estar escondida, dizendo:

25 Isto he a graça que o Senhor me fez, olhando para mim nestes dias, para me tirar do opprobrio dos homens.

26 E no sexto mez foi enviado por Deos o Anjo Gabriel a huma Cidade de Galiléa, chamada Nazareth,

27 A huma Virgem desposada com hum homem da casa de David, por nome José, e a Virgem se chamava Maria.

28 E entrando o Anjo onde ella estava, disse-lhe: Deos te salve, cheia de graça: o Senhor he comtigo: benta es tu entre as mulheres.

29 Ella como o ouvio, turbou-se do seu fallar, e discorria pensativa que saudação sería esta.

30 Mas o Anjo lhe disse: Não temas, Maria; pois achaste graça diante de Deos:

31 Eis-que has de conceber no teu ventre, e has de parir hum filho, e seu nome será Jesus.

32 Este será grande, e será chamado Filho do Altissimo, e o Senhor Deos lhe dará o Throno de seu pai David: e elle reinará eternamente na casa de Jacob,

33 E o seu Reino não terá fim.

34 E disse Maria ao Anjo: Como se fará isto; pois eu não conheço homem?

35 E respondendo-lhe o Anjo, lhe disse: O Espirito Santo descerá sobre ti, e a virtude do Altissimo te cubrirá da sua sombra. E por isso tambem o Santo, que nascerá de ti, será chamado Filho de Deos.

36 E eis-que Isabel tua parenta, tambem concebeo hum filho na sua velhice: e este he o sexto mez da, que se diz esteril:

37 Porque a Deos nada he impossivel.

38 Então disse Maria: Eis-aqui a escrava do Senhor, faça-se em mim segundo a tua palavra. E o Anjo se despedio della.

39 E nestes dias partio Maria á toda a diligencia para as montanhas, a huma Cidade de Judá:

40 E entrou em casa de Zacarias, e saudou a Isabel.

41 E tanto que Isabel ouvio a saudação de Maria, deo o Menino saltos no seu ventre: e Isabel ficou cheia do Espirito Santo:

42 E exclamou em alta voz, e disse: Benta es tu entre as mulheres e bento he o fructo do teu ventre.

P

VERSIO ANGLICANA.

The GOSPEL according to St. LUKE.

CHAP. I.

FORASMUCH as many have taken in hand to set forth in order a declaration of those things which are most surely believed among us,

2 Even as they delivered them unto us, which from the beginning[a] were eye-witnesses, and ministers of the[b] word;

3 It seemed good to me also, having had perfect understanding of all things from the very first, to write unto thee in order,[c] most excellent Theophilus,[d]

4 That thou mightest know[e] the certainty of those things wherein thou hast been instructed.

5 THERE was, in the days of Herod[f] the king of Judea, a certain priest named Zacharias, of the course of Abia:[h] and his wife *was* of the daughters of Aaron, and her name *was* Elisabeth.

6 And they were both righteous[k] before God, walking in all the commandments and ordinances[l] of the Lord, blameless.

7 And they had no child, because that Elisabeth was barren, and they both were *now* well stricken in years.

8 And it came to pass, that while he executed the priest's office before God in the order of his course,

9 According to the custom of the priest's office, his lot was[o] to burn incense when he went into the temple of the Lord.

10 And the whole multitude of the people were praying without,[q] at the time of incense.

11 And there appeared unto him an angel of the Lord, standing on the right side of the altar[t] of incense.

12 And when Zacharias saw *him*, he was troubled,[u] and fear fell upon him.

13 But the angel said unto him, Fear not, Zacharias: for thy prayer is heard; and thy wife Elisabeth shall bear thee a son, and thou shalt call his name John.[x]

14 And thou shalt have joy and gladness; and many shall rejoice[y] at his birth.

15 For he shall be great[z] in the sight of the Lord, and shall drink[a] neither wine nor strong drink; and he shall be filled with the Holy Ghost, even[b] from his mother's womb.

16 And many of the children of Israel shall he turn to the Lord their God.

17 And he[d] shall go before him in the spirit and power of Elias, to turn the hearts of the fathers to the children, and the γ disobedient to the wisdom[f] of the just; to make ready a people[g] prepared for the Lord.

18 And Zacharias said unto the angel, Whereby shall I know this? for I[i] am an old man, and my wife well stricken in years.

19 And the angel, answering, said unto him, I am Gabriel,[l] that stand in the presence of God; and am sent[n] to speak unto thee, and to shew thee these glad tidings.

20 And, behold, thou shalt be dumb,[o] and not able to speak, until the day that these things shall be performed, because thou believest not my words, which shall be fulfilled in their season.

21 And the people waited for Zacharias, and marvelled that he tarried so long in the temple.

22 And when he came out, he could not speak unto them: and they perceived that he had seen a vision in the temple; for he beckoned unto them, and remained speechless.

23 And it came to pass, that, as soon as the days of his ministration were accomplished, he departed to his own house.

24 And after those days, his wife Elisabeth conceived, and hid herself five months, saying,

25 Thus hath the Lord dealt with me, in the days wherein he looked on *me*, to take[g] away my reproach among men.

26 And in the sixth month the angel Gabriel was sent from God, unto a city of Galilee, named Nazareth,

27 To a virgin[i] espoused to a man whose name was Joseph, of the house of David; and the virgin's name *was* Mary.

28 And the angel came in unto her, and said, Hail, *thou that art* β highly favoured,[m] the Lord[n] *is* with thee: blessed *art* thou among women.

29 And when she saw *him*, she was troubled at his saying, and cast in her mind what manner of salutation this should be.

30 And the angel said unto her, Fear not, Mary; for thou hast found favour with God.

31 And, behold, thou[p] shalt conceive in thy womb, and bring forth a son, and shalt call his name JESUS.

32 He shall be great,[r] and shall be called the Son[s] of the Highest: and the Lord God shall give unto him the throne[v] of his father David:

33 And he shall reign over the house of Jacob for ever; and of[w] his kingdom there shall be no end.

34 Then said Mary unto the angel, How shall this be, seeing I know not a man?

35 And the angel answered and said unto her, The Holy Ghost shall come upon thee, and the power of the Highest shall overshadow thee; therefore also that holy thing which shall be born of thee shall be called[c] the Son of God.

36 And, behold, thy cousin Elisabeth, she hath also conceived a son in her old age: and this is the sixth month with her who was called barren.

37 For[e] with God nothing shall be impossible.

38 And Mary said, Behold the handmaid[h] of the Lord; be it unto me according[k] to thy word. And the angel departed from her.

39 And Mary arose in those days, and went into the hill country with haste, into a[m] city of Juda;

40 And entered into the house of Zacharias, and saluted Elisabeth.

41 And it came to pass, that, when Elisabeth heard the salutation of Mary, the babe leaped in her womb; and Elisabeth was filled with the Holy Ghost:

42 And she spake out with a loud voice, and said, Blessed[p] *art* thou among women, and blessed *is* the fruit of thy womb.

A. M. 3998, the sixth year before the account called *Anno Domini.*

a Jnº. 15. 27. He. 2. 3. 1 Pe. 5. 1. 2 Pe. 1. 16. 1 Jnº. 1. 1.
b Ro. 15. 16. Ep. 3. 7. 4. 11, 12.
c Ac. 11. 4.
d Ac. 1. 1.
e Jnº. 20. 31.
f Mat. 2. 1.
g Ge. 30. 23. 1 Sa. 1. 6. Is. 54. 1, 4.
h 1 Ch. 24. 10. Ne. 12. 4, 17.
i Mat. 1. 18.
k Ge. 7. 1. 1 Ki. 9. 4. 2 Ki. 20. 3.
l 1 Co. 11. 2. Phi. 3. 6.
β or, *graciously accepted;* or, *much graced.*
m Da. 9. 23.
n Ju. 6. 12.
o Ex. 30. 7, 8.
p Is. 7. 14. Mat. 1. 21.
q Le. 16. 17.
r Mat. 12. 42.
s He. 1. 2..8.
t Ex. 30. 1. Re. 8. 3, 4.
u ver. 29. Ju. 13. 22.
v 2 Sa. 7. 11, 12. Is. 9. 6, 7.
w Da. 7. 14, 27. Mi. 4. 7.
x ver. 60, 63.
y ver. 58.
z ch. 7. 28.
a Nu. 6. 3.
b Je. 1. 5.
c Mar. 1. 1.
d Jnº. 1. 34.
e Mal. 4. 5, 6.
f Ps. 111. 10. Mat. 11. 14. 19. 26. Mar. 9. 12. Ro. 4. 21.
γ or, *by.*
g 1 Pe. 2. 9.
h Ps. 116. 16.
i Ge. 17. 17.
k Ps. 119. 38.
l ver. 26. Da. 8. 16.
m Jos. 21. 9..11
n He. 1. 14.
o Eze. 3. 26.
p ver. 28. Ju. 5. 24.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, II.

εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με;
44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 Καὶ μακαρία ἡ [n]πιστεύσασα[1], ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίȣ.
46 Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον·
47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·
48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.
49 Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς [h]γενεὰς γενεῶν[1] τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.
52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς·
53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς.
54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,
55 (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας [n]ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ[1], καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) [n]εἰς[1] τὸν αἰῶνα.
56 Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.
58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59 Καὶ ἐγένετο, ἐν [h]τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ[1] ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.
60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.
61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδείς ἐστιν [i]ἐν τῇ συγγενείᾳ[1] σȣ, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τȣ́τῳ.
62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.
63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες.
64 Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ[f]· καὶ ἐλάλει, εὐλογῶν τὸν Θεόν.
65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.
66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου· καὶ προεφήτευσε, λέγων·
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.
69 Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·
70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ·
71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·
72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ·

73 Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν· τοῦ δοῦναι ἡμῖν,
74 Ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ,
75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας [b]τῆς ζωῆς[1] ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·
77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·
78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·
79 Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.
80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Κεφ. β'. II.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
2 Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ [n]πρώτη ἐγένετο[1] ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας [n]Κυρηνίου[1].
3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ,)
5 Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ [e]γυναικὶ[1], οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.
7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν [d]τῇ[1] φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα [d]Κυρίου[1] περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ.
11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ.
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν [b]τῇ[1] φάτνῃ.
13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων·
14 Δόξα ἐν ὑψίστοις [n]Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς[1] εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις [n]εὐδοκία[1].
15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίȣ τȣ́τȣ.
18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτȣ́ς.
19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, II.

benedictus fructus ventris tui.
43 Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me?
44 Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo.
45 Et beata, quæ credidisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi a Domino.
46 Et ait Maria: Magnificat anima mea Dominum:
47 Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.
48 Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
49 Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.
50 Et misericordia ejus a progenie in progenies timentibus eum.
51 Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.
52 Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles.
53 Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes.
54 Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ suæ.
55 Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, et semini ejus in sæcula.
56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus: et reversa est in domum suam.
57 Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, et peperit filium.
58 Et audierunt vicini, et cognati ejus quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, et congratulabantur ei.
59 Et factum est in die octavo; venerunt circumcidere puerum, et vocabant eum nomine patris sui Zachariam.
60 Et respondens mater ejus, dixit: Nequaquam, sed vocabitur Joannes.
61 Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine.
62 Innuebant autem patri ejus, quem vellet vocari eum.
63 Et postulans pugillarem scripsit, dicens: Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi.
64 Apertum est autem illico os ejus, et lingua ejus, et loquebatur benedicens Deum.
65 Et factus est timor super omnes vicinos eorum: et super omnia montana Judææ divulgabantur omnia verba hæc:
66 Et posuerunt omnes, qui audierant in corde suo, dicentes: Quis, putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo.
67 Et Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto: et prophetavit, dicens:
68 Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit, et fecit redemptionem plebis suæ:
69 Et erexit cornu salutis nobis: in domo David pueri sui.
70 Sicut locutus est per os sanctorum, qui a sæculo sunt, prophetarum ejus:
71 Salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium, qui oderunt nos:
72 Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris; et memorati testa-

menti sui sancti.
73 Jusjurandum, quod juravit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis:
74 Ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi,
75 In sanctitate, et justitia coram ipso, omnibus diebus nostris.
76 Et tu puer, propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus:
77 Ad dandam scientiam salutis plebi ejus: in remissionem peccatorum eorum:
78 Per viscera misericordiæ Dei nostri: in quibus visitavit nos, oriens ex alto:
79 Illuminare his, qui in tenebris, et in umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.
80 Puer autem crescebat, et confortabatur spiritu; et erat in desertis usque in diem ostensionis suæ ad Israel.

CAP. II.

FACTUM est autem in diebus illis, exiit edictum a Cæsare Augusto ut describeretur universus orbis.
2 Hæc descriptio prima, facta est a præside Syriæ Cyrino:
3 Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem.
4 Ascendit autem et Joseph a Galilæa de civitate Nazareth in Judæam in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem: eo quòd esset de domo, et familia David,
5 Ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore prægnante.
6 Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret.
7 Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in præsepio: quia non erat eis locus in diversorio.
8 Et pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes vigilias noctis super gregem suum.
9 Et ecce angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno.
10 Et dixit illis angelus: Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo:
11 Quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus in civitate David.
12 Et hoc vobis signum: Invenietis infantem pannis involutum, et positum in præsepio.
13 Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ cælestis laudantium Deum, et dicentium:
14 Gloria in altissimis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.
15 Et factum est, ut discesserunt ab eis Angeli in cælum: pastores loquebantur ad invicem: Transeamus usque Bethlehem, et videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis.
16 Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam, et Joseph, et infantem positum in præsepio.
17 Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc.
18 Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: et de his, quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos.
19 Maria autem conservabat omnia

VERSIO LUSITANA.

43 E donde a mim esta dita, que venha
visitar-me a que he Mãi de meu Senhor?
44 Porque o mesmo foi soar a voz da tua
saudação nos meus ouvidos, que saltar de
alegria o Menino no meu ventre.
45 E bemaventurada tu, que creste, porque
se hão de cumprir as cousas, que da parte do
Senhor te forão ditas.
46 Então disse Maria: A minha Alma en-
grandece ao Senhor:
47 E o meu espirito se alegrou por extremo
em Deos meu Salvador.
48 Por elle ter posto os olhos na baixeza
de sua escrava: porque de hoje em diante
me chamaráõ bemaventurada todas as gera-
ções.
49 Porque o Todo Poderoso me fez gran-
des cousas: e o seu santo Nome.
50 E a sua misericordia de geração a ge-
ração, sobre os que o temem.
51 Elle manifestou o poder do seu braço:
dispersou os soberbos no pensar do seu co-
ração.
52 Depoz do throno os grandes, e elevou
os humildes.
53 Encheo de bens os que tinhão fome: e
despedio vazios os que erão ricos.
54 Lembrado da sua misericordia, tomou
debaixo de sua protecção a Israel seu servo.
55 Assim como o tinha promettido a nossos
pais, a Abrahão, e á sua posteridade para
sempre.
56 E ficou Maria com Isabel perto de tres
mezes: e depois dos quaes voltou para sua
casa.
57 E chegou a Isabel o tempo de parir, e
pario hum filho.
58 E os seus vizinhos, e seus parentes
ouvindo a grande misericordia que Deos lhe
fizera, se congratulavão com ella.
59 E chegando o dia oitavo, em que se
havia de circumcidar o Menino, querião que
elle se chamasse Zacarias, do nome de seu pai.
60 Mas sua mãi respondendo-lhes, disse:
Não será esse, mas se chamará João.
61 E disserão-lhe: Na tua parentéla não
ha quem tenha tal nome.
62 E perguntavão por sinaes ao pai, que
nome queria elle que se lhe pozesse.
63 E pedio elle em que escrever, e escreveo,
dizendo: João he o nome. E a todos encheo
de assombro.
64 E no mesmo ponto se lhe abrio a boca,
e se lhe soltou a lingua, e dava com ella
louvores a Deos.
65 E todos os seus vizinhos ficárão atemo-
rizados: e por todas as montanhas de Judéa
corria a fama destas maravilhas:
66 E todos os que dellas ouvião fallar, con-
servando-as no seu coração, dizião: Quem,
julgais vós, que virá a ser este Menino?
Porque estava com elle a mão do Senhor.
67 E cheio do Espirito Santo, profetou
Zacarias seu pai, dizendo:
68 Bemdito o Senhor Deos de Israel, por-
que visitou, e resgatou o seu povo:
69 E porque nos suscitou hum Salvador
poderoso na casa de seu servo David:
70 Como fallou por boca dos santos, seus
profetas desdo seculo:
71 Que nos havia de livrar de nossos inimi-
gos, e das mãos de todos os que nos tivessem
odio:
72 Para exercitar a sua misericordia a fa-
vor de nossos pais: e lembrar-se do seu
santo pacto.
73 Segundo o que elle jurou a Abrahão
nosso pai, que nos faria a graça:
74 De que sendo livres das mãos de nossos
inimigos, o serviriamos sem temor,
75 Em santidade, e justiça diante delle,
por todos os nossos dias.
76 E tu, ó Menino, tu serás chamado o
Profeta do Altissimo: porque irás adiante
da face do Senhor, a preparar os seus ca-
minhos:
77 Para se dar ao seu povo o conhecimento
da salvação: a fim de que elle receba o per-
dão de seus peccados:
78 Pelas entranhas de misericordia do
nosso Deos: com que fez que o Oriente nos
viesse visitar lá do alto:
79 Para allumiar os que vivem sentados
nas trévas, e na sombra da morte, para diri-
gir os nossos pés no caminho da paz.
80 E o Menino crescia, e se fortificava no
espirito: e habitava nos desertos até chegar
o dia, em que elle devia mostrar-se ao povo
de Israel.

CAP. II.

E ACONTECEO nestes dias, publicar-
se hum Edicto, emanado de Augusto Cesar,
para se fazer huma descripção dos habitantes
de todo o Mundo.
2 Foi esta descripção a primeira, que se fez
por Cyrino Governador da Syria:
3 E todos hião dar o seu nome na Cidade,
donde cada hum era natural,
4 Partio tambem José da Cidade de Na-
zareth na Galiléa, e veio a Judéa para a Ci-
dade de David, que se chama Bethlehem:
porque erá da casa, e familia de David,
5 Para se fazer registrar juntamente com
sua esposa Maria, que vinha pejada.
6 Achando-se alli ambos, succedeo cum-
prir-se os dias, em que ella havia de parir:
7 E pario a seu Filho primogenito, e o
envolveo em huns pannos, e o reclinou em
huma mangedoura, porque não havia lugar
para elles na estalagem.
8 E no campo vizinho estavão huns pas-
tores, que de noite vigiavão, e velavão sobre
o seu rebanho.
9 E eis-que de improviso se lhes apresentou
hum Anjo do Senhor, e huma claridade di-
vina os cercou, e elles ficárão summamente
atemorizados.
10 Porém o Anjo lhes disse: Não temais:
pois eis-que eu vos venho dar huma nova,
que será para todo o povo de summo gosto:
11 E he que hoje vos nasceo na Cidade de
David o Salvador, que he o Christo Senhor.
12 E eis-aqui o sinal, que vo-lo fará conhe-
cer: Achareis hum Menino envolto em pan-
nos, e posto em huma mangedoura.
13 E no mesmo ponto a multidão da Ce-
lestial Milicia, cantando de companhia com
o Anjo, dava louvores a Deos, dizendo:
14 Gloria a Deos no mais alto dos Ceos,
e paz na terra aos homens, de boa vontade.
15 E aconteceo que depois que os Anjos se
retirárão delles para o Ceo, fallavão entre si
os pastores: Passemos até Bethlehem, e ve-
jamos que he isto que succedeo, e que he o
que o Senhor nos mostrou.
16 E dando-se toda a pressa a lá chegarem,
achárão a Maria, e a José, e ao Menino posto
em huma mangedoura.
17 Vendo-o elles, conhecêrão a palavra do
Senhor a respeito deste Menino.
18 E todos os que ouvírão, ficárão admi-
rados do que lhes contárão os pastores.
19 Entretanto Maria conservava todas

VERSIO ANGLICANA.

43 And whence *is* this to me, that the
mother of my Lord[a] should come to me?
44 For lo, as soon as the voice of thy
salutation sounded in mine ears, the babe
leaped in my womb for joy.
45 And blessed *is* she [β] that believed:
for there shall be a performance of those
things which were told her from the Lord.
46 And Mary said, My[f] soul doth
magnify the Lord,
47 And my spirit hath rejoiced[g] in
God my Saviour.
48 For he hath regarded the low[i] estate of
his handmaiden: for, behold, from hence-
forth all generations shall call me[k] blessed.
49 For he that is mighty[m] hath done to
me great things;[n] and holy[o] *is* his name.
50 And[p] his mercy *is* on them that fear
him, from generation to generation.
51 He[q] hath shewed strength with his
arm; he hath scattered the[r] proud in
the imagination of their hearts.
52 He[s] hath put down the mighty from
their seats, and exalted them of low degree.
53 He[t] hath filled the hungry with good
things, & the rich he hath sent empty away.
54 He hath holpen his servant Israel,
in[v] remembrance of *his* mercy;
55 As he spake[u] to our fathers, to
Abraham, and to his seed for ever.
56 And Mary abode with her about three
months, and returned to her own house.
57 Now Elisabeth's full time came,
that she should be delivered; and she
brought forth a son.
58 And her neighbours and her cousins
heard how the Lord had shewed great mer-
cy upon her; and they[w] rejoiced with her.
59 And it came to pass, that on the
eighth day they came to circumcise the
child; and they called him Zacharias,
after the name of his father.
60 And his mother answered and said,
Not *so;* but he shall be called John.
61 And they said unto her, There is none
of thy kindred that is called by this name.
62 And they made signs to his father,
how he would have him called.
63 And he asked for a writing-table,
and wrote, saying, His name is[y] John.
And they marvelled all.
64 And his mouth[z] was opened imme-
diately, and his tongue *loosed*, and he
spake, and praised God.
65 And fear came on all that dwelt
round about them: and all these [κ] say-
ings were noised abroad throughout all
the hill country of Judea:
66 And all they that heard *them* laid
them up[c] in their hearts, saying, What
manner of child shall this be! And the
hand[d] of the Lord was with him.
67 And his father Zacharias was filled
with the Holy Ghost, & prophesied, saying,
68 Blessed[f] *be* the Lord God of Israel;
for he hath visited & redeemed his people,
69 And hath raised up an horn of sal-
vation[g] for us, in the house of his servant
David;
70 As he spake[h] by the mouth of his
holy prophets, which have been since the
world began:
71 That we should be saved[i] from our
enemies, and from the hand of all that
hate us;
72 To perform the mercy *promised* to our
fathers, & to[k] remember his holy covenant,
73 The oath[l] which he sware to our
father Abraham,

A.M. 3998.

a Jn°. 13. 13.
b Ro. 6. 22.
c Tit. 2. 11, 12. 1 Pe. 1. 14, 15.
d Re. 2. 10.
β or, *which believed that there shall be.*
e Mal. 3. 1.
f 1 Sa. 2. 1. Ps. 34. 2, 3.
g Ps. 35. 9. Hab. 3. 18.
γ or, *for.*
h Ac. 5. 31.
δ or, *bowels of the mercy.*
i Ps. 136. 23.
ζ or, *sun-rising;* or, *branch,* Is. 11. 1. Zec. 3. 8. 6. 12.
k ch. 11. 27. Mal. 3. 12.
l Is. 9. 2. 49. 9.
m Ge. 17. 1.
n Ps. 71. 21. 126. 2, 3. Ep. 3. 20.
o Ps. 111. 9.
p Ge. 17. 7. Ex. 20. 6. Ps. 103. 17.
q Ps. 98. 1. Is. 51. 9. 52. 10. 63. 5.
r 1 Sa. 2. 9. Da. 4. 37.
s ch. 18. 14. Job 5. 11.
η or, *inrolled.*
t 1 Sa. 2. 5.
v Ps. 98. 3.
u Ge. 17. 19. Ps. 132. 11.
w ver. 14.
x Mat. 1. 25.
θ or, *the night-watches.*
y ver. 13.
z ver. 20.
a Is. 9. 6.
κ or, *things.*
b Ps. 103. 20, 21. 1 Pe. 1. 12.
c ch. 2. 19, 51.
d Ps. 80. 17.
e Is. 57. 19.
f Ps. 72. 18.
λ *The men the shepherds.*
g Ps. 111. 9.
h Je. 23. 5, 6. Da. 9. 24.
i Is. 54. 7..17. Je. 30. 10, 11.
k Le. 26. 42. Ps. 105. 8..10. Eze. 16. 60.
l Ge. 22. 16, 17.

74 That he would grant unto us, that
we, being delivered out of the hand of our
enemies, might serve him[b] without fear,
75 In[c] holiness and righteousness be-
fore him, all[d] the days of our life.
76 And thou, child, shalt be called the
Prophet of the Highest: for thou shalt
go[e] before the face of the Lord, to prepare
his ways;
77 To give knowledge of salvation unto
his people, [γ] by the remission[h] of their sins,
78 Through the [δ] tender mercy of our
God; whereby the [ζ] day-spring from on
high hath visited us,
79 To[l] give light to them that sit in
darkness and *in* the shadow of death, to
guide our feet into the way of peace.
80 And the child grew, and waxed
strong in spirit, and was in the deserts
till the day of his shewing unto Israel.

CHAP. II.

AND it came to pass in those days, that
there went out a decree from Cesar Augus-
tus, that all the world should be [η] taxed.
2 (*And* this taxing was first made when
Cyrenius was governor of Syria.)
3 And all went to be taxed, every one
into his own city.
4 And Joseph also went up from Gali-
lee, out of the city of Nazareth, into
Judea, unto the city of David, which is
called Bethlehem, (because he was of the
house and lineage of David,)
5 To be taxed with Mary his espoused
wife, being great with child.
6 And so it was, that, while they were
there, the days were accomplished that
she should be delivered.
7 And she[x] brought forth her first-born
son, and wrapped him in swaddling-
clothes, and laid him in a manger; because
there was no room for them in the inn.
8 And there were in the same country
shepherds abiding in the field, keeping
[θ] watch over their flock by night.
9 And, lo, the angel of the Lord came upon
them, & the glory of the Lord shone round
about them, and they were sore afraid.
10 And the angel said unto them, Fear
not: for, behold, I bring you good tidings
of great joy, which shall be to all people.
11 For unto you[a] is born this day, in
the city of David, a Saviour, which is
Christ the Lord.
12 And this *shall be* a sign unto you:
Ye shall find the babe wrapped in swad-
dling-clothes, lying in a manger.
13 And suddenly there was with the
angel[b] a multitude of the heavenly host,
praising God, and saying,
14 Glory to God in the highest, and on
earth peace,[e] good will toward men.
15 And it came to pass, as the angels
were gone away from them into heaven,
[λ] the shepherds said one to another, Let
us now go even unto Bethlehem, and see
this thing which is come to pass, which
the Lord hath made known to us.
16 And they came with haste, and
found Mary, and Joseph, and the babe
lying in a manger.
17 And when they had seen *it*, they
made known abroad the saying which
was told them concerning this child.
18 And all they that heard *it* wondered
at those things which were told them by
the shepherds.
19 But Mary kept all these things, and
pondered *them* in her heart.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, III.

ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ [a]ἐπέστρεψαν| οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν [a]τὸ παιδίον|, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ [t]αὐτῶν| κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ,

23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·)

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο [t]νεοσσοὺς| περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·

30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μȣ τὸ σωτήριόν σȣ·

31 Ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ ἦν [l]Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ| θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον·

35 Καί σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς·

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ αὕτη, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν [i]ἐν Ἱερουσαλήμ|.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο [c]πνεύματι|, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν [e]εἰς Ἱεροσόλυμα|, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,

43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ [t]ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ|.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ [b]ἐν| τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὑρόντες [b]αὐτὸν|, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, [h]ζητοῦντες| αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, [d]καὶ ἦλθεν| εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Κεφ. γ'. III.

ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος [n]χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος|,

2 [a]Ἐπ' Ἀρχιερέων| Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν [b]τοῦ| Ζαχαρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, [n]λέγοντος|· Φωνὴ βοῶντος [c]ἐν τῇ ἐρήμῳ·| Ἑτοιμάσατε| τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, ϗ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας.

6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τȣ Θεȣ.

7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. Πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Τί οὖν [t]ποιήσομεν|;

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.

12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;

13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, III.

verba hæc, conferens in corde suo.

20 Et reversi sunt pastores glorificantes, et laudantes Deum in omnibus, quæ audierant, et viderant sicut dictum est ad illos.

21 Et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab angelo prius quàm in utero conciperetur.

22 Et postquam impleti sunt dies purgationis ejus secundum legem Moysi, tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino,

23 Sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur.

24 Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini par turturum, aut duos pullos columbarum.

25 Et ecce homo erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, et homo iste justus, et timoratus, expectans consolationem Israel, et Spiritus sanctus erat in eo.

26 Et responsum acceperat a Spiritu sancto non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini.

27 Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo.

28 Et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit:

29 Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace:

30 Quia viderunt oculi mei salutare tuum,

31 Quod parasti ante faciem omnium populorum.

32 Lumen ad revelationem gentium, et gloriam plebis tuæ Israel.

33 Et erat pater ejus et mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo.

34 Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem ejus: Ecce positus est hic in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel: et in signum, cui contradicetur:

35 Et tuam ipsius animam pertransibit gladius ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

36 Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua.

37 Et hæc vidua usque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, jejuniis, et obsecrationibus serviens nocte, ac die.

38 Et hæc, ipsa hora superveniens, confitebatur Domino: et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.

39 Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth.

40 Puer autem crescebat, et confortabatur plenus sapientia: et gratia Dei erat in illo.

41 Et ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem, in die sollemni Paschæ.

42 Et cum factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis Jerosolymam secundum consuetudinem diei festi,

43 Consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Jesus in Jerusalem, et non cognoverunt parentes ejus.

44 Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt inter diei, et requirebant eum inter cognatos, et notos.

45 Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum.

46 Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos, et interrogantem eos.

47 Stupebant autem omnes, qui audiebant, super prudentia, et responsis ejus.

48 Et videntes admirati sunt. Et dixit mater ejus ad illum: Fili quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus, et ego dolentes quærebamus te.

49 Et ait ad illos: Quid est quòd me quærebatis? nesciebatis quia in his, quæ patris mei sunt, oportet me esse?

50 Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos.

51 Et descendit cum eis, et venit Nazareth: et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.

52 Et Jesus proficiebat sapientia, et ætate, et gratia apud Deum, et homines.

CAP. III.

ANNO autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Ituræ, et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinæ tetrarcha,

2 Sub principibus sacerdotum Anna, et Caipha: factum est verbum Domini super Joannem, Zachariæ filium, in deserto.

3 Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum,

4 Sicut scriptum est in Libro sermonum Isaiæ prophetæ: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini: rectas facite semitas ejus:

5 Omnis vallis implebitur: et omnis mons, et collis humiliabitur: et erunt prava in directa: et aspera in vias planas:

6 Et videbit omnis caro salutare Dei:

7 Dicebat ergo ad turbas quæ exibant ut baptizarentur ab ipso: Genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a ventura ira?

8 Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ, et ne cœperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.

9 Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur.

10 Et interrogabant eum turbæ, dicentes: Quid ergo faciemus?

11 Respondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti: et qui habet escas, similiter faciat.

12 Venerunt autem et publicani ut baptizarentur, et dixerunt ad illum: Magister, quid faciemus?

13 At ille dixit ad eos: Nihil amplius,

VERSIO LUSITANA.

estas cousas, e lá no fundo do seu coração conferia humas com outras.

20 E os pastores voltárão glorificando, e louvando a Deos, por tudo o que tinhão ouvido, e visto, que era conforme ao que se lhes tinha dito.

21 E depois de cumpridos os oito dias, que o Menino devia ser circumcidado; foi-lhe posto o Nome de Jesus, que o Anjo lhe havia dado, antes de ser concebido no seu ventre.

22 E tendo-se concluido os dias da sua purificação, segundo o que ordenava a Lei de Moysés; elles o levárão a Jerusalem, para o apresentarem ao Senhor,

23 Segundo o que estava escrito na Lei do Senhor: Todo o filho macho, que for primogenito, será consagrado ao Senhor:

24 E outrosim para offerecerem em sacrificio, conforme o que prescrevia a Lei de Deos, duas rolas, ou dous pombinhos.

25 E eis-que havia em Jerusalem hum homem justo, e temente a Deos, por nome Simeão, que vivia na esperança da consolação de Israel; e o Espirito Santo estava nelle.

26 E pelo Espirito Santo lhe fora revelado, que não havia de morrer, sem primeiro ver o Christo do Senhor.

27 E veio em Espirito ao Templo. E como o pai e a mãi do Menino Jesus o trazião, para darem por elle cumprimento ao que a Lei ordenava:

28 Elle mesmo o tomou em seus braços, e louvou a Deos, e disse:

29 Agora he, Senhor, que tu deixarás morrer em paz o teu servo, segundo a tua palavra:

30 Porque já os meus olhos vírão á tua salvação.

31 Que tu destinaste para ser vista de todos os póvos.

32 Luz, que ha de allumiar ás Nações, e gloria do teu povo Israel.

33 E seu pai, e sua mãi estavão admirados das cousas, que delle se dizião.

34 E Simeão os abençoou, e disse para Maria sua mãi: Eis-aqui está posto este Menino para ruina, e para salvação de muitos em Israel; e para ser o alvo, a que atire a contradicção:

35 E a sua mesma espada, traspassará a tua alma, a fim de se descubrirem os pensamentos de muitos corações.

36 E havia huma mulher Profetissa, chamada Anna, filha de Fanuel, da tribu de Aser, muito avançada em idade, e que vivêra sete annos com seu marido, que a desposára virgem.

37 E esta viuva de idade de oitenta e quatro annos: não se apartava do Templo: servindo de dia, e de noite em jejuns, e orações.

38 E sobrevindo ella nesta mesma hora, dava graças a Deos, e fallava delle a todos os que esperavão a redempção de Israel.

39 E como elles derão fim a tudo, segundo a Lei do Senhor, e voltárão a Galiléa para a sua Cidade de Nazareth.

40 Entretanto o Menino crescia, e se fortificava, cheio de sabedoria: e a graça de Deos estava com elle.

41 E hião seus pais todos os annos a Jerusalem, pela festa de Pascoa.

42 E quando elle tinha feito os doze annos, succedeo irem elles a Jerusalem, segundo o costume que tinhão no dia da festa.

43 Depois de acabados os dias, quando voltavão elles, ficou o Menino Jesus em Jerusalem, sem que seus pais o advertissem.

44 E cuidando que elle viria com alguns da comitiva, caminhárão todo hum dia, e buscavão-no entre os parentes, e conhecidos.

45 Mas como o não achavão, tornárão para Jerusalem, em busca delle.

46 E depois de tres dias forão achallo no Templo, sentado entre os Doutores, ouvindo-os, e fazendo-lhes perguntas.

47 E todos os que o ouvião, estavão pasmados da sua sabedoria, e das suas respostas.

48 E quando o vírão, ficárão cheios de espanto. E sua mãi lhe disse: Filho, porque te houveste tu assim comnosco? Eis-que teu pai, e eu te andavamos buscando muito affligidos.

49 E elle lhes respondeo: Porque he que vós me buscaveis? Vós não sabieis que os objectos, em que eu me devo occupar, são as cousas do serviço de meu Pai?

50 Porém elles não comprehendêrão aquella palavra, que elle lhes dissera.

51 E sahio com elles, e veio para Nazareth: e estava á obediencia delles. E sua mãi conservava no seu coração todas estas cousas.

52 E Jesus se adiantava em sabedoria, e em idade, e em graça diante de Deos, e dos homens.

CAP. III.

E NO anno decimoquinto do Imperio de Tiberio Cesar, sendo Governador de Judéa Poncio Pilatos, e sendo Tetrarca de Galiléa Herodes, e sendo Tetrarca de Ituréa, e da Provincia de Traconites seu irmão Filippe, e sendo Tetrarca de Abilina Lysanias,

2 Sendo Pontifices Anas, e Caifaz: veio a palavra do Senhor sobre João, filho de Zacarias, no Deserto.

3 E elle veio por toda a terra do Jordão, prégando o baptismo de penitencia para remissão de peccados,

4 Do modo que está escrito no Livro das palavras do Profeta Isaias: Voz do que clama no Deserto: Apparelhai o caminho do Senhor: endireitai as suas varédas:

5 Todo o valle será cheio; e todo o monte, e cabeço será arrazado; e os máos caminhos tornar-se-hão direitos; e os escabrosos planos:

6 E todo o homem verá a salvação de Deos.

7 Dizia pois ao povo, que vinha a ser por elle baptizado: Raça de viboras, quem vos advertio que fugisseis da ira vindoura?

8 Fazei por tanto fructos dignos de penitencia, e não comeceis a dizer: Nós temos por pai a Abrahão. Porque eu vos digo, que poderoso he Deos para fazer que destas pedras nasção filhos de Abrahão.

9 Porque já o machado está posto á raiz das arvores. E assim toda a arvore, que não dá bom fructo, será cortada, e lançada no fogo.

10 E perguntava-lhe o povo, dizendo: Que he pois o que havemos de fazer?

11 E elle respondendo-lhes, disse: O que tem duas tunicas, dê huma a quem a não tem; e o que tem que comer, faça o mesmo.

12 Vierão tambem a baptizar-se os publicanos, e disserão-lhe: Mestre, que faremos nós?

13 E elle lhes disse: Não cobreis mais, que o que vos foi ordenado.

VERSIO ANGLICANA.

20 And the shepherds returned, glorifying and praising God for all the things that they had heard and seen, as it was told unto them.

21 And when eight days were accomplished [a] for the circumcising of the child, his name was called JESUS, which was so named of the angel [b] before he was conceived in the womb.

22 And when [c] the days of her purification, according to the law of Moses, were accomplished, they brought him to Jerusalem, to present *him* to the Lord;

23 (As it is written in the law of the Lord, Every [e] male that openeth the womb shall be called holy to the Lord;)

24 And to offer a sacrifice according to that which is said in the law of the Lord, A pair of turtle-doves, or two young pigeons.

25 And, behold, there was a man in Jerusalem, whose name *was* Simeon; and the same man *was* just and [g] devout, waiting for the consolation [h] of Israel: and the Holy Ghost was upon him.

26 And it was revealed unto him by the Holy Ghost, that he should not see [i] death before he had seen the Lord's Christ.

27 And he came by the Spirit into the temple: and when the parents brought in the child Jesus, to do for him after the custom of the law,

28 Then took he him up in his arms, and blessed God, and said,

29 Lord, now [m] lettest thou thy servant depart in peace,[n] according to thy word:

30 For mine eyes have seen [o] thy salvation,

31 Which thou hast prepared before the face of all people;

32 A light to lighten the [q] Gentiles, and the glory of thy people Israel.

33 And Joseph and his mother marvelled at those things which were spoken of him.

34 And Simeon blessed them, and said unto Mary his mother, Behold, this *child* is set for the fall [t] and rising again of many in Israel; and for a sign which shall be spoken [u] against;

35 (Yea, a sword [w] shall pierce through thy own soul also,) that [x] the thoughts of many hearts may be revealed.

36 And there was one Anna, a prophetess, the daughter of Phanuel, of the tribe of Aser; she was of a great age, and had lived with an husband seven years from her virginity;

37 And she *was* a widow of about fourscore and four years, which departed not from the temple, but served *God* with fastings and prayers [a] night and day.

38 And she, coming in that instant, gave thanks likewise unto the Lord, and spake of him to all them that [b] looked for redemption in δ Jerusalem.

39 And when they had performed all things according to the law of the Lord, they returned into Galilee, to their own city Nazareth.

40 And the child grew, and waxed strong in spirit, filled [d] with wisdom; and the grace of God was upon him.

41 Now his parents went to Jerusalem every [e] year at the feast of the passover.

42 And when he was twelve years old, they went up to Jerusalem, after the custom of the feast.

43 And when they had fulfilled the days, as they returned, the child Jesus tarried behind in Jerusalem; and Joseph and his mother knew not *of it*.

A. M. 4000.

a Le. 12. 3.
b ch. 1. 31. Mat. 1. 21.
c Le. 12. 2, &c.
d ch. 4. 22, 32. Ps. 119. 99. Mat. 7. 28. Mar. 1. 22. Jn°. 7. 15, 46.
e Ex. 13. 12. 22. 29. Nu. 8. 17.
f Jn°. 5. 17. 9. 4.
g ver. 38. Mar. 15. 43.
h Is. 40. 1.
i Ps. 89. 48. He. 11. 5.
k ver. 19. Da. 7. 28.
l ver. 40. 1 Sa. 2. 26.
β or, *age*.
m Ge. 46. 30.
n Is. 57. 2. Re. 14. 13.
o ch. 3. 6. Is. 52. 10. Ac. 4. 12.
p Jn°. 11. 49, 51. 18. 13. Ac. 4. 6.
q Is. 42. 6. 49. 6. 60. 3. Ac. 13. 47, 48.
r Mat. 3. 1. Mar. 1. 4.
s ch. 1. 77.
t Is. 8. 14. Ro. 9. 32, 33. 1 Co. 1. 23, 24. 2 Co. 2. 16. 1 Pe. 2. 7, 8.
v Is. 40. 3.
u Ac. 28. 22.
w Jn°. 19. 25.
x Ju. 5. 15, 16. 1 Co. 11. 19.
y Ps. 98. 2. Is. 40. 5. 49. 6. 52. 10. Ro. 10. 12, 18.
z Mat. 3. 7.
a Ac. 26. 7. 1 Ti. 5. 5.
γ or, *meet for*.
b ver. 25.
δ or, *Israel*.
c ch. 13. 7, 9. Mat. 7. 19.
d ver. 52. Is. 11. 2, 3.
e Ex. 23. 15. De. 16. 1.
f ch. 11. 41. 2 Co. 8. 14. 1 Jn°. 3. 17.
g ch. 7. 29. Mat. 21. 32.
h ch. 19. 8. 1 Co. 6. 10.

44 But they, supposing him to have been in the company, went a day's journey; and they sought him among *their* kinsfolk and acquaintance.

45 And when they found him not, they turned back again to Jerusalem, seeking him.

46 And it came to pass, that after three days they found him in the temple, sitting in the midst of the doctors, both hearing them, and asking them questions.

47 And all that heard him were astonished at his understanding [d] and answers.

48 And when they saw him, they were amazed: and his mother said unto him, Son, why hast thou thus dealt with us? behold, thy father and I have sought thee sorrowing.

49 And he said unto them, How is it that ye sought me? wist ye not that I must be about [f] my Father's business?

50 And they understood not the saying which he spake unto them.

51 And he went down with them, and came to Nazareth, and was subject unto them: but his mother kept [k] all these sayings in her heart.

52 And Jesus increased [l] in wisdom and βstature, and in favour with God and man.

CHAP. III.

NOW in the fifteenth year of the reign of Tiberius Cesar, Pontius Pilate being governor of Judea, and Herod being tetrarch of Galilee, and his brother Philip tetrarch of Iturea and of the region of Trachonitis, and Lysanias the tetrarch of Abilene,

2 Annas [p] and Caiaphas being the high priests, the word of God came unto John the son of Zacharias in the wilderness.

3 And [r] he came into all the country about Jordan, preaching the baptism of repentance [s] for the remission of sins;

4 As it is written in the book of the words of Esaias the prophet,[v] saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

5 Every valley shall be filled, and every mountain and hill shall be brought low; and the crooked shall be made straight, and the rough ways *shall be* made smooth;

6 And [y] all flesh shall see the salvation of God.

7 Then said he to the multitude that came forth to be baptized of him, O [z] generation of vipers! who hath warned you to flee from the wrath to come?

8 Bring forth, therefore, fruits γ worthy of repentance; and begin not to say within yourselves, We have Abraham to *our* father: for I say unto you, That God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

9 And now also the axe is laid unto the root of the trees: every [c] tree, therefore, which bringeth not forth good fruit, is hewn down, and cast into the fire.

10 And the people asked him, saying, What shall we do then?

11 He answereth and saith unto them, He [f] that hath two coats, let him impart to him that hath none; and he that hath meat, let him do likewise.

12 Then came also publicans [g] to be baptized, and said unto him, Master, what shall we do?

13 And he said unto them, Exact [h] no more than that which is appointed you.

14 And the soldiers likewise demanded

TEXTUS GRÆCUS.

παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός·

16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρί.

17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς [b]Φιλίππου| τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,

22 Καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, [e]λέγουσαν|· Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ ηὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς [n]ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν (ὡς ἐνομίζετο) υἱὸς Ἰωσὴφ|, [e]τοῦ Ἡλὶ|,

24 [e]Τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ|, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ,

25 Τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,

26 Τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεῒ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα,

27 Τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ,

28 Τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἤρ,

29 Τοῦ Ἰωσὴ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ,

30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰωνὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ,

31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαβὶδ,

32 Τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν,

33 Τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα,

34 Τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ,

35 Τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ,

36 [e]Τοῦ Καϊνὰν|, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,

37 Τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν,

38 Τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. δ'. IV.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι [h]εἰς τὴν ἔρημον,

2 Ἡμέρας| τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, [c]ὕστερον| ἐπείνασε.

3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· Γέγραπται· Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται [d]ὁ| ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν [e]ὁ διάβολος| εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου [a]πάντα|.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· [b]Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ|· γέγραπται [b]γάρ|· Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ [b]ὁ| υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 Γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περί σου, τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 Καὶ [e]ὅτι| ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον·

18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με,

VERSIO VULGATA LATINA.

quàm quod constitutum est vobis, faciatis.

14 Interrogabant autem eum et milites, dicentes: Quid faciemus et nos? Et ait illis: Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis: et contenti estote stipendiis vestris.

15 Existimante autem populo, et cogitantibus omnibus in cordibus suis de Joanne, ne forte ipse esset Christus:

16 Respondit Joannes, dicens omnibus: Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corigiam calceamentorum ejus: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, et igni:

17 Cujus ventilabrum in manu ejus, et purgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

18 Multa quidem, et alia exhortans evangelizabat populo.

19 Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui, et de omnibus malis, quæ fecit Herodes,

20 Adjecit et hoc super omnia, et inclusit Joannem in carcere.

21 Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, et Jesu baptizato, et orante, apertum est cælum:

22 Et descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum: et vox de cælo facta est: Tu es filius meus dilectus, in te complacui mihi.

23 Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph, qui fuit Heli, qui fuit Mathat,

24 Qui fuit Levi, qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joseph,

25 Qui fuit Mathathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge,

26 Qui fuit Mahath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda,

27 Qui fuit Joanna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri,

28 Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosan, qui fuit Elmadam, qui fuit Her,

29 Qui fuit Jesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Jorim, qui fuit Mathat, qui fuit Levi,

30 Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joseph, qui fuit Jona, qui fuit Eliakim,

31 Qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David,

32 Qui fuit Jesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson,

33 Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Judæ,

34 Qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit Nachor,

35 Qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui fuit Sale,

36 Qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech,

37 Qui fuit Mathusale, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan,

38 Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei.

CAP. IV.

JESUS autem plenus Spiritu sancto regressus est a Jordane: et agebatur a Spiritu in desertum,

2 Diebus quadraginta, et tentabatur a diabolo. Et nihil manducavit in diebus illis: et consummatis illis esuriit.

3 Dixit autem illi diabolus: Si filius Dei es, dic lapidi huic ut panis fiat.

4 Et respondit ad illum Jesus: Scriptum est: Quia non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo Dei.

5 Et duxit illum diabolus in montem excelsum, et ostendit illi omnia regna orbis terræ in momento temporis,

6 Et ait illi: Tibi dabo potestatem hanc universam, et gloriam illorum: quia mihi tradita sunt: et cui volo do illa.

7 Tu ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia.

8 Et respondens Jesus, dixit illi: Scriptum est: Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies.

9 Et duxit illum in Jerusalem, et statuit eum super pinnam templi et dixit illi: Si filius Dei es, mitte te hinc deorsum.

10 Scriptum est enim quòd Angelis suis mandavit de te, ut conservent te:

11 Et quia in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

12 Et respondens Jesus, ait illi: Dictum est: Non tentabis Dominum Deum tuum.

13 Et consummata omni tentatione, diabolus recessit ab illo, usque ad tempus.

14 Et regressus est Jesus in virtute Spiritus in Galilæam, et fama exiit per universam regionem de illo.

15 Et ipse docebat in synagogis eorum, et magnificabatur ab omnibus.

16 Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam, et surrexit legere.

17 Et traditus est illi Liber Isaiæ prophetæ. Et ut revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat:

18 Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperi-

VERSIO LUSITANA.

14 E perguntavão-lhe os soldados, dizendo: E nós-outros que faremos? E elle lhes disse: Não trateis mal, nem opprimais nem calumneis; e dai-vos por contentes com o vosso soldo.

15 Ora como o povo estava em grande expectação, e a todos vinha ao pensamento, que podia bem ser que João fosse o Christo:

16 João respondeo, dizendo diante de todos: He verdade que eu vos baptizo em agua: mas outro virá mais poderoso do que eu, a quem eu não sou digno de desatar a correia dos çapatos: este mesmo vos baptizará no Espirito Santo, e fogo:

17 Cuja pá está na sua mão, e alimpará a sua eira, e recolherá o trigo no seu celleiro, e queimará as palhas em hum fogo, que nunca se apaga.

18 Anunciava certamente ao povo estas e outras cousas, exhortando-o.

19 Mas como Herodes Tetrarca havia sido reprehendido por elle, assim por causa de Herodias, mulher de seu irmão, como por todos os outros males, que Herodes commettêra,

20 Accumulou a todos os mais crimes, o de mandar metter em hum carcere a João.

21 No tempo porém que todo o povo concorria a ser baptizado, succedeo vir tambem Jesus, e baptizado elle, e estando em oração, abrio-se o Ceo:

22 E desceo sobre elle o Espirito Santo em fórma corporea, como huma pomba; e soou do Ceo huma voz, que dizia: Tu es aquelle meu especialmente amado Filho, em ti he que tenho posto toda a minha complacencia.

23 E o mesmo Jesus começava a ser, quasi de trinta annos, filho, como se julgava, de José, que o foi de Heli, que o foi de Mathat,

24 Que o foi de Levi, que o foi de Melki, que o foi de Janne, que o foi de José,

25 Que o foi de Mathathias, que o foi de Amós, que o foi de Nahum, que o foi de Hesli, que o foi de Nagge,

26 Que o foi de Mahath, que o foi de Mathathias, que o foi de Semei, que o foi de José, que o foi de Juda,

27 Que o foi de Joanna, que o foi de Resa, que o foi de Zorobabel, que o foi de Salatiel, que o foi de Neri,

28 Que o foi de Melki, que o foi de Addi, que o foi de Cosan, que o foi de Elmadan, que o foi de Her,

29 Que o foi de Jesus, que o foi de Eliezer, que o foi de Jorim, que o foi de Mathat, que o foi de Levi,

30 Que o foi de Simeon, que o foi de Juda, que o foi de José, que o foi de Jona, que o foi de Eliakim,

31 Que o foi de Meléa, que o foi de Menna, que o foi de Mathatha, que o foi de Nathan, que o foi de David,

32 Que o foi de Jessé, que o foi de Obéd, que o foi de Boóz, que o foi de Sálmon, que o foi de Naasson,

33 Que o foi de Aminadáb, que o foi de Arão, que o foi de Esron, que o foi de Farés, que o foi de Judas,

34 Que o foi de Jacob, que o foi de Isaac, que o foi de Abrahão, que o foi de Thare, que o foi de Naccor,

35 Que o foi de Sarug, que o foi de Ragau, que o foi de Falég, que o foi de Héber, que o foi de Sále,

36 Que o foi de Cainan, que o foi de Arfaxad, que o foi de Sem, que o foi de Noé, que o foi de Lamech,

37 Que o foi de Mathusalem, que o foi de Henoch, que o foi de Jared, que o foi de Malaleél, que o foi de Cainan,

38 Que o foi de Henos, que o foi de Séth, que o foi de Adão, que o foi de Deos.

CAP. IV.

E CHEIO do Espirito Santo voltou Jesus do Jordão, e foi levado pelo Espirito ao Deserto;

2 Onde esteve quarenta dias, e quarenta noites, e foi tentado pelo diabo. E não comeo cousa alguma naquelles dias; e acabados elles, teve fome.

3 Disse-lhe então o diabo: Se es Filho de Deos, dize a esta pedra que se converta em pão.

4 E respondeo-lhe Jesus: Está escrito, que o homem não vive sómente do pão, mas de toda a palavra de Deos.

5 E o diabo o transportou a hum alto monte, e lhe mostrou em hum momento todos os Reinos do Mundo,

6 E disse-lhe: Dar-te-hei todo este poder, e toda a sua gloria; porque elles me forão dados, e eu os dou a quem bem me parece.

7 Se tu pois me adorares, todas estas cousas serão tuas.

8 E respondendo Jesus, lhe disse: Está escrito: Adorarás o Senhor, teu Deos, e só a elle servirás.

9 Levou-o ainda a Jerusalem, e pondo-o sobre o pinaculo do Templo, disse-lhe: Se es Filho de Deos, lança-te daqui abaixo:

10 Porque está escrito, que mandou aos seus Anjos tivessem cuidado de ti, e te guardassem;

11 E que te sostivessem em suas mãos, para não magoares o teu pé em alguma pedra.

12 E respondendo Jesus, lhe disse: Está escrito: Não tentarás o Senhor teu Deos.

13 E tendo concluido todas as tentações, o diabo retirou-se delle até certo tempo.

14 Então voltou Jesus para Galiléa, levado da força do Espirito; e a sua fama se espalhou por todo aquelle paiz.

15 E ensinava nas suas Synagogas, e todos o engrandeçião.

16 E veio a Nazareth, onde se havia creado, e entrou na Synagoga, segundo o seu costume em dia de sabbado, e levantou-se para ler.

17 E trouxérão-lhe o livro do Profeta Isaias. E elle tanto que o abrio, achou o lugar, em que estava escrito:

18 O Espirito do Senhor respousou sobre mim: e por isso elle ungio-me, e me enviou a prégar o Evangelho aos pobres; a curar os lastimados de coração;

19 A pregar aos cativos o resgate, aos cegos a claridade, aos oprimidos a liberdade; a anunciar o anno aceitavel do Senhor, e o dia da retribuição.

VERSIO ANGLICANA.

of him, saying, And what shall we do? And he said unto them, β Do violence to no man, neither accuse *any*[b] falsely; and be content[c] with your γ wages.

15 And as the people were δ in expectation, and all men ζ mused in their hearts of John, whether he were the Christ or not;

16 John answered, saying unto *them* all, I indeed baptize you with water; but one mightier than I cometh, the latchet of whose shoes I am not worthy to unloose: he shall baptize you with the Holy Ghost, and with fire:

17 Whose fan[f] *is* in his hand, and he will throughly purge his floor, and will[g] gather the wheat into his garner; but the[h] chaff he will burn[i] with fire unquenchable.

18 And many other things, in his exhortation, preached he unto the people.

19 But[l] Herod the tetrarch, being reproved by him for Herodias his brother Philip's wife, and for all the evils which Herod had done,

20 Added yet this above all, that he shut up John in prison.

21 Now when all the people were baptized, it[o] came to pass, that Jesus also being baptized, and praying, the heaven was opened,

22 And the Holy Ghost descended in a bodily shape like a dove upon him; and a voice came from heaven, which said, Thou art my beloved Son; in thee I am well pleased.

23 And Jesus himself began to be about thirty years of age, being (as was supposed) the son[q] of Joseph, which was *the son* of Heli,

24 Which was *the son* of Matthat, which was *the son* of Levi, which was *the son* of Melchi, which was *the son* of Janna, which was *the son* of Joseph,

25 Which was *the son* of Mattathias, which was *the son* of Amos, which was *the son* of Naum, which was *the son* of Esli, which was *the son* of Nagge,

26 Which was *the son* of Maath, which was *the son* of Mattathias, which was *the son* of Semei, which was *the son* of Joseph, which was *the son* of Juda,

27 Which was *the son* of Joanna, which was *the son* of Rhesa, which was *the son* of Zorobabel, which was *the son* of Salathiel, which was *the son* of Neri,

28 Which was *the son* of Melchi, which was *the son* of Addi, which was *the son* of Cosam, which was *the son* of Elmodam, which was *the son* of Er,

29 Which was *the son* of Jose, which was *the son* of Eliezer, which was *the son* of Jorim, which was *the son* of Matthat, which was *the son* of Levi,

30 Which was *the son* of Simeon, which was *the son* of Juda, which was *the son* of Joseph, which was *the son* of Jonan, which was *the son* of Eliakim,

31 Which was *the son* of Melea, which was *the son* of Menan, which was *the son* of Mattatha, which was *the son* of Nathan,[z] which was *the son* of David,

32 Which was *the son* of Jesse,[a] which was *the son* of Obed, which was *the son* of Booz, which was *the son* of Salmon, which was *the son* of Naasson,

33 Which was *the son* of Aminadab, which was *the son* of Aram, which was *the son* of Esrom, which was *the son* of Phares, which was *the son* of Juda,

34 Which was *the son* of Jacob, which was *the son* of Isaac, which was *the son* of Abraham,[a] which was *the son* of Thara, which was *the son* of Nachor,

35 Which was *the son* of Saruch, which was *the son* of Ragau, which was *the son* of Phalec, which was *the son* of Heber, which was *the son* of Sala,

36 Which was *the son* of Cainan, which was *the son* of Arphaxad,[d] which was *the son* of Sem, which was *the son* of Noe, which was *the son* of Lamech,[e]

37 Which was *the son* of Mathusala, which was *the son* of Enoch, which was *the son* of Jared, which was *the son* of Maleleel, which was *the son* of Cainan,

38 Which was *the son* of Enos, which was *the son* of Seth, which was *the son* of Adam, which was *the son* of God.[k]

CHAP. IV.

AND[m] Jesus, being full of the Holy Ghost, returned from Jordan, and was led by the Spirit into the wilderness,

2 Being forty days tempted of the devil. And[n] in those days he did eat nothing: and when they were ended, he afterward hungred.

3 And the devil said unto him, If thou be the Son of God, command this stone that it be made bread.

4 And Jesus answered him, saying, It[p] is written, That man shall not live by bread alone, but by every word of God.

5 And the devil, taking him up into an high mountain, shewed unto him all the kingdoms of the world in a moment of time.

6 And the devil said unto him, All this power will I give thee, and the glory of them: for[r] that is delivered unto me; and to whomsoever I will I give it.

7 If thou, therefore, wilt η worship me, all shall be thine.

8 And Jesus answered and said unto him, Get thee behind me, Satan: for[s] it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

9 And he brought him to Jerusalem, and set him on a pinnacle of the temple, and said unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down from hence:

10 For it is written, He[t] shall give his angels charge over thee, to keep thee;

11 And in *their* hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

12 And Jesus, answering, said unto him, It is said, Thou[v] shalt not tempt the Lord thy God.

13 And when the devil had ended all the[u] temptation, he departed from him for a season.

14 And Jesus[w] returned in the power of the Spirit into Galilee: and there went out a fame of him through all the region round about.

15 And he taught in their synagogues, being glorified of all.

16 And he came to Nazareth,[x] where he had been brought up: and, as his custom was, he[y] went into the synagogue on the sabbath-day, and stood up for to read.

17 And there was delivered unto him the book of the prophet Esaias. And when he had opened the book, he found the place where it was written,

18 The[b] Spirit of the Lord *is* upon me, because he hath anointed me to preach the gospel to the poor; he hath sent me

A. D. 26.

β or, *put no man in fear.*
a Ge. 11. 24..26.
b Ex. 23. 1. Le. 19. 11.
c 1 Ti. 6. 8.
γ or, *allowance.*
δ or, *in suspence.*
ζ or, *reasoned;* or, *debated.*
d Ge. 11. 12.
e Ge. 5. 25.
f Je. 15. 7, 19.
g Mi. 4. 12. Mat. 13. 30.
h Ps. 1. 4.
i Ps. 21. 9. Mar. 9. 44, 48.
k Ge. 1. 26. 2. 7. Is. 64. 8. 1 Co. 15. 45, 47.
l Mat. 14. 3. Mar. 6. 17.
m ver. 14. Mat. 4. 1, &c. Mar. 1. 12, &c.
n Ex. 34. 28. 1 Ki. 19. 8.
o Mat. 3. 13, &c. Jn°. 1. 32, &c.
p De. 8. 3.
q Mat. 13. 55. Jn°. 6. 42.
r Jn°. 12. 31. 14. 30. Ep. 2. 2. Re. 13. 2, 7.
η or, *fall down before me.*
s De. 6. 13. 10. 20.
t Ps. 91. 11.
v De. 6. 16.
u He. 2. 17, 18. 4. 15.
w Jn°. 4. 43. Ac. 10. 37.
x Mat. 2. 23.
y Mat. 13. 54. Jn°. 18. 20. Ac. 13. 14. 17. 2.
z Zec. 12. 12. 2 Sa. 5. 14.
a Ru. 4. 18, 22.
b Is. 61. 1.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, V.

[b]ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν|,

19 Κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τȣ̃ στόματος αὐτȣ̃, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα [l]ἐν τῇ| Καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δέ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτȣ̃.

25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς [i]Σιδῶνος|, πρὸς γυναῖκα χήραν.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τȣ̃ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμȣ̃ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως [b]τῆς| ὀφρύος τȣ̃ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, [a]εἰς τὸ| κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτȣ̃, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτȣ̃.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἔα, τί ἡμῖν καί σοι, Ἰησȣ̃ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τȣ̃ Θεȣ̃.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε [h]ἐξ| αὐτȣ̃. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς [b]τὸ| μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτȣ̃, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται.

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ [h]ἐκ| τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· [b]ἡ| πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.

39 Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ, ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ [b]ὁ Χριστὸς| ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι [a]ἐζήτουν| αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτȣ̃· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τȣ̃ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τȣ̃ Θεȣ̃· ὅτι εἰς τȣ̃το ἀπέσταλμαι.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς [n]Γαλιλαίας.|

Κεφ. ε'. V.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τȣ̃ ἀκούειν τὸν λόγον τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·

2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς, ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, [i]ἀπέπλυναν| τὰ δίκτυα.

3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων, εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν.

7 Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε [f]βυθίζεσθαι αὐτά.

8 Ἰδὼν δὲ Σιμὼν Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων· Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε·

9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον.

10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.

11 Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπών· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι [c]ὑπ' αὐτοῦ| ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, V.

bus misit me, sanare contritos corde,

19 Prædicare captivis remissionem, et cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum, et diem retributionis.

20 Et cum plicuisset librum, reddidit ministro, et sedit. Et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum.

21 Cœpit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris.

22 Et omnes testimonium illi dabant: et mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est filius Joseph?

23 Et ait illis: Utique dicetis mihi hanc similitudinem: Medice cura teipsum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua.

24 Ait autem: Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.

25 In veritate dico vobis, multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israel, quando clausum est cælum annis tribus, et mensibus sex: cum facta esset fames magna in omni terra:

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem viduam.

27 Et multi leprosi erant in Israel sub Elisæo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus.

28 Et repleti sunt omnes in synagoga ira, hæc audientes.

29 Et surrexerunt, et ejecerunt illum extra civitatem: et duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipitarent eum.

30 Ipse autem transiens per medium illorum, ibat.

31 Et descendit in Capharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos sabbatis.

32 Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius.

33 Et in synagoga erat homo habens dæmonium immundum, et exclamavit voce magna,

34 Dicens: Sine, quid nobis, et tibi Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te qui sis, Sanctus Dei.

35 Et increpavit illum Jesus, dicens: Obmutesce, et exi ab eo. Et cum projecisset illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilque illum nocuit.

36 Et factus est pavor in omnibus, et colloquebantur ad invicem, dicentes: Quod est hoc verbum, quia in potestate et virtute imperat immundis spiritibus, et exeunt?

37 Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.

38 Surgens autem Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: et rogaverunt illum pro ea.

39 Et stans super illam imperavit febri: et dimisit illam. Et continuo surgens, ministrabat illis.

40 Cum autem sol occidisset: omnes, qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, curabat eos.

41 Exibant autem dæmonia a multis clamantia et dicentia: Quia tu es filius Dei: et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum.

42 Facta autem die egressus ibat in desertum locum, et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum: et detinebant illum ne discederet ab eis.

43 Quibus ille ait: Quia et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei: quia ideo missus sum.

44 Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAP. V.

FACTUM est autem, cum turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth.

2 Et vidit duas naves stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, et lavabant retia.

3 Ascendens autem in unam navim, quæ erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas.

4 Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam.

5 Et respondens Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete.

6 Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum.

7 Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi ut venirent, et adjuvarent eos. Et venerunt, et impleverunt ambas naviculas, ita ut pene mergerentur.

8 Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens: Exi a me, quia homo peccator sum, Domine.

9 Stupor enim circumdederat eum, et omnes, qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant:

10 Similiter autem Jacobum, et Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus: Noli timere: ex hoc jam homines eris capiens.

11 Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

12 Et factum est, cum esset in una civitatum, et ecce vir plenus lepra, et videns Jesum, et procidens in faciem, rogavit eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare.

13 Et extendens manum, tetigit eum, dicens: Volo: Mundare. Et confestim lepra discessit ab illo.

14 Et ipse præcepit illi ut nemini diceret: sed, Vade, ostende te sacerdoti et offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimonium illis.

15 Perambulabat autem magis sermo de illo: et conveniebant turbæ multæ ut audirent, et curarentur ab infirmitatibus suis.

16 Ipse autem secedebat in desertum, et orabat.

17 Et factum est in una dierum, et ipse sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes, et legis doctores, qui venerant ex omni castello Galilææ, et

VERSIO LUSITANA.

20 E depois de fechar o livro, deo-o ao Ministro, e sentou-se. E todos os que se achavão na Synagoga, estavão com os olhos nelle.

21 E elle começou a dizer-lhes: Hoje se cumprio a Escritura, em vossos ouvidos.

22 E todos lhe davão testemunho, e se admiravão nas palavras de graça, que sahião da sua boca, e dizião: Não he este o filho de José?

23 Então lhes disse: Sem dúvida que vós me applicareis este proverbio: Medico, cura a ti mesmo: Faze aqui na tua patria aquellas grandes cousas, que temos ouvido teres obrado em Cafarnaum.

24 Mas eu vos affirmo, continuou elle, que nenhum Profeta hé bem acceito na sua patria.

25 Digo-vos na verdade, que em Israel havia muitas viuvas em tempo de Elias, quando o Ceo esteve fechado tres annos, e seis mezes: quando por toda a terra houve huma grande fome:

26 E a nenhuma dellas foi mandado Elias, senão a huma mulher viuva de Sarepta da Sidonia.

27 Tambem em tempo do Profeta Eliseo, havia em Israel muitos leprosos; e nenhum delles foi curado, senão Naaman, de Syria.

28 E todos os da Synagoga ouvindo isto, se encolerizárão.

29 E levantarão-se, e o lançárão fóra da Cidade, e o conduzírão ao cume do monte, sobre que a sua Cidade estava fundada, com animo de o precipitarem.

30 Mas elle passando pelo meio delles, retirou-se;

31 E desceo a Cafarnaum, Cidade de Galiléa, onde os ensinava nos sabbados.

32 E a sua doctrina os enchia de espanto: porque a sua palavra era acompanhada de poder.

33 E estava na Synagoga hum homem possésso do espirito immundo, e gritou em alta voz,

34 Dizendo: Deixa-nos: Que tens tu comnosco, Jesus Nazareno? Vieste a perdernos? Bem sei quem es, es o Santo de Deos.

35 E Jesus o reprehendeo, dizendo: Calte, e sahe delle. O demonio depois de o ter lançado em terra no meio de todos, sahio delle, sem lhe fazer algum mal.

36 E ficárão todos cheios de pavor, e fallavão huns para os outros, dizendo: Que palavra he esta? Porque elle manda com imperio, e com authoridade os espiritos immundos, e estes sabem.

37 E por todos os lugares do paiz corria a sua fama.

38 E sahindo da Synagoga, entrou em casa de Simão. Porém a sogra de Simão estava com humá grande febre: e pedião-lhe por ella.

39 E elle posto em pé junto da enferma, poz preceito á febre: e a deixou. E ella levantando-se logo, se poz a servillos.

40 E quando foi Sol posto, todos os que tinhão alguns enfermos, fosse de que doença fosse, vinhão apresentar-lhos. E elle com lhes impôr as mãos os deixou curados.

41 Sahião tambem de muitos córpos os demonios, gritando e dizendo: Tu es o Filho de Deos. Mas elle reprehendendo-os, mandava-lhes que não dissessem, que sabião que elle era o Christo.

42 E depois que foi dia, sahio caminhando para hum lugar deserto, onde as turbas, o andavão buscando, e vierão a elle. E o detinhão, porque se não separasse de com elles.

43 Elle disse-lhes: Importa que eu tambem vá annunciar o reino de Deos ás outras Cidades: que a isso he que fui enviado.

44 E prégava nas Synagogas de Galiléa.

CAP. V.

E ACONTECEO que elle estava á borda do Lago de Genezareth, sentio-se maltratado dos apertões do povo, que para ouvir a palavra de Deos cahia sobre elle.

2 E vio postas na ribeira duas barcas: cujos pescadores tinhão descido a lavar as redes.

3 E subio a huma barca, que era a de Simão; e depois de lhe pedir que a desviasse hum pouco da terra, sentou-se na barca, e dalli ensinava o povo.

4 E como acabou o discurso, disse para Simão: Anda lá para o alto, e lançai as vossas redes a pescar.

5 E respondendo Simão, lhe disse: Saberás, Mestre, que depois de trabalharmos toda a noite, não apanhámos cousa alguma: mas sobre a tua palavra eu estenderei as redes.

6 E depois que assim o fizerão, apanhárão peixe em tanta abundancia, que a rede se lhes rompia.

7 E os obrigou a dar sinal aos companheiros, que estavão em outra barca, que os viessem ajudar. E vierão, e enchêrão tanto ambas as barcas, que pouco faltava que ellas não fossem ao fundo.

8 O que vendo Simão Pedro, lançou-se aos joelhos de Jesus, dizendo: Retira-te de mim, Senhor, que sou hum homem peccador.

9 Porque estava attonito, assim como todos os que se achavão com elle, de ver a pesca de peixes, que havião feito.

10 E da mesma sorte o estavão Tiago, e João, filhos de Zebedeo, que erão companheiros de Simão. Mas Jesus disse a Simão: Não tenhas medo: desta hora em diante serás pescador de homens.

11 E como chegárão á terra com as barcas, deixando tudo forão-no seguindo.

12 E succedeo que achando-se em huma das Cidade, eis-que appareceo hum homem cheio de lepra, o qual vendo a Jesus, com o rosto em terra lhe súpplicou, dizendo: Senhor, se tu queres, bem me podes alimpar.

13 E estendendo a mão, elle tocou-o dizendo: Quero, fica limpo. E no mesmo ponto desappareceo delle a lepra.

14 E elle lhe mandou que a ninguem o dissesse: Mas vai, lhe disse elle, mostra-te ao Sacerdote, e offerece pela tua cura, o que foi ordenado por Moysés, para lhes servir de testemunho.

15 Quando mais se fallava delle: e as turbas, se reunião para ouvillo, e serem curadas das suas doenças:

16 Elle então retirava-se para o Deserto, e orava.

17 E succedeo em hum dos dias, que elle mesmo estava sentado ensinando, e que os Fariseos, e Doutores da Lei, que tinhão vindo de todas as Aldeias de Galiléa, e de Judéa, e de Jerusalem, estavão sentados junto delle; e que a virtude do Senhor estava prompta para curar doenças;

18 E apparecêrão huns homens, que trazião hum paralytico deitado no seu leito, e que

VERSIO ANGLICANA.

to heal the broken-hearted,[a] to preach deliverance to the captives, and recovering[b] of sight to the blind, to set at liberty them that are bruised,[c]

19 To preach the acceptable year[d] of the Lord.

20 And he closed the book, and he gave *it* again to the minister, and sat down. And the eyes of all them that were in the synagogue were fastened on him.

21 And he began to say unto them, This day is this scripture fulfilled in your ears.

22 And all bare him witness, and wondered at the gracious[f] words which proceeded out of his mouth. And they said, Is[g] not this Joseph's son?

23 And he said unto them, Ye will surely say unto me this proverb, Physician, heal thyself: whatsoever we have heard done in Capernaum,[i] do also here in thy country.

24 And he said, Verily I say unto you, No[k] prophet is accepted in his own country.

25 But I tell you of a truth, many[l] widows were in Israel in the days of Elias, when the heaven was shut up[m] three years and six months, when great famine was throughout all the land;

26 But unto none of them was Elias sent, save unto Sarepta, *a city* of Sidon, unto a woman *that was* a widow.

27 And[o] many lepers were in Israel in the time of Eliseus the prophet; and none of them was cleansed, saving Naaman the Syrian.

28 And all they in the synagogue, when they heard these things, were filled with wrath,

29 And rose up, and thrust him out of the city, and led him unto the [γ] brow of the hill whereon their city was built, that they might cast him down[s] headlong.

30 But he, passing[t] through the midst of them, went his way;

31 And came down to Capernaum, a city of Galilee, and taught them on the sabbath-days.

32 And they were astonished at his doctrine: for his word was with[w] power.

33 And[x] in the synagogue there was a man, which had a spirit of an unclean devil, and cried out with a loud voice,

34 Saying, [δ] Let *us* alone; what[y] have we to do with thee, *thou* Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I[a] know thee who thou art; the[b] Holy One of God.

35 And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him. And when the devil had thrown him in the midst, he came out of him, and hurt him not.

36 And they were all amazed, and spake among themselves, saying, What a word *is* this! for with authority and power he commandeth the unclean spirits, and[e] they come out.

37 And the fame of him went out into every place of the country round about.

38 And he arose out of the synagogue, and entered into Simon's house. And[g] Simon's wife's mother was taken with a great fever; and they besought him for her.

39 And he stood over her, and rebuked the fever; and it left her: and immediately she arose, and ministered unto them.

40 Now when the sun was setting, all they that had any sick with divers diseases brought them unto him; and he laid his hands on every one of them, & healed them.

41 And devils also came out of many, crying out, and saying, Thou art Christ the Son of God. And he, rebuking *them*, suffered them not [β] to speak: for they knew that he was Christ.

42 And when it was day, he departed, and went into a desert place: and the people sought him, and came unto him, and stayed him, that he should not depart from them.

43 And he said unto them, I must preach the kingdom of God to other cities also: for therefore[e] am I sent.

44 And he preached in the synagogues of Galilee.

CHAP. V.

AND[h] it came to pass, that, as the people pressed upon him to hear the word of God, he stood by the lake of Gennesaret,

2 And saw two ships standing by the lake: but the fishermen were gone out of them, and were washing *their* nets.

3 And he entered into one of the ships, which was Simon's, and prayed him that he would thrust out a little from the land. And he sat down, and taught the people out of the ship.

4 Now when he had left speaking, he said unto Simon, Launch[n] out into the deep, and let down your nets for a draught.

5 And Simon, answering, said unto him, Master, we have toiled all the night, and have taken nothing:[p] nevertheless, at thy word I will let down the net.

6 And[q] when they had this done, they inclosed a great multitude of fishes: and their net brake.

7 And they beckoned unto *their* partners, which were in the other ship, that they should come and help[r] them. And they came, and filled both the ships, so that they began to sink.

8 When Simon Peter saw *it*, he fell down[v] at Jesus' knees, saying, Depart from me; for I am a sinful man, O Lord.

9 For he was astonished, and all that were with him, at the draught of the fishes[u] which they had taken:

10 And so *was* also James and John, the sons of Zebedee, which were partners with Simon. And Jesus said unto Simon, Fear not; from henceforth thou shalt catch men.

11 And when they had brought their ships to land, they forsook[z] all, and followed him.

12 And[c] it came to pass, when he was in a certain city, behold, a man full of leprosy; who seeing Jesus, fell on *his* face, and besought him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.

13 And he put forth *his* hand, and touched him, saying, I will; be[d] thou clean. And immediately the leprosy departed from him.

14 And he charged him to tell no man: but go and shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing, according as Moses commanded,[f] for a testimony unto them.

15 But so much the more went there a fame abroad of him: and[h] great multitudes came together, to hear, and to be healed by him of their infirmities.

16 And[i] he withdrew himself into the wilderness, and prayed.

17 And it came to pass on a certain day, as he was teaching, that[k] there were Pharisees and doctors of the law sitting by, which were come out of every town of

A. D. 31.

a 2 Ch. 34. 27. Ps. 34. 18. 51. 17. 147. 3. Is. 57. 15.
b Ps. 146. 8. Is. 29. 18.
c Is. 42. 3. Mat. 12. 20.
β or, *to say that they knew him to be Christ*
d Is. 61. 2. 63. 4.
e Mar. 1. 38.
f ch. 2. 47. Ps. 45. 2. Is. 50. 4. Mat. 13. 54. Mar. 6. 2.
g Jno. 6. 42.
h Mat. 4. 18, &c. Mar. 1. 16, &c
i Mat. 4. 13. 11. 23, &c.
k Mat. 13. 57. Jno. 4. 44.
l 1 Ki. 17. 9.
m Ja. 5. 17.
n Jno. 21. 6.
o 2 Ki. 5. 14.
p Ps. 127. 1, 2. Eze. 37. 11, 12.
q Ec. 11. 6. Ga. 6. 9.
r Ex. 23. 5. Ga. 6. 2. Pr. 18. 24.
γ or, *edge.*
s Ps. 37. 14, 32, 33.
t Jno. 8. 59. 10. 39.
v Ju. 13. 22. 2 Sa. 6. 9. 1 Ki. 17. 18. Is. 6. 5.
u Ps. 8. 6, 8.
w Je. 23. 29. Mat. 7. 28, 29 Tit. 2. 15. He. 4. 12.
x Mar. 1. 23.
δ or, *Away.*
y Ja. 2. 19.
z Mat. 4. 20. 19. 27. Phi. 3. 7, 8.
a ver. 41.
b ch. 1. 35. Ps. 16. 10. Da. 9. 24. Ac. 3. 14.
c Mat. 8. 2, &c. Mar. 1. 40, &c
d 2 Ki. 5. 10, 14.
e 1 Pe. 3. 22.
f Le. 14. 4, &c.
g Mat. 8. 14, &c. Mar. 1. 29, &c.
h Mat. 4. 25. Mar. 3. 7. Jno. 6. 2.
i Mat. 14. 23 Mar. 6. 46
k Jno. 3. 21.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, VI.

κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱε-
ρουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίȣ ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι
αὐτούς.
18 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄν-
θρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.
19 Καὶ μὴ εὑρόντες [a] διὰ ποίας| εἰσενέγκωσιν
αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα,
διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινι-
δίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.
20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν [b] αὐτῷ|·
Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστιν οὗτος
ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι
ἁμαρτίας εἰ μὴ [n] μόνος| ὁ Θεός;
22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς
αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι καὶ
περιπάτει;
24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τȣ̃
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (εἶπε
τῷ [h] παραλελυμένῳ|·) Σοὶ λέγω, ἔγειραι· καὶ
ἄρας τὸ κλινίδιόν σȣ, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.
25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν,
ἄρας [h] ἐφ' ᾧ| κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.
26 [e] Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξα-
ζον τὸν Θεόν|· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέ-
γοντες· Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο
τελώνην ὀνόματι Λευῒν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τε-
λώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
28 Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολού-
θησεν αὐτῷ.
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην [b] ὁ| Λευῒς αὐ-
τῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν
πολὺς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατα-
κείμενοι.
30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ Γραμματεῖς αὐτῶν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέ-
γοντες· Διατί μετὰ [l] τελωνῶν| καὶ ἁμαρτωλῶν
ἐσθίετε καὶ πίνετε;
31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ,
ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
32 Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς, εἰς μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποι-
οῦνται, ὁμοίως, καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ
σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;
34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος· τότε νηστεύσουσιν ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς·
Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα [i] ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλ-
λει| ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ
καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ
[c] ἐπίβλημα| τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
ἀπολοῦνται.
38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλη-
τέον, [d] καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται|.
39 Καὶ οὐδεὶς, πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει
νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐςιν.

Κεφ. ϛʹ. VI.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ [e] δευτεροπρώτῳ|
διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ
ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ
ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί.
2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον [d] αὐτοῖς|· Τί
ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησȣ̃ς·
Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, ὁπότε
ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως [d] ἔλαβε, καὶ| ἔφα-
γε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ
ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;
5 [f] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν
ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτȣ̃ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
7 [h] Παρετήρουν δὲ αὐτὸν| οἱ Γραμματεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει,
ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.
8 Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ
εἶπε τῷ [h] ἀνθρώπῳ| τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα·
Ἔγειραι κ̀ ςῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναςὰς ἔςη.
9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησȣ̃ς πρὸς αὐτȣ̀ς· Ἐπερωτήσω
ὑμᾶς τι· Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι,
ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ [k] ἀπολέσαι|;
10 Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπε
[l] τῷ ἀνθρώπῳ|· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ
δὲ [a] ἐποίησεν οὕτω|· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ
αὐτοῦ [a] ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη|.
11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλȣν
πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, [i] ἐξ-
ῆλθεν εἰς| τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν δια-
νυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.
13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ'
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε·
14 (Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,
15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ἀλφαίȣ, καὶ Σίμωνα τὸν καλȣ́μενον Ζηλωτὴν,
16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην,
ὃς καὶ ἐγένετο προδότης·)
17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου
πεδινȣ̃· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος
πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ
Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν·
18 Καὶ οἱ [i] ὀχλούμενοι| [a] ὑπὸ| πνευμάτων
ἀκαθάρτων· [e] καὶ| ἐθεραπεύοντο.
19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτȣ̃, ὅτι
δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.
20 Καὶ αὐτὸς, ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε· Μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τȣ̃ Θεȣ̃.
21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθή-
σεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.
22 Μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ
ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς
πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
23 [a] Χαίρετε| ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτή-
σατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ
οὐρανῷ· κατὰ [h] ταῦτα| γὰρ ἐποίουν τοῖς προ-

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ. VI.

Judææ, et Jerusalem: et virtus Domini
erat ad sanandum eos.
18 Et ecce viri portantes in lecto ho-
minem, qui erat paralyticus: et quære-
bant eum inferre, et ponere ante eum.
19 Et non invenientes qua parte illum
inferrent præ turba, ascenderunt supra
tectum, et per tegulas summiserunt
eum cum lecto in medium ante Jesum.
20 Quorum fidem ut vidit, dixit:
Homo remittuntur tibi peccata tua.
21 Et cœperunt cogitare Scribæ, et
Pharisæi, dicentes: Quis est, hic, qui
loquitur blasphemias? quis potest di-
mittere peccata, nisi solus Deus?
22 Ut cognovit autem Jesus cogita-
tiones eorum, respondens, dixit ad illos:
Quid cogitatis in cordibus vestris?
23 Quid est facilius dicere: Dimit-
tuntur tibi peccata: an dicere: Surge,
et ambula?
24 Ut autem sciatis quia Filius homi-
nis habet potestatem in terra dimit-
tendi peccata, (ait paralytico) Tibi dico,
surge, tolle lectum tuum, et vade in do-
mum tuam.
25 Et confestim consurgens coram
illis, tulit lectum, in quo jacebat: et
abiit in domum suam, magnificans De-
um.
26 Et stupor apprehendit omnes, et
magnificabant Deum. Et repleti sunt
timore, dicentes: Quia vidimus mira-
bilia hodie.
27 Et post hæc exiit, et vidit publica-
num nomine Levi, sedentem ad Telo-
nium, et ait illi: Sequere me.
28 Et relictis omnibus, surgens secu-
tus est eum.
29 Et fecit ei convivium magnum Levi
in domo sua: et erat turba multa pub-
licanorum, et aliorum, qui cum illis
erant discumbentes.
30 Et murmurabant Pharisæi, et Scri-
bæ eorum dicentes ad discipulos ejus:
Quare cum publicanis, et peccatoribus
manducatis, et bibitis?
31 Et respondens Jesus, dixit ad illos:
Non egent qui sani sunt medico, sed
qui male habent.
32 Non veni vocare justos, sed pecca-
tores ad pœnitentiam.
33 At illi dixerunt ad eum: Quare
discipuli Joannis jejunant frequenter,
et obsecrationes faciunt, similiter et
Pharisæorum: tui autem edunt et bi-
bunt?
34 Quibus ipse ait: Numquid potestis
filios sponsi, dum cum illis est sponsus,
facere jejunare?
35 Venient autem dies: cum ablatus
fuerit ab illis sponsus, tunc jejunabunt
in illis diebus.
36 Dicebat autem et similitudinem
ad illos? Quia nemo commissuram a
novo vestimento immittit in vestimen-
tum vetus: alioquin et novum rumpit,
et veteri non convenit commissura a
novo.
37 Et nemo mittit vinum novum in
utres veteres: alioquin rumpet vinum
novum utres, et ipsum effundetur, et
utres peribunt.
38 Sed vinum novum in utres novos
mittendum est. et utraque conservantur.
39 Et nemo bibens vetus, statim vult
novum, dicit enim: Vetus melius est.

CAP. VI.

FACTUM est autem in sabbato se-
cundo, primo, cum transiret per sata;
vellebant discipuli ejus spicas, et man-
ducabant confricantes manibus.
2 Quidam autem Pharisæorum, dice-
bant illis: Quid facitis quod non licet
in sabbatis?
3 Et respondens Jesus ad eos, dixit:
Nec hoc legistis quod fecit David, cum
esurisset ipse, et qui cum illo erant?
4 Quomodo intravit in domum Dei, et
panes propositionis sumpsit, et mandu-
cavit, et dedit his, qui cum ipso erant:
quos non licet manducare nisi tantum
sacerdotibus?
5 Et dicebat illis: Quia Dominus est
Filius hominis, etiam sabbati.
6 Factum est autem et in alio sab-
bato, ut intraret in synagogam, et do-
ceret. Et erat ibi homo, et manus ejus
dextra erat arida.
7 Observabant autem Scribæ, et Pha-
risæi si in sabbato curaret: ut inveni-
rent unde accusarent eum.
8 Ipse vero sciebat cogitationes eo-
rum: et ait homini, qui habebat manum
aridam: Surge, et sta in medium. Et
surgens stetit.
9 Ait autem ad illos Jesus: Interrogo
vos si licet sabbatis benefacere, an male:
animam salvam facere, an perdere?
10 Et circumspectis omnibus dixit
homini: Extende manum tuam. Et ex-
tendit et restituta est manus ejus.
11 Ipsi autem repleti sunt insipien-
tia, et colloquebantur ad invicem,
quidnam facerent Jesu.
12 Factum est autem in illis diebus,
exiit in montem orare, et erat pernoc-
tans in oratione Dei.
13 Et cum dies factus esset, vocavit
discipulos suos: et elegit duodecim ex
ipsis (quos et Apostolos nominavit.)
14 Simonem, quem cognominavit Pe-
trum, et Andream fratrem ejus, Jaco-
bum, et Joannem, Philippum, et Bar-
tholomæum,
15 Matthæum, et Thomam, Jacobum
Alphæi, et Simonem, qui vocatur Zelo-
tes,
16 Et Judam Jacobi, et Judam Isca-
riotem, qui fuit proditor.
17 Et descendens cum illis, stetit in
loco campestri, et turba discipulorum
ejus, et multitudo copiosa plebis ab omni
Judæa, et Jerusalem, et maritima, et
Tyri, et Sidonis,
18 Qui venerant ut audirent eum, et
sanarentur a languoribus suis. Et qui
vexabantur a spiritibus immundis, cu-
rabantur.
19 Et omnis turba quærebat eum tan-
gere: quia virtus de illo exibat, et sana
bat omnes.
20 Et ipse elevatis oculis in discipu-
los suos, dicebat: Beati pauperes: quia
vestrum est regnum Dei.
21 Beati, qui nunc esuritis: quia sa-
turabimini. Beati, qui nunc fletis:
quia ridebitis.
22 Beati eritis cum vos oderint homi-
nes, et cum separaverint vos, et expro-
braverint, et ejecerint nomen vestrum
tamquam malum propter Filium homi-
nis.
23 Gaudete in illa die, et exultate:

VERSIO LUSITANA.

ziião diligencia por introduzillo na casa, e
presentallo a Jesus.
19 Mas não achando por onde o introduzir,
or ser muita a gente, subírão ao telhado ; e
vantando as telhas, deitárão-no abaixo no
nesmo leito no meio diante de Jesus.
20 O qual como vio sua fé, disse : Homem,
s teus peccados te são perdoados.
21 Então começárão os Doutores da Lei, e
s Fariseos a discorrer lá comsigo, dizendo :
Quem he este, que diz blasfemias ? Quem
óde perdoar peccados, senão só Deos ?
22 Mas Jesus, que lhes penetrava os inte-
iores, respondendo, disse para elles : Que
onsiderais vós lá nos vossos corações ?
23 Qual he mais facil, ou dizer, São-te per-
loados os peccados ; ou dizer, Levanta-te, e
nda ?
24 Ora para que saibais que o Filho do
Homem tem na terra poder de perdoar pec-
ados ; Levanta-te, eu te mando, (disse elle
o paralytico) tóma o teu leito, e vai para
ua casa.
25 E elle levantando-se no mesmo instante
i vista de todos, pegou no leito, em que
stivera deitado, e caminhou para sua casa,
lando gloria a Deos.
26 E occupados de espanto, glorificavão
odos a Deos ; cheios de temor dizião : Te-
nos visto hoje prodigios.
27 E depois disto sahio elle, e vio sentado
o telonio hum publicano, por nome Levi, e
isse-lhe : Segue-me.
28 E elle deixando tudo, levantou-se, e
eguio-o.
29 E Levi lhe deo hum grande banquete
m sua casa : aonde concorreo grande nú-
mero de publicanos, e de outros, que estavão
entados á meza com elles.
30 Porém os Fariseos, e Doutores da Lei,
nurmuravão, dizendo aos seus Discipulos :
Porque comeis, e bebeis vós com publicanos,
peccadores ?
31 E respondendo Jesus, lhes disse : Não he
o Medico para os sãos, mas para os doentes.
32 Eu vim chamar não os justos, mas os
peccadores á penitencia.
33 Então lhe disserão elles : Porque razão
os Discipulos de João, e assim mesmo os dos
Fariseos, fazem muitos jejuns, e orações ; e
os teus comem, e bebem ?
34 Aos quaes elle disse : Podeis vós fazer
que jejuem os amigos do esposo, em quanto
o esposo está com elles ?
35 Mas lá viráo os dias, em que se lhes
tire o esposo ; e elles jejuaráõ nestes dias.
36 Propoz-lhes tambem esta comparação :
Ninguem coze hum retalho de panno novo
num vestido velho : porque de outra sorte
rompe-se o panno novo, e o retalho novo não
condiz com o velho.
37 Tambem ninguem lança o vinho novo
em odres velhos : porque de outra sorte fará
o vinho novo arrebentar os odres, e entor-
nar-se-ha elle mesmo ; e perder-se-hão os
odres.
38 Mas o vinho novo deve-se recolher em
odres novos e assim ambos se conservão ;
39 De mais que ninguem bebendo do vinho
velho, quer logo do novo : porque diz : he
melhor o velho.

CAP. VI.

ACONTECEO hum dia de sabbado cha-
mado segundo primeiro, que passando por
entre as seáras do pão, hião os Discipulos co-
lhendo espigas, desfazendo-as nas mãos, e as
comião.
2 Então lhes disserão alguns Fariseos :
Como assim fazeis vós, o que não he licito
nos dias de sabbado ?
3 E respondendo Jesus, disse : Vós não
tendes lido o que fez David, quando com os
da sua comitiva teve fome ?
4 Como entrou na casa de Deos, e tomou
os Pães da Proposição, e comeo delles, e deo
aos que vinhão com elle ; sendo assim que
só aos Sacerdotes he licito comer destes Pães ?
5 E lhes dizia : Porque o Filho do Homem
he Senhor até do sabbado mesmo.
6 Mas succedeo outra dia de sabbado que
entraste Jesus na Synagoga, e ensinaste. E
estava alli hum homem que tinha resiccada
a mão direita.
7 E estavão os Doutores da Lei, e os Fari-
seos observando, se elle fazia curas em sab-
bado, para dahi tomarem occasião de o cen-
surar.
8 Mas elle conhecendo os seus pensamen-
tos, disse para o homem, que tinha a mão
resiccada : Levanta-té, e põe-te em pé no
meio. Levantou-se elle, e ficou em pé.
9 Então lhes disse Jesus : Tenho que vos
fazer huma pergunta, que vem a ser : He
permittido nos sabbados fazer bem, ou mal ?
salvar a vida, ou tiralla ?
10 E correndo a todos com os olhos, disse
para aquelle homem : Estende a tua mão. E
estendeo-a elle, e foi-lhe restituida a mão.
11 E os encheo huns com outros de tal
sorte de furor, que se pozerão a conferir, que
poderião fazer contra Jesus.
12 E succedeo nestes dias que sahio elle a
orar sobre hum monte, onde passou toda a
noite em oração a Deos.
13 E quando foi dia, chamou os seus Dis-
cipulos, e escolheo de entre elles doze, que
chamou Apostolos.
14 Simão, a quem deo o nome de Pedro, e
André seu irmão ; Tiago, e João ; Filippe, e
Bartholomeo ;
15 Mattheus, e Thomé ; Tiago filho de Al-
feo, e Simão chamado o Zelador ;
16 E Judas filho de Tiago, e Judas Isca-
riotes, que foi o traidor.
17 E descendo com elles, parou numa pla-
nice, com huma multidão de seus Discipu-
los, e muito povo de toda a Judéa, e de Je-
rusalem, e das terras maritimas, e de Tyro,
e Sidonia,
18 Que tinhão concorrido a ouvillo, e a
serem curados das suas enfermidades. E os
que erão vexados dos espiritos immundos,
erão curados.
19 E todo o povo fazia diligencia por to-
callo : pois sahia delle huma virtude, que os
curava a todos.
20 Então levantando os olhos para seus
Discipulos, dizia : Bemaventurados vós os
pobres ; porque vosso he o Reino de Deos.
21 Bemaventurados vós os que agora ten-
des fome ; porque vós sereis fartos. Bema-
venturados vós os que agora chorais ; porque
vós vos rireis.
22 Bemaventurados vós, quando os homens
vos aborrecerem, e quando vos separarem,
e quando vos carregarem de injurias, e rejei-
tarem o vosso nome como infame, por causa
do Filho do Homem.
23 Neste dia alegrai-vos, e saltai de conten-
tamento ; porque eis-que he grande o galardão
nos Ceos : porque assim he que os pais del-
les tratárão aos Profetas.

P

VERSIO ANGLICANA.

Galilee, and Judea, and Jerusalem ; and the
power of the Lord was *present* to heal them.
18 And,[a] behold, men brought in a bed
a man which was taken with a palsy :
and they sought *means* to bring him in,
and to lay *him* before him.
19 And when they could not find by what
way they might bring him in because of the
multitude, they went upon the house-top,
and let him down through the tiling, with
his couch, into the midst before Jesus.
20 And when he saw their faith, he said
unto him, Man, thy sins are forgiven thee.
21 And the scribes and the Pharisees
began to reason, saying, Who is this
which speaketh blasphemies ? Who can
forgive[e] sins, but God alone ?
22 But when Jesus perceived their
thoughts, he, answering, said unto them,
What reason ye in your hearts ?
23 Whether is easier, to say, Thy sins be
forgiven thee ; or to say, Rise up and walk ?
24 But that ye may know that the Son
of man hath power upon earth to forgive
sins, (he said unto the sick of the palsy,)
I say unto thee, Arise, and[h] take up thy
couch, and go unto thine house.
25 And immediately he rose up before
them, and took up that whereon he lay, & de-
parted to his own house, glorifying God.
26 And they were all amazed, and[l] they
glorified God, and[m] were filled with fear,
saying, We have seen strange things to-day.
27 And[n] after these things he went
forth, and saw a publican, named Levi,
sitting at the receipt of custom : and he
said unto him, Follow me.
28 And he left all, rose up, and fol-
lowed him.
29 And Levi made him a great feast in
his own house : and[q] there was a great
company of publicans and of others that
sat down with them.
30 But their scribes & Pharisees murmur-
ed against his disciples, saying, Why do ye
eat and drink with publicans and sinners ?
31 And Jesus, answering, said unto
them, They that are whole need not a
physician ;[u] but they that are sick.
32 I came not to call the righteous, but
sinners[w] to repentance.
33 And they said unto him, Why do the
disciples of John fast often, and make
prayers, and likewise *the disciples* of the
Pharisees ; but[y] thine eat and drink ?
34 And he said unto them, Can ye
make the children of the bridechamber
fast, while the bridegroom is with them ?
35 But the days will come when the bride-
groom shall be taken away from them, and
then shall they fast[b] in those days.
36 And[c] he spake also a parable unto
them : No man putteth a piece of a new
garment upon an old : if otherwise, then
both the new maketh a rent, and the
piece that was *taken* out of the new
agreeth not[h] with the old.
37 And no man putteth new wine into
old bottles ; else the new wine will burst
the bottles and be spilled, and the bottles
shall perish.
38 But new wine must be put into
new bottles ; and both are preserved.
39 No man also having drunk old *wine*
straightway desireth new : for he saith,
The old[o] is better.

CHAP. VI.

AND[q] it came to pass on the second
sabbath after the first, that he went
through the corn-fields ; and his disci-
ples plucked the ears of corn, and did
eat, rubbing *them* in *their* hands.
2 And certain of the Pharisees said unto
them, Why do ye that which[b] is not law-
ful to do on the sabbath-days ?
3 And Jesus answering them said, Have
ye not read so much as this, what[c] David
did, when himself was an hungred, and
they which were with him ;
4 How he went into the house of God,
and did take and eat the shew-bread, and
gave also to them that were with him ;
which it is not lawful[d] to eat, but for the
priests alone ?
5 And he said unto them, That the Son
of man is Lord also of the sabbath.
6 And[f] it came to pass also on another
sabbath, that he entered into the syna-
gogue, and taught ; and there was a man
whose right hand was withered.
7 And the scribes and Pharisees watch-
ed him, whether he would heal on the
sabbath-day,[g] that they might find an
accusation against him.
8 But he knew their thoughts,[i] and
said to the man which had the withered
hand, Rise[k] up, and stand forth in the
midst. And he arose, and stood forth.
9 Then said Jesus unto them, I will
ask you one thing ; Is it lawful on the
sabbath-days to do good, or to do evil ?
to save life, or to destroy *it ?*
10 And looking[o] round about upon
them all, he said unto the man, Stretch
forth thy hand. And he did so : and his
hand was restored whole as the other.
11 And they were filled with madness ;
and communed[p] one with another what
they might do to Jesus.
12 And[r] it came to pass in those days,
that he went out into a mountain[s] to pray,
and continued all night in prayer to God.
13 And when it was day, he called *unto*
him his disciples : and of them he chose
twelve,[t] whom also he named apostles ;
14 Simon (whom[v] he also named Pe-
ter) and Andrew his brother, James and
John, Philip and Bartholomew,
15 Matthew and Thomas, James the *son*
of Alpheus, and Simon called Zelotes,
16 And Judas[x] *the brother* of James, and
Judas Iscariot, which also was the traitor.
17 And he came down with them, & stood
in the plain, and the company of his disci-
ples, and[z] a great multitude of people out of
all Judea and Jerusalem, and from the sea
coast of Tyre & Sidon, which came to hear
him, and to be healed[a] of their diseases ;
18 And they that were vexed with un-
clean spirits : and they were healed.
19 And the whole multitude sought to
touch[d] him : for[e] there went virtue out
of him, and healed *them* all.
20 And[f] he lifted up his eyes on his
disciples, and said, Blessed *be ye*[g] poor :
for your's is the kingdom of God.
21 Blessed *are ye* that hunger[i] now :
for ye shall be filled.[k] Blessed *are ye*
that weep[l] now : for ye shall laugh.
22 Blessed are ye, when men shall
hate[m] you, and when they shall sepa-
rate[n] you *from their company*, and shall
reproach *you*, and cast out your name as
evil, for the Son of man's sake.
23 Rejoice[p] ye in that day, and leap
for joy : for, behold, your reward *is* great
in heaven : for in the like manner[r] did
their fathers unto the prophets.

A. D. 31.

a Mat. 9. 2, &c. Mar. 2. 3, &c.
b Ex. 20. 10. Is. 58. 13.
c 1 Sa. 21. 6.
d Le. 24. 9.
e Ps. 32. 5. 103. 3. 130. 4. Is. 1. 18. 43. 25.
f ch. 13. 14. 14. 3. Mat. 12. 10, &c. Mar. 3. 1, &c.
g Jn°. 9. 16.
h Jn°. 5. 8, 12.
i Job 42. 2.
k Is. 42. 4. Ac. 26. 26.
l Ac. 4. 21. Ga. 1. 24.
m ver. 8.
n Mat. 9. 9, &c. Mar. 2. 13.
o Mar. 3. 5.
p Ps. 2. 1, 2.
q ch. 15. 1, &c.
r Mat. 14. 23.
s Mat. 6. 6.
t Mat. 10. 1, &c. Mar. 3. 13. 6. 7.
v Jn°. 1. 42.
u Je. 8. 22.
w Lu. 15. 7, 10. 1 Co. 6. 9..11. 1 Ti. 1. 15. 2 Pe. 3. 9.
x Jude 1.
y ch. 7. 34, 35.
z Mat. 4. 25, &c. Mar. 3. 7, &c.
a Ps. 103. 3. 107. 17..20.
b Is. 22. 12.
c Mat. 9. 16, 17. Mar. 2. 21, 22
d Nu. 21. 8, 9. Mat. 14. 36. Jn°. 3. 14, 15.
e ch. 8. 46. Mar. 5. 30.
f Mat. 5. 2, &c.
g Ja. 2. 5.
h Le. 19. 19. De. 22. 11. 2 Co. 6. 16.
i Is. 55. 1.
k Ps. 107. 9.
l Is. 61. 3. Re. 21. 4.
m Jn°. 17. 14.
n 1 Pe. 2. 19, 20. 3. 14. 4. 14.
o Je. 6. 16.
p Ac. 5. 41. Col. 1. 24. Ja. 1. 2.
q Mat. 12. 1, &c. Mar. 2. 23, &c.
r Ac. 7. 52. He. 11. 32..39.

N

TEXTUS GRÆCUS.

φήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέ-
χετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
25 Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινά-
σετε. Οὐαὶ [d] ὑμῖν|, οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι
πενθήσετε καὶ κλαύσετε.
26 Οὐαὶ [b] ὑμῖν| ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι
[b] πάντες| οἱ ἄνθρωποι· κατὰ [a] ταῦτα| γὰρ
ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
27 Ἀλλ᾽ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκȣ́ȣσιν· Ἀγαπᾶτε
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισȣ̃-
σιν ὑμᾶς·
28 Εὐλογεῖτε τȣ̀ς καταρωμένους [a] ὑμῖν|· [b] καὶ|
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε
καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ
ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.
31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦν-
τας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.
34 Καὶ ἐὰν [h] δανείζητε| παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε
ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ
[c] οἱ| ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα
ἀπολάβωσι [e] τὰ ἴσα|.
35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ
ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπί-
ζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
ἔσεσθε υἱοὶ [b] τοῦ| ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός
ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
36 Γίνεσθε [c] οὖν| οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί.
37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ
καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπο-
λύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·
38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν,
πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυ-
νόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ
αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
39 Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτι δύναται
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς
βόθυνον πεσοῦνται;
40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον
αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ δι-
δάσκαλος αὐτοῦ.
41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφ-
θαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν
τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;
42 Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου·
Ἀδελφὲ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε
διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
43 Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν
σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν
καλόν.
44 Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ
γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι
σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
καὶ ὁ πονηρὸς [c] ἄνθρωπος| ἐκ τοῦ πονηροῦ
[c] θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ| προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-
δίας λαλεῖ τὸ στόμα [d] αὐτοῦ|.
46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ
ποιεῖτε ἃ λέγω;
47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων
μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω
ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
48 Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰ-
κίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, ϗ ἔθηκε θεμέλιον
ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης,
προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν.
49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός
ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ ποταμός·
καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς
οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Κεφ. ζʹ. VII.

ΕΠΕΙ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερ-
ναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δȣ̃λος κακῶς ἔχων,
ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.
3 Ἀκούσας δὲ περὶ τȣ̃ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς
αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐ-
τὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.
4 Οἱ δὲ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· Ὅτι
ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο·
5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συνα-
γωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη
δὲ αὐτοῦ ȣ̓ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας,
ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους,
λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι
ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς.
7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν·
ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ
λέγω τούτῳ, Πορεύθητι· καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ, Ἔρχου· καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ
μου, Ποίησον τοῦτο· καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν
αὐτόν· ϗ στραφεὶς, τῷ ἀκολȣθȣ̃ντι αὐτῷ ὄχλῳ
εἶπε· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
πίστιν εὗρον.
10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν
οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δȣ̃λον ὑγιαίνοντα.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν [h] τῇ ἑξῆς|, ἐπορεύετο εἰς
πόλιν καλȣμένην Ναΐν· ϗ συνεπορεύοντο αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [d] ἱκανοὶ|, καὶ ὄχλος πολύς.
12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ
ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο [e] τεθνηκὼς|, υἱὸς μονογενὴς
τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς
πόλεως ἱκανὸς [c] ἦν| σὺν αὐτῇ.
13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ᾽ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε.
14 Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, (οἱ δὲ
βαστάζοντες ἔστησαν,) καὶ εἶπε· Νεανίσκε,
σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.
15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λα-
λεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16 Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
Θεὸν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται
ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ.
17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰȣ-
δαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

ecce enim merces vestra multa est in
cælo: secundum hæc enim faciebant
Prophetis patres eorum.
24 Verumtamen væ vobis divitibus,
quia habetis consolationem vestram.
25 Væ vobis, qui saturati estis: quia
esurietis. Væ vobis, qui ridetis nunc:
quia lugebitis et flebitis.
26 Væ cum benedixerint vobis homi-
nes: secundum hæc enim faciebant
pseudoprophetis patres eorum.
27 Sed vobis dico, qui auditis: Di-
ligite inimicos vestros, benefacite his,
qui oderunt vos.
28 Benedicite maledicentibus vobis,
et orate pro calumniantibus vos.
29 Et qui te percutit in maxillam,
præbe et alteram. Et ab eo, qui aufert
tibi vestimentum, etiam tunicam noli
prohibere.
30 Omni autem petenti te, tribue: et
qui aufert quæ tua sunt, ne repetas.
31 Et prout vultis ut faciant vobis
homines, et vos facite illis similiter.
32 Et si diligitis eos, qui vos diligunt,
quæ vobis est gratia? nam et peccato-
res diligentes se diligunt.
33 Et si benefeceritis his, qui vobis
benefaciunt; quæ vobis est gratia? si-
quidem et peccatores hoc faciunt.
34 Et si mutuum dederitis his, a qui-
bus speratis recipere; quæ gratia est
vobis? nam et peccatores peccatoribus
fœnerantur, ut recipiant æqualia.
35 Verumtamen diligite inimicos ves-
tros: benefacite, et mutuum date, nihil
inde sperantes: et erit merces vestra
multa, et eritis filii Altissimi, quia ipse
benignus est super ingratos et malos.
36 Estote ergo misericordes sicut et
Pater vester misericors est.
37 Nolite judicare, et non judicabim-
ini: nolite condemnare, et non condem-
nabimini. Dimittite, et dimittemini.
38 Date, et dabitur vobis: mensuram
bonam, et confertam, et coagitatam, et
supereffluentem dabunt in sinum ves-
trum. Eadem quippe mensura, qua
mensi fueritis, remetietur vobis.
39 Dicebat autem illis et similitudi-
nem: Numquid potest cæcus cæcum
ducere? nonne ambo in foveam cadunt?
40 Non est discipulus super magis-
trum: perfectus autem omnis erit, si
sit sicut magister ejus.
41 Quid autem vides festucam in ocu-
lo fratris tui, trabem autem, quæ in
oculo tuo est, non consideras?
42 Aut quomodo potes dicere fratri
tuo: Frater sine ejiciam festucam de
oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non
videns? Hypocrita ejice primum tra-
bem de oculo tuo: et tunc perspicies
ut educas festucam de oculo fratris tui.
43 Non est enim arbor bona, quæ fa-
cit fructus malos: neque arbor mala,
faciens fructum bonum.
44 Unaquæque enim arbor de fructu
suo cognoscitur. Neque enim de spinis
colligunt ficus: neque de rubo vinde-
miant uvam.
45 Bonus homo de bono thesauro cor-
dis sui profert bonum: et malus homo
de malo thesauro profert malum. Ex
abundantia enim cordis os loquitur.
46 Quid autem vocatis me Domine,
Domine: et non facitis quæ dico?
47 Omnis, qui venit ad me, et audit
sermones meos, et facit eos: ostendam
vobis cui similis sit:
48 Similis est homini ædificanti do-
mum, qui fodit in altum, et posuit fun-
damentum super petram: inundatione
autem facta, illisum est flumen domui
illi, et non potuit eam movere: fundata
enim erat super petram.
49 Qui autem audit, et non facit:
similis est homini ædificanti domum
suam super terram sine fundamento:
in quam illisus est fluvius, et continuo
cecidit: et facta est ruina domus illius
magna.

CAP. VII.

CUM autem implesset omnia verba
sua in aures plebis, intravit Caphar-
naum.
2 Centurionis autem cujusdam ser-
vus male habens, erat moriturus; qui
illi erat pretiosus.
3 Et cum audisset de Jesu, misit ad
eum seniores Judæorum, rogans eum
ut veniret, et salvaret servum ejus.
4 At illi cum venissent ad Jesum, ro-
gabant eum solicite, dicentes ei: Quia
dignus est ut hoc illi præstes.
5 Diligit enim gentem nostram: et
synagogam ipse ædificavit nobis.
6 Jesus autem ibat cum illis. Et cum
jam non longe esset a domo, misit ad
eum Centurio amicos, dicens: Domine
noli vexari: Non enim sum dignus ut
sub tectum meum intres.
7 Propter quod et meipsum non sum
dignum arbitratus ut venirem ad te:
sed dic verbo, et sanabitur puer meus.
8 Nam et ego homo sum sub potes-
tate constitutus, habens sub me milites:
et dico huic vade, et vadit: et alii veni,
et venit: et servo meo, fac hoc, et facit.
9 Quo audito Jesus miratus est: et
conversus sequentibus se turbis, dixit:
Amen dico vobis, nec in Israel tantam
fidem inveni.
10 Et reversi, qui missi fuerant do-
mum, invenerunt servum, qui langue-
rat, sanum.
11 Et factum est: deinceps ibat in
civitatem, quæ vocatur Naim: et ibant
cum eo discipuli ejus, et turba copiosa.
12 Cum autem appropinquaret portæ
civitatis, ecce defunctus efferebatur fi-
lius unicus matris suæ: et hæc vidua
erat: et turba civitatis multa cum illa.
13 Quam cum vidisset Dominus, mis-
ericordia motus super eam, dixit illi:
Noli flere.
14 Et accessit, et tetigit loculum.
(Hi autem, qui portabant, steterunt)
Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.
15 Et resedit qui erat mortuus, et
cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ.
16 Accepit autem omnes timor: et
magnificabant Deum, dicentes: Quia
propheta magnus surrexit in nobis: et
quia Deus visitavit plebem suam.
17 Et exiit hic sermo in universam
Judæam de eo, et in omnem circà regio-
nem.
18 Et nunciaverunt Joanni discipuli

VERSIO LUSITANA.

24 Mas ai de vós os que sois ricos; porque tendes a vossa consolação.

25 Ai de vós os que estais fartos; porque vireis a ter fome. Ai de vós os que agora rides; porque vireis a gemer, e a chorar.

26 Ai dos que agora fordes louvados dos homens; porque assim he que seus pais louvárão os Profetas falsos.

27 Mas eu digo aos que me estais ouvindo: Amai a vossos inimigos, e fazei bem aos que vos tem odio.

28 Dizei bem dos que dizem mal de vós; e orai pelos que vos calumnião.

29 E ao que te ferir numa face, offerecelhe tambem a outra. E ao que te tirar a capa, nem a tunica defendas que te leve.

30 E a todo o que te pede, dá: e se alguem te leva o que he teu, não o tornes a buscar.

31 E tratai os outros homens da mesma maneira, que vós quereis que elles vos tratem.

32 E se vós não amais senão os que vos amão, que galardão he o vosso? porque tambem os peccadores se amão huns aos outros.

33 E se vós fazeis bem aos que volo fazem, que galardão he o que vós mereceis? porque isso mesmo fazem tambem os peccadores.

34 E se vós emprestais áquelles, de quem esperais receber, que galardão he o vosso? Porque tambem os peccadores emprestão a outros peccadores, para que se lhes faça o mesmo.

35 Amai pois à vossos inimigos: fazei bem, e emprestai, sem dahi esperardes nada: e tereis muito avultada recompensa, e sereis filhos do Altissimo, porque elle he benigno com os ingratos, e máos.

36 Sede pois misericordiosos, como vosso Pai he misericordioso.

37 Não façais juizos, e não se farão de vós: não condemneis, e não sereis condemnados: perdoai, e sereis perdoados.

38 Dai, e dar-se-vos-ha; no seio vos meteráõ huma boa medida, cheia, acalcada, e que se derame por a cima. Porque com a mesma medida, que vos medirdes, sereis medidos.

39 Poz-lhes tambem esta comparação: Póde acaso hum cego guiar outro cego? Não he assim que hum, e outro cahirá no barranco?

40 Não he o discipulo sobre o mestre; mas todo o discipulo he perfeito, quando he como o mestre.

41 E porque vês tu huma aresta no olho de teu irmão, e não vês huma trave, que tens no teu olho?

42 Ou como pódes tu dizer a teu irmão: Deixa-me, irmão, tirar-te do teu olho huma aresta; quando tu não vês que tens no teu olho huma trave? Hypocrita, tira primeiro a trave, que tens no teu olho; e depois verás como has de tirar a aresta, que teu irmão tem no seu olho.

43 Não he boa arvore a que dá máos fructos: nem he má arvore a que os dá bons.

44 Porque pelo fructo se conhece qualquer arvore. Pois nem do espinheiro se colhem figos, nem dos abrolhos se vindimão uvas.

45 O bom homem, tira boas cousas do bom thesouro do seu coração: e o máo homem tira do máo thesouro cousas más. Porque da abundancia do coração, falla a boca.

46 Mas porque me chamais vós, Senhor, Senhor, quando vós não fazeis o que eu vos digo?

47 Eu vos mostrarei com quem se parece todo aquelle, que ouve as minhas palavras, e as pratica.

48 He como hum homem, que para edificar huma casa, cavou profundamente, e firmou o alicesse sobre huma rocha: e sobreveio huma inundação, que bateu a corrente contra aquella casa; mas não a pôde abalar; porque estava fundada sobre rocha.

49 Aquelle porém, que ouve, e não obra, he como hum homem, que edificou a sua casa sobre terra sem alicerse: na qual batendo a inundação do rio, logo a fez cahir; e foi grande a ruina daquella casa.

CAP. VII.

MAS tendo feito perceber ao povo todas as suas palavras, entrou em Cafarnaum.

2 Mas hum Centurião, tinha ás portas da morte hum servo, que muito estimava.

3 E tendo ouvido fallar de Jesus, mandoulhe pedir por entrevenção de alguns Senadores Judeos, que viesse curar o seu servo.

4 Vierão elles pois buscar a Jesus, a quem rogárão com empenho, dizendo-lhe: He pessoa, que merece que tu lhe faças este favor:

5 Porque he amigo da nossa gente, e nos fundou huma Synagoga.

6 Hia pois Jesus com elles. E quando se achava já perto de casa, lhe enviou o Centurião os seus amigos, dizendo: Senhor, não te fatigues: eu não sou digno de que tu entres em minha casa;

7 E por essa razão nem eu me achei digno de te ir buscar: mas dize tu huma só palavra, e o meu criado será salvo.

8 Porque aqui estou eu, que ainda que vivo subordinado a outros, como tenho com tudo soldados á minha ordem, digo a hum, Vai acolá, e elle vai; e a outro, Vem cá, e elle vem; e ao meu servo, Faze isto, e elle o faz.

9 O que ouvindo Jesus se admirou, e voltando-se para o povo, que o seguia, disse: Em verdade vos affirmo, que nem em Israel tendo achado fé tamanha.

10 E voltando para casa os que havião sido enviados, achárão que estava são o criado, que estivera doente.

11 E aconteceo que caminhava Jesus para a Cidade de Naim, e foi com de seus Discipulos, e muito povo.

12 E quando hia chegando á porta da Cidade, eis-que era levado a enterrar hum defunto, filho unico de sua mãi; e ella era viuva; á qual acompanhavão muitas pessoas da Cidade.

13 Vendo-a o Senhor, movido de com paixão, disse-lhe: Não chores.

14 E chegando-se, tocou no esquife. Parárão os que o levavão. E então disse elle: Moço, eu te digo, Levanta-te.

15 E se ergueo, e se sentou, o que estivera morto, e começou a fallar: e o entregou a sua mãi.

16 Pelo que occupados de temor, glorificavão todos a Deos, dizendo: Hum grande Profeta se levantou entre nós, e visitou Deos o seu povo.

17 E espalhou-se a fama deste prodigio por todas partes de Judéa, e por toda a região circumvizinha.

18 Tendo referido a João seus Discipulos todas estas cousas;

VERSIO ANGLICANA.

24 But woe unto you that are[a] rich! for ye have received[b] your consolation.

25 Woe unto you that are full![c] for ye shall hunger. Woe unto you that laugh[e] now! for ye shall mourn and weep.

26 Woe unto you when all men shall speak well[f] of you! for so did their fathers to the false prophets.

27 But I say unto you which hear, Love[i] your enemies, do good to them which hate you,

28 Bless them that curse you, and[l] pray for them which despitefully use you.

29 And[m] unto him that smiteth thee on the *one* cheek offer also the other; and him[o] that taketh away thy cloak forbid not *to take thy* coat also.

30 Give[q] to every man that asketh of thee; and of him that taketh away thy goods ask *them* not again.

31 And[r] as ye would that men should do to you, do ye also to them likewise.

32 For if ye love them which love you, what thank have ye? for sinners also love those that love them.

33 And if ye do good to them which do good to you, what thank have ye? for sinners also do even the same.

34 And if ye lend *to them* of whom ye hope to receive, what thank have ye? for sinners also lend to sinners, to receive as much again.

35 But love ye your enemies,[v] and do good, and lend,[u] hoping for nothing again; and your reward shall be great, and[x] ye shall be the children of the Highest: for he is kind unto the unthankful, and *to* the evil.

36 Be ye therefore merciful, as your Father also is merciful.

37 Judge[z] not, and ye shall not be judged: condemn not, and ye shall not be condemned: forgive, and ye shall be forgiven:

38 Give, and it shall be given[a] unto you; good measure, pressed down, and shaken together, and running over, shall men give into your bosom.[b] For[c] with the same measure that ye mete withal, it shall be measured to you again.

39 And he spake a parable unto them: Can[d] the blind lead the blind? shall they not both fall into the ditch?

40 The[e] disciple is not above his master: but every one γ that is perfect shall be as his master.

41 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but perceivest not the beam that is in thine own eye?

42 Either how canst thou say to thy brother, Brother, let me pull out the mote that is in thine eye, when thou thyself beholdest not the beam that is in thine own eye? Thou hypocrite! cast[f] out first the beam out of thine own eye, and then shalt thou see clearly to pull out the mote that is in thy brother's eye.

43 For[g] a good tree bringeth not forth corrupt fruit; neither doth a corrupt tree bring forth good fruit.

44 For[k] every tree is known by his own fruit: for of thorns men do not gather figs, nor of a bramble-bush gather they ζ grapes.

45 A[l] good man out of the good treasure of his heart bringeth forth that which is good; and an evil man out of the evil treasure of his heart bringeth forth that which is evil: for of the abundance of the heart his mouth speaketh.

46 And why call ye me,[o] Lord, Lord, and do not the things which I say?

47 Whosoever cometh to me, and heareth my sayings, and doeth them, I will shew you to whom he is like:

48 He[d] is like a man which built an house, and digged deep, and laid the foundation on a rock; and when the flood arose, the stream beat vehemently upon that house, and[g] could not shake it; for it was founded upon a rock.[h]

49 But he[k] that heareth, and doeth not, is like a man that without a foundation built an house upon the earth: against which the stream did beat vehemently, and immediately it fell;[n] and the ruin of that house was great.

CHAP. VII.

NOW[p] when he had ended all his sayings in the audience of the people, he entered into Capernaum.

2 And a certain centurion's servant, who was dear[s] unto him, was sick, & ready to die.

3 And when he heard of Jesus, he sent unto him the elders of the Jews, beseeching him that he would come and heal his servant.

4 And when they came to Jesus, they besought him instantly, saying, That he was worthy for whom he should do this:

5 For he loveth[t] our nation, and he hath built us a synagogue.

6 Then Jesus went with them. And when he was now not far from the house, the centurion sent friends to him, saying unto him, Lord, trouble[w] not thyself; for I am not worthy that thou shouldest enter under my roof:

7 Wherefore neither thought I myself worthy to come unto thee: but say[y] in a word, and my servant shall be healed.

8 For I also am a man set under authority, having under me soldiers: and I say unto β one, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth *it*.

9 When Jesus heard these things, he marvelled at him, and turned him about, and said unto the people that followed him, I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

10 And they that were sent, returning to the house, found the servant whole that had been sick.

11 And it came to pass the day after, that he went into a city called Nain; and many of his disciples went with him, and much people.

12 Now when he came nigh to the gate of the city, behold, there was a dead man carried out, the only son of his mother, and she was a widow: and much people of the city was with her.

13 And when the Lord saw her, he had compassion on her, and said unto her, Weep not.

14 And he came and touched the δ bier: and they that bare *him* stood still. And he said, Young man, I say unto thee,[h] Arise.

15 And he that was dead[i] sat up, and began to speak. And he delivered him to his mother.

16 And there came a fear on all: and they glorified God, saying, That a great prophet[m] is risen up among us; and, That[n] God hath visited his people.

17 And this rumour of him went forth throughout all Judea, and throughout all the region round about.

18 And the disciples of John shewed him of all these things.

A. D. 31.

a Hab. 2. 9. Ja. 5. 1.
b ch. 16. 25.
c Is. 28. 7. 65. 13.
d Mat. 7. 25, 26.
e Pr. 14. 13. Ep. 5. 4.
f Jn°. 15. 19. 1 Jn°. 4. 5.
g 2 Pe. 1. 10. Jude 24.
h Ps. 46. 1..3. 62. 2.
i ver. 35. Ex. 23. 4, 5. Pr. 25. 21. Mat. 5. 44. Ro. 12. 20.
k Ja 1. 24..26.
l ch. 23. 34. Ac. 7. 60.
m Mat. 5. 39.
n Pr. 28. 18. Ho. 4. 14.
o 1 Co. 6. 7.
p Mat. 8. 5, &c.
q De. 15. 7, 8, 10. Pr. 19. 17. 21. 26. Mat. 5. 42, &c.
r Mat. 7. 12.
s Job 31. 15. Pr. 29. 21.
t 1 Ki. 5. 1. Ga. 5. 6. 1 Jn°. 3. 14. 5. 1, 2.
v ver. 27.
u Ps. 37. 26. 112. 5.
w ch. 8. 49.
x Mat. 5. 45.
y Ps. 107. 20.
z Mat. 7. 1.
β *this man.*
a Pr. 19. 17. Mat. 10. 42.
b Ps. 79. 12.
c Mat. 7. 2. Mar. 4. 24. Ja. 2. 13.
d Mat. 15. 14.
e Mat. 10. 24. Jn°. 13. 16. 15. 20.
γ or, *shall be perfected as his master.*
δ or, *coffin.*
f Pr. 18. 17. Ro. 2. 1, 21, &c
g Mat. 7. 16, 17.
h ch. 8. 54. Ac. 9. 40. Ro. 4. 17.
i 2 Ki. 4. 32..37. 13. 21. Jn°. 11. 44.
k Mat. 12. 33.
ζ *a grape.*
l Mat. 12. 35.
m ch. 24. 19.
n ch. 1. 68.
o ch. 13. 25. Mal. 1. 6. Mat. 7. 21. 25. 11. Ga. 6. 7.

TEXTUS GRÆCUS.

αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησȣ̃ν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο [e]τὸ| βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

23 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί [h]ἐξεληλύθατε| εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

25 Ἀλλὰ τί [h]ἐξεληλύθατε| ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.

26 Ἀλλὰ τί [h]ἐξεληλύθατε| ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

27 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν [d]προφήτης| Ἰωάννου [d]τοῦ Βαπτιστοῦ| οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βȣλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

31 [b]Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·| Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;

32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνȣ̃σιν ἀλλήλοις, ϗ λέγȣσιν· Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε [d]ἄρτον| ἐσθίων, μήτε [d]οἶνον| πίνων· καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος ϗ [n]ἁμαρτωλῶν.

35 Καὶ| ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς [d]πάντων|.

36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη.

37 Καὶ ἰδȣ̀, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν [i]ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα| ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,

38 Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος, ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοι τὶ εἰπεῖν. [n]Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε, εἰπέ.

41 Δύο| χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα·

42 Μὴ ἐχόντων [e]δὲ| αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, [d]εἰπὲ,| πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;

43 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπεν· Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὀρθῶς ἔκρινας.

44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ [b]τῆς κεφαλῆς| αὐτῆς ἐξέμαξε.

45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς [i]εἰσῆλθον|, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ [d]μου τοὺς πόδας|.

47 [n]Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται| αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνταί σȣ αἱ ἁμαρτίαι.

49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ·

2 Καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει,

3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδȣ, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν [i]αὐτῷ| [h]ἀπὸ| τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς·

5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τȣ̃ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.

6 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

7 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.

8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν [a]ἐπὶ| τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων, ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [d]λέγοντες,| Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;

10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

ejus de omnibus his.

19 Et convocavit duos de discipulis suis Joannes, et misit ad Jesum, dicens: Tu es qui venturus es, an alium expectamus?

20 Cum autem venissent ad eum viri, dixerunt: Joannes Baptista misit nos ad te dicens: Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?

21 (In ipsa autem hora multos curavit a languoribus, et plagis, et spiritibus malis, et cæcis multis donavit visum.)

22 Et respondens, dixit illis: Euntes renunciate Joanni quæ audistis, et vidistis: Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur:

23 Et beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me.

24 Et cum discessissent nuncii Joannis cœpit de Joanne dicere ad turbas: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam?

25 Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt et deliciis, in domibus regum sunt.

26 Sed quid existis videre? prophetam? Utique dico vobis, et plusquam Prophetam:

27 Hic est, de quo scriptum est: Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

28 Dico enim vobis: Major inter natos mulierum propheta Joanne Baptista nemo est: qui autem minor est in regno Dei, major est illo.

29 Et omnis populus audiens, et publicani, justificaverunt Deum, baptizati baptismo Joannis.

30 Pharisæi autem, et legis periti consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

31 Ait autem Dominus: Cui ergo similes dicam homines generationis hujus? et cui similes sunt?

32 Similes sunt pueris sedentibus in foro, et loquentibus adinvicem, et dicentibus: Cantavimus vobis tibiis, et non saltastis: lamentavimus, et non plorastis.

33 Venit enim Joannes Baptista, neque manducans panem, neque bibens vinum, et dicitis: Dæmonium habet.

34 Venit Filius hominis manducans, et bibens, et dicitis: Ecce homo devorator, et bibens vinum, amicus publicanorum, et peccatorum.

35 Et justificata est sapientia ab omnibus filiis suis.

36 Rogabat autem illum quidam de Pharisæis ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi discubuit.

37 Et ecce mulier, quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quòd accubuisset in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti:

38 Et stans retro secus pedes ejus, et lacrymis cœpit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat.

39 Videns autem Pharisæus, qui vocaverat eum, ait se dicens: Hic si esset propheta, sciret utique, quæ, et qualis est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est.

40 Et respondens Jesus, dixit ad illum: Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister, dic.

41 Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos, et alius quinquaginta.

42 Non habentibus illis unde redderent donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit?

43 Respondens Simon dixit: Æstimo quia is, cui plus donavit. At ille dixit ei: Recte judicasti.

44 Et conversus ad mulierem, dixit Simoni: Vides hanc mulierem? Intravi in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigavit pedes meos, et capillis suis tersit.

45 Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos.

46 Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit pedes meos.

47 Propter quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit.

48 Dixit autem ad illam: Remittuntur tibi peccata.

49 Et cœperunt qui simul accumbebant, dicere intra se: Qui est hic, qui etiam peccata dimittit?

50 Dixit autem ad mulierem: Fides tua te salvam fecit: vade in pace.

CAP. VIII.

ET factum est deinceps, et ipse iter faciebat per civitates, et castella prædicans, et evangelizans regnum Dei: et duodecim cum illo,

2 Et mulieres aliquæ, quæ erant curatæ a spiritibus malignis, et infirmitatibus; quæ vocatur Magdalene, de qua septem dæmonia exièrant,

3 Et Joanna uxor Chusæ procuratoris Herodis, et Susanna, et aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.

4 Cum autem turba plurima convenirent, et de civitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem:

5 Exiit qui seminat, seminare semen suum: et dum seminat, aliud cecidit secus viam, et conculcatum est, et volucres cæli comederunt illud.

6 Et aliud cecidit supra petram: et natum aruit, quia non habebat humorem.

7 Et aliud cecidit inter spinas, et simul exortæ spinæ suffocaverunt illud.

8 Et aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat: Qui habet aures audiendi, audiat.

9 Interrogabant autem eum discipuli ejus, quæ esset hæc parabola.

10 Quibus ipse dixit: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis: ut videntes non videant, et audientes non intelligant.

11 Est autem hæc parabola: Semen est verbum Dei.

12 Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt: deinde venit diabolus, et tol-

VERSIO LUSITANA.

19 Chamou João a dous de seus Discipulos, e enviou-os a Jesus, dizendo: Es tu por ventura o que deve vir, ou he outro o que esperamos?

20 Tanto que chegárão, disserão-lhe estes homens: João Baptista nos mandou perguntar-te, se es tu o que deve vir, ou se he outro o que esperamos?

21 (Na mesma hora curou a muitos das suas enfermidades, e chagas, de máos espiritos, e deo vista a muitos cegos.)

22 E respondendo lhes, disse: Ide referir a João as cousas, que ouvistes, e que vistes: Que os cegos vem, os coxos andão, os leprosos ficão limpos, os surdos ouvem, os mortos resurgem, e o Evangelho he prégado aos pobres:

23 E que he bemaventurado aquelle, que se não escandalizar a meu respeito.

24 E partidos que forão os mensageiros de João, começou a fallar ao povo de João: Que fostes vós ver ao Deserto? huma cana sacudida do vento?

25 Mas que fostes vós ver? hum homem vestido com luxo? Eis-que nos Palacios dos Reis he que se acha quem vista com magnificencia, e se trate com mimo.

26 Mas que fostes vós ver? hum Profeta? Sim, vos digo eu, e ainda mais do que Profeta:

27 Este he aquelle, de quem está escrito: Eis-ahi envio eu adiante da tua face o meu Anjo, que preparará o caminho diante de ti.

28 Porque eu vos declaro, que entre os nascidos de mulheres não ha Profeta, que seja maior do que João Baptista. E ainda assim o mais pequeno no Reino de Deos he maior do que elle.

29 E todo o povo e os publicanos, que havião sido baptizados com o baptismo de João, derão gloria a Deos, ouvindo este discurso.

30 Porém os Fariseos, e Doutores da Lei, desprezárão contra si mesmos o designio de Deos, em não se terem feito baptizar por elle.

31 Então disse o Senhor: A quem direi eu que se parecem os homens desta geração? E a quem são elles semelhantes?

32 São semelhantes aos meninos, que sentados no terreiro, fallão huns para os outros, dizendo: Nós temos cantado ao som da gaita por vos divertir, e vós não bailastes: temos cantado em ar de lamentação, e vós não chorastes.

33 Porque veio João Baptista sem comer pão, nem beber vinho, e vós dizeis: Elle está possesso do demonio.

34 Veio o Filho do Homem, que come, e bebe, e vós dizeis: Vejão o homem glotão, e amigo de vinho, que acompanha com publicanos, e peccadores.

35 Mas a sabedoria foi justificada por todos os seus filhos.

36 Tendo hum Fariseo pedido a Jesus, que fosse comer com elle; entrou na casa do Fariseo, e poz-se á meza.

37 Eis-aqui que huma mulher da Cidade, que era peccadora, sabendo que estava Jesus comendo em casa do Fariseo; trouxe alli huma redoma de alabastro cheia de balsamo:

38 E pondo-se por detrás dos seus pés, começou a regallos de lagrimas, e a alimpallos com os cabellos de sua cabeça: beijava-os, e ungia-os com o balsamo.

39 E o Fariseo, que o tinha convidado, vendo-o, disse lá comsigo: Se este fosse Profeta, certamente havia de conhecer quem he, e de que qualidade he esta mulher, que o está tocando, que he huma peccadora.

40 E respondendo-lhe, disse Jesus: Simão, tenho que te dizer. E elle disse, Dize, Mestre.

41 Hum crédor tinha dous devedores, hum dos quaes lhe devia quinhentos dinheiros, e outro cincoenta.

42 Não tendo hum, e outro de que pagar, remettio-lhes elle a ambos a divida. Qual pois o ama mais?

43 Simão respondendo, disse: Eu creio, que aquelle, a quem o crédor perdoou maior quantia. E elle lhe disse: Julgaste bem.

44 Então voltando-se para a mulher, disse a Simão: Vês tu esta mulher? Eu entrei em tua casa, e tu não me apromptaste agua para lavar os pés; e ella pelo contrario regou-me os pés com as suas lagrimas, e alimpoumos com os seus cabellos.

45 Tu não me déste osculo; e esta desde que entrou, não cessou de me beijar os pés.

46 Tu não me banhaste a cabeça de balsamo; e esta me banhou com elle os pés.

47 Por isso he que eu te digo, que a ella lhe são perdoados os seus muitos peccados, porque ella amou muito. E aquelle, a quem se perdoa menos, ama menos.

48 Porém disse para ella: Os teus peccados te são perdoados.

49 E os mais convidados, começárão a dizer lá para si: Quem he este, que até perdoa peccados?

50 E elle disse para a mulher: A tua fé te salvou: vai-te em paz.

CAP. VIII.

E SUCCEDEO depois que andava elle de Cidade em Cidade, e de Aldeia em Aldeia, prégando o Evangelho, e annunciando o Reino de Deos: e os doze Apostolos com elle.

2 Como tambem algumas mulheres, que havião sido livres dos espiritos malignos, e curadas de doenças: entre ellas Maria, chamada Magdalena, da qual expellíra Jesus sete demonios;

3 E Joanna, mulher de Cuza, Procurador de Herodes; e Susanna, e muitas outras, que o assistião dos seus bens.

4 Tendo-se pois ajuntado muito povo, e sendo grande o concurso dos que a grão pressa vinhão das Cidades ter com elle; diz-lhes por comparação.

5 Sahio o que semeia, a semear o seu grão: e ao tempo que semeava, cahio huma parte da semente á borda do caminho, e depois de ser pizada, a comêrão as aves do Ceo.

6 E outro parte cahio sobre pedregal; e o mesmo foi nascer, que seccar, porque lhe faltava a humidade.

7 E outra parte cahio entre espinhos; e crescendo os espinhos ao mesmo tempo, a affogárão.

8 E outra parte em fim cahio em boa terra: e depois de crescer deo fructo, que rendia cento por hum. Depois de dizer estas palavras, clamava: O que tem ouvidos de ouvir, ouça.

9 E perguntárão-lhe seus Discipulos, que queria dizer esta parabola?

10 Elle-lhes disse: A vós foi-vos concedido conhecer o mysterio do Reino de Deos; mas aos outros não se lhes falla, senão em parabolas; para que vendo não vejão, e ouvindo não entendão.

11 Eis-aqui pois o sentido da parabola: A semente he a palavra de Deos.

VERSIO ANGLICANA.

19 And[a] John calling *unto him* two of his disciples, sent *them* to Jesus, saying, Art thou he that should come?[c] or look we for another?

20 When the men were come unto him, they said, John Baptist hath sent us unto thee, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

21 And in the same hour he cured many of *their* infirmities and plagues, and of evil spirits; and unto many *that were* blind he gave sight.

22 Then Jesus, answering, said unto them, Go your way, and tell[f] John what things ye have seen and heard; how[g] that the blind see, the lame walk, the lepers are cleansed, the deaf hear, the dead are raised, to the poor[i] the gospel is preached.

23 And blessed is *he*, whosoever shall not be offended[k] in me.

24 And when the messengers of John were departed, he began to speak unto the people concerning John, What went ye out into the wilderness for to see? A reed shaken with the wind?

25 But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? Behold, they which are gorgeously apparelled, and live delicately, are in kings' courts.[m]

26 But what went ye out for to see? A prophet?[n] Yea, I say unto you, and much more than a prophet.

27 This is *he*, of whom it is written,[o] Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

28 For I say unto you, Among those that are born of women, there is not a greater prophet than John the Baptist: but he that is least in the kingdom of God is greater than he.

29 And all the people that heard *him*, and the publicans, justified[r] God, being baptized[s] with the baptism of John.

30 But the Pharisees and lawyers [γ] rejected the counsel[t] of God [δ] against themselves, being not baptized of him.

31 And the Lord said, Whereunto[u] then shall I liken the men of this generation? and to what are they like?

32 They are like unto children sitting in the market-place, and calling one to another, and saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned to you, and ye have not wept.

33 For John the Baptist came[y] neither eating bread nor drinking wine; and ye say, He hath a devil.

34 The[a] Son of man is come eating and drinking; and ye say, Behold, a gluttonous man, and a wine-bibber, a friend of publicans and sinners!

35 But[d] Wisdom is justified of all her children.

36 And[e] one of the Pharisees desired him that he would eat with him. And he went into the Pharisee's house, and sat down to meat.

37 And, behold, a woman in the city, which was a sinner,[h] when she knew that *Jesus* sat at meat in the Pharisee's house, brought an alabaster-box of ointment,

38 And stood at his feet behind *him* weeping, and began to wash his feet with tears, and did wipe *them* with the hairs of her head, and kissed his feet, and anointed *them* with the ointment.

39 Now when the Pharisee which had bidden him saw *it*, he spake within himself, saying, This man, if[b] he were a prophet, would have known who and what manner of woman *this is* that toucheth him; for she is a sinner.[d]

40 And Jesus, answering, said unto him, Simon, I have somewhat to say unto thee. And he saith, Master, say on.

41 There was a certain creditor which had two debtors: the one owed five hundred [β] pence, and the other fifty:

42 And when they had nothing[e] to pay, he frankly forgave them both. Tell me, therefore, which of them will love him most?

43 Simon answered and said, I suppose that *he* to whom he forgave most. And he said unto him, Thou hast rightly[h] judged.

44 And he turned to the woman, and said unto Simon, Seest thou this woman? I entered into thine house, thou gavest me no water for my feet: but she hath washed my feet with tears, and wiped *them* with the hairs of her head.

45 Thou gavest me no kiss: but this woman, since the time I came in, hath not ceased to kiss my feet.

46 My[l] head with oil thou didst not anoint: but this woman hath anointed my feet with ointment.

47 Wherefore I say unto thee, Her sins, which are many, are forgiven; for she loved much: but to whom little is forgiven, *the same* loveth little.

48 And he said unto her, Thy sins are forgiven.

49 And they that sat at meat with him began to say within themselves, Who[p] is this that forgiveth sins also?

50 And he said to the woman,[q] Thy faith hath saved thee; go in peace.

CHAP. VIII.

AND it came to pass afterward, that he went throughout every city and village, preaching and shewing the glad tidings of the kingdom of God: and the twelve *were* with him;

2 And[v] certain women, which had been healed of evil spirits and infirmities, Mary called Magdalene, out[w] of whom went seven devils,

3 And Joanna the wife of Chuza, Herod's steward, and Susanna, and many others, which ministered unto him[x] of their substance.

4 And when much people were gathered together, and were come to him out of every city, he spake by a parable:

5 A[z] sower went out to sow his seed: and as he sowed, some fell by the way-side; and it was trodden[b] down, and the fowls of the air devoured it.

6 And some fell upon a rock;[c] and as soon as it was sprung up, it withered away, because it lacked moisture.

7 And some fell among thorns;[f] and the thorns sprang up with it, and choked it.

8 And other fell on good ground, and sprang up, and bare fruit an hundredfold.[g] And when he had said these things, he cried, He that hath ears to hear, let him hear.[i]

9 And his disciples asked him, saying, What might this parable be?

10 And he said, Unto you it is given to know the mysteries of the kingdom of God: but to others in parables; that seeing[k] they might not see, and hearing they might not understand.

11 Now[l] the parable is this: The[m] seed is the word of God.

A. D. 31.

a Mat. 11. 2.
b Jn°. 9. 24.
c Zec. 9. 9.
d ch. 15. 2.
β See Mat. 18. 28.
e Ps. 49. 7, 8. Ro. 5. 6.
f Jn°. 1. 46.
g Is. 35. 5, 6.
h Ps. 116. 16..18. 1 Co. 15. 9. 2 Co. 5. 14. 1 Ti. 1. 13..16.
i ch. 4. 18. Ja. 2. 5.
k ch. 2. 34. Is. 8. 14, 15. Mat. 11. 6. 13. 57. Jn°. 6. 66. 1 Co. 1. 21..28.
l Ps. 23. 5.
m 2 Sa. 19. 35. Es. 1. 3, 11.
n ch. 1. 76.
o ch. 1. 15..17. Mal. 3. 1.
p Mat. 9. 2, 3. Mar. 2. 7.
q ch. 8. 48. 18. 42. Hab. 2. 4. Mat. 9. 22. Mar. 5. 34. 10. 52. Ep. 2. 8.
r Ps. 51. 4. Ro. 3. 4.
s ch. 3. 12. Mat. 3. 5, 6.
γ or, *frustrated.*
t Ac. 20. 27.
δ or, *within themselves.*
v Mat. 27. 55.
u Mat. 11. 16, &c.
w ver. 30. Mar. 16. 9.
x 2 Co. 8. 9.
y ch. 1. 15. Mat. 3. 4. Mar. 1. 6.
z Mat. 13. 3, &c. Mar. 4. 3, &c.
a ver. 36. Jn°. 2. 2. 12. 2.
b Ps. 119. 118. Mat. 5. 13.
c Je. 5. 3.
d Pr. 8. 32..36. 17. 16.
e Mat. 26. 6, &c. Mar. 14. 3, &c. Jn°. 11. 2, &c.
f Je. 4. 3.
g Ge. 26. 12.
h ver. 34. ch. 5. 32. 1 Ti. 1. 15.
i Pr. 20. 12. Je. 13. 15. 25. 4.
k Is. 6. 9.
l Mat. 13. 18. Mar. 4. 14, &c.
m 1 Pe. 1. 23.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, VIII.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ, λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

18 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

20 Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, [e]λεγόντων|· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιοῦντες [b]αὐτόν|.

22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν.

23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.

24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα· Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν [h]Γαδαρηνῶν|, ἥτις ἐστὶν [h]ἀντιπέραν| τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.

28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καί σοι, [d]Ἰησοῦ| υἱὲ [d]τοῦ Θεοῦ| τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

29 Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ [h]παρεκάλει| αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοιρῶν ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου [h]εἰσῆλθεν| εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ [a]γεγενημένον|, ἔφυγον· καὶ [b]ἀπελθόντες| ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς [c]καὶ| οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη [c]ὁ δαιμονισθείς|.

37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν [h]Γαδαρηνῶν|, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ, ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν [c]ὁ Ἰησοῦς|, λέγων·

39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, [n]καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν|. (Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις [a]εἰς ἰατροὺς| προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,

44 Προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἁψάμενός μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ [a]μετ' αὐτοῦ|· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, [d]καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἁψάμενός μου;|

46 Ὁ δὲ [e]Ἰησοῦς| εἶπεν· Ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν [c]αὐτῷ| ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· [d]Θάρσει,| θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.)

49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.

51 [a]Εἰσελθὼν| δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, VIII.

lit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant.

13 Nam qui supra petram: qui cum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum: et hi radices non habent: qui ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt.

14 Quod autem in spinas cecidit: hi sunt, qui audierunt, et a solicitudinibus, et divitiis, et voluptatibus vitæ euntes, suffocantur, et non referunt fructum.

15 Quod autem in bonam terram: hi sunt, qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent, et fructum afferunt in patientia.

16 Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus lectum ponit: sed supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen.

17 Non est enim occultum, quod non manifestetur: nec absconditum, quod non cognoscatur, et in palam veniat.

18 Videte ergo quomodo audiatis? Qui enim habet, dabitur illi: et quicumque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo.

19 Venerunt autem ad illum mater, et fratres ejus, et non poterant adire eum præ turba.

20 Et nunciatum est illi: Mater tua, et fratres tui stant foris, volentes te videre.

21 Qui respondens, dixit ad eos: Mater mea, et fratres mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt, et faciunt.

22 Factum est autem in una dierum: et ipse ascendit in naviculam, et discipuli ejus, et ait ad illos: Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt.

23 Et navigantibus illis, obdormivit, et descendit procella venti in stagnum, et complebantur et periclitabantur.

24 Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes: Præceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum, et tempestatem aquæ, et cessavit: et facta est tranquillitas.

25 Dixit autem illis: Ubi est fides vestra? Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes: Quis putas hic est, quia et ventis, et mari imperat, et obediunt ei?

26 Et navigaverunt ad regionem Gerasenorum, quæ est contra Galilæam.

27 Et cum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam, qui habebat dæmonium jam temporibus multis, et vestimento non induebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis.

28 Is, ut vidit Jesum, procidit ante illum: et exclamans voce magna, dixit: Quid mihi, et tibi est, Jesu Fili Dei Altissimi? obsecro te, ne me torqueas.

29 Præcipiebat enim spiritui immundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, et vinciebatur catenis, et compedibus custoditus: et ruptis vinculis agebatur a dæmonio in deserta.

30 Interrogavit autem illum Jesus, dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Legio: quia intraverant dæmonia multa in eum.

31 Et rogabant illum ne imperaret illis ut in abyssum irent.

32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte: et rogabant eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis.

33 Exierunt ergo dæmonia ab homine, et intraverunt in porcos: et impetu abiit grex per præceps in stagnum, et suffocatus est.

34 Quod ut viderunt factum qui pascebant, fugerunt, et nunciaverunt in civitatem, et in villas.

35 Exierunt autem videre quod factum est, et venerunt ad Jesum: et invenerunt hominem sedentem, a quo dæmonia exierant, vestitum, ac sana mente ad pedes ejus, et timuerunt.

36 Nunciaverunt autem illis et qui viderant, quomodo sanus factus esset a legione:

37 Et rogaverunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis: quia magno timore tenebantur. Ipse autem ascendens navim, reversus est.

38 Et rogabat illum vir, a quo dæmonia exierant ut cum eo esset. Dimisit autem eum Jesus, dicens:

39 Redi in domum tuam, et narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per universam civitatem, prædicans quanta illi fecisset Jesus.

40 Factum est autem cum rediisset Jesus, excepit illum turba: erant enim omnes expectantes eum.

41 Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, et ipse princeps synagogæ erat: et cecidit ad pedes Jesu, rogans eum ut intraret in domum ejus,

42 Quia unica filia erat ei fere annorum duodecim, et hæc moriebatur. Et contigit, dum iret, a turbis comprimebatur.

43 Et mulier quædam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos erogaverat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari:

44 Accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti ejus: et confestim stetit fluxus sanguinis ejus.

45 Et ait Jesus: Quis est, qui me tetigit? Negantibus autem omnibus dixit Petrus, et qui cum illo erant: Præceptor, turbæ te comprimunt, et affligunt, et dicis: Quis me tetigit?

46 Et dixit Jesus: Tetigit me aliquis: nam ego novi virtutem de me exiisse.

47 Videns autem mulier, quia non latuit, tremens venit, et procidit ante pedes ejus: et ob quam causam tetigerit eum, indicavit coram omni populo: et quemadmodum confestim sanata sit.

48 At ipse dixit ei: Filia, fides tua salvam te fecit: vade in pace.

49 Adhuc illo loquente, venit quidam ad principem synagogæ, dicens ei: Quia mortua est filia tua, noli vexare illum.

50 Jesus autem, audito hoc verbo, respondit patri puellæ: Noli timere, crede tantum, et salva erit.

51 Et cum venisset domum, non permisit intrare secum quemquam, nisi Petrum, et Jacobum, et Joannem, et patrem, et matrem puellæ.

52 Flebant omnes, et plangebant illam. At ille dixit: Nolite flere, non est mortua puella, sed dormit.

53 Et deridebant eum, scientes quòd mortua esset.

VERSIO LUSITANA.

12 E a que cahe á borda do caminho significa os que ouvem; mas depois vem o diabo, e leva-lhes do coração a palavra, para não succeder que crendo sejão salvos.

13 E a que cahe em pedregal, significa os que depois de ouvirem, recebem com gosto a palavra; mas como não tem raizes, não crem senão até certo tempo; e quando vem a tentação, retirão-se.

14 E a que cahe entre espinhos, significa os que depois de ouvirem a palavra, a deixão affogar entre os cuidados, e riquezas, e deleites da vida; e assim não dão fructo.

15 E a que cahe em terra boa, significa os que tendo ouvido a palavra com hum coração bom, e perfeito, a conservão, e dão fructo pela paciencia.

16 Ora ninguem depois de accender huma alampada, a cobre com algum vaso, ou a põe debaixo do leito; mas põe-na sobre hum candieiro, a fim de que os que entrão, vejão a luz.

17 Porque nada ha secreto, que não haja de manifestar-se; e nada ha escondido, que não haja de saber-se, e fazer-se público.

18 Vede pois como ouvis: porque ao que já tem, dar-se-lhe-ha; e ao que não tem, tirar-se-lhe-ha aquillo mesmo, que elle julga ter.

19 E vierão á elle sua mãi, e irmãos; os quaes com a muita gente que havia, não podião chegar onde elle estava.

20 E disserão-lhe: Olha que tua mãi, e teus irmãos estão lá fóra, e te querem ver.

21 Elle respondendo, disse-lhes: Minha mãi, e meus irmãos são aquelles, que ouvem a palavra de Deos, e a põem por obra.

22 E aconteceo que depois de subir a huma barca com seus Discipulos, disse-lhes: Passemos á outra banda do Lago. E partírão elles.

23 E em quanto elles hião navegando, elle dormio: e levantando-se huma tormenta de vento sobre o Lago, a barca se enchia de agua, e elles estavão a pique de se perderem.

24 Chegárão-se pois a elle, e acordárão-no, dizendo: Mestre, nós perecemos. E elle levantando-se ameaçou ao vento, e a tempestade e cessou; e veio bonança.

25 E elle disse-lhes: Onde está a vossa fé? Mas elles cheios de medo, e de espanto, dizião huns para os outros: Quem he este, que assim manda aos ventos, e ao mar, e elles lhe obedecem?

26 E navegárão para a terra dos Gerazenos, que está fronteira é Galiléa.

27 E tendo elle sahido em terra, veio encontrar-se com elle hum homem, que havia muitos tempos estava endemoninhado; e não usava de vestido, nem parava em casa, mas tudo era andar pelos sepulcros.

28 Este tanto que vio a Jesus, prostrou-se diante delle, e exclamando em alta voz disse: Que tens tu comigo, Jesus Filho de Deos Altissimo? peço-te que me não atormentes.

29 Porque elle mandava ao espirito immundo, que sahisse do homem; porque havia muito tempo estava delle possésso; e ainda que o guardassem prezo em cadeias, e grilhões, elle rompia as cadeias; e agitado do demonio, fugia para os desertos.

30 E perguntou-lhes Jesus, dizendo: Que nome he o teu? Mas elle dize; Legião: porque erão em grande número os demonios, que tinhão entrado nelle.

31 E estes lhe pedirão que os não mandasse ir para o abysmo.

32 Mas como alli no monte andava pastando huma grande manada de pórcos; rogárão-lhe, que os deixasse ir metter nelles. E elle lhes permittio.

33 Sahindo pois do homem, entrárão os demonios nos pórcos; e logo toda a manada foi correndo impetuosamente para o Lago, e se affogárão.

34 Os porqueiros vendo o que succedêra, fugírão, e forão-no contar á Cidade, e pelas Aldeias.

35 Daqui vierão muitos a ver o caso; e tendo chegado á Jesus, achárão a seus pés sentado, e vestido, e em seu juizo perfeito, o homem donde os demonios tinhão sahido; o que lhes causou temor.

36 E os que havião presenciado o que tinha succedido, lhes contavão como o possésso fora livrado da legião:

37 E toda a gente dos Gerazenos pedio a Jesus, que sahisse da sua Comarca; porque estavão cheios de medo. Pelo que elle embarcando-se, se retirou de volta.

38 E pedia-lhe o homem, de quem tinhão sahido os demonios, que o deixasse ir com elle. Porém Jesus o despedio, dizendo:

39 Volta para tua casa, e conta as grandes cousas, que Deos te fez. E partio elle, e por toda a Cidade publicou as singulares graças, que lhe fizera Jesus.

40 Succedeo porém que de chegar, foi Jesus recebido do povo com alegria; porque todos o estavão esperando.

41 E eis-que chegou a elle hum homem, por nome Jairo, que era Chefe da Synogoga; e lançando-se aos pés de Jesus, pedia-lhe que viesse a sua casa;

42 Porque tinha a morrer huma filha unica, que sería de doze annos. E succedeo que indo elle caminhando entre os apertões do povo;

43 Huma mulher, que havia doze annos padecia hum fluxo de sangue, e que tinha despendido com os Medicos todos os seus bens, sem que algum a podesse curar;

44 Chegou por detrás, e tocou a orla do seu vestido: e no mesmo instante parou o fluxo de sangue.

45 Disse então Jesus: Quem he que me tocou? E respondendo todos que nenhum delles fora, disse Pedro, e disserão os que estavão com elle: Mestre, o alluvião da gente vai-te apertando, e maltratando; e então perguntas tu, Quem he que me tocou?

46 E disse Jesus: Alguem me tocou: porque eu conheci, que de mim sahia huma virtude.

47 Então a mulher vendo-se descuberta, veio toda tremendo lançar-se aos seus pés; e diante de todo o povo referio a causa, que tivera para o tocar; e como logo ficára sã.

48 E elle lhe disse: Filha, a tua fé te salvou: vai-te em paz.

49 Ainda elle não tinha acabado de fallar, quando veio hum ao Chefe da Synagoga dizendo-lhe: He morta tua filha; não lhe dês trabalho.

50 Mas Jesus tendo ouvido esta palavra, respondeo ao pai da menina: Não temas; cré sómente, e ella será salva.

51 E depois de chegar a casa, mandou que não entrassem com elle, senão Pedro, e Tiago, e João, e o pai e mãi da menina.

VERSIO ANGLICANA.

12 Those by the way-side are they that hear; then cometh the devil, and taketh away[a] the word out of their hearts, lest they should believe and be saved.

13 They on the rock *are they*, which, when they hear, receive[c] the word with joy; and these have no root,[d] which for a while believe, and in time of temptation fall away.

14 And that which fell among thorns are they, which, when they have heard, go forth, and are choked with[e] cares and riches and pleasures of *this* life, and bring no fruit[f] to perfection.

15 But that on the good ground are they, which, in an honest and good heart,[h] having heard the word, keep *it*, and bring forth fruit with[i] patience.

16 No[k] man, when he hath lighted a candle, covereth it with a vessel, or putteth *it* under a bed; but setteth *it* on a candlestick, that they which enter in may see the light.

17 For[m] nothing is secret that shall not be made manifest; neither *any thing* hid that shall not be known and come abroad.

18 Take[o] heed therefore how ye hear: for[p] whosoever hath, to him shall be given; and whosoever hath not, from him shall be taken even that which he [β] seemeth to have.

19 Then[r] came to him *his* mother and his brethren, and could not come at him for the press.

20 And it was told him *by certain*, which said, Thy mother and thy brethren stand without, desiring to see thee.

21 And he answered and said unto them, My mother and my brethren are these which hear the word of God, and do it.

22 Now[u] it came to pass on a certain day, that he went into a ship with his disciples: and he said unto them, Let us go over unto the other side of the lake. And they launched forth.

23 But as they sailed, he fell asleep: and there came down a storm of wind on the lake; and they were filled *with water*, and were in jeopardy.

24 And they came to him, and[w] awoke him, saying, Master, master, we perish! Then he arose, and rebuked the wind and the raging of the water: and they ceased, and there was a calm.

25 And he said unto them, Where is your faith? And they, being afraid, wondered, saying one to another, What manner of man is this! for he commandeth even the winds and water, and they obey him.

26 And[a] they arrived at the country of the Gadarenes, which is over against Galilee.

27 And when he went forth to land, there met him out of the city a certain man, which had devils long time, and ware no clothes, neither abode in *any* house, but in the tombs.

28 When he saw Jesus, he cried out, and fell down before him, and with a loud voice said, What have I to do with thee, Jesus, *thou* Son of God most high? I beseech thee, torment[s] me not.

29 (For he had commanded the unclean spirit to come out of the man. For oftentimes it had caught him: and he was kept bound with chains and in fetters; and he brake the bands, and was driven of the devil into the wilderness.)

30 And Jesus asked him, saying, What is thy name? And he said, Legion: because many devils were entered into him.

31 And they besought him that he would not command them to go out into the deep.[b]

32 And there was there an herd of many swine feeding on the mountain: and they besought him that he would suffer them to enter into them: and he suffered them.

33 Then went the devils out of the man, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the lake, and were choked.

34 When they that fed *them* saw what was done, they fled,[g] and went and told *it* in the city and in the country.

35 Then they went out to see what was done; and came to Jesus, and found the man, out of whom the devils were departed, sitting at the feet of Jesus, clothed, and in his right[l] mind: and they were afraid.

36 They also which saw *it* told them by what means he that was possessed of the devils was healed.

37 Then the whole multitude of the country of the Gadarenes round about besought him[n] to depart from them; for they were taken with great fear: and he went up into the ship, and returned back again.

38 Now the man out of whom the devils were departed, besought him that he might be with[q] him: but Jesus sent him away, saying,

39 Return to thine own house,[s] and shew how great things[t] God hath done unto thee. And he went his way, and published throughout the whole city how great things Jesus had done unto him.

40 And it came to pass, that, when Jesus was returned, the people *gladly* received him: for they were all waiting for him.

41 And, behold, there[v] came a man named Jairus, and he was a ruler of the synagogue; and he fell down at Jesus' feet, and besought him that he would come into his house:

42 For he had one only daughter, about twelve years of age, and she lay a dying. But as he went, the people thronged him.

43 And a woman having an issue of blood twelve years, which had spent[x] all her living upon physicians,[y] neither could be healed of any,

44 Came behind *him*, and touched the border of his garment: and[z] immediately her issue of blood stanched.

45 And Jesus said, Who touched me? When all denied, Peter, and they that were with him, said, Master, the multitude throng thee and press *thee*, and sayest thou, Who touched me?

46 And Jesus said, Somebody hath touched me: for I perceive that virtue[b] is gone out of me.

47 And when the woman saw that she was not hid,[c] she came trembling,[d] and falling down before him, she declared unto him, before all the people, for what cause she had touched him, and how she was healed immediately.

48 And he said unto her, Daughter, be of good comfort: thy faith hath made thee whole: go in peace.

49 While[f] he yet spake, there cometh one from the ruler[g] of the synagogue's *house*, saying to him, Thy daughter is dead; trouble not the Master.

50 But when Jesus heard *it*, he answered him, saying, Fear not:[h] believe only, and she shall be made whole.

51 And when he came into the house, he suffered no man to go in, save Peter,

A. D. 31.

a Pr. 4. 5. Is. 65. 11. Ja. 1. 23,24.
b Re. 20. 3.
c Ps. 106. 12, 13. Is. 58. 2. Ga. 3. 1, 4. 4. 15.
d Pr. 12. 3. Ho. 6. 4.
e 1 Ti. 6. 9,10. 2 Ti. 4. 10. 1 Jn°. 2. 15.. 17.
f Jn°. 15. 6.
g Ac. 19. 16,17
h Je. 32. 39.
i He. 10. 36. Ja. 1. 4.
k ch. 11. 33. Mat. 5. 15. Mar. 4. 21.
l Ps. 51. 10.
m ch. 12. 2. Ec. 12. 14. Mat. 10. 26. 1 Co. 4. 5.
n Ac. 16. 39.
o Ja. 1. 21..25.
p ch. 19. 26. Mat. 13. 12. 25. 29.
β or, *thinketh that he hath.*
q De. 10. 20,21 Ps. 116. 12,16
r Mat. 12. 46, &c. Mar. 3. 32, &c.
s 1 Ti. 5. 8.
t Ps. 126. 2,3.
v Mat. 9. 18, &c. Mar. 5. 22, &c.
u Mat. 8. 23, &c. Mar. 4. 35, &c.
w Ps. 44. 23. Is. 51. 9, 10.
x 2 Ch. 16. 12. Is. 55. 2.
y Job 13. 4.
z ch. 13. 13. Mat. 8. 3. 20. 34.
a Mat. 8. 28, &c. Mar. 5. 1, &c
b ch. 6. 19. 1 Pe. 2. 9.
c Ps. 38. 9. Ho. 5. 3.
d Is. 66. 2. Ho. 13. 1. Ac. 16. 29.
e Is. 27. 1. Ja. 2. 19. Re. 20. 10.
f Mat. 9. 23, &c. Mar. 5. 35, &c.
g ver. 42, 43.
h Jn°. 11. 25. Ro. 4. 17.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, IX.

Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.

52 Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· [n]οὐκ ἀπέθανεν[1], ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ κατεγέλων αὐτȣ̃, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ [d]ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ[1] κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέϛη παραχρῆμα· ϗ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Κεφ. θ'. IX.

ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα [b]μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσȣς θεραπεύειν.

2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς [h]ἀσθενȣ̃ντας[1].

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.

4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ [h]δέξωνται[1] ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα [e]ὑπ' αὐτȣ̃[1] πάντα· ϗ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν·

8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 Καὶ εἶπεν [b]ὁ[1] Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν [h] εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα [l]ἀπελθόντες[1] εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.

15 Καὶ ἐποίησαν οὕτω, ϗ ἀνέκλιναν ἅπαντας.

16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;

19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε· Τὸν Χριστὸν[f] τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ, ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ [l]εἰπεῖν[1] τοῦτο,

22 Εἰπών· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀνθρώπȣ πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [i]ἐγερθῆναι[1].

23 Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου [a]ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω[1] ἑαυτὸν, [d]καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν[1], καὶ ἀκολουθείτω μοι.

24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;

26 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ [n]ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί[1] τινες τῶν ὧδε [a]ἑστηκότων[1], οἳ οὐ μὴ [a]γεύσονται[1] θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν [b]τὸν[1] Πέτρον, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.

30 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας·

31 Οἳ, ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν [n]ἔξοδον[1] αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγȣσα· Οὗτός ἐϛιν ὁ υἱός μȣ ὁ [i]ἀγαπητὸς[1], αὐτȣ̃ ἀκȣ́ετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη [c]ὁ[1] Ἰησȣ̃ς μόνος· ϗ αὐτοὶ ἐσίγησαν, ϗ ȣ̓δενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τȣ̃ ὄρȣς, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

38 Καὶ ἰδȣ̀, ἀνὴρ ἀπὸ τȣ̃ ὄχλȣ ἀνεβόησε, λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, [a]ἐπίβλεψον[1] ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι.

39 Καὶ ἰδȣ̀, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, ϗ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, ϗ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτȣ̃, συντρίβον αὐτόν.

40 Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα [a]ἐκβάλλωσιν[1] αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς εἶπεν· Ὦ γενεὰ ἄπιστος ϗ διεϛραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, ϗ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε [a]ὧδε τὸν υἱόν σȣ[1]

42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτȣ̃, ἔῤῥηξεν αὐτὸν

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, IX.

54 Ipse autem tenens manum ejus clamavit, dicens: Puella, surge.

55 Et reversus est spiritus ejus, et surrexit continuo. Et jussit illi dari manducare.

56 Et stupuerunt parentes ejus, quibus præcepit ne alicui dicerent quod factum erat.

CAP. IX.

CONVOCATIS autem duodecim Apostolis, dedit illis virtutem, et potestatem super omnia dæmonia, et ut languores curarent.

2 Et misit illos prædicare regnum Dei, et sanare infirmos.

3 Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis.

4 Et in quamcumque domum intraveritis, ibi manete, et inde ne exeatis.

5 Et quicumque non receperint vos: exeuntes de civitate illa, etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos.

6 Egressi autem circuibant per castella evangelizantes, et curantes ubique.

7 Audivit autem Herodes tetrarcha omnia, quæ fiebant ab eo, et hæsitabat eo quòd diceretur

8 A quibusdam: Quia Joannes surrexit a mortuis: a quibusdam vero: Quia Elias apparuit: ab aliis autem: Quia propheta unus de antiquis surrexit.

9 Et ait Herodes: Joannem ego decollavi: Quis est autem iste, de quo ego talia audio? Et quærebat videre eum.

10 Et reversi Apostoli, narraverunt illi quæcumque fecerunt: et assumptis illis secessit seorsum in locum desertum, qui est Bethsaidæ.

11 Quod cum cognovissent turbæ, secutæ sunt illum: et excepit eos, et loquebatur illis de regno Dei, et eos, qui cura indigebant, sanabat,

12 Dies autem cœperat declinare. Et accedentes duodecim dixerunt illi: Dimitte turbas, ut euntes in castella, villasque quæ circa sunt, divertant, et inveniant escas: quia hic in loco deserto sumus.

13 Ait autem ad illos: Vos date illis manducare. At illi dixerunt: Non sunt nobis plus quàm quinque panes, et duo pisces: nisi forte nos eamus, et emamus in omnem hanc turbam escas.

14 Erant autem fere viri quinque millia. Ait autem ad discipulos suos: Facite illos discumbere per convivia quinquagenos.

15 Et ita fecerunt. Et discumbere fecerunt omnes.

16 Acceptis autem quinque panibus, et duobus piscibus, respexit in cælum, et benedixit illis: et fregit, et distribuit discipulis suis, ut ponerent ante turbas.

17 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt. Et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.

18 Et factum est cum solus esset orans, erant cum illo et discipuli: et interrogavit illos, dicens: Quem me dicunt esse turbæ?

19 At illi responderunt, et dixerunt: Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii vero quia unus Propheta de prioribus surrexit.

20 Dixit autem illis: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Christum Dei.

21 At ille increpans illos, præcepit ne cui dicerent hoc,

22 Dicens: Quia oportet filium hominis multa pati, et reprobari a senioribus, et principibus sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertia die resurgere.

23 Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me.

24 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet illam: nam qui perdiderit animam suam propter me, salvam faciet illam.

25 Quid enim proficit homo, si lucretur universum mundum, se autem ipsum perdat, et detrimentum sui faciat?

26 Nam qui me erubuerit, et meos sermones: hunc Filius hominis erubescet cum venerit in majestate sua, et Patris, et sanctorum angelorum.

27 Dico autem vobis vere: sunt aliqui hic stantes, qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei.

28 Factum est autem post hæc verba fere dies octo, et assumpsit Petrum, et Jacobum, et Joannem, et ascendit in montem ut oraret.

29 Et facta est, dum oraret, species vultus ejus altera: et vestitus ejus albus et refulgens.

30 Et ecce duo viri loquebantur cum illo. Erant autem Moyses, et Elias,

31 Visi in majestate: et dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.

32 Petrus vero, et qui cum illo erant, gravati erant somno. Et evigilantes viderunt majestatem ejus, et duos viros, qui stabant cum illo.

33 Et factum est cum discederent ab illo, ait Petrus ad Jesum: Præceptor, bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula, unum tibi, et unum Moysi, et unum Eliæ: nesciens quid diceret.

34 Hæc autem illo loquente, facta est nubes, et obumbravit eos: et timuerunt intrantibus illis in nubem.

35 Et vox facta est de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite.

36 Et dum fieret vox, inventus est Jesus solus. Et ipsi tacuerunt, et nemini dixerunt in illis diebus quidquam ex his, quæ viderant.

37 Factum est autem in sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illis turba multa.

38 Et ecce vir de turba exclamavit, dicens: Magister, obsecro te, respice in filium meum quia unicus est mihi:

39 Et ecce spiritus apprehendit eum, et subito clamat, et elidit, et dissipat eum cum spuma, et vix discedit dilanians eum:

40 Et rogavi discipulos tuos ut ejicerent illum, et non potuerunt.

41 Respondens autem Jesus, dixit: O generatio infidelis, et perversa, usquequo ero apud vos, et patiar vos? Adduc huc filium tuum.

42 Et cum accederet, elisit illum dæ-

VERSIO LUSITANA.

52 E todos a choravão, e se ferião de pena.
Porém elle lhes disse: Não choreis, que a
menina não está morta, mas dorme.
53 E os que sabião que ella estava morta,
zombavão delle.
54 Então elle tomando-lhe a mão, a cha-
mou dizendo: Menina, levanta-te.
55 E no mesmo instante tornando a sua
alma ao corpo, se levantou a menina. E
elle mandou que lhe dessem de comer.
56 E ficárão cheios de assombro seus pais,
a quem poz preceito de não contarem a pes-
soa alguma, o que se tinha passado.

CAP. IX.

E TENDO convocado os doze Apostolos,
deo-lhes poder, e authoridade sobre todos os
demonios, e de curar enfermidades.
2 E enviou-os a prégar o Reino de Deos,
e a curar os enfermos.
3 E disse-lhes: Não leveis cousa alguma
pelo caminho; nem bordão, nem alforge, nem
pão, nem dinheiro, nem tenhais dous habitos.
4 E em qualquer casa, em que entrardes,
ficai ahi, e não saiais della.
5 E quando vos não queirão receber, sahi
dessa Cidade, e sacudi até o mesmo pó dos vos-
sos pés, para servir de testemunho contra elles.
6 Tendo elles pois sahido, andavão de
Aldeia em Aldeia, prégando o Evangelho, e
fazendo curas em todo o lugar.
7 Ouvio porém Herodes tetrarcâ tudo o
que elle fazia, e duvidava porque o dizião.
8 Porque huns dizião: He João, que re-
surgio dos mortos. E outros: He Elias, que
appareceo. E outros: He hum dos antigos
Profetas, que resurgio.
9 Então disse Herodes: Eu mandei degol-
lar a João. Quem he pois este, de quem
ouço semelhantes cousas? E buscava occa-
sião de o ver.
10 Tendo voltado os Apostolos, começárão
a contar tudo o que havião feito: e elle to-
mando-os de parte, retirou-se a hum lugar
deserto, junto a Bethsaida.
11 O que conhecendo os póvos, o forão se-
guindo: e elle os recebeo, e fallava-lhes do
Reino de Deos, e sarava os que necessitavão
de cura.
12 E como o dia começava a declinar, che-
gárão-se os doze a elle, e disserão-lhe: Des-
pede as gentes, a que vão por essas Aldeias,
e Casaes buscar de comer; pois estamos num
lugar ermo.
13 Mas elle lhes disse: Dai-lhes vós de
comer. E elle lhes disserão: Nós não temos
mais do que cinco pães, e dous peixes: senão
he que devemos ir comprar mantimento para
todo este povo.
14 Porque erão quasi cinco mil homens.
Então disse elle a seus Discipulos: Fazei-os
sentar para comer, divididos em ranchos de
cincoenta a cincoenta.
15 E executárão-no elles assim, e fizerão
sentar a todos.
16 E tomou os cinco pães, e dous peixes;
e levantando os olhos ao Ceo, benzeo-os, e
partio-os, e distribuio-os por seus Discipulos,
para que estes os fossem pondo diante das
turbas.
17 E comêrão todos, e ficárão fartos. E das
sóbras, que ficárão, levantárão doze cestos.
18 E succedeo, que se tinha retirado á
parte a orar, que seus Discipulos estavão
com elle; e perguntou-lhes Jesus, dizendo:
Quem diz o povo que eu sou?
19 E respondêrão lhe elles, e disserão:
Huns dizem que João Baptista: e outros
que Elias; e outros que es algum dos anti-
gos Profetas, que resurgio.
20 E lhes disse: Mas vós, quem dizeis ser
eu? Respondendo Simão, disse: Tu es o
Christo de Deos.
21 Então elle lhes prohibio, que o não
dissessem a pessoa alguma,
22 Dizendo: Porque importa, que o Filho
do Homem soffra muito, e que seja rejeitado
dos Senadores, e Principes dos Sacerdotes, e
dos Doutores da Lei, e que seja entregue á
morte, e que resurja ao terceiro dia.
23 Dizia outrosi, a todos: Se alguem quer
vir apôs mim, negue-se a si mesmo, e tome a
sua cruz todos os dias, e siga-me.
24 Porque quem quizer salvar a sua vida,
virá a perdella: e quem perder a sua vida
por amor de mim, virá a salvalla.
25 E de que serve a hum homem o ganhar
todo o Mundo á custa de si mesmo, e per-
dendo-se a si mesmo?
26 Porque se alguem se envergonhar de
mim, e das minhas palavras; tambem o
Filho do Homem se envergonhará delle,
quando vier na sua magestade, e na de seu
Pai, e Santos Anjos.
27 E digo-vos na verdade: que dos que aqui
se achão, ha alguns, que não hão de gostar a
morte, até não verem o Reino de Deos.
28 Passados quasi oito dias depois que disse
estas palavras, tomou elle a Pedro, e Tiago,
e João, e subio a hum monte para orar.
29 E em quanto orava, pareceo todo outro
o seu rosto, e fez-se o seu vestido alvo, e
brilhante.
30 E eis-ahi que forão vistos estar fallando
com elle dous homens, que erão Moysés, e
Elias,
31 Que estavão cheios de magestade, e
praticavão sobre a sua retirada, que se havia
de cumprir em Jerusalem.
32 Entretanto Pedro, e seus companheiros
estavão opprimidos do somno. E espertando,
vírão a gloria, e os dous homens, que com
elle estavão.
33 E succedeo que quando se separavão del-
le, disse Pedro a Jesus: Mestre, bom he que
nos estejamos aqui: e façamos tres taber-
naculos: hum para ti, outro para Moysés,
outro para Elias: não sabendo o que dizer.
34 E a tempo que elle ainda estava fal-
lando, formou-se huma nuvem, que os cu-
brio: e elles vendo-os entrar na nuvem,
ficárão passados de medo.
35 E sahio da nuvem huma voz, dizendo:
Este he aquelle meu especialmente amado
Filho; ouvi-o.
36 E quando esta voz soava, achou-se Jesus
só. E os Discipulos guardárão segredo, e
por então a ninguem contárão cousa alguma
do que tinhão visto.
37 E no dia seguinte, descendo elles do
monte, foi muita a gente do povo, que lhes
veio sahir ao encontro.
38 E eis-ahi hum homem gritou de entre o
povo, dizendo: Mestre, rogo-te que olhes
para meu filho, porque he o unico que tenho:
39 E o espirito se apodéra delle, e entre
gritos o lança no chão, e o agita com violen-
cia, até o fazer escumar; e apenas o larga,
depois de o ter feito todo em pedaços:
40 E pedi a teus Discipulos que o expel-
lissem; e elles não podérão.
41 Respondendo então Jesus, disse: O ge-
ração incredula, e perversa, até quando esta-
rei eu comvosco, e vos aturarei? Chega cá
teu filho.
42 E quando este hia chegando, o lançou

VERSIO ANGLICANA.

and James, and John, and the father and
the mother of the maiden.
52 And all wept, and bewailed her:
but he said, Weep not; she is not dead,
but sleepeth.[b]
53 And they laughed him to scorn,[d]
knowing that she was dead.
54 And he put them all out, and took her by
the hand, and called, saying, Maid,[e] arise.
55 And her spirit came again, and she
arose straightway: and he commanded
to give her meat.
56 And her parents were astonished;
but he charged[h] them that they should
tell no man what was done.

CHAP. IX.

THEN he[i] called his twelve disciples
together, and gave them power and autho-
rity over all devils, and to cure diseases.
2 And he sent them to preach the king-
dom of God, and to heal the sick.
3 And he said unto them, Take[k] no-
thing for *your* journey, neither staves, nor
scrip, neither bread, neither money; nei-
ther have two coats apiece.
4 And whatsoever house ye enter into,
there abide, and thence depart.
5 And whosoever will not receive you,
when ye go out of that city, shake[o] off the
very dust from your feet, for a testimony
against them.
6 And they departed, and went through
the towns, preaching the gospel, and heal-
ing every where.
7 Now Herod[q] the tetrarch heard of all
that was done by him: and he was per-
plexed, because that it was said of some,
that John was risen from the dead;
8 And of some, that Elias had appear-
ed; and of others, that one of the old
prophets was risen again.
9 And Herod said, John have I behead-
ed: but who is this, of whom I hear such
things? And he[s] desired to see him.
10 And the apostles, when they were
returned, told him all that they had done.
And he took them, and went aside pri-
vately into a desert place, belonging to
the city called Bethsaida.
11 And the people, when they knew[v] *it*,
followed him: and he received[w] them, and
spake unto them of the kingdom[y] of God,
and healed them that had need[z] of healing.
12 And[a] when the day began to wear
away, then came the twelve, and said un-
to him, Send the multitude away, that
they may go into the towns and country
round about, and lodge, and get victuals:
for we are here in a desert[d] place.
13 But he said unto them, Give ye them
to eat. And they said, We have no more
but five loaves and two fishes; except we
should go and buy meat for all this people.
14 For they were about five thousand
men. And he said to his disciples, Make[g]
them sit down by fifties in a company.
15 And they did so, and made them
all sit down.
16 Then he took the five loaves and the
two fishes; and looking up to heaven, he
blessed them, and brake, and gave to the
disciples to set before the multitude.
17 And they did eat, and were all[i] fill-
ed: and there was taken up of fragments
that remained to them, twelve baskets.
18 And it[l] came to pass, as he was alone
praying, his disciples were with him:
and he asked them, saying, Whom say
the people that I am?

A. D. 31.

a ver. 7, 8. Mat. 14. 2.
b Jn°. 11. 11, 13.
c Jn°. 6. 69.
d ch. 16. 14. Ps. 22. 7.
e ch. 7. 14. Jn°. 11. 43.
f Mat. 16. 21. 17. 22.
g ch. 14. 27. Mat. 10. 38. 16. 24. Mar. 8. 34. Ro. 8. 13. Col. 3. 5.
h Mat. 8. 4. 9. 30. Mar. 5. 43.
i Mat. 10. 1, &c. Mar. 3. 13, &c. 6. 7, &c.
k ch. 10. 4, &c. 12. 22.
l Mat. 10. 33. Mar. 8. 38. 2 Ti. 2. 12.
m Mat. 16. 28. Mar. 9. 1.
n Jn°. 8. 59. He. 2. 9.
o Ne. 5. 13. Ac. 13. 51. 18. 6.
p Mat. 17. 1, &c. Mar. 9. 2, &c.
β or, *things*.
q Mat. 14. 1, &c. Mar. 6. 14, &c.
r Da. 8. 18. 10. 9.
s ch. 23. 8.
t Jn°. 1. 14.
u Ps. 27. 4. 73. 28.
v Ro. 10. 14, 17.
w Jn°. 6. 37.
x Mar. 10. 38.
y Ac. 28. 31.
z ch. 1. 53. 5. 31. He. 4. 16.
a Mat. 14. 15, &c. Mar. 6. 35, &c. Jn°. 6. 5, &c.
b Mat. 3. 17. 2 Pe. 1. 17, 18.
c De. 18. 15. Ac. 3. 22.
d Ps. 78. 19, 20. Eze. 34. 25. Ho. 13. 5.
e Ec. 3. 7.
f Mat. 17. 14, &c. Mar. 9. 17, &c.
g 1 Co. 14. 40.
h Zec. 12. 10.
i Ps. 107. 9.
k Ac. 19. 13.. 16.
l Mat. 16. 13, &c. Mar. 8. 27, &c.
m Jn°. 20. 27. He. 4. 2.
n De. 32. 5. Ps. 78. 8.

19 They answering, said, John[a] the Bap-
tist; but some *say*, Elias; and others *say*,
that one of the old prophets is risen again.
20 He said unto them, But whom say
ye that I am? Peter,[c] answering, said,
The Christ of God.
21 And he straitly charged them, and com-
manded *them* to tell no man that thing;
22 Saying, The Son[f] of man must suffer
many things, and be rejected of the elders
and chief priests and scribes, and be slain,
and be raised the third day.
23 And he said to *them* all, If[g] any *man*
will come after me, let him deny himself,
and take up his cross daily, and follow me.
24 For whosoever will save his life,
shall lose it: but whosoever will lose his
life for my sake, the same shall save it.
25 For what is a man advantaged, if he
gain the whole world, and lose himself,
or be cast away?
26 For whosoever[l] shall be ashamed of
me and of my words, of him shall the Son
of man be ashamed, when he shall come
in his own glory, and *in his* Father's, and
of the holy angels.
27 But I[m] tell you of a truth, there be
some standing here, which shall not taste[n]
of death, till they see the kingdom of God.
28 And[p] it came to pass about an eight
days after these β sayings, he took Peter
and John and James, and went up into
a mountain to pray.
29 And as he prayed, the fashion of his
countenance was altered, and his raiment
was white *and* glistering.
30 And, behold, there talked with him
two men, which were Moses and Elias:
31 Who appeared in glory, and spake
of his decease which he should accom-
plish at Jerusalem.
32 But Peter and they that were with
him were heavy[r] with sleep: and when
they were awake, they saw his glory,[t]
and the two men that stood with him.
33 And it came to pass, as they de-
parted from him, Peter said unto Jesus,
Master, it is[u] good for us to be here: and
let us make three tabernacles; one for
thee, and one for Moses, and one for
Elias: not knowing[x] what he said.
34 While he thus spake, there came a
cloud, and overshadowed them: and they
feared as they entered into the cloud.
35 And there came a voice out of the
cloud, saying, This[b] is my beloved Son:
hear[c] him.
36 And when the voice was past, Jesus
was found alone. And they kept *it* close,
and told no man in those days[e] any of
those things which they had seen.
37 And it[f] came to pass, that on the
next day, when they were come down
from the hill, much people met him.
38 And, behold, a man of the company
cried out, saying, Master, I beseech thee,
look upon my son; for he is mine[h] only
child.
39 And, lo, a spirit taketh him, and he
suddenly crieth out; and it teareth him
that he foameth again; and, bruising him,
hardly departeth from him.
40 And I besought thy disciples to cast
him out; and they could not.[k]
41 And Jesus answering, said, O faith-
less[m] and perverse[n] generation! how
long shall I be with you, and suffer you?
Bring thy son hither.
42 And as he was yet a coming, the devil

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, X.

τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ
ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο
τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτȣ̃.
43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγα-
λειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων
ἐπὶ πᾶσιν οἷς [a]ἐποίησεν[1] [e]ὁ Ἰησοῦς[1], εἶπε πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους
τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν πα-
ρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται
αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου.
46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ,
τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.
47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς
καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστη-
σεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ·
48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο
τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀπο-
στείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν
ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος [a]ἔσται[1] μέγας.
49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης, εἶπεν· Ἐπι-
στάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα [c]τὰ[1] δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν
αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.
50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε·
ὃς γὰρ οὐκ ἔστι [a]καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν[1] ἐστιν.
51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας
τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἐστήριξε τȣ̃ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.
52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπȣ
αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην
Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης, εἶπον· Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι
αὐτοὺς, [d]ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησε[1];
55 Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, [e]καὶ
εἶπεν· Οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς[1].
56 [b]Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς
ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι[1]. Καὶ ἐπο-
ρεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 [h]Ἐγένετο δὲ πορευομένων[1] αὐτῶν, ἐν τῇ
ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι
ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, [d]Κύριε[1].
58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολούθει μοι. Ὁ
δὲ εἶπε· **Κύριε**, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι
πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.
60 Εἶπε δὲ αὐτῷ [e]ὁ Ἰησοῦς[1]· Ἄφες τοὺς νε-
κροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελ-
θὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι,
Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.
62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπι-
βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέ-
πων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι'. X.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ **Κύριος** καὶ ἑτέ-
ρους ἑβδομήκοντα[f], καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ
δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν
καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.
2 Ἔλεγεν [i]οὖν[1] πρὸς αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς
πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ
κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως [a]ἐκβάλλῃ[1] ἐργάτας
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
3 Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
4 Μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑπο-
δήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν [k]εἰσέρχησθε[1], πρῶτον
λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 Καὶ ἐὰν [b]μὲν[1] ᾖ ἐκεῖ [b]ὁ[1] υἱὸς εἰρήνης,
ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ
πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ
οἰκίας εἰς οἰκίαν.
8 Καὶ εἰς ἣν [k]δ' ἂν[1] πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ
δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν.
9 Καὶ θεραπεύετε τȣ̀ς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, ϗ λέ-
γετε αὐτοῖς· Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τȣ̃ Θεȣ̃.
10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν [k]εἰσέρχησθε[1], καὶ μὴ
δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας
αὐτῆς, εἴπατε·
11 Καὶ τὸν κονιορτὸν [f] τὸν κολληθέντα ἡμῖν
ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν [f] ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν [b]ἐφ' ὑμᾶς[1] ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
12 Λέγω [b]δὲ[1] ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
13 Οὐαί σοι, Χοραζίν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά·
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνά-
μεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.
14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται
ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.
15 Καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, [n]ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ
ὑψωθεῖσα, ἕως[1] ᾅδου καταβιβασθήσῃ.
16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ
ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν,
ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα [f] μετὰ
χαρᾶς, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑπο-
τάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν
ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.
19 Ἰδȣ̀, [n]δίδωμι[1] ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τȣ̃ πατεῖν
ἐπάνω ὄφεων ϗ σκορπίων, ϗ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύ-
ναμιν τοῦ ἐχθροῦ· ϗ ȣ̓δὲν ὑμᾶς ȣ̓ μὴ [a]ἀδικήσει[1]
20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύ-
ματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ [b]μᾶλλον[1]
ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύ-
ματι [f] ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί
σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνε-
τῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ Πα-
τὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σȣ.
22 Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ
πατήρ· καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς,
καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, [e]κατ'
ἰδίαν[1] εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέ-
ποντες ἃ βλέπετε.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ
οὐκ εἶδον· ϗ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, ϗ ȣ̓κ ἤκȣσαν.
25 Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων
αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, X.

monium, et dissipavit.
43 Et increpavit Jesus spiritum im-
mundum, et sanavit puerum, et red-
didit illum patri ejus.
44 Stupebant autem omnes in magni-
tudine Dei: omnibusque mirantibus
in omnibus, quæ faciebat, dixit ad dis-
cipulos suos: Ponite vos in cordibus
vestris sermones istos: Filius enim
hominis futurum est ut tradatur in ma-
nus hominum.
45 At illi ignorabant verbum istud,
et erat velatum ante eos ut non senti-
rent illud: et timebant eum interrogare
de hoc verbo.
46 Intravit autem cogitatio in eos,
quis eorum major esset.
47 At Jesus videns cogitationes cor-
dis illorum, apprehendit puerum, et
statuit illum secus se,
48 Et ait illis: Quicumque susceperit
puerum istum in nomine meo, me re-
cipit: et quicumque me receperit, reci-
pit eum, qui me misit. Nam qui minor
est inter vos omnes, hic major est.
49 Respondens autem Joannes dixit:
Præceptor, vidimus quendam in nomine
tuo ejicientem dæmonia, et prohibui-
mus eum: quia non sequitur nobiscum.
50 Et ait ad illum Jesus: Nolite pro-
hibere: qui enim non est adversum vos,
pro vobis est.
51 Factum est autem dum compleren-
tur dies assumptionis ejus, et ipse fa-
ciem suam firmavit ut iret in Jerusalem.
52 Et misit nuncios ante conspectum
suum: et euntes intraverunt in civita-
tem Samaritanorum ut pararent illi.
53 Et non receperunt eum, quia facies
ejus erat euntis in Jerusalem.
54 Cum vidissent autem discipuli
ejus Jacobus, et Joannes, dixerunt:
Domine, vis dicimus ut ignis descendat
de cælo, et consumat illos?
55 Et conversus increpavit illos: di-
cens: Nescitis cujus spiritus estis.
56 Filius hominis non venit animas
perdere, sed salvare. Et abierunt in
aliud castellum.
57 Factum est autem; ambulantibus
illis in via, dixit quidam ad illum: Se-
quar te quocumque ieris.
58 Dixit illi Jesus: Vulpes foveas
habent, et volucres cæli nidos: Filius
autem hominis non habet ubi caput re-
clinet.
59 Ait autem ad alterum: Sequere me.
Ille autem dixit: Domine permitte mihi
primum ire, et sepelire patrem meum.
60 Dixitque ei Jesus: Sine ut mortui
sepeliant mortuos suos: tu autem vade,
et annuncia regnum Dei.
61 Et ait alter: Sequar te Domine,
sed permitte mihi primum renunciare
his, quæ domi sunt.
62 Ait ad illum Jesus: Nemo mittens
manum suam ad aratrum, et respiciens
retro, aptus est regno Dei.

CAP. X.

POST hæc autem designavit Dominus
et alios septuaginta duos, et misit illos
binos ante faciem suam in omnem civi-
tatem, et locum, quò erat ipse venturus.
2 Et dicebat illis: Messis quidem
multa, operarii autem pauci. Rogate
ergo dominum messis ut mittat opera-
rios in messem suam.
3 Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos
inter lupos.
4 Nolite portare sacculum, neque
peram, neque calceamenta, et neminem
per viam salutaveritis.
5 In quamcumque domum intraveri-
tis, primum dicite; pax huic domui:
6 Et si ibi fuerit filius pacis, requies-
cet super illum pax vestra: sin autem
ad vos revertetur.
7 In eadem autem domo manete eden-
tes, et bibentes quæ apud illos sunt:
dignus est enim operarius mercede sua.
Nolite transire de domo in domum.
8 Et in quamcumque civitatem intra-
veritis, et susceperint vos, manducate
quæ apponuntur vobis:
9 Et curate infirmos, qui in illa sunt,
et dicite illis; Appropinquavit in vos
regnum Dei.
10 In quamcumque autem civitatem
intraveritis, et non susceperint vos,
exeuntes in plateas ejus, dicite:
11 Etiam pulverem, qui adhæsit nobis
de civitate vestra, extergimus in vos:
tamen hoc scitote, quia appropinquavit
regnum Dei.
12 Dico vobis, quia Sodomis in die
illa remissius erit, quàm illi civitati.
13 Væ tibi Corozain, væ tibi Beth-
saida; quia si in Tyro, et Sidone factæ
fuissent virtutes, quæ factæ sunt in
vobis, olim in cilicio, et cinere seden-
tes pœniterent.
14 Verumtamen Tyro, et Sidoni re-
missius erit in judicio, quàm vobis.
15 Et tu Capharnaum usque ad cælum
exaltata, usque ad infernum demergéris.
16 Qui vos audit, me audit: et qui
vos spernit, me spernit. Qui autem me
spernit, spernit eum, qui misit me.
17 Reversi sunt autem septuaginta
duo cum gaudio, dicentes: Domine,
etiam dæmonia subjiciuntur nobis in
nomine tuo.
18 Et ait illis: Videbam satanam si-
cut fulgur de cælo cadentem.
19 Ecce dedi vobis potestatem cal-
candi supra serpentes, et scorpiones,
et super omnem virtutem inimici: et
nihil vobis nocebit.
20 Verumtamen in hoc nolite gaudete
quia spiritus vobis subjiciuntur: gau-
dete autem, quòd nomina vestra scripta
sunt in cælis.
21 In ipsa hora exultavit Spiritu
sancto, et dixit: Confiteor tibi pater,
Domine cæli et terræ, quòd abscondisti
hæc a sapientibus, et prudentibus, et
revelasti ea parvulis. Etiam Pater:
quoniam sic placuit ante te.
22 Omnia mihi tradita sunt a Patre
meo. Et nemo scit quis sit Filius, nisi
Pater: et quis sit Pater, nisi Filius, et
cui voluerit Filius revelare.
23 Et conversus ad discipulos suos,
dixit: Beati oculi, qui vident quæ vos
videtis.
24 Dico enim vobis, quòd multi pro-
phetæ, et reges voluerunt videre quæ
vos videtis, et non viderunt: et audire
quæ auditis, et non audierunt.
25 Et ecce quidam Legisperitus sur-
rexit tentans illum, et dicens: Magister,
quid faciendo vitam æternam possidebo?
26 At ille dixit ad eum: In lege quid

VERSIO LUSITANA.

demonio por terra, e o agitou com violentas convulsões.
43 Mas Jesus depois de ameaçar o espirito immundo, curou o menino, e restituio-o a seu pai.
44 E ficou assombrado todo o povo do grande poder de Deos; e quando todos admiravão todas as obras, que fazia, disse elle a seus Discipulos: Entranhai bem nos vossos corações estas palavras: O Filho do Homem ha de vir a ser entregue ás mãos dos homens.
45 Porém elles não entendérão esta linguagem; e o seu significado foi para elles tão occulto, que o não comprehendérão; e tinhão medo de lho perguntar.
46 E veio-lhes então ao pensamento, qual delles era o maior.
47 Porém Jesus vendo os pensamentos dos seus corações, tomou hum menino; e pondo-o junto de si,
48 Disse-lhes: Todo o que receber este menino em meu Nome, a mim me recebe: e todo o que me receber a mim, recebe áquelle, que me enviou. Porque quem de entre vós todos he o menor, esse he o maior.
49 E respondendo, João disse: Mestre, nós vendo que hum certo homem expellia os demonios em teu Nome, impedimos-lho, por elle não ser dos que andão comnosco.
50 E Jesus lhe disse: Não lho prohibais: porque quem não he contra vós, he por vós.
51 E aconteceo que estando cumpridos os dias da sua asumpção, mostrou em seu rostro a sua firmeza, para ir para Jerusalem.
52 E mandou adiante de si mensageiros, os quaes partindo, entrárão em huma Cidade dos Samaritanos a preparem-lhe aposento.
53 Mas não o quizerão admittir, por elle dar mostras de que hia para Jerusalem.
54 Vendo-o seus Discipulos, Tiago, e João, disserão: Senhor, queres tu que digamos que desça fogo do Ceo, e que os consuma?
55 Porém Jesus voltando-se para elles, os reprehendeo, dizendo: Vós não sabeis, de que espirito sois.
56 O Filho do Homem não veio a perder as almas, mas a salvallas. E forão para outra povoação.
57 Succedeo porém que indo elles pelo caminho, hum homem lhe disse: Eu seguir-te-hei, para onde quer que tu fores.
58 Disse-lhe Jesus: As raposas tem suas covas, e as aves do Ceo tem seus ninhos: porém o Filho do Homem não tem onde reclinar a cabeça.
59 E a outro disse elle: Segue-me. E elle disse: Senhor, permitte que vá eu primeiro enterrar a meu pai.
60 E Jesus lhe disse: Deixa que os mortos enterrem os seus mortos: e tu vai e annuncia o Reino de Deos.
61 E disse outro: Eu, Senhor, seguir-te-hei: mas dá-me licença que eu vá primeiro dispôr dos bens, que tenho em minha casa.
62 Disse-lhe Jesus: Todo o que depois de metter mão ao arado, volta para trás, não he apto para o Reino de Deos.

CAP. X.

E DEPOIS disto escolheo o Senhor ainda outros setenta e dous, e mandou-os de dous em dous adiante de si, por todas as Cidades, e Lugares, para onde elle tinha de vir.
2 E dizia-lhes: Grande he na verdade a mésse, e poucos os trabalhadores. Rogai pois ao dono da mésse, que mande trabalhadores para a sua mésse.
3 Ide: Vede que eu vos mando, como cordeiros entre lobos.
4 Não leveis nem bolsa, nem alforge, nem çapatos; e a ninguem saudeis pelo caminho.
5 Em qualquer casa, onde entrardes, dizei primeiro: Paz seja nesta casa:
6 E se alli houver algum filho da paz, descançará sobre elle a vossa paz: e se o não houver, ella tornará para vós.
7 E ficai de assento na mesma casa, comendo, e bebendo do que houver nella: porque quem trabalha merece o seu jornal. Não andeis de casa em casa.
8 E quando entrardes em qualquer Cidade, e nella vos hospedarem, comei o que se vos pozer diante:
9 E curai os enfermos, que nella houver, e lhes direis: Está a chegar a vós-outros o Reino de Deos.
10 Mas se entrando em qualquer Cidade, vos não quizerem receber nella, sahi pelas suas ruas, e dizei:
11 Vede que até o pó, que se nos pegou da vossa Cidade, sacudimos contra vós: mas sabei, que o Reino de Deos está a chegar.
12 Digo-vos, que naquelle dia haverá menos rigor para Sodoma, que para a tal Cidade.
13 Ai de ti Corozain, ai de ti Bethsaida: que se em Tyro, e Sidonia se tivessem obrado as maravilhas, que se obrárão em vós; ha muito tempo que ellas terião feito penitencia, cubrindo-se de cilicio, e de cinza.
14 Por isso para Tyro, e Sidonia haverá no dia de Juizo menos rigor, que para vós.
15 E tu, Cafarnaum, que te elevaste até o Ceo, serás submergida até o abysmo do Inferno.
16 O que a vós ouve, a mim ouve; e o que a vós despreza, a mim despreza. E quem a mim despreza, despreza áquelle, que me enviou.
17 Voltárão depois os Setenta e dous muito alegres, dizendo: Senhor, os mesmos demonios se nos sobmettem em teu Nome.
18 E elle lhes disse: Eu via cahir do Ceo a Satanaz, como hum relampago.
19 Eis-ahi vos dei eu poder de pizardes as serpentes, e os escorpiões, e toda a força do inimigo, sem dahi receberdes algum damno.
20 E com tudo o sujeitarem-se-vos os espiritos, não he o de que vós vos deveis alegrar; mas sim deveis alegrar-vos de que os vossos nomes estão escritos nos Ceos.
21 Na mesma hora saltou de prazer no Espirito Santo, e disse: Graças te dou, Pai, Senhor do Ceo, e da terra, porque occultaste estas cousas aos sabios, e prudentes, e as revelaste aos pequeninos. Sim, Pai, porque assim foi do teu agrado que fosse.
22 Todas as cousas me tem sido entregues por meu Pai. E ninguem conhece quem he o Filho, senão o Pai; e ninguem quem he o Pai, senão o Filho, e a quem o Filho o quizer revelar.
23 E voltando-se para seus Discipulos, disse: Ditosos olhos aquelles, que vem o que vós vedes.
24 Pois eu vos affirmo, que forão muitos os Profetas, e Reis, que desejárão ver o que vós vedes, e não o vírão; e que desejárão ouvir o que vós ouvis, e não o ouvirão.
25 E eis-ahi hum Doutor da Lei, para o tentar, perguntou-lhe, dizendo: Mestre, que hei de eu fazer para conseguir a vida eterna?

VERSIO ANGLICANA.

threw him down, and tare *him*. And Jesus rebuked[a] the unclean spirit, and healed the child, and delivered him again to his father.
43 And they were all amazed[c] at the mighty power of God. But while they wondered every one at all things which Jesus did, he said unto his disciples,
44 Let these sayings sink down into your ears: for[g] the Son of man shall be delivered into the hands of men.[h]
45 But[i] they understood not this saying, and it was hid from them, that they perceived it not: and they feared to ask him of that saying.
46 Then[m] there arose a reasoning among them, which of them should be greatest.
47 And Jesus, perceiving the thought of their heart, took a child, and set him by him,
48 And said unto them, Whosoever[p] shall receive this child in my name, receiveth me; & whosoever shall receive me, receiveth him that sent me: for[q] he that is least among you all, the same shall be great.
49 And John answered and said, Master, we[s] saw one casting out devils in thy name; and we forbad him, because he followeth not with us.
50 And Jesus said unto him, Forbid *him* not: for[t] he that is not against us, is for us.
51 And it came to pass, when the time was come that he should be received[u] up, he stedfastly set his face to go to Jerusalem,
52 And sent messengers before his face: and they went, and entered into a village of the Samaritans,[x] to make ready for him.
53 And they did not receive him, because his face was as though he would go to Jerusalem.
54 And when his disciples, James & John, saw *this*, they said, Lord, wilt thou that we command fire to come down from heaven, and consume them, even as Elias[c] did?
55 But he turned, and rebuked them, and said, Ye know not what manner of spirit ye are of.
56 For[e] the Son of man is not come to destroy men's lives, but to save *them*. And they went to another village.
57 And[g] it came to pass, that, as they went in the way, a certain *man* said unto him, Lord, I will follow thee whithersoever thou goest.
58 And Jesus said unto him, Foxes have holes, and birds of the air *have* nests; but the Son of man hath not where to lay *his* head.
59 And he said unto another, Follow me. But he said, Lord, suffer[k] me first to go and bury my father.
60 Jesus said unto him, Let the dead bury their dead; but go thou and preach the kingdom of God.
61 And another also said, Lord, I will follow thee; but let me first go bid them farewell which are at home at my house.
62 And Jesus said unto him, No man, having put his hand to the plough, & looking back, is fit for the kingdom of God.

CHAP. X.

AFTER[n] these things the Lord appointed other seventy also, and sent them two and two before his face into every city and place, whither he himself would come.
2 Therefore said he unto them,[p] The harvest truly *is* great, but the[q] labourers *are* few: pray ye therefore the Lord of the harvest, that he would send forth labourers into his harvest.
3 Go your ways: behold, I send you forth as lambs among wolves.
4 Carry[b] neither purse, nor scrip, nor shoes: and[d] salute no man by the way.
5 And into whatsoever house ye enter, first say, Peace *be* to this house.
6 And if the son[e] of peace be there, your peace shall rest[f] upon it: if not, it shall turn to you again.
7 And in the same house remain, eating and drinking such things as they give: for[k] the labourer is worthy of his hire. Go not from house[l] to house.
8 And into whatsoever city ye enter, and they receive you, eat[n] such things as are set before you:
9 And heal the sick that are therein, and say unto them, The[o] kingdom of God is come nigh unto you.
10 But into whatsoever city ye enter, and they receive you not, go your ways out into the streets of the same, and say,
11 Even[r] the very dust of your city, which cleaveth on us, we do wipe off against you: notwithstanding, be ye sure of this, that the kingdom of God is come nigh unto you.
12 But I say unto you, that it shall be more tolerable in that day for Sodom, than for that city.
13 Woe[v] unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida! for[w] if the mighty works had been done in Tyre and Sidon, which have been done in you, they had a great while ago repented, sitting in sackcloth and ashes.
14 But it shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the judgment, than for you.
15 And thou, Capernaum, which[y] art exalted to heaven, shalt be thrust[z] down to hell.
16 He[a] that heareth you, heareth me; and he[b] that despiseth you, despiseth me; and[d] he that despiseth me, despiseth him that sent me.
17 And the seventy returned again with joy, saying, Lord, even the devils are subject unto us through thy name.
18 And he said unto them, I beheld Satan[f] as lightning fall from heaven.
19 Behold, I give unto you power to tread on serpents[h] and scorpions, and over all the power of the enemy: and nothing shall by any means hurt you.
20 Notwithstanding, in this rejoice not, that the spirits are subject unto you; but rather rejoice, because your names are written[i] in heaven.
21 In that hour Jesus rejoiced in spirit, and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, that thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes: even so, Father, for so it seemed good in thy sight.
22 β All things[l] are delivered to me of my Father: and no[m] man knoweth who the Son is, but the Father; and who the Father is, but the Son, and *he* to whom the Son will reveal *him*.
23 And he turned him unto *his* disciples, and said privately, Blessed *are* the eyes which see the things that ye see:
24 For I tell you, that[o] many prophets and kings have desired to see those things which ye see, and have not seen *them*; and to hear those things which ye hear, and have not heard *them*.
25 And, behold, a certain lawyer stood

A. D. 32.

a Mar. 1. 27.
b ch. 9. 3, &c.
c Ps. 139. 14. Zec. 8. 6.
d Ge. 24. 33, 56. 2 Ki. 4. 29. Pr. 4. 25.
e Is. 9. 6.
f 2 Th. 3. 16. Ja. 3. 18.
g Mat. 17. 22.
h 2 Sa. 24. 14.
i ch. 2. 50. 18. 34. Mar. 9. 32.
k 1 Co. 9. 4..14. 1 Ti. 5. 18.
l 1 Ti. 5. 13.
m Mat. 18. 1, &c. Mar. 9. 34, &c.
n 1 Co. 10. 27.
o Mat. 3. 2.
p Mat. 10. 40. Jnº. 12. 44. 13. 20.
q ch. 14. 11. Mat. 23. 11, 12.
r ch. 9. 5.
s Nu. 11. 27..29
t ch. 16. 13. Mat. 12. 30.
v Mat. 11. 21, &c.
u Mar. 16. 19. Ac. 1. 2.
w Eze. 3. 6.
x Jnº. 4. 4.
y Is. 14. 13..15. Je. 51. 53. Am. 9. 2, 3.
z Eze. 26. 20. 31. 18.
a Jnº. 13. 20.
b Ac. 5. 4.
c 2 Ki. 1. 10, 12.
d Jnº. 5. 23.
e Jnº. 3. 17. 12. 47.
f Re. 12. 8, 9.
g Mat. 8. 19, &c.
h Mar. 16. 18. Ac. 28. 5.
i Ex. 32. 32. Ps. 69. 28. Is. 4. 3. Da. 12. 1. Phi. 4. 3. He. 12. 23. Re. 13. 8. 20. 12. 21. 27.
k 1 Ki. 19. 20.
β Many ancient copies add, *And turning to his disciples, he said.*
l Mat. 28. 18. Jnº. 3. 35.
m Jnº. 6. 44, 46.
n Mat. 10. 1, &c. Mar. 6. 7, &c.
o 1 Pe. 1. 10.
p Mat. 9. 37. Jnº. 4. 35.
q 1 Co. 3. 9. 1 Ti. 5. 17.

TEXTUS GRÆCUS.

VERSIO VULGATA LATINA.

ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί
γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;
27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ
τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο
ποίει, καὶ ζήσῃ.
29 Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς
τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;
30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἄνθρω-
πός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱε-
ριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύ-
σαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλ-
θον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν
ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν.
32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, [e]γενόμενος| κατὰ
τὸν τόπον, [d]ἐλθὼν| καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν.
33 Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐ-
τὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη·
34 Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα
αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας
δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς
πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον [c]ἐξελθὼν|, ἐκβαλὼν
δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ, τι ἂν προσ-
δαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀπο-
δώσω σοι.
36 Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλη-
σίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;
37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐ-
τοῦ. Εἶπεν [a]οὖν| αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου,
καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ
αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνό-
ματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
39 Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ
καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.
40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
διακονίαν. Ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει
σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε δια-
κονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ [n]τυρβάζῃ|
περὶ πολλά·
42 [o]Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία|. Μαρία δὲ τὴν ἀγα-
θὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται
ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ια'. XI.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ
προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον
ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδί-
δαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέ-
γετε· Πάτερ [b]ἡμῶν| [b]ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς|,
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου· [b]γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.|
3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν
τὸ καθ' ἡμέραν.
4 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ
γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ
μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, [b]ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ|.
5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει
φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου,
καὶ εἴπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
6 Ἐπειδὴ φίλος [d]μου| παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ
πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·
7 Κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· Μή μοι
κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ
τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν·
οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.
8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς,
διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναί-
δειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
11 Τίνα δὲ [h]ὑμῶν| τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς
ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; [a]εἰ| καὶ
ἰχθῦν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
12 Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει
αὐτῷ σκορπίον;
13 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε
ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει
Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.
14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν
κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος,
ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι.
15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβοὺλ
[i]ἄρχοντι| τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
16 Ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ' αὐ-
τοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.
17 Αὐτὸς δὲ, εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα
εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν δια-
μερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
18 Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμε-
ρίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ
δαιμόνια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι;
διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.
20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμό-
νια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ
τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτοῦ.
22 Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ'
ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.
23 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ
ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.
24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων,
ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει·
Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον.
25 Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ
κεκοσμημένον.
26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ
ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ [i]εἰσ-
ελθόντα| κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα
τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα,
ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν
αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε,
καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦνγε μακάριοι οἱ
ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσ-
σοντες [b]αὐτόν|.
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο
λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι· σημεῖον

scriptum est? quomodo legis?
27 Ille respondens dixit: Diliges Do-
minum Deum tuum ex toto corde tuo,
et ex tota anima tua, et ex omnibus viri-
bus tuis, et ex omni mente tua; et proxi-
mum tuum sicut teipsum.
28 Dixitque illi: Recte respondisti:
hoc fac, et vives.
29 Ille autem volens justificare seip-
sum, dixit ad Jesum; Et quis est meus
proximus?
30 Suspiciens autem Jesus, dixit:
Homo quidam descendebat ab Jerusa-
lem in Jericho, et incidit in latrones, qui
etiam despoliaverunt eum: et plagis
impositis abierunt semivivo relicto.
31 Accidit autem ut sacerdos quidam
descenderet eadem via: et viso illo præ-
terivit.
32 Similiter et Levita, cum esset secus
locum, et videret eum, pertransiit.
33 Samaritanus autem quidam iter
faciens, venit secus eum: et videns eum,
misericordia motus est.
34 Et appropians alligavit vulnera
ejus infundens oleum, et vinum: et im-
ponens illum in jumentum suum, duxit
in stabulum, et curam ejus egit.
35 Et altera die protulit duos dena-
rios, et dedit stabulario, et ait: Curam
illius habe: et quodcumque superero-
gaveris, ego cum rediero reddam tibi.
36 Quis horum trium videtur tibi
proximus fuisse illi, qui incidit in la-
trones?
37 At ille dixit: Qui fecit misericor-
diam in illum. Et ait illi Jesus: Vade,
et tu fac similiter.
38 Factum est autem, dum irent, et
ipse intravit in quoddam castellum: et
mulier quædam Martha nomine, exce-
pit illum in domum suam.
39 Et huic erat soror nomine Maria,
quæ etiam sedens secus pedes Domini,
audiebat verbum illius.
40 Martha autem satagebat circa fre-
quens ministerium: quæ stetit, et ait:
Domine, non est tibi curæ quòd soror
mea reliquit me solam ministrare? dic
ergo illi, ut me adjuvet.
41 Et respondens dixit illi Dominus:
Martha, Martha, solicita es, et turbaris
erga plurima.
42 Porro unum est necessarium. Ma-
ria optimam partem elegit, quæ non
auferetur ab ea.

CAP. XI.

ET factum est: cum esset in quodam
loco orans, ut cessavit, dixit unus ex
discipulis ejus ad eum: Domine, doce
nos orare, sicut docuit et Joannes disci-
pulos suos.
2 Et ait illis: Cum oratis, dicite: Pa-
ter sanctificetur nomen tuum. Adve-
niat regnum tuum.
3 Panem nostrum quotidianum da
nobis hodie.
4 Et dimitte nobis peccata nostra,
siquidem et ipsi dimittimus omni de-
benti nobis. Et ne nos inducas in ten-
tationem.
5 Et ait ad illos: Quis vestrum habebit
amicum, et ibit ad illum media nocte,
et dicet illi: Amice, commoda mihi tres
panes,
6 Quoniam amicus meus venit de via
ad me, et non habeo quod ponam ante
illum:
7 Et ille deintus respondens dicat:
Noli mihi molestus esse, jam ostium
clausum est, et pueri mei mecum sunt
in cubili: non possum surgere, et dare
tibi.
8 Et si ille perseveraverit pulsans:
dico vobis, etsi non dabit illi surgens
eo quòd amicus ejus sit, propter impro-
bitatem tamen ejus surget, et dabit illi
quotquot habet necessarios.
9 Et ego dico vobis: Petite, et dabitur
vobis: quærite, et invenietis: pulsate,
et aperietur vobis.
10 Omnis enim, qui petit, accipit: et
qui quærit, invenit: et pulsanti aperie-
tur.
11 Quis autem ex vobis patrem petit
panem, numquid lapidem dabit illi?
Aut piscem: numquid pro pisce ser-
pentem dabit illi?
12 Aut si petierit ovum: numquid
porriget illi scorpionem?
13 Si ergo vos cum sitis mali, nostis
bona data dare filiis vestris: quanto
magis Pater vester de cælo dabit spiri-
tum bonum petentibus se?
14 Et erat ejiciens dæmonium, et
illud erat mutum. Et cum ejecisset
dæmonium, locutus est mutus, et ad-
miratæ sunt turbæ.
15 Quidam autem ex eis dixerunt: In
Beelzebub principe dæmoniorum ejicit
dæmonia.
16 Et alii tentantes, signum de cælo
quærebant ab eo.
17 Ipse autem ut vidit cogitationes
eorum, dixit eis: Omne regnum in se-
ipsum divisum desolabitur, et domus
supra domum cadet.
18 Si autem et Satanas in seipsum di-
visus est: quomodo stabit regnum
ejus? quia dicitis in Beelzebub me eji-
cere dæmonia.
19 Si autem ego in Beelzebub ejicio
dæmonia: filii vestri in quo ejiciunt?
Ideo ipsi judices vestri erunt.
20 Porro si in digito Dei ejicio dæmo-
nia: profecto pervenit in vos regnum
Dei.
21 Cum fortis armatus custodit atri-
um suum, in pace sunt ea quæ possidet.
22 Si autem fortior eo superveniens
vicerit eum, universa arma ejus auferet,
in quibus confidebat, et spolia ejus dis-
tribuet.
23 Qui non est mecum, contra me est:
et qui non colligit mecum, dispergit.
24 Cum immundus spiritus exierit de
homine, ambulat per loca inaquosa,
quærens requiem: et non inveniens di-
cit: Revertar in domum meam unde
exivi.
25 Et cum venerit, invenit eam scopis
mundatam, et ornatam.
26 Tunc vadit, et assumit septem
alios spiritus secum, nequiores se, et
ingressi habitant ibi. Et fiunt novis-
sima hominis illius pejora prioribus.
27 Factum est autem, cum hæc dice-
ret: extollens vocem quædam mulier
de turba dixit illi: Beatus venter, qui
te portavit, et ubera, quæ suxisti.
28 At ille dixit: Quinimo beati, qui
audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.
29 Turbis autem concurrentibus cœ-

VERSIO LUSITANA.

26 E elle-lhe disse: Que he o que está escrito na Lei? como lês tu?

27 E elle respondendo: Amarás ao Senhor teu Deos de todo o teu coração, e de toda a tua alma, e de todas as tuas forças, e de todo o teu entendimento; e ao proximo como a ti mesmo.

28 E lhe disse, Respondeste bem: faze assim, e vivirás.

29 Mas elle para parecer que era justo, disse a Jesus: E quem he o meu proximo?

30 E Jesus para lhe responder, disse: Hum homem descia de Jerusalem para Jericó, e cahio entre salteadores, que além de o roubarem, lhe derão tambem muitas feridas, e se retirárão, deixando-o meio morto.

31 E succedeo descer pela mesma estrada hum Sacerdote, que tanto que o vio, passou de largo.

32 Por semelhante modo chegando hum Levita junto ao mesmo lugar, e tendo-o visto, passou de largo.

33 Porém hum Samaritano, que hia de caminho, vindo ter perto onde elle estava, e vendo-o, moveo-se de compaixão:

34 E chegando-se a elle, lhe atou as feridas lançando nellas azeite, e vinho; e montando-o sobre seu cavallo, levou-o a huma estalagem, e tomou cuidado delle.

35 E ao outro dia tirou dous dinheiros, e deo-os ao estalajadeiro, e disse: Cuida-me deste homem; e tudo o que demais gastares com elle, eu na volta to satisfarei.

36 Qual destes tres te parece a ti, que foi o proximo daquelle, que cahio entre salteadores?

37 E elle disse: Aquelle que usou com elle de misericordia. E disse-lhe Jesus: Vai, e faze da mesma sorte.

38 Succedeo que continuando elles o seu caminho, elle entrou numa Aldeia, onde huma mulher, por nome Martha, o hospedou em sua casa,

39 E tinha esta huma irmã, chamada Maria, que sentada aos pés do Senhor, estava ouvindo a sua palavra.

40 Martha porém toda andava distrahida no muito serviço, que tinha para fazer. E apresentando-se, disse: Senhor, a ti não se te dá que minha irmã me deixasse andar servindo só? Dize-lhe pois, que me ajude.

41 E respondendo o Senhor lhe disse: Martha, Martha, tu andas muito inquieta, e te embaraças com cuidar em muitas cousas.

42 Entretanto só huma cousa he necessaria. Maria escolheo a melhor parte, que lhe não será tirada.

CAP. XI.

E ACONTECEO que estava orando em certo lugar, depois que elle cessou, disse-lhe hum de seus Discipulos: Senhor, ensina-nos a orar, assim como João ensinou a seus Discipulos.

2 E elle lhe disse: Quando orardes, dizei: Padre, santificado seja o teu nome. Venha a nós o teu Reino.

3 O pão nosso de cada dia nos dá hoje.

4 E perdoa-nos os nossos peccados, porque tambem nós perdoamos a todo o que nos he devedor. E não nos deixes cahir em tentação.

5 E disse-lhes mais: Se qualquer de vós tiver hum amigo, e for ter com elle á meia noite, e lhé disser: Amigo, empresta-me tres pães;

6 Porque hum meu amigo acaba de chegar a mim de huma jornada, e não tenho que lhe pôr diante:

7 E elle respondendo-lhe lá de dentro diga: Não me importunes; está já fechada a porta; e eu, e os meus criados estamos deitados na cama; não me posso levantar a dar-tos:

8 Eu vos seguro, que se o outro perseverar em bater; elle quando não seja por ser seu amigo, levantar-se-ha ao menos por causa da sua importunação, e lhe dará quantos pães lhe forem necessarios.

9 E eu digo-vos: Pedi, e dar-se-vos-ha: buscai, e achareis: batei, e abrir-se-vos-ha.

10 Porque todo o que pede, recebe; e o que busca, acha; e ao que bate, abrir-se-ha.

11 Qual he de entre vós o pai, que quando seu filho lhe pede pão, elle lhe dá huma pedra? ou que quando lhe pede hum peixe, elle lhe dá huma serpente?

12 Ou que quando lhe pede hum ovo, elle lhe dá hum escorpião?

13 Se pois vós sendo máos, sabeis dar cousas boas a vossos filhos; com quanta maior razão dará vosso Pai Celestial bom espirito, aos que lho pedirem?

14 E estava Jesus expellindo hum demonio, que era mudo. E depois que expellio o demonio, fallou o mudo; do que o povo se admirou.

15 Mas alguns de entre elles disserão: Elle expelle os demonios em virtude de Beelzebú, Principe dos demonios.

16 E outros querendo tentallo, pedião-lhe que lhes mostrasse algum prodigio do Ceo.

17 Elle porém que vio os seus pensamentos, disse-lhes: Todo o Reino dividido contra si mesmo, será destruido; e toda a casa dividida contra si mesma, cahirá sobre outra casa.

18 Se pois Satanaz está dividido contra si mesmo, como subsistirá o seu reino? porque vós dizeis, que em virtude de Beelzebú he que eu lanço fóra os demonios.

19 Ora se he por virtude de Beelzebú que eu lanço fóra os demonios; em virtude de quem os lanção fóra vossos filhos? Por isso elles serão os vossos juizes.

20 Mas se he pelo dedo de Deos, que eu lanço fóra os demonios; he certo que chegou a vós o Reino de Deos.

21 Quando hum homem valente guarda armado o seu pateo, estão em segurança os bens, que possue.

22 Mas se sobrevem outro mais valente, que o vença; este lhe levará todas as armas, em que elle confiava, e distribuirá os seus despojos.

23 O que não he comigo, he contra mim; e o que não colhe comigo, desperdiça.

24 Quando o espirito immundo tem sahido de hum homem, anda pelos lugares seccos, buscando repouso; e como o não acha, diz: Tornarei para minha casa, donde sahi.

25 E depois de vir, elle a acha varrida, e adornada.

26 Vai então, e toma comsigo outros sete espiritos, que são peiores do que elle; e entrando na casa, fazem nella habitação. E vem o ultimo estado deste homem a ser peior, do que o primeiro.

27 E aconteceo que dizendo elle estas palavras, levantou huma mulher a voz do meio do povo, e disse: Bemaventurado o ventre, que te trouxe, e os peitos, que te alimentárão.

28 Mas elle disse: Antes bemaventurados aquelles, que ouvem a palavra de Deos, e a põem por obra.

29 E como o povo vinha concorrendo, começou Jesus a dizer: Esta geração he huma geração perversa: ella pede hum sinal; e

VERSIO ANGLICANA.

up, and tempted him, saying, Master, what[a] shall I do to inherit[b] eternal life?

26 He said unto him, What is written in the law? how readest thou?

27 And he answering said, Thou[c] shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy strength, and with all thy mind; and thy[d] neighbour as thyself.

28 And he said unto him, Thou hast answered right: this do, and[f] thou shalt live.

29 But he, willing to justify[g] himself, said unto Jesus, And who is my[i] neighbour?

30 And Jesus answering said, A certain *man* went down from Jerusalem to Jericho, and fell among thieves, which stripped him of his raiment, and wounded *him*, and departed, leaving *him* half dead.

31 And by chance there came down a certain priest that way; and when he saw him, he passed by[k] on the other side.

32 And likewise a Levite, when he was at the place, came and looked[l] *on him*, and passed by on the other side.

33 But a certain Samaritan,[m] as he journeyed, came where he was: and when he saw him, he had compassion[n] *on him*,

34 And went to *him*, and bound[o] up his wounds, pouring in oil and wine, and set him on his own beast, and brought him to an inn, and took care of him.

35 And on the morrow when he departed, he took out two γ pence, and gave *them* to the host, and said unto him, Take care of him; and whatsoever thou spendest more, when I come again, I will repay[r] thee.

36 Which now of these three, thinkest thou, was neighbour unto him that fell among the thieves?

37 And he said, He that shewed mercy[v] on him. Then said Jesus unto him, Go, and do thou likewise.

38 Now it came to pass, as they went, that he entered into a certain village: and a certain woman, named Martha,[u] received him into her house.

39 And she had a sister called Mary, which also sat[w] at Jesus' feet, and heard his word.

40 But Martha was cumbered about much serving, and came to him and said, Lord, dost thou not care that my sister hath left me to serve alone? bid her therefore that she help me.

41 And Jesus answered and said unto her, Martha, Martha, thou art[z] careful and troubled about many things:

42 But one thing[a] is needful: and Mary hath chosen that good part, which shall not be taken away from her.

CHAP. XI.

AND it came to pass, that as he was praying in a certain place, when he ceased, one of his disciples said unto him, Lord, teach us to pray, as John also taught his disciples.

2 And he said unto them, When ye pray, say, Our[b] Father which art in heaven, Hallowed be thy name: Thy kingdom come: Thy will be done, as in heaven, so in earth.

3 Give us ζ day by day our daily bread:

4 And forgive us our sins; for[d] we also forgive every one that is indebted to us: And lead us not into temptation; but deliver us from evil.

5 And he said unto them, Which of you shall have a friend, and shall go unto him at midnight, and say unto him, Friend, lend me three loaves;

6 For a friend of mine η in his journey is come to me, and I have nothing to set before him?

7 And he from within shall answer and say, Trouble me not: the door is now shut, and my children are with me in bed; I cannot rise and give thee.

8 I say unto you, Though he will not rise and give him because he is his friend, yet because of his importunity[e] he will rise and give him as many as he needeth.

9 And I say unto you, Ask,[h] and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you.

10 For every one that asketh receiveth; and he that seeketh findeth; and to him that knocketh it shall be opened.

11 If a son shall ask bread of any of you that is a father, will he give him a stone? or if *he ask* a fish, will he for a fish give him a serpent?

12 Or if he shall ask an egg, will he β offer him a scorpion?

13 If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children; how much more shall *your* heavenly Father give the Holy Spirit to them that ask him?

14 And[p] he was casting out a devil, and it was dumb. And it came to pass, when the devil was gone out, the dumb spake; and the people wondered.

15 But some of them said, He casteth out devils through δ Beelzebub the chief of the devils.

16 And others, tempting *him*,[q] sought of him a sign from heaven.

17 But he, knowing[s] their thoughts, said unto them, Every[t] kingdom divided against itself is brought to desolation; and a house *divided* against a house falleth.

18 If Satan also be divided against himself, how shall his kingdom stand? because ye say that I cast out devils through Beelzebub.

19 And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your sons cast *them* out? therefore shall they be your judges.

20 But if I with the finger[x] of God cast out devils, no doubt the kingdom of God is come upon you.

21 When a strong man armed keepeth his palace, his goods are in peace:

22 But when a stronger[y] than he shall come upon him, and overcome him, he taketh from him all his armour wherein he trusted, and divideth his spoils.

23 He that is not with me is against me: and he that gathereth not with me scattereth.

24 When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest; and finding none, he saith, I will return unto my house whence I came out.

25 And when he cometh, he findeth *it* swept and garnished.

26 Then goeth he, and taketh *to him* seven other spirits more wicked than himself; & they enter in, and dwell there: and the last *state* of that man is worse[c] than the first.

27 And it came to pass, as he spake these things, a certain woman of the company lifted up her voice, and said unto him, Blessed[e] *is* the womb that bare thee, and the paps which thou hast sucked.

28 But he said, Yea, rather blessed[f] *are* they that hear the word of God, and keep it.

29 And when the people were gathered thick together, he began to say, This is an evil generation: they seek a sign;

A. D. 32.

a Ac. 16. 30, 31.
b Ga. 3. 18.
c De. 6. 5.
d Le. 19. 18.
e ch. 18. 1..8.
f Le. 18. 5. Ne. 9. 29. Eze. 20. 11, 21. Ro. 10. 5. Ga. 3. 12.
g ch. 16. 15. Job 32. 2. Ro. 4. 2. Ga. 3. 11. Ja. 2. 24.
h Mat. 7. 7. 21. 22. Jn°. 15. 7. Ja. 1. 5. 1 Jn°. 3. 22.
i Mat. 5. 43, 44.
k Ps. 38. 11.
β *give.*
l Ps. 109. 25. Pr. 27. 10.
m Jn°. 4. 9.
n Ex. 2. 6.
o Ps. 147. 3. Is. 1. 6.
p Mat. 9. 32. 12. 22, &c.
γ See Mat. 20. 2.
δ *Beelzebul,* so ver. 18, 19.
q Mat. 12. 38. 16. 1.
r ch. 14. 14. Pr. 19. 17.
s Jn°. 2. 25.
t Mat. 12. 25. Mar. 3. 24.
v Pr. 14. 21. Ho. 6. 6. Mi. 6. 8. Mat. 23. 23.
u Jn°. 11. 1. 12. 2, 3.
w ch. 8. 35. Ac. 22. 3.
x Ex. 8. 19.
y Is. 53. 12. Col. 2. 15.
z ch. 21. 34. Mar. 4. 19. 1 Co. 7. 32, 35.
a ch. 18. 22. Ps. 27. 4. 73. 25. Ec. 12. 13. Mar. 8. 36. 1 Co. 13. 3.
b Mat. 6. 9, &c.
c Jn°. 5. 14. He. 6. 4. 10. 26, 27. 2 Pe. 2. 20, 21.
ζ or, *for the day.*
d Mar. 11. 25, 26.
e ch. 1. 28, 48.
f ch. 8. 21. Ps. 119. 1, 2. Mat. 7. 21. Ja. 1. 25.
η or, *out of his way.*

TEXTUS GRÆCUS.

ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ [b] τοῦ προφήτου|.

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.

32 Ἄνδρες [i] Νινευῒ| ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

33 Οὐδεὶς δὲ, λύχνον ἅψας, εἰς κρυπτὸν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον· ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.

34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ [h] ὀφθαλμός|· ὅταν [d] οὖν| ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστίν.

36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τὶ μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.

42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· [i] ταῦτα| ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

44 Οὐαὶ ὑμῖν, [b] Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ,| ὅτι ἐστὲ [n] ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα|, καὶ [d] οἱ| ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων κ̀ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτε φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε [c] αὐτῶν τὰ μνημεῖα|.

49 Διὰ τοῦτο [e] καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν·| Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας, καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·

50 Ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης·

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι [n] ἤρατε| τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ [a] εἰσήλθετε| καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 [h] Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο| οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς [n] ἐνέχειν|, καὶ [n] ἀποστοματίζειν| αὐτὸν περὶ πλειόνων·

54 [e] Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν,| [b] καὶ| [e] ζητοῦντες| [n] θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,| [c] ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ|.

Κεφ. ιβ'. XII.

[n] ΕΝ οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου|, ὥστε [n] καταπατεῖν| ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς [n] αὐτοῦ· Πρῶτον| προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι.

5 Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.

6 Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;

7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα [d] βλασφημήσαντι| οὐκ ἀφεθήσεται.

11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε·

12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε [n] δικαστὴν| ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ [h] τῆς| πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.

16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.

17 Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου.

18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

pit dicere: Generatio hæc, generatio nequam est: signum quærit, et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ.

30 Nam sicut fuit Jonas signum Ninivitis: ita erit et Filius hominis generationi isti.

31 Regina Austri surget in judicio cum viris generationis hujus, et condemnabit illos: quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis: et ecce plus quàm Salomon hic.

32 Viri Ninivitæ surgent in judicio cum generatione hac, et condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad prædicationem Jonæ, et ecce plus quàm Jonas hic.

33 Nemo lucernam accendit, et in abscondito ponit, neque sub modio: sed supra candelabrum, ut qui ingrediuntur, lumen videant.

34 Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit.

35 Vide ergo ne lumen, quod in te est, tenebræ sint.

36 Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum, et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

37 Et cum loqueretur, rogavit illum quidam Pharisæus ut pranderet apud se. Et ingressus recubuit.

38 Pharisæus autem cœpit intra se reputans dicere, quare non baptizatus esset ante prandium.

39 Et ait Dominus ad illum: Nunc vos Pharisæi quod déforis est calicis, et catini, mundatis: quod autem intus est vestrum, plenum est rapina, et iniquitate.

40 Stulti nonne qui fecit quod déforis est, etiam id, quod deintus est, fecit?

41 Verumtamen quod superest, date eleemosynam: et ecce omnia munda sunt vobis.

42 Sed væ vobis Pharisæis, quia decimatis mentham, et rutam, et omne olus, et præteritis judicium, et charitatem Dei: hæc autem oportuit facere, et illa non omittere.

43 Væ vobis Pharisæis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro.

44 Væ vobis, quia estis ut monumenta, quæ non apparent, et homines ambulantes supra, nesciunt.

45 Respondens autem quidam ex Legisperitis, ait illi: Magister, hæc dicens etiam contumeliam nobis facis.

46 At ille ait: Et vobis Legisperitis væ: quia oneratis homines oneribus, quæ portare non possunt, et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas.

47 Væ vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres autem vestri occiderunt illos.

48 Profecto testificamini quòd consentitis operibus patrum vestrorum: quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum sepulchra.

49 Propterea et sapientia Dei dixit: Mittam ad illos Prophetas, et Apostolos, et ex illis occident, et persequentur:

50 Ut inquiratur sanguis omnium Prophetarum, qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista,

51 A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare, et ædem. Ita dico vobis, requiretur ab hac generatione.

52 Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ, ipsi non introistis, et eos, qui introibant, prohibuistis.

53 Cum autem hæc ad illos diceret, cœperunt Pharisæi, et Legisperiti graviter insistere, et os ejus opprimere de multis,

54 Insidiantes ei, et quærentes aliquid capere de ore ejus, ut accusarent eum.

CAP. XII.

MULTIS autem turbis circumstantibus, ita ut se invicem conculcarent, cœpit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento Pharisæorum, quod est hypocrisis.

2 Nihil autem opertum est, quod non reveletur: neque absconditum, quod non sciatur.

3 Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur: et quod in aurem locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis.

4 Dico autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, et post hæc non habent amplius quid faciant.

5 Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam. ita dico vobis, hunc timete.

6 Nonne quinque passeres veneunt dipondio, et unus ex illis non est in oblivione coram Deo?

7 Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis vos:

8 Dico autem vobis: Omnis, quicumque confessus fuerit me coram hominibus, et Filius hominis confitebitur illum coram Angelis Dei:

9 Qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur coram Angelis Dei.

10 Et omnis, qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: ei autem, qui in Spiritum sanctum blasphemaverit, non remittetur.

11 Cum autem inducent vos in synagogas, et magistratus, et potestates, nolite soliciti esse qualiter, aut quid respondeatis, aut quid dicatis.

12 Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

13 Ait autem ei quidam de turba: Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem.

14 At ille dixit illi: Homo, quis me constituit judicem, aut divisorem super vos?

15 Dixitque ad illos: Videte, et cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cujusquam vita ejus est ex his quæ possidet.

16 Dixit autem similitudinem ad illos, dicens: Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit:

17 Et cogitabat intra se dicens, Quid faciam, quia non habeo quo congregem fructus meos?

18 Et dixit: Hoc faciam: Destruam horrea mea, et majora faciam: et illuc

VERSIO LUSITANA.

não se lhe dará outro sinal, que o sinal do Profeta Jonas.

30 Porque assim como Jonas foi hum sinal para os Ninivitas; assim o Filho do Homem o será para esta geração.

31 A Rainha do Meio Dia levantar-se-ha no dia do Juizo contra os homens desta geração, e condemnallos-ha: porque veio do cabo do Mundo ouvir a sabedoria de Salamão: e eis-ahi aqui está quem he maior do que Salamão.

32 Os Ninivitas levantar-se-hão no dia do Juizo com esta geração, e condemnalla hão: porque fizerão penitencia ao prégar-lha Jonas: e eis-lhe aqui está quem he maior do que Jonas.

33 Ninguem accende huma candeia, para a ter escondida, ou para a metter debaixo d'hum alqueire: mas põe-na sobre hum candieiro, para que os que entrão, vejão a luz.

34 O teu olho he a luz do teu corpo. Se o teu olho for simples, todo o teu corpo será luzido: se porém for máo, tambem o teu corpo será tenebroso.

35 Olha pois bem que a luz, que ha em ti, não sejão trévas.

36 Se pois o teu corpo for todo luzido, sem ter parte algume tenebrosa, tudo será luzido; e elle te allumiará, como huma brilhante luz.

37 E quando elle estava fallando, pedio-lhe hum Fariseo, que viesse jantar com elle. E veio, e poz-se á meza.

38 E começou o Fariseo a discorrer lá comsigo mesmo, e a dizer: Porque se poz elle á meza sem se ter lavado?

39 Mas o Senhor lhe disse: Vós-outros os Fariseos tendes hum grande cuidado de alimpar o que está por fóra do cópo, e do prato; mas o interior de vossos corações está cheio de rapinas, e de iniquidade.

40 Necios, quem fez o de fóra, não fez tambem o de dentro?

41 Dai com tudo esmola do que he vosso, e eis-ahi tudo será limpo para vós.

42 Mas ai de vós Fariseos, que pagais o dizimo da ortelã, e da arruda, e de toda a casta do hervas; e que desprezais a justiça, e o amor de Deos. Estas erão as cousas, que importava que vós praticasseis, sem entretanto omittirdes aquelloutras.

43 Ai de vós Fariseos, que gostais de ter nas Synagogas as primeiras cadeiras, e de que vos saudem na praça.

44 Ai de vós, que sois como os sepulcros, que não apparecem; e que os homens, que caminhão por cima, não conhecem.

45 Então respondendo hum dos Doutores da Lei lhe disse: Mestre, tu fallando assim, tambem a nós-outros nos descompões.

46 Mas elle disse: Ai de vós-outros tambem Doutores da Lei, que carregastes os homens de obrigações, com que elles não podem; e vós nem com hum dedo lhes alliviais a carga.

47 Ai de vós, que edificais sepulcros aos Profetas, quando vossos pais forão os que lhes derão a morte.

48 Por certo que testemunhais bem, que consentís com o que vossos pais obrárão: pois elles matárão-nos, e vós edificais-lhes os sepulchros.

49 Por isso tambem disse a Sabedoria de Deos: Mandar-lhes-hei Profetas, e Apostolos; e elles darão a morte a huns, e os perseguiráõ;

50 Para que a esta geração se peça conta do sangue de todos os Profetas, derramado desde principio do Mundo,

51 Desdo sangue de Abel, até o sangue de Zacarias, que foi morto entre o Altar, e o Templo. Sim, eu vos digo, que a esta geração se pedirá conta disto.

52 Ai de vós Doutores da Lei, que depois de terdes arrogado a vós a chave da sciencia, nem vós-outros entrastes, nem deixastes entrar os que vinhão para entrar.

53 E como elle lhes fallava desta sorte, começárão os Fariseos, e Doutores da Lei a apertallo com fortes instancias, e a quererem-no fazer calar com a multidão das questões, a que o obrigavão a responder:

54 Armando-lhe desta sorte laços, e buscando occasião de lhe apanharem alguma palavra, de que o accusassem.

CAP. XII.

E SENDO tanta a multidão de povo, que se achava á roda de Jesus, que huns a outros se pizavão, elle começou dizer a seus Discipulos: Guardai-vos do fermento dos Fariseos, que he a hypocrisia.

2 Porque nenhuma cousa ha occulta, que não venha a descubrir-se; e nenhuma ha escondida, que não venha a fazer-se pública.

3 Porque o que vós dissestes nas trevas, será dito á luz; e o que vós fallastes ao ouvido no gabinete, será apregoado sobre os telhados.

4 Digo-vos pois a vós, que sois meus amigos: Não tenhais medo dos que matão o corpo, e que depois disto não lhes resta mais que fazer.

5 Mas quem eu vos digo temei aquelle, que depois de matar, tem poder de lançar no Inferno. Sim, esse vos digo eu, que deveis temer.

6 Não se vendem cinco pardaes por dous reis? e com tudo Deos não se esquece de hum só.

7 Até os cabellos da vossa cabeça todos estão contados: Não deveis logo temer: muito mais valeis vós, do que val hum grande bando de pardaes.

8 Ora eu vos digo: Que todo o que me confessar diante dos homens, tambem o Filho do Homem o confessará ante os Anjos de Deos:

9 O que porém me negar diante dos homens, tambem será negado na presença dos Anjos de Deos.

10 Se alguem fallar mal contra o Filho do Homem, dar-se-lhe-ha perdão: mas não se dará perdão áquelle, que blasfemar contra o Espirito Santo.

11 E quando vos levarem ás Synagogas, e perante os Magistrados, e Potestades, não estejais com cuidado, de que modo respondereis, ou que palavras direis.

12 Porque o Espirito Santo vos ensinará na mesma hora, o que for conveniente que digais.

13 Então lhe disse hum homem da plebe: Mestre, dize a meu irmão, que reparta comigo da herança.

14 Porém elle lhe disse: Homem, quem me constituio a mim Juiz, ou Partidor sobre vós-outros?

15 E lhes disse: Guardai-vos, e acautelaivos de toda a avareza: porque seja quanta for a abundancia de qualquer, não são os bens, que elle possue, os que lhe hão de dar vida.

16 E disse lhes elle esta parabola dizendo: Era hum homem rico, cujas terras tinhão dado muitos fructos:

17 E elle se entretinha comsigo dizendo: Que farei, que não tenho onde recolher os meus fructos?

VERSIO ANGLICANA.

and [a] there shall no sign be given it, but the sign of Jonas the prophet.

30 For as Jonas [c] was a sign unto the Ninevites, so shall also the Son of man be to this generation.

31 The queen [f] of the south shall rise up in the judgment with the men of this generation, and condemn them: for she came from the utmost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon *is* here.

32 The men of Nineve shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for [i] they repented at the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas *is* here.

33 No [m] man, when he hath lighted a candle, putteth *it* in a secret place, neither under a bushel, but on a candlestick, that they which come in may see the light.

34 The [o] light of the body is the eye: therefore when thine eye is single, thy whole body also is full of light; but when *thine eye* is evil, [p] thy body also *is* full of darkness.

35 Take heed, therefore, that the light which is in thee be not darkness.

36 If thy whole body therefore *be* full of light, [r] having no part dark, the whole shall be full of light, as when γ the bright shining [s] of a candle doth give thee light.

37 And as he spake, a certain Pharisee besought him to dine with him: and he went in, and sat down to meat.

38 And [v] when the Pharisee saw *it*, he marvelled that he had not first washed before dinner.

39 And the Lord said unto him, Now do [w] ye Pharisees make clean the outside of the cup and the platter; but [x] your inward part is full of ravening and wickedness.

40 *Ye* fools, did not he that made that which is without make that which is within also?

41 But [y] rather give alms ζ of such things as ye have; and, behold, all things are clean unto you.

42 But woe [a] unto you, Pharisees! for ye tithe mint and rue and all manner of herbs, and pass over judgment and the love of God: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

43 Woe unto you, Pharisees! for [e] ye love the uppermost seats in the synagogues, and greetings in the markets.

44 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are as [f] graves which appear not, and the men that walk over *them* are not aware *of them*.

45 Then answered one of the lawyers, and said unto him, Master, thus saying thou reproachest us also.

46 And he said, Woe unto you also, *ye* lawyers! for ye lade men with burdens grievous to be borne, and ye yourselves touch not the burdens [k] with one of your fingers.

47 Woe unto you! for ye build the sepulchres of the prophets, and your fathers killed them.

48 Truly ye bear witness that ye allow [p] the deeds of your fathers: for they indeed killed them, [q] and ye build their sepulchres.

49 Therefore also said the wisdom of God, I will send them prophets and apostles, and *some* of them they shall slay and persecute:

50 That the blood of all the prophets, which was shed from the foundation of

A. D. 33.

a Mat. 12. 40, &c. Mar. 8. 12.
b Ex. 20. 5. Je. 51. 56.
c Jon. 1. 17. 2. 10.
d Ge. 4. 8.
e 2 Ch. 24. 20.
f 1 Ki. 10. 1, &c
g Je. 7. 28.
h Mal. 2. 7.
β or, *forbad.*
i Jon. 3. 5, 10.
k 1 Co. 13. 5.
l Mar. 12. 13.
m ch. 8. 16. Mat. 5. 15, &c. Mar. 4. 21.
n Mat. 16. 6, &c. Mar. 8. 15, &c.
o Mat. 6. 22, &c
p Pr. 28. 22. Mar. 7. 22.
q ch. 8. 17. Mat. 10. 26. Mar. 4. 22.
r Ps. 119. 105. Pr. 6. 23. Is. 8. 20. 2 Co. 4. 6.
γ *a candle by its bright shining.*
s Pr. 4. 18. 20. 27.
t Jn°. 15. 14.
u Is. 51. 7..13. Mat. 10. 28, &c.
v Mar. 7. 3.
w Mat. 23. 25.
x Tit. 1. 15.
δ See Mat. 10. 29.
y ch. 12. 33. Is. 58. 7.
ζ or, *as you are able.*
z 1 Sa. 2. 30. Ps. 119. 46. 2 Ti. 2. 12. Re. 2. 10.
a Mat. 23. 23, 27.
b Jude 24.
c Ac. 3. 13, 14. Re. 3. 8.
d Mat. 25. 31.
e Mat. 23. 6. Mar. 12. 38.
f Ps. 5. 9.
g Mat. 12. 31. 1 Jn°. 5. 16.
h ch. 21. 14. Mat. 10. 19. Mar. 13. 11.
i Ac. 6. 10. XXVI.
k Is. 58. 6.
l Eze. 33. 31.
m Jn°. 18. 35.
n 1 Ti. 6. 7..10.
o Job 2. 4. Mat. 6. 25.
p Eze. 18. 19.
q He. 11. 35, 37
r Ja. 4. 15, 16.

the world, may be required [b] of this generation:

51 From the blood of Abel [d] unto the blood of Zacharias, [e] which perished between the altar & the temple: Verily I say unto you, It shall be required of this generation. [g]

52 Woe unto you, lawyers! for ye have taken away the key of knowledge: [h] ye enter not in yourselves, and them that were entering in ye β hindered.

53 And as he said these things unto them, the scribes and the Pharisees began to urge *him* vehemently, and to provoke [k] him to speak of many things:

54 Laying wait for him, and [l] seeking to catch something out of his mouth, that they might accuse him.

CHAP. XII.

IN [n] the mean time, when there were gathered together an innumerable multitude of people, insomuch that they trode one upon another, he began to say unto his disciples first of all, Beware ye of the leaven of the Pharisees, which is hypocrisy.

2 For [q] there is nothing covered, that shall not be revealed; neither hid, that shall not be known.

3 Therefore whatsoever ye have spoken in darkness shall be heard in the light; and that which ye have spoken in the ear in closets shall be proclaimed upon the house-tops.

4 And I say unto you my [t] friends, [u] Be not afraid of them that kill the body, and after that have no more that they can do.

5 But I will forewarn you whom ye shall fear: Fear him, which after he hath killed hath power to cast into hell; yea, I say unto you, Fear him.

6 Are not five sparrows sold for two farthings, δ and not one of them is forgotten before God?

7 But even the very hairs of your head are all numbered. Fear not therefore: ye are of more value than many sparrows.

8 Also I say unto you, [z] Whosoever shall confess me before men, him shall the Son of man also confess [b] before the angels of God:

9 But he that denieth [c] me before men shall be denied before the angels [d] of God.

10 And whosoever shall speak a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but unto him that blasphemeth against the Holy Ghost it shall not [g] be forgiven.

11 And when they bring you unto the synagogues, and *unto* magistrates, and powers, take [h] ye no thought how or what thing ye shall answer, or what ye shall say:

12 For the Holy Ghost shall teach [i] you in the same hour what ye ought to say.

13 And one of the company said unto him, Master, speak to my brother, that he divide the inheritance with me. [l]

14 And he said unto him, Man, [m] who made me a judge or a divider over you?

15 And he said unto them, Take heed, and beware of covetousness: [n] for a man's life [o] consisteth not in the abundance of the things which he possesseth.

16 And he spake a parable unto them, saying, The ground of a certain rich man brought forth plentifully:

17 And he thought within himself, saying, What shall I do, because I have no room where to bestow my fruits?

18 And he said, This will [r] I do: I will pull down my barns, & build greater; and there

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XIII.

συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ [a] γεννήματά[1] μου, καὶ τὰ αγαθά μου.

19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;

21 [e] Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν[1].

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτȣ̃· Διὰ τȣ̃το ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ [c] ὑμῶν[1], τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε.

23 [i] Ἡ[1] ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.

24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;

25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτȣ̃ πῆχυν ἕνα;

26 Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;

27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτȣ̃ περιεβάλετο ὡς ἓν τȣ́των.

28 Εἰ δὲ τὸν [n] χόρτον ἐν[1] τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.

30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τȣ̃ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων.

31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν [h] τοῦ[1] Θεοῦ, καὶ ταῦτα [a] πάντα[1] προστεθήσεται ὑμῖν.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.

34 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·

36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.

37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

38 Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν [d] οἱ δοῦλοι[1] ἐκεῖνοι.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

40 Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος [h] καὶ φρόνιμος[1], ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς [n] θεραπείας[1] αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.

44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·

46 Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τȣ̃ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ [e] ἑτοιμάσας, μηδὲ[1] ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτȣ̃, δαρήσεται πολλάς.

48 Ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτȣ̃· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν [h] εἰς[1] τὴν γῆν, [n] καὶ τί θέλω[1] εἰ ἤδη ἀνήφθη;

50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως [n] οὗ[1] τελεσθῇ;

51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.

52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.

54 Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε· Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω.

55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.

56 Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε [a] βάλλῃ[1] εἰς φυλακήν.

59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

Κεφ. ιγʹ. XIII.

ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν;

3 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατ-

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XIII.

congregabo omnia, quæ nata sunt mihi, et bona mea,

19 Et dicam animæ meæ: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare.

20 Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animam tuam repetunt a te: quæ autem parasti, cujus erunt?

21 Sic est qui sibi thesaurizat, et non est in Deum dives.

22 Dixitque ad discipulos suos: Ideo dico vobis: Nolite soliciti esse animæ vestræ quid manducetis: neque corpori quid induamini.

23 Anima plus est quàm esca, et corpus plus quàm vestimentum.

24 Considerate corvos quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, et Deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis illis?

25 Quis autem vestrum cogitando potest adjicere ad staturam suam cubitum unum?

26 Si ergo neque quod minimum est potestis, quid de ceteris soliciti estis?

27 Considerate lilia quomodo crescunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis.

28 Si autem fœnum, quod hodie est in agro, et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos pusillæ fidei?

29 Et vos nolite quærere quid manducetis, aut quid bibatis: et nolite in sublime tolli:

30 Hæc enim omnia gentes mundi quærunt. Pater autem vester scit quoniam his indigetis.

31 Verumtamen quærite primum regnum Dei, et justitiam ejus: et hæc omnia adjicientur vobis.

32 Nolite timere pusillus grex, quia complacuit patri vestro dare nobis regnum.

33 Vendite quæ possidetis, et date eleemosynam. Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in cælis: quo fur non appropiat, neque tinea corrumpit.

34 Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit.

35 Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris,

36 Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis: ut, cum venerit, et pulsaverit, confestim aperiant ei.

37 Beati servi illi, quos cum venerit dominus, invenerit vigilantes: amen dico vobis, quòd præcinget se, et faciet illos discumbere, et transiens ministrabit illis.

38 Et si venerit in secunda vigilia, et si in tertia vigilia venerit, et ita invenerit, beati sunt servi illi.

39 Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam.

40 Et vos estote parati: quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet.

41 Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicis hanc parabolam: an et ad omnes?

42 Dixit autem Dominus: Quis, putas, est fidelis dispensator, et prudens quem constituit Dominus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram?

43 Beatus ille servus, quem cum venerit Dominus, invenerit ita facientem.

44 Vere dico vobis, quoniam supra omnia, quæ possidet, constituet illum.

45 Quòd si dixerit servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire: et cœperit percutere servos, et ancillas, et edere, et bibere, et inebriari:

46 Veniet dominus servi illius in die, qua non sperat, et hora, qua nescit, et dividet eum, partemque ejus cum infidelibus ponet.

47 Ille autem servus, qui cognovit voluntatem domini sui, et non præparavit, et non fecit secundum voluntatem ejus, vapulabit multis:

48 Qui autem non cognovit, et fecit digna, plagis vapulabit paucis. Omni autem, cui multum datum est, multum quæretur ab eo: et cui commendaverunt multum, plus petent ab eo.

49 Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendatur?

50 Baptismo autem habeo baptizari: et quomodo coarctor usquedum perficiatur?

51 Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis, sed separationem:

52 Erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi, tres in duos, et duos in tres

53 Dividentur: pater in filium, et filius in patrem suum, mater in filiam, et filia in matrem, socrus in nurum suam, et nurus in socrum suam.

54 Dicebat autem et ad turbas: Cum videritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis: Nimbus venit: et ita fit.

55 Et cum austrum flantem, dicitis: Quia æstus erit: et sit.

56 Hypocritæ faciem cæli, et terræ nostis probare: hoc autem tempus quomodo non probatis?

57 Quid autem et a vobis ipsis non judicatis quod justum est?

58 Cum autem vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te ad judicem, et judex tradat te exactori, et exactor mittat te in carcerem.

59 Dico tibi, non exies inde, donec etiam novissimum minutum reddas

CAP. XIII.

ADERANT autem quidam ipso in tempore, nunciantes illi de Galilæis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2 Et respondens dixit illis: Putatis quòd hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt?

3 Non, dico vobis: sed nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.

4 Sicut illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloe, et occidit eos: putatis quia et ipsi debitores fuerint

52

VERSIO LUSITANA.

18 E disse: Eis-aqui, o que farei: Demo-
lirei os meus celleiros, fallos-hei mais capazes,
e recolherei nelles tudo o que me nasceo, e
todos os meus bens,
19 E direi á minha alma: Alma, tu tens
muitos bens em deposito para largos annos;
descança, come, bebe, regala-te.
20 Mas Deos lhe disse: Necio, esta noite
te viráõ demandar a tua alma: e as cousas,
que tu ajuntaste, para quem serão?
21 Assim acontece ao que enthesoura para
si, e não he rico para Deos.
22 E disse elle a seus Discipulos, por tanto
vos digo: Não vos dê cuidado por vossa vida
qual comeréis, nem por o vosso corpo que
vestireis.
23 Porque a vida val mais do que o sus-
tento; e o corpo mais do que o vestido.
24 Olhai para os córvos: elles não semeão,
nem segão: elles não tem dispensa, nem cel-
leiro: e Deos com tudo os sustenta. Quanto
mais consideraveis sois vós, do que elles?
25 Mas qual de vós com toda a sua applica-
ção póde ajuntar hum covado á sua estatura?
26 Se pois as minimas cousas são supe-
riores ás vossas forças; porque estais vós em
cuidados sobre as outras?
27 Olhai como crescem as açucenas: ellas
não trabalhão, nem fião: e com tudo eu vos
affirmo, que nem Salamão em toda a sua
gloria se vestia como huma dellas.
28 Se pois o feno, que hoje está no campo,
e que á manhã se lança no forno, Deos o veste
assim; quanto maior cuidado terrá elle de
vós, homens de pouca fé?
29 Assim que não vos inquieteis com o que
haveis de comer, ou beber: e não estejais
com o vosso espirito suspenso:
30 Porque as gentes do Mundo são as que
buscão todas estas cousas. E vosso Pai bem
sabe que as haveis mister.
31 Buscai logo primeiro o Reino de Deos,
e a sua justiça; e depois dar-se-vos-hão todas
estas cousas.
32 Não temais, ó pequena grei; pois que
foi do agrado de vosso Pai dar-vos o Reino.
33 Vendei o que tendes, e dai-o em esmo-
las. Provei-vos de bolsas, que se não gastão
com o tempo; ajuntai nos Ceos hum the-
souro, que não acaba; onde não chega o la-
drão, e com quem não tem que fazer a traça.
34 Porque onde está o vosso thesouro, ahi
está tambem o vosso coração.
35 Estejão cingidos os vossos lombos, e nas
vossas mãos tochas accezas;
36 E sede semelhantes áquelles homens,
que estão esperando que seu Senhor torne
das bodas; para que em vindo, e batendo,
lhe abrão logo.
37 Bemaventurados aquelles servos, a
quem o Senhor achar vigiando, quando vier.
Em verdade vos digo, que elle cingindo-se,
os fará pôr á meza; e passando por entre
elles, os servirá.
38 E se elle vier na segunda vigilia, e se
vier na terceira, os achar á lerta, bemaven-
turados aquelles servos.
39 E sabei, que se o pai de familia esti-
vesse advertido da hora, em que viria o
ladrão; certamente que elle havia de vigiar,
e não havia de permittir que lhe minassem a
sua casa.
40 Por tanto estai vós tambem apparelha-
dos: porque á hora, que não cuidais, virá o
Filho do Homem.
41 Disse-lhe então Pedro: Senhor, esta
parabola, respeita só a nós. ou respeita a
todos.

42 E disse o Senhor: Quem cuidas tu que
he o dispenseiro fiel, e prudente, a quem c
Senhor constituio sobre a sua familia, para
dar a cada hum a seu tempo a ração de trigo?
43 Bemaventurado aquelle servo, se quan-
do vier o Senhor, este o achar vigilante.
44 Digo-vos na verdade, que elle o consti-
tuirá administrador de todos os bens, que
possede.
45 Porém se o tal servo disser lá no seu
coração: Meu Senhor não vem tão cedo: e
depois entrar a espancar os servos, e servas;
e a comer, e a beber, e a encher-se de vinho:
46 Virá o Senhor daquelle servo no dia, que
elle o não espera, e na hora, que elle não
cuida; e removello-ha, e pollo-ha á parte
com os infieis.
47 E aquelle servo, que tendo conhecido a
vontade de seu Senhor, e ainda assim não se
poz prompto, e não fez segundo a sua von-
tade, será castigado com muitos golpes.
48 Aquelle porém, que a não conheceo,
mas fez cousas dignas de castigo, levará
menos golpes. E a quem muito se deo,
muito se lhe pedirá; e a quem muito se con-
fiou, mais será o de que se lhe tome conta.
49 Eu vim trazer fogo á terra; e que
quero eu, senão que ella se accenda?
50 E eu tenho de ser baptizado num bap-
tismo: oh! e que grande he a minha an-
gustia, até que elle se conclua!
51 Vós cuidais que eu vim trazer paz á
terra? Não, vos digo eu; mas divisão:
52 Porque de hoje em diante haverá numa
mesma casa cinco pessoas divididas, tres
contra duas, e duas contra tres.
53 O pai estará em divisão com o filho, e o
filho com o pai; a mãi com a filha, e a filha
com a mãi; a sogra com a nora, e a nora
com a sogra.
54 Dizia tambem ao povo: Quando vós
vedes formar-se huma nuvem da banda do
Poente, dizeis logo: Temos chuva: e assim
vem a succeder.
55 E quando vedes assoprar o vento da
banda do Meio Dia, dizeis: Ha de haver
calma: e vem a calma.
56 Hypocritas, que sabeis examinar o sem-
blante do Ceo, e da terra: como não exami-
nais logo este tempo.
57 Porque ainda do que passa entre vós-
outros, não julgais o que he justo?
58 E quando fordes com o teu adversario
á presença do Magistrado, faze no caminho
por te livrar delle; para que não succeda
levar-te o teu adversario ao Juiz, e entregar-
te o Juiz ao Ministro da justiça, e levar-te o
Ministro para a cadeia:
59 Donde eu te declaro que não sahirás,
até não pagares o ultimo ceitil.

CAP. XIII.

E NESTE mesmo tempo estavão alli pre-
sentes alguns, que lhe contavão o que succe-
dêra a certos Galileos, cujo sangue mistu-
rára Pilatos com o dos sacrificios.
2 E elle respondendo-lhes, disse: Vós cui-
dais que esses Galileos, huma vez que forão
assim tratados, erão os maiores peccadores,
que havia na Galiléa?
3 Não digo-vos eu: mas se vós-outros não
fizerdes penitencia, todos assim mesmo ha-
veis de acabar.
4 Cuidais tambem, que aquelles dezoito
homens, que a torre de Siloé matou, cabindo-
lhes em sima, forão mais devedores, do que
todos os outros habitantes de Jerusalem?

VERSIO ANGLICANA.

will I bestow all my fruits and my goods.
19 And I will say to my soul, Soul,[b] thou
hast much goods laid up for many years;
take thine ease, eat,[c] drink, *and* be merry.
20 But God said unto him, *Thou* fool!
this night [β] thy [e] soul shall be required
of thee: then whose shall those things
be, which thou hast provided?[f]
21 So *is* he that layeth up treasure for
himself,[g] and is not rich[h] toward God.
22 And he said unto his disciples, There-
fore I say unto you, Take[k] no thought for
your life, what ye shall eat; neither for
the body, what ye shall put on.
23 The life is more than meat, and the
body *is more* than raiment.
24 Consider the ravens:[m] for they neither
sow nor reap; which neither have store-
house nor barn; & God feedeth them. How
much more are ye better than the fowls?
25 And which of you with taking
thought can add to his stature one cubit?
26 If ye then be not able to do that
thing which is least, why take ye thought
for the rest?
27 Consider the lilies, how they grow;
they toil not, they spin not: and yet I
say unto you, that Solomon in all his
glory was not arrayed like one of these.
28 If then God so clothe the grass,
which is to-day in the field, and to-morrow
is cast into the oven, how much more
will he clothe you, O ye of little faith?
29 And seek not ye what ye shall eat,
or what ye shall drink, [ζ] neither be ye of
doubtful mind.
30 For all these things do the nations of
the world seek after: & your Father know-
eth that ye have need of these things.
31 But[v] rather seek ye the kingdom of
God; and all[u] these things shall be added
unto you.
32 Fear not, little flock,[w] for it is your
Father's good pleasure to give you the
kingdom.[x]
33 Sell[y] that ye have, and give alms:
provide yourselves bags which wax not
old, a treasure[a] in the heavens that fail-
eth not, where no thief approacheth,
neither moth corrupteth.
34 For where your treasure is, there
will your heart be also.
35 Let[b] your loins be girded about,
and *your* lights[c] burning;
36 And ye yourselves like unto men
that wait for their lord, when he will
return from the wedding; that, when he
cometh and knocketh, they may open
unto him immediately.
37 Blessed[g] *are* those servants, whom the
lord, when he cometh, shall find watching:
verily I say unto you, that he shall gird
himself, and make them to sit down to
meat, and will come forth and serve them.
38 And if he shall come in the second
watch, or come in the third watch, and
find *them* so, blessed are those servants.
39 And this know, that if the good man
of the house had known what hour the
thief[k] would come, he would have watch-
ed, and not have suffered his house to be
broken through.
40 Be ye therefore ready[l] also: for the
Son of man cometh at an hour when ye
think not.
41 Then Peter said unto him, Lord,
speakest thou this parable unto us, or
even to all?
42 And the Lord said, Who then is that

A. D. 33.

a 1 Co. 4. 2.
b Ps. 49. 18.
c Ec. 11. 9. 1 Co. 15. 32. Ja. 5. 5.
d ver. 37.
β or, *do they require thy soul.*
e Job 20. 20..23 27. 8. Ps. 52. 7. Ja. 4. 14.
f Ps. 39. 6. 49. 16, 17. Je. 17. 11.
g Hab. 2. 9.
h ver. 33. 1 Ti. 6. 18. Ja. 2. 5.
i Mat. 22. 6.
k Mat. 6. 25, &c.
γ or, *cut him off.*
l Ps. 37. 9. 94. 14.
m Job 38. 41. Ps. 147. 9.
n Ja. 4. 17.
o De. 25. 2.
p Ac. 17. 30.
q Le. 5. 17. Jn. 15. 22. 1 Ti. 1. 13.
r 1 Ti. 6. 20.
δ or, *pained.*
s Mat. 10. 34.
ζ or, *live not in careful suspense.*
t Mi. 7. 6.
v Mat. 6. 33.
u Ps. 34. 10. Is 33. 16. Ro. 8. 31, 32.
w Is. 40. 11. Jn. 10. 27, 28.
x Mat. 25. 34. Jn°. 18. 36. He. 12. 28. Ja. 2. 5. 2 Pe. 1. 11. Re. 1. 6. 22. 5.
y Mat. 19. 21. Ac. 2. 45. 4. 34.
z Mat. 16. 2, &c.
a Mat. 6. 20. 1 Ti. 6. 19.
b Ep. 6. 14. 1 Pe. 1. 13.
c Mat. 25. 1, 13.
d 1 Co. 11. 14.
e Mat. 5. 25.
f Is. 55. 6.
η See Mar. 12. 42
g Mat. 24. 46, &c.
h Ac. 5. 37.
i La. 2. 20.
k 1 Th. 5. 2. 2 Pe. 3. 10. Re. 3. 3. 16. 15.
l ch. 21. 34, 36.
m Ac. 3. 19. Re. 2. 21, 22.
θ or, *debtors.*

faithful and wise steward,[a] whom *his* lord
shall make ruler over his household, to
give *them their* portion of meat in due
season?
43 Blessed[d] *is* that servant, whom his
lord, when he cometh, shall find so doing.
44 Of a truth I say unto you, that he
will make him ruler over all that he hath.
45 But & if that servant say in his heart,
My lord delayeth his coming; and shall be-
gin to beat[i] the men-servants & maidens,
and to eat and drink, and to be drunken;
46 The lord of that servant will come
in a day when he looketh not for *him*, and
at an hour when he is not aware, and
will [γ] cut him in sunder,[l] and will appoint
him his portion with the unbelievers.
47 And that servant which[n] knew his
lord's will, and prepared not *himself*,
neither did according to his will, shall
be beaten[o] with many *stripes*.
48 But he[p] that knew not, & did commit
things worthy of stripes, shall be beaten
with few *stripes*. For[q] unto whomsoever
much is given, of him shall be much re-
quired: & to whom men have[r] committed
much, of him they will ask the more.
49 I am come to send fire on the earth;
and what will I if it be already kindled?
50 But I have a baptism to be baptized
with; and how am I [δ] straitened till it
be accomplished!
51 Suppose[s] ye that I am come to give
peace on earth? I tell you, Nay; but
rather division:
52 For from henceforth there shall be
five in one house divided, three against
two, and two against three.
53 The father[t] shall be divided against
the son, and the son against the father; the
mother against the daughter, & the daugh-
ter against the mother; the mother-in-law
against her daughter-in-law, & the daugh-
ter-in-law against her mother-in-law.
54 And he said also to the people,
When[z] ye see a cloud rise out of the
west, straightway ye say, There cometh
a shower; and so it is.
55 And when *ye see* the south wind
blow, ye say, There will be heat: and
it cometh to pass.
56 *Ye* hypocrites! ye can discern the
face of the sky, and of the earth: but how
is it that ye do not discern this time?
57 Yea, and why even of[d] yourselves
judge ye not what is right?
58 When[e] thou goest with thine adver-
sary to the magistrate, *as thou art* in[f] the
way, give diligence that thou mayest be
delivered from him; lest he hale thee to
the judge, and the judge deliver thee to the
officer, and the officer cast thee into prison.
59 I tell thee, thou shalt not depart thence,
till thou hast paid the very [η] last mite.

CHAP. XIII.

THERE were present at that season
some that told him of the[h] Galileans,
whose blood Pilate had mingled[i] with
their sacrifices.
2 And Jesus answering said unto them,
Suppose ye that these Galileans were
sinners above all the Galileans, because
they suffered such things?
3 I tell you, Nay: but except ye re-
pent,[m] ye shall all likewise perish.
4 Or those eighteen, upon whom the
tower in Siloam fell, and slew them, think
ye that they were [θ] sinners above all men
that dwelt in Jerusalem?

TEXTUS GRÆCUS.

οικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ;

5 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

6 Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.

7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν. Ἰδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω [a] κοπρίαν·

9 Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι.

11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.

13 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· [b] Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

16 Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγε δέ· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον [d] μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 [e] Καὶ πάλιν εἶπε· Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς [f] πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ·

26 Τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.

27 Καὶ ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς [e] πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες [d] οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ [e] ἀπὸ βοῤῥᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καί εἰσι πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ [f] ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.

33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.

34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

35 Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν [b] ἔρημος· [a] ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν·

2 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἡσύχασαν.

4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε.

5 Καὶ [c] ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τίνος ὑμῶν [h] ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·

8 Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·

9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

10 Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς [a] ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον. Τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοί.

11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται·

VERSIO VULGATA LATINA.

præter omnes homines habitantes in Jerusalem?

5 Non, dico vobis: sed si pœnitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis.

6 Dicebat autem et hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, et venit quærens fructum in illa, et non invenit.

7 Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat?

8 At ille respondens, dicit illi: Domine dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercora:

9 Et siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.

10 Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis.

11 Et ecce mulier, quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo: et erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere.

12 Quam cum videret Jesus, vocavit eam ad se, et ait illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate tua.

13 Et imposuit illi manus, et confestim erecta est, et glorificabat Deum,

14 Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Jesus: dicebat turbæ: Sex dies sunt, in quibus oportet operari: in his ergo venite, et curamini, et non in die sabbati.

15 Respondens autem ad illum Dominus dixit: Hypocritæ, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum, aut asinum a præsepio, et ducit adaquare?

16 Hanc autem filiam Abrahæ, quam alligavit satanas, ecce decem et octo annis non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati?

17 Et cum hæc diceret, erubescebant omnes adversarii ejus: et omnis populus gaudebat in universis, quæ gloriose fiebant ab eo.

18 Dicebat ergo: Cui simile est regnum Dei, et cui simile æstimabo illud?

19 Simile est grano sinapis, quod acceptum homo misit in hortum suum, et crevit, et factum est in arborem magnam: et volucres cæli requieverunt in ramis ejus.

20 Et iterum dixit: Cui simile æstimabo regnum Dei?

21 Simile est fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentaretur totum.

22 Et ibat per civitates, et castella docens, et iter faciens in Jerusalem.

23 Ait autem illi quidam: Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Ipse autem dixit ad illos:

24 Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quærent intrare, et non poterunt.

25 Cum autem intraverit paterfamilias, et clauserit ostium, incipietis foris stare, et pulsare ostium, dicentes: Domine, aperi nobis: et respondens dicet vobis: Nescio vos unde sitis:

26 Tunc incipietis dicere: Manducavimus coram te, et bibimus, et in plateis nostris docuisti.

27 Et dicet vobis: Nescio vos unde sitis; discedite a me omnes operarii iniquitatis.

28 Ibi erit fletus, et stridor dentium: cum videritis Abraham, et Isaac, et Jacob, et omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras.

29 Et venient ab Oriente, et Occidente, et Aquilone, et Austro, et accumbent in regno Dei.

30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi.

31 In ipsa die accesserunt quidam Pharisæorum, dicentes illi: Exi, et vade hinc: quia Herodes vult te occidere.

32 Et ait illis: Ite, et dicite vulpi illi: Ecce ejicio dæmonia, et sanitates perficio hodie, et cras, et tertia die consummor.

33 Verumtamen oportet me hodie et cras et sequenti die ambulare: quia non capit prophetam perire extra Jerusalem.

34 Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis Prophetas, et lapidas eos, qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos quemadmodum avis nidum suum sub pennis, et noluisti?

35 Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non videbitis me donec veniat cum dicetis: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

CAP. XIV.

ET factum est cum intraret Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum.

2 Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.

3 Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos, et Pharisæos, dicens: Si licet sabbato curare?

4 At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum ác dimisit.

5 Et respondens ad illos dixit: Cujus vestrum asinus, aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati?

6 Et non poterant ad hæc respondere illi.

7 Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos:

8 Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo,

9 Et veniens is, qui te et illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere.

10 Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut, cum venerit qui te invitavit dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus:

11 Quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur.

VERSIO LUSITANA.

5 Não, digo-vos eu; mas se vós-outros não fizerdes penitencia, todos acabareis da mesma sorte.

6 E disse tambem esta parabola: Hum homem, que tinha huma figueira plantada na sua vinha, chegou a buscar nella fructo, e não o achou.

7 E disse elle ao que tratava da vinha: Tres annos ha, que venho buscar fructo a esta figueira, e não o acho: corta-a pois machado com: ella porque ainda occupa a terra?

8 Então elle respondendo lhe disse: Senhor, deixa-a ficar mais este anno, até que eu a escave, e esterque:

9 E se ella der fructo, muito embora; se o não der, então a farás cortar.

10 Estava elle ensinando na Synagoga nos sabbados.

11 E eis-que veio alli huma mulher possessa de hum espirito de enfermidade por dezoito annos; e andava tão acurvada, que de nenhuma maneira podia olhar para sima.

12 Vendo-a Jesus, chamou-a a si, e disse-lhe: Mulher, estás livre da tua enfermidade.

13 E poz sobre ella as mãos, e no mesmo instante ficou direita, e glorificava a Deos.

14 Mas o Chefe da Synagoga, indignado de ver que Jesus fazia curas no sabbado, disse para o povo: Seis dias estão destinados para trabalhar: Vinde pois nestes a ser curados, e não no sabbado.

15 Mas o Senhor lhe respondendo, disse: Hypocritas, não desprende cada hum de vós nos sabbados o seu boi, ou o seu jumento, e não o tira da estribaria, para os levar a beber?

16 Porque razão logo se não devia livrar deste cativeiro em dia de sabbado esta filha de Abrahão, que Satanaz tinha assim preza havia dezoito annos?

17 E a estas palavras ficárão envergonhados todos os seus adversarios: e todo o povo se alegrava, vendo-lhe fazer tantas acções gloriosas.

18 Dizia tambem elle: A que he semelhante o Reino de Deos, e a que o compararei eu?

19 He semelhante ao grão de mostarda, que hum homem tomou, e semeou na sua horta; e que cresceo até se fazer huma grande arvore; de sorte, que debaixo de suas ramas se acolhêrão as aves do Ceo.

20 E outra vez disse: A que compararei eu o Reino de Deos?

21 He semelhante ao fermento, que huma mulher tomou, e escondeo dentro de tres medidas de farinha, até ficar leveda toda a massa.

22 E assim hia ensinando elle pelas Cidades, e Aldeias, e caminhava para Jerusalem.

23 E disse-lhe hum: Senhor, he assim que são poucos os que se salvão? E elle lhes disse:

24 Fazei força por entrardes pela porta estreita: porque eu vos digo, que serão muitos os que procuraráõ entrar, e não poderáõ.

25 E depois quando o pai de familia tiver entrado, e fechado a porta, começareis vós a bater de fóra, dizendo: Abre-nos, Senhor. E elle respondendo, vos dira: Eu não sei donde sois.

26 Então começareis vós a dizer: Nós somos aquelles, que em tua presença comemos, e bebemos, e tu nos ensinaste nas nossas praças.

27 E elle vos dirá: Não sei donde sois: apartai-vos de mim todos vós, os que obrais a iniquidade.

28 Alli será o choro, e o bater dos dentes; quando vós virdes que Abrahão, e Isaac, e Jacob, e todos os Profetas estão no Reino de Deos; e que vós sois delle excluidos.

29 E viráõ do Oriente, e do Occidente, e do Septentrião, e do Meio Dia muitos, que se sentaráõ á Meza do Reino de Deos.

30 E eis-que os que são ultimos, serão os primeiros; e os que são primeiros, serão os ultimos.

31 No mesmo dia chegárão alguns dos Fariseos a elle, dizendo-lhe: Sa-he, e vai-te daqui; pois Herodes te quer matar.

32 E elle lhes disse: Ide, e dizei a esse raposo: Eis-que ainda tenho que expellir demonios, e que acabar de curar enfermos hoje, e á manhã, e que ao terceiro dia serei consumido.

33 Importa com tudo caminhar eu ainda hoje, e á manhã, e depois dámanhã: porque não convem que hum Profeta morra fóra de Jerusalem.

34 Jerusalem, Jerusalem, que matas os Profetas, e apedrejas os que a ti são enviados: quantas vezes quiz eu ajuntar os teus filhos, bem como huma ave recolhe os seus debaixo das azas, e tu não quizeste?

35 Vede que a vossa casa está a ficar deserta: e eu vos declaro, que me não vereis mais, até dizerdes: Bemdito o que vem em Nome do Senhor.

CAP. XIV.

E ACONTECEO que entrando Jesus hum sabbado a tomar a sua refeição em casa de hum Principe dos Fariseos, elles o estavão observando.

2 E eis-que diante delle achava-se hum homem hydropico.

3 E Jesus respondendo disse aos Doutores da Lei, e aos Fariseos: He permittido fazer curas nos dias de sabbado?

4 E deixárão-se elles ficar em silencio. E então Jesus pegando no homem, curou-o, e mandou-o embora.

5 E respondendo-lhes disse: Quem ha de entre vós, que se o seu jumento, ou o seu boi lhe cahe em hum poço em dia de sabbado, o não vai logo tirar no mesmo sabbado?

6 E elles nada podérão responder a isto.

7 Então reparando que os convidados escolhião os primeiros lugares; propoz-lhes esta parabola, dizendo lhes:

8 Quando succeder que te convidem para ires assistir a algumas bodas, não tomes o primeiro lugar: porque póde ser que esteja convidada outra pessoa mais authorizada do que tu;

9 E que venha o que te convidou a ti, e a elle, e te diga: Dá o teu lugar a este: e tu envergonhado vás buscar o ultimo lugar.

10 Mas quando fores convidado, vai tomar o ultimo lugar; para que assim te venha dizer o que te convidou: Amigo, senta-te mais para sima. E servir-te-ha isto então de gloria na presença dos que estiverem juntamente sentados á meza:

11 Porque todo o que se exalta, será humilhado; e todo o que se humilha, será exaltado.

VERSIO ANGLICANA.

5 I tell you, Nay: but except ye repent, ye shall all likewise perish.

6 He spake also this parable: A[b] certain *man* had a fig-tree planted in his vineyard; and he came and sought fruit[e] thereon, and found none.

7 Then said he unto the dresser of his vineyard, Behold, these three years I come seeking fruit on this fig-tree, and find none: cut it down;[g] why cumbereth it the ground?

8 And he answering said unto him, Lord, let it alone[h] this year also, till I shall dig about it, and dung *it*:

9 And if it bear fruit, *well*: and if not, *then* after that thou[k] shalt cut it down.

10 And he was teaching in one of the synagogues on the sabbath.

11 And, behold, there was a woman which had a spirit of infirmity[l] eighteen years, and was bowed together, and could in no wise lift up *herself*.

12 And when Jesus saw her, he called *her to him*, and said unto her, Woman, thou[o] art loosed from thine infirmity.

13 And he[p] laid *his* hands on her: and immediately she was made straight, and glorified God.

14 And the ruler of the synagogue answered with indignation, because that Jesus had healed[r] on the sabbath-day, and said unto the people, There[s] are six days in which men ought to work: in them therefore come and be healed, and not on the sabbath-day.

15 The Lord then answered him, and said, *Thou* hypocrite![u] doth not each one of you on the sabbath loose[v] his ox or *his* ass from the stall, and lead *him* away to watering?

16 And ought not this woman, being a daughter[x] of Abraham, whom Satan hath bound, lo, these eighteen years, be loosed from this bond on the sabbath-day?

17 And when he had said these things, all his adversaries were ashamed:[z] and all the people rejoiced for all the glorious[a] things that were done by him.

18 Then said he, Unto[c] what is the kingdom of God like? and whereunto shall I resemble it?

19 It is like a grain of mustard-seed, which a man took and cast into his garden; and it grew, and waxed a great tree; and the fowls of the air lodged in the branches of it.

20 And again he said, Whereunto shall I liken the kingdom of God?

21 It is like leaven, which a woman took and hid in three [β]measures of meal, till the whole was leavened.

22 And he went through the cities and villages, teaching, and journeying toward Jerusalem.

23 Then said one unto him, Lord, are there few that be saved? And he said unto them,

24 Strive[f] to enter in at the strait gate: for many,[g] I say unto you, will seek to enter in, and shall not be able.

25 When once[h] the master of the house is risen up, and hath shut[i] to the door, and ye begin to stand without, and to knock at the door, saying, Lord,[k] Lord, open unto us; and he shall answer and say unto you, I know you not whence ye are:

26 Then shall ye begin to say, We have eaten and drunk in thy presence, and thou hast taught in our streets.

27 But he[a] shall say, I tell you, I know you not whence ye are; depart from me, all *ye* workers[c] of iniquity.

28 There[d] shall be weeping and gnashing of teeth, when ye shall see Abraham, and Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, and you *yourselves* thrust out.

29 And they[f] shall come from the east, and *from* the west, and from the north, and *from* the south, and shall sit down in the kingdom of God.

30 And, behold, there[i] are last which shall be first, and there are first which shall be last.

31 The same day there came certain of the Pharisees, saying unto him, Get thee out, and depart hence: for Herod will kill thee.

32 And he said unto them, Go ye, and tell that fox,[m] Behold, I cast out devils, and I do cures to-day and to-morrow, and the third *day* I shall be perfected.[n]

33 Nevertheless, I must walk to-day, and to-morrow, and the *day* following: for it cannot be that a prophet perish out of Jerusalem.

34 O Jerusalem,[q] Jerusalem, which killest the prophets, and stonest them that are sent unto thee; how often would I have gathered thy children together, as a hen *doth gather* her brood under *her* wings, and ye would not!

35 Behold, your[t] house is left unto you desolate: and verily I say unto you, Ye shall not see me, until *the time* come when ye shall say, Blessed[w] *is* he that cometh in the name of the Lord.

CHAP. XIV.

AND it came to pass, as he went into the house of one of the chief Pharisees, to eat bread on the sabbath-day, that they watched[y] him.

2 And, behold, there was a certain man before him, which had the dropsy.

3 And Jesus, answering, spake unto the lawyers and Pharisees, saying, Is[b] it lawful to heal on the sabbath-day?

4 And they held their peace. And he took *him*, and healed him, and let him go;

5 And answered them, saying,[d] Which of you shall have an ass or an ox fallen into a pit, and will not straightway pull him out on the sabbath-day?

6 And they could not answer him again to these things.

7 And he put forth a parable to those which were bidden, when he marked how they chose out the chief rooms; saying unto them,

8 When thou[e] art bidden of any *man* to a wedding, sit not down in the highest room; lest a more honourable man than thou be bidden of him;

9 And he that bade thee and him come and say to thee, Give this man place; and thou begin with shame to take the lowest room.

10 But when thou art bidden, go and sit down in the lowest room; that when he that bade thee cometh, he may say unto thee, Friend, go up higher: then shalt thou have worship in the presence of them that sit at meat with thee.

11 For whosoever[l] exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

12 Then said he also to him that bade him, When thou makest a dinner or a

A. D. 33.

a Mat. 7. 22, 23. 25. 12, 41.
b Is. 5. 1, &c. Mat. 21. 19.
c Ps. 6. 8. 101. 8.
d Mat. 8. 12. 13. 42. 24. 51.
e Jn°. 15. 16. Ga. 5. 22. Phi. 4. 17.
f Re. 7. 9, 10.
g Ex. 32. 10.
h Ps. 106. 23. 2 Pe. 3. 9.
i Mat. 19. 30.
k Jn°. 15. 2. He. 6. 8.
l Ps. 6. 2.
m Zep. 3. 3.
n He. 2. 10.
o Joel 3. 10.
p Mar. 16. 18. Ac. 9. 17.
q Mat. 23. 37.
r ch. 6. 7. 14. 3. Mat. 12. 10. Mar. 3. 2. Jn°. 5. 16.
s Ex. 20. 9.
t Le. 26. 31, 32. Ps. 69. 25. Is. 1. 7. 5. 5, 6. Da. 9. 27. Mi. 3. 12.
u ch. 12. 1. Pr. 11. 9. Mat. 7. 5. 23. 13, 28.
v ch. 14. 5.
w ch. 19. 38. Jn°. 12. 13.
x ch. 19. 9.
y Ps. 37. 32. Is. 29. 20, 21. Je. 20. 10, 11.
z Is. 45. 24. 1 Pe. 3. 16.
a Ex. 15. 11. Ps. 111. 3. Is. 4. 2.
b ch. 13. 14.
c Mat. 13. 31. Mar. 4. 30, &c.
d ch. 13. 15.
β See on Mat. 13. 33.
e Pr. 25. 6, 7.
f Mat. 7. 13.
g Jn°. 7. 34. 8. 21. Ro. 9. 31.
h Ps. 32. 6. Is. 55. 6.
i Mat. 25. 10.
k ch. 6. 46.
l ch. 18. 14. 1 Sa. 15. 17. Job 22. 29. Ps. 18. 27. Pr. 15. 33. 29. 23. Mat. 23. 12. Ja. 4. 6. 1 Pe. 5. 5.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XV.

καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, [c]μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, [d]μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας [f]πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.

13 Ἀλλ᾽ ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·

14 Καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ὃς φάγεται [i]ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς·

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος [e]ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

26 Εἴτις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι.

27 Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ϗ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει [a]τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν;

29 Ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ,

30 Λέγοντες· Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.

31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν;

32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

34 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας [n]μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;

35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Κεφ. ιε΄. XV.

ΗΣΑΝ δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ.

2 Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων·

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό;

5 Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων,

6 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους ϗ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας.

8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, ϗ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ;

9 Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.

12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.

14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς [h]ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ [i]λιμῷ ἀπόλλυμαι;

18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου·

19 [b]Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου, [c]καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου[f].

22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε [d]τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ

12 Dicebat autem et ei, qui se invitaverat: Cum facis prandium, aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites: ne forte te et ipsi reinvitent, et fiat tibi retributio.

13 Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, et cæcos:

14 Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.

15 Hæc cum audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi: Beatus, qui manducabit panem in regno Dei.

16 At ipse dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos.

17 Et misit servum suum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia.

18 Et cœperunt omnes excusare. Primus dixit ei: Villam emi, et necesse habeo exire, et videre illam: rogo te habe me excusatum.

19 Et alter dixit: Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te habe me excusatum.

20 Et alius dixit: Uxorem duxi, et ideo non possum venire.

21 Et reversus servus nunciavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit servo suo: Exi cito in plateas, et vicos civitatis: et pauperes, ac debiles, et cæcos, et claudos introduc huc.

22 Et ait servus: Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est.

23 Et ait dominus servo: Exi in vias, et sepes: et compelle intrare, ut impleatur domus mea.

24 Dico autem vobis quòd nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

25 Ibant autem turbæ multæ cum eo: et conversus dixit ad illos:

26 Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus.

27 Et qui non bajulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus.

28 Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ad perficiendum,

29 Ne, posteaquàm posuerit fundamentum, et non potuerit perficere, omnes, qui vident, incipiant illudere ei,

30 Dicentes: Quia hic homo cœpit ædificare, et non potuit consummare?

31 Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se?

32 Alioquin adhuc illo longe agente, legationem mittens rogat ea, quæ pacis sunt.

33 Sic ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

34 Bonum est sal. Si autem sal evanuerit, in quo condietur?

35 Neque in terram, neque in sterquilinium utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi, audiat.

54

CAP. XV.

ERANT autem appropinquantes ei publicani, et peccatores ut audirent illum.

2 Et murmurabant Pharisæi, et Scribæ, dicentes: Quia hic peccatores recipit, et manducat cum illis.

3 Et ait ad illos parabolam istam, dicens:

4 Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonagintanovem in deserto, et vadit ad illam, quæ perierat, donec inveniat eam?

5 Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens:

6 Et veniens domum convocat amicos, et vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi quia inveni ovem meam, quæ perierat?

7 Dico vobis quòd ita gaudium erit in cælo super uno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonagintanovem justis, qui non indigent pœnitentia.

8 Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, et everrit domum, et quærit diligenter, donec inveniat?

9 Et cum invenerit, convocat amicas, et vicinas, dicens: Congratulamini mihi quia inveni drachmam, quam perdideram?

10 Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

11 Ait autem: Homo quidam habuit duos filios:

12 Et dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et divisit illis substantiam.

13 Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose.

14 Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse cœpit egere.

15 Et abiit, et adhæsit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam ut pasceret porcos.

16 Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: et nemo illi dabat.

17 In se autem reversus, dixit: Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo!

18 Surgam, et ibo ad patrem meum, et dicam ei: Pater, peccavi in cælum, et coram te:

19 Jam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis.

20 Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et accurrens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum.

21 Dixitque ei filius: Pater, peccavi in cælum, et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus.

22 Dixit autem pater ad servos suos: Cito proferte stolam primam, et induite

VERSIO LUSITANA.

12 E dizia mais ao que o tinha convidado: Quando deres algum jantar, ou alguma cea, não chames nem teus amigos, nem teus irmãos, nem teus parentes, nem teus vizinhos, que forem ricos: para que não aconteça, que tambem elles te convidem a sua vez, e te paguem com isso.

13 Mas quando deres algum banquete, convida os pobres, os aleijados, os coxos, e os cegos:

14 E serás bemaventurado, porque elles to não podem retribuir: mas a tua retribuição será na resurreição dos justos.

15 Ouvindo estas cousas hum dos que estavão á meza, disse para elle: Bemaventurado o que comer o pão no Reino de Deos.

16 Então lhe disse elle: Hum homem fez huma grande cea, para a qual convidou a muitos.

17 E á hora de cear, mandou dizer por hum servo seu aos convidados, que viessem, porque estava á meza servida de tudo.

18 Porém todos á huma começárão a escusar-se. Disse-lhe o primeiro: Eu comprei huma quinta, a qual me he necessario ir ver: rogo-te, que me dês por escusado.

19 E disse o segundo: Eu comprei cinco juntas de bois, e vou a fazer prova delles: rogo-te, que me dês por escusado.

20 E disse o terceiro: Eu casei, e por isso não posso ir.

21 E voltou o servo, e referio a seu Senhor todas estas escusas. Então irado o pai de familia, disse ao seu servo: Sahe a toda a diligencia por essas praças, e ruas da Cidade; e traze para aqui os pobres, e os aleijados, e os cegos, e os coxos,

22 Disse-lhe depois o servo: Senhor, está feito o que mandaste, e ainda ha lugares.

23 E disse o Senhor ao servo: Sahe por esses caminhos, e cercos, e fórça-os a entrar, para que fique cheia a minha casa.

24 Porque eu vos digo, que nenhum daquelles homens, que forão convidados, provará a minha cea.

25 E muita gente caminhava com Jesus, voltando-se este para o povo, disse-lhes:

26 Se algum vem a mim, e não aborrece a seu pai, e mãi, e mulher, e filhos, e irmãos, e irmans, e ainda a sua mesma vida, não póde ser meu Discipulo.

27 E o que não leva a sua cruz, e vem em meu seguimento, não póde ser meu Discipulo.

28 Porque qual de vós querendo edificar huma torre, não se põe primeiro muito de seu vagar a fazer conta dos gastos, que são necessarios, para ver se tem com que a acabar?

29 Para se não expôr, a que depois de abrir os aliceces, a não possa levar ao fim; e a que todos os que a vem, comecem a fazer zombaria delle,

30 Dizendo: Este homem principiou o edificio, e não o pôde acabar.

31 Ou que Rei ha, que estando para ir para a campanha contra outro Rei, não tóme primeiro muito de assento as suas medidas, a ver se com dez mil homens poderá ir a encontrar-se com o que traz vinte mil?

32 Que a não poder, envia Embaixadores ao outro, em quanto este vem ainda longe, e trata com elle proposições de paz.

33 Assim pois qualquer de vós que não dá de mão a tudo o que possue, não póde ser meu Discipulo.

34 O sal he bom. Porém se o sal perder a força, com que outra cousa se ha de elle temperar?

35 Ficará sem servir nem para a terra, nem para o monturo; mas lançar-se-ha fóra. O que tem ouvidos de ouvir, ouça.

CAP. XV.

E CHEGAVAO-SE a Jesus os publicanos, e os peccadores para o ouvirem.

2 E os Fariseos, e os Doutores da Lei murmuravão disto, dizendo: Este recebe os peccadores, e come com elles.

3 E elle lhes propoz huma parabola, dizendo:

4 Qual he de vós, o que tendo cem ovelhas, e perdendo huma dellas, não deixa as noventa e nove no deserto, por ir buscar a que se perdeo, até a achar?

5 E que depois de a achar, a não põe sobre seus hombros, cheio de contentamento:

6 E que chegando a casa, não convoca os seus amigos, e vizinhos, a quem diz: Congratulai-vos comigo, porque achei a ovelha, que se havia perdido?

7 Assim vos digo eu, que haverá no Ceo maior júbilo por hum peccador, que se arrepende, do que por noventa e nove justos, que não tem de que fazer penitencia.

8 Ou que mulher ha, que tendo dez dracmas, e perdendo huma, não accenda a candeia, não varra a casa, e não a busque com muito sentido, até que a ache?

9 E que depois de a achar, não convoque as suas amigas, e vizinhas, dizendo: Congratulai-vos comigo, porque achei a dracma, que se tinha perdido?

10 Assim vos digo eu, que haverá festa entre os Anjos de Deos por hum peccador, que se arrepende.

11 Disse-lhe mais: Hum homem teve dous filhos:

12 E disse o mais moço delles a seu pai: Pai, dá-me a parte da fazenda, que me toca. E elle repartio entre ambos a fazenda.

13 E poucos dias depois, entrouxando tudo o que era seu, partio o mais moço para huma terra muito distante, onde dissipou toda a sua fazenda em huma vida debóchada.

14 E depois de ter consumido tudo, succedeo haver naquelle paiz huma grande fome; e elle começou a necessitar.

15 E retirou-se pois dalli, e accommodou-se com hum dos Cidadãos da tal terra. E o mandou para hum casal seu a guardar pórcos.

16 E aqui desejava elle encher a barriga de landes, das que comião os pórcos; mas ninguem lhas dava.

17 Até que tendo entrado em si, disse: Quantos mercenarios ha em casa de meu pai, que tem pão em abundancia; e eu aqui pereço á fome!

18 Levantar-me-hei, e irei buscar a meu pai, e dir-lhe-hei: Pai, pequei contra o Ceo, e diante de ti:

19 Já não sou digno de ser chamado teu filho: faze de mim, como de hum dos teus mercenarios.

20 E levantou-se, e foi buscar a seu pai. E quando elle ainda vinha muito longe, vio o seu pai: que movido de compaixão, correo a abraçallo, e a beijallo.

21 E o filho lhe disse: Pai, pequei contra o Ceo, e diante de ti: já não sou digno de ser chamado teu filho.

22 Então disse o pai aos seus servos: Tirai depressa o seu primeiro vestido, e vesti-llo: e mettei-lhe hum annel na sua mão e os çapatos nos seus pés.

23 E trazei huma vitella bem gorda, e matai-a, para comermos, e para nos regalarmos:

VERSIO ANGLICANA.

supper, call not thy friends, nor thy brethren, neither thy kinsmen, nor *thy* rich[b] neighbours; lest they also bid thee again, and a recompence be made thee.

13 But when thou makest a feast, call the poor,[c] the maimed, the lame, the blind:

14 And thou shalt be blessed; for they cannot recompense thee: for thou shalt be recompensed at the resurrection of the just.

15 And when one of them that sat at meat with him heard these things, he said unto him, Blessed[g] *is* he that shall eat bread in the kingdom of God.

16 Then said he unto him, A[h] certain man made a great supper,[i] and bade many:

17 And sent his servant at supper time to say to them that were bidden, Come; for all[k] things are now ready.

18 And they all with one *consent* began to make excuse. The first[m] said unto him, I have bought a piece of ground, and I must needs go and see it: I pray thee have me excused.

19 And another said, I have bought five yoke of oxen, and I go to prove them: I pray thee have me excused.

20 And another said, I have married[o] a wife, and therefore I cannot come.

21 So that servant came, and shewed his lord these things. Then the master of the house, being angry,[p] said to his servant, Go out quickly into the streets[r] and lanes of the city, and bring in hither the poor,[s] and the maimed, and the halt,[t] and the blind.

22 And the servant said, Lord, it is done as thou hast commanded, and yet[u] there is room.

23 And the lord said unto the servant, Go out into the highways and hedges, and compel[w] *them* to come in, that my house may be filled.

24 For I say unto you, That none[x] of those men which were bidden shall taste of my supper.

25 And there went great multitudes with him: and he turned, and said unto them,

26 If any *man* come to me, and hate[z] not his father, and mother, and wife, and children, and brethren, and sisters, yea, and his own life[a] also, he cannot be my disciple.

27 And whosoever[b] doth not bear his cross, and come after me, cannot be my disciple.

28 For which of you, intending[c] to build a tower, sitteth not down first, and counteth the cost, whether he have *sufficient* to finish *it?*

29 Lest haply, after he hath laid the foundation, and is not able to finish *it*, all that behold *it* begin to mock him,

30 Saying, This man began to build, and was not able to finish.[g]

31 Or what king, going to make war against another king, sitteth not down first, and consulteth[i] whether he be able with ten thousand to meet him that cometh against him with twenty thousand?

32 Or else, while the other is yet a great way off, he sendeth an ambassage, and desireth conditions of peace.

33 So likewise, whosoever he be of you that forsaketh not all[l] that he hath, he cannot be my disciple.

34 Salt[n] *is* good: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be seasoned?

35 It is neither fit for the land, nor yet for the dunghill; *but* men[a] cast it out. He that hath ears to hear, let him hear.

CHAP. XV.

THEN drew[c] near unto him all the publicans and sinners for to hear him.

2 And the Pharisees and scribes murmured, saying, This man receiveth sinners, and eateth[d] with them.

3 And he spake this parable unto them, saying,

4 What man[f] of you, having an hundred sheep, if he lose one of them, doth not leave the ninety and nine in the wilderness, and go after that which is lost, until he find it?

5 And when he hath found *it*, he layeth *it* on his shoulders, rejoicing.

6 And when he cometh home, he calleth together *his* friends and neighbours, saying unto them, Rejoice with me; for I have found my sheep[l] which was lost.

7 I say unto you, that likewise joy shall be in heaven over one sinner that repenteth, more than over ninety and nine just persons, which need[n] no repentance.

8 Either what woman having ten [β] pieces of silver, if she lose one piece, doth not light a candle, and sweep the house, and seek diligently till she find *it?*

9 And when she hath found *it*, she calleth *her* friends and *her* neighbours together, saying, Rejoice with me; for I have found the piece which I had lost.

10 Likewise, I say unto you, there[q] is joy in the presence of the angels of God over one sinner that repenteth.

11 And he said, A certain man had two sons:

12 And the younger of them said to *his* father, Father, give me the portion of goods that falleth *to me*. And he divided unto them *his* living.[v]

13 And not many days after, the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living.

14 And when he had spent all, there arose a mighty famine[y] in that land; and he began to be in want.

15 And he went and joined himself to a citizen of that country; and he sent him into his fields to feed swine.

16 And he would fain have filled his belly with the husks[c] that the swine[d] did eat: and no man gave unto him.

17 And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger!

18 I[f] will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee,

19 And am no more worthy to be called thy son: make me as one of thy hired servants.

20 And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way[h] off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him.

21 And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven,[k] and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son.

22 But the father said to his servants, Bring[m] forth the best robe, and put *it* on him; and put a ring on his hand, and shoes on *his* feet:

23 And bring hither the fatted calf, and kill *it;* and let us eat, and be merry:

A. D. 33.

- *a* Jn°. 15. 6.
- *b* Pr. 22. 16.
- *c* Mat. 9. 10, &c.
- *d* Ac. 11. 3. 1Co.5.9..11. Ga. 2. 12.
- *e* Ne.8.10,12
- *f* Mat. 18. 12.
- *g* Re. 19. 9.
- *h* Mat. 22. 2, &c.
- *i* Is. 25. 6, 7.
- *k* Pr. 9. 2, 5. Ca. 5. 1. Is. 55. 1, 2.
- *l* Ps.119.176. 1 Pe. 2. 25.
- *m* ch. 8. 14.
- *n* ch. 5. 32.
- β *Drachma*, here translated *a piece of silver*, is the eighth part of an ounce, which cometh to seven pence halfpenny, and is equal to the Roman penny. See Mat. 18. 28.
- *o* ver. 26. 1 Co. 7. 33.
- *p* Ps. 2. 12.
- *q* Eze. 18. 23, 32. 33. 11. Ac. 11. 18. Phile. 15, 16.
- *r* Re. 22. 17.
- *s* 1 Sa. 2. 8. Ps. 113. 7, 8.
- *t* Ps. 38. 7. Is. 33. 23. 35. 6.
- *u* Ps. 103. 6. 130. 7.
- *v* Mar. 12. 44.
- *w* Ps. 110. 3.
- *x* Pr. 1. 24. Mat. 21. 43. He. 12. 25.
- *y* Am. 8. 11, 12.
- *z* De. 33. 9. Mat. 10. 37.
- *a* Ac. 20. 24. Re. 12. 11.
- *b* ch. 9. 23. Mat. 16. 24. Mar. 8. 34. 2 Ti. 3. 12.
- *c* Is. 44. 20. Ho. 12. 1.
- *d* Ps. 73. 22.
- *e* Pr. 24. 27.
- *f* Ps. 32. 5.
- *g* He. 6. 11.
- *h* Ac. 2. 39. Ep. 2. 13, 17.
- *i* Pr. 20. 18.
- *k* Ps. 51. 4.
- *l* Phi. 3. 7, 8.
- *m* Zec. 3. 3-5.
- *n* Mat. 5. 13. Mar. 9. 50.

TEXTUS GRÆCUS.

24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· [c]καὶ| ἀπολωλὼς [d]ἦν|, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·

26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.

28 Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν.

32 Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· [d]καὶ| ἀπολωλὼς [c]ἦν|, καὶ εὑρέθη.

Κεφ. ιϛ'. XVI.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας [e]σου|· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.

4 Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα.

7 Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 Καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· [n]ὅτι οἱ| υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι.

9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν [t]ἐκλίπητε|, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;

12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;

13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ [b]ἐστιν|.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ [c]πᾶς| ὁ ἀπολελυμένην [d]ἀπὸ ἀνδρὸς| γαμῶν, μοιχεύει.

19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, [f] καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος,

21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου[f]· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον [b]τοῦ| Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

23 Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραὰμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες [b]σὺ| τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ [h]ὅδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι [a]ἐντεῦθεν| πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου|·

28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.

29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωσέα, καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχὶ, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.

31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΕΙΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἀνένδεκτόν ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται.

2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ [h]μύλος ὀνικὸς| περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν [c]δὲ| ἁμάρτῃ [d]εἰς σὲ| ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.

4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας [h]ἁμάρτῃ| εἰς σὲ,

VERSIO VULGATA LATINA.

illam, et date annulum in manum ejus, et calceamenta in pedes ejus:

23 Et adducite vitulum saginatum, et occidite, et manducemus, et epulemur:

24 Quia hic filius meus mortuus erat, et revixit: perierat, et inventus est. Et cœperunt epulari.

25 Erat autem filius ejus senior in agro: et cum veniret, et appropinquaret domui, audivit symphoniam, et chorum:

26 Et vocavit unum de servis, et interrogavit quid hæc essent.

27 Isque dixit illi: Frater tuus venit, et occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit.

28 Indignatus est autem, et nolebat introire. Pater ergo illius egressus, cœpit rogare illum.

29 At ille respondens, dixit patri suo: Ecce tot annis servio tibi, et numquam mandatum tuum præterivi, et numquam dedisti mihi hœdum ut cum amicis meis epularer:

30 Sed postquam filius tuus hic, qui devoravit substantiam suam cum meretricibus, venit occidisti illi vitulum saginatum.

31 At ipse dixit illi: Fili, tu semper mecum es, et omnia mea tua sunt:

32 Epulari autem, et gaudere oportebat, quia frater tuus hic, mortuus erat, et revixit: perierat, et inventus est.

CAP. XVI.

DICEBAT autem et ad discipulos suos: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius.

2 Et vocavit illum, et ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare.

3 Ait autem villicus intra se: Quid faciam quia dominus meus aufert a me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubesco.

4 Scio quid faciam, ut, cum amotus fuero a villicatione, recipiant me in domos suas.

5 Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo: Quantum debes domino meo?

6 At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque illi: Accipe cautionem tuam: et sede cito, scribe quinquaginta.

7 Deinde alii dixit: Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, et scribe octoginta.

8 Et laudavit dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt.

9 Et ego vobis dico: facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

10 Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est, et qui in modico iniquus est, et in majori iniquus est.

11 Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis: quod verum est, quis credet vobis?

12 Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est, quis dabit vobis?

13 Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet, et alterum diliget: aut uni adhærebit, et alterum contemnet: non potestis Deo servire, et mammonæ.

14 Audiebant autem omnia hæc Pharisæi, qui erant avari: et deridebant illum.

15 Et ait illis: Vos estis, qui justificatis vos coram hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum.

16 Lex, et prophetæ, usque ad Joannem: ex eo regnum Dei evangelizatur, et omnis in illud vim facit.

17 Facilius est autem cælum, et terram præterire, quàm de Lege unum apicem cadere.

18 Omnis, qui dimittit uxorem suam, et alteram ducit mœchatur: et qui dimissam a viro ducit, mœchatur.

19 Homo quidam erat dives, qui induebatur purpura, et bysso: et epulabatur quotidie splendide.

20 Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus,

21 Cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis, et nemo illi dabat: sed et canes veniebant, et lingebant ulcera ejus.

22 Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem et dives, et sepultus est in inferno.

23 Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, et Lazarum in sinu ejus:

24 Et ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, et mitte Lazarum ut intingat extremum digiti sui in aquam ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.

25 Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris.

26 Et in his omnibus inter nos, et vos chaos magnum firmatum est: ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare.

27 Et ait: Rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei.

28 Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum.

29 Et ait illi Abraham: Habent Moysen, et prophetas: audiant illos.

30 At ille dixit: Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent.

31 Ait autem illi: Si Moysen, et prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

CAP. XVII.

ET ait ad discipulos suos: Impossibile est ut non veniant scandala: væ autem illi, per quem veniunt.

2 Utilius est illi si lapis molaris imponatur circa collum ejus, et projiciatur in mare, quàm ut scandalizet unum de pusillis istis.

3 Attendite vobis: Si peccaverit in

VERSIO LUSITANA.

24 Porque este meu filho era morto, e resurgio: tinha-se perdido, e achou-se. E começárão a banquetear-se.

25 Entretanto veio o filho mais velho, que estava no campo: e quando chegou perto de casa, ouvio a musica, e a dança:

26 E chamou hum dos servos, e perguntou-lhe que era aquillo.

27 Elle lhe disse: He que chegou teu irmão; e porque chegou com saude, mandou teu pai matar huma vitella bem cevada.

28 E indignou-se elle, e não queria entrar. Sahio pois fóra o Pai; e começou a rogallo.

29 E elle respondendo, disse a seu pai: Ha tantos annos que te servo, sem nunca transgredir mandamento algum teu; e tu nunca me déste hum cabrito, para eu me regalar com os meus amigos:

30 Mas tanto que veio este teu filho, que gastou tudo quanto tinha com prostitutas, logo lhe mandaste matar huma vitella gorda.

31 Então lhe disse elle: Filho, tu sempre estás comigo, e tudo o meu he teu.

32 Era porém necessario que houvesse banquete, e festim; pois que este teu irmão era morto, e resurgio; tinha-se perdido, e achou-se.

CAP. XVI.

DIZIA tambem elle a seus Discipulos: Hum homem rico tinha hum feitor, que foi accusado diante delle de haver dissipado os seus bens.

2 E chamando-o, disse-lhe: Que he isto que ouço de ti? dá conta da tua administração: porque não poderás daqui em diante ser meu feitor.

3 Então disse lá para si o feitor: Que farei, visto que meu amo me tira a administração? Cavar não posso, e mendigar he cousa de que tenho vergonha.

4 Já sei o que hei de fazer, para que quando for removido da administração, ache quem me recolha em sua casa.

5 Tendo chamado pois cada hum dos devedores de seu amo, disse ao primeiro: Quanto he que tu deves a meu amo?

6 E elle disse: Cem medidas de azeite. E lhe disse: Aqui tens a tua obrigação, e senta-te, e escreve depressa outra de cincoenta.

7 Disse depois ao segundo: E tu quanto deves? Disse elle: Cem medidas de trigo. E lhe disse: Toma lá o teu escrito, e faze outro de oitenta.

8 E o amo louvou este feitor iniquo, por haver obrado como homem de juizo: porque os filhos do seculo são mais avisados, do que são os filhos da luz, na sua geração.

9 E vos digo eu: Fazei por grangear amigos com as riquezas da iniquidade; para que quando vós vierdes a faltar, vos recebão elles nos tabernaculos eternos.

10 O que he fiel nas cousas pequenas, tambem será fiel nas grandes: e o que he injusto nas cousas pequenas, tambem será injusto nas grandes.

11 Se pois vós não fostes fieis nas riquezas injustas, quem haverá que confie de vós as verdadeiras?

12 E se vós não fostes fieis no alheio, quem vas dará o que he vosso?

13 Nenhum servo póde servir a dous Senhores: porque ou ha de ter aborrecimento a hum, e amor a outro; ou ha de entregar-se a hum, e não fazer caso do outro: vós não podeis servir a Deos, e ás riquezas.

14 E os Fariseos, que erão avarentos, ouvião todas estas cousas, e zombavão delle.

15 E elle lhes disse: Vós-outros tudo he justificar-vos diante dos homens: mas Deos conhece os vossos corações: pois o que he elevado aos olhos dos homens, he abominação diante de Deos.

16 A Lei, e os Profetas durárão até a vinda de João: deste tempo he o Reino de Deos annunciado, e cada hum faz força por entrar nelle.

17 He porém mais facil passar o Ceo, e a terra, do que perder-se hum til da Lei.

18 Todo o que larga sua mulher, e casa com outra, commette adulterio: e o que casa com a que foi repudiada de seu marido, commette adulterio.

19 Havia hum homem rico, que se vestia de purpura, e de hollanda, e que todos os dias se banqueteava.

20 Havia tambem hum pobre mendigo, por nome Lazaro, todo cuberto de chagas, que estava deitado á sua porta;

21 E que desejava fartar-se das migalhas, que cahião da meza do rico; mas ninguem lhas dava: e os cães vinhão lamber-lhe as ulceras.

22 E ora succedeo morrer este mendigo, e foi levado pelos Anjos ao seio de Abrahão. Morreo tambem o rico, e foi sepultado no Inferno.

23 E quando elle estava nos tormentos, levantou os olhos, e vio ao longe a Abrahão, e a Lazaro no seu seio:

24 E gritando, disse: Pai Abrahão, compadece-te de mim, e manda cá a Lazaro; para que molhando em agua a ponta do seu dedo, me refresque a lingua; pois sou atormentado nesta chamma.

25 E disse-lhe Abrahão: Filho, lembra-te que recebeste os teus bens em tua vida, e que Lazaro não teve senão males: e está elle agora consolado, e tu em tormentos.

26 Demais, que entre nós, e vós está formado hum grande abysmo; de sorte, que os que quizessem passar de cá para lá, não o poderião fazer; nem tambem os de lá poderião passar para cá.

27 E disse: Rogo-te logo, Pai, que o mandes a casa de meu pai,

28 A advertir cinco irmãos, que lá tenho, para que lhes não succeda virem tambem parar a este lugar de tormentos.

29 E disse-lhe Abrahão: Elles lá tem a Moysés, e aos Profetas; oução-os.

30 E elle disse: Não, pai Abrahão: mas se for a elles algum dos mortos, hão de fazer penitencia.

31 Porém elle lhe disse: Se elles não dão ouvidos a Moysés, e aos Profetas, tambem não se deixarão persuadir, ainda quando resurja hum morto.

CAP. XVII.

E ELLE disse a seus Discipulos: He impossivel que deixe de haver escandalos: mas ai daquelle, por quem elles vem.

2 Sería melhor para elle que lhe atassem ao pescoço huma pedra de moinho, e que o precipitassem no mar, do que ser elle causa de se escandalizar hum destes pequeninos.

3 Estai com cuidado sobre vós: se teu irmão peccou contra ti, reprehende-o; e se elle se arrepende, perdoa-lhe.

4 E se elle pecca sete vezes no dia contra ti, e sete vezes no dia te vem buscar, dizendo, Peza-me; perdoa-lhe.

VERSIO ANGLICANA.

24 For[a] this my son was dead,[b] and is alive[c] again; he was[d] lost, and is found. And they began to be merry.

25 Now his elder son was in the field: and as he came and drew nigh to the house, he heard music and dancing.[f]

26 And he called one of the servants, and asked what these things meant.

27 And he said unto him, Thy brother is come; and thy father hath killed the fatted calf, because he hath received him safe and sound.

28 And he was angry,[l] and would not go in: therefore came his father out, and entreated him.

29 And he, answering, said to *his* father, Lo, these many years do I[o] serve thee, neither transgressed[p] I at any time thy commandment; and yet thou never gavest me a kid, that I might make merry with my friends:

30 But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with[n] harlots, thou hast killed for him the fatted calf.

31 And he said unto him, Son, thou art ever[q] with me, and all that I have is thine.

32 It was meet[r] that we should make merry, and be glad:[s] for[t] this thy brother was dead, and is alive again; and was lost, and is found.

CHAP. XVI.

AND he said also unto his disciples, There was a certain rich man, which had a steward; and the same was accused unto him that he had wasted his goods.

2 And he called him, and said unto him, How is it that I hear this of thee? Give an account of thy stewardship;[x] for thou mayest be no longer steward.

3 Then the steward said within himself, What shall I do? for my lord taketh away from me the stewardship: I cannot dig; to beg I am ashamed.

4 I am resolved what to do, that, when I am put out of the stewardship, they may receive me into their houses.

5 So he called every one of his lord's debtors *unto him,* and said unto the first, How much owest thou unto my lord?

6 And he said, An hundred β measures of oil. And he said unto him, Take thy bill, and sit down quickly, and write fifty.

7 Then said he to another, And how much owest thou? And he said, An hundred γ measures of wheat. And he said unto him, Take thy bill, and write fourscore.

8 And the lord commended the unjust steward, because he had done wisely: for the children of this world are in their generation wiser than the[d] children of light.

9 And I say unto you, Make[f] to yourselves friends of the δ mammon of unrighteousness; that, when ye fail, they may receive you into everlasting habitations.

10 He[h] that is faithful in that which is least, is faithful also in much: and he that is unjust in the least, is unjust also in much.

11 If therefore ye have not been faithful in the unrighteous δ mammon, who will commit to your trust the true *riches?*

12 And if ye have not been faithful in that which is another man's, who shall give you that which is your own?

13 No[l] servant can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other: or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

14 And the Pharisees also, who[e] were covetous, heard all these things: and they derided him.

15 And he said unto them, Ye are they which justify yourselves[g] before men; but God[h] knoweth your hearts: for that which is highly esteemed[i] among men, is abomination in the sight of God.

16 The[k] law and the prophets *were* until John: since that time the kingdom of God is preached, and every man presseth into it.

17 And[m] it is easier for heaven and earth to pass, than one tittle of the law to fail.

18 Whosoever[n] putteth away his wife and marrieth another, committeth adultery: and whosoever marrieth her that is put away from *her* husband, committeth adultery.

19 There was a certain rich man, which was clothed in purple and fine linen, and fared sumptuously every day:

20 And there was a certain beggar named Lazarus, which was laid at his gate, full of sores,

21 And desiring to be fed with the crumbs which fell from the rich man's table: moreover the dogs came and licked his sores.

22 And it came to pass, that the beggar died, and was carried by the angels into Abraham's bosom:[u] the[v] rich man also died, and was buried;

23 And[w] in hell he lifted up his eyes, being in torments, and seeth Abraham afar off, and Lazarus in his bosom.

24 And he cried and said, Father Abraham, have mercy on me, and send Lazarus, that he may dip the tip of his finger in water, and cool my tongue;[y] for I am tormented in this flame.[z]

25 But Abraham said, Son, remember that thou in thy lifetime[a] receivedst thy good things, and likewise Lazarus evil things: but now he is comforted, and thou art tormented.

26 And beside all this, between us and you there is a great gulf fixed: so that they which would pass from hence to you cannot; neither[b] can they pass to us, that *would come* from thence.

27 Then he said, I pray thee therefore, father, that thou wouldest send him to my father's house:

28 For I have five brethren; that he may testify unto them, lest they also come into this place of torment.

29 Abraham saith unto him, They[c] have Moses and ye prophets; let them hear them.

30 And he said, Nay, father Abraham: but if one went unto them from the dead, they will repent.

31 And he said unto him, If[e] they hear not Moses and the prophets, neither will[g] they be persuaded, though one rose from the dead.

CHAP. XVII.

THEN said he unto the disciples, It[i] is impossible but that offences will come: but woe *unto him* through whom they come!

2 It were better for him that a millstone were hanged about his neck, and he cast into the sea, than that he should offend one of these little ones.

3 Take heed to yourselves: If thy brother trespass against thee, rebuke[k] him; and if he repent, forgive him.

4 And if he trespass against thee seven times in a day, and seven times in a day

A. D. 33.

a ver. 32.
b Ep. 2. 1. 5. 14. Re. 3. 1.
c Ro. 6. 11, 13.
d ch. 19. 10. Eze. 34. 4, 16.
e Mat. 23. 14.
f Ps. 30. 11. 126. 1, 2.
g ch. 10. 29.
h Ps. 7. 9. Je. 17. 10.
i Pr. 16. 5. Mal. 3. 15.
k Mat. 11. 12, 13.
l Jon. 4. 1..3. Ro. 10. 19.
m Ps. 102. 26. Is. 40. 8. 51. 6.
n Mat. 5. 32. 1 Co. 7. 10, 11.
o ch. 18. 11. Is. 65. 5.
p Phi. 3. 6.
q Ro. 9. 4. 11. 1.
r Jon. 4. 10, 11.
s Ps. 51. 8. Is. 35. 10.
t ver. 24.
u Mat. 8. 11.
v Pr. 14. 32.
w Re. 14. 10, 11
x ch. 12. 42. 1 Co. 4. 2. 1 Ti. 4. 14. 1 Pe. 4. 10.
y Zec. 14. 12.
z Is. 66. 24. Mar. 9. 44, &c
a ch. 6. 24. Job 21. 13. Ps. 73. 12..19.
b Eze. 28. 24.
β The word *Batos* in the original containeth nine gallons three quarts: See Eze. 45. 10..14.
γ The word here interpreted *a measure,* in the original containeth about 14 bushels & a pottle.
c Is. 34. 16. Jno. 5. 39.
d Jno. 12. 36. Ep. 5. 8.
e 2 Co. 4. 3.
f Ec. 11. 1. 1 Ti. 6. 18, 19.
δ or, *riches.*
g Jno. 12. 10, 11
h Mat. 25. 21, 23.
i Mat. 18. 6, 7. Mar. 9. 42.
k Le. 19. 17.
l Jos. 24. 15. Mat. 6. 24.

TEXTUS GRÆCUS.

καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ [b]ἐπί σε|, λέγων· Μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· Πρόσθες ἡμῖν πίστιν.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως· Παρελθὼν ἀνάπεσαι;

8 Ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι ϗ πίεσαι σύ;

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα [b]αὐτῷ|; [e]οὐ δοκῶ.|

10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· [d]ὅτι| ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόῤῥωθεν.

13 Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν.

15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, [e]εὐχαριστῶν αὐτῷ|· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;

18 Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος.

19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·

21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν· καὶ οὐκ ὄψεσθε.

23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ ὧδε, [c]ἢ| ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.

24 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ, ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει· οὕτως ἔσται [b]καὶ| ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [e]ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ|.

25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις [b]τοῦ| Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

27 Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

28 Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν·

29 Ἧι δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

30 Κατὰ [a]ταῦτα| ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.

32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ.

33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει αὐτήν.

34 Λέγω ὑμῖν· Ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· [b]ὁ| εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

35 Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· [c]ἡ| μία παραληφθήσεται, ϗ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται.

36 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν,

2 Λέγων· Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.

3 Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

4 Καὶ οὐκ [i]ἠθέλησεν| ἐπὶ χρόνον. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·

5 Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη [i]ὑπωπιάζῃ| με.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;

8 Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε δὲ [d]καὶ| πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην·

10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς [n]πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα| προσηύχετο· Ὁ Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.

12 Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν [e]εἰς| τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων· Ὁ Θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, [a]ἢ ἐκεῖνος|· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν

VERSIO VULGATA LATINA.

te frater tuus, increpa illum; et si pœnitentiam egerit, dimitte illi.

4 Et si septies in die peccaverit in te, et septies in die conversus fuerit ad te, dicens: Pœnitet me, dimitte illi.

5 Et dixerunt Apostoli Domino: Adauge nobis fidem.

6 Dixit autem Dominus: Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro: Eradicare, et transplantare in mare: et obediet vobis.

7 Quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat illi: Statim transi, recumbe:

8 Et non dicat ei: Para quod cœnem, et præcinge te, et ministra mihi donec manducem, et bibam, et post hæc tu manducabis, et bibes?

9 Numquid gratiam habet servo illi, quia fecit quæ ei imperaverat?

10 Non puto. Sic et vos cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.

11 Et factum est, dum iret in Jerusalem, transibat per mediam Samariam, et Galilæam.

12 Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe:

13 Et levaverunt vocem, dicentes: Jesu præceptor, miserere nostri.

14 Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt.

15 Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum,

16 Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: et hic erat Samaritanus.

17 Respondens autem Jesus, dixit: Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt?

18 Non est inventus qui rediret, et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.

19 Et ait illi: Surge, vade; quia fides tua te salvum fecit.

20 Interrogatus autem a Pharisæis: Quando venit regnum Dei? respondens eis, dixit: Non venit regnum Dei cum observatione:

21 Neque dicent: Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est.

22 Et ait ad discipulos suos: Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis, et non videbitis.

23 Et dicent vobis: Ecce hic, et ecce illic. Nolite ire, neque sectemini.

24 Nam, sicut fulgur coruscans de sub cælo in ea, quæ sub cælo sunt, fulget: ita erit Filius hominis in die sua.

25 Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari a generatione hac.

26 Et sicut factum est in diebus Noe, ita erit et in diebus Filii hominis.

27 Edebant, et bibebant: uxores ducebant ad nuptias, usque in diem, qua intravit Noe in arcam: et venit diluvium, et perdidit omnes.

28 Similiter sicut factum est in diebus Lot: Edebant, et bibebant: emebant, et vendebant: plantabant, et ædificabant:

29 Qua die autem exiit Lot a Sodomis, pluit ignem, et sulphur de cælo, et omnes perdidit:

30 Secundum hæc erit quia die Filius hominis revelabitur.

31 In illa hora qui fuerit in tecto, et vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa: et qui in agro, similiter non redeat retro.

32 Memores estote uxoris Lot.

33 Quicumque quæsierit animam suam salvam facere, perdet illam: et quicumque perdiderit illam, vivificabit eam.

34 Dico vobis: in illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur, et alter relinquetur:

35 Duæ erunt molentes in unum: una assumetur, et altera relinquetur: duo in agro: unus assumetur, et alter relinquetur.

36 Respondentes dicunt illi: Ubi Domine?

37 Qui dixit illis: Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquilæ.

CAP. XVIII.

DICEBAT autem et parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare et non deficere,

2 Dicens: Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non timebat, et hominem non reverebatur.

3 Vidua autem quædam erat in civitate illa, et veniebat ad eum, dicens: Vindica me de adversario meo.

4 Et nolebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se: Etsi Deum non timeo, nec hominem revereor:

5 Tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in novissimo veniens sugillet me.

6 Ait autem Dominus: Audite quid judex iniquitatis dicit:

7 Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, et patientiam habebit in illis?

8 Dico vobis quia cito faciet vindictam illorum. Verumtamem Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?

9 Dixit autem et ad quosdam, qui in se confidebant tamquam justi, et aspernabantur ceteros, parabolam istam:

10 Duo homines ascenderunt in templum ut orarent: unus Pharisæus, et alter publicanus.

11 Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum: raptores, injusti, adulteri: velut etiam hic publicanus.

12 Jejuno bis in sabbato: decimas do omnium quæ possideo.

13 Et publicanus a longe stans, nolebat nec oculos ad cælum levare: sed percutiebat pectus suum dicens: Deus propitius esto mihi peccatori.

14 Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo, quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur.

15 Afferebant autem ad illum et infantes, ut eos tangeret. Quod cum viderent discipuli, increpabant illos.

16 Jesus autem convocans illos, dixit: Sinite pueros venire ad me, et nolite

VERSIO LUSITANA.

5 E disserão os Apostolos ao Senhor: Augmenta-nos a fé.

6 E o Senhor disse: Se tiverdes fé como hum grão de mostarda, direis a esta amoreira: Arranca-te, e transplanta-te no mar; e ella vos obedecerá.

7 E qual he de vós, o que tendo hum servo occupado em lavrar, ou em guardar gado, lhe diga, quando elle se recolhe do campo: Vai já pôr-te á meza?

8 E que antes lhe não diga: Prepara-me a cea, e cinge-te, e serve-me, em quanto eu como, e bebo: e depois comerás tu, e beberás?

9 E quando o servo tenha feito tudo o que lhe ordenou, por ventura fica-lhe o Senhor em obrigação?

10 Creio que não. Pois assim tambem vós, depois de terdes feito tudo o que vos foi mandado, dizei: Somos huns servos inuteis; fizemos o que deviamos fazer.

11 E succedeo que indo Jesus para Jerusalem, passava pelo meio de Samaria, e de Galiléa:

12 E ao entrar numa Aldeia, sahírão-lhe ao encontro dez leprosos, que se pozerão de longe;

13 E levantando a voz, disserão: Jesus Mestre, tem compaixão de nós.

14 Elle tanto que os vio, disse-lhes: Ide, e mostrai-vos aos Sacerdotes. E succedeo que quando hião no caminho, ficárão limpos.

15 E hum delles vendo-se curado, voltou atrás, dando louvores a Deos em altas vozes;

16 E veio lançar-se a seus pés com o rosto em terra, dando-lhe as graças: e este era Samaritano.

17 E respondendo Jesus, disse: Não he assim, que todos os dez forão curados? e onde estão os outros nove?

18 Não se achou quem voltasse, e viesse dar gloria a Deos, senão só este estrangeiro.

19 E disse para elle: Levanta-te, vai, a tua fé te salvou.

20 E fazendo-lhe os Fariseos esta pergunta: Quando virá o Reino de Deos? Elle lhes respondendo, disse: O Reino de Deos não ha de vir de sorte, que se possa observar pelas antecedencias.

21 E não se dirá: Eí-lo aqui, ou ei-lo acolá: Porque eis-aqui está o Reino de Deos dentro de vós.

22 E disse a seus Discipulos: Virá o dia, em que vós desejareis ver hum dos dias do Filho do Homem, e não o vereis.

23 E vos dirão: Ei-lo aqui está, e ei-lo acolá. Mas não vades, nem o sigais.

24 Porque do modo que hum relampago, que vem despedido de huma parte do Ceo, faz esclarecer a outra; assim virá o Filho do Homem naquelle dia.

25 Mas he necessario que elle soffra primeiro muito, e que seja rejeitado desta geração.

26 E o que succedeo nos dias de Noé, succederá tambem nos dias do Filho do Homem.

27 Elles comião, e bebião; casavão os homens com as mulheres, e as mulheres com os homens, até o dia, em que Noé entrou na arca: e então veio o diluvio, e fez perecer a todos.

28 Como succedeo tambem nos dias de Lot. Estavão elles comendo, e bebendo; fazião compras, e vendas; plantavão, e edificavão:

29 Mas no dia, em que Lot sahio de Sodoma, choveo fogo, e enxofre do Ceo, e consumio a todos.

30 O mesmo será no dia, em que apparecer o Filho do Homem.

31 Naquella hora quem estiver no telhado, e tiver os seus móveis em casa, não desça a tirallos: e da mesma sorte quem estiver no campo, não volte atrás.

32 Lembrai-vos da mulher de Lot.

33 Todo o que procurar livrar a sua vida, perdella-ha: e todo o que a perder, salvalla-ha.

34 Eu vos declaro, que naquella noite, de dous homens, que estiverem na mesma cama, hum será tomado, e deixado o outro:

35 De duas mulheres, que estiverem moendo juntas, huma será tomada, e deixada a outra: de dous, que estiverem no campo, hum será tomado, e deixado o outro.

36 Respondendo, disserão-lhe: Onde, Senhor?

37 Elle lhes disse: Onde quer que estiver o corpo, ajuntar-se-hão tambem as aguias.

CAP. XVIII.

PROPOZ-LHES tambem esta parabola, para mostrar que importa orar sempre, e não cessar de o fazer,

2 Dizendo, Havia em certa Cidade, hum Juiz, que não temia a Deos, nem respeitava os homens.

3 Havia tambem na mesma Cidade huma viuva, que costumava vir buscallo, dizendo: Sustenta o meu direito contra o que contende commigo.

4 E elle por muito tempo lhe não quiz deferir. Mas por ultimo disse lá comsigo: Ainda que eu não temo a Deos, nem respeito os homens;

5 Todavia como esta viuva me importuna, far-lhe-hei justiça, para que por fim não succeda, que ella me carregue de affrontas.

6 E disse o Senhor: Ouvi o que disse este Juiz iniquo.

7 E Deos não fará justiça aos seus escolhidos, que estão clamando a elle de dia e de noite? Soffrerá elle que os opprimão?

8 Digo-vos, que elle os vingará bem depressa. Mas quando vier o Filho do Homem, julgais vós que achará elle alguma fé na terra?

9 E propoz da mesma sorte esta parabola, fallando com alguns, que confiavão na sua propria justiça, e que desprezavão os mais:

10 Subírão dous homens ao Templo a fazer oração: hum Fariseo, e outro publicano.

11 O Fariseo posto em pé, orava lá no seu interior desta fórma: Graças te dou, Deos, porque não sou como os mais homens, huns ladrões, huns injustos, huns adulteros; como he tambem este publicano.

12 Jejuo duas vezes na semana, e pago o dizimo de tudo o que tenho.

13 E o publicano pelo contrario posto lá de longe, não ousava levantar os olhos ao Ceo; mas batendo nos peitos, dizia: Deos, tem misericordia de mim, hum peccador.

14 Digo-vos, que este voltou justificado para sua casa, e não o outro: porque todo o que se exalta, será humilhado; e todo o que se humilha, será exaltado.

15 E elles lhe trazião tambem os seus meninos, para elle os tocar. O que vendo os Discipulos, repellião-nos com palavras desabridas.

16 Porém Jesus chamando-os a si, disse: Deixai vir a mim os meninos, e não lho embaraceis: porque dos taes he o Reino de Deos.

VERSIO ANGLICANA.

turn again to thee, saying, I repent; thou[a] shalt forgive him.

5 And the apostles said unto the Lord, Increase[c] our faith.

6 And the Lord said, If[d] ye had faith as a grain of mustard-seed, ye might say unto this sycamine-tree, Be thou plucked up by the root, and be thou planted in the sea; and it should obey you.

7 But which of you, having a servant plowing, or feeding cattle, will say unto him by and by, when he is come from the field, Go, and sit down to meat?

8 And will not rather say unto him, Make ready wherewith I may sup, and gird thyself, and serve me, till I have eaten & drunken; and afterward thou shalt eat and drink?

9 Doth he thank that servant because he did the things that were commanded him? I trow not.

10 So likewise ye, when ye shall have done all those things which are commanded you, say, We are[i] unprofitable servants: we have done that which was our duty to do.

11 And it came to pass, as he went to Jerusalem, that he passed through the midst of Samaria[l] and Galilee.

12 And as he entered into a certain village, there met him ten men that were lepers, which stood afar[n] off:

13 And they lifted up *their* voices, and said, Jesus, Master, have mercy on us.

14 And when he saw *them*, he said unto them, Go shew[o] yourselves unto the priests. And it came to pass, that, as[p] they went, they were cleansed.

15 And one of them, when he saw that he was healed, turned back, and with a loud voice glorified[q] God,

16 And fell down on *his* face at his feet, giving him thanks: & he was a[r] Samaritan.

17 And Jesus answering said, Were there not ten cleansed? but where *are* the nine?

18 There are not[s] found that returned to give glory to God, save this stranger.

19 And he said unto him, Arise, go thy way: thy[v] faith hath made thee whole.

20 And when he was demanded of the Pharisees, when the kingdom of God should come, he answered them and said, The kingdom of God cometh not [δ] with observation:

21 Neither shall they say, Lo here! or, lo there! for, behold, the[y] kingdom of God is [η] within you.

22 And he said unto the disciples, The[z] days will come, when ye shall desire to see one of the days of the Son of man, and ye shall not see *it*.

23 And[b] they shall say to you, See here; or, see there: go not after *them*, nor follow *them*.

24 For as the lightning, that lighteneth out of the one *part* under heaven, shineth unto the other *part* under heaven; so shall also the Son of man be in his day.

25 But[d] first must he suffer many things, and be rejected of this generation.

26 And as it was[e] in the days of Noe, so shall it be also in the days of the Son of man.

27 They did eat, they drank, they married wives, they were given in marriage, until the day that Noe entered into the ark, and the flood came, and destroyed them all.

28 Likewise also as it was in the days of Lot; they did eat, they drank, they bought, they sold, they planted, they builded;

29 But the same day that Lot went out[b] of Sodom, it rained fire and brimstone from heaven, and destroyed *them* all.

30 Even thus shall it be in the day when the Son of man is revealed.[e]

31 In that day, he which shall be upon the house-top, and his stuff in the house, let him not come down to take it away: and he that is in the field, let him likewise not return back.

32 Remember Lot's[f] wife.

33 Whosoever[g] shall seek to save his life shall lose it; and whosoever shall lose his life shall preserve it.

34 I tell you, in that night there[h] shall be two *men* in one bed; the one shall be taken, and the other shall be left.

35 Two *women* shall be grinding together; the one shall be taken, and the other left.

36 [β] Two *men* shall be in the field; the one shall be taken, and the other left.

37 And they answered and said unto him, Where, Lord? And he said unto them, Wheresoever the body *is*,[k] thither will the eagles be gathered together.

CHAP. XVIII.

AND he spake a parable unto them *to this end*, that men ought[m] always *to* pray, and not to faint;

2 Saying, There was [γ] in a city a judge, which feared not God, neither regarded man:

3 And there was a widow in that city; and she came unto him, saying, Avenge me of mine adversary.

4 And he would not for a while: but afterward he said within himself, Though I fear not God, nor regard man;

5 Yet because this widow troubleth me, I will avenge her, lest by her continual coming she weary me.

6 And the Lord said, Hear what the unjust judge saith.

7 And shall not God avenge[t] his own elect, which cry day and night unto him, though he bear long with them?

8 I tell you that he will avenge them speedily.[u] Nevertheless, when the Son of man cometh, shall[w] he find faith on the earth?

9 And he spake this parable unto certain which[x] trusted in themselves [ζ] that they were righteous, and despised others:

10 Two men went up into the temple to pray; the one a Pharisee, and the other a publican.

11 The Pharisee stood and prayed thus with himself: God, I thank thee that I am not[a] as other men *are*, extortioners, unjust, adulterers, or even as this publican:

12 I fast twice in the week, I give tithes of all that I possess.

13 And the publican, standing afar off, would not lift up so much as *his* eyes unto heaven, but smote[c] upon his breast, saying, God be merciful to me a sinner.

14 I tell you, this man went down to his house justified *rather* than the other: for[f] every one that exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

15 And[g] they brought unto him also infants, that he would touch them: but when *his* disciples saw *it*, they rebuked them.

16 But Jesus called them *unto him*, and said, Suffer little children to come unto me, and forbid them not: for of such is the kingdom of God.

A. D. 33.

a Mat. 6. 12, 14. Col. 3. 13.
b Ge. 19. 23, 24.
c He. 12. 2.
d Mat. 17. 20. 21. 21. Mar. 9. 23. 11. 23.
e 2 Th. 1. 7.
f Ge. 19. 26.
g ch. 9. 24. Mat. 16. 25. Mar. 8. 35. Jn°. 12. 25.
h Mat. 24. 40, 41.
β Ver. 36th is wanting in most Gr. copies.
i Job 22. 3. 35. 7. Ps. 16. 2, 3. Is. 64. 6. Ro. 11. 35. 1 Co. 9. 16, 17.
k Job 39. 30. Mat. 24. 28.
l ch. 9. 51, 52. Jn°. 4. 4.
m ch. 11. 8. 21. 36. Ps. 65. 2. 102. 17. Ro. 12. 12 Ep. 6. 18. Phi. 4. 6.
n Le. 13. 46.
γ *in a certain city.*
o ch. 5. 14. Le. 13. 2. 14. 3. Mat. 8. 4.
p 2 Ki. 5. 14. Is. 65. 24.
q Ps. 30. 1, 2.
r Jn°. 4. 39..42
s Ps. 106. 13.
t Re. 6. 10.
v Mat. 9. 22.
u Ps. 46. 5. He. 10. 37. 2 Pe. 3. 8, 9.
w Mat. 24. 12.
δ or, *with outward shew.*
x ch. 10. 29.
ζ or, *as being righteous.*
y Ro. 14. 17.
η or, *among you.* Jn°. 1. 26.
z Mat. 9. 15.
a Is. 65. 5. Re. 3. 17.
b ch. 21. 8. Mat. 24. 23, &c. Mar. 13. 21.
c Je. 31. 19.
d ch. 9. 22. Mar. 8. 31.
e Ge. 7. 11, 23.
f Job 22. 29. Mat. 23. 12.
g Mat. 19. 13. Mar. 10. 13, &c.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XIX.

ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

20 Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα [c]σου[l].

21 Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις, πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

25 Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς [h]ῥαφίδος[l] εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἰδοὺ, ἡμεῖς [h]ἀφήκαμεν πάντα, καὶ[l] ἠκολουθήσαμέν σοι.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

30 Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ [n]πολλαπλασίονα[l] ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται.

33 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν [n]αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυφλός[l] τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.

37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

38 Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν,

41 Λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΚΑΙ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ.

2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος.

3 Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.

4 Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ [i]συκομωραίαν[l], ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι [b]δι'[l] ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.

5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.

6 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.

8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός·

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 Εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσασθε [h]ἕως[l] ἔρχομαι.

14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο·

16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.

21 Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.

22 Λέγει [c]δὲ[l] αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα,

23 Καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ [c]τὴν[l] τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XIX.

vetare eos: talium est enim regnum Dei.

17 Amen dico vobis: Quicumque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud.

18 Et interrogavit eum quidam princeps, dicens: Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo?

19 Dixit autem ei Jesus: Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus.

20 Mandata nosti: Non occides; Non mœchaberis: Non furtum facies: Non falsum testimonium dices: Honora patrem tuum, et matrem.

21 Qui ait: Hæc omnia custodivi a juventute mea.

22 Quo audito, Jesus ait ei; Adhuc unum tibi deest; omnia quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo: et veni, sequere me.

23 His ille auditis, contristatus est: quia dives erat valde.

24 Videns autem Jesus illum tristem factum, dixit: Quàm difficile, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt:

25 Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum Dei.

26 Et dixerunt qui audiebant; Et quis potest salvus fieri?

27 Ait illis: Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum.

28 Ait autem Petrus: Ecce nos dimisimus omnia, et secuti sumus te.

29 Qui dixit eis; Amen dico vobis, nemo est, qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios propter regnum Dei,

30 Et non recipiat multo plura in hoc tempore, et in sæculo venturo vitam æternam.

31 Assumpsit autem Jesus duodecim, et ait illis: Ecce ascendimus Ierosolymam, et consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de Filio hominis.

32 Tradetur enim Gentibus, et illudetur, et flagellabitur, et conspuetur:

33 Et postquam flagellaverint, occident eum, et tertia die resurget.

34 Et ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum istum absconditum eis, et non intelligebant quæ dicebantur.

35 Factum est autem, cum appropinquaret Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans.

36 Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset.

37 Dixerunt autem ei, quod Jesus Nazarenus transiret.

38 Et clamavit, dicens: Jesu fili David miserere mei.

39 Et qui præibant, increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat: Fili David miserere mei.

40 Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum,

41 Dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine ut videam.

42 Et Jesus dixit illi: Respice, fides tua te salvum fecit.

43 Et confestim vidit et sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

CAP. XIX.

ET ingressus perambulabat Jericho.

2 Et ecce vir nomine Zachæus: et hic princeps erat publicanorum, et ipse dives:

3 Et quærebat videre Jesum, quis esset: et non poterat præ turba, quia statura pusillus erat.

4 Et præcurrens ascendit in arborem sycomorum ut videret eum: quia inde erat transiturus.

5 Et cum venisset ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, et dixit ad eum: Zachæe festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere.

6 Et festinans descendit, et excepit illum gaudens.

7 Et cum viderent omnes, murmurabant dicentes, quod ad hominem peccatorem divertisset.

8 Stans autem Zachæus, dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: et si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.

9 Ait Jesus ad eum; Quia hodie salus domui huic facta est: eo quòd et ipse filius sit Abrahæ.

10 Venit enim Filius hominis quærere, et salvum facere quod perierat.

11 Hæc illis audientibus adjiciens, dixit parabolam, eo quòd esset prope Jerusalem: et quia existimarent quòd confestim regnum Dei manifestaretur.

12 Dixit ergo: Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, et reverti.

13 Vocatis autem decem servis suis, dedit eis decem mnas, et ait ad illos: Negotiamini dum venio.

14 Cives autem ejus oderant eum: et miserunt legationem post illum, dicentes, Noluimus hunc regnare super nos.

15 Et factum est ut rediret accepto regno: et jussit vocari servos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negotiatus esset.

16 Venit autem primus dicens: Domine, mna tua decem mnas acquisivit.

17 Et ait illi: Euge bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens super decem civitates.

18 Et alter venit, dicens: Domine, mna tua fecit quinque mnas.

19 Et huic ait: Et tu esto super quinque civitates.

20 Et alter venit, dicens: Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in sudario:

21 Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti.

22 Dicit ei: De ore tuo te judico serve nequam: sciebas quòd ego homo austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi:

23 Et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam, ut ego veniens cum usuris utique exegissem illam?

24 Et astantibus, dixit: Auferte ab illo mnam, et date illi, qui decem mnas habet.

VERSIO LUSITANA.

17 Em verdade vos digo: Todo o que não receber o Reino de Deos, como hum menino, não entrará nelle.

18 Então lhe perguntou hum homem de qualidade, dizendo: Bom Mestre, que devo eu fazer para possuir a vida eterna?

19 E elle lhe disse: Porque me chamas tu bom? Ninguem he bom, senão só Deos.

20 Tu sabes os Mandamentos; Náo matarás: Não commetterás adulterio: Não furtarás: Não dirás falso testemunho: Honrarás a teu pai, e a tua mãi.

21 Disse elle: Todos estes tenho eu guardado desda minha mocidade.

22 O que tendo ouvido Jesus, disse-lhe: Ainda te falta huma cousa: vende tudo quanto tens, e dá-o aos pobres, e terás hum thesouro no Ceo: e vem, e segue-me.

23 Mas elle como ouvio estas cousas, ficou triste: porque tinha muito de seu.

24 E Jesus vendo que elle ficára triste, disse: Que difficultosa cousa he entrarem no Reino de Deos os que são ricos!

25 Porque he mais facil entrar hum camelo pelo fundo de huma agulha, do que entrar hum rico no Reino de Deos.

26 E disserão os que o ouvião: Quem se poderá logo salvar?

27 E disse-lhes: O que he impossivel aos homens, he possivel a Deos.

28 Então disse Pedro: Eis-aqui estamos nós, que deixámos tudo, e te seguimos.

29 Elle lhes disse: Em verdade vos digo, que ninguem-ha, que tendo deixado pelo Reino de Deos a casa, ou os pais, ou os irmãos, ou a mulher, ou os filhos;

30 Logo neste Mundo não receba muito mais, e no seculo futuro a vida eterna.

31 E tomou Jesus á parte os doze, a quem disse: Eis-aqui vamos para Jerusalem; e tudo o que está escrito pelos Profetas tocante ao Filho do Homem, será cumprido.

32 Porque elle será entregue aos Gentios, e escarnecido, e açoutado, e cuspido:

33 E depois de o açoutarem, tirar-lhe-hão a vida, e elle resurgirá ao terceiro dia.

34 Mas elles nada disto comprehendião; e era para elles este discurso hum segredo; e não penetravão cousa alguma do que se lhes dizia.

35 E succedeo, que quando hia chegando a Jericó, estava sentado á borda da estrada hum cego pedindo esmola.

36 E ouvindo o tropel da gente, que passava, perguntou que era aquillo.

37 E disserão-lhe, que era Jesus Nazareno que passava.

38 E grita, dizendo: Jesus filho de David, tem de mim piedade.

39 Os que hião adiante reprehendião-no para que se calasse. Porém elle cada vez gritava mais: Filho de David, tem de mim piedade.

40 Então Jesus parando, mandou que lho trouxessem. E quando elle chegou, perguntou-lhe,

41 Dizendo: Que queres tu que te faça? E elle disse: Senhor, que eu veja.

42 E disse-lhe Jesus: Vê, a tua fé te salvou.

43 E no mesmo instante vio, e o foi seguindo, dando gloria a Deos. E todo o povo, que isto vio, louvou a Deos.

CAP. XIX.

E TENDO entrado em Jericó,

2 Eis-aqui hum homem, por nome Zachêo, que era o Chefe dos publicanos, e era rico:

3 E que desejava ver a Jesus, para o conhecer. E não podia, porque era a gente muita, e elle de pequena estatura.

4 E correndo adiante, subio a hum sycómoro para o ver; porque havia de passar por alli.

5 E tendo chegado áquelle lugar, olhou Jesus, para sima, e como o vio, disse-lhe: Zachêo, desce-te de pressa: porque importa que eu fique hoje em tua casa.

6 E desceo elle a toda a pressa, e recebeo-o gostoso.

7 E todos os que isto vírão, se pozerão a murmurar, dizendo: Foi-se hospedar em casa de hum homem peccador.

8 Entretanto Zachêo posto na presença do Senhor, disse ao Senhor: Senhor, eis-aqui eu estou para dar aos pobres ametade dos meus bens; e naquillo em que eu tiver defraudado a alguem, pagar-lho-hei quadruplicado.

9 E lhe disse Jesus: Hoje recebeo esta casa a salvação: porque este tambem he filho de Abrahão.

10 Porque o Filho do Homem veio buscar, e salvar o que tinha perecido.

11 Como elles o ouvião, ajuntou elle esta parabola, sobre o estar elle perto de Jerusalem, e cuidarem que o Reino de Deos se havia de manifestar cedo.

12 Disse pois: Hum homem de grande nascimento foi para hum paiz muito distante a tomar posse de hum Reino, e depois voltar.

13 E chamando dez servos seus, deo-lhes dez mnas, e disse-lhes: Negociai, até eu vir.

14 Mas os do seu paiz, o aborrecião, e enviárão nas suas costas Deputados, dizendo: Não queremos que este seja nosso Rei.

15 E tendo elle pois voltado, com a posse do Reino tomada, mandou chamar aquelles servos, a quem dera o seu dinheiro, a fim de saber quanto cada hum tinha negociado.

16 E veio o primeiro, dizendo: Senhor, a tua mna adquirio dez mnas.

17 E disse lhe: Está bem, servo bom; porque foste fiel no pouco, serás Governador de dez Cidades.

18 E veio o segundo, dizendo: Senhor, a tua mna rendeo cinco mnas.

19 E disse-lhe: Sê tu tambem Governador de cinco Cidades.

20 E veio o terceiro, dizendo: Senhor, aqui tens a tua mna, que eu guardei embrulhado num lenço;

21 Porque tive medo de ti, que es hum homem rigido, que tiras donde não pozeste, e que recolhes o que não semeaste.

22 E disse-lhe: Servo máo, pela tua mesma boca te condemno eu. Tu sabias que eu era hum homem rigido, que tiro donde não puz, e que recolho o que não semeei:

23 Logo porque não metteste tu o meu

VERSIO ANGLICANA.

17 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child,[b] shall in no wise enter therein.

18 And[c] a certain ruler asked him, saying, Good Master, what shall I do to inherit eternal life?

19 And Jesus said unto him, Why callst thou me good? none *is* good, save one, *that is*, God.

20 Thou knowest the[e] commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Honour thy father and thy mother.

21 And he said, All these have I kept from my youth up.

22 Now when Jesus heard these things, he said unto him, Yet lackest thou one thing: sell all that thou hast, and distribute unto the poor, and thou shalt have treasure[h] in heaven: and come, follow me.

23 And when he heard this, he was very sorrowful: for he was very rich.

24 And when Jesus saw that he was very sorrowful, he said, How[k] hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

25 For it is easier for a camel to go through a needle's eye, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

26 And they that heard *it* said, Who then can be saved?

27 And he said, The[o] things which are impossible with men, are possible with God.

28 Then Peter said, Lo, we have left all, and followed thee.

29 And he said unto them, Verily I say unto you, There is no man that hath[s] left house, or parents, or brethren, or wife, or children, for the kingdom of God's sake,

30 Who shall not receive manifold more in this present time, and in the world to come life[u] everlasting.

31 Then he took *unto him* the twelve, and said unto them, Behold, we go up to Jerusalem, and[w] all things that are written by the prophets concerning the Son of man shall be accomplished.

32 For he shall be delivered[y] unto the Gentiles, and shall be mocked, and spitefully entreated, and spitted on:

33 And they shall scourge *him*, and put him to death: and the third day he shall rise again.

34 And[z] they understood none of these things: and this saying was hid from them, neither knew they the things which were spoken.

35 And it[a] came to pass, that as he was come nigh unto Jericho, a certain blind man sat by the wayside, begging:

36 And hearing the multitude pass by, he asked what it meant.

37 And they told him, that Jesus of Nazareth passeth by.

38 And he cried, saying, Jesus, *thou* Son of David, have mercy[c] on me.

39 And they which went before rebuked him, that he should hold his peace: but he cried[d] so much the more, *Thou* Son of David, have mercy on me.

40 And Jesus stood, and commanded him to be brought unto him: and when he was come near, he asked him,

41 Saying, What wilt thou that I shall do unto thee? And he said, Lord, that I may receive my sight.

42 And Jesus said unto him, Receive thy sight: thy[f] faith hath saved thee.

43 And immediately he received[h] his sight, and followed him, glorifying[a] God: and all the people, when they saw *it*, gave praise unto God.

CHAP. XIX.

AND *Jesus* entered and passed through Jericho.[d]

2 And, behold, *there was* a man named Zaccheus, which was the chief among the publicans, and he was rich.

3 And he sought to see Jesus, who he was; and could not for the press, because he was little of stature.

4 And he ran before, and climbed up into a sycamore-tree to see him: for he was to pass that *way*.

5 And when Jesus came to the place, he looked up, and saw[f] him, and said unto him, Zaccheus, make haste, and come down; for to-day I must abide[g] at thy house.

6 And he made haste, and came down, and received him joyfully.

7 And when they saw *it*, they all murmured, saying, That[i] he was gone to be guest with a man that is a sinner.

8 And Zaccheus stood, and said unto the Lord, Behold, Lord, the half of my goods I give to the poor:[l] and if I have taken any thing from any man by[m] false accusation, I restore[n] *him* four-fold.

9 And Jesus said unto him, This day is salvation come to this house, forsomuch as he also is a son[p] of Abraham.

10 For[q] the Son of man is come to seek and to save that which was lost.[r]

11 And as they heard these things, he added and spake a parable, because he was nigh to Jerusalem, and because[t] they thought that the kingdom of God should immediately appear.

12 He said therefore, A certain[v] nobleman went into a far country, to receive for himself a kingdom, and to return.

13 And he called his ten servants, and delivered them ten [β]pounds, and said unto them, Occupy till I come.

14 But[x] his citizens hated him, and sent a message after him, saying, We will not have this *man* to reign over us.

15 And it came to pass, that when he was returned, having received the kingdom, then he commanded these servants to be called unto him, to whom he had given the [γ]money, that he might know how much every man had gained by trading.

16 Then came the first, saying, Lord, thy pound hath gained ten pounds.

17 And he said unto him, Well, thou good servant: because thou hast been faithful[b] in a very little, have thou authority over ten cities.

18 And the second came, saying, Lord, thy pound hath gained five pounds.

19 And he said likewise to him, Be thou also over five cities.

20 And another came, saying, Lord, behold, *here is* thy pound, which I have kept laid up in a napkin:

21 For I feared thee, because thou art an austere man: thou takest up that thou layedst not down, and reapest that thou didst not sow.

22 And he saith unto him, Out[e] of thine own mouth will I judge thee, *thou* wicked servant. Thou knewest that I was an austere man, taking up that I laid not down, and reaping that I did not sow:

23 Wherefore[g] then gavest not thou my money into the bank, that at my coming I might have required mine own with usury?

A. D. 33.

a ch. 5. 26. Ac. 4. 21. 11. 18. Ga. 1. 24.
b Ps. 131. 2. Mar. 10 15. 1 Pe. 1. 14.
c Mat. 19. 16, &c. Mar. 10. 17, &c.
d Jos. 6. 26. 1 Ki. 16. 34.
e Ex. 20. 12..16. De. 5. 16..20. Ro. 13. 9.
f Ps. 139. 1..3.
g Jno. 14. 23. Re. 3. 20.
h Mat. 6. 19, 20. 1 Ti. 6. 19.
i ch. 5. 30. Mat. 9. 11.
k Pr. 11. 28. 1 Ti. 6. 9.
l Ps. 41. 1.
m ch. 3. 14. Ex. 20. 16.
n Ex. 22. 1. 2 Sa. 12. 6.
o ch. 1. 37. Je. 32. 17. Zec. 8. 6.
p ch. 13. 16.
q Mat. 18. 11.
r Eze. 34. 16. Ro. 5. 6.
s De. 33. 9.
t Ac. 1. 6.
v Mat. 25. 14, &c. Mar. 13. 34.
u Re. 2. 10.
β *Mina*, here translated a *pound*, is 12 ounces and a half, which, at 5 shillings the ounce, is 3*l*. 2*s*. 6*d*.
w Ps. XXII. Is. LIII.
x Jno. 1. 11. 15. 18.
y ch. 23. 1. Mat. 27. 2. Jno. 18. 28. Ac. 3. 13.
z Mar. 9. 32. Jno. 12. 16.
γ *silver*, and so ver. 23.
a Mat. 20. 29, &c. Mar. 10. 46, &c.
b ch. 16. 10.
c Ps. 62. 12.
d Ps. 141. 1.
e 2 Sa. 1. 16. Job 15. 6. Mat. 12. 37. 22. 12. Ro. 3. 19.
f ch. 17. 19.
g Ro. 2. 4, 5.
h Ps. 30. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XX.

τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;

24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· Ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

30 Εἰπών· Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.

32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον;

34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.

35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤῥίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.

36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

37 Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ [n]ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο[1] ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,

38 Λέγοντες· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτῇ,

42 Λέγων· Ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, [e]καί γε[1] ἐν τῇ ἡμέρᾳ [d]σου[1] ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν [n]σου.

43 Ὅτι[1] ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν·

44 Καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας [e]ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας[1],

46 Λέγων αὐτοῖς· Γέγραπται· [f]Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.

48 Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ᾽. XX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν [e]ἐκείνων[1], διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ [i]Ἀρχιερεῖς[1] καὶ οἱ Γραμματεῖς σὺν τοῖς Πρεσβυτέροις,

2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· Εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ [c]ἕνα[1] λόγον· καὶ εἴπατέ μοι·

4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ, Διατί [d]οὖν[1] οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.

8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός [b]τις[1] ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς.

10 Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ, δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν.

11 Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.

12 Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον [c]ἰδόντες[1] ἐντραπήσονται.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· [d]δεῦτε,[1] ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· Μὴ γένοιτο.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

18 Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν [e]τὸν λαόν[1]· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ [n]λόγου[1], εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.

22 Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ;

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· [c]Τί με πειράζετε;[1]

24 [a]Ἐπιδείξατέ[1] μοι δηνάριον· τίνος ἔχει

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XX.

25 Et dixerunt ei: Domine, habet decem mnas.

26 Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur, et abundabit: ab eo autem, qui non habet, et quod habet, auferetur ab eo.

27 Verumtamen inimicos meos illos, qui noluerunt me regnare super se, adducite huc: et interficite ante me.

28 Et his dictis, præcedebat ascendens Ierosolymam.

29 Et factum est, cum appropinquasset ad Bethphage, et Bethaniam ad montem, qui vocatur Oliveti, misit duos discipulos suos,

30 Dicens: Ite in castellum, quod contra est: in quod introeuntes, invenietis pullum asinæ alligatum, cui nemo umquam hominum sedit: solvite illum, et adducite.

31 Et si quis vos interrogaverit: Quare solvitis? sic dicetis ei: Quia Dominus operam ejus desiderat.

32 Abierunt autem qui missi erant: et invenerunt, sicut dixit illis, stantem pullum.

33 Solventibus autem illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos: Quid solvitis pullum?

34 At illi dixerunt: Quia Dominus eum necessarium habet.

35 Et duxerunt illum ad Jesum. Et jactantes vestimenta sua supra pullum, imposuerunt Jesum.

36 Eunte autem illo, substernebant vestimenta sua in via.

37 Et cum appropinquaret jam ad descensum Montis oliveti, cœperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes laudare Deum voce magna super omnibus, quas viderant, virtutibus,

38 Dicentes: Benedictus, qui venit rex in nomine Domini, pax in cælo, et gloria in excelsis.

39 Et quidam Pharisæorum de turbis, dixerunt ad illum: Magister, increpa discipulos tuos.

40 Quibus ipse ait: Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

41 Et ut appropinquavit, videns civitatem flevit super illam, dicens:

42 Quia si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.

43 Quia venient dies in te: et circumdabunt te inimici tui vallo, et circumdabunt te: et coangustabunt te undique:

44 Et ad terram prosternent te, et filios tuos, qui in te sunt, et non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ.

45 Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo, et ementes,

46 Dicens illis: Scriptum est: Quia domus mea domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latronum.

47 Et erat docens quotidie in templo. Principes autem sacerdotum, et Scribæ, et Principes plebis quærebant illum perdere:

48 Et non inveniebant quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat, audiens illum.

CAP. XX.

ET factum est in una dierum, docente illo populum in templo, et evangelizante, convenerunt principes sacerdotum, et Scribæ cum senioribus.

2 Et aiunt dicentes ad illum: Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut: Quis est, qui dedit tibi hanc potestatem?

3 Respondens autem Jesus, dixit ad illos: Interrogabo vos et ego unum verbum. Respondete mihi:

4 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus?

5 At illi cogitabant intra se, dicentes: Quia si dixerimus, De cælo, dicet, Quare ergo non credidistis illi?

6 Si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs universa lapidabit nos: certi sunt enim, Joannem prophetam esse.

7 Et responderunt se nescire unde esset.

8 Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

9 Cœpit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Homo plantavit vineam, et locavit eam colonis: et ipse peregre fuit multis temporibus.

10 Et in tempore misit ad cultores servum, ut de fructu vineæ darent illi. Qui cæsum dimiserunt eum inanem.

11 Et addidit alterum servum mittere. Illi autem hunc quoque cædentes, et afficientes contumelia, dimiserunt inanem.

12 Et addidit tertium mittere: qui et illum vulnerantes ejecerunt.

13 Dixit autem dominus vineæ: Quid faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan, cum hunc viderint, verebuntur.

14 Quem cum vidissent coloni, cogitaverunt intra se, dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut nostra fiat hereditas.

15 Et ejectum illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineæ?

16 Veniet, et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. Quo audito, dixerunt illi: Absit.

17 Ille autem aspiciens eos ait: Quid est ergo hoc, quod scriptum est: Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli?

18 Omnis, qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur: super quem autem ceciderit, comminuet illum.

19 Et quærebant principes sacerdotum, et Scribæ mittere in illum manus illa hora: timuerunt populum: cognoverunt enim quòd ad ipsos dixerit similitudinem hanc.

20 Et observantes miserunt insidiatores, qui se justos simularent, ut caperent eum in sermone, ut traderent illum principatui, et potestati præsidis.

21 Et interrogaverunt eum dicentes: Magister, scimus quia recte dicis, et doces: et non accipis personam, sed viam Dei in veritate doces:

22 Licet nobis tributum dare Cæsari, an non?

23 Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos: Quid me tentatis?

24 Ostendite mihi denarium: Cujus

VERSIO LUSITANA.

dinheiro a Banco, para que quando viesse, o
recebesse eu com os seus lucros?
24 E disse aos que estavão presentes: Ti-
rai-lhe a mna, e dai-a ao que tem dez mnas.
25 Mas disserão elles, Senhor, este já tem
dez mnas.
26 E eu vos declaro, tornou elle, que a
todo o que já tem, se ha de dar, até ficar
cheio de bens: e que ao que não tem, se ha
de tirar o mesmo que tem.
27 Quanto áquelles meus inimigos, que
não quizerão que eu fosse seu Rei; trazei-
mos aqui, e tirai-lhes a vida diante de mim.
28 E depois que assim fallou, caminhava
elle adiante de todos para Jerusalem.
29 E succedeo que quando estava perto de
Bethphagé, e de Bethania, no monte que
chamão das Oliveiras; enviou dous Discipu-
los seus,
30 Dizendo: Ide áquella Aldeia, que vos
está fronteira: e entrando nella, achareis pre-
zo hum jumentinho, em que ainda não mon-
tou homem algum: desprendei-o, e trazeio-o.
31 E se alguem vos perguntar: Porque o
soltais vós? Dir-lhe-heis assim: Porque o
Senhor deseja servir-se delle.
32 E partírão os que forão enviados: e achá-
rão o jumentinho, como o Senhor lhes dissera.
33 E quando elles o estavão desprendendo,
disserão-lhes os donos: Porque soltais vós
esse jumentinho?
34 E elles lhes disserão: Porque o Senhor
tem necessidade delle.
35 E trouxerão-no a Jesus: e lançando
sobre o jumentinho os seus vestidos, fizerão
Jesus montar em sima.
36 E por onde quer que elle passava, es-
tendião os seus vestidos no caminho.
37 Mas quando já hia chegando á descida
do monte das Oliveiras, toda a turba dos
seus Discipulos transportados de gosto, co-
meçou de chusma a louvar a Deos em altas
vozes por todas as maravilhas que tinhão visto,
38 Dizendo: Bemdito o Rei, que vem em
Nome do Senhor; paz no Ceo, e gloria nas
alturas.
39 Então alguns dos Fariseos, que se acha-
vão entre o povo, disserão-lhe: Mestre, re-
prehende a teus Discipulos.
40 Aos quaes elle disse: Digo-vos, que se
elles se calarem, clamaráõ as mesmas pedras.
41 E tendo chegado em fim, ao ver a Ci-
dade, chorou elle sobre ella, dizendo:
42 Ah, se ao menos neste dia, que agora te
foi dado, conhecesses tu o que te póde trazer
a paz! Mas por ora tudo isto está encuberto
aos teus olhos.
43 Porque virá hum dia funesto para ti:
no qual os teus inimigos te cercaráõ de trin-
cheiras, te sitiaráõ, e te estreitaráõ de todas
as partes:
44 E elles a ti, e a teus filhos, que dentro
se acharem, deitaráõ por terra, e não deix-
aráõ pedra sobre pedra; porque não conhe-
ceste o tempo, em que foste visitada.
45 E entrado que foi no Templo, começou
a lançar para fóra os que nelle estavão ven-
dendo, e comprando,
46 Dizendo-lhes: Está escrito: Que a mi-
nha casa he casa de oração. E vós-outros
tendes feito della hum covil de ladrões.
47 E todos os dias ensinava no Templo.
Entretanto os Principes dos Sacerdotes, e os
Doutores da Lei, e os Senadores do povo,
andavão vendo como o havião de perder.
48 Mas não achavão meio algum de lhe
fazer mal. Porque todo o povo o ouvia com
suspensão.

CAP. XX.

E SUCCEDEO que hum destes dias,
quando Jesus ensinava o povo no Templo,
e lhes annunciava o Evangelho; concorrêrão
juntos os Principes dos Sacerdotes, e os Dou-
tores da Lei, com os Senadores,
2 E fallárão-lhe, dizendo: Dize-nos, com
que authoridade fazes tu estas cousas? ou
quem he que te deo este poder?
3 E respondendo Jesus, disse-lhes: Tambem
eu vos farei huma pergunta. Respondei-me:
4 O baptismo de João era do Ceo, ou dos
homens?
5 Mas elles discorrião entre si, dizendo:
Se nós dizemos, que era do Ceo, elle dirá:
Porque razão logo não crestes nelle?
6 Se dizemos porém, que era dos homens;
todo o povo nos apedrejará: porque elles
tem por certo, que João era hum Profeta.
7 Respondêrão pois que não sabião donde
era.
8 Disse-lhes então Jesus: Pois nem eu vos
direi, com que authoridade faço estas cousas.
9 Depois começou a propôr esta parabola
ao povo: Hum homem plantou huma vinha,
e deo-a de renda a huns lavradores, e ausen-
tou-se para longe por muitos tempos.
10 E chegada a occasião, enviou hum de
seus servos aos lavradores, que lhe dessem
dos fructos da sua vinha. Mas elles depois de
o ferirem, recambiárão-no sem cousa alguma.
11 E tornou-lhes a enviar outro servo. E
elles ferindo-o da mesma sorte, e carregan-
do-o de affrontas, despedírão-no vazio.
12 E enviou ainda terceiro. E tambem a
este o ferírão, e deitárão fóra.
13 Disse então o Senhor da vinha: Que hei
de fazer? Mandarei meu filho, que muito
amo: sem dúvida que quando o virem, lhe
guardaráõ respeito.
14 Mas os lavradores tanto que o vírão,
começárão a dizer entre si: Este he o her-
deiro: matemo-lo, para fazermos nossa a
herança.
15 E lançando-o fóra da vinha, o matárão.
Que lhes fará pois o Senhor da vinha?
16 Virá, e acabará de todo com aquelles
lavradores, e dará a vinha a outros. O que
ouvindo elles, disserão: Deos tal não per-
mitta.
17 Mas elle olhando para elles, disse: Que
quer logo dizer, o que está escrito: A pedra,
que rejeitárão os edificadores, essa veio a ser
a principal do angulo.
18 Todo o que cahir sobre esta pedra, será
ferido della: e aquelle, sobre quem ella
cahir, será feito em pedaços.
19 E naquella hora desejavão os Prin-
cipes dos Sacerdotes, e os Doutores da Lei,
lançar-lhe as mãos, tiverão medo do povo:
porque conhecêrão bem que esta parabola
fora dirigida a elles.
20 Com o olho pois nelle mandárão espias,
que disfarçando-se em homens de bem, o
apanhassem no que dizia, a fim de o entrega-
rem á jurisdicção, e poder do Governador.
21 E perguntarão-lhe, dizendo: Mestre,
nós sabemos que as tuas palavras, e doutrina
são verdadeiras; e que não fazes accepção
de pessoas, mas ensinas o caminho de Deos
em verdade:
22 He-nos permittido dar o tributo a Cesar,
ou não?
23 Elle, que vio a sua malicia, disse-lhes:
Porque me tentais?
24 Mostrai-me cá hum dinheiro. Que
imagem, e que inscripção tem? Responden-
do-lhe, disserão: A de Cesar.

P

VERSIO ANGLICANA.

24 And he said unto them that stood
by, Take from him the pound, and give *it*
to him that hath ten pounds.
25 (And they said unto him, Lord, he
hath ten pounds.)
26 For I say unto you, That[b] unto every
one which hath shall be given; and from
him that hath not, even that he hath shall
be taken away from him.
27 But those mine enemies,[d] which
would not that I should reign over them,
bring hither, and slay *them* before me.
28 And when he had thus spoken, he
went before, ascending up to Jerusalem.
29 And[e] it came to pass, when he was
come nigh to Bethphage and Bethany, at
the mount called *the mount* of Olives, he
sent two of his disciples,
30 Saying, Go ye into the village over
against *you;* in the which, at your entering,
ye shall find a colt tied, whereon yet never
man sat: loose him, and bring *him hither*.
31 And if any man ask you, Why do ye
loose *him?* thus shall ye say unto him,
Because the Lord hath need[g] of him.
32 And they that were sent went their way,
and found even as he had said unto them.
33 And as they were loosing the colt,
the owners thereof said unto them, Why
loose ye the colt?
34 And they said, The Lord hath need
of him.
35 And they brought him to Jesus: and
they cast their[l] garments upon the colt,
and they set[m] Jesus thereon.
36 And as they went, they spread their
clothes in the way.
37 And when he was come nigh, even
now at the descent of the mount of Olives,
the whole multitude of the disciples began
to rejoice and praise God with a loud voice,
for all the mighty works that they had seen;
38 Saying, Blessed[n] *be* the King that
cometh in the name of the Lord;[o] peace
in heaven, and glory in the highest.
39 And some of the Pharisees from
among the multitude said unto him,
Master, rebuke thy disciples.
40 And he answered and said unto
them, I tell you, that, if these should hold
their peace, the[r] stones would immedi-
ately cry out.
41 And when he was come near, he
beheld the city, and wept over[t] it,
42 Saying, If thou hadst known, even
thou, at least in this thy day,[v] the things
which belong unto thy peace! but now
they are hid from thine eyes.
43 For the days shall come upon thee,
that thine enemies shall cast[x] a trench
about thee, and compass thee round, and
keep thee in on every side,
44 And[y] shall lay thee even with the
ground, and thy children within thee; and
they[z] shall not leave in thee one stone
upon another; because[a] thou knewest
not the time of thy visitation.
45 And[b] he went into the temple, and
began to cast out them that sold therein,
and them that bought;
46 Saying unto them, It is[d] written,
My house is the house of prayer: but ye
have made it a den[e] of thieves.
47 And he taught[f] daily in the temple.
But the chief priests and the scribes & the
chief of the people sought to destroy him,
48 And could not find what they might
do: for all the people γ were very atten-
tive to hear him.

CHAP. XX.

AND[a] it came to pass, *that* on one of
those days, as he taught the people in the
temple, and preached the gospel, the
chief priests and the scribes came upon
him, with the elders,
2 And spake unto him, saying, Tell us,
by[c] what authority doest thou these
things? or who is he that gave thee this
authority?
3 And he answered and said unto them, I
will also ask you one thing; & answer me:
4 The baptism of John, was it from
heaven, or of men?
5 And they reasoned with themselves,
saying, If we shall say, From heaven; he
will say, Why then believed ye him not?
6 But and if we say, Of men; all the
people will stone us: for[f] they be per-
suaded that John was a prophet.
7 And they answered, that they could
not tell whence *it was*.
8 And Jesus said unto them, Neither tell
I you by what authority I do these things.
9 Then began he to speak to the people
this parable: A[h] certain man planted a
vineyard,[i] and let it forth to husbandmen,
and went into a far country for a long time.
10 And at the season, he sent a servant
to the husbandmen, that they should give
him of the fruit[k] of the vineyard; but
the husbandmen beat him, and sent *him*
away empty.
11 And again he sent another servant:
and they beat him also, and entreated *him*
shamefully, and sent *him* away empty.
12 And again he sent a third: and they
wounded him also, and cast *him* out.
13 Then said the lord of the vineyard,
What shall I do? I will send my beloved
son: it may be they will reverence *him*,
when they see him.
14 But when the husbandmen saw him,
they reasoned among themselves, saying,
This is the heir:[p] come, let[q] us kill him,
that the inheritance may be our's.
15 So they cast him out of the vineyard,
and killed *him*. What therefore shall the
lord of the vineyard do unto them?
16 He shall come and destroy these
husbandmen, and shall give the vineyard
to others.[s] And when they heard *it*,
they said, God forbid.
17 And he beheld them, and said, What
is this then that is written, The[u] stone
which the builders rejected, the same is
become the head of the corner?
18 Whosoever shall fall upon that stone
shall be broken; but[w] on whomsoever it
shall fall, it will grind him to powder.
19 And the chief priests and the scribes
the same hour sought to lay hands on
him; and they feared the people: for
they perceived that he had spoken this
parable against them.
20 And they watched *him*, and sent forth
spies, which should feign themselves just
men, that[c] they might take hold of his
words, that so they might deliver him unto
the power and authority of the governor.
21 And they asked him, saying, Master,
we know that thou sayest and teachest
rightly, neither acceptest thou the person
of any, but teachest the way of God β truly:
22 Is it lawful for us to give tribute
unto Cesar, or no?
23 But he perceived their craftiness,
and said unto them, Why tempt ye me?
24 Shew me a δ penny. Whose image

A. D. 33.

a Mat. 21.23, &c. Mar. 11.27, &c.
b ch. 8. 18. Mat. 13. 12. 25. 29. Mar. 4. 25.
c Ac. 4. 7..10. 7. 27.
d Ps. 2. 4,5,9. 21. 8, 9. Is. 66. 6, 14. Na. 1. 2, 8. He. 10. 13.
e Mat. 21. 1, &c. Mar. 11. 1, &c.
f Mat. 14. 5.
g Ps. 50. 10.
h Mat. 21.33, &c. Mar. 12.1, &c
i Ca. 8.11,12. Is. 5. 1..7.
k Jn°. 15. 16. Ro. 7. 4.
l 2 Ki. 9. 13.
m Jn°. 12. 14.
n ch. 13. 35. Ps. 118. 26.
o ch. 2. 14. Ro. 5. 1. Ep. 2. 14.
p Ps. 2. 8. Ro. 8. 17. He. 1. 2.
q Mat. 27.21..25. Ac. 2. 23. 3. 15.
r Hab. 2. 11. Mat. 3. 9.
s Ne. 9.36,37.
t Ps. 119. 136. Je. 9. 1. 13. 17. 17. 16. Jn°. 11. 35.
u Ps. 118. 22.
v Ps. 95. 7, 8. He. 3.7,13,15.
w Da. 2.34,35.
x Is. 29. 2, 3. Je. 6. 5, 6.
y ch. 13.34,35. 1 Ki. 9. 7, 8. Mi. 3. 12. Mat. 23. 37, 38.
z Mat. 24. 2. Mar. 13. 2.
a La. 1. 8. 1 Pe. 2. 12.
b Mat. 21.12, 13. Mar. 11.15..17. Jn°. 2.15,17.
c Mat. 22. 15, &c. Mar. 12.13.
d Is. 56. 7.
e Je. 7. 11.
f Jn°. 18. 20.
β or, *of a truth*.
γ or, *hanged on him*.
δ See Mat. 18. 28.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XXI.

εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.
26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.
27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ [n]ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
28 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν· Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος.
30 [i]Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.
31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον.
32 Ὕστερον [c]δὲ [d]πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
34 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται·
35 Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται.
36 Οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς [n]ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.
38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
39 Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν Γραμματέων εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
40 Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ [d]εἶναι;
42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
43 Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
44 Δαβὶδ οὖν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;
45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
47 Οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει [n]μακρὰ προσεύχονται. Οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

Κεφ. κα΄. XXI.

ἈΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους.
2 Εἶδε δὲ [d]καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά.
3 Καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·
4 Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε·
6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.
7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
8 Ὁ δὲ εἶπε· Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε. Μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.
9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.
10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·
11 Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.
12 Πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.
13 Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.
14 Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι.
15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν, [a]οὐδὲ ἀντιστῆναι, πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.
17 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.
18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.
19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν [i]κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ [a]πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.
23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ [b]ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.
24 Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν· ἄχρι πληρωθῶσι [e]καιροὶ ἐθνῶν.
25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν [b]ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου·
26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνα-

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XXI.

habet imaginem, et inscriptionem? Respondentes dixerunt ei: Cæsaris.
25 Et ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo.
26 Et non potuerunt verbum ejus reprehendere coram plebe: et mirati in responso ejus, tacuerunt.
27 Accesserunt autem quidam Sadducæorum, qui negant esse resurrectionem, et interrogaverunt eum,
28 Dicentes: Magister, Moyses scripsit nobis: Si frater alicujus mortuus fuerit habens uxorem, et hic sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater ejus uxorem, et suscitet semen fratri suo:
29 Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem, et mortuus est sine filiis.
30 Et sequens accepit illam, et ipse mortuus est sine filio.
31 Et tertius accepit illam. Similiter et omnes septem, et non reliquerunt semen, et mortui sunt.
32 Novissime omnium mortua est et mulier.
33 In resurrectione ergo, cujus eorum erit uxor? siquidem septem habuerunt eam uxorem.
34 Et ait illis Jesus: Filii hujus sæculi nubunt, et traduntur ad nuptias:
35 Illi vero, qui digni habebuntur sæculo illo, et resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque ducent uxores:
36 Neque enim ultra mori poterunt: æquales enim Angelis sunt, et filii sunt Dei: cum sint filii resurrectionis.
37 Quia vero resurgant mortui, et Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum, Deum Abraham, et Deum Isaac, et Deum Jacob.
38 Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim vivunt ei.
39 Respondentes autem quidam Scribarum, dixerunt ei: Magister, bene dixisti.
40 Et amplius non audebant eum quidquam interrogare.
41 Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt Christum, filium esse David?
42 Et ipse David dicit in libro Psalmorum: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis,
43 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?
44 David ergo Dominum illum vocat: et quomodo filius ejus est?
45 Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis:
46 Attendite a Scribis, qui volunt ambulare in stolis, et amant salutationes in foro, et primas cathedras in synagogis, et primos discubitus in conviviis:
47 Qui devorant domos viduarum, simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem majorem.

CAP. XXI.

RESPICIENS autem vidit eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium, divites.
2 Vidit autem et quandam viduam pauperculam mittentem æra minuta duo.
3 Et dixit: Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus quàm omnes misit.
4 Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei: hæc autem ex eo, quo deest illi, omnem victum suum, quem habuit, misit.
5 Et quibusdam dicentibus de templo quòd bonis lapidibus, et donis ornatum esset, dixit:
6 Hæc, quæ videtis, venient dies, in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.
7 Interrogaverunt autem illum, dicentes: Præceptor, quando hæc erunt, et quod signum cum fieri incipient?
8 Qui dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: et tempus appropinquavit: nolite ergo ire post eos.
9 Cum autem audieritis prælia, et seditiones, nolite terreri: oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis.
10 Tunc dicebat illis: Surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum.
11 Et terræmotus magni erunt per loca, et pestilentiæ, et fames, terroresque de cælo, et signa magna erunt.
12 Sed ante hæc omnia injicient vobis manus suas, et persequentur tradentes in synagogas, et custodias, trahentes ad reges, et præsides propter nomen meum:
13 Continget autem vobis in testimonium.
14 Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari quemadmodum respondeatis.
15 Ego enim dabo vobis os, et sapientiam, cui non poterunt resistere, et contradicere omnes adversarii vestri.
16 Trademini autem a parentibus, et fratribus, et cognatis, et amicis, et morte afficient ex vobis:
17 Et eritis odio omnibus propter nomen meum:
18 Et capillus de capite vestro non peribit.
19 In patientia vestra possidebitis animas vestras.
20 Cum autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus:
21 Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes: et qui in medio ejus, discedant: et qui in regionibus, non intrent in eam.
22 Quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia, quæ scripta sunt.
23 Væ autem prægnantibus, et nutrientibus in illis diebus. erit enim pressura magna super terram, et ira populo huic.
24 Et cadent in ore gladii: et captivi ducentur in omnes Gentes. et Jerusalem calcabitur a Gentibus: donec impleantur tempora nationum.
25 Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terris pressura Gentium præ confusione sonitus maris, et fluctuum:
26 Arescentibus hominibus præ timore, et expectatione, quæ supervenient universo orbi: nam virtutes cælorum movebuntur:
27 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna, et majestate.
28 His autem fieri incipientibus, re-

59

VERSIO LUSITANA.

25 E elle lhes disse: Pagai logo a Cesar o que he de Cesar, e a Deos o que he de Deos.

26 Nas quaes palavras não poderão elles achar que reprehender diante do povo; e antes admirados da sua resposta ficárão mudos.

27 Chegárão depois alguns dos Sadduceos, que dizem que não ha resurreição, perguntarão-lhe,

28 Dizendo: Mestre, Moysés deixou escrito este preceito: Se hum homem casado, que tem hum irmão, morre sem filhos; deve este irmão casar com a mulher delle, para dar successão a seu irmão:

29 Havia pois sete irmãos, o primeiro dos quaes casou, e morreo sem filhos.

30 E casou o segundo com a viuva, e morreo tambem sem filhos.

31 E casou depois com ella o terceiro, e assim todos sete; e todos morrêrão sem filhos.

32 Morreo em fim a mulher depois de todos elles.

33 Quando for pois a resurreição, de qual delles será ella mulher? pois ella o foi de todos sete.

34 E disse lhes Jesus: Os filhos deste seculo casão homens com mulheres, e mulheres com homens:

35 Porém aquelles, que forem julgados dignos do seculo, que está para vir, e da resurreição dos mortos; nem os homens desposaráõ mulheres, nem as mulheres homens:

36 Porque já não poderáõ morrer, e serão iguaes aos Anjos; e porque sendo filhos da resurreição, serão filhos de Deos.

37 Em quanto a ser certo, que os mortos hão de resurgir; Moysés o mostrou ao pé da Carça, quando chamou ao Senhor, Deos de Abrahão, e Deos de Isaac, e Deos de Jacob.

38 Ora Deos não o he de mortos, mas de vivos: porque todos são vivos diante delle.

39 E respondendo alguns dos Doutores da Lei, lhe disserão: Mestre, disseste bem.

40 E dalli em diante nenhum mais ousava fazer-lhe perguntas.

41 Mas elle lhes disse: Como dizem que o Christo he filho de David?

42 Porque David mesmo no Livro dos Salmos diz: Disse o Senhor ao meu Senhor: Senta-te á minha mão direita,

43 Até eu reduzir os teus inimigos a te servirem de escabello de teus pés.

44 Se logo David o chama seu Senhor, como he elle seu filho?

45 Estando-o porém ouvindo todo o povo, disse elle a seus Discipulos:

46 Guardai-vos dos Doutores da Lei, que se lisongeão de passear de vestidos compridos, e de que os saudem nas praças; e estimão ter nas Synagogas as primeiras cadeiras, e nos banquetes os primeiros lugares:

47 Que devorão as casas das viuvas, fingindo largas orações. Por isso será mais rigorosa a condemnação, que hão de receber.

CAP. XXI.

E ESTAVA elle olhando para os ricos, que lançavão as suas offertas no gazofylacio.

2 E vio tambem que huma pobre viuva lançava dous reis.

3 E disse elle: Na verdade vos digo, que esta pobre viuva lançou mais, do que todos.

4 Porque todos esses fizerão a Deos offertas daquillo, que tinhão em abundancia: mas ella deo da sua mesma indigencia tudo o que lhe restava para o sustento.

5 E dizendo-lhe alguns, que o Templo constava de bellas pedras, e estava ornado de magnificos Donativos: elle disse:

6 Viráõ dias, em que tudo o que vedes será destruido de sorte, que não fique pedra sobre pedra.

7 Então lhe perguntárão, dizendo: Mestre, quando succederá isto, e que sinaes haverá de que assim se começa a cumprir?

8 Elle disse: Vede não sejais enganados: porque muitos hão de vir debaixo de meu Nome, dizendo: Eu sou: e este tempo está proximo. Mas guardai-vos não os sigais.

9 E quando ouvirdes fallar de guerras, e de tumultos, não vos assusteis. Estas cousas sim devem succeder primeiro: mas não será logo o fim.

10 Então disse-lhes: Se levantará nação contra nação, e Reino contra Reino.

11 E haverá por diversas partes grandes terremotos, e epidemias, e fomes, e terrores do Ceo, e havera grandes sinaes.

12 Mas primeiro que tudo isto lançar-vos-hão elles as mãos, e perseguir-vos-hão, e conduzir-vos-hão ás Synagogas, e aos carceres; levando-vos á presença dos Reis, e dos Governadores, por causa do meu Nome:

13 E isto vos será occasião de dardes testemunho.

14 Gravai pois nos vossos corações, que não haveis de premeditar, de que modo fallareis.

15 Porque eu vos darei huma boca, e huma sabedoria, á qual não possão resistir, nem contradizer todos os vossos inimigos.

16 E sereis entregues por vossos pais, e irmãos, e parentes, e amigos, e vos darão a morte:

17 E sereis aborrecidos de todo por causa do meu Nome:

18 Entretanto não se perderá hum cabello da vossa cabeça.

19 Na vossa paciencia possuireis as vossas almas.

20 Quando virdes pois que Jerusalem he sitiada de hum exercito, então sabei que está proxima a sua desolação:

21 Então os que se acharem em Judéa, fujão para os montes: e os que dentro da Cidade, retirem-se: e os que nos campos, não entrem nella.

22 Porque estes serão os dias da vingança, para se cumprir tudo o que está escrito.

23 Ai das que nestes dias estiverem prenhes, ou criarem: porque haverá na terra grande aperto, e cahirá sobre este povo a ira.

24 E huns serão passados ao fio da espada; e outros levados cativos a todas nações; Jerusalem será pizada dos Gentios, até se completarem os tempos das nações.

25 E haverá sinaes no Sol, e na Lua, e nas Estrellas; e na terra afflicção das gentes, por causa da confusão, em que as porá o bramido do mar, e das ondas:

26 E os homens se mirraráõ de susto, na expectação do que virá sobre todo o Mundo: porque as Virtudes dos Ceos se abalaráõ:

27 E então verão o Filho do Homem, que virá sobre huma nuvem com grande poder, e magestade.

28 E quando vós-outros virdes que estas cousas principião a verificar-se; olhai para sima, e levantai as vossas cabeças, porque está proxima a vossa redempção.

29 Propoz-lhes depois este simile: Olhai para a figueira, e para as mais arvores:

VERSIO ANGLICANA.

and superscription hath it? They answered and said, Cesar's.

25 And he said unto them, Render[b] therefore unto Cesar the things which be Cesar's, and unto God the things which be God's.

26 And they could not take hold of his words before the people: and they marvelled at his answer, and held[d] their peace.

27 Then[e] came to *him* certain of the Sadducees,[f] which deny that there is any resurrection; and they asked him,

28 Saying, Master, Moses wrote[g] unto us, If any man's brother die, having a wife, and he die without children, that his brother should take his wife, and raise up seed unto his brother.

29 There were therefore seven brethren: and the first took a wife, and died without children.

30 And the second took her to wife, and he died childless.

31 And the third took her; and in like manner the seven also: and they left no children, and died.

32 Last of all the woman died also.

33 Therefore in the resurrection whose wife of them is she? for seven had her to wife.

34 And Jesus answering said unto them, The children of this world marry, and are given in marriage:

35 But they which shall be accounted worthy[o] to obtain that world, and the resurrection from the dead, neither marry, nor are given in marriage:

36 Neither[q] can they die any more: for they are equal unto the angels;[r] and are the[s] children of God, being the children of the resurrection.

37 Now that the dead are raised, even Moses shewed[v] at the bush, when he calleth the Lord the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob.

38 For he is not a God of the dead, but of the living: for[y] all live unto him.

39 Then certain of the scribes answering said, Master, thou hast well said.

40 And after that they durst not ask him any *question at all*.

41 And[b] he said unto them, How say they that Christ is David's son?

42 And David himself saith[c] in the book of Psalms, The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand,

43 Till I make thine enemies thy footstool.

44 David therefore calleth him Lord, how is he then his son?

45 Then in the audience of[e] all the people he said unto his disciples,

46 Beware[f] of the scribes, which desire to walk in long robes, and love greetings[h] in the markets, and the highest seats in the synagogues, and the chief rooms at feasts;

47 Which[i] devour widows' houses, and for a shew[l] make long prayers: the same shall receive greater[m] damnation.

CHAP. XXI.

AND he looked up, and[o] saw the rich men casting their gifts into the treasury.

2 And he saw also a certain poor widow casting in thither two γ mites.

3 And he said, Of a truth I say unto you, that this poor widow hath cast in more[r] than they all.

4 For all these have of their abundance cast in unto the offerings of God: but she of her penury hath cast in all the living that she had.

A. D. 33.

a Mat. 24. 1, &c. Mar. 13. 1, &c.
b Ro. 13. 7.
c ch. 19. 44, &c.
d Tit. 1. 10, 11.
e Mat. 22. 23, &c. Mar. 12. 18, &c.
f Ac. 23. 6, 8.
g De. 25. 5..8.
h 2 Th. 2. 3, 9, 10. 1 Jno. 4. 1. 2 Jno. 7.
i Re. 1. 3.
j Pr. 3. 25, 26.
k Hag. 2. 22.
l Ac. 4. 3. 5. 18. 12. 4. 16. 24. Re. 2. 10.
m Ac. 25. 23.
n Phi. 1. 28. 2 Th. 1. 5.
o ch. 21. 36. Re. 3. 4.
p ch. 12. 11. Mat. 10. 19.
q Re. 21. 4.
r 1 Co. 15. 49, 52. 1 Jno. 3. 2.
s Ro. 8. 17.
t Ac. 6. 10.
u Mi. 7. 5, 6.
v Ex. 3. 2..6.
w Ac. 7. 59. 12. 2. 26. 10. Re. 2. 13. 6. 9. 12. 11.
x Jno. 17. 14.
y Ro. 14. 8, 9.
z Mat. 10. 30.
a Ro. 5. 3. He. 10. 36. Ja. 1. 4.
b Mat. 24. 42. Mar. 12. 35, &c.
c Ps. 110. 1. Ac. 2. 34.
d De. 28. 25, 48. Da. 9. 26, 27. Zec. 11. 6. 14. 1, 2.
e 1 Ti. 5. 20.
f La. 4. 10.
g Mar. 12. 38, &c.
h ch. 11. 43.
i Is. 10. 2. Mat. 23. 14. 2 Ti. 3. 6.
k Da. 12. 7. Re. 11. 2.
l 1 Th. 2. 5.
m ch. 10. 12, 14. Ja. 3. 1.
n Ro. 11. 25.
o Mar. 12. 41.
p Da. 12. 1.
γ See Mar. 12. 42.
q 2 Pe. 3. 10..12.
r 2 Co. 8. 12.
s Re. 1. 7. 14. 14.

5 And[a] as some spake of the temple, how it was adorned with goodly stones and gifts, he said,

6 *As for* these things which ye behold, the days will come, in the which[c] there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

7 And they asked him, saying, Master, but when shall these things be? and what sign *will there be* when these things shall come to pass?

8 And he said, Take[h] heed that ye be not deceived: for many shall come in my name, saying, I am *Christ;* and[i] the time draweth near: go ye not therefore after them.

9 But when ye shall hear of wars and commotions, be[j] not terrified: for these things must first come to pass; but the end *is* not by and by.

10 Then said he unto them,[k] Nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom:

11 And great earthquakes shall be in divers places, and famines, and pestilences; and fearful sights and great signs shall there be from heaven.

12 But before all these, they shall lay their hands on you, and persecute *you*, delivering *you* up to the synagogues, and into prisons,[l] being brought before kings[m] and rulers for my name's sake.

13 And[n] it shall turn to you for a testimony.

14 Settle *it* therefore in your hearts, not to[p] meditate before what ye shall answer:

15 For I will give you a mouth and wisdom, which all your adversaries shall not be able to gainsay[t] nor resist.

16 And[u] ye shall be betrayed both by parents, and brethren, and kinsfolks, and friends; and[w] *some* of you shall they cause to be put to death.

17 And ye shall be hated[x] of all *men* for my name's sake.

18 But[z] there shall not an hair of your head perish.

19 In your patience[a] possess ye your souls.

20 And when ye shall see Jerusalem compassed with armies, then know that the desolation thereof is nigh.

21 Then let them which are in Judea flee to the mountains; & let them which are in the midst of it depart out; and let not them that are in the countries enter thereinto.

22 For these be the days of vengeance, that all[d] things which are written may be fulfilled.

23 But woe unto them[f] that are with child, and to them that give suck, in those days! for there shall be great distress in the land, and wrath upon this people.

24 And they shall fall by the edge of the sword, and shall be led away captive into all nations: and Jerusalem[k] shall be trodden down of the Gentiles, until the times[n] of the Gentiles be fulfilled.

25 And there shall be signs in the sun, and in the moon, and in the stars; and upon the earth distress[p] of nations, with perplexity; the sea and the waves roaring;

26 Men's hearts failing them for fear, and for looking after those things which are coming on the earth: for the[q] powers of heaven shall be shaken.

27 And then shall they see the Son of man coming[s] in a cloud with power and great glory.

28 And when these things begin to come

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XXII.

κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, [e] βλέποντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν[1] γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐςίν·

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε [a] βαρυνθῶσιν[1] ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα [n] ἐκείνη·

35 Ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται[1] ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν.

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Κεφ. κβ'. XXII.

ΗΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα.

2 Καὶ ἐζήτουν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ [b] ὁ[1] Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.

8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών· Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.

9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν;

10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται.

11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

12 Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει [a] ἀνώγεον[1] μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.

13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.

16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου [n] πληρωθῇ[1] ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

17 Καὶ δεξάμενος [f] ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε· Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω [f] ἀπὸ τοῦ

γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ.

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, [e] τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον[1].

21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ [a] μου, βασιλείαν·

30 Ἵνα[1] ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου [e] ἐν τῇ βασιλείᾳ μου[1]· καὶ καθίσησθε[1] ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

31 [e] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος[1]· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον·

32 Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ [e] μὴ[1] εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πήρας, καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, [n] ἀράτω[1], ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, [n] πωλησάτω[1] τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.

37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι [d] ἔτι[1] τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ [n] τὰ[1] περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· [n] Ἱκανόν ἐστι[1].

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.

41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο,

42 Λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει [n] παρενεγκεῖν[1] τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.

43 [e] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ, ἐνισχύων αὐτόν.

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XXII.

spicite, et levate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra.

29 Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam, et omnes arbores:

30 Cum producunt jam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstas.

31 Ita et vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei.

32 Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.

33 Cælum, et terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

34 Attendite autem vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula, et ebrietate, et curis hujus vitæ: et superveniat in vos repentina dies illa:

35 Tamquam laqueus enim superveniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ.

36 Vigilate itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia, quæ futura sunt, et stare ante Filium hominis.

37 Erat autem diebus docens in templo: noctibus vero exiens, morabatur in monte, qui vocatur Oliveti.

38 Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

CAP. XXII.

APPROPINQUABAT autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha:

2 Et quærebant principes sacerdotum, et Scribæ, quomodo Jesum interficerent: timebant vero plebem.

3 Intravit autem satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de duodecim.

4 Et abiit, et locutus est cum principibus sacerdotum, et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis.

5 Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi dare.

6 Et spopondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis.

7 Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi pascha.

8 Et misit Petrum, et Joannem, dicens: Euntes parate nobis pascha, ut manducemus.

9 At illi dixerunt: Ubi vis paremus?

10 Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum, in quam intrat,

11 Et dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem?

12 Et ipse ostendet vobis cœnaculum magnum stratum, et ibi parate.

13 Euntes autem invenerunt sicut dixit illis, et paraverunt pascha.

14 Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum eo.

15 Et ait illis: Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar.

16 Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei.

17 Et accepto calice gratias egit, et dixit: Accipite, et dividite inter vos.

18 Dico enim vobis quòd non bibam

de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.

19 Et accepto pane gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem.

20 Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur.

21 Verumtamen ecce manus tradentis me, mecum est in mensa.

22 Et quidem Filius hominis, ecundum quod definitum est, vadit: verumtamen væ homini illi, per quem tradetur.

23 Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturus esset.

24 Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse major.

25 Dixit autem eis: Reges Gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.

26 Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor: et qui præcessor est, sicut ministrator.

27 Nam quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat:

28 Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis:

29 Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum,

30 Ut edatis, et bibatis super mensam meam in regno meo: et sedeatis super thronos judicantes duodecim tribus Israel.

31 Ait autem Dominus: Simon, Simon, ecce satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum:

32 Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

33 Qui dixit ei: Domine, tecum paratus sum et in carcerem, et in mortem ire.

34 At ille dixit: Dico tibi Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. Et dixit eis:

35 Quando misi vos sine sacculo, et pera, et calceamentis, numquid aliquid defuit vobis?

36 At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter et peram: et qui non habet, vendat tunicam suam, et emat gladium.

37 Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me: Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quæ sunt de me, finem habent.

38 At illi dixerunt: Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis: Satis est.

39 Et egressus ibat secundum consuetudinem in Montem olivarum. Secuti sunt autem illum et discipuli.

40 Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: Orate ne intretis in tentationem.

41 Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis: et positis genibus orabat,

42 Dicens: Pater si vis, transfer calicem istum a me: Verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat.

43 Apparuit autem illi Angelus de cælo, confortans eum. Et factus in

VERSIO LUSITANA.

30 Quando ellas começão já a produzir ·si fructo, conheceis vós que está perto o ·tio.

31 Assim tambem quando vós virdes que ão succedendo estas cousas, sabei que está erto o Reino de Deos.

32 Em verdade vos affirmo, que esta gera- ão não passará, em quanto se não cumpri- em todas estas cousas.

33 Passará o Ceo, e a terra; mas as mi- has palavras não passaráõ.

34 Velai pois sobre vós, para que os vossos orações se não fação pezados com as dema- ias do comer, e do beber, e com os cuida- os desta vida; e para que aquelle dia vos ão apanhe de repente:

35 Porque elle como hum laço prenderá a odos, os que habitão sobre a face da toda a erra.

36 Vigiai pois, orando em todo o tempo; fim de que vos façais dignos de evitar to- los estes males, que tem de succeder; e de os presentar com confiança diante do Filho lo Homem.

37 Ora elle de dia ensinava no Templo; de noite sahia a ficar no monte, que se hama das Oliveiras.

38 E todo o povo vinha para o Templo ntes de amanhecer a ouvillo.

CAP. XXII.

E ESTAVA proxima a festa dos pães as- mos, que se chama a Pascoa:

2 E os Principes dos Sacerdotes, e os Dou- ores da Lei, andavão buscando modo de irar a vida a Jesus; porém temião o povo.

3 E Satanaz se tinha apoderado de Judas, hamado Iscariotes, hum dos doze.

4 E foi elle ter com os Principes dos Sa- erdotes, e com os Magistrados, e expoz-lhes modo como lho havia de entregar.

5 E elles ficárão muito gostosos; e pac- oárão dar-lhe certa quantia de dinheiro.

6 E Judas deo tambem a sua palavra. E buscava occasião opportuna de lho entre- gar sem tumulto.

7 Entretanto chegou o dia dos pães asmos, no qual era necessario immolar-se a Pascoa.

8 Enviou pois elle a Pedro, e a João, di- zendo: Ide apparelhar-nos o que he necessa- rio para comermos a Pascoa.

9 E disserão elles: Onde queres tu que nós ta apparelhemos?

10 E disse-lhes: Eis-aqui tanto que entrar- des na Cidade, sahir-vos-ha ao encontro hum certo homem, que levará huma bilha de agua: ide seguindo-o até a casa, em que elle entrar,

11 E dizei ao Senhor da casa: O Mestre te manda dizer: Que lugar me dás tu, para eu comer a Pascoa com meus Discipulos?

12 E elle vos mostrará hum espaçoso quarto, todo ornado, onde fareis os preparos.

13 Indo elles pois, e achando tudo como lhes dissera, preparárão a Pascoa.

14 E chegada que foi a hora, poz-se á meza, e com elle os doze Apostolos.

15 E disse-lhes: Tenho desejado anciosa- mente comer comvosco esta Pascoa, antes da minha Paixão.

16 Porque vos declaro, que a não tornarei mais a comer, até que ella se cumpra no Reino de Deos.

17 E depois de tomar o Calis, deo graças, e disse: Tomai-o, e distribui-o entre vós.

18 Porque vos declaro, que não tornarei a beber o fructo da vide, em quanto não che- gar o Reino de Deos.

19 E tomou o pão; e tendo dado graças, partio-o, e deo-lho, dizendo: Este he o meu Corpo, que se dá por vós: Fazei isto em memoria de mim.

20 E tomou da mesma sorte o Calis, de- pois de cear, dizendo: Este Calis he o Novo Testamento em meu Sangue, que será der- ramado por vós.

21 Mas eis-aqui que a mão de quem me ha de entregar, está á meza commigo.

22 E na verdade o Filho do Homem vai, segundo o que está determinado: mas ai daquelle homem, por quem elle for entregue.

23 E começárão elles a perguntar entre si, qual delles sería o que tal fizesse.

24 Excitou-se tambem entre elles a ques- tão, sobre qual se devia reputar o maior.

25 Porém elle lhes disse: Os Reis dos Gentios dominão sobre elles; e os que tem sobre elles authoridade, chamão-se Bemfei- tores.

26 Não ha de ser porém assim entre vós- outros: mas o que entre vós he o maior, faça-se o mais pequeno; e o que governa, seja como o que serve.

27 Porque qual he maior: aquelle, que está á meza, ou aquelle, que o serve? Não o he o que está á meza? E com tudo eu estou entre vós, como hum servente.

28 E vós sois os que perseverastes firmes commigo nas minhas tentações.

29 E eu vos preparo o Reino, assim como meu Pai mo e prepara o Reino;

30 Para que comais, e bebais á minha meza no meu Reino; e para que sentados em thronos, julgueis as doze Tribus de Israel.

31 Disse mais o Senhor: Simão, Simão, eis-ahi vos pedio Satanaz com instancia, para vos joeirar como trigo:

32 Mas eu roguei por ti, para que a tua fé não falte de todo: e assim quando tu te converteres, conforta a teus irmãos.

33 Elle lhe-disse: Senhor, eu estou promp- pto a ir comtigo, tanto para a prizão, como a morrer.

34 Mas elle disse: Declaro-te, Pedro, que não cantará hoje o gallo, que tu por tres vezes não negues, que me conheces. E disse- elles:

35 Quando eu vos mandei caminhar sem bolsa, e sem alforje, e sem çapatos; faltou- vos por ventura alguma cousa?

36 E lhe-disserão: Nenhuma. Pois agora, disse-lhes, o que tem bolsa, leve-a comsigo, e tambem o alforje: e o que a não tem, venda a sua tunica, e compre espada.

37 Porque eu vos digo, que ainda importa que se cumpra em mim, o que está escrito: Elle foi reputado hum dos facinorosos. Por- que o que de mim foi profetizado, está a cumprir-se.

38 E disserão lhe elles: Senhor, eis-aqui estão duas espadas. E elle lhes disse: Basta.

39 E tendo sahido, foi dalli como costu- mava para o Monte das Oliveiras; e seus Discipulos o seguírão tambem.

40 E depois que lá chegou, disse-lhes: Orai, para que não entreis em tentação.

41 E tendo-se apartado delles obra de hum tiro de pedra, poz-se de joelhos em oração,

42 Dizendo: Pai, se he do teu agrado, transfere de mim este calis: Não se faça com tudo a minha vontade, mas faça-se a tua.

43 Então lhe appareceo hum Anjo do Ceo, que o confortava. E posto em agonia, elle orava com mais intensão.

VERSIO ANGLICANA.

to pass, then look up, & lift up your heads; for your redemption[a] draweth nigh.

29 And[b] he spake to them a parable; Behold the fig-tree, and all the trees;

30 When they now shoot forth, ye see and know of your own selves that summer is now nigh at hand.

31 So likewise ye, when ye see these things come to pass, know ye that the kingdom of God is nigh at hand.

32 Verily I say unto you, This generation shall not pass away till all be fulfilled.

33 Heaven[e] and earth shall pass away: but my words shall not pass away.

34 And take heed[g] to yourselves, lest at any time your hearts be overcharged with surfeiting,[h] and drunkenness, and cares of this life, and *so* that day come upon you unawares.

35 For[k] as a snare shall it come on all them that dwell on the face of the whole earth.

36 Watch[l] ye therefore, and pray always, that ye may be accounted[n] worthy to escape all these things that shall come to pass, and to[o] stand before[p] the Son of man.

37 And in the day-time he was teaching in the temple; and at night he went out, and abode in the mount[r] that is called *the mount* of Olives.

38 And all ye people came early in ye morning to him in the temple, for to hear him.

CHAP. XXII.

NOW[t] the feast of unleavened bread drew nigh, which is called the Passover.

2 And[u] the chief priests and scribes sought how they might kill him; for they feared the people.

3 Then[x] entered Satan into Judas surnamed Iscariot, being of the number of the twelve.

4 And he went his way, and communed with the chief priests and captains, how he might betray him unto them.

5 And they were glad, and covenanted[d] to give him money.

6 And he promised, and sought opportunity to betray him unto them β in the absence of the multitude.

7 Then came the day[f] of unleavened bread, when the passover must be killed.

8 And he sent Peter and John, saying, Go & prepare us the passover, that we may eat.

9 And they said unto him, Where wilt thou that we prepare?

10 And he said unto them, Behold, when ye are entered into the city, there shall a man meet you, bearing a pitcher of water; follow him into the house where he entereth in.

11 And ye shall say unto the good man of the house, The Master saith unto thee, Where is the guest-chamber, where I shall eat the passover with my disciples?

12 And he shall shew you a large upper room furnished: there make ready.

13 And they went, & found as he had said unto them: & they made ready the passover.

14 And[k] when the hour was come, he sat down, and the twelve apostles with him.

15 And he said unto them, γ With desire I have desired to eat this passover with you before I suffer:

16 For I say unto you, I will not any more eat thereof, until[l] it be fulfilled in the kingdom of God.

17 And he took the cup, and gave thanks, and said, Take this, and divide *it* among yourselves:

18 For I say unto you, I will not drink of the fruit of the vine, until the kingdom of God shall come.

19 And[c] he took bread, and gave thanks, and brake *it*, and gave unto them, saying, This is my body, which is given for you: this do in remembrance of me.

20 Likewise also the cup after supper, saying, This cup *is* the new testament in my blood, which is shed for you.

21 But, behold, the hand of him that betrayeth me *is* with me[d] on the table.

22 And truly the Son of man goeth, as it was determined:[f] but woe unto that man by whom he is betrayed!

23 And they began to inquire among themselves, which of them it was that should do this thing.

24 And[i] there was also a strife among them, which of them should be accounted the greatest.

25 And he said unto them, The[m] kings of the Gentiles exercise lordship over them; and they that exercise authority upon them are called benefactors.

26 But[q] ye *shall* not *be* so: but he that is greatest among you, let him be as the younger; and he that is chief, as he that doth serve.

27 For whether *is* greater, he that sitteth at meat, or he that serveth? *Is* not he that sitteth at meat? but[s] I am among you as he that serveth.

28 Ye are they which have continued with me in my temptations.[v]

29 And I appoint unto you a[w] kingdom, as my Father hath appointed unto me;

30 That[y] ye may eat and drink at my table in my kingdom, and sit on thrones, judging[z] the twelve tribes of Israel.

31 And the Lord said, Simon, Simon, behold, Satan hath desired[a] *to have* you, that he may sift[b] *you* as wheat:

32 But I[c] have prayed for thee, that thy faith fail not: and when thou art converted, strengthen[e] thy brethren.

33 And he said unto him, Lord, I am ready to go with thee, both into prison, and to death.

34 And he said, I tell thee, Peter, the cock shall not crow this day, before that thou shalt thrice deny that thou knowest me.

35 And he said unto them, When[g] I sent you without purse, & scrip, and shoes, lacked ye any thing? And they said, Nothing.

36 Then said he unto them, But now, he that hath a purse, let him take *it*, and likewise *his* scrip: and he that hath no sword, let him sell his garment, and buy one.

37 For I say unto you, that this that is written[h] must yet be accomplished in me, And he was reckoned among the transgressors: for the things concerning me have an end.

38 And they said, Lord, behold, here *are* two swords. And he said unto them, It is enough.

39 And[i] he came out, and went, as he was wont, to the mount of Olives; and his disciples also followed him.

40 And when he was at the place, he said unto them, Pray that ye enter not into temptation.

41 And he was withdrawn from them about a stone's cast, and kneeled down, and prayed,

42 Saying, Father, if thou be δ willing, remove this cup from me: nevertheless, not my will, but thine, be done.

43 And there appeared an angel[m] unto him from heaven, strengthening him.

A. D. 33.

a Ro. 8. 23.
b Mat. 24.32. Mar. 13.28.
c 1 Co. 10.16. 11.24, &c.
d Ps. 41. 9. Jno. 13. 26.
e Is. 40. 8. 51. 6.
f ch. 24. 46. Ac. 2. 23. 4. 28. 1 Co. 15. 3.
g Ro. 13.12,13. 1 Th. 5.6..8. 1 Pe. 4. 7.
h Is. 28. 1..3. 1 Co. 6. 10.
i ch. 9. 46. Mar. 9. 34.
k 1 Th. 5. 2. 2 Pe. 3. 10. Re. 16. 15.
l Mat. 25. 13.
m Mat. 20.25. Mar. 10. 42.
n ch. 20. 35.
o Ps. 1. 5.
p Jude 24.
q 1 Pe. 5. 3. 3 Jno. 9, 10.
r Jno. 8. 1, 2.
s Jno. 13.13,14. Phi. 2. 7.
t Mat. 26. 2. Mar. 14. 1, &c.
u Ps. 2. 2. Ac. 4. 27.
v He. 4. 15.
w ch. 12. 32. Mat. 25. 34. 1 Co. 9. 25. 1 Pe. 5. 4.
x Mat. 26.14. Mar. 14.10, &c. Jno. 13.2,27.
y Re. 19. 9.
z Mat. 19. 28. 1 Co. 6. 2. Re. 3. 21.
a 1 Pe. 5. 8.
b Am. 9. 9.
c Jno. 17.9,15. He. 7. 25. 1 Jno. 2. 1.
d Zec. 11. 12.
e Ps. 51. 13. Jno. 21. 15.. 17.
β or, *without tumult.*
f Ex. XII.
g ch. 9. 3.
h Is. 53. 12.
i Mat. 26. 36. Mar. 14.32, &c. Jno. 18.1, &c.
k Mat. 26. 20. Mar. 14. 17.
γ or, *I have heartily desired.*
l ch. 14. 15. 1 Co. 5. 7,8. Re. 19. 9.
δ *willing to remove.*
m Mat. 4. 11.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XXIII.

44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν[1].

45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς [b]αὐτοῦ[1], εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης.

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο [a]αὐτῶν[1], καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;

50 Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.

51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐᾶτε ἕως τούτου. Καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους [n]ἐπ'[1] αὐτὸν Ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ Πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον [c]αὐτὸν[1] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

57 Ὁ δὲ ἠρνήσατο [c]αὐτὸν[1], λέγων· Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν [b]ὁ[1] ἀλέκτωρ.

61 Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω [b]ὁ Πέτρος[1] ἔκλαυσε πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες [h]τὸν Ἰησοῦν[1], ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες.

64 Καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε.

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, Ἀρχιερεῖς τε καὶ Γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον [i]ἑαυτῶν[1], λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριςός; εἰπὲ ἡμῖν.

67 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

69 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

70 Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.

71 Οἱ δὲ εἶπον· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ ςόματος αὐτοῦ.

Κεφ. κγ΄. XXIII.

ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, [a]ἤγαγεν[1] αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

2 Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη· Σὺ λέγεις.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ, ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι.

7 Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ [n]ἱκανοῦ[1] ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν [o]πολλὰ[1] περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

10 Εἱστήκεισαν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς ςραλεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

13 Πιλάτος δὲ, συγκαλεσάμενος τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν,

14 Εἶπε πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ·

15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· [i]ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν[1], καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον [f]αὐτῷ.

16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

17 [c]Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα[1].

18 Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες· Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν [d]τὸν[1] Βαραββᾶν·

19 Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακήν.

20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.

21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· [n]Σταύρωσον, σταύρωσον[1] αὐτόν.

22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν, [e]καὶ τῶν Ἀρχιερέων.

24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XXIII.

agonia, prolixius orabat.

44 Et factus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.

45 Et cum surrexisset ab oratione, et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia.

46 Et ait illis: Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem.

47 Adhuc eo loquente ecce turba: et qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu ut oscularetur eum.

48 Jesus autem dixit illi: Juda, osculo Filium hominis tradis?

49 Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Domine, si percutimus in gladio?

50 Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum, et amputavit auriculam ejus dexteram.

51 Respondens autem Jesus, ait: Sinite usque huc. Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum.

52 Dixit autem Jesus ad eos, qui venerant ad se, principes sacerdotum, et magistratus templi, et seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis, et fustibus?

53 Cum quotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora vestra, et postestas tenebrarum.

54 Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus vero sequebatur a longe.

55 Accenso autem igne in medio atrii, et circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum.

56 Quem cum vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, et eum fuisset intuita, dixit: Et hic cum illo erat.

57 At ille negavit eum, dicens: Mulier, non novi illum.

58 Et post pusillum alius videns eum, dixit: Et tu de illis es. Petrus vero ait: O homo, non sum.

59 Et intervallo facto quasi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens: Vere et hic cum illo erat: nam et Galilæus est.

60 Et ait Petrus: Homo, nescio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente cantavit gallus.

61 Et conversus Dominus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat: Quia prius quàm gallus cantet, ter me negabis.

62 Et egressus foras Petrus flevit amare.

63 Et viri, qui tenebant illum, illudebant ei, cædentes.

64 Et velaverunt eum, et percutiebant faciem ejus: et interrogabant eum, dicentes: Prophetiza, quis est, qui te percussit?

65 Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

66 Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis, et principes sacerdotum, et Scribæ, et duxerunt illum in concilium suum, dicentes: Si tu es Christus, dic nobis.

67 Et ait illis: Si vobis dixero, non credetis mihi:

68 Si autem et interrogavero non respondebitis mihi, neque dimittetis.

69 Ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei.

70 Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum.

71 At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivimus de ore ejus.

CAP. XXIII.

ET surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum.

2 Cœperunt autem illum accusare, dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dare Cæsari, et dicentem se Christum regem esse.

3 Pilatus autem interrogavit eum, dicens: Tu es rex Judæorum? At ille respondens ait: Tu dicis.

4 Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, et turbas: Nihil invenio causæ in hoc homine.

5 At illi invalescebant, dicentes: Commovet populum docens per universam Judæam, incipiens a Galilæa usque huc.

6 Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset.

7 Et ut cognovit quòd de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse Ierosolymis erat illis diebus.

8 Herodes autem viso Jesu, gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quòd audierat multa de eo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.

9 Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat.

10 Stabant autem principes sacerdotum, et Scribæ constanter accusantes eum.

11 Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo: et illusit indutum veste alba, et remisit ad Pilatum.

12 Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad invicem.

13 Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum, et magistratibus, et plebe,

14 Dixit ad illos: Obtulistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum, et ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam inveni in homine isto ex his, in quibus eum accusatis.

15 Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei.

16 Emendatum ergo illum dimittam.

17 Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, unum.

18 Exclamavit autem simul universa turba, dicens: Tolle hunc, et dimitte nobis Barabbam,

19 Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium, missus in carcerem.

20 Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum.

21 At illi succlamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum.

22 Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, et dimittam.

23 At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur: et invalescebant voces eorum.

VERSIO LUSITANA.

44 E veio-lhe hum suor, como de gotas de ıngue, que corria sobre a terra.

45 E depois levantando-se da oração, veio ꞔr com seus Discipulos, aos quaes achou ormindo de tristeza.

46 E disse-lhes: Que, vós dormis? Levanıi-vos, e orai, para que não entreis em tenıção.

47 Estando elle ainda fallando, eis-que hega huma tropa de gente, com hum dos oze á testa, que era Judas: o qual se chegou Jesus para o beijar.

48 E Jesus lhe disse: Judas, basta que enregas o Filho do Homem, dando-lhe hum sculo?

49 Então os que estavão com elle, vendo no ue isto viria a parar, disserão para elle: enhor, fira-mo-los á espada?

50 E hum delles dando hum golpe num ervo do Summo Pontifice, cortou-lhe a oreıa direita.

51 Mas Jesus respondendo, disse: Deixais, basta. E tocando-lhe a orelha, o sarou.

52 E disse Jesus para os que tinhão vindo ontra elle, que erão os Principes dos Sacerotes, e os magistrados do Templo, e os Seadores: Viestes armados de espadas, e de arapáos, como contra hum ladrão?

53 Havendo eu estado cada dia comvosco o Templo, nunca contra mim estendestes as ıãos: porém esta he a vossa hora, e o poder as trévas.

54 Prendendo-lhe, o levárão a casa do ummo Pontifice. E Pedro o hia seguindo e longe.

55 E tendo-se accendido fogo no meio do ateo, e sentando-se todos em roda, estava edro no meio delles.

56 Huma criada, que o vio sentado ao ume, depois de encarar bem nelle, disse: ste tambem era da companhia daquelle omem.

57 Mas Pedro o negou, dizendo: Mulher, u não o conheço.

58 E dahi a pouco vendo-o outro, disse-lhe: Tu tambem es dos taes. E Pedro disse: Honem, não o sou.

59 E quasi huma hora depois, affirmava outro o mesmo, dizendo: Certamente que ste tambem estava com elle; pois que tamem he Galileo.

60 E Pedro lhe disse: Homen, eu não sei que he o que tu dizes. E no mesmo ponto, quando elle ainda fallava, cantou o gallo.

61 E o Senhor, voltando-se, poz os olhos em Pedro: e Pedro se lembrou da palavra do Senhor, que elle lhe dissera: Antes de cantar o gallo, me has de negar por tres vezes.

62 E tendo sahido para fóra, chorou Pedro amargamente.

63 Entretanto os que lhe tinhão prezo, fazião escarneo delle, e o ferião.

64 E tendo-lhe tapado os olhos, davão-lhe na cara, e perguntavão-lhe, dizendo: Adivinha quem te deo.

65 E proferião contra elle muitas outras blasfemias.

66 E depois que foi dia, ajuntárão-se os Senadores do povo, e os Principes dos Sacerdotes, e os Doutores da Lei; e tendo-o feito vir ao seu tribunal, disserão: Se tu es o Christo, dize-no-lo.

67 E disse-lhes: Se vo-lo disser, não me haveis de dar credito:

68 E se vos fizer qualquer pergunta, não me haveis de responder, nem deixar ir.

69 Mas depois disto sentar-se-ha o Filho do Homem á mão direita do poder de Deos.

70 Então disserão todos: Logo tu es o Filho de Deos? Disse elle: Vós o dizeis, eu o sou.

71 E elles disserão: Que mais testemunho nos he necessario, quando nós mesmos o ouvimos da sua boca?

CAP. XXIII.

E TENDO-SE levantado toda a multidão, levárão-no a Pilatos.

2 E começárão a accusallo, dizendo: A este achámos pervertendo a nossa gente; e prohibindo dar o tributo a Cesar; e dizendo que era o Christo Rei.

3 E perguntou-lhe Pilatos, dizendo: Tu es o Rei dos Judeos? E respondendo, elle disse: Tu o dizes.

4 Então disse Pilatos aos Principes dos Sacerdotes, e á turba: Eu não acho neste homem crime algum.

5 Mas elles porfiavão cada vez mais, dizendo: Elle subleva o povo com a doutrina, que préga por toda a Judéa, desde Galiléa, onde começou, até aqui.

6 E Pilatos ouvindo fallar de Galiléa, perguntou se era Galileo aquelle homem.

7 E tendo conhecido que era da jurisdicção de Herodes, remetteo-o a Herodes, que naquelles dias se achava em Jerusalem.

8 E folgou Herodes muito de ver a Jesus; porque muito tempo havia que tinha este desejo, pelas muitas cousas que delle ouvíra, e ainda esperava ver-lhe fazer algum milagre.

9 Fez-lhe pois muitas perguntas. Mas elle a nenhuma deo resposta.

10 Entretanto os Principes dos Sacerdotes, e os Doutores da Lei, que estavão presentes, accusavão-no com toda a força.

11 Herodes porém com o seu exercito, desprezou-o; e tendo-o mandado vestir de branco por escarneo, tornou-o a mandar a Pilatos.

12 E naquelle mesmo dia se congraçárão entre si, Herodes, e Pilatos, que estavão antes inimigos hum do outro.

13 Pilatos pois tendo chamado os Principes dos Sacerdotes, e os Senadores, e o povo,

14 Disse-lhes: Vós apresentastes-me este homem, por sublevar o povo; e eis-que examinando-o eu em vossa presença, não o achei comprehendido em crime algum, dos que vós lhe imputais.

15 Nem tambem o achou Herodes; pois que a elle vos remetti; e eis-que se não obrou contra elle cousa alguma, que o declare digno de morte.

16 Soltallo-hei logo, depois de o castigar.

17 E Pilatos estava precisado a soltar-lhes pela festa hum criminoso;

18 E toda a turba gritou a huma voz, dizendo: Faze morrer este, e solta-nos Barrabaz,

19 O qual havia sido prezo por causa de huma sedição feita na Cidade, e por causa de hum homicidio.

20 E Pilatos, que desejava livrar a Jesus, lhes fallou de novo.

21 Mas elles gritavão, dizendo: Crucifica-o, crucifica-o.

22 E terceira vez lhes disse Pilatos: Pois que mal fez elle? Eu não acho nelle cousa, porque deva morrer. Irei logo castigallo, e depois soltallo-hei.

23 Porém elles com grandes vozes instavão, pedindo que fosse a crucificar: e prevalecêrão as suas vozes.

VERSIO ANGLICANA.

44 And[a] being in an agony, he prayed more earnestly: and his sweat was as it were great drops of blood falling down to the ground.

45 And when he rose up from prayer, and was come to his disciples, he found them sleeping for sorrow,

46 And said unto them, Why sleep ye? rise and pray,[d] lest ye enter into temptation.

47 And while he yet spake, behold[f] a multitude, and he that was called Judas, one of the twelve, went before them, and drew near unto Jesus, to kiss him.

48 But Jesus said unto him, Judas, betrayest thou the Son of man with a kiss?

49 When they which were about him saw what would follow, they said unto him, Lord, shall we smite with the sword?

50 And one of them smote a servant of the high priest, and cut off his right ear.

51 And Jesus answered and said, Suffer ye thus far. And he touched his ear, and healed him.

52 Then Jesus said unto the chief priests, and captains of the temple, and the elders, which were come to him, Be ye come out as against a thief, with swords and staves?

53 When I was daily with you in the temple, ye stretched forth no hands against me: but this is your hour,[n] and the power of darkness.

54 Then took they him, and led *him*, and brought him into the high priest's house. And Peter followed afar off.

55 And when they had kindled a fire in the midst of the hall, and were set down together, Peter sat down among them.

56 But[s] a certain maid beheld him as he sat by the fire, and earnestly looked upon him, and said, This man was also with him.

57 And he denied him, saying, Woman, I know him not.

58 And after a little while[w] another saw him, and said, Thou art also of them. And Peter said, Man, I am not.

59 And about the space of one hour after, another[x] confidently affirmed, saying, Of a truth this *fellow* also was with him: for he is a Galilean.

60 And Peter said, Man, I know not what thou sayest. And immediately, while he yet spake, the cock crew.

61 And the Lord turned, and looked upon Peter. And[z] Peter remembered the word of the Lord, how he had said unto him, Before[a] the cock crow, thou shalt deny me thrice.

62 And[c] Peter went out, and wept bitterly.

63 And[d] the men that held Jesus mocked him, and smote *him*.

64 And when they had blindfolded him, they struck him on the face, and asked him, saying, Prophesy, who is it that smote thee?

65 And many other things blasphemously spake they against him.

66 And[f] as soon as it was day, the elders of the people and the chief priests and the scribes came together, and led him into their council, saying,

67 Art[g] thou the Christ? tell us. And he said unto them, If I tell you, ye will not believe:

68 And if I also ask *you*, ye will not answer me, nor let *me* go.

69 Hereafter shall the Son of man sit on the right hand[i] of the power of God.

70 Then said they all, Art thou then the Son of God? And he said unto them, Ye say that I am.

71 And they said, What need we any further witness? for we ourselves have heard of his own mouth.

CHAP. XXIII.

AND[b] the whole multitude of them arose, and led him unto Pilate.

2 And they began to accuse[c] him, saying, We found this *fellow*[e] perverting the nation, and forbidding to give tribute[g] to Cesar, saying that he[h] himself is Christ a King.

3 And Pilate asked him, saying, Art thou the King of the Jews? And[i] he answered him, and said, Thou sayest *it*.

4 Then said Pilate to the chief priests and *to* the people, I find no[k] fault in this man.

5 And they were the more fierce,[l] saying, He stirreth up the people, teaching, throughout all Jewry, beginning from Galilee to this place.

6 When Pilate heard of Galilee, he asked whether the man were a Galilean.

7 And as soon as he knew that he belonged unto Herod's[m] jurisdiction, he sent him to Herod, who himself also was at Jerusalem at that time.

8 And when Herod saw Jesus, he was exceeding glad: for[o] he was desirous to see him of a long *season*, because[p] he had heard many things of him; and[q] he hoped to have seen some miracle done by him.

9 Then he questioned with him in many words; but[r] he answered him nothing.

10 And the chief priests and scribes stood and vehemently accused him.

11 And Herod with his men of war set him at nought,[t] and mocked *him*, and arrayed him in a gorgeous[u] robe, and sent him again to Pilate.

12 And the same day Pilate and[v] Herod were made friends together: for before they were at enmity between themselves.

13 And Pilate, when he had called together the chief priests and the rulers and the people,

14 Said unto them, Ye have brought this man unto me, as one that perverteth the people; and, behold, I,[y] having examined *him* before you, have found no fault in this man, touching those things whereof ye accuse him:

15 No, nor yet Herod: for I sent you to him; and, lo, nothing worthy of death is done unto him.

16 I will therefore chastise[b] him, and release *him*.

17 (For of necessity he must release one unto them at the feast.)

18 And they cried out all at once, saying, Away with this *man*, and release unto us Barabbas:

19 (Who for a certain sedition made in the city, and for murder,[e] was cast into prison.)

20 Pilate therefore, willing to release Jesus, spake again to them.

21 But they cried, saying, Crucify *him*, crucify him.

22 And he said unto them the third time, Why, what evil hath he done? I have found no cause of death in him: I will therefore chastise him, and let *him* go.

23 And they were instant[h] with loud voices, requiring that he might be crucified. And the voices of them and of the chief priests prevailed.

24 And Pilate [β]gave sentence that it

A. D. 33.

a La. 1. 12. Jn°. 12. 27. He. 5. 7.
b Mat. 27. 2, 11, &c. Mar. 15. 1, &c. Jn°. 18. 28, &c.
c Zec. 11. 8.
d ver. 40.
e ver. 5. Ac.16.20,21. 17. 6, 7.
f Mat. 26.47, &c. Mar. 14.43, &c. Jn°.18.3,&c.
g Mat. 17. 27. 22. 21. Mar. 12.17.
h Jn°. 18. 36. 19. 12.
i 1 Ti. 6. 13.
k Jn°. 18. 38. 19. 4. He. 7. 26. 1 Pe. 2. 22.
l Ps. 57. 4.
m ch. 3. 1.
n Job 20. 5. Jn°. 12. 27.
o ch. 9. 9.
p Mat. 14. 1. Mar. 6. 14.
q 2 Ki. 5. 11.
r Ps. 38. 13, 14. 39. 1, 9. Is. 53. 7.
s Mat. 26. 69. Mar. 14. 6, 17. Jn°. 18. 17.
t Is. 49. 7. 53. 3.
u Jn°. 19. 5.
v Ac. 4. 27.
w Mat. 26.71. Mar. 14.69. Jn°. 18. 25.
x Mat. 26.73. Mar. 14.70. Jn°. 18. 26.
y ver. 4.
z Mat. 26.75. Mar. 14.72.
a ver. 34.
b Is. 53. 5.
c Ps. 130. 1..4. 143. 1..4. Je. 31. 18. Eze. 7. 16. 1 Co. 10.12. 2 Co. 7. 10, 11.
d Mat. 26.67, 68. Mar. 14.65.
e Ac. 3. 14.
f Mat. 27. 1. Ac. 4. 26..28.
g Mat. 26. 63, &c. Mar. 14.61, &c.
h ver. 5. Ps. 22. 12.
i He. 1. 3. 8. 1. Re. 3. 21.
β or, *assented.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XXIV.

αἴτημα αὐτῶν.

25 Ἀπέλυσε δὲ [h]αὐτοῖς| τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου [b]τοῦ| ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν· αἳ [d]καὶ| ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.

28 Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν.

29 [e]Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ [n]ἐθήλασαν|.

30 Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.

31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο, κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε [e]ἀπῆλθον| ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον [n]κλῆρον|.

35 Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες [d]σὺν αὐτοῖς|, λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.

36 Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,

37 Καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ [e]γεγραμμένη| ἐπ' αὐτῷ [e]γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς|· ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

42 Καὶ [n]ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, Κύριε,| [n]ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου|.

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

45 [e]Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος,| καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου [t]παραθήσομαι| τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεὸν, λέγων· Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες [o]ἑαυτῶν| τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

49 Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,

51 (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων· [k]ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν| βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·

52 Οὗτος, προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

53 Καὶ καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 [f]Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.

55 Κατακολουθήσασαι [c]δὲ| καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, [e]καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ|.

56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Κεφ. κδ'. XXIV.

ΤΗι δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· [d]καί τινες σὺν αὐταῖς.|

2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου.

3 Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις.

5 Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 Λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς [h]λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ| Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία [n]Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον| πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 [e]Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.|

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους [f]ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, [n]ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς|.

14 Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς, καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς [b]ἐν| Ἱερουσαλὴμ,

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XXIV.

24 Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum.

25 Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium, et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant, Jesum vero tradidit voluntati eorum.

26 Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa: et imposuerunt illi crucem portare post Jesum.

27 Sequebatur autem illum multa turba populi, et mulierum: quæ plangebant, et lamentabantur eum.

28 Conversus autem ad illas Jesus, dixit: Filiæ Jerusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, et super filios vestros.

29 Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent: Beatæ steriles, et ventres, qui non genuerunt, et ubera, quæ non lactaverunt.

30 Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos: et collibus: Operite nos.

31 Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?

32 Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur.

33 Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi crucifixerunt eum: et latrones, unum a dextris, et alterum a sinistris.

34 Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes.

35 Et stabat populus spectans, et deridebant eum principes cum eis, dicentes: Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus.

36 Illudebant autem ei et milites accedentes, et acetum offerentes ei,

37 Et dicentes: Si tu es rex Judæorum, salvum te fac.

38 Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris Græcis, et Latinis, et Hebraicis: Hic est rex Judæorum.

39 Unus autem de his, qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, salvum fac temetipsum, et nos.

40 Respondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es.

41 Et nos quidem juste, nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit.

42 Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum.

43 Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.

44 Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam.

45 Et obscuratus est sol; et velum templi scissum est medium.

46 Et clamans voce magna Jesus ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et hæc dicens, expiravit.

47 Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat.

48 Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur.

49 Stabant autem omnes noti ejus a longe: et mulieres, quæ secutæ eum erant a Galilæa hæc videntes.

50 Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus, et justus:

51 Hic non consenserat consilio, et actibus eorum, ab Arimathæa civitate Judææ, qui expectabat et ipse regnum Dei.

52 Hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu:

53 Et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat.

54 Et dies erat parasceues, et sabbatum illucescebat.

55 Subsecutæ autem mulieres, quæ cum eo venerant de Galilæa, viderunt monumentum, et quemadmodum positum erat corpus ejus.

56 Et revertentes paraverunt aromata, et unguenta: et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

CAP. XXIV.

UNA autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum, portantes, quæ paraverant, aromata:

2 Et invenerunt lapidem revolutum a monumento.

3 Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu.

4 Et factum est, dum mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti.

5 Cum timerent autem, et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quæritis viventem cum mortuis?

6 Non est hic, sed surrexit: recordamini qualiter locutus est vobis, cum adhuc in Galilæa esset,

7 Dicens: Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, et crucifigi, et die tertia resurgere.

8 Et recordatæ sunt verborum ejus.

9 Et regressæ a monumento nunciaverunt hæc omnia illis undecim et ceteris omnibus.

10 Erat autem Maria Magdalene, et Joanna, et Maria Jacobi, et ceteræ, quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apostolos hæc.

11 Et visa sunt ante illos, sicut deliramentum verba ista: et non crediderunt illis.

12 Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: et procumbens vidit linteamina sola posita, et abiit secum mirans quod factum fuerat.

13 Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaus.

14 Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus, quæ acciderant.

15 Et factum est, dum fabularentur, et secum quærerent: et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis:

16 Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent.

17 Et ait ad illos: Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes?

18 Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Jerusalem, et non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus?

62

VERSIO LUSITANA.

24 Em fim ordenou Pilatos, que se executasse o que elles pedião.

25 E soltou-lhes aquelle, que havia sido prezo por causa do homicidio, e da sedição, que era quem elles pedião; e permittio-lhes que fizessem de Jesus o que quizessem.

26 E indo-o já levando, pegárão num certo homem de Cyrene, chamado Simão, que vinha do campo, e o encarregárão de levar a Cruz traz de Jesus.

27 E seguia-o huma grande multidão de povo, e de mulheres, que batendo nos peitos o choravão, e lamentavão.

28 Mas Jesus voltando-se para ellas, lhes disse: Filhas de Jerusalem, não choreis sobre mim; mas chorai sobre vós, e vossos filhos.

29 Porque eis-ahi viráõ os dias, em que se dirá: Ditosas as que são estéreis; e os ventres, que não gerárão; e os peitos, que não derão de mammar.

30 Então começaráõ dizer aos montes: Cahi sobre nós; e aos outeiros: Cubri-nos.

31 Porque se isto se faz no lenho verde, que se fará no secco?

32 Erão tambem conduzidos á morte juntamente com elle dous facinorosos.

33 E tanto que chegárão ao lugar, que se chama Calvario, crucificárão-lhe, e aos ladrões, hum á direita, e outro á esquerda.

34 E Jesus dizia: Pai, perdoa-lhes, porque não sabem o que fazem. Dividírão depois os seus vestidos, e sorteárão-nos.

35 Entretanto estava o povo olhando para elle, e os Principes dos Sacerdotes com o povo o escarnecião, dizendo: Quem salvou aos outros, que se salve a si, se he o Christo escolhido de Deos.

36 E o escarnecião os soldados, chegando-se a elle, e offerecendo-lhe a beber vinagre,

37 E dizião: Se tu es o Rei dos Judeos, salva-te a ti mesmo.

38 Estava tambem posta sobre sua Cabeça huma Inscripção, feita de letras Gregas, Latinas, e Hebraicas: Este he o Rei dos Judeos.

39 E hum dos ladrões, que estavão crucificados, blasfemava contra elle, dizendo: Se tu es o Christo, salva-te a ti mesmo, e a nós-outros.

40 Mas o outro respondendo, o reprehendia, dizendo: Nem tu temes a Deos, estando na mesma condemnação.

41 E nós-outros o estamos na verdade justamente; porque o que temos merecido pelos nossos feitos, isso he que recebemos: mas este nenhum mal fez.

42 E dizia a Jesus: Senhor, lembra-te de mim, quando entrares no teu Reino.

43 E Jesus lhe disse: Em verdade te digo, Que hoje serás commigo no Paraiso.

44 Era então quasi a hora sexta; e toda a terra ficou cuberta de trévas até a hora nona.

45 E escureceo-se o Sol, e rasgou-se pelo meio o véo do Templo.

46 E Jesus exclamando em alta voz, disse: Pai, nas tuas mãos encommendo o meu espirito. E dizendo estas palavras, espirou.

47 E o Centurião, que tinha visto o que succedêra, deo gloria a Deos, dizendo: Na verdade que este homem era justo.

48 E todo a multidão, que assistia a este espectaculo, considerando o que acabava de succeder, retirava-se batendo nos peitos.

49 E todos os seus conhecidos delle, e as mulheres, que o tinhão seguido desde Galiléa, estavão vendo estas cousas lá de parte.

50 E eis-que hum Senador, chamado José, homem virtuoso, e justo;

51 Que não tinha consentido com a determinação dos outros, nem com o que elles tinhão obrado, de Arimathéa, Cidade de Judéa, e que esperava o Reino de Deos.

52 Este homem foi ter com Pilatos, e pediolhe o Corpo de Jesus:

53 E depois que o desceo, amortalhou-o num lençol, e depositou-o num sepulchro aberto em rocha, onde ainda ninguem tinha sido posto.

54 Era então dia da preparação, e estava a começar o dia de sabbado.

55 E as mulheres, que tinhão vindo de Galiléa com Jesus, observárão o sepulchro, e como o Corpo de Jesus fora nelle depositado.

56 E voltando preparárão aromas, e balsamos: e em quanto ao dia de sabbado, estiverão sem fazer cousa alguma, segundo o Mandamento.

CAP. XXIV.

MAS no primeiro dia da semana vierão muito cedo ao sepulchro, trazendo os aromas, que havião preparado:

2 E achárão que a pedra estava revolvida do sepulchro.

3 E entrando dentro, não achárão o Corpo do Senhor Jesus.

4 E estando por isso consternadas, eis-que apparecêrão junto dellas dous homens, vestidos de brilhantes roupas;

5 Que vendo-as assustadas, e com os olhos no chão, disserão para ellas: Porque buscais vós entre os mortos o que está vivo?

6 Elle não está aqui, mas resurgio. Trazei á memoria o que elle vos disse, quando ainda estava em Galiléa,

7 Dizendo: Importa que o Filho do Homem seja entregue nas mãos de homens peccadores, e que seja crucificado, e que ao terceiro dia resurja.

8 Então se lembrárão ellas das suas palavras.

9 E tendo voltado do sepulchro, contárão todas estas cousas aos onze, e a todos os mais.

10 Maria Magdalena, e Joanna, e Maria mãi de Tiago, e outras, que estavão com ellas, erão as que referião estas cousas aos Apostolos.

11 Mas o que as mulheres lhes dizião, pareceo-lhes como desvarío, e não lhes derão credito.

12 Ainda assim Pedro levantou-se, e foi correndo ao sepulchro: e abaixando-se, não vio senão os lençoes postos a huma banda; e retirou-se admirando comsigo mesmo o que succedêra.

13 E eis-que no mesmo dia caminhavão dous delles para huma Aldeia, chamada Emmaús, distante de Jerusalem sessenta estadios.

14 E hião fallando hum com outro em tudo o que se tinha passado.

15 E succedeo que quando elles hião conversando, e conferindo entre si, chegou-se o mesmo Jesus, e hia com elles:

16 Mas os olhos dos dous estavão como fechados, para o não conhecerem.

17 E elle lhes disse: Que praticas são estas; que andando conferis entre vós e estais tristes.

VERSIO ANGLICANA.

should be as they[a] required.

25 And he released unto them[b] him that for sedition and murder was cast into prison, whom they had desired; but he delivered Jesus to their will.

26 And[d] as they led him away, they laid hold upon one Simon, a Cyrenian, coming out of the country, and on him they laid the cross, that he might bear *it* after Jesus.

27 And there followed him a great company of people, and of women, which also bewailed and lamented him.

28 But Jesus turning unto them, said, Daughters of Jerusalem, weep not for me, but weep for yourselves, and for your children.

29 For, behold, the days[h] are coming, in the which they shall say, Blessed *are* the barren, and the wombs that never bare, and the paps which never gave suck.

30 Then[k] shall they begin to say to the mountains, Fall on us; and to the hills, Cover us.

31 For[m] if they do these things in a green tree, what shall be done in the dry?

32 And there were also two other, malefactors,[p] led with him to be put to death.

33 And when they were come to the place, which is called β Calvary, there they crucified him, and the malefactors, one on the right hand, and the other on the left.

34 Then said Jesus, Father,[q] forgive them; for they know not what they do. And they parted his raiment, and cast lots.

35 And the people stood beholding. And the rulers also with them[r] derided *him*, saying, He saved others; let him save himself, if he be Christ, the chosen of God.

36 And the soldiers also mocked him, coming to him, and offering him vinegar,

37 And saying, If thou be the King of the Jews, save thyself.

38 And a superscription also was written over him, in letters of Greek, and Latin, and Hebrew, THIS IS THE KING OF THE JEWS.

39 And one[u] of the malefactors which were hanged railed on him, saying, If thou be Christ, save thyself and us.

40 But the other answering, rebuked him, saying, Dost not thou fear[v] God, seeing thou art in the same[x] condemnation?

41 And we indeed justly; for we receive the due reward of our deeds: but this man hath done nothing[y] amiss.

42 And he said unto Jesus, Lord, remember[a] me when thou comest into thy kingdom.

43 And Jesus said unto him, Verily[c] I say unto thee, To-day shalt thou be with me in paradise.[d]

44 And it was about the sixth hour, and there was darkness over all the δ earth until the ninth hour.

45 And the sun was darkened, and the veil of the temple was rent in the midst.

46 And when Jesus had cried with a loud voice, he said, Father, into[f] thy hands I commend my spirit: and[g] having said thus, he gave up the ghost.

47 Now when the centurion saw what was done, he glorified God, saying, Certainly this was a righteous man.

48 And all the people that came together to that sight, beholding the things which were done, smote their breasts, and returned.

49 And all his acquaintance, and the women that followed him from Galilee, stood afar[c] off, beholding these things.

50 And, behold, *there was* a man named Joseph, a counsellor; *and he was* a good man, and a just:

51 (The same had not consented to the counsel and deed of them;) *he was* of Arimathea, a city of the Jews: who[e] also himself waited for the kingdom of God.

52 This *man* went unto Pilate, and begged the body of Jesus.

53 And he took it down, and wrapped it in linen, and laid it in a[f] sepulchre that was hewn in stone, wherein never man before was laid.

54 And that day was the[g] preparation, and the sabbath drew on.

55 And the women[i] also, which came with him from Galilee, followed after, and beheld the sepulchre, and how his body was laid.

56 And they returned, and[l] prepared spices & ointments; and rested the sabbath-day, according[n] to the commandment.

CHAP. XXIV.

NOW[o] upon the first *day* of the week, very early in the morning, they came unto the sepulchre, bringing the spices which they had prepared, and certain *others* with them.

2 And they found the stone rolled away from the sepulchre.

3 And they entered in, and found not the body of the Lord Jesus.

4 And it came to pass, as they were much perplexed thereabout, behold,[s] two men stood by them in shining garments:

5 And as they were afraid, and bowed down *their* faces to the earth, they said unto them, Why seek ye γ the living among the dead?

6 He is not here, but is risen: remember how he spake[t] unto you when he was yet in Galilee,

7 Saying, The Son of man must be delivered into the hands of sinful men, and be crucified, and the third day rise again.

8 And they remembered his words,

9 And returned from the sepulchre, and told all these things unto the eleven, and to all the rest.

10 It was Mary Magdalene, and[w] Joanna, and Mary *the mother* of James, and other *women that were* with them, which told these things unto the apostles.

11 And their words seemed to them as idle tales,[z] and they believed them not.

12 Then[b] arose Peter, and ran unto the sepulchre; and stooping down, he beheld the linen clothes laid by themselves, and departed, wondering in himself at that which was come to pass.

13 And, behold, two[e] of them went that same day to a village called Emmaus, which was from Jerusalem *about* threescore furlongs.

14 And they talked together of all these things which had happened.

15 And it came to pass, that, while they communed[h] *together* and reasoned, Jesus himself drew near, and went with them.

16 But their eyes were holden,[i] that they should not know him.

17 And he said unto them, What manner of communications *are* these that ye have one to another, as ye walk, and are sad?

18 And the one of them, whose name was Cleopas,[k] answering said unto him, Art thou only a stranger in Jerusalem, and

A. D. 33.

a Ex. 23. 2.
b Ac. 3. 14.
c Ps. 38. 11. 142. 4.
d Mat. 27. 32, &c. Mar. 15. 21, &c. Jno. 19. 17.
e ch. 2. 25, 38. Mar. 15. 43.
f Is. 53. 9.
g Mat. 27. 62.
h ch. 21. 23. Mat. 24. 19.
i ver. 49. ch. 8. 2.
k Is. 2. 19. Ho. 10. 8. Re. 6. 16. 9. 6.
l Mar. 16. 1.
m Pr. 11. 31. Je. 25. 29. Eze. 20. 47. 21. 4. 1 Pe. 4. 17.
n Ex. 20. 8..10
o Mat. 28. 1, &c Mar. 16. 2, &c Jno. 20. 1, &c.
p Is. 53. 12.
β or *the place of a skull.*
q Mat. 5. 44. Ac. 7. 60. 1 Co. 4. 12.
r Ps. 22. 7.
s Jno. 20. 12. Ac. 1. 10.
γ or, *him that liveth,* Re. 1. 18.
t ch. 9. 22. Mat. 16. 21. 17. 23. Mar. 8. 31. 9. 31. Jno. 2. 22.
u ch. 17. 34..36
v Ps. 36. 1.
w ch. 8. 3.
x Je. 5. 3.
y 1 Pe. 1. 19.
z Ge. 19. 14. 2 Ki. 7. 2. Job 9. 16. Ps. 126. 1. Ac. 12. 9, 15.
a Ps. 106. 4, 5. Ro. 10. 9, 10. 1 Co. 6. 10, 11
b Jno. 20. 3, 6.
c Ro. 5. 20, 21.
d 2 Co. 12. 4. Re. 2. 7.
e Mar. 16. 12.
δ or, *land.*
f Ps. 31. 5. 1 Pe. 2. 23.
g Mat. 27. 50, &c. Mar. 15. 37, &c. Jno. 19. 30.
h ver. 36. Mal. 3. 16. Mat. 18. 20.
i Jno. 20. 14, 15 21. 4.
k Jno. 19. 25.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, XXIV.

καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ·

20 Ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῶν.

23 Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

24 Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ [n] εἶδονˈ.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν [e] πάσαιςˈ ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς [i] προσεποιεῖτοˈ πο῾ῥωτέρω πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες· Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 Λέγοντας· [h] Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως,ˈ καὶ ὤφθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς [b] ὁ Ἰησοῦςˈ ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, [e] καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.ˈ

37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν [n] πνεῦμαˈ θεωρεῖν.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος. [d] καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίουˈ.

43 Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν· [f]

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς.

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι οὕτω γέγραπται, [d] καὶ οὕτως ἔδειˈ παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, [n] ἀρξάμενονˈ ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

48 Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων.

49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει [b] Ἱερουσαλὴμˈ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς [d] ἔξωˈ ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, [d] καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόνˈ.

52 Καὶ αὐτοὶ, [d] προσκυνήσαντες αὐτὸν,ˈ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

53 Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. [b] Ἀμήν.ˈ

VERSIO VULGATA LATINA.

LUCÆ, XXIV.

19 Quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt: De Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere, et sermone coram Deo, et omni populo:

20 Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes, et principes nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt eum.

21 Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israel: et nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quòd hæc facta sunt.

22 Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum,

23 Et, non invento corpore ejus, venerunt, dicentes se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere.

24 Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt.

25 Et ipse dixit ad eos: O stulti, et tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt Prophetæ!

26 Nonne hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam?

27 Et incipiens a Moyse, et omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis, quæ de ipso erant.

28 Et appropinquaverunt castello quo ibant: et ipse se finxit longius ire.

29 Et coegerunt illum, dicentes: Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies. Et intravit cum illis.

30 Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, et benedixit, ac fregit, et porrigebat illis.

31 Et aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex oculis eorum.

32 Et dixerunt ad invicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via, et aperiret nobis Scripturas?

33 Et surgentes eadem hora regressi sunt in Jerusalem: et invenerunt congregatos undecim, et eos, qui cum illis erant,

34 Dicentes: Quòd surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni.

35 Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via: et quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

36 Dum autem hæc loquuntur, stetit Jesus in medio eorum, et dicit eis: Pax vobis: ego sum, nolite timere.

37 Conturbati vero, et conterriti, existimabant se spiritum videre.

38 Et dixit eis: Quid turbati estis, et cogitationes ascendunt in corda vestra?

39 Videte manus meas, et pedes, quia ego ipse sum: palpate, et videte: quia spiritus carnem, et ossa non habet, sicut me videtis habere.

40 Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus, et pedes.

41 Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, dixit: Habetis hic aliquid, quod manducetur?

42 At illi obtulerunt ei partem piscis assi, et favum mellis.

43 Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis.

44 Et dixit ad eos: Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, et Prophetis, et Psalmis de me.

45 Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas.

46 Et dixit eis: Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat Christum pati, et resurgere a mortuis tertia die:

47 Et prædicari in nomine ejus pœnitentiam, et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma.

48 Vos autem testes estis horum.

49 Et ego mitto promissum Patris mei in vos: vos autem sedete in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto.

50 Eduxit autem eos foras in Bethaniam: et elevatis manibus suis benedixit eis.

51 Et factum est, dum benediceret illis, recessit ab eis, et ferebatur in cælum.

52 Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno:

53 Et erant semper in templo, laudantes, et benedicentes Deum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

18 E responde hum, chamado Cléofas dir-lhe: Que? só tu es forasteiro em Jerusalem, para não saberes o que ahi tem passado estes dias?

19 Que? disse elle, e disserão-lhe: Sobre Jesus Nazareno, que foi hum Varão Profeta, poderoso em obras, e palavras diante de Deos, e de todo o povo:

20 E de que maneira os Principes dos Sacerdotes, e os nossos Magistrados, o entregárão a ser condemnado á morte, e o crucificárão.

21 Porém nós esperavamos que elle fosse o que resgatasse a Israel: e agora sobre tudo isto, he já hoje o terceiro dia, depois que succedêrão estas cousas.

22 Mas certas mulheres das que estavão comnosco, nos espantárão: porque tendo ido ao sepulchro na alvorada;

23 E não achando nelle seu Corpo, voltárão, dizendo, que ellas mesmas tinhão tido huma visão dos Anjos, que testificavão que elle estava vivo.

24 E alguns dos nossos forão ao sepulchro, e achárão que era assim, como tinhão dito as mulheres: mas á elle o não achárão.

25 Então lhes disse elle: O' insensatos, e de coração tardo para crer, tudo o que predisserão os Profetas!

26 Por ventura não importava que o Christo soffresse estas cousas, e que assim entrasse na sua gloria?

27 E começando por Moysés, foi discorrendo por todos os outros Profetas, explicando-lhes o que delle se achava dito em todas as Escrituras.

28 E quando elles estavão perto da Aldeia, para onde caminhavão, fingio elle que hia para mais longe.

29 Mas elles o constrangêrão, dizendo: Fica em nossa companhia, porque he já tarde, e está o dia na sua declinação. E elle entrou com os dous.

30 E succedeo que estando com elles á meza, tomou o pão, e benzeo-o; e o partiou, e deo-lho.

31 E se lhes abrírão os olhos, e o conhecêrão: mas elle desappareceo-lhes da sua vista.

32 Então dizia hum para o outro: Não he verdade que nós sentiamos abrazar-se-nos o coração, quando elle nos fallava pelo caminho, e nos explicava as Escrituras?

33 E levantando-se na mesma hora, voltárão para Jerusalem; e achárão juntos os onze, e os que com elles estavão,

34 Dizendo: Na verdade que o Senhor resuscitou, e appareceo a Simão.

35 E elles os dous contavão tambem o que lhes havia acontecido no caminho: e como conhecêrão a Jesus ao partir do pão.

36 E estando elles nestas práticas, apresentou-se Jesus no meio delles, e disse-lhes: Paz seja comvosco; sou eu, não temais.

37 Mas a turbacão, e o susto, de que estavão occupados, lhes fez parecer que vião algum espirito.

38 E elle lhes disse: Porque estais vós turbados? e que pensamentos são esses, que vos sobem aos corações?

39 Olhai para as minhas mãos, e pés; sou eu mesmo: apalpai, e considerai, que hum espirito não tem carne, nem ossos, como vós vedes que eu tenho.

40 E em dizendo isto, mostrou-lhes as mãos, e os pés.

41 Mas não crendo elles ainda, de transportados que estavão de gosto, e de admiração, disse: Tendes aqui alguma cousa que se coma?

42 E pozerão-lhe diante huma posta de peixe assado, e hum favo de mel.

43 E elle depois de comer á vista delles, tomou os sobejos, e deo-lhos.

44 E disse-lhes: Isto, que vós estais vendo, he o que querião dizer as palavras, que eu vos dizia, quando ainda estava comvosco, que era necessario que se cumprisse tudo, o que de mim estava escrito na Lei de Moysés, e nos Profetas, e nos Salmos.

45 Então lhes abrio o entendimento, para alcançarem o sentido das Escrituras:

46 E disse-lhes: Assim he que está escrito, e assim he que importava que o Christo padecesse, e que resurgisse dos mortos ao terceiro dia:

47 E que em seu Nome se prégasse penitencia, e remissão de peccados em todas as nações, começando por Jerusalem.

48 Porém vós sois as testemunhas destas cousas.

49 E eu vou a mandar sobre vós o dom, que vos está promettido por meu Pai: entretanto ficai de assento na Cidade, até que sejais revestidos de virtude lá do alto.

50 E levou-os fóra até Bethania: e levantando as suas mãos, os abençoou:

51 E succedeo, que tendo-os abençoado, se ausentou delles, e foi elevado ao Ceo.

52 E elles adorando-o, e voltárão para Jerusalem cheios de alegria:

53 E estavão continuamente no Templo dando louvores, e graças a Deos. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

hast not known the things which are come to pass there in these days?

19 And he said unto them, What things? And they said unto him, Concerning Jesus of Nazareth, which was a [b] prophet mighty [c] in deed and word before God and all the people:

20 And [d] how the chief priests and our rulers delivered him to be condemned to death, and have crucified him.

21 But we trusted that it had been [f] he which should have redeemed Israel: and beside all this, to day is the third day since these things were done.

22 Yea, and certain women [g] also of our company made us astonished, which were early at the sepulchre;

23 And when they found not his body, they came, saying, that they had also seen a vision of angels, which said that he was alive.

24 And certain [k] of them which were with us went to the sepulchre, and found *it* even so as the woman had said: but him they saw not.

25 Then he said unto them,[m] O fools, and slow of heart to believe all that the prophets have spoken!

26 Ought [p] not Christ to have suffered these things, and to enter [q] into his glory?

27 And beginning at Moses,[t] and all the prophets,[u] he expounded unto them in all the scriptures the things concerning himself.

28 And they drew nigh unto the village whither they went: and he [w] made as though he would have gone further.

29 But they constrained him, saying, Abide with us: for it is toward evening, and the day is far spent. And he went in to tarry with them.

30 And it came to pass, as he sat at meat with them, he [a] took bread, and blessed *it*, and brake, and gave to them.

31 And their eyes were opened, and they knew him; and he [β] vanished out of their sight.

32 And they said one to another, Did not our heart burn [c] within us, while he talked with us by the way, and while he opened to us the scriptures?

33 And they rose up the same hour, and returned to Jerusalem, and found the eleven gathered together, and them that were with them,

34 Saying, The Lord is risen indeed, and hath [f] appeared to Simon.

A. D. 33.

a Mar. 16.14, &c. Jn°.20.19,&c.
b ch. 7. 16. Jn°. 3. 2. Ac. 2. 22.
c Ac. 7. 22.
d ch. 23. 1. Ac.13.27,28.
e Mar. 6. 49.
f ch. 1. 68. Ac. 1. 6.
g ver. 9, 10.
h Ge. 45. 26.
i Jn°.21.5,&c.
k ver. 12.
l Ac. 10. 41.
m He.5.11,12.
n Mat. 16. 21.
o ch. 21. 22. Ac. 3. 18. 13.27,33.
p ver. 46. Ac. 17. 3. He.9.22,23.
q 1Pe.1.3,11.
r ver. 27.
s Ps. XXII. CX, &c.
t ver. 44. Ac. 3. 22.
u Ac. 10. 43. 26. 22.
v Is. 53. 3, 5. Ac. 4. 12.
w Ge. 32. 26. Mar. 6. 48.
x 1 Pe. 1. 3.
y Ac. 5. 31. 13. 38.
z Ac. 1. 8.
a Mat. 14. 19.
β or, *ceased to be seen of them.*
b Is. 44. 3. Joel2.28,&c. Ac. 1. 8. 2. 1..21.
c Ps. 39. 3. Je. 20. 9. 23. 29.
d Ac. 1. 9. He. 4. 14.
e Mat. 28. 9, 17.
f 1 Co. 15. 5.
g Ac. 2. 46,47. 5. 42.

35 And they told what things *were done* in the way, and how he was known of them in breaking of bread.

36 And [a] as they thus spake, Jesus himself stood in the midst of them, and saith unto them, Peace *be* unto you.

37 But they were terrified and affrighted, and supposed [e] that they had seen a spirit.

38 And he said unto them, Why are ye troubled? and why do thoughts arise in your hearts?

39 Behold my hands and my feet, that it is I myself: handle me, and see; for a spirit hath not flesh and bones, as ye see me have.

40 And when he had thus spoken, he shewed them *his* hands and *his* feet.

41 And while they yet believed [h] not for joy, and wondered, he said unto them, Have [i] ye here any meat?

42 And they gave him a piece of a broiled fish, and of an honeycomb.

43 And he took *it*, and did eat [l] before them.

44 And he said unto them, These [n] *are* the words which I spake unto you, while I was yet with you, that all [o] things must be fulfilled, which were written in the law of Moses, and *in* the [r] prophets, and *in* the psalms,[s] concerning me.

45 Then opened he their understanding, that they might understand the scriptures,

46 And said unto them, Thus it is written, and thus it behoved Christ [v] to suffer, and to rise [x] from the dead the third day:

47 And that repentance and [y] remission of sins should be preached in his name among all nations, beginning at Jerusalem.

48 And ye are witnesses [z] of these things.

49 And, behold, I send the promise of my Father upon you: but tarry ye in the city of Jerusalem, until ye be endued with power [b] from on high.

50 And he led them out as far as to Bethany, and he lifted up his hands, and blessed them.

51 And it came to pass, while he blessed them, he was parted from them, and carried [d] up into heaven.

52 And [e] they worshipped him, and returned to Jerusalem with great joy:

53 And were continually in the temple, praising [g] and blessing God. Amen.

TEXTUS GRÆCUS.

ΤΟ ΚΑΤΑ

Ι Ω Α Ν Ν Η Ν

ʽΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'. I.

ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ [n] Θεὸς[1] [n] ἦν ὁ Λόγος[1].
2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.
3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ [n] ἓν, ὃ γέγονεν.
4 Ἐν [n] αὐτῷ ζωὴ [n] ἦν[1], καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.
7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τȣ̃ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτȣ̃.
8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ [n] φωτός.
9 Ἦν τὸ[1] φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν [n] κόσμον[1].
10 Ἐν τῷ κόσμῳ [n] ἦν,[1] καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτȣ̃ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.
12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
13 [n] Οἳ[1] οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ [n] ἐγεννήθησαν[1].
14 Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτȣ̃, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,) [n] πλήρης[1] χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
16 [a] Καὶ[1] ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς [d] υἱὸς[1], ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τȣ̃ Ἰωάννȣ, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰȣδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων Ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ;
20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.
21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· Οὔ.
22 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
23 Ἔφη· Ἐγὼ φωνὴ [n] βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε[1] τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προφήτης.
24 Καὶ [e] οἱ[1] ἀπεσταλμένοι, ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.
25 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης;
26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ [a] οἴδατε·
27 Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν·[1] οὗ [c] ἐγὼ[1] οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτȣ̃ τὸν ἱμάντα τȣ̃ ὑποδήματος.
28 Ταῦτα ἐν [k] Βηθαβαρᾷ[1] ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.
29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει [b] ὁ Ἰωάννης[1] τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τȣ̃ Θεȣ̃ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τȣ̃ κόσμȣ.
30 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μȣ ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
31 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν [d] τῷ[1] ὕδατι βαπτίζων.
32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον [a] ὡσεὶ[1] περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.
33 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
34 Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·
36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.
37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.
38 Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·
39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, (ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε) πȣ̃ μένεις;
40 Λέγει αὐτοῖς· Ἔρχεσθε καὶ [i] ἴδετε[1]. Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα [b] δὲ[1] ἦν ὡς δεκάτη.
41 Ἦν Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
42 Εὑρίσκει οὗτος [n] πρῶτος[1] τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὑρήκαμεν τὸν [h] Μεσσίαν[1], ὅ ἐϛι μεθερμηνευόμενον, [b] ὁ[1] Χριϛός·
43 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας [b] δὲ[1] αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.
44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν [b] ὁ Ἰησοῦς[1] ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ [n]· Ἀκολούθει μοι.
45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος, ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
46 Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ, τὸν ἀπὸ [i] Ναζαρέτ[1].
47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἐκ [i] Ναζαρὲτ[1] δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἔρχου καὶ ἴδε.
48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.
49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Πόθεν με γινώσκεις· Ἀπεκρίθη [b] ὁ[1] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.
50 Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ·

VERSIO VULGATA LATINA.

JESU CHRISTI EVANGELIUM Secundùm JOANNEM.

CAPUT PRIMUM.

IN principio erat verbum, et verbum erat apud Deum, et Deus erat verbum.
2 Hoc erat in principio apud Deum.
3 Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est.
4 In ipso vita erat, et vita erat lux hominum:
5 Et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt.
6 Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes.
7 Hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum.
8 Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.
9 Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.
10 In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit.
11 In propria venit, et sui eum non receperunt.
12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus:
13 Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.
14 Et verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a patre plenum gratiæ, et veritatis.
15 Joannes testimonium perhibet de ipso, et clamat dicens: Hic erat, quem dixi: Qui post me venturus est, ante me factus est: quia prior me erat.
16 Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia.
17 Quia lex per Moysen data est, gratia, et veritas per Jesum Christum facta est.
18 Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse enarravit.
19 Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ab Jerosolymis sacerdotes et Levitas ad eum ut interrogarent eum: Tu quis es?
20 Et confessus est, et non negavit: et confessus est: Quia non sum ego Christus.
21 Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non.
22 Dixerunt ergo ei: Quis es ut responsum demus his, qui miserunt nos? quid dicis de teipso?
23 Ait: Ego vox clamantis in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta.
24 Et qui missi fuerant, erant ex Pharisæis.
25 Et interrogaverunt eum, et dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?
26 Respondit eis Joannes, dicens: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis.
27 Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est: cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corigiam calceamenti.
28 Hæc in Bethania facta sunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.
29 Altera die vidit Joannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.
30 Hic est, de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat.
31 Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans.
32 Et testimonium perhibuit Joannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cælo, et mansit super eum.
33 Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu sancto.
34 Et ego vidi: et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.
35 Altera die iterum stabat Joannes et ex discipulis ejus duo.
36 Et respiciens Jesum ambulantem, dicit: Ecce agnus Dei.
37 Et audierunt eum duo discipuli loquentem, et secuti sunt Jesum.
38 Conversus autem Jesus, et videns eos sequentes se, dicit eis: Quid quæritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, (quod dicitur interpretatum Magister) ubi habitas?
39 Dicit eis: Venite, et videte. Venerunt, et viderunt ubi maneret, et apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima.
40 Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus, qui audierant a Joanne, et secuti fuerant eum.
41 Invenit hic primum fratrem suum Simonem, et dicit ei: Invenimus Messiam, (quod est interpretatum Christus.)
42 Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit: Tu es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.
43 In crastinum voluit exire in Galilæam, et invenit Philippum. Et dicit ei Jesus: Sequere me.
44 Erat autem Philippus a Bethsaida, civitate Andreæ, et Petri.
45 Invenit Philippus Nathanael, et dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege, et Prophetæ, invenimus Jesum filium Joseph a Nazareth.
46 Et dixit ei Nathanael: A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus: Veni, et vide.
47 Vidit Jesus Nathanael venientem ad se, et dicit de eo: Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.
48 Dicit ei Nathanael: Unde me nosti? Respondit Jesus, et dixit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te.
49 Respondit ei Nathanael, et ait:

VERSIO LUSITANA.

O SANTO EVANGELHO

SEGUNDO

SANTO JOÃO.

CAP. I.

NO princípio era o Verbo, e o Verbo esta-
a em Deos, e o Verbo era Deos.
2 Elle estava no princípio em Deos.
3 Todas as cousas forão feitas por elle; e
ada do que foi feito, foi feito sem elle.
4 Nelle estava a vida, e a vida era a luz
os homens:
5 E a luz resplandece nas trévas, e as tré-
as não a comprehendêrão.
6 Houve hum homem enviado por Deos,
ue se chamava João.
7 Este veio por testemunha, para dar tes-
munho da luz, a fim de que todos cressem
or meio delle.
8 Elle não era a luz, mas era o que havia
e dar testemunho da luz.
9 Este he que era a verdadeira luz, que al-
mia a todo o homem, que vem a este Mundo.
10 Estava no Mundo, e o Mundo foi feito
or elle, e o Mundo não o conheceo.
11 Veio para o que era seu, e os seus não
recebêrão.
12 Mas a todos os que o recebêrão, deo elle
oder de se fazerem filhos de Deos, aos que
rem no seu Nome:
13 Que não nascêrão do sangue, nem da
ontade da carne, nem da vontade do ho-
nem, mas que nascêrão de Deos.
14 E o Verbo se fez carne, e habitou entre
ós; e nós vimos a sua gloria, gloria como
e Filho Unigenito do Pai, cheio de graça
de verdade.
15 João dá testemunho delle, e clama, di-
endo: Eis-ahi aquelle, de quem eu vos
isse: O que ha de vir depois de mim, foi
referido a mim; porque era antes de mim.
16 E todos nós participámos da sua pleni-
ude, e graça por graça.
17 Porque a Lei foi dada por Moysés; po-
ém a graça, e a verdade foi Jesu Christo
quem a trouxe.
18 Ninguem já mais vio a Deos: o Filho
Unigenito, que está no seio do Pai, esse he
quem o deo a conhecer.
19 Eis-aqui pois o testemunho, que deo
João, quando os Judeos enviárão de Jerusa-
lem os Sacerdotes, e Levitas a perguntar-
lhe: Quem es tu?
20 Porque elle confessou, e não negou, e
confessou: Não sou o Christo.
21 E perguntárão-lhe: Pois que es logo?
Es Elias? Disse elle: Não o sou. Es Pro-
feta? E respondeo elle: Não.
22 Disserão-lhe então elles: Quem es tu
logo, para levarmos a resposta aos que nos
enviárão?
23 Eu sou, disse elle, a voz do que clama
no deserto: Endireitai o caminho do Senhor,
assim como o disse o Profeta Isaias.
24 E os que havião sido enviados, erão de
entre os Fariseos.
25 E elles lhe perguntarão, e disserão-lhe:
Porque baptizas logo tu, senão es o Christo,
nem Elias, nem Profeta?
26 João respondeo-lhes, dizendo: Eu bap-
tizo em agua: mas no meio de vós está,
quem vós não conheceis.
27 Esse he o que ha de vir depois de mim;
que foi preferido a mim; e de quem eu não
sou digno de desatar a correia dos çapatos.
28 Estas cousas passárão em Bethania, da
banda dalém do Jordão, onde João estava
baptizando.
29 No dia seguinte vio João a Jesus, que vi-
nha para elle, e disse: Eis-aqui o Cordeiro de
Deos; eis-aqui o que tira o peccado do Mundo.
30 Este he o mesmo, de quem eu disse:
Depois de mim vem hum homem, que me
foi preferido; porque era antes de mim.
31 E eu não o conhecia, mas por isso eu
vim baptizar em agua, para elle ser conhe-
cido em Israel.
32 E deo João o testemunho, dizendo: Eu
vi descer do Ceo o Espirito Santo em fórma
de pomba, e repousar sobre elle.
33 E eu não o conhecia: mas o que me
mandou baptizar em agua, me disse: Aquelle,
sobre que tu vires descer o Espirito, e re-
pousar sobre elle, esse he o que baptiza no
Espirito Santo.
34 Eu o vi; e eu dei testemunho de que
elle he o Filho de Deos.
35 Ao outro dia que João ainda lá estava
com dous de seus Discipulos;
36 Vendo a Jesus, que hia passando, disse:
Eis-alli o Cordeiro de Deos.
37 E os dous Discipulos, que isto ouvírão,
forão seguindo a Jesus.
38 E Jesus olhando para traz, e vendo que
hião apôs elle, disse-lhes: Que buscais vós?
Disserão-lhe elles: Rabbi, (que quer dizer
Mestre,) onde assistes tu?
39 Disse-lhes: Vinde, e vede. Forão elles,
e vírão onde assistia, e ficárão lá aquelle dia:
era então quasi a hora decima.
40 E André, irmão de Simão, era hum
dos dous, que tinhão ouvido o que João dis-
sera, e que tinhão seguido a Jesus.
41 E o primeiro, que encontrou, foi Simão
seu irmão, e disse-lhe: Achámos o Messias,
(que quer dizer o Christo.)
42 E levou-o a Jesus. E Jesus depois de
olhar para elle, disse: Tu es Simão filho de
João: tu serás chamado Céfas, que quer di-
zer Pedro.
43 No dia seguinte quiz Jesus ir a Galiléa;
e achou lá a Filippe. E disse lhe Jesus:
Segue-me.
44 E era Filippe natural de Bethsaida,
Cidade de André, e de Pedro.
45 E encontrou Filippe a Nathanael, e
disse-lhe: Achámos aquelle, de quem escre-
vêrão Moysés na Lei, e os Profetas; Jesus
de Nazareth, filho de José.
46 E Nathanael disse-lhe: De Nazareth
póde sahir cousa que boa seja? Disse-lhe
Filippe: Vem, e vê.
47 Jesus vendo vir chegando a si Natha-
nael, disse delle: Eis-aqui hum verdadeiro
Israelita, em que não ha dólo.
48 Disse-lhe Nathanael: Donde me conhe

VERSIO ANGLICANA.

The GOSPEL according to St. JOHN.

CHAP. I.

IN[a] the beginning was the Word,[b] and
the Word was with[c] God, and the Word
was[e] God.
2 The same was in the beginning with
God.
3 All[f] things were made by him; and
without him was not any thing made
that was made.
4 In him[i] was life; and the life was
the light[k] of men.
5 And the light shineth in[l] darkness;
and the darkness comprehended[m] it not.
6 There was a man[n] sent from God,
whose name *was* John.
7 The same came for a witness, to bear
witness of the Light, that all *men* through
him might believe.
8 He[o] was not that Light, but *was sent*
to bear witness of that Light.
9 *That* was the true light,[p] which light-
eth every man that cometh into the world.
10 He was in the world, and the world
was made by him, and[s] the world knew
him not.
11 He[t] came unto his own, and his
own received him not.
12 But as many[u] as received him, to
them gave he γ power to become the sons
of God, *even* to them[v] that believe on
his name:
13 Which were born,[w] not of blood,
nor of the will of the flesh, nor of the
will of man, but of God.
14 And the Word[x] was made flesh, and
dwelt among us, (and[y] we beheld his
glory, the glory as of the only begotten of
the Father,) full[z] of grace and truth.
15 John[a] bare witness of him, and cried,
saying, This was he of whom I spake,
He that cometh after me is preferred be-
fore me: for he was before me.
16 And of his fulness[b] have all we
received, and grace for grace.
17 For the law was given by Moses, *but*
grace[c] and truth came by Jesus Christ.
18 No man hath seen God[d] at any time;
the[e] only begotten Son, which is in the bo-
som of the Father, he hath declared *him*.
19 And this[f] is the record of John, when
the Jews sent priests and Levites from
Jerusalem to ask him, Who art thou?
20 And he confessed, and denied not;
but confessed, I am not the Christ.
21 And they asked him, What then?
Art thou Elias? And he saith, I am not.
Art thou κ that prophet? And he an-
swered, No.
22 Then said they unto him, Who art
thou? that we may give an answer to them
that sent us. What sayest thou of thyself?
23 He[i] said, I *am* the voice of one crying
in the wilderness, Make straight the way
of the Lord, as said the prophet[k] Esaias.
24 And they which were sent were of
the Pharisees.
25 And they asked him, and said unto
him, Why baptizest thou then, if thou
be not that Christ, nor Elias, neither
that prophet?
26 John answered them, saying, I bap-
tize with water: but there standeth one[n]
among you, whom ye know not;
27 He it is, who coming after me is
preferred before me, whose shoe's latchet
I am not worthy to unloose.
28 These things were done in Betha-
bara[d] beyond Jordan, where John was
baptizing.
29 The next day John seeth Jesus
coming unto him, and saith, Behold the
Lamb[g] of God, which β taketh[h] away
the sin of the world.
30 This is he of whom I said, After me
cometh a man which is preferred before
me: for he was before me.
31 And I knew him not: but that he
should be made manifest to Israel, there-
fore am I come baptizing with water.
32 And John bare record, saying, I saw
the Spirit descending from heaven like a
dove, and it abode upon him.
33 And I knew him not: but he that
sent me to baptize with water, the same
said unto me, Upon whom thou shalt see
the Spirit descending, and remaining[q] on
him, the same is he which baptizeth[r]
with the Holy Ghost.
34 And I saw, and bare record that
this is the Son of God.
35 Again the next day after John stood,
and two of his disciples;
36 And looking upon Jesus as he walk-
ed, he saith, Behold the Lamb of God!
37 And the two disciples heard him
speak, and they followed Jesus.
38 Then Jesus turned, and saw them
following, and saith unto them, What
seek ye? They said unto him, Rabbi,
(which is to say, being interpreted, Mas-
ter,) where δ dwellest thou?
39 He saith unto them, Come and see.
They came and saw where he dwelt, and
abode with him that day: for it was
about ζ the tenth hour.
40 One of the two which heard John
speak, and followed him, was Andrew,
Simon Peter's brother.
41 He first findeth his own brother
Simon, and saith unto him, We have
found the Messias, which is, being in-
terpreted, η the Christ.
42 And he brought him to Jesus. And
when Jesus beheld him, he said, Thou art
Simon the son of Jona: thou[g] shalt be
called Cephas, which is by interpretation,
θ A stone.
43 The day following, Jesus would go
forth into Galilee, and findeth Philip, and
saith unto him, Follow me.
44 Now Philip was of Bethsaida, the
city of Andrew and Peter.
45 Philip findeth Nathanael, and saith
unto him, We have found him, of whom
Moses[h] in the law, and the prophets, did
write, Jesus of Nazareth, the son of Joseph.
46 And Nathanael said unto him,[l] Can
there any good thing come out of Naza-
reth? Philip saith unto him, Come and see.
47 Jesus saw Nathanael coming to him,
and saith of him, Behold[m] an Israelite
indeed, in whom is no guile!
48 Nathanael saith unto him, Whence
knowest thou me? Jesus answered and
said unto him, Before that Philip called
thee, when thou wast under the fig-tree,
I saw[o] thee.
49 Nathanael answered and saith unto

A. D. 26.

a Pr.8.22..31. Col.1.16,17. 1 Jn°. 1. 1.
b Re. 19. 13.
c ch. 17. 5.
d Ju. 7. 24.
e Phi. 2. 6. He. 1. 8..13. 1 Jn°. 5. 7.
f Ps. 33. 6. Ep. 3. 9.
g Ex. 12. 3. Is. 53. 7, 11. Re. 5. 6.
β or, *beareth*, He. 9. 28.
h Ac. 13. 39. 1 Pe. 2. 24. Re. 1. 5.
i ch. 5. 26. 1 Jn°. 5. 11.
k ch. 8. 12.
l ch. 3. 19.
m 1 Co. 2. 14.
n Lu. 3. 2, 3.
o Ac. 19. 4.
p Is. 49. 6.
q ch. 3. 34.
r Ac. 1. 5. 2. 4.
s ver. 5.
t Ac. 3. 26. 13. 46.
u Is. 56. 4, 5. Ro. 8. 14, 15. 1 Jn°. 3. 1.
γ or, *the right*; or, *privilege*.
v Ga. 3. 26.
w Ja. 1. 18.
x Lu. 1. 35. 1 Ti. 3. 16.
y 2 Pe. 1. 17. 1 Jn°. 1. 1, 2.
δ or, *abidest*.
z Ps. 45. 2. Col. 2. 3, 9.
a Mat. 3. 13, &c.
ζ *That was, 2 hours before night.*
b ch. 3. 34.
c Ps. 85. 10. Ro. 5. 21.
d Ex. 33. 20. 1 Ti. 6. 16.
e 1 Jn°. 4. 9.
η or, *the anointed*.
f Lu. 3. 15, &c.
g Mat. 16. 18.
θ or, *Peter*.
κ or, *a prophet*.
h Lu. 24. 27, 44.
i ch. 3. 28. Mat. 3. 3. Mar. 1. 3. Lu. 3. 4.
k Is. 40. 3.
l ch. 7. 41.
m Ps. 32. 2. Ro. 2. 28, 29.
n Mal. 3. 1.
o Ps. 139. 1, 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, II, III.

Ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, [n]πιστεύεις[1]; μείζω τούτων [a]ὄψει[1].

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [e]ἀπ' ἄρτι[1] ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β΄. II.

ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰς τὸν γάμον.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καί σοι, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.

5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ, κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

8 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν.

9 Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ, ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ [n]ἔμειναν[1] οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους.

15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε [n]τὸ κέρμα[1], καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·

16 Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου.

17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου [a]κατέφαγέ[1] με.

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

19 Ἀπεκρίθη [c]ὁ[1] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος· καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν [e]αὐτοῖς[1]· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν [n]πάντας[1]·

25 Καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ. γ΄. III.

ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων.

2 Οὗτος ἦλθε πρὸς [a]τὸν Ἰησοῦν[1] νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 Ἀπεκρίθη [c]ὁ[1] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι;

5 Ἀπεκρίθη [b]ὁ[1] Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι·[f] καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμά ἐστι[f].

7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

10 Ἀπεκρίθη [b]ὁ[1] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

13 Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [d]ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ[1].

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν [c]μὴ ἀπόληται, ἀλλ'[1] ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

19 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, II. III.

Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel.

50 Respondit Jesus, et dixit ei: Quia dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis: majus his videbis.

51 Et dicit ei: Amen amen dico vobis, videbitis cælum apertum, et Angelos Dei ascendentes, et descendentes supra Filium hominis.

CAP. II

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: et erat mater Jesu ibi.

2 Vocatus est autem et Jesus, et discipuli ejus ad nuptias.

3 Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent.

4 Et dicit ei Jesus: Quid mihi, et tibi est mulier? nondum venit hora mea.

5 Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

6 Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas.

7 Dicit eis Jesus: Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum.

8 Et dicit eis Jesus: Haurite nunc, et ferte architriclino. Et tulerunt.

9 Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam, et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant, qui hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus,

10 Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et cum inebriati fuerint, tunc id, quod deterius est: Tu autem servasti bonum vinum usque adhuc.

11 Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ: et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus.

12 Post hoc descendit Capharnaum ipse, et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus: et ibi manserunt non multis diebus.

13 Et prope erat Pascha Judæorum, et ascendit Jesus Jerosolymam:

14 Et invenit in templo vendentes boves, et oves, et columbas, et numularios sedentes.

15 Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque, et boves, et numulariorum effudit æs, et mensas subvertit.

16 Et his, qui columbas vendebant, dixit: Auferte ista hinc, et nolite facere domum patris mei, domum negotiationis.

17 Recordati sunt vero discipuli ejus quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me.

18 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis quia hæc facis?

19 Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud.

20 Dixerunt ergo Judæi: Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud?

21 Ille autem dicebat de templo corporis sui.

22 Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, et crediderunt scripturæ, et sermoni, quem dixit Jesus.

23 Cum autem esset Jerosolymis in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus, quæ faciebat.

24 Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis, eo quòd ipse nosset omnes,

25 Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

CAP. III.

ERAT autem homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum.

2 Hic venit ad Jesum nocte, et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.

3 Respondit Jesus, et dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei.

4 Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire, et renasci?

5 Respondit Jesus: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

6 Quod natum est ex carne, caro est: et quod natum est ex spiritu, spiritus est.

7 Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo.

8 Spiritus ubi vult spirat: et vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat: sic est omnis, qui natus est ex spiritu.

9 Respondit Nicodemus, et dixit ei: Quomodo possunt hæc fieri?

10 Respondit Jesus, et dixit ei: Tu es magister in Israel, et hæc ignoras?

11 Amen, amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis.

12 Si terrena dixi vobis, et non creditis: quomodo, si dixero vobis cælestia, credetis?

13 Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo.

14 Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto; ita exaltari oportet Filium hominis:

15 Ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

16 Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

17 Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.

18 Qui credit in eum, non judicatur: qui autem non credit, jam judicatus est: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei.

19 Hoc est autem judicium: quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem: erant enim eorum mala opera.

20 Omnis enim, qui male agit, odit lucem, et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus:

21 Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta.

VERSIO LUSITANA.

s tu? Jesus respondeo, e disse-lhe: Pri- eiro que Filippe te chamasse, te vi eu, iando estavas debaixo da figueira.

49 Respondeo-lhe Nathanael, e disse: lestre, tu es o Filho de Deos, tu es o Rei e Israel.

50 Respondeo Jesus, e lhe disse: Tu crês, orque eu te disse, que te tinha visto debaixo a figueira: muito maiores cousas são, as que ainda verás.

51 E lhe disse: Na verdade, na verdade os digo, que haveis de ver o Ceo aberto, e s Anjos de Deos subindo, e descendo sobre Filho do Homem.

CAP. II.

E TRES dias depois celebrou-se hum noi- ado em Caná de Galiléa, no qual se achava Mãi de Jesus.

2 Foi tambem convidado Jesus com seus Discipulos para o noivado.

3 E faltando o vinho, a Mãi de Jesus lhe isse: Elles não tem vinho.

4 E lhe disse Jesus: Mulher, que ha entre nim, e ti de commum? ainda não he chega- a a minha hora.

5 Disse sua Mãi aos que servião: Fazei udo o que elle vos disser.

6 E estavão alli postas seis talhas de pedra, para servirem ás purificações, de que usavão s Judeos, que cada huma levava dous, ou res almudes.

7 Disse-lhes Jesus: Enchei de agua essas alhas. E enchêrão-nas até sima.

8 Então lhes disse Jesus: Tirai agora, e evai ao que governa a meza. E levárão elles.

9 E o que governava a meza, tanto que pro- ou a agua, que se fizera vinho, e não sabia onde lhe viera, (ainda que o sabião os ser- entes, que tinhão tirado a agua) chamou o oivo,

10 E disse-lhe: Todo o homem põe pri- neiro o bom vinho: e quando já os convida- los tem bebido bem, então lhes apresenta inferior: Mas tu tiveste o bom vinho guar- lado atégora.

11 Por este milagre deo Jesus princípio aos seus em Caná de Galiléa; e assim fez que se conhecesse a sua gloria; e seus Discipulos crêrão nelle.

12 Depois disto vierão para Cafarnaum, elle, e sua Mãi, e seus irmãos, e seus Discipulos: mas não se demorárão alli muitos dias.

13 Porque estava a chegar a Pascoa dos Judeos, e foi Jesus para Jerusalem:

14 E achou no Templo a muitos vendendo bois, e ovelhas, e pombas; e os Cambiadores lá sentados.

15 E pegou num azorrague, que fez de huns cordeis, e com elle expellio a todos, e tambem as ovelhas, e bois; e espalhou o dinheiro dos Cambiadores; e derribou as mezas.

16 E a os que vendião as pombas, disse: Tirai daqui isto, e não façais da casa de meu Pai casa de negociação.

17 Então se lembrárão seus Discipulos disto que esta escrito: O zelo da tua casa me comeo.

18 Responderão pois os Judeos, e lhe disse: Que milagre nos fazes tu, para mostrares que tens authoridade para fazeres estas cousas?

19 Respondeo Jesus, e lhes disse: Desfazei este Templo, e eu o levantarei em tres dias.

20 Disserão pois os Judeos: Em se edificar este Templo gastárão-se quarenta e seis annos, e tu has de levantallo em tres dias?

21 Mas elle fallava do Templo de seu corpo.

22 Assim que depois que elle resurgio dos mortos, se lembrárão seus Discipulos do que elle dissera; e crêrão na Escritura, e nas palavras, que Jesus tinha dito.

23 E em quanto esteve em Jerusalem pela Pascoa no dia da festa, forão muitos os que vendo os prodigios que fazia, crêrao em seu Nome.

24 Mas Jesus todavia não se fiava delles, porque os conhecia bem a todos;

25 E porque não necessitava de que lhe dessem testemunho de homem algum; pois elle bem sabia per si mesmo o que havia no homem.

CAP. III.

E HAVIA hum homem de entre os Fariseos, chamado Nicodemos, principe entre os Judeos.

2 Este huma noite veio buscar a Jesus, e disse-lhe: Mestre, nós sabemos que tu es hum Doutor vindo da parte de Deos: pois que ninguem póde fazer as maravilhas que tu fazes, senão estiver Deos com elle.

3 Respondeo Jesus, e lhe disse: Em verdade, em verdade te digo, que nenhum póde ver o Reino de Deos, senão tornando a nascer.

4 Disse-lhe Nicodemos: Como póde hum homem nascer, sendo já velho? Póde por ventura tornar a entrar no ventre de sua mãi, para nascer outra vez?

5 Respondeo Jesus: Em verdade, em verdade te digo, que quem não renascer da agua, e do Espirito Santo, não póde entrar no Reino de Deos.

6 O que he nascido da carne, he carne; e o que he nascido do espirito, he espirito.

7 Não te maravilhes de eu te dizer: Importa-vos nascer outra vez.

8 O espirito assopra onde quer; e tu ouves a sua voz; mas não sabes donde elle vem, nem para onde vai: assim he todo aquelle, que he nascido do espirito.

9 Respondeo Nicodemos, e lhe disse: Como se póde isto fazer?

10 Respondeo Jesus, e lhe disse: Que? Tu es Doutor em Israel, e não sabes estas cousas?

11 Em verdade, em verdade te digo, que nós dizemos o que sabemos; e que damos testemunho do que vimos: e vós ainda assim não recebeis o nosso testemunho.

12 Se tendo-vos eu fallado nas cousas da terra, vós não me credes; como me crereis vós, se eu vos fallar nas do Ceo?

13 Tambem ninguem subio ao Ceo, senão aquelle, que desceo do Ceo; o Filho do Homem, que está no Ceo.

14 E como Moysés no Deserto levantou a serpente; assim importa que seja levantado o Filho do Homem;

15 Para que todo o que crê nelle, não pereça, mas tenha a vida eterna.

16 Porque assim amou Deos ao Mundo, que lhe deo a seu Filho Unigenito: para que todo o que crê nelle, não pereça, mas tenha a vida eterna.

17 Porque Deos não enviou seu Filho ao Mundo, para condemnar o Mundo; mas para que o Mundo seja salvo por elle.

18 Quem nelle crê, não he condemnado: mas o que não crê, já está condemnado; porque não crê no Nome do Filho Unigenito de Deos.

19 E a causa desta condemnação he, que a luz veio ao Mundo; e os homens amárão mais as trévas, do que a luz; porque erão más as suas obras.

20 Por quanto todo aquelle, que obra mal,

VERSIO ANGLICANA.

him, Rabbi, thou[a] art the Son of God; thou art the King[c] of Israel.

50 Jesus answered and said unto him, Because I said unto thee, I saw thee under the fig-tree, believest thou? thou shalt see greater things than these.

51 And he saith unto him, Verily, verily, I say unto you, Hereafter ye shall see heaven[d] open, and the angels[e] of God ascending and descending upon the Son of man.

CHAP. II.

AND the third day there was a marriage in Cana[g] of Galilee; and the mother of Jesus was there:

2 And both Jesus was called, and his disciples, to the marriage.[i]

3 And when[k] they wanted wine, the mother of Jesus saith unto him, They have no wine.

4 Jesus saith unto her, Woman, what have I to do with thee? mine hour is not yet come.

5 His mother saith unto the servants, Whatsoever[o] he saith unto you, do *it*.

6 And there were set there six waterpots of stone, after the manner of the purifying of the Jews, containing two or three firkins apiece.

7 Jesus saith unto them, Fill the waterpots with water. And they filled them up to the brim.

8 And he saith unto them, Draw[r] out now, and bear unto the governor[s] of the feast. And they bare *it*.

9 When the ruler of the feast had tasted the water that was made wine, and knew not whence it was: (but the servants[u] which drew the water knew;) the governor of the feast called the bridegroom,

10 And saith unto him, Every man at the beginning doth set forth good wine; and when men have well drunk, then that which is worse: *but* thou hast kept the good wine[w] until now.

11 This beginning of miracles did Jesus in Cana of Galilee, and manifested[x] forth his glory; and his disciples believed[y] on him.

12 After this he went down to Capernaum, he, and his mother, and his brethren, and his disciples: and they continued there not many days.

13 And the Jews' passover[a] was at hand, and Jesus[b] went up to Jerusalem,

14 And found[d] in the temple those that sold oxen and sheep and doves, and the changers of money sitting:

15 And when he had made a scourge of small cords, he drove them all out of the temple, and the sheep, and the oxen; and poured out the changers' money, and overthrew the tables;

16 And said unto them that sold doves, Take these things hence; make not my Father's house an house of merchandize.

17 And his disciples remembered that it was written,[h] The zeal of thine house hath eaten me up.

18 Then answered the Jews and said unto him, What sign[k] shewest thou unto us, seeing that thou doest these things?

19 Jesus answered and said unto them, Destroy[m] this temple, and in three days I will raise it up.

20 Then said the Jews, Forty and six years was this temple in building, and wilt thou rear it up in three days?

21 But he spake of the temple[o] of his body.

22 When therefore he was risen from the dead, his disciples remembered that he[b] had said this unto them: and they believed the scripture, and the word which Jesus had said.

23 Now when he was in Jerusalem at the passover, in the feast-*day*, many believed in his name, when they saw the miracles which he did.

24 But Jesus did not commit himself unto them, because he[f] knew all *men*,

25 And needed not that any should testify of man: for he knew what was in man.

CHAP. III.

THERE was a man of the Pharisees, named Nicodemus,[h] a ruler of the Jews:

2 The same came to Jesus by night, and said unto him, Rabbi, we know that thou art a teacher come from God: for[l] no man can do these miracles that thou doest, except God[m] be with him.

3 Jesus answered and said unto him, Verily, verily, I say unto thee, Except[n] a man be born [β] again, he cannot see the kingdom of God.

4 Nicodemus saith unto him, How can a man be born when he is old? can he enter the second time into his mother's womb, and be born?

5 Jesus answered, Verily, verily, I say unto thee, Except a man be born of water[p] and *of* the Spirit,[q] he cannot enter into the kingdom of God.

6 That[t] which is born of the flesh is flesh; and that which is born of the Spirit is spirit.

7 Marvel not that I said unto thee, Ye must be born [β] again.

8 The wind bloweth where it listeth, and thou hearest the sound thereof, but canst not tell whence it cometh, and whither it goeth: so[v] is every one that is born of the Spirit.

9 Nicodemus answered and said unto him, How can these things be?

10 Jesus answered and said unto him, Art thou a master of Israel, and knowest not these things?

11 Verily, verily, I say unto thee, We[s] speak that we do know, and testify that we have seen; and ye receive not our witness.

12 If I have told you earthly things, and ye believe not, how shall ye believe if I tell you *of* heavenly things?

13 And[c] no man hath ascended up to heaven, but he that came down from heaven, *even* the Son of man which is in heaven.

14 And as[e] Moses lifted up the serpent in the wilderness, even so must the Son of man be lifted up:

15 That whosoever[f] believeth in him should not perish, but have eternal life.

16 For God[g] so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.

17 For God[i] sent not his Son into the world to condemn the world; but that the world through him might be saved.

18 He[l] that believeth on him is not condemned: but he that believeth not is condemned already, because he hath not believed in the name of the only begotten Son of God.

19 And this is the condemnation, that light[n] is come into the world, and men loved darkness rather than light, because their deeds were evil.

20 For every one that doeth evil hateth

A. D. 30

a ch.20.28,29. Mat. 14. 33.
b Lu. 24. 8.
c Mat. 21. 5. 27. 11.
d Eze. 1. 1.
e Ge. 28. 12. Da. 7. 9, 10. Ac. 1.10,11.
f ch. 16. 30. 1 Sa. 16. 7. 1Ch. 28. 9. 29.17. Je.17. 9,10. Mat. 9. 4. Ac. 1. 24. Re. 2. 23.
g ch. 4. 46. Jos. 19. 28.
h ch.7.50,51. 19. 39.
i He. 13. 4.
k Ec. 10. 19. Is. 24. 11
l ch.9.16,33. Ac. 2. 22.
m Ac. 10. 38.
n ch. 1. 13 Ga. 6. 15. Ep. 2. 1 Tit. 3. 5. Ja. 1. 18. 1 Pe. 1. 23. 1 Jn°. 2. 29. 3. 9.
β or, *from above.*
o Lu. 5. 5, 6.
p Mar. 16. 16. Ac. 2. 33.
q Ro. 8. 2. 1 Co. 2. 12
r Ec. 9. 7.
s Ro. 13. 7.
t 1Co.15. 47.. 49. 2 Co. 5. 17.
u ch. 7. 17. Ps.119.100.
v 1 Co. 2. 11.
w Ps. 104. 15. Pr. 9. 2, 5.
x ch. 1. 14.
y 1 Jn°. 5. 13.
z 1 Jn°.1.1..3.
a Ex. 12. 14.
b ver. 23. ch 5. 1. 6 4. 11. 55.
c Ep. 4. 9, 10.
d Mat. 21. 12. Mar. 11. 15. Lu. 19. 45.
e Nu. 21. 9.
f ver. 36. He. 7. 25.
g 1 Jn°. 4. 9.
h Ps. 69. 9.
i Lu. 9. 56.
k ch. 6. 30. Mat. 12. 38, &c.
l ch.6.40,47.
m Mat.26.61. 27.40.
n ch.1.4,9..11.
o Ep.2.21,22. Col. 2. 9. He. 8. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, IV.

φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ [l]Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς [e]μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, [e]ἐπάνω πάντων ἐστί.

32 Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, [c]τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.

33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν.

34 Ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ [n]μέτρου δίδωσιν [e]ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα.

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ [i]μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. IV.

ΩΣ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης·

2 (Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·)

3 Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε [d]πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου [a]ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς, κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη.

7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; [e]οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.

11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

13 Ἀπεκρίθη [b]ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·

14 Ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·

18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· [h]Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι [h]Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ [a]ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· Οὐδεὶς μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς [n]ἀνθρώποις·

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

30 Ἐξῆλθον [b]οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν [c]δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες· Ῥαββὶ, φάγε.

32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα [h]ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι [d]ἔτι [a]τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν· Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς [n]θερισμὸν ἤδη.

36 Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, IV.

22 Post hæc venit Jesus, et discipuli ejus in terram Judæam: et illic demorabatur cum eis, et baptizabat.

23 Erat autem et Joannes baptizans in Ænnon, juxta Salim: quia aquæ multæ erant illic, et veniebant, et baptizabantur.

24 Nondum enim missus fuerat Joannes in carcerem.

25 Facta est autem quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis de Purificatione.

26 Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum.

27 Respondit Joannes, et dixit: Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de cælo.

28 Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quòd dixerim: Non sum ego Christus: sed quia missus sum ante illum.

29 Qui habet sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat, et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est.

30 Illum oportet crescere, me autem minui.

31 Qui desursum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, et de terra loquitur. Qui de cælo venit, super omnes est.

32 Et quod vidit, et audivit, hoc testatur: et testimonium ejus nemo accipit.

33 Qui accepit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

34 Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus spiritum.

35 Pater diligit Filium: et omnia dedit in manu ejus.

36 Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui autem incredulus est Filio non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

CAP. IV.

UT ergo cognovit Jesus quia audierunt Pharisæi quòd Jesus plures discipulos facit, et baptizat, quàm Joannes,

2 (Quamquam Jesus non baptizaret, sed discipuli ejus)

3 Reliquit Judæam, et abiit iterum in Galilæam.

4 Oportebat autem eum transire per Samariam.

5 Venit ergo in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar: juxta prædium, quod dedit Jacob Joseph filio suo.

6 Erat autem ibi fons Jacob. Jesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi sexta.

7 Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Jesus: Da mihi bibere.

8 (Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.)

9 Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo tu Judæus cum sis, bibere a me poscis, quæ sum mulier Samaritana? non enim coutuntur Judæi Samaritanis.

10 Respondit Jesus, et dixit ei: Si scires donum Dei, et quis est, qui dicit tibi: Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam.

11 Dicit ei mulier: Domine, neque in quo haurias habes, et puteus altus est: unde ergo habes aquam vivam?

12 Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit, et filii ejus, et pecora ejus?

13 Respondit Jesus, et dixit ei: Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum:

14 Sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

15 Dicit ad eum mulier: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam: neque veniam huc haurire.

16 Dicit ei Jesus: Vade, voca virum tuum, et veni huc.

17 Respondit mulier, et dixit: Non habeo virum. Dicit ei Jesus: Bene dixisti, quia non habeo virum:

18 Quinque enim viros habuisti, et nunc, quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti.

19 Dicit ei mulier: Domine, video quia Propheta es tu.

20 Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis, quia Jerosolymis est locus, ubi adorare oportet.

21 Dicit ei Jesus: Mulier crede mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerosolymis adorabitis Patrem.

22 Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est.

23 Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate. Nam et Pater tales quærit, qui adorent eum.

24 Spiritus est Deus: et eos, qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet adorare.

25 Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit, (qui dicitur Christus:) cum ergo venerit ille, nobis annunciabit omnia.

26 Dicit ei Jesus: Ego sum, qui loquor tecum.

27 Et continuo venerunt discipuli ejus: et mirabantur quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit: Quid quæris, aut quid loqueris cum ea?

28 Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dicit illis hominibus:

29 Venite, et videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcumque feci: numquid ipse est Christus?

30 Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum.

31 Interea rogabant eum discipuli, dicentes: Rabbi, manduca.

32 Ille autem dicit eis: Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis.

33 Dicebant ergo discipuli ad invicem: Numquid aliquis attulit ei manducare?

34 Dicit eis Jesus: Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus.

35 Nonne vos dicitis, quòd adhuc quattuor menses sunt, et messis venit? Ecce dico vobis: Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albæ sunt jam ad messem.

36 Et qui metit, mercedem accipit, et congregat fructum in vitam æternam: ut, et qui seminat, simul gaudeat, et qui metit.

37 In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat, et alius est qui metit.

38 Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii laboraverunt, et vos in

VERSIO LUSITANA.

aborrece a luz, e não se chega para a luz, para que não sejão arguidas as suas obras:

21 Mas aquelle, que obra verdade, chega-se para a luz, para que as suas obras sejão manifestas; porque são feitas em Deos.

22 Passado isto, veio Jesus, e seus Discipulos para a terra de Judéa, onde se demorava com elles, e baptizava.

23 João tambem baptizava em Ennon, junto a Salim; porque havia alli muitas aguas, e erão muitos os que vinhão, e erão baptizados.

24 Porque ainda João não tinha sido prezo.

25 Excitou-se pois huma questão entre os Discipulos de João, e os Judeos, sobre a purificação.

26 E vierão buscar a João, e disserão-lhe: Mestre, aquelle, que estava comtigo da banda dalém do Jordão, e de quem tu déste testemunho, ei-lo ahi está baptizando, e todos vem a elle.

27 Respondeo João, e disse: O homem não póde receber cousa alguma, se do Ceo lhe não for dada.

28 Vós-outros mesmos me sois testemunhas, de que eu vos disse: Eu não sou o Christo; mas que sou enviado adiante delle.

29 O Esposo he o para quem he a Esposa: mas o amigo do Esposo, que lhe assiste, e o ouve, alegra-se muito de ouvir a voz do Esposo. Pois já com isto meu gozo he cumprido.

30 Convem que elle cresça, e que eu diminua.

31 O que vem lá de riba, he sobre todos. O que he da terra, he da terra, e falla da terra. O que vem do Ceo, he sobre todos.

32 Elle dá testemunho do que vio, e ouvio: e ninguem recebe o seu testemunho.

33 O que recebe o seu testemunho, sellou que Deos he verdadeiro.

34 Porque aquelle, a quem Deos enviou, esse falla palavras de Deos; porque não lhe dá Deos o Espirito por medida.

35 O Pai ama ao Filho: e todas as cousas poz na sua mão.

36 O que crê no Filho, tem a vida eterna: o que porém não crê no Filho, não verá a vida; mas sobre elle permanece a ira de Deos.

CAP. IV.

TENDO pois conhecido Jesus, que aos ouvidos dos Fariseos tinha chegado a noticia, de que elle fazia mais Discipulos, e baptizava mais pessoas do que João:

2 (Sendo assim, que não era Jesus o que baptizava, mas seus Discipulos:)

3 Deixou a Judéa, e foi outra vez para Galiléa.

4 Mas importava que elle passasse por Samaria.

5 Veio pois a huma Cidade de Samaria, chamada Sicar, junto á herdade, que Jacob tinha dado a seu filho José.

6 Alli porém havia hum poço de Jacob. Fatigado pois do caminho, estava Jesus assim sentado sobre a borda do poço. Era isto quasi á hora sexta.

7 Veio huma mulher de Samaria a tirar agua. Jesus lhe disse: Dá-me de beber.

8 (Porque seus Discipulos tinhão ido á Cidade a comprar mantimento.)

9 Mas esta mulher Samaritana lhe disse: Como sendo tu Judeo, me pedes de beber a mim, que sou mulher Samaritana? Porque os Judeos não se communição com os Samaritanos.

10 Respondeo Jesus, e disse-lhe: Se tu conhecêras o dom de Deos, e quem he o que te diz, Dá-me de beber: tu certamente lhe pedíras, e elle te daria a ti de agua viva.

11 Senhor, lhe disse a mulher, tu não tens com que a tirar; e o poço he fundo: donde tens logo essa agua viva?

12 Es tu por ventura maior do que nosso pai Jacob, que foi o que nos deo este poço, do qual elle mesmo bebeo, e seus filhos, e seus gados?

13 Respondeo Jesus, e lhe disse: Todo o que beber desta agua, ha de tornar a ter sede: mas o que beber da agua, que eu lhe der, nunca já mais terá sede:

14 Mas a agua, que eu lhe der, virá a ser nelle huma fonte de agua, que salte para a vida eterna.

15 Disse-lhe a mulher: Senhor, dá-me dessa agua, para eu não ter mais sede, nem vir aqui tiralla.

16 Disse-lhe Jesus: Vai chamar a teu marido, e vem cá.

17 Respondeo mulher, e disse: Eu não tenho marido. Jesus lhe disse: Bem disseste, que não tens marido:

18 Porque tu tiveste cinco maridos, e o que agora tens, não he teu marido: nisso disseste a verdade.

19 Senhor, disse-lhe a mulher, pelo que vejo, tu es Profeta.

20 Nossos pais adorárão sobre este monte; e vós-outros dizeis, que em Jerusalem he o lugar, onde se deve adorar.

21 Disse-lhe Jesus: Mulher, cre-me, que he chegada a hora, em que vós não adorareis o Pai, nem neste monte, nem em Jerusalem.

22 Vós adorais o que não conheceis; e nós adoramos o que conhecemos; porque dos Judeos he que vem a salvação.

23 Mas a hora vem, e agora he, quando os verdadeiros adoradores hão de adorar o Pai em espirito e verdade. Porque taes quer tambem o Pai que sejão, os que o adorem.

24 Deos he espirito: e em espirito, e verdade he que o devem adorár, os que o adorão.

25 Eu sei, disse-lhe a mulher, que o Messias, (que se chama o Christo,) ha de vir. Quando pois vier, elle nos annunciará todas as cousas.

26 Disse-lhe Jesus: Eu, que fallo comtigo, sou o que o sou.

27 Nisto vierão seus Discipulos: e os quaes se maravilhárão, de que elle estivesse fallando com huma mulher. Mas nenhum lhe disse: Que he o que perguntas, ou que fallas com ella?

28 A mulher pois deixando o cantaro, foi á Cidade, e disse áquelles homens:

29 Vinde ver hum homem, que me disse tudo o que eu tenho feito: será este por ventura o Christo?

30 Sahírão pois da Cidade, e vierão ter com elle.

31 Entretanto seus Discipulos o rogavão, dizendo: Mestre, come.

32 Mas elle lhes respondeo: Eu para comer tenho huma comida, que vós não sabeis.

33 Pelo que dizião os Discipulos huns para os outros: Será caso que alguem lhe trouxesse de comer?

34 Disse-lhes Jesus: A minha comida he fazer a vontade daquelle, que me enviou, e cumprir a sua obra.

35 Não dizeis vós, que ainda ha quatro mezes até á seifa? Mas eu digo-vos: Levantai os olhos, e vede como essas terras já branquejão, e estão proximas á seifa.

36 E o que sega, recebe galardão, e

VERSIO ANGLICANA.

the light, neither[a] cometh to the light, lest his deeds should be [β] reproved.

21 But he that doeth[c] truth cometh to the light, that his deeds may be made manifest, that they are wrought[e] in God.

22 After these things came Jesus and his disciples into the land of Judea; and there he tarried with them, and baptized.[f]

23 And John also was baptizing in Enon, near to Salim,[g] because there was much water there: and they[h] came, & were baptized.

24 For John[i] was not yet cast into prison.

25 Then there arose a question between *some* of John's disciples and the Jews about purifying.

26 And they came unto John, and said unto him, Rabbi, he that was with thee beyond Jordan, to whom thou barest[m] witness, behold, the same baptizeth, and all *men*[o] come to him.

27 John answered and said, A man[p] can [γ] receive nothing, except it be given him from heaven.

28 Ye yourselves bear me witness, that I said,[q] I am not the Christ, but that I[r] am sent before him.

29 He that hath the bride[s] is the bridegroom: but the friend[t] of the bridegroom, which standeth and heareth him, rejoiceth greatly because of the bridegroom's voice: this my joy therefore is fulfilled.

30 He must increase, but I *must* decrease.

31 He that cometh from above[v] is above all: he[y] that is of the earth is earthly, and speaketh of the earth: he that cometh from heaven is above all.

32 And what he hath seen and heard, that he testifieth; and no man[a] receiveth his testimony.

33 He that hath received his testimony hath set[d] to his seal that God is true.

34 For he[e] whom God hath sent speaketh the words of God: for God giveth not the Spirit by measure[f] *unto him.*

35 The Father loveth the Son,[g] and hath given all things into his hand.

36 He[i] that believeth on the Son hath everlasting life: and he that believeth not the Son shall not see life; but the wrath[l] of God abideth on him.

CHAP. IV.

WHEN therefore the Lord knew how the Pharisees had heard that Jesus made and baptized[n] more disciples than John,

2 (Though Jesus himself baptized not, but his disciples,)

3 He left Judea, and departed again into Galilee.

4 And he must needs[o] go through Samaria.

5 Then cometh he to a city of Samaria, which is called Sychar, near to the parcel of ground that Jacob gave[p] to his son Joseph.

6 Now Jacob's well was there. Jesus therefore, being wearied with *his* journey, sat thus on the well: *and* it was about the sixth hour.

7 There cometh a woman of Samaria to draw water: Jesus saith unto her, Give me to drink.

8 (For his disciples were gone away unto the city to buy meat.)

9 Then saith the woman of Samaria unto him, How is it that thou, being a Jew, askest drink of me, which am a woman of Samaria? for the Jews have no dealings[s] with the Samaritans.

10 Jesus answered and said unto her,

A. D. 30.

a Job 24. 13. 17. Pr. 4. 18, 19.
b Ep. 2. 8.
β or, *discovered.*
c 1 Jn°. 1. 6.
d Is. 12. 3. 41. 17, 18. Je. 2. 13. Zec. 13. 1. 14. 8. Re. 22. 17.
e 3 Jn°. 11.
f ch. 4. 2.
g 1 Sa. 9. 4.
h Mat. 3. 5, 6.
i Mat. 14. 3.
k ch. 6. 35, 58.
l ch. 17. 2, 3. Ro. 6. 23.
m ch. 1. 7, 15, &c.
n ch. 7. 38.
o Ps. 65. 2. Is. 45. 23.
p 1 Co. 2. 12.. 14. 4. 7. He. 5. 4. Ja. 1. 17.
γ or, *take unto himself.*
q ch. 1. 20, 27.
r Lu. 1. 17.
s Ca. 4. 8..12. Je. 2. 2. Eze. 16. 8. Ho. 2. 19, 20. Mat. 22. 2. 2 Co. 11. 2. Ep. 5. 25, 27. Re. 21. 9.
t Ca. 5. 1.
u ch. 1. 48, 49.
v ch. 6. 33. 8. 23. Ep. 1. 20, 21.
w Ju. 9. 7.
x De. 12. 5..11. 1 Ki. 9. 3.
y 1 Co. 15. 47.
z Mal. 1. 11. Mat. 18. 20.
a ch. 1. 11.
b 2 Ki. 17. 29.
c Is. 2. 3. Ro. 9. 5.
d 1 Jn°. 5. 10.
e ch. 7. 16.
f ch. 1. 16. Ps. 45. 7. Is. 11. 2. 59. 21. Col. 1. 19.
g Mat. 28. 18.
h Phi. 3. 3.
i ver. 15, 16. Hab. 2. 4.
k 2 Co. 3. 17.
l Ro. 1. 18.
m ch. 9. 37.
n ch. 3. 22, 26.
o Lu. 2. 49.
p Ge. 33. 19. 48. 22. Jos. 24. 32.
q ch. 6. 38. Job 23. 12.
r ch. 17. 4.
s Ac. 10. 28.
t Mat. 9. 37.

If thou knewest the gift[b] of God, and who it is that saith to thee, Give me to drink; thou wouldest have asked of him, and he would have given thee living[d] water.

11 The woman saith unto him, Sir, thou hast nothing to draw with, and the well is deep: from whence then hast thou that living water?

12 Art thou greater than our father Jacob, which gave us the well, and drank thereof himself, and his children, and his cattle?

13 Jesus answered and said unto her, Whosoever drinketh of this water shall thirst again:

14 But whosoever[k] drinketh of the water that I shall give[l] him shall never thirst; but the water that I shall give him shall be in him[n] a well of water springing up into everlasting life.

15 The woman saith unto him, Sir, give me this water, that I thirst not, neither come hither to draw.

16 Jesus saith unto her, Go, call thy husband, and come hither.

17 The woman answered and said, I have no husband. Jesus said unto her, Thou hast well said, I have no husband:

18 For thou hast had five husbands; and he whom thou now hast is not thy husband: in that saidst thou truly.

19 The woman saith unto him, Sir, I perceive[u] that thou art a prophet.

20 Our fathers worshipped in this mountain;[w] and ye say, that in Jerusalem[x] is the place where men ought to worship.

21 Jesus saith unto her, Woman, believe me, the hour cometh, when ye[z] shall neither in this mountain, nor yet at Jerusalem, worship the Father.

22 Ye worship[b] ye know not what: we know what we worship: for salvation[c] is of the Jews.

23 But the hour cometh, and now is, when the true worshippers shall worship the Father in spirit[h] and in truth: for the Father seeketh such to worship him.

24 God[k] *is* a spirit: and they that worship him must worship *him* in spirit and in truth.

25 The woman saith unto him, I know that Messias cometh, which is called Christ: when he is come, he will tell us all things.

26 Jesus saith unto her, I[m] that speak unto thee am *he.*

27 And upon this came his disciples, and marvelled that he talked with the woman: yet no man said, What seekest thou? or, Why talkest thou with her?

28 The woman then left her water-pot, and went her way into the city, and saith to the men,

29 Come, see a man, which told me all things that ever I did: is not this the Christ?

30 Then they went out of the city, and came unto him.

31 In the meanwhile his disciples prayed him, saying, Master, eat.

32 But he said unto them, I have meat to eat that ye know not of.

33 Therefore said the disciples one to another, Hath any man brought him *ought* to eat?

34 Jesus saith unto them, My meat[q] is to do the will of him that sent me, and to finish[r] his work.

35 Say not ye, There are yet four months, and *then* cometh harvest? behold, I say unto you, Lift up your eyes, & look on the fields; for they are white already to harvest.[t]

36 And he that reapeth receiveth wages,

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, V.

συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν [d]ὁ| ἀληθινὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.

40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

41 Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ·

42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν [n]λαλιάν| πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, [c]ὁ Χριστός|.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, [d]καὶ ἀπῆλθεν| εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Αὐτὸς γὰρ [b]ὁ| Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν [b]ὁ Ἰησοῦς| πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ.

47 Οὗτος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, ὁ υἱός σȣ ζῇ. [d]Καὶ| ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ [i]Ἰησοῦς|· καὶ ἐπορεύετο.

51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ [n]παῖς| σου ζῇ.

52 Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι [h]χθὲς| ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

53 Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησȣ̃ς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰȣδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Κεφ. ε'. V.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς [n]Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα|, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ [n]Βηθεσδά|, πέντε στοὰς ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος [c]πολὺ| τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, [o]ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι|.

5 Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα [m]ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, [a]βάλλῃ| με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

9 Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἔλεγον ȣ̃ν οἱ Ἰȣδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον.

11 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

12 Ἠρώτησαν [d]οὖν| αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον [e]τὸν κράββατόν σου|, καὶ περιπάτει;

13 Ὁ δὲ [i]ἰαθεὶς| οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14 Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται.

15 Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας [n]αὐτὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, [b]καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι,| ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.

18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο ȣ̃ν ὁ Ἰησȣ̃ς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς [f]ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

21 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει, ζωοποιεῖ.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ·

23 Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.

24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τȣ̃ θανάτȣ εἰς τὴν ζωήν.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ [n]Θεοῦ|· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.

26 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ.

27 Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν [n]ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

28 Μὴ| θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ·

29 Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες,

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS. V.

labores eorum introistis.

39 Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis: Quia dixit mihi omnia quæcumque feci.

40 Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies.

41 Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem ejus.

42 Et mulieri dicebant: Quia jam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, et scimus quia hic est vere Salvator mundi.

43 Post duos autem dies exiit inde: et abiit in Galilæam.

44 Ipse enim Jesus testimonium perhibuit quia Propheta in sua patria honorem non habet.

45 Cum ergo venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, cum omnia vidissent quæ feceratJerosolymis in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum,

46 Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum, Et erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum.

47 Hic cum audisset quia Jesus adveniret a Judæa in Galilæam, abiit ad eum, et rogabat eum ut descenderet, et sanaret filium ejus: incipiebat enim mori.

48 Dixit ergo Jesus ad eum: Nisi signa, et prodigia videritis, non creditis.

49 Dicit ad eum regulus: Domine, descende prius quàm moriatur filius meus.

50 Dicit ei Jesus: Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni, quem dixit ei Jesus, et ibat.

51 Jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nunciaverunt dicentes, quia filius ejus viveret.

52 Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: Quia heri hora septima reliquit eum febris.

53 Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Jesus: Filius tuus vivit: et credidit ipse, et domus ejus tota.

54 Hoc iterum secundum signum fecit Jesus, cum venisset a Judæa in Galilæam.

CAP. V.

POST hæc erat dies festus Judæorum, et ascendit Jesus Jerosolymam.

2 Est autem Jerosolymis Probatica piscina, quæ cognominatur Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens.

3 In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum.

4 Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam: et movebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat a quacumque detinebatur infirmitate.

5 Erat autem quidam homo ibi triginta et octo annos habens in infirmitate sua.

6 Hunc cum vidisset Jesus jacentem, et cognovisset quia jam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri?

7 Respondit ei languidus: Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit.

8 Dicit ei Jesus: Surge, tolle grabatum tuum, et ambula.

9 Et statim sanus factus est homo ille: et sustulit grabatum suum, et ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo.

10 Dicebant ergo Judæi illi, qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum.

11 Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, et ambula.

12 Interrogaverunt ergo eum: Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum, et ambula?

13 Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Jesus enim declinavit a turba constituta in loco.

14 Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi: Ecce sanus factus es: jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

15 Abiit ille homo, et nunciavit Judæis quia Jesus esset, qui fecit eum sanum.

16 Propterea persequebantur Judæi Jesum, quia hæc faciebat in sabbato.

17 Jesus autem respondit eis: Pater meus usque modo operatur, et ego operor.

18 Propterea ergo magis quærebant eum Judæi interficere: quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. Respondit itaque Jesus, et dixit eis:

19 Amen, amen dico vobis: non potest Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcumque enim ille fecerit, hæc et Filius similiter facit.

20 Pater enim diligit Filium, et omnia demonstrat ei, quæ ipse facit: et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

21 Sicut enim Pater suscitat mortuos, et vivificat: sic et Filius, quos vult, vivificat.

22 Neque enim Pater judicat quemquam: sed omne judicium dedit Filio,

23 Ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem: qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum.

24 Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, et credit ei, qui misit me, habet vitam æternam, et in judicium non venit, sed transiit a morte in vitam.

25 Amen, amen dico vobis, quia venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei: et qui audierint, vivent.

26 Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic dedit et Filio habere vitam in semetipso:

27 Et potestatem dedit ei judicium facere, quia Filius hominis est.

28 Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei:

29 Et procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii.

30 Non possum ego a meipso facere quidquam. Sicut audio, judico: et judicium meum justum est: quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.

31 Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum.

VERSIO LUSITANA.

ajunta fructo para a vida eterna; para que seja commum o gozo entre o que semea, e o que sega.

37 Porque nisto he verdadeiro o dito: Que hum he o que semea, e outro o que sega.

38 Eu enviei-vos a segar o que vós não trabalhastes: outros forão os que trabalhárão, e vós entrastes nos seus trabalhos.

39 Ora daquella Cidade forão muitos os Samaritanos, que crêrão em Jesus, por causa da palavra da mulher, que dava este testemunho: Elle me disse tudo quanto eu tenho feito.

40 Vindo pois ter com elle os Samaritanos, pedírão-lhe que se deixasse ficar com elles; e elle ficou alli dous dias.

41 E forão então muitos mais, os que crêrão nelle, pelo ouvirem fallar.

42 E dizião á mulher: Não he já sobre o teu dito, que nós cremos nelle: mas he porque nós mesmos o ouvimos, e porque sabemos ser este verdadeiramente o Salvador do Mundo.

43 E passados dous dias, sahio dalli, e foi para Galiléa.

44 Porque Jesus mesmo deo testemunho, de que hum Profeta não tem honra na sua patria.

45 Tendo pois vindo a Galiléa, recebêrão-no bem os Galileos; porque tinhão visto todas as cousas, que Jesus fizera em Jerusalem no dia da festa, á que elles tambem tinhão ido.

46 Veio pois segunda vez a Caná de Galiléa, onde fizera da agua vinho. Havia porém alli hum Official da Corte, cujo filho estava doente em Cafarnaum.

47 Este tendo ouvido que Jesus vinha de Judéa para Galiléa, foi ter com elle, e rogou-o que viesse a sua casa curar a seu filho; porque estava a morrer.

48 Pois disse-lhe Jesus: Vós senão vedes milagres, e prodigios, não credes.

49 Disse-lhe o Official: Senhor, vem antes que meu filho morra.

50 Disse-lhe Jesus: Vai, que teu filho vive. Deo o homem credito á palavra, que lhe dissera Jesus, e foi-se.

51 E quando elle já hia andando, vierão os seus criados sahir-lhe ao encontro, e derão-lhe novas, dizendo de que seu filho vivia.

52 E tendo inquirido que hora fosse, a em que o doente se achára melhor: Hontem, lhe disserão, pelas seis horas o deixou a febre.

53 Conheceo logo o pai ser aquella mesma a hora, em que Jesus lhe dissera: Teu filho vive. E creo elle, e toda a sua casa.

54 Foi este o segundo milagre, que Jesus obrou, tendo vindo de Judéa para Galiléa.

CAP. V.

DEPOIS disto era dia de huma festa dos Judeos; e Jesus subio a Jerusalem.

2 Em Jerusalem havia o tanque das ovelhas, que em Hebraico se chama Bethsaida, que tinha cinco alpendres;

3 Nos quaes jazia grande número de enfermos, de cegos, de coxos, e dos que tinhão os membros resiccados: que todos esperavão que se movesse a agua.

4 Porque hum Anjo do Senhor descia em certo tempo ao tanque, e movia a agua. E o primeiro, que entrava no tanque depois de se mover a agua, ficava curado de qualquer doença, que tivesse.

5 E estava alli hum homem, que havia trinta e oito annos que era doente.

6 Jesus, que o vio deitado, e que soube que tinha muito tempo de enfermo, disse-lhe: Queres ficar são?

7 Respondeo-lhe o homem doente: Senhor, não tenho homem, que depois de movida a agua me metta no tanque: porque entretanto que eu venho, desce outro primeiro.

8 Disse-lhe Jesus: Levanta-te, toma a tua cama, e anda.

9 E no mesmo instante ficou são aquelle homem; e tomou a sua cama, e começou a andar. Era aquelle dia hum dia de sabbado.

10 Pelo que dizião os Judeos ao que havia sido curado: Hoje he sabbado; não te he licito levar a tua cama.

11 Respondeo-lhes elle: Aquelle, que me curou, esse mesmo me disse: Toma a tua cama, e anda.

12 Perguntárão-lhe então: Quem he esse homem, que te disse: Toma a tua cama, e anda?

13 Porém o que havia sido curado, não sabia quem elle era: porque Jesus se havia retirado da turba, que estava naquelle lugar.

14 Depois achou-o Jesus no Templo, e disse-lhe: Vês ahi estás são, não peques mais, para que te não succeda alguma cousa peior.

15 Foi aquelle homem, e declarou aos Judeos, que Jesus era o que o havia curado.

16 Por esta causa perseguião os Judeos a Jesus, por elle fazer estas cousas em dia de sabbado.

17 Mas Jesus lhes disse: Meu Pai até agora não cessa de obrar; e eu obro.

18 Por isso pois procuravão os Judeos com maior ancia matallo; porque não sómente quebrantava o sabbado, mas ainda tambem dizia que Deos era seu Pai, fazendo-se igual a Deos. Pelo que respondeo Jesus, e lhes disse:

19 Em verdade, em verdade vos digo, que o Filho não póde de si mesmo fazer cousa alguma, senão só o que vir fazer ao Pai: porque tudo o que fizer o Pai, o faz tambem semelhantemente o Filho.

20 Porque o Pai ama ao Filho, e mostra-lhe tudo o que elle faz: e maiores obras do que estas lhe mostrará elle, até o ponto de ficardes admirados.

21 Porque assim como o Pai resuscita os mortos, e lhes dá vida; assim tambem dá o Filho vida áquelles, que quer.

22 Porque o Pai a ninguem julga; mas todo o juizo deo ao Filho;

23 A fim de que todos honrem ao Filho, bem como honrão ao Pai: o que não honra ao Filho, não honra ao Pai, que o enviou.

24 Em verdade, em verdade vos digo, que quem ouve a minha palavra, e crê naquelle, que me enviou, tem a vida eterna, e não incorre na condemnação, mas passou da morte para a vida.

25 Em verdade, em verdade vos digo, que a hora vem, e que ella he já vinda, em que os mortos ouviráõ a voz do Filho de Deos; e em que os que a ouvirem, viviráõ.

26 Porque assim como o Pai tem a vida em si mesmo; assim tambem deo elle ao Filho ter vida em si mesmo;

27 E lhe deo o poder de exercitar o juizo, porque he Filho do Homem.

28 Não vos maravilheis disso; porque virá hora, em que todos os que se achão nos sepulcros, ouviráõ a voz do Filho de Deos:

29 E os que tiverem obrado bem, sahiráõ

VERSIO ANGLICANA.

and gathereth fruit[a] unto life eternal: that both[b] he that soweth and he that reapeth may rejoice together.

37 And herein is that saying true, One[c] soweth, and another reapeth.

38 I sent you to reap that whereon ye bestowed no labour: other[e] men laboured, and ye are entered into their labours.

39 And many of the Samaritans of that city believed on him for the saying[g] of the woman, which testified, He told me all that ever I did.

40 So when the Samaritans were come unto him, they besought him that he would tarry with them: and he abode there two days.

41 And many more believed because of his own word;

42 And said unto the woman, Now we believe, not because of thy saying: for[k] we have heard *him* ourselves, and know that this is indeed the Christ, the Saviour of the world.

43 Now after two days he departed thence, and went into Galilee.

44 For Jesus himself testified, that[n] a prophet hath no honour in his own country.

45 Then when he was come into Galilee, the Galileans received him, having seen[o] all the things that he did at Jerusalem at the feast: for[q] they also went unto the feast.

46 So Jesus came again into Cana of Galilee, where he made[r] the water wine. And there was a certain [γ]nobleman, whose son was sick at Capernaum.

47 When he heard that Jesus was come out of Judea into Galilee, he went unto him, and besought him that he would come down, and heal his son: for he was at the point of death.

48 Then said Jesus unto him, Except ye see signs[v] & wonders, ye will not believe.

49 The nobleman saith unto him, Sir, come down ere my child die.

50 Jesus saith unto him, Go[x] thy way; thy son liveth. And the man believed the word that Jesus had spoken unto him, and he went his way.

51 And as he was now going down, his servants met him, and told *him*, saying, Thy son liveth.

52 Then inquired he of them the hour when he began to amend. And they said unto him, Yesterday at the seventh hour the fever left him.

53 So the father knew that *it was* at the same[b] hour, in the which Jesus said unto him, Thy son liveth: and himself believed,[c] and his whole house.

54 This *is* again the second miracle *that* Jesus did, when he was come out of Judea into Galilee.

CHAP. V.

AFTER this there was a feast[e] of the Jews; and Jesus went up to Jerusalem.

2 Now there is at Jerusalem by the sheep [δ]*market*, a pool, which is called in the Hebrew tongue Bethesda, having five porches.

3 In these lay a great multitude of impotent folk, of blind, halt, withered, waiting for the moving of the water.

4 For an angel went down at a certain season into the pool, and troubled the water: whosoever then first[k] after the troubling of the water stepped in, was made whole[l] of whatsoever disease he had.

5 And a certain man was there, which had an infirmity [m]thirty and eight years.

6 When Jesus saw him lie, and[n] knew that he had been now a long time *in that case*, he saith unto him, Wilt thou be made whole?

7 The impotent man answered him, Sir, I have[d] no man, when the water is troubled, to put me into the pool: but while I am coming, another steppeth down before me.

8 Jesus saith unto him, Rise,[f] take up thy bed, and walk.

9 And immediately the man was made whole, and took up his bed, and walked: and on[h] the same day was the sabbath.

10 The Jews therefore said unto him that was cured, It is the sabbath-day:[i] it is not lawful for thee to carry *thy* bed.

11 He answered them, He that made me whole, the same said unto me, Take up thy bed, and walk.

12 Then asked they him, What man is that which said unto thee, Take up thy bed, and walk?

13 And he that was healed wist[l] not who it was: for Jesus had conveyed[m] himself away, [β]a multitude being in *that* place.

14 Afterward Jesus findeth him in the temple, and said unto him, Behold, thou art made whole: sin[p] no more, lest a worse thing come unto thee.

15 The man departed, & told the Jews that it was Jesus, which had made him whole.

16 And therefore did the Jews persecute Jesus, and sought to slay him, because he had done these things on the sabbath-day.

17 But Jesus answered them, My[s] Father worketh hitherto, and I work.

18 Therefore the Jews sought the more to kill[t] him, because he not only had broken the sabbath, but said also that God was his Father, making[u] himself equal with God.

19 Then answered Jesus and said unto them, Verily, verily, I say unto you,[w] The Son can do nothing of himself, but what he seeth the Father do: for what things soever he doeth, these also doeth the Son likewise.

20 For[y] the Father loveth the Son, and sheweth him all things that himself doeth: and he will shew him greater works than these, that ye may marvel.

21 For as the Father raiseth up the dead, and quickeneth *them;* even[z] so the Son quickeneth whom he will.

22 For the Father judgeth no man, but hath committed[a] all judgment unto the Son;

23 That all *men* should honour the Son, even as they honour the Father. He that honoureth not the Son, honoureth not the Father which hath sent him.

24 Verily, verily, I say unto you, He[d] that heareth my word, and believeth on him that sent me, hath everlasting life, and shall not come into condemnation; but is passed[f] from death unto life.

25 Verily, verily, I say unto you, The hour is coming, and now is, when the dead[g] shall hear the voice of the Son of God; and they that hear shall live.

26 For as the Father hath life in himself; so hath he given to the Son to have life[h] in himself;

27 And hath given him authority[i] to execute judgment also, because he is the Son of man.

28 Marvel not at this: for the hour is coming, in the which all that are in the graves shall hear his voice,

29 And shall come forth; they[o] that

A. D. 30.

a Ro. 6. 22.
b 1 Co. 3. 5..9.
c Mi. 6. 15.
d De. 32. 36. Ps. 72. 12. 142. 4. Ro. 5. 6. 2 Co. 1. 9, 10.
e 1 Pe. 1. 12.
f Mat. 9. 6. Mar. 2. 11. Lu. 5. 24.
g ver. 29.
h ch. 9. 14.
i Je. 17. 21, &c. Mat. 12. 2, &c.
k ch. 17. 8. 1 Jn°. 4. 14.
l ch. 14. 9.
m Lu. 4. 30.
n Mat. 13. 57. Mar. 6. 4. Lu. 4. 24.
β or, *from the multitude that was.*
o ch. 2. 23.
p ch. 8. 11.
q De. 16. 16.
r ch. 2. 1, 11.
γ or, *courtier;* or, *ruler.*
s ch. 9. 4. 14. 10.
t ch. 7. 19.
u ch. 10. 30, 33. Zec. 13. 7. Phi. 2. 6.
v 1 Co. 1. 22.
w ver. 30.
x Mat. 8. 13. Mar. 7. 29, 30. Lu. 17. 14.
y ch. 3. 35. 17. 26. Mat. 3. 17.
z ch. 11. 25. 17. 2. Lu. 8. 54.
a Mat. 11. 27. Ac. 17. 31. 2 Co. 5. 10.
b Ps. 107. 20.
c Ac. 16. 34. 18. 8.
d ch. 6. 40, 47.
e ch. 2. 13. Le. 23. 2, &c. De. 16. 16.
f 1 Jn°. 3. 14.
δ or, gate. Ne. 3. 1. 12. 39.
g ver. 28. Ep. 2. 1.
h 1 Co. 15. 45.
i ver. 22.
k Pr. 8. 17. Ec. 9. 10. Mat. 11. 12.
l Eze. 47. 8, 9. Zec. 13. 1.
m Lu. 8. 43. 13. 16.
n Ps. 142. 3.
o Is. 12. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, VI.

εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με [b]πατρός|.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ [n]οἶδα| ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ.

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε [a]ἀγαλλιασθῆναι| πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμȣ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε.

37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε.

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

40 Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

42 Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

Κεφ. ϛ'. VI.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας [f]τῆς Τιβεριάδος.

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων [b]αὐτοῦ| τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς [n]τὸ πάσχα,| ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰȣδαίων.

5 Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;

6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.)

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστι παιδάριον [d]ἓν| ὧδε, [h]ὃ| ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;

10 Εἶπε [c]δὲ| ὁ Ἰησοῦς. Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. Ἀνέπεσον [c]οὖν| οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

11 Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας, διέδωκε [c]τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ| τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον [n]ἤθελον|.

12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.

13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε [c]πάλιν| εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

17 Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ [n]οὐκ| ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.

18 Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο.

19 Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

21 Ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, [n]ἰδὼν| ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν [b]ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ|, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ [a]πλοιάριον|, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·

23 (Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ| Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, [d]εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου|·)

24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν [b]καὶ| αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, πότε ὧδε γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε.

27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τȣτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεος.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;

29 Ἀπεκρίθη [c]ὁ| Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί ȣν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

32 Εἶπεν [c]οὖν| αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, VI.

32 Alius est, qui testimonium perhibet de me: et scio quia verum est testimonium, quod perhibet de me.

33 Vos misistis ad Joannem: et testimonium perhibuit veritati.

34 Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico ut vos salvi sitis.

35 Ille erat lucerna ardens, et lucens. Vos autem voluistis ad horam exultare in luce ejus.

36 Ego autem habeo testimonium majus Joanne. Opera enim, quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea: ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me:

37 Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibuit de me: neque vocem ejus unquam audistis, neque speciem ejus vidistis.

38 Et verbum ejus non habetis in vobis manens: quia quem misit ille, huic vos non creditis.

39 Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: et illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me:

40 Et non vultis venire ad me ut vitam habetis.

41 Claritatem ab hominibus non accipio.

42 Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis.

43 Ego veni in nomine Patris mei, et non accipitis me: si alius venerit in nomine suo, illum accipietis.

44 Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis: et gloriam, quæ a solo Deo est, non quæritis?

45 Nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem: est qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis.

46 Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan et mihi: de me enim ille scripsit.

47 Si autem illius litteris non creditis: quomodo verbis meis credetis?

CAP. VI.

POST hæc abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis:

2 Et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa, quæ faciebat super his, qui infirmabantur.

3 Subiit ergo in montem Jesus: et ibi sedebat cum discipulis suis.

4 Erat autem proximum Pascha dies festus Judæorum.

5 Cum sublevasset ergo oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum: Unde ememus panes, ut manducent hi?

6 Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus.

7 Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat.

8 Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri:

9 Est puer unus hic, qui habet quinque panes ordeaceos, et duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos?

10 Dixit ergo Jesus: Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia.

11 Accepit ergo Jesus panes; et cum gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter et ex piscibus quantum volebant.

12 Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis: Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant.

13 Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus ordeaceis, quæ superfuerunt his, qui manducaverant.

14 Illi ergo homines cum vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant: Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mundum.

15 Jesus ergo cum cognovisset quia venturi essent ut raperent eum, et facerent eum regem, fugit iterum in montem ipse solus.

16 Ut autem sero factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare.

17 Et cum ascendissent navim, venerunt trans mare in Capharnaum: et tenebræ jam factæ erant: et non venerat ad eos Jesus.

18 Mare autem, vento magno flante, exurgebat.

19 Cum remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Jesum ambulantem supra mare, et proximum navi fieri, et timuerunt.

20 Ille autem dicit eis: Ego sum, nolite timere.

21 Voluerunt ergo accipere eum in navim: et statim navis fuit ad terram, in quam ibant.

22 Altera die, turba, quæ stabat trans mare, vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una, et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in navim, sed soli discipuli ejus abiissent:

23 Aliæ vero supervenerunt naves a Tiberiade juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino.

24 Cum ergo vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt in naviculas, et venerunt Capharnaum quærentes Jesum.

25 Et cum invenissent eum trans mare, dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti?

26 Respondit eis Jesus, et dixit: Amen, amen dico vobis: quæritis me non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, et saturati estis.

27 Operamini non cibum, qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit Deus.

28 Dixerunt ergo ad eum: Quid faciemus ut operemur opera Dei?

29 Repondit Jesus, et dixit eis: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.

30 Dixerunt ergo ei: Quod ergo tu facis signum ut videamus, et credamus tibi? quid operaris?

31 Patres nostri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum est: Panem de cælo dedit eis manducare.

32 Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Non Moyses dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus dat vobis panem de cælo verum.

33 Panis enim Dei est, qui de cælo descendit, et dat vitam mundo.

34 Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis panem hunc.

35 Dixit autem ei Jesus: Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esu-

VERSIO LUSITANA.

para a resurreição da vida; os que porém tiverem obrado mal, sahirão resuscitados para a condemnação.

30 Eu não posso de mim mesmo fazer cousa alguma. Assim como ouço, julgo; e o meu juizo he justo: porque não busco a minha gloria, mas a daquelle, que me enviou.

31 Se eu dou testemunho de mim mesmo, não he verdadeiro o meu testemunho.

32 Outro he o que dá testemunho de mim: e eu sei que he verdadeiro o testemunho, que elle dá de mim.

33 Vós mandastes a João; e elle deo testemunho da verdade.

34 Eu porém não he do homem, que recebo o testemunho: mas digo-vos estas cousas, a fim de que sejais salvos.

35 Elle era huma alampada, que ardia, e luzia. E vós por algum tempo quizestes alegrar-vos com a sua luz.

36 Mas quanto a mim, eu tenho maior testemunho, do que o de João. Porque as obras, que meu Pai me deo que cumprisse; estas obras, que eu faço, dão por mim testemunho, de que meu Pai he quem me enviou:

37 E meu Pai, que me enviou, esse he o que deo testemunho de mim: Vós nunca ouvistes a sua voz, nem vistes quem o representasse.

38 E a sua palavra não permanece em vós; porque não credes no que elle enviou.

39 Examinai as Escrituras, pois julgais ter nellas a vida eterna: e ellas mesmas são as que dão testemunho de mim:

40 Mas vós não quereis vir a mim, para terdes vida.

41 Eu não recebo dos homens a minha gloria.

42 Mas bem vos conheço que não tendes em vós a dilecção de Deos.

43 Eu vim em Nome de meu Pai, e vós não me recebeis: se vier outro em seu proprio nome, haveis de recebello.

44 Como podeis vós crer, vós, que buscais a gloria, que de parte a parte dais huns aos outros; e que não buscais a gloria, que vem só de Deos?

45 Não julgueis que eu vos hei de accusar diante de meu Pai. O mesmo Moysés, em que vós tendes as esperanças, será o vosso accusador.

46 Porque se vós cresseis a Moysés, certamente me crerieis tambem a mim; porque elle escreveo de mim.

47 Porém se vós não dais credito ao que elle escreveo, como dareis credito ao que eu vos digo?

CAP. VI.

PASSADAS estas cousas, foi Jesus para a outra banda do mar de Galiléa, que he o de Tiberiades:

2 E o seguia huma grande tropa de gente, que via os milagres, que fazia com os enfermos.

3 Subio pois Jesus a hum monte; onde se assentou com seus Discipulos.

4 E estava proxima a Pascoa, que he a festa dos Judeos.

5 Pelo que tendo Jesus levantado os olhos, e visto a grande multidão, que tinha vindo a elle, disse para Filippe: Com que compraremos nós o pão, que comeão?

6 Mas elle fallava assim para o experimentar: porque elle bem sabia o que havia de fazer.

7 Respondeo-lhe Filippe: Ainda quando nos comprassemos duzentos dinheiros de pão, não bastaria elle para caber a cada hum seu bocado.

8 Hum de seus Discipulos, chamado André, irmão de Simão Pedro, disse-lhe:

9 Aqui está hum moço, que tem cinco pães de cevada, e dous peixes: mas isto que he entre tanta gente?

10 Então disse Jesus: Fazei-os assentar. E havia alli muita herva. Assentárão-se pois perto de cinco mil.

11 Tomou pois Jesus os pães; e tendo dado graças, distribuio-os aos que estavão assentados: e assim mesmo dos peixes, quanto elles querião.

12 E como estiverão fartos, disse a seus Discipulos: Recolhei os pedaços, que sobejárão, para que se não percão.

13 Recolhêrão-os pois, e enchêrão doze cestos de pedaços dos cinco pães de cevada, que tinhão sobejado aos que comêrão.

14 Vendo então aquelles homens o milagre, que Jesus obrára, dizião: Este he verdadeiramente o Profeta, que devia vir ao Mundo.

15 E entendendo Jesus que o virião arrebatar para o fazerem Rei, tornou-se a retirar para o monte elle só.

16 E quando veio a tarde, descêrão seus Discipulos ao mar.

17 E subindo a huma barca, atravessárão á banda dalém a Cafarnaum: E era já escuro, e ainda Jesus não tinha vindo a elles.

18 Entretanto o mar começava a levantarse, por causa do vento rijo, que assoprava.

19 E tendo navegado obra de vinte e cinco, ou trinta estadios, vírão a Jesus, que vinha andando sobre o mar, e vinha chegando á barca, e elles ficarão atemorizados.

20 Mas Jesus lhes disse: Sou eu, não temais.

21 Quizerão elles pois recebello na barca; e logo a barca chegou á terra, a que elles querião abordar.

22 No dia seguinte o povo, que estava da outra banda do mar, advertio que não tinha alli estado outra barca, senão só aquella; e que Jesus não tinha entrado na barca com seus Discipulos, mas que os Discipulos tinhão ido sós.

23 Mas como depois arribárão de Tiberiades outras barcas, perto do lugar, onde tinhão comido os pães, depois do Senhor ter dado graças;

24 E elles em fim conhecêrão, que nem Jesus lá estava, nem seus Discipulos: entrárão naquellas barcas, e vierão até Cafarnaum em busca de Jesus.

25 E depois que o achárão da banda dalém do mar, disserão-lhe: Mestre, quando chegaste tu aqui?

26 Respondeo-lhes Jesus, e disse: Em verdade, em verdade vos digo: que vós me buscais, não porque vistes os milagres, mas sim porque comestes dos pães, e ficastes fartos.

27 Trabalhai não pela comida, que perece, mas pela que dura até a vida eterna, e que o Filho do Homem vos dará. Porque elle he o em que Deos Padre imprimio o seu sello.

28 Disserão-lhe pois elles: Que faremos nós, para obrarmos as obras de Deos?

29 Respondeo Jesus, e lhes disse: A obra de Deos he, que creais naquelle, que me enviou.

30 Disserão-lhe elles: Pois que milagre fazes tu, para que o vejamos, e creamos em ti? Que obras fazes?

31 Nossos pais comêrão o Manná no Deserto, segundo o que está escrito: Elle lhes deo a comer o pão do Ceo.

VERSIO ANGLICANA.

have done good, unto the resurrection of life; and they that have done evil, unto the resurrection of damnation.[a]

30 I[b] can of mine own self do nothing: as I hear, I judge: & my judgment is just: because I seek not mine own will, but the will[c] of the Father which hath sent me.

31 If I bear witness[d] of myself, my witness is not true.

32 There is another[e] that beareth witness of me; and I know that the witness which he witnesseth of me is true.

33 Ye sent unto John, and[h] he bare witness unto the truth.

34 But I receive not testimony from man: but[i] these things I say, that ye might be saved.

35 He was a burning and a shining light: and ye were willing[k] for a season to rejoice in his light.

36 But I have greater witness than *that* of John; for the works[m] which the Father hath given me to finish,[n] the same works that I do, bear witness of me, that the Father hath sent me.

37 And the Father[p] himself, which hath sent me, hath borne witness of me. Ye[q] have neither heard his voice at any time, nor seen his shape.

38 And ye have not his word[r] abiding in you: for whom he hath sent, him ye believe not.

39 Search[t] the scriptures; for in them ye think ye have eternal life: and they are[u] they which testify of me.

40 And ye will not come[v] to me, that ye might have life.

41 I receive not honour from[x] men.

42 But I know you, that ye have not the love of God in you.

43 I am come in my Father's name, and ye receive me not: if another shall come in his own name, him ye will receive.

44 How can ye believe, which[y] receive honour one of another, and seek[z] not the honour that *cometh* from God only?

45 Do not think that I will accuse you to the Father: there is[a] *one* that accuseth you, *even* Moses, in whom ye trust.

46 For had ye believed Moses, ye would have believed me: for he[c] wrote of me.

47 But if ye[d] believe not his writings, how shall ye believe my words?

CHAP. VI.

AFTER[e] these things Jesus went over the sea of Galilee, which is *the sea* of Tiberias.

2 And a great multitude followed him, because they saw his miracles which he did on them that were diseased.

3 And Jesus went up into a mountain, and there he sat with his disciples.

4 And the passover, a feast of the Jews, was nigh.

5 When Jesus then lifted up *his* eyes, and saw a great company come unto him, he saith unto Philip, Whence shall we buy bread, that these may eat?

6 And this he said to prove him: for he himself knew what he would do.

7 Philip answered him, Two[h] hundred pennyworth of bread is not sufficient for them, that every one of them may take a little.

8 One of his disciples, Andrew, Simon Peter's brother, saith unto him,

9 There is a lad here, which hath five barley loaves, and two small fishes: but what are they among so many?

A. D. 31.

a Mat. 25.46.
b ver. 19.
c ch. 4. 34. 6. 38. Ps. 40. 7, 8. Mat. 26.39.
d ch. 8. 14. Pr. 27. 2. Re. 3. 14.
e ch. 8. 18. Ac. 10. 43. 1 Jn°. 5. 7..9.
f Ne. 9. 25.
g Ne. 8. 10.
h ch. 1. 7, 32.
i ch. 20. 31. Ro. 3. 3.
k Mat. 21.26. Mar. 6. 20.
l Ge. 49. 10. De. 18. 15..18.
m ch. 10. 25. 15. 24. Ac. 2. 22.
n ch. 17. 4.
o Mat. 14. 23. Mar. 6. 47, &c.
p Mat. 3. 17. 17. 5.
q De. 4 12. 1 Ti. 6. 16.
r 1 Jn°. 2. 14.
s Ps. 107. 25.
t Is. 8. 20. 34. 16. Lu. 16. 29.
u Lu. 24. 27. 1 Pe. 1. 10, 11.
v ch. 3. 19.
w Ps. 35. 3. Is. 43. 1, 2. Re. 1. 17, 18.
x ver. 34. 1 Th. 2. 6.
y ch. 12. 43.
z Ro. 2. 10.
a Ro. 2. 12.
b ver. 11.
c Ge. 3. 15. 22. 18. De. 18. 15, 18. Ac. 26. 22.
d Lu. 16. 31.
e Mat. 14. 15, &c. Mar. 6. 34, &c. Lu. 9. 12, &c.
β or, *work not.*
f ver. 54, 58. ch. 4. 14. Je. 15. 16.
g ch. 8. 18. Ps. 2. 7. 40. 7. Is. 42. 1. Ac. 2. 22. 2 Pe. 1. 17.
h Nu. 11. 21, 22. 2 Ki. 4. 43.
i 1 Jn°. 3. 23.
k Mat. 12. 38. 1 Co. 1. 22.
l Ex. 16. 15. Nu. 11. 7. 1 Co. 10. 3.
m Ne. 9. 15. Ps. 78. 24, 25.

10 And Jesus said, Make the men sit down. Now there was much grass in the place. So the men sat down, in number about five thousand.

11 And Jesus took the loaves; and when he had given thanks, he distributed to the disciples, and the disciples to them that were set down; and likewise of the fishes as much as they would.

12 When they were filled,[f] he said unto his disciples, Gather up the fragments that remain, that nothing[g] be lost.

13 Therefore they gathered *them* together, & filled twelve baskets with the fragments of the five barley loaves, which remained over and above unto them that had eaten.

14 Then those men, when they had seen the miracle that Jesus did, said, This is of a truth that[l] Prophet that should come into the world.

15 When Jesus therefore perceived that they would come and take him by force, to make him a king, he departed again into a mountain himself alone.

16 And[o] when even was *now* come, his disciples went down unto the sea,

17 And entered into a ship, & went over the sea toward Capernaum. And it was now dark, and Jesus was not come to them.

18 And the sea arose[s] by reason of a great wind that blew.

19 So when they had rowed about five and twenty or thirty furlongs, they see Jesus walking on the sea, and drawing nigh unto the ship: and they were afraid.

20 But he saith unto them, It is I;[w] be not afraid.

21 Then they willingly received him into the ship: and immediately the ship was at the land whither they went.

22 The day following, when the people which stood on the other side of the sea saw that there was none other boat there, save that one whereinto his disciples were entered, and that Jesus went not with his disciples into the boat, but *that* his disciples were gone away alone;

23 (Howbeit there came other boats from Tiberias, nigh unto the[b] place where they did eat bread, after that the Lord had given thanks:)

24 When the people therefore saw that Jesus was not there, neither his disciples, they also took shipping, and came to Capernaum, seeking for Jesus.

25 And when they had found him on the other side of the sea, they said unto him, Rabbi, when camest thou hither?

26 Jesus answered them and said, Verily, verily, I say unto you, Ye seek me, not because ye saw the miracles, but because ye did eat of the loaves, and were filled.

27 βLabour not for the meat which perisheth, but for that[f] meat which endureth unto everlasting life, which the Son of man shall give unto you: for him[g] hath God the Father sealed.

28 Then said they unto him, What shall we do, that we might work the works of God?

29 Jesus answered and said unto them, This[i] is the work of God, that ye believe on him whom he hath sent.

30 They said therefore unto him, What sign[k] shewest thou then, that we may see and believe thee? what dost thou work?

31 Our fathers[l] did eat manna in the desert; as it is written,[m] He gave them bread from heaven to eat.

32 Then Jesus said unto them, Verily,

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, VII.

ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τȣ̃ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
35 Εἶπε [a]δὲ| αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ̃ς· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.
36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ [e]με|, καὶ οὐ πιστεύετε.
37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.
38 Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
39 Τȣ̃το δέ ἐςι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με [b]πατρὸς|, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτȣ̃, ἀλλὰ ἀναςήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 Τοῦτο [a]δέ| ἐστι τὸ θέλημα τοῦ [h]πέμψαντός με|, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰȣδαῖοι περὶ αὐτȣ̃, ὅτι εἶπεν· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τȣ̃ οὐρανȣ̃.
42 Καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει [d]οὗτος|· Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;
43 Ἀπεκρίθη [b]οὖν| ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
44 Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν [m]τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ [b]τοῦ| Θεοῦ. Πᾶς [b]οὖν| ὁ [i]ἀκούσας| παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με.
46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τὶς ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.
47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.
50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτȣ̃ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, [d]ἣν ἐγὼ δώσω| ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 Ἡ γὰρ σάρξ μου [h]ἀληθῶς| ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου [h]ἀληθῶς| ἐστι πόσις.
56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κᾀγὼ ἐν αὐτῷ.
57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κᾀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κᾀκεῖνος [i]ζήσεται| δι' ἐμέ.
58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες [c]ὑμῶν| [b]τὸ μάννα|, καὶ ἀπέθανον. Ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, [h]ζήσεται| εἰς τὸν αἰῶνα.
59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον· Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ [h]λαλῶ| ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.
64 Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. Ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησȣ̃ς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.
65 Καὶ ἔλεγε· Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός [c]μου|.
66 Ἐκ τȣ́τȣ πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτȣ̃ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ȣ̓κέτι μετ' αὐτȣ̃ περιεπάτουν.
67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;
68 Ἀπεκρίθη [b]οὖν| αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.
69 Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ [l]Χριστὸς, ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃ τȣ̃ ζῶντος|.
70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς [c]ὁ Ἰησοῦς|· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;
71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος [n]Ἰσκαριώτην|· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς [c]ὢν| ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ'. VII.

ΚΑΙ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ȣ̓ γὰρ [n]ἤθελεν| ἐν τῇ Ἰȣδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰȣδαῖοι ἀποκτεῖναι.
2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰȣδαίων ἡ σκηνοπηγία.
3 Εἶπον ȣ̓̃ν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰȣδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σȣ θεωρήσωσι τὰ ἔργα σȣ ἃ ποιεῖς.
4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ [n]αὐτὸς| ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃ ἐπίςευον εἰς αὐτόν.
6 Λέγει [c]οὖν| αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν [c]ταύτην|· ἐγὼ [a]οὔπω| ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται.
9 Ταῦτα [b]δὲ| εἰπὼν [i]αὐτοῖς,| ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.
11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;
12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτȣ̃ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι [b]δὲ| ἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.
15 Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, VII.

riet: et qui credit in me, non sitiet unquam.
36 Sed dixi vobis quia et vidistis me, et non creditis.
37 Omne, quod dat mihi Pater, ad me veniet: et eum, qui venit ad me, non ejiciam foras:
38 Quia descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.
39 Hæc est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris: ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die.
40 Hæc est autem voluntas Patris mei, qui misit me: ut omnis, qui videt Filium, et credit in eum, habeat vitam æternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die.
41 Murmurabant ergo Judæi de illo, quia dixisset: Ego sum panis vivus, qui de cælo descendi,
42 Et dicebant: Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem, et matrem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de cælo descendi?
43 Respondit ergo Jesus, et dixit eis: Nolite murmurare in invicem:
44 Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum: et ego resuscitabo eum in novissimo die.
45 Est scriptum in Prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis, qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me.
46 Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est a Deo, hic vidit Patrem.
47 Amen, amen dico vobis: Qui credit in me, habet vitam æternam.
48 Ego sum panis vitæ.
49 Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.
50 Hic est panis de cælo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur.
51 Ego sum panis vivus, qui de cœlo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: et panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.
52 Litigabant ergo Judæi ad invicem, dicentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?
53 Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.
54 Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: et ego resuscitabo eum in novissimo die.
55 Caro enim mea, vere est cibus: et sanguis meus, vere est potus.
56 Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.
57 Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem: et qui manducat me, et ipse vivet propter me.
58 Hic est panis, qui de cælo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.
59 Hæc dixit in synagoga docens, in Capharnaum.
60 Multi ergo audientes ex discipulis ejus, dixerunt: Durus est hic sermo, et quis potest eum audire?
61 Sciens autem Jesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis: Hoc vos scandalizat?
62 Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius?
63 Spiritus est, qui vivificat: caro non prodest quidquam: verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt.
64 Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Jesus qui essent non credentes, et quis traditurus esset eum.
65 Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo.
66 Ex hoc multi discipulorum ejus abierunt retro: et jam non cum illo ambulabant.
67 Dixit ergo Jesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire?
68 Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.
69 Et nos credidimus, et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei.
70 Respondit eis Jesus: Nonne ego vos duodecim elegi: et ex vobis unus diabolus est?
71 Dicebat autem Judam Simonis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

CAP. VII.

POST hæc autem ambulabat Jesus in Galilæam, non enim volebat in Judæam ambulare: quia quærebant eum Judæi interficere.
2 Erat autem in proximo dies festus Judæorum, Scenopegia.
3 Dixerunt autem ad eum fratres ejus: Transi hic, et vade in Judæam, ut et discipuli tui videant opera tua, quæ facis.
4 Nemo quippe in occulto quid facit, et quærit ipse in palam esse: si hæc facis, manifesta te ipsum mundo.
5 Neque enim fratres ejus credebant in eum.
6 Dicit ergo eis Jesus: Tempus meum nondum advenit: tempus autem vestrum semper est paratum.
7 Non potest mundus odisse vos: me autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo quòd opera ejus mala sunt.
8 Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum: quia meum tempus nondum impletum est.
9 Hæc cum dixisset, ipse mansit in Galilæa.
10 Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste, sed quasi in occulto.
11 Judæi ergo quærebant eum in die festo, et dicebant: Ubi est ille?
12 Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim dicebant: Quia bonus est. Alii autem dicebant: Non, sed seducit turbas.
13 Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Judæorum.
14 Jam autem die festo mediante, ascendit Jesus in templum, et docebat.
15 Et mirabantur Judæi, dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit?
16 Respondit eis Jesus, et dixit: Mea doctrina non est mea, sed ejus, qui misit me.

69

VERSIO LUSITANA.

32 Jesus pois lhes disse: Em verdade, em erdade vos digo: Moyses não vos deo o pão o Ceo; mas meu Pai he o que vos dá o veradeiro pão do Ceo.

33 Porque o pão de Deos he o que desceo o Ceo, e que dá vida ao Mundo.

34 Elles pois disserão-lhe: Senhor, dá-nos empre deste pão.

35 E Jesus lhes disse: Eu sou o pão da ida: o que vier a mim, não terá já mais ome; e o que crer em mim, não terá já mais ede.

36 Porém eu já vos disse, que vós me istes, e que não credes.

37 Todos os que o Pai me dá, viráõ a mim: o que vier a mim, eu o não lançarei fóra:

38 Porque eu desci do Ceo, não a fazer a ninha vontade, mas a vontade daquelle, que ne enviou.

39 E a vontade porém do Pai, que me en-iou, he que não perca eu algum dos que elle ne deo; mas que o resuscite no dia ultimo.

40 E a vontade de meu Pai, que me en-iou, he que todo o que vê o Filho, e crê elle, tenha a vida eterna; e eu o resuscita-ei no ultimo dia.

41 Murmuravão pois delle os Judeos, por-que dissera: Eu sou o pão vivo, que desci lo Ceo,

42 E dizião: Por ventura não he este Jesus o filho de José, cujo pai, e mãi nós onhecemos? Como logo diz elle, que desceo lo Ceo?

43 Respondeo pois Jesus, e lhes disse: Não murmureis huns com outros:

44 Ninguem póde vir a mim, se o Pai, que me enviou, o não trouxer: e eu o resuscitarei no ultimo dia.

45 Escrito está nos Profetas: E serão todos ensinados de Deos. Assim que todo aquelle, que do Pai ouvio, e aprendeo, vem a mim.

46 Não que alguem tenha visto ao Pai, senão só aquelle, que he de Deos: esse he o que tem visto ao Pai.

47 Em verdade, em verdade vos digo: Que o que crê em mim, tem a vida eterna.

48 Eu sou o pão da vida.

49 Vossos pais comêrão o Manná no Deserto, e morrêrão.

50 Eis-aqui o pão, que desceo do Ceo, para que todo o que delle comer, não morra.

51 Eu sou o pão vivo, que desci do Ceo.

52 Se qualquer comer deste pão, viverá eternamente: e o pão, que eu darei, he a minha carne, para ser vida do Mundo.

53 Disputavão pois entre si os Judeos, dizendo: Como póde este darnos a comer a sua carne?

54 Respondeo-lhes Jesus, e disse: Em verdade, em verdade vos digo: Senão comerdes a minha carne, e não beberdes o meu sangue, não tereis a vida eterna.

55 O que come a minha carne, e bebe o meu sangue, tem a vida eterna; e eu o resuscitarei no ultimo dia.

56 Porque a minha carne verdadeiramente he comida; e o meu sangue verdadeiramente he bebida.

57 O que come a minha carne, e bebe o meu sangue, esse fica em mim, e eu nelle.

58 Assim como o Pai, que he vivo, me enviou, e eu vivo pelo Pai: assim o que me come a mim, vivirá tambem por mim.

59 Aqui está o pão, que desceo do Ceo. Não como vossos pais, que comêrão o Manná, e morrêrão. O que come deste pão, vivirá eternamente.

60 Estas cousas disse Jesus, quando em Cafarnaum ensinava na Synagoga.

61 Muitos pois de seus Discipulos, ouvindo isto, disserão: Dura he esta palavra; e quem a póde ouvir?

62 Porém Jesus conhecendo em si mesmo, que seus Discipulos murmuravão por isso, disse-lhes: Isto escandaliza-vos?

63 Pois que será, se vós virdes subir o Filho do Homem, onde elle primeiro estava?

64 O espirito he o que vivifica; e a carne para nada aproveita. As palavras, que eu vos disse, são espirito, e vida.

65 Mas ha alguns de vós-outros, que não crem. Porque bem sabia Jesus quem erão os que não crião, e quem o havia de entregar.

66 E dizia: Por isso eu vos tenho dito, que ninguem póde vir a mim, se por meu Pai lhe não foi isso concedido.

67 Desde então se tornárão atrás muitos de seus Discipulos; e já não andavão com elle.

68 Por isso disse Jesus aos doze: Quereis vós-outros tambem retirar-vos?

69 Respondeo-lhe pois Simão Pedro: Senhor, para quem havemos nós de ir? Tu tens as palavras da vida eterna.

70 E nós temos crido, e conhecido que tu es o Christo Filho de Deos.

71 Respondeo-lhe Jesus: Não he assim que eu vos escolhi em número de doze? e com tudo hum de vós he o diabo.

72 E o que elle dizia por Judas Iscariotes, filho de Simão: porque elle era o que o havia de entregar, sendo que era hum dos doze.

CAP. VII.

E DEPOIS disto andava Jesus por Galiléa, porque não queria andar por Judéa, visto que os Judeos o querião matar.

2 Estava porém a chegar a festa dos Judeos, chamada dos Tabernaculos.

3 E disserão-lhe seus irmãos: Sahe daqui, e vai para Judéa, para que tambem teus Discipulos, vejão as obras que fazes.

4 Porque ninguem, que deseja ser conhecido em público, obra em secreto. Já que fazes estas cousas, descobre-te ao Mundo.

5 Porque nem ainda seus mesmos irmãos crião nelle.

6 Disse-lhes pois Jesus: Ainda não he chegado o meu tempo: mas o vosso tempo sempre está prompto.

7 O Mundo não vos póde aborrecer: mas elle me aborrece a mim; porque eu dou testemunho de que são más as suas obras.

8 Vós-outros subi a esta festa; que eu não vou a esta festa, porque não he ainda cumprido o meu tempo.

9 Tendo dito isto, deixou-se ficar em Galiléa.

10 Mas quando seus irmãos já tinhão subido, então subio elle á festa; não descubertamente, mas como em segredo.

11 Buscavão-no pois os Judeos no dia da festa, e disserão: Onde está elle?

12 E era grande a murmuração, que delle havia na turba. Porque huns dizião: Elle he bom. E outros porem dizião: Não he, antes engana as turbas.

13 Ninguem com tudo ousava fallar delle em público, por medo dos Judeos.

14 Estando os dias da festa no meio, entrou Jesus no Templo, e poz-se a ensinar.

15 E admiravão-se os Judeos, dizendo: Como sabe este as letras, não as tendo estudado?

VERSIO ANGLICANA.

verily, I say unto you, Moses gave you not that bread from heaven; but my[b] Father giveth you the true bread from heaven.

33 For the bread of God[c] is he which cometh down from heaven, and giveth life unto the world.

34 Then said they unto him, Lord, evermore give us this bread.

35 And Jesus said unto them, I am the bread of life: he[d] that cometh to me shall never hunger; and he[e] that believeth on me shall never thirst.

36 But I said unto you, that ye[f] also have seen me, and believe not.

37 All[i] that the Father giveth me shall come to me; and him[k] that cometh to me I will in no wise cast out.

38 For I came down from heaven, not to do mine own will, but[l] the will of him that sent me.

39 And this is the Father's will[n] which hath sent me, that of all which he hath given me I should lose nothing, but should raise it up again at the last day.

40 And this is the will of him that sent me, that[p] every one which seeth the Son, and believeth on him, may have everlasting life: and I will[r] raise him up at the last day.

41 The Jews then murmured at him, because he said, I am the bread which came down from heaven.

42 And they said, Is[u] not this Jesus, the son of Joseph, whose father and mother we know? how is it then that he saith, I came down from heaven?

43 Jesus therefore answered and said unto them, Murmur not among yourselves.

44 No man can come to me, except the Father which hath sent me draw[w] him: and I will raise him up at the last day.

45 It is written[x] in the prophets, And they shall be all taught of God. Every man[z] therefore that hath heard, and hath learned of the Father, cometh unto me.

46 Not[a] that any man hath seen the Father, save he which is of God,[b] he hath seen the Father.

47 Verily, verily, I say unto you,[c] He that believeth on me hath everlasting life.

48 I[d] am that bread of life.

49 Your fathers did eat manna in the wilderness, and[e] are dead.

50 This is the bread which cometh down from heaven, that a man may eat thereof, and[h] not die.

51 I am the living bread which came down from heaven: if any man eat of this bread, he shall live for ever: and the bread that I will give is my flesh,[k] which I will give for the life[l] of the world.

52 The Jews therefore strove among themselves, saying, How[m] can this man give us *his* flesh to eat?

53 Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Except[n] ye eat the flesh of the Son of man, and drink his blood, ye have no life in you.

54 Whoso[p] eateth my flesh, and drinketh my blood, hath eternal life; and I will raise him up at the last day.

55 For my flesh is meat indeed,[r] and my blood is drink indeed.

56 He that eateth[s] my flesh, and drinketh my blood, dwelleth[t] in me, and I in him.

57 As the living Father hath sent me, and I live by the Father: so[u] he that eateth me, even he shall live by me.

58 This is that bread which came down from heaven: not as your fathers[a] did eat manna, and are dead: he that eateth of this bread shall live for ever.

59 These things said he in the synagogue, as he taught in Capernaum.

60 Many therefore of his disciples, when they had heard *this*, said, This is an hard saying; who can hear it?

61 When Jesus knew in himself that his disciples murmured at it, he said unto them, Doth this offend you?

62 *What* and if ye shall see the Son of man ascend[g] up where he was before?

63 It[h] is the Spirit that quickeneth; the flesh profiteth nothing: the words that I speak unto you, *they* are spirit, and *they* are life.

64 But there are some of you that believe not. For Jesus knew[m] from the beginning who they were that believed not, and who should betray him.

65 And he said, Therefore said I[o] unto you, that no man can come unto me, except it were given unto him of my Father.

66 From that *time* many of his disciples went back,[q] and walked no more with him.

67 Then said Jesus unto the twelve, Will ye also go away?

68 Then Simon Peter answered him, Lord, to whom shall we go? thou hast the[s] words of eternal life.

69 And[t] we believe and are sure that thou art that Christ, the Son of the living God.

70 Jesus answered them, Have not I chosen you twelve, and one of you is a[v] devil?

71 He spake of Judas Iscariot *the son* of Simon: for he it was that should betray him, being one of the twelve.

CHAP. VII.

AFTER these things, Jesus walked in Galilee: for he would not walk in Jewry, because the Jews sought to kill him.

2 Now the Jews' feast[y] of tabernacles was at hand.

3 His brethren therefore said unto him, Depart hence, and go into Judea, that thy disciples also may see the works that thou doest.

4 For *there is* no man *that* doeth any thing in secret, and he himself seeketh to be known openly. If thou do these things, shew thyself to the world.

5 For neither did his brethren[f] believe in him.

6 Then Jesus said unto them, My[g] time is not yet come: but your time is alway ready.

7 The[i] world cannot hate you; but me it hateth, because I testify of it, that the works thereof are evil.

8 Go ye up unto this feast: I go not up yet unto this feast; for my time is not yet full come.

9 When he had said these words unto them, he abode *still* in Galilee.

10 But when his brethren were gone up, then went he also up unto the feast, not openly, but as it were in secret.

11 Then[o] the Jews sought him at the feast, and said, Where is he?

12 And[q] there was much murmuring among the people concerning him: for some said, He is a good man: others said, Nay; but he deceiveth the people.

13 Howbeit, no man spake openly of him, for fear of the Jews.

14 Now about the midst of the feast, Jesus went up into the temple, and taught.

15 And[v] the Jews marvelled, saying,

A. D. 32.

a ver. 49..51.
b Ga. 4. 4.
c ver. 48, 58.
d Re. 7. 16.
e ch. 4. 14. 7. 38.
f ver. 64.
g ch. 3. 13. Mar. 16. 19. Ep. 4. 8..10.
h 2 Co. 3. 6.
i ver. 45. ch. 17. 6, 8, &c
k Ps. 102. 17. Is. 1. 18. 55. 7. Mat. 11. 28. Lu. 23. 42, 43. 1 Ti. 1. 15, 16. Re. 22. 17.
l ch. 5. 30. Ps. 40. 7, 8.
m Ro. 8. 29. 2 Ti. 2. 19.
n ch. 10. 28. 17. 12. 18. 9. Mat. 18. 14. 2 Ti. 2. 19.
o ver. 44, 45.
p ver. 47, 54. ch. 3. 15, 16.
q Zep. 1. 6. Lu. 9. 62. He. 10. 38.
r ch. 11. 25.
s Ac. 5. 20. 7. 38.
t ch. 1. 29. 11. 27. Mat. 16. 6.
u Mat. 13. 55. Mar. 6. 3. Lu. 4. 22.
v ch. 13. 27.
w Ca. 1. 4.
x Is. 54. 13. Je. 31. 34. Mi. 4. 2.
y Le. 23. 34.
z Mat. 11. 27.
a ch. 5. 37.
b Lu. 10. 22.
c ver. 40.
d ver. 33, 35, 51.
e Zec. 1. 5.
f Mar. 3. 21.
g ver. 8, 30. ch. 2. 4. 8. 20.
h ver. 58.
i ch. 15. 19.
k He. 10. 5, 10, 20.
l ch. 3. 16. 1 Jn°. 2. 2.
m ch. 3. 9.
n Mat. 26. 26, 28.
o ch. 11. 56.
p ver. 40.
q ch. 9. 16.
r Ps. 4. 7.
s La. 3. 24.
t ch. 15. 4. 1 Jn°. 3. 24. 4. 15, 16.
u 1 Co. 15. 22.
v Mat. 13. 54.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, VIII.

οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;

16 Ἀπεκρίθη [i]αὐτοῖς| ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.

17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

18 Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

19 Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;

21 Ἀπεκρίθη [d]ὁ| Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων·) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, [f] ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι [f] ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;

26 [d]Καὶ| ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μή ποτε [b]ἀληθῶς| ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός;

27 Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

28 Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν [n]εἰμί|· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

29 Ἐγὼ [b]δὲ| οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ [n]εἰμι|, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, [d]μήτι| πλείονα σημεῖα [i]τούτων| ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;

32 Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν [b]αὐτοῖς| ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου [n]εἰμὶ| ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας;

36 Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε· Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου [n]εἰμὶ| ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ [n]πινέτω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα [d]ἅγιον|, ὅτι [e] ὁ| Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.)

40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.

41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι [c]δὲ| ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

14 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, [d]ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος|.

47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;

49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, [n]ἐπικατάρατοί| εἰσι.

50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν [e]νυκτὸς| πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ [i]πρότερον|, καὶ γνῷ τί ποιεῖ;

52 Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε [f] ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

53 [c]Καὶ| [n]ἐπορεύθη| ἕκαστος εἰς [n]τὸν οἶκον| αὐτοῦ.

Κεφ. η'. VIII.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

2 Ὄρθρου δὲ [n]πάλιν παρεγένετο| εἰς τὸ ἱερὸν, [e]καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν|· [e]καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.|

3 [n]Ἄγουσι| δὲ οἱ [n]Γραμματεῖς| καὶ οἱ Φαρισαῖοι [e]πρὸς αὐτὸν| γυναῖκα [n]ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην|· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,

4 [n]Λέγουσιν| αὐτῷ [f]· Διδάσκαλε, [n]αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη|.

5 [n]Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο| τὰς τοιαύτας [n]λιθοβολεῖσθαι|· [n]σὺ οὖν τί λέγεις|;

6 [e]Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ|. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κάτω κύψας, [e]τῷ δακτύλῳ| [n]ἔγραφεν| εἰς τὴν γῆν [f].

7 Ὡς δὲ ἐπέμενον [n]ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς|· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν [n]πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω|.

8 Καὶ πάλιν [n]κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν| [f].

9 [e]Οἱ δὲ ἀκούσαντες,| καὶ [e]ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι|, [n]ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς|, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων [e]ἕως τῶν ἐσχάτων|· καὶ κατελείφθη [e]μόνος ὁ Ἰησοῦς|, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ [n]ἑστῶσα|.

10 [n]Ἀνακύψας δὲ| ὁ Ἰησοῦς, [e]καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς,| εἶπεν [e]αὐτῇ|· [e]Ἡ γυνὴ|, [e]ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σοι;| οὐδείς σε κατέκρινεν;

11 [n]Ἡ δὲ εἶπεν|· Οὐδεὶς, Κύριε. [n]Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·| Οὐδὲ ἐγώ σε [n]κατακρίνω|· [n]πορεύου|, καὶ [f] μηκέτι ἁμάρτανε.

12 Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς [e]αὐτοῖς| ἐλάλησε, λέγων· Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, VIII.

17 Si quis voluerit voluntatem ejus facere: cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego a me ipso loquar.

18 Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem quærit gloriam ejus, qui misit eum, hic verax est, et injustitia in illo non est.

19 Nonne Moyses dedit vobis legem: et nemo ex vobis facit legem?

20 Quid me quæritis interficere? Respondit turba, et dixit: Dæmonium habes: quis te quærit interficere?

21 Respondit Jesus, et dixit eis: Unum opus feci, et omnes miramini.

22 Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, sed ex patribus) et in sabbato circumciditis hominem.

23 Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato?

24 Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate.

25 Dicebant ergo quidam ex Jerosolymis: Nonne hic est, quem quærunt interficere?

26 Et ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia hic est Christus?

27 Sed hunc scimus unde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit.

28 Clamabat ergo Jesus in templo docens, et dicens: Et me scitis, et unde sim scitis: et a me ipso non veni, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis.

29 Ego scio eum: quia ab ipso sum, et ipse me misit.

30 Quærebant ergo eum apprehendere: et nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus.

31 De turba autem multi crediderunt in eum, et dicebant: Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quàm quæ hic facit?

32 Audierunt Pharisæi turbam murmurantem de illo hæc: et miserunt principes, et Pharisæi ministros ut apprehenderent eum.

33 Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum: et vado ad eum, qui me misit.

34 Quæretis me, et non invenietis: et ubi ego sum, vos non potestis venire.

35 Dixerunt ergo Judæi ad semetipsos: Quo hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem Gentium iturus est, et docturus Gentes?

36 Quis est hic sermo, quem dixit: Quæretis me, et non invenietis: et ubi sum ego, vos non potestis venire?

37 In novissimo autem die magno festivitatis stabat Jesus, et clamabat, dicens: Si quis sitit, veniat ad me, et bibat.

38 Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.

39 Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.

40 Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones ejus, dicebant: Hic est vere propheta.

41 Alii dicebant: Hic est Christus. Quidam autem dicebant: Numquid a Galilæa venit Christus?

42 Nonne Scriptura dicit: Quia ex semine David, et de Bethlehem castello, ubi erat David, venit Christus?

43 Dissensio itaque facta est in turba propter eum.

44 Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed nemo misit super eum manus.

45 Venerunt ergo ministri ad Pontifices, et Pharisæos. Et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum?

46 Responderunt ministri: Numquam sic locutus est homo, sicut hic homo.

47 Responderunt ergo eis Pharisæi: Numquid et vos seducti estis?

48 Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex Pharisæis?

49 Sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti sunt.

50 Dixit Nicodemus ad eos, ille, qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis:

51 Numquid lex nostra judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, et cognoverit quid faciat?

52 Responderunt, et dixerunt ei: Numquid et tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, et vide quia a Galilæa propheta non surgit.

53 Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

CAP, VIII.

JESUS autem perrexit in montem Oliveti:

2 Et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos.

3 Adducunt autem Scribæ, et Pharisæi mulierem in adulterio deprehensam: et statuerunt eam in medio,

4 Et dixerunt ei: Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio.

5 In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?

6 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra.

7 Cum ergo perseverarent interrogantes eum, erexit se, et dixit eis: Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.

8 Et iterum se inclinans, scribebat in terra.

9 Audientes autem unus post unum exibant, incipientes a senioribus: et remansit solus Jesus, et mulier in medio stans.

10 Erigens autem se Jesus, dixit ei: Mulier, ubi sunt, qui se accusabant: nemo te condemnavit?

11 Quæ dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Jesus: Nec ego te condemnabo: Vade, et jam amplius noli peccare.

12 Iterum ergo locutus est eis Jesus, dicens: Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

13 Dixerunt ergo ei Pharisæi: Tu de te ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum.

14 Respondit Jesus, et dixit eis: Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum: quia scio unde veni, et quò vado: vos autem nescitis unde venio, aut quò vado.

VERSIO LUSITANA.

16 Respondeo-lhes Jesus, e disse: A minha doutrina não he minha, mas he daquelle, que me enviou.

17 Se algum quer fazer a vontade de Deos, reconhecerá-se que a minha doutrina vem de Deos, ou se eu fallo de mim mesmo.

18 O que falla de si mesmo, busca a propria gloria: mas aquelle, que busca a gloria de quem o enviou, he verdadeiro, e não ha nelle injustiça.

19 Não he assim que Moysés vos deo a Lei? e com tudo nenhum de vós cumpre com a Lei.

20 Porque me procurais vós matar? Respondeo a turba, e disse: Tu estás possésso do demonio: quem he que procura matar-te?

21 E respondendo Jesus, lhes disse: Eu fiz huma só obra: e todos vós estais por isso maravilhados.

22 Vós com tudo, porque Moysés vos ordenou a Circumcisão, (se bem que ella não vem de Moysés, mas dos Patriarcas) no sabbado mesmo circumcidais hum homem.

23 Se por não se violar a Lei de Moysés, recebe hum homem a Circumcisão em dia de sabbado; porque vos indignais vós de que eu em dia de sabbado curasse a todo hum homem?

24 Não julgueis segundo a apparencia, mas julgai segundo hum justo juizo.

25 Então alguns de Jerusalem dizião: Não he este o a quem procurão matar?

26 E com tudo ei-lo ahi está fallando em público, e não lhe dizem cousa alguma. Será que tenhão reconhecido os Senadores, que este he verdadeiramente o Christo?

27 Mas nós sabemos donde este he; e do Christo, quando vier, ninguem saberá donde elle seja.

28 Continuando pois Jesus em instruillos no Templo, clamava, dizendo: Vós conheceis-me, e vós sabeis donde eu sou: e eu não vim de mim mesmo; porém aquelle, que me enviou, he verdadeiro, e vós não o conheceis.

29 Eu sou quem o conheço; porque delle sou, e elle me enviou.

30 Procuravão pois os Judeos prendello: mas ninguem lhe lançou as mãos, porque não era ainda chegada a sua hora.

31 Muitos porém da turba crêrão nelle, e diziao: Por ventura quando vier o Christo, fará elle mais prodigios, do que este faz?

32 Ouvírão os Fariseos este murmurinho, que delle fazia a turba; e unindo-se com os Principes dos Sacerdotes e Fariseos, mandárão ministros da justiça, que o prendessem.

33 Jesus pois lhes disse: Ainda por hum pouco de tempo estou comvosco: e depois vou para aquelle, que me enviou.

34 Vós me buscareis, e não me achareis: nem vós podeis vir, onde eu estou.

35 Disserão logo entre si os Judeos: Para onde he que irá este, que o não possamos achar? Será caso, que vá para os que se achão dispersos entre as nações, e para instruir os Gentios?

36 Que quer dizer esta palavra, que elle disse: Vós me buscareis, e não me achareis: e onde eu estou, não podeis vós vir?

37 E no ultimo dia da festa, que era o mais solemne, posto em pé Jesus clamava, dizendo: Se alguem tem sede, venha a mim, e beba.

38 Se alguem crê em mim, correráõ das suas entranhas rios de agua viva, como diz a Escritura.

39 Isto porém dizia elle, fallando do Espirito, que havião de receber os que cressem nelle: porque ainda o Espirito não fora dado, por não ter sido ainda glorificado Jesus.

40 Entretanto alguns daquella turba, ouvindo estas palavras, dizião: Este seguramente he Profeta.

41 Outros dizião: Este he o Christo. Porém dizião alguns: Pois que? de Galiléa he que ha de vir o Christo?

42 Nao diz a Escritura, que o Christo ha de vir do semente de David, e da Villota de Bethlehem, onde assistia David?

43 Pelo que estava a turba dividida ácerca delle.

44 E não faltava de entre elles quem o quizesse prender; mas nenhum lançou as mãos sobre elle.

45 Voltárão pois os ministros da justiça para os Principes dos Sacerdotes, e Fariseos. E disserão-lhes elles: Porque o não trouxestes vós prezo?

46 Respondêrão os ministros da justiça: Nunca homem algum fallou, como este homem.

47 Replicárão-lhes pois os Fariseos: Dar-se-ha caso que sejais vós tambem dos enganados?

48 Houvé por ventura algum dentre os Senadores, ou dos Fariseos, que cresse nelle?

49 Porque em quanto a esta plebe, que não sabe o que he Lei, elles são amaldiçoados.

50 Disse-lhes Nicodemos, que era hum delles, e o mesmo que viera de noite buscar a Jesus:

51 Condemna por ventura a nossa Lei a algum homem, antes de o ouvir, e antes de se informar das suas acções?

52 Respondêrão-lhe elles, e disserão: Es tu tambem Galileo? Examina as Escrituras, e acharás que de Galiléa não se levanta Profeta.

53 E tornárão-se cada hum para sua casa.

CAP. VIII.

ENTRETANTO foi Jesus para o Monte das Oliveiras:

2 E ao romper da manhã tornou para o Templo, e todo o povo veio ter com elle; e elle assentado os ensinava.

3 Entao lhe trouxerão os Doutores da Lei, e os Fariseos huma mulher, que fora apanhada em adulterio: e puzerão-a no meio,

4 E disserão-lhe: Mestre, esta mulher foi agora mesmo apanhada em adulterio.

5 E Moysés na Lei mandou-nos apedrejar esta qualidade de pessoas. Que dizes tu logo?

6 Dizião isto tentando-o para o poderem accusar. Porém Jesus abaixando-se, poz-se a escrever com o dedo na terra.

7 E como elles perseveravão em fazer-lhe perguntas, ergueo-se, e disse-lhes: O que de vós-outros está sem peccado, seja o primeiro, que a apedreje.

8 E tornando a abaixar-se, escrevia na terra.

9 Mas elles ouvindo-o, forão sahindo hum a hum, sendo os mais velhos os primeiros. E ficou só Jesus, e a mulher, que estava no meio em pé.

10 Então erguendo-se Jesus, disse-lhe: Mulher, onde estão os que te accusavão? Ninguem te condemnou?

11 Ninguem, Senhor, respondeo ella. E disse Jesus: Nem eu te condemnarei: vai, e não peques mais.

12 De novo fallou Jesus aos Judeos, dizendo: Eu sou a luz do Mundo: O que me segue, não anda em trévas, mas terá a luz da vida.

13 Disserão-lhe pois os Fariseos: Tu es o que dás testemunho de ti mesmo: assim não he verdadeiro o teu testemunho.

14 Respondeo Jesus, e disse-lhes: Ainda que eu sou o que dou testemunho de mim, o meu

P

VERSIO ANGLICANA.

How knoweth this man [β]letters, having never learned?

16 Jesus answered them, and said, My doctrine is not[b] mine, but his that sent me.

17 If[d] any man will do his will, he shall know of the doctrine, whether it be of God, or *whether* I speak of myself.

18 He[f] that speaketh of himself seeketh his own glory: but he that[h] seeketh his glory that sent him, the same is true, and no unrighteousness is in him.

19 Did not Moses[l] give you the law, and *yet* none[m] of you keepeth the law? Why go ye about to kill[n] me?

20 The people answered and said,[o] Thou hast a devil: who goeth about to kill thee?

21 Jesus answered and said unto them, I have done one work, and ye all marvel.

22 Moses[q] therefore gave unto you circumcision; (not because it is of Moses, but[r] of the fathers;) and ye on the sabbath-day circumcise a man.

23 If a man on the sabbath-day receive circumcision, [γ]that the law of Moses should not be broken; are ye angry at me, because[t] I have made a man every whit whole on the sabbath-day?

24 Judge[v] not according to the appearance, but judge righteous judgment.

25 Then said some of them of Jerusalem, Is not this he, whom they seek to kill?

26 But, lo, he speaketh boldly, and they say nothing to him. Do[y] the rulers know indeed that this is the very Christ?

27 Howbeit[z] we know this man whence he is: but when Christ cometh, no man knoweth whence he is.

28 Then cried Jesus in the temple as he taught, saying, Ye both know me, and ye know whence I am: and[a] I am not come of myself, but he that sent me[b] is true, whom[c] ye know not.

29 But[d] I know him: for I am from him, and he hath sent me.

30 Then[f] they sought to take him: but no man laid hands on him, because his hour was not yet come.

31 And many[g] of the people believed on him, and said, When Christ cometh, will he do more miracles than these which this *man* hath done?

32 The Pharisees heard that the people murmured such things concerning him; and the Pharisees and the chief priests sent officers to take him.

33 Then said Jesus unto them, Yet[h] a little while am I with you, and *then* I go unto him that sent me.

34 Ye[k] shall seek me, & shall not find *me:* and where I am, *thither* ye cannot come.

35 Then said the Jews among themselves, Whither will he go, that we shall not find him? will he go unto the dispersed[l] among the [ζ]Gentiles, and teach the Gentiles?

36 What *manner of* saying is this that he said, Ye shall seek me, and shall not find *me:* and where I am, *thither* ye cannot come?

37 In the last[m] day, that great *day* of the feast, Jesus stood and cried, saying, If[p] any man thirst, let him come unto me, and drink.

38 He that believeth on me, as the scripture hath said, out[r] of his belly shall flow rivers of living water.

39 (But this spake he of the[s] Spirit, which they that believe on him should receive: for the Holy Ghost was not yet *given;* because that Jesus was not yet glorified.)

A. D. 32.

[β] or, *learning.*
a ch. 6. 14. De.18.15,18.
b ch. 8. 28. 12. 49.
c ch. 4. 42. 6. 69.
d ch. 8. 43.
e ver. 52. ch. 1. 46.
f ch. 8. 50.
g Ps. 132. 11. Je. 23. 5.
h Pr. 25. 27.
i Mi. 5. 2. Lu. 2. 4.
k 1Sa.16.1,4.
l Jn°. 1. 17. Ga. 3. 19.
m Ro.3.10..19.
n ch.5.16,18. Mat. 12. 14.
o ch. 8. 48.
p Lu. 4. 22.
q Le. 12. 3.
r Ge. 17. 10.
s ch. 12. 42. Je. 5. 4, 5. 1 Co. 1. 26.
[γ] or, *without breaking the law of Moses.*
t Jn°. 5. 8.
u ch. 3. 2.
v De.1.16,17.
[δ] *to him.*
w De. 17. 8. Pr. 18. 13.
x Is. 9. 1, 2.
y ver. 48.
z Mat.13.55.
a ch. 5. 43.
b Ro. 3. 4.
c ch. 1. 18. 8. 55.
d ch. 10. 15. Mat.11.27.
e Le. 20. 10.
f ch. 8. 37. Mar.11.18. Lu. 20. 19.
g ch. 4. 39.
h ch. 13. 33. 16. 16.
i De. 17. 7. Ro. 2. 1, 22.
k ch. 8. 21. Ho. 5. 6.
l Is. 11. 12. Ja. 1. 1. 1 Pe. 1. 1.
[ζ] or, *Greeks.*
m Le. 23. 36.
n ch. 3. 17.
o ch. 5. 14.
p Is. 55. 1. Re. 22. 17.
q ch. 1. 4. 9. 5.
r ch. 4. 14. Pr. 18. 4. Is. 58. 11.
s ch.12.35,46.
t ch. 16. 7. Is. 44. 3. Joel 2. 28. Ac.2.17,33.
u ch. 5. 31.

40 Many of the people therefore, when they heard this saying, said, Of a truth this is the Prophet.[a]

41 Others said, This is the[c] Christ. But some said, Shall[e] Christ come out of Galilee?

42 Hath not the scripture said, That Christ[g] cometh of the seed of David, and out of the town of Bethlehem,[i] where David[k] was?

43 So there was a division among the people because of him.

44 And some of them would have taken him; but no man laid hands on him.

45 Then came the officers to the chief priests and Pharisees; and they said unto them, Why have ye not brought him?

46 The officers answered, Never[p] man spake like this man.

47 Then answered them the Pharisees, Are ye also deceived?

48 Have any of the rulers[s] or of the Pharisees believed on him?

49 But this people, who knoweth not the law, are cursed.

50 Nicodemus saith unto them, (he[u] that came [δ]to Jesus by night, being one of them,)

51 Doth[w] our law judge *any* man before it hear him, and know what he doeth?

52 They answered and said unto him, Art thou also of Galilee? Search and look: for out of Galilee[x] ariseth no prophet.

53 And every man went unto his own house.

CHAP. VIII.

JESUS went unto the mount of Olives.

2 And early in the morning he came again into the temple, and all the people came unto him; and he sat down, and taught them.

3 And the scribes and Pharisees brought unto him a woman taken in adultery; and when they had set her in the midst,

4 They say unto him, Master, this woman was taken in adultery, in the very act.

5 Now[e] Moses in the law commanded us, that such should be stoned: but what sayest thou?

6 This they said, tempting him, that they might have to accuse him. But Jesus stooped down, and with *his* finger wrote on the ground, *as though he heard them not.*

7 So when they continued asking him, he lifted up himself, and said unto them, He that is without sin among you,[i] let him first cast a stone at her.

8 And again he stooped down, and wrote on the ground.

9 And they which heard *it,* being convicted by *their own* conscience, went out one by one, beginning at the eldest, *even* unto the last: and Jesus was left alone, and the woman standing in the midst.

10 When Jesus had lifted up himself, and saw none but the woman, he said unto her, Woman, where are those thine accusers? hath no man condemned thee?

11 She said, No man, Lord. And Jesus said unto her, Neither do I condemn[n] thee: go, and sin[o] no more.

12 Then spake Jesus again unto them, saying, I[q] am the light of the world: he that[s] followeth me shall not walk in darkness, but shall have the light of life.

13 The Pharisees therefore said unto him, Thou[u] bearest record of thyself; thy record is not true.

14 Jesus answered and said unto them, Though I bear record of myself, *yet* my

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, IX.

μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, [a] καὶ[1] ποῦ ὑπάγω.
15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.
16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ [n] ἀληθής[1] ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.
17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη [b] ὁ[1] Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν [b] ὁ Ἰησοῦς[1] ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· ϗ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς [c] ὁ Ἰησοῦς[1]· Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, [f] καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
24 Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; [c] Καὶ[1] εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὅ, τι ϗ λαλῶ ὑμῖν.
26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα [k] λέγω[1] εἰς τὸν κόσμον.
27 Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.
28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
29 Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν. Οὐκ ἀφῆκέ με μόνον [e] ὁ πατὴρ[1], ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ·
32 Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι [e] τῆς ἁμαρτίας[1].
35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
38 Ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί [e] μου[1], λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ [h] ἑωράκατε[1] παρὰ τῷ πατρὶ [c] ὑμῶν[1], ποιεῖτε.
39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ [a] ἦτε[1], τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε [b] ἄν[1]·
40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.
41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον [d] οὖν[1] αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
42 Εἶπεν [b] οὖν[1] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.
43 Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, [n] καὶ[1] ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι.
46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;
47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.
48 Ἀπεκρίθησαν [b] οὖν[1] οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.
50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ [a] γεύσεται θανάτου [d] εἰς τὸν αἰῶνα[1].
53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· Τίνα σεαυτὸν [b] σὺ[1] ποιεῖς;
54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς [h] ὑμῶν[1] ἐστι.
55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.
57 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· [a] Πεντήκοντα[1] ἔτη οὔπω ἔχεις· ϗ Ἀβραὰμ ἑώρακας;
58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ [e] γενέσθαι[1], ἐγώ εἰμι.
59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, [b] διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτως[1].

Κεφ. θ'. IX.

ΚΑΙ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;
3 Ἀπεκρίθη [b] ὁ[1] Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.
4 [n] Ἐμὲ[1] δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός [n] με[1] ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, IX.

15 Vos secundum carnem judicatis: ego non judico quemquam:
16 Et si judico ego, judicium meum verum est, quia solus non sum: sed ego, et qui misit me, Pater.
17 Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est.
18 Ego sum, qui testimonium perhibeo de me ipso: et testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater.
19 Dicebant ergo ei: Ubi est Pater tuus? Respondit Jesus: Neque me scitis, neque Patrem meum: si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis.
20 Hæc verba locutus est Jesus in gazophylacio, docens in templo: et nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora ejus.
21 Dixit ergo iterum eis Jesus: Ego vado, et quæretis me, et in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non potestis venire.
22 Dicebant ergo Judæi: Numquid interficiet semetipsum, quia dixit: Quò ego vado, vos non potestis venire?
23 Et dicebat eis: Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo:
24 Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris: si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro.
25 Dicebant ergo ei: Tu quis es? Dixit eis Jesus: Principium, qui et loquor vobis.
26 Multa habeo de vobis loqui, et judicare: sed qui me misit, verax est: et ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in mundo.
27 Et non cognoverunt quia Patrem ejus dicebat Deum.
28 Dixit ergo eis Jesus: Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et a meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor:
29 Et qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum: quia ego quæ placita sunt ei, facio semper.
30 Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum.
31 Dicebat ergo Jesus ad eos, qui crediderunt ei, Judæos: Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis:
32 Et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos.
33 Responderunt ei: Semen Abrahæ sumus, et nemini servivimus unquam: quomodo tu dicis: Liberi eritis?
34 Respondit eis Jesus: Amen, amen dico vobis: quia omnis, qui facit peccatum, servus est peccati.
35 Servus autem non manet in domo in æternum: filius autem manet in æternum.
36 Si ergo vos filius liberavit, vere liberi eritis.
37 Scio quia filii Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.
38 Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor; et vos quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis.
39 Responderunt, et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Jesus: Si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ facite.
40 Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis locutus sum, quam audivi a Deo: hoc Abraham non fecit.
41 Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus Deum.
42 Dixit ergo eis Jesus: Si Deus pater vester esset: diligeretis utique me: ego enim ex Deo processi, et veni: neque enim a me ipso veni, sed ille me misit.
43 Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.
44 Vos ex patre diabolo estis: et desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, et pater ejus.
45 Ego autem si veritatem dico, non creditis mihi.
46 Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi?
47 Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.
48 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu, et dæmonium habes?
49 Respondit Jesus: Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, et vos inhonorastis me.
50 Ego autem non quæro gloriam meam: est qui quærat, et judicet.
51 Amen, amen dico vobis: si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum.
52 Dixerunt ergo Judæi: Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est, et Prophetæ: et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum.
53 Numquid tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et Prophetæ mortui sunt. Quem te ipsum facis?
54 Respondit Jesus: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est,
55 Et non cognovistis eum: ego autem novi eum: Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, et sermonem ejus servo.
56 Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum: vidit, et gavisus est.
57 Dixerunt ergo Judæi ad eum: Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti?
58 Dixit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum.
59 Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum: Jesus autem abscondit se, et exivit de templo.

CAP. IX.

ET præteriens Jesus vidit hominem cæcum a nativitate:
2 Et interrogaverunt eum discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur?
3 Respondit Jesus: Neque hic peccavit, neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo.

VERSIO LUSITANA.

›stemunho he verdadeiro: porque eu sei
ónde vim, e para onde vou; e vós não sa-
eis donde eu venho, nem para onde vou.
15 Vós julgais segundo a carne: eu a nin-
uem julgo:
16 E se eu julgo a alguem, o meu juizo he
erdadeiro; porque eu não sou só; mas eu,
o Pai, que me enviou.
17 E na vossa mesma Lei está escrito, que o
estemunho de dous homens he verdadeiro.
18 Ora eu dou testemunho de mim mesmo;
meu Pai, que me enviou, tambem dá teste-
nunho de mim.
19 Disserão-lhe elles então: Onde está teu
Pai? Respondeo Jesus: Vós não me conheceis
, mim, nem a meu Pai: se me conhecesseis
, mim, certamente conhecerieis tambem a
neu Pai.
20 Estas cousas disse Jesus, ensinando no
Templo no lugar do gazofylacio: e ninguem
o prendeo, porque não era ainda chegada a
ua hora.
21 Tornou Jesus a fallar, e disse-lhes: Eu
retiro-me, e vós me buscareis, e morrereis no
vosso peccado. Para onde eu vou, não podeis
vós vir.
22 Dizião pois os Judeos: Será que elle se
mate a si mesmo, pois diz: Para onde eu
vou, não podeis vós vir?
23 Mas elle lhes disse: Vós sois cá de-
baixo, e eu sou lá de riba. Vós sois do
Mundo, e eu não sou deste Mundo.
24 Por isso eu vos disse, que morrerieis no
vosso peccado: porque senão crerdes em
quem eu sou, morrereis no vosso peccado.
25 Disserão-lhe elles: Quem es tu? Disse-
lhesJesus: Eu sou o princípio, e quem vos fallo.
26 Muitas cousas são as que tenho que vos
dizer, e de que vos condemnar: mas o que
me enviou, he verdadeiro; e o que eu digo
no Mundo, he o que delle aprendi.
27 Então conhecêrão os Judeos que elle
dizia, que Deos era seu Pai.
28 Disse-lhes pois Jesus: Quando vós ti-
verdes levantado o Filho do Homem, então
conhecereis quem eu sou, e que nada faço de
mim mesmo; mas que como o Pai me en-
sinou, assim fallo:
29 E o que me enviou, está comigo, e não
me deixou só: porque eu sempre faço o que
he do seu agrado.
30 Quando Jesus dizia estas palavras,
crêrão muitos nelle.
31 Pelo que dizia Jesus aos Judeos, que
nelle crêrão: Se vós permanecerdes na mi-
nha palavra, sereis verdadeiramente meus
discipulos:
32 E conhecereis a verdade, e a verdade
vos livrará.
33 Respondêrão-lhe elles: Nós somos filhos
de Abrahão, e em nenhum tempo fomos es-
cravos dalguem: como dizes tu logo: Vire-
mos a ser livres?
34 Respondeo-lhes: Em verdade, em ver-
dade vos digo: que todo o que commette
peccado, he escravo do peccado.
35 Ora o escravo não fica para sempre na
casa; mas o Filho fica nella para sempre.
36 Assim que se o Filho vos livrar, sereis
vós verdadeiramente livres.
37 Eu bem sei, que sois filhos de Abrahão:
mas vós querereis-me dar a morte, porque a
minha palavra não cabe em vós.
38 Eu fallo o que vi em meu Pai; e vós
fazeis o que vistes em vosso pai.
39 Respondêrão elles, e disserão-lhe: Nosso
pai he Abrahão. Disse-lhes Jesus: Se sois
filhos de Abrahão, fazei obras de Abrahão.
40 Mas vós actualmente procurais tirar-
me a vida, a mim que sou hum homem, que
vos fallei a verdade, que ouvi de Deos: isto
he o que Abrahão nunca fez.
41 Vós fazeis as obras de vosso pai. Dis-
serão-lhe pois elles: Nós não somos filhos
de fornicação: hum pai temos que he Deos.
42 Diz-lhes porém Jesus: Se Deos fosse
vosso pai, vós certamente me amarieis: por-
que eu sahi de Deos, e vim: porque eu não
vim de mim, mas elle foi quem me enviou.
43 Porque não conheceis vós a minha falla?
He porque não podeis ouvir a minha palavra.
44 Vós sois filhos do diabo; e quereis cum-
prir os desejos de vosso pai. Elle era homi-
cida desdo princípio, e não permaneceo na
verdade; porque a verdade não está nelle:
quando elle diz a mentira, falla do que lhe
he proprio, porque he mentiroso, e pai da
mentira.
45 Porém eu se vos digo a verdade, vós
não me credes.
46 Qual de vós me arguirá de peccado? Se
eu vos digo a verdade, porque me não credes?
47 O que he de Deos, ouve as minhas pa-
lavras. Por isso vós não as ouvis, porque
não sois de Deos.
48 Respondêrão pois os Judeos, e lhe dis-
serão: Não dizemos nós bem, que tu es hum
Samaritano, e que estás possésso do demonio?
49 Respondeo Jesus: Eu não estou pos-
sésso do demonio; mas dou honra a meu Pai,
e vós a mim deshonrastes-me.
50 Eu não busco a minha gloria: outro he
o que a buscará, e que fará justiça.
51 Em verdade, em verdade vos digo, Que
se alguem guardar a minha palavra, não verá
a morte eternamente.
52 Disserão pois os Judeos: Agora he que
conhecemos que estás possésso do demonio.
Abrahão morreo, e os Profetas morrêrão: e
tu dizes: Se alguem guardar a minha pala-
vra, não provará a morte eternamente.
53 Acaso es tu maior do que nosso pai
Abrahão, que morreo? e do que os Profetas,
que tambem morrêrão? Quem te fazes tu ser?
54 Respondeo Jesus: Se eu glorifico a mim
mesmo, não he nada a minha gloria: meu
Pai he que me glorifica, aquelle, que vós di-
zeis que he vosso Deos.
55 E entretanto vós não o conheceis: mas
eu conheço-o: e se disser que o não conheço,
serei como vós mentiroso. Mas eu conheço-o,
e guardo a sua palavra.
56 Vosso pai Abrahão desejou anciosa-
mente ver o meu dia: vio-o, e ficou cheio
de gozo.
57 Disserão-lhe por isso os Judeos: Tu ainda
não tens cincoenta annos, e viste a Abrahão?
58 Disse-lhes Jesus: Em verdade, em ver-
dade vos digo, que antes que Abrahão fosse
feito, sou eu.
59 Então pegárão os Judeos em pedras
para lhe atirarem. Mas Jesus encubrio-se,
e sahio do Templo.

CAP. IX.

E PASSANDO Jesus, vio a hum homem
cego de nascença:
2 E seus Discipulos lhe perguntárão: Mes-
tre, que peccado fez este, ou fizerão seus pais,
para nascer cego?
3 Respondeo Jesus: Nem foi por peccados
que elle fizesse, nem seus pais: mas foi para
se manifestarem nelle as obras de Deos.
4 Importa que eu faça as obras daquelle,
que me enviou, em quanto he dia. Vem a
noite, na qual ninguem póde obrar.

P

VERSIO ANGLICANA.

record is true: for I know whence I came,
and whither I go; but[a] ye cannot tell
whence I come, and whither I go.
15 Ye judge after the flesh; I[b] judge
no man.
16 And yet if I judge, my[d] judgment
is true: for[e] I am not alone, but I and
the Father that sent me.
17 It is also written[h] in your law, that
the testimony of two men is true.
18 I am one that bear witness of my-
self, and the Father[k] that sent me bear-
eth witness of me.
19 Then said they unto him, Where is
thy Father? Jesus answered, Ye[n] neither
know me, nor my Father: if[o] ye had known
me, ye should have known my Father also.
20 These words spake Jesus in the trea-
sury,[q] as he taught in the temple: and
no man laid hands on him; for[r] his hour
was not yet come.
21 Then said Jesus again unto them, I go
my way, and ye[t] shall seek me, and[u] shall die
in your sins: whither I go, ye[w] cannot come.
22 Then said the Jews, Will he kill
himself? because he saith, Whither I go,
ye cannot come.
23 And he said unto them, Ye are from
beneath; I am from above: ye are of
this world; I am not of this world.
24 I said[x] therefore unto you, that ye
shall die in your sins: for[z] if ye believe
not that I am *he*, ye shall die in your sins.
25 Then said they unto him, Who art
thou? And Jesus saith unto them, Even
the same that I said unto you from the
beginning.
26 I have many things to say and to
judge of you: but[b] he that sent me is
true; and I speak to the world those
things which I have heard of him.
27 They understood not that he spake
to them of the Father.
28 Then said Jesus unto them, When
ye have lifted up[d] the Son of man, then
shall ye know that I am *he*, and *that* I
do nothing of myself; but as my Father
hath taught me, I speak these things.
29 And he that sent me is with me:
the Father hath not left me alone; for I
do always those things that please him.
30 As he spake these words, many[g]
believed on him.
31 Then said Jesus to those Jews which
believed on him, If ye continue[h] in my
word, *then* are ye my disciples indeed;
32 And ye shall know[i] the truth, and
the truth shall make you free.[l]
33 They answered him, We be Abra-
ham's seed, and were never in[m] bondage
to any man: how sayest thou, Ye shall
be made free?
34 Jesus answered them, Verily, verily,
I say unto you, Whosoever[o] committeth
sin is the servant of sin.
35 And the servant[p] abideth not in the
house for ever: *but* the Son abideth ever.
36 If[q] the Son therefore shall make
you free, ye[r] shall be free indeed.
37 I know that ye are Abraham's seed:
but ye seek to kill me, because my word
hath no place in you.
38 I[s] speak that which I have seen
with my Father: and ye do that which
ye have seen with your father.
39 They answered and said unto him,
Abraham[u] is our father. Jesus saith unto
them, If[v] ye were Abraham's children,
ye would do the works of Abraham.

A. D. 32.

a ch. 7. 28. 9. 29, 30.
b ch. 3. 17. 12. 47.
c Ro. 4. 12.
d 1 Sa. 16. 7. Ps. 45. 6, 7. 72. 2.
e ver. 29. ch. 16. 32.
f Is. 63. 16. 64. 8.
g Mal. 1. 6. 1 Jn°. 5. 1.
h De. 17. 6. 19. 15.
i ch. 17. 8, 25.
k ch. 5. 37.
l Is. 6. 9.
m Mat. 13. 38. 1 Jn°. 3. 8.
n ver. 55. ch. 16. 3. 17. 25.
o ch. 14. 7, 9.
p Jude 6.
q Mar. 12. 41.
r ch. 7. 30.
s Ga. 4. 16. 2 Th. 2. 10.
t ch. 7. 34.
u Job 20. 11. Ps. 73. 18..20 Pr. 14. 32. Is. 65. 20. Ep. 2. 1.
v He. 4. 15.
w Lu. 16. 26.
x ver. 21.
y ch. 7. 20.
z Mar. 16. 16.
a ch. 5. 41.
b ch. 7. 28.
c Zec. 1. 5.
d ch. 3. 14. 12. 32.
e ch. 5. 31, 41.
f ch. 17. 1.
g ch. 10. 42.
h Ro. 2. 7. Col. 1. 23. He. 10. 38, 39.
i Ho. 6. 3.
k Ge. 22. 13, 14 He. 11. 13.
l ch. 17. 17. Ps. 119. 45. Ro. 6. 14, 18, 22. Ja. 1. 25. 2. 12.
m Le. 25. 42.
n ch. 1. 1, 2. Ex. 3. 14. Is. 43. 13. Col. 1. 17. Re. 1. 8.
o Ro. 6. 16, 20. 2 Pe. 2. 19.
p Ga. 4. 30.
q Is. 61. 1.
r Ro. 8. 2. Ga. 5. 1.
s ch. 14. 10, 24.
t ch. 11. 4.
u Mat. 3. 9.
v Ro. 2. 28, 29. 9. 7. Ga. 3. 7, 29.

40 But now ye seek to kill me, a man
that hath told you the truth, which I have
heard of God: this[c] did not Abraham.
41 Ye do the deeds of your father. Then
said they to him, We be not born of forni-
cation; we[f] have one Father, *even* God.
42 Jesus said unto them, If[g] God were
your Father, ye would love me: for I pro-
ceeded forth and came from God; neither
came I of myself, but[i] he sent me.
43 Why do ye not understand my speech?
even because ye cannot hear my[l] word.
44 Ye[m] are of *your* father the devil, and
the lusts of your father ye will do. He
was a murderer from the beginning, and
abode[p] not in the truth, because there is
no truth in him. When he speaketh a lie,
he speaketh of his own: for he is a liar,
and the father of it.
45 And because[s] I tell *you* the truth,
ye believe me not.
46 Which of you convinceth[v] me of
sin? And if I say the truth, why do ye
not believe me?
47 He that is of God heareth God's
words: ye therefore hear *them* not, be-
cause ye are not of God.
48 Then answered the Jews, and said
unto him, Say we not well that thou art
a Samaritan, and[y] hast a devil?
49 Jesus answered, I have not a devil;
but I honour my Father, and ye do dis-
honour me.
50 And I[a] seek not mine own glory:
there is one that seeketh and judgeth.
51 Verily, verily, I say unto you, If
a man keep my saying, he shall never
see death.
52 Then said the Jews unto him, Now
we know that thou hast a devil. Abra-
ham is dead,[c] and the prophets; and
thou sayest, If a man keep my saying,
he shall never taste of death.
53 Art thou greater than our father
Abraham, which is dead? and the pro-
phets are dead: whom makest thou thy-
self?
54 Jesus answered, If[e] I honour my-
self, my honour is nothing: it is my Fa-
ther[f] that honoureth me; of whom ye
say, that he is your God:
55 Yet ye have not known him; but I
know him: and if I should say, I know
him not, I shall be a liar like unto you:
but I know him, and keep his saying.
56 Your father Abraham rejoiced to see
my day: and he[k] saw *it*, and was glad.
57 Then said the Jews unto him, Thou
art not yet fifty years old, and hast thou
seen Abraham?
58 Jesus said unto them, Verily, verily, I
say unto you, Before Abraham was, I[n] am.
59 Then took they up stones to cast at
him: but Jesus hid himself, and went
out of the temple, going through the
midst of them, and so passed by.

CHAP. IX.

AND as *Jesus* passed by, he saw a man
which was blind from *his* birth.
2 And his disciples asked him, saying,
Master, who did sin, this man, or his pa-
rents, that he was born blind?
3 Jesus answered, Neither hath this
man sinned, nor his parents: but that[t]
the works of God should be made mani-
fest in him.
4 I must work the works of him that
sent me, while it is day: the night
cometh, when no man can work.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, X.

5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τȣ̃ κόσμου.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς [d]τοῦ τυφλοῦ|·

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ· (ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι [a]τυφλὸς| ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

9 Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγώ εἰμι.

10 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;

11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος, λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· Ὕπαγε εἰς [a]τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ|, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.

12 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.

14 Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

15 Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.

16 Ἔλεγον ȣ̓̃ν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτȣ̃ [e]ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν|, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτȣ̃ τȣ̃ ἀναβλέψαντος.

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτȣ̃, ὅτι ἐφοβȣ̃ντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.

25 Ἀπεκρίθη [c]οὖν| ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω.

26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ [e]ȣ̓κ| ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 Ἐλοιδόρησαν [b]οὖν| αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.

29 Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· [n]Ἐν γὰρ τȣ́τῳ| θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς ȣ̓κ οἴδατε πόθεν ἐστὶ, ϗ ἀνέῳξέ μȣ τȣ̀ς ὀφθαλμȣ́ς.

31 Οἴδαμεν [c]δὲ| ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ᾽ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου.

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;

36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπε· Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;

37 Εἶπε [c]δὲ| αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.

38 Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

40 [a]Καὶ| ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· Νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπομεν. Ἡ [e]οὖν| ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι΄. X.

ΑΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής.

2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων.

3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα [h]καλεῖ| κατ᾽ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.

4 [e]Καὶ| ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ [n]ἀκολουθήσωσιν|, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ̃ς· ἐκεῖνοι δὲ ȣ̓κ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 Εἶπεν ȣ̓̃ν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

8 [e]Πάντες| ὅσοι [e]πρὸ ἐμȣ̃| ἦλθον, κλέπται εἰσὶ ϗ λῃσταί· ἀλλ᾽ ȣ̓κ ἤκȣσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται ϗ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

11 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·

12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ ȣ̓κ ὢν ποιμὴν, ȣ̃ ȣ̓κ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, ϗ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει [e]αὐτὰ|, καὶ σκορπίζει [e]τὰ πρόβατα|.

13 [e]Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει,| ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, X.

4 Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari.

5 Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi.

6 Hæc cum dixisset, expuit in terram, et fecit lutum ex sputo, et linivit lutum super oculus ejus,

7 Et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur Missus.) Abiit ergo, et lavit, et venit videns.

8 Itaque vicini, et qui viderant eum prius quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic est, qui sedebat, et mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est.

9 Alii autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum.

10 Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi?

11 Respondit: Ille homo, qui dicitur Jesus, lutum fecit: et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe, et lava. Et abii, et lavi, et video.

12 Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio.

13 Adducunt eum ad Pharisæos, qui cæcus fuerat.

14 Erat autem sabbatum quando lutum fecit Jesus, et aperuit oculos ejus.

15 Iterum ergo interrogabant eum Pharisæi quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, et lavi, et video.

16 Dicebant ergo ex Pharisæis quidam: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et scisma erat inter eos.

17 Dicunt ergo cæco iterum: Tu quid dicis de illo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est.

18 Non crediderunt ergo Judæi de illo, quia cæcus fuisset et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus, qui viderat:

19 Et interrogaverunt eos, dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt?

20 Responderunt eis parentes ejus, et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est:

21 Quomodo autem nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus: ipsum interrogate: ætatem habet, ipse de se loquatur.

22 Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos: jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret.

23 Propterea parentes ejus dixerunt: Quia ætatem habet, ipsum interrogate.

24 Vocaverunt ergo rursum hominem, qui fuerat cæcus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est.

25 Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio: unum scio, quia cæcus cum essem, modo video.

26 Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos?

27 Respondit eis: Dixi vobis jam, et audistis: quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli ejus fieri?

28 Maledixerunt ergo ei, et dixerunt: Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus.

29 Nos scimus quia Moysi locutus est Deus: hunc autem nescimus unde sit.

30 Respondit ille homo, et dixit eis: In hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos:

31 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit.

32 A sæculo non est auditum quia quis aperuit oculos cæci nati.

33 Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quidquam.

34 Responderunt, et dixerunt ei: In peccatis natus es totus, et tu doces nos? Et ejecerunt eum foras.

35 Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras: et cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei?

36 Respondit ille, et dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum?

37 Et dixit ei Jesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est.

38 At ille ait: Credo Domine. Et procidens adoravit eum.

39 Et dixit Jesus: In judicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant, et qui vident cæci fiant.

40 Et audierunt quidam ex Pharisæis, qui cum ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos cæci sumus?

41 Dixit eis Jesus: Si cæci essetis, non haberetis peccatum. nunc vero dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet.

CAP. X.

AMEN, amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde: ille fur est, et latro.

2 Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.

3 Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat nominatim, et educit eas.

4 Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.

5 Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum.

6 Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

7 Dixit ergo eis iterum Jesus: Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium.

8 Omnes quotquot venerunt, fures sunt, et latrones, et non audierunt eos oves.

9 Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet.

10 Fur non venit nisi ut furetur, et mactet, et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant.

11 Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.

12 Mercenarius autem, et qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit: et lupus rapit, et dispergit oves:

13 Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad eum de ovibus.

14 Ego sum pastor bonus: et cognosco meas, et cognoscunt me meæ.

15 Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem: et animam meam pono pro

VERSIO LUSITANA.

5 Eu entretanto que estou no Mundo, sou luz do Mundo.

6 Dito isto, cuspio no chão, e fez lodo do .spo, e untou com o lodo os olhos do cego,

7 E disse-lhe: Vai lavar-te no tanque de loé, (que quer dizer o enviado). Foi elle, lavou-se, e veio com vista.

8 Então os seus vizinhos, e os que o tinhão sto antes pedindo esmola, dizião: Não he te aquelle, que estava assentado, e pedia mola? Respondião huns: Este he.

9 Outros pelo contrario: Não he, mas he itro, que se parece com elle. Porém elle zia: Eu sou o mesmo.

10 Disserão-lhe pois: Como te forão aber- s os olhos?

11 Respondeo elle: Aquelle homem, que chama Jesus, fez lodo, e untou-me os hos, e disse-me: Vai-te lavar ao tanque de loé. Fui eu, lavei-me, e acho-me com vista.

12 E disserão-lhe: Onde está elle? Disse: ão sei.

13 Então levárão o que fora cego aos Fa- seos.

14 Ora em dia de sabbado foi que Jesus z o lodo, e lhe abrio os olhos.

15 Perguntárão-lhe pois de novo os Fari- os, de que modo víra? E elle lhes disse: oz-me lodo sobre os olhos, e lavei-me, e tou vendo.

16 Pelo que dizião alguns dos Fariseos: ste homem, que não guarda o sabbado, não de Deos. Porém outros dizião: Como ode hum homem peccador fazer estes pro- gios? e havia sobre isto divisão entre elles.

17 Dizião pois ainda ao cego: E tu que zes daquelle, que te abrio os olhos? E sse elle: Que he hum Profeta.

18 Mas os Judeos não crêrão que elle fosse go, e visse, em quanto não chamárão os iis do que víra:

19 E elles perguntárão-lhes, dizendo: He te o vosso filho, que vós dizeis que nasceo go? Como logo vê elle agora?

20 Respondêrão-lhes seus pais, e disserão: que nós sabemos he, que este he nosso fi- o, e que elle nasceo cego:

21 Mas como elle agora vê, nós não sabe- os: ou quem foi o que lhe abrio os olhos, ós o não sabemos: perguntai-o a elle mes- o: elle idade tem, falle elle mesmo de si.

22 Isto disserão seus pais, por medo que nhão dos Judeos: porque já os Judeos ti- hão conspirado em expulsar da Synagoga todo o que reconhecesse que Jesus era o hristo.

23 Por isso he que seus pais respondêrão: lle idade tem, perguntai-lho.

24 Tornando pois a chamar o homem, que ra cego, disserão-lhe: Dá gloria a Deos. ós sabemos que este homem he hum pec- ador.

25 Então dissé-lhes elle: Se elle he pec- ador, não o sei: o que sei he, que sendo eu ntes cego, vejo agora.

26 Disserão-lhe pois: Que he o que te fez lle? Como te abrio elle os olhos?

27 Respondeo-lhes: Eu já vo-lo disse, e ós já o ouvistes: porque o quereis vós tor- ar a ouvir? Quereis vós por ventura fazer- os tambem seus discipulos?

28 Sobre isto o carregárão elles de injúrias, lhe disserão: Discipulo delle sejas tu: que ós-outros somos discipulos de Moysés.

29 Nós sabemos que Deos fallou a Moysés: nas deste não sabemos donde he.

30 Respondeo-lhes aquelle homem, e disse- lhes: Por certo que he cousa admiravel, que vós não saibais donde elle he, e que elle me abrisse os olhos:

31 E nós sabemos que Deos não ouve a peccadores: mas se alguem lhe da culto, e faz a sua vontade, a este ouve.

32 Desde que ha Mundo, nunca se ouvio que alguem abrisse os olhos a hum cego de nascença.

33 Se este não fosse de Deos, não podia elle obrar cousa alguma.

34 Respondêrão elles, e disserão-lhe: Tu nasceste todo em peccados, e tu es o que nos queres ensinar? E lançárão-no fóra.

35 Ouvio Jesus, que o tinhão lançado fóra; e havendo-o encontrado, disse-lhe: Tu crês no Filho de Deos?

36 Respondeo elle, e disse: Quem he elle, Senhor, para eu crer nelle?

37 E disse-lhe Jesus: Tu o viste, e he aquelle mesmo, que falla comtigo.

38 E disse elle: Eu creio, Senhor. E pros- trando-se, o adorou.

39 E Jesus lhe disse: Eu vim a este Mun- do a exercitar hum juizo; a fim de que os que não vem, vejão; e os que vem, se fação cegos.

40 E ouvírão alguns dos Fariseos, que es- tavão com elle, e disserão-lhe: Logo tambem nós somos cegos?

41 Disse-lhes Jesus: Se vós fosseis cegos, não terieis culpa. Mas como vós agora mesmo dizeis, Nós vemos, fica subsistindo o vosso peccado.

CAP. X.

EM verdade, em verdade vos digo: Que o que não entra pela porta ao curral das ovelhas, mas sóbe por outra parte, he ladrão, e roubador.

2 O que porém entra pela porta, esse he o pastor das ovelhas.

3 A este he que o porteiro abre; e as ove- lhas ouvem a sua voz; e elle chama as pro- prias ovelhas nome por nome, e as tira para fóra.

4 E depois que tirou para fóra as proprias ovelhas, vai adiante dellas; e as ovelhas o seguem, porque conhecem a sua voz.

5 E não seguem o estranho, antes fogem delle; porque não conhecem a voz dos estra- nhos.

6 Jesus lhes disse esta parabola. Mas elles não entendêrão que era o que lhes dizia.

7 Tornou pois Jesus a dizer-lhes: Em ver- dade, em verdade vos digo, que eu sou a porta das ovelhas.

8 Todos quantos tem vindo são ladrões, e roubadores; e as ovelhas não lhes derão ou- vidos.

9 Eu sou a porta. Se alguem entrar por mim, será salvo: e elle entrará, e sahirá, e achará pastagens.

10 O roubador não vem senão a furtar, e a matar, e a perder. Mas eu vim para ellas terem vida, e para a terem em maior abun- dancia.

11 Eu sou o bom pastor. O bom pastor dá a vida pelas suas ovelhas.

12 Porém o mercenario, e o que não he pastor, de quem não são proprias as ovelhas, vê vir o lobo, e deixa as ovelhas, e foge: e o lobo arrebata, e faz desgarrar as ovelhas:

13 E o mercenario foge, porque he merce- nario, e porque lhe não tocão as ovelhas.

P

VERSIO ANGLICANA.

5 As long as I am in the world, I[a] am the light of the world.

6 When he had thus spoken, he[c] spat on the ground, and made clay of the spittle, and he [β]anointed the eyes of the blind man with the clay,

7 And said unto him, Go, wash in the pool of Siloam,[g] (which is by interpretation, Sent.) He[i] went his way therefore, and washed, and came seeing.

8 The neighbours therefore, & they which before had seen him that he was blind, said, Is not this he that sat and begged?

9 Some said, This is he: others *said*, He is like him: *but* he said, I am *he*.

10 Therefore said they unto him, How were thine eyes opened?

11 He answered and said, A man that is called Jesus made clay,[m] and anointed mine eyes, and said unto me, Go to the pool of Siloam, and wash: and I went and washed, and I received sight.

12 Then said they unto him, Where is he? He said, I know not.

13 They brought to the Pharisees him that aforetime was blind.

14 And it was the sabbath-day when Jesus made the clay, and opened his eyes.

15 Then again the Pharisees also asked him how he had received his sight. He said unto them, He put clay upon mine eyes, and I washed, and do see.

16 Therefore said some of the Pharisees, This man is not of God, because he keepeth not the sabbath-day. Others said, How[u] can a man that is a sinner do such miracles? And[w] there was a division among them.

17 They say unto the blind man again, What sayest thou of him, that he hath opened thine eyes? He said, He is a prophet.[z]

18 But the Jews did not believe[a] concerning him, that he had been blind, and received his sight, until they called the parents of him that had received his sight.

19 And they asked them, saying, Is this your son, who ye say was born blind? how then doth he now see?

20 His parents answered them and said, We know that this is our son, and that he was born blind:

21 But by what means he now seeth, we know not; or who hath opened his eyes, we know not: he is of age; ask him: he shall speak for himself.

22 These *words* spake his parents, because they[h] feared the Jews: for the Jews had agreed already, that if any man did confess that he was Christ, he[i] should be put out of the synagogue.

23 Therefore said his parents, He is of age; ask him.

24 Then again called they the man that was blind, and said unto him, Give God[l] the praise: we know that this man is a sinner.

25 He answered and said, Whether he be a sinner *or no*, I know not: one thing I know, that, whereas I was blind, now I see.

26 Then said they to him again, What did he to thee? how opened he thine eyes?

27 He answered them, I have told you already, and ye did not hear: wherefore would ye hear *it* again: will ye also be his disciples?

28 Then they reviled[o] him, and said, Thou art his disciple; but we are Moses' disciples.

29 We know[p] that God spake unto Moses: *as for* this *fellow*, we[b] know not from whence he is.

30 The man answered and said unto them, Why[d] herein is a marvellous thing, that ye know not from whence he is, and *yet* he hath opened[e] mine eyes.

31 Now we know that God[f] heareth not sinners: but if[h] any man be a worshipper of God, and doeth his will, him he heareth.

32 Since the world began was it not heard that any man opened the eyes of one that was born blind.

33 If this man were not of God, he could do nothing.

34 They answered and said unto him, Thou[k] wast altogether born in sins, and dost thou teach us? And they [γ]cast him[l] out.

35 Jesus heard that they had cast him out; and when he had found him, he said unto him, Dost thou believe[n] on the Son of God?

36 He answered and said, Who is he, Lord, that I might believe on him?

37 And Jesus said unto him, Thou hast both seen him, and[o] it is he that talketh with thee.

38 And he said, Lord, I believe. And he worshipped him.[p]

39 And Jesus said, For[q] judgment I am come into this world, that they which see not[r] might see; and that they which see might be made blind.[s]

40 And *some* of the Pharisees which were with him heard these words, and said unto him, Are we[t] blind also?

41 Jesus said unto them, If[v] ye were blind, ye should have no sin: but now ye say, We see; therefore[x] your sin remaineth.

CHAP. X.

VERILY, verily, I say unto you,[y] He that entereth not by the door into the sheepfold, but climbeth up some other way, the same is a thief and a robber.

2 But he that entereth in by the[b] door is the shepherd of the sheep.

3 To him[c] the porter openeth; and the sheep hear his voice: and he calleth[d] his own sheep by name, and leadeth[e] them out.

4 And when he putteth forth his own sheep, he goeth before them, and the sheep follow him: for they know his voice.[f]

5 And a stranger will they not follow, but will flee[g] from him: for they know not the voice of strangers.

6 This parable spake Jesus unto them: but they understood not what things they were which he spake unto them.

7 Then said Jesus unto them again, Verily, verily, I say unto you, I[k] am the door of the sheep.

8 All that ever came before me are thieves & robbers: but the sheep did not hear them.

9 I am the door: by me if any man enter in, he shall be saved, and shall go in and out, and find pasture.

10 The thief cometh not, but for to steal, and to kill, and to destroy: I am come that they might have life, and that they might have *it* more abundantly.

11 I[m] am the good shepherd: the good shepherd giveth his life for the sheep.

12 But he that is an hireling, and not the shepherd, whose own the sheep are not, seeth the wolf coming, and leaveth[n] the sheep, and fleeth: and the wolf catcheth them, and scattereth the sheep.

13 The hireling fleeth, because he is an hireling, and careth not for the sheep.

A. D. 32.

a ch. 1. 5, 9. 8. 12. 12.35,46.
b ch. 8. 14.
c Mar. 8. 23.
d ch. 3. 10.
β or, *spread the clay upon the eyes of the blind man.*
e Ps. 119. 18. Is.29.18,19. 35. 5. 2 Co. 4. 6.
f Job 27. 9. Ps. 66. 18. Pr. 28. 9. Is. 1. 15. Je. 11. 11. Eze. 8. 18. Mi. 3. 4. Zec. 7. 13.
g Ne. 3. 15.
h Ps. 34. 15. Pr. 15. 29.
i 2 Ki. 5. 14.
k ver. 2.
γ or, *excommunicated him.*
l Is. 66. 5.
m ver. 6, 7.
n 1 Jn°. 5. 13.
o ch. 4. 26.
p Mat.14.33.
q ch.5.22,27. 12. 47.
r 1 Pe. 2. 9.
s ch. 3. 19. Mat.13.13.
t Ro. 2. 19. Re. 3. 17.
u ver. 31. ch. 3. 2.
v ch.15.22,24.
w ch. 7.12,43.
x Is. 5. 21. Lu. 18. 14. 1Jn°.1.8..10
y Ro. 10. 15. He. 5. 4.
z ch. 4. 19.
a Is. 26. 11.
b ver. 7, 9.
c Re. 3. 20.
d Eze. 34. 11. Ro. 8. 30.
e Is. 40. 11.
f Ca. 2. 8. 5. 2.
g 2 Ti. 3. 5. Re. 2. 2.
h ch. 7. 13. 12. 42. Pr. 29. 25.
i ver. 34. ch. 16. 2.
k Ep. 2. 18.
l Jos. 7. 19. Ps.50.14,15.
m He. 13. 20. 1 Pe. 2. 25.
n Eze.34.2..6. Zec. 11. 17.
o 1 Pe. 2. 23.
p Ps. 103. 7. He. 3. 5.

U

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XI.

14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν.

17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.

19 Σχίσμα [d] οὖν| πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.

20 Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν [e] τοῖς| Ἱεροσολύμοις,| [d] καὶ| χειμὼν ἦν.

23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ [a] τοῦ Σολομῶντος|.

24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν [a] αἴρεις|; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, [d] καθὼς εἶπον ὑμῖν|.

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.

29 Ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.

31 Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, [e] λέγοντες|· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε;

35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·

36 Ὃν ὁ πατὴρ [a] ἡγίασε|, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι·

38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε [e] καὶ πιστεύσητε| ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν [f] αὐτῷ|.

39 Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ, ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.

42 Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια'. XI.

ΗΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 (Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.)

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.

5 [a] Ἠγάπα| δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.

7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Ἀπεκρίθη [b] ὁ| Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.

10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.

13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.

14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε.

15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς, εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

18 (Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.)

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν [a] Ἰουδαίων| ἐληλύθεισαν πρὸς [a] τὰς περὶ Μάρθαν| καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι [b] ὁ| Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.

21 Εἶπεν οὖν [b] ἡ| Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν [h] ἐτεθνήκει|.

22 Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται·

26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;

27 Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε, καὶ ἐφώ-

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XI.

ovibus meis.

16 Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor.

17 Propterea me diligit Pater: quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam.

18 Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a meipso, et potestatem habeo ponendi eam: et potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi a Patre meo.

19 Dissensio iterum facta est inter Judæos propter sermones hos.

20 Dicebant autem multi ex ipsis: Dæmonium habet, et insanit: quid eum auditis?

21 Alii dicebant: Hæc verba non sunt dæmonium habentis: numquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?

22 Facta sunt autem Encænia in Jerosolymis: et hiems erat.

23 Et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis.

24 Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam.

25 Respondit eis Jesus: Loquor vobis, et non creditis: opera, quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me:

26 Sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis.

27 Oves meæ vocem meam audiunt: et ego cognosco eas, et sequuntur me:

28 Et ego vitam æternam do eis: et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea.

29 Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei.

30 Ego, et Pater unum sumus.

31 Sustulerunt ergo lapides Judæi, ut lapidarent eum.

32 Respondit eis Jesus: Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis?

33 Responderunt ei Judæi: De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia: et quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.

34 Respondit eis Jesus: Nonne scriptum est in lege vestra: quia Ego dixi, dii estis?

35 Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, et non potest solvi scriptura:

36 Quem Pater sanctificavit, et misit in mundum, vos dicitis: Quia blasphemas: quia dixi, Filius Dei sum?

37 Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi.

38 Si autem facio: et si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, et credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.

39 Quærebant ergo eum apprehendere: et exivit de manibus eorum.

40 Et abiit iterum trans Jordanem in eum locum, ubi erat Joannes baptizans primum: et mansit illic:

41 Et multi venerunt ad eum, et dicebant: Quia Joannes quidem signum fecit nullum.

42 Omnia autem quæcumque dixit Joannes de hoc, vera erant. Et multi crediderunt in eum.

CAP. XI.

ERAT autem quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Mariæ, et Marthæ sororis ejus.

2 (Maria autem erat, quæ unxit Dominum unguento, et extersit pedes ejus capillis suis: cujus frater Lazarus infirmabatur.)

3 Miserunt ergo sorores ejus ad eum dicentes: Domine, ecce quem amas infirmatur.

4 Audiens autem Jesus dixit eis: Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam.

5 Diligebat autem Jesus Martham, et sororem ejus Mariam, et Lazarum.

6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus.

7 Deinde post hæc dixit discipulis suis: Eamus in Judæam iterum.

8 Dicunt ei discipuli: Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, et iterum vadis illuc?

9 Respondit Jesus: Nonne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt:

10 Si autem ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo.

11 Hæc ait, et post hæc dixit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a somno excitem eum.

12 Dixerunt ergo discipuli ejus: Domine, si dormit, salvus erit.

13 Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret.

14 Tunc ergo Jesus dixit eis manifeste: Lazarus mortuus est:

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi: sed eamus ad eum.

16 Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos: Eamus et nos, ut moriamur cum eo.

17 Venit itaque Jesus: et invenit eum quattuor dies jam in monumento habentem.

18 (Erat autem Bethania juxta Jerosolymam quasi stadiis quindecim.)

19 Multi autem ex Judæis venerant ad Martham, et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

20 Martha ergo ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat.

21 Dixit ergo Martha ad Jesum: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus:

22 Sed et nunc scio quia quæcumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus.

23 Dicit illi Jesus: Resurget frater tuus.

24 Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die.

25 Dixit ei Jesus: Ego sum resurrectio, et vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet:

26 Et omnis, qui vivit, et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc?

27 Ait illi: Utique Domine, ego credidi, quia tu es Christus filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.

28 Et cum hæc dixisset, abiit, et voca-

VERSIO LUSITANA.

14 Eu sou o bom pastor: e conheço as mi-
has; e as que são minhas, conhecem-me a
im.
15 Assim como meu Pai me conhece, tam-
m eu conheço a meu Pai: e ponho a vida
elas minhas ovelhas.
16 Eu tenho ainda outras ovelhas, que não
o deste curral; e estas importa que eu as
aga, ellas hão de ouvir a minha voz, e não
averá senão hum rebanho, e hum pastor.
17 Por isso meu Pai me ama; porque eu
onho a minha vida, para outra vez a as-
umir.
18 Ninguem a tira de mim: mas eu de
im mesmo a ponho, e tenho poder de a pôr;
tenho poder de a reassumir. Este he o
andamento, que eu recebi de meu Pai.
19 Este discurso causou nova divisão entre
s Judeos.
20 Porque muitos delles dizião: Elle está
osséssо do demonio, e perdeo o juizo: por-
ue o estais vós ouvindo?
21 Dizião outros: Estas palavras não são
e quem está possésso do demonio: acaso
óde o demonio abrir os olhos aos cegos?
22 Ora em Jerusalem celebrava-se a festa
a Dedicação; e era Inverno.
23 E Jesus andava passeando no Templo,
o alpendre de Salamão.
24 Rodeárão-no pois os Judeos, e disserão-
e: Até quando nos terás tu perplexos? Se
s o Christo, dize-no-lo claramente.
25 Respondeo-lhes Jesus: Eu digo-vo-lo, e
ós não me credes. As obras, que eu faço
m Nome de meu Pai, ellas são testemunho
e mim:
26 Porém vós não credes, porque não sois
as minhas ovelhas.
27 As minhas ovelhas ouvem a minha voz;
eu conheço-as, e ellas me seguem:
28 E eu lhes dou a vida eterna: e ellas
unca já mais hão de perecer; e ninguem as
a de arrebatar da minha mão.
29 O que meu Pai me deo, he maior do
ue todas as cousas: e ninguem as póde ar-
ebatar da mão de meu Pai.
30 Eu, e o Pai somos huma mesma cousa.
31 Então pegárão os Judeos em pedras
ara lhe atirarem.
32 Respondeo-lhes Jesus: Eu tenho-vos
nostrado muitas obras boas, de meu Pai:
or qual destas obras me quereis vós ape-
rejar?
33 Respondêrão-lhe os Judeos: Não he por
ausa de alguma boa obra, que nós te ape-
lrejamos; mas sim porque dizes blasfemias;
porque sendo homem, te fazes Deos.
34 Replicou-lhes Jesus: Não he assim que
stá escrito na vossa Lei: Eu disse, Vós sois
leoses?
35 Se ella pois chama deoses áquelles, a
quem a palavra de Deos foi dirigida, e a
Escritura não póde falhar;
36 Porque dizeis vós que eu blasfemo, eu,
a quem o Pai santificou, e enviou ao Mun-
lo; porque disse, que sou Filho de Deos?
37 Se eu não faço as obras de meu Pai,
não me creais.
38 Porém se eu as faço; quando não quei-
rais crer em mim, crede nas minhas obras;
para que conheçais, e creais, que o Pai está
em mim, e eu no Pai.
39 Então procuravão os Judeos prendello;
mas elle se escapou das suas mãos:
40 E retirou-se outra vez para a banda da-
lém do Jordão, para o lugar, em que João
baptizava no principio; e deixou-se lá ficar:
41 E vierão a elle muitos, e dizião: João
não fez milagre algum:
42 E todas as cousas, que João disse deste,
são verdadeiras. E crêrão muitos nelle.

CAP. XI.

E ESTAVA doente hum certo Lazaro da
Bethania, do castello de Maria, e Martha sua
irmã.
2 (E esta Maria era aquella, que ungio o
Senhor com o balsamo, e lhe alimpou os pés
com os seus cabellos; cujo irmão Lazaro
estava enfermo.)
3 Enviarão pois suas irmans a elle dizen-
do: Senhor, aquelle, que tu amas, está en-
fermo.
4 E o que ouvindo Jesus, disse-lhes: Esta
enfermidade não he de morte, mas para dar
gloria a Deos, para que o Filho de Deos seja
glorificado por ella.
5 Ora Jesus amava a Martha, e a sua irmã
Maria, e a Lazaro.
6 Tanto que ouvio pois que Lazaro estava
enfermo, deixou-se ficar dous dias no mesmo
lugar.
7 Depois disse a seus Discipulos: Torne-
mos outra vez para Judéa.
8 Disserão-lhe os Discipulos: Mestre, ain-
da agora te querião apedrejar os Judeos, e
tu vaz outra vez para lá?
9 Respondeo Jesus: Não são doze as horas
do dia? Aquelle, que caminha de dia, não
tropeça, porque vê a luz deste Mundo:
10 Porém o que anda de noite, tropeça,
porque lhe falta a luz.
11 Dito isto, depois disse-lhes: Nosso
amigo Lazaro dorme; mas eu vou despertal-
lo do sono.
12 Disserão-lhe pois seus Discipulos: Se-
nhor, se elle dorme, será salvo.
13 Mas Jesus fallava da morte de Lazaro; e
elles julgavão que fallava do sono ordinario.
14 Disse-lhes pois Jesus então abertamen-
te: Lazaro he morto:
15 E eu por amor de vós folgo de me não
ter achado lá, para que creais: mas vamos a
elle.
16 Disse então Thomé, chamado Didymo,
aos outros condiscipulos: Vamos nós tam-
bem, para morrermos com elle.
17 Chegou em fim Jesus; e achou que La-
zaro estava na sepultura havia quatro dias.
18 (E Bethania não distava de Jerusalem,
senão obra de quinze estadios.)
19 E tinhão vindo muitos Judeos visitar a
Martha, e a Maria, para as consolarem na
morte de seu irmão.
20 Martha pois tanto que ouvio que vinha
Jesus, sahio a recebello: e Maria ficou em
casa.
21 Disse então Martha a Jesus: Senhor,
se tu houveras estado aqui, não morrêra meu
irmão,
22 Mas tambem agora sei, que te conce-
derá Deos tudo quanto lhe pedires.
23 Disse-lhe Jesus: Teu irmão ha de re-
surgir.
24 Disse-lhe Martha: Eu sei que elle ha
de resurgir na resurreição, no ultimo dia.
25 Disse-lhe Jesus: Eu sou a resurreição,
e a vida: o que crê em mim, ainda que este-
ja morto, viverá:
26 E todo o que vive, e crê em mim, não
morrerá eternamente. Crês isto?
27 Sim, Senhor, disse ella, eu creio que tu
es o Christo Filho de Deos vivo, que vieste
a este Mundo.
28 E dito isto, retirou-se ella, e foi chamar

P

VERSIO ANGLICANA.

14 I am the good shepherd, and[a] know
my *sheep*, and am known[b] of mine.
15 As[c] the Father knoweth me, even so
know I the Father: and[e] I lay down my
life for the sheep.
16 And[g] other sheep I have, which are
not of this fold: them also I must bring,
and they shall hear my voice; and[h] there
shall be one fold, *and* one shepherd.
17 Therefore doth my Father love me,
because[k] I lay down my life, that I might
take it again.
18 No man taketh it from me, but[l] I
lay it down of myself. I have power to
lay it down, and I[n] have power to take
it again. This[o] commandment have I
received of my Father.
19 There was a division therefore again
among the Jews for these sayings.
20 And many of them said, He[p] hath a
devil, and is mad; why hear ye him?
21 Others said, These are not the words
of him that hath a devil. Can a devil
open[q] the eyes of the blind?
22 And it was at Jerusalem the feast of
the dedication, and it was winter.
23 And Jesus walked in the temple in
Solomon's porch.[u]
24 Then came the Jews round about
him, and said unto him, How long dost
thou β make us to doubt? If thou be the
Christ, tell us plainly.
25 Jesus answered them, I told you, & ye
believed not: the[x] works that I do in my
Father's name, they bear witness of me.
26 But[z] ye believe not, because ye are
not of my sheep, as I said unto you.
27 My[a] sheep hear my voice, and I
know them, and they follow me:
28 And I give unto them eternal life;
and they[b] shall never perish, neither shall
any *man* pluck them out of my hand.
29 My[c] Father, which gave[d] *them* me,
is greater than all; and no *man* is able
to pluck *them* out of my Father's hand.
30 I[e] and *my* Father are one.
31 Then[f] the Jews took up stones again
to stone him.
32 Jesus answered them, Many good
works have I shewed you from my Father;
for which of those works do ye stone me?
33 The Jews answered him, saying, For
a good work we stone thee not; but for
blasphemy; and because[g] that thou, be-
ing a man, makest thyself God.
34 Jesus answered them, Is it not writ-
ten in your law, I said, Ye are gods?
35 If he called them gods, unto whom
the word of God came, and the scripture
cannot be broken;
36 Say ye of him, whom the Father
hath sanctified,[i] and sent into the world,
Thou blasphemest; because I said, I am[l]
the Son of God?
37 If[m] I do not the works of my Fa-
ther, believe me not.
38 But if I do, though ye believe not
me, believe the works: that ye may
know, and believe, that the Father *is* in
me, and I in him.
39 Therefore they sought again to take
him: but he escaped out of their hand;
40 And went away again beyond Jor-
dan into the place[r] where John at first
baptized: and there he abode.
41 And many resorted unto him, and
said, John did no miracle: but all things
that John spake[t] of this man were true.
42 And many believed on him there.

A. D. 32.

- a 2 Ti. 2. 19.
- b 1 Jn°. 5. 20.
- c Mat. 11. 27.
- d Lu. 10. 38, 39.
- e ch. 15. 13. Is. 53. 4, 5.
- f ch. 12. 3. Mar. 14. 3.
- g Is. 49. 6. 56. 8.
- h Eze. 37. 22. Ep. 2. 14.
- i He. 12. 6. Re. 3. 19.
- k Is. 53. 7..12. He. 2. 9.
- l Phi. 2. 6..8.
- m ver. 40. ch. 9. 3.
- n ch. 2. 19.
- o ch. 6. 38.
- p ch. 7. 20.
- q ch. 6. 9, &c.
- r ch. 10. 31.
- s Ac. 20. 24.
- t ch. 12. 35.
- u Ac. 3. 11. 5. 12.
- w Ec. 2. 14.
- β or, *hold us in suspense.*
- x ch. 5. 36.
- y De. 31. 16. Ac. 7. 60. 1 Co. 15. 18, 51.
- z ch. 8. 47. 1 Jn°. 4. 6.
- a ver. 4.
- b ch. 17. 12. 18. 9. He. 7. 25.
- c ch. 14. 28.
- d ch. 17. 2.
- e ch. 17. 11, 22.
- f ch. 8. 59.
- γ i. e. *about two miles.*
- g ver. 30. ch. 5. 18. Ps. 82. 6. Ro. 13. 1.
- h 1 Ch. 7. 22. Job 2. 11. 42. 11. Ro. 12. 15. 1 Th. 4. 18.
- i ch. 6. 27. Is. 11. 2, 3. 49. 1, 3.
- k ch. 9. 31.
- l Phi. 2. 6.
- m ch. 14. 10, 11. 15. 24.
- n ch. 5. 29.
- o ch. 6. 40, 44.
- p ch. 14. 6. Is. 38. 16. 1 Jn°. 1. 2.
- q Job 19. 26. Is. 26. 19. Ro. 4. 17.
- r ch. 1. 28.
- s ch. 3. 15. 4. 14.
- t ch. 3. 30..36. Mat. 3. 11, 12.

CHAP. XI.

NOW a certain *man* was sick, *named*
Lazarus, of Bethany, the town of[d] Mary
and her sister Martha.
2 (It was *that* Mary which[f] anointed
the Lord with ointment, and wiped his
feet with her hair, whose brother Lazarus
was sick.)
3 Therefore his sisters sent unto him,
saying, Lord, behold, he[i] whom thou
lovest is sick.
4 When Jesus heard *that*, he said, This
sickness is not unto death, but[m] for the
glory of God, that the Son of God might
be glorified thereby.
5 Now Jesus loved Martha, and her
sister, and Lazarus.
6 When he had heard therefore that he
was sick, he abode two days still in the
same place where he was.
7 Then after that saith he to *his* disci-
ples, Let us go into Judea again.
8 *His* disciples say unto him, Master,
the Jews of late[r] sought to stone thee;
and goest thou thither again?[s]
9 Jesus answered, Are there not twelve
hours in the day? If[t] any man walk in
the day, he stumbleth not, because he
seeth the light of this world.
10 But if a man walk in the night,[w] he
stumbleth, because there is no light in him.
11 These things said he: and after that
he saith unto them, Our friend Lazarus
sleepeth;[y] but I go, that I may awake
him out of sleep.
12 Then said his disciples, Lord, if he
sleep, he shall do well.
13 Howbeit Jesus spake of his death:
but they thought that he had spoken of
taking of rest in sleep.
14 Then said Jesus unto them plainly,
Lazarus is dead.
15 And I am glad for your sakes that
I was not there, to the intent ye may be-
lieve; nevertheless let us go unto him.
16 Then said Thomas, which is called
Didymus, unto his fellow-disciples, Let
us also go, that we may die with him.
17 Then when Jesus came, he found that
he had *lain* in the grave four days already.
18 Now Bethany was nigh unto Jeru-
salem, γ about fifteen furlongs off:
19 And many of the Jews came to
Martha and Mary, to[h] comfort them
concerning their brother.
20 Then Martha, as soon as she heard
that Jesus was coming, went and met
him: but Mary sat *still* in the house.
21 Then said Martha unto Jesus, Lord,
if thou hadst been here, my brother had
not died.
22 But I know, that even now, what-
soever[k] thou wilt ask of God, God will
give *it* thee.
23 Jesus saith unto her, Thy brother
shall rise again.
24 Martha saith unto him, I know that
he shall rise again in the[n] resurrection at
the last day.
25 Jesus said unto her, I am the[o] resur-
rection, and the life:[p] he that believeth
in me, though[q] he were dead, yet shall
he live:
26 And whosoever[s] liveth & believeth in
me shall never die. Believest thou this?
27 She saith unto him, Yea, Lord; I be-
lieve that thou art the Christ, the Son of
God, which should come into the world.
28 And when she had so said, she went

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XII.

νησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν [n] αὐτῆς λάθρα, εἰποῦσα| Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.

29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.

30 (Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.)

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, [i] λέγοντες· Ὅτι| ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν·

34 Καὶ εἶπε· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;

35 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.

36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

38 Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.

39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ [h] τεθνηκότος|, Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος [e] γάρ| ἐστι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, [h] ὄψει| τὴν [n] δόξαν| τοῦ Θεοῦ;

41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, [b] οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος.| Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.

42 Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

44 [b] Καὶ| ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν [b] ὁ Ἰησοῦς|, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

48 Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, Ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν·

50 Οὐδὲ [h] διαλογίζεσθε| ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ, Ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν [b] ὁ| Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους·

52 Καὶ οὐκ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν [f] ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς [n] Ἐφραῒμ| λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας [e] πρὸ τοῦ πάσχα|, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Κεφ. ιβ'. XII.

Ο ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκὼς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν[f].

2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν [a] συνανακειμένων αὐτῷ|.

3 Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν [n] μύρου νάρδου πιστικῆς| πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, [e] Ἰούδας Σίμωνος| [n] Ἰσκαριώτης|, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου [n] τετήρηκεν| αὐτό.

8 [e] Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.|

9 Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται [b] ὁ| Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,

13 Ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος [c] ὁ| ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι [h] Κυρίου, ὁ βασιλεὺς| τοῦ Ἰσραήλ.

14 Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καθώς ἐστι γεγραμμένον·

15 Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, [h] ὅτε| τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι [a] ἤκουσε| τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XII.

vit Mariam sororem suam silentio, dicens: Magister adest, et vocat te.

29 Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum:

30 Nondum enim venerat Jesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha.

31 Judæi ergo, qui erant cum ea in domo, et consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia cito surrexit, et exiit, secuti sunt eam dicentes: Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi.

32 Maria ergo, cum venisset ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, et dicit ei: Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus.

33 Jesus ergo, ut vidit eam plorantem, et Judæos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu, et turbavit seipsum.

34 Et dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei: Domine, veni, et vide.

35 Et lacrymatus est Jesus.

36 Dixerunt ergo Judæi: Ecce quomodo amabat eum.

37 Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos cæci nati, facere ut hic non moreretur?

38 Jesus ergo rursum fremens in semetipso, venit ad monumentum: erat autem spelunca: et lapis superpositus erat ei.

39 Ait Jesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror ejus, qui mortuus fuerat: Domine, jam fœtet, quatriduanus est enim.

40 Dicit ei Jesus: Nonne dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?

41 Tulerunt ergo lapidem: Jesus autem elevatis sursum oculis, dixit: Pater gratias ago tibi quoniam audisti me.

42 Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti.

43 Hæc cum dixisset, voce magna clamavit: Lazare veni foras.

44 Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes, et manus institis, et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Jesus: Solvite eum, et sinite abire.

45 Multi ergo ex Judæis, qui venerant ad Mariam, et Martham, et viderant quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.

46 Quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, et dixerunt eis quæ fecit Jesus.

47 Collegerunt ergo Pontifices et Pharisæi concilium, et dicebant: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?

48 Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: et venient Romani, et tollent nostrum locum, et gentem.

49 Unus autem ex ipsis Caiphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quidquam,

50 Nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat.

51 Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset Pontifex anni illius, prophetavit, quòd Jesus moriturus erat pro gente,

52 Et non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum.

53 Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.

54 Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem, quæ dicitur Ephrem, et ibi morabatur cum discipulis suis.

55 Proximum autem erat Pascha Judæorum: et ascenderunt multi Jerosolymam de regione ante Pascha, ut sanctificarent seipsos.

56 Quærebant ergo Jesum: et colloquebantur ad invicem, in templo stantes: Quid putatis, quia non venit ad diem festum? Dederant autem Pontifices, et Pharisæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

CAP. XII.

JESUS ergo ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitavit Jesus.

2 Fecerunt autem ei cœnam ibi: et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat discumbentibus cum eo.

3 Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici, pretiosi, et unxit pedes Jesu, et extersit pedes ejus capillis suis: et domus impleta est ex odore unguenti.

4 Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Iscariotes, qui erat eum traditurus:

5 Quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis, et datum est egenis?

6 Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et loculos habens, ea, quæ mittebantur, portabat.

7 Dixit ergo Jesus: Sinite illam ut in diem sepulturæ meæ servet illud.

8 Pauperes enim semper habetis vobiscum: me autem non semper habetis.

9 Cognovit ergo turba multa ex Judæis quia illic est: et venerunt, non propte[r] Jesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis.

10 Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent

11 Quia multi propter illum abibant ex Judæis, et credebant in Jesum.

12 In crastinum autem turba multa, quæ venerat ad diem festum, cum audissent quia venit Jesus Ierosolymam,

13 Acceperunt ramos palmarum, et processerunt obviam ei, et clamabant: Hosanna, benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Israel.

14 Et invenit Jesus asellum. et sedit super eum, sicut scriptum est:

15 Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ.

16 Hæc non cognoverunt discipuli ejus primum: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo: et hæc fecerunt ei.

17 Testimonium ergo perhibebat turba, quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis.

18 Propterea et obviam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum.

VERSIO LUSITANA.

em segredo a sua irmã Maria, a quem disse: He chegado o Mestre, e elle te chama.

29 Ella como isto ouvio, levantou-se a grão pressa, e veio á elle.

30 Porque ainda Jesus não tinha entrado na Aldeia; mas estava ainda naquelle mesmo lugar, onde Martha fora a recebello.

31 Então os Judeos, que estavão com ella em casa, e a consolavão, como vírão que Maria se tinha levantado, e tinha sahido tão depressa, forão nas suas costas dizendo: Ella vai chorar ao sepulcro.

32 Maria depois de chegar onde Jesus estava, tanto que o vio, lançou-se aos seus pés, e disse-lhe: Senhor, se tu houveras estado aqui, não morrêra meu irmão.

33 Jesus vendo-a chorar, e aos Judeos chorando, que tinhão vindo com ella, bramio em seu espirito, e turbou-se a si mesmo,

34 E disse: Onde o pozestes vós? Dissêrão-lhe elles: Senhor, vem, e vê.

35 Então chorou Jesus.

36 O que foi causa de dizerem os Judeos: Vede como o amava.

37 Mas alguns d'entre elles disserão: Este, que abrio os olhos ao que era cego de nascença, não podia fazer que estoutro não morresse?

38 Jesus pois tornando a bramir em si mesmo, veio ao sepulchro. (Era este huma gruta, em sima da qual se havia posto numa campa.)

39 Disse Jesus: Tirai a campa. Senhor, disse-lhe Martha, sua irmã, elle já cheira mal, porque he já de quatro dias.

40 Disse-lhe Jesus: Não te disse eu, que se cresses, verias a gloria de Deos?

41 Tirárão pois a campa. E Jesus levantando os olhos ao Ceo, disse: Pai, eu te dou graças, porque me tens ouvido.

42 Eu bem sabia que tu sempre me ouves; mas fallo assim por attender a este povo, que está á roda de mim, para que elles creião que tu me enviaste.

43 E tendo dito estas palavras, bradou muito rijo: Lazaro, sahe para fóra.

44 E no mesmo instante sahio o que estivera morto, ligados os pés, e mãos com as ataduras; e o seu rosto estava envolto num lenço. Disse-lhes Jesus: Desatai-o, e deixai-o ir.

45 Então muitos dentre os Judeos, que tinhão vindo visitar a Martha, e a Maria, e que tinhão presenciado o que Jesus fizera, crêrão nelle.

46 Porém alguns delles forão ter com os Fariseos, e disserão-lhes o que Jesus tinha feito.

47 Por cuja causa se ajuntárão os Pontifices, e os Fariseos em tribunal, e dizião: Que fazemos nós? que este homem faz muitos milagres.

48 Se o deixamos assim livre, creráõ todos nelle; e viráõ os Romanos, e tirar-nos-hão o nosso lugar, e a nossa gente.

49 Mas hum delles, por nome Caifaz, que era o Pontifice daquelle anno, disse-lhes: Vós estais numa total ignorancia:

50 Nem considerais, que nos convem que morra hum homem pelo povo, e que não pereça toda a nação.

51 Ora elle não disse isto de si mesmo: mas como era Pontifice daquelle anno, profetou, que Jesus tinha de morrer pela nação,

52 E não sómente pela nação, mas tambem para elle unir num corpo os filhos de Deos, que estavão dispersos.

53 Des daquelle dia pois não cuidavão elles mais do que em ver, como lhe darião a morte.

54 Pois já não andava Jesus em público entre os Judeos; mas retirou-se para huma terra vizinha do Deserto, a huma Cidade chamada Efrem, e lá estava com seus Discipulos.

55 E a Pascoa dos Judeos porém estava proxima, e forão muitos daquella terra a Jerusalem antes da Pascoa, para se purificarem.

56 Buscavão pois a Jesus, e dizião huns para os outros, estando no Templo: Que julgais vos de não ter elle vindo a este dia de festa? Mas os Pontifices, e Fariseos tinhão passado ordem, que todo o que soubesse onde Jesus estava, o denunciasse para o prenderem.

CAP. XII.

SEIS dias pois antes da Pascoa veio a Bethania, onde morrêra Lazaro, a quem Jesus resuscitou.

2 E derão-lhe lá huma cea; e servia Martha, e Lazaro era hum dos que estavão á meza com elle.

3 Tomou Maria então huma libra de balsamo, feito de nardo puro de grande preço; e depois de haver ungido com elle os pés de Jesus, alimpou-lhos com os seus cabellos: e toda a casa ficou cheia do cheiro do balsamo.

4 Então Judas Iscariotes, hum dos Discipulos de Jesus, aquelle, que o havia de entregar, disse:

5 Porque se não vendeo este balsamo por trezentos dinheiros, e se deo aos pobres?

6 E o que elle disse, não por cuidado que tivesse dos pobres; mas porque era ladrão, e tinha a bolsa, e trazia o que nella se lançava.

7 Mas Jesus disse: Deixa-a que ella guarde isto para o dia da minha sepultura.

8 Porque vós-outros sempre tendes comvosco os pobres; mas a mim não me tereis sempre.

9 Tendo pois sabido os Judeos que Jesus estava alli, vierão em grande número, não sómente por Jesus, mas tambem por Lazaro que elle havia resuscitado dos mortos.

10 Porém os Principes dos Sacerdotes assentárão matar tambem a Lazaro:

11 Porque erão muitos os Judeos, que por causa delle se retiravão, e crião em Jesus.

12 E no dia seguinte huma grande multidão, que tinha vindo á festa, ouvindo dizer que Jesus vinha a Jerusalem;

13 Pegárão em ramos de palmeiras, e forão caminhando adiante delle, dizendo em altas vozes: Hosanna: bemdito seja o Rei de Israel, que vem em Nome do Senhor.

14 E Jesus achando hum jumentinho, montou em sima delle, segundo o que está escrito:

15 Não temas, filha de Sião: eis-ahi o teu Rei, que vem montado sobre o asninho, filho da jumenta.

16 Não fizerão seus Discipulos no principio reflexão nestas cousas: mas quando Jesus foi glorificado, então se lembrárão de que assim estava escrito delle, e que elles mesmos havião contribuido para o seu cumprimento.

17 O grande número pois dos que se achavão com Jesus, quando este chamou a Lazaro do sepulchro, e o resuscitou dos mortos, dava testemunho delle.

18 E isto foi o que tambem fez que o povo o viesse a receber, porque ouvírão que elle obrára este milagre.

P

VERSIO ANGLICANA.

her way, and called Mary her sister secretly,[a] saying, The Master[b] is come, and calleth[c] for thee.

29 As soon as she heard *that,* she arose quickly, and came unto him.

30 Now Jesus was not yet come into the town, but was in that place where Martha met him.

31 The Jews[g] then which were with her in the house, and comforted her, when they saw Mary, that she rose up hastily and went out, followed her, saying, She goeth unto the grave to weep there.

32 Then when Mary was come where Jesus was, and saw him, she fell down at his feet, saying unto him, Lord, if[l] thou hadst been here, my brother had not died.

33 When Jesus therefore saw her weeping, and the Jews also weeping which came with her, he groaned in the spirit, and [β] was troubled,

34 And said, Where have ye laid him? They said unto him, Lord, come and see.

35 Jesus wept.[m]

36 Then said the Jews, Behold, how he loved him!

37 And some of them said, Could not this man, which[o] opened the eyes of the blind, have caused that even this man should not have died?

38 Jesus therefore, again groaning in himself, cometh to the grave. It was a cave, and a stone lay upon it.

39 Jesus said, Take ye away[r] the stone. Martha, the sister of him that was dead, saith unto him, Lord, by this time[s] he stinketh: for he hath been *dead* four days.

40 Jesus saith unto her, Said[t] I not unto thee, that, if thou wouldest believe, thou shouldest see the glory of God?

41 Then they took away the stone *from the place* where the dead was laid. And Jesus lifted up *his* eyes, and said,[v] Father, I thank thee that thou hast heard me.

42 And I knew that thou hearest me always: but because of the people which stand by I said *it,* that they may believe that thou hast sent me.

43 And when he had thus spoken, he cried with a loud voice, Lazarus, come forth.

44 And[z] he that was dead came forth, bound hand and foot with grave-clothes: and his face[a] was bound about with a napkin. Jesus saith unto them, Loose him, and let him go.

45 Then many of the Jews which came to Mary, and had seen[e] the things which Jesus did, believed on him.

46 But some of them went their ways to the Pharisees, and told them what things Jesus had done.

47 Then[g] gathered the chief priests and the Pharisees a council, and said, What[h] do we? for this man doeth many miracles.

48 If we let him thus alone, all[k] *men* will believe on him: and the Romans shall come and take away both our place and nation.

49 And one of them, *named*[m] Caiaphas, being the high priest that same year, said unto them, Ye know nothing at all,

50 Nor consider that it is[p] expedient for us, that one man should die for the people, and that the whole nation perish not.

51 And this spake he not of himself: but being high priest that year, he prophesied that Jesus should die for that nation;

52 And not[r] for that nation only, but that also he should gather together in one the children of God that were scattered[d] abroad.

53 Then from that day forth they took counsel together[e] for to put him to death.

54 Jesus therefore walked no more openly[f] among the Jews: but went thence unto a country near to the wilderness, into a city called Ephraim,[h] and there continued with his disciples.

55 And[i] the Jews' passover was nigh at hand: and many went out of the country up to Jerusalem before the passover, to purify themselves.

56 Then[k] sought they for Jesus, and spake among themselves, as they stood in the temple, What think ye, that he will not come to the feast?

57 Now both the chief priests and the Pharisees had given a commandment, that, if any man knew where he were, he should shew *it,* that they might take him.

CHAP. XII.

THEN Jesus, six days before the passover, came to Bethany, where[n] Lazarus was which had been dead, whom he raised from the dead.

2 There they made him a supper, and Martha[p] served: but Lazarus was one of them that sat at the table with him.

3 Then[q] took Mary a pound of ointment of spikenard, very costly, and anointed the feet of Jesus, and wiped his feet with her hair: and the house was filled with the odour of the ointment.

4 Then saith one of his disciples, Judas Iscariot, Simon's *son,* which should betray him,

5 Why was not this ointment sold for three hundred pence, and given to the poor?

6 This he said, not that he cared for the poor; but because he was a thief,[u] and had[w] the bag, and bare what was put therein.

7 Then said Jesus, Let her alone: against the day of my burying hath she kept this.

8 For[x] the poor always ye have with you; but[y] me ye have not always.

9 Much people of the Jews therefore knew that he was there: and they came not for Jesus' sake only, but that they might see Lazarus also, whom he had raised from the dead.

10 But the chief priests consulted that they might put Lazarus also[b] to death;

11 Because that[c] by reason of him many of the Jews went away, & believed on Jesus.

12 On[d] the next day much people that were come to the feast, when they heard that Jesus was coming to Jerusalem,

13 Took branches of palm-trees, and went forth to meet him, and cried,[f] Hosanna! Blessed *is* the King of Israel that cometh in the name of the Lord.

14 And Jesus, when he had found a young ass, sat thereon; as it is[i] written,

15 Fear not, daughter of Sion: behold, thy King cometh, sitting on an ass's colt.

16 These things[l] understood not his disciples at the first: but when Jesus was glorified,[n] then remembered[o] they that these things were written of him, and *that* they had done these things unto him.

17 The people therefore that was with him when he called Lazarus out of his grave, and raised him from the dead, bare record.

18 For[q] this cause the people also met him, for that they heard that he had done this miracle.

A. D. 33.

a ch. 21. 7.
b ch. 13. 13.
c Mar. 10. 49.
d ch. 10. 16. Ep. 2. 14..17.
e Ps. 109. 4, 5.
f ch. 7. 1. 18. 20.
g ver. 19.
h 2 Sa. 13. 23. 2 Ch. 13. 19.
i ch. 2. 13. 5. 1. 6. 4.
k ver. 8. ch. 5. 16, 18.
l ver. 21, 37. ch. 4. 49.
β *he troubled himself.*
m Is. 63. 9. Lu. 19. 41. He. 2. 16, 17.
n ch. 11. 1, 43.
o ch. 9. 6.
p Lu. 10. 38..42.
q ch. 11. 2. Mat. 26. 6, &c. Mar. 14. 3, &c.
r Mar. 16. 3.
s Ps. 49. 7, 9. Ac. 2. 27.
t ver. 4, 23.
u 2 Ki. 5. 20..27. Ps. 50. 18.
v ch. 12. 28..30.
w ch. 13. 29.
x De. 15. 11. Mat. 26. 11. Mar. 14. 7.
y ver. 35. ch. 8. 21. 13. 33. 16. 5..7. Ca. 5. 6.
z 1 Ki. 17. 22. 2 Ki. 4. 34, 35. Lu. 7. 14, 15. Ac. 20. 9..12.
a ch. 20. 7.
b Lu. 16. 31.
c ver. 18. ch. 11. 45.
d Mat. 21. 8, &c. Mar. 11. 8, &c. Lu. 19. 36, &c.
e ch. 2. 23. 10. 41, 42. 12. 11, 18.
f Ps. 118. 25, 26.
g Ps. 2. 2.
h Ac. 4. 16.
i Zec. 9. 9.
k ch. 12. 19.
l Lu. 18. 34.
m ch. 18. 14. Lu. 3. 2. Ac. 4. 6.
n ch. 7. 39.
o ch. 14. 26.
p Lu. 24. 46.
q ver. 11.
r Is. 49. 6. Ro. 3. 29. 1 Jn°. 2. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XIII.

19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος [f] ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.

21 Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 Ἔρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτȣ͂, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· [b] καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ, δόξασόν [n] σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος, ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. Ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου [e] τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τȣ͂ κόσμȣ τούτου [n] ἐκβληθήσεται ἔξω.

32 Κἀγὼ, ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, [n] πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.

33 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.)

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκȣ́σαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις [e] ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [e] τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς [a] μεθ' ὑμῶν ἐστι· περιπατεῖτε [n] ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

36 [n] Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν·

38 Ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, [n] ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαΐας·

40 [n] Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ [n] πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ [f] νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ [h] ἰάσωμαι αὐτούς.

41 Ταῦτα εἶπεν Ἠσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν [n] αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τȣ̀ς Φαρισαίȣς ȣ̓χ ὡμολόγȣν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται.

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με.

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.

47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ [h] πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. Ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγʹ. XIII.

ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς τȣ͂ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησȣ͂ς ὅτι [h] ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

2 Καὶ δείπνου γενομένου, (τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν [h] Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,)

3 Εἰδὼς [e] ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει,

4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν.

5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· [c] καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ μου νίπτεις τȣ̀ς πόδας;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς τȣ̀ς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.

10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει [d] ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

11 Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· [e] διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν [n] πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.

15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XIII.

19 Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos: Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit.

20 Erant autem quidam Gentiles ex his, qui ascenderant ut adorarent in die festo.

21 Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilææ, et rogabant eum, dicentes: Domine, volumus Jesum videre.

22 Venit Philippus, et dicit Andreæ: Andreas rursum, et Philippus dixerunt Jesu.

23 Jesus autem respondit eis, dicens: Venit hora, ut clarificetur Filius hominis.

24 Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit;

25 Ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam: et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

26 Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.

27 Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc.

28 Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de cælo: Et clarificavi, et iterum clarificabo.

29 Turba ergo, quæ stabat, et audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant: Angelus ei locutus est.

30 Respondit Jesus, et dixit: Non propter me hæc vox venit, sed propter vos.

31 Nunc judicium est mundi: nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.

32 Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum.

33 (Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus.)

34 Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege, quia Christus manet in æternum: et quomodo tu dicis, Oportet exaltari Filium hominis? Quis est iste Filius hominis?

35 Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebræ comprehendant: et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat.

36 Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc locutus est Jesus: et abiit, et abscondit se ab eis.

37 Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum:

38 Ut sermo Isaiæ prophetæ impleretur, quem dixit: Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est?

39 Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaias:

40 Excæcavit oculos eorum, et induravit cor eorum: ut non videant oculis, et non intelligant corde, et convertantur, et sanem eos.

41 Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus, et locutus est de eo.

42 Verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos non confitebantur, ut e synagoga non ejicerentur.

43 Dilexerunt enim gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei.

44 Jesus autem clamavit, et dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum, qui misit me.

45 Et qui videt me, videt eum, qui misit me.

46 Ego lux in mundum veni: ut omnis, qui credit in me, in tenebris non maneat.

47 Et si quis audierit verba mea, et non custodierit: ego non judico eum: non enim veni ut judicem mundum, sed ut salvificem mundum.

48 Qui spernit me, et non accipit verba mea: habet qui judicet eum: sermo, quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.

49 Quia ego ex me ipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, et quid loquar.

50 Et scio quia mandatum ejus vita æterna est. Quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

CAP. XIII.

ANTE diem festum Paschæ, sciens Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos.

2 Et cœna facta, cum diabolus jam misisset in cor ut traderet eum Judas Simonis Iscariotæ:

3 Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit:

4 Surgit a cœna, et ponit vestimenta sua: et cum accepisset linteum, præcinxit se.

5 Deinde mittit aquam in pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum, et extergere linteo, quo erat præcinctus.

6 Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus: Domine, tu mihi lavas pedes?

7 Respondit Jesus, et dixit ei: Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea.

8 Dicit ei Petrus: Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus: Si non lavero te, non habebis partem mecum.

9 Dicit ei Simon Petrus: Domine, non tantum pedes meos, sed et manus, et caput.

10 Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes.

11 Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes.

12 Postquàm ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua: cum recubuisset iterum, dixit eis: Scitis quid fecerim vobis?

13 Vos vocatis me Magister, et Domine: et bene dicitis: sum etenim.

14 Si ergo ego lavi pedes vestros, Dominus et Magister: et vos debetis alter alterius lavare pedes.

15 Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis.

16 Amen, amen dico vobis: Non est servus major Domino suo: neque apostolus major est eo, qui misit illum.

17 Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.

18 Non de omnibus vobis dico:

VERSIO LUSITANA.

S. JOAO XII.

19 Pois que disserão entre si os Fariseos: Vós bem vedes que nada aproveitamos? eis-ahi vai apôs elle todo o Mundo.

20 Ora havia alguns Gentios daquelles, que tinhão vindo adorar a Deos no dia da festa.

21 Estes pois se encaminhárão a Filippe, que era de Bethsaida de Galiléa, e fizerão-lhe esta súpplica, dizendo: Senhor, nós quizeramos ver a Jesus.

22 Veio Filippe dizello a André: então André, e Filippe o disserão a Jesus.

23 Mas Jesus lhes respondeo, dizendo: He chegada a hora, em que o Filho do Homem será glorificado.

24 Em verdade, em verdade vos digo, que se o grão de trigo, que cahe na terra, não morre, fica elle só. Mas se elle morre, produz muito fructo.

25 O que ama a sua vida, perdel-la-ha: e o que aborrece a sua vida neste Mundo, conservalla-ha para a vida eterna.

26 Se algum me serve, siga-me; e onde eu estiver, estará tambem o que me serve. Se alguem me serve, meu Pai o honrará.

27 Agora presentemente está turbada a minha alma. E que direi eu? Pai, livra-me desta hora. Mas a padecer esta hora he que eu vim.

28 Pai, glorifica o teu Nome. Então veio huma voz do Ceo: Eu o tenho já glorificado, e segunda vez o glorificarei.

29 O povo pois, que alli estava de pé, e ouvíra, dizia que fora hum trovão, que se tinha feito. Outros dizião, Fora algum Anjo, que fallára com elle.

30 Respondeo Jesus, e disse: Esta voz não veio por amor de mim, mas veio por amor de vós-outros.

31 Agora he o juizo do Mundo: agora será lançado fóra o Principe deste Mundo.

32 E eu se for levantado da terra, todas as cousas attrahirei a mim mesmo.

33 (E o que elle dizia, para designar, de que morte havia de morrer.)

34 Respondeo-lhe o povo: Nós temos ouvido da Lei, que o Christo permanece para sempre: e como dizes tu logo: Importa que o Filho do Homem seja levantado? Quem he este Filho do Homem?

35 Disse-lhes pois Jesus: Ainda por hum pouco de tempo está a luz comvosco. Andai, em quanto tendes luz, para que vos não apanhem as trévas: porque quem caminha em trévas, não sabe para onde vai.

36 Em quanto tendes a luz, crede na luz, para que sejais filhos da luz. Fallou Jesus estas cousas; e retirando-se, escondeo-se delles.

37 Mas sendo tantos os milagres, que fizera em sua presença, não crião nelle:

38 Para se cumprir a palavra, que disse o Profeta Isaias: Senhor, quem creo na palavra, que ouvio de nós? E a quem foi revelado o braço do Senhor?

39 Por isso não podião crer, porque outra vez disse Isaias:

40 Elle obcecou-lhes os olhos, e obdurou-lhes o coração; para que não vejão com os olhos, e não entendão com o coração, e se convertão, e eu os sare.

41 Isto disse Isaias, quando vio a sua gloria, e fallou delle.

42 Com tudo isso crêrão nelle muitos dos principes: mas por causa dos Fariseos não o confessavão, por não serem expulsados da Synagoga.

43 Porque amárão mais a gloria dos homens, do que a gloria de Deos.

44 Mas Jesus levantou a voz, e disse: O que crê em mim, não crê em mim, mas naquelle, que me enviou.

45 E o que me vê a mim, vê aquelle, que me enviou.

46 Eu, que sou a luz, vim ao Mundo: para que todo o que crê em mim, não fique em trévas.

47 E se alguem ouve as minhas palavras, e não as guarda, eu não o julgo: porque não vim a julgar o Mundo, mas a salvar o Mundo.

48 O que me despreza, e não recebe as minhas palavras, tem quem o julgue. A palavra, que eu tenho fallado, essa o julgará no dia ultimo.

49 Porque eu não fallei de mim mesmo; mas o Pai, que me enviou, he o que me prescreveo pelo seu mandamento, o que eu devo dizer, e o que devo fallar.

50 E eu sei que o seu mandamento he a vida eterna. Assim que o que eu digo, digo-o segundo mo disse o Pai.

CAP. XIII.

ANTES do dia da festa da Pascoa, sabendo Jesus que era chegada a sua hora, de passar deste Mundo ao Pai; como tinha amado os seus, que estavão no Mundo, amou-os até o fim.

2 E acabada a cea, como já o diabo tinha mettido no coração a Judas, filho de Simão Iscariotes, a determinação de o entregar:

3 Sabendo que o Pai depositára em suas mãos todas as cousas; e que elle sahíra de Deos, e hia para Deos:

4 Levantou-se da cea, e depoz suas vestiduras: e pegando numa toalha, cingio-se.

5 Depois lançou agua numa bacia, e começou a lavar os pés aos Discipulos, e a alimpar-lhos com a toalha, com que estava cingido.

6 Veio pois a Simão Pedro. E lhe disse Pedro: Senhor, tu lavas-me os pés?

7 Respondeo Jesus, e lhe disse: O que eu faço, não o sabes tu por ora; mas sabello-has depois.

8 Disse-lhe Pedro: Não me lavarás tu já mais os pés. Respondeo-lhe Jesus: Se eu te não lavar, não terás tu parte comigo.

9 Disse-lhe Simão Pedro: Senhor, não sómente os pés, mas tambem as mãos, e a cabeça.

10 Disse-lhe Jesus: Aquelle, que está lavado, não tem necessidade de lavar senão os pés; e no mais todo elle está limpo. E vós-outros estais limpos, mas não todos.

11 Porque elle sabia qual era o que o havia de entregar: por isso disse: Vós não estais todos limpos.

12 Tendo-lhes pois lavado os pés, tomou suas vestiduras; e tornando-se a pôr á meza, disse-lhes: Sabeis o que vos fiz?

13 Vós chamais-me Mestre, e Senhor; e dizeis bem; porque o sou.

14 Se eu logo sendo vosso Senhor, e Mestre, vos lavei os pés, deveis vós tambem lavar-vos os pés huns aos outros.

15 Porque eu dei-vos o exemplo, para que como eu vos fiz, façais vós tambem.

16 Em verdade, em verdade vos digo: Que não he o servo maior do que seu Senhor; nem o Apostolo maior do que quem o enviou.

17 Se sabeis estas cousas, bemaventurados sereis, se as praticardes.

18 Eu não digo isto de todos vós:

VERSIO ANGLICANA.

19 The Pharisees therefore said among themselves, Perceive[a] ye how ye prevail nothing? behold, the world is gone after him.

20 And there were certain[c] Greeks among them that[d] came up to worship at the feast:

21 The same came therefore to[e] Philip, which *was* of Bethsaida of Galilee, & desired him, saying, Sir, we would see Jesus.

22 Philip cometh and telleth Andrew: and again Andrew and Philip tell Jesus.

23 And Jesus answered them, saying, The hour is[h] come, that the Son of man should be glorified.

24 Verily, verily, I say unto you,[k] Except a corn of wheat fall into the ground and die, it abideth alone: but if it die, it bringeth forth much fruit.

25 He[l] that loveth his life shall lose it; and he that hateth his life in this world, shall keep it unto life eternal.

26 If[m] any man serve me, let him follow me; and where[o] I am, there shall also my servant be: if[p] any man serve me, him will *my* Father honour.

27 Now[q] is my soul troubled; & what shall I say? Father, save me from this hour: but[r] for this cause came I unto this hour.

28 Father, glorify thy name. Then came there a voice[v] from heaven, *saying*, I have both glorified *it*, and will glorify *it* again.

29 The people therefore that stood by, and heard *it*, said that it thundered: others said, An angel spake to him.

30 Jesus answered and said, This voice came not because of me, but[y] for your sakes.

31 Now is the judgment of this world: now shall[a] the prince of this world be cast out.

32 And I, if I be lifted[b] up from the earth, will draw all[c] *men* unto me.

33 This he said, signifying[d] what death he should die.

34 The people answered him, We have heard[e] out of the law[f] that Christ abideth for ever: and how sayest thou, The Son of man must be lifted up? who is this Son of man?

35 Then Jesus said unto them, Yet a little while is the light[h] with you.[i] Walk while ye have the light, lest darkness come upon you: for he[l] that walketh in darkness knoweth not whither he goeth.

36 While ye have light, believe in the light, that ye may be[m] the children of light. These things spake Jesus, and departed, and did hide himself from them.

37 But though he had done so many miracles before them, yet they believed not on him:

38 That the saying of Esaias the prophet might be fulfilled, which he spake,[o] Lord, who hath believed our report? & to whom hath the arm of the Lord been revealed?

39 Therefore they could not believe, because that Esaias said[q] again,

40 He hath blinded their eyes, and hardened their heart; that they should not see with *their* eyes, nor understand with *their* heart, and be converted, and I should heal them.

41 These things said Esaias, when[s] he saw his glory, and spake of him.

42 Nevertheless among the chief rulers also many believed on him; but[t] because of the Pharisees they did not confess *him*, lest they should be put out of the synagogue:

43 For[v] they loved the praise of men more than the praise of God.

A. D. 33.

a ch. 11. 47, 48.
b Mar. 9. 37. 1 Pe. 1. 21.
c Ac. 17. 4. Ro. 1. 16.
d 1 Ki. 8. 41, 42.
e ch. 1. 44.
f ch. 1. 5. 3. 19.
g ch. 3. 17.
h ch. 13. 32. 17. 1.
i De. 18. 19. Lu. 9. 26.
k 1 Co. 15. 36.
l Mat. 10. 39. 16. 25. Mar. 8. 35. Lu. 9. 24. 17. 33
m ch. 14. 15. Lu. 6. 46. 1 Jn°. 5. 3.
n 1 Jn°. 3. 23.
o ch. 14. 3. 17. 24. 1 Th. 4. 17.
p 1 Sa. 2. 30. Pr. 27. 18.
q ch. 13. 21. Mat. 26. 38, 39, Lu. 12. 50.
r Mat. 26. 2, &c.
s ch. 17. 1, 11.
t ch. 18. 37.
u Jer. 31. 3. Ep. 5. 2. 1 Jn°. 4. 19. Re. 1. 5.
v Mat. 3. 17.
w ch. 6. 70. Lu. 22. 3, 53.
x Mat. 28. 18. He. 2. 8.
y ch. 11. 42.
z ch. 17. 11.
a ch. 16. 11. Lu. 10. 18. Ac. 26. 18. Ep. 2. 2.
b ch. 8. 28.
c Ro. 5. 18.
d ch. 18. 32.
e Ps. 89. 36, 37. 110. 4. Is. 9. 7.
f Ro. 5. 18. Ps. 72. 17..19.
β he.
g Mat. 3. 14.
h ch. 8. 12.
i Jer. 13. 16.
k 1 Co. 6. 11. Ep. 5. 26. Tit. 3. 5.
l ch. 11. 10.
m Ep. 5. 8.
n ch. 6. 64.
o Is. 53. 1.
p Mat. 23. 8..10. Phi. 2. 11.
q Is. 6. 9, 10.
r 1 Pe. 2. 21.
s Is. 6. 1.
t ch. 9. 22.
u Ja. 1. 25.
v ch. 5. 44. Ro. 3. 29.

44 Jesus cried and said, He[b] that believeth on me, believeth not on me, but on him that sent me.

45 And he that seeth me seeth him that sent me.

46 I[f] am come a light into the world, that whosoever believeth on me should not abide in darkness.

47 And if any man hear my words, & believe not, I judge him not: for I came[g] not to judge the world, but to save the world.

48 He that rejecteth me, and receiveth not my words,[i] hath one that judgeth him: the word that I have spoken, the same shall judge him in the last day.

49 For I have not spoken of myself; but the Father which sent me, he gave me a commandment, what I should say, and what I should speak.

50 And I know that his commandment[n] is life everlasting: whatsoever I speak therefore, even as the Father said unto me, so I speak.

CHAP. XIII.

NOW[r] before the feast of the passover, when Jesus knew that his hour[s] was come that he should depart out of this world unto the Father, having[u] loved his own which were in the world, he loved them unto the end.

2 And supper being ended, the[w] devil having now put into the heart of Judas Iscariot, Simon's *son*, to betray him;

3 Jesus knowing[x] that the Father had given all things into his hands, & that[z] he was come from God, and went to God;

4 He riseth from supper, and laid aside his garments; and took a towel, and girded himself.

5 After that he poureth water into a bason, and began to wash the disciples' feet, and to wipe *them* with the towel wherewith he was girded.

6 Then cometh he to Simon Peter: and β Peter said unto him, Lord, dost[g] thou wash my feet?

7 Jesus answered and said unto him, What I do thou knowest not now; but thou shalt know hereafter.

8 Peter saith unto him, Thou shalt never wash my feet. Jesus answered him, If[k] I wash thee not, thou hast no part with me.

9 Simon Peter saith unto him, Lord, not my feet only, but also *my* hands and *my* head.

10 Jesus saith to him, He that is washed needeth not save to wash *his* feet, but is clean every whit: and ye are clean, but not all.

11 For[n] he knew who should betray him; therefore said he, Ye are not all clean.

12 So after he had washed their feet, and had taken his garments, and was set down again, he said unto them, Know ye what I have done to you?

13 Ye[p] call me Master and Lord: and ye say well; for *so* I am.

14 If I then, *your* Lord and Master, have washed your feet; ye also ought to wash one another's feet.

15 For[r] I have given you an example, that ye should do as I have done to you.

16 Verily, verily, I say unto you, The servant is not greater than his lord; neither he that is sent greater than he that sent him.

17 If[u] ye know these things, happy are ye if ye do them.

18 I speak not of you all: I know whom

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XIV.

οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁ τρώγων [n] μετ' ἐμοῦ[1] τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Ἔβλεπον [e] οὖν[1] εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

24 Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος [n] πυθέσθαι τίς ἂν εἴη[1] περὶ οὗ λέγει.

25 [i] Ἐπιπεσὼν[1] δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν;

26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, [f] δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ.

27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

29 Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ [n] νὺξ ὅτε οὖν ἐξῆλθε[1].

31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

35 Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅπου [f] ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ [b] ὁ[1] Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι [n] ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν[1] ψυχήν μου ὑπέρ σου θήσω.

38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΜΗ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία[f]· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν [n] ὑμῖν·[1] πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ ἐὰν [n] πορευθῶ, ϗ ἑτοιμάσω[1] ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε[f] τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ [d] μοι[1].

12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα [c] μου[1] πορεύομαι.

13 Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐάν τι αἰτήσητε[f] ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε.

16 Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα [n] μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα,

17 Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας· ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑμῖν [n] μένει[1], καὶ ἐν ὑμῖν [n] ἔσται[1].

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.

21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη [b] ὁ[1] Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων.

26 Ὁ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.

28 Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω ϗ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XIV.

ego scio quos elegerim: sed ut adimpleatur Scriptura: Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum.

19 Amodo dico vobis, priusquàm fiat: ut cum factum fuerit, credatis, quia ego sum.

20 Amen, amen dico vobis: Qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum, qui me misit.

21 Cum hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu: et protestatus est, et dixit: Amen, amen dico vobis: Quia unus ex vobis tradet me.

22 Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret.

23 Erat ergo recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus.

24 Innuit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei: Quis est, de quo dicit?

25 Itaque cum recubuisset ille supra pectus Jesu, dicit ei: Domine quis est?

26 Respondit Jesus: Ille est, cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Iscariotæ.

27 Et post buccellam, introivit in eum satanas. Et dixit ei Jesus: Quod facis, fac citius.

28 Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei.

29 Quidam enim putabant, quia loculos habebat Judas, quòd dixisset ei Jesus: Eme ea, quæ opus sunt nobis ad diem festum: aut egenis ut aliquid daret.

30 Cum ergo accepisset ille buccellam, exivit continuo. Erat autem nox.

31 Cum ergo exisset, dixit Jesus: Nunc clarificatus est filius hominis: et Deus clarificatus est in eo.

32 Si Deus clarificatus est in eo, et Deus clarificabit eum in semetipso: et continuo clarificabit eum.

33 Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quæretis me: et sicut dixi Judæis: Quò ego vado, vos non potestis venire: et vobis dico modo.

34 Mandatum novum do vobis: Ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem.

35 In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.

36 Dicit ei Simon Petrus: Domine, quo vadis? Respondit Jesus: Quò ego vado, non potes me modo sequi: sequêris autem postea.

37 Dicit ei Petrus: Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponam.

38 Respondit ei Jesus: Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi: Non cantabit gallus, donec ter me neges.

CAP. XIV.

NON turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, et in me credite.

2 In domo Patris mei mansiones multæ sunt: si quo minus dixissem vobis: Quia vado parare vobis locum.

3 Et si abiero, et præparavero vobis locum: iterum venio, et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis.

4 Et quò ego vado scitis, et viam scitis.

5 Dicit ei Thomas: Domine, nescimus quò vadis: et quomodo possumus viam scire?

6 Dicit ei Jesus: Ego sum via, et veritas, et vita: nemo venit ad Patrem, nisi per me.

7 Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis: et amodo cognoscetis eum, et vidistis eum.

8 Dicit ei Philippus: Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis.

9 Dicit ei Jesus: Tanto tempore vobiscum sum: et non cognovistis me? Philippe, qui videt me, videt et Patrem. Quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem.

10 Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba, quæ ego loquor vobis, a me ipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera.

11 Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est?

12 Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen dico vobis: qui credit in me, opera, quæ ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado.

13 Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio.

14 Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.

15 Si diligitis me: mandata mea servate.

16 Et ego rogabo Patrem, et alium paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum,

17 Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec scit eum: vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit, et in vobis erit.

18 Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos.

19 Adhuc modicum: et mundus me jam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo, et vos vivetis.

20 In illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

21 Qui habet mandata mea, et servat ea: ille est, qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo: et ego diligam eum, et manifestabo ei me ipsum.

22 Dicit ei Judas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, et non mundo?

23 Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus:

24 Qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem, quem audistis, non est meus: sed ejus, qui misit me, Patris.

25 Hæc locutus sum vobis apud vos manens.

26 Paraclitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia, quæcumque dixero vobis.

27 Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet.

28 Audistis quia ego dixi vobis: Vado, et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado

VERSIO LUSITANA.

u sei os que tenho escolhido: porém he ne-essario que se cumpra o que diz a Escri-ura: O que come o pão comigo, levantará ontra mim o calcanhar.

19 Des dagora vo-lo digo, antes que suc-eda; para que quando succeder, creais uem eu sou.

20 Em verdade, em verdade vos digo: O ue recebe aquelle, que eu envio, a mim me ecebe: e o que me recebe a mim, recebe quelle, que me enviou.

21 Tendo dito estas palavras, turbou-se Jesus no espirito, e disse abertamente; Em erdade, em verdade vos digo, que hum de vós me ha de entregar.

22 Olhavão pois os Discipulos huns para s outros, na duvida de quem fallava elle.

23 Então hum de seus Discipulos, que Je-sus amava, estava reclinado sobre o seu peito.

24 Fez-lhe pois Simão Pedro sinal; e disse-lhe: Quem era o de quem fallava.

25 Aquelle Discipulo pois tendo-se recli-nado sobre o peito de Jesus, disse-lhe: Se-nhor, quem he esse?

26 Respondeo Jesus: He aquelle, a quem eu der o pão molhado. E tendo molhado o pão, deo-o a Judas, filho de Simão Iscariotes.

27 E atrás do bocado, entrou nelle Sata-naz. E Jesus lhe disse: O que fazes, faze-o a toda a pressa.

28 Nenhum porém dos que estavão á meza percebeo a que proposito elle dizia isto.

29 Porque alguns, como Judas era o que tinha a bolsa, cuidavão que lhe dissera Jesus: Compra as cousas, que havemos mister para o dia da festa: ou que désse alguma cousa aos pobres.

30 Tendo pois recebido o bocado, sahio logo: e era já noite.

31 E depois que elle sahio, disse Jesus: Agora he glorificado o Filho do Homem; e Deos he glorificado nelle.

32 Se Deos he glorificado nelle, tambem a elle o glorificará Deos em si mesmo; e glori-ficallo-ha logo.

33 Filhinhos, ainda estou comvosco hum pouco. Vós buscar-me-heis: e o que eu disse aos Judeos, Vós não podeis vir para onde eu vou; isso mesmo vos digo eu agora.

34 Eu dou-vos hum novo mandamento: Que vos ameis huns aos outros, e que vos ameis mutuamente, como eu vos amei.

35 Nisto conheceráõ todos que sois meus Discipulos, se vos amardes huns aos outros.

36 Disse-lhe Simão Pedro: Senhor, para onde vás tu? Respondeo Jesus: para onde eu vou, não pódes tu agora seguir-me: mas seguir-me-has depois.

37 Disse-lhe Pedro: Porque te não posso eu seguir agora? Eu darei a vida por ti.

38 Respondeo-lhe Jesus: Has de dar a vida por mim? Em verdade, em verdade te digo: Que não cantará o gallo, que tu me não negues tres vezes.

CAP. XIV.

NAO se turbe o vosso coração. Vós credes em Deos, crede tambem em mim.

2 Na casa de meu Pai ha muitas moradas. Se assim não fosse, tervo-lo-hia eu dito: por-que eu vou apparelhar-vos o lugar.

3 E depois que eu for, e vos apparelhar o lugar, virei outra vez, e tomar-vos-hei para mim mesmo; para que onde eu estou, este-jais vós tambem.

4 Assim que vós sabeis para onde eu vou, e sabeis o caminho.

5 Disse-lhe Thomé: Senhor, nós não sabe-mos para onde tu vás: e como podemos nós saber o caminho?

6 Disse-lhe Jesus: Eu sou o caminho, e a verdade, e a vida. Ninguem vem ao Pai, senão por mim.

7 Se vós me conhecesseis a mim, tambem certamente havieis de conhecer a meu Pai: mas conhecello-heis bem cedo, e já o tendes visto.

8 Disse-lhe Filippe: Senhor, mostra-nos o Pai, e isso nos basta.

9 Disse-lhe Jesus: Ha tanto tempo que estou comvosco; e ainda me não tendes conhecido? Filippe, quem me vê a mim, vê tambem o Pai. Como dizes tu logo: Mostra-nos o Pai.

10 Não credes que eu estou no Pai, e que o Pai está em mim? As palavras, que eu vos digo, não as digo de mim mesmo: mas o Pai, que está em mim, esse he o que faz as obras.

11 Não credes que eu estou no Pai, e que o Pai está em mim?

12 Crede-o ao menos por causa das mes-mas obras. Em verdade, em verdade vos digo, Que aquelle, que crê em mim, esse fará tambem as obras que eu faço, e fará ou-tras ainda maiores; porque eu vou para o Pai.

13 E tudo o que vós pedirdes ao Pai em meu Nome, eu vo-lo farei; para que o Pai seja glorificado no Filho.

14 Se me pedirdes alguma cousa em meu Nome, essa vos farei.

15 Se me amais; guardai os meus manda-mentos.

16 E eu rogarei ao Pai, e elle vos dará outro Consolador, para que fique eterna-mente comvosco,

17 O Espirito de verdade, a quem o Mun-do não póde receber, porque o não vê, nem o conhece. Mas vós o conhecereis; porque elle ficará comvosco, e estará em vós.

18 Não vos hei de deixar orfãos: eu hei de vir a vós.

19 Daqui a pouco; e já o Mundo me não verá. Mas ver-me-heis vós: porque eu vivo, e vós vivireis.

20 Naquelle dia conhecereis vós, que eu es-tou em meu Pai, e vós em mim, e eu em vós.

21 Aquelle, que tem os meus Mandamen-tos, e que os guarda, esse he o que me ama. E aquelle, que me ama, será amado de meu Pai, e eu o amarei tambem, e me manifes-tarei a elle.

22 Disse-lhe Judas, não o Iscariotes: Se-nhor, donde procede que te has de manifestar a nós, e não ao Mundo?

23 Respondeo Jesus, e lhe disse: Se al-gum me ama, guardará a minha palavra; e meu Pai o amará, e nós viremos a elle, e faremos nelle morada:

24 O que me não ama, não guarda as mi-nhas palavras. E a palavra, que vós tendes ouvido, não he minha; mas sim de Pai, que me enviou.

25 Eu disse-vos estas cousas, permanecen-do comvosco.

26 Mas o Consolador, que he o Espirito Santo, a quem o Pai enviará em meu Nome, elle vos ensinará todas as cousas, e vos fará lembrar de tudo o que vos tenho dito.

27 Eu deixo-vos a paz, eu dou-vos a minha paz: não vo-la dou como a dá o Mundo. Não se turbe o vosso coração, nem tenha medo.

28 Porque vós tendes ouvido que eu vos disse: Eu vou, e venho a vós. Se vós me

P

VERSIO ANGLICANA.

I have chosen: but that the[a] scripture may be fulfilled, He that eateth bread with me, hath lifted up his heel against me.

19 β Now I tell[c] you before it come, that, when it is come to pass, ye may be-lieve that I am *he*.

20 Verily, verily, I say unto you,[g] He that receiveth whomsoever I send re-ceiveth me: and he that receiveth me receiveth him that sent me.

21 When[h] Jesus had thus said, he was troubled in spirit, and testified, and said, Verily, verily, I say unto you, that one of you shall betray me.

22 Then the disciples looked one on another, doubting of whom he spake.

23 Now there was leaning on Jesus' bosom one[k] of his disciples, whom Jesus loved.

24 Simon Peter therefore beckoned to him, that he should ask who it should be of whom he spake.

25 He then lying on Jesus' breast saith unto him, Lord, who is it?

26 Jesus answered, He it is, to whom I shall give a γ sop, when I have dipped *it*. And when he had dipped the sop, he gave *it* to Judas Iscariot, *the son* of Simon.

27 And after the sop Satan[n] entered into him. Then said Jesus unto him, That thou doest, do quickly.

28 Now no man at the table knew for what intent he spake this unto him.

29 For some *of them* thought,[p] because Judas had the bag, that Jesus had said unto him, Buy *those things* that we have need of against the feast; or, that he should give something to the poor.

30 He then, having received the sop, went immediately out: and it was night.

31 Therefore when he was gone out, Jesus said, Now[s] is the Son of man glo-rified, and God[u] is glorified in him.

32 If God be glorified in him, God shall also glorify him in himself, and shall straightway glorify him.

33 Little children, yet a little while I am with you. Ye shall seek me: and[x] as I said unto the Jews, Whither I go, ye cannot come; so now I say to you.

34 A new[z] commandment I give unto you, That ye love one another; as I have loved you, that ye also love one another.

35 By this shall all *men* know that ye are my disciples, if ye have love one to another.

36 Simon Peter said unto him, Lord, whither goest thou? Jesus answered him, Whither I go, thou canst not follow me now; but[b] thou shalt follow me afterwards.

37 Peter said unto him, Lord, why can-not I follow thee now? I will[d] lay down my life for thy sake.

38 Jesus answered him, Wilt thou lay down thy life for my sake? Verily, verily, I say unto thee, The cock shall not crow, till thou hast denied me thrice.

CHAP. XIV.

LET[e] not your heart be troubled: ye believe in God, believe[g] also in me.

2 In my Father's house are many man-sions: if *it were* not *so*, I would have told you. I go[i] to prepare a place for you.

3 And if I go and prepare a place for you, I will[l] come again, and receive you unto myself; that[m] where I am, *there* ye may be also.

4 And whither I go ye know, and the way ye know.

5 Thomas saith unto him, Lord, we know not whither thou goest; and how can we know the way?

6 Jesus saith unto him, I am the[b] way the truth,[d] and the life:[e] no[f] man cometh unto the Father, but by me.

7 If ye had known me, ye should have known my Father also: and from hence-forth ye know him, and have seen him.

8 Philip saith unto him, Lord, shew us the Father, and it sufficeth us.

9 Jesus saith unto him, Have I been so long time with you, and yet hast thou not known me, Philip? he[i] that hath seen me hath seen the Father; and how sayest thou *then*, Shew us the Father?

10 Believest thou not that I am in the Father, and the Father in me? the words that I speak unto you I speak not of my-self: but the Father that dwelleth in me, he doeth the works.

11 Believe me that I *am* in the Father, and the Father in me: or else believe me for the very works' sake.

12 Verily, verily, I say unto you, He[l] that believeth on me, the works that I do shall he do also; and greater *works* than these shall he do; because I go unto my Father.

13 And[m] whatsoever ye shall ask in my name, that will I do, that the Father may be glorified in the Son.

14 If ye shall ask any thing in my name, I will do *it*.

15 If[o] ye love me, keep my com-mandments.

16 And I will pray the Father, and he shall give you another Comforter,[q] that he may abide with you for ever;

17 *Even* the Spirit of truth; whom[r] the world cannot receive, because it seeth him not, neither knoweth him: but ye know him; for he dwelleth with you, and[t] shall be in you.

18 I will not leave you δ comfortless: I[v] will come to you.

19 Yet a little while, and the world seeth me no more; but ye see me: be-cause[w] I live, ye shall live also.

20 At that day ye shall know that I *am* in my Father, and ye in me, and I in you.

21 He[y] that hath my commandments, and keepeth them, he it is that loveth me: and he that loveth me shall be loved of my Father, and I will love him, and will manifest myself to him.

22 Judas[a] saith unto him, not Iscariot, Lord, how is it that thou wilt manifest thyself unto us, and not unto the world?

23 Jesus answered and said unto him, If a man love me, he will keep my words: and my Father will love him, and[c] we will come unto him, and make our abode with him.

24 He that loveth me not keepeth not my sayings: and the word which ye hear is not mine, but the Father's which sent me.

25 These things have I spoken unto you, being *yet* present with you.

26 But[f] the Comforter, *which is* the Holy Ghost, whom the Father will send in my name, he[h] shall teach you all things, and bring all things to your remembrance, whatsoever I have said unto you.

27 Peace[k] I leave with you, my peace I give unto you: not as the world giveth, give I unto you. Let not your heart be troubled, neither let it be afraid.

28 Ye have heard how I said unto you, I go away, and come *again* unto you. If ye loved me, ye would rejoice, because I

A. D. 33.

a Ps. 41. 9.
b ch. 10. 9. Is. 35. 8, 9. He. 10. 19, 20.
β or, *From henceforth.*
c ch. 14. 29. 16. 4.
d ch. 1. 17. 15. 1.
e ch. 1. 4. 11. 25.
f Ac. 4. 12.
g Mat. 10. 40.
h Mat. 26. 21. Mar. 14. 18. Lu. 22. 21.
i Col. 1. 15.
k ch. 20. 2. 21. 7, 20.
l Mat. 21. 21.
γ or, *morsel.*
m 1 Jn°. 5. 14.
n Lu. 22. 3.
o ver. 21, 23. ch. 15. 10, 14. 1 Jn°. 5. 3.
p ch. 12. 6.
q ch. 15. 26.
r 1 Co. 2. 14.
s ch. 12. 23. 17. 1..6.
t Ro. 8. 9. 1 Jn°. 2. 27.
u ch. 14. 13. 1 Pe. 4. 11.
δ or, *orphans.*
v ver. 3, 28.
w He. 7. 25.
x ch. 7. 34. 8. 21.
y ver. 15, 23.
z ch. 15. 12, 17. Le. 19. 18. Ep. 5. 2. 1 Th. 4. 9. Ja. 2. 8. 1 Pe. 1. 22. 1 Jn°. 2. 7, 8. 3. 11, 23. 4. 20, 21.
a Lu. 6. 16.
b ch. 21. 18. 2 Pe. 1. 14.
c 1 Jn°. 2. 24. Re. 3. 20.
d Mat. 26. 33, &c. Mar. 14. 29, &c. Lu. 22. 33, &c.
e ver. 27. Is. 43. 1, 2. 2 Th. 2. 2.
f ver. 16.
g Is. 12. 2, 3. Ep. 1. 12, 13. 1 Pe. 1. 21.
h ch. 16. 13. 1 Jn°. 2. 20, 27.
i He. 6. 20. 9. 8, 24. Re. 21. 2.
k Ep. 2. 14..17. Phi. 4. 7.
l He. 9. 28.
m ch. 12. 26. 17. 24. 1 Th. 4. 17.

X

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XV. XVI.

[b] εἶπον,| πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ [d] μου| μείζων μου ἐστί.

29 Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου [b] τούτου| ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ [n] οὐκ ἔχει οὐδέν|.

31 Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Κεφ. ιε'. XV.

ΕΓΩ εἰμὶ ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, [n] καθαίρει| αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 Μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.

5 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν [i] αὐτὰ|, καὶ εἰς [i] πῦρ| βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, [i] αἰτήσεσθε|, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ [i] γενήσεσθε| ἐμοὶ μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν [k] μείνῃ|, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.

17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.

21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν [i] ὑμῖν| διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.

22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

23 Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

25 Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

Κεφ. ις'. XVI.

ΤΑΥΤΑ λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν [b] ὑμῖν|, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ ἐμέ.

4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ [n] ὥρα, μνημονεύετε αὐτῶν|, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις;

6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη [n] πεπλήρωκεν| ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ [i] μὴ| ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα [c] μου| ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς [i] εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν|· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον· Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ [a] λήψεται|, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, [d] ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα|.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καί· Ὅτι [b] ἐγὼ| ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἔλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν·

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XV. XVI.

ad Patrem: quia Pater major me est.

29 Et nunc dixi vobis prius quàm fiat: ut cum factum fuerit, credatis.

30 Jam non multa loquar vobiscum, venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam.

31 Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAP. XV.

EGO sum vitis vera: et Pater meus agricola est.

2 Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: et omnem, qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.

3 Jam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis.

4 Manete in me: et ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis.

5 Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere.

6 Si quis in me non manserit: mittetur foras sicut palmes, et arescet, et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet.

7 Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint: quodcumque volueritis petetis, et fiet vobis.

8 In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli.

9 Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos. Manete in dilectione mea.

10 Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut et ego Patris mei præcepta servavi, et maneo in ejus dilectione.

11 Hæc locutus sum vobis: ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur.

12 Hoc est præceptum meum ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

13 Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.

14 Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.

15 Jam non dicam vos servos: quia servus nescit quid faciat dominus ejus. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcumque audivi a Patre meo, nota feci vobis.

16 Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis, et fructum afferatis: et fructus vester maneat: ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

17 Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.

18 Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit.

19 Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

20 Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis: Non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt, et vos persequentur: si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt.

21 Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum, qui misit me.

22 Si non venissem, et locutus fuissem eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

23 Qui me odit: et Patrem meum odit.

24 Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc autem et viderunt, et oderunt et me, et Patrem meum.

25 Sed ut adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

26 Cum autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre, spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me:

27 Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

CAP. XVI.

HÆC locutus sum vobis, ut non scandalizemini.

2 Absque synagogis facient vos: sed venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.

3 Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me.

4 Sed hæc locutus sum vobis: ut cum venerit hora eorum, reminiscamini, quia ego dixi vobis.

5 Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum, qui misit me; et nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis?

6 Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.

7 Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.

8 Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de judicio.

9 De peccato quidem: quia non crediderunt in me:

10 De justitia vero: quia ad Patrem vado: et jam non videbitis me:

11 De judicio autem: quia princeps hujus mundi jam judicatus est.

12 Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo.

13 Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non enim loquetur a semetipso: sed quæcumque audiet loquetur, et quæ ventura sunt annunciabit vobis.

14 Ille me clarificabit: quia de meo accipiet, et annunciabit vobis.

15 Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet, et annunciabit vobis.

16 Modicum, et jam non videbitis me: et iterum modicum, et videbitis me: quia vado ad Patrem.

17 Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem: Quid est hoc, quod dicit nobis: Modicum, et non videbitis me: et iterum modicum, et videbitis me, et quia vado ad Patrem?

18 Dicebant ergo: Quid est hoc, quod dicit, Modicum? nescimus quid loquitur.

VERSIO LUSITANA.

amasseis, certamente havieis de folgar, de que eu vá para o Pai: porque o Pai he maior do que eu.

29 E eu vo-lo disse agora, antes que succeda; para que quando succeder, o creais.

30 Já não fallarei muito comvosco: porque vem o Principe deste Mundo, e elle não tem em mim cousa alguma.

31 Mas para que o Mundo conheça que amo ao Pai, e que faço como Pai me ordenou: Levantai-vos, vamonos daqui.

CAP. XV.

EU sou a videira verdadeira; e meu Pai he o agricultor.

2 Todas as varas, que não derem fructo em mim, elle as tirará: e todas as que derem fructo, alimpallas-ha, para que o dem mais abundante.

3 Vós já estais puros em virtude da palavra, que eu vos disse.

4 Permanecei em mim; e eu em vós. Como a vara da videira não póde dar fructo, senão permanecendo na videira; assim nem vós o podeis dar senão permanecendo em mim.

5 Eu sou a videira, e vós as suas varas: aquelle, que permanece em mim, e eu nelle, esse dá muito fructo: porque vós sem mim não podeis fazer nada.

6 Se alguem não permanecer em mim; será lançado fóra como a vara, e seccará, e enfeixallo-hão para ser lançado no fogo, e para arder.

7 Se vós permanecerdes em mim, e as minhas palavras permanecerem em vós; pedireis tudo o que quizerdes, e ser-vos-ha feito.

8 Nisto he glorificado meu Pai, em que vós deis muito fructo, e em que sejais meus Discipulos.

9 Como meu Pai me amou, assim tambem vos amei eu. Permanecei no meu amor.

10 Se guardardes os meus preceitos, permanecereis no meu amor, assim tambem como eu guardei os preceitos de meu Pai, e permaneço no seu amor.

11 Eu tenho-vos dito estas cousas; para que o meu gozo fique em vós, e para que o vosso gozo seja completo.

12 O meu preceito he este: Que vos ameis huns aos outros, como eu vos amei.

13 Ninguem tem maior amor, do que he este, de dar hum a vida por seus amigos.

14 Vós sereis meus amigos, se fizerdes o que eu vos mando.

15 Já vos não chamarei servos; porque o servo não sabe o que faz seu Senhor. Mas chamei-vos amigos; porque vos descubri tudo quanto soube de meu Pai.

16 Vós não fostes os que me escolhestes a mim: mas eu fui o que vos escolhi a vós, e o que vos constitui, para que vades, e deis fructo; e para que o vosso fructo permaneça; para que meu Pai vos conceda tudo quanto lhe pedirdes em meu Nome.

17 Isto he o que eu vos mando, que vos ameis huns aos outros.

18 Se o Mundo vos aborrece; sabei que primeiro me aborreceo elle a mim.

19 Se vós fosseis do Mundo; amaria o Mundo o que era seu: mas porque vós não sois do Mundo, mas eu vos escolhi do Mundo, por isso he que o Mundo vos aborrece.

20 Lembrai-vos da minha palavra, que eu vos disse: Não he o servo maior do que seu Senhor. Se elles me perseguírão a mim, tambem vos hão de perseguir a vós: se elles guardárão a minha palavra, tambem hão de guardar a vossa.

21 Mas ellas far-vos-hão todos estes máos tratamentos por causa do meu Nome: porque não conhecem aquelle, que me enviou.

22 Se eu não viera, e não lhes tivera fallado, não terião elles peccado: mas agora não tem desculpa no seu peccado.

23 Aquelle, que me aborrece, aborrece tambem a meu Pai.

24 Se eu não tivera feito entre elles taes obras, quaes não fez outro algum, não haveria da parte delles peccado: mas agora elles as vírão, e não deixárão de me aborrecer a mim, e a meu Pai.

25 Mas isto he para se cumprir a palavra, que está escrita na sua Lei: Elles me aborrecerão sem motivo.

26 Quando porém vier o Consolador, aquelle Espirito de verdade, que procede do Pai, que eu vos enviarei da parte do Pai, elle dará testemunho de mim:

27 E tambem vós dareis testemunho, porque estais comigo desdo princípio.

CAP. XVI.

EU disse-vos estas cousas, para que vós vos não escandalizeis.

2 Elles vos lançarão fóra das Synagogas: e está a chegar a hora, em que todo o que vos matar, julgará que nisso faz serviço a Deos.

3 E elles vos tratarão assim, porque não conhecem ao Pai, nem a mim.

4 Ora eu disse-vos estas cousas; para que quando chegar esta hora, vos lembreis vós de que eu vo-las disse.

5 Não vo-las disse porém desdo princípio, porque estava comvosco. E agora vou eu para aquelle, que me enviou; e nenhum de vós me pergunta, Para onde vas?

6 Antes porque eu vos disse estas cousas, encheo-se de tristeza o vosso coração.

7 Mas eu digo-vos a verdade: A vós convem-vos que eu vá: porque se eu não for, não virá a vós o Consolador; mas se for, enviarvo-lo-hei.

8 E elle quando vier, arguirá o Mundo do peccado, e da justiça, e do juizo.

9 Do peccado; porque não crêrão em mim:

10 E da justiça; porque eu vou para o Pai; e vós não me vereis mais:

11 E do juizo; porque o Principe deste Mundo já está julgado.

12 Eu tenho ainda muitas cousas que vos dizer: mas vós não as podeis supportar agora.

13 Quando vier porém aquelle Espirito de verdade, elle vos ensinará todas as verdades: porque elle não fallará de si mesmo: mas dirá tudo o que tiver ouvido, e annunciar-vos-ha as cousas, que estão para vir.

14 Elle me glorificará; porque ha de receber do que he meu, e vo-lo ha de annunciar.

15 Todas quantas cousas tem o Pai são minhas. Per isso he que eu vos disse; que elle ha de receber do que he meu, e vo-lo ha de annunciar.

16 Hum pouco, e não me vereis: e outra vez hum pouco, e ver-me-heis: porque eu vou para o Pai.

17 Disserão então alguns de seus Discipulos huns para os outros: Que nos quer elle dizer nestas palavras: Hum pouco, e não me vereis; e outra vez hum pouco, e ver-me-heis, e porque eu vou para o Pai?

18 Perguntavão pois: Que entende elle por este hum pouco? Nós não sabemos o que elle vem o dizer.

VERSIO ANGLICANA.

said, I[a] go unto the Father: for my[b] Father is greater than I.

29 And now I have told you before it come to pass, that, when it is come to pass, ye might believe.

30 Hereafter I will not talk much with you: for the prince[f] of this world cometh, and hath nothing[g] in me.

31 But that the world may know that I love the Father; and as[h] the Father gave me commandment, even so I do. Arise, let us go hence.

CHAP. XV.

I AM the true vine,[j] and my Father is the husbandman.[k]

2 Every branch[m] in me that beareth not fruit he taketh away: and every *branch* that beareth[o] fruit, he purgeth it, that it may bring forth more fruit.

3 Now ye[q] are clean through the word which I have spoken unto you.

4 Abide[t] in me, and I in you. As[u] the branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine; no more can ye, except ye abide in me.

5 I am the vine, ye *are* the branches: he that abideth in me, and I in him, the same bringeth forth much fruit: for γwithout me ye can do nothing.

6 If a[w] man abide not in me, he is cast forth as a branch, and is withered; and men gather them, and cast *them* into the fire, and they are burned.

7 If yé abide in me, and my words abide in you, ye[x] shall ask what ye will, and it shall be done unto you.

8 Herein is my Father glorified, that ye bear much fruit; so shall ye be my disciples.

9 As the Father hath loved me, so have I loved you: continue ye in my love.

10 If ye[a] keep my commandments, ye shall abide in my love; even as I have kept my Father's commandments, and abide in his love.

11 These things have I spoken unto you, that my joy might remain in you, and *that* your[c] joy might be full.

12 This[d] is my commandment, That ye love one another, as I have loved you.

13 Greater love[e] hath no man than this, that a man lay down his life for his friends.

14 Ye[h] are my friends, if ye do whatsoever I command you.

15 Henceforth I call you not servants; for the servant knoweth not what his lord doeth: but I have called you friends;[l] for all things that I have heard of my Father I have made known unto you.

16 Ye[o] have not chosen me, but I have chosen you, and ordained[p] you, that ye should go and bring forth fruit, and *that* your fruit should remain: that whatsoever[r] ye shall ask of the Father in my name, he may give it you.

17 These things[s] I command you, that ye love one another.

18 If the world[t] hate you, ye know that it hated me before *it hated* you.

19 If ye were of the world, the world would love his own: but because ye are not of the world, but I have chosen you out of the world, therefore[u] the world hateth you.

20 Remember[v] the word that I said unto you, The servant is not greater than his lord. If they have persecuted me, they will also persecute you; if they[w] have kept my saying, they will keep your's also.

A. D. 33.

a ver. 12.
b 1Co. 15. 27, 28.
c ch. 16. 3. Mat. 10. 22. 24. 9.
d ch. 9. 41.
e Ja. 4. 17.
β or, *excuse.*
f ch. 16. 11. Ep. 2. 2.
g 2 Co. 5. 21. He. 4. 15. 1 Jn°. 3. 5.
h Ps. 40. 8. Phi 2. 8.
i ch. 7. 31.
j Is. 4. 2.
k Ca. 8. 12.
l Ps. 35. 19. 69. 4.
m Mat. 15. 13.
n ch. 14. 17.
o He. 12. 15. Re. 3. 19.
p 1 Jn°. 5. 6.
q ch. 17. 17. Ep. 5. 26. 1 Pe. 1. 22.
r Lu. 24. 48. Ac. 2. 32. 4. 20,33. 2 Pe. 1. 16.
s 1 Jn°. 1. 2.
t 1 Jn°. 2. 6.
u Ho. 14. 8. Ga. 2. 20. Phi. 1. 11.
v Ac. 26. 9..11.
γ or, *severed from me.*
w Mat. 3. 10. 7. 19.
x ch. 15. 21.
y 1 Co. 2. 8. 1 Ti. 1. 13.
z ch. 16. 23.
a ch. 14. 21,23.
b ver. 21.
c ch. 16. 24. 17. 13.
δ or, *convince.* Ac. 2. 37.
d ch. 13. 34.
e Ro. 5. 7, 8.
f Ro. 3. 20. 7. 9.
g Is. 42. 21. Ro. 1. 17.
h ver. 10.
i Ac. 17. 31. Ro. 2. 2. Re. 20. 12,13.
k ch. 12. 31.
l Ja. 2. 23.
m He. 5. 12.
n ch. 14. 26.
o 1 Jn°. 4. 10,19.
p Ep. 2. 10.
q Re. 1. 1, 19.
r ver. 7. ch. 14. 13.
s ver. 12.
t 1 Jn°. 3. 1,3.
u ch. 17. 14.
v ch. 13. 16. Mat. 10. 24. Lu. 6. 40.
w Eze. 3. 7.

21 But all[c] these things will they do unto you for my name's sake, because they know not him that sent me.

22 If I[d] had not come and spoken unto them, they had not had sin: but[e] now they have no βcloke for their sin.

23 He that hateth me hateth my Father also.

24 If I had not done among them the works[i] which none other man did, they had not had sin: but now have they both seen and hated both me and my Father.

25 But *this cometh to pass,* that the word might be fulfilled that is written in their law, They hated[l] me without a cause.

26 But when the Comforter[n] is come, whom I will send unto you from the Father, *even* the Spirit of truth, which proceedeth from the Father, he[p] shall testify of me:

27 And ye[r] also shall bear witness, because ye[s] have been with me from the beginning.

CHAP. XVI.

THESE things have I spoken unto you, that ye should not be offended.

2 They shall put you out of the synagogues: yea, the time cometh, that whosoever[v] killeth you will think that he doeth God service.

3 And these[x] things will they do unto you, because they[y] have not known the Father, nor me.

4 But these things have I told you, that when the time shall come, ye may remember that I told you of them. And these things I said not unto you at the beginning, because I was with you.

5 But now I go my way to him that sent me; and none of you asketh me, Whither goest thou?

6 But because I have said these things unto you, sorrow[b] hath filled your heart.

7 Nevertheless I tell you the truth; It is expedient for you that I go away: for if I go not away, the Comforter will not come unto you; but if I depart, I will send him unto you.

8 And when he is come, he will δreprove the world of sin, and of righteousness, and of judgment:

9 Of sin,[f] because they believe not on me;

10 Of righteousness,[g] because I go to my Father, and ye see me no more;

11 Of judgment,[i] because[k] the prince of this world is judged.

12 I have yet many things to say unto you, but ye[m] cannot bear them now.

13 Howbeit when he, the Spirit of truth, is come, he[n] will guide you into all truth: for he shall not speak of himself; but whatsoever he shall hear, *that* shall he speak: and he[q] will shew you things to come.

14 He shall glorify me: for he shall receive of mine, and shall shew *it* unto you.

15 All things that the Father hath are mine: therefore said I, that he shall take of mine, and shall shew *it* unto you.

16 A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me, because I go to the Father.

17 Then said *some* of his disciples among themselves, What is this that he saith unto us, A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me: and, Because I go to the Father?

18 They said therefore, What is this that he saith, A little while? we cannot tell what he saith.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XVII, XVIII.

οὐκ οἴδαμεν τι λαλεῖ.

19 Ἔγνω [b] οὖν | ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς [c] δὲ | λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, ȣκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν [n] ἔχετε |· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μȣ, δώσει ὑμῖν.

24 Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· [b] ἀλλ' | ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 Ἐξῆλθον [n] παρὰ | τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

30 Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ͂ς· Ἄρτι πιϛεύετε;

32 Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ [c] νῦν | ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ [c] κόσμῳ θλίψιν [a] ἕξετε |· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα [c] καὶ | ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε·

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

4 Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς [n] γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα | ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω.

5 Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς [n] ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν |, ϗ ἐμοὶ αὐτȣ̀ς δέδωκας ϗ τὸν λόγον σȣ τετηρήκασι.

7 Νῦν [n] ἔγνωκαν | ὅτι πάντα, ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν.

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ [n] ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι | παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτ' σοί εἰσι.

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ [n] δεδόξασμαι | ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, [a] οὓς | δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς.

12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν [d] ἐν τῷ κόσμῳ |, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

13 Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.

17 Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ [c] σου |· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.

18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν [a] πιστευσόντων | διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·

21 Ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ, Πάτερ, ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν [c] ἓν | ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν.

23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί· ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἓν, [d] καὶ | ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

24 Πάτερ, [n] οὓς | δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

26 Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιή. XVIII.

ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου [a] τῶν | Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, ϗ ἐκ τῶν

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XVII. XVIII.

19 Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, et dixit eis: De hoc quæritis inter vos quia dixi, Modicum, et non videbitis me: et iterum modicum, et videbitis me.

20 Amen, amen dico vobis: quia plorabitis, et flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

21 Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudiam: quia natus est homo in mundum.

22 Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

23 Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis: siquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

24 Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

25 Hæc in proverbiis locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de Patre annunciabo vobis.

26 In illo die in nomine meo petetis: et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis:

27 Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis, quia ego a Deo exivi.

28 Exivi a Patre, et veni in mundum: iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem.

29 Dicunt ei discipuli ejus: Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

30 Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget: in hoc credimus quia a Deo existi.

31 Respondit eis Jesus: Modo creditis?

32 Ecce venit hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquatis: et non sum solus, quia pater mecum est.

33 Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis: sed confidite, ego vici mundum.

CAP. XVII.

HÆC locutus est Jesus: et sublevatis oculis in cælum, dixit: Pater venit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te:

2 Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne, quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3 Hæc est autem vita æterna: Ut cognoscant te, solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum.

4 Ego te clarificavi super terram: opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciam:

5 Et nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum, claritate, quam habui prius, quàm mundus esset, apud te.

6 Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo: Tui erant, et mihi eos dedisti: et sermonem tuum servaverunt.

7 Nunc cognoverunt quia omnia, quæ dedisti mihi, abs te sunt:

8 Quia verba, quæ dedisti mihi, dedi eis: et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.

9 Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi: quia tui sunt:

10 Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis:

11 Et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: ut sint unum, sicut et nos.

12 Cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodivi: et nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur.

13 Nunc autem ad te venio: et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis.

14 Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo.

15 Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.

16 De mundo non sunt, sicut et ego non sum de mundo.

17 Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est.

18 Sicut tu me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum.

19 Et pro eis ego sanctifico meipsum: ut sint et ipsi sanctificati in veritate.

20 Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me:

21 Ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint: ut credat mundus, quia tu me misisti.

22 Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum, sicut et nos unum sumus.

23 Ego in eis, et tu in me: ut sint consummati in unum: et cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos, sicut et me dilexisti.

24 Pater quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint mecum: ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

25 Pater juste, mundus te non cognovit: ego autem te cognovi: et hi cognoverunt, quia tu me misisti.

26 Et notum feci eis nomen tuum, et notum faciam: ut dilectio, quâ dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

CAP. XVIII.

HÆC cum dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans Torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli ejus.

2 Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis.

3 Judas ergo cum accepisset cohortem, et a Pontificibus, et Pharisæis

VERSIO LUSITANA.

19 Mas Jesus conhecera que lho querião perguntar, e disse-lhes: Vós perguntais huns aos outros, que he o que vos quiz eu significar, quando disse: Hum pouco, e não me vereis; e outra vez hum pouco, e ver-me-heis.
20 Em verdade, em verdade vos digo: Que vós haveis de chorar, e gemer, e que o Mundo se ha de alegrar: que vós haveis de estar tristes, mas que a vossa tristeza se ha de converter em gozo.
21 Quando huma mulher pare, está em tristeza, porque he chegada a sua hora: mas depois que ella pario hum menino, já se não lembra do aperto, pelo gozo, que tem de haver dado ao Mundo hum homem.
22 Assim vós-outros estais agora tristes; mas eu hei de ver-vos de novo, e o vosso coração ficará cheio de gozo; e o vosso gozo ninguem vo-lo tirará.
23 E naquelle dia nada mais me perguntareis. Em verdade, em verdade vos digo: Se vós pedirdes a meu Pai alguma cousa em meu Nome, elle vo-la ha de dar.
24 Vós atégora não pedistes nada em meu Nome: Pedi, e recebereis, para que o vosso gozo seja completo.
25 Eu tenho-vos dito estas cousas debaixo de parabolas. Está chegado a hora, em que eu vos não falle já por parabolas, mas abertamente vos falle do Pai.
26 Naquelle dia pedireis vós em meu Nome; e eu não vos digo que hei de rogar ao Pai por vós-outros:
27 Porque o mesmo Pai vos ama, porque vós me amastes a mim, e crestes que eu sahi de Deos.
28 Eu sahi do Pai, e vim ao Mundo: agora deixo o Mundo, e torno para o Pai.
29 Disserão-lhe seus Discipulos: Eis-ahi agora he que tu nos fallas abertamente, e não usas de parabola nenhuma.
30 Agora conhecemos nós que tu tudo sabes, e que não he necessario fazer-te ninguem perguntas: por isso he que cremos que sahiste de Deos.
31 Respondeo-lhes Jesus: Vós credes agora?
32 Eis-ahi está a chegar o tempo, em que desgarrados ireis cada hum para seu cabo, e me deixareis só: mas eu não estou só, porque está comigo o Pai.
33 Eu tenho-vos dito estas cousas, para que vós tenhais paz em mim. Vós haveis de ter afflicções no Mundo: mas tende confiança, eu venci o Mundo.

CAP. XVII.

DEPOIS que acabou este discurso, levantou Jesus os olhos ao Ceo, e disse: Pai, he chegada a hora; glorifica a teu Filho, para que teu Filho te glorifique a ti;
2 Assim como tu lhe déste poder sobre toda carne; a fim de que elle dê a vida eterna a todos aquelles, que tu lhe déste.
3 A vida eterna porém consiste, em que elles conheção por hum só verdadeiro Deos a ti, e a Jesu Christo, que tu enviaste.
4 Eu glorifiquei-te sobre a terra: eu acabei a obra, que tu me encarregaste que fizesse:
5 E tu agora, Pai, glorifica-me a mim em ti mesmo, com aquella gloria, que eu tive em ti, antes que houvesse Mundo.
6 Eu manifestei o teu Nome aos homens, que tu me déste do Mundo. Elles erão teus, e tu mos deste; e elles guardárão a tua palavra.
7 Agora conheceráõ elles, que todas as cousas, que tu me déste, vem de ti:
8 Porque eu lhes dei as palavras, que tu me déste; e elles as recebêrão, e verdadeiramente conhecêrão que eu sahi de ti, e crêrão que tu me enviaste.
9 Por elles he que eu rogo. Eu não rogo pelo Mundo, mas por aquelles, que tu me déste; porque são teus:
10 E todas as minhas cousas são tuas; e todas as tuas cousas são minhas; e nelles sou eu glorificado.
11 E eu não estou já mais no Mundo; mas elles estão no Mundo, e eu vou para ti. Padre Santo, guarda em teu Nome aquelles, que me déste; para que elles sejão hum, assim como nós.
12 Quando eu estava com elles, eu os guardava em teu Nome. Eu conservei os que tu me déste; e nenhum delles se perdeo, mas sómente o que era filho de perdição, para se cumprir a Escritura.
13 Mas agora vou eu para ti; e digo estas cousas, estando ainda no Mundo, para que elles tenhão em si mesmos a plenitude do meu gozo.
14 Eu dei-lhes a tua palavra, e o Mundo os aborreceo, porque elles não são do Mundo, como tambem eu não sou do Mundo.
15 Eu não peço que os tires do Mundo, mas sim que os guardes do mal.
16 Elles não são do Mundo, como eu tambem não sou do Mundo.
17 Santifica-os na verdade. A tua palavra he a verdade.
18 Assim como tu me enviaste ao Mundo, tambem eu os enviei ao Mundo.
19 E eu me santifico a mim mesmo por elles; para que tambem elles sejão santificados na verdade.
20 Eu não rogo sómente por elles, mas tambem por aquelles, que hão de crer em mim por meio da sua palavra:
21 Para que elles sejão todos hum, como tu Pai, o es em mim, e eu em ti; para que tambem elles sejão hum em nós; para que creia o Mundo que tu me enviaste.
22 E eu lhes dei a gloria, que tu me havias dado; para que elles sejão hum, como nós somos hum.
23 Eu estou nelles, e tu estás em mim; para que elles sejão consummados na unidade; e para que o Mundo conheça que tu me enviaste, e que tu os amaste, como amaste tambem a mim.
24 Pai, a minha vontade he, que onde eu estou, ahi estejão elles tambem comigo; para verem a minha gloria, que tu me déste; porque me amaste antes da creação do Mundo.
25 Pai justo, o Mundo não te conheceo: mas eu conheci-te; e estes conhecêrão que tu me enviaste.
26 E eu lhes fiz conhecer o teu Nome, e lho farei ainda conhecer; a fim de que o mesmo amor, com que tu me amaste, esteja nelles, e eu nelles.

CAP. XVIII.

DITAS estas palavras, foi Jesus com seus Discipulos para a outra banda do ribeiro Cedron, onde havia hum horto, no qual entrou com seus Discipulos.
2 Ora Judas, que o entregava, sabia tambem deste lugar; porque a elle tenha vindo Jesus muitas vezes com seus Discipulos.
3 Tendo pois Judas tomado huma companhia de soldados, e os meirinhos, dos

VERSIO ANGLICANA.

19 Now Jesus knew[a] that they were desirous to ask him, and said unto them, Do ye inquire among yourselves of that I said, A little[c] while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me?
20 Verily, verily, I say unto you, That ye[d] shall weep and lament, but the world shall rejoice: and ye shall be sorrowful, but your sorrow shall be turned into joy.
21 A woman[f] when she is in travail hath sorrow, because her hour is come: but as soon as she is delivered of the child, she remembereth no more the anguish, for joy that a man is born into the world.
22 And ye[k] now therefore have sorrow: but I will see you again, and your[m] heart shall rejoice, and your joy[n] no man taketh from you.
23 And in that day ye shall ask me nothing. Verily, verily, I say unto you, Whatsoever ye shall ask the Father in my name, he will give *it* you.
24 Hitherto have ye asked nothing in my name: ask,[p] and ye shall receive, that your[q] joy may be full.
25 These things have I spoken unto you in [β] proverbs: but the time cometh, when I shall no more speak unto you in [β] proverbs, but I shall shew you plainly of the Father.
26 At that day[t] ye shall ask in my name: and I say not unto you, that I will pray the Father for you:
27 For the Father[u] himself loveth you, because ye have loved me, and have believed that I[x] came out from God.
28 I came forth from the Father, and am come into the world: again, I leave the world, and go to the Father.
29 His disciples said unto him, Lo, now speakest thou plainly, and speakest no [δ] proverb.
30 Now are we sure that thou knowest all things, and needest not that any man should ask thee: by this we believe that thou camest forth from God.
31 Jesus answered them, Do ye now believe?
32 Behold,[a] the hour cometh, yea, is now come, that ye shall be scattered, every man to [ζ] his own, and shall leave me alone: and yet I[c] am not alone, because the Father is with me.
33 These things I have spoken unto you, that in me[d] ye might have peace. In[e] the world ye shall have tribulation: but be of good cheer: I have overcome the world.

CHAP. XVII.

THESE words spake Jesus, and lifted up his eyes to heaven, and said, Father, the hour[g] is come; glorify thy Son, that thy Son also may glorify thee:
2 As thou hast given him power over all flesh, that he[h] should give eternal life to as many as thou hast given him.
3 And this[i] is life eternal, that they might know thee[k] the only[l] true God, and Jesus Christ, whom thou[m] hast sent.
4 I[n] have glorified thee on the earth: I[o] have finished the work which thou gavest me to do.
5 And now, O Father, glorify thou me, with thine own self, with the glory which I[q] had with thee before the world was.
6 I[r] have manifested thy name unto the men which thou[s] gavest me out of the world: thine they were, and thou gavest them me; and they have kept thy[u] word.

A. D. 33.

a ch. 2. 24,25.
b ch. 6. 68. 14. 10.
c ver. 16. ch. 7. 33. 13. 33. 14. 19.
d Lu.24.17,21.
e 1 Jn°. 5. 19.
f Is. 26. 17.
g ch. 16. 15.
h Ga. 1. 24. 1 Pe. 2. 9.
i 1 Pe. 1. 5. Jude 1, 24.
k ver. 6.
l Pr. 18. 10.
m ch. 20. 20. Lu.24.41,52.
n 1 Pe. 1. 8.
o Ps. 109. 8. Ac. 1. 20.
p Mat. 7.7, 8. Ja. 4. 2, 3.
q ch. 15. 11.
r ch.15.18,19.
β or, *parables.*
s Ga. 1. 4.
t ver. 23.
u ch.14.21,23.
v Ac. 15. 9. Ep. 5. 26. 2 Th. 2. 13.
w Ps.119.151.
x ver. 30. ch. 17. 8.
y 1Co.1.2,30.
γ or, *truly sanctified.*
δ or, *parable*
z Ro. 12. 5.
a Mat. 26. 31. Mar. 14. 27.
b 2 Co. 3. 18.
ζ or, *his own home.*
c ch. 8. 29. Is. 50. 7, 9.
d ch. 14. 27. Ro. 5. 1. Ep. 2. 14.
e ch.15.19..21. 2 Ti. 3. 12.
f 1 Th. 4. 17.
g ch. 12. 23. 13. 32.
h ver. 24. ch. 5. 27.
i 1 Jn°. 5. 11.
k Je. 9. 23, 24.
l 1 Th. 1. 9.
m ch. 10. 36.
n ch. 14. 13.
o ch. 19. 30. 2 Ti. 4. 7.
p 2 Sa. 15. 23.
q ch. 1. 1, 2. Phi. 2. 6. He. 1. 3, 10.
r ver. 26. Ps. 22. 22.
s ver. 2, 9, 11. Ro. 8. 30.
t Mat. 26. 47, &c. Mar. 14. 43, &c. Lu. 22. 47, &c.
u He. 3. 6.

7 Now they have known that all things whatsoever thou hast given me are of thee.
8 For I have given unto them the words[b] which thou gavest me; and they have received *them,* and have known surely that I came out from thee, and they have believed that thou didst send me.
9 I pray for them: I pray not for the world,[e] but for them which thou hast given me; for they are thine.
10 And all mine[g] are thine, and thine are mine; and I[h] am glorified in them.
11 And now I am no more in the world, but these are in the world, and I come to thee. Holy Father, keep[i] through thine own name[l] those whom thou hast given me, that they may be one, as we *are.*
12 While I was with them in the world, I kept them in thy name: those that thou gavest me I have kept, and none of them is lost, but the son of perdition; that the scripture[o] might be fulfilled.
13 And now come I to thee; and these things I speak in the world, that they might have my joy fulfilled in themselves.
14 I have given them thy word; and the world[r] hath hated them, because they are not of the world, even as I am not of the world.
15 I pray not that thou shouldest take them out of the world, but[s] that thou shouldest keep them from the evil.
16 They are not of the world, even as I am not of the world.
17 Sanctify[v] them through thy truth: thy word[w] is truth.
18 As thou hast sent me into the world, even so have I also sent them into the world.
19 And[y] for their sakes I sanctify myself, that they also might be [γ] sanctified through the truth.
20 Neither pray I for these alone, but for them also which shall believe on me through their word;
21 That they all may be one;[z] as thou, Father, *art* in me, and I in thee, that they also may be one in us: that the world may believe that thou hast sent me.
22 And the glory[b] which thou gavest me I have given them; that they may be one, even as we are one:
23 I in them, and thou in me, that they may be made perfect in one; and that the world may know that thou hast sent me, and hast loved them, as thou hast loved me.
24 Father, I will that they also, whom thou hast given me, be[f] with me where I am; that they may behold my glory, which thou hast given me: for thou lovedst me before the foundation of the world.
25 O righteous Father, the world hath not known thee: but I have known thee, and these have known that thou hast sent me.
26 And I have declared unto them thy name, and will declare *it:* that the love wherewith thou hast loved me may be in them, and I in them.

CHAP. XVIII.

WHEN Jesus had spoken these words, he went forth with his disciples over the brook Cedron,[p] where was a garden, into the which he entered, and his disciples.
2 And Judas also, which betrayed him, knew the place: for Jesus ofttimes resorted thither with his disciples.
3 Judas[t] then, having received a band *of men* and officers from the chief priests

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XIX.

Ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ᾽
αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε;
5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι. Εἱστήκει
δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ᾽ αὐτῶν.
6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι· ἀπῆλ-
θον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.
7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε;
Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
8 Ἀπεκρίθη [b]ὁ[1] Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ
εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
9 Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι οὓς
δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν
αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ Ἀρχιερέως δοῦλον,
καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ
ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν
μάχαιράν [b]σου[1] εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον
ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ
ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.
13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον·
ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς
Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον [h]ἀπο-
λέσθαι[1] ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος,
καὶ [a]ὁ[1] ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος
ἦν γνωστὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ
Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως.
16 Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.
Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς
τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
γαγε τὸν Πέτρον.
17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέ-
τρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί.
18 Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται
ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, (ὅτι ψύχος ἦν,) καὶ
ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ Πέτρος
ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.
19 Ὁ οὖν Ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παῤῥησίᾳ
ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν
[b]τῇ[1] συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου [a]πάν-
τοτε[1] οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ
ἐλάλησα οὐδέν.
21 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκη-
κοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἴδασιν
ἃ εἶπον ἐγώ.
22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν
παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών·
Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ Ἀρχιερεῖ;
23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλά-
λησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς,
τί με δέρεις;
24 Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον
πρὸς Καϊάφαν τὸν Ἀρχιερέα.
25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.
Εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
εἶ; Ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.
26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ Ἀρχιερέως,
συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον·
Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽ αὐτοῦ;
27 Πάλιν οὖν ἠρνήσατο [c]ὁ[1] Πέτρος, καὶ εὐθέως
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
28 Ἄγουσιν [c]οὖν[1] τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα
εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ [a]πρωΐα[1], καὶ αὐτοὶ
οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιαν-
θῶσιν, ἀλλ᾽ ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.
29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ
εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου;
30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν
οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐ-
τὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε
αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν
οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.
32 Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε,
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ
Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν· καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ᾽ ἑαυτοῦ σὺ
τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰου-
δαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς
παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;
36 Ἀπεκρίθη [b]ὁ[1] Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσ-
μου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται
ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν
ἐντεῦθεν.
37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασι-
λεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις
ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέν-
νημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς
ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια;
Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.
39 Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπο-
λύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
40 Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες·
Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. Ἦν δὲ ὁ
Βαραββᾶς λῃστής.

Κεφ. ιθ΄. XIX.

ΤΟΤΕ οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν,
καὶ ἐμαστίγωσε.
2 Καὶ οἱ στρατιῶται, πλέξαντες στέφανον
ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ
ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν,
3 Καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
4 Ἐξῆλθεν [b]οὖν[1] πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.
5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον,
σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ
εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει
ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν [b]τοῦ[1] Θεοῦ ἐποίησεν.
8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λό-
γον, μᾶλλον ἐφοβήθη.
9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XIX.

ministros, venit illuc cum laternis, et
facibus, et armis.
4 Jesus itaque sciens omnia, quæ ven-
tura erant super eum, processit, et dixit
eis: Quem quæritis?
5 Responderunt ei: Jesum Nazare-
num. Dicit eis Jesus: Ego sum. Sta-
bat autem et Judas, qui tradebat eum,
cum ipsis.
6 Ut ergo dixit eis: Ego sum: abi-
erunt retrorsum, et ceciderunt in terram.
7 Iterum ergo interrogavit eos: Quem
quæritis? Illi autem dixerunt: Jesum
Nazarenum.
8 Respondit Jesus: Dixi vobis, quia
ego sum: si ergo me quæritis, sinite
hos abire.
9 Ut impleretur sermo, quem dixit:
Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex
eis quemquam.
10 Simon ergo Petrus habens gladium
eduxit eum: et percussit pontificis ser-
vum: et abscidit auriculam ejus dexte-
ram. Erat autem nomen servo Malchus.
11 Dixit ergo Jesus Petro: Mitte gla-
dium tuum in vaginam. Calicem, quem
dedit mihi Pater, non bibam illum?
12 Cohors ergo, et tribunus, et minis-
tri Judæorum comprehenderunt Jesum,
et ligaverunt eum:
13 Et adduxerunt eum ad Annam
primum, erat enim socer Caiphæ, qui
erat pontifex anni illius.
14 Erat autem Caiphas, qui consilium
dederat Judæis: Quia expedit, unum
hominem mori pro populo.
15 Sequebatur autem Jesum Simon
Petrus, et alius discipulus. Discipulus
autem ille erat notus pontifici, et in-
troivit cum Jesu in atrium pontificis.
16 Petrus autem stabat ad ostium fo-
ris. Exivit ergo discipulus alius, qui
erat notus pontifici, et dixit ostiariæ:
et introduxit Petrum.
17 Dicit ergo Petro ancilla ostiaria:
Numquid et tu ex discipulis es hominis
istius? Dicit ille: Non sum.
18 Stabant autem servi, et ministri ad
prunas: quia frigus erat, et calefacie-
bant se: erat autem cum eis et Petrus
stans, et calefaciens se.
19 Pontifex ergo interrogavit Jesum
de discipulis suis, et de doctrina ejus.
20 Respondit ei Jesus: Ego palam lo-
cutus sum mundo: ego semper docui
in synagoga, et in templo, quo omnes
Judæi conveniunt: et in occulto locu-
tus sum nihil!
21 Quid me interrogas? interroga eos,
qui audierunt quid locutus sim ipsis:
ecce hi sciunt quæ dixerim ego.
22 Hæc autem cum dixisset, unus as-
sistens ministrorum dedit alapam Jesu,
dicens: Sic respondes pontifici?
23 Respondit ei Jesus: Si male locu-
tus sum, testimonium perhibe de malo:
si autem bene, quid me cædis?
24 Et misit eum Annas ligatum ad
Caipham pontificem.
25 Erat autem Simon Petrus stans,
et calefaciens se. Dixerunt ergo ei:
Numquid et tu ex discipulis ejus es?
Negavit ille, et dixit: Non sum.
26 Dicit ei unus ex servis pontificis,
cognatus ejus, cujus abscidit Petrus
auriculam: Nonne ego te vidi in horto
cum illo?
27 Iterum ergo negavit Petrus: et sta-
tim gallus cantavit.
28 Adducunt ergo Jesum a Caipha in
prætorium. Erat autem mane: et ipsi
non introierunt in prætorium, ut non
contaminarentur, sed ut manducarent
Pascha.
29 Exivit ergo Pilatus ad eos foras, et
dixit: Quam accusationem affertis ad-
versus hominem hunc?
30 Responderunt, et dixerunt ei: Si
non esset hic malefactor, non tibi tra-
didissemus eum.
31 Dixit ergo eis Pilatus: Accipite
eum vos, et secundum legem vestram
judicate eum. Dixerunt ergo ei Judæi:
Nobis non licet interficere quemquam.
32 Ut sermo Jesu impleretur, quem
dixit, significans qua morte esset mori-
turus.
33 Introivit ergo iterum in prætorium
Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei:
Tu es rex Judæorum?
34 Respondit Jesus: A temetipso hoc
dicis, an alii dixerunt tibi de me?
35 Respondit Pilatus: Numquid ego
Judæus sum? Gens tua, et pontifices
tradiderunt te mihi: quid fecisti?
36 Respondit Jesus: Regnum meum
non est de hoc mundo: si ex hoc mundo
esset regnum meum, ministri mei utique
decertarent ut non traderer Judæis:
nunc autem regnum meum non est hinc.
37 Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex
es tu? Respondit Jesus: Tu dicis quia
rex sum ego. Ego in hoc natus sum,
et ad hoc veni in mundum, ut testimo-
nium perhibeam veritati: omnis, qui est
ex veritate, audit vocem meam.
38 Dicit ei Pilatus: Quid est veritas?
Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad
Judæos, et dicit eis: Ego nullam inve-
nio in eo causam.
39 Est autem consuetudo vobis ut
unum dimittam vobis in Pascha: vultis
ergo dimittam vobis regem Judæorum?
40 Clamaverunt ergo rursum omnes,
dicentes: Non hunc, sed Barabbam.
Erat autem Barabbas latro.

CAP. XIX.

TUNC ergo apprehendit Pilatus Je-
sum, et flagellavit.
2 Et milites plectentes coronam de
spinis, imposuerunt capiti ejus: et veste
purpurea circumdederunt eum.
3 Et veniebant ad eum, et dicebant:
Ave rex Judæorum: et dabant ei alapas.
4 Exivit ergo iterum Pilatus foras, et
dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras,
ut cognoscatis quia nullam invenio in
eo causam.
5 (Exivit ergo Jesus portans coronam
spineam, et purpureum vestimentum:)
Et dicit eis: Ecce homo.
6 Cum ergo vidissent eum Pontifices,
et ministri, clamabant, dicentes: Cru-
cifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus:
Accipite eum vos, et crucifigite: ego
enim non invenio in eo causam.
7 Responderunt ei Judæi: Nos legem
habemus, et secundum legem debet mo-
ri, quia filium Dei se fecit.
8 Cum ergo audisset Pilatus hunc ser-
monem, magis timuit.
9 Et ingressus est prætorium iterum,

VERSIO LUSITANA.

Pontifices, e Fariseos; veio alli com lanternas, e archotes, e armas.

4 Pelo que Jesus, que sabia tudo o que estava para lhe sobrevir, adiantou-se, e disse-lhes: A quem buscais?

5 Respondêrão elles: A Jesus Nazareno. Disse-lhes Jesus: Eu sou. E Judas, que o entregava, estava tambem com elles.

6 Tanto pois que lhes disse: Eu sou: recuárão para traz, e cahírão por terra.

7 Perguntou-lhes pois elle segunda vez: A quem buscais? E disserão elles: A Jesus Nazareno.

8 Respondeo Jesus: Já vos disse que eu sou: se a mim pois he que buscais, deixai ir estes.

9 Para se cumprir o que elle dissera: Eu não perdi algum dos que tu me déste.

10 Então Simão Pedro, que tinha espada, puxou della, e com huma cutillada, que lhe deo, cortou a orelha direita a hum servo do Pontifice. E chamava-se Malco o servo.

11 Porém Jesus disse a Pedro: Mette a tua espada na bainha. Que? Pois eu não hei de beber o calis, que o Pai me deo?

12 Então os soldados, e o Capitão, e os meirinhos dos Judeos, prendèrão a Jesus, e o maniatárão:

13 E primeiramente o levárão a casa de Annas, por ser sogro de Caifaz, que era o Pontifice daquelle anno.

14 Caifaz porém era aquelle, que tinha dado aos Judeos o conselho, de que convinha que hum homem morresse pelo povo.

15 Seguia a Jesus Simão Pedro, e outro Discipulo. E este Discipulo era conhecido do Pontifice, e entrou com Jesus no patio do Pontifice.

16 Mas Pedro estava de fóra á porta. Sabio então o outro Discipulo, que era conhecido do Pontifice, e fallou á porteira; e esta fez entrar a Pedro.

17 Esta criada pois, que era porteira, disse a Pedro: Não es tu tambem hum dos Discipulos deste homem? Respondeo elle: Não sou.

18 Estavão os servos, e meirinhos em pé aquentando-se ao lume, porque fazia frio. E com elles estava tambem Pedro em pé aquentando-se.

19 Entretanto fez o Pontifice perguntas a Jesus, sobre que Discipulos tinha, e qual era a sua doutrina.

20 Respondeo-lhe Jesus: Eu fallei publicamente ao Mundo: eu sempre ensinei na Synagoga, e no Templo, onde concorrem todos os Judeos: e nada disse em secreto.

21 Porque me fazes tu perguntas? Faze-as áquelles, que ouvírão o que eu lhes disse. Estes sabem o que eu ensinei.

22 Tendo Jesus dito isto, hum dos meirinhos, que se achavão presentes, lhe deo huma bofetada, dizendo: Assim he que tu respondes ao Pontifice?

23 Respondeo-lhe Jesus: Se eu fallei mal, dá tu testemunho do mal; mas se fallei bem, porque me feres?

24 Ora assim maniatado o tinha remettido Annas ao Pontifice Caifaz.

25 Entretanto estava Simão Pedro aquentando-se de pé. Disserão-lhe pois: Não es tu tambem dos seus Discipulos? Negou elle, e disse: Não sou.

26 Disse-lhe hum dos servos do Pontifice, que era seu conhecido, o mesmo, a quem Pedro cortára a orelha: Não he assim que eu te vi com elle no horto?

27 Negou-o Pedro outra vez; e immediatamente cantou o gallo.

28 Levárão pois a Jesus da casa de Caifaz ao Pretorio. E era de manhã: e elles não entrárão no Pretorio, por se não contaminarem, mas comerem a Pascoa.

29 Pelo que sahio Pilatos fóra, e disse-lhes: Que crime he o de que vós accusais a este homem?

30 Respondêrão elles, e disserão lhe: Se este não fosse malfeitor, não to entregariamos nós.

31 Disse-lhes pois Pilatos: Tomai-o vós-outros, e julgai-o lá segundo a vossa Lei. Disserão-lhe pois os Judeos: A nós não nos he permittido matar ninguem.

32 Para se cumprir o que Jesus dissera, quando significou de que morte havia elle de morrer.

33 Entrando pois outra vez no Pretorio, chamou Pilatos a Jesus, e disse-lhe: Tu es o Rei dos Judeos?

34 Respondeo Jesus: Tu dizes isso de ti mesmo, ou forão outros os que to disserão de mim?

35 Respondeo Pilatos: Por ventura sou eu Judeo? A tua nação, e os Pontifices são os que te entregárão á mim: que fizeste tu?

36 Respondeo Jesus: O meu Reino não he deste Mundo: se o meu Reino fosse deste Mundo, certo que os meus Ministros havião de peleijar, para que eu não fosse entregue aos Judeos: mas agora não he daqui o meu Reino.

37 Disse-lhe pois Pilatos: Logo tu es Rei? Respondeo Jesus: Tu o dizes que eu sou Rei. Eu para isso nasci, e para isso vim ao Mundo, para dar testemunho da verdade: todo o que he da verdade, ouve a minha voz.

38 Disse-lhe Pilatos: Que cousa he a verdade? E dito isto, tornou a sahir a ver-se com os Judeos, e disse-lhes: Eu não acho nelle crime algum.

39 Mas elle he costume entre vós, que eu pela Pascoa vos solte hum: quereis vós logo que vos solte o Rei dos Judeos?

40 Então gritárão todos novamente, dizendo: Não queremos solto a este, mas a Barabbas. Ora este Barabbas era hum ladrão.

CAP. XIX.

ENTAO pois tomou Pilatos a Jesus, e o mandou açoutar.

2 E os soldados tecendo de espinhos huma coroa, lha pozerão sobre a cabeça; e o vestírão de purpura.

3 E vinhão ter com elle, e dizião: Deos te salve, Rei dos Judeos: e davão-lhe bofetadas.

4 Sahio Pilatos pois outra vez fóra, e disse-lhes: Eis-aqui vo-lo trago fóra, para que vós conheçais que eu não acho nelle crime algum.

5 (Sahio pois Jesus trazendo huma coroa, de espinhos, e vestido de purpura.) E lhes disse: Eis-aqui o homem.

6 Os Principes dos Sacerdotes, e os seus Officiaes, tendo-o visto, gritárão, dizendo: Crucifica-o, crucifica-o. Disse-lhes Pilatos: Tomai-o vós-outros, e crucificai-o; porque eu não acho nelle crime algum.

7 Respondêrão-lhe os Judeos: Nós temos huma Lei, e elle deve morrer segundo a Lei, pois se fez Filho de Deos.

8 Pilatos pois como ouvio esta palavra, temeo ainda mais.

9 E entrando outra vez no Pretorio, disse

P

VERSIO ANGLICANA.

and Pharisees, cometh thither with lanterns and torches and weapons.

4 Jesus therefore, knowing[b] all things that should come upon him, went forth, and said unto them, Whom seek ye?

5 They answered him, Jesus of[d] Nazareth. Jesus saith unto them, I am *he.* And Judas also, which betrayed him, stood with them.

6 As soon then as he had said unto them, I am *he,* they[f] went backward, and fell to the ground.

7 Then asked he them again, Whom seek ye? And they said, Jesus of Nazareth.

8 Jesus answered, I have told you that I am *he:* if therefore ye seek me,[g] let these go their way:

9 That the saying might be fulfilled which he spake,[i] Of them which thou gavest me have I lost none.

10 Then[l] Simon Peter, having a sword, drew it, and smote the high priest's servant, and cut off his right ear. The servant's name was Malchus.

11 Then said Jesus unto Peter, Put up thy sword into the sheath: the cup[m] which my Father hath given me, shall I not drink it?

12 Then the band and the captain and officers of the Jews took Jesus, and bound him,

13 And led him away to Annas[o] first; for he was father-in-law to Caiaphas, which was the high priest that same year.[γ]

14 Now Caiaphas was he, which gave counsel[r] to the Jews, that it was expedient that one man should die for the people.

15 And[s] Simon Peter followed Jesus, and *so did* another disciple: that disciple was known unto the high priest, and went in with Jesus into the palace of the high priest.

16 But Peter stood at the door without. Then went out that other disciple, which was known unto the high priest, and spake unto her that kept the door, and brought in Peter.

17 Then saith the damsel that kept the door unto Peter, Art not thou also *one* of this man's disciples? He saith, I am not.

18 And the servants and officers stood there, who had made a fire of coals; for it was cold: and they warmed themselves: and Peter stood with them, and warmed himself.

19 The high priest then asked Jesus of his disciples, and of his doctrine.

20 Jesus answered him, I spake[w] openly to the world: I ever taught in the synagogue, and in the temple, whither the Jews always resort; and[y] in secret have I said nothing.

21 Why askest thou me? ask them which heard me, what I have said unto them: behold, they know what I said.

22 And when he had thus spoken, one of the officers which stood by struck[z] Jesus [δ] with the palm of his hand, saying, Answerest thou the high priest so?

23 Jesus answered him, If I have spoken evil, bear witness of the evil: but[b] if well, why smitest thou me?

24 Now [ζ] Annas had sent him bound unto Caiaphas the high priest.

25 And Simon Peter stood and warmed himself. They said therefore unto him, Art not thou also *one* of his disciples? He denied *it,* and said, I am not.

26 One of the servants of the high priest, being *his* kinsman whose ear Peter cut off, saith, Did not I see thee in the garden with him?

A. D. 33.

a ch. 13. 38. Mat. 26. 74. Mar. 14. 72. Lu. 22. 60.
b ch. 10. 17, 18. Ac. 2. 28.
c Mat. 27. 2, &c. Mar. 15. 1, &c. Lu. 23. 1, &c.
β or, *Pilate's house.*
d ch. 19. 19. Mat. 2. 23.
e Ac. 10. 28.
f Ps. 27. 2. 40. 14.
g Is. 53. 6. Ep. 5. 25.
h Ge. 49. 10. Eze. 21. 27.
i ch. 17. 12.
k Mat. 20. 19. Lu. 18. 32, 33.
l Mat. 26. 51. Mar. 14. 47. Lu. 22. 49, 50.
m Mat. 20. 22. 26. 39, 42.
n ch. 19. 11. Ac. 3. 13.
o Lu. 3. 2.
p 1 Ti. 6. 13.
q ch. 6. 15. Ps. 45. 3, 6. Is. 9. 6, 7. Da. 2. 44. 7. 14. Zec. 9. 9. Lu. 12. 14. Ro. 14. 17. Col. 1. 13.
γ *And Annas sent Christ bound unto Caiaphas the high priest,* ver. 24.
r ch. 11. 49, 50.
s Mat. 26. 58, &c. Mar. 14. 54. Lu. 22. 54.
t Is. 55. 4. Re. 1. 5. 3. 14.
u ch. 8. 47. 1 Jn. 4. 6.
v Mat. 27. 26, &c. Mar. 15. 15, &c.
w ch. 7. 14, 26, 28. 8. 2. Lu. 4. 15.
x Is. 53. 5.
y Ac. 26. 26.
z Job 16. 10. Je. 20. 2. Ac. 23. 2, 3.
δ or, *with a rod.*
a ver. 6. ch. 18. 38.
b 1 Pe. 2. 19..23.
ζ See ver. 13.
c Le. 24. 16.
d ch. 5. 18. 10. 33.

27 Peter then denied again: and[a] immediately the cock crew.

28 Then[c] led they Jesus from Caiaphas unto [β] the hall of judgment: and it was early; and they themselves went not into the judgment-hall, lest[e] they should be defiled; but that they might eat the passover.

29 Pilate then went out unto them, and said, What accusation bring ye against this man?

30 They answered and said unto him, If he were not a malefactor, we would not have delivered him up unto thee.

31 Then said Pilate unto them, Take ye him, and judge him according to your law. The Jews therefore said unto him, It is not lawful for us[h] to put any man to death:

32 That the saying of Jesus might be fulfilled, which he spake,[k] signifying what death he should die.

33 Then Pilate entered into the judgment-hall again, and called Jesus, and said unto him, Art thou the King of the Jews?

34 Jesus answered him, Sayest thou this thing of thyself, or did others tell it thee of me?

35 Pilate answered, Am I a Jew? Thine own[n] nation and the chief priests have delivered thee unto me: what hast thou done?

36 Jesus[p] answered, My[q] kingdom is not of this world: if my kingdom were of this world, then would my servants fight, that I should not be delivered to the Jews: but now is my kingdom not from hence.

37 Pilate therefore said unto him, Art thou a king then? Jesus answered, Thou sayest that I am a king. To this end was I born, and for this cause came I into the world, that I should bear[t] witness unto the truth. Every one[u] that is of the truth heareth my voice.

38 Pilate saith unto him, What is truth? And when he had said this, he went out again unto the Jews, and saith unto them, I find in him no fault *at all.*

39 But ye have a custom, that I should release unto you one at the passover: will ye therefore that I release unto you the King of the Jews?

40 Then cried they all again, saying, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was a robber.

CHAP. XIX.

THEN[v] Pilate therefore took Jesus, and scourged[x] *him.*

2 And the soldiers platted a crown of thorns, and put *it* on his head, and they put on him a purple robe,

3 And said, Hail, King of the Jews! and they smote him with their hands.

4 Pilate therefore went forth again, and saith unto them, Behold, I bring him forth to you, that ye may know that[a] I find no fault in him.

5 Then came Jesus forth, wearing the crown of thorns, and the purple robe. And *Pilate* saith unto them, Behold the man!

6 When the chief priests therefore and officers saw him, they cried out, saying, Crucify *him,* crucify *him.* Pilate saith unto them, Take ye him, and crucify *him:* for I find no fault in him.

7 The Jews answered him, We[c] have a law, and by our law he ought to die, because[d] he made himself the Son of God.

8 When Pilate therefore heard that saying, he was the more afraid;

9 And went again into the judgment-

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XX.

καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 Λέγει [c]οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε;

11 Ἀπεκρίθη [b]ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοι, μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα αὑτον ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος, ἀκούσας [k]τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ [c]τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ [n]Γαββαθᾶ·

14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, [k]ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. [d]Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτῶ ἐξῆλθεν εἰς [n]τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, [e]ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ·

18 Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστί.

21 Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφε· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.

24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. Ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή.

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, [l]ἰδοὺ ὁ υἱός σου.

27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο [i]εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη [s]τετέλεσται, ἵνα [n]τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· Διψῶ.

29 Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δε, πλήσαντες σπόγγον [n]ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου,) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.

32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ.

33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34 Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν [n]ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία· κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα [m]ὑμεῖς πιστεύσητε.

36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται [i]αὐτοῦ.

37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ [c]δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον [c]ὁ Ἰωσὴφ [d]ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον) φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης [a]ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.

40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ [k]ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον [n]καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'. XX.

ΤΗι δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.

5 Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

6 Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλα χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε.

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XX.

et dixit ad Jesum: Unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei.

10 Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te?

11 Respondit Jesus: Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

12 Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se regem facit, contradicit Cæsari.

13 Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum: et sedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithóstrotos, Hebraice autem Gabbatha.

14 Erat autem parasceve Paschæ, hora quasi sexta, et dicit Judæis: Ecce rex vester.

15 Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non habemus Regem, nisi Cæsarem.

16 Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, et eduxerunt.

17 Et bajulans sibi crucem exivit in eum, qui dicitur Calvariæ, locum, Hebraice autem Golgotha:

18 Ubi crucifixerunt eum, et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Jesum.

19 Scripsit autem et titulum Pilatus; et posuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus Nazarenus, Rex Judæorum.

20 Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus; Et erat scriptum Hebraice, Græce, et Latine.

21 Dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum: Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum.

22 Respondit Pilatus; Quod scripsi, scripsi.

23 Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, (et fecerunt quattuor partes: unicuique militi partem) et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.

24 Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. Ut Scriptura impleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi: et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt.

25 Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus, Maria Cleophæ, et Maria Magdalene.

26 Cum vidisset ergo Jesus matrem, et discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus.

27 Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

28 Postea sciens Jesus quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit: Sitio.

29 Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus.

30 Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum.

31 Judæi ergo, (quoniam Parasceve erat) ut non remanerent in cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille Sabbati) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur.

32 Venerunt ergo milites: et primi quidem fregerunt crura, et alterius, qui crucifixus est cum eo.

33 Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura,

34 Sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis, et aqua.

35 Et qui vidit, testimonium perhibuit: et verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit: ut et vos credatis.

36 Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo.

37 Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt.

38 Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathæa, (eo quòd esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judæorum) ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu.

39 Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ, et aloes, quasi libras centum.

40 Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire.

41 Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus: et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat.

42 Ibi ergo propter Parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAP. XX.

UNA autem sabbati, Maria Magdalene venit mane, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: et vidit lapidem sublatum a monumento.

2 Cucurrit ergo, et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum, quem amabat Jesus, et dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum.

3 Exiit ergo Petrus, et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum.

4 Currebant autem duo simul, et ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, et venit primus ad monumentum.

5 Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina, non tamen introivit.

6 Venit ergo Simon Petrus sequens eum, et introivit in monumentum, et vidit linteamina posita,

7 Et sudarium, quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed s paratim involutum in unum locum.

8 Tunc ergo introivit et ille discipulus, qui venerat primus ad monumentum: et vidit, et credidit:

VERSIO LUSITANA.

a Jesus: Donde es tu? Mas Jesus não lhe
deo resposta alguma.
10 Então lhe disse Pilatos: Tu não me
fallas? Não sabes que tenho poder para te
crucificar, e que tenho poder para te soltar?
11 Respondeo Jesus: Tu não terias sobre
mim poder algum, se elle te não fora dado
lá de riba. Por isso o que me entregou a
ti, tem maior peccado.
12 E deste ponto em diante buscava Pila-
tos algum meio de o livrar. Mas os Judeos
gritavão, dizendo: Tu se livras a este, não
es amigo do Cesar: porque todo o que se
faz Rei, contradiz ao Cesar.
13 Pilatos pois como ouvio estas vozes,
trouxe para fóra a Jesus; e assentou-se no
seu Tribunal, no lugar, que se chama Litho-
strotos, e em Hebraico Gabbatha.
14 Era então o dia da preparação da Pas-
coa, e era quasi a hora sexta, e disse aos Ju-
deos: Eis-aqui o vosso Rei.
15 Mas elles gritavão: Tira-o, tira-o, cruci-
fica-o. Disse-lhes Pilatos: Pois eu hei de
crucificar o vosso Rei? Respondêrão os
Principes dos Sacerdotes: Nós não temos
outro Rei, senão o Cesar.
16 Então entregou-selo, para ser crucifica-
do. E elles o tomárão, e tirárão para fóra.
17 E Jesus levando a sua Crūz, foi até o
lugar, chamado do Calvario, e em Hebraico
he Golgotha;
18 Onde o crucificárão, e com elle outros
dous, hum de huma parte, outro doutra, e
Jesus no meio.
19 E tambem escrebeo Pilatos o titulo, e o
poz sobre a cruz. E estava escrito: Jesus
Nazareno, Rei dos Judeos.
20 E como o lugar, onde Jesus fora cruci-
ficado, era perto da Cidade; forão muitos
os Judeos, que lêrão a Inscripção. E estava
em Hebraico, em Grego, e em Latim.
21 Dizião pois a Pilatos os Pontifices dos
Judeos: Não escrevas, Rei dos Judeos; mas
porque elle disse: Eu sou Rei dos Judeos.
22 Respondeo Pilatos: O que escrevi,
escrevi.
23 Os soldados depois de o haverem cru-
cificado, tomárão os seus vestidos, (e fizerão
delles quatro partes, huma para cada solda-
do,) tambem a tunica: e era tecida dalto
abaixo sem costura.
24 E disserão pois huns para os outros:
Não a resguemos, mas sortchemola, a ver
quem a ha de levar. Para se cumprir a Es-
critura, que diz: Elles repartírão entre si os
meus habitos; e lançárão sortes sobre o meu
vestido. E isto foi o que fizerão os soldados.
25 Entretanto estavão em pé junto á Cruz
de Jesus sua mãi, e a irmã de sua mãi Maria,
mulher de Cleofas, e Maria Magdalena.
26 Jesus pois tendo visto a sua mãi, e ao
Discipulo, que elle amava, que estava pre-
sente, disse a sua mãi: Mulher, eis-ahi teu
filho.
27 Depois disse ao Discipulo: Eis-ahi tua
mãi? E desta hora em diante a tomou o
Discipulo para sua casa.
28 Depois sabendo Jesus que tudo estava
cumprido; para se cumprir a Escritura,
disse: Tenho sede.
29 E alli havia hum vaso cheio de vinagre.
E ensopárão os soldados huma esponja no
vinagre; e atada a hum hyssopo, lha che-
gárão á sua boca.
30 Jesus pois havendo tomado o vinagre,
disse: Tudo está cumprido. E abaixando a
cabeça, rendeo o espirito.
31 Os Judeos pois para que não ficassem
os córpos na Cruz em dia de sabbado, (por-
que era então a sua vespera, e preparação,
e aquelle dia do sabbado era muito solem-
ne;) pedírão a Pilatos que lhes mandasse
quebrar as pernas, e tirallos.
32 Vierão pois os soldados; e quebrárão
as pernas ao primeiro, e ao outro, que com
elle fora crucificado.
33 E tendo vindo depois a Jesus, como
vírão que estava já morto, não lhe quebrárão
as pernas;
34 Mas hum dos soldados lhe abrio o lado
com huma lança, e immediatamente sahio
sangue, e agua.
35 E aquelle, que o vio, dá testemunho
disso; e o seu testemunho he verdadeiro. E
elle sabe que diz a verdade; para que tam-
bem vós o creais.
36 Porque estas cousas succedêrão, para
que se cumprisse da Escritura: Não que-
brareis delle osso algum.
37 E noutro lugar da Escritura se diz
tambem: Elles verão aquelle, a quem
traspassárão.
38 E depois disto José de Arimathea, que
era Discipulo de Jesus, ainda que occulto
por medo dos Judeos; pedio a Pilatos que
o deixasse tirar o Corpo de Jesus. E ten-
do-lhe permittido Pilatos, veio, e tirou o
Corpo de Jesus.
39 Veio tambem Nicodemos, aquelle, que
no princípio foi buscar a Jesus de noite, e
trouxe huma composição de quasi cem li-
bras de myrrha, e de áloes.
40 Tomárão pois o Corpo de Jesus, e em-
balsamado o envolvêrão em lençoes, da ma-
neira que os Judeos costumão praticar nos
enterros.
41 No lugar porém, em que Jesus fora
crucificado, havia hum horto; e neste horto
havia hum sepulcro novo, em que ninguem
ainda tinha sido depositado.
42 Como então pois era o dia da prepara-
ção dos Judeos, e este sepulcro estava perto,
pozerão nelle a Jesus.

CAP. XX.

E NO primeiro dia da semana, veio Maria
Magdalena ao sepulcro de manhã, fazendo
ainda escuro: e vio que a campa estava ti-
rada do sepulcro.
2 Correo pois, e foi ter com Simão Pedro,
e com o outro Discipulo, a quem amava
Jesus, e disse-lhes: Levárão o Senhor do
sepulcro, e não sabemos onde o pozerão.
3 Sahio então Pedro, e aquelloutro Disci-
pulo, e forão ao sepulcro.
4 Ora elles corrião ambos juntos; mas
aquelloutro Discipulo correo mais do que
Pedro, e chegou primeiro ao sepulcro.
5 E tendo-se abaixado, vio os lençoes pos-
tos no chão; mas todavia não entrou.
6 Chegou depois Simão Pedro, que o se-
guia, e entrou no sepulcro, e vio postos no
chão os lençoes,
7 E o lenço, que estivera sobre a cabeça de
Jesus; o qual não estava com os lençoes,
mas estava dobrado num lugar á parte.
8 Então entrou tambem aquelle Discipulo,
que havia chegado primeiro ao sepulcro; e
e vio, e creo:

P

VERSIO ANGLICANA.

hall, and saith unto Jesus, Whence art
thou? But[a] Jesus gave him no answer.
10 Then saith Pilate unto him, Speak-
est thou not unto me? knowest[b] thou not
that I have power to crucify thee, and
have power to release thee?
11 Jesus answered, Thou[e] couldest
have no power *at all* against me, except
it were given thee from above:[g] there-
fore he[i] that delivered me unto thee hath
the greater[l] sin.
12 And from thenceforth Pilate sought
to release him: but the Jews cried out,
saying, If thou let this man go, thou art
not Cesar's friend: whosoever[m] maketh
himself a king, speaketh against Cesar.
13 When[n] Pilate therefore heard that
saying, he brought Jesus forth, and sat
down in the judgment-seat, in a place
that is called the Pavement, but in the
Hebrew, Gabbatha.
14 And[q] it was the preparation of the
passover, and about the sixth hour: and
he saith unto the Jews, Behold your King!
15 But they cried out, Away with *him*,
away with *him*, crucify him! Pilate saith
unto them, Shall I crucify your King?
The chief priests answered, We[t] have no
king but Cesar.
16 Then[v] delivered he him therefore
unto them to be crucified. And they
took Jesus, and led *him* away.
17 And he bearing his cross went[w] forth
into a place called *the place* of a skull,
which is called in the Hebrew, Golgotha:
18 Where they crucified him, and two
other with him, on either side one, and
Jesus in the midst.
19 And[z] Pilate wrote a title, and put
it on the cross. And the writing was,
JESUS OF NAZARETH THE KING
OF THE JEWS.
20 This title then read many of the
Jews: for the place where Jesus was cru-
cified was nigh to the city: and it was
written in Hebrew, *and* Greek, *and* Latin.
21 Then said the chief priests of the
Jews to Pilate, Write not, The King of the
Jews; but that he said, I am King of
the Jews.
22 Pilate answered, What I have writ-
ten I have written.
23 Then the soldiers, when they had cru-
cified Jesus, took his garments, and made
four parts, to every soldier a part; and also
his coat: now the coat was without seam,
β woven[f] from the top throughout.
24 They said therefore among them-
selves, Let us not rend it, but cast lots for
it, whose it shall be: that the scripture
might be fulfilled, which saith,[h] They
parted my raiment among them, and for
my vesture they did cast lots. These
things therefore the soldiers did.
25 Now there stood by the cross of Je-
sus his mother, and his mother's sister,
Mary the *wife* of γ Cleophas,[k] and Mary
Magdalene.
26 When Jesus therefore saw his mo-
ther, and the disciple standing by,[m] whom
he loved, he saith unto his mother, Wo-
man,[o] behold thy son!
27 Then saith he to the disciple, Behold
thy mother![p] And from that hour that
disciple took her unto his own[q] *home*.
28 After this, Jesus, knowing that all
things were now accomplished, that the
scripture[s] might be fulfilled, saith, I thirst.
29 Now there was set a vessel full of

A. D. 33.

- a Ps. 38. 13. Is. 53. 7. Mat. 27.12, 14. Phi. 1. 28.
- b Da.3.14,15
- c ch. 17. 4.
- d Is.53.10,12. He.2.14,15.
- e ch. 7. 30. Lu. 22. 53.
- f ver. 42.
- g Ps. 39. 9.
- h De. 21. 23.
- i ch. 18. 3. Mar. 14. 44.
- k Le. 23.7, 8.
- l He. 6. 4..8. Ja. 4. 17.
- m Lu. 23. 2. Ac. 17. 7.
- n Pr. 29. 25. Ac. 4. 19.
- o He.9.22,23. 1 Jn°.5.6,8.
- p 1 Pe. 3. 21.
- q Mat. 27. 62.
- r 1Jn°.1.1..3.
- s Ex. 12. 46. Nu. 9. 12. Ps. 34. 20.
- t Ge. 49. 10.
- u Ps. 22. 16. Zec. 12. 10. Re. 1. 7.
- v Mat. 27.26, &c. Mar. 15.15, &c. Lu. 23. 24, &c.
- w Nu. 15. 36. He. 13. 12.
- x ch. 9. 22. 12. 42.
- y ch. 3. 1, 2. 7. 50.
- z Mat. 27. 37. Mar. 15. 26. Lu. 23. 38.
- a 2Ch. 16.14.
- b Ac. 5. 6.
- c Is. 53. 9. 1 Co. 15. 4.
- d ver. 31.
- e Mat. 28. 1, &c. Mar. 16. 1, &c. Lu.24.1,&c.
- β or, *wrought*.
- f Ex. 39. 22.
- g ch. 13. 23. 19. 26. 21.7,24.
- h Ps. 22. 18.
- i Lu. 24. 12.
- γ or, *Clopas*.
- k Lu. 24. 18.
- l Lu. 13. 30.
- m ch. 13. 23.
- n ch. 19. 40.
- o ch. 2. 4.
- p 1 Ti. 5. 2.
- q ch. 16. 32.
- r ch. 11. 44.
- s Ps. 69. 21.

vinegar: and they filled a spunge with
vinegar, and put *it* upon hyssop, and put
it to his mouth.
30 When Jesus therefore had received
the vinegar, he said, It[c] is finished: and he
bowed his head, and gave[d] up the ghost.
31 The Jews therefore, because it was
the preparation,[f] that the bodies should
not remain[h] upon the cross on the sab-
bath-day, (for[k] that sabbath-day was an
high day,) besought Pilate that their legs
might be broken, and *that* they might be
taken away.
32 Then came the soldiers, and brake
the legs of the first, and of the other
which was crucified with him.
33 But when they came to Jesus, and
saw that he was dead already, they brake
not his legs:
34 But one of the soldiers with a spear
pierced his side, and forthwith came
thereout blood[o] and water.[p]
35 And[r] he that saw *it* bare record, and
his record is true; and he knoweth that
he saith true, that ye might believe.
36 For these things were done, that the
scripture[s] should be fulfilled, A bone of
him shall not be broken.
37 And again another scripture[u] saith,
They shall look on him whom they
pierced.
38 And after this Joseph of Arimathea,
being a disciple of Jesus, but secretly for[x]
fear of the Jews, besought Pilate that he
might take away the body of Jesus: and
Pilate gave *him* leave. He came there-
fore, and took the body of Jesus.
39 And there came also[y] Nicodemus,
which at the first came to Jesus by night,
and[a] brought a mixture of myrrh and
aloes, about an hundred pound *weight*.
40 Then took they the body of Jesus,
and wound[b] it in linen clothes with the
spices, as the manner of the Jews is to
bury.
41 Now in the place where he was
crucified there was a garden; and in the
garden a new sepulchre, wherein was
never man yet laid.
42 There[c] laid they Jesus therefore be-
cause[d] of the Jews' preparation *day;* for
the sepulchre was nigh at hand.

CHAP. XX.

THE[e] first *day* of the week cometh
Mary Magdalene early, when it was yet
dark, unto the sepulchre, and seeth the
stone taken away from the sepulchre.
2 Then she runneth, and cometh to
Simon Peter, and to the other disciple,
whom[g] Jesus loved, and saith unto them,
They have taken away the Lord out of
the sepulchre, and we know not where
they have laid him.
3 Peter[i] therefore went forth, and that
other disciple, and came to the sepulchre.
4 So they ran both together: and the
other disciple did outrun[l] Peter, and
came first to the sepulchre.
5 And he, stooping down, *and looking
in*, saw the linen clothes[n] lying; yet
went he not in.
6 Then cometh Simon Peter following
him, and went into the sepulchre, and
seeth the linen clothes lie,
7 And the napkin,[r] that was about his
head, not lying with the linen clothes,
but wrapped together in a place by
itself.
8 Then went in also that other disciple,

Y

TEXTUS GRÆCUS.

καὶ ἐπίστευσεν.

9 Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς [a] τὸ μνημεῖον[1] κλαίουσα ἔξω. Ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπȣ ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησȣ͂.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 [b] Καὶ[1] ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι [b] ὁ[1] Ἰησοῦς ἐστι.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει [i] αὐτῷ·[1] Ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα [e] μȣ·[1] πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

18 Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλȣσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ [d] συνηγμένοι[1] διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον.

23 Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, ȣ̓κ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησȣ͂ς.

25 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν [n] τύπον[1] τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 [b] Καὶ[1] ἀπεκρίθη [b] ὁ[1] Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἑώρακάς με, [b] Θωμᾶ,[1] [π] πεπίστευκας·[1] μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι [b] ὁ[1] Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν [f] ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κα'. XXI.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.

2 Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον, καὶ [a] ἀνέβησαν[1] εἰς τὸ πλοῖον [c] εὐθὺς[1], καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης, ἔστη ὁ Ἰησοῦς [i] εἰς[1] τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι.

5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὔ.

6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, (ἦν γὰρ γυμνὸς,) καὶ [n] ἔβαλεν ἑαυτὸν[1] εἰς τὴν θάλασσαν.

8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε, ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

13 Ἔρχεται [b] οὖν[1] ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

14 Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε ȣ̓͂ν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων [n] Ἰωνᾶ[1], ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Βόσκε τὰ ἀρνία μου.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε τὰ πρόβατά μου.

VERSIO VULGATA LATINA.

9 Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportebat eum a mortuis resurgere.

10 Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

11 Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans: Dum ergo fleret, inclinavit se, et prospexit in monumentum:

12 Et vidit duos angelos in albis, sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu.

13 Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum: et nescio ubi posuerunt eum.

14 Hæc cum dixisset, conversa est retrorsum, et vidit Jesum stantem: et non sciebat quia Jesus est.

15 Dicit ei Jesus: Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum: et ego eum tollam.

16 Dicit ei Jesus: Maria. Conversa illa, dicit ei: Rabboni (quod dicitur Magister.)

17 Dicit ei Jesus: Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum: vade autem ad fratres meos, et dic eis: Ascendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum, Deum meum, et Deum vestrum.

18 Venit Maria Magdalene annuncians discipulis: Quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi.

19 Cum ergo sero esset die illo, una sabbatorum, et fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum: venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis: Pax vobis.

20 Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus, et latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino.

21 Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.

22 Hæc cum dixisset, insufflavit: et dixit eis: Accipite Spiritum sanctum:

23 Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: et quorum retinueritis, retenta sunt.

24 Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus.

25 Dixerunt ergo ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

26 Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus: et Thomas cum eis. Venit Jesus janius clausis, et stetit in medio, et dixit: Pax vobis.

27 Deinde dicit Thomæ: Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum: et noli esse incredulus, sed fidelis.

28 Respondit Thomas, et dixit ei: Dominus meus, et Deus meus.

29 Dixit ei Jesus: Quia vidisti me Thoma, credidisti: beati, qui non viderunt, et crediderunt.

30 Multa quidem, et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc.

31 Hæc autem scripta sunt ut credatis, quia Jesus est Christus Filius Dei: et ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

CAP. XXI.

POSTEA manifestavit se iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic:

2 Erant simul Simon Petrus, et Thomas, qui dicitur Didymus, et Nathanael, qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo.

3 Dicit eis Simon Petrus: Vado piscari. Dicunt ei: Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim: et illa nocte nihil prendiderunt.

4 Mane autem facto stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est.

5 Dixit ergo eis Jesus: Pueri numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: Non.

6 Dicit eis: Mittite in dexteram navigii rete: et invenietis. Miserunt ergo: et jam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.

7 Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro: Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat enim nudus) et misit se in mare.

8 Alii autem discipuli navigio venerunt: (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium.

9 Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, et piscem, superpositum, et panem.

10 Dicit eis Jesus: Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc.

11 Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete.

12 Dicit eis Jesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: Tu quis es? scientes, quia Dominus est.

13 Et venit Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.

14 Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis.

15 Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus: Simon Joannis diligis me plus his? Dicit ei: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos.

16 Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? Ait illi: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos.

17 Dicit ei tertio: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, Amas me? et dixit ei: Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei: Pasce oves meas.

VERSIO LUSITANA.

9 Porque ainda não sabia o que ensinava a Escritura, que era que importava que elle resurgisse.

10 Voltárão pois os Discipulos para onde antes estavão.

11 Porém Maria conservava-se em pé da parte de fóra, chorando junto do sepulcro. E a tempo que ella chorava, tendo-se abaixado para ver o sepulcro;

12 E vio dous Anjos vestidos de branco, assentados no lugar, onde fora posto o Corpo de Jesus, hum á cabeceira, e outro aos pés.

13 Elles disserão: Mulher, porque choras? Disse-lhes ella: Porque levárão o meu Senhor, e não sei onde o pozerão.

14 Ditas estas palavras, olhou para traz, e vio a Jesus em pé, sem saber com tudo que era Jesus.

15 Disse-lhe Jesus: Mulher, porque choras? a quem buscas? Ella julgando que era o hortelão, disse-lhe: Senhor, se tu o tiraste, dize-me onde o pozeste; e eu o levarei.

16 Disse-lhe Jesus: Maria. E ella voltando-se, disse-lhe: Rabboni, (que quer dizer Mestre.)

17 Disse-lhe Jesus: Não me toques; porque ainda não subi a meu Pai. Mas vai a teus irmãos, e dize-lhes: Que vou para meu Pai, e vosso Pai; para meu Deos, e vosso Deos.

18 Veio pois Maria Magdalena dar aos Discipulos a nova, de que ella tinha visto o Senhor, e de que elle lhe havia dito estas cousas.

19 Chegada porém que foi a tarde daquelle mesmo dia, que era o primeiro da semana, estando fechadas as portas da casa, onde os Discipulos se achavão juntos, por medo que tinhão dos Judeos: veio Jesus, e posto em pé no meio delles, disse-lhes: Paz seja comvosco.

20 E dito isto, mostrou-lhes as mãos, e o lado. Alegrárão-se pois os Discipulos de terem visto o Senhor.

21 E elle lhes disse segunda vez: Paz seja comvosco. Assim como o Pai me enviou a mim, tambem eu vos envio a vós.

22 Tendo dito estas palavras, assoprou sobrelles, e disse-lhes: Recebei o Espirito Santo:

23 Aos que vós perdoardes os peccados, ser-lhes-hão elles perdoados: e aos que vós os retiverdes, ser-lhes-hão elles retidos.

24 Porém Thomé hum dos doze, que se chama Didymo, não estava com elles, quando veio Jesus.

25 Disserão-lhe pois os outros Discipulos: Nós vimos o Senhor. E elle lhes disse: Eu senão vir nas suas mãos o sinal dos cravos, e senão metter o meu dedo no lugar dos cravos, e senão metter a minha mão no seu lado, não hei de crer.

26 E succedeo que depois oito dias estando os Discipulos outra vez dentro; e Thomé com elles, veio Jesus ás portas fechadas, e posto em pé no meio, disse: Paz seja comvosco.

27 Logo disse a Thomé: Mette aqui o teu dedo, e vê as minhas mãos: e chega tambem a tua mão, e mette-a no meu lado; e não sejas incredulo, mas fiel.

28 Thomé, e disse-lhe: Senhor meu, e Deos meu.

29 Disse-lhe Jesus: Tu creste, Thomé, porque viste: bemaventurados aquelles, que não vírão, e que crêrão.

30 Outros muitos prodigios fez Jesus em presença de seus Discipulos, que não forão escritos neste Livro.

31 Mas forão escritos estes, a fim de que vós creais, que Jesus he o Christo Filho de Deos; e de que crendo-o assim, tenhais a vida eterna em seu Nome.

CAP. XXI.

DEPOIS tornou Jesus a mostrar-se a seus Discipulos junto do mar de Tiberiades: e mostrou-se-lhes desta sorte:

2 Estavão juntos Simão Pedro, e Thomé, chamado Didymo, e Nathanael, que era de Caná de Galiléa, e os filhos de Zebedeo, e outros dous Discipulos.

3 Disse-lhes Simão Pedro: Eu vou pescar. Disserão-lhe: Tambem nós-outros vamos comtigo. E sahírão, e entrárão numa barca: mas naquella noite nada apanhárão.

4 E chegada a manhã, veio Jesus pôr-se na ribeira; sem que ainda assim conhecessem os Discipulos que era Jesus.

5 Disse-lhes pois Jesus: O moços, tendes alguma cousa de comer? Nada, respondêrão elles.

6 Disse-lhes: Lançai a rede para a parte direita da embarcação, e achareis. Lançárão elles a rede: mas já a não podião trazer assima, que tão grande era a carga dos peixes.

7 Então disse aquelle Discipulo, a quem amava Jesus, a Pedro: He o Senhor. Simão Pedro tanto que soube que era o Senhor, vestio a sua tunica, (porque estava nú) e lançou-se ao mar.

8 E os outros Discipulos vierão na barca trazendo a rede cheia dos peixes; porque não estavão distantes de terra senão só obra de duzentos covados.

9 E tanto que saltárão em terra, vírão humas brazas postas, e hum peixe em sima dellas, e pão.

10 Disse-lhes Jesus: Dai cá dos peixes, que agora apanhastes.

11 Subio Simão Pedro, e tirou a rede para terra, cheia de cento e cincoenta grandes peixes. E sendo tão grandes, não se rompeo a rede.

12 Disse-lhes Jesus: Vinde, jantai. E nenhum dos que estavão á meza ousava perguntar-lhe: Quem es tu? porque sabião, que era o Senhor.

13 E veio Jesus; e tomou o pão, e deo-lho, e assim mesmo do peixe.

14 Foi esta a terceira vez, que Jesus se manifestou a seus Discipulos, depois de resurgir dos mortos.

15 Tendo elles pois jantado, disse Jesus a Simão Pedro: Simão, filho de João, tu amasme mais do que estes? Disse-lhe: Sim, Senhor, tu sabes que eu te amo. Disse-lhe: Apascenta os meus cordeiros.

16 Disse-lhe outra vez: Simão, filho de João, tu amas-me? Disse-lhe: Sim, Senhor, tu sabes que eu te amo. Disse-lhe: Apascenta aos meus cordeiros.

17 Disse-lhe terceira vez: Simão, filho de João, tu amas-me? Ficou Pedro triste, porque terceira vez lhe disse, Tu amas-me? e disse-lhe: Senhor, tu conheces tudo; tu sabes que eu te amo. Disse-lhe: Apascenta as minhas ovelhas.

VERSIO ANGLICANA.

which came first to the sepulchre, and he saw, and believed.

9 For as yet they knew not the[b] scripture, that he must rise again from the dead.

10 Then the disciples went away again unto their own home.

11 But Mary stood without at the sepulchre weeping: and as she wept, she stooped down, *and looked*[f] into the sepulchre,

12 And seeth two angels in white, sitting, the one at the head, and the other at the feet, where the body of Jesus had lain.

13 And they say unto her, Woman, why weepest thou? She saith unto them, Because they have taken away my Lord, and I know not where they have laid him.

14 And when she had thus said, she turned herself back, and[i] saw Jesus standing, and knew not[k] that it was Jesus.

15 Jesus saith unto her, Woman, why weepest thou? whom seekest thou? She, supposing him to be the gardener, saith unto him, Sir, if thou have borne him hence, tell me where thou hast laid him, and[l] I will take him away.

16 Jesus saith unto her, Mary.[m] She turned[o] herself, and saith unto him, Rabboni; which is to say, Master.

17 Jesus saith unto her, Touch me not; for I am not yet ascended to my Father: but go to my brethren,[r] and say unto them, I[s] ascend unto my Father, and[t] your Father; and *to* my[u] God, and your[v] God.

18 Mary Magdaleue came[w] and told the disciples that she had seen the Lord, and *that* he had spoken these things unto her.

19 Then[x] the same day at evening, being the first *day* of the week, when the doors were shut where the disciples were assembled for fear of the Jews, came Jesus, and stood in the midst, and saith unto them, Peace *be* unto you.

20 And when he had so said, he shewed unto them *his* hands and his side. Then[y] were the disciples glad, when they saw the Lord.

21 Then said Jesus to them again, Peace[z] *be* unto you: as *my* Father hath sent me, even so[a] send I you.

22 And when he had said this, he breathed on *them*, and saith unto them, Receive[b] ye the Holy Ghost:

23 Whose soever[c] sins ye remit, they are remitted unto them; *and* whose soever *sins* ye retain, they are retained.

24 But Thomas,[d] one of the twelve, called Didymus, was not with them when Jesus came.

25 The other disciples therefore said unto him, We have seen the Lord. But he[g] said unto them, Except I shall see in his hands the print of the nails, and put my finger into the print of the nails, and thrust my hand into his side, I will not believe.

26 And after eight days, again his disciples were within, and Thomas with them: *then* came Jesus, the doors being shut, and stood in the midst, and said, Peace[k] *be* unto you.

27 Then saith he to Thomas, Reach hither thy finger, and behold my hands: and reach hither thy hand,[m] and thrust *it* into my side: and be[n] not faithless, but believing.

28 And Thomas answered and said unto him, My[p] Lord and my God.

29 Jesus saith unto him, Thomas, because thou hast seen me, thou hast believed: blessed[a] *are* they that have not seen, and *yet* have believed.

30 And[c] many other signs truly did Jesus in the presence of his disciples, which are not written in this book:

31 But[d] these are written, that ye might believe that Jesus is the Christ, the Son of God; and[e] that, believing, ye might have life through his name.

CHAP. XXI.

AFTER these things Jesus shewed himself again to the disciples at the sea of Tiberias; and on this wise shewed he *himself*.

2 There were together Simon Peter, and Thomas called Didymus, and[g] Nathanael of Cana in Galilee, and the *sons*[h] of Zebedee, and two other of his disciples.

3 Simon Peter saith unto them, I go a fishing. They say unto him, We also go with thee. They went forth, and entered into a ship immediately; and that night they caught nothing.

4 But when the morning was now come, Jesus stood on the shore: but the disciples knew[n] not that it was Jesus.

5 Then[p] Jesus saith unto them, β Children, have ye any meat? They answered him, No.

6 And he said unto them, Cast[q] the net on the right side of the ship, and ye shall find. They cast therefore, and now they were not able to draw it for the multitude of fishes.

7 Therefore that disciple whom Jesus loved saith unto Peter, It is the Lord. Now when Simon Peter heard that it was the Lord, he girt *his* fisher's coat *unto him*, (for he was naked,) and did cast himself into the sea.

8 And the other disciples came in a little ship; (for they were not far from land, but as it were two hundred cubits,) dragging the net with fishes.

9 As soon then as they were come to land, they saw a fire of coals there, and fish laid thereon, and bread.

10 Jesus saith unto them, Bring of the fish which ye have now caught.

11 Simon Peter went up, and drew the net to land full of great fishes, an hundred and fifty and three: and for all there were so many, yet was not the net broken.

12 Jesus saith unto them, Come *and* dine. And none of the disciples durst ask him, Who art thou? knowing that it was the Lord.

13 Jesus[e] then cometh, and taketh bread, and giveth them, and fish likewise.

14 This[f] is now the third time that Jesus shewed himself to his disciples, after that he was risen from the dead.

15 So when they had dined, Jesus saith to Simon Peter, Simon, *son* of Jonas, lovest thou me more[h] than these? He saith unto him, Yea, Lord; thou knowest that I love thee. He saith unto him, Feed[i] my lambs.

16 He saith to him again the second time, Simon, *son* of Jonas, lovest thou me? He saith unto him, Yea, Lord; thou knowest that I love thee. He saith unto him, Feed my sheep.[l]

17 He saith unto him the third time, Simon, *son* of Jonas, lovest thou me? Peter was grieved[o] because he said unto him the third time, Lovest thou me? and he said unto him, Lord, thou[q] knowest all things; thou knowest that I love thee. Jesus saith unto him, Feed my sheep.

A. D. 33.

a 1 Pe. 1. 8.
b Ps. 16. 10. Ac. 2. 25..31. 13. 34, 35.
c ch. 21. 25.
d Lu. 1. 4.
e ch. 3. 15, 16. 5. 24. 10. 10. 1 Pe. 1. 9.
f Mar. 16. 5.
g ch. 1. 45.
h Mat. 4. 21.
i Mat. 28. 9. Mar. 16. 9.
k ch. 21. 4. Lu. 24. 16, 31
l Ca. 3. 2.
m ch. 10. 3. Is. 43. 1.
n ch. 20. 14.
o Ca. 3. 4.
p Lu. 24. 41.
β or, *Sirs.*
q Lu. 5. 4..7.
r Ps. 22. 22. Ro. 8. 29. He. 2. 11.
s ch. 16. 28.
t Ro. 8. 14, 15. 2 Co. 6. 18. Ga. 3. 26. 4. 6, 7.
u Ep. 1. 17.
v Ge. 17. 7, 8. Ps. 43. 4, 5. 48. 14. Is. 41. 10. Je. 31. 33. Eze. 36. 28. Zec. 13. 9. He. 11. 16. Re. 21. 3.
w Mat. 28. 10.
x Mar. 16. 14. Lu. 24. 36. 1 Co. 15. 5.
y ch. 16. 22.
z ch. 14. 27.
a ch. 17. 18. Mat. 28. 19. 2 Ti. 2. 2. He. 3. 1.
b Ac. 2. 4, 38.
c Mat. 16. 19. 18. 18.
d ch. 11. 16.
e Ac. 10. 41.
f ch. 20. 19, 26.
g Ps. 78. 11, 32.
h Mat. 26. 33, 35.
i Is. 40. 11. Je. 3. 15. Eze. 34. 2.. 10. Ac. 20. 28. 1 Pe. 5. 2, 4.
k Is. 26. 12.
l He. 13. 20. 1 Pe. 2. 25.
m 1 Jnº. 1. 1.
n 1 Ti. 1. 14.
o La. 3. 33.
p ch. 5. 23. Ps. 118. 28. 1 Ti. 3. 16.
q ch. 16. 30.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, XXI.

18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἧς νεώτερος,
ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες·
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ
ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.
19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν
μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα,
ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος
αὐτοῦ, ϗ εἶπε· Κύριε, τίς ἐϛιν ὁ παραδιδούς σε;
21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ·
Κύριε, οὗτος δὲ τί;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω
μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκο-
λούθει μοι.
23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς
ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀπο-
θνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι
οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε;
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ
τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ * οἴδαμεν
ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ
αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφό-
μενα βιβλία. ᵇ Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, XXI.

18 Amen, amen dico tibi: cum esses
junior, cingebas te, et ambulabas ubi
volebas: cum autem senueris, extendes
manus tuas, et alius te cinget, et ducet
quò tu non vis.
19 Hoc autem dixit significans qua
morte clarificaturus esset Deum. Et cum
hoc dixisset, dicit ei: Sequere me.
20 Conversus Petrus vidit illum dis-
cipulum, quem diligebat Jesus, sequen-
tem, qui et recubuit in cœna super pec-
tus ejus, et dixit: Domine quis est qui
tradet te?
21 Hunc ergo cum vidisset Petrus,
dixit Jesu: Domine hic autem quid?
22 Dicit ei Jesus: Sic eum volo manere
donec veniam, quid ad te? tu me sequere.
23 Exiit ergo sermo iste inter fratres
quia discipulus ille non moritur: Et
non dixit ei Jesus: Non moritur, sed:
Sic eum volo manere donec veniam,
quid ad te?
24 Hic est discipulus ille, qui testi-
monium perhibet de his, et scripsit
hæc: et scimus, quia verum est testi-
monium ejus.
25 Sunt autem et alia multa, quæ fe-
cit Jesus: quæ si scribantur per singula,
nec ipsum arbitror mundum capere
posse eos, qui scribendi sunt, libros.

VERSIO LUSITANA.

18 Em verdade, em verdade te digo: Quando tu eras mais moço, tu eras o que te cingias, e que hias para onde te dava na vontade: mas quando já fores velho, estenderás as tuas mãos, e outro será o que te cinja, e que te leve para onde tu não queiras.

19 E o que disse, para significar com que genero de morte havia de dar gloria a Deos. E depois de assim ter fallado, disse-lhe: Segue-me.

20 Voltado Pedro, vio que o seguia aquelle Discipulo, que Jesus amava, e que ao tempo da cea estivera reclinado sobre o seu peito, e lhe disse: Senhor, quem he o que te ha de entregar?

21 Assim que como Pedro vio a este, disse para Jesus: Senhor, e este que?

22 Disse-lhe Jesus: Eu quero que elle fique assim, até que eu venha: que tens tu com isso? Segue-me tu.

23 Daqui pois veio a correr voz entre os irmãos, que aquelle Discipulo não morreria. Ainda que Jesus não disse: Elle não ha de morrer: mas, Eu quero que elle fique assim, até que eu venha: que tens tu com isso?

24 Este he aquelle Discipulo, que dá testemunho destas cousas, e que as escreveo: e nós sabemos, que he verdadeiro o seu testemunho.

25 Muitas outras cousas porém fez Jesus, as quaes, se se houvessem de referir huma por huma, creio que em todo o Mundo não caberião os Livros, que dellas se deverião escrever.

VERSIO ANGLICANA.

18 Verily, verily, I say unto thee,[a] When thou wast young, thou girdedst thyself, and walkedst whither thou wouldest: but when thou shalt be old, thou shalt stretch forth thy hands, and another shall gird[d] thee, and carry *thee* whither thou wouldest not.

19 This spake he, signifying by what death[e] he should glorify God. And when he had spoken this, he saith unto him, Follow[f] me.

20 Then Peter, turning about, seeth the disciple whom Jesus loved, following; which also leaned on his breast at supper, and said, Lord, which is he that betrayeth thee?

21 Peter, seeing him, saith to Jesus, Lord, and what *shall* this man *do?*

22 Jesus saith unto him, If I will that he tarry till I come,[b] what *is that* to thee? Follow[c] thou me.

23 Then went this saying abroad among the brethren, that that disciple should not die: yet Jesus said not unto him, He shall not die; but, If I will that he tarry till I come, what *is that* to thee?

24 This is the disciple which testifieth of these things, and wrote these things: and[g] we know that his testimony is true.

25 And[h] there are also many other things which Jesus did, the which, if they should be written every one, I suppose that even the world itself could not contain the[i] books that should be written. Amen.

A. D. 33.

a ch. 13. 36. Ac. 12. 3, 4.
b Mat. 25. 31. Re. 1. 7. 22. 20.
c ver. 19.
d Ac. 21. 11.
e 2 Pe. 1. 14.
f ch. 12. 26. Nu. 14. 24. 1 Sa. 12. 20. Mat. 19. 28.
g ch. 19. 35. 3 Jn°. 12.
h ch. 20. 30.
i Am. 7. 10.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ʽΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α΄. I.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,

2 Ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη.

3 Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι᾽ ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

4 Καὶ [n] συναλιζόμενος [1] παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν [n] ἠκούσατέ μου[1].

5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας [n] ἡμέρας [1].

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.

8 Ἀλλὰ λήψεσθε [n] δύναμιν ἐπελθόντος[1] τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες [n] ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν,[1] πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ·

11 Οἳ καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ [b] καὶ τῇ δεήσει[1] [c] σὺν [1] γυναιξὶ, καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν [e] μαθητῶν[1], εἶπεν· (ἦν τε ὄχλος [n] ὀνομάτων[1] ἐπιτοαυτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν·)

16 Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν [d] ταύτην[1], ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν·

17 Ὅτι κατηριθμημένος ἦν [a] σὺν[1] ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ [b] τοῦ[1] μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηνὴς γενόμενος [n] ἐλάκησε[1] μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.

19 Καὶ γνωσὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελδαμὰ, τουτέστι, χωρίον αἵματος.

20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ [n] ἔστησαν[1] δύο, [n] Ἰωσὴφ[1] τὸν καλούμενον [n] Βαρσαβᾶν[1], ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι εἶπον· Σὺ Κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον [a] ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω[1],

25 Λαβεῖν τὸν [e] κλῆρον[1] τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν [n] ἴδιον[1].

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

Κεφ. β΄. II.

ΚΑΙ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν [e] ἅπαντες[1] [e] ὁμοθυμαδὸν[1] ἐπιτοαυτό.

2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι.

3 Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς, [n] ἐκάθισέ [1] τε ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ [d] πάντες[1] καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;

9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, [n] Ἰουδαίαν[1] τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAPUT PRIMUM.

PRIMUM quidem sermonem feci de omnibus o Theophile, quæ cœpit Jesus facere, et docere

2 Usque in diem, qua præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est:

3 Quibus et præbuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, et loquens de regno Dei.

4 Et convescens, præcepit eis ab Jerosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum:

5 Quia Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies.

6 Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes: Domine si in tempore hoc restitues regnum Israel?

7 Dixit autem eis: Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate:

8 Sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, et eritis mihi testes in Jerusalem, et in omni Judæa, et Samaria, et usque ad ultimum terræ.

9 Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est: et nubes suscepit eum ab oculis eorum.

10 Cumque intuerentur in cælum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis,

11 Qui et dixerunt: Viri Galilæi quid statis aspicientes in cælum? hic Jesus, qui assumptus est a vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.

12 Tunc reversi sunt Jerosolymam a monte, qui vocatur Oliveti, qui est juxta Jerusalem, sabbati habens iter.

13 Et cum introissent in cænaculum, ascenderunt ubi manebant Petrus, et Joannes, Jacobus, et Andreas, Philippus, et Thomas, Bartholomæus, et Matthæus, Jacobus Alphæi, et Simon Zelotes, et Judas Jacobi.

14 Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, et Maria matre Jesu, et fratribus ejus.

15 In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit (erat autem turba hominum simul, fere centum viginti.)

16 Viri fratres, oportet impleri Scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum, qui comprehenderunt Jesum:

17 Qui connumeratus erat in nobis, et sortitus est sortem ministerii hujus.

18 Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera ejus.

19 Et notum factum est omnibus habitantibus Jerusalem, ita ut appellaretur ager ille, lingua eorum, Haceldama, hoc est, ager sanguinis.

20 Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio eorum deserta, et non sit qui inhabitet in ea: et episcopatum ejus accipiat alter.

21 Oportet ergo ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intravit et exivit inter nos Dominus Jesus,

22 Incipiens a baptismate Joannis usque in diem, qua assumptus est a nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis.

23 Et statuerunt duos, Joseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus: et Mathiam.

24 Et orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris ex his duobus unum

25 Accipere locum ministerii hujus, et apostolatus, de quo prævaricatus est Judas ut abiret in locum suum.

26 Et dederunt sortes eis, et cecidit sors super Mathiam, et annumeratus est cum undecim Apostolis.

CAP. II.

ET cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco:

2 Et factus est repente de cælo sonus, tamquam advenientis spiritus vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

3 Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tamquam ignis, seditque supra singulos eorum:

4 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis.

5 Erant autem in Jerusalem habitantes Judæi, viri religiosi ex omni natione, quæ sub cælo est.

6 Facta autem hac voce, convenit multitudo, et mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes.

7 Stupebant autem omnes, et mirabantur, dicentes: Nonne ecce omnes isti, qui loquuntur, Galilæi sunt,

8 Et quomodo nos audivimus unusquisque linguam nostram, in qua nati sumus?

9 Parthi, et Medi, et Ælamitæ, et qui habitant Mesopotamiam, Judæam, et Cappadociam, Pontum, et Asiam,

10 Phrygiam, et Pamphyliam, Ægyp-

VERSIO LUSITANA.

OS

ACTOS DOS APOSTOLOS.

CAP. I.

NO meu primeiro Livro, ó Theofilo, fallei eu de todas as cousas, que fez, e ensinou Jesus,

2 Desde que começou a apparecer até o dia, em que, tendo dado pelo Espirito Santo as suas ordens aos Apostolos, que elegêra, foi assumpto assima.

3 Elle se lhes havia tambem mostrado depois da sua Paixão, dando-lhes muitas provas, com lhes apparecer por espaço de quarenta dias, e fallar-lhes do Reino de Deos.

4 E comendo com elles, lhes ordenou, que não sahissem de Jerusalem, mas que esperassem a promessa do Pai, que vós ouvistes (disse elle) da minha boca;

5 Porque João em verdade baptizou em agua; porém vós haveis de ser baptizados no Espirito Santo, passados não muitos dias.

6 Então os que tinhão concorrido lhe perguntavão, dizendo: Senhor, acaso será este o tempo, em que Vós restituais o Reino de Israel?

7 E elle lhes disse: Não he da vossa contra saber os tempos, nem momentos, que o Pai reservou ao seu poder:

8 Mas vós recebereis a virtude do Espirito Santo, que descerá sobre vós, e me sereis testemunhas em Jerusalem, e em toda a Judéa, e Samaría, e até as extremidades da terra.

9 E depois que assim lhes fallou, elles o vírão elevar-se em alto; e huma nuvem recolhendo-o em si, o occultou a seus olhos.

10 E como elles estivessem attentos a vello subir ao Ceo, eis-que se lhes apresentarão dous homens vestidos de branco,

11 Que lhes disserão: Homens de Galiléa, por que estais vós olhando para o Ceo? Este Jesus, que de vós foi elevado ao Ceo, de lá virá da mesma sorte que vos o vistes subir ao Ceo.

12 Então voltárão elles para Jerusalem do Monte, chamado do Olival, que dista o caminho, de Jerusalem hum dia de sabbado.

13 E tendo entrado em huma casa, subírão ao quarto de sima, onde ficárão Pedro, e João; Tiago, e André; Filippe, e Thomé; Bartholomeu, e Mattheus; Tiago, filho de Alfeo, e Simão o Zeloso, e Judas, irmão de Tiago.

14 Os quaes todos perseverárão orando em hum mesmo espirito, juntamente com as mulheres, e com Maria, Mãi de Jesus, e com os irmãos delle.

15 Naquelles dias levantando-se Pedro no meio dos irmãos, (que erão todos juntos perto de cento e vinte,) disse:

16 Varões irmãos, importa que se cumpra o que o Espirito Santo predisse na Escritura por boca de David ácerca de Judas, que foi o conductor dos que prendêrão a Jesus:

17 Elle era hum do nosso Collegio, e tinha parte nas funções do mesmo ministerio.

18 Mas depois de possuir hum campo, adquirido do premio da sua iniquidade, elle se pendurou, e arrebentou pelo meio; e todas as suas entranhas se derramárão.

19 E o que foi huma cousa tão notoria a todos os habitantes de Jerusalem, que aquelle campo se chama na lingua delles Haceldama; isto he, o campo do sangue.

20 Porque no Livro dos Salmos está escrito: A sua habitação fique deserta, e não haja quem nella more; e tome outro o seu lugar no Episcopado.

21 Convem logo, que d'entre os sogeitos, que estão em nossa companhia, desdo tempo que o Senhor Jesus viveo entre nos,

22 Começando pelo baptismo de João, ate o dia que o vimos subir ao Ceo, se escolha delles hum, que comnosco seja testemuuha da sua Resurreição.

23 Então propuzerão elles dous, José chamado Barsabas, por sobrenome o Justo; e Mathias.

24 E pondo-se em oração, disserão: Tu, Senhor, que conheces os corações de todos, mostra-nos qual he destes dous o que escolheste,

25 Para entrar neste ministerio, e no Apostolado, de que descahio Judas, para ir para o seu lugar.

26 E lançárão sortes sobre elles, e cahio a sorte sobre Mathias, e foi este associado com os onze Apostolos.

CAP. II.

E QUANDO se completavão os dias de Pentecostes, achavão-se todos juntos em hum mesmo lugar:

2 E succedeo que de repente se ouvio hum som, como de hum vento impetuoso, que vinha do Ceo, que encheo toda a casa, onde elles estavão.

3 E vírão apparecer humas como linguas de fogo, que se repartírão, e pousárão sobre cada hum delles:

4 E forão todos cheios do Espirito Santo, e começárão a fallar varias linguas, segundo o Espirito Santo lhes dava a fallar.

5 Havia então alli em Jerusalem muitos Judeos de vida religiosa, que tinhão concorrido de todas as Nações, que ha debaixo do Ceo.

6 Tanto pois que correo a voz desta maravilha, se ajuntou em casa hum grande número de pessoas, que ficárão espantadas, quando ouvírão que cada hum delles lhes fallava na sua lingua.

7 E estavão todos fóra de si, e dizião cheios de pasmo: Não he assim, que todos estes que fallão, são Galileos?

8 Como logo os ouvimos nós fallar cada hum a lingua do nosso paiz?

9 Parthos, e Médos, e Elamitas, e os que habitão a Mesopotamia, a Judea, e a Cappadocia, o Ponto, e a Asia;

10 Os da Frygia, e da Pamfylia, do Egypto, e da Lybia junto a Cyrene, e os que são vindos de Roma:

VERSIO ANGLICANA.

The ACTS of the APOSTLES.

CHAP. I.

THE former treatise[b] have I made, O Theophilus, of all that Jesus began both to do and teach,

2 Until[c] the day in which he was taken up, after that he through the Holy Ghost had given commandments[f] unto the apostles whom he had chosen:[e]

3 To whom also he shewed himself alive after his passion, by many[g] infallible proofs, being seen of them forty days, and speaking of the things pertaining to the kingdom of God;

4 And β being assembled together with *them*, commanded[i] them that they should not depart from Jerusalem, but wait for the promise of the Father, which, *saith he*, ye[m] have heard of me:

5 For John[n] truly baptized with water; but ye shall be baptized with the Holy Ghost,[o] not many days hence.

6 When they therefore were come together, they asked of him, saying, Lord, wilt[p] thou at this time restore[q] again the kingdom to Israel?

7 And he said unto them, It[s] is not for you to know the times or the seasons, which the Father hath put in his own power.

8 But ye shall receive δ power, after that the Holy Ghost is come upon you: and ye[u] shall be witnesses unto me, both in Jerusalem, and in all Judea, and in Samaria, and unto the uttermost part of the earth.

9 And when he had spoken these things, while they beheld, he was taken up; and a cloud received him out of their sight.

10 And while they looked stedfastly toward heaven, as he went up, behold, two[x] men stood by them in white apparel;

11 Which also said, Ye men[y] of Galilee, why stand ye gazing up into heaven? This same Jesus, which is taken up from you into heaven, shall[a] so come in like manner as ye have seen him go into heaven.

12 Then[b] returned they unto Jerusalem from the mount called Olivet, which is from Jerusalem a sabbath-day's journey.

13 And when they were come in, they went up into an upper room, where abode both Peter,[e] and James, and John, and Andrew, Philip, and Thomas, Bartholomew, and Matthew, James *the son* of Alpheus, and Simon Zelotes, and Judas *the brother* of James.

14 These all continued with one accord in prayer and supplication, with the[f] women, and Mary the mother of Jesus, and with his brethren.

15 And in those days Peter stood up in the midst of the disciples, and said, (the number of the names together were about an hundred and twenty,)

16 Men *and* brethren, this scripture must needs have been fulfilled, which[h] the Holy Ghost by the mouth of David spake before concerning Judas, which was guide[i] to them that took Jesus.

A. D. 33.

a Lu. 6. 16.
b Lu. 1. 1..4, &c.
c ver. 9. Lu. 24. 51. 1 Ti. 3. 16.
d Mat. 27. 5..10.
e 2 Pe. 2. 15.
f Mat. 28. 19. Mar. 16. 15..19.
g Lu. 24. 15. Jn°. XX. XXI.
β or, *eating together.*
h Ps. 69. 25.
i Lu. 24. 49.
k Ps. 109. 8.
γ or, *office,* or, *charge.*
l Lu. 10. 1, 2. Jn°. 15. 27.
m Jn°. XIV..XVI.
n Mat. 3. 11.
o ch. 2. 4. 10. 45. 11. 15.
p Mat. 24. 3, 4.
q Is. 1. 26. Da. 7. 27.
r ch. 15. 22.
s Mat. 24. 36. 1 Th. 5. 1, 2.
t Je. 17. 10. Re. 2. 23.
δ or, *the power of the Holy Ghost coming upon you.*
u Mat. 28. 19. Lu. 24. 47..49.
v Le. 23. 15.
w ch. 1. 14.
x Jn°. 20. 12.
y ch. 2. 7. 13. 31.
z ch. 4. 31.
a Jn°. 14. 3. 1 Th. 4. 16.
b Lu. 24. 52.
c ch. 1. 5.
d ch. 10. 46. Mar. 16. 17.
e Lu. 6. 13..16.
ζ *when this voice was made.*
η or, *troubled in mind.*
f Lu. 23. 49, 55. 24. 10.
g ch. 1. 11.
h Ps. 41. 9. Jn°. 13. 18.
i Mat. 26. 47. Jn°. 18. 3.

17 For he[a] was numbered with us, and had obtained part of this ministry.

18 Now[d] this man purchased a field with the reward[e] of iniquity; and falling headlong, he burst asunder in the midst, and all his bowels gushed out.

19 And it was known unto all the dwellers at Jerusalem; insomuch as that field is called in their proper tongue, Aceldama, that is to say, The field of blood.

20 For it is written in the book of Psalms, Let[h] his habitation be desolate, and let no man dwell therein: and,[k] His γ bishopric let another take.

21 Wherefore of these men[l] which have companied with us all the time that the Lord Jesus went in and out among us,

22 Beginning from the baptism of John, unto that same day that he was taken up from us, must one be ordained to be a witness with us of his resurrection.

23 And they appointed two, Joseph called Barsabas,[r] who was surnamed Justus, and Matthias.

24 And they prayed, and said, Thou, Lord, which[t] knowest the hearts of all *men*, shew whether of these two thou hast chosen,

25 That he may take part of this ministry and apostleship, from which Judas by transgression fell, that he might go to his own place.

26 And they gave forth their lots; and the lot fell upon Matthias; and he was numbered with the eleven apostles.

CHAP. II.

AND when the day of Pentecost[v] was fully come, they[w] were all with one accord in one place.

2 And suddenly there came a sound from heaven, as of a rushing mighty wind, and it filled[z] all the house where they were sitting.

3 And there appeared unto them cloven tongues, like as of fire, and it sat upon each of them:

4 And they were all filled[c] with the Holy Ghost, and began[d] to speak with other tongues, as the Spirit gave them utterance.

5 And there were dwelling at Jerusalem, Jews, devout men, out of every nation under heaven.

6 Now ζ when this was noised abroad, the multitude came together, and were η confounded, because that every man heard them speak in his own language.

7 And they were all amazed, and marvelled, saying one to another, Behold, are not all these which speak Galileans![g]

8 And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?

9 Parthians, and Medes, and Elamites, and the dwellers in Mesopotamia, and in Judea, and Cappadocia, in Pontus, and Asia,

10 Phrygia, and Pamphylia, in Egypt, and in the parts of Libya about Cyrene, and strangers of Rome, Jews and proselytes,

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, III.

ϗ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, ϗ οἱ ἐπι-
δημȣ̃ντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε ϗ προσήλυτοι,
11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων
αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα
τοῦ Θεοῦ.
12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος
πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;
13 Ἕτεροι δὲ [a] χλευάζοντες | ἔλεγον· Ὅτι
γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί.
14 Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε
τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς·
Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερου-
σαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω,
καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου.
15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι
μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·
16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ
προφήτου Ἰωήλ·
17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει
ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ
ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι
ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ὑμῶν [a] ἐνύπνια | ἐνυπνιασθήσονται.
18 Καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς
δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ
ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι.
19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ ἄνω, ϗ σημεῖα
ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα ϗ πῦρ ϗ ἀτμίδα καπνȣ̃.
20 Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος,
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν [d] ἢ | ἐλθεῖν τὴν
ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.
21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ
ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους
τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι
ϗ τέρασι ϗ σημείοις οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ
Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς [c] ϗ | αὐτοὶ οἴδατε,
23 Τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει
τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον [c] λαβόντες |, διὰ [h] χειρῶν |
ἀνόμων προσπήξαντες, ἀνείλετε·
24 Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας
τοῦ [i] θανάτου |, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρα-
τεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· Προωρώμην
τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς, ὅτι ἐκ
δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ
ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ
σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·
27 Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς
[h] ᾅδȣ |, ȣ̓δὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σȣ ἰδεῖν διαφθοράν.
28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις
με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.
29 Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤ-
ῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ,
ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα
αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.
30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι
ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς
ὀσφύος αὐτοῦ [b] τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
Χριστὸν |, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ·
31 Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ
Χριστοῦ, ὅτι [h] οὐ κατελείφθη | [b] ἡ ψυχὴ αὐτοῦ |
εἰς ᾅδου, [h] οὐδὲ | ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.
32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ
πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.
33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε
ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ [b] νῦν | ὑμεῖς βλέ-
πετε καὶ ἀκούετε.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς·
λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
35 Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου.
36 Ἀσφαλῶς ȣ̓̃ν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ,
[a] ὅτι Κύριον ϗ Χριστὸν αὐτὸν | ὁ Θεὸς ἐποίησε,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ,
εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς
ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;
38 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε,
καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ
λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
39 Ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς
τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους
ἂν προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.
40 Ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι [h] διεμαρτύρετο |,
καὶ παρεκάλει, λέγων· Σώθητε ἀπὸ τῆς γε-
νεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
41 Οἱ μὲν οὖν [c] ἀσμένως | ἀποδεξάμενοι τὸν
λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· ϗ προσετέθησαν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.
42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν
ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τȣ̃
ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς.
43 Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλά τε
τέρατα ϗ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο.
44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.
45 Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί-
πρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ [n] πᾶσι, καθότι
ἄν τις χρείαν εἶχε [n].
46 [n] Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες | ὁμο-
θυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον
ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας,
47 Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ ἔχοντες χάριν
πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει
τοὺς σωζομένους [n] καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'. III.

ΕΠΙ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος | ϗ Ἰωάννης ἀνέβαινον
εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν
ἐννάτην.
2 Καί τις ἀνὴρ, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτȣ̃
ὑπάρχων, ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν [n] θύραν | τȣ̃ ἱερȣ̃ τὴν λεγομένην Ὡραίαν,
τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευο-
μένων εἰς τὸ ἱερόν.
3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον ϗ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσ-
ιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην [c] λαβεῖν |
4 Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰω-
άννῃ, εἶπε· Βλέψον εἰς ἡμᾶς.
5 Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ'
αὐτῶν λαβεῖν.
6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον ϗ χρυσίον οὐχ
ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι·
Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
ἔγειραι καὶ περιπάτει.
7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε·
παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτȣ̃ αἱ βάσεις καὶ
τὰ σφυρά.
8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει·
ϗ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν
καὶ ἁλλόμενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.
9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα
καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν.
10 Ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι ȣ̓̃τος ἦν ὁ πρὸς
τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡραίᾳ
πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, III.

tum, et partes Libyæ, quæ est circa Cy-
renen, et advenæ Romani,
11 Judæi quoque, et Proselyti, Cretes,
et Arabes: audivimus eos loquentes nos-
tris linguis magnalia Dei.
12 Stupebant autem omnes, et mira-
bantur ad invicem dicentes: Quidnam
vult hoc esse?
13 Alii autem irridentes dicebant:
Quia musto pleni sunt isti.
14 Stans autem Petrus cum undecim
levavit vocem suam, et locutus est eis:
Viri Judæi, et qui habitatis Jerusalem
universi, hoc vobis notum sit, et auribus
percipite verba mea.
15 Non enim, sicut vos æstimatis, hi
ebrii sunt, cum sit hora diei tertia:
16 Sed hoc est, quod dictum est per
prophetam Joel:
17 Et erit in novissimis diebus (dicit
Dominus) effundam de Spiritu meo su-
per omnem carnem: et prophetabunt
filii vestri, et filiæ vestræ, et juvenes
vestri visiones videbunt, et seniores
vestri somnia somniabunt.
18 Et quidem super servos meos, et
super ancillas meas in diebus illis ef-
fundam de Spiritu meo, et prophetabunt:
19 Et dabo prodigia in cælo sursum,
et signa in terra deorsum, sanguinem,
et ignem, et vaporem fumi:
20 Sol convertetur in tenebras, et luna
in sanguinem, antequam veniat dies
Domini magnus et manifestus.
21 Et erit: omnis, quicumque invo-
caverit nomen Domini, salvus erit.
22 Viri Israelitæ, audite verba hæc:
Jesum Nazarenum, virum approbatum
a Deo in vobis, virtutibus, et prodigiis,
et signis, quæ fecit Deus per illum in
medio vestri, sicut et vos scitis:
23 Hunc definito consilio, et præsci-
entia Dei traditum, per manus iniquo-
rum affligentes interemistis:
24 Quem Deus suscitavit, solutis do-
loribus inferni, juxta quod impossibile
erat teneri illum ab eo.
25 David enim dicit in eum: Provide-
bam Dominum in conspectu meo sem-
per: quoniam a dextris est mihi ne
commovear:
26 Propter hoc lætatum est cor meum,
et exultavit lingua mea, insuper et caro
mea requiescet in spe:
27 Quoniam non derelinques animam
meam in inferno, nec dabis Sanctum
tuum videre corruptionem.
28 Notas mihi fecisti vias vitæ: et re-
plebis me jucunditate cum facie tua.
29 Viri fratres, liceat audenter dicere
ad vos de patriarcha David quoniam
defunctus est, et sepultus: et sepul-
chrum ejus est apud nos usque in ho-
diernum diem.
30 Propheta igitur cum esset, et sciret
quia jurejurando jurasset illi Deus de
fructu lumbi ejus sedere super sedem
ejus:
31 Providens locutus est de resur-
rectione Christi, quia neque derelictus
est in inferno, neque caro ejus vidit
corruptionem.
32 Hunc Jesum resuscitavit Deus,
cujus omnes nos testes sumus.
33 Dextera igitur Dei exaltatus, et
promissione Spiritus sancti accepta a
Patre, effudit hunc, quem vos videtis,
et auditis.

34 Non enim David ascendit in cælum,
dixit autem ipse: Dixit Dominus Do-
mino meo, sede a dextris meis,
35 Donec ponam inimicos tuos sca-
bellum pedum tuorum.
36 Certissime sciat ergo omnis domus
Israel, quia et Dominum eum, et Chris-
tum fecit Deus, hunc Jesum, quem vos
crucifixistis.
37 His autem auditis, compuncti sunt
corde, et dixerunt ad Petrum, et ad re-
liquos Apostolos: Quid faciemus, viri
fratres?
38 Petrus vero ad illos: Pœnitentiam
(inquit) agite, et baptizetur unusquisque
vestrum in nomine Jesu Christi in re-
missionem peccatorum vestrorum: et
accipietis donum Spiritus sancti.
39 Vobis enim est repromissio, et filiis
vestris, et omnibus, qui longe sunt,
quoscumque advocaverit Dominus De-
us noster.
40 Aliis etiam verbis plurimis testifi-
catus est, et exortabatur eos, dicens:
Salvamini a generatione ista prava.
41 Qui ergo receperunt sermonem
ejus, baptizati sunt: et appositæ sunt
in die illa animæ circiter tria millia.
42 Erant autem perseverantes in doc-
trina Apostolorum, et communicatione
fractionis panis, et orationibus.
43 Fiebat autem omni animæ timor:
multa quoque prodigia, et signa per
Apostolos in Jerusalem fiebant, et metus
erat magnus in universis.
44 Omnes etiam, qui credebant, erant
pariter, et habebant omnia communia.
45 Possessiones et substantias vende-
bant, et dividebant illa omnibus, prout
cuique opus erat.
46 Quotidie quoque perdurantes una-
nimiter in templo, et frangentes circa
domos panem, sumebant cibum cum ex-
ultatione, et simplicitate cordis,
47 Collaudantes Deum, et habentes
gratiam ad omnem plebem. Dominus
autem augebat qui salvi fierent quotidie
in idipsum.

CAP. III.

PETRUS autem, et Joannes ascende-
bant in templum ad horam orationis
nonam.
2 Et quidam vir, qui erat claudus ex
utero matris suæ, bajulabatur: quem
ponebant quotidie ad portam templi,
quæ dicitur Speciosa, ut peteret eleemo-
synam ab introeuntibus in templum.
3 Is cum vidisset Petrum, et Joannem
incipientes introire in templum, roga-
bat ut eleemosynam acciperet.
4 Intuens autem in eum Petrus cum
Joanne, dixit: Respice in nos.
5 At ille intendebat in eos, sperans se
aliquid accepturum ab eis.
6 Petrus autem dixit: Argentum et
aurum non est mihi: quod autem habeo,
hoc tibi do: In nomine Jesu Christi
Nazareni surge, et ambula.
7 Et apprehensa manu ejus dextera,
allevavit eum, et protinus consolidatæ
sunt bases ejus, et plantæ.
8 Et exiliens stetit, et ambulabat: et
intravit cum illis in templum ambulans,
et exiliens, et laudans Deum.
9 Et vidit omnis populus eum ambu-
lantem, et laudantem Deum.
10 Cognoscebant autem illum, quod
ipse erat, qui ad eleemosynam sedebat

VERSIO LUSITANA.

11 Judeos tambem, e Proselytos, Cretenses, e Arabios; todos os ouvimos fallar nas nossas linguas as maravilhas de Deos.

12 Todos pois cheios de espanto, e sem poderem comprehender o que viāo, diziāo huns para os outros: Que quer isto dizer?

13 E outros fazendo zombaria, diziāo: He que estes devem de estar cheios de vinho.

14 Entāo Pedro posto em pé com os onze Apostolos, levantou a voz, e lhes fallou: Varões Judeos, e todos vós, os que habitais em Jerusalem, escutai o que vou a dizer-vos, e estai attentos ás minhas palavras.

15 Nāo estāo tomados do vinho estes, como vós cuidais, sendo esta a terceira hora do dia:

16 Mas isto he o que foi dito pelo Profeta Joel:

17 E nos ultimos tempos, diz o Senhor, derramarei eu o meu Espirito sobre toda a carne: e os vossos filhos, e as vossas filhas profetaráõ, e os vossos moços terāo visões, e os vossos velhos terāo sonhos.

18 E nesses dias derramarei eu o meu Espirito sobre os meus servos, e sobre as minhas servas, e elles serāo profetas:

19 E farei ver prodigios no Ceo, e sinaes na terra, sangue, e fogo, e vapor de fumo.

20 O Sol se converterá em trévas, e a Lua em sangue, antes que chegue o grande, e terrivel dia do Senhor.

21 E todo aquelle, que invocar o nome do Senhor, será salvo.

22 Varões Israelitas, ouvi estas palavras: Vós sabeis, que Jesus Nazareno foi hum homem, a quem Deos fez célebre entre vós pelas maravilhas, e prodigios, e milagres, que obrou por elle á vossa vista:

23 Com tudo vós o crucificastes, e fizestes morrer ás māos de homens malvados, depois que elle vos foi entregue por huma expressa ordem de Deos, e por hum decreto da sua presciencia:

24 A quem Deos resuscitou, livre das dores do Inferno, segundo aquillo de que era impossivel fosse retido por elle.

25 Porque David disse delle: Eu sempre tinha o Senhor diante de mim; porque elle está á minha māo direita, para que eu nāo seja commovido.

26 Por isso o meu coraçāo se alegrou, e a minha lingua cantou canticos de jubilo, e a minha carne descançará na esperança:

27 Porque tu nāo deixarás a minha alma no Inferno, nem permittirás que o teu Santo experimente corrupçāo.

28 Tu me fizeste conhecer os caminhos da vida; e tu me encherás de alegria, mostrando-me o teu rosto.

29 Varões irmāos, seja-me permittido dizer-vos ousadamente do Patriarca David, que elle morreo, e foi sepultado: e o seu sepulcro se vê entre vós até o dia de hoje.

30 Como elle pois era Profeta, e sabia que Deos lhe tinha promettido com juramento, que do seu sangue nasceria hum filho, que viesse a assentar-se no seu throno:

31 Prevendo, fallou elle da Resurreiçāo de Christo, e disse: Que a sua alma nāo foi deixada no Inferno, nem a sua carne experimentou corrupçāo.

32 A este Jesus do que Deos resuscitou nós somos testemunhas.

33 Exaltado pela destra de Deos, e recebida a promessa do Pai sobre á vinda do Espirito Santo; diffundio ao mesmo, que vos vedes e ouvis.

34 Porque David nāo subio ao Ceo: mas elle mesmo disse: O Senhor disse ao meu Senhor, Assenta-te á minha māo direita,

35 Até que eu ponha a teus inimigos por escabéllo de teus pés.

36 Saiba logo toda a casa de Israel, e tenha por certissimo, que Deos fez Senhor, e Christo a este Jesus, que vós crucificastes.

37 Depois que elles ouvírāo estas cousas, ficárāo compungidos no seu coraçāo, e disserāo a Pedro, e aos mais Apostolos: Varões irmāos, que farémos?

38 Pedro lhes respondeo: Fazei penitencia, e cada hum de vós seja baptizado em nome de Jesu Christo para remissāo de vossos peccados, e recebereis tambem o dom do Espirito Santo.

39 Porque a vós, e a vossos filhos se fez a promessa, e a todos os que estāo longe, quaesquer que forem, os que Deos nosso Senhor quizer chamar.

40 A estas ajuntou Pedro muitas outras palavras em confirmaçāo do que dissera, e exhortava-os, dizendo: Livrai-vos desta geraçāo perversa.

41 Os que recebêrāo pois a sua palavra, forāo baptizados; e assim forāo perto de tres mil, os que naquelle dia se lhes aggregárāo.

42 E perseveravāo estes em assistir ás doctrinas dos Apostolos, á communhāo do pāo partido, e ás orações.

43 Mas todos estavāo cheios de temor: e os Apostolos faziāo em Jerusalem muitos prodigios, e milagres, e era geral em todos o espanto.

44 E os que abraçavāo a crença, estavāo todos juntos; e tudo o que cada hum tinha, era possuido em commum por todos.

45 Vendiāo as suas fazendas, e os seus bens, e distribuiāo-nos pelos fieis, segundo era a necessidade de cada hum.

46 Outrosim continuavāo em ir todos os dias ao Templo em uniāo de espirito; e partindo o pāo pelas casas, tomavāo o sustento com alegria, e simplicidade de coraçāo;

47 Louvando a Deos, e estimados de todo o povo. E o Senhor cada dia fazia crescer mais o número dos que se haviāo de salvar.

CAP. III.

E HUM dia subírāo Pedro, e Joāo ao Templo, á oraçāo da hora das nove.

2 E estava alli hum homem, coxo desdo ventre da māi, que era levado, e posto todos os dias á porta do Templo, chamada a especiosa, para pedir esmola aos que entravāo no Templo.

3 Este homem vendo a Pedro, e a Joāo, que hiāo a entrar no Templo, pedia-lhes que lhe dessem alguma cousa.

4 E Pedro com Joāo, pondo os olhos no pobre, disse: Olha para nós.

5 E olhava elle para os dous, esperando que receberia alguma cousa delles.

6 Entāo disse Pedro: Eu nāo tenho ouro, nem prata; mas o que tenho, isso te dou: Em nome de Jesu Christo Nazareno levanta-te, e anda.

7 E tendo-o tomado pela māo direita, o levantou; e no mesmo instante se lhe consolidárāo as bases, e as plantas.

8 E dado hum salto, elle se teve direito, e andou: e entrou com elles no Templo andando, e saltando, e louvando a Deos.

9 E todo o povo vio que elle andava, e que louvava a Deos.

10 E conhecendo que era aquelle mesmo, que costumava estar á porta especiosa do

VERSIO ANGLICANA.

11 Cretes and Arabians, we do hear them speak in our tongues[b] the wonderful works of God.

12 And they were all amazed, and were in doubt, saying one to another, What[d] meaneth this?

13 Others, mocking, said, These men are full of new wine.

14 But Peter, standing up with the eleven, lifted up his voice, and said unto them, Ye men of Judea, and all *ye* that dwell at Jerusalem, be this known unto you, and hearken to my words:

15 For these are not drunken, as ye suppose, seeing[m] it is *but* the third hour of the day.

16 But this is that which was[n] spoken by the prophet Joel:

17 And it shall come to pass in the last days, saith God, I will pour out[o] of my Spirit upon all flesh: and your sons and your daughters shall prophesy, and your young men shall see visions, and your old men shall dream dreams:

18 And on my servants and on my handmaidens I will pour out, in those days, of my Spirit; and[r] they shall prophesy:

19 And I will shew wonders in heaven above, and signs in the earth beneath; blood, and fire, and vapour of smoke:

20 The[t] sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before that great and notable day of the Lord come:

21 And it shall come to pass, *that* whosoever[v] shall call on the name of the Lord, shall be saved.

22 Ye men of Israel, hear these words; Jesus of Nazareth, a man approved of God among you by miracles[x] and wonders and signs, which God did, by him, in the midst of you, as ye[z] yourselves also know:

23 Him, being[a] delivered by the determinate counsel and foreknowledge of God, ye[b] have taken, and[c] by wicked hands have crucified and slain:

24 Whom[e] God hath raised up, having loosed the pains of death: because it was not possible[g] that he should be holden of it.

25 For David speaketh[h] concerning him, I foresaw the Lord always before my face; for he is on my right hand, that I should not be moved:

26 Therefore did my heart rejoice, and my tongue was glad; moreover also my flesh shall rest in hope:

27 Because thou wilt not leave my soul in hell, neither wilt thou suffer thine Holy One to see corruption.

28 Thou hast made known to me the ways of life; thou shalt make me full of joy with thy countenance.

29 Men *and* brethren, γ let me freely speak unto you of the patriarch David, that he is both dead and buried, and his sepulchre is with us unto this day.

30 Therefore being[m] a prophet, and knowing that God had sworn[n] with an oath[o] to him, that of the fruit of his loins, according to the flesh, he would raise up Christ to sit on his throne;

31 He, seeing this before,[q] spake of the resurrection of Christ, that his soul was not left in hell, neither his flesh did see corruption.

32 This[r] Jesus hath God raised up, whereof[s] we all are witnesses.

33 Therefore,[t] being by the right hand of God exalted, and having[u] received of the Father the promise of the Holy Ghost he hath shed forth this,[a] which ye now see and hear.

34 For David is not ascended into the heavens: but he saith himself, The LORD[c] said unto my Lord, Sit thou on my right hand,

35 Until I make thy foes thy footstool.

36 Therefore let all the house[e] of Israel know assuredly, that[f] God hath made that same Jesus, whom ye have crucified, both Lord[g] and Christ.[h]

37 Now when they heard *this*, they were pricked[i] in their heart, and said unto Peter and to the rest of the apostles, Men *and* brethren, what[k] shall we do?

38 Then Peter said unto them,[l] Repent, and be baptized every one of you in the name of Jesus Christ, for the remission of sins, and ye shall receive the gift of the Holy Ghost.

39 For the promise[p] is unto you, and to your children, and[q] to all that are afar off, *even* as many as the Lord our God shall call.

40 And with many other words did he testify and exhort, saying, Save yourselves from this untoward generation.

41 Then they that gladly received his word were baptized: and the same day there were added *unto them* about three thousand souls.

42 And[s] they continued stedfastly in the apostles' doctrine and fellowship, and in breaking of bread, and in prayers.

43 And fear came upon every soul: and many[u] wonders and signs were done by the apostles.

44 And all that believed were together, and[w] had all things common;

45 And sold their possessions and goods, and[y] parted them to all *men*, as every man had need.

46 And they, continuing daily with one accord in the temple, and breaking bread β from house to house, did eat their meat with gladness and singleness of heart,

47 Praising God, and having favour[d] with all the people. And[f] the Lord added to the church daily such as should be saved.

CHAP. III.

NOW Peter and John went up together into the temple at[i] the hour of prayer, *being* the ninth *hour*.

2 And a certain man, lame from his mother's womb, was carried, whom they laid daily at the gate[k] of the temple which is called Beautiful, to ask alms of them that entered into the temple;

3 Who, seeing Peter and John about to go into the temple, asked an alms.

4 And Peter, fastening his eyes upon him, with John, said, Look on us.

5 And he gave heed unto them, expecting to receive something of them.

6 Then Peter said, Silver and gold have I none; but such as I have give I thee: In[l] the name of Jesus Christ of Nazareth, rise up and walk.

7 And he took him by the right hand, and lifted *him* up: and immediately his feet and ancle-bones received strength.

8 And he, leaping[p] up, stood, and walked, and entered with them into the temple, walking, and leaping, and praising God.

9 And all the people saw him walking and praising God:

10 And they knew that it was he which sat for alms at the Beautiful gate of the temple: and they were filled with wonder

A. D. 33.

a ch. 10. 45. Ep. 4. 8.
b 1 Co. 12. 10, 28.
c Ps. 110. 1. Mat. 22. 44.
d ch. 17. 20.
e Zec. 13. 1.
f ch. 5. 31.
g Jno. 3. 35.
h Ps. 2. 2, 6..8.
i Eze. 7. 16. Zec. 12. 10.
k ch. 9. 6. 16. 30.
l ch. 3. 19. Lu. 24. 47.
m 1 Th. 5. 7.
n Joel 2. 28..32
o Is. 44. 3. Eze. 36. 27.
p Joel 2. 28.
q Ep. 2. 13, 17.
r ch. 21. 4, 9, 10. 1 Co. 12. 10.
s 1 Co. 11. 2. He. 10. 25.
t Mar. 13. 24. 2 Pe. 3. 7, 10.
u Mar. 16. 17.
v Ps. 86. 5. Ro. 10. 13. 1 Co. 1. 2. He. 4. 16.
w ch. 4. 32, 34.
x Jno. 14. 10, 11. He. 2. 4.
y Is. 58. 7. 2 Co. 9. 1, 9. 1 Jno. 3. 17.
z Jno. 15. 24.
a ch. 3. 18. Lu. 22. 22. 24. 44.
β or, *at home.*
b ch. 5. 30.
c Mat. 27. 1.
d Lu. 2. 52. Ro. 14. 18.
e ch. 13. 30, 34. Lu. 24. 1. 1 Co. 6. 14. Ep. 1. 20. Col. 2. 12. 1 Th. 1. 10. He. 13. 20. 1 Pe. 1. 21.
f ch. 5. 14. 11. 24.
g Jno. 10. 18.
h Ps. 16. 8..11.
i Ps. 55. 17. Da. 6. 10.
k Jno. 9. 8.
γ or, *I may.*
l ch. 4. 10.
m 2 Sa. 23. 2.
n 2 Sa. 7. 12, 13. Ps. 132. 11.
o He. 6. 17.
p Is. 35. 6.
q 1 Pe. 1. 11, 12.
r ver. 24.
s Lu. 24. 48.
t ch. 5. 31. Phi. 2. 9.
u ch. 1. 4. Jno. 16. 7, 13.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, IV.

ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ [a] τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ| τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι.

12 Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε [d] αὐτὸν| κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.

14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν.

15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, [n] ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ| ἡ πίστις ἡ δι᾽ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

18 Ὁ δὲ Θεὸς, ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν [h] αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστὸν|, ἐπλήρωσεν οὕτω.

19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

20 Καὶ ἀποστείλῃ τὸν [a] προκεκηρυγμένον| ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν·

21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος [a] πάντων ἁγίων| αὐτοῦ προφητῶν [e] ἀπ᾽ αἰῶνος|.

22 Μωσῆς μὲν [b] γὰρ| [e] πρὸς τοὺς πατέρας| εἶπεν· Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ [a] προκατήγγειλαν| τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς [l] ἐστε υἱοὶ| τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.

26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'. IV.

ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν [h] τὴν| ἐκ νεκρῶν.

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς Ἄρχοντας καὶ Πρεσβυτέρους καὶ Γραμματεῖς [h] εἰς| Ἱερουσαλὴμ·

6 Καὶ Ἄνναν τὸν Ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ [n] Ἰωάννην|, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν [b] τῷ| μέσῳ, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ Πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ,

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται·

10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής[f].

11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν [n] οἰκοδομούντων|, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

12 [d] Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία|· οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον [e] ἐν| ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν.

14 Τὸν [h] δὲ| ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα, τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,

16 Λέγοντες· Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι᾽ αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι.

17 Ἀλλ᾽ ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.

18 Καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν [e] αὐτοῖς| τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε.

20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

21 Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.

22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ᾽ ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

25 [n] Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου| εἰπών· Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ᾽ [l] ἀληθείας| ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, IV.

ad Speciosam portam templi: et impleti sunt stupore et extasi in eo, quod contigerat illi.

11 Cum teneret autem Petrum, et Joannem, cucurrit omnis populus ad eos ad porticum, quæ appellatur Salomonis, stupentes.

12 Videns autem Petrus, respondit ad populum: Viri Israelitæ quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut potestate fecerimus hunc ambulare?

13 Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, Deus patrum nostrorum glorificavit filium suum Jesum, quem vos quidem tradidistis, et negastis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti.

14 Vos autem sanctum, et justum negastis, et petistis virum homicidam donari vobis:

15 Auctorem vero vitæ interfecistis, quem Deus suscitavit a mortuis, cujus nos testes sumus.

16 Et in fide nominis ejus, hunc, quem vos vidistis, et nostis, confirmavit nomen ejus: et fides, quæ per eum est, dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum.

17 Et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri.

18 Deus autem, qui prænunciavit per os omnium prophetarum, pati Christum suum, sic implevit.

19 Pœnitemini igitur, et convertimini ut deleantur peccata vestra:

20 Ut cum venerint tempora refrigerii a conspectu Domini, et miserit eum, prædicatus est vobis, Jesum Christum,

21 Quem oportet quidem cælum suscipere usque in tempora restitutionis omnium, quæ locutus est Deus per os sanctorum suorum a sæculo Prophetarum.

22 Moyses quidem dixit: Quoniam Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester de fratribus vestris, tamquam me, ipsum audietis juxta omnia quæcumque locutus fuerit vobis.

23 Erit autem: omnis anima, quæ non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe.

24 Et omnes prophetæ a Samuel, et deinceps, qui locuti sunt, annunciaverunt dies istos.

25 Vos estis filii prophetarum et testamenti, quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abraham: Et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.

26 Vobis primum Deus suscitans Filium suum, misit eum benedicentem vobis: ut convertat se unusquisque a nequitia sua.

CAP. IV.

LOQUENTIBUS autem illis ad populum, supervenerunt sacerdotes, et magistratus templi, et Sadducæi,

2 Dolentes quòd docerent populum, et annunciarent in Jesum resurrectionem ex mortuis:

3 Et injecerunt in eos manus, et posuerunt eos in custodiam in crastinum: erat enim jam vespera.

4 Multi autem eorum, qui audierant verbum, crediderunt: et factus est numerus virorum quinque millia.

5 Factum est autem in crastinum, ut congregarentur principes eorum, et seniores, et scribæ in Jerusalem.

6 Et Annas princeps sacerdotum, et Caiphas, et Joannes, et Alexander, et quotquot erant de genere sacerdotali.

7 Et statuentes eos in medio, interrogabant: In qua virtute, aut in quo nomine fecistis hoc vos?

8 Tunc repletus Spiritu sancto Petrus, dixit ad eos: Principes populi, et seniores audite:

9 Si nos hodie dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste salvus factus est,

10 Notum sit omnibus vobis, et omni plebi Israel: quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste astat coram vobis sanus.

11 Hic est lapis, qui reprobatus est a vobis ædificantibus, qui factus est in caput anguli:

12 Et non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.

13 Videntes autem Petri constantiam, et Joannis, comperto quòd homines essent sine litteris, et idiotæ, admirabantur, et cognoscebant eos quoniam cum Jesu fuerant:

14 Hominem quoque videntes stantem cum eis, qui curatus fuerat, nihil poterant contradicere.

15 Jusserunt autem eos foras extra concilium secedere: et conferebant ad invicem,

16 Dicentes: Quid faciemus hominibus istis? quoniam quidem notum signum factum est per eos, omnibus habitantibus Jerusalem: manifestum est, et non possumus negare.

17 Sed ne amplius divulgetur in populum, comminemur eis, ne ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum.

18 Et vocantes eos, denunciaverunt ne omnino loquerentur, neque docerent in nomine Jesu.

19 Petrus vero, et Joannes respondentes, dixerunt ad eos: Si justum est in conspectu Dei, vos potius audire quàm Deum, judicate.

20 Non enim possumus quæ vidimus et audivimus non loqui.

21 At illi comminantes dimiserunt eos: non invenientes quomodo punirent eos propter populum, quia omnes clarificabant id, quod factum fuerat in eo quod acciderat.

22 Annorum enim erat amplius quadraginta homo, in quo factum fuerat signum istud sanitatis.

23 Dimissi autem venerunt ad suos: et annunciaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum, et seniores dixissent.

24 Qui cum audissent, unanimiter levaverunt vocem ad Deum, et dixerunt: Domine, tu es qui fecisti cælum, et terram, mare, et omnia, quæ in eis sunt:

25 Qui Spiritu sancto per os patris nostri David, pueri tui, dixisti: Quare fremuerunt Gentes, et populi meditati sunt inania?

26 Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum adversus Dominum, et adversus Christum ejus?

27 Convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum

VERSIO LUSITANA.

Templo pedindo esmola; e ficárão cheios de pasmo, e de espanto do que lhe acontecèra.

11 E como elle tivesse pela mão a Pedro, e a João, todo o povo attonito desta maravilha correo a elles ao Portico, que se chama de Salamão.

12 E vendo-o Pedro, respondeo ao povo: Varões Israelitas, porque vos espantais vós do que vedes succeder; ou porque estais vós olhando para nós, como se nós fossemos os que por nossa propria virtude, ou poder fizessemos andar este homem?

13 O Deos de Abrahão, e o Deos de Isaac, e o Deos de Jacob, o Deos de nossos pais, foi o que glorificou a seu Filho Jesus, a quem vós entregastes, e renunciastes na presença de Pilatos, que julgava que elle devia ser solto.

14 Vós renunciastes o Santo, e o Justo, e pedistes que se vos désse o que era hum homicida:

15 Mas déstes a morte ao Author da vida; a quem Deos resuscitou de entre os mortos, do que nós somos testemunhas.

16 E na fé do seu Nome, fortificou o seu mesmo Nome a este, que vos vestes e conhecestes, e a fé que se tem delle deu esta inteira saude em presença de todos vós.

17 E agora eu sei, irmãos, que o que vós fizestes contra elle, o fizestes por ignorancia, como tambem os vossos Magistrados.

18 Mas desta sorte he que Deos cumprio o que estava predicto pela boca de todos os Profetas, que o seu Christo havia de padecer.

19 Por tanto arrependei-vos, e convertei-vos, para que os vossos peccados se borrem:

20 Para que quando chegarem os tempos do refrigeiro da presença do Senhor, e quando elle enviar aquelle Jesu Christo, que vos foi annunciado;

21 A quem importa entretanto que o Ceo receba, até o tempo da restituição de todas as cousas, que Deos predisse pela boca dos seus Santos Profetas desdo princípio do Mundo.

22 Moysés certamente disse: O Senhor nosso Deos vos ha de suscitar hum Profeta de entre vossos irmãos, semelhante a mim, ouvi-o em tudo o que elle vos disser.

23 Porém succederá que todo o que não ouvir a este Profeta, será exterminado do povo.

24 E da mesma sorte todos os Profetas, que se seguírão desde Samuel, predisserão o que vós estais vendo hoje.

25 Vós sois os filhos dos Profetas, e os que sois comprehendidos no Pacto que Deos fez com vossos pais, dizendo a Abrahão: Todas as familias da terra serão abençoadas na tua semente.

26 Para vós primeiramente he que Deos resuscitou a seu Filho, e o enviou a abençoar-vos, para que cada hum se converta da sua iniquidade.

CAP. IV.

E ESTANDO elles fallando ao povo, sobrevierão os Sacerdotes, e o Capitão do Templo, e os Sadduceos;

2 Os quaes não podendo soffrer que elles ensinassem o povo, e lhes annunciassem a resurreição dos mortos na pessoa de Jesus;

3 Lançárão mão delles, e os mettêrão em prizão até o outro dia; porque era já tarde.

4 E muitos dos que tinhão ouvido a palavra, crêrão nella: e chegou o seu número a cinco mil homens.

5 E succedeo que ao dia seguinte, ajuntárão-se em Jerusalem os Principes, os Senadores, e os Doutores da Lei:

6 E o Summo Pontifice Annas, e Caifaz, e João, e Alexandre, e todos os que erão da linhagem sacerdotal.

7 E mandando-os pôr no meio, fazião-lhes esta pergunta: Com que poder, ou em nome de quem fizestes vós isto?

8 Então Pedro cheio do Espirito Santo lhes disse: Principes do povo, e vós os Senadores, ouvi:

9 Pois que hoje somos obrigados a comparecer em juizo, por hum beneficio feito a hum homem, doente; e para dizer como elle foi curado:

10 Seja notorio a todos vós, e a todo o povo de Israel: Que em nome de nosso Senhor Jesu Christo Nazareno, a quem vós crucificastes, e a quem Deos resuscitou dos mortos, he que este sarou, como vós o estais vendo.

11 Elle he aquella pedra, que vós arquitectos rejeitastes, e que veio a ser a principal do angulo:

12 E não ha salvação em nenhum outro: porque do Ceo abaixo nenhum outro nome foi dado aos homens, pelo qual nós devamos ser salvos.

13 E quando elles vírão a constancia de Pedro, e de João, de quem por outra parte conhecião que erão huns homens sem letras, e idiotas, e dos que havião sido Discipulos de Jesus, ficárão pasmados:

14 E como outrosim vião alli presente o homem, que fora curado, não achavão cousa alguma que oppôr.

15 Mandárão-lhes pois que sahissem do tribunal; e puzerão-se a deliberar entre si,

16 Dizendo: Que havemos de fazer destes homens? pois elles obrárão hum milagre, conhecido por todos os habitantes de Jerusalem: isto he certo, e nós o não podemos negar.

17 Com tudo, para que o caso se não divulgue cada vez mais entre o povo, defendamos-lhes sob graves penas, que não tornem para o futuro a fallar neste nome a pessoa alguma.

18 E chamando-os, lhes intimárão, que de nenhuma sorte tornassem mais a fallar, nem a ensinar em nome de Jesus.

19 Mas Pedro, e João respondendo, lhes disserão: Julgai vós mesmos, se he justo diante de Deos, obedecer antes a vós, do que a Deos:

20 Porque da nossa parte nos não podemos deixar de fallar de cousas, que vimos, e que ouvimos.

21 E elles repetindo as ameaças, os despedírão, não achando modo de os castigar por medo do povo; porque todos celebravão o milagre, que se fizera, no que tinhão visto acontecer.

22 Pois o homem, com quem se tinha feito este milagre de saudade, era de mais de quarenta annos.

23 E depois que os deixárão ir, vierão elles para os seus, a quem contárão tudo, o que os Principes dos Sacerdotes, e os Senadores lhes tinhão dito.

24 O que ovindo elles, todos comformes levantárão a voz a Deos, e disserão: Tu es Senhor, o que fizeste o Ceo, e a terra, o mar, e tudo quanto nelles ha:

25 Tu que pelo Espirito Santo disseste por boca de David nosso pai, e vosso servo: Porque se embravecêrão as gentes, é porque os povos conceberão projectos vãos?

26 Os Reis da terra se levantárão, e os Principes se reunião contra o Senhor, e contra o seu Christo.

27 Porque he verdade que nesta Cidade se ajuntárão Herodes, e Poncio Pilatos com os

VERSIO ANGLICANA.

and amazement at that which had happened unto him.

11 And, as the lame man which was healed held Peter and John, all the people ran together unto them, in the porch[b] that is called Solomon's, greatly wondering.

12 And when Peter saw *it*, he answered unto the people, Ye men of Israel, why marvel ye at this? or why look ye so earnestly on us, as though by our own power[e] or holiness we had made this man to walk?

13 The God[f] of Abraham, and of Isaac, and of Jacob, the God of our fathers,[g] hath glorified[h] his Son Jesus; whom ye delivered up, and denied him[i] in the presence of Pilate, when he[l] was determined to let *him* go.

14 But ye denied the Holy One[m] and the Just,[n] and desired a murderer to be granted unto you;

15 And killed the β Prince of life, whom God hath raised[p] from the dead; whereof we[q] are witnesses.

16 And his name, through faith in his name, hath made this man strong, whom ye see and know; yea, the faith which is by him hath given him this perfect soundness in the presence of you all.

17 And now, brethren, I wot that through ignorance[t] ye did *it*, as *did* also your rulers.

18 But those things,[v] which God before had shewed by the mouth of all his prophets, that Christ should suffer, he hath so fulfilled.

19 Repent[w] ye therefore, and be converted,[y] that your sins may be blotted[z] out, when the times of refreshing[a] shall come from the presence of the Lord;

20 And he[b] shall send Jesus Christ, which before was preached unto you:

21 Whom the heaven must receive until the times[d] of restitution of all things, which God hath spoken[e] by the mouth of all his holy prophets since the world began.

22 For Moses truly said unto the fathers, A prophet[f] shall the Lord your God raise up unto you of your brethren, like unto me; him shall ye hear in all things, whatsoever he shall say unto you.

23 And it shall come to pass, *that* every soul, which will not hear that Prophet, shall be destroyed from among the people.

24 Yea, and all the prophets from Samuel, and those that follow after, as many as have spoken, have likewise foretold of these days.

25 Ye are[l] the children of the prophets, and of the covenant which God made with our fathers, saying unto Abraham, And in[n] thy seed shall all the kindreds of the earth be blessed.

26 Unto you[o] first, God, having raised up his Son Jesus, sent him to bless you, in turning away[p] every one of you from his iniquities.

CHAP. IV.

AND as they spake unto the people, the priests, and the γ captain of the temple, and the Sadducees,[r] came upon them,

2 Being grieved that they taught the people, and preached through Jesus the resurrection from the dead.

3 And they laid hands on them, and put *them* in hold unto the next day: for it was now eventide.

4 Howbeit many[u] of them which heard the word believed; and the number of the men was about five thousand.

5 And it came to pass on the morrow, that their rulers, and elders, and scribes,

6 And Annas[a] the high priest, and Caiaphas, and John, & Alexander, and as many as were of the kindred of the high priest, were gathered together at Jerusalem.

7 And when they had set them in the midst, they asked, By what[c] power, or by what name, have ye done this?

8 Then Peter, filled[d] with the Holy Ghost, said unto them, Ye rulers of the people, and elders of Israel,

9 If we this day be examined of the good deed done to the impotent man, by what means he is made whole;

10 Be it known unto you all, and to all the people of Israel, that by[k] the name of Jesus Christ of Nazareth, whom ye crucified, whom God raised from the dead, *even* by him doth this man stand here before you whole.

11 This is the stone[o] which was set at nought of you builders, which is become the head of the corner.

12 Neither is there salvation in any other: for there[r] is none other[s] name under heaven given among men, whereby we must be saved.

13 Now when they saw the boldness of Peter and John, and perceived that they were unlearned[u] and ignorant men, they marvelled; and they took knowledge of them, that they had been with Jesus.

14 And beholding the man which was healed standing with them, they could say nothing[x] against it.

15 But when they had commanded them to go aside out of the council, they conferred among themselves,

16 Saying, What[c] shall we do to these men? for that indeed a notable miracle hath been done by them *is* manifest to all them that dwell in Jerusalem; and we cannot deny *it*.

17 But that it spread no further among the people, let us straitly threaten them, that they[g] speak henceforth to no man in this name.

18 And they called them, and commanded them not to speak at all nor teach in the name of Jesus.

19 But Peter and John answered and said unto them, Whether it be right in the sight of God to hearken[h] unto you more than unto God, judge ye.

20 For we[i] cannot but speak the things which we[k] have seen and heard.

21 So when they had further threatened them, they let them go, finding nothing how they might punish them, because[m] of the people: for all *men* glorified God for that which was done.

22 For ye man was above forty years old, on whom this miracle of healing was shewed.

23 And being let go, they went[q] to their own company, and reported all that the chief priests and elders had said unto them.

24 And when they heard that, they lifted up their voice to God with one accord, and said, Lord, thou[s] *art* God, which hast made heaven, and earth, and the sea, and all that in them is;

25 Who by the mouth of thy servant David hast said, Why did[t] the heathen rage, and the people imagine vain things?

26 The kings of the earth stood up, and the rulers were gathered together against the Lord, and against his Christ.

27 For of a truth, against thy holy child Jesus, whom thou hast anointed, both Herod,[v] & Pontius Pilate, with the Gentiles, and the

A. D. 33.

- *a* Jno. 18. 13.
- *b* ch. 5. 12. Jno. 10. 23.
- *c* Mat. 21. 23.
- *d* ch. 7. 55.
- *e* 2 Co. 3. 5.
- *f* Mat. 22. 32.
- *g* ch. 5. 30, 31.
- *h* Jno. 17. 1. Ep. 1. 20..22. Phi. 2. 9..11. He. 2. 9. Re. 1. 5, 18.
- *i* Jno. 19. 15.
- *k* ch. 3. 6, 16.
- *l* Mat. 27. 17..25. Lu. 23. 16..23.
- *m* Ps. 16. 10. Lu. 1. 35.
- *n* ch. 7. 52. 22. 14.
- β or, *author*. Jno. 1. 4. 1 Jno. 5. 11.
- *o* Ps. 118. 22. Is. 28. 16. Mat. 21. 42.
- *p* Mat. 28. 2..5. Ep. 1. 20.
- *q* ch. 2. 32.
- *r* ch. 10. 43. 1 Ti. 2. 5, 6.
- *s* Ps. 45. 17.
- *t* Lu. 23. 34. Jno. 16. 3. 1 Co. 2. 8.
- *u* Mat. 11. 25. 1 Co. 1. 27.
- *v* ch. 26. 22, 23. Lu. 24. 44.
- *w* ch. 2. 38.
- *x* ch. 19. 36.
- *y* Is. 1. 16..20. Joel 2. 13.
- *z* Is. 43. 25.
- *a* Je. 31. 23..25. Zep. 3. 14..20. Re. 21. 4.
- *b* ch. 1. 11. He. 9. 28.
- *c* Jno. 11. 47.
- *d* Mat. 17. 11.
- *e* Lu. 1. 70.
- *f* De. 18. 15..19.
- *g* ch. 5. 40.
- *h* ch. 5. 29.
- *i* Je. 20. 9.
- *k* ch. 22. 15. 1 Jno. 1. 1, 3.
- *l* Ro. 9. 4. 15. 8.
- *m* ch. 5. 26. Mat. 21. 26.
- *n* Ge. 22. 18.
- *o* Mat. 10. 5. Lu. 24. 47.
- *p* Is. 59. 20. Mat. 1. 21. Tit. 2. 11..14.
- *q* ch. 2. 44..46.
- γ or, *ruler*.
- *r* ch. 23. 8. Mat. 22. 23.
- *s* 2 Ki. 19. 15.
- *t* Ps. 2. 1, 2.
- *u* ch. 28. 24.
- *v* Lu. 23. 1..8, &c.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, V.

Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι, καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία[f]· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.

36 [i]Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς [n]Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως,) Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 Ὑπάρχοντος αὐτῷ [n]ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε'. V.

ΑΝΗΡ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς [e]αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ [m]Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας [c]ταῦτα.

6 Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς, εἰσῆλθεν.

8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, τοσούτου.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.

10 Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν·

15 Ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ [i]κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν[f].

16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων [d]εἰς Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου·

18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας [e]αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγών τε αὐτοὺς, εἶπε·

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς [n]ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον, καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας [b]ἔξω ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους [n]ὅ, τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, [b]λέγων· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, [e]οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ [n]Ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· [d]Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ [n]δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν [e]αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα [d]δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω [e]βραχύ τι τοὺς [i]ἀποστόλους ποιῆσαι·

35 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις [n]τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, V.

Jesum, quem unxisti, Herodes, et Pontius Pilatus cum Gentibus, et populis Israel,

28 Facere quæ manus tua, et consilium tuum decreverunt fieri.

29 Et nunc Domine respice in minas eorum, et da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum,

30 In eo quòd manum tuam extendas ad sanitates, et signa, et prodigia fieri per nomen sancti filii tui Jesu.

31 Et cum orassent, motus est locus, in quo erant congregati: et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et loquebantur verbum Dei cum fiducia.

32 Multitudinis autem credentium erat cor unum, et anima una: nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

33 Et virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Jesu Christi Domini nostri: et gratia magna erat in omnibus illis.

34 Neque enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum, aut domorum erant vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant,

35 Et ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat.

36 Joseph autem, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis, (quod est interpretatum Filius consolationis) Levites, Cyprius genere,

37 Cum haberet agrum, vendidit eum, et attulit pretium, et posuit ante pedes Apostolorum.

CAP. V.

VIR autem quidam nomine Ananias, cum Saphira uxore sua vendidit agrum,

2 Et fraudavit de pretio agri, conscia uxore sua: et afferens partem quamdam, ad pedes Apostolorum posuit.

3 Dixit autem Petrus: Anania, cur tentavit satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto, et fraudare de pretio agri?

4 Nonne manens tibi manebat, et venundatum in tua erat potestate? Quare posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus hominibus, sed Deo.

5 Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit, et expiravit. Et factus est timor magnus super omnes, qui audierunt.

6 Surgentes autem juvenes amoverunt eum, et efferentes sepelierunt.

7 Factum est autem quasi horarum trium spatium, et uxor ipsius, nesciens quod factum fuerat, introivit.

8 Dixit autem ei Petrus: Dic mihi mulier, si tanti agrum vendidistis? At illa dixit: Etiam tanti.

9 Petrus autem ad eam: Quid utique convenit vobis tentare Spiritum Domini? Ecce pedes eorum, qui sepelierunt virum tuum ad ostium, et efferent te.

10 Confestim cecidit ante pedes ejus, et expiravit. Intrantes autem juvenes invenerunt illam mortuam: et extulerunt, et sepelierunt ad virum suum.

11 Et factus est timor magnus in universa ecclesia, et in omnes, qui audierunt hæc.

12 Per manus autem Apostolorum fiebant signa, et prodigia multa in plebe. Et erant unanimiter omnes in porticu Salomonis.

13 Ceterorum autem nemo audebat se conjungere illis: sed magnificabat eos populus.

14 Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum, ac mulierum,

15 Ita ut in plateas ejicerent infirmos, et ponerent in lectulis ac grabatis, ut, veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, et liberarentur ab infirmitatibus suis.

16 Concurrebat autem et multitudo vicinarum civitatum Jerusalem, afferentes ægros, et vexatos a spiritibus immundis: qui curabantur omnes.

17 Exurgens autem princeps sacerdotum, et omnes, qui cum illo erant, (quæ est hæresis Sadducæorum) repleti sunt zelo:

18 Et injecerunt manus in Apostolos, et posuerunt eos in custodia publica.

19 Angelus autem Domini per noctem aperiens januas carceris, et educens eos, dixit:

20 Ite, et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus.

21 Qui cum audissent, intraverunt diluculo in templum, et docebant. Adveniens autem princeps sacerdotum, et qui cum eo erant, convocaverunt concilium: et omnes seniores filiorum Israel: et miserunt ad carcerem ut adducerentur.

22 Cum autem venissent ministri, et aperto carcere non invenissent illos, reversi nunciaverunt,

23 Dicentes: Carcerem quidem invenimus clausum cum omni diligentia, et custodes stantes ante januas: aperientes autem neminem intus invenimus.

24 Ut autem audierunt hos sermones magistratus templi, et princeps sacerdotum ambigebant de illis quidnam fieret.

25 Adveniens autem quidam nunciavit eis: Quia ecce viri, quos posuistis in carcerem, sunt in templo stantes, et docentes populum.

26 Tunc abiit magistratus cum ministris, et adduxit illos sine vi: timebant enim populum ne lapidarentur.

27 Et cum adduxissent illos, statuerunt in concilio: Et interrogavit eos princeps sacerdotum,

28 Dicens: Præcipiendo præcepimus vobis ne doceretis in nomine isto: et ecce replestis Jerusalem doctrina vestra: et vultis inducere super nos sanguinem hominis istius.

29 Respondens autem Petrus, et Apostoli, dixerunt: Obedire oportet Deo magis, quàm hominibus.

30 Deus patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos interemistis, suspendentes in ligno.

31 Hunc principem, et salvatorem Deus exaltavit dextera sua ad dandam pœnitentiam Israeli, et remissionem peccatorum.

32 Et nos sumus testes horum verborum, et Spiritus sanctus, quem dedit Deus omnibus obedientibus sibi.

33 Hæc cum audissent, dissecabantur, et cogitabant interficere illos.

34 Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gamaliel, legis doctor honorabilis universæ plebi, jussit foras ad breve homines fieri.

35 Dixitque ad illos: Viri Israelitæ attendite vobis super hominibus istis quid acturi sitis.

VERSIO LUSITANA.

Gentios, e povo de Israel, contra o teu menino Jesus, a quem tu ungiste;

28 Para executarem o que o teu poder, e o teu conselho tinha determinado que se fizesse.

29 Agora pois, Senhor, olha para as suas ameaças; e concede a teus servos a graça de annunciarem a tua palavra com toda a confiança.

30 Estende tambem a tua mão, para que se fação curas, e prodigios, e maravilhas, em nome de Jesus teu santo Filho.

31 E tendo assim orado, eis-que treme o lugar, onde elles estavão juntos: e todos forão cheios do Espirito Santo, e annunciavão a palavra de Deos confiadamente.

32 E era hum só o coração, e huma só alma da multidão dos crentes: e não havia nenhum, que reputasse seu proprio o que possuia; mas tudo entrelles era commum.

33 E os Apostolos com grande valor davão testemunho da Resurreição de Jesu Christo nosso Senhor: e a graça em todos os Fieis era grande.

34 Não havia entre elles quem fosse pobre. Porque os que tinhão terras, ou casas, as vendião, trazendo os seus preços;

35 E os punhão aos pés dos Apostolos. E daqui se repartia, o que cada hum havia mister.

36 E o mesmo José, a quem os Apostolos puzerão o sobrenome de Barnabé, (que quer dizer Filho da Consolação) que era Levita da Ilha de Chipre,

37 Vendeo tambem huma terra, que tinha; e trazendo o seu preço, o poz aos pés dos Apostolos.

CAP. V.

E HUM homem, chamado Ananias, vendeo huma terra de commum acordo com sua mulher Safira;

2 E de concerto com sua mulher, reservou huma parte do preço; e trouxe o resto aos pés dos Apostolos.

3 Mas Pedro disse: Ananias, como tentou Satanaz o teu coração a mentir ao Espirito Santo, e a reservar huma parte do preço da tua terra?

4 Por ventura não era tua antes de vendida, e depois seu o preço? E ainda depois de vendida, não era no teu poder? Como puzeste logo em teu coração fazer tal? Sabe que não mentiste aos homens, mas a Deos.

5 E Ananias em ouvindo estas palavras cahio, e espirou. E o que foi causas de ficarem aturdidos de medo, todos os que ta ouvírão.

6 Logo huns certos moços levárão dalli o seu corpo, e o enterrárão.

7 E succedeo que perto de tres horas depois entrou sua mulher, ignorante do que tinha acontecido.

8 E Pedro lhe disse: Dize-me, mulher, e vós vendestes a vossa terra por tanto? E ella disse: Sim, por tanto.

9 Então proseguio Pedro, dizendo: Como assim conviestes vós em tentar o Espirito do Senhor? Eis-ahi estão á porta os pés dos que sepultárão a teu marido: e elles te levaráõ.

10 No mesmo ponto cahio ella a seus pés, e espirou. E aquelles moços entrando, a achárão morta, e a levárão a enterrar junto a seu marido.

11 E este successo diffundio hum grande terror por toda a Igreja, e entre todos os que ouvírão fallar delle.

12 Entretanto os Apostolos fazião muitos milagres, e prodigios no meio do povo. E todos unidos num mesmo espirito, se ajuntavão no Portico de Salamão.

13 E nenhum dos outros ousava ajuntar-se com elles, mas o povo dava-lhes grandes louvores.

14 E cada vez era maior o número dos crentes, assim de homens, como de mulheres,

15 De maneira, que trazião os doentes ás ruas sobre leitos, e enxergões, a fim de que ao passar Pedro, cubrisse sequer a sua sombra algum delles, e ficassem livres das suas enfermidades.

16 E assim mesmo concorrião enxames delles das Cidades vizinhas a Jerusalem, trazendo os seus enfermos, e os vexados dos espiritos immundos; que todos erão curados.

17 Então levantando-se o Summo Pontifice, e os que erão do seu partido, (seita dos Sadduceos,) cheios de inveja,

18 Prenderão aos Apostolos, e os mandárão metter na cadeia pública.

19 Porém o Anjo do Senhor abrio de noite as portas da prisão; e depois de os ter fóra, lhes disse:

20 Ide para o Templo, e prégai alli ao povo todas as palavras desta vida.

21 O que depois que elles ouvírão, forão-se ao amanhecer ao Templo, e puzerão-se a ensinar. E entre tanto vindo o Summo Pontifice, e os que o acompanhavão, ajuntárão o tribunal de todos os Senadores do povo de Israel; e mandárão á cadeia, para que os trouxessem.

22 E chegados lá os Officiaes, abrirão o carcere; e como os não achárão nelle, voltárão a dar conta,

23 Dizendo: Nós achámos a cadeia muito bem fechada, e as Guardas de vigia ás portas; mas abrindo-a, não achámos ninguem dentro.

24 E os Capitães do Templo, e os Principes dos Sacerdotes, quando isto ouvírão, achárão-se fortemente perplexos, no que devião fazer.

25 E chegou hum, que lhes deo esta noticia: Eis-ahi que aquelles homens, que vós mandastes para a cadeia, estão no Templo, e estão doutrinando o povo.

26 Então partio o Capitão do Templo com os seus Officiaes, e os trouxe sem lhes fazer violencia; porque temeo que a elle, e aos seus os apedrejasse o povo.

27 E depois que os trouxe, apresentou-os ao tribunal: e o Summo Pontifice lhes perguntoú,

28 Dizendo: Não vos prohibimos nós expressamente, que não ensinasseis neste nome? E isso não obstante, eis-ahi está Jerusalem cheia da vossa doutrina; e vós quereis pôr-nos ás costas o sangue deste homem.

29 E Pedro, e os Apostolos lhe disserão: Importa obedecer mais a Deos, do que aos homens.

30 O Deos de nossos pais resuscitou a Jesus, a quem vós déstes a morte, pendurando-o num madeiro.

31 A este elevou Deos pela sua destra, como a Principe, e Salvador, para dar a Israel a graça da penitencia, e a remissão dos peccados.

32 E nós, nós mesmos somos testemunhas do que publicamos, e comnosco o Espirito Santo, que Deos deo aos que lhe são obedientes.

33 Tendo ouvido estas cousas, elles se desfazião em raiva, e tinhão no pensamento mandallos matar.

34 Mas hum Fariseo, chamado Gamaliel, Doutor da Lei, que lograva as estimações de todo o povo, levantando-se os mandou, que fizessem retirar por hum pouco de tempo,

35 E disse elles: Varões Israelitas, atten-

VERSIO ANGLICANA.

people of Israel, were gathered together,

28 For[a] to do whatsoever thy hand and thy counsel determined[c] before to be done.

29 And now, Lord, behold their threatenings: and grant unto thy servants, that with all boldness[d] they may speak thy word,

30 By stretching forth thine hand to heal; and that signs[e] and wonders may be done by the name of thy holy child Jesus.

31 And when they had prayed,[f] the place was shaken where they were assembled together; and they were all filled with the Holy Ghost, and they[i] spake the word of God with boldness.

32 And the multitude of them that believed were of one heart[k] and of one soul: neither said any *of them* that ought of the things which he possessed was his own; but they[m] had all things common.

33 And with great power[o] gave the apostles witness[p] of the resurrection of the Lord Jesus: and great grace[q] was upon them all.

34 Neither was there any among them that lacked: for as many as were possessors of lands or houses, sold them, and brought the prices of the things that were sold,

35 And laid[t] *them* down at the apostles' feet: and distribution[v] was made unto every man according as he had need.

36 And Joses, who by the apostles was surnamed Barnabas, (which is, being interpreted, The son of consolation,) a Levite, *and* of the country of Cyprus,

37 Having land, sold *it*, and brought the money, and laid *it* at the apostles' feet.

CHAP. V.

BUT a certain man named Ananias, with Sapphira his wife, sold a possession,

2 And kept back *part* of the price, his wife also being privy *to it*, and brought[x] a certain part, and laid *it* at the apostles' feet.

3 But Peter said, Ananias, why hath Satan[y] filled thine heart δ to lie to[z] the Holy Ghost, and to keep[a] back *part* of the price of the land?

4 Whiles it remained, was it not thine own? and after it was sold, was it not in thine own power? Why hast thou conceived this thing in thine heart? thou hast not lied unto men, but unto[c] God.

5 And Ananias, hearing these words,[d] fell down, & gave up the ghost: and great fear[e] came on all them that heard these things.

6 And the young men arose, wound[g] him up, and carried *him* out, and buried *him*.

7 And it was about the space of three hours after, when his wife, not knowing what was done, came in.

8 And Peter answered unto her, Tell me whether ye sold the land for so much? And she said, Yea, for so much.

9 Then Peter said unto her, How is it that ye have agreed[l] together to tempt the Spirit of the Lord? behold, the feet of them which have buried thy husband *are* at the door, and shall carry thee out.

10 Then fell[p] she down straightway at his feet, and yielded up the ghost: and the young men came in, and found her dead, and, carrying *her* forth, buried *her* by her husband.

11 And great[t] fear came upon all ye church, and upon as many as heard these things.

12 And by the hands of the apostles were many[v] signs and wonders wrought among the people; (and they were all with one accord in Solomon's porch.

13 And[w] of ye rest durst no man join himself to them: but[x] ye people magnified them.

14 And believers were the more added to the Lord, multitudes[b] both of men and women.)

15 Insomuch that they brought forth the sick β into the streets, and laid *them* on beds and couches, that at the least the shadow of Peter passing by might overshadow some of them.

16 There came also a multitude *out* of the cities round about unto Jerusalem, bringing sick[g] folks, and them which were vexed with unclean spirits: and they[h] were healed every one.

17 Then the high priest rose up, and all they that were with him, (which is the sect of the Sadducees,[l]) and were filled with γ indignation,

18 And laid their hands on the apostles, and put them in the common prison.[*]

19 But the angel of the Lord by night opened the prison doors, and brought them forth, and said,

20 Go, stand and speak in the temple to the people all[r] the words[s] of this life.

21 And when they heard *that*, they entered into the temple early in the morning, and taught. But[u] the high priest came, and they that were with him, and called the council together, and all the senate of the children of Israel, and sent to the prison to have them brought.

22 But when the officers came, and found them not in ye prison, they returned, & told,

23 Saying, The prison truly found we shut with all safety, and the keepers standing without before the doors: but when we had opened, we found no man within.

24 Now when the high priest and the[w] captain of the temple and the chief priests heard these things, they doubted of them whereunto this would grow.

25 Then came one and told them, saying, Behold, the men whom ye put in prison are standing in the temple, and teaching the people.

26 Then went the captain with the officers, and brought them without violence: for they[b] feared the people, lest they should have been stoned.

27 And when they had brought them, they set *them* before the council: and the high priest asked them,

28 Saying, Did not we[f] straitly command you, that ye should not teach in this name? and, behold, ye have filled Jerusalem with your doctrine, and intend to bring this man's blood[h] upon us.

29 Then Peter and the *other* apostles answered and said, We[i] ought to obey God rather than men.

30 The God of our fathers raised up Jesus, whom ye slew and hanged[k] on a tree.

31 Him hath God exalted[m] with his right hand *to be* a Prince[n] and a Saviour,[o] for to give repentance to Israel, and forgiveness of sins.

32 And we are his witnesses[q] of these things; & *so is* also the Holy Ghost,[r] whom God hath given to them that obey him.

33 When they heard *that*, they[s] were cut *to the heart*, and took counsel to slay them.

34 Then stood there up one in the council, a Pharisee, named Gamaliel,[u] a doctor of the law, had in reputation among all the people, and commanded to put the apostles forth a little space;

35 And said unto them, Ye men of Israel, take heed to yourselves what ye intend to do as touching these men.

A. D. 33.

a ch. 3. 18.
b ch. 2. 47.
c Pr. 21. 30. Is. 46. 10. 53. 10.
β or, *in every street.*
d ver. 13, 31. ch. 14. 3. 28. 31. Ep. 6. 19.
e ch. 2. 43. 5. 12.
f ch. 2. 2, 4. 16. 26.
g Mar. 16. 17, 18. Jn°. 14. 12.
h Ja. 5. 16.
i ver. 29.
k Ro. 15. 5, 6. 2 Co. 13. 11. Phi. 2. 2. 1 Pe. 3. 8.
l ch. 4. 1, 2.
γ or, *envy.*
m ch. 2. 44.
n ch. 12. 5..7. 16. 23..27.
o ch. 1. 8.
p ch. 1. 22. Lu. 1. 48, 49.
q Jn°. 1. 16.
r Ex. 24. 3.
s Jn°. 6. 63, 68. 17. 8.
t ver. 37. ch. 5. 2.
u ch. 4. 5, 6.
v ch. 2. 45. 6. 1.
w ch. 4. 1.
x ch. 4. 34, 37.
y Lu. 22. 3.
δ or, *to deceive.*
z ver. 9.
a Nu. 30. 2. De. 23. 21. Ec. 5. 4.
b Mat. 21. 26.
c Ps. 139. 4.
d ver. 10, 11.
e Ps. 64. 9.
f ch. 4. 18.
g Jn°. 19. 40.
h ch. 2. 23, 36. 3. 15. 7. 52. Mat. 27. 25.
i ch. 4. 19.
k Ga. 3. 13. 1 Pe. 2. 24.
l ver. 3. Ps. 50. 18.
m Phi. 2. 9.
n Is. 9. 6.
o Mat. 1. 21.
p ver. 5.
q Lu. 24. 47.
r ch. 2. 4.
s ch. 7. 54.
t ch. 2. 43.
u ch. 22. 3.
v ch. 4. 30. Ro. 15. 19. He. 2. 4.
w Jn°. 12. 42.
x ch. 4. 21.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, VI, VII.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν[f], ᾧ [h]προσεκολλήθη| ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.

37 Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν [d]ἱκανὸν| ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν.

38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ [i]ἐάσατε| αὐτούς[f]· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ [d]αὕτη| ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ [k]δύνασθε| καταλῦσαι [b]αὐτὸ|, μήποτε ϗ θεομάχοι εὑρεθῆτε.

40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· ϗ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.

41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος [b]αὐτοῦ| κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι.

42 Πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

Κεφ. ϛʹ. VI.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.

3 Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύματος [b]ἁγίου| καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

5 Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα.

6 Οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· [n]καὶ| προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολύς τε ὄχλος τῶν [n]ἱερέων| ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης [a]πίστεως| ϗ δυνάμεως ἐποίει τέρατα ϗ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης [n]Λιβερτίνων|, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας [e]καὶ Ἀσίας|, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ.

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ, καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα [n]βλάσφημα| εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, ϗ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον.

13 Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα [b]βλάσφημα| λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου [b]τούτου| καὶ τοῦ νόμου.

14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

Κεφ. ζʹ. VII.

ΕΙΠΕ δὲ ὁ Ἀρχιερεύς· Εἰ [e]ἄρα| ταῦτα οὕτως ἔχει;

2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαῤῥὰν,

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο [h]εἰς γῆν| ἣν ἄν σοι δείξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαῤῥάν. Κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, [n]μετῴκισεν| αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε.

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός· Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· ϗ ἦν ὁ Θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.

10 Καὶ [a]ἐξείλετο| αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ᾽ ὅλην [n]τὴν γῆν Αἰγύπτου| καὶ Χαναὰν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα [h]σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ|, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος [n]τοῦ Ἰωσήφ|.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ [d]Ἰακὼβ|, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν [b]αὐτοῦ| ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταπέντε.

15 Κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν

16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, ϗ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, [a]ὃ| ὠνήσατο [n]Ἀβραὰμ| τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ [n]τοῦ| Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγισεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς [h]ὤμοσεν| ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ,

18 Ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος [n]τῷ Θεῷ|· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς [b]αὐτοῦ|.

21 [n]Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν|, [a]ἀνείλετο| αὐτὸν

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, VI. VII.

36 Ante hos enim dies extitit Theodas, dicens se esse aliquem, cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum: qui occisus est: et omnes, qui credebant ei, dissipati sunt, et redacti ad nihilum.

37 Post hunc extitit Judas Galilæus in diebus professionis, et avertit populum post se, et ipse periit: et omnes, quotquot consenserunt ei, dispersi sunt.

38 Et nunc itaque dico vobis, discedite ab hominibus istis, et sinite illos: quoniam si est ex hominibus consilium hòc, aut opus, dissolvetur:

39 Si vero ex Deo est, non poteritis dissolvere illud, ne forte et Deo repugnare inveniamini. Consenserunt autem illi.

40 Et convocantes Apostolos, cæsis denunciaverunt ne omnino loquerentur in nomine Jesu, et dimiserunt eos.

41 Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.

42 Omni autem die non cessabant in templo, et circa domos docentes, et evangelizantes Christum Jesum.

CAP. VI.

IN diebus autem illis, crescente numero discipulorum, factum est murmur Græcorum adversus Hebræos, eo quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum.

2 Convocantes autem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt: Non est æquum nos derelinquere verbum Dei, et ministrare mensis.

3 Considerate ergo fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto, et sapientia, quos constituamus super hoc opus.

4 Nos vero orationi, et ministerio verbi instantes erimus.

5 Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide, et Spiritu sancto, et Philippum, et Prochorum, et Nicanorem, et Timonem, et Parmonam, et Nicolaum advenam Antiochenum.

6 Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: et orantes imposuerunt eis manus.

7 Et verbum Domini crescebat, et multiplicabatur numerus discipulorum in Jerusalem valde: multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.

8 Stephanus autem plenus gratia, et fortitudine faciebat prodigia, et signa magna in populo.

9 Surrexerunt autem quidam de synagoga, quæ appellatur Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui erant a Cilicia, et Asia, disputantes cum Stephano:

10 Et non poterant resistere sapientiæ, et Spiritui, qui loquebatur.

11 Tunc summiserunt viros, qui dicerent se audivisse eum dicentem verba blasphemiæ in Moysen, et in Deum.

12 Commoverunt itaque plebem, et seniores, et Scribas; et concurrentes rapuerunt eum, et adduxerunt in concilium,

13 Et statuerunt falsos testes, qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum, et legem.

14 Audivimus enim eum dicentem: quoniam Jesus Nazarenus hic, destruet locum istum, et mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses.

15 Et intuentes eum omnes, qui sedebant in concilio, viderunt faciem ejus tamquam faciem Angeli.

CAP. VII.

DIXIT autem princeps sacerdotum: Si hæc ita se habent?

2 Qui ait: Viri fratres, et patres audite: Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cum esset in Mesopotamia prius quàm moraretur in Charan,

3 Et dixit ad illum: Exi de terra tua, et de cognatione tua, et veni in terram, quam monstravero tibi.

4 Tunc exiit de terra Chaldæorum, et habitavit in Charan. Et inde, postquàm mortuus est pater ejus, transtulit illum in terram istam, in qua nunc vos habitatis.

5 Et non dedit illi hereditatem in ea nec passum pedis: sed repromisit dare illi eam in possessionem, et semini ejus post ipsum, cum non haberet filium.

6 Locutus est autem ei Deus: Quia erit semen ejus accola in terra aliena, et servituti eos subjicient, et male tractabunt eos annis quadringentis:

7 Et gentem, cui servierint, judicabo ego, dixit Dominus, et post hæc exibunt, et servient mihi in loco isto.

8 Et dedit illi testamentum circumcisionis: et sic genuit Isaac, et circumcidit eum die octavo: et Isaac, Jacob: et Jacob, duodecim Patriarchas.

9 Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum, et erat Deus cum eo:

10 Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus: et dedit ei gratiam, et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, et constituit eum præpositum super Ægyptum, et super omnem domum suam.

11 Venit autem fames in universam Ægyptum, et Chanaan, et tribulatio magna: et non inveniebant cibos patres nostri.

12 Cum audisset autem Jacob esse frumentum in Ægypto: misit patres nostros primum:

13 Et in secundo cognitus est Joseph a fratribus suis, et manifestum est Pharaoni genus ejus.

14 Mittens autem Joseph accersivit Jacob patrem suum, et omnem cognationem suam in animabus septuagintaquinque.

15 Et descendit Jacob in Ægyptum: et defunctus est ipse, et patres nostri.

16 Et translati sunt in Sichem, et positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham pretio argenti a filiis Hemor filii Sichem.

17 Cum autem appropinquaret tempus promissionis, quam confessus erat Deus Abrahæ, crevit populus, et multiplicatus est in Ægypto,

18 Quoadusque surrexit alius rex in Ægypto, qui non sciebat Joseph.

19 Hic circumveniens genus nostrum, afflixit patres nostros ut exponerent infantes suos, ne vivificarentur.

20 Eodem tempore natus est Moyses, et fuit gratus Deo, qui nutritus est tribus mensibus in domo patris sui.

21 Exposito autem illo, sustulit eum

VERSIO LUSITANA.

dei bem por vós, no que determinais fazer ácerca destes homens.

36 Porque tempos ha que se levantou hum Théodas, dizendo: Era homem grande: unirão-se-lhe perto de quatrocentos homens; mas elle foi morto, e todos os que crêrão nelle, forão desfeitos, e reduzidos a nada.

37 Depois deste levantou-se Judas Galileo, no tempo que se fazia o Arrolamento: levou muito povo apôs si: mas elle pereceo da mesma sorte; e todos os que tinhão entrado no seu partido, forão postos em desbarato.

38 E agora pois o que eu vos digo: Não vos mettais com estes homens: deixai-os lá: porque se este conselho, ou esta obra vem dos homens, ella se desfará.

39 Porém se ella he de Deos, não cabe nas vossas forças destruilla: e vós expondes-vos ao damno de combater contra Deos. Elles porém comformarão com elle.

40 E tendo feito vir aos Apostolos, lhes prohibírão, depois de os açoutar, que de nenhum modo tornassem a fallar no nome de Jesus, e despedírão-os.

41 Então sahírão elles alegres do tribunal por haverem sido julgados dignos de padecer affrontas pelo nome de Jesus.

42 E não cessavão todos os dias de ensinar, e de annunciar a Jesu Christo no Templo, e pelas casas.

CAP. VI.

E NAQUELLES dias, como o número dos Discipulos se multiplicava, levantou-se huma murmuração dos Gregos contra os Hebreos, de que as suas viuvas erão desprezadas na dispensação do que se dava cada dia.

2 Porém os doze tendo convocado todos os Discipulos, disserão: Não he justo que nós deixemos a prégação da palavra de Deos, por cuidar das mezas.

3 Por tanto, Irmãos, escolhei dentre vós a sete homens de probidade reconhecida, cheios do Espirito Santo, e de sabedoria, a quem encarreguemos desta obra.

4 E nós applicar-nos-hemos á oração, e á dispensação da palavra.

5 E aprouvou este arrazoamento toda a assemblea. E elles escolhêrão a Estevão, homem cheio de fé, e do Espirito Santo, e a Filippe, e a Prócoro, e a Nicanor, e a Timão, e a Parménas, e a Nicoláo proselyto de Antioquia.

6 Apresentárão-os ante os Apostolos; e estes lhes impozerão as mãos orando.

7 Entretanto a palavra do Senhor crescia cada vez mais, e o número dos Discipulos se augmentava grandemente em Jerusalem: e erão tambem muitos de entre os Sacerdotes, os que obedecião á fé.

8 Ora Estevão cheio de graça, e de força, obrava grandes prodigios, e grandes milagres entre o povo.

9 Mas alguns da Synagoga chamada dos Libertinos, e dos Cyrenenses, e dos Alexandrinos, e dos que erão da Cilicia, e da Asia, se levantárão contra, e disputavão com Estevão.

10 E não podião resistir á sabedoria, e ao Espirito, que nelle fallava.

11 Então subornárão a certos homens, para dizerem, que elles lhe tinhão ouvido blasfemias contra Moysés, e contra Deos.

12 Seguio-se dahi commoverem ao povo, e aos Senadores, e aos Doutores da Lei; e arremettendo a elle, o arrebatárão, e levárão ao tribunal,

13 E alli produzírão falsas testemunhas, que disserão: Este homem não cessa de fallar contra o lugar santo, e contra a Lei.

14 Porque nós o ouvimos dizer, que este Jesu Nazareno ha de destruir este lugar, e ha de tirar as tradições, que Moysés nos deixou.

15 Entretanto, todos os que estavão assentados no tribunal, quando olhavão para elle, o seu rosto lhes parecia como o rosto de hum Anjo.

CAP. VII.

ENTAO lhe disse o Summo Pontifice: Se era verdade isto.

2 Ao que elle disse: Varões Irmãos, e meus Padres, ouvi. O Deos da Gloria appareceo a nosso pai Abrahão, que estava em Mesopotamia, antes de assistir em Caran;

3 E disse-lhe: Sahe do teu paiz, e da tua parentela, e vem para a terra, que eu te mostrarei.

4 Então sahio elle da terra dos Caldeos, e veio morar em Caran. E depois que morreo seu pai, o fez passar a esta terra, que vós agora habitais.

5 E onde lhe não deo herança alguma, nem ainda onde assentar hum pé; mas prometteo dar-lhe a posse della a elle, e depois delle á sua posteridade, quando ainda não tinha filho.

6 E Deos lhe predisse, que a sua posteridade iria viver num estrangeiro, onde sería feita escrava, e padeceria muitos máos tratamentos por espaço de quatrocentos annos:

7 Mas eu, disse o Senhor, exercitarei a minha justiça contra a gente, que a retiver em escravidão: e ella alfim sahirá, e me servirá a mim neste lugar.

8 E fez com elle o Pacto da Circumcisão; e assim gérou a Isaac, e o circumcidou ao oitavo dia: e Isaac gérou a Jacob, e Jacob aos doze Patriarcas.

9 E os Patriarcas movidos de inveja, vendêrão a Jose ao Egypto; mas Deos era com elle;

10 E o livrou de todas as suas tribulações. E com a sabedoria, que lhe deo, o fez grato, e acceito a Faraó, Rei do Egypto, o qual lhe deo a Prepositura de Egypto, e de toda a sua casa.

11 E veio em todo o Egypto, e a terra de Canaan, a fome e grande tribulação: e nossos pais não achavão manumentos.

12 E Jacob ouvindo, que no Egypto havia trigo, mandou lá a primeira vez os nossos pais:

13 E da segunda que elles lá forão, foi José conhecido de seus irmãos, e Faraó soube de que familia elle era.

14 Então mandou José buscar a seu pai Jacob, e a toda a sua familia, que constava de setenta e cinco pessoas.

15 E desceo Jacob ao Egypto, e falleceo elle, e nossos pais.

16 E elles forão trasladados a Sichêm, e póstcs no monumento, que Abrahão tinha comprado em moeda de prata aos filhos de Hemor, filho de Sichêm.

17 Mas chegando-se o tempo da promessa que Deos fizera a Abrahão, cresceo, e se multiplicou muito o povo no Egypto,

18 Até o governo de outro Rei no Egypto, que não conhecêra a José.

19 Este usando de hum malicioso artificio contra a nossa gente, attribulou nossos pais, até o ponto de os constranger a abandonarem as suas crianças, a fim de que não vivessem.

20 Neste tempo foi que nasceo Moysés que era agradavel a Deos, e se criou tres mezes em casa de seu pai.

VERSIO ANGLICANA.

35 For before these days β rose up Theudas, boasting himself to be somebody; to whom a number of men, about four hundred, joined themselves: who was slain; and all, as many as δ obeyed him, were scattered, and brought to nought.

37 After this man, rose up Judas of Galilee, in the days of the taxing, and drew away much people after him: he[d] also perished; and all, *even* as many as obeyed him, were dispersed.

38 And now I say unto you, Refrain from these men, and let them alone: [f] for if this counsel or this work be of men, it will come to nought:

39 But if[h] it be of God, ye cannot overthrow it; lest haply ye be found even to fight[i] against God.

40 And to him they agreed: and when they had called the apostles, & beaten[l] *them*, they commanded[m] that they should not speak in the name of Jesus, and let them go.

41 And they departed from the presence of the council, rejoicing[n] that they were counted worthy to suffer shame for his name.

42 And daily[p] in the temple, and in every house, they ceased not to teach and preach Jesus Christ.

CHAP. VI.

AND in those days, when the number of the disciples was multiplied, there arose a murmuring of the Grecians[s] against the Hebrews, because their widows were neglected in[t] the daily ministration.

2 Then the twelve called the multitude of the disciples *unto them*, and said, It[v] is not reason that we should leave the word of God, and serve tables.

3 Wherefore, brethren, look[y] ye out among you seven men of[b] honest report, full of the Holy Ghost and wisdom, whom we may appoint over this business.

4 But we will[e] give ourselves continually to prayer, and to the ministry of the word.

5 And the saying pleased the whole multitude: and they chose Stephen, a man full[g] of faith and of the Holy Ghost, and Philip,[h] and Prochorus, and Nicanor, and Timon, and Parmenas, and[k] Nicolas a proselyte of Antioch:

6 Whom they set before the apostles; and when[l] they had prayed, they[m] laid *their* hands on them.

7 And[o] the word of God increased; and the number of the disciples multiplied in Jerusalem greatly; and a great company of the priests[q] were obedient to the faith.

8 And Stephen, full of faith and power, did great wonders and miracles among the people.

9 Then there arose certain of the synagogue, which is called *the synagogue* of the Libertines, and Cyrenians, and Alexandrians, and of them of Cilicia and of Asia, disputing with Stephen.

10 And they were not able[t] to resist the wisdom and the spirit by which he spake.

11 Then they suborned[u] men, which said, We have heard him speak blasphemous words against Moses, and *against* God.

12 And they stirred up the people, and the elders, and the scribes, and came upon *him*, and caught him, and brought *him* to the council,

13 And set up false witnesses, which said, This man ceaseth not to speak blasphemous words against this holy place, and the law:

A. D. 33.

β In the 3rd year before the account called A.D.
a ch. 25. 8.
b Da. 9. 26.
γ or, *rites.*
δ or, *believed.*
c Ex.34.30,35
d Lu. 13. 1, 2.
e ch. 22. 1.
f Pr. 21. 30. Is. 8. 10, Mat. 15. 13.
g Ge. 12. 1.
h Job 34. 29. 1 Co. 1. 25.
i ch. 9. 5. 23. 9.
k Ge. 12. 5.
l Mat. 10. 17.
m ch. 4. 18.
n Mat. 5. 12. 2 Co. 12. 10. Phi. 1. 29. Ja. 1. 2. 1 Pe. 4. 13..16
o Ge. 13. 15.
p 2 Ti. 4. 2.
q Ge. 15. 13, 16
r Ex. 12. 40, 41
s ch. 9. 29. 11. 20.
t ch. 4. 35.
u Ex. 3. 12.
v Ex. 18. 17..26.
w Ge. 17. 9..11.
x Ge. 21. 1..4.
y De. 1. 13.
z Ge. 25. 26.
a Ge. 29. 32, &c.
b ch. 16. 2. 1 Ti. 3. 7, 8, 10.
c Ge. 37. 28. Ps. 105. 17.
d Ge. 39. 2, 21.
e 1 Ti. 4. 15.
f Ge. 41. 40.
g ch. 11. 24.
h ch. 8. 5, 26. 21. 8.
i Ge. 41. 54.
k Re. 2. 6, 15.
l ch. 1. 24. 13. 3. 1 Ti. 4. 14. 5. 22. 2 Ti. 1. 6.
n Ge. 42. 1, 2.
o ch. 12. 24. 19. 20. Is. 55. 11.
p Ge. 45. 4, 16.
q Ps. 132. 9, 16. Jn°. 12. 42.
r Ge. 46. 27. De. 10. 22.
s Jos. 24. 32.
t Lu. 21. 15.
u 1 Ki. 21. 10, 13. Mat. 26. 59, 60.
v Ex. 1. 7..9.
w Ex. 1. 22.
x Ex. 2. 2, &c.
ζ or, *fair to God.*

14 For[a] we have heard him say, that this Jesus of Nazareth shall[b] destroy this place, and shall change the γ customs which Moses delivered us.

15 And all that sat in the council, looking stedfastly on him, saw his[c] face as it had been the face of an angel.

CHAP. VII.

THEN said the high priest, Are these things so?

2 And he said, Men,[e] brethren, and fathers, hearken; The God of glory appeared unto our father Abraham when he was in Mesopotamia, before he dwelt in Charran,

3 And said[g] unto him, Get thee out of thy country, and from thy kindred, and come into the land which I shall shew thee.

4 Then[k] came he out of the land of the Chaldeans, and dwelt in Charran: and from thence, when his father was dead, he removed him into this land, wherein ye now dwell.

5 And he gave him none inheritance in it, no not *so much as* to set his foot on: yet he promised[o] that he would give it to him for a possession, and to his seed after him, when *as yet* he had no child.

6 And God spake on this wise, That[q] his seed should sojourn in a strange land; and that they should bring them into bondage, and entreat *them* evil four[r] hundred years.

7 And the nation to whom they shall be in bondage will I judge, said God: and after that shall they come forth, and serve[u] me in this place.

8 And[w] he gave him the covenant of circumcision: and so[x] *Abraham* begat Isaac, and circumcised him the eighth day; and Isaac[z] *begat* Jacob; and Jacob[d] *begat* the twelve patriarchs.

9 And the patriarchs, moved with[c] envy, sold Joseph into Egypt: but[d] God was with him,

10 And delivered him out of all his afflictions, and gave him favour and wisdom in the sight of Pharaoh king of Egypt; and he[f] made him governor over Egypt and all his house.

11 Now[i] there came a dearth over all the land of Egypt and Chanaan, and great affliction: and our fathers found no sustenance.

12 But[n] when Jacob heard that there was corn in Egypt, he sent out our fathers first.

13 And at the second *time* Joseph[p] was made known to his brethren; and Joseph's kindred was made known unto Pharaoh.

14 Then sent Joseph, and called his father Jacob to *him*, and all[r] his kindred, threescore and fifteen souls.

15 So Jacob went down into Egypt, and died, he, and our fathers,

16 And[s] were carried over into Sychem, and laid in the sepulchre that Abraham bought for a sum of money of the sons of Emmor *the father* of Sychem.

17 But when the time of the promise drew nigh, which God had sworn to Abraham, the people[v] grew and multiplied in Egypt,

18 Till another king arose, which knew not Joseph.

19 The same dealt subtilly with our kindred, and evil-entreated our fathers, so[w] that they cast out their young children, to the end they might not live.

20 In which time Moses[x] was born, and was ζ exceeding fair, and nourished up in his father's house three months:

21 And when he was cast out, Pharaoh's

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, VIII.

ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις κ̀ [c]ἐν[1] ἔργοις[m].

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τὸς ἀδελφὸς αὐτȣ̃ τὸς υἱὸς Ἰσραήλ.

24 Καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον.

25 Ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ [i]συνήλασεν[1] αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών· [n]Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;

29 Ἔφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος [d]Κυρίου[1] ἐν [k]φλογὶ πυρὸς[1] βάτου.

31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν, [a]ἐθαύμασε[1] τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου [c]πρὸς αὐτόν[1]·

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος· Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τȣ̃τον τὸν Μωυσῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν, τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν [h]ἐν[1] χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.

36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ [a]Αἰγύπτου[1], καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωυσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει [c]Κύριος[1] ὁ Θεὸς [b]ὑμῶν[1] ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· [d]αὐτοῦ ἀκούσεσθε[1].

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα, δοῦναι ἡμῖν·

39 Ὧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς ȣ̃τος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτȣ, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτὸς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ;

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν [i]Ῥεμφὰν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν [c]ἐν[1] τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει·

45 Ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ·

46 Ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις [b]ναοῖς[1] κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι, κ̀ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε·

53 Οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

56 Καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ.

57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, κ̀ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν.

58 Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,

59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

60 Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

Κεφ. η'. VIII.

ΣΑΥΛΟΣ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, VIII.

filia Pharaonis, et nutrivit eum sibi in filium.

22 Et eruditus est Moyses omni sapientia Ægyptiorum, et erat potens in verbis, et in operibus suis.

23 Cum autem impleretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor ejus ut visitaret fratres suos filios Israel.

24 Et cum vidisset quendam injuriam patientem, vindicavit illum: et fecit ultionem ei, qui injuriam sustinebat, percusso Ægyptio.

25 Existimabat autem intelligere fratres, quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis: at illi non intellexerunt.

26 Sequenti vero die apparuit illis litigantibus: et reconciliabat eos in pace, dicens: Viri, fratres estis, ut quid nocetis alterutrum?

27 Qui autem injuriam faciebat proximo, repulit eum, dicens: Quis te constituit principem, et judicem super nos?

28 Numquid interficere me tu vis, quemadmodum interfecisti heri Ægyptium?

29 Fugit autem Moyses in verbo isto: et factus est advena in terra Madian, ubi generavit filios duos.

30 Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina Angelus in igne flammæ rubi.

31 Moyses autem videns, admiratus est visum. Et accedente illo ut consideraret, facta est ad eum vox Domini, dicens:

32 Ego sum Deus patrum tuorum, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob. Tremefactus autem Moyses, non audebat considerare.

33 Dixit autem illi Dominus: Solve calceamentum pedum tuorum: locus enim, in quo stas, terra sancta est.

34 Videns vidi afflictionem populi mei, qui est in Ægypto, et gemitum eorum audivi, et descendi liberare eos. Et nunc veni, et mittam te in Ægyptum.

35 Hunc Moysen, quem negaverunt, dicentes: Quis te constituit principem, et judicem? hunc Deus principem, et redemptorem misit, cum manu Angeli, qui apparuit illi in rubo.

36 Hic eduxit illos faciens prodigia, et signa in terra Ægypti, et in rubro mari, et in deserto annis quadraginta.

37 Hic est Moyses, qui dixit filiis Israel: Prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus vestris, tamquam me, ipsum audietis.

38 Hic est, qui fuit in Ecclesia in solitudine cum Angelo, qui loquebatur ei in monte Sina, et cum patribus nostris: qui accepit verba vitæ dare nobis.

39 Cui noluerunt obedire patres nostri: sed repulerunt, et aversi sunt cordibus suis in Ægyptum,

40 Dicentes ad Aaron: Fac nobis deos, qui præcedant nos: Moyses enim hic, qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei.

41 Et vitulum fecerunt in diebus illis, et obtulerunt hostiam simulachro, et lætabuntur in operibus manuum suarum.

42 Convertit autem Deus, et tradidit eos servire malitiæ cæli, sicut scriptum est in Libro Prophetarum: Numquid victimas, et hostias obtulistis mihi annis quadraginta in deserto, domus Israel?

43 Et suscepistis tabernaculum Moloch, et sidus Dei vestri Rempham, figuras, quas fecistis, adorare eas. Et transferam vos trans Babylonem.

44 Tabernaculum testimonii fuit cum patribus nostris in deserto, sicut disposuit illis Deus, loquens ad Moysen, ut faceret illud secundum formam, quam viderat.

45 Quod et induxerunt, suscipientes patres nostri cum Jesu in possessionem Gentium, quas expulit Deus a facie patrum nostrorum, usque in diebus David,

46 Qui invenit gratiam ante Deum, et petiit ut inveniret tabernaculum Deo Jacob.

47 Salomon autem ædificavit illi domum.

48 Sed non Excelsus in manufactis habitat, sicut Propheta dicit:

49 Cælum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum. Quam domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ est?

50 Nonne manus meæ fecit hæc omnia?

51 Dura cervice, et incircumcisis cordibus, et auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut Patres vestri, ita et vos.

52 Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos, qui prænunciabant de adventu Justi, cujus vos nunc proditores, et homicidæ fuistis:

53 Qui accepistis legem in dispositione Angelorum, et non custodistis.

54 Audientes autem hæc dissecabantur cordibus suis, et stridebant dentibus in eum.

55 Cum autem esset plenus Spiritu sancto, intendens in cælum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem a dextris Dei.

56 Et ait: Ecce video cælos apertos, et filium hominis stantem a dextris Dei.

57 Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas, et impetum fecerunt unanimiter in eum.

58 Et ejicientes eum extra civitatem lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus.

59 Et lapidabant Stephanum invocantem, et dicentem: Domine Jesu suscipe spiritum meum.

60 Positis autem genibus, clamavit voce magna, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino. Saulus autem erat consentiens neci ejus.

CAP. VIII.

FACTA est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Jerosolymis, et omnes dispersi sunt per regiones Judææ, et Samariæ præter Apostolos.

2 Curaverunt autem Stephanum viri timorati, et fecerunt planctum magnum super eum.

3 Saulus autem devastabat Ecclesiam per domos intrans, et trahens viros, ac mulieres, tradebat in custodiam.

4 Igitur qui dispersi erant pertransibant, evangelizantes verbum Dei.

VERSIO LUSITANA.

21 E depois, como elle fosse exposto, a filha de Faraó o recolheo, e o criou como filho.

22 E foi Moysés instruido em toda a sabedoria dos Egypcios, e sahio poderoso em palavras, e obras.

23 Mas quando elle completava os quarenta annos da sua idade, veio-lhe ao coração ir visitar os filhos de Israel seus irmãos.

24 E vendo que se fazia injúria a hum delles, elle o defendeo, e vingou, matando ao Egypcio, que o ultrajava.

25 Ora Moysés cuidava que seus irmãos estavão bem capacitados, de que por sua mão os havia de livrar Deos: mas elles não o entendêrão.

26 E ao dia seguinte deo-se-lhes a ver em occasião, que huns Hebreos pelejavão de palavra entre si: e elle procurava apaziguallos, dizendo: Homens, vós sois irmãos: Como logo vos estais injuriando hum a outro?

27 Então o que fazia injúria ao outro, o repellio, dizendo: Quem te constituio a ti Principe, e Juiz sobre nós?

28 Dar-se-ha caso que tu me queiras matar, assim como mataste hontem aquelle Egypcio.

29 Moysés ouvindo esta palavra, fugio; e esteve como estrangeiro na terra de Madian, onde gerou dous filhos.

30 E quarenta annos depois, lhe appareceo hum Anjo no deserto do Monte Sina, na chamma de huma çarça, que ardia em fogo.

31 E o tanto que Moysés o percebeo, ficou maravilhado do que via; e chegando-se para considerar que sería, ouvio a voz do Senhor, dizendo:

32 Eu sou o Deos de teus pais, o Deos de Abrahão, o Deos de Isaac, e o Deos de Jacob. E Moysés todo cheio de medo, não ousava considerar.

33 Então lhe disse o Senhor: Descalça os çapatos de teus pés; porque o lugar, onde estás, he huma terra santa.

34 Tenho visto a afflicção de meu povo, que está no Egypto, e tenho ouvido os seus gemidos, e baixei a livrallos. Vem pois agora, e eu te enviarei ao Egypto.

35 Este Moysés, a quem elles tinhão recusado, dizendo: Quem te constituio a ti Principe, e Juiz? este mesmo foi, o que Deos enviou por Principe, e por Libertador debaixo da mão do Anjo, que lhe appareceo na çarça.

36 Este o que os fez sahir, obrando prodigios, e maravilhas no Egypto, no mar vermelho, e no deserto por espaço de quarenta annos.

37 Este he aquelle Moysés, que disse aos filhos de Israel: Deos vos suscitará dentre vossos irmãos hum Profeta, como eu; ouvi-o.

38 Este he quem esteve na igreja do deserto com o Anjo, que lhe fallava no Monte Sina, e com nossos pais; quem recebeo as palavras da vida para no-las dar.

39 A quem nossos pais não quizerão obedecer; mas o repellírão, e se tornárão com os seus corações para o Egypto,

40 Dizendo a Aarão: Faze-nos Deoses, que vão adiante de nós; porque nós não sabemos que he feito daquelle Moysés, que nos tirou da terra do Egypto.

41 E naquelles dias fizerão elles hum bezerro, e offerecêrão sacrificios ao idolo, e se alegravão nas obras de suas mãos.

42 Então Deos se retirou delles, e os desamparou de maneira, que adorárão o exercito do Ceo, como está escrito no Livro dos Profetas: Casa de Israel, forão por ventura alguns os sacrificios, e forão algumas as hostias, que vós me offerecestes no deserto em quarenta annos?

43 E vós tomastes o tabernaculo de Moloch, e o astro do vosso Deos Ramfam, que são as figuras, que vós fizestes. E tirarei vos além da Babylonia.

44 Tiverão nossos pais comsigo no deserto o Tabernaculo do Testemunho, conforme lhes havia Deos ordenado, dizendo a Moysés que o fizesse, segundo o modêlo que víra.

45 E nossos pais, depois de o terem recebido, o levárão debaixo da conducta de Josué á terra, que havia sido possuida das Nações, que Deos expulsou á vista delles, a face de nossas pais, até os dias de David.

46 O qual achou graça diante de Deos, a quem pedio, que o deixasse edificar huma morada fixa ao Deos de Jacob.

47 E Salamão lhe edificou hum Templo.

48 Mas o Altissimo não habita em Templos, feitos por mão de homens, como diz o Profeta:

49 O Ceo he o meu Throno; e a terra o escabéllo de meus pés. Que casa me edificareis vós, diz o Senhor, e qual poderá ser o lugar do meu descanço?

50 Não he a minha mão, a que fez todas estas cousas?

51 Homens de dura cervíz, e que estais por circumcidar no coração, e nos ouvidos, vós sempre resistís ao Espirito Santo, e sois inteiramente como forão vossos pais.

52 Que Profeta houve, a quem vossos pais não perseguissem? E elles matárão aos que lhes prediziāo a vinda do Justo, a quem vós acabais de entregar, e de quem vós fostes os homicidas:

53 Vós, que recebestes a Lei por ministerio dos Anjos, e que a não guardastes.

54 E ao ouvir estas palavras, enchêrão-se elles de raiva, que lhes despedaçava o coração, e rangião com os dentes contra elle.

55 Mas Estevão, cheio do Espirito Santo, olhando para o Ceo, vio a Gloria de Deos, e a Jesus em pé á mão direita de Deos. E disse: Eis estou eu vendo os Ceos abertos e o Filho do homem em pé á mão direita de Deos.

56 Então elles clamando em alta voz, tapárão os ouvidos, e todos juntos arremettêrão a elle com furia.

57 E tendo-o lançado fóra da Cidade, o apedrejavão; e as testemunhas depozerão os seus vestidos aos pés de hum moço, que se chamava Saulo.

58 E apedrejavão a Estevão, que invocava, e dizia: Senhor Jesus, recebe o meu espirito.

59 E tendo-se posto de joelhos, gritou em alta voz, dizendo: Senhor, não lhes imputes este peccado.

60 E ditas estas palavras, dormio no Senhor. He de saber, que Saulo tinha consentido na sua morte.

CAP. VIII.

E AO mesmo tempo se levantou huma grande perseguição contra a Igreja de Jerusalem: e todos, excepto os Apostolos, se desmantelárão para diversos lugares de Judéa, e de Samaría.

2 Todavia alguns homens timoratos tomárão ao seu cuidado, tudo quanto pertencia ao funeral de Estevão, e fizerão sobre elle grandes prantos.

3 Entretanto devastava Saulo a Igreja, entrando nas casas, e tirando dellas por força homens, e mulheres, para serem aprizionados.

4 Mas os que andavão dispersos, annunciavão a palavra de Deos em toda a parte, por onde passavão.

VERSIO ANGLICANA.

daughter took him up, and[a] nourished him for her own son.

22 And Moses was learned in all the wisdom of the Egyptians, and[b] was mighty in words and in deeds.

23 And[c] when he was full forty years old, it came into his heart to visit his brethren the children of Israel.

24 And seeing one *of them* suffer wrong, he defended *him*, and avenged him that was oppressed, and smote the Egyptian:

25 γFor he supposed his brethren would have understood how that God by his hand would deliver them: but they understood not.

26 And the next day he shewed himself unto them as they strove, and would have set them at one again, saying, Sirs, ye are brethren; why do ye wrong one to another?

27 But he that did his neighbour wrong thrust him away, saying, Who made thee a ruler and a judge over us?

28 Wilt thou kill me, as thou diddest the Egyptian yesterday?

29 Then fled Moses at this saying; and was a stranger in the land of Madian, where he begat two sons.

30 And[m] when forty years were expired, there appeared to him in the wilderness of Mount Sina an angel of the Lord, in a flame of fire in a bush.

31 When Moses saw *it*, he wondered at the sight: and as he drew near to behold *it*, the voice of the Lord came unto him,

32 *Saying*, I *am* the God[q] of thy fathers, the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob. Then Moses trembled, and durst not behold.

33 Then said the Lord to him, Put[t] off thy shoes from thy feet; for the place where thou standest is holy ground.

34 I have seen, I have seen, the affliction of my people which is in Egypt, and I have heard their groaning, and am come down to deliver them. And now come, I will send thee into Egypt.

35 This Moses, whom they refused, saying, Who made thee a ruler and a judge? the same did God send *to be* a ruler and a deliverer, by the hand of the[y] angel which appeared to him in the bush.

36 He brought them out, after[z] that he had shewed wonders and signs in the land of Egypt, and in the Red Sea, and in the wilderness, forty[c] years.

37 This is that Moses which said[e] unto the children of Israel, A prophet shall the Lord your God raise up unto you of your brethren, ζlike unto me; him[g] shall ye hear.

38 This[h] is he, that was in the church in the wilderness, with the angel[j] which spake to him[k] in the Mount Sina, and *with* our fathers; who[l] received[m] the lively oracles to give unto us:

39 To whom our fathers would not obey, but thrust *him* from them, and in their hearts turned back again into Egypt,

40 Saying[o] unto Aaron, Make us gods to go before us: for *as for* this Moses, which brought us out of the land of Egypt, we wot not what is become of him.

41 And they made a calf[q] in those days, and offered sacrifice unto the idol, and rejoiced in the works of their own hands.

42 Then God turned, and gave[s] them up to worship the[t] host of heaven; as it is written[u] in the book of the prophets, O ye house of Israel, have ye offered to me slain beasts, and sacrifices, *by the space of* forty years in the wilderness?

43 Yea, ye took up the tabernacle of Moloch, and the star of your god Remphan, figures which ye made, to worship them: & I will carry you away beyond Babylon.

44 Our fathers had the tabernacle of witness in the wilderness, as he had appointed, β speaking unto Moses, that[d] he should make it according to the fashion that he had seen.

45 Which[e] also our fathers δ that came after, brought in with Jesus into the possession of the Gentiles, whom[f] God drave out before the face of our fathers, unto the days of David;

46 Who found favour[g] before God, and desired[h] to find a tabernacle for the God of Jacob.

47 But Solomon[i] built him an house.

48 Howbeit,[k] the Most High dwelleth not in temples made with hands; as saith the prophet,

49 Heaven[l] *is* my throne, and earth *is* my footstool: what house will ye build me? saith the Lord: or what *is* the place of my rest?

50 Hath not my hand made all these things?

51 Ye stiffnecked,[n] and uncircumcised[o] in heart and ears, ye do always resist the Holy Ghost: as your fathers *did*, so *do* ye.

52 Which[p] of the prophets have not your fathers persecuted? and they have slain them which shewed before of the coming of the Just[r] One; of whom ye have been now the betrayers and murderers:

53 Who have received the law by[s] the disposition of angels, and have not kept *it*.

54 When they heard these things,[u] they were cut to the heart, and they gnashed on him with *their* teeth.

55 But he, being[v] full of the Holy Ghost, looked up stedfastly into heaven, and saw the glory of God, and Jesus standing on the right hand of God,

56 And said, Behold, I see the[w] heavens opened, and[x] the Son of man standing on the right hand of God.

57 Then they cried out with a loud voice, and stopped their ears, and ran upon him with one accord,

58 And cast[a] *him* out of the city, and stoned *him*: and the witnesses[b] laid down their clothes at a young man's feet, whose name was[d] Saul.

59 And they stoned Stephen, calling upon *God*, and saying, Lord Jesus, receive[f] my spirit!

60 And he kneeled down, and cried with a loud voice, Lord, lay[i] not this sin to their charge. And when he had said this, he fell asleep.

CHAP. VIII.

AND Saul[n] was consenting unto his death. And at that time there was a great persecution against the church which was at Jerusalem; and they were all scattered[p] abroad throughout the regions of Judea and Samaria, except the apostles.

2 And devout men carried Stephen *to his burial*, & made great lamentation over him.

3 As for Saul, he[r] made havoc of the church, entering into every house, and haling men and women, committed *them* to prison.

4 Therefore they that were scattered abroad, went every where preaching the word.

A. D. 33.

a Ex. 2. 10.
b Lu. 24. 19.
c Ex. 2. 11, &c.
β or, *who spake.*
d Ex. 25. 40. 26. 30. He. 8. 5.
γ or, *Now.*
e Jos. 3. 14.
δ or, *having received.*
f Ne. 9. 24. Ps. 44. 2. 78. 55.
g 1 Sa. 16. 1.
h 1 Ch. 22. 7.
i 1 Ki. 6. 1, &c. 8. 20.
k ch. 17. 24. 1 Ki. 8. 27.
l Is. 66. 1, 2.
m Ex. 3. 2, &c.
n Ex. 32. 9. Is. 48. 4.
o Le. 26. 41. Je. 9. 26. Ro. 2. 28, 29.
p 2 Ch. 36. 16. 1 Th. 2. 15.
q Mat. 22. 32. He. 11. 16.
r ch. 3. 14.
s Ga. 3. 19.
t Jos. 5. 15. Ec. 5. 1.
u ch. 5. 33.
v ch. 6. 5.
w Eze. 1. 1.
x Da. 7. 13.
y Ex. 14. 19. Nu. 20. 16.
z Ex. VII.. XI. XIV.
a Lu. 4. 29. He. 13. 12, 13
b ch. 6. 13.
c Ex. 16. 35.
d ch. 8. 1, 3. 22. 20.
e ch. 3. 22. De. 18. 15, 18
f Ps. 31. 5. Lu. 23. 46.
ζ or, *as myself.*
g Mat. 17. 5.
h He. 2. 2.
i Mat. 5. 44. Lu. 23. 34.
j Is. 63. 9. Ga. 3. 19.
k Ex. 19. 3, 17.
l De. 5. 27, 31. Jno. 1. 17.
m Ro. 3. 2.
n ch. 7. 58.
o Ex. 32. 1.
p ch. 11. 19.
q De. 9. 16. Ps. 106. 19, 20.
r ch. 26. 10, 11 Ga. 1. 13.
s Ps. 81. 12.
t De. 4. 19. 2 Ki. 17. 16. Je. 19. 13.
u Am. 5. 25, 26.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, IX.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

6 Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 [n]Πολλῶν| γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ, [n]ἐξήρχετο|· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.

8 Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν.

10 Ὧ προσεῖχον πάντες| ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη.

11 Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ [c]τὰ| περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος [b]τοῦ| Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε [a]σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας|, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην·

15 Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον.

16 ([h]Οὔπω| γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.)

17 Τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον.

18 [u]Θεασάμενος| δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,

19 Λέγων· Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σύν σοι εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα [a]ἐνώπιον| τοῦ Θεοῦ.

22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ [k]Θεοῦ|, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.

23 Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε· Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε[f].

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης [d]τῆς| βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ,

28 Ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε· Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός;

35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;

37 [b]Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν|.

38 Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, [n]Πνεῦμα Κυρίου| ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Κεφ. θ'. IX.

Ο ΔΕ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ Ἀρχιερεῖ,

2 Ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

3 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.

4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;

5 Εἶπε δέ· Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ [c]Κύριος εἶπεν|· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς[f] ὃν σὺ διώκεις· [a]σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

6 Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀνάστηθι|καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, εἱστήκεισαν [h]ἐννεοὶ|, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.

8 Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, [n]οὐδένα| ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.

9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, IX.

5 Philippus autem descendens in civitatem Samariæ, prædicabat illis Christum.

6 Intendebant autem turbæ his, quæ a Philippo dicebantur unanimiter audientes, et videntes signa quæ faciebat.

7 Multi enim eorum, qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exibant. Multi autem paralytici, et claudi curati sunt.

8 Factum est ergo gaudium magnum in illa civitate.

9 Vir autem quidam nomine Simon, qui ante fuerat in civitate magus, seducens gentem Samariæ, dicens se esse aliquem magnum:

10 Cui auscultabant omnes a minimo usque ad maximum, dicentes: Hic est virtus Dei, quæ vocatur magna.

11 Attendebant autem eum: propter quod multo tempore magiis suis dementasset eos.

12 Cum vero credidissent Philippo evangelizanti de regno Dei, in nomine Jesu Christi baptizabantur viri, ac mulieres.

13 Tunc Simon et ipse credidit: et cum baptizatus esset, adhærebat Philippo. Videns etiam signa, et virtutes maximas fieri, stupens admirabatur.

14 Cum autem audissent Apostoli, qui erant Jerosolymis, quòd recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, et Joannem:

15 Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum:

16 Nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu.

17 Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum.

18 Cum vidisset autem Simon quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam,

19 Dicens: Date et mihi hanc potestatem, ut cuicumque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum;

20 Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.

21 Non est tibi pars, neque sors in sermone isto: cor enim tuum non est rectum coram Deo.

22 Pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua: et roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui.

23 In felle enim amaritudinis, et obligatione iniquitatis video te esse.

24 Respondens autem Simon, dixit: Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum, quæ dixistis.

25 Et illi quidem testificati, et locuti verbum Domini, redibant Jerosolymam, et multis regionibus Samaritanorum evangelizabant.

26 Angelus autem Domini locutus est ad Philippum, dicens: Surge, et vade contra meridianum ad viam, quæ descendit ab Jerusalem in Gazam: hæc est deserta.

27 Et surgens abiit. Et ecce vir Æthiops, eunuchus, potens Candacis Reginæ Æthiopum, qui erat super omnes gazas ejus: venerat adorare in Jerusalem:

28 Et revertebatur sedens super currum suum, legensque Isaiam prophetam.

29 Dixit autem Spiritus Philippo: Accede, et adjunge te ad currum istum.

30 Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Isaiam prophetam, et dixit: Putasne intelligis quæ legis?

31 Qui ait: Et quomodo possum, si non aliquis ostenderit mihi? Rogavitque Philippum ut ascenderet, et sederet secum.

32 Locus autem Scripturæ, quam legebat, erat hic: Tamquam ovis ad occisionem ductus est: et sicut agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum.

33 In humilitate judicium ejus sublatum est. Generationem ejus quis enarrabit, quoniam tolletur de terra vita ejus?

34 Respondens autem eunuchus Philippo, dixit: Obsecro te, de quo Propheta dicit hoc? de se, an de alio aliquo?

35 Aperiens autem Philippus os suum, et incipiens a Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum.

36 Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: et ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet me baptizari?

37 Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait: Credo, Filium Dei esse Jesum Christum.

38 Et jussit stare currum: et descenderunt uterque in aquam, Philippus, et Eunuchus, et baptizavit eum.

39 Cum autem ascendissent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, et amplius non vidit eum Eunuchus. Ibat autem per viam suam gaudens.

40 Philippus autem inventus est in Azoto, et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream.

CAP. IX.

SAULUS autem adhuc spirans minarum, et cædis in discipulos Domini, accessit ad principem Sacerdotum,

2 Et petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas: ut si quos invenisset hujus viæ viros, ac mulieres, vinctos perduceret in Jerusalem.

3 Et cum iter faceret, contigit ut appropinquaret Damasco: et subito circumfulsit eum lux de cælo.

4 Et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi: Saule, Saule, quid me persequeris?

5 Qui dixit: Quis es Domine? Et ille: Ego sum Jesus, quem tu persequeris: durum est tibi contra stimulum calcitrare.

6 Et tremens, ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere?

7 Et Dominus ad eum: Surge, et ingredere civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi, qui comitabantur cum eo, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.

8 Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum.

9 Et erat ibi tribus diebus non videns, et non manducavit, neque bibit.

10 Erat autem quidam discipulus

VERSIO LUSITANA.

5 Filippe pois tendo vindo para huma Cidade de Samaría, prégava-lhes a Christo.

6 E os póvos estavão attentos ao que Filippe lhes dizia, e o escutavão com hum mesmo ardor, vendo os prodigios que fazia.

7 Porque os espiritos immundos se sahião dos córpos de muitos posséssos, gritando em alta voz.

8 E muitos, que erão paralyticos, e coxos, forão curados.

9 Isto encheo de summa alegria a Cidade. E havia nella hum homem, por nome Simão, que antes tinha exercitado a mágica, e enganado ao povo Samaritano, dizendo, que elle era huma cousa grande:

10 A quem seguião todos, desde o pequeno até o maior, dizendo: Este he a grande virtude de Deos.

11 E o que fazia que elles o seguissem, era que de muito tempo os tinha dementado com os seus encantos.

12 Porém depois que crêrão o que Filippe lhes annunciava do Reino de Deos, forão baptizados homens, e mulheres em nome de Jesu Christo.

13 Então creo tambem o mesmo Simão: e depois que foi baptizado, andava unido a Filippe. E vendo os prodigios, e grandissimos milagres, que se fazião, estava por isso cheio de pasmo, e em extremo admirado.

14 E os Apostolos, que estavão em Jerusalem, tendo ouvido que a Samaría recebêra a palavra de Deos, mandárão-lhes lá a Pedro, e a João.

15 Os quaes como chegárão, fizerão oração por elles, a fim de receberem o Espirito Santo:

16 Porque elle ainda não tinha descido sobre nenhum; mas sómente tinhão sido baptizados em nome do Senhor Jesus.

17 Então lhes impozerão as mãos, e elles recebêrão o Espirito Santo.

18 E quando Simão vio que se dava o Espirito Santo por meio da imposição da mão dos Apostolos, offereceo-lhes dinheiro,

19 Dizendo: Dai-me tambem a mim este poder, que os a quem eu impuzer as mãos, recebão o Espirito Santo. Mas Pedro lhe disse:

20 O teu dinheiro pereça comtigo, huma vez que tu te persuadiste, que o dom de Deos se podia adquirir com o dinheiro.

21 Tu não tens parte, nem sorte alguma, no ministerio: porque o teu coração não he recto diante de Deos.

22 Faze pois penitencia desta maldade: e roga a Deos, que se he possivel, te seja perdoado este máo pensamento de teu coração.

23 Porque eu vejo que tu estás num fel de amargura, e prezo nos laços da iniquidade.

24 E a isto respondendo Simão, disse: Rogai ao Senhor, que não venha sobre mim nada do que me dissestes.

25 E elles tendo dado testemunho, e annunciado a palavra do Senhor, tornárão para Jerusalem, prégando o Evangelho em muitos lugares de Samaría.

26 E o Anjo do Senhor fallou a Filippe, dizendo: Levanta-te, e vai contra o Meio dia, ao caminho que desce de Jerusalem a Gaza; que he deserta.

27 Elle levantando-se, partio. E eis-ahi hum Ethiope Eunuco valido de Candáce, Rainha da Ethiopia, e Superintendente de todo o seu Erario, tinha vindo a Jerusalem por fazer a sua adoração:

28 E quando já voltava, hia assentado no seu coche, lendo no Profeta Isaias.

29 Então disse o Espirito a Filippe: Chega, e ajunta-te a este coche.

30 Correo logo Filippe; e ouvindo que elle lia no Profeta Isaias, disse-lhe: Tu crês que entendes o que estás lendo?

31 Elle disse: Como o poderei eu entender, se não houver alguem, que mo explique! E rogou a Filippe que montasse, e se assentasse com elle.

32 Ora a passagem da Escritura, que o Eunuco lia, era esta: Elle foi levado como huma ovelha ao matadouro: e elle como hum cordeiro, que está mudo diante de quem o tosquia, não abrio a sua boca.

33 Elle na sua humiliação foi livre do supplicio. Quem poderá contar a sua geração? pois que a sua vida será tirada da terra.

34 O Eunuco pois respondendo, disse para Filippe: Peço-te que me digas, de quem falla aqui o Profeta? Se de si mesmo, ou de outrem?

35 Então Filippe abrindo a boca, começou por esta escritura a annunciar-lhe a Jesus.

36 E continuando elles o seu caminho, chegárão onde havia agua, e disse o Eunuco: Eis-aqui temos agua, que embaraço ha, para que eu não seja baptizado?

37 E Filippe disse: Nenhum se tu cres de todo o coração? E respondendo, disse: Pois eu creio, que Jesu Christo he o Filho de Deos.

38 E mandou parar o coche; e baixarão á agua, Filippe e o Eunuco, e o baptizou.

39 Tanto que elles sahírão da agua, arrebatou o Espirito do Senhor a Filippe, e o Eunuco o não vio mais; porém continuava o seu caminho muito alegre.

40 Entretanto Filippe se achou em Azot, e prégava o Evangelho em todas as povoações, por onde passava, até que veio a Cesaréa.

CAP. IX.

ENTRETANTO Saulo não respirando ainda senão ameaças, e mortes contra os Discipulos do Senhor, veio ter com o Summo Pontifice,

2 E pedio-lhe cartas para as Synagogas de Damasco: com o fim de que, se achasse alguns desta crença, ou fossem homens, ou mulheres, os trouxesse prezos a Jerusalem.

3 Mas quando elle hia no caminho, e estava já perto de Damasco; eis-que de repente o cercou huma luz do Ceo,

4 E cahindo por terra, ouvio huma voz, que lhe dizia: Saulo, Saulo, porque me persegues?

5 Disse elle: Quem es tu, Senhor? E o Senhor lhe disse: Eu sou Jesus, a quem tu persegues: Dura cousa he para ti recalcitrar contra o aguilhão.

6 Então tremente, e attonito disse: Senhor, que queres tu que eu faça?

7 E o Senhor lhe respondeo: Levanta-te, e entra na Cidade, onde se te dirá o que deves fazer. E os homens, que o acompanhavão, estavão espantados; porque ouvindo a voz, não vião a ninguem.

8 Levantou-se pois Saulo da terra; e tendo os olhos abertos, não via nada. Assim elles o levárão pela mão, e o introduzírão em Damasco.

9 E aqui esteve tres dias sem ver, e sem comer, e sem beber.

10 E em Damasco havia hum Discipulo, chamado Ananias, ao qual disse o Senhor em huma visão: Ananias. E elle disse; Eis-me aqui, Senhor.

VERSIO ANGLICANA.

5 Then Philip[a] went down to the city of Samaria, and preached Christ unto them.

6 And the people with one accord[b] gave heed unto those things which Philip spake, hearing[d] and seeing the miracles which he did.

7 For[e] unclean spirits, crying with loud voice, came out of many that were possessed *with them*: and many taken with palsies,[i] and that were lame,[k] were healed.

8 And there was great joy in that city.

9 But there was a certain man, called Simon, which beforetime in the same city used sorcery,[m] and bewitched the people of Samaria, giving out[n] that himself was some great one:

10 To whom[o] they all gave heed, from the least to the greatest, saying, This man is the great power of God.

11 And to him they had regard, because that of long time he had bewitched[p] them with sorceries.

12 But when they believed[q] Philip preaching the things[r] concerning the kingdom of God, and the name of Jesus Christ, they were baptized, both men and women.

13 Then Simon himself believed also: and when he was baptized, he continued with Philip, and wondered, beholding the β miracles and signs which were done.

14 Now when the apostles which were at Jerusalem heard that Samaria had received the word of God, they sent unto them Peter and John:

15 Who, when they were come down, prayed for them, that they might receive the Holy Ghost:

16 (For as yet[x] he was fallen upon none of them; only they were[y] baptized in the name of the Lord Jesus.)

17 Then laid[a] they *their* hands on them, and they received the Holy Ghost.

18 And when Simon saw, that through laying on of the apostles' hands the Holy Ghost was given, he offered them[c] money,

19 Saying, Give me also this power, that on whomsoever I lay hands, he may receive the Holy Ghost.

20 But Peter said unto him, Thy money perish with thee, because[e] thou hast thought that the gift[f] of God may be purchased with money.

21 Thou hast neither part[g] nor lot in this matter: for[h] thy heart is not right in the sight of God.

22 Repent therefore of this thy wickedness; & pray God, if[k] perhaps the thought of thine heart may be forgiven thee:

23 For I perceive that thou art in the gall of bitterness[l] and *in* the bond[m] of iniquity.

24 Then answered Simon, and said, Pray[o] ye to the Lord for me, that none of these things which ye have spoken come upon me.

25 And they, when they had testified and preached the word of the Lord, returned to Jerusalem, and preached the gospel in many villages of the Samaritans.

26 And the angel of the Lord spake unto Philip, saying, Arise, and go toward the south, unto the way that goeth down from Jerusalem unto Gaza,[s] which is desert.

27 And he arose and went: and, behold, a man of Ethiopia,[t] an[u] eunuch of great authority under Candace queen of the Ethiopians, who had the charge of all her treasure, and had come[v] to Jerusalem for to worship,

A. D. 34.

a ch. 6. 5.
b 2Ch. 30. 12.
c Is. 65. 24. Ho. 6. 3.
d Jn°. 4. 41, 42.
e Mar. 16. 17.
f Mat. 13. 23, 51. Ep. 5. 17.
g Ro. 10. 14.
h Ps. 25. 9.
i ch. 9. 33, 34. Mar. 2. 3..11.
k Mat. 11. 5.
l Is. 53. 7, 8.
m ch. 13. 6. Re. 22. 15.
n ch. 5. 36. 2Ti. 3. 2, 5
o 2Co. 11. 19.
p Ga. 3. 1.
q ver. 37. ch. 2. 41.
r ch. 1. 3.
s Lu. 24. 27.
t ch. 18. 28.
u ch. 10. 47.
β *signs and great miracles.*
v ver. 12. Mar. 16. 16.
w Jn°. 11. 27. 1 Co. 12. 3. 1 Jn°. 4. 15.
x ch. 19. 2.
y ch. 2. 38. 10. 48. 19. 5, 6. 1 Co. 1. 13.
z 1 Ki. 18. 12. Eze. 3. 12, 14.
a ch. 6. 6. He. 6. 2
b Ps. 119. 14, 111.
c 1 Ti. 6. 5.
d ch. 8. 3. Ga. 1. 13.
e 2Ki. 5. 15, 16. Mat. 10. 8.
f ch. 10. 45. 11. 17.
γ *the way.*
g Jos. 22. 25.
h Ps. 78. 36, 37. Eze. 14. 3.
i 1 Co. 15. 8.
k Da. 4. 27. 2 Ti. 2. 25.
l Je. 4. 18. He. 12. 15.
m Ps. 116. 16. Pr. 5. 22. Is. 28. 22.
n Mat. 25. 40, 45.
o Ex. 8. 8. Nu. 21. 7. 1 Ki. 13. 6. Job 42. 8. Ja. 5. 16.
p ch. 5. 39.
q ch. 16. 30.
r Da. 10. 7.
s Jos. 15. 47.
t Zep. 3. 10.
u Is. 56. 3..5.
v 2 Ch. 6. 32, 33.

28 Was returning; and, sitting in his chariot, read Esaias the prophet.

29 Then[e] the Spirit said unto Philip, Go near, and join thyself to this chariot.

30 And Philip ran thither to *him*, and heard him read the prophet Esaias, and said, Understandest[f] thou what thou readest?

31 And he said, How[g] can I, except some man should guide[h] me? And he desired Philip that he would come up and sit with him.

32 The place of the scripture which he read was this,[l] He was led as a sheep to the slaughter; and like a lamb dumb before his shearer, so opened he not his mouth:

33 In his humiliation his judgment was taken away: and who shall declare his generation? for his life is taken from the earth.

34 And the eunuch answered Philip, and said, I pray thee, of whom speaketh the prophet this? of himself, or of some other man?

35 Then Philip opened his mouth, and began[s] at the same scripture, and[t] preached unto him Jesus.

36 And as they went on *their* way, they came unto a certain water: and the eunuch said, See, *here is* water; what doth[u] hinder me to be baptized?

37 And Philip said, If[v] thou believest with all thine heart, thou mayest. And he answered and said, I[w] believe that Jesus Christ is the Son of God.

38 And he commanded the chariot to stand still: and they went down both into the water, both Philip and the eunuch; and he baptized him.

39 And when they were come up out of the water, the Spirit of the Lord[z] caught away Philip, that the eunuch saw him no more: and he went on his way rejoicing.[b]

40 But Philip was found at Azotus: and passing through, he preached in all the cities, till he came to Cesarea.

CHAP. IX.

AND Saul, yet[d] breathing out threatenings and slaughter against the disciples of the Lord, went unto the high priest,

2 And desired of him letters to Damascus to the synagogues, that, if he found any of γ this way, whether they were men or women, he might bring them bound unto Jerusalem.

3 And[i] as he journeyed, he came near Damascus: and suddenly there shined round about him a light from heaven:

4 And he fell to the earth, and heard a voice saying unto him, Saul, Saul, why persecutest thou me?[n]

5 And he said, Who art thou, Lord? And the Lord said, I am Jesus, whom thou persecutest: *it is* hard for thee to kick[p] against the pricks.

6 And he trembling and astonished, said, Lord, what[q] wilt thou have me to do? And the Lord *said* unto him, Arise, and go into the city, and it shall be told thee what thou must do.

7 And the men which journeyed with him stood speechless, hearing a voice, but[r] seeing no man.

8 And Saul arose from the earth; and when his eyes were opened, he saw no man: but they led him by the hand, and brought *him* into Damascus.

9 And he was three days without sight, and neither did eat nor drink.

10 And there was a certain disciple

TEXTUS GRÆCUS.

Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι· Ἀνανία. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰδȣ̀ ἐγὼ, Κύριε.

11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται·

12 Καὶ εἶδεν [e]ἐν ὁράματι[1] ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ [b]ὁ[1] Ἀνανίας· Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ.

14 Καὶ ὧδε ἔχει ἐξȣσίαν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένȣς τὸ ὄνομά σȣ.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, ϗ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με ([c]Ἰησοῦς[1] ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου) ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε [b]παραχρῆμα[1]· καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη.

19 Καὶ λαβὼν τροφὴν, ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ [b]ὁ Σαῦλος[1] μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν [a]Χριστὸν[1], ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τȣ̀ς ἐπικαλουμένȣς τὸ ὄνομα τȣ̃το· καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο[f], καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν.

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· [n]παρετήρουν τε[1] τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τȣ̃ τείχȣς, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ [b]ὁ Σαῦλος[1] [n]εἰς[1] Ἱερουσαλὴμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος [h]ἐν[1] Ἱερουσαλὴμ, [d]καὶ[1] παῤῥησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησȣ̃.

29 Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τȣ̀ς [n]Ἑλληνιστάς[1]· οἱ δὲ ἐπεχείρȣν αὐτὸν ἀνελεῖν.

30 Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 [n]Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι[1] καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας ϗ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας [n]εἶχον[1] εἰρήνην, [n]οἰκοδομούμεναι καὶ πορευόμεναι[1] τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον, διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη.

35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν [n]Σαρωνᾶν[1], οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθὰ, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ.

38 Ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν [d]δύο ἄνδρας[1] πρὸς αὐτὸν, [n]παρακαλοῦντες μὴ[1] ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως [n]αὐτῶν[1].

39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον· καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς.

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα, προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· Ταβιθὰ, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.

41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους, καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Κεφ. ι΄. X.

ΑΝΗΡ δέ [b]τις ἦν ἐν[1] Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,

2 Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν [d]τε[1] ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός.

3 Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, ϗ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, εἶπε· Τί ἐστι, Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον [n]ἐνώπιον[1] τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα [i]ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος[1].

6 Οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν· [b]οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν[1].

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν [a]τῷ Κορνηλίῳ[1], φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν [c]αὐτȣ̃[1], ϗ ϛρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερȣ́ντων αὐτῷ,

8 Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων [h]ἐκείνων[1], καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην.

10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ [h]ἐκείνων[1], [h]ἐπέπεσεν[1] ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασις·

VERSIO VULGATA LATINA.

Damasci, nomine Ananias: et dixit ad illum in visu Dominus: Anania. At ille ait: Ecce ego, Domine.

11 Et Dominus ad eum: Surge, et vade in vicum, qui vocatur rectus: et quære in domo Judæ Saulum nomine Tharsensem: ecce enim orat.

12 (Et vidit virum Ananiam nomine, introeuntem, et imponentem sibi manus ut visum recipiat.)

13 Respondit autem Ananias: Domine, audivi a multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Jerusalem:

14 Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes, qui invocant nomen tuum.

15 Dixit autem ad eum Dominus: Vade, quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus, et regibus, et filiis Israel.

16 Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

17 Et abiit Ananias, et introivit in domum: et imponens ei manus, dixit: Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via, qua veniebas, ut videas, et implearis Spiritu sancto.

18 Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tamquam squamæ, et visum recepit: et surgens baptizatus est.

19 Et cum accepisset cibum, confortatus est. Fuit autem cum discipulis, qui erant Damasci, per dies aliquot.

20 Et continuo in synagogis prædicabat Jesum, quoniam hic est Filius Dei.

21 Stupebant autem omnes, qui audiebant, et dicebant: Nonne hic est, qui expugnabat in Jerusalem eos, qui invocabant nomen istud: et huc ad hoc venit ut vinctos illos duceret ad principes sacerdotum?

22 Saulus autem multo magis convalescebat, et confundebat Judæos, qui habitabant Damasci, affirmans quoniam hic est Christus.

23 Cum autem implerentur dies multi, consilium fecerunt in unum Judæi ut eum interficerent.

24 Notæ autem factæ sunt Saulo insidiæ eorum. Custodiebant autem et portas die ac nocte, ut eum interficerent.

25 Accipientes autem eum discipuli nocte, per murum dimiserunt eum, submittentes in sporta.

26 Cum autem venisset in Jerusalem, tentabat se jungere discipulis, et omnes timebant eum, non credentes quòd esset discipulus.

27 Barnabas autem apprehensum illum duxit ad Apostolos: et narravit illis quomodo in via vidisset Dominum, et quia locutus est ei, et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu.

28 Et erat cum illis intrans, et exiens in Jerusalem, et fiducialiter agens in nomine Domini.

29 Loquebatur quoque Gentibus, et disputabat cum Græcis: illi autem quærebant occidere eum.

30 Quod cum cognovissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream, et dimiserunt Tharsum.

31 Ecclesia quidem per totam Judæam, et Galilæam, et Samariam habebat pacem, et ædificabatur ambulans in timore Domini, et consolatione sancti Spiritus replebatur.

32 Factum est autem, ut Petrus dum pertransiret universos, deveniret ad sanctos, qui habitabant Lyddæ.

33 Invenit autem ibi hominem quendam, nomine Æneam, ab annis octo jacentem in grabato, qui erat paralyticus.

34 Et ait illi Petrus: Ænea, sanat te Dominus Jesus Christus: surge, et sterne tibi. Et continuo surrexit.

35 Et viderunt eum omnes, qui habitabant Lyddæ, et Saronæ: qui conversi sunt ad Dominum.

36 In Joppe autem fuit quædam discipula, nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat plena operibus bonis, et eleemosynis, quas faciebat.

37 Factum est autem in diebus illis, ut infirmata moreretur. Quam cum lavissent, posuerunt eam in cœnaculo.

38 Cum autem prope esset Lydda ad Joppen, discipuli audientes quia Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes: Ne pigriteris venire usque ad nos.

39 Exurgens autem Petrus venit cum illis. Et cum advenisset, duxerunt illum in cœnaculum: et circumsteterunt illum omnes viduæ flentes, et ostendentes ei tunicas, et vestes, quas faciebat illis Dorcas.

40 Ejectis autem omnibus foras: Petrus ponens genua oravit: et conversus ad corpus, dixit: Tabitha, surge. At illa aperuit oculos suos: et viso Petro, resedit.

41 Dans autem illi manum, erexit eam. Et cum vocasset sanctos, et viduas, assignavit eam vivam.

42 Notum autem factum est per universam Joppen: et crediderunt multi in Domino.

43 Factum est autem ut dies multos moraretur in Joppe, apud Simonem quendam coriarium.

CAP. X.

VIR autem quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, Centurio cohortis, quæ dicitur Italica,

2 Religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, faciens eleemosynas multas plebi, et deprecans Deum semper:

3 Is vidit in visu manifeste, quasi hora diei nona, Angelum Dei introeuntem ad se, et dicentem sibi, Corneli.

4 At ille intuens eum, timore correptus, dixit: Quid est, Domine? Dixit autem illi: Orationes tuæ, et eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei.

5 Et nunc mitte viros in Joppen, et accersi Simonem quendam, qui cognominatur Petrus:

6 Hic hospitatur apud Simonem quendam coriarium, cujus est domus juxta mare: hic dicet tibi quid te oporteat facere.

7 Et cum discessisset Angelus, qui loquebatur illi, vocavit duos domesticos suos, et militem metuentem Dominum ex his, qui illi parebant.

8 Quibus cum narrasset omnia, misit illos in Joppen.

9 Postera autem die iter illis facientibus, et appropinquantibus civitati, as-

VERSIO LUSITANA.

11 E o Senhor disse-lhe: Levanta-te, e vai á que se chama Rua Direita; e procura em casa de Judas a hum homem de Tarso, chamado Saulo: eis-que elle lá está em oração.

12 (E via elle que entrava hum homem, por nome Ananias, e que lhe impunha as mãos para recobrar vista.)

13 E respondeo Ananias: Senhor, eu tenho ouvido dizer a muitos, quão cruamente este homem se tem havido contra os vossos Santos em Jerusalem:

14 E este he o que recebeo dos Principes dos Sacerdotes poder, de trazer prezos todos quantos invocão o teu nome.

15 E o Senhor lhe disse: Vai, que este he hum vaso, que eu escolhi, para levar o meu nome ante os Gentios, e os Reis, e os filhos de Israel.

16 Porque eu lhe hei de mostrar, quanto importa que elle soffra, por meu nome.

17 E partio Ananias; e entrado que foi na tal casa, impoz-lhe as mãos, e disse: Irmão Saulo, o Senhor Jesus, que te appareceo no caminho, por onde vinhas, me enviou, para que tu recobres a vista, e fiques cheio do Espirito Santo.

18 E no mesmo ponto lhe cahírão dos olhos humas como escamas, e elle recuperou a vista: e tendo-se erguido, recebeo o baptismo.

19 E depois comeo, e recobrou forças: e em companhia dos Discipulos se deteve em Damasco alguns dias.

20 E logo se poz a prégar de Jesus nas Synagogas, asseverando que elle era o Filho de Deos.

21 E todos os que o ouvião ficavão pasmados, e dizião: Não he este aquelle, que tão empenhadamente perseguia em Jerusalem aos que invocavão este nome; e que veio aqui, para os levar prezos aos Principes dos Sacerdotes?

22 Porem Saulo cada dia se fazia mais forte, e punha em confusão aos Judeos, que habitavão em Damasco, provando-lhes que este he o Christo.

23 E muitos tempos depois resolvêrão os Judeos de commum conselho matallo.

24 E forão entendidas de Saulo as suas siladas. E porque de dia, e de noite o vigiavão ás portas para o matarem;

25 E tomárão os Discipulos conta delle, e de noite o baldeárão pela muralha, mettido numa alcofa.

26 E tendo chegado a Jerusalem, procurava Saulo ajuntar-se de companhia com os Discipulos; mas todos o temião, não crendo que elle fosse Discipulo.

27 Então Barnabé levando-o comsigo, o apresentou aos Apostolos: e contou-lhes como o Senhor lhe apparecêra no caminho; e o que este lhe dissera; e como depois em Damasco fallára com toda a liberdade em nome de Jesus.

28 Ficou pois vivendo com elles em Jerusalem, fallando com toda a confiança em nome do Senhor.

29 Fallava assim mesmo aos Gentios, e disputava com os Gregos: e estes buscavão modo de dar cabo delle.

30 O que tendo sabido os irmãos, fizerão-no conduzir a Cesaréa, e mandárão-no para Tarso.

31 Por este tempo estava a Igreja em paz por toda a Judéa, e Galiléa, e Samaría: e edificava-se ella, indo pelo caminho do temor de Deos, e era cheia da consolação do Espirito Santo.

32 Aconteceo porem, que como Pedro andava de Cidade em Cidade visitando a todos, veio tambem ver os Santos, que habitavão em Lydda.

33 E aqui achou a hum homem chamado Enéas, que havia oito annos jazia na cama paralytico.

34 E Pedro lhe disse: Enéas, o Senhor Jesu Christo te cura: levanta-te, e faze-te tu mesmo a cama. E no mesmo ponto elle se levantou.

35 E todos os que habitavão em Lydda, e em Sarona, e o vírão curado, e se convertêrão ao Senhor.

36 Havia tambem em Joppe entre os Discipulos huma mulher, chamada Tabitha, que he interpretado Dorcas. Estava ella cheia de boas obras, e de esmolas, que fazia.

37 E nestes dias cahio enferma, e morreo. E depois de a lavarem, pozerão-na em hum quarto alto.

38 E como Lydda estava perto de Joppe, os Discipulos ouvindo que Pedro lá estava, enviárão-lhe dous homens, pedindo-lhe que tivesse o trabalho de vir a elles sem perda de tempo.

39 Partio Pedro logo com elles: e chegado que foi, o conduzírão ao quarto superior: e todas as viuvas se lhe apresentárão chorando, e mostrando-lhe as saias, e os vestidos, que Dorcas lhes fazia.

40 E neste passo mandou Pedro sahir todos para fóra; e se poz de joelhos a fazer oração: e depois voltando-se para o corpo, disse: Tabitha, levanta-te. E abrio ella os olhos; e tendo visto a Pedro, se assentou.

41 Elle lhe deo logo a mão, e ella se levantou. E havendo chamado os Santos, e as viuvas, elle lha deo viva.

42 Porém foi sabido em todo Joppe: e forão muitos os que crêrão no Senhor.

43 E Pedro se deixou ficar em Joppe por muitos dias, em casa de hum curtidor de pelles, chamado Simão.

CAP. X.

E HAVIA em Cesaréa hum homem, por nome Cornelio, Centurião na Cohorte chamada Italiana,

2 Religioso, e temente a Deos com toda a sua casa, fazia muitas esmolas ao povo, orando sempre a Deos.

3 Hum dia quasi á hora de Noa vio elle claramente numa visão a hum Anjo de Deos, que se lhe apresentou diante, e lhe disse: Cornelio.

4 Então salteado de temor com a vista delle, disse: Senhor, que he o que ordenas de mim? Lhe disse: As tuas orações, e as tuas esmolas subírão á presença de Deos, e elle se lembrou dellas.

5 Envia pois desde logo, quem te vá buscar a Joppe hum Simão, por sobrenome Pedro;

6 Que está hospedado em casa de hum curtidor de pelles, chamado Simão, cuja casa he á borda do mar: este te dirá o que debes fazer.

7 E retirado o Anjo, que lhe fallava, chamou elle a dous de seus domesticos, e a hum soldado temente a Deos, do número dos que lhe obedecião;

8 E depois de lhes contar quanto tinha passado, os enviou a Joppe.

9 E ao dia seguinte, quando elles hião no caminho, e se avizinhavão á Cidade, subio Pedro aos altos da casa para orar, perto da hora de Sexta.

10 E como tivesse fome, quiz comer. Mas ao tempo que lho preparavão, sobreveio-lhe hum rapto de espirito:

P

VERSIO ANGLICANA.

at Damascus, named Ananias;[a] and to him said the Lord in a vision, Ananias. And he said, Behold, I *am here*, Lord.

11 And the Lord *said* unto him, Arise, & go into the street which is called Straight, & inquire in the house of Judas for *one* called Saul, of Tarsus: for, behold, he prayeth,

12 And hath seen in a vision a man named Ananias coming in, and putting *his* hand on him, that he might receive his sight.

13 Then Ananias answered, Lord, I have heard by many of this man,[e] how much evil he hath done to thy saints at Jerusalem:

14 And here he[f] hath authority from the chief priests to bind all that call[h] on thy name.

15 But the Lord said unto him, Go thy way: for[i] he is a chosen vessel unto me, to bear my name before[k] the Gentiles, and kings,[l] and the[m] children of Israel:

16 For I will shew him how great things he must suffer[n] for my name's sake.

17 And Ananias went his way, and entered into the house; and putting[o] his hands on him, said, Brother Saul, the Lord, *even* Jesus, that appeared unto thee in the way as thou camest, hath sent me, that thou mightest receive thy sight, and[p] be filled with the Holy Ghost.

18 And immediately there fell from his eyes as it had been scales; and he received sight forthwith, & arose, and was baptized.

19 And when he had received meat, he was strengthened. Then was Saul certain days with the disciples which were at Damascus.[t]

20 And straightway he preached Christ in the synagogues, that he is the Son of God.

21 But all that heard *him* were[v] amazed, & said, Is not this he[w] that destroyed them which called on this name in Jerusalem, & came hither for that intent, that he might bring them bound unto the chief priests?

22 But Saul increased the more in strength,[y] and confounded the[z] Jews which dwelt at Damascus, proving that this is very Christ.

23 And after that many days were fulfilled, the Jews took counsel[c] to kill him.

24 But their laying await was known of Saul. And they watched[g] the gates day and night, to kill him.

25 Then the disciples took him by night, and let[i] *him* down by the wall, in a basket.

26 And when Saul was come[k] to Jerusalem, he assayed to join himself to the disciples: but they were all afraid of him, and believed not that he was a disciple.

27 But Barnabas[m] took him, and brought *him* to the apostles, and declared unto them how he had seen the Lord in the way, and that he had spoken to him, and how he had preached boldly[p] at Damascus in the name of Jesus.

28 And he was with them coming in and going out at Jerusalem.

29 And he spake boldly in the name of the Lord Jesus, and disputed against the Grecians: but[q] they went about to slay him.

30 *Which* when the brethren knew, they brought him down to Cesarea, and sent him forth to Tarsus.

31 Then[r] had the churches rest[s] throughout all Judea and Galilee and Samaria, and were edified;[u] and walking[v] in the fear of the Lord, and in the comfort[w] of the Holy Ghost, were multiplied.[x]

A. D. 35.

a ch. 22. 12.
b ch. 3. 6, 16. 4. 10.
c 1 Ch. 5. 16.
d ch. 11. 21. 2 Co. 3. 16.
e 1 Ti. 1. 13.
β or, *Doe*, or, *Roe*.
f ver. 21.
g 1 Ti. 2. 10. Tit. 2. 7, 14.
h 1 Co. 1. 2. 2 Ti. 2. 22.
i ch. 13. 2. Ro. 1. 1. 1Co. 15. 10. Ga. 1. 15. Ep. 3. 7, 8.
k Ro. 11. 13. Ga. 2. 7, 8.
l ch. 25. 23, &c.
m ch. 28. 17, &c
n ch. 20. 23. 2Co. 11. 23..27. 2Ti. 1. 11, 12.
o ch. 8. 17.
γ or, *be grieved.*
p ch. 2. 4.
q Ec. 9. 10.
r Mat. 9. 25.
s Mar. 5. 41. 42. Jn°. 11. 43.
t ch. 26. 20. Ga. 1. 17.
u 1 Ki. 17. 23.
v Ga. 1. 13, 23.
w ch. 8. 3.
x Jn°. 12. 11.
y Ps. 84. 7.
z ch. 18. 28.
a ch. 8. 2. 22. 12.
b Ec. 7. 18.
c ch. 23. 12. 25. 3.
d ch. 18. 8. Ge. 18. 19. Ps. 101. 2..7.
e Ps. 41. 1.
f Ps. 119. 2. Pr. 2. 3..5.
g 2 Co. 11. 26, &c. Ps. 21. 11. 37. 32, 33.
h He. 1. 14.
i Jos. 2. 15.
k Ga. 1. 18.
l Is. 45. 19.
m ch. 4. 36.
n ch. 9. 43.
o ch. 11. 14.
p ver. 20..22.
q ver. 23.
r ch. 8. 1. Zec. 9. 1.
s Ps. 94. 13.
t ch. 11. 5, &c.
u Ro. 14. 19.
v Ps. 86. 11. Col. 1. 10.
w Jn°. 14. 16, 17.
x Zec. 8. 20..22.

32 And it came to pass, as Peter passed throughout all *quarters*, he came down also to the saints which dwelt at Lydda.

33 And there he found a certain man named Eneas, which had kept his bed eight years, and was sick of the palsy.

34 And Peter said unto him, Eneas, Jesus Christ maketh[b] thee whole; arise, & make thy bed. And he arose immediately.

35 And all that dwelt in Lydda and[c] Saron saw him, and turned[d] to the Lord.

36 Now there was at Joppa a certain disciple named Tabitha, which by interpretation is called β Dorcas: this woman was full[g] of good works and alms-deeds which she did.

37 And it came to pass in those days, that she was sick, and died: whom, when they had washed, they laid *her* in an upper chamber.

38 And forasmuch as Lydda was nigh to Joppa, and the disciples had heard that Peter was there, they sent unto him two men, desiring *him* that he would not γ delay to come to them.

39 Then Peter arose, and went with them. When he was come, they brought him into the upper chamber: and all the widows stood by him weeping, and shewing the coats and garments which Dorcas made, while[q] she was with them.

40 But Peter put[r] them all forth, and kneeled down, and prayed; and turning *him* to the body, said, Tabitha,[s] arise. And she opened her eyes: and when she saw Peter, she sat up.

41 And he gave her *his* hand, and lifted her up, and when he had called the saints and widows, he[u] presented her alive.

42 And it was known throughout all Joppa; and[x] many believed in the Lord.

43 And it came to pass, that he tarried many days in Joppa, with one Simon a tanner.

CHAP. X.

THERE was a certain man in Cesarea, called Cornelius, a centurion of the band called the Italian *band*,

2 *A* devout[a] *man*, & one that feared[b] God with all[d] his house, which gave much alms to[e] the people, and prayed[f] to God alway.

3 He saw in a vision evidently, about the ninth hour of the day, an angel[h] of God coming in to him, and saying unto him, Cornelius.

4 And when he looked on him, he was afraid, and said, What is it, Lord? And he said unto him, Thy prayers and thine alms are come up for a memorial[l] before God.

5 And now send men to Joppa, and call for *one* Simon, whose surname is Peter:

6 He lodgeth with one Simon[n] a tanner, whose house is by the sea side: he shall tell thee[o] what thou oughtest to do.

7 And when the angel which spake unto Cornelius was departed, he called two of his household servants, and a devout soldier of them that waited on him continually;

8 And when he had declared all *these* things unto them, he sent them to Joppa.

9 On the morrow, as they went on their journey, and drew nigh unto the city, Peter went[t] up upon the house-top to pray, about the sixth hour:

10 And he became very hungry, and would have eaten: but while they made ready, he fell into a trance,

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XI.

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον [b]ἐπ' αὐτὸν| σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς [c]δεδεμένον, καὶ| καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα [d]τῆς γῆς|, [e]καὶ τὰ θηρία|, καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ [e]πάλιν| ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα.

18 Καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου [a]ἐνθυμουμένου| περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα· Ἰδοὺ, ἄνδρες [e]τρεῖς| ζητοῦσί σε.

20 Ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν [l]διακρινόμενος· διότι| ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας [b]τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν|, εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

22 Οἱ δὲ εἶπον· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρά σου.

23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς, ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον [a]ὁ Πέτρος| ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς· καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ [b]τῆς| Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.

24 Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 [n]Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν|.

26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς·

28 Ἔφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.

29 Διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ [n]τετάρτης| ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην [e]νηστεύων, καὶ| τὴν ἐννάτην [e]ὥραν| προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ·

31 Καί φησι· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· [d]ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.|

33 Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον [i]τοῦ Θεοῦ| πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ [h]Θεοῦ|.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός·

35 Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι.

36 Τὸν λόγον [e]ὃν| ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων Κύριος·

37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, [n]ἀρξάμενον| ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς [b]ἐσμεν| μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ· ὃν ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι·

41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν[f].

42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι [i]αὐτός| ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται.

46 Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος·

47 Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς;

48 Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι [i]τοῦ Κυρίου|. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

Κεφ. ια'. XI.

ΗΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 [n]Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,|

3 Λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.

4 Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων·

5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ.

6 Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XI.

cendit Petrus in superiora ut oraret circa horam sextam.

10 Et cum esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus:

11 Et vidit cælum apertum, et descendens vas quoddam, velut linteum magnum, quattuor initiis submitti de cælo in terram,

12 In quo erant omnia quadrupedia, et serpentia terræ, et volatilia cæli.

13 Et facta est vox ad eum: Surge Petre, occide, et manduca.

14 Ait autem Petrus: Absit Domine, quia numquam manducavi omne commune, et immundum.

15 Et vox iterum secundo ad eum: Quod Deus purificavit, te commune ne dixeris.

16 Hoc autem factum est per ter: et statim receptum est vas in cælum.

17 Et dum intra se hæsitaret Petrus quidnam esset visio, quam vidisset: ecce viri, qui missi erant a Cornelio, inquirentes domum Simonis, astiterunt ad januam.

18 Et cum vocassent, interrogabant, si Simon, qui cognominatur Petrus, illic haberet hospitium.

19 Petro autem cogitante de visione, dixit Spiritus ei: Ecce viri tres quærunt te.

20 Surge itaque, descende, et vade cum eis nihil dubitans: quia ego misi illos.

21 Descendens autem Petrus ad viros, dixit: Ecce ego sum, quem quæritis: quæ causa est, propter quam venistis?

22 Qui dixerunt: Cornelius Centurio, vir justus, et timens Deum, et testimonium habens ab universa gente Judæorum, responsum accepit ab Angelo sancto accersire te in domum suam, et audire verba abs te.

23 Introducens ergo eos, recepit hospitio. Sequenti autem die surgens profectus est cum illis: et quidam ex fratribus ab Joppe comitati sunt eum.

24 Altera autem die introivit Cæsaream. Cornelius vero expectabat illos, convocatis cognatis suis, et necessariis amicis.

25 Et factum est cum introisset Petrus, obvius venit ei Cornelius, et procidens ad pedes ejus adoravit.

26 Petrus vero elevavit eum, dicens: Surge, et ego ipse homo sum.

27 Et loquens cum illo intravit, et invenit multos, qui convenerant:

28 Dixitque ad illos: Vos scitis quomodo abominatum sit viro Judæo conjungi, aut accedere ad alienigenam: sed mihi ostendit Deus, neminem communem aut immundum dicere hominem.

29 Propter quod sine dubitatione veni accersitus. Interrogo ergo, quam ob causam accersitis me?

30 Et Cornelius ait: A nudiusquarta die usque ad hanc horam, orans eram hora nona in domo mea, et ecce vir stetit ante me in veste candida, et ait:

31 Corneli, exaudita est oratio tua, et eleemosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei.

32 Mitte ergo in Joppen, et accersi Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis coriarii juxta mare.

33 Confestim ergo misi ad te: et tu bene fecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adsumus audire omnia quæcumque tibi præcepta sunt a Domino.

34 Aperiens autem Petrus os suum, dixit: In veritate comperi quia non est personarum acceptor Deus,

35 Sed in omni gente qui timet eum, et operatur justitiam, acceptus est illi.

36 Verbum misit Deus filiis Israel, annuncians pacem per Jesum Christum: (hic est omnium Dominus.)

37 Vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam: incipiens enim a Galilæa post baptismum, quod prædicavit Joannes,

38 Jesum a Nazareth: quomodo unxit eum Deus Spiritu sancto, et virtute, qui pertransiit benefaciendo, et sanando omnes oppressos a diabolo, quoniam Deus erat cum illo.

39 Et nos testes sumus omnium, quæ fecit in regione Judæorum, et Jerusalem, quem occiderunt suspendentes in ligno.

40 Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum manifestum fieri:

41 Non omni populo, sed testibus præordinatis a Deo: nobis, qui manducavimus, et bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis.

42 Et præcepit nobis prædicare populo, et testificari quia ipse est, qui constitutus est a Deo judex vivorum, et mortuorum.

43 Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes, qui credunt in eum.

44 Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum.

45 Et obstupuerunt ex circumcisione fideles, qui venerant cum Petro: quia et in nationes gratia Spiritus sancti effusa est.

46 Audiebant enim illos loquentes linguis, et magnificantes Deum.

47 Tunc respondit Petrus: Numquid aquam quis prohibere potest ut non baptizentur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt sicut et nos?

48 Et jussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi. Tunc rogaverunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

CAP. XI.

AUDIERUNT autem Apostoli, et fratres, qui erant in Judæa: quoniam et Gentes receperunt verbum Dei.

2 Cum autem ascendisset Petrus Jerosolymam, disceptabant adversus illum, qui erant ex circumcisione,

3 Dicentes: Quare introisti ad viros præputium habentes, et manducasti cum illis?

4 Incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem, dicens:

5 Ego eram in civitate Joppe orans, et vidi in excessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis summitti de cælo, et venit usque ad me.

6 In quod intuens considerabam, et

VERSIO LUSITANA.

11 E vio os Ceos abertos, e huma como grande toalha de meza, que suspensa pelos quatro cantos, descia do Ceo á terra;

12 Na qual havia toda a casta de animaes quadrupedes, e de serpentes da terra, e de aves do Ceo.

13 E ouvio huma voz, que lhe disse: Levanta-te, Pedro, mata, e come.

14 Mas Pedro disse: Dispensa-me, Senhor: porque eu nunca comi cousa, que fosse impura, nem sórdida.

15 E a voz tornou ainda a dizer-lhe segunda vez: Não chames impuro ao que Deos purificou.

16 E succedeo isto pois tres vezes: e depois do que, se recolheo a toalha ao Ceo.

17 E estando Pedro suspenso, sobre que poderia significar esta visão; eis-que os homens, que Cornelio enviára, tendo inquirido onde era a casa de Simão, apparecêrão á porta.

18 E chamárão, e perguntárão, se era alli, onde estava hospedado hum Simão, por sobrenome Pedro.

19 Entretanto estando Pedro considerando na visão que tivera, disse-lhe o Espirito: Eis-ahi te procurão tres homens.

20 Levanta-te pois, desce, e não ponhas difficuldade a ir com elles; porque eu sou quem os mandei.

21 Desceo logo Pedro a ver os homens, e disse: Eis-que eu sou aquelle, a quem vós buscais; qual he a causa da vossa vinda?

22 Disserão elles: Cornelio Centurião, homem justo, e temente a Deos, segundo o testemunho, que delle dá toda a Nação dos Judeos, foi advertido por hum santo Anjo, que te mandasse chamar a sua casa, e que ouvisse as tuas palavras.

23 Elle pois fazendo-os entrar, os hospedou. E ao dia seguinte partio com elles: e alguns dos irmãos, que vivião em Joppe, o acompanhárão.

24 E ao outro dia chegárão a Cesaréa: E Cornelio o estava esperando com os seus parentes, e amigos mais íntimos, que para isso tinha convocado.

25 E ao entrar Pedro, veio Cornelio a recebello; e lançando-se a seus pés, o adorava.

26 Mas Pedro o levantou, dizendo: Levanta-te, que eu tambem sou homem:

27 E conversando com elle, entrou e achou muitas pessoas, que tinhão concorrido:

28 E lhes disse: Vós bem sabeis, que para os Judeos he huma cousa de grande horror unirem-se com estrangeiros, ou entrarem-lhes em casa. Mas Deos me mostrou, que eu não devo reputar impuro, nem sórdido a homem nenhum.

29 Pelo que, como vós me chamastes, não puz eu difficuldade nenhuma em vir. E assim peço-vos, que me digais, por que me chamastes?

30 Então disse Cornelio: Hoje faz quatro dias, que estando eu orando em minha casa á hora de Noa, eis-que de repente se me poz diante dos olhos hum homem vestido de branco, e disse:

31 Cornelio, a tua oração foi ouvida, e Deos se lembrou das tuas esmolas.

32 Manda pois a Joppe, e faze vir a hum Simão, por sobrenome Pedro: elle está hospedado em casa de Simão curtidor de pelles, á borda do mar.

33 Por tanto mandei sem demora buscar-te; e tu me fizeste a graça de vir. Aqui nos tens pois todos juntos, para ouvirmos da tua boca o que o Senhor te mandou que nos dis sesses.

34 Então Pedro abrindo a sua boca, disse: Eu conheço ser huma verdade certissima, que Deos não faz accepção de pessoas;

35 Mas que em toda a Nação quem, o teme, e obra o que he justo, esse lhe he aceito.

36 Deos enviou a sua palavra aos filhos de Israel, annunciando-lhes a paz por meio de Jesu Christo; (este he o Senhor de todos.)

37 Vós sabeis a palavra que ha passado em toda a Judéa; começando pela Galiléa, depois do baptismo, que João prégou.

38 Como Deos ungio do Espirito Santo, e de virtude a Jesus de Nazaré: que andando de lugar em lugar a todos fazia bem, e sarava a todos os que se achavão opprimidos do diabo: porque Deos estava com elle.

39 E nós somos testemunhas de todas as cousas, que elle obrou na Judéa, e em Jeru salem, a quem elles derão a morte, pregando-o num madeiro.

40 A este Deos o resuscitou ao terceiro dia, e quiz que elle se désse a ver,

41 Não a todo o povo, mas a humas testemunhas, que Deos tinha escolhido antes de todos os tempos; a nós, que comemos, e que bebemos com elle, depois que resurgio dos mortos.

42 E elle nos deo ordem que prégassemos, e attestassemos diante do povo, que elle he a quem Deos constituio Juiz de vivos, e mortos.

43 Todos os Profetas lhe dão testemunho, de que todos os que crerem nelle, receberáõ por meio do seu nome remissão dos peccados.

44 Estando Pedro ainda fallando, desceo o Espirito Santo sobre todos os que ouvião a palavra.

45 E os Fieis circumcidados, que tinhão vindo com Pedro, ficárão pasmados; por verem que a graça do Espirito Santo se derramava tambem sobre os Gentios.

46 Porque elles os ouvião fallar diversas linguas, e glorificar a Deos.

47 Então disse Pedro: Póde-se acaso negar a agua do baptismo a estes, que recebêrão o Espirito Santo, como nós?

48 E mandou que fossem baptizados em nome do Senhor Jesu Christo. Então lhe pedírão elles, que ficasse com elles por alguns dias.

CAP. XI.

E OS Apostolos, e os irmãos, que estavão em Judéa, tiverão nova de que os Gentios havião recebido a palavra de Deos.

2 E quando Pedro voltou a Jerusalem, disputavão contra elle, os que erão da circumcisão,

3 Dizendo: Porque estiveste tu em casa de homens, que não são circumcidados, e comeste com elles?

4 Mas Pedro lhes começou a recontar por ordem, dizendo:

5 E eu estava na Cidade de Joppe posto em oração, e me sobreveio hum arrebatamento despirito, e tive huma visão, na qual vi descer do Ceo huma como grande toalha de meza, sustida pelas quatro pontas, que baixava, e vinha ter a mim.

6 E olhando para ella com attenção, vi

VERSIO ANGLICANA.

11 And saw[a] heaven opened, and a certain vessel descending unto him, as it had been a great sheet, knit at the four corners, and let down to the earth;

12 Wherein were all manner of four-footed beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

13 And there came a voice to him, Rise, Peter; kill, and eat.

14 But Peter said, Not so, Lord; for I have never eaten any thing that is[d] common or unclean.

15 And the voice *spake* unto him again the second time, What God hath cleansed,[f] *that* call not thou common.

16 This was done thrice: and the vessel was received up again into heaven.

17 Now while Peter doubted in himself what this vision which he had seen should mean, behold, the men which were sent from Cornelius had made inquiry[i] for Simon's house, and stood before the gate,

18 And called, and asked whether Simon, which was surnamed Peter, were lodged there.

19 While Peter thought on the vision, the Spirit[p] said unto him, Behold, three men seek thee.

20 Arise[q] therefore, and get thee down, and go with them, doubting nothing: for I have sent them.

21 Then Peter went down to the men which were sent unto him from Cornelius; and said, Behold, I am he whom ye seek: what *is* the cause wherefore ye are come?

22 And they said, Cornelius[u] the centurion, a just man, and one that feareth God, and of good report[x] among all the nation of the Jews, was warned from God by an holy angel, to send for thee into his house, and to hear words of thee.

23 Then called he them in, and lodged *them*. And on the morrow Peter went away with them, and certain[a] brethren from Joppa accompanied him.

24 And the morrow after they entered into Cesarea. And Cornelius waited for them, and had called together his kinsmen and near friends.

25 And as Peter was coming in, Cornelius met him, and fell down at his feet, and worshipped *him*.

26 But Peter took him up, saying, Stand[e] up; I myself also am a man.

27 And as he talked with him, he went in, and found many that were come together.

28 And he said unto them, Ye know how that it is an unlawful thing[g] for a man that is a Jew to keep company, or come unto one of another nation; but God hath shewed me[h] that I should not call any man common or unclean.

29 Therefore came I *unto you* without gainsaying, as soon as I was sent for: I ask, therefore, for what intent ye have sent for me?

30 And Cornelius said, Four days ago I was fasting until this hour: and at the ninth hour I prayed in my house; and, behold, a man stood before me[l] in bright clothing,

31 And said, Cornelius, thy[m] prayer is heard, and thine alms are had in remembrance in the sight of God.

32 Send therefore to Joppa, and call hither Simon, whose surname is Peter: he is lodged in the house of *one* Simon

A. D. 41.

a ch. 7. 56. Re. 19. 11.
b De. 5. 27.
c De. 10. 17. 2 Ch. 19. 7. Job 34. 19. Ro. 2. 11. Ga. 2. 6. 1 Pe. 1. 17.
d Le. 11. 2, &c. 20. 25. De. 14. 3, &c. Eze. 4. 14.
e Ro. 2. 13, 27. 3. 22, 29. 10. 12, 13. Ep. 2. 13..18.
f ver. 28. Mat. 15. 11. Ro. 14. 14, &c 1 Co. 10. 25. 1 Ti. 4. 4.
g Is. 57. 19. Col. 1. 20.
h Ps. 24. 7..10. Mat. 28. 18. Ro. 14. 9. 1 Co. 15. 27. Ep. 1. 20..22. 1 Pe. 3. 22. Re. 17. 14.
i ch. 9. 43.
k Lu. 4. 18. He. 1. 9.
l Mat. 12. 15.
m 1 Jn°. 3. 8.
n Jn°. 3. 2.
o ch. 2. 32. Lu. 24. 48.
p ch. 11. 12.
q ch. 15. 7.
r Mat. 28. 1, 2.
s Jn°. 14. 22. XX. XXI.
t Jn°. 15. 16.
u ver. 1, &c.
v Mat. 28. 19, 20.
w ch. 17. 31. Jn°. 5. 22, 27. 2 Co. 5. 10. 1 Pe. 4. 5.
x ch. 22. 12. He. 11. 2.
y Lu. 24. 27, 44. Jn°. 5. 39.
z Jn°. 3. 14..17. Ro. 10. 11.
a ver. 45.
b ch. 4. 31.
c ver. 23.
d ch. 2. 4.
e ch. 14. 14, 15. Re. 19. 10. 22. 9.
f ch. 8. 12.
g Jn°. 4. 9.
h ch. 15. 8, 9. Ep. 3. 6.
i ch. 10. 23, 28. Ga. 2. 12.
k ch. 10. 9, &c.
l ch. 1. 10. Mat. 28. 3.
m ver. 4, &c. Da. 10. 12. He. 6. 10.

a tanner, by the sea-side; who, when he cometh, shall speak unto thee.

33 Immediately therefore I sent to thee: and thou hast well done that thou art come. Now[b] therefore are we all here present before God, to hear all things that are commanded thee of God.

34 Then Peter opened *his* mouth, and said, Of a truth I perceive that God[c] is no respecter of persons:

35 But in[e] every nation he that feareth him, and worketh righteousness, is accepted with him.

36 The word which *God* sent unto the children of Israel, preaching peace[g] by Jesus Christ: (he is[h] Lord of all:)

37 That word, *I say*, ye know, which was published throughout all Judea, and began from Galilee, after the baptism which John preached;

38 How God anointed[k] Jesus of Nazareth with the Holy Ghost and with power; who[l] went about doing good, and healing all that were oppressed[m] of the devil: for[n] God was with him.

39 And we[o] are witnesses of all things which he did, both in the land of the Jews, and in Jerusalem; whom they slew and hanged on a tree:

40 Him God raised up[r] the third day, and shewed him openly;

41 Not[s] to all the people, but unto witnesses chosen before[t] of God, *even* to us, who did eat and drink with him after he rose from the dead.

42 And he commanded us[v] to preach unto the people, and to testify that[w] it is he which was ordained of God *to be* the Judge of quick and dead.

43 To him[y] give all the prophets witness, that through his name whosoever[z] believeth in him shall receive remission of sins.

44 While Peter yet spake these words, the Holy Ghost[b] fell on all them which heard the word.

45 And they[c] of the circumcision which believed were astonished, as many as came with Peter, because that on the Gentiles also was poured out the gift of the Holy Ghost:

46 For they heard them speak[d] with tongues, and magnify God. Then answered Peter,

47 Can[f] any man forbid water, that these should not be baptized, which have received the Holy Ghost as well as we?

48 And he commanded them to be baptized in the name of the Lord. Then prayed they him to tarry certain days.

CHAP. XI.

AND the apostles and brethren that were in Judea heard that the Gentiles had also received the word of God.

2 And when Peter was come up to Jerusalem, they[i] that were of the circumcision contended with him,

3 Saying, Thou wentest in to men uncircumcised, and didst eat with them.

4 But Peter rehearsed *the matter* from the beginning, and expounded *it* by order unto them, saying,

5 I was in the city of[k] Joppa, praying: and in a trance I saw a vision, A certain vessel descend, as it had been a great sheet, let down from heaven by four corners; and it came even to me:

6 Upon the which when I had fastened mine eyes, I considered, and saw four-

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XII.

τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι [b] πᾶν| κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με.

12 Εἶπε δέ μοι τὸ Πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, [d] μηδὲν διακρινόμενον|. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.

13 Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην [b] ἄνδρας|, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος [m] Κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ [d] δὲ| τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, ϗ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ [h] Στεφάνῳ|, διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.

20 Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες [a] εἰσελθόντες| εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς [a] Ἑλληνιστὰς|, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας.

23 Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ·

24 Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. Καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν [c] ὁ Βαρνάβας| ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὑρὼν [d] αὐτὸν|, ἤγαγεν [d] αὐτὸν| εἰς Ἀντιόχειαν.

26 Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι [e] ἐν| τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανὸν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.

28 [n] Ἀναστὰς δὲ εἷς| ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσήμανε διὰ τοῦ Πνεύματος, λιμὸν [h] μέγαν| μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· [h] ὅστις| καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου [b] Καίσαρος|.

29 Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 Ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

Κεφ. ιβʹ. XII.

1 ΚΑΤ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

2 Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, μαχαίρᾳ.

3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (ἦσαν δὲ [m] ἡμέραι τῶν ἀζύμων·)

4 Ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν [h] ὑπὲρ| αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσὶ, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν.

7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· [n] πατάξας| δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· [h] Περίζωσαι|, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.

9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.

10 Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν ϗ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες [f] προῆλθον ῥύμην μίαν· καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 Καὶ ὁ Πέτρος, γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε· Νῦν [n] οἶδα ἀληθῶς ὅτι| ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ [a] ἐξείλετό| με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δὲ [a] τοῦ Πέτρου| τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη.

14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.

15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίνῃ. Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον· [n] Ὁ| ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν.

16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν.

17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπε δέ· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XII.

vidi quadrupedia terræ, et bestias, et reptilia, et volatilia cæli.

7 Audivi autem et vocem dicentem mihi: Surge Petre, occide, et manduca.

8 Dixi autem: Nequaquam Domine: quia commune aut immundum numquam introivit in os meum.

9 Respondit autem vox secundo de cælo: Quæ Deus mundavit, tu ne commune dixeris.

10 Hoc autem factum est per ter: et recepta sunt omnia rursum in cælum.

11 Et ecce viri tres confestim astiterunt in domo, in qua eram, missi a Cæsarea ad me.

12 Dixit autem Spiritus mihi ut irem cum illis, nihil hæsitans. Venerunt autem mecum et sex fratres isti, et ingressi sumus in domum viri.

13 Narravit autem nobis, quomodo vidisset Angelum in domo sua, stantem et dicentem sibi: Mitte in Joppen, et accersi Simonem, qui cognominatur Petrus,

14 Qui loquetur tibi verba, in quibus salvus eris tu, et universa domus tua.

15 Cum autem cœpissem loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut et in nos in initio.

16 Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat: Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto.

17 Si ergo eandem gratiam dedit illis Deus, sicut et nobis, qui credidimus in Dominum Jesum Christum: ego quis eram, qui possem prohibere Deum?

18 His auditis, tacuerunt: et glorificaverunt Deum, dicentes: Ergo et Gentibus pœnitentiam dedit Deus ad vitam.

19 Et illi quidem, qui dispersi fuerant a tribulatione, quæ facta fuerat sub Stephano, perambulaverunt usque Phœnicen, et Cyprum, et Antiochiam, nemini loquentes verbum, nisi solis Judæis.

20 Erant autem quidam ex eis viri Cyprii, et Cyrenæi, qui cum introissent Antiochiam, loquebantur et ad Græcos, annunciantes Dominum Jesum.

21 Et erat manus Domini cum eis: multusque numerus credentium conversus est ad Dominum.

22 Pervenit autem sermo ad aures ecclesiæ, quæ erat Jerosolymis super istis: et miserunt Barnabam usque ad Antiochiam.

23 Qui cum pervenisset, et vidisset gratiam Dei, gavisus est: et hortabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino:

24 Quia erat vir bonus, et plenus Spiritu sancto, et fide. Et apposita est multa turba Domino.

25 Profectus est autem Barnabas Tarsum, ut quæreret Saulum: quem cum invenisset, perduxit Antiochiam.

26 Et annum totum conversati sunt ibi in Ecclesia: et docuerunt turbam multam, ita ut cognominarentur primum Antiochiæ discipuli, Christiani.

27 In his autem diebus supervenerunt ab Jerosolymis prophetæ Antiochiam:

28 Et surgens unus ex eis nomine Agabus, significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio.

29 Discipuli autem, prout quis habebat, proposuerunt singuli in ministerium mittere habitantibus in Judæa fratribus:

30 Quod et fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ, et Sauli.

CAP. XII.

1 EODEM autem tempore misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia.

2 Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio.

3 Videns autem quia placeret Judæis, apposuit ut apprehenderet et Petrum. Erant autem dies Azymorum.

4 Quem cum apprehendisset, misit in carcerem, tradens quattuor quaternionibus militum custodiendum, volens post Pascha producere eum populo.

5 Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.

6 Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duabus: et custodes ante ostium custodiebant carcerem.

7 Et ecce Angelus Domini astitit: et lumen refulsit in habitaculo: percussoque latere Petri, excitavit eum, dicens: Surge velociter. Et ceciderunt catenæ de manibus ejus.

8 Dixit autem Angelus ad eum: Præcingere, et calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: Circumda tibi vestimentum tuum, et sequere me.

9 Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est, quod fiebat per angelum: existimabat autem se visum videre.

10 Transeuntes autem primam et secundam custodiam, venerunt ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem: quæ ultro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum: et continuo discessit Angelus ab eo.

11 Et Petrus ad se reversus, dixit: Nunc scio vere quia misit Dominus Angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et de omni expectatione plebis Judæorum.

12 Consideransque venit ad domum Mariæ matris Joannis, qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati, et orantes.

13 Pulsante autem eo ostium januæ, processit puella ad audiendum, nomine Rhode.

14 Et ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intro currens nunciavit stare Petrum ante januam.

15 At illi dixerunt ad eam: Insanis. Illa autem affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant: Angelus ejus est.

16 Petrus autem perseverabat pulsans. Cum autem aperuissent, viderunt eum, et obstupuerunt.

17 Annuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodo Dominus eduxisset eum de carcere, dixitque: Nunciate Jacobo, et fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum.

18 Facta autem die, erat non parva turbatio inter milites, quidnam factum esset de Petro.

19 Herodes autem cum equisisset

VERSIO LUSITANA.

que tinha dentro alimarias terrestres de quatro pes, e bestas, e serpentes, e aves do Ceo.

7 Ouvi tambem huma voz, dizendo-me: Levanta-te, Pedro, mata, e come.

8 E disse eu: Dispensa-me, Senhor, que a mim nunca me entrou na boca cousa impura, nem sórdida.

9 E a voz do Ceo, segunda vez respondeo: Não chames impuro ao que Deos purificou.

10 E succedeo isto assim por tres vezes: e depois todas estas cousas tornárão a recolher-se no Ceo.

11 E eis-que ao mesmo tempo tres homens, que tinhão sido dirigidos a mim desde Cesaréa, se apresentárão á porta da casa, onde eu estava.

12 E o Espirito me disse, que fosse eu com elles, sem por a isso alguma dúvida. Estes seis irmãos, que vedes, forão tambem commigo, e entrámos na casa de certo homem.

13 O qual tambem da sua parte referio, como elle tinha visto em sua casa a hum Anjo, que se poz diante delle, e lhe disse: Manda quem vá a Joppe, e faze vir a Simão, por sobrenome Pedro,

14 Quem te dirá as palavras, pelas quaes tu sejas salvo, e toda a tua casa.

15 E como eu tivesse começado a fallar, desceo o Espirito Santo sobre elles, como tinha descido sobre nós no princípio.

16 Então me lembrei desta palavra, que o Senhor tinha dito: João em verdade baptizou em agua; mas vós sereis baptizados no Espirito Santo.

17 Como pois Deos lhes deo a mesma graça que a nós, que cremos no Senhor Jesu Christo; quem era eu, para me oppôr a Deos?

18 Elles tendo ouvido estas cousas, aquietárão-se; e derão gloria a Deos, dizendo: Logo tambem aos Gentios deo Deos a penitencia, que conduz á vida.

19 Entretanto aquelles, que se havião desmantelado com a perseguição, feita na morte de Estevão, passarão á Fenicia, e a Chipre, e a Antiochîa; e não tinhão annunciado a palavra, senão só aos Judeos.

20 Mas alguns dentre elles, que erão de Chipre, e de Cyrene, tendo entrado em Antiochîa, fallárão da mesma sorte aos Gregos, annunciando o Senhor Jesus.

21 E a mão do Senhor era com elles; e forão em grão número os que crêrão, e se convertérão ao Senhor.

22 E estas conversões soárão na Igreja de Jerusalem, e enviárão Barnabe a Antiochîa.

23 O qual como lá chegou, e vio a graça de Deos, ficou banhado de gosto; e os exhortou a perseverar no Senhor, com hum coração firme;

24 Porque era este hum homem verdadeiramente bom, e cheio do Espirito Santo, e de fe: e foi grande a multidão, que se unio ao Senhor.

25 E depois partio Barnabé para Tarso em busca de Saulo; e tendo-o achado, levou-o a Antiochîa.

26 E nesta Igreja se demorárão ambos todo hum anno; e instruírão huma grande multidão; de sorte, que em Antiochîa foi onde primeiramente se nomeárão Christãos os Discipulos.

27 Nestes dias vierão certos Profetas de Jerusalem a Antiochîa:

28 E levantando-se hum delles, por nome Agabo, dava a entender por espirito, que tinha de haver huma grande fome, por toda a terra: como se seguio em tempo de Claudio.

29 Então determinárão os Discipulos remetter cada hum o que pudesse de esmolas, aos irmãos, que vivião na Judea:

30 O que elles effectivamente fizerão, mandando-as aos Anciãos por mãos de Barnabe, e de Saulo.

CAP. XII.

E NESTE mesmo tempo poz mão Herodes em affliger a alguns da Igreja.

2 E matou á espada a Tiago, irmão de João.

3 E vendo que isto agradava aos Judeos, fez tambem prender a Pedro. Erão então os dias dos Asmos.

4 Tendo-o pois feito prender, metteo-o num carcere, e deo-o a guardar a quatro esquadras, cada huma de quatro soldados, com tenção de o presentar ao povo depois da Pascoa.

5 E Pedro estava assim guardado na prizão. E fazia a Igreja incessantemente orações a Deos por elle.

6 Mas quando Herodes estava para o apresentar, nessa mesma noite dormia Pedro entre dous soldados, liado com duas cadeias; e as guardas á porta vigiavão a prizão.

7 E eis-que appareceo hum Anjo do Senhor, e a casa se encheo de claridade: e elle dando a Pedro huma pancada nas costas, o acordou, dizendo: Levanta-te de pressa. E as cadeias lhe cahírão das mãos.

8 E o Anjo lhe disse: Toma a tua cinta, e calça as tuas sandalhas. E fello assim. E lhe disse: Põe a tua capa, e segue-me.

9 Sahio pois traz elle, sem saber que o que se fazia pelo Anjo, passava na realidade; mas antes imaginando, que o que via era sonho.

10 E depois de passarem a primeira, e a segunda guarda, chegárão á porta de ferro, que guia para a Cidade; a qual se lhes abrio per si mesma. E sahindo, caminhárão juntos o comprimento de huma rua; e logo depois o deixou o Anjo.

11 Então Pedro entrando em si, disse: Agora he que eu conheço verdadeiramente, que mandou o Senhor o seu Anjo, e me livrou da mão de Herodes, e de tudo o que esperava o povo dos Judeos.

12 E tendo considerado, foi ter a casa de Maria, mãi de João, por sobrenome Marcos, onde muitos estavão congregados, e fazião oração.

13 E quando elle bateo á porta, foi huma moça, chamada Rhode, a que veio ver quem era.

14 E como conhecesse a voz de Pedro, ficou tão alvoroçada, que não abrio a porta, mas correo dentro a dar a nova, que Pedro estava á porta.

15 E elles lhe disserão: Tu perdeste o juizo. Mas ella asseverava que era elle. E elles disserão: Deve de ser o seu Anjo.

16 Entretanto Pedro continuava em bater. E depois que abrindo-lhe, o conhecêrão, ficárão pasmados.

17 Mas elle tendo-lhes feito sinal com a mão, que se calassem, contou-lhes como o Senhor o havia livrado da prizão, e disse: Fazei saber isto a Tiago, e aos irmãos. E sahio logo, e foi-se a outro lugar.

18 E quando foi dia, houve grande turbação entre os soldados, sobre que sería feito de Pedro.

19 E Herodes tendo-o feito buscar, e não o achando, examinados os guardas, mandou

VERSIO ANGLICANA.

footed beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

7 And I heard a voice saying unto me, Arise, Peter; slay, and eat.

8 But I said, Not so, Lord: for nothing common or unclean hath at any time entered into my mouth.

9 But the voice answered me again from heaven, What God hath cleansed, *that* call not thou common.

10 And this was done three times: and all were drawn up again into heaven.

11 And, behold, immediately there were three men already come unto the house where I was, sent from Cesarea unto me.

12 And the Spirit[g] bade me go with them, nothing doubting. Moreover, these six brethren accompanied me; and we entered into the man's house:

13 And he shewed us how he had seen an angel in his house, which stood and said unto him, Send men to Joppa, and call for Simon, whose surname is Peter;

14 Who shall tell thee words,[h] whereby thou and all thy house shall be saved.

15 And as I began to speak, the Holy Ghost fell on them, as[i] on us at the beginning.

16 Then remembered I the word of the Lord, how that he said, John[l] indeed baptized with water; but[m] ye shall be baptized with the Holy Ghost.

17 Forasmuch then as God gave[o] them the like gift as *he did* unto us, who believed on the Lord Jesus Christ, what[p] was I, that I could withstand God?

18 When they heard these things, they held their peace, and glorified God, saying, Then hath God also to the Gentiles[r] granted repentance unto life.

19 Now they[t] which were scattered abroad upon the persecution that arose about Stephen, travelled as far as Phenice, and Cyprus, and Antioch, preaching the word to none but[u] unto the Jews only.

20 And some of them were men of Cyprus and Cyrene, which, when they were come to Antioch, spake unto the Grecians,[v] preaching the Lord Jesus.

21 And the[x] hand of the Lord was with them: and a great number believed, and turned[z] unto the Lord.

22 Then tidings of these things came unto the ears of the church which was in Jerusalem: and they sent forth Barnabas,[a] that he should go as far as Antioch.

23 Who, when he came, and had seen the grace of God, was glad,[c] and exhorted[d] them all, that with purpose[e] of[f] heart they would cleave unto the Lord.

24 For he was a good man, and full[g] of the Holy Ghost and of faith: and[h] much people was added unto the Lord.

25 Then[i] departed Barnabas to Tarsus, for to seek Saul:

26 And when he had found him, he brought him unto Antioch. And it came to pass, that a whole year they assembled themselves ζ with the church, and taught[m] much people. And the disciples were called Christians first in Antioch.

27 And in these days came[o] prophets from Jerusalem unto Antioch.

28 And there stood up one of them, named Agabus,[p] and signified by the Spirit that there should be great dearth throughout all the world: which came to pass in the days of Claudius Cesar.

29 Then the disciples, every man according to his ability, determined to send[a] relief unto the brethren which dwelt in Judea:

30 Which also they did, and[b] sent it to the elders by the hands of Barnabas and Saul.

CHAP. XII.

NOW about that time, Herod the king β stretched forth *his* hands, to vex certain of the church.

2 And he killed James[c] the brother of John with the sword.

3 And because he saw it pleased[d] the Jews, he proceeded further to take Peter[e] also. (Then were the days[f] of unleavened bread.)

4 And when he had apprehended him, he put *him* in prison, and delivered *him* to four quaternions of soldiers, to keep him; intending after Easter to bring him forth to the people.

5 Peter therefore was kept in prison: but γ prayer was made without ceasing of the church unto God for him.

6 And when Herod would have brought him forth, the same night Peter was sleeping between two soldiers, bound with two chains; and the keepers before the door kept the prison.

7 And, behold, the angel[k] of the Lord came upon *him*, and a light shined in the prison; and he smote Peter on the side, and raised him up, saying, Arise up quickly. And[n] his chains fell off from *his* hands.

8 And the angel said unto him, Gird thyself, and bind on thy sandals: and so he did. And he saith unto him, Cast thy garment about thee, and follow me.

9 And he went out, and followed him; and wist not[q] that it was true which was done by the angel; but thought he saw a vision.[s]

10 When they were past the first and the second ward, they came unto the iron gate that leadeth unto the city, which opened to them of his own accord; and they went out, and passed on through one street; and forthwith the angel departed from him.

11 And when Peter was come to himself, he said, Now I know of a surety, that the Lord hath sent[w] his angel, and hath[y] delivered me out of the hand of Herod, and *from* all the expectation of the people of the Jews.

12 And when he had considered *the thing*, he came to the house of Mary the mother of John, whose surname was Mark; where many[b] were gathered together, praying.

13 And as Peter knocked at the door of the gate, a damsel came δ to hearken, named Rhoda.

14 And when she knew Peter's voice, she opened not the gate for gladness, but ran in, and told how Peter stood before the gate.

15 And they said unto her, Thou art mad. But she constantly affirmed that it was even so. Then said they, It is his[k] angel.

16 But Peter continued knocking: and when they had opened *the door*, and saw him, they were astonished.

17 But he, beckoning[l] unto them with the hand, to hold their peace, declared[n] unto them how the Lord had brought him out of the prison. And he said, Go, shew these things unto James, and to the brethren. And he departed, and went into another place.

18 Now as soon as it was day, there was no small stir among the soldiers, what was become of Peter.

19 And when Herod had sought for

A. D. 41.

a Ro. 15. 26. 1 Co. 16. 1. 2 Co. 9. 1, 2.
b ch. 12. 25.
β or, *began.*
c Mat. 4. 21. 20. 23.
d ch. 24. 27.
e Jn°. 21. 18.
f Ex. 12. 14, 15.
g Jn°. 16. 13.
γ or, *instant and earnest prayer was made.* 2 Co. 1. 11. Ep. 6. 18, 19. 1 Th. 5. 17. Ja. 5. 16.
h Ps. 19. 7..11. Jn°. 6. 63, 68.
i ch. 2. 4.
k ch. 5. 19. Ps. 37. 32, 33.
l ch. 1. 5. Mat. 3. 11. Jn°. 1. 26, 33.
m Is. 44. 3. Joel 2. 28.
n ch. 16. 26.
o ch. 15. 8, 9.
p Ro. 9. 21..26.
q Ps. 126. 1.
r Ro. 10. 12, 13. 15. 9, 16.
s ch. 10. 3, 17.
t ch. 8. 1.
u Mat. 10. 6.
v ch. 6. 1. 9. 29.
w 2 Ch. 16. 9. Ps. 34. 7. Da. 3. 28. 6. 22. He. 1. 14.
x Lu. 1. 66.
y Ps. 33. 18, 19. 97. 10. 2 Co. 1. 10. 2 Pe. 2. 9.
z ch. 15. 19. 1 Th. 1. 9.
a ch. 9. 27.
b ver. 5.
c 3 Jn°. 4.
δ or, *to ask who was there.*
d ch. 13. 43. 14. 22.
e Ps. 17. 3. 2 Co. 1. 17.
f Pr. 23. 15, 26.
g ch. 6. 5.
h ver. 21.
i ch. 9. 27, 30.
k Mat. 18. 10.
ζ or, *in.*
l ch. 13. 16.
m Mat. 28. 19.
n Ps. 66. 16.
o ch. 2. 17. 13. 1. Ep. 4. 11.
p ch. 21. 10.

TEXTUS GRÆCUS.

εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ [b] ὁ Ἡρώδης| θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ᾐτοῦντο εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς.

22 [n] Ὁ| δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκε [b] τὴν| δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν [n] ἐξ| Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ΄. XIII.

ΗΣΑΝ δέ [e] τινες| ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δή μοι τόν [b] τε| Βαρνάβαν καὶ [c] τὸν| Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην [n] ὑπηρέτην|.

6 Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφȣ, εὗρόν τινα [f] μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα [n] Βαριησοῦς|,

7 Ὃς ἦν συν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος, προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν, καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

8 Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς [n] Ἐλύμας| (ὁ μάγος, οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως [f].

9 Σαῦλος δὲ (ὁ καὶ Παῦλος) πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, [e] καὶ| ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,

10 Εἶπεν· Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ [b] τοῦ| Κυρίου ἐπὶ σέ· καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.

12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφȣ οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ, ἀποχωρήσας ἀπ᾽ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτȣ̀ς, λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, εἰ [f] ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν [n] παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν,| λέγετε.

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε.

17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαȣ̃ τȣ́τȣ [b] Ἰσραὴλ| ἐξελέξατο τȣ̀ς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ϗ μετὰ βραχίονος ὑψηλȣ̃ ἐξήγαγεν αὐτȣ̀ς ἐξ αὐτῆς.

18 Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον [l] ἐτροποφόρησεν| αὐτȣ̀ς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

19 Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν [a] κατεκληροδότησεν| αὐτοῖς τὴν γῆν ἑαυτῶν.

20 Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι [i] τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε| κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

21 Κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκοντα.

22 Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας· Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, [d] ἄνδρα| κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.

23 Τούτȣ ὁ Θεὸς ἀπὸ τȣ̃ σπέρματος κατ᾽ ἐπαγγελίαν [a] ἤγειρε| τῷ Ἰσραὴλ [n] σωτῆρα Ἰησȣ̃ν|,

24 Προκηρύξαντος Ἰωάννȣ πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδȣ αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας [e] παντὶ τῷ λαῷ| Ἰσραήλ.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε· Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένȣς Ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.

27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες, ἐπλήρωσαν.

28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.

29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον.

30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

31 Ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερȣσαλὴμ, οἵτινές [i] εἰσι| μάρτυρες αὐτȣ̃ πρὸς τὸν λαόν.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις [n] αὐτῶν ἡμῖν|, ἀναστήσας Ἰησȣ̃ν.

33 Ὡς ϗ ἐν τῷ [l] ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ| γέγραπται· Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθορὰν, οὕτως εἴρηκεν· Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά.

35 Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ [n] ὑπηρετήσας

VERSIO VULGATA LATINA.

eum, et non invenisset, inquisitione facta de custodibus, jussit eos duci: descendensque a Judæa in Cæsaream, ibi commoratus est.

20 Erat autem iratus Tyriis, et Sidoniis: At illi unanimes venerunt ad eum, et persuaso Blasto, qui erat super cubiculum regis, postulabant pacem, eo quòd alerentur regiones eorum ab illo.

21 Statuto autem die Herodes vestitus veste regia, sedit pro tribunali, et concionabatur ad eos.

22 Populus autem acclamabat: Dei voces, et non hominis.

23 Confestim autem percussit eum Angelus Domini, eo quòd non dedisset honorem Deo: et consumptus a vermibus, expiravit.

24 Verbum autem Domini crescebat, et multiplicabatur.

25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab Jerosolymis expleto ministerio, assumpto Joanne, qui cognominatus est Marcus.

CAP. XIII.

ERANT autem in Ecclesia, quæ erat Antiochiæ, prophetæ, et doctores, in quibus Barnabas, et Simon, qui vocabatur Niger, et Lucius Cyrenensis, et Manahen, qui erat Herodis Tetrarchæ collactaneus, et Saulus.

2 Ministrantibus autem illis Domino, et jejunantibus, dixit illis Spiritus sanctus: Segregate mihi Saulum, et Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos.

3 Tunc jejunantes, et orantes, imponentesque eis manus, dimiserunt illos.

4 Et ipsi quidem missi a Spiritu sancto abierunt Seleuciam; et inde navigaverunt Cyprum.

5 Et cum venissent Salaminam, prædicabant verbum Dei in synagogis Judæorum. Habebant autem et Joannem in ministerio.

6 Et cum perambulassent universam insulam usque Paphum, invenerunt quendam virum magum pseudoprophetam, Judæum, cui nomen erat Barjesu,

7 Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic, accersitis Barnaba, et Saulo, desiderabat audire verbum Dei.

8 Resistebat autem illis Elymas magus, (sic enim interpretatur nomen ejus) quærens avertere Proconsulem a fide.

9 Saulus autem, qui et Paulus, repletus Spiritu sancto, intuens in eum,

10 Dixit: O plene omni dolo, et omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, non desinis subvertere vias Domini rectas.

11 Et nunc ecce manus Domini super te, et eris cæcus, non videns solem usque ad tempus. Et confestim cecidit in eum caligo, et tenebræ, et circuiens quærebat qui ei manum daret.

12 Tunc Proconsul cum vidisset factum, credidit admirans super doctrina Domini.

13 Et cum a Papho navigassent Paulus, et qui cum eo erant, venerunt Pergen Pamphyliæ. Joannes autem discedens ab eis, reversus est Jerosolymam.

14 Illi vero pertranseuntes Pergen, venerunt Antiochiam Pisidiæ: et ingressi synagogam die sabbatorum, sederunt.

15 Post lectionem autem legis, et Prophetarum, miserunt principes synagogæ ad eos, dicentes: Viri fratres, si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem, dicite.

16 Surgens autem Paulus, et manu silentium indicens, ait: Viri Israelitæ, et qui timetis Deum, audite:

17 Deus plebis Israel elegit patres nostros, et plebem exaltavit cum essent incolæ in terra Ægypti, et in brachio excelso eduxit eos ex ea,

18 Et per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto.

19 Et destruens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum,

20 Quasi post quadringentos et quinquaginta annos: et post hæc dedit judices, usque ad Samuel Prophetam.

21 Et exinde postulaverunt regem: et dedit illis Deus Saul filium Cis, virum de tribu Benjamin, annis quadraginta.

22 Et amoto illo, suscitavit illis David regem: cui testimonium perhibens, dixit: Inveni David filium Jesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.

23 Hujus Deus ex semine secundum promissionem eduxit Israel salvatorem Jesum,

24 Prædicante Joanne ante faciem adventus ejus baptismum pœnitentiæ omni populo Israel.

25 Cum impleret autem Joannes cursum suum, dicebat: Quem me arbitramini esse, non sum ego, sed ecce venit post me, cujus non sum dignus calceamenta pedum solvere.

26 Viri fratres, filii generis Abraham, et qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est.

27 Qui enim habitabant Jerusalem, et principes ejus hunc ignorantes, et voces prophetarum, quæ per omne sabbatum leguntur, judicantes impleverunt,

28 Et nullam causam mortis invenientes in eo, petierunt a Pilato, ut interficerent eum.

29 Cumque consummassent omnia, quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt eum in monumento.

30 Deus vero suscitavit eum a mortuis tertia die: qui visus est per dies multos his,

31 Qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Jerusalem: qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem.

32 Et nos vobis annunciamus eam, quæ ad patres nostros repromissio facta est:

33 Quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Jesum, sicut et in Psalmo secundo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te.

34 Quòd autem suscitavit eum a mortuis, amplius jam non reversurum in corruptionem, ita dixit: Quia dabo vobis sancta David fidelia.

35 Ideoque et alias dicit: Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

36 David enim in sua generatione

VERSIO LUSITANA.

que fossem a padecer. E passando de Judéa
a Cesaréa, deixou-se aqui ficar.
20 Ora Herodes estava irritado contra os
de Tyro, e de Sidonia. Mas estes de com-
mum acordo o forão buscar, e com o favor
de Blasto, seu Camarista, pedírão paz; por-
que das terras do Rei he que o seu paiz
tirava a subsistencia.
21 Herodes pois no dia determinado appa-
receo vestido á realenga; e assentou-se no
seu throno, e lhes fez huma falla.
22 E o povo exclamava: Voz he esta de
hum Deos, e não de hum homem.
23 Porém subitamente o ferio o Anjo do
Senhor, por elle não ter dado gloria a Deos:
e comido de bichos, morreo.
24 Entretanto a palavra de Deos crescia,
e se multiplicava.
25 E Barnabé e Saulo tendo concluido o
seu ministerio, tornárão a sahir de Jerusa-
lem, levando comsigo a João, por sobrenome
Marcos.

CAP. XIII.

E HAVIA então na Igreja de Antiochîa
Profetas, e Doutores; entre elles Barnabé, e
Simão, por appellido o Negro, e Lucio de
Cyrene, e Manahen, collaço de Herodes o
Tetrarca, e Saulo.
2 E quando ministravão ao Senhor, e je-
juavão, disse-lhes o Espirito Santo: Separai-
me a Saulo, e a Barnabé para a obra, a que
eu os hei destinado.
3 Então jejuando, e orando, elles lhes im-
pozerão as mãos, e os despedírão.
4 E elles enviados pelo Espirito Santo, de-
rão comsigo em Seleucia, e dalli se embar-
cárão para passar a Chipre.
5 E chegados que forão a Salamina, pré-
gavão a palavra de Deos nas Synagogas dos
Judeos. E tinhão comsigo a João, no seu
ministerio.
6 E tendo discorrido por toda a Ilha até
Páfos, encontrárão a hum Judeo Magico, e
falso Profeta, chamado Barjesus,
7 Que estava com o Proconsul Sergio Pau-
lo, homem sisudo. Este tendo mandado
chamar a Barnabé, e a Saulo, desejava ouvir
a palavra de Deos.
8 Mas Elymas, isto he, o Magico, (que isto
significa o nome Elymas) resistia-lhes, fa-
zendo todo o esforço por impedir que o Pro-
consul não abraçasse a fé.
9 Então Saulo, que tambem se chama
Paulo, cheio do Espirito Santo, e olhando
para elle,
10 Disse: O homem cheio de toda a sorte
de enganos, e de embustes, filho do diabo, ini-
migo de toda a justiça; quando deixarás tu
de perverter os caminhos direitos do Senhor?
11 Mas agora eis-que he sobre ti a mão do
Senhor, e cego serás, para não veres o Sol
até certo tempo. E logo cahírão sobre elle as
trévas, e os seus olhos se escurecêrão; e de
huma para outra parte andava buscando
quem lhe désse a mão.
12 Então o Proconsul tendo visto tal mi-
lagre, abraçou a fé, e admirava a doutrina
do Senhor.
13 E depois que Paulo, e os que com elle
estavão, desaferrárão de Páfos, vierão todos
ter a Perge na Pamfylia. Mas João largan-
do-os, tornou para Jerusalem.
14 Elles porém de Perge vierão a Antio-
chîa de Pisidia; e tendo entrado na Syna-
goga em dia de sabbado, assentárão-se.
15 E depois da lição da Lei, e dos Profe-
tas, enviarão a elles os Chefes da Synagoga,
dizendo: Irmãos, se vós tendes que fazer
alguma exhortação ao povo dizei.
16 Paulo então levantando-se, e fazendo
sinal com a mão que o escutassem em silen-
cio, disse: Varões Israelitas, e vós os que
temeis a Deos, ouvi:
17 O Deos do povo de Israel escolheo a
nossos pais, e exaltou a este povo no tempo
que vivia no Egypto, donde elle o tirou no
poder de seu braço,
18 E por espaço de quarenta annos soffreo
os seus desregrados costumes no deserto.
19 E depois de destruir sete Nações no
paiz de Canaán, distribuio por elles em sorte
as suas terras,
20 Passados quasi quatrocentos e cincoenta
annos: e ao depois deo-lhes Juizes, até o
tempo do Profeta Samuel.
21 Então lhe pedírão elles hum Rei: e
Deos lhes deo a Saul, filho de Cis, homem
da Tribu de Benjamin, que reinou quarenta
annos.
22 E depois tendo-o tirado, deo-lhes outro
Rei, que foi David, do qual elle testificando,
disse: Achei a David, filho de Jessé, que he
hum homem conforme ao meu coração, e que
me ha de fazer todas as vontades.
23 Da semente deste he que Deos, segundo
a sua promessa, suscitou a Jesus para ser o
Salvador de Israel,
24 Tendo João prégado antes delle a todo
o povo de Israel o baptismo de penitencia,
para se preparar para a sua vinda.
25 E João, quando acabava a sua carreira,
dizia: Quem cuidais vós que eu sou? Eu
não sou quem vós cuidais. Mas apôs mim
virá outro, a quem eu não sou digno de de-
satar os çapatos.
26 Varões irmãos, a vós, que sois os des
cendentes de Abrahão, e aos que dentre vós
são tementes a Deos, he que foi enviada esta
palavra de salvação.
27 Porque os habitantes de Jerusalem, e os
seus Principes, como o não conhecêrão por
quem era, e como não entendêrão as palavras
dos Profetas, que se lem todos os sabbados,
derão-lhes cumprimento, condemnando-o:
28 E ainda que não achassem nelle cousa,
que o fizesse digno de morte, elles pedírão a
Pilatos, que o matasse.
29 E depois que consummárão tudo o que
estava escrito delle, descêrão-no da Cruz, e
pozerão-no no sepulcro.
30 Mas Deos o resuscitou dos mortos ao
terceiro dia; e elle foi visto por muitos dias
daquelles,
31 Que com elle tinhão vindo de Galiléa a
Jerusalem: os quaes até o presente dão tes-
temunho disso ao povo.
32 E assim que, nós vos annunciamos estar
cumprida a promessa, que foi feita a nossos
pais;
33 Porque Deos a nossos filhos resuscitan-
do a Jesus, conforme está escrito no Salmo
segundo: Tu es meu Filho, eu te gerei hoje.
34 E para que se soubesse, que o resusci-
tou dos mortos para não tornar a morrer,
disse: Dar-vos-hei as cousas santas de Da-
vid fieis.
35 Por isso he que tambem diz em outro
lugar: Tu não permittirás que o teu Santo
experimente corrupção.
36 Porque a fallar de David, elle depois

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 44.

him, and found him not, he examined the
keepers, and commanded that *they* should
be put to death. And he went down from
Judea to Cesarea, and *there* abode.
20 And Herod β was highly displeased
with them of Tyre & Sidon: but they came
with one accord to him, and, having made
Blastus γ the king's chamberlain their
friend, desired peace; because their [d] coun-
try was nourished by the king's *country*.
21 And upon a set day, Herod, arrayed
in royal apparel, sat upon his throne, and
made an oration unto them.
22 And the people gave a shout, *saying*,
It is [h] the voice of a god, and not of a man.
23 And immediately the angel of the
Lord smote him, because he gave not
God the glory: and he was eaten of
worms, and gave up the ghost.
24 But the word of God grew [l] and
multiplied.
25 And Barnabas and Saul returned
from Jerusalem, when they had fulfilled
their ζ ministry, and took with them John,
whose surname was Mark.

CHAP. XIII.

NOW there were in the church that was
at Antioch, certain prophets and teach-
ers; as Barnabas, and Simeon that was
called Niger, and Lucius of Cyrene, and
Manaen, η which had been brought up
with Herod the tetrarch, and Saul.
2 As they ministered to the Lord, and
fasted, the Holy Ghost said, Separate [s] me
Barnabas and Saul for the work [u] where-
unto I have called them.
3 And when they had fasted and prayed,
and laid *their* hands on them, they sent
them away.
4 So they, being sent forth by the Holy
Ghost, departed unto Seleucia; and from
thence they sailed to Cyprus.
5 And when they were at Salamis, they
preached the word of God in the syna-
gogues of the Jews: and they had also
John to *their* minister.
6 And when they had gone through the
isle unto Paphos, they found a certain
sorcerer, a false prophet, a Jew, whose
name *was* Bar-jesus:
7 Which was with the deputy of the
country, Sergius Paulus, a prudent man;
who called for Barnabas and Saul, and
desired to hear the word of God.
8 But Elymas ye sorcerer (for so is his name
by interpretation,) withstood [z] them, seek-
ing to turn away the deputy from the faith.
9 Then Saul, who also *is called* Paul, filled
with the Holy Ghost, set his eyes on him,
10 And said, O full of all subtilty and all
mischief, *thou* child of the devil, *thou* ene-
my of all righteousness, wilt thou not cease
to pervert the right ways of the Lord?
11 And now, behold, the hand of the
Lord *is* upon thee, and thou shalt be blind,
not seeing the sun for a season. And im-
mediately there fell on him a mist and a
darkness; and he went about seeking
some to lead him by the hand.
12 Then the deputy, when he saw what
was done, believed, being astonished at
the doctrine of the Lord.
13 Now when Paul and his company
loosed from Paphos, they came to Perga
in Pamphylia: and John departing [d] from
them, returned to Jerusalem.
14 But when they departed from Perga,
they came to Antioch in Pisidia, and
went into the synagogue [f] on the sabbath-
day, and sat down.
15 And after the reading [a] of the law and
the prophets, the rulers of the synagogue
sent unto them, saying, *Ye* men *and* bre-
thren, if ye have any word [b] of exhorta-
tion for the people, say on.
16 Then Paul stood up, and beckoning
with *his* hand, said, Men of Israel, and
ye that fear God, give audience.
17 The God of this people of Israel
chose [c] our fathers, and exalted the peo-
ple when they dwelt [e] as strangers in the
land of Egypt, and with an high [f] arm
brought he them out of it.
18 And about ye time of forty [g] years δ suf-
fered he their manners in the wilderness.
19 And when he had destroyed [i] seven
nations in the land of Chanaan, he [k] di-
vided their land to them by lot.
20 And after that, he gave *unto them*
judges, [m] about the space of four hundred
and fifty years, until Samuel the prophet.
21 And afterward they [n] desired a king:
and God gave unto them Saul [o] the son
of Cis, a man of the tribe of Benjamin,
by the space of forty years.
22 And when he [p] had removed him,
he raised up unto them David [q] to be
their king; to whom also he gave testi-
mony, and said, I have found David the
son of Jesse, a man [r] after mine own
heart, which shall fulfil all my will.
23 Of this man's seed hath God, ac-
cording to *his* promise, raised [t] unto Is-
rael [v] a Saviour, Jesus:
24 When John [w] had first preached, be-
fore his coming, the baptism of repentance
to all the people of Israel.
25 And as John fulfilled his course, he
said, Whom think ye that I am? I am
not *he*. But, behold, there cometh one
after me, whose shoes of *his* feet I am
not worthy to loose.
26 Men *and* brethren, children of the
stock of Abraham, and whosoever among
you feareth God, to you [x] is the word of
this salvation sent.
27 For they that dwell at Jerusalem, and
their rulers, because they knew him not,
nor yet the voice of the prophets which
are read every sabbath-day, they [y] have
fulfilled *them* in condemning *him*.
28 And though they found no cause of
death *in him*, yet desired they Pilate that
he should be slain.
29 And when they had fulfilled all that
was written of him, they took *him* down
from the tree, and laid *him* in a sepulchre.
30 But God raised him from the dead:
31 And he was seen [a] many days of
them which came up with him from
Galilee to Jerusalem, who are his wit-
nesses unto the people.
32 And we declare unto you glad tid-
ings, how that the promise [b] which was
made unto the fathers,
33 God hath fulfilled the same unto us
their children, in that he hath raised up
Jesus again; as it is also written in the
second psalm, Thou [c] art my Son, this
day have I begotten thee.
34 And as concerning that he raised
him up from the dead, *now* no more to re-
turn to corruption, he said on this wise, I
will give you the sure θ mercies of David.
35 Wherefore he saith also in [e] another
psalm, Thou shalt not suffer thine Holy
One to see corruption.
36 For David, κ after he had served his

a ver. 27.
β or, *bare an hostile mind, intending war.*
b He. 13. 22.
γ *that was over the king's bed-chamber.*
c De. 7. 6, 7.
d Eze. 27. 17.
e Ps. 105. 23.
f Ex. 13. 14, 16.
g Ex. 16. 35.
h Jude 16.
δ ετροποφορησεν, perhaps for ετροφοφορησεν, *bore*, or, *fed them, as a nurse beareth*, or, *feedeth her child.* De. 1. 31, according to the LXX; & so Chrysostom.
i De. 7. 1.
k Jos. 14. 1, &c.
l Col. 1. 6.
m Ju. 2. 16.
n 1 Sa. 8. 5.
o 1 Sa. 10. 1.
ζ or, *charge.* ch. 11. 29, 30.
p 1 Sa. 31. 6.
q 2 Sa. 5. 3.
η or, *Herod's foster-brother.*
r 1 Sa. 13. 14.
s Ga. 1. 15.
t Ps. 132. 11.
u 1 Ti. 2. 7.
v Mat. 1. 21.
w Mat. 3. 1..11.
x Mat. 10. 6.
y Lu. 24. 20, 44.
z 2 Ti. 3. 8.
a ch. 1. 3.
b Ro. 4. 13.
c Ps. 2. 7.
d ch. 15. 38.
θ τα οσια, *holy*, or, *just things*; which word the LXX, both in the place of Is. 55. 3, and in many others, use for that which is in the Hebrew, *mercies.*
e Ps. 16. 10.
f ch. 18. 4.
κ or, *after he had in his own age served the will of God.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XIV.

τῇ τȣ͂ Θεȣ͂ [n]βουλῇ,| ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν.
37 Ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, ȣ̓κ εἶδε διαφθοράν.
38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται.
39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται.
40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ [e]ἐφ' ὑμᾶς| τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·
41 Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν [f], [d]ἔργον| [h]ᾧ| οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
42 Ἐξιόντων δὲ [a]ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων|, [e]παρεκάλουν| [b]τὰ ἔθνη| εἰς τὸ [n]μεταξὺ| [n]σάββατον| λαληθῆναι αὐτοῖς [n]τὰ ῥήματα| [d]ταῦτα|.
43 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων κ̀ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλȣ͂ντες [d]αὐτοῖς|, ἔπειθον αὐτȣ̀ς [a]ἐπιμένειν| τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.
44 [f]Τῷ [l]δὲ ἐρχομένῳ| σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκȣ͂σαι τὸν λόγον τȣ͂ [i]Θεȣ͂|.
45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰȣδαῖοι τοὺς ὄχλȣς, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, [d]ἀντιλέγοντες καὶ| βλασφημοῦντες.
46 Παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ ȣ̓κ ἀξίȣς κρίνετε ἑαυτȣ̀ς τῆς αἰωνίȣ ζωῆς, ἰδȣ̀, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.
50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας [b]καὶ| τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ [o]τὸν| Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
51 Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.
52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδʹ. XIV.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.
2 Οἱ δὲ ἀπειθȣ͂ντες Ἰȣδαῖοι ἐπήγειραν [f] καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. [f]
3 Ἱκανὸν μὲν ȣ͂ν χρόνον διέτριψαν παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, [b]καὶ| διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.
5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς,
6 Συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον·
7 Κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.
8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτȣ͂ [b]ὑπάρχων|, ὃς οὐδέποτε [l]περιεπεπατήκει|.
9 Οὗτος ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι,
10 Εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· [f] Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. Καὶ [a]ἥλλετο|, καὶ περιεπάτει.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.
12 Ἐκάλουν τε τὸν [c]μὲν| Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.
13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως [b]αὐτῶν|, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν.
14 [n]Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι| Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, [a]εἰσεπήδησαν| εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες,
15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν [h]ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα|, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς.
16 Ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
17 Καί τοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, [h]ἀγαθοποιῶν|, οὐρανόθεν [a]ἡμῖν| ὑετοὺς διδȣ̀ς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς κ̀ εὐφροσύνης τὰς καρδίας [a]ἡμῶν|.
18 Καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
19 Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, [f] καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.
20 Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· κ̀ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.
21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, κ̀ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν,
22 Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτȣ̀ς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιςεύκεισαν.
24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.
25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν.
26 Κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.
28 Διέτριβον δὲ [b]ἐκεῖ| χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XIV.

cum administrasset, voluntati Dei dormivit: et appositus est ad patres suos, et vidit corruptionem.
37 Quem vero Deus suscitavit a mortuis, non vidit corruptionem.
38 Notum igitur sit vobis viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annunciatur, et ab omnibus, quibus non potuistis in lege Moysi justificari,
39 In hoc omnis, qui credit, justificatur.
40 Videte ergo ne superveniat vobis quod dictum est in Prophetis:
41 Videte contemptores, et admiramini, et disperdimini: quia opus operor ego in diebus vestris, opus quod non credetis, siquis enarraverit vobis.
42 Exeuntibus autem illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi verba hæc.
43 Cumque dimissa esset synagoga, secuti sunt multi Judæorum, et colentium advenarum, Paulum, et Barnabam: qui loquentes suadebant eis ut permanerent in gratia Dei.
44 Sequenti vero sabbato pene universa civitas convenit audire verbum Dei.
45 Videntes autem turbas Judæi, repleti sunt zelo, et contradicebant his, quæ a Paulo dicebantur, blasphemantes.
46 Tunc constanter Paulus, et Barnabas dixerunt: Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, et indignos vos judicatis æternæ vitæ, ecce convertimur ad Gentes.
47 Sic enim præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terræ.
48 Audientes autem Gentes gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini: et crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam.
49 Disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem.
50 Judæi autem concitaverunt mulieres religiosas, et honestas, et primos civitatis, et excitaverunt persecutionem in Paulum, et Barnabam: et ejecerunt eos de finibus suis.
51 At illi excusso pulvere pedum in eos, venerunt Iconium.
52 Discipuli quoque replebantur gaudio, et Spiritu sancto.

CAP. XIV.

FACTUM est autem Iconii ut simul introirent in synagogam Judæorum, et loquerentur, ita ut crederet Judæorum, et Græcorum copiosa multitudo.
2 Qui vero increduli fuerunt Judæi, suscitaverunt et ad iracundiam concitaverunt animas Gentium adversus fratres.
3 Multo igitur tempore demorati sunt, fiducialiter agentes in Domino, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa, et prodigia fieri per manus eorum.
4 Divisa est autem multitudo civitatis: et quidam quidem erant cum Judæis, quidam vero cum Apostolis.
5 Cum autem factus esset impetus Gentilium, et Judæorum cum principibus suis, ut contumeliis afficerent, et lapidarent eos,
6 Intelligentes confugerunt ad civitates Lycaoniæ Lystram, et Derben, et universam in circuitu regionem, et ibi evangelizantes erant.
7 Et quidam vir Lystris infirmus pedibus sedebat, claudus ex utero matris suæ, qui numquam ambulaverat.
8 Hic audivit Paulum loquentem. Qui intuitus eum, et videns quia fidem haberet ut salvus fieret,
9 Dixit magna voce: Surge super pedes tuos rectus. Et exilivit, et ambulabat.
10 Turbæ autem cum vidissent quod fecerat Paulus, levaverunt vocem suam Lycaonicè dicentes: Dii similes facti hominibus, descenderunt ad nos.
11 Et vocabant Barnabam Jovem, Paulum vero Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi.
12 Sacerdos quoque Jovis, qui erat ante civitatem, tauros, et coronas ante januas afferens, cum populis volebat sacrificare.
13 Quod ubi audierunt Apostoli, Barnabas, et Paulus, conscissis tunicis suis exilierunt in turbas clamantes,
14 Et dicentes: Viri, quid hæc facitis? et nos mortales sumus, similes vobis homines, annunciantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum, qui fecit cælum, et terram, et mare, et omnia, quæ in eis sunt:
15 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas.
16 Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de cælo, dans pluvias, et tempora fructifera, implens cibo, et lætitia corda nostra.
17 Et hæc dicentes, vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent.
18 Supervenerunt autem quidam ab Antiochia, et Iconio Judæi: et persuasis turbis, lapidantesque Paulum, traxerunt extra civitatem, existimantes eum mortuum esse.
19 Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit civitatem, et postera die profectus est cum Barnaba in Derben.
20 Cumque evangelizassent civitati illi, et docuissent multos, reversi sunt Lystram, et Iconium, et Antiochiam,
21 Confirmantes animas discipulorum, exhortantesque ut permanerent in fide: et quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.
22 Et cum constituissent illis per singulas ecclesias presbyteros, et orassent cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino, in quem crediderunt.
23 Transeuntesque Pisidiam, venerunt in Pamphiliam,
24 Et loquentes verbum Domini in Perge, descenderunt in Attaliam:
25 Et inde navigaverunt Antiochiam, unde erant traditi gratiæ Dei in opus, quod compleverunt.
26 Cum autem venissent, et congregassent Ecclesiam, retulerunt quanta fecisset Deus cum illis, et quia aperuisset Gentibus ostium fidei.
27 Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis.

94

VERSIO LUSITANA.

de ter servido em sua geração ao qne Deos queria, dormio, e foi sepultado com seus pais, e experimentou corrupção.

37 Pelo contrario aquelle, que Deos resuscitou dentre os mortos, não experimentou corrupção.

38 Sabei pois, Varões irmãos, que por este he que eu vos annuncio a remissão dos peccados:

39 E que todo o que crê nelle, he por elle justificado de todas as cousas, de que vós não podestes ser justificados pela Lei de Moysés.

40 Assim guardai-vos, não vos succeda o que foi antes dito pelos Profetas:

41 Vede, ó desprezadores, enchei-vos de pasmo, e finai-vos; pois eu farei huma obra em vossos dias, huma obra, que vós mesmos não crereis, se vo-la contarem.

42 E quando elles sahírão, pedírão-lhes, que no seguinte sabbado tornassem a fallar do mesmo assumpto.

43 E despedido que foi o ajuntamento, muitos dos Judeos, e dos Proselytos tementes a Deos, forão seguindo a Paulo, e a Barnabé; que os exhortavão a perseverar na graça de Deos.

44 E ao sabbado seguinte concorreo quasi toda a Cidade a ouvillos prégar a palavra de Deos.

45 Mas os Judeos vendo estes enxames de povo, enchêrão-se de inveja, e de ira, e se oppozerão com palavras de blasfemia ao que Paulo dizia.

46 Então Paulo, e Barnabé lhes disserão resolutamente: Vós ereis os primeiros, a quem se devia annunciar a palavra de Deos: mas pois vós a rejeitais, e vós mesmos vos julgais indignos da vida eterna, nós nos vamos daqui para os Gentios.

47 Porque isto mesmo he o que o Senhor nos mandou: Eu te constitui a luz dos Gentios, a fim de que tu sejas a sua salvação até as extremidades da terra.

48 E os Gentios ouvindo isto, alegrárão-se, e glorificavão a palavra do Senhor: e todos os que havião sido predestinados para a vida eterna, abraçárão a fé.

49 E por toda esta terra se disseminava a palavra do Senhor.

50 Mas os Judeos tendo animado as mulheres devotas, e nobres, e os principaes da Cidade, excitárão huma perseguição contra Paulo, e Barnabé; e os lançárão fóra do seu paiz.

51 Então Paulo, e Barnabé, tendo sacudido contra elles o pó de seus pés, forão para Iconio.

52 E estavão os Discipulos cheios de gozo, e do Espirito Santo.

CAP. XIV.

E ACHANDO-SE elles em Iconio, entrárão ambos na Synagoga dos Judeos; e prégárão nella com tal successo, que huma grande multidão de Judeos, e de Gregos se convertêrão á fé.

2 Mas os que dentre os Judeos ficárão na incredulidade, concitárão, e irritárão contra os irmãos o animo dos Gentios.

3 Demorarão-se pois muito tempo, obrando com confiança no Senhor, que dava testemunho á palavra da sua graça fazendo prodigios e milagres pelas mãos dos Apostolos.

4 Dividio-se toda a Cidade; seguindo huns o partido dos Judeos, outros o dos Apostolos.

5 Porém tendo-se unido com impeto os Gentios, e Judeos com seus principes para afrontallos, e apedrejallos,

6 Tendo disso noticia, fugírão para Lystra, e Derbe, Cidades da Lycaonia, e para outros lugares em torno, e alli prégavão o Evangelho.

7 Em Lystra havia hum homem, que se não tinha nas pernas, e desdo ventre de sua mãi era coxo, e nunca tinha andado.

8 Este ouvio prégar a Paulo: e elle pondo os olhos nelle, e vendo que elle tinha fé de que sería curado,

9 Disse em alta voz: Levanta-te nos pés. Elle sem demora se levantou saltando, e andando.

10 E a turba tendo visto o que fizera Paulo, levantou a voz em lingua Lycaonica, dizendo: Estes são Deoses, que baixárão a nós em figura de homens.

11 E chamavão a Barnabé Jupiter, e a Paulo Mercurio; porque elle era o que levava a palavra.

12 E o mesmo Sacerdote de Jupiter, que estava perto da Cidade, fez vir touros, e coroas para diante da porta, querendo com o povo offerecer-lhes sacrificios.

13 Os Apostolos Barnabé, e Paulo, quando isto ouvírão, rasgárão as suas vestiduras; e lançando-se no meio da multidão, gritárão,

14 Dizendo: Homens, que quereis vós fazer? Nós não somos senão homens mortaes como vós; e o que nós vos annunciamos, he, que dessas vans superstições vos convertais ao Deos vivo, que fez o Ceo, e a terra, e o mar, e tudo o que nelles se contém:

15 Que nos seculos passados deixou ir todas as Nações pelos seus caminhos.

16 E ainda assim nunca cessou de dar testemunho em todos os tempos do que elle he; dando a chuva do Ceo, e as sazões favoraveis á producção dos fructos; enchendo de mantimento e de alegria os nossos corações.

17 Mas não obstante este discurso, custou-lhes muito embaraçar, que o povo lhes não fizessem sacrificios.

18 Então sobrevierão de Antiochîa, e de Iconio alguns Judeos; e elles tendo ganhado para si as turbas, e tendo apedrejado a Saulo, o trouxerão fóra da Cidade, dando-o por morto.

19 Mas defendido dos Discipulos, que o cercárão em roda, elle se levantou, e entrou na Cidade; e ao dia seguinte partio com Barnabé para Derbe.

20 E depois de terem annunciado o Evangelho nesta Cidade, e instruido a muitos, tornárão para Lystra, e Iconio, e Antiochîa,

21 Fortalecendo os animos dos Discipulos, e exhortando-os a perseverar na fé; e advertindo-os, de que por meio de muitas tribulações, he que nós devemos entrar no Reino de Deos.

22 Por fim tendo ordenado em cada Igreja seus Presbyteros com orações, e jejuns; os deixárão encommendados ao Senhor, em quem tinhão crido.

23 Depois disto atravessando a Pisidia, vierão a Pamfylia;

24 E annunciando a palavra do Senhor aos de Perge, descêrão a Attalia:

25 E de lá se fizerão á vela para Antiochîa, donde os tinhão enviado entregues á graça de Deos, por conta da obra, que concluírão.

26 E tendo alli chegado, e feito ajuntar a Igreja, elles lhe contárão quão grandes cousas obrára Deos por elles, e como havião aberto aos Gentios a porta da fé.

27 E demorárão-se com os Discipulos assás largo tempo.

P

VERSIO ANGLICANA.

own generation by the will of God, fell[a] on sleep, and was laid unto his fathers, and saw corruption:

37 But he, whom God[c] raised again, saw no corruption.

38 Be it known unto you therefore, men *and* brethren, that through[e] this man is preached unto you the forgiveness of sins:

39 And by him,[f] all that believe are justified from all things, from which ye could not be justified by the law of Moses.

40 Beware therefore, lest that come upon you, which is spoken of in[h] the prophets;

41 Behold, ye despisers, and wonder, and perish: for I work a work in your days, a work which ye shall in nowise believe, though a man declare it unto you.

42 And when the Jews were gone out of the synagogue, the Gentiles besought that these words might be preached to them β the next sabbath.

43 Now when the congregation was broken up, many of the Jews and religious proselytes followed Paul and Barnabas: who, speaking to them, persuaded them to continue[m] in the grace of God.

44 And the next sabbath-day came almost the whole city together, to hear the word of God.

45 But when the Jews saw the multitudes, they were filled with envy, and spake against those things which were spoken by Paul, contradicting[s] and blaspheming.

46 Then Paul and Barnabas waxed bold, and said, It was necessary that the word of God should first[u] have been spoken to you: but seeing ye put it from you, and judge yourselves unworthy of everlasting life, lo, we[x] turn to the Gentiles.

47 For so hath the Lord commanded us, *saying*, I[y] have set thee to be a light of the Gentiles, that thou shouldest be for salvation unto the ends of the earth.

48 And when the Gentiles heard this, they were glad, and glorified the word of the Lord: and as many[z] as were ordained to eternal life, believed.

49 And the word of the Lord was published throughout all the region.

50 But the Jews stirred up the devout and honourable women, and the chief men of the city, and raised[b] persecution against Paul and Barnabas, and expelled them out of their coasts.

51 But they shook[c] off the dust of their feet against them, and came unto Iconium.

52 And the disciples were filled with joy,[d] and with the Holy Ghost.

CHAP. XIV.

AND it came to pass in Iconium, that they went both together into the synagogue of the Jews, and so spake, that a great multitude, both of the Jews and also of the Greeks, believed.

2 But the unbelieving Jews stirred up the Gentiles, and made their minds evil-affected against the brethren.

3 Long time therefore abode they speaking boldly in the Lord, which gave[g] testimony unto the word of his grace, and granted signs and wonders to be done by their hands.

4 But the multitude of the city was divided: and part[k] held with the Jews, and part with the apostles.

5 And when there was an assault made, both of the Gentiles and also of the Jews, with their rulers, to use *them* despitefully, and to stone them,

6 They were ware of *it*, and fled[b] unto Lystra and Derbe, cities of Lycaonia, and unto the region that lieth round about:

7 And there they preached the gospel.

8 And there sat a certain man at Lystra, impotent in his feet, being a cripple[d] from his mother's womb, who never had walked:

9 The same heard Paul speak: who stedfastly beholding him, and perceiving that he had faith[g] to be healed,

10 Said with a loud voice, Stand upright on thy feet. And he leaped[i] and walked.

11 And when the people saw what Paul had done, they lifted up their voices, saying in the speech of Lycaonia, The gods[k] are come down to us, in the likeness of men.

12 And they called Barnabas, Jupiter; and Paul, Mercurius, because he was the chief speaker.

13 Then the priest of Jupiter, which was before their city, brought oxen and garlands unto the gates, and would[l] have done sacrifice with the people.

14 *Which* when the apostles, Barnabas and Paul, heard *of*, they[n] rent their clothes, and ran in among the people, crying out,

15 And saying, Sirs, why do ye these things? We[o] also are men of like passions with you, and preach unto you, that ye should turn from these vanities[p] unto[q] the living God, which made heaven,[r] and earth, and the sea, and all things that are therein:

16 Who[t] in times past suffered all nations to walk in their own ways.

17 Nevertheless,[v] he left not himself without witness, in that he did good, and gave us rain[w] from heaven, and fruitful seasons, filling our hearts with food and gladness.

18 And with these sayings scarce restrained they the people, that they had not done sacrifice unto them.

19 And there came thither *certain* Jews from Antioch and Iconium, who persuaded the people, and, having stoned[a] Paul, drew *him* out of the city, supposing he had been dead.

20 Howbeit, as the disciples stood round about him, he rose up, and came into the city: and the next day he departed with Barnabas to Derbe.

21 And when they had preached the gospel to that city, and γ had taught many, they returned again to Lystra, and *to* Iconium, and Antioch,

22 Confirming the souls of the disciples, *and* exhorting them to continue[e] in the faith, and that we[f] must through much tribulation enter into the kingdom of God.

23 And when they had ordained them elders in every church, and had prayed with fasting, they commended them to the Lord, on whom they believed.

24 And after they had passed throughout Pisidia, they came to Pamphylia.

25 And when they had preached the word in Perga, they went down into Attalia:

26 And thence sailed to Antioch, from[h] whence they had been recommended to the grace[i] of God for the work which they fulfilled.

27 And when they were come, and had gathered the church together, they rehearsed[l] all that God had done with them, and how he had opened[m] the door of faith unto the Gentiles.

28 And there they abode long time with the disciples.

A. D. 45.

a 1 Ki. 2. 10.
b Mat. 10. 23.
c ch. 2. 24.
d ch. 3. 2.
e Da. 9. 24. Lu. 24. 47. 1 Jn°. 2. 12.
f Is. 53. 11. Hab. 2. 4. Ro. 3. 28. 8. 1.
g Mat. 9. 28, 29.
h Is. 29. 14. Hab. 1. 5.
i Is. 35. 6.
k ch. 28. 6.
β or, *in the week between*, or, *in the sabbath between*.
l Da. 2. 46.
m ch. 14. 22. He. 6. 11, 12. 12. 15.
n Mat. 26. 65.
o ch. 10. 26. Ja. 5. 17. Re. 19. 10.
p 1 Sa. 12. 21. 1 Ki. 16. 13. Je. 14. 22. Jon. 2. 8. 1 Co. 8. 4.
q 1 Th. 1. 9.
r Ge. 1. 1. Ps. 33. 6. 146. 6. Re. 14. 7.
s ch. 18. 6.
t ch. 17. 30. Ps. 81 12.
u Mat. 10. 6. Lu. 24. 47. Ro. 1. 16.
v Ro. 1. 20.
w Job 5. 10. Ps. 147. 8. Mat. 5. 45.
x De. 32. 21. Mat. 21. 43. Ro. 10. 19.
y Is. 49. 6.
z ch. 2. 47. Ro. 8. 30.
a 2 Co. 11. 25.
b 2 Ti. 3. 11.
γ *had made many disciples.*
c ch. 18. 6. Mar. 6. 11. Lu. 9. 5.
d Mat. 5. 12. 1 Th. 1. 6.
e ch. 13. 43.
f Ro. 8. 17. 2 Ti. 3. 12.
g Mar. 16. 20. He. 2. 4.
h ch. 13. 1, 3.
i ch. 15. 40.
k ch. 28. 24.
l ch. 15. 4.
m 1 Co. 16. 9. 2 Co. 2. 12. Re. 3. 8.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XV.

Κεφ. ιέ. XV.

ΚΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας[f], ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς· Ὅτι ἐὰν μὴ [h] περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 Γενομένης οὖν στάσεως καὶ [a] συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, [n] ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.

5 Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες· Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς [e] ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

9 Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 Νῦν οὖν τί πειράζετε [e] τὸν Θεὸν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ [b] Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

12 [n] Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς [n] ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν [e] ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν.

17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα.

18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεὸν,

20 Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν [n] εἰδώλων, καὶ τῆς [n] πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ τοῦ αἵματος[f].

21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι [d] καὶ οἱ ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, [e] λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα·

25 Ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, [i] ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,

26 Ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες [e] τούτων·

29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, [d] καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε[f]. Ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες [h] ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.

31 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.

32 Ἰούδας [a] δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς [l] ἀποστόλους.

34 [c] Ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς [b] ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.

37 Βαρνάβας δὲ [h] ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν [a] τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον.

38 Παῦλος δὲ [n] ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

39 Ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε Βαρνάβαν, παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ [i] Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Κεφ. ιϛ'. XVI.

ΚΑΤΗΝΤΗΣΕ δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν καὶ ἰδοὺ, μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικός [b] τινος [e] Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος·

2 Ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.

3 Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XV. XVI.

CAP. XV.

ET quidam descendentes de Judæa, docebant fratres: Quia nisi circumcidamini secundum morem Moysi, non potestis salvari.

2 Facta ergo seditione non minima Paulo, et Barnabæ adversus illos, statuerunt ut ascenderent Paulus, et Barnabas, et quidam alii ex aliis ad Apostolos, et presbyteros in Jerusalem super hac quæstione.

3 Illi ergo deducti ab Ecclesia pertransibant Phœnicem, et Samariam, narrantes conversionem Gentium: et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus.

4 Cum autem venissent Jerosolymam, suscepti sunt ab Ecclesia, et ab Apostolis, et senioribus, annunciantes quanta Deus fecisset cum illis.

5 Surrexerunt autem quidam dè hæresi Pharisæorum, qui crediderunt, dicentes: Quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare legem Moysi.

6 Conveneruntque Apostoli, et seniores videre de verbo hoc.

7 Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum Evangelii, et credere.

8 Et qui novit corda Deus, testimonium perhibuit, dans illis Spiritum sanctum, sicut et nobis,

9 Et nihil discrevit inter nos et illos, fide purificans corda eorum.

10 Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices discipulorum, quod neque patres nostri, neque nos portare potuimus?

11 Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum et illi.

12 Tacuit autem omnis multitudo: et audiebant Barnabam, et Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa, et prodigia in Gentibus per eos.

13 Et postquam tacuerunt, respondit Jacobus, dicens: Viri fratres, audite me.

14 Simon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex Gentibus populum nomini suo.

15 Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est:

16 Post hæc revertar, et reædificabo tabernaculum David, quod decidit: et diruta ejus reædificabo, et erigam illud:

17 Ut requirant ceteri hominum Dominum, et omnes gentes, super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc.

18 Notum a sæculo est Domino opus suum.

19 Propter quod ego judico non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum,

20 Sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulachrorum, et fornicatione, et suffocatis, et sanguine.

21 Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum prædicent in synagogis, ubi per omne sabbatum legitur.

22 Tunc placuit Apostolis, et senioribus cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis, et mittere Antiochiam cum Paulo, et Barnaba, Judam, qui cognominabatur Barsabas, et Silam viros primos in fratribus,

23 Scribentes per manus eorum: Apostoli et seniores fratres, his, qui sunt Antiochiæ, et Syriæ, et Ciliciæ fratribus ex Gentibus, salutem.

24 Quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes, turbaverunt vos verbis, evertentes animas vestras, quibus non mandavimus:

25 Placuit nobis collectis in unum, eligere viros, et mittere ad vos cum charissimis nostris Barnaba, et Paulo,

26 Hominibus, qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi.

27 Misimus ergo Judam, et Silam, qui et ipsi vobis verbis referent eadem.

28 Visum est enim Spiritui sancto, et nobis nihil ultra imponere vobis oneris quàm hæc necessaria:

29 Ut abstineatis vos ab immolatis simulachrorum, et sanguine, et suffocato, et fornicatione, a quibus custodientes vos, bene agetis. Valete.

30 Illi ergo dimissi, descenderunt Antiochiam: et congregata multitudine tradiderunt epistolam.

31 Quam cum legissent, gavisi sunt super consolatione.

32 Judas autem, et Silas, et ipsi cum essent Prophetæ, verbo plurimo consolati sunt fratres, et confirmaverunt.

33 Facto autem ibi aliquanto tempore, dismissi sunt cum pace a fratribus ad eos, qui miserant illos.

34 Visum est autem Silæ ibi remanere: Judas autem solus abiit Jerusalem.

35 Paulus autem, et Barnabas demorabantur Antiochiæ docentes: et evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini.

36 Post aliquot autem dies, dixit ad Barnabam Paulus: Revertentes visitemus fratres per universas civitates, in quibus prædicavimus verbum Domini, quomodo se habeant.

37 Barnabas autem volebat secum assumere et Joannem, qui cognominabatur Marcus.

38 Paulus autem rogabat eum (ut qui discessisset ab eis de Pamphilia, et non isset cum eis in opus) non debere recipi.

39 Facta est autem dissensio, ita ut discederent ab invicem, et Barnabas quidem assumpto Marco navigaret Cyprum.

40 Paulus vero electo Sila profectus est, traditus gratiæ Dei a fratribus.

41 Perambulabat autem Syriam, et Ciliciam, confirmans Ecclesias: præcipiens custodire præcepta Apostolorum, et seniorum.

CAP. XVI.

PERVENIT autem Derben, et Lystram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris Judææ fidelis, patre Gentili.

2 Huic testimonium bonum reddebant, qui in Lystris erant, et Iconio fratres.

3 Hunc voluit Paulus secum proficisci: et assumens circumcidit eum prop-

VERSIO LUSITANA.

CAP. XV.

E ALGUNS, que tinhão vindo de Judéa, davão esta doutrina aos irmãos: Se vós não fordes circumcidados conforme a Lei de Moysés, não podeis ser salvos.

2 Tendo-se movido huma sedição, não pequena, estando Paulo e Barnabé contra elles, determinarão que Paulo e Barnabé, e alguns outros do outro partido, subissem a Jerusalem, e tratassem com os Apostolos, e Presbiteros sobre esta questião.

3 Acompanhados pois na sua despedida dos daquella Igreja, atravessárão a Fenicia, e a Samaría, recontando a conversão dos Gentios; e alegrando em extremo com estas novas os corações dos irmãos.

4 E tendo chegado a Jerusalem, forão recebidos da Igreja, e dos Apostolos, e dos Anciãos, aos quaes elles referião quão grandes cousas tinha obrado Deos com elles.

5 Mas alguns da seita dos Fariseos, que tinhão abraçado a fé, levantárão-se, dizendo: Que era necessario circumcidallos, e mandar-lhes que guardassem a Lei de Moysés.

6 E ajuntárão-se em Concilio os Apostolos, e os Anciãos a examinar este ponto.

7 E depois delle mui bem examinado, e conferido, levantou-se Pedro, e disse-lhes: Varões irmãos, vós sabeis que de muito tempo escolheo Deos dentre nós, que fosse eu aquelle, de cuja boca ouvissem os Gentios a palavra do Evangelho, e cressem.

8 E Deos, que conhece os corações, deu testemunho, dando-lhes o Espirito Santo, bem como a nós,

9 E não fez differença alguma entre nós, e elles, purificando com a fé os seus corações.

10 Porque razão logo tentais vós agora a Deos, impondo aos Discipulos hum jugo, que nem nossos pais, nem nós pudémos supportar?

11 Mas nós cremos, que pela graça do Senhor Jesu Christo seremos salvos, assim como elles.

12 Então toda a multidão se calou: e ouvião o que lhes contavão Barnabé, e Paulo, de quão grandes milagres, e prodigios fizera Deos por elles nos Gentios.

13 E depois que elles se calárão, respondeo Tiago, dizendo: Varões irmãos, ouvi-me.

14 Simão tem contado, como do princípio dispoz Deos fazer dos Gentios hum povo consagrado ao seu nome.

15 E com elle concordão as palavras dos Profetas, segundo o que está escrito:

16 Depois disto eu virei, e edificaréi, de novo a casa de David, que cahio: e repararéi as suas ruinas, e a levantarei;

17 Para que os outros homens, e todas as nações, que serão chamadas nas quaes se invocou o meu nome, busquem ao Senhor, diz o Senhor, que faz estas cousas.

18 Deos conhece a sua obra desda eternidade.

19 A vista do que, julgo que se não devem inquietar, os que dentre os Gentios se converterem a Deos;

20 Mas que se lhes deve sómente escrever, que se abstenhão das contaminações dos idolos, e da fornicação, e das carnes suffocadas, e do sangue.

21 Porque Moysés de tempos antigos tem em cada Cidade homens, que o prégão nas Synagogas, onde se lê todos os sabbados.

22 Então agradou aos Apostolos, e aos Anciãos com toda a Igreja, que se escolhessem algums de entre elles, para os enviar a Antiochîa com Paulo, e Barnabé; a Judas, por sobrenome Barsabas, e a Silas, que erão os mais consideraveis de entre os irmãos;

23 Escrevendo pelas suas mãos: Os Apostolos, e os Anciãos irmãos, aos irmãos de entre os Gentios, que estão em Antiochîa, e na Syria, e na Cilicia, saude.

24 Como soubemos que alguns vindos de nós (sem terem para isso commissão alguma nossa) vos disserão cousas, que vos perturbárão, subvertendo as vossas almas:

25 Agradou a nós, reunidos em hum, eleger varões, e enviallos a vós com os nossos amadissimos Barnabé e Paulo,

26 A huns homens, que tem exposto as suas vidas pelo nome de nosso Senhor Jesu Christo.

27 Enviamos por tanto a Judas, e a Silas, que de palavra vos exporáõ as mesmas cousas.

28 Porque pareceo bem ao Espirito Santo, e a nós, não vos impôr mais cargos do que estes necessarios,

29 Que vos abstenhais do que tiver sido sacrificado aos idolos, e do sangue, e das carnes suffocadas, e da fornicação; das quaes cousas fareis bem de vos guardar. A Deos.

30 Enviados assim, forão elles a Antiochîa; e tendo feito ajuntar toda a multidão, entregárão a carta,

31 E que lida os encheo de alegria, e consolação.

32 E Judas, e Silas, como erão Profetas, tambem consolárão, e confortárão os irmãos com muitas palavras.

33 E tendo-se demorado alli por algum tempo, forão remettidos em paz pelos irmãos, aos que lhos tinhão enviado.

34 E a Silas pareceo bem ficar alli: e Judas foi só para Jerusalem.

35 E Paulo e Barnabé permanecerão em Antiochîa, ensinando, e pregando a palavra do Senhor, com muitos outros.

36 E alguns dias depois, disse Paulo a Barnabé: Tornemos a ir visitar nossos irmãos por todas as Cidades, em que temos prégado a palavra de Deos, para vermos em que estado se achão.

37 E Barnabé queria levar tambem comsigo a João, por sobrenome Marcos.

38 Mas Paulo lhe rogava que olhasse, (que quem se havia apartado delles na Pamfylia, e não tinha ido com elles áquella empreza,) não devia ser admittido.

39 E daqui se seguio entrelles huma contestação, que causou apartarem-se ambos hum do outro; e Barnabé tomando a Marcos, navegou para Chipre.

40 E Paulo tendo escolhido a Silas, partio com elle, encommendado pelos irmãos á graça de Deos.

41 E atravessou a Syria, e a Cilicia, confirmando as Igrejas; e ordenando-lhes que guardassem os preceitos dos Apostolos, e dos Anciãos.

CAP. XVI.

E CHEGOU Paulo a Derbe, e a Lystra. E eis-que estava alli hum Discipulo, chamado Timotheo, que era filho de mãi Judia, e de pai Gentio.

2 Delle davão excellentes informações os irmãos, que vivião em Lystra, e Iconio.

3 Este pois quiz Paulo que o acompanhasse nas jornadas; e tornou a lhe circumcidar

VERSIO ANGLICANA.

CHAP. XV.

AND[a] certain men which came down from Judea taught the brethren, *and said,* Except[c] ye be circumcised after[d] the manner of Moses, ye cannot be saved.

2 When therefore Paul and Barnabas had no small dissension and disputation with them, they determined that[e] Paul and Barnabas, and certain other of them, should go up to Jerusalem, unto the apostles and elders, about this question.

3 And being[g] brought on their way by the church, they passed through Phenice and Samaria, declaring the conversion[l] of the Gentiles: and they caused great joy[m] unto all the brethren.

4 And when they were come to Jerusalem, they were received of the church, and *of* the apostles and elders, and they[n] declared all things that God had done with them.

5 But there [β]rose up certain of the sect of the Pharisees which believed, saying,[p] That it was needful to circumcise them, and to command *them* to keep the law of Moses.

6 And the apostles and elders came together,[q] for to consider of this matter.

7 And when there had been much disputing, Peter rose up, and said unto them, Men *and* brethren, ye know[t] how that a good while ago God made choice among us, that the Gentiles by my mouth should hear the word of the gospel, and believe.

8 And God, which[v] knoweth the hearts, bare them witness, giving them the Holy Ghost, even as *he did* unto us;

9 And put no difference between us and them, purifying[w] their hearts by faith.

10 Now therefore why tempt ye God, to put a yoke[x] upon the neck of the disciples, which neither our fathers nor we were able to bear?

11 But we believe that through[z] the grace of the Lord Jesus Christ we shall be saved, even as they.

12 Then all the multitude kept silence, and gave audience to Barnabas and Paul, declaring what miracles and wonders God had wrought[b] among the Gentiles by them.

13 And after they had held their peace, James answered, saying, Men *and* brethren, hearken unto me:

14 Simeon hath declared[c] how God at the first did visit the Gentiles, to take out of them a people for his name.

15 And to this agree the words of the prophets; as it is written,[f]

16 After this I will return, and will build again the tabernacle of David, which is fallen down; and I will build again the ruins thereof, and I will set it up:

17 That the residue of men might seek after the Lord, and all the Gentiles, upon whom my name is called, saith the Lord, who doeth all these things.

18 Known[h] unto God are all his works, from the beginning of the world.

19 Wherefore my sentence is, that we trouble not them, which from among the Gentiles are turned[l] to God:

20 But that we write unto them, that they abstain from pollutions of[n] idols, and *from* fornication,[o] and *from* things strangled, and *from* blood.[r]

21 For Moses of old time hath in every city them that preach him, being[s] read in the synagogues every sabbath-day.

22 Then pleased it the apostles and elders, with the whole church, to send chosen men of their own company to Antioch, with Paul and Barnabas; *namely,* Judas surnamed Barsabas,[b] and Silas, chief men among the brethren:

23 And they wrote *letters* by them after this manner; The apostles, and elders, and brethren, *send* greeting unto the brethren which are of the Gentiles in Antioch, and Syria, and Cilicia:

24 Forasmuch as we have heard, that certain[f] which went out from us have troubled[h] you with words,[i] subverting your souls, saying, *Ye must* be circumcised, and keep the law: to whom[k] we gave no *such* commandment:

25 It seemed good unto us, being assembled with one accord, to send chosen men unto you, with our beloved Barnabas and Paul,

26 Men that have hazarded[o] their lives for the name of our Lord Jesus Christ.

27 We have sent therefore Judas and Silas, who shall also tell *you* the same things by [γ] mouth.

28 For it seemed good to the Holy Ghost, and to us, to lay upon you no greater burthen[r] than these necessary things;

29 That ye abstain[s] from meats offered to idols, and from blood, and from things strangled, and from fornication: from which if ye keep[u] yourselves, ye shall do well. Fare ye well.

30 So when they were dismissed, they came to Antioch: and when they had gathered the multitude together, they delivered the epistle:

31 *Which* when they had read, they rejoiced for the [δ] consolation.

32 And Judas and Silas, being prophets also themselves, exhorted the brethren with many words, and confirmed[y] *them.*

33 And after they had tarried *there* a space, they were let go[a] in peace from the brethren unto the apostles.

34 Notwithstanding, it pleased Silas to abide there still.

35 Paul also and Barnabas continued in Antioch, teaching and preaching the word of the Lord, with many others also.

36 And some days after, Paul said unto Barnabas, Let us go again and visit our brethren in[d] every city where we have preached the word of the Lord, *and see* how they do.

37 And Barnabas determined to take with them John[e] whose surname was Mark.

38 But Paul thought not good to take him with them, who departed[g] from them from Pamphylia, and went not with them to the work.

39 And the contention was so sharp between them, that they departed asunder one from the other: and so Barnabas took Mark, and sailed unto Cyprus:

40 And Paul chose Silas, and departed, being recommended[i] by the brethren unto the grace of God.

41 And he went through Syria and Cilicia, confirming[k] the churches.

CHAP. XVI.

THEN came he to Derbe[m] and Lystra: and, behold, a certain disciple was there, named Timotheus,[p] the son of a[q] certain woman, which was a Jewess, and believed; but his father *was* a Greek:

2 Which was well[t] reported of by the brethren that were at Lystra and Iconium.

3 Him would Paul have to go forth with him; and took and circumcised

A. D. 53.

a Ga. 2. 12.
b ch. 1. 23.
c Jn°. 7. 22.
d Le. 12. 3.
e Ga. 2. 1.
f ver. 1.
g Ro. 15. 24. 1 Co. 16. 6, 11. 3 Jn°. 6.
h Ga. 5. 12.
i Ga. 5. 4.
k Ga. 2. 4.
l ch. 14. 27.
m Lu. 15. 7, 10.
n ch. 21. 19.
o ch. 13. 50. 14. 19.
β or, *rose up,* said they, *certain.*
p ver. 1.
γ *word.*
q Mat. 18. 20.
r Re. 2. 24.
s ver. 20.
t ch. 10. 20. Mat. 16. 18, 19.
u 2 Co. 11. 9. Ja. 1. 27. 1 Jn°. 5. 21. Jude 20, 21.
v ch. 1. 24.
w He. 9. 13, 14. 1 Pe. 1. 22.
δ or, *exhortation.*
x Ga. 5. 1.
y ch. 14. 22.
z Ro. 3. 24. Ep. 2. 8. Tit. 3. 4, 5.
a 1 Co. 16. 11. 2 Jn°. 10.
b ch. 14. 27.
c Lu. 2. 31, 32.
d ch. 13. 4, &c.
e ch. 12. 12, 25. Col. 4. 10.
f Am. 9. 11, 12.
g ch. 13. 13.
h Nu. 23. 19. Is. 46. 10.
i ch. 14. 26. 20. 32.
k ch. 16. 5.
l 1 Th. 1. 9.
m ch. 14. 6.
n Ex. 20. 4, 5. 1 Co. 8. 1, &c. 10. 28. Re. 2. 14, 20. 9. 20.
o 1 Co. 6. 9, 18. Col. 3. 5. 1 Th. 4. 3.
p ch. 19. 22. Ro. 16. 21. 1 Co. 4. 17.
q 2 Ti. 1. 5.
r Le. 17. 14. De. 12. 16, 23.
s ch. 13. 15, 27.
t ch. 6. 3. 1 Ti. 5. 10. He. 11. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XVII.

Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον [a]κατὰ[1] τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα[m].

8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· Ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

10 [n]Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι[1] προσκέκληται ἡμᾶς ὁ [h]Κύριος[1] εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν·

12 Ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ [n]πρώτη[1] [d]τῆς μερίδος[1] [e]τῆς[1] Μακεδονίας πόλις, κολώνια. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.

13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς [h]πόλεως[1] παρὰ ποταμὸν, οὗ [n]ἐνομίζετο προσευχὴ[1] εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί.

14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις, πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα· Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς [h]προσευχὴν[1], παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα [i]Πύθωνος[1] ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.

17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ [n]ἡμῖν,[1] ἔκραζε, λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας.

20 Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσι.

22 Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ, περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν·

23 Πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.

24 Ὃς παραγγελίαν τοιαύτην [k]εἰληφὼς[1] ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.

26 Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

27 Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.

28 Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα, εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ.

30 Καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, [f]ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, [a]καὶ[1] πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

34 Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης [n]ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς[1] ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε [e]ἐν εἰρήνῃ[1].

37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν· καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.

38 Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα[n]· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι.

39 Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.[1]

40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον [l]εἰς[1] τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν [e]ἡ[1] συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 Διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν [n]ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς[1], ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

4 Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 [a]Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι[1] τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ [n]Ἰάσονος[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XVII.

ter Judæos, qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quòd pater ejus erat Gentilis.

4 Cum autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab Apostolis et senioribus, qui erant Jerosolymis.

5 Et Ecclesiæ quidem confirmabantur fide, et abundabant numero quotidie.

6 Transeuntes autem Phrygiam, et Galatiæ regionem, vetati sunt a Spiritu sancto loqui verbum Dei in Asia.

7 Cum venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: et non permisit eos Spiritus Jesu.

8 Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem:

9 Et visio per noctem Paulo ostensa est: Vir Macedo quidam erat stans, et deprecans eum, et dicens: Transiens in Macedoniam, adjuva nos.

10 Ut autem visum vidit, statim quæsivimus proficisci in Macedoniam, certi facti quòd vocasset nos Deus evangelizare eis.

11 Navigantes autem a Troade, recto cursu venimus Samothraciam, et sequenti die Neapolim:

12 Et inde Philippos, quæ est prima partis Macedoniæ civitas, colonia. Eramus autem in hac Urbe diebus aliquot, conferentes.

13 Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam juxta flumen, ubi videbatur oratio esse: et sedentes loquebamur mulieribus, quæ convenerant.

14 Et quædam mulier nomine Lydia, purpuraria civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit: cujus Dominus aperuit cor intendere his, quæ dicebantur a Paulo.

15 Cum autem baptizata esset, et domus ejus, deprecata est dicens: Si judicastis me fidelem Domino esse, introite in domum meam, et manete. Et coegit nos.

16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum pythonem obviare nobis, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando.

17 Hæc subsecuta Paulum, et nos, clamabat dicens: Isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annunciant vobis viam salutis.

18 Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus, et conversus, spiritui dixit: Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.

19 Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum, et Silam perduxerunt in forum ad principes:

20 Et offerentes eos magistratibus, dixerunt: Hi homines conturbant civitatem nostram, cum sint Judæi:

21 Et annunciant morem, quem non licet nobis suscipere, neque facere, cum simus Romani.

22 Et cucurrit plebs adversus eos: et magistratus, scissis tunicis eorum, jusserunt eos virgis cædi.

23 Et cum multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem, præcipientes custodi ut diligenter custodiret eos.

24 Qui cum tale præceptum accepisset, misit eos in interiorem carcerem, et pedes eorum strinxit ligno.

25 Media autem nocte Paulus, et Silas orantes, laudabant Deum: et audiebant eos, qui in custodia erant.

26 Subito vero terræmotus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris. Et statim aperta sunt omnia ostia: et universorum vincula soluta sunt.

27 Expergefactus autem custos carceris, et videns januas apertas carceris, evaginato gladio volebat se interficere, æstimans fugisse vinctos.

28 Clamavit autem Paulus voce magna, dicens: Nihil tibi mali feceris: universi enim hic sumus.

29 Petitoque lumine, introgressus est: et tremefactus procidit Paulo et Silæ ad pedes:

30 Et producens eos foras, ait: Domini, quid me oportet facere, ut salvus fiam?

31 At illi dixerunt: Crede in Dominum Jesum: et salvus eris tu, et domus tua.

32 Et locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus, qui erant in domo ejus.

33 Et tollens eos in illa hora noctis, lavit plagas eorum: et baptizatus est ipse, et omnis domus ejus continuo.

34 Cumque perduxisset eos in domum suam, apposuit eis mensam, et lætatus est cum omni domo sua credens Deo.

35 Et cum dies factus esset, miserunt magistratus lictores, dicentes: Dimitte homines illos.

36 Nunciavit autem custos carceris verba hæc Paulo: Quia miserunt magistratus ut dimittamini, nunc igitur exeuntes, ite in pace.

37 Paulus autem dixit eis: Cæsos nos publice, indemnatos, homines Romanos miserunt in carcerem, et nunc occulte nos ejiciunt? Non ita: sed veniant,

38 Et ipsi nos ejiciant. Nunciaverunt autem magistratibus lictores verba hæc. Timueruntque audito quòd Romani essent:

39 Et venientes deprecati sunt eos, et educentes rogabant ut egrederentur de Urbe.

40 Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam: et visis fratribus consolati sunt eos, et profecti sunt.

CAP. XVII.

CUM autem perambulassent Amphipolim, et Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi erat synagoga Judæorum.

2 Secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos, et per sabbata tria disserebat eis de Scripturis,

3 Adaperiens et insinuans quia Christum oportuit pati, et resurgere a mortuis: et quia hic est Jesus Christus, quem ego annuncio vobis.

4 Et quidam ex eis crediderunt, et adjuncti sunt Paulo, et Silæ, et de colentibus, Gentilibusque multitudo magna, et mulieres nobiles non paucæ.

5 Zelantes autem Judæi, assumentesque de vulgo viros quosdam malos, et turba facta, concitaverunt civitatem: et assistentes domui Jasonis quærebant eos producere in populum.

VERSIO LUSITANA.

por causa dos Judeos, que havia naquelles lugares; pois que todos sabião que seu pai era Gentio.

4 E indo de Cidade em Cidade, lhes ensinavão, que guardassem as Ordenações decretadas pelos Apostolos, e Anciãos, que erão em Jerusalem.

5 E deste modo as Igrejas se confirmavão na fé, e se fazião cada dia mais numerosas.

6 E depois passada a Frygia, e a região de Galacia, o Espirito Santo lhes prohibio annunciarem a palavra de Deos na Asia.

7 E tendo chegado a Mysia, dispunhão-se a passar a Bithynia; mas o Espirito de Jesus não lho permittio.

8 E pelo que atravessada a Mysia, vierão a Tróade,

9 E se manifestou a Paulo de noite certo varão de Macedonia posto em pé e pedindolhe e dissendo: Ao passar pela Macedonia ajuda-nos.

10 E tanto que elle teve esta visão, logo nós nos dispuzemos a passar a Macedonia, certificados de que Deos nos chamava a prégar-lhe o Evangelho.

11 Tendo-nos pois embarcado em Tróade, viemos em direitura a Samothracia, e ao seguinte dia a Napoles:

12 E dahi a Filippes, que he a primeira Colonia, que nesta parte se encontra da Macedonia. E nos detivemos nesta cidade alguns dias.

13 E quando veio ao sabbado, sahimos fóra da porta vizinha ao rio, onde parecia que era o lugar da oração: e assentando fallámos ás mulheres, que tinhão concorrido.

14 E huma mulher, chamada Lydia, que na Cidade de Thyatira, vendia purpura, e que servia a Deos, ouvi-o: e o Senhor lhe abrio o coração, para attender ao que Paulo dizia.

15 E depois que foi baptizada, e com ella a sua casa, rogou-nos dizendo: Se he que vós me credes fiel ao Senhor, peço-vos que entreis em minha casa, e nella fiqueis. E obrigou-nos.

16 E aconteceo que indo nós á oração, encontramos a huma moça de servir, que tinha o espirito de Python, e que com as suas adivinhações dava muito lucro a seus amos.

17 Esta seguindo a Paulo, e a nós, exclamou, dizendo: Estes homens são huns servos do Deos Altissimo, que vos annuncião o caminho da salvação.

18 E fez isto outros muito dias. E Paulo affligido, se voltou para ella, e disse ao espirito: Eu te mando em nome de Jesu Christo, que saias della. E elle na mesma hora sahio.

19 Então os amos da moça, vendo perdida a esperança do seu ganho, pegárão em Paulo, e em Silas, e os levárão á praça aos Magistrados:

20 E tendo-os presentado aos Magistrados, disserão: Estes homens alvoroção a nossa Cidade, porque são Judeos;

21 E querem introduzir nella hum modo de vida, que nos não he permittido acceitar, nem seguir, pois somos Romanos.

22 E o povo pondo-se contra elles: e os Magistrados, rasgadas as suas Togas, mandárão-nos açoutar com varas.

23 E depois de muito bem fustigados, mettêrão-nos numa prizão, e encarregárão ao carcereiro, que os tivesse a bom recado.

24 Quem recebida esta ordem, metteo-os num segredo, e atoulhes os pés a hum páo.

25 E lá pela meia noite, Paulo e Silas póstos em oração, louvavão a Deos; e os prezos os ouvião.

26 E de repente se sentio hum grande tremor de terra, que fez abalar o carcere pelos alicesses. E ao mesmo tempo se abrírão todas as portas; e se desatárão as cadeias a todos os prezos.

27 E o carcereiro tendo espertado, e vendo abertas todas as portas do carcere, tirou da sua espada, e quiz matar-se, cuidando que erão fugidos os prezos.

28 Mas Paulo lhe brádou em alta voz, dizendo: Não te faças mal; porque todos aqui estamos.

29 Então tendo pedido luz, entrou dentro: e todo tremendo se lançou aos pés de Paulo, e de Silas:

30 E depois de os tirar para fóra, disse: Senhores, que he necessario que eu faça, para me salvar?

31 E disserão elles: Crê no Senhor Jesus; e serás salvo tu, e a tua casa.

32 E annunciárão a palavra do Senhor a elle, e aos que estavão em sua casa.

33 E naquella mesma hora da noite elle tomando lhes lavava as chagas: e logo immediatamente foi baptizado, com toda a sua casa.

34 E depois levou-os á sua casa, poz-lhes de comer, e festejou o ter crido em Deos com toda sua casa.

35 E chegado o dia, mandárão os Magistrados pelos quadrilheiros, dizendo: Põe em liberdade esses homens.

36 Foi logo o carcereiro dar a Paulo estas palavra, dizendo: Os Magistrados mandárão que fosseis soltos; sahi pois, e ide em paz.

37 Mas Paulo disse lhes: Que? Elles fizerão-nos açoutar publicamente, sem conhecimento de causa, sendo nós Romanos; mettêrão-nos em prizão; e agora mandão-nos sahir em segredo. Não ha de ser assim: venhão elles mesmos tirar-nos.

38 E noticiárão os quadrilheiros estas palavras aos Magistrados: e estes temêrão ao saber que erão Romanos:

39 E vindo supplicarão-lhes, e tendo-os posto fóra da prizão, rogarão-lhes que sahissem da Cidade.

40 E elles sahindo da prizão, derão comsigo em casa de Lydia; e como vírão aos irmãos, consolárão-os, e depois partírão.

CAP. XVII.

E DALLI passárão por Amfipoli, e por Apollonia, e vierão a Thessalonica, onde havia huma Synagoga de Judeos.

2 E entrou nella Paulo, como costumava, e por tres sabbados disputou com elles sobre as Escrituras;

3 Descubrindo-lhes, e mostrando-lhes, que importára que o Christo padecesse, e resurgisse dos mortos: e este Christo, he o Jesu Christo, que eu vos annuncío.

4 E alguns delles crêrão, e se aggregárão a Paulo, e a Silas; como tambem huma grande multidão de Proselytos, e de Gentios, e não poucas mulheres de qualidade.

5 Porém os Judeos levados do zelo, fizerão seus alguns máos homens da escoria do vulgo, e com esta gente amotinárão a Cidade; e bloqueando a casa de Jason, procuravão havellos á mão.

VERSIO ANGLICANA.

him,[a] because of the Jews[b] which were in those quarters: for they knew all that his father was a Greek.

4 And as they went through the cities, they delivered them the decrees for to keep, that were ordained[e] of the apostles and elders which were at Jerusalem.

5 And so were the churches[g] established in the faith, and increased in number daily.

6 Now when they had gone throughout Phrygia and the region of[i] Galatia, and were forbidden of[k] the Holy Ghost to preach the word in[l] Asia.

7 After they were come to Mysia, they assayed to go into Bithynia: but the Spirit suffered them not.

8 And they passing by Mysia, came down to[o] Troas.

9 And a vision appeared to Paul in the night; There stood a man[p] of Macedonia, and prayed him, saying, Come over into Macedonia, and help us.

10 And after he had seen the vision, immediately we endeavoured to go[s] into Macedonia, assuredly gathering that the Lord had called us for to preach the gospel unto them.

11 Therefore loosing from Troas, we came with a straight course to Samothracia, and the next *day* to Neapolis;

12 And from thence to Philippi,[x] which is [β] the chief city of that part of Macedonia, *and* a colony: and we were in that city abiding certain days.

13 And on the [γ] sabbath we went out of the city by a river side, where prayer[a] was wont to be made; and we sat down, and spake unto the women which resorted *thither*.

14 And a certain woman named Lydia, a seller of purple, of the city of Thyatira, which worshipped God, heard *us*: whose heart[b] the Lord opened, that she attended unto the things which were spoken of Paul.

15 And when she was baptized, and her household, she besought[d] *us*, saying, If ye have judged me to be faithful to the Lord, come into my house, and abide *there*. And she constrained us.

16 And it came to pass, as we went to prayer, a certain damsel possessed[f] with a spirit of [δ] divination met us, which brought her masters much gain[h] by soothsaying:

17 The same followed Paul and us, and cried, saying, These men are the servants of the most high[j] God, which shew unto us the way of[l] salvation.

18 And this did she many days. But Paul, being grieved, turned and said[m] to the spirit, I command thee in the name of Jesus Christ, to come out of her. And[n] he came out the same hour.

19 And when her masters saw that the hope of their gains[o] was gone, they caught Paul and Silas, and drew *them* into the [ζ] market-place, unto[q] the rulers,

20 And brought them to the magistrates, saying, These men, being Jews, do exceedingly trouble[s] our city,

21 And teach customs, which are not lawful for us to receive, neither to observe, being Romans.

22 And the multitude rose up together against them: and the magistrates rent off their clothes, and commanded to beat *them*.

23 And when they had laid many[v] stripes upon them, they cast *them* into prison, charging the jailer to keep them safely:

24 Who, having received such a charge, thrust them into the inner prison, and made their feet fast in the stocks.

25 And at midnight Paul and Silas prayed,[c] and sang[d] praises unto God: and the prisoners heard them.

26 And suddenly there was a great earthquake, so[f] that the foundations of the prison were shaken: and immediately[h] all the doors were opened, and every one's bands were loosed.

27 And the keeper of the prison awaking out of his sleep, and seeing the prison doors open, he drew out his sword, and would have killed himself, supposing that the prisoners had been fled.

28 But[m] Paul cried with a loud voice, saying, Do thyself[n] no harm; for we are all here.

29 Then he called for a light, and sprang in, and came trembling,[q] and fell down before Paul and Silas,

30 And brought them out, and said, Sirs, what[r] must I do to be saved?

31 And they said, Believe[t] on the Lord Jesus Christ, and thou shalt be saved, and thy[u] house.

32 And they spake unto him the word of the Lord, and to all[w] that were in his house.

33 And he took them the same hour of the night, and washed *their* stripes; and was baptized, he and all his, straightway.

34 And when he had brought them into his house, he set meat[y] before them, and rejoiced,[z] believing in God with all his house.

35 And when it was day, the magistrates sent the serjeants, saying, Let those men go.

36 And the keeper of the prison told this saying to Paul, The magistrates have sent to let you go: now therefore depart, and go in peace.

37 But Paul said unto them, They have beaten us openly uncondemned,[c] being Romans, and have cast *us* into prison; and now do they thrust us out privily? Nay, verily; but let them come themselves,[e] and fetch us out.

38 And the serjeants told these words unto the magistrates: and they feared, when they heard that they were Romans.

39 And they came and besought[g] them, and brought *them* out, and desired[i] *them* to depart out of the city.

40 And they went out of the prison, and entered into *the house of* Lydia:[k] and when they had seen the brethren, they comforted them, and departed.

CHAP. XVII.

NOW when they had passed through Amphipolis and Apollonia, they came to Thessalonica, where was a synagogue of the Jews:

2 And Paul, as his manner was,[p] went in unto them, and three sabbath-days reasoned with them out of the scriptures,

3 Opening and alledging, that Christ must[r] needs have suffered, and risen again from the dead; and that this Jesus, [η] whom I preach unto you, is Christ.

4 And some[t] of them believed, and[u] consorted with Paul and Silas; and of the devout Greeks a great multitude, and of the chief women not a few.

5 But the Jews which believed not, moved with envy, took unto them certain lewd fellows of the baser sort, and gathered a company, and set all the city on an uproar, and assaulted the house of Jason,[w] and sought to bring them out to the people.

A. D. 53.

a Ga. 2. 3..8. 5. 1..3.
b 1 Co. 9. 20.
c Ja. 5. 13.
d Ps. 34. 1.
e ch. 15. 28, 29.
f ch. 4. 31.
g ch. 15. 41.
h ch. 5. 19. 12. 7, 10. Is. 42. 7.
i Ga. 1. 2. 1 Pe. 1. 1.
k Am. 8. 11, 12. 1 Co. 12. 11.
l Re. 1. 4, 11.
m Pr. 24. 11, 12 1 Th. 5. 15.
n Ec. 7. 15..17.
o 2 Co. 2. 12. 2 Ti. 4. 13.
p ch. 10. 30.
q Je. 5. 22.
r ch. 2. 37. 9. 6.
s 2 Co. 2. 13.
t ch. 13. 39. Hab. 2. 4. Jno. 3. 16, 36. 6. 47.
u ch. 2. 39.
w Ro. 1. 14, 16.
x Phi. 1. 1.
β or, *the first.*
y Lu. 5. 29.
γ *sabbath-day.*
z Ro. 5. 11.
a ch. 21. 5.
b Lu. 24. 45.
c ch. 22. 25.
d He. 13. 2.
e Da. 6. 18, 19. Mat. 10. 16.
f 1 Sa. 28. 7.
δ or, *Python.*
g Ex. 11. 8. Re. 3. 9.
h ch. 19. 24.
i Mat. 8. 34.
j Ge. 14. 18..22.
k ver. 14.
l ch. 18. 26. He. 10. 20.
m Mar. 1. 25, 34.
n Mar. 16. 17.
o ch. 19. 24..27
p ch. 9. 20. 13. 5, 14. Lu. 4. 16.
ζ or, *court.*
q Mat. 10. 18.
r ch. 18. 28. Lu. 24. 26, 46. Ga. 3. 1.
s ch. 17. 6. 1 Ki. 18. 17.
η or, *whom, said he, I preach.*
t ch. 28. 24.
u 2 Co. 8. 5. 1 Th. 1. 5, 6.
v 2 Co. 6. 5. 11. 23, 25. 1 Th. 2. 2.
w Ro. 16. 21.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XVIII.

ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.

5 Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι· καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,

7 Οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν.

8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν.

11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, [e] τὸ| καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.

12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύοντες [f] τοὺς ὄχλους|.

14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι [e] ὡς| ἐπὶ τὴν [n] θάλασσαν|· ὑπέμενον δὲ ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.

15 Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον [e] αὐτὸν| ἕως Ἀθηνῶν· [f] καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξῄεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, [i] θεωροῦντι| κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

18 Τινὲς δὲ [i] τῶν| Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δέ· Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· [d] ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο|.

19 Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· [f] Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

20 Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι [i] τί ἂν| θέλοι ταῦτα εἶναι.

21 (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν [n] τι| καὶ ἀκούειν καινότερον.)

22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ [n] ἀναθεωρῶν| τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· Ἀγνώστῳ Θεῷ. Ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν [h] ἀνθρώπων| θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν [n] καὶ τὰ| πάντα.

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς [d] αἵματος| πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ [n] πᾶν τὸ πρόσωπον| τῆς γῆς, ὁρίσας [i] προτεταγμένους| καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·

27 Ζητεῖν [k] τὸν Κύριον|, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν· [h] καίτοιγε| οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν [n] ὑπάρχοντα|.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καί ἐσμεν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς [d] ποιητῶν| εἰρήκασι· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ, ἢ ἀργύρῳ, ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ Θεῖον εἶναι ὅμοιον.

30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις [h] πᾶσι| πανταχοῦ μετανοεῖν.

31 [h] Διότι| ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ [n] ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν| πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον.

2 Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν. Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ διατεταχέναι [e] Κλαύδιον| χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης,) προσῆλθεν αὐτοῖς.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· [d] ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην|.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον|, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ [a] πνεύματι| ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις, [i] τὸν| Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.

7 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι [n] Ἰούστου|, σεβομένου τὸν Θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς·

10 Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XVIII.

6 Et cum non invenissent eos, trahebant Jasonem, et quosdam fratres ad principes civitatis, clamantes: Quoniam hi, qui Urbem concitant, et huc venerunt,

7 Quos suscepit Jason, et hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse, Jesum.

8 Concitaverunt autem plebem, et principes civitatis audientes hæc.

9 Et accepta satisfactione a Jasone, et a ceteris, dimiserunt eos.

10 Fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum, et Silam in Berœam. Qui cum venissent, in synagogam Judæorum introierunt.

11 Hi autem erant nobiliores eorum, qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt verbum cum omni aviditate, quotidie scrutantes Scripturas, si hæc ita se haberent.

12 Et multi quidem crediderunt ex eis, et mulierum Gentilium honestarum, et viri non pauci.

13 Cum autem cognovissent in Thessalonica Judæi, quia et Berœæ prædicatum est a Paulo verbum Dei, venerunt et illuc commoventes, et turbantes multitudinem.

14 Statimque tunc Paulum dimiserunt fratres, ut iret usque ad mare: Silas autem, et Timotheus remanserunt ibi.

15 Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum usque Athenas, et accepto mandato ab eo ad Silam, et Timotheum ut quàm celeriter venirent ad illum, profecti sunt.

16 Paulus autem cum Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus ejus in ipso, videns idololatriæ deditam civitatem.

17 Disputabat igitur in synagoga cum Judæis, et colentibus, et in foro, per omnes dies ad eos, qui aderant.

18 Quidam autem Epicurei, et Stoici philosophi disserebant cum eo, et quidam dicebant: Quid vult seminiverbius hic, dicere? Alii vero: Novorum dæmoniorum videtur annunciator esse: quia Jesum, et resurrectionem annunciabat eis.

19 Et apprehensum eum ad Areopagum duxerunt, dicentes: Possumus scire quæ est hæc nova, quæ a te dicitur, doctrina?

20 Nova enim quædam infers auribus nostris: Volumus ergo scire quidnam velint hæc esse.

21 (Athenienses autem omnes, et advenæ hospites, ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere, aut audire aliquid novi.)

22 Stans autem Paulus in medio Areopagi, ait: Viri Athenienses per omnia quasi superstitiosiores vos video.

23 Præteriens enim, et videns simulachra vestra, inveni et aram, in qua scriptum erat: Ignoto Deo. Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuncio vobis.

24 Deus, qui fecit mundum, et omnia quæ in eo sunt, hic cæli et terræ cum sit Dominus, non in manufactis templis habitat,

25 Nec manibus humanis colitur indigens aliquo, cum ipse det omnibus vitam, et inspirationem, et omnia:

26 Fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definiens statuta tempora, et terminos habitationis eorum.

27 Quærere Deum si forte attrectent eum, aut inveniant, quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum.

28 In ipso enim vivimus, et movemur, et sumus: sicut et quidam vestrorum Poetarum dixerunt: ipsius enim et genus sumus.

29 Genus ergo cum simus Dei, non debemus æstimare auro, aut argento, aut lapidi, sculpturæ artis, et cogitationis hominis, Divinum esse simile.

30 Et tempora quidem hujus ignorantiæ despiciens Deus, nunc annunciat hominibus ut omnes ubique pœnitentiam agant,

31 Eo quòd statuit diem, in quo judicaturus est orbem in æquitate, in viro, in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum a mortuis.

32 Cum audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam vero dixerunt: Audiemus te de hoc iterum.

33 Sic Paulus exivit de medio eorum.

34 Quidam vero viri adhærentes ei, crediderunt: in quibus et Dionysius Areopagita, et mulier nomine Damaris, et alii cum eis.

CAP. XVIII.

POST hæc egressus ab Athenis, venit Corinthum:

2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, (eo quòd præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma) accessit ad eos.

3 Et quia ejusdem erat artis, manebat apud eos, et operabatur: (erant autem scenofactoriæ artis.)

4 Et disputabat in synagoga per omne sabbatum, interponens nomen Domini Jesu, suadebatque Judæis, et Græcis.

5 Cum venissent autem de Macedonia Silas et Timotheus, instabat verbo Paulus, testificans Judæis esse Christum Jesum.

6 Contradicentibus autem eis, et blasphemantibus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos: Sanguis vester super caput vestrum: mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam.

7 Et migrans inde, intravit in domum cujusdam, nomine Titi Justi, colentis Deum, cujus domus erat conjuncta synagogæ.

8 Crispus autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua: et multi Corinthiorum audientes credebant, et baptizabantur.

9 Dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo: Noli timere, sed loquere, et ne taceas:

10 Propter quod ego sum tecum: et nemo apponetur tibi ut noceat te: quoniam populus est mihi multus in hac civitate.

11 Sedit autem ibi annum et sex menses, docens apud eos verbum Dei.

12 Gallione autem proconsule Achaiæ, insurrexerunt uno animo Judæi in Paulum, et adduxerunt eum ad tribuna,

VERSIO LUSITANA.

6 E como os não achassem, trouxerão por força a Jason, e a alguns irmãos á presença dos Magistrados da Cidade, clamãndo: Eis-aqui os que perturbão a Cidade, e que para isso vierão a ella;

7 Jason recolheo em sua casa: e elles todos são rebeldes aos Decretos do Cesar, dizendo que ha outro Rei, Jesus.

8 Com isto pois sublevárão a plebe, e aos mesmos Magistrados, que ouvião estas cousas.

9 Mas depois que Jason, e os outros derão caução, deixarão-os ir.

10 Então os irmãos logo naquella mesma noite conduzírão fóra da Cidade a Paulo, e a Silas, caminho de Beréa. Onde tanto que chegárão, entrárão na Synagoga dos Judeos.

11 E erão estes mais generosos, do que os de Thessalonica: e recebêrão a palavra com grande vontade, examinando todos os dias nas Escrituras, se a cousa era assim.

12 E forão muitos dentrelles os que crêrão, e dos Gentios muitas mulheres nobres, e não poucos homens.

13 Porém como os Judeos de Thessalonica soubessem, que tambem em Beréa prégava Paulo a palavra de Deos, forão lá commover, o sublevar a multidão.

14 E logo os irmãos derão modo a que Paulo se retirasse, e fosse para a parte do mar: e ficárão em Beréa Silas, e Timotheo.

15 Porém os que conduzião a Paulo, levárão-no até Athenas; e deixando-o alli, partírão depois de receberem ordem para Silas, e Timotheo, em que Paulo lhes dizia, que o mais cedo que podesse ser, viessem a elle.

16 E em quanto Paulo os esperava em Athenas, o seu espirito se sentio commovido em si mesmo, vendo a Cidade toda entregue á idolatria.

17 Disputava por tanto na Synagoga com os Judeos, e Proselytos, e na praça todos os dias com os, que se achavão presentes.

18 E outrosim o atacavão alguns Filosofos Epicureos, e Estoicos: e huns dizião, Que quer dizer este Paroleiro? E outros, Elle parece que annuncia novos Deoses: e isto era porque lhes annunciava a Jesus, e a resurreição.

19 E pegárão nelle, e levárão-no ao Areopágo, dizendo: Podemos nós saber que nova doutrina he essa, que prégas?

20 Porque tu nos dizes certas cousas, que nós nunca antes tinhamos ouvido. Queremos pois saber o que isto he.

21 (Ora todos os Athenienses, e os estrangeiros, que vivião entrelles, em nada mais se occupavão, que em dizer, ou ouvir alguma novidade.)

22 Vendo-se pois no meio do Areopágo, disse elle: Varões Athenienses, pelo que eu vejo, vós sois em tudo excessivamente religiosos.

23 Porque tendo eu visto ao passar as vossas divindades, até achei hum Altar, em que se lia esta Inscripção: AO DEOS DESCONHECIDO. Este Deos pois que vós adorais sem o conhecer, he o que eu vos annuncío.

24 Deos, que fez o Mundo, e tudo o que nelle ha, sendo o Senhor do Ceo, e da terra, não habita em Templos feitos pelos homens,

25 Nem he adorado por obras de mãos humanas, como se necessitasse de alguem, quando elle he o mesmo que a todos dá a vida, a respiração, e todas as cousas:

26 Elle fez de hum só homem toda a linhagem dos homens, e lhe deo por habitação toda a face da terra, tendo fixado os tempos, e limitado as suas habitações;

27 A fim de que buscassem a Deos, e procurassem achallo como com a mão, e ás apalpadelas; ainda que elle não está longe de nós.

28 Pois nelle he que nós temos a vida, o movimento, e o ser: e como disserão alguns de vossos Poetas, Nós somos os filhos, e a linhagem de Deos.

29 Sendo nós pois linhagem de Deos, não devemos crer, que a divindade he semelhante ao ouro, ou á prata, ou á pedra, de que a arte, e industria dos homens faz certas figuras.

30 Mas Deos deixando passar, e como dissimulando estes tempos de ignorancia, faz agora annunciar a todos os homens, e em todos os lugares, que fação penitencia;

31 Porque elle tem determinado hum dia, em que ha de julgar o Mundo, conforme a justiça, por hum homem, que destinou; do que elle tem dado a todos os homens huma prova certa, resuscitando-o dos mortos.

32 E quando elles ouvírão fallar da resurreição dos mortos, huns fizerão zombaria, e outros disserão: Outra vez te ouviremos sobre este assumpto.

33 Assim Paulo se sahio do meio delles.

34 Alguns se lhe aggregárão, e abraçárão a fé: entrelles Dionysio Areopagita, e huma mulher, por nome Damaris, e com elles outros.

CAP. XVIII.

DEPOIS disto tendo sahido de Athenas, entrou Paulo em Corintho:

2 E como achasse a hum Judeo, por nome Aquila, oriundo do Ponto, que pouco havia era chegado de Italia, com Priscilla sua mulher; (porque tinha mandado Claudio sahir de Roma todos os Judeos) ajuntou-se a elles.

3 E porque era do mesmo officio de fazer tendas de campanha; morava com elles, e trabalhava.

4 Mas todos os sabbados prégava na Synagoga; e tomando por assumpto ordinario de seus discursos o nome do Senhor Jesus, convencia Judeos, e Gregos.

5 E depois que Silas, e Timotheo chegárão de Macedonia, empregava-se Paulo com maior fervor na prédica, mostrando aos Judeos que Jesus era o Christo.

6 Porém como elles o contradissessem com palavras de blasfemia, sacudio os seus vestidos, e disse-lhes: O vosso sangue seja sobre a vossa cabeça: eu estou disso innocente: irei daqui para os Gentios.

7 E sahindo dalli, entrou em casa de hum chamado Tito Justo, que era temente a Deos, e cuja casa vizinhava com a Synagoga.

8 Todavia Crispo, cabeça da Synagoga, creo no Senhor com toda a sua casa: e muitos dos Corinthios, tendo-lhe ouvido crêrão, e forão baptizados.

9 E de noite em visão disse o Senhor a Paulo: Não temas, mas falla, e não te cales:

10 Porque eu sou comtigo; e ninguem chegará a fazer-te mal: porque eu tenho nesta Cidade hum grande povo.

11 Alli pois ficou de assento anno e meio, prégando-lhes a palavra de Deos.

12 Mas sendo Proconsul de Acaia Galliaõ, os Judeos de commum acordo se lançárão sobre Paulo, e o levárão ao Tribunal,

VERSIO ANGLICANA.

6 And when they found them not, they drew Jason and certain brethren unto the rulers of the city, crying, These[b] that have turned the world upside down are come hither also;

7 Whom Jason hath received: and these all do contrary[e] to the decrees of Cesar, saying that there is another king, *one* Jesus.

8 And they troubled[g] the people, and the rulers of the city, when they heard these things.

9 And when they had taken security of Jason, and of the other, they let them go.

10 And the brethren immediately sent away[l] Paul and Silas by night unto Berea: who coming *thither*, went into the synagogue of the Jews.

11 These were more[m] noble than those in Thessalonica, in that they received the word with all readiness[p] of mind, and searched the scriptures[r] daily, whether those things were so.

12 Therefore many of them believed; also of honourable women which were Greeks, and of men, not a few.

13 But when the Jews of Thessalonica had knowledge that the word of God was preached of Paul at Berea, they came thither also, and stirred up[u] the people.

14 And then immediately the brethren sent away[v] Paul, to go as it were to the sea: but Silas and Timotheus abode there still.

15 And they that conducted Paul brought him unto Athens: and receiving a commandment unto Silas and Timotheus[w] for to come to him with all speed, they departed.

16 Now while Paul waited for them at Athens,[x] his spirit was stirred in him, when he saw the city [γ] wholly given to idolatry.

17 Therefore disputed he in the synagogue with the Jews, and with the devout[z] persons, and in the market daily with them that met with him.

18 Then certain philosophers[a] of the Epicureans, and of the Stoics, encountered him. And some said, What will this [δ] babbler say? other some, He seemeth to be a setter forth of strange gods: because he preached unto them Jesus, and the resurrection.

19 And they took him, and brought him unto [ζ] Areopagus, saying, May we know what this new[e] doctrine, whereof thou speakest, *is?*

20 For thou bringest certain[h] strange things to our ears: we would know therefore what these things mean.

21 (For all the Athenians, and strangers which were there, spent their time in nothing else, but either to tell, or to hear some new thing.)

22 Then Paul stood in the midst of [θ] Mars' Hill, and said, *Ye* men of Athens, I perceive that in all things ye are too superstitious.[l]

23 For as I passed by, and beheld your [λ] devotions, I found an altar with this inscription, TO THE UNKNOWN GOD. Whom therefore ye ignorantly worship, him declare I unto you.

24 God[n] that made the world, and all things therein, seeing that he is[o] Lord of heaven and earth, dwelleth[p] not in temples made with hands;

25 Neither is worshipped with men's hands, as though[q] he needed any thing, seeing he[r] giveth to all life, and breath, and[s] all things;

26 And hath made of one[a] blood all nations of men, for to dwell on all the face of the earth; and hath determined the times[c] before appointed, and the bounds[d] of their habitation;

27 That they should seek the Lord, if haply they might feel after him, and find him, though[f] he be not far from every one of us:

28 For[h] in him we live, and move, and have our being; as[i] certain also of your own poets have said, For we are also his offspring.

29 Forasmuch then as we are the offspring of God, we ought not[k] to think that the Godhead is like unto gold, or silver, or stone, graven by art and man's device.

30 And the times of this ignorance God winked[n] at; but now[o] commandeth all men every where to repent:

31 Because he hath appointed[q] a day, in the which he will judge the world in righteousness, by *that* man whom he hath ordained; *whereof* he hath [β] given assurance unto all *men*, in that he hath raised him from the dead.

32 And when they heard of the resurrection of the dead,[s] some mocked: and others said, We will hear thee again[t] of this *matter*.

33 So Paul departed from among them.

34 Howbeit certain men clave unto him, and believed: among the which *was* Dionysius the Areopagite, and a woman named Damaris, and others with them.

CHAP. XVIII.

AFTER these things, Paul departed from Athens, and came to Corinth;

2 And found a certain Jew named[y] Aquila, born in Pontus, lately come from Italy, with his wife Priscilla; (because that Claudius had commanded all Jews to depart from Rome;) and came unto them.

3 And because he was of the same craft, he abode with them, and[b] wrought: for by their occupation they were tent-makers.

4 And he reasoned in the[c] synagogue every sabbath, and persuaded the Jews and the Greeks.

5 And when Silas[d] and Timotheus were come from Macedonia, Paul was pressed in the spirit, and testified to the Jews *that* Jesus [η] *was* Christ.

6 And when they opposed[f] themselves, and blasphemed, he shook[g] *his* raiment, and said unto them, Your[i] blood *be* upon your own heads: I *am* clean: from henceforth I will go unto the Gentiles.

7 And he departed thence, and entered into a certain *man's* house, named Justus, *one* that worshipped God, whose house joined hard to the synagogue.

8 And Crispus,[k] the chief ruler of the synagogue, believed on the Lord with all his house; and many of the Corinthians hearing, believed, and were baptized.

9 Then spake the Lord to Paul in the night by a vision, Be not afraid, but speak, and hold not thy peace:

10 For I[m] am with thee, and no man shall set on thee, to hurt thee: for I have much people in this city.

11 And he [μ] continued *there* a year and six months, teaching the word of God among them.

12 And when Gallio was the deputy of Achaia, the Jews made insurrection with one accord against Paul, and brought him to the judgment-seat,[t]

A.D. 53, 54.

a Mal. 2. 10.
b ch. 16. 20. Lu. 23. 5.
c Ps. 31. 15.
d Is. 45. 21.
e Lu. 23. 2. Jn°. 19. 12.
f ch. 14. 17.
g Mat. 2. 3. Jn°. 11. 48.
h Col. 1. 17.
i Tit. 1. 12.
k Is. 40. 18, &c.
l ver. 14. ch. 9. 25.
m Ps. 119. 99, 100.
n Ro. 3. 25.
o Lu. 24. 47. Tit. 2. 11, 12.
p Ja. 1. 21. 1 Pe. 2. 2.
q Ro. 2. 16.
r Is. 34. 16. Lu. 16. 29. 24. 44. Jn°. 5. 39.
β or, *offered faith.*
s ch. 26. 8.
t ch. 24. 25. Lu. 14. 18.
u Lu. 12. 51.
v Mat. 10. 23.
w ch. 18. 5.
x Ps. 119. 136. 2 Pe. 2. 8.
γ or, *full of idols.*
y Ro. 16. 3.
z ch. 8. 2.
a Col. 2. 8.
b ch. 20. 34.
c ch. 17. 2.
δ or, *base fellow.*
d ch. 17. 14, 15.
ζ or, *Mars' hill.* It was the highest court in Athens.
η or, is *the Christ.*
e Jn°. 13. 34. 1 Jn°. 2. 7, 8.
f 2 Ti. 2. 25.
g Ne. 5. 13.
h Ho. 8. 12.
i Eze. 33. 4.
k 1 Co. 1. 14.
θ or, *the court of the Areopagites.*
l Je. 50. 38.
λ or, *gods that ye worship.* Ga. 4. 8.
m Mat. 28. 20.
n ch. 14. 15.
o Mat. 11. 25.
μ or, *sat* there.
p ch. 7. 48.
q Ps. 50. 8.
r Job 12. 10. Zec. 12. 1.
s Ro. 11. 36.
t Ja. 2. 6.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XIX.

Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος [a] ἀναπείθει| τὺς ἀνθρώπυς σέβεσθαι τὸν Θεόν.

14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν [d] οὖν| ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρὸν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν·

15 Εἰ δὲ [i] ζήτημά| ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς [d] γὰρ| ἐγὼ τύτων ὐ βύλομαι εἶναι.

16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες [c] οἱ Ἕλληνες| Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 Κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.

20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν,

21 Ἀλλ' [i] ἀπετάξατο αὐτοῖς,| εἰπών· [c] Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα·| πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

22 Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις, [n] Ἀπολλὼς| ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

25 Οὗτος ἦν κατηχημένος [f] τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου· καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

26 Οὗτός τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν [c] τοῦ Θεοῦ| ὁδόν.

27 [n] Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος.|

28 Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

[n] Κεφ. ιθ'. XIX.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον. Καὶ εὑρών τινας μαθητὰς,

2 Εἶπε πρὸς αὐτύς· Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ [c] εἶπον| πρὸς αὐτόν· Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἅγιόν [n] ἐστιν| ἠκούσαμεν.

3 Εἶπέ τε [c] πρὸς αὐτύς|· Εἰς τί ὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης [b] μὲν| ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέςιν εἰς τὸν [b] Χριστὸν| Ἰησοῦν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ προεφήτευον.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ [n] μῆνας| τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τῦ Κυρίυ [b] Ἰησῦ|, Ἰυδαίυς τε ϗ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου·

12 Ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας [h] ἐπιφέρεσθαι| ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ [a] ἐξέρχεσθαι| [b] ἀπ' αὐτῶν|.

13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες [h] ἀπὸ| τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· [a] Ὁρκίζομεν| ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.

15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, [c] καὶ| [s] κατακυριεύσας| [h] αὐτῶν|, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰυδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον· καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι ϗ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ Πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰπών· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον ϗ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς [f] Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην.

25 Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία [h] ἡμῶν| ἐστι.

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος ῦτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι ὐκ εἰσὶ Θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XIX.

13 Dicentes: Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum.

14 Incipiente autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos: Si quidem esset iniquum aliquid, aut facinus pessimum o viri Judæi, recte vos sustinerem.

15 Si vero quæstiones sunt de verbo, et nominibus, et lege vestra, vos ipsi videritis: Judex ego horum nolo esse.

16 Et minavit eos a tribunali.

17 Apprehendentes autem omnes Sosthenem principem synagogæ, percutiebant eum ante tribunal: et nihil eorum Gallioni curæ erat.

18 Paulus vero cum adhuc sustinuisset dies multos, fratribus valefaciens, navigavit in Syriam, (et cum eo Priscilla, et Aquila) qui sibi totonderat in Cenchris caput: habebat enim votum.

19 Devenitque Ephesum, et illos ibi reliquit. Ipse vero ingressus synagogam, disputabat cum Judæis.

20 Rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret, non consensit,

21 Sed valefaciens, et dicens, Iterum revertar ad vos Deo volente, profectus est ab Epheso.

22 Et descendens Cæsaream, ascendit, et salutavit Ecclesiam, et descendit Antiochiam.

23 Et facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex ordine Galaticam regionem, et Phrygiam, confirmans omnes discipulos.

24 Judæus autem quidam, Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit Ephesum, potens in scripturis.

25 Hic erat edoctus viam Domini: et fervens spiritu loquebatur, et docebat diligenter ea, quæ sunt Jesu, sciens tantum baptisma Joannis.

26 Hic ergo cœpit fiducialiter agere in synagoga. Quem cum audissent Priscilla et Aquila, assumpserunt eum, et diligentius exposuerunt ei viam Domini.

27 Cum autem vellet ire Achaiam, exhortati fratres, scripserunt discipulis ut susciperent eum. Qui cum venisset, contulit multum his, qui crediderant.

28 Vehementer enim Judæos revincebat publice, ostendens per Scripturas, esse Christum Jesum.

CAP. XIX.

FACTUM est autem, cum Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum, et inveniret quosdam Discipulos:

2 Dixitque ad eos: Si Spiritum sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum: Sed neque si Spiritus sanctus est, audivimus.

3 Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt: In Joannis baptismate.

4 Dixit autem Paulus: Joannes baptizavit baptismo pœnitentiæ populum, dicens: In eum, qui venturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est, in Jesum.

5 His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu.

6 Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, et loquebantur linguis, et prophetabant.

7 Erant autem omnes viri fere duodecim.

8 Introgressus autem synagogam cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans, et suadens de regno Dei.

9 Cum autem quidam indurarentur, et non crederent, maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in schola Tyranni cujusdam.

10 Hoc autem factum est per biennium, ita ut omnes, qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, Judæi atque Gentiles.

11 Virtutesque non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli:

12 Ita ut etiam super languidos deferrentur a corpore ejus sudaria, et semicinctia, et recedebant ab eis languores, et spiritus nequam egrediebantur.

13 Tentaverunt autem quidam et de circumeuntibus Judæis exorcistis, invocare super eos, qui habebant spiritus malos, nomen Domini Jesu, dicentes: Adjuro vos per Jesum, quem Paulus prædicat.

14 Erant autem quidam Judæi Scevæ principis sacerdotum septem filii, qui hoc faciebant.

15 Respondens autem spiritus nequam dixit eis: Jesum novi, et Paulum scio: vos autem qui estis?

16 Et insiliens in eos homo, in quo erat dæmonium pessimum, et dominatus amborum, invaluit contra eos, ita ut nudi, et vulnerati effugerent de domo illa.

17 Hoc autem notum factum est omnibus Judæis, atque Gentilibus, qui habitabant Ephesi: et cecidit timor super omnes illos, et magnificabatur nomen Domini Jesu.

18 Multique credentium veniebant confitentes, et annunciantes actus suos.

19 Multi autem ex eis, qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, et combusserunt coram omnibus: et computatis pretiis illorum, invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.

20 Ita fortiter crescebat verbum Dei, et confirmabatur.

21 His autem expletis, proposuit Paulus in Spiritu, transita Macedonia et Achaia ire Jerosolymam, dicens: quoniam postquam fuero ibi, oportet me et Romam videre.

22 Mittens autem in Macedoniam duos ex ministrantibus sibi, Timotheum, et Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia.

23 Facta est autem illo tempore turbatio non minima de via Domini.

24 Demetrius enim quidam nomine, argentarius, faciens ædes a genteas Dianæ, præstabat artificibus non modicum quæstum:

25 Quos convocans, et eos, qui hujusmodi erant opifices, dixit: Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio:

26 Et videtis, et auditis quia non solum Ephesi, sed pene totius Asiæ, Paulus hic suadens avertit multam turbam, dicens: Quoniam non sunt dii, qui manibus fiunt.

VERSIO LUSITANA.

13 Dizendo: Este persuade aos homens hum culto de Deos contrario á Lei.

14 E quando Paulo hia a responder por si, disse Galliaõ aos Judeos: Se se tratasse, ó Judeos, de alguma injustiça, ou de alguma acção muito má, eu me daria por obrigado a ouvir-vos com paciencia.

15 Mas pois a questão toda he de palavras, e de nomes, e da vossa Lei; sede vós mesmos os que a julgueis: porque eu não quero tomar conhecimento de taes cousas.

16 E assim mandou que sahissem do Tribunal.

17 E todos fazendo apprehensão de Sósthenes, cabeça da Synagoga, davão nelle diante do Tribunal, sem que Galliaõ se formalizasse por isso.

18 E Paulo tendo-se demorado ainda muitos dias, al fim dizendo a Deos aos irmãos, embarcou caminho da Syria, e com elle Priscilla, e Aquila, depois de se ter feito cortar o cabello em Cenchris, por causa de hum voto que fizera.

19 E chegou a Efeso, e alli lhes deixou. E elle tendo entrado na Synagoga, disputou com os Judeos.

20 Os quaes tendo-lhe pedido que se demorasse por mais tempo, elle não veio nisso,

21 Mas despedio-se, dizendo: Outra vez tornarei a ver-vos, se Deos quizer. E partio-se de Efeso.

22 E tendo abordado a Cesaréa, foi a Jerusalem; e depois de saudar a Igreja, desceo a Antiochîa,

23 Onde passou algum tempo: e depois partio, atravessando com ordem, e de Cidade em Cidade a região de Galacia, e a Frygia, e confortando todos os Discipulos.

24 E hum Judeo, chamado Apóllo, originario de Alexandria, homem eloquente, e poderoso nas Escrituras, veio a Efeso.

25 Este era instruido no caminho do Senhor: e fallava com fervor de espirito, ensinando diligentemente o que dizia respeito a Jesus; ainda que elle não conhecia outro baptismo, que o de João.

26 Este pois começou a fallar resolutamente na Synagoga. Pelo que tendo-o ouvido Priscilla, e Aquila, elles o recebêrão comsigo, e lhe expozerão mais ampla, e miudamente, qual era o caminho do Senhor.

27 Quiz depois passar a Acaia: e os irmãos tendo-o exhortado, escrevêrão aos Discipulos que o admittissem. E a sua chegada servio de muito aos Fieis.

28 Porque publicamente convencia os Judeos com grande força, mostrando-lhes pelas Escrituras, que Jesus era o Christo.

CAP. XIX.

E ACONTECEO que estando Apóllo em Corintho, Paulo tendo atravessado as Provincias da Asia Alta, veio ter a Efeso; e achou alguns Discipulos:

2 E lhes disse: Vós recebestes já o Espirito Santo, depois que abraçastes a fé? E disserão-lhe elles: Nós nem se quer temos ouvido, que ha hum Espirito Santo.

3 E disse elle: Em que baptismo logo fostes vós baptizados? Elles disserão: No baptismo de João.

4 Então disse Paulo: João baptizou com o baptismo da penitencia, dizendo ao povo, que devião crer no que vinha depois delle, isto he, em Jesus.

5 Ouvido isto, forão baptizados em nome do Senhor Jesus.

6 E depois que Paulo lhes impoz as mãos, desceo o Espirito Santo sobre elles, e fallavão diversas linguas, e profetavão.

7 E erão elles por todos alguns doze.

8 E depois entrou Paulo na Synagoga, onde prégou com liberdade tres mezes, disputando, e convencendo-os do que tocava ao Reino de Deos.

9 Mas como alguns se endurecião, e ficavão na incredulidade, desacreditando o caminho do Senhor diante da multidão; elle se retirou, e separou delles os Discipulos, fazendo doutrina todos os dias na Escola de hum chamado Tyranno.

10 Neste exercicio continuou Paulo por dous annos, de maneira, que todos os habitantes da Asia, quer Judeos, quer Gregos, ouvírão a palavra do Senhor.

11 E Deos obrava por mãos de Paulo milagres extraordinarios:

12 Chegando estes a tal extremo, que sendo applicados aos enfermos os lenços, e aventaes, que tinhão tocado no corpo de Paulo, fugião delles as doenças, e os espiritos malignos se retiravão.

13 Ora alguns Exorcistas Judeos, que andavão de Cidade em Cidade, emprendêrão invocar o nome do Senhor Jesus sobre os que se achavão posséssos dos malignos espiritos, dizendo: Eu te esconjuro por Jesus, a quem Paulo préga.

14 E erão os Judeos que assim fazião, sete filhos de hum Principe dos Sacerdotes, chamado Scevas.

15 Mas o espirito maligno lhes disse: Eu conheço a Jesus, e sei quem he Paulo; mas vós quem sois?

16 Logo o homem, que estava possésso de hum pessimo demonio, saltou em dous destes Exorcistas; e feito senhor de ambos, assim os maltratou, que elles se vírão constrangidos a fugir daquella casa, nús, e feridos.

17 E tendo-se divulgado este caso por todos os Judeos, e Gentios, que vivião em Efeso; e forão todos salteados de temor, e engrandecião o nome do Senhor Jesus.

18 E muitos dos que tinhão recebido a fé, vinhão confessar, e manifestar as suas obras peccaminosas.

19 Muitos tambem daquelles, que tinhão seguido curiosidades vans, trouxerão juntos os seus Livros, e os queimárão diante de todos: e feita a conta do que importavão os preços, se achou que chegava a cincoenta mil dinheiros.

20 Assim a palavra de Deos se espalhava cada vez mais, e tomava cada dia novas forças.

21 E concluidas estas cousas, propoz Paulo no Espirito Santo, passar a Macedonia, e a Acaia, e dahi a Jerusalem, dizendo: e depois que eu alli tiver estado, importa tambem ir ver Roma.

22 E tendo enviado a Macedonia dous dos que lhe ministravão, que erão Timotheo, e Erasto, ainda se demorou algum tempo na Asia.

23 Mas neste tempo se excitou hum não pequeno tumulto a respeito do caminho do Senhor.

24 Porque hum artifice, chamado Demetrio, que fazia de prata huns nichos de Diana, e que dava muito que ganhar aos desta arte;

25 Ajuntou estes, e outros, que trabalhavão no mesmo genero de manufacturas, e disse-lhes: Varões, vós sabeis que o nosso ganho está nestas obras:

26 E vós mesmos estais vendo, e ouvindo, que este Paulo não só em Efeso, mas em quasi toda a Asia, aparta deste culto com as suas persuasões a hum grande número de pessoas, dizendo: Que obras de mãos humanas não são Deoses.

VERSIO ANGLICANA.

13 Saying, This *fellow* persuadeth men to worship God contrary to the law.

14 And when Paul was now about to open *his* mouth, Gallio said unto the Jews, If it were a matter of wrong, or wicked lewdness, O *ye* Jews,[e] reason would that I should bear with you:

15 But if it be a question of words and names, and *of* your law,[f] look ye *to it;* for I will be no judge of such *matters.*

16 And he drave them from the judgment-seat.

17 Then all the Greeks took[m] Sosthenes, the chief ruler of the synagogue, and beat *him* before the judgment-seat. And Gallio cared for none of those things.

18 And Paul *after this* tarried *there* yet a good while, and then took his leave of the brethren, and sailed thence into Syria, and with him Priscilla and Aquila; having shorn[r] *his* head in Cenchrea:[s] for he had a vow.

19 And he came to Ephesus, and left them there: but he himself entered into the synagogue, and reasoned[u] with the Jews.

20 When they desired *him* to tarry longer time with them, he consented not;

21 But bade them farewell, saying, I must by all means keep this feast that cometh in Jerusalem:[x] but I will return again unto you, if[y] God will. And he sailed from Ephesus.

22 And when he had landed at Cesarea, and gone up, and saluted the church, he went down to Antioch.

23 And after he had spent some time *there,* he departed, and went over *all* the country of Galatia[a] and Phrygia in order, strengthening[b] all the disciples.

24 And a certain Jew named[c] Apollos, born at Alexandria, an eloquent man, *and* mighty in the scriptures, came to Ephesus.

25 This man was instructed in the way of the Lord; and being fervent[e] in the spirit, he spake and taught diligently the things of the Lord, knowing[f] only the baptism of John.

26 And he began to speak boldly in the synagogue: whom when Aquila and Priscilla had heard, they took him unto *them,* and expounded unto him the way of God more[i] perfectly.

27 And when he was disposed to pass into Achaia, the brethren wrote, exhorting the disciples to receive him: who, when he was come, helped[l] them much which had believed[m] through grace:

28 For he mightily convinced the Jews, *and that* publicly, shewing by[o] the scriptures that Jesus [β] was Christ.

CHAP. XIX.

AND it came to pass, that, while Apollos[q] was at Corinth, Paul having passed through the upper coasts, came to Ephesus; and finding certain disciples,

2 He said unto them, Have ye received the Holy Ghost since ye believed? And they said unto him, We have not[s] so much as heard whether there be any Holy Ghost.

3 And he said unto them, Unto what then were ye baptized? And they said, Unto[v] John's baptism.

4 Then said Paul, John[w] verily baptized with the baptism of repentance,[x] saying unto the people, that they should believe on him which should come after him, that is, on Christ Jesus.

5 When they heard *this,* they were baptized in the name[a] of the Lord Jesus.

6 And when Paul had laid[b] *his* hands upon them, the Holy Ghost came on them;[c] and they spake with tongues, and[d] prophesied.

7 And all the men were about twelve.

8 And he went into the synagogue, and spake boldly for the space of three months, disputing,[g] and persuading[h] the things concerning the kingdom of God.

9 But when divers were hardened,[i] and believed not, but spake evil[k] of that[l] way before the multitude, he departed[n] from them, and separated the disciples, disputing daily in the school of one Tyrannus.

10 And this continued by the space[o] of two years; so that all they which dwelt in Asia[p] heard the word of the Lord Jesus, both Jews and Greeks.

11 And God wrought special[q] miracles by the hands of Paul:

12 So that from his body were brought unto the sick handkerchiefs[t] or aprons, and the diseases departed from them, and the evil spirits went out of them.

13 Then certain of the vagabond Jews, exorcists, took upon them[v] to call over them which had evil spirits the name of the Lord Jesus, saying, We adjure[w] you by Jesus, whom Paul preacheth.

14 And there were seven sons of *one* Sceva, a Jew, *and* chief of the priests, which did so.

15 And the evil spirit answered and said, Jesus I know, and Paul I know; but who are ye?

16 And the man in whom the evil spirit was leaped[z] on them, and overcame them, and prevailed against them, so that they fled out of that house naked and wounded.

17 And this was known to all the Jews and Greeks also dwelling at Ephesus; and fear[d] fell on them all, and the name of the Lord Jesus was magnified.

18 And many that believed came, and confessed,[g] and shewed their deeds.

19 Many of them also which used curious arts brought their books together, and burned them before all *men:* and they counted the price of them, and found *it* fifty thousand *pieces* of silver.

20 So mightily grew[h] the word of God, and prevailed.

21 After[k] these things were ended, Paul purposed in the spirit, when he had passed through Macedonia and Achaia, to go to Jerusalem, saying, After I have been there, I must also see Rome.[n]

22 So he sent into Macedonia two of them that ministered unto him, Timotheus and Erastus;[p] but he himself stayed in Asia for a season.

23 And the same time there arose no small stir[r] about that way.

24 For a certain *man* named Demetrius, a silversmith, which made silver shrines for Diana, brought no small[s] gain unto the craftsmen;

25 Whom he called[u] together with the workmen of like occupation, and said, Sirs, ye know that by this craft we have our wealth.

26 Moreover, ye see and hear, that not alone at Ephesus, but almost throughout all Asia, this Paul hath persuaded and turned away much people, saying that[y] they be no gods, which are made with hands:

A.D. 55..59.

a ch. 8. 16. 1 Co. 1. 13.
b ch. 8. 17.
c ch. 2. 4. 10. 46.
d 1 Co. 14. 1, &c.
e Ro. 13. 3.
f ch. 23. 29. 25. 11, 19. Jn°. 18. 31.
g ch. 18. 19.
h ch. 28. 23.
i Ro. 11. 7. He. 3. 13.
k 2 Ti. 1. 15. 2 Pe. 2. 2. Jude 10.
l ver. 23.
m 1 Co. 1. 1.
n 1 Ti. 6. 5.
o ch. 20. 31.
p ch. 20. 18.
q Mar. 16. 20.
r ch. 21. 24. Nu. 6. 18.
s Ro. 16. 1.
t ch. 5. 15.
u ch. 17. 2.
v Mar. 9. 38. Lu. 9. 49.
w Jos. 6. 26.
x ch. 19. 21. 20. 16.
y 1 Co. 4. 19. Ja. 4. 15.
z Lu. 8. 29.
a Ga. 1. 2.
b ch. 14. 22. 15. 32, 41.
c 1 Co. 1. 12. 3. 5, 6. Tit. 3. 13.
d ch. 2. 43. 5. 5, 11. Lu. 1. 65.
e Ro. 12. 11. Ja. 5. 16.
f ch. 19. 3.
g Mat. 3. 6. Ro. 10. 10.
h ch. 12. 24.
i He. 6. 1. 2 Pe. 3. 18.
k Ga. 2. 1.
l 1 Co. 3. 6.
m Ep. 2. 8.
n Ro. 15. 23..28.
o Jn°. 5. 39.
p Ro. 16. 23. 2 Ti. 4. 20.
β or, *is the Christ,* ver. 5.
q 1 Co. 3. 5, 6.
r 2 Co. 1. 8. 6. 9.
s ch. 16. 16, 19.
t ch. 8. 16. 1 Sa. 3. 7.
u Re. 18. 11.
v ch. 18. 25.
w Mat. 3. 11.
x Jn°. 1. 15, 27, 30.
y Ps. 115. 4. Is. 44. 10..20.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XX.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν [n] λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι[1] [n] τὴν μεγαλειότητα[1] αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

29 Καὶ [n] ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως[1]· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους [b] τοῦ[1] Παύλου.

30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου [n] προεβίβασαν[1] Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 [a] Ἐπιγνόντων[1] δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων. Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης [b] θεᾶς[1] Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοπετοῦς;

36 Ἀναντιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν.

37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας τὴν [a] θεὰν[1] [h] ὑμῶν[1].

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρός τινα λόγον ἔχουσιν, [a] ἀγοραῖοι[1] ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.

39 Εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ [i] οὗ[1] δυνησόμεθα [i] ἀποδοῦναι[1] λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης.

41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κʹ. XX.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ [n] ἀσπασάμενος[1], ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.

2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

3 Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.

4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος [m] Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος.

5 Οὗτοι προελθόντες ἔμενον [n] ἡμᾶς[1] ἐν Τρωάδι.

6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα [n] ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων [a] τῶν μαθητῶν τοῦ[1] κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον· παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.

8 Ἦσαν δὲ [n] λαμπάδες[1] ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ [a] ἦσαν[1] συνηγμένοι.

9 Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, [n] καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ[1], διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός.

10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν.

11 Ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας [h] ἄρτον[1] καὶ γευσάμενος, ἐφ᾽ ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.

12 Ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.

14 Ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ [n] ἑτέρᾳ[1] παρεβάλομεν εἰς Σάμον· [n] καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον.

16 [a] Ἔκρινε[1] γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, [n] ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ[1] χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 Ὡς δὲ [n] παρεγένοντο[1] πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ᾽ ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς [b] μεθ᾽ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·

19 Δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ [b] πολλῶν[1] δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ [e] μὴ[1] ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους·

21 Διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς·

23 Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν.

24 Ἀλλ᾽ [n] οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς[1] τελειῶσαι τὸν δρόμον μου [c] μετὰ χαρᾶς[1], καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν [c] τοῦ Θεοῦ[1].

26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.

27 Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XX.

27 Non solum autem hæc periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed et magnæ Dianæ templum in nihilum reputabitur, sed et destrui incipiet majestas ejus, quam tota Asia, et orbis colit.

28 His auditis, repleti sunt ira, et exclamaverunt dicentes: Magna Diana Ephesiorum.

29 Et impleta est civitas confusione, et impetum fecerunt uno animo in theatrum, rapto Gaio, et Aristarcho Macedonibus, comitibus Pauli.

30 Paulo autem volente intrare in populum, non permiserunt discipuli.

31 Quidam autem et de Asiæ principibus, qui erant amici ejus, miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum:

32 Alii autem aliud clamabant. Erat enim Ecclesia confusa: et plures nesciebant qua ex causa convenissent.

33 De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis. Alexander autem manu silentio postulato, volebat reddere rationem populo.

34 Quem ut cognoverunt Judæum esse, vox facta una est omnium, quasi per horas duas clamantium: Magna Diana Ephesiorum.

35 Et cum sedasset scriba turbas, dixit: Viri Ephesii, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse magnæ Dianæ, Jovisque prolis?

36 Cum ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse, et nihil temere agere.

37 Adduxistis enim homines istos, neque sacrilegos, neque blasphemantes deam vestram.

38 Quòd si Demetrius, et qui cum eo sunt artifices, habent adversus aliquem causam, conventus forenses aguntur, et proconsules sunt, accusent invicem.

39 Si quid autem alterius rei quæritis: in legitima Ecclesia poterit absolvi.

40 Nam et periclitamur argui seditionis hodiernæ: cum nullus obnoxius sit (de quo possimus reddere rationem) concursus istius. Et cum hæc dixisset, dimisit Ecclesiam.

CAP. XX.

POSTQUAM autem cessavit tumultus, vocatis Paulus discipulis, et exhortatus eos, valedixit, et profectus est ut iret in Macedoniam.

2 Cum autem perambulasset partes illas, et exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad Græciam:

3 Ubi cum fecisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ a Judæis navigaturo in Syriam: habuitque consilium ut reverteretur per Macedoniam.

4 Comitatus est autem eum Sopater Pyrrhi Berœensis, Thessalonicensium vero Aristarchus, et Secundus, et Gaius Derbeus, et Timotheus: Asiani vero Tychicus, et Trophimus.

5 Hi cum præcessissent, sustinuerunt nos Troade:

6 Nos vero navigavimus post dies Azymorum a Philippis, et venimus ad eos Troadem in diebus quinque, ubi demorati sumus diebus septem.

7 Una autem Sabbati cum convenissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxitque sermonem usque in mediam noctem.

8 Erant autem lampades copiosæ in cœnaculo, ubi eramus congregati.

9 Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, cum mergeretur somno gravi, disputante diu Paulo, ductus somno cecidit de tertio cœnaculo deorsum, et sublatus est mortuus.

10 Ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super eum: et complexus dixit: Nolite turbari, anima enim ipsius in ipso est.

11 Ascendens autem, frangensque panem, et gustans, satisque allocutus usque in lucem, sic profectus est.

12 Adduxerunt autem puerum viventem, et consolati sunt non minimè.

13 Nos autem ascendentes navem, navigavimus in Asson, inde suscepturi Paulum: sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus.

14 Cum autem convenisset nos in Asson, assumpto eo, venimus Mitylenen.

15 Et inde navigantes, sequenti die venimus contra Chium, et alia applicuimus Samum, et sequenti die venimus Miletum.

16 Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, nequa mora illi fieret in Asia. Festinabat enim, si possibile sibi esset, ut diem Pentecostes faceret Jerosolymis.

17 A Mileto autem mittens Ephesum, vocavit majores natu Ecclesiæ.

18 Qui cum venissent ad eum, et simul essent, dixit eis: Vos scitis a prima die, qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim,

19 Serviens Domino cum omni humilitate, et lacrymis, et tentationibus, quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum:

20 Quomodo nihil subtraxerim utilium, quo minus annunciarem vobis, et docerem vos publice, et per domos,

21 Testificans Judæis, atque Gentilibus in Deum pœnitentiam, et fidem in Dominum nostrum Jesum Christum.

22 Et nunc ecce alligatus ego spiritu, vado in Jerusalem: quæ in ea ventura sint mihi, ignorans:

23 Nisi quòd Spiritus sanctus per omnes civitates mihi protestatur, dicens: quoniam vincula, et tribulationes Jerosolymis me manent.

24 Sed nihil horum vereor: nec facio animam meam pretiosiorem quàm me, dummodo consummem cursum meum, et ministerium verbi, quod accepi a Domino Jesu, testificari Evangelium gratiæ Dei.

25 Et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes, per quos transivi prædicans regnum Dei.

26 Quapropter contestor vos hodierna die, quia mundus sum a sanguine omnium.

27 Non enim subterfugi, quominus annunciarem omne consilium Dei vobis.

VERSIO LUSITANA.

27 E não sómente corremos nós o perigo, de ver desacreditada a nossa arte, mas ainda devemos temer, que descaia de reputação o Templo da grande Diana, e se arruine a sua magestade, a quem adora toda a Asia, e todo o Mundo.
28 Ouvido este discurso, concebêrão os homens grande ira, e exclamárão, dizendo: Grande Diana dos Efesios.
29 Logo toda a Cidade se encheo de confusão, e de tumulto, e levados de huma mesma furia, corrêrão de chusma ao theatro, arrebatando comsigo os dous Macedonios, Gaio, e Aristarco, que tinhão acompanhado Paulo na sua viagem.
30 E querendo Paulo presentar-se ao povo, os Discipulos o não deixárão.
31 E mesmo alguns Grandes da Asia, que erão seus amigos, lhe mandárão pedir, que se não presentasse no theatro:
32 Entretanto huns gritavão de huma sorte, outros doutra; não sendo todo este concurso de gente, senão huma multidão confusa, de que a maior parte nem mesmo sabia, porque se tinhão ajuntado.
33 Então foi tirado dentre a turba Alexandre, empurrando-o para diante os Judeos. E Alexandre fazendo sinal com a mão que o escutassem, quiz justificar-se com o povo.
34 Mas elles tendo reconhecido que era Judeo, todos a huma voz clamárão por duas horas: Grande Diana dos Efesios.
35 E depois do que o Secretario, tendo apaziguado o tumulto, disse: Varões Efesios, que homem ha, que não saiba que a Cidade de Efeso rende hum culto particular á grande Diana, filha de Jupiter?
36 Como pois se não póde desconvir disto, deveis vós conservar-vos em paz, e não obrar nada com inconsideração.
37 Porque estes homens, que vós fizestes vir aqui, nem são sacrilegos, nem são blasfemadores da vossa Deosa.
38 E se Demetrio com os da sua sociedade tem queixa de algum, para isso ha Audiencias, para isso ha Proconsules; demandem-se huns a outros.
39 E vós se tendes outro negocio, que propôr; este poderá terminar-se em algum Ajuntamento legítimo.
40 Porque nós estamos em perigo de sermos accusados da sedição, que houve hoje; quando nenhum póde allegar razão, que o justifique deste tumultuario concurso de gente. E dito isto, despedio a Assembléa.

CAP. XX.

E TENDO cessado o tumulto, convocou Paulo os Discipulos; e tendo-os exhortado, se despedio delles, e partio caminho de Macedonia.
2 E depois de haver corrido a diversos lugares della, e feito muitas exhortações aos Discipulos, veio á Grecia:
3 Onde tendo-se demorado tres mezes, resolveo tornar a Macedonia, vistas as siladas que os Judeos lhe tinhão armado, estando elle para se embarcar para a Syria.
4 E acompanhárão-no Sópatro, filho de Pyrro de Beréa, Aristarco, e Segundo que erão de Thessalonica, e Gaio de Derbe, e Timotheo. E quanto a Tychîco, e a Trófimo, que erão da Asia.
5 Estes tendo partido adiante, nos esperárão em Tróade:
6 E nós passados os dias dos Asmos, embarcámos em Filippes, e dentro em cinco dias viemos achallos em Tróade, onde nos detivemos sete dias.
7 E no primeiro dia da semana, tendo-se ajuntado os Discipulos a partir o pão, Paulo, que havia de fazer jornada ao dia seguinte, lhes fez hum Sermão, que durou até a meia noite.
8 Havia muitas alampadas na sala de sima, onde nós nos tinhamos ajuntado.
9 E como o discurso de Paulo durou muito tempo, hum moço chamado Eutyco, que estava assentado sobre huma janella, adormeceo; e tomado de hum profundo somno, cahio do terceiro andar abaixo, e foi levantado morto.
10 Mas Paulo tendo descido, deitou-se sobrelle; e tendo-o abraçado, disse: Não vos turbeis, porque elle está vivo.
11 Feito isto, tornou a subir assima, partio pão, e comeo; e tendo-lhes ainda prégado até o romper da manhã, partio.
12 E trazido vivo o moço, foi não pequena a consolação, que por isso tiverão.
13 E nós mettemo-nos numa embarcação, e navegámos até Asson, onde deviamos tomar a Paulo, segundo a ordem que delle tinhamos; porque até alli quiz elle ir por terra.
14 Quando pois nos ajuntámos em Asson, recolhido Paulo passámos todos juntos a Mitylene.
15 E continuando a nossa derrota, chegámos ao outro dia bem defronte de Chîo, e ao segunte abordámos a Samos, e ao outro a Mileto.
16 Porque tinha assentado Paulo passar Efeso, sem alli tomar terra, por fugir toda a occasião de se deter na Asia; porque se apressava por acharse em Jerusalem, se possivel fosse, dia de Pentecostes.
17 E estando em Mileto, enviou a Efeso, para fazer vir os Anciãos da Igreja.
18 E depois que elles chegárão, e se vírão juntos, disse-lhes: Vós sabeis de que modo eu me tenho havido em todo o tempo comvosco, desdo primeiro dia, que entrei na Asia,
19 Servindo ao Senhor com toda a humildade, e com muitas lagrimas entre os contratempos, que me acontecêrão, por effeito das emboscadas dos Judeos:
20 Que não occultei ao vosso conhecimento cousa alguma, das que vos podião ser uteis; não deixando por caso algum de vo-la annunciar, e de vos instruir pública, e particularmente;
21 Prégando tanto aos Judeos, como aos Gentios a penitencia para com Deos, e a fé em nosso Senhor Jesu Christo.
22 E agora eis-me aqui liado pelo Espirito, vou para Jerusalem, sem saber o que me está para vir:
23 Se não he que em todas as Cidades, por onde passo me assegura o Espirito Santo, dizendo, que me esperão cadeias, e tribulações em Jerusalem.
24 Porém eu nada disto temo: e estou prompto a expôr a minha vida, com tanto que eu acabe a minha carreira, e cumpra o ministerio, que recebi do Senhor Jesus, que he prégar o Evangelho da graça de Deos.
25 E eis-que eu sei que não tornareis mais a ver a minha face todos vós, por entre os quaes passei prégando o Reino de Deos.
26 Hoje pois vos protesto, que estou puro do sangue de vós todos.
27 Porque nunca fugi de vos annunciar todo o conselho de Deos.
28 Attendei por vós, e por todo o rebanho,

P

VERSIO ANGLICANA.

27 So that not only this our craft is in danger to be set at nought; but also that the temple of the great goddess Diana should be despised,[c] and her magnificence should be destroyed, whom all Asia and the world[e] worshippeth.
28 And when they heard *these sayings*, they were full of wrath,[g] and cried out, saying, Great *is* Diana of the Ephesians!
29 And the whole city was filled with confusion: and having caught Gaius[h] and Aristarchus,[k] men of Macedonia, Paul's companions in travel, they rushed with one accord into the theatre.
30 And when Paul would have entered in unto the people, the disciples suffered him not.
31 And certain of the chief of Asia, which were his friends, sent unto him, desiring[m] *him* that he would not adventure himself into the theatre.
32 Some[o] therefore cried one thing, and some another; for the assembly was confused: and the more part knew not wherefore they were come together.
33 And they drew Alexander out of the multitude, the Jews putting him forward. And Alexander[p] beckoned with the hand, and would have made his defence unto the people.
34 But when they knew that he was a Jew, all with one voice, about the space of two hours, cried out, Great *is* Diana of the Ephesians!
35 And when ye town-clerk had appeased the people, he said, *Ye* men[q] of Ephesus, what man is there that knoweth not how that the city of the Ephesians is β a worshipper of the great goddess Diana, and of the *image* which fell down from Jupiter?
36 Seeing then that these things cannot be spoken against, ye ought to be quiet, and to do[s] nothing rashly.
37 For ye have brought hither these men, which are neither robbers[u] of churches, nor yet blasphemers of your goddess.
38 Wherefore if Demetrius, and the craftsmen which are with him, have a matter against any man, γ the law is open, and there are deputies: let them implead one another.
39 But if ye inquire any thing concerning other matters, it shall be determined in a δ lawful assembly.
40 For we are in danger to be called in question for this day's uproar, there being no cause whereby we may give an account of this concourse.
41 And when he had thus spoken, he dismissed the assembly.[d]

CHAP. XX.

AND after the uproar[f] was ceased, Paul called unto *him* the disciples, and embraced *them*, and departed for to go[h] into Macedonia.
2 And when he had gone over those parts, and had given them much[k] exhortation, he came into Greece,
3 And *there* abode three months. And when the Jews laid wait[n] for him, as he was about to sail into Syria, he purposed to return through Macedonia.
4 And there accompanied him into Asia, Sopater of Berea; and of the Thessalonians, Aristarchus[q] and Secundus; and Gaius of Derbe, and Timotheus;[r] and of Asia, Tychicus[s] and Trophimus.[t]
5 These going before, tarried for us at Troas.
6 And we sailed away from Philippi after the days[a] of unleavened bread, and came unto them to Troas[b] in five days; where we abode seven days.
7 And upon the first[d] *day* of the week, when the disciples came together to break bread,[f] Paul preached unto them, ready to depart on the morrow; and continued his speech until midnight.
8 And there were many lights in the upper chamber,[i] where they were gathered together.
9 And there sat in a window a certain young man named Eutychus, being fallen into a deep sleep: and as Paul was long preaching, he sunk down with sleep, and fell down from the third loft, and was taken up dead.
10 And Paul went down, and fell[l] on him, and embracing *him*, said,[n] Trouble not yourselves; for his life is in him.
11 When he therefore was come up again, and had broken bread, and eaten, and talked a long while, even till break of day, so he departed.
12 And they brought the young man alive, and were not a little comforted.
13 And we went before to ship, and sailed unto Assos, there intending to take in Paul: for so had he appointed, minding himself to go afoot.
14 And when he met with us at Assos, we took him in, and came to Mitylene.
15 And we sailed thence, and came the next *day* over against Chios; and the next *day* we arrived at Samos, and tarried at Trogyllium; and the next *day* we came to Miletus.
16 For Paul had determined to sail by Ephesus, because he would not spend the time in Asia; for he hasted, if it were possible for him, to be at Jerusalem[r] the day of Pentecost.[t]
17 And from Miletus he sent to Ephesus, and called the elders of the church.
18 And when they were come to him, he said unto them, Ye know, from the first day that I[v] came into Asia, after what manner I have been with you at all seasons,
19 Serving the Lord with all humility[w] of mind, and with many tears,[x] and temptations,[y] which befell me by the lying[z] in wait of the Jews:
20 *And* how I[a] kept back nothing that was profitable *unto you*, but have shewed you, and have taught you publicly, and from house[b] to house,
21 Testifying both to the Jews, and also to the Greeks, repentance[c] toward God, and faith toward our Lord Jesus Christ.
22 And now, behold, I go bound[e] in the spirit unto Jerusalem, not knowing[g] the things that shall befall me there:
23 Save that the Holy Ghost witnesseth in every city, saying that bonds[i] and afflictions ζ abide me.
24 But none[l] of these things move me, neither count I my life dear unto myself, so that I might finish[m] my course with joy, and the ministry,[o] which I have received[p] of the Lord Jesus, to testify the gospel of the grace of God.
25 And now, behold, I know that ye all, among whom I have gone preaching the kingdom of God, shall see my face no more.
26 Wherefore I take you to record this day, that I *am* pure[u] from the blood of all *men*.
27 For I have not shunned to declare unto you all the counsel[v] of God.

A.D. 59, 60.

a Ex. 23. 15.
b 2 Ti. 4. 13.
c Zep. 2. 11.
d 1 Co. 16. 2. Re. 1. 10.
e 1 Jn°. 5. 19. Re. 13. 8.
f ch. 2. 42, 46. 1 Co. 10. 16. 11. 20..34.
g Je. 50. 38.
h Ro. 16. 23. 1 Co. 1. 14.
i ch. 1. 13.
k Col. 4. 10.
l 1 Ki. 17. 21. 2 Ki. 4. 34.
m ch. 21. 12.
n Mat. 9. 24.
o ch. 21. 34.
p 1 Ti. 1. 20. 2 Ti. 4. 14.
q Ep. 2. 12.
β *the temple-keeper.*
r ch. 18. 21. 24. 17.
s Pr. 14. 29.
t ch. 2. 1. 1 Co. 16. 8.
u ch. 25. 8.
v ch. 19. 1, 10.
γ or, *the court-days are kept.*
w 1 Co. 15. 9, 10.
x Phi. 3. 18.
y 2 Co. 4. 8..11.
z ver. 3.
δ or, *ordinary.*
a ver. 27.
b 2 Ti. 4. 2.
c Mar. 1. 15. Lu. 24. 47.
d 2 Co. 1. 8..10.
e ch. 19. 21.
f ch. 19. 40.
g Ja. 4. 14.
h 1 Co. 16. 5. 1 Ti. 1. 3.
i ch. 9. 16. 21. 11.
ζ or, *wait for me.*
k 1 Th. 2. 3, 11.
l ch. 21. 13. Ro. 8. 35, 37. 2 Co. 4. 16.
m 2 Ti. 4. 7.
n ch. 23. 12. 25. 3. 2 Co. 11. 26.
o 2 Co. 4. 1.
p Ga. 1. 1.
q ch. 19. 29.
r ch. 16. 1.
s Ep. 6. 21. Col. 4. 7. 2 Ti. 4. 12. Tit. 3. 12.
t ch. 21. 29. 2 Ti. 4. 20.
u 2 Co. 7. 2.
v Ep. 1. 11.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXI.

28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ [l] Θεοῦ|, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ [l] ἰδίου αἵματος|.

29 Ἐγὼ [c] γὰρ| οἶδα [c] τοῦτο|, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου.

30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ [n] ἀποσπᾷν| τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι [n] τριετίαν| νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

32 Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, [d] ἀδελφοὶ,| τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ [h] ἐποικοδομῆσαι|, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.

33 Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα.

34 Αὐτοὶ [b] δὲ| γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.

35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 Ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτὸν,

38 Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Κεφ. κα'. XXI.

ΩΣ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν [a] Κῶν|, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα[f].

2 Καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.

4 Καὶ ἀνευρόντες [e] τοὺς| μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς [a] Ἱερουσαλήμ|.

5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, [n] προσηυξάμεθα|.

6 Καὶ [n] ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν| εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες [b] οἱ περὶ τὸν Παῦλον|, ἦλθον εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ([b] τοῦ| ὄντος ἐκ τῶν ἑπτα) ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.

9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος·

11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας [h] τε αὐτοῦ| [n] τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας,| εἶπε· Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ [n] συνθρύπτοντές| μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας [i] ἀποσκευασάμενοι| ἀνεβαίνομεν εἰς [h] Ἱερουσαλήμ|.

16 Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες [n] παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί| τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως [h] ἐδέξαντο| ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν [a] Κύριον|, εἶπόν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν [h] Ἰουδαίων| τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι.

21 Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη [d] πάντας| Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι [f] περιπατεῖν.

22 [i] Τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας|.

23 Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν.

24 Τούτους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν· καὶ [l] γνῶσι| πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.

25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν [n] ἡμεῖς| ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, [d] καὶ πνικτὸν,| καὶ πορνείαν.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 [n] Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι|, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν,

28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας [h] πανταχοῦ| διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 Ἦσαν γὰρ [n] προεωρακότες| Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.

30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXI.

28 Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.

29 Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi.

30 Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes perversa, ut abducant discipulos post se.

31 Propter quod vigilate memoria retinentes: quoniam per triennium nocte et die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrum.

32 Et nunc commendo vos Deo, et verbo gratiæ ipsius, qui potens est ædificare, et dare hereditatem in sanctificatis omnibus.

33 Argentum, et aurum, aut vestem nullius concupivi, sicut

34 Ipsi scitis: quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, et his, qui mecum sunt, ministraverunt manus istæ.

35 Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes, oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Jesu, quoniam ipse dixit: Beatius est magis dare, quàm accipere.

36 Et cum hæc dixisset, positis genibus suis oravit cum omnibus illis.

37 Magnus autem fletus factus est omnium: et procumbentes super collum Pauli, osculabantur eum,

38 Dolentes maxime in verbo, quod dixerat, quoniam amplius faciem ejus non essent visuri. Et deducebant eum ad navem.

CAP. XXI.

CUM autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis, recto cursu venimus Coum, et sequenti die Rhodum, et inde Pataram.

2 Et cum invenissemus navem transfretantem in Phœnicen, ascendentes navigavimus.

3 Cum apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in Syriam, et venimus Tyrum: ibi enim navis expositura erat onus.

4 Inventis autem discipulis, mansimus ibi diebus septem: qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet Jerosolymam.

5 Et expletis diebus profecti ibamus, deducentibus nos omnibus cum uxoribus, et filiis usque foras civitatem: et positis genibus in littore, oravimus.

6 Et cum valefecissemus invicem, ascendimus navem: illi autem redierunt in sua.

7 Nos vero navigatione expleta a Tyro descendimus Ptolemaidam: et salutatis fratribus, mansimus die una apud illos.

8 Alia autem die profecti, venimus Cæsaream. Et intrantes domum Philippi evangelistæ, qui erat unus de septem, mansimus apud eum.

9 Huic autem erant quattuor filiæ virgines prophetantes.

10 Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam a Judæa propheta, nomine Agabus.

11 Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli: et alligans sibi pedes, et manus dixit: Hæc dicit Spiritus sanctus: Virum, cujus est zona hæc, sic alligabunt in Jerusalem Judæi, et tradent in manus Gentium.

12 Quod cum audissemus, rogabamus nos, et qui loci illius erant, ne ascenderet Jerosolymam.

13 Tunc respondit Paulus, et dixit: Quid facitis flentes, et affligentes cor meum? Ego enim non solum alligari, sed et mori in Jerusalem paratus sum propter nomen Domini Jesu.

14 Et cum ei suadere non possemus, quievimus, dicentes: Domini voluntas fiat.

15 Post dies autem istos præparati, ascendebamus in Jerusalem.

16 Venerunt autem et ex discipulis a Cæsarea nobiscum, adducentes secum apud quem hospitaremur Mnasonem quendam Cyprium, antiquum discipulum.

17 Et cum venissemus Jerosolymam, libenter exceperunt nos fratres.

18 Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Jacobum, omnesque collecti sunt seniores.

19 Quos cum salutasset, narrabat per singula, quæ Deus fecisset in Gentibus per ministerium ipsius.

20 At illi cum audissent, magnificabant Deum, dixeruntque ei: Vides frater, quot millia sunt in Judæis, qui crediderunt, et omnes æmulatores sunt legis.

21 Audierunt autem de te quia discessionem doceas a Moyse eorum, qui per Gentes sunt, Judæorum: dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secundum consuetudinem ingredi.

22 Quid ergo est? utique oportet convenire multitudinem: audient enim te supervenisse.

23 Hoc ergo fac quod tibi dicimus: Sunt nobis viri quattuor, votum habentes super se.

24 His assumptis, sanctifica te cum illis: et impende in illis ut radant capita; et scient omnes quia quæ de te audierunt, falsa sunt, sed ambulas et ipse custodiens legem.

25 De his autem, qui crediderunt ex Gentibus, nos scripsimus, judicantes ut abstineant se ab idolis, immolato, et sanguine, et suffocato, et fornicatione.

26 Tunc Paulus, assumptis viris, postera die purificatus cum illis intravit in templum, annuncians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio.

27 Dum autem septem dies consummarentur, hi, qui de Asia erant, Judæi, cum vidissent eum in templo, concitaverunt omnem populum, et injecerunt ei manus, clamantes:

28 Viri Israelitæ, adjuvate: hic est homo, qui adversus populum, et legem, et locum hunc, omnes ubique docens, insuper et Gentiles induxit in templum, et violavit sanctum locum istum.

29 Viderant enim Trophimum Ephesium in civitate cum ipso, quem æstimaverunt quoniam in templum introduxisset Paulus.

30 Commotaque est civitas tota, et facta est concursio populi. Et appre-

VERSIO LUSITANA.

sobre que o Espirito Santo vos constituio Bispos, para governardes a Igreja de Deos, que elle adquirio por seu proprio sangue.

29 Porque eu sei que depois da minha despedida, hão de entrar a vós certos lobos raptores, que não hão de perdoar ao rebanho.

30 E que dentre vós mesmos hão de sahir homens, que hão de publicar doutrinas perversas, com o intento de levarem apôs si muitos Discipulos.

31 Por tanto vigiai, lembrando-vos que por tres annos, que estive comvosco, não cessei de dia, e de noite, de advertir com lagrimas a cada hum de vós.

32 E agora eu vos encommendo a Deos, e á palavra da sua graça; áquelle, que póde acabar o edificio, que nós começámos, e fazer-vos participantes da sua herança, em companhia de todos os seus Santos.

33 Eu de nenhum cubicei nunca ouro, nem prata, nem vestido.

34 E vós mesmos sabeis, que para as cousas, que me erão necessarias a mim, e aos que estavão comigo, me servírão estas mãos.

35 Eu vos mostrei em todas as cousas, que assim trabalhando he que importa ajudar os fracos, e lembrar-se destas palavras, que o Senhor Jesus disse: Que maior felicidade he dar, do que receber.

36 E depois de lhes ter assim fallado, pozse de joelhos, e orou com todos elles.

37 Logo começárão todos a desfazer-se em lagrimas; e lançando-se sobre o pescoço de Paulo, o beijavão:

38 Sendo a principal causa da sua dor o ter-lhes dito Paulo, que não tornarião a ver mais a sua face. E elles o conduzírão a bordo.

CAP. XXI.

E ACONTECEO depois que delles nos separámos com assás repugnancia, fomos navegando, e chegámos direitos a Cós, e ao seguinte dia a Rhodes, e dahi a Pátara.

2 E como achassemos hum navio, que passava á Fenicia, entrámos nelle, e nos fizemos á véla.

3 E estando á vista de Chipre, deixámo-la á esquerda; e continuando a nossa derrota para Syria, chegámos à Tyro, onde se devia descarregar o navio.

4 E tendo achado Discipulos, ficámos alli com elles sete dias: os quaes pelo Esprito dizião a Paulo, que não fosse a Jerusalem.

5 E passados aquelles dias, partimos: e elles com suas mulheres, e filhos nos conduzírão até fóra da Cidade; e póstos de joelhos fizemos oração sobre a praia.

6 E depois de nos termos dito a Deos huns aos outros puzemo-nos a bordo do navio; e elles voltárão para suas casas.

7 E de Tyro viemos a Ptolemaida, onde se terminou a nossa navegação: e saudados os irmãos, nos detivemos hum dia com elles.

8 E partidos ao outro dia, viemos a Cesaréa: e tendo entrado em casa de Filippe Evangelista, que era hum dos sete Diaconos, ficámos com elle.

9 E tinha elle quatro filhas virgens, que profetavão.

10 E durando a nossa demora, que foi de alguns dias, chegou da Judéa hum Profeta, chamado Agabo,

11 O qual tendo-nos vindo ver, tomou a cinta de Paulo; e atando-se com ella pés, e mãos, disse: Eis-aqui o que diz o Espirito Santo: O homem, cuja he esta cinta, será liado desta maneira pelos Judeos em Jerusalem, e entregue ás mãos dos Gentios.

12 Como nós o ouvimos, nós, e os que erão daquelle lugar, lhe rogámos, que não fosse a Jerusalem.

13 Mas Paulo respondeo, e disse: Que fazeis vós chorando, e affligindo assim o meu coração? Porque eu estou prompto a soffrer em Jerusalem, não só que me liem, mas ainda que me tirem a vida pelo nome do Senhor Jesus.

14 E como nós vimos que o não podiamos persuadir, accommodámo-nos, e dizendo: Faça-se a vontade do Senhor.

15 E tendo-se passado estes dias, dispuzemo-nos a partir, e fomos a Jerusalem.

16 Vierão tambem comnosco alguns Discipulos de Cesaréa, que trazião hum antigo Discipulo, por nome Mnason, originario de Chipre, em cuja casa nos haviamos de hospedar.

17 E chegados que fomos a Jerusalem, os irmãos nos recebêrão com gosto.

18 E quando veio ao outro dia, fomos com Paulo visitar a Tiago, em cuja casa se tinhão congregado todos os Anciãos.

19 Depois de os ter saudado, Paulo lhes contava muito por extenso, tudo quanto Deos tinha feito nos Gentios por meio de seu ministerio.

20 E elles depois que ouvírão a sua narração, glorificárão a Deos, e disserão-lhe: Bem vês, irmão, quantos milhares de Judeos abraçárão a fé, ainda que todos elles são zelosos pela Lei.

21 Ora elles tem dito, que tu a todos os Judeos, que vivem entre os Gentios, lhes ensinas que devem deixar a Moysés; dizendo, que não devem circumcidar a seus filhos, nem viver segundo os costumes.

22 Que he logo o que se deve fazer? Sem dúvida he necessario ajuntar a multidão: pois que elles não hão de deixar de saber que es chegado.

23 Faze logo o que te vamos a dizer: Nós temos aqui quatro homens, que fizerão seu voto.

24 Toma-os comtigo, e purifica-te com elles. fazendo-lhes os gastos da ceremonia; a fim que elles rapem as cabeças; e saibão todos que o que ouvírão dizer de ti, he falso; e que antes tu continúas em observar a Lei.

25 Quanto porém aos Gentios, que crêrão, nós lhes temos escrito ser decisão nossa, que elles se abstenhão de viandas immoladas aos idolos, e de sangue, e de carnes soffocadas, e da fornicação.

26 Paulo pois tendo tomado estes homens, e tendo-se purificado no seguinte dia com elles, entrou no Templo, dando parte de quando se comprírão os dias desta purificação, e quando se devia offerecer a oblação por cada hum.

27 Mas quando estavão a findar os sete dias, como os Judeos da Asia o vírão no Templo, concitárão o povo todo, e lançárão as mãos a elle, gritando:

28 Soccorro, ó Varões Israelitas: Eis o homem, que em toda a parte dogmatiza contra o povo, e contra a lei, e contra este santo lugar: e que de mais a mais introduzio Gentios no Templo, e profanou este lugar santo.

29 Porque como vírão na Cidade a Trofimo de Efeso com elle, julgárão que Paulo o tinha introduzido no Templo.

30 Seguio-se logo commover-se toda a Cidade, e concorrer amotinado o povo. E elles tendo pegado em Paulo, o tirárão para fóra

VERSIO ANGLICANA.

28 Take heed[a] therefore unto yourselves, and to all the flock, over the which the Holy Ghost hath made you[c] overseers, to feed the church[d] of God, which he hath purchased[e] with his own blood.

29 For I know this, that after my departing shall grievous wolves[g] enter in among you, not sparing[h] the flock.

30 Also of your[i] own selves shall men arise, speaking perverse things, to draw away disciples after them.

31 Therefore watch,[k] and remember, that by the space of three years I ceased not to warn[m] every one night and day with tears.

32 And now, brethren, I commend you to God, and to the word of his grace, which is able[n] to build you up, and to give you an inheritance[o] among all them which are sanctified.

33 I[p] have coveted no man's silver, or gold, or apparel.

34 Yea, ye yourselves[r] know, that these hands have ministered unto my necessities, and to them that were with me.

35 I have shewed you all things, how that so labouring ye ought to support[u] the weak, and to remember the words of the Lord Jesus, how he said, It[w] is more blessed to give than to receive.

36 And when he had thus spoken, he kneeled[y] down, and prayed with them all.

37 And they all wept sore, and fell[z] on Paul's neck, and kissed him,

38 Sorrowing most of all for the words[a] which he spake, that they should see his face no more. And they accompanied him unto the ship.

CHAP. XXI.

AND it came to pass, that after we were gotten from them, and had launched, we came with a straight course unto Coos, and the *day* following unto Rhodes, and from thence unto Patara:

2 And finding a ship sailing over unto Phenicia, we went aboard, and set forth.

3 Now when we had discovered Cyprus, we left it on the left hand, and sailed into Syria, and landed at Tyre: for there the ship was to unlade her burden.

4 And finding disciples, we tarried there seven days: who said[f] to Paul through the Spirit, that he should not go up to Jerusalem.

5 And when we had accomplished those days, we departed and went our way: and they all brought us on our way, with wives and children, till *we were* out of the city: and we kneeled[h] down on the shore, and prayed.

6 And when we had taken our leave one of another, we took ship; and they returned home again.

7 And when we had finished *our* course from Tyre, we came to Ptolemais, and saluted the brethren, and abode with them one day.

8 And the next *day*, we that were of Paul's company departed, and came unto Cesarea: and we entered into the house of Philip[n] the evangelist,[o] which was *one* of the seven;[q] and abode with him.

9 And the same man had four daughters, virgins, which[r] did prophesy.

10 And as we tarried *there* many days, there came down from Judea a certain prophet, named Agabus.[t]

11 And when he was come unto us, he took Paul's girdle, and bound his own hands and feet, and said, Thus saith the Holy Ghost, So shall[b] the Jews at Jerusalem bind the man that owneth this girdle, and shall deliver *him* into the hands of the Gentiles.

12 And when we heard these things, both we, and they of that place, besought[f] him not to go up to Jerusalem.

13 Then Paul answered, What mean ye to weep and to break mine heart? for I am ready[j] not to be bound only, but also to die at Jerusalem for ye name of ye Lord Jesus.

14 And when he would not be persuaded, we ceased, saying, The will[l] of the Lord be done.

15 And after those days we took up our carriages, and went up to Jerusalem.

16 There went with us also *certain* of the disciples of Cesarea, and brought with them one Mnason of Cyprus, an old disciple,[q] with whom we should lodge.

17 And when we were come to Jerusalem, the brethren received us[s] gladly.

18 And the *day* following Paul went in with us unto James;[t] and all the elders were present.

19 And when he had saluted them, he declared particularly what things[v] God had wrought among the Gentiles by his[x] ministry.

20 And when they heard *it*, they glorified the Lord; and said unto him, Thou seest, brother, how many thousands of Jews there are which believe; and they are all zealous[b] of the law:

21 And they are informed of thee, that thou teachest all the Jews which are among the Gentiles to forsake Moses, saying that they ought not to circumcise[c] *their* children, neither to walk after the customs.

22 What is it therefore? the multitude must needs come together:[d] for they will hear that thou art come.

23 Do therefore this that we say to thee: We have four men which have a vow on them;

24 Them take, and purify thyself with them, and be at charges with them, that they may shave[e] *their* heads: and all may know, that those things, whereof they were informed concerning thee, are nothing; but *that* thou thyself also walkest orderly, and keepest the law.

25 As touching the Gentiles which believe, we[g] have written, *and* concluded that they observe no such thing, save only that they keep themselves from *things* offered to idols, and from blood, and from strangled, and from fornication.

26 Then Paul took the men,[i] and the next day purifying himself with them, entered[j] into the temple, to signify the accomplishment[k] of the days of purification, until that an offering should be offered for every one of them.

27 And when the seven days were almost ended, the Jews[l] which were of Asia, when they saw him in the temple, stirred up all the people, and laid hands[m] on him,

28 Crying out, Men of Israel, help: this is ye man, that teacheth[p] all *men* every where against the people, & the law, & this place; and further, brought Greeks also into the temple, and hath polluted this holy place.

29 (For they had seen before with him, in the city, Trophimus[s] an Ephesian, whom they supposed that Paul had brought into the temple.)

30 And all the city was moved, and the people ran together: and they took

A. D. 60.

a Col. 4. 17. 1 Ti. 4. 16.
b ver. 33. ch. 20. 23.
c He. 13. 17.
d Pr. 10. 21. Je. 3. 15. Jno. 21. 15.. 17. 1 Pe. 5. 2, 3.
e Ep. 1. 14. Col. 1. 14. He. 9. 12, 14. 1 Pe. 1. 18, 19. Re. 5. 9.
f Mat. 16. 22, 23.
g Mat. 7. 15. 2 Pe. 2. 1.
h Je. 13. 20. 23. 1. Eze. 34. 2, 3. Zec. 11. 17.
i 1 Jno. 2. 19. Jude 4, &c.
j 2 Ti. 4. 6.
k 2 Ti. 4. 5.
l Mat. 6. 10. 26. 42.
m Col. 1. 28.
n Jno. 17. 17.
o ch. 26. 18. Col. 1. 12. He. 9. 15. 1 Pe. 1. 4.
p 1 Sa. 12. 3. 1 Co. 9. 12. 2 Co. 7. 2.
q Pr. 16. 31.
r ch. 18. 3. 1 Co. 4. 12. 1 Th. 2. 9. 2 Th. 3. 8.
s ch. 15. 4.
t ch. 15. 13, &c. Ga. 1. 19.
u Ro. 15. 1. Ep. 4. 28. 1 Th. 5. 14.
v Ro. 15. 18, 19.
w Lu. 14. 12.. 14.
x ch. 20. 24. 2 Co. 12. 12.
y ch. 21. 5.
z Ge. 46. 29.
a ver. 25.
b ch. 22. 3. Ro. 10. 2.
c Ga. 5. 3.
d ch. 19. 32.
e ch. 18. 18. Nu. 6. 2, 13, 18.
f ver. 12.
g ch. 15. 20, 29.
h ch. 20. 36.
i 1 Co. 9. 20.
j ch. 24. 18.
k Nu. 6. 13.
l ch. 24. 18.
m ch. 26. 21.
n ch. 8. 26.. 40.
o Ep. 4. 11. 2 Ti. 4. 5.
p ch. 6. 13, 14. 24. 5, 6.
q ch. 6. 5.
r ch. 2. 17. Joel 2. 28.
s ch. 20. 4.
t ch. 11. 28.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXII, XXIII.

Παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλήμ.

32 Ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας, καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι [h]ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κράζον· Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν [d]τι πρός σε; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τȣ́των τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τȣ̀ς [n]τετρακισχιλίȣς ἄνδρας τῶν σικαρίων;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνησε τῇ [n]Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων·

Κεφ. κβ'. XXII.

ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μȣ τῆς πρὸς ὑμᾶς [a]νῦν ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν.

3 Καί φησιν· Ἐγὼ [c]μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·

4 Ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας·

5 Ὡς καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς [f]μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ Πρεσβυτέριον· παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

6 Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ.

7 Ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;

8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε πρός με· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.

9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, [•]καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

10 Εἶπον δέ· Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρός με· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.

11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ [n]εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων [f]Ἰουδαίων,

13 Ἐλθὼν πρός με, καὶ ἐπιστὰς, εἶπέ μοι· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον· Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

15 Ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.

16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα [a]τοῦ Κυρίου.

17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,

18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον, καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.

19 Κἀγὼ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ.

20 Καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα [d]Στεφάνου τȣ͂ [n]μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς, καὶ συνευδοκῶν [b]τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.

21 Καὶ εἶπε [f]πρός με· Πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ [a]καθῆκον αὐτὸν ζῆν.

23 Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ [n]ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, ϗ κονιορ|ὸν βαλλόν|ων εἰς τὸν [i]ἀέρα,

24 Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος [a]ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα ἐπιγνῷ δι᾽ ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

25 Ὡς δὲ [a]προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;

26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων· [b]Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.

27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε [n]μοι, [b]εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ; Ὁ δὲ ἔφη· Ναί.

28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐταῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατηγορεῖται [h]παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν [b]ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν [a]ἐλθεῖν τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ [a]ὅλον τὸ συνέδριον [b]αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

Κεφ. κγ'. XXIII.

ΑΤΕΝΙΣΑΣ δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXII. XXIII.

hendentes Paulum, trahebant eum extra templum: et statim clausæ sunt januæ.

31 Quærentibus autem eum occidere, nunciatum est tribuno cohortis: Quia tota confunditur Jerusalem.

32 Qui statim assumptis militibus, et centurionibus, decurrit ad illos. Qui cum vidissent tribunum, et milites, cessaverunt percutere Paulum.

33 Tunc accedens tribunus apprehendit eum, et jussit eum alligari catenis duabus: et interrogabat quis esset, et quid fecisset.

34 Alii autem aliud clamabant in turba. Et cum non posset certum cognoscere præ tumultu, jussit duci eum in castra.

35 Et cum venisset ad gradus, contigit ut portaretur a militibus propter vim populi.

36 Sequebatur enim multitudo populi, clamans: Tolle eum.

37 Et cum cœpisset induci in castra Paulus, dicit tribuno: Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit: Græcè nosti?

38 Nonne tu es Ægyptius, qui ante hos dies tumultum concitasti, et eduxisti in desertum quattuor millia virorum sicariorum?

39 Et dixit ad eum Paulus: Ego homo sum quidem Judæus a Tharso Ciliciæ, non ignotæ civitatis municeps. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum.

40 Et cum ille permisisset, Paulus stans in gradibus, annuit manu ad plebem, et magno silentio facto, allocutus est lingua Hebræa, dicens:

CAP. XXII.

VIRI fratres, et patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem.

2 Cum audissent autem quia Hebræa lingua loqueretur ad illos, magis præstiterunt silentium.

3 Et dicit: Ego sum vir Judæus, natus in Tharso Ciliciæ, nutritus autem in ista civitate, secus pedes Gamaliel eruditus juxta veritatem paternæ legis, æmulator legis, sicut et vos omnes estis hodie:

4 Qui hanc viam persecutus sum usque ad mortem, alligans et tradens in custodias viros ac mulieres,

5 Sicut princeps sacerdotum mihi testimonium reddit, et omnes majores natu, a quibus et epistolas accipiens ad fratres Damascum pergebam, ut adducerem inde vinctos in Jerusalem ut punirentur.

6 Factum est autem, eunte me, et appropinquante Damasco media die, subito de cælo circumfulsit me lux copiosa:

7 Et decidens in terram, audivi vocem dicentem mihi: Saule, Saule, quid me persequeris?

8 Ego autem respondi: Quis es Domine? Dixitque ad me: Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris.

9 Et qui mecum erant, lumen quidem viderunt, vocem autem non audierunt ejus, qui loquebatur mecum.

10 Et dixi: Quid faciam, Domine? Dominus autem dixit ad me: Surgens vade Damascum: et ibi tibi dicetur de omnibus, quæ te oporteat facere.

11 Et cum non viderem præ claritate luminis illius, ad manum deductus a comitibus, veni Damascum.

12 Ananias autem quidam, vir secundum legem testimonium habens ab omnibus cohabitantibus Judæis,

13 Veniens ad me, et astans dixit mihi: Saule frater respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

14 At ille dixit: Deus patrum nostrorum præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus, et videres justum, et audires vocem ex ore ejus:

15 Quia eris testis illius ad omnes homines eorum, quæ vidisti, et audisti.

16 Et nunc quid moraris? Exurge, et baptizare, et ablue peccata tua invocato nomine ipsius.

17 Factum est autem revertenti mihi in Jerusalem, et oranti in templo, fieri me in stupore mentis,

18 Et videre illum dicentem mihi: Festina, et exi velociter ex Jerusalem: quoniam non recipient testimonium tuum de me.

19 Et ego dixi: Domine ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcerem, et cædens per synagogas eos, qui credebant in te:

20 Et cum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabam, et consentiebam, et custodiebam vestimenta interficientium illum.

21 Et dixit ad me: Vade quoniam ego in nationes longe mittam te.

22 Audiebant autem eum usque ad hoc verbum, et levaverunt vocem suam dicentes: Tolle de terra hujusmodi: non enim fas est eum vivere.

23 Vociferantibus autem eis, et projicientibus vestimenta sua, et pulverem jactantibus in aerem,

24 Jussit tribunus induci eum in castra, et flagellis cædi, et torqueri eum, ut sciret propter quam causam sic acclamarent ei.

25 Et cum astrinxissent eum loris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus: Si hominem Romanum et indemnatum licet vobis flagellare?

26 Quo audito, Centurio accessit ad tribunum, et nunciavit ei, dicens: Quid acturus es? hic enim homo civis Romanus est.

27 Accedens autem tribunus, dixit illi: Dic mihi si tu Romanus es? At ille dixit: Etiam.

28 Et respondit tribunus: Ego multa summa civilitatem hanc consecutus sum. Et Paulus ait: Ego autem et natus sum.

29 Protinus ergo discesserunt ab illo, qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit postquam rescivit, quia civis Romanus esset, et quia alligasset eum.

30 Postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur a Judæis, solvit eum, et jussit sacerdotes convenire, et omne concilium, et producens Paulum, statuit inter illos.

CAP. XXIII.

INTENDENS autem in concilium Paulus ait: Viri fratres, ego omni conscientia bona conversatus sum ante Deum usque in hodiernum diem.

VERSIO LUSITANA.

do Templo; e ao mesmo tempo fecharão as
portas.
31 E quando elles se dispunhão a matallo,
chegou aos ouvidos do Tribuno da Cohorte,
como toda Jerusalem estava posta em con-
fusão.
32 O Tribuno logo, tomando comsigo sol-
dados, e Centuriões, veio a elles: os quaes
vendo ao Tribuno, e aos soldados, cessárão
de ferir a Paulo.
33 Então o Tribuno chegando-se, pegou
nelle; e tendo-o feito liar com duas cadeias,
perguntava quem era, e que tinha feito.
34 Mas nesta confusão de gente, huns gri-
tavão de huma sorte, outros doutra. Vendo
pois que por causa do tumulto não podia vir
no conhecimento de cousa alguma ao certo,
mandou que o levassem á Cidadéla.
35 E quando Paulo chegou ás escadas, foi
necessario tomarem-no os soldados, de gran-
de que era a violencia do povo.
36 Porque era grande o alluvião, que o
seguia, gritando: Mata-o.
37 E estando a ponto de entrar na Cida-
déla, disse Paulo ao Tribuno: Dás-me li-
cença que eu te diga huma palavra? Disse
elle: Tu sabes fallar Grego?
38 Tu não es aquelle Egypcio, que os dias
passados sublevaste, e conduziste ao deserto
quatro mil assassinos?
39 E Paulo lhe disse: Eu sou homem Ju-
deo, natural de Tarso na Cilicia, Cidadão
desta Cidade, que he bem conhecida. Agora
pois o que te peço he, que me permittas fal-
lar ao povo.
40 E como lho permittisse elle poz-se Pau-
lo em pé sobre os degráos, e fez sinal com a
mão ao povo; e tendo-se feito hum grande
silencio, fallou-lhes assim em Lingua He-
braica, dizendo:

CAP. XXII.

VAROES Irmãos, e Padres, ouvi o que
vou a dizer-vos, para justificar o meu proce-
dimento.
2 E quando elles entendêrão que elle lhes
fallava em lingua Hebraica, ainda se poze-
rão a ouvillo em maior silencio.
3 E elle diz: Eu sou homem Judeo, nas-
cido em Tarso na Cilicia, criado nesta Cida-
de aos pés de Gamaliel, e instruido na mais
exacta observancia da Lei de nossos Padres,
zeloso pela Lei, bem como vós o sois tam-
bem hoje todos.
4 Eu sou o que persegui os desta seita,
até os fazer morrer, carregando de cadeias ho-
mens, e mulheres, e mettendo-os em prizões,
5 Como o Summo Pontifice, e todo os Se-
nadores me são testemunhas: chegando a
tanto o meu excesso, que lhe pedi cartas
para os irmãos de Damasco, e com ellas fui
a trazer de lá prezos para Jerusalem os deste
partido, para serem por isso castigados.
6 Mas aconteceo, que indo eu no caminho,
e achando-me já perto de Damasco á hora
do meio dia, de repente me cercou huma
grande luz do Ceo:
7 E cahindo por terra, ouvi huma voz,
que me dizia: Saulo, Saulo, porque me per-
segues?
8 E disse eu: Quem es tu, Senhor? E me
disse: Eu sou Jesus de Nazareth, a quem
tu persegues.
9 Ora os que estavão comigo sim vírão a
luz, mas não percebêrão a voz do que me
fallava..
10 Então disse eu: Senhor, que farei? E
o Senhor me disse: Levanta-te, e vai a Da-
masco; e lá se te dirá tudo o que deves fazer.
11 E como pela vivacidade, e força da-
quella luz fiquei cego, os que comigo esta-
vão me tomárão pela mão, e me levárão a
Damasco.
12 E havia alli hum homem, chamado
Ananias, que, segundo o testemunho de to-
dos os Judeos da Cidade, era grande obser-
vador da Lei;
13 Este veio buscar-me; e chegando-se a
mim, disse-me: Irmão Saulo, recobra a vista.
E na mesma hora eu o vi.
14 E elle disse: O Deos de nossos Padres
te predestinou, para conheceres a sua von-
tade, e veres o Justo, e para ouvires as pa-
lavras da sua boca:
15 Porque tu lhe servirás diante de todos
os homens, de testemunhar o que viste, e
ouviste.
16 E agora que tardas logo? Levanta-te,
e recebe o baptismo, e lava os teus peccados,
invocando o seu nome.
17 E aconteceo, tendo voltado depois a
Jerusalem, estando eu orando no Templo,
fui arrebatado fóra de mim,
18 E vi a Jesus, que me disse: Dá-te pres-
sa, e sahe promptamente de Jerusalem; por-
que elles não hão de acceitar o testemunho,
que tu lhes dás de mim.
19 E disse eu: Senhor, elles bem sabem,
que eu era o que mettia em prizão, e que fazia
açoutar nas Synagogas, os que crião em ti:
20 E que quando se derramava o sangue
do teu Martyr Estevão, me achava eu pre-
sente, e consentia na sua morte, e guardava
os vestidos dos que o apedrejavão.
21 Mas elle me disse: Vai, que eu te hei
de enviar bem longe aos Gentios.
22 E a esta palavra os Judeos, que atélli
o tinhão escutado, levantárão a voz, dizendo:
Tira do Mundo a tal homem; porque será
hum crime deixal-lo viver.
23 E como elles gritavão, e atiravão com
os seus vestidos fóra, e lançavão pó ao ar;
24 Mandou o Tribuno, que elle fosse leva-
do á Cidadéla, e que fosse açoutado, por
ver se á força dos tormentos lhe tirava da
boca, que crime era o porque assim gritavão
contra elle.
25 Mas tendo-o liado com humas correas,
disse Paulo a hum Centurião, que estava
presente: He vos permittido açoutar a hum
Romano, e que não foi condemnado?
26 Tendo ouvido isto, foi o Centurião ter
com o Tribuno, e o contou, dizendo: Que
determinas tu fazer? pois este homem he
Romano.
27 Veio logo o Tribuno onde estava, e lhe
disse: He assim, que tu es Romano? E
disse elle: Sim.
28 E replicou o Tribuno: A mim custou-
me huma grande somma de dinheiro alcan-
çar este Foro de Cidadão. E disse Paulo: Mas
eu sou-o de nascimento.
29 Ao mesmo tempo pois se retirárão delle,
os que lhe devião dar os tratos. E o Tribuno
teve medo, vendo que Paulo era Romano,
e que elle o tinha feito liar.
30 E ao dia seguinte querendo saber ao
certo, porque causa fora elle accusado pelos
Judeos, fez-lhe tirar as cadeias: e tendo man-
dado que se ajuntassem os Sacerdotes, e todo
o Conselho, tomou a Paulo, e presentou-o
diante delles.

CAP. XXIII.

E PAULO pregando os olhos no Tribunal,
disse: Varões irmãos, eu até a presente hora

VERSIO ANGLICANA.

Paul, and drew him out of the temple:
and forthwith the doors were shut.
31 And as they went about[a] to kill him,
tidings came unto the chief captain of the
band, that all Jerusalem was in an uproar:
32 Who[c] immediately took soldiers and
centurions, and ran down unto them: and
when they saw the chief captain and the
soldiers, they left beating of Paul.
33 Then the chief captain came near,
and took him, and commanded *him* to be
bound[f] with two chains; and demanded
who he was, and what he had done.
34 And some cried one thing, some an-
other, among the multitude: and when
he could not know the certainty for the
tumult, he commanded him to be carried
into the castle.[l]
35 And when he came upon the stairs,
so it was, that he was borne of the soldiers,
for the violence[o] of the people.
36 For the multitude of the people fol-
lowed after, crying, Away[q] with him!
37 And as Paul was to be led into the
castle, he said unto the chief captain,
May I speak unto thee? Who said, Canst
thou speak Greek?
38 Art not thou that β Egyptian, which
before these days madest an uproar, and
leddest out into the wilderness four thou-
sand men that were murderers?
39 But Paul said, I[u] am a man *which am*
a Jew of Tarsus, *a city* in Cilicia, a[w] citi-
zen of no mean city: and, I beseech thee,
suffer me to speak unto the people.
40 And when he had given him licence,
Paul stood on the stairs, and beckoned[y]
with the hand unto the people. And when
there was made a great silence, he spake
unto *them* in the Hebrew tongue, saying,

CHAP. XXII.

MEN,[a] brethren, and fathers, hear ye
my defence,[b] *which I make* now unto you.
2 (And when they heard that he spake
in the Hebrew tongue to them, they kept
the more silence: and he saith,)
3 I am[c] verily a man *which am* a Jew, born
in Tarsus, *a city* in Cilicia, yet brought up
in this city, at the feet of[d] Gamaliel, *and*
taught according[f] to the perfect manner
of the law of the fathers, and was[g] zea-
lous toward God, as ye[h] all are this day.
4 And I persecuted[i] this way unto the
death, binding and delivering into prisons
both men and women.
5 As also the high priest doth bear me
witness, and all the estate of the elders:
from whom also I received letters unto
the brethren, and went to Damascus,[k] to
bring them which were there bound unto
Jerusalem, for to be punished.
6 And it came to pass, that, as I made my
journey, and was come nigh unto Damascus
about noon, suddenly there shone from
heaven a great light round about me.
7 And I fell unto the ground, and
heard a voice saying unto me, Saul, Saul,
why persecutest thou me?
8 And I answered, Who art thou, Lord?
And he said unto me, I am Jesus of Na-
zareth, whom thou persecutest.
9 And they that were with me saw[m] in-
deed the light, and were afraid; but they
heard not the voice of him that spake to me.
10 And I said, What shall I do, Lord?
And the Lord said unto me, Arise, and
go into Damascus; and there it shall be
told thee of all things which are appoint-
ed for thee to do.
11 And when I could not see for the glory
of that light, being led by the hand of them
that were with me, I came into Damascus.
12 And one Ananias,[b] a devout man
according to the law, having a good[d]
report of all the Jews which dwelt *there*,
13 Came unto me, and stood, and said
unto me, Brother Saul, receive thy sight.
And the same hour I looked up upon him.
14 And he said, The[e] God of our fathers
hath chosen[g] thee, that thou shouldest
know his will, and see[h] that Just[i] One, and
shouldest hear the voice[j] of his mouth.
15 For thou[k] shalt be his witness unto
all men, of what thou hast seen and heard.
16 And now, why tarriest thou? arise,
and be baptized, and wash[m] away thy
sins, calling[n] on the name of the Lord.
17 And it came to pass, that when I was
come again to Jerusalem, even while I
prayed in the temple, I was in a trance;[p]
18 And saw[r] him saying unto me, Make
haste, and get thee quickly out of Jeru-
salem: for they will not receive thy tes-
timony concerning me.
19 And I said, Lord, they[s] know that I
imprisoned and beat in every synagogue
them that believed on thee:
20 And when the blood of thy martyr
Stephen was shed, I[t] also was standing
by, and consenting[v] unto his death, and
kept the raiment of them that slew him.
21 And he said unto me, Depart: for[x] I
will send thee far hence unto the Gentiles.
22 And they gave him audience unto
this word, and *then* lifted up their voices,
and said, Away with such a *fellow* from the
earth: for[z] it is not fit that he should live.
23 And as they cried out, and cast off
their clothes, and threw dust into the air,
24 The chief captain commanded him
to be brought into the castle, and bade
that he should be examined by scourging;
that he might know wherefore they cried
so against him.
25 And as they bound him with thongs,
Paul said unto the centurion that stood
by, Is it lawful for you to scourge a man
that is a Roman,[e] and uncondemned?
26 When the centurion heard *that*, he
went and told the chief captain, saying,
Take heed what thou doest: for this man
is a Roman.
27 Then the chief captain came, and
said unto him, Tell me, art thou a Ro-
man? He said, Yea.
28 And the chief captain answered,
With a great sum obtained I this freedom.
And Paul said, But I was *free* born.
29 Then straightway they departed from
him which should have γ examined him:
and the chief captain also was afraid,
after he knew that he was a Roman, and
because he had bound him.
30 On the morrow, because[l] he would
have known the certainty wherefore he was
accused of the Jews, he loosed him from *his*
bands, and commanded the chief priests
and all their council to appear, and brought
Paul down, and set him before them.

CHAP. XXIII.

AND Paul, earnestly beholding the
council, said, Men *and* brethren, I[n] have
lived in all good conscience before God
until this day.
2 And the high priest Ananias com-
manded them that stood by him to smite
him[o] on the mouth.

A. D. 60.

a 2Co.11.23, &c.
b ch. 9. 17.
c ch. 23. 27. 24. 7.
d ch. 10. 22. 1 Ti. 3. 7. He. 11. 2.
e ch. 3. 13. 5. 30.
f ver. 11. ch. 20. 23. Ep. 6. 20.
g ch. 9. 15. Ga. 1. 15.
h ver. 18. 1 Co. 9. 1. 15. 8.
i ch. 3. 14. 7. 52.
j 1 Co. 11. 23. Ga. 1. 12.
k ch. 23. 11. 26. 16, &c.
l ch. 23. 10, 16.
m He. 10. 22. 1 Pe. 3. 21.
n Ro. 10. 13. 1 Co. 1. 2.
o Ps. 55. 9. Hab. 1. 3.
p 2 Co. 12. 2.
q ch. 22. 22. Lu. 23. 18. Jno. 19. 15. 1 Co. 4. 13.
r ver. 14.
s ver. 4.
β This Egyptian rose *A. D.* 55. ch. 5. 36.
t ch. 7. 58.
u ch. 9. 11. 22. 3.
v ch. 8. 1.
w ch. 22. 25.
x ch. 13. 2, 47. Ro. 1. 5. 11. 13. 15. 16. Ga. 2. 7, 8. Ep. 3. 7, 8. 1 Ti. 2. 7.
y ch. 12. 17.
z ch. 25. 24.
a ch. 7. 2.
b 1 Pe. 3. 15.
c ch. 21. 39. 2 Co. 11 22. Phi. 3. 5.
d ch. 5. 34.
e ch. 16. 37. 25. 16.
f ch. 26. 5.
g Ga. 1. 14.
h ch. 21. 20. Ro. 10. 2.
i ch. 8. 3. 26. 9..13. Phi. 3. 6. 1 Ti. 1. 13.
k ch. 9. 2, &c.
γ or, *tortured him.*
l ch. 23. 28.
m Da. 10. 7.
n ch. 24. 16. 2 Co. 1. 12. He. 13. 18.
o Jno. 18. 22.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXIV.

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν
σε μέλλει ὁ Θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ
κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ [n] παρα-
νομῶν| κελεύεις με τύπτεσθαι;
4 Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον· Τὸν Ἀρχιερέα τȣ͂
Θεοῦ λοιδορεῖς;
5 Ἔφη τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι
ἐστὶν Ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ· Ἄρχοντα
τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.
6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ
Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν
ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ Φαρι-
σαῖός εἰμι, υἱὸς [h] Φαρισαίου|· περὶ ἐλπίδος
[e] καὶ| ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.
7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στά-
σις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων· καὶ
ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.
8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι
ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρι-
σαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.
9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάν-
τες [i] οἱ Γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων|
διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκο-
μεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλά-
λησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, [b] μὴ θεομαχῶμεν|.
10 Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, [i] εὐλαβη-
θεὶς| ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ᾽
αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρ-
πάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν
παρεμβολήν.
11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύ-
ριος εἶπε· Θάρσει, [b] Παῦλε·| ὡς γὰρ διεμαρ-
τύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε
δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.
12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές [a] τινες
τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν|, ἀνεθεμάτισαν ἑαυ-
τοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως
οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.
13 Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην
τὴν συνωμοσίαν [h] πεποιηκότες|.
14 Οἵτινες προσελθόντες τοῖς Ἀρχιερεῦσι, καὶ
τοῖς Πρεσβυτέροις, εἶπον· Ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ
ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.
15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ
σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως [b] αὔριον| αὐτὸν κατα-
γάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τȣ͂
ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τȣ͂ ἀνελεῖν αὐτόν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου
[h] τὸ ἔνεδρον|, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.
17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν
ἑκατοντάρχων ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπά-
γαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγ-
γεῖλαι αὐτῷ.
18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς
τὸν χιλίαρχον, καί φησιν· Ὁ δέσμιος Παῦλος
προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεα-
νίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.
19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλί-
αρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽ ἰδίαν, ἐπυνθά-
νετο· Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;
20 Εἶπε δέ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ
ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον κατα-
γάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς [n] μέλλοντές| τι ἀκρι-
βέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαρά-
κοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φα-
γεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ
νῦν ἕτοιμοί εἰσι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ
ἐπαγγελίαν.
22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν,
παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνε-
φάνισας πρός με.
23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκα-
τοντάρχων, εἶπεν· Ἑτοιμάσατε στρατιώτας
διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας,
καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ [n] δεξιολάβους δια-
κοσίους| ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός·
24 Κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες
τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγε-
μόνα·
25 Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν [n] τύ-
πον| τοῦτον·
26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
Φήλικι χαίρειν.
27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον, συλληφθέντα ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐ-
τῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην
[d] αὐτὸν|, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.
28 Βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν
ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέ-
δριον αὐτῶν.
29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων
τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ
δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα.
30 Μηνυθείσης δέ μοι [n] ἐπιβουλῆς εἰς τὸν
ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
ἐξαυτῆς ἔπεμψα| πρός σε, παραγγείλας καὶ
τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σȣ͂·
[d] Ἔῤῥωσο|.
31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγ-
μένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγα-
γον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.
32 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς
[i] πορεύεσθαι| σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
παρεμβολήν.
33 Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,
καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρ-
έστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.
34 Ἀναγνοὺς δὲ [b] ὁ ἡγεμὼν|, καὶ ἐπερωτήσας
ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι
ἀπὸ Κιλικίας,
35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατή-
γοροί σου παραγένωνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν
ἐν τῷ πραιτωρίῳ [e] τοῦ| Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδ΄. XXIV.

ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας, κατέβη ὁ Ἀρχιερεὺς
Ἀνανίας μετὰ [n] τῶν πρεσβυτέρων|, καὶ ῥήτορος
Τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγε-
μόνι κατὰ τοῦ Παύλου.
2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ
Τέρτυλλος, λέγων· Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνον-
τες διὰ σοῦ, καὶ [i] κατορθωμάτων| γινομένων
τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς [n] προνοίας,|
3 Πάντῃ τε καὶ [n] πανταχοῦ| ἀποδεχόμεθα
κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.
4 Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρα-
καλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπι-
εικείᾳ.
5 Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ
κινοῦντα [h] στάσιν| πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς
κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν
Ναζωραίων αἱρέσεως·
6 [e] Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι, ὃν
καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον
ἠθελήσαμεν κρίνειν.
7 Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXIV.

2 Princeps autem sacerdotum Ananias
præcepit astantibus sibi percutere os
ejus.
3 Tunc Paulus dixit ad eum: Percu-
tiet te Deus, paries dealbate. Et tu se-
dens judicas me secundum legem, et
contra legem jubes me percuti?
4 Et qui astabant dixerunt: Summum
sacerdotem Dei maledicis?
5 Dixit autem Paulus: Nesciebam
fratres quia princeps est sacerdotum.
Scriptum est enim: Principem populi
tui non maledices.
6 Sciens autem Paulus quia una pars
esset Sadducæorum, et altera Pharisæ-
orum, exclamavit in concilio: Viri fra-
tres, ego Pharisæus sum, filius Phari-
sæorum, de spe et resurrectione mortu-
orum ego judicor.
7 Et cum hæc dixisset, facta est dis-
sensio inter Pharisæos, et Sadducæos,
et soluta est multitudo.
8 Sadducæi enim dicunt, non esse re-
surrectionem, neque Angelum, neque
Spiritum: Pharisæi autem utraque con-
fitentur.
9 Factus est autem clamor magnus.
Et surgentes quidam Pharisæorum, pug-
nabant, dicentes: Nihil mali invenimus
in homine isto: quid si Spiritus locutus
est ei, aut Angelus?
10 Et cum magna dissensio facta es-
set, timens tribunus ne discerperetur
Paulus ab ipsis, jussit milites descen-
dere, et rapere eum de medio eorum,
ac deducere eum in castra.
11 Sequenti autem nocte assistens ei
Dominus, ait: Constans esto: sicut
enim testificatus es de me in Jerusalem,
sic te oportet et Romæ testificari.
12 Facta autem die collegerunt se
quidam ex Judæis, et devoverunt se
dicentes, neque manducaturos, neque
bibituros donec occiderent Paulum.
13 Erant autem plus quàm quadra-
ginta viri, qui hanc conjurationem fe-
cerant:
14 Qui accesserunt ad principes sa-
cerdotum, et seniores, et dixerunt: De-
votione devovimus nos nihil gustatu-
ros, donec occidamus Paulum.
15 Nunc ergo vos notum facite tribu-
no cum concilio, ut producat illum ad
vos, tamquam aliquid certius cognituri
de eo. Nos vero prius quàm appropiet,
parati sumus interficere illum.
16 Quòd cum audisset filius sororis
Pauli insidias, venit, et intravit in cas-
tra, nunciavitque Paulo.
17 Vocans autem Paulus ad se unum
ex Centurionibus, ait: Adolescentem
hunc perduc ad tribunum, habet enim
aliquid indicare illi.
18 Et ille quidem assumens eum dux-
it ad tribunum, et ait: Vinctus Paulus
rogavit me hunc adolescentem perdu-
cere ad te, habentem aliquid loqui tibi.
19 Apprehendens autem tribunus ma-
num illius, secessit cum eo seorsum, et
interrogavit illum: Quid est, quod ha-
bes indicare mihi?
20 Ille autem dixit: Judæis convenit
rogare te, ut crastina die producas Pau-
lum in concilium, quasi aliquid certius
inquisituri sint de illo:
21 Tu vero ne credideris illis, insidi-
antur enim ei ex eis viri amplius quàm
quadraginta, qui se devoverunt non
manducare, neque bibere donec interfi-
ciant eum: et nunc parati sunt, expec-
tantes promissum tuum.
22 Tribunus igitur dimisit adolescen-
tem, præcipiens ne cui loqueretur quo-
niam hæc nota sibi fecisset.
23 Et vocatis duobus Centurionibus,
dixit illis: Parate milites ducentos ut
eant usque Cæsaream, et equites sep-
tuaginta, et lancearios ducentos a ter-
tia hora noctis:
24 Et jumenta præparate ut imponen-
tes Paulum, salvum perducerent ad Fe-
licem præsidem.
25 (Timuit enim ne forte raperent eum
Judæi, et occiderent, et ipse postea ca-
lumniam sustineret, tamquam acceptu-
rus pecuniam)
26 Scribens epistolam continentem
hæc: Claudius Lysias optimo Præsidi,
Felici salutem.
27 Virum hunc comprehensum a Ju-
dæis, et incipientem interfici ab eis, su-
perveniens cum exercitu eripui, cognito
quia Romanus est:
28 Volensque scire causam, quam ob-
jiciebant illi, deduxi eum in concilium
eorum.
29 Quem inveni accusari de quæstio-
nibus legis ipsorum, nihil vero dignum
morte aut vinculis habentem criminis.
30 Et cum mihi perlatum esset de in-
sidiis, quas paraverant illi, misi eum ad
te denuncians et accusatoribus ut di-
cant apud te, Vale.
31 Milites ergo secundum præceptum
sibi, assumentes Paulum, duxerunt per
noctem in Antipatridem.
32 Et postera die dimissis equitibus
ut cum eo irent, reversi sunt ad castra.
33 Qui cum venissent Cæsaream, et
tradidissent epistolam præsidi, statue-
runt ante illum et Paulum.
34 Cum legisset autem, et interrogas-
set de qua provincia esset: et cognos-
cens quia de Cilicia,
35 Audiam te, inquit, cum accusato-
res tui venerint. Jussitque in prætorio
Herodis custodiri eum.

CAP. XXIV.

POST quinque autem dies descendit
princeps sacerdotum, Ananias, cum se-
nioribus quibusdam, et Tertullo quo-
dam oratore, qui adierunt præsidem ad-
versus Paulum.
2 Et citato Paulo cœpit accusare Ter-
tullus, dicens: Cum in multa pace aga-
mus per te, et multa corrigantur per
tuam providentiam;
3 Semper et ubique suscipimus, opti-
me Felix, cum omni gratiarum actione.
4 Ne diutius autem te protraham,
oro, breviter audias nos pro tua cle-
mentia.
5 Invenimus hunc hominem pestife-
rum, et concitantem seditiones omnibus
Judæis in universo orbe, et auctorem
seditionis sectæ Nazarenorum:
6 Qui etiam templum violare conatus
est, quem et apprehensum voluimus se-
cundum legem nostram judicare.
7 Superveniens autem tribunus Lysias,

VERSIO LUSITANA.

enho procedido diante de Deos, com toda a inceridade, e pureza de consciencia.

2 E Ananias Summo Pontifice ordenou aos ue estavão junto delle, que lhe déssem na ara.

3 Então lhe disse Paulo: Deos te ferirá, arede branqueada. Que? Tu estás aqui asentado para me julgares segundo a Lei, e ntão contra a Lei mandas que me firão?

4 E os que estavão presentes disserão: Tu ens a ousadia de injuriar de palavra ao ummo Pontifice de Deos?

5 E Paulo disse: Eu não sabia, irmãos, que ste era o Summo Pontifice. Porque escrito stá: Não dirás mal do Principe do teu povo.

6 Ora Paulo, sabendo que huma parte era le Sadduceos, e outra de Fariseos, exclamou 10 tribunal: Irmãos, eu sou Fariseo, e filho de ariseos, e porque eu espero a resurreição los mortos, por isso sou condemnado.

7 E a estas palavras, que Paulo proferio, evantou-se entre Fariseos, e Sadduceos huna dissensão, que fez se dividisse o Ajuntanento.

8 Porque os Sadduceos dizem, que não ha esurreição, nem Anjo, nem Espirito; mas s Fariseos reconhecem hum, e outro.

9 E seguio-se huma grande algazarra. E alguns dos Fariseos nesta contestação dizião: Nós não achamos mal algum neste homem: Quem nos diz a nós, que lhe não falou algum Espirito, ou algum Anjo?

10 E como o tumulto crescia, e o Tribuno eve medo não fosse Paulo espedaçado; mandou que descessem os soldados, e o tirassem le entrelles, e o levassem á Cidadéla.

11 E a noite seguinte apparecendo-lhe o Senhor, disse: Tem constancia: porque assim como déste testemunho de mim em Jerusalem, importa tambem que mo dês em Roma.

12 E quando chegou o dia, houve alguns Judeos, que fazendo liga entre si, votárão com juramento, que elles não havião de comer, nem beber, em quanto não matassem a Paulo.

13 E erão mais de quarenta homens, os que entrárão nesta conjuração,

14 E que se forão presentar aos Principes dos Sacerdotes, e aos Senadores, e disserão: Nós temo-nos obrigado por voto, sob pena de maldição, a não provarmos bocado, até não matarmos a Paulo.

15 Não tendes logos mais, que da parte do tribunal fazerdes saber ao Tribuno, que vós lhe pedís o faça vir elle diante de vós, como que quereis informar-vos mais particularmente da sua causa: e nós estaremos prestes para o matar, antes que elle chegue.

16 Mas o filho da irmã de Paulo, tendo ouvido esta conjuração, veio; e entrando na Cidadéla, advertio do que se passava a Paulo.

17 Então Paulo chamando hum dos Centuriões, disse: Rogo-te, que me leves este moço ao Tribuno, porque tem cousa, que lhe communicar.

18 E tomou o Centurião o moço comsigo, e levou-o ao Tribuno, e disse: O prezo Paulo me mandou pedir, que trouxesse eu á tua presença este moço, que tem cousa que dizer-te.

19 O Tribuno tomando-o pela mão, e tirando-o á parte, perguntou-lhe, que tinha elle que lhe dizer?

20 E elle disse: Os Judeos resolvêrão em tribunal pedir-te, que á manhã faças ir Paulo a elle como querendo inteirar-se mais exactamente do seu negocio:

21 Mas tu não os acredites: porque deves saber, que mais de quarenta homens de entrelles lhe armão traição, tendo-se compromettido entre si com votos, que não comeráõ, nem beberáõ, em quanto o não matarem: e para isto estão já prestes, e só esperão que tu faças o que elles desejão.

22 O Tribuno pois, despedio o moço, e defendeo-lhe que a ninguem dissesse, que elle lhe tinha dado este aviso.

23 E chamando dous Centuriões, disse-lhes: Tende promptos á terceira hora da noite duzentos infantes, e setenta de cavallo, e duzentos de lança, para marcharem até Cesaréa.

24 Estejão tambem prestes cavallos, em que Paulo monte, para ser levado com segurança ao Governador Felis:

25 (Porque temeo o Tribuno, que os Judeos o arrebatassem, e o matassem; e depois disto fosse elle accusado de ter recebido dinheiro por lho entregar.)

26 E escreveo a seguinte Carta: Claudio Lysias ao Excellentissimo Governador Felis, saude.

27 Tendo os Judeos lançado mão deste homem, e estando a ponte de o matar, acudi eu com soldados, e lho tirei das mãos, por ter conhecido que era Romano.

28 E querendo saber de que crime era elle accusado, levei-lho ao Conselho.

29 E achei que era accusado de certas cousas pertencentes á sua Lei, sem que nelle houvesse crime algum, que fosse digno de morte, ou de prizão.

30 E avisado de que os Judeos andavão na empreza de o matarem á traição, por isso to remetti; tendo tambem mandado aos seus accusadores que vão elles propôr diante de ti, o que tem que dizer contra elle. A Deos.

31 Os soldados pois em execução do que se lhes havia ordenado, tomárão a Paulo, e o levárão comsigo de noite a Antipatride.

32 E ao dia seguinte voltárão os infantes, tendo-o deixado entregue nas mãos dos de cavallo:

33 Os quaes, logo que chegarão a Cesaréa, e entregarão a carta ao Governador, lhe presentarão tambem a Paulo.

34 Tendo-a lido, perguntado-lhe de que provincia era: e sabendo que era da Cilicia,

35 Te ouvirei, disse, quando vierem os teus accusadores. E mandou arrestallo no pretorio de Herodes.

CAP. XXIV.

E CINCO dias depois o Summo Pontifice Ananias veio a Cesaréa com alguns Senadores, e com hum certo orador, chamado Tertullo, que se constituírão accusadores de Paulo ante o Governador.

2 E citado Paulo, começou Tertullo a accusallo dizendo: Como por ti nós gozamos de huma profunda paz, e pela tua sábia providencia se tem emendado muitos abusos;

3 Nós o reconhecemos sempre e em todo o lugar, Excellentissimo Felis; e te damos por isso graças.

4 Mas por te não ter suspenso muito tempo, rogo-te, que ouças com a tua clemencia, o que te vamos a dizer em breves palavras.

5 Nós temos achado, que este homem he huma peste pública; que em todo o Mundo excita perturbações, e sedições entre os Judeos; que he cabeça da sediciosa seita dos Nazarenos;

6 Que tambem tem feito, quanto póde, por profanar o Templo; de maneira, que nós o prendemos, e o quizemos julgar segundo a nossa Lei.

P

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 60.

3 Then said Paul unto him, God shall smite thee, *thou* whited wall: for sittest thou to judge me after the law, and commandest me to be smitten[a] contrary to the law?

4 And they that stood by said, Revilest thou God's high priest?

5 Then said Paul, I wist not, brethren, that he was the high priest: for it is written,[b] Thou shalt not speak evil of the ruler of thy people.

6 But when Paul perceived that the one part were Sadducees, and the other Pharisees, he cried out in the council, Men *and* brethren, I[c] am a Pharisee, the son of a Pharisee: of[d] the hope and resurrection of the dead I am called in question.

7 And when he had so said, there arose a dissension between the Pharisees and the Sadducees: and the multitude was divided.

8 For the Sadducees[e] say that there is no resurrection, neither angel, nor spirit: but the Pharisees confess both.

9 And there arose a great cry: and the scribes *that were* of the Pharisees' part arose, and strove, saying, We find[g] no evil in this man: but if a spirit[h] or an angel hath spoken to him, let us not[k] fight against God.

10 And when there arose a great dissension, the chief captain, fearing lest Paul should have been pulled in pieces of them, commanded the soldiers to go down, and to take him by force from among them, and to bring *him* into the castle.

11 And the night following, the Lord stood[p] by him, and said, Be of good cheer, Paul: for as thou hast testified of me in Jerusalem, so must thou bear witness also at Rome.[q]

12 And when it was day, certain[r] of the Jews banded together, and bound themselves [β] under a curse, saying that they would neither eat nor drink[s] till they had killed Paul.

13 And they were more than forty which had made this conspiracy.

14 And they came to the chief[u] priests and elders, and said, We have bound ourselves under a great curse, that we will eat nothing until we have slain Paul.

15 Now therefore ye, with the council, signify to the chief captain that he bring him down unto you to-morrow, as though ye would inquire something more perfectly concerning him: and we, or ever he come near, are ready[y] to kill him.

16 And when Paul's sister's son heard of their lying in wait, he[a] went and entered into the castle, and told Paul.

17 Then[c] Paul called one of the centurions unto *him*, and said, Bring this young man unto the chief captain; for he hath a certain thing to tell him.

18 So he took him, and brought *him* to the chief captain, and said, Paul the prisoner[e] called me unto *him*, and prayed me to bring this young man unto thee, who hath something to say unto thee.

19 Then the chief captain took him by the hand, and went *with him* aside privately, and asked *him*, What is that thou hast to tell me?

20 And he said, The Jews have[g] agreed to desire thee that thou wouldest bring down Paul to-morrow into the council, as though they would inquire somewhat of him more perfectly.

21 But do not thou yield unto them: for there lie in wait for him of them more than forty men, which have bound themselves with an oath, that they will neither eat nor drink till they have killed him: and now are they ready, looking for a promise from thee.

22 So the chief captain *then* let the young man depart, and charged *him*, *See thou* tell no man that thou hast shewed these things to me.

23 And he called unto *him* two centurions, saying, Make ready two hundred soldiers to go to Cesarea, and horsemen threescore and ten, and spearmen two hundred, at the third hour of the night;

24 And provide *them* beasts, that they may set Paul on, and bring *him* safe unto Felix the governor.

25 And he wrote a letter after this manner:

26 Claudius Lysias unto the most excellent governor Felix *sendeth* greeting.

27 This man[f] was taken of the Jews, and should have been killed of them: then came I with an army, and rescued him, having understood that he was a Roman.

28 And[i] when I would have known the cause wherefore they accused him, I brought him forth into their council:

29 Whom I perceived to be accused of questions[l] of their law, but to have nothing[m] laid to his charge worthy of death or of bonds.

30 And when[n] it was told me, how that the Jews laid wait for the man, I sent straightway to thee, and gave[o] commandment to his accusers also, to say before thee what *they had* against him. Farewell.

31 Then the soldiers, as it was commanded them, took Paul, and brought *him* by night to Antipatris.

32 On the morrow they left the horsemen to go with him, and returned to the castle:

33 Who, when they came to Cesarea, and delivered the epistle[t] to the governor, presented Paul also before him.

34 And when the governor had read *the letter*, he asked of what province he was. And when he understood that *he was* of Cilicia;[v]

35 I will hear thee, said he, when thine accusers[w] are also come. And he commanded him to be kept in[x] Herod's judgment-hall.

CHAP. XXIV.

AND after five days, Ananias[a] the high priest descended with the elders, and *with* a certain orator *named* Tertullus, who informed[b] the governor against Paul.

2 And when he was called forth, Tertullus began to accuse *him*, saying, Seeing that by thee we enjoy great quietness, and that very worthy deeds[d] are done unto this nation by thy providence,

3 We accept *it* always, and in all places, most noble Felix, with all thankfulness.

4 Notwithstanding, that I be not further tedious unto thee, I pray thee that thou wouldest hear us of thy clemency a few words.

5 For we have found this man *a* pestilent *fellow*,[f] and a mover of sedition among all the Jews throughout the world, and a ringleader of the sect of the Nazarenes:

6 Who also hath gone about to profane[h] the temple: whom we took, and would have judged[i] according to our law.

7 But the chief[l] captain Lysias came

a Le. 19. 35. De. 25. 1, 2. Jn°. 7. 51.
b Ex. 22. 28. Ec. 10. 20. 2 Pe. 2. 10. Jude 8.
c ch. 26. 5. Phi. 3. 5.
d ch. 24. 15, 21. 26. 6. 28. 20.
e Mat. 22. 23. Mar. 12. 18. Lu. 20. 27.
f ch. 21. 33. 24. 7.
g ch. 25. 25. 26. 31.
h ch. 22. 17, 18.
i ch. 22. 30.
k ch. 5. 39.
l ch. 18. 15. 25. 19.
m ch. 26. 31.
n ver. 20, 21.
o ch. 24. 8. 25. 6.
p ch. 18. 9. 27. 23, 24. Ps. 46. 1, 7.
q ch. 28. 30, 31. Ro. 1. 15.
r ver. 21, 30. ch. 25. 3.
β or, *with an oath of execration.*
s Ps. 31. 13.
t ver. 25..30.
u Ho. 4. 9.
v ch. 21. 39.
w ch. 24. 1, &c. 25. 16.
x Mat. 27. 27.
y Ps. 21. 11. 37. 32, 33.
z ch. 23. 2. 25. 2.
a 2 Sa. 17. 17.
b Ps. 11. 2.
c Pr. 22. 3. Mat. 10. 16.
d Ps. 12. 2.
e ch. 28. 17. Ep. 3. 1. 4. 1. Philem. 9.
f ch. 6. 13. 16. 20. 17. 6. 21. 28. Lu. 23. 2. 1 Pe. 2. 12, 19.
g ver. 12.
h ch. 19. 37. 21. 28.
i Jn°. 18. 31.
k Ex. 23. 2.
l ch. 21. 33.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXV.

πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε,

8 Κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 [a] Συνέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν [f] τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, [h] εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι·

11 Δυναμένου σȣ γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι [b] ἢ δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων [n] ἐν Ἱερουσαλήμ.

12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ [i] ἐπισύστασιν ποιȣ̃ντα ὄχλȣ, ȣ̓́τε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ȣ̓́τε κατὰ τὴν πόλιν·

13 Οὔτε παραστῆσαί με δύνανται [f] περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον, καὶ [e] ἐν τοῖς προφήταις, γεγραμμένοις·

15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι [c] νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν τούτῳ [h] δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν [i] ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός.

17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μȣ, ϗ προσφοράς.

18 Ἐν [i] οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ [i] θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι,

19 Οὓς [h] δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς μέ·

20 Ἢ αὐτοὶ ȣ̓̃τοι εἰπάτωσαν [b] εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μȣ ἐπὶ τȣ̃ συνεδρίου,

21 Ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 [l] Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδȣ̃, εἰπών· Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 Διαταξάμενός [e] τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι [a] τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, [c] ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ [b] αὐτοῦ, ȣ̓́σῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, ϗ ἤκȣσε αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

25 Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ [h] κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν, μετακαλέσομαί σε·

26 Ἅμα [b] δὲ ϗ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τȣ̃ Παύλȣ, [c] ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὡμίλει αὐτῷ.

27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Κεφ. κε'. XXV.

ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.

2 Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ [i] ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν,

3 Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον [h] ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν [f] ἐν τῷ ἀνδρὶ [b] τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους [a] ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν [f] οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ ϗ βαρέα [a] αἰτιάματα φέροντες [c] κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι·

8 Ἀπολογουμένου αὐτοῦ, Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις, εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τȣ́των κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν [h] γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτȣ̃μαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ ȣ̓δέν ἐστιν ὧν ȣ̓̃τοι κατηγορȣ̃σί μȣ, ȣ̓δείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνήρ τις ἐστὶ καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος, δέσμιος·

15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ [h] δίκην.

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί [i] τινα ἄνθρωπον [b] εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.

18 Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν [h] ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ [f]·

19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ [h] τούτου ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXV.

cum vi magna eripuit eum de manibus nostris,

8 Jubens accusatores ejus ad te venire: a quo poteris ipse judicans, de omnibus istis cognoscere, de quibus nos accusamus eum.

9 Adjecerunt autem et Judæi, dicentes hæc ita se habere.

10 Respondit autem Paulus,(annuente sibi Præside dicere:) Ex multis annis te esse judicem genti huic sciens, bono animo pro me satisfaciam.

11 Potes enim cognoscere quia non plus sunt mihi dies quàm duodecim, ex quo ascendi adorare in Jerusalem:

12 Et neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem, aut concursum facientem turbæ, neque in synagogis,

13 Neque in civitate: neque probare possunt tibi de quibus nunc me accusant.

14 Confiteor autem hoc tibi, quòd secundum sectam, quam dicunt hæresim, sic deservio Patri, et Deo meo, credens omnibus, quæ in Lege, et Prophetis scripta sunt:

15 Spem habens in Deum, quam et hi ipsi expectant, resurrectionem futuram justorum, et iniquorum.

16 In hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad Deum, et ad homines semper.

17 Post annos autem plures eleemosynas facturus in gentem meam, veni, et oblationes, et vota.

18 In quibus invenerunt me purificatum in templo: non cum turba, neque cum tumultu.

19 Quidam autem ex Asia Judæi, quos oportebat apud te præsto esse, et accusare siquid haberent adversum me:

20 Aut hi ipsi dicant siquid invenerunt in me iniquitatis cum stem in concilio,

21 Nisi de una hac solummodo voce, qua clamavi inter eos stans: Quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodie a vobis.

22 Distulit autem illos Felix, certissime sciens de via hac, dicens: Cum Tribunus Lysias descenderit, audiam vos.

23 Jussitque Centurioni custodire eum, et habere requiem, nec quemquam de suis prohibere ministrare ei.

24 Post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla uxore sua, quæ erat Judæa, vocavit Paulum, et audivit ab eo fidem, quæ est in Christum Jesum.

25 Disputante autem illo de justitia, et castitate, et de judicio futuro, tremefactus Felix respondit: Quod nunc attinet, vade: tempore autem opportuno accersam te:

26 Simul et sperans, quòd pecunia ei daretur a Paulo, propter quod et frequenter accersens eum, loquebatur cum eo.

27 Biennio autem expleto, accepit successorem Felix Portium Festum. Volens autem gratiam præstare Judæis Felix, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

FESTUS ergo cum venisset in provinciam, post triduum ascendit Jerosolymam a Cæsarea.

2 Adieruntque eum principes sacerdotum, et primi Judæorum adversus Paulum: et rogabant eum,

3 Postulantes gratiam adversus eum, ut juberet perduci eum in Jerusalem, insidias tendentes ut interficerent eum in via.

4 Festus autem respondit servari Paulum in Cæsarea: se autem maturius profecturum.

5 Qui ergo in vobis (ait) potentes sunt, descendentes simul, si quod est in viro crimen, accusent eum.

6 Demoratus autem inter eos dies non amplius quàm octo, aut decem, descendit Cæsaream, et altera die sedit pro tribunali, et jussit Paulum adduci.

7 Qui cum perductus esset, circumsteterunt eum, qui ab Jerosolyma descenderant Judæi, multas, et graves causas objicientes, quas non poterant probare,

8 Paulo rationem reddente: Quoniam neque in legem Judæorum, neque in templum, neque in Cæsarem quidquam peccavi.

9 Festus autem volens gratiam præstare Judæis, respondens Paulo, dixit: Vis Jerosolymam ascendere, et ibi de his judicari apud me?

10 Dixit autem Paulus: Ad tribunal Cæsaris sto, ibi me oportet judicari: Judæis non nocui, sicut tu melius nosti.

11 Si enim nocui, aut dignum morte aliquid feci, non recuso mori: si vero nihil est eorum, quæ hi accusant me, nemo potest me illis donare. Cæsarem appello.

12 Tunc Festus cum concilio locutus, respondit: Cæsarem appellasti? ad Cæsarem ibis.

13 Et cum dies aliquot transacti essent: Agrippa rex, et Bernice descenderunt Cæsaream ad salutandum Festum.

14 Et cum dies plures ibi demorarentur, Festus regi indicavit de Paulo, dicens: Vir quidam est derelictus a Felice vinctus,

15 De quo cum essem Jerosolymis, adierunt me principes sacerdotum, et seniores Judæorum, postulantes adversus illum damnationem.

16 Ad quos respondi: Quia non est Romanis consuetudo damnare aliquem hominem prius quàm is, qui accusatur, præsentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina.

17 Cum ergo huc convenissent sine ulla dilatione, sequenti die sedens pro tribunali, jussi adduci virum.

18 De quo, cum stetissent accusatores, nullam causam deferebant, de quibus ego suspicabar malum:

19 Quæstiones vero quasdam de sua superstitione habebant adversus eum, et de quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere.

20 Hæsitans autem ego de hujusmodi quæstione, dicebam si vellet ire Jerosolymam, et ibi judicari de istis.

VERSIO LUSITANA.

7 Mas sobrevindo o Tribuno Lysias, elle no-lo tirou das mãos com grande violencia;

8 Ordenando que os seus accusadores viessem comparecer diante de ti: e tu mesmo fazendo-lhe perguntas, pódes conhecer delle a verdade de todos os factos, de que nós o accusamos.

9 E os Judeos accrescentárão, que tudo isto era verdade.

10 Mas Paulo, tendo-lhe o Governador feito sinal que fallasse, respondeo assim: O conhecimento, em que estou, de que ha muitos annos que governas esta gente, me dá confiança para me justificar ante o teu acatamento.

11 Tu podes facilmente saber, que não ha mais que doze dias, que eu cheguei a Jerusalem por adorar.

12 E elles não achárão que eu disputasse com alguem, ou fizesse ajuntamentos do povo, nem no Templo, nem nas Synagogas,

13 Nem na Cidade: nem elles te podem provar algum dos Capitulos, de que agora me accusão.

14 Mas eu to confesso, que segundo a seita, que elles chamão heresia, servo eu ao Deos de meus pais, crendo todas as cousas, que estão escritas na Lei, e nos Profetas:

15 Esperando em Deos, como elles mesmos tambem esperão, que todos os justos, e injustos hão de resurgir.

16 Por isso he que eu trabalho incessantemente, por conservar a minha consciencia izenta de reprehensão diante de Deos, e diante dos homens.

17 Mas depois de muitos annos de ausencia, tendo eu vindo a fazer esmolas aos pobres da minha Nação, e offerecer meus sacrificios, e meus votos:

18 Quando eu me occupava em os cumprir, huns certos Judeos da Asia me achárão purificado no Templo, sem ajuntamento de povo, e sem tumulto.

19 E estes he que devião comparecer diante de ti, e fazerem-se accusadores, se tinhão alguma cousa que dizer contra mim.

20 Ou digão elles mesmos se acharão em mim alguma maldade ja que estou no tribunal.

21 Tudo o que podem dizer he, que achando-me eu no meio delles, clamei: Por causa da resurreição dos mortos he que vós me quereis hoje condemnar.

22 E Felis, que sabia perfeitamente que doutrina era esta, remetteo-os para outra Audiencia, dizendo: Quando vier o Tribuno Lysias, então vos ouvirei.

23 E mandou a hum Centurião, que o tivesse em custodia, mas sem tanto aperto, e sem prohibir que os seus o servissem.

24 E alguns dias depois, tendo vindo Felis com sua mulher Drusilla, que era Judia, chamou a Paulo, e o esteve ouvindo fallar da fé em Jesu Christo.

25 Mas como Paulo lhe fallava da justiça, e da castidade, e do Juizo futuro, Felis todo atemorizado lhe respondeo: Por ora basta, vai-te: e quando tiver vagar, eu te chamarei.

26 E porque esperava que Paulo lhe désse algum dinheiro, mandava-o chamar muitas vezes, e entretinha-se com elle.

27 E completos dous annos, teve Felis por successor a Porcio Festo. E querendo obrigar os Judeos, deixou a Paulo da prizão.

CAP. XXV.

TENDO pois chegado Festo á Provincia, veio passados tres dias de Cesaréa a Jerusalem.

2 E os Principes dos Sacerdotes com os primeiros de entre os Judeos, vierão accusar a Paulo em sua presença:

3 E pedião-lhe lhes fizesse a mercê de o mandar levar a Jerusalem, tendo em proposito fazello assassinar por ciladas, dispostas.

4 Mas Festo respondeo, que Paulo se achava em custodia em Cesaréa, para onde elle partiria dentro de poucos dias.

5 Pelo que, disse elle, os que entre vós são os principaes, venhão commigo; e se este homem commetteo algum crime, accusem-no.

6 E tendo-se demorado em Jerusalem oito, ou dez dias, não mais, veio a Cesaréa, e ao seguinte dia assentado no seu Tribunal mandou, que trouxessem Paulo á sua presença.

7 Sendo elle trazido, todos os Judeos, que tinhão vindo de Jerusalem, o cercárão em roda, accusando-o de muitos, e graves crimes, de que não podião dar nenhuma prova.

8 E Paulo se defendia: Eu não fiz nada contra a Lei dos Judeos, nem contra o Templo, nem contra o Cesar.

9 Mas Festo, que desejava favorecer os Judeos, respondendo, disse a Paulo: Queres tu ir para Jerusalem, e ser lá julgado ante mim, destas cousas, de que te accusão?

10 E Paulo disse: Eu estou diante do Tribunal do Cesar; nelle he que devo ser julgado. Eu não fiz mal nenhum aos Judeos, como tu mesmo sabes muito bem.

11 Porque se tenho feito algum mal, ou se tenho commettido algum crime digno de morte, não recuso morrer: mas se nada do que me accusão he verdade, ninguem me póde entregar nas suas mãos: appéllo para o Cesar.

12 Então Festo, depois de ter conferido o negocio com o tribunal, respondeo: Como appellaste para o Cesar, irás ao Cesar.

13 E alguns dias depois vierão a Cesaréa o Rei Agrippa, e Berenice, a dar as emboras a Festo.

14 E como elles se detiverão alli bastante tempo, expoz Festo ao Rei o negocio de Paulo, dizendo: Aqui ha hum homem, que Felis deixou prezo;

15 Ao qual os Principes dos Sacerdotes, e os Senadores dos Judeos vierão accusar perante mim, quando eu estava em Jerusalem, pedindo-me que o condemnasse.

16 Mas eu respondi-lhes: Que não era costume dos Romanos condemnar a hum homem, antes do accusado ter presentes os seus accusadores, e antes de se lhe dar liberdade para elle se defender dos crimes, que se lhe imputão.

17 Depois porém que elles aqui vierão, logo sem mais dilação ao dia seguinte me assentei no Tribunal, e mandei que me trouxessem este homem.

18 Póstos diante delle os seus accusadores, não lhe oppozerão estes crime algum, dos de que eu desconfiava.

19 Mas sómente tiverão sua disputa com elle sobre certas cousas relativas á sua superstição, e a hum certo Jesus morto, de quem Paulo asseverava que estava vivo.

20 Não sabendo pois que resolução devia eu tomar sobre este caso, perguntei-lhe se era elle contente de ir a Jerusalem, e ser alli julgado dos pontos da questão.

VERSIO ANGLICANA.

upon us, and with great violence took *him* away out of our hands,

8 Commanding his accusers[a] to come unto thee: by examining of whom, thyself mayest take knowledge of all these things, whereof we accuse him.

9 And the Jews also assented, saying that these things were so.

10 Then Paul, after that β the governor had beckoned unto him to speak, answered, Forasmuch as I know that thou hast been of many years a judge unto this nation, I do the more cheerfully answer[c] for myself:

11 Because that thou mayest understand that there are yet but twelve days since I went up to[d] Jerusalem for to worship.

12 And they neither[e] found me in the temple disputing with any man, neither raising up the people, neither in the synagogues, nor in the city:

13 Neither can they prove[f] the things whereof they now accuse me.

14 But this I confess unto thee, that after the way which they call heresy, so[h] worship I the God of[i] my fathers, believing all things which are[k] written in the law and[l] in the prophets;

15 And have hope[m] toward God, which they themselves also allow, that there shall be a resurrection[n] of the dead, both of the just and unjust.

16 And herein do I exercise myself, to have[o] always a conscience void of offence toward God, and *toward* men.

17 Now after many years, I came[p] to bring alms to my nation, and offerings.

18 Whereupon certain Jews from Asia found me purified in the temple, neither with multitude, nor with tumult:

19 Who ought to have been here[q] before thee, & object, if they had ought against me.

20 Or else let these same *here* say, if they have found any evil-doing in me, while I stood before the council,

21 Except it be for this one voice, that I cried standing among them, Touching the resurrection of the dead, I am called in question by you this day.

22 And when Felix heard these things, having more perfect knowledge of *that* way, he deferred them, and said, When Lysias[s] the chief captain shall come down, I will know the uttermost of your matter.

23 And he commanded a centurion to keep Paul, and to let *him* have liberty,[u] and that he should forbid none of his acquaintance to minister or come unto him.

24 And after certain days, when Felix came with his wife Drusilla, which was a Jewess, he sent for Paul, and heard him concerning the faith in Christ.

25 And as he reasoned of[v] righteousness, temperance,[w] and judgment[x] to come, Felix trembled,[z] and answered, Go[a] thy way for this time; when I have a convenient season, I will call for thee.

26 He hoped also that money[b] should have been given him of Paul, that he might loose him: wherefore he sent for him the oftener, and communed with him.

27 But after two years, Porcius Festus came into Felix' room: and Felix, willing to shew[d] the Jews a pleasure, left Paul bound.

CHAP. XXV.

NOW when Festus was come into the province, after three days he ascended from Cesarea to Jerusalem.

2 Then the high priest and the chief of the Jews informed him against Paul, and besought him,

3 And desired favour against him, that he would send for him to Jerusalem, laying[b] wait in the way to kill him.

4 But Festus answered, that Paul should be kept at Cesarea, and that he himself would depart shortly *thither.*

5 Let them therefore, said he, which among you are able, go down with *me,* and accuse this man, if there be any wickedness in him.

6 And when he had tarried among them γ more than ten days, he went down unto Cesarea; and the next day sitting on the judgment-seat, commanded Paul to be brought.

7 And when he was come, the Jews which came down from Jerusalem stood round about, and laid many and grievous complaints against Paul, which[g] they could not prove.

8 While he answered for himself, Neither against the law of the Jews, neither against the temple, nor yet against Cesar, have I offended any thing at all.

9 But Festus, willing to do the Jews a pleasure, answered Paul, and said, Wilt thou go up to Jerusalem, and there be judged of these things before me?

10 Then said Paul, I stand at Cesar's judgment-seat, where I ought to be judged: to the Jews have I done no wrong, as thou very well knowest.

11 For if I be an offender, or have committed any thing worthy of death, I refuse not to die: but if there be none of these things whereof these accuse me, no man may deliver me unto them. I appeal[r] unto Cesar.

12 Then Festus, when he had conferred with the council, answered, Hast thou appealed unto Cesar? unto Cesar shalt thou go.

13 And after certain days, king Agrippa and Bernice came unto Cesarea, to salute Festus.

14 And when they had been there many days, Festus declared Paul's cause unto the king, saying, There is a certain man left in bonds by Felix:

15 About whom, when[t] I was at Jerusalem, the chief priests and the elders of the Jews informed *me,* desiring *to have* judgment against him.

16 To whom I answered, It is not the manner of the Romans to deliver any man to die, before that he which is accused have the accusers face to face, and have licence to answer for himself concerning the crime laid against him.

17 Therefore, when[y] they were come hither, without any delay on the morrow I sat on the judgment seat, and commanded the man to be brought forth.

18 Against whom, when the accusers stood up, they brought none accusation of such things as I supposed:

19 But[c] had certain questions against him of their own superstition, and of one Jesus, which was dead, whom Paul affirmed to be alive.

20 And because δ I doubted of such manner of questions, I asked *him* whether he would go to Jerusalem, and there be judged of these matters.

21 But when Paul had appealed to be reserved unto the ζ hearing of Augustus,

*A.D.*60..62.

a ch. 23. 30.
b ch. 23. 14, 15.
β *Felix,* made Procurator over *Judea,* A. D. 53.
c 1 Pe. 3. 15.
γ or, as some copies read, *no more than eight or ten days.*
d ch. 21. 15.
e ch. 25. 8. 28. 17.
f 1 Pe. 3. 16.
g ch. 24. 5, 13. Ps. 35. 11. Mat. 5. 11, 12
h Mi. 4. 5.
i 2 Ti. 1. 3.
k ch. 26. 22. 28. 23. Lu. 24. 27.
l ch. 13. 15. Mat. 22. 40. Lu. 16. 16. Jn°. 1. 45. Ro. 3. 21.
m ch. 23. 6, &c. 26. 6, 7. 28. 20, &c.
n Da. 12. 2. Jn°. 5. 28, 29. 1 Co. 15. 12.. 27. Re. 20. 6, 13.
o ch. 23. 1.
p ch. 11. 29, 30. 20. 16. Ro. 15. 25.
q ch. 25. 16.
r ch. 26. 32.
s ver. 7.
t ver. 2, 3.
u ch. 27. 3. 28. 16.
v Pr. 16. 12. Je. 22. 15..17 Da. 4. 27. Jn°. 16. 8.
w Pr. 31. 4, 5. Da. 5. 1..4. Ho. 7. 5. 1 Pe. 4. 4.
x Ps. 50. 3, 4. Da. 12. 2. Mat. 25. 31.. 46. 2 Co. 5. 10. Re. 20. 12.
y ver. 6.
z Ps. 99. 1. Is. 32. 11. Hab. 3. 16. He. 4. 1, 12.
a Pr. 1. 24..32. Mat. 22. 5. 25. 1..10.
b Ex. 23. 8.
c ch. 18. 15.
d ch. 25. 9. Mar. 15. 15.
δ or, *I was doubtful how to inquire hereof.*
ζ or, *judgment.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXVI, XXVII.

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ [n]πέμψω| αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· Ἐβουλόμην καὶ αὐτος τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δέ· Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασιας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν [c]οὖσι| τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.

24 Καί φησιν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν [c]αὐτόν|.

26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι [h]γράψαι|.

27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ᾽ αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Κεφ. κϛʹ. XXVI.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεταί σοι [h]ὑπὲρ| σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα·

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον, μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον·

3 Μάλιστα [f]γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί [e]σου|, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι·

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν) ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς [h]πρὸς τοὺς πατέρας| ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος·

7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, [a]βασιλεῦ| [e]Ἀγρίππα|, ὑπὸ [b]τῶν| Ἰουδαίων.

8 Τί ἄπιστον κρίνεται παρ᾽ ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.

10 Ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς [i]τῶν| ἁγίων ἐγὼ [m]φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς [o]καὶ| πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ᾽ ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς [d]τῆς παρὰ| τῶν Ἀρχιερέων,

13 Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.

14 Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν [i]λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι| διαλέκτῳ· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἶ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.

16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι·

17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς [l]νῦν| σε ἀποστέλλω,

18 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεὸν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·

20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.

21 Ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.

22 Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς·

23 Εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη· Μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

25 Ὁ δέ· Οὐ μαίνομαι, φησὶ, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ᾽ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παῤῥησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων [n]οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ| ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

27 Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον [e]ἔφη|· Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι.

29 Ὁ δὲ Παῦλος [e]εἶπεν|· Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν [i]πολλῷ| οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 [k]Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ| βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἥ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς.

31 Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

Κεφ. κζʹ. XXVII.

ΩΣ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXVI. XXVII.

21 Paulo autem appellante ut servaretur ad Augusti cognitionem, jussi servari eum, donec mittam eum ad Cæsaream.

22 Agrippa autem dixit ad Festum: Volebam et ipse hominem audire. Cras, inquit, audies eum.

23 Altera autem die cum venisset Agrippa, et Bernice cum multa ambitione, et introissent in auditorium cum tribunis, et viris principalibus civitatis, jubente Festo, adductus est Paulus.

24 Et dicit Festus: Agrippa rex, et omnes, qui simul adestis nobiscum viri, videtis hunc, de quo omnis multitudo Judæorum interpellavit me Jerosolymis, petentes et acclamantes non oportere eum vivere amplius.

25 Ego vero comperi nihil dignum morte eum admisisse. Ipso autem hoc appellante ad Augustum, judicavi mittere.

26 De quo quid certum scribam domino, non habeo. Propter quod produxi eum ad vos, et maxime ad te rex Agrippa, ut interrogatione facta habeam quid scribam.

27 Sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum, et causas ejus non significare.

CAP. XXVI.

AGRIPPA vero ad Paulum ait: Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc Paulus extenta manu cœpit rationem reddere.

2 De omnibus, quibus accusor a Judæis, rex Agrippa, æstimo me beatum, apud te cum sim defensurus me hodie,

3 Maxime te sciente omnia, et quæ apud Judæos sunt consuetudines, et quæstiones: propter quod obsecro patienter me audias.

4 Et quidem vitam meam a juventute, quæ ab initio fuit in gente mea in Jerosolymis, noverunt omnes Judæi:

5 Præscientes me ab initio (si velint testimonium perhibere) quoniam secundum certissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus.

6 Et nunc in spe, quæ ad patres nostros repromissionis facta est a Deo, sto judicio subjectus:

7 In quam duodecim tribus nostræ nocte ac die deservientes, sperant devenire. De qua spe accusor a Judæis, rex.

8 Quid incredibile judicatur apud vos, si Deus mortuos suscitat?

9 Et ego quidem existimaveram, me adversus nomen Jesu Nazareni debere multa contraria agere.

10 Quod et feci Jerosolymis, et multos sanctorum ego in carceribus inclusi, a principibus sacerdotum potestate accepta: et cum occiderentur, detuli sententiam.

11 Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellebam blasphemare: et amplius insaniens in eos, persequebar usque in exteras civitates.

12 In quibus dum irem Damascum cum potestate, et permissu principum sacerdotum,

13 Die media in via, vidi, rex, de cælo supra splendorem solis circumfulsisse me lumen, et eos, qui mecum simul erant.

14 Omnesque nos cum decidissemus in terram, audivi vocem loquentem mihi Hebraica lingua: Saule, Saule, quid me persequeris? durum est tibi contra stimulum calcitrare.

15 Ego autem dixi: Quis es Domine? Dominus autem dixit: Ego sum Jesus, quem tu persequeris.

16 Sed exurge, et sta super pedes tuos: ad hoc enim apparui tibi, ut constituam te ministrum, et testem eorum, quæ vidisti, et eorum, quibus apparebo tibi,

17 Eripiens te de populo, et gentibus, in quas nunc ego mitto te,

18 Aperire oculos eorum, ut convertantur a tenebris ad lucem, et de potestate satanæ ad Deum, ut accipiant remissionem peccatorum, et sortem inter sanctos per fidem, quæ est in me.

19 Unde rex Agrippa, non fui incredulus cælesti visioni:

20 Sed his, qui sunt Damasci primum, et Jerosolymis, et in omnem regionem Judææ, et Gentibus annunciabam, ut pœnitentiam agerent, et converterentur ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes.

21 Hac excausa me Judæi, cum essem in templo, comprehensum tentabant interficere.

22 Auxilio autem adjutus Dei usque in hodiernum diem sto, testificans minori, atque majori, nihil extra dicens quàm ea, quæ Prophetæ locuti sunt futura esse, et Moyses,

23 Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen annunciaturus est populo, et Gentibus.

24 Hæc loquente eo, et rationem reddente, Festus magna voce dixit: Insanis Paule: multæ te litteræ ad insaniam convertunt.

25 Et Paulus: Non insanio (inquit) optime Feste, sed veritatis, et sobrietatis verba loquor.

26 Scit enim de his rex, ad quem et constanter loquor: latere enim eum nihil horum arbitror. Neque enim in angulo quidquam horum gestum est.

27 Credis rex Agrippa prophetis? Scio quia credis.

28 Agrippa autem ad Paulum: In modico suades me Christianum fieri.

29 Et Paulus: Opto apud Deum, et in modico, et in magno, non tantum te, sed etiam omnes, qui audiunt, hodie fieri tales, qualis et ego sum, exceptis vinculis his.

30 Et exurrexit rex, et præses, et Bernice, et qui assidebant eis.

31 Et cum secessissent, loquebantur ad invicem, dicentes: Quia nihil morte, aut vinculis dignum quid fecit homo iste.

32 Agrippa autem Festo dixit: Dimitti poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem.

CAP. XXVII.

UT autem judicatum est navigare eum in Italiam, et tradi Paulum cum reli-

VERSIO LUSITANA.

21 Mas como Paulo appellou disso, e quiz que a sua causa fosse reservada ao conhecimento do Augusto; dei ordem que o guardassem, até o remetter ao Cesar.

22 Sobre isto disse Agrippa a Festo: Tempos ha, que eu desejava ouvir fallar este homem. Pois á manhã o ouvirás, respondeo Festo.

23 Ao outro dia pois vierão Agrippa, e Berenice com grande pompa; e tendo entrado na sala das Audiencias com os Tribunos, e principaes da Cidade, foi trazido Paulo por ordem que Festo dera.

24 E disse Festo: Rei Agrippa, e todos vós os que vos achais aqui presentes comnosco, aqui tendes este homem, que he contra quem toda a multidão dos Judeos me veio buscar em Jerusalem, representando-me com grandes instancias, e grita, que não era justo que eu o deixasse viver mais tempo.

25 Entretanto eu achei que elle não tinha commettido nada, que fosse digno de morte: e como elle appella para o Augusto, estou resoluto a remetter-lho.

26 Mas porque eu não tenho cousa, que ao certo possa escrever ao Emperador; por isso o fiz vir diante de vos, e principalmente diante de ti, ó Rei Agrippa, para que, depois de examinado o negocio, saiba eu o que devo escrever.

27 Porque me parece huma cousa desarrazoada, remetter hum prezo, e não indicar a causa, porque foi prezo.

CAP. XXVI.

ENTAO disse Agrippa a Paulo: Dá-se-te licença para fallares a teu favor. Logo Paulo estendida a mão, começou a se justificar.

2 Rei Agrippa, eu me reputo ditoso, por poder hoje justificar-me diante de ti, de tudo o de que os Judeos me accusão.

3 Visto que tu estás inteiramente informado de todos os costumes dos Judeos, e de todas as questões, que ha entre elles; eu te supplico, que me ouças com paciencia.

4 Primeiramente, quanto ao modo de vida, que eu observei em Jerusalem entre os da minha Nação desde moço, todos os Judeos o sabem:

5 Porque se elles quizerem testemunhar a verdade, elles sabem que eu vivi Fariseo, fazendo profissão desta seita, que he a mais approvada da nossa Religião.

6 E ainda assim me obrigão hoje a apparecer em Juizo, porque eu espero na promessa, que Deos fez a nossos pais:

7 Da qual os nossos doze Tribus, que servem a Deos de dia, e de noite, esperão alcançar o effeito. Esta esperança, ó Rei, pela que me accusão os Judeos.

8 Parece-vos pois incrivel, que Deos resuscite os mortos?

9 Eu no principio tinha para mim, que não devia haver cousa, que eu não fizesse contra o nome de Jesus Nazareno.

10 E isto he o que fiz em Jerusalem, onde metti em prizão a muitos Santos, depois de ter recebido para isso poder dos Principes dos Sacerdotes; e quando os matavão, dava eu o meu consentimento.

11 Eu muitas vezes nas Synagogas os constrangi a blasfemar á força de tormentos: e transportado de furor contra elles, eu os persegui até nas Cidades estrangeiras.

12 Nas quaes, quando eu hia com este designio para Damasco, com poder, e permissão dos Principes dos Sacerdotes;

13 Quando eu estava em caminho, vi, ó Rei, no pino do meio dia brilhar do Ceo huma luz, que excedia na viveza a do Sol, a qual me cercou a mim, e a todos os que me acompanhavão.

14 E como todos cahissemos por terra, ouvi eu huma voz, que me dizia em Lingua Hebraica: Saulo, Saulo, porque me persegues? Dura cousa te he recalcitrar contra o aguilhão.

15 Então disse eu: Quem es tu, Senhor? E o Senhor me disse: Eu sou Jesus, a quem tu persegues.

16 Mas levanta-te, e põe-te em pé: porque eu por isso te appareci, para te fazer ministro, e testemunha das cousas que viste, e de outras, que te hei de mostrar em novas aparições;

17 E eu te livrarei deste Povo, e dos Gentios, aos quaes te envio agora,

18 A abrir-lhes os olhos, a fim de que elles se convertão das trévas á luz, e do poder de Satanaz a Deos; e que pela fé, que terão em mim, recebão a remissão de seus peccados, e tenhão parte na herança dos Santos.

19 Eu pois, ó Rei Agrippa, não resisti á visão celestial:

20 Mas annunciei primeiramente aos de Damasco, e depois em Jerusalem, e em toda a região de Judéa, e aos Gentios, que fizessem penitencia, e se convertessem a Deos, fazendo dignas obras de penitencia.

21 Eis-aqui o motivo, porque os Judeos tendo-me prendido no Templo, procurárão matar-me.

22 Mas com a ajuda, que Deos me deo, estou vivo até o dia de hoje, dando testemunho a grandes, e pequenos; e não dizendo, senão o que os Profetas, e Moysés tinhão predito que havia de succeder,

23 Que o Christo padeceria; e que elle sería o primeiro, que resurgisse dos mortos; e que annunciaria a luz ao Povo, e aos Gentios.

24 Estando Paulo dizendo estas cousas em sua defensão, disse Festo, em alta voz: Tu es hum insensato, Paulo: o teu muito saber te tira o juizo.

25 E Paulo disse: Não sou insensato, Excellentissimo Festo; o que acabo de dizer, são palavrás de verdade, e de sobriedade.

26 Porque o Rei está bem informado de tudo isto; e eu fallo diante delle tanto mais desembaraçadamente, quanto sei que elle não ignora nada do que digo. Porque nem alguma cousa destas se fez em hum rincão.

27 O Rei Agrippa, não he assim que tu crês nos Profetas? Eu sei que crês.

28 E Agrippa respondeo a Paulo: Por pouco, que tu me não persuades, que me faça eu Christão.

29 E Paulo lhe replicou: Provera a Deos que nem pouco, nem muito faltasse, que não só tu, mas todos os que me ouvem, se fizessem hoje taes, quaes eu sou, excepto estas prizões.

30 Então se levantárão o Rei, e o Governador, e Berenice, e os que estavão assentádos com elles.

31 E retirados á parte, fallárão huns com outros, dizendo: Este homem não fez cousa, que seja digna de morte, nem de prizão.

32 E Agrippa disse para Festo: Elle podia ser solto, se não tivesse appellado para o Cesar.

CAP. XXVII.

E COMO se determinou que elle fosse a Italia, e que fosse entregue com outros prezos

P

VERSIO ANGLICANA.

I commanded him to be kept till I might send him to Cesar.

22 Then Agrippa said unto Festus, I would also hear the man myself. To-morrow, said he, thou shalt hear him.

23 And on the morrow, when Agrippa was come, and Bernice, with great[a] pomp, and was entered into the place of hearing, with the chief captains, and principal men of the city, at Festus' commandment Paul[b] was brought forth.

24 And Festus said, King Agrippa, and all men which are here present with us, ye see this man, about whom all[d] the multitude of the Jews have dealt with me, both at Jerusalem, and *also* here, crying that[f] he ought not to live any longer.

25 But when I found that he had committed nothing[h] worthy of death, and that he himself hath appealed[i] to Augustus, I have determined to send him.

26 Of whom I have no certain thing to write unto my lord. Wherefore I have brought him forth before you, and specially before thee, O king Agrippa, that, after examination had, I might have somewhat to write.

27 For[r] it seemeth to me unreasonable, to send a prisoner, and not withal to signify the crimes *laid* against him.

CHAP. XXVI.

THEN Agrippa said unto Paul, Thou art permitted to speak for thyself. Then Paul stretched forth the hand, and answered for himself:

2 I think myself happy, king Agrippa, because I shall answer for myself this day before thee, touching all the things whereof I am accused of the Jews:

3 Especially, *because I know* thee to be expert[w] in all customs and questions which are among the Jews: wherefore I beseech thee to hear[y] me patiently.

4 My manner[z] of life from my youth, which was at the first among mine own nation at Jerusalem, know all the Jews;

5 Which knew me from the beginning, if they would testify, that after the most straitest sect of our religion, I lived a Pharisee.[b]

6 And now[c] I stand and am judged for the hope of the promise[d] made of God unto our fathers:

7 Unto which *promise* our twelve tribes, instantly serving[e] *God* [β] day and night, hope to come. For which hope's sake, king Agrippa, I am accused of the Jews.

8 Why[f] should it be thought a thing incredible with you, that God should raise the dead?

9 I[i] verily thought with myself, that I ought to do many things contrary to the name of Jesus of Nazareth.

10 Which thing I also did in[k] Jerusalem: and many of the saints did I shut up in prison, having received authority[l] from the chief priests; and when they were put to death, I gave my voice against *them*.

11 And I punished them oft in[m] every synagogue, and compelled *them* to blaspheme; and being exceedingly mad against them, I persecuted *them* even unto strange cities.

12 Whereupon as I went[n] to Damascus, with authority and commission from the chief priests,

13 At mid-day, O king, I saw in the way a light from heaven, above the brightness of the sun, shining round about me and them which journeyed with me.

14 And when we were all fallen to the earth, I heard a voice speaking unto me, and saying in the Hebrew tongue, Saul, Saul, why persecutest thou me? *it is* hard for thee to kick against the pricks.

15 And I said, Who art thou, Lord? And he said, I am Jesus whom thou persecutest.

16 But rise, and stand upon thy feet: for I have appeared unto thee for this purpose, to make thee a minister[e] and a witness[f] both of these things which thou hast seen, and of those things in the which I will appear unto thee;

17 Delivering thee from the people, and *from* the Gentiles, unto[g] whom now I send thee,

18 To open[k] their eyes, *and* to turn[l] *them* from darkness to light, and *from* the power[m] of Satan unto God, that they may receive forgiveness[n] of sins, and inheritance[o] among them which are[p] sanctified by faith[q] that is in me.

19 Whereupon, O king Agrippa, I was not disobedient unto the heavenly vision:

20 But shewed[s] first unto them of Damascus, and at Jerusalem, and throughout all the coasts of Judea, and *then* to the Gentiles, that they should repent and turn to God, and do works[t] meet for repentance.

21 For these causes the Jews[u] caught me in the temple, and went about to kill *me*.

22 Having therefore obtained help of God, I continue unto this day, witnessing both to small and great, saying none other things than those which[v] the prophets and Moses did say should come:

23 That Christ should suffer, *and* that he should be the first[x] that should rise from the dead, and should shew light unto the people, and to the Gentiles.

24 And as he thus spake for himself, Festus said with a loud voice, Paul, thou art beside thyself; much learning doth make thee mad.[a]

25 But he said, I am not mad, most noble Festus; but speak forth the words of truth and soberness.

26 For the king knoweth of these things, before whom also I speak freely: for I am persuaded that none of these things are hidden from him; for this thing was not done in a corner.

27 King Agrippa, believest thou the prophets? I know that thou believest.

28 Then Agrippa said unto Paul, Almost thou[g] persuadest me to be a Christian.

29 And Paul said, I would[h] to God, that not only thou, but also all that hear me this day, were both almost, and altogether such as I am, except these bonds.

30 And when he had thus spoken, the king rose up, and the governor, and Bernice, and they that sat with them:

31 And when they were gone aside, they talked between themselves, saying, This man doeth nothing worthy of death or of bonds.

32 Then said Agrippa unto Festus, This man might have been set at liberty, if he had not appealed unto Cesar.

CHAP. XXVII.

AND when it was determined that we should sail into Italy, they delivered

A. D. 62.

a Eze. 7. 24.
b ch. 9. 15.
c Ep. 3. 7. Col. 1. 23, 25.
d ver. 3, 7.
e ch. 22. 15.
f ch. 22. 22.
g ch. 22. 21. Ro. 11. 13.
h ch. 23. 9, 29. 26. 31.
i ver. 11, 12.
k Is. 35. 5. 42. 7. Ep. 1. 18.
l Lu. 1. 79. Jn°. 8. 12. 2 Co. 4. 6. 1 Pe. 2. 9.
m Col. 1. 13.
n Lu. 1. 77. Ep. 1. 7. Col. 1. 14.
o Ep. 1. 11. Col. 1. 12. 1 Pe. 1. 4.
p ch. 20. 32. Jn°. 17. 17. 1 Co. 1. 30. Re. 21. 27.
q Ep. 2. 8. He. 11. 6.
r Pr. 18. 13. Jn°. 7. 51.
s ch. 9. 19, &c.
t Mat. 3. 8.
u ch. 21. 30.
v Lu. 24. 27, 46.
w De. 17. 18.
x 1 Co. 15. 23.
y ch. 24. 4.
z 2 Ti. 3. 10.
a 2 Ki. 9. 11.
b ch. 22. 3. Phi. 3. 5.
c ch. 23. 6.
d ch. 13. 32. Ge. 3. 15. 22. 18. 49. 10. De. 18. 15. 2 Sa. 7. 12. Ps. 132. 11. Is. 4. 2. 7. 14. 9. 6, 7. Je. 23. 5. 33. 14..16. Eze. 34. 23. Da. 9. 24. Mi. 7. 20. Zec. 13. 1, 7. Mal. 3. 1. Ga. 4. 4.
e Lu. 2. 37. 1 Th. 3. 10.
β *night and day.*
f 1 Co. 15. 12, 20.
g Ja. 1. 23, 24.
h 1 Co. 7. 7.
i 1 Ti. 1. 13.
k ch. 8. 3. Ga. 1. 13.
l ch. 9. 14.
m ch. 22. 19.
n ch. 9. 3.

2 E

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXVII.

ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰου-
λίῳ, σπείρης Σεβαστῆς.
2 Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ, [h] μέλ-
λοντες[1] πλεῖν [f] τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
ἀνήχθημεν, ὄντος συν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μα-
κεδόνος Θεσσαλονικέως.
3 Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. Φιλ-
ανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησά-
μενος, ἐπέτρεψε πρὸς φίλους [n] πορευθέντα[1],
ἐπιμελείας τυχεῖν.
4 Κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.
5 Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ
Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς
[n] Μύρα[1] τῆς Λυκίας.
6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξ-
ανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν
ἡμᾶς εἰς αὐτό.
7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ
μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσ-
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην·
8 Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν
εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας,
ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις [n] Λασαία[1].
9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος
ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νη-
στείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος,
10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ
ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ [a] φόρ-
του[1] καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.
11 Ὁ δὲ [a] ἑκατόνταρχος[1] τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ
ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ
Παύλου λεγομένοις.
12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος
πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν
ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴ πως δύναιντο καταντή-
σαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον.
13 Ὑποπνεύσαντος δὲ Νότου, δόξαντες τῆς
προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες [1] Ἄσσον, παρ-
ελέγοντο τὴν Κρήτην.
14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος
τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος [a] Εὐροκλύδων[1].
15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ
δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
ἐφερόμεθα.
16 Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον
[n] Κλαύδην[1], μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέ-
σθαι τῆς σκάφης·
17 Ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζων-
νύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες [n] τὸ σκεῦος[1],
οὕτως ἐφέροντο.
18 Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς
ἐκβολὴν ἐποιοῦντο·
19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
πλοίου [l] ἐῤῥίψαμεν[1].
20 Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόν-
των ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα
ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε
σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἔδει
μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνά-
γεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν
ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀπο-
βολὴ γὰρ ψυχῆς [n] οὐδεμία[1] ἔσται ἐξ ὑμῶν,
πλὴν τοῦ πλοίου.

23 Παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος
τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω,
24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε
δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ, κεχάρισταί σοι ὁ
Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ
Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάλη-
ταί μοι·
26 Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, δια-
φερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς
νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐ-
τοῖς χώραν.
28 Καὶ βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι·
βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαν-
τες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε.
29 Φοβούμενοί τε [h] μήπως[1] [h] εἰς[1] τραχεῖς
τόπους [a] ἐκπέσωσιν[1], ἐκ πρύμνης ῥίψαντες
ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ
πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν
θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων
ἀγκύρας ἐκτείνειν,
31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς
στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ
πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία
τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.
33 Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρ-
εκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς,
λέγων· Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν
προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσ-
λαβόμενοι.
34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς [a] προσλαβεῖν[1] τρο-
φῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας
ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφα-
λῆς [a] πεσεῖται.[1]
35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐ-
χαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
σας ἤρξατο ἐσθίειν.
36 Εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ
προσελάβοντο τροφῆς.
37 Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ,
διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ.
38 Κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ
πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
λασσαν.
39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγί-
νωσκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰ-
γιαλὸν, εἰς ὃν [i] ἐβουλεύσαντο[1], εἰ [i] δύναιντο[1],
ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν
θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν
πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ
πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.
41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον,
ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα
ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ
τῆς βίας τῶν κυμάτων.
42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα
τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκκολυμ-
βήσας [a] διαφύγοι[1].
43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι
τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος,
ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν, ἀποῤ-
ῥίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι·
44 Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ
οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν
γῆν.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXVII.

quis custodiis centurioni nomine Julio
cohortis Augustæ,
2 Ascendentes navem Adrumetinam,
incipientes navigare circa Asiæ loca,
sustulimus,perseverante nobiscum Aris-
tarcho Macedone Thessalonicensi.
3 Sequenti autem die devenimus Si-
donem. Humane autem tractans Juli-
us Paulum, permisit ad amicos ire, et
curam sui agere.
4 Et inde cum sustulissemus, subna-
vigavimus Cyprum, propterea quòd es-
sent venti contrarii.
5 Et pelagus Ciliciæ, et Pamphiliæ
navigantes, venimus Lystram, quæ est
Lyciæ:
6 Et ibi inveniens centurio navem
Alexandrinam navigantem in Italiam,
transposuit nos in eam.
7 Et cum multis diebus tarde naviga-
remus, et vix devenissemus contra
Gnidum, prohibente nos vento, adnavi-
gavimus Cretæ juxta Salmónem:
8 Et vix juxta navigantes, venimus in
locum quendam, qui vocatur Bonipor-
tus, cui juxta erat civitas Thalassa.
9 Multo autem tempore peracto, et
cum jam non esset tuta navigatio, eo
quòd et jejunium jam præteriisset, con-
solabatur eos Paulus,
10 Dicens eis: Viri, video quoniam
cum injuria, et multo damno non so-
lum oneris,et navis, sed etiam animarum
nostrarum incipit esse navigatio.
11 Centurio autem gubernatori et
nauclero magis credebat, quàm his, quæ
a Paulo dicebantur.
12 Et cum aptus portus non esset ad
hiemandum, plurimi statuerunt consi-
lium navigare inde, si quomodo possent,
devenientes Phœnicen, hiemare, por-
tum Cretæ respicientem ad Africum, et
ad Corum.
13 Aspirante autem Austro, æstiman-
tes propositum se tenere, cum sustulis-
sent de Asson, legebant Cretam.
14 Non post multum autem misit se
contra ipsam ventus Typhonicus, qui
vocatur Euroaquilo.
15 Cumque arrepta esset navis, et non
posset conari in ventum, data nave fla-
tibus, ferebamur.
16 In insulam autem quandam decur-
rentes, quæ vocatur Clauda, potuimus
vix obtinere scapham.
17 Qua sublata, adjutoriis utebantur,
accingentes navem, timentes ne in Syr-
tim inciderent, summisso vase sic fere-
bantur.
18 Valida autem nobis tempestate jac-
tatis, sequenti die jactum fecerunt:
19 Et tertia die suis manibus arma-
menta navis projecerunt.
20 Neque autem sole, neque sideri-
bus apparentibus per plures dies, et
tempestate non exigua imminente, jam
ablata erat spes omnis salutis nostræ.
21 Et cum multa jejunatio fuisset,
tunc stans Paulus in medio eorum, dix-
it: Oportebat quidem, o viri, audito
me, non tollere a Creta, lucrique facere
injuriam hanc, et jacturam.
22 Et nunc suadeo vobis bono animo
esse: amissio enim nullius animæ erit
ex vobis, præterquàm navis.
23 Astitit enim mihi hac nocte Ange-
lus Dei, cujus sum ego, et cui deservio,
24 Dicens: Ne timeas Paule, Cæsari
te oportet assistere: et ecce donavit ti-
bi Deus omnes, qui navigant tecum.
25 Propter quod bono animo estote
viri: credo enim Deo, quia sic erit,
quemadmodum dictum est mihi.
26 In insulam autem quandam opor-
tet nos devenire.
27 Sed postea quàm quartadecima nox
supervenit, navigantibus nobis in Adria
circa mediam noctem, suspicabantur
nautæ apparere sibi aliquam regionem.
28 Qui et summittentes bolidem, in-
venerunt passus viginti: et pusillum
inde separati, invenerunt passus quin-
decim.
29 Timentes autem ne in aspera loca
incideremus, de puppi mittentes anchо-
ras quattuor, optabant diem fieri.
30 Nautis vero quærentibus fugere de
navi, cum misissent scapham in mare,
sub obtentu quasi inciperent a prora
anchoras extendere,
31 Dixit Paulus Centurioni, et mili-
tibus: Nisi hi in navi manserint, vos
salvi fieri non potestis.
32 Tunc absciderunt milites funes sca-
phæ, et passi sunt eam excidere.
33 Et cum lux inciperet fieri, rogabat
Paulus omnes sumere cibum, dicens:
Quartadecima die hodie expectantes
jejuni permanetis, nihil accipientes.
34 Propter quod rogo vos accipere
cibum pro salute vestra: quia nullius
vestrum capillus de capite peribit.
35 Et cum hæc dixisset, sumens pa-
nem, gratias egit Deo in conspectu om-
nium: et cum fregisset, cœpit mandu-
care.
36 Animæquiores autem facti omnes,
et ipsi sumpserunt cibum.
37 Eramus vero universæ animæ in
navi ducentæ septuaginta sex.
38 Et satiati cibo alleviabant navem
jactantes triticum in mare.
39 Cum autem dies factus esset, ter-
ram non agnoscebant: sinum vero quen-
dam considerabant habentem littus, in
quem cogitabant, si possent, ejicere na-
vem.
40 Et cum anchoras sustulissent, com-
mittebant se mari, simul laxantes junc-
turas gubernaculorum: et levato arte-
mone secundum auræ flatum tendebant
ad littus.
41 Et cum incidissemus in locum di-
thalassum, impegerunt navem: et prora
quidem fixa manebat immobilis, puppis
vero solvebatur a vi maris.
42 Militum autem consilium fuit ut
custodias occiderent: nequis cum ena-
tasset, effugeret.
43 Centurio autem volens servare
Paulum, prohibuit fieri: jussitque eos
qui possent natare, emittere se primos
et evadere, et ad terram exire:
44 Et ceteros alios in tabulis ferebant:
quosdam super ea, quæ de navi erant.
Et sic factum est, ut omnes animæ eva-
derent ad terram.

VERSIO LUSITANA.

ı hum Centurião da Cohorte Augusta, chanado Julio:

2 Embarcámos num navio de Adruméte, e evantámos ancora por costear as terras da Asia, sendo em nossa companhia Aristarco Macedonio de Thessalonica.

3 E ao dia seguinte chegámos a Sidon: e Julio usando de humanidade com Paulo, lhe acultou ir ver seus amigos, e prover-se do que havia mister.

4 E feitos dalli á véla, fomos navegando abaixo de Chipre, por nos serem contrarios os ventos.

5 E tendo atravessado o mar da Cilicia, e da Pamfylia, chegámos a Lystra da Lycia:

6 E alli achando o Centurião hum navio, que fazia viagem para Italia, fez-nos embarcar nelle.

7 E por muitos dias foi muito pouco o que nos adiantámos, e com assás trabalho chegámos bem defronte de Gnido; e porque nos era contrario o vento, costeámos a Creta, junto a Salmóna:

8 E caminhando com difficuldade ao longo da costa, abordámos a hum lugar, a que chamão os Bons Pórtos, com quem vizinha a Cidade de Thalassa.

9 Mas como passado muito tempo se hia fazendo perigosa a navegação, e era já passado o tempo do jejum; deo Paulo este conselho por os consolar,

10 Dizendo: Varões, eu vejo que a navegação se vai pondo muito má, e cheia de perigo, não sómente para o navio, e sua carga, mas tambem para as nossas pessoas, e vidas.

11 Porém o Centurião dava mais credito ao Mestre, e ao Piloto, do que ao que Paulo lhes dizia.

12 E como o porto não era azado para invernar, forão os mais delles de parecer que se passasse adiante, a ver se de alguma sorte podião ganhar Fenice, e invernar alli, por ser este hum porto de Creta, posto ao Africo, e ao Poente.

13 E começando a ventar brandamente o Sul, cuidárão elles que tinhão o que desejavão; e tendo levantado ancora de Asson, hião costeando Creta.

14 Porém não muito depois se levantou hum furioso Nordeste, que se chama Eutroaquilo.

15 E sendo delle arrebatado o navio, sem que nós lhe podessemos resistir, deixámo-nos ir á toa.

16 E escorremos abaixo de huma ilheta, que se chama Cauda, onde apenas podiamos ser senhores do esquife.

17 Mas em fim tendo-o trazido a nós, valêrão-se os marinheiros de todos os remedios possiveis, e cingírão o navio, com temor não dessem nos bancos da arêa; e abaixado o masto, forão assim andando á discrição das ondas.

18 E como nós nos achavamos já mui atormentados da força da tempestade, ao seguinte dia lançárão as mercadorias:

19 E ao terceiro dia alijárão por suas proprias mãos a equipagem do navio.

20 E como hia já por muitos dias, que não apparecião Sol, nem estrellas, e a tormenta continuava rijamente sobre nós; de todo perdemos a esperança de chegarmos a salvamento.

21 E neste aperto, a que se ajuntava o não ter ninguem comido havia largo tempo, levantou-se Paulo no meio delles, e disse: Quanto melhor fora, ó varões, que vós me tivesseis dado credito, e não partisseis de Créta, do que experimentar este contratempo, e huma tão grande perda.

22 Todavia eu vos exhorto a que tenhais coração; pois não perecerá pessoa alguma, e só o navio se perderá.

23 Porque esta noite me appareceo hum Anjo do Deos, a quem eu pertenço, e a quem servo,

24 Dizendo: Não temas, Paulo, importa que compareças ante o Cesar; e eis-que eu te annuncío, que Deos te ha dado todos os que navegão comtigo.

25 Assim que, meus amigos, tende bom animo: porque eu confio em Deos, que assim ha de succeder, como me foi dito.

26 Porém he necessario que vamos dar a huma certa Ilha.

27 Chegada pois a quatorzena noite, como nós estavamos no Adriatico, lá pela meia noite suspeitárão os marinheiros, que elles estavão perto de alguma terra.

28 E lançando o prumo, achárão vinte braças; e passando hum pouco mais adiante, tornando a lançar o prumo, achárão quinze.

29 Então temendo não fossem dar em alguns cachópos, lançárão da popa quatro ancoras, suspirando que viesse já o dia.

30 Mas porque os marinheiros fazião diligencia por fugir do navio, e tinhão lançado o esquife ao mar, fingindo que querião lançar ancoras hum pouco mais longe da parte da proa,

31 Disse Paulo ao Centurião, e aos soldados: Se esta gente não fica no navio, não podeis vós salvar-vos.

32 Então cortárão os soldados os cabos ao esquife, e deixárão-no cahir.

33 E entretanto que a luz vinha, rogava Paulo a todos que comessem alguma cousa, dizendo: Faz hoje já quatorze dias, que estais á espera sem comer bocado.

34 Por tanto rogo-vos por vida vossa, que comais alguma cousa; porque nem hum cabello vos ha de cahir da cabeça.

35 E tendo dito isto, tomou do pão, deo graças a Deos em presença de todos, e partio-o, e começou a comer.

36 E todos com isto tomárão animo, e se pozerão tambem a comer.

37 E eramos nós por todos duzentos e setenta e seis.

38 E depois que se refizerão com a comida, alliviárão o navio, lançando o grão ao mar.

39 E chegando o dia, não conhecião que terra era aquella; observárão porém huma certa enseada, que tinha praia, na qual forão de parecer que fossem dar com o navio, se pudessem.

40 E pelo que tendo levantado ancoras, se entregárão ao mar, largando ao mesmo tempo as amarraduras dos lemes; e levantada ao vento a cevadeira, encaminhárão-se á praia.

41 Mas dando numa lingua de terra, que de ambos os lados era torneada de mar, deo o navio ao travês, e a proa affincada permanecia immovel; e a popa se abria com a força das aguas.

42 Nestes termos a resolução dos soldados era matar os prezos; por temerem não fugisse algum, salvando-se a nado.

43 Mas o Centurião lho prohibio, porque queria salvar a Paulo: e mandou que os que podessem nadar, fossem os primeiros que sahissem do navio, e se salvassem em terra.

44 E os mais, huns se pozerão sobre taboas, outros sobre o que ficára do destroçado navio. E deste modo todos ganhárão terra, e se salvárão.

VERSIO ANGLICANA.

Paul[a] and certain other prisoners unto *one* named Julius, a centurion of Augustus' band.

2 And entering into a ship of Adramyttium, we launched, meaning to sail by the coasts of Asia; *one* Aristarchus,[f] a Macedonian of Thessalonica, being with us.

3 And the next *day* we touched at Sidon. And Julius courteously entreated[i] Paul, and gave *him* liberty to go unto his friends to refresh himself.

4 And when we had launched from thence, we sailed under Cyprus, because the winds were contrary.

5 And when we had sailed over the sea of Cilicia and Pamphylia, we came to Myra, *a city* of Lycia.

6 And there the centurion found a ship of Alexandria sailing into Italy; and he put us therein.

7 And when we had sailed slowly many days, and scarce were come over against Cnidus, the wind not suffering us, we sailed under [β] Crete, over against Salmone;

8 And, hardly passing it, came unto a place which is called The fair havens; nigh whereunto was the city *of* Lasea.

9 Now when much time was spent, and when sailing was now dangerous, because the [γ] fast was now already past, Paul admonished *them*,

10 And said unto them, Sirs, I perceive[m] that this voyage will be with [δ] hurt and much damage, not only of the lading and ship, but also of our lives.

11 Nevertheless, the centurion[n] believed the master and the owner of the ship, more than those things which were spoken by Paul.

12 And because the haven was not commodious to winter in, the more part advised to depart thence also, if by any means they might attain to Phenice, *and there* to winter; *which is* an haven of Crete,[r] and lieth toward the south-west and north-west.

13 And when the south wind blew softly, supposing that they had obtained *their* purpose, loosing[s] *thence*, they sailed close by Crete.

14 But not long after there [ζ] arose against it a tempestuous[t] wind, called Euroclydon.

15 And when the ship was caught, and could not bear up into the wind, we let *her* drive.

16 And running under a certain island which is called Clauda, we had much work to come by the boat;

17 Which when they had taken up, they used helps, undergirding the ship; and fearing lest they should fall[u] into the quicksands, strake sail, and so were driven.

18 And we being exceedingly tossed[v] with a tempest, the next *day* they lightened the ship;

19 And the third *day* we cast out[w] with our own hands the tackling of the ship.

20 And when neither[y] sun nor stars in many days appeared, and no small tempest lay on *us*, all hope[z] that we should be saved was then taken away.

21 But after long abstinence, Paul stood forth in the midst of them, and said, Sirs, ye should have hearkened[b] unto me, and not have loosed[c] from Crete, and to have gained this harm and loss.

22 And now I[d] exhort you to be of good cheer: for there shall be no loss of *any man's* life among you, but of the ship.

23 For there stood by me this night[b] the angel[c] of God, whose[d] I am, and whom[e] I serve,

24 Saying, Fear not, Paul; thou must be brought before Cesar: and, lo, God hath given thee[g] all them that sail with thee.

25 Wherefore, sirs, be of good cheer; for I[h] believe God, that it shall be even as it was told me.

26 Howbeit, we must be cast upon a certain island.[k]

27 But when the fourteenth night was come, as we were driven up and down in Adria, about midnight the shipmen deemed that they drew near to some country;

28 And sounded, and found *it* twenty fathoms: and when they had gone a little further, they sounded again, and found *it* fifteen fathoms.

29 Then fearing lest they should have fallen upon rocks, they cast four anchors out of the stern, and wished[l] for the day.

30 And as the shipmen were about to flee out of the ship, when they had let down the boat into the sea, under colour as though they would have cast anchors out of the foreship,

31 Paul said to the centurion and to the soldiers, Except these abide in the ship, ye cannot be saved.

32 Then the soldiers cut off the ropes of the boat, and let her fall off.

33 And while the day was coming on, Paul besought *them* all to take meat, saying, This day is the fourteenth day that ye have tarried, and continued fasting, having taken nothing.

34 Wherefore I pray you to take *some* meat; for this[o] is for your health: for there[p] shall not an hair fall from the head of any of you.

35 And when he had thus spoken, he took bread, and gave thanks[q] to God in presence of them all: and when he had broken *it*, he began to eat.

36 Then were they all of good cheer, and they also took *some* meat.

37 And we were in all in the ship, two hundred threescore and sixteen souls.

38 And when they had eaten enough, they lightened the ship, and cast out the wheat into the sea.

39 And when it was day, they knew not the land: but they discovered a certain creek with a shore, into the which they were minded, if it were possible, to thrust in the ship.

40 And when they had [η] taken up the anchors, they committed *themselves* unto the sea, and loosed the rudder-bands, and hoisted up the mainsail to the wind, and made toward shore.

41 And falling into a place where two seas met, they ran the ship aground; and the forepart stuck fast, and remained unmoveable, but the hinder part was broken with the violence of the waves.

42 And the soldiers' counsel[x] was to kill the prisoners, lest any of them should swim out, and escape.

43 But the centurion, willing to save Paul,[a] kept them from *their* purpose; and commanded that they which could swim should cast *themselves* first *into the sea*, and get to land:

44 And the rest, some on boards, and some on *broken pieces* of the ship. And so[e] it came to pass, that they escaped all safe to land.

A. D. 62.

a ch. 25. 12, 25.
b ch. 23. 11.
c He. 1. 14.
d De. 32. 9. Ps. 135. 4. Is. 44. 5. Mal. 3. 17. Jnº. 17. 9, 10. 1 Co. 6. 20. 1 Pe. 2. 9, 10.
e Ps. 116. 16. Is. 44. 21. Da. 3. 17. 6. 16. Jnº. 12. 26. Ro. 1. 9. 2 Ti. 1. 3.
f ch. 19. 29.
g Ge. 19. 21, 29.
h Lu. 1. 45. Ro. 4. 20, 21. 2 Ti. 1. 12.
i ch. 24. 23. 28. 16.
k ch. 28. 1.
l Ps. 130. 6.
β or, *Candy*.
γ The Fast was on the tenth day of the seventh month. Le. 23. 27, 29.
m 2 Ki. 6. 9, 10. Da. 2. 20. Am. 3. 7.
δ or, *injury*.
n Pr. 27. 12.
o Mat. 15. 32. 1 Ti. 5. 23.
p 1 Ki. 1. 52. Mat. 10. 30. Lu. 12. 7. 21. 18.
q 1 Sa. 9. 13. Mat. 15. 36. Mar. 8. 6. Jnº. 6. 11, 23. 1 Ti. 4. 3, 4.
r ver. 7.
s ver. 21.
ζ or, *beat*.
t Ps. 107. 25.
η or, *cut the anchors, they left them in the sea, &c.*
u ver. 41.
v Ps. 107. 27.
w Job 2. 4. Jon. 1. 5.
x Ps. 74. 20.
y Ps. 105. 28.
z Eze. 37. 11.
a 2 Co. 11. 25.
b ver. 10.
c ver. 13.
d Job 22. 29. Ps. 112. 7. 2 Co. 4. 8, 9.
e ver. 22. Ps. 107. 28..30.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, XXVIII.

Κεφ. κη'. XXVIII.

ΚΑΙ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος.

3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν·

6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ [n] δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.

9 Τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο.

10 Οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις.

12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.

13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους.

14 Οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.

15 Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν [k] εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι [a] τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

18 Οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι.

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.

22 Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, [k] ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς [c] τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.

24 Καὶ οἱ μεν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν· Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

26 Λέγον· Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ [a] εἰπέ· Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ [i] ἰάσωμαι αὐτούς.

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη [f] τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 [e] Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

30 Ἔμεινε δὲ [b] ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν·

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἀκωλύτως.

VERSIO VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM, XXVIII.

CAP. XXVIII.

ET cum evasissemus, tunc cognovimus quia Melita insula vocabatur. Barbari vero præstabant non modicam humanitatem nobis.

2 Accensa enim pyra, reficiebant nos omnes propter imbrem, qui imminebat, et frigus.

3 Cum congregasset autem Paulus sarmentorum aliquantam multitudinem, et imposuisset super ignem, vipera a calore cum processisset, invasit manum ejus.

4 Ut vero viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, ad invicem dicebant: Utique homicida est homo hic, qui cum evaserit de mari, ultio non sinit eum vivere.

5 Et ille quidem excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est.

6 At illi existimabant eum in tumorem convertendum, et subito casurum, et mori. Diu autem illis expectantibus, et videntibus nihil mali in eo fieri, convertentes se, dicebant eum esse Deum.

7 In locis autem illis erant prædia principis insulæ, nomine Publii, qui nos suscipiens, triduo benigne exhibuit.

8 Contigit autem, patrem Publii febribus et dysenteria vexatum jacere. Ad quem Paulus intravit: et cum orasset, et imposuisset ei manus, salvavit eum.

9 Quo facto, omnes, qui in insula habebant infirmitates, accedebant, et curabantur:

10 Qui etiam multis honoribus nos honoraverunt, et navigantibus imposuerunt quæ necessaria erant.

11 Post menses autem tres navigavimus in navi Alexandrina, quæ in insula hiemaverat, cui erat insigne Castorum.

12 Et cum venissemus Syracusam, mansimus ibi triduo.

13 Inde circumlegentes devenimus Rhegium: et post unum diem flante Austro, secunda die venimus Puteolos;

14 Ubi inventis fratribus rogati sumus manere apud eos dies septem: et sic venimus Romam.

15 Et inde cum audissent fratres, occurrerunt nobis usque ad Appii forum, ac tres Tabernas. Quos cum vidisset Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam.

16 Cum autem venissemus Romam, permissum est Paulo manere sibimet cum custodiente se milite.

17 Post tertium autem diem convocavit primos Judæorum. Cumque convenissent, dicebat eis: Ego, viri fratres, nihil adversus plebem faciens, aut morem paternum, vinctus ab Jerosolymis traditus sum in manus Romanorum,

18 Qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere, eo quòd nulla esset causa mortis in me.

19 Contradicentibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi gentem meam habens aliquid accusare.

20 Propter hanc igitur causam rogavi vos videre, et alloqui. Propter spem enim Israel catena hac circumdatus sum.

21 At illi dixerunt ad eum: Nos neque litteras accepimus de te a Judæa, neque adveniens aliquis fratrum nunciavit, aut locutus est quid de te malum.

22 Rogamus autem a te audire quæ sentis: nam de secta hac notum est nobis quia ubique ei contradicitur.

23 Cum constituissent autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plurimi, quibus exponebat testificans regnum Dei, suadensque eis de Jesu ex Lege Moysi, et Prophetis a mane usque ad vesperam.

24 Et quidam credebant his, quæ dicebantur: quidam vero non credebant.

25 Cumque invicem non essent consentientes, discedebant dicente Paulo unum verbum: Quia bene Spiritus sanctus locutus est per Isaiam prophetam ad Patres nostros,

26 Dicens: Vade ad populum istum, et dic ad eos: Aure audietis, et non intelligetis: et videntes videbitis, et non perspicietis.

27 Incrassatum est enim cor populi hujus, et auribus graviter audierunt, et oculos suos compresserunt: ne forte videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

28 Notum ergo sit vobis, quoniam Gentibus missum est hoc salutare Dei, et ipsi audient.

29 Et cum hæc dixisset, exierunt ab eo Judæi, multam habentes inter se quæstionem.

30 Mansit autem biennio toto in suo conducto: et suscipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum,

31 Prædicans regnum Dei, et docens quæ sunt de Domino Jesu Christo cum omni fiducia, sine prohibitione.

VERSIO LUSITANA.

CAP. XXVIII.

E TENDO-NOS assim salvado, conhecemos então que a Ilha se chamava Malta. E os barbaros nos tratárão com muita humanidade.

2 Porque não sómente nos recolhêrão, mas tambem accendêrão huma fogueira, por conta da chuva que vinha, e do frio que fazia.

3 Então havendo Paulo ajuntado, e posto sobre o lume hum mólho de vides; huma vibora, que fugíra do calor, lhe accommetteo huma mão.

4 E quando os barbaros vírão a bicha pendente da sua mão, dizião huns para os outros: Certamente este homem he algum matador; pois tendo escapado do mar, a vingança o persegue, e não o deixa viver.

5 Mas elle sacudindo a bicha no fogo, não experimentou nenhum damno.

6 Os barbaros todavia estavão esperando que elle inchasse, e que cahisse morto de repente. Mas depois de esperarem muito tempo, como vírão que lhe não succedia mal nenhum, mudárão de parecer, e disserão que elle era algum Deos.

7 E havia perto daquelle lugar humas herdades do Principe da Ilha, chamado Publio, o qual nos recebeo, e hospedou benignamente tres dias.

8 E succedeo achar-se então doente de febre, e de dysenteria o pai de Publio. Foi Paulo vello: e como fizesse oração, e lhe impozesse as mãos, sárou-o.

9 Depois do qual milagre, todos os que na Ilha se achavão doentes, vierão a elle, e forão curados.

10 Fizerão-nos tambem grandes honras; e quando estavamos a ponto de navegar, nos provêrão do que era necessario.

11 E ao cabo de tres mezes embarcámos num navio de Alexandria, que tinha invernado na Ilha, e que levava por insignia Castòr, e Pollux.

12 E arribados a Syracusa, ficámos alli tres dias.

13 De lá correndo a costa viemos a Régio; e hum dia depois, ventando o Sul, chegámos em dous a Pazzolo;

14 Onde como achámos irmãos, elles nos rogárão, que ficassemos com elles sete dias; e passados elles, tomámos caminho de Roma.

15 E donde tendo novas que chegavamos, sahírão os irmãos a receber-nos á Praça de Appio, e ás Tres Vendas. E Paulò como os vio, deo graças a Deos, e cobrou animo.

16 E chegados que fomos a Roma, deo-se licença a Paulo que ficasse onde quizesse com hum soldado, que o guardasse.

17 E passados tres dias, convocou Paulo os principaes dos Judeos: e depois que elles chegárão, disse-lhes: Varões irmãos, ainda que eu não commetti nada contra o povo, nem contra os costumes de nossos pais, fui com tudo prezo em Jerusalem, e entregue em mãos dos Romanos,

18 Os quaes tendo-me examinado, querião soltar-me, visto que não achavão em mim crime algum, que merecesse morte.

19 Mas oppondo-se a isso os Judeos, vi-me obrigado a appellar para o Cesar, sem intentar com tudo accusar dalguma cousa os da minha Nação.

20 Por esta causa pois he que vos mandei chamar aqui, para vos ver, e vos fallar: pois que pela esperança de Israel he que estou prezo com esta cadeia.

21 Elles lhe disserão: Nós nem temos recebido carta de Judéa, que falle em ti; nem de lá tem vindo irmão algum, que nos dissesse mal da tua pessoa.

22 Porém quizeramos que tu nos dissesses o que sentes: porque o que nós sabemos desta seita, he que em toda a parte a impugnão.

23 Tendo-lhe pois apprazado dia, vierão muitos vello ao seu hospicio; aos quaes elle expunha, e demostrava o Reino de Deos, convencendo-os do que tocava a Jesus, pelos testemunhos da Lei de Moysés, e dos Profetas, desda manhã até a tarde.

24 E huns crião o que elle dizia; e outros não crião.

25 E como não convinhão entre si, retiravão-se dizendo-lhes Paulo esta palavra: Com muita razão o Espirito Santo, que fallou a nossos pais por boca do Profeta Isaias,

26 Disse: Vai ter com este povo, e dize-lhe: Vós ouvireis de orelha, e não entendereis: e vereis com os olhos, e não devisareis.

27 Porque o coração deste povo se fez pezado, e as suas orelhas surdas, e elles fechárão os seus olhos; para não acontecer verem com os olhos, e ouvirem com as orelhas, e entenderem no coração, e converterem-se, e serem por mim sárados.

28 Sabei pois que a salvação de Deos he enviada aos Gentios, e que estes hão de ouvilla.

29 E como elle lhes dissesse estas cousas, deixárão-no os Judeos, tendo entre si grandes altercações.

30 E dous annos permaneceo Paulo num aposento, que allugára; e recebia a todos os que o vinhão ver;

31 Prégando o Reino de Deos, e ensinando o que respeitava ao Senhor Jesu Christo, com toda a liberdade, e sem que ninguem lho prohibisse.

P

VERSIO ANGLICANA.

CHAP. XXVIII.

AND when they were escaped, then they knew that the island[a] was called Melita.

2 And the barbarous[b] people shewed us no little kindness: for they kindled a fire, and received us[d] every one, because of the present rain, and because of the cold.

3 And when Paul had gathered a bundle of sticks, and laid *them* on the fire, there came a viper out of the heat, and fastened on his hand.

4 And when the barbarians saw the *venomous* beast hang on his hand, they said among themselves, No doubt[h] this man is a murderer, whom, though he hath escaped the sea, yet vengeance suffereth not to live.

5 And he shook off the beast into the fire, and felt[l] no harm.

6 Howbeit, they looked when he should have swollen, or fallen down dead suddenly: but after they had looked a great while, and saw no harm come to him, they changed their minds, and said[m] that he was a god.

7 In the same quarters were possessions of the chief man of the island, whose name was Publius; who received us, and lodged us three days courteously.

8 And it came to pass, that the father of Publius lay sick of a fever, and of a bloody flux: to whom[r] Paul entered in, and prayed, and laid[s] his hands on him, and healed him.

9 So when this was done, others also, which had diseases in the island, came, and were healed:

10 Who also honoured[u] us with many honours; and when we departed, they laded *us* with such things[w] as were necessary.

11 And after three months we departed in a ship of Alexandria, which had wintered in the isle, whose sign was Castor and Pollux.

12 And landing at Syracuse, we tarried *there* three days.

13 And from thence we fetched a compass, and came to Rhegium: and after one day the south wind blew, and we came the next day to Puteoli;

14 Where we found brethren, and were desired to tarry with them seven days: and so we went toward Rome.

15 And from thence, when the brethren heard of us, they came[y] to meet us as far as Appii Forum, and the Three Taverns; whom when Paul saw, he thanked God, and took courage.[z]

16 And when we came to Rome, the centurion delivered the prisoners to the captain of the guard: but Paul was suffered to dwell by himself[b] with a soldier that kept him.

17 And it came to pass, that after three days Paul called the chief of the Jews together: and when they were come together, he said unto them, Men *and* brethren, though[c] I have committed nothing against the people, or customs of our fathers, yet was I delivered[e] prisoner from Jerusalem into the hands of the Romans:

18 Who, when[f] they had examined me, would have let *me* go, because there was no cause of death in me.

19 But when the Jews spake against *it*, I was constrained to appeal[g] unto Cesar; not that I had ought to accuse my nation of.

20 For this cause therefore have I called for you, to see *you*, and to speak with *you*: because that for the hope[i] of Israel I am bound with this chain.[k]

21 And they said unto him, We neither received letters out of Judea concerning thee, neither any of the brethren that came shewed or spake any harm of thee.

22 But we desire to hear of thee what thou thinkest: for as concerning this sect, we know that every where[n] it is spoken against.

23 And when they had appointed him a day, there came many to him into *his* lodging;[o] to whom he expounded[p] and testified the kingdom of God, persuading them concerning Jesus, both[q] out of the law of Moses, and *out of* the prophets, from morning till evening.

24 And some[t] believed the things which were spoken, and some believed not.

25 And when they agreed not among themselves, they departed, after that Paul had spoken one word, Well spake the Holy Ghost by Esaias[v] the prophet unto our fathers,

26 Saying, Go unto this people, and say, Hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and not perceive:

27 For the heart of this people is waxed gross, and their ears are dull of hearing, and their eyes have they closed; lest they should see with *their* eyes, and hear with *their* ears, and understand with *their* heart, and should be converted, and I should heal them.

28 Be it known therefore unto you, that the salvation of God is sent unto the Gentiles,[x] and *that* they will hear it.

29 And when he had said these words, the Jews departed, and had great reasoning among themselves.

30 And Paul dwelt two whole years in his own hired house, and received all that came in unto him,

31 Preaching[a] the kingdom of God, and teaching those things which concern the Lord Jesus Christ, with all confidence, no man forbidding him.

A.D. 62..65.

a ch. 27. 26.
b Ro. 1. 14. Col. 3. 11.
c ch. 24. 12, 13. 25. 8.
d Mat. 10. 42. He. 13. 2.
e ch. 21. 33, &c
f ch. 24. 10. 26. 31.
g ch. 25. 11.
h Jn°. 7. 24.
i ch. 26. 6, 7.
k ch. 26. 29. Ep. 3. 1. 4. 1. 6. 20. 2 Ti. 1. 16. 2. 9. Phile. 10, 13.
l Mar. 16. 18. Lu. 10. 19.
m ch. 14. 11.
n ch. 24. 5, 14. Lu. 2. 34. 1 Pe. 2. 12. 4. 14.
o Philem. 2.
p ch. 17. 3. 19. 8. Lu. 24. 27.
q ch. 26. 6, 22.
r Ja. 5. 14, 15.
s ch. 19. 11. Mat. 9. 18. Mar. 6. 5. 7. 32; 16. 13. Lu. 4. 40. 1 Co. 12. 9, 28.
t ch. 14. 1. 17. 4; 19. 9. Ro. 3. 3.
u 1 Th. 2. 6. 1 Ti. 5. 17.
v Ps. 81. 11, 12. Is. 6. 9. Je. 5. 21. Eze. 3. 6, 7. 12. 2. Mat. 13. 14, 15 Ro. 11. 8.
w Mat. 6. 31..34 10. 8..10. 2 Co. 9. 5..11. Phi. 4. 11, 12.
x ch. 13. 46, 47. 18. 6; 22. 21. 26. 17, 18. Mat. 21. 41. Ro. 11. 11.
y ch. 21. 5. 3 Jn°. 6..8.
z Jos. 1. 6, 7, 9. 1 Sa. 30. 6. Ps. 27. 14.
a ch. 4. 31. Ep. 6. 19.
b ch. 24. 23. 27. 3.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς Εὐαγγέλιον Θεοῦ,

2 (Ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,)

3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, (τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα·

4 Τοῦ [n]ὁρισθέντος[1] υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

5 (Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·

6 Ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ·)

7 Πᾶσι τοῖς οὖσιν [n]ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς[1] Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ [i]ὑπὲρ[1] πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

9 Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν [n]ποιοῦμαι·

10 Πάντοτε[1] ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

11 Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς·

12 Τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.

13 [n]Οὐ θέλω[1] δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο,) ἵνα καρπόν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

14 Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·

15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν [o]τοῖς ἐν Ῥώμῃ[1] εὐαγγελίσασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον [b]τοῦ Χριστοῦ[1]· δύναμις γὰρ [k]Θεοῦ ἐστιν[1] εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε [o]πρῶτον[1] καὶ Ἕλληνι.

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων·

19 Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε.

20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥτε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·

21 Διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία.

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν·

23 Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.

24 Διὸ [c]καὶ[1] παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς·

25 Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·

27 Ὁμοίως [h]τε[1] καὶ οἱ ἄῤῥενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·

29 Πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, [f]πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας·

30 Ψιθυριστὰς, καταλάλους, [n]θεοστυγεῖς[1], ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, [o]ἀσπόνδους,[1] ἀνελεήμονας.

32 Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες,[f] (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν,) οὐ μόνον [f]αὐτὰ [n]ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι[1] τοῖς πράσσουσι.

Κεφ. β'. II.

ΔΙΟ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. Ἐν ᾧ γὰρ [n]κρίνεις[1] τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

2 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ [n]ἀποκαλύψεως[1][n]δικαιοκρισίας[1] τοῦ Θεοῦ·

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

ROMANOS.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei,

2 Quod ante promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis

3 De Filio suo, qui factus est ei ex semine David secundum carnem,

4 Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Jesu Christi Domini nostri:

5 Per quem accepimus gratiam, et Apostolatum ad obediendum fidei in omnibus Gentibus pro nomine ejus,

6 In quibus estis et vos vocati Jesu Christi:

7 Omnibus qui sunt Romæ, dilectis Dei, vocatis sanctis. Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

8 Primum quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro omnibus vobis: quia fides vestra annunciatur in universo mundo.

9 Testis enim mihi est Deus, cui servio in spiritu meo in Evangelio filii ejus, quòd sine intermissione memoriam vestri facio

10 Semper in orationibus meis: obsecrans, si quomodo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos.

11 Desidero enim videre vos: ut aliquid impertiar vobis gratiæ spiritualis ad confirmandos vos:

12 Id est, simul consolari in vobis per eam, quæ invicem est, fidem vestram, atque meam.

13 Nolo autem vos ignorare fratres: quia sæpe proposui venire ad vos, (et prohibitus sum usque adhuc) ut aliquem fructum habeam et in vobis, sicut et in ceteris gentibus.

14 Græcis, ac Barbaris, sapientibus, et insipientibus debitor sum:

15 Ita (quod in me) promptum est et vobis, qui Romæ estis, evangelizare.

16 Non enim erubesco Evangelium. Virtus enim Dei est in salutem omni credenti, Judæo primum, et Græco.

17 Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est: Justus autem ex fide vivit.

18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem, et injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent:

19 Quia quod notum est Dei, manifestum est in illis. Deus enim illis manifestavit.

20 Invisibilia enim ipsius, a creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque ejus virtus, et divinitas: ita ut sint inexcusabiles.

21 Quia cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis, et obscuratum est insipiens cor eorum.

22 Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.

23 Et mutaverunt gloriam incoruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum, et quadrupedum, et serpentium.

24 Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam: ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis:

25 Qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium: et coluerunt, et servierunt creaturæ potius quàm Creatori, qui est benedictus in sæcula. Amen.

26 Propterea tradidit illos Deus in passiones ignominiæ. Nam feminæ eorum immutaverunt naturalem usum in eum usum, qui est contra naturam.

27 Similiter autem et masculi, relicto naturali usu feminæ, exarserunt in desideriis suis in invicem, masculi in masculos turpitudinem operantes, et mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.

28 Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia: tradidit illos Deus in reprobum sensum; ut faciant ea, quæ non conveniunt,

29 Repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, avaritia, nequitia, plenos invidia, homicidio, contentione, dolo, malignitate, susurrones,

30 Detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, elatos, inventores malorum, parentibus non obedientes,

31 Insipientes, incompositos, sine affectione, absque fœdere, sine misericordia.

32 Qui cum justitiam Dei cognovissent, non intellexerunt quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: et non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.

CAP. II.

PROPTER quod inexcusabilis es o homo omnis, qui judicas. In quo enim judicas alterum, teipsum condemnas: eadem enim agis quæ judicas.

2 Scimus enim quoniam judicium Dei est secundum veritatem in eos, qui talia agunt.

3 Existimas autem hoc o homo, qui judicas eos, qui talia agunt, et facis ea, quia tu effugies judicium Dei?

4 An divitias bonitatis ejus, et patientiæ, et longanimitatis contemnis? ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?

5 Secundum autem duritiam tuam, et impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ, et revelationis justi judicii Dei,

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO
AOS
ROMANOS.

CAP. I.

PAULO servo de Jesu Christo, chamado Apostolo, separado para annunciar o Evangelho de Deos;

2 O qual tinha elle antes promettido pelos seus Profetas nas Santas Escrituras,

3 Sobre seu Filho Jesu Christo nosso Senhor, que lhe nasceo do sangue de David, segundo a carne;

4 Que foi predestinado para ser Filho de Deos no poder, segundo o Espirito de santificação, pela sua Resurreição dentre os mortos:

5 Por quem nós recebemos a graça, e o Apostolado, para fazer que obedeção á fé todas as Nações por seu nome.

6 No numero das quaes sois vós tambem, como chamados que fostes por Jesu Christo:

7 A todos vós, que estais em Roma, queridos de Deos, chamados Santos, graça, e paz de Deos nosso Pai, e de Jesu Christo nosso Senhor.

8 Primeiramente dou graças ao meu Deos por Jesu Christo por vós todos: porque em todo o Mundo he celebrada a vossa fé.

9 Porque o Deos, a quem servo pelo culto de meu espirito no Evangelho de seu Filho, me he testemunha, de que incessantemente vos tenho na memoria:

10 Pedindo-lhe de contínuo nas minhas orações, que se essa he a vontade de Deos, me conceda elle al fim alguma boa aberta de vos ir ver.

11 Porque esse he o meu desejo, para repartir comvosco alguma cousa da graça espiritual, que vos conforte:

12 Quero dizer, para me consolar comvosco pela fé, que eu, e vós professamos.

13 Não quero pois que ignoreis, irmãos, que muitas vezes propuz eu ir ver-vos, por fazer em vós algum fruto, como nas outras Nações: mas ategora sempre tenho tido obstaculos.

14 Eu sou devedor a Gregos, e a Barbaros, a sabios, e a ignorantes:

15 Assim quanto he em mim, eu estou prompto a annunciar tambem o Evangelho, aos que viveis em Roma.

16 Porque eu não me envergonho do Evangelho: pois a virtude de Deos he para salvar a todos os que crem, primeiramente aos Judeos, depois aos Gentios.

17 E nelle nos he revelada a justiça de Deos, que vem da fé, e se aperfeiçoa pela fé; segundo está escrito: O justo vive da fé.

18 Nelle tambem se nos descobre a ira de Deos, que sobrevirá do Ceo contra toda a impiedade, e injustiça daquelles homens, que retem na injustiça a verdade de Deos:

19 Porque o que se póde conhecer de Deos, isso lhes foi a elles manifesto, sendo o mesmo Deos quem lho manifestou.

20 Pois que as perfeições invisiveis de Deos, o seu eterno poder, a sua divindade se fizerão visiveis desda creação do Mundo, pelo conhecimento que delle nos dão as creaturas: e assim são inexcusaveis.

21 Porque tendo conhecido a Deos, não o glorificárão como Deos, nem lhe derão graças; mas esvaírão-se em seus vãos raciocinios, e o seu coração insensato ficou cheio de trévas:

22 Porque attribuindo-se o nome de sabios, elles se tornárão huns estultos.

23 E a honra, que devião dar ao Deos incorruptivel, a transferírão para a imagem do homem corruptivel, e das aves, e dos quadrupedes, e das serpentes.

24 Pelo que os entregou Deos aos desejos dos seus corações, aos vicios da impureza; até o ponto de deshonrarem elles mesmos aos seus proprios corpos:

25 Elles, que trocárão a verdade de Deos pela mentira; e que mais quizerão adorar, e servir á creatura, do que ao Creador, que he bemdito por todos os seculos. Amen.

26 Por isso os entregou Deos a paixões vergonhosas. Porque entre elles as femeas mudárão o uso, que he segundo a natureza, em outro uso, que he contra a natureza.

27 Por semelhante modo os machos, deixada a união natural dos dous sexos, se abrazárão em mutuos desejos huns pelos outros, commettendo homem com homem huma infame torpeza; e recebendo desta sorte em si mesmos o justo castigo, que era devido á sua cegueira.

28 E como elles não fizerão uso do conhecimento, que tinhão de Deos; assim Deos os entregou a hum sentimento depravado, segundo o qual commettêrão cousas, que não convem.

29 Cheios de toda iniquidade, de malicia, de fornicação, de avareza, de maldade; cheios de inveja, de homicidio, de contenda, de dólo, de malignidade;

30 Mexeriqueiros, calumniadores, inimigos de Deos, contumeliosos, soberbos, altivos, inventores de novos modos de fazer mal, desobedientes a seus pais, e mãis;

31 Sem prudencia, sem compostura, sem affeição, sem palavra, sem misericordia.

32 E tendo conhecido a justiça de Deos, não comprehendêrão, que os que fazem semelhantes cousas, são dignos de morte; e não sómente os que as fazem, mas tambem os que approvão, que as fação outros.

CAP. II.

PELO que, ó homem, quem quer que es, tu que condemnas aos outros, a ti mesmo te fazes inexcusavel: porque naquillo mesmo em que condemnas aos outros, te condemnas a ti; pois fazes as mesmas cousas que condemnas.

2 Porque nós sabemos, que o juizo de Deos, que he segundo a verdade, condemna aos que commettem taes cousas.

3 E tu pois, ó homem, que condemnas aos que as commettem, e que as commettes, julgas que poderás evitar a condemnação de Deos?

4 Acaso deprezas tu as riquezas da sua bondade, e da sua paciencia, e da sua longanimidade? Ignoras, que a bondade de Deos te convida á penitencia?

5 E tu entretanto pela tua dureza, e pela impenitencia do teu coração, vás ajuntando para ti hum thesouro de ira para o dia da ira, e da manifestação do justo juizo de Deos,

6 Que ha de retribuir a cada hum segundo as suas obras:

7 Dando a vida eterna aos que pela sua

P

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to the ROMANS.

CHAP. I.

PAUL, a servant of Jesus Christ,[a] called[b] *to be* an apostle, separated[c] unto the gospel of God,

2 (Which he had promised afore by his prophets in the holy scriptures,)

3 Concerning his Son Jesus Christ our Lord, which was made[f] of the seed of David according to the flesh;

4 And β declared[h] *to be* the Son of God with power, according to the Spirit[i] of holiness, by the resurrection from the dead:

5 By whom we have received grace and apostleship, γ for obedience[l] to the faith among all nations, for his name:

6 Among whom are ye also the called of Jesus Christ:

7 To all that be in Rome, beloved of God, called[n] *to be* saints: Grace[o] to you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

8 First, I thank my God through Jesus Christ for you all, that your faith[q] is spoken of throughout the whole world.

9 For God is my witness, whom[r] I serve ε with my spirit in the gospel of his Son, that without ceasing[s] I make mention of you always in my prayers;

10 Making request, if by any means now at length I might have a prosperous journey by the will[t] of God to come unto you.

11 For I[u] long to see you, that I[v] may impart unto you some spiritual gift, to the end ye may be established;

12 That is, that I may be comforted together ε with you by the mutual[w] faith both of you and me.

13 Now I would not have you ignorant, brethren, that oftentimes I purposed to come unto you, (but was let hitherto,) that I might have some fruit ε among you also, even as among other Gentiles.

14 I am debtor[x] both to the Greeks, and to the Barbarians; both to the wise, and to the unwise.

15 So, as much as in me is, I am ready to preach the gospel to you that are at Rome also.

16 For I am not ashamed[y] of the gospel of Christ: for it is the power[z] of God unto salvation, to every one that believeth;[b] to the Jew[c] first, and also to the Greek.

17 For therein[d] is the righteousness of God revealed from faith to faith: as it is written,[e] The just shall live by faith.

18 For the wrath[f] of God is revealed from heaven against all ungodliness and unrighteousness of men, who hold the truth in unrighteousness;

19 Because that which may be known of God is manifest μ in them; for God[h] hath shewed *it* unto them.

20 For the invisible things of him from the creation of the world are clearly seen, being understood by the things[m] that are made, *even* his eternal power and Godhead; ν so that they are without excuse.

A. D. 60.

a Ac. 27. 23.
b Ac. 9. 15. 1 Co. 1. 1.
c Ac. 13. 2. Ga. 1. 15.
d Je. 2. 5. Ep. 4. 17, 18.
e Je. 8. 8, 9.
f Ps. 89. 36.
g Is. 40. 18, 26 Eze. 8. 10.
β *determined*
h Ac. 13. 33, 34. Re. 1. 18.
i He. 9. 14.
k Ps. 81. 12. 2 Th. 2. 11.
γ or, *to the obedience of faith.*
l ch. 16. 26. Ac. 6. 7.
m Am. 2. 4.
δ or, *rather.*
n 1 Co. 1. 2. 1 Th. 4. 7.
o 1 Co. 1. 3, &c. 2 Pe. 1. 2.
p Ep. 5. 12. Jude 10.
q ch. 16. 19.
r Ac. 27. 23.
ε or, *in.*
s 1 Th. 3. 10.
ζ or, *to acknowledge.*
t Ja. 4. 15.
θ or, *a mind void of judgment.*
u ch. 15. 23, 32.
v ch. 15. 29.
w 2 Pe. 1. 1.
κ or, *unsociable.*
x 1 Co. 9. 16.
λ or, *consent with them.*
y Mar. 8. 38. 2 Ti. 1. 8.
z Je. 23. 29. 1 Co. 1. 18.
a 2 Sa. 12. 6, 7.
b Mar. 16. 16.
c Ac. 3. 26.
d ch. 3. 21, 25.
e Hab. 2. 4.
f Ep. 5. 6.
g ch. 9. 23.
μ or, *to them.*
h Jno. 1. 9.
i Is. 63. 7, &c.
k Jon. 4. 2.
l Is. 30. 18.
m Ps. 19. 1, &c.
n De. 32. 34.
o Ec. 12. 14.
ν or, *that they may be.*

21 Because that, when they knew God, they glorified *him* not as God, neither were thankful; but became vain[d] in their imaginations, and their foolish heart was darkened:

22 Professing themselves to be wise, they[e] became fools,

23 And changed the glory of the uncorruptible God into an image[g] made like to corruptible man, and to birds, and four-footed beasts, and creeping things.

24 Wherefore God also gave them[k] up to uncleanness through the lusts of their own hearts, to dishonour their own bodies between themselves:

25 Who changed the truth of God[m] into a lie, and worshipped and served the creature δ more than the Creator, who is blessed for ever. Amen.

26 For this cause God gave them up unto vile affections:[p] for even their women did change the natural use into that which is against nature:

27 And likewise also the men, leaving the natural use of the woman, burned in their lust one toward another; men with men working that which is unseemly, and receiving in themselves that recompence of their error which was meet.

28 And even as they did not like ζ to retain God in *their* knowledge, God gave them over to θ a reprobate mind, to do those things which are not convenient;

29 Being filled with all unrighteousness, fornication, wickedness, covetousness, maliciousness; full of envy, murder, debate, deceit, malignity; whisperers,

30 Backbiters, haters of God, despiteful, proud, boasters, inventors of evil things, disobedient to parents,

31 Without understanding, covenant-breakers, κ without natural affection, implacable, unmerciful:

32 Who knowing the judgment of God, that they which commit such things are worthy of death, not only do the same, but λ have pleasure in them that do them.

CHAP. II.

THEREFORE thou art inexcusable, O man, whosoever thou art that judgest: for wherein[a] thou judgest another, thou condemnest thyself; for thou that judgest doest the same things.

2 But we are sure that the judgment of God is according to truth, against them which commit such things.

3 And thinkest thou this, O man, that judgest them which do such things, and doest the same, that thou shalt escape the judgment of God?

4 Or despisest thou the riches[g] of his goodness and forbearance[i] and long-suffering;[k] not knowing that the goodness of God leadeth[l] thee to repentance?

5 But, after thy hardness and impenitent heart, treasurest[n] up unto thyself wrath, against the day of wrath, and revelation[o] of the righteous judgment of God;

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ 'ΡΩΜΑΙΟΥΣ, III.

6 Ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον·

8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι [e] μὲν[1] τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή·

9 Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος·

10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.

11 Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται,

13 (Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ [e] τοῦ[1] νόμου δικαιωθήσονται.

14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον [n] ἔχοντα, φύσει[1] τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος·

15 Οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογουμένων,)

16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 [a] Ἴδε,[1] σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ [e] τῷ[1] νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

18 Καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 Πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 Παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.

21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ [n] διδάσκεις;[1] ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;

24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν [n] λογισθήσεται[1];

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ [n] φύσεως[1] ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή·

29 Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γ'. III.

ΤΙ οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 Πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. [a] Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι[1] ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.

3 Τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν [a] πίστιν[1] τοῦ Θεοῦ καταργήσει;

4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν [n] ὀργήν; (κατὰ ἄνθρωπον[1] λέγω,)

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον;

7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, [n] τί ἔτι[1] κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;

8 Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν) [e] ὅτι[1] ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

9 [n] Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα[1] γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι·

10 Καθὼς γέγραπται· [e] Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 Οὐκ ἔστιν [d] ὁ[1] συνιῶν, οὐκ ἔστιν [e] ὁ[1] ἐκζητῶν τὸν Θεόν.

12 Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

13 Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν.

14 Ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα.

16 Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.

18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

19 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ.

20 Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν.

22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας [e] καὶ ἐπὶ πάντας[1] τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή.

23 Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ·

24 Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

25 Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον [e] διὰ τῆς πίστεως[1] ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν [n] πάρεσιν[1] τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων·

26 Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως [d] Ἰησοῦ[1].

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; Ἐξεκλείσθη. Διὰ

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD ROM. III.

6 Qui reddet unicuique secundum opera ejus:

7 Iis quidem, qui secundum patientiam boni operis, gloriam, et honorem, et incorruptionem quærunt, vitam æternam:

8 Iis autem, qui sunt ex contentione, et qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira, et indignatio.

9 Tribulatio, et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judæi primum, et Græci:

10 Gloria autem, et honor, et pax omni operanti bonum, Judæo primum, et Græco:

11 Non enim est acceptio personarum apud Deum.

12 Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege peribunt: et quicumque in lege peccaverunt, per legem judicabuntur:

13 Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur.

14 Cum enim Gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, ejusmodi legem non habentes, ipsi sibi sunt lex:

15 Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum, et inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam defendentibus,

16 In die, cum judicabit Deus occulta hominum, secundum Evangelium meum per Jesum Christum.

17 Si autem tu Judæus cognominaris, et requiescis in lege, et gloriaris in Deo,

18 Et nosti voluntatem ejus, et probas utiliora, instructus per legem,

19 Confidis teipsum esse ducem cæcorum, lumen eorum, qui in tenebris sunt,

20 Eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ, et veritatis in lege.

21 Qui ergo alium doces, teipsum non doces: qui prædicas non furandum, furaris:

22 Qui dicis non mœchandum, mœcharis: qui abominaris idola, sacrilegium facis:

23 Qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras.

24 (Nomen enim Dei per vos blasphematur inter Gentes, sicut scriptum est.)

25 Circumcisio quidem prodest, si legem observes: si autem prævaricator legis sis, circumcisio tua præputium facta est.

26 Si igitur præputium justitias legis custodiat: nonne præputium illius in circumcisionem reputabitur?

27 Et judicabit id, quod ex natura est præputium, legem consummans, te, qui per litteram, et circumcisionem prævaricator legis es?

28 Non enim qui in manifesto, Judæus est: neque quæ in manifesto, in carne, est circumcisio:

29 Sed qui in abscondito, Judæus est: et circumcisio cordis in spiritu, non littera: cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo est.

CAP. III.

QUID ergo amplius Judæo est? aut quæ utilitas circumcisionis?

2 Multum per omnem modum. Primum quidem quia credita sunt illis eloquia Dei.

3 Quid enim si quidam illorum non crediderunt? Numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit? Absit.

4 Est autem Deus verax: omnis autem homo mendax, sicut scriptum est: Ut justificeris in sermonibus tuis: et vincas cum judicaris.

5 Si autem iniquitas nostra justitiam Dei commendat, quid dicemus? Numquid iniquus est Deus, qui infert iram? (secundum hominem dico.)

6 Absit. alioquin quomodo judicabit Deus hunc mundum?

7 Si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius: quid adhuc et ego tamquam peccator judicor?

8 Et non (sicut blasphemamur, et sicut aiunt quidam nos dicere) faciamus mala ut veniant bona: quorum damnatio justa est.

9 Quid ergo? præcellimus eos? Nequaquam. Causati enim sumus Judæos, et Græcos omnes sub peccato esse,

10 Sicut scriptum est: Quia non est justus quisquam:

11 Non est intelligens, non est requirens Deum.

12 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

13 Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant: Venenum aspidum sub labiis eorum:

14 Quorum os maledictione, et amaritudine plenum est:

15 Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem:

16 Contritio, et infelicitas in viis eorum:

17 Et viam pacis non cognoverunt:

18 Non est timor Dei ante oculos eorum.

19 Scimus autem quoniam quæcumque lex loquitur, iis, qui in lege sunt, loquitur: ut omne os obstruatur, et subditus fiat omnis mundus Deo:

20 Quia ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo. Per legem enim cognitio peccati.

21 Nunc autem sine lege justitia Dei manifestata est: testificata a lege et Prophetis.

22 Justitia autem Dei per fidem Jesu Christi in omnes, et super omnes, qui credunt in eum: non enim est distinctio.

23 Omnes enim peccaverunt, et egent gloria Dei.

24 Justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem, quæ est in Christo Jesu,

25 Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ propter remissionem præcedentium delictorum.

26 In sustentatione Dei, ad ostensionem justitiæ ejus in hoc tempore: ut sit ipse justus, et justificans eum, qui est ex fide Jesu Christi.

27 Ubi est ergo gloriatio tua? Ex-

VERSIO LUSITANA.

aciencia nas boas obras buscão a gloria, e honra, e a immortalidade;

8 E derramando a sua ira, e a sua indinação sobre os que tem hum espirito con-ncioso, e que se não aquietão á verdade, 1as abração a iniquidade.

9 A tribulação, e a angustia será a recomensa de toda a alma do homem, que obra 1al; primeiramente do Judeo, e depois do entio:

10 A gloria, e a honra, e a paz será a reompensa de todo o homem, que obra bem; rimeiramente do Judeo, e depois do Gentio:

11 Porque Deos não faz accepção de pessoas.

12 E assim todos os que peccárão, sem a ei, perecerãõ sem a Lei: e todos os que eccárão estando debaixo da Lei, serão julados pela Lei:

13 Porque não são os ouvintes da Lei, os ue são justos diante de Deos; mas os que azem o que manda a Lei, esses serão os que e justifiquem.

14 Quando pois os Gentios, que não tem a ei, fazem naturalmente as cousas, que são a Lei; esses taes não tendo a Lei, a si mesnos servem de Lei;

15 Mostrando que tem nos seus corações scrito o que a Lei manda, pelo testemunho, ue lhes dá a sua propria consciencia, e pelas iversas reflexões, que ora os accusão, ora os efendem,

16 No dia, em que Deos ha de julgar por esu Christo, segundo o Evangelho, tudo o ue está escondido nos corações dos homens.

17 Porem tu, que tens o nome de Judeo, ue descanças na Lei, que te glorías dos faores de Deos:

18 E tu, que conheces qual he a sua vonade, e que instruido pela Lei sabes discerir, o que he melhor;

19 Tu, que presumes de ser o conductor os cegos, e a luz dos que estão em trévas;

20 De ser o Doutor dos ignorantes, o Mesre das crianças, como quem na Lei tem a egra da sciencia, e da verdade:

21 Tu pois que ensinas o outro, não ensinas ti mesmo: tu, que prégas que se não deve urtar, furtas:

22 Tu, que dizes que se não deve commeter adulterio, commettes adulterio: tu, que bominas os idolos, fazes sacrilegios:

23 Tu, que te glorías da Lei, deshonras a)eos pela transgressão da Lei.

24 (Porque, como está escrito, vós sois a ausa, de que o nome de Deos seja blasfenado entre os Gentios.)

25 Isto não he dizer, que a circumcisão ıão he util, se tu observares a Lei. Mas se tu uebrantas a Lei, assim circumcidado como s, vens a ser como se o não fosses.

26 Se pois hum homem, que não he cirumcidado, guarda os mandamentos da Lei; ıão he verdade, que assim por circumcidar, erá elle considerado como circumcidado?

27 E que assim aquelle, que sendo natualmente incircumcidado cumpre a Lei, te ha le condemnar a ti, que tendo recebido a letra, a circumcisão, es hum transgressor da Lei?

28 Porque o verdadeiro Judeo não he quelle, que o he por fóra: nem a verdadeira circumcisão he a que se vê na carne:

29 Mas o verdadeiro Judeo he o que o he no interior: e a verdadeira circumcisão he a lo coração no espirito, e não segundo a letra: cujo louvor não he dos homens, mas de Deos.

CAP. III.

QUAL he logo a vantagem dos Judeos, e qual he a utilidade da circumcisão?

2 A vantagem he grande em todas as maneiras: principalmente porque a elles confiou Deos os seus oraculos.

3 Porque em fim, se alguns delles não crêrão, por ventura a sua incredulidade destruirá a fidelidade de Deos? Não por certo.

4 Deos he veraz, e todo o homem he mentiroso, como está escrito: Para que tu sejas reconhecido por fiel nas tuas palavras; e vencedor quando fores julgado.

5 E se a nossa injustiça porém faz brilhar a justiça de Deos, que diremos? Acaso Deos he elle injusto em nos punir?

6 (Como homen fallo.) Certo que não: porque doutra sorte como será Deos o Juiz do Mundo?

7 Mas se pela minha infidelidade recebeo a justiça de Deos maior lustre para gloria sua: porque sou eu ainda assim condemnado como peccador?

8 E porque não faremos nós o mal, a fim de que venha o bem? (Como alguns por nos damnar, nos accusão que dizemos.) Os quaes justamente serão condemnados.

9 Que pois? Que devemos ser preferidos aos Gentios? De nenhuma sorte. Porque nós já convencemos tanto aos Judeos, como aos Gentios, de que todos estão debaixo do peccado,

10 Conforme está escrito: Não ha ninguem que seja justo:

11 Não ha ninguem que tenha intelligencia, ninguem que busque a Deos.

12 Todos se desviárão do caminho: todos se fizerão inuteis: não ha quem faça o bem, não ha nem se quer hum.

13 A sua garganta he hum sepulcro aberto: elles se valêrão das suas linguas para enganar: debaixo dos seus labios tem hum veneno de aspides.

14 A sua boca está cheia de maldição, e de amargura.

15 Os seus pés são ligeiros para derramar sangue:

16 A contrição e a infelicidade se acha nos seus caminhos:

17 E elles não conhecem o caminho da paz:

18 Não tem diante de seus olhos o temor de Deos.

19 Ora nós sabemos, que todas as palavras da Lei se dirigem áquelles, que estão debaixo da Lei; a fim de que a todos se tape a boca, e de que todo o Mundo se conheça condemnavel diante de Deos:

20 Porque nenhum será justificado diante delle pelas obras da Lei; pois que a Lei o que deo, foi o conhecimento do peccado.

21 Agora porém sem a Lei, nos foi manifestada a justiça de Deos; da qual derão testemunho a Lei, e os Profetas.

22 E esta justiça de Deos pela fé em Jesu Christo, he para todos aquelles, e sobre todos aquelles, que crem nelle: porque não ha aqui distinção nenhuma:

23 Porque todos peccárão, e necessitão da gloria de Deos;

24 Sendo justificados gratuitamente por sua graça, pela redempção que tem em Jesu Christo;

25 Ao qual propoz Deos para ser a propiciação, pela fé no seu sangue, para dar a conhecer a justiça, que elle mesmo dá,

26 Perdoando os peccados passados, pela paciencia de Deos: para dar a conhecer, digo, neste tempo a justiça, que vem delle: mostrando ser elle justo, e ser elle o que justifica ao que tem a fé em Jesu Christo.

27 Onde está logo a tua jactancia? Ella

VERSIO ANGLICANA.

6 Who[a] will render to every man according to his deeds:

7 To them who, by patient continuance in well doing, seek for glory and honour and immortality, eternal life:

8 But unto them that are contentious,[c] and do[d] not obey the truth, but obey unrighteousness, indignation and wrath,

9 Tribulation and anguish, upon every soul of man that doeth evil, of the Jew first, and also of the β Gentile;

10 But glory,[g] honour, and peace, to every man that worketh good, to the Jew first, and also to the β Gentile:

11 For[h] there is no respect of persons with God.

12 For as many as have sinned without law, shall also perish without law: and as many as have sinned in the law, shall be judged by the law;

13 (For[k] not the hearers of the law *are* just before God, but the doers of the law shall be justified.

14 For when the Gentiles, which have not the law, do by nature the things contained in the law, these, having not the law, are a law[m] unto themselves:

15 Which shew the work of the law written in their hearts, γ their conscience also bearing witness, and *their* thoughts ζ the mean while accusing, or else excusing, one another;)

16 In the day when God shall judge the secrets[o] of men, by Jesus Christ, according to my gospel.[p]

17 Behold, thou[q] art called a Jew, and restest in the law, and makest thy boast of God,

18 And knowest[r] *his* will, and η approvest[s] the things that are more excellent, being instructed out of the law;

19 And art confident that thou thyself art a guide of the blind, a light of them which are in darkness,

20 An instructor of the foolish, a teacher of babes, which hast the form[x] of knowledge and of the truth in the law:

21 Thou[y] therefore which teachest another, teachest thou not thyself? thou that preachest a man should not steal, dost thou steal?

22 Thou that sayest a man should not commit adultery, dost thou commit adultery? thou that abhorrest idols, dost thou commit sacrilege?

23 Thou that makest thy boast of the law, through breaking the law dishonourest thou God?

24 For the name of God is blasphemed among the Gentiles through you, as it is written.[c]

25 For circumcision verily profiteth, if thou keep the law: but[e] if thou be a breaker of the law, thy circumcision is made uncircumcision.

26 Therefore if[g] the uncircumcision keep the righteousness of the law, shall not his uncircumcision be counted for circumcision?

27 And shall not uncircumcision which is by nature, if it fulfil the law, judge[i] thee, who by the letter and circumcision dost transgress the law?

28 For he[k] is not a Jew, which is one outwardly; neither *is that* circumcision, which is outward in the flesh:

29 But he *is* a Jew, which is one inwardly; and circumcision *is that* of the heart,[m] in the spirit, *and* not in the letter; whose praise[n] *is* not of men, but of God.

A. D. 60.

a Pr. 24. 12. Mat. 16. 27. Re. 20. 12.
b De. 4. 7, 8.
c 1 Ti. 6. 3, 4.
d 2 Th. 1. 8.
e ch. 10. 16. He. 4. 2.
β or, *Greek*.
f Ps. 51. 4.
g 1 Pe. 1. 7.
h De. 10. 17. 2 Ch. 19. 7. Ga. 6. 7, 8. 1 Pe. 1. 17.
i Job 8. 3.
k Ja. 1. 22..25.
l ch. 6. 1, 15.
m 1 Co. 11. 14.
γ or, *the conscience witnessing with them.*
δ *charged.*
ζ or, *between themselves.*
n Ps. XIV. LIII.
o Lu. 8. 17.
p ch. 16. 25.
q ver. 28.
r Ps. 147. 19, 20.
η or, *triest the things that differ.*
s Phi. 1. 10.
t Ps. 5. 9.
u Ps. 140. 3.
v Ps. 10. 7.
w Is. 59. 7, 8.
x 2 Ti. 1. 13. 3. 5.
y Mat. 23. 3, &c.
z Ps. 36. 1.
a Ps. 107. 42.
θ or, *subject to the judgment of God.*
b Ps. 143. 2.
c Eze. 36. 20, 23.
d Ac. 26. 22.
e Ga. 5. 3.
f ch. 5. 1, &c.
g Ac. 10. 34, 35.
h Ec. 7. 20.
i Mat. 12. 41, 42.
κ or, *fore-ordained.*
k ch. 9. 6, 7. Mat. 3. 9. Jn°. 8. 39 Ga. 6. 15. Re. 2. 9.
λ or, *passing over.*
l Ac. 13 38, 39.
m De. 10. 16. 30. 6. Je. 4. 4. Phi. 3. 3. Col. 2. 11.
n 2 Co. 10. 18.

CHAP. III.

WHAT advantage then hath the Jew? or what profit *is there* of circumcision?

2 Much every way: chiefly, because that unto them[b] were committed the oracles of God.

3 For what, if some[e] did not believe? shall their unbelief make the faith of God without effect?

4 God forbid: yea, let God be true, but every man a liar; as it is written,[f] That thou mightest be justified in thy sayings, and mightest overcome when thou art judged.

5 But if our unrighteousness commend the righteousness of God, what shall we say? *Is* God unrighteous, who taketh vengeance? (I speak as a man)

6 God forbid: for then how[i] shall God judge the world?

7 For if the truth of God hath more abounded through my lie unto his glory, why yet am I also judged as a sinner?

8 And not *rather*, (as we be slanderously reported, and as some affirm that we say,) Let us[l] do evil, that good may come? whose damnation is just.

9 What then? are we better *than they?* No, in no wise: for we have before δ proved both Jews and Gentiles, that they are all under sin:

10 As it is written,[n] There is none righteous, no, not one:

11 There is none that understandeth, there is none that seeketh after God.

12 They are all gone out of the way, they are together become unprofitable; there is none that doeth good, no, not one.

13 Their throat[t] *is* an open sepulchre; with their tongues they have used deceit; the poison[u] of asps *is* under their lips:

14 Whose mouth[v] *is* full of cursing and bitterness:

15 Their feet[w] *are* swift to shed blood:

16 Destruction and misery *are* in their ways:

17 And the way of peace have they not known:

18 There[z] is no fear of God before their eyes.

19 Now we know, that what things soever the law saith, it saith to them who are under the law; that every mouth[a] may be stopped, and all the world may become θ guilty before God.

20 Therefore[b] by the deeds of the law there shall no flesh be justified in his sight: for by the law *is* the knowledge of sin.

21 But now the righteousness of God without the law is manifested, being witnessed by the law[d] and the prophets;

22 Even the righteousness of God *which is* by faith[f] of Jesus Christ, unto all and upon all them that believe: for there is no difference:

23 For all[h] have sinned, and come short of the glory of God;

24 Being justified freely by his grace, through the redemption that is in Christ Jesus:

25 Whom God hath κ set forth *to be* a propitiation through faith in his blood, to declare his righteousness for the λ remission of sins that are past, through the forbearance of God;

26 To declare, *I say*, at this time, his righteousness: that he[l] might be just, and the justifier of him which believeth in Jesus.

27 Where *is* boasting then? It is ex-

TEXTUS GRÆCUS.

ποίου νόμου; τῶν ἔργων; Οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

28 Λογιζόμεθα [c] οὖν⌉, πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ [b] δὲ⌉ καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν.

30 [i] Ἐπείπερ⌉ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

31 Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον [i] ἱστῶμεν⌉.

Κεφ. δ'. IV.

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν [k] Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ⌉ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ [b] τὸ⌉ ὀφείλημα.

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων·

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ [e] καὶ⌉ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε [n] περιτομῆς⌉, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι [e] καὶ⌉ αὐτοῖς [e] τὴν⌉ δικαιοσύνην·

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, [n] τοῖς οὐκ⌉ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι [i] τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως⌉ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι [b] τοῦ⌉ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.

14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.

15 Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ [i] γὰρ⌉ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν,

17 (Καθὼς γέγραπται· Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε) κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα.

18 Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.

19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, [c] οὐ⌉ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας.

20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ·

21 [e] Καὶ⌉ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι.

22 Διὸ [d] καὶ⌉ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·

24 Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

25 Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν [n] δικαίωσιν⌉ ἡμῶν.

Κεφ. ε'. V.

ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην [n] ἔχομεν⌉ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν [d] τῇ πίστει⌉ εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·

5 Ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 [n] Ἔτι⌉ γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν [n] ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ [n] δικαίου⌉ τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.

8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς [e] ὁ Θεὸς⌉, ὅτι [n] ἔτι⌉ ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

9 Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ [n] καυχώμενοι⌉ ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας [d] ὁ θάνατος⌉, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον.

13 Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου·

14 Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς [d] μὴ⌉ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς [i] ἁμαρτήσαντος⌉, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ [i] τῷ τοῦ ἑνὸς⌉ παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον

VERSIO VULGATA LATINA.

clusa est. Per quam legem? Factorum? Non: sed per legem fidei.

28 Arbitramur enim justificari hominem per fidem sine operibus legis.

29 An Judæorum Deus tantum? nonne et Gentium? Immo et Gentium.

30 Quoniam quidem unus est Deus, qui justificat circumcisionem ex fide, et præputium per fidem.

31 Legem ergo destruimus per fidem? Absit: sed legem statuimus.

CAP. IV.

QUID ergo dicemus invenisse Abraham patrem nostrum secundum carnem?

2 Si enim Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum.

3 Quid enim dicit Scriptura? Credidit Abraham Deo: et reputatum est illi ad justitiam.

4 Ei autem, qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum.

5 Ei vero, qui non operatur, credenti autem in eum, qui justificat impium, reputatur fides ejus ad justitiam secundum propositum gratiæ Dei.

6 Sicut et David dicit beatitudinem hominis, cui Deus accepto fert justitiam sine operibus:

7 Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, et quorum tecta sunt peccata.

8 Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum.

9 Beatitudo ergo hæc in circumcisione tantum manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata est Abrahæ fides ad justitiam.

10 Quomodo ergo reputata est? in circumcisione, an in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio.

11 Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei, quæ est in præputio: ut sit pater omnium credentium per præputium, ut reputetur et illis ad justitiam:

12 Et sit pater circumcisionis non iis tantum, qui sunt ex circumcisione, sed et iis, qui sectantur vestigia fidei, quæ est in præputio patris nostri Abrahæ.

13 Non enim per legem promissio Abrahæ, aut semini ejus ut heres esset mundi: sed per justitiam fidei.

14 Si enim qui ex lege, heredes sunt: exinanita est fides, abolita est promissio.

15 Lex enim iram operatur. Ubi enim non est lex: nec prævaricatio.

16 Ideo ex fide, ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini, non ei, qui ex lege est solum, sed et ei, qui ex fide est Abrahæ, qui pater est omnium nostrum

17 (Sicut scriptum est: Quia patrem multarum gentium posui te) ante Deum, cui credidit, qui vivificat mortuos, et vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt.

18 Qui contra spem in spem credidit, ut fieret pater multarum gentium secundum quod dictum est ei: Sic erit semen tuum.

19 Et non infirmatus est fide, nec consideravit corpus suum emortuum, cum jam fere centum esset annorum: et emortuam vulvam Saræ:

20 In repromissione etiam Dei non hæsitavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo:

21 Plenissime sciens quia quæcumque promisit, potens est et facere.

22 Ideo et reputatum est illi ad justitiam.

23 Non est autem scriptum tantum propter ipsum quia reputatum est illi ad justitiam:

24 Sed et propter nos, quibus reputabitur credentibus in eum, qui suscitavit Jesum Christum Dominum nostrum a mortuis,

25 Qui traditus est propter delicta nostra, et resurrexit propter justificationem nostram.

CAP. V.

JUSTIFICATI ergo ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum:

2 Per quem et habemus accessum per fidem in gratiam istam, in qua stamus, et gloriamur in spe gloriæ filiorum Dei.

3 Non solum autem, sed et gloriamur in tribulationibus: scientes quòd tribulatio patientiam operatur:

4 Patientia autem probationem, probatio vero spem,

5 Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.

6 Ut quid enim Christus, cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est?

7 Vix enim pro justo quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori.

8 Commendat autem charitatem suam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus

9 Christus pro nobis mortuus est: multo igitur magis nunc justificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum.

10 Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus: multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius.

11 Non solum autem: sed et gloriamur in Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepimus.

12 Propterea sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt:

13 Usque ad legem enim peccatum erat in mundo: peccatum autem non imputabatur, cum lex non esset.

14 Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri.

15 Sed non sicut delictum, ita et donum. si enim unius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit.

16 Et non sicut per unum peccatum, ita et donum. nam judicium quidem ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in justificationem.

17 Si enim unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundan-

VERSIO LUSITANA.

foi excluida. E porque Lei? Pela das obras? Não; mas pela Lei da fé.

28 Devemos logo reconhecer, que o homem he justificado pela fé, sem as obras da Lei.

29 Por ventura Deos só o he dos Judeos? Não o he elle tambem dos Gentios? Sim, tambem dos Gentios.

30 Porque elle não ha senão hum Deos, que justifica pela fé os circumcidados, e que tambem pela fé justifica os incircumcidados.

31 Logo destruimos nós a Lei pela fé? De nenhuma sorte: antes pelo contrario estabelecemos a Lei.

CAP. IV.

QUE vantagem logo diremos nós, que teve segundo a carne nosso pai Abrahão?

2 Certamente se elle foi justificado pelas obras, tem elle de que se gloriar, mas não diante de Deos.

3 E com tudo que he o que diz a Escritura? Abrahão creo a Deos; e foi-lhe imputada a justiça.

4 Ora a recompensa, que se dá a qualquer pelas suas obras, não se lhe imputa como huma graça, mas sim como huma divida.

5 E ao contrario, quando hum homem sem fazer obras, crê naquelle, que justifica o impio, he-lhe a fé imputada a justiça, segundo o decreto da graça de Deos.

6 Assim he que David diz bemaventurado aquelle, a quem Deos imputa a justiça sem obras:

7 Bemaventurados aquelles, a quem as suas iniquidades forão perdoadas, e cujos peccados forão cubertos.

8 Bemaventurado aquelle, a quem o Senhor não imputou o peccado.

9 Ora esta bemaventurança he só para os circumcidados, ou he tambem para os incircumcidados? Nós acabamos de dizer, que a fé de Abrahão lhe foi imputada a justiça.

10 Em que estado porém lhe foi ella imputada? No de circumcidado, ou no de incircumcidado? Não foi no estado de circumcidado, mas no de incircumcidado.

11 E elle recebeo o sinal da circumcisão, como sello da justiça de fé, estando ainda por circumcidar; para ser pai de todos os que crem sendo incircumcidados, a fim de que lhes seja tambem imputada a justiça;

12 E pai dos que são circumcidados, que não sómente recebêrão a circumcisão, mas tambem seguem as pizadas da fé, que nosso pai Abrahão teve, quando ainda não era circumcidado.

13 Assim que, não he pela Lei, que foi feita a Abrahão, ou á sua posteridade, a promessa de ter o Mundo por herança; mas sim pela justiça da fé.

14 Porque se os que pertencem á Lei, são os herdeiros; fica sendo inutil a fé, e sem effeito a promessa.

15 Porque a Lei, o que produz, he ira: pois que onde não ha Lei, não ha transgressão.

16 Por tanto, pela fé he que são os herdeiros; a fim de que elles o sejão por graça, e a promessa fique firme para todos os seus descendentes; não só para os que recebêrão a Lei, mas tambem para os que seguem a fé de Abrahão, que he pai de nós todos,

17 (Segundo o que está escrito: Eu te constitui pai de muitas Nações) a exemplo de Deos, a quem creo, o qual resuscita os mortos, e chama as cousas, que não são, como as que são.

18 Porque esperando contra toda a esperança, creo que elle viria a ser pai de muitas Nações, conforme lhe fora predito: Assim será a tua descendencia.

19 E elle não fraqueou na fé, nem considerou que achando-se em idade de cem annos, estava seu corpo como morto; nem que a virtude de conceber se achava extincta em Sara.

20 Não hesitou por desconfiança da promessa de Deos; mas foi fortificado pela fé, dando gloria a Deos:

21 Como quem estava plenamente capacitado, que elle tinha poder para fazer tudo o que prometteo.

22 Por isso a sua fé lhe foi imputada a justiça.

23 Ora não he só por elle que está escrito, que lhe foi imputada a justiça:

24 Mas tambem por nós, aos quaes ella será igualmente imputada, se crermos naquelle, que resurgio dos mortos Jesu Christo nosso Senhor;

25 Que foi entregue á morte pelos nossos peccados, e que resurgio por nossa justificação.

CAP. V.

JUSTIFICADOS pois pela fé, temos paz com Deos por meio de nosso Senhor Jesu Christo;

2 O qual nos deo tambem accesso pela fé áquella graça, na qual permanecemos firmes, e nos gloriamos na esperança da gloria de filhos de Deos.

3 E não sómente mas tambem nós gloriamos nas tribulações; sabendo que a tribulação produz paciencia;

4 E a paciencia experiencia, e a experiencia esperança.

5 Ora esta esperança não nos he falsa: pois que o amor de Deos se derramou nos nossos corações pelo Espirito Santo, que nos foi dado.

6 Doutra sorte porque razão, quando nós estavamos ainda enfermos, morreo Christo pelos impios no tempo destinado?

7 Porque por hum homem justo, escassamente morre alguem: ainda que por hum bom talvez se acha, quem tenha o valor de morrer.

8 O que faz porém mais recommendavel o amor de Deos para comnosco, he, que sendo nós ainda peccadores, morreo Christo por nós no tempo decretado.

9 Com muito maior razão logo, estando nós agora justificados pelo seu sangue, seremos por elle livres da ira.

10 Porque se quando nós eramos inimigos, fomos reconciliados com Deos pela morte de seu Filho; com muito maior razão estando nós reconciliados, seremos salvos pela sua vida.

11 E não sómente: mas tambem nos gloriamos em Deos por nosso Senhor Jesu Christo, por quem agora recebemos esta reconciliação.

12 Porque como por hum homem entrou o peccado neste Mundo, e pelo peccado a morte; assim passou tambem a morte a todos os homens por hum homem, no qual todos peccárão.

13 Porque ainda antes da Lei havia no Mundo o peccado; mas como não havia Lei, não era imputado o peccado.

14 Entretanto reinou a morte desde Adão até Moysés, ainda sobre aquelles, que não peccárão por huma transgressão semelhante á de Adão, o qual era figura do que havia de vir.

15 Mas não he assim a graça, como foi o peccado. Porque se pelo peccado de hum morrêrão muitos; a misericordia, e o dom de Deos se diffundio muito mais abundantemente por muitos, pela graça de hum homem, Jesu Christo.

16 E não he assim o dom, como foi o peccado, que veio por hum: porque a sentença era de hum por condemnação: e a graça de muitos peccados he por justifição.

17 Porque se pelo peccado de hum reinou a morte por hum; por muito mais forte razão os que recebem a abundancia da graça, e do

VERSIO ANGLICANA.

cluded. By what law? of works? Nay: but by the law of faith.

28 Therefore we conclude that[b] a man is justified by faith without the deeds of the law.

29 *Is he* the God of the Jews only? *is he* not also of the Gentiles? Yes, of the Gentiles also:

30 Seeing *it is* one God, which[d] shall justify the circumcision by faith, and uncircumcision through faith.

31 Do we then make void the law through[f] faith? God forbid: yea, we establish the law.

CHAP. IV.

WHAT shall we then say that Abraham, our father[h] as pertaining to the flesh, hath found?

2 For if Abraham were justified by works, he hath *whereof* to glory; but not[l] before God.

3 For what saith the scripture?[o] Abraham believed God, and it was counted unto him for righteousness.

4 Now to him that worketh[q] is the reward not reckoned of grace, but of debt.

5 But to him that worketh not, but believeth on him that justifieth the ungodly, his faith[t] is counted for righteousness.

6 Even as David also describeth the blessedness of the man, unto whom God imputeth righteousness without works,

7 *Saying*,[v] Blessed *are* they whose iniquities are forgiven, and whose sins are covered.

8 Blessed *is* the man to whom the Lord will not impute sin.

9 *Cometh* this blessedness then upon the circumcision *only*, or upon the uncircumcision also? for we say that faith was reckoned to Abraham for righteousness.

10 How was it then reckoned? when he was in circumcision, or in uncircumcision? Not in circumcision, but in uncircumcision.

11 And[a] he received the sign of circumcision, a seal of the righteousness of the faith which *he had, yet* being uncircumcised; that he might be the father[d] of all them that believe, though they be not circumcised; that righteousness might be imputed unto them also:

12 And the father of circumcision to them who are not of the circumcision only, but who also walk in the steps of that faith of our father Abraham, which *he had*, being *yet* uncircumcised.

13 For the promise, that[i] he should be the heir of the world, *was* not to Abraham, or to his seed, through the law, but through the righteousness of faith.

14 For if[l] they which are of the law *be* heirs, faith is made void, and the promise made of none effect:

15 Because the law[n] worketh wrath: for where no[o] law is, *there is* no transgression.

16 Therefore *it is* of faith, that *it might be* by grace; to the end the promise might be sure to all the seed; not to that only which is of the law, but to that also which is of the faith of Abraham, who is the father of us all,

17 (As it is written,[r] I have made thee a father of many nations,) ζbefore him whom he believed, *even* God, who quickeneth[t] the dead, and calleth those[u] things which be not as though they were.

18 Who against hope believed in hope, that he might become the father of many

A. D. 60.

a Ge. 15. 5.
b ver. 20..22. ch. 8. 3. Ga. 2. 16.
c He. 11. 11.
d Ga. 3. 8, 28.
e Ge. 18. 14. Lu. 1. 37, 45. He. 11. 19.
f He. 10. 15, 16.
g ch. 15. 4. 1 Co. 10. 11.
h Mat. 3. 9.
i Ac. 2. 39.
k Mar. 16. 16. Jn°. 3 14..16.
l ch. 3. 27. 1 Co. 1. 29.
m Is. 53. 5, 6. 2 Co. 5. 21. He. 9. 28. 1 Pe. 2. 24. Re. 1. 5.
n 1 Co. 15. 17. 1 Pe. 1. 21.
o Ge. 15. 6.
p Is. 32. 17. Ep. 2. 14. Col. 1. 20.
q ch. 11. 6.
r Jn°. 14. 6.
s He. 3. 6.
t Hab. 2. 4.
u Mat. 5. 11, 12 Ja. 1. 2, 12.
v Ps. 32. 1, 2.
w Phi. 1. 20.
x Ep. 1. 13, 14.
β according to the time.
y Ga. 4. 4.
z Jn°. 15. 13. 1 Pe. 3. 18. 1 Jn°. 3. 16.
a Ge. 17. 10, 11.
b He. 9. 14, 22.
c 1 Th. 1. 10.
d Lu. 19. 9. Jn°. 8. 33, &c. Ga. 3. 7, 29.
e ch. 8. 32.
f Jn°. 14. 19.
g Hab. 3. 18.
γ or, reconciliation.
h Ge. 3. 6, 19.
i Ge. 17. 4, &c.
δ or, in whom.
k ch. 4. 15. 1 Jn°. 3. 4.
l Ga. 3. 18.
m He. 9. 27.
n ch. 5. 20.
o 1 Jn°. 3. 4.
p 1 Co. 15. 22, 45.
q Ep. 2. 8.
r Ge. 17. 5.
s Is. 53. 11. Mat. 20. 28. 26. 28. 1 Jn°. 2. 2.
ζ or, like unto.
t Ep. 2. 1, 5.
u 1 Co. 1. 28. 1 Pe. 2. 10.
v Is. 1. 18.
η or, by one offence.

nations, according to that which was spoken,[a] So shall thy seed be.

19 And being not weak in faith, he considered not his own body now dead, when he was about an hundred years old, neither yet the deadness[c] of Sarah's womb:

20 He staggered not at the promise of God through unbelief; but was strong in faith, giving glory to God;

21 And being fully persuaded that, what he had promised, he was able[e] also to perform.

22 And therefore it was imputed to him for righteousness.

23 Now[g] it was not written for his sake alone, that it was imputed to him:

24 But for us[i] also, to whom it shall be imputed, if we believe[k] on him that raised up Jesus our Lord from the dead;

25 Who was delivered[m] for our offences, and was raised[n] again for our justification.

CHAP. V.

THEREFORE[p] being justified by faith, we have peace with God through our Lord Jesus Christ:

2 By whom[r] also we have access by faith into this grace wherein we stand, and rejoice[s] in hope of the glory of God.

3 And not only *so*, but we glory[u] in tribulations also: knowing that tribulation worketh patience;

4 And patience, experience; and experience, hope;

5 And hope[w] maketh not ashamed; because the love of God is shed abroad in our hearts by the Holy Ghost,[x] which is given unto us.

6 For when we were yet without strength, β in due[y] time Christ died for the ungodly.

7 For scarcely for a righteous man will one die; yet peradventure for a good man some would even dare to die.

8 But God commendeth his love toward us, in that, while[z] we were yet sinners, Christ died for us.

9 Much more then, being now justified by his blood,[b] we shall be saved from[c] wrath through him.

10 For if, when we were enemies, we were reconciled to God by the death of his Son, much[e] more, being reconciled, we shall be saved by[f] his life.

11 And not only *so*, but we also joy[g] in God, through our Lord Jesus Christ, by whom we have now received the γ atonement.

12 Wherefore, as[h] by one man sin entered into the world, and death by sin; and so death passed upon all men, δ for that all have sinned:

13 (For until the law, sin was in the world: but sin is not[k] imputed when there is no law.

14 Nevertheless, death reigned[m] from Adam to Moses, even over them that had not sinned after the similitude of Adam's transgression, who is the[p] figure of him that was to come.

15 But not as the offence, so also *is* the free gift. For if through the offence of one many be dead, much more the grace[q] of God, and the gift by grace, *which is* by one man, Jesus Christ, hath abounded unto many.[s]

16 And not as *it was* by one that sinned, *so is* the gift: for the judgment *was* by one to condemnation, but the free gift *is* of many[v] offences unto justification.

17 For if η by one man's offence death reigned by one; much more they which

TEXTUS GRÆCUS.

οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ [d] τῆς δωρεᾶς| τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς [n] παραπτώματος, εἰς| πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς [n] δικαιώματος, εἰς| πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τȣ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

20 Νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. Οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις·

21 Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ς'. VI.

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; [l] ἐπιμενοῦμεν| τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

3 Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, [n] ἀλλὰ| καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·

6 Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ.

7 [e] Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.|

8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ·

9 Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει.

10 Ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ.

11 [n] Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς| νεκροὺς μὲν [b] εἶναι| τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [b] τῷ Κυρίῳ ἡμῶν|.

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ [n] ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.

13 Μηδὲ| παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.

14 Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; [i] ἁμαρτήσομεν|, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς [e] δούλους| εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακȣ́ετε, ἤτοι ἁμαρτίας [o] εἰς θάνατον|, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς.

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν [n] δȣ̃λα| τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε [i] τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε;| τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος.

22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.

23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τȣ̃ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. VII.

Η ΑΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελφοὶ, (γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τȣ̃ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ;

2 Ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς, μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου· τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.

4 Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.

6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. Χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν·

10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, [i] αὕτη| εἰς θάνατον.

11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, ϗ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

12 Ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν, ἐμοὶ [h] γέγονε| θάνατος; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 [n] Οἴδαμεν| γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ [a] σαρκικός| εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

15 Ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, [d] τοῦτο| πράσσω· ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.

16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ (τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου) ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν

VERSIO VULGATA LATINA.

tiam gratiæ, et donationis, et justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.

18 Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ.

19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius obeditionem, justi constituentur multi.

20 Lex autem subintravit ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit gratia.

21 Ut sicut regnavit peccatum in mortem: ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

CAP. VI.

QUID ergo dicemus? permanebimus in peccato ut gratia abundet?

2 Absit. Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo?

3 An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus?

4 Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus.

5 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul et resurrectionis erimus.

6 Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, et destruatur corpus peccati, et ultra non serviamus peccato.

7 Qui enim mortuus est, justificatus est a peccato.

8 Si autem mortui sumus cum CHRISTO: credimus quia simul etiam vivemus cum Christo:

9 Scientes quòd Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.

10 Quòd enim mortuus est peccato, mortuus est semel: quòd autem vivit, vivit Deo.

11 Ita et vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro.

12 Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ut obediatis concupiscentiis ejus.

13 Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato: sed exhibete vos Deo, tanquam ex mortuis viventes: et membra vestra arma justitiæ Deo.

14 Peccatum enim vobis non dominabitur: non enim sub lege estis, sed sub gratia.

15 Quid ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia? Absit.

16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad obediendum, servi estis ejus, cui obeditis, sive peccati ad mortem, sive obeditionis ad justitiam?

17 Gratias autem Deo quòd fuistis servi peccati, obedistis autem ex corde in eam formam doctrinæ, in quam traditi estis.

18 Liberati autem a peccato, servi facti estis justitiæ.

19 Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ: sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem.

20 Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ.

21 Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est.

22 Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam.

23 Stipendia enim peccati, mors. Gratia autem Dei, vita æterna, in Christo Jesu Domino nostro.

CAP. VII.

AN ignoratis fratres (scientibus enim legem loquor) quia lex in homine dominatur quanto tempore vivit?

2 Nam quæ sub viro est mulier, vivente viro, alligata est legi: si autem mortuus fuerit vir ejus, soluta est a lege viri.

3 Igitur, vivente viro, vocabitur adultera si fuerit cum alio viro: si autem mortuus fuerit vir ejus, liberata est a lege viri: ut non sit adultera si fuerit cum alio viro.

4 Itaque fratres mei et vos mortificati estis legi per corpus Christi: ut sitis alterius, qui ex mortuis resurrexit, ut fructificemus Deo.

5 Cum enim essemus in carne, passiones peccatorum, quæ per legem erant, operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti.

6 Nunc autem soluti sumus a lege mortis, in qua detinebamur, ita ut serviamus in novitate spiritus, et non in vetustate litteræ.

7 Quid ergo dicemus? lex peccatum est? Absit. Sed peccatum non cognovi, nisi per legem: nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret: Non concupisces.

8 Occasione autem accepta, peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. Sine lege enim peccatum mortuum erat.

9 Ego autem vivebam sine lege aliquando. Sed cum venisset mandatum, peccatum revixit.

10 Ego autem mortuus sum: et inventum est mihi mandatum, quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem.

11 Nam peccatum occasione accepta per mandatum, seduxit me, et per illud occidit.

12 Itaque lex quidem sancta, et mandatum sanctum, et justum, et bonum.

13 Quod ergo bonum est, mihi factum est mors? Absit. Sed peccatum, ut appareat peccatum, per bonum operatum est mihi mortem: ut fiat supra modum peccans peccatum per mandatum.

14 Scimus enim quia lex spiritualis est: ego autem carnalis sum venundatus sub peccato.

15 Quod enim operor, non intelligo: non enim quod volo bonum, hoc ago: sed quod odi malum, illud facio.

16 Si autem quod nolo, illud facio:

VERSIO LUSITANA.

om, e da justiça, hão de reinar na vida por
um, que he Jesu Christo.
18 Logo como pelo peccado de hum incor-
rrão todos os homens na condemnação;
ssim tambem pela justiça de hum recebem
odos os homens a justificação da vida.
19 E como pela desobediencia de hum
omem forão muitos, os que se tornárão
eccadores; assim pela obediencia de hum
erão muitos, os que se tornem justos.
20 Ora a Lei com a sua entrada deo lugar
augmentar-se muito o peccado. Mas onde
bundou o peccado, superabundou a graça:
21 Para que assim como o peccado reinou
ara a morte; reine tambem a graça pela
ustiça para a vida eterna, por meio de Jesu
Christo nosso Senhor.

CAP. VI.

QUE diremos pois? Permaneceremos nós
o peccado, para darmos lugar a esta super-
bundancia da graça?
2 Deos nos livre. Porque huma vez mortos
o peccado, como viveremos nós ainda nelle?
3 Vós não sabeis, que todos os que fomos
aptizados em Jesu Christo, fomos baptizados
a sua morte?
4 Porque nós fomos sepultados com elle
elo Baptismo para morrer: para que assim
omo Christo resurgio dos mortos pela gloria
e seu Pai, assim nós tambem andemos em
ovidade de vida.
5 Porque se nós com elle fomos feitos
uma mesma planta na conformidade da
ua morte; tambem o seremos na conformi-
lade da sua Resurreição.
6 Sabendo que o nosso homem velho foi
rucificado com elle, para que seja destruido
corpo do peccado, e nós não tornemos mais
ser escravos do peccado.
7 Porque aquelle, que morreo, está justi-
icado do peccado.
8 Logo se nós já morremos com Christo;
remos que tambem havemos de viver com
Christo:
9 Porque nós sabemos, que tendo Christo
resurgido dos mortos, já não tornará a mor-
rer, nem a morte terá sobre elle mais dominio.
10 Porque quanto a que elle morreo, elle
morreo huma só vez pelo peccado: mas
quanto á vida, elle vive por Deos.
11 Por este modo fazei vós tambem conta
que morrestes ao peccado, e que viveis por
Deos em Jesu Christo nosso Senhor.
12 Não reine pois o peccado no vosso cor-
po mortal, de maneira que obedeçais aos
seus appetites.
13 Nem tão pouco deis os vossos membros
por instrumentos da iniquidade á peccado:
mas dai-vos a Deos, como de mortos feitos
vivos; e dai os vossos membros a Deos por
instrumentos de justiça.
14 Porque o peccado já vos não dominará
mais; porque vós já não estais debaixo da
Lei, mas debaixo da graça.
15 Pois que? Peccaremos nós logo, porque
não estamos debaixo da Lei, mas debaixo da
graça? De nenhuma maneira.
16 Vós sabeis, que seja qual for, o de quem
vós vos fazeis escravos para lhe obedecer, vós
ficais sendo escravos daquelle, a quem obe-
deceis: ou seja do peccado para achar a morte,
ou seja da obediencia para achar a justiça.
17 Mas seja Deos louvado, que tendo sido
antes escravos do peccado, obedecestes de
coração áquella doutrina, a cujo modêlo
fostes formados.
18 Assim tendo sido livres do peccado fi-
castes sendo escravos da justiça.
19 Fallo humanamente, attendendo á fra-
queza de vossa carne: assim como vos fizes-
tes servir os membros de vosso corpo á
impureza, e á injustiça, á iniquidade; assim
agora fazei-os servir á justiça, para santifi-
cação vossa.
20 Porque quando vós ereis escravos do
peccado, ereis livres da justiça.
21 Que fructo pois tirastes vós então da-
quellas cousas, de que agora vos envergon-
hais? Porque o fim dellas he a morte.
22 Pelo contrario agora, que vós fostes
livres do peccado, e vos tornastes escravos
de Deos; he a vossa santificação o fructo que
dahi tirais, e o fim della a vida eterna.
23 Porque a morte he o soldo, e a paga do
peccado: mas a vida eterna he hum dom de
Deos, em Jesu Christo nosso Senhor.

CAP. VII.

POR ventura ignorais vós, irmãos, (fallo com
os que sabem a Lei) que a Lei só tem domi-
nio sobre o homem, por quanto tempo vive?
2 Assim a mulher, que está sujeita ao ma-
rido, em quanto vive o marido está obrigada
á Lei: mas tanto que o marido morreo, ficou
ella absolta da Lei do marido.
3 Logo se vivendo o marido, casar a mu-
lher com outro, será tida por adultera: mas
se o marido vem a morrer, fica ella livre da
Lei do marido; e póde casar com outro ho-
mem, sem ser adultera.
4 Pelo que, irmãos meus, vós tambem
estais mortos á Lei pelo corpo de Christo,
para serdes doutro, que resurgio dos mortos,
a fim de fructificarmos para Deos.
5 Porque quando nós estavamos na carne,
as paixões dos peccados, que se excitavão
pela Lei, obravão nos nossos membros, e os
fazião produzir fructos para a morte.
6 Porém agora estamos nós livres da Lei da
morte, em que estavamos retidos; de sorte,
que servimos em novidade do espirito, e não
na velhice da letra.
7 Que diremos logo? He a Lei peccado?
De nenhuma sorte. Mas eu não conheci o
peccado, senão pela Lei: porque eu não
conheceria a concupiscencia, se a Lei não
dissesse: Não desejarás.
8 Mas o peccado, tendo tomado occasião
do mandamento, excitou em mim toda a
espece de máos desejos. Porque sem a Lei
estava o peccado como morto.
9 Eu pois algum tempo vivia sem Lei.
Mas depois que veio o mandamento, reviveo
o peccado, e eu morri.
10 E achou-se que o mandamento, que
devia servir de me dar a vida, servio de me
dar a morte.
11 Porque o peccado tomando occasião do
mandamento, me enganou, e me matou pelo
mesmo.
12 Assim que, a Lei he na verdade santa, e
o mandamento he santo, e justo, e bom.
13 Logo huma cousa, que he boa, tornou-se-
me em morte? Não. Mas he que o peccado
tendo-me causado a morte por huma cousa,
que he boa, fez apparecer o que elle era; de
sorte, que pelo mesmo mandamento veio o
peccado a fazer-se excessivamente peccador.
14 Porque nós sabemos, que a Lei he espi-
tual: mas eu sou carnal, vendido ao peccado.
15 Assim eu não approvo o que faço:
porque não faço o bem, que quero, mas faço
o mal, que aborreço.
16 Se eu porém faço o que não quero, con-
sinto com a Lei, tendo-a por boa.
17 E neste caso não sou eu já o que faço
isto, mas sim o peccado, que habita em mim.
18 Porque eu sei que em mim, quero di-
zer, na minha carne, não habita o bem. Por-

P

VERSIO ANGLICANA.

receive abundance[a] of grace, and of the
gift[b] of righteousness, shall reign in life
by one, Jesus Christ:)
18 Therefore, as β by the offence of one
judgment came upon all men to condem-
nation; even so δ by the righteousness of
one *the free gift came* upon all[e] men unto
justification of life.
19 For as by one man's disobedience ma-
ny were made sinners, so by the obedience
of one shall many be made righteous.
20 Moreover,[g] the law entered, that the
offence might abound. But where sin
abounded, grace did much more[i] abound:
21 That as sin hath reigned unto death,
even so might grace[m] reign, through
righteousness, unto eternal life, by Jesus
Christ our Lord.

CHAP. VI.

WHAT shall we say then? shall[n] we
continue in sin, that grace may abound?
2 God forbid. How shall we, that are
dead[p] to sin, live any longer therein?
3 Know ye not, that so many of us as
ζ were baptized into Jesus Christ were
baptized into[r] his death?
4 Therefore we are buried[s] with him
by baptism into death; that like[t] as Christ
was raised up from the dead by the[u]
glory of the Father, even so we also
should walk in newness[v] of life.
5 For if[w] we have been planted toge-
ther in the likeness of his death, we shall
be also *in the likeness* of *his* resurrection:
6 Knowing this, that our old man is
crucified with *him*, that the body[x] of sin
might be destroyed, that henceforth we
should not serve sin.
7 For[b] he that is dead is θ freed from sin.
8 Now if we be dead with Christ, we
believe that we shall also live with him:
9 Knowing that Christ,[d] being raised
from the dead, dieth no more; death
hath no more dominion over him.
10 For in that he died, he died[e] unto
sin once: but in that he liveth, he liveth
unto God.
11 Likewise reckon ye also yourselves
to be dead[h] indeed unto sin, but alive[i] un-
to God through Jesus Christ our Lord.
12 Let[k] not sin therefore reign in your
mortal body, that ye should obey it in
the lusts thereof.
13 Neither yield ye your members[l] *as*
μ instruments of unrighteousness unto
sin: but yield [m] yourselves unto God,
as those that are alive from the dead,
and your members *as* instruments of
righteousness unto God.
14 For sin shall not have[o] dominion
over you: for ye are not under the law,
but under grace.
15 What then? shall we sin, because
we are not under the law, but under
grace? God forbid.
16 Know ye not, that to whom ye[q]
yield yourselves servants to obey, his
servants ye are to whom ye obey; whe-
ther of sin unto death, or of obedience
unto righteousness?
17 But God be thanked, that ye were
the servants of sin, but ye have obeyed
from the heart that form[s] of doctrine
ρ which was delivered you.
18 Being then made free[t] from sin, ye
became the servants of righteousness.
19 I speak after the manner of men, be-
cause of the infirmity of your flesh: for
as ye have yielded your members ser-

A. D. 60.

a Jn°. 10. 10.
b ch. 6. 23.
β or, *by one offence.*
c ver. 16.
γ or, *to.*
d ch. 7. 5.
δ or, *by one righteousness.*
e Jn°. 12. 32.
f ch. 1. 32. Ja. 1. 15.
g ch. 7. 8..13. Jn°. 15. 22. Ga. 3. 19.
h Ge. 2. 17.
i Jn°. 10. 10. 1Ti. 1. 14.
k ch. 5. 17, 21.
l 1 Pe. 1. 4.
m Jn°. 1. 17.
n ch. 3. 8.
o 1 Co. 7. 39.
p ver. 6..11. Col. 3. 3. 1 Pe. 2. 24.
ζ or, *are.*
q Mat. 5. 32.
r 1Co. 15. 29.
s Col. 2. 12. 1 Pe. 3. 21.
t ch. 8. 11. 2 Co. 13. 4.
u Mat. 28. 2, 3.
v Ga. 6. 15. Ep. 4. 22..24. 1 Jn°. 2. 6.
w Phi. 3. 10.
x Ga. 5. 18.
y Ga. 5. 22.
z Col. 2. 11.
a ch. 8. 8, 9.
η *passions.*
b 1 Pe. 4. 1.
θ or, *justified*
c ch. 6. 21.
κ or, *being dead to that.*
d Re. 1. 18.
e He. 9. 28.
f ch. 3. 20.
λ or, *concupiscence.*
g Ex. 20. 17.
h ver. 2.
i Ga. 2. 19.
k Ps. 19. 13. 119. 133.
l Col. 3. 5.
μ *arms,* or *weapons.*
m ch. 12. 1.
n Eze. 20. 11, &c.
o Mi. 7. 19.
p Ps. 19. 7. 9.
q Jn°. 8. 34. 2 Pe. 2. 19.
r 2 Ki. 17. 17.
π *know.*
s 2Ti. 1. 13.
ρ *whereto ye were delivered.*
t Jn°. 8. 32.
u Ge. 6. 5.

vants to uncleanness and to iniquity, unto
iniquity; even so now yield your members
servants to righteousness, unto holiness.
20 For when ye were the servants[c] of
sin, ye were free γ from righteousness.
21 What fruit[d] had ye then in those
things whereof ye are now ashamed? for
the end[f] of those things *is* death.
22 But now being made free from sin,
and become servants to God, ye have
your fruit unto holiness, and the end
everlasting life.
23 For[h] the wages of sin *is* death; but
the gift[k] of God *is* eternal life,[l] through
Jesus Christ our Lord.

CHAP. VII.

KNOW ye not, brethren, (for I speak
to them that know the law,) how that
the law hath dominion over a man as
long as he liveth?
2 For[o] the woman which hath an husband
is bound by the law to *her* husband, so long
as he liveth; but if the husband be dead,
she is loosed from the law of *her* husband.
3 So then if, while[q] *her* husband liveth,
she be married to another man, she shall
be called an adulteress: but if her hus-
band be dead, she is free from that law;
so that she is no adulteress, though she
be married to another man.
4 Wherefore, my brethren, ye also are be-
come dead to the law[x] by the body of Christ;
that ye should be married to another,
even to him who is raised from the dead,
that we should bring forth fruit[y] unto God.
5 For when we were in[a] the flesh, the
η motions of sins, which were by the law,
did work in our members, to bring forth
fruit[a] unto death.
6 But now we are delivered from the
law, κ that being dead wherein we were
held; that we should serve in newness of
spirit, and not *in* the oldness of the letter.
7 What shall we say then? *Is* the law
sin? God forbid. Nay, I had not[f] known
sin, but by the law: for I had not known
λ lust, except the law had said,[g] Thou
shalt not covet.
8 But sin, taking occasion by the com-
mandment, wrought in me all manner of
concupiscence. For without the law, sin
was dead.
9 For I was alive without the law once:
but when the commandment came, sin
revived, and I died.
10 And the commandment, which *was*
ordained to life,[n] I found *to be* unto death.
11 For sin, taking occasion by the com-
mandment, deceived me, and by it slew
me.
12 Wherefore the law[p] *is* holy, and the
commandment holy, and just, and good.
13 Was then that which is good made
death unto me? God forbid. But sin,
that it might appear sin, working death
in me by that which is good; that sin by
the commandment might become ex-
ceeding sinful.
14 For we know that the law is spiri-
tual: but I am carnal, sold[r] under sin.
15 For that which I do, I π allow not:
for what I would, that do I not; but
what I hate, that do I.
16 If then I do that which I would not,
I consent unto the law, that *it is* good.
17 Now then it is no more I that do it,
but sin that dwelleth in me.
18 For I know that in me, (that is, in
my flesh,) dwelleth no[u] good thing: for to

TEXTUS GRÆCUS.

παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν, [k] οὐχ εὑρίσκω[1].

19 Οὐ γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω.

20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω [e] ἐγὼ[1], τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὑρίσκω ἄρα τὸν [n] νόμον[1] τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν [e] τὸ καλὸν[1], ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ [n] Θεοῦ[1] κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·

23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με [f] τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 [h] Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ[1] διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

Κεφ. η΄. VIII.

ΟΥΔΕΝ ἄρα [e] νῦν[1] κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [b] μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα[1].

2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς [n] ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,[1] ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν [n] πέμψας[1] ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί.

4 Ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.

6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.

7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς Θεόν. Τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα, [n] ζωὴ[1] διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις [i] τοῦ σώματος[1] θανατοῦτε, ζήσεσθε.

14 Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα [n] δουλείας[1] [e] πάλιν[1] εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ [n] ὁ[1] πατήρ.

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς [n] κτίσεως[1] τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ [n] ματαιότητι[1] ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι·

21 [n] Ὅτι[1] καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

22 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν.

23 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ [n] αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ[1] ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, [e] υἱοθεσίαν[1] ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ [n] βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει[1];

25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται [h] ταῖς ἀσθενείαις[1] ἡμῶν· τὸ γὰρ τί [h] προσευξώμεθα[1] καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει [d] ὑπὲρ ἡμῶν[1] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.

27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ [f] εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.

29 Ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.

30 Οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ [e] τὰ[1] πάντα ἡμῖν χαρίσεται;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ [n] δικαιῶν[1].

34 Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ [c] καὶ[1] ἐγερθεὶς, ὃς [d] καὶ[1] ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ [n] Χριστοῦ[1]; θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

36 (Καθὼς γέγραπται· Ὅτι [a] ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.)

37 Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ [n] τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

38 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαὶ,[f] [a] οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα,[1]

39 Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε τὶς κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. θ΄. IX.

ΑΛΗΘΕΙΑΝ λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,

VERSIO VULGATA LATINA.

consentio legi, quoniam bona est.

17 Nunc autem jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum.

18 Scio enim quia non habitat in me, hoc est in carne mea, bonum. Nam velle, adjacet mihi: perficere autem bonum, non invenio.

19 Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago.

20 Si autem quod nolo, illud facio: jam non ego operor illud, sed quod habitat in me, peccatum.

21 Invenio igitur legem volenti mihi facere bonum, quoniam mihi malum adjacet:

22 Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem:

23 Video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, et captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis.

24 Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?

25 Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum. Igitur ego ipse mente servio legi Dei: carne autem, legi peccati.

CAP. VIII.

NIHIL ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu: qui non secundum carnem ambulant.

2 Lex enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me a lege peccati et mortis.

3 Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem: Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, et de peccato damnavit peccatum in carne,

4 Ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum.

5 Qui enim secundum carnem sunt; quæ carnis sunt, sapiunt: qui vero secundum spiritum sunt: quæ sunt spiritus, sentiunt.

6 Nam prudentia carnis, mors est: prudentia autem spiritus, vita, et pax.

7 Quoniam sapientia carnis inimica est Deo: legi enim Dei non est subjecta: nec enim potest.

8 Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt.

9 Vos autem in carne non estis, sed in spiritu: si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Siquis autem Spiritum Christi non habet: hic non est ejus.

10 Si autem Christus in vobis est: corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vivit propter justificationem.

11 Quòd si Spiritus ejus, qui suscitavit Jesum a mortuis, habitat in vobis: qui suscitavit Jesum Christum a mortuis, vivificabit et mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis.

12 Ergo fratres debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus.

13 Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

14 Quicumque enim spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei.

15 Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus: Abba (Pater.)

16 Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quòd sumus filii Dei.

17 Si autem filii, et heredes: heredes quidem Dei, coheredes autem Christi: si tamen compatimur, ut et conglorificemur.

18 Existimo enim quòd non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

19 Nam expectatio creaturæ, revelationem filiorum Dei expectat.

20 Vanitati enim creatura subjecta est non volens, sed propter eum, qui subjecit eam in spe:

21 Quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei.

22 Scimus enim quòd omnis creatura ingemiscit, et parturit usque adhuc,

23 Non solum autem illa, sed et nos ipsi primitias spiritus habentes: et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri.

24 Spe enim salvi facti sumus. Spes autem, quæ videtur, non est spes: nam quod videt quis, quid sperat?

25 Si autem quod non videmus, speramus: per patientiam expectamus.

26 Similiter autem et Spiritus adjuvat infirmitatem nostram: nam quid oremus, sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

27 Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus: quia secundum Deum postulat pro sanctis.

28 Scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundum propositum vocati sunt sancti.

29 Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus.

30 Quos autem prædestinavit, hos et vocavit: et quos vocavit, hos et justificavit: quos autem justificavit, illos et glorificavit.

31 Quid ergo dicemus ad hæc? si Deus pro nobis, quis contra nos?

32 Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quo modo non etiam cum illo omnia nobis donavit?

33 Quis accusabit adversus electos Dei? Deus qui justificat,

34 Quis est qui condemnet? Christus Jesus, qui mortuus est, immo qui et resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.

35 Quis ergo nos separabit a charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?

36 (Sicut scriptum est: Quia propter te mortificamur tota die: æstimati sumus sicut oves occisionis.)

37 Sed in his omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos.

38 Certus sum enim quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo,

39 Neque altitudo, neque profun-

VERSIO LUSITANA.

que o querer o bem, eu o acho em mim; mas não acho o meio de o fazer perfeitamente.

19 Porque eu não faço o bem, que quero; mas faço o mal, que não quero.

20 Se eu porém faço o que não quero, não sou eu já o que o faço; mas he sim o peccado, que habita em mim.

21 Quando eu pois quero fazer o bem, acho em mim huma Lei, que resiste; porque o mal reside em mim.

22 Porque eu me deleito na Lei de Deos, segundo o homem interior:

23 Mas eu sinto nos meus membros outra Lei, que repugna á Lei do meu espirito, e que me faz cativo da Lei do peccado, que está nos meus membros.

24 Infeliz homem eu! Quem me livrará do corpo desta morte?

25 A graça de Deos por Jesu Christo nosso Senhor. Assim que eu mesmo servo á Lei de Deos, segundo o espirito; e servo á Lei do peccado, segundo a carne.

CAP. VIII.

AGORA pois nenhuma condemnação ha para aquelles, que estão em Jesu Christo, e que não andão segundo a carne.

2 Porque a Lei do espirito de vida, que he Jesu Christo, me livrou da Lei do peccado e da morte.

3 Porque o que era impossivel á Lei, por causa de que a carne a tornava fraca; isso fez Deos, tendo enviado a seu proprio Filho revestido na semelhança da carne do peccado; e por causa do peccado condemnou o peccado na carne;

4 A fim de que a justiça da Lei fosse cumprida em nós, que andamos não segundo a carne, mas segundo o espirito.

5 Porque os que são carnaes, gostão das cousas da carne: os que são espirituaes, amão as do espirito.

6 Ora a prudencia da carne he morte: a prudencia do espirito he vida, e paz.

7 Porque a prudencia da carne he inimiga de Deos; porque não he sujeita á Lei de Deos, nem o póde ser.

8 Os que pois vivem segundo a carne, não podem agradar a Deos.

9 Vós porém não viveis segundo a carne, mas segundo o espirito; se todavia habita em vós o Espirito de Deos. Porque se algum não tem o Espirito de Jesu Christo, não he delle.

10 Mas se Christo está em vós, ainda que o corpo esteja morto por causa do peccado, o espirito está vivo por causa da justiça.

11 Porque se o Espirito daquelle, que resuscitou dos mortos a Jesus, habita em vós; aquelle, que resuscitou dos mortos a Jesu Christo, tambem dará vida aos vossos córpos mortaes, pelo seu Espirito, que habita em vós.

12 Por tanto, irmãos, nós não somos devedores á carne, para vivermos segundo a carne.

13 Porque se vós viverdes segundo a carne, morrereis; mas se vós pelo espirito fizerdes morrer as obras da carne, vivireis.

14 Porque todos os que são conduzidos pelo Espirito de Deos, são filhos de Deos.

15 Porque vós não recebestes o espirito de escravidão, para vos conduzirdes ainda pelo temor; mas recebestes o espirito de adopção de filhos, segundo o qual clamamos: Abba, (Pai.)

16 E este mesmo Espirito dá testemunho ao nosso espirito, de que somos filhos de Deos.

17 Ora se nós somos filhos, tambem herdeiros; herdeiros de Deos, e coherdeiros de Jesu Christo: comtanto porém que nós padeçamos com elle, para sermos com elle glorificados.

18 Porque eu tenho para mim, que as penalidades, que se soffrem na vida presente, não tem proporção alguma com a gloria, que algum dia será descuberta em nós.

19 Pelo que a expectação da creatura, he esperar anciosamente a manifestação dos filhos de Deos.

20 Porque a creatura está sujeita á vaidade, não por seu querer, mas pelo daquelle, que a sujeitou com a esperança,

21 De que tambem ella será livre desta sujeição á corrupção, na liberdade da gloria dos filhos de Deos.

22 Pois nós sabemos, que toda a creatura suspira, e está nas dores do parto atégora.

23 E não sómente ella, mas ainda nós, que possuimos as primicias do Espirito, nós mesmos suspiramos em nos, esperando adopção de filhos de Deos, a redempção do nosso corpo.

24 Porque nós na esperança he que fomos salvos. Ora quando se vê o que se espera, isto não he esperança; porque ninguem espera o que vê.

25 Mas se nós esperamos o que ainda não vemos, nós o esperamos com paciencia.

26 Demais, que tambem o Espirito nos ajuda na nossa fraqueza: porque nós não sabemos o que devemos pedir nas nossas orações, para orarmos como convem: mas o mesmo Espirito ora por nós com huns gemidos ineffaveis.

27 E aquelle, que esquadrinha os corações, sabe qual he o desejo do Espirito: porque elle só pede segundo Deos pelos Santos.

28 Ora nós sabemos, que tudo contribue para o bem dos que amão a Deos; dos que por elle forão chamados, segundo o seu decreto, para serem Santos.

29 Porque os que elle conheceo na sua presciencia, tambem os predestinou para serem conformes á imagem de seu Filho, para elle ser o primogenito entre muitos irmãos.

30 E os que elle predestinou, tambem os chamou; e os que elle chamou, tambem os justificou; e os que elle justificou, tambem os glorificou.

31 Sendo isto assim, que devemos nós dizer? Se Deos he por nós, quem será contra nós?

32 E se elle não perdoou a seu proprio Filho, mas por nós todos o entregou á morte; que cousa nos não dará elle, depois de no-lo ter dado?

33 Quem accusará os escolhidos de Deos? O mesmo Deos he quem os justifica,

34 Quem os condemnará? Christo Jesus he aquelle, que não sómente morreo, mas que tambem resurgio; que está á mão direita de Deos, que tambem intercede por nós.

35 Quem pois nos separará do amor de Christo? Será a tribulação, ou a angustia, ou a fome, ou a desnudez, ou o perigo, ou a perseguição, ou a espada?

36 (Segundo está escrito: Por ti, somos todos os dias entregues á morte; somos reputados como ovelhas destinadas a morrer.)

37 Mas entre todos estes, nós sahimos vencedores por aquelle, que nos amou.

38 Porque eu estou certo, que nem a morte, nem a vida, nem os Anjos, nem os Principados, nem as Virtudes, nem as cousas presentes, nem as futuras, nem a fortidão,

39 Nem a altura, nem a profundidade, nem outra alguma creatura, nos poderá separar do amor de Deos, que he em Jesu Christo nosso Senhor.

CAP. IX.

EU digo a verdade em Christo, não minto; antes a minha consciencia me dá testemunho pelo Espirito Santo,

2 Que huma profunda tristeza me occupa,

VERSIO ANGLICANA.

will is present with me; but *how* to perform that which is good I find not.

19 For[a] the good that I would, I do not: but the evil which I would not, that I do.

20 Now if I do that I would not, it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

21 I find then a law, that, when I would do good, evil is present[c] with me.

22 For I delight[d] in the law of God after the inward[e] man:

23 But I see another law in[f] my members, warring against the law of my mind, and bringing me into captivity[g] to the law of sin which is in my members.

24 O[h] wretched man that I am! who shall deliver me from γ the body of this death?[k]

25 I[m] thank God, through Jesus Christ our Lord. So then, with the mind I myself serve the law of God; but with the flesh the law of sin.

CHAP. VIII.

THERE *is*, therefore, now no[p] condemnation to them which are in Christ Jesus, who walk[q] not after the flesh, but after the Spirit.

2 For the law of the Spirit of life[r] in Christ Jesus hath made me free[t] from the law of sin and death.

3 For what the law could not[u] do, in that it was weak through the flesh, God, sending his own Son[w] in the likeness of sinful flesh, and ζ for sin, condemned sin in the flesh:

4 That the righteousness of the law might be fulfilled in us, who walk[z] not after the flesh, but after the Spirit.

5 For they that are after the flesh[a] do mind the things of the flesh; but they that are after the Spirit, the things[c] of the Spirit.

6 For η to be carnally minded *is* death;[d] but θ to be spiritually minded *is* life and peace:

7 Because η the carnal mind *is* enmity against God; for it is not subject to the law of God, neither indeed can be.

8 So then they that are in the flesh cannot please God.

9 But ye are not in the flesh, but in the Spirit, if so be that the Spirit of God dwell[k] in you. Now if any man have not the Spirit of Christ, he is none of his.

10 And if Christ *be* in you, the body *is* dead because of sin; but the Spirit *is* life because of righteousness.

11 But if the Spirit of him that raised up Jesus from the dead dwell in you, he[n] that raised up Christ from the dead shall also quicken your mortal bodies κ by his Spirit that dwelleth in you.

12 Therefore, brethren, we are debtors, not[o] to the flesh, to live after the flesh.

13 For if ye live after the flesh, ye shall die: but if ye through the Spirit do mortify[p] the deeds of the body, ye shall live.

14 For as many as are led[r] by the Spirit of God, they are the Sons of God.

15 For ye have not received the Spirit of bondage[t] again to fear; but[u] ye have received the Spirit of adoption,[v] whereby we cry, Abba, Father.

16 The Spirit itself beareth witness[y] with our spirit, that we are the children of God:

17 And if children, then heirs;[z] heirs of God, and joint-heirs with Christ;[a] if so be that we suffer with *him*, that we may be also glorified together.

18 For I reckon[b] that the sufferings of this present time *are* not worthy *to be* *compared* with the glory which shall be revealed in us.

19 For the earnest expectation of the creature waiteth for the manifestation of the sons of God.

20 For the creature was made subject to vanity, not willingly, but by reason of him who hath subjected *the same* in hope;

21 Because[b] the creature itself also shall be delivered from the bondage of corruption into the glorious liberty of the children of God.

22 For we know that β the whole creation groaneth and travaileth in pain together until now.

23 And not only *they*, but ourselves also, which have the first-fruits[i] of the Spirit, even we ourselves groan[l] within ourselves, waiting for the adoption, *to wit*, the redemption[n] of our body.

24 For we are saved by hope: but hope that is seen, is not hope: for what a man seeth, why doth he yet hope[o] for?

25 But if we hope for that we see not, *then* do we with patience wait for *it*.

26 Likewise the Spirit also helpeth our infirmities: for we know not what we should pray for as we ought: but[s] the Spirit itself maketh intercession for us with groanings which cannot be uttered.

27 And he[v] that searcheth the hearts knoweth what *is* the mind of the Spirit, because δ he maketh intercession for the saints according[x] to *the will of* God.

28 And we know[y] that all things work together for good to them that love God, to them who are the called according to *his* purpose.

29 For whom he did foreknow,[b] he also did predestinate *to be* conformed to the image of his Son, that he might be the first-born among many brethren.

30 Moreover, whom he did predestinate, them he also called:[e] and whom he called, them he also justified:[f] and whom he justified, them he also glorified.[g]

31 What shall we then say to these things? If[h] God *be* for us, who *can be* against us?

32 He[i] that spared not his own Son, but delivered him up for us all, how shall he not with him also freely give us all things?

33 Who[l] shall lay any thing to the charge of God's elect? *It*[m] *is* God that justifieth.

34 Who *is* he that condemneth? *It is* Christ that died, yea rather, that is risen again, who is even at the right hand of God, who also maketh intercession for us.

35 Who shall separate us from the love of Christ? *shall* tribulation, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword?

36 As it is written,[q] For thy sake we are killed all the day long; we are accounted as sheep for the slaughter.

37 Nay, in[s] all these things we are more than conquerors, through him[w] that loved us.

38 For I am persuaded, that[x] neither death, nor life, nor angels, nor principalities, nor powers, nor things present, nor things to come,

39 Nor height, nor depth, nor any other creature, shall be able to separate us from the love of God, which is in Christ Jesus our Lord.

CHAP. IX.

I SAY the truth in Christ, I lie not, my

A. D. 60.

a Ga. 5. 17.
b 2 Pe. 3. 13.
c Ps. 65. 3.
d Ps. 1. 2.
e 2 Co. 4. 16. 1 Pe. 3. 4.
f ch. 6. 13, 19.
β or, *every creature.*
g Ps. 142. 7.
h Ps. 38. 2, 10. 77. 3..9.
i Ep. 1. 14.
γ or, *this body of death.*
k Ps. 88. 5.
l 2 Co. 5. 2, 4.
m 1 Co. 15. 57.
n Lu. 21. 28.
o 2 Co. 5. 7.
p Jn°. 3. 18.
q Ga. 5. 16.
r 2 Co. 3. 6.
s Zec. 12. 10.
t Ga. 2. 19. 5. 1.
u Ac. 13. 39. He. 7. 18, 19.
v Je. 17. 10. Re. 2. 23.
w Ga. 3. 13.
δ or, *that.*
ζ or, *by a sacrifice for sin.*
x 1 Jn°. 5. 14.
y Ps. 46. 1, 2. He. 12. 6..12.
z ver. 1.
a Jn°. 3. 6. 1 Co. 15. 48.
b 1 Pe. 1. 2.
c 1 Co. 2. 14.
η *the minding of the flesh.*
d Ga. 6. 8.
θ *the minding of the spirit.*
e He. 9. 15.
f 1 Co. 6. 11.
g Jn°. 17. 22.
h Ps. 118. 6.
i ch. 5. 6..10.
k 1 Co. 6. 19. Ga. 4. 6.
l Is. 50. 8, 9.
m Re. 12. 10, 11
n 2 Co. 4. 14.
κ or, *because of.*
o Ps. 116. 16.
p Col. 3. 5.
q Ps. 44. 22. 1 Co. 15. 30, 31.
r Ga. 5. 18.
s 1 Co. 15. 57.
t 2 Ti. 1. 7.
u 1 Co. 2. 12.
v Je. 3. 19. Ga. 4. 5, 6.
w Jude 24.
x Jn°. 10. 28.
y 2 Co. 1. 22. 1 Jn°. 4. 13.
z Ac. 26. 18. 1 Pe. 1. 4.
a 2 Ti. 2. 11, 12.
b 2 Co. 4. 17.

TEXTUS GRÆCUS.

(συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι ἁγίῳ,)

2 Ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.

3 [a]Ηὐχόμην| γὰρ [a]αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι| ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

4 Οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ [n]αἱ διαθῆκαι|, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ [n]αἱ ἐπαγγελίαι·|

5 Ὧν οἱ πατέρες, [a]καὶ| ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ [n]κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ [n]πάντων| [a]Θεὸς| [c]εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.|

6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι [n]Ἰσραήλ|.

7 Οὐδ' [n]ὅτι| εἰσὶ σπέρμα Ἀβραὰμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.

8 Τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογίζεται εἰς σπέρμα.

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός.

10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.

11 Μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τὶ ἀγαθὸν ἢ [h]κακὸν|, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ [n]καλοῦντος|,

12 Ἐῤῥήθη [a]αὐτῇ|· Ὅτι ὁ μείζων δȣλεύσει τῷ ἐλάσσονι.

13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο.

15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει· Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.

16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ [n]ἐλεοῦντος| Θεοῦ.

17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ· Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει, [n]ἐλεεῖ|· ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει·

19 Ἐρεῖς οὖν μοι· Τί ἔτι μέμφεται; τῷ [a]γὰρ| βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 [d]Μενοῦνγε|, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· Τί με [n]ἐποίησας| οὕτως;

21 Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

22 [a]Εἰ δὲ| θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, [e]ἤνεγκεν| ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ [n]σκεύη| ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν·

23 [a]Καὶ| ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν;

24 Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν.

25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην.

26 Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐῤῥήθη αὐτοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεȣ̃ ζῶντος.

27 Ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ [n]κατάλειμμα| σωθήσεται.

28 Λόγον γὰρ [e]συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον| συντετμημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἠσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμοῤῥα ἂν ὡμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον [a]δικαιοσύνης| οὐκ ἔφθασε;

32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων [a]νόμου|. Προσέκοψαν [c]γὰρ| τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος·

33 Καθὼς γέγραπται· Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ [c]πᾶς| ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται.

Κεφ. ι'. X.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ [a]ἡ| δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ [a]τοῦ Ἰσραήλ ἐστιν| εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεȣ̃ ἔχȣσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.

3 Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν [b]δικαιοσύνην| ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

5 Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τȣ̃ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει· Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστι, Χριστὸν καταγαγεῖν.

7 Ἤ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τȣ̃τ' ἔστι, Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.

8 Ἀλλὰ τί λέγει[f]; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν·

9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.

10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται.

12 Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.

13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.

14 Πῶς οὖν [n]ἐπικαλέσονται| εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ [n]πιστεύσουσιν| οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ [n]ἀκούσουσι| χωρὶς [n]κηρύσσοντος|;

15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζο-

VERSIO VULGATA LATINA.

dum, neque creatura alia poterit nos separare a charitate Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro.

CAP. IX.

VERITATEM dico in Christo, non mentior: testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu sancto:

2 Quoniam tristitia mihi magna est, et continuus dolor cordi meo.

3 Optabam enim ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem,

4 Qui sunt Israelitæ, quorum adoptio est filiorum, et gloria, et testamentum, et legislatio, et obsequium, et promissa:

5 Quorum patres, et ex quibus est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen.

6 Non autem quòd exciderit verbum Dei. Non enim omnes qui ex Israel sunt, ii sunt Israelitæ:

7 Neque qui semen sunt Abrahæ, omnes filii: sed in Isaac vocabitur tibi semen:

8 Id est, non qui filii carnis, hi filii Dei: sed qui filii sunt promissionis, æstimantur in semine.

9 Promissionis enim verbum hoc est: Secundum hoc tempus veniam: et erit Saræ filius.

10 Non solum autem illa: sed et Rebecca ex uno concubitu habens, Isaac patris nostri.

11 Cum enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali, (ut secundum electionem propositum Dei maneret)

12 Non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei: Quia major serviet minori,

13 Sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui.

14 Quid ergo dicemus? numquid iniquitas apud Deum? Absit.

15 Moysi enim dicit: Miserebor cujus misereor: et misericordiam præstabo cujus miserebor.

16 Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei.

17 Dicit enim Scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam: et ut annuncietur nomen meum in universa terra.

18 Ergo cujus vult miseretur, et quem vult indurat.

19 Dicis itaque mihi: Quid adhuc queritur? voluntati enim ejus quis resistit?

20 O homo, tu quis es, qui respondeas Deo? Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit: Quid me fecisti sic?

21 An non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam?

22 Quòd si Deus volens ostendere iram, et notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia, vasa iræ, apta in interitum,

23 Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam.

24 Quos et vocavit nos non solum ex Judæis, sed etiam ex Gentibus.

25 Sicut in Osee dicit: Vocabo non plebem meam, plebem meam: et non dilectam, dilectam: et non misericordiam consecutam, misericordiam consecutam.

26 Et erit: in loco, ubi dictum est eis: Non plebs mea vos: ibi vocabuntur filii Dei vivi.

27 Isaias autem clamat pro Israel: Si fuerit numerus filiorum Israel tamquam arena maris, reliquiæ salvæ fient.

28 Verbum enim consummans, et abbrevians in æquitate: quia verbum breviatum faciet Dominus super terram.

29 Et sicut prædixit Isaias: Nisi Dominus sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, et sicut Gomorrha similes fuissemus.

30 Quid ergo dicemus? Quòd gentes, quæ non sectabantur justitiam, apprehenderunt justitiam: justitiam autem, quæ ex fide est.

31 Israel vero sectando legem justitiæ, in legem justitiæ non pervenit.

32 Quare? Quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt enim in lapidem offensionis,

33 Sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, et petram scandali: et omnis, qui credit in eum, non confundetur.

CAP. X.

FRATRES, voluntas quidem cordis mei, et obsecratio ad Deum, sit pro illis in salutem.

2 Testimonium enim perhibeo illis quòd æmulationem Dei habent, sed non secundum scientiam.

3 Ignorantes enim justitiam Dei, et suam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti.

4 Finis enim legis, Christus, ad justitiam omni credenti.

5 Moyses enim scripsit, quoniam justitiam, quæ ex lege est, qui fecerit homo, vivet in ea.

6 Quæ autem ex fide est justitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: quis ascendet in cælum? id est, Christum deducere:

7 Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum a mortuis revocare.

8 Sed quid dicit Scriptura? Prope est verbum in ore tuo, et in corde tuo: hoc est verbum fidei, quod prædicamus.

9 Quia si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, et in corde tuo credideris quòd Deus illum suscitavit a mortuis, salvus eris.

10 Corde enim creditur ad justitiam. ore autem confessio fit ad salutem.

11 Dicit enim Scriptura: Omnis, qui credit in illum, non confundetur.

12 Non enim est distinctio Judæi, et Græci: nam idem Dominus omnium, dives in omnes, qui invocant illum.

13 Omnis enim, quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.

14 Quomodo ergo invocabunt, in quem non crediderunt? Aut quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?

15 Quomodo vero prædicabunt nisi mittantur? sicut scriptum est: Quàm speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona!

VERSIO LUSITANA.

e que huma viva dor me fere incessantemente o coração:

3 Em termos que eu mesmo desejára ser anáthema de Christo por meus irmãos, que são de hum mesmo sangue que eu, segundo a carne:

4 Que são os Israelitas, a quem pertencem a adopção de filhos, e a gloria, e o pacto, e a data da Lei, e o culto, e as promessas:

5 Que tem por pais aquelles, e de quem tambem procedeo segundo a carne Christo, que he Deos sobre todas as cousas, bemdito por todos os seculos. Amen.

6 E não que eu julgue, que a palavra de Deos ficou sem effeito. Porque nem todos os que são de Israel, são por isso Israelitas:

7 Nem todos os que procedem de Abrahão, são por isso seus filhos; mas Isaac será o que se chame teu filho.

8 Para significar, que os que são filhos segundo a carne, não são filhos de Deos: mas que os que são filhos da promessa, se reputão descendentes.

9 Porque eis-aqui os termos da promessa: Eu passado hum anno virei a este mesmo tempo; e Sára terá hum filho.

10 E isto se vê não sómente em Sára; mas tambem em Rebecca, que de hum coito concebeo dous filhos de Isaac nosso pai.

11 Porque não tendo elles ainda nascido, nem tendo ainda feito bem, ou mal algum; para que o decreto de Deos ficasse firme, segundo a sua eleição,

12 Não por respeito ás suas obras, mas por causa da vocação de Deos, foi dito á ella:

13 O mais velho servirá ao mais moço, segundo o que está escrito: Eu amei a Jacob, e aborreci a Esaú.

14 Pois que diremos? Ha em Deos iniquidade? De nenhuma sorte.

15 Porque elle disse a Moysés: Eu terei misericordia, com quem me aprouver ter misericordia; e eu terei piedade, com quem me aprouver ter piedade.

16 Logo isto não depende do que quer, nem do que corre; mas de ter Deos misericordia.

17 Por isso diz elle a Faraó na Escritura: Eu para isto mesmo he que te puz, para mostrar em ti o meu poder; e para fazer célebre o meu nome em toda a terra.

18 He logo verdade, que elle usa de misericordia com quem quer, e que elle endurece a quem quer.

19 Talvez me dirás tu: Sendo isto assim, porque se queixa logo? Porque quem ha que resista á sua vontade?

20 Mas ó homem, quem es tu, para replicares a Deos? Por ventura o vaso de barro diz a quem o fez: Por que me fizeste tu assim?

21 Ou não póde o oleiro fazer da mesma massa de barro hum vaso, que o seja de honra, e outro vaso, que o seja de ignominia?

22 Quem se póde queixar, se Deos querendo mostrar a sua ira, e dar a conhecer o seu poder, soffre com summa paciencia os vasos de ira, preparados para a perdição?

23 A fim de manifestar as riquezas da sua gloria sobre os vasos de misericordia, que elle preparou para a gloria;

24 Sobre nós, que elle chamou não só dentre os Judeos, mas tambem dentre os Gentios,

25 Conforme o que elle mesmo disse por Oséas: Eu chamarei meu povo, ao que não era meu povo; e meu amado, ao que não era meu amado; e objecto de minha misericordia, ao que não era objecto de minha misericordia:

26 E virá com isto a succeder, que no mesmo lugar, onde eu lhes tinha dito: Vós não sois povo meu: sejão elles chamados filhos de Deos vivo.

27 E pelo que toca a Israel, delle clama Isaias: Quando os filhos de Israel sejão tantos em número, como a arêa do mar, hum só pequeno resto delles será o que se salve.

28 Por quanto a palavra será consummadora e abbreviada em justiça: porque o Senhor fará abbreviada a palavra sobre a terra:

29 E o mesmo Isaias tinha já antes dito: Se o Senhor dos exercitos nos não deixasse alguns da nossa géração, estariamos nós feitos semelhantes a Sodoma, e semelhantes a Gomorra.

30 Que diremos pois? Que os Gentios, que não buscavão a justiça, abraçárão a justiça; e a justiça, que vem da fé:

31 E que pelo contrario os Israelitas, que hião atrás da Lei da justiça, não chegárão á Lei da justiça.

32 E porque? porque a não buscárão pela fé, mas como se ella se podesse alcançar pelas obras: porque tropeçárão na pedra de tropeço,

33 Conforme o que está escrito: Eis-ahi ponho eu em Sião o que he a pedra de tropeço, a pedra de escandalo: e todos os que crerem nelle, não serão confundidos.

CAP. X.

IRMAOS, na verdade, o desejo do meu coração, e a minha oração á Deos, he, que sejão salvados.

2 Porque eu posso dar-lhes testemunho, de que elles tem zelo por Deos, mas não segundo a sciencia.

3 Porque não conhecendo a justiça de Deos, e esforçando-se por estabelecer a sua propria justiça, não se sujeitárão á justiça de Deos.

4 Porque Christo he o fim da Lei, para justificar a todos os que nelle crem.

5 Ora Moyses ácerca da justiça, que vem da Lei, escreveo que o que a observar achará a vida nelles.

6 Mas no tocante á justiça, que vem da fé, elle falla: Não dirás em teu coração: Quem poderá subir até o Ceo? isto he, por fazer descer de lá a Christo.

7 Ou quem poderá descer ao abismo? isto he, por fazer que Christo resurja dos mortos?

8 Porém que diz a Escritura? A palavra, que eu te annuncío, não está longe de ti: ella está na tua boca, e no teu coração: tal he a palavra da fé, que nós vos prégamos.

9 Porque se tu confessas com a tua boca a Jesu por Senhor, e crês no teu coração que Deos o resuscitou dos mortos, serás salvo.

10 Porque com o coração se crê para alcançar a justiça; e com a boca se faz confissão da fe para alcançar a salvação.

11 Porque a Escritura diz: Todo o que crê nelle, não será confundido.

12 Nisto não ha distinção entre Judeos, e Gentios: porque para todos he elle hum mesmo Senhor, que diffunde as suas riquezas por todos, os que o invocão.

13 Porque todo o que invocar o nome do Senhor, será salvo.

14 Como o hão de elles porém invocar, se elles não crem nelle? E como hão de crer nelle, se delle não ouvírão fallar? E como hão de ouvir, se ninguem lho préga?

15 E como lhes hão de elles prégar, se não forem enviados? Segundo está escrito: Que formosos são os pés dos que dão a boa nova da paz, dos que dão a boa nova dos verdadeiros bens!

16 Mas nem todos obedecem ao Evangelho. Porque disse Isaias: Senhor, quem creo naquillo, que nos ouvio prégar?

VERSIO ANGLICANA.

conscience also bearing me witness in the Holy Ghost,

2 That I have great heaviness and continual sorrow in my heart.

3 For I[b] could wish that myself were [β] accursed from Christ for my brethren, my kinsmen according to the flesh:

4 Who are Israelites; to whom *pertaineth* the adoption,[c] and the glory,[d] and the [δ] covenants,[f] and the giving of the law,[g] and the[h] service *of God*, and the promises;[i]

5 Whose *are* the fathers,[l] and of whom,[m] as concerning the flesh, Christ *came*, who is[o] over all, God blessed for ever. Amen.

6 Not as though the word of God hath taken[q] none effect. For[r] they *are* not all Israel, which are of Israel:

7 Neither, because they are the seed of Abraham, *are they* all children: but, In[u] Isaac shall thy seed be called.

8 That is, They which are the children of the flesh, these *are* not the children of God: but the children[v] of the promise are counted for the seed.

9 For this *is* the word of promise, At[w] this time will I come, & Sarah shall have a son.

10 And not only *this;* but when Rebecca[y] also had conceived by one, *even* by our father Isaac;

11 (For *the children* being not yet born, neither having done any good or evil, that the purpose of God, according to election, might stand, not of works, but of him that calleth;)

12 It was said unto her, The [ζ] elder shall serve the [η] younger.

13 As it is written,[a] Jacob have I loved, but Esau have I hated.

14 What shall we say then? *Is*[c] *there* unrighteousness with God? God forbid.

15 For he saith to Moses, I[d] will have mercy on whom I will have mercy, and I will have compassion on whom I will have compassion.

16 So then *it is* not of him that willeth, nor of him that runneth, but of God that sheweth mercy.

17 For the scripture saith[h] unto Pharaoh, Even for this same purpose have I raised thee up, that I might shew my power in thee, and that my name might be declared throughout all the earth.

18 Therefore hath he mercy on whom he will *have mercy*, and whom he will he hardeneth.

19 Thou wilt say then unto me, Why doth he yet find fault? for who[k] hath resisted his will?

20 Nay but, O man, who art thou that [θ] repliest against God? Shall[m] the thing formed say to him that formed *it*, Why hast thou made me thus?

21 Hath not the potter[n] power over the clay, of the same lump to make one vessel unto honour, and another unto dishonour?

22 *What*[q] if God, willing to shew *his* wrath, and to make his power known, endured with much long-suffering the vessels[s] of wrath [κ] fitted to destruction:

23 And that he might make known the riches[v] of his glory on the vessels of mercy, which[w] he had afore prepared unto glory,

24 Even us, whom he hath called, not of the Jews only, but also of the Gentiles?

25 As he saith also in Osee,[x] I will call them my people, which were not my people; and her beloved, which was not beloved.

26 And[z] it shall come to pass, *that* in the place where it was said unto them, Ye *are* not my people; there shall they be called the children of the living God.

27 Esaias also[a] crieth concerning Israel, Though the number of the children of Israel be as the sand of the sea, a remnant shall be saved:

28 For he will finish [γ] the work, and cut *it* short in righteousness: because[e] a short work will the Lord make upon the earth.

29 And as Esaias said before,[k] Except the Lord of Sabaoth had left us a seed, we[n] had been as Sodoma, and been made like unto Gomorrha.

30 What shall we say then? that[p] the Gentiles, which followed not after righteousness, have attained to righteousness, even the righteousness[s] which is of faith.

31 But Israel, which[t] followed after the law of righteousness, hath not attained to the law of righteousness.

32 Wherefore? Because *they sought it* not by faith, but as it were by the works of the law. For they stumbled at that stumbling-stone;

33 As it is written,[x] Behold, I lay in Sion a stumbling-stone and rock of offence: and whosoever believeth on him shall not be [ε] ashamed.

CHAP. X.

BRETHREN, my heart's desire and prayer to God for Israel is, that they might be saved.

2 For I bear them record, that they have a zeal[z] of God, but not according to knowledge.

3 For they being ignorant[b] of God's righteousness, and going about to establish their own righteousness, have not submitted themselves unto the righteousness of God.

4 For Christ *is* the end[e] of the law for righteousness to every one that believeth.

5 For Moses describeth[f] the righteousness which is of the law, That the man which doeth those things shall live by them.

6 But the righteousness which is of faith speaketh on this wise, Say[g] not in thine heart, Who shall ascend into heaven? (that is, to bring Christ down *from above:*)

7 Or, Who shall descend into the deep? (that is, to bring up Christ again from the dead.)

8 But what saith it? The word is nigh thee, *even* in thy mouth, and in thy heart: that is, the word of faith, which we preach;

9 That if[i] thou shalt confess with thy mouth the Lord Jesus, and shalt believe in thine heart[l] that God hath raised him from the dead, thou shalt be saved.

10 For with the heart man believeth unto righteousness; and with the mouth confession is made unto salvation.

11 For the scripture saith,[o] Whosoever believeth on him shall not be ashamed.

12 For[p] there is no difference between the Jew and the Greek: for[r] the same Lord over all is rich unto all that call upon him.

13 For[t] whosoever shall call[u] upon the name of the Lord shall be saved.

14 How then shall they call on him in whom they have not believed? and how shall they believe in him of whom they have not heard? and how shall they hear without a preacher?

15 And how shall they preach, except they be sent? as it is written,[y] How beautiful are the feet of them that preach the gospel of peace, and bring glad tidings of good things!

A. D. 60.

a Is. 10. 22, 23.
b Ex. 32. 32.
β or, *separated.*
γ or, *the account.*
c De. 7. 6.
d Ps. 90. 16. Is. 60. 19.
δ or, *testaments.*
e Is. 28. 22.
f Ge. 17. 2. De. 29. 14. Je. 31. 33.
g ch. 3. 2. Ps. 147. 19.
h Ex. 12. 25.
i Ep. 2. 12.
k Is. 1. 9. La. 3. 22.
l ch. 11. 28.
m Lu. 3. 23, &c
n Ge. 19. 24, 25 Is. 13. 19.
o Jn°. 1. 1.
p ch. 10. 20.
q Is. 55. 11.
r ch. 2. 28, 29.
s ch. 1. 17. Phi. 3. 9.
t ch. 10. 2. 11. 7.
u Ge. 21. 12.
v Ga. 4. 28.
w Ge. 18. 10, 14.
x Ps. 118. 22. Is. 8. 14.
ε or, *confounded.*
y Ge. 25. 21, 23
ζ or, *greater.*
z ch. 9. 31. Ac. 21. 20.
η or, *lesser.*
a Mal. 1. 2, 3.
b ch. 9. 30.
c De. 32. 4.
d Ex. 33. 19.
e He. 10. 14.
f Le. 18. 5.
g De. 30. 12., 14.
h Ex. 9. 16.
i 1 Jn°. 4. 2.
k 2 Ch. 20. 6. Da. 4. 35.
l Ac. 8. 37.
θ or, *answerest again;* or, *disputest with God.*
m Is. 29. 16.
n Is. 64. 8.
o Is. 28. 16. 49. 23.
p Ac. 15. 9. Ga. 3. 28.
q Pr. 16. 4.
r 1 Ti. 2. 5.
κ or, *made up*
s 2 Ti. 2. 20.
t Joel 2. 32.
u 1 Co. 1. 2.
v Ep. 1. 18.
w 1 Th. 5. 9.
x Ho. 2. 23.
y Is. 52. 7. Na. 1. 15.
z Ho. 1. 10.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, XI, XII.

μένων °τὰ| ἀγαθά.

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;

17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος °Θεοῦ|.

18 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

19 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει· Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.

20 Ἡσαΐας δὲ °ἀποτολμᾷ|, καὶ λέγει· Εὑρέθην ſ τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

Κεφ. ια'. XI.

ΛΕΓΩ οὖν· Μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμὶ, ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ, φυλῆς Βενϊαμίν.

2 Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. Ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, ᵇλέγων|·

3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, °καὶ| τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου.

4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.

5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν.

6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις. ᵇΕἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον.|

7 Τί οὖν; ὃ ⁿἐπιζητεῖ| Ἰσραὴλ, ᵃτούτου| οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ⁿἐπωρώθησαν|,

8 (Καθὼς γέγραπται· Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν) ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9 Καὶ Δαβὶδ λέγει· Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ſ εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς.

10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, Μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς.

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῖν ⁿγὰρ| λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον °μέν| εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω·

14 Εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς °τῆς ῥίζης| καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,

18 Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.

19 Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν ᶠοἱ κλάδοι|, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.

20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ.

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, °μήπως| οὐδέ σου °φείσηται|.

22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ⁱἀποτομίαν|· ἐπὶ δέ σε, ⁱχρηστότητα|, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.

23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς.

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ ἦτε °παρ'| ἑαυτοῖς φρόνιμοι) ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ·

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται· Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.

27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας.

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ.

30 Ὥσπερ γὰρ ᵇκαὶ| ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ.

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ſ ἐλεηθῶσι.

32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὦ βάθος πλούτου °καὶ| σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

35 Ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ ⁿεἰς αὐτὸν| τὰ πάντα. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

2 Καὶ μὴ ⁿσυσχηματίζεσθε| τῷ αἰῶνι τούτῳ· ἀλλὰ ⁿμεταμορφοῦσθε| τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς °ὑμῶν|, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ

113

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD ROM. XI. XII.

16 Sed non omnes obediunt Evangelio. Isaias enim dicit: Domine quis credidit auditui nostro?

17 Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi.

18 Sed dico: Numquid non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum.

19 Sed dico: Numquid Israel non cognovit? Primus Moyses dicit: Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem; in gentem insipientem, in iram vos mittam.

20 Isaias autem audet, et dicit: Inventus sum a non quærentibus me: palam apparui iis, qui me non interrogabant.

21 Ad Israel autem dicit: Tota die expandi manus meas ad populum non credentem, et contradicentem.

CAP. XI.

DICO ergo: Numquid Deus repulit populum suum? Absit. Nam et ego Israelita sum ex semine Abraham, de tribu Benjamin:

2 Non repulit Deus plebem suam, quam præscivit. An nescitis in Elia quid dicit Scriptura: quemadmodum interpellat Deum adversum Israel?

3 Domine, Prophetas tuos occiderunt, altaria tua suffoderunt: et ego relictus sum solus, et quærunt animam meam.

4 Sed quid dicit illi divinum responsum? Reliqui mihi septem millia virorum, qui non curvaverunt genua ante Baal.

5 Sic ergo et in noc tempore reliquiæ secundum electionem gratiæ salvæ factæ sunt.

6 Si autem gratia, jam non ex operibus? alioquin gratia jam non est gratia.

7 Quid ergo? quod quærebat Israel, hoc non est consecutus: electio autem consecuta est: ceteri vero excæcati sunt:

8 Sicut scriptum est: Dedit illis Deus spiritum compunctionis: oculos ut non videant, et aures ut non audiant, usque in hodiernum diem.

9 Et David dicit: Fiat mensa eorum in laqueum, et in captionem, et in scandalum, et in retributionem illis.

10 Obscurentur oculi eorum ne videant: et dorsum eorum semper incurva.

11 Dico ergo: Numquid sic offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum delicto, salus est Gentibus ut illos æmulentur.

12 Quòd si delictum illorum divitiæ sunt mundi, et diminutio eorum divitiæ Gentium: quanto magis plenitudo eorum?

13 Vobis enim dico Gentibus: Quamdiu quidem ego sum Gentium Apostolus, ministerium meum honorificabo,

14 Si quomodo ad æmulandum provocem carnem meam, et salvos faciam aliquos ex illis.

15 Si enim amissio eorum, reconciliatio est mundi: quæ assumptio, nisi vita ex mortuis?

16 Quòd si delibatio sancta est, et massa: et si radix sancta, et rami.

17 Quòd si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, et socius radicis et pinguedinis olivæ factus es,

18 Noli gloriari adversus ramos. Quòd si gloriaris; non tu radicem portas, sed radix te.

19 Dices ergo: fracti sunt rami ut ego inserar.

20 Bene: propter incredulitatem fracti sunt. Tu autem fide stas: noli altum sapere, sed time.

21 Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit: ne forte nec tibi parcat.

22 Vide ergo bonitatem, et severitatem Dei: in eos quidem, qui ceciderunt, severitatem: in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate, alioquin et tu excideris.

23 Sed et illi, si non permanserint in incredulitate, inserentur: potens est enim Deus iterum inserere illos.

24 Nam si tu ex naturali excisus es oleastro, et contra naturam insertus es in bonam olivam: quanto magis ii, qui secundum naturam, inserentur suæ olivæ?

25 Nolo enim vos ignorare fratres mysterium hoc: (ut non sitis vobisipsis sapientes) quia cæcitas ex parte contigit in Israel, donec plenitudo Gentium intraret,

26 Et sic omnis Israel salvus fieret, sicut scriptum est: Veniet ex Sion, qui eripiat, et avertat impietatem a Jacob.

27 Et hoc illis a me testamentum: cum abstulero peccata eorum.

28 Secundum Evangelium quidem inimici propter vos: secundum electionem autem, charissimi propter patres.

29 Sine pœnitentia enim sunt dona, et vocatio Dei.

30 Sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis propter incredulitatem illorum:

31 Ita et isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam: ut et ipsi misericordiam consequantur.

32 Conclusit enim Deus omnia in incredulitate: ut omnium misereatur.

33 O altitudo divitiarum sapientiæ, et scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus!

34 Quis enim cognovit sensum Domini? Aut quis consiliarius ejus fuit?

35 Aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei?

36 Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in sæcula. Amen.

CAP. XII.

OBSECRO itaque vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.

2 Et nolite conformari huic sæculo, sed reformamini in novitate sensus vestri: ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta.

3 Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos: Non plus sapere quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: et unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei.

4 Sicut enim in uno corpore multa

VERSIO LUSITANA.

17 Logo a fé vem do que se ouvio ; e o ter-
se ouvido, he porque se prégou a palavra de
Christo.
18 Mas digo eu : E acaso elles não a ouví-
rão? E certo que a ouvírão ; porque o seu
som se diffundio por toda a terra, e as suas
palavras chegárão até ás extremidades do
Mundo.
19 Mas digo eu : E acaso Israel não o
soube? Porém Moysés he o primeiro, que
lhe diz : Eu vos metterei em ciume com hu-
ma Nação, que não he Nação : e farei que
huma Nação insensata venha a ser o objecto
da vossa ira.
20 E Isaias ainda mais confiadamente diz :
Eu fui achado pelos que me não buscavão :
e eu me dei a ver claramente aos que não
cuidavão de perguntar por mim.
21 E a respeito de Israel diz : Eu todo o
dia estive com as mãos estendidos para este
povo incredulo, e rebelde ás minhas palavras.

CAP. XI.

QUE direi logo? Rejeitou Deos o seu po-
vo? Não por certo. Porque eu tambem sou
Israelita, do sangue de Abrahão, e da tribu
de Benjamin :
2 Não rejeitou Deos o seu povo, que elle
conheceo na sua presciencia. Por ventura
não sabeis vós, o que a Escritura refere de
Elias, de que modo pedio elle justiça a Deos
contra Israel?
3 Senhor, elles matárão os teus Profetas,
arruinárão os teus Altares ; e eu fiquei sósi-
nho, e elles me procurão tirar a vida.
4 Mas que he o que Deos lhe respondeo?
Eu reservei para mim sete mil homens, que
não dobrárão os joelhos a Baal.
5 Do mesmo modo pois ainda neste tempo,
hum restante he salvado, segundo a eleição
da graça.
6 E se isto foi por graça, não foi já pelas
obras : de outra sorte a graça já não será
graça.
7 Que diremos logo, senão que Israel não
conseguio o que buscava ; e que os escolhi-
dos o conseguírão, e que os mais forão obce-
cados?
8 Conforme o que está escrito : Deos lhes
deo hum espirito de estupidez ; e até o pre-
sente dia lhes não deo olhos para verem, nem
orelhas para ouvirem.
9 David tambem diz : A sua meza se lhes
converta em laço, e em prizão, e em pedra
d'escandalo, e seja esta a recompensa de
seus crimes.
10 Os seus olhos se lhes obscureção de
modo que elles não vejão ; e tu traze-os sem-
pre incurvados.
11 Digo pois : Acaso tropeçárão elles de
modo, que a quéda, que derão, fosse irrepa-
ravel? Não. Mas a sua quéda deo occasião
a se salvarem os Gentios, a fim de que o
exemplo destes excitasse nelles emulação
para os seguirem.
12 Ora se a quéda delles foi a riqueza do
Mundo, e a sua diminuição a riqueza dos
Gentios ; quanto mais enriquecerá ainda ao
Mundo a sua plenitude?
13 Porque eu, ó Gentios, vos declaro, que
em quanto for Apostolo dos Gentios, hei de
trabalhar por fazer illustre o meu ministerio ;
14 Procurando ver se de algum modo ex-
cito emulação os que são minha carne, e se
salvem alguns delles.
15 Porque se a sua perda veio a ser a
reconciliação do Mundo ; que será o seu novo
chamamento, senão hum tornar da morte á
vida?
16 Se as primicias porém são santas, tam-
bem o he a massa : e se he santa a raiz, tam-
bem o são os ramos.
17 Se pois alguns ramos se quebrárão, e tu
sendo zambujeiro, foste enxertado entre elles,
feito participante da raiz, e da fertilidade
da oliveira ;
18 Não te eleves presumptuosamente con-
tra os ramos. E se te elevas assima delles,
sabe que não es tu o que sustentas a raiz, mas
a raiz he a que te sustenta a ti.
19 Mas os ramos, dirás tu, quebrárão-se,
para eu ser enxertado.
20 Assim he : elles quebrárão-se por causa
da sua incredulidade ; e tu perseveras firme
pela tua fé : não te ensoberbeças com tudo,
mas teme.
21 Porque se Deos não perdoou aos ramos
naturaes, deves tu temer que elle te não per-
doe a ti.
22 Considera pois a bondade, e a severi-
dade de Deos : a sua severidade com os que
cahírão, e a sua bondade para comtigo ; se he
que todavia permaneces na bondade : porque
senão, tambem tu serás cortado.
23 Bem como tambem pelo contrario, se
elles não persistirem na sua incredulidade,
serão enxertados de novo : porque poderoso
he Deos, para os tornar a enxertar.
24 Porque se tu foste cortado do zambu-
jeiro, que he o teu tronco natural, para con-
tra a tua natureza seres enxertado na boa
oliveira ; com quanto maior os que são ra-
mos naturaes, serão enxertados na sua pro-
pria oliveira?
25 Porque eu não quero, irmãos, que vós
ignoreis este mysterio : (a fim de que não
sejais sabios lá comvosco) que he, que huma
parte de Israel cahio na cegueira, até que a
multidão das Nações tenha entrado ;
26 E depois disto será salvo todo o Israel,
conforme está escrito : Sahirá de Sião hum Li-
bertador, lançará fóra a impiedade de Jacob :
27 E este será o meu pacto com elles,
quando eu tirar os seus peccados.
28 He verdade que quanto ao Evangelho,
elles agora são aborrecidos por vossa causa ;
mas quanto á eleição, elles são queridos por
seus pais.
29 Porque Deos não se arrepende dos seus
dons, nem da sua vocação.
30 Bem como vós pois noutro tempo não
crestes em Deos, e agora conseguistes miseri-
cordia por causa da sua incredulidade :
31 Assim tambem estes agora não crêrão
na vossa misericordia : paraque elles tam-
bem consiguem a misericordia,
32 Porque Deos a todos fechou na incredu-
lidade ; para exercitar a sua misericordia
com todos.
33 O profundidade das riquezas da sabedo-
ria, e da sciencia de Deos! Quão incompre-
hensiveis são os seus juizos, e quão inexcru-
taveis os seus caminhos!
34 Porque quem conheceo os designios de
Deos? Ou quem entrou no secreto dos seus
conselhos?
35 Ou quem lhe deo alguma cousa primei-
ro, para della pretender a recompensa?
36 Tudo he delle, e tudo he por elle, e
tudo he nelle : a elle seja gloria por todos os
seculos. Amen.

CAP. XII.

EU pois vos esconjuro, irmãos, pela miseri-
cordia de Deos, que lhe offereçais vossos cór-
pos, como huma hostia, santa, vivá e agrada-
vel a Deos ; que he o vosso culto racional.
2 Não vos conformeis com o presente secu-
lo ; mas sede reformados na novidade de vos-
so espirito ; a fim de conhecerdes qual he a

VERSIO ANGLICANA.

16 But they[a] have not all obeyed the
gospel. For Esaias saith,[b] Lord, who
hath believed γ our δ report?
17 So then faith *cometh* by hearing, and
hearing by the word of God.
18 But I say, Have they not heard? Yes,
verily, their[d] sound went into all the earth,
and their words unto the ends of the world.
19 But I say, Did not Israel know?
First Moses saith,[f] I will provoke you to
jealousy by *them that are* no people, *and*
by a foolish nation[g] I will anger you.
20 But Esaias is very bold, and saith, I[h]
was found of them that sought me not ; I
was made manifest unto them that asked
not after me.
21 But to Israel he saith, All day long
I have stretched forth my hands unto a
disobedient and gainsaying people.

CHAP. XI.

I SAY then, Hath God[m] cast away his
people? God forbid. For I also am an
Israelite, of the seed of Abraham, *of* the
tribe of Benjamin.
2 God hath not cast away his people
which he foreknew.[n] Wot ye not what
the scripture saith ζ of Elias? how he
maketh intercession to God against Is-
rael,[o] saying,
3 Lord, they have killed thy prophets,
and digged down thine altars ; and I am
left alone, and they seek my life.
4 But what saith the answer of God un-
to him? I have reserved to myself seven
thousand men, who have not bowed the
knee to *the image of* Baal.
5 Even so[s] then at this present time
also there is a remnant according to the
election of grace.
6 And if by grace,[u] then *is it* no more of
works : otherwise grace is no more grace.
But if *it be* of works, then is it no more
grace : otherwise work is no more work.
7 What then? Israel[w] hath not obtained
that which he seeketh for ; but the elec-
tion hath obtained it, and the rest were
θ blinded
8 (According as it is written, God hath
given them the spirit of λ slumber,[z] eyes[a]
that they should not see, and ears that
they should not hear ;) unto this day.
9 And David saith, Let their table[b] be
made a snare, and a trap, and a stumbling-
block, and a recompence unto them :
10 Let their eyes be darkened, that
they may not see, and bow down their
back alway.
11 I say then, Have they stumbled that
they should fall? God forbid : but *rather*
through their fall salvation *is come* unto y[e]
Gentiles,[g] for to provoke them to jealousy.
12 Now if the fall of them *be* the riches
of the world, and the ν diminishing of
them the riches of the Gentiles, how
much more their fulness?
13 For I speak to you Gentiles, inas-
much as I[k] am the apostle of the Gen-
tiles, I magnify mine office ;
14 If by any means I may provoke to
emulation *them which are* my flesh, and
might save[m] some of them.
15 For if the casting away of them *be* the
reconciling of the world, what *shall* the re-
ceiving *of them be*, but life from the dead?
16 For if[p] the first-fruit *be* holy, the
lump *is* also *holy:* and if the root *be*
holy, so *are* the branches.
17 And if some of the branches[r] be
broken off, and thou, being[s] a wild olive-

A. D. 60.

β or, *for.*
a Ac. 28. 24. He. 4. 2.
b Is. 53. 1. Jn°. 12. 38.
γ *the hearing of us.*
δ or, *preaching.*
c 1Co. 10. 12.
d Ps. 19. 4. Mat. 28. 19. Col. 1. 6,23.
e Phi. 2. 12.
f De. 32. 21.
g Tit. 3. 3.
h Is. 65. 1, 2.
i He. 3. 6, 14. 10.23,38.
k Jn°. 15. 2.
l 2 Co. 3. 16.
m 1Sa. 12. 22. Ps. 77. 7, 8. 89.31..37.
n ch. 8. 29.
ζ *in.*
o 1Ki. 19. 10..18.
η *hardness.*
p ver. 7. 2 Co. 3. 14.
q Lu. 21. 24.
r Is. 59. 20.
s ch. 9. 27.
t Je.31.31,&c. He. 10. 16.
u ch. 4. 4, 5. Ga. 5. 4. Ep. 2. 8.
v De. 10. 15.
w ch. 9. 31.
x Nu. 23. 19.
y Ep. 2. 2.
θ *hardened.*
κ or, *obeyed.*
λ or, *remorse.*
z Is. 29. 10.
a De. 29. 4. Is. 6. 9.
b Ps.69.22,23.
c ch. 3. 9. Ga. 3. 22.
μ or, *shut them all up together.*
d Ps.107.8,&c
e Job 11. 7. Ps. 92. 5.
f Is. 40. 13. Je. 23. 18.
g ch. 10. 19. Ac. 13. 46. 28.24..28.
h Job 41. 11.
i 1 Co. 8. 6. Col. 1. 16.
ν or, *decay*, or, *loss.*
π *him.*
k Ac. 9. 15. Ga. 1. 16. Ep. 3. 8.
l 1Co.6.15..20
m 1 Co. 7. 16.
n 1 Jn°. 2. 15.
o Ep.5.10,17.
p Le. 23. 10. Nu.15.18..21.
q ch. 11. 20.
r Je. 11. 16.
ω *to sobriety.*
s Ep.2.12,13.

tree, wert graffed in β among them, and
with them partakest of the root and fat-
ness of the olive-tree ;
18 Boast[c] not against the branches.
But if thou boast, thou bearest not the
root, but the root thee.
19 Thou wilt say then, The branches
were broken off, that I might be graffed in.
20 Well ; because of unbelief they were
broken off ; and thou standest by faith.
Be not high-minded, but fear ;[e]
21 For if God spared not the natural
branches, *take heed* lest he also spare not
thee.
22 Behold therefore the goodness and
severity of God : on them which fell, se-
verity ; but toward thee, goodness, if[i]
thou continue in *his* goodness : otherwise
thou[k] also shalt be cut off.
23 And they also, if they[l] abide not in
unbelief, shall be graffed in : for God is
able to graff them in again.
24 For if thou wert cut out of the olive-
tree which is wild by nature, and wert
graffed contrary to nature into a good
olive-tree ; how much more shall these,
which be the natural *branches*, be graffed
into their own olive-tree?
25 For I would not, brethren, that ye
should be ignorant of this mystery, lest ye
should be wise in your own conceits ; that
η blindness in part[p] is happened to Israel,
until y[e] fulness[q] of y[e] Gentiles be come in.
26 And so all Israel shall be saved : as
it is written,[r] There shall come out of
Sion the Deliverer, and shall turn away
ungodliness from Jacob :
27 For this[t] *is* my covenant unto them
when I shall take away their sins.
28 As concerning the gospel, *they are*
enemies for your sakes : but as touching
the election, *they are* beloved[v] for the
fathers' sakes.
29 For the gifts and calling of God *are*
without repentance.[x]
30 For as ye in times[y] past have not
κ believed God, yet have now obtained
mercy through their unbelief :
31 Even so have these also now not
κ believed, that through your mercy they
also may obtain mercy.
32 For God[c] hath μ concluded them
all in unbelief, that he might have mercy
upon all.
33 O[d] the depth of the riches both of
the wisdom and knowledge of God! how
unsearchable[e] *are* his judgments, and his
ways past finding out!
34 For who[f] hath known the mind of the
Lord? or who hath been his counsellor?
35 Or who[h] hath first given to him, and
it shall be recompensed unto him again?
36 For[i] of him, and through him, and
to him, *are* all things : to π whom *be* glory
for ever. Amen.

CHAP. XII.

I BESEECH you therefore, brethren, by
the mercies of God, that ye present your
bodies[l] a living sacrifice, holy, acceptable
unto God, *which is* your reasonable service.
2 And be[n] not conformed to this world :
but be ye transformed by the renewing
of your mind, that ye may prove[o] what
is that good, and acceptable, and perfect,
will of God.
3 For I say, through the grace given un-
to me, to every man that is among you,
not to think *of himself* more highly[q] than
he ought to think ; but to think ω soberly,

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, XIII, XIV.

ὡς ὁ Θεὸς [n]ἐμέρισε| μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, [n]ὁ| δὲ καθ' εἷς, ἀλλήλων [n]μέλη.

6 Ἔχοντες| δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·

8 [d]Εἴτε| ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι. Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι.

11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί. Τῷ πνεύματι ζέοντες. Τῷ [k]καιρῷ| δουλεύοντες.

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. Τῇ θλίψει ὑπομένοντες. Τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες.

13 Ταῖς [n]χρείαις| τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες. Τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς.

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοούμενοι καλὰ [f] ἐνώπιον [e]πάντων| ἀνθρώπων.

18 Εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ[f]· γέγραπται γάρ· Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.

20 [h]Ἐὰν οὖν πεινᾷ| ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

[n]ΠΑΣΑ ψυχὴ| ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις [n]ὑποτασσέσθω|. Οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ [h]ἀπὸ| Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι [b]ἐξουσίαι|, ὑπὸ [b]τοῦ| Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.

2 Ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται.

3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος [i]τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν|. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς.

4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί [e]σοι| εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ. Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔνδικος [d]εἰς ὀργὴν| τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.

5 [i]Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι|, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 Ἀπόδοτε [e]οὖν| πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 Τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύσεις· οὐ φονεύσεις· οὐ κλέψεις· [b]οὐ ψευδομαρτυρήσεις·| οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς [n]ἑαυτόν|.

10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, [n]εἰδότες| τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

12 Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. Ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ [n]ὅπλα| τοῦ φωτός·

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν· μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·

14 Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε [n]εἰς ἐπιθυμίας|.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις [n]διαλογισμῶν|.

2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα [n]ἐσθίει|.

3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω. Ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. Σταθήσεται δέ· [i]δυνατὸς γάρ| ἐστιν ὁ [n]Θεὸς| στῆσαι αὐτόν.

5 Ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· [d]καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ·| ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε [n]ἀποθνήσκωμεν|, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. Ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε [n]ἀποθνήσκωμεν|, τοῦ Κυρίου ἐσμέν.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς [e]καὶ| ἀπέθανε [a]καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν|, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου[f]; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ [i]Χριστοῦ|.

11 Γέγραπται γάρ· Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει [e]τῷ Θεῷ|.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' [a]ἑαυτοῦ|· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.

15 Εἰ [i]δὲ| διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD ROM. XIII. XIV.

membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent:

5 Ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra.

6 Habentes autem donationes secundum gratiam, quæ data est nobis, differentes: sive prophetiam secundum rationem fidei,

7 Sive ministerium in ministrando, sive qui docet in doctrina,

8 Qui exhortatur in exhortando, qui tribuit in simplicitate, qui præest in solicitudine, qui miseretur in hilaritate.

9 Dilectio sine simulatione. Odientes malum, adhærentes bono:

10 Charitate fraternitatis invicem diligentes: Honore invicem prævenientes:

11 Solicitudine non pigri: Spiritu ferventes: Domino servientes:

12 Spe gaudentes: In tribulatione patientes: Orationi instantes:

13 Necessitatibus sanctorum communicantes: Hospitalitatem sectantes.

14 Benedicite persequentibus vos: benedicite, et nolite maledicere.

15 Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus;

16 Idipsum invicem sentientes: Non alta sapientes, sed humilibus consentientes. Nolite esse prudentes apud vosmetipsos:

17 Nulli malum pro malo reddentes: providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus.

18 Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes:

19 Non vosmetipsos defendentes charissimi, sed date locum iræ. scriptum est enim: Mihi vindicta; ego retribuam, dicit Dominus.

20 Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi: hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus.

21 Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

CAP. XIII.

OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit: Non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinatæ sunt.

2 Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt:

3 Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac: et habebis laudem ex illa:

4 Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time: non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: vindex in iram ei, qui malum agit.

5 Ideo necessitate subditi estote non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam.

6 Ideo enim et tributa præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes.

7 Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem.

8 Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis: qui enim diligit proximum, legem implevit.

9 Nam; Non adulterabis: Non occides: Non furaberis: Non falsum testimonium dices: Non concupisces: et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur: Diliges proximum tuum sicut teipsum.

10 Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.

11 Et hoc scientes tempus: quia hora est jam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nostra salus, quàm cum credidimus.

12 Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis.

13 Sicut in die honeste ambulemus: non in comessationibus, et ebrietatibus, non in cubilibus, et impudicitiis, non in contentione, et æmulatione:

14 Sed induimini Dominum Jesum Christum, et carnis curam ne feceritis in desideriis.

CAP. XIV.

INFIRMUM autem in fide assumite, non in disceptationibus cogitationum.

2 Alius enim credit se manducare omnia: qui autem infirmus est, olus manducet.

3 Is, qui manducat non manducantem non spernat: et qui non manducat, manducantem non judicet: Deus enim illum assumpsit.

4 Tu quis es, qui judicas alienum servum? Domino suo stat, aut cadit. stabit autem: potens est enim Deus statuere illum.

5 Nam alius judicat diem inter diem, alius autem judicat omnem diem: unusquisque in suo sensu abundet.

6 Qui sapit diem, Domino sapit: Et qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo. Et qui non manducat, Domino non manducat, et gratias agit Deo.

7 Nemo enim nostrum sibi vivit, et nemo sibi moritur.

8 Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur, Domino morimur. Sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus.

9 In hoc enim Christus mortuus est, et resurrexit: ut et mortuorum et vivorum dominetur.

10 Tu autem quid judicas fratrem tuum? aut tu quare spernis fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi.

11 Scriptum est enim: Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu, et omnis lingua confitebitur Deo.

12 Itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo.

13 Non ergo amplius invicem judicemus: sed hoc judicate magis, ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum.

14 Scio, et confido in Domino Jesu, quia nihil commune per ipsum, nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est.

15 Si enim propter cibum frater tuus contristatur: jam non secundum cha-

VERSIO LUSITANA.

ontade de Deos, o que he bom, e o que lhe e agradavel, e o que he perfeito.

3 Porém pela graça que me foi dada, digo a odos os que estão entre vós: Que não saibão nais do que convem saber, mas que saibão om temperança, segundo a medida de fé ue Deos repartio a cada hum.

4 Porque bem como num só corpo temos ós muitos membros, e estes membros não em todos huma mesma função:

5 Assim ainda que nós somos muitos, não omos todavia mais que hum so corpo em Christo, e todos reciprocamente membros uns dos outros.

6 Por isso, como são differentes os dons, ue temos, segundo a graça, que nos foi da-a; aquelle, que recebeo o dom de profecia, se delle segundo a regra, e congruencia da fé;

7 Aquelle, que foi chamado ao ministerio, ntregue-se ao seu ministerio; aquelle, que ecebeo o dom de ensinar, applique-se a en-inar;

8 Aquelle, que recebeo o dom de exhortar, ccupe-se em exhortar; aquelle, que dá es-iola, dê-a com simplicidade; aquelle, que overna, governe com vigilancia; aquelle, que iz obras de misericordia, faça-as com alegria.

9 Seja a caridade sem fingimento. Tende orror ao mal, e adheri ao bem:

10 Amai-vos huns aos outros com huma aridade fraternal: Cada hum previna ao ou-ro em lhe dar mostras de honra.

11 Não sejais perguiçosos no que he da vos-a obrigação. Conservai-vos no fervor de es-irito: servindo ao Senhor.

12 Alegrai-vos na esperança: sede paci-ntes na tribulação: orai com perseverança:

13 Caritativos em soccorrer as necessidades os Santos: promptos a exercitar a hospita-idade.

14 Abençoai os que vos perseguem: aben-oai-os, e não os amaldiçoeis.

15 Alegrai-vos com os que se alegrão: horai com os que chorão.

16 Tende entre vós huns mesmos sentimen-os: Não tenhais pensamentos altivos, mas ccommodai-vos ao que ha de mais humilde: ão sejais sabios aos vossos olhos:

17 Não torneis mal por mal a ninguem: Cuidai em fazerdes o bem, não só diante de Deos, mas tambem diante de todos os homens.

18 Tende paz, se assim he possivel, e quan-o em vós he, com todos os homens.

19 Não vos vingueis a vós mesmos, caris-imos irmãos; mas dai lugar á ira, pois está scrito: A mim he que está reservada a vin-ança, e eu sou o que a hei de tomar, diz o Senhor.

20 Antes pelo contrario, se o teu inimigo em fome, dá-lhe tu de comer: se tem sede, á-lhe de beber: porque fazendo-o assim, montoarás brazas vivas sobre a sua cabeça.

21 Não te deixes vencer do mal; mas tra-balha por vencer o mal com o bem.

CAP. XIII.

TODO o homem esteja sujeito ás Potesta-des superiores: porque não ha Potestade, que não venha de Deos: e as que ha, essas orão por Deos ordenadas.

2 Aquelle pois, que resiste á Potestade, re-siste á ordenação de Deos. E os que lhe esistem, a si mesmos trazem a condemnação:

3 Porque os Principes não são para temer, quando se faz o que he bom, mas quando se az o que he máo. Queres tu não temer a Potestade? Obra bem; e terás louvor della nesma.

4 Porque o Principe he Ministro de Deos para bem teu. Mas se tu obras mal, tens ra-zão de temer: porque não he debalde que elle traz a espada. Porque elle he Ministro de Deos, para exercitar vingança, e castigo contra o que obra mal.

5 He logo necessario que lhe estejais sujei-tos, não sómente pelo temor da ira, mas tambem por obrigação de consciencia.

6 Por isso tambem he, que vós pagais tri-butos aos Principes: porque elles são Minis-tros de Deos, applicados sempre ás funções do seu cargo.

7 Pagai pois a cada hum o que lhe he de-vido: a quem tributo, tributo; a quem im-posto, imposto; a quem temor, temor; a quem honra, honra.

8 A ninguem devais cousa alguma, se não he o amor, com que vos ameis huns aos ou-tros: porque aquelle, que ama ao proximo, tem cumprido a Lei.

9 Porque: Não commetterás adulterio: Não matarás: Não furtarás: Não dirás fal-so testemunho: Não cubiçarás: E se ha al-gum outro mandamento: Todos elles vem a resumir-se nesta palavra: Amarás a teu proximo, como a ti mesmo.

10 O amor ao proximo não soffre que se lhe faça mal. E assim o amor he o complemento da Lei.

11 E nós sabemos, que este he o tempo: porque he já chegada a hora de espertarmos do somno: pois que agora está mais perto de nós a salvação, do que quando nós rece-bemos a fé.

12 A noite he já mui avançada, e o dia vem chegando. Deixemos logo as obras das trévas, e revistamo-nos das armas da luz.

13 Andemos como de dia honestamente: não em glotonarias, e borracheiras; não em deshonestidades, e dissoluções; não em con-tendas, e emulações.

14 Mas revesti-vos de nosso Senhor Jesu Christo; e não procureis contentar a vossa sensualidade, satisfazendo os seus appetites.

CAP. XIV.

E RECEBEI ao que he ainda fraco na fé, sem vos metterdes a disputar com elle.

2 Porque hum crê que lhe he permittido comer de tudo: e outro, que he fraco, não come senão legumes.

3 O que come, não despreze ao que não ousa comer: e o que não come, não condem-ne ao que come: porque Deos o recebeo.

4 Quem es tu, para condemnares o servo de outrem? Se elle cahe, ou se elle se conserva firme, isso pertence lá a seu Senhor: mas elle conservar-se-ha firme, porque poderoso he Deos para o segurar.

5 Por semelhante modo hum faz differença de dias; e outro todos os dias considera igu-aes; cada hum obre conforme a persuasão, em que está.

6 O que distingue os dias, distingue-os ao Senhor: e o que come, come ao Senhor, e dá por isso graças a Deos. E o que não come, tambem não come ao Senhor, e tambem dá por isso graças a Deos.

7 Porque nenhum de nós vive para si; e nenhum de nós morre para si.

8 Porque se vivemos, para o Senhor he que vivemos: se morremos, para o Senhor he que morremos. Ou vivamos pois, ou morra-mos, sempre somos do Senhor.

9 Porque por isso he que Christo morreo, e que resurgio, para ter hum imperio sobera-no sobre mortos, e vivos.

10 Tu pois porque condemnas a teu irmão? E tu lá porque desprezas o teu irmão? Por-que todos nós havemos de comparecer ante o Tribunal de Christo,

VERSIO ANGLICANA.

according as God hath dealt to every man the measure[a] of faith.

4 For as we have many[b] members in one body, and all members have not the same office;

5 So we, *being* many, are one body[d] in Christ, and every one members one of another.

6 Having then gifts differing[f] according to the grace that is given to us, whether prophecy, *let us prophesy* according to the proportion of faith;

7 Or ministry, *let us wait* on *our* minis-tering; or he that teacheth, on teaching;

8 Or he that exhorteth, on exhortation: he that [β] giveth, *let him do it* [γ] with simpli-city; he[i] that ruleth, with diligence; he that sheweth mercy, with cheerfulness.[k]

9 *Let* love be without dissimulation.[l] Abhor[m] that which is evil; cleave to that which is good.

10 *Be* kindly[p] affectioned one to ano-ther [ζ] with brotherly love; in honour preferring[s] one another;

11 Not slothful in business;[u] fervent[v] in spirit; serving[w] the Lord;

12 Rejoicing[y] in hope; patient[z] in tri-bulation; continuing[b] instant in prayer;

13 Distributing[c] to the necessity of saints; given to hospitality.[d]

14 Bless[e] them which persecute you: bless, and curse not.

15 Rejoice[f] with them that do rejoice, and weep with them that weep.

16 *Be*[g] of the same mind one toward another. Mind[h] not high things, but [θ] condescend to men of low estate. Be[i] not wise in your own conceits.

17 Recompense[l] to no man evil for evil. Provide things[m] honest in the sight of all men.

18 If it be possible, as much as lieth in you, live peaceably[p] with all men.

19 Dearly beloved, avenge[q] not your-selves; but *rather* give place unto wrath: for it is written, Vengeance[r] *is* mine; I will repay, saith the Lord.

20 Therefore if thine[s] enemy hunger, feed him; if he thirst, give him drink: for in so doing thou shalt heap coals of fire on his head.

21 Be[t] not overcome of evil, but over-come evil with good.

CHAP. XIII.

LET every soul be subject[v] unto ye higher powers. For there[w] is no power but of God: the powers that be are [μ] ordained of God.

2 Whosoever therefore resisteth the power, resisteth the ordinance of God: and they that resist shall receive to them-selves damnation.

3 For rulers are not a terror to good works, but to the evil. Wilt thou then not be afraid of the power? do[y] that which is good, and thou shalt have praise of the same:

4 For he is the minister of God to thee for good. But if thou do that which is evil, be afraid; for he beareth not ye sword in vain: for he is the minister of God, a revenger to *execute* wrath upon him that doeth evil.

5 Wherefore[a] *ye* must needs be subject, not only for wrath, but also for conscience sake.

6 For, for this cause pay ye tribute also: for they are God's ministers, attending continually upon this very thing.

7 Render therefore to all[b] their dues: tribute to whom tribute *is due;* custom to whom custom; fear to whom fear; honour to whom honour.

8 Owe no man any thing, but to love one another: for he[c] that loveth another hath fulfilled the law.

9 For this, Thou[e] shalt not commit adul-tery, Thou shalt not kill, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness, Thou shalt not covet; and if *there be* any other commandment, it is briefly compre-hended in this saying, namely, Thou[g] shalt love thy neighbour as thyself.

10 Love worketh no ill to his neighbour: therefore love *is* the fulfilling of the law.

11 And that, knowing the time, that now *it is* high time to awake[h] out of sleep: for now *is* our salvation nearer than when we believed.

12 The night is far spent, the day is at hand: let us[n] therefore cast off the works of darkness, and let us put[o] on the ar-mour of light.

13 Let us walk [δ] honestly,[q] as in the day; not in rioting[r] and drunkenness, not in chambering[t] and wantonness, not in strife and envying.

14 But put[x] ye on the Lord Jesus Christ, and make[a] not provision for the flesh, to *fulfil* the lusts *thereof.*

CHAP. XIV.

HIM that is weak in the faith receive ye, *but* [η] not to doubtful disputations.

2 For one believeth that he may eat all things: another, who is weak, eateth herbs.

3 Let not him that eateth despise him that eateth not; and let not him which eateth not judge him that eateth: for God hath received him.

4 Who[k] art thou that judgest another man's servant? to his own master he stand-eth or falleth. Yea, he shall be holden up: for God[n] is able to make him stand.

5 One man[o] esteemeth one day above another: another esteemeth every day *alike.* Let every man be fully [κ] persuaded in his own mind.

6 He that [λ] regardeth the day, regard-eth *it* unto the Lord; and he that regard-eth not the day, to the Lord he doth not regard *it.* He that eateth, eateth to the Lord, for he giveth God thanks; and he that eateth not, to the Lord he eateth not, and giveth God thanks.

7 For none[u] of us liveth to himself, and no man dieth to himself.

8 For whether we live, we live unto the Lord; and whether we die, we die unto the Lord: whether we live therefore, or die, we are the Lord's.

9 For[x] to this end Christ both died, and rose, and revived, that he might be Lord both of the dead and living.

10 But why dost thou judge thy bro-ther? or why dost thou set at nought thy brother? for we shall all stand before the judgment-seat of Christ.

11 For it is written,[z] *As* I live, saith the Lord, every knee shall bow to me, and every tongue shall confess to God.

12 So then every one of us shall give account of himself to God.

13 Let us not therefore judge one ano-ther any more: but judge this rather, that no man put a stumbling-block or an occa-sion to fall in *his* brother's way.

14 I know, and am persuaded by the Lord Jesus, that *there is* nothing [ν] unclean of itself: but to him that esteemeth any thing to be [ν] unclean, to him *it is* unclean.

15 But if thy brother be grieved with *thy* meat, now walkest thou not [ξ] charitably.

A. D. 60.

a Ep. 4. 7, &c.
b 1 Co. 12. 4, 12.
c Ja. 2. 8.
d Ep. 1. 23.
e Ex. 20. 13, &c.
f 1 Pe. 4. 10, 11.
g Le. 19. 18. Mat. 22. 39, 40
β or, *imparteth.*
γ *liberally.*
h 1 Th. 5. 5..8.
i Ps. 101. 2, &c.
k 2 Co. 9. 7.
l 1 Pe. 1. 22.
m Ps. 34. 14.
n Ep. 5. 11.
o Ep. 6. 13, &c.
p 1 Pe. 2. 17.
δ or, *decently.*
q Phi. 4. 8. 1 Pe. 2. 12.
ζ or, *in the love of the brethren.*
r 1 Pe. 4. 3.
s 1 Pe. 5. 5.
t 1 Co. 6. 9, 10.
u Ac. 20. 34, 35.
v Col. 4. 12.
w He. 12. 28.
x Ga. 3. 27.
y ch. 5. 2, 3.
z Ja. 1. 4.
a Ga. 5. 16.
b Lu. 18. 1.
c Ps. 41. 1. He. 13. 16.
d He. 13. 2. 1 Pe. 4. 9.
e Mat. 5. 44.
η or, *not to judge* his *doubtful thoughts.*
f 1 Co. 12. 26.
g 1 Pe. 3. 8.
h Je. 45. 5.
θ or, *be contented with mean things.*
i Is. 5. 21.
k Ja. 4. 12.
l Mat. 5. 39. 1 Pe. 3. 9.
m 2 Co. 8. 21.
n Is. 40. 29.
o Col. 2. 16.
p Ps. 34. 14. He. 12. 14.
q Le. 19. 18.
κ or, *assured.*
r De. 32. 35.
λ or, *observeth.*
s Pr. 25. 21, 22. Mat. 5. 44.
t Pr. 16. 32.
u 1 Pe. 4. 2.
v 1 Pe. 2. 13.
w Da. 2. 21.
μ or, *ordered*
x Phi. 2. 9..11.
y 1 Pe. 2. 14.
z Is. 45. 23.
a Ec. 8. 2.
ν *common.*
b Mat. 22. 21.
ξ *according to charity.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, XV, XVI.

βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριςὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημείσθω οὖν [n]ὑμῶν[1] [n]τὸ ἀγαθόν[1].

17 Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, [f]καὶ εἰρήνη[1], καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, [d]ἢ σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ[1].

22 Σὺ πίστιν [n]ἔχεις; κατὰ[1] σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως. Πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

Κεφ. ιε'. XV.

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.

2 Ἕκαστος [b]γὰρ[1] ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν [h]προεγράφη[1]· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ [h]τῆς[1] παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο [a]ἡμᾶς εἰς[1] δόξαν Θεοῦ.

8 Λέγω [h]δὲ[1] [c]Ἰησοῦν[1] Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων·

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεὸν, καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

10 Καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

12 Καὶ πάλιν Ἠσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης [e]ἐν τῷ πιστεύειν[1], εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς [e]ἐν[1] τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ [i]ἀλλήλους[1] νουθετεῖν.

15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

16 Εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

17 Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ [a]πρὸς Θεόν[1].

18 Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 Ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει Πνεύματος [n]Θεοῦ[1]· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ·

20 Οὕτω δὲ [n]φιλοτιμούμενον[1] εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ·

21 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην [n]τὰ πολλὰ[1] τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,

24 Ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, [b]ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς[1]· ἐλπίζω [b]γὰρ[1] διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ· ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις.

26 Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

27 [n]Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν[1]· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν [n]πληρώματι[1] εὐλογίας [t]τοῦ εὐαγγελίου τοῦ[1] Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

31 [u]Ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ [c]ἵνα[1] ἡ [n]διακονία[1] μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις·

32 Ἵνα ἐν χαρᾷ [h]ἔλθω[1] πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, [d]καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν[1].

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. [d]Ἀμήν.[1]

Κεφ. ις. XVI.

ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ [d]δὲ[1] ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς·

2 Ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ [b]αὕτη[1] προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε [a]Πρίσκιλλαν[1] καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν.)

5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD ROM. XV. XVI.

ritatem ambulas. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est.

16 Non ergo blasphemetur bonum nostrum.

17 Non est enim regnum Dei esca, et potus: sed justitia, et pax, et gaudium in Spiritu sancto:

18 Qui enim in hoc servit Christo, placet Deo, et probatus est hominibus.

19 Itaque quæ pacis sunt, sectemur: et quæ ædificationis sunt, in invicem custodiamus.

20 Noli propter escam destruere opus Dei: omnia quidem sunt munda: sed malum est homini, qui per offendiculum manducat.

21 Bonum est non manducare carnem, et non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur.

22 Tu fidem habes? penes temetipsum habe coram Deo: Beatus, qui non judicat semetipsum in eo, quod probat.

23 Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est: quia non ex fide. Omne autem, quod non est ex fide, peccatum est.

CAP. XV.

DEBEMUS autem nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere, et non nobis placere.

2 Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum, ad ædificationem.

3 Etenim Christus non sibi placuit, sed sicut scriptum est: Improperia improperantium tibi ceciderunt super me.

4 Quæcumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam, et consolationem Scripturarum, spem habeamus.

5 Deus autem patientiæ, et solatii det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum:

6 Ut unanimes, uno ore honorificetis Deum, et patrem Domini nostri Jesu Christi.

7 Propter quod suscipite invicem, sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei.

8 Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum:

9 Gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in Gentibus Domine, et nomini tuo cantabo.

10 Et iterum dicit: Lætamini Gentes cum plebe ejus.

11 Et iterum: Laudate omnes Gentes Dominum: et magnificate eum omnes populi:

12 Et rursus Isaias ait: Erit radix Jesse, et qui exurget regere Gentes, in eum Gentes sperabunt.

13 Deus autem spei repleat vos omni gaudio, et pace in credendo: ut abundetis in spe, et virtute Spiritus sancti.

14 Certus sum autem fratres mei et ego ipse de vobis, quoniam et ipsi pleni estis dilectione, repleti omni scientia, ita ut possitis alterutrum monere.

15 Audacius autem scripsi vobis fratres ex parte, tamquam in memoriam vos reducens: propter gratiam, quæ data est mihi a Deo,

16 Ut sim minister Christi Jesu in Gentibus: sanctificans Evangelium Dei, ut fiat oblatio Gentium accepta, et sanctificata in Spiritu sancto.

17 Habeo igitur gloriam in Christo Jesu ad Deum.

18 Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per me non efficit Christus in obedientiam Gentium, verbo et factis;

19 In virtute signorum, et prodigiorum, in virtute Spiritus sancti: ita ut ab Jerusalem per circuitum usque ad Illyricum repleverim Evangelium Christi.

20 Sic autem prædicavi Evangelium hoc, non ubi nominatus est Christus, ne super alienum fundamentum ædificarem; sed sicut scriptum est:

21 Quibus non est annunciatum de eo, videbunt: et qui non audierunt, intelligent.

22 Propter quod et impediebar plurimum venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc.

23 Nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus, cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis jam præcedentibus annis:

24 Cum in Hispaniam proficisci cœpero, spero quòd præteriens videam vos, et a vobis deducar illuc, si vobis primum ex parte fruitus fuero.

25 Nunc igitur proficiscar in Jerusalem ministrare sanctis.

26 Probaverunt enim Macedonia, et Achaia collationem aliquam facere in pauperes sanctorum, qui sunt in Jerusalem.

27 Placuit enim eis: et debitores sunt eorum. Nam si spiritualium eorum participes facti sunt Gentiles: debent et in carnalibus ministrare illis.

28 Hoc igitur cum consummavero, et assignavero eis fructum hunc; per vos proficiscar in Hispaniam.

29 Scio autem quoniam veniens ad vos, in abundantia benedictionis Evangelii Christi veniam.

30 Obsecro ergo vos fratres per Dominum nostrum Jesum Christum, et per charitatem sancti Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus vestris pro me ad Deum,

31 Ut liberer ab infidelibus, qui sunt in Judæa, et obsequii mei oblatio accepta fiat in Jerusalem sanctis,

32 Ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, et refrigerer vobiscum.

33 Deus autem pacis sit cum omnibus vobis. Amen.

CAP. XVI.

COMMENDO autem vobis Phæben sororem nostram, quæ est in ministerio Ecclesiæ, quæ est in Cenchris:

2 Ut eam suscipiatis in Domino digne sanctis: et assistatis ei in quocumque negotio vestri indiguerit: etenim ipsa quoque astitit multis, et mihi ipsi.

3 Salutate Priscam, et Aquilam adjutores meos in Christo Jesu;

4 (Qui pro anima mea suas cervices supposuerunt: quibus non solus ego gratias ago, sed et cunctæ ecclesiæ Gentium)

5 Et domesticam Ecclesiam eorum.

VERSIO LUSITANA.

11 Segundo este escrito: Como eu vivo, diz o Senhor, que todo o joelho se dobrará ante o meu acatamento; e que toda a lingua me confessará por Deos.
12 Assim que, cada hum de nós dará conta a Deos de si mesmo.
13 Não nos julguemos pois mais huns aos outros; mas antes julgai, que não deveis dar a vosso irmão occasião alguma de quéda, e d'escandalo.
14 Eu sei, e estou persuadido, no Senhor Jesus, que nenhuma cousa he immunda de si mesma, e que só he immunda para aquelle, que a crê immunda.
15 Porém se tu comendo huma cousa, qualquer que ella seja, entristeces com isso a teu irmão; já te não conduzes pela caridade. Não queiras que pelo teu comer se perca aquelle, por quem Christo morreo.
16 Guardai-vos pois, não exponhais á maledicencia dos homens o vosso bem.
17 Porque o Reino de Deos não consiste em comer, e beber: mas na justiça, e na paz, e na alegria no Espirito Santo.
18 E o que assim serve a Christo, he agradavel a Deos, e approvado dos homens.
19 Appliquemo-nos pois ao que póde servir de manter a paz entre nós; e de nos edificarmos huns aos outros.
20 Não seja o comer causa de destruirdes a obra de Deos. Isto não he que as viandas não sejão todas limpas: senão que hum homem faz mal em comer dellas, quando fazendo-o, serve de tropeço aos outros.
21 E que he melhor não comer carne, nem beber vinho, nem outra cousa, que possa dar a teu irmão occasião de cahir, ou de se escandalizar, ou de se ferir, como fraco que he.
22 Tens tu? Contenta-te de a ter no teu coração á Deos. Bemaventurado aquelle, a quem a sua consciencia não condemna no que quer fazer.
23 Mas se hum distinguindo hum manjar doutro manjar, não deixa de comer delle, condemna-se; porque não he da fé. Tudo aquillo porém que he da não fé, he peccado.

CAP. XV.

E NOS, que somos mais valentes, devemos supportar as fraquezas dos que são debeis, e não buscar a nossa propria satisfação.
2 Cada hum de vós procure agradar ao seu proximo no que he bom, e no que o póde edificar.
3 Porque Christo nenhum respeito se guardou a si: mas segundo está escrito: Os improperios dos que te ultrajavão, cahírão sobre mim.
4 Porque tudo o que está escrito está escrito para ensino nosso: a fim de concebermos esperança pela paciencia, e pela consolação das Escrituras.
5 E o Deos de paciencia, e de consolação vos conceda a graça, de estardes sempre huns com outros em união de sentimentos, segundo Jesu Christo;
6 Para que com hum mesmo coração, e com huma mesma boca, glorifiqueis a Deos, e Pai de Jesu Christo nosso Senhor.
7 Pelo que, supportai-vos huns aos outros, como Christo vos supportou para gloria de Deos.
8 Porque eu vos digo, que Christo Jesus foi o Ministro da circumcidão pela verdade de Deos, para comprir as promessas, que fizera a seus pais.
9 E no tocante aos Gentios, que elles devem glorificar a Deos pela misericordia, segundo está escrito: Por esta razão, Senhor, publicarei eu os teus louvores entre os Gentios, e cantarei canticos ao teu nome.
10 E outra vez diz: Alegrai-vos, ó Gentios, com o seu povo.
11 E em outro lugar: Louvai ao Senhor todos os Gentios; e engrandecei-o todos os póvos.
12 E Isaias tambem diz: Do tronco de Jessé se levantará aquelle, que ha de reinar sobre os Gentios; e os Gentios esperaráõ nelle.
13 E o Deos de esperança vos encha de paz, e de alegria na vossa fé; para que a vossa esperança cresça cada vez mais pelo Espirito Santo.
14 Quanto a mim, irmãos meus, eu estou certo que todos vós estais cheios de caridade, cheios de toda a sorte de conhecimentos, e que assim podeis vós instruir-vos huns aos outros.
15 Todavia eu vos escrevi isto, irmãos, e talvez com alguma pouca de liberdade, querendo-vos sómente fazer lembrar do que já sabeis; segundo a graça, que Deos me fez,
16 De ser eu o Ministro de Jesu Christo entre as Nações; santificando Evangelho de Deos, a fim de que a oblação dos Gentios lhe seja grata, sendo santificada pelo Espirito Santo.
17 Eu pois tenho gloria em Jesu Christo por Deos.
18 Porque eu me não atreverei a fallar-vos do que Christo tem feito por meio de mim, para trazer as Nações á obediencia pela palavra, e pelas obras;
19 Pela virtude dos milagres, e dos prodigios, pelo poder do Espirito Santo: de maneira, que tenho levado o Evangelho de Christo a toda esta grande extensão de terra, que ha desde Jerusalem até o Illyrico.
20 E foi neste particular o meu cuidado não prégar o Evangelho, senão em lugares, onde se não tinha ainda ouvido fallar de Christo, por não edificar sobre alicesses póstos por outrem; verificando assim o que diz a Escritura:
21 Os a quem elle não tinha sido annunciado, vello-hão: e os que não tinhão ouvido fallar delle, conhecello-hão.
22 Isto he o que por muitas vezes me tem impedido chegar a vós: e até o presente o não tenho podido fazer.
23 Mas não havendo já agora motivo algum de mais me demorar nestas partes; e desejando eu ha muitos annos ir ver-vos:
24 Espero que quando fizer viagem a Héspanha, vos verei de passada; e que depois de ter gozado por algum tempo da vossa presença, serei lá conduzido por vós.
25 Agora pois vou a Jerusalem levar algumas esmolas aos Santos.
26 Porque os de Macedonia, e de Acaia fizerão muito gosto de contribuir com huma Collecta de seus bens, a favor dos que entre os Santos são pobres em Jerusalem.
27 Fizerão, digo, muito gosto disso, e lho devem assim fazer. Porque se os Gentios forão feitos participantes das riquezas espirituaes delles, devem aquelles tambem soccorrer a estes com os seus bens carnaes.
28 Logo pois que eu tiver concluido esta diligencia, e distribuido esta esmola, passarei por vós-outros a Hespanha.
29 E eu sei, que quando vos for ver, será a minha chegada acompanhada de huma abundancia de benção do Evangelho de Christo.
30 Esconjuro-vos pois, irmãos por Jesu

VERSIO ANGLICANA.

Destroy[a] not him with thy meat, for whom Christ died.
16 Let not then your good be evil spoken of:
17 For[d] the kingdom of God is not meat and drink; but righteousness,[f] and peace,[g] and joy[i] in the Holy Ghost.
18 For he that in these things serveth Christ *is* acceptable to God, and approved of men.
19 Let[l] us therefore follow after the things which make for peace, and things[n] wherewith one may edify another.
20 For meat destroy not the work of God. All things indeed *are* pure;[p] but *it is*[q] evil for that man who eateth with offence.
21 *It is* good neither to eat flesh, nor to drink wine, nor *any thing* whereby thy brother stumbleth, or is offended, or is made weak.
22 Hast thou faith? have *it* to thyself before God. Happy[t] *is* he that condemneth not himself in that thing which he alloweth.
23 And he that δ doubteth is damned if he eat, because *he eateth* not of faith: for whatsoever[v] *is* not of faith is sin.

CHAP. XV.

WE then that are strong ought to[w] bear the infirmities of the weak, and not to please ourselves.
2 Let every one of us please *his* neighbour[y] for *his* good to edification.
3 For even Christ[a] pleased not himself; but, as it is written,[b] The reproaches of them that reproached thee fell on me.
4 For whatsoever[d] things were written aforetime were written for our learning, that we through patience and comfort of the scriptures might have hope.
5 Now the God of patience and consolation grant you to be like-minded[e] one toward another, η according to Christ Jesus;
6 That ye may with one[g] mind *and* one mouth glorify God, even the Father of our Lord Jesus Christ.
7 Wherefore receive ye one another, as Christ also received[k] us, to the glory of God.
8 Now I say that Jesus Christ was a minister of the circumcision for the truth of God, to confirm[l] the promises *made* unto the fathers;
9 And that the Gentiles might glorify God for *his* mercy; as it is written,[o] For this cause I will confess to thee among the Gentiles, and sing unto thy name.
10 And again he saith,[q] Rejoice, ye Gentiles, with his people.
11 And again,[r] Praise the Lord, all ye Gentiles; and laud him, all ye people.
12 And again, Esaias saith,[s] There shall be a root[u] of Jesse, and he that shall rise to reign over the Gentiles; in him shall the Gentiles trust.
13 Now the God of hope fill you with all[v] joy and peace in believing, that ye may abound in hope, through the power of the Holy Ghost.
14 And I myself also am persuaded[x] of you, my brethren, that ye also are full of goodness, filled with all knowledge,[y] able also to admonish one another.
15 Nevertheless, brethren, I have written the more boldly unto you in some sort, as putting you in mind, because[a] of the grace that is given to me of God,
16 That I should be the minister of Jesus Christ to the Gentiles, ministering the gospel of God, that the β offering[b] up of the Gentiles might be acceptable, being sanctified[c] by the Holy Ghost.
17 I have therefore whereof I may glory[e] through Jesus Christ in those things[h] which pertain to God.
18 For I will not dare to speak of any of those things which Christ hath not wrought by me, to make[k] the Gentiles obedient, by word and deed,
19 Through mighty signs[m] and wonders, by the power of the Spirit of God; so that from Jerusalem, and round about unto Illyricum, I[o] have fully preached the gospel of Christ.
20 Yea, so have I strived to preach the gospel, not where Christ was named,[r] lest I should build upon another man's foundation:
21 But, as it is written,[s] To whom he was not spoken of, they shall see; and they that have not heard shall understand.
22 For which cause also I have been γ much hindered[u] from coming to you.
23 But now having no more place in these parts, and having a great desire these many years to come unto you;
24 Whensoever I take my journey into Spain, I will come to you: for I trust to see you in my journey, and to be[x] brought on my way thitherward by you, if first I be somewhat filled ζ with your *company*.
25 But now I go[z] unto Jerusalem to minister unto the saints.
26 For it hath pleased them of Macedonia[c] and Achaia to make a certain contribution for the poor saints which are at Jerusalem.
27 It hath pleased them, verily; and their debtors they are. For if the Gentiles have been made partakers of their spiritual things, their duty[f] is also to minister unto them in carnal things.
28 When, therefore, I have performed this, and have sealed to them this fruit,[h] I will come by you into Spain.
29 And I am sure that, when[i] I come unto you, I shall come in the fulness of the blessing of the gospel of Christ.
30 Now I beseech you, brethren, for the Lord Jesus Christ's sake, and for the[m] love of the Spirit, that ye strive[n] together with me in *your* prayers to God for me;
31 That[p] I may be delivered from them that θ do not believe in Judea; and that my service which *I have* for Jerusalem may be accepted of the saints;
32 That I may come unto you with joy by the will of God, and may with you be refreshed.
33 Now the God of peace[t] *be* with you all. Amen.

CHAP. XVI.

I COMMEND unto you Phebe our sister, which is a servant of the church which is at Cenchrea;
2 That ye receive[w] her in the Lord, as becometh saints, and that ye assist her in whatsoever business she hath need of you: for she hath been a succourer of many, and of myself also.
3 Greet Priscilla[z] and Aquila, my helpers in Christ Jesus:
4 Who have for my life laid down their own necks: unto whom not only I give thanks, but also all the churches of the Gentiles.
5 Likewise *greet* the church that is in

A. D. 60.

a 1 Co. 8. 11.
β or, *sacrificing.*
b Is. 66. 20.
c Ac. 20. 32.
d Mat. 6. 33.
e 2 Co. 12. 1, &c.
f Phi. 3. 9.
g ch. 5. 1. Jnº. 16. 33. Phi. 4. 7.
h He. 5. 1.
i ch. 15. 13.
k Ga. 2. 8.
l Ps. 34. 14. He. 12. 14.
m Ac. 19. 11.
n 1 Co. 14. 12.
o ch. 1. 14..16.
p Tit. 1. 15.
q 1 Co. 8. 10..13
r 2 Co. 10. 13..16.
s Is. 52. 15.
t 1 Jnº. 3. 21.
γ or, *many ways,* or, *oftentimes.*
δ or, *discerneth and putteth a difference between meats.*
u 1 Th. 2. 18.
v He. 11. 6.
w ch. 14. 1. Ga. 6. 2.
x Ac. 15. 3. 3 Jnº. 6.
ζ *with you.*
y 1 Co. 9. 19. Phi. 2. 4, 5.
z Ac. 19. 21.
a Jnº. 6. 38.
b Ps. 69. 9.
c 2 Co. 8. 1. 9. 2, 12.
d 1 Co. 10, 11. 2 Ti. 3. 16, 17.
e 1 Co. 1. 10.
f 1 Co. 9. 11.
η or, *after the example of.*
g Ac. 4. 24, 32.
h Phi. 4. 17.
i ch. 1. 11, 12.
k Ep. 1. 6.
l Ac. 3. 25, 26.
m Phi. 2. 1.
n Col. 4. 12.
o Ps. 18. 49.
p 2 Th. 3. 2.
θ or, *are disobedient.*
q De. 32. 43.
r Ps. 117. 1.
s Is. 11. 1, 10.
t 1 Co. 14. 33. He. 13. 20.
u Re. 5. 5. 22. 16.
v ch. 14. 17.
w Phi. 2. 29.
x He. 6. 9. 2 Pe. 1. 12.
y 1 Co. 8. 1, 7, 10.
z Ac. 18. 2, &c.
a Ep. 3. 7, 8.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, XVI.

Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς
ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς [a] Ἀχαΐας [1] εἰς Χριστόν.
6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-
σεν [b] εἰς ἡμᾶς[1].
7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς
συγγενεῖς μου, καὶ συναιχμαλώτους μου· οἵ-
τινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, [a] οἳ
καὶ πρὸ ἐμοῦ[1] γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.
8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου
ἐν Κυρίῳ.
9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν
ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χρισ-
τῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.
11 Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου.
Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄν-
τας ἐν Κυρίῳ.
12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς
κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν
ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.
13 Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν
Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.
14 Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρ-
μᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς
ἀδελφούς.
15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νη-
ρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ
τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
[c] Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.[1]
17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, [a] σκοπεῖν[1]
τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ
τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, [f] ποιοῦντας·
καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐτῶν.
18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ [a] ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῷ[1] οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν
κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας [c] καὶ εὐλο-
γίας[1] ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο.
Χαίρω οὖν [d] τὸ[1] ἐφ᾽ ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς
[e] μὲν[1] εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ
κακόν.
20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σα-
τανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. [e] Ἡ χά-
ρις τοῦ Κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν[1].
21 Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός
μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος,
οἱ συγγενεῖς μου[f].
22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας
τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.
23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ
τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔρασ-
τος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ
ἀδελφός.
24 [e] Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστȣ
μετὰ πάντων ὑμῶν[1]. [b] Ἀμήν.[1]
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ
εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰω-
νίοις σεσιγημένου·
26 Φανερωθέντος δὲ νῦν διά [e] τε[1] γραφῶν προ-
φητικῶν κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς
ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισ-
θέντος·
27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, [e] ᾧ
ἡ[1] δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.[f]

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD ROM. XVI.

Salutate Epænetum dilectum mihi, qui
est primitivus Asiæ in Christo.
6 Salutate Mariam, quæ multum labo-
ravit in vobis.
7 Salutate Andronicum, et Juniam
cognatos, et concaptivos meos: qui
sunt nobiles in Apostolis, qui et ante
me fuerunt in Christo.
8 Salutate Ampliatum dilectissimum
mihi in Domino.
9 Salutate Urbanum adjutorem nos-
trum in Christo Jesu, et Stachyn dilec-
tum meum.
10 Salutate Apellen probum in Chris-
to.
11 Salutate eos, qui sunt ex Aristoboli
domo. Salutate Herodionem cognatum
meum. Salutate eos, qui sunt ex Nar-
cissi domo, qui sunt in Domino.
12 Salutate Tryphænam, et Trypho-
sam: quæ laborant in Domino. Salu-
tate Persidem charissimam, quæ mul-
tum laboravit in Domino.
13 Salutate Rufum electum in Do-
mino, et matrem ejus, et meam.
14 Salutate Asyncritum, Phlegontem,
Hermam, Patrobam, Hermen: et qui
cum eis sunt, fratres.
15 Salutate Philologum, et Juliam,
Nereum, et sororem ejus, et Olympia-
dem, et omnes, qui cum eis sunt, sanc-
tos.
16 Salutate invicem in osculo sancto.
Salutant vos omnes Ecclesiæ Christi.
17 Rogo autem vos fratres, ut obser-
vetis eos, qui dissensiones, et offendi-
cula præter doctrinam, quam vos didi-
cistis, faciunt, et declinate ab illis.
18 Hujuscemodi enim Christo Do-
mino nostro non serviunt, sed suo ven-
tri; et per dulces sermones, et benedic-
tiones seducunt corda innocentium.
19 Vestra enim obedientia in omnem
locum divulgata est. Gaudeo igitur in
vobis. Sed volo vos sapientes esse in
bono, et simplices in malo.
20 Deus autem pacis conterat Sata-
nam sub pedibus vestris velociter.
Gratia Domini nostri Jesu Christi vo-
biscum.
21 Salutat vos Timotheus adjutor
meus, et Lucius, et Jason, et Sosipater
cognati mei.
22 Saluto vos ego Tertius, qui scripsi
epistolam, in Domino.
23 Salutat vos Caius hospes meus. et
universa Ecclesia. Salutat vos Erastus
arcarius civitatis, et Quartus, frater.
24 Gratia Domini nostri Jesu Christi
cum omnibus vobis. Amen.
25 Ei autem, qui potens est vos con-
firmare juxta Evangelium meum, et
prædicationem Jesu Christi secundum
revelationem mysterii temporibus æter-
nis taciti,
26 (Quod nunc patefactum est per
Scripturas Prophetarum secundum præ-
ceptum æterni Dei, ad obeditionem fi-
dei) in cunctis Gentibus cogniti,
27 Soli sapienti Deo, per Jesum Chris-
tum, cui honor, et gloria in sæcula sæ-
culorum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

Christo nosso Senhor, e pela caridade do Es-
pirito Santo, que me ajudeis nas vossas ora-
ções, rogando por mim a Deos,
31 Que me livre dos infieis, que ha na Ju-
déa; e que faça que a oblação do meu mini-
sterio seja acceita em Jerusalem aos Santos;
32 E que cheio assim de gosto passe eu a
ver-vos, se esta he a vontade de Deos, e lo-
gre entre vós algum descanço.
33 E o Deos de paz seja com todos vós.
Amen.

CAP. XVI.

E RECOMMENDO-VOS nossa irmã Febe,
que he Diaconissa da Igreja que está em de
Cenchris;
2 Para que a recebais no Senhor, como se
devem receber os Santos; e lhe assistais em
todas as cousas, em que ella poderá neces-
sitar de vós: porque assim tem ella tambem
assistido a muitos, e particularmente a mim.
3 Saudai a Prisca, e a Aquila, que tem tra-
balhado comigo no serviço de Jesu Christo;
4 (Que expozerão as suas cabeças por me
salvar a vida; e a quem não só eu, mas ain-
da todas as Igrejas dos Gentios somos obri-
gados.)
5 E á Igreja de sua casa. Saudai ao meu
amado Epéneto, que foi as primicias da Asia
em Christo.
6 Saudai a Maria, que trabalhou muito
entre vós.
7 Saudai a Andronico, e a Junia, meus pa-
rentes, que forão companheiros das minhas
cadeias; que tem grande nomeada entre os
Apostolos; e que forão primeiro do que eu
em Christo.
8 Saudai a Ampliato, a quem eu amo
muito particularmente no Senhor.
9 Saudai a Urbano, meu Coadjutor em
Jesu Christo, e ao meu amado Stachys.
10 Saudai a Apelles, que he hum fiel servo
de Christo.
11 Saudai aos da familia de Aristobolo.
Saudai a Herodião meu parente. Saudai aos
da casa de Narcizo, que são no Senhor.
12 Saudai a Tryfena, e a Tryfosa; que tra-
balha no Senhor. Saudai a nossa carissima
Persida, que tambem tem trabalhado muito
no Senhor.

13 Saudai a Rufo, que he hum Escolhido
no Senhor: e a sua mãi, e minha.
14 Saudai a Asyncrito, a Flegonte, a Her-
mas, a Pátroba, a Hermes, e aos irmãos, que
estão com elles.
15 Saudai a Filólogo, e a Julia, a Nereo,
e a sua irmã, e a Olympias, e a todos os San-
tos, que com elles estão.
16 Saudai-vos huns aos outros com hum
santo osculo. Todas as Igrejas de Christo
vos saudão.
17 Rogo-vos porém, irmãos, que vos guar-
deis dos que entre vós causão divisões, e es-
candalos contra a doutrina, que vós apren-
destes; e que fujais de tratar com elles.
18 Porque esta casta de homens não servem
a Christo nosso Senhor, mas á sua gula: e
com palavras doces, e lisonjeiras enganão as
corações simples.
19 Porque a sua obediencia, tem-se feito
célebre em todos lugares. E nisso me dais
vós muito gosto. Mas eu desejo que sejais
sabios no bem, e simples no mal.
20 E o Deos de paz esmague a Satanaz
debaixo de vossos pés. A graça de nosso
Senhor Jesu Christo seja comvosco.
21 Timotheo, meu Coadjutor, vos sauda,
como tambem Lucio, e Jason, e Sosipatro,
meus parentes.
22 Eu por nome Tercio, que escrevi esta
carta, vos saudo no Senhor.
23 Caio meu hospedeiro, e toda a Igreja
vos saudão. Como tambem Erasto Thesou-
reiro da Cidade, e Quarto nosso irmão.
24 A graça de nosso Senhor Jesu Christo
seja com todos vós. Amen.
25 Gloria áquelle, que he poderoso para
vos fazer constantes no meu Evangelho, e da
doutrina de Jesu Christo, que eu prégo, se-
gundo a revelação do mysterio, que depois
de ter estado occulto em todos os seculos
passados,
26 (Foi agora descuberto por meio das Es-
crituras dos Profetas, segundo a ordem do
eterno Deos; e veio ao conhecimento de to-
dos os póvos, a fim de que elles obedeção
á fé,)
27 A Deos, que he só o que he sabio, honra,
e gloria por Jesu Christo por todos os seculos
dos seculos. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

their house.[a] Salute my well-beloved
Epenetus, who is the first-fruits of Achaia
unto Christ.
6 Greet Mary, who bestowed much la-
bour on us.
7 Salute Andronicus and Junia, my
kinsmen and my fellow-prisoners, who
are of note among the apostles; who also
were in Christ[f] before me.
8 Greet Amplias, my beloved in the
Lord.
9 Salute Urbane, our helper in Christ;
and Stachys my beloved.
10 Salute Apelles, approved in Christ.
Salute them which are of Aristobulus'
δ *household*.
11 Salute Herodion my kinsman. Greet
them that be of the δ *household* of Narcis-
sus, which are in the Lord.
12 Salute Tryphena and Tryphosa, who
labour in the Lord. Salute the beloved
Persis, which laboured much in the
Lord.
13 Salute Rufus, chosen[o] in the Lord;
and his mother and mine.
14 Salute Asyncritus, Phlegon, Her-
mas, Patrobas, Hermes, and the brethren
which are with them.
15 Salute Philologus, and Julia, Ne-
reus, and his sister, and Olympas, and
all the saints which are with them.
16 Salute one another with an holy
kiss.[s] The churches of Christ salute you.
17 Now I beseech you, brethren, mark
them which cause divisions[u] and offences
contrary to the doctrine which ye have
learned; and avoid them.[v]
18 For they that are such serve not our
Lord Jesus Christ, but their own belly;[b]
and by good words[c] and fair speeches
deceive the hearts of the simple.
19 For your obedience is come abroad[d]
unto all *men*. I am glad therefore on
your behalf; but yet I would have you
wise[e] unto that which is good, and β sim-
ple concerning evil.
20 And the God[g] of peace shall γ bruise[h]
Satan under your feet shortly.[i] The grace[k]
of our Lord Jesus Christ *be* with you.
Amen.
21 Timotheus my work-fellow, and Lu-
cius, and Jason, and Sosipater, my kins-
men, salute you.
22 I Tertius, who wrote *this* epistle,
salute you in the Lord.
23 Gaius[l] mine host, and of the whole
church, saluteth you. Erastus[m] the cham-
berlain of the city saluteth you, and
Quartus a brother.
24 The grace[n] of our Lord Jesus Christ
be with you all. Amen.
25 Now to[p] him that is of power to
establish you according to my gospel, and
the preaching of Jesus Christ, according
to the revelation[q] of the mystery, which
was kept secret since the world began,
26 But now is made manifest, and by
the scriptures of the prophets, according
to the commandment of the everlasting
God, made known to all nations[r] for the
obedience of faith;
27 To God[t] only wise, *be* glory, through
Jesus Christ, for ever. Amen.

Written to the Romans from Corinthus,
and sent by Phebe, servant of the
church at Cenchrea.

A. D. 60.

a 1Co. 16. 19.
b Phi. 3. 19.
c Col. 2. 4. 2 Pe. 2. 3.
d ch. 1. 8.
e Mat. 10. 16.
β or, *harmless*.
f Ga. 1. 22.
g ch. 15. 33.
γ or, *tread*.
h Ge. 3. 15.
i Re. 12. 10.
k 1Co. 16. 23, &c. Re. 22. 21.
δ or, friends.
l 1 Co. 1. 14. 3 Jn°. 1.
m Ac. 19. 22.
n ver. 20.
o Ep. 1. 4. 2 Jn°. 1.
p Ep. 3. 20. Jude 24.
q Ep. 1. 9. Col. 1. 26, 27.
r Mat. 28. 19.
s 1Co. 16. 20. 1 Pe. 5. 14.
t 1 Ti. 1. 17. Jude 25.
u 1 Ti. 6. 3..5.
v Mat. 18. 17. 1 Co. 5. 11. 2Th. 3. 6, 14.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ [a]κλητὸς[1] ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς,

2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

5 Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει·

6 Καθὼς τὸ [n]μαρτύριον[1] τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν·

7 Ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

8 Ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους, ἐν τῇ [n]ἡμέρᾳ[1] τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

11 Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι.

12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ [n]Χριστοῦ[1].

13 Μεμέρισται ὁ [n]Χριστός;[1] μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·

15 Ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα [n]ἐβάπτισα[1].

16 [n]Ἐβάπτισα[1] δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστι.

19 Γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου [c]τούτου;[1]

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεὸν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι [a]σημεῖον[1] αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·

23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, [a]Ἕλλησι[1] δὲ μωρίαν·

24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.

25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.

26 Βλέπετε [n]γὰρ[1] τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοὶ, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·

27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά·

28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, [c]καὶ[1] τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·

29 Ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον [a]αὐτοῦ[1].

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις·

31 Ἵνα, καθὼς γέγραπται· Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

Κεφ. β'. II.

ΚΑΓΩ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ [h]μαρτύριον[1] τοῦ Θεοῦ.

2 Οὐ γὰρ ἔκρινα [a]τοῦ εἰδέναι τι[1] ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς.

4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ [a]ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ'[1] ἐν [n]ἀποδείξει[1] Πνεύματος καὶ δυνάμεως·

5 Ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων·

7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν.

8 Ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.

9 Ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος [c]αὐτοῦ[1]. Τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

CORINTHIOS, PRIMA.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS vocatus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Sosthenes frater,

2 Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi, sanctificatis in Christo Jesu, vocatis sanctis, cum omnibus, qui invocant nomen Domini nostri Jesu Christi, in omni loco ipsorum, et nostro.

3 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo Jesu:

5 Quòd in omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo, et in omni scientia:

6 Sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis:

7 Ita ut nihil vobis desit in ulla gratia, expectantibus revelationem Domini nostri Jesu Christi.

8 Qui et confirmabit vos usque in finem sine crimine, in die adventus Domini nostri Jesu Christi.

9 Fidelis Deus: per quem vocati estis in societatem filii ejus Jesu Christi Domini nostri.

10 Obsecro autem vos fratres per nomen Domini nostri Jesu Christi: ut idipsum dicatis omnes, et non sint in vobis scismata: sitis autem perfecti in eodem sensu, et in eadem sententia.

11 Significatum est enim mihi de vobis fratres mei ab iis, qui sunt Chloes, quia contentiones sunt inter vos.

12 Hoc autem dico, quòd unusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli: ego autem Apollo: ego vero Cephæ: ego autem Christi.

13 Divisus est Christus? Numquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati estis?

14 Gratias ago Deo, quòd neminem vestrum baptizavi, nisi Crispum, et Caium:

15 Nequis dicat quòd in nomine meo baptizati estis.

16 Baptizavi autem et Stephanæ domum: ceterum nescio si quem alium baptizaverim.

17 Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare: non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux Christi.

18 Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est: iis autem, qui salvi fiunt, id est nobis, Dei virtus est.

19 Scriptum est enim: Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobabo.

20 Ubi sapiens? ubi scriba? ubi conquisitor hujus sæculi? Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi?

21 Nam quia in Dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam Deum: placuit Deo per stultitiam prædicationis salvos facere credentes.

22 Quoniam et Judæi signa petunt, et Græci sapientiam quærunt:

23 Nos autem prædicamus Christum crucifixum: Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam,

24 Ipsis autem vocatis Judæis, atque Græcis Christum Dei virtutem, et Dei sapientiam:

25 Quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus: et quod infirmum est Dei, fortius est hominibus.

26 Videte enim vocationem vestram fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles:

27 Sed quæ stulta sunt mundi elegit Deus, ut confundat sapientes: et infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia:

28 Et ignobilia mundi, et contemptibilia elegit Deus, et ea, quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret:

29 Ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus.

30 Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, et justitia, et sanctificatio, et redemptio:

31 Ut quemadmodum scriptum est: Qui gloriatur, in Domino glorietur.

CAP. II.

ET ego, cum venissem ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, annuncians vobis testimonium Christi.

2 Non enim judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, et hunc crucifixum.

3 Et ego in infirmitate, et timore, et tremore multo fui apud vos:

4 Et sermo meus, et prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostentione spiritus, et virtutis:

5 Ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei.

6 Sapientiam autem loquimur inter perfectos: sapientiam vero non hujus sæculi, neque principum hujus sæculi, qui destruuntur:

7 Sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante sæcula in gloriam nostram,

8 Quam nemo principum hujus sæculi cognovit: si enim cognovissent, numquam Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed sicut scriptum est: Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum:

10 Nobis autem revelavit Deus per spiritum suum: Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim hominum scit quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui in

VERSIO LUSITANA.

PRIMEIRA EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO AOS CORINTHIOS.

CAP. I.

PAULO chamado Apostolo de Jesus Christo pela vontade de Deos, e Sósthenes irmão,

2 A'Igreja de Deos, que está em Corintho, aos santificados em Jesu Christo, e aos chamados Santos; e a todos os que invocão o nome de nosso Senhor Jesu Christo, em qualquer lugar que elles estejão, ou nós:

3 Graça, e paz comvosco, de Deos nosso Pai, e do Senhor Jesu Christo.

4 Eu continuamente estou dando graças ao meu Deos por vós, por causa da graça de Deos, que vos foi dada em Christo Jesu;

5 E por causa das riquezas, de que fostes cheios nelle, em tudo o que respeita á palavra, e toda a sciencia:

6 Com o que se confirmou entre vós o testemunho, que se vos deo de Christo:

7 De sorte, que vos não falta dom algum na esperança, em que estais, da manifestação de Jesu Christo nosso Senhor.

8 Quem vos fortalecerá ainda até o fim, para vos achar sem crime no dia da vinda de nosso Senhor Jesu Christo.

9 Deos, por quem fostes chamados á sociedade de seu Filho Jesu Christo nosso Senhor, he fiel.

10 Ora eu vos esconjuro, irmãos, pelo nome de nosso Senhor Jesu Christo, que tenhais todos huma mesma linguagem, e que não haja entre vós cismas; mas que vivais numa perfeita unidade de sentimentos, e de affectos.

11 Porque eu fui informado, meus irmãos, pelos que são da familia de Chloe, de haver entre vós contestações.

12 Quero dizer, que cada hum de vós toma seu partido, quando diz: Eu sou de Paulo: e eu sou de Apóllo: e eu sou de Cefas: e eu sou de Christo.

13 Está logo dividido Christo? Por ventura he Paulo o que foi crucificado por vós? Ou fostes vós baptizados em nome de Paulo?

14 Eu dou graças a Deos, que a ninguem baptizei dentre vós, senão a Crispo, e a Caio:

15 Para que ninguem diga, que fostes baptizados em meu nome.

16 Tambem baptizei os da casa de Estéfanas; mas não me lembro que baptizasse a outros.

17 Porque Christo não me enviou a baptizar, mas a prégar o Evangelho; e a prégallo não com palavras estudadas, por não se anniquilar a Cruz de Christo.

18 Porque a palavra da Cruz he huma estulticia para os que se perdem; mas para os que se salvão, que somos nós, he ella a virtude de Deos.

19 Por isso está escrito: Eu destruirei a sabedoria dos sabios, e reprovarei a prudencia dos prudentes.

20 Que he o sabio? Que he o Doutor da Lei? Que he o indagador deste seculo? Por ventura não tem Deos convencido de estulticia a sabedoria deste Mundo?

21 Porque como o mundo não conheceo, na sabedoria de Deos, a Deos pela sua sabedoria; quiz Deos salvar aos crentes pela estulticia da prégação.

22 Porque os Judeos pedem milagres, e os Gentios buscão sabedoria.

23 Nós porém prégamos a Christo crucificado, que he para os Judeos hum escandalo, e para os Gentios huma estulticia;

24 Mas Christo he a virtude de Deos, e a sabedoria de Deos, para os que são chamados, ou sejão Judeos, ou Gentios:

25 Porque a estulticia de Deos he mais sabia que a sabedoria dos homens: e a fraqueza de Deos he mais forte que a valentia dos homens.

26 Porque vede, irmãos, quaes dentre vossa vocação, poucos que fossem sabios aos olhos da carne; poucos que fossem poderosos; poucos que fossem nobres.

27 Porém ás estupidas cousas do Mundo escolheo Deos, para confundir os sabios: e as fracas cousas do Mundo escolheo, para confundir os fortes:

28 E as cousas vís do Mundo, e mais despreziveis, e as que erão huns ninguens; escolheo Deos, para destruir as cousas que são:

29 Para que nenhuma carne se glorie diante delle.

30 Ora delle mesmo he que vos vem o que sois em Christo Jesu; o qual nos he feito de Deos a sabedoria, a justiça, a santificação, e a redempção:

31 Para que, segundo está escrito, o que se gloría, não se glorie senão no Senhor.

CAP. II.

E EU irmãos, quando vim ter comvosco, não vim em sublimidade de discurso ou de sabedoria, annunciando o testemunho de Christo.

2 Porque assentei não saber entre vós outra cousa, senão Jesu Christo, e esse crucificado.

3 E assim todo o tempo, que estive comvosco, estive em fraqueza, em temor, e em tremor:

4 E a minha palavra, e a minha prégação não consistião nos persuasivos discursos da sabedoria humana; mas na demonstração do espirito, e do poder;

5 A fim de que a vossa fé não se estabeleça sobre a sabedoria dos homens, mas sobre o poder de Deos.

6 Com tudo aos que são perfeitos, prégamos nós a sabedoria; não a sabedoria deste Mundo, nem a dos Principes deste Mundo, que se destroem:

7 Mas prégamos a sabedoria de Deos, em mysterio; aquella sabedoria que he escondida, que Deos predestinou ante do seculo para gloria nossa,

8 A qual nenhum dos Principes deste Mundo conheceo: porque se elles a conhecêrão, nunca crucificarião ao Senhor da Gloria.

9 E da qual está escrito: Que o olho não vio, nem a orelha ouvio, nem já mais veio á coração do homem, o que Deos tem preparado para aquelles, que o amão:

10 Porém Deos no-lo revelou a nós pelo seu Espirito; porque o Espirito tudo penetra, ainda as profundas cousas de Deos.

11 Porque qual dos homens conhece o que ha no homem, senão o espirito do homem, que nelle mesmo reside? Assim tambem o que ha em Deos ninguem o conhece, senão o Espirito de Deos.

VERSIO ANGLICANA.

The First Epistle of PAUL the Apostle to the CORINTHIANS.

CHAP. I.

PAUL, called[a] *to be* an apostle of Jesus Christ through the will of God, and Sosthenes[c] *our* brother,

2 Unto the church of God which is at Corinth,[e] to them[f] that are sanctified[g] in Christ Jesus, called[h] *to be* saints, with all that in every place call[i] upon the name of Jesus Christ our Lord, both their's and our's:

3 Grace[l] *be* unto you, and peace, from God our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.

4 I thank[m] my God always on your behalf, for the grace of God which is given you by Jesus Christ;

5 That in every thing ye are enriched by him, in all utterance,[p] and *in* all knowledge;

6 Even as the testimony of Christ was confirmed in you:

7 So that ye come behind in no gift; waiting[q] for the β coming of our Lord Jesus Christ:

8 Who shall also confirm[r] you unto the end, *that ye may be* blameless in the day of our Lord Jesus Christ.

9 God *is* faithful, by whom ye were called unto the fellowship[u] of his Son Jesus Christ our Lord.

10 Now I beseech you, brethren, by the name of our Lord Jesus Christ, that ye[z] all speak the same thing, and *that* there be no γ divisions among you; but *that* ye be perfectly joined together in the same mind, and in the same judgment.

11 For it hath been declared unto me of you, my brethren, by them *which are of the house* of Chloe, that there are contentions among you.

12 Now this I say, that every one of you saith, I am of Paul; and I of Apollos;[d] and I of Cephas;[e] and I of Christ.

13 Is Christ divided? was Paul crucified for you? or were ye baptized in the name of Paul?

14 I thank God that I baptized none of you but Crispus[h] and Gaius;[i]

15 Lest any should say that I had baptized in mine own name.

16 And I baptized also the household of Stephanas:[k] besides, I know not whether I baptized any other.

17 For Christ sent me not to baptize, but to preach the gospel: not with wisdom[n] of η words, lest the cross of Christ should be made of none effect.

18 For the preaching of the cross is to them[p] that perish foolishness; but unto us which are saved it is the power[q] of God.

19 For it is written,[s] I will destroy the wisdom of the wise, and will bring to nothing the understanding of the prudent.

20 Where[u] *is* the wise? where *is* the scribe? where *is* the disputer of this world? hath not God made foolish[v] the wisdom of this world?

21 For after[x] that in the wisdom of God, the world by wisdom knew not God, it pleased God by the foolishness of preaching to save them that believe.

22 For the Jews require a sign,[b] and the Greeks seek after wisdom:

23 But we preach Christ crucified, unto the Jews a stumbling-block,[d] and unto the Greeks foolishness;

24 But unto them which are called, both Jews and Greeks, Christ the power[k] of God, and the wisdom of God.

25 Because the foolishness of God is wiser than men; and the weakness of God is stronger than men.

26 For ye see your calling, brethren, how that not many[n] wise men after the flesh, not many mighty, not many noble, *are called:*

27 But God[o] hath chosen the foolish things of the world, to confound the wise; and God hath chosen the weak things of the world, to confound the things which are mighty;

28 And base things of the world, and things which are despised, hath God chosen, *yea,* and things which are not, to bring to nought things that are;

29 That no flesh[s] should glory in his presence.

30 But of him are ye in Christ Jesus,[t] who of God is made unto us wisdom,[v] and righteousness,[w] and sanctification,[x] and redemption:[y]

31 That, according as it is written, He[a] that glorieth, let him glory in the Lord.

CHAP. II.

AND I, brethren, when I came to you, came not[b] with excellency of speech or of wisdom, declaring unto you the testimony of God.

2 For I determined not to know any thing among you, save Jesus Christ,[c] and him crucified.

3 And I was with you in weakness, and in fear, and in much trembling.

4 And my speech and my preaching *was* not with δ enticing words of man's[f] wisdom, but in demonstration[g] of the Spirit and of power:

5 That your faith should not ζ stand in the wisdom of men, but in the power of God.

6 Howbeit we speak wisdom among them[l] that are perfect: yet not the wisdom of this world, nor of the princes of this world, that come to nought:[m]

7 But we speak the wisdom of God in a mystery, *even* the hidden[o] *wisdom,* which God ordained before the world unto our glory:

8 Which none of the princes of this world knew: for had[r] they known *it,* they would not have crucified the Lord of glory.

9 But, as it is written, Eye[t] hath not seen, nor ear heard, neither have entered into the heart of man, the things which God hath prepared for them that love him.

10 But God[w] hath revealed *them* unto us by his Spirit: for the Spirit searcheth all things, yea, the deep[y] things of God.

11 For what man[z] knoweth the things of a man, save the spirit of man which is in

A. D. 59.

a Ro. 1. 1.
b Mat. 12. 38, &c.
c Ac. 18. 17.
d Is. 8. 14. 1 Pe. 2. 8.
e Ac. 18. 1, &c.
f Jude 1.
g Jn°. 17. 19.
h 2 Ti. 1. 9. 1 Pe. 1. 15.
i 2 Ti. 2. 22.
k ver. 18.
l 1 Pe. 1. 2.
m Ro. 1. 8.
n Zep. 3. 12. Jn°. 7. 48.
o Ps. 8. 2. Mat. 11. 25.
p 2 Co. 8. 7.
q Tit. 2. 13. 2 Pe. 3. 12.
β *revelation.*
r 1 Th. 3. 13. 5. 23, 24.
s Ro. 3. 27.
t 2 Co. 5. 17. Ep. 1. 3, 10.
u 1 Jn°. 1. 3.
v Ep. 1. 17. Col. 2. 3.
w Is. 45. 24. Je. 23. 5, 6. Ro. 4. 25.
x Jn°. 17. 19.
y Ep. 1. 7.
z 2 Co. 13. 11. 1 Pe. 3. 8.
a Je. 9. 23, 24.
γ *schisms.*
b ver. 4, 13.
c Ga. 6. 14.
d Ac. 19. 1.
e Jn°. 1. 42.
δ or, *persuasible.*
f 2 Pe. 1. 16.
g 1 Th. 1. 5.
h Ac. 18. 8.
i Ro. 16. 23. 3 Jn°. 1, &c.
ζ or, *be.*
k ch. 16. 15, 17.
l Phi. 3. 15.
m Ps. 33. 10.
n ch. 2. 1, 4, 13.
o Ep. 3. 5, 9.
η or, *speech.*
p 2 Co. 2. 15.
q Ro. 1. 16.
r Lu. 23. 34.
s Is. 29. 14. Je. 8. 9.
t Is. 64. 4.
u Is. 33. 18.
v Is. 44. 25.
w Jn°. 16. 13.
x Lu. 10. 21. Ro. 1. 20, 22, 28.
y Ro. 11. 33.
z Pr. 14. 10.

TEXTUS GRÆCUS.

αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς [n]οἶδεν[1], εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν·

13 Ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν [n]διδακτοῖς[1] Πνεύματος [b]ἁγίου[1], πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.

15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει [d]μὲν[1] [n]πάντα[1], αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

16 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν [n]Χριστοῦ[1] ἔχομεν.

Κεφ. γʹ. III.

[a]ΚΑΙ ἐγὼ[1], ἀδελφοὶ, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς [a]σαρκικοῖς[1], ὡς [n]νηπίοις ἐν Χριστῷ[1].

2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, [b]καὶ[1] οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε, ἀλλ' [a]οὔτε[1] ἔτι νῦν δύνασθε.

3 Ἔτι γὰρ [h]σαρκικοί[1] ἐστε. Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις [c]καὶ διχοστασίαι[1], οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου· ἕτερος δέ· Ἐγὼ Ἀπολλώ· οὐχὶ [n]σαρκικοί[1] ἐστε;

5 Τίς οὖν ἐστι [h]Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλὼς,[1] [b]ἀλλ' ἢ[1] διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, [n]καὶ[1] ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος [n]ἔδωκεν;

6 Ἐγὼ[1] ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ηὔξανεν.

7 Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.

8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.

9 Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς [b]ὁ[1] Χριστός.

12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον [d]τοῦτον[1], χρυσὸν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην·

13 Ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει.

14 Εἴ τινος τὸ ἔργον [a]μένει[1] ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται·

15 Εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;

17 Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ [f]τοῦτον[1] ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω[f]· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν [n]ὑμῖν[1] ἐν τῷ αἰῶνι [n]τούτῳ, μωρὸς[1] γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός.

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. Γέγραπται γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

20 Καὶ πάλιν· Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.

21 Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις. Πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν.

22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλὼς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν [c]ἐστιν[1]·

23 Ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δʹ. IV.

ΟΥΤΩΣ ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

2 [n]Ὃ δὲ[1] λοιπὸν, [n]ζητεῖται[1] ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω.

4 Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ, δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε [n]τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς[1] ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.

7 Τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 Ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.

9 Δοκῶ γὰρ [c]ὅτι[1] ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν·

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·

13 [h]Βλασφημούμενοι[1], παρακαλοῦμεν· [n]ὡς περικαθάρματα[1] τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ [i]νουθετῶ[1].

15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε[f].

17 Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃ ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τινες.

19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον

VERSIO VULGATA LATINA.

ipso est? ita et quæ Dei sunt, nemo cognovit, nisi Spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum hujus mundi accepimus, sed Spiritum, qui ex Deo est, ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis:

13 Quæ et loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina Spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes.

14 Animalis autem homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei: stultitia enim est illi, et non potest intelligere: quia spiritualiter examinatur.

15 Spiritualis autem judicat omnia: et ipse a nemine judicatur.

16 Quis enim cognovit sensum Domini, qui instruat eum? Nos autem sensum Christi habemus.

CAP. III.

ET ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus. Tamquam parvulis in Christo,

2 Lac vobis potum dedi, non escam: nondum enim poteratis: sed nec nunc quidem potestis: adhuc enim carnales estis.

3 Cum enim sit inter vos zelus, et contentio: nonne carnales estis, et secundum hominem ambulatis?

4 Cum enim quis dicat: Ego quidem sum Pauli. Alius autem: Ego Apollo: nonne homines estis? Quid igitur est Apollo? quid vero Paulus?

5 Ministri ejus, cui credidistis, et unicuique sicut Dominus dedit.

6 Ego plantavi, Apollo rigavit: sed Deus incrementum dedit.

7 Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed, qui incrementum dat, Deus.

8 Qui autem plantat, et qui rigat, unum sunt. Unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.

9 Dei enim sumus adjutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis.

10 Secundum gratiam Dei, quæ data est mihi, ut sapiens architectus fundamentum posui: alius autem superædificat. Unusquisque autem videat quomodo superædificet.

11 Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id, quod positum est, quod est Christus Jesus.

12 Si quis autem superædificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam,

13 Uniuscujusque opus manifestum erit: Dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur: et uniuscujusque opus quale sit, ignis probabit.

14 Si cujus opus manserit quod superædificavit, mercedem accipiet.

15 Si cujus opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem salvus erit: sic tamen quasi per ignem.

16 Nescitis quia templum Dei estis, et Spiritus Dei habitat in vobis?

17 Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos.

18 Nemo se seducat: si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens.

19 Sapientia enim hujus mundi, stultitia est apud Deum. Scriptum est enim: Comprehendam sapientes in astutia eorum.

20 Et iterum: Dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanæ sunt.

21 Nemo itaque glorietur in hominibus.

22 Omnia enim vestra sunt, sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura: omnia enim vestra sunt:

23 Vos autem Christi: Christus autem Dei.

CAP. IV.

SIC nos existimet homo ut ministros Christi: et dispensatores mysteriorum Dei.

2 Hic jam quæritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur.

3 Mihi autem pro minimo est ut a vobis judicer, aut ab humano die: sed neque meipsum judico.

4 Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc justificatus sum: qui autem judicat me, Dominus est.

5 Itaque nolite ante tempus judicare, quoadusque veniat Dominus: qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique a Deo.

6 Hæc autem, fratres, transfiguravi in me et Apollo, propter vos: ut in nobis discatis, ne supra quàm scriptum est, unus adversus alterum infletur pro alio.

7 Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?

8 Jam saturati estis, jam divites facti estis: sine nobis regnatis: et utinam regnetis, ut et nos vobiscum regnemus.

9 Puto enim quòd Deus nos Apostolos novissimos ostendit, tamquam morti destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo, et Angelis, et hominibus.

10 Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos nobiles, nos autem ignobiles.

11 Usque in hanc horam et esurimus, et sitimus, et nudi sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus,

12 Et laboramus operantes manibus nostris: maledicimur, et benedicimus: persecutionem patimur, et sustinemus;

13 Blasphemamur, et obsecramus: tamquam purgamenta hujus mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc.

14 Non ut confundam vos, hæc scribo, sed ut filios meos charissimos moneo.

15 Nam si decem millia pædagogorum habeatis in Christo: sed non multos patres. Nam in Christo Jesu per Evangelium ego vos genui.

16 Rogo ergo vos, imitatores mei estote, sicut et ego Christi.

17 Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus charissimus, et fidelis in Domino: qui vos commonefaciet vias meas, quæ sunt in Christo Jesu, sicut ubique in omni Ecclesia doceo.

18 Tamquam non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam.

19 Veniam autem ad vos cito, si Dominus voluerit: et cognoscam non ser-

VERSIO LUSITANA.

12 Ora nós não recebemos o espirito deste
Mundo, mas sim o Espirito, que vem de
Deos, para sabermos os dons, que por Deos
nos forão dados:
13 E nós os annunciamos, não com os dou-
tos discursos de sabedoria humana, mas na
doutrina do Espirito, adaptando aos homens
espirituaes cousas espirituaes.
14 Mas o homem animal não percebe as
cousas, que são do Espirito de Deos: porque
ellas lhe são huma estulticia, e elle as não
póde comprehender; por de que causa dellas
são discernidas espiritualmente.
15 Mas o homem espiritual de tudo faz
juizo: e elle de ninguem he julgado.
16 Porque quem conhece o sentido do Se-
nhor, que lhe possa dar conselhos? Porém
nós temos o sentido de Christo.

CAP. III.

POR tanto, irmãos, eu não pude fallar-vos
como a espirituaes, mas como a carnaes; co-
mo a meninos, que ereis ainda em Christo,
2 Eu vos alimentei de leite, e não de man-
timento sólido; porque ainda não ereis ca-
pazes delle: e nem ainda agora o sois; por-
que ainda sois carnaes.
3 Porque como entre vós ha zelos, e dispu-
tas, que devo dizer senão que sois carnaes,
e que vos conduzís, segundo o homem?
4 Porque quando hum diz, Eu sou de
Paulo: e outro, Eu sou de Apóllo: não he
isto serdes homens? Que he logo Apóllo? E
que he Paulo?
5 São huns Ministros daquelle, em quem
vós crestes, e cada hum segundo o que o Se-
nhor lhe deo.
6 Eu sou o que plantei, Apóllo o que re-
gou; mas Deos he o que deo o crescimento.
7 Assim nem o que planta, nem o que
rega, he cousa alguma; mas Deos, que dá o
crescimento.
8 E huma mesma cousa he o que planta, e
o que rega. E cada hum receberá a sua re-
compensa particular, segundo o seu trabalho.
9 Porque nós-outros somos huns coopera-
dores de Deos: e vós sois a agricultura de
Deos; vós sois o edificio de Deos.
10 Eu segundo a graça de Deos, que me
foi dada, lancei o fundamento ao modo que
faz hum sabio arquitecto: e outros edificão
sobre elle. Mas veja cada hum como edifica
sobre este fundamento.
11 Porque ninguem póde pôr outro funda-
mento, senão o que foi posto, que he Christo
Jesus.
12 Se algum porém levantar sobre este
fundamento edificio de ouro, de prata, de pe-
dras preciosas, de madeira, de feno, de palha;
13 No fim apparecerá a obra de cada hum:
porque o dia do Senhor, que se manifestará
pelo fogo, fará ver qual ella he: e o fogo
provará a obra de cada hum.
14 Se a obra de algum ficar permanecendo,
receberá elle premio:
15 Se arder a obra de algum, padecerá elle
detrimento: mas elle mesmo sera salvado,
tambem como pelo fogo.
16 Vós não sabeis, que sois Templo de
Deos, e que o Espirito de Deos mora em vós?
17 Se alguem violar o Templo de Deos,
Deos o perderá. Porque o Templo de Deos
he santo, e vós sois este.
18 Ninguem se engane a si mesmo. Se al-
gum dentre vós se tem por sabio segundo o
Mundo, faça-se insensato para ser sabio.
19 Porque a sabedoria do Mundo he huma
estulticia diante de Deos. Porque está escrito:
Eu apanharei os sabios na sua mesma astucia.

20 E outra vez: O Senhor penetra os pensa-
mentos dos sabios, e conhece que elles são vãos.
21 Ninguem pois ponha nos homens a sua
gloria:
22 Porque todas as cousas são vossas, ou seja
Paulo, ou seja Apóllo, ou seja Céfas, ou seja
o Mundo, ou seja a vida, ou seja a morte, ou
seja o presente, ou seja o futuro, tudo he vosso.
23 E vós sois de Christo, e Christo he de Deos.

CAP. IV.

O HOMEM nos deve considerar como
huns Ministros de Christo, e como huns Dis-
penseiros dos mysterios de Deos.
2 Ora o que se deseja nos Dispenseiros, he
que elles se achem fieis.
3 A mim bem pouco se me dá de ser jul-
gado de vós, ou de qualquer outro homem:
eu mesmo me não atrevo a julgar-me a mim.
4 Porque se bem a minha consciencia me
não reprehende de nada, nem por isso sou
justificado; mas o Senhor he quem me julga.
5 Por tanto não vos mettais a julgar antes
de tempo, até que venha o Senhor: o qual
porá ás claras o que se acha escondido nas
mais profundas trévas, e descobrirá o que ha
de mais secreto nos corações: e então cada
hum receberá de Deos o louvor.
6 Ora estas cousas, irmãos, eu por bem vos-
so vo-las propuz em meu nome, e no de Apól-
lo: a fim de que aprendais pelo nosso exemplo
a não terdes outros sentimentos de vós, que
os que acabo de apontar; e a não se inchar
de vaidade hum contra outro, por seguir o
partido deste, ou daquelle.
7 Porque quem he o que te differença?
Que tens tu que não recebesses? Se porém o
recebeste, porque te glorías, como se o não
tivesses recebido?
8 Vós já estais fartos, já estais ricos: vós
reinais sem nós: e praza a Deos que reineis,
para tambem nós reinarmos comvosco.
9 Porque a nós-outros os Apostolos, parece
que nos trata Deos como aos ultimos dos ho-
mens, como aos que são condemnados á
morte, fazendo-nos servir de espectaculo ao
Mundo, e aos Anjos, e aos homens.
10 Nós somos insensatos por Christo, e vós-
outros sabios em Christo: nós somos fracos, e
vós-outros valentes: vós sois nobres, e nós vís.
11 Até esta hora padecemos fome, e sede,
e desnudez, e mãos tratamentos, nem temos
morada estavel,
12 E trabalhamos por nossas proprias mãos
com assás fadiga: amaldiçoão-nos, e nós os
abençoamos: perseguem-nos, e nós os soffre-
mos:
13 Dizem nos affrontas, e nós lhes respon-
demos com súpplicas: estamos feitos como o
lixo deste Mundo, as raspaduras, de tudo.
14 Eu não vos escrevo isto para vos enver-
gonhar; mas amoesto-vos como a filhos, mui-
tos amados.
15 Porque quando vós tivesseis dez mil
Ayos em Christo, não terieis todavia muitos
Pais. Pois eu sou o que vos gérei em Christo
Jesus pelo Evangelho.
16 Rogo-vos pois, que sejais meus imita-
dores, como eu o sou de Christo.
17 Por isso he que vos enviei Timotheo, que
he meu filho muito amado, e fiel no Senhor:
que vos exponha meus caminhos, que são em
Christo Jesus, segundo o que ensino por toda
a parte em todas as Igrejas.
18 Ha entre vós alguns tão inchados de
presumpção, como se eu não houvesse de
tornar mais a ver-vos.
19 Mas se o Senhor quizer, cedo serei com-
vosco: e então conhecerei, não quaes são as

VERSIO ANGLICANA.

him? even so[a] the things of God knoweth
no man, but the Spirit of God.
12 Now we have received, not[c] the spi-
rit of the world, but the spirit which is
of God; that we[e] might know the things
that are freely given to us of God.
13 Which things also we speak, not[f] in
the words which man's wisdom teacheth,
but which the Holy Ghost teacheth; com-
paring spiritual things with spiritual.
14 But the natural man receiveth[h] not the
things of y[e] Spirit of God: for they are fool-
ishness unto him: neither can he know *them*,
because they are spiritually discerned.
15 But he[l] that is spiritual [β] judgeth all
things, yet he himself is [γ] judged of no man.
16 For who[m] hath known the mind of
the Lord, that he [ζ] may instruct him?
But we have[n] the mind of Christ.

CHAP. III.

AND I, brethren, could not speak unto
you as[p] unto spiritual, but as unto carnal,
even as unto babes[r] in Christ.
2 I have fed you with milk, and not
with meat: for hitherto[t] ye were not able
to bear it, neither yet now are ye able.
3 For ye are yet carnal: for whereas[u]
there is among you envying, and strife,
and [η] divisions, are ye not carnal, and
walk [θ] as men?
4 For while one saith, I[v] am of Paul; and
another, I *am* of Apollos; are ye not carnal?
5 Who then is Paul, and who *is* Apol-
los, but ministers by whom ye believed,
even[x] as the Lord gave to every man?
6 I have planted, Apollos watered;
but God[z] gave the increase.
7 So then neither[a] is he that planteth
any thing, neither he that watereth; but
God that giveth the increase.
8 Now he that planteth & he that watereth
are one: and every man[c] shall receive his
own reward according to his own labour.
9 For we are labourers together[d] with
God: ye are God's [μ] husbandry, *ye are*
God's building.[f]
10 According[g] to the grace of God which
is given unto me, as a wise master-builder,
I have laid the foundation, and another
buildeth thereon. But let every man take
heed how he buildeth thereupon.
11 For other foundation can no man lay
than that is laid,[i] which is Jesus Christ.
12 Now if any man build upon this
foundation gold, silver, precious stones,
wood, hay, stubble;
13 Every man's work shall be made
manifest: for the day shall declare it,
because it [ξ] shall be revealed by fire;
and the fire[l] shall try every man's work
of what sort it is.
14 If any man's work abide which he hath
built thereupon, he shall receive a reward.
15 If any man's work shall be burned,
he shall suffer loss: but he himself shall
be saved; yet so[o] as by fire.
16 Know ye not that ye[p] are the tem-
ple of God, and *that* the Spirit of God
dwelleth in you?
17 If any man [π] defile the temple of
God, him shall God destroy; for the tem-
ple of God is holy, which *temple* ye are.
18 Let no man deceive himself. If[q]
any man among you seemeth to be wise
in this world, let him become a fool, that
he may be wise.
19 For the wisdom of this world is fool-
ishness with God: for it is written, He[s]
taketh the wise in their own craftiness.

A. D. 59.

a Ro. 11. 33, 34.
b Ps. 94. 11.
c Ro. 8. 15.
d Je. 9. 23, 24.
e 1 Jn°. 5. 20.
f ch. 1. 17.
g Ro. 14. 8.
h Mat. 13. 11, &c. Ro. 8. 5, 7.
i 2 Co. 6. 4.
k Lu. 12. 42. Tit. 1. 7. 1 Pe. 4. 10.
l Pr. 28. 5.
β *discerneth.*
γ *discerned.*
m Is. 40. 13. Je. 23. 18.
δ *day.*
ζ *shall.*
n Jn°. 17. 8.
o Ps. 143. 2.
p ch. 2. 14, 15.
q Mat. 7. 1.
r He. 5. 12, 13. 1 Pe. 2. 2.
s Ro. 2. 16. Re. 20. 12.
t Jn°. 16. 12.
u Ja. 3. 16.
η or, *factions.*
θ *according to man.*
v ch. 1. 12.
x Ro. 12. 3, 6. 1 Pe. 4. 11.
κ *distinguisheth thee.*
y Ja. 1. 17.
z ch. 15. 10.
a Jn°. 15. 5. 2 Co. 12. 9..11.
b Re. 3. 17.
c Ps. 62. 12. Re. 22. 12.
d 2 Co. 6. 1.
λ or, *the last apostles.*
μ or, *tillage.*
e He. 10. 33.
ν *theatre.*
f He. 3. 6. 1 Pe. 2. 5.
g Ro. 12. 3.
h Ro. 8. 35.
i Is. 28. 16. Mat. 16. 18. Ep. 2. 20. 2 Ti. 2. 19.
j Ac. 20. 34.
k Mat. 5. 44. Ac. 7. 60.
ξ *is.*
l Zec. 13. 9. 1 Pe. 1. 7. 4. 12.
m La. 3. 45.
n 1 Th. 2. 11.
o Zec. 3. 2. Jude 23.
p 2 Co. 6. 16.
π or, *destroy.*
q Pr. 26. 12.
r Ja. 4. 15.
s Job 5. 13.

20 And again, The Lord[b] knoweth the
thoughts of the wise, that they are vain.
21 Therefore let[d] no man glory in men:
for all things are your's;
22 Whether Paul, or Apollos, or Cephas,
or the world, or life, or death, or things
present, or things to come; all are your's;
23 And ye[g] are Christ's; and Christ *is*
God's.

CHAP. IV.

LET a man so account of us, as of the
ministers[i] of Christ, and stewards of the
mysteries of God.
2 Moreover, it is required in stewards,[k]
that a man be found faithful.
3 But with me it is a very small thing
that I should be judged of you, or of
man's [δ] judgment; yea, I judge not mine
own self.
4 For I know nothing by myself; yet[o]
am I not hereby justified: but he that
judgeth me is the Lord.
5 Therefore judge[q] nothing before the
time, until the Lord come, who[s] both
will bring to light the hidden things of
darkness, and will make manifest the
counsels of the hearts: and then shall
every man have praise of God.
6 And these things, brethren, I have in
a figure transferred to myself and *to* Apol-
los for your sakes; that ye might learn in
us not to think *of men* above that which
is written, that no one of you be puffed
up for one against another.
7 For who [κ] maketh thee to differ *from*
another? and what[y] hast thou that thou
didst not receive? Now if thou didst re-
ceive *it*, why dost thou glory, as if thou
hadst not received *it?*
8 Now ye are full, now ye are rich,[b]
ye have reigned as kings without us: and
I would to God ye did reign, that we also
might reign with you.
9 For I think that God hath set forth us
the [λ] apostles last, as it were appointed
to death: for we[e] are made a [ν] spectacle
unto the world, and to angels, and to men.
10 We *are* fools for Christ's sake, but
ye *are* wise in Christ; we *are* weak, but
ye *are* strong; ye *are* honourable, but we
are despised.
11 Even unto this present hour we both
hunger, and thirst, and are naked,[h] and
are buffeted, and have no certain dwell-
ing-place;
12 And labour,[j] working with our own
hands: being reviled,[k] we bless; being
persecuted, we suffer it:
13 Being defamed, we intreat: we are
made as the filth of the earth, *and are* the
off-scouring[m] of all things unto this day.
14 I write not these things to shame
you, but as my beloved sons[n] I warn *you*.
15 For though ye have ten thousand in-
structors in Christ, yet *have ye* not many
fathers: for in Christ Jesus I have begot-
ten you through the gospel.
16 Wherefore, I beseech you, be ye fol-
lowers of me.
17 For this cause have I sent unto you
Timotheus, who is my beloved son, and
faithful in the Lord, who shall bring you
into remembrance of my ways which be
in Christ, as I teach everywhere in every
church.
18 Now some are puffed up, as though
I would not come to you.
19 But I will come to you shortly, if[r] the
Lord will; and will know, not y[e] speech of

TEXTUS GRÆCUS.

[n]τῶν πεφυσιωμένων[1], ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

21 Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πρᾳότητος;

Κεφ. ε'. V.

ΟΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν [b]ὀνομάζεται[1], ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

2 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα [a]ἐξαρθῇ[1] ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο [n]ποιήσας[1];

3 Ἐγὼ μὲν γὰρ [e]ὡς[1] ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,

4 Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν ϗ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

5 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα [*]ζυμοῖ[1];

7 Ἐκκαθάρατε [b]οὖν[1] τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν [c]ὑπὲρ ἡμῶν[1] ἐτύθη, Χριστός.

8 Ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ [n]πονηρίας[1], ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις.

10 [e]Καὶ[1] οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, [i]ἢ[1] ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ [n]ὀφείλετε[1] ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν.

11 Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.

12 Τί γάρ μοι [e]καὶ[1] τοὺς ἔξω κρίνειν; [n]Οὐχὶ[1] τοὺς ἔσω ὑμεῖς [n]κρίνετε;

13 Τοὺς δὲ[1] ἔξω ὁ Θεὸς [a]κρίνει[1]. [i]Καὶ ἐξαρεῖτε[1] τὸν [n]πονηρὸν[1] ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Κεφ. ς'. VI.

ΤΟΛΜΑι τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων;

2 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;

3 Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά;

4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· Οὕτως οὐκ [a]ἔστιν[1] ἐν ὑμῖν σοφὸς [d]οὐδὲ εἷς[1], ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ[f] αὐτοῦ;

6 Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;

7 Ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα [b]ἐν[1] ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;

8 Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ [h]ταῦτα[1] ἀδελφούς.

9 Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται,

10 Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν Θεοῦ [d]οὐ[1] κληρονομήσουσι.

11 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι [n]ἔξεστιν,[1] ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.

13 Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι.

14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

15 Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; [n]ἄρας[1] οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο.

16 [e]Ἢ[1] οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι.

18 Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.

19 Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι [i]τὸ σῶμα[1] ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;

20 Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, [b]ϗ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ[1].

Κεφ. ζ'. VII.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι.

2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.

3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν [a]ὀφειλομένην εὔνοιαν[1] ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.

4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.

5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα [a]σχολάζητε[1] [b]τῇ νηστείᾳ καὶ[1] τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ [d]συνέρχεσθε[1], ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.

6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν.

7 Θέλω [h]γὰρ[1] πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς ϗ ἐμαυτόν[f]· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, [n]ὃς[1] μὲν οὕτως, [n]ὃς[1] δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις ϗ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς [b]ἐστιν[1] ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ.

9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν. Κρεῖσσον γάρ ἐστι [e]γαμῆσαι[1] ἢ πυροῦσθαι.

VERSIO VULGATA LATINA.

monem eorum, qui inflati sunt, sed virtutem

20 Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute.

21 Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate, et spiritu mansuetudinis?

CAP. V.

OMNINO auditur inter vos fornicatio, et talis fornicatio, qualis nec inter Gentes, ita ut uxorem patris sui aliquis habeat.

2 Et vos inflati estis: et non magis luctum habuistis ut tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit.

3 Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, jam judicavi ut præsens, eum, qui sic operatus est,

4 In nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis et meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu,

5 Tradere hujusmodi satanæ in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini nostri Jesu Christi.

6 Non est bona gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit?

7 Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus.

8 Itaque epulemur: non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ, et nequitiæ: sed in azymis sinceritatis, et veritatis.

9 Scripsi vobis in epistola: Ne commisceamini fornicariis.

10 Non utique fornicariis hujus mundi, aut avaris, aut rapacibus, aut idolis servientibus: alioquin debueratis de hoc mundo exiisse.

11 Nunc autem scripsi vobis non commisceri: si is, qui frater nominatur, est fornicator, aut avarus, aut idolis serviens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax: cum ejusmodi nec cibum sumere.

12 Quid enim mihi de iis, qui foris sunt, judicare? Nonne de iis, qui intus sunt, vos judicatis?

13 Nam eos, qui foris sunt, Deus judicabit. Auferte malum ex vobisipsis.

CAP. VI.

AUDET aliquis vestrum habens negotium adversus alterum, judicari apud iniquos, et non apud sanctos?

2 An nescitis quoniam sancti de hoc mundo judicabunt? Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis qui de minimis judicetis?

3 Nescitis quoniam angelos judicabimus? quanto magis sæcularia?

4 Sæcularia igitur judicia si habueritis: contemptibiles, qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad judicandum.

5 Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam, qui possit judicare inter fratrem suum?

6 Sed frater cum fratre judicio contendit: et hoc apud infideles?

7 Jam quidem omnino delictum est in vobis, quòd judicia habetis inter vos. Quare non magis injuriam accipitis? quare non magis fraudem patimini?

8 Sed vos injuriam facitis, et fraudatis: et hoc fratribus.

9 An nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare: Neque fornicarii, neque idolis servientes, neque adulteri,

10 Neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei possidebunt.

11 Et hæc quidam fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis in nomine Domini nostri Jesu Christi, et in Spiritu Dei nostri.

12 Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt: omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate.

13 Esca ventri, et venter escis: Deus autem et hunc, et has destruet: corpus autem non fornicationi, sed Domino: et Dominus corpori.

14 Deus vero et Dominum suscitavit: et nos suscitabit per virtutem suam.

15 Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? Absit.

16 An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt enim (inquit) duo in carne una.

17 Qui autem adhæret Domino, unus spiritus est.

18 Fugite fornicationem. Omne peccatum, quodcumque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.

19 An nescitis quoniam membra vestra, templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, et non estis vestri?

20 Empti enim estis pretio magno. Glorificate, et portate Deum in corpore vestro.

CAP. VII.

DE quibus autem scripsistis mihi: Bonum est homini mulierem non tangere:

2 Propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque suum virum habeat.

3 Uxori vir debitum reddat: similiter autem et uxor viro.

4 Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.

5 Nolite fraudare invicem, nisi forté ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi: et iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.

6 Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.

7 Volo enim omnes vos esse sicut meipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius vero sic.

8 Dico autem non nuptis, et viduis: bonum est illis si sic permaneant, sicut et ego.

9 Quòd si non se continent, nubant. Melius est enim nubere, quàm uri.

119

VERSIO LUSITANA.

alavras, mas quaes são os effeitos dos que
ssim estão inchados.
20 Porque o Reino de Deos não consiste
as palavras, mas nos effeitos.
21 Que quereis vós que faça? Que venha
om a vara, ou com caridade, e com esprito
e doçura?

CAP. V.

OUVE-SE absolutamente, que ha entre
ós fornicação, e tal fornicação, qual não ha
ntre Gentios, que hum homem tenha a mu-
her de seu proprio pai.
2 E vós estais inchados de presumpção,
uando pelo contrario devieis antes chorar,
lançar fóra, a quem tal acção commetteo.
3 Eu da minha parte estando ausente
uanto ao corpo, mas presente quanto ao
spirito, já fiz o meu juizo como presente
quelle, que tem feito assim:
4 O qual he, que congregados vós, e eu
m espirito comvosco em nome de nosso
Senhor Jesu Christo,
5 Seja pelo poder de Jesu Christo nosso
Senhor entregue a Satanaz este homem,
ara ser mortificado na sua carne; a fim de
ue a sua alma se salve no dia de nosso
Senhor Jesu Christo.
6 Não tendes logo razão de vos gloriar-
les. Vós não sabeis, que hum pouco de
ermento altera toda a massa?
7 Purificai-vos do fermento velho, para ser-
les huma massa toda nova, como pães que
ois asmos: pois que foi sacrificado Christo,
ossa Pascoa.
8 Por tanto façamos o nosso banquete,
ão com o fermento velho, nem com o fer-
nento da malicia, e da maldade, mas com os
pães asmos da sinceridade, e da verdade.
9 Por carta vos escrevi, que não tivesseis
communicação com os fornicarios.
10 O que eu não quero que entendais dos
ornicarios deste Mundo, ou dos que nelle
ão avarentos, ou roubadores, ou idólatras:
doutra sorte sería necessario que sahisseis
óra deste Mundo.
11 Mas quando eu vos escrevi, que não
tivesseis communicação, que se aquelle, que
se nomeia vosso irmão, he fornicario, ou ava-
rento, ou idólatra, ou maldizente, ou dado a be-
bedices, ou roubador; com estes nem comais.
12 Porque dos que estão fóra, que tenho
eu com elles para os pretender julgar? Por
ventura não são os de dentro, os que vós
tendes direito de julgar?
13 Os que estão fóra, Deos os julgará. E
vós separai da vossa sociedade a este máo.

CAP. VI.

HE possivel que haja entre vós, quem tendo
alguma differença com seu irmão, se atreva a
levalla ao juizo dos iniquos, e não ao dos
Santos?
2 Por ventura não sabeis vós que os santos
hão de hum dia julgar a este Mundo? E se o
Mundo ha de ser julgado por vós, sois vós por
ventura indignos de julgar das cousas mais
minimas.
3 Vós não sabeis, que nós temos de ser os
juizes até dos mesmos Anjos? Quanto mais
o seremos nós dos negocios deste seculo.
4 Se tendes pois entre vós algumas diffe-
renças sobre cousas do seculo, tomai antes
por juizes nestas materias os que na Igreja
são menos consideraveis.
5 Eu vo-lo digo para vergonha vossa. He
possivel que se não ache entre vós se quer
hum homem sabio, que possa ser juiz entre
seus irmãos?
6 Mas o que se vê he, que hum irmão litiga
com outro irmão, e isto diante dos infieis.

7 Já o haver entre vós demandas de huns
contra os outros, he hum peccado, que com-
metteis. Porque não soffreis vós antes a in-
júria? Porque não soffreis antes o damno?
8 Mas vós mesmos sois os que fazeis a
injúria, e os que causais o damno, e isto a
vossos proprios irmãos.
9 Acaso não sabeis vós, que os que commet-
tem injustiças, não hão de possuir o Reino
de Deos? Não vos enganeis: Nem os forni-
carios, nem os idólatras, nem os adulteros,
10 Nem os effeminados, nem os sodomitas,
nem os ladrões, nem os avarentos nem os que
se dão a bebedices, nem os maldizentes, nem
os roubadores hão de possuir o Reino de Deos.
11 E taes forão alguns de vós: mas fostes
lavados, mas fostes santificados, mas fostes
justificados em nome de nosso Senhor Jesu
Christo, e pelo Espirito do nosso Deos.
12 Tudo me he permittido, mas nem tudo
me convem. Tudo me he permittido, mas
eu de ninguem me farei escravo.
13 Os manjares são para o ventre, e o ven-
tre para os manjares: e huma, e outra cousa
destruirá Deos hum dia. O corpo não he
para a fornicação, mas para o Senhor; e o
Senhor para o corpo.
14 Porque como Deos resuscitou ao Se-
nhor, assim nos resuscitará elle tambem a
nós pelo seu poder.
15 Vós não sabeis que os vossos córpos são
membros de Christo? Pois então que? To-
marei eu os membros de Christo, e fallos-hei
membros de huma prostituta? Deos nos livre.
16 Não sabeis que o que se ajunta com a
prostituta, faz-se hum mesmo corpo? Porque
elles serão dous emuma mesma carne, diz elle.
17 Mas o que está unido ao Senhor, he hum
mesmo espirito.
18 Fugi da fornicação. Todo o outro pec-
cado, que o homem commette, he fóra do
corpo; mas o que fornica, pecca contra o
seu proprio corpo.
19 Não sabeis que os vossos membros são
templo do Espirito Santo, que habita em vós,
e que vos foi dado por Deos, e que não sois
mais de vós mesmos?
20 Porque vós fostes comprados por hum
grande preço. Glorificai pois, e trazei a
Deos no vosso corpo.

CAP. VII.

PELO que pertence ás cousas, sobre que
me escrevestes, que he bom ao homem não
tocar mulher alguma.
2 Com tudo, por evitar a fornicação, cada
homem tenha a sua mulher, e cada mulher
o seu marido.
3 O marido pague a sua mulher o que lhe
deve; e a mulher o que deve a seu marido.
4 A mulher não tem poder no seu corpo,
mas tem-no o marido: e da mesma sorte o
marido não tem poder no seu corpo, mas
tem-no a mulher.
5 Não negueis hum ao outro, se não he que
o façais de mutuo consentimento até certo
tempo, para vos applicardes á oração: e de-
pois tornai ao mesmo que fazieis, porque não
succeda que da vossa incontinencia tome
Satanaz occasião de vos tentar.
6 Porém eu digo-vos isto pela indulgencia,
e não pelo mandamento.
7 Porque eu por mim quizera que todos
vós fosseis como eu mesmo: mas cada hum
tem o seu dom particular, de Deos; huns
de huma sorte, e outros doutra.
8 Quanto ás pessoas, que não são casadas,
ou que são viuvas, eu lhes declaro que a
ellas lhes he bom permanecer nesse estado,
assim como eu tambem o faço.

VERSIO ANGLICANA.

them which are puffed up, but[a] the power.
20 For the kingdom[b] of God *is* not in
word, but in power.
21 What will ye? shall[c] I come unto
you with a rod, or in love, and *in* the
spirit of meekness?

CHAP. V.

IT is reported commonly *that there is*
fornication among you, and such forni-
cation as is not so much as named among
the Gentiles, that[g] one should have his
father's wife.
2 And ye are puffed up, and have not
rather mourned,[h] that he that hath done
this deed might be taken away from
among you.
3 For I verily, as absent[k] in body, but
present in spirit, have β judged already,
as though I were present, *concerning* him
that hath so done this deed;
4 In the name[o] of our Lord Jesus
Christ, when ye are gathered together,
and my spirit, with the power[p] of our
Lord Jesus Christ,
5 To deliver[s] such an one unto Satan
for the destruction of the flesh, that the[u]
spirit may be saved in the day of the
Lord Jesus.
6 Your glorying[y] *is* not good. Know
ye not that a little leaven[z] leaveneth
the whole lump?
7 Purge out therefore the old leaven,
that ye may be a new lump, as ye are
unleavened. For even Christ[b] our pass-
over is δ sacrificed for us:
8 Therefore let us keep the ζ feast,[c] not
with old leaven, neither with the[e] leaven
of malice and wickedness; but with the
unleavened *bread* of sincerity and truth.
9 I wrote unto you in an epistle[h] not
to company with fornicators:
10 Yet not altogether with the fornica-
tors of this world, or with the covetous,
or extortioners, or with idolaters; for
then must ye needs go out of the world.
11 But now I have written unto you
not to keep company, if[l] any man that
is called a brother be a fornicator, or co-
vetous, or an idolater, or a railer, or a
drunkard, or an extortioner; with such
an one no not to eat.
12 For what have I to do to judge
them also that are without?[o] do not ye
judge them that are within?
13 But them that are without God
judgeth. Therefore put away[p] from
among yourselves that wicked person.

CHAP. VI.

DARE any of you, having a matter
against another, go to law before the
unjust, and not before the saints?
2 Do ye not know that the saints[r] shall
judge the world? and if the world shall
be judged by you, are ye unworthy to
judge the smallest matters?
3 Know ye not that we shall judge an-
gels? how much more things that per-
tain to this life?
4 If then ye have judgments of things
pertaining to this life, set them to judge
who are least esteemed in the church.
5 I speak to your shame. Is it so, that
there is not a wise man among you? no,
not one that shall be able to judge be-
tween his brethren?
6 But brother goeth to law with bro-
ther, and that before the unbelievers.
7 Now therefore there is utterly a fault
among you, because ye go to law one

A. D. 59.

a Ga. 2. 6.
b Ro. 14. 17.
c Pr. 20. 22. Mat.5.39,40 Ro.12.17,19 1 Th. 5. 15.
d 1 Th. 4. 6.
e 2 Co.13.10.
f Ga.5.19..21. Ep. 5. 4, 5. He.12.14,18 13. 4. Re. 22. 15.
g De. 27. 20.
h 2 Co. 7. 7.
i Ep. 2. 1, 2 5. 8. Col. 3. 7. Tit. 3. 3..6.
k Col. 2. 5.
l He. 10. 22.
m He. 2. 11.
β or, *determined.*
n Ro. 8. 30.
o 2 Co.2.9,10.
γ or, *profitable.*
p Mat. 16. 19. Jn°. 20. 23.
q ch. 9. 27.
r Mat. 15.17, 20. Ro. 14. 17.
s 1 Ti. 1. 20.
t 1 Th. 4.3,7.
u ch. 11. 32.
v Ro. 12. 1.
w Ep. 5. 23.
x Ro. 6. 5, 8.
y Ja. 4. 16.
z Lu. 13. 21.
a Ep. 5. 30.
b Is. 53. 7. 1 Pe. 1. 19. Re. 5. 6, 12.
δ or, *slain.*
ζ or, *holyday.*
c Ex. 13. 6.
d Ge. 2. 24. Mat. 19. 5.
e Mat.16 6,12
f Jn°. 17. 21.. 23. Ep. 4. 4.
g Pr.6.25..32. 7.24..27.
h Ep. 5. 11. 2 Th. 3. 14.
i 2 Co. 6. 16.
k Ro. 14. 7, 8.
l Ro. 16. 17. 2 Jn°. 10.
m Ac. 20. 28. 1 Pe.1.18,19. Re. 5. 9.
n 1 Pe. 2. 9.
o Mar. 4. 11.
p Mat. 18. 17.
q Ex. 21. 10. 1 Pe. 3. 7.
r Da. 7. 22. Mat. 19. 28. Jude 14,15. Re. 20. 4.
s Joel 2. 16.
t 1 Th. 3. 5.
u Mat. 19. 11, 12.
v 1 Ti. 5. 14.

with another. Why do ye not rather
take[e] wrong? why do ye not rather *suf-
fer yourselves to* be defrauded?
8 Nay, ye do wrong, and[d] defraud,
and that *your* brethren.
9 Know ye not that the unrighteous
shall not inherit the kingdom of God?
Be not deceived: neither[f] fornicators,
nor idolaters, nor adulterers, nor effemi-
nate, nor abusers of themselves with
mankind,
10 Nor thieves, nor covetous, nor drunk-
ards, nor revilers, nor extortioners, shall
inherit the kingdom of God.
11 And such[i] were some of you: but ye
are washed,[l] but ye are sanctified,[m] but
ye are justified[n] in the name of the Lord
Jesus, and by the Spirit of our God.
12 All things are lawful unto me, but
all things are not γ expedient: all things
are lawful for me, but I will not be
brought under the power[q] of any.
13 Meats[r] for the belly, and the belly
for meats: but God shall destroy both it
and them. Now the body *is* not for[t] for-
nication, but for the Lord;[v] and the Lord[w]
for the body.
14 And God[x] hath both raised up the Lord,
and will also raise up us by his own power.
15 Know ye not that your bodies are
the members[a] of Christ? shall I then take
the members of Christ, and make *them*
the members of an harlot? God forbid!
16 What! know ye not that he which
is joined to an harlot is one body? for
two,[d] saith he, shall be one flesh.
17 But he that is joined unto the Lord
is one[f] spirit.
18 Flee[g] fornication. Every sin that
a man doeth is without the body; but
he that committeth fornication sinneth
against his own body.
19 What! know ye not that your[i] body
is the temple of the Holy Ghost *which is*
in you, which ye have of God, and ye
are not[k] your own?
20 For ye are bought[m] with a price:
therefore glorify[n] God in your body,
and in your spirit, which are God's.

CHAP. VII.

NOW concerning the things whereof
ye wrote unto me: *It is* good for a man
not to touch a woman.
2 Nevertheless, *to avoid* fornication,
let every man have his own wife, and let
every woman have her own husband.
3 Let the[q] husband render unto the
wife due benevolence: and likewise also
the wife unto the husband.
4 The wife hath not power of her own
body, but the husband: and likewise
also the husband hath not power of his
own body, but the wife.
5 Defraud ye not one the other, except
it be[s] with consent for a time, that ye may
give yourselves to fasting and prayer;
and come together again, that[t] Satan
tempt you not for your incontinency.
6 But I speak this by permission, *and*
not of commandment.
7 For I would that all men were even
as I myself. But[u] every man hath his
proper gift of God, one after this manner,
and another after that.
8 I say therefore to the unmarried and
widows, It is good for them if they abide
even as I.
9 But if they cannot contain, let[v] them
marry: for it is better to marry than to burn.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α. VIII.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι.

11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ [n] ἥτις[1] ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ [h] αὐτὸς[1] συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω [h] αὐτόν[1].

14 Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί[f]· καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ [n] ἀνδρί[1]. Ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι· νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; Ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα [n] σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ[1] ὡς ἐμέρισεν ὁ [a] Θεὸς[1], ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ [a] Κύριος[1], οὕτω περιπατείτω. Καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.

18 Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω.

19 Ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.

21 Δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ.

23 Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.

24 Ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ [b] τῷ[1] Θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων, ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.

26 Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν. Λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα.

28 Ἐὰν δὲ καὶ [n] γήμῃς[1], οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· [n] τὸ λοιπόν ἐστιν ἵνα[1] καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι·

30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· ϗ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· ϗ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 Καὶ οἱ χρώμενοι [n] τῷ κόσμῳ τούτῳ,[1] ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. Ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ·

33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει [h] τῇ γυναικί.

34 Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ [a] εὐπρόσεδρον[1] τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 Ὃς δὲ ἕστηκεν [d] ἑδραῖος[1] ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.

38 Ὥστε καὶ ὁ [i] ἐκγαμίζων[1], καλῶς ποιεῖ· [a] ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων[1], κρεῖσσον ποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδεται [b] νόμῳ[1] ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ [c] αὐτῆς[1], ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι· μόνον ἐν Κυρίῳ.

40 Μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. η'. VIII.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. Ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 Εἰ [c] δέ[1] τις δοκεῖ [n] εἰδέναι[1] τι, οὐδέπω [d] οὐδὲν[1] ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι.

3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς [c] ἕτερος[1] εἰ μὴ εἷς.

5 Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ [b] τῆς[1] γῆς· (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί·)

6 Ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, [n] δι' οὗ[1] τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' [n] αὐτοῦ[1].[f]

7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ [h] συνειδήσει[1] τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, ϗ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.

8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ [s] παρίστησι[1] τῷ Θεῷ· οὔτε [e] γὰρ[1] ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς [h] ἀσθενοῦσιν[1].

10 Ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

11 Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς [h] ἐπὶ[1] τῇ σῇ [n] γνώσει[1], δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.

12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ϗ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν,

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. I. AD COR. VIII.

10 Iis autem, qui matrimonio juncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, uxorem a viro non discedere:

11 Quòd si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari. Et vir uxorem non dimittat.

12 Nam ceteris ego dico, non Dominus: Si quis frater uxorem habet infidelem, et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam.

13 Et si qua mulier fidelis habet virum infidelem, et hic consentit habitare cum illa, non dimittat virum:

14 Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem, et sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.

15 Quòd si infidelis discedit, discedat: non enim servituti subjectus est frater, aut soror in hujusmodi: in pace autem vocavit nos Deus.

16 Unde enim scis mulier, si virum salvum facies? aut unde scis vir, si mulierem salvam facies?

17 Nisi unicuique sicut divisit Dominus, unumquemque sicut vocavit Deus, ita ambulet, et sicut in omnibus Ecclesiis doceo.

18 Circumcisus aliquis vocatus est? non adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est? non circumcidatur.

19 Circumcisio nihil est, et præputium nihil est: sed observatio mandatorum Dei.

20 Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.

21 Servus vocatus es? non sit tibi curæ: sed et si potes fieri liber, magis utere.

22 Qui enim in Domino vocatus est servus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, servus est Christi.

23 Pretio empti estis, nolite fieri servi hominum.

24 Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum.

25 De virginibus autem præceptum Domini non habeo: consilium autem do, tamquam misericordiam consecutus a Domino, ut sim fidelis.

26 Existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse.

27 Alligatus es uxori? noli quærere solutionem. Solutus es ab uxore? noli quærere uxorem.

28 Si autem acceperis uxorem: non peccasti. Et si nupserit virgo, non peccavit: tribulationem tamen carnis habebunt hujusmodi. Ego autem vobis parco.

29 Hoc itaque dico, fratres: Tempus breve est: reliquum est, ut et qui habent uxores, tamquam non habentes sint:

30 Et qui flent, tamquam non flentes: et qui gaudent, tamquam non gaudentes: et qui emunt, tamquam non possidentes:

31 Et qui utuntur hoc mundo, tamquam non utantur: præterit enim figura hujus mundi.

32 Volo autem vos sine solicitudine esse. Qui sine uxore est, solicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo.

33 Qui autem cum uxore est, solicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, et divisus est.

34 Et mulier innupta, et virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore, et spiritu. Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.

35 Porro hoc ad utilitatem vestram dico: non ut laqueum vobis injiciam, sed ad id, quod honestum est, et quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obsecrandi.

36 Si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua, quòd sit superadulta, et ita oportet fieri: quod vult faciat: non peccat, si nubat.

37 Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, et hoc judicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit.

38 Igitur et matrimonio jungit virginem suam, bene facit: et qui non jungit, melius facit.

39 Mulier alligata est legi quanto tempore vir ejus vivit: quòd si dormierit vir ejus, liberata est: cui vult nubat: tantùm in Domino.

40 Beatior autem erit si sic permanserit secundum meum consilium: puto autem quòd et ego Spiritum Dei habeam.

CAP. VIII.

DE iis autem, quæ idolis sacrificantur, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia inflat, charitas vero ædificat.

2 Si quis autem se existimat scire aliquid, nondum cognovit quemadmodum oporteat eum scire.

3 Si quis autem diligit Deum, hic cognitus est ab eo.

4 De escis autem, quæ idolis immolantur, scimus quia nihil est idolum in mundo, et quòd nullus est Deus, nisi unus.

5 Nam etsi sunt qui dicantur dii sive in cælo, sive in terra (siquidem sunt dii multi, et domini multi):

6 Nobis tamen unus Deus, Pater, ex quo omnia, et nos in illum: et unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, et nos per ipsum.

7 Sed non in omnibus est scientia. Quidam autem cum conscientia usque nunc idoli, quasi idolothytum manducant; et conscientia ipsorum cum sit infirma, polluitur.

8 Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si manducaverimus, abundabimus: neque si non manducaverimus, deficiemus.

9 Videte autem ne forte hæc licentia vestra offendiculum fiat infirmis.

10 Si enim quis viderit eum, qui habet scientiam, in idolio recumbentem: nonne conscientia ejus, cum sit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothyta?

11 Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est?

12 Sic autem peccantes in fratres, et percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis.

13 Quapropter si esca scandalizat

VERSIO LUSITANA.

1 CORINTHIOS VIII.

9 Porém se elles sáõ fracos para guardar
continencia, que se casem. Porque melhor
he casar-se, do que abrazar-se.
10 Quanto aos que estão casados, não sou
eu, mas he o Senhor o que lhes manda, que a
mulher não se separe de seu marido:
11 E que se ella se separa, fique sem casar,
ou se congrace com seu marido. E que da
mesma sorte o marido não largue a sua mulher.
12 Pelo que toca aos mais eu digo, não o
Senhor, que se hum fiel tem huma mulher,
que he infiel, e ella consente em cohabitar
com elle, que a não largue.
13 E se huma mulher fiel tem hum marido,
que he infiel, e elle consente em cohabitar
com ella, que não largue a seu marido:
14 Porque o marido infiel he santificado
pela mulher fiel; e a mulher infiel he santifi-
cada pelo marido fiel: doutra sorte serião
immundos os vossos filhos, ao mesmo tempo
que elles ao presente são santos.
15 Porém se o infiel se retira, que se retire:
porque neste caso já o nosso irmão, ou a
nossa irmã não estão mais sujeitos á escravi-
dão; mas Deos nos chamou em paz.
16 Porque donde sabes tu, ó mulher, se sal-
varás a teu marido? E donde sabes tu, ó ma-
rido, se salvarás a tua mulher?
17 Porém cada hum se conduza, segundo o
dom particular, que recebeo do Senhor, e
segundo o estado, a que Deos o chamou; e
isto he o que eu ensino em todas as Igrejas.
18 Foi hum homem chamado estando cir-
cumcidado? Não affecte parecer incircum-
cidado. Foi chamado estando por circum-
cidar? Não se faça circumcidar.
19 A circumcisão he nada, e o prepucio he
nada: mas a observancia dos Mandementos
de Deos.
20 Cada hum permaneça no estado, em que
se achava, quando fois chamado.
21 Foste tu chamado, sendo escravo? Não te-
nhas pena de o ser: mas ainda quando possas
conseguir a liberdade, escolhe antes o servir.
22 Porque o que sendo escravo, foi chama-
do ao serviço do Senhor, fica liberto do Se-
nhor: e da mesma sorte o que foi chamado
sendo livre, fica escravo de Christo.
23 Vós fostes comprados por hum preço,
não vos torneis a fazer escravos dos homens.
24 Cada hum pois, ó irmãos, permaneça
diante de Deos no estado, em que estava,
quando foi chamado.
25 E quanto ás virgens, eu não tenho pre-
ceito algum do Senhor: mas eis-aqui o con-
selho, que eu vos dou, como quem recebeo
do Senhor a graça, de ser fiel.
26 Eu creio pois que isto he bom, por causa
da instante necessidade, que he bom ao ho-
mem assim ser.
27 Estás tu ligado a huma mulher? Não
procures soltar-te. Estás tu solto de mulher?
Não procures mulher.
28 E se tu com tudo tomares mulher, não
peccaste. E se casar a que he virgem, não
peccou. Mas estes taes padeceráõ tribulações
na sua carne. E eu quizera poupar-vos a ellas.
29 Eis-aqui pois, irmãos, o que eu vos digo:
O tempo he breve: e assim os mesmos que
tem mulheres, sejão como se as não tivessem:
30 E os que chorão, como se não choras-
sem; e os que folgão, como se não folgassem:
e os que comprão, como se não possuissem:
31 E os que usão deste Mundo, como se
delle não usassem: porque a figura deste
Mundo passa.
32 Eu por mim desejo ver-vos sem cuidados.
O que está sem mulher, anda sollícito das cou-
sas do Senhor, vendo como lhe ha de agradar.
33 O que porém tem mulher, anda sollícito
das cousas do Mundo, vendo como ha de
agradar á mulher, e assim anda repartido.
34 E a mulher, qua não he casada, e a vir-
gem, cuida nas cousas do Senhor, para ser
santa no corpo, e no espirito. A que porém
he casada, cuida nas cousas do Mundo, vendo
como agradará ao marido.
35 Ora eu digo-vos isto para vossa conve-
niencia, e não para vos illaquear; mas para
vos trazer ao que he mais santo, e ao que mais
vos facilita o orar ao Senhor sem embaraço.
36 Se algum com tudo se persuade que he
deshonra, que sua filha donzella passe a flor
da idade sem se casar; e elle julga que a deve
casar; faça o que quizer: não pecca, se a casa.
37 Mas aquelle, que não tendo necessidade
alguma, e que estando senhor da sua von-
tade, propõe firmemente no seu coração, e
julga nelle mesmo que deve conservar virgem
a sua filha, faz huma boa obra.
38 Assim que o que casa a sua virgem, faz
bem; e o que a não casa, faz ainda melhor.
39 A mulher está ligada á lei por todo o
tempo que seu marido vive; mas se morre o
marido, fica ella livre: case com quem qui-
zer, com tanto que seja no Senhor.
40 Mas ella será mais bemaventurada, se
permanecer segundo meu conselho: e eu cui-
do que tambem eu tenho o Espirito de Deos.

CAP. VIII.

NO tocante ás cousas sacrificadas aos ido-
los, nós sabemos, que todos nós temos sciencia.
Porém a sciencia incha, e a caridade edifica.
2 E se algum se lisongea de saber alguma
cousa, este ainda não conhece de que modo
se deve saber.
3 Mas se algum ama a Deos, esse he conhe-
cido delle.
4 E fallando pois ácerca de comer das cou-
sas sacrificadas aos idolos, nós sabemos que
os idolos não são nada no Mundo; e que
não ha mais que hum só Deos.
5 Porque ainda que haja muitos, que
se chamem Deoses, ou no Ceo, ou na terra; e
assim sejão muitos os Deoses, e muitos os
Senhores:
6 Para nós com tudo não ha mais que hum
só Deos, que he o Pai; do qual todas as cou-
sas tiverão o ser, e que nos fez para si: e não
mais que hum só Senhor, Jesu Christo, por
quem todas as cousas forão, assim como por
elle he que nós somos.
7 Mas nem todos tem sciencia. Porque al-
guns ha, que crendo ainda ser o idolo algu-
ma cousa, comem dos manjares offerecidos
aos idolos; e assim a sua consciencia, que he
fraca, fica manchada.
8 Ora o comer não he o que nos faz agrada-
veis a Deos: porque se nós comemos, nem
por isso somos mais; e se não comemos, nem
por isso somos menos.
9 Mas guardai-vos lá, não seja esta liber-
dade, que tomais, occasião de quéda aos fracos.
10 Porque se hum destes vir a outro, que
tem sciencia, assentado á meza num lugar
consagrado aos idolos; não servirá isto de
incentivo a que aquelle, cuja consciencia he
ainda fraca, coma tambem dos manjares
sacrificados aos idolos?
11 E assim pela tua sciencia virá a perder-
se hum teu irmão ainda fraco, por quem
Christo morreo.
12 Peccando porém desta sorte contra vossos
irmãos, e ferindo as suas consciencias ainda
debeis, vindes vós a peccar contra Christo.
13 Logo se o que eu como, escandaliza a
meu irmão; não comerei eu mais carne em
eternidade, por não escandalizar a meu irmão.

VERSIO ANGLICANA.

10 And unto the married I command,
yet not I, but the Lord, Let[a] not the wife
depart from *her* husband.
11 But and if she depart, let her re-
main unmarried, or be reconciled to *her*
husband: and let not the husband put
away *his* wife.
12 But to the rest speak I, not[b] the Lord:
If any brother hath a wife that believeth
not, and she be pleased to dwell with him,
let him not put her away.
13 And the woman which hath an hus-
band that believeth not, and if he be pleas-
ed to dwell with her, let her not leave him.
14 For the unbelieving husband is sanc-
tified by the wife, and the unbelieving
wife is sanctified by the husband: else
were your children unclean; but now[d]
are they holy.
15 But if the unbelieving depart, let him
depart. A brother or a sister is not under
bondage in such *cases:* but God hath
called[e] us β to peace.
16 For what knowest thou, O wife,
whether thou shalt save[f] *thy* husband?
or δ how knowest thou, O man, whether
thou shalt save *thy* wife?
17 But as God hath distributed to every
man, as[h] the Lord hath called every one,
so let him walk. And[k] so ordain I in all
churches.
18 Is any man called being circumcised?
let him not become uncircumcised. Is
any called in uncircumcision?[m] let him
not be circumcised.
19 Circumcision[p] is nothing, and un-
circumcision is nothing, but the keeping[r]
of the commandments of God.
20 Let every man abide[s] in the same
calling wherein he was called.
21 Art thou called *being* a servant?
care[x] not for it: but if thou mayest be
made free, use *it* rather.
22 For he that is called in the Lord,
being a servant, is[y] the Lord's ζ free-man:
likewise also he that is called, *being* free,
is[a] Christ's servant.
23 Ye are bought[b] with a price; be not
ye the servants of men.
24 Brethren, let[d] every man, wherein
he is called, therein abide with God.
25 Now concerning virgins I have no
commandment[g] of the Lord: yet I give
my judgment, as one that hath obtained
mercy of the Lord to be faithful.[i]
26 I suppose therefore that this is good
for the present θ distress; *I say,* that[k] *it is*
good for a man so to be.
27 Art thou bound unto a wife? seek
not to be loosed. Art thou loosed from
a wife? seek not a wife.
28 But and if thou marry, thou[m] hast not
sinned; and if a virgin marry, she hath not
sinned. Nevertheless such shall have
trouble in the flesh: but I spare you.
29 But this I say, brethren, the time[o] *is*
short: it remaineth, that both they that
have wives be as though they had none;
30 And they that weep, as though they
wept not; and they that rejoice, as though
they rejoiced not; and they that buy, as
though they possessed not;
31 And they that use this world, as not
abusing *it:* for the fashion[q] of this world
passeth away.
32 But I would have you without care-
fulness. He that is unmarried[r] careth
for the things ρ that belong to the Lord,
how he may please the Lord:
33 But he that is married careth for the
things that are of the world, how he may
please *his* wife.
34 There is difference *also* between a
wife and a virgin. The unmarried wo-
man careth for the things of the Lord,
that she may be holy both in body and in
spirit: but she that is married[c] careth
for the things of the world, how she may
please *her* husband.
35 And this I speak for your own profit,
not that I may cast a snare upon you, but
for that which is comely, and that ye may
attend upon the Lord without distraction.
36 But if any man think that he be-
haveth himself uncomely toward his vir-
gin, if she pass the flower of *her* age, and
need so require, let him do what he will,
he sinneth not: let them marry.
37 Nevertheless he that standeth sted-
fast in his heart, having no necessity, but
hath power over his own will, and hath
so decreed in his heart that he will keep
his virgin, doeth well.
38 So then,[g] he that giveth *her* in mar-
riage doeth well; but he that giveth *her*
not in marriage doeth better.
39 The wife[i] is bound by the law as
long as her husband liveth; but if her
husband be dead, she is at liberty to be
married to whom she will; only[l] in the
Lord.
40 But she is happier if she so abide,
after[n] my judgment: and I think[o] also
that I have the Spirit of God.

CHAP. VIII.

NOW as touching things offered[q] unto
idols, we know that we all have know-
ledge.[t] Knowledge[u] puffeth up, but cha-
rity[v] edifieth.
2 And if[w] any man think that he know-
eth any thing, he knoweth nothing yet as
he ought to know.
3 But if any man love God, the same is
known[x] of him.
4 As concerning therefore the eating of
those things that are offered in sacrifice
unto idols, we know that an idol[c] *is* no-
thing in the world, and that *there is* none
other[e] God but one.
5 For though there be that are[f] called
gods, whether in heaven or in earth, (as
there be gods many, and lords many,)
6 But to us[h] *there is but* one God, the
Father, of whom *are* all things, and we
η in him; and one Lord Jesus Christ, by
whom[l] *are* all things, and we by him.
7 Howbeit *there is* not in every man that
knowledge: for some, with conscience of
the idol unto this hour, eat *it* as a thing
offered unto an idol; and their conscience
being weak is defiled.
8 But meat[n] commendeth us not to
God: for neither, if we eat, κ are we the
better; neither, if we eat not, λ are we the
worse.
9 But take heed lest by any means this
μ liberty[p] of your's become a stumbling-
block to them that are weak.
10 For if any man see thee which hast
knowledge sit at meat in the idol's temple,
shall not the conscience of him which is
weak be π emboldened to eat those things
which are offered to idols;
11 And through thy knowledge shall the
weak brother perish, for whom Christ died?
12 But[s] when ye sin so against the bre-
thren, and wound their weak conscience,
ye sin against Christ.

A. D. 59.

a Mal. 2. 14..16. Mat. 19. 6, 9.
b Ezr. 10. 11, &c.
c Lu. 10. 40..42.
d Mal. 2. 15, 16.
e Ro. 12. 18. 14. 19. He. 12. 14.
β *in.*
f 1 Pe. 3. 1, 2.
δ *what.*
g ver. 28.
h ver. 20..24.
i Ro. 7. 2.
k ch. 4. 17. 2 Co. 11. 28.
l 2 Co. 6. 14.
m Ac. 15. 1, &c. Ga. 5. 2, &c.
n ver. 25.
o 2 Pe. 3. 15, 16.
p Ga. 5. 6. 6. 15.
q Ac. 15. 10, 19.
r Jn°. 15. 14. 1 Jn°. 2. 3.
s Pr. 27. 8.
t Ro. 14. 14, 22.
u Is. 47. 10.
v ch. XIII.
w Ro. 11. 25. Ga. 6. 3. 1 Ti. 6. 3, 4.
x He. 13. 5.
y Jn°. 8. 36. Ro. 6. 18, 22.
ζ *made free.*
z Na. 1. 7. 2 Ti. 2. 19.
a Ps. 116. 16. 1 Pe. 2. 16.
b ch. 6. 20. 1 Pe. 1. 18, 19.
c Is. 41. 24.
d ver. 17, 20.
e De. 4. 39. Is. 44. 8, 24.
f Jn°. 10. 34, 35.
g ver. 6, 10, 40.
h Mal. 2. 10. Ep. 4. 6.
i 1 Ti. 1. 12.
η or, *for.*
θ or, *necessity.*
k ver. 1, 8.
l Jn°. 1. 3. He. 1. 2.
m He. 13. 4.
n Ro. 14. 17.
κ or, *have we the more.*
λ or *have we the less.*
o 1 Pe. 4. 7. 2 Pe. 3. 8, 9.
μ or, *power.*
p Ro. 14. 13, 20. Ga. 5. 13.
π *edified.*
q Ps. 39. 6. Ja. 4. 14. 1 Pe. 4. 7. 1 Jn°. 2. 17.
r 1 Ti. 5. 5.
s Mat. 25. 40, 45.
ρ *of the Lord,* as ver. 34.

TEXTUS GRÆCUS.

εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

Κεφ. θ'. IX.

[l]ΟΥΚ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος[1]; οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί.

4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;

5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν [n]ἀδελφὴν γυναῖκα[1] περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;

6 Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ [n]ἐκ τοῦ καρποῦ[1] αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; [h]Ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει[1];

9 [n]Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται· Οὐ φιμώσεις[1] βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;

10 Ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι [n]ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν, καὶ ὁ ἀλοῶν, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι.[1]

11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;

12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ [k]προσεδρεύοντες[1], τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;

14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ [a]οὐδενὶ ἐχρησάμην[1] τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ.

16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι [a]καύχημα[1]· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ [e]δέ[1] μοι ἐστὶν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι.

17 Εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· [n]εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.

18 Τίς[1] οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον [c]τοῦ Χριστοῦ[1], εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.

20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·

21 Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, (μὴ ὢν ἄνομος [h]Θεῷ[1], ἀλλ' ἔννομος [n]Χριστῷ[1]) ἵνα [i]κερδήσω[1] ἀνόμους.

22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενὴς, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. Τοῖς πᾶσι γέγονα [d]τὰ[1] πάντα, ἵνα [n]πάντως τινὰς σώσω[1].

23 [h]Τοῦτο[1] δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ, ἄφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων.

27 Ἀλλ' [s]ὑπωπιάζω[1] μου τὸ σῶμα, καὶ δουλαγωγῶ· μήπως [n]ἄλλοις[1] κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

Κεφ. ι'. X.

ΟΥ θέλω [a]δὲ[1] ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον·

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ·

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον·

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.

7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν· [i]ὡς[1] γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.

8 Μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.

9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν [h]Χριστὸν[1], καθὼς [e]καί[1] τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο.

10 Μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

11 Ταῦτα δὲ πάντα [n]τύποι[1] συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν.

12 Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ.

13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε[f], ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι [k]ὑμᾶς[1] ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

15 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.

16 Τὸ ποτήριον τῆς [n]εὐλογίας[1] ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ [n]Χριστοῦ[1] ἐστιν;

17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί;

19 Τί οὖν φημι; [e]ὅτι εἴδωλον, τί ἐστιν; ἢ[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

fratrem meum: non manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem.

CAP. IX.

NON sum liber? Non sum Apostolus? Nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi? Nonne opus meum vos estis in Domino?

2 Et si aliis non sum Apostolus, sed tamen vobis sum: nam signaculum Apostolatus mei vos estis in Domino.

3 Mea defensio apud eos, qui me interrogant, hæc est:

4 Numquid non habemus potestatem manducandi, et bibendi?

5 Numquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi sicut et ceteri Apostoli, et fratres Domini, et Cephas?

6 Aut ego solus, et Barnabas, non habemus potestatem hoc operandi?

7 Quis militat suis stipendiis umquam? Quis plantat vineam, et de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat?

8 Numquid secundum hominem hæc dico? An et lex hæc non dicit?

9 Scriptum est enim in lege Moysi: Non alligabis os bovi trituranti. Numquid de bobus cura est Deo?

10 An propter nos utique hoc dicit? Nam propter nos scripta sunt: quoniam debet in spe qui arat, arare: et qui triturat, in spe fructus percipiendi.

11 Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si nos carnalia vestra metamus?

12 Si alii potestatis vestræ participes sunt, quare non potius nos? Sed non usi sumus hac potestate: sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Evangelio Christi.

13 Nescitis quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt: et qui altari deserviunt, cum altari participant?

14 Ita et Dominus ordinavit iis, qui Evangelium annunciant, de Evangelio vivere.

15 Ego autem nullo horum usus sum. Non autem scripsi hæc ut ita fiant in me: bonum est enim mihi magis mori, quàm ut gloriam meam quis evacuet.

16 Nam si evangelizavero, non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit: væ enim mihi est, si non evangelizavero.

17 Si enim volens hoc ago, mercedem habeo: si autem invitus, dispensatio mihi credita est.

18 Quæ est ergo merces mea? Ut Evangelium prædicans, sine sumptu ponam Evangelium, ut non abutar potestate mea in Evangelio.

19 Nam cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacerem.

20 Et factus sum Judæis tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer.

21 Iis qui sub lege sunt, quasi sub lege essem (cum ipse non essem sub lege) ut eos, qui sub lege erant, lucrifacerem: iis, qui sine lege erant, tamquam sine lege essem (cum sine lege Dei non essem: sed in lege essem Christi) ut lucrifacerem eos, qui sine lege erant.

22 Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos.

23 Omnia autem facio propter Evangelium: ut particeps ejus efficiar.

24 Nescitis quòd ii, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite ut comprehendatis.

25 Omnis autem, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet, et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam.

26 Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans:

27 Sed castigo corpus meum, et in servitutem redigo: ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

CAP. X.

NOLO enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, et omnes mare transierunt,

2 Et omnes in Moyse baptizati sunt in nube, et in mari:

3 Et omnes eandem escam spiritalem manducaverunt,

4 Et omnes eundem potum spiritalem biberunt: (bibebant autem de spiritali, consequente eos, petra: petra autem erat Christus)

5 Sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo: nam prostrati sunt in deserto.

6 Hæc autem in figura facta sunt nostri, ut non simus concupiscentes malorum, sicut et illi concupierunt.

7 Neque idololatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est: Sedit populus manducare, et bibere, et surrexerunt ludere.

8 Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, et ceciderunt una die viginti tria millia.

9 Neque tentemus Christum: sicut quidam eorum tentaverunt, et a serpentibus perierunt.

10 Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt, et perierunt ab exterminatore.

11 Hæc autem omnia in figura contingebant illis: scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos fines sæculorum devenerunt.

12 Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat.

13 Tentatio vos non apprehendat nisi humana: fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum ut possitis sustinere.

14 Propter quod charissimi mihi, fugite ab idolorum cultura:

15 Ut prudentibus loquor, vos ipsi judicate quod dico.

16 Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? et panis, quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est?

17 Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnes, qui de uno pane participamus.

18 Videte Israel secundum carnem: nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris?

19 Quid ergo: dico quòd idolis im-

VERSIO LUSITANA.

CAP. IX.

NAO sou eu livre? Não sou eu Apostolo?
Não vi eu a nosso Senhor Jesu Christo?
Não sois vós obra minha no Senhor?
2 E quando eu não seja Apostolo a respei-
to de outros, ao menos sou-o a respeito de
vós: porque vós sois o sello do meu Aposto-
lado no Senhor.
3 Eis-aqui a minha defensa contra os que
me reprehendem.
4 Não temos nós poder de comer, e de beber?
5 Não temos nós poder de trazermos a mu-
lher a irmã, como fazem os mais Apostolos,
e os irmãos do Senhor, e Céfas?
6 Ou seremos nós sós, eu, e Barnabé, os que
não tenhamos poder de fazer isto mesmo?
7 Quem já mais vai á guerra á sua custa?
Quem o que planta huma vinha, e não come
do seu fructo? Quem o que apascenta hum
rebanho, e não come do leite do rebanho?
8 Será por ventura o que eu vos digo se-
gundo o homem? Não he tambem a Lei a
que assim o diz?
9 Porque na Lei de Moysés está escrito:
Não atarás a boca ao boi, que debulha o grão.
Por ventura a Deos dá-se-lhe dos bois?
10 E não he antes por nós mesmos que elle
isto diz? Sim, por nós he que isto foi escrito.
Com effeito, aquelle, que lavra, deve lavrar
na esperança; e aquelle, que debulha o
grão, deve-o fazer na esperança.
11 Logo se nós temos semeado entre vós os
bens espirituaes, he por ventura muito, que
nós recolhamos hum pouco das vossas tem-
poralidades?
12 Se deste poder usão outros a respeito de
vós, porque não poderemos nós? Mas nos
com tudo não temos usado deste poder: mas
soffremos tudo, por não occasionarmos al-
gum obstaculo ao Evangelho de Christo.
13 Vós não sabeis que os Ministros do Tem-
plo comem do que pertence ao Templo; e
que os que servem ao altar tem parte nas
offertas do altar?
14 Por este modo ordenou tambem o Se-
nhor aos que prégão o Evangelho, que vivão
do Evangelho.
15 Mas eu por mim de nenhum destes di-
reitos tenho usado. E ainda agora o escrever-
vos eu isto, não he com o fim de que se use
assim comigo: porque eu tenho por melhor
morrer, do que soffrer que alguem me roube
esta gloria.
16 Porque se eu não faço senão prégar o
Evangelho, não he isto para mim de gloria;
pois que necessariamente estou obrigado a
fazello: porque ai de mim, se não prégar
o Evangelho.
17 Porque se eu o faço de boa vontade,
terei disso a recompensa: se o faço constran-
gido, cumpro sómente o ministerio, que me
foi encarregado.
18 Donde logo poderei eu esperar alguma
recompensa? de prégar de tal sorte o Evange-
lho, que o prégue de graça, sem abusar do po-
der, que tenho na prégação do Evangelho.
19 Porque achando-me eu livre a respeito
de todos, eu me fiz servo de todos, para as-
sim ganhar.
20 E fiz-me Judeo aos Judeos, para ganhar
os Judeos:
21 Aos que estavão debaixo da Lei, como se
eu estivera ainda debaixo da Lei, (não lhe es-
tando eu já sujeito) por ganhar os que estavão
debaixo da Lei: aos que não tinhão Lei, como
se eu a não tivesse, (ainda que eu não estivesse
sem a Lei de Deos, tendo a Lei de Christo)
por ganhar os que estavão sem Lei.
22 Fiz-me fraco com os fracos, por ganhar
os fracos. Eu me fiz tudo para todos, por
salvar a todos.
23 Ora todas estas cousas faço eu pelo Evan-
gelho, para ter parte no que elle promette.
24 Vós não sabeis, que os que correm no
estadio, todos na verdade correm, mas hum
só leva o premio? Correi pois de sorte que o
leveis.
25 Todos os athlétas porém guardão em
tudo huma exacta temperança: e isto só por
ganharem huma coroa corruptivel, mas nós
esperamos huma incorruptivel.
26 Eu assim corro, que não he como quem
vai a ver se acerta: assim pelejo, que não he
como quem açouta o ar:
27 Mas castigo o meu corpo, e o reduzo em
sujeição; para que não succeda que depois
de ter prégado aos outros, venha eu a ser
reprovado.

CAP. X.

PORQUE vós, irmãos, não deveis ignorar,
que nossos pais todos estiverão debaixo da
nuvem, e que todos passárão o mar,
2 E que todos em Moysés forão baptizados
na nuvem, e no mar:
3 E que todos comêrão de hum mesmo
manjar espiritual,
4 E que todos bebêrão de huma mesma be-
bida espiritual: (porque bebião da pedra espi-
ritual, que os seguia, e esta pedra era Christo:)
5 Entretanto a maior parte delles não forão
agradaveis a Deos: porque perecêrão no de-
serto.
6 Ora todas estas cousas erão figura do que
a nós nos deve acontecer, para que nos não
deixemos levar de máos desejos, como elles
se deixárão.
7 Para que não caiamos na idolatria, como
cahírão alguns delles, de quem está escrito:
O povo se assentou a comer, e a beber, e le-
vantárão-se a brincar.
8 Para que não commettamos fornicações,
como alguns delles commettêrão, por cuja
causa forão vinte e tres mil, os que morrêrão
emhum mesmo dia.
9 Para que não tentemos a Christo, como
alguns delles o tentárão, que por isso morrê-
rão mordidos das serpentes.
10 Para que não murmuremos, como mur-
murárão alguns delles, que por isso forão
mortos pelo exterminador.
11 Todas estas cousas porém, que a elles
acontecião, erão humas figuras; e o fim, por
que forão escritas, foi para servirem de in-
strucção a nós-outros, que nos achamos no
cabo dos tempos.
12 Aquelle pois, que crê estar firme, veja
não caia.
13 Vós ainda não experimentastes, senão ten-
tações humanas: mas Deos he fiel, e elle não
permittirá que vós sejais tentados, mais do que
podem as vossas forças; antes fará que tireis
vantagem da mesma tentação, para a poder-
des supportar.
14 Pelo que, meus carissimos, fugi da ido-
latria.
15 Eu fallo como a sabios; julgai vós mes-
mos o que eu vos digo.
16 Por ventura o Calis de benção, que nós
benzemos, não he a communhão do Sangue
de Christo? e o pão, que nós partimos, não he
a communhão do Corpo do Senhor?
17 Porque nós, sendo muitos, somos hum
pão, e hum corpo; nós todos, que participa-
mos de hum mesmo pão.
18 Considerai os filhos de Israel segundo a
carne: não he assim que quando elles comem
das victimas, são elles participantes do altar?
19 Mas que? Quero eu por ventura dizer, que

VERSIO ANGLICANA.

13 Wherefore, if meat make my brother
to offend, I will eat no flesh while the
world standeth, lest[d] I make my brother
to offend.

CHAP. IX.

AM I not an apostle? am I not free?
have I not seen[e] Jesus Christ our Lord?
are not ye my work[f] in the Lord?
2 If I be not an apostle unto others, yet
doubtless I am to you: for the seal of
mine apostleship are ye in the Lord.
3 Mine answer to them that do exa-
mine me is this;
4 Have we not power to eat and to
drink?
5 Have we not power to lead about a
sister, a β wife, as well as other apostles,
and *as* the brethren of the Lord, & Cephas?
6 Or I only and Barnabas, have not
we[k] power to forbear working?
7 Who goeth a warfare[l] any time at
his own charges? who planteth[m] a vine-
yard, and eateth not of the fruit there-
of? or who feedeth[o] a flock, and eateth
not of the milk of the flock?
8 Say I these things as a man? or saith
not the law the same also?
9 For it is written[r] in the law of Mo-
ses, Thou shalt not muzzle the mouth of
the ox that treadeth out the corn. Doth
God take care for oxen?
10 Or saith he *it* altogether for our
sakes? For our sakes, no doubt, *this* is
written: that he[t] that ploweth should
plow in hope; and that he that thresheth
in hope should be partaker of his hope.
11 If[v] we have sown unto you spi-
ritual things, *is it* a great thing if we
shall reap your carnal things?
12 If others be partakers of *this* power
over you, *are* not we rather? Neverthe-
less[y] we have not used this power; but
suffer all things, lest we should hinder
the gospel of Christ.
13 Do ye not know, that they which mi-
nister about holy things ζ live *of the things*
of the temple? and they[c] which wait at
the altar are partakers with the altar?
14 Even so hath the Lord[e] ordained,
that they[g] which preach the gospel
should live of the gospel.
15 But I[h] have used none of these
things: neither have I written these things,
that it should be so done unto me: for[i] *it
were* better for me to die, than that any
man should make my glorying void.
16 For though I preach the gospel, I
have nothing to glory of: for[l] necessity
is laid upon me; yea, woe is unto me, if
I preach not the gospel!
17 For if I do this thing willingly, I have
a reward: but if against my will, a dispen-
sation[o] *of the gospel* is committed unto me.
18 What is my reward then? *Verily*
that, when I preach the gospel, I may
make the gospel of Christ without charge,
that I abuse not my power in the gospel.
19 For though I be free from all *men*,
yet have I made myself servant[q] unto
all, that I might gain the more.
20 And unto the Jews[r] I became as a
Jew, that I might gain the Jews; to
them that are under the law, as under
the law, that I might gain them that are
under the law;
21 To them that are without law, as
without law, (being not[u] without law to
God, but under the law to Christ,) that I
might gain them that are without law.
22 To the weak[a] became I as weak,
that I might gain the weak: I[b] am made
all things to all *men*, that[c] I might by
all means save some.
23 And this I do for the gospel's sake, that
I might be partaker thereof with *you*.
24 Know ye not that they which run
in a race run all, but one receiveth the
prize? So run,[g] that ye may obtain.
25 And every man that striveth for
the mastery is temperate in all things.
Now they *do it* to obtain a corruptible
crown; but we an incorruptible.[h]
26 I therefore so run, not as uncertainly;
so fight I, not as one that beateth the air:
27 But I[i] keep under my body, and
bring *it* into subjection; lest that by any
means, when I have preached to others,
I myself should be a cast-away.

CHAP. X.

MOREOVER, brethren, I would not
that ye should be ignorant, how that
all our fathers were under[n] the cloud,
and[p] all passed through the sea;
2 And were all baptized unto Moses in
the cloud and in the sea;
3 And did all eat the same spiritual
meat;[q]
4 And did all drink the same spiritual
drink;[s] for they drank of that spiritual
Rock that γ followed them: and that
Rock was Christ.
5 But with many of them God was not
well pleased; for they were overthrown[u]
in the wilderness.
6 Now these things were δ our exam-
ples, to the intent we should not lust
after evil things, as they[w] also lusted.
7 Neither be ye idolaters, as *were* some
of them; as it is written,[x] The people sat
down to eat and drink, & rose up to play.
8 Neither let us commit fornication, as
some[z] of them committed, and fell in
one day three and twenty thousand.
9 Neither let us tempt[a] Christ, as
some of them also tempted, and were
destroyed of serpents.[b]
10 Neither murmur ye, as some of
them also murmured,[d] and were de-
stroyed of the destroyer.[f]
11 Now all these things happened unto
them for η ensamples: and they are
written for our admonition, upon whom
the ends of the world are come.
12 Wherefore[k] let him that thinketh he
standeth take heed lest he fall.
13 There hath no temptation taken you
but such as is θ common to man: but God
is faithful, who[m] will not suffer you to be
tempted above that ye are able;[n] but will
with the temptation also make a way to
escape, that ye may be able to bear *it*.
14 Wherefore, my dearly beloved,[p] flee
from idolatry.
15 I speak as to wise men; judge ye
what I say.
16 The cup of blessing which we bless,
is it not the communion of the blood of
Christ? The bread which we break, is it not
the communion of the body of Christ?
17 For we, *being* many, are one bread,
and one body; for we are all partakers of
that one bread.
18 Behold Israel after[s] the flesh:[t] are
not they which eat of the sacrifices par-
takers of the altar?
19 What say I then? that the idol[v] is
any thing, or that which is offered in
sacrifice to idols is any thing?

A. D. 59.

a Ro. 15. 1. 2Co. 11. 29.
b ch. 10. 33.
c Ro. 11. 14.
d ch. 9. 22.
e Ac. 9. 3, 17.
f ch. 4. 15.
g Phi. 2. 16. 3. 14. 1 Ti. 6. 12. 2 Ti. 2. 5.
h 2 Ti. 4. 8. Ja. 1. 12. 1 Pe. 5. 4. Re. 2. 10. 3. 11.
i Ro. 8. 13.
β or, *woman.*
k 2 Th. 3. 8, 9.
l 1 Ti. 1. 18.
m De. 20. 6. Pr. 27. 18.
n Ex. 13. 21, 22. Nu. 9. 18..22.
o 1 Pe. 5. 2.
p Ex. 14. 19.. 22, 29.
q Ex. 16. 15, 35 Ne. 9, 15, 20. Ps. 78. 24, 25.
r De. 25. 4. 1 Ti. 5. 18.
s Ex. 17. 6. Nu. 20. 11.
γ or, *went with.*
t 2 Ti. 2. 6.
u Nu. 14. 29..35 26. 64, 65. He. 3. 17. Jude 5.
δ *the figures.*
v Ro. 15. 27.
w Nu. 11. 4, 33, 34.
x Ex. 32. 6.
y 2Co. 11. 7..9. 12. 14.
z Nu. 25. 1..9.
a Ex. 17. 2, 7.
ζ or, *feed.*
b Nu. 21. 6.
c Nu. 18. 8, &c De. 18. 1.
d Nu. 14. 2, 29.
e Lu. 10. 7.
f 2Sa. 24. 16.
g Ga. 6. 6.
η or, *types.*
h Ac. 20. 34. 2 Th. 3. 8.
i 2Co. 11. 10.
k Pr. 28. 14. Ro. 11. 20.
θ or, *moderate.*
l Je. 1. 17. 20. 9.
m Da. 3. 17. 2 Pe. 2. 9.
n Ja. 5. 11.
o Col. 1. 25.
p 1 Jn°. 5. 21.
q Ro. 1. 14. Ga. 5. 13.
r Ac. 16. 3. 21. 23..26.
s Ro. 4. 1, 12.
t ch. 9. 13.
u ch. 7. 22.
v ch. 8. 4.

TEXTUS GRÆCUS.

ὅτι εἰδωλόθυτον, τί ἐστιν;

20 Ἀλλ' ὅτι ἃ [h]θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ οὐ Θεῷ· Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.

21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων.

22 Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

23 Πάντα [b]μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα [b]μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.

24 Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου [b]ἕκαστος.

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ [d]δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων[f], καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.

28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· Τοῦτο [h]εἰδωλόθυτόν ἐστι· μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν· [b]τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

29 Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. Ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Εἰ [b]δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτέ τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

32 Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ·

33 Καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

Κεφ. ιαʹ. XI.

ΜΙΜΗΤΑΙ μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν [n]ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ ὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν.

8 Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός.

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο[f] ὀφείλει ἡ γυνὴ [n]ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς [n]ἀγγέλους.

11 Πλὴν [a]οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρος, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;

14 [e]Ἢ οὐδὲ [d]αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι·

15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται [c]αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ [i]παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν [b]τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιστεύω.

19 Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις [e]ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται [e]ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.

21 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον·

24 Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· [b]Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [e]κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε [e]ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον [c]τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ.

27 Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον [b]τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως[f], ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων [e]ἀναξίως, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα [e]τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄῤῥωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 Εἰ [h]γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ [b]δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Κεφ. ιβʹ. XII.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

2 Οἴδατε [h]ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ [n]ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.

VERSIO VULGATA LATINA.

molatum sit aliquid? aut quòd idolum, sit aliquid?

20 Sed quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, et non Deo. Nolo autem vos socios fieri dæmoniorum: non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum:

21 Non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum.

22 An æmulamur Dominum? Numquid fortiores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.

23 Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.

24 Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius.

25 Omne, quod in macello vænit, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

26 Domini est terra, et plenitudo ejus.

27 Si quis vocat vos infidelium, et vultis ire: omne, quod vobis apponitur, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

28 Si quis autem dixerit: Hoc immolatum est idolis: nolite manducare propter illum, qui indicavit, et propter conscientiam:

29 Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas mea judicatur ab aliena conscientia?

30 Si ego cum gratia participo, quid blasphemor pro eo quòd gratias ago?

31 Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite.

32 Sine offensione estote Judæis, et Gentibus, et Ecclesiæ Dei:

33 Sicut et ego per omnia omnibus placeo, non quærens quod mihi utile est, sed quod multis: ut salvi fiant.

CAP. XI.

IMITATORES mei estote, sicut et ego Christi.

2 Laudo autem vos fratres quòd per omnia mei memores estis: et sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis.

3 Volo autem vos scire quòd omnis viri caput, Christus est: caput autem mulieris, vir: caput vero Christi, Deus.

4 Omnis vir orans, aut prophetans velato capite, deturpat caput suum.

5 Omnis autem mulier orans, aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: unum enim est ac si decalvetur.

6 Nam si non velatur mulier, tondeatur. Si vero turpe est mulieri tonderi, aut decalvari, velet caput suum.

7 Vir quidem non debet velare caput suum: quoniam imago et gloria Dei est, mulier autem gloria viri est.

8 Non enim vir ex muliere est, sed mulier ex viro.

9 Etenim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier propter virum.

10 Ideo debet mulier potestatem habere supra caput propter Angelos.

11 Verumtamen neque vir sine muliere: neque mulier sine viro in Domino.

12 Nam sicut mulier de viro, ita et vir per mulierem: omnia autem ex Deo.

13 Vos ipsi judicate: decet mulierem non velatam orare Deum?

14 Nec ipsa natura docet vos, quòd vir quidem si comam nutriat, ignominia est illi:

15 Mulier vero si comam nutriat, gloria est illi: quoniam capilli pro velamine ei dati sunt.

16 Si quis autem videtur contentiosus esse: nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.

17 Hoc autem præcipio: non laudans quòd non in melius, sed in deterius convenitis.

18 Primum quidem convenientibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, et ex parte credo.

19 Nam oportet et hæreses esse, ut et qui probati sunt, manifesti fiant in vobis.

20 Convenientibus ergo vobis in unum, jam non est Dominicam cœnam manducare.

21 Unusquisque enim suam cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est.

22 Numquid domos non habetis ad manducandum, et bibendum? aut Ecclesiam Dei contemnitis, et confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? in hoc non laudo.

23 Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem,

24 Et gratias agens fregit, et dixit: Accipite, et manducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem.

25 Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque bibetis, in meam commemorationem.

26 Quotiescumque enim manducabitis panem hunc, et calicem bibetis: mortem Domini annunciabitis donec veniat.

27 Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne: reus erit corporis, et sanguinis Domini.

28 Probet autem seipsum homo: et sic de pane illo edat, et de calice bibat.

29 Qui enim manducat, et bibit indigne, judicium sibi manducat, et bibit: non dijudicans corpus Domini.

30 Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi.

31 Quòd si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur.

32 Dum judicamur autem, a Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur.

33 Itaque fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem expectate.

34 Si quis esurit domi manducet: ut non in judicium conveniatis. Cetera autem cum venero, disponam.

CAP. XII.

DE spiritualibus autem, nolo vos ignorare fratres.

2 Scitis quoniam cum Gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini euntes.

3 Ideo notum vobis facio, quòd nemo

VERSIO LUSITANA.

que que foi sacrificado aos idolos, tem alguna cousa? ou que hum idolo he alguma cousa?

20 Mas o que os Gentios sacrificão, elles o acrificão aos demonios, e não a Deos. Ora u não quero que vós tenhais sociedade com s demonios: vós não podeis beber o Calis lo Senhor, e o Calis dos demonios:

21 Não podeis ser participantes da Meza lo Senhor, e da meza dos demonios.

22 Queremos nós acaso irritar ao Senhor, rovocando o seu ciume? Acaso somos nós nais fortes do que elle? Tudo me he permittido, mas nem tudo me he conveniente.

23 Tudo me he permittido, mas nem tudo dífica.

24 Ninguem busque o seu interesse, mas o los outros.

25 Comei de tudo o que se vende no açouue, sem vos informardes de nada por conciencia.

26 Porque a terra, e tudo o que ha nella, e do Senhor.

27 Se algum infiel vos convida a que vaes comer com elle, e vós acceitais ir; comei le tudo o que se vos pozer diante, sem vos nformardes de nada por consciencia.

28 E se algum vos diz: Isto foi sacrificado os idolos: não comais, e isto por causa de uem vos fez tal advertencia; e tambem por onsciencia, não digo a vossa consciencia, nas a do outro.

29 Porque que razão ha para eu me expôr, que a liberdade que tenho, seja condemnada pela consciencia alheia?

30 Se eu como de hum manjar, dando por lle graças a Deos; porque darei eu motivo outro de fallar mal de mim por huma ousa, porque eu dou graças?

31 Ou vós comais pois, ou bebais, ou façais utra qualquer cousa, fazei tudo para gloria le Deos.

32 Não deis occasião de escandalo nem aos udeos, nem aos Gentios, nem á Igreja de Deos;

33 Assim como tambem eu procuro em odas as cousas agradar a todos, não buscanlo o meu interesse particular, mas o que o e de muitos, em ordem a se salvarem.

CAP. XI.

SEDE meus imitadores, bem como eu o sou le Christo.

2 Quanto ao mais, irmãos, eu vos louvo, porque em todas as cousas vos lembrais de nim, e porque guardais os preceitos, que eu os deixei.

3 Mas eu ainda quero que saibais, que Christo he cabeça de todos os homens; e que homem he cabeça da mulher; e que Deos e cabeça de Christo.

4 Todo o homem, que faz oração, ou que profetiza com a cabeça cuberta, deshonra a ua cabeça.

5 E toda a mulher, que faz oração, ou que profetiza, não tendo cuberta a cabeça, deshonra a sua cabeça; porque he como se estivesse rapada.

6 Por tanto, se a mulher se não cobre, tosquie-se tambem. E se para a mulher he huma deshonra tosquiar-se, ou rapar-se, cubra-se.

7 O homem sim, que não deve cubrir a cabeça, porque he a imagem, e a gloria de Deos: mas a mulher he a gloria do homem.

8 Porque o homem não foi tirado da mulher, mas a mulher do homem.

9 E tambem o homem não foi creado pela a mulher, mas a mulher pelo homem.

10 Por isso deve a mulher, por causa dos Anjos, trazer sobre a sua cabeça a divisa da sugeição.

11 Com tudo isso nem o homem he sem a mulher; nem a mulher sem o homem, no Senhor.

12 Porque assim como a mulher foi do homem, tambem o homem agora he da mulher: e tudo he de Deos.

13 Julgai lá vós mesmos, se he decente que a mulher faça oração a Deos descuberta?

14 Não he assim que a mesma natureza vos está ensinando, que he huma ignominia para o homem o deixar crescer os cabellos?

15 E que pelo contrario, he gloria para a mulher deixallos crescer; porque elles lhe forão dados como véo?

16 E se ha porém algum, que o queira contradizer: não he o nosso costume, nem o da Igreja de Deos.

17 Mas eis-aqui outra ordem, que eu vos prescrevo, não approvando o que vós fazeis: porque em lugar de vos ajuntardes para utilidade vossa, o fazeis em vosso damno,

18 Primeiramente ouço dizer, que quando vos ajuntais na Igreja, ha entre vós divisões; e eu em parte o creio.

19 Porque elle importa que tambem haja heresias, para se conhecer quaes dentre vós são de huma virtude provada.

20 Quando vós pois concorreis á hum lugar não he para comer a Cea do Senhor.

21 Porque cada hum se anticipa a comer a sua cea particular. E hum está faminto, e outro está bebedo.

22 Por ventura não tendes vós as vossas casas, para lá comerdes, e beberdes? Ou desprezais vós a Igreja de Deos? E quereis que fiquem envergonhados, os que são pobres? Que vos direi eu neste ponto? Louvar-vos-hei? Por certo que nisto vos não louvo.

23 Porque eu soube do Senhor, o que eu tambem vos ensinei: Que o Senhor Jesus na mesma noite, que havia de ser entregue, tomou o pão,

24 E depois de dar graças, o partio, e disse: Tomai, e comei: este he o meu Corpo, que será entregue por vós: Fazei isto em memoria de mim.

25 Por semelhante modo depois de haver ceado, tomou o Calis, dizendo: Este Calis he o novo Testamento no meu Sangue. Fazei isto em memoria de mim, todas as vezes que o beberdes.

26 Porque todas as vezes, que vós comerdes este Pão, e beberdes este Calis, annunciareis vós a morte do Senhor, até que elle venha.

27 Por tanto, todo aquelle, que comer este Pão, ou beber o Calis do Senhor indignamente, será réo do Corpo, e do Sangue do Senhor.

28 Examine-se pois a si mesmo o homem, e assim coma deste Pão, e beba deste Calis.

29 Porque todo aquelle, que o come, e bebe indignamente, come, e bebe para si a condemnação, não discernindo o Corpo do Senhor.

30 Esta he a razão, porque entre vós ha muitos enfermos, e sem forças, e muitos, que morrem.

31 Ora se nós nos julgassemos a nós mesmos, he certo que não seriamos julgados.

32 Mas quando nós somos assim julgados, o Senhor he o que nos castiga, para não sermos condemnados com este Mundo.

33 Por tanto, meus irmãos, quando vós vos ajuntardes a comer, esperai huns pelos outros.

34 Se algum se acha apertado da fome, coma em sua casa; para que não vós vos ajuntardes em condemnação. Pelo que toca aos outros pontos, eu os regularei, quando vier.

CAP. XII.

E DOS dons espirituaes, eu não quero, irmãos, que ignoreis.

2 Vos sabeis, que quando vós ereis Gentios, concorrieis aos idolos mudos, conforme vos levavão.

P

VERSIO ANGLICANA.

20 But *I say*, that the things which the Gentiles sacrifice, they sacrifice to devils,[b] and not to God: and I would not that ye should have fellowship with devils.

21 Ye cannot drink the cup of the Lord, and the cup[c] of devils: ye cannot be partakers of the Lord's table, and of the table of devils.

22 Do we[d] provoke the Lord to jealousy? are we stronger than he?

23 All[f] things are lawful for me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but all things edify not.

24 Let[g] no man seek his own, but every man another's *wealth*.

25 Whatsoever[h] is sold in the shambles, *that* eat, asking no question for conscience sake:

26 For[k] the earth *is* the Lord's, and the fulness thereof.

27 If any of them that believe not bid you *to a feast*, and ye be disposed to go; whatsoever[n] is set before you, eat, asking no question for conscience sake.

28 But if any man say unto you, This is offered in sacrifice unto idols, eat not,[o] for his sake that shewed it, and for conscience sake: for[q] the earth *is* the Lord's, and the fulness thereof:

29 Conscience, I say, not thine own, but of the other: for why is my liberty judged of another *man's* conscience?

30 For if I by [θ] grace be a partaker, why am I evil spoken of for that for which I give thanks?[s]

31 Whether[u] therefore ye eat or drink, or whatsoever ye do, do all to the glory of God.

32 Give[v] none offence, neither to the Jews, nor to the [κ] Gentiles, nor to the church of God:

33 Even as I please all *men* in all *things*, not seeking mine own profit, but the *profit* of many, that they may be saved.

CHAP. XI.

BE ye followers[w] of me, even as I also *am* of Christ.

2 Now I praise you, brethren, that[x] ye remember me in all things, and keep[y] the [ν] ordinances, as I delivered *them* to you.

3 But I would have you know, that the head[a] of every man is Christ;[b] and the head of the woman *is* the man;[d] and the head of Christ *is* God.

4 Every man praying or prophesying, having *his* head covered, dishonoureth his head.

5 But every woman[f] that prayeth or prophesieth with *her* head uncovered, dishonoureth her head: for that is even all one as if she were shaven.

6 For if the woman be not covered, let her also be shorn:[h] but if it be a shame for a woman to be shorn or shaven, let her be covered.

7 For a man indeed ought not to cover *his* head, forasmuch as he is the image[k] and glory of God: but the woman is the glory of the man.

8 For[l] the man is not of the woman; but the woman of the man;

9 Neither was the man created for the woman; but the woman for the man.

10 For this cause ought the woman to have [φ] power on *her* head, because of the angels.

11 Nevertheless, neither is the man without the woman, neither the woman without the man, in the Lord.

12 For as the woman *is* of the man,

A. D. 59.

a Ro. 11. 36.
b Le. 17. 7. De. 32. 17. Ps. 106. 37.
c De. 32. 38.
d De. 32. 21. Job 9. 4. Eze. 22. 14.
β or, *veil.*
e 1 Ti. 6. 4.
f ch. 6. 12.
g Phi. 2.4,21.
h 1 Ti. 4. 4.
i ch. 1. 11, 12.
γ or, *schisms.*
k De. 10. 14. Ps. 24. 1. 50. 12.
l Mat. 18. 7. 2 Pe. 2. 1, 2.
δ or, *sects.*
m Lu. 2. 35.
n Lu. 10. 7.
ζ or, *ye cannot eat.*
o ch. 8. 10, 12.
p 2 Pe. 2. 13. Jude 12.
q ver. 26.
η *are poor.*
θ or, *thanksgiving.*
r ch. 15. 3.
s Ro. 14. 6.
t Mat. 26. 26.
u Col. 3. 17. 1 Pe. 4. 11.
v Ro. 14. 13. 2 Co. 6. 3.
κ *Greeks.*
λ or, *for a.*
w Ep. 5. 1. 1 Th. 1. 6.
x ch. 4. 17.
μ *shew ye.*
y Lu. 1. 6.
z Re. 22. 20.
ν *traditions.*
a Ep. 5. 23.
b Ge. 3. 16. 1 Pe. 3. 1, 5, 6.
c ch. 10. 21. Jnº. 6. 63, 64.
d ch. 15. 27, 28. Jnº. 14. 28.
e 2 Co. 13. 5. 1 Jnº. 3. 20, 21.
f Ac. 21. 9.
π *judgment.* Ro. 13. 2.
g Ps. 32. 5. 1 Jnº. 1. 9.
h Nu. 5. 18. De. 21. 12.
i Ps. 94. 12, 13. He. 12. 5..11.
k Ge. 5. 1.
l Ge. 2. 18, 22, 23.
ρ *judgment.*
φ i. e. *a covering in sign that she is under the power of her husband.* Ge. 24. 65.
m 1 Th. 1. 9.

even so *is* the man also by the woman: but all[a] things of God.

13 Judge in yourselves? is it comely that a woman pray unto God uncovered?

14 Doth not even nature itself teach you, that if a man have long hair, it is a shame unto him?

15 But if a woman have long hair, it is a glory to her: for *her* hair is given her for a [β] covering.

16 But[e] if any man seem to be contentious, we have no such custom, neither the churches of God.

17 Now in this that I declare *unto you*, I praise *you* not, that ye come together, not for the better, but for the worse.

18 For first of all, when ye come together in the church, I hear[i] that there be divisions [γ] among you; & I partly believe it.

19 For there must[l] be also [δ] heresies among you, that[m] they which are approved may be made manifest among you.

20 When ye come together therefore into one place, [ζ] *this* is not to eat the Lord's supper.

21 For in eating, every one taketh before *other* his own supper: and one is hungry, and[p] another is drunken.

22 What! have ye not houses to eat and to drink in? or despise ye the church of God, and shame them that [η] have not? What shall I say to you? shall I praise you in this? I praise *you* not.

23 For[r] I have received of the Lord that which also I delivered unto you, That the Lord Jesus,[t] the same night in which he was betrayed, took bread:

24 And when he had given thanks, he brake *it*, and said, Take, eat; this is my body, which is broken for you: this do [λ] in remembrance of me.

25 After the same manner also *he took* the cup, when he had supped, saying, This cup is the New Testament in my blood: this do ye, as oft as ye drink *it*, in remembrance of me.

26 For as often as ye eat this bread, and drink this cup, [μ] ye do shew the Lord's death till he come.[z]

27 Wherefore, whosoever shall eat this bread, and drink *this* cup of the Lord, unworthily,[c] shall be guilty of the body and blood of the Lord.

28 But let a man examine[e] himself, and so let him eat of *that* bread, and drink of *that* cup.

29 For he that eateth and drinketh unworthily, eateth & drinketh [π] damnation to himself, not discerning the Lord's body.

30 For this cause many *are* weak and sickly among you, and many sleep.

31 For if[g] we would judge ourselves, we should not be judged.

32 But when we are judged, we[i] are chastened of the Lord, that we should not be condemned with the world.

33 Wherefore, my brethren, when ye come together to eat, tarry one for another.

34 And if any man hunger, let him eat at home; that ye come not together unto [ρ] condemnation. And the rest will I set in order when I come.

CHAP. XII.

NOW concerning spiritual *gifts*, brethren, I would not have you ignorant.

2 Ye know that ye were Gentiles, carried away unto these dumb[m] idols, even as ye were led.

TEXTUS GRÆCUS.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, [i] λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν[1]· καὶ οὐδεὶς δύναται [n] εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν[1], εἰ μὴ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσι, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα·

5 Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος·

6 Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός [b] ἐστι[1] Θεὸς, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

7 Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὧ, μὲν γὰρ διὰ τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα·

9 Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι·

10 Ἄλλῳ δὲ [n] ἐνεργήματα δυνάμεων[1], ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν.

11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν [e] ἰδίᾳ[1] ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλὰ, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος [c] τοῦ ἑνὸς[1] πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες [i] εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά.

15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται [b] δὲ[1] ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί· Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.

22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι.

23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει[f]. Ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν·

25 Ἵνα μὴ ᾖ [n] σχίσμα[1] ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, [n] συμπάσχει[1] πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, [n] συγχαίρει[1] πάντα τὰ μέλη.

27 Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ [n] μέρους[1].

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες [n] ἀπόστολοι;[1] μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ [n] κρείττονα[1]· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγʹ. XIII.

ΕΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, [n] γέγονα[1] χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι.

3 Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα [n] καυθήσωμαι[1], ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ [n] τὰ ἑαυτῆς[1], οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακὸν,

6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 Πάντα [n] στέγει[1], πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. Εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.

9 Ἐκ μέρους [i] γὰρ[1] γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, [e] τότε[1] τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 Ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

12 Βλέπομεν [d] γὰρ[1] ἄρτι δι' ἐσόπτρου[f] ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδʹ. XIV.

ΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά· μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.

2 Ὁ γὰρ λαλῶν [n] γλώσσῃ[1] οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, [n] πνεύματι[1] δὲ λαλεῖ μυστήρια.

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν [n] γλώσσῃ[1], ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. Μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto.

4 Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem Spiritus:

5 Et divisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus:

6 Et divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus.

7 Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem.

8 Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ; alii autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum:

9 Alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanitatum in uno Spiritu,

10 Alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum.

11 Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.

12 Sicut enim corpus unum est, et membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt: ita et Christus.

13 Etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive Gentiles, sive servi, sive liberi: et omnes in uno Spiritu potati sumus.

14 Nam et corpus non est unum membrum, sed multa.

15 Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

16 Et si dixerit auris: Quoniam non sum oculus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

17 Si totum corpus oculus: ubi auditus? Si totum auditus: ubi odoratus?

18 Nunc autem posuit Deus membra, unumquodque eorum in corpore sicut voluit.

19 Quòd si essent omnia unum membrum, ubi corpus?

20 Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus.

21 Non potest autem oculus dicere manui: Opera tua non indigeo: aut iterum caput pedibus: Non estis mihi necessarii.

22 Sed multo magis quæ videntur membra corporis infirmiora esse, necessariora sunt:

23 Et quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorem circumdamus: et quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorem honestatem habent.

24 Honesta autem nostra nullius egent: sed Deus temperavit corpus, ei, cui deerat, abundantiorem tribuendo honorem,

25 Ut non sit schisma in corpore, sed idipsum pro invicem solicita sint membra.

26 Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum congaudent omnia membra.

27 Vos autem estis corpus Christi, et membra de membro.

28 Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primùm Apostolos, secundò Prophetas, tertiò Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes sermonum.

29 Numquid omnes Apostoli? numquid omnes Prophetæ? numquid omnes Doctores?

30 Numquid omnes virtutes? numquid omnes gratiam habent curationum? numquid omnes linguis loquuntur? numquid omnes interpretantur?

31 Æmulamini autem charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

CAP. XIII.

SI linguis hominum loquar, et angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens.

2 Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia, et omnem scientiam: et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.

3 Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

4 Charitas patiens est, benigna est: Charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur,

5 Non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum,

6 Non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati:

7 Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

8 Charitas numquam excidit: sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur.

9 Ex parte enim cognoscimus, et ex parte prophetamus.

10 Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est.

11 Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli.

12 Videmus nunc per speculum in ænigmatate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum.

13 Nunc autem manent, fides, spes, charitas: tria hæc. major autem horum est charitas.

CAP. XIV.

SECTAMINI charitatem, æmulamini spiritalia: magis autem ut prophetetis.

2 Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur, sed Deo: nemo enim audit. Spiritu autem loquitur mysteria.

3 Nam qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, et exhortationem, et consolationem.

4 Qui loquitur lingua, semetipsum ædificat: qui autem prophetat, Ecclesiam Dei ædificat.

5 Volo autem omnes vos loqui linguis: magis autem prophetare. Nam major est qui prophetat, quàm qui loquitur linguis: nisi forte interpretetur ut Ecclesia ædificationem accipiat.

6 Nunc autem, fratres, si venero ad vos linguis loquens: quid vobis pro-

VERSIO LUSITANA.

3 Pois eu vos faço saber, que ninguem, que alla pelo Espirito de Deos, diz anáthema a esus. E que ninguem póde dizer, Senhor esus, senão pelo Espirito Santo.
4 Ora os dons são diversos, mas hum mesno o Espirito:
5 E os ministerios são diversos, mas hum nesmo o Senhor:
6 E as operações são diversas, mas hum nesmo Deos, que obra tudo em todos.
7 E a manifestacão do Espirito he dado a ada hum para utilidade.
8 A hum na verdade he dado pelo Espirito dom de fallar com sabedoria: e a outro e dado pelo mesmo Espirito o dom de fallar com sciencia:
9 A outro he dado pelo mesmo Espirito o om da Fé: a outro he dado pelo mesmo spirito o dom de curar as doenças:
10 A este o dom de fazer milagres: áquelle dom de profecia: a este o dom de discernir s espiritos: áquelle o dom de fallar diversas inguas: áquelloutro o dom de as interpretar.
11 Ora o que obra todas estas cousas, he um só, e hum mesmo Espirito, que reparte om cada hum como lhe parece.
12 E bem como o corpo, sendo hum só, he omposto de muitos membros; e todos os nembros, ainda que muitos no corpo, compõem hum só corpo: assim mesmo succede m Christo.
13 Porque todos nós fomos baptizados num nesmo Espirito, por fazermos todos juntos um mesmo corpo; ou sejamos Judeos, ou Gentios, ou escravos, ou livres: e todos nós ebemos huma mesma bebida, por sermos um mesmo Espirito.
14 Tambem o corpo não he hum só memro, mas muitos.
15 Se o pé disser: Huma vez que eu não ou mão, não sou do corpo: deixa ella por sso de ser do corpo?
16 E se a orelha disser: Huma vez que u não sou olho, não sou do corpo: deixa lla por isso de ser do corpo?
17 Se o corpo todo fosse olho, onde estaria ouvido? Se fosse todo ouvido, onde estaria olfacto?
18 Deos pois dèo ao corpo muitos memros, e poz cada hum no corpo como quiz.
19 Se todos os membros porém fossem hum ó membro, onde estaria o corpo?
20 Mas a verdade he que são muitos os nembros, e hum só o corpo.
21 Ora o olho não póde dizer á mão: Eu ão necessito do teu soccorro: nem tambem cabeça póde dizer aos pés: Vós não me ois necessarios.
22 Antes pelo contrario, os membros do corpo, que parecem mais fracos, são os mais necessarios:
23 E as partes do corpo, que nós cuidamos que são mais vís, essas honramos nós mais, evestindo-as de maior ornato: e as que em nós são deshonestas, essas são as que nós nais recatamos.
24 Porque as que são honestas, não necessitão disso: mas Deos attemperou de tal sorte o corpo, que se dá maior honra ao que de si a tem menos;
25 Para que não haja scisma no corpo, mas antes conspirem mutuamente todos os membros a se ajudarem huns aos outros.
26 E se hum membro padece, todos os membros padecem com elle: e se hum membro recebe gloria, todos os membros com elle se alegrão.
27 Ora vós-outros sois o corpo de Christo, e membros huns dos outros.
28 Assim poz Deos na sua Igreja, primeiramente os Apostolos, em segundo lugar os Profetas, em terceiro os Doutores; depois os que tem a virtude de obrar milagres; depois os que tem a graça de curar doenças; os que tem o dom de assistir a seus irmãos; os que tem o dom de governar; os que tem o dom de fallar diversas linguas; os que tem o dom de as interpretar.
29 São por ventura todos Apostolos? São todos Profetas? São todos Doutores?
30 Fazem todos por ventura milagres? Tem todos a graça de curar doenças? Fallão todos muitas linguas? Tem todos o dom de as interpretar?
31 Entre estes dons aspirai aos que são melhores. Mas eu ainda vou a mostrar-vos outro caminho mais excellente.

CAP. XIII.

SE eu fallar as linguas dos homens, e dos Anjos, e não tiver caridade, sou como o metal, que soa, e como o sino, que tine.
2 E se eu tiver o dom de profecia, e conhecer todos os mysterios, e tiver toda sciencia: e se eu tiver toda a fé, até o ponto de transportar montes; se eu não tiver caridade, não sou nada.
3 E se eu distribuir todos os meus bens em o sustento dos pobres, e entregar o meu corpo a ser queimado; se eu não tiver caridade, nada disto me aproveita.
4 A caridade he paciente, he benigna. A caridade não he invejosa; não obra temeraria; não se incha de soberba;
5 Não he ambiciosa; não busca os seus proprios interesses; não se irrita; não suspeita mal;
6 Não folga com a injustiça, mas folga com a verdade:
7 Tudo tolera, tudo crê tudo espera, tudo soffre.
8 A caridade nunca já mais ha de acabar; ou deixem de ter lugar as profecias, ou cessem as linguas, ou séja abolida a sciencia.
9 Porque o que nós agora temos de sciencia, e de profecia, he muito imperfeito.
10 Mas quando nós estivermos no perfeito, tudo o que he imperfeito, será abolido.
11 Quando eu era menino, fallava como menino, julgava como menino, discorria como menino: mas depois que eu cheguei a ser homem, desfizme de tudo o que tinha de menino.
12 Nós agora vemos como por hum espelho, e por enigmas: mas então havemo-lo de ver face a face. Agora conheço-o imperfeitamente: mas então hei de conhecello, como eu mesmo sou conhecido delle.
13 Agora pois permanecem, a Fé, a Esperança, a Caridade: estas tres: mas a maior destas he a Caridade.

CAP. XIV.

SEGUI a caridade, e anhelai os dons espirituaes; mas sobre todos o da profecia.
2 Porque o que falla huma lingua, não falla aos homens, mas a Deos; porque ninguem o entende, ainda que elle falla em espirito cousas mysteriosas.
3 Mas o que profetiza, falla aos homens para os edificar, e para os exhortar, e para os consolar.
4 O que falla huma lingua, edifica a si mesmo: mas o que profetiza, edifica a Igreja de Deos.
5 E eu desejo que vós tenhais o dom de linguas, mas muito mais o de profecia. Porque o que profetiza he maior ao que falla com linguas: se não he que elle interpreta o que diz, para servir de edificação á Igreja.

P

VERSIO ANGLICANA.

3 Wherefore I give you to understand, that no man[c] speaking by the Spirit of God calleth Jesus [β] accursed: and[e] *that* no man can say that Jesus is the Lord, but by the Holy Ghost.
4 Now there are diversities of gifts,[k] but the same Spirit.
5 And there are differences of [ζ] administrations, but the same Lord.
6 And there are diversities[l] of operations; but it is the same God which worketh all in all.
7 But the manifestation of the Spirit is given to every man to profit[o] withal.
8 For to one is given, by the Spirit,[q] the word of wisdom;[s] to another the word of knowledge,[t] by the same Spirit;
9 To another faith,[u] by the same Spirit; to another the gifts of healing,[w] by the same Spirit;
10 To another the working of miracles; to another prophecy; to another discerning of spirits;[a] to another *divers* kinds of tongues;[c] to another the interpretation of tongues:
11 But all these worketh that one and the self-same Spirit, dividing[e] to every man severally as he will.
12 For as the body is one, and hath many members, and all the members of that one body, being many, are one body; so[k] also *is* Christ.
13 For by one Spirit are we all[m] baptized into one body, whether *we be* Jews or [κ] Gentiles, whether *we be* bond or free; and have been all made to drink[r] into one Spirit.
14 For the body is not one member, but many.
15 If the foot shall say, Because I am not the hand, I am not of the body; is it therefore not of the body?
16 And if the ear shall say, Because I am not the eye, I am not of the body; is it therefore not of the body?
17 If the whole body *were* an eye, where *were* the hearing? If the whole *were* hearing, where *were* the smelling?
18 But now hath God set[u] the members every one of them in the body, as it[v] hath pleased him.
19 And if they were all one member, where *were* the body?
20 But now *are they* many members, yet but one body.
21 And the eye cannot say unto the hand, I have no need of thee: nor again, the head to the feet, I have no need of you.
22 Nay, much more, those members[y] of the body, which seem to be more feeble, are necessary:
23 And those *members* of the body, which we think to be less honourable, upon these we [ν] bestow more abundant honour; and our uncomely *parts* have more abundant comeliness.
24 For our comely *parts* have no need: but God hath tempered the body together, having given more abundant honour to that *part* which lacked:
25 That there should be no [ρ] schism in the body; but *that* the members should have the same care one for another.
26 And whether one member suffer, all the members suffer with it; or one member be honoured, all the members rejoice with it.
27 Now ye are the body of Christ, and members[d] in particular.

A. D. 59.

a Lu. 6. 13.
b Ac. 13. 1.
c Mar. 9. 39. 1 Jn°. 4. 2, 3.
d ver. 10.
β or, *anathema.*
e Mat. 16. 17.
f ver. 9.
g Nu. 11. 17.
h He. 13. 17, 24
γ or, *kinds.*
i Ac. 2. 8..11.
k He. 2. 4. 1 Pe. 4. 10.
δ or, *powers.*
ζ or, *ministries.*
l Ro. 12. 6, &c.
m ch. 14. 39.
n Mat. 5. 6. Lu. 10. 42.
o Ep. 4. 7.
p 2 Co. 12. 4.
q Is. 11. 2, 3.
r 1 Pe. 4. 8.
s ch. 2. 6, 7.
t ch. 13. 2.
u Ep. 2. 8.
v ch. 14. 1.
w Mar. 16. 18. Ja. 5. 14.
x Mat. 17. 20.
y Mat. 21. 19.
z Mat. 6. 1, 2.
a 1 Jn°. 4. 1.
b Mat. 7. 22, 23. Ja. 2. 14.
c Ac. 2. 4, 7..11.
d Pr. 10. 12.
e ver. 6.
f Ja. 3. 16.
η or, *is not rash.*
g Col. 2. 18.
h ch. 10. 24.
i Pr. 14. 17.
k ver. 27.
l Ro. 1. 32.
θ or, *with.*
m Jn°. 1. 16. Ep. 4. 5.
n Ro. 15. 1.
κ *Greeks.*
o Ps. 119. 66.
p Ro. 8. 24.
q Job 13. 15.
r Jn°. 7. 37..39.
s ch. 8. 2.
t 1 Jn°. 3. 2.
λ or, *reasoned.*
u ver. 28.
v ver. 11. Ro. 12. 3.
w 2 Co. 3. 18.
μ *in a riddle.*
x He. 10. 35, 39. 1 Pe. 1. 21.
y Ec. 4. 9..12. 9. 14, 15.
z Ep. 1. 3.
a Ac. 10. 46.
ν or, *put on.*
b Ac. 22. 9.
π *heareth.*
ρ or, *division.*
c ver. 26.
d Ep. 5. 30.

28 And God hath set some in the church; first, apostles;[a] secondarily, prophets;[b] thirdly, teachers; after that, miracles;[d] then gifts of healings,[f] helps,[g] governments,[h] [γ] diversities of tongues.[i]
29 *Are* all apostles? *are* all prophets? *are* all teachers? *are* all [δ] workers of miracles?
30 Have all the gifts of healing? do all speak with tongues? do all interpret?
31 But covet[m] earnestly the best gifts:[n] and yet shew I unto you a more excellent way.

CHAP. XIII.

THOUGH I speak with the tongues of men and of angels,[p] and have not charity,[r] I am become *as* sounding brass, or a tinkling cymbal.
2 And though I have *the gift of* prophecy,[v] and understand all mysteries, and all knowledge; and though I have all faith, so that I could remove[x] mountains, and have not charity, I am nothing.[y]
3 And though I[z] bestow all my goods to feed *the poor*, and though I[b] give my body to be burned, and have not charity, it profiteth me nothing.
4 Charity suffereth[d] long, *and* is kind; charity envieth[f] not; charity [η] vaunteth not itself, is not puffed[g] up,
5 Doth not behave itself unseemly, seeketh not[h] her own, is not easily[i] provoked, thinketh no evil;
6 Rejoiceth[l] not in iniquity, but rejoiceth [θ] in the truth;
7 Beareth[n] all things, believeth[o] all things, hopeth[p] all things, endureth[q] all things.
8 Charity never faileth: but whether *there be* prophecies, they shall fail; whether *there be* tongues, they shall cease; whether *there be* knowledge, it shall vanish away.
9 For we know in part,[s] and we prophesy in part.
10 But[t] when that which is perfect is come, then that which is in part shall be done away.
11 When I was a child, I spake as a child, I understood as a child, I [λ] thought as a child; but when I became a man, I put away childish things.
12 For now we see through a glass,[w] [μ] darkly; but then face to face: now I know in part; but then shall I know even as also I am known.
13 And now abideth faith,[x] hope, charity, these three; but the greatest of these *is* charity.

CHAP. XIV.

FOLLOW after charity, and desire spiritual *gifts*,[z] but rather that ye may prophesy.
2 For he that speaketh in an *unknown* tongue,[a] speaketh not unto men, but unto God: for no[b] man [π] understandeth *him;* howbeit in the spirit he speaketh mysteries.
3 But he that prophesieth speaketh unto men *to* edification, and exhortation, and comfort.
4 He that speaketh in an *unknown* tongue edifieth himself; but he that prophesieth edifieth the church.
5 I would that ye all spake with tongues, but rather that ye prophesied: for greater *is* he that prophesieth than he that speaketh with tongues, except he interpret, that the church may receive edifying.[c]
6 Now, brethren, if I come unto you speaking with tongues, what shall I profit you, except I shall speak to you either

TEXTUS GRÆCUS.

ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;

7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ •δῷ,[1] πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν [d]αὐτῶν[1] ἄφωνον.

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, •ἐν[1] ἐμοὶ βάρβαρος.

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε [n]πνευμάτων[1], πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα [n]περισσεύητε[1].

13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.

15 Τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.

16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς [d]τῷ[1] πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ [b]μου[1], πάντων ὑμῶν μᾶλλον [i]γλώσσαις[1] λαλῶν·

19 Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους [i]διὰ τοῦ νοός[1] μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοὶ, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται· Ὅτι ἐν [n]ἑτερογλώσσοις[1], καὶ ἐν χείλεσιν [n]ἑτέροις[1] λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος.

22 Ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται •ἢ ἄπιστοι[1], οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων·

25 Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται· [b]καὶ οὕτω[1] πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν [a]γενέσθω[1].

27 Εἴτε γλώσσῃ τὶς λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω.

28 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.

29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ •οἱ[1] ἄλλοι διακρινέτωσαν.

30 Ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται.

32 Καὶ [i]πνεύματα[1] προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται.

33 Οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 [n]Αἱ γυναῖκες [d]ὑμῶν[1] ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν. Οὐ γὰρ [i]ἐπιτέτραπται[1] αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' [n]ὑποτάσσεσθαι[1], καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. Αἰσχρὸν γάρ ἐστι [i]γυναιξὶν[1] ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι [b]τοῦ[1] Κυρίου [n]εἰσὶν ἐντολαί[1].

38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, [n]ἀγνοείτω[1].

39 Ὥστε, ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.

40 Πάντα [m]εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Κεφ. ιε'. XV.

ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε·

2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, [n]εἰ κατέχετε[1]· ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς·

4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς·

5 Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα.

6 Ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν.

7 Ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ· εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν.

8 Ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί.

9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, [n]οὐ κενὴ ἐγενήθη[1], ἀλλα περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα [n]τὸ[1] κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [e]δὲ[1] καὶ ἡ πίστις [n]ὑμῶν[1].

15 Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι

VERSIO VULGATA LATINA.

dero, nisi vobis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?

7 Tamen quæ sine anima sunt vocem dantia, sive tibia, sive cithara: nisi distinctionem sonituum dederint, quomodo scietur id, quod canitur, aut quod citharizatur?

8 Etenim si incertam vocem det tuba, quis parabit se ad bellum?

9 Ita et vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis; quomodo scietur id, quod dicitur? eritis enim in aëra loquentes.

10 Tam multa, ut puta genera linguarum sunt in hoc mundo: et nihil sine voce est.

11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus: et qui loquitur, mihi barbarus.

12 Sic et vos, quoniam æmulatores estis spirituum, ad ædificationem Ecclesiæ quærite ut abundetis.

13 Et ideo qui loquitur lingua: oret ut interpretetur.

14 Nam si orem lingua, spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est.

15 Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo et mente: psallam spiritu, psallam et mente.

16 Ceterum si benedixeris spiritu: qui supplet locum idiotæ, quomodo dicet, Amen, super tuam benedictionem? quoniam quid dicas, nescit.

17 Nam tu quidem bene gratias agis: sed alter non ædificatur.

18 Gratias ago Deo meo, quòd omnium vestrum lingua loquor.

19 Sed in Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, ut et alios instruam: quàm decem millia verborum in lingua.

20 Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote: sensibus autem perfecti estote.

21 In lege scriptum est: Quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic: et nec sic exaudient me, dicit Dominus.

22 Itaque linguæ in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus: prophetiæ autem non infidelibus, sed fidelibus.

23 Si ergo conveniat universa Ecclesia in unum, et omnes linguis loquantur, intrent autem idiotæ, aut infideles; nonne dicent quòd insanitis?

24 Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis, vel idiota, convincitur ab omnibus, dijudicatur ab omnibus:

25 Occulta cordis ejus manifesta fiunt: et ita cadens in faciem adorabit Deum, pronuncians quòd vere Deus in vobis sit.

26 Quid ergo est, fratres? cum convenitis, unusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsim habet, linguam habet, interpretationem habet: omnia ad ædificationem fiant.

27 Sive lingua quis loquitur, secundum duos, aut ut multum tres, et per partes, et unus interpretetur.

28 Si autem non fuerit interpres, taceat in Ecclesia, sibi autem loquatur, et Deo.

29 Prophetæ autem duo aut tres dicant, et ceteri dijudicent.

30 Quòd si alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31 Potestis enim omnes per singulos prophetare: ut omnes discant, et omnes exhortentur:

32 Et spiritus prophetarum prophetis subjecti sunt.

33 Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: sicut et in omnibus Ecclesiis sanctorum doceo.

34 Mulieres in Ecclesiis taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut et lex dicit.

35 Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in Ecclesia.

36 An a vobis verbum Dei processit? aut in vos solos pervenit?

37 Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Domini sunt mandata.

38 Si quis autem ignorat, ignorabitur.

39 Itaque fratres æmulamini prophetare: et loqui linguis nolite prohibere.

40 Omnia autem honeste, et secundum ordinem fiant.

CAP. XV.

NOTUM autem vobis facio, fratres, Evangelium, quod prædicavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis,

2 Per quod et salvamini: qua ratione prædicaverim vobis, si tenetis, nisi frustra credidistis.

3 Tradidi enim vobis in primis quod et accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum Scripturas:

4 Et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundum Scripturas:

5 Et quia visus est Cephæ, et post hoc undecim:

6 Deinde visus est plus quàm quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt:

7 Deinde visus est Jacobo, deinde Apostolis omnibus:

8 Novissime autem omnium tamquam abortivo, visus est et mihi.

9 Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei.

10 Gratia autem Dei sum id, quod sum, et gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei mecum:

11 Sive enim ego, sive illi: sic prædicamus, et sic credidistis.

12 Si autem Christus prædicatur quòd resurrexit a mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est?

13 Si autem resurrectio mortuorum non est: neque Christus resurrexit.

14 Si autem Christus non resurrexit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est et fides vestra:

15 Invenimur autem et falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus adversus Deum quòd suscitaverit Christum, quem non suscitavit, si mortui non resurgunt.

VERSIO LUSITANA.

6 Mas agora, irmãos, se eu vos for fallar m linguas, que utilidade vos poderei eu azer, se eu vos não fallo ou por revelação, u por sciencia, ou por profecia, ou por dou-ina?

7 Vós não vedes nas mesmas cousas inani-adas, que fazem sonido, como a flauta, e a ythara, que se ellas não fórmão sons diffe-entes, não se póde distinguir que cousa seja que soa na flauta, ou na cythara.

8 Porque se a trombeta dá hum som incer-, quem se preparará para a batalha?

9 Da mesma sorte, se a lingua, que vós fal-is, não he intelligivel, como se poderá saber que dizeis? Será como se fallasseis para o ar.

10 Com effeito no Mundo ha muitas castas e linguas: e nada he sem voz.

11 Se eu pois não entender o poder da voz, rei hum barbaro para aquelle, a quem fal-; e o que me falla a mim, será hum barbaro ara mim:

12 Pelo que, já que tanto desejais ter os ons espirituaes, desejai-os ter em abundancia ara edificação da Igreja.

13 E por isso o que falla huma lingua, eça o dom de a interpretar.

14 Porque se eu oro numa lingua, verdade que o meu espirito ora; mas o meu en-ndimento fica sem fructo.

15 Que farei logo? Orarei com o espirito, as orarei tambem com o entendimento. antarei com o espirito, mas cantallos-hei mbem com o entendimento.

16 Doutra sorte, se tu não louvas senão m o espirito, como ha de aquelle, que he iota, responder Amen no fim da tua acção graças? porque elle não entende o que tu zes.

17 Porque a tua acção de graças sim he a: mas os outros não recebem edificação.

18 Eu dou graças ao meu Deos, que fallo das as vossas linguas.

19 Mas eu antes quererei dizer na Igreja cinco palavras, que eu entenda, e com que outros sejão instruidos; do que dizer dez il palavras em huma lingua.

20 Irmãos, não sejais meninos no julgar s cousas, mas sede meninos em não ter ma-cia, e tendo prudencia, sede perfeitos.

21 Na Lei está escrito: Eu fallarei a este vo em outras linguas, com outros beiços: nem assim elles me hão de ouvir, diz o nhor.

22 Assim que as linguas são hum sinal, não ra os fieis, mas para os infieis: e a profecia o he para os infieis, mas para os fieis.

23 Se pois tendo-se ajuntado toda huma greja, fallarem todos diversas linguas, e en-arem alli ou idiotas, ou infieis, não dirão les que sois huns insensatos?

24 Porém se profetizarem todos, e entra-m alli hum infiel, ou hum idiota, todos o nvencem, todos o julgão:

25 Os segredos do seu coração se desco-rem e assim elle prostrado com a face ado-rá a Deos, confessando que Deos verdadei-mente está entre vós.

26 Que he pois o que vós deveis fazer, ir-ãos? Se estando juntos, ha entre vós quem nha hum Salmo, quem tenha huma doutri-a, quem tenha huma revelação, quem tenha uma lingua, quem tenha huma interpre-ção: Faça-se tudo isto para edificação.

27 Se alguns tem o dom de linguas, não llem senão dous, ou quando muito tres, e um depois do outro; e haja algum, que in-rprete.

28 E se não houver interprete, estejão ca-lados na Igreja, e não fallem senão lá com-sigo, e com Deos.

29 E os Profetas, fallem tambem só dous, ou tres, e os mais julguem.

30 E se neste tempo for feita qualquer re-velação a algum outro, dos que se achão assentados, cale-se o que fallava primeiro.

31 Porque vós podeis profetizar todos, hum depois do outro; para assim aprenderem to-dos, e serem todos exhortados ao bem.

32 E os espiritos dos Profetas estão sujeitos aos Profetas.

33 Porque Deos he hum Deos de paz, e não de desordem: e isto he o que eu ensino em todas as Igrejas dos Santos.

34 As mulheres estejão caladas nas Igrejas, porque lhes não he permittido fallar; mas devem estar sujeitas, como ordena a Lei.

35 E se ellas se querem instruir d'alguma cousa, perguntem-na em casa a seus maridos. Porque he contra a decencia, que huma mu-lher falle na Igreja.

36 Por ventura he dentre vós que sahio a palavra de Deos? Ou não veio ella senão para vós?

37 Se algum crê ser Profeta, ou espiritual, reconheça que as cousas, que eu vos escrevo, são mandamentos do Senhor.

38 Se algum o quer ignorar, será ignorado.

39 Por concluir pois, irmãos, desejai sobre tudo o de a profecia, e não impidais o uso do das linguas.

40 Mas faça-se tudo com decencia, e com ordem.

CAP. XV.

AGORA, irmãos faço sabido o Evangelho, que eu vos préguei, e que vós recebestes, e no qual permaneceis firmes,

2 E pelo qual sois salvos, se todavia o con-servais, como eu vo-lo entreguei. Porque não sendo assim, foi em vão a vossa crença.

3 Porque primeiramente eu vos ensinei, o que eu tambem soube: Que Christo morreo pelos nossos peccados, segundo as Escrituras:

4 E que foi sepultado, e que resurgio ao terceiro dia, segundo as mesmas Escrituras:

5 E que foi visto de Cefas, e depois visto dos onze:

6 E que depois só de huma vez foi visto de mais de quinhentos irmãos, muitos dos quaes vivem ainda hoje, e alguns estão já dormidos:

7 E que depois foi visto de Tiago, depois de todos os Apostolos:

8 E que em fim depois foi tambem visto de mim, como de hum abortivo.

9 Porque eu sou o minimo dos Apostolos, que não sou digno de ser chamado Apostolo, porque persegui a Igreja de Deos.

10 Mas pela graça de Deos sou o que sou, e a sua graça não foi em mim esteril, mas antes eu trabalhei mais do que todos os ou-tros: não eu com tudo, mas a graça de Deos comigo:

11 Mas ou seja eu, ou sejão outros; eis-aqui o que nós vos préganios, e eis-aqui o que vós crestes.

12 E tendo-se-vos pois prégado, que Christo resurgio dos mortos; como se achão entre vós sujeitos, que se atrevão a dizer, que os mortos não hão de resurgir?

13 Se os mortos não hão de resurgir, tam-bem Christo não resurgio.

14 E se Christo não resurgio, he logo vã a nossa prégação, e he tambem vã a vossa fé:

15 E nós mesmos seremos convencidos de sermos testemunhas falsas a respeito de Deos, que testemunhamos contra Deos, que elle

VERSIO ANGLICANA.

by revelation,[a] or by knowledge, or by prophesying, or by doctrine?

7 And even things without life giving sound, whether pipe or harp, except they give a distinction in the β sounds, how shall it be known what is piped or harped?

8 For if the trumpet[c] give an uncertain sound, who shall prepare himself to the battle?

9 So likewise ye, except ye utter by the tongue words γ easy to be understood, how shall it be known what is spoken? for ye shall speak into the air.

10 There are, it may be, so many kinds of voices in the world, and none of them *is* without signification.

11 Therefore if I know not the meaning of the voice, I shall be unto him that speaketh a barbarian;[k] and he that speaketh *shall be* a barbarian unto me.

12 Even so ye, forasmuch as ye are zealous of ζ spiritual *gifts*, seek that ye may excel to the edifying of the church.

13 Wherefore let him that speaketh in an *unknown* tongue, pray that he may interpret.

14 For if I pray in an *unknown* tongue, my spirit prayeth, but my understanding is unfruitful.

15 What is it then? I will pray with the spirit,[n] and I will pray with ye understanding also: I will sing[o] with the spirit, and I will sing with the understanding[q] also.

16 Else, when thou shalt bless with the spirit, how shall he that occupieth the room of the unlearned, say Amen at thy giving[s] of thanks? seeing he understandeth not what thou sayest?

17 For thou verily givest thanks well, but the other is not edified.

18 I thank my God, I speak with tongues more than ye all:

19 Yet in the church I had rather speak five words with my understanding, that *by my voice* I might teach others also, than ten thousand words in an *unknown* tongue.

20 Brethren, be not children[y] in understanding: howbeit in malice be ye[a] children, but in understanding be κ men.[b]

21 In the law[d] it is written, With[e] *men of* other tongues and other lips will I speak unto this people; and yet for all that will they not hear me, saith the Lord.

22 Wherefore tongues are for a sign,[f] not to them[g] that believe, but to them that believe not: but prophesying *serveth* not for them that believe not, but for them which believe.

23 If therefore the whole church be come together into one place, and all speak with tongues, and there come in *those that are* unlearned, or unbelievers, will they not say that ye are mad?[k]

24 But if all prophesy, and there come in one that believeth not, or *one* unlearned, he is convinced of all, he is judged of all:

25 And thus are the secrets of his heart made manifest; and so, falling down on *his* face, he will worship God, and report that God is[m] in you of a truth.

26 How is it then, brethren? when ye come together, every one of you hath a psalm, hath a doctrine,[p] hath a tongue, hath a revelation, hath an interpretation. Let[r] all things be done unto edifying.

27 If any man speak in an *unknown* tongue, *let it be* by two, or at the most *by* three, and *that* by course; and let one interpret.

A. D. 59.

a ver. 26.
b ver. 39. 1Th.5.19,20.
β or, *tunes.*
c Nu. 10. 9.
d Job 32. 11.
e 1 Jn°. 4. 1.
γ *significant.*
δ *tumult*, or, *unquietness.*
f ch. 11. 16.
g 1Ti.2.11,12.
h Ep. 5. 22. Tit. 2. 5. 1 Pe. 3. 1.
i Ge. 3. 16. Nu.30.3..12. Es. 1. 20.
k Ro. 1. 14.
ζ *spirits.*
l ch. 4. 7.
m 2 Co. 10. 7. 1 Jn°. 4. 6.
n Jn°. 4. 24.
o Ep. 5. 19. Col. 3. 16.
p ver. 26, 33.
q Ps. 47. 7.
r Ga. 1. 11.
s ch. 11. 24.
t ch. 1. 4..8.
u 1 Pe. 5. 12.
v He. 3. 6.
η or, *hold fast.*
θ *by what speech.*
w Ga. 3. 4.
x Ge. 3. 15. Ps.22.1,&c. Is.53.1,&c. Da. 9. 26. Zec. 13. 7. Lu.24.26,46
y Ep. 4.14,15. He. 6. 1..3. 2 Pe. 3. 18.
z Ps. 16. 10. Ho. 6. 2.
a Ps. 131. 2. Mat. 18. 3. Ro. 16. 19. 1 Pe. 2. 2.
κ *perfect*, or, *of a ripe age.*
b Ps. 119. 99.
c Lu. 24. 34, &c.
d Jn°. 10. 34.
e Is.28.11,12.
f Mar. 16. 17. Ac. 2. 6,&c.
g 1 Ti. 1. 9.
h Ac. 9. 17.
λ or, *an abortive.*
i Ep. 3. 7, 8.
k Ac. 2. 13.
l Mat. 10. 20.
m Is. 45. 14. Zec. 8. 23.
n Ac. 26. 8.
o 1 Th. 4. 14.
p ver. 6.
q Ac. 17. 31.
r ver. 40.

28 But if there be no interpreter, let him keep silence in the church; and let him speak to himself, and to God.

29 Let[b] the prophets speak two or three, and let the other judge.

30 If *any thing* be revealed to another that sitteth by, let the first[d] hold his peace.

31 For ye may all prophesy one by one, that all may learn, and all may be comforted.

32 And the spirits[e] of the prophets are subject to the prophets.

33 For God is not *the author* of δ confusion, but of peace, as in[f] all churches of the saints.

34 Let[g] your women keep silence in the churches: for it is not permitted unto them to speak; but *they are commanded* to be under obedience,[h] as also saith[i] the law.

35 And if they will learn any thing, let them ask their husbands at home: for it is a shame for women to speak in the church.

36 What! came the word of God out from you? or came[l] it unto you only?

37 If any man[m] think himself to be a prophet, or spiritual, let him acknowledge that the things that I write unto you are the commandments of the Lord.

38 But if any man be ignorant, let him be ignorant.

39 Wherefore, brethren, covet to prophesy, and forbid not to speak with tongues.

40 Let[p] all things be done decently and in order.

CHAP. XV.

MOREOVER, brethren, I[r] declare unto you the gospel which I preached unto you, which[t] also ye have received, and wherein ye[u] stand;

2 By which also ye are saved, if ye[v] η keep in memory θ what I preached unto you, unless ye[w] have believed in vain.

3 For I delivered unto you first of all that which I also received, how that Christ died for our sins according[x] to the scriptures;

4 And that he was buried, and that he rose again the third day according[z] to the scriptures;

5 And that he was seen of Cephas,[c] then of the twelve:

6 After that, he was seen of above five hundred brethren at once; of whom the greater part remain unto this present, but some are fallen asleep.

7 After that, he was seen of James; then of all the apostles.

8 And last of all[h] he was seen of me also, as of λ one born out of due time.

9 For I am the least[i] of the apostles, that am not meet to be called an apostle, because I persecuted the church of God.

10 But by the grace of God I am what I am: and his grace which *was bestowed* upon me was not in vain; but I laboured more abundantly than they all: yet not I,[l] but the grace of God which was with me.

11 Therefore whether *it were* I or they, so we preach, and so ye believed.

12 Now if Christ be preached that he rose from the dead, how[n] say some among you that there is no resurrection of the dead?

13 But if there[o] be no resurrection of the dead, then is Christ not risen.

14 And if Christ[q] be not risen, then *is* our preaching vain, and your faith *is* also vain.

15 Yea, and we are found false witnesses of God; because we have testified of God

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α. XVI.

ἤγειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, [e] εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται[1].

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων [b] ἐγένετο[1].

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

23 Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ Χριστοῦ, [n] ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ[1].

24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν [h] παραδῷ[1] τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ [c] ἂν[1] θῇ πάντας τȣ̀ς ἐχθροὺς ὑπὸ τȣ̀ς πόδας [n] αὐτȣ͂[1].

26 Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι [n] ὑπὲρ τῶν [n] νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί[1] καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ [a] τῶν νεκρῶν[1];

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ἡμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ [n] ἄνθρωπον[1] ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

33 Μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἤθη [a] χρῆσθ'[1] ὁμιλίαι κακαί.

34 Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι. Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.

35 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;

36 Ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ [n] ζωοποιεῖται[1], ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.

37 Καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτȣ, ἤ τινος τῶν λοιπῶν.

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων [a] τὸ[1] ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν [b] σὰρξ[1] ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ [d] σὰρξ[1] κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.

41 Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· Σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικὸν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. [n] Ἔστι[1] σῶμα ψυχικὸν, [n] καὶ ἔστι[1] [d] σῶμα[1] πνευματικόν.

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.

46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, [c] ὁ Κύριος[1] ἐξ οὐρανοῦ.

48 Οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι.

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, [n] φορέσομεν[1] καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

51 Ἰδοὺ, μυστήριον ὑμῖν λέγω· [i] Πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ[1] ἀλλαγησόμεθα·

52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν [n] ῥιπῇ[1] ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς [n] νῖκος[1].

55 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ιϛ'. XVI.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.

2 Κατὰ μίαν [i] σαββάτων[1] ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ, τι ἂν εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.

3 Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

4 Ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.)

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.

7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω [a] δὲ[1] χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος [h] ἐπιτρέπῃ[1].

8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.

9 Θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ [n] ἐνεργὴς[1],

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. I. AD COR. XVI.

16 Nam si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit.

17 Quòd si Christus non resurrexit, vana est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis vestris.

18 Ergo et qui dormierunt in Christo, perierunt.

19 Si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus, omnibus hominibus.

20 Nunc autem Christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientium,

21 Quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum.

22 Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur.

23 Unusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus: deinde ii, qui sunt Christi, qui in adventu ejus crediderunt.

24 Deinde finis: cum tradiderit regnum Deo et Patri, cum evacuaverit omnem principatum, et potestatem, et virtutem.

25 Oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus.

26 Novissima autem inimica distruetur mors: Omnia enim subjecit sub pedibus ejus. Cum autem dicat:

27 Omnia subjecta sunt ei, sine dubio præter eum, qui subjecit ei omnia.

28 Cum autem subjecta fuerint illi omnia: tunc et ipse Filius subjectus erit ei, qui subjecit sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus.

29 Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? ut quid et baptizantur pro illis?

30 Ut quid et nos periclitamur omni hora?

31 Quotidie morior per vestram gloriam, fratres, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro.

32 Si (secundum hominem) ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, si mortui non resurgunt? manducemus, et bibamus, cras enim moriemur.

33 Nolite seduci: Corrumpunt mores bonos colloquia mala.

34 Evigilate justi, et nolite peccare: ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor.

35 Sed dicet aliquis: Quomodo resurgunt mortui? qualive corpore venient?

36 Insipiens, tu quod seminas non vivificatur, nisi prius moriatur.

37 Et quod seminas, non corpus, quod futurum est, seminas, sed nudum granum, ut puta tritici, aut alicujus ceterorum.

38 Deus autem dat illi corpus sicut vult: et unicuique seminum proprium corpus.

39 Non omnis caro, eadem caro: sed alia quidem hominum, alia vero pecorum, alia volucrum, alia autem piscium.

40 Et corpora cælestia, et corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium:

41 Alia claritas solis, alia claritas lunæ, et alia claritas stellarum. Stella enim a stella differt in claritate:

42 Sic et resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione.

43 Seminatur in ignobilitate, surget in gloria: Seminatur in infirmitate, surget in virtute:

44 Seminatur corpus animale, surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est et spiritale, sicut scriptum est:

45 Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem.

46 Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod spiritale.

47 Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis.

48 Qualis terrenus, tales et terreni: et qualis cælestis, tales et cælestes.

49 Igitur, sicut portavimus imaginem terreni, portemus et imaginem cælestis.

50 Hoc autem dico, fratres: quia caro et sanguis regnum Dei possidere non possunt: neque corruptio incorruptelam possidebit.

51 Ecce mysterium vobis dico: Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.

52 In momento, in ictu oculi, in novissima tuba: canet enim tuba, et mortui resurgent incorrupti: et nos immutabimur:

53 Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: et mortale hoc induere immortalitatem.

54 Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo, qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria.

55 Ubi est mors victoria tua? ubi est mors stimulus tuus?

56 Stimulus autem mortis peccatum est: virtus vero peccati lex.

57 Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum.

58 Itaque fratres mei dilecti, stabiles estote, et immobiles: abundantes in opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

CAP. XVI.

DE collectis autem, quæ fiunt in sanctos, sicut ordinavi Ecclesiis Galatiæ, ita et vos facite.

2 Per unam sabbati unusquisque vestrum apud se seponat, recondens quod ei bene placuerit: ut non, cum venero, tunc collectæ fiant.

3 Cum autem præsens fuero: quos probaveritis per epistolas, hos mittam preferre gratiam vestram in Jerusalem.

4 Quòd si dignum fuerit ut et ego eam, mecum ibunt.

5 Veniam autem ad vos, cum Macedoniam pertransiero: nam Macedoniam pertransibo.

6 Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hiemabo: ut vos me deducatis quocumque iero.

7 Nolo enim vos modo in transitu videre, spero enim me aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit.

8 Permanebo autem Ephesi usque ad Pentecosten.

9 Ostium enim mihi apertum est mag-

VERSIO LUSITANA.

resuscitára a Christo, ao qual elle todavia não resuscitou, se os mortos não hão de resurgir.

16 Porque se os mortos não hão de resurgir, nem tambem Christo resurgio.

17 Se Christo porém não resurgio, he logo vã a vossa fé; pois que vós estais ainda nos vossos peccados.

18 Logo os que dormîrão em Christo, perecêrão.

19 Se toda a esperança, que nós temos em Christo, não passa desta vida, somos nós os mais miseraveis de todos os homens.

20 Mas agora Christo resurgio dos mortos, e elle he as primicias dos que dormem;

21 Porque como a morte veio por hum homem, tambem por hum homem a resurreição dos mortos.

22 E como todos morrem em Adão, assim todos hão de reviver em Christo:

23 Cada hum porém em sua ordem. Christo as Primicias: depois os que são de Christo, que crêrão na sua vinda:

24 Depois será a consummação, quando elle tiver entregado o Reino nas mãos de Deos, e do Pai; e quando tiver destruido todo o imperio, e toda a dominação, e todo o poder.

25 Porque elle tem de reinar, até que Deos lhe metta debaixo dos pés todos seus inimigos.

26 Ora o ultimo inimigo destruido será a morte. Porque elle lhe metteo debaixo dos pés todas as cousas.

27 E quando diz que todas as cousas lhe forão sujeitas, he sem dúvida, que se deve exceptuar aquelle, que lhas sujeitou todas.

28 Quando pois forem sujeitas todas as cousas ao Filho, então o mesmo Filho será sujeito áquelle, que lhe sujeitou todas as cousas, para que Deos seja tudo em todos.

29 Doutra sorte que farão aquelles, que se baptizão pelos mortos? Se he verdade que os mortos não resurgem? Porque se baptizão elles logo por elles?

30 E porque nos expomos nós tambem toda a hora a tantos perigos?

31 Eu protesto, irmãos, pela vossa gloria, que me resulta em Christo Jesus nosso Senhor, que eu morro todos os dias.

32 A fallar como homem, de que me serve a mim ter combatido em Efeso com as bestas feras, se os mortos não resurgem? Não cuidemos senão em comer, e beber, porque á manhã morreremos.

33 Não vos deixeis enganar. As roins conversações corrompem os bons costumes.

34 Vigiai, justos, e guardai-vos do peccado: porque alguns ha entre vós, (eu o digo para vossa confusão) que não conhecem a Deos.

35 Porém dirá algum: De que modo hão de resurgir os mortos? E em que corpo hão de elles tornar a vir?

36 Como es insensato! Tu não vês que o que tu semeas, não tóma vida, se elle não morre primeiro?

37 E que quando tu semeas, não semeas o corpo da planta, que ha de nascer, mas sómente o grão, como o do trigo, ou o de qualquer outra cousa?

38 Porém Deos lhe dá o corpo, como lhe praz: e dá a cada semente o corpo, que he proprio de cada planta.

39 A carne não he toda a mesma carne: mas huma he a carne dos homens, e outra a das bestas, outra a das aves, e outra a dos peixes.

40 Tambem dos corpos huns são celestiaes, e outros terrenos: mas a gloria dos celestiaes he mui differente da dos terrenos.

41 Hum he o resplandor do Sol, outro o da Lua, outro o das estrellas: e entre as estrellas brilha mais huma do que a outra:

42 Assim tambem será na resurreição dos mortos. He semeado em corrupção, e resurgirá em incorrupção:

43 He semeado em ignominia, e resurgirá em gloria: he semeado em fraqueza, e resurgirá em poder:

44 He semeado hum corpo animal, e resurgirá hum corpo espiritual. Assim como ha hum corpo animal, tambem ha hum corpo espiritual, segundo o que está escrito:

45 O primeiro homem Adão foi feito huma alma vivente, e o segundo Adão hum espirito vivificante.

46 Mas não he o corpo espiritual o que foi formado primeiro: mas primeiro o corpo animal, e depois o espiritual.

47 O primeiro homem formado da terra he terreno: o segundo homem do Ceo, he celestial.

48 Assim como he terreno, tambem são terrenos: e assim como he celestial, tambem são celestiaes.

49 Logo assim como trouxemos a imagem do terreno, tragamos tambem a imagem do celestial.

50 Quero dizer, irmãos, que a carne, e sangue não podem possuir o Reino de Deos: e que a corrupção não possuirá incorrupção.

51 Eis-aqui hum mysterio, que eu vos digo. E vem a ser, que todos nós havemos de resurgir, mas nem todos havemos de ser immutados.

52 Num momento, num abrir e fechar de olhos, ao som da ultima trombeta; porque huma trombeta soará, resurgiráõ os mortos num estado incorruptivel, e nós seremos immutados.

53 Porque importa que este corruptivel seja revestido da incorruptibilidade; e que este mortal seja revestido da immortalidade.

54 E quando este mortal for revestido da immortalidade, então se cumprirá esta palavra, que he escrito: A morte foi absorvida pela victoria.

55 Onde está, ó morte, a tua victoria? Onde está, ó morte, o teu aguilhão?

56 Ora o aguilhão da morte he o peccado; e a força do peccado he a lei.

57 Porém graças a Deos, que nos deo a victoria por nosso Senhor Jesu Christo.

58 Por tanto, meus amados irmãos, estai firmes, e immoveis: sempre abundando na obra do Senhor, sabendo que o vosso trabalho não he vão no Senhor.

CAP. XVI.

E QUANTO ás Collectas, que se fazem por os Santos, fazei o mesmo, que eu ordenei ás Igrejas da Galacia.

2 Ao Domingo ponha cada hum á parte em sua casa, o que pouco a pouco for guardando, segundo as suas posses: por não acontecer, que quando eu vier, então se recolhão as esmolas.

3 E quando eu chegar, remetterei a Jerusalem as vossas caridades pelos portadores, que vós approvardes por cartas.

4 E se a cousa merecer que vá eu mesmo, irão elles commigo.

5 Eu porém irei ver-vos, depois que tiver passado pela Macedonia: porque tenho de passar por Macedonia.

6 E talvez que eu me demore comvosco, e que passe alli o Inverno, para que vós me conduzais a qualquer parte, a que eu possa ir.

7 Porque desta vez não quero ver-vos sómente de passada; e espero demorar-me por algum bom espaço de tempo em vossa companhia, se o permittir o Senhor.

8 Eu deixar-me-hei estar em Efeso até a Festa de Pentecostes.

9 Porque vejo que se me abrio aqui huma grande porta, e que são muitos os adversarios.

VERSIO ANGLICANA.

that he raised up Christ: whom he raised not up, if so be that the dead rise not.

16 For if the dead rise not, then is not Christ raised:

17 And if Christ be not raised, your faith[b] *is* vain; ye are yet in your sins.

18 Then they also which are fallen asleep in Christ are perished.

19 If in this life only we have hope in Christ, we[f] are of all men most miserable.

20 But now is[g] Christ risen from the dead, *and* become the first-fruits[h] of them that slept.

21 For[i] since by man *came* death,[k] by man *came* also the resurrection of the dead.

22 For as in Adam all die, even so in Christ shall all be made alive.

23 But[m] every man in his own order; Christ the first-fruits; afterward they that are Christ's, at his coming.

24 Then *cometh* the end, when he shall have delivered up the kingdom[p] to God, even the Father; when he shall have put down all rule and all authority and power.

25 For he[q] must reign, till he hath put all enemies under his feet.

26 The last enemy *that* shall be destroyed[s] *is* death.

27 For he[u] hath put all things under his feet. But when he saith, All things are put under *him, it is* manifest that he is excepted, which did put all things under him.

28 And when all things shall be subdued[x] unto him, then shall the Son also himself be subject unto him[z] that put all things under him, that God may be all in all.

29 Else what shall they do which[a] are baptized for the dead, if the dead rise not at all? why are they then baptized for the dead?

30 And why stand we in[c] jeopardy every hour?

31 I protest by γ your rejoicing[e] which I have in Christ Jesus our Lord, I[h] die daily.

32 If δ after the manner of men I have fought with beasts at Ephesus, what advantageth it me, if the dead rise not? Let us[m] eat and drink, for to-morrow we die.

33 Be not deceived: evil[n] communications corrupt good manners.

34 Awake[o] to righteousness, and sin not; for some have not the knowledge of God: I[p] speak *this* to your shame.

35 But some *man* will say, How[q] are the dead raised up? and with what body do they come?

36 *Thou* fool! that[t] which thou sowest is not quickened, except it die:

37 And that which thou sowest, thou sowest not that body that shall be, but bare grain, it may chance of wheat, or of some other *grain:*

38 But God[v] giveth it a body as it hath pleased him, and to every seed his own body.

39 All flesh *is* not the same flesh: but *there is* one *kind of* flesh of men, another flesh of beasts, another of fishes, *and* another of birds.

40 *There*[x] *are* also celestial bodies, and bodies terrestrial: but the glory of the celestial *is* one, and the *glory* of the terrestrial *is* another.

41 *There is* one glory of the sun,[y] and another glory of the moon, and another glory of the stars: for *one* star differeth from *another* star in glory.

42 So also *is* the resurrection of the dead. It is sown in corruption; it is raised in incorruption:

43 It[a] is sown in dishonour; it is raised in glory: it is sown in weakness; it is raised in power:

44 It is sown a natural body; it is raised a spiritual body. There is a natural body, and there is a spiritual[c] body.

45 And so it is written,[d] The first man Adam was made a living soul; the[e] last Adam *was made* a quickening spirit.

46 Howbeit that *was* not first which is spiritual, but that which is natural; and afterward that which is spiritual.

47 The[l] first man *is* of the earth, earthy: the second man *is* the Lord from heaven.

48 As *is* the earthy, such *are* they also that are earthy: and as *is* the heavenly, such *are* they also that are heavenly.

49 And as we have borne the image of the earthy, we shall also[n] bear the image of the heavenly.

50 Now this I say, brethren, that[o] flesh and blood cannot inherit the kingdom of God; neither doth corruption inherit incorruption.

51 Behold, I shew you a mystery: We[r] shall not all sleep, but we shall all be changed,

52 In a moment,[t] in the twinkling of an eye, at the last trump: for the[v] trumpet shall sound, and the dead[w] shall be raised incorruptible, and we shall be changed.

53 For this corruptible must put on incorruption, and this mortal[y] *must* put on immortality.

54 So when this corruptible shall have put on incorruption, and this mortal shall have put on immortality, then shall be brought to pass the saying that is written, Death[b] is swallowed up in victory.

55 O[d] death, where *is* thy sting? O β grave, where *is* thy victory?

56 The[f] sting of death *is* sin; and[g] the strength of sin *is* the law.

57 But thanks[i] *be* to God, which giveth us the victory[k] through our Lord Jesus Christ.

58 Therefore, my beloved brethren,[l] be ye stedfast, unmoveable, always abounding in the work of the Lord, forasmuch as ye know that your labour is not in vain in the Lord.

CHAP. XVI.

NOW concerning the collection for the saints, as[r] I have given order to the churches of Galatia, even so do ye.

2 Upon the first[s] *day* of the week let every one of you lay by him in store, as *God* hath prospered him, that there be no gatherings when I come.

3 And when I come, whomsoever[u] ye shall approve by *your* letters, them will I send to bring your ζ liberality unto Jerusalem.

4 And if it be meet that I go also, they shall go with me.

5 Now I will come unto you,[w] when I shall pass through Macedonia: for I do pass through Macedonia.

6 And it may be that I will abide, yea, and winter with you, that ye may bring me on my journey whithersoever I go.

7 For I will not see you now by the way; but I trust to tarry a while with you, if the Lord permit.

8 But I will tarry at Ephesus until Pentecost.

9 For a great door[z] and effectual is

A. D. 59.

a Da. 12. 3. Mat. 13. 43. Phi. 3. 21.
b Ro. 4. 25.
c Lu. 24. 31. Jn°. 20. 19, 26.
d Ge. 2. 7.
e Jn°. 5. 21. 6. 33, 40.
f ch. 4. 13. Jn°. 16. 2. 2 Ti. 3. 12.
g 1 Pe. 1. 3.
h Ac. 26. 23. Col. 1. 18. Re. 1. 5.
i Ro. 5. 12, 17.
k Jn°. 11. 25.
l Jn°. 3. 13, 31.
m 1 Th. 4. 15..17.
n Ro. 8. 29.
o Jn°. 3. 3, 5.
p Da. 7. 14, 27.
q Ps. 2. 6..10. 45. 3..6. 110. 1. Ep. 1. 22. He. 1. 13.
r 1 Th. 4. 15..17.
s Ho. 13. 14. 2 Ti. 1. 10. Re. 20. 14.
t 2 Pe. 3. 10.
u Ps. 8. 6.
v Zec. 9. 14. Mat. 24. 31.
w Jn°. 5. 25.
x Phi. 3. 21.
y 2 Co. 5. 4. 1 Jn°. 3. 2.
z ch. 11. 3.
a Ro. 6. 3, 4.
b Is. 25. 8.
c 2 Co. 11. 26.
d Ho. 13. 14.
β or, *hell.*
γ some read *our.*
e Phi. 3. 3.
f Ro. 6. 23.
g Ro. 4. 15.
h Ro. 8. 36.
δ or, to speak *after.*
i Ro. 7. 25.
k Ro. 8. 37. 1 Jn°. 5. 4, 5.
l 2 Pe. 3. 14.
m Ec. 2. 24. Is. 22. 13.
n ch. 5. 6.
o Ro. 13. 11. Ep. 5. 14.
p ch. 6. 5.
q Eze. 37. 3.
r Ga. 2. 10.
s Ac. 20. 7. Re. 1. 10.
t Jn°. 12. 24.
u 2 Co. 8. 19.
ζ *gift.*
v Ge. 1. 11, 12.
w 2 Co. 1. 15, 16.
x Ge. 1. 16.
y Ps. 19. 4, 5.
z 2 Co. 2. 12. Re. 3. 8.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α. XVI.

καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ.

11 Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν [e] μετὰ τῶν ἀδελφῶν [1].

12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.

14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, [f] ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς·

16 Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.

17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν·

18 Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. Ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ [f].

20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.

22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον [e] Ἰησοῦν Χριστὸν [1], ἤτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη [e] μου [1] μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [e] Ἀμήν. [1]

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. II. AD COR. I.

num, et evidens: et adversarii multi.

10 Si autem venerit Timotheus, videte ut sine timore sit apud vos: opus enim Domini operatur, sicut et ego.

11 Nequis ergo illum spernat: deducite autem illum in pace, ut veniat ad me: expecto enim illum cum fratribus.

12 De Apollo autem fratre vobis notum facio, quoniam multum rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus: et utique non fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cum ei vacuum fuerit.

13 Vigilate, state in fide, viriliter agite, et confortamini.

14 Omnia vestra in charitate fiant.

15 Obsecro autem vos fratres, nostis domum Stephanæ, et Fortunati, et Achaici: quoniam sunt primitiæ Achaiæ, et in ministerium sanctorum ordinaverunt seipsos:

16 Ut et vos subditi sitis ejusmodi, et omni cooperanti, et laboranti.

17 Gaudeo autem in præsentia Stephanæ, et Fortunati, et Achaici: quoniam id, quod vobis deerat, ipsi suppleverunt:

18 Refecerunt enim et meum spiritum, et vestrum. Cognoscite ergo qui hujusmodi sunt.

19 Salutant vos Ecclesiæ Asiæ. Salutant vos in Domino multum, Aquila, et Priscilla cum domestica sua ecclesia: apud quos et hospitor.

20 Salutant vos omnes fratres. Salutate invicem in osculo sancto.

21 Salutatio, mea manu Pauli.

22 Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema, Maran Atha.

23 Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum.

24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως·

4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

6 Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας, [a] τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· [1]

7 Εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, [i] ὑπὲρ [1] τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης [e] ἡμῖν [1] ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν.

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·

10 Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐῤῥύσατο ἡμᾶς, καὶ [n] ῥύεται [1]· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται·

11 Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν [n] ἁπλότητι [1] καὶ εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι [c] καὶ [1] ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε·

14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν [n] χάριν [1] ἔχητε·

16 Καὶ δι' ὑμῶν [i] διελθεῖν [1] εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν [h] βουλευόμενος [1], μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ [n] τὸ ναὶ ναὶ, καὶ τὸ οὒ οὔ [1];

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ [h] ἐγένετο [1] ναὶ καὶ οὔ.

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, καὶ [n] ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός·

22 Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.

EPISTOLA PAULI AD

CORINTHIOS, SECUNDA.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater, Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi cum omnibus sanctis, qui sunt in universa Achaia.

2 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis:

4 Qui consolatur nos in onmi tribulatione nostra: ut possimus et ipsi consolari eos, qui in omni pressura sunt, per exhortationem, qua exhortamur et ipsi a Deo.

5 Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis: ita et per Christum abundat consolatio nostra.

6 Sive autem tribulamur pro vestra exhortatione et salute, sive consolamur pro vestra consolatione, sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute, quæ operatur tolerantiam earundem passionum, quas et nos patimur:

7 Ut spes nostra firma sit pro vobis: scientes quòd sicut socii passionum estis, sic eritis et consolationis.

8 Non enim volumus ignorare vos fratres de tribulatione nostra, quæ facta est in Asia, quoniam supra modum gravati sumus supra virtutem, ita ut tæderet nos etiam vivere.

9 Sed ipsi in nobismetipsis responsum mortis habuimus, ut non simus fidentes in nobis, sed in Deo, qui suscitat mortuos:

10 Qui de tantis periculis nos eripuit, et eruit: in quem speramus quoniam et adhuc eripiet,

11 Adjuvantibus et vobis in oratione pro nobis: ut ex multorum personis, ejus quæ in nobis est donationis, per multos gratiæ agantur pro nobis.

12 Nam gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quòd in simplicitate cordis et sinceritate Dei: et non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conversati sumus in hoc mundo: abundantius autem ad vos.

13 Non enim alia scribimus vobis, quàm quæ legistis, et cognovistis. Spero autem quòd usque in finem cognoscetis,

14 Sicut et cognovistis nos ex parte, quòd gloria vestra sumus, sicut et vos nostra, in die Domini nostri Jesu Christi.

15 Et hac confidentia volui prius venire ad vos, ut secundam gratiam haberetis:

16 Et per vos transire in Macedoniam, et iterum a Macedonia venire ad vos, et a vobis deduci in Judæam.

17 Cum ergo hoc voluissem, numquid levitate usus sum? Aut quæ cogito, secundum carnem cogito, ut sit apud me EST, et NON?

18 Fidelis autem Deus, quia sermo noster, qui fuit apud vos, non est in illo EST, et NON.

19 Dei enim filius Jesus Christus, qui in vobis per nos prædicatus est, per me, et Silvanum, et Timotheum, non fuit EST, et NON, sed EST in illo fuit.

20 Quotquot enim promissiones Dei sunt, in illo EST: ideo et per ipsum Amen Deo ad gloriam nostram.

21 Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, et qui unxit nos Deus:

22 Qui et signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.

23 Ego autem testem Deum invoco in animam meam, quòd parcens vobis, non veni ultra Corinthum: non quia dominamur fidei vestræ, sed adjutores sumus gaudii vestri: nam fide statis.

VERSIO LUSITANA.

10 Se porém chegar a vós Timotheo, cuidai
em que elle esteja lá sem temor: porque elle
trabalha a obra do Senhor, bem como eu.
11 Ninguem pois o despreze: maz condu-
zi-o em paz, para que chegue a mim: porque
o estou esperando com os irmãos.
12 Pelo que toca ao irmão Apóllo, certifi-
co-vos, que eu lhe roguei muito que vos fosse
ver com alguns irmãos: mas elle não achou
que era agora occasião de o fazer. Elle vos
irá ver, quando tiver commodidade.
13 Estai vigilantes, conservai-vos firmes na
fe, obrai varonilmente, e fortalecei vos.
14 Todas as vossas obras sejão feitas em
caridade.
15 Vós conheceis, irmãos, a familia de
Estéfanas, e de Fortunato, e de Acaico: e vós
sabeis que elles forão as primicias da Acaia, e
que se consagrárão ao serviço dos Santos:
16 Por isso vos supplico, que trateis com
toda a attenção, e respeito a humas taes
pessoas; como tambem a todos os que com os
seus cuidados, e trabalhos contribuem para
a obra de Deos.
17 Fólgo com a chegada de Estéfanas, e de
Fortunato, e de Acaico: pois que elles sup-
prírão, o que vós não podieis por vós mesmos:
18 Porque recreárão o meu espirito, como
tambem o vosso. Honrai pois a humas taes
pessoas.
19 As Igrejas da Asia vos saudão. Aquila,
e Priscilla, em cuja casa estou hospedado, e
a Igreja, que ha em sua casa, vos saudão com
grande affecto no Senhor.
20 Todos os irmãos vos saudão. Saudai-
vos huns aos outros no osculo santo.
21 Eu Paulo escrevi por minha propria
mão esta saudação.
22 Se algum não ama a nosso Senhor Jesu
Christo, seja anáthema, Maran-atha.
23 A graça de nosso Senhor Jesu Christo
seja comvosco.
24 A minha caridade he por vós todos em
Christo Jesus. Amen.

SEGUNDA EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO

AOS

CORINTHIOS.

CAP. I.

PAULO Apostolo de Jesu Christo pela von-
tade de Deos, e Timotheo irmão, á Igreja de
Deos, que he em Corintho, e a todos os San-
tos, que ha por toda a Acaia,
2 Graça, e paz comvosco de Deos nosso
Pai, e do Senhor Jesu Christo.
3 Bemdito seja o Deos, e o Pai de nosso
Senhor Jesu Christo, Pai de misericordias,
e Deos de toda a consolação,
4 Que nos consola em todas as nossas tri-
bulações; para que nós tambem pela conso-
lação, com que Deos nos assiste, possamos
consolar os outros em todos os males, de que
elles vivem opprimidos.
5 Porque á medida que em nós crescem as
penas de Christo, crescem tambem por Chris-
to as nossas consolações.
6 Mas ou nós sejamos attribulados, isso mes-
mo he para vossa instrucção, e salvação: ou
sejamos consolados, tambem isso he para
vossa consolação: ou sejamos exhortados, isso
da mesma sorte he para vossa instrucção, e
salvação, cuja obra se cumpre pela paciencia,
com que vós soffreis as mesmas tribulações,
que nós soffremos.
7 E isto he o que nos dá huma firme espe-
rança por vós, na persuasão em que estamos,
de que assim como sois nossos companheiros
nas penas, tambem o sereis nas consolações.
8 Porque eu quero, irmãos, que saibais a
tribulação, que nos sobreveio na Asia; a qual
foi tão grande, que excedeo as nossas forças;
de sorte, que a mesma vida nos causava tédio.
9 E dentro de nós mesmos chegámos a
ouvir pronunciar a sentença de morte, para
não pôrmos a nossa confiança em nós, mas
em Deos, que resuscita os mortos;
10 Que nos livrou de tão grandes perigos,
e que nos livra ainda, e como esperamos nos
livrará para o futuro,
11 Ajudando-nos vós tambem com as vos-
sas orações; para que assim como forão mu-
itas as pessoas, que nos alcançárão o favor,
sejão tambem muitas as que por elle rendão
as graças.
12 Porque a nossa gloria está no testemu-
nho, que nos dá a nossa consciencia, de que
nós nos temos portado neste Mundo, e prin-
cipalmente para comvosco, em simplicidade
de coração, e sinceridade de Deos; não com
sabedoria da carne, mas na graça de Deos.
13 Porque nós não vos escrevemos outras
cousas, senão as que vós tendes lido, e reco-
nhecido. E eu espero que para o diante ha-
veis de conhecer de todo,
14 Como já tendes conhecido em parte, que
nós somos a vossa gloria, bem como vós tam-
bem sereis a nossa, no dia de nosso Senhor
Jesu Christo.
15 E nesta confiança tinha eu resolvido
primeiro ir ver-vos, para que vós recebesseis
huma dobrada graça:
16 E a minha tenção era passar por vós,
quando fosse a Macedonia, e depois tornar
de Macedonia a estar comvosco, e de lá fa-
zer-me conduzir por vós á Judéa.
17 Tendo eu pois por então formado este
designio, foi acaso por inconstancia não o ex-
ecutar eu? Ou quando eu tomo huma resolu-
ção, he esta huma resolução, que não passa de
humana, e desta sorte acha-se em mim Sim,
e Não?
18 Mas Deos, que he fiel, que não ha Sim,
e Não na palavra, que eu vos annunciei.
19 Porque Jesu Christo Filho de Deos,
que vos foi prégado por nós; isto he, por
mim, e por Silvano, e por Timotheo; não
he tal que se ache nelle Sim, e Não; mas
tudo o que nelle ha, he Sim.
20 Porque todas as promessas de Deos são
Sim em elle; e por elle tambem he o Amen
que se diz a Deos para nossa gloria.
21 Ora Deos he o que nos confirma junta-
mente comvosco em Christo, e o que nos
ungio:
22 Elle he tambem o que nos assinalou, e o
que nos deo por arras o Espirito em nossos
corações.
23 E eu tomo a Deos por testemunha, sobre
minha alma, que o não ter eu querido ainda ir
a Corintho, foi por vos perdoar: isto não he
que nós queiramos ter dominio sobre a vossa

VERSIO ANGLICANA.

opened unto me, and *there are* many
adversaries.[a]
10 Now if Timotheus[b] come, see that he
may be with you without fear: for he work-
eth[d] the work of the Lord, as I also *do*.
11 Let no man therefore despise[e] him:
but conduct[g] him forth in peace, that he
may come unto me: for I look for him
with the brethren.
12 As touching *our* brother Apollos,[i]
I greatly desired him to come unto you
with the brethren: but his will was not at
all to come at this time; but he will come
when he shall have convenient time.
13 Watch[l] ye, stand[m] fast in the faith,
quit you like men,[n] be strong.[o]
14 Let[q] all your things be done with
charity.
15 I beseech you, brethren, (ye know
the house of Stephanas, that it is the[u]
first-fruits of Achaia, and *that* they have
addicted themselves to the ministry of
the saints,)
16 That ye submit[v] yourselves unto
such, and to every one that helpeth with
us, and laboureth.
17 I am glad of the coming of Ste-
phanas and Fortunatus and Achaicus:
for that which was lacking[c] on your
part they have supplied.
18 For they have refreshed my spirit
and your's: therefore acknowledge[f] ye
them that are such.
19 The churches of Asia salute you.
Aquila[h] and Priscilla salute you much
in the Lord, with the church[k] that is in
their house.
20 All the brethren greet you. Greet
ye one another with an holy kiss.
21 The salutation of *me* Paul with
mine own hand.
22 If any man love[p] not the Lord Je-
sus Christ, let him be anathema[r] maran-
atha.[s]
23 The grace[t] of our Lord Jesus Christ
be with you.
24 My love *be* with you all in Christ
Jesus. Amen.

The first *epistle* to the Corinthians was written from Philippi by Stephanas, and Fortunatus, and Achaicus, and Timotheus.

A. D. 59.

a Phi. 3. 18.
b Ac. 19. 22.
c Phi. 2. 30.
d Phi. 2. 19..22
e 1 Ti. 4. 12.
f 1 Th. 5. 12.
g 3 Jnº. 6.
h Ac. 18. 26.
i ch. 1. 12.
k Ro. 16. 5, 15.
l 1 Pe. 5. 8.
m 2 Th. 2. 15.
n ch. 14. 20.
o Ep. 6. 10.
p Ep. 6. 24.
q 1 Pe. 4. 8.
r Ga. 1. 8, 9.
s Jude 14, 15.
t Ro. 16. 20.
u Ro. 16. 5.
v He. 13. 17.

The Second Epistle of PAUL the Apostle to the CORINTHIANS.

CHAP. I

PAUL, an apostle[a] of Jesus Christ by the
will of God, and Timothy *our* brother, unto
the Church of God which is at Corinth, with
all the saints[c] which are in all Achaia:
2 Grace[c] *be* to you, and peace, from God
our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.
3 Blessed[f] *be* God, even the Father
of our Lord Jesus Christ, the Father of
mercies, and the God of all comfort;
4 Who comforteth us in all our tribula-
tion, that we may be able to comfort them
which are in any trouble, by the comfort
wherewith we ourselves are comforted
of God.
5 For as the sufferings[h] of Christ
abound in us, so our consolation also
aboundeth by Christ.
6 And whether we be afflicted, *it is* for[i]
your[l] consolation and salvation, which is
γ effectual in the enduring of the same
sufferings which we also suffer: or whe-
ther we be comforted, *it is* for your con-
solation and salvation.
7 And our hope of you *is* stedfast, know-
ing that as[m] ye are partakers of the suffer-
ings, so *shall ye be* also of the consolation.
8 For we would not, brethren, have
you ignorant of our trouble[p] which came
to us in Asia, that we were pressed out
of measure, above strength, insomuch
that we despaired even of life:
9 But we had the ζ sentence of death in
ourselves, that we should not trust[r] in our-
selves, but in God which raiseth the dead:
10 Who delivered[u] us from so great
a death, and doth deliver: in whom we
trust that he will yet deliver *us*;
11 Ye also helping[x] together by prayer
for us, that for the gift *bestowed* upon us
by the means of many persons, thanks
may be given by many on our behalf.
12 For our rejoicing is this, the testi-
mony of our conscience, that in simpli-
city and godly sincerity, not[b] with fleshly
wisdom, but by the grace of[d] God, we
have had our conversation in the world,
and more abundantly to you-ward.
13 For we write none other things unto
you, than what ye read or acknowledge,
and I trust ye shall acknowledge even to
the end;
14 As also ye have acknowledged us in
part, that[g] we are your rejoicing, even as
ye also *are* our's in the day of the Lord Jesus.
15 And in this confidence I was mind-
ed to come unto you before, that ye
might have a second β benefit;
16 And to pass by you into Macedonia,
and to come again out of Macedonia
unto you, and of you to be brought on
my[k] way toward Judea.
17 When I therefore was thus minded,
did I use lightness? or the things that I
purpose, do I purpose according[l] to the
flesh, that with me there should be yea,
yea, and nay, nay?
18 But *as* God *is* true, our δ word to-
ward you was not yea[n] and nay.
19 For the Son[o] of God, Jesus Christ,
who was preached among you by us, *even*
by me and Silvanus and Timotheus, was
not yea and nay, but in him was yea.
20 For all the promises of God in[q] him
are yea, and in him Amen, unto the
glory of God by us.
21 Now he which stablisheth[s] us with
you in Christ, and hath anointed[t] us, *is*
God;
22 Who hath also sealed[v] us, and given
the earnest of the Spirit[w] in our hearts.
23 Moreover I call God for a record
upon my soul, that, to spare you, I
came not as yet unto Corinth.

A. D. 60.

a 1 Ti. 1. 1. 2 Ti. 1. 1.
b 1 Co. 2. 4, 13.
c Phi. 1. 1. Col. 1. 2.
d 1 Co. 15. 10.
e Ro. 1. 7.
f Ep. 1. 3. 1 Pe. 1. 3.
g Phi. 4. 1.
h Col. 1. 24.
β or, *grace*.
i ch. 4. 15.
k Ac. 21. 5.
γ or, *wrought*.
l ch. 10. 2.
m Ro. 8. 17. 2 Ti. 2. 12.
δ *preaching*.
n Mat. 5. 37.
o Mar. 1. 1. Ro. 1. 4.
p Ac. 19. 23, &c.
q Ro. 15. 8, 9. He. 13. 8.
ζ or, *answer*.
r Je. 17. 5, 7.
s 2 Th. 2. 17. 1 Pe. 5. 10.
t 1 Jnº. 2. 20, 27. Re. 3. 18.
u 2 Pe. 2. 9.
v Ep. 1. 13, 14. 4. 30. 2 Ti. 2. 19.
w Ro. 8. 9, 14..16.
x Ro. 15. 30. Phi. 1. 19. Ja. 5. 16..18.

TEXTUS GRÆCUS.

24 Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

Κεφ. β'. II.

ΕΚΡΙΝΑ δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς [d]ἐστιν[1] ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 Καὶ ἔγραψα [e]ὑμῖν[1] τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ, πάντων ὑμῶν ἐστιν.

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.

6 Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη [e]ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων[1].

7 Ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος.

8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.

10 Ὧι δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ [e]εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι[1], δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,

11 Ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν Κυρίῳ,

13 Οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ.

15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις·

16 Οἷς μὲν, [n]ὀσμὴ θανάτου[1] εἰς θάνατον· οἷς δὲ, [n]ὀσμὴ ζωῆς[1] εἰς ζωήν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;

17 Οὐ γάρ ἐσμεν, ὡς οἱ [i]πολλοὶ[1], καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, [b]κατενώπιον[1] [c]τοῦ[1] Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'. III.

ΑΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; [l]εἰ[1] μὴ χρῄζομεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν [d]συστατικῶν;[1]

2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων·

3 Φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος· οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

5 Οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν [a]ἀφ' ἑαυτῶν[1] λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·

6 Ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ [n]γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος[1]· τὸ γὰρ γράμμα [k]ἀποκτείνει[1], τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη [e]ἐν[1] λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην·

8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

9 Εἰ γὰρ [n]ἡ διακονία[1] τῆς κατακρίσεως, δόξα πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης [e]ἐν[1] δόξῃ.

10 Καὶ γὰρ [l]οὐδὲ[1] δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα·

13 Καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.

14 Ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς [i]σήμερον[1] τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, [e]ὅ, τι[1] ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

15 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα [n]ἀναγινώσκεται[1] Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.

16 Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, [c]ἐκεῖ[1] ἐλευθερία.

18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου [n]πνεύματος[1].

Κεφ. δ'. IV.

ΔΙΑ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν·

2 Ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον·

4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ [n]αὐγάσαι[1] [b]αὐτοῖς[1] τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ [n]Ἰησοῦν[1].

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς [n]λάμψαι[1], [e]ὃς[1] ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης [k]τοῦ Θεοῦ[1] ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν.

8 Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·

VERSIO VULGATA LATINA.

CAP. II.

STATUI autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos.

2 Si enim ego contristo vos: et quis est, qui me lætificet, nisi qui contristatur ex me?

3 Et hoc ipsum scripsi vobis, ut non cum venero, tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere: confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium vestrum est.

4 Nam ex multa tribulatione, et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas: non ut contristemini: sed ut sciatis, quam charitatem habeam abundantius in vobis.

5 Si quis autem contristavit, non me contristavit: sed ex parte, ut non onerem omnes vos.

6 Sufficit illi, qui ejusmodi est, objurgatio hæc, quæ fit a pluribus:

7 Ita ut econtrario magis donetis, et consolemini, ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui ejusmodi est.

8 Propter quod obsecro vos, ut confirmetis in illum charitatem.

9 Ideo enim et scripsi, ut cognoscam experimentum vestrum, an in omnibus obedientes sitis.

10 Cui autem aliquid donastis, et ego: nam et ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi,

11 Ut non circumveniamur a satana: non enim ignoramus cogitationes ejus.

12 Cum venissem autem Troadem propter Evangelium Christi, et ostium mihi apertum esset in Domino,

13 Non habui requiem spiritui meo, eo quòd non invenerim Titum fratrem meum, sed valefaciens eis, profectus sum in Macedoniam.

14 Deo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Jesu, et odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco:

15 Quia Christi bonus odor sumus Deo in iis, qui salvi fiunt, et in iis, qui pereunt:

16 Aliis quidem odor mortis in mortem: aliis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idoneus?

17 Non enim sumus sicut plurimi, adulterantes verbum Dei, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

CAP. III.

INCIPIMUS iterum nosmetipsos commendare? aut numquid egemus (sicut quidam) commendatitiis epistolis ad vos, aut ex vobis?

2 Epistola nostra vos estis, scripta in cordibus nostris, quæ scitur, et legitur ab omnibus hominibus:

3 Manifestati quòd epistola estis Christi, ministrata a nobis, et scripta non atramento, sed spiritu Dei vivi: non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.

4 Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum:

5 Non quòd sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est:

6 Qui et idoneos nos fecit ministros novi testamenti: non littera, sed Spiritu: littera enim occidit, Spiritus autem vivificat.

7 Quòd si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus, fuit in gloria, ita ut non possent intendere filii Israel in faciem Moysi propter gloriam vultus ejus, quæ evacuatur:

8 Quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria?

9 Nam si ministratio damnationis gloria est: multo magis abundat ministerium justitiæ in gloria.

10 Nam nec glorificatum est, quod claruit in hac parte, propter excellentem gloriam.

11 Si enim quod evacuatur, per gloriam est: multo magis quod manet, in gloria est.

12 Habentes igitur talem spem, multa fiducia utimur:

13 Et non sicut Moyses ponebat velamen super faciem suam, ut non intenderent filii Israel in faciem ejus, quod evacuatur,

14 Sed obtusi sunt sensus eorum. Usque in hodiernum enim diem, idipsum velamen in lectione veteris testamenti manet non revelatum, (quoniam in Christo evacuatur)

15 Sed usque in hodiernum diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum.

16 Cum autem conversus fuerit ad Dominum, auferetur velamen.

17 Dominus autem Spiritus est: Ubi autem Spiritus Domini: ibi libertas.

18 Nos vero omnes, revelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem, tamquam a Domini Spiritu.

CAP. IV.

IDEO habentes administrationem, juxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus,

2 Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei, sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo.

3 Quòd si etiam opertum est Evangelium nostrum: in iis, qui pereunt, est opertum:

4 In quibus Deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illis illuminatio Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei.

5 Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Christum Dominum nostrum: nos autem servos vestros per Jesum:

6 Quoniam Deus, qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei, in facie Christi Jesu.

7 Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, et non ex nobis.

8 In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur:

9 Persecutionem patimur, sed non derelinquimur: dejicimur, sed non perimus:

VERSIO LUSITANA.

·; mas procuramos contribuir ao vosso gosto,
ais que a vossa fé he constante.

CAP. II.

EU por tanto resolvi commigo mesmo não
os ir ver segunda vez em tristeza.
2 Porque se eu vos entristecesse, quem me
legrará senão quem se contrista por mim?
3 E isto mesmo he o que eu vos escrevi, por
ão succeder que vindo, recebesse eu tristeza
obre tristeza daquelles mesmos, que me de-
em dar alegria: quando eu confio de vós to-
os, que cada hum de vós achará o seu gosto
o meu.
4 Porque eu vos escrevi então summamente
fflicto, e angustiado de coração, e derraman-
o muitas lagrimas; não com o sentido de
os entristecer; mas para vós conhecerdes,
uanto a minha caridade he comvosco parti-
ularmente extremosa.
5 Se algum de vós porém me entristeceo,
ntristeceo não sómente a mim; mas de al-
uma sorte tambem a vós todos, o que eu
ligo por não o carregar mais.
6 Basta-lhe ao que he tal, ista correcção
eita por muitos.
7 E antes vós o deveis tratar agora com
ndulgencia, e consolallo, para que elle não
aia em algum excesso de tristeza.
8 Por conta do que eu vos rogo, que lhe
leis effectivas provas da vossa caridade.
9 E por isto mesmo he que eu vos escrevo,
fim de provar, e de reconhecer, se em todas
s cousas sois obedientes.
10 E o que vós lhe perdoardes, tambem eu
he perdoo: porque eu se uso de indulgencia,
so-a por amor de vós, em pessoa de Christo,
11 Para não sermos surprendidos de Sata-
naz: pois que não ignoramos os seus intentos.
12 Ora tendo eu vindo a Tróade a prégar o
Evangelho de Christo, ainda que o Senhor me
ivesse alli aberto huma entrada favoravel,
13 Eu não tive descanço em meu espirito,
por não ter achado a meu irmão Tito; por
isso me despedi delles, e fui para Macedonia.
14 Mas graças a Deos, que sempre nos faz
triunfar em Christo Jesu, e que em toda a
parte por nosso meio diffunde o cheiro do
conhecimento do seu nome.
15 Porque nós somos diante de Deos o bom
cheiro de Christo, tanto a respeito dos que se
salvão, como a respeito dos que se perdem:
16 Para huns cheiro de morte para morte;
para outros cheiro de vida para vida. E quem
he capaz de tal ministerio?
17 Porque nós não somos como muitos, que
adulterão a palavra de Deos: mas nós a pré-
gamos com a sinceridade, como de Deos, na
presença de Deos, e no espirito de Christo.

CAP. III.

COMEÇAREMOS nós a recommendar-nos
de novo? Ou necessitamos nós, como huns
certos, de que outros nos dem cartas de recom-
mendação para vós, ou que vós no-las deis
para outros?
2 Vós mesmos sois a nossa carta, escrita
no nosso coração, que he conhecida, e lida
de todos os homens:
3 Se faz manifesto, que vós sois a carta de
Christo, escrita por nosso ministerio, não com
tinta, mas com o Espirito de Deos vivo; não
sobre taboas de pedra, mas sobre taboas de
carne, que são os vossos corações.
4 Ora por Christo he que nós temos huma
tal confiança em Deos:
5 Não que nós sejamos capazes de nós mes-
mos de ter algum pensamento, como de nós
mesmos: mas a nossa capacidade vem de
Deos:
6 O qual he tambem o que nos fez idoneos
ministros do Novo Testamento; não pela le-
tra, mas pelo espirito: porque a letra mata,
e o espirito vivifica.
7 Porém se o ministerio da letra gravada
sobre pedras, que era hum ministerio de mor-
te, foi acompanhado de huma tal gloria, que
os filhos de Israel não podião olhar para o
rosto de Moysés, por causa da gloria do seu
rosto, a qual todavia era passageira:
8 Quanto mais glorioso será o ministerio
do Espirito?
9 Porque se o ministerio da condemnação
foi acompanhado de gloria; muito mais glo-
rioso será o ministerio da justiça.
10 Porque a mesma gloria do primeiro não
foi huma gloria verdadeira, se se compara
com a excellente gloria do segundo.
11 Porque se o que passa, foi cheio de glo-
ria; muito mais glorioso deve ser o que he
permanente.
12 Tendo pois huma tal esperança, falla-
mos com toda a liberdade:
13 E não fazemos como Moysés, que punha
hum véo sobre o seu rosto, para que os filhos
de Israel não vissem o seu rosto, ainda que
passageira.
14 E assim ficárão obtusos os seus sentidos.
Porque até o dia de hoje, quando elles lem o
Velho Testamento, persevera sempre este mes-
mo véo sem se tirar; porque só Christo o tira.
15 Pelo que até a este dia, quando se lhes lê
Moysés, tem elles hum véo sobre seu coração.
16 Mas quando este povo for convertido ao
Senhor, então se tirará o véo.
17 Ora o Senhor he Espirito. E onde ha o
Espirito do Senhor, ahi ha liberdade.
18 Todos nós pois, contemplando á cara
descoberta, como em hum espelho a gloria do
Senhor, somos transformados na mesma ima-
gem de claridade em claridade, como pelo
Espirito do Senhor.

CAP. IV.

POR isso nós tendo recebido hum tal mi-
nisterio, segundo a misericordia, que nos foi
feita, não desfalecemos:
2 Mas antes lançamos longe de nós a dis-
simula ignominiosa e procedemos sem astu-
cia, nem abusamos da palavra de Deos, fazen-
do-nos tambem na manifestação da verdade
recommendaveis para com os homens de con-
sciencia diante de Deos.
3 E se o Evangelho, que prégamos, está
ainda encuberto, está encuberto para os que
perecem:
4 Para aquelles infieis, cujos espiritos o De-
os deste seculo obcecou, para que os não es-
clareça a luz do Evangelho da gloria de
Christo, que he Imagem de Deos.
5 Porque nós não nos prégamos a nós mes-
mos, mas a Jesu Christo nosso Senhor; e nós
nos consideramos como servos vossos por
Jesus:
6 Porque o mesmo Deos, que mandou que a
luz sahisse das trévas, he o que faz luzir a
sua claridade nos nossos corações; para que
nós possamos esclarecer os outros pelo conhe-
cimento da gloria de Deos, segundo ella ap-
parece na face de Christo Jesus.
7 Ora nós trazemos este thesouro em vasos
de terra, a fim de reconhecermos, que o que
ha de sublime em nós, vem da virtude de
Deos, e não de nós.
8 Nós de todas as partes somos attribula-
dos, mas nem por isso nos angustiamos: so-
mos cercados de difficuldades insuperaveis,
e a nenhumas succumbimos:
9 Somos perseguidos, mas não desampara-
dos: somos abatidos, mas sem por isso pere-
cermos;

P

VERSIO ANGLICANA.

24 Not for that we have dominion[a]
over your faith, but are helpers of your
joy: for by faith[c] ye stand.

CHAP. II.

BUT I determined this with myself,
that I would not come again to you in
heaviness.[i]
2 For if I make you sorry, who is he
then that maketh me glad, but the same
which is made sorry by me?
3 And I wrote this same unto you, lest,
when I came, I should have sorrow from
them of whom I ought to rejoice; having
confidence in you all, that my joy is *the*
joy of you all.
4 For out of much affliction and anguish
of heart I wrote unto you with many
tears; not that ye should be grieved, but
that ye might know the love[m] which I
have more abundantly unto you.
5 But if any[n] have caused grief, he
hath not grieved me,[o] but in part: that I
may not overcharge you all.
6 Sufficient to such a man *is* this [γ]pu-
nishment, which *was inflicted*[q] of many.
7 So[r] that contrariwise ye *ought* rather
to forgive *him*, and comfort *him*, lest per-
haps such a one should be swallowed up
with overmuch sorrow.
8 Wherefore I beseech you that ye
would confirm *your* love toward him.
9 For to this end also did I write, that
I might know the proof of you, whether
ye be obedient[u] in all things.
10 To whom ye forgive any thing, I
forgive also: for if I forgave any thing,
to whom I forgave *it*, for your sakes *for-*
gave I it in the [ζ]person of Christ;
11 Lest Satan should get an advantage
of us: for we are not ignorant of his de-
vices.
12 Furthermore, when I[y] came to Troas
to *preach* Christ's gospel, and a door[z]
was opened unto me of the Lord,
13 I had no rest[d] in my spirit, because
I found not Titus my brother: but taking
my leave of them, I went from thence
into Macedonia.
14 Now thanks *be* unto God,[f] which
always causeth us to triumph in Christ,
and maketh manifest the savour[g] of his
knowledge by us in every place.
15 For we are unto God a sweet savour
of Christ, in them[i] that are saved, and
in them that perish:
16 To the one[k] *we are* the savour of
death unto death; and to the other the
savour of life unto life. And who[m] *is*
sufficient for these things?
17 For we are not as many, which
[κ]corrupt the word of God: but as of sin-
cerity, but as of God, in the sight[p] of
God, speak we [λ]in Christ.

CHAP. III.

DO we begin again to commend[q] our-
selves? or need we, as some *others*, epis-
tles[s] of commendation to you, or *letters*
of commendation from you?
2 Ye[t] are our epistle, written in our
hearts, known and read of all men:
3 *Forasmuch as ye are* manifestly de-
clared to be the epistle of Christ mini-
stered by us, written not with ink, but
with the Spirit of the living God; not in
tables of stone,[w] but in fleshy[x] tables of
the heart.
4 And such trust have we through
Christ to God-ward:
5 Not that we are sufficient of our-

A. D. 60.

a 1 Co. 3. 5. 1 Pe. 5. 3.
b Jn°. 15. 5.
c Ro. 11. 20. 1 Co. 15. 1.
d 1 Co. 15. 10. Phi. 2. 13.
e Ep. 3. 7. 1 Ti. 1. 12.
f Mat. 26. 28. He. 8. 6..10.
g Ro. 2. 28, 29.
h Ro. 4. 15. 7. 9, 10.
i ch. 1. 23. 12. 20, 21. 13. 10.
k Jn°. 6. 63. Ro. 8. 2.
β or, *quickeneth.*
l Ex. 34. 1, 29..35.
m ch. 11. 2.
n Ga. 5. 10.
o Ga. 4. 12.
p Ro. 5. 20, 21.
γ or, *censure.*
q 1 Co. 5. 4, 5. 1 Ti. 5. 20.
r Ga. 6. 1.
δ or, *boldness*
s Ro. 10. 4.
t Ro. 11. 7, 8, 25.
u ch. 7. 15.
ζ or, *sight.*
v Is. 25. 7.
w 1 Co. 15. 45.
x Ro. 8. 2.
y Ac. 16. 8.
z 1 Co. 16. 9.
a 1 Co. 13. 12.
b Ro. 8. 29.
c Ps. 84. 7.
d ch. 7. 5, 6.
η or, *of the Lord the Spirit.*
e 1 Co. 7. 25.
f Ro. 8. 37.
g Ca. 1. 3.
θ *shame.*
h ch. 2. 17.
i 1 Co. 1. 18.
k Jn°. 9. 39. 1 Pe. 2. 7, 8.
l 2 Th. 2. 10.
m ch. 3. 5, 6.
n Jn°. 12. 31, 40.
κ or, *deal deceitfully with.* ch. 4. 2.
o Jn°. 1. 14, 18.
p He. 11. 27.
λ or, *of.*
q ch. 5. 12.
r Ge. 1. 3.
s Ac. 18. 27.
μ *is he who hath.*
t 1 Co. 9. 2.
u 1 Co. 2. 5.
v ch. 7. 5.
w Ex. 24. 12.
x Je. 31. 33. Eze. 11. 19.
ν or, *not altogether without help,* or, *means.*

selves[b] to think any thing, as of ourselves;
but our[d] sufficiency *is* of God:
6 Who also hath made us able[e] mini-
sters of the New Testament;[f] not of the
letter,[g] but of the spirit: for the letter[h]
killeth, but the spirit[k] [β]giveth life.
7 But if the ministration of death, writ-
ten *and* engraven in stones, was glorious,
so that the children of Israel could not
stedfastly behold the face of Moses for the
glory[l] of his countenance; which *glory*
was to be done away;
8 How shall not the ministration of the
Spirit be rather glorious?
9 For if the ministration of condemna-
tion *be* glory, much more doth the mini-
stration of righteousness exceed in glory.
10 For even that which was made glo-
rious had no glory in this respect, by rea-
son of the glory that excelleth.
11 For if[p] that which was done away *was*
glorious, much more that which remain-
eth *is* glorious.
12 Seeing then that we have such hope,
we use great [δ]plainness of speech:
13 And not as Moses, *which* put a vail
over his face, that the children of Israel
could not stedfastly look to the end[s] of
that which is abolished:
14 But their minds were blinded;[t] for
until this day remaineth the same vail
untaken away in the reading of the Old
Testament; which *vail* is done away in
Christ.
15 But even unto this day, when Moses
is read, the vail is upon their heart.
16 Nevertheless, when it shall turn to
the Lord, the vail shall be taken away.[v]
17 Now the Lord[w] is that Spirit: and
where the Spirit[x] of the Lord *is*, there *is*
liberty.
18 But we all, with open face behold-
ing as in a glass[a] the glory of the Lord,
are changed into the same image[b] from
glory[c] to glory, *even* as [η]by the Spirit of
the Lord.

CHAP. IV.

THEREFORE, seeing we have this mi-
nistry, as we have received mercy,[e] we
faint not;
2 But have renounced the hidden things
of [θ]dishonesty, not walking in craftiness,
nor handling the word of God deceit-
fully;[h] but by manifestation of the truth
commending ourselves to every man's
conscience in the sight of God.
3 But if our gospel be hid, it is hid to
them[l] that are lost:
4 In whom the god[n] of this world hath
blinded the minds of them which believe
not, lest the light of the glorious gospel
of Christ, who is the image[o] of God,
should shine unto them.
5 For we preach not ourselves, but
Christ Jesus the Lord; and ourselves
your servants for Jesus' sake.
6 For God, who commanded the light[r]
to shine out of darkness, [μ]hath shined in
our hearts, to *give* the light of the know-
ledge of the glory of God in the face of
Jesus Christ.
7 But we have this treasure in earthen
vessels, that the excellency[u] of the power
may be of God, and not of us.
8 *We are* troubled[v] on every side, yet
not distressed; *we are* perplexed, but not
[ν]in despair;
9 Persecuted, but not forsaken; cast
down, but not destroyed;

TEXTUS GRÆCUS.

10 Πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ [b]Κυρίου[1] Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι [n]ἡμῶν[1] φανερωθῇ.

11 Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ [n]ἡμῶν[1].

12 Ὥστε ὁ [b]μὲν[1] θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς [e]διὰ Ἰησοῦ[1] ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.

15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.

17 Τὸ γὰρ παραυτίκα[f] ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν·

18 Μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. Τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε'. V.

ΟΙΔΑΜΕΝ γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες·

3 [n]Εἴ γε[1] καὶ [i]ἐνδυσάμενοι[1], οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· ἐπειδὴ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς, ὁ [c]καὶ[1] δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ Πνεύματος.

6 Θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου·

7 (Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους·)

8 Θαῤῥοῦμεν [d]δὲ[1], καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ [n]διὰ[1] τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε [i]κακόν[1].

11 Εἰδότες [n]οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους[1] πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

12 Οὐ [e]γὰρ[1] πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς·

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι [d]εἰ[1] εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν.

17 Ὥστε εἴτις ἐν [n]Χριστῷ, καινὴ κτίσις·[1] τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ [d]τὰ πάντα[1].

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ [e]Ἰησοῦ[1] Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς·

19 Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

21 Τὸν [d]γὰρ[1] μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ϛ'. VI.

ΣΥΝΕΡΓΟΥΝΤΕΣ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς.

2 Λέγει γάρ· Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. Ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας.

3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία·

4 Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις·

5 Ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις·

6 Ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ·

7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν·

8 Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας· διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς·

9 Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς [n]παιδευόμενοι[1], καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται.

12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· [n]στενοχωρεῖσθε[1] δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.

13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις. Τίς γὰρ μετοχὴ [n]δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ[1]; [h]τίς δὲ[1] κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς [i]Βελίαρ[1]; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετ' [n]εἰδώλων[1]; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος

VERSIO VULGATA LATINA.

10 Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu manifestetur in corporibus nostris.

11 Semper enim nos, qui vivimus, in mortem tradimur propter Jesum: ut et vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali.

12 Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis.

13 Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est: Credidi, Propter quod locutus sum: et nos credimus, propter quod et loquimur:

14 Scientes quoniam qui suscitavit Jesum, et nos cum Jesu suscitabit, et constituet vobiscum.

15 Omnia enim propter vos: ut gratia abundans, per multos in gratiarum actione, abundet in gloriam Dei.

16 Propter quod non deficimus: sed licet is, qui foris est, noster homo corrumpatur: tamen is, qui intus est, renovatur de die in diem.

17 Id enim, quod in præsenti est momentaneum et leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis,

18 Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.

CAP. V.

SCIMUS enim quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur, quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cælis.

2 Nam et in hoc ingemiscimus, habitationem nostram, quæ de cælo est, superindui cupientes:

3 Si tamen vestiti, non nudi inveniamur.

4 Nam et qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus gravati: eo quòd nolumus expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur quod mortale est, a vita.

5 Qui autem efficit nos in hoc ipsum, Deus, qui dedit nobis pignus spiritus.

6 Audentes igitur semper, scientes quoniam dum sumus in corpore, peregrinamur a Domino:

7 (Per fidem enim ambulamus, et non per speciem.)

8 Audemus autem, et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore, et præsentes esse ad Dominum.

9 Et ideo contendimus sive absentes, sive præsentes placere illi.

10 Omnes enim nos manifestari oportet ante Tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.

11 Scientes ergo timorem Domini hominibus suademus, Deo autem manifesti sumus. Spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse.

12 Non iterum commendamus nos vobis, sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis: ut habeatis ad eos, qui in facie gloriantur, et non in corde.

13 Sive enim mente excedimus, Deo: sive sobrii sumus, vobis.

14 Charitas enim Christi urget nos: æstimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est ergo omnes mortui sunt:

15 Et pro omnibus mortuus est Christus: ut, et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est et resurrexit.

16 Itaque nos ex hoc neminem novimus secundum carnem: Et si cognovimus secundum carnem Christum: sed nunc jam non novimus.

17 Si qua ergo in Christo nova creatura, vetera transierunt: ecce facta sunt omnia nova.

18 Omnia autem ex Deo, qui nos reconciliavit sibi per Christum: et dedit nobis ministerium reconciliationis.

19 Quoniam quidem Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, et posuit in nobis verbum reconciliationis.

20 Pro Christo ergo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo.

21 Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.

CAP. VI

ADJUVANTES autem exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.

2 Ait enim: Tempore accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.

3 Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum:

4 Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis,

5 In plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis,

6 In castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu sancto, in charitate non ficta,

7 In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ a dextris, et a sinistris,

8 Per gloriam, et ignobilitatem, per infamiam, et bonam famam: et seductores, et veraces, sicut qui ignoti, et cogniti:

9 Quasi morientes, et ecce vivimus: ut castigati, et non mortificati:

10 Quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tamquam nihil habentes, et omnia possidentes.

11 Os nostrum patet ad vos o Corinthii, cor nostrum dilatatum est.

12 Non angustiamini in nobis: angustiamini autem in visceribus vestris:

13 Eandem autem habentes remunerationem, tamquam filiis dico: dilatamini et vos.

14 Nolite jugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras?

15 Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli?

16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum

VERSIO LUSITANA.

10 Trazendo sempre no nosso corpo a morte
: Jesus, para que a vida de Jesus se mani-
ste tambem no nosso corpo.
11 Porque nós, que vivemos, somos sempre
ntregues á morte por Jesus; para que a
ida de Jesus appareça tambem na nossa
irne mortal.
12 Em nós logo obra-se à morte, e em vós
vida.
13 E porque nós temos hum mesmo espirito
a fé, segundo está escrito, Eu cri, por isso
e que fallei: tambem nós cremos, e por isso
e tambem que fallamos:
14 Sabendo que aquelle, que resuscitou
Jesus, nos resuscitará tambem com Jesus,
nos collocará comvosco.
15 Porque todas as cousas são por vós: a
m de que quanto mais abundantemente se
errama a graça, tanto maior seja a gloria,
ue redunde para Deos.
16 Esta he a razão, porque não desfalece-
nos: mas ainda que se destrua em nós o ho-
nem exterior, todavia o interior se vai reno-
ando de dia em dia.
17 Porque as momentaneas, e ligeiras tri-
ulações, que padecemos nesta vida, produ-
em em nós o pezo eterno de huma soberana,
incomparavel gloria;
18 Por causa de que nós não contemplamos
s cousas visiveis, mas as invisiveis. Porque
s cousas visiveis são temporaes, e as invisi-
eis são eternas.

CAP. V.

COM effeito nós sabemos, que se esta casa
errena, em que habitamos, vier a dissolver-
e; Deós nos ha de dar no Ceo outra casa,
ue não será feita por mão, eterna nos Ceos.
2 Porque isto he o que nos faz suspirar,
om o desejo que temos de ser revestidos
esta casa celestial;
3 Se todavia formos achados vestidos, e
ão nús.
4 Porque em quanto estamos neste taber-
aculo suspiramos debaixo do seu pezo: não
ue nós desejemos ser despojados delle, mas
im ser revestidos por sima; de sorte, que o
ue ha em nós de mortal, seja absorvido pela
ida.
5 Ora Deos he que nos formou para isso
nesmo, e que nos deo em penhor o seu Es-
pirito.
6 Sempre pois estamos cheios de confiança,
abendo que em quanto habitamos neste cor-
po, estamos longe do Senhor:
7 (Porque por ora caminhamos pela fé, e
não pela vista.)
8 Nesta confiança, que temos, appetecemos
nciosamente a longar-nos deste corpo, por
estarmos na presença do Senhor.
9 Por isso forcejamos por lhe agradar, ou
estejamos delle ausentes, ou lhe estejamos
presentes.
10 Porque importa que todos nós compare-
çamos diante do Tribunal de Christo, para
que cada hum receba o que merecerem as
boas, ou más obras, que tiver feito, estando
no corpo.
11 Sabendo pois quanto o Senhor he para
se temer, procuramos persuadir aos homens
a nossa innocencia: porque Deos bem nos
conhece: e eu espero que tambem sejamos
conhecidos das vossas consciencias.
12 Isto não he que queiramos ainda recom-
mendarmo-nos ao vosso conceito, mas he
querer dar-vos occasião de vos gloriardes
em nós; para terdes que responder aos que
põem a sua gloria no que apparece por fóra,
e não no que se encerra no coração.
13 Porque se enlouquecemos, para Deos he
que enlouquecemos: se conservamos o juizo,
para vós he que o conservamos.
14 Porque o amor de Christo nos con-
strange; considerando que se hum morreo
por todos, logo todos são mortos:
15 E que Christo morreo por todos, a fim
de que os que vivem, não vivão mais para
si mesmos, mas para aquelle, que morreo, e
que resurgio por elles.
16 Por isso desde agora a ninguem conhe-
cemos segundo a carne. E se houve tempo,
em que conhecemos a Christo segundo a
carne, já agora o não conhecemos deste modo.
17 Se algum pois he em Christo, he huma
nova creatura: passou o que era velho: eis-
que tudo se fez novo:
18 E tudo vem de Deos, que nos reconci-
liou comsigo mesmo por Christo; e que con-
fiou de nós o ministerio da reconciliação.
19 Porque Deos he o que reconciliou o
Mundo comsigo mesmo em Christo, não lhe
imputando os seus peccados; e elle he o que
poz em nós a palavra da reconciliação.
20 Nós logo fazemos o officio de Embaix-
adores de Christo, e Deos he o que vos ex-
horta por nos. Assim que, nós vos rogamos
por Christo, que vos reconcilieis com Deos.
21 O qual por amor de nós tratou áquelle,
que não conhecia o peccado, como se elle
fosse o mesmo peccado; a fim de que nelle
nos fizessemos justiça de Deos.

CAP. VI.

COMO cooperadores pois, vos exhortamos,
a que não recebais em vão a graça de Deos.
2 Porque elle diz: Eu te ouvi no tempo
favoravel, e eu te ajudei no dia da salvação.
Eis-aqui agora o tempo favoravel, eis-aqui o
dia da salvação.
3 E guardemo-nos tambem de dar motivo
de escandalo a algum, seja no que for, para
que o nosso ministerio se não vitupere:
4 Mas portemo-nos em todos as cousas,
como Ministros de Deos; fazendo-nos re-
commendaveis por huma grande paciencia
nas tribulações, nas necessidades, nos apertos;
5 Nos golpes, nas prizões, nas sedições,
nos trabalhos, nas vigilias, nos jejuns:
6 Pela castidade, pela sciencia, pela longa-
nimidade, pela doçura, pelo Espirito Santo,
pela caridade sincera:
7 Pela palavra da verdade, pela virtude de
Deos, pelas armas da justiça, na destra e na
isquerda:
8 Entre a gloria, e a ignominia; entre a
boa fama, e a má fama: como enganadores,
ainda que digamos a verdade: como desco-
nhecidos, ainda que sejamos bem conhecidos:
9 Como morrendo, e todavia escapando
com vida; como castigados, mas sem que
cheguemos a morrer:
10 Como tristes, e estando sempre alegres;
como pobres, e entretanto enriquecendo a
muitos; como não tendo nada, e possuindo
tudo.
11 O Corinthios, a nossa boca se abre para
vós, e o nosso coração se dilata.
12 Não são as nossas entranhas as que
estão cerradas para vós, mas são as vossas
as que o estão para nós.
13 Pagai-me logo amor com amor: fallo-
vos como a meus filhos, dilatai vós tambem
para mim o vosso coração.
14 Não vos prendais ao jugo com os infieis.
Porque que união póde haver entre a justiça,
e a iniquidade? Ou que commercio entre a
luz, e as trévas?
15 E que concordia entre Christo, e Belial?
Ou que sociedade entre o fiel, e o infiel?
16 E que consenso entre o Templo de

VERSIO ANGLICANA.

10 Always bearing[a] about in the body
the dying of the Lord Jesus, that the life[b]
also of Jesus might be made manifest in
our body.
11 For we which live are[c] alway deli-
vered unto death for Jesus' sake, that the
life also of Jesus might be made manifest
in our mortal flesh.
12 So then death[f] worketh in us, but
life in you.
13 We having the same spirit[g] of faith,
according as it is written, I[h] believed,
and therefore have I spoken; we also be-
lieve, and therefore speak;
14 Knowing[k] that he which raised up
the Lord Jesus, shall raise up us also by
Jesus, and shall present *us* with you.
15 For all things[m] *are* for your sakes,
that the abundant grace[n] might, through
the thanksgiving of many, redound to the
glory of God.
16 For which cause we[p] faint not; but
though our outward man perish, yet the
inward[q] *man* is renewed day by day.
17 For our[s] light affliction, which is
but for a moment, worketh for us a far
more exceeding *and* eternal weight of
glory;
18 While we look not at the things which
are seen, but at the things which are not
seen:[v] for the things which are seen *are*
temporal; but the things which are not
seen *are* eternal.

CHAP. V.

FOR we know, that if our earthly house
of *this* tabernacle[y] were dissolved, we
have a building of God, an house[a] not
made with hands, eternal in the heavens.
2 For in this we groan,[b] earnestly de-
siring to be clothed upon with our house
which is from heaven:
3 If so be that being clothed we shall
not be found naked.[d]
4 For we that are in *this* tabernacle do
groan, being burdened: not for that we
would be unclothed, but clothed upon,
that mortality[g] might be swallowed up
of life.
5 Now he that hath wrought[h] us for
the self-same thing *is* God, who also hath
given unto us the earnest[i] of the Spirit.
6 Therefore *we are* always confident,
knowing that, whilst we are at home in
the body, we are absent from the Lord:
7 (For we[n] walk by faith, not by sight:)
8 We are confident, *I say*, and willing[p]
rather to be absent from the body, and to
be present with the Lord.
9 Wherefore we η labour, that, whether
present or absent, we may be accepted of
him.
10 For we[s] must all appear before the
judgment-seat of Christ; that every one
may receive[u] the things *done* in *his* body,
according to that he hath done, whether
it be good or bad.
11 Knowing therefore the terror[w] of
the Lord, we persuade men; but we[x] are
made manifest unto God; and I trust also
are made manifest in your consciences.
12 For we[z] commend not ourselves
again unto you, but give you occasion to
glory on our behalf, that we may have
somewhat to *answer* them which glory in
θ appearance, and not in heart.
13 For whether we be beside[a] ourselves,
it is to God: or whether we be sober, *it*
is for your cause.
14 For the love of Christ[b] constraineth

A. D. 60.

a Ga. 6. 17.
b 2Ti.2.11,12.
c Ro. 5. 15.
d Ro.14.7..9.
1Co.6.19,20.
e 1Co. 15. 31,
49.
f ch. 13. 9.
g 2 Pe. 1. 1.
h Ps. 116. 10.
β let him be.
i Jn°. 3. 3.
Ga. 6. 15.
j Is. 65. 17.
Re. 21. 5.
k ch. 5. 1..4.
l Col. 1. 20.
m 1Co.3.21,22
n ch. 8. 19.
o Ro.3.24,25.
p 1 Co. 15. 58.
γ *put in us.*
q Ro. 7. 22.
r Job 33. 23.
Mal. 2. 7.
Ep. 6. 20.
s Ro.8.18,34.
t Is.53.6,9,12.
Ga. 3. 13.
1Pe.2.22,24.
1 Jn°. 3. 5.
u Ro. 5. 19.
v He. 11. 1
w ch. 5. 20.
x He. 12. 15.
y Job 4. 19.
2Pe.1.13,14.
z Is. 49. 8.
a 1 Pe. 1. 4.
b Ro. 8. 23.
c 1Co. 10. 32.
δ *commend-
ing.*
d Re. 3. 18.
16. 15.
e 1 Co. 4. 1.
f ch.11.23,&c.
ζ or, *in toss-
ings to and
fro.*
g 1Co. 15. 53.
h Is. 29. 23.
Ep. 2. 10.
i Ep. 1. 14.
k ch. 4. 2.
l 1 Co. 2. 4.
m Ep.6.11,&c.
n Ro.8.24,25.
o Jn°.7.12,17.
p Phi. 1. 23.
q 1 Co. 4. 9.
r Ps. 118. 18.
η *endeavour.*
s Ro. 14. 10.
t Ps. 84. 11.
u Ep. 6. 8.
Re. 22. 12.
v ch. 7. 3.
w He. 10. 31.
Jude 23.
x ch. 4. 2.
y De. 7. 2, 3.
1 Co. 7. 39.
z ch. 3. 1.
θ *the face.*
a ch.11.1,16,
17.
b Ca. 8. 6.
c 1Co.3.16,17.
6. 19.
Ep.2.21,22.

us; because we thus judge, that if one
died for all, then[c] were all dead:
15 And *that* he died for all, that they[d]
which live should not henceforth live
unto themselves, but unto him which died
for them, and rose again.
16 Wherefore henceforth know we no
man after the flesh: yea, though we have
known Christ after the flesh, yet now
henceforth know we *him* no more.
17 Therefore if any man *be* in Christ,
β *he is* a new creature:[i] old things are
passed away; behold,[j] all things are be-
come new.
18 And all things *are* of God, who hath
reconciled[l] us to himself by Jesus Christ,
and hath given to us the ministry of re-
conciliation;
19 To wit, that God was in Christ, re-
conciling the world unto himself, not im-
puting their trespasses[o] unto them; and
hath γ committed unto us the word of re-
conciliation.
20 Now then we are ambassadors[r] for
Christ, as though God did beseech *you*
by us: we pray *you* in Christ's stead, be
ye reconciled to God.
21 For he[t] hath made him *to be* sin for
us, who knew no sin; that we might be
made[u] the righteousness of God in him.

CHAP. VI.

WE then, *as* workers[w] together *with*
him, beseech *you* also that ye receive not
the grace of God in vain.[x]
2 (For he saith, I[z] have heard thee in
a time accepted, and in the day of salva-
tion have I succoured thee: behold, now
is the accepted time; behold, now *is* the
day of salvation.)
3 Giving no offence[c] in any thing, that
the ministry be not blamed:
4 But in all *things* δ approving our-
selves as the ministers[e] of God, in much
patience, in afflictions, in necessities, in
distresses,
5 In stripes,[f] in imprisonments, ζ in tu-
mults, in labours, in watchings, in fastings;
6 By pureness, by knowledge, by long-
suffering, by kindness, by the Holy Ghost,
by love unfeigned,
7 By the word of truth,[k] by the power[l]
of God, by the armour[m] of righteousness
on the right hand and on the left,
8 By honour and dishonour, by evil
report and good report: as deceivers,[o]
and *yet* true;
9 As unknown,[q] and *yet* well known;
as dying, and behold, we live: as chast-
ened,[r] and not killed;
10 As sorrowful, yet alway rejoicing;
as poor, yet making many rich; as having
nothing, and *yet* possessing all things.[t]
11 O *ye* Corinthians, our mouth is open
unto you, our heart[v] is enlarged.
12 Ye are not straitened in us, but ye
are straitened in your own bowels.
13 Now for a recompence in the same,
(I speak as unto *my* children,) be ye also
enlarged.
14 Be ye[y] not unequally yoked together
with unbelievers: for what fellowship
hath righteousness with unrighteousness?
and what communion hath light with
darkness?
15 And what concord hath Christ with
Belial? or what part hath he that believ-
eth with an infidel?
16 And what agreement hath the tem-
ple of God with idols? for ye[c] are the

TEXTUS GRÆCUS.

καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς,
καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς,
καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός.
17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφο-
ρίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ
ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς·
18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς
ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει
Κύριος παντοκράτωρ.

Κεφ. ζ'. VII.

ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγα-
πητοὶ, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μο-
λυσμοῦ [n] σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες[1]
ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.
2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα
ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.
3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ
ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συν-
αποθανεῖν καὶ συζῆν.
4 Πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή
μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ
παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.
5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν,
οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ'
ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν
φόβοι.
6 Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρε-
κάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει [n] ᾗ παρεκλήθη[1] ἐφ'
ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ·
ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι.
8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ,
οὐ [n] μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην. Βλέπω
γὰρ ὅτι[1] ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, [n] εἰ καὶ πρὸς ὥραν,
ἐλύπησεν[1] ὑμᾶς.
9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ
Θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς
σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ
τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.
11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπη-
θῆναι [d] ὑμᾶς[1], πόσην κατειργάσατο[f] ὑμῖν σπου-
δήν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν,
ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς
ἁγνοὺς εἶναι [d] ἐν[1] τῷ πράγματι.
12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ
ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος·
ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν
ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
13 Διὰ τοῦτο [n] παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρα-
κλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχά-
ρημεν[1] ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ
κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν
ἡ [n] ἐπὶ Τίτου[1], ἀλήθεια ἐγενήθη·
15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως
εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων
ὑμῶν ὑπακοὴν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου
ἐδέξασθε αὐτόν.
16 Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'. VIII.

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
τῆς Μακεδονίας·
2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισ-
σεία τῆς [n] χαρᾶς[1] αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους
πτωχεία αὐτῶν, ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον
τῆς [n] ἁπλότητος[1] αὐτῶν.
3 Ὅτι κατὰ δύναμιν (μαρτυρῶ) καὶ ὑπὲρ
δύναμιν αὐθαίρετοι·
4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν,
τὴν χάριν, καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς
εἰς τοὺς ἁγίους, [b] δέξασθαι ἡμᾶς[1].
5 Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς
ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελή-
ματος Θεοῦ.
6 Εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς
προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ
τὴν χάριν ταύτην.
7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει,
καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ
τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε.
8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέ-
ρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης
γνήσιον δοκιμάζων.
9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλού-
σιος ὤν· ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλου-
τήσητε.
10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ
ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆ-
σαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ
πέρυσι.
11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅπως
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ
ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.
12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν
ἔχῃ [c] τις[1], εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.
13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις·
ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα·
14 Ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται
εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης·
15 Καθὼς γέγραπται· Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλε-
όνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.
16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, τῷ [k] διδόντι[1] τὴν αὐτὴν
σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·
17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπου-
δαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς
ὑμᾶς.
18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελ-
φὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν
τῶν ἐκκλησιῶν·
19 (Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς
ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν, [i] σὺν[1]
τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν
πρὸς τὴν [d] αὐτοῦ[1] τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προ-
θυμίαν [l] ὑμῶν[1].)
20 Στελλόμενοι τοῦτο, μήτις ἡμᾶς μωμή-
σηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ' ἡμῶν·
21 [i] Προνοούμενοι[1] καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον
Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις
σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον,

VERSIO VULGATA LATINA.

Dei vivi, sicut dicit Deus: Quoniam
inhabitabo in illis, et inambulabo inter
eos, et ero illorum Deus, et ipsi erunt
mihi populus.
17 Propter quod exite de medio eo-
rum, et separamini, dicit Dominus, et
immundum ne tetigeritis:
18 Et ego recipiam vos: et ero vobis
in patrem, et vos eritis mihi in filios, et
filias, dicit Dominus omnipotens.

CAP. VII.

HAS ergo habentes promissiones cha-
rissimi, mundemus nos ab omni inqui-
namento carnis, et spiritus perficientes
sanctificationem in timore Dei.
2 Capite nos. Neminem læsimus, ne-
minem corrupimus neminem circumve-
nimus.
3 Non ad condemnationem vestram
dico: prædiximus enim quòd in cordi-
bus nostris estis ad commoriendum, et
ad convivendum.
4 Multa mihi fiducia est apud vos,
multa mihi gloriatio pro vobis, repletus
sum consolatione, superabundo gaudio
in omni tribulatione nostra.
5 Nam et cum venissemus in Mace-
doniam, nullam requiem habuit caro
nostra, sed omnem tribulationem passi
sumus: foris pugnæ, intus timores.
6 Sed qui consolatur humiles, conso-
latus est nos Deus in adventu Titi.
7 Non solum autem in adventu ejus,
sed etiam in consolatione, qua consola-
tus est in vobis, referens nobis vestrum
desiderium, vestrum fletum, vestram
æmulationem pro me, ita ut magis gau-
derem.
8 Quoniam etsi contristavi vos in
epistola, non me pœnitet: etsi pœniteret,
videns quòd epistola illa (etsi ad horam)
vos contristavit;
9 Nunc gaudeo: non quia contristati
estis, sed quia contristati estis ad pœni-
tentiam. Contristati enim estis secun-
dum Deum, ut in nullo detrimentum
patiamini ex nobis.
10 Quæ enim secundum Deum tristi-
tia est, pœnitentiam in salutem stabi-
lem operatur: sæculi autem tristitia
mortem operatur.
11 Ecce enim hoc ipsum, secundum
Deum contristari vos, quantam in vobis
operatur solicitudinem: sed defensio-
nem, sed indignationem, sed timorem,
sed desiderium, sed æmulationem, sed
vindictam: in omnibus exhibuistis vos,
incontaminatos esse negotio.
12 Igitur, etsi scripsi vobis, non prop-
ter eum, qui fecit injuriam, nec propter
eum, qui passus est: sed ad manifestan-
dam solicitudinem nostram, quam habe-
mus pro vobis
13 Coram Deo: ideo consolati sumus.
In consolatione autem nostra, abundan-
tius magis gavisi sumus super gaudio
Titi, quia refectus est spiritus ejus ab
omnibus vobis.
14 Et si quid apud illum de vobis
gloriatus sum, non sum confusus: sed
sicut omnia vobis in veritate locuti su-
mus, ita et gloriatio nostra, quæ fuit ad
Titum, veritas facta est,
15 Et viscera ejus abundantius in vo-
bis sunt: reminiscentis omnium ves-
trum obedientiam: quomodo cum ti-
more, et tremore excepistis illum.
16 Gaudeo quòd in omnibus confido
in vobis.

CAP. VIII.

NOTAM autem facimus vobis fratres
gratiam Dei, quæ data est in Ecclesiis
Macedoniæ:
2 Quòd in multo experimento tribula-
tionis abundantia gaudii ipsorum fuit,
et altissima paupertas eorum abunda-
vit in divitias simplicitatis eorum:
3 Quia secundum virtutem testimo-
nium illis reddo, et supra virtutem vo-
luntarii fuerunt,
4 Cum multa exhortatione obsecran-
tes nos gratiam, et communicationem
ministerii, quod fit in Sanctos.
5 Et non sicut speravimus, sed semet-
ipsos dederunt primùm Domino, de-
inde nobis per voluntatem Dei,
6 Ita ut rogaremus Titum: ut quemad-
modum cœpit, ita et perficiat in vobis
etiam gratiam istam.
7 Sed sicut in omnibus abundatis fide,
et sermone, et scientia, et omni solici-
tudine, insuper et charitate vestra in
nos, ut et in hac gratia abundetis.
8 Non quasi imperans dico: sed per
aliorum solicitudinem, etiam vestræ
charitatis ingenium bonum compro-
bans.
9 Scitis enim gratiam Domini nostri
Jesu Christi, quoniam propter vos ege-
nus factus est, cum esset dives, ut illius
inopia vos divites essetis.
10 Et consilium in hoc do: hoc enim
vobis utile est, qui non solum facere,
sed et velle cœpistis ab anno priore:
11 Nunc vero et facto perficite: ut
quemadmodum promptus est animus
voluntatis, ita sit et perficiendi ex eo,
quod habetis.
12 Si enim voluntas prompta est, se-
cundum id, quod habet, accepta est,
non secundum id, quod non habet.
13 Non enim ut aliis sit remissio, vo-
bis autem tribulatio, sed ex æqualitate.
14 In præsenti tempore vestra abun-
dantia illorum inopiam suppleat: ut et
illorum abundantia vestræ inopiæ sit
supplementum, ut fiat æqualitas, sicut
scriptum est:
15 Qui multum non abundavit: et qui
modicum, non minoravit.
16 Gratias autem Deo, qui dedit ean-
dem solicitudinem pro vobis in corde
Titi,
17 Quoniam exhortationem quidem
suscepit: sed cum solicitior esset, sua
voluntate profectus est ad vos.
18 Missimus etiam cum illo fratrem,
cujus laus est in Evangelio per omnes
Ecclesias:
19 Non solum autem, sed et ordina-
tus est ab Ecclesiis comes peregrina-
tionis nostræ in hanc gratiam, quæ mi-
nistratur a nobis ad Domini gloriam,
et destinatam voluntatem nostram:
20 Devitantes hoc, ne quis nos vitu-
peret in hac plenitudine, quæ ministra-
tur a nobis.
21 Providemus enim bona non solum
coram Deo, sed etiam coram hominibus.
22 Misimus autem cum illis et fratrem
nostrum, quem probavimus in multis

VERSIO LUSITANA.

ꞏeos, e os idolos? Porque vós sois o Temlo de Deos vivo, como Deos diz: Eu habi-rei nelles, e andarei entre elles, e serei ou Deos, e elles serão o meu povo.

17 Por tanto sahi do meio dessas pessoas, separai-vos dellas, diz o Senhor, e não toieis o que he immundo:

18 E eu vos receberei; e serei vosso pai, vós sereis meus filhos, e minhas filhas, diz Senhor Todo Poderoso.

CAP. VII.

TENDO pois recebido estas promessas, cassimos, purifiquemo-nos de toda a immuncia da carne, e do espirito, acabando a nos- santificação no temor de Deos.

2 Recebei-nos. Nós a ninguem temos ofndido, a ninguem temos corrompido, a ninhem temos tirado o seu.

3 Não vos digo isto por vos condemnar; ois já vos declarei, que vós estais no meu ração para a morte, e para a vida.

4 He grande a confiança, que tenho em vós: rande a razão, que tenho de me gloriar em ós: estou cheio de consolação, exubéro de osto em todas as minhas tribulações.

5 Porque depois que fomos a Macedonia, enhum descanço teve a nossa carne, mas empre tivemos que soffrer; combates fóra, istos dentro.

6 Porém Deos, que consola aos humildes, os consolou com a chegada de Tito.

7 E não sómente com a sua chegada, mas mbem com a consolação que elle recebeo e vós; tendo-me o mesmo referido as extreosas saudades, que vós tendes de me ver; vossas lagrimas; a vossa affeição por mim; que tudo fez crescer muito a minha alegria.

8 Porque ainda que eu vos entristeci com minha carta, não me peza disso; se bem ue ao principio me pezasse, vendo que ella os entristecêra por algum tempo.

9 Agora porém folgo, não de vos haver enristecido, mas de que a vossa tristeza vos rouxe á penitencia. A tristeza, que tivestes, oi segundo Deos; e assim nella nenhum derimento recebestes de nós.

10 Porque a tristeza, que he segundo Deos, roduz para a salvação huma penitencia estael; e a tristeza do seculo produz a morte.

11 Porque eis-que quanto esta tristeza, que entistes segundo Deos, produzio em vós não ó de cuidado, e de vigilancia, mas tambem le apologia, de indignação, de temor, de saulade, de zelo, de vingança. Vós mostrastes m tudo, que não tinheis culpa neste negocio.

12 Pelo que, quando nós vos escrevemos, ão foi nem por causa do que fez a injúria, em por causa do que a padeceo; mas sim ara vos manifestar o cuidado, que de vós emos diante de Deos.

13 Por isso ficámos mui consolados: e na ossa consolação, nos alegramos mais abunlantamente pela alegria de Tito, vendo que todos vós contribuistes a alliviar-lhe o espirito.

14 E se eu fallando com elle me gloriei de vós, não me envergonho disso: mas assim como fallando comvosco, nunca vos fallámos senão a verdade; assim tambem se achou ser verdadeiro o vantajoso testemunho, que de vós démos a Tito.

15 Por isso a sua ternura por vós he cada vez maior; quando elle se lembra da vossa obediencia, e de como o recebestes com temor, e tremor.

16 Eu pois me alegro, vendo que tudo me posso prometter de vós.

CAP. VIII.

MAS agora, irmãos, convem que eu vos faça saber a graça, que Deos usou com as Igrejas dos Macedonios:

2 Que no meio das grandes tribulações, que padecêrão, foi ainda maior a sua alegria; e que a sua grandissima pobreza espalhou com abundancia as riquezas da sua simplicidade:

3 Porque eu lho devo assim testemunhar, que elles chegárão a dar quanto poderão, e ainda mais do que podião:

4 Esconjurando-nos com instantes rogos, a que recebessemos as suas esmolas, e tomassemos á nossa conta levallas aos Santos.

5 E não sómente fizerão elles nisto o que nós esperavamos; mas elles se derão tambem a si mesmos, primeiramente ao Senhor, depois a nós, pela vontade de Deos,

6 Que me moveo a supplicar a Tito, que do modo que já começou, acabe tambem entre vós esta boa obra.

7 Para que sendo, como sois, ricos em todas as cousas, na fé, e nas palavras, e na sciencia, e em todo cuidado, e no affecto, que nos tendes; o sejais tambem nesta espece de graça.

8 O que eu todavia vos não digo, para vos impôr alguma lei: mas sómente para com o cuidado dos outros, vos excitar a dardes provas da vossa caridade sincera.

9 Porque vós bem sabeis qual foi a bondade de nosso Senhor Jesu Christo, que sendo rico, se fez pobre por vós, para que vós pela sua pobreza fosseis ricos.

10 Isto pois aqui he hum conselho, que vos dou, por elle vos ser util; e porque desdo anno passado fostes os primeiros, não só a fazerdes esta caridade, mas tambem a dispôr-vos para ella.

11 Acabai pois agora o que desde então começastes; para que assim como o vosso coração esteve prompto para o querer, o esteja elle tambem para o executar, segundo as vossas posses.

12 Porque se a vontade he prompta, he aceitoda segundo o que hum tem, e não segundo o que não tem.

13 Assim que, a minha tenção não he, que os outros fiquem alliviados, e vós onerados.

14 Mas que por tirar a desigualdade, supra agora a vossa abundancia a sua pobreza; para que a vossa pobreza seja algum dia alliviada pela sua abundancia; e deste modo fique tudo reduzido a igualdade,

15 Segundo o que está escrito: Ao que colheo muito, não lhe sobejou: e ao que pouco, não lhe faltou.

16 Eu porém dou graças a Deos, de pôr no coração de Tito o mesmo cuidado por vós;

17 Porque não sómente tomou bem a minha rogativa, mas crescendo nelle o affecto, partio de seu moto proprio a visitar-vos.

18 Enviámos tambem com elle hum nosso irmão, que se fez célebre pelo Evangelho em todas as Igrejas;

19 E que além disso foi escolhido pelas Igrejas para nos acompanhar nas nossas viagens, e tomar parte no cuidado, que temos de procurar estes soccorros para gloria do Senhor, e para ajudar a nossa boa vontade.

20 Com o qual desejamos evitar o que ninguem nos vitupere por causa desta abundancia que he ministrada por nós.

21 Porque o nosso empenho he fazermos o bem com tal circunspecção, que elle seja approvado não sómente de Deos, mas tambem dos homens.

22 Tambem com elles enviámos outro irmão nosso, que em muitos casos temos experimentado zeloso, e diligente, e agora muito mais, pela grande confiança, que ha de vós,

VERSIO ANGLICANA.

temple of the living God; as God hath said, I[a] will dwell in them, and walk in *them;* and I will be their God, and they shall be my people.

17 Wherefore come[c] out from among them, and be ye separate, saith the Lord, and touch not the unclean *thing;* and I will receive you,

18 And will[e] be a Father unto you, and ye shall be my sons and daughters, saith the Lord Almighty.

CHAP. VII.

HAVING therefore these promises,[g] dearly beloved, let us cleanse[h] ourselves from all filthiness of the flesh and spirit, perfecting holiness in the fear of God.

2 Receive us; we have wronged no man, we have corrupted no man, we[k] have defrauded no man.

3 I speak not *this* to condemn *you;* for I have said[l] before, that ye are in our hearts to die and live with *you.*

4 Great *is* my boldness of speech toward you, great[m] *is* my glorying of you: I am filled with comfort, I am exceeding joyful[o] in all our tribulation.

5 For, when we were come into Macedonia, our flesh had no rest, but we were troubled on every side; without[q] *were* fightings, within *were* fears.

6 Nevertheless God, that comforteth those that are cast down, comforted us by the coming of Titus;[s]

7 And not by his coming only, but by the consolation wherewith he was comforted in you, when he told us your earnest desire, your mourning, your fervent mind toward me; so that I rejoiced the more.

8 For though I made you sorry with a letter, I do not repent, though I[x] did repent: for I perceive that the same epistle hath made you sorry, though *it were* but for a season.

9 Now I rejoice, not that ye were made sorry, but that ye sorrowed to repentance: for ye were made sorry ζ after a godly manner, that ye might receive damage by us in nothing.

10 For godly sorrow[z] worketh repentance to salvation not to be repented of: but the sorrow of the world[a] worketh death.

11 For behold this self-same thing, that ye sorrowed after a godly sort,[c] what carefulness[d] it wrought in you, yea, *what* clearing[e] of yourselves, yea, *what* indignation,[f] yea, *what* fear,[g] yea, *what* vehement desire,[h] yea, *what* zeal,[i] yea, *what* revenge![j] In all *things* ye have approved yourselves[k] to be clear in this matter.

12 Wherefore though I wrote unto you, *I did it* not for his cause that had done the wrong, nor for his cause that suffered wrong, but that our care[n] for you in the sight of God might appear unto you.

13 Therefore we were comforted in your comfort: yea, and exceedingly the more joyed we for the joy of Titus, because his spirit was refreshed[q] by you all.

14 For if I have boasted any thing to him of you, I am not ashamed; but as we spake all things to you in truth, even so our boasting, which *I made* before Titus, is found a truth.

15 And his θ inward affection is more abundant toward you, whilst he remembereth the obedience of you all, how with fear[s] and trembling ye received him.

16 I rejoice, therefore, that I have confidence[b] in you in all *things.*

CHAP. VIII.

MOREOVER, brethren, we do you to wit of the grace of God bestowed on the churches of Macedonia;[d]

2 How that, in a great trial of affliction, the abundance of their joy and their deep poverty[f] abounded unto the riches of their β liberality.

3 For to *their* power, I bear record, yea, and beyond *their* power, *they were* willing of themselves;

4 Praying us with much intreaty that we would receive the gift, and *take upon us* the fellowship[i] of the ministering to the saints.

5 And *this they did,* not as we hoped, but first gave their ownselves to the Lord, and unto us by the will of God.

6 Insomuch that we desired Titus, that as he had begun, so he would also finish in you the same γ grace also.

7 Therefore, as ye abound[n] in every *thing, in* faith, and utterance, and knowledge, and *in* all diligence, and *in* your love to us, *see* that ye abound in this grace also.

8 I speak not by commandment,[p] but by occasion of the forwardness of others, and to prove the sincerity of your love.

9 For ye know the grace of our Lord Jesus Christ, that, though he was rich,[r] yet for your sakes he became poor,[t] that ye through his poverty might be rich.[u]

10 And herein I give *my* advice: for this is expedient for you, who have begun before, not only to do, but also to be δ forward a year ago.

11 Now therefore perform[v] the doing *of it;* that as *there was* a readiness to will, so *there may be* a performance also out of that which ye have.

12 For if there[y] be first a willing mind, *it is* accepted according to that a man hath, *and* not according to that he hath not.

13 For *I mean* not that other men be eased, and ye burdened:

14 But by an equality, *that* now at this time your abundance *may be a supply* for their want, that their abundance also may be *a supply* for your want: that there may be equality:

15 As it is written, He[b] that *had gathered* much had nothing over; and he that *had gathered* little had no lack.

16 But thanks *be* to God, which put the same earnest care into the heart of Titus for you.

17 For indeed he accepted the exhortation;[l] but being more forward, of his own accord he went unto you.

18 And we have sent with him the brother,[m] whose praise *is* in the gospel throughout all the churches;

19 And not *that* only, but who was also chosen[o] of the churches to travel with us with this η grace, which is administered by us to the glory[p] of the same Lord, and *declaration of* your ready mind:

20 Avoiding this, that no man should blame us in this abundance which is administered by us:

21 Providing for honest[r] things, not only in the sight of the Lord, but also in the sight of men.

22 And we have sent with them our brother, whom we have oftentimes proved diligent in many things, but now much

A. D. 60.

a Ex. 29. 45. Le. 26. 12. Je. 31. 1, 33. 32. 38. Eze. 11. 20. 36. 28. 37. 26, 27. Zec. 8. 8.
b 2 Th. 3. 4. Phile. 8, 21.
c ch. 7. 1. Is. 52. 11. Re. 18. 4.
d ch. 9. 2, 4.
e Je. 31. 9. Re. 21. 7.
f Mar. 12. 44.
β *simplicity.*
g ch. 6. 17, 18. 1 Jnº. 3. 3.
h Ps. 51. 10. Eze. 36. 25, 26. 1 Jnº. 1. 7, 9.
i Ac. 11. 29. Ro. 15. 25, 26.
k ch. 12. 17. 1 Sa. 12. 3, 4. Ac. 20. 33.
l ch. 6. 11, 12.
γ or, *gift.*
m ch. 1. 14. 1 Co. 1. 4.
n 1 Co. 1. 5.
o Phi. 2. 17. Col. 1. 24.
p 1 Co. 7. 6.
q De. 32. 25.
r Jnº. 1. 1.
s ch. 2. 13.
t Lu. 9. 58. Phi. 2. 6, 7.
u Re. 3. 18.
δ *willing.*
v 1 Ti. 6. 19. He. 13. 16. Ja. 2. 15, 16.
x ch. 2. 4.
y Lu. 21. 3.
ζ or, *according to God.*
z Je. 31. 9. Eze. 7. 16.
a Pr. 17. 22.
b Ex. 16. 18.
c Is. 66. 2.
d Tit. 3. 8.
e Ep. 5. 11.
f Ep. 4. 26.
g He. 4. 1.
h Ps. 42. 1. 130. 6.
i Re. 3. 19.
j Mat. 5. 29, 30.
k Ro. 14. 18.
l ver. 6.
m ch. 12. 18.
n ch. 2. 4.
o 1 Co. 16. 3, 4.
η or, *gift.*
p ch. 4. 15.
q Ro. 15. 32.
r Ro. 12. 17. Phi. 4. 8. 1 Pe. 2. 12.
θ *bowels.*
s Phi. 2. 12.

TEXTUS GRÆCUS.

πεποιθήσει [e]πολλῇ[1] τῇ εἰς ὑμᾶς.

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ [n]ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς[1] ἐνδείξασθε, [b]καὶ[1] εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. θʹ. IX.

ΠΕΡΙ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν.

2 Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα (καθὼς ἔλεγον) παρεσκευασμένοι ἦτε·

4 Μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ [b]τῆς καυχήσεως[1].

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν [h]προκατηγγελμένην[1] εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ [a]ὥσπερ[1] πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ᾽ εὐλογίαις, ἐπ᾽ εὐλογίαις καὶ θερίσει.

7 Ἕκαστος καθὼς [n]προαιρεῖται[1] τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

9 Καθὼς γέγραπται· Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

10 Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν [n]σπέρμα[1] τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν [a]χορηγήσαι[1], καὶ [a]πληθύναι[1] τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ [a]αὐξήσαι[1] τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·

11 Ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι᾽ [n]ἡμῶν[1] εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ·

12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ·

13 Διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν.

15 Χάρις [a]δὲ[1] τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ιʹ. X.

ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ εἰς ὑμᾶς·

2 Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα·

4 (Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων·)

5 Λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ·

6 Καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ [f] εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς [b]Χριστοῦ[1].

8 Ἐάν [e]τε[1] γὰρ [e]καὶ[1] περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι·

9 Ἵνα [f] μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, [e]οὐ συνιοῦσιν.

13 Ἡμεῖς δὲ[1] [n]οὐχὶ[1] εἰς τὰ ἄμετρα [d]καυχησόμεθα[1], ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν·

16 Εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι.

17 Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν [h]συνιστῶν[1], ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ᾽ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ιαʹ. XI.

ΟΦΕΛΟΝ ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι, τῷ Χριστῷ·

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, [d]οὕτω[1] φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος [f] τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς [l]ἠνείχεσθε[1].

VERSIO VULGATA LATINA.

sæpe solicitum esse: nunc autem multo solicitiorem, confidentia multa in vos,

23 Sive pro Tito, qui est socius meus, et in vos adjutor, sive fratres nostri, Apostoli Ecclesiarum, gloria Christi.

24 Ostensionem ergo, quæ est charitatis vestræ, et nostræ gloriæ pro vobis, in illos ostendite in faciem Ecclesiarum.

CAP. IX.

NAM de ministerio, quod fit in sanctos ex abundanti est mihi scribere vobis.

2 Scio enim promptum animum vestrum: pro quo de vobis glorior apud Macedones. Quoniam et Achaia parata est ab anno præterito, et vestra æmulatio provocavit plurimos.

3 Misi autem fratres: ut ne quod gloriamur de vobis, evacuetur in hac parte, ut (quemadmodum dixi) parati sitis:

4 Ne cum venerint Macedones mecum, et invenerint vos imparatos, erubescamus nos (ut non dicamus vos) in hac substantia.

5 Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut præveniant ad vos, et præparent repromissam benedictionem hanc paratam esse sic, quasi benedictionem, non tamquam avaritiam.

6 Hoc autem dico: Qui parce seminat, parce et metet: et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet.

7 Unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.

8 Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis: ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum,

9 Sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus: justitia ejus manet in sæculum sæculi.

10 Qui autem administrat semen seminanti: et panem ad manducandum præstabit, et multiplicabit semen vestrum, et augebit incrementa frugum justitiæ vestræ:

11 Ut in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.

12 Quoniam ministerium hujus officii non solum supplet ea, quæ desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino,

13 Per probationem ministerii hujus, glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ, in Evangelium Christi, et simplicitate communicationis in illos, et in omnes,

14 Et in ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis.

15 Gratias Deo super inenarrabili dono ejus.

CAP. X.

IPSE autem ego Paulus obsecro vos per mansuetudinem, et modestiam Christi, qui in facie quidem humilis sum inter vos, absens autem confido in vobis.

2 Rogo autem vos ne præsens audeam per eam confidentiam, qua existimor audere in quosdam, qui arbitrantur nos tamquam secundum carnem ambulemus.

3 In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus.

4 Nam arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruentes,

5 Et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei, et in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi,

6 Et in promptu habentes ulcisci omnem in obedientiam, cum impleta fuerit vestra obedientia.

7 Quæ secundum faciem sunt, videte. Si quis confidit sibi Christi se esse, hoc cogitet iterum apud se: quia sicut ipse Christi est, ita et nos.

8 Nam et si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in ædificationem, et non in destructionem vestram: non erubescam.

9 Ut autem non existimer tamquam terrere vos per epistolas:

10 Quoniam quidem epistolæ, inquiunt, graves sunt et fortes: præsentia autem corporis infirma, et sermo contemptibilis:

11 Hoc cogitet qui ejusmodi est, quia quales sumus verbo per epistolas absentes, tales et præsentes in facto.

12 Non enim audemus inserere, aut comparare nos quibusdam, qui seipsos commendant: sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes, et comparantes nosmetipsos nobis.

13 Nos autem non in immensum gloriabimur, sed secundum mensuram regulæ, qua mensus est nobis Deus, mensuram pertingendi usque ad vos.

14 Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos: usque ad vos enim pervenimus in Evangelio Christi.

15 Non in immensum gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes crescentis fidei vestræ, in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam,

16 Etiam in illa, quæ ultra vos sunt, evangelizare, non in aliena regula in iis quæ præparata sunt gloriari.

17 Qui autem gloriatur, in Domino glorietur.

18 Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus commendat.

CAP. XI.

UTINAM sustineretis modicum quid insipientiæ meæ, sed et supportate me:

2 Æmulor enim vos Dei æmulatione. Despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

3 Timeo autem ne sicut serpens Hevam seduxit astutia sua, ita corrumpantur sensus vestri, et excidant a simplicitate, quæ est in Christo.

4 Nam si is, qui venit, alium Christum prædicat, quem non prædicavimus, aut alium spiritum accipitis, quem non accepistis: aut aliud Evangelium, quod non recepistis: recte pateremini.

VERSIO LUSITANA.

23 Ou seja pois por Tito, que he meu companheiro, e coadjutor por vós: ou seja pelos outros nossos irmãos, que são os Apostolos das Igrejas, e a gloria de Christo:

24 Mostrai-lhes pois na face das Igrejas a vossa caridade, e que não he sem razão, que nós nos gloriamos de vós.

CAP. IX.

MAS sobre este ministerio, que se exercita nos Santos, he cousa superflua que eu vos escreva mais alguma cousa.

2 Porque eu conheço a promptidão do vosso animo: e isto he o de que eu me glorio diante dos Macedonios, quando lhes digo que a Acaia está disposta desdo anno passado; e o vosso exemplo tem excitado o mesmo zelo em muitos.

3 Enviei porém estes irmãos, a fim de não sahirem vãos nesta parte os meus gabos a respeito vosso; e para que elles vos achem preparados, segundo eu os assegurei:

4 Por não acontecer, que quando vierem comigo os Macedonios, achando-vos elles desapercebidos, fiquemos nós envergonhados neste ponto, por não dizer que a vergonha será vossa.

5 Julguei pois que era necessario pedir a nossos irmãos, que fossem primeiro do que eu; a fim de cuidarem em que esteja prompta a esmola, que vós tendes promettido fazer; e que vós deveis fazer de tal maneira, que ella seja hum dom offerecido pela caridade, e não arrancado da avareza.

6 Ora eu adverto-vos, que aquelle, que semea pouco, tambem segará pouco; e que aquelle, que semea em benções, tambem segará em benções.

7 Assim que, cada hum dê aquillo, que resolveo no seu coração, não com tristeza, nem como por força: porque Deos ama ao que dá com alegria.

8 E poderoso he Deos para vos encher exuberantemente de todas as graças; a fim de que tendo em todo o tempo, e em todas as cousas tudo o que basta, tenhais em abundancia, de que exercitar toda a casta de boas obras,

9 Segundo está escrito: Elle espalhou, elle deo aos pobres: a sua justiça dura eternamente.

10 E quem dá a semente ao que semea, tambem vos dará o pão, de que necessitais, para viver: elle multiplicará o que vós tiverdes semeado, e fará crescer sempre mais, e mais os fructos da vossa justiça;

11 A fim de que enriquecidos de tudo, exerciteis em toda simplicidade, que nos farão render a Deos muitas acções de graças.

12 Porque a administração desta offrenda, não sómente suppre o que falta aos Santos, senão que abunda em muitas acções de graças ao Senhor.

13 Pela experiencia deste ministerio, passão a glorificar a Deos pela submissão, que vós testemunhais ter ao Evangelho de Christo, e pela simplicidade, com que repartis de vossos bens com elles, e com todos os outros:

14 E a testemunhar nas orações, que fazem por vós, o amor, que vos tem, por causa das eminentes graças, que tendes recebido de Deos.

15 Graças a Deos, pelo seu ineffavel dom.

CAP. X.

ORA eu Paulo vos esconjuro pela mansidão, e modestia de Christo; eu mesmo, que na vossa presença pareço tão pequeno, e que na ausencia pareço fallar-vos com tanta confiança:

2 Mas esconjuro-vos, que vos porteis de modo, que quando estiver presente, não me veja eu obrigado a usar com alguns daquella authoridade, de que elles crem que eu uso mui confiadamente, imaginando que nós nos andamos segundo a carne.

3 Mas nós, ainda que andamos segundo a carne, não pelejamos segundo a carne.

4 Porque as armas da nossa milicia não são carnaes, mas são poderosas em Deos para destruirem as fortalezas; destruindo os conselhos,

5 E tudo o que se levanta á maior altura contra a sciencia de Deos; e com que reduzimos a escravidão todos os entendimentos, para se renderem á obediencia de Christo:

6 Tendo em nossa mão o poder de castigar a todos os desobedientes, depois que vós tiverdes satisfeito tudo, o que a obediencia pede de vós.

7 Julgai ao menos das cousas, pelo que ellas são na apparencia. Se algum se gloría de ser de Christo, deve tambem considerar lá comsigo, que assim como elle he de Christo, tambem nós o somos.

8 Porque quando eu me gloriasse mais algum tanto do poder, que o Senhor me deo para vossa edificação, e não para vossa destruição, não me envergonharia por isso.

9 Mas porque não pareça que nós vos queremos atemorizar com as nossas Cartas:

10 Porque as Cartas de Paulo, dizem elles, são graves, e fortes; mas elle visto parece hum homem apoucado, e o seu discurso, não presta para nada.

11 O que he deste sentimento considere, que na presença são as nossas obras, como na ausencia as nossas palavras.

12 Porque não he tanta a nossa confiança, que nos mettamos na classe de alguns, que tanto se gabão, ou nos comparemos com elles: mas nós nos medimos a nós mesmos por nós mesmos, e comnosco he que nós nos comparamos.

13 Pelo que longe de nos gloriarmos fóra da nossa medida: nós nos contemos dentro dos limites, que Deos nos assinou, de chegarmos até vós.

14 Porque nós não nos estendemos além do que devemos, como se não tivessemos chegado até vós: pois que com effeito chegámos até vós, prégando-vos o Evangelho de Christo.

15 Não nos gloriamos pois fóra da nossa medida, nem appropriamos a nós os trabalhos de outrem: mas esperamos que crescendo cada dia mais a vossa fé, ella nos adquirirá tanta gloria, que observando a nossa regra, venhamos a estender-nos a muito mais longe,

16 Levando o Evangelho a lugares, que estão além de vós; sem que nos intromettamos na porção alheia, ou nos attribuamos o fructo, do que outro primeiro cultivou.

17 Aquelle pois, que se gloría, glorie-se no Senhor.

18 Porque não he o que a si mesmo se recommenda, o que he estimavel; mas he-o aquelle, a quem Deos recommenda.

CAP. XI.

OXALA quizesseis vós soffrer huma pouca da minha insipiencia; mas eu vos peço que me soffrais.

2 Porque eu amo-vos com ciume, e com hum ciume de Deos; pois vos ajustei com este unico esposo, que he Christo, para vos presentar a elle como huma virgem toda pura.

3 Mas temo, que assim como a serpente enganou a Eva com os seus artificios, não se corrompão tambem os vossos espiritos, e não degenerem da simplicidade, que he em Christo.

4 Porque se quem vos vem prégar, vos annunciasse outro Christo, que o que nós vos annunciámos; ou vos fizesse receber outro Espirito, que o que recebestes; ou vos prégasse outro Evangelho, que o que abraçastes: terieis vós razão de o soffrerdes.

VERSIO ANGLICANA.

more diligent, upon the great confidence which [β] *I have* in you.

23 Whether *any do inquire* of Titus, *he is* my partner and fellow-helper concerning you: or our brethren *be inquired of, they are* the messengers[e] of the churches, *and* the glory of Christ.

24 Wherefore shew ye to them, and before the churches, the proof of your love, and of our boasting[i] on your behalf.

CHAP. IX.

FOR as touching the ministering[m] to the saints, it is superfluous for me to write to you:

2 For I know the forwardness of your mind, for which I boast of you to them of Macedonia, that Achaia was ready a year ago; and your zeal hath provoked very many.

3 Yet have I sent the brethren, lest our boasting of you should be in vain in this behalf; that, as I said, ye may be ready:

4 Lest haply if they of Macedonia come with me, and find you unprepared, we (that we say not, ye) should be ashamed in this same confident boasting.[r]

5 Therefore I thought it necessary to exhort the brethren, that they would go before unto you, and make up beforehand your [η] bounty, [θ] whereof ye had notice before, that the same might be ready, as *a matter of* bounty, and not as *of* covetousness.

6 But this *I say,* He[t] which soweth sparingly shall reap also sparingly; and he which soweth bountifully shall reap also bountifully.

7 Every man according as he purposeth in his heart, *so let him give;* not[v] grudgingly, or of necessity: for God loveth a cheerful[w] giver.

8 And[x] God *is* able to make all grace abound toward you; that ye, always having all sufficiency in all *things,* may abound to every good work:

9 (As it is written,[y] He hath dispersed abroad; he hath given to the poor: his righteousness remaineth for ever.

10 Now he[z] that ministereth seed to the sower both minister bread for *your* food, and multiply your seed sown, and increase the fruits[b] of your righteousness;)

11 Being enriched in every thing to all [ρ] bountifulness, which[c] causeth through us thanksgiving to God.

12 For the administration of this service not only supplieth[e] the want of the saints, but is abundant also by many thanksgivings unto God;

13 Whiles by the experiment of this ministration they glorify[g] God for your professed subjection unto the gospel of Christ, and for *your* liberal distribution unto them, and unto all *men;*

14 And by their prayer for you, which long after you for the exceeding grace[h] of God in you.

15 Thanks[k] *be* unto God for his unspeakable gift.[m]

CHAP. X.

NOW I Paul myself beseech[n] you by the meekness and gentleness of Christ, who [φ] in presence[o] *am* base among you, but being absent am bold toward you:

2 But I beseech *you,* that I may not be bold when I am present with that confidence, wherewith[q] I think to be bold against some, which [ψ] think of us as if we walked according to the flesh.

3 For though we walk in the flesh, we do not war after[a] the flesh:

4 (For the weapons[b] of our warfare[c] *are* not carnal, but mighty [γ] through[d] God to the pulling down[f] of strong holds;)

5 Casting down [δ] imaginations,[g] and every high[h] thing that exalteth itself against the knowledge of God, and bringing into captivity[k] every thought to[l] the obedience of Christ;

6 And having in a readiness to revenge all disobedience, when your obedience[n] is fulfilled.

7 Do ye look on things after the outward[o] appearance? If any man trust to himself that he is Christ's, let him of himself think this again, that, as he *is* Christ's, even so *are* we Christ's.

8 For though I should boast somewhat more of our authority,[p] which the Lord hath given us for edification,[q] and not for your destruction, I should not be ashamed:

9 That I may not seem as if I would terrify you by letters.

10 For *his* letters, [ζ] say they, *are* weighty and powerful; but *his* bodily presence *is* weak, and *his* speech contemptible.

11 Let such an one think this, that, such as we are in word by letters when we are absent, such *will we be* also in deed when we are present.

12 For[s] we dare not make ourselves of the number, or compare ourselves with some that commend themselves: but they measuring themselves by themselves, and comparing themselves among themselves, [λ] are not wise.[u]

13 But we will not boast of things without *our* measure, but according to the measure of the [μ] rule which God hath distributed to us, a measure to reach even unto you.

14 For we stretch not ourselves beyond *our measure,* as though we reached not unto you: for we are come as far as to you also in *preaching* the gospel of Christ:

15 Not boasting of things without *our* measure, *that is,* of[a] other men's labours; but having hope, when your faith is increased, that we shall be [π] enlarged by you according to our rule abundantly,

16 To preach the gospel in the *regions* beyond you, *and* not to boast in another man's [σ] line of things made ready to our hand.

17 But[d] he that glorieth, let him glory in the Lord.

18 For not he that commendeth himself is approved, but[f] whom the Lord commendeth.

CHAP. XI.

WOULD to God ye could bear with me a little in *my* folly: and indeed [τ] bear with me.

2 For I am jealous over you with godly jealousy: for I have espoused you[i] to one husband, that I may present *you as* a chaste virgin[l] to Christ.

3 But I fear, lest by any means, as the serpent beguiled Eve through his subtilty, so your minds should be corrupted from the simplicity that is in Christ.

4 For if he that cometh preacheth another Jesus, whom we have not preached, or *if* ye receive another spirit, which ye have not received, or another[p] gospel, which ye have not accepted, ye might well bear [ω] with *him.*

A. D. 60.

β or, he hath.
a Ro. 8. 13.
b Ep. 6. 13. 1 Th. 5. 8.
c 1 Ti. 1. 18.
γ or, *to.*
d ch. 13. 3, 4.
e Phi. 2. 25.
f Je. 1. 10.
δ or, *reasonings.*
g 1 Co. 1. 19.
h Ps. 18. 27. Eze. 17. 24.
i ch. 7. 14.
k Mat. 11. 29, 30.
l Ge. 8. 21. Mat. 15. 19. He. 4. 12.
m ch. 8. 4, &c.
n ch. 7. 15.
o Jnº. 7. 24.
p ch. 13. 2, 3.
q ch. 13. 8.
r ch. 8. 24.
ζ *saith he.*
η *blessing.*
θ or, *which hath been so much spoken of before.*
s ch. 3. 1.
t Ps. 41. 1..3. Pr. 11. 24, 25. 19. 17. 22. 9. Ga. 6. 7, 9.
λ *understand* it *not*
u Pr. 26. 12.
v De. 15. 7, 8.
w Ex. 35. 5. Ro. 12. 8.
μ or, *line.*
x Phi. 4. 19.
y Ps. 112. 9.
z Is. 55. 10.
a Ro. 15. 20.
π or, *magnified in you.*
b Ho. 10. 12.
ρ *simplicity,* or, *liberality.*
c ch. 1. 11. 4. 15.
σ or, *rule.*
d Je. 9. 24.
e ch. 8. 14.
f Ro. 2. 29.
g Mat. 5. 16.
τ or, *ye do bear.*
h ch. 8. 1.
i Ho. 2. 19, 20.
k Ja. 1. 17.
l Le. 21. 13.
m Jnº. 3. 16.
n Ro. 12. 1.
φ or, *in outward appearance.*
o ver. 10.
p Ga. 1. 7, 8.
q ch. 13. 2, 10. 1 Co. 4. 21.
ψ or, *reckon.*
ω or, *with* me.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Β. XII.

5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ [n] φανερωθέντες' [e] ἐν πᾶσιν' εἰς ὑμᾶς.

7 Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός.

9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ [n] φραγήσεται' εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν.

12 Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς.

13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ.

14 Καὶ οὐ [i] θαυμαστόν'· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν·

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ καυχήσωμαι.

17 Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.

19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.

20 Ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.

21 Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν[f]· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ κἀγώ.

22 Ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι, κἀγώ·

23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, (παραφρονῶν λαλῶ) [n] ὑπὲρ ἐγώ'· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

24 Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.

25 Τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα.

26 Ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·

27 [d] Ἐν' κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.

28 Χωρὶς τῶν παρεκτὸς, ἡ [n] ἐπισύστασίς μου' ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με [d] θέλων'·

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'. XII.

[n] ΚΑΥΧΑΣΘΑΙ δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γάρ' εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν σώματι, εἴτε [n] ἐκτὸς' τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·)

4 Ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ. Φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει [o] τι' ἐξ ἐμοῦ.

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος [n] Σατᾶν, ἵνα' με κολαφίζῃ, [d] ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι'.

8 Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.

9 Καὶ εἴρηκέ μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς [d] μου' ἐν ἀσθενείᾳ [n] τελειοῦται'. Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων [b] καυχώμενος'· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. Ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, [n] εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.

12 Τὰ μὲν' σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.

13 Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 Ἰδοὺ, τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω [e] ὑμῶν'· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· [e] εἰ καὶ' περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι.

16 Ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ [n] κατεβάρησα' ὑμᾶς·

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. II. AD COR. XII.

5 Existimo enim nihil me minus fecisse a magnis apostolis.

6 Nam etsi imperitus sermone, sed non scientia, in omnibus autem manifestati sumus vobis.

7 Aut numquid peccatum feci, me ipsum humilians, ut vos exaltemini? quoniam gratis Evangelium Dei evangelizavi vobis?

8 Alias Ecclesias expoliavi, accipiens stipendium ad ministerium vestrum.

9 Et cum essem apud vos, et egerem; nulli onerosus fui: nam quod mihi deerat, suppleverunt fratres, qui venerunt a Macedonia: et in omnibus sine onere me vobis servavi, et servabo.

10 Est veritas Christi in me, quoniam hæc gloriatio non infringetur in me in regionibus Achaiæ.

11 Quare? quia non diligo vos? Deus scit.

12 Quod autem facio, et faciam: ut amputem occasionem eorum, qui volunt occasionem, ut in quo gloriantur, inveniantur sicut et nos.

13 Nam ejusmodi pseudoapostoli, sunt operarii subdoli, transfigurantes se in apostolos Christi.

14 Et non mirum: ipse enim satanas transfigurat se in angelum lucis.

15 Non est ergo magnum, si ministri ejus transfigurentur velut ministri justitiæ: quorum finis erit secundum opera ipsorum.

16 Iterum dico, (ne quis me putet insipientum esse, alioquin velut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier)

17 Quod loquor, non loquor secundum Deum, sed quasi in insipientia, in hac substantia gloriæ.

18 Quoniam multi gloriantur secundum carnem: et ego gloriabor.

19 Libenter enim suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes.

20 Sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cædit.

21 Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in insipientia dico) audeo et ego:

22 Hebræi sunt, et ego: Israelitæ sunt, et ego: Semen Abrahæ sunt, et ego:

23 Ministri Christi sunt, (ut minus sapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter.

24 A Judæis quinquies, quadragenas, una minus, accepi.

25 Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte et die in profundo maris fui,

26 In itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus:

27 In labore, et ærumna, in vigiliis multis, in fame, et siti, in jejuniis multis, in frigore, et nuditate,

28 Præter illa, quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, solicitudo omnium Ecclesiarum.

29 Quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror?

30 Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt, gloriabor.

31 Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est benedictus in sæcula, scit quòd non mentior.

32 Damasci præpositus Gentis Aretæ regis, custodiebat civitatem Damascenorum ut me comprehenderet:

33 Et per fenestram in sporta dimissus sum per murum, et sic effugi manus ejus.

CAP. XII.

SI gloriari oportet (non expedit quidem:) veniam autem ad visiones, et revelationes Domini.

2 Scio hominem in Christo ante annos quattuordecim, sive in corpore nescio, sive extra corpus nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium cælum.

3 Et scio hujusmodi hominem sive in corpore, sive extra corpus nescio, Deus scit:

4 Quoniam raptus est in Paradisum: et audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui.

5 Pro hujusmodi gloriabor: pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis.

6 Nam, et si voluero gloriari, non ero insipiens: veritatem enim dicam: parco autem, ne quis me existimet supra id, quod videt in me, aut aliquid audit ex me.

7 Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ angelus satanæ, qui me colaphizet.

8 Propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a me:

9 Et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.

10 Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo: Cum enim infirmor, tunc potens sum.

11 Factus sum insipiens, vos me coegistis. Ego enim a vobis debui commendari: nihil enim minus fui ab iis, qui sunt supra modum Apostoli: tam et si nihil sum:

12 Signa tamen Apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, in signis, et prodigiis, et virtutibus.

13 Quid est enim, quod minus habuistis præ ceteris Ecclesiis, nisi quòd ego ipse non gravavi vos? Donate mihi hanc injuriam.

14 Ecce tertiò hoc paratus sum venire ad vos: et non ero gravis vobis. Non enim quæro quæ vestra sunt, sed vos. Nec enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis.

15 Ego autem libentissime impendam, et superimpendar ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens, minus diligar.

16 Sed esto: ego vos non gravavi:

131

VERSIO LUSITANA.

5 Mas eu cuido, que em nada tenho sido inferior aos maiores dentre os Apostolos.

6 Porque ainda que eu sou grosseiro nas palavras, não o sou na sciencia: mas em todas as cousas nos temos feito conhecer de vós.

7 Acaso cahi eu em alguma falta, quando por vos exaltar a vós, me abati a mim, prégando-vos gratuitamente o Evangelho de Deos?

8 Eu despojei as outras Igrejas, recebendo dellas estipendio por vos servir.

9 E quando eu estava comvosco, e necessitava, não fui oneroso a nenhum: porque os irmãos, que tinhão vindo de Macedonia, supprírão tudo o que me faltava: e em tudo me guardei, e guardarei de vos ser pezado.

10 Pela verdade de Christo que ha em mim, que se me não ha de tirar esta gloria em toda a Acaia.

11 Porque? Será porque eu vos não amo? Deos o sabe.

12 Mas eu o faço, e farei, por cortar a occasião de se gloriarem, aos que a buscão, querendo parecer-se comnosco, para dahi se gloriarem.

13 Porque estes taes são huns Apostolos falsos, huns obreiros dolosos, que se transformão em Apostolos de Christo.

14 E não he maravilha: pois que o mesmo Satanaz se transforma em Anjo de luz.

15 Não he logo muito, que tambem os seus Ministros se transformem em Ministros da justiça. Mas o seu fim será como as suas obras.

16 Outra vez digo: (ninguem me repute insensato, ou ao menos soffrei-me como insensato, e concedei que eu me glorie hum pouco)

17 Que o que digo por me gloriar, não o digo segundo Deos, mas como por insipiencia.

18 Pois que muitos se glorião segundo a carne, tambem eu me gloriarei.

19 Porque vós, sendo como sois huns homens sensatos, soffreis aos insensatos.

20 Porque soffreis que elles vos fação seus escravos; que vos devorem; que vos tomem o vosso; que se exaltem sobre vós; que vos dem na cara.

21 Para minha ignominia o digo, pois que nesta parte passamos por muito fracos. Mas huma vez que ha quem tanto se atreva, quero eu sahir com huma insipiencia, fazendome tambem atrevido.

22 Elles são Hebreos? Tambem eu o sou. Elles são Israelitas? Tambem eu o sou. Elles são descendentes de Abrahão? Tambem eu o sou.

23 Elles são Ministros de Christo? Como insensato o digo, mais o sou eu: que tenho soffrido muito mais trabalhos, que tenho experimentado muito mais prizões, que tenho levado muito mais golpes, que muitas vezes me vi em termos de morrer.

24 Que cinco vezes recebi dos Judeos trinta e nove açoutes;

25 Que tres vezes fui sobmettido aos golpes das varas; que huma vez fui apedrejado; que tres vezes padeci naufragio; que hum dia, e huma noite estive no fundo do mar;

26 Que fiz muitas jornadas, em perigos sobre os rios, em perigos de ladrões, em perigos pelos meus Nacionaes, em perigos pelos Gentios, em perigos no meio das Cidades, em perigos no meio dos desertos, em perigos sobre o mar, em perigos pelos falsos irmãos:

27 Em trabalhos, e em fadigas, em vigilias frequentes, em fomes, e sedes, em muitos jejuns, em frios, e desnudez.

28 A fóra os quaes males, que são exteriores, o cuidado, que tenho de todas as Igrejas, acarreia sobre mim hum tropel de negocios, que me estão executando todos os dias.

29 Quem he o que he fraco, que eu me não faça fraco? Quem o que se escandaliza, que eu me não queime?

30 Se importa que alguem se glorie de alguma cousa, eu me gloriarei das minhas fraquezas.

31 Deos e Pai de nosso Senhor Jesu Christo, que he bemdito por todos os seculos, sabe que não minto.

32 Em Damasco o que era Governador da Provincia por El Rei Arétas, fazia que estivessem guardas na Cidade para me prender:

33 Mas numa alcofa me descêrão por huma janella da muralha abaixo, e assim escapei das suas mãos.

CAP. XII.

SE importa que alguem se glorie, (se bem que isto não convem) descerei agora ás visões, e ás revelações do Senhor.

2 Eu conheço hum homem em Christo, que foi arrebatado ha quatorze annos; (se foi em corpo, ou sem corpo, eu o não sei, sabe-o Deos) que foi arrebatado até o terceiro Ceo.

3 E sei que este homem, (se foi em corpo, ou sem corpo, não o sei, sabe-o Deos:)

4 Que elle foi arrebatado ao Paraiso, e que ouvio lá palavras secretas, que não he permittido a hum homem referir.

5 Eu podia gloriar-me sobre hum tal homem: mas por mim, eu não me gloriarei, senão nas minhas fraquezas.

6 Porque se eu quizesse gloriar-me, eu o podia fazer, sem que fosse louco: porque diria a verdade. Porém deixo de o fazer, para que ninguem me attribua ser mais, do que vê em mim, ou ouve dizer de mim.

7 E para que a grandeza das revelações me não ensoberbecesse, havia dado a mim na minha carne hum estimulo, que he o Anjo Satanaz, para me esbofetear.

8 Por cuja causa tres vezes roguei eu ao Senhor, que elle se apartasse de mim.

9 E elle me disse: Basta-te a minha graça: porque o meu poder resplandece mais na fraqueza. De boamente pois me gloriarei nas minhas fraquezas, a fim de que habite em mim o poder de Christo.

10 Por isso sinto complacencia nas minhas fraquezas, nas affrontas, nas necessidades, nas perseguições, nas angustias, que padeço por Christo. Porque quando estou fraco, então he que sou valente.

11 Eu fiz-me hum insensato, mas vós me obrigastes. Porque vós he que devieis fallar honorificamente de mim; pois que em nada tenho sido inferior aos mais eminentes dos Apostolos, ainda que não sou nada.

12 Entre vós com tudo se tem visto os sinaes do meu Apostolado em todo o genero de tolerancia, nos milagres, e nos prodigios, e nos effeitos poderosos.

13 Porque em que tendes vós sido inferiores ás outras Igrejas, se não he que em nada vos quiz eu ser pezado? Perdoai-me esta injúria.

14 Eis-aqui estou prompto terceira vez a vos ir ver: e tambem agora vos não gravarei. Porque eu não busco as vossas cousas, mas a vós. Pois que não são os filhos os que devem enthesourar para os pais; mas os pais para os filhos.

15 Assim que, eu darei tudo o que tenho, e me darei a mim mesmo por vossas almas; ainda que amando-vos eu tanto, vós me ameis tão pouco.

VERSIO ANGLICANA.

5 For I suppose I[a] was not a whit behind the very chiefest apostles.

6 But though[d] *I be* rude in speech, yet not[e] in knowledge; but we have been throughly made manifest[g] among you in all things.

7 Have I committed an offence in abasing myself that ye might be exalted, because I have preached to you the gospel of God freely?

8 I robbed other churches, taking wages *of them*, to do you service.

9 And when I was present with you, and wanted, I[m] was chargeable to no man: for that which was lacking to me, the[n] brethren which came from Macedonia supplied: and in all *things* I have kept myself from being burdensome unto you, and *so* will I keep *myself*.

10 As the truth of Christ is in me, [γ]no man shall stop me of this boasting in the regions of Achaia.

11 Wherefore? because I love you not? God knoweth.

12 But what I do, that I will do, that I may cut off occasion from them[p] which desire occasion; that wherein they glory, they may be found even as we.

13 For such *are* false[q] apostles, deceitful[s] workers, transforming themselves into the apostles of Christ.

14 And no marvel; for Satan[u] himself is transformed into an angel of light.

15 Therefore *it is* no great thing if his ministers also be transformed as the ministers of righteousness; whose end[v] shall be according to their works.

16 I say again, Let no man think me a fool;[w] if otherwise, yet as a fool [η] receive me, that I may boast myself a little.

17 That which I speak, I speak *it*[x] not after the Lord, but as it were foolishly, in this confidence[a] of boasting.

18 Seeing[b] that many glory after the flesh, I will glory also.

19 For ye suffer fools gladly, seeing ye *yourselves* are wise.

20 For ye suffer, if a man bring you into bondage, if a man devour *you*, if a man take *of you*, if a man exalt himself, if a man smite you on the face.

21 I speak as concerning reproach, as though we had been weak. Howbeit whereinsoever any is bold, (I speak foolishly,) I am bold also.

22 Are they Hebrews? so *am* I. Are they Israelites? so *am* I. Are they the seed of Abraham? so *am* I.

23 Are they ministers of Christ? (I speak as a fool) I *am* more; in labours[g] more abundant, in stripes[h] above measure, in prisons more frequent, in deaths[k] oft.

24 Of the Jews five times received I forty *stripes*[m] save one.

25 Thrice was I beaten[n] with rods, once was I[o] stoned, thrice I suffered shipwreck, a night[p] and a day I have been in the deep;

26 *In* journeyings often, *in* perils of waters, *in* perils of robbers, *in* perils[r] by *mine own* countrymen, *in* perils by the heathen, *in* perils in the city, *in* perils in the wilderness, *in* perils in the sea, *in* perils among false brethren;

27 In weariness and painfulness, in watchings[t] often, in hunger[u] and thirst, in fastings often, in cold and nakedness.

28 Beside those things that are without, that which cometh upon me daily, the care[b] of all the churches.

29 Who[c] is weak, and I am not weak? who is offended, and I burn not?

30 If I must needs glory, I will[f] glory of the things which concern mine infirmities.

31 The God[h] and Father of our Lord Jesus Christ, which[i] is blessed for evermore, knoweth[k] that I lie not.

32 In Damascus[l] the governor under Aretas the king kept the city of the Damascenes with a garrison, desirous to apprehend me:

33 And through a window in a basket was I let down by the wall, and escaped his hands.

CHAP. XII.

IT is not expedient for me doubtless to glory. [β]I will come to visions and revelations of the Lord.

2 I knew a man in[o] Christ about fourteen [δ]years ago, (whether in the body, I cannot tell; or whether out of the body, I cannot tell: God knoweth;) such an one caught up to the third heaven.

3 And I knew such a man, (whether in the body, or out of the body, I cannot tell: God knoweth;)

4 How that he was caught up into paradise,[r] and heard unspeakable words, which it is not [ζ]lawful for a man to utter.

5 Of such an one will I glory: yet[t] of myself I will not glory, but in mine infirmities.

6 For though I would desire to glory, I shall not be a fool; for I will say the truth: but *now* I forbear, lest any man should think of me above that which he seeth me *to be*, or *that* he heareth of me.

7 And lest I should be exalted above measure through the abundance of the revelations, there was given to me a thorn[y] in the flesh, the[z] messenger of Satan to buffet me, lest I should be exalted above measure.

8 For this[c] thing I besought the Lord thrice, that it might depart from me.

9 And he said unto me, My grace is sufficient for thee: for my strength is made perfect in weakness. Most gladly therefore will I rather glory[d] in my infirmities, that the power[e] of Christ may rest upon me.

10 Therefore I take pleasure in infirmities, in reproaches, in necessities, in persecutions, in distresses for Christ's sake: for when I am weak, then am I strong.

11 I am become a fool in glorying; ye have compelled me: for I ought to have been commended of you: for[f] in nothing am I behind the very chiefest apostles, though[i] I be nothing.

12 Truly the signs[l] of an apostle were wrought among you in all patience, in signs, and wonders, and mighty deeds.

13 For what is it wherein you were inferior to other churches, except *it be* that I[q] myself was not burdensome to you? forgive me this wrong.

14 Behold, the third time I am ready to come to you; and I will not be burdensome to you: for[s] I seek not your's, but you: for the children ought not to lay up for the parents, but the parents for the children.

15 And I will very gladly spend and be spent for [θ]you; though the more abundantly I love you, the less I be loved.

16 But be it so, I did not burden you:

A. D. 60.

a ch. 12. 11. 1 Co. 15. 10.
b Ac. 15. 36..40
c 1 Co. 9. 22.
d 1 Co. 1. 17. 2. 1, 13.
e Ep. 3. 4.
f ch. 12. 5, 9, 10.
g ch. 12. 12.
h Ga. 1. 3.
i Ro. 9. 5.
k 1 Th. 2. 5.
l Ac. 9. 24, 25.
m Ac. 18. 3. 1 Th. 2. 9.
n Phi. 4. 10, 15.
β *For I will.*
γ *this boasting shall not be stopped in me.*
o Ro. 16. 7.
δ *A. D.* 46. Ac. 22. 17.
p Ga. 1. 7. Ph. 1. 15, &c.
q Ga. 2. 4. 2 Pe. 2. 1. 1 Jnº. 4. 1. Re. 2. 2.
r Lu. 23. 43. Re. 2. 7.
s Phi. 3. 2. Tit. 1. 10, 11.
ζ or, *possible.*
t ver. 9, 10. ch. 11. 30.
u Ge. 3. 1, 5. Re. 12. 9.
v Phi. 3. 19.
w ch. 12. 6, 11.
η or, *suffer.*
x 1 Co. 7. 12.
y Eze. 28. 24. Ga. 4. 14.
z Job 2. 7. Lu. 13. 16.
a ch. 9. 4.
b Phi. 3. 3, 4. 1 Co. 4. 10.
c De. 3. 23..27. Ps. 77. 2..11. La. 3. 8. Mat. 26. 44.
d ver. 5.
e 1 Pe. 4. 14.
f ch. 11. 5.
g 1 Co. 15. 10.
h Ac. 9. 16. 20. 23. 21. 11.
i Lu. 17. 10. 1 Co. 3. 7. Ep. 3. 8.
k 1 Co. 15. 30..32.
l 1 Co. 9. 2.
m De. 25. 3.
n Ac. 16. 22.
o Ac. 14. 19.
p Ac. XXVII.
q ch. 11. 9.
r Ac. 14. 5.
s 1 Co. 10. 33. 1 Th. 2. 8.
t Ac. 20. 31.
u 1 Co. 4. 11.
θ *your souls.*

TEXTUS GRÆCUS.

ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.
17 Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι'
αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;
18 Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν
ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ
τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς
αὐτοῖς ἴχνεσι;
19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα;
[h] κατενώπιον[1] τȣ̃ Θεȣ̃, ἐν [a] Χριστῷ λαλοῦμεν·
τὰ δὲ[1] πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
οἰκοδομῆς.
20 Φοβοῦμαι γὰρ, μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους
θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ
θέλετε· μή πως [n] ἔρεις, ζῆλοι[1], θυμοὶ, ἐριθεῖαι,
καταλαλιαὶ, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκατα-
στασίαι·
21 Μὴ πάλιν [n] ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός[1]
μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν
προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ
τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ
ἔπραξαν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

[n] ΤΡΙΤΟΝ[1] τοῦτο [n] ἔρχομαι[1] πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ
στοματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται
πᾶν ῥῆμα.
2 Προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ
δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν [b] γράφω[1] τοῖς προ-
ημαρτηκόσι, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν
ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·
3 Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τȣ̃ ἐν ἐμοὶ λαλȣ̃ντος
Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς ȣ̓κ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ
ἐν ὑμῖν.
4 Καὶ γὰρ [a] εἰ[1] ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας·
ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· ϗ γὰρ ἡμεῖς ἀσθε-
νȣ̃μεν [n] ἐν[1] αὐτῷ, ἀλλὰ [n] ζήσόμεθα[1] σὺν αὐτῷ
ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.
5 Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει,
ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυ-
τοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μή
τι ἀδόκιμοί ἐστε.
6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ
ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 [h] Εὔχομαι[1] δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι
ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φα-
νῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.
8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.
9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς
δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο [h] δὲ[1] καὶ εὐχόμεθα, τὴν
ὑμῶν κατάρτισιν.
10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν
μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν
ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς
καθαίρεσιν.
11 Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε,
παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε·
ϗ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης ϗ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι.
Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου
Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. [b] Ἀμήν.[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

sed cum essem astutus, dolo vos cepi.
17 Numquid per aliquem eorum, quos
misi ad vos, circumveni vos?
18 Rogavi Titum, et misi cum illo
fratrem. Numquid Titus vos circum-
venit? nonne eodem spiritu ambulavi-
mus? nonne iisdem vestigiis?
19 Olim putatis quòd excusemus nos
apud vos? Coram Deo in Christo loqui-
mur: omnia autem charissimi propter
ædificationem vestram.
20 Timeo enim ne forte cum venero,
non quales volo, inveniam vos: et ego
inveniar a vobis, qualem non vultis: ne
forte contentiones, æmulationes, animo-
sitates, dissensiones, detractiones, su-
surrationes, inflationes, seditiones sint
inter vos:
21 Ne iterum cum venero, humiliet
me Deus apud vos, et lugeam multos
ex iis, qui ante peccaverunt, et non
egerunt pœnitentiam super immunditia,
et fornicatione, et impudicitia, quam
gesserunt.

CAP. XIII.

ECCE tertiò hoc venio ad vos: In ore
duorum, vel trium testium stabit omne
verbum.
2 Prædixi, et prædico, ut præsens, et
nunc absens iis, qui ante peccaverunt,
et ceteris omnibus, quoniam si venero
iterum, non parcam.
3 An experimentum quæritis ejus qui
in me loquitur Christus, qui in vobis
non infirmatur, sed potens est in vobis?
4 Nam etsi crucifixus est ex infirmi-
tate: sed vivit ex virtute Dei. Nam et
nos infirmi sumus in illo: sed vivemus
cum eo ex virtute Dei in vobis.
5 Vosmetipsos tentate si estis in fide:
ipsi vos probate. An non cognoscitis
vosmetipsos quia Christus Jesus in vo-
bis est? nisi forte reprobi estis.
6 Spero autem quòd cognoscetis, quia
nos non sumus reprobi.
7 Oramus autem Deum ut nihil mali
faciatis, non ut nos probati appareamus,
sed ut vos quod bonum est faciatis:
nos autem ut reprobi simus.
8 Non enim possumus aliquid adver-
sus veritatem, sed pro veritate.
9 Gaudemus enim, quoniam nos infir-
mi sumus, vos autem potentes estis.
Hoc et oramus vestram consummatio-
nem.
10 Ideo hæc absens scribo, ut non
præsens durius agam secundum potes-
tatem, quam Dominus dedit mihi in
ædificationem, et non in destructionem.
11 De cetero, fratres, gaudete, perfec-
ti estote, exhortamini, idem sapite, pa-
cem habete, et Deus pacis, et dilectio-
nis erit vobiscum.
12 Salutate invicem in osculo sancto.
Salutant vos omnes sancti.
13 Gratia Domini nostri Jesu Christi,
et charitas Dei, et communicatio sancti
Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

VERSIO LUSITANA.

16 Dirá talvez algum, que assim he, que eu vos não gravie; mas que como astuto que sou, vos apanhei com artificio.

17 Porém acaso servi-me eu de algum daquelles, que mandei, para vos surprender?

18 Eu pedi a Tito que vos fosse ver, e mandei com elle hum irmão. Por ventura surprendeo-vos Tito? Não seguimos nós o mesmo espirito? Não caminhamos pelos mesmos passos?

19 Vós cuidais que ainda nos queremos desculpar diante de vós? Nós vos fallamos diante de Deos em Christo: e tudo quanto dizemos, carissimos, he para vossa edificação.

20 Porque temo, que quando eu vier, vos não ache taes, quaes quizera: e que vós tambem me não acheis tal, qual quizereis. Temo não hajão entre vós porfias, emulações, animosidades, queixumes, maledicencias, mexericos, inchações de soberba, e sedições:

21 E que quando eu vier outra vez, não me humilhe Deos, e não me veja eu obrigado a chorar por muitos, dos que tendo antes cahido em immundicias, e fornicações, e deshonestidades, não fizerão dellas penitencia.

CAP. XIII.

EIS-QUE eu me disponho a vos ir ver pela terceira vez. Na boca de duas, ou tres testemunhas estará toda a palavra.

2 Já vos disse; e ainda que ausente, o torno a dizer agora, como quem cedo estará presente, aos que peccárão, e a todos os mais: que se eu vier, não perdoarei a ninguem.

3 Quereis vós por ventura experimentar a prova de Christo, que falla em mim; que não se mostrou fraco, mas sim poderosissimo entre vós?

4 Porque elle, ainda que foi crucificado pela fraqueza, vive agora pela virtude de Deos. Nós tambem com elle somos fracos, mas com elle vivemos pela virtude de Deos entre vós.

5 Examinai-vos a vós mesmos, se estais na fé: examinai-vos. Por ventura não conheceis vós por vós mesmos, que Christo Jesus está em vós? se não he que descahistes do que ereis.

6 Mas eu espero que vós conheçãis, que nós não descahimos do que eramos.

7 O que nós pedimos a Deos he, que vós não commettais mal algum, e não que nós pareçamos ser o que somos; mas que vós façais o que deveis, ainda quando nós houvessemos de parecer descahidos do que somos.

8 Porque nós não podemos nada contra a verdade, mas sómente pela verdade.

9 E nós nos alegramos de parecermos fracos, quando vós sois valentes. E tambem pedimos, que vos faça perfeitos.

10 Eu vos escrevo isto achando-me ausente, por não me ver obrigado, quando for presente, a usar com severidade do poder, que o Senhor me deo para edificar, e não para destruir.

11 Em fim, irmãos, alegrai-vos, sede perfeitos, consolai-vos, vivei concordes, tende paz. E o Deos da paz e do amor, será comvosco.

12 Saudai-vos huns aos outros no osculo santo. Todos os Santos vos saudão.

13 A graça de nosso Senhor Jesu Christo, e o amor de Deos, e a communicação do Espirito Santo esteja com todos vós. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

nevertheless, being crafty, I caught you with guile.

17 Did I make a gain of you by any of them whom I sent unto you?

18 I desired Titus,[a] and with *him* I sent a brother:[c] Did Titus make a gain of you? walked we not in the same spirit? *walked we* not in the same steps?

19 Again, think ye that we excuse ourselves[f] unto you? we speak before God in Christ: but *we do* all things, dearly beloved, for your edifying.

20 For I fear, lest, when[g] I come, I shall not find you such as I would, and *that* I shall be found unto you such as ye would not: lest *there be* debates, envyings, wraths, strifes, backbitings, whisperings, swellings, tumults:

21 *And* lest, when I come again, my God will humble[i] me among you, and *that* I shall bewail many which have sinned already, and have not repented[l] of the uncleanness, and fornication,[m] and lasciviousness which they have committed.

CHAP. XIII.

THIS *is* the third *time* I am coming to you. In[p] the mouth of two or three witnesses shall every word be established.

2 I told you before, and foretel you, as if I were present, the second time; and being absent now I write to them[t] which heretofore have sinned, and to all other, that, if I come again, I will not spare:

3 Since ye seek a proof of Christ speaking in me, which to you-ward is not weak, but is mighty[w] in you.

4 For though[x] he was crucified through weakness, yet he liveth by the power of God. For we also are weak [β] in him, but we shall live with him by the power of God toward you.

5 Examine[b] yourselves, whether ye be in the faith; prove your ownselves. Know ye not your ownselves, how that Jesus Christ[d] is in you, except ye be reprobates?[e]

6 But I trust that ye shall know that we are not reprobates.

7 Now I pray to God that ye do no evil; not that we should appear approved, but that ye should do that which is honest, though we be as reprobates.

8 For[h] we can do nothing against the truth, but for the truth.

9 For we are glad, when we are weak, and ye are strong: and this also we wish, *even* your perfection.[k]

10 Therefore I write these things being absent, lest being present I should use sharpness,[n] according[o] to the power which the Lord hath given me to edification, and not to destruction.

11 Finally, brethren, farewell. Be perfect,[q] be of good comfort, be[r] of one mind, live in peace; and the God of love and peace shall be with you.

12 Greet[s] one another with an holy kiss.

13 All the saints salute you.

14 The[u] grace of the Lord Jesus Christ, and the love of God, and the[v] communion of the Holy Ghost, *be* with you all. Amen.

The second *epistle* to the Corinthians was written from Philippi, *a city* of Macedonia, by Titus and Lucas.

A. D. 60.

β or, *with.*
a ch. 7. 2.
b 1 Co. 11. 28. 1 Jnº. 3. 20, 21.
c ch. 8. 6.
d Ro. 8. 10. Ga. 4. 19.
e 1 Co. 9. 27. 2 Ti. 3. 8.
f ch. 5. 12.
g ch. 13. 2, 10. 1 Co. 4. 21.
h Pr. 21. 30.
i ch. 2. 1.
k 1 Th. 3. 10. He. 6. 1.
l Re. 2. 21.
m 1 Co. 5. 1.
n Tit. 1. 13.
o ch. 10. 8.
p De. 19. 15. He. 10. 28, 29.
q ver. 9.
r Ro. 12. 16. 15. 5. Ep. 4. 3. Phi. 2. 2. 1 Pe. 3. 8.
s Ro. 16. 16.
t ch. 12. 21.
u Ro. 16. 24.
v Phi. 2. 1.
w 1 Co. 9. 2.
x Phi. 2. 7, 8. 1 Pe. 3. 18.

2 M

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ [n] πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [1] Χριστοῦ·

4 Τοῦ δόντος ἑαυτὸν [a] ὑπὲρ [1] τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

5 Ὧι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι [d] Χριστοῦ [1], εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·

7 Ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

9 Ὡς [n] προειρήκαμεν [1], καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ [c] γὰρ [1] ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

11 Γνωρίζω [i] δὲ [1] ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.

12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὔτε ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ [n] ἐπόρθουν [1] αὐτήν·

14 Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

15 Ὅτε δὲ εὐδόκησεν [c] ὁ Θεὸς [1] ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,

16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι·

17 Οὐδὲ [n] ἀνῆλθον [1] εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι [i] Πέτρον [1]· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.

19 Ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

20 Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

21 Ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

22 Ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·

23 Μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει.

24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

Κεφ. β'. II.

ΕΠΕΙΤΑ διὰ [n] δεκατεσσάρων [1] ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον.

2 Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον.

3 Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη [n] περιτμηθῆναι·

4 Διὰ δὲ [1] τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα [f] ἡμᾶς καταδουλώσωνται·

5 [c] Οἷς οὐδὲ [1] πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες [f], οὐδὲν προσανέθεντο.

7 Ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς,

8 (Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη·)

9 Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι [i] Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς [1] καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν.

10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθε [h] Πέτρος [1] εἰς Ἀντιόχειαν κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ [n] ἦλθον [1], ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 Καὶ [n] συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει [1].

14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ [h] Πέτρῳ [1] ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, [a] τί [1] τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

GALATAS.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS Apostolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, et Deum Patrem, qui suscitavit eum a mortuis:

2 Et qui mecum sunt omnes fratres, Ecclesiis Galatiæ.

3 Gratia vobis, et pax a Deo Patre, et Domino nostro Jesu Christo,

4 Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsenti sæculo nequam, secundum voluntatem Dei et Patris nostri,

5 Cui est gloria in sæcula sæculorum: Amen.

6 Miror quòd sic tam cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi in aliud Evangelium:

7 Quod non est nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, et volunt convertere Evangelium Christi.

8 Sed licet nos, aut Angelus de cælo evangelizet vobis præterquàm quod evangelizavimus vobis, anathema sit.

9 Sicut prædiximus, et nunc iterum dico: Si quis vobis evangelizaverit præter id, quod accepistis, anathema sit.

10 Modo enim hominibus suadeo, an Deo? An quæro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.

11 Notum enim vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est a me, quia non est secundum hominem:

12 Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Jesu Christi.

13 Audistis enim conversationem meam aliquando in Judaismo: quoniam supra modum persequebar Ecclesiam Dei, et expugnabam illam,

14 Et proficiebam in Judaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundantius æmulator existens paternarum mearum traditionum.

15 Cum autem placuit ei, qui me segregavit ex utero matris meæ, et vocavit per gratiam suam,

16 Ut revelaret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus: continuo non acquievi carni et sanguini,

17 Neque veni Jerosolymam ad antecessores meos Apostolos: sed abii in Arabiam: et iterum reversus sum Damascum:

18 Deinde post annos tres veni Jerosolymam videre Petrum, et mansi apud eum diebus quindecim:

19 Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini.

20 Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo quia non mentior.

21 Deinde veni in partes Syriæ, et Ciliciæ.

22 Eram autem ignotus facie Ecclesiis Judææ, quæ erant in Christo:

23 Tantùm autem auditum habebant, Quoniam qui persequebatur nos aliquando, nunc evangelizat fidem, quam aliquando expugnabat:

24 Et in me clarificabant Deum.

CAP. II.

DEINDE post annos quattuordecim, iterum ascendi Jerosolymam cum Barnaba, assumpto et Tito.

2 Ascendi autem secundum revelationem: et contuli cum illis Evangelium, quod prædico in Gentibus, seorsum autem iis, qui videbantur aliquid esse: ne forte in vacuum currerem, aut cucurrissem.

3 Sed neque Titus, qui mecum erat, cum esset Gentilis, compulsus est circumcidi:

4 Sed propter subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram, quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem redigerent.

5 Quibus neque ad horam cessimus subjectione, ut veritas Evangelii permaneat apud vos:

6 Ab iis autem, qui videbantur esse aliquid, (quales aliquando fuerint, nihil mea interest. Deus personam hominis non accipit) mihi enim qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt.

7 Sed econtra cum vidissent quòd creditum est mihi Evangelium præputii, sicut et Petro circumcisionis:

8 (Qui enim operatus est Petro in Apostolatum circumcisionis, operatus est et mihi inter Gentes)

9 Et cum cognovissent gratiam, quæ data est mihi, Jacobus, et Cephas, et Joannes, qui videbantur columnæ esse, dextras dederunt mihi, et Barnabæ societatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem:

10 Tantum ut pauperum memores essemus, quòd etiam solicitus fui hoc ipsum facere.

11 Cum autem venisset Cephas Antiochiam: in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat.

12 Prius enim quàm venirent quidam a Jacobo, cum Gentibus edebat: cum autem venissent, subtrahebat, et segregabat se timens eos, qui ex circumcisione erant.

13 Et simulationi ejus consenserunt ceteri Judæi, ita ut et Barnabas duceretur ab eis in illam simulationem.

14 Sed cum vidissem quòd non recte ambularent ad veritatem Evangelii, dixi Cephæ coram omnibus: Si tu, cum Judæus sis, gentiliter vivis, et non Judaice: quomodo Gentes cogis Judaizare?

15 Nos natura Judæi, et non ex Gentibus peccatores.

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO

AOS

GALATAS.

CAP. I.
PAULO Apostolo, não pelos homens, nem
por algum homem, mas por Jesu Christo, e
por Deos Padre, que o resuscitou dos mor-
tos:
2 E todos os irmãos, que estão commigo,
ás Igrejas da Galacia.
3 Graça, e paz a vós por Deos Padre, e
por nosso Senhor Jesu Christo;
4 Que se entregou a si mesmo pelos nossos
peccados, para nos livrar deste máo seculo,
segundo a vontade de Deos nosso Pai;
5 Ao qual seja gloria por todos os seculos
dos seculos. Amen.
6 Eu me espanto, de que deixando aquelle,
que vos chamou á graça de Christo, passas-
seis tão de pressa a outro Evangelho:
7 Qual não he outro: mas he que ha al-
guns homens, que vos perturbão, e que que-
rem arruinar o Evangelho de Christo.
8 Mas se algum, e ainda nós mesmos, ou
hum Anjo do Ceo, vos annunciar hum Evan-
gelho differente do que nós vos annunciá-
mos, seja anáthema.
9 Já vo-lo disse, e agora vo lo torno a di-
zer: Se algum vos annunciar hum Evange-
lho differente do que vós recebestes, seja
anáthema.
10 Porque em fim, he acaso dos homens, ou
he de Deos, que eu agora desejo ser appro-
vado? Ou he aos homens, que eu pretendo
agradar? Se eu quizesse ainda agradar aos
homens, não sería servo de Christo.
11 Declaro-vos pois irmãos, que o Evan-
gelho, que vos préguei, não tem nada dos
homens:
12 Porque eu não o recebi, nem aprendi de
homem algum, mas sim por revelação de
Jesu Christo.
13 Porque vós sabeis, de que modo eu vivi
noutro tempo no Judaismo: com que excesso
perseguia a Igreja de Deos, e a devastava;
14 Assinalando-me no Judaismo por sima
de muitos da minha Nação, e da minha ida-
de; e tendo hum desmezurado zelo pelas
tradições de meus pais.
15 Mas quando aprouve a elle, que me es-
colheo desdo ventre de minha mãi, e me cha-
mou pela sua graça,
16 Revelar-me seu Filho, para eu o prégar
entre as Nações: logo sem demora o fiz, sem
tomar conselho com a carne, e sangue,
17 E não vim a Jerusalem ver os que erão
Apostolos antes de mim: mas fui para a Ara-
bia; e depois voltei outra vez a Damasco:
18 Tendo-se passado tres annos, vim a Je-
rusalem por ver a Pedro, e fiquei com elle
quinze dias:
19 E dos outros Apostolos não vi a ne-
nhum, senão a Tiago, irmão do Senhor.
20 Eis-que Deos me he testemunha, que
em nada do que vos escrevo, minto.
21 Ao depois fui para a Syria, e para a Ci-
licia.
22 E as Igrejas da Judéa, que forão em
Christo, não me conhecião de vista:
23 Sómente tinhão ouvido: Aquelle, que
noutro tempo nos perseguia, annuncía agora
a fé, que procurava destruir:
24 E davão gloria a Deos a respeito de mim.

CAP. II.
QUATORZE annos depois fui outra vez
a Jerusalem com Barnabé, levando tambem
commigo a Tito.
2 E fui segundo huma revelação: E con-
feri com elles, e em particular com os que
erão os mais consideraveis, o Evangelho, que
prégo entre os Gentios; e isto a fim de não
correr, ou haver corrido em vão.
3 Mas sendo que Tito, que me acompanha-
va, era Gentio, elle não foi obrigado a cir-
cumcidar-se:
4 Mas posto que havia alguns falsos irmãos,
que por surpreza, e com disfarce se tinhão in-
troduzido entre nós, por espiar a liberdade,
que temos em Christo Jesu, e por nos pôr em
escravidão:
5 Nós com tudo lhes não cedemos nem por
huma hora, e recusámos sujeitar-nos ao que
elles querião, para que a verdade do Evan-
gelho permanecesse entre vós:
6 Quanto aos que parecião os mais consi-
deraveis, (quaes elles fossem noutro tempo,
he cousa, que me não importa; Deos não faz
accepção de homens:) aquelles, que parecião
os mais consideraveis, não me derão a saber
nada de novo.
7 Antes pelo contrario, tendo reconhecido
que a mim me fora confiado o ministerio de
prégar o Evangelho aos incircumcidados, bem
como a Pedro o de o prégar aos circumcida-
dos:
8 (Porque aquelle, que pelo seu poder fez
Apostolo dos circumcidados a Pedro, esse
foi o que pelo mesmo poder me fez a mim
entre os Gentios:)
9 Aquelles, que parecião ser como as co-
lumnas, quaes erão Tiago, e Céfas, e João;
tendo reconhecido a graça, que eu recebêra,
esses nos derão a mão a mim, e a Barnabé,
em sinal de que nos associavão a si, para que
nós prégassemos aos Gentios, e elles aos cir-
cumcidados.
10 Sómente nos recommendárão, que nos
lembrassemos dos pobres: o que eu tive
grande cuidado de fazer.
11 Ora tendo vindo Céfas a Antioquia, eu
lhe resisti na cara, porque era reprehensivel.
12 Porque antes que chegassem os que vi-
nhão de estar com Tiago, comia elle com os
Gentios: mas depois que elles chegárão, sub-
trahia-se, e separava-se dos Gentios, temen-
do offender aos circumcidados.
13 E os outros Judeos usavão, como elle, da
mesma simulação; de sorte, que até Barnabé
veio a praticar esta simulação.
14 Mas quando eu vi que elles não andavão
direitamente segundo a verdade do Evange-
lho, disse a Céfas diante de todos: Se tu, que
es Judeo, vives como os Gentios, e não como
os Judeos, porque obrigas tu os Gentios a ju-
daizar?
15 Nós somos Judeos de nascença, e não
peccadores de Gentios.

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to the GALATIANS.

CHAP. I.
PAUL, an apostle, (not of men, neither
by man, but by[b] Jesus Christ, and God the
Father, who[c] raised him from the dead;)
2 And all the brethren which are with
me, unto the churches of Galatia:[e]
3 Grace[f] *be* to you, and peace, from
God the Father, and *from* our Lord Jesus
Christ,
4 Who gave himself[h] for our sins, that
he might deliver us[i] from this present
evil world,[k] according[l] to the will of God
and our Father:
5 To whom *be* glory for ever and ever.
Amen.
6 I marvel that ye are so soon removed[n]
from him that called you into the grace of
Christ unto another gospel:
7 Which[o] is not another; but there be
some that trouble you, and would per-
vert[q] the gospel of Christ.
8 But though we, or an angel from hea-
ven, preach any other gospel unto you
than that which we have preached unto
you, let him[t] be accursed.
9 As we said before, so say I now again,
If any *man* preach any other gospel[u]
unto you than that ye have received, let
him be accursed.
10 For do I now persuade men, or
God? or do I seek to please[x] men? for
if I yet pleased men, I should not[y] be
the servant of Christ.
11 But I certify you, brethren, that the
gospel which was preached of me is not
after man.
12 For I[a] neither received it of man,
neither was I taught *it*, but by the reve-
lation[b] of Jesus Christ.
13 For ye have heard of my conversa-
tion in time past in the Jews' religion,
how that beyond measure I persecuted
the church[d] of God, and wasted it;
14 And profited in the Jews' religion
above many my γ equals in mine own
nation, being[f] more exceedingly zealous
of the traditions[g] of my fathers.
15 But when it pleased God, who[h] se-
parated me from my mother's womb, and
called *me* by his grace,
16 To reveal[l] his Son in me, that I[m]
might preach him among the heathen;
immediately I conferred not with flesh
and blood:[n]
17 Neither went I up to Jerusalem to
them which were apostles before me; but
I went into Arabia, and returned again
unto Damascus.
18 Then[p] after three years δ I went up
to Jerusalem to see Peter, and abode
with him fifteen days.
19 But other of the apostles saw I none,
save James[q] the Lord's brother.
20 Now the things which I write unto
you, behold, before God, I lie not.
21 Afterwards I[t] came into the regions
of Syria and Cilicia;
22 And was unknown by face unto the
churches[u] of Judea which were in Christ:

A. D. 58.

a Ac. 9. 13, 26. 1 Ti. 1. 13..16.
b Ac. 9. 6, 15.
c Ac. 2. 24.
d Ac. 21. 19, 20.
e Ac. 16. 6. 18. 23.
f Ro. 1. 7, &c.
g Ac. 15. 2, &c.
h Jnº. 10. 17, 18. Tit. 2. 14.
i Jnº. 17. 14.
k 1 Jnº. 2. 16.
l Ro. 8. 27.
β or, *seve-rally.*
m Phi. 2. 16.
n ch. 5. 4, 7, 8.
o 2 Co. 11. 4.
p Ac. 15. 1, 24.
q ch. 5. 10, 12. Ac. 15. 1, 24. 2 Co. 2. 17.
r ch. 5. 1, 13.
s ch. 4. 3, 9. 2 Co. 11. 20.
t 1 Co. 16. 22.
u De. 4. 2. Re. 22. 18.
v ch. 6. 3.
w Ac. 10. 34. Ro. 2. 11.
x 2 Co. 12. 19. 1 Th. 2. 4.
y Ja. 4. 4.
z 1 Th. 2. 4. 1 Ti. 2. 7.
a 1 Co. 15. 1..3.
b Ep. 3. 3.
c Mat. 16. 18. Ep. 2. 20.
d Ac. 8. 1, 3. 9. 1, 2. 26. 9.
e Ro. 1. 5. 12. 3, 6.
γ *equals in years.*
f Ac. 22. 3. Phi. 3. 6.
g Mar. 7. 5..13.
h Is. 49. 1. Je. 1. 5. Ac. 13. 2. 22. 14, 15. Ro. 1. 1.
i Ac. 11. 30. Ro. 15. 25.
k Ac. 15. 35.
l 2 Co. 4. 6.
m Ac. 9. 15.
n 2 Co. 5. 16.
o Ac. 11. 3.
p Ac. 9. 26.
δ or, *re-turned.*
q Mar. 6. 3.
r ver. 5.
s 1 Ti. 5. 20.
t Ac. 9. 30.
u 1 Th. 2. 14.

23 But they had heard[a] only, That he
which persecuted us in times past, now
preacheth the faith which once he de-
stroyed.
24 And they glorified God[d] in me.

CHAP. II.
THEN, fourteen years after,[g] I went
up again to Jerusalem with Barnabas,
and took Titus with *me* also.
2 And I went up by revelation, and
communicated unto them that gospel
which I preach among the Gentiles; but
β privately to them which were of repu-
tation, lest by any means I[m] should run,
or had run, in vain.
3 But neither Titus, who was with me,
being a Greek, was compelled to be cir-
cumcised:
4 And that because of false[p] brethren
unawares brought in, who came in pri-
vily to spy out our liberty[r] which we
have in Christ Jesus, that they might
bring us into bondage:[s]
5 To whom we gave place by subjec-
tion, no, not for an hour; that the truth
of the gospel might continue with you.
6 But of those who seemed[v] to be
somewhat, whatsoever they were, it mak-
eth no matter to me: God[w] accepteth no
man's person: for they who seemed *to be
somewhat*, in conference added nothing to
me;
7 But contrariwise, when they saw that
the gospel of the uncircumcision was
committed unto me,[z] as *the gospel* of the
circumcision *was* unto Peter;
8 (For he that wrought effectually in
Peter to the apostleship of the circumci-
sion, the same was mighty in me toward
the Gentiles;)
9 And when James, Cephas, and John,
who seemed to be pillars,[c] perceived the
grace[e] that was given unto me, they gave
to me and Barnabas the right hands of
fellowship; that we *should go* unto the
heathen, and they unto the circumcision.
10 Only *they would* that we should re-
member the poor; the same which I[i]
also was forward to do.
11 But when Peter was come to An-
tioch,[k] I withstood him to the face, be-
cause he was to be blamed.
12 For before that certain came from
James, he did eat[o] with the Gentiles: but
when they were come, he withdrew and
separated himself, fearing them which
were of the circumcision.
13 And the other Jews dissembled like-
wise with him; insomuch that Barnabas
also was carried away with their dissi-
mulation.
14 But when I saw that they walked
not uprightly, according to the truth[r] of
the gospel, I said unto Peter[s] before *them*
all, If thou, being a Jew, livest after the
manner of Gentiles, and not as do the
Jews, why compellest thou the Gentiles
to live as do the Jews?

TEXTUS GRÆCUS.

ἁμαρτωλοὶ,

16 Εἰδότες [m] ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμȣ, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· [h] διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ.

17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοι, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.

18 Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν [a] συνίστημι.

19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.

20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ [n] τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Κεφ. γʹ. III.

Ω ΑΝΟΗΤΟΙ Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε [b] τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ᾽ ὀφθαλμοὺς Ἰησȣ̃ς Χριστὸς προεγράφη, [c] ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος.

2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ᾽ ὑμῶν, Ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;

4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.

5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

6 Καθὼς [f] Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ· Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.

9 Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· γέγραπται γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.

11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ᾽ ὁ ποιήσας αὐτὰ [b] ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· [h] γέγραπται γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.

14 Ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃, ἵνα τὴν [m] ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοὶ, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.

16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ᾽, ὡς ἐφ᾽ ἑνός· Καὶ τῷ σπέρματί σου· ὅς ἐστι Χριστός.

17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ [c] εἰς Χριστὸν, ὁ μετὰ ἔτη [n] τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

19 Τί οὖν [n] ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα [n] ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι᾽ [n] ἀγγέλων, ἐν χειρὶ [n] μεσίτου.

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς, εἷς ἐστιν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη.

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν.

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεȣ̃ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

28 Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστὲ, [d] καὶ κατ᾽ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Κεφ. δʹ. IV.

ΛΕΓΩ δὲ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν·

2 Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι.

4 Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ [n] γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον·

5 Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας [l] ὑμῶν, κράζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

7 Ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δȣ̃λος, ἀλλ᾽ υἱός· (εἰ δὲ υἱὸς,) καὶ κληρονόμος [o] Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς [l] μὴ φύσει οὖσι θεοῖς·

9 Νῦν δὲ γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα

VERSIO VULGATA LATINA.

16 Scientes autem quòd non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi: et nos in Christo Jesu credimus, ut justificemur ex fide Christi, et non ex operibus legis: propter quod ex operibus legis non justificabitur omnis caro.

17 Quòd si quærentes justificari in Christo, inventi sumus et ipsi peccatores, numquid Christus peccati minister est? Absit.

18 Si enim quæ destruxi, iterum hæc ædifico: prævaricatorem me constituo.

19 Ego enim per legem, legi mortuus sum, ut Deo vivam: Christo confixus sum cruci.

20 Vivo autem, jam non ego: vivit vero in me Christus. Quòd autem nunc vivo in carne: in fide vivo filii Dei, qui dilexit me, et tradidit semetipsum pro me.

21 Non abjicio gratiam Dei. Si enim per legem justitia, ergo gratis Christus mortuus est.

CAP. III.

O INSENSATI Galatæ, quis vos fascinavit non obedire veritati, ante quorum oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus?

2 Hoc solum a vobis volo discere: Ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei?

3 Sic stulti estis, ut cum spiritu cœperitis, nunc carne consummemini?

4 Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa.

5 Qui ergo tribuit vobis Spiritum, et operatur virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex auditu fidei?

6 Sicut scriptum est: Abraham credidit Deo, et reputatum est illi ad justitiam.

7 Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt, ii sunt filii Abrahæ.

8 Providens autem Scriptura quia ex fide justificat Gentes Deus, prænunciavit Abrahæ: Quia benedicentur in te omnes Gentes.

9 Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham.

10 Quicumque enim ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim: Maledictus omnis, qui non permanserit in omnibus, quæ scripta sunt in Libro legis ut faciat ea.

11 Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum, manifestum est: quia justus ex fide vivit.

12 Lex autem non est ex fide, sed, Qui fecerit ea, vivet in illis.

13 Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno:

14 Ut in Gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.

15 Fratres (secundum hominem dico) tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit, aut superordinat.

16 Abrahæ dictæ sunt promissiones, et semini ejus. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis: sed quasi in uno: Et semini tuo, qui est Christus.

17 Hoc autem dico, testamentum confirmatum a Deo: quæ post quadringentos et triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad evacuandam promissionem.

18 Nam si ex lege hereditas, jam non ex promissione. Abrahæ autem per repromissionem donavit Deus.

19 Quid igitur lex? Propter transgressiones posita est donec veniret semen, cui promiserat, ordinata per angelos in manu mediatoris.

20 Mediator autem unius non est: Deus autem unus est.

21 Lex ergo adversus promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex, quæ posset vivificare, vere ex lege esset justitia.

22 Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

23 Prius autem quàm veniret fides, sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem, quæ revelanda erat.

24 Itaque lex pædagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificemur.

25 At ubi venit fides, jam non sumus sub pædagogo.

26 Omnes enim filii Dei estis per fidem, quæ est in Christo Jesu.

27 Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis.

28 Non est Judæus, neque Græcus: non est servus, neque liber: non est masculus, neque femina. Omnes enim vos unum estis in Christo Jesu.

29 Si autem vos Christi: ergo semen Abrahæ estis, secundum promissionem heredes.

CAP. IV.

DICO autem: Quantò tempore heres parvulus est, nihil differt a servo, cum sit dominus omnium:

2 Sed sub tutoribus, et actoribus est usque ad præfinitum tempus a patre:

3 Ita et nos cum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus servientes.

4 At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege,

5 Ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

6 Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum filii sui in corda vestra clamantem: Abba, Pater.

7 Itaque jam non est servus, sed filius: Quod si filius: et heres per Deum.

8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, iis, qui natura non sunt dii, serviebatis.

9 Nunc autem cum cognoveritis Deum, immo cogniti sitis a Deo: quomodo convertimini iterum ad infirma, et egena elementa, quibus denuo servire vultis?

10 Dies observatis, et menses, et tempora, et annos.

11 Timeo vos, ne forte sine causa laboraverim in vobis,

VERSIO LUSITANA.

16 Mas como nós sabemos que o homem
ıão he justificado pelas obras da Lei, mas
pela fé em Jesu Christo; por isso tambem
cremos em Christo Jesus, para sermos justifi-
cados pela fé de Christo, e não pelas obras
da Lei: porque pelas obras da Lei nenhum
a carne será justificada.
17 E se nós, buscando ser justificados por
Christo, somos ainda achados peccadores,
será Christo por ventura ministro do pecca-
do? De nenhuma sorte.
18 Porque se eu torno a edificar o que
destrui, faço-me prevaricador.
19 Porque eu estou morto á Lei pela mes-
ma Lei, para viver para Deos. Estou cruci-
ficado com Christo.
20 E eu vivo, mas não sou eu, mas he
Christo o que vive em mim. E se eu vivo
agora em carne, vivo na fé do Filho de Deos,
que me amou, e que se entregou por mim.
21 Eu não rejeito a graça de Deos. Por-
que se a justiça he pela Lei, logo em vão
morreo Christo.

CAP. III.

O' GALATAS insensatos, quem vos en-
feitiçou para serdes rebeldes á verdade, ten-
do-vos eu posto diante dos olhos a Jesu
Christo pintado tão vivamente, como se elle
fosse crucificado entre vós?
2 Eu só quero saber de vós huma cousa:
se por ventura pelas obras da Lei que vós
recebestes o Espirito ou pela fé que ouvistes?
3 Sois vós tão faltos de juizo, que depois
de terdes começado pelo espirito, acabeis
agora pela carne?
4 Será pois de balde que vós tenhais pade-
cido tantos trabalhos? Se tambem seja de
balde.
5 Aquelle pois, que vos dá o seu Espirito,
que obra milagres entre vós; acaso fal-lo
elle pelas obras da Lei, ou pela fé, que vós
ouvistes?
6 Segundo he escrito: Abrahão creo em
Deos, e que isto lhe foi imputado a justiça?
7 Sabei pois, que os que são filhos da fé,
esses são os filhos de Abrahão.
8 Assim na vista, de que Deos havia de
justificar as Nações pela fé, predisse a Escri-
tura a Abrahão: Em ti serão bemditas todas
as Nações.
9 Aquelles pois, que são da fé, são bem-
ditos com o fiel Abrahão.
10 Porque todos os que são das obras da
Lei, estão debaixo da maldição. Pois que
está escrito: Maldito todo aquelle, que não
observar perseverantemente tudo, o que se
lhe prescreve no Livro da Lei.
11 E he claro, que pela Lei nenhum he
justificado diante de Deos: porque o justo
vive da fé.
12 Ora a Lei não he da fé, mas diz: O que
observar estes preceitos, achará nelles vida.
13 Porém Christo nos remio da maldição
da Lei, feito elle mesmo maldição por nós,
segundo está escrito: Maldito todo aquelle,
que he pendurado no lenho:
14 Para que a benção dada a Abrahão
fosse communicada aos Gentios em Christo
Jesus: e para que assim recebessemos nós pe-
la fé o Espirito Santo, que fora promettido.
15 Irmãos, (como homem fallo) quando
hum homem tem feito hum ajuste com todos
os requisitos necessarios, ninguem o póde re-
jeitar, nem accrescentar-lhe cousa alguma.
16 As promessas forão feitas a Abrahão, e
á sua posteridade não diz: ás posteridades,
como de muitos: mas como de hum que he
Christo.

17 E o que eu digo he: Que tendo Deos
feito, e authorizado hum ajuste, não póde a
Lei (que não foi dada senão dahi a quatro-
centos e trinta annos) fazello nullo, nem
abrogar a promessa.
18 Porque se da Lei he que vem a herança,
logo não vem ella já da promessa. Ora pela
promessa he que Deos deo a esperança a
Abrahão.
19 Para que foi logo posta a Lei? Foi posta
por causa das transgressões, até a chegada
daquella semente, e a quem a promessa se
terminava: e esta Lei foi intimada por mi-
nisterio dos Anjos na mão do Mediador.
20 O Mediador porém não he de só hum:
e Deos he hum só.
21 Logo a Lei he contra as promessas de
Deos? De nenhuma sorte. Porque se a Lei,
que foi dada, podesse dar a vida, então se
poderia dizer com verdade, que a justiça
vinha da Lei.
22 Mas a Escritura fechou a todos debaixo
do peccado, para que o que Deos tinha pro-
mettido, fosse dado pela fé de Jesu Christo
aos que cressem nelle.
23 Ora antes que a fé viesse, estavamos nós
debaixo da guarda da Lei, que nos tinha
fechados, para nos dispôr para esta fé, que
se havia de revelar.
24 Assim que a Lei nos servio de pedagogo
em Christo, para sermos justificados pela fé.
25 Mas depois que veio a fé, já não esta-
mos debaixo de pedagogo.
26 Porque todos vós sois filhos de Deos
pela fé, que he em Christo Jesus.
27 Porque todos vós, que fostes baptizados
em Christo, fostes revestidos de Christo.
28 Já agora não ha Judeo nem Gentio;
nem escravo, nem livre; nem macho, nem fe-
mea: porque todos vós sois hum em Christo
Jesus.
29 Se vós porém sois de Christo, logo sois
vós a semente de Abrahão, e os herdeiros
segundo a promessa.

CAP. IV.

DIGO mais: Em quanto o herdeiro he
ainda menino, não differe de hum servo, ain-
da que he o Senhor de tudo:
2 Mas elle está debaixo dos tutores, e cura-
dores, até o tempo determinado por seu pai:
3 Assim tambem nós, quando eramos ainda
meninos, estavamos sujeitos ás primeiras do
Mundo.
4 Mas cumpridos que forão os tempos, en-
viou Deos a seu Filho, formado de huma
mulher, e sujeito á Lei,
5 Para remir aos que estavão debaixo da
Lei, e para nos recebermos a adopção dos
filhos.
6 E porque vós sois filhos, mandou Deos
aos vossos corações o Espirito de seu Filho,
que clama: Abba, Pai.
7 Por tanto, já nenhum de vós he servo,
mas filho. E se he filho, tambem he herdeiro
por Deos.
8 Mas então, quando vós não conhecieis
ainda a Deos, estaveis vós sujeitos aos que
não são por natureza Deoses.
9 Mas agora, que vós tendes conhecido a
Deos, ou, para melhor dizer, que vós fostes
conhecidos de Deos; como tornais vós a estas
observancias legaes, defeituosas, e sem força,
a que novamente vos quereis sujeitar?
10 Vós observais os dias, e os mezes, e as
estações, e os annos.
11 Temo da vossa parte, que não fosse bal-
dado o trabalho, que tive comvosco.

VERSIO ANGLICANA.

15 We *who are* Jews by nature, and not
sinners[a] of the Gentiles,
16 Knowing that a man[c] is not justi-
fied by the works of the law, but by the
faith[d] of Jesus Christ, even we have be-
lieved in Jesus Christ, that we might be
justified by the faith of Christ, and not by
the works of the law: for by[e] the works
of the law shall no flesh be justified.
17 But if, while we seek to be justified
by Christ, we ourselves[g] also are found
sinners, *is* therefore Christ the minister
of sin? God forbid.
18 For if I build again the things which
I destroyed, I make myself a transgressor.
19 For I[k] through the law am dead to
the law, that I might live[m] unto God.
20 I am crucified[n] with Christ: never-
theless I live; yet not I, but Christ liveth
in me:[q] and the life which I now live in
the flesh, I live by the faith of the Son of
God, who loved me, and gave himself[u]
for me.
21 I do not frustrate the grace of God:
for if righteousness[v] *come* by the law, then
Christ is dead in vain.

CHAP. III.

O FOOLISH Galatians,[y] who hath be-
witched[z] you, that ye should not obey
the truth, before whose eyes Jesus Christ
hath been evidently set forth, crucified
among you?
2 This only would I learn of you, Re-
ceived[b] ye the Spirit by the works of the
law, or by[c] the hearing of faith?
3 Are ye so foolish? having begun[d] in
the Spirit, are ye now made perfect[e] by
the flesh?
4 Have ye suffered so β many things
in vain?[g] if *it be* yet in vain.
5 He therefore that ministereth[i] to you
the Spirit, and worketh miracles among
you, *doeth he it* by the works of the law,
or by the hearing of faith?
6 Even as Abraham believed[l] God, and it
was γ accounted to him for righteousness.
7 Know ye therefore, that they which
are of faith, the same are the children[o]
of Abraham.
8 And the scripture, foreseeing that
God would justify[p] the heathen through
faith, preached before the gospel unto
Abraham, *saying,* In thee[q] shall all na-
tions be blessed.
9 So then they[r] which be of faith are
blessed with faithful Abraham.
10 For as many as are of the works of
the law, are under the curse: for it is
written, Cursed[s] *is* every one that con-
tinueth not in all things which are writ-
ten in the book of the law to do them.
11 But that no man is justified by the
law in the sight of God, *it is* evident:
for, The just[t] shall live by faith.
12 And the law is[v] not of faith: but,
The man[w] that doeth them shall live in
them.
13 Christ[x] hath redeemed us from the
curse of the law, being made a curse for
us: for it is written, Cursed[y] *is* every
one that hangeth on a tree:
14 That the blessing[z] of Abraham
might come on the Gentiles through Je-
sus Christ: that we might receive the
promise[a] of the Spirit through faith.
15 Brethren, I speak after the manner
of men; Though *it be* but a man's θ cove-
nant, yet *if it be* confirmed, no man dis-
annulleth, or addeth thereto.

A. D. 58.

a Ep. 2. 3,12.
b Ge. 12. 3, 7. 17. 7.
c Ac.13.38,39. Ro. 3. 20.
d ch.3.11,24. Ro. 5. 1.
e Ps. 143. 2. He.7.18,19.
f Ex.12.40,41.
g 1Jn°.3.9,10.
h Ro. 4. 14.
i Ro. 5. 20.
k Ro. 7. 4, 10. 8. 2.
l ver. 16.
m Ro.6.11,14. 2 Co. 5. 15.
n ch. 5. 24. 6. 14.
o Ac. 7. 53. He. 2. 2.
p Ex.20.19..22 De.5.22..31.
q 1 Th. 5. 10. 1 Pe. 4. 2.
r De. 6. 4.
s Mat. 5. 17.
t ch. 2. 21.
u Jn°. 10. 11. Ep. 5. 2.
v He. 7. 11.
w Ro.3.9,19,23
x Ro.4.11,12, 16.
y Mat. 7. 26.
z ch. 5. 7.
a Col. 2. 17. He. 9. 9, 10.
b Ep. 1. 13.
c Ro. 10. 17.
d ch. 4. 9.
e He. 9. 10.
f Jn°. 1. 12. 1Jn°. 3. 1, 2.
β or, *great.*
g 2 Jn°. 8.
h Ro. 6. 3.
i 2 Co. 3. 8.
k Col. 3. 11.
l Ge. 15. 6.
γ or, *imputed.*
m ver. 7.
n Ro. 8. 17.
o Jn°. 8. 39. Ro.4.11..16.
p ver. 22.
q Ge. 12. 3. 22. 18. Ac. 3. 25.
r ch. 4. 28.
δ or, *rudiments.* Col. 2.8,20.
s De. 27. 26.
t Hab. 2. 4.
u Ro. 8.15,17.
v Ro. 10. 5, 6.
w Le. 18. 5. Eze. 20. 11.
x ch. 4. 5. 2 Co. 5. 21.
y De. 21. 23.
z Ro. 4. 9, 16.
ζ or, *back.*
a Is. 44. 3. Eze. 36. 27. Joel 2.28,29.
η or, *rudiments.*
θ or, *testament.*

16 Now to Abraham[b] and his seed were
the promises made. He saith not, And
to seeds, as of many; but as of one, And
to thy seed, which is Christ.
17 And this I say, *that* the covenant,
that was confirmed before of God in
Christ, the law, which was[f] four hundred
and thirty years after, cannot disannul,
that it should make the promise of none
effect.
18 For if the inheritance[h] *be* of the law,
it is no more of promise: but God gave
it to Abraham by promise.
19 Wherefore then *serveth* the law? It[i]
was added because of transgressions, till
the seed[l] should come to whom the pro-
mise was made; *and it was* ordained by
angels[o] in the hand[p] of a mediator.
20 Now a mediator is not *a mediator*
of one, but God[r] is one.
21 *Is* the law then against[s] the promises
of God? God forbid: for if there[t] had
been a law given which could have given
life, verily righteousness should have
been by the law.
22 But the scripture hath concluded
all under sin,[w] that the promise[x] by
faith of Jesus Christ might be given to
them that believe.
23 But before faith came, we were kept
under the law, shut up unto the faith
which should afterwards be revealed.
24 Wherefore the law[a] was our school-
master *to bring us* unto Christ, that we
might be justified by faith.
25 But after that faith is come, we are
no longer under a school-master.
26 For ye are all the children[f] of God
by faith in Christ Jesus.
27 For as many[h] of you as have been
baptized into Christ, have put on Christ.
28 There is neither[k] Jew nor Greek,
there is neither bond nor free, there is
neither male nor female: for ye are all
one in Christ Jesus.
29 And if ye *be* Christ's, then are ye[m]
Abraham's seed, and heirs[n] according to
the promise.

CHAP. IV.

NOW I say, *That* the heir, as long as
he is a child, differeth nothing from a
servant, though he be lord of all;
2 But is under tutors and governors
until the time appointed of the father.
3 Even so we, when we were children,
were in bondage under the δ elements of
the world:
4 But when the fulness of the time was
come, God sent forth his Son, made of a
woman, made under the law,
5 To redeem them that were under the
law, that we might receive the adoption
of sons.
6 And because ye are sons, God hath
sent forth the Spirit[u] of his Son into your
hearts, crying, Abba, Father.
7 Wherefore thou art no more a ser-
vant, but a son; and if a son, then an
heir of God through Christ.
8 Howbeit then, when ye know not
God, ye did service unto them which by
nature are no gods.
9 But now, after that ye have known
God, or rather are known of God, how
turn ye ζ again to the weak and beggarly
η elements, whereunto ye desire again to
be in bondage?
10 Ye observe days, and months, and
times, and years.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, V, VI.

εἰς ὑμᾶς.
12 Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς [n]ὑμεῖς· ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν·[1] οὐδέν με ἠδικήσατε·
13 Οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον·
14 Καὶ τὸν [h]πειρασμόν μου τὸν[1] ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.
15 [n]Τίς οὖν[1] [e]ἦν[1] ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γαρ ὑμῖν, ὅτι εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι.
16 Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα, ἀληθεύων ὑμῖν;
17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.
18 Καλὸν δὲ [n]τὸ ζηλοῦσθαι[1] ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς [n]ὑμᾶς.
19 Τεκνία[1] μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·
20 Ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν·
21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ [n]ἀκούετε[1];
22 Γέγραπται γὰρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.
23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.
24 Ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν [b]αἱ[1] δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ.
25 Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει [a]δὲ[1] μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.
26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστιν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ [b]πάντων[1] ἡμῶν.
27 Γέγραπται γάρ· Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.
28 [n]Ἡμεῖς[1] δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα [n]ἐσμέν[1].
29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν.
30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ [n]υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας[1].
31 [c]Ἄρα[1], ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς [h]ἐλευθέρας.

Κεφ. ε'. V.

ΤΗι ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.
3 Μαρτύρομαι δὲ [e]πάλιν[1] παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.
4 Κατηργήθητε ἀπὸ [e]τοῦ[1] Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε.
5 Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.
6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.
7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς [a]ἀνέκοψε[1] τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; [f]
8 Ἡ πεισμονὴ [e]οὐκ[1] ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.
9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα [n]ζυμοῖ[1].
10 Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι ὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ.
11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν [e]ἔτι[1] κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ[f].
12 Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ [n]διὰ τῆς ἀγάπης[1] δουλεύετε ἀλλήλοις.
14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος [n]ἐν ἑνὶ λόγῳ[1] πληροῦται, [e]ἐν τῷ[1]· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς [a]ἑαυτόν[1].
15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δέ· Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ [n]τελέσητε[1].
17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τȣ̃ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα [n]δὲ[1] ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε.
18 Εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.
19 Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ἅτινά ἐστι, [b]μοιχεία[1], πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,
20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,
21 Φθόνοι, [e]φόνοι[1], μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.
22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἔστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 Πρᾳότης, ἐγκράτεια[f]· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.
24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.
25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, [n]ἀλλήλοις[1] φθονοῦντες.

Κεφ. ϛ'. VI.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρᾳότητος· σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.
2 Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως [n]ἀναπληρώσατε[1] τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.
4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.
5 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD GALAT. V. VI.

12 Estote sicut ego, quia et ego sicut vos: fratres obsecro vos: Nihil me læsistis.
13 Scitis autem quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jampridem: et tentationem vestram in carne mea.
14 Non sprevistis, neque respuistis: sed sicut Angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum.
15 Ubi est ergo beatitudo vestra? Testimonium enim perhibeo vobis, quia, si fieri posset, oculos vestros eruissetis, et dedissetis mihi.
16 Ergo inimicus vobis factus sum, verum dicens vobis?
17 Æmulantur vos non bene: sed excludere vos volunt, ut illos æmulemini.
18 Bonum autem æmulamini in bono semper: et non tantum cum præsens sum apud vos.
19 Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.
20 Vellem autem esse apud vos modo, et mutare vocem meam: quoniam confundor in vobis.
21 Dicite mihi qui sub lege vultis esse: legem non legistis?
22 Scriptum est enim: Quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancilla, et unum de libera.
23 Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est: qui autem de libera, per repromissionem.
24 Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Unum quidem in monte Sina, in servitutem generans: quæ est Agar:
25 Sina enim mons est in Arabia, qui conjunctus est ei, quæ nunc est Jerusalem, et servit cum filiis suis.
26 Illa autem, quæ sursum est Jerusalem, libera est, quæ est mater nostra.
27 Scriptum est enim: Lætare sterilis, quæ non paris: erumpe, et clama, quæ non parturis: quia multi filii desertæ, magis quàm ejus, quæ habet virum.
28 Nos autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus.
29 Sed quomodo tunc is, qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum, qui secundum spiritum: ita et nunc.
30 Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam, et filium ejus: non enim heres erit filius ancillæ cum filio liberæ.
31 Itaque, fratres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberavit.

CAP. V.

STATE, et nolite iterum jugo servitutis contineri.
2 Ecce ego Paulus dico vobis: quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit.
3 Testificor autem rursus omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est universæ legis faciendæ.
4 Evacuati estis a Christo, qui in lege justificamini: a gratia excidistis.
5 Nos enim spiritu ex fide, spem justitiæ expectamus.
6 Nam in Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium: sed fides quæ per charitatem operatur.
7 Currebatis bene: quis vos impedivit veritati non obedire?
8 Persuasio hæc non est ex eo, quì vocat vos.
9 Modicum fermentum totam massam corrumpit.
10 Ego confido in vobis in Domino, quòd nihil aliud sapietis: qui autem conturbat vos, portabit judicium, quicumque est ille.
11 Ego autem, fratres, si circumcisionem adhuc prædico: quid adhuc persecutionem patior? Ergo evacuatum est scandalum crucis.
12 Utinam et abscindantur qui vos conturbant.
13 Vos enim in libertatem vocati estis fratres: tantùm ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per charitatem Spiritus servite invicem.
14 Omnis enim lex in uno sermone impletur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum.
15 Quòd si invicem mordetis, et comeditis: videte ne ab invicem consumamini.
16 Dico autem: Spiritu ambulate, et desideria carnis non perficietis.
17 Caro enim concupiscit adversus spiritum: spiritus autem adversus carnem: hæc enim sibi invicem adversantur: ut non quæcumque vultis, illa faciatis.
18 Quòd si spiritu ducimini, non estis sub lege.
19 Manifesta sunt autem opera carnis: quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria,
20 Idolorum servitus, veneficia, inimicitiæ, contensiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissentiones, sectæ,
21 Invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, et his similia, quæ prædico vobis, sicut prædixi: quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.
22 Fructus autem Spiritus est: charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas,
23 Mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Adversus hujusmodi non est lex.
24 Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, et concupiscentiis.
25 Si spiritu vivimus, spiritu et ambulemus.
26 Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes.

CAP. VI.

FRATRES, et si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne et tu tenteris.
2 Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.
3 Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.
4 Opus autem suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantùm gloriam habebit, et non in altero.
5 Unusquisque enim onus suum portabit.

VERSIO LUSITANA.

12 Sede como eu, porque tambem eu fui como vós. He o que vos peço, irmãos: Vós nunca me offendestes.

13 E vós sabeis, que quando eu primeiramente vos annunciei o Evangelho, foi entre a fraqueza da carne:

14 E que vós me não desprezastes, nem rejeitastes a vossa tentação da minha carne; mas antes me recebestes como hum Anjo de Deos, e como o mesmo Christo Jesus.

15 Onde está logo a vossa bemaventurança? Porque eu dou-vos este testemunho, que então estaveis vós promptos, se possivel fora, a vos arrancardes os olhos, e a darmo-los.

16 Tornei-me eu logo vosso inimigo, porque vos disse a verdade?

17 Elles vos amão zelosos, mas não rectamente: porque elles vos querem excluir, para que vós os ameis com a mesma paixão.

18 Amai zelosamente o bem nos bons em todo o tempo, e não só quando eu estou presente comvosco.

19 Meus filhinhos, por quem eu de novo sinto as dores do parto, até que Christo se forme em vós.

20 Eu quizera agora estar comvosco, e mudar de minha voz: porque eu me envergonho por vos.

21 Dizei-me vós, os que quereis estar debaixo da Lei: vós não ouvís o que diz a Lei?

22 Porque elle está escrito: Que Abrahão teve dous filhos, hum de mulher escrava, outro de mulher livre.

23 Mas o que nasceo da escrava, nasceo segundo a carne; e o que nasceo da livre, nasceo por promessa:

24 Que he huma allegoria. Porque estas duas mulheres são os dous Testamentos, o primeiro dos quaes, que foi feito no monte Sina, e que só géra escravos, he figurado em Agar:

25 Porque Sina he hum monte da Arabia, que representa a Jerusalem, que he cá debaixo, que he escrava com seus filhos.

26 Mas a Jerusalem, que he lá de sima, he livre: e essa he a nossa mãi.

27 Porque está escrito: Alegra-te, ó esteril, que não pares: rompe em gritos, e clama, tu, que te não fazes mãi: porque a que foi deixada tem mais filhos, do que a que tem marido.

28 Nós pois, irmãos, somos os filhos da promessa, figurados em Isaac.

29 E como então aquelle, que nasceo segundo a carne, perseguia ao que nasceo segundo o espirito; isto mesmo he o que agora succede.

30 Mas que he o que diz a Escritura? Lança fóra a escrava, e a seu filho: porque o filho da escrava não será herdeiro com o filho da livre.

31 Ora, irmãos, nós não somos os filhos da escrava, mas os da livre: e esta liberdade foi Christo quem nola adquirio.

CAP. V.

TENDE-VOS firmes, e não vos mettais outra vez debaixo do jugo da escravidão.

2 Porque olhai que eu Paulo vos digo: Que se vós vos fazeis circumcidar, de nada vos servirá Christo.

3 E demais, eu declaro a todo o homem, que se circumcida, que elle está obrigado a guardar toda a Lei.

4 Vós os que quereis ser justificados pela Lei, não tendes mais parte em Christo; descahistes da graça.

5 Mas nós no Espirito pela fé, esperamos pela esperança da justiça.

6 Porque em Christo Jesus nem a circumcisão, nem a incircumcisão valem nada; mas sim a fé, que he animada da caridade.

7 Vós corrieis bem: quem vos impedio que não obedecesseis á verdade?

8 Esta persuasão não vem daquelle, que vos chamou.

9 Hum pouco de fermento altera toda a massa.

10 Eu espero no Senhor, que vós não tereis outros sentimentos: mas aquelle, que vos inquieta, quem quer que elle he, levará a pena.

11 E por mim, irmãos, se eu ainda prégo a circumcisão, porque he que soffro eu tantas perseguições? Logo está tirado o escandalo da Cruz.

12 Oxalá que tambem forão cortados os que vos inquietão.

13 Porque vós, irmãos, fostes chamados a hum estado de liberdade: cuidai só em que esta liberdade vos não serva de occasião de viverdes segundo a carne; mas sobmèttei-vos huns aos outros por huma caridade do Espirito.

14 Porque toda a Lei se encerra neste so preceito: Amarás ao teu proximo, como a ti mesmo.

15 Se vós porém vos mordeis, e vos devorais huns aos outros, vede não vos consumais huns aos outros.

16 Digo-vos pois: Andai segundo o espirito, e não cumprireis os desejos da carne.

17 Porque a carne tem desejos contrarios aos do espirito; e o espirito desejos contrarios aos da carne; e são oppostos hum ao outro: de sorte, que vós não fazeis tudo o que quizereis.

18 Se vós porém sois guiados pelo Espirito, não estais debaixo da Lei.

19 Ora as obras da carne he manifesto, que são: a fornicação, a immundicia, a impudicicia, a luxuria,

20 A idolatria, os empeçonhamentos, as inimizades, as contendas, as emulações, as iras, as bulhas, as discordias, as seitas,

21 As invejas, os homicidios, as bebedices, as glotonerias, e outras cousas semelhantes, das quaes eu vos declaro, como já vos disse, que os que taes cousas commettem, não possuiráõ o Reino de Deos.

22 Mas os fructos do Espirito são: a caridade, o gozo, a paz, a paciencia, a benignidade, a bondade, a longanimidade,

23 A mansidão, a fidelidade, a modestia, a continencia, a castidade. Contra os que assim vivem não ha Lei.

24 Ora os que são de Christo, crucificárão a sua carne com as suas paixões, e desejos desordenados.

25 Se nós vivemos pelo Espirito, conduzamo-nos tambem pelo Espirito.

26 Não nos façamos cubiçosos da vangloria, provocando-nos huns aos outros, e tendo inveja huns dos outros.

CAP. VI.

IRMAOS, se algum por desapercebido cahio em algum peccado, vós-outros, que sois espirituaes, tende cuidado de o instruir em espirito de brandura; fazendo cada hum de vós reflexão sobre si, não seja elle tambem tentado.

2 Levai as cargas huns dos outros, e assim cumprireis a Lei de Christo.

3 Porque se algum tem para si que he alguma cousa, engana-se, porque não he nada.

4 Ora cada hum examine as suas proprias acções, e então terá a sua gloria só em si mesmo, e não no outro.

P

VERSIO ANGLICANA.

11 I am afraid of you, lest I have bestowed upon you labour in vain.

12 Brethren, I beseech you, be as I *am;* for I *am* as ye *are:* ye have not injured me at all.

13 Ye know how through[d] infirmity of the flesh I preached the gospel unto you at the first:

14 And my temptation which was in my flesh ye despised not, nor rejected; but received me as an angel[f] of God, *even* as Christ[h] Jesus.

15 [γ]Where is then the blessedness ye spake of? for I bear you record, that, if *it had been* possible, ye would have plucked out your own eyes, and have given them to me.

16 Am I therefore become your enemy, because I tell you the truth?

17 They zealously affect you, *but*[m] not well; yea, they would exclude [δ]you, that ye might affect them.

18 But *it is* good to be zealously affected always[o] in *a* good *thing,* and not only when I am present with you.

19 My[q] little children, of whom I travail in birth again until Christ be formed in you,

20 I desire to be present with you now, and to change my voice; for [ζ]I stand in doubt of you.

21 Tell me, ye that desire to be under the law, do ye not hear the law?

22 For it is written, that Abraham had two sons; the one[u] by a bond-maid, the other[v] by a free-woman.

23 But he *who was* of the[x] bond-woman was born after the flesh; but he of the free-woman *was* by promise.

24 Which things are an allegory:[a] for these are the two [θ]covenants; the one from the mount [κ]Sinai,[c] which gendereth to bondage, which is Agar.

25 For this Agar is mount Sinai in Arabia, and [λ]answereth to Jerusalem which now is, and is in bondage with her children.

26 But Jerusalem[d] which is above is free, which is the mother of us all.

27 For it is written,[e] Rejoice, *thou* barren that bearest not; break forth and cry, thou that travailest not; for the desolate hath many more children than she which hath an husband.

28 Now we,[g] brethren, as Isaac was, are the children of promise.

29 But as then he[i] that was born after the flesh, persecuted him *that was born* after the Spirit, even so[k] *it is* now.

30 Nevertheless what saith[l] the scripture? Cast out the bond-woman and her son: for the son of the bond-woman shall not be heir with the son of the free-woman.

31 So then, brethren, we are not children of the bond-woman, but of the free.

CHAP. V.

STAND[o] fast therefore in the[p] liberty wherewith Christ hath made us free, and be not entangled again with the yoke of bondage.

2 Behold, I Paul say unto you, that if ye be circumcised, Christ shall profit you nothing.

3 For I testify again to every man that is circumcised, that he is a debtor to do the whole law.

4 Christ is become of no effect[t] unto you, whosoever of you are justified by the law; ye are fallen[v] from grace.

A. D. 58.

a Ro. 8. 25.
b 2 Ti. 4. 8.
c 1 Co. 7. 19.
d 1 Co. 2. 3.
e 1 Th. 1. 3. Ja. 2. 18..22.
β or, *drive you back.*
f 2 Sa. 19. 27. Mal. 2. 7.
g Mat. 13. 33. 1 Co. 5. 6.
h Mat. 10. 40.
γ or, *what was.*
i 2 Co. 10. 6.
k ch. 6. 12.
l 1 Co. 1. 23.
m Ro. 10. 2.
δ or, *us.*
n 1 Co. 8. 9. 1 Pe. 2. 16.
o 1 Co. 15. 58.
p 1 Jn°. 3. 18.
q 1 Co. 4. 15.
r Le. 19. 18. Mat. 22. 39, 40. Ja. 2. 8.
ζ or, *I am perplexed for you.*
s Ro. 8. 1, 4, 13.
η or, *fulfil not.*
t Ro. 7. 21..23.
u Ge. 16. 15.
v Ge. 21 1, 2.
w Ro. 8. 6, 7.
x Ro. 9. 7, 8.
y Ro. 7. 15, 19.
z Ro. 6. 14. 8. 2.
a 1 Co. 10. 11.
θ or, *testaments.*
b Mat. 15. 19. Ep. 5. 3..6. Col. 3. 5, 6. Re. 22. 15.
κ *Sina.*
c De. 33. 2.
λ or, *is in the same rank with.*
d He. 12. 22. Re. 21. 2, 10.
e Is. 54. 1.
f Jn°. 15. 5. Ep. 5. 9.
g ch. 3. 29. Ac. 3. 25.
h 1 Ti. 1. 9.
i Ge. 21. 9.
k Jn°. 15. 19.
μ or, *passions.*
l Ge. 21. 10, 12.
m Ro. 8. 4, 5.
n Phi. 2. 3.
ν or, *although.*
o Ep. 6. 14.
p Jn°. 8. 32, 36. Ac. 15. 10. Ro. 6. 18.
q Ja. 5. 19, 20.
r Ro. 15. 1.
s 2 Co. 13. 5.
t Ro. 9. 31, 32.
u Pr. 14. 14.
v He. 12. 15.

5 For we through the Spirit wait[a] for the hope of righteousness[b] by faith.

6 For in Jesus Christ neither[c] circumcision availeth any thing, nor uncircumcision; but faith which[e] worketh by love.

7 Ye did run well; who did [β]hinder you, that ye should not obey the truth?

8 This persuasion *cometh* not of him that calleth you.

9 A little[g] leaven leaveneth the whole lump.

10 I have confidence in you through the Lord, that ye will be none otherwise minded: but he that troubleth you shall bear[i] his judgment, whosoever he be.

11 And I, brethren, if I yet preach circumcision, why do I yet suffer persecution?[k] then is the offence[l] of the cross ceased.

12 I would they were even cut off which trouble you.

13 For, brethren, ye have been called unto liberty; only *use* not[n] liberty for an occasion to the flesh, but by love serve[p] one another.

14 For all the law is fulfilled in one word, *even* in this,[r] Thou shalt love thy neighbour as thyself.

15 But if ye bite and devour one another, take heed that ye be not consumed one of another.

16 *This* I say then, Walk[s] in the Spirit, and [η]ye shall not fulfil the lust of the flesh.

17 For[t] the flesh lusteth against the Spirit, and the Spirit against the flesh: and these are contrary[w] the one to the other: so that[y] ye cannot do the things that ye would.

18 But if[z] ye be led of the Spirit, ye are not under the law.

19 Now the works of the flesh[b] are manifest, which are *these;* Adultery, fornication, uncleanness, lasciviousness,

20 Idolatry, witchcraft, hatred, variance, emulations, wrath, strife, seditions, heresies,

21 Envyings, murders, drunkenness, revellings, and such like: of the which I tell you before, as I have also told *you* in time past, that they which do such things shall not inherit the kingdom of God.

22 But the fruit[f] of the Spirit is love, joy, peace, long-suffering, gentleness, goodness, faith,

23 Meekness, temperance: against[h] such there is no law.

24 And they that are Christ's have crucified the flesh with the [μ]affections and lusts.

25 If[m] we live in the Spirit, let us also walk in the Spirit.

26 Let[n] us not be desirous of vain glory, provoking one another, envying one another.

CHAP. VI.

BRETHREN, [ν]if a man be overtaken in a fault, ye which are spiritual restore[q] such an one in the spirit of meekness; considering thyself, lest thou also be tempted.

2 Bear[r] ye one another's burdens, and so fulfil the law of Christ.

3 For if a man think himself to be something, when he is nothing, he deceiveth himself.

4 But let every man prove[s] his own work, and then shall he have rejoicing in himself[u] alone, and not in another.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, VI.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.
7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.
8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι.
10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.
13 Οὐδὲ γὰρ οἱ [g]περιτεμνόμενοι' αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ [e]τῷ' κόσμῳ.
15 [h]Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή' τι [l]ἰσχύει', οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.
16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ [k]στοιχήσουσιν', εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ [e]Κυρίου' Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἀδελφοί. Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD GALAT. VI.

6 Communicet autem is, qui catechizatur verbo, ei qui se catechizat, in omnibus bonis.
7 Nolite errare: Deus non irridetur.
8 Quæ enim seminaverit homo, hæc et metet. Quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam.
9 Bonum autem facientes, non deficiamus: tempore enim suo metemus non deficientes.
10 Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.
11 Videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu.
12 Quicumque enim volunt placere in carne, hi cogunt vos circumcidi, tantùm ut crucis Christi persecutionem non patiantur.
13 Neque enim qui circumciduntur, legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi, ut in carne vestra glorientur.
14 Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi: per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo.
15 In Christo enim Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatura.
16 Et quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos, et misericordia, et super Israel Dei.
17 De cetero nemo mihi molestus sit: ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto.
18 Gratia Domini nostri Jesu Christi, cum spiritu vestro, fratres. Amen.

VERSIO LUSITANA.

5 Porque cada hum levará a sua carga.

6 Aquelle porém, que he catequizado na palavra, prova de seus bens em tudo ao outro, que lhe dá a instrucção.

7 Não erreis: de Deos não se zomba.

8 O que o homem tiver semeado, isso ha de recolher: porque aquelle, que semea na sua carne, recolherá da carne a corrupção: e o que semea no espirito, recolherá do espirito a vida eterna.

9 Não deixemos pois de fazer o bem: porque trabalhando infatigavelmente, a seu tempo colheremos o fructo.

10 Logo em quanto temos tempo, façamos bem a todos, mas principalmente aos domesticos da fé.

11 Vede que carta vos escrevi de minha propria mão.

12 Todos os que põem a sua gloria na carne, o fim, por que vos obrigão a que vós vos circumcideis, he sómente por não serem perseguidos pela Cruz de Christo.

13 Porque esses mesmos, que se circumcidão, não guardão a Lei; mas querem que vós vos circumcideis, para se gloriarem na vossa carne.

14 Mas por mim, não permitta Deos que eu me glorie noutra cousa, senão na Cruz de nosso Senhor Jesu Christo, por quem o Mundo está crucificado para mim, e eu para o Mundo.

15 Porque em Christo nem a circumcisão, nem a incircumcisão valem nada; mas o ser huma nova creatura.

16 E a todos os que seguirem esta regra, paz, e misericordia sobre elles, e sobre o Israel de Deos.

17 No mais, ninguem me seja molesto: porque eu trago impressas no meu corpo as marcas do Senhor Jesus.

18 A graça de nosso Senhor Jesu Christo irmãos, assista no vosso espirito. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

5 For every man shall bear his own burden.

6 Let[a] him that is taught in the word communicate unto him that teacheth in all good things.

7 Be not deceived; God is not mocked: for whatsoever a man soweth, that shall he also reap.

8 For he that soweth to his[b] flesh, shall of the flesh reap corruption; but he that soweth to the Spirit,[d] shall of the Spirit reap life everlasting.

9 And let[f] us not be weary in well doing: for in due season we shall reap, if[h] we faint not.

10 As we have therefore opportunity,[k] let us do good unto all[l] *men*, especially unto them[n] who are of the household of faith.

11 Ye see how large a letter I have written unto you with mine own hand.

12 As many as desire to make a fair shew in the flesh, they constrain you to be circumcised; only lest they should suffer persecution for the cross of Christ.

13 For neither they themselves who are circumcised keep the law; but desire to have you circumcised, that they may glory in your flesh.

14 But[c] God forbid that I should glory, save in the cross of our Lord Jesus Christ, β by whom the world is crucified[e] unto me, and I unto the world.

15 For[g] in Christ Jesus neither circumcision availeth any thing, nor uncircumcision, but a[i] new creature.

16 And as many as walk according to this rule, peace[m] *be* on them, and mercy, and upon the Israel of God.

17 From henceforth let no man trouble me; for[o] I bear in my body the marks of the Lord Jesus.

18 Brethren, the grace[p] of our Lord Jesus Christ *be* with your spirit. Amen.

Unto the Galatians, written from Rome.

A. D. 58.

a 1 Co. 9. 11.. 14.
b Job 4. 8. Pr. 22. 8. Ho. 8. 7.
c Phi. 3. 3, 7, 8.
d Pr. 11. 18. Ja. 3. 18.
β or, *whereby*
e ch. 2. 20.
f 1 Co. 15. 58.
g ch. 5. 6.
h He. 10. 36. Re. 2. 10.
i 2 Co. 5. 17.
k Ec. 9. 10.
l Mat. 5. 43. Tit. 3. 8.
m Ps. 125. 5.
n 1 Jn°. 3. 14.
o Col. 1. 24.
p 2 Ti. 4. 22. Philem. 25.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [e]ἐν Ἐφέσῳ[1], καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις Χριστῷ·

4 Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς [e]ἐν αὐτῷ[1] πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον [a]αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ·

5 Προορίσας[1] ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς [n]αὐτὸν[1], κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

6 Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτȣ͂, [i]ἐν ᾗ[1] ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ[f]·

7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτȣ͂, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ·

8 Ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει·

9 [n]Γνωρίσας[1] ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ,

10 Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τά [b]τε[1] ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ·

11 Ἐν ᾧ καὶ [i]ἐκληρώθημεν[1], προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ·

12 Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον [e]τῆς[1] δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ·

13 Ἐν ᾧ καὶ [n]ὑμεῖς[1], ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν· ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·

14 Ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ [e]τὴν ἀγάπην[1] τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν [e]ὑμῶν[1] ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·

17 Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ [n]ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτȣ͂·

18 Πεφωτισμένους[1] τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς [a]διανοίας[1] ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, [c]καὶ[1] τίς ὁ πλȣ͂τος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτȣ͂ ἐν τοῖς ἁγίοις·

19 Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς [n]ἡμᾶς[1] τοὺς [n]πιστεύοντας[1] κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

20 Ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·

22 Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,

23 Ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

Κεφ. β'. II.

ΚΑΙ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις·

2 Ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμȣ τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξȣσίας τοῦ [n]ἀέρος, τοῦ[1] πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας·

3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιȣ͂ντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς ϗ τῶν διανοιῶν· καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·

4 Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς,

5 Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε [f]τῷ Χριστῷ· [n]χάριτί[1] ἐστε σεσωσμένοι·

6 Καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

7 Ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τῇ γὰρ [n]χάριτί ἐστε[1] σεσωσμένοι διὰ [d]τῆς[1] πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ [n]ὑμῶν[1]· Θεοῦ τὸ δῶρον·

9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται.

10 Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησȣ͂ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,

12 Ὅτι ἦτε [e]ἐν[1] τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, ϗ ξένοι τῶν [n]διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας[1] [n]ἐλπίδα[1] μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.

13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD EPHESIOS.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, omnibus sanctis, qui sunt Ephesi, et fidelibus in Christo Jesu.

2 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cælestibus in Christo,

4 Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in charitate.

5 Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum: secundum propositum voluntatis suæ,

6 In laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto filio suo.

7 In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum secundum divitias gratiæ ejus,

8 Quæ superabundavit in nobis in omni sapientia, et prudentia:

9 Ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ, secundum beneplacitum ejus, quod proposuit in eo,

10 In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæ in cælis, et quæ in terra sunt, in ipso:

11 In quo etiam et nos sorte vocati sumus prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ:

12 Ut simus in laudem gloriæ ejus nos, qui ante speravimus in Christo:

13 In quo et vos, cum audissetis verbum veritatis, (Evangelium salutis vestræ) in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto,

14 Qui est pignus hereditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius.

15 Propterea et ego audiens fidem vestram, quæ est in Domino Jesu, et dilectionem in omnes sanctos,

16 Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis:

17 Ut Deus, Domini nostri Jesu Christi, pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ et revelationis, in agnitione ejus:

18 Illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, et quæ divitiæ gloriæ hereditatis ejus in sanctis,

19 Et quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus in nos, qui credimus secundum operationem potentiæ virtutis ejus,

20 Quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis, et constituens ad dexteram suam in cælestibus:

21 Supra omnem principatum et potestatem, et virtutem, et dominationem, et omne nomen, quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro.

22 Et omnia subjecit sub pedibus ejus: et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam,

23 Quæ est corpus ipsius, et plenitudo ejus, qui omnia in omnibus adimpletur.

CAP. II.

ET vos, cum essetis mortui delictis, et peccatis vestris,

2 In quibus aliquando ambulastis secundum sæculum mundi hujus, secundum principem potestatis aëris hujus, spiritus, qui nunc operatur in filios diffidentiæ,

3 In quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostræ, facientes voluntatem carnis, et cogitationum, et eramus natura filii iræ, sicut et ceteri:

4 Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos,

5 Et cum essemus mortui peccatis convivificavit nos in Christo, (cujus gratia estis salvati)

6 Et conresuscitavit, et consedere fecit in cælestibus in Christo Jesu:

7 Ut ostenderet in sæculis supervenientibus abundantes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in Christo Jesu.

8 Gratia enim estis salvati per fidem, et hoc non ex vobis: Dei enim donum est,

9 Non ex operibus, ut nequis glorietur.

10 Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis: quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

11 Propter quod memores estote, quòd aliquando vos Gentes in carne, qui dicimini præputium ab ea, quæ dicitur circumcisio in carne, manu facta:

12 Quia eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israel, et hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, et sine Deo in hoc mundo.

13 Nunc autem in Christo Jesu vos, qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi.

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO

AOS

EFESINOS.

CAP. I.

PAULO Apostolo de Jesu Christo pela von-
tade de Deos, á todos os Santos, e Fieis em
Christo Jesus, que estão em Efeso.
2 Graça, e paz comvosco Deos nosso Pai,
e de o Senhor Jesu Christo.
3 Bemdito seja o Deos, e o Pai de nosso
Senhor Jesu Christo, que nos encheo em
Christo de toda a sorte de benções espirituaes
pelo Celo;
4 Assim como nos escolheo nelle antes da
creação do Mundo, para sermos santos, e im-
maculados diante de seus olhos em caridade;
5 Tendo-nos predestinado na adopção dos
filhos por Jesu Christo, á elle mesmo; segun-
do o proposito da sua vontade,
6 Em louvor, e gloria da sua graça, pela
qual elle nos fez agradaveis a si em seu ama-
do Filho;
7 No qual nós temos a redempção pelo seu
sangue, a remissão dos peccados, segundo as
riquezas da sua graça,
8 Que elle derramou em abundancia sobre
nós, enchendo-nos de sabedoria, e de pru-
dencia,
9 Para assim nos fazer manifesto o segre-
do da sua vontade, fundado sobre o seu puro
bem querer;
10 Pelo qual elle resolvêra em si mesmo,
completos que fossem os tempos, restaurar
todas as cousas em Christo, tanto as dos Ce-
os, como as da terra.
11 Nelle he tambem que a herança nos
cahio como por sorte, sendo predestinados
pelo decreto daquelle, que obra todas as
cousas segundo o conselho da sua vontade,
12 A fim de que elle seja glorificado, e
louvado em nós, que primeiro esperámos em
Christo.
13 E nelle tambem, depois de terdes ouvido
a palavra da verdade, o Evangelho da vossa
salvação, e de terdes crido nelle, fostes vós
assinalados com o sello do Espirito Santo,
que fora promettido,
14 O qual he o penhor da nossa herança,
até se cumprir de todo a redempção, que he
em louvor da sua gloria.
15 Por isso tendo eu ouvido qual he a fé,
que vós tendes no Senhor Jesus, e qual o
vosso amor para com os Santos,
16 Não cesso de dar graças por vós, lem-
brando-me de vós nas minhas orações;
17 Para que o Deos de nosso Senhor Jesu
Christo, o Pai da gloria, vos dê o Espirito
de sabedoria, e da revelaçao, para o conhe-
cerdes:
18 Para que elle esclareça os olhos do vos-
so coração, em ordem a que vós conheçais
qual he a esperança, á que elle vos chamou;
quaes as riquezas da gloria da herança, que
elle prepara aos Santos;
19 E qual a suprema grandeza do seu po-
der em nós, os que cremos, pela força toda
poderosa da sua operação,
20 Que elle fez apparecer em Christo, re-
suscitando-o dos mortos, e pondo-o á sua
mão direita no Ceo,
21 Por sima de todos os Principados, e Po-
testades, e Virtudes, e Dominações, e por si-
ma de todos os titulos, que póde haver não
só no presente seculo, mas ainda no futuro.
22 Elle lhe metteo debaixo dos pés todas as
cousas, e o constituio Cabeça de toda a Igreja,
23 Que he o seu corpo, e o inteiro comple-
mento daquelle, que cumpre tudo em todos.

CAP. II.

E VOS quando vós estaveis mortos pelos
vossos delictos, e peccados,
2 Nos quaes vós tinheis andado segundo o
costume deste Mundo, segundo o principe
das potestades deste ar, o principe daquelles
espiritos, que agora exercitão o seu poder
sobre os filhos da incredulidade.
3 E todos nós-outros tinhamos tambem vi-
vido segundo as paixões na nossa carne, sa-
tisfazendo os appetites da nossa carne, e dos
nossos pensamentos: e por nascença eramos
filhos da ira, assim como os outros:
4 Mas Deos, que he rico de misericordia, le-
vado do excessivo amor, com que nos amou,
5 Quando nós estavamos mortos por nossos
peccados, elle nos deo a vida em Christo,
(por cuja graça fostes salvos)
6 E nos resuscitou com Christo Jesus, e nos
fez assentar com elle no Ceo,
7 Para mostrar nos seculos futuros as su-
perabundantes riquezas da sua graça pela
bondade, que elle nos testemunhou ter em
Christo Jesus.
8 Porque pela graça he que vós fostes sal-
vos, mediante a fé: e isto não vem de vós,
pois que isto he hum dom de Deos:
9 Não vem das nossas obras, para que
ninguem se glorie.
10 Porque nós somos a sua obra, creados
em Christo Jesus nas boas obras, que Deos
preparou para caminharmos nellas.
11 Pelo que lembrai-vos, que sendo em outro
tempo Gentios na carne, que se chamão in
circumcidados, para os que se chamão cir-
cumcidados segundo a carne, feita por
mãos:
12 Vós não tinheis então parte em Christo;
estaveis inteiramente separados da sociedade
de Israel; e estrangeiros a respeito dos Pa-
ctos; vivieis sem esperança das promessas, e
sem Deos neste Mundo.
13 Mas agora que vós estais em Christo
Jesus, de alongados que vós ereis de Deos em
outro tempo, vós vos tornastes seus proximos
no sangue de Christo.

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to the EPHESIANS.

CHAP. I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by
the will of God, to the saints[b] which are
at Ephesus,[c] and to the faithful[d] in Christ
Jesus:
2 Grace[f] *be* to you, and peace, from
God our Father, and *from* the Lord Jesus
Christ.
3 Blessed[h] *be* the God and Father of
our Lord Jesus Christ, who hath blessed
us with all spiritual blessings in heavenly
[γ] *places* in Christ:
4 According as he hath chosen[j] us in
him before the foundation of the world,
that we should be holy[k] and without
blame before him in love:
5 Having predestinated[m] us unto the
adoption[n] of children by Jesus Christ to
himself, according to the good pleasure[p]
of his will,
6 To the praise[q] of the glory of his
grace, wherein he hath made us accepted[s]
in the beloved:
7 In whom[u] we have redemption through
his blood, the forgiveness of sins, accord-
ing to the riches of his grace;
8 Wherein he hath abounded toward us
in all wisdom and prudence;
9 Having made known unto us the
mystery of his will, according to his
good pleasure which he hath[y] purposed
in himself:
10 That in the dispensation of the ful-
ness of times, he might gather together
in one all things in Christ, both which
are in [ζ] heaven, and which are on earth;
even in him:
11 In whom also we have obtained an
inheritance,[d] being predestinated accord-
ing to the purpose of him who worketh
all things after the counsel of his own
will;
12 That we should be to the praise of
his glory, who first [θ] trusted in Christ.
13 In whom ye also *trusted,* after that
ye heard[i] the word of truth, the gospel
of your salvation: in whom also, after
that ye believed, ye were sealed[k] with
that holy Spirit of promise,
14 Which is the earnest[l] of our inheri-
tance, until the redemption[m] of the pur-
chased[o] possession, unto the praise[p] of his
glory.
15 Wherefore I also, after I heard of
your faith in the Lord Jesus, and love
unto all the saints,
16 Cease not to give thanks for you,
making mention of you in my prayers;
17 That the God[q] of our Lord Jesus
Christ, the Father of glory, may give
unto you the spirit of wisdom[r] and reve-
lation [λ] in the knowledge of him:
18 The eyes[s] of your understanding
being enlightened; that ye may know
what is the hope[t] of his calling, and what

A. D. 64.

a ch. 3. 16.
b Ro. 1. 7.
c Ac. XIX. XX.
d Col. 1. 2.
e Ps. 110. 3.
β the might of his power.
f Ga. 1. 3. Tit. 1. 4.
g Ac. 2. 24, 33.
h 2 Co. 1. 3. 1 Pe. 1. 3.
i Phi. 2. 9. Col. 2. 10.
γ or, things. He. 9. 23.
j 1 Pe. 1. 2.
k Lu. 1. 75. Col. 1. 22.
l Ps. 8. 6. Mat. 28. 18.
m Ro. 8. 29, 30.
n Jno. 1. 12.
o 1 Co. 12. 12. Col. 1. 18, 24.
p Lu. 12. 32.
q 1 Pe. 2. 9.
r Jno. 5. 24. Col. 2. 13.
s 1 Pe. 2. 5.
t Ac. 19. 35.
u He. 9. 12. 1 Pe. 1. 18, 19.
v ch. 6. 12.
w Col. 3. 6.
x 1 Pe. 4. 3.
δ wills.
y 2 Ti. 1. 9.
z Ps. 51. 5.
a Ro. 5. 6, 8, 10.
ζ the heavens
η by whose.
b Ro. 3. 24.
c Col. 2. 12.
d Ac. 20. 32.
e Tit. 3. 4.
f 2 Ti. 1. 9.
g Ro. 4. 16.
h Jno. 6. 44, 65.
θ or, *hoped.*
i Ro. 10. 17.
k 2 Co. 1. 22.
l 2 Co. 5. 5.
m Ro. 8. 23.
n ch. 1. 4.
κ prepared.
o Ac. 20. 28.
p ver. 6, 12.
q Jno. 20. 17.
r Col. 1. 9.
λ or, *for the acknowledgment.*
s Is. 42. 7.
t ch. 4. 4.
u He. 9. 12.

the riches[a] of the glory of his inheritance
in the saints,
19 And what *is* the exceeding greatness
of his power[e] to us-ward who believe, ac-
cording to the working of his [β] mighty
power,
20 Which he wrought in Christ, when
he[g] raised him from the dead, and set
him at his own right hand in the heavenly
places,
21 Far[i] above all principality, and
power, and might, and dominion, and
every name that is named, not only in this
world, but also in that which is to come;
22 And hath put[l] all *things* under his
feet, and gave him *to be* the head over all
things to the church,
23 Which is his body,[o] the fulness of
him that filleth all in all.

CHAP. II.

AND you[r] *hath he quickened,* who were
dead in trespasses and sins;
2 Wherein[t] in time past ye walked ac-
cording to the course of this world, ac-
cording to the prince[v] of the power of
the air, the spirit that now worketh in
the children[w] of disobedience:
3 Among whom also we[x] all had our
conversation in times past in the lusts of
our flesh, fulfilling the [δ] desires of the flesh
and of the mind; and were by nature[z]
the children of wrath, even as others.
4 But God, who is rich in mercy, for
his great love wherewith he loved us,
5 Even[a] when we were dead in sins,
hath quickened us together with Christ,
([η] by grace[b] ye are saved;)
6 And hath raised[c] *us* up together, and
made *us* sit together in heavenly *places* in
Christ Jesus;
7 That in the ages to come he might shew
the exceeding riches of his grace, in *his*
kindness[e] toward us through Christ Jesus.
8 For by grace[f] are ye saved through
faith;[g] and that not[h] of yourselves; *it is*
the gift of God:
9 Not of works, lest any man should
boast.
10 For we are his workmanship, created
in Christ Jesus unto good works, which
God[n] hath before [κ] ordained that we
should walk in them.
11 Wherefore remember, that ye *being*
in time past Gentiles in the flesh, who are
called Uncircumcision by that which is
called the Circumcision in the flesh made
by hands;
12 That at that time ye were without
Christ, being aliens from the common-
wealth of Israel, and strangers from the
covenants of promise, having no hope,
and without God in the world:
13 But now, in Christ Jesus, ye who
sometimes were far off, are made nigh
by the blood[u] of Christ.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, III, IV.

14 Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·

15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρυυς ἐν ἑνὶ σώματι τῷ [n]Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ,| ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν [n]αὐτῷ|·

17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ [i]τοῖς| ἐγγύς·

18 Ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, [k]ἀλλὰ| συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ·

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

21 Ἐν ᾧ πᾶσα [c]ἡ| οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ·

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

Κεφ. γ΄. III.

ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν [f] τῶν ἐθνῶν·

2 Εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς·

3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν [a]ἐγνώρισέ| μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ·

4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ·

5 Ὃ [b]ἐν| ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν [a]Πνεύματι|·

6 Εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, καὶ σύσσωμα, καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας [d]αὐτοῦ| ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

7 Οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ [l]τὴν δοθεῖσάν| μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ·

8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων [b]τῶν| [d]ἁγίων| ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, [e]ἐν| τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 Καὶ φωτίσαι [e]πάντας| τίς ἡ [a]κοινωνία| τοῦ μυστηρίου τȣ͂ ἀποκεκρυμμένȣ ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι [b]διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ|·

10 Ἵνα γνωρισθῇ [e]νῦν| ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ·

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν·

12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ·

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα [n]ὑμῶν|·

14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα [e]τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ|,

15 Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται·

16 Ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον·

17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·

18 Ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι· ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος, καὶ μῆκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος·

19 Γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα [n]πληρωθῆτε εἰς| πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοȣ͂μεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 Αὐτῷ ἡ δόξα [e]ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ| ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς [h]τοῦ αἰῶνος| τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ΄. IV.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

2 Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ·

3 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

4 Ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως [n]ὑμῶν|·

5 Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·

6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν [c]ὑμῖν|.

7 Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 Διὸ λέγει· Ἀναβὰς εἰς ὕψος, [i]ᾐχμαλώτευσεν| αἰχμαλωσίαν, [e]καὶ| ἔδωκε δόματα [f] τοῖς ἀνθρώποις.

9 Τὸ δὲ, Ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη [b]πρῶτον| εἰς τὰ κατώτερα [c]μέρη| τῆς γῆς;

10 Ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους·

12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 Μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ [n]πληρώματος| τοῦ Χριστοῦ.

14 Ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης [f]·

15 Ἀληθεύοντες [n]δὲ ἐν ἀγάπῃ,| αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, [d]ὁ| Χριστός·

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, [e]κατ᾽ ἐνέργειαν| ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου [i]μέρους| τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ [c]λοιπὰ| ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τȣ͂ νοὸς αὐτῶν.

18 Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν·

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD EPHES. III. IV.

14 Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum, et medium parietem maceriæ solvens, inimicitias in carne sua:

15 Legem mandatorum decretis evacuans, ut duos condat in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem,

16 Et reconciliet ambos in uno corpore, Deo per crucem, interficiens inimicitias in semetipso.

17 Et veniens evangelizavit pacem vobis, qui longe fuistis, et pacem iis, qui prope.

18 Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

19 Ergo jam non estis hospites, et advenæ: sed estis cives sanctorum, et domestici Dei:

20 Superædificati super fundamentum Apostolorum, et Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu:

21 In quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino,

22 In quo et vos coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu.

CAP. III.

HUJUS rei gratia, ego Paulus vinctus Christi Jesu, pro vobis Gentibus,

2 Si tamen audistis dispensationem gratiæ Dei, quæ data est mihi in vobis:

3 Quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi:

4 Prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi:

5 Quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus, et Prophetis in Spiritu,

6 Gentes esse coheredes, et concorporales, et conparticipes promissionis ejus in Christo Jesu per Evangelium:

7 Cujus factus sum minister secundum donum gratiæ Dei, quæ data est mihi secundum operationem virtutis ejus.

8 Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, In Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi,

9 Et illuminare omnes, quæ sit dispensatio sacramenti absconditi a sæculis in Deo, qui omnia creavit;

10 Ut innotescat principatibus, et potestatibus in cælestibus per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei,

11 Secundum præfinitionem sæculorum, quam fecit in Christo Jesu Domino nostro:

12 In quo habemus fiduciam, et accessum in confidentia per fidem ejus.

13 Propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis: quæ est gloria vestra.

14 Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,

15 Ex quo omnis paternitas in cælis, et in terra nominatur,

16 Ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Spiritum ejus in interiorem hominem,

17 Christum habitare per fidem in cordibus vestris: in charitate radicati, et fundati,

18 Ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, et longitudo, et su limitas, et profundum:

19 Scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.

20 Ei autem, qui potens est omnia facere superabundanter quàm petimus, aut intelligimus, secundum virtutem, quæ operatur in nobis:

21 Ipsi gloria in Ecclesia, et in Christo Jesu in omnes generationes sæculi sæculorum. Amen.

CAP. IV.

OBSECRO itaque vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis,

2 Cum omni humilitate, et mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in charitate,

3 Soliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis.

4 Unum corpus, et unus Spiritus sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ.

5 Unus Dominus, una fides, unum baptisma:

6 Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnes, et per omnia, et in omnibus nobis.

7 Unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

8 Propter quod dicit: Ascendens in altum captivam duxit captivitatem: dedit dona hominibus.

9 Quòd autem ascendit, quid est, nisi quia et descendit primùm in inferiores partes terræ?

10 Qui descendit, ipse est et qui ascendit super omnes cælos, ut impleret omnia.

11 Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem pastores, et doctores,

12 Ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi:

13 Donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi:

14 Ut jam non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris.

15 Veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus:

16 Ex quo totum corpus compactum, et connexum per omnem juncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate.

17 Hoc igitur dico, et testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut et Gentes ambulant in vanitate sensus sui,

18 Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei per ignorantiam, quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum,

VERSIO LUSITANA.

14 Porque elle he a nossa paz, elle que de
ous fez hum, destruindo na sua propria
arne o muro das inimizades, que os dividia;
15 Que pela sua doutrina abolio a Lei de
antos preceitos, a fim de formar em si mes-
no de dous hum novo homem, mettendo paz
ntrelles;
16 E de os reconciliar com Deos pela sua
Cruz, reunindo-os ambos num só corpo, e
lestruindo em si mesmo as suas inimizades.
17 Assim que, elle veio annunciar a paz,
anto a vós, que estaveis longe, como aos
que estavão perto.
18 Porque por elle he que nós temos acces-
o huns, e outros ao Pai num mesmo Espirito.
19 Vós logo já não sois estrangeiros, nem
orasteiros; mas sois cidadãos dós Santos, e
ois domesticos de Deos;
20 Edificados sobre o fundamento dos
Apostolos, e dos Profetas, sendo o mesmo
Christo Jesus a pedra mestra angular:
21 Sobre o qual sendo construido todo o
edificio, elle se eleva, e cresce, até vir fazer
hum santo Templo para o Senhor.
22 E por elle he tambem que vós entrais
na composição deste edificio, para serdes a
asa de Deos pelo Espirito.

CAP. III.

POR esta causa eu Paulo, prezo que sou
e Christo Jesus por vós-outros Gentios:
2 (Porque vós tereis sem dúvida ouvido, de
que modo Deòs me fez o Dispenseiro da sua
graça entre vós,
3 Depois de me haver descuberto por re-
elação este mysterio, sobre que eu acabo de
os escrever em poucas palavras;
4 De sorte, que pela sua lição podeis vós
onhecer, qual he a intelligencia, que eu
tenho do mysterio de Christo:
5 O qual não foi descuberto aos filhos dos
homens nos seculos passados, como elle he
agora revelado no Espirito aos seus Santos
Apostolos, e aos Profetas:
6 Que os Gentios são chamados á mesma
herança e membros do mesmo corpo; e que
tem parte nas promessas de Deos em Christo
Jesus pelo Evangelho;
7 Do qual eu fui feito Ministro, segundo o
dom da graça de Deos, que me foi commu-
nicada pela operação do seu poder.
8 A mim pois, que sou o minimo de todos
os Santos, me foi dada esta graça de annun-
ciar aos Gentios as riquezas incomprehensi-
veis de Christo,
9 E de illuminar a todos, sobre quão ad-
miravel he a economia do mysterio escon-
dido por tantos seculos em Deos, que creou
todas as cousas;
10 A fim de que os Principados, e Potes-
tades, que estão nos Ceos, conheção pela
Igreja a sabedoria de Deos, mostrada em
tantas, e tão diversas fórmas,
11 Segundo a predefinição eterna, que elle
cumprio em Christo Jesus nosso Senhor;
12 No qual nós pela sua fé delle temos,
confiança e accesso a Deos.
13 Pelo que eu vos rogo, que não desfale-
çais, vendo-me padecer tantos trabalhos por
vós; pois que elles vos são gloriosos.)
14 Por esta causa dobro eu os meus joelhos
diante do Pai de nosso Senhor Jesu Christo,
15 Que he o principio, e cabeça de toda
esta grande familia, que ha no Ceo, e na terra;
16 Pedindo-lhe que, segundo as riquezas
da sua gloria, vos fortifique elle no homem
interior pelo seu Espirito;
17 Faça que Christo habite pela fé em vos-
sos corações; e que vós radicados, e funda-
dos na caridade,
18 Possais comprehender com todos os
Santos, qual seja a largura, o comprimento,
a altura, e a profundidade deste mysterio;
19 E conhecer tambem o amor de Christo,
que excede a toda a sciencia; a fim de que se-
jais cheios, segundo toda a plenitude de Deos.
20 E aquelle, que pelo poder, com que
obra em nós, póde fazer infinitamente mais,
do que tudo o que nós pedimos, e tudo o que
entendemos;
21 A esse gloria na Igreja, e por Christo
Jesus, em toda a successão de idades, e de
seculos. Amen.

CAP. IV.

EU pois vos esconjuro, eu que me acho
prezo pelo Senhor, que andeis de huma ma-
neira digna da vocação, á que fostes cha-
mados;
2 Praticando em todas as cousas a humil-
dade, a mansidão, e a paciencia; soffrendo-
vos huns aos outros com caridade;
3 E trabalhando cuidadosamente por con-
servar a unidade do Espirito pelo vinculo da
paz;
4 Sendo hum mesmo corpo, e hum mesmo
espirito, assim como fostes chamados a huma
mesma esperança;
5 E assim como não ha senão hum Senhor,
huma Fé, hum Baptismo,
6 Hum Deos e Pai de todos, que he sobre
todos, e por todas as cousas, e em todos nós.
7 Ora a cada hum de nós foi dada a graça,
segundo a medida do dom de Christo.
8 Por isso se diz, que elle, quando subio
ao Ceo, levou cativo ao mesmo cativeiro: deu
os seus dons aos homens.
9 E porque se diz que elle subio, senão
porque antes desceo ás partes inferiores da
terra?
10 Aquelle, que desceo, esse mesmo he o
que subio assima de todos os Ceos, para en-
cher todas as cousas.
11 E elle mesmo pois fez a huns Apostolos,
e a outros Profetas, e a outros Evangelistas,
e a outros Pastores, e Doutores,
12 Para perfeição dos Santos, para exerci-
cio do ministerio, para edificação do corpo
de Christo;
13 Até que todos cheguemos á unidade
de huma mesma fé, e de hum mesmo conheci-
mento do Filho de Deos, ao estado de hum
Varão perfeito, á medida da idade completa
de Christo;
14 Para que não sejamos já fluctuantes
como meninos, nem nos deixemos levar de
todo o vento de opiniões pela malicia dos ho-
mens, e pela astucia, com que elles induzem
ao erro;
15 Mas praticando a verdade pela cari-
dade, cresçamos em todas as cousas em
Christo, que he a nossa Cabeça;
16 Da qual o corpo todo, cujas partes estão
entre si unidas, e travadas na sua devida
proporção, recebe por todas as juntas o cres-
cimento, que elle lhe communica pela effica-
cia do seu influxo, segundo a medida, de
cada membro, até se formar hum corpo per-
feito pela caridade.
17 Eu pois vos adverto, e vos esconjuro
pelo Senhor, que não andeis mais como os
Gentios, que seguem a vaidade dos seus pen-
samentos;
18 Que tem o entendimento cheio de trévas;
que estão inteiramente alienados da vida de
Deos, por causa da ignorancia, em que jazem,
e da cegueira de seu coração;

VERSIO ANGLICANA.

14 For he[a] is our peace, who hath made
both[d] one, and hath broken down the
middle wall of partition *between us;*
15 Having abolished[f] in his flesh the
enmity, *even* the law of commandments
contained in ordinances; for to make in
himself of twain one new man, *so* making
peace;
16 And that he might reconcile[i] both
unto God in one body by the cross, hav-
ing slain the enmity [β] thereby;
17 And came and preached peace to
you[l] which were afar off, and to them
that were nigh.
18 For through[n] him we both have ac-
cess by one Spirit unto the Father.
19 Now therefore ye are no more
strangers and foreigners, but fellow-citi-
zens[o] with the saints, and of the house-
hold[p] of God;
20 And are built[q] upon the[r] foundation
of the apostles and prophets, Jesus Christ
himself being the chief[t] corner-*stone;*
21 In whom all the building, fitly framed
together, groweth unto an holy[v] temple
in the Lord:
22 In whom ye also are builded[w] toge-
ther for an habitation of God through the
Spirit.

CHAP. III.

FOR this cause I Paul, the prisoner of
Jesus Christ for you Gentiles,
2 (If ye have heard of the dispensa-
tion[x] of the grace[y] of God, which is
given me to you-ward:
3 How that by revelation[a] he made
known unto me the mystery; (as I wrote
[δ] afore in few words,
4 Whereby, when ye read, ye may un-
derstand my knowledge in the mystery[c]
of Christ;)
5 Which in other ages was not[d] made
known unto the sons of men, as it is now
revealed unto the holy apostles and pro-
phets by the Spirit;
6 That the Gentiles should be fellow-
heirs, and of the same body, and partakers
of his promise in Christ by the gospel;
7 Whereof I was made a minister, ac-
cording to the gift of the grace of God
given unto me by the effectual[f] working
of his power.
8 Unto me, who am less[h] than the least
of all saints, is this grace given, that I
should preach among the Gentiles the
unsearchable riches[k] of Christ:
9 And to make all *men* see, what *is* the
fellowship of the mystery,[l] which from
the beginning of the world hath been hid
in God, who created all things by[n] Jesus
Christ:
10 To the intent that now unto the
principalities and powers in heavenly
places might be known, by the church,
the manifold wisdom[q] of God,
11 According to the eternal[s] purpose
which he purposed in Christ Jesus our
Lord:
12 In whom we have boldness[t] and ac-
cess with confidence by the faith of him.
13 Wherefore I desire that ye faint not
at my tribulations for you, which[u] is
your glory.
14 For this cause I bow my knees unto
the Father of our Lord Jesus Christ,
15 Of whom the whole family in hea-
ven and earth is named,
16 That he would grant you, according
to the riches[b] of his glory, to be[c] strength-
ened with might by his Spirit in the inner
man;[e]
17 That Christ may dwell[g] in your
hearts by faith; that ye, being[h] rooted
and grounded in love,
18 May be able to comprehend with all
saints, what *is* the breadth, and length,
and depth, and height;
19 And to know the love of Christ,
which passeth knowledge, that ye might
be filled with all the fulness[k] of God.
20 Now[m] unto him that is able to do
exceeding abundantly above all that we
ask or think, according to the power that
worketh in us,
21 Unto him *be* glory in the church by
Christ Jesus, throughout all ages, world
without end. Amen.

CHAP. IV.

I THEREFORE, the prisoner [γ] of the
Lord,) beseech you that ye walk[s] worthy
of the vocation wherewith ye are called,
2 With all lowliness[u] and meekness,
with long-suffering, forbearing one ano-
ther in love;
3 Endeavouring to keep the unity of
the Spirit in the bond of peace.
4 *There is* one body, and one Spirit, even as
ye are called in one hope of your calling;
5 One Lord, one faith, one baptism,
6 One God and Father of all, who *is*
above all, and through all, and in you all.
7 But unto every one of us is given
grace according to the measure[z] of the
gift of Christ.
8 Wherefore he saith,[b] When he as-
cended up on high, he led [ζ] captivity
captive, and gave gifts unto men.
9 (Now that he ascended, what is it
but that he also descended first into the
lower parts of the earth?
10 He that descended is the same also
that ascended up far above all heavens,
that he might [η] fill all things.)
11 And[e] he gave some, apostles; and
some, prophets; and some, evangelists;
and some, pastors and teachers;
12 For the perfecting of the saints, for
the work of the ministry, for the edify-
ing of the body of Christ:
13 Till we all come [θ] in the unity[g] of the
faith, and of the knowledge of the Son of
God, unto a perfect[i] man, unto the mea-
sure of the [κ] stature of the fulness of
Christ:
14 That we *henceforth* be no more chil-
dren, tossed to and fro, and carried[m]
about with every wind of doctrine, by the
sleight of men, *and* cunning craftiness,
whereby they lie in wait to deceive;
15 But, [λ] speaking the truth[o] in love,
may grow up into him in all things,
which is the head,[r] *even* Christ:
16 From whom[r] the whole body fitly
joined together, and compacted by that
which every joint supplieth, according
to the effectual working in the measure of
every part, maketh increase of the body
unto the edifying of itself in love.
17 This I say therefore, and testify in
the Lord, that ye henceforth walk not
as other Gentiles walk, in the vanity of
their mind,
18 Having the understanding[v] darken-
ed, being alienated from the life of God
through the ignorance that is in them, be-
cause of the [μ] blindness of their heart:

A. D. 64.

a Mi. 5. 5.
b Phi. 4. 19.
c ch. 6. 10. Col. 1. 11.
d Jn°. 10. 16. Ga. 3. 28.
e Ro. 7. 22.
f Col. 2. 14.
g ch. 2. 22. Jn°. 14. 23.
h Col. 2. 7.
i Col. 1. 20..22
β or, *in himself.*
k Jn°. 1. 16.
l Ac. 2. 39.
m Ro. 16. 25. He. 13. 20, 21. Jude 24.
n Jn°. 14. 6. 1 Pe. 3. 18.
o He. 12. 22, 21.
p ch. 3. 15.
q 1 Co. 3. 9, 10.
r Mat. 16. 18. Re. 21. 14.
γ or, *in.*
s Col. 1. 10.
t Is. 28. 16.
u Mat. 11. 29.
v 1 Co. 3. 17. 2 Co. 6. 16.
w 1 Pe. 2. 4, 5.
x Col. 1. 25.
y Ro. 12. 3.
z Ro. 12. 3.
a Ga. 1. 12.
b Ps. 68. 18.
δ or, *a little before.*
ζ or, *a multitude of captives.*
c ch. 1. 9.
d Mat. 13. 17. Ro. 16. 25. 1 Pe. 1. 10..12
η or, *fulfil.*
e 1 Co. 12. 28.
f ch. 1. 19. Is. 43. 13.
θ or, *into.*
g Col. 2. 2.
h 1 Co. 15. 9.
i 1 Co. 14. 20.
κ or, *age.*
k Col. 1. 27.
l ver. 4, 5. 1 Ti. 3. 16.
m Ja. 1. 6.
n Ps. 33. 6. Jn°. 1. 3. Col. 1. 16. He. 1. 2.
λ or, *being sincere.*
o 2 Co. 4. 2.
p Col. 1. 18, 19.
q Ro. 11. 33. 1 Co. 2. 7.
r Jn°. 15. 5.
s ch. 1. 9.
t He. 4. 16.
u 2 Co. 1. 6.
v Ac. 26. 18.
μ or, *hardness.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, V, VI.

19 Οἵτινες [n]ἀπηλγηκότες[1] ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν·

21 Εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ·

22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·

23 Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν,

24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·

27 Μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος [n]τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν, ἵνα[1] ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς [i]χρείας[1], ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκȣ́ȣσι.

30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.

32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο [i]ὑμῖν[1].

Κεφ. ε'. V.

ΓΙΝΕΣΘΕ οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·

2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις·

4 Καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

5 Τοῦτο γάρ [a]ἐστε[1] γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, [n]ὅς[1] ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν.

8 Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε·

9 (Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ [a]Πνεύματος[1] ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ·)

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς [n]ἀκάρποις[1] τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.

12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν.

13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι.

14 Διὸ λέγει· [a]Ἔγειραι[1] ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ [n]ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός[1].

15 Βλέπετε [n]οὖν πῶς ἀκριβῶς[1] περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί·

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν Πνεύματι[f]·

19 Λαλοῦντες ἑαυτοῖς [f]ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς· ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν [i]τῇ καρδίᾳ[1] ὑμῶν τῷ Κυρίῳ·

20 Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρί·

21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ [a]Θεȣ̃[1].

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν [e]ὑποτάσσεσθε[1], ὡς τῷ Κυρίῳ·

23 Ὅτι [b]ὁ[1] ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· [b]καὶ[1] αὐτός [c]ἐστι[1] σωτὴρ τοῦ σώματος.

24 Ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς [d]ἰδίοις[1] ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·

26 Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι[f]·

27 Ἵνα παραστήσῃ [a]αὐτὴν[1] ἑαυτῷ ἔνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.

29 Οὐδεὶς γαρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ [a]Κύριος[1] τὴν ἐκκλησίαν·

30 Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, [d]ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ[1].

31 Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτȣ̃ ϗ τὴν μητέρα, ϗ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτȣ̃, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. ϛ'. VI.

ΤΑ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν [d]ἐν Κυρίῳ[1]· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.

2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·)

3 Ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος [n]ἐπὶ τῆς γῆς[1].

4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ·

6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι [e]τοῦ[1] Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ [n]Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD EPHES. V. VI.

19 Qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in avaritiam.

20 Vos autem non ita didicistis Christum,

21 Si tamen illum audistis, et in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu.

22 Deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris.

23 Renovamini autem spiritu mentis vestræ,

24 Et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia, et sanctitate veritatis.

25 Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus invicem membra.

26 Irascimini, et nolite peccare: sol non occidat super iracundiam vestram.

27 Nolite locum dare diabolo:

28 Qui furabatur, jam non furetur: magis autem laboret, operando manibus suis, quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

29 Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed siquis bonus ad ædificationem fidei ut det gratiam audientibus.

30 Et nolite contristare Spiritum sanctum Dei: in quo signati estis in diem redemptionis.

31 Omnis amaritudo, et ira, et indignatio, et clamor, et blasphemia tollatur a vobis cum omni malitia.

32 Estote autem invicem benigni, misericordes, donantes invicem sicut et Deus in Christo donavit vobis.

CAP. V.

ESTOTE ergo imitatores Dei, sicut filii charissimi:

2 Et ambulate in dilectione, sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem, et hostiam Deo in odorem suavitatis.

3 Fornicatio autem, et omnis immunditia, aut avaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos:

4 Aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio.

5 Hoc enim scitote intelligentes: quòd omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi, et Dei.

6 Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ.

7 Nolite ergo effici participes eorum.

8 Eratis enim aliquando tenebræ: nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate:

9 Fructus enim lucis est in omni bonitate, et justitia, et veritate:

10 Probantes quid sit beneplacitum Deo:

11 Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite.

12 Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est et dicere.

13 Omnia autem, quæ arguuntur, a lumine manifestantur: omne enim, quod manifestatur, lumen est.

14 Propter quod dicit: Surge qui dormis, et exurge a mortuis, et illuminabit te Christus.

15 Videte itaque fratres, quomodo caute ambuletis: non quasi insipientes,

16 Sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

17 Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quæ sit voluntas Dei.

18 Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria: sed implemini Spiritu sancto,

19 Loquentes vobismetipsis in psalmis, et hymnis, et canticis spiritualibus, cantantes, et psallentes in cordibus vestris Domino,

20 Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi Deo et Patri.

21 Subjecti invicem in timore Christi.

22 Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino:

23 Quoniam vir caput est mulieris: sicut Christus caput est Ecclesiæ: Ipse, salvator corporis ejus.

24 Sed sicut Ecclesia subjecta est Christo, ita et mulieres viris suis in omnibus.

25 Viri diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea,

26 Ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ,

27 Ut exhiberet ipse sibi in gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et immaculata.

28 Ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, seipsum diligit.

29 Nemo enim umquam carnem suam odio habuit: sed nutrit, et fovet eam, sicut et Christus Ecclesiam:

30 Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, et de ossibus ejus.

31 Propter hoc relinquet homo patrem, et matrem suam, et adhærebit uxori suæ: et erunt duo in carne una.

32 Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et in Ecclesia.

33 Verumtamen et vos singuli, unusquisque uxorem suam sicut seipsum diligat: uxor autem timeat virum suum.

CAP. VI.

FILII, obedite parentibus vestris in Domino: hoc enim justum est.

2 Honora patrem tuum, et matrem tuam: quod est mandatum primum in promissione:

3 Ut bene sit tibi, et sis longævus super terram.

4 Et vos patres nolite ad iracundiam provocare filios vestros: sed educate illos in disciplina, et correptione Domini.

5 Servi obedite dominis carnalibus cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo:

6 Non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo,

VERSIO LUSITANA.

19 Que não tendo esperança alguma, se ntregão á impudicicia, para se engolfarem om hum ardor insaciavel em toda a especie e immundicias carnaes.

20 Vós não aprendestes assim a Christo:

21 Se com tudo lhe ouvistes é nelle estais nsinados, como que a verdade está em Jesus.

22 A depordes o homem velho, em que inheis vivido na vossa primeira idade, o ual se corrompe seguindo a illusão das uas paixões;

23 E a vos renovardes no interior de vossa lma;

24 E a vos revestirdes do homem novo, ue he creado segundo Deos emuma justiça, emuma santidade verdadeira.

25 Pelo que renunciando a mentira, falle ada hum a seu proximo a verdade; pois somos membros huns dos outros.

26 Se vos irardes, seja sem peccar: não se onha o Sol sobre a vossa ira.

27 Não deis lugar ao diabo:

28 Aquelle, que furtava, não furte mais; nas occupe-se antes em fazer alguma obra le mãos, que seja boa, e util, para dahi ter om que soccorra aos necessitados.

29 Não saião da vossa boca palavras roins; nas se fallardes, seja cousa, que edifique na é, e inspire a piedade aos que vos ouvem.

30 E não entristeçais o Espirito Santo de Deos, do qual vós fostes assinalados como, para o dia da redempção.

31 Desterre-se de vós toda a amargura, e oda a ira, e toda a indignação, e toda a rita, e toda a maledicencia, com toda a nalicia.

32 E sede benignos huns com outros, compassivos, perdoando-vos de parte a parte as offensas, assim como tambem Deos vos perloou em Christo.

CAP. V.

SEDE pois imitadores de Deos, como filhos, que sois muito amados;

2 E caminhai no amor, como Christo tambem nos amou, e se entregou a si mesmo por nós, offerecendo-se a Deos como huma oblaão, e huma victima de agradavel cheiro.

3 E não se ouça entre vós nem ainda fallar le fornicação, nem de immundicia, nem de avareza, como convem aos Santos:

4 Nem de torpezas, nem de loucuras, nem le chocarrices, o que tudo desdiz do vosso estado; mas oução-se antes acções de graças.

5 Porque deveis saber, que nenhum fornicario, nenhum impudico, nenhum avarento, o que he idolatria) nenhum destes ha de erdar o Reino de Christo, e de Deos.

6 Ninguem vos seduza com discursos vãos: porque por estas cousas vem a ira de Deos sobre os incredulos.

7 Não queirais logo nada com elles.

8 Porque noutro tempo creis vós trévas; mas agora sois luz no Senhor. Andai como filhos da luz.

9 Porque o fructo da luz consiste em toda a casta de bondade, e de justiça, e de verdade:

10 Inquiri sollícitos, que cousa seja do agrado de Deos;

11 E não tenhais parte nas obras infructuosas das trévas, mas antes pelo contrario condemnai-as.

12 Porque não permitte o pejo, nem ainda que se diga, o que estes homens fazem em secreto.

13 Ora tudo o que merece ser reprehendido, se descobre pela luz; porque a luz he a que põe tudo ás claras.

14 Por isso se diz: Levanta-te, tu, que dormes, e sahe dentre os mortos, e Christo te allumiará.

15 Tende pois cuidado, irmãos, de vos conduzirdes com grande circumspecção, não como homens insipientes,

16 Mas como homens sabios; remindo o tempo, pois que os dias são máos.

17 Não sejais pois imprudentes; mas applicai-vos a conhecerdes, que he o que Deos quer de vós.

18 E não vos deis com excesso ao vinho, donde nasce a luxuria; mas enchei-vos do Espirito Santo;

19 Occupando-vos huns com outros em Salmos, e Hymnos, e Canticos espirituaes; cantando, e salmeando nos vossos corações ao Senhor;

20 Dando graças em todo o tempo, e por todas as cousas, ao Deos Padre, em nome de nosso Senhor Jesu Christo;

21 E sobmettendo-vos huns aos outros no temor de Christo.

22 As mulheres sejão sujeitas a seus maridos, como ao Senhor:

23 Porque o marido he a cabeça da mulher, assim como Christo he a cabeça da Igreja, que he o seu corpo, do qual elle he o Salvador.

24 Bem como pois he a Igreja sujeita a Christo, assim o sejão as mulheres a seus maridos.

25 E vós, maridos, amai a vossas mulheres, como Christo amou a Igreja, e por ella se entregou a si mesmo,

26 Para a santificar, purificando-a no Baptismo da agua pela palavra da vida;

27 Para manifestar-se elle em Igreja gloriosa, sem nodoa nem arruga, ou cousa semelhante, senão que seja sancta e immaculada.

28 Assim he que os maridos devem amar a suas mulheres, como a seu proprio corpo. O que ama a sua mulher, ama-se a si mesmo.

29 Porque ninguem aborreceo nunca a sua propria carne; mas cada hum a nutre, e fomenta, como Christo o faz á sua Igreja:

30 Porque nós somos os membros de seu corpo, da sua carne, e dos seus ossos.

31 Por isso o homem deixará a seu pai, e a sua mãi por se unir estreitamente a sua mulher; e elles ambos serão huma mesma carne.

32 Este Sacramento he grande: e eu digo, em de Christo, e na Igreja.

33 Cada hum de vós pois ame a sua mulher, como a si mesmo; e a mulher tema a seu marido.

CAP. VI.

FILHOS, obedecei a vossos pais, e a vossas mãis, no que he segundo o Senhor; porque assim he justo.

2 Honrarás a teu pai, e a tua mãi, (este he o primeiro mandamento, com promessa:)

3 Para seres ditoso, e para viveres largo tempo sobre a terra.

4 E vós, pais, não provoqueis vossos filhos a indignação; mas educai-os, ensinando-os, e corrigindo-os no Senhor.

5 Servos, obedecei aos que são vossos senhores segundo a carne, com temor, e tremor, com simplicidade de coração, como ao mesmo Christo.

6 Não os servais sómente, quando elles estão com o olho sobre vós, como quem só procura agradar aos homens; mas fazei de boamente a vontade de Deos, como servos de Jesu Christo.

VERSIO ANGLICANA.

19 Who being past feeling, have given[a] themselves over unto lasciviousness, to work all uncleanness with greediness.

20 But ye have not so learned Christ;

21 If so be that ye have heard him, and have been taught by him, as the truth is in Jesus:

22 That ye put off,[d] concerning the former conversation, the old man,[f] which is corrupt according to the deceitful lusts;

23 And be renewed[h] in the spirit of your mind;

24 And that ye put on the new man, which after God is created[k] in righteousness and γ true holiness.

25 Wherefore putting away lying, speak every man truth[o] with his neighbour: for we[p] are members one of another.

26 Be ye angry, and sin not; let[r] not the sun go down upon your wrath:

27 Neither give[s] place to the devil.

28 Let him that stole steal no more: but rather let him[t] labour, working with *his* hands the thing which is good, that he may have to δ give to him that needeth.

29 Let no corrupt[v] communication proceed out of your mouth, but that which is good ζ to the use of edifying, that it may minister grace unto the hearers.

30 And grieve[w] not the holy Spirit of God, whereby ye are sealed[x] unto the day of redemption.

31 Let all bitterness,[y] and wrath, and anger, and clamour, and evil-speaking,[z] be put away from you, with all malice:

32 And be ye kind one to another, tender-hearted, forgiving[b] one another, even as God for Christ's sake hath forgiven you.

CHAP. V.

BE ye therefore followers of God, as dear children;

2 And walk in love,[e] as Christ also hath loved us, and hath given himself for us, an offering and a sacrifice to God for a sweet-smelling[f] savour.

3 But fornication,[g] and all uncleanness, or covetousness, let it not be once named[i] among you, as becometh saints;

4 Neither filthiness, nor foolish talking, nor jesting, which are[l] not convenient; but rather giving of thanks.

5 For this ye know, that no[n] whoremonger, nor unclean person, nor covetous man, who[o] is an idolater, hath any inheritance in the kingdom of Christ and of God.

6 Let no man deceive[p] you with vain words: for because of these things cometh the wrath of God upon the children of η disobedience.

7 Be not ye therefore partakers with them.

8 For ye[s] were sometimes darkness, but now *are ye* light[t] in the Lord: walk as children[u] of light;

9 (For the fruit[v] of the Spirit *is* in all goodness and righteousness and truth;)

10 Proving[w] what is acceptable unto the Lord.

11 And have no fellowship[x] with the unfruitful works of darkness, but rather reprove[z] *them*.

12 For it is a shame even to speak of those things which are done of them in secret.

13 But all things that are θ reproved are made manifest[a] by the light: for whatsoever doth make manifest is light.

A. D. 64.

a Ro.1.24,26.
β or, *it*.
b Is. 60. 1.
c Col. 4. 5.
d Col. 3. 8, 9.
e Ps. 37. 19.
f Ro. 6. 6.
g Jn°. 7. 17.
h Ro. 12. 2.
i Lu. 21. 34.
k ch. 2. 10. Ga. 6. 15.
γ or, *holiness of truth*. Jn°. 17. 17.
l Col. 3. 16.
m Ps. 147. 7.
n Ps. 57. 7, 8.
o Zec. 8. 16.
p Ro. 12. 5.
q Is. 63. 7.
r Ec. 7. 9.
s Ja. 4. 7.
t Ac. 20. 35.
u 1Pe.3.1,&c. Col.3.18,&c.
δ or, *distribute*.
v Col. 4. 6.
ζ or, *to edify profitably*.
w Is. 63. 10.
x ch.1.13,14.
y Col. 3. 8.
z Tit. 3. 2.
a Tit. 3. 5.
b Mar. 11. 25, 26.
c Jude 24.
d Ca. 4. 7.
e Jn°. 13. 34.
f Le. 1. 9.
g 1 Co. 6. 18. 1 Th. 4. 3.
h 1Co. 12. 27.
i ver. 12.
k Ge. 2. 24.
l Ro. 1. 28.
m 1 Co. 6. 16.
n He. 13. 4. Re. 22. 15.
o Col. 3. 5.
p Je. 29. 8, 9.
q Pr. 23. 22. Col.3.20,&c.
r Ex. 20. 12.
η or, *unbelief*.
s ch. 2. 11, 12.
t 1 Th. 5. 5.
u Jn°. 12. 36.
v Ga.5.22,&c.
w Ro. 12. 2.
x 1Co.5.9,11.
y 1Pe.2.18,&c
z 1 Ti. 5. 20.
θ or, *discovered*.
a Jn°.3.20,21.

14 Wherefore β he saith, Awake[b] thou that sleepest, and arise from the dead, and Christ shall give thee light.

15 See then that ye walk circumspectly,[c] not as fools, but as wise,

16 Redeeming the time, because the days are evil.[e]

17 Wherefore be ye not unwise, but understanding what the will[g] of the Lord *is*.

18 And be not drunk[i] with wine, wherein is excess; but be filled with the Spirit;

19 Speaking to yourselves in psalms, and hymns and spiritual songs, singing[m] and making melody in your heart[n] to the Lord;

20 Giving thanks[q] always for all things unto God and the Father in the name of our Lord Jesus Christ;

21 Submitting yourselves one to another in the fear of God.

22 Wives,[u] submit yourselves unto your own husbands, as unto the Lord.

23 For the husband is the head of the wife, even as Christ is the head of the church: and he is the Saviour of the body.

24 Therefore as the church is subject unto Christ, so *let* the wives *be* to their own husbands in every thing.

25 Husbands, love your wives, even as Christ also loved the church, and gave himself for it;

26 That he might sanctify and cleanse it with the washing[a] of water by the word,

27 That he might present[c] it to himself a glorious church, not having spot,[d] or wrinkle, or any such thing; but that it should be holy and without blemish.

28 So ought men to love their wives as their own bodies. He that loveth his wife loveth himself.

29 For no man ever yet hated his own flesh; but nourisheth and cherisheth it, even as the Lord the church:

30 For we are members[h] of his body, of his flesh, and of his bones.

31 For this cause[k] shall a man leave his father and mother, and shall be joined unto his wife, and they two[m] shall be one flesh.

32 This is a great mystery: but I speak concerning Christ and the church.

33 Nevertheless, let every one of you in particular, so love his wife even as himself; and the wife *see* that she reverence *her* husband.

CHAP. VI.

CHILDREN, obey[q] your parents in the Lord: for this is right.

2 Honour[r] thy father and mother, which is the first commandment with promise,

3 That it may be well with thee, and thou mayest live long on the earth.

4 And, ye fathers, provoke not your children to wrath: but bring them up in the nurture and admonition of the Lord.

5 Servants,[y] be obedient to them that are *your* masters according to the flesh, with fear and trembling, in singleness of your heart, as unto Christ;

6 Not with eye-service, as men-pleasers; but as the servants of Christ, doing the will of God from the heart;

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, VI.

7 Μετ' εὐνοίας[1] δουλεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

8 Εἰδότες ὅτι [e]ὃ ἐάν τι ἕκαστος[1] ποιήσῃ ἀγαθὸν, τοῦτο [n]κομιεῖται[1] παρὰ [b]τοῦ[1] Κυρίȣ, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ [i]ὑμῶν αὐτῶν ὁ[1] Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

10 Τὸ λοιπὸν, [d]ἀδελφοί μου,[1] ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου.

12 Ὅτι οὐκ ἔστιν [n]ἡμῖν[1] ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότȣς [b]τοῦ αἰῶνος[1] τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς [n]ἐπουρανίοις[1].

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι [n]ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ[1], καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι [e]στῆναι[1].

14 Στῆτε [e]οὖν[1] περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης·

16 Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι·

17 Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου [d]δέξασθε[1], καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ.

18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ [e]τοῦτο[1] ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,

19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι [a]δοθείη[1] λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον [e]τοῦ εὐαγγελίου[1]·

20 Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ·

22 Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. [b]Ἀμήν.[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD EPHES. VI.

7 Cum bona voluntate servientes, sicut Domino, et non hominibus:

8 Scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet a Domino, sive servus, sive liber.

9 Et vos domini eadem facite illis, remittentes minas: scientes quia et illorum, et vester Dominus est in cælis: et personarum acceptio non est apud eum.

10 De cetero fratres confortamini in Domino, et in potentia virtutis ejus.

11 Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli.

12 Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem: sed adversus principes, et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ, in cælestibus.

13 Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare.

14 State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricam justitiæ,

15 Et calceati pedes in præparatione Evangelii pacis:

16 In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere:

17 Et galeam salutis assumite: et gladium spiritus (quod est verbum Dei)

18 Per omnem orationem, et obsecrationem orantes omni tempore in spiritu: et in ipso vigilantes in omni instantia, et obsecratione pro omnibus sanctis:

19 Et pro me, ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia, notum facere mysterium Evangelii:

20 Pro quo legatione fungor in catena, ita ut in ipso audeam, prout oportet me, loqui.

21 Ut autem et vos sciatis quæ circa me sunt, quid agam: omnia vobis nota faciet Tychicus, charissimus frater, et fidelis minister in Domino:

22 Quem misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos sunt, et consoletur corda vestra.

23 Pax fratribus, et charitas cum fide a Deo Patre, et Domino Jesu Christo.

24 Gratia cum omnibus, qui diligunt Dominum nostrum Jesum Christum in incorruptione. Amen.

VERSIO LUSITANA.

7 E servi-os com affecto, considerando
elles o Senhor, e não os homens :
8 E sabendo que cada hum ha de receber
o Senhor a paga do bem, que tiver feito,
u elle seja escravo, ou seja livre.
9 E vós, os que sois senhores, mostrai o
nesmo affecto aos que vos servem, perdo-
ando-lhes o que lhes tiverdes ameaçado de
astigos, e de penas ; pois que vós, e elles
endes hum mesmo Senhor no Ceo ; e em
Deos não ha accepção de pessoas.
10 No mais, irmãos, fortalecei-vos no Se-
hor, e na sua virtude todo poderosa.
11 Revesti-vos de todas as armas de Deos,
ara que possais defender-vos de todas as
iladas do demonio.
12 Porque a nossa luta não he contra os
omens de carne, e de sangue ; mas sim con-
ra os principados, e potestades ; contra os
rincipes do mundo, isto he, deste seculo
enebroso ; contra os espiritos celestes de
nalicia.
13 Por tanto tomai todas as armas de Deos,
ara que munidos de todo o necessario, pos-
ais no dia máo resistir, e permanecer firmes.
14 Estai logo firmes ; seja a verdade o cin-
o de vossos rins, e a justiça a vossa coiraça ;
15 E os pés calçados, na preparação do
Evangelho da paz :
16 Sobre tudo tomai o escudo da fé com
que possais apagar todos os dardos inflam-
mados do maligno :
17 E tomai outrosim o capacete da salva-
ção, e a espada do espirito, (que he a palavra
de Deos ;)
18 Orando em todo tempo com todas as
deprecações e rogos em espirito : e vigiando
para isto mesmo com todo o fervor, e rogan-
do por todos os Santos.
19 E tambem por mim ; para que elle me
abra a boca, e me dê palavras, com que
eu affoutamente annuncie o mysterio do
Evangelho,
20 De que eu exercito a embaixada, até
estando carregado de cadeias ; de sorte, que
o prégue eu com a liberdade, e resolução,
que devo.
21 Pelo que toca ao estado, em que me
acho, e ao que faço, tudo isso vos contará
Tychico, nosso carissimo irmão, e fiel Minis-
tro no Senhor.
22 E por isso mesmo he que eu vo-lo en-
viei, para que vós saibais que he feito de
nós, e para que elle vos console.
23 Deos Pai, e Jesu Christo Senhor, con-
ceda a nossos irmãos a paz, e caridade com
a fé.
24 Graça a todos aquelles, que amão a
nosso Senhor Jesu Christo, separando-se da
corrupção. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

7 With good-will doing service, as to
the Lord, and not to men ;
8 Knowing that whatsoever good thing
any man doeth, the same shall he re-
ceive of the Lord, whether *he be* bond or
free.
9 And, ye masters, do the same things
unto them, β forbearing threatening :
knowing that γ your Master also is in
heaven ; neither is there respect[f] of per-
sons with him.
10 Finally, my brethren, be strong
in the Lord, and in the power of his
might.
11 Put on the whole armour[g] of God,
that ye may be able to stand against the
wiles of the devil.
12 For we wrestle not against η flesh
and blood, but against principalities,[k]
against powers, against the rulers of the
darkness of this world, against θ spiritual
wickedness in κ high *places.*
13 Wherefore take unto you the whole
armour of God, that ye may be able to
withstand in the evil day, and, having
λ done all, to stand.
14 Stand therefore, having your loins
girt[n] about with truth, and having on the
breast-plate of righteousness ;
15 And your feet[o] shod with the pre-
paration of the gospel of peace ;
16 Above all, taking the shield of
faith,[p] wherewith ye shall be able to
quench all the fiery darts of the wicked.
17 And take the helmet[a] of salvation,
and the sword[b] of the Spirit, which is the
word of God :
18 Praying always[c] with all prayer and
supplication in the Spirit, and watching[d]
thereunto with all perseverance and sup-
plication for all saints ;
19 And for me,[e] that utterance may be
given unto me, that I may open my
mouth boldly, to make known the mys-
tery of the gospel,
20 For which I am an ambassador in
δ bonds ; that ζ therein I may speak bold-
ly, as I ought[h] to speak.
21 But that ye also may know my
affairs, *and* how I do, Tychicus,[i] a be-
loved brother and faithful minister in
the Lord, shall make known to you all
things :
22 Whom I[l] have sent unto you for
the same purpose, that ye might know
our affairs, and *that* he might comfort
your hearts.
23 Peace[m] *be* to the brethren, and love
with faith, from God the Father, and the
Lord Jesus Christ.
24 Grace *be* with all them that love
our Lord Jesus Christ μ in sincerity.
Amen.

Written from Rome unto the Ephesians
by Tychicus.

A. D. 64.

a Is. 59. 17.
b He. 4. 12.
c Lu. 18. 1.
d Mat. 26. 41.
β or, *moderating.*
γ some read, *both your and their.*
e 2 Th. 3. 1.
f Ro. 2. 11.
g Ro. 13. 12. 2 Co. 6. 7.
δ or, *a chain.*
ζ or, *thereof.*
h Is. 58. 1.
η *blood and flesh.*
i Ac. 20. 4.
k Ro. 8. 38.
θ or, *wicked spirits.*
κ *heavenly,* as ch. 1. 3.
l Col. 4. 7, 8.
λ or, *overcome.*
m 1 Pe. 5. 14.
n Is. 11. 5.
o Ca. 7. 1.
μ or, *with incorruption.*
p 1 Jn°. 5. 4.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ϗ Τιμόθεος δȣ̃λοι Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃, τοῖς ȣ̓̃σιν ἐν Φιλίπποις, [n]σὺν ἐπισκόποις[l] ϗ διακόνοις·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεȣ̃ πατρὸς ἡμῶν, ϗ Κυρίȣ Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃.

3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν,

4 Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιȣ́μενος,

5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν.

6 Πεποιθὼς αὐτὸ τȣ̃το, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃.

7 Καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τȣ̃το φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου,[h] ϗ τῇ[l] ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνȣ́ς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

8 Μάρτυς γάρ μου[d] ἐστίν[l] ὁ Θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστȣ̃.

9 Καὶ τȣ̃το προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει·

10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστȣ̃.

11 Πεπληρωμένοι[a] καρπῶν[l] δικαιοσύνης[a] τῶν[l] διὰ Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃, εἰς δόξαν ϗ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τȣ̃ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν.

13 Ὥστε τȣ̀ς δεσμȣ́ς μου φανερȣ̀ς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, ϗ τοῖς λοιποῖς πᾶσι·

14 Καὶ τȣ̀ς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾷν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν ϗ διὰ φθόνον ϗ ἔριν, τινὲς δὲ ϗ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν.

16 [a]Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν ȣ̓χ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·

17 Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι[l].

18 Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τȣ́τῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.

19 Οἶδα γὰρ ὅτι τȣ̃τό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ Πνεύματος Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃,

20 Κατὰ τὴν[n] ἀποκαραδοκίαν[l] καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν ȣ̓δενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου.

21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, [i]Χριστός[l]· ϗ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τȣ̃τό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι ȣ̓ γνωρίζω.

23 Συνέχομαι[a] γὰρ[l] ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν[n] ἔχων[l] εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ[n] εἶναι·[l] πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον·

24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν[c] ἐν[l] τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.

25 Καὶ τȣ̃το πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ[h] συμπαραμενῶ[l] πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως·

26 Ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τȣ̃ εὐαγγελίου τȣ̃ Χριστȣ̃ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν ϗ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε[n] ἀπὼν, ἀκȣ́σω[l] τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλȣ̃ντες τῇ πίστει τȣ̃ εὐαγγελίου·

28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, ϗ τȣ̃το ἀπὸ Θεȣ̃·

29 Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη[n] τὸ ὑπὲρ[l] Χριστȣ̃, ȣ̓ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτȣ̃ πάσχειν·

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον[h] ἴδετε[l] ἐν ἐμοὶ, ϗ νῦν ἀκȣ́ετε ἐν ἐμοί.

Κεφ. β'. II.

ΕΙ τις ȣ̓̃ν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ[i] τι[l] παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία Πνεύματος, εἴ [l]τινα[l] σπλάγχνα ϗ οἰκτιρμοὶ,

2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονȣ̃ντες·

3 Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγȣ́μενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν.

4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν[n] ἕκαστος[l] [a]σκοπεῖτε[l], ἀλλὰ καὶ [n]τὰ ἑτέρων ἕκαστος.

5 Τȣ̃το[l] γὰρ[i] φρονείσθω[l] ἐν ὑμῖν ὃ ϗ ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃.

6 Ὃς ἐν μορφῇ Θεȣ̃ ὑπάρχων, ȣ̓χ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ·

7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δȣ́λȣ λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος,

8 Καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυρȣ̃·

9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ [i]ὄνομα[l] τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.

10 Ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησȣ̃ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων·

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

PHILIPPENSES.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS, et Timotheus servi Jesu Christi, omnibus sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philippis, cum episcopis, et diaconibus.

2 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri,

4 Semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, cum gaudio deprecationem faciens,

5 Super communicatione vestra in Evangelio Christi a prima die usque nunc.

6 Confidens hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu.

7 Sicut est mihi justum hoc sentire pro omnibus vobis: eo quòd habeam vos in corde, et in vinculis meis, et in defensione, et confirmatione Evangelii, socios gaudii mei omnes vos esse.

8 Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi.

9 Et hoc oro ut charitas vestra magis ac magis abundet in scientia, et in omni sensu:

10 Ut probetis potiora, ut sitis sinceri, et sine offensa in diem Christi,

11 Repleti fructu justitiæ per Jesum Christum, in gloriam et laudem Dei.

12 Scire autem vos volo fratres, quia quæ circa me sunt, magis ad profectum venerunt Evangelii:

13 Ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni prætorio, et in ceteris omnibus,

14 Et plures e fratribus in Domino confidentes vinculis meis, abundantius auderent sine timore verbum Dei loqui.

15 Quidam quidem et propter invidiam, et contentionem: quidam autem et propter bonam voluntatem Christum prædicant:

16 Quidam ex charitate: scientes quoniam in defensionem Evangelii positus sum.

17 Quidam autem ex contentione Christum annunciant non sincere, existimantes pressuram se suscitare vinculis meis.

18 Quid enim? Dum omni modo sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuncietur: et in hoc gaudeo, sed et gaudebo.

19 Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem, per vestram orationem, et subministrationem Spiritus Jesu Christi,

20 Secundum expectationem, et spem meam, quia in nullo confundar: sed in omni fiducia sicut semper, et nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem.

21 Mihi enim vivere Christus est, et mori lucrum.

22 Quòd si vivere in carne, hic mihi fructus operis est, et quid eligam ignoro.

23 Coarctor autem e duobus: desiderium habens dissolvi, et esse cum Christo, multo magis melius:

24 Permanere autem in carne, necessarium propter vos.

25 Et hoc confidens scio quia manebo, et permanebo omnibus vobis ad profectum vestrum, et gaudium fidei:

26 Ut gratulatio vestra abundet in Christo Jesu in me, per meum adventum iterum ad vos.

27 Tantum digne Evangelio Christi conversamini: ut sive cum venero, et videro vos, sive absens audiam de vobis quia statis in uno spiritu unanimes, collaborantes fidei Evangelii:

28 Et in nullo terreamini ab adversariis: quæ illis est causa perditionis, vobis autem salutis, et hoc a Deo:

29 Quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini:

30 Idem certamen habentes, quale et vidistis in me, et nunc audistis de me.

CAP. II.

SI qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, siqua societas spiritus, siqua viscera miserationis:

2 Implete gaudium meum ut idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, idipsum sentientes,

3 Nihil per contentionem, neque per inanem gloriam: sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes,

4 Non quæ sua sunt singuli considerantes, sed ea, quæ aliorum.

5 Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu:

6 Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo:

7 Sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo.

8 Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

9 Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, quod est super omne nomen:

10 Ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, et infernorum,

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO

AOS

FILIPPENSES.

CAP. I.

PAULO, e Timotheo servos de Jesu Christo, a todos os Santos em Christo Jesu, que habitão em Filippes, com os Bispos, e os Diaconos:

2 Graça, e paz a vós de Deos nosso Pai, e do Senhor Jesu Christo.

3 Eu dou graças ao meu Deos, todas as vezes que me lembro de vós:

4 E sempre que faço oração, rogo tambem por vós todos, sentindo hum grande gosto,

5 Por causa da liberalidade, que vós tendes exercitado a favor do Evangelho de Christo, desdo primeiro dia que o recebestes, atégora.

6 Porque eu tenho huma certa confiança, que aquelle, que começou em vós a boa obra, a ha de aperfeiçoar até o dia de Christo Jesus.

7 E he justo que eu tenha de todos vós este sentimento: pois que eu vos tenho no meu coração, como companheiros, que todos sois da minha alegria, pela parte que tomastes nas minhas cadeias, na minha defensa, e na confirmação do Evangelho.

8 Porque Deos me he testemunha, de quão ternamente eu vos amo nas entranhas de Jesu Christo.

9 E o que eu lhe peço he, que a vossa caridade cresça cada vez mais em luzes, e em toda a intelligencia;

10 A fim de que vós saibais discernir o que he melhor, e mais util; de que sejais sinceros, e sem offensa, até o dia do Senhor,

11 Cheios dos fructos de justiça por Jesu Christo, para gloria, e para louvor de Deos.

12 Ora eu, irmãos, quero que vós saibais, que o que se passa comigo, tem contribuido muito para o progresso do Evangelho;

13 De sorte, que as minhas cadeias se fizerão manifestas em Christo, em toda a Corte do Emperador, e em todos os outros lugares;

14 E muitos dos irmãos no Senhor, tomando confiança das minhas cadeias, concebêrão huma nova intrepidez, para annunciarem a palavra de Deos sem temor algum.

15 He verdade, que alguns prégão a Christo por inveja, e por emulação; mas outros o fazem por huma boa vontade:

16 Huns de caridade, como quem sabe que eu fui constituido para defensa do Evangelho.

17 Outros prégão a Christo picados de ciume, com huma intenção, que não he pura, crendo que com isto me mortificão nas minhas cadeias.

18 Mas que importa? Com tanto que Christo se annuncie, seja de que sorte for, ou por occasião, ou por hum verdadeiro zelo; eu me alegro, e alegrarei com isso.

19 Porque eu sei, que isto me virá a ser saudavel pelas vossas orações, e pela infusão do espirito de Jesu Christo,

20 Segundo a minha expectação e esperança, de que em nenhuma cousa serei confundido; mas que, fallando com toda a força de liberdade, será Christo ainda agora glorificado no meu corpo, como sempre o foi, ou seja pela vida, ou seja pela morte.

21 Porque Christo he a minha vida, e a morte he o meu lucro.

22 Se eu porém vivo na carne, eu receberei o fructo do meu trabalho: assim não sei que escolha.

23 E eu me vejo apertado de duas partes: porque eu desejo ser livre das prizões deste corpo, e estar com Christo: o que he sem comparação o melhor:

24 Mas para vós he mais util, que eu fique ainda na carne.

25 E por isso tenho huma certa confiança, que me persuade, que ficarei ainda com todos vós, e que ficarei largo tempo, para vosso adiantamento, e para alegria da vossa fé;

26 Para que quando tornar a ir ver-vos, ache eu em vós hum motivo de me gloriar cada vez mais em Christo Jesus.

27 Tende cuidado sómente de vos conduzir de hum modo, que seja digno do Evangelho de Christo; a fim de que eu veja, quando estiver presente, ou de que eu ouça estando ausente, que vós permaneceis firmes emum mesmo espirito, combatendo todos com a mesma força pela fé do Evangelho;

28 E de que vós persevereis intrepidos entre todos os esforços de vossos adversarios; o que para elles he causa da sua perdição, e para vós de salvação: e este bem vos vem de Deos:

29 Porque esta he huma graça, que elle vos fez, que não sómente credes em Christo, mas tambem padeceis por elle;

30 Achando-vos nos mesmos combates, em que vós me vistes, e em que vós ouvís dizer que eu estou ainda de presente.

CAP. II.

SE ha pois entre vós alguma consolação em Christo; se ha algum subsidio de caridade; se ha alguma communicação do mesmo espirito; se ha alguma ternura de entranhas compassivas:

2 Fazei a minha alegria perfeita, conservando-vos todos em união, tendo todos o mesmo amor, e os mesmos sentimentos;

3 Não façais nada por espirito de contenda, ou de vangloria; mas cada hum por humildade repute superiores os outros;

4 Cada hum attenda não aos seus proprios interesses, mas aos dos outros.

5 Estai na mesma disposição, em que esteve Christo Jesus:

6 O qual tendo a natureza de Deos, não julgou que fosse nelle huma usurpação o ser igual a Deos;

7 Mas elle se anniquilou a si mesmo, tomando a natureza de servo, fazendo-se semelhante aos homens, e sendo reconhecido por homem.

8 Elle se abateo a si mesmo, fazendo-se obediente até á morte, e até á morte de cruz.

9 Pelo que tambem Deos o exaltou a elle, e lhe deo hum nome, que he sobre todo o nome;

10 Para que ao nome de Jesus se dobre todo o joelho no Ceo, na terra, e nos Infernos;

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to the PHILIPPIANS.

CHAP. I.

PAUL and Timotheus, the servants of Jesus Christ, to all the saints in Christ Jesus which are at Philippi,[b] with the bishops and deacons;

2 Grace[c] *be* unto you, and peace, from God our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.

3 I thank my God upon every [β] remembrance of you,

4 Always in every prayer[f] of mine for you all making request with joy,

5 For your fellowship in the gospel, from the first day until now;

6 Being confident[g] of this very thing, that he[h] which hath begun a good[i] work in you, will [γ] perform *it* until the day[k] of Jesus Christ:

7 Even as it is meet for me to think this of you all, because [δ] I have you in my heart; inasmuch as both in my bonds, and in the defence[m] and confirmation of the gospel, ye all are partakers [ζ] of my grace.

8 For God is my record, how greatly I long after you all in the bowels of Jesus Christ.

9 And this I pray, that your love may abound[s] yet more and more in knowledge and *in* all [η] judgment;

10 That[u] ye may [θ] approve things that are [κ] excellent; that ye may be[v] sincere and without offence till the day of Christ;

11 Being filled with the fruits of righteousness, which are by Jesus Christ, unto the glory[x] and praise of God.

12 But I would ye should understand, brethren, that the things *which happened* unto me have fallen out rather unto the furtherance of the gospel;

13 So that my bonds [λ] in Christ are manifest in all [μ] the palace, and [ν] in all other *places;*

14 And many of the brethren in the Lord, waxing confident by my bonds, are much more bold to speak the word without fear.

15 Some indeed preach Christ even of envy and strife, and some also of good will.

16 The one preach Christ of contention, not sincerely, supposing to add affliction to my bonds;

17 But the other of love, knowing that I am set for the defence of the gospel.

18 What then? notwithstanding, every way, whether in pretence or in truth, Christ is preached; and I therein do rejoice, yea, and will rejoice.

19 For I know that this[k] shall turn to my salvation through[m] your prayer, and the supply of the Spirit of Jesus Christ,

20 According to my earnest expectation and *my* hope, that in nothing I shall be ashamed,[o] but *that* with all boldness,[p] as always, *so* now also, Christ shall be magnified in my body, whether[r] *it be* by life, or by death.

A. D. 64.

a Re. 14. 13.
b Ac. 16. 12, &c.
c Ro. 1. 7.
d 2 Co. 5. 8.
β or, *mention*
e Ps. 16. 11.
f Ep. 1. 14, &c. 1 Th. 1. 2.
g He. 10. 35.
h Ps. 138. 8.
i Jnº. 6. 29.
γ or, *finish.*
k 2 Pe. 3. 10.
l ch. 3. 20. Ep. 4. 1.
δ or, *ye have me in your.*
m ver. 17.
n ch. 4. 1.
ζ or, *with me of grace.*
o Jude 3.
p Is. 51. 7, 12. Mat. 10. 28.
q 2 Th. 1. 5.
r Ro. 8. 17.
s 1 Th. 3. 12. 2 Pe. 3. 18.
η or, *sense.*
t Ac. 5. 41.
u Ro. 2. 18.
θ or, *try.*
κ or, *differ.*
v Ep. 5. 27.
w Ac. 16. 19. 1 Th. 2. 2.
x Jnº. 15. 8.
y Col. 3. 12.
z Jnº. 3. 29.
a 2 Co. 13. 11. 1 Pe 3. 8.
λ or, *for.*
μ or, *Cesar's court.* ch. 4. 22.
ν or, *to all others.*
b Ga. 5. 26. Ja. 3. 14.
c 1 Pe. 5. 5.
d 1 Co. 13. 5.
e Jnº. 13. 14. 1 Pe. 2. 21.
f Jnº. 1. 1, 2. Col. 1. 15.
g Jnº. 5. 18.
h Ps. 22. 6.
i Lu. 22. 27.
π or, *habit.*
k Ro. 8. 28.
l He. 12. 2.
m 2 Co. 1. 11.
n He. 2. 9. Re. 3. 21.
o Ro. 5. 5.
p Ep. 6. 19, 20.
q Is. 45. 23. Re. 5. 13.
r Ro. 14. 7, 8.

21 For to me to live *is* Christ, and to die[a] *is* gain.

22 But if I live in the flesh, this *is* the fruit of my labour: yet what I shall choose I wot not.

23 For I am in a strait betwixt two, having a desire[d] to depart, and to be with Christ; which is far better:[e]

24 Nevertheless to abide in the flesh *is* more needful for you.

25 And having this confidence, I know that I shall abide and continue with you all, for your furtherance and joy of faith:

26 That your rejoicing may be more abundant in Jesus Christ for me, by my coming to you again.

27 Only[l] let your conversation be as it becometh the gospel of Christ; that, whether I come and see you, or else be absent, I may hear of your affairs, that ye[n] stand fast in one spirit, with one mind, striving[o] together for the faith of the gospel;

28 And in nothing terrified[p] by your adversaries: which[q] is to them an evident token of perdition, but[r] to you of salvation, and that of God.

29 For unto you it is given[t] in the behalf of Christ, not only to believe on him, but also to suffer for his sake;

30 Having the same conflict which ye saw[w] in me, *and* now hear *to be* in me.

CHAP. II.

IF *there be* therefore any consolation in Christ, if any comfort of love, if any fellowship of the Spirit, if any bowels[y] and mercies,

2 Fulfil[z] ye my joy, that ye be[a] likeminded, having the same love, *being* of one accord, of one mind.

3 *Let* nothing[b] *be done* through strife or vain glory; but in lowliness of mind let each[c] esteem other better than themselves.

4 Look not every man on his[d] own things, but every man also on the things of others.

5 Let this[e] mind be in you, which was also in Christ Jesus:

6 Who, being[f] in the form of God, thought it not robbery to be equal[g] with God;

7 But[h] made himself of no reputation, and took upon him the form of a servant,[i] and was made in the [π] likeness of men:

8 And being found in fashion as a man, he humbled himself, and became[l] obedient unto death, even the death of the cross.

9 Wherefore[n] God also hath highly exalted him, and given him a name which is above every name:

10 That at the name of Jesus every[q] knee should bow, of *things* in heaven, and *things* in earth, and *things* under the earth;

TEXTUS GRÆCUS.

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, III. IV.

11 Καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησȣ̃ς Χριστὸς, εἰς δόξαν Θεȣ̃ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκȣ́σατε, μὴ [e]ὡς' ἐν τῇ παρȣσίᾳ μȣ μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ [n]μȣ, μετὰ' φόβου καὶ [n]τρόμου τὴν' ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·

13 [k]Ὁ Θεὸς' γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν ϗ τὸ θέλειν ϗ τὸ [n]ἐνεργεῖν,' ὑπὲρ τῆς [n]εὐδοκίας.

14 Πάντα' ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν·

15 Ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι ϗ ἀκέραιοι, τέκνα Θεȣ̃ ἀμώμητα [n]ἐν μέσῳ' γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης· ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,

16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι ȣ̓κ εἰς κενὸν ἔδραμον, ȣ̓δὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.

17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν.

18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησȣ̃, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ [n]εὐψυχῶ', γνȣ̀ς τὰ περὶ ὑμῶν.

20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει.

21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητȣ̃σιν, ȣ̓ [a]τὰ τȣ̃ Χριστȣ̃ Ἰησȣ̃'.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτȣ̃ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδȣ́λευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 Τȣ̃τον μὲν ȣ̓̃ν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξαυτῆς.

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως [n]ἐλεύσομαι'.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκȣ́σατε ὅτι ἠσθένησε.

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον [n]θανάτῳ'· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· ȣ̓κ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ [a]λύπῃ' σχῶ.

28 Σπουδαιοτέρως ȣ̓̃ν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες [n]αὐτὸν πάλιν', χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ.

29 Προσδέχεσθε ȣ̓̃ν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, ϗ τȣ̀ς τοιȣ́τους ἐντίμους ἔχετε·

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον[d] τȣ̃ Χριστȣ̃' μέχρι θανάτου ἤγγισε, [l]παραβουλευσάμενος' τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. III.

ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν ȣ̓κ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ [f]ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τȣ̀ς κύνας, βλέπετε τȣ̀ς κακȣ̀ς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.

3 Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ πνεύματι [i]Θεῷ' λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃, καὶ ȣ̓κ ἐν σαρκὶ πεποιθότες·

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν ϗ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον·

5 Περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,

6 Κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.

7 [e]Ἀλλ'' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν.

8 Ἀλλὰ[a] μενȣ̃νγε' ϗ ἡγȣ̃μαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστȣ̃ Ἰησȣ̃ τȣ̃ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγȣ̃μαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

9 Καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστȣ̃, τὴν ἐκ Θεȣ̃[n] δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει·

10 Τȣ̃' γνῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτȣ̃, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτȣ̃, [h]συμμορφȣ́μενος' τῷ θανάτῳ αὐτȣ̃·

11 Εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον,[f] ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ [a]τȣ̃ Χριστȣ̃ Ἰησȣ̃'.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν [n]ȣ̓' λογίζομαι κατειληφέναι·

14 Ἓν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, [n]κατὰ σκοπὸν' διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τȣ̃ Θεȣ̃ ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃.

15 Ὅσοι ȣ̓̃ν τέλειοι, τȣ̃το φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τȣ̃το ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν [b]κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν'.

17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοὶ, καὶ σκοπεῖτε τȣ̀ς ȣ̔́τω περιπατȣ̃ντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.

18 Πολλοὶ γὰρ περιπατȣ̃σιν[b], ȣ̔̀ς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθρȣ̀ς τȣ̃ σταυρȣ̃ τȣ̃ Χριστȣ̃·

19 Ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονȣ̃ντες.

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν ȣ̓ρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ ȣ̔̃ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησȣ̃ν Χριστόν·

21 Ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, [b]εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ' σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτȣ̃, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τȣ̃ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

Κεφ. δ'. IV.

ΩΣΤΕ, ἀδελφοί μȣ ἀγαπητοὶ ϗ ἐπιπόθητοι, χαρὰ ϗ στέφανός μου, ȣ̔́τω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐωδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

3 [a]Καὶ' ἐρωτῶ καὶ σε, [n]σύζυγε γνήσιε', συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, ϗ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD PHILIPP. III. IV.

11 Et omnis lingua confiteatur quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

12 Itaque charissimi mei (sicut semper obedistis :) non ut in præsentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea, cum metu et tremore vestram salutem operamini.

13 Deus est enim, qui operatur in vobis et velle, et perficere pro bona voluntate.

14 Omnia autem facite sine murmurationibus, et hæsitationibus :

15 Ut sitis sine querela, et simplices filii Dei, sine reprehensione in medio nationis pravæ, et perversæ : inter quos lucetis sicut luminaria in mundo,

16 Verbum vitæ continentes ad gloriam meam in die Christi, quia non in vacuum cucurri, neque in vacuum laboravi.

17 Sed et si immolor supra sacrificium, et obsequium fidei vestræ, gaudeo, et congratulor omnibus vobis.

18 Idipsum autem et vos gaudete, et congratulamini mihi.

19 Spero autem in Domino Jesu, Timotheum me cito mittere ad vos : ut et ego bono animo sim, cognitis quæ circa vos sunt.

20 Neminem enim habeo tam unanimem, qui sincera affectione pro vobis solicitus sit.

21 Omnes enim quæ sua sunt quærunt, non quæ sunt Jesu Christi.

22 Experimentum autem ejus cognoscite, quia sicut patri filius, mecum servivit in Evangelio.

23 Hunc igitur spero me mittere ad vos, mox ut videro quæ circa me sunt.

24 Confido autem in Domino quoniam et ipse veniam ad vos cito.

25 Necessarium autem existimavi Epaphroditum fratrem, et cooperatorem, et commilitonem meum, vestrum autem apostolum, et ministrum necessitatis meæ, mittere ad vos :

26 Quoniam quidem omnes vos desiderabat : et mœstus erat, propterea quòd audieratis illum infirmatum.

27 Nam et infirmatus est usque ad mortem : sed Deus misertus est ejus : non solum autem ejus, verum etiam et mei, ne tristitiam super tristitiam haberem.

28 Festinantius ergo misi illum, ut viso eo iterum gaudeatis, et ego sine tristitia sim.

29 Excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino, et ejusmodi cum honore habetote.

30 Quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit, tradens animam suam ut impleret id, quod ex vobis deerat erga meum obsequium.

CAP. III.

DE cetero fratres mei gaudete in Domino. Eadem vobis scribere, mihi quidem non pigrum, vobis autem necessarium.

2 Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem.

3 Nos enim sumus circumcisio, qui spiritu servimus Deo, et gloriamur in Christo Jesu, et non in carne fiduciam habentes,

4 Quamquam ego habeam confidentiam et in carne. Si quis alius videtur confidere in carne, ego magis,

5 Circumcisus octavo die, ex genere Israel, de tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, secundum legem Pharisæus,

6 Secundum æmulationem persequens Ecclesiam Dei, secundum justitiam, quæ in lege est, conversatus sine querela :

7 Sed quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta.

8 Verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Jesu Christi Domini mei : propter quem omnia detrimentum feci, et arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam,

9 Et inveniar in illo non habens meam justitiam, quæ ex lege est, sed illam, quæ ex fide est Christi Jesu : quæ ex Deo est justistia in fide,

10 Ad cognoscendum illum, et virtutem resurrectionis ejus, et societatem passionum illius : configuratus morti ejus :

11 Si quomodo occurram ad resurrectionem, quæ est ex mortuis :

12 Non quòd jam acceperim, aut jam perfectus sim : sequor autem, si quomodo comprehendam in quo et comprehensus sum a Christo Jesu.

13 Fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Unum autem : quæ quidem retro sunt obliviscens, ad ea vero, quæ sunt priora, extendens meipsum,

14 Ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu.

15 Quicumque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus : et siquid aliter sapitis, et hoc vobis Deus revelabit.

16 Verumtamen ad quod pervenimus ut idem sapiamus, et in eadem permaneamus regula.

17 Imitatores mei estote fratres, et observate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram.

18 Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem et flens dico) inimicos crucis Christi :

19 Quorum finis interitus : quorum Deus venter est : et gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt.

20 Nostra autem conversatio in cælis est : unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum,

21 Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secundum operationem, qua etiam possit subjicere sibi omnia.

CAP. IV.

ITAQUE fratres mei charissimi, et desideratissimi, gaudium meum, et corona mea : sic state in Domino, charissimi :

2 Euodiam rogo, et Syntychen deprecor idipsum sapere in Domino.

3 Etiam rogo et te germane compar, adjuva illas, quæ mecum laboraverunt in Evangelio cum Clemente, et ceteris adjutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.

VERSIO LUSITANA.

11 E toda a lingua confesse, que o Senhor Jesu Christo está na gloria de Deos Padre.

12 Por tanto, meus carissimos, assim como tendes sido sempre obedientes, cuidai, não só quando estou presente, mas muito mais quando estou ausente, em obrar a vossa salvação com temor, e tremor.

13 Porque Deos he o que obra em vós o querer, e o fazer, segundo o seu beneplacito.

14 Fazei logo todas as cousas sem murmurações, e sem disputas;

15 A fim de serdes sem nota, e sem refolho, como filhos de Deos irreprehensiveis no meio de huma nação depravada, e corrompida, onde vós brilhais como astros no Mundo;

16 Tendo em vós a palavra da vida, para me serdes hum motivo de gloria no dia de Christo, como a quem não correo em vão, nem trabalhou em vão.

17 Mas ainda quando eu venha a ser immolado sobre o sacrificio, e offerta da vossa fé; eu me alegrarei por isso, e me congratularei com todos vós;

18 E vós tambem vos devereis por isso alegrar, e congratular commigo.

19 E eu espero, que no Senhor Jesus vos enviarei cedo Timotheo; para tambem eu ser consolado, tendo novas vossas.

20 Porque eu não tenho outro, que seja tão unido, nem tão conforme comigo, como elle, nem que com tão sincero affecto cuide no que vos toca.

21 Porque todos buscão os seus interesses proprios, e não os de Jesu Christo.

22 Ora vós já sabeis que experiencia tenho eu delle; pois que elle tem servido commigo no Evangelho, como hum filho serve a seu pai.

23 Espero pois mandarvo-lo, logo que eu tiver posto em ordem as minhas cousas.

24 E confio tambem no Senhor, que eu mesmo vos hei de ir ver bem cedo.

25 Entretanto julguei necessario remettervos o irmão Epafrodito, que he meu coadjutor e meu companheiro nos combates; que he vosso Apostolo, e que me tem servido nas minhas necessidades:

26 Pois que elle vos desejava ver a todos; e tinha pena, de que vós tivesseis noticia da sua doença.

27 Porque elle com effeito esteve mortalmente enfermo; mas Deos se compadeceo delle; e não sómente delle, mas tambem de mim, para que eu não tivesse afflicção sobre afflicção.

28 Por isso pois me dei pressa a remettello, para vos dar o gosto de o ver, e tirarme a mim mesmo da pena.

29 Assim recebei-o com todo o genero de alegria no Senhor, e honrai a humas taes pessoas.

30 Porque elle se vio ás portas da morte, por ter querido servir na obra de Christo, expondo a sua vida, por supprir com a sua assistencia aquella, que vós me não podieis fazer por vós mesmos.

CAP. III.

NO mais, irmãos meus, alegrai-vos no Senhor. A mim não me he penoso, e a vós hevos conveniente que eu vos escreva as mesmas cousas.

2 Guardai-vos dos cães, guardai-vos dos máos operarios, guardai-vos da circumcisão.

3 Porque nós he que somos a circumcisão, pois que servimos a Deos em espirito, e nos gloriamos em Christo Jesu, sem nos lisongearmos d'alguma vantagem carnal.

4 Se bem que eu tambem posso ter alguma confiança no que he carnal; e se alguem a póde ter, muito mais eu,

5 Circumcidado ao oitavo dia; da geração de Israel; da tribu de Benjamin; Hebreo de pais Hebreos; segundo a Lei, hum Fariseo;

6 Quanto ao zelo, cheguei a perseguir a Igreja de Deos; quanto á justiça da Lei, fazia huma vida irreprehensivel:

7 Mas o que eu então considerava como lucro, depois olhando para Christo, me pareceo perda.

8 Digo mais. Tudo me parece perda, em comparação desta alta sciencia de Jesu Christo meu Senhor, por amor do qual me tenho privado de todas as cousas, reputandoas como esterco, para ganhar a Christo;

9 Para ser achado nelle, não sendo justo por huma justiça, que me seja propria, e que vem da Lei; mas por aquella, que da fé em Christo Jesus; por aquella justiça, que vem de Deos pela fé:

10 Para o conhecer, e a virtude da sua Resurreição, e a participação das suas penas, tendo-me conformado a elle na sua morte:

11 Para chegar em fim, se eu puder, a encontrar-me com elle na resurreição dos mortos:

12 Não que a tinha eu já alcançado ou que já sou perfeito: mas eu prosigò, a ver se de alguma sorte chego, ao para que Christo Jesus me destinou, quando me tomou para si.

13 Não, irmãos, eu não julgo que já che guei ao que devo chegar. Mas antes o que agora faço, he, que esquecendo-me do que fica para traz, e avançando-me ao que resta para o diante,

14 Corro incessantemente ao termo destinado, para levar o premio da vocação de Deos em Christo Jesus.

15 Este pois he o sentimento, em que devemos estar, todos os que somos perfeitos: e se vós tendes outro, Deos vos fará conhecer o que eu vos digo.

16 Entretanto estejamos todos de acordo nos conhecimentos, que já temos, e caminhemos segundo as mesmas maximas.

17 Irmãos, sede meus imitadores, e observai o que fazem aquelles, que se conduzem segundo o nosso modélo.

18 Porque muitos ha, de que eu vos tenho por vezes fallado, e de que eu ainda vos fallo com lagrimas, que se portão como inimigos da Cruz de Christo;

19 Que terão por fim a destruição; que fazem Deos do seu ventre; que põem a sua gloria no que os deveria confundir; e que não sabem senão a cousas terrenas.

20 Mas a nossa conversação he no Ceo; donde tambem esperamos o Salvador, nosso Senhor Jesu Christo,

21 O qual mudará o abjecto do nosso corpo, no estado do seu corpo glorioso, por aquella efficaz virtude, com que tambem possa sujeitar a si todas as cousas.

CAP. IV.

POR tanto, meus carissimos irmãos, que muito desejo ver, que sois a minha alegria, e a minha coroa; continuai, muito amados meus, em ser firmes no Senhor.

2 Eu rogo a Evodia, e a Syntichê, que se unão em ter huns mesmos sentimentos no Senhor.

3 E tu tambem, ó fiel companheiro dos meus trabalhos, rogo-te que as ajudes, como a humas pessoas, que trabalhárão comigo pelo Evangelho em companhia de Clemente, e dos outros meus Coadjutores, cujos nomes estão escritos no Livro da Vida.

P

VERSIO ANGLICANA.

11 And *that* every tongue should confess that Jesus Christ *is* Lord,[a] to the glory of God the Father.

12 Wherefore, my beloved, as ye have always obeyed, not as in my presence only, but now much more in my absence, work[d] out your own salvation with fear[e] and trembling:

13 For it is God[g] which worketh in you both to will and to do of *his* good pleasure.

14 Do all things without murmurings[k] and disputings;[l]

15 That ye may be blameless and β harmless, the sons[n] of God, without rebuke, in the midst of a crooked[o] and perverse nation, among whom γ ye shine as lights[p] in the world;

16 Holding forth the word of life; that I may rejoice in the day of Christ, that I have not run in vain,[s] neither laboured in vain.

17 Yea, and if I be δ offered[t] upon the sacrifice and service of your faith, I joy, and rejoice with you all.

18 For the same cause also do ye joy, and rejoice with me.

19 ζ But I trust in the Lord Jesus to send Timotheus[w] shortly unto you, that I also may be of good comfort, when I know your state.

20 For I have no man η like-minded, who will naturally care for your state.

21 For all seek their own,[y] not the things which are Jesus Christ's.

22 But ye know the proof of him, that, as a son with the father, he hath served with me in the gospel.

23 Him therefore I hope to send presently, so soon as I shall see how it will go with me.

24 But[c] I trust in the Lord that I also myself shall come shortly.

25 Yet I supposed it necessary to send to you Epaphroditus,[f] my brother, and companion in labour, and fellow-soldier,[g] but your messenger, and he that ministered to my wants.

26 For he longed after you all, and was full of heaviness, because that ye had heard that he had been sick.

27 For indeed he was sick nigh unto death: but God had mercy on him; and not on him only, but on me also, lest I should have sorrow upon sorrow.

28 I sent him therefore the more carefully, that, when ye see him again, ye may rejoice, and that I may be the less sorrowful.

29 Receive him therefore in the Lord with all gladness; and θ hold such in reputation:

30 Because for the work of Christ he was nigh unto death, not regarding his life,[t] to supply your lack of service toward me.

CHAP. III.

FINALLY, my brethren, rejoice[v] in the Lord. To write the same[w] things to you, to me indeed *is* not grievous, but for you *it is* safe.

2 Beware of dogs,[x] beware of[y] evil workers, beware of the[z] concision.

3 For we are[a] the circumcision, which worship God in the spirit, and rejoice in Christ Jesus, and have no confidence in the flesh:

4 Though I might also have confidence in the flesh. If any other man thinketh that he hath whereof he might trust in the flesh, I more:

5 Circumcised the eighth day, of the stock of Israel, *of* the tribe of Benjamin, an Hebrew of the Hebrews; as touching the law, a Pharisee;[b]

6 Concerning zeal,[c] persecuting the church; touching the righteousness which is in the law, blameless.[f]

7 But what things were gain to me, those I counted loss[h] for Christ.

8 Yea, doubtless, and I count all things *but* loss, for[i] the excellency of the knowledge of Christ Jesus my Lord: for whom I have[m] suffered the loss of all things, and do count them *but* dung, that I may win Christ,

9 And be found in him, not having mine own[q] righteousness which is of the law, but that which is through the faith of Christ, the righteousness[r] which is of God by faith:

10 That I may know him, and the power of his resurrection, and the[u] fellowship of his sufferings, being made conformable unto his death;

11 If by any means I might[v] attain unto the resurrection of the dead.

12 Not as though I had already attained, either were already perfect:[x] but I follow after, if that I may apprehend that for which also I am apprehended of Christ Jesus.

13 Brethren, I count not myself to have apprehended: but *this* one thing *I do*, forgetting[z] those things which are behind, and reaching forth unto those things which are before,

14 I press[a] toward the mark for the prize of the high[b] calling of God in Christ Jesus.

15 Let us therefore, as many as be perfect,[d] be thus[e] minded: and if in any thing ye be otherwise minded, God shall reveal even this unto you.

16 Nevertheless, whereto we have already attained, let us walk by the same rule,[h] let us mind the same thing.

17 Brethren, be followers[i] together of me, and mark them which walk so as ye have us[k] for an ensample.

18 (For many walk, of whom I have told you often, and now tell you even weeping, *that they are* the enemies[l] of the cross of Christ;

19 Whose end[m] *is* destruction, whose God[n] *is their* belly, and *whose* glory[o] *is* in their shame, who mind earthly things.)

20 For our conversation[p] is in heaven; from whence also we look[q] for the Saviour, the Lord Jesus Christ;

21 Who shall change[r] our vile body, that it may be fashioned like unto his glorious body, according to the working[s] whereby he is able even[u] to subdue all things unto himself.

CHAP. IV.

THEREFORE, my brethren dearly beloved and longed for, my joy and crown, so stand fast in the Lord, *my* dearly beloved.

2 I beseech Euodias, and beseech Syntyche, that they be of the same mind in the Lord.

3 And I entreat thee also, true yokefellow, help those women which laboured with me in the gospel, with Clement also, and *with* other my fellow-labourers, whose names *are* in the book of life.

A. D. 64.

a Jno. 13. 13. Ro. 14. 9.
b Ac. 23. 6.
c Ac. 22. 3, 4. Ga. 1. 13, 14.
d Pr. 10. 16. Jno. 6. 27..29. He. 4. 11. 2 Pe. 1. 5..10.
e Ep. 6. 5.
f Lu. 1. 6.
g He. 13. 21.
h Mat. 13. 44.
i Is. 53. 11. Je. 9. 23, 24. Jno. 17. 3. 1 Co. 2. 2.
k 1 Co. 10. 10.
l Ro. 14. 1.
m 2 Co. 11. 25..27.
β or, *sincere.*
n Mat. 5. 45. Ep. 5. 1.
o De. 32. 5.
γ or, *shine ye.*
p Mat. 5. 14, 16.
q Ro. 10. 3, 5.
r Ro. 1. 17. 3. 21, 22.
s 1 Co. 9. 26.
δ *poured forth.*
t 2 Ti. 4. 6.
u 1 Pe. 4. 13.
v Ac. 26. 7.
ζ *moreover.*
w 1 Th. 3. 2.
x He. 12. 23.
η or, *so dear unto me.*
y 2 Ti. 3. 2.
z Ps. 45. 10. He. 6. 1.
a 1 Co. 9. 24. He. 12. 1.
b He. 3. 1.
c ch. 1. 25.
d 1 Co. 2. 6.
e Ga. 5. 10.
f ch. 4. 18.
g Phile. 2.
h Ga. 6. 16.
i 1 Th. 1. 6.
k 1 Pe. 5. 3.
l Ga. 1. 7. 6. 12.
m 2 Co. 11. 15. 2 Pe. 2. 1.
n 1 Ti. 6. 5.
o Ho. 4. 7.
p Ep. 2. 6, 19.
q He. 9. 28.
θ or, *honour such.* 1 Co. 16. 18.
r 1 Co. 15. 43, &c. 1 Jno. 3. 2.
s Ep. 1. 19.
t 1 Co. 16. 17.
u 1 Co. 15. 26, 27.
v 1 Th. 5. 16.
w 2 Pe. 1. 12..15.
x Is. 56. 10, 11. Re. 22. 15.
y Ps. 119. 115.
z Ga. 5. 1..3.
a Ro. 2. 28, 29.

TEXTUS GRÆCUS.

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, IV.

4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.

5 Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς.

6 Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν Θεόν·

7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·

9 Ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι.

12 Οἶδα δὲ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾷν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ.

14 Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

15 Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι·

16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

18 Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

19 Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD PHILIPP. IV.

4 Gaudete in Domino semper: iterum dico gaudete.

5 Modestia vestra nota sit omnibus hominibus: Dominus prope est.

6 Nihil soliciti sitis: sed in omni oratione, et obsecratione, cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

7 Et pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, et intelligentias vestras in Christo Jesu.

8 De cetero fratres, quæcumque sunt vera, quæcumque pudica, quæcumque justa, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, siqua virtus, siqua laus disciplinæ, hæc cogitate.

9 Quæ et didicistis, et accepistis, et audistis, et vidistis in me, hæc agite: et Deus pacis erit vobiscum.

10 Gavisus sum autem in Domino vehementer, quoniam tandem aliquando refloruistis pro me sentire, sicut et sentiebatis: occupati autem eratis.

11 Non quasi propter penuriam dico: ego enim didici, in quibus sum, sufficiens esse.

12 Scio et humiliari, scio et abundare: (ubique et in omnibus institutus sum) et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati:

143

13 Omnia possum in eo, qui me confortat.

14 Verumtamen bene fecistis, communicantes tribulationi meæ.

15 Scitis autem et vos Philippenses, quòd in principio Evangelii, quando profectus sum a Macedonia, nulla mihi Ecclesia communicavit in ratione dati et accepti, nisi vos soli:

16 Quia et Thessalonicam semel et bis in usum mihi misistis.

17 Non quia quæro datum, sed requiro fructum abundantem in ratione vestra.

18 Habeo autem omnia, et abundo: repletus sum, acceptis ab Epaphrodito quæ misistis odorem suavitatis, hostiam acceptam, placentem Deo.

19 Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum divitias suas in gloria in Christo Jesu.

20 Deo autem et Patri nostro gloria in sæcula sæculorum: Amen.

21 Salutate omnem sanctum in Christo Jesu.

22 Salutant vos, qui mecum sunt, fratres. Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Cæsaris domo sunt.

23 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

VERSIO LUSITANA.

FILIPPENSES IV.

4 Alegrai-vos incessantemente no Senhor: outra vez digo, alegrai-vos.

5 A vossa modestia seja conhecida de todos os homens: o Senhor está perto.

6 Não vos inquieteis por cousa alguma: mas em todo o recontro exponde a Deos as vossas petições, em orações, e súpplicas, acompanhadas de acções de graças.

7 E a paz de Deos, que excede todo o entendimento, guarde os vossos corações, e os vossos espiritos em Christo Jesus.

8 Em fim, irmãos, tudo o que he verdadeiro, tudo o que he honesto, tudo o que he justo, tudo o que he santo, tudo o que he amavel, e de bom cheiro, tudo o que he virtuoso, tudo o que he louvavel nos costumes; isto seja o que occupe os vossos pensamentos.

9 Fazei na praxe o que eu vos ensinei, e o que vós aprendestes; o que vós ouvistes, e o que vós vistes em mim: e o Deos de paz será comvosco.

10 No mais, eu me alegrei muito no Senhor, por se terem em fim renovado os vossos primeiros sentimentos a meu favor: não que vós os não tivesseis tido sempre; mas porque não tinheis occasião de os manifestar.

11 Não he com o sentido na minha necessidade, que eu vos fallo deste modo: pois que tenho aprendido a contentar-me do estado, em que me acho.

12 Sei viver pobremente, e sei viver na abundancia. Como tenho experimentado de tudo, estou feito a tudo; ao bom tratamento, e á fome; á fartura, e á indigencia.

13 Tudo posso naquelle, que me conforta.

14 Todavia vós fizestes bem em tomar parte á minha afflicção.

15 Tambem sabeis, ó Filippenses, que quando eu parti de Macedonia, depois de vos ter prégado o Evangelho a primeira vez; nenhuma outra Igreja senão a vossa, me deo cousa, que se deva metter em conta:

16 Porque vós me mandastes duas vezes a Thessalonica, o que me era necessario.

17 Isto não he que eu deseje os vossos donativos: mas eu desejo o producto consideravel, que delles resultará para a vossa conta.

18 Eu ao presente tudo tenho, e o tenho em abundancia; estou cheio, depois que recebi de Epafrodito o que vós me mandastes, como huma oblação de excellente cheiro; como huma victima, que Deos acceita, e que lhe he grata.

19 E o meu Deos cumpra todos os vossos desejos, conforme as suas riquezas na gloria por Christo Jesus.

20 E gloria a Deos nosso Pai por todos os seculos dos seculos. Amen.

21 Saudai a todos os Santos em Christo Jesus.

22 Os irmãos, que estão commigo, vos saudão. Todos os Santos vos saudão; mas com muita especialidade os da casa do Cesar.

23 A graça de nosso Senhor Jesu Christo seja com o vosso espirito. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

4 Rejoice[a] in the Lord alway: *and* again I say, Rejoice.

5 Let your moderation[c] be known unto all men. The Lord[d] *is* at hand.

6 Be careful[e] for nothing; but in every thing by prayer and supplication, with thanksgiving, let your requests be made known unto God.

7 And the peace[g] of God, which passeth all understanding, shall keep your hearts and minds through Christ Jesus.

8 Finally, brethren, whatsoever things are true,[h] whatsoever things *are* β honest,[i] whatsoever things *are* just,[k] whatsoever things *are* pure,[l] whatsoever things *are* lovely,[m] whatsoever things *are* of good report;[n] if *there be* any virtue,[o] and if *there be* any praise,[p] think on these things.

9 Those things, which ye have both learned, and received, and heard, and seen in me, do: and the God[r] of peace shall be with you.

10 But I rejoiced in the Lord greatly, that now at the last your care of me δ hath flourished again; wherein ye were also careful, but ye lacked opportunity.[v]

11 Not that I speak in respect of want: for I have learned, in whatsoever state I am, *therewith* to be content.[w]

12 I know both how to be abased, and I know how to abound: every where, and in all things, I am instructed, both to be full and to be hungry, both to abound and to suffer need.

A. D. 64.

a ch. 3. 1.
b Jn°. 15. 5. 2 Co. 12. 9.
c 1 Co. 9. 25.
d Re. 22.7,20.
e Mat. 6. 25. 1 Pe. 5. 7.
f 2 Co. 11. 8,9.
g Is. 26. 3. Jn°. 14. 27.
h Ep. 4. 25.
β or, *venerable.*
i 2 Co. 8. 21.
k De. 16. 20. Is. 26. 7.
l Ja. 3. 17. 1 Jn°. 3. 3.
m 1 Co. XIII.
γ or, *have received.*
n Col. 4. 5. He. 11. 2.
o 2 Pe. 1. 3,4.
p Ro. 13. 3.
q He. 13. 16.
r He. 13. 20.
s Ps. 23. 1.
t Ep. 3. 16.
δ or, *is revived.*
u Ro. 16. 27.
v 2 Co. 6. 7.
w He. 13. 5.

13 I can do all things through[b] Christ which strengtheneth me.

14 Notwithstanding, ye have well done that ye did communicate with my affliction.

15 Now, ye Philippians, know also, that in the beginning of the gospel, when I departed from Macedonia, no[f] church communicated with me as concerning giving and receiving, but ye only.

16 For even in Thessalonica ye sent once and again unto my necessity.

17 Not because I desire a gift; but I desire fruit that may abound to your account.

18 But I γ have all, and abound; I am full, having received of Epaphroditus the things *which were sent* from you, an odour of a sweet smell, a sacrifice[q] acceptable, well-pleasing to God.

19 But my God shall supply[s] all your need, according to his riches[t] in glory by Christ Jesus.

20 Now[u] unto God and our Father *be* glory for ever and ever. Amen.

21 Salute every saint in Christ Jesus. The brethren which are with me greet you.

22 All the saints salute you, chiefly they that are of Cesar's household.

23 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

It was written to the Philippians from Rome, by Epaphroditus.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεȣ̃, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,

2 Τοῖς ἐν [h]Κολοσσαῖς⌉ ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεȣ̃ πατρὸς ἡμῶν, [b]καὶ Κυρίου Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃⌉.

3 Εὐχαριστȣ̃μεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ [d]Χριστοῦ, πάντοτε περὶ⌉ ὑμῶν προσευχόμενοι·

4 Ἀκȣ́σαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην [l]τὴν⌉ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,

6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ [h]κόσμῳ· καὶ ἔστι⌉ καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

7 Καθὼς[e] καὶ⌉ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ[h] ὑμῶν⌉ διάκονος τοῦ Χριστοῦ·

8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·

10 Περιπατῆσαι [b]ὑμᾶς⌉ ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν· ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι [l]εἰς τὴν ἐπίγνωσιν⌉ τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ[n] μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·⌉

12 Εὐχαριστοῦντες [f]τῷ πατρὶ τῷ [n]ἱκανώσαντι⌉ ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·

13 Ὃς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ·

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν[b] διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ⌉, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

15 Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

16 Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα [e]τὰ⌉ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·

17 Καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ [e]τὰ⌉ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε.

18 Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν[n] ἀρχὴ⌉, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα[f] κατοικῆσαι·

20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς[n] αὐτὸν⌉, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, [d]δι' αὐτοῦ⌉, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους, καὶ ἐχθροὺς [n]τῇ διανοίᾳ⌉ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,

22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς [n]αὐτοῦ⌉, διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον [n]αὐτοῦ⌉·

23 Εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει, τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ [d]τῇ⌉ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν· οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 [n]Νῦν⌉ χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί [b]μου⌉ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία.

25 Ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, [n]νυνὶ δὲ ἐφανερώθη⌉ τοῖς [n]ἁγίοις⌉ αὐτοῦ·

27 Οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·

28 Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες [d]πάντα ἄνθρωπον⌉, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ [b]Ἰησοῦ⌉.

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. β'. II.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ[f], καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί·

2 Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, [a]συμβιβασθέντων⌉ ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ [b]καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ⌉·

3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.

5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ[n] στερέωμα⌉ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

COLOSSENSES.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater:

2 Eis, qui sunt Colossis, sanctis, et fidelibus fratribus in Christo Jesu.

3 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo. Gratias agimus Deo, et Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes:

4 Audientes fidem vestram in Christo Jesu, et dilectionem, quam habetis in sanctos omnes

5 Propter spem, quæ reposita est vobis in cælis: quam audistis in verbo veritatis Evangelii:

6 Quod pervenit ad vos, sicut et in universo mundo est, et fructificat, et crescit sicut in vobis, ex ea die, qua audistis, et cognovistis gratiam Dei in veritate,

7 Sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Jesu,

8 Qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu:

9 Ideo et nos ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes, et postulantes ut impleamini agnitione voluntatis ejus, in omni sapientia et intellectu spiritali:

10 Ut ambuletis digne Deo per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientia Dei:

11 In omni virtute confortati secundum potentiam claritatis ejus in omni patientia, et longanimitate cum gaudio

12 Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine:

13 Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum filii dilectionis suæ,

14 In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum:

15 Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ:

16 Quoniam in ipso condita sunt universa in cælis, et in terra, visibilia, et invisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates: omnia per ipsum, et in ipso creata sunt:

17 Et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant.

18 Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis: ut sit in omnibus ipse primatum tenens.

19 Quia in ipso complacuit, omnem plenitudinem inhabitare:

20 Et per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt.

21 Et vos cum essetis aliquando alienati, et inimici sensu in operibus malis:

22 Nunc autem reconciliavit in corpore carnis ejus per mortem, exhibere vos sanctos, et immaculatos, et irreprehensibiles coram ipso:

23 Si tamen permanetis in fide fundati, et stabiles, et immobiles a spe Evangelii, quod audistis, quod prædicatum est in universa creatura, quæ sub cælo est, cujus factus sum ego Paulus minister.

24 Qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis, et adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi, in carne mea pro corpore ejus, quod est Ecclesia:

25 Cujus factus sum ego minister secundum dispensationem Dei, quæ data est mihi in vos, ut impleam verbum Dei:

26 Mysterium, quod absconditum fuit a sæculis, et generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis ejus,

27 Quibus voluit Deus notas facere divitias gloriæ sacramenti hujus in Gentibus, quod est Christus, in vobis spes gloriæ,

28 Quem nos annunciamus, corripientes omnem hominem, et docentes omnem hominem, in omni sapientia, ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Jesu.

29 In quo et laboro, certando secundum operationem ejus, quam operatur in me in virtute.

CAP. II.

VOLO enim vos scire qualem solicitudinem habeam pro vobis, et pro iis, qui sunt Laodiciæ, et quicumque non viderunt faciem meam in carne:

2 Ut consolentur corda ipsorum, instructi in charitate, et in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitionem mysterii Dei Patris et Christi Jesu:

3 In quo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ absconditi.

4 Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in sublimitate sermonum.

5 Nam etsi corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum: gaudens, et videns ordinem vestrum, et firmamentum ejus, quæ in Christo est, fidei vestræ.

6 Sicut ergo accepistis Jesum Christum Dominum, in ipso ambulate,

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO
AOS
COLOSSENSES.

CAP. I.

PAULO pela vontade de Deos Apostolo
de Jesus Christo, e Timotheo irmão:
2 Aos Santós, e fieis irmãos em Christo
Jesus, que habitão em Colossos.
3 Graça, e paz a vós de Deos nosso Pai, e
do Senhor Jesu Christo. Damos graças a
Deos, e Pai de nosso Senhor Jesu Christo, e
oramos incessantemente a elle por vós,
4 Depois que ouvimos qual he a vossa fé
em Christo Jesus, e a vossa caridade para com
todos os Santos,
5 Na esperança do que vos está reservado
no Ceo; a qual vós já ouvistes na palavra
da verdade do Evangelho,
6 Que chegou até vós, da sorte que elle se
espalhou por todo o Mundo, onde elle fruc-
tifica, e cresce, como entre vós, desdo dia,
que ouvistes, e conhecestes a graça de Deos,
segundo a verdade,
7 Que aprendestes de Epafras, nosso caris-
simo conservo, que he hum fiel Ministro de
Christo Jesu por vós;
8 Do qual nós tambem soubemos o vosso
espiritual amor.
9 Por isso nós desdo dia, que estas cousas
ouvimos, não cessamos de orar por vós, e de
pedir a Deos que vos encha do conhecimen-
to da sua vontade, dando-vos toda a sabedo-
ria, e toda a intelligencia espiritual;
10 Para que vós vos conduzais de huma ma-
neira digna de Deos, procurando agradar-lhe
em tudo; fructificando em toda a sorte de
boas obras, e crescendo na sciencia de Deos;
11 Para que sejais em tudo cheios de força
pelo poder da sua gloria; em toda paciencia,
e huma longanimidade perseverante, acom-
panhada de alegria;
12 Dando graças a Deos Padre, que, es-
clarecendo-nos da sua luz, nos fez dignos de
ter parte na sorte dos Santos;
13 Que nos livrou do poder das trévas, e
nos transferio para o Reino de seu amado
Filho,
14 No qual pelo seu sangue, temos a re-
dempção a remissão de nossos peccados:
15 Que he a Imagem do Deos invisivel, o
Primogenito de toda a creatura:
16 Porque por elle forão creadas todas as
cousas nos Ceos, e na terra, visiveis, e invi-
siveis; quer sejão os Thronos, ou os Princi-
pados, ou as Potestades: tudo foi creado por
elle, e para elle:
17 E elle he antes de todos, e todas as cou-
sas subsistem por elle.
18 E elle he a Cabeça do Corpo da Igreja.
Elle he o Principio, e o Primogenito dentre
os mortos, para em tudo ter a primazia.
19 Porque foi do agrado do Pai, que resi-
disse nelle toda a plenitude;
20 E que por elle, e nelle fossem reconci-
liadas todas as cousas; e que pelo sangue,
que elle derramou sobre a Cruz; se fizesse a
paz entre o que ha no Ceo, e o que ha sobre
a terra.
21 E vós mesmos noutro tempo estaveis
alienados, e o vosso coração entregue ás más
obras vos fazia inimigos:
22 Mas agora vos reconciliou pela morte
no corpo da sua carne, para vos fazer san-
tos, e immaculados, e irreprehensiveis ante
elle:
23 Se vós todavia permaneceis fundados,
e firmados na fé, e immóveis na esperança
do Evangelho, que vos foi annunciado, que
foi prégado a todas as creaturas, que ha de-
baixo do Ceo, e do qual eu Paulo fui con-
stituido Ministro:
24 Eu, que agora me alegro nas penali-
dades, que soffro por vós; e que cumpro na
minha carne o que resta a padecer a Christo
pelo seu Corpo, que he a Igreja;
25 Da qual eu fui constituido Ministro,
segundo o cargo de Deos, que eu exercesse
entre vós, para cumprir palavra de Deos;
26 O mysterio, que esteve escondido em
todos os seculos, e em todas as idades, e que
agora foi descuberto aos seus Santos;
27 Aos quaes Deos quiz manifestar, quaes
são as riquezas da gloria deste mysterio nos
Gentios, que he Jesu Christo, em vós a espe-
rança da gloria.
28 Elle he quem nós prégamos, reprehen-
dendo a todos os homens, e instruindo todos
os homens em toda a sabedoria, para os fa-
zer a todos homens perfeitos em Christo Jesus.
29 Este he tambem o fim, que eu me pro-
ponho nos meus trabalhos, combatendo pela
efficacia da sua virtude, que obra poderosa-
mente em mim.

CAP. II.

PORQUE eu quero que vós saibais, qual
he o cuidado, em que estou por vós, e pelos
de Laodicéa, e por todos os que me não vi-
rão a minha face em carne:
2 A fim de que os seus corações sejão con-
solados, e que estando unidos por caridade,
sejão elles cheios de todas as riquezas de hu-
ma perfeita intelligencia, para conhecerem o
mysterio de Deos Padre, e de Christo Jesus;
3 No qual estão encerrados todos os the-
souros da sabedoria, e da sciencia.
4 E eu digo-vos isto, para que ninguem
vos engane com discursos sublimes.
5 Porque ainda que estou ausente quanto
ao corpo, estou com tudo presente em espi-
rito; vendo com gosto a ordem, que se guar-
da entre vós, e a solidez da vossa fé em
Christo.
6 Continuai pois a andar em Jesu Christo
o Senhor, segundo isso recebestes;

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to the COLOSSIANS.

CHAP. I.

PAUL,[b] an apostle of Jesus Christ,
by the will of God, and Timotheus *our*
brother,
2 To the saints[d] and faithful brethren
in Christ which are at Colosse:[e] Grace
be unto you, and peace, from God our
Father, and the Lord Jesus Christ.
3 We[f] give thanks to God and the
Father of our Lord Jesus Christ, pray-
ing always for you,
4 Since we heard of your faith in
Christ Jesus, and of the love *which ye*
have to all the saints;
5 For the hope which is laid up[h] for
you in heaven, whereof ye heard before
in the word of the truth of the gospel;
6 Which is come unto you, as *it is*
in all[k] the world; and bringeth[l] forth
fruit, as *it doth* also in you, since the
day ye heard[n] *of it,* and knew the[o] grace
of God in truth:[p]
7 As ye also learned of[q] Epaphras our
dear fellow-servant, who is for you a
faithful minister of Christ;
8 Who also declared unto us your
love[s] in the Spirit.
9 For this cause we also, since the day
we heard *it,* do not cease to pray for
you, and to desire that ye might be filled
with the knowledge of his will,[u] in all
wisdom[w] and spiritual understanding;[x]
10 That ye might walk worthy[z] of the
Lord unto all pleasing,[a] being[b] fruitful
in every good work, and increasing[c] in
the knowledge of God;
11 Strengthened[d] with all might, ac-
cording to his glorious power, unto all
patience[g] and long-suffering with joy-
fulness;[i]
12 Giving thanks unto the Father,
which hath made us meet[l] to be par-
takers of the inheritance[n] of the saints
in light:
13 Who hath delivered us from the
power of darkness,[o] and hath translated
us into the kingdom of [θ] his dear Son;
14 In[p] whom we have redemption
through his blood, *even* the forgiveness
of sins;
15 Who is the image[r] of the invisible
God, the first-born of every creature:
16 For by him[u] were all things created,
that are in heaven, and that are in earth,
visible and invisible, whether *they be*
thrones, or dominions, or principalities,
or powers: all things were created by[w]
him, and for him:
17 And he is before[x] all things, and
by him all things consist.
18 And he is the head[z] of the body,
the church: who is the beginning,[a] the
first-born from the dead; that [μ] in all
things he might have the preeminence.
19 For it pleased *the Father* that in
him[a] should all fulness dwell;
20 And, [β] having made[c] peace through
the blood of his cross, by him to re-
concile all things unto himself; by him,
I say, whether *they be* things in earth,
or things in heaven.
21 And you, that were sometime alien-
ated, and enemies [γ] in *your* mind [δ] by
wicked works, yet now hath he recon-
ciled
22 In the body of his flesh through
death, to present[g] you holy and un-
blameable and unreproveable in his
sight:
23 If ye continue[i] in the faith ground-
ed and settled, and *be* not moved away
from the hope of the gospel, which ye
have heard, *and* which was preached to
every[m] creature which is under heaven;
whereof I Paul am made a minister;
24 Who now rejoice in my sufferings
for you, and fill up that which is be-
hind of the afflictions[r] of Christ in my
flesh for his body's sake, which is the
church;
25 Whereof I am made a minister, ac-
cording to the dispensation of God
which is given to me for you, [ζ] to fulfil
the word of God;
26 *Even* the mystery[t] which hath
been hid from ages and from genera-
tions, but now[y] is made manifest to his
saints:
27 To whom God would make known
what *is* the riches of the glory of this
mystery among the Gentiles; which is
Christ [η] in you, the[e] hope of glory:
28 Whom we preach, warning[f] every
man, and teaching[h] every man in all
wisdom; that[k] we may present every
man perfect in Christ Jesus:
29 Whereunto[m] I also labour, striving
according to his working, which worketh
in me mightily.

CHAP. II.

FOR I would that ye knew what great
[κ] conflict I have for you, and *for* them
at Laodicea,[q] and *for* as many as have
not seen my face in the flesh;
2 That their hearts might be com-
forted, being knit together in love,[s] and
unto all riches of the full[t] assurance
of understanding, to the acknowledg-
ment of the mystery[v] of God, and of
the Father, and of Christ;
3 [λ] In whom are hid all the treasures
of wisdom and knowledge.
4 And this I say, lest any man should
beguile[y] you with enticing words.
5 For though I be absent in the flesh,
yet am I with you in the spirit, joying
and beholding your order, and the
stedfastness of your faith in Christ.
6 As ye have therefore received
Christ Jesus the Lord, *so* walk[b] ye in him:

A. D. 64.

a Jn°. 1. 16.
b Ep. 1. 1.
β or, *making.*
c Ep.2.14..16.
d Ps. 16. 3.
e Ga. 1. 3.
γ or, *by.*
δ or, *in.*
f Ep.1.15.16.
g Jude 24.
h 2 Ti. 4. 8. 1 Pe. 1. 4.
i He. 10. 38.
k ver. 23.
l Jn°. 15. 16.
m Mat. 24.14. Mar. 16.15.
n Ro. 10. 17.
o Tit.2.11,12.
p Jn°. 4. 23.
q Philem.23.
r Phi. 3. 10.
s Ro. 15. 30.
ζ or, *fully to preach.*
t Ep. 3. 9.
u Ro. 12. 2. Ep. 5.10,17.
w Ps. 119. 99.
x 1Jn°. 5. 20.
y 2 Ti. 1. 10.
z Phi. 1. 27.
a 1 Th. 4. 1.
b Jn°.15.8,16.
c 2 Pe. 3. 18.
d Is. 45. 24.
η or, *among.*
e 1 Ti. 1. 1.
f Ac.20.28,31.
g Ja. 1. 4.
h 2Ti.2.24,25.
i Ro. 5. 3.
k 2 Co. 11. 2.
l Re. 22. 14.
m 1 Co.15.10.
n Ac. 20. 32.
o 1 Pe. 2. 9.
θ *the Son of his love.*
κ or, *fear;* or, *care.*
p Ep. 1. 7.
q Re.3.14,&c.
r He. 1. 3.
s ch. 3. 14.
t Is. 32. 17. He. 6. 11.
u Jn°. 1. 3.
v 1 Jn°. 5. 7.
λ or, *wherein.*
w Ro. 11. 36.
x Jn°. 1. 1.
y Mar. 13. 22.
z Ep. 5. 23.
a 1Co. 15. 20.
μ *among all.*
b 1 Jn°. 2. 6.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ, III. IV.

7 Ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες [d]ἐν αὐτῇ[1] ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν,

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς·

10 Καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας·

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος [b]τῶν ἁμαρτιῶν[1] τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ·

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ [b]τῶν[1] νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας [d]ἐν[1] τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησε [i]σὺν[1] αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·

14 Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ [n]ἦρκεν[1] ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

15 Ἀπεκδυσάμενος [n]τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς[1] ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν [n]αὐτῷ[1].

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν [n]μέρει[1] ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων·

17 Ἅ ἐστι σκιὰ τῶν [n]μελλόντων[1], τὸ δὲ σῶμα [b]τοῦ[1] Χριστοῦ.

18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ [c]μὴ[1] [n]ἑώρακεν[1] [n]ἐμβατεύων, εἰκῇ[1] φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ [b]οὖν[1] ἀπεθάνετε σὺν [b]τῷ[1] Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;

21 Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς·

22 Ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει· κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων.

23 Ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ [f]καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

Κεφ. γ'. III.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος.

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν [n]τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ[1].

4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ [h]ἡμῶν[1], τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη [e]ὑμῶν[1] τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία·

6 Δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας·

7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν [h]αὐτοῖς[1].

8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ·

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 Ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος· περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ [d]τὰ[1] πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα [a]οἰκτιρμῶν[1], χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πρᾳότητα, μακροθυμίαν·

13 Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ [n]μομφήν[1]· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·

14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, [h]ἥτις[1] ἐστὶ σύνδεσμος τῆς [n]τελειότητος[1]·

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ [a]Θεοῦ[1] βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν [a]τῇ καρδίᾳ[1] ὑμῶν τῷ [l]Κυρίῳ.[1]

17 Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς [b]ἰδίοις[1] ἀνδράσιν ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ.

19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας[f], καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον [a]τῷ[1] Κυρίῳ.

21 Οἱ πατέρες, μὴ [i]ἐρεθίζετε[1] τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε [e]κατὰ πάντα[1] τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν [l]Θεόν[1].

23 Καὶ πᾶν [h]ὅ, τι[1] ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ [f]καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ [c]γὰρ[1] Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.

25 Ὁ [h]δὲ[1] ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.

Κεφ. δ'. IV.

Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον [n]καὶ[1] τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανοῖς.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ [e]ἐν εὐχαριστίᾳ[1].

3 Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι·

4 Ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD COLOSS. III. IV.

7 Radicati, et superædificati in ipso, et confirmati fide, sicut et didicistis, abundantes in illo in gratiarum actione:

8 Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, et inanem fallaciam secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum:

9 Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter:

10 Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus, et potestatis:

11 In quo et circumcisi estis circumcisione non manu facta in expoliatione corporis carnis, sed in circumcisione Christi:

12 Consepulti ei in baptismo, in quo et resurrexistis per fidem operationis Dei, qui suscitavit illum a mortuis.

13 Et vos cum mortui essetis in delictis, et præputio carnis vestræ, convivificavit cum illo, donans vobis omnia delicta:

14 Delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci:

15 Et expolians principatus, et potestates traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso.

16 Nemo ergo vos judicet in cibo, aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomeniæ, aut sabbatorum:

17 Quæ sunt umbra futurorum: corpus autem Christi.

18 Nemo vos seducat, volens in humilitate, et religione angelorum, quæ non vidit ambulans, frustra inflatus sensu carnis suæ,

19 Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus, et conjunctiones subministratum, et constructum crescit in augmentum Dei.

20 Si ergo mortui estis cum Christo ab elementis hujus mundi: quid adhuc tamquam viventes in mundo decernitis?

21 Ne tetigeritis, neque gustaveritis, neque contrectaveritis:

22 Quæ sunt omnia in interitum ipso usu, secundum præcepta, et doctrinas hominum:

23 Quæ sunt rationem quidem habentia sapientiæ in superstitione, et humilitate, et non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis.

CAP. III.

IGITUR, si consurrexistis cum Christo: quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens:

2 Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.

3 Mortui enim estis, et vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.

4 Cum Christus apparuerit, vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

5 Mortificate ergo membra vestra, quæ sunt super terram: fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, et avaritiam, quæ est simulacrorum servitus:

6 Propter quæ venit ira Dei super filios incredulitatis:

7 In quibus et vos ambulastis aliquando, cum viveretis in illis.

8 Nunc autem deponite et vos omnia: iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro.

9 Nolite mentiri invicem, expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis,

10 Et induentes novum eum, qui renovatur in agnitionem secundum imaginem ejus, qui creavit illum.

11 Ubi non est Gentilis, et Judæus, circumcisio, et præputium, Barbarus, et Scytha, servus, et liber: sed omnia, et in omnibus Christus.

12 Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti, et dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam:

13 Supportantes invicem, et donantes vobismetipsis si quis adversus aliquem habet querelam: sicut et Dominus donavit vobis, ita et vos.

14 Super omnia autem hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis:

15 Et pax Christi exultet in cordibus vestris, in qua et vocati estis in uno corpore: et grati estote.

16 Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes, in commonentes vosmetipsos, psalmis, hymnis, et canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo.

17 Omne, quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi, gratias agentes Deo et Patri per ipsum.

18 Mulieres subditæ estote viris, sicut oportet, in Domino.

19 Viri diligite uxores vestras, et nolite amari esse ad illas.

20 Filii obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in Domino.

21 Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros, ut non pusillo animo fiant.

22 Servi obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis, timentes Deum.

23 Quodcumque facitis, ex animo operamini sicut Domino, et non hominibus:

24 Scientes quòd a Domino accipietis retributionem hereditatis. Domino Christo servite.

25 Qui enim injuriam facit, recipiet id, quod inique gessit: et non est personarum acceptio apud Deum.

CAP. IV.

DOMINI, quod justum est et æquum, servis præstate: scientes quòd et vos Dominum habetis in cælo.

2 Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione:

3 Orantes simul et pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi (propter quod etiam vinctus sum)

4 Ut manifestem illud ita ut oportet me loqui.

5 In sapientia ambulate ad eos, qui foris sunt: tempus redimentes.

6 Sermo vester semper in gratia sale

VERSIO LUSITANA.

7 Estando radicados nelle, e fundados sobre elle; e estando firmados na fé, que vos foi ensinada, e crescendo cada vez mais nelle por meio de contínuas acções de graças.

8 Vede não vos apanhe alguem com a sua Filosofia, e com os seus fallaces raciocinios, segundo as tradições dos homens, segundo os princípios do Mundo, e não segundo Christo:

9 Porque nelle habita toda a plenitude da divindade corporalmente:

10 E nelle he que vós estais cheios; nelle, que he a Cabeça de todos os Principados, e Potestades:

11 Como tambem nelle he que vós estais circumcidados de huma circumcisão, que não he feita por mão de homem, mas que consiste na espoliação do corpo da carne; isto he, da circumcisão de Christo;

12 Tendo sido sepultados com elle pelo Baptismo, no qual vós tambem fostes resuscitados pela fé, que tivestes, de que Deos o resuscitou dos mortos pela efficacia do seu poder.

13 Porque quando vós estaveis na morte de vossos delictos, e na incircumcisão da vossa carne, elle vos fez reviver comsigo, perdoando-vos todos os vossos peccados.

14 Elle apagou pelos seus decretos a cedula, que era contra nós; elle a abolio inteiramente, pregando-a na sua Cruz;

15 E tendo despojado os Principados, e as Potestades, elle soberanamente as levou, e deo a ver, triumfando em público, depois de os ter vencido por sua propria virtude.

16 Ninguem pois vos condemne pelo comer, nem pelo beber, nem por causa dos dias de festa, nem das luas novas, nem dos sabbados.

17 As quaes cousas forão huma sombra das que havião de succeder; e o Corpo he em Christo.

18 Ninguem vos engane, affectando parecer humilde, e o culto dos Anjos; mettendo-se a fallar de cousas, que não sabe; inchado com as vans imaginações de huma sabedoria carnal;

19 E não adherindo á Cabeça, da qual recebendo todo o corpo a influencia pelo nexo, e concatenação, que conservão atadas, e unidas entre si todas as partes, subsiste, e cresce pelo augmento de Deos.

20 Se vós pois estais mortos com Christo para estas primeiras instrucções do Mundo; porque razão consentís, que se vos imponhão ainda preceitos?

21 Não toqueis, não proveis, não ponhais a mão em tal cousa.

22 As quaes são todas para morte pelo mesmo uso, segundo os preceitos e doutrinas dos homens:

23 Que não tem senão a apparencia de sabedoria, por huma falsa piedade, e por huma humildade, que não cura do corpo, e que nega á sua carne o sustento, que lhe he devido.

CAP. III.

SE vós pois estais resuscitados com Christo, buscai as cousas, que ha no Ceo, onde Christo está assentado á mão direita de Deos:

2 Amai as cousas, que ha no Ceo, e não as que ha sobre a terra.

3 Porque vós estais mortos, e a vossa vida está escondida em Deos com Christo.

4 Quando apparecer Christo, que he a vossa vida, então tambem vós apparecereis com elle na Gloria.

5 Mortificai pois os vossos membros, a fornicação, a immundicia, as torpezas nefandas, os máos desejos, e a avareza, que he idolatria:

6 Por causa dos quaes peccados está a ira de Deos impendente, sobre os filhos da incredulidade.

7 E vós mesmos commettestes noutro tempo estes crimes, quando vivieis nas desordens.

8 Mas agora deponde vós tambem todos estes peccados; a ira, a indignação, a malicia, a blasfemia, a palavra torpe da vossa boca.

9 Não mintais huns aos outros: despojai-vos do homem velho com todas as suas obras;

10 E revesti-vos do novo, que he aquelle, que se renova para o conhecimento, segundo a imagem daquelle, que o creou:

11 Onde não ha nem Gentio, nem Judeo; nem circumcição, e incircumcição; nem barbaro, nem Scytha; nem escravo, nem livre: mas onde Christo he tudo em todos.

12 Revesti-vos pois, como escolhidos de Deos, santos, e queridos, de humas entranhas de compaixão, de benignidade, de humildade, de modestia, de paciencia;

13 Soffrendo-vos huns aos outros; remettindo cada hum a seu irmão todo o motivo de queixa, que possa ter contra elle; e perdoando-vos de parte a parte, assim como Deos vos perdoou.

14 Mas sobre tudo isto, revesti-vos de caridade, que he o vinculo da perfeição,

15 E fazei que reine nos vossos corações a paz de Christo, á qual fostes chamados em hum Corpo; e sede-lhe por isso agradecidos.

16 A palavra de Christo assista em vós com abundancia, e em toda sabedoria. Ensinai-vos, e exhortai-vos huns aos outros por meio de Salmos, de Hymnos, e de Canticos espirituaes; cantando de coração com a graça os louvores de Deos.

17 Tudo o que fizerdes, quer seja fallando, quer seja obrando, fazei tudo em nome do Senhor Jesu Christo, dando por elle graças a Deos Padre.

18 Mulheres, sede sujeitas a vossos maridos, como convem, no Senhor.

19 Maridos, amai a vossas mulheres, e não as trateis com amargura.

20 Filhos, obedecei em tudo a vossos pais, e a vossas mãis; porque assim he do agrado do Senhor.

21 Pais, não irriteis a vossos filhos, por não os fazerdes apoucados.

22 Servos, obedecei em tudo aos que são vossos senhores, segundo a carne; não os servindo sómente, quando elles estão com o olho sobre vós, como querendo agradar só aos homens; mas com simplicidade de coração, e em temor de Deos.

23 Tudo o que fizerdes, fazei-o de boamente, como quem o faz pelo Senhor, e não pelos homens;

24 Sabendo, que o Senhor vos ha de dar em retribuição a herança. O Senhor Christo he o a quem vós servís.

25 Aquelle porém, que obra injustamente, virá a receber o castigo da sua injustiça; e em Deos não ha accepção de pessoas.

CAP. IV.

VOS os que sois senhores, dai a vossos servos aquillo, que a equidade, e a justiça pedem; sabendo que tambem vós tendes, como elles, hum Senhor no Ceo.

2 Perseverai, e vigiai em oração, acompanhando-a de acção de graças.

3 Orai tambem por nós, que Deos nos dê huma aberta de prégar a sua palavra, e de annunciar o mysterio de Christo, pelo qual estou prezo;

4 Que eu o descubra, da maneira que eu o devo descubrir.

VERSIO ANGLICANA.

7 Rooted[a] and built up in him,[b] and stablished in the faith, as ye have been taught, abounding therein with thanksgiving.

8 Beware[d] lest any man spoil you through philosophy and vain deceit, after the tradition of men, after the β rudiments of the world, and not after Christ.

9 For in him[e] dwelleth all the fulness of the Godhead bodily.

10 And ye are complete[g] in him, which is the head[h] of all principality and power;

11 In whom also ye are circumcised with the circumcision[j] made without hands, in putting off the body of the sins of the flesh by the circumcision of Christ;

12 Buried[k] with him in baptism, wherein also ye are risen with *him* through the faith of the operation[l] of God, who hath raised him from the dead.

13 And[n] you, being dead in your sins and the uncircumcision of your flesh, hath he quickened together with him, having forgiven you all trespasses;

14 Blotting[p] out the hand-writing of ordinances that was against us, which was contrary to us, and took it out of the way, nailing it to his cross;

15 *And* having[t] spoiled principalities and powers, he made a shew of them openly, triumphing over them in δ it.

16 Let no man therefore judge[w] you ζ in meat, or in drink, or in η respect of an holy day, or of the new moon, or of the sabbath *days:*

17 Which are a shadow[y] of things to come; but the body *is* of Christ.

18 Let[z] no man θ beguile you of your reward, κ in a voluntary humility and worshipping of angels, intruding[b] into those things which he hath not seen, vainly puffed up by his fleshly mind,

19 And not holding the Head,[d] from which all the body by joints and bands having nourishment ministered, and knit together, increaseth with the increase of God.

20 Wherefore, if ye be dead with Christ from the λ rudiments of the world, why, as though living in the world, are ye subject to ordinances,

21 (Touch not; taste not; handle not;

22 Which all are to perish with the using;) after the commandments and doctrines of men?

23 Which things have indeed a shew of wisdom in will-worship, and humility, and μ neglecting of the body; not in any honour to the satisfying of the flesh.

CHAP. III.

IF ye then be risen[g] with Christ, seek those things which are above, where Christ[h] sitteth on the right hand of God.

2 Set your ν affection on things above, not[k] on things on the earth.

3 For[m] ye are dead, and your life is hid with Christ in God.

4 When[n] Christ, *who is*[o] our life, shall appear, then shall ye also appear with him in glory.

5 Mortify[q] therefore your members which are upon the earth; fornication, uncleanness, inordinate affection, evil concupiscence, and covetousness, which is idolatry:

6 For which things' sake the wrath of God cometh on the children of disobedience:

7 In[c] the which ye also walked some time, when ye lived in them.

8 But now ye also put off all these; anger, wrath, malice, blasphemy, filthy communication out of your mouth.

9 Lie not one to another, seeing that ye have put off the old man with his deeds;

10 And have put on the new *man*, which is renewed[f] in knowledge after the image of him that created him:

11 Where[i] there is neither Greek nor Jew, circumcision nor uncircumcision, Barbarian, Scythian, bond *nor* free: but Christ *is* all, and in all.

12 Put on therefore, as the elect of God, holy and beloved, bowels of mercies, kindness, humbleness of mind, meekness, long-suffering;

13 Forbearing[m] one another, and forgiving[o] one another, if any man have a γ quarrel against any: even as Christ forgave you, so also *do* ye.

14 And above all these things *put on* charity,[q] which is[r] the bond of perfectness.

15 And let the peace[s] of God rule in your hearts, to the which also ye are called in one body; and be ye thankful.

16 Let the word[u] of Christ dwell in you richly in all wisdom; teaching and admonishing one another in psalms[v] and hymns and spiritual songs, singing with grace in your hearts to the Lord.

17 And whatsoever[x] ye do in word or deed, *do* all in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God and the Father by him.

18 Wives,[a] submit yourselves unto your own husbands, as it is fit in the Lord.

19 Husbands, love *your* wives, and be not bitter against them.

20 Children,[c] obey *your* parents in all things: for this is well pleasing unto the Lord.

21 Fathers, provoke not your children *to anger*, lest they be discouraged.

22 Servants,[e] obey in all things *your* masters according to the flesh: not with eye-service, as men-pleasers; but in singleness of heart, fearing God:

23 And whatsoever ye do, do *it* heartily, as to the Lord, and not unto men;

24 Knowing that of the Lord ye shall receive the reward of the inheritance: for ye serve the Lord Christ.

25 But he that doeth wrong shall receive for the wrong which he hath done: and there is no respect of persons.

CHAP. IV.

MASTERS,[f] give unto *your* servants that which is just and equal; knowing that ye also have a Master in heaven.

2 Continue[i] in prayer, and watch[j] in the same with thanksgiving;

3 Withal praying also for us, that God would open[l] unto us a door of utterance, to speak the mystery of Christ, for which I am also in bonds:

4 That I may make it manifest, as I ought to speak.

5 Walk in wisdom[p] toward them that are without, redeeming the time.

6 Let your speech *be* alway with grace, seasoned[κ] with salt, that ye may know how ye ought to answer every man.

7 All[s] my state shall Tychicus declare unto you, *who is* a beloved brother, and a faithful minister and fellow-servant in the Lord;

A. D. 64.

a Ep. 3. 17.
b Jn°. 15. 4, 5.
c Tit. 3. 3.
d Ro. 16. 17. Ep. 5. 6. He. 13. 9.
β or, *elements.*
e ch. 1. 19.
f Ep. 4. 23, 24.
g He. 5. 9.
h 1 Pe. 3. 22.
i Ro. 10. 12.
j Je. 4. 4. Phi. 3. 3.
k Ro. 6. 4, 5.
l Ep. 1. 19.
m Mar. 11. 25. Ep. 4. 2, 32.
n Ep. 2. 1, 5, 11.
o Mat. 6. 14, 15
γ or, *complaint.*
p Ep. 2. 15, 16.
q 1 Pe. 4. 8.
r 1 Co. 13. 2, 8, 13.
s Phi. 4. 7.
t Ps. 68. 18. Is. 53. 12. Lu. 10. 18. 11. 22. Jn°. 12. 31. He. 2. 14.
u Ps. 119. 11.
δ or, *himself.*
v Ep. 5. 19.
w Ro. 14. 10, 13
ζ or, *for eating and drinking.*
η or, *part.*
x 1 Co. 10. 31.
y He. 8. 5.
z Re. 3. 11.
θ or, *judge against you.*
a Ep. 5. 22, &c. Tit. 2. 4, 5. 1 Pe. 3. 1, &c.
κ *being a voluntary in humility.*
b De. 29. 29. Job 38. 2.
c Ep. 6. 1, &c.
d Ep. 4. 15, 16.
e 1 Pe. 2. 18.
λ or, *elements.*
μ or, *punishing; or, not sparing.*
f Ep. 6. 9, &c.
g ch. 2. 12.
h Ro. 8. 34.
i Lu. 18. 1.
j Mar. 13. 33.
ν or, *mind.*
k 1 Jn°. 2. 15.
l 2 Th. 3. 1.
m Ro. 6. 2.
n 1 Jn°. 3. 2.
o Jn°. 11. 25. 14. 6.
p Ps. 90. 12. Ep. 5. 15, 16.
q Ro. 8. 13. Ga. 5. 24. Ep. 5. 3..6.
r Mar. 9. 50.
s Ep. 6. 21, 22.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ, IV.

8 Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμων·

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·

11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τῦ Θεῦ.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.

15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

17 Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν. Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD COLOSS. IV.

sit conditus, ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere.

7 Quæ circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus charissimus frater, et fidelis minister, et conservus in Domino.

8 Quem misi ad vos ad hoc ipsum ut cognoscat, quæ circa vos sunt, et consoletur corda vestra,

9 Cum Onesimo charissimo, et fideli fratre, qui ex vobis est. Omnia, quæ hic aguntur, nota facient vobis.

10 Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, et Marcus consobrinus Barnabæ, de quo accepistis mandata: si venerit ad vos, excipite illum:

11 Et Jesus, qui dicitur Justus: qui sunt ex circumcisione: hi soli sunt adjutores mei in regno Dei, qui mihi fuerunt solatio.

12 Salutat vos Epaphras, qui ex vobis est, servus Christi Jesu, semper solicitus pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti, et pleni in omni voluntate Dei.

13 Testimonium enim illi perhibeo quòd habet multum laborem pro vobis, et pro iis, qui sunt Laodiciæ, et qui Hierapoli.

14 Salutat vos Lucas medicus charissimus, et Demas.

15 Salutate fratres, qui sunt Laodiciæ, et Nympham, et quæ in domo ejus est, Ecclesiam.

16 Et cum lecta fuerit apud vos epistola hæc, facite ut et in Laodicensium Ecclesia legatur: et eam, quæ Laodicensium est, vos legatis.

17 Et dicite Archippo: Vide ministerium, quod accepisti in Domino, ut illud impleas.

18 Salutatio, mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia vobiscum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

COLOSSENSES IV.

5 Com os que estão fóra andai em sabedoria, remindo o tempo.

6 As vossas palavras, sendo sempre acompanhadas de huma suavidade, vão temperadas de seu sal, de sorte que saibais como haveis de responder a cada pessoa.

7 O meu carissimo irmão Tychîco, fiel Ministro, e meu companheiro no serviço do Senhor, que eu lhe faço, vos fará saber o estado, em que eu me acho.

8 E eu vo-lo mandei de proposito, a fim de que elle conheça em que estado estão as vossas cousas, e console os vossos corações,

9 Com Onésimo, meu carissimo, e fiel irmão, que he vosso natural. Elles vos exporáõ tudo o que aqui se passa.

10 Aristarco, que está prezo commigo, vos sauda, como tambem Marcos Primo de Barnabé, sobre o qual eu vos escrevi. Se elle ahi for, recebei-o.

11 Tambem vos sauda Jesus, chamado o Justo. Elles são do número dos fieis circumcidados; e são os unicos, que ao presente trabalhão commigo no Reino de Deos, e que tem sido a minha consolação.

12 Epafras vosso compatriota vos sauda. Este he hum servo de Christo Jesus, que todo sollícito por vós pede incessantemente nas suas orações, que faça que vós persevereis perfeitos, e cumprais inteiramente toda vontade de Deos.

13 Porque eu posso dar delle este testemunho, que elle tem hum grande zelo por vós, e pelos de Laodicéa, e de Hierapole.

14 Lucas Medico, nosso carissimo irmão, e Démas, vos saudão.

15 Saudai aos irmãos, que vivem em Laodicéa, e a Nymfas, e á Igreja, que ha em sua casa.

16 E depois que esta Carta for lida entre vós, tende cuidado que ella seja tambem lida na Igreja de Laodicéa, e que se vos lea da mesma sorte aquella dos Laodicenos.

17 E dizei a Archîppo: Considera o ministerio, que recebeste do Senhor, para o cumprires.

18 A saudação, que eu Paulo aqui ajunto, da minha propria mão: Lembrai-vos das minhas cadeias. A graça seja comvosco. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

8 Whom I have sent unto you for the same purpose, that he might know your estate, and comfort your hearts;

9 With Onesimus,[a] a faithful and beloved brother, who is *one* of you. They shall make known unto you all things which *are done* here.

10 Aristarchus[c] my fellow-prisoner saluteth you, and Marcus,[e] sister's son to Barnabas, (touching whom ye received commandments; if he come unto you, receive him;)

11 And Jesus, which is called Justus; who are of the circumcision. These only *are my* fellow-workers unto the kingdom of God, which have been a comfort unto me.

12 Epaphras, who is *one* of you, a servant of Christ, saluteth you, always β labouring fervently[l] for you in prayers, that ye may stand[m] perfect and γ complete in all the will of God.

13 For I bear him record, that he hath a great zeal for you, and them *that are* in Laodicea, and them in Hierapolis.

14 Luke,[b] the beloved physician, and Demas, greet you.

15 Salute the brethren which are in Laodicea, and Nymphas, and the church[d] which is in his house.

16 And when this epistle[f] is read among you, cause that it be read also in the church of the Laodiceans; and that ye likewise read the *epistle* from Laodicea.

17 And say to Archippus,[g] Take heed[h] to the ministry which thou hast received in the Lord, that thou fulfil it.

18 The salutation[i] by the hand of me Paul. Remember[k] my bonds. Grace *be* with you. Amen.

Written from Rome to the Colossians, by Tychicus and Onesimus.

A. D. 64.

a Phile. 10.
b 2Ti.4.10,11.
c Ac. 27. 2.
d Ro. 16. 5. 1Co. 16. 19.
e Ac. 15. 37. 2 Ti. 4. 11.
f 1 Th. 5. 27.
g Phile. 2.
h 1 Ti. 4. 14.
i 2 Th. 3. 17.
k He.13.3,25.
β or, *striving.*
l Ja. 5. 16.
m Mat. 5. 48. He. 6. 1.
γ or, *filled.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α΄. I.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη [d]ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ[1].

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν [n]ἡμῶν·

3 Ἀδιαλείπτως[1] μνημονεύοντες [n] ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως[1], καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς [e]τῆς ἐλπίδος[1] τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν·

5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη [i]εἰς[1] ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν [e]ἐν[1] ὑμῖν δι' ὑμᾶς.

6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς Πνεύματος ἁγίου·

7 Ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς [h]τύπους[1] πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ [h]τῇ[1] Ἀχαΐᾳ.

8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ [h]Ἀχαΐᾳ[1], ἀλλὰ [c]καὶ[1] ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι.

9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ [n]ἡμῶν[1] ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον [a]ἔχομεν[1] πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ·

10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β΄. II.

ΑΥΤΟΙ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

2 Ἀλλὰ [b]καὶ[1] προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ·

4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς·

6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι·

7 Ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα.

8 Οὕτως [l]ἱμειρόμενοι[1] ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν [h]γεγένησθε[1].

9 Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοὶ, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς [b]γὰρ[1] καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν.

11 Καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι,

12 [e]Καὶ μαρτυρούμενοι[1], εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ [n]καλοῦντος[1] ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (καθώς ἐστιν ἀληθῶς) λόγον Θεȣ̃, ὃς ϗ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύȣσιν.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοὶ, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι [a]ταὐτὰ[1] ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν [n]Ἰουδαίων[1]·

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς [b]ἰδίους[1] προφήτας, καὶ [n]ἡμᾶς[1] ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων·

16 Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ [f]εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 [i]Διὸ[1] ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς.

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος [n]καυχήσεως[1]; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [c]Χριστοῦ[1], ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

20 Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν ϗ ἡ χαρά.

Κεφ. γ΄. III.

ΔΙΟ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι·

2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν [a]καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν[1] τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι [d]ὑμᾶς[1] [l]περὶ[1] τῆς πίστεως ὑμῶν·

3 [n]Τῷ[1] [n]μηδένα σαίνεσθαι[1] ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα.

4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε.

5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ, μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν· μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·

7 Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ [n]ἡμῶν[1], διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως·

8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς ϛήκητε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

THESSALONICENSES PRIMA.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS, et Silvanus, et Timotheus Ecclesiæ Thessalonicensium in Deo Patre, et Domino Jesu Christo.

2 Gratia vobis, et pax. Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione,

3 Memores operis fidei vestræ, et laboris, et charitatis, et sustinentiæ spei Domini nostri Jesu Christi, ante Deum et Patrem nostrum:

4 Scientes fratres, dilecti a Deo, electionem vestram:

5 Quia Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum, sed et in virtute, et in Spiritu sancto, et in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos.

6 Et vos imitatores nostri facti estis, et Domini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti:

7 Ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia, et in Achaia.

8 A vobis enim diffamatus est sermo Domini, non solum in Macedonia, et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra, quæ est ad Deum, profecta est, ita ut non sit nobis necesse quidquam loqui.

9 Ipsi enim de nobis annunciant qualem introitum habuerimus ad vos: et quomodo conversi estis ad Deum a simulacris, servire Deo vivo, et vero,

10 Et expectare Filium ejus de cælis (quem suscitavit ex mortuis) Jesum, qui eripuit nos ab ira ventura.

CAP. II.

NAM ipsi scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit:

2 Sed ante passi, et contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos Evangelium Dei in multa solicitudine.

3 Exhortatio enim nostra non de errore, neque de immunditia, neque in dolo,

4 Sed sicut probati sumus a Deo ut crederetur nobis Evangelium: ita loquimur non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra.

5 Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut scitis: neque in occasione avaritiæ: Deus testis est:

6 Nec quærentes ab hominibus gloriam, neque a vobis, neque ab aliis.

7 Cum possemus vobis oneri esse ut Christi Apostoli: sed facti sumus parvuli in medio vestrum, tamquam si nutrix foveat filios suos.

8 Ita desiderantes vos, cupide volebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam animas nostras: quoniam charissimi nobis facti estis.

9 Memores enim estis fratres laboris nostri, et fatigationis: nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus, prædicavimus in vobis Evangelium Dei.

10 Vos testes estis, et Deus, quàm sancte, et juste, et sine querela, vobis, qui credidistis, fuimus:

11 Sicut scitis, qualiter unumquemque vestrum (sicut pater filios suos)

12 Deprecantes vos, et consolantes, testificati sumus, ut ambularetis digne Deo, qui vocavit vos in suum regnum, et gloriam.

13 Ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione: quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei, accepistis illud, non ut verbum hominum, sed (sicut est vere) verbum Dei, qui operatur in vobis, qui credidistis.

14 Vos enim imitatores facti estis fratres Ecclesiarum Dei, quæ sunt in Judæa in Christo Jesu: quia eadem passi estis et vos a contribulibus vestris, sicut et ipsi a Judæis:

15 Qui et Dominum occiderunt Jesum, et Prophetas, et nos persecuti sunt, et Deo non placent, et omnibus hominibus adversantur,

16 Prohibentes nos Gentibus loqui ut salvæ fiant, ut impleant peccata sua semper: pervenit enim ira Dei super illos usque in finem.

17 Nos autem fratres desolati a vobis ad tempus horæ, aspectu, non corde, abundantius festinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio;

18 Quoniam voluimus venire ad vos: ego quidem Paulus, et semel, et iterum, sed impedivit nos satanas.

19 Quæ est enim nostra spes, aut gaudium, aut corona gloriæ? Nonne vos ante Dominum nostrum Jesum Christum estis in adventu ejus?

20 Vos enim estis gloria nostra et gaudium.

CAP. III.

PROPTER quod non sustinentes amplius, placuit nobis remanere Athenis, solis:

2 Et misimus Timotheum fratrem nostrum, et ministrum Dei in Evangelio Christi ad confirmandos vos, et exhortandos pro fide vestra:

3 Ut nemo moveatur in tribulationibus istis: ipsi enim scitis quòd in hoc positi sumus.

4 Nam et cum apud vos essemus, prædicebamus vobis passuros nos tribulationes, sicut et factum est, et scitis.

5 Propterea et ego amplius non sustinens, misi ad cognoscendam fidem vestram: ne forte tentaverit vos is, qui tentat, et inanis fiat labor noster.

6 Nunc autem veniente Timotheo ad nos a vobis, et annunciante nobis fidem et charitatem vestram, et quia memoriam nostri habetis bonam semper, desiderantes nos videre, sicut et nos quoque vos:

7 Ideo consolati sumus fratres in vobis in omni necessitate, et tribulatione nostra per fidem vestram,

8 Quoniam nunc vivimus, si vos statis in Domino.

9 Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis in omni gaudio, quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum,

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA I. DE S. PAULO APOSTOLO
AOS
THESSALONICENSES.

CAP. I.

PAULO, e Silvano, e Timotheo, á Igreja dos Thessalonicenses em Deos Padre, e em o Senhor Jesu Christo :

2 Graça, e paz a vós. Nós damos incessantemente graças a Deos por vós todos, lembrando-nos sem interrupção de vós nas nossas orações ;

3 Lambrando-nos diante de Deos nosso Pai as obras da vossa fé, e os trabalhos da vossa caridade, e a firmeza da esperança, em nosso Senhor Jesu Christo.

4 Porque nós sabemos, irmãos queridos de Deos, qual tem sido a vossa dilecção :

5 Pois que a prégação, que nós vos fizemos do Evangelho, não foi sómente em palavras, mas foi acompanhada, de virtude, e Espirito Santo, e de huma grande abundancia dos seus dons. E vós sabeis tambem, de que modo nós obrámos entre vós por vós.

6 Assim, vós vos fizestes nossos imitadores, e do Senhor, quando entre grandes tribulações recebestes a palavra com alegria do Espirito Santo ;

7 De sorte, que vós servistes de modélo a todos, os que na Macedonia, e na Acaia abraçárão a fé :

8 Porque não só abristes caminho, a que a palavra de Deos se diffundisse pela Macedonia, e pela Acaia, com hum progresso, que dava brádo ; mas a vossa mesma fé, com que credes em Deos, se tem feito por toda a parte tão célebre, que não he necessario fallar eu della :

9 Pois qual entrada tivemos á vos-outros, elles mesmos annuncião de nós ; e como deixados os idolos vos convertestes a Deos, para servirdes ao Deos vivo, e verdadeiro ;

10 E para esperardes do Ceo a Jesus seu Filho, a quem elle resuscitou dos mortos, e que nos livrou da ira, que estava para vir.

CAP. II.

PORQUE vós mesmos sabais, irmãos, que a nossa chegada a vós não foi sem fructo ;

2 Mas depois de termos antes padecido muito, (como vós sabeis,) e de termos experimentado em Filippes varios ultrajes, não deixámos, pondo a confiança em nosso Deos, de vos pregar o Evangelho de Deos, com muitos cuidados.

3 Porque a nossa exhortação não era de erro, nem torpeza, nem de engano :

4 Mas assim como Deos nos escolheo para nos confiar o seu Evangelho ; assim tambem o que fallamos não he para agradar aos homens, mas a Deos, que vê o fundo de nossos corações.

5 Porque nós nunca dissemos palavra alguma de lisonja, como vós bem sabeis ; nem fizemos do nosso ministerio commercio de avareza : Deos he testemunha disso :

6 Nem nós buscámos nunca a gloria dos homens, quer de vós, quer dalgum outro.

7 Nós podiamos, como Apostolos de Christo, impôr-vos o onus ; mas nós nos portámos entre vós com huma brandura, como huma mãi, que acaricia a seus proprios filhos.

8 Assim pelo affecto, que nós vos temos, desejariamos nós dar-vos não sómente o conhecimento do Evangelho de Deos, mas tambem a nossas proprias almas ; tão grande he o amor, que nós vos professamos.

9 Porque lembrados estais vós, irmãos, qual foi o trabalho, e a fadiga, que nós soffremos ; e que nós vos prégamos o Evangelho de Deos, trabalhando de dia, e de noite, por não sermos pezados a nenhum de vós.

10 Vós sois testemunhas, e Deos o he tambem, de quão santa, e justa, e irreprehensivel foi a nossa conducta para comvosco, que abraçastes a fé.

11 E vós sabeis que eu me houve com cada hum de vós, como hum pai com seus filhos ;

12 Exhortando-vos, e consolando-vos, e esconjurando-vos, que vos conduzisseis de huma maneira digna de Deos, que vos chamou ao seu Reino, e á sua Gloria.

13 Por isso he que nós tambem damos a Deos contínuas graças, de que tendo ouvido a palavra de Deos, vós a recebestes não como palavra dos homens, mas como palavra, que verdadeiramente o he de Deos, que obra efficazmente em vós, que sois fieis.

14 Porque vós, irmãos, vos fizestes imitadores das Igrejas de Deos, que são em Christo Jesus na Judéa ; tendo vós soffrido da parte dos vossos naturaes as mesmas perseguições, que ellas da parte dos Judeos,

15 Que tirárão a vida ao mesmo Jesus, e a Profetas, e nos perseguírão a nós : que não agradão a Deos, e que são inimigos de todos os homens :

16 Que nos impedem annunciar aos Gentios a palavra, que os deve salvar, para assim encherem sempre a medida dos seus peccados : porque a ira de Deos cahio sobrelles até o fim.

17 Nós porém, irmãos, tendo estado por hum pouco de tempo separados de vós, de vista, não de coração, tivemos muitas saudades de ver a vossa face.

18 Esta he a causa, por que temos querido visitar-vos : e eu Paulo fiz tenção disso mais de huma vez ; mas Satanaz nos embaraçou.

19 Porque na verdade, quem he a nossa esperança, e a nossa alegria, e a nossa coroa de gloria? Não sois vós os que o sois diante de nosso Senhor Jesu Christo para o dia da sua vinda ?

20 Porque vós sois a nossa gloria, e a nossa alegria.

CAP. III.

NESTES termos, como eu não pudesse soffrer por mais tempo não ter de vós noticias, tive por melhor deixar-me ficar só em Athenas ;

2 E enviei Timotheo, nosso irmão, e Ministro de Deos no Evangelho de Christo, para que elle vos fortalecesse, e vos exhortasse a respeito da vossa fé ;

3 E para que ninguem se commovesse com estas perseguições : porque vós sabeis que isto he, o para que somos destinados.

4 Já desdo tempo, que nós estavamos comvosco, vos prediziamos nós, que tinhamos que padecer tribulações, e com effeito assim aconteceo, como vós sabeis.

5 Por isso pois não podendo esperar mais tempo, eu vo-lo mandei, a fim de reconhecer o estado da vossa fé, temendo não vos tivesse tentado o tentador, e não se tornasse inutil o nosso trabalho.

6 Porém agora que Timotheo voltou de estar comvosco, e que elle nos deo hum tão bom testemunho da vossa fé, e da vossa caridade, e da affectuosa lembrança, que de contínuo tendes de nós, a qual vos faz desejar ver-nos, assim como nós temos tambem o mesmo desejo a vosso respeito :

7 A vossa fé, irmãos, nos faz achar em vós

VERSIO ANGLICANA.

First Epistle of PAUL the Apostle to the THESSALONIANS.

CHAP. I.

A. D. 54.

PAUL, and Silvanus,[a] and Timotheus, unto the church of the Thessalonians[b] *which is* in God the Father and *in* the Lord Jesus Christ: Grace[c] *be* unto you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

2 We give thanks to God always for you all, making mention of you in our prayers ;

3 Remembering without ceasing your work[f] of faith, and labour[g] of love, and patience[h] of hope in our Lord Jesus Christ, in the sight of God and our Father ;

4 Knowing, brethren β beloved, your election of God.

5 For our gospel came[l] not unto you in word only, but also in power,[m] and in the[n] Holy Ghost, and in much assurance ;[o] as ye know what manner of men we were among you for your sake.

6 And ye became[p] followers of us, and of the Lord, having received the word in much affliction, with joy[r] of the Holy Ghost ;

7 So that ye were ensamples to all that believe in Macedonia and Achaia.

8 For from you sounded[u] out the word of the Lord not only in Macedonia and Achaia, but also in every place[w] your faith to God-ward is spread abroad ; so that we need not to speak any thing.

9 For they themselves shew of us what manner of entering in we had unto you, and how ye turned to God[x] from idols, to serve the living and true God ;

10 And to wait[y] for his Son from heaven, whom he raised from the dead, *even* Jesus, which delivered us from the wrath[b] to come.

CHAP. II.

FOR yourselves, brethren, know our entrance in unto you, that it was not in vain :

2 But even after that we had suffered before, and were shamefully entreated, as ye know, at Philippi,[e] we were[f] bold in our God to speak unto you the gospel of God with much contention.[g]

3 For our exhortation *was* not of deceit,[h] nor of uncleanness, nor in guile :

4 But as we were allowed of God to be put in trust[k] with the gospel, even so we speak ; not as pleasing men, but God, which trieth our hearts.

5 For neither[m] at any time used we flattering words, as ye know, nor a cloke of covetousness ; God *is* witness :

6 Nor of men[o] sought we glory, neither of you, nor *yet* of others, when we might have ζ been burdensome,[q] as the apostles of Christ.

7 But we were gentle among you, even as a nurse cherisheth her children :

8 So, being affectionately desirous of you, we were willing to have[s] imparted unto you, not the gospel of God only, but also our own souls, because ye were dear unto us.

9 For ye remember, brethren, our labour[v] and travail : for labouring night and day, because we would not be chargeable unto any of you, we preached unto you the gospel of God.

10 Ye *are* witnesses, and God *also*, how holily and justly and unblameably we behaved ourselves among you that believe :

11 As ye know how we exhorted, and comforted, and charged every one of you, as a father *doth* his children,

12 That ye would walk[d] worthy of God, who[e] hath called you unto his kingdom and glory.

13 For this cause also thank we God without ceasing, because, when ye received the word of God which ye heard of us, ye received *it* not[i] *as* the word of men, but, as it is in truth, the word of God, which effectually worketh[k] also in you that believe.

14 For ye, brethren, became followers of the churches of God which in Judea are in Christ Jesus : for ye also have suffered like things of your own countrymen, even as they *have* of the Jews ;

15 Who both killed the Lord Jesus, and their[q] own prophets, and have γ persecuted us ; and they please not God, and are contrary to all men ;

16 Forbidding[s] us to speak to the Gentiles that they might be saved, to fill[t] up their sins alway ; for the wrath is come upon them to the uttermost.[v]

17 But we, brethren, being taken from you for a short time in presence, not in heart, endeavoured the more abundantly to see your face with great desire.

18 Wherefore we would have come unto you, even I Paul, once and again ; but Satan hindered us.

19 For what *is* our hope, or joy, or crown of δ rejoicing ? *Are* not even ye in[z] the presence[a] of our Lord Jesus Christ at his[c] coming ?

20 For ye are our glory and joy.

CHAP. III.

WHEREFORE when we could no longer forbear, we thought it good to be left at Athens alone ;

2 And sent[d] Timotheus, our brother, and minister of God, and our fellowlabourer in the gospel of Christ, to establish you, and to comfort you concerning your faith ;

3 That[i] no man should be moved by these afflictions : for yourselves know that we[l] are appointed thereunto.

4 For verily, when we were with you, we told you before that we should suffer tribulation ; even as it came to pass, and ye know.

5 For this cause, when[n] I could no longer forbear, I sent to know your faith, lest[p] by some means the tempter have tempted you, and our labour[r] be in vain.

6 But now when Timotheus came from you unto us, and brought us good tidings of your faith and charity, and that ye have good remembrance of us always, desiring[t] greatly to see us, as we also *to see* you ;

7 Therefore, brethren, we were comforted[u] over you, in all our affliction and distress, by your faith :

8 For now we live, if ye stand fast[w] in the Lord.

9 For what thanks can we render to God again for you, for all the joy wherewith we joy for your sakes before our God ;

a 1 Pe. 5. 12.
b Ac. 17. 1, &c.
c Ep. 1. 2.
d Ep. 4. 1.
e 1 Co. 1. 9.
f Jn°. 6. 29. 2 Th. 1. 11.
g He. 6. 10.
h Ro. 12. 12.
i Mat. 10. 40. 2 Pe. 3. 2.
β or, *beloved of God, your election.*
k Ja. 1. 18. 1 Pe. 1. 23.
l Is. 55. 11. Mar. 16. 20.
m 1 Co. 2. 4.
n 2 Co. 6. 6.
o He. 2. 3.
p 2 Co. 8. 5.
q Ac. 7. 52.
γ or, *chased us out.*
r Ac. 13. 52.
s Ac. 17. 5, 13. 18. 12.
t Ge. 15. 16. Mat. 23. 32.
u Ro. 10. 18.
v Re. 22. 11.
w 2 Th. 1. 4.
x 1 Co. 12. 2. Ga. 4. 8.
y Phi. 3. 20.
δ or, *glorying.*
z 2 Co. 1. 14. Phi. 4. 1.
a Jude 24.
b Mat. 3. 7. Ro. 5. 9.
c Re. 1. 7.
d Ac. 17. 15.
e Ac. 16. 12, &c.
f Ac. 17. 2, 3.
g Jude 3.
h 2 Pe. 1. 16.
i Ep. 3. 13.
k 1 Ti. 1. 11, 12.
l Jn°. 16. 2. 1 Co. 4. 9. 2 Ti. 3. 12. 1 Pe. 2. 21.
m 2 Co. 2. 17.
n ver. 1.
o Jn°. 5. 41, 44. Ga. 1. 10.
p 2 Co. 11. 2, 3.
ζ or, *used authority.*
q 2 Co. 12. 13.. 15.
r Ga. 4. 11.
s Ro. 1. 11.
t Phi. 1. 8.
u 2 Co. 7. 6, 7.
v Ac. 20. 34, 35. 2 Th. 3. 7, 8.
w Ep. 6. 13, 14. Phi. 4. 1.

TEXTUS GRÆCUS.

χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.

12 Ὑμᾶς δὲ [d]ὁ Κύριος[1] πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς·

13 Εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [c]Χριστοῦ[1] μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ[f].

Κεφ. δ'. IV.

[a]ΤΟ λοιπὸν[1] οὖν, ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, [i]καθὼς[1] παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, [i]ἵνα περισσεύητε μᾶλλον·

2 Οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

3 Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας·

4 Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ·

5 Μὴ ἐν πάθει [n]ἐπιθυμίας[1], καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν·

6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ [l]προείπαμεν[1] ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα.

7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

8 Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς [h]ἡμᾶς[1].

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν [h]ἔχετε[1] γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους.

10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, περισσεύειν μᾶλλον·

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς [c]ἰδίαις[1] χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν·

12 Ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

13 Οὐ [a]θέλω[1] δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν [i]κεκοιμημένων[1], ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς [n]κοιμηθέντας[1] διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας.

16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται [n]πρῶτον[1].

17 Ἔπειτα ἡμεῖς[θ] οἱ ζῶντες[1], οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω [n]πάντοτε[1] σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Κεφ. ε'. V.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι·

2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι [e]ἡ[1] ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται.

3 Ὅταν [b]γὰρ[1] λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.

4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ.

5 Πάντες [m]ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν.

8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες[b], νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης· καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας.

9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

10 Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς·

13 Καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν [h]ἑαυτοῖς[1].

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, [n]ἀντέχεσθε[1] τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.

15 Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε [c]καὶ[1] εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.

18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

19 Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.

21 [n]Πάντα[1] [m]δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε.

22 Ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα, ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει[f].

25 Ἀδελφοὶ, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

27 [n]Ὁρκίζω[1] ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς [c]ἁγίοις[1] ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. [b]Ἀμήν[1].

VERSIO VULGATA LATINA.

10 Nocte ac die abundantius orantes, ut videamus faciem vestram, et compleamus ea, quæ desunt fidei vestræ?

11 Ipse autem Deus, et Pater noster, et Dominus noster Jesus Christus dirigat viam nostram ad vos.

12 Vos autem Dominus multiplicet, et abundare faciat charitatem vestram in invicem, et in omnes, quemadmodum et nos in vobis:

13 Ad confirmanda corda vestra sine querela in sanctitate, ante Deum et Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis ejus. Amen.

CAP. IV.

DE cetero ergo, fratres, rogamus vos et obsecramus in Domino Jesu, ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo oporteat vos ambulare, et placere Deo, sic et ambuletis ut abundetis magis.

2 Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per Dominum Jesum.

3 Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra: ut abstineatis vos a fornicatione,

4 Ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in santificatione, et honore:

5 Non in passione desiderii, sicut et Gentes, quæ ignorant Deum:

6 Et nequis supergrediatur, neque circumveniat in negotio fratrem suum: quoniam vindex est Dominus de his omnibus, sicut prædiximus vobis, et testificati sumus.

7 Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem.

8 Itaque qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum: qui etiam dedit Spiritum suum sanctum in nobis.

9 De charitate autem fraternitatis non necesse habemus scribere vobis: ipsi enim vos a Deo didicistis ut diligatis invicem.

10 Etenim illud facitis in omnes fratres in universa Macedonia. Rogamus autem vos fratres ut abundetis magis,

11 Et operam detis ut quieti sitis, et ut vestrum negotium agatis, et operemini manibus vestris, sicut præcepimus vobis:

12 Et ut honeste ambuletis ad eos, qui foris sunt: et nullius aliquid desideretis.

13 Nolumus autem vos ignorare fratres de dormientibus, ut non contristemini sicut et ceteri, qui spem non habent.

14 Si enim credimus quòd Jesus mortuus est, et resurrexit: ita et Deus eos, qui dormierunt per Jesum, adducet cum eo.

15 Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, quia nos, qui vivimus, qui residui sumus in adventum Domini, non præveniemus eos, qui dormierunt.

16 Quoniam ipse Dominus in jussu, et in voce Archangeli, et in tuba Dei descendet de cælo: et mortui, qui in Christo sunt, resurgent primi.

17 Deinde nos, qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aëra, et sic semper cum Domino erimus.

18 Itaque consolamini invicem in verbis istis.

CAP. V.

DE temporibus autem, et momentis fratres non indigetis ut scribamus vobis.

2 Ipsi enim diligenter scitis quia dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet.

3 Cum enim dixerint pax, et securitas; tunc repentinus eis superveniet interitus, sicut dolor in utero habenti, et non effugient.

4 Vos autem fratres non estis in tenebris, ut vos dies illa tamquam fur comprehendat:

5 Omnes enim vos filii lucis estis, et filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarum.

6 Igitur non dormiamus sicut et ceteri, sed vigilemus, et sobrii simus.

7 Qui enim dormiunt, nocte dormiunt: et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt.

8 Nos autem, qui diei sumus, sobrii simus, induti loricam fidei, et charitatis, et galeam spem salutis;

9 Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum,

10 Qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus.

11 Propter quod consolamini invicem: et ædificate alterutrum, sicut et facitis.

12 Rogamus autem vos fratres ut noveritis eos, qui laborant inter vos, et præsunt vobis in Domino, et monent vos,

13 Ut habeatis illos abundantius in charitate propter opus illorum: pacem habete cum eis.

14 Rogamus autem vos fratres, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes.

15 Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonum est sectamini in invicem, et in omnes.

16 Semper gaudete.

17 Sine intermissione orate.

18 In omnibus gratias agite: hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis.

19 Spiritum nolite extinguere.

20 Prophetias nolite spernere.

21 Omnia autem probate: quod bonum est tenete.

22 Ab omni specie mala abstinete vos:

23 Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia: ut integer spiritus vester, et anima, et corpus sine querela in adventu Domini nostri Jesu Christi servetur.

24 Fidelis est, qui vocavit vos: qui etiam faciet.

25 Fratres orate pro nobis.

26 Salutate fratres omnes in osculo sancto.

27 Adjuro vos per Dominum ut legatur epistola hæc omnibus sanctis fratribus.

28 Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

le que nos consolar em todas as penalidades,
·afflicções, que padecemos.
8 Porque agora vivemos nós, se vós per-
naneceis firmes no Senhor.
9 Porque verdadeiramente, que acções de
raças assás dignas podemos nós dar a Deos
elo immenso gosto, que sentimos em nós
iante de Deos por vossa causa?
10 Isto nos move a lhe pedir de dia, e de
oite com toda a efficacia, que nos deixe ir
er-vos, a fim de ajuntarmos o que póde fal-
ar ainda á vossa fé.
11 Rogo pois a Deos, e a nosso Pai, e a
osso Senhor Jesu Christo, que sejão servidos
e nos encaminhar até vós.
12 Que o Senhor vos faça crescer cada dia
nais, e mais na caridade, que tendes huns
ara os outros, e para todos; e que ella seja
omo he a nossa para comvosco.
13 Que elle fortaleça os vossos corações,
azendo-vos irreprehensiveis pela santidade
iante de Deos e nosso Pai, no dia que nos-
o Senhor Jesu Christo apparecer com todos
s seus Santos. Amen.

CAP. IV.

QUANTO ao mais, pois, irmãos, nós vos
upplicamos, e nós vos requeremos no Senhor
esus, que como vós ouvistes da nossa boca
ue devieis andar para á Deos agradardes,
ssim andeis com effeito, de modo que cada
ia vos adianteis mais, e mais.
2 Porque vós sabeis quaes são os preceitos,
ue nós vos temos dado do Senhor Jesus.
3 Porque a vontade de Deos he vossa san-
ficação; que eviteis a fornicação;
4 Que cada hum de vós saiba possuir o seu
aso em santificação, e em honra:
5 Não seguindo os movimentos da concu-
scencia, como fazem os Gentios, que não
onhecem a Deos:
6 E que neste negocio nenhum opprima a seu
mão, nem lhe faça injúria: porque o Senhor
ma vingança de todos estes, como nós vo-lo
mos já declarado, e segurado da sua parte.
7 Porque Deos não nos chamou para im-
undicias, mas sim para santificação.
8 Por tanto, aquelle, que despreza estes pre-
itos, não despreza ao homem, mas a Deos,
qual nos deo tambem o seu Santo Espirito.
9 Pelo que toca á caridade fraternal, não
necessario que eu vos escreva: porque
eos mesmo vos ensinou a vos amardes huns
s outros.
10 E na verdade vós assim o praticais com
dos os irmãos, que vivem em toda a Mace-
nia. Mas eu exhorto-vos, irmãos, a que
te vosso amor vá cada vez mais ávante;
11 E a que ponhais estudo em viverdes qui-
os; a que cada hum se applique ao que tem
ra fazer; a que trabalheis de vossas pro-
rias mãos, como nós vo-lo temos ordenado:
12 A fim de vos conduzirdes honestamente
respeito dos que estão fóra da Igreja, e de
s pordes em estado, de não cubiçardes
ada de outrem.
13 Ora nós, irmãos, não queremos que vós
noreis, o que vós deveis saber ácerca dos
ue dormem, para que vos não entristeçais,
mo os outros, que não tem esperança.
14 Porque se nós cremos que Jesus morreo,
que resurgio, tambem devemos crer, que
eos fará vir com Jesus aquelles, que dormí-
o nelle.
15 Por tanto, nós dizemos á vos na palavra
Senhor; que nós, que vivemos, e que so-
os reservados para a viuda do Senhor, não
eveniremos aos que já dormem.
16 Porque logo que o sinal tiver sido dado
la voz do Arcanjo, e pela trombeta de De-
os; o Senhor mesmo descerá do Ceo, e então
os que forem mortos em Christo resurgiráõ
primeiro.
17 Depois nós-outros, que estamos vivos, e
que somos deixados, seremos arrebatados
com elles ás nuvens, a nos ir encontrar com
Christo no ar; e assim viveremos para sem-
pre com o Senhor.
18 Pelo que, consolai-vos huns aos outros
nestas palavras.

CAP. V.

ORA sobre os tempos, e os momentos, não
he necessario, irmãos, que nós vos escrevamos.
2 Porque vós sabeis muito bem, que o dia do
Senhor ha de vir, como hum ladrão de noite.
3 Porque quando elles disserem, em paz, e
segurança, então de hum golpe virá sobre
elles huma ruina imprevista, como a huma
mulher sobrevem as dores do parto, sem que
lhes reste meio algum de escapar.
4 Mas vós, irmãos, não estais em trévas,
para serdes surprendidos deste dia, como de
hum ladrão.
5 Porque todos vós sois filhos da luz, e fi-
lhos do dia: nós não somos da noite, nem das
trévas.
6 Não durmamos pois como os outros, mas
vigiemos, e sejamos sóbrios.
7 Porque os que dormem, dormem de noite;
e os que se embebedão, embebedão-se de noite.
8 Mas nós, que somos do dia, sejamos só-
brios, e armemo-nos, tomando por couraça a
fé, e a caridade, e por capacete a esperança
da salvação.
9 Porque Deos não nos destinou para ira,
mas para nos fazer adquirir a salvação por
nosso Senhor Jesu Christo,
10 Que morreo por nós, a fim de que ou vigie-
mos, ou durmamos, vivamos sempre com elle.
11 Pelo que consolai-vos mutuamente, e edi-
ficai-vos huns aos outros, como o fazeis.
12 Ora nós vos supplicamos, irmãos, que te-
nhais consideração com aquelles, que traba-
lhão entre vós no Senhor, e que vos advertem
das vossas obrigações;
13 E que lhes tenhais huma particular ve-
neração em caridade, por causa do seu tra-
balho. Conservai paz com elles.
14 Pedimo-vos tambem, irmãos, que repre-
hendais os inquietos; que consoleis os pusil-
lanimes; que supporteis os fracos; que sejais
pacientes para todos.
15 Vede que não torne ninguem mal por
mal a outro; mas estai sempre promptos a fa-
zer bem, assim a vossos irmãos, como a todos.
16 Estai sempre alegres.
17 Orai incessantemente.
18 Dai graças em todas as cousas: porque
isto he o que Deos quer que todos vós façais
em Christo Jesus.
19 Não extinguais o Espirito.
20 Não desprezeis as Profecias.
21 E provai tudo, e approvai o que he bom.
22 Abstende-vos de tudo o que tem qual-
quer apparencia de mal.
23 E o Deos de paz vos santifique elle
mesmo de todos os modos; para que tudo o
que ha em vós, e o espirito, e a alma, e o
corpo, se conservem sem mancha para a vinda
de nosso Senhor Jesu Christo.
24 Aquelle, que vos chamou, he fiel; e elle
fará isto em vós.
25 Irmãos, orai por nós.
26 Saudai a todos os irmãos, com o osculo
santo.
27 Eu vos esconjuro no Senhor, que façais
ler esta Carta diante de todos os santos irmãos.
28 A graça de nosso Senhor Jesu Christo
seja comvosco. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 54.

10 Night and day praying exceedingly
that we might see your face, and might
perfect[a] that which is lacking in your
faith?
11 Now God himself and our Father,
and our Lord Jesus Christ, β direct our
way unto you.
12 And the Lord make you to increase
and abound in love[c] one toward another,
and toward all *men*, even as we *do* toward
you:
13 To the end he may stablish your
hearts[f] unblameable in holiness before
God, even our Father, at the coming[g] of
our Lord Jesus Christ with all his saints.

CHAP. IV.

FURTHERMORE then we γ beseech
you, brethren, and δ exhort *you* by the
Lord Jesus, that as ye have received of
us how ye ought to walk[k] and to please
God, *so* ye would abound[l] more and more.
2 For ye know what commandments we
gave you by the Lord Jesus.
3 For this is the will of God, *even* your
sanctification, that[n] ye should abstain
from fornication:
4 That every one of you should know
how to possess his vessel in sanctification
and honour;
5 Not in the lust of concupiscence, even
as the Gentiles[q] which know not God:
6 That no *man* go beyond and ζ defraud
his brother η in *any* matter; because that
the Lord *is* the avenger of all such, as we
also have forewarned you and testified.
7 For God hath not called us unto un-
cleanness, but[r] unto holiness.
8 He therefore that κ despiseth, de-
spiseth not man, but God, who hath also
given unto us his Holy Spirit.
9 But as touching brotherly love, ye
need not that I write unto you; for ye
yourselves are taught[u] of God to love
one another.
10 And indeed ye do it toward all the
brethren which are in all Macedonia: but
we beseech you, brethren, that ye increase
more and more:
11 And that ye study to be quiet, and
to[a] do your own business, and to work
with your own hands, as we commanded
you;
12 That ye may walk honestly[d] toward
them that are without, and *that* ye may
have lack of ν nothing.
13 But I would not have you to be ig-
norant, brethren, concerning them which
are asleep, that ye sorrow not, even as
others which have no hope.
14 For if we believe that Jesus died and
rose again, even so[l] them also which sleep
in Jesus will God bring with him.
15 For this we say unto you by the
word of the Lord, that we which are
alive, *and* remain unto the coming of the
Lord, shall not prevent them which are
asleep.
16 For[o] the Lord himself shall descend
from heaven with a shout, with the voice
of the archangel, and with the trump of
God: and the dead in Christ shall rise
first:[p]
17 Then we which are alive *and* re-
main, shall be caught up together with
them in[q] the clouds, to meet the Lord
in the air: and so shall we ever be[r] with
the Lord.
18 Wherefore ρ comfort one another
with these words.

CHAP. V.

BUT of the times and the seasons,
brethren, ye have no need that I write
unto you.
2 For yourselves know perfectly that
the day of the Lord so cometh[b] as a thief
in the night.
3 For when they shall say, Peace and
safety; then sudden destruction cometh
upon them, as travail[d] upon a woman
with child; and they shall not escape.
4 But ye,[e] brethren, are not in dark-
ness, that that day should overtake you
as a thief.
5 Ye are all the children of light, and
the children of the day: we are not of
the night, nor of darkness.
6 Therefore[h] let us not sleep, as *do*
others; but let us watch and be sober.[i]
7 For they that sleep, sleep in the night;
and they that be drunken, are drunken in
the night.
8 But let us, who are of the day, be
sober, putting on the breast-plate[m] of
faith and love; and for an helmet, the
hope of salvation.
9 For God hath not appointed[o] us to
wrath, but to obtain salvation by our
Lord Jesus Christ,
10 Who died for us, that, whether[p] we
wake or sleep, we should live together
with him.
11 Wherefore θ comfort yourselves to-
gether, and edify one another, even as
also ye do.
12 And we beseech you, brethren, to
know them[s] which labour among you,
and are over you in the Lord, and admo-
nish you;
13 And to esteem them very highly in
love for their work's sake. *And* be[t] at
peace among yourselves.
14 Now we λ exhort you, brethren,
warn them that are μ unruly,[v] comfort
the feeble-minded, support the weak,[w] be
patient[x] toward all *men*.
15 See that none render[y] evil for evil
unto any *man;* but ever follow[z] that
which is good, both among yourselves,
and to all *men*.
16 Rejoice[b] evermore.
17 Pray[c] without ceasing.
18 In[e] every thing give thanks; for
this is the will of God in Christ Jesus
concerning you.
19 Quench[f] not the Spirit.
20 Despise[g] not prophesyings.
21 Prove[h] all things; hold[i] fast that
which is good.
22 Abstain[k] from all appearance of
evil.
23 And the very God of peace sanctify
you wholly; and *I pray God* your whole
spirit and soul and body be preserved
blameless[m] unto the coming of our Lord
Jesus Christ.
24 Faithful *is* he[n] that calleth you, who
also will do *it*.
25 Brethren, pray for us.
26 Greet all the brethren with an holy
kiss.
27 I π charge you by the Lord, that
this epistle be read unto all the holy
brethren.
28 The grace of our Lord Jesus Christ
be with you. Amen.

The first *epistle* unto the Thessalonians
was written from Athens.

a 2 Co. 13. 9, 11. Col. 4. 12.
b Lu. 12. 39, 40. 2 Pe. 3. 10. Re. 16. 15.
β or, *guide.*
c 1 Jnº. 4. 7..12.
d Je. 13. 21.
e Ep. 5. 8. 1 Jnº. 2. 8.
f 2 Th. 2. 17. 1 Jnº. 3. 20, 21.
g Zec. 14. 5. Jude 14.
γ or, *request.*
δ or, *beseech.*
h Mat. 25. 5. Ro. 13. 12, 13.
i 1 Pe. 5. 8.
k Col. 1. 10.
l 1 Co. 15. 58.
m Is. 59. 17.
n 1 Co. 6. 15, 18.
o Ro. 9. 22. 1 Pe. 2. 8.
p Ro. 14. 8, 9. 2 Co. 5. 15.
q Ep. 4. 17, 18.
ζ or, *oppress,* or, *over-reach.*
η or, *in the.*
θ or, *exhort.*
r Le. 11. 44. He. 12. 14. 1 Pe. 1. 14..16.
s He. 13. 7, 17.
κ or, *rejecteth.*
t Mar. 9. 50.
u Jnº. 15. 12, 17.
λ or, *beseech.*
μ or, *disorderly.*
v He. 12. 12.
w Ro. 15. 1.
x Ep. 4. 2.
y Pr. 20. 22. 24. 29. Mat. 5. 39, 44. 1 Pe. 3. 9.
z Ga. 6. 10.
a 1 Pe. 4. 15.
b Phi. 4. 4.
c Ro. 12. 12.
d Ro. 13. 13.
e Ep. 5. 20.
ν or, *no man.*
f Ep. 4. 30.
g 1 Co. 14. 1, 39.
h 1 Jnº. 4. 1.
i Phi. 4. 8.
k Is. 33. 15.
l 1 Co. 15. 20, &c.
m 1 Co. 1. 8, 9.
n 1 Co. 10. 13. 2 Th. 3. 3.
o Mat. 24. 30, 31. Ac. 1. 11. 2 Th. 1. 7.
p Re. 20. 5, 6.
π or, *adjure.*
q Re. 11. 12.
r Jnº. 14. 3.
ρ or, *exhort.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. 1.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς [d]ἡμῶν', καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστȣ πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλȣς·

4 Ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε·

5 [n]Ἔνδειγμα' τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε.

6 Εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν·

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

8 Ἐν [i]πυρὶ φλογὸς', διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν, [n]ὄλεθρον' αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς [a]πιστεύουσιν', (ὅτι [n]ἐπιστεύθη' τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' [n]ὑμᾶς,) ἐν' τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει·

12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'. II.

ΕΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν,

2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς [f] μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τȣ͂ [a]Χριστȣ͂'.

3 Μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς [n]ἁμαρτίας', ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ [n]πάντα' λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα· ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ [b]ὡς Θεὸν' καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός.

5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

6 Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται·

8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος [m] [i]ἀναλώσει' τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει [n]τῇ ἐπιφανείᾳ' τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

9 Οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ [d]τῆς' ἀδικίας [d]ἐν' τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς.

11 Καὶ διὰ τοῦτο [h]πέμψει' αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·

12 Ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες [d]ἐν' τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπ Κυρίου, ὅτι [l]εἵλετο' ὑμᾶς ὁ Θεὸς [n]ἀπ' ἀρχῆς' εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας·

14 Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν [i]Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ' ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

17 Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς' ἐν παντὶ [n]λόγῳ καὶ ἔργῳ' ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'. III.

ΤΟ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς·

2 Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 Πιστὸς δέ ἐστιν ὁ [n]Κύριος', ὃς [n]στηρίξει' ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

4 Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε ϗ ποιήσετε.

5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

THESSALONICENSES SECUNDA.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS, et Silvanus, et Timotheus Ecclesiæ Thessalonicensium in Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

2 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Gratias agere debemus semper Deo pro vobis, fratres, ita ut dignum est, quoniam supercrescit fides vestra, et abundat charitas uniuscujusque vestrum in invicem:

4 Ita ut et nos ipsi in vobis gloriemur in Ecclesiis Dei, pro patientia vestra, et fide, et in omnibus persecutionibus vestris, et tribulationibus, quas sustinetis

5 In exemplum justi judicii Dei, ut digni habeamini in regno Dei, pro quo et patimini.

6 Si tamen justum est apud Deum retribuere tribulationem iis, qui vos tribulant:

7 Et vobis, qui tribulamini, requiem nobiscum in revelatione Domini Jesu de cælo cum angelis virtutis ejus,

8 In flamma ignis dantis vindictam iis, qui non noverunt Deum, et qui non obediunt Evangelio Domini nostri Jesu Christi.

9 Qui pœnas dabunt in interitu æternas a facie Domini, et a gloria virtutis ejus;

10 Cum venerit glorificari in sanctis suis, et admirabilis fieri in omnibus, qui crediderunt, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11 In quo etiam oramus semper pro vobis: ut dignetur vos vocatione sua Deus noster, et impleat omnem voluntatem bonitatis, et opus fidei in virtute,

12 Ut clarificetur nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, et vos in illo secundum gratiam Dei nostri, et Domini nostri Jesu Christi.

CAP. II.

ROGAMUS autem vos fratres per adventum Domini nostri Jesu Christi, et nostræ congregationis in ipsum:

2 Ut non cito moveamini a vestro sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tamquam per nos missam, quasi instet dies Domini.

3 Ne quis vos seducat ullo modo: quoniam nisi venerit discessio primùm, et revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis,

4 Qui adversatur, et extollitur supra omne, quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat ostendens se tamquam sit Deus.

5 Non retinetis quòd cum adhuc essem apud vos, hæc dicebam vobis?

6 Et nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo tempore.

7 Nam mysterium jam operatur iniquitatis: tantum ut qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat.

8 Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui eum:

9 Cujus est adventus secundum operationem satanæ in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacibus,

10 Et in omni seductione iniquitatis iis, qui pereunt: eo quòd charitatem veritatis non receperunt ut salvi fierent.

11 Ideo mittet illis Deus operationem erroris ut credant mendacio,

12 Ut judicentur omnes, qui non crediderunt veritati, sed consenserunt iniquitati.

13 Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis fratres dilecti a Deo, quòd elegerit vos Deus primitias in salutem in sanctificatione spiritus, et in fide veritatis;

14 In qua et vocavit vos per Evangelium nostrum in acquisitionem gloriæ Domini nostri Jesu Christi.

15 Itaque fratres state: et tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram.

16 Ipse autem Dominus noster Jesus Christus, et Deus et Pater noster, qui dilexit nos, et dedit consolationem æternam, et spem bonam in gratia,

17 Exhortetur corda vestra, et confirmet in omni opere, et sermone bono.

CAP. III.

DE cetero fratres orate pro nobis ut sermo Dei currat, et clarificetur, sicut et apud vos:

2 Et ut liberemur ab importunis, et malis hominibus: non enim omnium est fides.

3 Fidelis autem Deus est, qui confirmabit vos, et custodiet a malo.

4 Confidimus autem de vobis in Domino, quoniam quæ præcipimus, et facitis, et facietis.

5 Dominus autem dirigat corda vestra in charitate Dei, et patientia Christi.

6 Denunciamus autem vobis fratres in nomine Domini nostri Jesu Christi,

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA II. DE S. PAULO APOSTOLO

AOS

THESSALONICENSES.

CAP. I.

PAULO, e Silvano, e Timotheo, á Igreja le Thessalouíca em Deos nosso Pai, e em Senhor Jesu Christo:

2 Graça, e paz a vós, de Deos nosso Pai, e lo Senhor Jesu Christo.

3 Nós devemos irmãos, dar a Deos por vós ontínuas acções de graças: e he muito justo ue assim o façamos; pois que a vossa fé se ugmenta cada vez mais, e a caridade, que ós tendes huns pelos outros, tóma cada dia iovo crescimento.

4 De sorte, que nós mesmos nos gloriamos m vós nas Igrejas de Deos, por causa da aciencia, e da fé, com que vós permaneceis irmes em todas as perseguições, e tribula-ões, que vos succedem;

5 As quaes são huns sinaes do justo juizo le Deos, que servem para vos fazer dignos lo Reino de Deos, pelo qual vós tambem padeceis.

6 Porque he muito justo, que aos que vos ffligem, dê Deos em paga afflicções;

7 E a vós, que as padeceis, descanço com-iosco, na revelação do Senhor Jesus do Ceo, om os Anjos do seu poder;

8 Quando elle vier com chammas de fogo tomar vingança dos que não conhecem a Deos, e dos que não obedecem ao Evangelho le nosso Senhor Jesu Christo:

9 Os quaes serão castigados com huma norte eterna, ao ver a face do Senhor, e a loria do seu poder;

10 Quando elle vier para ser glorificado os seus Santos, e para se fazer admiravel m todos os que crêrão nelle; pois que o iosso testemunho, foi por vós recebido na sperança daquelle dia.

11 Por isso tambem he que nós oramos ncessantemente por vós; que nosso Deos, os faça dignos da sua vocação, e que cum-pra todos os decretos favoraveis da sua bon-lade, e da obra de fé pelo seu poder;

12 Para que o nome de nosso Senhor Jesu Christo seja glorificado em vós, e vós glori-icados nelle pela graça de nosso Deos, e do Senhor Jesu Christo.

CAP. II.

ORA, irmãos, nós vos esconjuramos pela vinda de nosso Senhor Jesu Christo, e pela iossa reunião com elle;

2 Que vos não deixeis facilmente abalar do vosso sentimento, e que vos não aterreis, nem pelo espirito, nem pela palavra, nem por al-guma Carta, que se supponha vir de nós, que o dia do Senhor está proximo a chegar.

3 Ninguem vos engane por modo algum: porque este dia não ha de vir, sem que tenha succedido primeiro a apostasia, e sem que tenha apparecido o homem do peccado, o filho da perdição;

4 Aquelle inimigo, que se eleva sobre tudo o que se chama Deos, ou que he adorado; de sorte, que elle se assentará no Templo de Deos, ostentando-se como se fosse Deos.

5 Vós não vos lembrais, que eu vos disse estas cousas, quando ainda estava comvosco?

6 E vós sabeis, que he o que agora o de-tem, para apparecer a seu tempo.

7 Porque o mysterio da iniquidade já de presente se obra: entretanto aquelle, que agora está firme, mantenha-se, até que o impedimento sea quitado.

8 E então apparecerá o tal iniquo, a quem o Senhor Jesus matará com o assopro da sua boca, e destruirá com o resplandor da sua vinda:

9 Cuja vinda he segundo a operação de Satanaz, com toda a sorte de milagres, e de sinaes, e de prodigios fallazes,

10 E com todas as seducções, da iniqui-dade aos que perecem, por não terem rece-bido, da caridade da verdade, para serem salvos. Por isso Deos lhes mandará humas illusões tão poderosas, que elles venhão a crer a mentira;

11 Para que assim todos os que não crêrão a verdade, e consentírão na iniquidade, sejão condemnados.

12 Nós porém, irmãos queridos de Deos, nós devemos render por vós a Deos contí-nuas acções de graças, de vos ter escolhido como primicias, para vos salvar pela santifi-cação do Espirito, e pela fé da verdade;

13 Chamando-vos a este estado pelo nosso Evangelho, para adquirirdes a gloria de nos-so Senhor Jesu Christo.

14 Por tanto, irmãos, permanecei firmes, e conservai as Tradições, que tendes apren-dido de nós, quer de palavra, quer por carta.

15 E nosso Senhor Jesu Christo, e Deos nosso Pai, que nos amou, e que nos deo pela sua graça huma consolação eterna, e huma bemaventurada esperança,

16 Console elle mesmo os vossos corações, e vos fortaleça em todas as boas obras, e na boa palavra.

CAP. III

NO que toca ao mais, irmãos, orai por nós, para que a palavra de Deos se dilate, e se faça illustre, como entre vós:

2 E tambem para que sejamos livres dos homens importunos, e máos: porque a fé não he de todos.

3 Porém Deos he fiel, e elle vos fortalecerá, e vos guardará do maligno.

4 Pelo que respeita a vós, nós temos confi-ança no Senhor, que vós cumprís, e que vós haveis de cumprir para o futuro, o que nós vos ordenamos.

5 E o Senhor dirija os vossos corações no amor de Deos, e na paciencia de Christo.

6 Ora, irmãos, nós vos intimamos em nome de nosso Senhor Jesu Christo, que vos retireis de todo aquelle vosso irmão, que se conduz desregradamente, e não segundo as tradi-ções, que recebêrão de nós.

VERSIO ANGLICANA.

The Second Epistle of PAUL the Apostle to the THESSALONIANS.

CHAP. I.

PAUL, and Silvanus, and Timotheus, unto[a] the church of the Thessalonians in God our Father and the Lord Jesus Christ.

2 Grace[b] unto you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

3 We are bound to thank God always for you, brethren, as it is meet, because that your faith groweth exceedingly, and the charity of every one of you all toward each other aboundeth;

4 So that we ourselves glory[g] in you in the churches of God, for your patience and faith in all your persecutions and tribulations that ye endure;[h]

5 *Which is*[i] a manifest token of the righteous judgment of God, that ye may be counted worthy of the kingdom of God, for which ye also suffer:[l]

6 Seeing[m] *it is* a righteous thing with God to recompense tribulation to them that trouble you;

7 And to you who are troubled,[o] rest with us; when the Lord Jesus[q] shall be revealed from heaven with γ his mighty angels,

8 In[s] flaming fire δ taking[t] vengeance on them that know[u] not God, and[v] that obey not the gospel of our Lord Jesus Christ:

9 Who shall be punished with everlasting destruction[x] from the presence of the Lord, and from the glory[z] of his power;

10 When he shall come to be[b] glorified in his saints, and to be admired[c] in all them that believe (because our testimony among you was believed) in that day.

11 Wherefore also we pray always for you, that our God would ζ count you worthy[e] of *this* calling, and fulfil all the good pleasure of *his* goodness, and the work of faith with power;

12 That[g] the name of our Lord Jesus Christ may be glorified in you, and ye in him, according to the grace of our God and the Lord Jesus Christ.

CHAP. II.

NOW we beseech you, brethren, by the coming of our Lord Jesus Christ, and *by* our gathering together unto him,

2 That ye be not soon shaken in mind, or be troubled, neither by spirit, nor by word, nor by letter, as from us, as[i] that the day of Christ is at hand.

3 Let no man deceive you by any means: for *that day shall not come,* except[m] there come a falling away first, and that man of sin[n] be revealed, the[o] son of perdition;

4 Who opposeth and exalteth[q] himself above all that is called God, or that is worshipped; so that he, as God, sitteth in the temple of God, shewing himself that he is God.

5 Remember ye not, that, when I was yet with you, I told you these things?

6 And now ye know what β withholdeth, that he might be revealed in his time.

7 For the mystery of iniquity doth already[c] work: only he who now letteth, *will let,* until he be taken out of the way.

8 And then shall that Wicked be revealed, whom the Lord shall[d] consume with the spirit[e] of his mouth, and shall destroy[f] with the brightness of his coming.

9 *Even him,* whose coming is after the working of Satan, with all power and signs and lying wonders,

10 And with all deceivableness[j] of unrighteousness in them that perish; because they received not the love[k] of the truth, that they might be saved.

11 And for this cause God shall send them strong delusion,[n] that they should believe a lie:

12 That[p] they all might be damned who believed not the truth, but had pleasure in unrighteousness.

13 But we[r] are bound to give thanks alway to God for you, brethren beloved of the Lord, because God hath from the beginning chosen[w] you to salvation through sanctification of the Spirit and belief of the truth;

14 Whereunto[y] he called you by our gospel, to the obtaining of the glory[a] of our Lord Jesus Christ.

15 Therefore, brethren, stand fast, and hold the traditions which ye have been taught, whether by word, or our epistle.

16 Now our Lord Jesus Christ himself, and God, even our Father, which[d] hath loved us, and hath given *us* everlasting consolation and good hope[f] through grace,

17 Comfort your hearts, and stablish you in every good word and work.

CHAP. III.

FINALLY, brethren, pray for us, that the word of the Lord may η have *free* course, and be glorified, even as *it is* with you:

2 And that we may be delivered from θ unreasonable and wicked men: for all *men* have not faith.

3 But the Lord[h] is faithful, who shall stablish you, and keep[k] *you* from evil.

4 And we have confidence[l] in the Lord touching you, that ye both do and will do the things which we command you.

5 And the Lord direct[p] your hearts into the love of God, and into the κ patient waiting for Christ.

6 Now we command you, brethren, in the name of our Lord Jesus Christ, that ye withdraw[r] yourselves from every

A. D. 54.

a 1Th.1.1,&c.
β or, *holdeth.*
b 1 Co. 1. 3.
c 1 Jn°. 4. 3.
d Da.7.10,11.
e Is. 11. 4. Re.19.15,21.
f He. 10. 27.
g 2 Co. 9. 2. 1Th.2.19,20.
h Ja. 5. 11.
i Phi. 1. 28.
j He. 3. 13.
k 1Co. 16.22.
l 1 Th. 2. 14. He.10.32,33.
m Re. 6. 10.
n Eze. 14. 9. Ro. 1. 24.
o Re. 14. 13.
p De. 32. 35.
q 1 Th. 4. 16. Jude 14.
γ *the angels of his power.*
r ch. 1. 3.
s He. 10. 27. 2 Pe. 3. 7.
δ or, *yielding.*
t De.32.41,43.
u Ps. 79. 6. Zep. 1. 6.
v Ro. 2. 8.
w Ep. 1. 4. 1 Th. 1. 4. 1 Pe. 1. 2.
x Phi. 3. 19. 2 Pe. 3. 7.
y 1 Pe. 5. 10.
z Is. 2. 19.
a Jn°. 17. 22.
b Mat.25.31.
c Ps. 68. 35.
d Jn°. 13. 1. Re. 1. 5.
ζ or, *vouchsafe.*
e Col. 1. 12. Re. 3. 4.
f 1 Pe. 1. 3.
g 1 Pe. 1. 7.
η *run.*
θ *absurd.*
h 1 Co. 1. 9.
i Mat.24.4..6.
k Jn°. 17. 15.
l 2 Co. 7. 16.
m 1 Ti. 4. 1.
n Da. 7. 25.
o Jn°. 17. 12.
p 1Ch.29.18.
κ or, *patience of Christ.*
q Is. 14. 13. Re. 13. 6.
r 1 Ti. 6. 5.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛ. Β′ III.

περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν
ἣν [a]παρέλαβε[1] παρ' ἡμῶν.
7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς·
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν·
8 Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος,
ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν
ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν.
9 Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-
τοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.
10 Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο πα-
ρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργά-
ζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.
11 Ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν
ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ πε-
ριεργαζομένους.
12 Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ
παρακαλοῦμεν [i]διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ[1], ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν
ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.
13 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, μὴ ἐκκακήσητε καλο-
ποιοῦντες.
14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ [n]ἡμῶν
διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον[1] σημειοῦσθε· [o]καὶ[1]
μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ.
15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθε-
τεῖτε ὡς ἀδελφόν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν
τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ [i]τρόπῳ[1]. Ὁ
Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παυλοῦ, ὅ ἐστι
σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ πάντων ὑμῶν. [c]Ἀμήν[1].

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. II. AD THESSA. III.

ut subtrahatis vos ab omni fratre am-
bulante inordinate, et non secundum
traditionem, quam acceperunt a nobis.
7 Ipsi enim scitis quemadmodum
oporteat imitari nos: quoniam non
inquieti fuimus inter vos:
8 Neque gratis panem manducavimus
ab aliquo, sed in labore, et in fatigatione,
nocte et die operantes, ne quem ves-
trum gravaremus.
9 Non quasi non habuerimus potes-
tatem, sed ut nosmetipsos formam dare-
mus vobis ad imitandum nos.
10 Nam et cum essemus apud vos,
hoc denunciabamus vobis: quoniam si
quis non vult operari, nec manducet.
11 Audivimus enim inter vos quos-
dam ambulare inquiete, nihil operan-
tes, sed curiose agentes.
12 Iis autem, qui ejusmodi sunt, de-
nunciamus, et obsecramus in Domino
Jesu Christo, ut cum silentio operantes,
suum panem manducent.
13 Vos autem fratres nolite deficere
benefacientes.
14 Quòd si quis non obedit verbo
nostro per epistolam, hunc notate, et
ne commisceamini cum illo ut confun-
datur:
15 Et nolite quasi inimicum existi-
mare, sed corripite ut fratrem.
16 Ipse autem Dominus pacis det
vobis pacem sempiternam in omni loco.
Dominus sit cum omnibus vobis.
17 Salutatio, mea manu Pauli: quod
est signum in omni epistola, ita scribo.
18 Gratia Domini nostri Jesu Christi
cum omnibus vobis. Amen.

VERSIO LUSITANA.

7 Porque vós mesmos sabeis, de que maneira nos deveis imitar: pois que nós nunca vivemos desregrados entre vós;

8 Nem comemos de graça o pão de ninguem; mas trabalhámos de dia, e de noite até cansar, por não sermos pezados a nenhum de vós.

9 Isto não he que nós não tivessemos o poder; mas he que nós nos quizemos dar por modélo, para vós nos imitardes.

10 Pelo que, quando nós estavamos comvosco, nós vos declaravamos, que quem não quer trabalhar, não deve comer.

11 Porque ouvimos que ha entre vós alguns inquietos, que não trabalhão nada, e que se mettem com o que lhes não importa.

12 Ora a estas pessoas nós lhes ordenamos, e nós os esconjuramos no Senhor Jesu Christo, que comão o seu pão trabalhando em silencio.

13 E vós, irmãos, não deixeis nunca de fazer bem.

14 Se algum porém não obedece ao que nós ordenamos pela nossa Carta, notai-o, e não tenhais commercio com elle, a fim de que elle se envergonhe:

15 E não o considereis todavia como hum inimigo, mas adverti-o como hum irmão.

16 Entretanto o Senhor da paz vos dê a sua paz em todo o tempo, e em todo o lugar. O Senhor seja com todos vós.

17 Eu Paulo vos saudo aqui de minha propria mão. Este he o meu sinal em todas as minhas cartas: eu escrevo assim:

18 A graça de nosso Senhor Jesu Christo seja com todos vós. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 54.

brother[a] that walketh disorderly, and not after the tradition which he received of us.

7 For yourselves know how ye ought to follow us: for we behaved not ourselves disorderly among you;

8 Neither did we eat any man's bread for nought; but wrought[e] with labour and travail night and day, that we might not be chargeable to any of you:

9 Not because we have not power,[g] but to make ourselves an ensample unto you to follow us.

10 For even when we were with you, this we commanded you, that[k] if any would not work, neither should he eat.

11 For we hear that there are some which walk among you disorderly, working not at all, but are busybodies.[m]

12 Now them that are such we command and exhort by our Lord Jesus Christ, that with quietness they work,[b] and eat their own bread.

13 But ye, brethren, [β] be not[c] weary in well doing.

14 And if any man obey not our word [γ] by this epistle, note that man, and have[d] no company with him, that he may be ashamed.

15 Yet count *him* not as an enemy, but admonish *him* as a brother.[f]

16 Now the Lord[h] of peace himself give you peace always by all means. The Lord *be* with you all.

17 The salutation[i] of Paul with mine own hand, which is the token in every epistle: so I write.

18 The[l] grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

The second *epistle* to the Thessalonians was written from Athens.

a 1 Co. 5. 11, 13.
b Ep. 4. 28.
β *faint not.*
c 1 Co. 15. 58.
γ or, *signify that man by an epistle.*
d ver. 6. Mat. 18. 17.
e Ac. 18. 3. 20. 34.
f Le. 19. 17.
g 1 Co. 9. 6.
h Ro. 16. 20.
i 1 Co. 16. 21.
k Ge. 3. 19.
l Ro. 16. 24.
m 1 Ti. 5. 13. 1 Pe. 4. 15.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΩΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'. 1.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν [e]καὶ[1] [a]Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ[1], τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,

2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς [e]ἡμῶν[1], καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 [e]Καθὼς[1] παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν,

4 Μηδὲ προσέχειν μύθοις, καὶ [n]γενεαλογίαις[1] ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ [h]οἰκονομίαν[1] Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·

6 Ὧν τινες ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν·

7 Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται·

9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, [n]πατραλῴαις καὶ μητραλῴαις[1], ἀνδροφόνοις,

10 Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται·

11 [f]Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.

12 [d]Καὶ[1] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με [f]Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν,

13 [i]Τὸν[1] πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ.

14 Ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ.

16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ [e]πρώτῳ[1] ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων [n]ἀφθάρτῳ[1], ἀοράτῳ, μόνῳ [b]σοφῷ[1] Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπί σοι προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,

19 Ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·

20 Ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος· οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

Κεφ. β'. 2.

[n]ΠΑΡΑΚΑΛΩ[1] οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων·

2 Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων· ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

3 Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ·

4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 Εἷς γὰρ Θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς·

6 Ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, [n]τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις·

7 Εἰς[1] [n]ὃ ἐτέθην[1] ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, (ἀλήθειαν λέγω [b]ἐν Χριστῷ[1], οὐ ψεύδομαι) διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν [n]πίστει[1] καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ [h]διαλογισμοῦ[1].

9 Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ [n]κοσμίῳ[1] μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ·

10 Ἀλλ' (ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα.

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε·

15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν [n]μείνωσιν[1] ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ [n]σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. III.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος[1]· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, [a]νηφάλεον[1], σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν·

3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, [b]μὴ αἰσχρο

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

TIMOTHEUM PRIMA.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS Apostolus Jesu Christi secundum imperium Dei Salvatoris nostri, et Christi Jesu spei nostræ:

2 Timotheo dilecto filio in fide. Gratia, misericordia, et pax a Deo Patre, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Sicut rogavi te ut remaneres Ephesi cum irem in Macedoniam, ut denunciares quibusdam ne aliter docerent,

4 Neque intenderent fabulis, et genealogiis interminatis: quæ quæstiones præstant magis quàm ædificationem Dei, quæ est in fide.

5 Finis autem præcepti est charitas de corde puro, et conscientia bona, et fide non ficta.

6 A quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium,

7 Volentes esse legis doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.

8 Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitime utatur:

9 Sciens hoc quia lex justo non est posita, sed injustis, et non subditis, impiis, et peccatoribus, sceleratis, et contaminatis, parricidis, et matricidis, homicidis,

10 Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, et perjuris, et si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur,

11 Quæ est secundum Evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi.

12 Gratias ago ei, qui me confortavit Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens in ministerio:

13 Qui prius blasphemus fui, et persecutor, et contumeliosus: sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate.

14 Superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide, et dilectione, quæ est in Christo Jesu.

15 Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quòd Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum:

16 Sed ideo misericordiam consecutus sum: ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam ad informationem eorum, qui credituri sunt illi, in vitam æternam.

17 Regi autem sæculorum immortali, invisibili, soli Deo honor, et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

18 Hoc præceptum commendo tibi fili Timothee, secundum præcedentes in te prophetias, ut milites in illis bonam militiam,

19 Habens fidem, et bonam conscientiam, quam quidam repellentes, circa fidem naufragaverunt:

20 Ex quibus est Hymenæus, et Alexander: quos tradidi Satanæ, ut discant non blasphemare.

CAP. II.

OBSECRO igitur primùm omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus:

2 Pro regibus et omnibus, qui in sublimitate sunt, ut quietam, et tranquillam vitam agamus in omni pietate, et castitate.

3 Hoc enim bonum est, et acceptum coram Salvatore nostro Deo,

4 Qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire.

5 Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum homo Christus Jesus:

6 Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, testimonium temporibus suis:

7 In quo positus sum ego prædicator, et Apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor Gentium in fide, et veritate.

8 Volo ergo viros orare in omni loco, levantes puras manus sine ira, et disceptatione.

9 Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia, et sobrietate ornantes se, et non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa:

10 Sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona.

11 Mulier in silentio discat cum omni subjectione.

12 Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum: sed esse in silentio.

13 Adam enim primus formatus est: deinde Heva.

14 Et Adam non est seductus: mulier autem seducta in prævaricatione fuit.

15 Salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserit in fide, et dilectione, et sanctificatione cum sobrietate.

CAP. III.

FIDELIS sermo: Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.

2 Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem,

3 Non vinolentum, non percussorem,

VERSIO LUSITANA.

PRIMEIRA EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO A TIMOTHEO.

CAP. I.

PAULO Apostolo de Jesu Christo, por mandado de Deos nosso Salvador, e de Christo Jesus nossa Esperança:

2 A Timotheo, querido filho seu na fé: Graça, misericordia, e paz de Deos nosso Pai, e de Christo Jesu nosso Senhor.

3 Outra vez te rogo, como o fiz indo para Macedonia, que te deixes estar em Efeso, a fim de advertires a huns certos, que não ensinem huma doutrina differente da nossa;

4 Nem se appliquem a fabulas, e a genealogias sem fim; que mais servem de excitar disputas, que o edificio de Deos que he pela fé.

5 Ora o fim dos preceitos he a caridade, de hum coração puro, e de huma boa consciencia, e de huma fé sincera;

6 Donde desencaminhando-se alguns, derão-se a fazer discursos vãos,

7 Querendo ser Doutores da Lei, e não sabendo nem o que dizem, nem o que segurão.

8 Mas nós sabemos que a Lei he boa, se se usa della como deve ser;

9 Que he reconhecendo-se, que a Lei não foi posta para o justo, mas para os injustos, e rebeldes; para os ímpios, e peccadores; para os irreligiosos, e profanos; para os matadores de pai, e mãi, para os homicidas,

10 Para os fornicarios, para os sodomitas, para os que furtão escravos, para os mentirosos, para os perjuros, e para tudo o que he contra a sã doutrina,

11 Que he segundo o Evangelho da gloria de Deos, cuja prégação me foi confiada.

12 Eu dou graças a Jesu Christo nosso Senhor, que me confortou, por me julgar fiel, constituindo-me no seu ministerio;

13 A mim, que antes era hum blasfemador, e hum perseguidor, e hum ultrajador: mas que consegui a misericordia de Deos, porque fiz todos estes males estando na ignorancia, e na incredulidade.

14 E a graça de nosso Senhor se derramou em abundancia sobre mim, enchendo-me da fé, e da caridade, que he em Christo Jesus.

15 He huma verdade, e essa digna da toda accepção, que Christo Jesu veio a este Mundo a salvar os peccadores, entre os quaes sou eu o primeiro:

16 Mas eu alcancei misericordia, para ser o primeiro, em quem Christo Jesus fizesse resplandecer a sua extremada paciencia, e para modélo, dos que havião de crer nelle para a vida eterna.

17 E ao Rei dos seculos, immortal, invisivel, ao Deos unico, seja honra, e gloria por todos os seculos dos seculos. Amen.

18 O que eu pois te recommendo, filho Timotheo, he, que em cumprimento das profecias, que precedêrão feitas sobre ti, observes a disciplina de huma santa milicia,

19 Conservando a fé, e a boa consciencia, a qual porque alguns repellírão, naufragárão na fé:

20 Deste número he Hymenéo, e Alexandre, os quaes eu entreguei a Satanaz, para que aprendão a não tornar a blasfemar.

CAP. II.

EU te esconjuro pois antes de tudo, que se fação súpplicas, orações, petições, e acções de graças por todos os homens:

2 Pelos Reis, e por todos os que estão elevados em dignidade; para que vivamos huma vida socegada, e tranquilla em toda a sorte de piedade, e de honestidade:

3 Porque isto he bom, e agradavel diante de Deos nosso Salvador,

4 Que quer que todos os homens se salvem, e que cheguem a ter o conhecimento da verdade.

5 Porque elle só ha hum Deos, e só ha hum Mediador entre Deos, e os homens, que he Christo Jesus homem;

6 Que se deo a si mesmo para redempção de todos, testemunho no tempo proprio:

7 Por isso he que eu fui constituido Prégador, e Apostolo, (eu digo a verdade, e não minto) Doutor das gentes na fé, e na verdade.

8 Quero pois que os homens orem em todo o lugar, levantando as mãos puras, sem ira, e sem contenda.

9 Que as mulheres tambem orem, vestidas em trajo decente, adornadas de modestia, e de castidade, e não com os cabellos feitos em anneis, nem com adornos de ouro, ou de perolas, nem com roupas de muito custo;

10 Mas com o ornamento das boas obras, como convem a mulheres, que professão a piedade.

11 As mulheres estejão em silencio, e com huma perfeita submissão, quando alguem as instrue.

12 E eu não permitto que as mulheres ensinem, nem que se arroguem authoridade alguma sobre seus maridos; mas que estejão em silencio.

13 Porque Adão foi formado primeiro, e depois Eva.

14 E Adão não foi seduzido; mas sua mulher, tendo sido seduzida, cahio na desobediencia.

15 E a mulher com tudo salvar-se-ha pelos filhos, que nascerem della, se permanecer na fé, e na caridade, e na santidade com temperança.

CAP. III.

ISTO he huma palavra verdadeira: Que se algum deseja o Episcopado, deseja huma obra boa.

2 Importa logo que o Bispo seja irreprehensivel, o marido de huma mulher, sóbrio, prudente, concertado, casto, amigo da hospitalidade, capaz de ensinar,

P

VERSIO ANGLICANA.

The First Epistle of PAUL the Apostle to TIMOTHY.

CHAP. I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ,[a] by the commandment of God our Saviour, and Lord Jesus Christ, *which is* our hope;[c]

2 Unto Timothy,[d] *my* own son[e] in the faith: Grace,[g] mercy, *and* peace, from God our Father and Jesus Christ our Lord.

3 As I besought thee to abide still at Ephesus, when I went[i] into Macedonia, that thou mightest charge some that they teach no other doctrine,

4 Neither give heed[k] to fables and endless genealogies, which minister questions, rather than godly edifying which is in faith; *so do.*

5 Now the end[m] of the commandment is charity out of a pure[n] heart, and *of* a good conscience, and *of* faith unfeigned:

6 From which some δ having swerved,[o] have turned aside unto vain jangling;

7 Desiring to be teachers of the law; understanding[q] neither what they say, nor whereof they affirm.

8 But we know that the law *is* good,[s] if a man use it lawfully;

9 Knowing this, that[u] the law is not made for a righteous man, but for the lawless and disobedient, for the ungodly and for sinners, for unholy and profane, for murderers of fathers and murderers of mothers, for manslayers,

10 For whoremongers, for them that defile themselves with mankind, for menstealers, for liars, for perjured persons, and if there be any other thing that is contrary to sound[z] doctrine;

11 According to the glorious gospel of the blessed[a] God, which[b] was committed to my trust.

12 And I thank Christ Jesus our Lord, who hath enabled[c] me, for that he counted me faithful,[d] putting[e] me into the ministry;

13 Who was before[g] a blasphemer, and a persecutor, and injurious: but I obtained mercy, because I did *it* ignorantly[h] in unbelief.

14 And the grace of our Lord was exceeding abundant with faith and love which is in Christ Jesus.

15 This *is* a faithful[i] saying, and worthy of all acceptation, that Christ Jesus came[k] into the world to save sinners; of whom I am chief.

16 Howbeit for this cause I obtained mercy, that in me first Jesus Christ might shew forth all long-suffering, for a pattern[m] to them which should hereafter believe on him to life everlasting.

17 Now unto the King[o] eternal, immortal,[p] invisible,[q] the only wise[r] God, *be* honour[s] and glory for ever and ever. Amen.

18 This charge I commit unto thee, son Timothy, according[b] to the prophecies which went before on thee, that thou by them mightest war a good warfare;

19 Holding[f] faith, and a good conscience which some having put away, concerning faith have made shipwreck:

20 Of whom is Hymeneus and Alexander; whom I have delivered[h] unto Satan, that they may learn not to blaspheme.

CHAP. II.

I β EXHORT therefore, that, first of all, supplications, prayers, intercessions, *and* giving of thanks, be made for all men;

2 For kings,[l] and *for* all that are in γ authority; that we may lead a quiet and peaceable life in all godliness and honesty.

3 For this *is* good and acceptable in the sight of God our Saviour;

4 Who[p] will have all men to be saved, and to come unto the knowledge of the truth.

5 For *there is* one[r] God, and one mediator[t] between God and men, the man Christ Jesus;

6 Who gave himself a ransom[w] for all, to be ζ testified in due time.

7 Whereunto I am ordained a preacher, and an apostle, (I speak the truth in Christ, *and* lie not;) a teacher of the Gentiles in faith and verity.

8 I will therefore that men pray[x] everywhere, lifting up holy[y] hands, without wrath and doubting.

9 In like manner also, that women adorn themselves in modest apparel, with shamefacedness and sobriety; not with η broidered hair, or gold, or pearls, or costly array;

10 But (which becometh women professing godliness) with good works.

11 Let the woman[f] learn in silence with all subjection.

12 But I suffer not a woman to teach, nor to usurp authority over the man, but to be in silence.

13 For Adam was first formed, then Eve.

14 And Adam was not deceived, but the woman being deceived, was in the transgression.

15 Notwithstanding she shall be saved in childbearing, if they continue in faith and charity and holiness with sobriety.

CHAP. III.

THIS *is* a true saying, If a man desire the office of a bishop,[l] he desireth a good work.

2 A bishop[m] then must be blameless, the husband of one wife, vigilant, sober, of θ good behaviour, given to hospitality, apt to teach;

3 κ Not given to wine, no striker, not

A. D. 65.

a Ac. 9. 15.
b ch. 4. 14.
c Col. 1. 27.
d Ac. 16. 1.
e Tit. 1. 4.
f ch. 3. 9.
g Ga. 1. 3. 1 Pe. 1. 2.
h 1 Co. 5. 5.
i Ac. 20. 1, 3.
β or, *desire.*
k ch. 6. 3, 4, 20.
l Ro. 13. 1, &c.
m Ro. 13. 8, 10. Ga. 5. 14.
γ or, *eminent place.*
n 2 Ti. 2. 22.
δ or, *not aiming at.*
o 2 Ti. 4. 10.
p Jn°. 3. 15, 16. 2 Pe. 3. 9.
q Ro. 1. 22.
r Ro. 3. 30.
s Ro. 7. 12.
t He. 9. 15.
u Ga. 5. 23.
w Mat. 20. 28.
ζ or, *a testimony.*
x Jn°. 4. 21.
y He. 10. 22.
z 2 Ti. 4. 3. Tit. 1. 9.
a ch. 6. 15.
b 1 Co. 9. 17.
η or, *plaited.* 1 Pe. 3. 3.
c 1 Co. 15. 10.
d 1 Co. 7. 25.
e Col. 1. 25.
f 1 Co. 14. 34.
g Ac. 8. 3. 1 Co. 15. 9.
h Lu. 23. 34.
i 2 Ti. 2. 11. Tit. 3. 8.
k Mat. 9. 13. Lu. 19. 10.
l Phi. 1. 1.
m Ro. 15. 4.
n Tit. 1. 6, &c.
o Ps. 10. 16.
p ch. 6. 15, 16.
q Jn°. 1. 18.
r Ro. 16. 27.
θ or, *modest.*
s 1 Ch. 29. 11.
κ or, *not ready to quarrel and offer wrong, as one in wine.*

TEXTUS GRÆCUS.

κερδῆ[1] ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,

4 Τοῦ ἰδίου οἴκȣ καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;)

6 Μὴ νεόφυτον· ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.

7 Δεῖ δὲ [c]αὐτὸν[1] καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ [n]διλόγους[1], μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς·

9 Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει·

10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ [n]διαβόλους[1], [a]νηφαλέους[1], πιστὰς ἐν πᾶσι.

12 Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.

13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον·

15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.

16 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· [a]Θεὸς[1] ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη [n]ἀγγέλοις[1], ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

Κεφ. δ'. IV.

ΤΟ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι [i]πλάνοις[1], [e]καὶ[1] διδασκαλίαις [n]δαιμονίων[1],

2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

3 Κωλυόντων γαμεῖν, [n]ἀπέχεσθαι[1] βρωμάτων ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.

4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·

5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ [n]τῆς καλῆς διδασκαλίας[1], ᾗ παρηκολούθηκας.

7 Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.

8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

10 Εἰς τοῦτο γὰρ [d]καὶ[1] κοπιῶμεν καὶ [i]ὀνειδιζόμεθα[1], ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

12 Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, [b]ἐν πνεύματι[1], ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.

13 Ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι· ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ [c]ἐν[1] πᾶσιν.

16 Ἔπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς. Τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε' V.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩι μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·

2 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστι [b]καλὸν καὶ[1] ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν Θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

6 Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.

7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν.

8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή·

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε.

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ· γαμεῖν θέλουσιν·

12 Ἔχουσαι κρῖμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.

14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.

15 Ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ.

16 Εἴ τις [d]πιστὸς ἢ[1] πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· Βοῦν ἀλοῶντα οὐ

VERSIO VULGATA LATINA.

sed modestum: non litigiosum, non cupidum, sed

4 Suæ domui bene præpositum: filios habentem subditos cum omni castitate.

5 Si quis autem domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit?

6 Non neophytum: ne in superbiam elatus, in judicium incidat diaboli.

7 Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab iis, qui foris sunt, ut non in opprobrium incidat, et in laqueum diaboli.

8 Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes:

9 Habentes mysterium fidei in conscientia pura.

10 Et hi autem probentur primùm: et sic ministrent, nullum crimen habentes.

11 Mulieres similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus.

12 Diaconi sint unius uxoris viri: qui filiis suis bene præsint, et suis domibus.

13 Qui enim bene ministraverint, gradum bonum sibi acquirent, et multam fiduciam in fide, quæ est in Christo Jesu.

14 Hæc tibi scribo, sperans me ad te venire cito.

15 Si autem tardavero, ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis.

16 Et manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

CAP. IV.

SPIRITUS autem manifeste dicit, quia in novissimis temporibus discedent quidam a fide, attendentes spiritibus erroris, et doctrinis dæmoniorum,

2 In hypocrisi loquentium mendacium, et cauteriatam habentium suam conscientiam,

3 Prohibentium nubere, abstinere a cibis, quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, et iis, qui cognoverunt veritatem.

4 Quia omnis creatura Dei bona est, et nihil rejiciendum quod cum gratiarum actione percipitur:

5 Sanctificatur enim per verbum Dei, et orationem.

6 Hæc proponens fratribus, bonus eris minister Christi Jesu, enutritus verbis fidei, et bonæ doctrinæ, quam assecutus es.

7 Ineptas autem, et aniles fabulas devita: exerce autem teipsum ad pietatem.

8 Nam corporalis exercitatio, ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, et futuræ.

9 Fidelis sermo, et omni acceptione dignus.

10 In hoc enim laboramus, et maledicimur, quia speramus in Deum vivum, qui est Salvator omnium hominum, maxime fidelium.

11 Præcipe hæc, et doce.

12 Nemo adolescentiam tuam contemnat: sed exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate.

13 Dum venio, attende lectioni, exhortationi, et doctrinæ.

14 Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.

15 Hæc meditare, in his esto: ut profectus tuus manifestus sit omnibus.

16 Attende tibi, et doctrinæ: insta in illis. Hoc enim faciens, et teipsum salvum facies, et eos, qui te audiunt.

CAP. V.

SENIOREM ne increpaveris, sed obsecra ut patrem: juvenes, ut fratres:

2 Anus, ut matres: juvenculas, ut sorores in omni castitate:

3 Viduas honora, quæ vere viduæ sunt.

4 Si qua autem vidua filios, aut nepotes habet: discat primùm domum suam regere, et mutuam vicem reddere parentibus. hoc enim acceptum est coram Deo.

5 Quæ autem vere vidua est, et desolata, speret in Deum, et instet obsecrationibus, et orationibus nocte ac die.

6 Nam quæ in deliciis est, vivens mortua est.

7 Et hoc præcipe ut irreprehensibiles sint.

8 Si quis autem suorum, et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, et est infideli deterior.

9 Vidua eligatur non minus sexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor.

10 In operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lavit, si tribulationem patientibus subministravit, si omne opus bonum subsecuta est.

11 Adolescentiores autem viduas devita: Cum enim luxuriatæ fuerint in Christo, nubere volunt:

12 Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.

13 Simul autem et otiosæ discunt circuire domos: non solum otiosæ, sed et verbosæ, et curiosæ, loquentes quæ non oportet.

14 Volo ergo juniores nubere, filios procreare, matres familias esse, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia.

15 Jam enim quædam conversæ sunt retro satanam.

16 Si quis fidelis habet viduas, subministret illis, et non gravetur Ecclesia: ut iis, quæ vere viduæ sunt, sufficiat.

17 Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur: maxime qui laborant in verbo et doctrina.

18 Dicit enim Scriptura: Non alligabis os bovi trituranti. Et: Dignus est operarius mercede sua.

VERSIO LUSITANA.

3 Que não seja sujeito ao vinho, nem inclinado a espancar, mas moderado; alheio de contestações, desinteressado:

4 Que governe bem a sua propria casa, e que mantenha a seus filhos em obediencia, com toda honestidade.

5 Porque se hum não sabe governar a sua propria casa, como terá elle cuidado da Igreja de Deos?

6 Que não seja Neofyto, por não succeder, que altivo de soberba venha a cahir na condemnação do diabo.

7 Importa outrosim, que elle tenha bom testemunho daquelles, que estão fóra; por não succeder, que venha a cahir no opprobrio, e no laço do diabo.

8 Que por semelhante modo os Diaconos sejão honestos, e não dobres nas suas palavras, nem sujeitos a beber muito vinho, nem amigos de sordidas ganancias:

9 Mas que conservem o mysterio da fé com huma consciencia pura.

10 Devem tambem ser provados antes; e feito isto, ser admittidos ao seu ministerio, achando-se que não tem crime nenhum.

11 Que assim mesmo as mulheres sejão castas, isentas de terem má lingua, sóbrias, fieis em todas as cousas.

12 Que se tomem para Diaconos aquelles, que são os maridos de huma mulher, que governem bem a seus filhos, e as suas proprias casas.

13 Porque o bom uso do seu ministerio os fará subir a mais alto gráo, e lhes dará huma grande confiança na fé de Christo Jesus.

14 Eu escrevo-te isto, esperando ir-te ver cedo;

15 Para que se eu tardar, saibas tu como te deves haver na Casa de Deos, que he a Igreja de Deos vivo, columna, e firmamento da verdade.

16 E sem dúvida que he huma cousa grande, que este mysterio da piedade, que se fez ver na carne, tenha sido justificado pelo Espirito, manifestado aos Anjos, prégado ás Nações, crido no Muudo, recebido na gloria.

CAP. IV.

ORA o Espirito diz expressamente, que nos tempos futuros hão de alguns deixar a fé, seguindo os espiritos de erro, e de doutrinas de demonios.

2 Fallando mentiras em hypocrisia, e tendo a sua consciencia cauterizada;

3 Que prohibiráõ que se não case, e que se não comão as viandas, que Deos criou, para serem recebidas com acção de graças pelos fieis, e pelos que alcançárão ter conhecimento da verdade.

4 Porque tudo o que Deos criou he bom, nem se deve rejeitar nada do que se toma com acção de graças,

5 Como santificado que he pela palavra de Deos, e pela oração.

6 Ensinando tu isto aos irmãos, serás hum bom Ministro de Christo Jesus, nutrido das verdades da fé, e da boa doutrina, que atégora seguiste.

7 Foge de fabulas impertinentes, e de velhas, e exercita-te em obras de piedade.

8 Porque o exercicio corporal serve para poucas cousas; mas a piedade he util para tudo, e a ella he que forão promettidos os bens presentes, e os da vida futura.

9 Isto, he huma verdadeira palavra, e digna de toda accepção.

10 Porque o que a nós nos dá que padecer, e o porque somos amaldiçoados, he que nós esperamos no Deos vivo, que he o Salvador de todos os homens, e principalmente dos fieis.

11 Manda, e ensina estas cousas.

12 Ninguem te despreze por causa da tua mocidade; mas faze-te o exemplar dos fieis na palavra, na conversação, na caridade, na fé, na castidade.

13 Em quanto esperas que eu venha, applica-te á lição, á exhortação, e á instrucção.

14 Não desprezes a graça, que he em ti, que te foi dada em consequencia de huma profecia, pela imposição das mãos do Presbyterio.

15 Medita estas cousas: ellas sejão a tua occupação, para que o teu adiantamento seja conhecido por todos.

16 Tem cuidado por ti, e pela doutrina: persevera nellas; porque fazendo deste modo, salvar-te-has a ti, e aos que te ouvem.

CAP. V.

NAO reprehendas com aspereza ao velho, mas adverte-o como a pai; e aos moços, como a irmãos;

2 As velhas, como a mãis; as moças, como a irmans, com toda a pureza.

3 Honra as viuvas, que são verdadeiramente viuvas.

4 Se alguma viuva porém tem filhos, ou netos, aprendão primeiro que tudo a exercitar a piedade com a sua casa, e a tornar a seu pai, e a sua mãi o que delles recebérão; porque isto he huma cousa, que agrada a Deos.

5 Mas a viuva, que he verdadeiramente viuva, e desamparada, espere em Deos, e persevere de dia, e de noite em súpplicas, e orações.

6 Porque a que vive em delicias, está morta, ainda que pareça viva.

7 Faze-lhes pois entender isto que não haja nellas que reprehender.

8 Se algum não tem cuidado dos seus, e principalmente dos da sua casa, esse renunciou a fé, e he pior que hum infiel.

9 A viuva que houver de ser escolhida, não tenha menos de sessenta annos; e a mulher de hum marido;

10 E haja quem possa dar testemunho das suas boas obras: se educou a seus filhos; se exercitou a hospitalidade; se lavou os pés aos Santos; se soccorreo os attribulados; se se applicou a todo o genero de boas obras.

11 Mas foge das viuvas moças: porque depois de terem vivido luxuriosamente contra Christo, querem casar;

12 O que he para ellas a sua condemnação, porque violárão a primeira fé.

13 Além disto vivendo na ociosidade, ellas se acostumão a andar de casa em casa: e não sómente são ociosas, mas tambem palreiras, e curiosas, fallando de cousas, de que não devião.

14 Antes quero pois que as moças casem; que tenhão filhos; que sejão mãis de familia; e que não dem occasião alguma ao inimigo de dizer mal de nós.

15 Porque já ha algumas, que se desgarrárão por seguir a Satanaz.

16 Se algum dos fieis tem viuvas suas parentas, dê-lhes o que lhes for necessario, e não se grave a Igreja; para que assim possa ella sustentar as que são verdadeiramente viuvas.

17 Os Presbyteros, que governão bem, são dignos de honra dobrada, principalmente aquelles, que trabalhão na palavra, e na doutrina.

18 Porque a Escritura diz: Não atarás a boca ao boi, que anda na debulha. E tam-

VERSIO ANGLICANA.

greedy of filthy lucre; but patient, not a brawler, not covetous;

4 One that ruleth well[b] his own house, having his children in subjection with all gravity;

5 (For if a man know not how to rule his own house, how shall he take care of the church of God?)

6 Not β a novice, lest being lifted up with pride[e] he fall into the condemnation of the devil.[g]

7 Moreover he must have a good report of them[i] which are without; lest he fall into reproach, and the snare[k] of the devil.

8 Likewise *must* the deacons[l] *be* grave, not double-tongued, not[m] given to much wine, not greedy of filthy lucre;

9 Holding[o] the mystery[p] of the faith in a pure conscience.

10 And let these also first be proved; then let them use the office of a deacon, being *found* blameless.

11 Even so *must their* wives[r] *be* grave, not slanderers, sober, faithful in all things.

12 Let the deacons be the husbands of one wife, ruling[s] their children and their own houses well.

13 For they that have δ used the office of a deacon well,[u] purchase to themselves a good degree, and great boldness in the faith[v] which is in Christ Jesus.

14 These things write I unto thee, hoping to come unto thee shortly:

15 But if I tarry long, that thou mayest know how thou oughtest to behave thyself in the house[w] of God, which is the church of the living God, the pillar and θ ground of the truth.

16 And, without controversy, great is the mystery[y] of godliness: God was κ manifest in the flesh,[z] justified in the Spirit,[b] seen of angels,[c] preached unto the Gentiles,[d] believed on[e] in the world, received up[f] into glory.

CHAP. IV.

NOW the Spirit speaketh expressly, that[g] in the latter times some shall depart from the faith, giving heed to seducing spirits,[h] and doctrines of devils;

2 Speaking lies in hypocrisy; having their conscience seared with a hot iron;

3 Forbidding to marry, *and commanding* to abstain from meats, which God hath created to be received[k] with thanksgiving of them which believe and know the truth.

4 For every creature of God *is* good, and nothing to be refused, if it be received with thanksgiving:

5 For it is sanctified by the word of God and prayer.

6 If thou put the brethren in remembrance of these things, thou shalt be a good minister of Jesus Christ, nourished up[m] in the words of faith and of good doctrine, whereunto thou hast attained.

7 But refuse profane and old wives' fables,[n] and exercise thyself *rather* unto godliness.

8 For bodily exercise profiteth ξ little: but godliness[o] is profitable unto all things, having promise[p] of the life that now is, and of that which is to come.

9 This *is* a faithful saying, and worthy of all acceptation.

10 For therefore we both labour and suffer reproach, because we trust in the living God, who is the Saviour of all men, specially of those that believe.

11 These things command and teach.

12 Let[c] no man despise thy youth; but be thou an example of the believers, in word, in conversation, in charity, in spirit, in faith, in purity.

13 Till I come, give attendance to reading, to exhortation, to doctrine.

14 Neglect[d] not the gift that is in thee, which was given thee by prophecy,[f] with the laying on[h] of the hands of the presbytery.

15 Meditate upon these things; give thyself wholly to them; that thy profiting may appear γ to all.

16 Take heed unto thyself, and unto the doctrine; continue in them: for in doing this thou shalt both save[q] thyself, and them that hear thee.

CHAP. V.

REBUKE not an elder, but intreat *him* as a father; *and* the younger men as brethren;

2 The elder women as mothers; the younger as sisters, with all purity.

3 Honour widows that are widows indeed.[t]

4 But if any widow have children or nephews, let them learn first to shew ζ piety at home, and to requite their parents: for that is good and acceptable before God.

5 Now she that is a widow indeed, and desolate, trusteth in God, and continueth in supplications and prayers night and day.

6 But she that liveth η in pleasure is dead[x] while she liveth.

7 And these things give in charge, that they may be blameless.

8 But if any provide not for his own, and specially[a] for those of his own λ house, he hath denied the faith, and is worse than an infidel.

9 Let not a widow be μ taken into the number under threescore years old, having been the wife of one man,

10 Well reported of for good works; if she have brought up children, if she have lodged[i] strangers, if she have washed the saints' feet, if she have relieved the afflicted, if she have diligently followed every good work.

11 But the younger widows refuse: for when they have begun to wax wanton against Christ, they will marry;

12 Having damnation, because they have cast off their first faith.

13 And withal they learn *to be* idle, wandering about from house to house; and[l] not only idle, but tatlers also, and busy-bodies, speaking things which they ought not.

14 I will therefore that the younger women marry, bear children, guide the house, give none occasion to the adversary ν to speak reproachfully.

15 For some are already turned aside after Satan.

16 If any man or woman that believeth have widows, let them relieve them, and let not the church be charged; that it may relieve them that are widows indeed.

17 Let[q] the elders that rule well be counted worthy of double honour, especially they who labour in the word and doctrine.

18 For the scripture saith,[r] Thou shalt not muzzle the ox that treadeth out the

A. D. 65.

a 2 Ti. 2. 24.
b Ps. 101. 2.
c Tit. 2. 7, 15.
β or, *one newly come to the faith.*
d 2 Ti. 1. 6.
e Pr. 16. 18.
f ch. 1. 18.
g Jude 6.
h Ac. 13. 3.
i Ac. 22. 12. 1 Th. 4. 12.
k ch. 6. 9. 2 Ti. 2. 26.
l Ac. 6. 3.
γ or, *in all things.*
m ver. 3. Le. 10. 9. Eze. 44. 21.
o Ep. 1. 9.
p ver. 16.
q Ja. 5. 20.
r Tit. 2. 3.
s ver. 4.
t ver. 5, 16.
δ or, *ministered.*
u Mat. 25. 21.
ζ or, *kindness*
v 2 Ti. 2. 1.
w 2 Ti. 2. 20.
η or, *delicately.*
x Re. 3. 1.
θ or, *stay.*
y 1 Co. 2. 7.
κ *manifested.*
z Jnº. 1. 14. 1 Jnº. 1. 2.
a Is. 58. 7.
b Mat. 3. 16. Jnº. 16. 8, 9. Ro. 1. 4. 1 Pe. 3. 18. 1 Jnº. 5. 6.
λ or, *kindred.*
c Mat. 4. 11. Lu. 2. 13. Ep. 3. 10. 1 Pe. 1. 12.
d Ac. 13. 46, 48 Ro. 10. 12, 18.
e Col. 1. 6.
f Lu. 24. 51. Ac. 1. 9.
μ or, *chosen.*
g Da. 11. 35. Mat. 24. 5.. 12. 2 Pe. 2. 1.
h Re. 16. 14.
i Ac. 16. 15.
k Ec. 5. 18.
l 2 Th. 3. 11.
m Je. 15. 16. 1 Pe. 2. 2.
ν *for their railing.*
n Tit. 1. 14.
ξ or, *for a little time.*
o ch. 6. 6.
p Ps. 84. 11.
q 1 Th. 5. 12, 13.
r De. 25. 4.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α'. VI.

φιμώσεις. Καί· Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν.

22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.

23 Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

Κεφ. ς'. VI.

ΟΣΟΙ εἰσὶν ὑπο ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται.

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι· Ταῦτα δίδασκε, καὶ παρακάλει.

3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 Τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραὶ,

5 Παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας.

7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.

8 Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.

9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

10 Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 Σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πρᾳότητα.

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

14 Τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

15 Ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων,

16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν·

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς·

19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως·

21 Ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. I. AD TIM. VI.

19 Adversus presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.

20 Peccantes coram omnibus argue: ut et ceteri timorem habeant.

21 Testor coram Deo, et Christo Jesu, et electis angelis, ut hæc custodias sine præjudicio, nihil faciens in alteram partem declinando.

22 Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Teipsum castum custodi.

23 Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere propter stomachum tuum, et frequentes tuas infirmitates.

24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad judicium: quosdam autem et subsequuntur.

25 Similiter et facta bona, manifesta sunt: et quæ aliter se habent, abscondi non possunt.

CAP. VI.

QUICUMQUE sunt sub jugo servi, dominos suos omni honore dignos arbitrentur, ne nomen Domini et doctrina blasphemetur.

2 Qui autem fideles habent dominos, non contemnant, quia fratres sunt: sed magis serviant, quia fideles sunt et dilecti, qui beneficii participes sunt. Hæc doce, et exhortare.

3 Si quis aliter docet, et non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei, quæ secundum pietatem est, doctrinæ:

4 Superbus est, nihil sciens, sed languens circa quæstiones, et pugnas verborum: ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemiæ, suspiciones malæ,

5 Conflictationes hominum mente corruptorum, et qui veritate privati sunt, existimantium quæstum esse pietatem.

6 Est autem quæstus magnus pietas cum sufficientia.

7 Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud dubium quòd nec auferre quid possumus.

8 Habentes autem alimenta, et quibus tegamur, his contenti sumus.

9 Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, et in laqueum diaboli, et desideria multa inutilia, et nociva, quæ mergunt homines in interitum, et perditionem.

10 Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes erraverunt a fide, et inserverunt se doloribus multis.

11 Tu autem o homo Dei hæc fuge: sectare vero justitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem.

12 Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam, in qua vocatus es, et confessus bonam confessionem coram multis testibus.

13 Præcipio tibi coram Deo, qui vivificat omnia, et Christo Jesu, qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato, bonam confessionem:

14 Ut serves mandatum sine macula, irreprehensibile usque in adventum Domini nostri Jesu Christi,

15 Quem suis temporibus ostendet beatus et solus potens, Rex regum, et Dominus dominantium:

16 Qui solus habet immortalitatem, et lucem inhabitat inaccessibilem: quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest: cui honor, et imperium sempiternum: Amen.

17 Divitibus hujus sæculi præcipe non sublime sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo (qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum)

18 Bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare,

19 Thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

20 O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiæ,

21 Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

bem diz: Aquelle, que trabalha, merece a
sua recompensa.
19 Não recebas accusação alguma contra
hum Presbytero, senão sobre o depoimento
de duas, ou tres testemunhas.
20 Reprehende publicamente aos que são
culpaveis de crimes, para os outros terem
medo.
21 Eu te esconjuro diante de Deos, e de
Christo Jesus, e dos Anjos escolhidos, que
observes estas cousas sem precipitação de
juizo, e sem te inclinares mais para huma
parte do que para a outra.
22 A ninguem imponhas ligeiramente as
mãos, e não te faças participante dos pecca-
dos de outrem. Conserva-te a ti mesmo puro.
23 Não continues mais a não beber senão
agua; mas usa de hum pouco de vinho por
causa do teu estomago, e das tuas frequentes
doenças.
24 Ha humas pessoas, cujos peccados são
conhecidos antes do juizo: ha outras, que se
não conhecem, senão depois.
25 Da mesma sorte ha pessoas, cujas boas
obras são visiveis a todos: e as que o não
são ainda, não podem por muito tempo estar
occultas.

CAP. VI.

TODOS os que estão debaixo do jugo de
servir, saibão que estão obrigados a tratar
com toda a sorte de honra a seus senhores,
para não darem causa a que o nome, e a dou-
trina do Senhor sejão blasfemados.
2 Os que tem senhores fieis, não os despre-
zem, pois que elles são seus irmãos; mas an-
tes os servão ainda melhor, pois que são fieis,
e merecem ser amados pela beneficencia que
usão. Eis-aqui o que tu deves ensinar, e o a
que deves exhortar.
3 Se alguem ensina doutrina differente
desta, e não abraça as santas instrucções de
nosso Senhor Jesu Christo, e a doutrina, que
he conforme com a piedade,
4 He hum soberbo, que não sabe nada;
mas está possuido de huma enfermidade de
espirito, que o lança em questões, e em com-
bates de palavras, donde nascem a inveja,
as contestações, as maledicencias, as más
supposições,
5 As disputas perniciosas de homens, que
tem o espirito corrompido, que estão privados
da verdade, e que imaginão que a piedade
lhes deve servir de meio para enriquecerem.
6 E a piedade he huma grande riqueza,
quando hum se contenta com o que lhe bas-
ta.
7 Porque nós não trouxemos nada para
este Mundo: e he sem dúvida, que tambem
não podemos levar nada delle.
8 Em tendo pois com que nos sustentar, e
com que nos cubrir, devemos com isto dar-
nos por contentes.
9 Mas os que querem vir a ser ricos, ca-
hem na tentação, e no laço do diabo, e em
muitos desejos inuteis, e perniciosos, que
submergem aos homens no abysmo da per-
dição, e da condemnação.
10 Porque a avareza he a raiz de todos os
males; da qual possuidos alguns, se desgar-
rárão da fé, e se embaraçárão em huma in-
finidade de afflicções.
11 Mas tu, ó homem de Deos, foge destas
cousas: e segue em tudo a justiça, a piedade,
a fé, a caridade, a paciencia, a mansidão.
12 Ha-te com valor no santo combate da
fé: trabalha por levar a vida eterna, para a
qual foste chamado, e pela qual fizeste huma
tão nobre profissão da fé em presença de
muitas testemunhas.
13 Eu te mando diante de Deos, que faz
viver tudo o que vive, e diante de Christo
Jesus, que deo hum tão formoso testemunho
á verdade sob Poncio Pilatos,
14 Que guardes os preceitos, sem mácula,
e sem reprehensão, até a vinda de nosso Se-
nhor Jesu Christo,
15 A quem o bemaventurado, e o só Po-
deroso, o Rei dos Reis, e o Senhor dos Se-
nhores fará apparecer a seu tempo:
16 Aquelle, que só possue a immortalidade,
que habita em huma luz inaccessivel, a quem
nenhum dos homens vio, nem póde ver; ao
qual seja dada honra, e cujo imperio confes-
sem todos ser eterno. Amen.
17 Dá por maximas aos ricos deste Mundo,
que não sejão altivos; que não ponhão a sua
confiança em humas riquezas incertas; mas
em Deos vivo, que nos dá com abundancia
o que nos he necessario para a vida:
18 Que sejão caritativos, e bemfeitores,
que se fação ricos de boas obras; que dem
esmola de boa vontade; que repartão dos
seus bens;
19 Que fação para si hum thezouro sólido
para o futuro, a fim de alcançarem a verda-
deira vida.
20 O Timotheo, guarda o deposito, que te
foi confiado, evitando as profanas novidades
de palavras, e as objecções de huma sciencia
falsamente assim chamada,
21 Da qual fazendo alguns profissão, des-
cahírão da fé. A graça seja comtigo. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

corn. And,[b] The labourer *is* worthy of
his reward.
19 Against an elder receive not an ac-
cusation, but β before two[d] or three
witnesses.
20 Them that sin rebuke[e] before all,
that[g] others also may fear.
21 I charge[h] *thee* before God, and the
Lord Jesus Christ, and the elect[i] angels,
that thou observe these things without
δ preferring one[k] before another, doing
nothing by partiality.
22 Lay hands[m] suddenly on no man,
neither be partaker[n] of other men's sins:
keep thyself pure.
23 Drink no longer water, but use a
little wine[p] for thy stomach's sake and
thine often infirmities.
24 Some men's sins are open[r] before-
hand, going before to judgment: and
some *men* they follow after.
25 Likewise also the good works *of*
some are manifest beforehand; and they
that are otherwise cannot be hid.

CHAP. VI.

LET as many servants[w] as are under
the yoke count their own masters wor-
thy of all honour, that the name of God
and *his* doctrine be not blasphemed.
2 And they that have believing masters,
let them not despise *them*, because they
are brethren; but rather do *them* service,
because they are η faithful and beloved,
partakers of the benefit. These things
teach and exhort.
3 If any man teach otherwise, and con-
sent not to wholesome[d] words, *even* the
words of our Lord Jesus Christ, and to the
doctrine which is according[f] to godliness,
4 He is proud, κ knowing[g] nothing,
but μ doting about questions and strifes
of words, whereof cometh envy, strife,
railings, evil surmisings,
5 Perverse ν disputings of men of cor-
rupt minds, and destitute of the truth,
supposing that gain is godliness: from
such[k] withdraw thyself.
6 But godliness[l] with contentment is
great gain.
7 For we brought nothing into *this*
world, *and it is* certain[n] we can carry
nothing out.
8 And having food and raiment, let us
be therewith content.[o]

A. D. 65.

b Lu. 10. 7.
c Pr. 28. 20.
β or, *under.*
d De. 19. 15.
e Le. 19. 17.
f Ex. 23. 8.
g De. 13. 11.
h 2 Ti. 4. 1.
γ or, *been seduced.*
i Re. 12. 7..9.
δ or, *prejudice.*
k De. 1. 17.
l De. 33. 1.
m Ac. 13. 3.
n 2 Jn°. 11.
o 2 Ti. 4. 7.
p Pr. 31. 6.
q He. 13. 23.
r Ga. 5. 19.
s ch. 5. 21.
t Jn°. 18. 36, 37.
ζ or, *profession.*
u Phi. 2. 15.
v 1 Th. 5. 23.
w Ep. 6. 5.
x ch. 1. 17.
y Re. 17. 14.
z Re. 1. 16, 17.
a Ex. 33. 20.
b Jude 25. Re. 1. 6.
η *believing.*
c Ps. 62. 10.
θ *the uncertainty of.*
d 2 Ti. 1. 13.
e Ec. 5. 18, 19.
f Tit. 1. 1.
κ or, *a fool.*
g 1 Co. 8. 2.
λ or, *sociable.*
μ or, *sick.*
h Phi. 3. 14.
ν or, *gallings one of another.*
i Tit. 1. 14.
k 2 Ti. 3. 5.
l Pr. 15. 16.
m 2 Ti. 2. 18.
n Ps. 49. 17.
o Ge. 28. 20.

9 But they that will[c] be rich, fall into
temptation, and a snare, and *into* many
foolish and hurtful lusts, which drown
men in destruction and perdition.
10 For[f] the love of money is the root
of all evil; which while some coveted
after, they have γ erred from the faith,
and pierced themselves through with
many sorrows.
11 But thou, O man[l] of God, flee these
things; and follow after righteousness,
godliness, faith, love, patience, meek-
ness.
12 Fight[o] the good fight of faith, lay
hold on eternal life, whereunto thou art
also called, and hast professed[q] a good
profession before many witnesses.
13 I give thee charge[s] in the sight of
God, who quickeneth all things, and
before Christ Jesus, who[t] before Pontius
Pilate witnessed a good ζ confession;
14 That thou keep *this* commandment
without spot, unrebukeable,[u] until the
appearing[v] of our Lord Jesus Christ:
15 Which in his times he shall shew,
who is the blessed[x] and only Potentate,
the[y] King of kings, and Lord of lords;
16 Who only hath immortality, dwell-
ing in the light which[z] no man can ap-
proach unto; whom[a] no man hath seen,
nor can see: to whom[b] *be* honour and
power everlasting. Amen.
17 Charge them that are rich in this
world, that they be not high-minded, nor
trust[c] in θ uncertain riches, but in the
living God, who giveth us richly all
things to enjoy;[e]
18 That they do good, that they be
rich in good works, ready to distribute,
λ willing to communicate;
19 Laying up in store for themselves a
good foundation against the time to come,
that they may lay[h] hold on eternal life.
20 O Timothy, keep that which is
committed to thy trust, avoiding[i] pro-
fane *and* vain babblings, and oppositions
of science falsely so called;
21 Which some professing have[m] erred
concerning the faith. Grace *be* with
thee. Amen.

The first to Timothy was written from Laodicea, which is the chiefest city of Phrygia Pacatiana.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α΄. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ᾽ ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων [n]ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω[l] τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ [n]ἡμέρας·

4 Ἐπιποθῶν[l] σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ·

5 Ὑπόμνησιν [i]λαμβάνων[l] τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου Εὐνείκῃ· πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

6 Δι᾽ ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ·

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ᾽ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων·

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν.

12 Δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαισχύνομαι. Οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν [n]παραθήκην[l] μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ᾽ ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης.

16 Δῴη ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ [n]ἐπῃσχύνθη[l]·

17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, [n]σπουδαιότερον[l] ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε.

18 Δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε[f], βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Κεφ. β΄. II.

ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ᾽ ἐμοῦ διὰ [n]πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα[l] παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.

3 [h]Σὺ οὖν κακοπάθησον[l], ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Οὐδεὶς στρατευόμενος[f] ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις· ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.

5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.

6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

7 Νόει ἃ λέγω· [h]δῴη[l] γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.

8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου·

9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ᾽ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται.

10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν·

12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·

13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι [m]ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ [n]Κυρίου[l] μὴ [n]λογομαχεῖν[l], [n]εἰς οὐδὲν[l] χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.

15 Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

16 Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας·

17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν [n]ἕξει[l]· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·

18 Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες [e]τὴν[l] ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν.

19 Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· Καί· Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα [a]Χριστοῦ[l].

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, [c]καὶ[l] εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίω-

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

TIMOTHEUM SECUNDA.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundum promissionem vitæ, quæ est in Christo Jesu:

2 Timotheo charissimo filio, gratia, misericordia, pax a Deo Patre, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Gratias ago Deo, cui servio a progenitoribus in conscientia pura, quòd sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis, nocte ac die,

4 Desiderans te videre, memor lacrymarum tuarum, ut gaudio implear,

5 Recordationem accipiens ejus fidei, quæ est in te non ficta, quæ et habitavit primùm in avia tua Loide, et matre tua Eunice, certus sum autem quòd et in te.

6 Propter quam causam admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum.

7 Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis.

8 Noli itaque erubescere testimonium Domini nostri, neque me vinctum ejus: sed collabora Evangelio secundum virtutem Dei:

9 Qui nos liberavit, et vocavit vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, et gratiam, quæ data est nobis in Christo Jesu ante tempora sæcularia.

10 Manifestata est autem nunc per illuminationem Salvatoris nostri Jesu Christi, qui destruxit quidem mortem, illuminavit autem vitam, et incorruptionem per Evangelium:

11 In quo positus sum ego prædicator, et Apostolus, et magister Gentium.

12 Ob quam causam etiam hæc patior, sed non confundor. Scio enim cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem.

13 Formam habe sanorum verborum, quæ a me audisti in fide, et in dilectione in Christo Jesu.

14 Bonum depositum custodi per Spiritum sanctum, qui habitat in nobis.

15 Scis hoc, quòd aversi sunt a me omnes, qui in Asia sunt, ex quibus est Phigelus, et Hermogenes.

16 Det misericordiam Dominus Onesiphori domui: quia sæpe me refrigeravit, et catenam meam non erubuit:

17 Sed cum Romam venisset, solicite me quæsivit, et invenit.

18 Det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die. Et quanta Ephesi ministravit mihi, tu melius nosti.

CAP. II.

TU ergo fili mi confortare in gratia, quæ est in Christo Jesu:

2 Et quæ audisti a me per multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere.

3 Labora sicut bonus miles Christi Jesu.

4 Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus: ut ei placeat, cui se probavit.

5 Nam et qui certat in agone, non coronatur nisi legitime certaverit.

6 Laborantem agricolam oportet primùm de fructibus percipere.

7 Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.

8 Memor esto Dominum JESUM CHRISTUM resurrexisse a mortuis ex semine David, secundum Evangelium meum,

9 In quo laboro usque ad vincula, quasi male operans: sed verbum Dei non est alligatum.

10 Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo Jesu, cum gloria cælesti.

11 Fidelis sermo: Nam si commortui sumus, et convivemus:

12 Si sustinebimus, et conregnabimus: si negaverimus, et ille negabit nos:

13 Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest.

14 Hæc commone: testificans coram Domino. Noli contendere verbis: ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium.

15 Solicite cura teipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum veritatis:

16 Profana autem, et vaniloquia devita: multum enim proficiunt ad impietatem:

17 Et sermo eorum ut cancer serpit: ex quibus est Hymenæus, et Philetus,

18 Qui a veritate exciderunt, dicentes resurrectionem esse jam factam, et subverterunt quorundam fidem.

19 Sed firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: Cognovit Dominus qui sunt ejus, et discedat ab iniquitate omnis, qui nominat nomen Domini.

20 In magna autem domo non solum sunt vasa aurea, et argentea, sed et lignea, et fictilia: et quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam.

21 Si quis ergo emundaverit se ab istis, erit vas in honorem sanctificatum,

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA II. DE S. PAULO APOSTOLO

TIMOTHEO.

CAP. I.

PAULO, Apostolo de Jesu Christo pela vontade de Deos, segundo a promessa da vida, que nós temos em Christo Jesus,

2 A Timotheo, seu muito amado filho, graça, misericordia, e paz de Deos Padre, e de Christo Jesus nosso Senhor.

3 Dou graças ao Deos, que meus pais servírão, e que eu servo com huma consciencia pura, de que de dia, e de noite te tenho continuamente presente nas minhas orações:

4 E lembrando-me das tuas lagrimas, desejo ver-te, para me encher de gosto,

5 Na recordação daquella fé sincera, que ha em ti, que primeiramente tiverão tua avó Loida, e tua mãi Eunice, e que eu estou certo que tambem tu tens.

6 Pela qual razão eu te advirto, que tornes a accender a fogo da graça de Deos, que recebeste pela imposição das minhas mãos.

7 Porque Deos nos deo hum espirito não de pusillanimidade, mas de fortaleza, e de amor, e de temperança.

8 Não te envergonhes pois de dar testemunho a nosso Senhor, nem de mim, que sou prezo seu; mas padece com o Evangelho, segundo o poder de Deos.

9 Que nos salvou, e nos chamou pela sua santa vocação, não segundo as nossas obras, mas segundo o decreto da sua vontade, e segundo a graça, que nos foi dada em Christo Jesus antes de todos os seculos;

10 E que appareceo agora pela illuminação de nosso Salvador Jesu Christo, que destruio a morte, e tirou á luz pelo Evangelho a vida, e a immortalidade:

11 Do qual eu fui constituido Prégador, e Apostolo, e Mestre das gentes.

12 E por isso he tambem que eu padeço estes males; mas eu não me envergonho delles: porque eu sei a quem confiei o meu deposito, que elle he assás poderoso para mo guardar até aquelle dia.

13 Segue o modêlo das saãs palavras, que ouviste de mim em fé, e em caridade, que he em Christo Jesus.

14 Guarda pelo Espirito Santo, que mora em nós, o excellente deposito, que te foi confiado.

15 Tu sabes, que todos aquelles da Asia se allongárão de mim, entrelles Fygéllas, e Hermógenes.

16 O Senhor faça misericordia á casa de Onesiforo; porque elle muitas vezes me consolou, e não se envergonhou das minhas cadeias;

17 Mas tendo vindo a Roma, me buscou com grande cuidado, e me achou.

18 O Senhor lhe faça a graça de achar misericordia diante do Senhor naquelle dia: porque tu sabes melhor que ninguem a grande assistencia, que elle me fez em Efeso.

CAP. II.

TU pois, meu filho, fortifica-te pela graça, que he em Christo Jesus:

2 E guardando o que ouviste de mim diante de muitas testemunhas, entrega-o em deposito a homens fieis, que sejão capazes de informar do mesmo a outros.

3 Trabalha como hum bom soldado de Christo Jesus.

4 Ninguem, que milita para Deos, se embaraça com negocios seculares, para assim agradar áquelle, que o alistou.

5 Porque o que combate nos jógos públicos, não he coroado, senão depois que combateo conforme a lei.

6 O lavrador, que trabalhou bem, deve ser o primeiro, que participe da colheita dos fructos.

7 Percebe o que te digo: porque o Senhor te dará intelligencia em todas as cousas.

8 Lembra-te que o Senhor Jesu Christo, que nasceo do sangue de David, resurgio dos mortos, segundo o meu Evangelho;

9 Pelo qual he muito o que padeço, até estar em cadeias, como hum malfeitor: mas a palavra de Deos não está ligada.

10 Por isso padeço tudo pelos escolhidos, para que tambem elles consigão a salvação, que he em Christo Jesus, com a gloria celestial.

11 Esta he huma palavra certa: Que se nós morremos com elle, tambem havemos de viver com elle:

12 Se soffremos com elle, tambem nos havemos de alegrar com elle: se o negamos, tambem elle nos ha de negar:

13 Se lhe somos infieis, elle não deixará de permanecer fiel; porque se não póde contradizer a si mesmo.

14 Faze estas advertencias, testificando diante do Senhor. Não tenhas contendas de palavras; porque não são boas, senão para perverter aos que as ouvem.

15 Cuida muito em te fazeres diante de Deos hum Ministro digno da sua approvação; que se não envergonha; que explica fielmente a palavra da verdade.

16 E foge dos que fazem discursos profanos, e vãos; porque estes crescem cada vez mais na impiedade;

17 E a sua doutrina, como gangrena, pouco a pouco vai corrompendo. Deste número são Hymeneo, e Fileto,

18 Que descahírão da verdade, dizendo que a resurreição já se fez, e arruinárão a fé de alguns.

19 Mas o solido fundamento de Deos permanece firme, tendo por sello esta palavra: O Senhor conhece os que são delle; e todo o que invoca o nome do Senhor, ponha-se longe da iniquidade.

20 E em huma grande casa ha não sómente vasos de ouro, e de prata, mas tambem vasos de páo, e de barro: e huns são destinados a usos de honra, e outros a usos de deshonra.

21 Se algum pois se guarda puro destas cousas, será hum vaso de honra, santificado e proprio para serviço do Senhor, preparado para todo o genero de boas obras.

P

VERSIO ANGLICANA.

The Second Epistle of PAUL the Apostle to TIMOTHY.

CHAP. I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the will of God, according to the[b] promise of life which is in Christ Jesus,

2 To Timothy, *my* dearly beloved son:[c] Grace, mercy, *and* peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord.

3 I thank God, whom I serve[f] from *my* forefathers with pure conscience,[h] that without ceasing I have remembrance of thee in my prayers night and day;

4 Greatly desiring[k] to see thee, being mindful of thy tears, that I may be filled with joy;

5 When I call to remembrance the unfeigned faith[l] that is in thee, which dwelt first in thy grandmother Lois, and thy mother[m] Eunice; and I am persuaded that in thee also.

6 Wherefore I put thee in remembrance that thou stir up the gift of God,[p] which is in thee by the putting on of my hands.

7 For God hath not given us the spirit of fear;[r] but of power,[s] and of love, and of a sound mind.

8 Be not thou therefore ashamed of the testimony of our Lord, nor of me his prisoner: but be thou partaker[u] of the afflictions of the gospel according to the power of God;

9 Who hath saved[w] us, and called[x] *us* with an holy calling, not[z] according to our works, but according to his own purpose[a] and grace, which was given us in Christ Jesus, before[c] the world began;

10 But is now made manifest[e] by the appearing of our Saviour Jesus Christ, who hath abolished[h] death, and hath brought life[i] and immortality to light through the gospel:

11 Whereunto I am appointed a preacher, and an apostle, and a teacher of the Gentiles.

12 For the which cause I also suffer these things: nevertheless[n] I am not ashamed: for I know whom I have [δ] believed, and am persuaded that he is able to keep that which I have[o] committed unto him against that day.

13 Hold fast[p] the form[q] of[r] sound words, which thou hast heard of me, in faith and love which is in Christ Jesus.

14 That[s] good thing which was committed unto thee, keep by the Holy Ghost which dwelleth in us.

15 This thou knowest, that all[v] they which are in Asia be turned[x] away from me; of whom are Phygellus and Hermogenes.

16 The Lord give mercy unto the house of Onesiphorus;[a] for he oft refreshed me, and was not ashamed of my chain.[b]

17 But when he was in Rome, he sought me out very diligently, and found *me*.

18 The Lord grant unto him that he may find mercy of the Lord in[e] that day: and in how many things he[f] ministered unto me at Ephesus, thou knowest very well.

A. D. 66.

a Jos. 1. 7. Ep. 6. 10.
b Ep. 3. 6.
c 1 Ti. 1. 2.
β or, *by*.
d 1 Ti. 1. 18.
e Tit. 1. 9.
f Ac. 23. 1.
g ch. 4. 5.
h He. 13. 18.
i 1 Co. 9. 25, 26.
k ch. 4. 9, 21.
l 1 Ti. 4. 6.
γ or, *labouring first, must be partaker.*
m Ac. 16. 1.
n 1 Ti. 4. 15.
o Pr. 2. 6.
p 1 Ti. 4. 14.
q Ro. 1. 3, 4.
r Ro. 8. 15. 1 Jn°. 4. 18.
s Lu. 24. 49.
t Ep. 6. 20.
u Col. 1. 24.
v 2 Co. 1. 6.
w Mat. 1. 21.
x Ro. 8. 28, 30.
y Ro. 6. 5, 8.
z Tit. 3. 5.
a De. 7. 7, 8. Ep. 1. 9, 11.
b Mat. 10, 33.
c Ep. 1. 4.
d Ro. 3. 3.
e 1 Pe. 1. 20.
f Nu. 23. 19.
g 2 Pe. 1. 13.
h 1 Co. 15. 54.
i Jn°. 5. 24..29.
k Tit. 3. 9, 10.
l 2 Pe. 1. 10.
m Mat. 13. 52.
n Ro. 1. 16.
δ or, *trusted.*
o 1 Pe. 4. 19.
p Re. 2. 25.
q Ro. 6. 17.
r 1 Ti. 6. 3.
ζ or, *gangrene.*
s 1 Ti. 6. 20.
t 1 Ti. 6. 21.
u 1 Co. 15. 12.
v Ac. 19. 10.
w Pr. 10. 25
x ch. 4. 10, 16.
η or, *steady.*
y Na. 1. 7. Jn°. 10. 14, 27.
z Ps. 97. 10.
a ch. 4. 19.
b Ac. 28. 20.
c Ro. 9. 21.
d Je. 15, 19.
e Mat. 25. 34..40.
f He. 6. 10.
g ch. 3. 17.
h Ec. 11. 9, 10.
i He. 12. 14.

CHAP. II.

THOU therefore, my son, be[a] strong in the grace that is in Christ Jesus.

2 And the things that thou hast heard of me [β] among many witnesses, the same commit[d] thou to faithful men, who shall be able[e] to teach others also.

3 Thou therefore endure[g] hardness, as a good soldier of Jesus Christ.

4 No man that warreth[i] entangleth himself with the affairs of *this* life; that he may please him who hath chosen him to be a soldier.

5 And if a man also strive for masteries, *yet* is he not crowned, except he strive lawfully.

6 The husbandman [γ] that laboureth must be first partaker of the fruits.

7 Consider[n] what I say; and the[o] Lord give thee understanding in all things.

8 Remember that Jesus Christ,[q] of the seed of David, was raised from the dead according to my gospel:

9 Wherein I suffer trouble, as an evildoer, *even* unto bonds;[t] but the word of God is not bound.

10 Therefore I endure all things for the[v] elect's sakes, that they may also obtain the salvation which is in Christ Jesus with eternal glory.

11 *It is* a faithful saying: For if[y] we be dead with *him*, we shall also live with *him*:

12 If we suffer, we shall also reign with *him*: if we deny[b] *him*, he also will deny us:

13 If[d] we believe not, *yet* he abideth faithful: he[f] cannot deny himself.

14 Of these things put[g] *them* in remembrance, charging *them* before the Lord that they strive[k] not about words to no profit, *but* to the subverting of the hearers.

15 Study[l] to shew thyself approved unto God, a workman that needeth not to be ashamed, rightly[m] dividing the word of truth.

16 But shun profane *and* vain babblings; for they will increase unto more ungodliness:

17 And their word will eat as doth a [ζ] canker: of whom is Hymeneus and Philetus;

18 Who concerning the truth have erred,[t] saying[u] that the resurrection is past already; and overthrow the faith of some.

19 Nevertheless the foundation[w] of God standeth [η] sure, having this seal, The Lord[y] knoweth them that are his. And, Let[z] every one that nameth the name of Christ depart from iniquity.

20 But in a great house there are not only vessels[c] of gold and of silver, but also of wood and of earth; and some to honour, and some to dishonour.

21 If[d] a man therefore purge himself from these, he shall be a vessel unto honour, sanctified, and meet for the master's use, *and* prepared[g] unto every good work.

22 Flee[h] also youthful lusts: but[i] follow righteousness, faith, charity, peace, with

TEXTUS GRÆCUS.

κε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ[f] τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας.

24 Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον,

25 Ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς [n]ἀντιδιατιθεμένους[1]· μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας·

26 Καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

Κεφ. γ΄. III.

ΤΟΥΤΟ δὲ [n]γίνωσκε[1], ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·

2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, [n]ἀχάριστοι[1], ἀνόσιοι,

3 Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,

4 Προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι·

5 Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. Καὶ τούτους ἀποτρέπου.

6 Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ [a]αἰχμαλωτεύοντες[1] [b]τὰ[1] γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις[f]·

7 Πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείαις ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 Ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ [n]Ἰαμβρῆς[1] ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.

9 Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐῤῥύσατο ὁ Κύριος.

12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῇν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται.

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ [n]τίνος[1] ἔμαθες·

15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους [c]τὰ[1] ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16 Πᾶσα γραφὴ, θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ·

17 Ἵνα [n]ἄρτιος[1] ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

Κεφ. δ΄. IV.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ [b]οὖν ἐγὼ[1] ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ [b]τοῦ Κυρίου[1] Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς [l]κατὰ[1] τὴν ἐπιφάνειαν αὐτȣ̃ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτȣ̃·

2 Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ [n]μακροθυμίᾳ[1] καὶ διδαχῇ.

3 Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·

4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τȣ̀ς μύθους ἐκτραπήσονται.

5 Σὺ δὲ [n]νῆφε ἐν πᾶσι,[1] κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα.

8 Λοιπὸν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ [d]πᾶσι[1] τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως·

10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Κρήσκης εἰς [n]Γαλατίαν[1], Τίτος εἰς Δαλματίαν.

11 Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.

13 Τὸν [n]φαιλόνην[1], ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· [l]ἀποδῴη[1] αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

15 Ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη.

17 Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ [i]ἀκούσῃ[1] πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος.

18 [d]Καὶ[1] ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

19 Ἄσπασαι [n]Πρίσκαν[1] καὶ Ἀκύλαν[f], καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν [n]Μιλήτῳ[1] ἀσθενοῦντα.

21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 [e]Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου[1]. [d]Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν[1]. [b]Ἀμήν[1].

VERSIO VULGATA LATINA.

et utile Domino ad omne opus bonum paratum.

22 Juvenilia autem desideria fuge, sectare vero justitiam, fidem, spem, charitatem, et pacem cum iis, qui invocant Dominum de corde puro.

23 Stultas autem, et sine disciplina quæstiones devita: sciens quia generant lites.

24 Servum autem Domini non oportet litigare: sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem,

25 Cum modestia corripientem eos, qui resistunt veritati: nequando Deus det illis pœnitentiam ad cognoscendam veritatem,

26 Et resipiscant a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem.

CAP. III.

HOC autem scito, quòd in novissimis diebus instabunt tempora periculosa:

2 Erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti,

3 Sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate,

4 Proditores, protervi, tumidi, et voluptatum amatores magis quàm Dei:

5 Habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. Et hos devita:

6 Ex his enim sunt, qui penetrant domos, et captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis desideriis:

7 Semper discentes, et numquam ad scientiam veritatis pervenientes.

8 Quemadmodum autem Jannes, et Mambres restiterunt Moysi: ita et hi resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem,

9 Sed ultra non proficient: insipientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum fuit.

10 Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam,

11 Persecutiones, passiones: qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Iconii, et Lystris: quales persecutiones sustinui, et ex omnibus eripuit me Dominus.

12 Et omnes, qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.

13 Mali autem homines, et seductores proficient in pejus, errantes, et in errorem mittentes.

14 Tu vero permane in iis, quæ didicisti, et credita sunt tibi: sciens a quo didiceris.

15 Et quia ab infantia sacras litteras nosti, quæ te possunt instruere ad salutem, per fidem, quæ est in Christo Jesu.

16 Omnis scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia:

17 Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.

CAP. IV.

TESTIFICOR coram Deo, et Jesu Christo, qui judicaturus est vivos, et mortuos, per adventum ipsius, et regnum ejus:

2 Prædica verbum, insta opportune, importune: argue, obsecra, increpa in omni patientia, et doctrina.

3 Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus,

4 Et a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.

5 Tu vero vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple. Sobrius esto.

6 Ego enim jam delibor, et tempus resolutionis meæ instat.

7 Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi.

8 In reliquo reposita est mihi corona justitiæ quam reddet mihi Dominus in illa die justus judex: non solum autem mihi, sed et iis, qui diligunt adventum ejus. Festina ad me venire cito.

9 Demas enim me reliquit, diligens hoc sæculum, et abiit Thessalonicam:

10 Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam.

11 Lucas est mecum solus. Marcum assume, et adduc tecum: est enim mihi utilis in ministerium.

12 Tychicum autem misi Ephesum.

13 Penulam, quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, et libros, maxime autem membranas.

14 Alexander ærarius multa mala mihi ostendit: reddet illi Dominus secundum opera ejus:

15 Quem et tu devita: valde enim restitit verbis nostris.

16 In prima mea defensione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis imputetur.

17 Dominus autem mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio impleatur, et audiant omnes Gentes: et liberatus sum de ore Leonis.

18 Liberavit me Dominus ab omni opere malo: et salvum faciet in regnum suum cæleste, cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

19 Saluta Priscam, et Aquilam, et Onesiphori domum.

20 Erastus remansit Corinthi. Trophimum autem reliqui infirmum Mileti.

21 Festina ante hiemem venire. Salutant te Eubulus, et Pudens, et Linus, et Claudia, et fratres omnes.

22 Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

22 E foge das paixões da gente moça, e segue a justiça, a fé, a caridade, e a paz com aquelles, que invocão o Senhor com pureza de coração.

23 E evita ás questões desasizadas, e inuteis, sabendo que são huma origem de contestações.

24 Ora o servo do Senhor não deve pôr-se a contestar; mas deve ser moderado com todos, capaz de instruir, e paciente;

25 Deve reprehender com brandura aos que resistem á verdade, na esperança de que poderá Deos algum dia dar-lhes o dom da penitencia, para lhes fazer conhecer a verdade;

26 E que assim sahiráõ elles dos laços do diabo, que os tem cativos, para fazer delles o que quizer.

CAP. III.

ORA sabe, que nos ultimos dias haverá huns tempos perigosos:

2 Haverá homens amantes de si mesmos, avarentos, altivos, soberbos, blasfemos, desobedientes a seus pais, e a suas mãis, ingratos, ímpios;

3 Sem affeição, sem paz, calumniadores, de nenhuma temperança, deshumanos, inimigos dos bons;

4 Traidores, protervos, inchados de orgulho, e mais amigos dos deleites, do que de Deos:

5 Que terão huma apparencia da piedade, mas que arruinaráõ a verdade, e o espirito della. Foge pois destes homens:

6 Porque deste número são os que se introduzem nas casas, e que levão após si como cativas as mulheres carregadas de peccados, e possuidas de diversas paixões:

7 As quaes sempre aprendem, e não chegão nunca ao conhecimento da verdade.

8 Mas assim como Jannes, e Mambres resistírão a Moysés; assim estes resistem á verdade: homens corrompidos no espirito, e pervertidos na fé;

9 Mas o progresso, que elles faráo, terá seus limites; porque a sua estulticia será conhecida de todos, bem como o foi a daquelloutros.

10 Mas, tu sabes qual he a minha doutrina; qual o meu modo de vida; qual o fim, que me proponho; qual a minha fé, a minha longanimidade, a minha caridade, e a minha paciencia.

11 As minhas perseguições, e afflicções, que me succedêrão, como aquella de Antiochîa, de Iconio, e de Lystra: como forão grandes as perseguições, que soffri, e como o Senhor me tirou de todas.

12 E todos os que querem viver piamente em Christo Jesus, hão de padecer perseguições.

13 E os homens máos, e os impostores, cada vez iráõ mais avante no mal, estando elles mesmos na illusão, e fazendo cahir nella os outros.

14 Tu porém está firme naquellas cousas, que aprendeste, o que te forão confiadas; sabendo de quem as aprendeste,

15 E que desda infancia foste educado nas Sagradas Letras, que te podem instruir para a salvação, pela fé, que he em Christo Jesus.

16 Toda a Escritura, inspirada por Deos, he util para ensinar, para reprehender, para corrigir, e para instruir na justiça;

17 A fim de que o homem de Deos seja perfeito, estando preparado para toda a boa obra.

CAP. IV.

EU te esconjuro diante de Deos, e diante de Jesu Christo, que ha de julgar os vivos, e os mortos pela sua vinda, e pelo seu Reino;

2 Que prégues a palavra; que instes a tempo, e fóra de tempo; que reprehendas, suppliques, ameaces, sem deixares nunca de os soffrer, e de os instruir.

3 Porque virá hum tempo, em que os homens não poderáõ soffrer a sã doutrina; mas tendo huma grande comichão nas orelhas, recorreráõ a ajuntar huma turba multa de Doutores, que lhes satisfação os seus desejos;

4 E fechando os ouvidos á verdade, os abriráõ ás fabulas.

5 Tu porém vigia; soffre constantemente todo o genero de trabalhos; faze a obra de hum Evangelista; enche todas as obrigações do teu ministerio; sê sóbrio.

6 Porque quanto a mim, eu estou a ponto de ser sacrificado, e o tempo da minha morte se avizinha.

7 Eu combati hum fermoso combate, acabei a minha carreira, guardei a fé.

8 Pelo mais a coroa de justiça, que me está reservada, a qual o Senhor como hum justo Juiz me dará em paga naquelle dia: e não sómente a mim, mas tambem a todos aquelles, que amão a sua vinda. Dá-te pressa a me vires ver.

9 Porque Démas deixou-me, levado do amor deste seculo, e foi para Thessaloníca;

10 Crescente para Galacia, Tito para Dalmacia;

11 Só Lucas está commigo. Toma a Marcos, e traze-o comtigo; porque me he util para o ministerio.

12 Tambem mandei Tychîco a Efeso.

13 Quando vieres, traze-me a capa, que deixei em Tróade em casa de Carpo, e os Livros, e sobre tudo os Pergaminhos.

14 Alexandre o latoeiro tem-me feito grandes males: o Senhor lhe dará a paga, segundo as suas obras.

15 Tu tambem guarda-te delle: porque elle he muito opposto ás nossas palavras.

16 A primeira vez que eu defendi a minha causa, ninguem me assistio, e todos me desampararão: Oxalá que isto não lhes seja imputado.

17 Mas assistio-me o Senhor, e elle me fortaleceo, para que eu acabasse a prégação, e para que todas as Nações a ouvissem: e eu fui livre da boca do leão.

18 O Senhor me livrará de toda a má obra; e me salvará para o seu Reino celestial; á quem seja dada gloria por todos os seculos dos seculos. Amen.

19 Sauda a Prisca, e a Aquila, e a casa de Onesiforo.

20 Erasto ficou em Corintho. Eu deixei a Trófimo doente em Miléto.

21 Apressa-te a vir antes do Inverno. Eubulo, e Pudente, e Lino, e Claudio, e todos os irmãos te saudão.

22 O Senhor Jesu Christo seja com o teu espirito. A graça seja comvosco. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

them that call[a] on the Lord out of a pure heart.

23 But foolish and unlearned questions[c] avoid, knowing that they do gender strifes.

24 And the servant of the Lord must not strive; but be gentle unto all *men*, apt to teach, [β]patient,

25 In meekness[e] instructing those that oppose themselves; if God peradventure[f] will give them repentance to the acknowledging[g] of the truth;

26 And *that* they may [γ]recover themselves out of the snare[i] of the devil, who are taken [δ]captive by him at his will.

CHAP. III.

THIS know also, that[m] in the last days perilous times shall come.

2 For[o] men shall be lovers of their own selves, covetous, boasters, proud, blasphemers, disobedient to parents, unthankful, unholy,

3 Without natural affection, trucebreakers, [η]false accusers, incontinent, fierce, despisers of those that are good,

4 Traitors,[t] heady, high-minded,[u] lovers of pleasure more than lovers of God;

5 Having[w] a form of godliness, but denying the power thereof: from such turn away.

6 For of this sort are they which[y] creep into houses, and lead captive silly women laden with sins, led away with divers lusts,

7 Ever learning, and never able to come to the knowledge of the truth.

8 Now as Jannes and Jambres[a] withstood Moses, so do these also resist the truth: men[b] of corrupt minds, [θ]reprobate concerning the faith.

9 But they shall proceed no further: for their folly shall be manifest unto all *men*, as their's also was.

10 But thou hast [κ]fully known my doctrine, manner of life, purpose, faith, long-suffering, charity, patience,

11 Persecutions, afflictions, which came unto me at Antioch,[d] at Iconium,[e] at Lystra; what persecutions I endured: but out of *them* all[h] the Lord delivered me.

12 Yea, and all that will live godly in Christ Jesus shall suffer persecution.

13 But evil men and seducers shall wax worse and worse, deceiving, and being[l] deceived.

14 But continue[n] thou in the things which thou hast learned and hast been assured of, knowing of whom thou hast learned *them*;

15 And that from a child thou hast known the holy scriptures, which[o] are able to make thee wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus.

16 All[p] scripture *is* given by inspiration of God, and[q] *is* profitable for doctrine, for reproof, for correction, for instruction in righteousness;

17 That the man of God may be perfect,[r] throughly [μ]furnished unto all good works.

CHAP. IV.

I CHARGE[s] *thee* therefore before God, and the Lord Jesus Christ, who shall judge[b] the quick and the dead at his appearing and his kingdom;

2 Preach the word; be instant in season, out of season; reprove,[d] rebuke, exhort, with all long-suffering and doctrine.

3 For the time will come when they will not endure sound doctrine; but after their own lusts shall they heap to themselves teachers, having itching ears;

4 And they shall turn away *their* ears from the truth, and shall be turned unto fables.[h]

5 But watch thou in all things,[k] endure afflictions, do the work of an evangelist, [ζ]make full proof[l] of thy ministry.

6 For I am now ready to be offered, and the time of my departure[n] is at hand.

7 I have fought[p] a good fight, I have finished[q] *my* course, I have kept[r] the faith:

8 Henceforth there is laid up for me a crown[s] of righteousness, which the Lord, the righteous judge, shall give me at that day: and not to me only, but unto all them[v] also that love his appearing.

9 Do thy diligence to come shortly unto me:

10 For Demas hath forsaken me, having loved[x] this present world, and is departed unto Thessalonica; Crescens to Galatia, Titus unto Dalmatia.

11 Only Luke is with me. Take Mark, and bring him with thee; for he is profitable to me for the ministry.

12 And Tychicus[z] have I sent to Ephesus.

13 The cloak that I left at Troas with Carpus, when thou comest bring *with thee*, and the books, *but* especially the parchments.

14 Alexander the coppersmith did me much evil: the Lord[c] reward him according to his works:

15 Of whom be thou ware also; for he hath greatly withstood our [λ]words.

16 At my first answer no man stood with me, but all[f] *men* forsook me: *I pray God* that it may not be laid[g] to their charge.

17 Notwithstanding the Lord[i] stood with me, and strengthened me; that by me the preaching might be fully known, and *that* all the Gentiles might hear: and I was delivered out of the mouth[k] of the lion.

18 And the Lord[m] shall deliver me from every evil work, and will preserve *me* unto his heavenly kingdom: to whom *be* glory for ever and ever. Amen.

19 Salute Prisca and Aquila, and the household of Onesiphorus.

20 Erastus abode at Corinth: but Trophimus have I left at Miletum sick.

21 Do thy diligence to come before winter. Eubulus greeteth thee, and Pudens, and Linus, and Claudia, and all the brethren.

22 The Lord Jesus Christ *be* with thy spirit. Grace *be* with you. Amen.

The second *epistle* unto Timotheus, ordained the first bishop of the church of the Ephesians, was written from Rome, when Paul was brought before [ν]Nero the second time.

A. D. 66.

a 1 Co. 1. 2.
b Re. 20. 12, 13.
c ver. 16.
d Tit. 2. 15.
β or, *forbearing.*
e Ga. 6. 1.
f Ac. 8. 22.
g Tit. 1. 1.
γ *awake.*
h 1 Ti. 1. 4.
i 1 Ti. 3. 7.
k ch. 2. 3.
δ *alive.*
ζ or, *fulfil.*
l 1 Ti. 4. 12, 15.
m 1 Ti. 4. 1. 2 Pe. 3. 3. 1 Jn°. 2. 18. Jude 17, 18.
n Phi. 1. 23. 2 Pe. 1. 14.
o Ro. 1. 29..31.
p 1 Ti. 6. 12.
q Ac. 20. 24.
η or, *makebates.*
r Pr. 23. 23. Re. 3. 10.
s 1 Co. 9. 25. 1 Pe. 5. 4. Re. 2. 10.
t 2 Pe. 2. 10, &c.
u Phi. 3. 19.
v 1 Co. 2. 9.
w Tit. 1. 16.
x 1 Jn°. 2. 15.
y Tit. 1. 11.
z Tit. 3. 12.
a Ex. 7. 11.
b 1 Ti. 6. 5.
θ or, *of no judgment.*
c Ps. 28. 4.
κ or, *been a diligent follower of.*
λ or, *preachings.*
d Ac. 13. 45, 50.
e Ac. 14. 5, 6, 19.
f ch. 1. 15.
g Ac. 7. 60.
h Ps. 34. 19.
i Mat. 10. 19. Ac. 23. 11.
k Ps. 22. 21.
l 2 Th. 2. 11.
m Ps. 121. 7.
n ch. 1. 13.
o Jn°. 5. 39.
p 2 Pe. 1. 21.
q Ro. 15. 4.
r Ps. 119. 98..100.
μ or, *perfected.*
s 1 Ti. 5. 21. 6. 13.
ν *Cesar Nero*, or, *the Emperor Nero.*

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν·

2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,

3 Ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ·

4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις, [h]ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν [i]κατέλιπόν[1] σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα [n]ἐπιδιορθώσῃ[1], καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην.

6 Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.

7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ [n]οἰκονόμον[1], μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ [n]αἰσχροκερδῆ[1]·

8 Ἀλλὰ [n]φιλόξενον[1], φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ·

9 Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ [e]καὶ[1] παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ [d]καὶ[1] ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς·

11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

13 Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,

14 Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

15 Πάντα [c]μὲν[1] καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β'. II.

ΣΥ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ·

2 Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·

3 Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι [n]ἱεροπρεπεῖς[1], μὴ [n]διαβόλους[1], μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,

4 Ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

5 Σώφρονας, ἁγνὰς, [i]οἰκουροὺς[1], ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν,

7 Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ [i]ἀδιαφθορίαν[1], σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,

8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ [a]ὑμῶν[1] λέγειν φαῦλον·

9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

10 Μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν [i]τοῦ[1] σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ [n]ἡ σωτήριος[1] πᾶσιν ἀνθρώποις·

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι·

13 Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

14 Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδείς σου [n]περιφρονείτω[1].

Κεφ. γ'. III.

ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς ἀρχαῖς [d]καὶ[1] ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι·

2 Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πρᾳότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, [n]στυγητοί[1], μισοῦντες ἀλλήλους.

4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ [n]ὧν[1] ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ [f]ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου,

6 Οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν·

7 Ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες [d]τῷ[1] Θεῷ. Ταῦτά ἐστι [e]τὰ[1] καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις.

9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.

10 Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν [e]καὶ δευτέραν[1] νουθεσίαν παραιτοῦ·

11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικὸν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς [n]Νικόπολιν[1]· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.

14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες.

15 Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. [b]Ἀμήν[1]

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

T I T U M.

CAPUT PRIMUM.

PAULUS servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi secundum fidem electorum Dei, et agnitionem veritatis, quæ secundum pietatem est,

2 In spem vitæ eternæ, quam promisit qui non mentitur, Deus, ante tempora sæcularia:

3 Manifestavit autem temporibus suis verbum suum in prædicatione, quæ credita est mihi secundum præceptum Salvatoris nostri Dei:

4 Tito dilecto filio secundum communem fidem, gratia, et pax a Deo Patre, et Christo Jesu Salvatore nostro.

5 Hujus rei gratia reliqui te Cretæ, ut ea, quæ desunt, corrigas, et constituas per civitates presbyteros, sicut et ego disposui tibi.

6 Si quis sine crimine est, unius uxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuriæ, aut non subditos.

7 Oportet enim episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem: non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum:

8 Sed hospitalem, benignum, sobrium, justum, sanctum, continentem,

9 Amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem: ut potens sit exhortari in doctrina sana, et eos, qui contradicunt, arguere.

10 Sunt enim multi etiam inobedientes, vaniloqui, et seductores: maxime qui de circumcisione sunt:

11 Quos oportet redargui: qui universas domos subvertunt, docentes quæ non oportet, turpis lucri gratia.

12 Dixit quidam ex illis, proprius ipsorum propheta: Cretenses semper mendaces, malæ bestiæ, ventris pigri.

13 Testimonium hoc verum est. Quam ob causam increpa illos dure, ut sani sint in fide,

14 Non intendentes Judaicis fabulis, et mandatis hominum, aversantium se a veritate.

15 Omnia munda mundis: coinquinatis autem, et infidelibus nihil est mundum, sed inquinatæ sunt eorum et mens, et conscientia.

16 Confitentur se nosse Deum, factis autem negant: cum sint abominati, et incredibiles, et ad omne opus bonum reprobi.

CAP. II.

TU autem loquere quæ decent sanam doctrinam:

2 Senes ut sobrii sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilectione, in patientia:

3 Anus similiter in habitu sancto, non criminatrices, non multo vino servientes, bene docentes:

4 Ut prudentiam doceant adolescentulas, ut viros suos ament, filios suos diligant,

5 Prudentes, castas, sobrias, domus curam habentes, benignas, subditas viris suis, ut non blasphemetur verbum Dei:

6 Juvenes similiter hortare ut sobrii sint.

7 In omnibus teipsum præbe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate,

8 Verbum sanum, irreprehensibile: ut is, qui ex adverso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis:

9 Servos dominis suis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicentes,

10 Non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam ostendentes: ut doctrinam Salvatoris nostri Dei ornent in omnibus.

11 Apparuit enim gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus,

12 Erudiens nos, ut abnegantes impietatem, ut sæcularia desideria: sobrie, et juste, et pie vivamus in hoc sæculo,

13 Expectantes beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi:

14 Qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum.

15 Hæc loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio. Nemo te contemnat.

CAP. III.

ADMONE illos principibus, et potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse:

2 Neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.

3 Eramus enim aliquando et nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideriis, et voluptatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes invicem.

4 Cum autem benignitas, et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei:

5 Non ex operibus justitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, et renovationis Spiritus sancti,

6 Quem effudit in nos abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum:

7 Ut justificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitæ æternæ.

8 Fidelis sermo est: et de his volo te confirmare: ut curent bonis operibus præesse qui credunt Deo. Hæc sunt bona, et utilia hominibus.

9 Stultas autem quæstiones, et genealogias, et contentiones, et pugnas legis devita. sunt enim inutiles, et vanæ.

10 Hæreticum hominem post unam, et secundam correptionem devita:

11 Sciens quia subversus est, qui ejusmodi est, et delinquit, cum sit proprio judicio condemnatus.

12 Cum misero ad te Artemam, aut Tychicum, festina ad me venire Nicopolim: ibi enim statui hiemare.

13 Zenam legisperitum, et Apollo solicite præmitte, ut nihil illis desit.

14 Discant autem et nostri bonis operibus præesse ad usus necessarios: ut non sint infructuosi.

15 Salutant te qui mecum sunt omnes: saluta eos, qui nos amant in fide. Gratia Dei cum omnibus vobis. Amen.

VERSIO LUSITANA.

Epistola de S. PAULO Apostolo a TITO.

CAP. I.

PAULO, servo de Deos, e Apostolo de Jesu Christo, segundo a fé dos escolhidos de Deos, e no conhecimento da verdade, que he segundo a piedade,

2 Na esperança da vida eterna, que Deos, que não póde mentir, prometteo antes de todos os seculos;

3 Tendo feito ver em seu tempo cumprida a palavra na prégação, que me foi confiada por ordem de Deos nosso Salvador:

4 A Tito, seu amado filho, segundo a fé, commum, graça, e paz de Deos Padre, e de Christo Jesus Salvador nosso.

5 Eu te deixei em Créta, com o fim de que tu regules o que falta por regular, e ponhas Presbyteros nas Cidades, segundo a ordem, que eu já te dei:

6 Escolhendo ao que seja isento de crime; marido de huma mulher; cujos filhos sejão fieis, não accusados de dissolutos, nem desobedientes.

7 Porque convem que o Bispo seja sem crime, como dispenseiro de Deos; que não seja soberbo, nem iracundo, nem sujeito ao vinho, nem propenso a espancar, nem amigo de sórdidas ganancias:

8 Mas que seja inclinado á hospitalidade, benigno, sóbrio, justo, santo, homem de temperança,

9 Fortemente addicto ás verdades da fé, como ellas lhe forão ensinadas; a fim de que tenha capacidade para exhortar, segundo a sã doutrina, e para convencer os que se lhe opponhão.

10 Porque ha muitos desobedientes, vãos falladores, e impostores: que são da circumcição:

11 He necessario fazer calar estes taes, que arruinão casas inteiras, ensinando por hum vergonhoso interesse cousas, que se não devem.

12 Hum delles, a quem os seus naturaes tem por hum Profeta, disse: Os Cretenses são sempre mentirosos, são más bestas, ventres perguiçosos:

13 Este testemunho he verdadeiro. Por isso reprehende-os asperamente, para que sejão sãos na fé,

14 E não dem ouvidos ás fabulas Judaicas, nem aos mandamentos de homens, que tem aversão á verdade.

15 Ora para os puros tudo he puro; para os impuros, e infieis porém nada he puro: mas a sua razão, e a sua consciencia são impuras.

16 Elles fazem profissão de conhecer a Deos; mas elles o negão pelas suas obras; sendo abominaveis, e rebeldes, e inuteis para toda a obra boa.

CAP. II.

PORÉM tu propõe as cousas, que são dignas da sã doutrina.

2 Ensina aos velhos que sejão sóbrios, honestos, prudentes, sãos na fé, na caridade, na paciencia:

3 Da mesma sorte ás velhas, que mostrem em seu exterior huma santa modestia; que não sejão maldizentes, nem sujeitas ao vinho; mas que dem boas instrucções,

4 Ensinando ás moças a serem prudentes, a amarem a seus maridos, e a seus filhos;

5 A serem circumspectas, castas, sóbrias, cuidadosas da casa, benignas, sujeitas a seus maridos, para que a palavra de Deos não seja blasfemada.

6 Exhorta tambem os mancebos a que sejão regrados.

7 Faze-te a ti mesmo hum exemplo de boas obras em tudo, na doutrina, na integridade, na gravidade.

8 As tuas palavras sejão sans, e irreprehensiveis; para que os nossos adversarios se envergonhem, não tendo que dizer de nós mal algum.

9 Exhorta aos servos, que sejão submissos a seus senhores; que em tudo os comprazão; que os não contradigão;

10 Que os não fraudem em nada; mas que em tudo lhes testemunhem inteira fidelidade, para que assim fação respeitar a todos a doutrina de Deos nosso Salvador.

11 Porque a graça de Deos nosso Salvador appareceo a todos os homens;

12 E ella nos ensinou, que renunciando a impiedade, e as paixões mundanas, devemos viver no presente seculo com sobriedade, com justiça, e com piedade;

13 Estando na expectação da bemaventurança, e da vinda gloriosa do grande Deos, e nosso Salvador Jesu Christo;

14 Que se deo a si mesmo por nos, para nos remir de toda a iniquidade, e para nos purificar para si, como hum povo agradavel, que elle se quiz formar consagrado ás boas obras.

15 Préga estas verdades; exhorta, e reprehende com toda a authoridade. Faze que ninguem te despreze.

CAP. III.

ADVERTE-OS, que sejão sujeitos aos Principes, e aos Magistrados; que lhes obedeção; que estejão promptos para fazer toda a casta de boas obras:

2 Que não digão mal de ninguem, nem sejão questionadores, mas socegados, e que para todos os homens se mostrem cheios de brandura.

3 Porque tambem nós algum tempo eramos insensatos, incredulos, mettidos no erro, escravos de varias paixões, e deleites, vivendo em malicia, e em inveja, dignos de odio, e aborrecendo-nos huns aos outros.

4 Mas quando appareceo a bondade, e o amor de Deos nosso Salvador para com os homens,

5 Elle nos salvou, não por causa das obras de justiça, que nós tivessemos feito; mas por causa da sua misericordia, pela agua da regeneração, e da renovação do Espirito Santo,

6 Ao qual elle derramou sobre nós em abundancia, por Jesu Christo nosso Salvador;

7 A fim de que sendo justificados pela graça, venhamos a ser, segundo a esperança, herdeiros da vida eterna.

8 Esta he huma palavra certissima, e della desejo eu que os assegures: Que aquelles, que crem em Deos, devem sempre ser os primeiros em praticar as boas obras. Isto he o que he bom, e util aos homens.

9 Mas foge de questões impertinentes, e de genealogias, e de disputas, e de contestações sobre a Lei; porque são inuteis, e vans.

10 Evita o homem herege, depois que o tiveres reprehendido primeira, e segunda vez;

11 Sabendo que todo o que se acha neste estado, está perdido, e pecca, como hum homem, que se condemna a si mesmo por seu proprio juizo.

12 Depois que eu te tiver enviado Artemas, ou Tychîco, trata de vir promptamente a mim a Nicopole; porque resolvi passar alli o Inverno.

13 Manda diante a Zenas o Jurisconsulto, e a Apóllo; e tem cuidado que lhes não falte nada.

14 E tambem que nossos irmãos aprendão a ser sempre os primeiros em praticar as boas obras, quando se offerece necessidade; para que não sejão infructuosos.

15 Todos os que estão comigo, te saudão. Sauda aos que nos amão na fé. A graça de Deos seja com todos vós. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to TITUS.

A. D. 65.

CHAP. I.

PAUL, a servant of God, and an apostle of Jesus Christ, according to the faith of God's elect, and the acknowledging[a] of the truth which[c] is after godliness;

2 β In hope of eternal life, which God, that[d] cannot lie, promised before[e] the world began;

3 But[g] hath in due times manifested his word through preaching,[h] which is committed unto me, according to the commandment of God our Saviour;

4 To Titus, *mine* own son[l] after the common faith: Grace, mercy, *and* peace, from God the Father & the Lord Jesus Christ our Saviour.

5 For this cause left I thee in Crete, that thou shouldest set in order[p] the things that are ζ wanting, and ordain[r] elders in every city, as I had appointed thee:

6 If any be blameless, the husband of one wife, having faithful children, not accused of riot, or unruly.

7 For a bishop[x] must be blameless, as the steward of God; not self-willed, not soon angry, not given to wine, no striker, not given to filthy lucre;

8 But a lover of hospitality, a lover of good η men, sober, just, holy, temperate;

9 Holding[a] fast the faithful word, θ as he hath been taught, that he may be able by sound doctrine both to exhort and to convince the gainsayers.

10 For there are many unruly and vain talkers[d] and deceivers, specially they of the circumcision:

11 Whose mouths must be stopped; who subvert[e] whole houses, teaching things which they ought not, for filthy lucre's sake.

12 One[f] of themselves, *even* a prophet of their own, said, The Cretians *are* alway liars, evil beasts, slow bellies.

13 This witness is true. Wherefore rebuke[h] them sharply; that they may be sound in the faith;

14 Not giving heed to Jewish fables,[i] and commandments of men, that turn from the truth.

15 Unto[l] the pure all things *are* pure: but unto them that are defiled and unbelieving *is* nothing pure; but even their mind and conscience is defiled.

16 They profess[n] that they know God; but in works they deny *him*, being abominable, and disobedient, and unto every good work μ reprobate.

CHAP. II.

BUT speak thou the things which become sound doctrine:

2 That the aged[q] men be ν sober, grave, temperate, sound in faith, in charity, in patience.

3 The aged women likewise, that *they be* in behaviour as becometh ξ holiness, not π false accusers, not given to much wine, teachers of good things;

4 That they may teach the[r] young women to be ρ sober, to love their husbands, to love their children,

5 *To be* discreet, chaste, keepers at home, good, obedient to their own husbands, that the word of God be not blasphemed.

6 Young men likewise exhort to be τ sober minded:

7 In all things shewing thyself[t] a pattern of good works; in doctrine *shewing* uncorruptness, gravity, sincerity,

8 Sound[u] speech, that cannot be condemned; that he that is of the contrary part may be ashamed, having no evil thing to say of you.

9 *Exhort* servants[b] to be obedient unto their own masters, *and* to please *them* well in all *things;* not γ answering again;

10 Not purloining, but shewing all good fidelity; that[f] they may adorn the doctrine of God our Saviour in all things.

11 For the grace[i] of God that bringeth salvation δ hath appeared to all men,

12 Teaching us, that, denying[k] ungodliness and worldly lusts,[m] we[n] should live soberly, righteously, and godly, in this present world;

13 Looking[o] for that blessed hope, and the glorious appearing[q] of the great God and our Saviour Jesus Christ;

14 Who gave[s] himself for us, that he might redeem us from all[t] iniquity, and purify[u] unto himself a peculiar[v] people, zealous[w] of good works.

15 These things speak, and exhort, and rebuke with all authority. Let[y] no man despise thee.

CHAP. III.

PUT them in mind to be subject[z] to principalities and powers, to obey magistrates, to be ready to every good work,

2 To speak evil of no man, to be no brawlers, *but* gentle, shewing all[b] meekness unto all men.

3 For[c] we ourselves also were sometimes foolish, disobedient, deceived, serving divers lusts and pleasures, living in malice and envy, hateful, *and* hating one another.

4 But after that the kindness and κ love of God our Saviour toward man appeared,

5 Not[g] by works of righteousness which we have done, but according to his mercy he saved us, by the washing of regeneration, and renewing of the Holy Ghost;

6 Which he shed on us λ abundantly, through Jesus Christ our Saviour;

7 That, being justified[k] by his grace, we should be made heirs according to the hope of eternal life.

8 *This is* a faithful saying, and these things I will that thou affirm constantly, that they which have believed in God might be careful[m] to maintain good works. These things are good and profitable unto men.

9 But[o] avoid foolish questions, and genealogies, and contentions, & strivings about the law; for they are unprofitable and vain.

10 A man that is an heretic, after the first and second admonition[p] reject;

11 Knowing that he that is such is subverted, and sinneth, being condemned of himself.

12 When I shall send Artemas unto thee, or Tychicus, be diligent to come unto me to Nicopolis: for I have determined there to winter.

13 Bring Zenas the lawyer and Apollos on their journey diligently, that nothing be wanting unto them.

14 And let our's also learn to σ maintain good[s] works for necessary uses, that they be not unfruitful.

15 All that are with me salute thee. Greet them that love us in the faith. Grace *be* with you all. Amen.

It was written to Titus, ordained the first Bishop of the church of the Cretians, from Nicopolis of Macedonia.

a 2 Ti. 2. 25.
b Ep. 6. 5, &c.
c 1 Ti. 6. 3.
β or, *For.*
γ or, *gainsaying.*
d 1 Sa. 15. 29. He. 6. 18.
e Mat. 25. 34.
f Mat. 5. 16.
g 2 Ti. 1. 10.
h Ro. 10. 14, 15.
i Ro. 5. 15.
δ or, *to all men, hath appeared.*
k Ro. 8. 13.
l 1 Ti. 1. 1, 2.
m 1 Pe. 2. 11.
n Lu. 1. 75.
o 2 Pe. 3. 12.
p 1 Co. 11. 34.
q Re. 1. 7.
ζ or, *left undone.*
r Ac. 14. 23. 2 Ti. 2. 2.
s Ep. 5. 2.
t Ps. 130. 8.
u He. 9. 14.
v De. 7. 6. 1 Pe. 2. 9.
w Ep. 2. 10.
x 1 Ti. 3. 2, &c.
y 1 Ti. 4. 12.
z Ro. 13. 1.
η or, *things.*
a 2 Th. 2. 15.
θ or, *in teaching.*
b Ep. 4. 2.
c 1 Co. 6. 11. 1 Pe. 4. 3.
d Ja. 1. 26.
e Mat. 23. 14.
κ or, *pity.*
f Ac. 17. 28.
g Ep. 2. 4, 8, 9.
h 2 Ti. 4. 2.
λ or, *richly.*
i 1 Ti. 1. 4.
k Ro. 3. 24.
l Ro. 14. 14, 20.
m ver. 1, 14.
n 2 Ti. 3. 5, 7.
o 2 Ti. 2. 23.
μ or, *void of judgment.*
p Mat. 18. 17.
q Pr. 16. 31.
ν or, *vigilant.*
ξ or, *holy women.*
π or, *makebates.*
r 1 Ti. 5. 14.
ρ or, *wise.*
σ or, *profess honest trades.*
s ver. 8.
τ or, *discreet.*
t 1 Ti. 4. 12.
u 1 Ti. 6. 3.

2 S

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις [a]πρὸς| τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·

6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ [f]τοῦ ἐν [i]ὑμῖν| εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 [h]Χάριν| γὰρ [i]ἔχομεν| πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος [a]πρεσβύτης|, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς [c]μου|, Ὀνήσιμον·

11 Τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν [i]ἀνέπεμψα|.

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, [e]προσλαβοῦ|.

13 Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν, κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς·

16 Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλόν σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ;

17 Εἰ οὖν [a]ἐμὲ| ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.

18 Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.

20 Ναὶ, ἀδελφὲ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ [n]σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ.|

21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις.

22 Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 [a]Ἀσπάζονταί| σε, Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. [b]Ἀμήν.|

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD

PHILEMONEM.

PAULUS vinctus Christi Jesu et Timotheus frater: Philemoni dilecto, et adjutori nostro,

2 Et Apiæ sorori charissimæ, et Archippo commilitoni nostro, et Ecclesiæ, quæ in domo tua est.

3 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis,

5 Audiens charitatem tuam, et fidem, quam habes in Domino Jesu, et in omnes sanctos:

6 Ut communicatio fidei tuæ evidens fiat in agnitione omnis operis boni, quod est in vobis in Christo Jesu.

7 Gaudium enim magnum habui, et consolationem in charitate tua: quia viscera sanctorum requieverunt per te, frater.

8 Propter quod multam fiduciam habens in Christo Jesu imperandi tibi quod ad rem pertinet:

9 Propter charitatem magis obsecro, cum sis talis, ut Paulus senex, nunc autem et vinctus Jesu Christi:

10 Obsecro te pro meo filio, quem genui in vinculis, Onesimo,

11 Qui tibi aliquando inutilis fuit, nunc autem et mihi, et tibi utilis,

12 Quem remisi tibi. Tu autem illum, ut mea viscera, suscipe:

13 Quem ego volueram mecum detinere, ut pro te mihi ministraret in vinculis Evangelii:

14 Sine consilio autem tuo nihil volui facere, uti ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.

15 Forsitan enim ideo discessit ad horam a te, ut æternum illum reciperes;

16 Jam non ut servum, sed pro servo charissimum fratrem, maxime mihi: quanto autem magis tibi et in carne, et in Domino?

17 Si ergo habes me socium, suscipe illum sicut me:

18 Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet: hoc mihi imputa.

19 Ego Paulus scripsi mea manu: ego reddam, ut non dicam tibi, quod et teipsum mihi debes:

20 Ita frater: Ego te fruar in Domino: Refice viscera mea in Domino.

21 Confidens in obedientia tua scripsi tibi: sciens quoniam et super id, quod dico, facies.

22 Simul autem et para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vobis.

23 Salutat te Epaphras concaptivus meus in Christo Jesu,

24 Marcus, Aristarchus, Demas, et Lucas, adjutores mei.

25 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO

A

FILEMON.

CAP. I.

PAULO prezo de Christo Jesus, e Timotheo irmão, ao amado Filémon, nosso Coadjutor,

2 E a Appia nossa carissima irmã, e a Archîppo companheiro dos nossos combates, e á Igreja, que ha em tua casa:

3 Graça, e paz a vós de Deos nosso Pai, e do Senhor Jesu Christo.

4 Dou graças ao meu Deos em todas as minhas orações, nas quaes eu incessantemente me lembro de ti,

5 Ouvindo qual he a tua fé para com o Senhor Jesus, e qual a tua caridade para com todos os Santos;

6 E como a liberalidade, que nasce da fé, se faz evidente a todos, dando-se a conhecer em tantas obras boas, que entre vos se praticão em Christo Jesus.

7 Porque a tua caridade, irmão, me encheo de alegria, e de consolação, vendo que os corações dos Santos recebêrão de ti conforto.

8 Por isso, ainda que eu pudera em Christo Jesus tomar a authoridade de te ordenar, que fizesses huma cousa, que he razão que faças;

9 Com tudo o amor, faz que eu antes queira usar de rogos, ainda que sou Paulo o velho, e agora de mais a mais prezo de Jesu Christo.

10 Ora a súpplica, que te faço, he a favor de meu filho Onésimo, a quem gérei nas minhas cadeias;

11 Que noutro tempo te foi inutil; mas que agora será util a ti, como tambem a mim.

12 A quem eu te remetto, e que o recebas, como ás minhas entranhas.

13 Eu sim tinha desejado detello commigo, para em teu lugar me fazer algum serviço nas cadeias do Evangelho.

14 Mas não quiz fazer nada sem o teu consentimento, desejando que o bem, que te proponho, não tenha nada de forçado, mas todo seja voluntario.

15 Porque talvez se separasse elle de ti por algum tempo, para que tu o viesses a receber para sempre;

16 Não já como hum escravo, mas como quem de escravo veio a ser hum de nossos irmãos carissimos, que para mim o he muito, e para ti o deve ser ainda mais, sendo teu tanto segundo a carne, como segundo o Senhor.

17 Se tu pois me consideras como inteiramente unido comtigo, recebe-o como a mim mesmo.

18 Se elle te fez injúria, ou te está devendo alguma cousa, eu satisfarei por elle.

19 Eu Paulo sou o que te escrevo de mão propria: eu to pagarei, por não te dizer, que tu mesmo te me deves a mim.

20 Sim, irmão, faze que eu colha no Senhor este fructo da tua amizade: alegra no Senhor as minhas entranhas.

21 Eu te escrevi estas cousas, na confiança que a tua obediencia me dá, sabendo que ainda farás mais, do que o que digo.

22 Rogo-te tambem, que me prepares hum alojamento: porque espero que pelas vossas orações vos seja eu dado.

23 Epafra, que está prezo commigo por Christo Jesu, te sauda.

24 O mesmo fazem Marcos, Aristarco, Démas, e Lucas, que são meus Coadjutores.

25 A graça de nosso Senhor Jesu Christo seja com o vosso espirito. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to PHILEMON.

A. D. 64.

PAUL, a prisoner[b] of Jesus Christ, and Timothy *our* brother, unto Philemon our dearly beloved, and fellow-labourer,[c]

2 And to *our* beloved Apphia, and Archippus[d] our fellow-soldier, and to the church[f] in thy house:

3 Grace[h] to you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

4 I thank[i] my God, making mention of thee always in my prayers,

5 Hearing of thy love and faith, which thou hast toward the Lord Jesus, and toward all saints;

6 That[m] the communication of thy faith may become effectual[o] by the acknowledging of every[p] good thing which is in you in Christ Jesus.

7 For we have great joy and consolation in thy love, because the bowels of the saints are refreshed[q] by thee, brother.

8 Wherefore, though[r] I might be much bold in Christ to enjoin thee that which is convenient,

9 Yet for love's sake I rather beseech *thee*, being such an one as Paul the aged, and now also a prisoner of Jesus Christ.

10 I beseech thee for my son Onesimus,[w] whom I have begotten[x] in my bonds:

11 Which[z] in time past was to thee unprofitable, but now profitable to thee and to me:

12 Whom I have sent again: thou therefore receive him, that is, mine own bowels;

13 Whom I would have retained with me, that[a] in thy stead he might have ministered unto me in the bonds of the gospel:

14 But without thy mind would I do nothing; that thy benefit should not be as it were of necessity, but willingly.[e]

15 For[g] perhaps he therefore departed for a season, that thou shouldest receive him for ever;

16 Not now as a servant, but above a servant, a brother[k] beloved, specially to me, but how much more unto thee, both in the flesh,[l] and in the Lord?

17 If thou count me therefore a partner,[n] receive him as myself.

18 If he hath wronged thee, or oweth *thee* ought, put that on mine account;

19 I Paul have written *it* with mine own hand, I will repay *it:* albeit I do not say to thee how thou owest unto me even thine own self besides.

20 Yea, brother, let me have joy of thee in the Lord: refresh[s] my bowels in the Lord.

21 Having confidence[t] in thy obedience I wrote unto thee, knowing that thou wilt also do more than I say.

22 But withal prepare me also a lodging: for I[u] trust that through[v] your prayers I shall be given unto you.

23 There salute thee Epaphras,[y] my fellow-prisoner in Christ Jesus;

24 Marcus,[a] Aristarchus,[b] Demas,[c] Lucas, my fellow-labourers.

25 The[d] grace of our Lord Jesus Christ *be* with your spirit. Amen.

Written from Rome to Philemon, by Onesimus a servant.

a 1Co. 16. 17. Phi. 2. 30.
b Ep. 3. 1.
c Phi. 2. 25.
d Col. 4. 17.
e 2 Co. 9. 7.
f Ro. 16. 5.
g Ge. 45. 5..8.
h Ep. 1. 2.
i Ep. 1. 16.
k Mat. 23. 8. 1 Ti. 6. 2.
l Col. 3. 22.
m Phi. 1. 9..11.
n 2 Co. 8. 23.
o Ja. 2. 14, 17.
p Phi. 4. 8. 2 Pe. 1. 5..8.
q 2 Co. 7. 13. 2 Ti. 1. 16.
r 1 Th. 2. 6.
s ver. 7.
t 2 Co. 7. 16.
u Phi. 2. 24.
v 2 Co. 1. 11.
w Col. 4. 9.
x 1 Co. 4. 15.
y Col. 1. 7.
z 1 Pe. 2. 10.
a Ac. 12. 12, 25.
b Ac. 19. 29.
c 2 Ti. 4. 11.
d 2 Ti. 4. 22.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ
ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' [a]ἐσχάτων[1] τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,

2 Ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, [n]δι' οὗ[1] καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν.

3 Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, [n]φέρων[1] τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως [°]αὐτοῦ[1], [e]δι' ἑαυτοῦ[1] καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν [°]ἡμῶν[1], ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς·

4 Τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

6 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει·

7 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ [n]πνεύματα[1], καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.

8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν· Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· [f]ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου·

9 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ [n]σε ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου,[1] ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 Καί· Σὺ κατ' ἀρχὰς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.

11 Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ [n]διαμένεις[1]· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται·

12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον [n]ἑλίξεις[1] αὐτοὺς[f], καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Κεφ. β'. II.

ΔΙΑ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε παραῤῥυῶμεν.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν·

3 Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη·

4 Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίȣ μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτȣ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο δέ πού τις, λέγων· [n]Τί[1] ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;

7 Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν, [b]καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σȣ.[1]

8 Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως [n]χάριτι[1] Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.

10 Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.

11 Ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,

12 Λέγων· Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

13 Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν· Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε [h]σαρκὸς καὶ αἵματος[1], καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν[f], ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι, τὸν διάβολον·

15 Καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τȣ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν [n]δȣλείας[1].

16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται·

17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ.

18 Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Κεφ. γ'. III.

ΟΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν [b]Χριστὸν[1] Ἰησȣν·

2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PAULI AD
HEBRÆOS.

CAP. I.

MULTIFARIAM, multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis:

2 Novissime, diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem universorum, per quem fecit et sæcula:

3 Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram majestatis in excelsis:

4 Tanto melior Angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hereditavit.

5 Cui enim dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi in filium?

6 Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei.

7 Et ad Angelos quidem dicit: Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis.

8 Ad filium autem: Thronus tuus Deus in sæculum sæculi: virga æquitatis, virga regni tui.

9 Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus tuis.

10 Et: Tu in principio Domine terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt cæli.

11 Ipsi peribunt, tu autem permanebis, et cmnes ut vestimentum veterascent:

12 Et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

13 Ad quem autem Angelorum dixit aliquando: Sede a dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

14 Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capient salutis?

CAP. II.

PROPTEREA abundantius oportet observare nos ea, quæ audivimus ne forte pereffluamus.

2 Si enim qui per Angelos dictus est sermo, factus est firmus, et omnis prævaricatio, et inobedientia accepit justam mercedis retributionem:

3 Quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem? quæ cum initium accepisset enarrari per Dominum ab eis, qui audierunt, in nos confirmata est,

4 Contestante Deo signis et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem.

5 Non enim Angelis subjecit Deus orbem terræ futurum, de quo loquimur.

6 Testatus est autem in quodam loco quis, dicens: Quid est homo quòd memor es ejus, aut filius hominis quoniam visitas eum?

7 Minuisti eum paulominus ab Angelis: gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

8 Omnia subjecisti sub pedibus ejus: In eo enim quòd omnia ei subjecit, nihil dimisit non subjectum ei. Nunc autem necdum videmus omnia subjecta ei.

9 Eum autem, qui modico quàm Angeli minoratus est, videmus Jesum propter passionem mortis, gloria et honore coronatum: ut gratia Dei, pro omnibus gustaret mortem.

10 Decebat enim eum, propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare.

11 Qui enim sanctificat, et qui sanctificantur, ex uno omnes. Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens:

12 Nunciabo nomen tuum fratribus meis: in medio Ecclesiæ laudabo te.

13 Et iterum: Ego ero fidens in eum. Et iterum: Ecce ego, et pueri mei, quos dedit mihi Deus.

14 Quia ergo pueri communicaverunt carni, et sanguini, et ipse similiter participavit eisdem: ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est, diabolum:

15 Et liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti.

16 Nusquam enim Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit.

17 Unde debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret, et fidelis pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi.

18 In eo enim, in quo passus est ipse et tentatus, potens est et eis, qui tentantur, auxiliari.

CAP. III.

UNDE fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate Apostolum, et pontificem confessionis nostræ Jesum:

2 Qui fidelis est ei, qui fecit illum sicut et Moyses in omni domo ejus.

3 Amplioris enim gloriæ iste præ Moyse dignus est habitus, quanto ampliorem honorem habet domus, qui fabricavit illam.

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA DE S. PAULO APOSTOLO
AOS
HEBREOS.

CAP. I.

DEOS, que antigamente tinha fallado a nossos pais em diversas occasiões, e de diversos modos pelos Profetas,

2 Veio em fim nestes ultimos dias a fallarnos por seu proprio Filho, a quem constituio herdeiro de todas as cousas, e por quem tambem creou os seculos.

3 E como elle he o resplandor da sua gloria, e a figura da sua substancia, e o que tudo sustenta pela palavra do seu poder; depois de nos ter purificado dos nossos peccados, está assentado no mais alto dos Ceos á mão direita da Magestade;

4 Tão elevado assima dos Anjos, quanto o nome, que recebeo, he mais excellente do que o delles.

5 Porque a qual dos Anjos disse já mais: Tu es meu filho, eu te gérei hoje. E outra vez: Eu serei seu Pai, e elle será meu Filho?

6 E quando elle segunda vez introduz no Mundo a seu Primogenito, diz: Todos os Anjos de Deos o adorem.

7 Tambem aos Anjos diz: Que se serve dos espiritos para fazer delles seus Anjos, e das chammas ardentes para fazer dellas seus Ministros.

8 Mas ao Filho diz: O teu throno, ó Deos, será hum throno eterno: o sceptro do teu imperio será hum sceptro de equidade.

9 Tu amaste a justiça, e aborreceste a iniquidade: por isso, ô Deos, o teu Deos te sagrou com huma unção de alegria mais excellente, do que a de todos os outros teus companheiros.

10 E: Tu es, Senhor, o que no princípio do Mundo firmaste a terra sobre os seus fundamentos; e os Ceos são obra das tuas mãos.

11 Elles perecerãõ, mas tu permanecerás, e elles todos se farão velhos como hum vestido;

12 E tu os mudarás como huma capa, e elles se mudarãõ; mas tu serás sempre o mesmo, e os teus annos nunca terão fim.

13 Mas a qual dos Anjos disse já mais: Assenta-te á minha mão direita, até que eu tenha reduzido teus inimigos, a te servirem de escabello de teus pés?

14 Por ventura não são todos os Anjos huns espiritos, que fazem o officio de criados, e de ministros, sendo enviados a exercer o seu ministerio a favor daquelles, que hão de ser herdeiros da salvação?

CAP. II.

POR isso nós devemos observar com maior cuidado as cousas, que temos ouvido, por não virmos esquecer.

2 Porque se a palavra, que foi annunciada pelos Anjos, permaneceo firme; e se todas as transgressões, e todas as desobediencias recebêrão o justo castigo, que lhes era devido:

3 Como o poderemos nós evitar, se desprezamos huma salvação? que tendo sido primeiramente annunciada pelo mesmo Senhor, foi confirmada entre nós pelos que a ouvírão;

4 Aos quaes o mesmo Deos deo testemunho pelos milagres, pelos prodigios, pelos diversos effeitos do seu poder, e pela distribuição do Espirito Santo, segundo sua vontade.

5 Porque Deos não sujeitou aos Anjos o Mundo futuro, de que fallamos.

6 Ora hum testificou em hum lugar dizendo: Que cousa he o homem, para tu te lembrares delle; ou que he o filho do homem, hara o honrares com a tua vista?

7 Tu o fizeste por hum pouco de tempo inferior aos Anjos; tu o coroaste de gloria, e de honra; tu lhe déste o imperio sobre as obras das tuas mãos;

8 Tu lhe sujeitaste debaixo dos pés todas as cousas. Ora huma vez que elle lhe sujeitou todas as cousas, nada deixou que lhe não ficasse sujeito: e com tudo nós não vemos ainda que lhe esteja sujeito tudo.

9 Mas vemos que Jesus, que por hum pouco de tempo fora feito inferior aos Anjos, foi coroado de gloria, e de honra, por causa da morte, que padeceo; tendo querido Deos por sua bondade, que elle morresse por todos.

10 Porque era decente que aquelle, para quem, e por quem são todas as cousas, e que queria conduzir á gloria muitos filhos, consummasse, e fizesse perfeito pela sua Paixão ao Author da salvação delles.

11 Porque tanto o que santifica, como os que são santificados, vem todos de hum mesmo princípio. Por isso elle se não envergonha de os chamar irmãos, dizendo:

12 Eu annunciarei o teu nome aos meus irmãos: eu cantarei os teus louvores no meio da Igreja.

13 E outra vez: Eu porei a minha confiança nelle. E terceira vez: Eis-me aqui com os filhos, que Deos me deo.

14 Como pois os filhos são de huma natureza composta de carne, e sangue, tambem elle se revestio da mesma natureza, para destruir pela sua morte áquelle, que tinha o imperio da morte, isto he, ao diabo;

15 E para pôr em liberdade aos que o medo da morte tinha toda a vida em escravidão.

16 Porque elle não tomou aos Anjos, mas tomou aos descendentes de Abrahão.

17 Por isso foi conveniente que elle se fizesse em tudo semelhante a seus irmãos, para vir a ser diante de Deos hum Pontifice compassivo, e fiel que expiasse os peccados do povo.

18 Porque das mesmas penas, pelas quaes elle foi tentado, he que elle tira a virtude, para soccorrer aos que são tambem tentados.

CAP. III.

VOS pois, santos irmãos, que tendes parte na vocação celestial, considerai a Jesus, que he o Apostolo, e o Pontifice da nossa profissão;

2 Que he fiel áquelle, que o constituio neste cargo, como Moysés lhe foi fiel em toda a sua casa.

3 Porque elle foi julgado digno de huma gloria tanto mais excellente que a de Moysés, quanto aquelle, que edificou a casa, he mais estimavel, do que a mesma casa.

4 Porque toda a casa tem seu arquitecto; mas o que creou todas as cousas, he Deos.

5 Quanto a Moysés, elle foi fiel em toda a sua casa, como hum servo, em testemunho dessas cousas que lhe era ordenado que dissesse.

6 Mas Christo, como filho na sua casa: a qual sua casa somos nós, se todavia conservarmos até o fim a confiança nelle, e a gloria da nossa esperança.

VERSIO ANGLICANA.

The Epistle of PAUL the Apostle to the HEBREWS.

CHAP. I.

GOD, who[a] at sundry times and in divers manners, spake in time past unto the fathers by the prophets,

2 Hath in these last days spoken[b] unto us by *his* Son, whom he hath appointed heir[d] of all things, by whom[e] also he made the worlds;

3 Who[f] being the brightness of *his* glory, and the express image of his person, and upholding all things by the word of his power, when he[g] had by himself purged our sins, sat down[h] on the right hand of the Majesty on high;

4 Being made so much better than the angels, as he hath by inheritance obtained a more excellent name than they.

5 For unto which of the angels said he at any time, Thou[l] art my Son, this day have I begotten thee? And again, I[n] will be to him a Father, and he shall be to me a Son?

6 δ And again, when he bringeth in the first-begotten into the world, he saith, And let[r] all the angels of God worship him.

7 And ζ of the angels he saith, Who[s] maketh his angels spirits, and his ministers a flame of fire.

8 But unto the Son *he saith,* Thy[v] throne, O God, *is* for ever and ever: a sceptre of η righteousness *is* the sceptre of thy kingdom:

9 Thou hast loved righteousness, and hated iniquity; therefore God, *even* thy God, hath anointed thee with the oil of gladness above thy fellows.

10 And, Thou,[a] Lord, in the beginning hast laid the foundation of the earth; and the heavens are the works of thine hands:

11 They shall perish, but thou remainest: and they shall all wax old as doth a garment;

12 And as a vesture shalt thou fold them up, and they shall be changed: but thou art the same, and thy years shall not fail.

13 But to which of the angels said he at any time, Sit[f] on my right hand, until I make thine enemies thy footstool?

14 Are they not all ministering spirits,[g] sent forth[h] to minister for them who shall be heirs[i] of salvation?

CHAP. II.

THEREFORE we ought to give the more earnest heed to the things which we have heard, lest at any time we should κ let *them* slip.

2 For if the word spoken by angels[l] was stedfast, and every transgression[m] and disobedience received a just recompence of reward;

3 How shall we[n] escape, if we neglect so great salvation; which[o] at the first began to be spoken by the Lord, and was confirmed unto us by them that heard *him;*

4 God[q] also bearing *them* witness, both with signs and wonders, and with divers miracles, and μ gifts of the Holy Ghost, according to his own will?

A. D. 64.

- a Nu. 12. 6,8.
- b De. 18. 15.
- c Ps. 8. 4,&c.
- d Ps. 2. 8.
- e Jno. 1. 3.
- β or, *a little while inferior to.*
- f Jno. 1. 14. Col.1.15..17.
- g ch. 7. 27. 9.12..14.
- h Ps. 110. 1. Ep.1.20,21.
- i 1Co. 15. 24.
- k Phi. 2. 8, 9.
- γ or, *by.*
- l Ps. 2. 7.
- m Ac. 2. 33.
- n 2 Sa. 7. 14.
- o Jno. 3. 16.
- δ or, *when he bringeth again.*
- p Lu.24.26,46.
- q Ro. 11. 36.
- r Ps. 97. 7.
- ζ *unto.*
- s Ps. 104. 4.
- t Is. 55. 4.
- u ch. 5. 8, 9. Lu. 13. 32.
- v Ps. 45. 6, 7.
- w Jno. 17. 21.
- η *rightness,* or, *straitness.*
- x Ps. 22. 22.
- y Ps. 18. 2. Is. 12. 2.
- z Is. 8. 18.
- a Ps. 102. 25.
- b Jno.17.6..12.
- c Jno. 1. 14.
- d 1Co. 15. 54.
- e Lu. 1. 74.
- f Ps. 110. 1.
- θ *he taketh not hold of angels, but of the seed of Abraham he taketh hold.*
- g Ps. 103. 21. Da. 7. 10.
- h Ge.19.15,16. Ps. 34. 7.
- i Ro. 8. 17.
- k ch.4.15,16.
- κ *run out, as leaking vessels.*
- l Ac. 7. 53.
- m Nu. 15. 31.
- n ch. 4. 1, 11.
- o Mar. 1. 14.
- p ch. 4. 14.
- λ *made.*
- q Ac. 14. 3.
- r Nu. 12. 7.
- μ or, *distributions.*

5 For unto the angels hath he not put in subjection the world to come, whereof we speak.

6 But one in a certain place testified, saying, What is man,[c] that thou art mindful of him? or the son of man, that thou visitest him?

7 Thou madest him β a little lower than the angels; thou crownedst him with glory and honour, and didst set him over the works of thy hands:

8 Thou hast put all things in subjection under his feet. For in that he put all in subjection under him, he left nothing *that is* not put under him. But now we[i] see not yet all things put under him.

9 But we see Jesus, who[k] was made a little lower than the angels, γ for the suffering of death, crowned[m] with glory and honour; that he[o] by the grace of God should taste death for every man.

10 For it became him,[p] for whom[q] *are* all things, and by whom *are* all things, in bringing many sons unto glory, to make the captain[t] of their salvation perfect[u] through sufferings.

11 For both he that sanctifieth and they who are sanctified *are* all[w] of one: for which cause he is not ashamed to call them brethren;

12 Saying, I[x] will declare thy name unto my brethren; in the midst of the church will I sing praise unto thee.

13 And again, I[y] will put my trust in him. And again, Behold I[z] and the children which God[b] hath given me.

14 Forasmuch then as the children are partakers of flesh and blood, he[c] also himself likewise took part of the same; that through death[d] he might destroy him that had the power of death, that is, the devil;

15 And deliver them who through fear[e] of death were all their life-time subject to bondage.

16 For verily θ he took not on *him the nature of* angels; but he took on *him* the seed of Abraham.

17 Wherefore in all things it behoved him to be made like unto *his* brethren, that he might be a merciful[k] and faithful high priest in things *pertaining* to God, to make reconciliation for the sins of the people:

18 For in that he himself hath suffered being tempted, he is able to succour them that are tempted.

CHAP. III.

WHEREFORE, holy brethren, partakers of the heavenly calling, consider the Apostle and High Priest[p] of our profession, Christ Jesus;

2 Who was faithful to him that λ appointed him, as also Moses[r] *was faithful* in all his house.

3 For this *man* was counted worthy of more glory than Moses, inasmuch as he

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, IV. V.

ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν·

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ [d]τὰ' πάντα κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον [n]αὐτοῦ'· [i]οὗ' οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ·

9 Οὗ ἐπείρασάν [i]με οἱ' πατέρες ὑμῶν[i], ἐδοκίμασάν με', καὶ εἶδον τὰ ἔργα [n]μου τεσσαράκοντα ἔτη·

10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ [h]ἐκείνῃ', καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου·

11 Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·

12 Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος.

13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας.

14 Μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν [n]ἀρχὴν' τῆς [n]ὑποστάσεως' μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν·

15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ [n]σκληρύνητε' τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 [a]Τινὲς' γὰρ ἀκούσαντες [n]παρεπίκραναν, ἀλλ'' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως.

17 Τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς [n]ἁμαρτήσασιν,' ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ [n]ἐρήμῳ;

18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασι;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

Κεφ. δ'. IV.

ΦΟΒΗΘΩΜΕΝ οὖν μή ποτε, καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις [e]ἐξ ὑμῶν' ὑστερηκέναι.

2 Καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ [i]συγκεκραμένος' τῇ πίστει [n]τοῖς ἀκούσασιν'.

3 [n]Εἰσερχόμεθα γὰρ' εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν· Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων·

4 Εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτω· Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.

5 Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν·

7 Πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς [a]εἴρηται'· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ.

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς [o]τε' καὶ' [n]πνεύματος', ἁρμῶν τε καὶ [n]μυελῶν', καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτȣ̃· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, [h]πεπειραμένον' δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.

16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν [e]εἰς' εὔκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε'. V.

ΠΑΣ γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν·

2 Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν·

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν [i]ὑπὲρ' ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ [b]ὁ' καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ [b]ὁ' Ἀαρών.

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιέρεα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· Υἱός μȣ εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ [n]εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

8 Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν' ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν·

9 Καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.

12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ [n]διδάσκειν' [n]ὑμᾶς, τίνα' τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου [f]δικαιοσύνης· (νήπιος γὰρ [f]ἐστι·)

14 Τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD HEBR. IV. V.

4 Omnis namque domus fabricatur ab aliquo: qui autem omnia creavit, Deus est.

5 Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo ejus tamquam famulus, in testimonium eorum, quæ dicenda erant:

6 Christus vero tamquam filius in domo sua: quæ domus sumus nos, si fiduciam, et gloriam spei usque ad finem, firmam retineamus.

7 Quapropter sicut dicit Spiritus sanctus: Hodie si vocem ejus audieritis,

8 Nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto,

9 Ubi tentaverunt me patres vestri: probaverunt, et viderunt opera mea

10 Quadraginta annis: Propter quod infensus fui generationi huic, et dixi: Semper errant corde. Ipsi autem non cognoverunt vias meas,

11 Sicut juravi in ira mea: Si introibunt in requiem meam.

12 Videte fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis, discedendi a Deo vivo:

13 Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec Hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati.

14 Participes enim Christi effecti sumus: si tamen initium substantiæ ejus usque ad finem firmum retineamus.

15 Dum dicitur: Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, quemadmodum in illa exacerbatione.

16 Quidam enim audientes exacerbaverunt: sed non universi qui profecti sunt ex Ægypto per Moysen.

17 Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne illis, qui peccaverunt, quorum cadavera prostrata sunt in deserto?

18 Quibus autem juravit non introire in requiem ipsius, nisi illis, qui increduli fuerunt?

19 Et videmus, quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAP. IV.

TIMEAMUS ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiem ejus, existimetur aliquis ex vobis deesse.

2 Etenim et nobis nunciatum est, quemadmodum et illis: sed non profuit illis sermo auditus, non admistus fidei ex iis, quæ audierunt.

3 Ingrediemur enim in requiem, qui credidimus: quemadmodum dixit: Sicut juravi in ira mea: Si introibunt in requiem meam: et quidem operibus ab institutione mundi perfectis.

4 Dixit enim in quodam loco de die septima sic: Et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis.

5 Et in isto rursum: Si introibunt in requiem meam.

6 Quoniam ergo superest introire quosdam in illam, et ii, quibus prioribus annunciatum est, non introierunt propter incredulitatem:

7 Iterum terminat diem quendam, Hodie, in David dicendo, post tantum temporis, sicut supra dictum est: Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.

8 Nam si eis Jesus requiem præstitisset, numquam de alia loqueretur, posthac, die.

9 Itaque relinquitur sabbatismus populo Dei.

10 Qui enim ingressus est in requiem ejus: etiam ipse requievit ab operibus suis, sicut a suis Deus.

11 Festinemus ergo ingredi in illam requiem: ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum.

12 Vivus est enim sermo Dei, et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti: et pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis.

13 Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus: omnia autem nuda et aperta sunt oculis ejus, ad quem nobis sermo.

14 Habentes ergo pontificem magnum, qui penetravit cælos, Jesum filium Dei: teneamus confessionem.

15 Non enim habemus pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato.

16 Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ: ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

CAP. V.

OMNIS namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, et sacrificia pro peccatis:

2 Qui condolere possit iis, qui ignorant, et errant: quoniam et ipse circumdatus est infirmitate:

3 Et propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiam et pro semetipso offerre pro peccatis.

4 Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tamquam Aaron.

5 Sic et Christus non semetipsum clarificavit ut pontifex fieret: sed qui locutus est ad eum: Filius meus es tu, ego hodie genui te.

6 Quemadmodum et in alio loco dicit: Tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.

7 Qui in diebus carnis suæ præces, supplicationesque ad eum, qui possit illum salvum facere a morte cum clamore valido, et lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia:

8 Et quidem cum esset Filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam:

9 Et consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ,

10 Appellatus a Deo pontifex juxta ordinem Melchisedech.

11 De quo nobis grandis sermo, et ininterpretabilis ad dicendum: quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.

12 Etenim cum deberetis magistri esse propter tempus: rursum indigetis ut vos doceamini quæ sint elementa exordii sermonum Dei: et facti estis quibus lacte opus sit, non solido cibo.

13 Omnis enim, qui lactis est particeps, expers est sermonis justitiæ: parvulus enim est.

14 Perfectorum autem est solidus cibus: eorum, qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

VERSIO LUSITANA.

7 Por isso he que, como diz o Espirito San-
to, se vós ouvirdes hoje a sua voz,
8 Não endureçais os vossos corações, como
succedeo, quando o povo estava no deserto,
no lugar chamado Contradicção, e Tentação.
9 Onde vossos pais me tentárão, querendo
me provar, e onde elles vírão as minhas obras.
10 Quarenta annos aturei este povo com
trabalho, e com dissabor, e disse commigo
mesmo: Este povo segue sempre os descami-
nhos do seu coração, e não conhece os meus
caminhos:
11 Por isso eu lhe jurei na minha ira, que
elles não entrarião no lugar do meu descanço.
12 Vede pois, irmãos, que se não ache nal-
gum de vós hum coração corrompido da in-
credulidade, que se aparte do Deos vivo:
13 Mas animai-vos cada dia huns aos ou-
tros, durante o tempo, que chamado Hoje;
por não acontecer, que algum de vós, sedu-
zido pelo peccado, caia na obduração.
14 Porque he verdade, que nós somos uni-
dos, e incorporados com Christo; mas isto
he debaixo da condição, que nós conservemos
inviolavelmente até o fim o novo ser, que
começámos a ter nelle,
15 Em quanto se diz: Hoje se vós ouvirdes
a sua voz, não endureçais os vossos corações,
como succedeo no lugar chamado Contradic-
ção.
16 Porque alguns, depois de a terem ouvi-
do, irritárão a Deos com as suas contradic-
ções: mas não forão todos, os que Moysés
tinha feito sahir do Egypto.
17 Ora contra quaes esteve indignado Deos
quarenta annos? não foi contra aquelles,
que peccárão, cujos cadaveres ficárão esten-
didos no deserto?
18 E quaes são os a quem jurou, que não
entrarião no lugar do seu descanço, senão
aquelles, que forão incredulos?
19 E nós vemos, que elles não podérão lá
entrar, por causa da sua incredulidade.

CAP. IV.

TEMAMOS logo não succeda, que despre-
zando a promessa, que nos foi feita, de entrar
no seu descanço, haja dentre vós algum, que
delle seja excluido.
2 Porque como a elles foi annunciado, foi
tambem a nós: mas a palavra, que elles ou-
vírão, não lhes aproveitou, não sendo acom-
panhada da fé naquelles, que a tinhão ouvido.
3 Porque nós, que temos crido, havemos de
entrar naquelle descanço, de que foi dito:
Como eu jurei na minha ira, que elles não
entrarião no meu descanço; e falla daquelle
descanço, que se seguio á consummação das
suas obras na creação do Mundo.
4 Porque disse assim num certo lugar, do
dia setimo: Deos descançou no dia setimo,
de todas as suas obras.
5 E outra vez diz elle aqui: Elles não en-
trarão no meu descanço.
6 Porque pois importa que alguns entrem
nelle, e aquelles, a quem primeiro foi isto
annunciado, não entrárão por causa da sua
incredulidade;
7 Assima Deos ainda hum dia particular,
que elle chama Hoje, dizendo tanto tempo
depois por David, como assima se disse:
Hoje se vós ouvirdes a sua voz, não endu-
reçais os vossos corações.
8 Porque se Josué os tivesse constituido
neste descanço, não fallaria depois David
doutro dia.
9 Resta logo hum sabbatismo pelo povo de
Deos.
10 Porque aquelle, que entra no descanço
de Deos, descança tambem cessando das suas

obras, assim como Deos descançou das suas.
11 Esforcemo-nos pois por entrar neste des-
canço, para que não succeda cahir algum nu-
ma desobediencia semelhante á daquelles
incredulos.
12 Porque a palavra de Deos he viva, e
efficaz, e mais penetrante do que huma es-
pada de dous gumes: chega até o íntimo da
alma, e do espirito, até ás juntas, e medúlas;
e discerne os pensamentos, e intenções do
coração.
13 E nenhuma creatura he invisivel em
sua vista; e tudo he nú, e descuberto aos
olhos daquelle, de quem fallamos.
14 Tendo pois por Grão Pontifice a Jesu
Filho de Deos, que penetrou os Ceos, pege-
mos firme nossa confissão.
15 Porque o Pontifice, que temos, não he
tal, que se não possa compadecer das nossas
fraquezas; mas foi tentado como nós por
tudo, sem peccado.
16 Vamos pois, e presentemo-nos com con-
fiança ao throno da graça, para conseguirmos
misericordia, e para acharmos a graça do seu
auxilio opportuno.

CAP. V.

PORQUE todo o Pontifice sendo assumpto
dentre os homens, he constituido por elles
nas cousas, que dizem respeito ao culto de
Deos; a fim de offerecer dons, e sacrificios
pelos peccados;
2 Que possa condoer-se daquelles, que pec-
cão por ignorancia, e por erro, como quem
em si mesmo está cercado de fraqueza:
3 E que por isso se vê obrigado a offerecer
o sacrificio da expiação dos peccados, tanto
por si, como pelo povo.
4 Ora esta honra ninguem a attribue a si
mesmo; mas he necessario ser a ella cha-
mado por Deos, como Aarão.
5 Assim tambem Christo, não foi elle o que
de si mesmo tomou a gloriosa qualidade de
Pontifice; mas elle a recebeo daquelle, que
lhe disse: Tu es meu Filho, eu te gérei hoje.
6 Conforme o que elle lhe diz em outro
lugar: Tu es o Sacerdote eterno, segundo a
ordem de Melchîsedech.
7 O qual nas dias da sua carne, tendo offe-
recido com hum grande brado, e com lagri-
mas as suas orações, e as suas súpplicas, ao
que o podia salvar da morte, foi ouvido pela
sua reverencia.
8 E elle, que era o Filho de Deos, não dei-
xou de aprender a obediencia, por tudo o que
soffreo.
9 E pela sua consummação veio a fazer-se
o Author da salvação eterna, para os que lhe
obedecem;
10 Tendo-o Deos declarado Pontifice, se-
gundo a ordem de Melchîsedech.
11 Sobre o que tinhamos nós muitas cousas
que dizer, que são difficultosas de explicar,
considerada a vossa fraqueza.
12 Porque quando vós, attendido o tempo,
deverieis ser mestres, necessitais vós ainda
que se vos ensinem os primeiros elementos,
por onde se começa a explicar a palavra de
Deos: e estais feitos como aquelles, a quem
se não deve dar senão leite, e não hum man-
timento sólido.
13 Ora todo aquelle, que se não sustenta
senão de leite, está incapaz de entender a pa-
lavra da justiça, como quem he ainda menino.
14 Mas o mantimento sólido he para os per-
feitos; para aquelles, cujo espirito por hum
habito, e por hum longo exercicio, está ave-
zado a discernir o bem, e o mal.

CAP. VI.

PELO que deixando pois a palavra do prin

P

VERSIO ANGLICANA.

who hath builded[a] the house hath more
honour than the house.
4 For every house is builded by some
man; but he that built all things *is* God.
5 And Moses[b] verily *was* faithful in all
his house, as a servant,[c] for a testimony
of[e] those things which were to be spoken
after;
6 But Christ as a Son[f] over his own
house; whose house[h] are we, if[i] we hold
fast the confidence and the rejoicing of
the hope firm unto the end.
7 Wherefore (as the Holy Ghost saith,
To-day[m] if ye will hear his voice,
8 Harden not your hearts, as in the
provocation, in the day of temptation in
the wilderness;
9 When your fathers tempted me, prov-
ed me, and saw my works forty years.
10 Wherefore I was grieved with that
generation, and said, They do alway err
in *their* heart; and they have not known
my ways.
11 So I sware in my wrath, δ They
shall not enter into my rest.)
12 Take heed, brethren, lest there be in
any of you an evil[s] heart of unbelief, in
departing[u] from the living God.
13 But exhort[v] one another daily, while
it is called To-day; lest any of you be hard-
ened through the deceitfulness of sin.
14 For we are made partakers of Christ,
if[x] we hold the beginning of our confi-
dence stedfast unto the end;
15 While it is said,[y] To-day if ye will
hear his voice, harden not your hearts,
as in the provocation.
16 For[a] some, when they had heard,
did provoke: howbeit not all that came
out of Egypt by Moses.
17 But with whom was he grieved forty
years? *was it* not with them that had
sinned, whose carcases[d] fell in the wil-
derness?
18 And to whom sware[f] he that they
should not enter into his rest, but to
them that believed not?
19 So[i] we see that they could not enter
in because of unbelief.

CHAP. IV.

LET us[l] therefore fear, lest, a promise
being left *us* of entering into his rest,
any of you should seem to come short
of it.
2 For unto us was the gospel preach-
ed, as well as unto them: but the word
θ preached did not profit them, κ not being
mixed with faith in them that heard *it*.
3 For we which have believed do enter
into rest; as he said,[p] As I have sworn in
my wrath, if they shall enter into my
rest: although the works were finished
from the foundation of the world.
4 For he spake in a certain place of the
seventh *day* on this wise,[s] And God did
rest the seventh day from all his works.
5 And in this *place* again, If they shall
enter into my rest.
6 Seeing therefore it remaineth that
some must enter therein, and they[t] to
whom λ it was first preached entered not
in because of unbelief:
7 (Again, he limiteth a certain day,
saying in David, To-day, after so long a
time; as it is said,[v] To-day, if ye will
hear his voice, harden not your hearts.
8 For if ν Jesus had given them rest,
then would he not afterward have spoken
of another day.

A. D. 64.

a Zec.6.12,13.
β or, *keeping of a sabbath*
b Nu. 12. 7.
c Jos. 1. 2.
d 2 Pe. 1. 10.
e De.18.15..19
γ or, *disobedience.*
f Ps. 2. 7, 12.
g Is. 49. 2.
h 1 Pe. 2. 5.
i ch.10.38,39. Mat.10.22.
k Re. 1. 16.
l Ps. 139. 2. Je. 17. 10. Re. 2. 23.
m Ps. 95. 7.
n Pr. 15. 11.
o ch.9.12,24.
p ch. 10. 23.
δ *if they shall enter.*
q Ho. 11. 8.
r 1 Pe. 2. 22. 1 Jn°. 3. 5.
s Mar.7.21..23
t ch.10.19..22 Ep. 3. 12.
u Je. 2. 13.
v ch. 10. 24.
w ch. 8. 3.
x ver. 6.
y ver. 7.
ζ or, *reasonably bear with.*
z ch. 7. 28.
a Nu.14.2,&c
b Le. 9. 7.
c 2 Ch. 26. 18.
d Nu.26.64,65 Jude 5.
e Ex. 28. 1. Nu. 16. 40.
f De.1.34,35.
g Jn°. 8. 54.
h Ps. 2. 7.
i ch. 4. 6.
k Ps. 110. 4.
l ch. 12. 15.
m Mat.26.39..44.
n Mat. 26.53.
η or, *for his piety.*
θ *of hearing.*
κ or, *because they were not united by faith to.*
o Phi. 2. 8.
p Ps. 95. 11.
q ch. 2. 10.
r ver. 6.
s Ge. 2. 2.
t ch. 3. 19.
λ or, *the gospel.*
u 1 Co. 3.1..3.
μ *hath no experience.*
v Ps. 95. 7.
ν That is, *Joshua.*
π or, *perfect.*
ρ or, *an habit;* or, *perfection.*

9 There remaineth therefore a β rest to
the people of God.
10 For he that is entered into his rest,
he also hath ceased from his own works,
as God *did* from his.)
11 Let[d] us labour therefore to enter
into that rest, lest any man fall after the
same example of γ unbelief.
12 For the word[g] of God *is* quick, and
powerful, and sharper than any two-
edged sword,[k] piercing even to the divid-
ing asunder of soul and spirit, and of the
joints and marrow, and *is* a discerner[l] of
the thoughts and intents of the heart.
13 Neither is there any creature that is
not manifest in his sight: but all things
are naked[n] and opened unto the eyes of
him with whom we have to do.
14 Seeing then that we have a great
high priest, that is passed[o] into the hea-
vens, Jesus the Son of God, let us hold[p]
fast *our* profession.
15 For we have not an high priest which
cannot be touched[q] with the feeling of
our infirmities; but was in all points
tempted like as *we are, yet* without[r] sin.
16 Let us therefore come boldly[t] unto the
throne of grace, that we may obtain mer-
cy, and find grace to help in time of need.

CHAP. V.

FOR every high priest taken from
among men is ordained[w] for men in
things *pertaining* to God, that he may
offer both gifts and sacrifices for sins:
2 Who can ζ have compassion on the
ignorant, and on them that are out of the
way; for that he[z] himself also is com-
passed with infirmity.
3 And by reason hereof he ought, as for
the people, so[b] also for himself, to offer
for sins.
4 And[c] no man taketh this honour unto
himself, but he that is called of God, as
was Aaron.[e]
5 So also Christ[g] glorified not himself
to be made an high priest; but he that
said unto him,[h] Thou art my Son, to-
day have I begotten thee.
6 As he saith also in another *place*,
Thou[k] *art* a priest for ever after the or-
der of Melchisedec.
7 Who in the days of his flesh, when he
had offered up prayers[m] and supplica-
tions, with strong crying and tears, unto
him that was able[n] to save him from
death, and was heard η in that he feared;
8 Though he were a Son, yet learned
he obedience[o] by the things which he
suffered;
9 And[q] being made perfect, he became
the author of eternal salvation unto all
them that obey him;
10 Called of God an high priest[r] after
the order of Melchisedec.
11 Of whom we have many things to
say, and hard to be uttered, seeing ye
are dull of hearing.
12 For when for the time ye ought to be
teachers, ye have need that one teach you
again which *be* the first principles of the
oracles of God; and are become such as
have need of milk,[u] and not of strong meat.
13 For every one that useth milk μ *is*
unskilful in the word of righteousness:
for he is a babe.
14 But strong meat belongeth to them
that are π of full age, *even* those who by
reason of ρ use have their senses exer-
cised to discern both good and evil.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, VI. VII.

Κεφ. ϛʹ. VI.

ΔΙΟ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεὸν,

2 [n]Βαπτισμῶν διδαχῆς⌉, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο [i]ποιήσομεν⌉, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος ἁγίου,

5 Καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 Καὶ [n]παραπεσόντας, πάλιν⌉ ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας.

7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·

8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας ϗ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ [b]τοῦ κόπου⌉ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.

11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·

12 Ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 Λέγων· [n]Ἦ μὴν⌉ εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ·

18 Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεὸν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 Ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος·

20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Κεφ. ζʹ. VII.

ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν·

2 Ὧ, καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ· ὅ ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης·

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ·

6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.

9 Καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῒ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται·

10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν· (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' [i]αὐτῇ⌉ νενομοθέτητο·) τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι;

12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς [h]προσέσχηκε⌉ τῷ θυσιαστηρίῳ.

14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν φυλὴν [l]οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης⌉ Μωσῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς [l]σαρκικῆς⌉ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.

17 [h]Μαρτυρεῖ⌉ γάρ· Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·

19 [n]Οὐδὲν⌉ γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες·

21 Ὁ δὲ, μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· Ὤμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα [d]κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ·⌉)

22 Κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν, πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην·

25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν [i]ἔπρεπεν⌉ ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος.

27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD HEBR. VI. VII

CAP. VI.

QUAPROPTER intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectiora feramur, non rursum jacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, et fidei ad Deum,

2 Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, ac resurrectionis mortuorum, et judicii æterni.

3 Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

4 Impossibile est enim eos, qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cæleste, et participes facti sunt Spiritus sancti,

5 Gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque sæculi venturi,

6 Et prolapsi sunt; rursus renovari ad pœnitentiam, rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei, et ostentui habentes.

7 Terra enim sæpe venientem super se bibens imbrem, et generans herbam opportunam illis, a quibus collitur: accipit benedictionem a Deo.

8 Proferens autem spinas, ac tribulos, reproba est, et maledicto proxima: cujus consummatio in combustionem.

9 Confidimus autem de vobis dilectissimi meliora, et viciniora saluti: tametsi ita loquimur.

10 Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, et dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis sanctis, et ministratis.

11 Cupimus autem unumquemque vestrum eandem ostentare solicitudinem ad expletionem spei usque in finem:

12 Ut non segnes efficiamini, verum imitatores eorum, qui fide, et patientia hereditabunt promissiones.

13 Abrahæ namque promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem juraret, majorem, juravit per semetipsum,

14 Dicens: Nisi benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo te.

15 Et sic longanimiter ferens, adeptus est repromissionem.

16 Homines enim per majorem sui jurant: et omnis controversiæ eorum finis, ad confirmationem, est juramentum.

17 In quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationis heredibus immobilitatem consilii sui, interposuit jusjurandum:

18 Ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem,

19 Quam sicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam, et incedentem usque ad interiora velaminis,

20 Ubi præcursor pro nobis introivit Jesus, secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum.

CAP. VII.

HIC enim Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei summi, qui obviavit Abrahæ regresso a cæde regum, et benedixit ei:

2 Cui et decimas omnium divisit Abraham: primùm quidem qui interpretatur rex justitiæ: deinde autem et rex Salem, quod est, rex pacis,

3 Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitæ habens, assimilatus autem Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum.

4 Intuemini autem quantus sit hic, cui et decimas dedit de præcipuis Abraham patriarcha.

5 Et quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes, mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem, id est, a fratribus suis: quamquam et ipsi exierint de lumbis Abrahæ.

6 Cujus autem generatio non annumeratur in eis, decimas sumpsit ab Abraham, et hunc, qui habebat repromissiones, benedixit.

7 Sine ulla autem contradictione, quod minus est, a meliore benedicitur.

8 Et hic quidem, decimas morientes homines accipiunt: ibi autem contestatur, quia vivit.

9 Et (ut ita dictum sit) per Abraham, et Levi, qui decimas accepit, decimatus est:

10 Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obviavit ei Melchisedech.

11 Si ergo consummatio per sacerdotium Leviticum erat (populus enim sub ipso legem accepit) quid adhuc necessarium fuit secundum ordinem Melchisedech, alium surgere sacerdotem, et non secundum ordinem Aaron dici?

12 Translato enim sacerdotio, necesse est ut et legis translatio fiat.

13 In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu est, de qua nullus altari præsto fuit.

14 Manifestum est enim quòd ex Juda ortus sit Dominus noster: in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est.

15 Et amplius adhuc manifestum est: si secundum similitudinem Melchisedech exurgat alius sacerdos,

16 Qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vitæ insolubilis.

17 Contestatur enim: Quoniam tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.

18 Reprobatio quidem fit præcedentis mandati, propter infirmitatem ejus, et inutilitatem:

19 Nihil enim ad perfectum adduxit lex: introductio vero melioris spei, per quam proximamus ad Deum.

20 Et quantum est non sine jurejurando (alii quidem sine jurejurando sacerdotes facti sunt,

21 Hic autem cum jurejurando per eum, qui dixit ad illum: Juravit Dominus, et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum:)

22 In tantum melioris testamenti sponsor factus est Jesus.

23 Et alii quidem plures facti sunt sacerdotes, idcirco quòd morte prohiberentur permanere:

24 Hic autem eo quòd maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium.

25 Unde et salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum: semper vivens ad interpellandum pro nobis.

26 Talis enim decebat ut nobis esset pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus, et excelsior cælis factus:

27 Qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo.

28 Lex enim homines constituit sacer-

VERSIO LUSITANA.

cipio de Christo, passemos ao que ha de mais perfeito, sem nos determos em lançar de novo o fundamento, da penitencia das obras mortas, e da Fé em Deos,

2 E da doutrina sobre os Baptismos, da imposição das mãos, da resurreição dos mortos, e do juizo eterno.

3 E isto he o que nós faremos, se Deos o permittir.

4 Porque he impossivel, que os que forão huma vez illuminados; que tomárão o gosto ao dom celestial; que forão feitos participantes do Espirito Santo;

5 Que provárão a doçura da palavra de Deos, e as maravilhas do seculo futuro;

6 E depois disto cahírão, que elles tornem a ser renovados pela penitencia, tornando a crucificar para si mesmos, e a expôr ao ludibrio o Filho de Deos.

7 Porque quando huma terra, que bebe frequentes aguas da chuva, produz hervas uteis aos que a cultivão, recebe ella a benção de Deos.

8 Mas quando ella só produz espinhos, e abrólhos, he desamparada, e ameaçada de maldição; e por fim se lhe mette o fogo.

9 Todavia, carissimos, ainda que nós assim fallamos, nós confiamos melhores cousas de vós, e da vossa salvação.

10 Porque Deos não he injusto, para se esquecer da vossa obra, e da caridade, que mostrastes ter nos serviços, que tendes feito em seu nome, e que ainda fazeis aos Santos.

11 Mas nós desejamos, que cada hum de vós faça apparecer até o fim o mesmo zelo, para que a vossa esperança seja completa;

12 Para que vós vos não façais perguiçosos, mas sim imitadores daquelles, que pela sua fé, e pela paciencia vierão a ser os herdeiros das promessas.

13 Porque Deos na promessa, que fez a Abrahão, não tendo cousa maior do que a si, por quem lhe jurasse, jurou por si mesmo,

14 Dizendo: Asseguro-te, que eu te encherei de bençãos, e multiplicarei infinitamente a tua descendencia.

15 Assim, tendo esperado com paciencia, alançou effeito das promessas.

16 Porque os homens jurão por aquelle, que he maior do que elles: e o juramento he a maior segurança, que elles podem dar para terminarem as suas differenças.

17 Da mesma sorte Deos, querendo mostrar com a maior certeza aos herdeiros da promessa, a immutavel firmeza da sua resolução, ajuntou á sua palavra o juramento;

18 A fim de que nós, apoiados nestas duas cousas immoveis, pelas quaes he impossivel que Deos minta, tenhamos huma poderosa consolação; nós, que temos posto o nosso refugio na adquisição dos bens, que nos são propostos pela esperança;

19 A qual serve á nossa alma como de huma ancora firme, e segura, e penetra até o interior do véo.

20 Onde Jesus nosso Precursor entrou por nós, sendo constituido Pontifice eterno, segundo a ordem de Melchîsedech.

CAP. VII.

PORQUE este Melchîsedech, Rei de Salem, e Sacerdote do Deos Altissimo, que veio sahir ao encontro a Abrahão, quando elle voltava da matança dos Reis, e que o abençoou;

2 Ao qual tambem Abrahão deo o dizimo de tudo; que se chama, segundo a interpretação Rei de justiça, depois Rei de Salem, isto he, Rei de paz:

3 Que he sem pai, e sem mãi, sem genealogia; que não tem nem princípio, nem fim da sua vida: Sendo assim a imagem do Filho de Deos, permanece Sacerdote para sempre.

4 Considerai pois quão grande devia elle ser; pois que o mesmo Patriarca Abrahão lhe dá o dizimo das melhores cousas.

5 E certamente os que recebem o sacerdocio dos filhos de Levi, tem preceito de tomar os dizimos, do povo segundo a Lei, isto he de seus irmãos: ainda que elles tambem, tenhão sahido da semente de Abrahão.

6 Mas aquelle, que não tem lugar na sua genealogia, recebeo o dizimo de Abrahão, e abençoou áquelle, a quem forão feitas as promessas.

7 Ora elle he sem dúvida, que o que recebe a benção, he inferior ao que lha dá.

8 E aqui em verdade os que recebem o dizimo, são huns homens mortaes; mas o que o recebe aqui, não se representa senão como vivo.

9 Mais, o mesmo Levi, que recebe o dizimo, esse mesmo o pagou, pelo dizer assim, na pessoa de Abrahão:

10 Porque elle estava ainda nos lombos de Abrahão seu avô, quando Melchîsedech sahio ao encontro a elle.

11 Se pois a perfeição foi pelo Sacerdocio de Levi, porque em tempo do qual recebeo o povo a Lei; que necessidade havia ainda, que se levantasse outro Sacerdote, que fosse chamado Sacerdote segundo a ordem de Melchîsedech, e não segundo a ordem de Aarão?

12 Porque transferido que seja o Sacerdocio, he huma consequencia necessaria, que se transfira tambem a Lei.

13 Ora aquelle, de quem estas cousas forão preditas, he de huma outra Tribu, donde nenhum já mais servio ao Altar:

14 Pois que he certo, que nosso Senhor nasceo da Tribu de Juda, á qual Moysés nunca attribuio o Sacerdocio.

15 E isto apparece ainda mais claramente, em que se levanta outro Sacerdote, segundo a ordem de Melchîsedech,

16 Que não he instituido pela Lei de huma successão carnal, mas pelo poder da sua vida immortal.

17 Porque testifica: Tu es o Sacerdote eterno, segundo a ordem de Melchîsedech.

18 Porque a primeira Lei foi abolida como fraca, e inutil:

19 Porque a Lei a ninguem levou á perfeição; mas em seu lugar foi substituida huma melhor esperança, pela qual nós nos approximamos a Deos.

20 Além disto, este Sacerdocio não foi instituido sem juramento:

21 Porque quando os outros Sacerdotes forão instituidos sem juramento, este o foi com juramento por aquelle, que lhe disse: O Senhor jurou, e o seu juramento será immutavel, que tu serás o Sacerdote eterno.

22 Em tanto se fez Jesus pador de melhor Pacto.

23 E se feito outros muitos Sacerdotes; porque a morte lhes impedia o serem-no sempre:

24 Mas como este nosso permanece eternamente, o Sacerdocio, que elle possue, he eterno.

25 Donde vem, que elle póde salvar para sempre aos que por sua intervenção se approximão a Deos; como quem sempre está vivo para interceder por nós.

26 Porque era decente que nós tivessemos hum Pontifice como este, santo, innocente, immaculado, separado dos peccadores, e mais elevado que os Ceos:

27 Que não fosse obrigado, como os outros Pontifices, a offerecer todos os dias victimas, primeiramente pelos seus peccados proprios, e depois pelos do povo: que he o que elle fez huma vez, offerecendo-se a si mesmo.

28 Porque a Lei constituio Pontifices a

P

VERSIO ANGLICANA.

CHAP. VI.

THEREFORE,[a] leaving β the principles of the doctrine of Christ, let us go on unto perfection; not laying again the foundation of repentance from[b] dead works, and of faith[c] toward God,

2 Of the doctrine of baptisms,[d] and of laying on[f] of hands, and of[g] resurrection of the dead, and of eternal judgment.

3 And this will we do, if[h] God permit.

4 For *it is* impossible[i] for those who were once enlightened, and have tasted of the heavenly gift, and were made partakers of the Holy Ghost,

5 And have tasted the good word of God, and the powers of the world to come,

6 If[m] they shall fall away, to renew them again unto repentance; seeing they crucify to themselves the Son of God afresh, and put *him* to an open shame.

7 For the earth which drinketh in the rain that cometh oft upon it, and bringeth forth herbs meet for them δ by whom it is dressed, receiveth blessing[o] from God:

8 But that which beareth thorns[q] and briers *is* rejected, and *is* nigh unto cursing; whose end *is* to be burned.

9 But, beloved, we are persuaded better things of you, and things that accompany salvation, though we thus speak.

10 For[r] God *is* not unrighteous to forget your work and labour of love, which ye have shewed toward his name, in that ye have ministered to the saints, and do minister.

11 And we desire that every one of you do shew the same diligence to the[t] full assurance of hope unto the end:

12 That ye be not slothful,[u] but followers of them who through faith and patience inherit the promises.

13 For when God made promise to Abraham, because he could swear by no greater, he sware by himself,

14 Saying,[v] Surely blessing I will bless thee, and multiplying I will multiply thee.

15 And so, after he had patiently endured, he obtained the promise.

16 For men verily swear by the greater: and an oath[y] for confirmation *is* to them an end of all strife.

17 Wherein God, willing more abundantly to shew unto the heirs[b] of promise the immutability[c] of his counsel, η confirmed *it* by an oath;

18 That by two immutable things, in which *it was* impossible for God to[d] lie, we might have a strong consolation, who have fled for refuge to lay hold[f] upon the hope set before us:

19 Which *hope* we have as an anchor of the soul, both sure and stedfast, and which entereth into that within[h] the veil;

20 Whither[i] the forerunner is for us entered, *even* Jesus, made an high priest for ever after the order of Melchisedec.[k]

CHAP. VII.

FOR this Melchisedec,[n] king of Salem, priest of the most high God, who met Abraham returning from the slaughter of the kings, and blessed him;

2 To whom also Abraham gave a tenth part of all; first being by interpretation King of righteousness, and after that also King of Salem, which is, King of peace;

3 Without father, without mother, without μ descent, having neither beginning of days, nor end of life; but made like unto the Son of God, abideth a priest continually.

4 Now consider how great this man *was*, unto whom even the patriarch Abraham gave the tenth of the spoils.

5 And verily they that are of the sons of Levi,[e] who receive the office of the priesthood, have a commandment to take tithes of the people according to the law, that is, of their brethren, though they come out of the loins of Abraham:

6 But he, whose γ descent is not counted from them, received[k] tithes of Abraham, and blessed him that had[l] the promises.

7 And without all contradiction the less is blessed of the better.

8 And here men that die receive tithes; but there he *receiveth them*, of whom[n] it is witnessed that he liveth.

9 And as I may so say, Levi also, who receiveth tithes, payed tithes in Abraham.

10 For he was yet in the loins of his father, when Melchisedec met him.

11 If[p] therefore perfection were by the Levitical priesthood, (for under it the people received the law,) what further need *was there* that another priest should rise after the order of Melchisedec, and not be called after the order of Aaron?

12 For the priesthood being changed, there is made of necessity a change also of the law.

13 For he of whom these things are spoken pertaineth to another tribe, of which no man gave attendance at the altar.

14 For *it is* evident[s] that our Lord sprang out of Juda; of which tribe Moses spake nothing concerning priesthood.

15 And it is yet far more evident: for that after the similitude of Melchisedec there ariseth another priest,

16 Who is made, not after the law of a carnal commandment, but after the power of an endless life.

17 For he testifieth,[w] Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec.

18 For there is verily a disannulling of the commandment going before, for the weakness[x] and unprofitableness thereof.

19 For the law[z] made nothing perfect, ζ but the bringing in of a better hope *did;* by the which[a] we draw nigh unto God.

20 And inasmuch as not without an oath *he was made priest:*

21 (For those priests were made without θ an oath; but this with an oath by him that said unto him,[e] The Lord sware and will not repent, Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec:)

22 By so much was Jesus made a surety of a better[g] testament.

23 And they truly were many priests, because they were not suffered to continue by reason of death:

24 But this *man*, because he continueth ever, hath κ an unchangeable[l] priesthood.

25 Wherefore he is able[m] also to save them λ to the uttermost that come unto God by him, seeing he ever liveth to make intercession[o] for them.

26 For such an high priest became us, *who is* holy,[p] harmless, undefiled, separate from sinners, and made higher than the heavens;

27 Who needeth not daily, as those high priests, to offer up sacrifice, first[q] for his own sins, and then for the people's: for this he did once, when he offered up himself.

28 For the law maketh men high priests

A. D. 64.

a Phi 3.12..14
β or, *the word of the beginning of Christ.*
b ch. 9. 14.
c ch. 11. 6.
d Ac. 19. 4, 5.
e Nu. 18. 21.. 26.
f Ac. 8. 17.
g Ac. 17. 31. 26. 8.
h Ja. 4. 15.
i ch. 10. 26. Mat. 5. 13. 12.31,32. Jn. 15. 6. 2 Pe. 2. 20, 21. 1 Jn. 5. 16.
γ *pedigree.*
k Ge. 14. 20.
l Ro. 9. 4.
m Is. 1. 28.
n ch. 5. 6. Re. 1. 18.
δ or, *for.*
o Ps. 65. 10.
p ver. 18, 19. ch. 8. 7. Ga. 2. 21.
q Is. 5. 6.
r Mat. 25. 40.
s Is. 11. 1. Mat. 1. 3. Re. 5. 5.
t ch. 3. 6, 14.
u Pr. 15. 19. 2 Pe. 1. 10.
v Ge. 22. 16, 17
w Ps. 110. 4.
x Ac. 13. 39.
y Ex. 22. 11.
z Ro. 3. 20.
ζ or, *but it* was.
a Ro. 5. 2.
b ch. 11. 9. Ro. 8. 17.
c Ro. 11. 29.
η *interposed himself.*
θ or, *swearing of an oath.*
d Tit. 1. 2.
e Ps. 110. 4.
f 1 Ti. 6. 12.
g ch. 8. 6.
h Le. 16. 15.
i ch. 4. 14.
k ch. 7. 17.
κ or, *which passeth not from one to another.*
l 1 Sa. 2. 35.
m Jude 24.
n Ge. 14. 18, &c.
λ or, *evermore.*
o Ro. 8. 34. 1 Jn. 2. 1.
p ch. 4. 15. 1 Pe. 2. 22.
q Le. 9. 7.
μ *pedigree.*

2 T

TEXTUS GRÆCUS.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

2 Τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, [d]καὶ[1] οὐκ ἄνθρωπος.

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τὶ καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.

4 Εἰ μὲν [n]γὰρ[1] ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων [o]τῶν ἱερέων[1] τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα·

5 Οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γὰρ, φησὶ, [n]ποιήσῃς[1] πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας [n]τέτευχε[1] λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν·

9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς ʃ νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν [a]πλησίον[1] αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ μικροῦ [d]αὐτῶν[1] ἕως μεγάλου αὐτῶν·

12 Ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ'. IX.

ΕΙΧΕ μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη [b]σκηνὴ[1] δικαιώματα λατρείας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν.

2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων,ʃ ἥτις λέγεται ἁγία.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,

4 [e]Χρυσοῦν[1] ἔχουσα [e]θυμιατήριον, καὶ[1] τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης.

5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν, διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.

7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων.

8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν·

9 Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκόταʃ, καθ' [i]ὃν[1] δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ [n]δυνάμεναι[1] κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, [b]καὶ[1] [h]δικαιώμασι[1] σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως [n]ἐπικείμενα[1].

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

14 Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς [n]διὰ Πνεύματος[1] [n]αἰωνίου[1] ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν [h]ὑμῶν[1] ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ [n]διαθέμενος.[1]

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.

19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ ʃνόμον ὑπὸ Μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ [n]βιβλίον καὶ[1] πάντα τὸν λαὸν ἐῤῥάντισε,

20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐῤῥάντισε.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

26 (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντε-

VERSIO VULGATA LATINA.

dotes infirmitatem habentes: sermo autem jurisjurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum.

CAP. VIII.

CAPITULUM autem super ea, quæ dicuntur: Talem habemus Pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis,

2 Sanctorum minister, et tabernaculi veri, quod fixit Dominus, et non homo.

3 Omnis enim pontifex ad offerendum munera, et hostias constituitur: unde necesse est et hunc habere aliquid, quod offerat:

4 Si ergo esset super terram, nec esset sacerdos: cum essent qui offerrent secundum legem munera,

5 Qui exemplari, et umbræ deserviunt cælestium. Sicut responsum est Moysi, cum consummaret tabernaculum: Vide (inquit) omnia facito secundum exemplar, quod tibi ostensum est in monte.

6 Nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sancitum est.

7 Nam si illud prius culpa vacasset: non utique secundi locus inquireretur.

8 Vituperans enim eos dicit: Ecce dies venient, dicit Dominus: et consummabo super domum Israel, et super domum Juda testamentum novum,

9 Non secundum testamentum, quod feci patribus eorum in die, qua apprehendi manum eorum ut educerem illos de Terra Ægypti: quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo: et ego neglexi eos, dicit Dominus:

10 Quia hoc est testamentum, quod disponam domui Israel post dies illos, dicit Dominus: Dando leges meas in mentem eorum, et in corde eorum superscribam eas: et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum:

11 Et non docebit unusquisque proximum suum, et unusquisque fratrem suum, dicens: Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me a minore usque ad majorem eorum:

12 Quia propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum eorum jam non memorabor.

13 Dicendo autem novum: veteravit prius. Quod autem antiquatur, et senescit, prope interitum est.

CAP. IX.

HABUIT quidem et prius, justificationes culturæ, et sanctum sæculare.

2 Tabernaculum enim factum est primum, in quo erant candelabra, et mensa, et propositio panum, quæ dicitur Sancta.

3 Post velamentum autem secundum, tabernaculum, quod dicitur Sancta sanctorum:

4 Aureum habens thuribulum, et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna, et virga Aaron, quæ frondueratt, et tabulæ testamenti,

5 Superque eam erant Cherubim gloriæ obumbrantia propitiatorium: de quibus non est modo dicendum per singula.

6 His vero ita compositis: in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes:

7 In secundo autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine, quem offert pro sua, et populi ignorantia:

8 Hoc significante Spiritu sancto, nondum propalatam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum.

9 Quæ parabola est temporis instantis: juxta quam munera, et hostiæ offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem, solummodo in cibis, et in potibus,

10 Et variis baptismatibus, et justitiis carnis usque ad tempus correctionis impositis.

11 Christus autem assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis:

12 Neque per sanguinem hircorum, aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introivit semel per Sancta, æterna redemptione inventa.

13 Si enim sanguis hircorum, et taurorum, et cinis vitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis:

14 Quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi?

15 Et ideo novi testamenti mediator est: ut morte intercedente, in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant sub priori testamento, repromissionem accipiant qui vocati sunt æternæ hereditatis.

16 Ubi enim testamentum est: mors necesse est intercedat testatoris.

17 Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin nondum valet, dum vivit qui testatus est.

18 Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est.

19 Lecto enim omni mandato legis a Moyse universo populo: accipiens sanguinem vitulorum, et hircorum cum aqua et lana coccinea, et hyssopo: ipsum quoque librum, et omnem populum aspersit,

20 Dicens: Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus.

21 Etiam tabernaculum, et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit:

22 Et omnia pene in sanguine secundum legem mundantur: et sine sanguinis effusione non fit remissio.

23 Necesse est ergo exemplaria quidem cælestium his mundari: ipsa autem cælestia melioribus hostiis quàm istis.

24 Non enim in manufacta Sancta Jesus introivit exemplaria verorum: sed in ipsum cælum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis:

25 Neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum Pontifex intrat in Sancta per singulos annos in sanguine alieno:

26 Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem semel in consummatione sæculorum,

VERSIO LUSITANA.

homens fracos; mas a palavra do juramento, que he depois da Lei, ao Filho, perfeito para sempre.

CAP. VIII.

E TUDO o que nós acabamos de dizer, se reduz a isto: Que o Pontifice, que nós temos, he tão grande, que está assentado no Ceo á direita do throno da Majestade,

2 Como o Ministro do Santuario, e daquelle verdadeiro Tabernaculo, que o Senhor levantou, e não o homem.

3 Porque todo o Pontifice he constituido para offerecer dons, e victimas: donde he necessario, que este tenha tambem alguma cousa que offerecer.

4 Se logo elle estivesse sobre a terra, não sería elle Sacerdote, havendo outros, que offerecessem os dons, segundo a Lei,

5 E que servissem nas figuras, e sombras das cousas celestiaes, como quando elle estava para levantar o Tabernaculo: Tem cuidado, que faças tudo conforme o modêlo, que te foi mostrado no monte.

6 Mas agora foi elevado a hum ministerio tanto mais excellente, quanto elle he o Mediador de hum Pacto mais perfeito, e Pacto estabelecido sobre melhores promessas.

7 Porque se aquelle primeiro não tivesse tido nada de defeituoso, não haveria lugar de lhe substituir outro.

8 Entretanto reprehendendo-os, diz: Virá hum tempo, diz o Senhor, em que eu farei hum novo Pacto com a casa de Israel, e com a casa de Juda;

9 Não segundo o Pacto, que eu fiz com seus pais no dia, que eu lhes peguei pela mão para os fazer sahir da terra do Egypto; porque elles não permanecêrão no meu Pacto; e por isso eu os desprezei, diz o Senhor:

10 Mas eis-aqui o Pacto, que eu farei com a casa de Israel, depois desses dias, diz o Senhor: Eu lhe imprimirei as minhas Leis no seu espirito, e lhas escreverei no seu coração; e eu serei o seu Deos, e elles serão o meu povo:

11 E cada hum não ensinará mais a seu proximo, e a seu irmão, dizendo: Conhece ao Senhor: porque todos elles me conhecerão, desdo mais pequeno até o maior:

12 Porque eu lhes perdoarei as suas iniquidades, e não me lembrarei mais dos seus peccados.

13 Dizendo Pacto novo, mostrou elle que o primeiro envelheceo: o que porém passou, e envelheceo, está perto de acabar.

CAP. IX.

CERTAMENTE o primeiro teve suas Leis, e seus regulamentos sobre o culto, e hum Santuario terrestre.

2 Porque no Tabernaculo, que foi levantado, havia huma primeira parte, em que estavão o Candieiro, e a Meza, e os Pães da Proposição; e qual se chamava o Santo.

3 Depois do segundo véo estava o Tabernaculo, chamado o Santo dos Santos,

4 Onde havia hum thuribulo de ouro, e a Arca do Testamento toda cuberta de ouro, na qual estava huma Urna cheia de Manná, e a Vara de Aarão, que tinha florecido, e as Taboas do Testamento,

5 E sobre ella estavão os Querubins fazendo sombra ao Propiciatorio. Mas não he aqui o lugar de fallarmos de tudo isto individualmente.

6 Ora estando as cousas assim dispostas, os Sacerdotes entravão em todo o tempo no primeiro Tabernaculo, durante que fosse o exercicio das funções Sacerdotaes:

7 Mas no segundo só entrava o Pontifice, e sómente huma vez no anno, não sem levar sangue, que offerecesse pelas suas proprias ignorancias, e pelas do povo:

8 Mostrando-nos o Espirito Santo com isto, que o caminho para entrar no Santuario não estava ainda descuberto, em quanto subsistia o primeiro Tabernaculo.

9 E isto mesmo era figura do que se passava naquelle tempo, durante o qual se offerecião dons, e victimas, que não podião purificar a consciencia daquelles, que davão este culto;

10 Pois que elles não consistião senão em manjares, e em bebidas, e em diversas abluções, e em ceremonias carnaes; ordenadas até chegar o tempo da correcção.

11 Porém Christo, Pontifice dos bens futuros, tendo vindo, entrou huma só vez no Santuario por hum Tabernaculo maior, e mais excellente, que não foi feito por mão de homem, isto he, que não he desta creação.

12 E entrou não com sangue de bois, e de novilhos, mas sim com seu proprio sangue, tendo-nos adquirido huma redempção eterna.

13 Porque se o sangue dos bois, e dos touros, e a aspersão da agua misturada com a cinza de huma novilha, santifica aos que estão á purificação da carne;

14 Quanto mais o sangue de Christo, que pelo Espirito Santo se offereceo a si mesmo a Deos, como huma victima immaculada, purificará elle a nossa consciencia das obras mortas, para servirmos ao Deos vivo?

15 Por isso he elle o Mediador do Testamento Novo, a fim de que pela morte, que elle padeceo para expiar as iniquidades, que se commettião no primeiro Testamento, recebão os que forão chamados, a herança eterna, que lhes foi promettida.

16 Porque onde ha hum Testamento, he necessario que intervenha a morte do Testador.

17 Porque a morte he a que faz em fim válido o Testamento; e elle não tem força, durante a vida de quem o faz.

18 Donde vem, que o primeiro mesmo não teve a sua solemnidade, sem haver effusão de sangue.

19 Porque depois que Moysés leo a todo o povo todos os Mandamentos da Lei, tomou elle o sangue dos novilhos, e dos bois com agua, e com lã tinta de escarlate, e o hysópo; e borrifou ao Livro, e a todo o povo,

20 Dizendo: Este he o sangue do Testamento, que Deos fez a vosso favor.

21 Assim mesmo borrifou elle com o sangue o Tabernaculo, e todos os vasos do ministerio.

22 E conforme a Lei, quasi tudo se purifica com sangue; e sem sangue não se perdoão os peccados.

23 Era logo necessario, que o que não era senão figura das cousas celestiaes, fosse purificado por estas cousas; mas que essas mesmas cousas celestiaes o fossem por humas victimas mais excellentes, quaes não forão as primeiras.

24 Porque Jesus não entrou neste Santuario feito por mão de homem, que não era senão figura do verdadeiro: mas entrou no mesmo Ceo, a fim de se presentar agora por nós ante a face de Deos:

25 E não entrou para se offerecer muitas vezes a si mesmo, como o Pontifice entra todos os annos no Santuario com outro sangue, que não he o seu proprio:

26 Porque doutra sorte sería necessario que elle tivesse padecido muitas vezes desda creação do Mundo: sendo assim que elle não appareceo senão agora huma vez no fim dos seculos, para abolir o peccado, offerecendo-se a si mesmo por victima.

VERSIO ANGLICANA.

which have infirmity; but the word of the oath, which was since the law, *maketh* the Son, who is β consecrated for evermore.

CHAP. VIII.

NOW of the things which we have spoken *this is* the sum: We have such an high priest, who[c] is set on the right hand of the throne of the Majesty in the heavens;

2 A minister of γ the sanctuary,[e] and of the true tabernacle, which the Lord pitched, and not man.

3 For every high priest is ordained to offer gifts and sacrifices: wherefore *it is* of necessity that this man have somewhat also to offer.[h]

4 For if he were on earth, he should not be a priest, seeing that ζ there are priests that offer gifts according to the law:

5 Who serve unto the example and shadow[n] of heavenly things, as Moses was admonished of God when he was about to make the tabernacle: for, See, saith he,[q] *that* thou make all things according to the pattern shewed to thee in the mount.

6 But now hath he obtained a more excellent[u] ministry, by how much also he is the mediator of a better η covenant, which was established upon better promises.

7 For if[w] that first *covenant* had been faultless, then should no place have been sought for the second.

8 For finding fault with them, he[y] saith, Behold, the days come, saith the Lord, when I will make a new covenant with the house of Israel and with the house of Judah:

9 Not according to the covenant that I made with their fathers in the day when I took them by the hand to lead them out of the land of Egypt; because they continued not in my covenant, and I regarded them not, saith the Lord.

10 For this *is* the covenant that I will make with the house of Israel after those days, saith the Lord; I will λ put my laws into their mind, and write them μ in their hearts: and[b] I will be to them a God, and they shall be to me a people:

11 And they shall not teach every man his neighbour, and every man his brother, saying, Know the Lord: for all[d] shall know me, from the least to the greatest.

12 For I will be merciful to their unrighteousness, and their sins and their iniquities will I remember no more.

13 In that he saith, A new[e] *covenant*, he hath made the first old. Now that which decayeth and waxeth old *is* ready to vanish away.

CHAP. IX.

THEN verily the first *covenant* had also π ordinances of divine service, and a worldly sanctuary.[h]

2 For there was a tabernacle[k] made; the first, wherein *was* the candlestick, and the table,[l] and the shew-bread;[m] which is called ρ the sanctuary.

3 And after the second veil,[n] the tabernacle, which is called the Holiest of all;

4 Which had the golden censer,[o] and the ark[p] of the covenant overlaid round about with gold, wherein *was* the golden[q] pot that had manna, and Aaron's rod[s] that budded, and the tables[t] of the covenant;

5 And over it the cherubims[u] of glory shadowing the mercy-seat: of which we cannot now speak particularly.

6 Now when these things were thus ordained, the priests[v] went always into the first tabernacle, accomplishing the service *of God.*

7 But into the second *went* the high priest alone[a] once every year, not without blood, which he offered for[b] himself and *for* the errors of the people:

8 The Holy Ghost this signifying, That the way[d] into the holiest of all was not yet made manifest, while as the first tabernacle was yet standing:

9 Which *was* a figure for the time then present, in which were offered both gifts and sacrifices, that could not[f] make him that did the service perfect, as pertaining to the conscience;[g]

10 *Which stood* only in meats[i] and drinks, and divers washings,[k] and carnal δ ordinances,[l] imposed *on them* until the time of reformation.

11 But Christ being come an high[m] priest of good things[o] to come, by a greater[p] and more perfect tabernacle, not made with hands, that is to say, not of this building;

12 Neither by the blood of goats[r] and calves, but by his own[s] blood, he entered in once into the holy place,[t] having obtained eternal redemption *for us.*

13 For if the blood of bulls and of goats, and the ashes[v] of an heifer sprinkling the unclean, sanctifieth to the purifying of the flesh;

14 How much more shall the blood of Christ, who[x] through the eternal Spirit offered himself without θ spot to God, purge[z] your conscience from dead works to serve[a] the living God?

15 And for this cause he is the Mediator of the new testament, that by means of death, for the redemption of the transgressions *that were* under the first testament, they which are called might receive the promise of eternal inheritance.

16 For where a testament *is*, there must also of necessity κ be the death of the testator.

17 For a testament *is* of force after men are dead: otherwise it is of no strength at all while the testator liveth.

18 Whereupon neither the first *testament* was ν dedicated without blood.

19 For[c] when Moses had spoken every precept to all the people according to the law, he took the blood of calves and of goats, with water, and ξ scarlet wool, and hyssop, and sprinkled both the book, and all the people,

20 Saying, This *is* the blood[f] of the testament which God hath enjoined unto you.

21 Moreover[g] he sprinkled likewise with blood both the tabernacle and all the vessels of the ministry.

22 And almost all things are by the law purged with blood; and without shedding of blood[i] is no remission.

23 *It was* therefore necessary that the patterns of things in the heavens should be purified with these; but the heavenly things themselves with better sacrifices than these.

24 For Christ is not entered into the holy places made with hands, *which are* the figures of the true; but into heaven itself, now to appear[r] in the presence of God for us:

25 Nor yet that he should offer himself often, as the high priest entereth into the holy place every year with blood of others;

26 For then must he often have suffered since the foundation of the world: but

A. D. 64.

β or, *perfected.*
a Ex. 30. 10. Le.16.2,&c.
b ch. 5. 3.
c Ep. 1. 20.
d ch 10.19,20. Jn°. 14. 6.
γ or, *holy things.*
e ch.9.8,12,24.
f ch. 10.1,11. Ps. 40. 6, 7. Ga. 3. 21.
g Ps 51.16..19.
h ch. 9. 14. Ep. 5. 2.
i Le.11.2,&c.
k Nu.19.7,&c.
δ or, *rites*, or, *ceremonies.*
ζ or, *they.*
l Ep. 2. 15.
m ch. 3. 1.
n ch. 10. 1. Col. 2. 17.
o ch. 10. 1.
p ch. 8. 2.
q Ex. 25. 40. 26. 30.
r ch. 10. 4.
s Ac. 20. 28. 1Pe.1.18,19. Re. 1. 5.
t ch. 10. 19.
u ch. 7. 22. 2Co.3.6..9.
η or, *testament.*
v Nu.19.2..17.
w ch. 7. 11.
x 1 Pe. 3. 18.
y Je.31.31..34.
θ or, *fault.*
z ch. 10. 22.
a 1 Pe. 4. 2.
κ or, *be brought in.*
λ *give.*
μ or, *upon.*
b Ho. 2. 23. Zec. 8. 8.
ν or, *purified.*
c Ex.24.6,&c. Le. XIV. XVI.
d Is. 54. 13.
ξ or, *purple.*
e 2 Co. 5. 17.
f Mat. 26. 28.
g Ex.29.12,36.
π or, *ceremonies.*
h Ex. 25. 8.
i Le. 17. 11.
k Ex.29.1,35.
l Ex. 40. 4.
m Ex. 25. 30.
ρ or, *holy.*
n Ex.26.31,33.
o Le. 16. 12.
p Ex. 25. 10, &c.
q Ex. 16. 33.
r Ro. 8. 34.
s Nu. 17. 10.
t Ex. 34. 29. 40. 20. De. 10. 2, 5.
u Ex.25.18,22.
v Nu. 28. 3.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, X. XI.

λείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας [n]αὐτοῦ πεφανέρωται.

27 Καὶ [n]καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·

28 Οὕτως ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς [n]ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν[f].

Κεφ. ι'. X.

ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε [n]δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.

2 Ἐπεὶ οὐκ [n]ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους·

3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, [n]σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι.

6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.

7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἥκω (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου.

8 Ἀνώτερον λέγων· Ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας· (αἵτινες κατὰ [d]τὸν νόμον προσφέρονται·)

9 Τότε εἴρηκεν· Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, [b]ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ [n]σώματος [b]τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν [n]ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας·

12 [h]Αὐτὸς δὲ, μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας [n]θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ·

13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

14 [n]Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Μετὰ γὰρ τὸ [h]προειρηκέναι·

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

17 [f]Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 Ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ·

21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ·

22 Προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς.

23 Καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ· (πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·)

24 Καὶ [n]κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων·

25 Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία·

27 Φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.

28 Ἀθετήσας τὶς νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 Πόσῳ (δοκεῖτε) χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;

30 Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, [e]λέγει Κύριος. Καὶ πάλιν· Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·

33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.

34 Καὶ γὰρ τοῖς [a]δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν [b]ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν [d]ἐν οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν.

35 Μὴ [n]ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην.

36 Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν· ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.

38 Ὁ δὲ δίκαιος [n]ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.

39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

Κεφ. ια'. XI.

ΕΣΤΙ δὲ πίστις, ἐλπιζομένων [n]ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.

2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ [n]μὴ ἐκ φαινομένων [i]τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι [k]λαλεῖται.

5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως [d]αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD HEBR. X. XI.

ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit.

27 Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium:

28 Sic et Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata: secundo sine peccato apparebit expectantibus se, in salutem.

CAP. X.

UMBRAM enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum: per singulos annos eisdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinenter, nunquam potest accedentes perfectos facere:

2 Alioquin cessassent offerri: ideo quòd nullam haberent ultra conscientiam peccati, cultores semel mundati:

3 Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit.

4 Impossibile enim est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata.

5 Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam, et oblationem noluisti: corpus autem aptasti mihi:

6 Holocautomata pro peccato non tibi placuerunt.

7 Tunc dixi: Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: Ut faciam, Deus, voluntatem tuam.

8 Superius dicens: Quia hostias, et oblationes, et holocautomata pro peccato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur,

9 Tunc dixi: Ecce venio, ut faciam, Deus, voluntatem tuam: aufert primum, ut sequens statuat.

10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel.

11 Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, et easdem sæpe offerens hostias, quæ numquam possunt auferre peccata:

12 Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei,

13 De cetero expectans donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus.

14 Una enim oblatione, consummavit in sempiternum sanctificatos.

15 Contestatur autem nos et Spiritus, sanctus. Postquam enim dixit:

16 Hoc autem testamentum, quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, Dabo leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum superscribam eas:

17 Et peccatorum, et iniquitatum eorum jam non recordabor amplius.

18 Ubi autem horum remissio: jam non est oblatio pro peccato.

19 Habentes itaque fratres fiduciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi,

20 Quam initiavit nobis viam novam, et viventem per velamen, id est, carnem suam,

21 Et sacerdotem magnum super domum Dei:

22 Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda a conscientia mala, et abluti corpus aqua munda,

23 Teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem, (fidelis enim est qui repromisit)

24 Et consideremus invicem in provocationem charitatis, et bonorum operum:

25 Non deserentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, et tanto magis quanto videritis appropinquantem diem.

26 Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro peccatis hostia,

27 Terribilis autem quædam expectatio judicii, et ignis æmulatio, quæ consumptura est adversarios.

28 Irritam qui faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur:

29 Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et spiritui gratiæ contumeliam fecerit?

30 Scimus enim qui dixit: Mihi vindicta, et ego retribuam. Et iterum: Quia judicabit Dominus populum suum.

31 Horrendum est incidere in manus Dei viventis.

32 Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, magnum certamen sustinuistis passionum:

33 Et in altero quidem opprobriis, et tribulationibus spectaculum facti: in altero autem socii taliter conversantium effecti.

34 Nam et vinctis compassi estis, et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem, et manentem substantiam.

35 Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem.

36 Patientia enim vobis necessaria est: ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem.

37 Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est, veniet, et non tardabit.

38 Justus autem meus ex fide vivit: quòd si subtraxerit se, non placebit animæ meæ.

39 Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.

CAP. XI.

EST autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium.

2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes.

3 Fide intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei: ut ex invisibilibus visibilia fierent.

4 Fide plurimam hostiam Abel, quàm Cain, obtulit Deo per quam testimonium consecutus est esse justus, testimonium perhibente muneribus ejus Deo, et per illam defunctus adhuc loquitur.

5 Fide Henoch translatus est ne videret mortem, et non inveniebatur: quia transtulit illum Deus: ante translationem enim testimonium habuit placuisse Deo.

6 Sine fide autem impossibile est placere Deo. Credere enim oportet accedentem ad Deum quia est, et inquirentibus se remunerator sit.

7 Fide Noe responso accepto de iis,

VERSIO LUSITANA.

27 Do modo que está decretado, que os homens morrão huma vez, e que depois se siga o juizo;

28 Assim Christo foi offerecido huma vez para apagar os peccados de muitos; e a segunda vez apparecerá elle sem peccado, para salvação dos que o esperão.

CAP. X.

PORQUE a Lei tendo sómente a sombra dos bens futuros, e não a verdadeira solidez das cousas, não póde nunca pela oblação das mesmas victimas, que incessantemente se offerecem cada anno, fazer perfeitos aquelles, que se chegão ao Altar:

2 Doutra sorte terião ellas cessado de se offerecer; porque sendo huma vez purificados os Ministros, não sentirião elles mais a sua consciencia gravada de algum peccado:

3 Mas elles offerecendo-as, renovão todos os annos a memoria dos peccados:

4 Porque he impossivel, que os peccados sejão tirados pelo sangue dos bois, e dos touros.

5 Por isso he que entrando no Mundo, diz: Tu não quizeste hostia, nem oblação; mas tu me formaste hum corpo:

6 Os holocaustos, e os sacrificios pelo peccado não te agradárão.

7 Então disse eu: Eis-aqui venho eu, segundo está escrito de mim na cabeceira do Livro, para fazer, ô Deos, a tua vontade.

8 Tendo dito antes: Tu não quizeste, nem te forão agradaveis as hostias, e as oblações, e os holocaustos pelo peccado, que tudo são cousas, que se offerecem, segundo a Lei:

9 Então disse eu: Eis-aqui venho eu, ô Deos, para fazer a tua vontade, abolio elle estes primeiros, para estabelecer hum segundo.

10 E esta he a vontade, que nos santificou pela oblação do Corpo de Jesu Christo, que foi feita huma só vez.

11 E na verdade, quando todos os Sacerdotes cada dia se presentão a Deos, sacrificando, e offerecendo muitas vezes as mesmas hostias, que não podem já mais tirar os peccados:

12 Este tendo offerecido huma só hostia pelos peccados, está assentado para sempre á direita de Deos,

13 Onde elle espera áte que os seus inimigos sejão reduzidos a lhe servir de escabéllo a seus pés.

14 Porque por huma só oblação fez elle perfeitos eternamente aos que santificou.

15 E isto he o que o Espirito Santo nos declarou; porque depois de dizer:

16 Eis-aqui o Pacto, que eu farei com elles: chegado que tenha sido aquelle tempo, diz o Senhor, eu imprimirei as minhas Leis no seu coração, e eu as escreverei no seu espirito:

17 E eu não me lembrarei mais dos seus peccados, nem das suas iniquidades.

18 Ora quando os peccados são perdoados, não ha mais necessidade de oblação pelos peccados.

19 Por tanto, irmãos, huma vez que nós temos a liberdade de entrar com confiança no Santuario pelo sangue de Christo,

20 Seguindo este caminho novo, e vivo, que elle o primeiro nos franqueou pelo véo, isto he, pela sua carne:

21 E hum Grão Sacerdote sobre a Casa de Deos:

22 Cheguemo-nos a elle com hum coração verdadeiramente sincero, e com huma fé plena, tendo o coração purificado das immundicias da má consciencia por huma aspersão interior, e o corpo lavado na agua pura.

23 Perseveremos firmes, e immoveis na esperança, de que fizemos profissão; porque aquelle, que nos fez as suas promessas, he fiel.

24 E consideremo-nos huns aos outros, para nos excitarmos á caridade, e ás boas obras;

25 Não nos retirando da congregação dos fieis, como he costume de alguns; mas consolando-nos huns aos outros, e tanto mais, quanto nós vemos que o dia se approxima.

26 Porque se nós peccamos voluntariamente, depois de termos recebido o conhecimento da verdade, já dahi em diante não ha mais hostia pelos peccados;

27 Mas só resta huma terrivel esperança do juizo, e o ardor do fogo, que devorará os inimigos.

28 Aquelle, que violou a Lei de Moysés, he condemnado á morte sem misericordia, debaixo da deposição de duas, ou tres testemunhas:

29 Quanto mais logo cuidais vos, que será julgado digno de hum maior castigo aquelle, que tiver pizado com os pés ao Filho de Deos; que tiver tido por huma cousa polluta o sangue do Pacto, pelo qual elle fora santificado; e que tiver feito affronta ao espirito da graça?

30 Porque nós sabemos quem he o que disse: A mim he que está reservada a vingança, e eu sou o que a farei. E outra vez: O Senhor julgará o seu povo.

31 He horrenda cousa cahir nas mãos do Deos vivo.

32 Ora recordai-vos daquelle primeiro tempo, em que depois de serdes illuminados, aturastes grandes combates de tribulações;

33 Sendo por huma parte expostos diante de todos aos opprobrios, e aos máos tratamentos; e pela outra sendo companheiros daquelles, que padecêrão semelhantes indignidades.

34 Porque vós padecestes juntamente com os que estavão em cadeias, e vós vistes com gosto roubados todos os vossos bens, sabendo que tinheis outros bens mais excellentes, e que nunca já mais hão de perecer.

35 Não percais pois a vossa confiança, que deve ser recompensada de hum grande premio.

36 Porque a paciencia vos he necessaria, a fim de que fazendo a vontade de Deos, possais alcançar os bens, que vos estão promettidos.

37 Ainda hum pouco de tempo, e o que deve vir virá, e não tardará.

38 Entretanto o meu justo vive da fé. Se elle porém se retirar, não me agradará.

39 Mas nós não somos pessoas, que nos retiremos, para nos perder; mas estamos firmes na fé, para salvação de nossas almas.

CAP. XI.

ORA a fé he a subsistencia das cousas, que se devem esperar, e huma convicçao das que se não vem.

2 Porque pela fé he que os antigos recebêrão hum testemunho tão vantajoso.

3 Pela fé he que nós sabemos, que o Mundo foi feito pela palavra de Deos; e que de invisivel que era, se tornou elle visivel.

4 Pela fé he que Abel offerecia a Deos huma victima mais excellente, do que Caim; por ella foi declarado justo, dando Deos testemunho de que os seus dons lhe erão acceitos; e por causa da fé falla elle ainda depois de morto.

5 Pela fé he que Henoch foi trasladado, para não morrer, e ninguem mais o vio, porque Deos o trasladou: porque dá delle o testemunho, de que antes de ser trasladado, agradou elle a Deos.

6 Ora sem fé he impossivel agradar a Deos: porque para hum se chegar a Deos, he necessario crer primeiramente, que ha hum

VERSIO ANGLICANA.

now once in the end of the world hath he appeared, to put away sin by the sacrifice of himself.

27 And as it is appointed[a] unto men once to die, but after this[b] the judgment;

28 So Christ[c] was once offered to bear the sins of many;[e] and unto them that look[g] for him shall he appear[h] the second time, without sin, unto salvation.[i]

CHAP. X.

FOR the law, having a shadow[k] of good things to come, *and* not the very image of the things, can never with those sacrifices which they offered year by year continually make the comers thereunto perfect.

2 For then β would they not have ceased to be offered? because that the worshippers once purged should have had no more conscience of sins.

3 But in those *sacrifices there is* a remembrance again *made* of sins every year.[o]

4 For *it is* not possible that the blood of bulls and of goats should take away sins.[p]

5 Wherefore, when he cometh into the world, he saith,[r] Sacrifice and offering thou wouldest not, but a body γ hast thou prepared me.

6 In burnt-offerings and *sacrifices* for sin thou hast had no pleasure:

7 Then said I, Lo, I come (in the volume of the book it is written of me) to do thy will, O God.

8 Above, when he said, Sacrifice and offering and burnt-offerings and *offering* for sin thou wouldest not, neither hadst pleasure *therein;* which are offered by the law;

9 Then said he, Lo, I come to do thy will, O God. He taketh away the first, that he may establish the second.

10 By the which will we are sanctified,[v] through the offering[x] of the body of Jesus Christ once *for all.*

11 And every priest standeth daily[y] ministering, and offering oftentimes the same sacrifices, which can never[a] take away sins:

12 But this man, after he had offered one sacrifice for sins, for ever sat[c] down on the right hand of God;

13 From henceforth expecting till his enemies[e] be made his footstool.

14 For by one offering he hath[f] perfected for ever them that are sanctified.

15 *Whereof* the Holy Ghost also is a witness to us: for after that he had said before,

16 This[h] *is* the covenant that I will make with them after those days, saith the Lord; I will put my laws into their hearts, and in their minds will I write them;

17 η And their sins and iniquities will I remember no more.

18 Now where remission of these *is, there is* no more offering for sin.

19 Having therefore, brethren, θ boldness to enter into the holiest[l] by the blood of Jesus,

20 By a new and living way,[n] which he hath κ consecrated for us, through the veil, that is to say, his flesh;

21 And *having* an high priest[o] over the house of God;

22 Let us draw near with a true heart, in[q] full assurance of faith, having our hearts sprinkled[r] from an evil conscience, and our bodies washed with pure water.

23 Let us hold fast the profession of *our* faith without wavering; (for he[t] *is* faithful that promised;)

A. D. 64.

a Ge. 3. 19.
b Ec. 12. 14.
c 1 Pe. 2. 24. 3. 18. 1 Jn°. 3. 5.
d Ro. 13. 11.
e Is. 53. 12. Mat. 26. 28.
f ch. 6. 4,&c. Nu. 15. 30.
g Tit. 2. 13. 2 Pe. 3. 12.
h Ac. 1. 11. Re. 1. 7.
i Is. 25. 9.
k Col. 2. 17.
l Zep. 1. 18. 3. 8.
m De. 17. 2..13.
β or, *they would have.*
n ch. 2. 3.
o Le. 16. 34.
p Mi. 6. 6..8.
q Mat. 12. 31, 32.
r Ps. 40. 6..8.
s De. 32. 35,36.
t Ps. 135. 14.
γ or, *thou hast fitted.*
u 1 Th. 2. 14.
δ or, *that ye have in yourselves;* or, *for yourselves.*
v Jn°. 17. 19.
w Lu. 12. 33.
x ch. 9. 12.
y Nu. 28. 3.
z Mat. 5. 12.
a Ps. 50. 8..13. Is. 1. 11.
b Lu. 21. 19.
c Col. 3. 1.
d Hab. 2. 3,4.
e Ps. 110. 1.
f ver. 1.
g ver. 26.
h Je. 31. 33,34.
ζ or, *ground,* or, *confidence.*
i Ro. 8. 24,25.
η Some copies have, *Then he said, And their.*
k Ge. 1. 1. Ps. 33. 6.
θ or, *liberty.*
l ch. 9. 8,12.
m Ge. 4. 4, 5.
n Jn°. 14. 6.
κ or, *new-made.*
λ or, *is yet spoken of.*
o ch. 4. 14..16.
p Ge. 5. 22,24.
q Ep. 3. 12.
r Eze. 36. 25.
s Ps. 106. 21, 22.
t 1 Th. 5. 24.
u Ge. 6. 14..22.

24 And let us consider one another, to provoke unto love and to good works:

25 Not forsaking the assembling of ourselves together, as the manner of some *is;* but exhorting *one another:* and so much the more as[d] ye see the day approaching.

26 For if[f] we sin wilfully after that we have received the knowledge of the truth, there remaineth no more sacrifice for sins,

27 But a certain fearful looking for of judgment, and fiery[l] indignation, which shall devour the adversaries.

28 He[m] that despised Moses' law died without mercy under two or three witnesses:

29 Of[n] how much sorer punishment, suppose ye, shall he be thought worthy, who hath trodden under foot the Son of God, and hath counted the blood of the covenant, wherewith he was sanctified, an unholy thing, and hath done despite unto the Spirit[q] of grace?

30 For we know him that hath said, Vengeance[s] *belongeth* unto me, I will recompense, saith the Lord. And again,[t] The Lord shall judge his people.

31 *It is* a fearful thing to fall into the hands of the living God.

32 But call to remembrance the former days, in which, after ye were illuminated, ye endured a great fight of afflictions;

33 Partly, whilst ye were made a gazingstock, both by reproaches and afflictions; and partly, whilst ye became[u] companions of them that were so used.

34 For ye had compassion of me in my bonds, and took joyfully the spoiling of your goods, knowing δ in yourselves that ye have in heaven[w] a better and an enduring substance.

35 Cast not away therefore your confidence, which hath great[z] recompence of reward.

36 For ye have need of patience,[b] that, after ye have done the will of God, ye might receive the promise.

37 For[d] yet a little while, and he that shall come will come, and will not tarry.

38 Now the just shall live by faith: but if *any man* draw back, my soul shall have no pleasure in him.

39 But we are not of them who draw back[g] unto perdition, but of them that believe to the saving of the soul.

CHAP. XI.

NOW faith is the ζ substance of things hoped for, the evidence of things[i] not seen.

2 For by it the elders obtained a good report.

3 Through faith we understand[k] that the worlds were framed by the word of God, so that things which are seen were not made of things which do appear.

4 By faith Abel[m] offered unto God a more excellent sacrifice than Cain, by which he obtained witness that he was righteous, God testifying of his gifts: and by it he, being dead, λ yet speaketh.

5 By faith Enoch[p] was translated that he should not see death; and was not found, because God had translated him: for before his translation he had this testimony, that he pleased God.

6 But without faith *it is* impossible to please[s] *him:* for he that cometh to God must believe that he is, and *that* he is a rewarder of them that diligently seek him.

7 By faith Noah,[u] being warned of God

TEXTUS GRÆCUS.

7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω [a]βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς[1] κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 Πίστει ʃ καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

9 Πίστει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

11 Πίστει καὶ [n]αὐτὴ Σάῤῥα[1] ʃ δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, ʃ καὶ παρὰ καιρὸν [l]ἡλικίας ἔτεκεν[1], ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.

12 Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ [a]ὡσεὶ[1] ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ [a]λαβόντες[1] τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες, [b]καὶ πεισθέντες,[1] καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.

15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.

16 Νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος·

18 Πρὸς ὃν ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν Ἰσαακ κληθήσεταί σοι σπέρμα·

19 Λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

20 Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.

21 Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

22 Πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 ʃ Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ·

25 Μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν·

26 Μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν [l]ἐν Αἰγύπτῳ[1] θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε.

28 Πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν.

29 Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.

30 Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν·

33 Οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

34 Ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον [n]στόματα[1] μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων·

35 Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν·

36 Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς.

37 Ἐλιθάσθησαν, [e]ἐπρίσθησαν[1], [e]ἐπειράσθησαν[1], ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν· ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι·

38 Ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

39 Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν·

40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, [n]ὄγκον[1] ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα·

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ [a]ἐκάθισεν[1].

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ [n]κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν[1] ἐκλυόμενοι,

4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι·

5 Καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος.

6 Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

7 [n]Εἰ[1] παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

8 Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί.

9 [n]Εἶτα[1] τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν;

VERSIO VULGATA LATINA.

quæ adhuc non videbantur, metuens aptavit arcam in salutem domus suæ, per quam damnavit mundum: et justitiæ, quæ per fidem est, heres est institutus.

8 Fide qui vocatur Abraham obedivit in locum exire, quem accepturus erat in hereditatem: et exiit, nesciens quo iret.

9 Fide demoratus est in Terra repromissionis, tamquam in aliena, in casulis habitando cum Isaac, et Jacob coheredibus repromissionis ejusdem.

10 Expectabat enim fundamenta habentem civitatem: cujus artifex, et conditor Deus.

11 Fide et ipsa Sara sterilis virtutem in conceptionem seminis accepit, etiam præter tempus ætatis: quoniam fidelem credidit esse eum, qui repromiserat.

12 Propter quod et ab uno orti sunt (et hoc emortuo) tamquam sidera cæli in multitudinem, et sicut arena, quæ est ad oram maris, innumerabilis.

13 Juxta fidem defuncti sunt omnes isti, non acceptis repromissionibus, sed a longe eas aspicientes, et salutantes, et confitentes, quia peregrini, et hospites sunt super terram.

14 Qui enim hæc dicunt, significant se patriam inquirere.

15 Et si quidem ipsius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi.

16 Nunc autem meliorem appetunt, id est, cælestem. Ideo non confunditur Deus vocari Deus eorum: paravit enim illis civitatem.

17 Fide obtulit Abraham Isaac, cum tentaretur, et unigenitum offerebat, qui susceperat repromissiones;

18 Ad quem dictum est: Quia in Isaac vocabitur tibi semen:

19 Arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est Deus: unde eum et in parabolam accepit.

20 Fide et de futuris benedixit Isaac Jacob, et Esau.

21 Fide Jacob, moriens, singulos filiorum Joseph benedixit: et adoravit fastigium virgæ ejus.

22 Fide Joseph, moriens, de profectione filiorum Israel memoratus est: et de ossibus suis mandavit.

23 Fide Moyses, natus, occultatus est mensibus tribus a parentibus suis, eo quòd vidissent elegantem infantem, et non timuerunt regis edictum.

24 Fide Moyses grandis factus negavit se esse filium filiæ Pharaonis,

25 Magis eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere jucunditatem,

26 Majores divitias æstimans thesauro Ægyptiorum, improperium Christi: aspiciebat enim in remunerationem.

27 Fide reliquit Ægyptum, non veritus animositatem regis: invisibilem enim tamquam videns sustinuit.

28 Fide celebravit pascha, et sanguinis effusionem: ne qui vastabat primitiva, tangeret eos.

29 Fide transierunt Mare rubrum tamquam per aridam terram: quod experti Ægyptii, devorati sunt.

30 Fide muri Jericho corruerunt, circuitu dierum septem.

31 Fide Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.

32 Et quid adhuc dicam? Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac, Samson, Jephte, David, Samuel, et Prophetis:

33 Qui per fidem vicerunt regna, operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum,

34 Extinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum:

35 Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos: alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem, ut meliorem invenirent resurrectionem.

36 Alii vero ludibria, et verbera experti, insuper et vincula, et carceres;

37 Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti:

38 Quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus, et speluncis, et in cavernis terræ.

39 Et hi omnes testimonio fidei probati, non acceperunt repromissionem,

40 Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.

CAP. XII.

IDEOQUE et nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus, et circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen:

2 Aspicientes in Auctorem fidei, et consummatorem Jesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet.

3 Recogitate enim eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semetipsum contradictionem: ut ne fatigemini, animis vestris deficientes.

4 Nondum enim usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes:

5 Et obliti estis consolationis, quæ vobis tamquam filiis loquitur, dicens: Fili mi, noli negligere disciplinam Domini: neque fatigeris dum ab eo argueris.

6 Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium, quem recipit.

7 In disciplina perseverate. Tamquam filiis vobis offert se Deus: quis enim filius, quem non corripit pater?

8 Quòd si extra disciplinam estis, cujus participes facti sunt omnes: ergo adulteri, et non filii estis.

9 Deinde patres quidem carnis nostræ, eruditores habuimus, et reverebamur eos. non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, et vivemus?

VERSIO LUSITANA.

Deos, e que elle he Remunerador dos que o buscão.

7 Pela fé he que Noé, recebida a resposta ias cousas, que ainda se não vião, temendo construio a Arca para salvar a sua casa; e construindo-a, condemnou o Mundo, e se constituio herdeiro da justiça pela fé.

8 Pela fé he que obedeceo aquelle, que foi chamado Abrahão, indo para a terra, que elle havia de receber por herança; e partio sem saber para onde hia.

9 Pela fé he que elle se deixou ficar na terra, que lhe tinha sido promettida, como numa terra estrangeira, habitando debaixo le humas tendas com Isaac, e Jacob, que havião de ser com elle os herdeiros desta promessa.

10 Porque elle esperava aquella Cidade de fundamentos, da qual o mesmo Deos he o arquitecto, e o fundador.

11 Pela fé tambem he que Sara, sendo esteril, recebeo a virtude de conceber hum filho, quando ella não estava em idade de o er; porque creo ser fiel aquelle, que lho tinha promettido.

12 Por isso de hum só homem, e esse já cono morto, sahio huma posteridade tão numerosa, como as estrellas do Ceo, e como a arêa nnumeravel, que está á borda do mar.

13 Todos estes morrêrão na fé, sem terem ecebido as promessas; mas vendo-as, e como andando-as de longe, e confessando que elles rão estrangeiros, e viandantes sobre a terra.

14 Porque os que fallão assim, dão bem a ntender que elles buscão a patria.

15 Se elles porém tivessem no pensamento quella, donde tinhão sahido, assás tempo inhão para tornarem para ella.

16 Mas elles desejavão outra melhor, que e a patria celestial. Assim não se envergonha Deos de ser chamado seu Deos; porque hes preparou huma Cidade.

17 Pela fé he que Abrahão, quando foi entado, offereceo a Isaac, e sacrificou a seu ilho unico; elle, que tinha recebido as pronessas,

18 A quem fora dito: De Isaac terá o none de tua descendencia:

19 Julgando, que Deos bem o podia resusitar depois de morto: e assim elle o recorou como huma figura.

20 Pela fé he que Isaac deo a Jacob, e a Esaú huma benção, que dizia respeito ao uturo.

21 Pela fé he que Jacob, estando para morer, abençoou a cada hum dos filhos de José, fez huma profunda reverencia á ponta da ua vara.

22 Pela fé he que José, proximo á morte, allou da sahida dos filhos de Israel, e disoz a respeito dos seus ossos.

23 Pela fé he que depois de nascido Moysés, o tiverão seus pais escondido tres mezes, endo visto a belleza do menino, e não temêão o edicto do Rei.

24 Pela fé he que Moysés, depois de grande, leclarou que não era filho da filha de Faraó;

25 Estimando mais ser afflicto com o povo le Deos, do que gozar do deleite transitorio lo peccado;

26 Julgando que o opprobrio de Christo ra hum mais precioso thesouro, do que as iquezas do Egypto; porque olhava para a emuneração.

27 Pela fé he que elle deixou o Egypto, em recear o furor do Rei; porque permaneeo firme, como se tivesse visto o invisivel.

28 Pela fé he que elle celebrou a Pascoa, e ez a aspersão do sangue; para que o que matava todos os primogenitos, não os tocasse.

29 Pela fé he que elles passárão a pé enxuto o mar vermelho; quando os Egypcios, que quizerão tentar a forão engolidos.

30 Pela fé he que os muros de Jericó cahírão por terra, depois do sitio de sete dias.

31 Pela fé he que Raab, mulher prostituta, tendo os espias recolhidos paz, não foi envolvida na ruina dos incredulos.

32 E que mais direi eu? Faltar-me-ha o tempo, se eu quizer fallar de Gedeão, de Barac, de Sansão, de Jephte, de David, de Samuel, e dos Profetas:

33 Que pela fé conquistárão Reinos; cumprírão as obrigações da justiça; alcançárão o effeito das promessas; tapárão a boca dos leões;

34 Suspendêrão a violencia do fogo; evitárão o fio das espadas; forão curados das suas enfermidades; forão revestidos de força nos combates; desbaratárão os exercitos estrangeiros;

35 Derão ás mãis resuscitados seus filhos depois de mortos: huns forão cruelmente atormentados, não querendo resgatar a sua vida presente, a fim de acharem huma melhor na resurreição.

36 Outros soffrêrão ludibrios, e açoutes, e cadeias, e prizões.

37 Elles forão apedrejados; forão serrados pelo meio; forão tentados; forão mortos ao fio da espada; elles vagabundos, cubertos de pelles de ovelhas, e de pelles de cabras; necessitados, angustiados, afflictos:

38 Dos quaes o Mundo não era digno; errantes nos desertos, e nos montes, escondendo-se nas covas, e nas cavernas da terra.

39 Entretanto todos estes, provados por testemunho da fé, ainda com tudo não recebêrão a recompensa promettida.

40 Tendo querido Deos por hum favor particular, que nos fez, que elles não recebessem sem nós o total cumprimento da sua felicidade.

CAP. XII.

HUMA vez pois que nós estamos cercados de huma tão grande nuvem de testemunhas, desembaracemo-nos de tudo o que nos faz pezados, e dos laços do peccado, que nos impedem caminhar, e corramos pela paciencia nesta carreira, que temos aberta;

2 Olhando para Jesus, Author, e Consummador da fé, que pelo gozo proposto, soffreo a cruz, desprezando a ignominia; e agora está assentado á direita do throno de Deos.

3 Contemplai logo lá comvosco áquelle, que soffreo huma tão grande contradicção dos peccadores levantados contra elle, a fim de não desanimardes, nem desfalecerdes.

4 Porque vós ainda não tendes resistido ate o sangue; pelejando contra o peccado:

5 E esquecestes-vos daquella exhortação, que se vos dirije como a filhos, dizendo: Meu filho, não desprezes a correcção do Senhor, e não desanimes, quando elle te reprehende:

6 Porque o Senhor castiga áquelle, a quem ama; e açouta aos que elle recebe no numero de seus filhos.

7 Não deixeis pois de soffrer. Deos vos trata nisto como seus filhos: porque qual he o filho, a quem seu pai não castigue?

8 E se vós não tendes sido castigados, tendo-o sido os todos; logo não sois vós filhos legitimos, mas bastardos.

9 Além de que, se nós tivemos respeito aos que erão nossos pais, segundo a carne, quando elles nos castigavão; quanto mais justamente devemos nós ser submissos a quem he o Pai dos espiritos, a fim de vivermos?

VERSIO ANGLICANA.

of things not seen as yet, β moved with fear, prepared an ark to the saving of his house; by the which he condemned the world, and became heir of the righteousness which is by faith.

8 By faith Abraham,[c] when he was called to go out into a place which he should after receive for an inheritance, obeyed; and he went out, not knowing whither he went.

9 By faith he sojourned in the land of promise, as *in* a strange country, dwelling[f] in tabernacles with Isaac and Jacob, the heirs with him of the same promise:

10 For he looked for a city[m] which hath foundations, whose builder[n] and maker *is* God.

11 Through faith also Sarah[o] herself received strength to conceive seed, and was delivered of a child when she was past age, because she judged him faithful[t] who had promised.

12 Therefore sprang there even of one, and him as good as dead, *so many*[v] as the stars of the sky in multitude, and as the sand which is by the sea shore innumerable.

13 These all died δ in faith, not having received the promises, but having seen them afar off, and were persuaded of *them*, and embraced *them*, and confessed[z] that they were strangers and pilgrims on the earth.

14 For they that say such things, declare plainly that they seek a country.

15 And truly if they had been mindful of that *country* from whence they came out, they might have had opportunity to have returned:

16 But now they desire a better *country*, that is, an heavenly: wherefore God is not ashamed to be called their God;[b] for he hath prepared for them a city.[c]

17 By faith Abraham, when he[d] was tried, offered up Isaac; and he that had received the promises, offered up his only-begotten *son*,

18 η Of whom it was said, That[f] in Isaac shall thy seed be called:

19 Accounting that God *was* able to raise *him* up, even from the dead; from whence also he received him in a figure.

20 By faith Isaac[h] blessed Jacob and Esau concerning things to come.

21 By faith Jacob, when he was a dying, blessed[j] both the sons of Joseph: and worshipped, *leaning*[k] upon the top of his staff.

22 By faith Joseph,[l] when he died, κ made mention of the departing of the children of Israel; and gave commandment concerning his bones.

23 By faith Moses, when he was born, was hid[m] three months of his parents, because they saw *he was* a proper child; and they were not afraid of the king's commandment.[o]

24 By faith Moses,[p] when he was come to years, refused to be called the son of Pharaoh's daughter;

25 Choosing[r] rather to suffer affliction with the people of God, than to enjoy the pleasures of sin for a season;

26 Esteeming the reproach λ of Christ[t] greater riches than the treasures in Egypt: for he had respect unto the recompence[u] of the reward.

27 By faith he forsook Egypt, not fearing[v] the wrath of the king: for he endured, as seeing him[w] who is invisible.

28 Through faith he kept the passover,[x] and the sprinkling of blood, lest he that destroyed the first-born should touch them.

A. D. 64.

β or, *being wary.*
a Ex.14.22,29.
b Jos.6.12..20.
c Ge. 12. 1, 4, &c.
d Jos. 6. 23. Ja. 2. 25.
γ or, *were disobedient.*
e Jos.2.4,&c.
f Ge. 13. 3,18. 18. 1, 9.
g Ju. VI. VII.
h Ju. 4. 6, &c.
i Ju. XV. XVI.
j Ju. 11. 32, &c.
k 1Sa. 17. 45, &c.
l 1Sa.7.9,&c.
m ch. 12. 22. 13. 14.
n Re.21.2,10.
o Ge. 21. 1, 2.
p Ga. 3. 16.
q Da. 6. 22.
r Da. 3. 25.
s 1 Ki. 19. 3. 2 Ki. 6. 16.
t ch. 10. 23.
u 1 Ki. 17. 22. 2 Ki.4.35,36.
v Ge. 22. 17. Ro. 4. 17.
w Ac. 4. 19.
δ *according to.*
x Ge. 39. 20.
y Je. 20. 2.
z 1Ch. 29. 15. 1 Pe. 2. 11.
a Ac. 7. 59.
b Ex. 3. 6, 15.
c ver. 10.
ζ or, *foreseen.*
d Ge.22.1,&c. Ja. 2. 21.
e Re. 6. 11.
η or, *To.*
f Ge. 21. 12.
g 2 Co. 7. 1.
h Ge. 27. 27..40.
θ or, *beginner.*
i Lu. 24. 26.
j Ge.48.5..20.
k Ge. 47. 31.
l Ge.50.24,25.
κ or, *remembered.*
m Ex. 2. 2.
n Pr.3.11,12.
o Ex.1.16,22.
p Ex.2.10,11.
q Re. 3. 19.
r Ps. 84. 10.
s Pr. 13. 24.
λ or, *for.*
t ch. 13. 13.
u ch. 10. 35.
v Ex.10.28,29. 12. 31.
w 1 Ti. 1. 17.
x Ex. 12. 21, &c.
y Nu. 16. 22. 27. 16.

29 By faith they passed[a] through the Red sea as by dry *land*: which the Egyptians assaying to do, were drowned.

30 By faith the walls of Jericho[b] fell down, after they were compassed about seven days.

31 By faith the harlot Rahab[d] perished not with them that γ believed not, when she had received the spies[e] with peace.

32 And what shall I more say? for the time would fail me to tell of Gedeon,[g] and *of* Barak,[h] and *of* Samson,[i] and *of* Jephthae;[j] *of* David[k] also, and Samuel,[l] and *of* the prophets;

33 Who through faith subdued kingdoms, wrought righteousness, obtained promises,[p] stopped the mouths of lions,[q]

34 Quenched the violence of fire,[r] escaped[s] the edge of the sword, out of weakness were made strong, waxed valiant in fight, turned to flight the armies of the aliens.

35 Women[u] received their dead raised to life again: and others were tortured, not accepting[w] deliverance; that they might obtain a better resurrection:

36 And others had trial of *cruel* mockings and scourgings, yea, moreover, of bonds[x] and imprisonment:[y]

37 They were stoned,[a] they were sawn asunder, were tempted, were slain with the sword: they wandered about in sheepskins and goatskins; being destitute, afflicted, tormented;

38 (Of whom the world was not worthy:) they wandered in deserts, and *in* mountains, and *in* dens and caves of the earth.

39 And these all, having obtained a good report through faith, received not the promise:

40 God having ζ provided some better thing for us, that they without us[e] should not be made perfect.

CHAP. XII.

WHEREFORE seeing we also are compassed about with so great a cloud of witnesses, let us lay aside[g] every weight, and the sin which doth so easily beset *us*, and let us run with patience the race that is set before us,

2 Looking unto Jesus the θ author and finisher of *our* faith; who, for the joy[i] that was set before him, endured the cross, despising the shame, and is set down at the right hand of the throne of God.

3 For consider him that endured such contradiction of sinners against himself, lest ye be wearied and faint in your minds.

4 Ye have not yet resisted unto blood, striving against sin.

5 And ye have forgotten the exhortation[n] which speaketh unto you as unto children, My son, despise not thou the chastening of the Lord, nor faint when thou art rebuked of him:

6 For whom[q] the Lord loveth he chasteneth, and scourgeth every son whom he receiveth.

7 If ye endure chastening, God dealeth with you as with sons; for what son[s] is he whom the father chasteneth not?

8 But if ye be without chastisement, whereof all are partakers, then are ye bastards, and not sons.

9 Furthermore, we have had fathers of our flesh, which corrected *us*, and we gave *them* reverence: shall we not much rather be in subjection unto the Father[y] of spirits, and live?

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, XIII.

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.

11 Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε·

13 Καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον·

15 Ἐπισκοποῦντες μήτις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μήτις [n]ῥίζα πικρίας[1] ἄνω φύουσα [n]ἐνοχλῇ[1], καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί·

16 Μή τις [n]πόρνος, ἢ[1] βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ· ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ.

17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε [n]ψηλαφωμένῳ [a]ὄρει[1], καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ [h]σκότῳ[1], καὶ θυέλλῃ,

19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·

20 (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται, [b]ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται[1].

21 Καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν· Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος·)

22 Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, [c]Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,

23 Πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,

24 Καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ [a]κρείττονα[1] λαλοῦντι παρὰ [i]τὸν[1] Ἄβελ.

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ [b]τῆς[1] γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι,

26 Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων· Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ [h]σείω[1] οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.

27 Τὸ δὲ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς [*]πεποιημένων[1], ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς [i]λατρεύωμεν[1] εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ [k]αἰδοῦς κ̀ εὐλαβείας[1].

29 Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

Κεφ. ιγ'. XIII.

Η ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω.

2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

3 Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

4 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους [i]δὲ[1] καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.

5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν. Αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω.

6 Ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν· Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ [a]περιφέρεσθε[1]· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν [e]ἐξουσίαν[1] οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.

11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα [e]περὶ ἁμαρτίας[1] εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς [n]πύλης[1] ἔπαθε.

13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες.

14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.

15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ Θεῷ, τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις [n]εὐαρεστεῖται[1] ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· [n]ἀλυσιτελὲς[1] γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· [h]πεποίθαμεν[1] γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.

19 Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ [n]νεκρῶν[1] τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ [e]ἔργῳ[1] ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας [c]τῶν αἰώνων[1]. Ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν[f] Τιμόθεον ἀπολελυμένον[f]· μεθ' οὗ (ἐὰν τάχιον ἔρχηται) ὄψομαι ὑμᾶς.

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. [d]Ἀμήν[1].

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. AD HEBR. XIII.

10 Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundum voluntatem suam erudiebant nos: hic autem ad id, quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus.

11 Omnis autem disciplina in præsenti quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris: postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam, reddet justitiæ.

12 Propter quod remissas manus, et soluta genua, erigite,

13 Et gressus rectos facite pedibus vestris: ut non claudicans quis erret, magis autem sanetur.

14 Pacem sequimini cum omnibus, et sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum:

15 Contemplantes nequis desit gratiæ Dei: ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat, et per illam inquinentur multi.

16 Ne quis fornicator, aut profanus, ut Esau: qui propter unam escam vendidit primitiva sua:

17 Scitote enim quoniam et postea cupiens hereditare benedictionem, reprobatus est: non enim invenit pœnitentiæ locum, quamquam cum lacrymis inquisisset eam.

18 Non enim accessistis ad tractabilem montem, et accensibilem ignem, et turbinem, et caliginem, et procellam,

19 Et tubæ sonum, et vocem verborum, quam qui audierunt, excusaverunt se, ne eis fieret verbum.

20 Non enim portabant quod dicebatur: Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur.

21 Et ita terribile erat quod videbatur, Moyses dixit: Exterritus sum, et tremebundus.

22 Sed accessistis ad Sion montem, et civitatem Dei viventis, Jerusalem cælestem, et multorum millium Angelorum frequentiam,

23 Et Ecclesiam primitivorum, qui conscripti sunt in cælis, et judicem omnium Deum, et spiritus justorum perfectorum,

24 Et testamenti novi mediatorem Jesum, et sanguinis aspersionem melius loquentem quàm Abel.

25 Videte ne recusetis loquentem. Si enim illi non effugerunt, recusantes eum, qui super terram loquebatur: multo magis nos, qui de cælis loquentem nobis avertimus.

26 Cujus vox movit terram tunc: nunc autem repromittit, dicens: Adhuc semel: et ego movebo non solum terram, sed et cælum.

27 Quod autem, Adhuc semel, dicit: declarat mobilium translationem tamquam factorum, ut maneant ea, quæ sunt immobilia.

28 Itaque regnum immobile suscipientes, habemus gratiam: per quam serviamus placentes Deo, cum metu et reverentia.

29 Etenim Deus noster ignis consumens est.

CAP. XIII.

CHARITAS fraternitatis maneat in vobis.

2 Et hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc enim latuerunt quidam, Angelis hospitio receptis.

3 Mementote vinctorum, tamquam simul vincti: et laborantium, tamquam et ipsi in corpore morantes.

4 Honorabile connubium in omnibus, et thorus immaculatus. Fornicatores enim, et adulteros judicabit Deus.

5 Sint mores sine avaritia, contenti præsentibus: ipse enim dixit: Non te deseram, neque derelinquam.

6 Ita ut confidenter dicamus: Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

7 Mementote præpositorum vestrorum qui vobis locuti sunt verbum Dei: quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem.

8 Jesus Christus heri, et hodie: ipse et in sæcula.

9 Doctrinis variis, et peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabilire cor, non escis: quæ non profuerunt ambulantibus in eis.

10 Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt.

11 Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra.

12 Propter quod et Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est.

13 Exeamus igitur ad eum extra castra, improperium ejus portantes.

14 Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.

15 Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini ejus.

16 Beneficentiæ autem, et communionis nolite oblivisci: talibus enim hostiis promeretur Deus.

17 Obedite præpositis vestris, et subjacete eis. Ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes: hoc enim non expedit vobis.

18 Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conscientiam habemus, in omnibus bene volentes conversari.

19 Amplius autem deprecor vos hoc facere, quò celerius restituar vobis.

20 Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnum ovium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum,

21 Aptet vos in omni bono, ut faciatis ejus voluntatem: faciens in vobis quod placeat coram se per Jesum Christum: cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

22 Rogo autem vos fratres, ut sufferatis verbum solatii. Etenim perpaucis scripsi vobis.

23 Cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum: cum quo (si celerius venerit) videbo vos.

24 Salutate omnes præpositos vestros, et omnes sanctos. Salutant vos de Italia fratres.

25 Gratia cum omnibus vobis. Amen.

VERSIO LUSITANA.

10 Porque elles certamente por poucos dias nos ensinavão segundo a sua vontade, mas elle nos un para receber a sua santificado.
11 Ora todo o castigo, quando se recebe, parece ser hum motivo de tristeza, e não de gosto; porém ao depois elle faz colher em paz os fructos da justiça, aos que desta sorte tiverem sido exercitados.
12 Pelo que, erguei essas mãos descahidas, e fortificai esses enfraquecidos joelhos.
13 Conduzi os vossos passos pelos caminhos direitos, para que se houver algum, que claudique, não se extravie, mas antes se torne ao caminho.
14 Procurai ter paz com todos, e ter a santidade, sem a qual ninguem verá a Deos.
15 Tende cuidado que nenhum falte á graça de Deos; que nenhuma raiz amargosa brotando para sima, vos impida, e seja causa de se contaminarem muitos.
16 Que não haja algum fornicario, ou algum profano, como Esaú, que por hum manjar vendeo o seu direito da primogenitura:
17 Porque vós sabeis, que tendo elle depois desejado receber como herdeiro a benção foi rejeitado, e não pode fazello mudar de resolução, não obstante tello esconjurado com lagrimas.
18 Considerai pois, que vós não chegastes a algum monte sensivel, ou a algum fogo ardente, ou a algum turbilhão, e a algum nevoeiro, e a alguma tempestade,
19 E a algum som de trombeta, ou a algum estrondo de voz tão espantoso, que os que a ouvírão, pedírão que se lhes não fallasse mais.
20 Porque não podião supportar o rigor desta ameaça: Que se até huma besta tocasse o monte, sería apedrejada.
21 E o mesmo Moysés disser: Eu estou todo espavorido, e todo tremendo: tão terrivel era o que se via!
22 Mas que chegastes ao monte de Sião, e á Cidade do Deos vivo, á Jerusalem Celestial, ao Congresso de muitos milhares de Anjos,
23 E á Igreja dos primogenitos, que estão escritos no Ceo; e a Deos, que he o Juiz de todos; e aos espiritos dos justos que estão perfeitos,
24 E a Mediador do novo Testamento; e áquelle sangue, de que se fez a aspersão, que falla muito melhor do que o de Abel.
25 Vede não desprezeis ao que vos falla. Porque se aquelles, que desprezárão ao que lhes fallava sobre a terra, não puderão escápar; muito menos poderemos nós evitar o castigo, se rejeitarmos ao que nos falla do Ceo;
26 Cuja voz fez então tremer a terra; e que agora faz huma nova promessa, dizendo: Eu hei de mover ainda huma vez não só a terra, mas tambem o Ceo.
27 Ora quando elle diz, Ainda huma vez, declara elle que fará cessar as cousas mudaveis, como feitas só por hum certo tempo, para não ficarem senão as que são para sempre.
28 Por tanto, começando já a possuir este Reino, que não he sujeito a alguma mudança, conservemos a graça, pela qual possamos dar a Deos hum culto, que lhe seja grato, indo acompanhado de temor, e de reverencia.
29 Porque o nosso Deos he hum fogo consumidor.

CAP. XIII.

PERMANECA sempre em vós a caridade para com vossos irmãos.
2 E não vos esqueçais da hospitalidade; porque por ella recebêrão alguns por hospedes os Anjos, sem elles o saberem.
3 Lembrai-vos dos que estão em cadeias, como se vós mesmos estivesseis prezos com elles; e dos que estão afflictos, como quem tambem está num corpo sujeito aos males.
4 O matrimonio he honorifico por todos, e o leito nupcial sem mácula: porque Deos ha de condemnar aos fornicarios, e aos adulteros.
5 A vossa vida seja isenta de avereza, contentando-vos com o que tendes: porque elle disse: Eu não te hei de deixar, nem te hei de desamparar.
6 De sorte, que nós dizemos com confiança: O Senhor he quem me ajuda: não temerei o que me poderáõ fazer os homens.
7 Lembrai-vos dos que forão vossos Prepositos, que vos prégárão a palavra de Deos: e considerando qual foi o fim da sua vida, imitai a sua fé.
8 Jesu Christo era hontem, he hoje, e será o mesmo por todos os seculos.
9 Não vos deixeis levar de doutrinas varias, e estranhas. Porque he bom fortificar o coração pela graça, e não pelas distinções das viandas, que não servírão nada aos que as observárão.
10 Nós temos hum Altar, de que os Ministros do Tabernaculo não podem comer.
11 Porque os córpos dos animaes, cujo sangue he levado pelo Pontifice ao Santuario para expiação do peccado, são queimados fóra do arraial.
12 E esta he a razão, por que devendo Jesus santificar o povo pelo seu proprio sangue, padeceo fóra da porta.
13 Saiamos nós logo tambem fóra do arraial, levando sobre nós o seu opprobrio.
14 Porque nós não temos aqui Cidade permanente, mas buscamos a futura.
15 Offereçamos pois a Deos incessantemente por via delle huma hostia de louvor, isto he, o fructo dos labios, que glorificão o seu nome.
16 E lembrai-vos de exercitardes a caridade, e de repartirdes de vossos bens com os outros: porque com semelhantes hostias he que Deos se dá por obrigado.
17 Obedecei aos vossos superiores, e estai sujeitos á sua authoridade: porque elles são os que vélão pelo bem de vossas almas, como quem dellas ha de dar conta; a fim de que elles fação isto com gosto, e não gemendo; que he huma cousa, que vos não convem.
18 Orai por nós: porque nós não tememos dizer, que a nossa consciencia nos dá o testemunho de que o nosso desejo he conduzirmo-nos santamente em todas as cousas.
19 E com huma nova instancia vos escon juro, que assim o façais, para que mais de pressa seja eu restituido a vós.
20 E o Deos de paz, que resuscitou dos mortos pelo sangue do Testamento eterno a nosso Senhor Jésu Christo, grande Pastor das ovelhas,
21 Vos faça aptos para toda a boa obra, a fim de fazerdes a sua vontade; obrando elle mesmo em vós o que he de seu agrado por Jesu Christo; ao qual seja gloria por seculos dos seculos. Amen.
22 E rogo-vos, irmãos, que supporteis o que eu vos disse para vos consolar; porque pouco foi o que vos escrevi.
23 Sabei, que nosso irmão Timotheo está em liberdade: e se elle vier com presteza, irei com elle ver-vos.
24 Saudai da minha parte aos vossos superiores, e a todos os Santos. Os irmãos de Italia vos saudão.
25 A graça seja com todos vós. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

10 For they verily for a few days chastened *us* β after their own pleasure; but he for *our* profit, that *we* might be partakers of his holiness.
11 Now no chastening for the present seemeth to be joyous, but grievous: nevertheless, afterward it yieldeth the peaceable fruit[d] of righteousness unto them which are exercised thereby.
12 Wherefore lift up[f] the hands which hang down, and the feeble knees;
13 And make γ straight paths[h] for your feet, lest that which is lame be turned out of the way; but let[k] it rather be healed.
14 Follow peace[l] with all *men*, and holiness, without[m] which no man shall see the Lord:
15 Looking diligently[o] lest any man ζ fail of the grace of God; lest any root[p] of bitterness springing up trouble *you*, and thereby many be defiled;
16 Lest there *be* any fornicator,[s] or profane person, as Esau, who[t] for one morsel of meat sold his birth-right.
17 For ye know how that afterward, when he[u] would have inherited the blessing, he was rejected: for he found no η place of repentance, though he sought it carefully with tears.
18 For ye are not come unto the mount[v] that might be touched, and that burned with fire, nor unto blackness, and darkness, and tempest,
19 And the sound of a trumpet, and the voice of words; which *voice*[x] they that heard, entreated that the word should not be spoken to them any more:
20 (For they could not endure that which was commanded, And[b] if so much as a beast touch the mountain, it shall be stoned, or thrust through with a dart:
21 And so terrible was the sight, *that* Moses said, I exceedingly fear and quake:)
22 But ye are come unto mount Sion, and unto the city[e] of the living God, the heavenly Jerusalem, and to an innumerable company of angels,[h]
23 To the general assembly and church of the first-born,[k] which are λ written[l] in heaven, and to God the Judge[n] of all, and to the spirits of just men[o] made perfect,
24 And to Jesus the mediator[p] of the new μ covenant, and to the blood[q] of sprinkling, that speaketh better things that *that of* Abel.[s]
25 See that ye refuse not him that speaketh. For if they escaped not who refused him that spake on earth, much more *shall not* we *escape* if we turn away from him that *speaketh* from heaven:
26 Whose voice then shook the earth: but now he hath promised, saying, Yet[x] once more I shake not the earth only, but also heaven.
27 And this *word*, Yet once more, signifieth the removing of those things that σ are shaken, as of things that are made, that those things which cannot be shaken may remain.
28 Wherefore we receiving a kingdom which cannot be moved, let us τ have grace, whereby we may serve God acceptably with reverence and godly fear:
29 For our[a] God *is* a consuming fire.

CHAP. XIII.

LET brotherly love[b] continue.
2 Be not forgetful to entertain strangers: for thereby some[c] have entertained angels unawares.
3 Remember them that are in bonds,[a] as bound with them; *and* them which suffer adversity, as being yourselves also in the body.
4 Marriage[b] *is* honourable in all, and the bed undefiled: but whoremongers[c] and adulterers God will judge.
5 *Let your* conversation *be* without covetousness; *and be* content[e] with such things as ye have: for he hath said, I[g] will never leave thee, nor forsake thee.
6 So that we may boldly say, The Lord[i] *is* my helper, and I will not fear what man shall do unto me,
7 Remember them which δ have the rule over you, who have spoken unto you the word of God: whose faith follow,[n] considering the end of *their* conversation:
8 Jesus Christ the same[q] yesterday, and to-day, and for ever.
9 Be not[r] carried about with divers and strange doctrines: for *it is* a good thing that the heart be established with grace; not with meats, which have not profited them that have been occupied therein.
10 We have an altar, whereof they have no right to eat which serve the tabernacle.
11 For the bodies of those beasts, whose blood is brought into the sanctuary by the high priest for sin, are burned without[w] the camp.
12 Wherefore Jesus also, that he might sanctify the people with his own blood, suffered without[y] the gate.
13 Let us go forth therefore unto him without the camp, bearing[z] his reproach.
14 For here[a] have we no continuing city, but we seek one to come.
15 By him[c] therefore let us offer the sacrifice of praise to God continually, that is, the fruit[d] of *our* lips, θ giving thanks to his name.
16 But to do good, and to communicate,[f] forget not: for with such sacrifices[g] God is well pleased.
17 Obey[i] them that κ have the rule over you, and submit yourselves: for they watch[m] for your souls, as they that must give account; that they may do it with joy, and not with grief: for that *is* unprofitable for you.
18 Pray for us: for we trust we have a good conscience,[r] in all things willing to live honestly.
19 But I beseech *you* the rather to do this, that I may be restored to you the sooner.
20 Now the God[t] of peace, that brought[u] again from the dead our Lord Jesus, that great Shepherd[v] of the sheep,[w] through the blood of the everlasting ν covenant,
21 Make you perfect[y] in every good work to do his will, ρ working in you[z] that which is well-pleasing in his sight, through Jesus Christ; to whom *be* glory for ever and ever. Amen.
22 And I beseech you, brethren, suffer the word of exhortation: for I have written a letter unto you in few words.
23 Know ye that *our* brother Timothy is set at liberty; with whom, if he come shortly, I will see you.
24 Salute all them that have the rule over you, and all the saints. They of Italy salute you.
25 Grace *be* with you all. Amen.

Written to the Hebrews from Italy, by Timothy.

A. D. 64.

β or, *as seemed good,* or, *meet to them.*
a Mat. 25. 36.
b Pr. 5. 15..23.
c 1 Co. 6. 9. Re. 22. 15.
d Is. 32. 17. Ja. 3. 18.
e Mat. 6. 25, 34.
f Is. 35. 3.
g Ge. 28. 15. De. 31. 6, 8. 1 Ch. 28. 20.
γ or, *even.*
h Pr. 4. 26, 27.
i Ps. 27. 1.
k Ga. 6. 1.
l Ps. 34. 14.
δ or, *are the guides.*
m Mat. 5. 8. Ep. 5. 5.
n ch. 6. 12.
o 2 Pe. 1. 10.
ζ or, *fall from.*
p De. 29. 18.
q Re. 1. 4.
r 1 Jnº. 4. 1.
s 1 Co. 6. 13, 18.
t Ge. 25. 33.
u Ge. 27. 34..38
η or, *way to change his mind.*
v Ex. 19. 12..19
w Le. 16. 27.
x Ex. 20. 18, 19.
y Jnº. 19. 17, 18
z Ac. 5. 41.
a Mi. 2. 10.
b Ex. 19. 13, 16.
c Ep. 5. 20.
d Ho. 14. 2.
θ *confessing.*
e Re. 3. 12.
f Ro. 12. 13.
g Phi. 4. 18.
h Ps. 68. 17.
i 1 Th. 5. 12, 13.
κ or, *guide.*
k Re. 14. 4.
λ or, *enrolled.*
l Lu. 10. 20.
m Eze. 3. 17.
n Ge. 18. 25.
o 1 Co. 15. 49, 54
p ch. 8. 6.
μ or, *testament.*
q Ex. 24. 8.
r Ac. 24. 16.
s Ge. 4. 10.
t 1 Th. 5. 23.
u 1 Pe. 1. 21.
v Eze. 34. 23.
w Zec. 9. 11.
ν or, *testament.*
x Hag. 2. 6.
y 1 Pe. 5. 10.
ρ or, *doing.*
z Phi. 2. 13.
σ or, *may be.*
τ *hold fast.*
a De. 4. 24.
b 1 Pe. 1. 22. 1 Jnº. 4. 7, 20.
c Ge. 18. 3. 19. 2.

TEXTUS GRÆCUS.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

Κεφ. α'. I.

ΙΑΚΩΒΟΣ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις·

3 Γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν [e]τῆς πίστεως[1] κατεργάζεται ὑπομονήν·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.

5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ.

6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.

7 Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου.

8 Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ·

10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.

11 Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς [n]πορείαις[1] αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς [n]ὑπομένει[1] πειρασμὸν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο [d]ὁ Κύριος[1] τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ [b]τοῦ[1] Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.

14 Ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.

15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν [n]φώτων[1], παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.

18 Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 Ὥστε[1], ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν·

20 Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ κατεργάζεται.

21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ [n]λόγου[1], καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.

23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·

24 Κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν.

25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, [d]οὗτος[1] οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος [l]εἶναι ἐν ὑμῖν,[1] μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.

27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ [c]τῷ[1] Θεῷ καὶ πατρὶ, αὕτη ἐστίν. ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

Κεφ. β'. II.

ΑΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [e]τῆς δόξης[1].

2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,

3 Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε [b]αὐτῷ[1]· Σὺ κάθου [c]ὧδε[1] καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε [n]ὑπὸ[1] τὸ ὑποπόδιόν μου·

4 [c]Καὶ[1] [e]οὐ[1] διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν [n]πονηρῶν;[1]

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου [b]τούτου[1], πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν· οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;

7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;

8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν, κατὰ τὴν γραφήν· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν, καλῶς ποιεῖτε.

9 Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται.

10 Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε πάντων ἔνοχος.

11 Ὁ γὰρ εἰπών· Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καί· Μὴ φονεύσῃς. Εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας [n]παραβάτης[1] νόμου.

12 Οὕτω λαλεῖτε, καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι.

13 Ἡ γὰρ κρίσις [e]ἀνίλεως[1] τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· [n]καὶ κατακαυχᾶται[1] ἔλεος κρίσεως.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA CATHOLICA

J A C O B I.

CAP. I.

JACOBUS Dei, et Domini nostri Jesu Christi servus, duodecim tribubus, quæ sunt in dispersione, salutem.

2 Omne gaudium existimate fratres mei, cum in tentationes varias incideritis:

3 Scientes quòd probatio fidei vestræ patientiam operatur.

4 Patientia autem opus perfectum habet: ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes.

5 Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet a Deo, qui dat omnibus affluenter, et non improperat: et dabitur ei.

6 Postulet autem in fide nihil hæsitans: qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui a vento movetur et circumfertur.

7 Non ergo æstimet homo ille quòd accipiat aliquid a Domino.

8 Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis.

9 Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua:

10 Dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos fœni transibit:

11 Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decor vultus ejus deperiit: ita et dives in itineribus suis marcescet.

12 Beatus vir, qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.

13 Nemo cum tentatur, dicat quoniam a Deo tentatur: Deus enim intentator malorum est: ipse autem neminem tentat.

14 Unusquisque vero tentatur a concupiscentia sua abstractus, et illectus.

15 Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem.

16 Nolite itaque errare fratres mei dilectissimi.

17 Omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.

18 Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus.

19 Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram.

20 Ira enim viri, justitiam Dei non operatur.

21 Propter quod abjicientes omnem immunditiam, et abundantiam malitiæ, in mansuetudine suscipite insitum verbum, quod potest salvare animas vestras.

22 Estote autem factores verbi, et non auditores tantum: fallentes vosmetipsos.

23 Quia si quis auditor est verbi, et non factor: hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo:

24 Consideravit enim se, et abiit, et statim oblitus est qualis fuerit.

25 Qui autem perspexerit in legem perfectam libertatis, et permanserit in ea, non auditor obliviosus factus, sed factor operis: hic beatus in facto suo erit.

26 Si quis autem putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est religio.

27 Religio munda, et immaculata apud Deum et Patrem, hæc est: Visitare pupillos, et viduas in tribulatione eorum, et immaculatum se custodire ab hoc sæculo.

CAP. II.

FRATRES mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi gloriæ.

2 Etenim si introierit in conventum vestrum vir aureum annulum habens in veste candida, introierit autem et pauper in sordido habitu,

3 Et intendatis in eum, qui indutus est veste præclara, et dixeritis ei: Tu sede hic bene: pauperi autem dicatis: Tu sta illic; aut sede sub scabello pedum meorum:

4 Nonne judicatis apud vosmetipsos, et facti estis judices cogitationum iniquarum?

5 Audite fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et heredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se?

6 Vos autem exhonorastis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad judicia?

7 Nonne ipsi blasphemant bonum nomen, quod invocatum est super vos?

8 Si tamen legem perficitis regalem secundum Scripturas: Diliges proximum tuum sicut teipsum: bene facitis:

9 Si autem personas accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege quasi transgressores.

10 Quicumque autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.

11 Qui enim dixit, Non mœchaberis, dixit et, Non occides. Quòd si non mœchaberis, occides autem, factus es transgressor legis.

12 Sic loquimini, et sic facite sicut per legem libertatis incipientes judicari.

13 Judicium enim sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam: superexaltat autem misericordia judicium.

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA CATHOLICA

DE

S. TIAGO APOSTOLO.

CAP. I.

TIAGO, servo de Deos, e de nosso Senhor Jesu Christo, ás doze Tribus, que estão dispersas, saude.

2 Meus irmãos, tende por hum motivo da maior alegria para vós as diversas tentações, que vos succedem;

3 Sabendo que a prova da vossa fé produz a paciencia.

4 Ora a paciencia deve ser perfeita nas suas obras, a fim de que vós sejais perfeitos, e completos, e não vos falte nada.

5 Mas se algum de vós necessita da sabedoria, peça-a a Deos, que a todos dá liberalmente, e não impropéra, e dar-se-lhe-ha.

6 Mas peça-a com fé, sem hesitação alguma: porque aquelle, que duvída, he semelhante á onda do mar, que he agitada, e levada de huma parte para a outra pela violencia do vento.

7 Não cuide pois este tal que alcançará do Senhor alguma cousa.

8 O homem, que tem o espirito repartido, he inconstante em todos os seus caminhos.

9 Mas aquelle de nossos irmãos, que he de huma condição baixa, glorie-se na sua exaltação:

10 E o que he rico, na sua baixeza: porque elle passará como a flor da erva:

11 Porque bem como ao sahir com ardor o Sol, a erva se séca, e a flor cahe, e perde toda a sua belleza; assim tambem se murchará o rico nos seus caminhos.

12 Bemaventurado o homem, que soffre com paciencia a tentação: porque depois que elle tiver sido provado, receberá a coroa da vida, que Deos prometteo aos que o amão.

13 Ninguem, quando he tentado, diga, que Deos he o que o tenta: porque Deos he incapaz de tentar para o mal; e elle a ninguem tenta.

14 Mas cada hum he tentado pela sua propria concupiscencia, que o abstrae, e allicia.

15 Depois quando a concupiscencia concebeo, pare ella o peccado; e o peccado sendo consummado, géra a morte.

16 Não vos enganeis pois, meus dilectissimos.

17 Toda a dadiva excellente, e todo o dom perfeito vem lá de sima, e desce do Pai das luzes, no qual não ha mudança, nem sombra alguma de revolução.

18 Porque de pura vontade sua he que elle nos gérou pela palavra da verdade, a fim de que nós fossemos como as primicias das suas creaturas.

19 Vós o sabeis, meus dilectissimos. Assim cada hum de vós seja prompto para ouvir; e tardo para fallar, e tardo para se irar.

20 Porque a ira do homem não cumpre á justiça de Deos.

21 Pelo que renunciando a abundancia toda immundicia da malicia, recebei com docilidade a palavra, que em vós foi enxertada, e que póde salvar as vossas almas.

22 Mas sede vós os que pratiqueis a palavra; e não vos contenteis de a ouvir sómente, enganando-vos a vós mesmos.

23 Porque aquelle, que só ouve a palavra, e não a observa, he semelhante a hum homem, que está mirando a hum espelho o seu rosto natural;

24 E que depois que se mirou, se retira, e se esquece logo qual era.

25 Aquelle porém, que considera attentamente a lei perfeita, que he a da liberdade, e nella fica empregado, não ouvindo sómente para se esquecer logo, mas fazendo o que ouve; este tal achará a sua bemaventurança na sua acção.

26 E se algum de vós cuida que tem religião, não refreando a sua lingua, mas seduzindo elle mesmo ao seu coração, a sua religião he vã.

27 A religião pura, e sem mácula aos olhos de Deos nosso Pai, consiste em visitar os orfãos, e as viuvas nas suas afflicções, e em se conservar cada hum a si izento deste seculo.

CAP. II.

MEUS irmãos, não façais servir a fé, que vós tendes da gloria de nosso Senhor Jesu Christo, a respeitos humanos na accepção de pessoas.

2 Porque se na vossa assembléa entrar hum homem, que tem hum annel de ouro, e hum vestido magnifico; e entrar tambem hum pobre mal vestido;

3 E vós olhando com muita attenção para o que vem trajado ricamente, lhe disserdes, dando-lhe hum honrado lugar: Assenta-te aqui; e ao pobre dizeis: Deixa-te estar em pé, ou assenta-te a sub scabello meus pés:

4 Não he isto fazerdes differença lá comvosco entre hum, e outro, e seguirdes huns pensamentos injustos no juizo, que delles fazeis?

5 Ouvi, meus dilectissimos irmãos: Por ventura não escolheo Deos aos que erão pobres neste Mundo, para serem ricos na fé, e herdeiros do Reino, que Deos prometteo aos que o amão?

6 E vós pelo contrario deshonrais o pobre. Não são os ricos, os que vos opprimem com o seu poder? Não os que vos trazem por força aos Tribunaes da justiça?

7 Não são, os que blasfemão o bom nome, donde o vosso teve a sua origem?

8 Se vós com tudo cumpris a Lei real da Escritura: Amarás a teu proximo como a ti mesmo: fazeis bem.

9 Mas se vós fazeis accepção de pessoas, commetteis nisso hum peccado, e sois condemnados pela Lei como transgressores:

10 Porque todo aquelle, que guardar toda a Lei, e a violar em um só mandamento, fez-se réo de todos.

11 Porque aquelle, que disse: Não commetterás adulterio, tambem disse: Não matarás. Se tu pois matares, ainda que não adultéres, fizeste-te transgressor da Lei.

12 Regulai pois as vossas palavras, e as vossas acções, como quem deve ser julgado pela Lei da liberdade.

13 Porque aquelle, que não fizer misericordia, será julgado sem misericordia: mas a misericordia se elevará sobre o juizo.

14 De que servirá, meus irmãos, dizer hum

VERSIO ANGLICANA.

The general Epistle of JAMES.

CHAP. I.

JAMES, a servant[b] of God and of the Lord Jesus Christ, to the twelve[c] tribes which are scattered[d] abroad, greeting.

2 My brethren, count it all joy[e] when ye fall into divers temptations;

3 Knowing *this*, that the trying of your faith worketh[f] patience.

4 But let patience[g] have *her* perfect work, that ye may be perfect and entire, wanting nothing.

5 If any of you lack wisdom, let him ask of God, that[k] giveth to all *men* liberally, and upbraideth not; and[m] it shall be given him.

6 But[n] let him ask in faith, nothing wavering. For he that wavereth, is like a wave of the sea, driven with the wind and tossed.

7 For let not that man think that he shall receive any thing of the Lord.

8 A double-minded man *is* unstable in all his ways.

9 Let the brother of low degree [γ] rejoice in that he is exalted:

10 But the rich, in that he is made low: because as the flower of the grass[r] he shall pass away.

11 For the sun is no sooner risen with a burning heat, but it withereth the grass, and the flower thereof falleth, and the grace of the fashion of it perisheth: so also shall the rich man fade away in his ways.

12 Blessed *is* the man that endureth temptation: for when he is tried, he shall receive the crown[t] of life, which[u] the Lord hath promised to them that love him.

13 Let no man say when he is tempted, I am tempted of God: for God cannot be tempted with [θ] evil, neither tempteth he any man:

14 But every man is tempted, when he is drawn away of his own[y] lust, and enticed.

15 Then when lust hath[z] conceived, it bringeth forth sin: and sin, when it is finished, bringeth forth death.[b]

16 Do not err, my beloved brethren.

17 Every[d] good gift, and every perfect gift is from above, and cometh down from the Father of lights, with whom[f] is no variableness, neither shadow of turning.

18 Of[g] his own will begat he us with the word of truth, that we should be a kind of first-fruits[i] of his creatures.

19 Wherefore, my beloved brethren, let every man be swift to hear, slow[l] to speak, slow[m] to wrath:

20 For the wrath of man worketh not the righteousness of God.

21 Wherefore lay apart[n] all filthiness and superfluity of naughtiness, and receive with meekness the engrafted word, which is able to save your souls.

A. D. 60.

a Mat. 7. 21.
b Jude 1.
c Ac. 26. 7.
d Ac. 8. 1.
e Mat. 5. 12. 1Pe. 4. 13..16.
f Ro. 5. 3.
g Lu. 8. 15. 21. 19.
h 2 Co. 3. 18.
i Ps. 119. 45.
k Pr. 2. 3..6.
l Lu. 6. 47, &c.
m Je. 29. 12.
β or, *doing.*
n Mar. 11. 24.
o Ps. 34. 13.
p Is. 1. 16, 17. 58. 6, 7.
q Ro. 12. 2.
γ or, *glory.*
r Is. 40. 6.
s Pr. 28. 21. Jude 16.
δ *synagogue.*
ζ or, *well;* or, *seemly.*
t 2 Ti. 4. 8. Re. 2. 10.
u Is. 64. 4.
v 1 Co. 1. 26..28
w Re. 2. 9.
η or, *that.*
θ or, *evils.*
x Mat. 5. 3. Lu. 12. 32. 22. 29.
y Ho. 13. 9.
z Job 15. 35.
a Ps. 111. 9.
b Ro. 6. 21..23.
c Le. 19. 18.
d Jno. 3. 27. 1 Co. 4. 7.
e ver. 1.
f 1 Sa. 15. 29. Mal. 3. 6.
g Jno. 1. 13.
h De. 27. 26.
i Je. 2. 3. Ep. 1. 12. Re. 14. 4.
λ or, *that law which said.*
k Ex. 20. 13, 14.
l Ec. 5. 2.
m Pr. 16. 32.
n Col. 3. 5..8. He. 12. 1. 1Pe. 2. 1, 2.
o ch. 1. 25.
p Pr. 21. 13. Mat. 6. 15. 7. 1, 2.

22 But be ye doers[a] of the word, and not hearers only, deceiving your own selves.

23 For if any be a hearer of the word and not a doer, he is like unto a man beholding his natural face in a glass:

24 For he beholdeth himself, and goeth his way, and straightway forgetteth what manner of man he was.

25 But whoso looketh[h] into the perfect law of liberty,[i] and continueth *therein*, he being not a forgetful hearer, but a doer of the work, this man[l] shall be blessed in his [β] deed.

26 If any man among you seem to be religious, and bridleth not his tongue,[o] but deceiveth his own heart, this man's religion *is* vain.

27 Pure religion, and undefiled before God and the Father, is this, To visit[p] the fatherless and widows in their affliction, *and* to keep himself unspotted[q] from the world.

CHAP. II.

MY brethren, have not the faith of our Lord Jesus Christ, *the Lord* of glory, with respect[s] of persons.

2 For if there come unto your [δ] assembly a man with a gold ring, in goodly apparel, and there come in also a poor man in vile raiment;

3 And ye have respect to him that weareth the gay clothing, and say unto him, Sit thou here [ζ] in a good place; and say to the poor, Stand thou there, or sit here under my footstool:

4 Are ye not then partial in yourselves, and are become judges of evil thoughts?

5 Hearken, my beloved brethren,[v] Hath not God chosen the poor of this world, rich[w] in faith, and heirs of [η] the kingdom[x] which he hath promised to them that love him?

6 But ye have despised the poor. Do not rich men oppress you, and draw you before the judgment-seats?

7 Do not they blaspheme that[a] worthy name by the which ye are called?

8 If ye fulfil the royal law, according to the scripture,[c] Thou shalt love thy neighbour as thyself, ye do well:

9 But if ye have respect[e] to persons, ye commit sin, and are convinced of the law as transgressors.

10 For whosoever shall keep the whole law, and yet offend in one *point*, he[h] is guilty of all.

11 For [λ] he that said,[k] Do not commit adultery, said also, Do not kill. Now if thou commit no adultery, yet if thou kill, thou art become a transgressor of the law.

12 So speak ye, and so do, as they that shall be judged by the law[o] of liberty.

13 For he[p] shall have judgment without mercy, that hath shewed no mercy, and

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ, III. IV.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;

15 Ἐὰν [c]δέ' ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, [n]καί' λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

16 Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, [n]θερμαίνεσθε' καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;

17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου [a]ἐκ' τῶν ἔργων [c]σου', κἀγὼ δείξω σοι [n]ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν' [c]μου'.

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιςεύȣσι, καὶ φρίσσȣσι.

20 Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων [n]νεκρά' ἐστιν;

21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ [n]φίλος' Θεȣ̃ ἐκλήθη.

24 Ὁρᾶτε [b]τοίνυν' ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;

25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς [n]ἀγγέλους', καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;

26 Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

Κεφ. γ'. III.

ΜΗ [n]πολλοί' διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα.

2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

3 [a]Ἰδού', τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.

4 Ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ [n]εὐθύνοντος' βούληται.

5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.

6 Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· [c]οὕτως' ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν [h]τροχόν' τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάσχετον κακὸν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν [h]Θεόν' καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας.

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

11 Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;

12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; [c]οὕτως' [a]οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας.

14 Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

15 Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.

16 Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος [c]καί' ἀνυπόκριτος.

18 Καρπὸς δὲ [b]τῆς' δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

Κεφ. δ'. IV.

ΠΟΘΕΝ πόλεμοι [i]καί' μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· [n]φονεύετε' καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, [a]οὐκ ἔχετε δέ', διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.

3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου [n]ἔχθρα' τοῦ Θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ [a]λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν;

6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει[f]· Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.

8 Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.

9 Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

10 Ταπεινώθητε ἐνώπιον [c]τοῦ' Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, [i]καί' κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς [n]νόμου, ἀλλὰ κριτής.

12 Εἷς ἐστιν' ὁ νομοθέτης[f] ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ τίς εἶ [n]ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον';

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον καὶ αὔριον [a]πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν'·

14 Οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ [i]ἐστιν' ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα [c]δέ' ἀφανιζομένη.

15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ [n]ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν' τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

16 Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη, πονηρά ἐστιν·

17 Εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

VERSIO VULGATA LATINA.

JACOBI, III. IV.

14 Quid proderit fratres mei si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Numquid poterit fides salvare eum?

15 Si autem frater, et soror nudi sint, et indigeant victu quotidiano,

16 Dicat autem aliquis ex vobis illis: Ite in pace, calefacimini et saturamini: non dederitis autem eis, quæ necessaria sunt corpori, quid proderit?

17 Sic et fides, si non habeat opera, mortua est in semetipsa.

18 Sed dicet quis: Tu fidem habes, et ego opera habeo: ostende mihi fidem tuam sine operibus: et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam.

19 Tu credis quoniam unus est Deus: Bene facis: et dæmones credunt, et contremiscunt.

20 Vis autem scire o homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est?

21 Abraham pater noster nonne ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super altare?

22 Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius: et ex operibus fides consummata est?

23 Et suppleta est Scriptura, dicens: Credidit Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam, et amicus Dei appellatus est.

24 Videtis quoniam ex operibus justificatur homo, et non ex fide tantum?

25 Similiter et Rahab meretrix, nonne ex operibus justificata est suscipiens nuncios, et alia via ejiciens?

26 Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

CAP. III.

NOLITE plures magistri fieri fratres mei, scientes quoniam majus judicium sumitis.

2 In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit: hic perfectus est vir, potest etiam freno circumducere totum corpus.

3 Si autem equis frena in ora mittimus ad consentiendum nobis, et omne corpus illorum circumferimus.

4 Ecce et naves, cum magnæ sint, et a ventis validis minentur, circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit.

5 Ita et lingua modicum quidem membrum est, et magna exaltat. Ecce quantus ignis quàm magnam silvam incendit!

6 Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, et inflammat rotam nativitatis nostræ inflammata a gehenna.

7 Omnis enim natura bestiarum, et volucrum, et serpentium, et ceterorum domantur, et domita sunt a natura humana:

8 Linguam autem nullus hominum domare potest: inquietum malum, plena veneno mortifero.

9 In ipsa benedicimus Deum et Patrem: et in ipsa maledicimus homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt.

10 Ex ipso ore procedit benedictio, et maledictio. Non oportet, fratres mei, hæc ita fieri.

11 Numquid fons de eodem foramine emanat dulcem et amaram aquam?

12 Numquid potest, fratres mei, ficus uvas facere, aut vitis ficus? Sic neque salsa dulcem potest facere aquam.

13 Quis sapiens, et disciplinatus inter vos? Ostendat ex bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientiæ.

14 Quòd si zelum amarum habetis, et contentiones sint in cordibus vestris: nolite gloriari, et mendaces esse adversus veritatem.

15 Non est enim ista sapientia desursum descendens: sed terrena, animalis, diabolica.

16 Ubi enim zelus et contentio: ibi inconstantia, et omne opus pravum.

17 Quæ autem desursum est sapientia, primùm quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordia, et fructibus bonis, non judicans, sine simulatione.

18 Fructus autem justitiæ, in pace seminatur, facientibus pacem.

CAP. IV.

UNDE bella, et lites in vobis? Nonne hinc? ex concupiscentiis vestris, quæ militant in membris vestris?

2 Concupiscitis, et non habetis: occiditis, et zelatis: et non potestis adipisci: litigatis, et belligeratis, et non habetis, propter quod non postulatis.

3 Petitis, et non accipitis: eo quòd male petatis: ut in concupiscentiis vestris insumatis.

4 Adulteri nescitis quia amicitia hujus mundi, inimica est Dei? Quicumque ergo voluerit amicus esse sæculi hujus, inimicus Dei constituitur.

5 An putatis quia inaniter Seriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis?

6 Majorem autem dat gratiam. Propter quod dicit: Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

7 Subditi ergo estote Deo, resistite autem diabolo, et fugiet a vobis.

8 Appropinquate Deo, et appropinquabit vobis. Emundate manus, peccatores: et purificate corda, duplices animo.

9 Miseri estote, et lugete, et plorate: risus vester in luctum convertatur, et gaudium in mœrorem.

10 Humiliamini in conspectu Domini, et exaltabit vos.

11 Nolite detrahere alterutrum fratres. Qui detrahit fratri, aut qui judicat fratrem suum, detrahit legi, et judicat legem. Si autem judicas legem: non es factor legis, sed judex.

12 Unus est legislator, et judex, qui potest perdere, et liberare.

13 Tu autem quis es, qui judicas proximum? Ecce nunc qui dicitis: Hodie, aut crastino ibimus in illam civitatem, et faciemus ibi quidem annum, et mercabimur, et lucrum faciemus:

14 Qui ignoratis quid erit in crastino.

15 Quæ est enim vita vestra? vapor est ad modicum parens, et deinceps exterminabitur; pro eo ut dicatis: Si Dominus voluerit. Et: Si vixerimus, faciemus hoc, aut illud.

16 Nunc autem exultatis in superbiis vestris. Omnis exultatio talis, maligna est.

17 Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum est illi.

VERSIO LUSITANA.

que elle tem fé, se elle não tem obras? Acaso podel-lo-ha salvar a fé?

15 Se hum irmão, ou huma irmã não tiverem de que se vestir, e lhes faltar o que lhes he necessario para o sustento quotidiano;

16 E hum de vós lhes disser: Ide em paz, estimarei que tenhais com que reparar o frio, e com que matar a fome; sem lhes dar com tudo o de que elles necessitão para o seu corpo: de que lhes serviráõ as vossas palavras?

17 Assim a fé, que não tem obras, he morta em si mesma.

18 Poderá logo algum dizer: Tu tens a fé, e eu tenho as obras: mostra-me tu a tua fé sem obras, e eu te mostrarei a minha fé pelas obras.

19 Tu crês que ha hum só Deos: fazes bem; mas os demonios tambem o crem, e estremecem.

20 Mas queres tu saber, ó homem vão, que a fé sem obras he morta?

21 Não he assim, que nosso pai Abrahão foi justificado pelas obras, quando offereceo a seu filho Isaac sobre o Altar?

22 Não vês que a sua fé foi junta com as suas obras; e que a sua fé foi consummada pelas suas obras?

23 E que assim foi supprida a Escritura que diz: Creo Abrahão em Deos, e a sua fé lhe foi imputada a justiça, e elle foi chamado amigo de Deos.

24 Logo bem vedes, que o homem he jusficado pelas obras, e não sómente pela fé.

25 E Rahab, aquella mulher prostituta, não foi tambem da mesma sorte justificada pelas obras, quando recolheo os exploradores, e os fez sahir por outro caminho?

26 Porque bem como hum corpo sem espirito he morto, assim a fe sem obras he morta.

CAP. III.

NAO haja entre vós tantos, meus irmãos, que queirão ser Mestres sabendo: que com isso vos expondes a hum juizo mais severo.

2 Porque todos nós cahimos em muitas faltas. Se algum não cahe nellas por palavra, esse he hum homem perfeito, e póde tambem refrear todo o corpo.

3 Vós não vedes, que nós-outros pomos freios nas bocas aos cavallos, para elles nos obedecerem, e assim fazemos ir o seu corpo para onde queremos?

4 Não vedes tambem, que ainda que as náos sejão muito grandes, e sejão agitadas de fortes ventos, ellas com tudo se vírão com hum bem pequeno leme, para onde quer que he vontade do piloto, que as governa?

5 Assim a lingua he na verdade hum pequeno membro, e com tudo que grandes cousas se póde ella gloriar que faz! Vede como hum pouco de fogo abraza hum grande bosque!

6 E a lingua tambem he hum fogo: he hum Mundo de iniquidade: A lingua não sendo senão hum dos nossos membros, inficiona todo o corpo, inflamma todo o curso da nossa vida, sendo ella mesma inflammada do fogo do Inferno.

7 Porque elle não ha especie alguma de bestas féras, e de aves, e de serpentes, e de peixes do mar, que os homens não domem, e que elles não tenhão já domado:

8 Porém a lingua nenhum homem a póde domar: he hum mal inquieto, está cheia de veneno mortifero.

9 Com ella louvamos nós a Deos o Pai; e com ella amaldiçoamos nós os homens, que forão creados á semelhança de Deos.

10 Da mesma boca sahe a benção, e sahe a maldição. Meus irmãos, não he assim que se deve fazer.

11 Por ventura huma fonte lança por huma mesma bica agua doce, e agua amargosa?

12 Acaso, irmãos meus, póde huma figueira dar uvas, ou huma videira dar figos? Assim huma fonte d'agua salgada não póde dar agua doce.

13 Ha entre vós algum, que seja sabio, e bem instruido? Mostre pela sua santa conversação as suas obras, com huma sabedoria cheia de brandura.

14 Porém se vós tendes no coração huma amargura de ciume, e hum espirito de contenda; não vos glorieis, e não sejais mentirosos contra a verdade.

15 Porque esta não he a sabedoria, que vem lá do alto; mas he huma sabedoria terrena, sensual, diabolica.

16 Porque onde ha ciume, e contenda, ha tambem disturbio, e toda a casta de mal.

17 A sabedoria porém, que vem lá de sima, primeiramente he casta, depois amiga da paz, moderada, docil, susceptivel de todo o bem, cheia de misericordia, e de boas obras; não julga, não he dissimulada.

18 Ora os fructos da justiça semeão-se na paz por aquelles, que fazem obras de paz.

CAP. IV.

DONDE vem as guerras, e as differenças entre vós? Acaso não de aqui? Das vossas concupiscencias que combattem em vossos membros.

2 Vós estais cheios de desejos, e não tendes o que desejais: matais, e tendes ciume, e não podeis alcançar o que quereis: pondes demandas, e fazeis guerra huns contra os outros, e não tendes ainda assim o que procuraveis; porque vós o não pedís.

3 Vós pedís, e não recebeis, porque pedís mal, para terdes com que satisfazer as vossas paixões.

4 Almas adulteras, vós não sabeis, que o amor do Mundo he huma inimizade contra Deos? E por consequencia, todo o que quizer ser amigo do Mundo, se faz inimigo de Deos.

5 Acaso imaginais vós, que em vão diz a Escritura, Que o espirito, que habita em vós, vos ama com ciume?

6 Mas não ha cousa tão grande, como a graça, que elle vos dá. Por isso elle diz: Deos resiste aos soberbos, e dá a sua graça aos humildes.

7 Sede logo sujeitos a Deos: resisti ao diabo, e elle fugirá de vós.

8 Chegai-vos para Deos, e elle se chegará para vós. Lavai, peccadores, as vossas mãos, e purificai os vossos corações, vós, que tendes a alma repartida.

9 Affligi-vos a vós mesmos, tende dor, e chorai: converta-se o vosso riso em pranto, e a vossa alegria em tristeza.

10 Humilhai-vos diante do Senhor, e elle vos exaltará.

11 Irmãos, não falleis mal huns dos outros. O que detrahe de seu irmão, e julga a seu irmão, detrahe da Lei, e julga a Lei. Se tu porém julgas a Lei, não es observador della, mas fazes-te seu juiz.

12 Elle não ha senão hum Legislador, e hum Juiz, que póde salvar, o que póde perder.

13 Mas tu, quem es tu, para julgares a teu proximo? Agora me volto eu para os que dizeis: Hoje, ou á manhã iremos para huma tal Cidade, estaremos lá hum anno commerciaremos, e ganharemos muito;

P

VERSIO ANGLICANA.

mercy β rejoiceth[a] against judgment.

14 What[b] *doth it* profit, my brethren, though a man say he hath faith, and have not works? Can faith save him?

15 If a brother or sister be naked, and destitute of daily food,

16 And one of you say unto them, Depart in peace, be *ye* warmed and filled; notwithstanding ye give them not those things which are needful to the body; what[f] *doth it* profit?

17 Even so faith, if it hath not works, is dead, being δ alone.

18 Yea, a man may say, Thou hast faith, and I have works: shew me thy faith η without thy works, and I[l] will shew thee my faith by my works.

19 Thou believest that there is one God; thou doest well: the devils[m] also believe, and tremble.

20 But wilt thou know, O vain man, that faith without works is dead?

21 Was not Abraham our father justified by works, when[o] he had offered Isaac his son upon the altar?

22 μ Seest thou how faith[q] wrought with his works, and by works was faith made perfect?

23 And the scripture was fulfilled which saith,[r] Abraham believed God, and it was imputed unto him for righteousness: and he was called[s] the Friend of God.

24 Ye see then how that by works[t] a man is justified, and not by faith only.

25 Likewise also was not Rahab[v] the harlot[w] justified by works, when she had received the messengers, and had sent *them* out another way?

26 For as the body without the π spirit is dead, so faith without works is dead also.

CHAP. III.

MY brethren, be not many[y] masters, knowing that we shall receive the greater σ condemnation.

2 For[a] in many things we offend all. If any man offend not in word,[c] the same *is* a perfect man, *and* able also to bridle the whole body.

3 Behold, we put bits[f] in the horses' mouths, that they may obey us; and we turn about their whole body.

4 Behold also the ships, which though *they be* so great, and *are* driven of fierce winds, yet are they turned about with a very small helm, whithersoever the governor listeth.

5 Even so the tongue[i] is a little member, and boasteth[k] great things. Behold, how great τ a matter a little fire kindleth!

6 And the tongue *is* a fire,[l] a world of iniquity: so is the tongue among our members, that it defileth[m] the whole body, and setteth on fire the φ course of nature; and it is set on fire of hell.

7 For every χ kind of beasts, and of birds, and of serpents, and of things in the sea, is tamed, and hath been tamed of ψ mankind:

8 But the tongue can no man tame; *it is* an unruly evil, full of deadly[o] poison.

9 Therewith bless we God, even the Father; and therewith curse we men, which are made after the similitude of God.

10 Out of the same mouth proceedeth blessing and cursing. My brethren, these things ought not so to be.

11 Doth a fountain send forth at the same β place sweet *water* and bitter?

12 Can the fig-tree,[r] my brethren, bear olive berries? either a vine, figs? so *can* no fountain both yield salt water & fresh.

13 Who[c] *is* a wise man and endued with knowledge among you? let him shew out of a good conversation[d] his works with meekness of wisdom.

14 But if ye have bitter envying and strife in your hearts, glory not; and lie not against the truth.

15 This[e] wisdom descendeth not from above, but *is* earthly, γ sensual, devilish.

16 For where envying and strife *is*, there *is* ζ confusion and every evil work.

17 But the wisdom[g] that is from above is first pure,[h] then peaceable,[i] gentle,[k] *and* easy to be entreated, full of mercy and good fruits, without θ partiality, and without hypocrisy.

18 And the fruit[n] of righteousness is sown in peace of them that make peace.

CHAP. IV.

FROM whence *come* wars and κ fightings among you? *come they* not hence, *even* of your λ lusts that war[p] in your members?

2 Ye lust, and have not: ye ν kill, and desire to have, and cannot obtain: ye fight and war, yet ye have not, because ye ask not.

3 Ye ask, and receive not, because ye ask amiss, that ye may consume *it* upon your λ lusts.

4 Ye adulterers and adulteresses, know ye not that the friendship[u] of the world is enmity with God? whosoever therefore will be a friend of the world, is the enemy of God.

5 Do ye think that the scripture saith in vain, The spirit that dwelleth in us lusteth ρ to envy?[x]

6 But he giveth more grace: Wherefore he saith,[z] God resisteth the proud, but giveth grace unto the humble.

7 Submit yourselves therefore to God. Resist[b] the devil, and he will flee from you.

8 Draw[d] nigh to God, and he will draw nigh to you. Cleanse[e] *your* hands, *ye* sinners; and purify *your* hearts, *ye* double-minded.

9 Be afflicted, and mourn, and weep: let your laughter be turned to mourning, and *your* joy to heaviness.

10 Humble[g] yourselves in the sight of the Lord, and he shall lift you up.

11 Speak[h] not evil one of another, brethren. He that speaketh evil of *his* brother, and judgeth his brother, speaketh evil of the law, and judgeth the law: but if thou judge the law, thou art not a doer of the law, but a judge.

12 There is one Lawgiver, who[n] is able to save and to destroy: who art thou that judgest another?

13 Go to now, ye that say, To-day or to-morrow we will go into such a city, and continue there a year, and buy and sell, and get gain:

14 Whereas, ye know not what *shall be* on the morrow. For what *is* your life? ω It is even a vapour,[p] that appeareth for a little time, and then vanisheth away.

15 For that ye *ought* to say, If the Lord will, we shall live, and do this, or that.

16 But now ye rejoice in your boastings: all such rejoicing is evil.

17 Therefore[q] to him that knoweth to do good, and doeth *it* not, to him it is sin.

A. D. 60.

β or, *glorieth.*
a Ps. 85. 10.
b Mat. 7. 26.
c Ps. 107. 43.
d Phi. 1. 27.
e 1 Co. 3. 3.
f 1 Jn°. 3. 18.
γ or, *natural.*
δ *by itself.*
ζ *tumult,* or, *unquietness.*
g 1 Co. 2. 6, 7.
h Phi. 4. 8.
i He. 12. 14.
k Ga. 5. 22.
η some copies read, *by.*
l ch. 3. 13.
θ or, *wrangling.*
m Mar. 1. 24. 5. 7.
n He. 12. 11.
κ or, *brawlings.*
o Ge. 22 9, 12.
λ or, *pleasures.*
p 1 Pe. 2. 11.
μ or, *Thou seest.*
q He. 11. 17.
ν or, *envy.*
r Ge. 15. 6.
s 2 Ch. 20. 7. Is. 41. 8.
t Re. 20. 12.
u 1 Jn°. 2. 15.
v Jos. 2. 1, &c. He. 11. 31.
w Mat. 21. 31,
π or, *breath.*
ρ or, *enviously.*
x Ec. 4. 4.
y Mat. 23. 8, 14. 1 Pe. 5. 3.
z Pr. 29. 23.
σ or, *judgment.*
a 1 Ki. 8. 46. Pr. 20. 9. 1 Jn°. 1. 8.
b 1 Pe. 5. 9.
c Pr. 13. 3.
d 2 Ch. 15. 2.
e Is. 1. 16.
f Ps. 32. 9.
g Mat. 23. 12.
h Ep. 4. 31. 1 Pe. 2. 1.
i Pr. 12. 18.
k Ps. 12. 3.
τ or, *wood.*
l Pr. 16. 27.
m Mat. 15. 11.. 20.
n Mat. 10. 28.
φ *wheel.*
χ *nature.*
ψ *nature of man.*
o Ps. 140. 3. Ro. 3. 13.
ω *For it is.*
p Job 7. 7.
q Lu. 12. 47.
β or, *hole.*
r Mat. 7. 16.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ, V.

Κεφ. ε'. V.

ΑΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.
2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν.
3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.
4 Ἰδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς·
6 Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοὶ ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον.
8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε.
9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ κατακριθῆτε· ἰδοὺ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
10 Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου.
11 Ἰδοὺ, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· Τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ οἰκτίρμων.
12 Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὒ, οὔ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.
13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.
14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·
15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκὼς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.
16 Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
18 Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
19 Ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,
20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

VERSIO VULGATA LATINA.

JACOBI, V.

CAP. V.

AGITE nunc divites, plorate ululantes in miseriis vestris, quæ advenient vobis.
2 Divitiæ vestræ putrefactæ sunt: et vestimenta vestra a tineis comesta sunt.
3 Aurum, et argentum vestrum æruginavit: et ærugo eorum in testimonium vobis erit, et manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in novissimis diebus.
4 Ecce merces operariorum, qui messuerunt regiones vestras, quæ fraudata est a vobis, clamat: et clamor eorum in aures Domini sabbaoth introivit.
5 Epulati estis super terram, et in luxuriis enutristis corda vestra in die occisionis.
6 Addixistis, et occidistis justum, et non restitit vobis.
7 Patientes igitur estote fratres usque ad adventum Domini. Ecce agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum, et serotinum.
8 Patientes igitur estote et vos, et confirmate corda vestra: quoniam adventus Domini appropinquavit.
9 Nolite ingemiscere fratres in alterutrum, ut non judicemini. Ecce judex ante januam assistit.
10 Exemplum accipite, fratres, exitus mali, laboris, et patientiæ, Prophetas: qui locuti sunt in nomine Domini.
11 Ecce beatificamus eos, qui sustinuerunt. Sufferentiam Job audistis, et finem Domini vidistis, quoniam misericors Dominus est, et miserator.
12 Ante omnia autem fratres mei nolite jurare, neque per cælum, neque per terram, neque aliud quodcumque juramentum. Sit autem sermo vester: Est, est: Non, non: ut non sub judicio decidatis.
13 Tristatur aliquis vestrum? oret: Æquo animo est? psallat.
14 Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini:
15 Et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus: et si in peccatis sit, remittentur ei.
16 Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem ut salvemini: multum enim valet deprecatio justi assidua.
17 Elias homo erat similis nobis passibilis: et oratione oravit ut non plueret super terram, et non pluit annos tres, et menses sex.
18 Et rursum oravit: et cælum dedit pluviam, et terra dedit fructum suum.
19 Fratres mei, si quis ex vobis erraverit a veritate, et converterit quis eum:
20 Scire debet quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum.

VERSIO LUSITANA.

14 Sendo que vós não sabeis o que succederá á manhã.

15 Porque que cousa he a vossa vida? He hum vapor, que apparece por hum pouco de tempo, e depois desapparece. Quando vós devieis antes dizer: Se o Senhor quizer, e se nós vivermos, faremos esta, ou aquella cousa.

16 Mas vós pelo contrario elevais-vos nos vossos presumidos pensamentos. Toda alegria tal presumpção he má.

17 Aquelle logo, que conhece o bem, que deve fazer, e não o faz, pecca.

CAP. V.

E VOS, ó ricos, chorai, dai gritos, e urros na consideração das miserias, que virão sobre vós.

2 A podridão destruio as riquezas; o bicho comeo os vossos vestidos:

3 A ferrugem deo no ouro, e na prata: e esta ferrugem dará testemunho contra vós, e devorará a vossa carne como hum fogo. Ajuntastes para vós hum thesouro de ira, lá para os dias ultimos.

4 Sabei, que o jornal, que vós retivestes aos trabalhadores, que segárão as vossas terras, clama contra vós, e que os seus gritos subírão até os ouvidos do Senhor dos exercitos.

5 Vós vos banqueteastes esplendidamente sobre a terra, e na profusão da vossa meza vos fizestes gordos como humas victimas, que se cevão para o dia do sacrificio.

6 Condemnastes, e matastes o justo. sem que elle vos resistisse.

7 Ora pois, meus irmãos, soffrei com paciencia até a vinda do Senhor. Vós bem vedes como o lavrador na expectação de recolher o precioso fructo da terra, está esperando pacientemente que venhão as chuvas do outono, e da primavera.

8 Sede pois tambem vós pacientes, e fortalecei os vossos corações: porque a vinda do Senhor está proxima.

9 Não deis suspiros de resentimento huns contra os outros, para que não sejais condemnados. Eis-ahi está o juiz á porta.

10 Tomai, irmãos, por exemplo de paciencia nos máos successos, e nas afflicções os Profetas, que fallárão em nome do Senhor.

11 Vós sabeis que nós os chamamos bemaventurados pelo que soffrêrão. Vós ouvistes qual foi a paciencia de Job, e vistes o fim do Senhor; porque o Senhor he cheio de compaixão, e de misericordia.

12 Mas antes de todas as cousas, irmãos meus, não jureis nem pelo Ceo, nem pela terra, nem por qualquer outra cousa que seja; mas contentai-vos com dizer: Isto he, ou isto não he, para não cahirdes na condemnação.

13 Está triste algum de vós? Ore. Está alegre? Cante louvores a Deos.

14 Está entre vós algum enfermo? Chame os Presbyteros da Igreja, e estes fação oração sobre elle, ungindo-o com oleo em nome do Senhor:

15 E a oração da fé salvará o enfermo, e o Senhor o alliviará; e se elle commetteo peccados, ser-lhe-hão estes perdoados.

16 Confessai logo os vossos peccados huns aos outros, e orai huns pelos outros, para serdes salvos: porque a oração do justo sendo fervorosa póde muito.

17 Elias era hum homem sujeito como nós a todas as miserias da vida: e entretanto tendo orado a Deos com grande fervor que não chovesse sobre a terra, com effeito não choveo em tres annos e meio.

18 E tendo orado outra vez, deo chuva o Ceo, e produzio a terra o seu fructo.

19 Meus irmãos, se algum dentre vós se extraviar da verdade, e algum outro o metter a caminho,

20 Deve elle saber, que aquelle, que converter a hum peccador, e o tirar do seu descaminho salvará huma alma da morte, e cubrirá a multidão dos seus peccados.

P

VERSIO ANGLICANA.

CHAP. V.

GO to now, *ye* rich[b] men, weep and howl for your miseries that shall come upon *you.*

2 Your riches[e] are corrupted, and your garments are moth-eaten.[f]

3 Your gold and silver is cankered; and the rust of them shall be a witness against you, and shall eat your flesh as it were fire. Ye have heaped treasure[h] together for the last days.

4 Behold, the hire[k] of the labourers who have reaped down your fields, which is of you kept back by fraud, crieth: and the cries of them which have reaped are entered[n] into the ears of the Lord of Sabaoth.

5 Ye have lived in pleasure[o] on the earth, and been wanton; ye have nourished your hearts, as in a day of slaughter.

6 Ye have condemned *and* killed the just; *and* he doth not resist[r] you.

7 [β] Be patient therefore, brethren, unto the coming of the Lord. Behold, the husbandman waiteth for the precious fruit of the earth, and hath long patience for it, until he receive the early[u] and latter rain.

8 Be ye also patient; stablish your hearts: for the coming[v] of the Lord draweth nigh.

9 [δ] Grudge not one against another, brethren, lest ye be condemned: behold, the Judge standeth[x] before the door.

10 Take, my brethren, the prophets, who have spoken in the name of the Lord, for an example of suffering affliction,[z] and of patience.

A. D. 60.

a Ps. 94. 12. Mat. 5. 10.
b Pr. 11. 28. Lu. 6. 24.
c Job 1.21, &c.
d Job 42.10, &c
e Je. 17. 11.
f Job 13. 28.
g Mat. 5.34, &c
h Ro. 2. 5.
i 2Ch. 33. 12. Jon. 2.2, &c.
k Je. 22. 13. Mal. 3. 5.
l Ep. 5. 19.
m Mar. 16. 18.
n Ex. 22. 27.
o Lu. 16.19,25.
p Is. 33. 24.
q Ac. 19. 18.
r Mat. 5. 39.
β or, *Be long patient;* or, *Suffer with long patience.*
s Ps. 145. 19.
t 1 Ki. 17. 1.
γ *in prayer.*
u De. 11. 14.
v Re. 22. 20.
δ or, *groan;* or, *grieve.*
w 1Ki. 18.42,45
x Re. 3. 20.
y Mat. 18. 15.
z He. 11.35..38
a Pr. 10. 12. 1 Pe. 4. 8.

11 Behold, we count them happy[a] which endure. Ye have heard of the patience[c] of Job, and have seen the end[d] of the Lord; that the Lord is very pitiful, and of tender mercy.

12 But above all things, my brethren, swear[g] not, neither by heaven, neither by the earth, neither by any other oath: but let your yea be yea, and *your* nay, nay; lest ye fall into condemnation.

13 Is any among you afflicted? let him pray.[i] Is any merry? let him sing psalms.[l]

14 Is any sick[m] among you? let him call for the elders of the church; and let them pray over him, anointing him with oil in the name of the Lord:

15 And the prayer of faith shall save the sick, and the Lord shall raise him up; and if he[p] have committed sins, they shall be forgiven him.

16 Confess *your* faults[q] one to another, and pray one for another, that ye may be healed. The effectual fervent prayer of a righteous man availeth much.[s]

17 Elias was a man subject to like passions as we are, and he[t] prayed [γ] earnestly that it might not rain; and it rained not on the earth by the space of three years and six months.

18 And he prayed again,[w] and the heaven gave rain, and the earth brought forth her fruit.

19 Brethren, if any of you do err from the truth, and one convert[y] him,

20 Let him know, that he which converteth the sinner from the error of his way shall save a soul from death, and shall hide[a] a multitude of sins.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας·
2 Κατὰ [n]πρόγνωσιν['] Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ [n]ῥαντισμὸν['] αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα [n]ζῶσαν['] δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
4 Εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς,
5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·
7 Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως [a]πολὺ τιμιώτερον['] χρυσίου, τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
8 Ὃν οὐκ [n]εἰδότες['] ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες[J], πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ·
9 Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.
10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες·
11 Ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα [e]Χριστοῦ['], προμαρτυρόμενον τά εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·
12 Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, [l]ἡμῖν['] δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς [d]ἐν['] Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, [n]νήφοντες, τελείως['] ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·
15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε.
16 Διότι γέγραπται· Ἅγιοι [i]γένεσθε['], ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.
17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·
18 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου·
19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ·
20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' [s]ἐσχάτων['] τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς,
21 Τοὺς δι' αὐτοῦ [n]πιστεύοντας['] εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.
22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας [c]διὰ Πνεύματος['], εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος [e]Θεοῦ['] καὶ μένοντος [b]εἰς τὸν αἰῶνα['].
24 Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα [l]ἀνθρώπου ὡς['] ἄνθος χόρτου. Ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος [c]αὐτοῦ['] ἐξέπεσε·
25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β'. II.

ΑΠΟΘΕΜΕΝΟΙ οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιὰς,
2 Ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε·
3 Εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος.
4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες [n]οἰκοδομεῖσθε['], οἶκος πνευματικὸς,[J] ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
6 [a]Διὸ καὶ['] [n]περιέχει['] [n]ἐν τῇ γραφῇ[']· Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδάλου.
8 [n]Οἳ['] προσκόπτουσι τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦντες, [n]εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν['].
9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς.
10 Οἱ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PRIMA

PETRI.

CAP. I.

PETRUS Apostolus Jesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, et Bithyniæ
2 Secundum præscientiam Dei Patris, in sanctificationem Spiritus, in obedientiam, et aspersionem sanguinis Jesu Christi: Gratia vobis, et pax multiplicetur.
3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis,
4 In hereditatem incorruptibilem, et incontaminatam, et immarcescibilem, conservatam in cælis in vobis,
5 Qui in virtute Dei custodimini per fidem in salutem, paratam revelari in tempore novissimo.
6 In quo exultabitis, modicum nunc si oportet contristari in variis tentationibus:
7 Ut probatio vestræ fidei multo pretiosior auro (quod per ignem probatur) inveniatur in laudem, et gloriam, et honorem in revelatione Jesu Christi:
8 Quem cum non videritis, diligitis: in quem nunc quoque non videntes creditis: credentes autem exultabitis lætitia inenarrabili, et glorificata:
9 Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum.
10 De qua salute exquisierunt, atque scrutati sunt prophetæ, qui de futura in vobis gratia prophetaverunt:
11 Scrutantes in quod, vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi: prænuncians eas quæ in Christo sunt passiones, et posteriores glorias:
12 Quibus revelatum est quia non sibimetipsis, vobis autem ministrabant ea, quæ nunc nunciata sunt vobis per eos, qui evangelizaverunt vobis, Spiritu sancto misso de cælo, in quem desiderant Angeli prospicere.
13 Propter quod succincti lumbos mentis vestræ, sobrii perfecte sperate in eam, quæ offertur vobis, gratiam, in revelationem Jesu Christi:
14 Quasi filii obedientiæ, non configurati prioribus ignorantiæ vestræ desideriis:
15 Sed secundum eum, qui vocavit vos, Sanctum: et ipsi in omni conversatione sancti sitis:
16 Quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego Sanctus sum.
17 Et si patrem invocatis eum, qui sine acceptione personarum judicat secundum uniuscujusque opus, in timore incolatus vestri tempore conversamini.
18 Scientes quòd non corruptibilibus auro, vel argento redempti estis de vana vestra conversatione paternæ traditionis:
19 Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, et incontaminati:
20 Præcogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem novissimis temporibus propter vos,
21 Qui per ipsum fideles estis in Deo, qui suscitavit eum a mortuis, et dedit ei gloriam, ut fides vestra, et spes esset in Deo:
22 Animas vestras castificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore, simplici ex corde invicem diligite attentius:
23 Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili per verbum Dei vivi, et permanentis in æternum:
24 Quia omnis caro ut fœnum: et omnis gloria ejus tamquam flos fœni: exaruit fœnum, et flos ejus decidit.
25 Verbum autem Domini manet in æternum: hoc est autem verbum, quod evangelizatum est in vos.

CAP. II.

DEPONENTES igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et invidias, et omnes detractiones,
2 Sicut modo geniti infantes, rationabile, sine dolo lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem:
3 Si tamen gustastis quoniam dulcis est Dominus.
4 Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem electum, et honorificatum:
5 Et ipsi tamquam lapides vivi superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum.
6 Propter quod continet scriptura: Ecce pono in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum: et qui crediderit in eum, non confundetur.
7 Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem lapis, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli:
8 Et lapis offensionis, et petra scandali his, qui offendunt verbo, nec credunt in quo et positi sunt.
9 Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut virtutes annuncietis ejus, qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum.
10 Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA PRIMEIRA

DE

S. PEDRO APOSTOLO.

CAP. I.

PEDRO Apostolo de Jesu Christo, aos escolhedos, que são estrangeiros, e dispersos no Ponto, na Galacia, na Capadocia, na Asia, e na Bithynia,

2 Segundo a presciencia de Deos Padre, para receberem a santificação do Espirito, para obedecerem a Jesu Christo, e para terem parte na aspersão do seu sangue: Deos vos encha cada vez mais da sua graça, e da sua paz.

3 Bemdito seja o Deos, e o Pai de nosso Senhor Jesu Christo, que, segundo a grandeza de sua misericordia, nos regenerou pela Resurreição de Jesu Christo dentre os mortos, para nos dar a esperança da vida;

4 E a daquella herança, que se não póde corromper, nem contaminar, nem murchar, que para vós está reservada nos Ceos;

5 Para vós, a quem a virtude de Deos guarda pela fé, para vos fazer gozar da salvação, que está para se manifestar no fim dos tempos.

6 Isto he o que vos deve transportar de alegria, ainda mesmo agora, que permitte, que durante esta breve vida padeçais varias tentações;

7 A fim de que provada assim a vossa fé, que he muito mais preciosa, do que o ouro, que se prova no fogo, se ache ella digna de louvor, e de honra, e de gloria, quando apparecer Jesu Christo;

8 Ao qual vós amais, posto que o não vistes; e no qual vós credes, posto que o não vedes ainda agora: mas crendo, exultais com huma alegria ineffavel, e cheia de gloria,

9 E alcançais o fim da vossa fé, que he a salvação das vossas almas.

10 Da qual salvação os Profetas, que predisserão a graça, que vos estava reservada, desejárão ter hum pleno conhecimento, e fizerão para isso grandes averiguações;

11 Esquadrinhando em que tempo, e em que conjunctura o Espirito de Christo, que os instruia do que havia de vir, lhes sinalava que devião succeder as penas de Christo, e a gloria, que as seguiria:

12 E foi-lhes revelado, que não era para elles, mas para vós, que elles erão os Ministros daquellas cousas, que agora vos annunciárão os Prégadores do Evangelho pelo Espirito Santo, enviado do Ceo, as quaes os mesmos Anjos desejão ver bem por dentro.

13 Pelo que, cingidos nos rins da vossa alma, e vivendo em sobriedade, concebei huma perfeita esperança, de que possuireis a graça, que vos será dada, quando vier Jesus Christo.

14 Evitando como filhos obedientes, que não haja em vós cousa, que se pareça com o que vós ereis em outro tempo, quando na vossa ignorancia vos entregaveis ás vossas paixões:

15 Mas sede santos em todo o procedimento da vossa vida, assim como he santo aquelle, que vos chamou:

16 Porque escrito está: Sede santos, pois que eu sou santo.

17 E já que vós invocais como vosso Pai aquelle, que sem fazer accepção de pessoas julga a cada hum segundo as suas obras; vivei em temor, durante o tempo da vossa morada na terra:

18 Sabendo que não foi por algumas cousas corruptiveis, como o ouro, e a prata, que vós fostes resgatados da vida vã, em que vivieis a exemplo de vossos pais;

19 Mas sim pelo sangue precioso de Christo, como de Cordeiro immaculado, e sem defeito,

20 Que tinha sido predestinado antes da creação do Mundo, e que foi manifestado nestes ultimos tempos por vós,

21 Que por elle credes em Deos, o qual o resuscitou dos mortos, e o encheo de gloria, para que vós pozesseis a vossa fé, e a vossa esperança em Deos.

22 Purificai as vossas almas por huma obediencia de amor; e a caridade da fraternidade, vos faça andar continuamente attentos a mostrardes huns aos outros huma ternura, que saia do íntimo do coração;

23 Como regenerados que fostes, não de huma semente corruptivel, mas de huma incorruptivel, pela palavra de Deos, que vive, e subsiste eternamente.

24 Porque toda a carne he como a herva; e toda a gloria do homem he como a flor da herva: a herva se séca, e a sua flor cahe.

25 Mas a palavra do Senhor permanece eternamente: e esta palavra he a que vos foi annunciada pelo Evangelho.

CAP. II.

TENDO pois deposto toda a sorte de malicia, e todo dólo, e dissimulação, e inveja, e toda maledicencia,

2 Como huns meninos recem nascidos, desejai ardentemente o leite espiritual, e todo puro, para com elle crescerdes para a salvação;

3 Se vós todavia gostastes, quanto o Senhor he doce.

4 E chegando-vos para elle, como para á pedra viva, que os homens tinhão rejeitado, mas que Deos escolheo, e honrou;

5 Entrai tambem vós na estructura do edificio, como pedras que sois vivas, para compordes huma casa espiritual, e huma ordem de santos Sacerdotes, que offereçais a Deos sacrificios espirituaes, que lhe sejão agradaveis por Jesu Christo.

6 Por isso he que se diz na Escritura: Eisahi ponho eu em Sião a primeira pedra angular, pedra escolhida, e preciosa: e todo o que crer nella, não será confundido.

7 A honra pois he para vós, que credes: mas para os que não crem, a pedra, que os edificantes rejeitárão, e que ainda assim veio a ser a pedra mestra angular,

8 He huma pedra de tropeço, e huma pedra de escandalo para os que tropeção na palavra, e que não crem por huma incredulidade, a que elles forão abandonados.

9 Mas pelo que he de vós, vós sois a geração escolhida, a ordem dos Sacerdotes Reis, a gente santa, o povo conquistado: para que vós publiqueis as grandezas daquelle, que vos chamou das trévas para a sua admiravel luz;

10 Vós, que em outro tempo não ereis o seu povo, mas que agora sois o povo de Deos:

VERSIO ANGLICANA.

The First Epistle general of PETER.

CHAP. I.

PETER, an apostle of Jesus Christ, to the strangers scattered[b] throughout Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, and Bithynia,

2 Elect[c] according to the foreknowledge[d] of God the Father, through sanctification[e] of the Spirit, unto[f] obedience and sprinkling[g] of the blood of Jesus Christ; Grace unto you, and peace, be multiplied.[i]

3 Blessed[k] *be* the God and Father of our Lord Jesus Christ, which according to his β abundant[m] mercy hath begotten us again[n] unto a lively hope by the resurrection[p] of Jesus Christ from the dead,

4 To an inheritance[q] incorruptible, and undefiled, and that fadeth[r] not away, reserved[t] in heaven for γ you,

5 Who are kept[v] by the power of God through faith[w] unto salvation, ready to be revealed in the last time.

6 Wherein ye greatly rejoice, though now for a season, if need[y] be, ye are in heaviness through manifold temptations:

7 That the trial[b] of your faith, being much more precious than of gold that perisheth, though it be tried with[c] fire, might be found unto praise and[d] honour and glory at the appearing[e] of Jesus Christ:

8 Whom having not[g] seen, ye love; in whom, though now ye see *him* not, yet believing, ye rejoice with joy[i] unspeakable and full of glory:

9 Receiving the end of your faith, *even* the salvation of *your* souls.

10 Of which salvation the prophets have inquired and searched[m] diligently, who prophesied of the grace *that should come* unto you:

11 Searching what, or what manner of time the Spirit[p] of Christ which was in them did signify, when it testified beforehand the sufferings of Christ, and the glory that should follow:

12 Unto whom it was revealed, that not[t] unto themselves, but unto us they did minister the things, which are now reported unto you by them that have preached the gospel unto you with the Holy Ghost[v] sent down from heaven; which things the angels[w] desire to look into.

13 Wherefore gird[x] up the loins of your mind, be sober,[z] and hope θ to the end[a] for the grace that is to be brought unto you at the revelation of Jesus Christ;

14 As obedient children, not fashioning[b] yourselves according to the former lusts in your ignorance:

15 But as he which hath called you is holy, so be ye holy in all manner of conversation;

16 Because it is written,[e] Be ye holy; for I am holy.

17 And if ye call on the Father, who without respect of persons judgeth according to every man's work, pass the time of your sojourning *here* in fear:[a]

18 Forasmuch as ye know that ye were not redeemed with corruptible things, *as* silver and gold, from your vain conversation *received* by tradition from your fathers;

19 But with the precious blood of Christ, as of a lamb[h] without blemish and without spot:

20 Who verily was foreordained before[l] the foundation of the world, but was manifest in these last times for you;

21 Who by him do believe in God, that raised him up from the dead, and[o] gave him glory; that your faith and hope might be in God.

22 Seeing ye have purified your souls in obeying the truth[s] through the Spirit unto unfeigned love[u] of the brethren, *see that ye* love one another with a pure heart fervently:

23 Being born[x] again, not of corruptible seed, but of incorruptible, by the word[z] of God, which liveth and abideth for ever.

24 δ For[a] all flesh *is* as grass, and all the glory of man as the flower of grass. The grass withereth, and the flower thereof falleth away:

25 But the word of the Lord endureth for ever. And this[f] is the word which by the gospel is preached unto you.

CHAP. II.

WHEREFORE laying aside[h] all malice, and all guile, and hypocrisies, and envies, and all evil speakings,

2 As new-born babes,[k] desire the sincere milk[l] of the word, that ye may grow thereby:

3 If so be ye have tasted[n] that the Lord *is* gracious.

4 To whom coming, *as unto* a living stone, disallowed[o] indeed of men, but chosen of God, *and* precious,

5 Ye also, as lively stones, ζ are built up a spiritual house,[q] an holy priesthood,[r] to offer up spiritual[s] sacrifices, acceptable to God by Jesus Christ.

6 Wherefore also it is contained in the scripture,[u] Behold, I lay in Sion a chief corner-stone, elect, precious: and he that believeth on him shall not be confounded.

7 Unto you therefore which believe *he is* η precious: but unto them which be disobedient, the stone[y] which the builders disallowed, the same is made the head of the corner,

8 And a stone of stumbling, and a rock of offence, *even to them* which stumble at the word, being disobedient: whereunto[c] also they were appointed.

9 But ye *are* a chosen generation, a royal priesthood, an holy nation, a κ peculiar[d] people; that ye should shew forth the λ praises of him who hath called you out of darkness[f] into his marvellous light:

10 Which[g] in time past *were* not a people, but *are* now the people of God:

A. D. 60.

a Phi. 2. 12.
b Ac. 8. 4.
c Ep. 1. 4.
d Ro. 8. 29.
e 2 Th. 2. 13.
f Ro. 16. 26.
g He. 12. 24.
h Jn°. 1. 29, 36. Re. 7. 14.
i Jude 2.
k 2 Co. 1. 3.
l Re. 13. 8.
β *much.*
m Ep. 2. 4.
n Jn°. 3. 3, 5.
o Mat. 28. 18. Phi. 2. 9.
p 1 Co. 15. 20.
q He. 9. 15.
r ch. 5. 4.
s Jn°. 17. 17, 19.
t Col. 1. 5.
γ or, *us.*
u 1 Jn°. 3. 14, 18.
v Jude 1, 24.
w Ep. 2. 8.
x Jn°. 1. 13.
y He. 12. 7..11.
z Ja. 1. 18.
δ or, *For that.*
a Is. 40. 6..8.
b Ja. 1. 3, 12.
c 1 Co. 3. 13.
d Ro. 2. 7, 10.
e Re. 1. 7.
f Jn°. 1. 1, 14. 2 Pe. 1. 19.
g 1 Jn°. 4. 20.
h Ep 4. 22, 31.
i Jn°. 16. 22.
k Mat. 18. 3.
l 1 Co. 3. 2.
m Da. 9. 3.
n Ps. 34. 8.
o Ps. 118. 22.
p 2 Pe. 1. 21.
ζ or, *be ye.*
q He. 3. 6.
r Is. 61. 6. Re. 1. 6.
s Mal. 1. 11.
t He. 11. 39, 40.
u Is. 28. 16.
v Ac. 2. 4. 2 Co. 1. 22.
w Ep. 3. 10.
η or, *an honour.*
x Lu. 12. 35.
y Mat. 21. 42.
z Lu. 21. 34.
θ *perfectly.*
a He. 10. 35.
b Ro. 12. 2.
c Jude 4.
κ or, *purchased.*
d De. 4. 20.
λ or, *virtues.*
e Le. 11. 44.
f Ac. 26. 18.
g Ro. 9. 25.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ Α. III. IV.

οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ, ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·
12 Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν [n]ἔχοντες καλήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε [o]οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ [n]κτίσει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν [b]μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν.
15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·
16 Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι [n]Θεοῦ.
17 Πάντας τιμήσατε. Τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε. Τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.
19 Τοῦτο γὰρ χάρις[f], εἰ διὰ συνείδησιν [a]Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.
20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ.
21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς [n]ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ·
22 Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·
23 Ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει· παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι [n]δικαίως.
24 Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι [d]αὐτοῦ ἰάθητε.
25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα [n]πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Κεφ. γ'. III.

ΟΜΟΙΩΣ αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν [n]ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου [i]κερδηθήσωνται,
2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.
3 Ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν [n]ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος·
4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας [n]ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πρᾳέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.
5 Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι [i]ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·
6 Ὡς Σάῤῥα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ [n]σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ [l]συγκληρονόμοι χάριτος [n]ζωῆς, εἰς τὸ μὴ [a]ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, [a]φιλόφρονες·
9 Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· [e]εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.
10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν [n]ἀγαπᾷν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·
11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.
12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ [h]μιμηταὶ γένησθε;
14 Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·
15 Κύριον δὲ τὸν [i]Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· Ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, [f]μετὰ πρᾳΰτητος καὶ φόβου·
16 Συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν· ἵνα ἐν ᾧ [i]καταλαλῶσιν ὑμῶν [e]ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ [a]θέλει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας·
18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ [n]περὶ ἁμαρτιῶν [i]ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ [b]τῷ πνεύματι·
19 [n]Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ [n]πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν,
20 Ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε [a]ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέστιν ὀκτὼ, ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος.
21 [a]Ὧι καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
22 Ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Κεφ. δ'. IV.

ΧΡΙΣΤΟΥ οὖν παθόντος [d]ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ, πέπαυται ἁμαρτίας·
2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ, τὸν ἐπίλοιπον [e]ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον.
3 Ἀρκετὸς γὰρ [d]ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος [e]τοῦ βίου τὸ [n]θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, [n]πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις·
4 Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες·
5 Οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

VERSIO VULGATA LATINA.

I. PETRI, III. IV.

misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti.
11 Charissimi, obsecro vos tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam,
12 Conversationem vestram inter Gentes habentes bonam: ut in eo, quod detrectant de vobis tamquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis.
13 Subjecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive regi quasi præcellenti:
14 Sive ducibus tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum:
15 Quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam:
16 Quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei.
17 Omnes honorate: fraternitatem diligite: Deum timete: Regem honorificate.
18 Servi subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam dyscolis.
19 Hæc est enim gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens injuste.
20 Quæ enim est gloria, si peccantes, et colaphizati suffertis? Sed si bene facientes patienter sustinetis: hæc est gratia apud Deum.
21 In hoc enim vocati estis: quia et Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia ejus.
22 Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus:
23 Qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur: tradebat autem judicanti se injuste:
24 Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui, justitiæ vivamus: cujus livore sanati estis.
25 Eratis enim sicut oves errantes, sed conversi estis nunc ad pastorem, et episcopum animarum vestrarum.

CAP. III.

SIMILITER et mulieres subditæ sint viris suis: ut et si qui non credunt verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant,
2 Considerantes in timore castam conversationem vestram.
3 Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus:
4 Sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti, et modesti spiritus, qui est in conspectu Dei locuples.
5 Sic enim aliquando et sanctæ mulieres, sperantes in Deo, ornabant se, subjectæ propriis viris.
6 Sicut Sara obediebat Abrahæ, dominum eum vocans: cujus estis filiæ benefacientes, et non pertimentes ullam perturbationem.
7 Viri similiter cohabitantes secundum scientiam, quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem, tamquam et coheredibus gratiæ vitæ: ut non impediantur orationes vestræ.
8 In fine autem omnes unanimes, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles:
9 Non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, sed econtrario benedicentes: quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hereditate possideatis.
10 Qui enim vult vitam diligere, et dies videre bonos, coerceat linguam suam a malo, et labia ejus ne loquantur dolum:
11 Declinet a malo, et faciat bonum: inquirat pacem, et sequatur eam:
12 Quia oculi Domini super justos, et aures ejus in preces eorum: Vultus autem Domini super facientes mala.
13 Et quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis?
14 Sed et si quid patimini propter justitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis, et non conturbemini.
15 Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe.
16 Sed cum modestia, et timore, conscientiam habentes bonam: ut in eo, quod detrahunt vobis, confundantur, qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem.
17 Melius est enim benefacientes (si voluntas Dei velit) pati, quàm malefacientes.
18 Quia et Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu.
19 In quo et his, qui in carcere erant, spiritibus veniens prædicavit:
20 Qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cum fabricaretur arca: in qua pauci, id est octo animæ salvæ factæ sunt per aquam.
21 Quod et vos nunc similis formæ salvos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi,
22 Qui est in dextera Dei, deglutiens mortem ut vitæ æternæ heredes efficeremur: profectus in cælum subjectis sibi angelis, et potestatibus, et virtutibus.

CAP. IV.

CHRISTO igitur passo in carne, et vos eadem cogitatione armamini: quia qui passus est in carne, desiit a peccatis:
2 Ut jam non desideriis hominum, sed voluntati Dei, quod reliquum est in carne vivat temporis.
3 Sufficit enim præteritum tempus ad voluntatem Gentium consummandam his, qui ambulaverunt in luxuriis, desideriis, vinolentiis, comessationibus, potationibus, et illicitis idolorum cultibus.
4 In quo admirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes.
5 Qui reddent rationem ei, qui paratus est judicare vivos et mortuos.

VERSIO LUSITANA.

vós, que não tinheis conseguido misericordia, mas que agora conseguistes misericordia.

11 Carissimos, eu vos rogo, que vos abstenhais, como estrangeiros, e viandantes que sois, dos desejos carnaes, que pelejão contra a alma.

12 Portai-vos entre os Gentios de huma maneira santa; para que em lugar de dizerem mal de vós, como se fosseis huns malfeitores, as boas obras que vos virem fazer, os excitem a glorificar a Deos no dia da sua visita.

13 Sede pois sujeitos por Deos a toda a humana creatura, quer seja ao Rei, como a Soberano;

14 Quer aos Governadores, como a enviados da sua parte, para castigar aos que obrão mal, e para tratar favoravelmente aos que obrão bem:

15 Porque esta he a vontade de Deos, que pela vossa boa vida tapeis a boca aos homens ignorantes, e insensatos;

16 Sendo livres, e não para vos valerdes da vossa liberdade, como de hum véo, que cubra as vossas más acções, mas para obrardes como servos de Deos.

17 Honrai a todos; amai a vossos irmãos; temei a Deos; respeitai o Rei.

18 Servos, sede submissos a vossos senhores com toda a sorte de respeito; não sómente aos que são bons, e humanos, mas tambem aos que são duros,

19 Porque nisto consiste a graça, que com o sentido em agradar a Deos soffra hum as penalidades, que injustamente lhe fazem soffrer.

20 Com effeito, que motivo ha de te gloriares, se pelas tuas culpas he que tu padeces máos tratamentos? Porém se obrando bem, tu os levas com paciencia, isto he que he agradavel a Deos.

21 Porque para isso mesmo he que vós fostes chamados: porque tambem Christo padeceo por vós, deixando-vos hum exemplo, para que vós sigais as suas pizadas:

22 Elle, que não tinha commettido peccado algum, e em cuja boca nunca se achou palavra de engano:

23 Elle, que quando o carregavão de maldições, não respondia com maldições: que no meio das dores, que padecia, não fazia ameaças; mas entregava-se nas mãos daquelle, que o julgava injustamente:

24 Elle, que foi o que levou os nossos peccados em seu corpo sobre o madeiro, a fim de que nós sendo mortos ao peccado, vivamos para a justiça: por cujos vergões fostes vós sárados.

25 Porque vós ereis como humas ovelhas desgarradas; mas agora tornastes para o Pastor, e para o Bispo de vossas almas.

CAP. III.

IGUALMENTE as mulheres este sejão sujeitas a seus maridos, para que se alguns ha, que não crem na palavra, sejão estes ganhados pela boa vida de suas mulheres sem o soccorro da palavra;

2 Quando elles considerarem a pureza de vossos costumes, junta com o respeito, que lhes tendes.

3 Não ponhais o vosso ornato no enfeite exterior dos cabellos annelados, das guarnições de ouro, da guapisse dos vestidos:

4 Mas ornai o homem, que está escondido no coração, pela pureza incorruptivel de hum espirito cheio de brandura, e de paz, que he hum rico vestido aos olhos de Deos.

5 Porque assim he que em outro tempo se enfeitavão as santas mulheres, que esperavão em Deos, vivendo sujeitas a seus maridos.

6 Bem como fazia Sara, que obedecia a Abrahão, chamando-lhe seu Senhor: de quem vós sois filhas, imitando a sua boa vida, e não temendo mal algum.

7 E vós, maridos, por semelhante modo cohabitai sabiamente com vossas mulheres, tratando-as com honra, e com discrição, como a huns vasos mais frageis, e considerando serem ellas herdeiras comvosco da graça da vida; para que se não impidão as vossas orações.

8 Em fim, haja entre vós huma perfeita união de sentimentos, huma bondade compassiva, huma amizade de irmãos, sendo misericordiosos, affaveis, e humildes:

9 Não torneis mal por mal, nem injúria por injúria; mas antes pelo contrario respondei-lhes com benções, sabendo que para isso he que fostes chamados, para virdes a ser herdeiros da benção.

10 Porque se algum ama a vida, e deseja que os seus dias sejão bemaventurados; retraha a sua lingua de dizer mal, e os seus labios de pronunciar enganos.

11 Desvie-se do mal, e faça o bem; busque a paz, e trabalhe pela adquirir.

12 Porque o Senhor tem os olhos abertos sobre os justos, e as orelhas attentas ás suas orações: mas aos máos olha elle com hum rosto irado.

13 E quem vos fará mal, se vós sois zelosos pelo bem?

14 Se ainda assim padeceis pela justiça, ditosos vós. Não temais os seus medos, e não vos turbeis.

15 Mas santificai ao Senhor Christo nas vossos corações, e estai sempre promptos a satisfazer a todos aquelles, que vos pedirem razão da vossa esperança;

16 Fazendo-o todavia com modestia, e recato, e conservando a pureza de consciencia; para que aquelles, que denigrem com calumnias a santa vida, que vós fazeis em Christo, se envergonhem das infamias, que publicão contra vós.

17 Porque se Deos assim o quer, mais val que padeçais, fazendo bem, do que fazendo mal.

18 Porque Christo mesmo soffreo huma vez a morte pelos nossos peccados, o Justo pelos injustos, para elle nos offerecer a Deos, sendo sim morto na carne, mas resuscitado pelo espirito.

19 No qual elle tambem foi prégar aos espiritos, que estavão no carcere,

20 Que antigamente tinhão sido incredulos, quando nos dias de Noé esperavão a paciencia de Deos, durante a fabrica da Arca, na qual poucas pessoas, isto he, sómente oito se salvárão no meio da agua.

21 Era isto huma figura, a que agora corresponde o Baptismo, que nos salva; não em quanto tira as immundicias da carne, mas em quanto nos conduz a servir a Deos em pureza de consciencia, pela Resurreição de Jesu Christo,

22 Que tendo absorvido a morte, para que nós fossemos os herdeiros da vida eterna, subio ao Ceo, e está á direita de Deos, tendo-lhe sido sujeitos os Anjos, e as Potestades, e as Virtudes.

CAP. IV.

HUMA vez pois que Christo padeceo a morte em sua carne, armai-vos vós desta considerção, que todo aquelle, que morreo para a concupiscencia carnal, não tem mais commercio com o peccado.

P

VERSIO ANGLICANA.

which had not obtained mercy, but now have obtained mercy.

11 Dearly beloved, I beseech *you* as strangers[b] and pilgrims, abstain from fleshly lusts,[c] which war[d] against the soul;

12 Having your conversation honest among the Gentiles: that, β whereas they speak against you as evil doers, they may by *your* good works,[g] which they shall behold, glorify God in the day of visitation.

13 Submit yourselves[i] to every ordinance of man for the Lord's sake: whether it be to the king, as supreme;

14 Or unto governors, as unto them that are sent by him for the punishment of evil doers, and for the praise of them that do well.

15 For so is the will of God, that[l] with well doing ye may put to silence the ignorance of foolish men:

16 As free,[m] and not δ using *your* liberty for a cloak of maliciousness, but as the servants of God.

17 η Honour all *men*.[n] Love[o] the brotherhood. Fear[q] God. Honour the king.[r]

18 Servants,[s] *be* subject to *your* masters with all fear; not only to the good and gentle, but also to the froward.

19 For this *is* θ thank-worthy, if a man for conscience toward God endure grief, suffering wrongfully.

20 For what glory *is it*, if, when ye be buffeted for your faults, ye shall take it patiently? but if, when ye do well, and suffer *for it*, ye take it patiently, this[v] *is* θ acceptable with God.

21 For even hereunto[w] were ye called: because Christ also suffered λ for us, leaving us an example, that ye should follow[x] his steps:

22 Who[z] did no sin, neither was guile found in his mouth:

23 Who, when he was reviled, reviled not again; when he suffered, he threatened not; but committed μ *himself* to him that judgeth[d] righteously:

24 Who his own self bare[e] our sins in his own body ν on the tree, that we, being dead to sins, should live[g] unto righteousness: by whose[h] stripes ye were healed.

25 For ye were as sheep going astray;[i] but are now returned unto the Shepherd[k] and Bishop of your souls.

CHAP. III.

LIKEWISE, ye wives,[n] *be* in subjection to your own husbands; that, if any obey not the word, they also may without the word be won by the conversation of the wives;

2 While they behold your chaste conversation *coupled* with fear.

3 Whose adorning,[p] let it not be that outward *adorning* of plaiting the hair, and of wearing of gold, or of putting on of apparel;

4 But *let it be* the hidden man of the heart,[t] in that which is not corruptible, *even the ornament* of a meek[u] and quiet spirit, which is in the sight of God of great price.

5 For after this manner, in the old time, the holy women also, who trusted in God, adorned themselves, being in subjection unto their own husbands:

6 Even as Sara obeyed Abraham, calling him lord:[w] whose π daughters ye are, as long as ye do well, and are not afraid with any amazement.

7 Likewise, ye husbands,[a] dwell with *them* according to knowledge, giving honour unto the wife, as unto the weaker vessel, and as being heirs together of the grace of life; that your prayers be not hindered.

8 Finally, *be ye* all of one mind,[e] having compassion one of another; γ love[f] as brethren, *be* pitiful, *be* courteous:

9 Not rendering[h] evil for evil, or railing for railing; but contrariwise blessing; knowing that ye are thereunto called, that ye should inherit a blessing.

10 For he[k] that will love life, and see good days, let him refrain his tongue from evil, and his lips that they speak no guile:

11 Let him eschew evil, and do good; let him seek peace, and ensue it.

12 For the eyes of the Lord *are* over the righteous, and his ears *are open* unto their prayers: but the face of the Lord *is* ζ against them that do evil.

13 And who[p] *is* he that will harm you, if ye be followers of that which is good?

14 But and if ye suffer for righteousness' sake, happy *are ye*: and be[t] not afraid of their terror, neither be troubled;

15 But sanctify the Lord God in your hearts; and *be* ready[u] always to *give* an answer to every man that asketh you a reason of the hope that is in you with meekness and κ fear:

16 Having a good conscience; that, whereas they speak evil of you, as of evil doers, they may be ashamed that falsely accuse your good conversation in Christ.

17 For *it is* better, if the will of God be so, that ye suffer for well doing than for evil doing.

18 For Christ[y] also hath once suffered for sins, the just[a] for the unjust, that he might bring us to God, being put to death[b] in the flesh, but quickened by the Spirit:

19 By which also he went and preached unto the spirits in prison;[c]

20 Which sometime were disobedient, when once[f] the long suffering of God waited in the days of Noah, while the ark was a preparing, wherein few, that is, eight souls, were saved by water.

21 The like figure whereunto, *even* baptism,[l] doth also now save us, (not the putting away the filth of the flesh, but the answer of a good conscience[m] toward God,) by the resurrection of Jesus Christ:

22 Who is gone into heaven, and is on the right hand of God; angels[o] and authorities and powers being made subject unto him.

CHAP. IV.

FORASMUCH then as Christ hath suffered for us in the flesh, arm yourselves likewise with the same mind:[q] for he[r] that hath suffered in the flesh hath ceased from sin;

2 That he[s] no longer should live the rest of *his* time in the flesh to the lusts of men, but to the will of God.

3 For the time[v] past of *our* life may suffice us to have wrought the will of the Gentiles, when we walked in lasciviousness, lusts, excess of wine, revellings, banquetings, and abominable idolatries:

4 Wherein they think it strange that ye run not with *them* to the same excess of riot, speaking evil[x] of *you*:

5 Who shall give account to him that is ready to judge the quick and the dead.

A. D. 60.

a Col. 3. 19.
b Ps. 119. 19.
c Ga.5.16..21.
d Ro. 8. 13. Ja. 4. 1.
β or, *wherein.*
e Ro. 12. 16.
γ or, *loving to the.*
f 1 Jn°. 3. 18.
g Mat. 5. 16.
h Mat. 5. 44. Ep. 4. 32.
i Mat. 22. 21. Ro. 13. 1..7.
k Ps. 34. 12, &c.
l Tit. 2. 8.
m Ga. 5. 1, 13.
δ *having.*
ζ *upon.*
η or, *esteem.*
n Ro. 12. 10. Phi. 2. 3.
o Jn°. 13. 35.
p Pr. 16. 7. Ro. 8. 28.
q Ps. 111. 10.
r Pr. 24. 21.
s Ep. 6. 5, &c.
t Is. 8. 12, 13. 51. 12.
θ or, *thank.* Lu. 6. 32.
u Ps. 119. 46.
κ or, *reverence.*
v Mat. 5. 10..12.
w Mat. 16. 24. 1 Th. 3. 3, 4.
λ some read, *for you.*
x 1 Jn°. 3. 16. Re. 12. 11.
y ch. 2. 21.
z Is. 53. 9.
a 2 Co. 5. 21.
b Ro. 4. 25.
μ or, his cause.
c Is. 42. 7.
d Lu. 23. 46.
e Is. 53. 4, &c.
f Ge. VI.
ν or, *to.*
g Ro. 6. 11.
h Is. 53. 5, 6.
i Ps. 119. 176.
k Eze. 34. 23. Jn. 10. 11..16.
l Ep. 5. 26.
m Ac. 8. 37. Ro. 10. 10.
n Ep. 5. 22. Tit. 2. 5, 6.
o Ep. 1. 21.
p 1 Ti. 2. 9, 10.
q Phi. 2. 5.
r Ro. 6. 2, 7.
s 2 Co. 5. 15.
t Ps. 45. 13. Ro. 2. 29.
u Ps. 25. 9. 149. 4. Mat. 5. 5.
v 1 Co. 6. 11. Tit. 3. 3.
w Ge. 18. 12.
π *children.*
x Ac. 13. 45.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ Α. V.

6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ [n]ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς.

8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι [c]ἡ ἀγάπη [h]καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

9 Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλȣς, ἄνευ [h]γογγυσμῶν.

10 Ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ.

11 Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· Εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος·

13 Ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς [i]δόξης [c]καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ [n]Πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται· [c]κατὰ μὲν αὐτȣς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.

15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος.

16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ [h]μέρει τούτῳ.

17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ πρῶτον ἀφ᾽ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;

18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

19 Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, [c]ὡς πιστῷ κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς [i]ἑαυτῶν ἐν [n]ἀγαθοποιΐᾳ.

Κεφ. ε΄. V.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ [n]ὁ συμπρεσβύτερος ϗ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστȣ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνὸς,

2 Ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ [n]Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ᾽ ἑκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως·

3 Μηδ᾽ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου.

4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. Πάντες δὲ ἀλλήλοις [d]ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην [n]ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ[f]·

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες ἐπ᾽ αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε· [b]ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, [n]περιπατεῖ, ζητῶν [n]τίνα καταπίῃ.

9 Ὧ, ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας [i]ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς [k]καταρτίσαι [d]ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, [l]θεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ [d]ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι᾽ ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τȣ Θεοῦ, εἰς ἣν [n]ἑστήκατε.

13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν [n]Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλȣς ἐν φιλήματι ἀγάπης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ [c]Ἰησοῦ. [b]Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

1 PETRI, V.

6 Propter hoc enim et mortuis evangelizatum est: ut judicentur quidem secundum homines in carne, vivant autem secundum Deum in Spiritu.

7 Omnium autem finis appropinquavit. Estote itaque prudentes, et vigilate in orationibus.

8 Ante omnia autem, mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes: quia charitas operit multitudinem peccatorum.

9 Hospitales invicem sine murmuratione:

10 Unusquisque, sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei.

11 Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tamquam ex virtute, quam administrat Deus: ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum: cui est gloria, et imperium in sæcula sæculorum: Amen.

12 Charissimi, nolite peregrinari in fervore, qui ad tentationem vobis fit, quasi novi aliquid vobis contingat:

13 Sed communicantes Christi passionibus gaudete, ut et in revelatione gloriæ ejus gaudeatis exultantes.

14 Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris, gloriæ, et virtutis Dei, et qui est ejus Spiritus, super vos requiescit.

15 Nemo autem vestrum patiatur ut homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor.

16 Si autem ut Christianus, non erubescat: glorificet autem Deum in isto nomine.

17 Quoniam tempus est ut incipiat judicium a domo Dei. Si autem primùm a nobis: quis finis eorum, qui non credunt Dei Evangelio?

18 Et si justus vix salvabitur, impius, et peccator ubi parebunt?

19 Itaque et hi, qui patiuntur secundum voluntatem Dei, fideli Creatori commendent animas suas in benefactis.

CAP. V.

SENIORES ergo, qui in vobis sunt, obsecro, consenior et testis Christi passionum: qui et ejus, quæ in futuro revelanda est, gloriæ communicator:

2 Pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coacte, sed spontanee secundum Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntarie:

3 Neque ut dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo.

4 Et cum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam.

5 Similiter adolescentes subditi estote senioribus. Omnes autem invicem humilitatem insinuate, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

6 Humiliamini igitur sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis:

7 Omnem solicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.

8 Sobrii estote, et vigilate: quia adversarius vester diabolus tamquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret:

9 Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei, quæ in mundo est, vestræ fraternitati fieri.

10 Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque.

11 Ipsi gloria, et imperium in sæcula sæculorum: Amen.

12 Per Silvanum fidelem fratrem vobis, ut arbitror, breviter scripsi: obsecrans et contestans, hanc esse veram gratiam Dei, in qua statis.

13 Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylone coelecta, et Marcus filius meus.

14 Salutate invicem in osculo sancto: Gratia vobis omnibus, qui estis in Christo Jesu. *Amen.*

170

VERSIO LUSITANA.

2 De sorte, que todo o tempo, que lhe resta na carne, elle não vive mais segundo as paixões do homem, mas segundo a vontade de Deos.

3 Porque basta que no tempo da vossa primeira vida vos entregasseis vós ás mesmas paixões que os Gentios, vivendo nas luxurias, nos máos desejos, nas borracheiras, nas glotonarias, nas bebedices, e no culto sacrilego dos idolos.

4 Elles se espantão agora, vendo que vós não concorreis mais com elles a estas demasias de dissolução, e tomão dahi motivo para vos carregarem de execrações.

5 Os quaes darão conta áquelle, que está prompto a vir julgar os vivos, e os mortos.

6 Porque por isso foi o Evangelho tambem prégado aos mortos; a fim de que tendo sido castigados diante dos homens segundo a carne, recebão elles diante de Deos a vida do espirito.

7 No mais, o fim de todas as cousas está chegando. Conduzi-vos pois com sabedoria, e sede vigilantes na oração.

8 Mas sobre tudo tende huma caridade perseverante huns com outros: porque a caridade cobre a multidão dos peccados.

9 Exercitai entre vós a hospitalidade sem murmuração:

10 Cada hum de vós empregue em beneficio dos outros o dom, que recebeo, como bons dispensadores das differentes graças de Deos.

11 Se algum falla, seja de modo que pareça fallar Deos pela sua boca. Se algum faz qualquer ministerio, faça-o como quem obra pela virtude dada por Deos: para que em tudo o que fizerdes, seja Deos glorificado por Jesu Christo; para o qual seja a gloria, e o imperio por seculos de seculos. Amen.

12 Carissimos, não acheis estranho, como se vos succedesse alguma cousa nova, que vos prove pelo fogo.

13 Mas antes alegrai-vos de participardes das penas de Christo, para que sejais tambem cheios de alegria na manifestação da sua gloria.

14 Vós sois bemaventurados, se padeceis opprobrios pelo nome de Christo; porque a honra, a gloria, e a virtude de Deos, e o seu Espirito descança sobre vós.

15 Mas nenhum de vós padeça como homicida, ou como ladrão, ou como facinoroso, ou como quem olha com cubiça para os bens alheios.

16 Se elle porém padece como Christão, não se envergonhe, mas glorifique a Deos neste nome.

17 Porque este he o tempo, em que deve começar o seu juizo pela casa de Deos. E se elle começa por nós, qual será o fim daquelles, que rejeitão o Evangelho de Deos?

18 E se o justo se salva com tanto trabalho, onde apparecerão os impios, e os peccadores?

19 Por tanto, os que padecem segundo a vontade de Deos, entreguem as suas almas nas mãos de seu Creador, que lhes será fiel, fazendo elles boas obras.

CAP. V.

EIS-AQUI a súpplica, que eu faço aos que são Presbyteros entre vós, eu, que sou Presbytero como elles, e testemunha das penas, que Christo padeceo, e que hei de participar daquella gloria, que algum dia ha de apparecer.

2 Apascentai o rebanho de Deos, que vos foi confiado, vigiando sobre elle, não como forçados, mas de boa mente segundo Deos; não com o sentido emum torpe interesse, mas de puro amor;

3 Não como quem domina sobre os que vos cahírão em sorte, mas fazendo-vos os modêlos do rebanho com huma virtude sincera.

4 E quando apparecer o Principe dos Pastores, recebereis na gloria huma coroa, que nunca já mais se murchará.

5 E vós-outros, os que sois moços, sede tambem sujeitos aos Presbyteros. Procurai todos inspirar-vos a humildade huns aos outros; porque Deos resiste aos soberbos, e dá a sua graça aos humildes.

6 Humilhai-vos pois debaixo da poderosa mão de Deos, para que elle vos exalte no tempo da sua visita:

7 Remettendo para elle todas as vossas inquietações, porque elle tem cuidado de vós.

8 Sede sóbrios, e vigiai: porque o diabo vosso adversario anda ao derredor de vós, como hum leão, que ruge, buscando a quem possa tragar.

9 Resisti-lhe pois estando firmes na fé; sabendo que vossos irmãos, que estão espalhados pelo Mundo, padecem as mesmas afflicções que vós.

10 Mas depois que vós tiverdes padecido por hum pouco de tempo, o Deos de toda a graça, que vos chamou por Christo Jesus á sua eterna gloria, vos aperfeiçoará, vos fortificará, e vos firmará.

11 A elle gloria, e imperio por seculos de seculos. Amen.

12 Eu vos escrevi em breves palavras, segundo me parece, pelo nosso fiel irmão Silvano; declarando-vos, e protestando-vos, que a verdadeira graça de Deos he aquella, em que vós estais firmes.

13 A Igreja, que he em Babylonia, e que he escolhida como vós, e meu filho Marcos vos saudão.

14 Saudai-vos huns aos outros pelo santo osculo. Graça a vós todos, que estais em Christo Jesus. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

6 For, for this cause was the gospel preached also to them that are dead, that they might be judged[a] according to men in the flesh, but live[b] according to God in the spirit.

7 But the end[c] of all things is at hand: be ye therefore sober, and watch[e] unto prayer.

8 And above all things have fervent charity among yourselves: for[g] charity γ shall cover the multitude of sins.

9 Use hospitality[k] one to another, without grudging.

10 As every man hath received[m] the gift, *even so* minister the same one to another, as good stewards[o] of the manifold grace of God.

11 If any man speak, *let him speak* as the oracles of God; if any man minister, *let him do it* as of the ability which God giveth: that God in all[r] things may be glorified through Jesus Christ, to[t] whom be praise and dominion for ever and ever. Amen.

12 Beloved, think it not strange concerning the fiery[v] trial which is to try you, as though some strange thing happened unto you:

13 But rejoice,[x] inasmuch as ye are partakers of Christ's sufferings; that, when[z] his glory shall be revealed, ye may be glad also with exceeding joy.

14 If[b] ye be reproached for the name of Christ, happy *are ye;* for the spirit of glory and of God resteth upon you: on their part he is evil spoken of, but on your part he is glorified.

15 But let none of you suffer as a murderer, or *as* a thief, or *as* an evil-doer, or as a busy-body in other men's matters.

16 Yet if *any man suffer* as a Christian, let him not be ashamed; but let him glorify God on this behalf.

17 For the time *is come* that judgment must begin[k] at the house of God: and if *it* first *begin* at us, what shall the end *be* of them that obey not the gospel of God?

18 And if[m] the righteous scarcely be saved, where shall the ungodly and the sinner appear?

19 Wherefore, let them that suffer according to the will of God, commit[o] the keeping of their souls *to him* in well doing, as unto a faithful Creator.

CHAP. V.

THE elders which are among you I exhort, who am also an elder, and a witness of the sufferings of Christ, and also a partaker of the glory[d] that shall be revealed:

2 Feed[f] the flock of God β which is among you, taking the oversight *thereof,* not by constraint, but willingly;[h] not for filthy lucre,[i] but of a ready mind;

3 Neither as δ being lords over *God's* heritage, but being ensamples[l] to the flock.

4 And when the chief[n] Shepherd shall appear, ye shall receive a crown[p] of glory that fadeth not away.

5 Likewise, ye younger, submit yourselves unto the elder: yea, all[q] *of you* be subject one to another, and be clothed with humility: for God[s] resisteth the proud, and giveth grace to the humble.

6 Humble[u] yourselves therefore under the mighty hand of God, that he may exalt you in due time:

7 Casting[w] all your care upon him, for he careth for you.

8 Be sober, be vigilant; because your adversary the devil, as[y] a roaring lion, walketh about, seeking whom he may devour:

9 Whom resist,[a] stedfast in the faith, knowing that the same afflictions are accomplished in your brethren that are in the world.

10 But the God of all grace, who hath called us unto his eternal glory by Christ Jesus, after that ye have suffered a while,[c] make you perfect,[d] stablish,[e] strengthen,[f] settle[g] *you.*

11 To him *be* glory[h] and dominion for ever and ever. Amen.

12 By Silvanus,[i] a faithful brother unto you, as I suppose, I have written briefly, exhorting, and testifying that this is the true grace of God wherein ye[l] stand.

13 The *church that is* at Babylon, elected together with *you,* saluteth you; and *so doth* Marcus my son.

14 Greet[n] ye one another with a kiss of charity. Peace[p] *be* with you all that are in Christ Jesus. Amen.

A. D. 60.

a Mat. 24. 9.
b Re. 14. 13.
c Ja. 5. 8, 9.
d Ro. 8. 17, 18.
e Lu. 21. 36.
f Jn°. 21. 15.. 17. Ac. 20. 28.
β or, *as much as in you is.*
g 1 Co. 13. 7.
h 1 Co. 9. 17.
γ or, *will.*
i 1 Ti. 3. 3, 8.
k He. 13. 2, 16.
δ or, *overruling.*
l 1 Ti. 4. 12.
m Ro. 12. 6.. 8.
n He. 13. 20.
o Lu. 12. 42.
p 2 Ti. 4. 8.
q Ep. 5. 21.
r 1 Co. 10. 31.
s Ja. 4. 6.
t Re. 1. 6.
u Is. 57. 15.
v 1 Co. 3. 13.
w Ps. 55. 22.
x Ja. 1. 2.
y Re. 12. 12.
z 2 Ti. 2. 12.
a Ja. 4. 7.
b Mat. 5. 11.
c 2 Co. 4. 16.
d He. 13. 21.
e 2 Th. 3. 3.
f Zec. 10. 6, 12.
g Ps. 138. 7, 8.
h ch. 4. 11.
i 2 Co. 1. 19.
k Is. 10. 12. Je. 49. 12. Eze. 9. 6.
l 1 Co. 15. 1.
m Je. 25. 29. Lu. 23. 31.
n Ro. 16. 16.
o Ps. 37. 5.
p Ep. 6. 23.

TEXTUS GRÆCUS.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. I.

ΣΥΜΕΩΝ [e] Πέτρος[1], δοῦλος [e] καὶ ἀπόστολος[1]
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι
πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆ-
ρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγ-
νώσει [e] τοῦ Θεοῦ, καὶ[1] [f] Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·
3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ
τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν [n] δεδωρημένης[1],
διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς [h] διὰ
δόξης καὶ ἀρετῆς[1]·
4 Δι' [n] ὧν[1] τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγ-
γέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε
θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν
κόσμῳ [n] ἐν ἐπιθυμίᾳ[1] φθορᾶς.
5 Καὶ [n] αὐτὸ τοῦτο δὲ[1] σπουδὴν πᾶσαν πα-
ρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει
ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ
ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ
τὴν εὐσέβειαν,
7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ
τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλεονά-
ζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ [n] ἀκάρπους[1] καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.
9 Ὧ, γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι,
μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν
πάλαι αὐτοῦ [l] ἁμαρτιῶν[1].
10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοὶ, σπουδάσατε [f] βε-
βαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.
11 Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται
ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
12 Διὸ οὐκ [s] ἀμελήσω[1] ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν
περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμέ-
νους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.
13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ
τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει·
14 Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ
[a] σκηνώματός[1] μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι.
15 [n] Σπουδάσω[1] δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποι-
εῖσθαι.
16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθή-
σαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ'
ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.
17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ
δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ
τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.
18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ
οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ
ὄρει τῷ [a] ἁγίῳ.
19 Καὶ[1] ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν
λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς
λύχνῳ φαίνοντι ἐν [n] αὐχμηρῷ[1] τόπῳ, ἕως οὗ
ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ [n] φωσφόρος[1] ἀνατείλῃ
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.
20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα
[n] προφητεία γραφῆς[1], ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γί-
νεται.
21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ
προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φερό-
μενοι ἐλάλησαν [b] οἱ[1] [e] ἅγιοι[1] Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. β'. II.

ΕΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ
λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι,
οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ
τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν.
2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς
[a] ἀπωλείαις[1], δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασ-
φημηθήσεται.
3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις [f] ὑμᾶς
ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀρ-
γεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.
4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ
ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας,
παρέδωκεν εἰς κρίσιν [a] τετηρημένους[1]·
5 Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ'
ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε,
κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας·
6 Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας τεφρώ-
σας [e] καταστροφῇ[1] κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελ-
λόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς·
7 Καὶ δίκαιον Λὼτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς
τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐῤῥύ-
σατο·
8 (Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκα-
τοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δι-
καίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·)
9 Οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι,
ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
τηρεῖν·
10 Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ
μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος κατα-
φρονοῦντας· τολμηταὶ, αὐθάδεις, δόξας οὐ
τρέμουσι βλασφημοῦντες·
11 Ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες
ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' [n] αὐτῶν[1] [e] παρὰ Κυρίῳ[1]
βλάσφημον κρίσιν.
12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα [n] φυσικὰ, γε-
γεννημένα[1] εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς
ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν
καταφθαρήσονται,

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA SECUNDA

PETRI.

CAP. I.

SIMON Petrus, servus, et Apostolus
Jesu Christi, iis, qui coæqualem nobis-
cum sortiti sunt fidem in justitia Dei
nostri, et Salvatoris Jesu Christi.
2 Gratia vobis, et pax adimpleatur in
cognitione Dei, et Christi Jesu Domini
nostri:
3 Quomodo omnia nobis divinæ vir-
tutis suæ, quæ ad vitam, et pietatem
donata sunt, per cognitionem ejus, qui
vocavit nos propria gloria, et virtute,
4 Per quam maxima, et pretiosa no-
bis promissa donavit: ut per hæc effi-
ciamini divinæ consortes naturæ: fugi-
entes ejus, quæ in mundo est, concupis-
centiæ corruptionem.
5 Vos autem curam omnem subinfe-
rentes, ministrate in fide vestra virtu-
tem, in virtute autem scientiam,
6 In scientia autem abstinentiam, in
abstinentia autem patientiam, in pati-
entia autem pietatem,
7 In pietate autem amorem fraterni-
tatis, in amore autem fraternitatis cha-
ritatem.
8 Hæc enim si vobiscum adsint, et su-
perent, non vacuos, nec sine fructu vos
constituent in Domini nostri Jesu
Christi cognitione.
9 Cui enim non præsto sunt hæc, cæ-
cus est, et manu tentans, oblivionem
accipiens purgationis veterum suorum
delictorum.
10 Quapropter fratres magis satagite
ut per bona opera certam vestram vo-
cationem, et electionem faciatis: hæc
enim facientes, non peccabitis aliquando.
11 Sic enim abundanter ministrabitur
vobis introitus in æternum regnum Do-
mini nostri, et Salvatoris Jesu Christi.
12 Propter quod incipiam vos semper
commonere de his: et quidem scientes
et confirmatos vos in præsenti veritate.
13 Justum autem arbitror quamdiu
sum in hoc tabernaculo, suscitare vos
in commonitione:
14 Certus quòd velox est depositio
tabernaculi mei secundum quod et Do-
minus noster Jesus Christus significa-
vit mihi.
15 Dabo autem operam et frequenter
habere vos post obitum meum, ut ho-
rum memoriam faciatis.
16 Non enim doctas fabulas secuti no-
tam fecimus vobis Domini nostri Jesu
Christi virtutem, et præsentiam: sed
speculatores facti illius magnitudinis.
17 Accipiens enim a Deo Patre hono-
rem, et gloriam, voce delapsa ad eum
hujuscemodi a magnifica gloria: Hic
est Filius meus dilectus, in quo mihi
complacui, ipsum audite.
18 Et hanc vocem nos audivimus de
cælo allatam, cum essemus cum ipso in
monte sancto.
19 Et habemus firmiorem propheti-
cum sermonem: cui benefacitis atten-
dentes quasi lucernæ lucenti in caligi-
noso loco donec dies elucescat, et luci-
fer oriatur in cordibus vestris:
20 Hoc primum intelligentes quòd
omnis prophetia Scripturæ propria in-
terpretatione non fit.
21 Non enim voluntate humana allata
est aliquando prophetia: sed Spiritu
sancto inspirati, locuti sunt sancti Dei
homines.

CAP. II.

FUERUNT vero et pseudoprophetæ in
populo, sicut et in vobis erunt magistri
mendaces, qui introducent sectas perdi-
tionis, et eum, qui emit eos, Dominum
negant: superducentes sibi celerem per-
ditionem.
2 Et multi sequentur eorum luxurias,
per quos via veritatis blasphemabitur:
3 Et in avaritia fictis verbis de vobis
negotiabuntur: quibus judicium jam
olim non cessat: et perditio eorum non
dormitat.
4 Si enim Deus angelis peccantibus
non pepercit, sed rudentibus inferni
detractos in tartarum tradidit crucian-
dos, in judicium reservari.
5 Et originali mundo non pepercit,
sed octavum Noe justitiæ præconem
custodivit, diluvium mundo impiorum
inducens.
6 Et civitates Sodomorum, et Gomor-
rhæorum in cinerem redigens, eversione
damnavit: exemplum eorum, qui impie
acturi sunt, ponens:
7 Et justum Lot oppressum a nefan-
dorum injuria, ac luxuriosa conversa-
tione eripuit:
8 Aspectu enim, et auditu justus erat:
habitans apud eos, qui de die in diem
animam justam iniquis operibus crucia-
bant.
9 Novit Dominus pios de tentatione
eripere: iniquos vero in diem judicii
reservare cruciandos:
10 Magis autem eos, qui post carnem in
concupiscentia immunditiæ ambulant,
dominationemque contemnunt, auda-
ces, sibi placentes, sectas non metuunt
introducere blasphemantes:
11 Ubi angeli fortitudine, et virtute
cum sint majores, non portant adver-
sum se execrabile judicium.

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA SEGUNDA

DE

S. PEDRO APOSTOLO.

CAP. I.

SIMAO Pedro, servo, e Apostolo de Jesu Christo, aos que recebêrão como nós o precioso dom da fé pela justiça de nosso Deos, e Salvador Jesu Christo.

2 A graça, e a paz cresça em vós cada vez mais pelo conhecimento de Deos, e de Christo Jesus nosso Senhor:

3 Do modo que todos os dons do seu divino poder, que dizem respeito á vida, e á piedade, nos forão dados pelo conhecimento daquelle, que nos chamou pela sua propria gloria, e pela sua propria virtude;

4 E que assim nos communicou as grandes, e preciosas graças, que tinha promettido, para vos fazer por ellas participantes da natureza divina, fugindo vós da corrupção da concupiscencia, que ha no Mundo:

5 Deveis vós tambem da vossa parte pôr todo o cuidado possivel em ajuntardes á vossa fé a virtude, e á virtude a sciencia,

6 E á sciencia a temperança, e á temperança a paciencia, e á paciencia a piedade,

7 E á piedade o amor de vossos irmãos, e ao amor de vossos irmãos a caridade.

8 Porque se estas cousas se acharem em vós, e forem sempre em augmento, ellas farão que o conhecimento, que vós tendes de nosso Senhor Jesu Christo, não seja esteril, nem infructuoso.

9 Aquelle porém, que as não tem, he hum cego, que anda ás apalpadellas, e que se esqueceo, de como foi purificado dos peccados da vida passada.

10 Por tanto, irmãos, ponde cada vez maior esforço, em assegurardes por meio das boas obras a vossa vocação, e eleição: porque fazendo-o assim, não peccareis mais.

11 E por este meio vos dará Deos facil entrada no Reino eterno de nosso Senhor, e Salvador Jesu Christo.

12 Por esta razão procurarei eu trazer-vos sempre á memoria estas cousas, ainda estando vós instruidos, e confirmados na verdade, de que eu vos fallo;

13 Mas a mim parece-me justo, que em quanto estou neste tabernaculo vos desperte eu com as minhas advertencias:

14 Porque estou certo que brevemente deixarei esta tenda, como nosso Senhor Jesu Christo me declarou.

15 Mas eu terei cuidado, que ainda depois da minha morte possais vós trazer muitas vezes á memoria estas cousas.

16 Quanto ao mais, quando nós vos démos a conhecer a virtude, e a vinda de nosso Senhor Jesu Christo, não foi seguindo algumas fabulas, e ficções engenhosas, mas sim depois de nós mesmos termos sido os espectadores da sua grandeza.

17 Porque elle recebeo de Deos Padre hum honrado, e glorioso testemunho, quando da nuvem, em que a gloria de Deos tão magnificamente brilhava, se ouvio esta voz: Este he o meu muito amado Filho, em quem eu unicamente me comprazo: ouvi-o.

18 E nós mesmos ouvimos esta voz, que vinha do Ceo, quando estavamos com elle no monte santo.

19 Mas nós temos a palavra dos Profetas, que he mais firme, á qual vós fazeis bem de vos atterdes, como a huma lucerna, que allumia num lugar de escuridade, até que o dia comece a aclarar, e a estrella da alva se levante nos vossos corações:

20 Estando persuadidos primeiro que tudo, que nenhuma profecia da Escritura se explica por huma interpretação particular.

21 Porque não foi pela vontade dos homens, que as profecias nos forão antigamente trazidas; mas por movimento do Espirito Santo he que fallárão os santos homens de Deos.

CAP. II.

ORA assim como entre o povo houve falsos Profetas, tambem entre vós haverá Doutores falsos, que introduziráõ perniciosas seitas, e negando ao Senhor, que os resgatou, chamaráõ sobre si mesmos huma ruina improvisa.

2 E serão muitos os que seguiráõ as suas luxurias, e que darão causa a se blasfemar o caminho da verdade:

3 E a sua avareza, seduzindo-vos com discursos enganosos, fará das vossas almas huma espece de negocio: mas a sua condemnação, que de longo tempo os ameaça, corre a passos largos, e a mão de quem os ha de perder não está dormente.

4 Porque se Deos não perdoou aos Anjos, que peccárão, mas tirados pelos calabres do Inferno, os lançou no abysmo, para serem atormentados, e tidos como de reserva até o juizo;

5 E se elle não perdoou ao antigo mundo, mas salvou sómente com outros sete a Noé pregoeiro da sua justiça, induzindo o Diluvio sobre o mundo dos impios;

6 E se elle castigou com huma total ruina as Cidades de Sodoma, e Gomorra; e reduzindo-as a cinzas, deo nellas hum exemplo aos que viverem impiamente;

7 E se elle livrou ao justo Lot da oppressão destes nefandos, que o injuriavão com a sua abominavel vida;

8 Porque elle conservava puros os seus olhos, e os seus ouvidos, habitando entre huma gente, que com os seus detestaveis crimes atormentava todos os dias esta alma justa:

9 Logo o Senhor sabe livrar aos que o temem dos males, com que são provados; e sabe reservar aos peccadores para o dia do juizo para serem punidos;

10 Principalmente áquelles, que para satisfazerem os seus impuros desejos seguem os movimentos da carne; que desprezão a dominação; que são atrevidos, e namorados de si mesmos; e que blasfemando não temem introduzir novas seitas:

11 Sendo assim que os Anjos, ainda que são mais fortes, e mais poderosos, não se condemnão huns aos outros com palavras de maldição.

12 Mas estes como huns animaes sem razão, que não seguem senão o movimento da natureza, e nascem para serem a preza dos homens, e morrerem ás suas mãos, atacando pelas suas blasfemias aquillo, que ignorão; pereceráõ nas infamias, em que andão engolfados,

VERSIO ANGLICANA.

The Second Epistle general of PETER.

CHAP. I.

SIMON β Peter, a servant and an apostle of Jesus Christ, to them that have obtained like[a] precious faith with us through the righteousness of γ God and our Saviour Jesus Christ:

2 Grace and peace[c] be multiplied unto you through the knowledge of God, and of Jesus our Lord,

3 According as his divine power hath given unto us all[e] things that *pertain* unto life and godliness, through the knowledge of him that hath called us ζ to glory and virtue:[g]

4 Whereby are given unto us exceeding great and precious promises;[i] that by these ye might be partakers[k] of the divine nature, having escaped[m] the corruption that is in the world through lust.

5 And beside this, giving all diligence, add to your faith virtue;[o] and to virtue knowledge;[p]

6 And to knowledge temperance;[q] and to temperance patience;[r] and to patience godliness;[s]

7 And to godliness brotherly kindness;[t] and to brotherly kindness charity.[u]

8 For if these things be in you, and abound, they make *you that ye shall* neither *be* θ barren nor unfruitful[w] in the knowledge of our Lord Jesus Christ.

9 But he that lacketh these things is blind,[x] and cannot see afar off, and hath forgotten that he was purged from his old sins.

10 Wherefore the rather, brethren, give diligence[z] to make your calling and election sure: for[a] if ye do these things, ye shall never fall:

11 For so an entrance shall be ministered unto you abundantly into the everlasting kingdom of our Lord and Saviour Jesus Christ.

12 Wherefore I will not be negligent to put you always in remembrance of these things, though ye know *them*, and be established in the present truth.

13 Yea, I think it meet, as long as I am in this tabernacle, to stir[e] you up, by putting *you* in remembrance;

14 Knowing that shortly I must put off *this* my tabernacle, even as our Lord Jesus Christ hath shewed me.[h]

15 Moreover, I will endeavour that ye may be able after my decease to have these things always in remembrance.

16 For we have not followed cunningly devised fables,[k] when we made known unto you the power and coming of our Lord Jesus Christ, but were eye-witnesses[m] of his majesty.

17 For he received from God the Father honour and glory, when there came such a voice to him from the excellent glory, This is my beloved Son, in whom I am well pleased.

18 And this voice which came from heaven we heard, when we were with him in the holy mount.

19 We have also a more sure word of prophecy; whereunto ye do well that ye take heed, as unto a light[b] that shineth in a dark place, until the day dawn, and the day-star[d] arise in your hearts:

20 Knowing this first, that no prophecy of the scripture is of any private interpretation.

21 For the prophecy came not δ in[f] old time by the will of man: but holy men of God spake *as they were* moved[h] by the Holy Ghost.

CHAP. II.

BUT there[l] were false prophets also among the people, even as there shall be false teachers among you,[n] who privily shall bring in damnable heresies, even denying the Lord that bought them, and bring upon themselves swift destruction.

2 And many shall follow their η pernicious ways; by reason of whom the way of truth shall be evil spoken of.

3 And through covetousness shall they with feigned words make merchandise of you: whose judgment[v] now of a long time lingereth not, and their damnation slumbereth not.

4 For if God spared not the angels that sinned, but cast *them* down to hell, and delivered *them* into chains of darkness, to be reserved unto judgment;

5 And spared not the old world, but saved Noah[y] the eighth *person*, a preacher of righteousness, bringing in the flood upon the world of the ungodly;

6 And turning the cities of[b] Sodom and Gomorrha into ashes, condemned *them* with an overthrow, making[c] *them* an ensample unto those that after should live ungodly;

7 And delivered just Lot,[d] vexed with the filthy conversation of the wicked;

8 (For that righteous man dwelling among them, in seeing and hearing, vexed *his* righteous soul from day to day with *their* unlawful deeds;)

9 The Lord knoweth how to[f] deliver the godly out of temptations, and to reserve[g] the unjust unto the day of judgment to be punished:

10 But chiefly them[i] that walk after the flesh in the lust of uncleanness, and despise κ government: presumptuous *are they*, self-willed; they are not afraid to speak evil of dignities.[l]

11 Whereas angels, which are greater in power and might, bring not railing accusation λ against them before the Lord.

12 But these, as natural brute[n] beasts, made to be taken and destroyed, speak evil of the things that they understand not; and shall utterly perish in their own corruption;

A. D. 66.

β or, *Symeon.*
a Ep. 4. 5.
γ *our God and Saviour.*
b Ps. 119. 105. Pr. 6. 23.
c Da. 4. 1. 6. 25.
d Re. 2. 28. 22. 16.
e Ps. 84. 11. 1 Ti. 4. 8.
δ or, *at any.*
f Lu. 1. 70.
ζ or, *by.*
g 2 Ti. 1. 9.
h 2 Ti. 3. 16.
i 2 Co. 7. 1.
k He. 12. 10.
l De. 13. 1, &c.
m ch. 2. 18, 20.
n Mat. 24. 5, 24. Ac. 20. 29, 30. 1 Ti. 4. 1.
o Phi. 4. 8.
p Phi. 1. 9.
q 1 Co. 9. 25.
r Ja. 1. 4.
η or, *lascivious*, as some copies read.
s 1 Ti. 4. 7.
t Jno. 13. 34, 35.
u 1 Co. 13. 1..3.
v Jude 4..7.
θ *idle.*
w Jno. 15. 2..6.
x 1 Jno. 2. 9..11.
y Ge. 7. 1, &c.
z ch. 3. 17.
a 1 Jno. 3. 19. Re. 22. 14.
b Ge. 19. 24, 25.
c De. 29. 23.
d Ge. 19. 16.
e ch. 3. 1.
f Ps. 34. 15..18.
g Jude 14, 15.
h Jno. 21. 18, 19.
i He. 13. 4.
κ or, *dominion.*
k 2 Co. 4. 2.
l Jude 8, 10.
m Mat. 17. 1..5. Jno. 1. 14.
λ some read, *against themselves.*
n Je. 12. 3.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ Β'. III.

13 Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ [n]τρυφὴν⌉, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς [i]ἀπάταις⌉ αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν,

14 Ὀφθαλμὲς ἔχοντες μεστοὺς [n]μοιχαλίδος⌉ καὶ [i]ἀκαταπαύστους⌉ ἁμαρτίας· δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν [n]γεγυμνασμένην⌉ [l]πλεονεξίαις⌉ ἔχοντες, κατάρας τέκνα·

15 Καταλιπόντες [b]τὴν⌉ εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ [n]Βοσὸρ⌉, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν·

16 Ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπε φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

17 Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, [a]νεφέλαι⌉ ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους [c]εἰς αἰῶνα⌉ τετήρηται.

18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις, τοὺς [a]ὄντως⌉ [h]ἀποφυγόντας⌉ τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους·

19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.

20 [n]Εἰ⌉ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.

21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνᾶσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς.

22 Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καί· Ὗς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

Κεφ. γ'. III.

ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν·

2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς [n]τῶν⌉ ἀποστόλων [n]ἡμῶν⌉ ἐντολῆς τȣ Κυρίȣ ϗ σωτῆρος·

3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν [f] ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι,

4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ·

6 Δι' [n]ὧν⌉ ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο.

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ [a]αὐτοῦ⌉ λόγῳ τεθησαυρισμένοι [n]εἰσὶ,⌉ πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 [n]Ἓν δὲ τοῦτο⌉ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, (ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται) ἀλλὰ μακροθυμεῖ [h]εἰς ἡμᾶς⌉, μὴ βουλόμενός [n]τινας⌉ ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

10 Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης [b]ἐν νυκτὶ⌉, ἐν ᾗ οἱ ȣρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα [n]κατακαήσεται⌉.

11 Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν [n]ὑμᾶς ἐν⌉ ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις·

12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ [n]Θεοῦ⌉ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα [n]τήκεται⌉;

13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν [n]κατὰ τὸ ἐπάγγελμα⌉ αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

14 Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ [i]ἀμώμητοι⌉ αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ·

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν·

16 Ὡς ϗ ἐν πάσαις [e]ταῖς⌉ ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν [n]αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν [n]οἷς⌉ ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.

18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. [d]Ἀμήν.⌉

VERSIO VULGATA LATINA.

2 PETRI, III.

12 Hi vero velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem, et in perniciem in his quæ ignorant blasphemantes in corruptione sua peribunt,

13 Percipientes mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes diei delicias: coinquinationes, et maculæ deliciis affluentes, in conviviis suis luxuriantes vobiscum,

14 Oculos habentes plenos adulterii, et incessabilis delicti. Pellicientes animas instabiles, cor exercitatum avaritia habentes, maledictionis filii:

15 Derelinquentes rectam viam erraverunt, secuti viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit:

16 Correptionem vero habuit suæ vesaniæ: subjugale mutum animal, hominis voce loquens, prohibuit prophetæ insipientiam.

17 Hi sunt fontes sine aqua, et nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum reservatur.

18 Superba enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desideriis carnis luxuriæ eos, qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur:

19 Libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis: a quo enim quis superatus est, hujus et servus est.

20 Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri, et Salvatoris Jesu Christi, his rursus implicati superantur: facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.

21 Melius enim erat illis non cognoscere viam justitiæ, quàm post agnitionem, retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato.

22 Contigit enim eis illud veri proverbii: Canis reversus ad suum vomitum: et, Sus lota in volutabro luti.

CAP. III.

HANC ecce vobis, charissimi, secundam scribo epistolam, in quibus vestram excito in commonitione sinceram mentem:

2 Ut memores sitis eorum, quæ prædixi verborum a sanctis Prophetis, et Apostolorum vestrorum, præceptorum Domini et Salvatoris.

3 Hoc primum scientes, quòd venient in novissimis diebus in deceptione illusores, juxta proprias concupiscentias ambulantes,

4 Dicentes: Ubi est promissio, aut adventus ejus? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic perseverant ab initio creaturæ.

5 Latet enim eos hoc volentes, quòd cæli erant prius, et terra, de aqua, et per aquam consistens Dei verbo:

6 Per quæ, ille tunc mundus aqua inundatus periit.

7 Cæli autem, qui nunc sunt, et terra eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem judicii, et perditionis impiorum hominum.

8 Unum vero hoc non lateat vos, charissimi, quia unus dies apud Dominum sicut mille anni, et mille anni sicut dies unus.

9 Non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant: sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti.

10 Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo cæli magno impetu transient, elementa verò calore solventur, terra autem et quæ in ipsa sunt opera, exurentur.

11 Cum igitur hæc omnia dissolvenda sint, quales oportet vos esse in sanctis conversationibus, et pietatibus,

12 Expectantes, et properantes in adventum diei Domini, per quem cæli ardentes solventur, et elementa ignis ardore tabescent?

13 Novos vero cælos, et novam terram secundum promissa ipsius expectamus, in quibus justitia habitat.

14 Propter quod charissimi hæc expectantes, satagite immaculati, et inviolati ei inveniri in pace.

15 Et Domini nostri longanimitatem, salutem arbitremini: sicut et charissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis,

16 Sicut et in omnibus epistolis, loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti, et instabiles depravant, sicut et ceteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem.

17 Vos igitur fratres præscientes custodite, ne insipientium errore traducti excidatis a propria firmitate.

18 Crescite vero in gratia, et in cognitione Domini nostri, et Salvatoris Jesu Christi. Ipsi gloria et nunc et in diem æternitatis. Amen.

VERSIO LUSITANA.

13 E receberáõ a paga, que he devida á sua iniquidade. Elles põem a felicidade em passarem o dia entre delicias; todos huma contaminação, e huma impureza; inundando em deleites, e entregando-se aos excessos da gula, e da luxuria nos banquetes, que celebrão comvosco.

14 Elles tem os olhos cheios de adulterio, e de hum contínuo peccado: elles attrahem com affagos as almas inconstantes: tem no seu coração todos os artificios, que a avareza pode suggerir: são huns filhos da perdição.

15 Elles deixárão o caminho direito, e se extraviárão por seguirem o caminho de Balaão, filho de Bosor, que amou a recompensa da iniquidade:

16 Mas que foi reprehendido da sua loucura, quando hum animal acostumado ao jugo, e animal mudo, fallando com voz humana, reprimio a insipiencia deste Profeta.

17 Estes são humas fontes sem agua, e humas nuvens agitadas dos turbilhões do vento, para os quaes estão reservadas escuras, e profundas trévas.

18 Porque fazendo huns discursos cheios de insolencia, e de loucura, attrahem pelos desejos da carne, e pelos deleites sensuaes, aos que pouco antes se tinhão separado de pessoas infectas do erro;

19 Promettendo-lhes a liberdade, quando elles mesmos são escravos da corrupção: porque todo o que he vencido, he escravo daquelle, que o venceo.

20 Porque se depois de se terem retirado das corrupções do Mundo pelo conhecimento de Jesu Christo nosso Senhor, e Salvador, se deixão elles vencer, enredando-se de novo, he o seu ultimo estado pior do que o primeiro.

21 Porque melhor lhes era não ter conhecido o caminho da justiça, do que depois de o ter conhecido tornar para trás, e deixar a Lei santa, que lhes fora dada.

22 Mas succedeo-lhes o que se diz por este verdadeiro proverbio: Tornou o cão a tomar o que tinha vomitado; e pelo outro: A porca depois de lavada tornou a espójar-se no lamaçal.

CAP. III.

EIS-AQUI, carissimos, a segunda carta, que eu vos escrevo: e em ambas de duas procuro eu despertar com as minhas advertencias a vossa alma sincera:

2 A fim de que vós vos lembreis das palavras dos santos Profetas, de que eu já vos fallei, e dos preceitos daquelles, que o Senhor, e Salvador vos deo por Apostolos.

3 Sabei primeiro que tudo, que nos ultimos tempos virão diversos impostores artificiosos, que seguiráõ as suas proprias paixões,

4 Dizendo: Onde está a promessa da sua vinda? Porque desde que nossos pais dormírão, todas as cousas estão no mesmo estado, em que ellas estavão no princípio da creação.

5 Mas isto he, porque por huma ignorancia voluntaria não considerão, que desdo princípio forão feitos os Ceos pela palavra de Deos, como tambem a terra, a qual foi tirada fóra da agua, e subsiste pela agua:

6 Que por estas cousas o Mundo, que então era, pereceo, sendo submergido nas aguas.

7 Ora os Ceos, e a terra, que agora existem, estão guardados com cuidado pela mesma palavra, e estão reservados para o fogo no dia do juizo, e da perdição dos homens ímpios.

8 Mas aqui ha huma cousa, que vós, meus carissimos, não deveis ignorar: e he, que diante do Senhor hum dia he como mil annos, e mil annos como hum dia.

9 Assim que, o Senhor não retarda o cumprimento da sua promessa, como alguns o imaginão: mas he que espera com paciencia por vós, não querendo que algum pereça, mas que todos se convertão a elle pela penitencia.

10 E o dia do Senhor porém virá, como o ladrão; e então fazendo o ruido de huma medonha tempestade, passaráõ os Ceos, e com o ardor do fogo se dissolveráõ os elementos, e se queimará a terra com tudo o que nella ha.

11 Na consideração pois de que todas estas cousas hão de assim desfazer-se, quaes deveis vós ser, e qual deve ser a santidade da vossa vida, e a piedade?

12 Esperando, e desejando que chegue de pressa o dia da vinda do Senhor, no qual o ardor do fogo dissolverá os Ceos, e derreterá os elementos.

13 Porque nós esperamos, segundo a sua promessa, huns novos Ceos, e huma nova terra, nos quaes habitará a justiça.

14 Por tanto, carissimos, vivendo na expectação destas cousas, trabalhai, porque elle vos ache puros, e irreprehensiveis em paz.

15 E crede, que a longanimidade, de que elle usa, he para vossa salvação. E isto he tambem o que nosso carissimo irmão Paulo vos tem escrito, segundo a sabedoria, que lhe foi dada;

16 Como elle faz tambem em todas as suas Cartas, onde falla destas mesmas cousas; nas quaes ha alguns lugares difficultosos de entender, que os homens ignorantes, e pouco firmes torcem, como ás mais Escrituras, a hum máo sentido para ruina delles mesmos.

17 Vós pois, irmãos, que estais advertidos destas cousas, tende sentido comvosco; por não succeder, que deixando-vos levar do erro destes insensatos, venhais a cahir da vossa propria firmeza.

18 Mas crescei cada vez mais na graça, e no conhecimento de nosso Senhor, e Salvador Jesu Christo. A elle gloria agora, e até o dia da eternidade. Amen.

P

VERSIO ANGLICANA.

13 And shall receive the reward of unrighteousness, *as* they[a] that count it pleasure to riot in the day-time. Spots *they are* and blemishes, sporting themselves with their own deceivings, while they feast with you;

14 Having eyes full of γadultery, and that cannot cease from sin; beguiling unstable souls: an heart they have exercised with covetous practices; cursed children:

15 Which have forsaken the right way, and are gone astray, following the way of Balaam[f] *the son* of Bosor, who loved the wages of unrighteousness;

16 But was rebuked for his iniquity: the dumb ass, speaking with man's voice, forbad the madness of the prophet.

17 These are wells without water, clouds[k] that are carried with a tempest; to whom the mist of darkness is reserved for ever.

18 For when they speak[n] great swelling *words* of vanity, they allure through the lusts of the flesh, *through much* wantonness, those that were δ clean escaped from them who live in error.

19 While they promise them liberty, they themselves are the servants of corruption: for[q] of whom a man is overcome, of the same is he brought in bondage.

20 For if after they have escaped the pollutions of the world, through the knowledge of the Lord and Saviour Jesus Christ, they are again[t] entangled therein and overcome, the latter end is worse with them than the beginning.

21 For it had been better[v] for them not to have known the way[w] of righteousness, than, after they have known *it*, to turn from the holy commandment delivered unto them.

22 But it is happened unto them according to the true proverb,[y] The dog *is* turned to his own vomit again; and the sow that was washed, to her wallowing in the mire.

CHAP. III.

THIS second epistle, beloved, I now write unto you; in *both* which I stir up your pure minds by way of remembrance:

2 That[b] ye may be mindful of the words which were spoken before[c] by the holy prophets, and of the commandment of us the apostles of the Lord and Saviour:

3 Knowing this first, that there shall come in the last days scoffers,[d] walking after their own lusts,

4 And saying, Where[f] is the promise of his coming? for since the fathers fell asleep, all things continue as *they were* from the beginning of the creation.

5 For this they willingly are ignorant of, that[b] by the word of God the heavens were of old, and the earth β standing out of the water[c] and in the water:

6 Whereby the world that then was, being overflowed with water,[d] perished:

7 But the heavens and the earth which are now, by the same word are kept in store, reserved unto fire[e] against the day of judgment and perdition of ungodly men.

8 But, beloved, be not ignorant of this one thing, that one day *is* with the Lord as a thousand years, and a[g] thousand years as one day.

9 The Lord is not slack[h] concerning his promise, as some men count slackness; but is long-suffering[i] to us-ward, not willing[l] that any should perish, but that all should[m] come to repentance.

10 But the day of the Lord will come as a thief[o] in the night; in the which the heavens[p] shall pass away with a great noise, and the elements shall melt with fervent heat; the earth also, and the works that are therein, shall be burned up.

11 *Seeing* then *that* all these things shall be dissolved, what manner *of persons* ought ye to be in *all* holy conversation and godliness;

12 Looking for[r] and ζ hasting unto the coming of the day of God, wherein the heavens, being on fire, shall be dissolved, and the elements shall melt[s] with fervent heat?

13 Nevertheless we, according to his promise, look for new[u] heavens and a new earth, wherein dwelleth righteousness.

14 Wherefore, beloved, seeing that ye look for such things, be diligent[x] that ye may be found of him in peace, without spot, and blameless.

15 And account *that* the long-suffering of our Lord *is* salvation;[z] even as our beloved brother Paul also, according to the wisdom given unto him, hath written unto you;

16 As also in all *his* epistles,[a] speaking in them of these things; in which are some things hard to be understood, which they that are unlearned and unstable wrest, as *they do* also the other scriptures, unto their own destruction.

17 Ye therefore, beloved, seeing ye know *these things* before, beware lest ye also, being led away with the error of the wicked, fall from your own stedfastness.

18 But grow[e] in grace, and *in* the knowledge of our Lord and Saviour Jesus Christ. To him[g] *be* glory, both now and for ever. Amen.

A. D. 66.

a Phi. 3. 19. Jude 12, &c.
b Ge. 1. 6, 9.
β *consisting.*
c Ps. 24. 2.
γ *an adulteress.*
d Ge. 7. 11, &c.
e Ps. 50. 3. Zep. 3. 8. 2 Th. 1. 8.
f Nu. 22. 5, &c.
g Ps. 90. 4.
h Hab. 2. 3.
i Ps. 86. 15. Is. 30. 18.
k Ep. 4. 14.
l Eze. 33. 11.
m 1 Ti. 2. 4.
n Ps. 73. 8.
o Mat. 24. 42, 43. Re. 16. 15.
p Ps. 102. 26. Is. 51. 6. Re. 20. 11.
δ or, *for a little while,* as some read.
q Jn°. 8. 34. Ro. 6. 16.
r Tit. 2. 13.
ζ or, *hasting the coming.*
s Is. 34. 4. Mi. 1. 4.
t Lu. 11. 26. He. 6. 4, &c. 10. 26, 27.
u Re. 21. 1, 27.
v Mat. 11. 23, 24. Lu. 12. 47, 48.
w Pr. 12. 28.
x 1 Co. 15. 58. 1 Th. 5. 23.
y Pr. 26. 11.
z Ro. 2. 4.
a Ro. 8. 19. 1 Co. 15. 24. 1 Th. IV. V. 2 Th. 1. 5..10.
b Jude 17, 18.
c 1 Ti. 4. 1. 2 Ti. 3. 1.
d Is. 5. 19.
e Col. 1. 10.
f Je. 17. 15. Eze. 12. 22..27. Mat. 24. 48.
g 2 Ti. 4. 18.

TEXTUS GRÆCUS.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. I.

Ὃ ΗΝ ἀπ᾽ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς·

2 (Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη· καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·)

3 Ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ᾽ ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.

6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β΄. II.

ΤΕΚΝΙΑ μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.

2 Καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 Ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν.

5 Ὃς δ᾽ ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

7 Ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆς. Ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς.

8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. Γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

14 Ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. Ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ.

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί.

17 Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ᾽ οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽ ἡμῶν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε πάντα.

21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ᾽ ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

22 Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 Ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τὶς διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

Κεφ. γ΄. III.

ΙΔΕΤΕ ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPISTOLA PRIMA

J O A N N I S.

CAP. I.

QUOD fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, et manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ:

2 Et vita manifestata est, et vidimus, et testamur, et annunciamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, et apparuit nobis:

3 Quod vidimus et audivimus, annunciamus vobis, ut et vos societatem habeatis nobiscum, et societas nostra sit cum Patre, et cum Filio ejus Jesu Christo.

4 Et hæc scribimus vobis ut gaudeatis, et gaudium vestrum sit plenum.

5 Et hæc est annunciatio, quam audivimus ab eo, et annunciamus vobis: Quoniam Deus lux est, et tenebræ in eo non sunt ullæ.

6 Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo, et in tenebris ambulamus, mentimur, et veritatem non facimus.

7 Si autem in luce ambulamus sicut et ipse est in luce, societatem habemus ad invicem, et sanguis Jesu Christi, Filii ejus, emundat nos ab omni peccato.

8 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est.

9 Si confiteamur peccata nostra: fidelis est, et justus, ut remittat nobis peccata nostra, et emundet nos ab omni iniquitate.

10 Si dixerimus quoniam non peccavimus: mendacem facimus eum, et verbum ejus non est in nobis.

CAP. II.

FILIOLI mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis. Sed et si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum:

2 Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

3 Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus.

4 Qui dicit se nosse eum, et mandata ejus non custodit, mendax est, et in hoc veritas non est.

5 Qui autem servat verbum ejus, vere in hoc charitas Dei perfecta est: et in hoc scimus quoniam in ipso sumus.

6 Qui dicit se in ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ambulare.

7 Charissimi, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab initio: Mandatum vetus est verbum, quod audistis.

8 Iterum mandatum novum scribo vobis, quod verum est et in ipso, et in vobis: quia tenebræ transierunt, et verum lumen jam lucet.

9 Qui dicit se in luce esse, et fratrem suum odit, in tenebris est usque adhuc.

10 Qui diligit fratrem suum, in lumine manet, et scandalum in eo non est.

11 Qui autem odit fratrem suum, in tenebris est, et in tenebris ambulat, et nescit quo eat; quia tenebræ obcæcaverunt oculos ejus.

12 Scribo vobis, filioli, quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen ejus.

13 Scribo vobis patres, quoniam cognovistis eum, qui ab initio est. Scribo vobis adolescentes, quoniam vicistis malignum.

14 Scribo vobis infantes, quoniam cognovistis patrem. Scribo vobis juvenes, quoniam fortes estis, et verbum Dei manet in vobis, et vicistis malignum.

15 Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo:

16 Quoniam omne, quod est in mundo, concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et superbia vitæ: quæ non est ex Patre, sed ex mundo est.

17 Et mundus transit, et concupiscentia ejus. Qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum.

18 Filioli, novissima hora est: et sicut audistis quia Antichristus venit: et nunc Antichristi multi facti sunt; unde scimus, quia novissima hora est.

19 Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis, nam, si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum: sed ut manifesti sint quoniam non sunt omnes ex nobis.

20 Sed vos unctionem habetis a Sancto, et nostis omnia.

21 Non scripsi vobis quasi ignorantibus veritatem, sed quasi scientibus eam: et quoniam omne mendacium ex veritate non est.

22 Quis est mendax, nisi is, qui negat quoniam Jesus est Christus? Hic est Antichristus, qui negat Patrem, et Filium.

23 Omnis, qui negat Filium, nec Patrem habet, qui confitetur Filium, et Patrem habet.

24 Vos quod audistis ab initio, in vobis permaneat: Si in vobis permanserit quod audistis ab initio, et vos in Filio, et Patre manebitis.

25 Et hæc est repromissio, quam ipse pollicitus est nobis, vitam æternam.

26 Hæc scripsi vobis de his, qui seducunt vos.

27 Et vos unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis. Et non necesse habetis ut aliquis doceat vos: sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus, et verum est, et non est mendacium. Et sicut docuit vos: manete in eo.

28 Et nunc filioli manete in eo: ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non confundamur ab eo in adventu ejus.

29 Si scitis quoniam justus est, scitote quoniam et omnis, qui facit justitiam, ex ipso natus est.

CAP. III.

VIDETE qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur et simus. Propter hoc mundus non novit nos: quia non novit eum.

2 Charissimi, nunc filii Dei sumus: et

VERSIO LUSITANA.

EPISTOLA PRIMEIRA DE S. JOÃO APOSTOLO.

CAP. I.

NOS vos annunciamos aquelle, que he o Verbo da vida; que foi desdo princípio a quem nós ouvimos; a quem vimos com os nossos olhos; a quem mirámos, e a quem tocámos com as nossas mãos:

2 Porque a vida se fez manifesta, e nós a vimos, e nós damos della testemunho; e nós vos annunciamos esta vida eterna, que estava no Pai, e que se mostrou a nós.

3 Nós vos prégamos aquillo, que vimos, e o que ouvimos, a fim de que vós entreis em sociedade comnosco, e que a nossa sociedade seja com o Pai, e com seu Filho Jesu Christo.

4 E nós vos escrevemos estas cousas, para que vós vos alegreis, e a vossa alegria seja perfeita.

5 Ora o que nós ouvimos delle mesmo, e o que nós vos ensinamos, he, que Deos he a mesma luz, e que nelle não ha trévas algumas.

6 Se nós dissermos que temos sociedade com elle, e andamos nas trévas, mentimos, e não seguimos a verdade.

7 Porém se nós andamos na luz, como elle mesmo tambem está na luz, temos mutuamente sociedade, e o sangue de Jesu Christo seu Filho nos purifica de todo o peccado.

8 Se nós dissermos que somos sem peccado, nós nos enganamos a nós mesmos, e não ha verdade em nós.

9 Porém se nós confessamos os nossos peccados, elle he fiel, e justo para no-los perdoar, e para nos purificar de toda a iniquidade.

10 Se nós dissermos que não temos peccados, fazemo-lo a elle mentiroso, e a sua palavra não está em nós.

CAP. II.

FILHINHOS meus, eu escrevo-vos estas cousas, para que vós não pequeis. Mas se algum peccar, nós temos por Advogado para com o Pai a Jesu Christo justo:

2 Porque elle he a propiciação pelos nossos peccados; e não sómente pelos nossos, mas tambem pelos de todo o Mundo.

3 E o que nos mostra que nós o conhecemos, he se nós guardamos os seus mandamentos.

4 Aquelle, que diz que o conhece, e não guarda os seus mandamentos, he hum mentiroso, e não ha nelle a verdade.

5 Mas se algum guarda a sua palavra, he nelle verdadeiramente perfeito o amor de Deos: por aqui he que nós conhecemos que estamos nelle.

6 Aquelle, que diz que está nelle, deve tambem andar como elle andou.

7 Carissimos, eu não vos escrevo hum mandamento novo, mas sim o mandamento velho, que vós recebestes desdo princípio. E este mandamento velho he a palavra, que vós ouvistes.

8 Todavia o mandamento, de que eu vos fallo, he novo: elle he verdadeiro assim nelle, como em vós: porque as trévas passárão, e a verdadeira luz começa já a luzir.

9 Aquelle, que diz que está na luz, e entretanto tem odio a seu irmão, está ainda nas trévas.

10 Aquelle, que ama a seu irmão, está na luz, e nada Lhe he occasião de escandalo.

11 Mas aquelle, que tem odio a seu irmão, está em trévas, e anda nas trévas, e não sabe para onde vá: porque as trévas o fizerão cego.

12 Eu vos escrevo, filhinhos porque os vossos peccados vos são perdoados por causa do seu nome.

13 Eu vos escrevo, pais, porque conhecestes aquelle, que he desdo princípio. Eu vos escrevo, moços, porque vencestes o maligno.

14 Eu vos escrevo, meninos, porque conhecestes o Pai. Eu vos escrevo, moços, porque sois fortes, porque a palavra de Deos permanece em vós, e porque vencestes o maligno.

15 Não ameis ao Mundo, nem ao que ha no Mundo. Se algum ama ao Mundo, não ha nelle o amor do Pai:

16 Porque tudo o que ha no Mundo, he concupiscencia da carne, e concupiscencia dos olhos, e soberba da vida; a qual não vem do Pai, mas do Mundo.

17 Ora o Mundo passa, e tambem a sua concupiscencia: mas o que faz a vontade de Deos, permanece eternamente.

18 Filhinhos, he chegada a ultima hora: e como vós tendes ouvido dizer que o Anti-Christo deve vir, tambem já desde agora he muitos Anti-Christos: e daqui conhecemos nós que he chegada a ultima hora.

19 Elles sahírão de nós, mas não erão de nós: porque se elles tivessem sido de nós, ficarião certamente comnosco: mas isto he para que se conheça que não são todos de nós.

20 Pelo que he de vós, vós recebestes do santo a unção, e vós sabeis todas as cousas.

21 Eu não vos escrevi como a pessoas, que não conhecem a verdade, mas como a quem a conhece; e sabe que da verdade não vem nenhuma mentira.

22 Quem he mentiroso, senão aquelle, que nega que Jesus seja o Christo? Este tal he hum Anti-Christo, que nega o Pai, e o Filho.

23 Todo aquelle, que nega o Filho, não reconhece o Pai: e todo o que confessa o Filho, reconhece tambem o Pai.

24 Fazei pois que permaneça em vós, o que ouvistes desdo princípio. Se em vós permanecer o que ouvistes desdo princípio, vós permanecereis tambem no Filho, e no Pai.

25 E esta he a promessa, que elle nos fez, de que teriamos a vida eterna.

26 E eis-aqui o que eu vos escrevi ácerca daquelles, que vos seduzem.

27 Mas quanto a vós-outros, fazei que a unção, que recebestes do Filho de Deos, permaneça em vós. E vós não necessitais que alguem vos ensine: mas como a sua unção vos ensina todas as cousas, e ella he a verdade isenta de toda a mentira. Tambem como ella vos tem ensinado; permanecei nelle.

28 Agora pois, filhinhos, permanecei nelle: para que quando elle apparecer, tenhamos nós confiança, e não sejamos confundidos por elle na sua vinda.

29 Se vós sabeis que elle he justo, sabei que todo o homem, que vive segundo a justiça, he nascido delle.

CAP. III.

VEDE que amor nos mostrou o Pai, em querer que nós sejamos chamados, e que com effeito sejamos filhos de Deos. Por isso he que o Mundo nos não conhece a nós; porque o não conhece a elle.

2 Meus carissimos, nós somos já filhos de Deos; mas ainda não apparece o que havemos de ser. Nós sabemos, que quando elle apparecer havemos de ser semelhantes a elle;

P

VERSIO ANGLICANA.

The First Epistle general of JOHN.

CHAP. I.

THAT which was from the[a] beginning, which we have heard, which we have seen[c] with our eyes, which we have looked upon, and our hands have[d] handled, of the Word of life;

2 (For the life was manifested, and we have seen *it*, and bear witness, and shew unto you that eternal life,[f] which was with the Father, and was manifested unto us;)

3 That which we have seen and heard declare we unto you, that ye also may have fellowship with us: and truly our fellowship[l] *is* with the Father, and with his Son Jesus Christ.

4 And these things write we unto you, that[n] your joy may be full.

5 This then is the message which we have heard of him, & declare unto you, that God is light,[r] and in him is no darkness at all.

6 If we say that we have fellowship with him, and walk in darkness, we lie, and do not the truth:

7 But if we walk[t] in the light, as he is in the light, we have fellowship one with another, and the blood[x] of Jesus Christ his Son cleanseth us from all sin.

8 If we say that we have no sin,[y] we deceive ourselves, and the truth is not in us.

9 If we confess[z] our sins, he is faithful and just to forgive us *our* sins, and to cleanse[b] us from all unrighteousness.

10 If we say that we have not sinned, we make him a liar, and his word is not in us.

CHAP. II.

MY little children, these things write I unto you, that ye sin not. And if any man sin, we have an advocate[f] with the Father, Jesus Christ the righteous:

2 And he is the propitiation[g] for our sins: and not for our's only, but also for *the sins of* the whole world.

3 And hereby we do know that we know him, if we keep[k] his commandments.

4 He that saith, I know him, and keepeth not his commandments, is a liar, and the truth is not in him.

5 But whoso keepeth his word, in him verily is the love of God perfected: hereby know we that we are in him.

6 He that saith he abideth[m] in him, ought himself also so to walk,[n] even as he walked.

7 Brethren, I write no new commandment unto you, but an old commandment, which ye had from the beginning. The old commandment is the word which ye have heard from the beginning.

8 Again, a new[q] commandment I write unto you; which thing is true in him and in you, because the darkness[r] is past, and the true light now shineth.

9 He that saith he is in the light, and hateth his brother, is in darkness[s] even until now.

10 He that loveth his brother abideth in the light, and there is none γ occasion of stumbling in him.

11 But he that hateth his brother, is in darkness, and walketh[u] in darkness, and knoweth not whither he goeth, because that darkness hath blinded his eyes.

12 I write unto you, little children, because your sins are forgiven you for his name's[y] sake.

13 I write unto you, fathers, because ye have known him[b] *that is* from the beginning. I write unto you, young men, because ye have overcome the wicked one. I write unto you, little children, because ye have known the Father.[e]

14 I have written unto you, fathers, because ye have known him *that is* from the beginning. I have written unto you, young men, because ye are strong,[g] and the word of God abideth[h] in you, and ye have overcome[i] the wicked one.

15 Love[k] not the world, neither the things *that are* in the world. If[m] any man love the world, the love of the Father is not in him.

16 For all that *is* in the world, the lust of the flesh,[o] and the lust of the[p] eyes, and the pride[q] of life, is not of the Father, but is of the world.

17 And[s] the world passeth away, and the lust thereof: but he that doeth the will of God abideth for ever.

18 Little children, it is the last[u] time: and as ye have heard[w] that antichrist shall come, even now are there many antichrists; whereby we know that it is the last time.

19 They went out from us, but they were not of us; for[a] if they had been of us, they would *no doubt* have continued with us: but *they went out*, that they might be made manifest[c] that they were not all of us.

20 But ye have an unction[d] from the Holy One, and ye know[e] all things.

21 I have not written unto you because ye know not the truth, but because ye know it, and that no lie is of the truth.

22 Who is a liar, but he that[h] denieth that Jesus is the Christ? He is antichrist, that denieth the Father and the Son.

23 Whosoever[i] denieth the Son, the same hath not the Father: [*but*] *he that acknowledgeth the Son, hath the Father also.*

24 Let[l] that therefore abide in you, which ye have heard from the beginning. If that which ye have heard from the beginning shall remain in you, ye also shall continue in the Son, and in the Father.

25 And this is the promise that he hath promised us, *even* eternal[o] life.

26 These *things* have I written unto you concerning them that seduce you.

27 But the anointing which ye have received of him abideth in you: and ye need not that any man teach you: but as the same anointing teacheth[p] you of all things, and is truth, and is no lie, and even as it hath taught you, ye shall abide in β him.

28 And now, little children, abide in him; that, when he shall appear, we may have confidence, and not be ashamed before him at his coming.

29 If ye know that he is righteous, δ ye know that[t] every one that doeth righteousness is born of him.

CHAP. III.

BEHOLD, what manner of love[v] the Father hath bestowed upon us, that we should be called the sons[w] of God! therefore the world[x] knoweth us not, because it knew him not.

2 Beloved, now are we the sons[z] of

A. D. 90.

- *a* Jn°. 1. 1, &c.
- *b* ch. 1. 1.
- *c* 2 Pe. 1. 16.
- *d* Lu. 24. 39.
- *e* Jn°. 14. 7, 9.
- *f* Jn°. 17. 3.
- *g* Ep. 6. 10.
- *h* Jn°. 15. 7.
- *i* Re. 2. 7, &c.
- *k* Ro. 12. 2.
- *l* Jn°. 17. 21.
- *m* Mat. 6. 24. Ga. 1. 10. Ja. 4. 4.
- *n* Jn°. 15. 11.
- *o* 2 Pe. 2. 10.
- *p* Ps. 119. 37.
- *q* Ps. 73. 6.
- *r* Jn°. 1. 4, 9. 1 Ti. 6. 16.
- *s* Ps. 39. 6. 1 Co. 7. 31.
- *t* Jn°. 12. 35.
- *u* He. 1. 2.
- *w* Mat. 24. 24. 1 Ti. 4. 1.
- *x* Ep. 1. 7. He. 9. 14. 1 Pe. 1. 19. Re. 1. 5.
- *y* 1 Ki. 8. 46. Job 25. 4. Ec. 7. 20. Ja. 3. 2.
- *z* Job 23. 27, 28. Ps. 32. 5. Pr. 28. 13.
- *a* 2 Ti. 2. 19.
- *b* Ps. 51. 2. 1 Co. 6. 11.
- *c* 2 Ti. 3. 9.
- *d* 2 Co. 1. 21.
- *e* 1 Co. 2. 15.
- *f* Ro. 8. 34. He. 7. 25.
- *g* Ro. 3. 25.
- *h* ch. 4. 3.
- *i* Jn°. 15. 23.
- *k* Lu. 6. 46 Jn°. 14. 15, 23.
- *l* 2 Jn°. 6.
- *m* Jn°. 15. 4, 5.
- *n* Jn°. 13. 15.
- *o* Jn°. 17. 3.
- *p* Jn°. 14. 26.
- *q* Jn°. 13. 34.
- *r* Ro. 13. 12.
- β or, *it.*
- *s* 2 Pe. 1. 9.
- γ *scandal.*
- δ or, *know ye.*
- *t* Je. 13. 23. Mat. 7. 16.. 18.
- *u* Pr. 4. 15. Jn°. 12. 35.
- *v* Ep. 2. 4, 5.
- *w* Jn°. 1. 12. Re. 21. 7.
- *x* Jn°. 17. 25.
- *y* Ps. 25. 11. Lu. 24. 47. Ac. 10. 43.
- *z* Ro. 8. 14, 18.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ Α. IV. V.

2 Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι.

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ· ϗ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν.

8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· ϗ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

12 Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δίκαια.

13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι.

17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τα σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, ϗ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν.

20 Ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν.

22 Καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Κεφ. δ'. IV.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι.

3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· ϗ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, ϗ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, ϗ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.

8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.

10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.

12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται. Ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, ϗ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, ϗ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.

15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, ϗ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾷν;

21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε'. V.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ ϗ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

3 Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν.

VERSIO VULGATA LATINA.

1 JOANNIS, IV. V.

nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est.

3 Et omnis, qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut et ille sanctus est.

4 Omnis, qui facit peccatum, et iniquitatem facit: et peccatum est iniquitas.

5 Et scitis quia ille apparuit ut peccata nostra tolleret: et peccatum in eo non est.

6 Omnis, qui in eo manet, non peccat: et omnis, qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum.

7 Filioli, nemo vos seducat. Qui facit justitiam, justus est: sicut et ille justus est.

8 Qui facit peccatum, ex diabolo est: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.

9 Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet, et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est.

10 In hoc manifesti sunt Filii Dei, et filii diaboli. Omnis, qui non est justus, non est ex Deo, et qui non diligit fratrem suum:

11 Quoniam hæc est annunciatio, quam audistis ab initio, ut diligatis alterutrum.

12 Non sicut Cain, qui ex maligno erat, et occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum? Quoniam opera ejus maligna erant: fratris autem ejus, justa.

13 Nolite mirari fratres, si odit vos mundus.

14 Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte:

15 Omnis, qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in semetipso manentem.

16 In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere.

17 Qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem habere, et clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas Dei manet in eo?

18 Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere et veritate.

19 In hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus: et in conspectu ejus suadebimus corda nostra.

20 Quoniam si reprehendit nos cor nostrum: major est Deus corde nostro, et novit omnia.

21 Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum:

22 Et quidquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus custodimus, et ea, quæ sunt placita coram eo, facimus.

23 Et hoc est mandatum ejus: Ut credamus in nomine Filii ejus Jesu Christi: et diligamus alterutrum, sicut dedit mandatum nobis.

24 Et qui servat mandata ejus, in illo manet, et ipse in eo: et in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu, quem dedit nobis.

CAP. IV.

CHARISSIMI, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in mundum.

2 In hoc cognoscitur spiritus Dei: omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est:

3 Et omnis spiritus, qui solvit Jesum, ex Deo non est, et hic est Antichristus, de quo audistis quoniam venit, et nunc jam in mundo est.

4 Vos ex Deo estis filioli, et vicistis eum, quoniam major est qui in vobis est, quàm qui in mundo.

5 Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquuntur, et mundus eos audit.

6 Nos ex Deo sumus. Qui novit Deum, audit nos: qui non est ex Deo, non audit nos: in hoc cognoscimus Spiritum veritatis, et spiritum erroris.

7 Charissimi, diligamus nos invicem: quia charitas ex Deo est. Et omnis, qui diligit, ex Deo natus est, et cognoscit Deum.

8 Qui non diligit, non novit Deum: quoniam Deus charitas est.

9 In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.

10 In hoc est charitas: non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris.

11 Charissimi, si sic Deus dilexit nos: et nos debemus alterutrum diligere.

12 Deum nemo vidit umquam. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, et charitas ejus in nobis perfecta est.

13 In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus, et ipse in nobis: quoniam de Spiritu suo dedit nobis.

14 Et nos vidimus, et testificamur quoniam Pater misit Filium suum Salvatorem mundi.

15 Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in Deo.

16 Et nos cognovimus, et credidimus charitati, quam habet Deus in nobis. Deus charitas est: et qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo.

17 In hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut ille est, et nos sumus in hoc mundo.

18 Timor non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet: qui autem timet, non est perfectus in charitate.

19 Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.

20 Si quis dixerit quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum, quem non videt, quomodo potest diligere?

21 Et hoc mandatum habemus a Deo: ut qui diligit Deum, diligat et fratrem suum.

CAP. V.

OMNIS, qui credit, quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est. Et omnis, qui diligit eum qui genuit, diligit et eum qui natus est ex eo.

2 In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligamus, et mandata ejus faciamus.

3 Hæc est enim charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus: et mandata ejus gravia non sunt.

VERSIO LUSITANA.

3 E todo o que nelle tem esta esperança, santifica-se a si, como elle mesmo he santo.

4 Todo o que commette hum peccado, commette huma iniquidade: e o peccado he huma iniquidade.

5 Vós sabeis que elle se fez visivel, para tomar sobre si os nossos peccados, elle, em quem não ha peccado algum.

6 Todo o que permanece nelle, não pecca; e todo o que pecca, não o vio, nem o conheceo.

7 Filhinhos, ninguem vos seduza. Aquelle, que faz obras de justiça, he justo, como elle tambem he justo.

8 Aquelle, que commette o peccado, he do diabo: porque o diabo pecca desdo princípio. Para destruir as obras do diabo he que o Filho de Deos appareceo.

9 Todo o que he nascido de Deos, não pecca; porque a semente de Deos permanece nelle; e elle não póde peccar, porque he nascido de Deos.

10 Nisto se conhece quaes são os filhos de Deos, e quaes os filhos do diabo. Todo o que não he justo, não he filho de Deos; e o que não ama a seu irmão:

11 Porque o que a vós vos foi annunciado, e o que vós ouvistes desdo princípio, he que vos ameis huns aos outros.

12 Não como Caim, que era filho do maligno, e que matou a seu irmão. E porque o matou elle? Porque as suas obras erão más; e as de seu irmão justas.

13 Não vos admireis, irmãos, de que o Mundo vos tenha odio.

14 Nós sabemos, que nós fomos trasladados da morte para a vida, porque amamos a nossos irmãos. Aquelle, que não ama, permanece na morte.

15 Todo o que tem odio a seu irmão, he hum homicida: e vós sabeis, que nenhum homicida tem a vida eterna permanente em si mesmo.

16 Nisto temos nós conhecido o amor de Deos para comnosco, em que elle deo a sua vida por nós: e nós devemos tambem dar a nossa vida pelos nossos irmãos.

17 Aquelle, que tem dos bens deste Mundo, e vendo a seu irmão em necessidade, lhe fecha as entranhas do seu coração; como reside nelle o amor de Deos?

18 Meus filhinhos, não amemos de palavra, nem de lingua, mas por obra, e em verdade.

19 Por aqui he que nós conhecemos que somos filhos da verdade, e que nós o persuadiremos ao nosso coração diante delle.

20 Porque se o nosso coração nos condemnar, Deos he maior do que o nosso coração, e elle conhece todas as cousas.

21 Carissimos, se o nosso coração nos não condemnar, temos nós confiança diante de Deos;

22 E tudo quanto nós lhe pedirmos, receberemos delle; porque guardamos os seus mandamentos, e fazemos o que he do seu agrado.

23 E o seu mandamento he, que creamos no nome de seu Filho Jesu Christo; e que nos amemos huns aos outros, como elle nos mandou.

24 Ora aquelle, que guarda os seus mandamentos, permanece nelle, e elle nelle: e pelo Espirito, que elle nos deo, he que nós conhecemos que elle permanece em nós.

CAP. IV.

CARISSIMOS, não creais a todo o espirito, mas provai se os espiritos são de Deos. Porque são muitos os falsos Profetas, que se levantárão no Mundo.

2 Eis-aqui por onde vós conhecereis se hum espirito he de Deos: Todo o que confessa, que Jesu Christo veio em carne, he de Deos:

3 E todo o espirito, que divide a Jesus, não he de Deos, mas este tal he o Anti-Christo, do qual vós tendes ouvido que deve vir, e elle está já no Mundo.

4 Vós, filhinhos, vós o vencestes, vós, que sois de Deos: porque aquelle, que está em vós, he maior, do que aquelle, que está no Mundo.

5 Elles são do Mundo: por isso fallão segundo Mundo, e o Mundo os ouve.

6 Mas nós, nós somos de Deos. Aquelle, que conhece a Deos, ouve nos: aquelle, que não conhece a Deos, não nos ouve. Por aqui he que nós conhecemos o espirito da verdade, e o espirito do erro.

7 Carissimos, amemo-nos huns aos outros: porque a caridade he de Deos: e todo o que ama, he nascido de Deos, e conhece a Déos.

8 Aquelle, que não ama, não conhece a Deos; porque Deos he caridade.

9 Nisto he que Deos fez apparecer a sua caridade para comnosco, em que elle enviou a seu Filho unigenito ao Mundo, para que nós vivamos por elle.

10 E esta caridade consiste, em que não fomos nós os que o amámos a Deos, mas elle foi o que nos amou primeiro a nós, e o que enviou a seu Filho como propiciação pelos nossos peccados.

11 Carissimos, se Deos nos amou assim, devemos nós tambem amarmonos huns aos outros.

12 Nenhum homem já mais vio a Deos. Se nós nos amamos mutuamente, permanece Deos em nos, e a sua caridade he em nós perfeita.

13 O que nos faz conhecer que nós permanecemos nelle, e elle em nós, he que elle nos fez participantes do seu Espirito.

14 E nós vimos, e nós testificamos, que o Pai enviou a seu Filho para ser o Salvador do Mundo.

15 Todo aquelle pois, que confessar, que Jesu he o Filho de Deos, permanece Deos nelle, e elle em Deos.

16 E nós temos conhecido, e temos crido a caridade, que Deos nos tem. Deos he caridade: e assim aquelle, que permanece na caridade, permanece em Deos, e Deos nelle.

17 Então logo he perfeita em nós a caridade de Deos, quando, fazendo-nos neste Mundo taes, como elle mesmo he, ella nos enche de confiança para o dia do juizo.

18 O temor não se acha com a caridade: mas a caridade perfeita lança fóra ao temor; porque o temor anda acompanhado de pena; e aquelle, que teme, não he perfeito na caridade.

19 Amemos logo a Deos, pois que Deos nos amou primeiro a nós.

20 Se algum disser, que ama a Deos, e não deixar de ter odio a seu irmão, he hum mentiroso. Porque aquelle, que não ama a seu irmão, a quem vê, como póde amar a Deos a quem não vê?

21 E nós recebemos de Deos este mandamento: Que aquelle, que ama a Deos, deve tambem amar a seu irmão.

CAP. V.

TODO o que crê que Jesus he o Christo, he nascido de Deos: e todo o que ama ao que gérou, ama tambem ao que nasceo delle.

2 Nós então conhecemos que amamos aos filhos de Deos, quando nós amamos a Deos, e guardamos os seus mandamentos.

3 Porque nisto está o nosso amor para com Deos, em guardarmos os seus mandamentos; e os seus mandamentos não são custosos.

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 90.

God; and it doth not yet appear what we shall be: but we know that, when he shall appear, we shall be like him;[c] for we shall see[d] him as he is.

3 And every man that hath this hope in him purifieth himself, even as he is pure.

4 Whosoever committeth sin transgresseth also the law: for sin is the transgression of the law.

5 And ye know[f] that he was manifested to take away our sins; and in him is no sin.

6 Whosoever abideth in him sinneth not: whosoever[g] sinneth, hath not seen him, neither known him.

7 Little children, let no man deceive you: he[i] that doeth righteousness is righteous, even as he is righteous.

8 He[l] that committeth sin is of the devil; for the devil sinneth from the beginning. For this purpose the Son of God was manifested, that[m] he might destroy the works of the devil.

9 Whosoever[o] is born of God doth not commit sin; for his seed[q] remaineth in him: and he cannot sin, because he is born of God.

10 In this the children of God are manifest, and the children of the devil: whosoever doeth not righteousness, is not of God, neither he that loveth not his brother.

11 For this is the [β] message that ye heard from the beginning, that[u] we should love one another.

12 Not as Cain,[v] *who* was of that wicked one, and slew his brother. And wherefore slew he him? Because his own works were evil, and his brother's righteous.

13 Marvel not, my brethren, if the world[z] hate you.

14 We know that we have passed from death unto life, because we love the brethren. He[c] that loveth not *his* brother abideth in death.

15 Whosoever[d] hateth his brother is a murderer: and ye know that no murderer hath eternal life abiding in him.

16 Hereby[f] perceive we the love *of God*, because he laid down his life for us: and we ought to lay down *our* lives for the brethren.

17 But[h] whoso hath this world's good, and seeth his brother have need, and shutteth up his bowels *of compassion* from him, how[i] dwelleth the love of God in him?

18 My little children, let[k] us not love in word, neither in tongue; but in deed and in truth.

19 And hereby[l] we know that we are of the truth, and shall [δ] assure our hearts before him.

20 For if our heart condemn us, God is greater than our heart, and knoweth all things.

21 Beloved, if our heart[n] condemn us not, *then* have we confidence[p] toward God.

22 And whatsoever[q] we ask, we receive of him, because we keep his commandments, and do those things that are pleasing in his sight.

23 And this[s] is his commandment, That we should believe on the name of his Son Jesus Christ, and love one another, as he gave us commandment.

24 And he[u] that keepeth his commandments dwelleth in him, and he in him. And hereby[v] we know that he abideth in us, by the Spirit which he hath given us.

CHAP. IV.

BELOVED, believe[x] not every spirit, but try[a] the spirits whether they are of God: because[b] many false prophets are gone out into the world.

2 Hereby know ye the Spirit of God: Every[e] spirit that confesseth that Jesus Christ is come in the flesh, is of God:

3 And every spirit that confesseth not that Jesus Christ is come in the flesh, is not of God: and this is that *spirit* of antichrist, whereof ye have heard that it should come; and even now already is it in the world.

4 Ye are of God, little children, and have overcome[h] them: because greater is he that is in you, than he that is in the world.

5 They are of the world:[k] therefore speak they of the world, and the world heareth them.

6 We are of God: he that knoweth God, heareth us; he that is not of God, heareth not us. Hereby[n] know we the spirit of truth, and the spirit of error.

7 Beloved, let us love[p] one another: for love is of God; and every one that loveth, is born of God, and knoweth God.

8 He that loveth not, knoweth not God; for God is love.[r]

9 In this[s] was manifested the love of God toward us, because that God sent his only-begotten Son into the world, that[t] we might live through him.

10 Herein is love, not that we loved God, but that he loved us, and sent his Son *to be* the propitiation[w] for our sins.

11 Beloved, if[x] God so loved us, we ought also to love one another.

12 No[y] man hath seen God at any time. If we love one another, God dwelleth in us, and his love is perfected[a] in us.

13 Hereby[b] know we that we dwell in him, and he in us, because he hath given us of his Spirit.

14 And we have seen, and do testify, that the Father sent the Son *to be* the Saviour of the world.

15 Whosoever[e] shall confess that Jesus is the Son of God, God dwelleth in him, and he in God.

16 And we have known and believed the love that God hath to us. God[g] is love; and he that dwelleth in love dwelleth in God, and God in him.

17 Herein is [γ] our love made perfect, that we may have boldness in the day of judgment: because as he is, so are we in this world.

18 There is no fear in love; but perfect love casteth out fear; because fear hath torment. He that feareth, is not made perfect in love.

19 We love him, because he[m] first loved us.

20 If a man say, I love God, and hateth his brother, he is a liar: for he that loveth not his brother whom he hath seen, how[o] can he love God whom he hath not seen.

21 And this commandment have we from him, That[r] he who loveth God love his brother also.

CHAP. V.

WHOSOEVER[t] believeth that Jesus is the Christ, is born of God: and every one that loveth him that begat, loveth him also that is begotten of him.

2 By this we know that we love the children of God, when we love God, and keep his commandments.

3 For this is the love of God, that[w] we keep his commandments: and his commandments are not[y] grievous.

a 1 Th. 5. 21. Re. 2. 2.
b 2 Pe. 2. 8.
c 1 Co. 15. 49. Phi. 3. 21. 2 Pe. 1. 4.
d Job 19. 26. Ps. 17. 15. Mat. 5. 8. 1 Co. 13. 12.
e 1 Co. 12. 3.
f He. 9. 26, 28.
g 3 Jn°. 11.
h Ro. 8. 37.
i Eze. 18. 5..9. Ro. 2. 13.
k Jn°. 3. 31.
l Jn°. 8. 44.
m He. 2. 14.
n Is. 8. 20.
o ch. 5. 18.
p ch. 3. 11, 23.
q 1 Pe. 1. 23.
r ver. 16. 2 Co. 13. 11.
s Jn°. 3. 16.
β or, *commandment.*
t Jn°. 6. 51.
u Jn°. 15. 12.
v Ge. 4. 4..8.
w ch. 2. 2.
x Mat. 18. 33. Jn°. 15. 12, 13.
y 1 Ti. 6. 16.
z Jn°. 15. 18, 19.
a 1 Co. 13. 13.
b ch. 3. 24. Jn°. 14. 20.
c ch. 2. 9, 11.
d Mat. 5. 21, 22.
e Ro. 10. 9.
f Jn°. 15. 13. Ro. 5. 8.
g ver. 8.
h De. 15. 7.
γ *love with us.*
i ch. 4. 20.
k Eze. 33. 31. Ro. 12. 9. Ja. 2. 15, 16. 1 Pe. 1. 22.
l Jn°. 13. 35.
δ *persuade.*
m Jn°. 15. 16.
n Job 27. 6. Ps. 101. 2.
o ch. 3. 17.
p He. 10. 22.
q Ps. 145. 18, 19. Pr. 15. 29. Mar. 11. 24.
r Jn°. 13. 34.
s De. 18. 15.. 19. Jn°. 14. 1.
t Jn°. 1. 12, 13.
u Jn°. 14. 23. 15. 10.
v Ro. 8. 9, 14.
w Jn°. 14. 15, 21.
x Je. 29. 8. Mat. 24. 4.
y Ps. 119. 45. Mat. 11. 30.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ Β'. Γ.

4 Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ
τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα
τὸν κόσμον, ἡ πίστις [n]ἡμῶν'.
5 Τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ
πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;
6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ [n]αἵμα-
τος', Ἰησοῦς [c]ὁ' Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι
μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ [n]τῷ αἵματι'· καὶ
τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι [n]τὸ Πνεῦμά'
ἐστιν [e]ἡ' ἀλήθεια.
7 Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες [b]ἐν τῷ
οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦ-
μα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.
8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ,'
τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· [e]καὶ οἱ
τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν'.
9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβά-
νομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, [h]ἣν' μεμαρ-
τύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει
τὴν μαρτυρίαν [n]ἐν ἑαυτῷ'· ὁ μὴ πιστεύων
τῷ [i]Θεῷ', ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐ
πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύ-
ρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώ-
νιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν.
12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ
ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν [b]τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ'· ἵνα εἰδῆτε ὅτι
ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, [a]καὶ ἵνα πιστεύητε' εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν ἔχομεν
πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ [n]θέ-
λημα' αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.
15 Καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν
αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα
ἃ ᾐτήκαμεν παρ' αὐτοῦ.
16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτά-
νοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει,
[e]καὶ δώσει' αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ
πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα [f] ἐρωτήσῃ.
17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν
ἁμαρτία [e]οὐ' πρὸς θάνατον.
18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ
Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται
αὐτοῦ.
19 Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ
κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 [a]Οἴδαμεν δὲ' ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ
δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν [n]τὸν
ἀληθινόν'· καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, [e]ἐν τῷ'
υἱῷ αὐτοῦ [d]Ἰησοῦ Χριστῷ'. Οὗτός ἐστιν ὁ
ἀληθινὸς [e]Θεὸς', καὶ [n]ἡ ζωὴ' αἰώνιος.
21 Τεκνία, φυλάξατε [n]ἑαυτοὺς' ἀπὸ τῶν εἰδώ-
λων. [b]Ἀμήν.'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ [n]ἐκλεκτῇ' [n]κυρίᾳ', καὶ
τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ,
καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνω-
κότες τὴν ἀλήθειαν·
2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν [n]ἡμῖν,
καὶ μεθ' ἡμῶν' ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.
3 [e]Ἔσται μεθ' ἡμῶν' χάρις, ἔλεος, εἰρήνη
παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ [c]Κυρίου' Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ
ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου
[n]περιπατοῦντας' ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν
ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός.
5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν
γράφω σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν
κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ,
καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
πατῆτε·
7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι [n]εἰσῆλθον' εἰς τὸν
κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν
ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ
ὁ ἀντίχριστος.
8 Βλέπετε [n]ἑαυτοὺς', ἵνα μὴ [i]ἀπολέσωμεν
ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολά-
βωμεν'.
9 Πᾶς ὁ [n]παραβαίνων', καὶ μὴ μένων ἐν τῇ
διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων
ἐν τῇ διδαχῇ [d]τοῦ Χριστοῦ', οὗτος καὶ τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
10 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν
διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς
οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην
διὰ χάρτου καὶ μέλανος, [l]ἀλλὰ ἐλπίζω' [h]ἐλ-
θεῖν' πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆ-
σαι, ἵνα ἡ χαρὰ [h]ἡμῶν' ᾖ πεπληρωμένη.
13 Ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου
[e]τῆς ἐκλεκτῆς'. [b]Ἀμήν.'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
2 Ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσ-
θαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ
ψυχή.
3 Ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ
μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν
ἀληθείᾳ περιπατεῖς.
4 Μειζοτέραν [n]τούτων' οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα
ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ [n]εἰς τοὺς' ξένους,

VERSIO VULGATA LATINA.

JOANNIS, II. III.

4 Quoniam omne, quod natum est ex
Deo, vincit mundum: et hæc est victo-
ria, quæ vincit mundum, fides nostra.
5 Quis est, qui vincit mundum, nisi
qui credit quoniam Jesus est filius Dei?
6 Hic est, qui venit per aquam et san-
guinem, Jesus Christus: non in aqua
solum, sed in aqua et sanguine. Et spi-
ritus est, qui testificatur, quoniam Chris-
tus est veritas.
7 Quoniam tres sunt, qui testimonium
dant in cælo: Pater, Verbum, et Spiritus
sanctus: et hi tres unum sunt.
8 Et tres sunt, qui testimonium dant
in terra: Spiritus, et aqua, et sanguis:
et hi tres unum sunt.
9 Si testimonium hominum accipimus,
testimonium Dei majus est: quoniam
hoc est testimonium Dei, quod majus
est, quoniam testificatus est de Filio suo.
10 Qui credit in filium Dei, habet tes-
timonium Dei in se. Qui non credit
Filio, mendacem facit eum: quia non
credit in testimonium quod testificatus
est Deus de Filio suo.
11 Et hoc est testimonium, quoniam
vitam æternam dedit nobis Deus. Et
hæc vita in Filio ejus est.
12 Qui habet Filium, habet vitam: qui
non habet Filium, vitam non habet.
13 Hæc scribo vobis: ut sciatis quo-
niam vitam habetis æternam, qui credi-
tis in nomine Filii Dei.
14 Et hæc est fiducia, quam habemus
ad eum: Quia quodcumque petierimus:
secundum voluntatem ejus, audit nos.
15 Et scimus quia audit nos quidquid
petierimus: scimus quoniam habemus
petitiones quas postulamus ab eo.
16 Qui scit fratrem suum peccare pec-
catum non ad mortem, petat, et dabitur
ei vita peccanti non ad mortem. Est pec-
catum ad mortem: non pro illo dico ut
roget quis.
17 Omnis iniquitas peccatum est: et
est peccatum ad mortem.
18 Scimus quia omnis, qui natus est
ex Deo, non peccat: sed generatio Dei
conservat eum, et malignus non tangit
eum.
19 Scimus quoniam ex Deo sumus: et
mundus totus in maligno positus est.
20 Et scimus quoniam Filius Dei ve-
nit, et dedit nobis sensum ut cognosca-
mus verum Deum, et simus in vero Filio
ejus. Hic est verus Deus, et vita æterna.
21 Filioli, custodite vos a simulacris.
Amen.

EPISTOLA SECUNDA

J O A N N I S.

SENIOR Electæ dominæ, et natis ejus,
quos ego diligo in veritate, et non ego
solus, sed et omnes, qui cognoverunt
veritatem,
2 Propter veritatem, quæ permanet in
nobis, et nobiscum erit in æternum.
3 Sit vobiscum gratia, misericordia,
pax a Deo Patre, et a Christo Jesu Filio
Patris in veritate, et charitate.
4 Gavisus sum valde, quoniam inveni
de filiis tuis ambulantes in veritate, sicut
mandatum accepimus a Patre.
5 Et nunc rogo te domina, non tam-
quam mandatum novum scribens tibi,
sed quod habuimus ab initio, ut diliga-
mus alterutrum.
6 Et hæc est charitas, ut ambulem is
secundum mandata ejus. Hoc est enim
mandatum, ut quemadmodum audistis
ab initio, in eo ambuletis:
7 Quoniam multi seductores exierunt
in mundum, qui non confitentur Jesum
Christum venisse in carnem; hic est se-
ductor, et antichristus.
8 Videte vosmetipsos, ne perdatis quæ
operati estis: sed ut mercedem plenam
accipiatis.
9 Omnis, qui recedit, et non permanet
in doctrina Christi, Deum non habet:
qui permanet in doctrina, hic et Patrem
et Filium habet.
10 Si quis venit ad vos, et hanc doc-
trinam non affert, nolite recipere eum
in domum, nec Ave ei dixeritis.
11 Qui enim dicit illi Ave, communi-
cat operibus ejus malignis.
12 Plura habens vobis scribere, nolui
per chartam, et atramentum: spero enim
me futurum apud vos, et os ad os loqui:
ut gaudium vestrum plenum sit.
13 Salutant te filii sororis tuæ Electæ.

EPISTOLA TERTIA

J O A N N I S.

SENIOR Gaio charissimo, quem ego
diligo in veritate.
2 Charissime, de omnibus orationem
facio prospere te ingredi, et valere, sicut
prospere agit anima tua.
3 Gavisus sum valde venientibus fra-
tribus, et testimonium perhibentibus
veritati tuæ, sicut tu in veritate ambulas.
4 Majorem horum non habeo gratiam,
quàm ut audiam filios meos in veritate
ambulare.
5 Charissime, fideliter facis quidquid
operaris in fratres, et hoc in peregrinos,
6 Qui testimonium reddiderunt chari-
tati tuæ in conspectu Ecclesiæ: quos

VERSIO LUSITANA.

4 Porque todo o que he nascido de Deos, he vencedor do Mundo; e esta victoria, pela qual o Mundo he vencido, he a nossa fé.

5 Quem he o que vence o Mundo, senão aquelle, que crê que Jesus he o Filho de Deos?

6 Este mesmo Jesu Christo he o que veio com a agua, e com o sangue: não sómente com a agua, mas com a agua, e com o sangue. E o Espirito he o que dá testemunho, que Christo he a verdade.

7 Porque tres são os que dão testemunho no Ceo; o Pai, o Verbo, e o Espirito Santo; e estes tres são huma mesma cousa.

8 E tres são os que dão testemunho na terra; e o espirito, a agua, e o sangue; e estes tres são huma mesma cousa.

9 Se nós recebemos o testemunho dos homens, o testemunho de Deos he maior. Ora este testemunho, que he maior, he o que Deos deo de seu Filho.

10 Aquelle, que crê no Filho de Deos, tem o testemunho de Deos em si mesmo. Aquelle, que não crê no Filho fez-se mentiroso; porque não crê no testemunho, que deo Deos de seu Filho.

11 E este testemunho he, que Deos nos deo a vida eterna: e em seu Filho he que se acha esta vida.

12 Aquelle, que tem ao Filho, tem a vida: aquelle, que não tem ao Filho, não tem a vida.

13 Eu escrevo-vos estas cousas, para que vós saibais que tendes a vida eterna, vós, que credes em nome do Filho de Deos.

14 E a confiança, que nós temos nelle, he, que elle nos ouve em tudo o que nós lhe pedimos, que he conforme com a sua vontade.

15 E nós sabemos, que elle nos ouve em tudo o que nós lhe pedimos: e sabemo-lo, porque já temos recebido das petições, que lhe fizemos.

16 Aquelle, que sabe que seu irmão commette hum peccado, que não he para morte, peça, e dar-se-ha vida a este homem, cujo peccado não he para morte. Mas elle dá-se hum peccado, que he para morte: e por este não digo eu que ore alguem.

17 Toda a iniquidade he peccado: mas elle dá-se hum peccado, que he para morte.

18 Nós sabemos, que todo o que he nascido de Deos, não pecca; mas o nascimento, que elle teve de Deos, o conserva, e o maligno não o toca.

19 Nós sabemos, que nós somos de Deos; e que todo o Mundo está debaixo do maligno.

20 E nós sabemos outrosim, que o Filho de Deos veio, e que elle nos deo intelligencia para conhecermos ao verdadeiro Deos, e para estarmos em seu Filho. Elle he o verdadeiro Deos, e a vida eterna.

21 Filhinhos, guardai-vos dos idolos. Amen.

EPISTOLA SEGUNDA DE S. JOÃO APOSTOLO.

CAP. UNICO.

O PRESBYTERO á Senhora Electa, e a seus filhos, aos quaes eu amo na verdade, e não sómente eu, mas tambem todos os que conhecem a verdade,

2 Por causa da verdade, que permanece em nós, e que será comnosco eternamente.

3 A graça, a misericordia, e a paz sejão comvosco na verdade, e na caridade, de Deos Padre, e de Christo Jesus o Filho do Padre.

4 Eu me alegrei em extremo por ter achado, que alguns de teus filhos andão no caminho da verdade, conforme o mandamento, que recebemos do Padre.

5 E agora, Senhora, eu te rogo, que tenhamos huma caridade mutua huns pelos outros: e isto, que eu vos escrevo, não he algum mandamento novo, mas he o mesmo que nós recebemos desdo princípio.

6 Ora a caridade consiste, em nós andarmos conforme o seus mandamentos. Porque isto he o que elle nos manda, que nós andemos da maneira, que ouvimos desdo princípio;

7 Porque são muitos os seductores, que se levantárão no Mundo, que não confessão que Jesu Christo viesse em carne: este he hum seductor, e Anti-Christo.

8 Estai á lerta sobre vós, para que não percais as boas obras, que tendes feito, mas antes recebais huma plena recompensa.

9 Todo o que não permanece na doutrina de Christo, mas della se aparta, não tem a Deos: e todo o que permanece nesta doutrina, tem ao Pai, e ao Filho.

10 Se algum vem a vós, e não traz esta doutrina, não o recebais em vossa casa, e nem ainda o saudeis.

11 Porque o que o sauda, communica com as suas malignas obras.

12 Posto que eu tinha mais cousas, que vos escrever, eu o não quiz fazer por papel, e tinta; porque espero ser comvosco, e fallar-vos cara á cara, para que o vosso gosto seja perfeito.

13 Os filhos de tua irmã Electa te saudão.

EPISTOLA TERCEIRA DE S. JOÃO APOSTOLO.

CAP. UNICO.

O PRESBYTERO ao carissimo Gaio, a quem eu amo na verdade.

2 Carissimo, eu peço a Deos nas minhas orações, que todos os teus negocios, e a tua saude se achem em tão feliz estado, como eu sei que se acha a tua alma.

3 Eu me alegrei muito, quando, vindo os irmãos, elles derão testemunho da tua verdade, segundo andas na verdade.

4 Eu não tenho maior gosto, do que quando ouço, que os meus filhos andão na verdade.

5 Carissimo, tu obras como hum verdadeiro fiel em todo o bem, que fazes aos irmãos, e principalmente aos que vem de fóra.

6 Os quaes derão testemunho da tua cari-

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 90.

4 For whatsoever is born of God overcometh[a] the world: and this is the victory that overcometh the world, *even* our faith.

5 Who is he that overcometh the world, but he that believeth that Jesus is the Son of God?

6 This is he that came[c] by water and blood, *even* Jesus Christ; not by water only, but by water and blood. And it is the Spirit[e] that beareth witness, because the Spirit is truth.

7 For there are three that bear record in heaven, the Father,[f] the Word,[g] and the Holy Ghost:[h] and these three are one.

8 And there are three that bear witness in earth, the Spirit,[l] and the water,[m] and the blood:[n] and these three agree in one.

9 If we receive the witness of men, the witness of God is greater: for this is the witness of God, which he hath testified of his Son.

10 He that believeth on the Son of God hath the witness[r] in himself: he that believeth not God hath made him a liar; because he believeth not the record that God gave of his Son.

11 And this is the record, that God hath given to us eternal life, and this life[t] is in his Son.

12 He[v] that hath the Son, hath life; *and* he that hath not the Son of God, hath not life.

13 These things have I written unto you that believe on the name of the Son of God; that ye[b] may know that ye have eternal life, and that ye may believe on the name of the Son of God.

14 And this is the confidence that we have β in him, that, if we ask any thing according to his will, he heareth us:

15 And if we know[d] that he hear us, whatsoever we ask, we know that we have the petitions that we desired of him.

16 If any man see his brother sin a sin *which is* not unto death, he shall ask, and he shall give him life for them that sin not unto death. There is a sin unto death:[i] I do not say[k] that he shall pray for it.

17 All unrighteousness[o] is sin: and there[p] is a sin not unto death.

18 We know that whosoever is born of God sinneth not; but he that is begotten of God keepeth himself,[q] and that wicked one toucheth him not.

19 *And* we know that we are of God, and the whole world lieth in wickedness.

20 And we know that the Son of God is come, and hath given us an understanding,[s] that we may know him that is true: and we are in him that is true, *even* in his Son Jesus Christ. This[u] is the true God, and eternal life.

21 Little children, keep yourselves from idols.[w] Amen.

a 1 Co. 15. 57.
b Jnº. 20. 31.
β *concerning.*
c Jnº. 19. 34.
d Pr. 15. 29. Je. 29. 12, 13.
e Jnº. 14. 17.
f Jnº. 8. 18.
g He. 4. 12, 13. Re. 19. 13.
h Jnº. 10. 30.
i Mat. 12. 31, 32.
k Je. 7. 16.
l Jnº. 15. 26. Ac. 2. 2..4. 2 Co. 1. 22.
m 1 Pe. 3. 21.
n He. 13. 12.
o ch. 3. 4.
p Ro. 5. 20, 21.
q Ja. 1. 27.
r Ro. 8. 16.
s Lu. 24. 45.
t Jnº. 1. 4.
u Is. 9. 6.
v Jnº. 5. 24.
w 1 Co. 10. 14.

The Second Epistle of JOHN.

A. D. 90.

THE elder unto the elect lady and her children, whom I love in the truth; and not I only, but also all they that have known the truth;

2 For the truth's sake, which dwelleth in us, and shall be with us for ever.

3 Grace be with you, mercy, *and* peace, from God the Father, and from the Lord Jesus Christ, the Son of the Father, in truth and love.

4 I rejoiced greatly that I found of thy children walking in truth, as we have received a commandment from the Father.

5 And now I beseech thee, lady, not as though I wrote a new commandment unto thee, but that which we had from the beginning, that we love[g] one another.

6 And this is love,[h] that we walk after his commandments. This is the commandment, That, as ye have heard from the beginning, ye should walk in it.

7 For many[a] deceivers are entered into the world, who confess not that Jesus Christ is come in the flesh. This is a deceiver and an antichrist.

8 Look[b] to yourselves, that we[c] lose not those things which we have γ wrought, but that we receive a full reward.

9 Whosoever transgresseth, and abideth not in[d] the doctrine of Christ, hath not God: He that abideth in the doctrine of Christ, he hath both the Father and the Son.

10 If[e] there come any unto you, and bring not this doctrine, receive him not into *your* house, neither bid him God speed:

11 For he that biddeth him God speed, is partaker[f] of his evil deeds.

12 Having many things to write unto you, I would not *write* with paper and ink: but I trust to come unto you, and speak δ face to face, that ζ our joy[i] may be full.

13 The children of thy elect sister greet thee. Amen.

a 1 Jnº. 4. 1.
b Mar. 13. 9.
c Phi. 3. 16. Re. 3. 11.
γ or, *gained.* Some copies read, *which ye have gained, but that ye.*
d Jnº. 15. 6.
e Ga. 1. 8, 9.
f 1 Ti. 5. 22.
g 1 Jnº. 3. 23.
h Jnº. 14. 15, 21.
δ *mouth to mouth.*
ζ or, *your.*
i 1 Jnº. 1. 4.

The Third Epistle of JOHN.

A. D. 90.

THE elder unto the well-beloved Gaius, whom I love η in the truth.

2 Beloved, I θ wish above all things that thou mayest prosper and be in health, even as thy soul prospereth.

3 For I rejoiced greatly when the brethren came and testified of the truth that is in thee, even as thou walkest[k] in the truth.

4 I have no greater joy[l] than to hear that my children walk in truth.

5 Beloved, thou doest faithfully[m] whatsoever thou doest to the brethren, and to strangers;

6 Which have borne witness of thy

η or, *truly.*
θ or, *pray.*
k 2 Jnº. 4.
l Pr. 23. 24.
m 1 Pe. 4. 10.

TEXTUS GRÆCUS.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΟΥΔΑ.

6 Οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ.

7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν [i] ἐθνῶν[l].

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν [i] ἀπολαμβάνειν[l] τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 Ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὁ δὲ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ [i] οἴδατε[l] ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

13 Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι.

14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονταί σε οἱ [n] φίλοι[l]. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ [i] ἡγιασμένοις[l], καὶ Ἰησοῦ [n] Χριστῷ[l] τετηρημένοις κλητοῖς·

2 Ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

3 Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς[f] σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.

4 Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην[b] Θεὸν[l] καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι,[h] εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος,[l] λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν.

6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς[n] ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον[l] τετήρηκεν.

7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς,[n] ἑτέρας,[l] πρόκεινται[n] δεῖγμα, πυρὸς[l] αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, [n] δόξας[l] δὲ βλασφημοῦσιν.

9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.

10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.

11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.

12 Οὗτοί εἰσιν [i] ἐν[l] ταῖς[n] ἀγάπαις[l] [n] ὑμῶν[l] σπιλάδες, συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων[a] περιφερόμεναι[l], δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·

13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς[b] τὸν[l] αἰῶνα τετήρηται.

14 Προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέγων· Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν [a] μυριάσιν ἁγίαις[l] αὐτοῦ,

15 Ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ [h] ἐξελέγξαι[l] πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων[d] ἀσεβείας[l] αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν[f] ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.

16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

18 Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι[h] ἐν ἐσχάτῳ[l] χρόνῳ[i] ἔσονται[l] ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες[e] ἑαυτοὺς[l], ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ[n] ὑμῶν[l] πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν Πνεύματι [n] ἁγίῳ[l] προσευχόμενοι,

21 Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

22 [h] Καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·

23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι [i] ὑμᾶς[l] ἀπταίστους, καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,

25 Μόνῳ [b] σοφῷ[l] Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν[m] δόξα καὶ[e] μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία,[f] καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

VERSIO VULGATA LATINA.

EPIST. JUDÆ.

benefaciens, deduces digne Deo.

7 Pro nomine enim ejus profecti sunt, nihil accipientes a Gentibus.

8 Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis.

9 Scripsissem forsitan Ecclesiæ: sed is, qui amat primatum gerere in eis, Diotrephes, non recipit nos.

10 Propter hoc si venero, commonebo ejus opera, quæ facit: verbis malignis garriens in nos: et quasi non ei ista sufficiant: neque ipse suscipit fratres: et eos, qui suscipiunt, prohibet, et de Ecclesia ejicit.

11 Charissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. Qui benefacit, ex Deo est: qui malefacit, non vidit Deum.

12 Demetrio testimonium redditur ab omnibus, et ab ipsa veritate, sed et nos testimonium perhibemus: et nosti quoniam testimonium nostrum verum est.

13 Multa habui tibi scribere: sed nolui per atramentum, et calamum scribere tibi.

14 Spero autem protinus te videre, et os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim.

EPISTOLA CATHOLICA

J U D Æ.

JUDAS Jesu Christi servus frater autem Jacobi, his, qui sunt in Deo Patre dilectis, et Christo Jesu conservatis, et vocatis.

2 Misericordia vobis, et pax, et charitas adimpleatur.

3 Charissimi, omnem solicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis: deprecans supercertari semel traditæ sanctis fidei.

4 Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præscripti sunt in hoc judicium) impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum Dominatorem, et Dominum nostrum Jesum Christum negantes.

5 Commonere autem vos volo, scientes semel omnia, quoniam Jesus populum de terra Ægypti salvans, secundò eos, qui non crediderunt, perdidit:

6 Angelos vero, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit.

7 Sicut Sodoma, et Gomorrha, et finitimæ civitates simili modo exfornicatæ, et abeuntes post carnem alteram, factæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes.

8 Similiter et hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, majestatem autem blasphemant.

9 Cum Michael Archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Moysi corpore, non est ausus judicium inferre blasphemiæ: sed dixit: Imperet tibi Dominus.

10 Hi autem quæcumque quidem ignorant, blasphemant: quæcumque autem naturaliter, tamquam muta animalia, norunt, in his corrumpuntur.

11 Væ illis, quia in via Cain abierunt, et errore Balaam mercede effusi sunt, et in contradictione Core perierunt:

12 Hi sunt in epulis suis maculæ, convivantes sine timore, semetipsos pascentes, nubes sine aqua, quæ a ventis circumferuntur, arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ,

13 Fluctus feri maris, despumantes suas confusiones, sidera errantia: quibus procella tenebrarum servata est in æternum.

14 Prophetavit autem et de his septimus ab Adam Enoch, dicens: Ecce venit Dominus in sanctis millibus suis,

15 Facere judicium contra omnes, et arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impie egerunt, et de omnibus duris, quæ locuti sunt contra Deum peccatores impii.

16 Hi sunt murmuratores querulosi, secundum desideria sua ambulantes, et os eorum loquitur superba, mirantes personas quæstus causa.

17 Vos autem charissimi memores estote verborum, quæ prædicta sunt ab Apostolis Domini nostri Jesu Christi,

18 Qui dicebant vobis, quoniam in novissimo tempore venient illusores, secundum desideria sua ambulantes in impietatibus.

19 Hi sunt, qui segregant semetipsos, animales, Spiritum non habentes.

20 Vos autem charissimi superædificantes vosmetipsos sanctissimæ vestræ fidei, in Spiritu sancto orantes,

21 Vosmetipsos in dilectione Dei servate, expectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi in vitam æternam.

22 Et hos quidem arguite judicatos:

23 Illos vero salvate, de igne rapientes. Aliis autem miseremini in timore: odientes et eam, quæ carnalis est, maculatam tunicam.

24 Ei autem, qui potens est vos conservare sine peccato, et constituere ante conspectum gloriæ suæ immaculatos in exultatione in adventu Domini nostri Jesu Christi.

25 Soli Deo Salvatori nostro, per Jesum Christum Dominum nostrum, gloria et magnificentia, imperium et potestas ante omne sæculum, et nunc, et in omnia sæcula sæculorum. Amen.

VERSIO LUSITANA.

dade na face da Igreja; e tu farás bem em
os fazeres conduzir de hum modo, que seja
digno de Deos.
7 Porque pelo seu nome ne que elles par-
tírão, não recebendo nada dos Gentios.
8 Devemos nós logo receber bem a huns
taes sogeitos, para trabalharmos com elles no
adiantamento da verdade.
9 Eu tivera escrito á Igreja: mas Diótrefes,
que ama ter entrelles a primazia, não nos
recebe.
10 Por isso se eu lá for, eu lhe mostrarei
quaes são as suas obras que fez, de fallar
contra nós com palavras malignas: e como
se isto lhe não bastasse, não só não receber
elle os irmãos, mas impedir os que os que-
rem receber, e lançal-los fóra da Igreja.
11 Carissimo, não imites o mal, mas o que
he bom. Aquelle, que faz bem, he de Deos;
e o que faz mal, não vio a Deos.
12 De Demetrio todos dão testemunho, e a
mesma verdade lho dá: Mas nós lho damos
tambem, e tu sabes que o nosso testemunho
he verdadeiro.
13 Eu tinha mais cousas, que te escrever,
mas não quiz fazel-lo por tinta, e penna:
14 Porque espero ver-te cedo, e então fal-
laremos cara á cara. A paz seja comtigo.
Os amigos te saudão. Tu sauda tambem os
amigos cada hum em particular.

EPISTOLA CATHOLICA
DE
S. JUDAS APOSTOLO.

JUDAS, servo de Jesu Christo, e irmão de
Tiago, aos chamados, que Deos Padre amou,
e que Jesu Christo conservou.
2 A misericordia, a paz, e a caridade se
augmente cada vez mais em vós.
3 Carissimos, tendo eu desejado com gran-
de ardor escrever-vos ácerca da salvação,
que vos he commum; agora em fim me vejo
de necessidade obrigado a fazel-lo, rogando-
vos, que pelejeis pela fé, que huma vez foi
deixada por tradição aos Santos.
4 Porque entrárão furtivamente a vós certos
homens impios, dos quaes muito tempo havia
que estava predito, que cahirião neste juizo;
homens, que mudão a graça do nosso Deos
em luxuria, e que negão a Jesu Christo nosso
unico Dominador, e Senhor.
5 Ora eu quero-vos fazer lembrar a vós,
que huma vez fostes instruidos de todas estas
cousas, que Josue, depois de ter livrado o
povo, tirando-o da terra do Egypto, fez que
perecessem depois os que forão incredulos:
6 Que elle tem prezos em eternas cadeias,
e em profundas trevas, e reserva para o juizo
do grande dia os Anjos, que não conservárão
o seu principado, mas deixárão o seu proprio
domicilio:
7 Que tambem Sodoma, e Gomorra, e as
Cidades vizinhas, que como ellas se tinhão
entregado aos mesmos excessos de luxuria,
abusando de huma carne estranha, forão pro-
postas por exemplo do fogo eterno, pela pe-
na que ellas padecêrão.
8 Estes ainda assim não deixão de macular
a carne com abominações semelhantes; e de
mais desprezão a dominação, e maldizem a
magestade.
9 Quando Miguel Arcanjo entrou a alter-
car com o diabo ácerca do corpo de Moysés,
não se atreveo elle a condemnal-lo com pa-
lavras de maldição; mas disse: O Senhor
exercite sobre ti o seu imperio.
10 Porém estes proferem maldições contra
tudo o que ignorão, e elles se corrompem em
tudo o que conhecem naturalmente, como
humas bestas, que não tem discurso.
11 Desgraçados destes, porque andão no ca-
minho de Caim; e seguindo o erro de Balaão,
se prostituem ao desejo do ganho; e que imi-
tando a rebellião de Coré, se perdem como elle.
12 Estes são a vergonha, e a deshonra dos
banquetes de caridade, quando comvosco se
banqueteão sem nenhum temor, não cuidando
senão em se apascentarem a si mesmos, hu-
mas nuvens sem agua, que os ventos levão
de huma parte para a outra, humas arvores
do outono, sem fructo, duas vezes mortas, e
arrancadas pelas raizes,
13 Humas ondas furiosas do mar, que lanção
a escuma das suas salacidades, humas estrel-
las errantes, para as quaes está reservada
huma tempestade de trévas por toda a eter-
nidade.
14 E destes mesmos he que Enoch, que foi
o setimo des de Adão, profetou, dizendo:
15 Eis-ahi o Senhor, que vem com milhares
de seus Santos a entrar em juizo contra todos
os homens, e a convencer todos os ímpios de
todas as acções de impiedade, que elles com-
mettêrão, e de todas as palavras injuriosas, que
os peccadores ímpios proferírão contra elle.
16 Estes são huns murmuradores, que se
queixão de contínuo, que seguem as suas pai-
xões; cujos discursos são cheios de soberba, e
de vaidade; que se fazem huns admiradores
daquellas pessoas, de quem esperão algum
interesse.
17 Mas vós, carissimos, lembrai-vos das
cousas, que forão preditas pelos Apostolos
de nosso Senhor Jesu Christo,
18 Que vos dizião, que nos ultimos tempos
virião impostores, que seguirião as suas pai-
xões desordenadas, e cheias de impiedade.
19 Estes são huns homens, que se separão
a si mesmos, huns homens sensuaes, que não
tem o Espirito.
20 Mas vós, carissimos, levantando-vos a
vós mesmos como hum edificio sobre o fun-
damento da vossa santissima fé, e orando no
Espirito Santo,
21 Conservai-vos no amor de Deos, espe-
rando a misericordia de nosso Senhor Jesu
Christo para a vida eterna.
22 E reprehendei aos que estão já julgados.
23 Mas salvai a huns, tirando-os do fogo:
e tende compaixão dos outros, temendo por
vós mesmos; e aborrecei até a tunica, que
está manchada, e que he carnal.
24 E aquelle, que he poderoso para vos con-
servar sem peccado, e para vos constituir ante
a sua Gloria immaculados, e com huma per-
feita alegria na vinda de nosso Senhor Jesu
Christo;
25 Ao só Deo nosso Salvador, por Jesu Chris-
to nosso Senhor gloria, e majestade, imperio,
e poder antes de todos os seculos, e agora, e
para todos os seculos dos seculos. Amen.

VERSIO ANGLICANA.

A. D. 90.

charity before the church: whom if thou
bring forward[a] on their journey β after a
godly sort, thou shalt do well:
7 Because that for his name's sake they
went forth, taking[e] nothing of the Gentiles.
8 We therefore ought to receive[f] such,
that we might be fellow-helpers to the
truth.
9 I wrote unto the church: but Dio-
trephes, who loveth to have the pre-emi-
nence[g] among them, receiveth us not.
10 Wherefore, if I come, I will remem-
ber his deeds which he doeth, prating[h]
against us with malicious words: and
not content therewith, neither doth he
himself receive the brethren, and for-
biddeth them that would, and casteth
them out[b] of the church.
11 Beloved, follow[c] not that which is
evil, but that which is good. He[d] that
doeth good is of God: but he that doeth
evil hath not seen God.
12 Demetrius hath good report of all
men, and of the truth itself: yea, and we
also bear record; and ye know that our
record is true.
13 I had many things to write, but I
will not with ink and pen write unto thee:
14 But I trust I shall shortly see thee,
and we shall speak γ face to face. Peace
be to thee. *Our* friends salute thee. Greet
the friends by name.

a Ac. 15. 3.
β *worthy of God.*
b Is. 66. 5.
c Ps. 37. 27.
d 1Jn°. 3. 6..9.
e 1Co. 9. 15, 18.
f Mat. 10. 40.
g Mat. 23. 4..8. 1 Ti. 6. 3, 4.
h Pr. 10. 8, 10.
γ *mouth to mouth.*

The general Epistle of JUDE.

A. D. 66.

JUDE,[a] the servant of Jesus Christ, and
brother of James, to them that are sancti-
fied[e] by God the Father, and preserved[g]
in Jesus Christ, *and* called:[h]
2 Mercy unto you, and peace, and love,
be multiplied.
3 Beloved, when I gave all diligence
to write unto you of the common salva-
tion,[n] it was needful for me to write unto
you, and exhort *you* that ye should earn-
estly contend[o] for the faith which was
once delivered unto the saints.
4 For there are certain men crept in
unawares,[q] who[r] were before of old or-
dained to this condemnation; ungodly
men, turning[t] the grace of our God into
lasciviousness, and denying the only Lord
God, and our Lord Jesus Christ.
5 I will therefore put you in remem-
brance, though ye once knew this, how
that the Lord,[v] having saved the people
out of the land of Egypt, afterward de-
stroyed[w] them that believed not.
6 And the angels[x] which kept not their
δ first estate, but left their own habitation,
he hath reserved in everlasting chains,[y]
under darkness, unto the judgment[z] of
the great day.
7 Even as Sodom[a] and Gomorrha, and
the cities about them, in like manner
giving themselves over to fornication,
and going after ζ strange flesh, are set
forth for an example, suffering the ven-
geance of eternal fire.
8 Likewise also these *filthy* dreamers
defile[e] the flesh, despise dominion, and
speak evil of dignities.
9 Yet Michael[g] the archangel, when
contending with the devil he disputed
about the body of Moses,[k] durst[l] not
bring against him a railing accusation,
but said, The Lord rebuke[m] thee.
10 But these speak evil of those things
which they know not: but what they
know naturally, as brute beasts, in those
things they corrupt themselves.
11 Woe unto them! for they have gone
in the way of Cain,[s] and ran greedily
after the error of Balaam[t] for reward,
and perished in the gainsaying of Core.[v]
12 These are spots[w] in your feasts of
charity, when they feast with you, feed-
ing[b] themselves without fear: clouds[c]
they are without water, carried[d] about
of winds; trees whose fruit[f] withereth,
without fruit, twice dead,[i] plucked[k] up
by the roots;
13 Raging waves[l] of the sea, foaming
out their own shame; wandering[m] stars,
to whom is reserved the blackness of
darkness for ever.
14 And Enoch also, the seventh from
Adam, prophesied of these, saying, Be-
hold, the Lord[p] cometh with ten thousand
of his saints,
15 To execute judgment upon all;[s] and
to convince all that are ungodly among
them of all their ungodly deeds which
they have ungodly committed, and of all
their hard *speeches*[u] which ungodly sin-
ners have spoken against him.
16 These are murmurers, complainers,
walking after their own lusts; and their
mouth speaketh great swelling *words*, hav-
ing men's persons in admiration because
of advantage.
17 But, beloved, remember ye the words
which were spoken before of the apostles
of our Lord Jesus Christ;
18 How that they told you[b] there
should be mockers in the last time, who
should walk after their own ungodly
lusts.
19 These be they who separate[c] them-
selves, sensual, having not the Spirit.
20 But ye, beloved, building[d] up your-
selves on your most holy faith, praying[f]
in the Holy Ghost,
21 Keep yourselves[h] in the love of
God, looking[i] for the mercy of our Lord
Jesus Christ unto eternal life.
22 And of some have compassion, mak-
ing a difference:
23 And others save with fear, pulling[n]
them out of the fire; hating even the gar-
ment[o] spotted by the flesh.
24 Now unto him[p] that is able to keep[q]
you from falling, and to present[r] *you*
faultless before the presence of his glory
with exceeding joy,
25 To[u] the only wise God our Saviour,
be glory and majesty, dominion and
power, both now and ever. Amen.

a Lu. 6. 16.
b Phi. 3. 19.
c Pr. 25. 14.
d Ep. 4. 14.
e Ac. 20. 32.
f Jn°. 15. 4..6.
g 1 Pe. 1. 5.
h Ro. 8. 30.
i He. 6. 4..6.
k Mat. 15. 13.
l Is. 57. 20.
m Re. 8. 10, 11.
n Tit. 1. 4.
o Ga. 2. 5.
p Zec. 14. 5.
q 2 Pe. 2. 1.
r Ro. 9. 22.
s Re. 20. 13.
t Tit. 1. 15, 16.
u Ps. 73. 9.
v 1Co. 10. 5..12
w Nu. 14. 29, 37. He. 3. 16..19.
x Jn°. 8. 44.
δ or, *principality.*
y 2 Pe. 2. 4.
z Re. 20. 10.
a Ge. 19. 24.
b 1 Ti. 4. 1.
ζ *other.*
c He. 10. 25.
d Col. 2. 7.
e 2 Pe. 2. 10, 11.
f Ep. 6. 18.
g Da. 12. 1.
h Jn°. 15. 2, 10.
i Tit. 2. 13.
k De. 34. 6.
l Ex. 22. 28.
m Zec. 3. 2.
n Zec. 3. 2..5.
o Re. 3. 4, 18.
p Ro. 16. 25..27.
q 2 Ti. 4. 18.
r Col. 1. 22.
s Ge. 4. 5.
t Nu. 22. 7, 21.
u 1 Ti. 1. 17.
v Nu. 16. 1, &c.
w 2 Pe. 2. 13.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α'. I.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ·

2 Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα [b]τε| εἶδε.

3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ [b]τοῦ| Ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ [c]ἐστιν| ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ·

5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος [b]ἐκ| τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ [a]ἀγαπήσαντι| ἡμᾶς, καὶ [n]λούσαντι| ἡμᾶς [n]ἀπὸ| τῶν ἁμαρτιῶν [c]ἡμῶν| ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ·

6 Καὶ ἐποίησεν [n]ἡμᾶς| [a]βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς| τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ναὶ, ἀμήν.

8 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, [b]ἀρχὴ καὶ τέλος,| λέγει [a]ὁ Κύριος, ὁ ὢν| καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ [b]καὶ| ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ [i]συγκοινωνὸς| ἐν τῇ θλίψει καὶ [b]ἐν τῇ| βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ [h]Ἰησοῦ Χριστοῦ|, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ [d]διὰ| τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ [e]Χριστοῦ|.

10 Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν [e]τῇ| κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος,

11 Λεγούσης· [b]Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ,| Ὃ βλέπεις, γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἐκκλησίαις [b]ταῖς ἐν Ἀσίᾳ|, εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.

12 Καὶ [f]ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις [k]ἐλάλησε| μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς·

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν [e]ἑπτὰ| λυχνιῶν [n]ὅμοιον| [n]υἱῷ| ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς [n]μαστοῖς| ζώνην χρυσῆν.

14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ [a]ὡσεὶ| ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός·

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι [n]χαλκολιβάνῳ|, ὡς ἐν καμίνῳ [n]πεπυρωμένοι|· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ [a]ἐπέθηκε| τὴν δεξιὰν αὐτοῦ [b]χεῖρα| ἐπ' ἐμὲ, λέγων [b]μοι|· Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος·

18 Καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· [b]ἀμήν.| Καὶ ἔχω τὰς [n]κλεῖς| τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα·

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς [f]. Οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ [a]αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ| ἐκκλησίαι εἰσί.

Κεφ. β'. II.

ΤΩ, ἀγγέλῳ [i]τῆς Ἐφεσίνης| ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον [e]σου|, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς· καὶ [a]ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους|, καὶ οὐκ εἰσί· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς·

3 Καὶ [a]ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας.

4 Ἀλλ'| ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας.

5 Μνημόνευε οὖν πόθεν [a]ἐκπέπτωκας|, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι [e]ταχὺ|, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.

6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν [a]μέσῳ τοῦ παραδείσου| τοῦ Θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς [a]ἐκκλησίας Σμυρναίων| γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν·

9 Οἶδά σου [c]τὰ ἔργα καὶ| τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ([a]πλούσιος δὲ εἶ|) καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ.

10 [i]Μηδὲν| φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ [f] μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ ἕξετε θλίψιν [n]ἡμερῶν| δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν·

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS.

CAP. I.

APOCALYPSIS Jesu Christi, quam dedit illi Deus palam facere servis suis, quæ oportet fieri cito: et significavit, mittens per Angelum suum servo suo Joanni,

2 Qui testimonium perhibuit verbo Dei, et testimonium Jesu Christi, quæcumque vidit.

3 Beatus, qui legit, et audit verba prophetiæ hujus: et servat ea, quæ in ea scripta sunt: tempus enim prope est.

4 Joannes septem Ecclesiis, quæ sunt in Asia. Gratia vobis, et pax ab eo, qui est, et qui erat, et qui venturus est: et a septem spiritibus, qui in conspectu throni ejus sunt:

5 Et a Jesu Christo, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, et princeps regum terræ, qui dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo,

6 Et fecit nos regnum, et sacerdotes Deo et Patri suo: ipsi gloria, et imperium in sæcula sæculorum: Amen.

7 Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terræ: Etiam: Amen.

8 Ego sum α, et ω, principium, et finis, dicit Dominus Deus: qui est, et qui erat, et qui venturus est omnipotens.

9 Ego Joannes frater vester, et particeps in tribulatione, et regno et patientia in Christo Jesu: fui in insula, quæ appellatur Patmos propter verbum Dei, et testimonium Jesu:

10 Fui in spiritu in Dominica die, et audivi post me vocem magnam tamquam tubæ,

11 Quod vides, scribe in libro: et mitte septem Ecclesiis, quæ sunt in Asia, Epheso, et Smyrnæ, et Pergamo, et Thyatiræ, et Sardis, et Philadelphiæ, et Laodiciæ:

12 Et conversus sum ut viderem vocem, quæ loquebatur mecum: Et conversus vidi septem candelabra aurea:

13 Et in medio septem candelabrorum aureorum similem filio hominis, vestitum podére, et præcinctum ad mamillas zona aurea:

14 Caput autem ejus, et capilli erant candidi tamquam lana alba, et tamquam nix, et oculi ejus tamquam flamma ignis,

15 Et pedes ejus similes aurichalco, sicut in camino ardenti, et vox illius tamquam vox aquarum multarum:

16 Et habebat in dextera sua stellas septem: et de ore ejus gladius utraque parte acutus exibat: et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua.

17 Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tamquam mortuus. Et posuit dexteram suam super me, dicens: Noli timere: ego sum primus, et novissimus,

18 Et vivus, et fui mortuus, et ecce sum vivens in sæcula sæculorum, et habeo claves mortis, et inferni.

19 Scribe ergo quæ vidisti, et quæ sunt, et quæ oportet fieri post hæc.

20 Sacramentum septem stellarum, quas vidisti in dextera mea, et septem candelabra aurea: septem stellæ Angeli sunt septem Ecclesiarum: et candelabra septem, septem Ecclesiæ sunt.

CAP. II.

ANGELO Ephesi Ecclesiæ scribe: Hæc dicit, qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum:

2 Scio opera tua, et laborem, et patientiam tuam, et quia non potes sustinere malos: et tentasti eos, qui se dicunt Apostolos esse, et non sunt: et invenisti eos mendaces:

3 Et patientiam habes, et sustinuisti propter nomen meum, et non defecisti.

4 Sed habeo adversum te, quòd charitatem tuam primam reliquisti.

5 Memor esto itaque unde excideris: et age pœnitentiam, et prima opera fac: sin autem, venio tibi, et movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris.

6 Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quæ et ego odi.

7 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei.

8 Et angelo Smyrnæ Ecclesiæ scribe: Hæc dicit primus, et novissimus, qui fuit mortuus, et vivit:

9 Scio tribulationem tuam, et paupertatem tuam, sed dives es: et blasphemaris ab his, qui se dicunt Judæos esse, et non sunt, sed sunt synagoga satanæ.

10 Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem ut tentemini: et habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ.

11 Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat Ecclesiis: Qui vicerit, non lædetur a morte secunda.

12 Et Angelo Pergami Ecclesiæ scribe: Hæc dicit qui habet rhomphæam utraque parte acutam:

VERSIO LUSITANA.

APOCALYPSE

DE

S. JOÃO APOSTOLO.

CAP. I.

O APOCALYPSE de Jesu Christo, que Deos lhe deo para descubrir aos seus servos as cousas, que cedo devem acontecer; e que elle manifestou por meio do seu Anjo, a seu servo João,

2 Que deo testemunho á palavra de Deos, e a tudo o que vio do Jesu Christo.

3 Bemaventurado aquelle, que lê, e ouve as palavras desta Profecia; e guarda as cousas, que nella estão escritas: porque o tempo está proximo.

4 João ás sete Igrejas, que ha na Asia: Graça, e paz a vós daquelle, que he, e que era, e que ha de vir; e dos sete Espiritos, que estão diante do seu Throno:

5 E de Jesu Christo, que he a Testemunha fiel, o Primogenito dos mortos, e o Principe dos Reis da terra; que nos amou, e nos lavou dos nossos peccados no seu sangue;

6 E nos fez sermos o Reino, e os Sacerdotes de Deos, e de seu Pai: a elle gloria, e imperio por seculos dos seculos. Amen.

7 Ei-lo ahi vem sobre as nuvens, e todo o olho o verá, e até os mesmos, que o traspassárão. E todas as Tribus da terra bateráõ nos peitos, quando o virem. Isto he certo. Amen.

8 Eu sou o Alfa, e o Omega, o princípio, e o fim, diz o Senhor Deos, que he, e que era, e que ha de vir, o Todo Poderoso.

9 Eu João, vosso irmão, que tenho parte na tribulação, e no reino, e na paciencia de Christo Jesus; eu estive na Ilha, que se chama Patmos, por causa da palavra de Deos, e pelo testemunho de Jesu Christo.

10 Hum dia de Domingo fui eu arrebatado em espirito, e ouvi por detrás de mim huma voz forte, e sonora, como de huma trombeta,

11 Que dizia: Escreve num Livro o que vês; e manda-o ás sete Igrejas, que ha na Asia; a Efeso, e a Smyrna, e a Pergamo, e a Thyatira, e a Sardes, e a Filadelfia, e a Laodicéa.

12 E eu me voltei para ver que voz era aquella, que fallava commigo. E no mesmo tempo vi sete candieiros de ouro:

13 E no meio dos sete candieiros de ouro a hum, que se parecia com o Filho do homem, vestido de comprido, e cingido nos peitos com huma cinta de ouro:

14 E a sua cabeça, e os seus cabellos erão brancos como a lã branca, e como a neve, e os seus olhos parecião como hum chamma de fogo,

15 E os seus pés erão semelhantes ao latão fino, quando está numa fornalha ardente, e a sua voz ingualava o estrondo das grandes aguas:

16 E tinha na mão direita sete estrellas: e da esquerda sahia huma espada de dous gumes: e o seu rosto era tão brilhante, como o Sol na sua força.

17 E logo que eu o vi, cahi a seus pés como morto. E elle poz a sua mão direita sobre mim, dizendo: Não temas: Eu sou o primeiro, e o ultimo,

18 E o que vivo, e eu fui morto, mas eis-aqui estou eu vivo por seculos dos seculos, e eu tenho as chaves da morte, e do Inferno.

19 Escreve pois as cousas, que vistes, e as que são, e as que tem de succeder ao depois.

20 Eis-aqui o mysterio das sete estrellas, que tu viste na minha mão direita, e dos sete candieiros de ouro: As sete estrellas são os sete Anjos das sete Igrejas; e os sete candieiros são as sete Igrejas.

CAP. II.

ESCREVE ao Anjo da Igreja de Efeso: Eis-aqui o que diz aquelle, que tem as sete estrellas na sua mão direita, que anda no meio dos sete candieiros de ouro:

2 Eu sei as tuas obras, e o teu trabalho, e a tua paciencia, e que não podes supportar os máos; e que tendo provado os que dizem ser Apostolos, e não o são, tu os achaste mentirosos:

3 E que es paciente; e que soffreste por meu nome; e que não desfaleceste.

4 Mas eu tenho huma cousa, de que te reprehender, e he, que tu affrouxaste da tua primeira caridade.

5 Lembra-te pois do estado, de que cahiste; e faze penitencia, e torna ás tuas primeiras obras: senão, virei a ti; e se não fizeres penitencia, tirarei o teu candieiro do seu lugar.

6 Mas tu tens isto de bom, que aborreces as acções dos Nicolaitas, assim como eu tambem as aborreço.

7 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o Espirito diz ás Igrejas. Eu darei ao vencedor comer da arvore da vida, que está no Paraiso do meu Deos.

8 E escreve ao Anjo da Igreja de Smyrna: Eis-aqui o que diz aquelle, que he o primeiro, e o ultimo; que foi morto, e que está vivo:

9 Eu sei a tua tribulação, e a tua pobreza; mas tu es rico, e es calumniado por aquelles, que se dizem Judeos, e não o são, mas são a synagoga de Satanaz.

10 Não temas nada do que tens que padecer. Eis-que o diabo fará metter em prizão alguns de vós, a fim de serdes provados, e vós tereis que soffrer dez dias. Sê fiel até a morte, e eu te darei a coroa da vida.

11 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o Espirito diz ás Igrejas: Aquelle, que sahir vencedor, ficará illéso da segunda morte.

12 E escreve ao Anjo da Igreja de Pergamo: Eis-aqui o que diz aquelle, que tem a espada de dous gumes:

VERSIO ANGLICANA.

The REVELATION of St. JOHN the Divine.

CHAP. I.

THE Revelation of Jesus Christ, which God gave unto him, to shew unto his servants things which must shortly come to pass; and he sent and signified *it* by his angel unto his servant John:

2 Who bare record of the word of God, and of the testimony of Jesus Christ, and of all things that he saw.

3 Blessed[d] *is* he that readeth, and they that hear the words of this prophecy, and keep those things which are written therein: for the time[e] *is* at hand.

4 JOHN to the seven[g] churches which are in Asia: Grace *be* unto you, and peace, from him[h] which is, and which was, and which is to come; and from the seven[k] Spirits which are before his throne;

5 And from Jesus Christ, *who is* the faithful witness,[l] *and* the[m] first-begotten of the dead, and the Prince of the kings of the earth. Unto him that loved[o] us, and washed[p] us from our sins in his own blood,

6 And hath made us kings[r] and priests unto God and his Father; to him[s] *be* glory and dominion for ever and ever. Amen.

7 Behold, he cometh with clouds;[v] and every eye shall see him, and they[w] *also* which pierced him: and all kindreds of the earth shall wail[x] because of him. Even so,[z] Amen.

8 I[a] am Alpha and Omega, the beginning and the ending, saith the Lord, which is, and which was, and which is to come, the Almighty.[b]

9 I John, who also am your brother, and companion in tribulation, and in the kingdom and patience of Jesus Christ, was in the isle that is called Patmos, for the word of God, and for the testimony of Jesus Christ.

10 I was in the Spirit[f] on the[g] Lord's day, and heard behind me a great voice, as of a trumpet,

11 Saying, I am Alpha and Omega, the first and the last: and, What thou seest, write in a book, and send *it* unto the seven churches which are in Asia; unto Ephesus,[k] and unto Smyrna,[l] and unto Pergamos,[n] and unto Thyatira,[o] and unto Sardis,[p] and unto Philadelphia,[q] and unto Laodicea.[r]

12 And I turned to see the voice that spake with me. And being turned, I saw seven[u] golden candlesticks;

13 And in the midst of the seven candlesticks *one*[w] like unto the Son of man, clothed with a garment down to the foot, and girt about the paps with a golden girdle.

14 His head and *his* hairs *were* white like wool, as white as snow; and his eyes[z] *were* as a flame of fire;

15 And his feet[a] like unto fine brass, as if they burned in a furnace; and his voice[c] as the sound of many waters.

16 And he had in his right hand seven stars; and out of his mouth went a[e] sharp two-edged sword: and his countenance *was* as the sun[a] shineth in his strength.

17 And when I saw him, I fell at his feet as dead. And he laid his right hand upon me, saying unto me, Fear not; I am the first and the last:

18 *I am* he that liveth,[b] and was dead; and, behold, I am alive for evermore, Amen; and have the keys[c] of hell and of death.

19 Write the things which thou hast seen, and the things which are, and the things which shall be hereafter;

20 The mystery of the seven[f] stars which thou sawest in my right hand, and the seven golden candlesticks. The seven stars are the angels of the seven churches: and the seven candlesticks[i] which thou sawest, are the seven churches.

CHAP. II.

UNTO the angel of the church of Ephesus write; These things saith he that[n] holdeth the seven stars in his right hand, who walketh in the midst of the seven golden candlesticks;

2 I know[q] thy works, and thy labour, and thy patience, and how thou canst not bear them which are evil: and thou hast tried[t] them which say they are apostles, and are not,[u] and hast found them liars:

3 And hast borne, and hast patience, and for my name's sake hast laboured, and hast not fainted.[y]

4 Nevertheless I have *somewhat* against thee, because thou hast left thy first love.

5 Remember therefore from whence thou art fallen; and repent, and do the first works;[c] or else I will come unto thee quickly, and will remove[d] thy candlestick out of his place, except thou repent.

6 But this thou hast, that thou hatest the deeds of the Nicolaitanes,[e] which I also hate.

7 He[h] that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the tree[i] of life, which is in the midst of the paradise of God.

8 And unto the angel of the church in Smyrna write; These things saith the first[m] and the last, which was dead, and is alive;

9 I know thy works, and tribulation, and poverty, (but thou art rich[s]) and *I know* the blasphemy of them which say they are Jews,[t] and are not, but *are* the synagogue[v] of Satan.

10 Fear none of those things which thou shalt suffer: behold, the devil shall cast *some* of you into prison, that ye may be tried; and ye shall have tribulation ten days: be thou faithful[x] unto death, and I will give thee a crown[y] of life.

11 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; He that overcometh shall not be hurt of the second[b] death.

12 And to the angel of the church in Pergamos write; these things saith[d] he which hath the sharp sword with two edges;

A. D. 96.

a ch. 10. 1. Ac. 26. 13.
b Ro. 6. 9.
c ch. 20. 1, 2. Ps. 68. 20.
d Lu. 11. 28.
e Ja. 5. 8, 9. 1 Pe. 4. 7.
f ver. 16.
g ver. 11.
h ver. 8.
i Mat. 5. 15, 16.
k ch. 3. 1. 4. 5. Zec. 4. 10.
l Jno. 8. 14.
m Col. 1. 18.
n ch. 1. 16, 20.
o Jno. 13. 1.
p He. 9. 14.
q ver. 9, 13, 19. ch. 3. 1, 8, 15. Ps. 1. 6.
r Ex. 19. 6. 1 Pe. 2. 5..9.
s He. 13. 21.
t 1 Jno. 4. 1.
u 2 Co. 11. 13.
v Da. 7. 13. Mat. 26. 64.
w Zec. 12. 10.
x Mat. 24. 30.
y Ga. 6. 9.
z ch. 22. 20.
a Is. 41. 4.
b Is. 9. 6.
c Je. 2. 2, 3.
d Mat. 21. 41, 43.
e ver. 15.
f 2 Co. 12. 2.
g Jno. 20. 26. Ac. 20. 7. 1 Co. 16. 2.
h ver. 11, 17, 29. Mat. 11. 15.
i ch. 22. 2, 14. Ge. 2. 9.
k ch. 2. 1.
l ch. 2. 8.
m ch. 1. 8, 17.
n ch. 2. 12.
o ch. 2. 18.
p ch. 3. 1.
q ch. 3. 7.
r ch. 3. 14.
s 1 Ti. 6. 18.
t Ro. 2. 28, 29.
u Ex. 25. 37. Zec. 4. 2.
v ch. 3. 9.
w Eze. 1. 26..28 Da. 7. 9, 13. 10. 5, 6.
x Mat. 10. 22.
y Ja. 1. 12.
z ch. 2. 18. 19. 12.
a Eze. 1. 7.
b ch. 20. 14.
c Eze. 43. 2.
d ch. 1. 16.
e Is. 49. 2. He. 4. 12.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. III.

13 Οἶδα [d]τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, [c]καὶ [e]ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς [n]Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, [e]ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ Σατανᾶς.

14 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς [i]ἐδίδασκεν ἐν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι.

15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν [a]ὃ μισῶ.

16 Μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.

17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ [b]φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς [a]ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν [n]Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·

19 Οἶδά σου [d]τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, [b]καὶ τὰ ἔσχατα [n]πλείονα τῶν πρώτων.

20 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ [b]ὀλίγα, ὅτι [a]ἐᾷς τὴν γυναῖκα [m]Ἰεζαβὴλ, [a]τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφῆτιν, [a]διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ εἰδωλόθυτα φαγεῖν.

21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ [e]ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν.

22 Ἰδοὺ, [b]ἐγὼ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς, εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων [l]αὐτῶν.

23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα [n]ὑμῶν.

24 Ὑμῖν δὲ λέγω, [a]καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ [a]βάθη τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· Οὐ [k]βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος·

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ [n]ἂν ἥξω.

26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν·

27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ [i]συντρίβεται· ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου·

28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ'. III.

ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι [b]τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ [a]στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ [a]μέλλει ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας [c]καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω [d]ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ [n]γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ.

4 [f]Ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα [b]καὶ ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 Ὁ νικῶν, [n]οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ [a]ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινὸς, ὁ ἔχων τὴν [a]κλεῖδα τοῦ [n]Δαβίδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς [n]κλείει· καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, [a]καὶ οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν, ὅτι [f]μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.

9 Ἰδοὺ, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα [h]ἥξωσι καὶ [i]προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ [n]γνῶσιν ὅτι [c]ἐγὼ ἠγάπησά σε·

10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 [b]Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.

12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς [a]ἐκκλησίας Λαοδικέων γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς [a]εἴης, [n]ἢ ζεστός.

16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου·

17 Ὅτι λέγεις, [d]Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ [i]οὐδενὸς χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ἐλεεινὸς, καὶ πτωχὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ γυμνός.

18 Συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ [n]κολλούριον [a]ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.

19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· [h]ζήλωσον οὖν, καὶ μετανόησον.

20 Ἰδοὺ, ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, [i]εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, III.

13 Scio ubi habitas, ubi sedes est satanæ: et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi satanas habitat.

14 Sed habeo adversus te pauca; quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel, edere, et fornicari:

15 Ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum.

16 Similiter pœnitentiam age: si quo minus veniam tibi cito, et pugnabo cum illis in gladio oris mei.

17 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo manna absconditum, et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.

18 Et Angelo Thyatiræ Ecclesiæ scribe: Hæc dicit Filius Dei, qui habet oculos tamquam flammam ignis, et pedes ejus similes aurichalco:

19 Novi opera tua, et fidem, et charitatem tuam, et ministerium, et patientiam tuam, et opera tua novissima plura prioribus.

20 Sed habeo adversus te pauca: quia permittis mulierem Jezabel, quæ se dicit propheten, docere, et seducere servos meos, fornicari, et manducare de idolothytis.

21 Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret: et non vult pœnitere a fornicatione sua.

22 Ecce mittam eam in lectum: et qui mœchantur cum ea, in tribulatione maxima erunt, nisi pœnitentiam ab operibus suis egerint.

23 Et filios ejus interficiam in morte, et scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans renes, et corda: et dabo unicuique vestrum secundum opera sua. Vobis autem dico,

24 Et ceteris qui Thyatiræ estis: Quicumque non habent doctrinam hanc, et qui non cognoverunt altitudines satanæ, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud pondus:

25 Tamen id, quod habetis, tenete donec veniam.

26 Et qui vicerit, et custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super Gentes,

27 Et reget eas in virga ferrea, et tamquam vas figuli confringentur,

28 Sicut et ego accepi a Patre meo: et dabo illi stellam matutinam.

29 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

CAP. III.

ET Angelo Ecclesiæ Sardis scribe: Hæc dicit qui habet septem Spiritus Dei, et septem stellas: Scio opera tua, quia nomen habes quòd vivas, et mortuus es.

2 Esto vigilans, et confirma cetera quæ moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo.

3 In mente ergo habe qualiter acceperis, et audieris, et serva, et pœnitentiam age. Si ergo non vigilaveris, veniam ad te tamquam fur, et nescies qua hora veniam ad te.

4 Sed habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinaverunt vestimenta sua: et ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt.

5 Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, et non delebo nomen ejus de Libro vitæ, et confitebor nomen ejus coram Patre meo, et coram angelis ejus.

6 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

7 Et angelo Philadelphiæ ecclesiæ: scribe: Hæc dicit Sanctus et Verus, qui habet clavem David: qui aperit, et nemo claudit: claudit, et nemo aperit:

8 Scio opera tua. Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere; quia modicam habes virtutem, et servasti verbum meum, et non negasti nomen meum.

9 Ecce dabo de synagoga satanæ, qui dicunt se Judæos esse, et non sunt, sed mentiuntur: Ecce faciam illos ut veniant, et adorent ante pedes tuos: et scient quia ego dilexi te.

10 Quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego servabo te ab hora tentationis, quæ ventura est in orbem universum tentare habitantes in terra.

11 Ecce venio cito: tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam.

12 Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius: et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Jerusalem, quæ descendit de cælo a Deo meo, et nomen meum novum.

13 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

14 Et Angelo Laodiciæ ecclesiæ scribe: Hæc dicit: Amen, testis fidelis, et verus, qui est principium creaturæ Dei.

15 Scio opera tua: quia neque frigidus es, neque calidus; utinam frigidus esses, aut calidus:

16 Sed quia tepidus es, et nec frigidus nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo.

17 Quia dicis: quòd dives sum, et locupletatus, et nullius egeo: et nescis quia tu es miser, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus.

18 Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum ut locuples fias, et vestimentis albis induaris, et non appareat confusio nuditatis tuæ, et collyrio inunge oculos tuos ut videas.

19 Ego quos amo, arguo, et castigo. Æmulare ergo, et pœnitentiam age.

20 Ecce sto ad ostium, et pulso: si quis audierit vocem meam et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, et cœnabo cum illo, et ipse mecum.

VERSIO LUSITANA.

APOCALYPSE III.

13 Eu sei que tu habitas, onde he o throno ie Satanaz: e que conservaste o meu nome, : não negaste a minha fé. E nestes dias Anipas, minha fiel testemunha, foi morto entre ·ós, onde Satanaz habita.

14 Mas eu tenho alguma cousa, de que te ·eprehender, e he, que tu soffres que haja ·ntre vós quem tenha a doutrina de Balaão,]ue ensinava a Balac a deitar pedras de es-:andalo diante dos filhos de Israel, para os 'azer comer, e para os fazer cahir na forni-·ação:

15 Soffres tambem que haja quem ensine a loutrina dos Nicolaitas.

16 Faze igualmente penitencia: senão, cedo ;irei a ti, e pelejarei contra elles com a es-)ada da minha boca.

17 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o :spirito diz ás Igrejas: Eu darei ao vence-lor o manná escondido; e eu lhe darei huma)edra branca, e hum nome novo escrito na ·edra, o qual não conhece, senão quem o 'ecebe.

18 E escreve ao Anjo de Thyatira: Eis-qui o que diz o Filho de Deos, que tem os lhos como huma chamma de fogo, e os pés emelhantes ao latão fino:

19 Eu sei as tuas obras, e a tua fé, e a tua aridade, e o cuidado, que tens dos pobres, e tua paciencia, e as tuas ultimas obras mais bundantes, do que as primeiras.

20 Mas eu tenho humas poucas de cousas, e que te reprehender, e são, que tu soffres ue Jezabel, esta mulher, que se diz profe-za, ensine, e seduza os meus servos, para os ızer cahir na fornicação, e para os fazer omer os manjares offerecidos aos idolos.

21 E eu lhe tenho dado tempo para fazer pe-itencia; e ella não quer arrepender-se da ıa prostituição.

22 Eis-que eu a reduzirei a estado de se ôr de cama; e os que commettem adulterio om ella, serão opprimidos de huma gran-issima tribulação, se não fizerem penitencia as suas obras.

23 E ferirei de morte a seus filhos, e todas s Igrejas conheceráõ, que eu sou aquelle, ue sonda os rins, e os corações; e retribui-ei a cada hum de vós segundo as suas obras.

24 Mas eu vos digo a vós, e aos outros, que stais em Thyatira: Todos os que não tendes sta doutrina, e não conheceis as profundi-ades (como elles lhes chamão) de Satanaz: u não porei sobre vós outro pezo.

25 Bem entendido com tudo, que vós uardeis o que tendes, até eu vir.

26 E aquelle, que vencer, e que guardar as ıinhas obras até o fim, eu lhe darei poder obre as Nações,

27 E elle as governará com hum sceptro de :rro, e ellas serão quebradas como hum aso de barro,

28 Assim como eu mesmo recebi este poder e meu Pai; e eu lhe darei a estrella de alva.

29 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o spirito diz ás Igrejas.

CAP. III.

E ESCREVE ao Anjo da Igreja de Sardes: is-aqui o que diz aquelle, que tem os sete spiritos de Deos, e as sete estrellas: Eu sei s tuas obras: tu tens a reputação, de que es ivo, e tu estás morto.

2 Sê vigilante, e confirma os restos, que estão perto de morrer: porque eu não acho as tuas obras cheias diante do meu Deos.

3 Lembra-te pois do que recebeste, e do que ouviste, e guarda-o, e faze penitencia: porque se tu não vigiares, virei eu a ti como hum ladrão, e tu não saberás a que hora eu virei.

4 Mas tu tens com tudo em Sardes alguns nomes, que não mancháráo os seus vestidos. Estes taes hão de andar commigo vestidos de branco, porque são dignos disso.

5 Aquelle, que vencer, será assim vestido de branco, e eu não apagarei o seu nome do Livro da vida; e confessarei o seu nome diante de meu Pai, e diante dos Anjos.

6 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o Espirito diz ás Igrejas.

7 E escreve ao Anjo da Igreja de Filadelfia: Eis-aqui o que diz o Santo, e o verdadeiro, que tem a chave de David; que abre, e ninguem fecha; que fecha, e ninguem abre.

8 Eu sei as tuas obras. Eis-que eu abri huma porta diante de ti, que ninguem pode fechar; porque tu tens pouca força, e todavia guardaste a minha palavra, e não negaste o meu nome.

9 Eis-que eu te darei alguns daquelles da synagoga de Satanaz, que se dizem Judeos, e não o são, mas são huns mentirosos. Eis-que eu os farei vir prostrar-se a teus pés; e elles conheceráõ que eu te amo.

10 Porque tu guardaste a palavra da minha paciencia, tambem eu te guardarei da hora da tentação, que virá a todo o Universo, para provar os que habitão sobre a terra.

11 Eis-que eu cedo virei. Guarda o que tens, por não succeder que tome outro a tua coroa.

12 Aquelle, que vencer, eu farei delle huma columna no Templo do meu Deos; e elle não sahirá mais delle; e eu escreverei sobrelle o nome do meu Deos, e o nome da Cidade do meu Deos, da nova Jerusalem, que desce do Ceo do meu Deos, e o meu nome novo.

13 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o Espirito diz ás Igrejas.

14 E escreve ao Anjo da Igreja de Laodicéa: Eis-aqui o que diz aquelle, que he a mesma Verdade, a Testemunha fiel, e verdadeira, o Princípio da creação de Deos.

15 Eu sei as tuas obras; que não es nem frio, nem quente: oxalá que tu fosses ou frio, ou quente:

16 Mas porque tu es morno, e nem es frio, nem quente, estou eu em termos de te vomitar da minha boca.

17 Porque tu dizes: Rico sou, e enriquecido estou, e não tenho necessidade de nada: E não sabes, que es hum coitado, e hum miseravel, e hum pobre, e hum cego, e nú.

18 Eu pois te aconselho, que me compres ouro provado no fogo, para te fazeres rico; e habitos brancos para te vestires, e para esconderes a tua vergonhosa desnudez; e hum collyrio para applicares aos teus olhos para veres.

19 Eu reprehendo, e castigo aos que amo: affervora pois o teu zelo, e faze penitencia.

20 Eis-ahi estou eu á porta, e bato: se algum ouvir a minha voz, e me abrir a

P

VERSIO ANGLICANA.

13 I know[a] thy works, and where thou dwellest, *even* where Satan's seat *is:* and thou holdest fast my name, and hast not denied[d] my faith, even in those days wherein Antipas *was* my faithful martyr, who was slain among you, where Satan dwelleth.

14 But I have a few things against thee, because thou hast there them that hold the doctrine of Balaam, who[g] taught Balac to cast a stumbling-block before the children of Israel, to eat[i] things sacrificed unto idols, and to commit fornication.[k]

15 So hast thou also them that hold the doctrine of the Nicolaitanes, which thing I hate.

16 Repent; or else I will come unto thee quickly, and[n] will fight against them with the sword of my mouth.

17 He[o] that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the hidden[s] manna, and will give him a white stone, and in the stone a new[u] name written, which no man knoweth[w] saving he that receiveth *it*.

18 And unto the angel of the church in Thyatira write; These things saith the Son of God, who hath his eyes[y] like unto a flame of fire, and his feet *are* like fine brass;

19 I[a] know thy works, and charity, and service, and faith, and thy patience, and thy works; and the last *to be* more than the first.

20 Notwithstanding, I have a few things against thee, because thou sufferest that woman Jezebel,[d] which calleth herself a prophetess, to teach and to seduce my servants to commit fornication, and to eat[g] things sacrificed unto idols.

21 And I gave her space[h] to repent of her fornication; and she repented not.[i]

22 Behold, I[k] will cast her into a bed, and them that commit adultery with her into great tribulation, except they repent of their deeds.

23 And I will kill[l] her children with death; and all the churches[n] shall know that I[o] am he which searcheth the reins and hearts; and I[p] will give unto every one of you according to your works.

24 But unto you I say, and unto the rest in Thyatira, as many as have not this doctrine, and which have not known the depths[r] of Satan, as they speak; I will put upon you none other burden.

25 But that[s] which ye have *already* hold fast till I come.

26 And he that overcometh,[u] and keepeth my works[v] unto the end, to him will I give power over the nations:

27 And[w] he shall rule them with a rod of iron; as the vessels of a potter shall they be broken to shivers: even as I[y] received of my Father.

28 And I will give him the morning star.[z]

29 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

CHAP. III.

AND unto the angel of the church in Sardis write; These things saith he that hath the seven[b] Spirits of God, and the seven stars; I know[d] thy works, that thou hast a name that thou livest,[e] and art dead.

2 Be watchful, and strengthen[g] the things which remain, that are ready to die: for I have not found thy works perfect[b] before God.

3 Remember[c] therefore how thou hast received and heard; and hold fast, and repent.[e] If therefore thou shalt not watch, I will come on thee as a thief,[f] and thou shalt not know what hour I will come upon thee.

4 Thou hast a few names even in Sardis which have not defiled their garments; and they shall walk with me in white:[k] for they are worthy.

5 He that overcometh, the same shall be clothed in white raiment; and I will not blot out his name out of the[l] book of life, but I will confess[m] his name before my Father, and before his angels.

6 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

7 And to the angel of the church in Philadelphia write; These things saith he that is holy,[p] he that is true,[q] he that hath the key[r] of David, he that openeth, and no man shutteth; and shutteth,[t] and no man openeth;

8 I know thy works: behold, I have set before thee an open[x] door, and no man can shut it: for thou hast a little strength, and hast kept my word, and hast not denied my name.

9 Behold, I will make them of the synagogue of Satan, which say[z] they are Jews, and are not, but do lie; behold, I will make them to come[b] and worship before thy feet, and to know that I have loved thee.

10 Because thou hast kept the word of my patience, I[c] also will keep thee from the hour of temptation, which shall come upon all the world, to try them that dwell upon the earth.

11 Behold, I come[e] quickly:[f] hold that fast which thou hast, that no man take thy crown.

12 Him that overcometh will I make a pillar in the temple of my God; and he shall go no more out: and I will write upon him the name of my God, and the name of the city of my God, *which is* New[m] Jerusalem, which cometh down out of heaven from my God: and *I will write upon him* my new name.

13 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

14 And unto the angel of the church β of the Laodiceans write; These things saith the Amen,[q] the faithful and true Witness, the beginning of the creation of God;

15 I know thy works, that thou art neither cold nor hot: I would[t] thou wert cold or hot.

16 So then because thou art lukewarm, and neither cold nor hot, I will spue thee out of my mouth.

17 Because thou sayest, I[x] am rich, and increased with goods, and have need of nothing; and knowest not that thou art wretched, and miserable, and poor, and blind, and naked:

18 I counsel thee to buy[a] of me gold tried in the fire, that thou mayest be rich; and white raiment, that thou mayest be clothed, and *that* the shame of thy nakedness[c] do not appear; and anoint thine eyes with eye-salve, that thou mayest see.

19 As[f] many as I love, I rebuke and chasten: be zealous therefore, and repent.

20 Behold, I stand at the door, and knock:[h] if[i] any man hear my voice, and open the door, I will come in to him, and

A. D. 96.

a ver. 9.
b Da. 5. 27.
c He. 2. 1.
d 2 Ti. 2. 12.
e ver. 19.
f ch. 16. 15.
g Nu. 31. 16.
h ch. 7. 9. 19. 8.
i Ac. 15. 29.
k 1 Co. 6. 13, 18.
l ch. 17. 8.
m Lu. 12. 8.
n Is. 11. 4.
o ver. 7. ch. 3. 6, 13, 22.
p Ac. 3. 14.
q 1 Jn°. 5. 20.
r Is. 22. 22.
s Ps. 25. 14.
t Job 12. 14.
u ch. 3. 12. 19. 12, 13. Is. 56. 4. 65. 15.
w 1 Co. 2. 14.
x 1 Co. 16. 9.
y ch. 1. 14, 15.
z ch. 2. 9.
a ver. 2.
b Is. 60. 14.
c 2 Pe. 2. 9.
d 1 Ki. 16. 31.
e Zep. 1. 14.
f ver. 3.
g Ex. 34. 15. 1 Co. 10. 20, 28.
h Ro. 2. 4. 2 Pe. 3. 9.
i ch. 9. 20.
k Eze. 16. 37. 23. 29.
l ch. 6. 8.
m ch. 21. 2, 10.
n Zep. 1. 11.
o 1 Ch. 28. 9. 2 Ch. 6. 30. Ps. 7. 9. Je. 17. 10.
p Ps. 62. 12.
β or, *in Laodicea.*
q Is. 65. 16.
r 2 Th. 2. 9..12.
s ch. 3. 11.
t 1 Ki. 18. 21.
u ver. 7, 11, 17. ch. 3. 5, 12, 21. 21. 7.
v Jn°. 6. 29. Ja. 2. 20.
w Ps. 49. 14. 149. 5..9.
x Ho. 12. 8.
y Ps. 2. 9.
z ch. 22. 16.
a Is. 55. 1.
b ch. 5. 6.
c ch. 16. 15.
d ch. 2. 2, &c.
e 1 Ti. 5. 6.
f He. 12. 5, 6.
g ch. 2. 4.
h Ca. 5. 2. Lu. 12. 36.
i Jn°. 14. 23.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, IV. V. VI.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. δ'. IV.

ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, [a] λέγουσα[1]· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι [n] μετὰ ταῦτα.

2 Καὶ εὐθέως[1] ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

3 [c]Καὶ ὁ καθήμενος[1] [b]ἦν[1] ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ [a]σαρδίνῳ[1]· καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος [n] ὁράσει σμαραγδίνῳ[1].

4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους [b] εἶδον τοὺς[1] εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ [b]ἔσχον[1] ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ [i] θρόνου[1], [n]αἵ εἰσι[1] τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου [e] καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου[1] τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον [a]ὡς ἄνθρωπος[1], καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετωμένῳ.

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν [a] καθ' ἑαυτὸ, εἶχον[1] ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν, καὶ [e] ἔσωθεν[1] [a] γέμοντα[1] ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, [a]λέγοντα[1]· [n]Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, [n]ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν[1] καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν [i]δώσουσι[1] τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 Πεσοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον [e]τοῦ καθημένου ἐπὶ[1] τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·

11 Ἄξιος εἶ, [n] Κύριε[1], λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας [e] τὰ[1] πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου [a]εἰσὶ[1], καὶ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε'. V.

ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον [i] ἔσωθεν, καὶ ὄπισθεν,[1] κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ· Τίς [c]ἐστιν[1] ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;

3 Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ [i] οὐρανῷ[1], οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ [e]ἐγὼ[1] ἔκλαιον [h]πολλὰ[1], ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι [b]καὶ ἀναγνῶναι[1] τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.

5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ[b] ὢν[1] ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ, [h]ἀνοῖξαι[1] τὸ βιβλίον, καὶ [b] λῦσαι[1] τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον, [b]καὶ ἰδοὺ[1] ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς [n]ἐσφαγμένον[1], ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά· [i]οἵ[1] εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα [k]τὰ ἀπεσταλμένα[1] εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληφε [c]τὸ βιβλίον [1]ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος [n]κιθάρας[1] καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.

9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες· Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ [b]ἡμᾶς[1] ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους·

10 Καὶ ἐποίησας [a] ἡμᾶς[1] τῷ Θεῷ ἡμῶν [i] βασιλεῖς[1] καὶ ἱερεῖς· καὶ [a] βασιλεύσομεν[1] ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα [f] φωνὴν [a] ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν[1] τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν κτίσμα, [e] ὅ ἐστιν[1] ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ [a] ἐν τῇ γῇ[1], [e] καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς,[1] καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι, καὶ τὰ ἐν [h] αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα [1] [n] λέγοντας[1]· Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[1] [f].

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα [i] ἔλεγον[1], [f] Ἀμήν· καὶ οἱ [b] εἰκοσιτέσσαρες[1] πρεσβύτεροι ἔπεσαν, καὶ προσεκύνησαν [b] ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[1].

Κεφ. ς'. VI.

ΚΑΙ εἶδον [n] ὅτε[1] ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν [f] σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς [a] φωνῆς[1] βροντῆς· Ἔρχου καὶ [a] βλέπε[1].

2 [c] Καὶ εἶδον[1], καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' [a] αὐτῷ[1] ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε.

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος [n]πυῤῥός[1]· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' [a]αὐτῷ[1] ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην [a] ἀπὸ[1] τῆς γῆς, [c] καὶ[1] ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ [a] βλέπε[1]. [e]Καὶ εἶδον[1], καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' [a] αὐτῷ[1], ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἤκουσα [f] φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες [n] κριθῆς[1] δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα [b] φωνὴν[1] τοῦ τετάρτου ζώου [a] λέγουσαν[1]· Ἔρχου καὶ [a] βλέπε[1].

8 [c]Καὶ εἶδον[1], καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ Ἅιδης ἀκολουθεῖ [i] μετ' αὐτοῦ[1]· καὶ ἐδόθη[i] αὐτοῖς[1] ἐξουσία ἀποκτεῖναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, IV....VI.

21 Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut et ego vici, et sedi cum patre meo in throno ejus.

22 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

CAP. IV.

POST hæc vidi: et ecce ostium apertum in cælo, et vox prima, quam audivi tamquam tubæ loquentis mecum, dicens: Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc.

2 Et statim fui in spiritu: et ecce sedes posita erat in cælo, et supra sedem sedens.

3 Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis jaspidis, et sardinis: et iris erat in circuitu sedis similis visioni smaragdinæ.

4 Et in circuitu sedis sedilia vigintiquattuor: et super thronos vigintiquattuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, et in capitibus eorum coronæ aureæ:

5 Et de throno procedebant fulgura, et voces, et tonitrua: et septem lampades ardentes ante thronum, qui sunt septem spiritus Dei.

6 Et in conspectu sedis tamquam mare vitreum simile crystallo: et in medio sedis, et in circuitu sedis quattuor animalia plena oculis ante et retro.

7 Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti.

8 Et quattuor animalia, singula eorum habebant alas senas: et in circuitu, et intus plena sunt oculis; et requiem non habebant die ac nocte, dicentia: Sanctus Sanctus, Sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat, et qui est, et qui venturus est.

9 Et cum darent illa animalia gloriam, et honorem, et benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum,

10 Procidebant vigintiquattuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum, et mittebant coronas suas ante thronum dicentes:

11 Dignus es Domine Deus noster accipere gloriam, et honorem, et virtutem; quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant, et creata sunt.

CAP. V.

ET vidi in dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus et foris, signatum sigillis septem,

2 Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magna: Quis est dignus aperire librum, et solvere signacula ejus?

3 Et nemo poterat neque in cælo, neque in terra, neque subtus terram aperire librum, neque respicere illum.

4 Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire librum, nec videre eum.

5 Et unus de senioribus dixit mihi: Ne fleveris: ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solvere septem signacula ejus.

6 Et vidi: et ecce in medio throni et quattuor animalium, et in medio seniorum, agnum stantem tamquam occisum, habentem cornua septem, et oculos septem: qui sunt septem spiritus Dei, missi in omnem terram.

7 Et venit: et accepit de dextera sedentis in throno librum.

8 Et cum aperuisset librum, quattuor animalia, et vigintiquattuor seniores ceciderunt coram agno, habentes singuli citharas, et phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum:

9 Et cantabant canticum novum, dicentes: Dignus es Domine accipere librum, et aperire signacula ejus: quoniam occisus es, et redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu, et lingua, et populo, et natione:

10 Et fecisti nos Deo nostro regnum, et sacerdotes: et regnabimus super terram.

11 Et vidi, et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, et animalium, et seniorum: et erat numerus eorum millia millium,

12 Dicentium voce magna: Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem.

13 Et omnem creaturam, quæ in cælo est, et super terram, et sub terra, et quæ sunt in mari, et quæ in eo: omnes audivi dicentes: Sedenti in throno, et Agno: benedictio, et honor, et gloria, et potestas in sæcula sæculorum.

14 Et quattuor animalia dicebant: Amen. Et viginti quattuor seniores ceciderunt in facies suas: et adoraverunt viventem in sæcula sæculorum.

CAP. VI.

ET vidi quòd aperuisset Agnus unum de septem sigillis, et audivi unum de quattuor animalibus, dicens, tamquam vocem tonitrui: Veni, et vide.

2 Et vidi: et ecce equus albus, et qui sedebat super illum habebat arcum, et data est ei corona, et exivit vincens ut vinceret.

3 Et cum aperuisset sigillum secundum, audivi secundum animal, dicens: Veni, et vide.

4 Et exivit alius equus rufus: et qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret pacem de terra, et ut invicem se interficiant, et datus est ei gladius magnus.

5 Et cum aperuisset sigillum tertium, audivi tertium animal, dicens: Veni, et vide. Et ecce equus niger: et qui sedebat super illum, habebat stateram in manu sua.

6 Et audivi tamquam vocem in medio quattuor animalium dicentium: Bilibris tritici denario, et tres bilibres hordei denario, et vinum, et oleum ne læseris.

7 Et cum aperuisset sigillum quartum, audivi vocem quarti animalis dicentis: Veni, et vide.

8 Et ecce equus pallidus: et qui sedebat super eum, nomen illi Mors, et infernus sequebatur eum, et data est illi

179

VERSIO LUSITANA.

porta, entrarei eu em sua casa, e cearei com elle, e elle comigo.

21 Aquelle, que vencer, eu o farei assentar commigo no meu throno; assim como eu mesmo depois que venci, me assentei com meu Pai no seu throno.

22 Aquelle, que tem orelhas, ouça o que o Espirito diz ás Igrejas.

CAP. IV.

DEPOIS disto olhei eu, e vi huma porta aberta no Ceo. E a primeira voz, que eu tinha ouvido, que me tinha fallado com hum som forte, como o de huma trombeta, me disse: Sóbe aqui assima, e eu te mostrarei cousas, que tem de succeder bem cedo.

2 E eu subitamente fui arrebatado em espirito; e eis-que vi hum throno posto no Ceo, e hum assentado no throno.

3 E aquelle, que estava assentado no throno, parecia semelhante a huma pedra de jaspe, e de sardonio; e ao derredor do throno estava hum arco do Ceo, que parecia semelhante a huma esmeralda.

4 E estavão tambem ao derredor deste throno outros vinte quatro thronos; e assentados nelles vinte quatro Anciãos vestidos de branco, com coroas de ouro nas suas cabeças.

5 E do throno sahião relampagos, e trovões, e vozes; e diante do throno estavão sete alampadas ardentes, que são os sete espiritos de Deos.

6 E defronte do throno estava hum mar transparente como o vidro, e semelhante ao crystal: e no meio do throno, e ao derredor do throno quatro Animaes cheios de olhos, por diante, e por detraz.

7 E o primeiro animal era semelhante a hum leão; e o segundo era semelhante a hum novilho; e o terceiro tinha o aspecto como de homem; e o quarto era semelhante a huma aguia voando.

8 E os quatro Animaes tinhão cada hum seis azas; e á roda, e por dentro estavão cheios de olhos; e não cessavão de dizer de dia, e de noite: Santo, Santo, Santo, Senhor Deos Todo Poderoso, que era, e que he, e que ha de vir.

9 E quando estes Animaes davão gloria, e honra, e benção áquelle, que está assentado no throno, que vive por seculos dos seculos;

10 Os vinte quatro Anciãos se prostravão diante do que está assentado no throno, e adoravão ao que vive por seculos dos seculos, e lançavão as suas coroas diante do throno, dizendo:

11 Tu es digno, ô Senhor nosso Deos, de receber gloria, e honra, e poder: porque tu creaste todas as cousas, e pela tua vontade he que ellas erão, e forão creadas.

CAP. V.

E VI eu na mão direita do que estava assentado no throno, hum Livro escrito por dentro, e por fóra, sellado a sete sellos.

2 E vi hum Anjo forte, que dizia a grande brado: Quem he digno de abrir o Livro, e de desatar os seus sellos?

3 E nenhum podia, nem no Ceo, nem na terra, nem debaixo da terra, abrir o Livro, nem olhar para elle.

4 E eu me desfazia em lagrimas, por ver que ninguem se tinha achado, que fosse digno de abrir o Livro, nem de olhar para elle.

5 Porém hum dos Anciãos me disse: Não chores: Eis-aqui o Leão da Tribu de Juda, o Garfo de David, que pela sua victoria alcançou o poder de abrir o Livro, e de desatar os seus sete sellos.

6 E olhei eu; e eis-que no meio do throno, e dos quatro Animaes, e no meio dos Anciãos, hum Cordeiro como morto, que estava em pé, e que tinha sete córnos, e sete olhos, que são os sete espiritos de Deos, mandados por toda a terra.

7 E veio elle, e tomou o Livro da mão direita do que estava assentado no throno.

8 E depois que elle o abrio, os quatro Animaes, e os vinte quatro Anciãos se prostrárão diante do Cordeiro, tendo cada hum cytharas, e redomas de ouro cheias de cheiros, que são as orações dos Santos:

9 E cantavão hum cantico novo, dizendo: Digno es, Senhor, de tomar o Livro, e de desatar os seus sellos: porque tu foste morto, e nos remiste para Deos pelo teu sangue, de toda a Tribu, e de toda a Lingua, e de todo o Povo, e de toda a Nação;

10 E tu nos fizeste Reis, e Sacerdotes para o nosso Deos; e nós reinaremos sobre a terra.

11 E olhei eu, e ouvi ao derredor do throno, e dos Animaes, e dos Anciãos a voz de muitos Anjos, cujo número chegava a milhares de milhares,

12 Que dizião em alta voz: Digno he o Cordeiro, que foi morto, de receber a virtude, e a divindade, e a sabedoria, e a fortaleza, e a honra, e a gloria, e a benção.

13 E ouvi todas as creaturas, que ha no Ceo, e na terra, e debaixo da terra, e as que ha no mar, e tudo o que ha nestes lugares: eu as ouvi todas, dizendo: Ao que está assentado no throno, e a Cordeiro, benção, e honra, e gloria, e poder por seculos de seculos.

14 E os quatro Animaes dizião: Amen. E os vinte quatro Anciãos tendo-se prostrado sobre os seus rostos, adorárão ao que vive por seculos de seculos.

CAP. VI.

E VI eu que o Cordeiro tinha aberto hum dos sete sellos, e ouvi hum dos quatro animaes, que dizia com huma voz, como de hum trovão: Vem, e vê.

2 E olhei eu, e eis-que vi hum cavallo branco; e aquelle, que estava montado sobre elle, tinha hum arco, e foi-lhe dada huma coroa, e elle sahio como hum vencedor, que vai continuar as suas victorias.

3 E como elle tivesse aberto o segundo sello, ouvi o segundo animal, que dizia: Vem, e vê.

4 Logo sahio outro cavallo vermelho: e ao que estava montado sobre elle, foi dado o poder de tirar a paz de sima da terra, e de fazer que os homens de parte a parte se matassem, e foi-lhe dada huma grande espada.

5 E como elle tivesse aberto o terceiro sello, ouvi eu o terceiro animal, que dizia: Vem, e vê. E eis-que vi hum cavallo negro: e aquelle, que estava montado sobre elle, tinha na sua mão huma balança.

6 E eu ouvi huma voz como do meio dos quatro animaes, que dizia: Meia oitava de trigo valerá hum dinheiro: e tres oitavas de cevada hum dinheiro; mas não danes o vinho, nem o azeite.

7 E como elle tivesse aberto o quarto sello, ouvi eu a voz do quarto animal, que dizia: Vem, e vê.

8 E eis-que vi hum cavallo amarello: e aquelle, que estava montado sobre elle, chamava-se a Morte, e seguia-o o Inferno; e foi-lhe dado poder sobre as quatro partes da terra, para matar á espada, á fome, e pela mortandade, e pelas bestas féras.

VERSIO ANGLICANA.

will sup with him, and he with me.

21 To him that overcometh[a] will I grant to sit[c] with me in my throne, even as I also overcame,[d] and am set down with my Father in his throne.

22 He[f] that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

CHAP. IV.

AFTER this I looked, and, behold, a door *was* opened in heaven; and the first voice[h] which I heard *was* as it were of a trumpet talking with me; which said, Come[k] up hither, and I will shew thee things which must be hereafter.

2 And immediately I was in[m] the Spirit: and, behold, a throne[o] was set in heaven, and *one* sat[p] on the throne.

3 And he that sat was to look upon like a jasper and a sardine stone: and *there was* a rainbow round about the throne, in sight like unto an emerald.

4 And round about the throne *were* four and twenty seats:[u] and upon the seats I saw four and twenty elders sitting, clothed in white raiment;[v] and they had on their heads crowns[w] of gold.

5 And out of the throne proceeded lightnings[y] and thunderings and voices: and *there were* seven lamps[z] of fire burning before the throne, which are the seven Spirits[b] of God.

6 And before the throne *there was* a sea[c] of glass like unto crystal: and in the midst of the throne, and round about the throne, *were* four beasts,[e] full of eyes before and behind.

7 And the first beast *was* like a lion, and the second beast like a calf, and the third beast had a face as a man, and the fourth beast *was* like a flying eagle.

8 And the four beasts had each of them six wings[h] about *him*; and *they were* full of eyes within: and they [γ] rest not day and night, saying, Holy, holy, holy, Lord God Almighty, which was, and is, and is to come.

9 And when those beasts give glory and honour and thanks to him that sat on the throne, who[k] liveth for ever and ever,

10 The four and twenty elders fall down before him that sat on the throne, and worship him that liveth for ever and ever, and cast their crowns[n] before the throne, saying,

11 Thou art worthy,[o] O Lord, to receive glory and honour and power:[p] for thou hast created all things, and for thy pleasure they are and were created.

CHAP. V.

AND I saw in the right hand of him that sat on the throne a book[q] written within and on the back side, sealed[r] with seven seals.

2 And I saw a strong angel proclaiming with a loud voice, Who is worthy to open the book, and to loose the seals thereof?

3 And no man in heaven, nor in earth, neither under the earth, was able to open the book, neither to look thereon.

4 And I wept much, because no man was found worthy to open and to read the book, neither to look thereon.

5 And one of the elders saith unto me, Weep not: behold, the Lion[t] of the tribe of Juda, the Root[u] of David, hath prevailed to open the book, and to loose the seven seals thereof.

6 And I beheld, and, lo, in the midst of the throne and of the four beasts, and in the midst of the elders, stood a Lamb,[b] as it had been slain, having seven horns and seven eyes,[e] which are the seven Spirits of God sent forth into all the earth.

7 And he came and took the book out of the right hand of him that sat upon the throne.

8 And when he had taken the book, the four beasts[g] and four *and* twenty elders, fell down before the Lamb, having every one of them harps,[i] and golden vials full of [β] odours, which are the prayers[l] of saints.

9 And they sung a new song,[n] saying, Thou art worthy to take the book, and to open the seals thereof: for thou wast slain, and hast redeemed us to God by thy blood,[q] out of every kindred,[r] and tongue, and people, and nation;

10 And hast made us unto our God kings[s] and priests: and we shall reign[t] on the earth.

11 And I beheld, and I heard the voice of many angels round about the throne and the beasts and the elders: and the number[x] of them was ten thousand times ten thousand, and thousands of thousands;

12 Saying with a loud voice, Worthy[a] is the Lamb that was slain to receive power, and riches, and wisdom, and strength, and honour, and glory, and blessing.

13 And every creature[d] which is in heaven, and on the earth, and under the earth, and such as are in the sea, and all that are in them, heard I saying, Blessing,[f] and honour, and glory, and power, *be* unto him that sitteth upon the throne, and unto the Lamb for ever and ever.

14 And the four beasts[g] said, Amen. And the four *and* twenty elders fell down and worshipped him that liveth for ever and ever.

CHAP. VI.

AND I saw when the Lamb opened one of the seals;[i] and I heard, as it were the noise of thunder, one of the four beasts, saying, Come and see.

2 And I saw, and behold a white[l] horse: and he that sat on him had a bow; and a crown was given unto him: and he went forth conquering,[m] and to conquer.

3 And when he had opened the second seal, I heard the second beast say, Come and see.

4 And there went out another horse *that was* red: and *power* was given to him that sat thereon to take peace from the earth, and that they should kill one another: and there was given unto him a great sword.

5 And when he had opened the third seal, I heard the third beast say, Come and see. And I beheld, and lo, a black horse; and he that sat on him had a pair of balances in his hand.

6 And I heard a voice in the midst of the four beasts say, [δ] A measure of wheat for a penny, and three measures of barley for a penny; and *see* thou hurt[s] not the oil and the wine.

7 And when he had opened the fourth seal, I heard the voice of the fourth beast say, Come and see.

8 And I looked, and behold a pale horse; and his name that sat on him was Death, and Hell followed with him. And power was given [ζ] unto them over the fourth part of the earth, to kill[v] with

A. D. 96.

a ch. 12. 11. 1Jn°. 5. 4,5.
b Is. 53. 7. Jn°. 1.29,36.
c Lu. 22. 30.
d Jn°. 16. 33.
e Zec. 4. 10.
f ch. 2. 7.
g ch. 4.4,8,10.
h ch. 1. 10.
i ch. 15. 2.
k ch. 11. 12.
β or, *incense.*
l Ps. 141. 2.
m ch. 17. 3. 21. 10. Eze 3.12..14.
n ch. 14. 3.
o Is. 6. 1. Je. 17. 12. Eze. 1.26,28.
p Da. 7. 9. He. 8. 1.
q Ac. 20. 28. Ep. 1. 7. He. 9. 12. 1Pe. 1.18,19.
r ch. 7. 9.
s ch. 1. 6.
t ch. 22. 5.
u ch. 11. 16.
v ch. 3. 4, 5.
w ver. 10.
x Da. 7. 10. He. 12. 22.
y ch. 8. 5. 16. 18.
z Ge. 15. 17. Ex. 37. 23. Zec. 4. 2.
a ch. 4. 11.
b ch. 1. 4.
c ch. 15. 2.
d Phi. 2. 10.
e Eze. 1.5,&c. 10. 14.
f 1Ch. 29. 11. 1 Ti. 6. 16. 1 Pe. 4. 11.
g ch. 19. 4.
h Is. 6. 2, &c.
γ *have no rest.*
i ch. 5. 5.
k ch. 5. 14.
l Zec. 6.3,&c.
m Ps. 45. 3..5.
n ver. 4.
o ch. 5. 12.
p Col. 1. 16.
q Eze. 2.9,10.
r Is. 29. 11.
δ The word *chœnix* signifieth a measure containing one wine quart, and the twelfth part of a quart.
s ch. 9. 4.
t Ge. 49.9,10. Nu. 24. 9. He. 7. 14.
u ch. 22. 16. Is. 11. 1,10.
ζ or, *to him.*
v Eze. 14. 21.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. VII. VIII.

ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν [n]μαρτυρίαν [f] ἣν εἶχον·

10 Καὶ [a]ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινὸς, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν [h]ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ [a]ἐδόθησαν [a]ἑκάστοις [a]στολαὶ λευκαὶ, καὶ ἐῤῥέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον [b]μικρὸν, ἕως [b]οὗ πληρώσονται καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν [f] οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ [e]εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην· καὶ [b]ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη [f] ἐγένετο [n]ὡς αἷμα·

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ [i]βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου σειομένη.

14 Καὶ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον [n]εἱλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν·

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ [a]δυνατοὶ, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ [c]πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων·

16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου·

17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα [e]ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς [n]αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται [n]σταθῆναι,

Κεφ. ζ'. VII.

ΚΑΙ μετὰ [h]ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ [i]πᾶν δένδρον.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον [n]ἀναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίζωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· ρμδ' χιλιάδες [n]ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ.

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ' χιλιάδες [n]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι·

6 Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ, ιβ' χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι·

7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευῒ, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχὰρ, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι·

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ιβ' χιλιάδες, [c]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ, ιβ' χιλιάδες [c]ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμιν, ιβ' χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι [d]αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, [n]ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, [a]περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς· καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·

10 Καὶ [a]κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· Ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ [i]τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τῷ ἀρνίῳ.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἑστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ [l]πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς, τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

14 Καὶ εἴρηκα αὐτῷ· Κύριε [f], σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης· καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκακαν [a]στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν [e]ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·

17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀναμέσον τοῦ θρόνου [i]ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζώσας πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον [l]ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΑΙ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον.

2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστήκασι· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ [h]τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ [n]ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιάστηριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων [n]ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ λιβανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι [f] ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος [b]ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· [f] καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα [c]πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα.

9 Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων [c]τῶν [e]ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων [k]διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπας, καὶ ἔπεσεν επι το τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς [f] ὑδάτων.

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, VII. VIII.

potestas super quattuor partes terræ, interficere gladio, fame, et morte, et bestiis terræ.

9 Et cum aperuisset sigillum quintum: vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei, et propter testimonium, quod habebant,

10 Et clamabant voce magna, dicentes: Usquequo Domine, (sanctus, et verus) non judicas, et non vindicas sanguinem nostrum de iis, qui habitant in terra?

11 Et datæ sunt illis singulæ stolæ albæ: et dictum est illis ut requiescerent adhuc tempus modicum donec compleantur conservi eorum, et fratres eorum, qui interficiendi sunt sicut et illi.

12 Et vidi cum aperuisset sigillum sextum: et ecce terræmotus magnus factus est, et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus: et luna tota facta est sicut sanguis:

13 Et stellæ de cælo ceciderunt super terram, sicut ficus emittit grossos suos cum a vento magno movetur.

14 Et cælum recessit sicut liber involutus: et omnis mons, et insulæ de locis suis motæ sunt:

15 Et reges terræ, et principes, et tribuni, et divites, et fortes, et omnis servus, et liber absconderunt se in speluncis, et in petris montium:

16 Et dicunt montibus, et petris: Cadite super nos, et abscondite nos a facie sedentis super thronum, et ab ira Agni:

17 Quoniam venit dies magnus iræ ipsorum: et quis poterit stare?

CHAP. VII.

POST hæc vidi quattuor Angelos stantes super quattuor angulos terræ, tenentes quattuor ventos terræ ne flarent super terram, neque super mare, neque in ullam arborem.

2 Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi: et clamavit voce magna quattuor Angelis, quibus datum est nocere terræ, et mari,

3 Dicens: Nolite nocere terræ, et mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum.

4 Et audivi numerum signatorum, centum quadraginta quattuor millia signati ex omni tribu filiorum Israel.

5 Ex tribu Juda duodecim millia signati: Ex tribu Ruben duodecim millia signati: Ex tribu Gad duodecim millia signati:

6 Ex tribu Aser duodecim millia signati: Ex tribu Nephtali duodecim millia signati: Ex tribu Manasse duodecim millia signati:

7 Ex tribu Simeon duodecim millia signati: Ex tribu Levi duodecim millia signati: Ex tribu Issachar duodecim millia signati:

8 Ex tribu Zabulon duodecim millia signati: Ex tribu Joseph duodecim millia signati: Ex tribu Benjamin duodecim millia signati.

9 Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus, et tribubus, et populis, et linguis: stantes ante thronum, et in conspectu Agni, amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum:

10 Et clamabant voce magna dicentes: Salus Deo nostro, qui sedet super thronum, et Agno.

11 Et omnes Angeli stabant in circuitu throni, et seniorum, et quattuor animalium: et ceciderunt in conspectu throni in facies suas, et adoraverunt Deum,

12 Dicentes, Amen. Benedictio, et claritas, et sapientia, et gratiarum actio, honor, et virtus, et fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum, Amen.

13 Et respondit unus de senioribus, et dixit mihi: Hi, qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? et unde venerunt?

14 Et dixi illi: Domine mi, tu scis. Et dixit mihi: Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna, et laverunt stolas suas, et dealbaverunt eas in sanguine Agni.

15 Ideo sunt ante thronum Dei, et serviunt ei die ac nocte in templo ejus: et qui sedet in throno, habitabit super illos:

16 Non esurient, neque sitient amplius, nec cadet super illos sol, neque ullus æstus:

17 Quoniam Agnus, qui in medio throni est, reget illos, et deducet eos ad vitæ fontes aquarum, et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.

CHAP. VIII.

ET cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, quasi media hora.

2 Et vidi septem Angelos stantes in conspectu Dei: et datæ sunt illis septem tubæ.

3 Et alius Angelus venit, et stetit ante altare habens thuribulum aureum: et data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum Dei.

4 Et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu Angeli coram Deo.

5 Et accepit angelus thuribulum, et implevit illud de igne altaris, et misit in terram, et facta sunt tonitrua, et voces, et fulgura, et terræmotus magnus.

6 Et septem Angeli, qui habebant septem tubas, præparaverunt se ut tuba canerent.

7 Et primus Angelus tuba cecinit, et facta est grando, et ignis, mista in sanguine, et missum est in terram, et tertia pars terræ combusta est, et tertia pars arborum concremata est, et omne fœnum viride combustum est.

8 Et secundus Angelus tuba cecinit: et tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare, et facta est tertia pars maris sanguis,

9 Et mortua est tertia pars creaturæ eorum, quæ habebant animas in mari, et tertia pars navium interiit.

10 Et tertius Angelus tuba cecinit: et cecidit de cælo stella magna, ardens tamquam facula, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum:

VERSIO LUSITANA.

9 E como elle tivesse aberto o quinto sello, vi eu debaixo do Altar as almas dos que tinhão sido mortos por causa da palavra de Deos; e pelo testemunho, que tinhão dado delle,

10 E gritavão, dizendo em altas vozes: Até quando, Senhor, que es santo, e verdadeiro, dilatas tu o fazer-nos justiça, e vingar o nosso sangue dos que habitão sobre a terra?

11 Então lhes forão dadas a cada hum suas vestiduras brancas compridas, e foi-lhes dito que esperassem ainda socegadamente por hum pouco de tempo, até que se enchesse o número dos seus conservos, e de seus irmãos, que com elles havião de padecer a morte, como elles.

12 E vi eu, tendo elle aberto o sexto sello, e eis-que se seguio hum grande terremoto; e o Sol se fez negro, como hum sacco de cilicio; e a Lua se tornou toda como sangue:

13 E as estrellas do Ceo cahírão sobre a terra, como quando a figueira, sendo agitada de hum grande vento, deixa cahir os seus figos verdes.

14 E o Ceo desappareceo como hum livro, que se enrola; e todos os Montes, e Ilhas se movêrão dos seus lugares:

15 E os Reis da terra, e os Principes, e os officiaes de guerra, e os ricos, e os poderosos, e todos os homens, assim livres, como escravos, se escondèrão nas cavernas, e nos rochedos dos montes;

16 E disserão aos montes, e aos rochedos: Cahi sobre nós, e escondei-nos de diante da face do que está assentado no throno, e da ira do Cordeiro:

17 Porque chegou o grande dia da ira delles: e quem poderá subsistir?

CAP. VII.

DEPOIS disto vi eu quatro Anjos nos quatro cantos da terra, que tem mão nos quatro ventos, para que elles não assoprassem sobre a terra, nem sobre o mar, nem sobre arvore alguma.

2 Vi mais outro Anjo, que subia da parte do Oriente, e levava o sinal do Deos vivo; e elle gritou em alta voz aos quatro Anjos, a quem fora dado o poder de fazer mal á terra, e ao mar,

3 Dizendo: Não façais mal á terra, nem ao mar, nem ás arvores, até que nós tenhamos assinalado nas testas os servos de nosso Deos.

4 E ouvi que o número dos que forão assinalados, era de cento e quarenta e quatro mil de todas as Tribus dos filhos de Israel.

5 Erão doze mil assinalados da Tribu de Juda: doze mil da Tribu de Ruben: doze mil da Tribu de Gad:

6 Doze mil da Tribu de Aser: doze mil da Tribu de Nefthali: doze mil da Tribu de Manásses:

7 Doze mil da Tribu de Simeão: doze mil da Tribu de Levi: doze mil da Tribu de Issachar:

8 Doze mil da Tribu de Zabulon: doze mil da Tribu de José: doze mil da Tribu de Benjamin.

9 Depois disto vi huma grande multidão, que ninguem podia contar, de toda a Nação, e de toda a Tribu, e de todo o povo, e de toda a Lingua, que estavão em pé diante do throno, e diante do Cordeiro, vestidos de vestiduras brancas compridas, e com palmas nas suas mãos:

10 E gritavão em alta voz, dizendo: Saude ao nosso Deos, que está assentado no throno, e ao Cordeiro.

11 E todos os Anjos estavão em pé ao derredor do throno, e dos Anciãos, e dos quatro Animaes; e tendo-se prostrado sobre os seus rostos diante do throno, adorárão a Deos,

12 Dizendo: Amen. Benção, e gloria, e sabedoria, e acção de graças, e honra, e poder, e fortaleza ao nosso Deos por seculos de seculos. Amen.

13 Então respondeo hum dos Anciãos, e disse me: Quem são estes, que estão vestidos de vestiduras brancas compridas? e donde vierão elles?

14 E eu lhe disse: Meu Senhor, tu bem o sabes. E elle me disse: Estes são os que vierão de huma grande tribulação, e que lavárão, e jaspeárão as suas vestiduras compridas no sangue do Cordeiro.

15 Por isso elles estão diante do throno de Deos, e de dia, e de noite o servem no seu Templo; e aquelle, que está assentado no throno, os cubrirá como hum pavilhão:

16 Elles não terão mais fome, nem mais sede, e nem o Sol, nem a calma os incommodará mais:

17 Porque o Cordeiro, que está no meio do throno, os dirigira, e conduzil-los-ha ás fontes das aguas vivas, e Deos affugentará dos seus olhos todas as lagrimas.

CAP. VIII

E DEPOIS que o Cordeiro abrio o setimo sello, fez-se hum silencio no Ceo perto de meia hora.

2 E eu vi os sete Anjos, que assistem diante da face de Deos, e derão-se-lhes sete Trombetas.

3 Então veio outro Anjo, que se poz em pé diante do Altar, tendo hum thuribulo de ouro: e foi-lhe dada grande cópia de incenso, para que elle offerecesse as orações de todos os Santos sobre o Altar de ouro, que está diante do throno de Deos.

4 E o fumo dos incensos compostos das orações dos Santos, elevando-se da mão do Anjo, subio diante de Deos.

5 E tomou o Anjo o thuribulo; e tendo-o enchido de fogo do Altar, o lançou sobre a terra, e se fizerão trovões, e estrondos, e relampagos, e hum grande terremoto.

6 Então os sete Anjos, que tinhão as sete Trombetas, se preparárão para as fazer soar.

7 E tocou o primeiro Anjo a Trombeta, e formou-se huma chuva de pedra, e de fogo, misturado de sangue, que cahio sobre a terra; e a terça parte da terra, e das arvores foi queimada, e o mesmo fogo consumio toda a herva verde.

8 E tocou o segundo Anjo a Trombeta; e appareceo como hum grande monte ardendo em fogo, que foi lançado sobre o mar, e a terça parte do mar se fez sangue,

9 E a terça parte das creaturas, que vivião no mar, morreo, e a terça parte das náos pereceo.

10 E tocou o terceiro Anjo a Trombeta; e huma grande Estrella ardente, como hum facho, cahio do Ceo sobre a terça parte dos rios, e sobre as fontes das aguas:

VERSIO ANGLICANA.

sword, and with hunger, and with death, and with the beasts of the earth.

9 And when he had opened the fifth seal, I saw under the altar[c] the souls[d] of them that were slain for[f] the word of God, and for the testimony which they held:

10 And they cried with a loud voice, saying, How[i] long, O Lord, holy and true, dost thou not judge and avenge[k] our blood on them that dwell on the earth?

11 And white[l] robes were given unto every one of them; and it was said unto them, that they should rest[n] yet for a little season, until[o] their fellow-servants also and their brethren, that should be killed as they *were*, should be fulfilled.

12 And I beheld when he had opened the sixth seal, and, lo, there was a great earthquake;[p] and the sun[q] became black as sackcloth of hair, and the moon became as blood;

13 And the stars[r] of heaven fell unto the earth, even as a fig-tree casteth her [β]untimely figs, when she is shaken of a mighty wind.

14 And the heaven[v] departed as a scroll when it is rolled together; and every mountain[w] and island were moved out of their places.

15 And the kings of the earth, and the great men, and the rich men, and the chief captains, and the mighty men, and every bondman, and every freeman, hid themselves[b] in the dens and in the rocks of the mountains;

16 And said[d] to the mountains and rocks, Fall on us, and hide us from the face of him that sitteth on the throne, and from the wrath of the Lamb:

17 For the [f]great day of his wrath is come; and who[g] shall be able to stand?

CHAP. VII.

AND after these things I saw four angels standing on the four corners of the earth, holding the four winds[k] of the earth, that the wind should not blow on the earth, nor on the sea, nor on any tree.

2 And I saw another angel ascending from the east, having the seal[n] of the living God: and he cried with a loud voice to the four angels, to whom it was given to hurt the earth and the sea,

3 Saying, Hurt[p] not the earth, neither the sea, nor the trees, till we have[q] sealed the servants of our God in their foreheads.[r]

4 And I heard the number of them which were sealed: *and there were* sealed an hundred *and* forty *and* four[u] thousand of all the tribes of the children of Israel.

5 Of the tribe of Juda *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Reuben *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Gad *were* sealed twelve thousand.

6 Of the tribe of Aser *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Nepthalim *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Manasses *were* sealed twelve thousand.

7 Of the tribe of Simeon *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Levi *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Issachar *were* sealed twelve thousand.

8 Of the tribe of Zabulon *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Joseph *were* sealed twelve thousand. Of the tribe of Benjamin *were* sealed twelve thousand.

9 After this I beheld, and, lo, a great multitude, which no man could number, of all nations,[a] and kindreds, and people, and tongues, stood before the throne, and before the Lamb, clothed[b] with white robes, and palms[e] in their hands;

10 And cried[g] with a loud voice, saying, Salvation[h] to our God which sitteth upon the throne, and unto the Lamb.

11 And all the angels stood round about the throne, and *about* the elders and the four beasts, and fell before the throne on their faces, and worshipped God,

12 Saying,[m] Amen: Blessing, and glory, and wisdom, and thanksgiving, and honour, and power, and might, *be* unto our God for ever and ever. Amen.

13 And one of the elders answered, saying unto me, What are these which are arrayed in white robes? and whence came they?

14 And I said unto him, Sir, thou knowest. And he said to me, These are they which came out of great tribulation,[s] and have washed[t] their robes, and made them white in the blood[u] of the Lamb.

15 Therefore are they before the throne of God, and serve him day and night in his temple: and he that sitteth on the throne shall dwell[x] among them.

16 They shall hunger[y] no more, neither thirst any more; neither shall the sun light on them, nor any heat.[z]

17 For the Lamb, which is in the midst of the throne, shall feed[a] them, and shall lead them unto living fountains of waters: and God shall wipe[c] away all tears from their eyes.

CHAP. VIII.

AND when he had opened the seventh seal,[e] there[f] was silence in heaven about the space of half an hour.

2 And I saw the seven angels which stood[h] before God; and to them were given seven trumpets.[i]

3 And another angel came and stood at the altar, having a golden censer; and there was given unto him much incense, that he should [γ]offer *it* with the prayers[l] of all saints upon the golden[m] altar which was before the throne.

4 And the smoke of the incense,[o] *which came* with the prayers of the saints, ascended up before God out of the angel's hand.

5 And the angel took the censer, and filled it with fire of the altar, and cast *it* [δ]into the earth: and there were voices,[s] and thunderings, and lightnings, and an earthquake.[t]

6 And the seven angels which had the seven trumpets prepared themselves to sound.

7 The first angel sounded, and there[v] followed hail and fire mingled with blood, and they were cast upon the earth: and the third part of trees[w] was burnt up, and all green grass was burnt up.

8 And the second angel sounded, and as it were a great mountain[x] burning with fire was cast into the sea:[y] and the third part of the sea became blood;[z]

9 And the third part of the creatures which were in the sea, and had life, died; and the third part of the ships were destroyed.

10 And the third angel sounded, and there fell[a] a great star from heaven, burning as it were a lamp, and it fell upon the third part of the rivers, and upon the fountains of waters:

A. D. 96.

a ch. 5. 9. Ro. 11. 25.
b ch. 6. 11.
c ch. 8. 3.
d ch. 20. 4.
e Le. 23. 40.
f ch. 1. 9. 12. 17.
g Zec. 4. 7.
h ch. 19. 1. Is. 43. 11.
i Zec. 1. 12.
k ch. 11. 18. De.32.41..43.
l ch. 7. 9, 14.
m ch.5.13,14. Jude 25.
n ch. 14. 13.
o He. 11. 40.
p ch. 16. 18.
q Joel 2.10,31 3. 15. Mat. 24. 29
r ch. 8. 10.
s ch. 6. 9. Jno. 16. 33.
t 1 Co. 6. 11. He. 9. 14.
β or, *green.*
u ch. 1. 5. 1 Jno. 1. 7.
v Ps. 102. 26. Is. 34. 4.
w ch. 16. 20. Je. 4. 23, 24. Hab.3.6,10.
x ch. 21. 3, 4.
y Is. 49. 10.
z Ps. 121. 6. Is. 4. 6.
a Ps.23.1,2,5. 36. 8. Is. 40. 11.
b Is. 2. 19.
c Is. 25. 8.
d ch. 9. 6. Ho. 10. 8. Lu. 23. 30.
e ch. 5. 1.
f ch. 16. 14. Is. 13. 6, &c. Zep.1.14,&c.
g Ps. 76. 7.
h Lu. 1. 19.
i 2Ch. 29. 25..28.
k Da. 7. 2.
γ or, *add* it *to.*
l ch. 5. 8.
m ch. 6. 9.
n 2 Ti. 2. 19.
o Ex. 30. 1.
p ch. 6. 6.
q Eze. 9. 4.
r ch. 22. 4.
δ or, *upon.*
s ch. 16. 18.
t 2 Sa. 22. 8.
u ch. 14. 1.
v Eze. 38. 22.
w Is. 2. 13.
x Je. 51. 25.
y Am. 7. 4.
z ch.16.3,&c. Ex.7.19..21.
a ch. 9. 1. Is. 14. 12.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, IX. X. XI.

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἄψινθος· καὶ γίνεται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων· ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Κεφ. θ΄. IX.

ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

4 Καὶ ἐῤῥέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ᾽ ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ᾽ αὐτῶν.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων.

8 Καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν.

9 Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων, ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.

10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.

11 Καὶ ἔχουσιν ἐφ᾽ αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,

14 Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὃς εἶχε τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ, δύο μυριάδες μυριάδων· καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας, πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.

18 Ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 Αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσιν, αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς· καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν·

21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Κεφ. ι΄. X.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός.

2 Καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεῳγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν.

3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.

4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν μοι· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς.

5 Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν·

6 Καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ· ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι·

7 Ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ λέγουσα· Ὕπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Κεφ. ια΄. XI.

ΚΑΙ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· Ἔγειραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, IX. X. XI.

11 Et nomen stellæ dicitur Absinthium; et facta est tertia pars aquarum in absinthium: et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt.

12 Et quartus Angelus tuba cecinit: et percussa est tertia pars solis, et tertia pars lunæ, et tertia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia pars eorum, et diei non luceret pars tertia, et noctis similiter.

13 Et vidi, et audivi vocem unius aquilæ volantis per medium cæli, dicentis voce magna: Væ, væ, væ habitantibus in terra de ceteris vocibus trium Angelorum, qui erant tuba canituri.

CAP. IX.

ET quintus Angelus tuba cecinit; et vidi stellam de cælo cecidisse in terram, et data est ei clavis putei abyssi.

2 Et aperuit puteum abyssi: et ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magnæ: et obscuratus est sol, et aer de fumo putei:

3 Et de fumo putei exierunt locustæ in terram, et data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ:

4 Et præceptum est illis ne læderent fœnum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem: nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis.

5 Et datum est illis ne occiderent eos: sed ut cruciarent mensibus quinque: et cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii cum percutit hominem.

6 Et in diebus illis quærent homines mortem, et non invenient eam: et desiderabunt mori, et fugiet mors ab eis:

7 Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium: et super capita earum tamquam coronæ similes auro: et facies earum tamquam facies hominum.

8 Et habebant capillos sicut capillos mulierum: et dentes earum sicut dentes leonum erant:

9 Et habebant loricas sicut loricas ferreas, et vox alarum earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum:

10 Et habebant caudas similes scorpionum, et aculei erant in caudis earum: et potestas earum nocere hominibus mensibus quinque:

11 Et habebant super se regem angelum abyssi, cui nomen Hebraice Abaddon, Græce autem Apollyon, Latine habens nomen Exterminans.

12 Væ unum abiit, et ecce veniunt adhuc duo væ post hæc.

13 Et sextus Angelus tuba cecinit: et audivi vocem unam ex quattuor cornibus altaris aurei, quod est ante oculos Dei,

14 Dicentem sexto Angelo, qui habebat tubam: Solve quattuor angelos, qui alligati sunt in flumine magno Euphrate.

15 Et soluti sunt quattuor Angeli, qui parati erant in horam, et diem, et mensem, et annum: ut occiderent tertiam partem hominum.

16 Et numerus equestris exercitus vicies millies dena millia. Et audivi numerum eorum.

17 Et ita vidi equos in visione: et qui sedebant super eos, habebant loricas igneas, et hyacinthinas, et sulphureas, et capita equorum erant tamquam capita leonum: et de ore eorum procedit ignis, et fumus, et sulphur.

18 Et ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum de igne, et de fumo, et sulphure, quæ procedebant de ore ipsorum.

19 Potestas enim equorum in ore eorum est, et in caudis eorum: nam caudæ eorum similes serpentibus, habentes capita: et in his nocent.

20 Et ceteri homines, qui non sunt occisi in his plagis, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, et simulacra aurea, et argentea, et ærea, et lapidea, et lignea, quæ neque videre possunt, neque audire, neque ambulare,

21 Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis, neque a veneficiis suis, neque a fornicatione sua, neque a furtis suis.

CAP. X.

ET vidi alium Angelum fortem descendentem de cælo amictum nube, et iris in capite ejus, et facies ejus erat ut sol, et pedes ejus tamquam columnæ ignis:

2 Et habebat in manu sua libellum apertum: et posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram:

3 Et clamavit voce magna, quemadmodum cum leo rugit. Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas.

4 Et cum locuta fuissent septem tonitrua voces suas, ego scripturus eram: et audivi vocem de cælo dicentem mihi: Signa quæ locuta sunt septem tonitrua: et noli ea scribere.

5 Et angelus, quem vidi stantem super mare, et super terram, levavit manum suam ad cælum:

6 Et juravit per viventem in sæcula sæculorum, qui creavit cælum, et ea quæ in eo sunt: et terram, et ea quæ in ea sunt: et mare, et ea quæ in eo sunt: Quia tempus non erit amplius:

7 Sed in diebus vocis septimi angeli, cum cœperit tuba canere, consummabitur mysterium Dei, sicut evangelizavit per servos suos Prophetas.

8 Et audivi vocem de cælo iterum loquentem mecum, et dicentem: Vade, et accipe librum apertum de manu angeli stantis super mare, et super terram.

9 Et abii ad angelum, dicens ei, ut daret mihi librum. Et dixit mihi: Accipe librum, et devora illum: et faciet amaricari ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulce tamquam mel.

10 Et accepi librum de manu angeli, et devoravi illum: et erat in ore meo tamquam mel dulce: et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus:

11 Et dixit mihi: Oportet te iterum prophetare Gentibus, et populis, et linguis, et regibus multis.

CAP. XI.

ET datus est mihi calamus similis virgæ, et dictum est mihi: Surge, et metire templum Dei, et altare, et adorantes in eo.

VERSIO LUSITANA.

11 E o nome desta Estrella era Absinthio; e a terça parte das aguas se converteo em absinthio; e muitos homens morrêrão nas aguas, porque ellas se tornárão amargosas.

12 E touco o quarto Anjo a Trombeta; e foi ferida a terça parte do Sol, e a terça parte da Lua, e a terça parte das Estrellas; de sorte, que elles ficárão escurecidos na sua terça parte, e o dia perdeo a terça parte da sua luz, e assim mesmo a noite.

13 Então vi eu, e ouvi a voz de huma Aguia, que voava pelo meio do Ceo, e que dizia em alta voz: Ai, ai, ai dos Habitantes da terra, por causa das outras vozes dos tres Anjos, que hão de tocar a Trombeta.

CAP. IX.

E TOCOU o quinto Anjo a Trombeta; e eu vi huma estrella, que cahia do Ceo sobre a terra, e foi-lhe dada a chave do poço do abysmo.

2 E ella abrio o poço do abysmo; e do poço se levantou hum fumo, como o de huma grande fornalha: e o Sol, e o ar ficárão escurecidos com o fumo do poço:

3 E do fumo do poço sahírão gafanhotos, que se espalhárão sobre a terra; e foi-lhes dado hum poder, como o que tem os escorpiões da terra:

4 E foi-lhes mandado que não fizessem mal á herva da terra, nem a cousa alguma verde, nem a arvore alguma; mas sómente aos homens, que não tivessem o sinal de Deos nas suas testas:

5 E deo-se-lhes poder, não de os matarem; mas de os atormentarem por cinco mezes: e o tormento, que elles fazem padecer, he semelhante ao que causa o escorpião, quando pica ao homem.

6 E nestes dias os homens buscaráõ a morte, e não a acharáõ: elles desejaráõ morrer, e a morte fugirá delles.

7 Ora a figura destes gafanhotos era como a dos cavallos preparados para a batalha: elles levavão sobre as cabeças humas como coroas, que parecião de ouro; e os seus rostos erão como os rostos dos homens.

8 E tinhão os cabellos como os cabellos das mulheres; e os seus dentes erão como os dentes dos leões:

9 E tinhão coiraças como de fogo, e o estrondo das suas azas era como o estrondo dos coches a muitos cavallos, que correm a pelejar:

10 E as suas caudas erão semelhantes ás dos escorpiões; e havia nas caudas huns aguilhões; e tinhão poder de fazerem mal aos homens por cinco mezes:

11 E tinhão por seu Rei o Anjo do abysmo, chamado em Hebreo Abaddon, e em Grego Apollyon, que quer dizer Exterminador.

12 Este primeiro ai passou; e eis-aqui ainda outros dous ais, que se seguem.

13 E tocou o sexto Anjo a Trombeta; e eu ouvi huma voz, que sahia dos quatro cantos do Altar de ouro, que está diante de Deos,

14 Que dizia ao sexto Anjo, que tinha a Trombeta: Solta os quatro Anjos, que estão atados no grande rio Eufrátes.

15 Logo forão desatados os quatro Anjos, que estavão prestes para a hora, e para o dia, e para o mez, e para o anno, em que elles havião de matar a terça parte dos homens.

16 E o número deste exercito de Cavallaria era de duzentos milhões; porque eu ouvi o seu número.

17 E eu vi assim os cavallos na visão; e os que estavão montados nelles, tinhão humas coiraças de fogo, e de jacintho, e de enxofre; e as cabeças dos cavallos erão como cabeças de leões; e da sua boca sahia fogo, e fumo, e enxofre.

18 E por estas tres pragas, isto he, pelo fogo, e pelo fumo, e pelo enxofre, que sahião da sua boca, foi morta a terça parte dos homens.

19 Porque o poder destes cavallos está na sua boca, e nas suas caudas: porque as suas caudas assemelhão-se com as das serpentes, e tem cabeças, com que damnão.

20 E os outros homens, que não forão mortos por estas pragas, não se arrependêrão das obras das suas mãos, cessando de adorar os demonios, e os idolos de ouro, e de prata, e de cobre, e de pedra, e de páo, que nem podem ver, nem ouvir, nem andar,

21 E não fizerão penitencia dos seus homicidios, nem dos seus empeçonhamentos, nem das suas fornicações, nem dos seus furtos.

CAP. X.

ENTAO vi eu outro Anjo forte, que descia do Ceo, vestido de huma nuvem, e com hum arco do Ceo sobre a cabeça, e o seu rosto era como o Sol, e os seus pés como columnas de fogo:

2 E tinha na sua mão hum pequeno Livro aberto: e poz o pé direito sobre o mar, e o pé esquerdo sobre a terra:

3 E gritou em alta voz, como hum leão, que ruge. E depois que gritou, fizerão sete trovões soar as suas vozes.

4 E como os sete trovões tivessem feito ouvir as suas vozes, eu me puz a escrever: mas ouvi huma voz do Ceo, que me disse: Sélla as palavras dos sete trovões; e não as escrevas.

5 E o Anjo, que eu víra, que estava em pé sobre o mar, e sobre a terra, levantou a sua mão para o Ceo,

6 E jurou por aquelle, que vive por seculos de seculos, que creou o Ceo, e tudo o que nelle ha; e a terra, e tudo o que ha nella; e o mar, e tudo o que nelle ha: que não haveria mais tempo:

7 Mas que no dia, que o setimo Anjo fizesse ouvir a sua voz, e soar a sua Trombeta, se cumpriria o mysterio de Deos, como elle o annunciou pelos Profetas seus servos.

8 E a voz, que eu tinha ouvido do Ceo, se dirigio segunda vez a mim, e me disse: Vai, e toma o Livro aberto da mão do Anjo, que está em pé sobre o mar, e sobre a terra.

9 E fui eu ter com o Anjo, dizendo-lhe que me désse o Livro. E elle me disse: Toma o Livro, e come-o: elle te causará amargura no ventre, mas na boca será doce como mel.

10 E tomei eu o Livro da mão do Anjo, e traguei o: e elle na minha boca era doce como mel; mas depois que o traguei, elle me causou amargura no ventre.

11 Então me disse: Importa que tu ainda profetes ás Nações, e aos Póvos, e aos Homens, e ás Linguas, e a muitos Reis.

CAP. XI.

E FOI-ME dada huma cana semelhante a huma vara, e foi-me dito: Levanta-te, e mede o Templo de Deos, e o Altar, e os que nelle fazem as suas adorações.

VERSIO ANGLICANA.

11 And the name of the star is called Wormwood:[c] and the third part of the waters[d] became wormwood; and many men died of the waters, because they were made bitter.

12 And the fourth angel sounded, and the third part of the sun[f] was smitten, and the third part of the moon, and the third part of the stars; so as the third part of them was darkened, and the day shone not for a third part of it, and the night likewise.

13 And I beheld, and heard an angel flying[g] through the midst of heaven, saying with a loud voice, Woe, woe, woe, to the inhabiters of the earth, by reason of the other voices of the trumpet of the three angels, which are yet to sound!

CHAP. IX.

AND the fifth angel sounded, and I saw a star[m] fall from heaven unto the earth: and to him was given the key of the bottomless pit.[n]

2 And he opened the bottomless pit; and there arose a smoke out of the pit, as the smoke of a great furnace; and the sun and the air were darkened[p] by reason of the smoke of the pit.

3 And there came out of the smoke locusts[r] upon the earth: and unto them was given power, as the scorpions[s] of the earth have power.

4 And it was commanded them[u] that they should not hurt the grass of the earth, neither any green thing, neither any tree; but only those men which have not the seal[v] of God in their foreheads.

5 And to them it was given that they should not kill them, but that they should be tormented five months: and their torment *was* as the torment of a scorpion, when he striketh a man.

6 And in those days shall men[y] seek death, and shall not find it; and shall desire to die, and death shall flee from them.

7 And the shapes[a] of the locusts *were* like unto horses prepared unto battle; and on their heads *were* as it were[c] crowns like gold, and their faces[d] *were* as the faces of men.

8 And they had hair as the hair of women, and their teeth[f] were as *the teeth* of lions.

9 And they had breastplates, as it were breastplates of iron; and the sound of their wings *was* as the sound of[h] chariots of many horses running to battle.

10 And they had tails like unto scorpions, and there were stings in their tails: and[l] their power *was* to hurt men five months.

11 And they had a king[m] over them, *which is* the angel of the bottomless pit, whose name in the Hebrew tongue *is* Abaddon, but in the Greek tongue hath *his* name β Apollyon.

12 One[o] woe is past; *and*, behold, there come two woes more hereafter.

13 And the sixth angel sounded, and I heard a voice from the four horns of the golden altar which is before God,

14 Saying to the sixth angel which had the trumpet, Loose the four angels which are bound in the great river Euphrates.[p]

15 And the four angels were loosed, which were prepared γ for an hour, and a day, and a month, and a year, for to slay the third[r] part of men.

16 And the number of the army[s] of the horsemen *were* two hundred thousand thousand:[a] and I heard[b] the number of them.

17 And thus I saw the horses in the vision, and them that sat on them, having breastplates of fire, and of jacinth, and brimstone: and the heads of the horses *were* as the heads of lions:[c] and out of their mouths issued fire and smoke and brimstone.

18 By these three was the third part of men killed, by the fire, and by the smoke, and by the brimstone, which issued out of their mouths.

19 For their power is in their mouth, and in their tails: for their tails[h] *were* like unto serpents, and had heads, and with them they do hurt.

20 And the rest of the men which were not killed by these plagues, yet[i] repented not of the works of their hands, that they should not worship devils,[k] and idols[l] of gold, and silver, and brass, and stone, and of wood: which neither can see, nor hear, nor walk:

21 Neither repented they of their murders, nor of their sorceries,[o] nor of their fornication, nor of their thefts.

CHAP. X.

AND I saw another mighty angel come down from heaven, clothed with a cloud: and a rainbow[q] *was* upon his head, and his face[s] *was* as it were the sun, and his feet as pillars of fire:

2 And he had in his hand a little book open: and he set his right foot upon the sea, and *his* left *foot* on the earth,

3 And cried with a loud voice, as *when* a lion roareth: and when he had cried, seven thunders[w] uttered their voices.

4 And when the seven thunders had uttered their voices, I was about to write: and I heard a voice from heaven saying unto me, Seal[x] up those things which the seven thunders uttered, and write them not.

5 And the angel which I saw stand upon the sea and upon the earth[z] lifted up his hand to heaven,

6 And sware by him[b] that liveth for ever and ever, who created heaven, and the things that therein are, and the earth, and the things that therein are, and the sea, and the things which are therein,[e] That there should be time no longer:

7 But in the days of the voice of the seventh[g] angel, when he shall begin to sound, the mystery[i] of God should be finished, as he hath declared to his ser vants the prophets.

8 And the voice[k] which I heard from heaven spake unto me again, and said, Go *and* take the little book which is open in the hand of the angel which standeth upon the sea and upon the earth.

9 And I went unto the angel, and said unto him, Give me the little book. And he said unto me, Take *it*,[n] and eat it up; and it shall make thy belly bitter, but it shall be in thy mouth sweet as honey.

10 And I took the little book out of the angel's hand, and ate it up; and it was in my mouth sweet as honey: and as soon as I had eaten it, my belly was bitter.

11 And he said unto me, Thou must prophesy again before many peoples, and nations, and tongues, and kings.

CHAP. XI.

AND there was given me a reed[q] like unto a rod: and the angel stood, saying, Rise, and measure[t] the temple of God

A. D. 96.

a Ps. 68. 17.
b ch. 7. 4.
c De. 29. 18. Am. 5. 7. He. 12. 15.
d Ex. 15. 23. Je. 9. 15. 23. 15.
e 1 Ch. 12. 8. Is. 5. 28,29.
f Is. 13. 10. Je. 4. 23. Eze. 32. 7,8. Joel 2. 10. Am. 8. 9.
g ch. 14. 6.
h Is. 9. 15. Ep. 4. 14.
i Je. 5. 3. 8. 6.
k Le. 17. 7. 1Co. 10. 20.
l Ps. 135. 15. Is. 40. 19,20.
m ch. 8. 10. Lu. 10. 18.
n ch. 17. 8. 20. 1.
o ch. 22. 15.
p Joel 2. 2.
q Eze. 1. 28.
r Ex. 10. 4, &c.
s ch. 1. 15,16. Mat. 17. 2.
t ver. 10.
u ch. 6. 6.
v ch. 7. 3. Ex. 12. 23. Job 2. 6. Eze. 9. 4.
w ch. 8. 5. 14. 2.
x Da. 8. 26. 12. 4, 9.
y Job 3. 21. Je. 8. 3.
z Ex. 6. 8. De. 32. 40.
a Joel 2. 4.
b ch. 14. 7. Ne. 9. 6.
c Na. 3. 17.
d Da. 7. 4, 8.
e Da. 12. 7.
f Ps. 57. 4. Joel 1. 6.
g ch. 11. 15.
h Na. 2. 4.
i Ro. 11. 25. Ep. 3. 5..9.
k ver. 4.
l ver. 5.
m Ep. 2. 2.
β That is, *a destroyer.*
n Eze. 3. 1..3, 14.
o ch. 8. 13.
p ch. 16. 12. Ge. 2. 14. Je. 51. 63.
γ or, *at.*
q ch. 21. 15. Zec. 2. 1.
r ch. 8. 7..9.
s Eze. 38. 4. Da. 11. 40.
t Eze. XL.. XLVIII.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. XII. XIII.

ϗ τὸ θυσιαστήριον, ϗ τὲς προσκυνȣ̃ντας ἐν αὐτῷ.

2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν [n]μετρήσηςʹ, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.

3 Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.

4 Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ [f] δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ [a]Θεοῦʹ τῆς γῆς [a]ἑστῶσαιʹ.

5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς [a]θέλῃʹ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς [a]θέλῃʹ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξȣσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑετὸς [a] ἐν ἡμέραιςʹ αὐτῶν τῆς προφητείας· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι,

7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον [f] τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ᾽ αὐτῶν, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.

8 Καὶ [a]τὰ πτώματαʹ αὐτῶν [f] ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος [a] ἡμῶνʹ ἐσταυρώθη.

9 Καὶ [a]βλέψουσινʹ ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν [n]τὰ πτώματαʹ αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς [a]μνήματαʹ.

10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς [i]χαρȣ̃σινʹ ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ [i]εὐφρανθήσονταιʹ· ϗ δῶρα [h]πέμψουσινʹ ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν [k]ἐπ᾽ αὐτȣ̀ςʹ· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας [h] ἔπεσενʹ ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.

12 Καὶ [h]ἤκουσανʹ φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.

13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ [k]ὥρᾳʹ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τȣ̃ οὐρανȣ̃.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, [n] ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτηʹ ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, [u]λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαιʹ [e]τοῦ κόσμουʹ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ [n]τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσειʹ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι, οἱ ἐνώπιον [n]τοῦ Θεοῦ καθήμενοιʹ ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

17 Λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν [b]καὶ ὁ ἐρχόμενοςʹ· ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.

18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δȣ̃ναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης [a] αὐτοῦʹ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ [d]καὶ σεισμὸςʹ καὶ χάλαζα μεγάλη.

Κεφ. ιβʹ. XII.

ΚΑΙ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα·

2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, [i]κράζειʹ ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας [n]πυῤῥὸςʹ, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτά.

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ [f]τὸν θρόνον αὐτοῦ.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει [f] τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τȣ̃ Θεȣ̃, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ [a]ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·

8 Καὶ οὐκ [a]ἴσχυσανʹ, οὔτε τόπος εὑρέθη [k]αὐτῶνʹ ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ.

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος, καὶ [d]ὁʹ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτȣ̃ μετ᾽ αὐτȣ̃ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι [h]κατεβλήθηʹ ὁ [a]κατήγοροςʹ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας ϗ νυκτός.

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, ϗ [n]διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίαςʹ αὐτῶν· ϗ ȣ̓κ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτȣ.

12 Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ [a]τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσανʹ, ὅτι κατέβη ὁ Διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα.

14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, [i] ὅπου τρέφεταιʹ ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα [a]ταύτηνʹ ποταμοφόρητον ποιήσῃ.

16 Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν [a]τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦʹ.

18 Καὶ [i]ἐστάθηνʹ ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγʹ. XIII.

ΚΑΙ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα,

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, XII. XIII.

2 Atrium autem, quod est foris templum, ejice foras, et ne metiaris illud: quoniam datum est Gentibus, et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus:

3 Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis.

4 Hi sunt duæ olivæ, et duo candelabra in conspectu Domini terræ stantes.

5 Et si quis voluerit eos nocere, ignis exiet de ore eorum, et devorabit inimicos eorum: et si quis voluerit eos lædere, sic oportet eum occidi.

6 Hi habent potestatem claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum: et potestatem habent super aquas convertendi eas in sanguinem, et percutere terram omni plaga quotiescumque voluerint.

7 Et cum finierint testimonium suum, bestia, quæ ascendit de abysso, faciet adversum eos bellum, et vincet illos, et occidet eos.

8 Et corpora eorum jacebunt in plateis civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma, et Ægyptus, ubi et dominus eorum crucifixus est.

9 Et videbunt de tribubus, et populis, et linguis, et Gentibus corpora eorum per tres dies, et dimidium: et corpora eorum non sinent poni in monumentis.

10 Et inhabitantes terram gaudebunt super illos, et jucundabuntur: et munera mittent invicem, quoniam hi duo prophetæ cruciaverunt eos, qui habitabant super terram.

11 Et post dies tres, et dimidium, spiritus vitæ a Deo intravit in eos. Et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super eos, qui viderunt eos.

12 Et audierunt vocem magnam de cælo, dicentem eis: Ascendite huc. Et ascenderunt in cælum in nube: et viderunt illos inimici eorum.

13 Et in illa hora factus est terræmotus magnus, et decima pars civitatis cecidit: et occisa sunt in terræmotu nomina hominum septem millia: et reliqui in timorem sunt missi, et dederunt gloriam Deo cæli.

14 Væ secundum abiit: et ecce væ tertium veniet cito.

15 Et septimus angelus tuba cecinit: et factæ sunt voces magnæ in cælo dicentes: Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri et Christi ejus, et regnabit in sæcula sæculorum: Amen.

16 Et viginti quattuor seniores, qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies suas, et adoraverunt Deum, dicentes:

17 Gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens, qui es, et qui eras, et qui venturus es: quia accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti.

18 Et iratæ sunt Gentes, et advenit ira tua, et tempus mortuorum judicari, et reddere mercedem servis tuis Prophetis, et sanctis, et timentibus nomen tuum pusillis, et magnis, et exterminandi eos, qui corruperunt terram.

19 Et apertum est templum Dei in cælo: et visa est arca testamenti ejus in templo ejus, et facta sunt fulgura, et voces, et terræmotus, et grando magna.

CAP. XII.

ET signum magnum apparuit in cælo: Mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in capite ejus corona stellarum duodecim:

2 Et in utero habens, clamabat parturiens, et cruciabatur ut pariat.

3 Et visum est aliud signum in cælo: et ecce draco magnus rufus habens capita septem, et cornua decem: et in capitibus ejus diademata septem,

4 Et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, et misit eas in terram, et draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura: ut cum peperisset, filium ejus devoraret.

5 Et peperit filium masculum, qui recturus erat omnes Gentes in virga ferrea: et raptus est filius ejus ad Deum, et ad thronum ejus,

6 Et mulier fugit in solitudinem ubi habebat locum paratum a Deo, ut ibi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta.

7 Et factum est prælium magnum in cælo: Michael, et angeli ejus præliabantur cum dracone, et draco pugnabat, et angeli ejus:

8 Et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo.

9 Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus, et satanas, qui seducit universum orbem: et projectus est in terram, et angeli ejus cum illo missi sunt.

10 Et audivi vocem magnam in cælo dicentem: Nunc facta est salus, et virtus, et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus: quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte.

11 Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, et propter verbum testimonii sui, et non dilexerunt animas suas usque ad mortem.

12 Propterea lætamini cæli, et qui habitatis in eis. Væ terræ, et mari, quia descendit diabolus ad vos, habens iram magnam, sciens quòd modicum tempus habet.

13 Et postquam vidit draco quòd projectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum:

14 Et datæ sunt mulieri alæ duæ aquilæ magnæ ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur per tempus et tempora, et dimidium temporis a facie serpentis.

15 Et misit serpens ex ore suo post mulierem, aquam tamquam flumen, ut eam faceret trahi a flumine.

16 Et adjuvit terra mulierem, et aperuit terra os suum, et absorbuit flumen, quod misit draco de ore suo.

17 Et iratus est draco in mulierem: et abiit facere prælium cum reliquis de semine ejus, qui custodiunt mandata Dei, et habent testimonium Jesu Christi.

18 Et stetit supra arenam maris.

CAP. XIII.

ET vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem, et cornua de-

VERSIO LUSITANA.

2 Mas o Atrio, que está fóra do Templo, deixa-o, e não o meças: porque elle foi dado aos Gentios, e elles hão de pizar com os pés a Cidade santa por quarenta e dous mezes:

3 E eu darei ás minhas duas Testemunhas, e elles vestidos de sacco profetaráõ por mil e duzentos e sessenta dias.

4 Estes são duas oliveiras, e dous candieiros, postos diante do Senhor da terra.

5 E se alguem lhes quizer fazer mal, sahirá fogo das suas bocas, e devorará a seus inimigos: e se alguem os quizer offender, importa que elle seja assim morto.

6 Elles tem poder de fechar o Ceo, para que não chova, pelo tempo que durar a sua profecia: e tem poder de converter as aguas em sangue, e de ferir a terra com todo o genero de pragas, todas as vezes que quizerem.

7 E depois que elles tiverem acabado de dar o seu testemunho, a Besta, que sobe do abysmo, lhes fará guerra, vencel-los-ha, e matal-los-ha.

8 E os seus córpos jazeráõ estirados nas ruas da grande Cidade, que se chama espiritualmente Sodoma, e Egypto, onde o Senhor foi crucificado.

9 E as Tribus, e os Póvos, e as Linguas, e as Nações verão os seus córpos estirados por tres dias e meio; e não permittiráõ que os dem á sepultura.

10 E os Habitantes da terra se alegraráõ sobre elles, e farão festas, e mandaráõ presentes huns aos outros, porque estes dous Profetas tinhão atormentado aos que habitavão sobre a terra.

11 Mas depois de tres dias e meio o espirito de vida entrou nelles da parte de Deos: e elles se sostiverão sobre os seus pés; e os que os virão, ficárão possuidos de hum grande temor.

12 Então ouvírão elles huma voz possante, que lhes disse do Ceo: Subi cá para sima. E elles subírão ao Ceo dentro numa nuvem; e os virão os seus inimigos.

13 A esta mesma hora se fez hum grande terremoto; e cahio a decima parte da Cidade; e perecêrão neste terremoto sete mil homens; e os mais cheios de pavor derão gloria a Deos do Ceo.

14 He passado o segundo ai: e eis-aqui o terceiro ai, que cedo virá.

15 E tocou o setimo Anjo a Trombeta; e ouvírão-se grandes vozes no Ceo, que dizião: O Reino deste Mundo passou a ser o Reino de nosso Senhor, e do seu Christo, e elle reinará por seculos de seculos. Amen.

16 E os vinte quatro Anciãos, que estão assentados nos seus thronos diante da face de Deos, se prostrárão sobre os seus rostos, e adorárão a Deos, dizendo:

17 Nós vos damos as graças, Senhor Deos Todo Poderoso, que es, e que eras, e que has de vir; por teres entrado na posse do teu grande poder, e do teu Reino.

18 E as Nações se irritárão, e chegou o tempo da tua ira, o tempo de julgar os mortos, e de dar o galardão aos Profetas teus servos, e aos Santos, e aos que temem o teu nome, aos pequenos, e aos grandes; e de exterminar aos que corrompêrão a terra.

19 Então foi aberto no Ceo o Templo de Deos; e appareceo a Arca do seu Testamento no seu Templo, e fizerão-se relampagos, e vozes, e hum terremoto, e huma grande chuva de pedra.

CAP. XII.

APPARECEO outrosim hum grande prodigio no Ceo: Era huma mulher vestida do Sol, e a Lua debaixo de seus pés, e huma coroa de doze Estrellas sobre a sua cabeça:

2 E ella estava prenhada, e gritava com as dores do parto, e com as ancias de parir.

3 E outro prodigio appareceo ainda no Ceo: e eis-que era hum Dragão vermelho, que tinha sete cabeças, e dez córnos; e sete diademas sobre as suas cabeças,

4 E este com a sua cauda arrastava a terça parte das Estrellas, as quaes fez cahir sobre a terra; e o mesmo Dragão se poz diante da mulher, que estava para parir, para tanto que ella parisse a seu filho, o devorar elle logo.

5 E pario a mulher hum filho macho, que havia de governar todas as Nações com huma vara de ferro; e seu filho foi arrebatado para Deos, e para o seu throno,

6 E a mulher fugio para o deserto, onde tinha hum retiro, que Deos lhe havia preparado, para nelle a sustentar, por mil e duzentos e sessenta dias.

7 Então houve no Ceo huma grande Batalha: Miguel, e os seus Anjos pelejavão contra o Dragão, e o Dragão com os seus Anjos pelejava contra elle:

8 Mas estes forão mais fracos, e o seu lugar não se achou mais no Ceo.

9 E aquelle grande Dragão, aquella antiga serpente, que se chama o Diabo, e Satanaz, que seduz a todo o Mundo, foi precipitado na terra, e precipitados com elle os seus Anjos.

10 E eu ouvi huma grande voz no Ceo, que dizia: Agora foi estabelecida a salvação, e a fortaleza, e o Reino do nosso Deos, e o poder do seu Christo: porque foi precipitado o accusador de nossos irmãos, que os accusava de dia, e de noite diante do nosso Deos.

11 E elles o vencêrão pelo sangue do Cordeiro, e pela palavra do seu testemunho; e elles desprezárão a sua vida até lhe preferirem a morte.

12 Por isso, ô Ceos, alegrai-vos, e vós os que habitais nelles. Ai da terra, e do mar, porque o diabo desceo a vós cheio de huma grande ira, sabendo que lhe resta pouco tempo.

13 O Dragão pois vendo-se precipitado na terra, começou a perseguir a mulher, que tinha parido o filho macho:

14 Mas forão dadas á mulher duas azas de huma grande aguia, para ella voar para o deserto ao lugar do seu retiro, onde he sustentada hum tempo, dous tempos, e ametade de hum tempo, fóra da presença da serpente.

15 Então a serpente lançou da sua boca como hum rio atrás da mulher, para fazer que ella fosse arrastada do rio.

16 Porem a terra ajudou a mulher; e tendo aberto a sua boca, engulio ao rio, que o Dragão tinha vomitado da sua boca.

17 E o Dragão irado contra a mulher, foi fazer guerra aos outros seus filhos, que guardão os mandamentos de Deos, e que dão testemunho a Jesu Christo.

18 E deixou-se estar sobre a arêa do mar.

CAP. XIII.

E EU vi levantar-se do mar huma Besta, que tinha sete cabeças, e dez córnos, e sobre

P

VERSIO ANGLICANA.

and the altar, and them that worship therein.

2 But the court[a] which is without the temple β leave out, and measure it not; for[c] it is given unto the Gentiles: and the holy city shall they tread under[e] foot forty *and* two months.

3 And I will δ give *power* unto my[f] two witnesses,[h] and they shall prophesy a thousand two hundred *and* threescore days, clothed in sackcloth.[k]

4 These are the two[l] olive-trees, and the two candlesticks[m] standing before the God of the earth.

5 And if any man will hurt them,[o] fire proceedeth out of their mouth, and devoureth their enemies: and if any man will hurt them, he must in this manner be killed.[q]

6 These[r] have power to shut heaven, that it rain not in the days of their prophecy: and have power over waters[s] to turn them to blood, and to smite the earth with all plagues, as often as they will.

7 And when they shall have finished their testimony, the beast[v] that ascendeth out of the bottomless pit shall make[w] war against them, and shall overcome them, and kill them.

8 And their dead bodies *shall lie* in the street[y] of the great city, which spiritually is called Sodom[z] and Egypt,[a] where also our Lord was crucified.

9 And they of the people, and kindreds, and tongues, and nations, shall see their dead bodies three days and an half, and shall not suffer their dead bodies to be put in graves.[d]

10 And they that dwell upon the earth shall rejoice over them, and make merry, and shall send gifts one to another; because these two prophets tormented them that dwelt on the earth.

11 And after three days and an half the Spirit[g] of life from God entered into them, and they stood upon their feet; and great fear fell upon them which saw them.

12 And they heard a great voice from heaven saying unto them, Come up hither. And they ascended up to heaven in a cloud;[k] and their enemies[l] beheld them.

13 And the same hour was there a great earthquake, and the tenth part of the city[o] fell, and in the earthquake were slain ζ of men seven thousand: and the remnant were affrighted, and gave[q] glory to the God of heaven.

14 The second[r] woe is past; *and*, behold, the third woe cometh quickly.

15 And the seventh[s] angel sounded; and there were great voices in heaven, saying, The kingdoms[u] of this world are become *the kingdoms* of our Lord, and of his Christ; and he[v] shall reign for ever and ever.

16 And the four and twenty[w] elders, which sat before God on their seats, fell upon their faces, and worshipped God,

17 Saying, We give thee thanks, O Lord God Almighty, which[y] art, and wast, and art to come; because thou hast taken to thee thy great power, and hast reigned.[z]

18 And the nations were angry,[a] and thy wrath is come, and the time[b] of the dead, that they should be judged, and that thou shouldest give reward[d] unto thy servants the prophets, and to the saints, and them that fear thy name, small[e] and great; and shouldest destroy them which η destroy the earth.

19 And the temple[f] of God was opened in heaven, and there was seen in his temple the ark of his testament: and there were lightnings,[b] and voices, and thunderings, and an earthquake,[d] and great hail.

CHAP. XII.

AND there appeared a great γ wonder in heaven; a woman[g] clothed with the sun,[i] and the moon under her feet, and upon her head a crown of twelve stars:

2 And she being with child cried, travailing in birth, and pained to be delivered.

3 And there appeared another γ wonder in heaven; and behold a great red dragon,[n] having seven heads and ten horns, and seven crowns upon his heads.

4 And his tail[p] drew the third part of the stars of heaven, and did cast them to the earth: and the dragon stood before the woman which was ready to be delivered, for to devour her child as soon as it was born.

5 And[t] she brought forth a man child, who[u] was to rule all nations with a rod of iron: and her child was caught up unto God, and *to* his throne.

6 And the woman fled into the wilderness, where she hath a place prepared of God, that they should feed her there[x] a thousand two hundred *and* threescore days.

7 And there was war in heaven: Michael and his angels fought against the dragon; and the dragon fought and his angels,

8 And prevailed not; neither was their place found any more in heaven.

9 And the great dragon was cast out, that old serpent,[b] called the Devil,[c] and Satan,[e] which deceiveth the whole world: he was cast out into the earth, and his angels were cast out with him.

10 And I heard a[d] loud voice saying in heaven, Now[f] is come salvation, and strength, and the kingdom of our God, and the power of his Christ: for the accuser of our brethren is cast down, which accused them before our God day and night.

11 And they overcame[h] him by the blood of the Lamb, and by the word of their testimony; and they loved not their lives[i] unto the death.

12 Therefore[m] rejoice, *ye* heavens, and ye that dwell in them. Woe[n] to the inhabiters of the earth, and of the sea! for the devil is come down unto you, having great wrath, because[p] he knoweth that he hath but a short time.

13 And when the dragon saw that he was cast unto the earth, he persecuted the woman which brought forth the man *child*.

14 And to the woman were given two wings[t] of a great eagle, that she might fly into the wilderness, into her place, where she is nourished for a time, and times, and half a time, from the face of the serpent.

15 And the serpent cast out of his mouth water as a flood,[x] after the woman, that he might cause her to be carried away of the flood.

16 And the earth helped the woman, and the earth opened her mouth, and swallowed up the flood which the dragon cast out of his mouth.

17 And the dragon was wroth with the woman,[c] and went to make war with the remnant of her seed, which keep the commandments of God, and have the testimony of Jesus Christ.

CHAP. XIII.

AND I stood upon the sand of the sea, and saw a beast[g] rise up out of the sea,

A. D. 96.

a Eze. 40. 17.. 20.
β *cast out.*
b ch. 8. 5.
c Lu. 21. 24.
d ch. 16. 18, 21.
e Da. 7. 25.
γ or, *sign.*
δ or, *give unto my two witnesses that they may prophesy.*
f Mat. 18. 16.
g Is. 54. 6.
h ch. 20. 4.
i Ps. 84. 11. Mal. 4. 2.
k Is. 22. 12.
l Je. 11. 16. Zec. 4. 3, 11, 14.
m ch. 1. 20.
n ver. 9.
o Ps. 18. 8.
p Is. 9. 15.
q Nu. 16. 35. Ho. 6. 5.
r 1 Ki. 17. 1.
s Ex. 7. 19.
t Is. 7. 14.
u Ps. 2. 10.
v ch. 17. 8.
w Da. 7. 21. Zec. 14. 2, &c.
x ch. 11. 3.
y He. 13. 12.
z Is. 1. 10.
a Ex. 20. 2.
b Ge. 3. 1, 4.
c Jn. 8. 44.
d Ps. 79. 3.
e Zec. 3. 1.
f ch. 11. 15.
g Eze. 37. 5.. 14.
h Ro. 8. 33, 37.
i Lu. 14. 26.
k 1 Th. 4. 17.
l Mal. 3. 18.
m Ps. 96. 11. Is. 49. 13.
n ch. 8. 13.
o ch. 16. 19.
ζ *names of men.*
p ch. 10. 6.
q ch. 14. 7. Is. 26. 15, 16.
r ch. 8. 13.
s ch. 10. 7.
t Is. 40. 31.
u ch. 12. 10.
v Da. 2. 44. 7. 14, 18, 27.
w ch. 4. 4.
x Is. 59. 19.
y ch. 16. 5.
z ch. 19. 6.
a ver. 9.
b He. 9. 27.
c Ge. 3. 15.
d ch. 22. 12.
e ch. 19. 5.
η or, *corrupt.*
f ch. 15. 5, 8.
g Da. 7. 2, &c.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, XIV.

καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, ϗ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτȣ̃ [l] ὄνομα[1] βλασφημίας.

2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς [a] ἄρκτου[1], καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν [a] μεγάλην.

3 Καὶ εἶδον [f] μίαν[1] τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον. Καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὀπίσω τοῦ θηρίου.

4 Καὶ προσεκύνησαν [a] τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν[1] ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, ϗ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; [m] Τίς [h] δύναται[1] πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ [h] βλασφημίας[1], καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία [c] ποιῆσαι[1] μῆνας τεσσαράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεὸν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, [e] καὶ[1] τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.

7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξȣσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν [f] καὶ γλῶσσαν ϗ ἔθνος.

8 Καὶ προσκυνήσȣσιν [a] αὐτῷ[1] πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται [a] τὰ ὀνόματα ἐν τῇ[1] βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου [f] [a] ἐσφαγμένου[1], ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχει οὖς ἀκουσάτω.

10 [i] Εἴ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει[1]· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ [n] ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ[1] ἀποκτανθῆναι· ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα [e] δύο[1] ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.

12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

14 Καὶ πλανᾷ [f] τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς κατοικȣ̃σιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ [i] ἔχει[1] τὴν πληγὴν [n] τῆς[1] μαχαίρας, καὶ ἔζησε.

15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τȣ̃ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, [f] ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι [a] τὴν εἰκόνα[1] τοῦ θηρίου, [e] ἵνα[1] ἀποκτανθῶσι.

16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τȣ̀ς μικροὺς καὶ τȣ̀ς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλȣς, ἵνα [a] δώσῃ[1] αὐτοῖς [i] χάραγμα[1] ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ [a] τῶν μετώπων[1] αὐτῶν.

17 [c] Καὶ[1] ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα [b] ἢ[1] [n] τὸ ὄνομα[1] τȣ̃ θηρίȣ, ἢ τὸν ἀριθμὸν τȣ̃ ὀνόματος αὐτȣ̃.

18 Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων [b] τὸν[1] νοῦν, ψηφισάτω [n] τὸν ἀριθμὸν[1] τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτȣ̃ [n] χξς'[1].

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΚΑΙ εἶδον, καὶ ἰδοὺ [f] ἀρνίον[1] [n] ἑστηκὸς[1] ἐπὶ τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ [f] ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα [f] τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκȣσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· [a] καὶ φωνὴν ἤκουσα[1] κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.

3 Καὶ ᾄδουσιν [b] ὡς[1] ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ϗ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων, ϗ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

4 Οὗτοί [c] εἰσιν[1] οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. Οὗτοι [f] ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων [n] ἀπαρχὴ[1] τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ȣ̓χ εὑρέθη [a] δόλος[1]· ἄμωμοι [d] γάρ[1] εἰσιν [b] ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ[1].

6 Καὶ εἶδον [c] ἄλλον[1] ἄγγελον [a] πετώμενον[1] ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι τοὺς [a] κατοικοῦντας[1] ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ [f] πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν ϗ γλῶσσαν ϗ λαόν·

7 [a] Λέγοντα[1] ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν [h] Θεὸν[1], καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος [f] ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων· Ἔπεσεν [e] ἔπεσε[1] Βαβυλὼν [b] ἡ πόλις[1] ἡ μεγάλη, [c] ὅτι[1] ἐκ τοῦ οἴνου [d] τοῦ θυμοῦ[1] τῆς πορνείας αὐτῆς [f] πεπότικε πάντα ἔθνη.

9 Καὶ [a] τρίτος ἄγγελος[1] ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ ϗ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ϗ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ·

10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν [d] ἁγίων[1] ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὧδε [f] ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· [b] ὧδε[1] οἱ τηρȣ̃ντες τὰς ἐντολὰς τȣ̃ Θεȣ̃, ϗ τὴν πίστιν Ἰησȣ̃.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης [b] μοι[1], Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ [n] ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναὶ, λέγει τὸ[1] Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην [a] καθήμενος ὅμοιος[1] υἱῷ ἀνθρώπȣ, [n] ἔχων[1] ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν [d] ἐκ τοῦ ναȣ̃[1], κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον· ὅτι ἦλθέ [b] σοι[1] ἡ ὥρα [e] τοῦ θερίσαι· ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτȣ̃ ἐπὶ τὴν γῆν· ϗ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [d] ἐξῆλθεν[1] ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· [e] καὶ[1] ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, λέγων· Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι [h] ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ[1] [i] αὐτῆς[1].

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, XIV.

cem, et super cornua ejus decem diademata, et super capita ejus nomina blasphemiæ.

2 Et bestia, quam vidi, similis erat pardo, et pedes ejus sicut pedes ursi, et os ejus sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam, et potestatem magnam.

3 Et vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem: et plaga mortis ejus curata est. Et admirata est universa terra post bestiam.

4 Et adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestiæ: et adoraverunt bestiam, dicentes: Quis similis bestiæ? et quis poterit pugnare cum ea?

5 Et datum est ei os loquens magna, et blasphemias: et data est ei potestas facere menses quadraginta duos.

6 Et aperuit os suum in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen ejus, et tabernaculum ejus, et eos, qui in cælo habitant.

7 Et est datum illi bellum facere cum sanctis, et vincere eos. Et data est illi potestas in omnem tribum, et populum, et linguam, et gentem,

8 Et adoraverunt eam omnes, qui inhabitant terram: quorum non sunt scripta nomina in Libro vitæ Agni, qui occisus est ab origine mundi.

9 Si quis habet aurem, audiat.

10 Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet: qui in gladio occiderit, oportet eum gladio occidi. Hic est patientia, et fides Sanctorum.

11 Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, et habebat cornua duo similia Agni, et loquebatur sicut draco.

12 Et potestatem prioris bestiæ omnem faciebat in conspectu ejus: et fecit terram, et habitantes in ea, adorare bestiam primam, cujus curata est plaga mortis.

13 Et fecit signa magna, ut etiam ignem faceret de cælo descendere in terram in conspectu hominum.

14 Et seduxit habitantes in terra propter signa, quæ data sunt illi facere in conspectu bestiæ, dicens habitantibus in terra, ut faciant imaginem bestiæ, quæ habet plagam gladii, et vixit.

15 Et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiæ, et ut loquatur imago bestiæ: et faciat ut quicumque non adoraverint imaginem bestiæ, occidantur.

16 Et faciet omnes pusillos, et magnos, et divites, et pauperes, et liberos, et servos habere characterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis.

17 Et ne quis possit emere, aut vendere, nisi qui habet characterem, aut nomen bestiæ, aut numerum nominis ejus.

18 Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestiæ. Numerus enim hominis est: et numerus ejus sexcenti sexaginta sex.

CAP. XIV.

ET vidi: et ecce Agnus stabat supra montem Sion, et cum eo centum quadraginta quattuor millia habentes nomen ejus, et nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis.

2 Et audivi vocem de cælo, tamquam vocem aquarum multarum, et tamquam vocem tonitrui magni: et vocem, quam audivi, sicut citharœdorum citharizantium in citharis suis.

3 Et cantabant quasi canticum novum ante sedem, et ante quattuor animalia, et seniores: et nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadragintaquattuor millia, qui empti sunt de terra.

4 Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati: Virgines enim sunt. Hi sequuntur Agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex hominibus primitiæ Deo, et Agno,

5 Et in ore eorum non est inventum mendacium: sine macula enim sunt ante thronum Dei.

6 Et vidi alterum Angelum volantem per medium cæli, habentem Evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram, et super omnem gentem, et tribum, et linguam, et populum:

7 Dicens magna voce: Timete Dominum, et date illi honorem, quia venit hora judicii ejus: et adorate eum, qui fecit cælum, et terram, mare, et fontes aquarum.

8 Et alius Angelus secutus est dicens: Cecidit, cecidit Babylon illa magna: quæ a vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes.

9 Et tertius Angelus secutus est illos, dicens voce magna: Si quis adoraverit bestiam, et imaginem ejus, et acceperit characterem in fronte sua, aut in manu sua:

10 Et hic bibet de vino iræ Dei, quod mistum est mero in calice iræ ipsius, et cruciabitur igne, et sulphure in conspectu Angelorum sanctorum, et ante conspectum Agni:

11 Et fumus tormentorum eorum ascendet in sæculorum: nec habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt bestiam et imaginem ejus, et si quis acceperit characterem nominis ejus.

12 Hic patientia Sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei, et fidem Jesu.

13 Et audivi vocem de cælo, dicentem mihi: Scribe: Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis: opera enim illorum sequuntur illos.

14 Et vidi et ecce nubem candidam: et super nubem sedentem similem Filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, et in manu sua falcem acutam.

15 Et alius Angelus exivit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem: Mitte falcem tuam, et mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terræ.

16 Et misit qui sedebat super nubem, falcem suam in terram, et demessa est terra.

17 Et alius Angelus exivit de templo, quod est in cælo, habens et ipse falcem acutam.

18 Et alius Angelus exivit de altari, qui habebat potestatem supra ignem: et clamavit voce magna ad eum, qui habebat falcem acutam, dicens: Mitte falcem tuam acutam, et vindemia botros vineæ terræ: quoniam maturæ sunt uvæ ejus.

VERSIO LUSITANA.

APOCALYPSE XIV.

os seus córnos dez diademas, e sobre as suas cabeças nomes de blasfemia.

2 E esta Besta, que eu vi, era semelhante a hum Leopardo; e os seus pés como pés de Urso, e a sua boca como boca de Leão. E o Dragão lhe deo a sua força, e o seu grande poder.

3 E eu vi huma das suas cabeças como ferida de morte: mas esta sua ferida mortal foi curada: e toda a terra maravilhada disto, seguio a Besta.

4 Então adorárão elles o Dragão, que dera o seu poder á Besta; e adorárão a Besta, dizendo: Quem ha que seja semelhante á Besta? E quem poderá pelejar contra ella?

5 E foi dada á ella huma boca, que se gloriava com insolencia, e pronunciava blasfemias: e foi-lhe dado poder de fazer guerra por quarenta e dous mezes.

6 E ella pois abrio a sua boca para blasfemar contra Deos, para blasfemar o seu Nome, e o seu Tabernaculo, e os que habitão no Ceo.

7 E foi-lhe dado poder de fazer guerra aos Santos, e vencel-los: e foi-lhe dado poder sobre toda a Tribu, e sobre todo o Povo, e sobre toda a Lingua, e sobre toda a Nação;

8 E todos os Habitantes da terra a adoraráõ, aquelles, cujos nomes não estão escritos no Livro da vida do Cordeiro, que foi immolado desdo princípio do Mundo.

9 Se algum tem orelhas, ouça.

10 Aquelle, que levar para o cativeiro, irá para o cativeiro: aquelle, que matar á espada, importa que seja morto á espada. Aqui está a paciencia, e a fé dos Santos.

11 Vi mais outra Besta, que se levantava da terra, e que tinha dous córnos semelhantes aos do Cordeiro, e que fallava como o Dragão.

12 E ella exercitava todo o poder da primeira Besta na sua presença; e fez que a terra, e os que a habitão, adorassem a primeira Besta, cuja ferida mortal tinha sido curada.

13 E obrou grandes prodigios, até fazer descer fogo do Ceo sobre a terra diante dos homens.

14 E seduzio os Habitantes da terra, por causa dos prodigios, que lhe foi dado obrar na presença da Besta, dizendo aos Habitantes da terra, que fizessem huma imagem da Besta, que tinha recebido hum golpe de espada, e ainda assim estava viva.

15 E foi-lhe dado poder de animar a imagem da Besta, e de fazer fallar a imagem da Besta, e de fazer matar a todos aquelles, que não adorassem a imagem da Besta.

16 E ella fará que pequenos, e grandes, e ricos, e pobres, e livres, e escravos, tragão o caracter da Besta na sua mão direita, ou na testa.

17 E que nenhum possa comprar, nem vender, senão o que tiver o caracter, ou o nome da Besta, ou o número do seu nome.

18 Aqui está a sabedoria. O que tem intelligencia, conte o número da Besta: porque o seu número he o número de hum homem; e o seu número he seiscentos e sessenta e seis.

CAP. XIV.

E EU voi, e eis-que o Cordeiro em pé sobre o Monte de Sião, e com elle cento e quarenta e quatro mil, que tinhão o seu nome, e o nome de seu Pai escrito nas testas.

2 E ouvi huma voz do Ceo, como o estrondo de grandes aguas, e como o estrondo de hum grande trovão; e o estrondo, que eu ouvi, era como o som de muitos tocadores de cytharas, que tocão as suas cytharas.

3 E elles cantavão como hum cantico novo diante do throno, e diante dos quatro Animaes, e dos Anciãos; e ninguem podia cantar este Cantico, senão aquelles cento e quarenta e quatro mil, que forão resgatados da terra.

4 Estes são aquelles, que se não manchárão com as mulheres, porque elles são virgens. Estes seguem o Cordeiro, para onde quer que elle vá. Estes forão comprados dentre os homens, Primicias a Deos, e ao Cordeiro.

5 E na sua boca não se achou mentira: porque elles são sem mácula diante do throno de Deos.

6 Vi mais outro Anjo, que voava pelo meio do Ceo, levando o Evangelho eterno, para o annunciar aos que estão sobre toda terra, sobre toda a Nação, e sobre toda a Tribu, e sobre toda a Lingua, e sobre todo o Povo:

7 Dizendo em alta voz: Temei ao Senhor, e dai-lhe gloria, porque he chegada a hora do seu Juizo; e adorai aquelle, que fez o Ceo, e a terra, o mar, e as fontes das aguas.

8 E seguio-se outro Anjo, e disse: Cahio, cahio aquella grande Babylonia, que fez beber a todas as Nações o vinho da sua ira, e da sua prostituição.

9 E seguio-se a estes terceiro Anjo, dizendo em alta voz: Se algum adorar a Besta, e a sua imagem, ou trouxer o seu caracter na testa, ou na mão;

10 Este tal beberá o vinho da ira de Deos, hum vinho todo puro, que está preparado no calis da sua ira; e será atormentado em fogo, e enxofre diante dos Santos Anjos, e na presença do Cordeiro:

11 E o fumo dos seus tormentos se levantará por seculos de seculos, sem que tenhão descanço algum nem de dia, nem de noite, os que tiverem adorado a Besta, ou a sua imagem, ou que tiverem trazido o caracter do seu nome.

12 Aqui está a paciencia dos Santos, que guardão os mandamentos de Deos, e a fé de Jesus.

13 Então ouvi eu huma voz do Ceo, que me disse: Escreve: Bemaventurados os mortos, que morrem no Senhor. Des dagora, diz o Espirito, descançaráõ elles dos seus trabalhos, porque as suas obras os seguem.

14 E vi eu, e eis-que huma nuvem branca; e hum assentado sobre a nuvem, que se parecia com o Filho do Homem, e que tinha na cabeça huma coroa de ouro, e na mão huma fouce aguda.

15 E outro Anjo sahio do Templo, gritando em alta voz para o que estava assentado sobre a nuvem: Mette a tua fouce, e séga, porque he chegado e hora de segar, pois a seara da terra está madura.

16 Então o que estava assentado sobre a nuvem, metteo a sua fouce á terra, e a terra foi segada.

17 E outro Anjo sahio do Templo, que ha no Ceo, tendo tambem huma aguda fouce.

18 Sahio mais do Altar outro Anjo, que tinha poder sobre o fogo: e este em alta voz gritou para o que tinha a fouce aguda, dizendo: Mette a tua fouce aguda, e vindima os cachos da vinha da terra, porque as suas uvas estão maduras.

VERSIO ANGLICANA.

having[a] seven heads and ten horns, and upon his horns ten crowns, and upon his heads the [β]name of blasphemy.

2 And the beast which I saw was[d] like unto a leopard, and his feet were as *the feet* of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and the dragon[f] gave him his power, and his seat,[h] and great authority.

3 And I saw one of his heads, as it were [γ]wounded to death; and his deadly wound was healed: and all the world wondered[k] after the beast.

4 And they worshipped the dragon which gave power unto the beast: and they worshipped the beast, saying, Who *is* like unto the beast? who[n] is able to make war with him?

5 And there was given unto him a mouth[q] speaking great things and blasphemies; and power was given unto him to [ζ]continue forty[s] *and* two months.

6 And he opened his mouth in blasphemy against God, to blaspheme his name, and his tabernacle,[u] and them that[v] dwell in heaven.

7 And it was given unto him to make war[x] with the saints, and to overcome them: and power[y] was given him over all kindreds, and tongues, and nations.

8 And all that dwell upon the earth shall worship him, whose names are not written in the book[a] of life of the Lamb slain from[b] the foundation of the world.

9 If any man have an ear, let him hear.

10 He[c] that leadeth into captivity shall go into captivity: he[e] that killeth with the sword must be killed with the sword. Here is the patience[f] and the faith of the saints.

11 And I beheld another[h] beast coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and he spake as a dragon.

12 And he exerciseth all the power of the first beast before him, and causeth the earth and them which dwell therein to worship the first beast, whose deadly wound was healed.[l]

13 And he doeth great wonders,[n] so that he maketh fire come down from heaven on the earth in the sight of men,

14 And deceiveth them that dwell on the earth by *the means of* those miracles which he had power to do in the sight of the beast; saying to them that dwell on the earth, that they should make an image to the beast, which had the[p] wound by a sword, and did live.

15 And he had power to give [θ]life unto the image of the beast, that the image of the beast should both speak, and cause that as many as would not worship[r] the image of the beast should be killed.

16 And he caused all, both small and great, rich and poor, free and bond, to [κ]receive a mark in their right hand, or in their foreheads:

17 And that no man might buy or sell, save he that had the mark, or the name of the beast, or the number[u] of his name.

18 Here is wisdom. Let him that hath understanding count the number of the beast: for it is the number of a man; and his number *is* six hundred threescore *and* six.

CHAP. XIV.

AND I looked, and, lo, a Lamb[v] stood on the mount Sion, and with him an hundred forty *and* four thousand,[w] having his Father's name[y] written in their foreheads.

2 And I heard a voice from heaven, as the voice[b] of many waters, and as the voice of a great thunder: and I heard the voice of harpers[c] harping with their harps:

3 And they sung as it were a new[e] song before the throne, and before the four beasts, and the elders: and no man could learn that song but the[g] hundred *and* forty *and* four thousand, which were redeemed from the earth.

4 These are they which were not defiled with women; for they are virgins.[i] These are they which follow[l] the Lamb whithersoever he goeth. These were [δ]redeemed from among men, *being* the first-fruits[m] unto God and to the Lamb.

5 And in their mouth was found no guile:[o] for they are without[p] fault before the throne of God.

6 And I saw another angel fly in the midst of heaven, having the[r] everlasting gospel to preach unto them that dwell on the earth, and to every[t] nation, and kindred, and tongue, and people,

7 Saying with a loud voice, Fear God, and give glory to him; for[w] the hour of his judgment is come: and worship him that made heaven, and earth, and the sea, and the fountains of waters.

8 And there followed another angel, saying, Babylon[z] is fallen, is fallen, that great city, because she made all nations drink of the wine of the wrath of her fornication.

9 And the third angel followed them, saying with a loud voice, If[d] any man worship the beast and his image, and receive *his* mark in his forehead, or in his hand,

10 The same shall drink[g] of the wine of the wrath of God, which is poured out without mixture into the cup of his indignation; and he shall be tormented with fire[i] and brimstone in the presence of the holy angels, and in the presence of the Lamb:

11 And the smoke[k] of their torment ascendeth up for ever and ever: and they have no rest[m] day nor night, who worship the beast and his image, and whosoever receiveth the mark of his name.

12 Here is the patience of the saints: here *are* they that keep the commandments of God, and the faith of Jesus.

13 And I heard a voice from heaven, saying unto me, Write, Blessed *are* the dead which die[o] in the Lord [η]from henceforth: Yea, saith the Spirit, that they may rest from their labours; and their works do follow them.

14 And I looked, and behold a white cloud, and upon the cloud *one* sat like[q] unto the Son of man, having on his head a golden crown, and in his hand a sharp sickle.

15 And another angel came out of the temple, crying with a loud voice to him that sat on the cloud, Thrust[s] in thy sickle, and reap: for the time is come for thee to reap; for the harvest[t] of the earth is [λ]ripe.

16 And he that sat on the cloud thrust in his sickle on the earth; and the earth was reaped.

17 And another angel came out of the temple which is in heaven, he also having a sharp sickle.

18 And another angel came out from the altar, which had power over fire; and cried with a loud cry to him that had the sharp sickle, saying,[x] Thrust in thy sharp sickle, and gather the clusters of the vine of the earth; for her grapes are fully ripe.

A. D. 96.

a ch. 12. 3. 17. 3, 9, 12.
b ch. 19. 6.
β or, *names.*
c ch. 5. 8, 9.
d Da. 7. 4..7.
e ch. 15. 3.
f ch. 12. 9.
g ver. 1.
h ch. 16. 10.
γ *slain.*
i Ca. 1. 3. 6. 8. 2 Co. 11. 2.
k ch. 17. 8.
l Jn°. 10. 27.
δ *bought,* 1 Co. 6. 20.
m Ja. 1. 18.
n ch. 17. 14.
o Ps. 32. 2.
p Ep. 5. 27. Jude 24.
q Da. 7. 8, 11, 25. 11. 36.
r 2 Sa. 23. 5. Is. 40. 8.
ζ or, *make war.*
s ch. 11. 2, 3. 12. 6.
t Ep. 3. 9.
u Col. 2. 9. He. 9. 11, 24.
v He. 12. 22, 23.
w ch. 15. 4.
x ch. 11. 7. 12. 17. Da. 7. 21.
y Lu. 4. 6.
z ch. 18. 2, 3. Is. 21. 9. Je. 51. 7, 8.
a ch. 21. 27. Da. 12. 1.
b ch. 17. 8.
c Is. 33. 1.
d ch. 13. 14..16.
e Ge. 9. 6.
f He. 6. 12.
g Ps. 75. 8.
h ch. 11. 7.
i ch. 19. 20.
k Is. 34. 10.
l ver. 3.
m Is. 57. 20, 21.
n Mat. 24. 24. 2 Th. 2. 9, 10.
o 1 Th. 4. 14, 16.
η or, *from henceforth saith the Spirit, Yea.*
p ver. 3, 12.
θ *breath.*
q Eze. 1. 26. Da. 7. 13.
r ch. 16. 2.
κ *give them.*
s Joel 3. 13.
t Je. 51. 33. Mat. 13. 39.
λ or, *dried.*
u ch. 15. 2.
v ch. 5. 12.
w ch. 7. 4.
x ver. 15.
y ch. 3. 12.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. XV. XVI. XVII.

19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς [n] τὴν| ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ [a] τὴν μεγάλην|.

20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς [a] ἔξω| τῆς πόλεως· ϗ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε'. XV.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί· καὶ τοὺς νικῶντας [m] ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος| αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

3 Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωσέως [f] δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν [a] ἁγίων|.

4 Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ [c] σε|, [d] Κύριε,| καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος [h] ὅσιος|· ὅτι [k] πάντα τὰ ἔθνη| ἥξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ [b] ἰδοὺ| ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ.

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι [f] ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, [e] ἐκ τοῦ ναοῦ,| ἐνδεδυμένοι [f] λίνον| καθαρὸν [b] καὶ| λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς.

7 Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς [f] καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης [c] ἐκ τοῦ ναοῦ|, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· Ὑπάγετε, [b] καὶ| ἐκχέατε τὰς [f] φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος [f], καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ [h] ἐπὶ| τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος [e] κακὸν καὶ| πονηρὸν [i] εἰς| τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦντας.

3 Καὶ ὁ δεύτερος [e] ἄγγελος| ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ· καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος [b] ἄγγελος| ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ [n] ἐγένετο| αἷμα.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος· Δίκαιος [b], Κύριε,| εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, [b] καὶ| ὁ ὅσιος ὅτι ταῦτα ἔκρινας·

6 Ὅτι αἷμα ἁγίων [e] καὶ| προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι [b] γάρ| εἰσι,

7 Καὶ ἤκουσα [b] ἄλλου ἐκ| τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος· Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος [b] ἄγγελος| ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί.

9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν [i] τὸ| ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος [b] ἄγγελος| ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ [n] ἐμασσῶντο| τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου·

11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος [b] ἄγγελος| ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν [b] τὸν| Εὐφράτην· ϗ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ [h] ἀνατολῶν| ἡλίου.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἀκάθαρτα [a] ὅμοια βατράχοις| [f]·

14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματα [a] δαιμόνων| ποιοῦντα σημεῖα [d] ἐκπορεύεσθαι| ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς [b] τῆς γῆς καὶ| τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς [f] πόλεμον τῆς ἡμέρας [d] ἐκείνης| τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

15 [f] Ἰδοὺ, ἔρχομαι ὡς κλέπτης Μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ [a] Ἀρμαγεδδών|.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος [b] ἄγγελος| ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ [l] εἰς| τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ [d] μεγάλη| [i] ἀπὸ| τοῦ ναοῦ [c] τοῦ οὐρανοῦ|, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε.

18 Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς [d] ἐγένετο| μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας.

19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν.

21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ [n] αὐτῆς| σφόδρα.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΚΑΙ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων [b] μοι|· Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης [i] ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν| πολλῶν·

2 Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον [e] ἐν| πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον [n] ὀνομάτων| βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ [a] ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ|, καὶ κεχρυσωμένη [a] χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ [a] ἀκαθάρτητος| πορνείας [h] αὐτῆς|.

5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς [e] ὄνομα| [n] γεγραμμένον· Μυστήριον|· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν ϗ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.

6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, ϗ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, XV...XVII.

19 Et misit Angelus falcem suam acutam in terram, et vindemiavit vineam terræ, et misit in lacum iræ Dei magnum:

20 Et calcatus est lacus extra civitatem, et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sexcenta.

CAP. XV.

ET vidi aliud signum in cælo magnum, et mirabile, Angelos septem, habentes plagas septem novissimas: Quoniam in illis consummata est ira Dei.

2 Et vidi tamquam mare vitreum mistum igne, et eos, qui vicerunt bestiam, et imaginem ejus, et numerum nominis ejus, stantes super mare vitreum, habentes citharas Dei:

3 Et cantantes canticum Moysi servi Dei, et canticum Agni, dicentes: Magna, et mirabilia sunt opera tua Domine Deus omnipotens: justæ et veræ sunt viæ tuæ, Rex sæculorum.

4 Quis non timebit te Domine, et magnificabit nomen tuum? quia solus pius es: quoniam omnes gentes venient, et adorabunt in conspectu tuo, quoniam judicia tua manifesta sunt.

5 Et post hæc vidi, et ecce apertum est templum tabernaculi testimonii in cælo:

6 Et exierunt septem Angeli habentes septem plagas de templo, vestiti lino mundo, et candido, et præcincti circa pectora zonis aureis.

7 Et unum de quattuor animalibus dedit septem Angelis septem phialas aureas, plenas iracundiæ Dei viventis in sæcula sæculorum.

8 Et impletum est templum fumo a majestate Dei, et de virtute ejus: et nemo poterat introire in templum, donec consummarentur septem plagæ septem Angelorum.

CAP. XVI.

ET audivi vocem magnam de templo, dicentem septem Angelis: Ite, et effundite septem phialas iræ Dei in terram.

2 Et abiit primus, et effudit phialam suam in terram, et factum est vulnus sævum, et pessimum in homines, qui habebant characterem bestiæ: et in eos, qui adoraverunt imaginem ejus.

3 Et secundus Angelus effudit phialam suam in mare, et factus est sanguis tamquam mortui; et omnis anima vivens mortua est in mari.

4 Et tertius effudit phialam suam super flumina, et super fontes aquarum, et factus est sanguis.

5 Et audivi Angelum aquarum dicentem: Justus es Domine qui es, et qui eras sanctus, qui hæc judicasti:

6 Quia sanguinem Sanctorum, et Prophetarum effuderunt, et sanguinem eis dedisti bibere: digni enim sunt.

7 Et audivi alterum ab altari dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens, vera et justa judicia tua.

8 Et quartus Angelus effudit phialam suam in solem, et datum est illi æstu affligere homines, et igni:

9 Et æstuaverunt homines æstu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas neque egerunt pœnitentiam ut darent illi gloriam.

10 Et quintus Angelus effudit phialam suam super sedem bestiæ; et factum est regnum ejus tenebrosum, et commanducaverunt linguas suas præ dolore:

11 Et blasphemaverunt Deum cæli præ doloribus, et vulneribus suis, et non egerunt pœnitentiam ex operibus suis,

12 Et sextus Angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum Euphraten: et siccavit aquam ejus, ut præpararetur via regibus ab ortu solis.

13 Et vidi de ore draconis, et de ore bestiæ, et de ore pseudoprophetæ spiritus tres immundos in modum ranarum.

14 Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, et procedunt ad reges totius terræ congregare illos in prælium ad diem magnum omnipotentis Dei.

15 Ecce venio sicut fur. Beatus, qui vigilat, et custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet, et videant turpitudinem ejus.

16 Et congregabit illos in locum, qui vocatur Hebraice Armagedon.

17 Et septimus Angelus effudit phialam suam in aerem, et exivit vox magna de templo a throno, dicens: Factum est.

18 Et facta sunt fulgura, et voces, et tonitrua, et terræmotus factus est magnus, qualis numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram; talis terræmotus, sic magnus.

19 Et facta est civitas magna in tres partes: et civitates Gentium ceciderunt, et Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare illi calicem vini indignationis iræ ejus.

20 Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi.

21 Et grando magna sicut talentum descendit de cælo in homines: et blasphemaverunt Deum homines propter plagam grandinis: quoniam magna facta est vehementer.

CAP. XVII.

ET venit unus de septem Angelis, qui habebant septem phialas, et locutus est mecum, dicens: Veni ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, quæ sedet super aquas multas.

2 Cum qua fornicati sunt reges terræ, et inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis ejus.

3 Et abstulit me in spiritu in desertum. Et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiæ, habentem capita septem, et cornua decem.

4 Et mulier erat circumdata purpura, et coccino, et inaurata auro, et lapide pretioso, et margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione, et immunditia fornicationis ejus.

5 Et in fronte ejus nomen scriptum: Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum, et abominationum terræ.

6 Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, et de sanguine martyrum Jesu. Et miratus sum cum vidissem illam admiratione magna.

VERSIO LUSITANA.

19 E metteo o Anjo a sua fouce aguda á ter-
ra, e vindimou a vinha da terra, e lançou os
cachos no grande lagar da ira de Deos:
20 E o lagar foi pizado fóra da Cidade, e
o sangue, que sahio do lagar, subio até che-
gar aos freios dos cavallos, por espaço de
mil e seiscentos estádios.

CAP. XV.

VI mais no Ceo outro grande, e admiravel
prodigio, sete Anjos, que tinhão as sete ulti-
mas Pragas, nas quaes a ira de Deos chegou
ao seu fim.
2 E vi como hum mar claro á maneira de
vidro, misturado de fogo; e que os que ti-
nhão vencido a Besta, e a sua imagem, e o
número do seu nome, estavão em pé sobre
este mar claro como vidro, tendo cytharas de
Deos:
3 E elles cantavão o Cantico do servo de
Deos Moysés, e o Cantico do Cordeiro, di-
zendo: Grandes, e admiraveis são as tuas
obras, ô Senhor Deos Todo Poderoso! Justos,
e verdadeiros são os teus caminhos, ô Rei
dos seculos!
4 Quem te não temerá, Senhor, e quem não
glorificará o teu Nome? Porque só tu es mi-
sericordioso: e todas as Nações viráõ, e se
prostraráõ na tua presença, porque os teus
juizos forão manifestados.
5 E depois disto olhei eu, e eis-que vi, que
o Templo do Tabernaculo do Testemunho se
abrio no Ceo:
6 E os sete Anjos, que trazião as sete Pra-
gas, sahírão do Templo, vestidos de linho
puro, e branco, e cingidos pelos peitos com
cintas de ouro.
7 Então hum dos quatro Animaes deo aos
sete Anjos sete calices de ouro, cheios da ira
de Deos, que vive por seculos de seculos.
8 E o Templo todo ficou cheio de fumo,
por causa da Magestade de Deos, e do seu
Poder: e ninguem podia entrar no Templo,
em quanto se não cumprissem as sete Pragas
dos sete Anjos.

CAP. XVI.

E OUVI huma voz forte do Templo, que
disse aos sete Anjos: Ide, e derramai sobre
a terra os sete calices da ira de Deos.
2 E foi o primeiro, e derramou o seu calis
sobre a terra; e os homens, que tinhão o ca-
racter da Besta, e os que adoravão a sua
imagem, forão feridos de huma Praga cruel,
e pessima.
3 E derramou o segundo Anjo o seu calis
sobre o mar; e este se tornou como em san-
gue de hum morto; e tudo o que no mar ti-
nha vida, morreo.
4 E derramou o terceiro Anjo o seu calis
sobre os rios, e sobre as fontes das aguas, e
estas se convertêrão em sangue.
5 E eu ouvi o Anjo, que tem poder sobre
as aguas, dizendo: Justo es, Senhor, que es,
e que eras santo, que julgaste estas cousas:
6 Como elles derramárão o sangue dos
Santos, e dos Profetas; tu lhes déste a beber
sangue: porque isso he o que elles merecem.
7 E ouvi eu outro, que dizia do Altar:
Sim, Senhor Deos Todo Poderoso, os teus
juizos são justos, e verdadeiros.
8 E derramou o quarto Anjo o seu calis
sobre o Sol, e foi-lhe dado poder de atormen-
tar os homens com o ardor, e o fogo:
9 E os homens abrazados de hum calor
grande, blasfemárão o nome de Deos, que ti-
nha estas Pragas em seu poder; e não fizerão
penitencia, para lhe dar gloria.
10 E derramou o quinto Anjo o seu calis
sobre o throno da Besta; e o seu Reino tor-
nou-se tenebroso, e os homens se mordêrão
a si mesmos as linguas com a vehemencia
da sua dor;
11 E blasfemárão o Deos do Ceo por causa
das suas dores, e das suas feridas; e não
fizerão penitencia das suas obras.
12 E derramou o sexto Anjo o seu calis
sobre aquelle grande rio Eufrátes, e as suas
aguas se secárão, para abrir caminho aos
Reis do Oriente.
13 E eu vi sahirem da boca do Dragão, e
da boca da Besta, e da boca do falso Profeta,
tres espiritos immundos, semelhantes ás rans.
14 Estes são huns espiritos de demonios,
que fazem prodigios, e que vão aos Reis de
toda a terra, para os ajuntar para a Batalha
no grande dia de Deos Todo Poderoso.
15 Eis-ahi venho eu como hum ladrão.
Bemaventurado aquelle, que vigia, e que
guarda os seus vestidos para não andar nú,
e não expôr aos olhos dos outros a sua ver-
gonha.
16 E elle os ajuntará no lugar, que em He-
braico se chama Armagedon.
17 E derramou o setimo Anjo o seu calis
no ar, e ouvio-se do Templo huma forte voz,
que vinha do throno, que disse: Está feito.
18 Logo se fizerão relampagos, e estrondos,
e trovões, e hum grande terremoto; hum
terremoto tão grande, qual nunca tinha havi-
do, des de que houve homens sobre a terra.
19 E a grande Cidade foi dividida em tres
partes; e as Cidades das Nações cahírão, e
Deos se lembrou da grande Babylonia, para
lhe dar a beber o calis do vinho do furor da
sua ira.
20 E todas as Ilhas fugírão, e os Montes
desapparecêrão.
21 E cahio do Ceo sobre os homens huma
grande chuva de pedra, como de hum talen-
to; e os homens blasfemárão de Deos, por
causa da Praga da pedra; porque foi huma
Praga sobre maneira grande.

CAP. XVII.

ENTAO me veio fallar hum dos sete An-
jos, que tinhão os sete calices, e me disse:
Vem, e eu te mostrarei a condemnação da
grande Prostituta, que está assentada sobre
as grandes aguas,
2 Com a qual os Reis da terra commettê-
rão as fornicações, e que tem embebedado os
Habitantes da terra com o vinho da sua pro-
stituição.
3 E tendo-me levado em espirito ao deser-
to, vi huma mulher assentada sobre huma
Besta de côr de escarlata, cheia de nomes de
blasfemia, que tinha sete cabeças, e dez
córnos.
4 E esta mulher estava vestida de purpura,
e de escarlata, e ornada de ouro, e de pedras
preciosas, e de perolas, e tinha na sua mão
hum vaso de ouro, cheio da abominação, e
da impureza da sua fornicação:
5 E estava escrito na sua testa este nome:
Mysterio: A grande Babylonia, a mãi das
fornicações, e das abominações da terra.
6 E vi esta mulher embebedada do sangue
dos Santos, e do sangue dos Martyres de Je-
sus; e vendo-a fiquei em extremo admirado.

P

VERSIO ANGLICANA.

19 And the angel thrust in his sickle
into the earth, and gathered the vine of
the earth, and cast *it* into the great wine-
press[c] of the wrath of God.
20 And the wine-press was trodden[e]
without[f] the city, and blood[g] came out of
the wine-press, even[h] unto the horse-
bridles, by the space of a thousand *and*
six hundred furlongs.

CHAP. XV.

AND I saw another sign in heaven,
great and marvellous, seven angels hav-
ing the seven last plagues; for in them is
filled up the wrath[m] of God.
2 And I saw as it were a sea[o] of glass
mingled with fire:[q] and them that had
gotten the victory over[s] the beast, and over
his image, and over his mark, *and* over
the number of his name, stand on the sea
of glass, having the harps[w] of God.
3 And they sing the song of Moses[y] the
servant of God, and the song of the Lamb,[z]
saying, Great and marvellous *are* thy
works, Lord God Almighty; just and
true *are* thy ways,[c] thou King of [β]saints.
4 Who[d] shall not fear thee, O Lord, and
glorify thy name? for *thou* only[e] *art* holy:
for all[f] nations shall come and worship
before thee; for thy judgments are made
manifest.
5 And after that I looked, and, behold,
the temple[g] of the tabernacle of the tes-
timony in heaven was opened:
6 And the seven angels came out of the
temple, having the seven plagues, clothed
in pure and white linen, and having their
breasts girded with golden girdles.
7 And one of the four beasts gave unto
the seven angels seven golden vials, full
of the wrath of God, who liveth for ever
and ever.
8 And the temple was filled[m] with
smoke from the glory[o] of God, and from
his power; and no man was able to enter
into the temple, till the seven plagues of
the seven angels were fulfilled.

CHAP. XVI.

AND I heard a great voice out of the
temple saying to the seven[r] angels, Go
your ways, and pour out the vials of the
wrath of God upon the earth.
2 And the first went, and poured out his
vial upon the earth;[s] and there fell a
noisome and grievous sore[t] upon the men
which had the mark[u] of the beast, and
upon them which worshipped his image.
3 And the second angel poured out his
vial upon the sea;[x] and it became as the
blood[z] of a dead *man:* and every living
soul died in the sea.
4 And the third angel poured out his
vial upon the rivers and fountains of
waters;[a] and they became blood.
5 And I heard the angel of the waters
say, Thou art righteous,[c] O Lord, which
art, and wast, and shalt be, because thou
hast judged thus.
6 For they have shed the blood of saints
and prophets, and[e] thou hast given them
blood to drink; for they are worthy.
7 And I heard another out of the altar
say, Even so, Lord God Almighty,[g] true
and righteous *are* thy judgments.
8 And the fourth angel poured out his
vial upon the sun;[i] and power was given
unto him to scorch men with[k] fire.
9 And men were [ζ]scorched with great
heat, and blasphemed[m] the name of God,
which hath power over these plagues:
and[a] they repented not, to give him
glory.
10 And the fifth angel poured out his
vial upon the seat[b] of the beast; and his
kingdom was full of darkness;[d] and they
gnawed their tongues for pain,
11 And blasphemed the God of heaven
because of their pains and their sores,[i]
and repented not of their deeds.
12 And the sixth angel poured out his vial
upon the great river Euphrates;[k] and the
water thereof was dried up,[l] that the way
of the kings of the east might be prepared.
13 And I saw three unclean spirits like
frogs *come* out of the mouth of the dragon,[n]
and out of the mouth of the beast,[p] and
out of the mouth of the false prophet.[r]
14 For they are the spirits of devils,[t]
working miracles,[u] *which* go forth unto
the kings of the earth and of the[v] whole
world, to gather them to the battle[x] of
that great day of God Almighty.
15 Behold, I come as a thief.[a] Blessed
is he that watcheth, and keepeth his gar-
ments, lest he walk naked,[b] and they see
his shame.
16 And he gathered them together into
a place called in the Hebrew tongue
Armageddon.
17 And the seventh angel poured out
his vial into the air; and there came a
great voice out of the temple of heaven,
from the throne, saying, It[h] is done.
18 And there were voices, and thunders,
and lightnings; and there was a great
earthquake,[i] such[k] as was not since men
were upon the earth, so mighty an earth-
quake, *and* so great.
19 And the great city[l] was divided into
three parts, and the cities of the nations fell:
and great Babylon came in remembrance
before God, to give unto her the cup[n] of
the wine of the fierceness of his wrath.
20 And[p] every island fled away, and
the mountains were not found.
21 And there fell upon men a great
hail[q] out of heaven, *every stone* about the
weight of a talent: and men blasphemed
God because of the plague of the hail; for
the plague thereof was exceeding great.

CHAP. XVII.

AND there came one of the seven angels
which had the seven vials, and talked with
me, saying unto me, Come hither; I will
shew unto thee the judgment of the great
whore[v] that sitteth upon many waters:[w]
2 With whom[y] the kings of the earth
have committed fornication, and the in-
habitants of the earth have been made
drunk with the wine of her fornication.
3 So he carried me away in the spirit
into the wilderness: and I saw a woman
sit upon a[b] scarlet-coloured beast, full of
names of blasphemy, having[d] seven heads
and ten horns.
4 And the woman was arrayed in pur-
ple and scarlet colour, and [γ]decked with
gold and precious stones and pearls,
having a golden cup in her hand full of
abominations and filthiness of her forni-
cation:[f]
5 And upon her forehead *was* a name
written, MYSTERY,[h] BABYLON THE
GREAT, THE MOTHER OF [δ]HAR-
LOTS AND ABOMINATIONS OF
THE EARTH.
6 And I saw the woman drunken[l] with
the blood of the saints, and with the blood
of the martyrs of Jesus: and when I saw

A. D. 96.

a ch. 9. 20. Da.5.22,23.
b ch. 13. 2..4.
c ch. 19. 15.
d ch. 9. 2.
e Is. 63. 3.
f He.13.11,12.
g Is. 34. 7.
h ch. 19. 14.
i ver. 2.
k ch. 9. 14.
l Is. 41. 3. Je. 50. 38. 51. 36.
m ch. 14. 10.
n ch. 12. 3, 9.
o ch. 4. 6.
p ch. 13. 2.
q Is. 4. 4, 5.
r ch. 19. 20.
s ch.13.15..17.
t 1 Ti. 4. 1.
u 2 Th. 2. 9.
v 1 Jn°. 5. 19.
w ch. 14. 2.
x ch. 19. 19.
y Ex.15.1..19. De.32.1..43.
z ch. 14. 3.
a 2 Pe. 3. 10.
b ch. 3. 4, 18.
c Ho. 14. 9.
β or, *nations*, or, *ages*. ch. 17. 14.
d Je. 10. 7.
e 1 Sa. 2. 2.
f Is. 45. 23.
g ch. 11. 19.
h ch. 21. 6.
i ch. 11. 13.
k Da. 12. 1.
l ch. 14. 8.
m Is. 6. 4.
n Is.51.17,23. Je.25.15,16.
o Ps. 29. 9.
p ch. 6. 14.
q ch. 11. 19.
r ch. 15. 1, 7.
s ch. 8. 7.
t Ex. 9. 8..11.
u ch.13.15..17.
v ch. 19. 2. Na. 3. 4.
w Je. 51. 13.
x ch. 8. 8.
y ch. 18. 3.
z Ex.7.17..20.
a ch. 8. 10.
b ch. 12. 3.
c ver. 7.
d ch. 13. 1.
γ *gilded.*
e De. 32. 42, 43. Is. 49. 26.
f Je. 51. 7.
g ch. 15. 3. 19. 2.
h 2 Th. 2. 7.
i ch. 8. 12.
δ or, *Fornications.*
k ch. 9. 17.
ζ or, *burned.*
l ch. 16. 6.
m ver. 11, 21.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. XVIII.

Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· Διατί ἐθαύμασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.

8 ʃΘηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· ϗ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) [a]βλέποντες τὸ θηρίον, ὅ, τι ἦν καὶ οὐκ ἔστι, [a]καίπερ ἐστίν.

9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ὄρη εἰσὶν ἑπτά, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.

10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, [b]καὶ ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι.

11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν [n]οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ [n]τοῦ θηρίου.

13 Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, ϗ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν [h]ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ [a]διαδιδώσουσιν.

14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτοὺς, ὅτι Κύριος [n]κυρίων ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες [a]ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν [e]καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι [a]τελεσθῇ [a]τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶδον ʃἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν [a]ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ʃἀκαθάρτουʃ, καὶ φυλακὴ παντὸς [n]ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου.

3 Ὅτι ἐκ [e]τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς [n]πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· [i]Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ [n]λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς·

5 Ὅτι [a]ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ʃὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς ϗ αὐτὴ ἀπέδωκεν [b]ὑμῖν, καὶ διπλώσατε [e]αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ʃᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.

7 Ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν ϗ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· [n]Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.

8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ [a]κρίνων αὐτήν.

9 Καὶ [h]κλαύσονται [b]αὐτὴν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς·

10 Ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι [b]ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς [h]κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν [n]ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς [n]ἀγοράζει οὐκ ἔτι·

12 Γόμον χρυσοῦ, ϗ ἀργύρου, ϗ λίθου τιμίου, ϗ μαργαρίτου, ϗ [a]βύσσου, ϗ [i]πορφύρας, ϗ σηρικοῦ, ϗ κοκκίνου· ϗ πᾶν [n]ξύλον θύϊνον, ϗ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, ϗ πᾶν σκεῦος ἐκ [n]ξύλου τιμιωτάτου, ϗ χαλκοῦ, ϗ σιδήρου, ϗ [n]μαρμάρου,

13 Καὶ κινάμωμον, ʃϗ θυμιάματα, ϗ μύρον, ϗ λίβανον, ϗ οἶνον, ϗ ἔλαιον, ϗ σεμίδαλιν, ϗ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα· καὶ ἵππων, καὶ [n]ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ [a]ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ [h]εὑρήσῃς αὐτά.

15 Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες ϗ πενθοῦντες,

16 [c]Καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη [c]ἐν [a]χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ [a]τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,

18 Καὶ ἔκραζον, [a]ὁρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ϗ ἔκραζον κλαίοντες ϗ πενθοῦντες, [i]λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες [k]πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' [a]αὐτὴν, οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι ʃἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων· Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι.

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·

23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι· ϗ φωνὴ νυμφίου ϗ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· [e]ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, XVIII.

7 Et dixit mihi Angelus: Quare miraris? Ego dicam tibi sacramentum mulieris, et bestiæ, quæ portat eam, quæ habet capita septem, et cornua decem.

8 Bestia, quam vidisti, fuit, et non est, et ascensura est de abysso, et in interitum ibit: et mirabuntur inhabitantes terram (quorum non sunt scripta nomina in Libro vitæ a constitutione mundi) videntes bestiam, quæ erat, et non est.

9 Et hic est sensus, qui habet sapientiam. Septem capita: septem montes sunt, super quos mulier sedet, et reges septem sunt.

10 Quinque ceciderunt, unus est, et alius nondum venit: et cum venerit, oportet illum breve tempus manere.

11 Et bestia, quæ erat, et non est: et ipsa octava est: et de septem est, et in interitum vadit.

12 Et decem cornua, quæ vidisti, decem reges sunt: qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tamquam reges una hora accipient post bestiam.

13 Hi unum consilium habent, et virtutem, et potestatem suam bestiæ tradent.

14 Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos: quoniam Dominus dominorum est, et Rex regum, et qui cum illo sunt, vocati, electi, et fideles.

15 Et dixit mihi: Aquæ, quas vidisti ubi meretrix sedet, populi sunt, et Gentes, et linguæ.

16 Et decem cornua, quæ vidisti in bestia: hi odient fornicariam, et desolatam facient illam, et nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam igni concremabunt.

17 Deus enim dedit in corda eorum ut faciant quod placitum est illi: ut dent regnum suum bestiæ donec consummentur verba Dei.

18 Et mulier, quam vidisti, est civitas magna, quæ habet regnum super reges terræ.

CAP. XVIII.

ET post hæc vidi alium Angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam: et terra illuminata est a gloria ejus.

2 Et exclamavit in fortitudine dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna: et facta est habitatio dæmoniorum, et custodia omnis spiritus immundi, et custodia omnis volucris immundæ, et odibilis:

3 Quia de vino iræ fornicationis ejus biberunt omnes gentes: et reges terræ cum illa fornicati sunt: et mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt.

4 Et audivi aliam vocem de cælo, dicentem: Exite de illa populus meus: ut ne participes sitis delictorum ejus, et de plagis ejus non accipiatis.

5 Quoniam pervenerunt peccata ejus usque ad cælum, et recordatus est Dominus iniquitatum ejus.

6 Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis: et duplicate duplicia secundum opera ejus: in poculo, quo miscuit, miscete illi duplum.

7 Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum: quia in corde suo dicit: Sedeo regina: et vidua non sum: et luctum non videbo.

8 Ideo in una die venient plagæ ejus, mors, et luctus, et fames, et igne comburetur: quia fortis est Deus, qui judicabit illam.

9 Et flebunt, et plangent se super illam reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, et in deliciis vixerunt, cum viderint fumum incendii ejus:

10 Longe stantes propter timorem tormentorum ejus, dicentes: Væ, væ civitas illa magna Babylon, civitas illa fortis: quoniam una hora venit judicium tuum.

11 Et negotiatores terræ flebunt, et lugebunt super illam: quoniam merces eorum nemo emet amplius:

12 Merces auri, et argenti, et lapidis pretiosi, et margaritæ, et byssi, et purpuræ, et serici, et cocci, (et omne lignum thyinum, et omnia vasa eboris, et omnia vasa de lapide pretioso, et æramento, et ferro, et marmore,

13 Et cinamomum) et odoramentorum, et unguenti, et thuris, et vini, et olei, et similæ, et tritici, et jumentorum, et ovium, et equorum, et rhedarum, et mancipiorum, et animarum hominum.

14 Et poma desiderii animæ tuæ discesserunt a te, et omnia pinguia, et præclara perierunt a te, et amplius illa jam non invenient.

15 Mercatores horum, qui divites facti sunt, ab ea longe stabunt propter timorem tormentorum ejus, flentes, ac lugentes,

16 Et dicentes: Væ, væ civitas illa magna, quæ amicta erat bysso, et purpura, et cocco, et deaurata erat auro, et lapide pretioso, et margaritis:

17 Quoniam una hora destitutæ sunt tantæ divitiæ, et omnis gubernator, et omnis, qui in lacum navigat, et nautæ, et qui in mari operantur, longe steterunt,

18 Et clamaverunt videntes locum incendii ejus, dicentes: Quæ similis civitati huic magnæ?

19 Et miserunt pulverem super capita sua, et clamaverunt flentes, et lugentes, dicentes: Væ, væ civitas illa magna, in qua divites facti sunt omnes, qui habebant naves in mari de pretiis ejus: quoniam una hora desolata est.

20 Exulta super eam cælum, et sancti Apostoli, et Prophetæ: quoniam judicavit Deus judicium vestrum de illa.

21 Et sustulit unus Angelus fortis lapidem quasi molarem magnum, et misit in mare, dicens: Hoc impetu mittetur Babylon civitas illa magna, et ultra jam non invenietur.

22 Et vox citharœdorum, et musicorum, et tibia canentium, et tuba non audietur in te amplius: et omnis artifex omnis artis non invenietur in te amplius: et vox molæ non audietur in te amplius:

23 Et lux lucernæ non lucebit in te amplius: et vox sponsi, et sponsæ non audietur adhuc in te: quia mercatores

VERSIO LUSITANA.

7 Então me disse o Anjo: Porque te admiras? Eu te direi o mysterio da mulher, e da Besta, que a leva, e que tem sete cabeças, e dez córnos.

8 A Besta, que tu viste, era, e já não he; e ella ha de subir do abysmo, e ha de ser precipitada na perdição: e os Habitantes da terra, cujos nomes não estão escritos no Livro da vida, desdo princípio do Mundo, se encheráõ de pasmo, quando virem a Besta, que era, e que já não he.

9 E eis-aqui o sentido disto cheio de sabedoria. As sete cabeças são sete montes, sobre os quaes a mulher está assentada.

10 São tambem sete Reis, dos quaes cahírão cinco; resta ainda hum, e o outro ainda não veio; e quando elle vier, importa que dure pouco tempo.

11 E a Besta, que era, e que já não he, he a oitava; e he tambem huma das sete, e caminha á sua perdição.

12 E os dez córnos, que tu viste, são dez Reis; que ainda não recebêrão os seus Reinos, mas elles hão de receber como Reis o poder á mesma hora depois da Besta.

13 Elles tem todos o mesmo intento: e elles darão a sua força, e o seu poder á Besta.

14 Elles pelejaráõ contra o Cordeiro, e o Cordeiro os vencerá: porque elle he o Senhor dos Senhores, e o Rei dos Reis; e os que são com elle, são os Chamados, os Escolhidos, e os Fieis.

15 Disse-me mais o Anjo: As aguas, que tu viste, onde a Prostituta está assentada, são os Póvos, e as Nações, e as Linguas.

16 E os dez córnos, que tu viste na Besta, aborreceráõ a Prostituta, e reduzil-la-háõ á ultima miseria; e despojal-la-háõ; e comer-lhe-háõ as carnes; e abrazal-la-háõ, mettendo-lhe o fogo.

17 Porque Deos lhes poz nos seus corações o executarem o que he do seu agrado delle; que he darem o seu Reino á Besta, até que se cumprão as palavras de Deos.

18 E a mulher, que tu viste, he a grande Cidade, que reina sobre os Reis da terra.

CAP. XVIII.

E DEPOIS disto vi eu outro Anjo, que baixava do Ceo, tendo hum grande poder; e toda a terra foi allumiada da sua gloria.

2 E gritou elle com toda a sua força, dizendo: Cahio, cahio a grande Babylonia; e ficou feita a habitação dos demonios, e o retiro de todo o espirito immundo, e o retiro de toda a ave immunda, e aborrecivel:

3 Porque todas as Nações bebêrão do vinho da ira da tua prostituição; e os Reis da terra se corrompêrão com ella; e os mercadores da terra se fizerão ricos com o excesso do seu luxo.

4 E ouvi outra voz do Ceo, que dizia: Sahí della meu Povo, para não serdes participantes dos seus delictos, e para não serdes comprehendidos nas suas Pragas.

5 Porque os seus peccados chegárão até o Ceo, e o Senhor, se lembrou das suas iniquidades.

6 Tornai-lhe, como ella vos tornou: tornai-lhe em dobro, segundo as suas obras: fazei-lhe beber dous tantos mais do mesmo calis, de que ella vos deo a beber.

7 Multiplicai os seus tormentos, e as suas dores, á proporção do que ella se elevou na sua soberba, e do que ella se engolfou nas delicias; porque ella diz no seu coração: Eu estou assentada como Rainha: não sou viuva: e nenhum pranto terei.

8 Por isso num mesmo dia virão as suas Pragas, a morte, e o pranto, e a fome; e ella será abrazada em fogo: porque hum Deos poderoso he o que a condemnará.

9 Então os Reis da terra, que se misturarão com ella, e que vivêrão em delicias, choraráõ sobre ella, vendo o fumo do incendio, em que ella se abraza:

10 Elles se porão longe della, com o medo dos seus tormentos, e dirão: Ai! ai! Babylonia, aquella grande Cidade, aquella Cidade poderosa, em huma hora chegou a tua condemnação.

11 E os negociantes da terra choraráõ, e gemeráõ sobre ella; porque ninguem mais comprará as suas mercadorias:

12 As suas mercadorias de ouro, e de prata, e de pedraria, e de perolas, e de linho fino, e de purpura, e de seda, e de escarlata, e de toda a qualidade de páo odorifero, e de toda a qualidade de moveis de marfim, e de pedras preciosas, e de bronze, e de ferro, e de marmore;

13 E de cinnamomo, e de cheiros, e de balsamos, e de incenso, e de vinho, e de azeite, e de flor da farinha, e de trigo, e de bestas de carga, e de ovelhas, e de cavallos, e de carroçãs, e de escravos, e das almas dos homens.

14 E os fructos, que fazião as tuas delicias, deixárão-te; e toda a delicadeza, e toda a magnificencia se perdeo para ti; e não se tornaráõ mais a achar estas cousas.

15 Os que vendião estas mercadorias, e que com isto se tinhão enriquecido, alongar-se-hão della, com o medo dos seus tormentos, chorando, e lamentando,

16 E dizendo: Ai! ai! Aquella grande Cidade, que se vestia de hollanda, e de purpura, e de escarlarta; e que se adornava de ouro, e de pedraria, e de perolas;

17 Como em huma hora pérdeo ella tantas riquezas? E todos os Pilotos, e os que fazem viagem sobre o mar, e os marinheiros, e os que andão empregados nas náos, se pozerão longe della,

18 E gritárão, vendo o lugar do seu incendio, dizendo: Que Cidade houve já mais, que fosse igual a esta Cidade?

19 E elles cubrírão de pó as suas cabeças, e derão gritos, misturados de lagrimas, e de soluços, dizendo: Ai! ai! Aquella grande Cidade, que enriqueceo com a sua abundancia a todos os que tinhão navios sobre o mar, como se acha ella arruinada em huma hora?

20 Ceo, exulta sobre ella, e vós Santos Apostolos, e Profetas: porque Deos vos vingou della.

21 Então hum forte Anjo levantou em alto huma pedra, como huma grande mó de moinho, e lançou-a no mar, dizendo: Assim com este impeto será precipitada aquella grande Cidade de Babylonia; de sorte, que ella se não achará mais.

22 E não se ouvirá mais em ti nem a voz dos que tocão cythara, nem a dos Musicos, nem a dos que tocão flauta, e trombeta; nem se achará mais em ti artifice algum de qualquer mister que seja; nem se tornará mais a ouvir em ti o ruido da mó:

23 E não luzirá mais em ti a luz das alampadas, nem se ouvirá mais em ti a voz do esposo, e a da esposa: porque os teus mercadores erão huns Principes da terra, e todas

VERSIO ANGLICANA.

her, I wondered with great admiration.

7 And the angel said unto me, Wherefore didst thou marvel? I will tell thee the mystery of the woman,[b] and of the beast[c] that carrieth her, which hath the seven heads and ten horns.

8 The beast that thou sawest was, and is not; and shall ascend[e] out of the bottomless pit, and go into perdition:[g] and they that dwell on the earth shall wonder,[i] whose names were not written in the book of life from the foundation of the world, when they behold the beast that was, and is not, and yet is.

9 And here *is* the mind which hath wisdom. The seven heads[k] are seven mountains, on which the woman sitteth.

10 And there are seven kings: five are fallen, and one is, *and* the other is not yet come; and when he cometh, he must continue a short space.

11 And the beast that was, and is not, even he is the eighth, and is of the seven, and goeth into perdition.

12 And the ten horns[o] which thou sawest are ten kings, which have received no kingdom as yet; but receive power as kings one hour with the beast.

13 These have one mind, and shall give their power and strength unto the beast.

14 These shall make war[p] with the Lamb, and the Lamb shall[q] overcome them: for he is Lord[r] of lords, and King of kings: and they[t] that are with him *are* called,[u] and chosen,[v] and faithful.[w]

15 And he saith unto me, The[x] waters which thou sawest, where the whore sitteth, are peoples,[y] and multitudes, and nations, and tongues.

16 And the ten horns which thou sawest upon the beast, these[z] shall hate the whore, and shall make her desolate and naked,[a] and shall eat her flesh, and burn[b] her with fire.

17 For God[d] hath put in their hearts to fulfil his will, and to agree, and give their kingdom unto the beast, until the words of God shall be fulfilled.[e]

18 And the woman which thou sawest is that great city,[g] which reigneth over the kings of the earth.

CHAP. XVIII.

AND after these things I saw another angel come down from heaven, having great power; and the earth was lightened with his glory.[k]

2 And he cried mightily with a strong voice, saying, Babylon[l] the great is fallen, is fallen, and is become[m] the habitation of devils, and the hold of every foul spirit, and a cage of every unclean and hateful bird.

3 For all nations have drunk[o] of the wine of the wrath of her fornication, and the kings of the earth have committed fornication with her, and the merchants[q] of the earth are waxed rich through the δ abundance of her delicacies.

4 And I heard another voice from heaven, saying, Come out[s] of her, my people, that ye be not partakers of her sins, and that ye receive not of her plagues.

5 For her sins have reached[t] unto heaven, and God hath remembered[u] her iniquities.

6 Reward her[w] even as she rewarded you, and double unto her double according to her works: in the cup which she hath filled, fill to her double.

7 How much she hath glorified herself, and lived deliciously, so much torment and sorrow give her; for she saith in her heart, I[a] sit a queen, and am no widow, and shall see no sorrow.

8 Therefore shall her plagues come in one day, death, and mourning, and famine; and she shall be utterly burned[d] with fire: for strong[f] *is* the Lord God who judgeth her.

9 And the kings[h] of the earth, who have committed fornication and lived deliciously with her, shall bewail her, and lament for her, when they shall see the smoke of her burning,

10 Standing afar off for the fear of her torment, saying, Alas, alas, that great city Babylon, that mighty city! for in one hour[l] is thy judgment come.

11 And the merchants[m] of the earth shall weep and mourn over her; for no man buyeth their merchandize any more;

12 The merchandize of gold,[n] and silver, and precious stones, and of pearls, and fine linen, and purple, and silk, and scarlet, and all β thyine wood, and all manner vessels of ivory, and all manner vessels of most precious wood, and of brass, and iron, and marble,

13 And cinnamon, and odours, and ointments, and frankincense, and wine, and oil, and fine flour, and wheat, and beasts, and sheep, and horses, and chariots, and γ slaves, and souls[s] of men.

14 And the fruits that thy soul lusted after are departed from thee, and all things which were dainty and goodly are departed from thee, and thou shalt find them no more at all.

15 The merchants of these things, which were made rich by her, shall stand afar off for the fear of her torment, weeping and wailing,

16 And saying, Alas, alas! that great city that was clothed[c] in fine linen, and purple, and scarlet, and decked with gold, and precious stones, and pearls!

17 For in one hour so great riches is come to nought. And every ship-master, and all the company in ships,[f] and sailors, and as many as trade by sea stood afar off,

18 And cried when they saw the smoke of her burning, saying, What[h] *city is* like unto this great city!

19 And they cast dust[i] on their heads, and cried, weeping and wailing, saying, Alas, alas, that great city, wherein were made rich all that had ships in the sea by reason of her costliness! for in one hour is she made desolate.

20 Rejoice[n] over her, *thou* heaven, and *ye* holy apostles and prophets; for God hath avenged[p] you on her.

21 And a mighty angel took up a stone like a great millstone, and cast *it* into the sea, saying, Thus[r] with violence shall that great city Babylon be thrown down, and shall be found no more at all.

22 And the voice of harpers, and musicians, and of pipers, and trumpeters, shall be heard no more at all in thee; and no craftsman, of whatsoever craft *he be*, shall be found any more in thee; and the sound of a millstone[v] shall be heard no more at all in thee;

23 And the light of a candle shall shine no more at all in thee; and the voice of the bridegroom[x] and of the bride shall be heard no more at all in thee: for thy merchants[y] were the great men of the

A. D. 96.

a Is. 47. 7..11. Zep. 2. 15.
b ver. 1.
c ver. 3.
d ch. 17. 16.
e ch. 11. 7.
f Ps. 62. 11. Je. 50. 34.
g ver. 11.
h Eze. 26. 16, 17.
i ch. 13. 3, 8.
k ch. 13. 1.
l ver. 17, 19.
m Eze. 27. 27..36.
n ch. 17. 4.
o Da. 7. 20. Zec. 1. 18..21.
β or, *sweet.*
p ch. 19. 19.
q Je. 50. 44.
r ch. 19. 16. De. 10. 17. 1 Ti. 6. 15.
γ or, *bodies.*
s Eze. 27. 13.
t Mi. 5. 8, 9.
u Ro. 8. 30, 37.
v Jnº. 15. 16.
w ch. 2. 10.
x ver. 1. Is. 8. 7.
y ch. 13. 7.
z Je. 50. 41, 42.
a Eze. 16. 37..44.
b ch. 18. 8, 18.
c Lu. 16. 19, &c.
d Ac. 4. 27, 28.
e ch. 10. 7.
f Is. 23. 14.
g ch. 16. 19.
h Je. 51. 37.
i Jos. 7. 6. Job 2. 12. Eze. 27. 30.
k Eze. 43. 2.
l ch. 14. 8. Is. 13. 19. 21. 9. Je. 51. 8.
m ch. 17. 2. Is. 34. 11, 14. Je. 50. 39. 51. 37.
n Je. 51. 48.
o Is. 47. 15.
p ch. 19. 2. De. 32. 43. Lu. 18. 7, 8.
q ver. 11, 15.
r Je. 51. 64.
δ or, *power.*
s Is. 48. 20. 52. 11. Je. 50. 8. 51. 6, 45. 2 Co. 6. 17.
t Je. 51. 9.
u ch. 16. 19.
v Je. 25. 10.
w Ps. 137. 8. Je. 50. 15, 29.
x Je. 7. 34. 16. 9. 33. 11.
y Is. 23. 8.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, XIX. XX.

τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.

24 Καὶ ἐν αὐτῇ [a]αἷμα[1] προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, ϗ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Κεφ. ιθʹ. XIX.

ΚΑΙ[1] μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, [a]λέγοντος[1]· Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα [b]καὶ ἡ τιμὴ[1] καὶ ἡ δύναμις [a]Κυρίῳ τῷ Θεῷ[1] ἡμῶν·

2 Ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις [h]ἔφθειρε[1] τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ [b]τῆς[1] χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεύτερον [n]εἴρηκαν[1]· Ἀλληλούϊα. Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ [i]τοῦ θρόνου[1], λέγοντες· Ἀμήν· Ἀλληλούϊα.

5 Καὶ φωνὴ [h]ἐκ[1] τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα· Αἰνεῖτε [h]τὸν Θεὸν[1] ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν [b]καὶ[1] οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα [e]ὡς[1] φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, [a]λέγοντας[1]· Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς [f] ὁ παντοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τȣ̃ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ [e]αὐτοῦ[1] ἡτοίμασεν ἑαυτήν.

8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματά ἐστι τῶν ἁγίων.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τȣ̃ γάμȣ τȣ̃ ἀρνίȣ κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί εἰσι τȣ̃ Θεȣ̃.

10 Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· Ὅρα [n]μή· σύνδουλός[1] σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, [e]καλούμενος[1] πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ [e]ὡς[1] φλὸξ πυρὸς, ϗ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτȣ̃ διαδήματα πολλά· ἔχων [f] ὄνομα γεγραμμένον, ὃ ȣ̓δεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός·

13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ [h]καλεῖται[1] τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν [b]καὶ[1] καθαρόν.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία [h]ὀξεῖα[1], ἵνα ἐν αὐτῇ [a]πατάσσῃ[1] τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ [b]καὶ[1] τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

16 Καὶ ἔχει [e]ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ[1] ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ [b]τὸ[1] ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον [d]ἕνα[1] ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον [a]τοῦ μεγάλου[1] Θεοῦ·

18 Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων [f] καὶ δούλων, καὶ μικρῶν [i]καὶ[1] μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι [i]πόλεμον[1] μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ [a]μετὰ τούτου ὁ[1] ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τȣ̃ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν [b]τῷ[1] θείῳ·

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ [a]ἐκπορευομένῃ[1] ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Κεφ. κʹ. XX.

ΚΑΙ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν [a]κλεῖδα[1] τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι Διάβολος καὶ Σατανᾶς [f]· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν [b]αὐτὸν,[1] καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ [a]πλανήσῃ[1] τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῇ [e]τὰ[1] χίλια ἔτη· [c]καὶ[1] μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους· καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρῖμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ϗ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν [a]τῷ θηρίῳ[1], οὔτε [h]τῇ εἰκόνι[1] αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον [b]αὐτῶν[1], καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ Χριστοῦ χίλια ἔτη.

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ [a]ἀνέζησαν[1] [a]ἕως[1] τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. [n]Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ȣ̓κ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι [i]μετ' αὐτοῦ[1] χίλια ἔτη.

7 Καὶ [h]ὅταν τελεσθῇ[1] [e]τὰ[1] χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ·

8 Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ [e]τὸν[1] Μαγὼγ, συναγαγεῖν αὐτȣ̀ς εἰς [i]πόλεμον[1], ὧν ὁ ἀριθμὸς [f] ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ [i]ἐκύκλωσαν[1] τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ [d]ἀπὸ τȣ̃ Θεȣ̃[1] ἐκ τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃, ϗ κατέφαγεν αὐτȣ̀ς·

10 Καὶ ὁ Διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου [f] τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς [e]εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[1].

11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' [a]αὐτȣ̃[1], οὗ ἀπὸ προσώπȣ ἔφυγεν ἡ γῆ ϗ ὁ οὐρανός· ϗ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς·

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ [a]Θεοῦ[1], καὶ βιβλία [a]ἠνεῴχθησαν[1]· ϗ βιβλίον ἄλλο ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· ϗ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, XIX. XX.

tui erant principes terræ, quia in veneficiis tuis erraverunt omnes gentes.

24 Et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est: et omnium, qui interfecti sunt in terra.

CAP. XIX.

POST hæc audivi quasi v cem turbarum multarum in cælo dicentium: Alleluia: Salus, et gloria, et virtus Deo nostro est:

2 Quia vera, et justa judicia sunt ejus, qui judicavit de meretrice magna, quæ corrupit terram in prostitutione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum de manibus ejus.

3 Et iterum dixerunt: Alleluia. Et fumus ejus ascendit in sæcula sæculorum.

4 Et ceciderunt seniores vigintiquattuor, et quattuor animalia, et adoraverunt Deum sedentem super thronum, dicentes: Amen: Alleluia.

5 Et vox de throno exivit, dicens: Laudem dicite Deo nostro omnes servi ejus: et qui timetis eum pusilli, et magni.

6 Et audivi quasi vocem turbæ magnæ, et sicut vocem aquarum multarum, et sicut vocem tonitruorum magnorum, dicentium: Alleluia: quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens.

7 Gaudeamus, et exultemus: et demus gloriam ei: quia venerunt nuptiæ Agni, et uxor ejus præparavit se.

8 Et datum illi ut cooperiat se byssino splendenti, et candido. Byssinum enim justificationes sunt Sanctorum.

9 Et dixit mihi: Scribe: Beati, qui ad cœnam nuptiarum Agni vocati sunt: et dixit mihi: Hæc verba Dei vera sunt.

10 Et cecidi ante pedes ejus, ut adorarem eum. Et dicit mihi: Vide ne feceris: conservus tuus sum, et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu. Deum adora. Testimonium enim Jesu est spiritus prophetiæ.

11 Et vidi cælum apertum, et ecce equus albus, et qui sedebat super eum, vocabitur Fidelis, et Verax, et cum justitia judicat, et pugnat.

12 Oculi autem ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse.

13 Et vestitus erat veste aspersa sanguine: et vocatur nomen ejus, Verbum Dei.

14 Et exercitus qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis, vestiti byssino albo, et mundo.

15 Et de ore ejus procedit gladius ex utraque parte acutus: ut in ipso percutiat Gentes. Et ipse reget eas in virga ferrea: et ipse calcat torcular vini furoris iræ Dei omnipotentis.

16 Et habet in vestimento, et in femore suo scriptum: Rex regum, et Dominus dominantium.

17 Et vidi unum Angelum stantem in sole, et clamavit voce magna, dicens omnibus avibus, quæ volabant per medium cæli: Venite, et congregamini ad cœnam magnam Dei:

18 Ut manducetis carnes regum, et carnes tribunorum, et carnes fortium, et carnes equorum, et sedentium in ipsis, et carnes omnium liberorum, et servorum, et pusillorum, et magnorum.

19 Et vidi bestiam, et reges terræ, et exercitus eorum congregatos ad faciendum prælium cum illo, qui sedebat in equo, et cum exercitu ejus.

20 Et apprehensa est bestia, et cum ea pseudopropheta: qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem bestiæ, et qui adoraverunt imaginem ejus. Vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure:

21 Et ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, qui procedit de ore ipsius: et omnes aves saturatæ sunt carnibus eorum.

CAP. XX.

ET vidi Angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua.

2 Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus, et satanas, et ligavit eum per annos mille:

3 Et misit eum in abyssum, et clausit, et signavit super illum ut non seducat amplius gentes, donec consummentur mille anni: et post hæc oportet illum solvi modico tempore.

4 Et vidi sedes, et sederunt super eas, et judicium datum est illis: et animas decollatorum propter testimonium Jesu, et propter verbum Dei, et qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem ejus, nec acceperunt characterem ejus in frontibus, aut in manibus suis, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis.

5 Ceteri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni: Hæc est resurrectio prima.

6 Beatus, et sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem: sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.

7 Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur satanas de carcere suo, et exibit, et seducet Gentes, quæ sunt super quattuor angulos terræ, Gog et Magog, et congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris.

8 Et ascenderunt super latitudinem terræ, et circuierunt castra sanctorum, et civitatem dilectam.

9 Et descendit ignis a Deo et cælo, et devoravit eos: et Diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis, et sulphuris, ubi et bestia,

10 Et pseudopropheta cruciabuntur die ac nocte in sæcula sæculorum.

11 Et vidi thronum magnum candidum, et sedentem super eum, a cujus conspectu fugit terra, et cælum, et locus non est inventus eis.

12 Et vidi mortuos magnos, et pusillos stantes in conspectu throni, et libri aperti sunt: et alius Liber apertus est, qui est vitæ: et judicati sunt mortui ex his, quæ scripta erant in libris secundum opera ipsorum.

13 Et dedit mare mortuos, qui in eo

VERSIO LUSITANA.

as Nações forão seduzidas pelos teus encan-
tamentos.
24 E nesta Cidade se achou o sangue dos
Profetas, e dos Santos, e o de todos os que
forão mortos sobre a terra.

CAP. XIX.

DEPOIS disto ouvi eu como a voz de hu-
ma numerosa multidão, que estava no Ceo,
e que dizia: Alleluia, salvação, e gloria, e
poder ao nosso Deos,
2 Porque verdadeiros, e justos são os seus
juizos; porque elle condemnou a grande
Prostituta, que corrompeo a terra com a sua
prostituição; e porque vingou o sangue de
seus servos, que ella derramou com as suas
mãos.
3 E segunda vez disserão elles: Alleluia.
E o fumo do seu incendio se elevou por se-
culos de seculos.
4 Então os vinte quatro Anciãos, e os qua-
tro Animaes se prostrárão, e adorárão a Deos,
que estava assentado no throno, dizendo:
Amen: Alleluia.
5 E do throno sahio huma voz, que disse:
Dizei louvores ao nosso Deos, todos vós os
que sois seus servos, e que o temeis pequenos,
e grandes.
6 Eu ouvi mais como o estrondo de huma
grande multidão, e como o ruido de grandes
aguas, e como o estampido de hum grande
trovão, que dizia: Alleluia: Porque o Se-
nhor nosso Deos Todo Poderoso reina.
7 Alegremo-nos, e exultemos de jubilo, e
demos-lhe gloria: porque são chegadas as
Nupcias do Cordeiro, e a sua Esposa se pre-
parou.
8 E foi-lhe dado vestir-se de linho fino de
huma alvura brilhante: e este linho fino são
as justiças dos Santos.
9 Então me disse elle: Escreve: Bema-
venturados aquelles, que forão chamados a
cear nas Nupcias do Cordeiro. E me disse:
Estas palavras de Deos são verdadeiras.
10 E me prostrei eu a seus pés para o ado-
rar. Mas elle me disse: Vê, não faças tal:
Eu sou teu conservo, e o conservo dos teus
irmãos, que tem o testemunho de Jesus.
Adora a Deos: porque o espirito de Profecia
he o testemunho de Jesus.
11 E vi o Ceo aberto, e eis-que appareceo
hum cavallo branco; e o que estava monta-
do em sima delle se chamava o Fiel, e o
Verdadeiro, que julga, e que peleja justa-
mente.
12 E os seus olhos erão como huma cham-
ma de fogo; e elle tinha na sua cabeça mui-
tos diademas, e hum nome escrito, que nin-
guem conhece senão elle.
13 E estava vestido de huma vestidura sal-
picada de sangue; e elle chama-se o Verbo
de Deos.
14 E seguião-no os exercitos, que estão no
Ceo, em cavallos brancos, vestidos de fino
linho branco, e puro.
15 E da sua boca sahia huma espada de
dous gumes, para ferir com ella as Nações:
porque elle as governará com huma vara de
ferro; e elle mesmo he o que piza o lagar
do vinho do furor da ira de Deos Todo Po-
deroso.
16 E elle traz escrito no seu vestido, e na
sua coxa: O Rei dos Reis, e o Senhor dos
Senhores.
17 Então vi eu hum Anjo posto em pé no
Sol, que com huma forte voz bradou, dizen-
do a todas as aves, que voavão pelo meio do
Ceo: Vinde, e ajuntai-vos para vos achardes
á grande Cea de Deos;
18 Para comerdes as carnes dos Reis, e as
carnes dos Officiaes de Guerra, e as carnes
dos Poderosos, e as carnes dos cavallos, e dos
cavalleiros, e as carnes de todos os livres, e
escravos, e pequenos, e grandes.
19 E vi a Besta, e os Reis da terra, e os
seus exercitos, congregados para fazerem
guerra áquelle, que estava montado no ca-
vallo, e ao seu exercito.
20 Mas a Besta foi tomada, e com ella o
falso Profeta, que tinha feito os prodigios na
sua presença, com os quaes elle tinha sedu-
zido aos que tinhão recebido o caracter da
Besta, e que tinhão adorado a sua imagem:
e ambos dous forão lançados no tanque ar-
dente de fogo, e de enxofre.
21 E os mais forão mortos pela espada,
que sahia da boca do que estava assentado
no cavallo: e todas as aves se fartárão das
suas carnes.

CAP. XX.

E EU vi descer do Ceo hum Anjo, que ti-
nha a chave do abysmo, e huma grande ca-
deia na sua mão.
2 E elle tomou o Dragão, a serpente an-
tiga, que he o Diabo, e Satanaz, e o amarrou
por mil annos:
3 E tendo-o precipitado no abysmo, fe-
chou-o sobre elle, e sellou-o, para que elle
não seduza mais as Nações, até que sejão
cumpridos os mil annos: e depois do que
deve elle ser desamarrado por hum pouco de
tempo.
4 Vi tambem huns thronos, e aos que se
assentárão nelles, e foi-lhes dado o poder de
julgar; e as almas dos que tinhão sido de-
capitados por terem dado testemunho a Jesus,
e pela palavra de Deos, e que não adorárão
a Besta, nem a sua imagem, nem recebêrão
o seu caracter nas testas, nem nas mãos: e
estes vivêrão, e reinárão com Christo mil
annos.
5 Os outros mortos não tornárão á vida,
até que sejão cumpridos mil annos: esta he
a primeira resurreição.
6 Bemaventurado, e santo aquelle, que tem
parte na primeira resurreição: a segunda
morte não terá poder sobre elles; mas elles
serão Sacerdotes de Deos, e de Christo, e
reinaráõ com elle mil annos.
7 E depois que os mil annos forem cum-
pridos, será desamarrado Satanaz da sua pri-
zão, e sahirá e seduzirá as Nações, que es-
tão nos quatro cantos do Mundo, a Gog, e a
Magog; e elle os ajuntará em Batalha, e o
seu numero igualará o da arêa do mar.
8 E elles se espalhárão sobre a face da
terra, e torneárão o campo dos Santos, e a
Cidade querida.
9 Mas Deos fez descer do Ceo hum fogo,
que os devorou: e o Diabo, que os seduzia,
foi lançado no tanque de fogo, e de enxofre,
10 Onde a Besta, e o falso Profeta serão
atormentados de dia, e de noite, por seculos
de seculos.
11 Então vi eu hum grande throno branco,
e a hum assentado nelle, de diante da face
do qual a terra, e o Ceo fugiráõ, e nem fi-
cou o lugar delles.
12 E vi eu os mortos, grandes, e pequenos
em pé diante do throno; e forão abertos os
Livros; e depois se abrio ainda outro Livro,

P

VERSIO ANGLICANA.

earth; for by thy sorceries[a] were all na-
tions deceived.
24 And in her was found the blood of
prophets, and of saints, and of all that
were slain[b] upon the earth.

CHAP. XIX.

AND after these things I heard a great
voice[d] of much people in heaven, saying,
Alleluia;[f] Salvation,[g] and glory, and ho-
nour, and power, unto the Lord our God:
2 For true[h] and righteous *are* his judg-
ments: for he hath judged the great
whore, which did corrupt the earth with
her fornication, and hath avenged[i] the
blood of his servants at her hand.
3 And again they said, Alleluia. And
her smoke[m] rose up for ever and ever.
4 And the four and twenty elders and
the four beasts fell down and worshipped
God that sat on the throne, saying, Amen;
Alleluia.
5 And a voice came out of the throne,
saying, Praise[p] our God, all ye his ser-
vants, and ye that fear him, both small
and great.
6 And I heard as it were the voice of a
great multitude, and as the voice of many
waters, and as the voice of many thun-
derings, saying, Alleluia; for[t] the Lord
God omnipotent reigneth.
7 Let us be glad and rejoice, and give
honour to him: for the marriage[u] of the
Lamb is come, and his wife hath made
herself ready.[x]
8 And to her was granted that she
should be arrayed[z] in fine linen, clean
and [β] white: for the fine linen is the
righteousness[a] of saints.
9 And he saith unto me, Write, Blessed[b]
are they which are called unto the mar-
riage-supper[d] of the Lamb. And he saith
unto me, These[e] are the true sayings of
God.
10 And[f] I fell at his feet to worship
him. And he said unto me, See *thou do it*
not: I am thy fellow-servant, and of thy
brethren that have the testimony of Je-
sus: worship God: for the testimony of
Jesus[i] is the spirit of prophecy.
11 And I saw heaven opened, and behold,
a white[k] horse; and he that sat upon him
was called Faithful[l] and True, and in right-
eousness[m] he doth judge and make war.
12 His[n] eyes *were* as a flame of fire,
and on his head *were* many crowns;[o] and
he had a name[r] written, that no man
knew but he himself.
13 And he *was* clothed with a vesture
dipped in blood: and his name is called
The[t] Word of God.
14 And the armies *which were* in hea-
ven followed him upon white horses,
clothed[u] in fine linen, white and clean.
15 And out of his mouth[v] goeth a sharp
sword, that with it he should smite the
nations: and he shall rule them with a
rod[x] of iron: and he[y] treadeth the wine-
press of the fierceness and wrath of Al-
mighty God.
16 And he hath on *his* vesture and on
his thigh a name written, KING[a] OF
KINGS, AND LORD OF LORDS.
17 And I saw an angel standing in the
sun; and he cried with a loud voice, saying
to all the fowls that fly in the midst of
heaven, Come[d] and gather yourselves to-
gether unto the supper of the great God;
18 That ye may eat the flesh of kings,
and the flesh of captains, and the flesh of
mighty men, and the flesh of horses, and of
them that sit on them, and the flesh of all
men, both free & bond, both small & great.
19 And I saw the beast, and the kings
of the earth, and their armies, gathered
together to make war[c] against him that
sat on the horse, and against his army.
20 And the beast[e] was taken, and with
him the false prophet that wrought mira-
cles before him, with which he deceived
them that had received the mark of the
beast, and them that worshipped his
image. These both were cast alive into
a lake[k] of fire burning with brimstone.
21 And the remnant were slain with the
sword[l] of him that sat upon the horse,
which *sword* proceeded out of his mouth: &
all the fowls[n] were filled with their flesh.

CHAP. XX.

AND I saw an angel come down from
heaven, having the key[o] of the bottomless
pit and a great chain in his hand.
2 And he laid hold on the dragon,[q] that
old serpent, which is the Devil, and Sa-
tan, and bound[r] him a thousand years,
3 And cast him into the bottomless pit,
and shut him up, and set a seal[s] upon him,
that he should deceive the nations no
more, till the thousand years should be
fulfilled: and after that he must be loosed
a little season.
4 And I saw thrones,[v] and they sat upon
them, and judgment[w] was given unto
them: and *I saw* the souls[y] of them that
were beheaded for the witness of Jesus,
and for the word of God, and which had
not worshipped the beast, neither his
image, neither had received *his* mark
upon their foreheads, or in their hands;
and they lived and reigned[c] with Christ
a thousand years.
5 But the rest of the dead lived not
again until the thousand years were
finished. This *is* the first resurrection.
6 Blessed and holy *is* he that hath part in
the first resurrection: on such the second
death[g] hath no power, but they shall be
priests[h] of God and of Christ, and shall
reign with him a thousand years.
7 And when the thousand years are
expired, Satan shall be loosed out of his
prison,
8 And shall go out to deceive the na-
tions which are in the four quarters of
the earth, Gog[p] and Magog, to gather[q]
them together to battle: the number of
whom *is* as the sand of the sea.
9 And they[s] went up on the breadth of
the earth, and compassed the camp of the
saints about, and the beloved city: and
fire came down from God out of heaven,
and devoured them.
10 And the devil that deceived them
was cast into the lake[w] of fire and brim-
stone, where the beast and the false pro-
phet *are*, and shall be tormented day and
night for ever and ever.
11 And I saw a great white throne, and
him that sat on it, from whose face the
earth[z] and the heaven fled away; and
there was found no place for them.
12 And I saw the dead, small and great,
stand before God; and the books[b] were
opened: and another book[c] was opened,
which is *the book* of life: and the dead
were judged out of those things which
were written in the books, according[e] to
their works.
13 And the sea gave up the dead which

A. D. 96.

a 2 Ki. 9. 22. Na. 3. 4.
b Je. 51. 49.
c ch. 16. 14, 16.
d ch. 11. 15.
e ch. 16. 13, 14.
f ver. 3, 4, 6.
g ch. 7. 10, 12.
h ch. 16. 7.
i ch. 18. 20.
k ch. 20. 10. Da. 7. 11.
l ver. 15. ch. 1. 16.
m ch. 18. 9, 18. Is. 34. 10.
n ver. 17, 18.
o ch. 1. 18. 9. 1.
p Ps. 135. 1.
q ch. 12. 9.
r 2 Pe. 2. 4. Jude 6.
s Da. 6. 17.
t Ps. 97. 1, 12.
u Mat. 25. 10.
v Da. 7. 9. 22. 27. Lu. 22. 30.
w 1 Co. 6. 2, 3.
x Is. 52. 1.
y ch. 6. 9.
z ch. 3. 4. Is. 61. 10.
β or, *bright.*
a Ps. 132. 9.
b Lu. 14. 15.
c ch. 5. 10.
d ch. 3. 20.
e ch. 22. 6.
f ch. 22. 8, 9.
g ch. 2. 11. 21. 8.
h ch. 1. 6. Is. 61. 6.
i Ac. 10. 43. 1 Pe. 1. 10, 11.
k ch. 6. 2.
l ch. 3. 14.
m Ps. 45. 3, 4. Is. 11. 4.
n ch. 1. 14. 2. 18.
o ch. 6. 2. Ca. 3. 11. Is. 62. 3. Zec. 9. 16. He. 2. 9.
p Eze. 38. 2. 39. 1.
q ch. 16. 14.
r ch. 3. 12.
s Is. 8. 8. Eze. 38. 9, 16.
t Jno. 1. 1.
u Mat. 28. 3.
v ch. 1. 16.
w ch. 19. 20.
x Ps. 2. 9.
y Is. 63. 3.
z 2 Pe. 3. 10, 12.
a ch. 17. 14.
b Da. 7. 10.
c ch. 21. 27. Da. 12. 1.
d Eze. 39. 17.. 20.
e Je. 32. 19. Mat. 16. 27.

TEXTUS GRÆCUS.

νεκρούς, ϗ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός [a]ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος.

15 Καὶ εἴτις οὐχ εὑρέθη ἐν [h]τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κα'. XXI.

ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς ϗ ἡ πρώτη γῆ [a]παρῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 [a]Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τȢ [n]ȣρανȣ, λεγούσης· Ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ [l]λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, [e]Θεὸς αὐτῶν·

4 Καὶ ἐξαλείψει [b]ὁ Θεὸς [f]πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ϗ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ [a]τοῦ θρόνου· Ἰδȣ, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει [e]μοι· Γράψον· ὅτι ȣτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί[f] εἰσι.

6 Καὶ εἶπέ μοι· [h]Γέγονε. Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω [i]ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

7 Ὁ νικῶν [i]κληρονομήσει [a]πάντα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι [e]ὁ υἱός.

8 [a]Δειλοῖς δὲ καὶ [i]ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις ϗ φονεῦσι ϗ πόρνοις ϗ [a]φαρμακεῦσι καὶ εἰδωλολάτραις, ϗ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι [a]δεύτερος θάνατος.

9 Καὶ ἦλθε [b]πρός με εἷς [i]τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας [d]τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων· Δεῦρο, δείξω σοι [h]τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα.

10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν [b]τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·

11 Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· [b]καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

12 [a]Ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστι [f]τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

13 [a]Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· [i]ἀπὸ βοῤῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς· [i]ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· [i]ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε [f]κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, [e]καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.

16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς [b]τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον [e]καὶ τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων[f]· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος [e]καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 Καὶ [e]ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων [n]πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, [h]ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ.

19 [d]Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ο πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, [i]χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, [h]σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· ϗ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος [a]διαφανής.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου ȣδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν [b]ἐν [i]αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

24 Καὶ [a]τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν [e]καὶ τὴν τιμὴν [n]αὐτῶν εἰς αὐτήν.

25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.

26 Καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν[f].

27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν [i]κοινοῦν, καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίȣ.

Κεφ. κβ'. XXII.

ΚΑΙ ἔδειξέ μοι [b]καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου.

2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν [h]καὶ ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα [b]ἕνα [h]ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

3 Καὶ πᾶν [a]κατανάθεμα οὐκ ἔσται [i]ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτȣ λατρεύσȣσιν αὐτῷ.

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται [a]ἐκεῖ· καὶ [a]χρείαν οὐκ ἔχουσι [i]λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς [a]φωτίζει [m]αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 Καὶ [h]εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν [a]ἁγίων προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

7 [m]Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίȣ τȣτȣ.

8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ [a]βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτε ἤκουσα [a]καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.

9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα μή· σύνδȣλός σȣ [b]γάρ εἰμι, ϗ τῶν ἀδελφῶν σȣ τῶν προφητῶν, ϗ τῶ.

VERSIO VULGATA LATINA.

erant: et mors, et infernus dederunt mortuos suos, qui in ipsis erant: et judicatum est de singulis secundum opera ipsorum,

14 Et infernus, et mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors secunda.

15 Et qui non inventus est in Libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.

CAP. XXI.

ET vidi cælum novum, et terram novam. Primum enim cælum, et prima terra abiit, et mare jam non est.

2 Et ego Joannes vidi sanctam civitatem Jerusalem novam descendentem de cælo a Deo, paratam, sicut sponsam ornatam viro suo.

3 Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus:

4 Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum: et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt.

5 Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia. Et dixit mihi: Scribe, quia hæc verba fidelissima sunt, et vera.

6 Et dixit mihi: Factum est. ego sum α, et ω: initium, et finis. Ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ gratis.

7 Qui vicerit, possidebit hæc, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius.

8 Timidis autem, et incredulis, et execratis, et homicidis, et fornicatoribus, et veneficis, et idololatris, et omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti igne, et sulphure: quod est mors secunda.

9 Et venit unus de septem Angelis habentibus phialas plenas septem plagis novissimis, et locutus est mecum, dicens: Veni, et ostendam tibi sponsam, uxorem Agni.

10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum, et altum, et ostendit mihi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de cælo a Deo,

11 Habentem claritatem Dei: et lumen ejus simile lapidi pretioso tamquam lapidi jaspidis, sicut crystallum.

12 Et habebat murum magnum, et altum, habentem portas duodecim: et in portis Angelos duodecim, et nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israel.

13 Ab Oriente portæ tres: et ab Aquilone portæ tres: et ab Austro portæ tres: et ab Occasu portæ tres.

14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina duodecim Apostolorum Agni.

15 Et qui loquebatur mecum, habebat mensuram arundineam auream, ut metiretur civitatem, et portas ejus, et murum.

16 Et civitas in quadro posita est, et longitudo ejus tanta est quanta et latitudo: et mensus est civitatem de arundine aurea per stadia duodecim millia: et longitudo, et altitudo, et latitudo ejus æqualia sunt.

17 Et mensus est murum ejus centum quadraginta quattuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli.

18 Et erat structura muri ejus ex lapide jaspide: ipsa vero civitas aurum mundum simile vitro mundo.

19 Et fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata. Fundamentum primum, jaspis: secundum, sapphirus: tertium, calcedonius: quartum, smaragdus:

20 Quintum, sardonyx: sextum, sardius: septimum, chrysolithus: octavum, beryllus: nonum, topazius: decimum, chrysophrasus: undecimum, hyacinthus: duodecimum, amethystus.

21 Et duodecim portæ, duodecim margaritæ sunt, per singulas: et singulæ portæ erant ex singulis margaritis: et platea civitatis aurum mundum, tamquam vitrum perlucidum.

22 Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus omnipotens templum illius est, et Agnus.

23 Et civitas non eget sole, neque luna, ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminavit eam, et lucerna ejus est Agnus.

24 Et ambulabunt gentes in lumine ejus: et reges terræ afferent gloriam suam, et honorem in illam.

25 Et portæ ejus non claudentur per diem: nox enim non erit illic.

26 Et afferent gloriam, et honorem gentium in illam.

27 Non intrabit in eam aliquod coinquinatum, aut abominationem faciens, et mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitæ Agni.

CAP. XXII.

ET ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tamquam crystallum, procedentem de sede Dei et Agni.

2 In medio plateæ ejus, et ex utraque parte fluminis lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, et folia ligni ad sanitatem Gentium.

3 Et omne maledictum non erit amplius: sed sedes Dei, et Agni in illa erunt, et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus: et nomen ejus in frontibus eorum.

5 Et nox ultra non erit: et non egebunt lumine lucernæ, neque solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, et regnabunt in sæcula sæculorum.

6 Et dixi mihi: Hæc verba fidelissima sunt, et vera. Et Dominus Deus spirituum prophetarum misit Angelum suum ostendere servis suis quæ oportet fieri cito.

7 Et ecce venio velociter. Beatus, qui custodit verba prophetiæ libri hujus.

8 Et ego Joannes, qui audivi, et vidi hæc. Et postquam audissem, et vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes angeli, qui mihi hæc ostendebat:

9 Et dixit mihi: Vide ne feceris: conservus enim tuus sum, et fratrum tuo-

VERSIO LUSITANA.

que he o Livro da vida; e os mortos forão julgados pelo que estava escrito nos Livros, segundo as suas obras.

13 E o mar deo os mortos, que estavão nelle: e a morte, e o Inferno derão tambem os mortos, que estavão nelle; e cada hum foi julgado segundo as suas obras.

14 E o Inferno, e a morte forão lançados no tanque de fogo. Esta he a segunda morte.

15 E aquelle, que se não achou escrito no Livro da vida, foi lançado no tanque de fogo.

CAP. XXI.

E VI eu hum Ceo novo, e huma terra nova: porque o primeiro Ceo, e a primeira terra tinhão desapparecido, e o mar já o não havia.

2 E eu João vi descer do Ceo a Cidade Santa, a nova Jerusalem, que desce de Deos, adornada como huma Esposa para o seu Esposo.

3 E eu ouvi huma grande voz, que sahia do throno, e que dizia: Eis-aqui o Tabernaculo de Deos com os homens; e elle habitará com elles, e elles serão o seu povo, e o mesmo Deos ficando no meio delles será o seu Deos:

4 E Deos lhes enxugará todas as lagrimas de seus olhos; e não haverá mais morte, nem mais choro, nem mais grito, nem mais dor; porque as primeiras cousas são passadas.

5 Então o que estava assentado no throno disse: Eis-ahi faço eu novas todas as cousas. E elle me disse tambem: Escreve: porque estas palavras são certissimas, e verdadeirissimas.

6 Disse-me mais: Tudo está cumprido. Eu sou o Alfa, e o Omega, o princípio, e o fim. Eu darei gratuitamente a beber da fonte de agua viva ao que tiver sede.

7 Aquelle, que vencer, possuirá estas cousas; e eu serei seu Deos, e elle será meu filho.

8 Mas pelo que toca aos timidos, e aos incredulos, e aos execraveis, e aos homicidas, e aos fornicarios, e aos que dão veneno, e aos idólatras, e a todos os mentirosos; a sua parte será no tanque ardente de fogo, e de enxofre; que he a segunda morte.

9 Então veio hum dos sete Anjos, que tinhão os seus sete calices cheios das sete Pragas ultimas, e fallou comigo, dizendo: Vem, e eu te mostrarei a Esposa, a mulher do Cordeiro.

10 E elle me transportou em espirito a hum grande, e alto monte, e me mostrou a santa Cidade de Jerusalem, que descia do Ceo de Deos,

11 Allumiada da claridade de Deos: e a sua claridade era semelhante a huma pedra preciosa, a huma pedra de jaspe transparente como hum crystal.

12 E ella tinha hum grande, e alto muro, em que havia doze portas, e doze Anjos, hum a cada porta; e huns nomes escritos, que erão os nomes das doze Tribus dos filhos de Israel.

13 Tres destas portas estavão ao Oriente; e tres ao Setentrião; e tres ao Meio dia; e tres ao Occidente.

14 E o muro da Cidade tinha doze fundamentos, e nelles os doze nomes dos doze Apostolos do Cordeiro.

15 E o que fallava commigo tinha por vara de medir huma cana de ouro, para medir a Cidade, e as portas, e o muro.

16 Ora a Cidade era fundada em quadro, tão comprida, como larga: e medio elle a Cidade com a cana de ouro, e achou que era de doze mil estadios: e o seu comprimento, a sua largura, e a sua altura são iguaes.

17 Medio tambem o muro, que era de cento e quarenta e quatro covados da medida de homem, que era a do Anjo.

18 E a estructura deste muro era de pedra de jaspe; mas a Cidade era de puro ouro, semelhante a hum vidro mui claro.

19 E os fundamentos do muro da Cidade erão ornados de toda a qualidade de pedras preciosas. O primeiro fundamento era de jaspe: o segundo de safira: o terceiro de calcedonia: o quarto de esmeralda:

20 O quinto de sardonio: o sexto de sarda: o setimo de crysolita: o oitavo de beryllo: o nono de topazio: o decimo de crysopraso: o undecimo de jacinto: o duodecimo de amethysta.

21 E as doze portas erão doze perolas, e cada porta era feita de huma perola: e a praça da Cidade era de puro ouro, como vidro mui transparente.

22 E eu não vi na Cidade Templo nenhum: porque o Senhor Deos Todo Poderoso, e o Cordeiro he o seu Templo.

23 E esta Cidade não necessita nem do Sol, nem da Lua, para estes a esclarecerem: porque a claridade de Deos he a que a allumia, e o Cordeiro he a sua alampada.

24 E as Nações caminharáõ á sua luz; e os Reis da terra lhe trarão a sua gloria, e a sua honra.

25 E as suas portas não se fecharáõ de dia: porque noite não a haverá naquelle lugar.

26 E trazer-lhe-hão a gloria, e a honra das Nações.

27 Não entrará nella cousa alguma manchada, nem quem commette abominação, ou mentira; mas sómente aquelles, que estão escritos no Livro da vida do Cordeiro.

CAP. XXII.

ELLE me mostrou tambem hum rio de agua viva, clara como de crystal, que corria do throno de Deos, e do Cordeiro.

2 No meio da praça da Cidade, e dhuma, e outra parte do rio, estava a Arvore da Vida, que dá doze fructos, e dá seu fructo cada mez, e as folhas desta arvore são para sarar as Nações.

3 E alli não haverá mais maldição: mas nella estará o throno de Deos, e do Cordeiro, e nella o serviráõ os seus servos.

4 E elles verão a sua face; e terão o seu nome escrito nas suas testas.

5 E não haverá alli mais noite, nem elles terão necessidade de luz da alampada, nem de luz do Sol: porque o Senhor Deos he quem os allumiará, e elles reinaráõ por seculos de seculos.

6 Outrosim me disse elle: Estas palavras são certissimas, e verdadeirissimas. E o Senhor Deos dos espiritos dos Profetas enviou o seu Anjo, para descubrir aos seus servos, o que deve succeder dentro de pouco tempo.

7 E eis-que eu cedo virei. Bemaventurado aquelle, que guarda as palavras da Profecia deste Livro.

8 E eu João sou o que ouvi, e o que vi estas cousas. E depois de as ter ouvido, e de as ter visto, eu me lancei aos pés do Anjo, que mas mostrava, para o adorar:

9 Mas elle me disse: Vê, não faças tal: porque eu sou teu conservo, e conservo dos teus irmãos os Profetas, e dos que guardão as

P

VERSIO ANGLICANA.

were in it; and death and [β]hell delivered up the dead which were in them: and they were judged every man according to their works.

14 And death[a] and hell were cast into the lake of fire. This is the second death.

15 And whosoever was not found written in the book of life was cast into the lake of fire.[c]

CHAP. XXI.

AND I saw a new[d] heaven and a new earth: for the first heaven and the first earth were passed away; and there was no more sea.

2 And I John saw the holy city,[e] new Jerusalem, coming down from God, out of heaven, prepared as a[f] bride[g] adorned for her husband.

3 And I heard a great voice out of heaven, saying, Behold, the tabernacle[h] of God *is* with men, and he will dwell with them, and they shall be his people,[i] and God himself shall be with them, *and be* their God.

4 And God shall wipe away all[k] tears from their eyes; and there shall be no more death,[m] neither sorrow,[n] nor crying, neither shall there be any more pain: for the former things are passed away.

5 And he that sat upon the throne said, Behold, I make all things new. And he said unto me, Write; for these words are true and faithful.

6 And he said unto me, It[s] is done. I[t] am Alpha and Omega, the beginning and the end. I will give unto him that is[u] athirst of the fountain of the water of life freely.

7 He that overcometh shall inherit [γ]all things; and I will be his God, and he shall be my son.

8 But the fearful,[w] and unbelieving,[x] and the abominable,[z] and murderers,[a] and whoremongers,[b] and sorcerers,[c] and idolaters,[d] and all liars,[e] shall have their part in the lake which burneth with fire and brimstone: which is the second death.

9 And there came unto me one of the seven[h] angels which had the seven vials full of the seven last plagues, and talked with me, saying, Come hither, I will shew thee the bride, the Lamb's wife.[k]

10 And he carried me away in the spirit to a great and high mountain, and shewed me that great city,[n] the holy Jerusalem, descending out of heaven from God,

11 Having the glory[p] of God: and her light *was* like unto a stone most precious, even like a jasper stone, clear as crystal;

12 And had a wall great and high, *and* had twelve gates,[t] and at the gates twelve angels, and names written thereon, which are *the names* of the twelve tribes of the children of Israel:

13 On the east three gates; on the north three gates; on the south three gates; and on the west three gates.

14 And the wall of the city had twelve foundations, and[x] in them the names of the twelve apostles of the Lamb.

15 And he that talked with me had a golden reed[z] to measure the city, and the gates thereof, and the wall thereof.

16 And the city lieth four-square, and the length is as large as the breadth: and he measured the city with the reed, twelve thousand furlongs. The length, and the breadth, and the height of it are equal.

17 And he measured the wall thereof, an hundred *and* forty *and* four cubits, *according to* the measure of a man, that is, of the angel.

18 And the building of the wall of it was *of* jasper; and the city *was* pure gold, like unto clear glass.

19 And the foundations[b] of the wall of the city *were* garnished with all manner of precious stones. The first foundation *was* jasper; the second, sapphire; the third, a chalcedony; the fourth, an emerald;

20 The fifth, sardonyx; the sixth, sardius; the seventh, chrysolite; the eighth, beryl; the ninth, a topaz; the tenth, a chrysoprasus; the eleventh, a jacinth; the twelth, an amethyst.

21 And the twelve gates *were* twelve pearls; every several gate was of one pearl: and the street of the city *was* pure gold, as it were transparent glass.

22 And I saw no temple therein: for the Lord God Almighty and the Lamb are the temple of it.

23 And the city had no need of the sun,[l] neither of the moon, to shine in it: for the glory of God did lighten it, and the Lamb *is* the light[o] thereof.

24 And the nations[p] of them which are saved shall walk in the light of it: and the kings[q] of the earth do bring their glory and honour into it.

25 And the gates of it shall not be shut at all by day: for[r] there shall be no night there.

26 And they shall bring the glory and honour of the nations into it.

27 And[v] there shall in no wise enter into it any thing that defileth, neither *whatsoever* worketh abomination, or *maketh* a lie: but they which are written in the Lamb's book[y] of life.

CHAP. XXII.

AND he shewed me a pure river of water of life, clear as crystal, proceeding out of the throne of God and of the Lamb.

2 In[f] the midst of the street[g] of it, and on either side of the river, *was there* the tree[i] of life, which bare twelve *manner of* fruits, *and* yielded her fruit every month: and the leaves of the tree *were* for the healing of the nations.

3 And there[l] shall be no more curse: but the throne of God[m] and of the Lamb shall be in it; and his servants[o] shall serve him:

4 And[q] they shall see his face; and his name[r] *shall be* in their foreheads.

5 And[s] there shall be no night there: and they need no candle, neither light of the sun; for the Lord God giveth them light:[u] and they shall reign[v] for ever and ever.

6 And he said unto me, These sayings *are* faithful and true: and the Lord God of the holy prophets sent[w] his angel to shew unto his servants the things which must shortly be done.

7 Behold, I come quickly:[y] blessed *is* he that keepeth the sayings of the prophecy of this book.

8 And I John saw these things, and heard *them*. And when I had heard and seen, I fell down to worship before the feet of the angel which shewed me these things.

9 Then saith he unto me, See *thou do it* not: for I am thy fellow-servant, and of thy brethren the prophets, and of them

A. D. 96.

β *the grave.*
a Ho. 13. 14. 1 Co. 15. 26, 54.
b Is. 54. 11.
c Mat. 25. 41.
d Is. 65. 17..19. 66. 22. 2 Pe. 3. 13.
e Is. 52. 1. He. 11. 10. 12. 22.
f Is. 54. 5.
g Ps. 45. 9..14.
h 2 Co. 6. 16.
i Zec. 8. 8.
k ch. 7. 17. Is. 25. 8.
l ch. 22. 5. Is. 60. 19, 20.
m 1 Co. 15. 26, 54.
n Is. 35. 10.
o Jnº. 1. 4.
p Is. 60. 3..11. 66. 10..12.
q Ps. 72. 11.
r Zec. 14. 7.
s ch. 16. 17.
t ch. 1. 8. 22. 13.
u ch. 22. 17. Is. 55. 1. Jnº. 4. 10, 14. 7. 37.
v Is. 35. 8. 52. 1. 60. 21. Joel 3. 17. Mat. 13. 41. 1 Co. 6. 9, 10. Ga. 5. 19..21. Ep. 5. 5. He. 12. 14.
γ or, *these.*
w Lu. 12. 4..9.
x 1 Jnº. 5. 4, 10.
y ch. 13. 8.
z 1 Co. 6. 9, 10.
a 1 Jnº. 3. 15.
b He. 13. 4.
c Mal. 3. 5.
d 1 Co. 10. 20, 21
e ch. 22. 15. Pr. 19. 5, 9.
f Eze. 47. 1, 12.
g ch. 21. 21.
h ch. 15. 1, 6, 7.
i ch. 2. 7.
k ch. 19. 7.
l Zec. 14. 11.
m Eze. 48. 35.
n Eze. XL. XLVIII.
o ch. 7. 15.
p Is. 60. 1, 2.
q Mat. 5. 8. Jnº. 12. 26. 17. 24. 1 Co. 13. 12. 1 Jnº. 3. 2.
r ch. 3. 12.
s ch. 21. 23, 25.
t Eze. 48. 31..34
u Ps. 36. 9.
v Ro. 5. 17.
w ch. 1. 1.
x Ep. 2. 20.
y ver. 10, 12, 20.
z ch. 11. 1. Eze. 40. 3. Zec. 2. 1.

TEXTUS GRÆCUS.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. XXII.

τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου·
τῷ Θεῷ προσκύνησον.
10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λό-
γους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· [a]ὅτι
ὁ καιρὸς| ἐγγύς ἐστιν.
11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ [a]ῥυπῶν,
ῥυπωσάτω| ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος, [a]δικαιωθήτω
ἔτι|· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι.
12 [b]Καὶ| ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· καὶ ὁ μισθός
μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον
αὐτοῦ [d]ἔσται|.
13 Ἐγώ [b]εἰμι| τὸ Α καὶ τὸ Ω, [a]ἀρχὴ καὶ τέ-
λος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος|.
14 Μακάριοι οἱ [i]ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτȣ̃|,
ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς
ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
πόλιν.
15 Ἔξω [b]δὲ| οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ
πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ
πᾶς [c]ὁ| φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου
μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα [d]ἐπὶ| ταῖς ἐκκλησίαις.
Ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος [b]τοῦ| Δαβὶδ, ὁ
ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς [a]καὶ ὀρθρινός|.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν·
[a]Ἐλθέ|· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· [a]Ἐλθέ|· καὶ
ὁ διψῶν [a]ἐλθέτω|, [b]ϗ| ὁ θέλων [a]λαμβανέτω|
τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
18 [a]Συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ| ἀκούοντι
τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τού-
του· ἐάν τις [a]ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα|, ἐπιθήσει ὁ
Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας
ἐν [m]βιβλίῳ τούτῳ·
19 Καὶ ἐάν τις [a]ἀφαιρῇ| ἀπὸ τῶν λόγων
[a]βίβλου| τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ
Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς,
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, [b]καὶ| τῶν γε-
γραμμένων ἐν [m]βιβλίῳ τούτῳ.
20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι
[a]ταχύ· ἀμήν. Ναὶ| ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου [b]ἡμῶν| Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ μετὰ πάντων [a]ὑμῶν. Ἀμήν.|

VERSIO VULGATA LATINA.

APOCALYPSIS, XXII.

rum prophetarum, et eorum, qui servant
verba prophetiæ libri hujus: Deum
adora?
10 Et dicit mihi: Ne signaveris ver-
ba prophetiæ libri hujus: tempus enim
prope est.
11 Qui nocet, noceat adhuc: et qui in
sordibus est, sordescat adhuc: et qui
justus est, justificetur adhuc: et sanc-
tus, sanctificetur adhuc.
12 Ecce venio cito, et merces mea me-
cum est, reddere unicuique secundum
opera sua.
13 Ego sum α, et ω, primus, et novis-
simus, principium, et finis,
14 Beati, qui lavant stolas suas in
sanguine Agni: ut sit potestas eorum
in ligno vitæ, et per portas intrent in
civitatem.
15 Foris canes, et venefici, et impudi-
ci, et homicidæ, et idolis servientes, et
omnis, qui amat, et facit mendacium.
16 Ego Jesus misi Angelum meum,
testificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego
sum radix, et genus David, stella splen
dida, et matutina.
17 Et spiritus, et sponsa dicunt: Veni.
Et qui audit, dicat: Veni. Et qui sitit,
veniat: et qui vult, accipiat aquam vi-
tæ gratis.
18 Contestor enim omni audienti ver-
ba prophetiæ libri hujus: Si quis appo-
suerit ad hæc, apponet Deus super illum
plagas scriptas in libro isto.
19 Et si quis diminuerit de verbis li-
bri prophetiæ hujus, auferet Deus par-
tem ejus de libro vitæ, et de civitate
sancta, et de his, quæ scripta sunt in
libro isto.
20 Dicit qui testimonium perhibet
istorum. Etiam venio cito: Amen.
Veni Domine Jesu.
21 Gratia Domini nostri Jesu Christi
cum omnibus vobis. Amen.

VERSIO LUSITANA.

palavras da Profecia deste Livro. Adora a
Deos.
10 Disse-me mais: Não selles as palavras
da Profecia deste Livro: porque o tempo
está proximo.
11 Aquelle, que faz injustiça, faça-a ain-
da: e aquelle, que está çujo, çuje-se ainda:
e aquelle, que he justo, justifique-se ainda: e
aquelle, que he santo, santifique-se ainda.
12 Eis-que eu cedo virei, e eu tenho comi-
go a minha paga, para recompensar a cada
hum segundo as suas obras.
13 Eu sou o Alfa, e o Omega, o primeiro,
e o ultimo, o princípio, e o fim.
14 Bemaventurados aquelles, que lavão as
suas compridas roupas no sangue do Cordei-
ro, para terem direito á Arvore da vida, e
para entrarem na Cidade pelas portas.
15 Fóra daqui os cães, e os que dão vene-
no, e os impudícos, e os homicidas, e os idó-
latras, e todo o que ama, e obra mentira.
16 Eu Jesus enviei e meu Anjo, para dar
testemunho destas cousas nas Igrejas. Eu sou
o Garfo, e o Filho de David, a Estrella bri-
lhante, e a Estrella da manhã.
17 E o Espirito, e a Esposa dizem: Vem.
E o que ouve, diga: Vem. E o que tem se-
de, venha: e o que a quer, receba de graça
a agua da vida.
18 Mas eu protesto a todos os que ouvem
as palavras da Profecia deste Livro, que se
algum lhe ajuntar alguma cousa, Deos o cas-
tigará com as Pragas, que estão escritas neste
Livro.
19 E se algum tirar qualquer cousa das pa-
lavras do Livro desta Profecia, Deos o apa-
gará do Livro da vida, e excluil-lo-ha da
Cidade santa, e tirar-lhe-ha a sua parte das
promessas, que estão escritas neste Livro.
20 Aquelle, que dá testemunho destas cou-
sas, diz: Sim, Eu estou a vir cedo. Amen.
Vem, Senhor Jesus.
21 A graça de nosso Senhor Jesu Christo
seja com todos vós. Amen.

FIM.

VERSIO ANGLICANA.

which keep the sayings of this book:
worship God.
10 And he saith unto me, Seal not[b] the
sayings of the prophecy of this book: for
the time is at hand.
11 He[e] that is unjust, let him be unjust
still: and he which is filthy, let him be
filthy still: and he that is righteous,[g] let
him be righteous still: and he that is
holy, let him be holy still.
12 And behold, I come quickly;[h] and
my reward *is* with me, to give every man
according[k] as his work shall be.
13 I[l] am Alpha and Omega, the be-
ginning and the end, the first and the
last.
14 Blessed[m] *are* they that do his com-
mandments, that they may have right to
the tree of life, and may enter in through
the gates into the city.
15 For without[o] *are* dogs,[p] and sorcer-
ers, and whoremongers, and murderers,
and idolaters, and whosoever loveth and
maketh a lie.
16 I Jesus have sent mine angel to tes-
tify unto you these things in the churches
I am the[a] root and the offspring of David,
and the bright and morning star.
17 And the Spirit and the bride[c] say,
Come.[d] And[f] let him that heareth say,
Come. And let him that is athirst, come:
and whosoever will, let him take the wa-
ter of life freely.
18 For I testify unto every man that
heareth the words of the prophecy of
this book, If any man shall add[i] unto
these things, God shall add unto him
the plagues that are written in this
book:
19 And if any man shall take away from
the words of the book of this prophecy,
God shall take away[n] his part [β] out of
the book of life, and out of the holy city,
and *from* the things which are written in
this book.
20 He which testifieth these things saith,
Surely[q] I come quickly; Amen. Even[r]
so, come, Lord Jesus.
21 The[s] grace of our Lord Jesus Christ
be with you all. Amen.

A. D. 96.

a ch. 5. 5.
b Da. 8. 26.
c ch. 21. 2, 9.
d Is. 2. 5.
e Pr. 1. 24..33. Ec. 11. 3. Mat. 25. 10. 2 Ti. 3. 13.
f ch. 21. 6.
g Pr. 4. 18. Mat. 5. 6.
h Zep. 1. 14.
i Pr. 30. 6.
k ch. 20. 12.
l Is. 44. 6.
m Lu. 12. 37, 38
n ch. 3. 5.
β or, *from the tree.*
o ch. 21. 8, 27.
p Phi. 3. 2.
q ver. 7, 12.
r He. 9. 28. Is. 25. 9.
s 2 Th. 3. 18.

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

VARIÆ LECTIONES
E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

MATTHÆUS.

1. 1. Δαβὶδ
6. Σολομῶνα
11. τὸν Ἰωακεὶμ, Ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε
γένεσις
19. δειγματίσαι
2. 6. μὴ
9. ἐστάθη
τοῦ παιδίου
11. εἶδον
17. διὰ
23. Ναζαρὲθ seu Ναζαρά
3. 3. διὰ
βοῶντος· ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε
8. καρπὸν ἄξιον
4. 4. ὁ ἄνθρωπος
5. ἐν
ἔστησεν
7. ὁ Ἰησοῦς πάλιν·
10. ὀπίσω μου
13. Καφαρναοὺμ
15. θαλάσσης, πέραν
24. ἔχοντας ποικίλαις νόσοις,
5. 4, 5. transponuntur.
19. διδάξῃ οὕτω, μέγας
28. αὐτὴν
30. ἀπέλθῃ
32. πᾶς ὁ ἀπολύων
45. ὅμοιοι
47. φίλους
ἐθνικοὶ
τὸ αὐτὸ
48. ὁ οὐράνιος
6. 1. δικαιοσύνην
5. προσεύχεσθε, οὐκ ἔσεσθε
φιλοῦσι στῆναι ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν, ὅπως
6. ἐν τῷ κρυπτῷ
12. ἀφήκαμεν.
13. alii ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ β. ε. τ. αἰῶνας· ἀμήν. alii ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ β. καὶ ἡ δ. καὶ ἡ δ. τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.
18. κρυφαίῳ bis
21. σου bis
24. μαμωνᾷ
34. ἑαυτῆς alii ἑαυτῇ
7. 2. μετρηθήσεται
6. τὰ ἅγια
12. οὕτω
8. 2. προσελθὼν
4. Μωϋσῆς
5. αὐτῷ
8. λόγῳ
13. ἑκατοντάρχῃ
Καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, εὗρε τὸν παῖδα ὑγιαίνοντα.
15. αὐτῷ.
28. Γερασηνῶν.
30. οὐ μακρὰν
31. ἀπόστειλον ἡμᾶς
32. τοὺς χοίρους
9. 2. σου αἱ ἁμαρτίαι
4. εἰδὼς
5. σου
Ἔγειρε
8. ἐφοβήθησαν
13. Ἔλεος
17. ἀμφότεροι
18. εἰσελθὼν
23. ἔλεγεν
27. υἱὸς
36. ἐσκυλμένοι
10. 1. κατὰ
4. Καναναῖος alii Κανανίτης
Σκαριώτης
8. νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε
10. ῥάβδους
12. λέγοντες· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
15. Γομόῤῥας
23. ἑτέραν· κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν
25. Βεελζεβοὺβ
ἐπεκάλεσαν
28. φοβεῖσθε
29. alii εἰς τὴν παγίδα
τῆς βουλῆς
42. ὕδατος
11. 2. διὰ
8. βασιλείων
11. μικρότερος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
13. ὁ νόμος, ἕως
16. παιδίοις
καθημένοις ἐν ἀγορᾷ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑταίροις (s. ἑτέροις) λέγουσιν
19. ἔργων
21. Βηθσαϊδά
23. ὑψώθης alii μὴ ἕως τ. ο. ὑψωθήσῃ;
12. 6. μεῖζον
15, 16. ἐθεράπευσεν αὐτούς· Πάντας δὲ, οὓς ἐθεράπευσεν, ἐπέπληξεν, ἵνα μὴ
12. 32. ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
36. alii πονηρὸν
47. ζητοῦντές σε. alii ζητοῦντές σε ἰδεῖν
13. 15. συνιῶσι
ἰάσομαι
32. πάντων
33. ἔκρυψεν
35. Ἡσαΐου· alii addunt. Ἀσάφου
40. καίεται
46. εὑρὼν
52. τῇ βασιλείᾳ alii ἐν τῇ βασιλείᾳ
55. Ἰωσὴφ alii Ἰωάννης
14. 6. γενομένων
αὐτοῦ, Ἡρωδιὰς
7. ὤμοσεν
12. πτῶμα
14. ἐπ᾽ αὐτοῖς
19. τοῦ χόρτου alii τὸν χόρτον
24. σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχε.
25. ἦλθε
34. ἐπὶ τὴν γῆν εἰς
15. 4. εἶπε
5. τιμήσει
8. Ὁ λαὸς οὗτος
25. προσεκύνησεν
30. αὐτοῦ
15. 31. τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντα· alii τοὺς ὄχλους θαυμάσαι τυφλοὺς βλέποντας
κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους λαλοῦντας
32. ἡμέραι τρεῖς
39. ἀνέβη
Μαγαδάν
16. 11. ἄρτων
ὑμῖν· Προσέχετε alii εἶπον ὑμῖν· Προσέχετε δε seu. εἶπον ὑμῖν προσέχειν· προσέχετε δὲ.
18. σε
20. ἐπιτίμησεν
28. ἑστώτων· alii ὧδε ἑστῶτες
17. 5. φωτὸς
9. ἐκ
14. αὐτὸν
20. ὀλιγοπιστίαν
18. 1. ἡμέρᾳ
4. ταπεινώσει
6. εἰς alii περὶ
8. αὐτὸν
14. ἓν

18. 19. ἀμὴν
24. πολλῶν
28. εἴ
35. οὐράνιος
19. 5. κολληθήσεται.
17. τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός.
24. κάμιλον
εἰσελθεῖν
28. μοι ἐν
29. τις
20. 5. ἐνάτην
15. εἰ
24. εὐωνύμων σου
26. ἔσται
27. ἔσται
28. Ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. Εἰσερχόμενοι δὲ, καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλίνεσθαι εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι· Ἔτι κάτω χώρει· καὶ καταισχυνθήσῃ. Ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον, καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ· Σύναγε ἔτι ἄνω· καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον.
21. 1. Βηθσφαγὴν
3. ἔχει, εὐθέως
ἀποστέλλει
5. σοι, πραῢς καὶ
πῶλον ὑποζυγίου seu πῶλον νέον
7. αὐτοῦ s. ἐπ᾽ αὐτὸν.
αὐτοῦ s. αὐτῆς
25. ἐν
29. Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε.
30. ἑτέρῳ
οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε.
31. ἔσχατος, s. ὕστερος
32. οὐδὲ
35. ἔδηραν
38. σχῶμεν
42. ὑμῶν
46. εἰς
22. 5. ἐπὶ
7. ὁ δὲ βασιλεὺς seu ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος
10. νυμφὼν
13. Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἐκβάλετε εἰς. alii Ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν, καὶ βάλετε αὐτὸν εἰς
30. γαμίζονται
32. Οὐκ ἔστι θεός νεκρῶν,
37. ἔφη
ὅλῃ καρδίᾳ

22. 38. μεγάλη καὶ πρώτη
39. αὕτη
ἑαυτὸν
43. ἁγίῳ
44. ὑποκάτω
45. ἐν πνεύματι
23. 4. δὲ
5. γὰρ
8. διδάσκαλος
10. ὅτι καθηγητὴς ὁ Χριστός. alii ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἔστιν εἷς, ὁ Χριστός.
transp. v. 13, 14.
14. μακρᾷ
21. κατοικήσαντι
23. δὲ
25. ἀδικίας alii ἀκαθαρσίας s. πλεονεξίας s. πονηρίας
26. αὐτοῦ
30. ἤμεθα
ἤμεθα
32. πληρώσετε
34. ἀποστελῶ
36. ὅτι
37. ἀποκτένουσα
24. 1. ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύετο
6. οὐκ εὐθέως ἐστὶ
7. σεισμοὶ κατὰ τόπους
15. ἑστὸς
17. τὰ
18. τὸ ἱμάτιον
30. τοῦ ἐν οὐρανοῖς
32. ἐκφυῇ
35. παρελεύσεται
36. οὐδὲ ὁ υἱὸς
43. ὥρᾳ
45. οἰκετίας
δοῦναι
49. συνδούλους αὐτοῦ
ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ
25. 1. καὶ τῆς νύμφης
3. αὐτῶν alii αὐτῶν
9. οὐ μὴ
15. Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ
16. ἐκέρδησεν
21. ἐπεὶ ἐπὶ ὀλίγα
29. τοῦ δὲ μὴ
δοκεῖ ἔχειν
Hic vel post ὀδόντων v. 30. add. ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω
41. ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου
26. 9. τοῖς πτωχοῖς
15. στατῆρας
22. λέγειν εἷς ἕκαστος
26. εὐχαριστήσας
33. δὲ
35. δὲ
36. Γεθσημανεὶ
38. ὁ Ἰησοῦς
39. προσελθὼν
40. αὐτοῖς
Οὕτως;
ἴσχυσας
43. ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν s. ἐλθὼν, πάλιν εὑρίσκει

26. 44. ἀπελθὼν, πάλιν προσηύξατο
50. ἐφ᾽ ὃ
52. ἀποθανοῦνται
53. ἄρτι transp. post μοι
60. Καὶ οὐχ εὗρον, πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων.
63. Ὁρκίζω
64. λέγω ὑμῖν ἀπαρτὶ,
70. αὐτῶν
71. λέγει αὐτοῖς· Ἐκεῖ καὶ
74. καταθεματίζειν
75. Ἰησοῦ
27. 3. ἔστρεψε
4. δίκαιον
ὄψῃ
9. alii Ζαχαρίου
ἐτιμήσαντο,
10. ἔδωκα
11. ἐστάθη
16. Ἰησοῦν
17. Ἰησοῦν
28. ἐνδύσαντες αὐτὸν, s. ἐνδύσαντες αὐτὸν ἱμάτιον πορφυροῦν
29. ἐν τῇ δεξιᾷ
33. ὅ
alii λεγόμενον s. μεθερμηνευόμενον
34. οἶνον
41. καὶ φαρισαίων
42. σῶσαι;
ἐπ᾽ αὐτῷ
44. αὐτόν
46. λιμὰ s. λεμὰ
56. Ἰωσὴφ s. Ἰώσητος
60. ἣν λελατομημένον
61. καὶ ἄλλη
66. κουστωδίας, ὀψὲ σαββάτων
28. 17. οὐδε.

MARCUS.

1. 2. ἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ
3. βοῶντος· ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε
5. ἐξεπορεύοντο
Ἱεροσολυμῖται πάντες· καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν
6. δέῤῥην
10. ἐκ
ὡς
11. σοὶ
16. Καὶ παράγων
τοῦ Σίμωνος
ἀμφιβάλλοντας
26. ἀπ᾽
27. λέγοντες· Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινή; κατ᾽ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι
29. ἐξελθὼν, ἦλθεν
34. αὐτὸν Χριστὸν εἶναι
35. ἔννυχα
38. ἐλήλυθα seu ἐξῆλθον
39. εἰς τὰς συναγωγὰς
41. ὀργισθεὶς
44. τῷ ἀρχιερεῖ seu τοῖς ἱερεῦσι

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

MARCUS.

1. 45. πάντοθεν
2. 4. προσενέγκαι
ὅπου ὁ
5. σου αἱ ἁμαρτίαι
8. αὐτοὶ
9. σου
9. 11. Ἔγειρε
12. ἔμπροσθεν
14. Ἰάκωβον
16. Διατί seu Ὅτι μετὰ
18. Φαρισαῖοι
20. ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
21. αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα (s. τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ) τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ alii αἴρει τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν ἀπὸ τȣ͂ παλαιοῦ
23. τίλλειν s. ὁδοποιοῦντες τίλλειν
3. 5. ἀπεκατεστάθη
7. εἰς
ἠκολούθησεν
10. ἅψωνται· Καὶ ὅσοι εἶχον μάστιγας καὶ τὰ
11. ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον, λέγοντες
16. πρῶτον Σίμωνα·
18. Καναναῖον
21. περὶ αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποὶ, ἐξῆλθον
27. Οὐδεὶς δύναται
28. αἱ
29. ἁμαρτήματος s. ἁμαρτίας alii κολάσεως
31. ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
alii καλοῦντες s. ζητοῦντες
32. καὶ αἱ ἀδελφαί σου
34. τοὺς κύκλῳ
4. 8. αὐξανόμενον
ἐν ter.
λέγεται
12. μὴ
15. οἷς
ἐν αὐτοῖς
18. ἄλλοί alii omittunt οὗτοί εἰσιν
ἀκούσαντες
20. ἐν ter.
21. ἅπτεται s. καίεται
22. ἐὰν μή s. εἰ μή ἵνα
25. προστεθήσεται
27. μηκύνηται. Ὡς οὐκ οἶδεν αὐτὸς, αὐτομάτη
30. Πῶς
ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν.
31. κόκκον
μικρότερον
32. μεῖζον
34. ἰδίοις μαθηταῖς
36. πλοίῳ
37. ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον
38. ἐν
40. οὔπω ἔχετε alii οὕτως οὔπω ἔχετε
5. 1. ἦλθεν
Γερασηνῶν alii Γεργεσηνῶν
3. μνήμασι
7. λέγει
9. λέγει αὐτῷ
11. πρὸς τῷ ὄρει
14. αὐτοὺς
ἀπήγγειλαν
ἦλθον
18. ἐμβαίνοντος
19. καὶ
πεποίηκε
23. ἵνα
26. αὐτῆς alii τὰ ἑαυτῆς
28. ἐν ἑαυτῇ
33. αἰτίαν s. αἰτίαν αὐτῆς
37. αὐτοῦ
38. καὶ
40. alii κατακεκλιμένον s. καταβεβλημένον
6. 2. οἱ
alii ἵνα
3. ὁ τοῦ τέκτονος υἱός καὶ
καὶ ἀδελφὸς
6. ἐθαύμαζον
14. τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ
ἔλεγον
15. δὲ
16. alii αὐτὸς ἠγέρθη
20. ἠπόρει
21. γενεθλίοις
22. αὐτοῦ,
33. καὶ ἦλθον ἐκεῖ.
alii ἐκεῖ, καὶ προῆλθον s. προσῆλθον αὐτούς alii ἐκεῖ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν
36. ἑαυτοῖς τί φάγωσιν
43. κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα s. κλάσματα δώδεκα κοφίνους πληρώματα
53. ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρέτ
55. φέρειν s. προσφέρειν s. ἐπιφέρειν
7. 2. τοὺς
alii κατέγνωσαν
4. ῥαντίσωνται
5. καὶ
κοιναῖς
6. ἀγαπᾷ
ἀφέστηκεν s. ἄπεστιν
9. στήσητε
14. πάλιν
17. τὴν παραβολήν
19. ὀχετὸν
καθαρίζων s. καθαρίζει
26. Συραφοινίκισσα
alii ἀπὸ
29. Ὕπαγε· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξελήλυθε
30. τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ (ὑπὸ) τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός
31. ἦλθε διὰ Σιδῶνος εἰς
32. μογγιλάλον
8. 1. πάλιν πολλοῦ

8. 2. ἡμέραι τρεῖς, προσμένουσί μοι, καὶ οκ alii ἡμέραι τρεῖς εἰσιν, ἀπο πότε ὧδε εἰσι, καὶ οὐκ
10. Μαγεδά s. Μαγδαλά.
15. τῶν Ἡρωδιανῶν
18. μνημονεύετε, ὅτε
21. Οὔπω
22. ἔρχονται
Βηθανίαν
25. ἅπαντα
29. ἐπηρώτα αὐτούς
31. ὑπὸ
καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
34. Εἴ τις
ἀκολουθεῖν
36. ἄνθρωπος
9. 6. λαλήσει alii ἀποκριθῇ.
ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο
10. ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ
12. ἔφη
καθὼς
15. ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεθαμβήθησαν
16. αὐτούς
αὐτούς alii ἐν ὑμῖν
19. αὐτοῖς
20. ἰδὸν
αὐτὸν τὸ πνεῦμα, εὐθὺς
21. ἐξ οὗ s. ἕως
22. τὸ
23. alii πιστεῦσαι· alii πιστεῦσαι;
26. κράξας
σπαράξας
28. Διατί s. Τί ὅτι
31. μετὰ τρεῖς ἡμέρας
40. καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν
41. ἐν ὀνόματι, ὅτι
42. μύλος ὀνικὸς
45. σὲ
49. Conject. Πᾶσα γὰρ πυρία ἁλισθήσεται. s. ἀλωθήσεται· alii δοκιμασθήσεται
10. 1. alii καὶ πέραν
10. εἰς τὴν οἰκίαν
12. ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς
19. alii Μὴ πορνεύσῃς
25. εἰσελθεῖν,
29. ἕνεκεν τοῦ
30. καὶ πατέρα
διωγμὸν
34. μετὰ τρεῖς ἡμέρας
36. ποιήσω ὑμῖν
38. ἢ
43. ἔστιν
46. ἐκεῖθεν, καὶ
ὁ υἱὸς
51. Ῥαββουνὶ
52. αὐτῷ
11. 1. Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Βηθανίαν, πρὸς alii Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποστέλλει
2. λύσατε αὐτὸν ϗ φέρετε
3. Τί ποιεῖτε; τȣ́τῳ εἴπατε.
11. 3. ἔχει,
ἀποστέλλει alii ἀποστέλλει πάλιν
6. εἶπεν
7. φέρουσι alii ἄγουσι
ἐπιβάλλουσιν
ἐπ' αὐτόν alii ἐπ' αὐτῶν
8. στιβάδας
ἀγρῶν
13. ἀπὸ μακρόθεν
οὔπω γὰρ ἦν alius ἦν γὰρ conject. οὐ γὰρ ἦν
18. ἀπολέσωσιν
24. ἐλάβετε
31. διελογίζοντο
Τί εἴπωμεν;
32. Ἀλλ' εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο alii Ἀλλ' ἐάν εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα
2. 4. ἠτίμασαν
13. παγιδεύσωσι
15. ἰδῶν
21. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν alii καὶ ὡσαύτως ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν. Conject. καὶ ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν
22. Ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. alii Καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν
26. Μωσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, ὡς
28. πάντων
29. πρώτη πάντων alii πρώτη ἐστίν· alii πάντων πρώτη·
31. ὁμοία αὐτῇ
36. πνεύματι
Λέγει
43. εἶπεν
13. 2. ἀφεθῇ ὧδε
9. Ἀρχὴ
δαρήσεσθε καὶ
11. ἄγωσιν
21. πιστεύετε
25. οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες s. πίπτοντες
26. δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς
31. παρελεύσεται
32. ἢ
14. 3. θραύσασα
τὸν s. τὴν
5. τὸ μύρον
6. ἐν ἐμοὶ
8. ἔσχεν
9. ἐὰν
11. ἀργύρια
15. ἀνάγαιον
25. προσθῶ πιεῖν
γενήματος
30. ὅτι σὺ σήμερον
14. 31. ἐκπερισσῶς
alii Μᾶλλον ἐάν
35. προσελθὼν
40. καταβαρυνόμενοι
41. τὸ τέλος
47. ὠτάριον
51. ἠκολούθησεν alii συνηκολούθει
62. ἐπὶ
65. ἔλαβον
66. alii αὐλῇ, κάτω ἔρχεται
αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο
69. ὀμνύναι
71. εὐθέως
72. τὸ ῥῆμα, ὅ
ἤρξατο κλαίειν alii ἐπιλαβὼν ἔκλαιε
15. 1. Γραμματέων· ϗ ὅλον τὸ συνέδριον δήσαντες
8. ἀναβὰς conject. ἀναβήσας
11. ἀνέπεισαν s. ἔπεισαν
12. τὸν βασιλέα
14. περισσῶς
18. ὁ βασιλεὺς
20. alii αὐτοῦ
24. διαμερίζονται
32. αὐτῷ
34. λιμᾶ
ὠνείδισας
40. Ἰώσητος
43. ἐλθὼν
44. ἤδη
47. τέθειται
16. 9. Ἀναστὰς usque ad finem libri. Alii Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτός ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι' αυτῶν το ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας
σαββάτων
17. ϗ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις
18. Βλάψῃ

LUCAS.

1. 1. πραγμάτων· καθὼς
3. καὶ πνευμάτι ἁγίῳ
6. Θεοῦ πορευόμενοι
8. ἐναντίον
14. γενέσει
20. πλησθήσονται
29. Ἡ δὲ διεταράχθη, ϗ alii Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη, καὶ
34. μοι
35. ἐκ σοῦ
36. γήρει
39. Ἰουδαίας alii Ἰούθα s. Ἰούττα
45. πιστεύσασα·
50. γενεὰν καὶ γενεὰν alii γενεὰς καὶ γενεὰς

1. 55. ἡμῶν τῷ Ἀβραὰμ
ἕως αἰῶνος
59. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ
61. ἐκ τῆς συγγενείας
64. διηρθρώθη s. ἐλύθη
2. 2. Αὐτὴ
conject. ἐγένετο πρώτη πρὸ τῆς
conject. Κυντιλίου
14. Θεῷ· καὶ s. θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς·
εὐδόκιας
20. ὑπέστρεψαν
21. αὐτὸν
22. αὐτοῦ alii αὐτὴς
24. νοσσοὺς
33. ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ
38. Ἱερουσαλήμ alii ἐν τῷ s. τοῦ Ἰσραήλ
43. ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ conject. οὐκ ἔγνωσαν. Νομίσαντες
45. ἀναζητοῦντες
3. 1. χώρας καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιλήνης,
2. ἐπ' Ἀρχιερέως
4. ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε
10. ποιήσωμεν
23. ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα· ὢν υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ s. ἀρχόμενος εἶναι ὡς ἐτῶν τριάκοντα, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ s. ὡς ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὡς ἐνομίζετο εἶναι υἱὸς Ἰωσὴφ s. ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, καὶ ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ,
alii τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἡλὶ
24. alii τοῦ Ματθὰν, τοῦ Λευῒ
4. 1. ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας
7. πᾶσα
23. εἰς
26. Σιδωνίας
29. ὥστε
35. ἀπ'
38. ἀπὸ
42. ἐπεζήτουν
44. Ἰουδαίας
5. 2. ἔπλυναν
7. παρά τι
19. ποίας alii διὰ ποίας ὁδοῦ
21. εἷς
24. παραλυτικῷ
25. ἐφ' ὃ
30. τῶν τελωνῶν
36. ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει
6. 5. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ. Ἄνθρωπε, εἰ μεν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ·

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

LUCAS.

εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου
6. 7. Παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν alii Παρετήρȣν δὲ οἱ
8. ἀνδρὶ
9. ἀποκτεῖναι
10. αὐτῷ
ἐποίησε alii ὁ δὲ ἐξέτεινε
ὡς ἡ ἄλλη. alii χεὶρ αὐτου.
12. ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς
18. ἐνοχλούμενοι
ἀπὸ
23. Χάρητε
ταὐτὰ
26. ταὐτὰ
28. ὑμᾶς
34. δανείζετε
7. 11. τῷ ἑξῆς
24. 25. 26. } ἐξήλθατε
34. ἁμαρτωλῶν, καὶ
37. ἁμαρτωλός· καὶ ἐπιγνοῦσα
40. Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε; Εἰπέ· Δύο alii Ὁ δέ· Διδάσκαλε εἰπέ. φησί· Δύο alii Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε εἰπέ. Ὁ δε εἰπέ· Δύο
45. εἰσῆλθεν
47. Οὗ χάριν λέγω σοι· Ἀφέωνται
8. 3. αὐτοῖς
ἐκ
8. εἰς
26. Γερασηνῶν alii Γεργεσηνῶν
ἀντιπέρα
31. παρεκάλουν
33. εἰσῆλθον
34. γεγονὸς
36. alii ο Λεγεὼν
37. Γερασηνῶν alii Γεργεσηνῶν
42. ἀποθνήσκουσα
43. ἰατροῖς
45. σὺν αὐτῷ
51. Ἐλθὼν
52. οὐ γὰρ ἀπέθανεν
9. 2. ἀσθενεῖς
3. ῥάβδον
5. δέχωνται
10. εἰς τόπον ἔρημον Βηθσαϊδά. alii εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά alii εἰς κώμην λεγομένην Βεθσαϊδά alii εις τόπον ἔρημον
12. πορευθέντες
20. υἱὸν
21. λέγειν
22. ἀναστῆναι
23. ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω
27. ὑμῖν· ἀληθῶς εἰσί
ἑστώτων
γεύσωνται
31. δόξαν

9. 35. ἐκλελεγμένος alius ἐκλεκτός
38. ἐπίβλεψαι
40. ἐκβάλωσιν
41. τὸν υἱόν σου ὧδε
43. ἐποίει
48. ἔστι
50. καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν
57. Καὶ πορευομένων
10. 1. δύο
2. δὲ
ἐκβάλη
5. εἰσέλθητε
8. ἄν
10. εἰσέλθητε
11. τῶν ποδῶν ἡμῶν
εἰς τοὺς πόδας s. εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν
15. μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως s. ἢ ἕως
17. δύο
19. δέδωκα
ἀδικήσῃ
21. τῷ ἁγίῳ
37. δὲ
41. θορυβάζῃ
42. alii Ὀλίγων δέ ἐστι χρεία. s. Ὀλίγων δέ ἐστι χρεία ἢ ἑνός
11. 4. ἀφίομεν
6. alii μοι.
11. ἐξ ὑμῶν
ἤ
15. τῷ ἄρχοντι
26. ἐλθόντα
32. Νινευΐται
34. ὀφθαλμός σου
40. ἐποίησε
42. ταῦτα δὲ
ἐστὲ μνημεῖα ἄδηλα.
52. ἐκρύψατε
εἰσήλθατε
53. Καὶ ἤρξαντο alii Κα' 'κεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ, ἤρξαντο
ἔχειν s. ἀνέχειν s. συνέχειν
ἀποστομίζειν alii συμβάλλειν αὐτῷ
περὶ πλειόνων
54. ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ, ἵνα conject. omitt. ζητοῦντες θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ στόματος
alii ἵνα εὕρωσι κατηγορῆσαι αὐτοῦ
12. 1. Πολλῶν δε ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ alii Περιεστηκότων δὲ τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου
συμπνίγειν
αὐτοῦ πρῶτον
14. κριτὴν
15. πάσης
18. γενήματά
23. Ἡ γὰρ
28. χόρτον, ἐν
31. αὐτοῦ

12. 42. ὁ φρόνιμος.
οἰκετιάς.
47. alii omittunt μηδὲ ποιήσας
49. ἐπὶ
καὶ τί; θέλω
50. ὅτου
58. βάλῃ
13. 8. κόπρια
15. Ὑποκριταὶ
24. θύρας
31. ὥρᾳ
35. Λέγω δὲ
14. 5. υἱὸς
10. ἀνάπεσαι alii ἀνάπεσε.
12. μηδὲ τοὺς
15. ἄριστον
28. εἰς alii τὰ εἰς
34. μαρανθῇ
15. 14. ἰσχυρὰ
17. λιμῷ ὧδε
21. ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου
16. 8. Διὸ λέγω ὑμῖν· Οἱ.
9. ἐκλίπῃ
19. Νινευὴς
21. καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ
25. ὧδε
26. ἔνθεν
17. 2. λίθος μυλικὸς
4. ἁμαρτήσῃ
alii πρός σε s. εἴς σε
23. alii καὶ
30. ταὐτὰ alii τὰ αὐτὰ
18. 4. ἤθελεν
5. ὑποπιαζῃ alii υποπιέζῃ
11. ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν alii καθ' ἑαυτὸν, ταῦτα
14. ἢ γαρ ἐκεῖνος alii ἤπερ ἐκεῖνος s. ὑπὲρ ἐκεῖνον s. παρ' ἐκεῖνον s. μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον
25. βελόνης
28. ἀφέντες τὰ ἴδια,
30. ἑπταπλασίονα
35. αὐτὸν, εἰς Ἱεριχὼ τυφλὸς
19. 4. συκομωρέαν s. συκομορέαν
13. ἐν ᾧ
37. ἤδη, προς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο
42. σου, ὅτι
46. ὅτι
20. 1. ἱερεῖς
20. τῶν λόγων alii λόγον s. λόγους
24. Δείξατέ
27. λέγοντες
30. Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, alius Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ ἐκ ἀφῆκαν τέκνον,
37. ἐμήνυσεν, ἐπὶ τῆς βάτȣ ὡς

20. 47. μακρᾷ alii μακρὰν
21. 15. ἢ
19. κτήσεσθε
22. πλησθῆναι
24. alii καὶ ἔσονται καιροὶ ἐθνῶν
25. ἐν ἀπορίᾳ ἤχούς
30. alii βλέποντες, ἀπ' αὐτῶν
34. βαρηθῶσιν
ἐκείνη ὡς παγίς. Ἐπελεύσεται γὰρ
22. 12. ἀνάγαιον
16. καινὸν βρωθῇ
17. τὸ
18. ἀπὸ τοῦ νῦν
29. μου βασιλείαν, ἵνα
30. καὶ καθίσεσθε.
36. ἀρεῖ
37. πωλήσει et ἀγοράσει
τὸ
38. Ἀρκεῖ
42. παρενέγκαι alii παρένεγκε
47. αὐτους
52. πρὸς
63. αὐτὸν
66. αὐτῶν
23. 1. ἤγαγον
8. ἱκανῶν χρόνων
15. ἀνεπέμψε γὰρ αὐτὸν προς ἡμᾶς
ἐν
21. Σταυροῦ, σταυροῦ
29. ἔθρεψαν s. ἐξέθρεψαν
33. ἦλθον
34. κλήρους
38. alii ἐπιγεγραμμένη
42. ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου, ὅταν. alii omittunt vel transp. Κύριε
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεώς σου
45. alii τȣ ἡλίȣ ἐκλείποντος
46. παρατίθεμαι alii παρατίθημι
51. ὃς προσεδέχετο τὴν alii ὃς καὶ αὐτὸς προσεδέχετο τὴν
54. Καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. Ἦν δὲ ἡ ἡμέρα πρὸ σαββάτȣ. Κατηκολούθησαν
55. alii αἱ
24. 9. λοιποῖς ἡ Μαγδαληνὴ alii λοιποῖς. Ἦν δε ἡ Μαγδαληνὴ
10. Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον
13. ἑκατὸν
ὀνόματι Οὐλαμμαοὺς s. Ἀμμαοὺς ꝁ Κλεόπας
18. alii εἰς
24. εἴδομεν
28. προσεποιήσατο
34. Ὅτι ὄντως ὁ κύριος ἠγέρθη
36. alii addunt ἐγώ εἰμι,

JOANNES.

μὴ φοβεῖσθε
24. 37. φάντασμα
43. καὶ (λαβὼν) τὰ ἐπίλοιπα (περισσεύματα) ἔδωκεν αὐτοῖς
47. ἀρξαμένων s. αρξαμενοι s. ἀρξαμένος

JOANNES.

1. 1. ὁ Θεὸς conj. θεοῦ
ἦν καὶ ὁ λόγος alii ἦν. Ὁ Λόγος αὐτος ἦν ἐν
3. ἕν. ὃ γέγονεν ἐν
4. ἐστι
8. φωτός ἦν. Τὸ
9. κόσμον
10. ἦν·
13. Ὃς
ἐγεννήθη
14. πλήρη
16. Ὅτι
18. alii θεὸς s. θεοῦ s. υἱὸς θεὸς
23. Βοῶντος· Ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε
26. οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
28. Βηθανίᾳ
32. ὡς
40. ὄψεσθε
42. πρῶτον
Μεσίαν
44. 46. alii possunt post λέγει αὐτῷ
47. 51. } Ναζαρὲθ
πιστεύεις·
2. 12. ὄψῃ
15. ἔμεινεν
17. τὰ κέρματα
24. καταφάγεταί
3. 2. πάντα
5. αὐτὸν
ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεννήθη
ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματός ἐστι. alii ὅτι θεὸς πνεῦμά ἐστι. alii ὅτι θεὸς πνεῦμά ἐστι, ꝁ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθη
25. Ἰȣδαίȣ alii conj. Ἰησȣ
27. ἀφ' ἑαυτοῦ alii transp.
34. μέρους
36. μενεῖ
4. 5. οὗ
21. Πίστευέ μοι, γύναι
25. Μεσίας
27. ἐθαύμαζον
28. πολίταις
34. ποιήσω
35. τετράμηνός
θερισμόν. Ἤδη ὁ θερίζων
42. μαρτυρίαν
50. ὁ Ἰησοῦς
51. υἱός
52. ἐχθὲς
ἡ
5 Ἱεροσολύμοις κολυμβήθρα, alii Ἱεροσολύμοις προβατικὴ κολυμβήθρα alii Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβ. κολ. alii Ἱεροσολ. ἐν τῇ προβ. κολ.
Βηθζαθὰ s. βητζεθὰ s. βηλζεθὰ s. βηθσαϊδὰ
5. 3. alii omittunt ἐκδεχομένων ad κίνησιν. alii om. Ἄγγελος ad νοσήματι. alii om. Ἄγγελος ad ὕδωρ. alii om. ὁ οὖν πρῶτος ad νοσήματι. alii om. μετὰ ad ὕδατος, alii om. ᾧ δήποτε ad νοσήματι
5. καὶ
7. βάλῃ
13. ἀσθενῶν. conject. Ὁ δὲ οὐκ
15. με
19. τοῦ ἀνθρώπου
25. ἀνθρώπου
27. ποιεῖν. Ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ, μὴ
32. οἴδατε
35. ἀγαλλιαθῆναι
6. 1. εἰς τὰ μέρη
4. conj. om. τὸ πασχα
9. ὃς
11. ἤθελεν
17. οὔπω
22. εἶδον, s. εἶδεν,
πλοῖον
23. Ἄλλων πλοιαρίων ἐλθόντων ἐκ
40. γάρ
πατρός μου
44. ἐν
45. ἀκούων
55. ἀληθὴς bis
57. ζήσει
58. ζήσει
63. λελάληκα
69. ἅγιος τοῦ θεοῦ
71. ἀπὸ Καριώτου
7. 1. εἶχεν ἐξουσίαν
4. αὐτὸ
5. τότε
8. οὐκ
9. αὐτὸς
16. οὖν αὐτοῖς
23. Πῶς
χωλὸν
28. εἰμί;
29. εἰμι
31. μὴ
34. 36. } εἰμι
37. πινέτω ὁ
38. γραφὴ. alii εμε. Καθὼς εἶπεν ἡ γραφή·
39. alii addunt. ἐπ' αὐτοὺς, alii add. δεδομένον,
49. ἐπάρατοί
50. alii add. τὸ πρότερον
51. πρῶτον,
52. τὰς γραφὰς

BIBLIA POLYGLOTTA.

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

JOANNES.

7, 53. Καὶ ἐπορεύθη ad cap. 8, 11. μηκέτι ἁμάρτανε
ἐπορεύθησαν s. ἀπῆλθον
τὰ ἴδια s. τὸν τόπον
8, 2. πάλιν βαθέως ἦλθεν
alii omittunt πρὸς αὐτὸν
3. φέρουσι s. προσήνεγκαν
ἀρχιερεῖς
ἐπὶ ἁμαρτίᾳ εἰλημμένην, s. καταληφθεῖσαν
4. εἶπον
πειράζοντες alii ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐτοῦ
ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένην
5. Μωσῆς δε ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσε
λιθάζειν s. λιθάζεσθαι
συ δὲ νῦν τί λέγεις περὶ αὐτῆς
6. alii τοῦτό δε εἶπον ἐκπειράζοντες αὐτον, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ
κατέγραφεν s. καταγέγραφεν
προσποιούμενος s. μὴ προσποιούμενος
7. ἐπερωτῶντες, ἀναβλέψας (s. ἀνέκυψε καὶ) λέγει αὐτοῖς.
πρῶτον λίθον ἐπ' αυτὴν βαλλέτω
8. κατακύψας, τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν
ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας
9. alii Ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων
εἷς καθ' εἷς (s. εἷς ἕκαστος αὐτῶν) ἀνεχώρησαν
alii ὥστε πάντας ἐξελθεῖν
alii om. μόνος alii ὁ Ἰησοῦς,
οὖσα
10. Ἀναβλέψας οὖν
alii εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν alii om. πλὴν τῆς γυναικὸς
alii τῇ γυναικί
alii γύναι
alii om. ἐκεῖνοι ad σου alii om. ἐκεῖνοι
11. Κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ
Ὁ δε εἶπεν·
κρινῶ
ὕπαγε
ἀπὸ τοῦ νῦν s. τὸ λοιπὸν
14. ἢ
16. ἀληθινή
21. καὶ οὐκ εὑρήσετε
21. ὅτι ϗ λαλῶ ὑμῖν, πολλὰ alii ὅτι ϗ λαλῶ ὑμῖν

8. 26. λαλῶ
38. ἠκούσατε
39. ἐστε
ἐποιεῖτε
44. ὡς καὶ s. καθὼς καὶ
52. γεύσηται
54. ἡμῶν
57. Τεσσαράκοντα
59. alii καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο, ϗ παρῆγεν οὕτως
9. 4. ἡμᾶς bis.
8. προσαίτης
11. τὸν Σιλωὰμ
30. ἐν γὰρ τοῦτο
10. 3. φωνεῖ
5. ἀκολουθήσουσιν
23. Σολομῶνος
24. conj. αἰωρεῖς
36. ἠγάπησε
38. alii καὶ γινώσκητε
τῷ πατρί
11. 5. Ἐφίλει
19. Ἱεροσολύμων
τὴν Μάρθαν
21. ἀπέθανε
28. αὐτῆς, λάθρα εἰποῦσα
31. δόξαντες, ὅτι
39. τετελευτηκότος
40. ὄψῃ
δύναμιν
41. alii οὗ ἦν s. ὅπου ἔκειτο
50. λογίζεσθε.
54. Σαμφουρεὶν
Ἐφρὲμ s. Ἐφραὶμ s. Ἐφρὰμ
55. alii πρὶν τὸ πάσχα s. πρὸ τῆς ἑορτῆς
12. 1. ὁ Ἰησοῦς
2. ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ
3. πιστικῆς μύρου
4. alii om. Σίμωνος alii Ἰούδας Σίμων
ἀπὸ Καριώτου
7. ἵνα
τηρήσῃ
13. Κυρίου βασιλεὺς
17. ὅτι
18. ἤκουσαν
19. ὅλος
28. μου alii σου τὸν υἱόν
31. κάτω βληθήσεται
32. πάντα
34. alii Τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος
35. ἐν ὑμῖν
ὡς
36. Ὡς
39. καὶ γὰρ
40. Τετύφλωκαν
πεπώρωκαν s. πεπήρωκεν
μὴ
ἰάσομαι
41. τοῦ Θεοῦ s. τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ
47. φυλάξῃ
13. 1. ἦλθεν
2. ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης

13. 10. alii εἰ μὴ τοὺς πόδας alii τὴν κεφαλὴν νίψασθαι, εἰ μη τους πόδας μόνον· ἔστι γὰρ καθαρὸς
12. πάλιν εἶπεν
18. μου
24. καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰπέ, τίς ἐστι
25. Ἀναπεσὼν
26. λαμβάνει καὶ
30. νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε
36. ἐγὼ
37. νῦν ἀκολουθῆσαι; τὴν alii νῦν ἀκολουθῆσαι; ἄρτι τὴν
14. 1. μηδὲ δειλιάτω
2. ὑμῖν, s. ὑμῖν, ὅτι
3. πορευθῶ ἑτοιμάσαι alii πορευθῶ, ἑτοιμάσω
9. καὶ
14. με alii add. τὸν πατέρα
16. ᾖ
17. μενεῖ
ἔστιν
30. εὑρήσει οὐδέν alii ἔχει οὐδὲν εὑρεῖν
15. 2. καθαριεῖ
6. αὐτὸ
τὸ πῦρ
7. αἰτήσασθε
8. γένησθε
11. ᾖ
21. εἰς ὑμᾶς
16. 4. ὥρα αὐτῶν, μνημονεύετε
6. πεπώρωκεν
7. ἐγὼ μὴ
13. ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ
15. λαμβάνει
22. ἕξετε
28. ἐκ
33. ἔχετε
17. 4. γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας
6. ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου, σοὶ ἦσαν, alii ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι, ἐκ τοῦ κόσμου ἦσαν
7. ἔγνωκα.
8. ἔλαβον, ἀληθῶς ὅτι
10. conject. δεδοξάσομαι
11. ᾧ alii ὃ
20. πιστευόντων
24. ὃ
18. 1. τοῦ
13. Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα
14. ἀποθανεῖν
20. πάντες. alii πάντοθεν
28. πρωΐ
19. 13. τῶν λόγων τούτων
Γαβαθᾶ
14. ὥρα ἦν ὡς τρίτη
16. ἤγαγον
17. τόπον
26. ἴδε
28. ἰδὼν

19. 28. τετελείωται, ἵνα alii τετέλεσται τὰ περὶ αὐτοῦ, ἵνα
πληρωθῇ
29. ὄξους ϗ ὑσσώπου, conject. ὑσσώπον alii conj. ὑσσωτῷ s. ὑσσωδίῳ alii conj. ὑσσῷ s. ξυστῷ
34. ἤνοιξε
35. καὶ
36. ἀπ' αὐτοῦ
39. ὡς
40. ἐν ὀθονίοις
41. κενὸν
20. 11. τῷ μνημειῷ
16. αὐτῷ Ἐβραϊστί·
25. τόπον
29. πεπίστευκας;
31. αἰώνιον
21. 3. ἐνέβησαν
4. ἐπὶ
7. ἥλλατο
15. Ἰωάννου
22. οὕτως
24. οἶδα μὲν

ACTA.

4. συναυλιζόμενος
ἠκούσατε, φησὶν, διὰ τοῦ στόματός μου
5. ἡμέρας, ἕως τῆς πεντηκοστῆς
8. δύναμιν, ἐπελθόντος
10. ἦσαν, εἰς τὸν οὐρανὸν
15. ἀδελφῶν
ἀνδρῶν
17. ἐν
18. ἐλάκισε
23. ἔστησε
24. Ἰωσῆν
Βαρναβὰν
ὃν ἐξελέξω ἐκ τουτῶν τῶν δύο ἕνα
25. τόπον
δίκαιον
2. 1. alii πάντες οἱ ἀπόστολοι
alii ὁμοῦ
3. καὶ ἐκάθισαν
9. conject. Ἰνδίαν s. Λυδίαν s. Ἰδουμαίαν s. Βιθυνίαν
13. διαχλευάζοντες
14. πρῶτος
17. ἐνυπνίοις
23. χειρὸς
ἀνείλατε
24. ᾅδου
27. ᾅδην
31. οὔτε ἐγκατελείφθη
οὔτε
36. ὅτι καὶ Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν
40. διεμαρτύρατο
45. καθ' ἡμέραν bis.
46. Προσεκαρτέρουν τε
47. καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Πέτρος δὲ
3. 2. πύλην

ACTA.

3. 11. αὐτοῦ
16. ἐστερέωσε· τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ
18. παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ
20. προκεχειρισμένον
21. τῶν ἁγίων alii πάντων τῶν ἁγιῶν
24. κατήγγειλαν
25. ἐστε οἱ υἱοὶ
4. 2. τῶν
5. ἐν
6. Ἰωνάθαν
10. καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενί
11. οἰκοδόμων
12. alii omitt. ἡ σωτηρία
14. τε
25. Ὁ διὰ πνεύματος ἁγίου, διὰ στόματος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ, παιδός σου, alii Ὁ τοῦ πατρός ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυίδ, παιδός σου,
27. ἀληθείας ἐπὶ τὸν
32. καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμία, alii καὶ οὐκ ἦν χωρισμὸς ἐν αὐτοῖς τις.
36. Ἰωσὴφ
Βαρσαββᾶς
37. χωρίου
5. 5. ὁ
15. κλιναρίων
ϗ ῥυσθῶσιν ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ἧς εἶχον. alii add. ἀπηλλάσσοντο γὰρ ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ὡς εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν
20. conject. ὁδοῦ
24. ὅ, τε στρατηγὸς
27. ἱερεὺς
31. δόξῃ
32. alii αὐτῷ s. ἐν αὐτῷ
34. alii τι βραχύ
ἀνθρώπους
35. τούτοις· τί μέλλετε πράσσειν;
36. μέγαν
προσεκλίθη alii προσεκλήθη alii προσετέθη
37. alii πολὺν
38. ἄφετε
μὴ μιάναντες (s. μολύνοντες) τας χεῖρας ὑμῶν
39. δυνήσεσθε
αὐτοὺς
41. alii Ἰησοῦ s. Χριστοῦ s. κυρίου s. θεοῦ
6. 3. alii Κυρίου
6. οἵτινες
7. Ἰουδαίων
8. χάριτος
9. Λιβυστίνων
11. βλασφημίας
7. 3. εἰς τὴν γῆν,
4. μετῴκησεν
10. ἐξείλατο

7. 11. τὴν Αἴγυπτον
12. σιτία εἰς Αἴγυπτον
13. αὐτοῦ
16. ᾧ
conject. Ἰακὼβ. s. ῥ ἀμνῶν
17. ἐν s. τοῦ ἐν
ὡμολόγησεν alii ἐπηγγείλατο
20. conject. τῇ θέᾳ
21. Ἐκτεθέντος δε αὐτοῦ
ἀνείλατο
22. αὐτοῦ
26. συνήλλασσεν
Ἄνδρες ἀδελφοί ἐστε
30. πυρὶ φλογὸς
31. ἐθαύμαζε
35. σὺν
36. Αἰγύπτῳ
37. alii ἡμῶν
43. Ῥεφὰν. al. Ῥεφφᾶν s. Ῥομφᾶ
8. 7. Πολλοὶ
ἐξήρχοντο
10. alii transp.
καλουμένη
13. δυνάμεις και σημεῖα μεγάλα γινόμενα
16. Οὐδέπω
18. Ἰδων
21. ἔναντι
22. Κυρί
24. ὃς π λὰ κλαίων οὐ δ ίμπανεν
26. αὐτη
37. alii Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ἐὰν πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, σωθήσῃ. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω εἰς τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.
39. πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ κυρίου
9. 5. ὁ Ναζωραῖος
6. ἀλλὰ ἀνάστηθι
7. ἔνεοι
οὐδὲν
12. alii transp.
20. Ἰησοῦν
22. τῷ λόγῳ
24. παρετηροῦντο δὲ καὶ
26. ἐκ
28. εἰς
29. Ἕλληνας
31. Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία
εἶχεν
οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη
ἐπληθύνετο.
35. s. Ἀσσάρωνα
38. παρακαλοῦντες· Μὴ
ἡμῶν
10. 1. τις ἐν
4. ἔμπροσθεν
5. τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον
6. alii ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ

BIBLIA POLYGLOTTA.

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

I. CORINTHIOS.

1. 16. Βεβάπτικα
22. σημεῖα
23. ἔθνεσι
26. οὐν
29. τοῦ Θεοῦ
2. 1. μυστήριον
2. τι εἰδέναι
4. ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' alii ἐν πειθοῖ σοφίας, ἀλλ' alii conject. ἐν πειθοῖ καὶ s. ἐν πιθανοῖς (ἀνθρωπίνης) σοφίας λόγοις, ἀλλ'
ἀποκαλύψει
11. ἔγνωκεν
13. διδαχῇ
15. τὰ πάντα al. πάντας
16. Κυρίου
3. 1. Κἀγὼ
σαρκινοῖς
νηπίους ἐν Χριςῷ γάλα
2. οὐδὲ
3. σάρκινοι
4. ἄνθρωποί
5. Ἀπολλὼς, τίς δε Παῦλος;
Καὶ
ἔδωκεν, ἐγὼ
14. μενεῖ
17. αὐτὸν
18. κενοῖς λόγοις
ὑμῖν,
τούτῳ μωρὸς
4. 2. Ὧδε
ζητεῖτε
6. τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται ἵνα εἷς
13. δυσφημούμενοι
ὡσπερεὶ καθάρματα
14. νουθετῶν
16. καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ
19. τὸν πεφυσιωμένον
5. 2. ἀρθῇ
πράξας
6. δολοῖ
8. πορνείας
10. καὶ
ὠφείλετε
12. Οὐχί.
κρίνετε, τοὺς δὲ
13. κρινεῖ
Ἐξάρατε
conject. πόρνον
6. 2. Ἢ
5. ἔνι
καὶ τοῦ ἀδελφοῦ
8. τοῦτο
12. ἔξεστιν;
15. ἄρα
19. τὰ σώματα
20. δὴ ἄρα τὸν alii δὴ, ἄρατε τὸν alii καὶ ἄρατε τὸν
7. 3. ὀφειλὴν
5. σχολάσητε
ἦτε alii συνέρχησθε
7. δὲ
ἐν ἐγκρατείᾳ
ὁ bis.
9. γαμεῖν
13. εἴ τις
οὗτος
τὸν ἄνδρα
14. τῇ πιστῇ
ἀδελφῷ alii ἀνδρὶ τῷ πιστῷ
16. σώσεις, ἢ μή; Ἑκάςῳ
17. Κύριος
Θεὸς
28. λάβῃς γυναῖκα
29. τὸ λοιπὸν, ἵνα (s. τὸ λοιπὸν ἐστιν, ἵνα)
31. τὸν κόσμον
33. τῇ γυναικί. Καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. Ἡ ἄγαμος (s. Ἡ παρθένος s. Καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος) μεριμνᾷ alii τῇ γυναικὶ, καὶ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ
35. εὐπάρεδρον
38. γαμίζων
καὶ ὁ μὴ γαμίζων
8. 2. ἐγνωκέναι
6. δι' ὃν
αὐτὸν
καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, και ἡμεῖς ἐν αὐτῷ
7. συνηθείᾳ
8. παραςήσει alii συνίςησι
9. ἀσθενέσιν.
11. ἐν
Βρώσει
9. 1. Οὐκ εἰ. ἐλεύθερος; Οὐκ εἰ. ἀποστολος
5. ἀδελφὰς γυναῖκας al. γυναῖκας
7. τὸν καρπὸν
8. ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει
9. γέγραπται γάρ· Οὐ κημώσεις
10. conject. ἐπ' ἐλπίδι, ὁ ὀροτριῶν· καὶ ὁ ἀλοων, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.
13. παρεδρεύοντες
15. οὐ κέχρημαι οὐδενὶ
16. χάρις
γὰρ
17. εἰ δε ἄκων οἰκονομίαν πεπίστευμαι, τίς
20. μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,
21. Θεοῦ
Χριστοῦ
κερδανῶ τους
22. πάντας σώσω
23. Πάντα
27. ὑποπιάζω al. ὑποπιέζω
conject. ἄλλους
10. 1. γὰρ
7. ὥσπερ
9. Κύριον alii Θεὸν
11. τυπικῶς
13. ὑπενεγκεῖν
16. εὐχαριστίας
Κυρίου
10. 19. alii omitt. ἢ ὅτι...ἐςιν
20. θύουσι, δαιμονίοις θύȣσι,
27. εἰς δεῖπνον
28. ἱερόθυτόν
11. 5. αὐτῆς s. αὑτῆς
10. οὐκ
ἐξουβίαν s. ἐξιοῦσα
conject. ἀγελαίους s. ὄχλους
11. οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς
17. παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν
24. alii θρυπτόμενον al. διδόμενον
27. τοῦ Κυρίου
31. δὲ
12. 2. ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε alii ὅτε ἔθνη ἦτε conj. ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, ἦτε
ἄμορφα
3. λέγει· Ἀνάθεμα Ἰησȣ̃ς s. Ἰησοῦ.
εἰπεῖν· Κύριος Ἰησοῦς
10. ἐνέργεια δυνάμεως
11. alii ἴδια
13. ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. alii ἓν s. εἰς ἓν πόμα ἐποτίσθημεν. al. εἰς ἓν πνεῦμα ἐφωτίσθημεν alii ἓν σωμα ἐσμεν.
24. τιμῆς
25. σχίσματα
26. συμπάσχῃ
συγχαίρῃ
27. μέλους
29. ἀπόστολοι·
31. μειζονα
13. 1. ἓν εἰμι ἢ
3. καυχήσωμαι
5. τὸ μὴ ἑαυτῆς
7. στέργει
9. δὲ
12. ὡς s. και
14. 2. γλώσσαις
πνεῦμα
4. γλώσσαις
9. conject. Ὁμῶς s. Ὁμοίως
διδῷ
12. πνευματικῶν
προφητεύητε
18. γλώσσῃ
19. τῷ νοΐ
21. ἑτέραις γλώσσαις
ἑτέρων
26. γινέσθω
32. πνεῦμα
34. et 35. transp. post v. 40.
ἐπιτρέπεται
ὑποτασσέσθωσαν
35. γυναικὶ
37. ἐστιν ἐντολή alii ἐστιν s. εἰσιν absque ἐντολαί
38. ἀγνοεῖται al. conject. ἀγνοείσθω
40. δὲ

II. CORINTHIOS, GALATIOS.

15. 2. ὀφείλετε κατέχειν
10. πτωχὴ οὐκ ἐγενήθη
14. καὶ τὸ
ἡμῶν
23. οἱ ἐν τ. π. αὐτοῦ ἐλπίσαντες
24. παραδιδῷ
25. αὐτοῦ
29. απ' ἔργων νεκρῶν,
νεκρῶν; εἰ ὁ. ν. οὐκ ἐγείρονται, τὶ
αὐτῶν
32. conject. ἀνθρώπων
33. χρηστὰ
36. ζωογονεῖται
44. Εἰ ἔστι
ἔστι καὶ
49. φορέσωμεν
51. Πάντες μὲν (s. μὲν οὖν) κοιμηθησόμεθα· οὐ πάντες δὲ alii πάντες (s. Οἱ πάντες) μὲν κοιμ., πάντες (s. οἱ π.) δὲ alii Οἱ πάντες μ. οὐ κοιμ., ȣ̔ πάντες δὲ alii πάντες μὲν ἀναστησόμεθα, οὐ πάντες δὲ
52. ῥοπῇ
54. νεῖκος
16. 2. σαββάτου
7. γὰρ
ἐπιτρέψῃ
9. ἐναργὴς
15. καὶ φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ
19. παρ' οἷς καὶ ξενίσομαι

II. CORINTHIOS.

1. 6. alii τῆς ἐνερ. ἐν ὑπ. τ. α. παθ. ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπις η. βεβ. ὑπὲρ ὑμῶν. εἴτε παρ. ὑπὲρ τ. υ. παρακλήσεως καὶ σωτηρίας.
8. περὶ
10. ῥύσεται
12. ἁγιότητι
15. χαρὰν
16. ἀπελθεῖν
17. βουλόμενος
conject. τὸ ναὶ οὒ, καὶ τὸ οὒ ναὶ
18. ἔστι
20. καὶ δι' αὐτοῦ τὸ alii διὸ καὶ δι' αυτοῦ τὸ
2. 10. ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμα,
16. ὀσμὴ ἐκ θανάτου
ὀσμὴ ἐκ ζωῆς
7. λοιποὶ
κατέναντι
3. 1. ἢ
6. γράμματι, ἀλλὰ πνεύματι
ἀποκτένει s. ἀποκ[?]έννει
9. τῇ διακονίᾳ
10. οὐ
3. 14. σήμερον ἡμέρας
ὅτι
15. ἀναγινώσκηται
18. πνεύματι
4. 4. καταυγάσαι s. διαυγάσαι
τοῖ ἀοράτου
5. Ἰησοῦ
6. λάμψει
alii οὗτος
αὐτοῦ
10. } conject. ὑμῶν
11. }
14. alii σὺν Ἰησοῦ
17. πρόσκαιρον καὶ
5. 3. Εἴπερ
ἐκδυσάμενοι
8. alii οὖν s. γὰρ
10. ἴδια
φαῦλον
11. οὖν, τὸν φ. τ. κυρίου ἀνθρώπους
14. Θεοῦ
17. Χριστῷ καινὴ κτίσις,
6. 9. κειραζόμενοι
12. conject. ςενοχωρούμεθα δὲ
14. [δ]ικαιοσύνης καὶ ἀδικίας ἢ τίς
15. Βελίαν s. Βελίαβ s. Βελίαλ
16. conject. εἰδωλείων
7. 1. σαρκὸς, καὶ πνεύματος ἐπιτελοῦντες
7. ἣν παρεκλήθην
8. μεταμέλομαι· εἰ δὲ καὶ μετεμελόμην, βλέπω, ὅτι
εἰ καὶ, πρὸς ὥραν ἐλυπήσεν
11. ἐν
13. παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν
14. πρὸς Τίτον
8. 2. χάριτος
χρηστάτητος
16. δόντι
19. ἐν
ἡμῶν
21. προνοοῦμεν
24. ὑμῶν εἰς αὐτοὺς
9. 5. προεπηγγελμένην
ὡς
7. προήρηται
10. σπόρον
χορηγήσει
πληθυνεῖ
αυξήσει
11. ὑμῶν
10. 7. δοῦλος
9. δέ
13. οὐκ
καυχώμενοι
18. συνιστάνων
11. 3. καὶ τῆς ἁγνότητος
4. ἀνείχεσθε
6. φανερώσαντες s. φανερώσαντες ἑαυτοὺς alii φανερωθεὶς
10. σφραγίσεται
14. θαῦμα
21. ἐν τούτῳ τῷ μέρει
23. conj. ὑπερέχω
28. ἐπίστασίς μου s. μοι
12. 1. Καυχᾶσθαι δεῖ; συμφέρον μέν· ἐλεύσομαι δὲ
3. χωρὶς
7. σατᾶν ἵνα
9. τελεῖται
11. Εἰ καὶ οὐδέν εἰμι, τα μέντοι s. ἀλλὰ τὰ
13. ἡσσώθητε s. ἐλαττωθητε
14. alii ὑμᾶς
16. κατενάρκησα
19. Κατέναντι
Χριςῷ, λαλοῦμεν τάδε
20. ἔρις ζῆλος
21. ἐλθόντος μου, ταπεινώσῃ με ὁ Θεός
13. 1. Ἰδοὺ, τρίτον
ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν
4. σὺν
ζήσομεν
7. Εὐχόμεθα

GALATIOS.

1. 3. πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίȣ Ἰησοῦ
4. περὶ
6. alii Θεοῦ
9. προείρηκα μὲν, s. προείρηκα
11. γὰρ
13. ἐπολέμουν
17. ἀπῆλθον
18. Κηφᾶν
2. 1. conject. τεσσάρων
3. περιτμηθῆναι διὰ τοὺς
4. μὴ
5. alii omitt. οἷς alii οὐδὲ
6. τι εἶναι
9. Πέτρος καὶ Ἰάκωβος alii om. καὶ Κηφᾶς
11. Κηφᾶς
12. ἦλθεν
13. conject. συνυπεκλίθησαν........... τῇ ὑποκλίσει.
14. Κηφᾷ
πῶς
16. δὲ,
ὅτι
18. συνιστάνω
20. τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ
3. 6. γέγραπται·
10. ὅτι
13. ὅτι γέγραπτ[αι]
14. εὐλογίαν
17. τριακόσι[α]
19. ὁ νόμος τῶν πράξεων; ἐτέθη
ὃ
ἀγγέλου
Μωϋσέως
28. ἐστε Χριστοῦ Ἰησȣ̃ alii ἓν ἐςε ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

3. 29 εἰς (s. ἓν) ἐστε ἐν Χ. Ἰ.,
ἄρα
4. 4. γεννώμενον
6. ἡμῶν
7. alii Θεοῦ s. διὰ Θεοῦ s. διὰ Θεόν al. διὰ Χριστοῦ. alii μὲν Θεοῦ συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ
8. φύσει μὴ alii om. φύσει
12. ὑμεῖς, ἀδελφοί· δέομαι ὑμῶν.
14. πειρασμὸν τὸν al. πειρασμὸν ὑμῶν
15. Ποῦ οὖν
18. ζηλοῦσθε
ὑμᾶς, τεκνία
21. ἀναγινώσκετε
25. τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν alii τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐςὶν al. conject. τῇ δὲ Ἄγαρ συςοιχεῖ ἡ νῦν Ἰερουσαλὴμ
γὰρ
28. Ὑμεῖς
ἐστέ
30. υἱοῦ μου, Ἰσαάκ.
31. alii Ἡμεῖς δὲ alii διὸ alii Ἄρα οὖν s. Ἄρα δὲ
ἐλευθέρας, τῇ ἐλευθερίᾳ, ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε. Στήκετε οὖν, ϗ alii ἐλευθέρας, Ἧι ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε, στήκετε, ϗ
5. 7. ἐνέκοψε
μηδενὶ πείθεσθε
9. δολοῖ
11. τοῦ Χριστοῦ
13. τῇ ἀγάπῃ τȣ͂ πνεύματος
14. ἐν ὀλίγῳ alii ὑμῖν alii ἐν ὑμῖν ἐν ἑνὶ λόγῳ
σεαυτόν
16. τελέσετε
17. γὰρ
23. ἁγνεία
26. ἀλλήλους
6. 2. ἀναπληρώσετε
13. περιτετμημένοι
15. Οὔτε γὰρ περιτομή
ἐστιν
16. στοιχοῦσιν

EPHESIOS.

1. 4. ἑαυτῷ s. ἐν αὐτῷ
αὐτοῦ· ἐν ἀγάπῃ προορίσας
5. αὐτὸν
6. ἧς
υἱῷ αὐτοῦ
9. Γνωρίσαι
11. ἐκλήθημεν
13. ἡμεῖς
17. ἀποκαλύψεως· ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους
18. καρδίας

EPHESIOS, PHILIPPIOS.

1. 19. ὑμᾶς
πιστεύοντας,
2. 2. ἀέρος τούτου
5. ἐν
οὗ τῇ χάριτί alii χάριτι γὰρ
8. αὐτοῦ χάριτί ἐσμεν
ἡμῶν
12. ἐπαγγελιῶν τῆς διαθήκης
ἐπαγγελίας ἐλπίδα
16. Θεῷ. διὰ τοῦ σταυροῦ
αὐτῷ
17. εἰρήνην τοῖς
19. ἀλλ' ἐστὲ
3. 1. πρεσβεύω s. κεκαύχημαι
2. τοῦ Θεοῦ τῆς χάριτος τῆς alii τῆς χάριτος αὐτοῦ τῆς alii τῆς χάριτος τῆς
3. ἐγνωρίσθη
5. τῷ Πνεύματι s. Πνεύματι ἁγίῳ·
6. alii τοῦ Θεοῦ
7. τῆς δοθείσης
8. alii ἀποστόλων al. ἀνθρώπων
9. οἰκονομία
12. προσαγωγὴν εἰς τὴν παῤῥησίαν ἐν πεποιθήσει, al. προσαγ. ϗ τὴν παῤῥησ. ἐν τῷ ἐλευθερωθῆναι
13. ἡμῶν
16. αὐτοῦ· εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον κατοικῆσαι
19. πληρωθῇ πᾶ
4. 4. ἡμῶν
8. αἰχμαλωτεύσας alii ᾐχμαλωτεύσας
ἐν
13. σώματος
14. τοῦ διαβόλου
15. δὲ, ἐν ἀγάπῃ
16. μέλους
19. ἀπηλπικότες
28. ταῖς χερσὶ (s. ἰδίαις χερσὶ s. χερσὶν αυτοῦ), τὸ ἀγαθὸν ἵνα alii om. ταῖς χερσί al. om. τὸ ἀγαθὸν alii conject. τὸν ἄρτον ταῖς χερσὶν, ἵνα
29. πίστεως
32. ἡμῖν
5. 5. ἴστε
ὃ
9. φωτὸς
11. ἀκαθάρτοις alii ἀτάκτοις
14. Ἔγειρε
ἐπιψαύσεις τοῦ Χριςοῦ s. ἐπιψαύσει σοι ὁ Χριστὸς
15. οὖν ἀκριβῶς, πῶς
18. ἁγίῳ
19 ἐν
ταῖς καρδίαις
21. Χριστοῦ
22. alii ὑποτασσέσθωσαν

5. 26. ὕδατος, ἐν ῥήματι· ἵνα alii ὕδατος· ἐν ῥήματι ἵνα
ζωῆς
27. αὐτὸς
29. Χριστὸς
6. 3. ἐν Κυρίῳ
6. Θεοῦ· ἐκ ψυχῆς μετ εὐνοίας alii Θεοῦ ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας· (s. εὐμενείας·)
8. ἕκαστος ὃ ἂν
κομίσεται
9. αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ
10. alii om. μου
12. ὑμῖν
ὑπουρανίοις
13. τῷ πονηρῷ
17. alii δέξασθαι
19. δοθῇ

PHILIPPIOS.

1. 1. συνεπισκόποις
ποιούμενος τὴν δέησιν μετὰ χαρᾶς ἐπὶ
7. καὶ ἐν τῇ
11. καρπὸν
τὸν
14. τοῦ Θεοῦ s. Κυρίου
16. }
17. } transp.
20. καραδοκίαν
21. χρηστὸν
23. δὲ
ἔχων·
εἶναι,
25. παραμενῶ
27. ἀπὼν ἀκούω
28. ἐστὶν αὐτοῖς
29. ἀπὸ
30. εἴδετε
2. 1. τις
τις
4. ἕκαστοι
σκοποῦντες
τό τῶν ἑτέρων· ἕκαστοι
7. φρονεῖτε ἐν
λαβών· ἐν . . . . ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν s. γενόμενος· καὶ....ἄνθρωπος, ἐταπείνωσε
9. τὸ ὄνομα
12. μου μετὰ
τρόμου, τὴν
13. Θεὸς
ἐνεργεῖν·
εὐδοκίας πάντα
14. ὀργῆς
15. μέσον
19. ἐμψυχῶ
21. τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
24. ἐλεύσεται
26. ἰδεῖν
27. θανάτου
λύπην
28. αὐτὸν, πάλιν
30. alii Χριστοῦ s. Κυρίου s. Θεοῦ
παραβολευσάμενος

COLOSSIOS, I. THESSALONIOS, II. THESSALONIOS, I. TIMOTHEOS.

3. 1. τὸ
3. Θεοῦ
8. μὲν οὖν
9. δικαιοσύνην· ἐπὶ τῇ πίςει τοῦ alii ἐν πίςει
10. συμμορφιζόμενος
12. ἢ ἤδη δεδικαίωμαι
Χριστοῦ
13. οὔπω
14. κατασκοπῶν
16. alii om. κανόνι alii om. τὸ αὐ. φρονεῖν
18. ἑτέρως, s. κατὰ τὴν σάρκα
4. 3. ναὶ
γνήσιε γερμάνε σύζυγε
4. Κυρίῳ· πάντοτε, πάλιν
7. σώματα
8. ἐπιστήμης
10. ὑστερεῖσθε
11. conject. Οὐκ, ὅτι s. ὡς καθυστέρησα, λέγω.
12. καὶ
19. πληρώσαι

COLOSSIOS.

1. 2. Κολασσαῖς
3. alii τῷ s. καὶ τῷ
4. ἣν ἔχετε
6. κόσμῳ ἐστι
καὶ αὐξανόμενον
7. ἡμῶν
10. τῇ ἐπιγνώσει
11. μακροθυμίαν· μετὰ χαρᾶς
12. τῷ Θεῷ s. Θεῷ καὶ
καλέσαντι
16. alii τά τε
18. ἡ ἀρχὴ s. ἀπαρχὴ
19. τῆς θεότητος
20. αὐτὸν
21. τῆς διανοίας ὑμῶν s. αὐτοῦ
22. αὐτοῦ
αὐτοῦ
24. Ὃς νῦν
26. ὁ νῦν ἐφανερώθη s. νυνὶ δὲ φανερωθὲν
ἀποστόλοις
2. 1. καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει
2. συμβιβασθέντες
alii ἐν Χριστῷ· s. ὅ ἐςι Χριστός· s. πατρὸς τοῦ Χριστοῦ
5. ὑστέρημα
10. ἐκκλησίας
13. ὑμᾶς (s. ἡμᾶς) σὺν
14. ἦρεν
15. τὴν σάρκα
αὐτῷ s. σταυρῷ s. τῷ ξύλῳ
16. ἡμέρᾳ
17. conject. μενόντων
18. ἑωράκαμεν ἐμβατεύειν conject. ἑώρα κενεμβατεύειν
ἐμβατεύων εἰκῇ
23. τοῦ νοὸς
3. 3. Θεῷ ἐν Χριστῷ

3. 4. ὑμῶν
7. τούτοις
12. οἰκτιρμοῦ
13. μέμψιν alii ὀργήν
14. ὃ s. ὃς
ἑνότητος
15. Χριστοῦ
16. ταῖς καρδίαις
Θεῷ
19. ὑμῶν
20. ἐν
21. παροργίζετε
22. ὀφθαλμοδουλείᾳ
Κύριον
ὃ
23. δουλεύοντες s. ἀρέσκοντες
25. γὰρ
4. 1. κατὰ
διὸ s. δι' ὃν

I. THESSALONIOS.

1. 2. ἡμῶν ἀδιαλείπτως,
3. τοῦ ἔργου τῆς πίστεως ὑμῶν
alii τῆς ἀγάπης
5. πρὸς
7. τύπον alii τύπος
ἐν τῇ
8. ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ
9. ὑμῶν
ἔσχομεν
2. 7. νήπιοι
8. ὁμειρόμενοι
ἐγενήθητε
12. καλέσαντος
14. τὰ αὐτὰ
ἰδίων
15. ὑμᾶς
16. τοῦ Θεοῦ
18. Διότι
19. ἀγαλλιάσεως
3. 2. καὶ συνεργὸν τοῦ Θεοῦ ἐν alii καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ ἐν
ὑπὲρ
3. τὸ alii τοῦ
conj. μηδὲν ἀσαίνεσθαι s. μηδένα σιαίνεσθαι
7. ὑμῶν
12. alii ὁ Θεὸς alii ὁ Κύριος Ἰησοῦς
13. Ἀμήν.
4. 1. Λοιπὸν
ἵνα καθὼς
καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα
5. ἀτιμίας
6. προείπομεν
8. ὑμᾶς
9. ἔχομεν
13. θέλομεν
κοιμωμένων
14. κοιμηθέντας.
16. πρῶτοι·
17. alii οἱ περιλειπόμενοι
πάντες
5. 5. γὰρ
8. υἱοὶ

5. 13. αὐτοῖς
14. ἀνέχεσθε
21. conject. πνεύματα
δὲ
24. τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν
27. Ἐνορκίζω

II. THESSALONIOS.

1. 5. ἐνδείγματι s. εἰς ἔνδειγμα
8. φλογὶ πυρὸς
9. ὀλέθριον
10. πιστεύσασιν
ἐπιστώθη
ὑμᾶς ἐν
2. 2. ὑμῶν
Κυρίου
ἀνομίας
4. πᾶν τὸ
8. Ἰησοῦς
ἀνελεῖ
τὴν ἐπιφάνειαν
11. πέμπει
13. εἵλατο
ἀπαρχὴν
16. Ἰ. Χ. καὶ Θεὸς ὁ πατὴρ alii καὶ Θεὸς Ἰ. Χ. ϗ πατὴρ
17. ἔργῳ καὶ λόγῳ
3. 3. Θεὸς
τηρήσει
6. παρελάβοσαν alii ἐλάβοσαν s. παρέλαβον s. παρελάβετε
12 ἐν Κυρίῳ Ἰησȣ͂ Χριστῷ
14. ὑμῶν alii ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς
16. τόπῳ

I. TIMOTHEOS.

1. 1. Χριστοῦ Ἰησοῦ
4. conject. κενολογίαις
οἰκοδομὴν
9. πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις alii πατραλοίαις καὶ μητραλοίαις
11. τῇ
12. ἐν alii addunt Θεῷ
13. τὸ
16. alii πρῶτον
17. ἀθανάτῳ
2. 1. παρακάλει
6. οὗ τὸ μ. κ. ἰδ. ἐδόθη, εἰς
7. ὃ ἐπιστεύθην
πνεύματι
8. διαλογισμῶν
9. κοσμίως
15. μένῃ
σωφροσύνης· Πιστὸς ὁ λόγος.
3. 1. νηφάλιον alii νηφάλαιον
8. δικολόγους
11. διλόγους
νηφαλίȣς s. νηφαλαιȣς

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

II. TIMOTHEOS, TITUS, PHILEMON, HEBRÆOS.

3. 15. ζῶντος· (στύλος.....μυστήριον·) ὃς ἐφαν. al. ζῶντος, στύλος καὶ ἑδρ. τῆς ἀληθείας. Καὶ ὁμολ. etc.
16. ὃς alii ὃ
ἀνθρώποις
4. 1. πλάνης
δαιμόνων
3. conject. ἀντέχεσθαι alii ἀπεχόντων
6. τῇ καλῇ διδασκαλίᾳ
10. ἀγωνιζόμεθα
18. κημώσεις
21. πρόσκλησιν alii χάριν
6. 3. προσέχεται s. προσέχει
4. τετύφλωται
5. διαπαρατριβαὶ
ἀπεςραμμένων ἀπὸ τῆς
9. τοῦ διαβόλου
ἀνονήτους
10. περιέσπειραν
11. πραϋπάθειαν
13. ζωογονοῦντος
17. τοῦ νῦν αἰῶνος
ἐπὶ
19. conject. κειμήλιον s. θέμα λίαν
ὄντως
20. παραθήκην
καινοφωνίας

II. TIMOTHEOS.

1. 3. ἐκ καθαρᾶς συνειδήσεως ἀδιάλειπτον ἔχων
ἡμέρας ἐπιποθῶν
5. λαβὼν
12. παρακαταθήκην
16. ἐπαισχύνθη
17. σπουδαίως
18. μοι
2. 2. πολλῶν, μαρτυρῶν ταῦτα
3. Συγκακοπάθησον
4. τῷ Θεῷ
7. δώσει
13. γὰρ
14. Θεοῦ
λογομάχει
ἐπ' οὐδὲν s. ἐπ' οὐδενὶ
17. ἔχει
19. κυρίου
22. πάντων
25. ἀντικειμένους
3. 1. γινώσκετε
2. ἄχρηστοι
6. αἰχμαλωτίζοντες
καὶ ἡδοναῖς
8. Μαμβρῆς
14. τίνων
17. τέλειος
4. 1. καὶ
2. προθυμίᾳ
3. τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας
5. νῆφε, ἐν πᾶσι
10. Γαλλίαν
13. φελόνην
14. ἀποδώσει
17. ἀκούσωσι
4. 19. Πρίσκιλλαν
Λέκτραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ Σεμαῖαν κ. Ζήνωνα τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ
Μηλωτῷ al. conj. Μελίτη
22. alii Ἔρρωσο ἐν εἰρήνῃ

TITUS.

1. 4. καὶ
5. ἀπέλιπον
ἐπιδιορθώσῃς
7. διάκονον
αἰσχρολόγον
φιλόπτωχον
2. 3. ἱεροπρεπεῖ
διαβόλῳ
5. οἰκουργοὺς
7. ἀφθορίαν al. ἀφθονίαν s. ἀδιαφορίαν al. add. ἁγνείαν
8. ἡμῶν
10. τὴν τοῦ
ἀνθρώποις
11. τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
15. καταφρονείτω
3. 3. μισητοὶ
5. ἃ
διὰ
12. conject. Νεάπολιν

PHILEMON.

2. ἀδελφῇ
5. εἰς
6. ἔργου
ἡμῖν
7. Χαρὰν
ἔσχον
9. conject. πρεσβευτὴς
11. ἔπεμψά σοι
17. με
20. σπλάγχνα. Ἐν Χριςῷ
23. Ἀσπάζεταί

HEBRÆOS.

1. 1. ἐσχάτου
2. Διότι καὶ
3. φανερῶν
alii αὐτοῦ
7. πνεῦμα
8. καὶ ἡ
9. ἔχρισέ σε, ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου
11. διαμενεῖς
12. ἀλλάξεις
ὡς ἱμάτιον
2. 6. Τίς
9. χωρὶς
14. αἵματος καὶ σαρκὸς
παθημάτων
15. conject. δειλίας
3. 6. αὐτοῦ
ὃς
9. οἱ

3. 9. ἐν δοκιμασίᾳ,
μου. Τεσ. ἔτη προσώχθισα
10. ταύτῃ
14. ἀπαρχὴν
πίστεως
15. σκληρύνετε
16. Τινὲς
παρεπίκραναν ἀλλ'
17. ἀπειθήσασιν;
ἐρήμῳ.
4. 2. συγκεκερασμένους s. συγκεκραμένους
τῶν ἀκυσάντων al. τοῖς ἀκουσθεῖσι
3. Εἰσερχώμεμηθα οὖν
7. προείρηται
12. σώματος
μελῶν
15. πεπειραμένον al. conject. πεπλασμένον
5. 3. περὶ
7. εἰσακουσθεὶς, ἀπὸ τῆς εὐλαβείας (κ. ὢ. ὑ.) ἔμαθεν
12. διδάσκεσθαι
ὑμᾶς τινα,
13. καὶ
ἀκμήν
6. 2. Βαπτισμῶν, διδαχῆς, alii Βαπτισμῶν διαδοχῆς
3. ποιήσωμεν
6. παραπεσόντας πάλιν
14. Εἰ μὴν
7. 11. αὐτῆς alii αὐτὴν
13. προσέσχε alii προσέστηκε
14. περὶ ἱερέων οὐδὲν
16. σαρκίνης
17. Μαρτυρεῖται
19. οὐδένα
26. καὶ ἔπρεπε
8. 4. οὖν
5. ποιήσεις
6. τέτυχε s. τετύχηκε
10. δώσω
11. πολίτην
9. 1. alii ἐκείνη al. διαθήκη
2. καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον
9. καθέστηκε
ἣν
δυνάμενα
10. δικαιώματα
ἐπικείμεναι
14. δι' ἁγνεύματος
ἁγίου
ἡμῶν
17. διαθέμενος;
19. τὸν
βιβλίον, κ. alii βιβλίον
26. αὐτοῦ,
27. καθ' ὃ alii καθὼς
28. αἵματος
διὰ πίστεως
10. 1. δύνανται
2. κἂν alii ἐπαύσαντο ἂν
5. ὠτία
10. αἵματος
11. ἀρχιερεὺς
12. οὗτος

10. 12. θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς
14. Μία γὰρ προσφορὰ
15. εἰρηκέναι
17. ὕστερον λέγει
24. κατακονῶμεν
34. δεσμίοις
alii ἑαυτοὺς
35. ἀπολύητε
38. μου ἐκ πίστεως alii ἐκ πίστεώς μου
11. 1. ὑπόστασις πραγμάτων
3. ἐκ μὴ
τὸ βλεπόμενον
4. λαλεῖ
7. βλεπομένων εὐλαβηθεὶς,
8. ὁ
11. αὐτῇ Σάῤῥα
ἡ στεῖρα s. στεῖρα οὖσα
εἰς τὸ τεκνῶσαι
ἡλικίας
12. ὡς ἡ
13. κομισάμενοι
24. Πίστει μέγας γενόμενος Μωϋσῆς, ἀνεῖλε τὸν Αἰγύπτιον, κατανοῶν τὴν ταπείνωσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
26. Αἰγύπτυ alii ἐν Αἰγύπτυ
27. ὁρῶντα
34. στόμα
37. conject. ἐπυράσθησαν, s. ἐπυρώθησαν, s. ἐπρήσθησαν,
12. 1. ὄκνον
κεκάθικε
3. κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
7. Εἰς
9. Εἰ δὲ
15. ῥίζα, πικρίας
ἐν χολῇ
16. πόρνος ἢ
18. conject. μὴ s. οὐ
ζόφῳ
24. κρεῖττον
τὸ alii τὸ τοῦ
26. σείσω
27. conject. πεπονημένων
28. λατρεύομεν
εὐλαβείας καὶ δέους
13. 4. γὰρ
9. παραφέρεσθε
12. πόλεως s. παρεμβολῆς
16. εὐεργετεῖται
17. λυσιτελὲς
18. πειθόμεθα
20. γῆς
21. alii add. καὶ λόγῳ
23. ἡμῶν
πρὸς ὑμᾶς

JACOBUS.

1. 11. πορίαις conj. ἐμπορίαις
12. ὑπομενεῖ
17. conject. πνευμάτων
19. Ἴστε
22. νόμου
25. alii οὕτως

JACOBUS, I. PETROS.

1. 26. εἶναι,
2. 3. ἐπὶ
4. πονηρῶν.
11. ἀποστάτης
13. ἀνέλεος
κατακαυχᾶ τε alii καλα καυχάσθω δὲ
15. ἢ
16. ἐργάζεσθε
18. χωρὶς
τὰ ἔργα μου ἐκ τῆς πίστεώς μου
20. ἀργή
23. δοῦλος
25. κατασκόπους
3. 1. conject. πολυλάλοι
3. Ἴδε alii Εἰ δὲ
4. ἰθύνοντος
5. ἡλίκον
6. τρόχον
9. Κύριον
12. οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ
4. 1. καὶ πόθεν
2. φθονεῖτε
οὐκ ἔχετε, al. καὶ οὐκ ἔχετε
4. ἐχθρὰ
5. λέγει; Πρὸς φθ. ἐπιποθεῖ. alii λέγει πρὸς φθόνον; (s. φθόνον.) Ἐπιποθεῖ s. Ἐπιποθεῖ δὲ s. ὅτι ἐπιποθεῖ
6. Κύριος· alii Σολομὼν·
11. ἢ
νόμου. Ἀλλὰ κριτὴς εἷς ἐστιν,
12. καὶ κριτὴς
ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13. πορευσόμεθα...ποιήσομεν,...ἐμπορευσόμεθα...κερδήσομεν·
14. ἔσται alii ἐστε
alii καὶ s. δὲ καὶ
15. ζήσομεν καὶ ποιήσομεν
5. 3. ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε alii ὑμῶν ὡς πῦρ, ὃ ἔθη. alii ὑμῶν ὁ ἰός· ὡς πῦρ ἐθησ.
5. σάρκας
9. κριθῆτε
10. ἐν s. ἐπὶ
11. ὑπομείναντας
ἔλεος
πολυεύσπλαγχνός
12. ὁ λόγος
15. προσευχὴ
19. τῆς ὁδοῦ
20. αὐτοῦ s. αὐτοῦ

1. PETROS.

1. 2. πρόθεσιν
ῥαντισμῷ
3. ζωῆς
7. πολὺ τιμιώτερον
8. ἰδόντες
πιστεύετε
11. alii Θεοῦ
12. ὑμῖν
13. νήφοντες τελείως,

1. 16. ἔσεσθε
20. ἐσχάτου
21. πιστοὺς
24. αὐτῆς ὡς
2. 5. ἐποικοδομεῖσθε
εἰς
6. Διότι
περιέχεται
ἡ γραφή
7. λίθος alii omittunt ad γωνίας,
8. Ὅσοι alii conject. οἷς alii ᾗ
ὃν καὶ ἠθέτησαν
12. ἔχοντας alii ἔχειν
13. φύσει alii conject. κρίσει
16. Θεοῦ πάντας
19. παρὰ τῷ Θεῷ
ἀγαθὴν
21. ἀπέθανε
alii ὑμῖν
23. ἀδίκως
25. πλανώμενοι
3. 1. ὑποταγῆς
κερδηθήσονται
3. ἐκ πλοκῆς
4. conject. ἀνθρώποις s. κόσμος
5. εἰς Θεὸν
7. μέρει
συγκληρονόμοις
ζώσης
ἐγκόπτεσθαι
8. ταπεινόφρονες
10. κ. ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν
13. ζηλωταὶ
15. Χριστὸν
ἀλλὰ
16. καταλαλοῦσιν
17. θέλοι
18. περὶ ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ὑμῶν
ἀπέθανε
19. Νῶε καὶ s. Ἐνὼχ καὶ s. ἐν ᾧ καὶ Ἐνὼχ
κατακλεισμένοις
πνεύματι alii πνεύματι ἁγίῳ
20. ἀπεξεδέχετο alii ἅπαξ ἐδέχετο
21. ὃ conject. οὗ
4. 3. βούλημα
πεπορευμένοις
6. ἄνθρωπον
8. καλύπτει
9. γογγυσμοῦ
14. δόξης καὶ τῆς δυνάμεως
ὄνομα alii ὄνομα καὶ πνεῦμα
16. ὀνόματι
αὐτῶν
19. ἀγαθοποιΐαις
5. 1. ὡς
2. κυρίου
κατὰ Θεόν
3. τοῦ κλήρου
5. ἐγκολπώσασθε
6. ἐπισκοπῆς
8. περιέρχεται
τινὰ καταπιεῖν
ὑμᾶς

BIBLIA POLYGLOTTA.

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

5. 10. καταρτίσει
στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει
11. ἡ δόξα καὶ
στῆτε
13. Ἰόππῃ alii Ῥώμῃ alii add. ἐκκλησίᾳ

II. PETROS.

1. 2. σωτῆρος
3. δεδωρημένα, alii δεδωρημένοις,
ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ
4. ὃν
ἐπιθυμίας alii ἐπι. καὶ
5. αὐτοὶ δὲ alii αὐτοὶ δὲ τούτῳ
8. ἀπράκτους
9. ἁμαρτημάτων
10. ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων
ποιῆσθε
12. μελλήσω
14. σώματος
15. Σπουδάσατε
18. ἁγίῳ, καὶ
19. ἀχμηρῷ
ἑωσφόρος
20. γραφὴ προφητείας
2. 2. ασελγείαις
3. εἰς
τηρουμένους
11. ἑαυτῶν
12. γεγενημένα φυσικὰ
13. τροφὴν
ἀγάπαις
14. μοιχαλίας
ἀκαταπαύστου
γεγεμισμένην
πλεονεξίας
15. Βεὼρ
17. καὶ ὁμίχλαι
18. ὀλίγως
ἀποφεύγοντας
20. οἱ
3. 2. conject. διὰ τῶν
ὑμῶν
3. ἐν ἐμπαιγμονῇ.
6. ὃν s. οὗ
7. τῷ αὐτοῦ
εἰσὶ
8. Ἐν δὲ τούτῳ
9. δι' ὑμᾶς alii εἰς ὑμᾶς
τινα
10. ἀφανισθήσεται alii εὑρεθήσεται
11. ὑμᾶς; Ἐν
12. Κυρίου
τακήσεται
13. καὶ τὰ ἐπαγγέλματα
14. ἄμωμοι
16. αἷς

I JOANNES.

1 2. ἐν
3. καὶ
4. ἡμεῖς

1. 5. ἀγγελία
7. αὐτοῦ
καθαριεῖ
2. 7. Ἀγαπητοὶ
8. ὑμῖν· ὅ ἐστιν
ἡμῖν
παραγίνεται
12. παιδία
13. conject. αὐτὸν al. τὸ
ἔγραψα
15. Θεοῦ
23. ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει
27. χάρισμα alii πνεῦμα
ὑμᾶς ἄλλος· τὸ
αὐτοῦ
ψεῦδος,
μένετε
28. ἐὰν
29. ἴδητε
3. 1. καὶ ἐσμεν
7. Παιδία
11. ἐπαγγελία
16. τοῦ Θεοῦ s. αὐτοῦ
17. μενεῖ
19. γνωσόμεθα
20. alii ἔτι
23. πιστεύωμεν
4. 2. γινώσκεται
3. conject. ὃν
7. τὸν Θεὸν
16. πιστεύομεν
μένει
19. οὖν
alii τὸν Θεὸν
5. 2. conject. τὸν Θεὸν, ὅταν τὰ τέκνα τ. Θ. ἀγαπῶμεν.
3. ποιῶμεν
4. ὑμῶν
6. πνεύματος, al. αἵματος καὶ πνεύματος (ἁγίου)
ἐν τῷ πνεύματι alii αἵματι καὶ ἐν τῷ πνεύματι
Χριστὸς
9. ὅτι
10. τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ
υἱῷ
13. οἱ πιστεύοντες
14. ὄνομα
16. alii καὶ δοθήσεται
τὶς
20. Καὶ οἴδαμεν
τὸ ἀληθινόν alii τὸν αλ.
Θεόν
ζωὴ al. ἡ ζωὴ ἡ
21. ἑαυτὰ

II. JOANNES.

1. τῇ ἐκλεκτῇ al. ἐκλεκτῇ τῇ
conject. ἐν κυρίῳ
2. ὑμῖν καὶ μεθ' ὑμῶν
4. περιπατοῦντα
7. ἐξῆλθον
8. αὐτοὺς
ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε....ἀπολάβητε

9. προάγων
12. ἐλπίζω γὰρ
γενέσθαι
ὑμῶν
13. alii τῆς ἐκκλησίας al. Εὐδέκτης

III. JOANNES.

4. ταύτης
5. τοῦτο
7. ἐθνικῶν
8. ὑπολαμβάνειν
12. οἴδας alii οἴδαμεν
15. ἀδελφοί

JUDÆ.

1. ἠγαπημένοις
Χριστοῖ
3. ἡμῶν
5. εἰδότας, ἅπαξ ὅτι ὁ κύριος s. Ἰησοῦς
6. ἀλύτοις ὑπὸ ζόφον ἀγρίων ἀγγέλων
7. ἑτέροις
δεῖγμα πυρὸς
8. δόξαν
12. οἱ ἐν
ἀπάταις
αὐτῶν
παραφερόμεναι
14. ἁγίαις μυριάσιν alii μυριάσιν ἁγίων al. μυ. ἁγίων ἀγγέλων
15. ἐλέγξαι
λόγων
18. ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου s. τῶν χρόνων
ἐλεύσονται
20. ἡμῶν
ἁγίῳ,
22. Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους· οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες alii Καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ, ἐλεεῖτε, μισοῦντες
24. αὐτοὺς
25. διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος

APOCALYPSIS.

1. 4. alii Θεοῦ alii Κυρίου
5. ἀγαπῶντι
λύσαντι
ἐκ
6. ἡμῖν
βασιλείαν, ἱερεῖς alii βασίλειον ἱεράτευμα
8. Κύριος ὁ Θεὸς, ὁ ὢν
9. κοινωνὸς
ἐν Χριστῷ s. ἐν Ἰησοῦ

alii ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
alii Ἰησοῦ
1. 12. ἐκεῖ
ἐλάλει alii λαλεῖ
13. ὁμοίωμα
υἱὸν
μαζοῖς
14. ὡσεὶ
15. χαλκοκλιβάνῳ
πεπυρωμένῳ
17. ἔθηκε
18. κλεῖδας
20. ταῦτα εἰσίν·
αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ
2. 1. τῷ ἐν Ἐφέσῳ
2. ἐπείρασας τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους
3. ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. Ἀλλ'
5. πέπτωκας
7. τῷ παραδείσῳ
8. ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας
9. ἀλλὰ πλούσιος εἶ
10. Μὴ
δὴ
ἡμέρας
13. ἀντείπας
14. ἐδίδαξε
15. ὁμοίως, alii ὁμοίως, ὃ μισῶ alii Ὁμοίως μετανόησον, εἰ
17. οἶδεν
18. θυατείραις s. θυατείρῃ
κρείττονα alii χείρονα
20. alii πολὺ
ἀφεῖς alii ἀφίης s. ἀφῆκας
σου
ἡ λέγουσα alii ἣ λέγει καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ
21. καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς
22. αὐτῆς
23. αὐτοῦ
24. τοῖς
βαθέα
βάλλω
25. ἀνοίξω
27. συντριβήσεται
3. 2. στήρισον alii τήρησον
ἔμελλον alii ἔμελλες
3. γνώσῃ
4. Ἀλλ'
5. οὕτως
ὁμολογήσω
7. κλεῖν
ᾅδου
κλείσει αὐτὴν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων, (al. add. καὶ κλείων,) καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει·
8. ἣν
οὐ
9. ἥξουσι
προσκυνήσουσι
γνώσῃ
14. ἐκκλησίας Λαοδικέων

3. 15. ἧς
ὁ
17. οὐδὲν
18. κολλύριον
ἐγχρίσαι alii ἵνα ἐγχρίσῃ
19. ζήλευε
20. καὶ εἰσελεύσομαι
4. 1. λέγων
μετὰ ταῦτα εὐθέως
3. σαρδίῳ
ὁμοίως
ὅρασις σμαραγδίνων
5. θρόνου αὐτοῦ
καὶ
7. ἀνθρώπου alii ὡς ἀνθρώπου
8. καθ' ἑαυτὸ εἶχον alii καθ' ἓν ἔχον s. ἔχων
alii καὶ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν
γέμουσιν
λέγοντες
ἅγιος novies repetitur
ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν
9. δῶσι s. δώσωσι
11. ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν alii addunt. ὁ ἅγιος
ἦσαν
5. 1. ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν
3. οὐρανῷ ἄνω
4. πολὺ
5. ὁ ἀνοίγων
6. ἐσφραγισμένον
ἃ
ἀποστελλόμενα
κιθάραν
10. αὐτοὺς
βασιλείαν
βασιλεύσουσιν
11. ὡς
κύκλῳ
13. ἐπὶ τῆς γῆς
αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα
λέγοντα
ἀμὴν
14. λέγοντα
τὸ
6. 1. ὅτι
ἑπτὰ
φωνὴ
ἴδε
2. αὐτὸν
4. πυρός
αὐτὸν
ἐκ
5. ἴδε
αὐτοῦ
6. ὡς
κριθῶν
7. λέγοντος
ἴδε
8. αὐτῷ
αὐτῷ
9. ἐκκλησίαν
τοῦ ἀρνίου alii add. Ἰησοῦ Χριστοῦ
10. ἔκραξαν
ἐκ
11. ἐδόθη
αὐτοῖς al. αὐτοῖς ἑκάστῳ

6. 11. στολὴ λευκη
πληρώσωσι al. πληρωθῶσι
καὶ
12. ὅλη
εἰς
13. βαλοῦσα
14. ὁ ἐλισσόμενος
15. ἰσχυροὶ
17. αὐτῶν
σωθῆναι
7. 1. τοῦτο
τι
2. ἀναβαίνοντα
4. ἐσφραγισμένων
ἐσφραγισμέναι
9. ἑστῶτας
περιβεβλημένους
φοίνικας
10. κράζουσι
τῷ θρόνῳ
11. τὰ πρόσωπα
14. μου
αὐτὰς
17. ποιμαίνει...ὁδηγεῖ
ἐκ
8. 3. τοῦ θυσιαστηρίου
τὰς προσευχὰς
4. τῶν προσευχῶν
6. οἱ
7. καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη
9. διεφθάρησαν
10. τῶν
11. ὁ
ἐγένετο
ἀψινθιον
12. τό τρίτον αὐτῆς (s. αὐτῶν) μὴ φανῇ· ἡ ἡμέρα καὶ
13. ἀετοῦ
τοὺς κατοικοῦντας
9. 2. καιομένης
5. βασανίσωσι
πλήξῃ
7. χρυσοῖ
κέντρα·
αὐτῶν
11. ἔχουσαι
ἐν δὲ
12. ἔρχεται
Καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ὁ
14. λέγοντος s. λέγοντα
ὁ ἔχων
16. τῶν
ἵππου
alii δυσμυριάδες
18. Ἀπὸ
πληγῶν
ἀπὸ
19. Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν
ἐστι
καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν.
20. οὐ
τὰ
21. φαρμάκων
10. 1. ἡ
αὐτοῦ
2. ἔχων
βιβλίον

VARIÆ LECTIONES E NOTIS GRIESBACHII DUCTÆ.

APOCALYPSIS.

10. 2. τῆς θαλάσσης...τῆς γῆς
4. αὐτὰ
5. τὴν δεξιὰν
6. οὐκέτι ἔσται
7. ἐτελέσθη
9. δοῦναι μοι
11. λέγουσί μοι
11. 1. μέρισον
2. μερίσῃς
4. αἱ
κυρίου
ἑστῶτες
5. θέλει bis.
6. τὰς ἡμέρας
7. τὸ τέταρτον
8. τὸ πτῶμα
ἐάσει
αὐτῶν
9. βλέπουσιν
τὸ πτῶμα
μνῆμα
0. χαίρουσιν
εὐφραίνονται
δώσουσιν
11. αὐτοῖς alii εἰς αὐτούς
ἐπέπεσεν
12. ἤκουσα
13. ἡμέρᾳ
14. ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδοὺ
15. λέγοντες· Ἐγένετο ἡ βασιλεία
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ϗ βασιλεύει
16. τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, οἳ κάθηνται
19. τοῦ Κυρίου alii τȣ͂ Θεȣ͂
12 2. ἔκραξεν s. ἔκραζεν
3. πυρὸς
5. πρὸς
6. ἐκεῖ
7. τοῦ πολεμῆσαι μετὰ
8. ἴσχυσεν
αὐτῷ
10. ἐβλήθη
κατήγωρ
11. διὰ τὴν μαρτυρίαν
12. τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ
14. ὅπως τρέφηται
αὐτὴν
17. Ἰησοῦ
18. ἐστάθη
13. 1. ὀνόματα
2. ἄρκου
μεγάλην καὶ
3. ἐκ
4. τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκε τὴν
καὶ
δυνατὸς
5. βλασφημίαν alii βλάσφημα
7. καὶ λαὸν
8. αὐτὸν
τὸ ὄνομα ἐν τῷ
τοῦ ἐσφραγισμένου
10. Εἴ τις (εἰς) αἰχμαλωσίαν ἀπάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει alii Εἴ τις αἰχμαλωσίαν, ὑπάγει
δεῖ αὐτὸν
13. 13. καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τȣ͂ ȣ̓ρανοῦ καταβῇ
14. τοὺς ἐμοὺς
εἶχε
καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς
15. ἵνα
τῇ εἰκόνι
16. δῶσιν alii δώσουσιν
χαράγματα
τὸ μέτωπον
17. τοῦ ὀνόματος
18. τὸ ὄνομα
ξϛ′
14. 1. τὸ
ἑστὼς
ἀριθμὸς
αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα
2. καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς
4. ὑπὸ Ἰησοῦ
ἀπ᾽ ἀρχῆς
5. ψεῦδος
6. πετόμενον
καθημένȣς
ἐπὶ
7. λέγων
Κύριον
8. δεύτερος
ἧς s. καὶ
9. ἄλλος ἄγγελος τρίτος
12. ἡ
13. ἀποθνήσκοντες· ἀπ᾽ ἄρτι λέγει ναὶ τὸ
14. καθήμενον ὅμοιον
ἔχοντα alii ἔχοντι
15. alii ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
18. ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ
τῆς γῆς
19. τὸν
τὸν μέγαν
20 ἔξωθεν
15. 2. ἐκ τῆς εἰκόνος καὶ ἐκ τȣ͂ θηρίου
3. τοῦ
ἐθνῶν alii αἰώνων
4. ἅγιος εἶ
πάντες
6. οἱ
alii ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
οἳ ἦσαν
λίθον
ἐκ τοῦ
16. 1. alii ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἑπτὰ
2. ἄγγελος
εἰς
ἐπὶ
4. ἐγένοντο
5. alii καὶ ὁ ἐσόμενος, ὅτι
7. alii φωνὴν ἐκ
9. οἱ ἄνθρωποι τὸ
10. ἐμασῶντο
12. ἀνατολῆς
13. ὡς βάτραχοι
ἐκπορευθέντα
14. δαιμονίων
τὸν
15. Οὕτω γὰρ ἔλεγεν ὁ κύριος alii Ἰδȣ̀ ἔρχεται
16. Ἀρμαγεδών alii Μαγεδών
16. 17. ἐπὶ
ἐκ
21. αὕτη
17. 1. ἐπὶ ὑδάτων
3. ὀνόματα
4. ἣν περιβ. πορφυροῦν ϗ κόκκινον
χρυσίῳ
τὰ ἀκάθαρτα τῆς
τῆς γῆς
5. γεγραμμένον μυϛήριον
8. Τὸ
βλεπόντων
καὶ πάρεσται (alii πάρεστιν)
12. οὐκ
τὸ θηρίον
13. αὐτῶν
διδόασι
14. ὁ Θεός
16. καὶ
alii καὶ γυμνὴν ποιήσȣσιν αὐτὴν
17. τελεσθήσονται al. τελεσθῶσιν οἱ λόγοι
18. 1. ἄλλον
2. ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ al. ἐν ἰσχύϊ
δαιμονίου
καὶ μεμισημένου
θηρίου
3. alii omitt. τοῦ θυμοῦ alii τῆς πορνείας
πεπότικε al. πέπτωκαν s. πεπτώκασι
4. Ἔξελθε
βλαβῆτε
5. ἐκολλήθησαν
αὐτῆς
6. alii τὰ
αὐτῆς
7. Ὅτι κάθημαι alii Ὅτι καθὼς alii Καθὼς κάθημαι
8. κρίνας alii κρινῶν
9. κλαύσουσι
11. κλαύσουσι καί πενθήσουσιν
ἐφ᾽ ἑαυτȣ̀ς al. ἐπ᾽ αὐτȣ̀ς
ἀγοράζει· ȣ̓κέτι γόμον
12. βυσσίνου
πορφυροῦ
σκεῦος
λίθου
μαργάρου
13. ϗ ἄμωμον
ῥαιδῶν
14. ἀπώλετο
εὕρῃς
16. χρυσίῳ
17. τόπον πλέων alii τῶν πλοίων πλέων
18. βλέποντες
19. καὶ λέγοντες
τὰ πλοῖα
20. αὐτῇ
καὶ οἱ
24. αἷματα
λεγόντων
19. 1. τοῦ Θεοῦ alii τῷ Θεῷ
2. διέφθειρε

APOCALYPSIS.

19. 3. εἴρηκεν
4. τῷ θρόνῳ
5. ἀπὸ
τῷ Θεῷ
6. λεγόντες
ἡμῶν
10. μὴ ποιήσῃς· σύνδουλός alii Ὅρα, μὴ σύνδȣλός
12. ὀνόματα γεγραμμένα
13. κέκληται
15. δίστομος ὀξεῖα
πατάξῃ
17. ἀλλὸν
συνάχθητε
τὸ μέγα
18. τε
τε καὶ
19. τὸν πόλεμον
20. ὁ μετ᾽ αὐτοῦ
21. ἐξελθούσῃ
20. 1. κλεῖν
2. ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην
3. πλανᾷ
4. τὸ θηρίον
τὴν εἰκόνα
5. ἔζησαν
ἄχρι
ὅτι
6. μετὰ ταῦτα
7. μετὰ
8. τὸν πόλεμον
αὐτῶν
9. ἐκύκλευσαν
10. καὶ
11. αὐτὸν
12. θρόνου
ἠνοίχθησαν
14. ἐϛὶν ὁ δεύτερος θάνατος
15. τῷ βιβλίῳ
21, 1. ἀπῆλθον al. ἀπῆλθε
2. Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνȣσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ ȣ̓ρανȣ͂ ἡτοιμασμένην
21. 3. θρόνου
λαὸς
4. ἀπ᾽ αὐτῶν
5. τῷ θρόνῳ
τοῦ Θεοῦ
6. Γέγοναν alii Γέγονα τὸ
αὐτῷ ἐκ
7. δώσω αὐτῷ
ταῦτα
8. Τοῖς δὲ δειλοῖς
ἀπίστοις ϗ ἁμαρτωλοῖς
φαρμακοῖς
ὁ θάνατος ὁ δεύτερος
9. ἐκ τῶν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου al. τὴν νύμφην, τὴν γυ. τ. ἀρνίου.
12. Ἔχουσα
ὀνόματα
13. Ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ ἀπὸ ter.
14. ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν
15. μέτρον
16. δώδεκα
17. σταδίων alii omitt. πηχῶν
18. ὅμοιον
19. καρχηδὼν
20. σάρδιον
διαυγής
23. αὐτὴ γὰρ ἡ
24. περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς
τῶν ἐθνῶν εἰς
26. ἵνα εἰσέλθωσι
27. κοινὸν
ποιῶν
22. 2. καὶ ἐκεῖθεν
ἀποδιδοὺς ἕκαστος s. ἕκαστον alii ἀποδιδοὺς ἑκάστῳ
22. 3. κατάθημα
ἐκεῖ
5. ἔτι
οὐ χρεία alii οὐχ ἕξουσ χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, alii λύχνου καὶ φωτὸς
φωτιεῖ
ἐπ᾽
6. λέγει
πνευμάτων τῶν
7. Καὶ
8. ἀκούων ϗ βλέπων ταυτα
καὶ ὅτε εἶδον
10. ὁ καιρὸς alii ὁ καιρὸς γὰρ
11. ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω
δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι
12. alii ἐστιν
13. ὁ πρῶτος ϗ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος
14. οἱ πλύνοντες τὰς ϛολὰς αὐτῶν
16. alii ἐν
ὁ πρωϊνός
17. Ἔρχου bis
ἐρχέσθω
λαβέτω
18. Μαρτυρῶ ἐγω παντὶ τῷ
ἐπιθῇ ἐπ᾽ αὐτὰ
τῷ
19. ἀφέλῃ
τῷ βιβλίῳ
ξύλου
τῷ
20. ταχύ. Ἀμὴν
21. alii omitt. τοῦ κυριου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
alii ὑμῶν.

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܐܓܪ̈ܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܀ ܢܗܪ

ܐ. 10 ܕܐܦܐ. ܐܝܟܘ ܕܒܬܪܘܗܝ.
12 ܘܢܦܠ ܐܝܬ ܕܡܫܘܕܥܐ.
ܒܫܢܬܐ. ܕܟܘܠܗ ܟܠܗ ܐܦܝܢ.
ܠܝܬ.
ܐܓܪܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܫܠܝܚܐ ܀
ܒܪܫܝܬ. ܫܠܝܚܐ ܘ
ܘܐܦܣܩܘܦܐ. ܠܝܬܝܗܘܢ.
ܐ. 4 ܐܠܗܐ ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ.
7 ܐܝܟܢܐ ܕܣܕܘܡ ܘ
ܥܡܘܪܐ.
8 ܡܚܠܦܝܢ. ܠܡܪܘܬܐ.
9 ܟܕ ܕܝܢ ܡܝܟܐܝܠ ܗܘܐ:
10 ܚܝܘܬܐ ܚܪ̈ܫܬܐ ܡܬܚܒܠܝܢ.
ܒܗܘܢ ܡܬܚܒܠܝܢ.
14 ܐܡܪ. ܗܐ ܐܬܐ.
15 ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܚܛܝ̈ܐ
ܕܐܪܫܥܘ.
ܐܓܪ̈ܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܀
ܐ. 10 ܒܚܘܒܐ ܦܪ̈ܝܫܐ.
ܒ. 9 ܕܡܢ ܗܠܝܢ.
14 ܕܠܐ ܠܟܠܟܘܢ.
ܕܠܥܠܡܐ ܕܥܠܡܝܢ
ܡܫܡܫܢܐ.
18 ܘܠܡܫܠܡܘ ܗܘ ܕܚܝܐ.
20 ܘܠܥܠܡܐ ܕܥܠܡܝܢ
ܡܫܡܫܢܐ.
22 ܐܢܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ.
24 ܐܝܟ ܕܐܡܪܝܢ.
28 ܪ̈ܘܚܐ.
ܓ. 1 ܘܗܘ ܕܚܝܐ ܕܒܡܪܝܡ.

ܓ. 12 ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܗ. ܘ
ܘܕܐܘܪܫܠܡ.
ܕ. 1 ܟܠܗ: ܐܡܪ ܗܘܐ.
ܗ. 5 ܒܒܗܘܢ ܐܝܬ.
6 ܘܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ.
7 ܠܗܘܢ ܚܝܘܬܐ ܕܒܒܝܬܐ
ܕܐܡܪܐ
12 ܡܫܝܚܐ. ܘܐܘܪܚܐ ܕܟܝܐ.
ܚ. 2 ܐܠܗܐ.
ܛ. 16 ܐܬܐ ܕܡܠܐ ܕܡܠܟ.
ܝ. 9 11 ܘܦܟܪܐ.
ܝܒ. 6 ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܐ.
16 ܕܢܒܘܥ. ܘܒܟܠܒܬ
ܠܝܗܘܕܐ ܕܐܪܥܐ ܗܘܐ
ܗܘ ܐܬܐܢܐ ܡܢ ܦ
ܡܘܬܗ.
ܝܓ. 6 ܘܠܡܫܡܫܢܘܗ: ܘ
ܘܠܗܘܢ.
ܝܗ. 3 ܕܢܬܐ ܡܠܬܐ ܕܗܘܢ.
8 ܘܗܘ ܕܚܝܐ.
ܝܘ. 4 ܕܐܝܟܘܬܐ ܕܒܥܘ ܠܐܪܥܐ.
ܝܚ. 17 ܘܟܠ ܡܥܪ̈ܬܐ.
ܝܛ. 13 [ܘܡܢ ܐܢܫܐ. ܐܪܥܐ
ܠܐܠܗܐ. ܘܡܢ ܡܕܒܪܐ.
ܐܪܥܐ ܠܐܠܗܐ.] ܠܗ
ܠܒܢܘܗܝ ܒܡܫܡܫܬܐ
ܕܕܝܢܐ.
20 ܐܬܐܒܥܐܬܐ.
21 ܘܗܘܝܘ ܠܐܪܒܥ ܐܪܥܐ:
ܐܬܐܒܥܐ ܦܬܝܚܬܐ.
ܚܕܐ ܚܕܐ ܟܠ ܚܕ ܡܢ

ܐܓܪ̈ܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܀ ܢܗܣ

ܟ. ܐܪܥܐ. ܘܚܕ ܡܢ ܗ
ܚܕܐ.
24 ܠܡܫܬܘܬܐ ܕܐܬܦܪܫܘ.
ܟܕ ܢܦܘܩ.
27 ܘܕܠܟܘܢ ܡܫܠܡܐ ܘ
ܘܕܒܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܢ
ܗܢܘܢ ܕܟܬܝܒܝܢ.
ܟܐ. 3 ܢܦܫܩܘܢܝܗܘܢ.
ܟܐ. 9 ܠܐܠܗܐ.
13 ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܦ.
17 ܕܪܘܚܐ. ܬܐܡܪ.
19 ܢܣܒ ܐܠܗܐ ܠܡܢܬܗ.
ܡܢ ܟܬܒܐ: ܕܒܝܬܟܘܢ
ܒܫܢܬܐ. ܐܝܬ ܒܡܟܬܒܐ
ܕܕܝܢܐ. ܢܣܒ ܒܠ ܕܟܠ
ܟܬܒܐ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܗܠܝܢ ܀

ܫܘܠܡܐ

ܕܩܪ̈ܝܢܐ ܡܫܠܡܢܘܬܐ. ܘܕܒܬܪ ܕܐܬܝܚܝܕ ܚܕܐ: ܕܡܬܬܪܓܡܐ
ܡܢ ܠܫܢܐ ܝܘܢܝܐ ܠܠܫܢܐ ܕܣܘܪ̈ܝܝܐ ܀

ܠܐܠܗܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܥܘܕܪܢܗ ܠܡܫܡܫܢ̈ܘܗܝ ܐܡܝܢ ܀

ܟܬܒ̈ܐ ܦܫܝ̈ܛܐ ܩܕܝܫܐ. ܚܕ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܀

ܐܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܡܫܘܕܥܢ ܠܫܡܫܐ ܡܢ ܡܫܘܕܥܢ
ܠܫܡܫܐ ܘܦܘܠܘܣ ܦܪܝܣܝ ܐܘܣܒ. ܒܫܘܠܡ
ܕܐܬܬܪܐ ܩܢܐ ܘܫܘܬܦܘ ܡܫܘܣ ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ
ܦܪ̈ܘܫܘܚܝܢ ܕܐܪܥܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܀

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܐܓܪܬܐ ܕܥܠ ܥܒܪ̈ܝܐ ܀
ܐ. 3 ܘܥܒܕ ܕܟܝܘܬܢ.
11 ܗܢܘܢ ܢܒܠܘܢ.
ܐܝܟ ܢܚܬܐ.
ܕ. 9 ܗܘ ܓܝܪ ܕܫܒܬܗ
ܐܠܗܐ ܢܚܬ.
13 ܕܢܬܒ ܥܡ ܐܠܗܐ ܀
14 ܠܫܡܝܐ ܐܫܬܘܕܝ.
ܗ. 3 ܡܛܠܬܐ ܗܝ ܓܝܪ
ܐܬܡܫܚܬܗ.
19 ܕܟܠ ܗܘܦܟܠ. ܟܠܗ.
ܘ. 1 ܬܒܟܠ ܗܘܦܟܠ ܕܠܥܠܡ
ܟܢ.
ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܕܩܐܡ.
ܙ. 3 ܗܘܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ.
13 ܡܠܟܘܬ ܓܝܪ ܕܠܐ
ܕܡܬܒܥܐ ܒܗ.
ܠܐ ܡܬܦܫ.
ܚ. 1 ܡܪܝܡ ܐܝܬܘܗܝ.
9 ܡܬܦܩܕܝܢ.
10 ܘܡܬܡܣܟܢ ܐܝܬܘܗܝ.
ܛ. 16 ܟܠ ܚܕ ܕܗܘܐ.
13 ܕܐܬܐܡܪ.
ܝ. 5 ܕܐܬܐܡܪ.
20 ܕܐܬܚܕܬ ܠܗܘܢ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܀
ܝܐ. 15 ܕܢܐ ܐܦ ܗܘܢܐ.
6 ܕܟܠܢܫ ܠܗ ܗܘܐ
ܦܪܘܥܐ.
11 ܗܢܐ ܐܦ ܕܒܫܪܬܐ.
14 ܗܘܐ. ܟܠܗ.

ܝܒ. 15 ܦܠܠܗ ܠܡܪܢܝܬܐ ܗܝ
ܕܢܥܡܘ ܡܢܢܗ ܟܠܢ
ܗܘܘ: ܐܝܟ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ.
27 ܘܡܢܐ ܐܝܟ ܗܘ.
28 ܒܟܢ ܦܪܝܢܐ.
ܝܓ. 5 ܐܡܪ ܠܟܘܢ.
6 ܠܟܢ ܓܝܪ ܕܢܬܠ ܒܗ
ܡܪܢܐ.
9 ܠܐܬܦܘܢ.
23 ܕܫܪܝܬܘܢ.
25 ܕܐܬܚܠܠܗ ܡܢ ܡܢ
ܕܟܠܝܠ.
28 ܡܛܠ ܗܘܦܟܠ.
ܝܕ. 4 ܡܥܡܪ ܗܘ.
12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܬܫܘܐ.
13 ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ ܬܫܒܘܗ.
16 ܒܗܘܢ ܓܝܪ ܕܥܬܐ.
23 ܡܫܬܒܩܐ ܗܘ.
ܫܠܡܬ. ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܐܓܪܬܐ
ܕܥܠ ܥܒܪ̈ܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܐܝܛܠܝܐ ܕܪܗܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ
ܒܝܕ ܛܝܡܬܐܘܣ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ܀
ܐ. 6 ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ.
ܒ. 5 ܟܪܝܬܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
8 ܡܫܡܠܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ.
ܕ. 1 ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ.
12 ܘܕܝܢܐ.
ܗ. 12 ܢܦܠ. ܠܐ ܟܡܝܢܐ.

ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܦܛܪܘܣ
ܫܠܝܚܐ ܀
ܐ. 3 ܡܒܪܟ ܗܘ.
24 ܒܫܪ ܐܝܟ ܥܣܒܐ.
ܒ. 5 ܕܟܗܢܘܬܐ ܩܕܝܫܬܐ
ܕܡܩܒܠܝܢ.
6 ܙܘܝܬܐ. ܘܡܢ.
12 ܐܢܫܐ ܕܐܠܝܢ.
ܓ. 1 ܐܩܢܘ ܐܢܘܢ.
3 ܘܠܐ ܬܬܩܫܛܢ.
15 ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ.
17 ܗܘܦܟܠ. ܟܠܗ.
ܕ. 14 ܡܛܠܗ ܟܠܡܫܐ.
ܫܠܡܬ. ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ ܀
ܐ. 15 ܢܗܘܐ ܐܢܐ.
19 ܕܟܘܟܒܐ ܕܟܠܗܘܢ.
ܒ. 4 ܒܫܝܫܠܬܐ.
16 ܡܫܬܥܠܝܬܐ.
17 ܕܡܢ ܥܠܡܐ.
18 ܟܕ ܓܝܪ ܓܘܢܝܐ.
ܓ. 5 ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܗܕܐ.
ܕܡܬܢܫܝܢ ܐܢܫ ܗܢܘܢ
ܗܘܘ.
11 ܒܗܘܦܟܐ ܡܫܝܚܐ.
13 ܘܐܪܥܐ ܚܕܬܐ. ܐܝܟ.
16 ܐܢܫܝܢ ܕܐܦ ܒܟܠܗܘܢ.
17 ܢܛܘܪܘ ܕܐܠܝܢ.
ܫܠܡܬ. ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ܀

ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ
ܫܠܝܚܐ ܀
ܒ. 16 ܘܪܓܬܐ ܕܥܝܢܐ.
19 ܡܢܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ ܓܝܪ
ܡܢܢ ܗܘܘ ܠܘܬܢ
ܡܟܬܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ
ܢܕܥܘܢ ܡܢܢ.
24 ܡܩܘܝܐ ܐܝܬܘܗܝ.
ܓ. 9 ܠܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ
ܕܡܢ.
12 ܡܢܝܢ ܕܐܬܚܙܝ ܗܘܐ.
ܕ. 3 ܕܡܘܕܐ ܠܡܫܝܚܐ ܐܬܐ.
10 ܐܠܗܐ. ܟܠܗ.
11 ܐܢ ܗܟܢܐ.
ܗ. 10 ܒܝܬܩܘܗܝ. ܘܟܠ ܕܠܐ.
ܫܠܡܬ. ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܀
ܐ. 1 ܕܐܢܐ ܡܚܒ ܐܢܐ.
3 ܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ.
ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ.
5 ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܦܘܩܕܢܐ.
10 ܬܐܡܪܘܢ ܠܗ. ܟܠܗ.

ܐܓܪܬܐ ܕܬܠܬ ܕܝܘܚܢܢ ܀
ܐ. 1 ܕܐܢܐ ܡܚܒ ܐܢܐ.
5 ܗܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ.
7 ܚܠܦ ܓܝܪ ܫܡܗ.
9 ܡܟܬܒܢܐ ܕܥܕܬܗ.

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܠܒܠܗܘܢ ܘܠܥܠܡܝ̈ܢ܀
ܗ. 1 ܐܬܦܪܩܢ ܠܘܬ ܚܐܪܐ.
11 ܕܒܩܠܐ ܓܠܘܝܐ.
ܘ. 12 ܥܠܘܗܝ ܕܐܪܡܫܗ.
13 ܕܡܓܙܪܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܐܦܣܝ̈ܐ܀

ܐ. 9 ܘܐܘܕܥܢ ܐܪܙܐ.
19 ܘܡܢܐ ܗܝ ܝܬܝܪܘܬܐ
ܕܪܒܘܬܐ ܕܚܝܠܗ.
ܒ. 2 ܒܥܘܠܝܢ ܕܡܢ.
ܓ. 3 ܠܝ ܐܪܙܐ.
6 ܘܕܡܘܠܟܢܐ.
9 ܕܐܪܙܐ.
11 ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ.
14 ܘܒܪܟ ܐܢܐ.
19 ܕܟܠܗ̇ ܕܡܘܠܝܐ
ܕܐܠܗܐ.
ܕ. 12 ܠܬܘܩܢܐ ܕܩܕܝ̈ܫܐ
ܕܡܫܝܚܐ.
13 ܕܡܫܘܡܠܝܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ.
21 ܡܫܬܡܥܝܬܘܢ ܘܒܗ
ܐܬܠܦܬܘܢ.
ܗ. 5 ܥܠܘܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܦܠܚ.
32 ܗܢܐ ܐܪܙܐ.
ܘ. 16 ܠܓܐܪ̈ܘܗܝ ܠܟܠܗܘܢ.
19 ܐܦܪ ܐܪܙܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܦܝܠܝܦܣܝ̈ܐ܀

ܐ. 21 ܝܘܬܪܢܐ ܗܘ ܠܝ.
25 ܘܗܘܐ ܠܟܠܟܘܢ.
ܒ. 1 ܪܘܚܐ ܘܪܚܡ̈ܐ.
13 ܕܨܒܐ ܐܝܬܘܗܝ.
19 ܠܛܝܡܬܐܘܣ.
ܓ. 9 ܒܗ ܟܕ ܐܫܬܟܚܬ.
ܕ. 6 ܘܒܬܘܕܝܬܐ ܘܒܬܟܫܦܬܐ:
ܫܐܠܬܟܘܢ.
16 ܫܕܪܬܘܢ ܠܝ.
ܫܠܡܬ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܘܐܫܬܕܪܬ
ܒܐܝܕ ܐܦܦܪܘܕܝܛܘܣ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܩܘܠܣܝ̈ܐ܀

ܐ. 26 ܐܪܙܐ ܗܘ.
27 ܕܐܪܙܐ ܗܢܐ.
ܒ. 2 ܕܐܪܙܐ ܕܐܠܗܐ.
16 ܘܒܪܝܫ ܝܪ̈ܚܐ.
ܕ. 3 ܘܨܠܘ: ܠܡܡܠܠܘ
ܐܪܙܐ ܕܡܫܝܚܐ
ܘܡܛܠܬܗ ܐܣܝܪ
ܐܢܐ:
4 ܕܐܓܠܝܘܗܝ.
8 ܗܢܐ ܕܢܕܥ.
13 ܚܦܝܛܘܬܐ: ܘܚܠܦ
ܗܢܘܢ ܕܒܠܐܘܕܝܩܝܐ.
ܫܠܡܬ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܘܐܫܬܕܪܬ
ܒܐܝܕ ܛܘܟܝܩܘܣ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܬܣܠܘܢܝܩܝ̈ܐ ܩܕܡܝܬܐ܀

ܐ. 10 ܗܘ ܡܚܝܢ ܐܝܬܘܗܝ.
ܒ. 2 ܘܢܒܟܝܢ ܐܝܬܘܗܝ.

ܒ. 4 ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܫܬܪܪܢ.
18 ܘܠܟܘܢ.
ܓ. 2 ܐܝܟ ܘܡܫܡܫܢܐ.
6 ܕܢܗ ܟܠ ܕܐܬܐ.
ܕ. 2 ܡܫܝܚܐ. ܒܗܬ.
ܗ. 12 ܠܬܫܒܘܚܬܗ ܕܟܠܢ
ܘܟܠܟܘܢ.
13 ܘܐܓܪܐ ܪܘܚܗ.
16 ܗܘܘ ܚܕܝܢ.
ܫܠܡܬ. ܩܕܡܝܬܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܐܬܝܢܘܣ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕ
ܛܝܡܬܐܘܣ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܬܣܠܘܢܝܩܝ̈ܐ ܕܬܪܬܝܢ܀

ܒ. 7 ܐܪܙܐ ܓܝܪ.
9 ܕܗܘ ܡܫܡܫܢܘܬܐ.
13 ܐܚܝ̈.
14 ܠܓܒܪܐ. ܒܗ.
ܓ. 5 ܘܠܡܣܝܒܪܢܘܬܗ.
ܫܠܡܬ. ܕܬܪܬܝܢ ܘܐܫܬܕܪܬ
ܒܐܝܕ ܛܝܡܬܐܘܣ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܩܕܡܝܬܐ܀

ܐ. 20 ܠܗܘܡܢܐ ܘܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܘܠܐ.
ܓ. 2 ܡܢܟܦܐ. ܐܢܫܐ
ܘܡܪܘܚܐ.
7 ܕܢܐ ܕܐܦ ܡܘܪܕܘܬܐ.
9 ܬܐܪܘܝ ܐܪܙܐ.
16 ܗܘ ܐܪܙܐ.
ܕ. 8 ܐܪܝܟܐ ܗܘ ܠܟܠܗܘܢ.
14 ܘܡܫܡܫܐ ܐܝܕܐ.
ܗ. 25 ܐܦ ܥܒܕ̈ܐ ܛܒ̈ܐ.
ܘ. 10 ܐܬܛܥܘ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܕܬܪܬܝܢ܀

ܐ. 5 ܕܗܘܐ ܒܗ.
12 ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܗܝ.
17 ܐܦ. ܒܗ.
ܒ. 5 ܢܬܢܨܚ. ܐܠܐ
ܕܗܟܢܐ.
7 ܢܬܠܟ: ܘܡܫܡܠܝܐ.
11 ܟܐܝܬܘܩܬܐ.
16 ܟܠܐ ܠܗܘܢ ܕܒܪܢܫܐ
ܓ. 6 ܐܢܫ ܓܝܪ ܡܢܗܘܢ
ܡܬܥܢܝܢ ܐܢܫܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܛܝܛܘܣ

ܐ. 4 ܗܘ ܠܓܒܪܐ ܐܚܝ.
ܓ. 5 ܘܒܪܝܬܐ: ܘܚܘܕܬܐ.
ܫܠܡܬ. ܕܢܝܩܘܦܘܠܝܣ
ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕ ܙܝܢܐ
ܘܐܦܠܘ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܦܝܠܝܡܘܢ܀

1 ܚܒܝܒܐ ܘܦܠܚܐ.
ܫܠܡܬ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܘܐܫܬܕܪܬ
ܒܐܝܕ ܐܢܫܝܡܘܣ܀

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܩܘܪܝܢܬܝܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܢܨܐ

ܐ. 1 ܦܘܠܘܣ ܐܢܐ ܫܠܝܚܐ.
2 ܢܛܪܐ ܐܘܠܝܐ
19 ܚܕ ܕܚܕ.
20 ܒܥܠܡܐ ܕܐܠܗܐ.
ܒ. 2 ܐܝܟ ܕܠܡܫܝܚܐ.
14 ܘܡܫܡܥܝܢ ܐܢܘܢ.
18 ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܒܢܐ.
26 ܡܫܡܫܢܐ ܡܢܗܪܐ.
27 ܠܐ ܡܛܠ ܡܕܡ.
28 ܠܐܡܬܝܐ.
33 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܠܡܐ.
ܝ. 4 ܡܢܗܪܐ ܕܡܫܡܫܢܐ.
21 ܘܡܫܡܫܢܘܬܗ.
25 ܕܐܪܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܩܘܪܝܢܬܝܐ ܕܬܪܬܝܢ.

ܐ. 16 ܕܢ ܐܦ.
ܕ. 1 ܕܐܪܐ ܕܐܠܗܐ.
7 ܒܐܪܐ.
12 ܡܫܘܕܥܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ.
ܗ. 8 ܐܝܟ. ܘܐܝܟ ܐܝܟ.
1 ܕܐܪܐ ܕܐܠܗܐ.
5 ܘܥܠ ܡܘܬܐ.
ܘ. 3 ܡܢ. ܕܝܠܗ.
6 ܐܝܟ. ܕܝܠܗ.
16 ܕܡܢ ܕܢܫܐ.
ܙ. 3 ܠܚܒܪܐ ܠܐܝܠܝܢ.
20 ܡܢܐ ܐܦ ܐܢܐ.
38 ܡܢ ܚܛܝܬ. ܘܐܢܐ ܕܠܐ ܢܫܘܐ ܒܡܘܬܗ.

ܗܘܦܟܐ ܡܢ ܚܛܝܬ.
ܛ. 10 ܕܡܫܬܠܛ ܗܘܐ ܐܠܗܐ.
22 ܒܡܘܬܗ ܠܟ ܗܘܐ.
25 ܘܡܠܟ ܕܗܘܐ.
ܝ. 9 ܐܝܟܢܐ ܕܡܫܬܡܥ ܢܦܫܗ.
11 ܕܫܡܝܐ.
ܘܐܬܬܠܝܘ.
24 ܡܠܟܐ. ܕܝܠܗ.
27 ܘܕܝܢ ܐܝܠܝܢ.
30 ܕܐܢܐ ܡܘܬܐ ܐܢܐ.
ܝܐ. 7 ܘܐܬܡܠܝܘܗ ܕܐܠܗܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܐܬܡܠܝܬ.
12 ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܓܒܪܐ.
16 ܚܕܐ ܐܝܟ ܗܕܐ.
17 ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܦܩܕ ܐܢܐ.
19 ܐܝܟ ܕܝܢ ܐܦ.
ܝܒ. 2 ܡܠܝܐ ܕܐܝܟ ܕܝܠܗ.
18 ܟܠ ܚܕ ܡܢ.
29 ܕܟܠܗ ܡܠܘܗܝ ܡܫܬܚܠܦ.
ܕܟܠܗ ܡܠܘܗܝ ܕܝܠܗ.
31 ܐܬܬܢܝܚܘ.
ܝܓ. 1 ܐܝܟ. ܕܝܠܗ.
2 ܘܐܦ ܕܐܪܐ.
ܕܡܘܬܐ.
ܝܕ. 2 ܒܪܘܚ ܕܐܪܐ.
7 ܡܬܡܠܝܐ. ܠ ܡܫܘܕܥܢܐ.
ܝܗ. 33 ܡܢ. ܕܝܠܗ.
45 ܘܐܕܡ ܐܢܫܐ.
51 ܠܟܠܢ ܕܐܪܐ.
52 ܒܪܦܦ ܐܢܫܐ.
53 ܘܗܢܐ ܕܡܝܘܬܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܓܠܛܝܐ ܢܨܒ

ܗ. 2 ܒܡܫܝܚܐ ܢܗܘܐ ܫܠܡ.
4 ܐܦ. ܕܝܠܗ.
7 ܠܐ ܡܢ ܕܝܠܗ.
12 ܐܬܚܙܝ.
19 ܐܬܚܙܝ.
24 ܘܢܚܙܐ.
ܒܫܘܠܡܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ: ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܝܛܘܣ ܘܠܘܩܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܩܘܪܝܢܬܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܀

ܐ. 9 ܕܟܠ ܢܦܫ ܡܢܗܘܢ.
19 ܘܡܫܬܒܚܐ ܗܘܐ.
ܓ. 3 ܕܢ ܟܠ ܡܠܬܗ.
9 ܟܠ. ܕܝܠܗ.
10 ܕܡܬܚܫܚܐ ܠܟܠ ܕܡܬܚܫܚܐ ܡܢ ܕܐܪܐ.
ܕ. 14 ܐܬܬܠܝܘ ܡܫܬܡܥܝܢ.
ܗ. 16 ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܢ.
17 ܡܫܘܕܥܐ ܕܡܢ ܕܠܐ.
18 ܕܠܐ ܢܫܬܐ.
ܕܡܫܬܡܥܐ. ܐܠܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܡܫܬܡܥܐ. ܕ ܕܡܫܬܡܥܐ.
ܗ. 17 ܡܢ ܦܘܠܘܣ ܕܠܡܫܝܚܐ ܗܘ.
ܘ. 10 ܐܝܟ ܕܢܐܬܐ.
ܐܝܟ ܡܫܝܚܐ.
16 ܐܦ. ܕܝܠܗ.

ܐ. 1 ܡܢ. ܕܝܠܗ.
5 ܡܢܗܝܢ.
9 ܡܢ ܕܡܫܝܚܐ.
ܒ. 18 ܟܬܒܘ ܐܦ ܠܐܡܬ.
ܝ. 7 ܕܐܬܐ ܡܫܝܚܐ.
11 ܡܫܬܡܥܝܢ.
ܓ. 3 ܐܝܟ ܕܡܬܡܠܝܐ ܡܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ.
13 ܚܕ ܕܝܢ ܠܐ.
ܕ. 4 ܠܟܠܗ ܐܢܫܐ ܕܚܙܝ.
9 ܕܐܬܚܙܝ ܡܢ ܡܫܬܡܥܐ ܡܢ.
ܠܐ ܢܦܫܐ.
ܒܫܘܠܡܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܝܛܘܣ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܓܠܛܝܐ ܀

ܐ. 7 ܐܝܟ. ܕܝܠܗ.
12 ܐܦ ܠܐ.
ܓ. 1 ܡܢܗ. ܕܝܠܗ.
4 ܕܡܫܬܒܚܘܢ.
14 ܠ ܐܝܟ ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ.
16 ܡܫܬܡܥܐ. ܘܐܦ ܚܕ.
ܕ. 4 ܗܘ ܕܢ ܡܠܟܘܬܗ.
ܗ. 1 ܠܐ ܬܬܥܒܕ.
26 ܗܘ ܕܝܢ.
31 ܕܝܠܗ ܡܫܬܡܥܐ ܕܐܬܬܢܝܚܘ.
ܐܠܐ ܡܫܬܡܥܐ ܒܡܘܬܗ ܕܡܫܬܒܚܐ ܕܐܬܡܠܝܘ ܒܡܠܟܘܬܗ ܘܐܬܡܠܝܘ ܕܐܬܡܠܝܬ ܒܡܫܝܚܐ

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ. ܢܝܚ

ܝܗ. ܐܠܐ ܢܫܠܘܚ ܠܘܬܗܘܢ
ܕܢܬܦܠܓܘܢ
ܕܗܘܘܢ ܦܪܝܫܝܢ ܗ
ܕܢܬܪܚܩܘܢ
ܕܛܢܦܘܬܐ ܘܕܦܓܪܐ
ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ: ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ
ܘܡܢ ܕܡܐ ܕܒܫܐ
ܘܕܢܬܝܕܥܘܢ ܕܐܢܫ
ܠܐ ܢܥܒܕ ܡܐ ܕܠܐ
ܨܒܝܢ ܕܢܬܥܒܕ ܠܗܘܢ܀
40 ܠܥܝܠ.
ܝܘ. 1 ܐܢܬܬܐ ܗܘܬ.
8 ܠܡܘܣܝܐ: ܘܢܚܬܘ
ܠܗܘܢ.
9 ܐܝܟ. ܠܗ.
ܡܢ ܐܡܪ. ܬܐ.
21 ܥܝܕܐ.
ܠܡܩܒܠܘ ܐܢܘܢ
ܘܠܡܥܒܕ.
37 ܢܦܩܘ ܠܢ ܒܠܒܐ.
11 ܡܬܕܪܝܢ ܗܘܘ.
ܝܙ. 14 ܘܩܝܡܘ ܗܘܘ.
23 ܡܢ ܓܒܪ ܫܠܝܚܐ.
28 ܕܠܟܘܢ ܐܡܪܘ ܕܝܠܗ.
ܝܚ. 3 ܘܡܛܠ ܕܒܪ.
6 ܥܠ ܪܫܗܘܢ. ܫܠܝܚܐ
ܫܡܥܘܢ ܗܢܐ
ܗܘܝܢ. ܕܡܢ ܟܠ
ܕܡܢܘܬܐ. ܫܡܝܢܐ
ܡܢܗܘܢ. ܘܐܦ ܟܡܐ ܕܐܬܐ
ܕܗܘܝܢ ܗ

ܘܫܡܝܢ ܗܘܘ.
12 ܐܝܬ ܗܘܐ ܚܕ ܥܡܗ.
21 ܒܝܬ ܐܒܐ ܠܗܘܢ.
23 ܟܠܗ ܕܪܘܚܐ ܘܕܟܝܢܐ
ܘܕܦܪܘܫܘܬܐ.
ܝܛ. 1 ܒܬܪ: ܘܐܬܐ ܠܐܦܣܘܣ.
2 ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܡܩܒܠ
ܐܢ.
4 ܠܥܡܐ ܡܢ ܐܡܪ ܗܘܐ
ܕܢܗܝܡܢܘܢ.
13 ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
21 ܐܬܬܣܝܡ ܒܪܘܚܐ:
26 ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܡܩܒܠܝܢ.
ܟ. 13 ܡܢ ܐܙܠ ܗܘܐ.
16 ܕܢܬܥܘܟܒ.
26 ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܡܣܗܕ
ܐܢܐ.
28 ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܝ.
34 ܢܣܒܘ ܐܝܠܝܢ
ܕܥܡܝ ܗܘܘ.
ܟܐ. 4 ܬܠܡܝܕܐ. ܠܗ.
9 ܘܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ.
25 ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ
ܥܡܡܐ.
ܟܒ. 1 ܐܒܗܬܐ.
11 ܕܢܘܗܪܐ ܗܘ: ܐܬܕܒܪܬ
ܒܐܝܕܝ ܗܢܘܢ ܕܥܡܝ
ܗܘܘ.
12 ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܗ
ܒܚܘܒܐ
13 ܐܬܚܙܝ.

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܪܗܘܡܝܐ. ܢܥ

ܝܛ. 2 ܥܠ ܓܒܗ:
6 ܡܢ ܦܪܝܫܐ.
9 ܡܢ ܓܒܐ ܕܦܪܝܫܐ.
15 ܕܐܝܟܘ ܡܢ ܐܢܬ
18 ܘܟܠܗ ܥܠܡ.
ܟ. 3 ܒܡܘܬܒܐ ܗܢܐ.
8 ܠܡܫܬܥܒܕܘ.
26 ܗܘܐ ܐܦ ܐܚܪܢܝܬ.
ܟܗ. 10 ܐܝܬ ܠܝ ܢܕܪ
ܐܝܬ.
18 ܡܫܬܥܒܕܘ.
23 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ:
24 ܘܐܠܐ ܡܢ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ.
ܟܘ. 25 ܡܢܗ. ܠܗ.
ܟܙ. 2 ܕܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܡܢ.
9 ܠܨܘܡܐ. ܠܗ.
16 ܡܚܙܐ ܠܡܣܩ.
23 ܐܬܚܙܝ ܠܝ ܓܒܪܐ.
40 ܘܡܢܘ ܕܡܢܐ.
ܘܪܕܝܢ ܗܘܘ.
ܟܚ. 17 ܒܐܝܕܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
23 ܡܢ ܕܡܛܐ ܗܘܐ.
28 ܗܘܪܡܐ ܕܐܠܗܐ.
29 ܠܗ ܠܡܫܟܚܘ ܕܚܝܠܐ:
ܐܠܐ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬܗܘܢ
ܕܗܘܘܝܢ ܗܘܘ ܗ
ܕܢܘܚܝܢ
ܘܡܬܦܫܢ. ܫܠܝܚܐ
ܡܢ ܠܐܪܥܐ ܗ
ܕܢܬܦܠܓܘܢ.
ܘܫܠܡܐ ܠܚܝܠܐ

ܕܢܛܪܘܢ ܒܫܘܡܗܘܢ
ܕܦܓܪܐ ܠܚܝܠܘܬܐ
ܡܢ ܫܠܚܐ ܠܥܒܕܗܘܢ
ܘܠܡܘܬܢܐ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܪܗܘܡܝܐ.

ܐ. 31 ܘܡܢܗ ܠܗ ܠܗܘܢ.
ܒ. 14 ܬܥܒܕܘܢ ܕܢܡܘܣܐ.
ܓ. 7 ܐܝܟ ܫܪܪܐ ܫܠܡܐ ܐܢܐ
ܗ. 10 ܡܢ ܗܢܐ ܕܬܪܥܐ
ܠܬܪܥܘܬܗ.
12 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܚܕ.
14 ܕܡܠܟ ܡܘܬܐ ܕܐܕܡ
18 ܐܝܟܢܐ ܕܒܚܕ
ܠܟܠܗܘܢ.
19 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܛܠ
ܘ. 5 ܐܢ ܓܝܪ ܐܚܕܐ.
ܙ. 1 ܡܛܠ ܗܘ ܟܠ.
13 ܠܡܘܬܐ ܗܘܬ:
ܚ. 11 ܕܐܩܝܡܗ ܠܡܫܝܚܐ
ܡܢ ܡܝܬܐ.
27 ܗܘ ܢܦܫ ܕܪܘܚܐ ܗܝ
ܛ. 25 ܘܠܐ ܐܡܪܝܢܢ ܐܡܪܬ
28 ܡܠܬܐ ܓܝܪ ܘܫܠܡ
31 ܕܝܢ ܕܪܕܦ ܗܘܐ.
ܝ. 14 ܒܗ ܒܗ.
ܝܐ. 5 ܐܦ ܗܢܐ ܗܟܢܐ.
17 ܐܬܦܫܚܘ.
19 ܕܐܬܦܫܚܘ.
25 ܕܐܬܐ ܗܢܐ.
28 ܘܡܛܠ ܒܚܝܪܘܬܐ.

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܫܘܚܠܦ ܕܡܟܬܒܢܘܬܐ. ܢܙ

ܝ. 10 ܐܦ ܐܝܬܘܗܝ ܟܠܗܘܢ
ܪܥܝܐ. ܠܝܬ ܟܠܗܘܢ.
17 ܠܝ ܐܒܘܗܝ ܐܢܫ.
ܝܐ. 2 ܐܚܘܗ. ܘܠܐ ܐܡܪ.
3 ܘܠ ܐܪܐ ܐܢܐ ܐܡܬܝ
ܠܟܘܢ ܐܬܪܐ: ܠܘܬ ܐܝܟܐ.
11 ܠܝ. ܘܠܐ ܐܦ.
28 ܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗ.
ܝܒ. 4 ܐܠܐ ܗܘܦܢܐ ܕܝܫܘܥ:
ܐܠܐ ܐܦܘܗܝ ܠܝ
6 ܐܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ.
19 ܦܪܝܫܐ ܗܕܐ ܫܡܥܘ.
22 ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܟܠܗܝ.
ܝܓ. 5 ܐܪܐ ܐܢܐ ܠܝ. ܠܝܬ ܠܝ.
14 ܢܫܒ ܘܫܡܥܘܢ.
17 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܫܡ
ܐܠܗܝܢܝܗܘܢ.
24 ܘܠܐ ܝܕܥ. ܠܝܬ.
27 ܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ.
ܝܘ. 11 ܕܫܠܝܛ ܠܐ ܗܘܝܬ.
23 ܐܡܪܬ ܕܝܢ ܐܢܫܐ.
ܝܚ. 25 ܐܝܬ: ܗܘ ܫܡܥ.
37 ܐܢܐ ܠܗܕܐ ܝܠܝܕ ܐܢܐ.
ܝܛ. 13 ܓܦܝܦܬܐ. ܠܝܬ.
15 ܠܗ. ܠܝܬ.
42 ܗܘܐ ܩܒܪܐ܀
ܟ. 16 ܪܒܘܠܝ.
18 ܘܕܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܀
19 ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܩܡ.
21 ܕܝܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
ܟܐ. 7 ܣܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܝܫܘܥ.

ܟܐ. 15 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ.
ܠܝܬ ܝܫܘܥ.
17 ܝܫܘܥ ܠܘܬ. ܠܝܬ.

ܫܘܚܠܦ ܕܡܟܬܒܢܘܬܐ.

ܐ. 3 ܠܗܘܢ ܕܐܦ.
ܒ. 1 ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ:
5 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ.
7 ܐܬܕܡܪܘ ܗܘܘ ܕܝܢ
ܟܠܗܘܢ.
22 ܒܚܝܠܐ ܘܒܐܬܘܬܐ
ܘܒܬܕܡܪܬܐ.
23 ܘܒܐܝܕܝܗ ܕܥܘܠܐ:
27 ܢܦܫܝ ܕܠܐ ܬܫܒܘܩ.
34 ܕܗܘܐ ܣܠܩ ܐܝܬܘܗܝ.
38 ܦܬܘܪܘܗܝ ܟܠܗܘܢ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ:
ܠܫܘܒܩܢ ܚܛܗܐ.
ܓ. 6 ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ.
7 ܩܪܣܘܠܘܗܝ.
10 ܘܐܫܬܘܕܥ ܕܗܘܝܘ.
25 ܘܕܝܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ.
ܕ. 17 ܝܫܘܥ ܒܫܡܐ ܗܢܐ
ܗܢܐ:
24 ܐܚܕܐ ܐܪܝܡܘ.
30 ܘܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ:
ܕܝܫܘܥ.
32 ܐܢܫܐ ܐܡܪ.
ܕܦܬܐ ܗܘܐ.
ܗ. 2 ܗܘܬ ܠܗ ܐܝܠܝܗ.

ܢܚ ܫܘܚܠܦ ܕܡܟܬܒܢܘܬܐ.

ܗ. 38 ܕܝܠ ܗܢܐ ܕܝܢ.
ܙ. 28 ܠܡܩܛܠܢܝ.
47 ܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ.
55 ܚܙܐ ܠܫܘܒܚܐ
ܕܐܠܗܐ:
ܚ. 5 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܥܠ ܡܫܝܚܐ.
8 ܘܗܘܬ ܚܕܘܬܐ ܐܝܟ
ܗܕܐ.
29 ܪܘܚܐ. ܠܝܬ.
32 ܐܝܟ ܗܘܐ ܗܢܐ.
37 ܠܝܬ ܒܦܫܝܛܬܐ
ܕܒܬܪܗ. ܐܠܐ ܡܫܠܡ
ܒܢܘܣܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ
ܕܡܚܝܕ ܘܬܘܪܝܬܐ
ܘܐܬܘܬܐ: ܘܡܟܬܒ
ܒܝܘܢܝܐ ܕܦܬܓܡ
ܕܦܫܝܛܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܒܗܘܢ ܡܛܠܡܘܪܢܐ܀
ܛ. 3 ܐܬܩܪܒ ܗܘܐ. ܠܝܬ
ܗܘܐ.
4 ܗܘܐ. ܠܝܬ.
5 ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܫܘܥ.
6 ܗܘܐ. ܠܝܬ.
13 ܕܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܐܣܩܬ.
18 ܠܥܝܢܘܗܝ: ܘܐܬܦܬܚ.
20 ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.
ܝ. 12 ܕܐܪܥܐ ܘܦܪܚܬܐ.
22 ܩܕܝܫܐ ܥܠܝܢ ܕܢܫܠܚ.
23 ܘܩܡ ܐܙܠ ܥܡܗܘܢ.

ܝ. ܘܐܬܐ ܥܡܗ ܐܢܫ
ܐܢܫ.
37 ܝܗܘܕ: ܕܐܡܪܬ ܥܠ
ܡܠܐ.
ܝܐ. 22 ܘܐܫܬܡܥܬ ܗܕܐ. ܗܝ
ܗܕܐ.
26 ܗܘܝܢ ܡܬܩܪܝܢ
ܐܠܡܝܕܐ.
28 ܘܩܡ ܗܘܐ. ܠܝܬ ܗܘܐ.
ܝܒ. 7 ܘܩܡ ܠܩܕܡܝܟ.
9 ܚܙܐ ܗܘܐ.
10 ܘܥܠ ܒܬܪܗ ܦܛܪܘܣ.
22 ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܒܪܢܫܐ.
25 ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ:
ܝܓ. 1 ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ.
46 ܐܡܪܘ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ.
ܘܠܐ ܫܘܝܢ ܐܝܬܘܗܝ.
ܝܕ. 2 ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܐܠܨܘ.
11 ܗܘܘ. ܠܝܬ.
13 ܘܐܬܘ ܠܬܪܥܐ.
14 ܟܕ ܫܡܥܘ ܫܠܝܚܐ:
16 ܘܫܒܩ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ:
18 ܘܥܡ ܐܢܛܝܘܟܝܐ:
20 ܘܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.
25 ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.
ܝܗ. 9 ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
12 ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܥܠ
ܐܝܕܗ.
30 ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.
34 ܠܝܬ ܒܦܫܝܛܬܐ ܕܒܬܪܗ.

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܠܘܩܐ.

ܟܗ. 25 ܐܝܬ ܒܗ ܟܡܐ.
26 ܐܝܟ. ܒܗ.
30 ܠܐܢܫ ܐܝܬܘܗܝ ܒܗ ܗܘܐ.
31 ܕܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ.
ܟܘ. 9 ܢܒ ܢܦܩ ܩܪܒܐ.
20 ܠܪܒܢܐ.
31 ܘܗܘܘ ܐܦ.
ܟܙ. 8 ܣܓܝ ܠܐ.
24 ܐܚܐ.
29 ܗܘܐ. ܒܗ.
34 ܘܠܐ ܗܠܝܢ.
ܟܚ. 17 18 ܒܫܠܝܐ ܘܗܘܢ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ ܘܐܚܝܢܐ: ܐܠܐ ܡܫܬܒܚܝܢ ܒܟܠܗܝܢ ܘܡܬܒܪܟܝܢ. ܘܐܝܟ * ܕܡܢܐ ܐܠܗܐ ܐܚܪ ܡܫܒܚܐ ܫܘܒܚܐ ܢܦܫܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ܀
20 ܕܝܬܝܪ ܣܓܝ.
37 ܐܬܚܫܒܬ.
46 ܡܢܗܘܢ ܒܗ.
51 ܗܢܐ ܐܝܟ.
55 ܘܢܬܠ ܗܘܐ.
ܟܛ. 13 ܘܠܐܬܪܐ ܕܡܬܩܪܐ.
19 ܐܫܬܟܚܘܢ ܕܗܘܘ ܡܫܒܚܝܢ ܐܠܗܐ ܘܣܗܕܝܢ ܥܠܘܗܝ.
28 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܘܬܗܘܢ.
48 ܢܦܫܗܘܢ.
49 ܡܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ.

ܝܘܚܢܢ

ܟܛ. 50 ܒܟܠܗܝܢ.
54 ܘܡܬܚܙܐ ܗܘܐ.
56 ܡܫܬܒܚܝܢ ܘܡܒܪܟܝܢ ܠܐܠܗܐ.
ܠ. 12 ܡܢ ܕܝܠܗ.
14 ܒܬܪܗܘܢ ܕܝܠܗ.
21 ܢܦܩܝܢ ܗܘܐ ܡܢ.
22 ܗܘܐ ܟܢܫܐ.

ܠܘܩܐ.

ܐ. 45 47 ܒܫܠܝܐ.
46 48 49 ܫܠܝܐ.
51 ܡܫܝܚܐ.
ܒ. 10 ܘܡܢܐ ܕܢܦܩ.
11 ܘܡܫܬܒܚ ܝܫܘܥ ܠܐܒܘܗܝ.
14 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܬܚܫܒܘܢ ܐܘܪܚܐ.
23 ܗܘܐ ܐܝܟ ܝܫܘܥ.
ܓ. 1 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܫ.
30 ܗܘܐ. ܒܗ.
ܕ. 3 ܘܐܬܐ ܒܗ ܠܗܘܢ.
8 ܐܬܚܫܒܘ ܒܗ ܐܝܟ ܒܗ.
11 ܘܐܝܟ.
12 ܐܝܟ.
21 ܘܠܐ ܡܢܗܘܢ ܗܘܐ:
28 ܘܐܬܐ ܠܐܢܫܐ.
35 ܘܡܢܐ ܘܡܢܝ.
38 ܠܐܢܫ ܒܗ.

ܢܠܗ

ܕ. 42 ܗܘܐ ܡܫܠܝܐ ܡܫܬܒܚ ܡܢ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܢܘ ܡܫܬܒܚ.
46 ܕܟܠ ܗܘܐ ܡܢܐ.
ܗ. 12 ܡܠܬܐ ܗܢܐ ܒܗ ܐܢܫ.
18 ܠܒܝܬܐ ܘܐܬܚܙܝ.
20 ܡܫܠܝܐ ܒܗ ܘܕܝܠܗ ܡܢ ܗܢܘܢ ܒܫܠܝܐ ܡܫܠܝܐ ܒܗ ܘܐܝܬܘܗܝ ܠܐܢܫ.
ܘ. 1 ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܐܢܫ.
11 ܗܘܐ ܟܠܗ ܟܢܫܐ.
39 ܗܢܘ ܐܝܟ ܒܢܝܢܐ ܘܡܢ ܘܡܬܬܚܕܝܢ. ܕܟܠ ܕܝܠܗܘܢ.
42 ܢܦܫܗ ܒܗ ܘܢܦܫܗ:
54 ܡܢ ܕܟܠ ܐܝܟ.
57 ܘܐܦ ܢܦܫܐ ܡܫܬܒܚܝܢ.
ܙ. 22 ܐܠܐ ܕܝܢ ܐܚܪܢܐ.
43 ܡܫܬܒܚܝܢ ܒܫܠܝܐ ܡܫܠܡܢܐ.
46 ܒܪܐ ܗܢܐ.
50 ܗܘܐ. ܒܗ.
53 ܒܫܠܝܗܘܢ ܒܫܠܝܐ.
ܚ. 11—1 ܒܗ ܒܫܠܝܐ: ܐܠܐ ܡܫܬܒܚܝܢ ܒܫܠܝܐ ܘܐܬܚܙܝܘ ܕ ܕܢܦܩܘܢ ܘܡܬܚܙܝܢ ܘܐܬܚܙܝܢ ܠܡܫܬܒܚܘ ܒܫܠܝܐ ܠܡܫܬܒܚܘ ܘܡܫܒܚܝܢ.

ܠܘܩܐ.

ܡܠܬܚܫܒܝܢ ܡܢ ܢܦܫ[illegible]
ܘܡܫܬܒܚ ܐܬܚܫܒܘ[illegible]
ܕܢܦܩ ܐܬܚܫܒܘ[illegible]
ܘܐܬܚܫܒܘ. ܘܐܦ ܡܠܟܘܬ[illegible]
ܒܡܫܬܒܚܢܘܬܐ [illegible]
ܘܡܫܬܒܚܝܢ܀
16 ܘܐܠ ܕܝܢ ܐܢܐ ܐܝܟ:
30 ܡܢ ܗܘܝܢ.
31 ܕܡܠܟܘܢ.
ܠܡܪܝܐ ܗܘ.
ܝ. 11 ܘܢܦܩ ܒܗ ܟܠ ܫܠܝܐ[illegible]
27 ܡܢܐ ܢܦܫ ܡܢ.
ܝܐ. 11 ܐܚܪܐ. ܕܡܢܐ ܐܚܪܐ ܢܦܫ[illegible]
22 ܗܘܐ ܗܘܐ. ܒܗ ܗܘ[illegible]
39 ܘܗܘ ܠܡܫܬܒܚ[illegible]
ܘܢܦܫ.
ܝܒ. 10 ܡܫܠܝܐ ܕܢܦܩܘܢ ܒܗ[illegible]
ܒܗ.
17 ܘܐܬܚܫܒܘ ܢܦܫܝܢ ܐ[illegible]
ܒܗ.
25 ܘܡܢ ܕܡܫܬܒܚ ܒܗ
44 ܘܐܬܚܙܝܘܢ ܐܚܪܢ[illegible]
ܒܡܫܬܒܚܐ.
46 ܘܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢ[illegible]
ܝܓ. 11 ܘܡܫܬܒܚܝܢ ܗ[illegible]
ܒܢܦܫܗ.
22 ܗܘܐ. ܒܗ.
24 ܘܢܦܫܐ. ܐܠܐ ܢܦܠ.
26 ܘܡܢ ܕܝܠܝ.
ܝܕ. 9 ܠܐ ܡܫܠܡܢܘ ܢܦܫ[illegible]
ܐܝܟ ܒܗ:

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܠܘܩܘܣ.

ܝ. 29 ܡܒܚܝܢܐ.
34 ܘܒܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
39 ܚܫܝܫܘܬܐ. ܘܢܦܩ
ܫܦܝܪ ܟܣܦܢܘܬܐ.
ܝܐ. 11 ܡܢܐ ܕܡܫܪܝܢ.
ܐܠܐ ܗܘ. ܠܝܬ ܗܘ.
ܡܢܬܐ ܗܘ ܡܫܠܡܗ.
18 ܕܡܢܐ ܕܙܒܢ.
ܝܒ. 4 ܕܐܬܐܟܫ.
5 ܗܘܘ ܠܗ.
25 ܡܢ ܗܢܐ ܢܚܒܪ.
31 ܐܠܩܢܝܐ. ܠܝܬ.
34 ܠܝ. ܠܝܬ.
37 ܚܙܐ ܡܚܝܐ.
40 ܐܬܐ ܠܘܬ.
44 ܗܘ ܕܡܫܟܚ. ܠܝܬ.
48 ܕܠܝ. ܠܝܬ.
56 ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ.
61 ܬܡܢ. ܠܝܬ.
67 ܕܡܢ.
ܟ. 1 ܗܝܟܠܐ. ܠܝܬ.
9 ܠܗܘܢ ܠܡܬܠܐ.
11 ܠܚܒܪܐ.
22 ܠܩܣܘܪܐ. ܠܡܕܝܬܐ.
40 ܕܝܢ ܐܦ ܬܡܢ.
ܟܐ. 14 ܐܬܚܝܠܘ ܠܡܦܩܢ.
ܘܢܦܩ ܠܦܠܚܢܘܬܐ.

ܠܘܩܘܣ.

ܐ. 4 ܐܠܝܢ. ܠܝܬ.
14 ܘܙܪܐ.

ܢܝ

ܐ. 23 ܐܬܐ ܠܒܝܬܗ.
27 ܠܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ.
41 ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܠܝܫܒܥ.
45 ܕܐܬܡܠܠܢ
61 ܒܫܪܒܬܟ ܕܡܬܩܪܐ.
63 ܘܐܬܕܡܪܘ.
75 ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ.
ܒ. 4 ܕܝܢ ܐܦ.
ܢܨܪܬ ܡܕܝܢܬܐ.
8 ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ.
ܡܛܪܬܐ.
13 ܐܬܚܙܝ.
18 ܕܐܬܡܠܠܢ.
44 ܐܢܫܘܗܝ.
48 ܕܗܐ ܐܒܘܟ ܘܐܢܐ.
ܓ. 16 ܠܗܘܢ. ܠܝܬ.
21 ܐܬܥܡܕܘ ܥܡܐ.
ܕ. 2 ܐܬܢܣܝ.
18 ܘܡܛܠ ܗܕܐ.
25 ܗܘܐ ܒܫܢܝܬܐ.
28 ܗܘܘ. ܠܝܬ.
36 ܚܝܠܐ ܠܪܘܚܐ.
ܗ. 1 ܟܕ ܟܢܫܐ.
10 ܬܡܢ ܠܫܡܥܘܢ.
11 ܡܢ ܘܐܬܠܘ ܒܬܪܗ.
13 ܢܚܬܐ ܡܢܗ.
14 ܡܘܪܒܢܐ. ܠܝܬ.
22 ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
34 ܠܡܥܒܕ ܕܢܨܘܡܘܢ.
ܘ. 1 ܘܦܪܟܝܢ ܗܘܘ. ܠܝܬ
ܗܘܘ.

ܢܒ

ܘ. 2 ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ.
7 ܐܝܟܢܐ ܕܢܫܟܚ.
26 ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢܒܝܐ.
44 ܠܡܢܐ ܩܪܝܢ ܠܡܪܝ.
ܐܝܠܐ ܡܢ ܫܘܪܐ.
48 ܫܬܐܣܬܐ.
ܙ. 9 ܕܐܦ ܠܐ ܒܝܣܪܝܠ.
20 ܘܐܡܪܘ ܠܗ.
21 ܠܡܟܝܒܐ ܐܢܫ.
36 ܗܘ ܘܐܣܬܡܟ.
40 ܠܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ.
ܚ. 10 ܐܡܪ. ܠܝܬ.
ܠܚܒܪܘ ܐܪܙܐ.
16 ܠܗ ܟܠ ܡܢܪܬܐ.
22 ܬܡܢ. ܠܝܬ.
24 ܒܪܢܫܐ.
ܛ. 11 ܘܡܩܒܠ ܗܘܐ.
19 ܕܢܒܝܐ ܡܩܕܡܝܐ.
37 ܦܓܫ ܒܗܘܢ.
41 ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܬܐ
ܘܡܥܩܡܬܐ.
ܝ. 1 ܗܘܐ ܗܘ ܠܩܘܪܝܐ.
5 ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ.
10 ܠܗܘܢ ܠܫܘܩܐ.
39 ܘܫܡܥܐ ܗܘܬ
ܡܠܘܗܝ.
ܝܐ. 1 ܕܡܢ ܗܘ ܡܨܠܐ.
10 ܡܛܠ ܬܟܝܦܘܬܗ.
ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܢܐ.
13 ܡܢܐ ܛܒܐ ܐܒܘܟܘܢ.
26 ܛܒ. ܠܝܬ.

ܠܘܩܘܣ.

ܝܐ. 36 ܩܪܝ ܩܠܗ.
45 ܐܝܬ ܐܦ ܠܢ.
49 ܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ.
ܝܒ. 22 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܟܘܢ.
56 ܦܪܨܘܦܗ ܕܐܪܥܐ ܘܕܫܡܝܐ.
ܝܓ. 14 ܠܟܢܫܐ.
ܝܕ. 3 ܠܝ ܡܟܝܠ.
5 ܒܐܪܐ.
12 ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܦ.
20 ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪ.
21 ܘܠܦܢܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
ܝܗ. 11 ܠܓܒܪܐ ܚܕ.
ܝܘ. 7 ܘܐܝܬ ܟܡܐ.
13 ܠܐܠܗܐ ܠܡܡܘܢ.
ܝܙ. 7 ܥܒܕܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ.
ܝܚ. 1 ܕܢܨܠܘܢ.
15 ܕܝܢ ܐܦ ܠܥܘܠܐ.
19 ܘܠܝܬ ܛܒܐ.
22 ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܝܫܘܥ.
40 ܘܦܩܕ ܕܢܩܪܒܘܢܝܗܝ
ܠܘܬܗ.
43 ܘܫܒܚ ܗܘܐ.
ܠܝܬ ܗܘܐ.
ܝܛ. 8 ܩܐܡ. ܕܝܠܝ: ܚܕ
ܠܐܪܒܥܐ.
11 ܠܡܬܓܠܝܘ ܡܠܟܘܬܐ.
15 ܕܢܬܒܥ ܡܢܐ ܟܠ ܚܕ ܚܕ
ܐܬܬܓܪ.
20 ܩܝܡ ܒܣܘܕܪܐ.
23 ܗܘܝܬ ܐܠܐ ܠܗ.
24 ܘܐܬ ܠܗ ܟܡܢܐ.

VARIÆ NOVI TESTAMENTI VERSIONIS SYRIACÆ LECTIONES.

ܢܣܠ

ܩܪ̈ܝܢܐ ܡܫܚ̈ܠܦܐ ܕܕܝܬܝܩܐ ܚܕܬܐ ܡܦܩܢܝܬܐ ܡܢ ܦܫܝܛܬܐ
ܕܡܬܐܡܪܐ ܕܚܪܩܠܝܢܝܐ: ܠܡܫܠܡܘܬܐ ܣܦܪܐ ܡܕܢܚܝܐ
ܠܡܬܠܗܘܢ ܐܘܦ ܠܢܘܗܪܐ ܀

ܡܬܝ.

ܡܦ. ܡܡ.

ܗ. 17 ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܫܪܐ.

18 ܐܡܝܢ. ܓܝܪ.

19 ܗܟܘܠ ܕܢܫܪܐ.

22 ܡܣܬܒܪ ܗܘ. ܗܘ ܓܝܪ.

24 ܡܩܪܒܬ ܩܘܪܒܢܟ.

37 ܡܢ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ.

42 ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܬܦܪܥ.

ܘ. 7 ܕܫܒܩܬܘܢ.

9 ܗܟܢܐ ܗܟܘܠ.

13 ܠܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.

15 ܐܦ ܠܐ.

17 ܡܫܘܚܘ ܪܫܟ.

29 ܡܫܒܚܘܬܗ.

ܙ. 21 ܐܬܘܒ ܠܐܒܝ.

22 ܘܒܫܡܟ ܠܫܐܕܐ.

25 ܐܬܩܒܠܘܗܝ ܐܟܪܙܘܗܝ.

ܚ. 8 ܕܟܘ. [ܛܥܝܬܐ ܐܦܢܝܘ.]

13 ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ.

21 ܐܟܬܒܐ.

23 ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܡܥܒܪܢܝܬܐ.

ܛ. 10 ܗܘܝܘ ܓܝܪ.

ܝ. 11 ܩܪܐ ܕܡܬܠܬܐ.

27 ܠܐ ܗܘܐ ܐܘܪܚܐ.

ܝ. 29 ܡܫܝܚܝܢ.

56 ܒܗ ܗܟܘܠ.

ܝܐ. 26 ܡܢ ܒܗܘ ܠܟܠܗ.

ܝܒ. 22 ܕܝܢ ܡܬܗܦܟܝܢ

25 ܡܬܟܪܝܗܘ.

27 ܗܘܝ ܡܢ ܘܗܘ.

ܝܓ. 8 ܐܡܝܢ. ܓܝܪ.

10 ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܫܡܝܐ

14 ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܕܥܢܢܐ.

33 ܘܠܐ ܠܟܘ ܐܦ ܐܢܬ.

ܝܕ. 3 ܥܠܝܐ.

23 ܠܡܬܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.

ܝܗ. 16 ܡܫܬܐܠܝ ܐܡܝܢ.

22 ܠܟܘܢ ܐܢܐ. ܓܝܪ ܐܢܐ.

26 ܕܝܢ. ܓܝܪ.

ܝܘ. 7 ܘܡܬܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.

27 ܐܦ ܗܘ.

44 ܠܡܐܟܠ ܠܟܘܢ ܒܠܥܕ.

ܝܙ. 17 [ܕܠܡܐܬܝܗ. 18 ܘܐܝܟܢ
ܕܚܫܡܐ ܗܘܐ. ܠܐ ܬܬܗܘܐ
ܠܡܬܗܪܘ ܠܡܫܡܠ]
ܓܝܪ ܡܥܡܕܢܝܬܐ ܕܒܪܢܫܐ.

27 ܐܢܫܐ ܐܡܝܢ.

ܝܚ. 7 ܬܫܘܒܚܬܐ ܗܢܝܢ.

26 ܓܝܪ. ܓܝܪ.

ܢܠܒ

ܟܗ. 36 ܓܝܪ ܐܒܪܐ.

ܟܘ. 29 ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܒܝ.

ܟܙ. 1 ܢܣܒܘ ܡܠܟܗܘܢ ܪ̈ܒܝ
ܟܘܗܢܐ.

20 ܠܟܢܫܐ: ܕܢܫܐܠܘܢ
ܠܒܪ ܐܒܐ.

23 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܓܡܘܢܐ.

42 ܕܢܚܬ. ܓܝܪ.

60 ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ.

ܐܪܡܝܘ. ܓܝܪ.

ܘܐܙܠ.

ܡܪܩܘܣ.

ܐ. 20 ܐܒܘܗܝ ܥܡ ܐܓܝܪܐ.

27 ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ.

29 ܘܢܦܩ.

ܘܐܬܐ.

ܒ. 3 ܥܠ ܡܫܪܝܐ ܓܝܪ.

16 ܥܡ ܕܝܢ.

ܓ. 7 ܢܦܩܘ ܗܘܘ.

ܕ. 11 ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ.

20 ܕܡܫܡܥܝܢ ܠܡܠܬܐ.

22 ܡܕܡ ܕܟܣܐ.

ܗ. 9 ܫܡܟ. ܘܐܡܪ ܠܗ.

13 ܘܒܥܘ.

ܟܠܗ ܐܝܟ ܐܢܫ ܠܒܐܝܫ.

23 ܠܒܪܬܝ. ܐܠܐ ܬܐ.

26 ܘܐܦ ܗܘ ܓܝܪ.

ܘ. 1 ܢܦܩ. ܓܝܪ.

17 ܠܡܠܟܘܬܐ: ܘܐܚܕܗ
ܓܝܪ ܐܒܪܐ.

ܘ. 24 ܗܝ ܕܝܢ ܢܦܩܬ.

55 ܕܒܟܠܗ ܠܟܘܪܝܐ

ܙ. 3 ܐܝܟܢ ܕܡܫܠܡܢܐ.

8 ܥܠ. ܓܝܪ.

ܐܝܟܢ. ܓܝܪ.

26 ܕܝܘܢܝܬܐ ܗܘܬ.

35 ܐܬܦܬܚ.

36 ܐܝܟ ܕܠܐܢܫ.

ܚ. 3 ܘܐܝܟܢ ܕܐܡܪܬ ܐܢܐ.

26 ܐܙܠ.

29 ܟܐܦܐ. ܓܝܪ.

ܛ. 8 ܠܝ. ܓܝܪ.

14 ܥܡ ܕܢܩܝܫ ܠܥܡܗܘܢ

19 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.

25 ܐܬܒܢܝ.

33 ܘܥܠ ܟܠ ܠܟܠܗܘܢ.

ܝ. 5 ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܠܘܩܒܠ

32 ܘܐܙܠܝܢ ܗܘܘ.

39 ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܥܡܕ
ܐܢܐ.

52 ܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ.
ܗܝܡܢܘܬܟ.

ܝܐ. 4 ܘܥܠ ܡܢܟ ܓܝܪ.

5 ܕܡܢ ܐܝܟܢ ܠܓܝܪ

15 ܘܗܦܟ ܠܦܬܘܪܐ.

23 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ.

ܝܒ. 9 ܗܟܢܐ ܗܟܘܠ.

ܬܐܬܐ ܘܢܘܒܕ.

15 ܕܝܕܥ ܕܐܝܬ.

25 ܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܟ ܡܠܐܟ̈ܐ
ܕܒܫܡܝܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܒ ܀

ܘܚܘܝܢܝ ܢܗܪܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܢܗܝܪܐ [ܐܝܟ] ܩܪܘܣܛܠܠܘܣ.
ܕܢܦܩ ܡܢ ܬܪܘܢܘܣ ܕܐܠܗܐ. ܘܕܐܡܪܐ. 2 ܒܡܨܥܬܐ
ܕܫܘܩܐ ܕܝܠܗ. ܘܥܠ ܢܗܪܐ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܡܢ ܠܗܠ:
ܐܝܠܢܐ ܕܚܝܐ: ܕܥܒܕ ܦܐܪ̈ܐ ܬܪܥܣܪ. ܕܒܟܠ ܝܪܚܐ ܝܗܒ
ܠܚܕ ܦܐܪܐ ܕܝܠܗ. ܘܛܪ̈ܦܘܗܝ ܕܐܝܠܢܐ ܠܐܣܝܘܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ.
3 ܘܟܠ ܚܪܡܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ. ܘܬܪܘܢܘܣ ܕܐܠܗܐ ܘܕܐܡܪܐ
ܒܗ̇ ܢܗܘܐ. ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܢܫܡܫܘܢܝܗܝ. 4 ܘܢܚܙܘܢ
ܦ̈ܘܗܝ ܕܝܠܗ. ܘܫܡܗ ܕܝܠܗ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ.
5 ܠܠܝܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܣܘܢܩܢܐ
ܕܢܘܗܪܐ ܕܫܪܓܐ: ܘܕܢܘܗܪܐ ܕܫܡܫܐ: ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܢܢܗܪ ܠܗܘܢ. ܘܢܡܠܟܘܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. 6 ܘܐܡܪ
ܠܝ. ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܡܗܝܡܢܬܐ ܘܫܪܝܪ̈ܬܐ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܕܪ̈ܘܚܐ ܕܢܒ̈ܝܐ ܫܕܪ ܠܝ ܠܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ. ܠܡܚܘܝܘ
ܠܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܗ: ܗܠܝܢ ܕܘܠܩ ܠܡܗܘܐ ܒܥܓܠ. 7 ܘܗܐ
ܐܢܐ ܐܬܐ ܒܥܓܠ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܢܛܪ ܠܡ̈ܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܕܟܬܒܐ
ܗܢܐ. 8 ܘܐܦ ܐܢܐ ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܫܡܥ ܘܚܙܐ ܗܠܝܢ. ܘܟܕ
ܫܡܥܬ ܐܢܐ ܘܚܙܝܬ ܢܦܠܬ ܠܡܣܓܕ ܩܕܡ ܪ̈ܓܠܘܗܝ
ܕܡܠܐܟܐ: ܗܘ ܕܡܚܘܐ ܗܘܐ ܠܝ ܗܠܝܢ. 9 ܘܐܡܪ ܠܝ ܚܙܝ.
ܠܐ ܟܢܬܐ ܕܝܠܟ ܐܝܬܝ: ܘܕܐܚ̈ܝܟ ܢܒ̈ܝܐ. ܘܕܗܠܝܢ
ܕܢܛܪܝܢ ܠܡ̈ܠܐ ܕܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܠܐܠܗܐ ܣܓܘܕ. 10 ܘܐܡܪ ܠܝ
ܠܐ ܬܚܬܘܡ ܠܡ̈ܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܕܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܗܘ ܙܒܢܐ ܓܝܪ
ܩܪܝܒ ܐܝܬܘܗܝ. 11 ܘܗܘ ܕܡܥܘܠ. ܢܥܘܠ ܬܘܒ. ܘܗܘ
ܕܛܢܦ. ܢܛܢܦ ܬܘܒ. ܘܙܕܝܩܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܢܥܒܕ ܬܘܒ.
ܘܩܕܝܫܐ ܢܬܩܕܫ ܬܘܒ. 12 ܗܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܥܓܠ. ܘܐܓܪܐ
ܥܡܝ. ܠܡܦܪܥ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗ.
13 ܐܢܐ ܗܘ ܐܠܦ ܘܬܘ. ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܘܗܘ ܐܚܪܝܐ. ܗܘ

ܪܫܐ ܘܗܘ ܫܘܠܡܐ. 14 ܛܘܒܝܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܗ̇ܢܘܢ ܕܥܒܕܝܢ
ܠܦܘܩܕܢܐ ܕܝܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܗܘܐ ܫܘܠܛܢܐ ܕܝܠܗܘܢ.
ܥܠ ܩܝܣܐ ܕܚܝܐ. ܘܒܬܪ̈ܥܐ ܢܥܠܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. 15 ܠܒܪ
ܟܠܒ̈ܐ ܘܚܪ̈ܫܐ ܘܙܢ̈ܝܐ ܘܩܛܘ̈ܠܐ ܘܦܠܚ̈ܝ ܦܬܟܪ̈ܐ ܘܟܠ
ܕܪܚܡ ܘܥܒܕ ܕܓܠܘܬܐ. 16 ܐܢܐ ܝܫܘܥ ܫܕܪܬ ܠܡܠܐܟܐ ܕܝܠܝ:
ܠܡܣܗܕܘ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܩܕܡ ܥܕ̈ܬܐ. ܐܢܐ ܐܝܬܝ ܗܘ
ܥܩܪܐ ܘܫܪܒܐ ܕܕܘܝܕ. ܐܝܟ ܗܘ ܟܘܟܒܐ ܢܗܝܪܐ: ܗܘ
ܕܨܦܪܐ. 17 ܘܪܘܚܐ ܘܟܠܬܐ ܐܡܪܝܢ. ܬܐ. ܘܗܘ ܕܫܡܥ ܢܐܡܪ.
ܬܐ. ܘܗܘ ܕܨܗܐ ܢܐܬܐ. ܘܗܘ ܕܨܒܐ. ܢܣܒ ܡ̈ܝܐ ܚܝ̈ܐ
ܡܓܢ. 18 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟܠ ܕܫܡܥ ܠܡ̈ܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܕܟܬܒܐ
ܗܢܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܘܣܦ ܥܠܝܗܝܢ. ܢܘܣܦ ܐܠܗܐ ܥܠܘܗܝ
ܡܚܘ̈ܬܐ ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ. 19 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܒܨܪ ܡܢ
ܡ̈ܠܐ ܕܟܬܒܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܗܕܐ. ܢܒܨܪ ܐܠܗܐ ܡܢܬܗ ܡܢ
ܩܝܣܐ ܕܚܝܐ: ܘܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܩܕܝܫܬܐ: ܕܗܠܝܢ
ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ. 20 ܐܡܪ ܗܘ ܕܡܣܗܕ ܗܠܝܢ.
ܐܝܢ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܥܓܠ ܐܡܝܢ. ܬܐ ܡܪܝܐ ܝܫܘܥ. 21 ܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫ̈ܐ. ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡ ܓܠܝܢܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ: ܕܗܘܐ ܒܦܛܡܘܣ
ܓܙܪܬܐ: ܕܐܫܬܕܝ ܒܗ ܡܢ ܢܪܘܢ ܩܣܪ.

ܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܒܠܐ ܘܠܐ ܡܟܐܒܐ. ܘܠܐ ܩܥܬܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ
ܕܩܕܡܝܬܐ ܥܒܪܝ. 5 ܘܐܡܪ ܗܘ ܕܝܬܒ [ܥܠ] ܬܪܘܢܘܣ. ܘܗܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܚܕܬܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ: ܟܬܘܒ ܕܗܠܝܢ
ܡܠܐ. ܡܗܝܡܢܬܐ ܘܫܪܝܪܬܐ ܐܝܬܝܗܝܢ. 6 ܘܐܡܪ ܠܝ.
ܗܘܝܬ ܐܢܐ. ܐܠܦ ܘܬܘ. ܫܘܪܝܐ ܘܫܘܠܡܐ. ܐܢܐ ܠܕܨܗܐ ܐܬܠ
ܠܗ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܡܓܢ. 7 ܗܘ ܕܙܟܐ ܢܐܪܬ
ܗܠܝܢ. ܘܐܗܘܐ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܒܪܐ.
8 ܠܕܚܝܠܐ ܕܝܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܚܛܝܐ ܘܡܣܝܒܐ:
ܘܩܛܘܠܐ ܘܙܢܝܐ: ܘܚܪܫܐ ܘܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ: ܘܠܟܠܗܘܢ
ܕܓܠܐ. ܡܢܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܒܝܡܬܐ ܗܝ ܕܝܩܕܐ ܒܢܘܪܐ
ܘܒܟܒܪܝܬܐ. ܗܢܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܘܬܐ ܗܘ ܬܢܝܢܐ. 9 ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟܐ: ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܫܒܥ
ܩܣܛܐ: ܗܠܝܢ ܕܡܠܝܢ ܡܢ ܫܒܥ ܡܚܘܬܐ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܬܐ.
ܘܡܠܠ ܥܡܝ ܘܐܡܪ: ܬܐ ܐܚܘܝܟ ܠܟܠܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܗ
ܕܐܡܪܐ. 10 ܘܐܘܒܠܢܝ ܒܪܘܚܐ ܥܠ ܛܘܪܐ ܪܒܐ ܘܪܡܐ.
ܘܚܘܝܢܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܩܕܝܫܬܐ ܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܢܚܬܐ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. 11 ܟܕ ܐܝܬ ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ:
ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܕܐܟܐܦܐ. ܕܝܩܪܐ ܠܟܐܦܐ ܝܫܦܗ ܡܨܠܝܐ: ܐܝܟ
ܩܠܦܐ ܐܢܫܘܗܝ ܕܕܡܐ ܠܩܪܘܣܛܠܠܘܣ. 12 ܘܐܝܬ ܠܗ ܫܘܪܐ
ܪܒܐ ܘܪܡܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܬܪܥܐ ܬܪܥܣܪ. ܘܡܠܐܟܐ ܕܬܪܥܝܗܘܢ
ܕܟܠܗܘܢ: ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܫܡܗܐ ܕܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ
ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 13 ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. ܘܡܢ
ܓܪܒܝܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. [ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. ܘܡܢ
ܡܥܪܒܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ.] 14 ܘܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ: ܘܐܝܬ
ܠܗ ܫܬܐܣܐ ܬܪܬܥܣܪܐ. ܘܥܠܝܗܘܢ ܬܪܥܣܪ ܫܡܗܐ
ܕܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܕܐܡܪܐ. 15 ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܝ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܫܘܚܬܐ ܩܢܝܐ ܕܕܗܒܐ ܕܢܡܫܘܚ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܬܪܥܝܗ ܘܫܘܪܗ. 16 ܘܗܝ

ܡܕܝܢܬܐ ܡܪܒܥܝܬ ܣܝܡܐ. ܘܐܘܪܟܐ ܕܝܠܗ ܟܡܐ ܕ
ܦܬܝܐ. ܘܡܫܚܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܩܢܝܐ: ܥܠ ܬܪܬܥ
ܐܣܛܕܘܬܐ ܕܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܘܐܘܪܟܐ ܘܦܬܝܐ. ܘܪܘܡܐ ܕܝܠܗ
ܫܘܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. 17 ܘܡܫܚ ܠܫܘܪܐ ܕܝܠܗ: ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ
ܘܐܪܒܥ ܐܡܝܢ ܕܐܡܘܬܐ ܕܒܪܢܫܐ: ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܕܡܠܐܟܐ.
18 ܘܕܘܡܣܐ ܕܫܘܪܐ ܕܝܠܗ: ܝܫܦܐ. ܘܗܝ ܡܕܝܢ
ܕܗܒܐ ܕܟܝܐ: ܕܕܡܐ ܠܙܓܘܓܝܬܐ ܕܟܝܬܐ. 19 ܘܗܘܝܢ
ܫܬܐܣܐ ܕܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܟܕ ܒܟܠ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ ܡܨܒܬ.
ܫܬܐܣܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ. ܝܫܦܐ. ܗܝ ܠܬܪܬܝܢ.
ܣܦܝܪܘܣ. ܗܝ ܬܠܝܬܝܬܐ. ܟܠܩܝܕܘܢ. ܗܝ ܪܒܝܥܝܬܐ.
ܙܡܪܓܕܐ. 20 ܗܝ ܚܡܝܫܝܬܐ. ܣܪܕܘܢܘܟܣ. ܗܝ ܫܬܝܬܝܬܐ.
ܣܪܕܝܢ. ܗܝ ܫܒܝܥܝܬܐ. ܟܪܘܣܘܠܝܬܘܣ. ܗܝ ܬܡܝܢܝܬܐ.
ܒܪܘܠܐ. ܗܝ ܬܫܝܥܝܬܐ. ܛܘܦܢܝܘܢ. ܗܝ ܥܣܝܪܝܬܐ.
ܟܪܘܣܘܦܪܘܣܘܣ. ܗܝ ܚܕܥܣܪܝܬܐ. ܝܩܘܢܬܝܢܘܣ:
ܗܝ ܬܪܬܥܣܪܝܬܐ. ܐܡܬܘܣܛܘܣ. 21 ܘܬܪܥܣܪ ܬܪܥܐ
ܡܪܓܢܝܬܐ. ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܢ ܟܠ ܚܕ ܬܪܥܐ. ܟܕ ܗ
ܚܕܐ ܡܪܓܢܝܬܐ. ܘܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܕܗܒܐ ܕܟ
ܐܝܟ ܙܓܘܓܝܬܐ ܕܡܬܚܙܝܐ. 22 ܘܗܝܟܠܐ ܠܐ ܚܙܝܬ ܒܗ. ܗ
ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܗܝܟܠܐ ܕܝܠܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܗܘ
ܐܡܪܐ. 23 ܘܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܣܘܢܩܢܐ ܕܫܡܫ:
ܘܠܐ ܕܣܗܪܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܢܢܗܪܘܢ ܠܗ: ܗܝ ܓܝܪ ܬܫܒܘܚܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܢܗܪܬܗ. ܘܫܪܓܐ ܕܝܠܗ. ܗܘ ܐܡܪܐ. 25 ܘܢܗܠܟܘܢ
ܥܡܡܐ. ܒܢܘܗܪܐ ܕܝܠܗ ܗܘ ܘܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܢ
ܡܝܬܝܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܐܝܩܪܐ ܕܥܡܡܐ ܠܗ. 26 ܘܬܪܥ
ܕܝܠܗ: ܠܐ ܢܬܐܚܕܘܢ ܒܐܝܡܡܐ. ܠܠܝܐ ܓܝܪ ܠܐ ܐܝܬ ܬܡܢ.
26 ܘܢܝܬܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܕܥܡܡܐ ܠܗ. 27 ܘܠܐ ܢܥܘ
ܒܗ ܟܠ ܡܣܝܒܐ. ܘܥܒܕ ܛܢܦܘܬܐ ܘܕܓܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܟܬܒܐ
ܕܚܝܐ ܕܗܘ ܐܡܪܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܝܢ ܐܛܥܝ ܠܗܠܝܢ ܕܢܣܒܘ ܪܘܫܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ ܗܢܐ:
ܗܠܝܢ ܕܣܓܕܘ ܠܨܠܡܐ ܕܝܠܗ. ܘܟܕ ܚܝܝܢ ܐܬܐܪܡܝܘ
ܗܘܢ ܒܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ: ܗܝ ܕܝܩܕܐ ܒܟܒܪܝܬܐ. ²¹ܘܗܠܝܢ
ܪܟܐ. ܐܬܩܛܠܘ ܒܣܝܦܐ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܣܘܣܝܐ:
ܗܘ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗ: ܘܟܠܗܘܢ ܦܪ̈ܚܬܐ
ܣܒܥܘ ܡܢ ܒܣܪܐ ܕܝܠܗܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟ ܀

¹ܘܚܙܝܬ ܡܠܐܟܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܩܠܝܕܐ
ܕܬܗܘܡܐ ܘܫܫܠܬܐ ܪܒܬܐ ܒܐܝܕܗ. ²ܘܐܚܕܗ
ܠܬܢܝܢܐ: ܗܘ ܚܘܝܐ: ܗܘ ܩܕܡܝܐ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܛܥܝܢܐ
ܘܣܛܢܐ: ܗܘ ܕܐܛܥܝ ܠܟܠܗ̇ ܬܐܒܝܠ. ܘܐܣܪܗ ܐܠܦ
ܫܢܝܢ: ³ܘܐܪܡܝܗ ܒܬܗܘܡܐ. ܘܐܚܕ ܘܚܬܡ ܠܥܠ ܡܢܗ.
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܛܥܐ ܬܘܒ ܠܥܡ̈ܡܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܗܠܝܢ
ܐܠܦܐ ܫܢܝܢ. ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܙܕܩ ܕܢܫܬܪܐ ܩܠܝܠ ܙܒܢܐ. ⁴ܘܚܙܝܬ
ܟܘܪܣܘܬܐ ܘܝܬܒܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܕܝܢܐ ܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ
ܢܦܫܬܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܦܣܩܝ ܡܛܠ ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ:
ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܗܠܝܢ ܐܢܫܝܢ ܕܠܐ ܣܓܕܘ ܠܗ ܠܚܝܘܬ
ܐ ܘܠܐ ܠܨܠܡܐ ܕܝܠܗ̇: ܘܠܐ ܢܣܒܘ ܪܘܫܡܐ ܥܠ ܒܝܬ
ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܥܠ ܐܝܕܗܘܢ: ܘܚܝܘ ܘܐܡܠܟܘ ܥܡ ܡܫܝܚܐ
ܗܠܝܢ ܐܠܦܐ ܫܢܝܢ. ⁵ܗܕܐ ܗܝ ܩܝܡܬܐ ܗܝ
ܩܕܡܝܬܐ. ⁶ܛܘܒܝܗ ܗܘ ܘܩܕܝܫܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܢܬܐ
ܒܩܝܡܬܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ. ܥܠ ܗܠܝܢ ܡܘܬܐ ܬܢܝܢܐ ܠܐ ܐܝܬ
ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܟܗܢܐ ܕܐܠܗܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܕܝܠܗ: ܘܢܡܠܟܘܢ ܥܡܗ ܗܠܝܢ ܐܠܦܐ ܫܢܝܢ.
ܘܡܐ ܕܫܠܡ̈ܝ ܗܠܝܢ ܐܠܦܐ ܫܢܝܢ. ܢܫܬܪܐ ܗܘ
ܣܛܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܘܪܐ ܕܝܠܗ. ⁸ܘܢܦܘܩ ܠܡܛܥܝܘ
ܠܥܡ̈ܡܐ: ܠܗܠܝܢ ܕܒܐܪܒܥ ܦܢܝܬܗ ܕܐܪܥܐ: ܠܓܘܓ

ܘܠܡܓܘܓ. ܠܡܟܢܫܘ ܐܢܘܢ ܠܩܪܒܐ. ܗܠܝܢ ܕܡܢܝܢܐ
ܕܝܠܗܘܢ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܝܡܐ. ⁹ܘܣܠܩܘ ܥܠ ܦܬܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ:
ܘܚܕܪܘܗ̇ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܚܒܝܒܬܐ.
ܘܢܚܬܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܟܠܬ ܐܢܘܢ.
¹⁰ܘܐܟܠܩܪܨܐ ܗܘ ܕܐܛܥܝ ܐܢܘܢ. ܐܬܐܪܡܝ ܒܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ
ܘܕܟܒܪܝܬܐ: ܐܝܟܐ ܕܐܦ ܗܘ ܚܝܘܬܐ ܗܢܐ. ܘܗܘ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ.
ܘܢܬܫܢܩܘܢ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܠܥܠܡ̈ܝܢ ܕܥܠܡ̈ܝܢ. ¹¹ܘܚܙܝܬ
ܬܪܘܢܘܣ ܪܒܐ ܚܘܪܐ. ܘܠܗܘ ܕܝܬܒ ܠܥܠ ܡܢܗ ܗܘ
ܕܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܥܪܩܬ ܐܪܥܐ ܘܫܡܝܐ: ܘܕܘܟܬܐ ܠܗܘܢ ܠܐ
ܐܫܬܟܚܬ ܠܗܘܢ. ¹²ܘܚܙܝܬ ܠܡ̈ܝܬܐ ܪ̈ܘܪܒܐ ܘܙܥܘܪ̈ܐ ܟܕ
ܩܝܡܝܢ ܩܕܡ ܬܪܘܢܘܣ. ܘܟܬܒܐ ܐܬܦܬܚܘ: ܘܐܚܪܢܐ ܟܬܒܐ
ܐܬܦܬܚ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܚܝܐ. ܘܐܬܕܝܢܘ ܡ̈ܝܬܐ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ. ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗܘܢ. ¹³ܘܝܗܒ ܝܡܐ
ܡ̈ܝܬܐ ܗܠܝܢ ܕܒܗ: ܘܡܘܬܐ ܘܫܝܘܠ ܝܗܒܘ ܡ̈ܝܬܐ ܗܠܝܢ
ܕܒܗܘܢ. ܘܐܬܕܝܢܘ ܟܠ ܚܕ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗܘܢ. ¹⁴ܘܡܘܬܐ
ܘܫܝܘܠ ܐܬܐܪܡܝܘ ܒܗ̇ܝ ܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ. ܗܢܘ ܡܘܬܐ ܬܢܝܢܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܝܡܬܐ ܗܝ ܕܢܘܪܐ. ¹⁵ܘܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܐܫܬܟܚ
ܟܬܝܒ ܕܚܝܐ ܒܗ̇: ܐܬܐܪܡܝ ܒܝܡܬܐ ܗܝ ܕܢܘܪܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܐ ܀

¹ܘܚܙܝܬ ܫܡܝܐ ܚܕܬܐ ܘܐܪܥܐ ܚܕܬܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܩܕܡܝܐ
ܫܡܝܐ: ܘܐܪܥܐ ܩܕܡܝܬܐ ܐܙܠܘ. ܘܝܡܐ ܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܬܘܒ.
²ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܩܕܝܫܬܐ ܐܘܪܫܠܡ ܚܕܬܐ ܚܙܝܬ. ܟܕ ܢܚܬܐ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܟܕ ܡܛܝܒܐ ܐܝܟ ܟܠܬܐ ܡܨܒܬܐ
ܠܓܒܪܐ ܕܝܠܗ̇. ³ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܗܐ
ܡܫܟܢܐ ܕܐܠܗܐ ܥܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܫܪܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܥܡܐ
ܕܝܠܗ ܢܗܘܘܢ. ܘܗܘ ܐܠܗܐ ܥܡܗܘܢ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ.
⁴ܘܢܠܘܫ ܟܠ ܕܡܥܬܐ ܡܢ ܥܝܢ̈ܐ ܕܝܠܗܘܢ: ܘܡܘܬܐ ܠܐ ܢܗܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܫܬܡܥ ܒܟܝ ܬܘܒ. ܘܩܠܐ ܐܘܡܢܐ ܕܟܠ ܐܘܡܢܘܬܐ. ܠܐ
ܢܫܬܟܚ ܒܟܝ ܬܘܒ. 23 ܘܢܘܗܪܐ ܕܫܪܓܐ ܠܐ ܢܬܚܙܐ ܒܟܝ.
ܘܩܠܐ ܕܚܬܢܐ ܘܕܟܠܬܐ: ܠܐ ܢܫܬܡܥ ܒܟܝ ܬܘܒ. ܡܛܠ
ܕܬܓܪܝܟܝ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܐܪܥܐ: ܡܛܠ
ܕܒܚܪܫܘܬܐ ܕܝܠܟܝ ܐܬܛܥܝܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. 24 ܘܒܗ
ܕܡܐ ܕܢܒܝܐ ܘܕܩܕܝܫܐ ܐܫܬܟܚ: ܘܕܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܐܬܩܛܠܘ
ܥܠ ܐܪܥܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܛ ܀

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
ܒܫܡܝܐ. ܕܐܡܪܝܢ. ܗܠܠܘܝܗ. ܦܘܪܩܢܐ ܘܚܝܠܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ.
ܘܐܝܩܪܐ ܠܐܠܗܐ ܕܝܠܢ. 2 ܡܛܠ ܕܫܪܝܪܝܢ ܘܟܐܢܝܢ ܕܝܢܘܗܝ
ܕܝܠܗ. ܡܛܠ ܕܕܢ ܠܙܢܝܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ. ܗܝ ܐܝܕܐ ܕܚܒܠܬ
ܠܐܪܥܐ ܒܙܢܝܘܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܬܒܥ ܠܕܡܐ ܕܥܒܕܘܗܝ ܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܝܠܗ. 3 ܘܬܢܝܢ ܐܡܪܘ ܗܠܠܘܝܗ: ܘܬܢܢܐ ܕܝܠܗ ܣܠܩ
ܗܘܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. 4 ܘܢܦܠܘ ܗܠܝܢ ܩܫܝܫܐ ܥܣܪܝܢ
ܘܐܪܒܥܐ. ܘܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ: ܘܣܓܕܘ ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܝܬܒ
ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܐܡܝܢ. ܗܠܠܘܝܗ. 5 ܘܩܠܐ ܢܦܩ
ܡܢ ܬܪܘܢܘܣ ܘܐܡܪ. ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ
ܕܝܠܗ: ܘܗܢܘܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. ܙܥܘܪܐ ܘܪܘܪܒܐ. 6 ܘܫܡܥܬ
ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ
ܕܪܥܡܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܐܡܪܝܢ. ܗܠܠܘܝܗ. ܡܛܠ ܕܐܡܠܟ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. 7 ܢܚܕܐ ܘܢܪܘܙ.
ܘܢܬܠ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܗ: ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܡܫܬܘܬܐ ܕܗܘ
ܐܡܪܐ: ܘܐܬܛܝܒܬ ܐܢܬܬܗ ܗܝ ܕܝܠܗ. 8 ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ
ܕܬܬܥܛܦ ܒܘܨܐ ܢܗܝܪܐ ܘܕܟܝܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܒܘܨܐ:
ܬܪܝܨܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܐܝܬܘܗܝ. 9 ܘܐܡܪ ܠܝ ܟܬܘܒ. ܛܘܒܝܗܘܢ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܡܫܬܘܬܐ ܕܚܫܡܝܬܗ ܕܐܡܪܐ ܩܪܝܢ. ܘܐܡܪ
ܠܝ. ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܕܝܠܗ ܫܪܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܝܗܝܢ.

10 ܘܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܠܗ ܠܡܣܓܕ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܝ
ܚܙܝ. ܠܐ. ܟܢܬܟ ܕܝܠܟ ܐܢܐ ܘܕܐܚܝܟ ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ. ܠܐܠܗܐ ܣܓܘܕ. ܗܝ ܓܝܪ ܣܗܕܘܬܗ
ܕܝܫܘܥ ܐܝܬܝܗ: ܗܘ ܪܘܚܐ ܕܢܒܝܘܬܐ. 11 ܘܚܙܝܬ ܠܫܡܝܐ
ܕܦܬܝܚ: ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ ܚܘܪܐ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ
ܡܬܩܪܐ: ܡܗܝܡܢܐ ܘܫܪܝܪܐ. ܘܒܟܐܢܘܬܐ ܕܐܢ ܘܡܩܪܒ.
12 ܥܝܢܘܗܝ ܕܝܢ ܒܠܗܝܒܢ ܐܝܟ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܥܠ
ܪܫܗ ܕܝܠܗ ܬܐܓܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܡܗܐ ܕܟܬܝܒܝܢ
ܘܫܡܐ ܕܟܬܝܒ. ܠܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ: ܐܠܐ ܐܢ ܗܘ.
13 ܘܥܛܝܦ ܡܐܢܐ ܕܙܠܝܚ ܒܕܡܐ. ܘܡܬܩܪܐ ܫܡܗ ܕܝܠܗ
ܗܘ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. 14 ܘܗܠܝܢ ܦܠܚܘܬܐ ܕܒܫܡܝܐ
ܢܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܟܫܐ ܚܘܪܐ: ܕܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘܫ
ܕܒܘܨܐ ܕܟܝܐ ܚܘܪܐ. 15 ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܕܝܠܗ ܢܦܩ ܣܝܦܐ
ܚܪܝܦܐ ܕܬܪܝܢ ܦܘܡܘܗܝ: ܐܝܟܢܐ ܕܒܗ ܢܡܚܐ ܠܥܡܡܐ.
ܘܗܘ ܢܪܥܐ ܠܥܡܡܐ ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܗܘ ܕܐܫ
ܡܥܨܪܬܐ ܕܚܡܪܐ ܕܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. 16 ܘܐܝܬ ܠܗ
ܥܠ ܡܐܢܐ ܘܥܠ ܥܛܡܗ ܕܝܠܗ ܫܡܐ ܕܟܬܝܒ ܡܠܟܐ
ܕܡܠܟܐ ܘܡܪܐ ܕܡܪܘܬܐ. 17 ܘܚܙܝܬ ܡܠܐܟܐ ܚܕ ܩܐܡ
ܒܫܡܫܐ: ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ ܟܕ ܐܡܪ: ܠܦܪܚܬܐ ܟܠܗܝܢ
ܕܦܪܚܢ ܒܦܠܓܗ ܫܡܝܐ. ܬܘ ܐܬܟܢܫܘ ܠܚܫܡܝܬܐ
ܗܝ ܪܒܬܐ ܕܐܠܗܐ. 18 ܐܝܟܢܐ ܕܬܐܟܠܘܢ ܒܣܪܐ ܕܡܠܟܐ
ܘܒܣܪܐ ܕܪܝܫܝ ܐܠܦܐ. ܘܒܣܪܐ ܕܚܝܠܬܢܐ: ܘܒܣܪܐ
ܕܪܟܫܐ ܘܕܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܒܣܪܐ ܕܟܠܗܘܢ
ܚܐܪܐ ܘܥܒܕܐ: ܘܕܙܥܘܪܐ ܘܕܪܘܪܒܐ. 19 ܘܚܙܝܬ ܠܗ
ܚܝܘܬܐ ܘܠܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܘܠܦܠܚܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ
ܕܟܢܝܫܝܢ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ: ܥܡ ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܣܘܣܝܐ
ܘܥܡ ܦܠܚܘܬܐ ܕܝܠܗ. 20 ܘܐܬܬܨܝܕ ܗܘ ܚܝܘܬܐ ܘܥܡܗ
ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܕܥܒܕ. ܗܘ ܕܥܒܕ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܩܕܡܘܗܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܪܒܐ ܘܬܡܝܗܐ ܐܢܘܢ ܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ
ܐܚܝܕ ܟܠ. ܟܐܢܬܐ ܘܫܪܝܪܬܐ ܐܘܪ̈ܚܬܐ ܕܝܠܟ ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
4 ܡܢܘ ܠܐ ܢܕܚܠ ܠܟ ܡܪܝܐ: ܘܢܫܒܚ ܠܫܡܐ ܕܝܠܟ:
ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝܟ ܚܣܝܐ ܐܢܬ ܘܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ
ܢܐܬܘܢ ܘܢܣܓܕܘܢ ܩܕܡܝܟ. ܡܛܠ ܕܬܪ̈ܝܨܘܬܐ ܕܝܠܟ
ܐܬܓܠܝܘ: 5 ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܙܝܬ. ܘܐܬܦܬܚ ܗܝܟܠܐ
ܕܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܒܫܡܝܐ. 6 ܘܢܦܩܘ ܫܒܥܐ ܡܠ
ܐܟܐ ܗܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܒܥ ܡܚܘ̈ܢ. ܡܢ ܗܝܟܠܐ.
ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܠܒܝܫܝܢ ܟܬܢܐ ܕܟܝܐ ܢܗܝܪܐ. ܘܐܣܝܪܝܢ ܥܠ
ܚܕܝܐ ܕܝܠܗܘܢ ܐܣܪ̈ܐ ܕܕܗܒܐ. 7 ܘܚܕܐ ܡܢ ܐܪܒܥ ܚܝ̈ܘܬܐ:
ܝܗܒܬ ܠܫܒܥܐ ܡܠܐܟܐ. ܫܒܥ ܙܠܦܐ ܕܕܗܒܐ:
ܕܡܠܝܢ ܡܢ ܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ.
8 ܘܐܬܡܠܝ ܗܝܟܠܐ ܡܢ ܬܢܢܐ ܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܢ
ܚܝܠܗ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܥܠ ܠܗܝܟܠܐ: ܥܕܡܐ
ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܫܒܥ ܡܚܘ̈ܢ ܕܫܒܥܐ ܡܠܐܟܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܘ ❖

1 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܕܐܡܪ ܠܫܒܥܐ ܡܠܐܟܐ: ܐܙܠܘ
ܐܫܕܘ ܠܫܒܥܐ ܗܠܝܢ ܙܠܦ̈ܐ ܕܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܐܪܥܐ.
2 ܘܐܙܠ ܗܘ ܩܕܡܝܐ: ܘܐܫܕ ܙܠܦܐ ܕܝܠܗ ܒܐܪܥܐ.
ܘܗܘܐ ܫܘܚܢܐ ܒܝܫܐ ܘܟܐܒܐ: ܥܠ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܠܪܘܫܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ: ܘܠܗܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ
ܠܨܠܡܐ ܕܝܠܗ. 3 ܘܗܘ ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܐܫܕ ܠܙܠܦܐ
ܕܝܠܗ ܒܝܡܐ: ܘܗܘܐ ܕܡܐ ܐܝܟ ܕܡܝܬܐ: ܘܟܠ ܢܦܫܐ ܕܚܝܐ
ܡܝܬܬ ܗܠܝܢ ܕܒܝܡܐ. 4 ܘܗܘ ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܐܫܕ
ܠܙܠܦܐ ܕܝܠܗ ܒܢܗܪ̈ܘܬܐ ܘܒܡܒܘܥ̈ܐ ܕܡܝ̈ܐ: ܘܗܘܘ ܕܡܐ.
5 ܘܫܡܥܬ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܝ̈ܐ ܕܐܡܪ. ܙܕܝܩܐ ܐܢܬ ܗܘ ܕܐܝܬܝܟ
ܘܕܐܝܬܝܟ ܗܘܝܬ. ܘܚܣܝܐ: ܡܛܠ ܕܗܠܝܢ ܕܢܬ.

6 ܡܛܠ ܕܕܡܐ ܕܩܕܝ̈ܫܐ ܘܕܢܒܝ̈ܐ ܐܫܕܘ: ܘܕܡܐ ܠܗܘܢ ܝܗܒܬ
ܠܡܫܬܐ. ܕܫܘܝܢ ܐܢܘܢ. 7 ܘܫܡܥܬ ܠܡܕܒܚܐ ܕܐܡܪ.
ܐܝܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ: ܫܪܝܪܐ ܗܘ ܘܟܐܢܐ ܕܝܢܐ
ܕܝܠܟ. 8 ܘܗܘ ܐܪܒܥܝܐ ܐܫܕ ܠܙܠܦܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܫܡܫܐ:
ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܠܡܚܡܡܘ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܒܢܘܪܐ. 9 ܘܐܬܚܡܡܘ
ܗܢܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܚܘܡܐ ܪܒܐ. ܘܓܕܦܘ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܫܡܐ
ܕܐܠܗܐ: ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܡܚܘ̈ܬܐ ܗܠܝܢ:
ܘܠܐ ܐܬܬܘܝܘ ܠܡܬܠ ܠܗ ܫܘܒܚܐ. 10 ܘܗܘ ܚܡܝܫܝܐ ܐܫܕ
ܠܙܠܦܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ. ܘܗܘܬ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܝܠܗ ܚܫܘܟܬܐ: ܘܡܠܥܣܝܢ ܗܘܘ ܠܫܢ̈ܝܗܘܢ
ܕܝܠܗܘܢ. ܡܢ ܟܐܒܐ. 11 ܘܓܕܦܘ ܠܐܠܗܐ ܕܫܡܝܐ ܡܢ
ܟܐܒܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܡܢ ܫܘܚܢ̈ܐ ܕܝܠܗܘܢ: ܘܠܐ ܐܬܬܘܝܘ ܡܢ
ܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܗܘܢ. 12 ܘܗܘ ܫܬܝܬܝܐ ܐܫܕ ܠܙܠܦܐ ܕܝܠܗ
ܥܠ ܢܗܪܐ ܗܘ ܪܒܐ ܦܪܬ. ܘܝܒܫܘ ܡܝ̈ܐ ܕܝܠܗ. ܐܝܟܢܐ
ܕܬܬܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܕܡ̈ܠܟܐ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ.
13 ܘܚܙܝܬ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܬܢܝܢܐ: ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܕܗܘ ܚܝܘ
ܬܐ: ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܕܗܘ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ: ܪ̈ܘܚܐ ܬܠܬ
ܛܢ̈ܦܬܐ. ܐܝܟ ܐܘܪ̈ܕܥܐ. 14 ܐܝܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܪ̈ܘܚܐ ܕܫ̈ܐܕܐ
ܕܥܒܕܝܢ ܐܬ̈ܘܬܐ: ܗܠܝܢ ܕܢܦܩܢ ܥܠ ܡ̈ܠܟܐ ܕܬܒܝܠܬܐ
ܟܠܗ ܠܡܟܢܫܘ ܐܢܘܢ. ܠܩܪܒܐ ܕܝܘܡܐ ܗܘ ܪܒܐ ܕܐܠܗܐ
ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. 15 ܗܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ
ܗܘ ܕܥܝܪ ܘܢܛܪ ܢܚ̈ܬܘܗܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܥܪܛܠܝܐ ܢܗܠܟ:
ܘܢܚܙܘܢ ܒܗܬܬܐ ܕܝܠܗ. 16 ܘܟܢܫܘ ܐܢܘܢ ܠܕܘܟܬܐ ܗܝ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܒܪܐܝܬ ܐܪܡܓܕܘܢ. 17 ܘܗܘ ܫܒܝܥܝܐ ܐܫܕ
ܠܙܠܦܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܐܪ. ܘܢܦܩ ܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܡܢ
ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܡܪ: ܗܘܬ. 18 ܘܗܘܘ ܒܪ̈ܩܐ ܘܪ̈ܥܡܐ ܘܩܠ̈ܐ
ܘܙܘܥܐ ܗܘܐ ܪܒܐ. ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ. ܡܢ ܕܗܘܘ ܒܢܝ̈ܢܫܐ
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܙܘܥܐ: ܗܟܢܐ ܪܒܐ. 19 ܘܗܘܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܡܚܘܢܝܬܐ ܣܓܝܐܐ ܡܙܡܪܝܢ ܒܟܢܪܝܗܘܢ. ܘܡܙܡܪ ܗܘܝܢ
ܐܝܟ ܙܡܝܪܬܐ ܚܕܬܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ
ܠܡܐܠܦܗ ܠܬܫܒܘܚܬܐ: ܐܠܐ ܐܢ ܗܠܝܢ ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ
ܘܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ: ܗܠܝܢ ܐܙܕܒܢܘ ܡܢ ܐܪܥܐ. 4 ܗܠܝܢ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܠܝܢ ܕܥܡ ܢܫܐ ܠܐ ܐܬܛܘܫܘ. ܒܬܘܠܐ ܓܝܪ
ܐܝܬܝܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܠܝܢ ܕܢܩܝܦܝܢ ܠܐܡܪܐ
ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ: ܗܠܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܙܕܒܢܘ. ܡܢ ܒܝܢܬܐ
ܪܫܝܬܐ ܠܐܠܗܐ ܘܠܐܡܪܐ. 5 ܘܒܦܘܡܗܘܢ ܕܝܠܗܘܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬ
ܕܓܠܘܬܐ. ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗܘܢ. 6 ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܢܐ
ܡܠܐܟܐ ܟܕ ܦܪܚ ܒܫܡܝܐ: ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܘܢܓܠܝܘܢ
ܕܠܥܠܡ. ܠܡܣܒܪܘ ܠܗܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܥܠ
ܟܠ ܐܘܡܐ ܘܫܪܒܐ ܘܠܫܢܐ ܘܥܡܐ. 7 ܕܐܡܪ ܒܩܠܐ ܪܡܐ.
ܕܚܠܘ ܠܐܠܗܐ ܘܗܒܘ ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܬ
ܫܥܬܐ ܕܕܝܢܐ ܕܝܠܗ. ܘܣܓܘܕܘ ܠܗܘ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ
ܘܐܪܥܐ: ܘܝܡܡܐ ܘܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. 8 ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܬܢܝܢܐ
ܢܦܩ ܒܬܪܗ ܟܕ ܐܡܪ. ܢܦܠܬ ܢܦܠܬ ܒܒܠ ܗܝ ܪܒܬܐ:
ܗܝ ܕܡܢ ܚܡܪܐ ܕܚܡܬܐ ܕܙܢܝܘܬܗ ܐܫܩܝܬ ܠܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ. 9 ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܦܩ ܒܬܪܗܘܢ ܟܕ ܐܡܪ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ: ܐܢ ܐܢܫ ܣܓܕ ܠܚܝܘܬܐ ܘܠܨܠܡܗ
ܕܝܠܗ: ܘܢܣܒ ܪܘܫܡܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܐܘ ܥܠ
ܐܝܕܗ ܕܝܠܗ: 10 ܐܦ ܗܘ ܢܫܬܐ ܡܢ ܚܡܪܐ ܕܚܡܬܐ ܕܐܠܗܐ:
ܗܘ ܕܡܙܝܓ ܐܡܙܝܓܘ ܒܟܣܐ ܕܪܘܓܙܐ ܕܝܠܗ. ܘܢܬܫܢܩ
ܒܢܘܪܐ ܘܒܟܒܪܝܬܐ. ܩܕܡ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܩܕܡ ܐܡܪܐ.
11 ܘܬܢܢܐ ܕܬܫܢܝܩܗܘܢ: ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܣܠܩ.
ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܝܚܐ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ: ܠܗܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ
ܠܚܝܘܬܐ ܘܠܨܠܡܗ ܕܝܠܗ. 12 ܗܪܟܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ
ܕܩܕܝܫܐ ܐܝܬܝܗ: ܗܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ ܠܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ
ܘܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ. 13 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ

ܛܘܒ ܠܡܝܬܐ ܐܝܠܝܢ ܗܠܝܢ ܕܒܡܪܝܐ ܡܝܬܝܢ. ܡܢ
ܗܫܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܪܘܚܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܢܝܚܘܢ ܡܢ ܥܡܠܝ
ܕܝܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܢܩܦܝܢ ܥܡܗܘܢ
14 ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܥܢܢܐ ܚܘܪܬܐ. ܘܥܠ ܥܢܢܐ ܝܬܒ: ܕܕܡܐ
ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ: ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܠ ܪܝܫܐ ܕܝܠܗ ܟܠܝܠܐ
ܕܕܗܒܐ: ܘܒܐܝܕܗ ܕܝܠܗ ܡܓܠܐ ܚܪܝܦܬܐ. 15 ܘܐܚܪܢܐ
ܡܠܐܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܟܕ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܗܘ
ܕܝܬܒ ܥܠ ܥܢܢܐ: 16 ܘܐܪܡܝ ܡܓܠܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ
ܘܐܬܚܨܕܬ ܐܪܥܐ. 17 ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܗܘ
ܕܒܫܡܝܐ: ܕܐܝܬ ܐܦ ܠܗ ܡܓܠܐ ܚܪܝܦܬܐ: 18 ܘܐܚܪܢܐ
ܡܠܐܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ
ܢܘܪܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܓܠܐ
ܚܪܝܦܬܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܫܕܪ ܠܡܓܠܐ ܕܝܠܟ ܗܝ ܚܪܝܦܬܐ
ܘܩܛܘܦ ܠܣܓܘܠܐ ܕܟܪܡܗ ܕܐܪܥܐ: ܡܛܠ ܕܐܬܒܫܠ
ܥܢܒܘܗܝ ܕܐܪܥܐ. 19 ܘܐܪܡܝ ܡܠܐܟܐ ܠܡܓܠܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ
ܘܩܛܦ ܠܟܪܡܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܪܡܝ ܒܡܥܨܪܬܐ ܕܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܗܝ ܪܒܬܐ. 20 ܘܐܬܕܝܫܬ ܗܝ ܡܥܨܪܬܐ ܒܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܘܢܦܩ: ܡܢ ܐܣܛܕܘܬܐ ܐܠܦ ܘܫܬ ܡܐܐ ❊

ܩܦܠܐܘܢ ❊ ܝܗ ❊

1 ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܬܐ ܐܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܪܒܬܐ ܘܬܡܝܗܬܐ. ܡܠܐܟܐ
ܫܒܥܐ. ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܚܘܬܐ ܫܒܥ. ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܬܐ
ܡܛܠ ܕܒܗܝܢ ܐܫܬܠܡܬ ܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ. 2 ܘܚܙܝܬ ܐܝܟ
ܝܡܐ ܕܙܓܘܓܝܬܐ. ܕܚܠܝܛܐ ܒܢܘܪܐ: ܘܠܗܠܝܢ ܕܙܟܘ ܡܢ
ܗܝ ܚܝܘܬܐ ܘܡܢ ܨܠܡܐ ܕܝܠܗ: ܘܡܢ ܡܢܝܢܐ ܕܫܡܐ
ܕܝܠܗ. ܟܕ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܝܡܐ ܕܙܓܘܓܝܬܐ: ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ
ܩܝܬܪܘܣܝܗܘܢ ܕܐܠܗܐ. 3 ܘܡܫܒܚܝܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܡܘܫܐ
ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܙܪܥܐ ܕܝܠܗ̇. ܗܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ ܠܦܘܩܕܢܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ: ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ: 18 ܘܩܡ ܥܠ
ܚܠܐ ܕܝܡܐ.

ܦܨܠܐ ܀ ܝܓ ܀

1 ܘܚܙܝܬ ܕܣܠܩܐ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܝܡܐ: ܕܐܝܬ ܠܗ̇.
ܩܪܢܬܐ ܥܣܪ: ܘܪܫܐ ܫܒܥܐ. ܘܥܠ ܩܪܢܬܐ ܕܝܠܗ̇ ܥܣܪܐ
ܬܐܓܝܢ. ܘܥܠ ܪܫܐ ܕܝܠܗ̇ ܫܡܗܐ ܕܓܘܕܦܐ. 2 ܘܚܝܘܬܐ
ܗܝ ܕܚܙܝܬ: ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܕܡܝܐ ܠܢܡܪܐ. ܘܪܓܠܝ
ܗ̇. ܐܝܟ ܕܕܒܐ. ܘܦܘܡܐ ܕܝܠܗ̇ ܐܝܟ ܦܘܡܐ ܕܐܪܝܘܬܐ
ܘܝܗܒ ܠܗ̇ ܗܘ ܬܢܝܢܐ. ܠܚܝܠܐ ܕܝܠܗ ܘܠܬܪܘܢܘܣ
ܕܝܠܗ. ܘܫܘܠܛܢܐ ܪܒܐ. 3 ܘܚܕ ܡܢ ܪܫܐ ܕܝܠܗ̇ ܐܝܟ
ܢܟܝܣ ܠܡܘܬܐ. ܘܡܚܘܬܐ ܕܡܘܬܐ ܕܝܠܗ̇ ܐܬܐܣܝܬ.
ܘܐܬܕܡܪܬ ܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ ܒܬܪܗ̇ ܗܝ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ. 4 ܘܣܓܕܘ
ܠܬܢܝܢܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ ܠܗ̇ ܠܚܝܘܬܐ ܗܕܐ
ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܫܘܐ ܠܡܬܕܡܝܘ ܠܗ̇. 5 ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ̇ ܦܘܡܐ
ܕܡܡܠܠ ܪܘܪܒܬܐ ܘܓܘܕܦܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ̇ ܫܘܠܛܢܐ
ܠܡܥܒܕ ܝܪܚܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ. 6 ܘܦܬܚܬ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗ̇
ܒܓܘܕܦܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: ܠܡܓܕܦܘ ܒܫܡܗ ܕܝܠܗ
ܘܒܡܫܪܝܬܗ: ܠܗܠܝܢ ܕܒܫܡܝܐ ܫܪܝܢ. 7 ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ̇
ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠ ܫܪܒܬܐ ܘܥܡܐ ܘܠܫܢܐ ܘܐܘܡܬܐ.
ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ̇ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܡ ܩܕܝܫܐ ܠܡܙܟܝܘ
ܐܢܘܢ. 8 ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܗ̇ ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ
ܐܪܥܐ. ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܟܬܝܒ ܫܡܐ ܕܝܠܗܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܚܝܐ:
ܕܐܡܪܐ ܗܘ ܢܟܝܣܐ: ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. 9 ܐܢ ܐܢܫ ܐܝܬ
ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ. 10 ܐܢ ܠܫܒܝܐ ܡܘܒܠ: ܠܫܒܝܐ ܐܙܠ.
ܐܢ ܐܢܫ ܒܣܝܦܐ ܩܛܠ: ܙܕܩ ܠܗ ܕܒܣܝܦܐ ܢܬܩܛܠ.
ܗܪܟܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. 11 ܘܚܙܝܬ
ܚܝܘܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܕܣܠܩܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ̇

ܩܪܢܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܕܡܝܢ ܠܕܐܡܪܐ. ܘܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܐܝܟ ܬܢܝܢܐ.
12 ܘܫܘܠܛܢܐ ܟܠܗ ܕܗ̇ܝ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ. ܥܒܕܐ
ܗܘܬ ܩܕܡܝܗ̇. ܘܥܒܕܐ ܗܘܬ ܠܐܪܥܐ ܘܠܥܡܘܪܝܗ̇ ܕܒܗ̇
ܕܢܣܓܕܘܢ: ܐܝܟܢܐ ܕܢܣܓܕܘܢ ܠܗ̇ ܠܚܝܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ.
ܗܝ ܕܐܬܐܣܝܬ ܡܚܘܬܐ ܕܡܘܬܐ ܕܝܠܗ̇. 13 ܘܥܒܕܐ ܐܬܘܬܐ
ܪܘܪܒܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܢܘܪܐ ܬܥܒܕ ܠܡܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ
ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. 14 ܘܡܛܥܝܐ ܠܗܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ
ܐܪܥܐ: ܠܡܥܒܕ ܨܠܡܐ ܠܗ̇ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ: ܗܘ ܕܐܝܬ
ܗܘܐ ܠܗ ܡܚܘܬܐ ܕܣܝܦܐ ܘܚܝܐ. 15 ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ
ܠܡܬܠ ܪܘܚܐ ܠܨܠܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ. ܘܢܥܒܕ ܕܟܠܗܘܢ
ܗܠܝܢ ܕܐܢ ܠܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܗ ܠܨܠܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ
ܢܬܩܛܠܘܢ. 16 ܘܢܥܒܕ ܠܟܠܗܘܢ ܙܥܘܪܐ ܘܪܘܪܒܐ:
ܘܠܥܬܝܪܐ ܘܠܡܣܟܢܐ. ܘܠܥܒܕܐ ܚܐܪܐ ܘܠܥܒܕܐ ܐܝܟܢܐ
ܕܢܬܠܘܢ ܠܗܘܢ ܪܘܫܡܐ ܥܠ ܐܝܕܐ ܕܝܡܝܢܗܘܢ ܘܒܥܝܢܐ: ܐܘ
ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ. 17 ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܫܟܚ ܢܙܒܢ
ܘܢܙܒܢ: ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܫܡܐ ܕܫܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ:
ܐܘ ܡܢܝܢܐ ܕܫܡܐ ܕܝܠܗ. 18 ܗܪܟܐ ܚܟܡܬܐ ܐܝܬܝܗ̇. ܗܘ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܗܘܢܐ. ܢܚܫܘܒ ܠܡܢܝܢܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬܐ ܚܕܐ.
ܡܢܝܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܢܫܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܡܢܝܢܐ ܕܝܠܗ ܐܝܬܘܗܝ
ܫܬ ܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܫܬ ܀

ܦܨܠܐ ܀ ܝܕ ܀

1 ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܗܘ ܐܡܪܐ ܩܐܡ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ.
ܘܥܡܗ ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ: ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܫܡܐ ܕܝܠܗ ܘܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ: ܟܬܝܒ ܥܠ ܒܝܬ
ܥܝܢܝܗܘܢ. 2 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ
ܣܓܝܐܐ: ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܕܪܥܡܐ ܪܒܐ. ܘܩܠܐ ܗܘ ܕܫܡܥܬ: ܐܝܟ
ܕܩܝܬܪܘܕܐ ܕܢܩܫܝܢ ܒܩܝܬܪܐ ܕܝܠܗܘܢ. 3 ܘܡܫܒܚܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܬܪܝܢܐ ܐܙܠ. ܗܐ ܘܝ ܬܠܝܬܝܐ ܐܬܐ ܥܓܠ. 15 ܘܗܘ
ܡܠܐܟܐ ܫܒܝܥܝܐ ܙܥܩ: ܘܗܘܘ ܩܠܐ ܪܘܪܒܐ ܕܐܡܪܝܢ:
ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܠܡܐ ܕܡܪܢ ܕܝܠܢ ܘܕܡܫܝܚܗ ܕܝܠܗ.
ܘܢܡܠܟ ܠܥܠܡܝ ܥܠܡܝܢ. 16 ܘܗܢܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ
ܩܫܝܫܐ: ܗܠܝܢ ܕܩܕܡ ܬܪܘܢܘܣ ܕܐܠܗܐ ܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ
ܥܠ ܟܘܪܣܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܢܦܠܘ ܥܠ ܦܪ̈ܨܘܦܐ ܕܝܠܗܘܢ.
ܘܣܓܕܘ ܠܐܠܗܐ. 17 ܟܕ ܐܡܪܝܢ: ܡܘܕܝܢ ܚܢܢ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܘܗܘ
ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܥܠ ܕܢܣܒܬ ܚܝܠܟ ܕܝܠܟ ܗܘ ܪܒܐ
ܘܐܡܠܟܬ: 18 ܘܥܡܡܐ ܪܓܙܘ: ܘܐܬܐ ܪܘܓܙܐ ܕܝܠܟ. ܘܙܒܢܐ
ܕܡܝܬܐ ܠܡܬܕܝܢܘ ܘܠܡܬܠ ܐܓܪܐ ܠܥܒܕܐ ܕܝܠܟ ܠܢܒܝܐ
ܘܠܩܕܝܫܐ: ܘܠܕܚܠܝܢ ܕܫܡܟ ܕܝܠܟ. ܠܙܥܘܪܐ
ܘܠܪܘܪܒܐ. ܘܠܡܚܒܠܘ ܠܗܠܝܢ ܕܡܚܒܠܝܢ ܠܐܪܥܐ.
19 ܘܐܬܦܬܚ ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܐܬܚܙܝܬ ܩܒܘܬܐ
ܕܕܝܬܩܐ ܕܝܠܗ ܒܗܝܟܠܗ. ܘܗܘܘ ܒܪܩܐ ܘܪܥܡܐ ܘܩܠܐ:
ܘܙܘܥܐ ܘܒܪܕܐ ܪܒܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܒ ܀

1 ܘܐܬܐ ܪܒܬܐ ܐܬܚܙܝܬ ܒܫܡܝܐ: ܐܢܬܬܐ ܕܠܒܝܫܐ ܫܡܫܐ:
ܘܣܗܪܐ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܗ̇ ܕܝܠܗ̇. ܘܥܠ ܪܫܗ̇ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܟܒܐ
ܬܪܥܣܪ. 2 ܘܟܕ ܒܒܛܢܐ ܐܝܬ ܠܗ̇. ܩܥܝܐ ܗܘܬ ܘܚܒܠܐ
ܘܡܫܬܢܩܐ ܠܡܐܠܕ. 3 ܘܐܬܚܙܝܬ ܐܚܪܬܐ ܐܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܗܐ
ܬܢܝܢܐ ܕܢܘܪܐ ܪܒܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪ̈ܫܐ ܫܒܥܐ. ܘܩܪ̈ܢܬܐ ܥܣܪ.
ܘܥܠ ܪ̈ܫܘܗܝ ܕܝܠܗ ܫܒܥܐ ܬܐܓܝܢ. 4 ܘܕܘܢܒܗ ܕܝܠܗ ܓܪܫ
ܠܬܘܠܬܐ ܕܟܘܟܒܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܪܡܝ ܐܢܘܢ ܠܐܪܥܐ. ܘܗܘ
ܬܢܝܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܩܕܡ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܗܝ ܕܥܬܝܕܐ ܠܡܐܠܕ
ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܬܝ ܕܝܠܕܐ ܢܐܟܘܠܝܘܗܝ ܠܒܪܐ ܕܝܠܗ̇. 5 ܘܝܠܕܬ
ܒܪܐ ܕܟܪܐ. ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܪܥܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ

ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܬܚܛܦ ܒܪܐ ܕܝܠܗ̇ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
ܘܠܘܬ ܬܪܘܢܘܣ ܕܝܠܗ. 6 ܘܗܝ ܐܢܬܬܐ ܥܪܩܬ ܠܡܕܒܪܐ
ܐܬܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ̇ ܕܘܟܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܝܟܐ
ܕܬܡܢ ܢܬܪܣܘܢܗ̇ ܝܘܡܬܐ ܐܠܦܐ ܘܡܐܬܝܢ ܘܫܬܝܢ. 7 ܘܗܘܐ
ܩܪܒܐ ܒܫܡܝܐ. ܡܝܟܐܝܠ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܝܠܗ ܠܡܩܪܒ
ܥܡ ܬܢܝܢܐ ܘܬܢܝܢܐ ܘܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ ܐܬܩܪܒܘ: 8 ܘܠܐ ܐܬܡܨܝܘ.
ܘܠܐ ܕܘܟܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܐܫܬܟܚܬ ܬܘܒ ܒܫܡܝܐ. 9 ܘܐܬܪܡܝ
ܗܘ ܬܢܝܢܐ ܪܒܐ: ܗܘ ܚܘܝܐ ܩܕܡܝܐ. ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ
ܐܟܠܩܪܨܐ ܘܣܛܢܐ. ܗܘ ܕܡܛܥܐ ܠܟܠܗ̇ ܬܐܒܝܠ ܟܠܗ̇.
ܐܬܪܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ. ܥܡܗ ܐܬܪܡܝܘ.
10 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܒܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܗܫܐ ܗܘܬ ܦܘܪܩܢܐ
ܘܚܝܠܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܢ: ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܡܫܝܚܗ
ܕܝܠܗ: ܡܛܠ ܕܐܬܪܡܝ ܗܘ ܩܛܪܓܢܐ ܕܐܚܝܢ ܕܝܠܢ:
ܗܘ ܕܡܩܛܪܓ ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܐܝܡܡܐ
ܘܠܠܝܐ: 11 ܘܗܢܘܢ ܙܟܐܘܗܝ ܡܛܠ ܕܡܗ ܕܐܡܪܐ
ܘܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ: ܘܠܐ ܐܚܒܘ ܠܢܦܫܐ
ܕܝܠܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. 12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܣܡܘ ܫܡܝܐ
ܘܗܢܘܢ ܕܒܗܘܢ ܫܪܝܢ. ܘܝ ܠܐܪܥܐ ܘܠܝܡܐ ܡܛܠ ܕܢܚܬ
ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܟܕ ܐܝܬ ܠܗ ܚܡܬܐ ܪܒܬܐ: ܟܕ ܝܕܥ
ܕܩܠܝܠ ܙܒܢܐ ܐܝܬ ܠܗ. 13 ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܬܢܝܢܐ ܕܐܬܪܡܝ
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܪܕܦ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ ܐܝܕܐ ܕܝܠܕܬ ܠܕܟܪܐ.
14 ܘܐܬܝܗܒܘ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ ܬܪܬܝܢ ܓܦܐ ܕܢܫܪܐ ܗܘ ܪܒܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܬܦܪܚ ܠܡܕܒܪܐ ܠܕܘܟܬܐ ܕܝܠܗ̇ ܐܝܟܐ ܕܡܬܬܪܣܝܐ
ܬܡܢ. ܥܕܢܐ ܘܥܕܢܝܢ ܘܦܠܓܘܬ ܥܕܢܐ: ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܚܘܝܐ.
15 ܘܐܪܡܝ ܗܘ ܚܘܝܐ ܡܢ ܦܘܡܗ. ܒܬܪܗ̇ ܕܐܢܬܬܐ ܡܝܐ ܐܝܟ
ܢܗܪܐ. ܐܝܟ ܕܢܥܒܕܝܗ̇ ܡܫܬܩܠܬܐ ܡܢ ܢܗܪܐ ܢܥܒܕ. 16 ܘܥܕܪܬ
ܐܪܥܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܘܦܬܚܬ ܐܪܥܐ ܦܘܡܗ̇ ܕܝܠܗ̇. 17 ܘܪܓܙ ܗܘ
ܬܢܝܢܐ ܥܠ ܐܢܬܬܐ: ܘܐܙܠ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܡ ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܒܥܐ ܪ̈ܥܡܐ ܩ̈ܠܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. 4 ܘܟܕ ܡܠܠܘ ܗܠܝܢ
ܫܒܥܐ ܪ̈ܥܡܐ ܡܛܐ ܗܘܝܬ ܠܡܟܬܒ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ
ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܚܬܘܡ ܗܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܪ̈ܥܡܐ.
ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܬܟܬܘܒ. 5 ܘܗܘ ܡܠܐܟܐ ܕܚܙܝܬ ܕܩܐܡ ܥܠ
ܝܡܐ ܘܥܠ ܐܪܥܐ: ܐܪܝܡ ܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܠܫܡܝܐ. 6 ܘܝܡܐ
ܒܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܗܘ ܕܒܪܐ ܠܫܡܝܐ
ܘܗܠܝܢ ܕܒܗ: ܘܠܐܪܥܐ ܘܠܗܠܝܢ [ܕܒܗ]: ܘܠܝܡܐ
ܘܗܠܝܢ ܕܒܗ: ܕܙܒܢܐ ܠܐ ܬܘܒ ܢܗܘܐ: 7 ܐܠܐ ܒܝܘܡܬܐ
ܕܩܠܗ ܕܡܠܐܟܐ ܫܒܝܥܝܐ ܐܡܬܝ ܕܥܬܝܕ ܠܡܙܥܩܘ:
ܘܫܠܡ ܐܪܙܗ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܝܠܗ
ܢܒܝܐ. 8 ܘܩܠܐ ܗܘ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܬܘܒ ܕܡܡܠܠ
ܥܡܝ. ܘܐܡܪ. ܙܠ ܣܒ ܠܟܬܒܘܢܐ ܗܘ ܕܦܬܝܚ
ܒܐܝܕܗ ܕܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܥܠ ܝܡܐ ܘܥܠ ܐܪܥܐ. 9 ܘܐܙܠܬ
ܠܘܬ ܡܠܐܟܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗ ܕܢܬܠ ܠܝ ܠܟܬܒܘܢܐ.
ܘܐܡܪ ܠܝ. ܣܒ ܘܐܟܘܠܝܗܝ. ܘܢܡܪܪ ܠܟ ܟܪܣܟ. ܐܠܐ
ܒܦܘܡܟ ܢܗܘܐ ܚܠܐ ܐܝܟ ܕܒܫܐ. 10 ܘܢܣܒܬ ܠܟܬܒܘܢܐ
ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܠܐܟܐ ܘܐܟܠܬܗ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܒܦܘܡܝ
ܐܝܟ ܕܒܫܐ ܚܠܝܐ. ܘܟܕ ܐܟܠܬܗ ܡܪܪ ܟܪܣܝ
ܠܝ. 11 ܘܐܡܪ ܠܝ. ܕܐܝܬ ܠܟ ܬܘܒ ܠܡܬܢܒܝܘ ܥܠ
ܥܡܡܐ ܘܥܠ ܐܡܘܬܐ ܘܠܫܢܐ ܘܡܠܟܐ ܣܓܝܐܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܐ ܀

1 ܘܐܬܝܗܒ ܠܝ ܩܢܝܐ ܕܕܡܐ ܠܚܘܛܪܐ ܘܩܐܡ ܗܘܐ
ܡܠܐܟܐ. ܟܕ ܐܡܪ. ܩܘܡ ܘܡܫܘܚ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ
ܘܠܡܕܒܚܐ ܘܠܗܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܒܗ. 2 ܘܠܕܪܬܐ ܕܠܒܪ
ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܦܩ ܡܢ ܠܒܪ ܘܠܐ ܬܡܫܘܚܝܗ. ܡܛܠ
ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܥܡܡܐ: ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܢܕܘܫܘܢ
ܝܪ̈ܚܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ. 3 ܘܐܬܠ ܠܬܪܝܢ ܣܗܕܐ ܕܝܠܝ.

ܘܢܬܢܒܘܢ ܝܘܡܬܐ ܐܠܦܐ ܘܡܐܬܝܢ ܘܫܬܝܢ. ܟܕ ܡܥܛܦܝܢ
ܣܩ̈ܐ. 4 ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܬܪܬܝܢ ܙܝܬܝܢ. ܘܬܪܬܝܢ ܡܢܪ̈ܢ:
ܗܠܝܢ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܐܪܥܐ ܩܝܡܝܢ. 5 ܘܐܠܘ ܐܢܫ ܒܗܘܢ
ܨܒܐ ܠܡܚܒܠܘ. ܢܘܪܐ ܢܦܩܐ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܐܟܠܐ
ܠܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܐܠܘ ܐܢܫ ܒܗܘܢ ܨܒܐ ܠܡܚܒܠܘ:
ܗܟܢܐ ܙܕܩ ܒܗ ܠܡܬܩܛܠܘ. 6 ܗܠܝܢ ܐܝܬ ܠܗܘܢ
ܫܘܠܛܢܐ ܕܢܐܚܕܘܢ ܠܫܡܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܡܛܪܐ ܢܚܘܬ
ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܘܫܘܠܛܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܥܠ ܡܝܐ
ܕܢܗܦܟܘܢ ܐܢܘܢ ܠܕܡܐ ܘܠܡܡܚܐ ܠܐܪܥܐ ܒܟܠ ܡܚܘܬܐ
ܟܡܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܘܢ. 7 ܘܐܡܬܝ ܕܢܫܠܡܘܢ ܣܗܕܘܬܐ
ܕܝܠܗܘܢ: ܚܝܘܬܐ ܗܝ ܕܣܠܩܐ ܡܢ ܬܗܘܡܐ.
ܬܥܒܕ ܥܡܗܘܢ ܩܪܒܐ: ܘܬܙܟܐ ܐܢܘܢ. 8 ܘܫܠܕܐ ܕܝܠܗܘܢ
ܥܠ ܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ: ܗܝ ܐܝܕܐ ܕܡܬܩܪܝܐ
ܪܘܚܢܐܝܬ ܣܕܘܡ ܘܡܨܪܝܢ. ܐܝܟܐ ܕܐܦ ܡܪܢ ܕܝܠܗܘܢ ܐܙܕܩܦ.
9 ܘܚܙܝܢ ܡܢ ܥܡܡܐ ܘܫܪܒܬܐ ܘܐܡܘܬܐ ܘܠܫܢܐ ܠܫܠܕܐ
ܕܝܠܗܘܢ. ܝܘܡܬܐ ܬܠܬܐ ܘܦܠܓܗ. ܘܠܫܠܕܐ ܕܝܠܗܘܢ
ܠܐ ܢܫܒܩܘܢ ܠܡܬܬܣܡܘ ܒܩܒܪܐ. 10 ܘܗܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܢܚܕܘܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܢܬܒܣܡܘܢ: ܘܡܘܗܒܬܐ
ܢܫܕܪܘܢ ܠܚܕܕܐ. ܡܛܠ ܕܗܠܝܢ ܬܪܝܢ ܢܒܝܐ: ܫܢܩܘ
ܠܗܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. 11 ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܘܦܠܓܗܘܢ: ܪܘܚܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܥܠܬ ܒܗܘܢ:
ܘܩܡܘ ܥܠ ܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠ
ܗܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܠܗܘܢ. 12 [ܘܫܡܥܘ ܠܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ] ܣܩܘ ܠܗܪܟܐ. ܘܣܠܩܘ ܠܫܡܝܐ ܒܥܢܢܐ:
ܘܚܙܘ ܐܢܘܢ ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܠܗܘܢ. 13 ܘܒܗܝ ܫܥܬܐ ܗܘܐ
ܙܘܥܐ ܪܒܐ. ܘܚܕ ܡܢ ܥܣܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܢܦܠ. ܘܐܬܩܛܠܘ
ܒܙܘܥܐ ܫܡܗܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܗܠܝܢ ܕܫܪܟܐ
ܕܚܠܬܐ ܗܘܘ: ܘܝܗܒܘ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. 14 ܗܘ ܘܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܬܗܘܡܐ. ² ܘܦܬܚ ܠܒܐܪܐ ܕܬܗܘܡܐ. ܘܣܠܩ ܬܢܢܐ ܡܢ
ܒܐܪܐ. ܐܝܟ ܬܢܢܐ ܕܐܬܘܢܐ ܕܡܫܬܓܪ. ܘܚܫܟ ܫܡܫܐ ܘܐܐܪ
ܡܢ ܬܢܢܐ ܕܒܐܪܐ. ³ ܘܡܢ ܬܢܢܐ ܢܦܩܘ ܩܡܨܐ ܠܐܪܥܐ. ܘܐܬܝܗܒ
ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܠܥܩܪ̈ܒܐ ܕܥܠ ܐܪܥܐ.
⁴ ܘܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܢܗܪܘܢ ܠܥܣܒܐ ܕܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܟܠ
ܝܘܪܩܐ: ܐܦܠܐ ܠܟܠ ܐܝܠܢܐ ܐܠܐ ܐܢ ܠܒܢ̈ܝܢܫܐ ܗܢܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܚܬܡܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝ̈ܢܝܐ
ܕܝܠܗܘܢ. ⁵ ܘܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܢܩܛܠܘܢ ܐܢܘܢ.
ܐܠܐ ܕܢܫܬܢܩܘܢ ܝܪ̈ܚܐ ܚܡܫܐ. ܘܫܘܢܩܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܐܝܟ
ܫܘܢܩܐ ܕܥܩܪܒܐ: ܐܡܬܝ ܕܡܚܝܐ ܠܐܢܫ. ⁶ ܘܒܝܘܡܬܐ
ܗܢܘܢ ܢܒܥܘܢ ܒܢ̈ܝܢܫܐ ܠܡܘܬܐ ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢܗ.
ܘܢܬܪܓܪܓܘܢ ܠܡܡܬ. ܘܢܥܪܘܩ ܡܘܬܐ ܡܢܗܘܢ.
⁷ ܘܕܡܘܬܐ ܕܗܢܘܢ ܩܡܨܐ. ܕܡܝܢ ܐܝܟ ܕܡܘܬܐ ܕܪ̈ܟܫܐ
ܕܡܛܝܒܝܢ ܠܩܪܒܐ. ܘܥܠ ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܐܝܟ ܟܠܝܠܐ
ܕܕܡܘܬܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܦܪ̈ܨܘܦܐ ܕܝܠܗܘܢ: ܐܝܟ ܦܪ̈ܨܘܦܐ
ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ. ⁸ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܣܥܪܐ ܐܝܟ ܣܥܪܐ ܕܢ̈ܫܐ.
ܘܫ̈ܢܐ ܕܝܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܐܪ̈ܝܘܬܐ ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ. ⁹ ܘܐܝܬ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܫܪ̈ܝܢܐ: ܐܝܟ ܫܪ̈ܝܢܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܩܠܐ ܕܓܦ̈ܝܗܘܢ
ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܪ̈ܟܒܬܐ ܕܪ̈ܟܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܗܛܝܢ ܠܩܪܒܐ.
¹⁰ ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܘܢ̈ܒܬܐ ܕܕܡܝܢ ܠܥܩܪ̈ܒܐ. ܘܥܘ̈ܩܣܐ
ܒܕܘܢ̈ܒܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܠܡܗܪܘ
ܠܒܢ̈ܝܢܫܐ ܝܪ̈ܚܐ ܚܡܫܐ. ¹¹ ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܥܠܝܗܘܢ.
ܡܠܐܟܐ ܕܬܗܘܡܐ. ܕܫܡܗ ܒܥܒܪܐܝܬ ܐܒܕܘ. ܒܝܘܢܐܝܬ
ܕܝܢ ܫܡܐ ܐܝܬ ܠܗ ܐܦܘܠܝܘܢ. ¹² ܘܝ ܚܕ ܐܙܠ. ܗܐ
ܐܬܝܢ ܬܘܒ ܬܪܬܝܢ ܘܝ̈ܐ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ¹³ ܘܗܘ ܫܬܝܬܝܐ ܡܠܐܟܐ
ܙܡܪ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܚܕ ܡܢ ܩܪ̈ܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ ܕܕܗܒܐ
ܗܘ ܕܩܕܡ ܐܠܗܐ. ¹⁴ ܕܐܡܪ ܠܡܠܐܟܐ ܫܬܝܬܝܐ ܗܘ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܫܝܦܘܪܐ. ܫܪܝ ܠܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܐ. ܗܢܘܢ

ܕܐܣܝܪܝܢ ܥܠ ܢܗܪܐ ܪܒܐ ܦܪܬ. ¹⁵ ܘܐܫܬܪܝܘ ܗܢܘܢ ܐܪܒܥܐ
ܡܠܐܟܐ. ܗܠܝܢ ܕܡܛܝܒܝܢ ܠܫܥܬܐ ܘܠܝܘܡܐ ܘܠܝܪܚܐ
ܘܠܫܢܬܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܢܩܛܠܘܢ ܠܬܘܠܬܐ ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ
¹⁶ ܘܡܢܝܢܐ ܕܦܠܚܐ ܕܦܪ̈ܫܐ. ܬܪܬܝܢ ܪ̈ܒܘ ܪ̈ܒܘܢ ܫܡܥܬ
ܡܢܝܢܐ ܕܝܠܗܘܢ. ¹⁷ ܘܗܟܢܐ ܚܙܝܬ ܠܗܠܝܢ ܪ̈ܟܫܐ ܒܚܙܘܐ
ܘܠܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܪ̈ܝܢܐ ܕܢܘܪܐ
ܘܕܩܘܢܕܝܢܐ. ܘܕܟܒܪܝܬܐ. ܘܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܪ̈ܟܫܐ ܐܝܟ ܪ̈ܫܝ
ܕܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗܘܢ ܢܦܩܐ ܢܘܪܐ ܘܬܢܢܐ ܘܟܒܪܝܬܐ
¹⁸ ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܡܚ̈ܘܬܐ: ܐܬܩܛܠܘ ܬܘܠܬܐ ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ: ܡ
ܢܘܪܐ ܘܡܢ ܬܢܢܐ ܘܡܢ ܟܒܪܝܬܐ: ܗܠܝܢ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܦܘܡܐ
ܕܝܠܗܘܢ. ¹⁹ ܗܘ ܓܝܪ ܫܘܠܛܢܗܘܢ ܕܪ̈ܟܫܐ ܒܦܘܡܐ
ܕܝܠܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ: ܘܒܕܘܢ̈ܒܬܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ. ܗܠܝܢ
ܓܝܪ ܕܘܢ̈ܒܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܕܡܝܢ ܠܚܘ̈ܘܬܐ. ܕܐܝܬ ܠܗܝܢ
ܪ̈ܫܐ: ܘܒܗܘܢ ܡܚܝܢ. ²⁰ ܘܫܪܟܐ ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ ܗܢܘܢ
ܕܠܐ ܐܬܩܛܠܘ ܒܡܚ̈ܘܬܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܬܒܘ ܡܢ ܥܒ̈ܕܐ ܕܐܝ̈ܕܝ
ܕܝܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܫ̈ܐܕܐ: ܘܠܨܠܡ̈ܐ ܕܕܗܒܐ
ܘܕܣܐܡܐ ܘܕܢܚܫܐ ܘܕܟܐܦܐ ܘܕܩܝܣܐ. ܗܠܝܢ ܕܠܐ
ܠܡܚܙܐ ܡܨܝܢ ܘܠܐ ܠܡܫܡܥ. ²¹ ܘܠܐ ܬܒܘ ܡܢ ܩܛ̈ܠܐ
ܕܝܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܢ ܚܪ̈ܫܝܗܘܢ: ܘܠܐ ܡܢ ܙܢܝܘܬܗܘܢ: ܘܠܐ
ܡܢ ܓܢܒܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

¹ ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܕܡܥܛܦ ܥܢܢܐ ܘܩܫܬܐ ܕܥܢܢܐ: ܥܠ ܪܝܫܐ ܕܝܠܗ
ܘܦܪܨܘܦܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܫܡܫܐ. ܘܪ̈ܓܠܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܥܡܘ̈ܕܐ
ܕܢܘܪܐ. ² ܘܐܝܬ ܒܐܝܕܗ ܟܬܒܘܢܐ ܦܬܝܚܐ. ܘܣܡ
ܪܓܠܗ ܕܝܡܝܢܐ ܥܠ ܝܡܐ. ܗܝ ܕܝܢ ܕܣܡܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.
³ ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ ܐܝܟܢܐ ܕܢܗܡ ܐܪܝܐ. ܘܟܕ ܩܥܐ ܡܠܠܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܩܥܝܢ ܒܩܠܐ ܪܒܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ: ܦܘܪܩܢܐ ܠܐܠܗܢ ܕܝܠܢ.
ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. ܘܠܐܡܪܐ. 11 ܘܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ
ܡܠܐܟܐ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܚܕܪܘܗܝ ܕܬܪܘܢܘܣ. ܘܕܩܫܝ̈ܫܐ
ܘܕܚܝ̈ܘܬܐ: ܘܕܐܪܒܥ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ. ܘܢܦܠܘ ܩܕܡ ܬܪܘܢܘܣ
ܥܠ ܦܪܨܘ̈ܦܝܗܘܢ. ܘܣܓܕܘ ܠܐܠܗܐ. 12 ܟܕ
ܐܡܪܝܢ ܐܡܝܢ ❖ ܒܘܪܟܬܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܘܬܘܕܝܬܐ
ܘܐܝܩܪܐ ܘܚܝܠܐ. ܘܥܘܫܢܐ ܠܐܠܗܢ ܕܝܠܢ ܠܥܠܡܝ̈
ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. 13 ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܩܫܝ̈ܫܐ ܘܐܡܪ ܠܝ.
ܗܠܝܢ ܕܡܥܛܦܝܢ ܐܣܛܠܐ ܚܘ̈ܪܬܐ ܢܗܝ̈ܪܬܐ. ܡܢ ܗܘ ܐܝܬܝܗܘܢ.
ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܘ. 14 ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܡܪܝ ܕܝܠܟ. ܐܝܬ ܝܕܥ
ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܠܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܡܢ
ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ. ܘܚܘܪܘ ܐܣܛܠܝܗܘܢ ܘܚܘܪܘ ܐܢܝܢ
ܒܕܡܗ ܕܐܡܪܐ. 15 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܩܕܡ ܬܪܘܢܘܣ
ܕܐܠܗܐ. ܘܡܫܡܫܝܢ ܠܗ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܒܗܝܟܠܐ
ܕܝܠܗ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܢܓܢ ܥܠܝܗܘܢ.
ܠܐ ܢܟܦܢܘܢ ܘܠܐ ܢܨܗܘܢ ܬܘܒ ܘܠܐ ܬܦܠ ܥܠܝܗܘܢ ܫܡܫܐ
ܘܠܐ ܟܠ ܚܘܡܐ. 17 ܡܛܠ ܕܐܡܪܐ ܗܘ ܕܒܡܨܥܬܗ
ܕܬܪܘܢܘܣ. ܢܪܥܐ ܐܢܘܢ. ܘܢܕܒܪ ܐܢܘܢ ܥܠ ܡܥܝ̈ܢܐ ܕܚܝ̈ܐ
ܕܡܝܐ. ܘܢܠܚܘܐ ܐܠܗܐ ܟܠ ܕܡܥܬܐ ܡܢ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܚ ❖

1 ܘܟܕ ܦܬܚ ܠܛܒܥܐ ܗܘ ܫܒܝܥܝܐ. ܗܘܐ ܫܬܩܐ
ܒܫܡܝܐ: ܐܝܟ ܦܠܓܘܬ ܫܥܬܐ. 2 ܘܚܙܝܬ ܠܫܒܥܐ ܡܠܐ̈ܟܐ
ܗܠܝܢ ܕܩܕܡ ܐܠܗܐ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܬܝܗܒܘ
ܠܗܘܢ ܫܒܥܐ ܫܝ̈ܦܘܪܐ. 3 ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܐܬܐ ܘܩܡ ܥܠ
ܡܕܒܚܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܦܝܪܡܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ
ܒܣ̈ܡܐ ܣܓܝ̈ܐܐ. ܕܢܬܠ ܒܨܠܘܬܐ ܕܩܕܝ̈ܫܐ ܟܠܗܘܢ ܥܠ
ܡܕܒܚܐ ܕܕܗܒܐ. ܗܘ ܕܩܕܡ ܬܪܘܢܘܣ. 4 ܘܣܠܩ

ܬܢܢܐ ܕܒܣ̈ܡܐ ܕܨܠܘܬܗܘܢ ܕܩܕܝ̈ܫܐ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܠܐܟܐ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ. 5 ܘܢܣܒܗ ܗܘ ܡܠܐܟܐ ܠܦܝܪܡܐ. ܘܡܠܝܗ ܡܢ
ܢܘܪܐ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܐܪܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܘ ܪܥ̈ܡܐ ܘܩܠ̈ܐ
ܘܒܪ̈ܩܐ ܘܙܘܥܐ. 6 ܘܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐ̈ܟܐ: ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܫܒܥܐ ܫܝ̈ܦܘܪܐ ܛܝܒܘ ܗܢܘܢ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ
ܕܢܙܥܩܘܢ. 7 ܘܗܘ ܩܕܡܝܐ ܙܥܩ. ܘܗܘܐ ܒܪܕܐ ܘܢܘܪܐ
ܕܦܝܠܝܢ ܒܕܡܐ. ܘܐܬܪܡܝܘ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܬܘܠܬܗ ܕܐܪܥܐ ܝܩܕ.
ܘܬܘܠܬܐ ܕܐܝܠܢܐ ܝܩܕܘ. ܘܟܠ ܥܣܒܐ ܝܪܘܩܐ ܝܩܕ.
8 ܘܗܘ ܬܪܝܢܐ ܡܠܐܟܐ ܙܥܩ. ܘܐܝܟ ܛܘܪܐ ܪܒܐ ܟܕ ܒܢܘܪܐ
ܝܩܕ ܐܬܪܡܝ ܒܝܡܐ. ܘܗܘܐ ܬܘܠܬܗ ܕܝܡܐ ܕܡܐ.
9 ܘܡܝܬ ܬܘܠܬܐ ܕܒܪܝ̈ܬܐ ܕܒܝܡܐ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬ
ܠܗܝܢ ܢܦܫܐ. ܘܬܘܠܬܐ ܕܐܠܦܐ ܐܬܚܒܠܝ. 10 ܘܗܘ
ܬܠܝܬܝܐ ܡܠܐܟܐ ܙܥܩ. ܘܢܦܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܟܘܟܒܐ ܪܒܐ ܝܩܕ
ܐܝܟ ܠܡܦܐܕܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܬܘܠܬܐ ܕܢܗܪ̈ܘܬܐ ܘܥܠ
ܡܒܘ̈ܥܐ ܕܡܝ̈ܐ. 11 ܘܫܡܗ ܕܟܘܟܒܐ ܡܬܐܡܪ ܗܘܐ
ܐܦܣܢܬܝܢ. ܘܗܘܐ ܬܘܠܬܗܘܢ ܕܡܝ̈ܐ ܐܝܟ ܐܦܣܢܬܝܢ. ܘܣܓܝ̈ܐܐ
ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܡܝܬܘ ܡܢ ܡܝ̈ܐ ܡܛܠ ܕܐܬܡܪܪܘ. 12 ܘܗܘ
ܪܒܝܥܝܐ ܡܠܐܟܐ ܙܥܩ: ܘܐܬܡܚܝ ܬܘܠܬܗ ܕܫܡܫܐ. ܘܬܘܠܬܗ
ܕܣܗܪܐ. ܘܬܘܠܬܗ ܕܟܘܟܒ̈ܐ. ܕܢܚܫܟ ܬܘܠܬܗܘܢ.
ܘܝܘܡܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܬܘܠܬܗ ܘܠܠܝܐ ܗܟܘܬ.
ܒܪܕܡܐ. 13 ܘܫܡܥܬ ܢܫܪܐ ܚܕ ܕܦܪܚ ܒܡܨܥܬ ܫܡܝܐ
ܕܐܡܪ ܒܩܠܐ ܪܡܐ: ܘܝ ܘܝ ܘܝ ܠܥܡܘܪ̈ܝ ܐܪܥܐ ܡܢ ܩܠܐ
ܕܫܝ̈ܦܘܪܐ ܕܬܠܬܐ ܡܠܐ̈ܟܐ: ܗܢܘܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܙܥܩ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܛ ❖

1 ܘܗܘ ܚܡܝܫܝܐ ܡܠܐܟܐ ܙܥܩ. ܘܚܙܝܬ ܟܘܟܒܐ ܕܢܦܠ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܩܠܝܕܐ ܕܒܐܪܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܣܐܬܐ ܕܐܚܝܕܐ ܒܐܝܕܗ. 6 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ
ܡܢ ܡܨܥܬܐ ܕܐܪܒܥܬܝܗܘܢ ܚܝܘܬܐ ܕܐܡܪ. ܕܟܘܪܝܬܐ ܕܚܛܐ
ܒܕܝܢܪܐ. ܘܬܠܬ ܟܘܪܝܬܐ ܕܣܥܪܐ ܒܕܝܢܪܐ. ܘܠܚܡܪܐ
ܘܠܡܫܚܐ ܠܐ ܬܗܪ. 7 ܘܟܕ ܦܬܚ ܠܛܒܥܐ ܗܘ ܪܒܝܥܝܐ.
ܫܡܥܬ ܠܗܘ ܪܒܝܥܝܐ ܚܝܘܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܬܐ. ܘܚܙܝ ܀
8 ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ ܝܘܪܩܐ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ:
ܫܡܐ ܠܗ ܡܘܬܐ. ܘܫܝܘܠ ܢܩܦܐ ܠܗ. ܘܐܬܝܗܒ
ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܒܥܗ ܕܐܪܥܐ. ܠܡܩܛܠ ܒܣܝܦܐ
ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܐ ܘܡܢ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. 9 ܘܟܕ ܦܬܚ
ܠܛܒܥܐ ܗܘ ܚܡܝܫܝܐ: ܚܙܝܬ ܠܬܚܬ ܡܢ ܡܕܒܚܐ.
ܠܢܦܫܬܐ ܕܗܢܘܢ ܕܐܬܩܛܠܘ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ:
ܘܡܛܠ ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܡܪܝܐ. ܗܝ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗܘܢ.
10 ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ
ܗܘ ܡܪܢܐ: ܗܘ ܩܕܝܫܐ: ܗܘ ܫܪܝܪܐ: ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܬ ܘܬܒܥ
ܐܢܬ ܕܡܐ ܕܝܠܢ. ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ.
11 ܘܐܬܝܗܒܬ ܠܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ. ܘܐܬܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܕܢܬܢܝܚܘܢ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܩܠܝܠ. ܥܕܡܐ
ܕܢܫܬܡܠܘܢ ܐܦ ܟܢܘܬܗܘܢ ܗܢܘܢ ܐܚܐ ܕܥܬܝܕܝܢ: ܗܠܝܢ
ܕܢܬܩܛܠܘܢ ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܢܘܢ. 12 ܘܚܙܝܬ ܟܕ ܦܬܚ
ܠܛܒܥܐ ܗܘ ܫܬܝܬܝܐ. ܘܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ. ܘܫܡܫܐ ܗܘܐ
ܐܘܟܡܐ ܐܝܟ ܣܩܐ ܕܣܥܪܐ: ܘܣܗܪܐ ܟܠܗ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܡܐ.
13 ܘܟܘܟܒܐ ܕܫܡܝܐ ܢܦܠܘ ܥܠ ܐܪܥܐ: ܐܝܟ ܬܬܐ. ܕܫܕܝܐ
ܦܓܘܥܝܗ ܕܝܠܗ: ܟܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܪܒܐ ܡܬܬܙܝܥܐ.
14 ܘܫܡܝܐ ܐܬܦܪܫܘ. ܐܝܟ ܟܬܒܐ ܡܬܥܛܦ. ܘܟܠ ܛܘܪܐ
ܘܓܙܪܬܐ ܡܢ ܕܘܟܝܬܗܘܢ ܐܬܬܙܝܥܘ. 15 ܘܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ
ܘܪܘܪܒܢܐ ܘܟܠܝܪܟܐ ܘܥܬܝܪܐ ܘܚܝܠܬܢܐ. ܘܟܠ
ܥܒܕܐ ܘܒܢܝ ܚܐܪܐ: ܛܫܘ ܢܦܫܗܘܢ ܒܡܥܪܬܐ ܘܒܟܐܦܐ
ܕܛܘܪܐ. 16 ܘܐܡܪܝܢ ܠܛܘܪܐ ܘܠܟܐܦܐ ܦܠܘ ܥܠܝܢ. ܘܛܫܘ

ܠܢ ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ. ܘܡܢ ܪܘܓܙܗ
ܕܐܡܪܐ. 17 ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܝܘܡܐ ܗܘ ܪܒܐ ܕܪܘܓܙܐ ܕܝܠܗܘܢ
ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܩܡ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܙ ܀

1 ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܙܝܬ ܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠ
ܐܪܒܥ ܦܢܝܬܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ ܠܐܪܒܥ ܪܘܚܐ ܕܐܪܥܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܬܢܫܒ ܪܘܚܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܥܠ ܝܡܐ. ܘܠܐ ܥܠ
ܐܝܠܢܐ. 2 ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ. ܕܣܠܩ ܡܢ ܡܕܢܚ
ܫܡܫܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܛܒܥܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠ
ܪܒܐ. ܠܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ ܗܢܘܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܢܗܪܘܢ ܠܐܪܥ
ܘܠܝܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ. 3 ܠܐ ܬܗܪܘܢ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܝܡܐ ܐܦ
ܠܐܝܠܢܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܚܬܘܡ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܢ. ܥܠ
ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ ܀ 4 ܘܫܡܥܬ ܡܢܝܢܐ ܕܗܢܘܢ ܕܐܬܚܬܡ
ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ: ܚܬܝܡܐ ܡܢ ܟܠ ܫܒ
ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܀ 5 ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ
ܚܬܝܡܝܢ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܪܘܒܝܠ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. ܡ
ܫܒܛܐ ܕܓܕ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. 6 ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܫ
ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܢܦܬܠܝ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ
ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. 7 ܡܢ ܫܒ
ܕܫܡܥܘܢ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܠܘܝ ܬܪܥܣ
ܐܠܦ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܟܪ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. 8 ܡ
ܫܒܛܐ ܕܙܒܘܠܘܢ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܝܘܣܦ
ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦ
9 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܙܝܬ: ܘܗܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܗܘ ܕܠܡܡܢܝܢܗ
ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ. ܡܢ ܟܠ ܥܡܐ ܘܫܒܛܐ ܘܠܫܢ
ܘܐܡܘܬܐ. ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ: ܘܩܕܡܘܗܝ ܕܐܡܪܐ
ܟܕ ܡܥܛܦܝܢ ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ. ܘܕܩܠܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܘܗܝ: ܠܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. 10 ܢܦܠܘܢ
ܢܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܩܫܝܫܐ ܩܕܡ ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ
ܢܘܗܝ. ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ.
ܢܪܡܘܢ ܟܠܝܠܝܗܘܢ ܩܕܡ ܬܪܘܢܘܣ ܟܕ ܐܡܪܝܢ:
11 ܕܫܘܐ ܐܢܬ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܕܩܕܝܫܐ ܗܘ ܠܡܣܒ ܠܬܫܒܘܚ
ܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܚܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܒܪܝܬ ܠܟܠ.
ܡܢ ܕܨܒܝܢܟ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܡܛܠ ܨܒܝܢܟ ܐܬܒܪܝܘ ܗܘܘ
ܘܐܬܒܪܝܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܘܚܙܝܬ ܥܠ ܝܡܝܢܗ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ:
ܟܬܒܐ ܕܟܬܝܒ ܡܢ ܠܓܘ ܘܡܢ ܠܒܪ. ܘܚܬܝܡ ܒܫܒܥܐ
ܚܬܡܝܢ. 2 ܘܚܙܝܬ ܡܠܐܟܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܡܟܪܙ ܒܩܠܐ ܪܡܐ:
ܡܢܘ ܐܝܬܘܗܝ ܕܫܘܐ ܠܡܦܬܚ ܟܬܒܐ: ܘܠܡܫܪܐ
ܚܬܡܐ ܕܝܠܗ. 3 ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܬܡܨܝ ܗܘܐ ܒܫܡܝܐ ܠܥܠ:
ܘܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ: ܠܡܦܬܚ ܟܬܒܐ
ܘܠܡܚܙܝܗ. 4 ܘܒܟܐ ܗܘܝܬ ܛܒ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܢܫ
ܐܫܬܟܚ ܕܫܘܐ ܠܡܦܬܚ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܠܡܚܙܝܗ. 5 ܘܚܕ
ܡܢ ܗܢܘܢ ܩܫܝܫܐ ܐܡܪ ܠܝ: ܠܐ ܬܒܟܐ. ܗܐ ܙܟܐ ܐܪܝܐ
ܕܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܝܗܘܕܐ: ܗܘ ܥܩܪܐ ܕܕܘܝܕ. ܢܦܬܚ
ܟܬܒܐ. ܘܠܚܬܡܐ ܫܒܥܐ ܕܝܠܗ. 6 ܘܚܙܝܬ ܒܡܨܥܬܐ
ܕܗܢܘܢ ܩܫܝܫܐ ܐܡܪܐ ܕܩܐܡ ܐܝܟ ܢܟܝܣܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܩܪܢܬܐ
ܫܒܥ. ܘܥܝܢܐ ܫܒܥ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܫܒܥ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ.
ܗܠܝܢ ܕܡܫܬܕܪܢ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ. 7 ܘܐܬܐ ܘܢܣܒ ܟܬܒܐ ܡܢ
ܐܝܕܐ ܝܡܝܢܝܬܐ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. 8 ܘܟܕ ܢܣܒܗ
ܠܟܬܒܐ. ܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ ܘܗܢܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ
ܩܫܝܫܐ: ܢܦܠܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܐܡܪܐ. ܟܕ ܐܝܬ ܠܟܠܚܕ
ܡܢܗܘܢ ܟܢܪܐ ܘܩܢܕܝܣܐ ܕܕܗܒܐ ܕܡܠܝܢ ܒܣܡܐ.
ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܨܠܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. 9 ܘܡܫܒܚܝܢ ܬܫܒܘܚܬܐ

ܚܕܬܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ: ܕܫܘܐ ܐܢܬ ܠܡܣܒ ܟܬܒܐ:
ܘܠܡܦܬܚ ܚܬܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܐܬܢܟܣܬ ܘܙܒܢܬ ܠܢ
ܠܐܠܗܐ ܒܕܡܟ ܕܝܠܟ: ܡܢ ܟܠ ܫܪܒܐ ܘܠܫܢܐ ܘܥܡܐ
ܘܐܘܡܬܐ. 10 ܘܥܒܕܬ ܐܢܘܢ ܠܐܠܗܢ ܡܠܟܘܬܐ ܘܟܗܢܐ.
ܘܡܡܠܟܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. 11 ܘܚܙܝܬ ܘܫܡܥܬ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܠܐܟܐ
ܣܓܝܐܐ ܚܕܪܘܗܝ ܕܬܪܘܢܘܣ: ܘܕܚܝܘܬܐ ܘܕܩܫܝܫܐ.
ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܪܒܘ ܪܒܘܢ. ܘܐܠܦܝ
ܐܠܦܝܢ. 12 ܘܐܡܪܝܢ ܒܩܠܐ ܪܡܐ: ܕܫܘܐ ܐܝܬܘܗܝ ܐܡܪܐ ܗܘ
ܕܢܟܝܣ. ܠܡܣܒ ܚܝܠܐ ܘܥܘܬܪܐ ܘܚܟܡܬܐ ܘܬܘܩܦܐ.
ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܘܒܘܪܟܬܐ: 13 ܘܟܠ ܒܪܝܬܐ ܗܝ
ܕܐܝܬܝܗ ܒܫܡܝܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܒܝܡܐ:
ܘܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܕܒܗܘܢ. ܘܫܡܥܬ ܠܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ
ܬܪܘܢܘܣ ܕܐܡܪ. ܠܐܡܪܐ ܢܬܝܗܒ ܒܘܪܟܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ
ܘܐܘܚܕܢܐ: ܠܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ. 14 ܘܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ
ܐܡܪܝܢ ܗܘܝ: ܐܡܝܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܫܝܫܐ ܢܦܠܘ ܘܣܓܕܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܘ ܀

1 ܘܚܙܝܬ ܟܕ ܦܬܚ ܐܡܪܐ ܠܚܕ ܡܢ ܫܒܥܐ ܚܬܡܐ:
ܘܫܡܥܬ ܠܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ ܕܐܡܪܐ ܐܝܟ ܩܠܐ
ܕܪܥܡܐ. [ܬܐ] ܘܚܙܝ. 2 ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ ܚܘܪܐ. ܘܗܘ
ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܬ ܠܗ ܩܫܬܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܟܠܝܠܐ.
ܘܢܦܩ ܟܕ ܙܟܐ ܐܝܟܢܐ ܕܢܙܟܐ. 3 ܘܟܕ ܦܬܚ ܠܚܬܡܐ ܗܘ
ܬܪܝܢܐ: ܫܡܥܬ ܠܚܝܘܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܬܐ. 4 ܘܢܦܩ
ܐܚܪܢܐ ܣܘܣܝܐ ܣܘܡܩܐ: ܘܠܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ.
ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܠܡܫܩܠ ܫܠܡܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܢܫܐ ܒܚܕܕܐ
ܢܟܣܘܢ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܝܦܐ ܪܒܐ. 5 ܘܟܕ ܦܬܚ
ܠܚܬܡܐ ܗܘ ܬܠܝܬܝܐ. ܫܡܥܬ ܠܚܝܘܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܕܐܡܪܐ.
ܬܐ ܘܚܙܝ: ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ ܐܘܟܡܐ ܘܗܘ ܕܝܬܒ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܥܬܝܕܐ ܕܬܐܬܐ ܠܡܢܣܝܘ ܠܥܡܘܪܝ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ
ܐܪܥܐ. 11 ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܥܓܠ. ܐܚܘܕ ܗܘ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܟ.
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܣܒ ܠܟܠܝܠܐ ܕܝܠܟ. 12 ܗܘ ܕܙܟܐ
ܐܥܒܕܝܘܗܝ ܥܡܘܕܐ ܒܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ. ܘܠܒܪ ܠܐ
ܢܦܘܩ ܬܘܒ. ܘܐܟܬܘܒ ܥܠܘܗܝ ܫܡܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ.
ܘܐܘܪܫܠܡ ܚܕܬܐ: ܗܝ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܝܠܝ.
ܘܫܡܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܚܕܬܐ. 13 ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܢܫܡܥ
ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. 14 ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܥܕܬܐ
ܕܠܕܝܩܝܐ ܟܬܘܒ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘ ܐܡܝܢ. ܗܘ ܣܗܕܐ:
ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ: ܗܘ ܫܪܝܪܐ: ܗܘ ܪܫܐ ܕܒܪܝܬܐ ܕܐܠܗܐ.
15 ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒܕܐ ܕܝܠܟ ܕܠܐ ܩܪܝܪܐ [ܘܠܐ ܚܡܝܡܐ ܐܝܬܝܟ.]
ܠܘ ܚܡܝܡܐ ܗܘܝܬ ܐܘ ܩܪܝܪܐ. 16 ܗܟܢܐ ܕܦܫܘܪܐ ܐܝܬܝܟ.
ܘܠܐ ܩܪܝܪܐ ܘܠܐ ܚܡܝܡܐ: ܥܬܝܕ ܐܢܐ ܠܡܬܒܘ ܡܢ ܦܘܡܐ
ܕܝܠܝ. 17 ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܕܥܬܝܪܐ ܐܢܐ ܘܥܬܪܬ. ܘܠܐ ܟܠ
ܡܕܡ ܣܢܝܩܐ ܐܢܐ ܠܝ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܕܐܢܬ ܐܝܬܝܟ
ܡܚܝܠܐ ܘܕܘܝܐ. ܘܡܣܟܢܐ ܘܥܘܝܪܐ ܘܥܪܛܠܝܐ. 18 ܡܠܟ
ܐܢܐ ܠܟ ܠܡܙܒܢ ܡܢܝ ܕܗܒܐ ܕܒܚܝܪ ܡܢ ܢܘܪܐ ܐܝܟܢܐ
ܕܬܥܬܪ. ܘܠܒܘܫܐ ܚܘܪܐ ܠܡܬܥܛܦܘ: ܘܠܐ ܬܬܚܙܐ ܒܗܬܬܐ
ܕܥܪܛܠܝܘܬܐ ܕܝܠܟ. ܘܫܝܦܐ ܒܫܘܦ ܥܝܢܝܟ: ܐܝܟܢܐ
ܕܬܗܘܐ ܚܙܐ. 19 ܐܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܡܟܣ ܐܢܐ
ܘܪܕܐ ܐܢܐ. ܛܢ ܗܟܝܠ. ܘܬܘܒ. 20 ܗܐ ܩܡܬ ܥܠ ܬܪܥܐ
ܘܢܩܫ. ܐܢ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܝ ܕܝܠܝ ܘܢܦܬܚ ܬܪܥܐ.
ܐܥܘܠ ܠܘܬܗ ܘܐܚܫܡ ܥܡܗ ܘܗܘ ܥܡܝ. 21 ܘܠܗܘ ܕܙܟܐ
ܐܬܠ ܠܗ ܠܡܬܒ ܥܡܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܐܢܐ ܙܟܝܬ: ܘܝܬܒܬ ܥܡ ܐܒܐ ܕܝܠܝ. ܒܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܗ.
22 ܗܘ ܕܐܝܬ [ܠܗ] ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܙܝܬ. ܘܗܐ ܬܪܥܐ ܦܬܝܚܐ ܒܫܡܝܐ.
ܘܩܠܐ ܩܕܡܝܐ ܗܘ ܕܫܡܥܬ ܐܝܟ ܫܝܦܘܪܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܝ.
ܘܐܡܪ ܗܘܐ: ܣܩ ܠܗܪܟܐ ܘܐܚܘܐ ܠܟ ܗܠܝܢ ܕܙܕܩ ܠܡܗܘܐ
ܒܬܪ ܗܠܝܢ. 2 ܘܡܚܕܐ ܗܘܝܬ ܒܪܘܚܐ. ܘܗܐ ܟܘܪܣܝܐ ܣܝܡ
ܗܘܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܝܬܒ ܗܘܐ. 3 ܘܗܘ ܕܝܬܒ.
ܕܡܐ ܒܚܙܘܐ ܠܟܐܦܐ ܕܝܫܦܗ ܘܕܣܪܕܘܢ. ܘܩܫܬܐ ܕܥܢܢܐ.
ܡܢ ܚܕܪܘܗܝ ܕܟܘܪܣܝܐ. ܕܡܘܬܗ ܒܚܙܘܐ ܕܙܡܪܓܕܝܢ.
4 ܘܡܢ ܚܕܪܘܗܝ ܕܬܪܘܢܘܣ ܟܘܪܣܘܬܐ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ.
ܘܥܠܝܗܘܢ ܕܟܘܪܣܘܬܐ ܗܠܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܩܫܝܫܝܢ
ܕܝܬܒܝܢ. ܕܡܥܛܦܝܢ ܠܒܘܫܐ ܚܘܪܐ. ܘܥܠ ܪܫܝܗܘܢ
ܕܝܠܗܘܢ ܟܠܝܠܐ ܕܕܗܒܐ. 5 ܘܡܢ ܬܪܘܢܘܣ ܢܦܩܝܢ ܒܪ̈ܩܐ
ܘܩܠܐ ܕܪܥܡܐ: ܘܫܒܥ ܠܡܦܐܕܐ ܕܢܘܪܐ ܕܝܩܕܢ ܩܕܡܘܗܝ
ܕܬܪܘܢܘܣ ܕܝܠܗ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܫܒܥ ܪ̈ܘܚܐ ܕܐܠܗܐ.
6 ܘܩܕܡܘܗܝ ܕܬܪܘܢܘܣ: ܐܝܟ ܝܡܐ ܕܙܓܘܓܝܬܐ ܕܕܡܝܐ
ܠܩܪܘܣܛܠܘܣ. ܘܒܡܨܥܬܐ ܕܬܪܘܢܘܣ. ܘܚܕܪܘܗܝ
ܕܩܕܡܘܗܝ ܕܬܪܘܢܘܣ. ܐܪܒܥ ܚܝ̈ܘܬܐ ܕܡܠܝܢ ܥܝ̈ܢܐ
ܡܢ ܩܕܡܝܗܝܢ ܘܡܢ ܒܣܬܪܗܝܢ. 7 ܘܚܝܘܬܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ
ܕܡܝܐ ܠܐܪܝܐ. ܘܚܝܘܬܐ ܗܝ ܬܪܝܢܝܬܐ ܕܡܝܐ ܠܥܓܠܐ. ܘܗܝ
ܚܝܘܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܦܪܨܘܦܐ ܐܝܟ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܗܝ
ܚܝܘܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܡܝܐ ܠܢܫܪܐ ܕܦܪܚ. 8 ܘܐܪܒܥܬܝܗܝܢ
ܚܝ̈ܘܬܐ. ܟܠ ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܐܝܬ ܠܗ ܫܬ ܫܬ ܓܦܝܢ
ܠܚܕܪܐ. ܘܡܢ ܠܓܘ ܡܠܝܢ ܥܝ̈ܢܐ. ܘܢܝܚܐ ܠܝܬ
ܠܗܝܢ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܡܢ ܕܐܡܪܢ. ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܘܗܘ
ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܗܘ ܕܐܬܐ. 9 ܘܐܡܬܝ ܕܝܗܒܝܢ ܚܝ̈ܘܬܐ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܬܘܕܝܬܐ ܠܝܬܒ: ܠܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܣܝܦܐ ܕܦܘܡܐ ܕܝܠܝ. ¹⁷ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ
ܐܡܪ ܪܘܚܐ ܠܥܕܬܐ. ܠܗܘ ܕܙܟܐ. ܐܬܠ ܠܗ ܠܡܐܟܠ ܡܢ
ܡܢܢܐ ܗܘ ܕܡܛܫܝܐ. ܘܐܬܠ ܠܗ ܦܣܦܣܐ ܚܘܪܐ ܘܥܠ
ܦܣܦܣܐ ܫܡܐ ܚܕܬܐ ܟܬܝܒ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܐܠܐ ܐܢ ܗܘ
ܕܢܣܒ. ¹⁸ ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܒܥܕܬܐ ܕܬܐܘܛܝܪܐ ܟܬܘܒ. ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ: ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܝܢܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܡܠܗܘܒܝܬܐ
ܕܢܘܪܐ: ܘܪܓܠܘܗܝ ܕܡܝܢ ܠܢܚܫܐ ܠܒܢܢܐ. ¹⁹ ܝܕܥ ܐܢܐ
ܥܒܕܐ ܕܝܠܟ. ܘܠܚܘܒܐ ܘܠܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܬܫܡܫܬܐ. ܘܐܦ
ܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܟ. ܘܠܥܒܕܐ ܕܝܠܟ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ ܕܣܓܝܐܝܢ
ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. ²⁰ ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟ: ܕܫܒܩܬ
ܠܐܢܬܬܐ ܕܝܠܟ ܐܝܙܒܠ. ܗܝ ܕܐܡܪܐ ܗܝ ܥܠܝܗ ܢܒܝܬܐ ܘܡܠܦܐ
ܘܡܛܥܝܐ ܠܥܒܕܐ ܕܝܠܝ. ܠܡܙܢܝܘ ܘܠܡܐܟܠ ܕܒܚܐ
ܕܦܬܟܪܐ. ²¹ ܘܝܗܒܬ ܠܗ ܙܒܢܐ ܕܬܬܘܒ: ܘܠܐ ܨܒܝܐ
ܠܡܬܒ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܕܝܠܗ. ²² ܗܐ ܪܡܐ ܐܢܐ ܠܗ
ܒܥܪܣܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܓܐܪܝܢ ܥܡܗ. ܠܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ: ܐܢ
ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗ. ²³ ܘܠܒܢܝܗ ܐܩܛܘܠ
ܒܡܘܬܐ: ܘܢܕܥܢ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ: ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܗܘ ܕܒܨܐ
ܟܘܠܝܬܐ ܘܠܒܘܬܐ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܠܟܠ ܚܕ ܐܝܟ ܥܒܕܐ
ܕܝܠܟܘܢ. ²⁴ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܠܗܢܘܢ ܕܫܪܟܐ
ܕܒܬܐܘܛܝܪܐ. ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܠܦܢܘܬܐ
ܗܕܐ. ܗܠܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܥܘܡܩܐ ܕܣܛܢܐ ܐܝܟ
ܕܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܪܡܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܪܢܐ ܝܘܩܪܐ. ²⁵ ܒܪܡ
ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܐܚܘܕܘ: ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ. ²⁶ ܘܗܘ ܕܙܟܐ ܘܗܘ
ܕܢܛܪ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܠܥܒܕܐ ܕܝܠܝ: ܐܬܠ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ
ܥܠ ܥܡܡܐ. ²⁷ ܘܢܪܥܐ ܐܢܘܢ ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ: ܘܐܝܟ
ܡܐܢܐ ܕܦܚܪܐ ܢܬܬܪܥܥܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ܢܣܒܬ ܡܢ ܐܒܐ
ܕܝܠܝ. ²⁸ ܘܐܬܠ ܠܗ ܠܟܘܟܒܐ ܗܘ ܕܨܦܪܐ. ²⁹ ܗܘ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܐܕܢܐ ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

¹ ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܒܣܪܕܝܣ ܟܬܘܒ: ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܗܠܝܢ ܫܒܥ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܗܠܝܢ ܫܒܥܐ
ܟܘܟܒܐ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܥܒܕܐ ܕܝܠܟ. ܕܫܡܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܚܝ
ܐܢܬ: ܘܡܝܬܐ ܗܘܝܬ. ² ܐܬܬܥܝܪ ܘܩܝܡ ܠܗܠܝܢ ܕܫܪܟܐ.
ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܡܬ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܫܟܚܬ ܠܥܒܕܐ
ܕܝܠܟ ܕܡܫܡܠܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܝܠܝ. ³ ܐܬܕܟܪ ܗܟܝܠ
ܐܝܟܢܐ ܢܣܒܬ ܘܫܡܥܬ. ܘܛܪ ܘܬܘܒ. ܘܐܢ ܗܟܝܠ ܠܐ
ܬܬܥܝܪ: ܐܬܐ ܥܠܝܟ ܐܝܟ ܓܢܒܐ: ܘܠܐ ܬܕܥ ܐܝܕܐ ܫܥܬܐ ܐܬܐ
ܥܠܝܟ. ⁴ ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܟ ܩܠܝܠ ܫܡܗܐ ܒܣܪܕܝܣ: ܗܠܝܢ
ܕܠܐ ܛܘܫܘ ܠܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܡܗܠܟܝܢ ܥܡܝ ܒܚܘܪܐ
ܡܛܠ ܕܫܘܝܢ ܐܢܘܢ. ⁵ ܗܘ ܕܙܟܐ ܗܟܢܐ ܢܬܥܛܦ
ܠܢܚܬܐ ܚܘܪܐ. ܘܠܐ ܐܠܥܐ ܫܡܗ ܕܝܠܗ ܡܢ ܣܦܪܐ ܗܘ
ܕܚܝܐ. ܘܐܘܕܐ ܒܫܡܗ ܕܝܠܗ ܩܕܡ ܐܒܐ ܕܝܠܝ: ܘܩܕܡ
ܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ. ⁶ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ
ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ⁷ ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܒܥܕܬܐ ܕܦܝܠܕܠܦܝܐ ܟܬܘܒ.
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘ ܩܕܝܫܐ: ܗܘ ܫܪܝܪܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ
ܩܠܝܕܐ ܕܕܘܝܕ: ܗܘ ܕܦܬܚ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܚܕ: ܘܐܚܕ ܘܠܐ ܐܢܫ
ܦܬܚ. ⁸ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܥܒܕܐ ܕܝܠܟ. ܘܗܐ ܝܗܒܬ ܩܕܡܝܟ
ܬܪܥܐ ܦܬܝܚܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܐܚܕܗ. ܡܛܠ
ܕܩܠܝܠ ܐܝܬ ܠܟ ܚܝܠܐ. ܘܢܛܪܬ ܠܡܠܬܐ ܕܝܠܝ: ܘܠܐ ܟܦܪܬ
ܒܫܡܐ ܕܝܠܝ. ⁹ ܗܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܕܣܛܢܐ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ
ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܕܓܠܝܢ. ܗܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗܘܢ: ܕܢܐܬܘܢ
ܘܢܣܓܕܘܢ ܩܕܡ ܪܓܠܝܟ ܕܝܠܟ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟ.
¹⁰ ܡܛܠ ܕܢܛܪܬ ܠܡܠܬܐ ܕܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܝ: ܘܐܢܐ
ܢܛܪ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢ ܢܣܝܘܢܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܣܥܪܐ ܚܘܪ̈ܝܢ ܐܝܟ ܥܡܪܐ ܚܘܪܐ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. ܘܥܝ̈ܢܐ ܕܝܠܗ
ܐܝܟ ܡܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ. 15 ܘܪ̈ܓܠܐ ܕܝܠܗ ܕܕܡܝܢ ܠܢܚܫܐ
ܕܠܒܢܢ ܕܡܫܠܗܒ ܐܝܟ ܕܒܐܬܘܢܐ. ܘܩܠܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ
ܩܠܐ ܕܡܝ̈ܐ ܣܓܝܐܐ. 16 ܘܐܝܬ ܠܗ ܒܐܝܕܐ ܕܝܠܗ ܕܝܡܝܢܐ
ܟܘܟ̈ܒܐ ܫܒܥܐ. ܘܡܢ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗ: ܣܦܣܪܐ ܚܪܝܦܐ ܕܬܪܬܝܢ
ܦܘܡܝܗ̇ ܢܦܩܐ. ܘܚܙܘܐ ܕܝܠܗ: ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܡܢܗܪܐ.
ܒܚܝܠܐ ܕܝܠܗ. 17 ܘܟܕ ܚܙܝܬܗ. ܢܦܠܬ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ.
ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܘܣܡ ܥܠܝ ܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܠܐ ܬܕܚܠ.
ܐܢܐ ܐܢܐ ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܘܗܘ ܐܚܪܝܐ. 18 ܘܗܘ ܕܚܝ ܘܗܘܝܬ
ܡܝܬܐ ܘܗܐ ܚܝ ܐܢܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܘܐܝܬ ܠܝ
ܩܠܝܕܐ ܕܡܘܬܐ ܘܕܫܝܘܠ. 19 ܟܬܘܒ ܗܟܝܠ ܗܘ ܡܐ
ܕܚܙܝܬ: ܘܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܘܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ
ܒܬܪ ܗܠܝܢ. 20 ܠܐܪܙܐ ܕܫܒܥܐ ܟܘܟܒܝܢ ܗܠܝܢ ܕܚܙܝܬ
ܒܝܡܝܢܐ ܕܝܠܝ ܘܠܫܒܥ ܡܢܪ̈ܬܐ ܕܕܗܒܐ. ܗܠܝܢ ܟܘܟ̈ܒܐ
ܫܒܥܐ: ܡܠܐܟ̈ܐ ܕܫܒܥ ܥܕ̈ܬܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܢܪ̈ܬܐ ܫܒܥܐ
ܫܒܥ: ܥܕ̈ܬܐ ܐܢܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܠܡܠܐܟܐ ܕܥܕܬܐ ܕܐܦܣܘܣ ܟܬܘܒ. ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘ
ܐܚܝܕ ܟܠ. ܘܐܚܝܕ ܫܒܥܐ ܟܘܟ̈ܒܐ ܒܝܡܝܢܐ ܕܝܠܗ.
ܗܘ ܕܡܗܠܟ ܒܡܨܥܬܐ ܕܫܒܥ ܡܢܪ̈ܬܐ ܕܕܗܒܐ.
2 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܟ. ܘܠܥܡܠܐ ܘܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܟ
ܘܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܣܝܒܪܘ ܠܒܝ̈ܫܐ. ܘܢܣܝܬ ܠܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ
ܗܢܘܢ ܠܗܘܢ ܕܫܠܝ̈ܚܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܐܫܟܚܬ
ܐܢܘܢ ܕܓܠ̈ܐ. 3 ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܘܛܥܢܬ ܡܛܠ
ܫܡܐ ܕܝܠܝ ܘܠܐ ܠܐܝܬ. 4 ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟ. ܡܛܠ ܕܚܘܒܐ
ܕܝܠܟ ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܫܒܩܬ. 5 ܐܬܕܟܪ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܝܟܐ
ܢܦܠܬ: ܘܬܘܒ. ܘܠܥܒ̈ܕܐ ܩܕܡܝ̈ܐ ܥܒܕ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ:

ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܥܓܠ. ܘܡܙܝܥ ܐܢܐ ܡܢܪܬܐ ܕܝܠܟ ܡܢ ܕܘܟܬܗ̇
ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒ ܀ 6 ܐܠܐ ܗܕܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܕܣܢܐ ܐܢܬ ܠܥܒ̈ܕܐ
ܕܢܩܘܠܝܛܐ. ܠܗܠܝܢ ܕܐܦ ܐܢܐ ܀ 7 ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ
ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕ̈ܬܐ. ܠܗܘ ܕܙܟܐ ܐܬܠ ܠܗ
ܠܡܐܟܠ ܡܢ ܩܝܣܐ ܕܚܝ̈ܐ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܦܪܕܝܣܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ. 8 ܘܠܡܠܐܟܐ ܕܥܕܬܐ ܕܙܡܝܪܢܐ ܟܬܘܒ
ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܘܗܘ ܐܚܪܝܐ. ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܝܬܐ
ܘܚܝܐ. 9 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܟ. ܘܠܐܘܠܨܢܐ ܘܠܡܣܟܢܘܬܐ
ܐܠܐ ܥܬܝܪܐ ܐܝܬܝܟ. ܘܠܓܘܕܦܐ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܗܢܘܢ
ܠܗܘܢ ܕܝܗܘܕ̈ܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܟܢܘܫܬܐ
ܕܣܛܢܐ. 10 ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕ ܐܢ[ܬ]
ܠܡܚܫ: ܗܐ ܓܝܪ ܥܬܝܕ ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܡܪܡܐ ܡܢܟܘܢ
ܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܬܬܢܣܘܢ. ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ
ܝܘܡܝܢ ܥܣܪܐ. ܗܘܝ ܡܗܝܡܢܐ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܐܬܠ ܠܟ
ܟܠܝܠܐ ܕܚܝ̈ܐ. 11 ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܐܡ[ܪ]
ܪܘܚܐ ܠܥܕ̈ܬܐ. ܗܘ ܕܙܟܐ. ܠܐ ܢܬܚܒܠ ܡܢ ܡܘܬܐ ܗ[ܘ]
ܕܬܪܝܢ. 12 ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܥܕܬܐ ܕܦܪܓܡܘܣ ܟܬܘܒ
ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܣܦܣܪܐ ܗܘ ܚܪܝܦܐ ܕܬܪܬܝܢ
ܦܘܡܝܗ̇. 13 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܟ. ܘܐܝܟܐ ܥܡܪ ܐܢ[ܬ]
ܐܝܟܐ ܕܟܘܪܣܝܗ ܕܣܛܢܐ. ܘܐܚܝܕ ܐܢܬ ܫܡܐ ܕܝܠܝ. ܘ
ܟܦܪܬ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܝ: ܒܝܘܡ̈ܬܐ ܗܠܝܢ ܕܐܢܛܝܦܐ ܗ[ܘ]
ܣܗܕܐ ܕܝܠܝ. ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܠܘܬܟ
ܐܝܟܐ ܕܥܡܪ ܣܛܢܐ. 14 ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟ ܩܠܝܠ: ܐܝ[ܬ]
ܠܟ ܬܡܢ ܕܐܚܝܕܝܢ ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܕܒܠܥܡ. ܗܘ ܕܐܠܦ
ܠܒܠܩ ܠܡܪܡܐ ܬܘܩܠܬܐ ܩܕܡ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܡܐܟܠ
ܕܒܚ̈ܐ ܕܦܬܟܪ̈ܐ ܘܠܡܙܢܝܘ. 15 ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܐܦ ܐܢ[ܬ]
ܕܐܚܝܕܝܢ ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܕܢܩܘܠܝܛܐ. ܗܟܘ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܐܢܐ.
16 ܬܘܒ ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ: ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܥܓܠ. ܘܐܩܪܒ ܥܡܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

[illegible] 19 [illegible]
[illegible] 20 [illegible]
[illegible]
[illegible] 21 [illegible]
[illegible]
[illegible] 22 [illegible]
[illegible] 23 [illegible]
[illegible]
[illegible] 24 [illegible]
[illegible] 25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ܓܠܝܢܐ ܕܗܘܐ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ

ܡܢ ܐܠܗܐ

[illegible]

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܓܠܝܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ.
[illegible]
[illegible]

2 L

[illegible] 2 [illegible]
[illegible] 3 [illegible]
[illegible]
[illegible] 4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6 [illegible]
[illegible]
[illegible] 7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 10 [illegible]
[illegible] 11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible] 14 [illegible]

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܗܘܐ ܠܟ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟ ܪ̈ܚܡܐ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܪ̈ܚܡܐ
ܟܠܢܫ ܒܫܡܗ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ. ܘܫܘܒܚܐ
ܠܐܠܗܐ. ܐܡܝܢ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܫܠܝܚܐ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ ܐܦܣܩܘܦܐ ܀

1 ܝܗܘܕܐ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܐܚܐ ܕܝܢ ܕܝܥܩܘܒ.
ܠܥܡܡܐ ܩܪܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܐ ܚܒܝܒܝܢ: ܘܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܢܛܝܪܝܢ: 2 ܪܚܡܐ ܘܫܠܡܐ ܒܚܘܒܐ ܢܣܓܐ ܠܟܘܢ. 3 ܚܒܝܒܝ:
ܟܕ ܟܠܗ ܝܨܝܦܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ: ܥܠ ܚܝܐ
ܕܟܠܢ ܕܓܘܢܐ: ܐܠܨܝܬ ܠܝ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ. ܟܕ
ܡܒܝܐ ܐܢܐ ܕܬܬܟܬܫܘܢ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܕܐ
ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܐܫܬܠܡܬ ܠܩܕܝܫܐ: 4 ܥܠܘ ܓܝܪ ܐܢܫܝܢ
ܡܥܠܢܘܬܐ ܐܢܫܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܟܬܒܘ ܠܕܝܢܐ
ܗܢܐ. ܐܢܫܐ ܪܫܝܥܐ ܕܠܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܢ ܡܗܦܟܝܢ
ܠܛܢܦܘܬܐ. ܘܠܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܡܪܐ ܐܠܗܐ
ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܟܦܪܝܢ. 5 ܠܡܥܗܕܘ ܕܝܢ ܠܟܘܢ ܨܒܐ
ܐܢܐ: ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ: ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܚܕܐ ܙܒܢ
ܠܥܡܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܐܚܝ: ܗܘ ܕܬܪܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ
ܐܘܒܕ. 6 ܘܠܡܠܐܟܐ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܢܛܪܘ ܪܝܫܢܘܬܗܘܢ: ܐܠܐ
ܫܒܩܘ ܠܥܡܪܐ ܕܝܠܗܘܢ: ܠܕܝܢܐ ܕܝܘܡܐ ܪܒܐ. ܒܐܣܘܪܐ
ܠܐ ܡܬܝܕܥܢܐ ܒܚܫܘܟܐ ܢܛܝܪ ܐܢܘܢ. 7 ܐܝܟ ܣܕܘܡ
ܘܥܡܘܪܐ ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܚܕܪܝܗܝܢ. ܕܒܕܡܘܬܐ ܕܗܠܝܢ

ܙܢܝܘ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܒܣܪܐ ܐܚܪܢܐ: ܗܦܟܝܢ ܐܠܝܢ ܣܝܡܢ ܠ
ܚܘܝܐ ܕܠܥܠܡ: ܟܕ ܡܫܬܕܝܢ ܒܕܝܢܐ. 8 ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܠܝܢ
ܗܘܝܢ ܕܒܚܠܡܐ ܡܛܡܐܝܢ ܒܣܪܗܘܢ. ܠܡܪܘܬܐ ܕܝܢ ܡܛܠܝܢ
ܡܪܘܬܐ ܕܝܢ ܡܣܠܝܢ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ ܡܓܕܦܝܢ. 9 ܡܝܟܐܝܠ
ܕܝܢ ܪܝܫ ܡܠܐܟܐ: ܗܘ ܕܥܡ ܐܟܠܩܪܨܐ ܟܕ ܡܬܕܝܢ ܗ
ܗܘܐ: ܥܠ ܦܓܪܗ ܕܡܘܫܐ. ܠܐ ܐܡܪܚ ܕܢܝܬܐ ܥܠܘܗܝ
ܕܝܢܐ ܕܓܘܕܦܐ. ܐܠܐ ܐܡܪ. ܕܢܟܐܐ ܒܟ ܡܪܝܐ. 10 ܗܠܝܢ
ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܓܕܦܝܢ. ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܟܝܢܐܝܬ
ܐܝܟ ܚܝܘܬܐ ܡܣܟܠܬܐ. ܒܗܠܝܢ ܡܬܚܒܠܝܢ. 11 ܘ
ܠܗܘܢ ܕܒܐܘܪܚܗ ܕܩܐܝܢ ܐܙܠܘ. ܘܒܛܥܝܘܬܗ ܕܒܠܥܡ
ܒܐܓܪܐ ܐܫܬܪܚܘ. ܘܒܚܪܝܢܘܬܗ ܕܩܘܪܚ ܐܒܕܘ. 12 ܗܠܝܢ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܬܢܚܬܗܘܢ ܟܕ ܡܬܒܣܡܝܢ ܡܬܦܢܩܝܢ
ܟܕ ܕܠܐ ܕܚܠܬܐ ܪܥܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܥܢܢܐ ܕܠܐ ܡܛܪܐ ܕܒ
ܪܘܚܐ ܡܬܕܒܪܝܢ. ܐܝܠܢܐ ܕܛܘܦ ܐܒܗܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܕܠܐ ܦܐܪ
ܕܡܝܬܘ ܬܪܬܝܢ. ܘܐܬܥܩܪܘ ܡܢ ܥܩܪܗܘܢ. 13 ܓܠܠܐ
ܥܙܝܙܐ ܕܝܡܐ: ܕܡܪܝܡ ܐܕܠܝܗܘܢ ܡܟܪܟ ܒܗܬܬܗܘܢ
ܟܘܟܒܐ ܡܛܥܝܢܐ: ܗܠܝܢ ܕܥܛܝܢܐ ܕܚܫܘܟܐ ܕܠܥܠ
ܠܗܘܢ ܢܛܝܪ. 14 ܐܬܢܒܝ ܕܝܢ ܐܦ ܥܠ ܗܠܝܢ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܫܒܝܥܝܐ ܡܢ ܐܕܡ ܚܢܘܟ ܟܕ ܐܡܪ. ܕܗܐ ܐܬܐ ܡܪܝܐ ܒܪܒܘ
ܕܩܕܝܫܐ. 15 ܕܢܥܒܕ ܕܝܢܐ ܥܠ ܟܠ: ܘܢܟܣ ܠܟܠܗܘܢ
ܪܫܝܥܐ: ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܕܥܘܠܐ: ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ
ܡܠܐ ܩܫܝܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠܘ: ܚܛܝܐ ܪܫܝܥܐ. 16 ܗܠܝܢ
ܐܢܘܢ ܕܡܪܛܢܝܢ: ܘܡܥܠܝܢ ܒܟܠ ܙܒܢ: ܟܕ ܐܝܟ ܪܓܝܓ
ܕܝܠܗܘܢ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܦܘܡܗܘܢ ܡܡܠܠ ܪܘܪܒܬܐ:
ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܒܪܨܘܦܐ ܡܛܠ ܝܘܬܪܢܐ. 17 ܐܢܬܘܢ ܕ
ܚܒܝܒܝ: ܐܬܕܟܪܘ ܠܡܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܩܕܡ ܐܬܐܡܪܝ ܠ
ܡܢ ܫܠܝܚܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 18 ܕܐܡܪܝܢ ܗܘ
ܠܟܘܢ. ܕܒܚܪܬܐ ܕܙܒܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܒܙܚܝܢ: ܕܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܗ

ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܀

1 ܩܫܝܫܐ ܠܓܒܝܬܐ ܡܪܬܐ ܘܠܒܢܝܗ̇. ܐܝܠܝܢ ܕܐܢܐ
ܪܚܡ ܐܢܐ ܒܫܪܪܐ: ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ: ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܫܪܪܐ. 2 ܡܛܠ ܫܪܪܐ ܐܝܢܐ ܕܡܩܘܐ ܒܢ.
ܘܥܡܢ ܐܝܬܘܗܝ ܠܥܠܡ. 3 ܬܗܘܐ ܥܡܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ
ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܒܐ:
ܒܫܪܪܐ ܘܒܚܘܒܐ. 4 ܚܕܝܬ ܛܒ: ܕܐܫܟܚܬ ܡܢ ܒܢܝܟܝ
ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܫܪܪܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܢܣܒܢ ܡܢ ܐܒܐ.
5 ܘܗܫܐ ܡܬܒܥܐ ܐܢܐ ܠܟܝ: ܡܪܬܐ. ܠܐ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ
ܟܕ ܐܢܐ ܟܬܒ ܠܟܝ: ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܢ ܡܢ ܫܘܪܝܐ. ܕܢܚܒܒ
ܚܕ ܠܚܕ. 6 ܘܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ. ܕܢܗܠܟ ܐܝܟ ܦܘܩܕܢܘܗܝ.
ܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܐܝܟ ܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܫܘܪܝܐ:
ܕܒܗ ܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ. 7 ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܡܛܥܝܢܐ
ܢܦܩܘ ܠܗܘܢ ܠܥܠܡܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܘܕܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܐܬܐ ܒܒܣܪܐ: ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܛܥܝܢܐ ܘܐܢܛܝܟܪܝܣܛܘܣ.
8 ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܘܒܕܘܢ ܡܕܡ ܕܦܠܚܬܘܢ. ܐܠܐ
ܐܓܪܐ ܡܫܡܠܝܐ ܬܬܦܪܥܘܢ. 9 ܟܠ ܐܢܫ ܕܥܒܪ ܘܠܐ ܡܩܘܐ
ܒܝܘܠܦܢܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܐܠܗܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܘܗܘ ܕܡܩܘܐ
ܒܝܘܠܦܢܗ: ܗܢܐ ܘܠܐܒܐ ܘܠܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ. 10 ܐܢ ܐܢܫ ܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ: ܘܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ ܠܐ ܡܝܬܐ. ܠܐ ܬܩܒܠܘܢܝܗܝ
ܒܒܝܬܐ. ܘܫܠܡ ܠܟ ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܗ. 11 ܗܘ ܓܝܪ
ܕܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ ܠܟ ܡܫܬܘܬܦ ܠܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܐ. 12 ܣܓܝ
ܐܢܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܨܒܝܬ ܕܒܟܬܒ
ܩܢܝܐ ܘܕܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ: ܘܦܘܡܐ ܠܘܬ
ܦܘܡܐ ܢܡܠܠ. ܕܚܕܘܬܢ ܬܗܘܐ ܡܫܡܠܝܐ. 13 ܫܐܠܝܢ
ܒܫܠܡܟܝ ܒܢܝܐ ܕܚܬܟܝ ܓܒܝܬܐ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܐܡܝܢ܀
ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ܀

ܢܘ

ܐܓܪܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܀

1 ܩܫܝܫܐ ܠܓܐܝܘܣ ܚܒܝܒܐ: ܠܗܘ ܕܐܢܐ ܪܚܡ
ܐܢܐ ܒܫܪܪܐ. 2 ܚܒܝܒܐ: ܒܟܠܡܕܡ ܡܨܠܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ.
ܕܬܨܠܚ ܘܬܗܘܐ ܚܠܝܡ. ܐܝܟܢܐ ܕܡܨܠܚܐ ܢܦܫܟ. 3 ܚܕܝܬ
ܓܝܪ ܛܒ ܕܐܬܘ ܐܚܐ. ܘܣܗܕܘ ܥܠ ܫܪܪܟ. ܐܝܟ ܡܐ
ܕܐܢܬ ܒܫܪܪܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ. 4 ܘܝܬܝܪܐ ܡܢ ܗܕܐ ܚܕܘܬܐ
ܠܝܬ ܠܝ. ܕܐܫܡܥ ܕܒܢܝ ܒܫܪܪܐ ܡܗܠܟܝܢ.
5 ܚܒܝܒܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܗܘ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ
ܠܘܬ ܐܚܐ: ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܘܢ. 6 ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܗܕܘ
ܥܠ ܚܘܒܟ ܩܕܡ ܟܠܗ̇ ܥܕܬܐ. ܠܗܠܝܢ ܕܫܦܝܪ ܥܒܕ ܐܢܬ
ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܫܘܐ ܠܐܠܗܐ. 7 ܚܠܦ ܓܝܪ ܫܡܗ ܢܦܩܘ
ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܢܣܒܘ ܡܢ ܥܡܡ̈ܐ. 8 ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܚܝܒܝܢ
ܠܡܩܒܠܘ ܠܕܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܕܡܥܕܪ̈ܢܐ ܢܗܘܐ ܠܫܪܪܐ.
9 ܨܒܝܬ ܗܘܝܬ ܐܟܬܘܒ ܠܥܕܬܐ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܕܢܗܘܐ
ܩܕܡܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܕܝܘܛܪܦܣ ܠܐ ܡܩܒܠ ܠܢ. 10 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܡܥܗܕ ܐܢܐ ܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܥܒܕ ܕܒܡܠ̈ܐ
ܒܝ̈ܫܬܐ ܡܪܛܢ ܥܠܝܢ. ܘܟܕ ܠܐ ܣܦܩ ܠܗ ܗܠܝܢ: ܠܐ ܗܘ
ܡܩܒܠ ܠܐܚܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܩܒܠܝܢ ܟܠܐ. ܘܡܦܩ ܐܦ ܡܢ
ܥܕܬܐ. 11 ܚܒܝܒܐ: ܠܐ ܬܬܕܡܐ ܠܒܝܫܬܐ ܐܠܐ ܠܛܒܬܐ. ܗܘ
ܕܥܒܕ ܛܒܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܗܘ ܕܥܒܕ ܒܝܫܬܐ
ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܠܐܠܗܐ. 12 ܥܠ ܕܝܡܝܛܪܝܘܣ ܐܝܬ ܗܘ ܣܗܕܘܬܐ
ܡܢ ܟܠܢܫ. ܘܡܢܗ̇ ܕܥܕܬܐ ܘܡܢܗ̇ ܕܫܪܪܐ. ܐܦ ܚܢܢ ܕܝܢ
ܣܗܕܝܢܢ. ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܕܣܗܕܘܬܢ ܫܪܝܪܐ ܗܝ.
13 ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܡܟܬܒ ܠܟ. ܐܠܐ ܠܐ ܨܒܐ
ܐܢܐ ܕܒܕܝܘܬܐ ܘܒܩܢܝܐ ܐܟܬܘܒ ܠܟ. 14 ܡܣܒܪ ܐܢܐ
ܕܝܢ ܕܒܥܓܠ ܐܚܙܝܟ: ܘܦܘܡܐ ܠܘܬ ܦܘܡܐ ܢܡܠܠ. 15 ܫܠܡܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

15 ܟܠ ܕܡܘܕܐ ܒܝܫܘܥ ܕܗܘܝܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ: ܐܠܗܐ
ܒܗ ܡܩܘܐ. ܘܗܘ ܡܩܘܐ ܒܐܠܗܐ. 16 ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ
ܘܝܕܥܢ ܚܘܒܐ ܕܐܝܬ ܠܐܠܗܐ ܠܘܬܢ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ
ܚܘܒܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܕܡܩܘܐ ܒܚܘܒܐ ܒܐܠܗܐ ܡܩܘܐ.
17 ܘܒܗܕܐ ܡܫܬܡܠܝܐ ܚܘܒܗ ܥܡܢ: ܕܒܓܠܝܘܬ ܐܦܐ ܢܗܘܐ
ܠܢ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܗܘܐ ܗܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ
ܐܝܬܝܢ ܒܗܢܐ ܥܠܡܐ. 18 ܕܚܠܬܐ ܒܚܘܒܐ ܠܝܬ. ܐܠܐ ܚܘܒܐ
ܡܫܡܠܝܐ: ܠܒܪ ܫܕܐ ܠܗ ܠܕܚܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܐ
ܒܩܢܛܐ ܐܝܬܝܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܕܚܠ ܠܐ ܡܫܡܠܐ ܒܚܘܒܐ.
19 ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܢܚܒ ܠܐܠܗܐ: ܡܛܠ ܕܗܘ ܩܕܡܝܬ
ܐܚܒܢ. 20 ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܕܡܚܒ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐܚܘܗܝ
ܣܢܐ: ܕܓܠܐ ܗܘ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܐܚܘܗܝ ܕܚܙܐ ܠܐ ܡܚܒ:
ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܠܐ ܚܙܐ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܒ. 21 ܘܗܢܐ
ܦܘܩܕܢܐ ܩܒܠܢ ܡܢܗ. ܕܟܠ ܕܡܚܒ ܠܐܠܗܐ ܢܚܒ ܐܦ
ܠܐܚܘܗܝ ❖

ܫܠܡ ❖ ܕ ❖

1 ܟܠܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܕܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ: ܡܢ
ܐܠܗܐ ܝܠܝܕ. ܘܟܠ ܕܡܚܒ ܠܝܠܘܕܐ: ܡܚܒ ܐܦ
ܠܗܘ ܕܐܝܠܕܗ ܡܢܗ. 2 ܘܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢ ܕܡܚܒܝܢܢ
ܠܒܢܝܗܘܢ ܕܐܠܗܐ: ܡܐ ܕܠܐܠܗܐ ܡܚܒܝܢܢ ܘܥܒܕܝܢܢ
ܦܘܩܕܢܘܗܝ. 3 ܗܢܘ ܓܝܪ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܢܛܪ
ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܐ ܝܩܝܪܝܢ. 4 ܡܛܠ ܕܟܠ
ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܙܟܐ ܠܗ ܠܥܠܡܐ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܙܟܘܬܐ
ܕܙܟܬܗ ܠܥܠܡܐ ܗܝܡܢܘܬܢ. 5 ܡܢܘ ܓܝܪ ܕܙܟܐ ܠܗ
ܠܥܠܡܐ: ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܗܝܡܢ ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ.
6 ܗܢܘ ܕܐܬܐ ܒܡܝܐ ܘܒܕܡܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܒܡܝܐ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܒܡܝܐ ܘܒܕܡܐ. ܘܪܘܚܐ ܡܣܗܕܐ ܕܗܝ
ܪܘܚܐ ܐܝܬܝܗ ܫܪܪܐ. 8 ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ. ܪܘܚܐ

ܘܡܝܐ ܘܕܡܐ ܘܬܠܬܝܗܘܢ ܒܚܕ ܐܝܬܝܗܘܢ. 9 ܐܢ ܣܗܕܘܬܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ ܡܩܒܠܝܢܢ: ܚܕ ܒܟܡܐ ܣܗܕܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ
ܗܝ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܒܪܗ.
10 ܟܠܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܠܗ ܗܕܐ
ܣܗܕܘܬܐ ܒܢܦܫܗ. ܟܠ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܠܐܠܗܐ ܕܓܠܐ
ܥܒܕܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܣܗܕܘܬܐ ܕܐܣܗܕ ܐܠܗܐ ܥܠ
ܒܪܗ. 11 ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܐ: ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܝܗܒ ܠܢ
ܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܚܝܐ ܒܒܪܗ ܐܝܬܝܗܘܢ. 12 ܟܠ ܕܐܚܝܕ
ܒܒܪܐ ܐܚܝܕ ܐܦ ܠܚܝܐ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܐܚܝܕ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ
ܠܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ❖ 13 ܗܠܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ: ܕܬܕܥܘܢ
ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ
ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. 14 ܘܗܕܐ ܦܪܗܣܝܐ ܐܝܬ ܠܢ ܠܘܬܗ. ܕܟܠ
ܕܫܐܠܝܢܢ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܫܡܥ ܠܢ. 15 ܘܐܢ ܡܦܝܣܝܢ
ܕܫܡܥ ܠܢ ܥܠ ܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢܢ ܡܢܗ: ܡܦܝܣܝܢ
ܕܡܩܒܠܝܢܢ ܡܢ ܟܕܘ ܫܐܠܬܢ ܕܫܐܠܢ ܡܢܗ. 16 ܐܢ ܐܢܫ ܢܚܙܐ
ܠܐܚܘܗܝ ܕܚܛܐ ܚܛܗܐ ܕܠܐ ܡܡܝܬ ܠܡܘܬܐ: ܢܫܐܠ
ܘܢܬܝܗܒ ܠܗ ܚܝܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܠܡܘܬܐ ܚܛܝܢ
ܐܝܬ ܓܝܪ ܚܛܗܐ ܕܡܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܥܐ
ܐܢܫ. 17 ܟܠ ܥܘܠܐ ܓܝܪ ܚܛܝܬܐ ܗܘ. ܘܐܝܬ ܚܛܗܐ ܕܠܐ ܗܘ
ܕܡܘܬܐ ܗܘ. 18 ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܚܛܐ.
ܗܘ ܓܝܪ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܢܛܪ ܢܦܫܗ. ܘܒܝܫܐ
ܠܐ ܡܬܩܪܒ ܠܗ. 19 ܝܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܚܢܢ. ܘܟܠܗ
ܥܠܡܐ ܒܒܝܫܐ ܗܘ ܣܝܡ. 20 ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ
ܘܝܗܒ ܠܢ ܡܕܥܐ ܕܢܕܥ ܠܫܪܝܪܐ. ܘܢܗܘܐ ܒܗ ܒܫܪܝܪܐ
ܒܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܢܐ ܗܘ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܘܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ. 21 ܒܢܝ ܛܪܘ ܢܦܫܟܘܢ ܡܢ ܕܚܠܬ ܦܬܟܪܐ ❖

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ❖

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܬܦܪܫܝܢ ܒܢܝ̈ܗܘܢ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܒܢܝ̈ܗܘܢ ܕܣܛܢܐ. ܟܠ
ܕܠܐ ܥܒܕ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܠܐ ܪܚܡ ܠܐܚܘܗܝ: ܠܝܬܘܗܝ ܡܢ
ܐܠܗܐ. 11 ܕܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܕܢܚܒ
ܚܕ ܠܚܕ. 12 ܠܘ ܐܝܟ ܩܐܝܢ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܫܐ
ܘܩܛܠ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܩܛܠܗ: ܐܠܐ ܡܛܠ
ܕܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܥܒܕܘܗܝ ܘܕܐܚܘܗܝ ܙܕܝܩܝܢ. 13 ܘܠܐ
ܬܬܕܡܪܘܢ ܐܚܝ̈ ܐܢ ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ. 14 ܚܢܢ ܝܕܥܝܢ
ܕܫܢܝܢ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝ̈ܐ. ܒܗܕܐ ܕܡܚܒܝܢܢ ܠܐܚܝ̈ܢ.
ܗܘ ܕܠܐ ܡܚܒ ܠܐܚܘܗܝ ܒܡܘܬܐ ܡܩܘܐ. 15 ܟܠ ܕܣܢܐ
ܗܘ ܠܐܚܘܗܝ ܩܛܘܠ ܐܢܫܐ ܗܘ. ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ
ܩܛܘܠ ܐܢܫܐ: ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܡܩܘܝܢ ܒܗ ܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ.
16 ܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢ ܚܘܒܗ ܕܠܘܬܢ: ܕܗܘ ܣܡ ܢܦܫܗ
ܚܠܦܝܢ. ܐܦ ܚܢܢ ܙܕܩ ܠܢ ܕܚܠܦ ܐܚܝ̈ܢ ܢܣܝܡ
ܢܦܫܢ. 17 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ: ܘܚܙܐ
ܠܐܚܘܗܝ ܕܣܢܝܩ ܘܐܚܘܕ ܪܚܡܘܗܝ ܡܢܗ: ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ
ܒܗ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. 18 ܒܢܝ̈: ܠܐ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܒܡܠܐ
ܘܒܠܫܢܐ. ܐܠܐ ܒܥܒܕܐ ܘܒܫܪܪܐ. 19 ܘܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܝܢܢ
ܕܡܢ ܫܪܪܐ ܐܢܚܢ. ܘܩܕܡ ܕܢܐܬܐ ܗܘ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܒܢ.
20 ܘܐܢܗܘ ܕܠܒܢ ܡܚܝܒ ܠܢ: ܟܡܐ ܐܠܗܐ ܪܒ ܡܢ ܠܒܢ
ܘܝܕܥ ܟܠܡܕܡ ܀ 21 ܚܒܝܒܝ̈: ܐܢ ܠܒܢ ܠܐ ܚܝܒ ܠܢ:
ܓܠܝܢ ܐܦܝ̈ܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 22 ܘܟܠܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢ
ܢܣܒܝܢ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܢܛܪܝܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܫܦܝܪܬܐ
ܥܒܕܝܢ ܩܕܡܘܗܝ. 23 ܘܗܢܘ ܗܘ ܦܘܩܕܢܗ: ܕܢܗܝܡܢ
ܒܫܡܐ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܐܝܟ
ܕܦܩܕ. 24 ܘܐܝܢܐ ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܒܗ ܡܩܘܐ. ܘܗܘ
ܒܗ. ܘܒܗܕܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢܢ ܕܥܡܢ ܗܘ: ܡܢ ܪܘܚܗ
ܕܝܗܒ ܠܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܚܒܝܒܝ̈: ܠܐ ܠܟܠ ܪܘܚܝ̈ܢ ܬܗܝܡܢܘܢ. ܐܠܐ ܒܩܘ ܐܢܝܢ
ܦܪܘܫܘ ܪܘܚܐ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܝܗܝܢ. ܡܛܠ ܕܣܓܝ̈ܐܐ
ܢܒܝ̈ܐ ܕܓܠܐ ܢܦܩܘ ܠܗ ܠܥܠܡܐ. 2 ܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܐ ܪܘܚܗ
ܕܐܠܗܐ. ܟܠ ܪܘܚܐ ܕܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܒܒܣܪ:
ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ. 3 ܘܟܠ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ
ܒܒܣܪ: ܠܝܬܝܗ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܗܝ
ܕܓܠܐ: ܗܝ ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܝܐ. ܘܗܫܐ ܒܥܠܡܐ ܐܝܬܝܗ
ܡܢ ܟܕܘ. 4 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܢܝ̈ܐ:
ܘܙܟܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܗܘ ܕܒܟܘܢ ܡܢ ܗܘ
ܕܒܥܠܡܐ. 5 ܘܗܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ
ܥܠܡܐ ܡܡܠܠܝܢ. ܘܥܠܡܐ ܠܗܘܢ ܫܡܥ. 6 ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܚܢܢ. ܘܡܢ ܕܝܕܥ ܠܐܠܗܐ ܫܡܥ ܠܢ. ܘܡܢ ܕܠܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܫܡܥ ܠܢ. ܒܗ ܒܗܕܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢܢ
ܠܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ: ܘܠܪܘܚܐ ܕܛܥܝܘܬܐ ܀ 7 ܚܒܝܒܝ̈: ܢܚܒ
ܚܕ ܠܚܕ. ܡܛܠ ܕܚܘܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܡܢ
ܕܡܚܒ ܡܢ ܐܠܗܐ ܝܠܝܕ: ܘܝܕܥ ܠܐܠܗܐ. 8 ܡܛܠ
ܕܐܠܗܐ ܚܘܒܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܚܒ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܠܗܐ.
9 ܒܗܕܐ ܐܬܝܕܥ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܘܬܢ: ܕܒܪܗ
ܝܚܝܕܝܐ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ ܕܢܚܐ ܒܐܝܕܗ. 10 ܒܗܢܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ: ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܢܢ ܐܚܒܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܕܗܘ
ܐܠܗܐ ܐܚܒܢ. ܘܫܕܪ ܠܒܪܗ ܚܘܣܝܐ ܚܠܦ ܚܛܗ̈ܝܢ ܀
11 ܚܒܝܒܝ̈: ܐܢ ܗܟܢ ܐܚܒܢ ܐܠܗܐ: ܐܦ ܚܢܢ ܚܝܒܝܢ
ܚܕ ܠܚܕ ܠܡܚܒܘ. 12 ܠܐܠܗܐ ܡܡܬܘܡ ܐܢܫ ܠܐ ܚܙܝܗܝ.
ܐܢ ܕܝܢ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ: ܐܠܗܐ ܒܢ ܡܩܘܐ. ܘܚܘܒܗ
ܡܫܡܠܝ ܒܢ. 13 ܘܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܒܗ ܡܩܘܝܢܢ ܘܗܘ
ܡܩܘܐ ܒܢ: ܕܡܢ ܪܘܚܗ ܝܗܒ ܠܢ. 14 ܘܚܢܢ ܚܙܝܢ
ܘܡܣܗܕܝܢܢ: ܕܐܒܐ ܫܕܪ ܠܒܪܗ ܦܪܘܩܐ ܠܥܠܡܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ❖ ܒ ❖ ܢܒ

ܒܢܝܐ. ܕܐܫܬܒܩܘ ܠܟܘܢ ܚܛܗܝܟܘܢ ܡܛܠ ܫܡܗ.
13 ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܒܗܐ: ܕܝܕܥܬܘܢܝܗܝ ܠܗܘ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܫܝܬ. ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܡܐ:
ܕܙܟܝܬܘܢܝܗܝ ܠܒܝܫܐ. 14 ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܛܠܝܐ ܕܝܕܥܬܘܢ
ܠܐܒܐ. ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܐܒܗܐ: ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܗܘ ܕܡܢ
ܒܪܫܝܬ. ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܥܠܝܡܐ: ܕܡܬܚܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܘܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܩܝܡܐ ܒܟܘܢ. ܘܙܟܝܬܘܢܝܗܝ ܠܒܝܫܐ.
15 ܠܐ ܬܪܚܡܘܢ ܥܠܡܐ ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ. ܡܢ ܓܝܪ ܕܪܚܡ
ܠܥܠܡܐ: ܚܘܒܗ ܕܐܒܐ ܠܝܬ ܒܗ. 16 ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ
ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܥܠܡܐ ܪܓܬܐ ܗܝ ܕܦܓܪܐ. ܘܪܓܬܐ ܗܝ
ܕܥܝܢܐ ܘܫܘܒܗܪܐ ܕܥܠܡܐ. ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܝ ܡܢ ܐܒܐ. ܐܠܐ
ܡܢܗ ܐܢܝܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. 17 ܘܥܠܡܐ ܥܒܪ ܗܘ ܘܪܓܬܗ.
ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܩܐܡ ܠܥܠܡ.
18 ܛܠܝܐ: ܐܚܪܝܬܐ ܗܝ ܫܥܬܐ. ܘܐܝܟ ܡܕܡ ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐ
ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ: ܗܫܐ ܗܘܘ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܣܓܝܐܐ:
ܘܡܢ ܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܐܚܪܝܬܐ ܗܝ ܫܥܬܐ. 19 ܡܢܢ ܢܦܩܘ ܐܠܐ
ܠܘ ܡܢܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ ܢܦܩܘ ܡܢܢ: ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܕܠܘ ܡܢܢ
ܗܘܘ. 20 ܘܐܢܬܘܢ ܡܫܝܚܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܕܝܫܐ.
ܘܦܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܘ ܠܟܠ ܐܢܫ. 21 ܠܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ.
ܘܕܟܠ ܕܓܠܘܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܢ ܫܪܪܐ. 22 ܡܢܘ
ܕܓܠܐ: ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܟܦܪ ܕܝܫܘܥ ܠܐ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܢܐ ܗܘ
ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ. ܗܘ ܕܟܦܪ ܒܐܒܐ. ܟܦܪ ܐܦ ܒܒܪܐ.
23 ܘܗܘ ܕܟܦܪ ܒܒܪܐ ܐܦܠܐ ܒܐܒܐ ܡܗܝܡܢ. ܡܢ ܕܡܘܕܐ
ܒܒܪܐ ܘܐܦ ܒܐܒܐ ܡܘܕܐ. 24 ܘܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ
ܩܕܝܡ ܒܟܘܢ ܢܩܘܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܢܩܘܐ ܒܟܘܢ ܡܕܡ
ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ: ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܩܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܒܪܐ
ܘܒܐܒܐ. 25 ܘܗܢܘ ܫܘܘܕܝܐ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܢ: ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

ܢܒ ܐܓܪܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ❖ ܒ ❖

26 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ: ܡܛܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܥ
ܠܟܘܢ. 27 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܢ ܬܩܘܐ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܘ
ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܗ: ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܫ ܢܠܦܟܘܢ.
ܐܠܐ ܡܫܝܚܘܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܡܢ ܐܠܗܐ: ܗܝ ܡܠܦܐ ܠܟ
ܟܠ ܡܕܡ. ܘܫܪܝܪܐ ܗܝ ܘܠܝܬ ܒܗ ܕܓܠܘܬܐ. ܘܐ
ܕܐܠܦܬܟܘܢ ܩܘܘ ܒܗ. 28 ܘܗܫܐ ܒܢܝ ܩܘܘ ܒܗ. ܕ
ܕܡܬܓܠܐ ܠܐ ܢܒܗܬ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܦܪܗܣܝܐ ܐ
ܒܡܐܬܝܬܗ. 29 ܐܢ ܬܕܥܘܢ ܕܟܐܢ ܗܘ: ܕܥܘ ܕܐܦ ܟ
ܕܥܒܕ ܟܐܢܘܬܐ ܡܢܗ ܐܝܬܘܗܝ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܓ ❖

1 ܚܙܘ ܕܐܝܕܐ ܚܘܒܐ ܝܗܒ ܠܢ ܐܒܐ: ܕܒܢܝܐ ܢ
ܐܦ ܢܗܘܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥ ܠܢ. ܡܛܠ ܕܐ
ܠܗ ܠܐ ܝܕܥܗ ❖ 2 ܚܒܝܒܝ: ܗܫܐ ܒܢܝܐ ܚܢܢ ܕܐܠܗ
ܘܠܐ ܐܬܓܠܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܡܢܐ ܥܬܝܕܝܢ ܕܢܗܘ
ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܕܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܒܕܡܘܬܗ ܗܘܝܢܢ. ܘܚܙ
ܠܗ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܐܝܬܘܗܝ. 3 ܘܟܠ ܐܢܫ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܠܘܗܝ
ܗܢܐ ܣܒܪܐ: ܡܕܟܐ ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܕܗܘ ܕܟܐ ܗܘ. 4 ܡܢ ܕ
ܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܥܘܠܐ ܥܒܕ. ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܟܠܗ ܥܘܠܐ ܗ
5 ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘ ܐܬܓܠܝ ܕܢܫܩܘܠ ܚܛܗܝܢ. ܘܚܛ
ܒܗ ܠܝܬ. 6 ܘܟܠ ܕܒܗ ܡܩܘܐ ܠܐ ܚܛܐ. ܘܟܠ ܕܚܛ
ܚܙܝܗܝ ܘܠܐ ܝܕܥܗ. 7 ܒܢܝ: ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. ܗ
ܕܥܒܕ ܟܐܢܘܬܐ ܟܐܢܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܝܬܘܗ
ܟܐܢܐ. 8 ܘܗܘ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܡܢ ܣܛܢܐ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܡ
ܪܫܝܬܐ ܗܘ ܣܛܢܐ ܚܛܝܐ ܗܘ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܓܠܝ ܒܪ
ܕܐܠܗܐ: ܕܢܫܪܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܣܛܢܐ. 9 ܟܠ ܕܐܬܝܠܕ ܡ
ܐܠܗܐ ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܙܪܥܗ ܒܗ ܐܝܬܘܗ
ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܛܐ. ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕ. 10 ܒܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܦܫܟܘܢ ܟܕ ܐܬܕܒܪܬܘܢ ܒܛܘܥܝܝܐ ܕܐܢܫܐ ܕܠܐ ܢܡܘܣ
ܬܦܠܘܢ: ܡܢ ܫܘܪܪܐ ܕܝܠܟܘܢ. 18 ܪܒܘ ܕܝܢ
ܒܛܝܒܘܬܐ ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܘܕܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܐܦ ܗܫܐ
ܘܠܥܠܡܝܢ. ܘܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܀

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܠܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܫܝܬ.
ܗܘ ܕܫܡܥܢ ܘܚܙܝܢܝܗܝ ܒܥܝܢܝܢ. ܚܙܝܢ ܘܓܫܘ ܐܝܕܝܢ.
ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܚܝܐ. 2 ܘܚܝܐ ܐܬܓܠܝܘ. ܘܚܙܝܢ
ܘܣܗܕܝܢ. ܘܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܢܘܢ
ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܠܘܬ ܐܒܐ ܘܐܬܓܠܝܘ ܠܢ. 3 ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ
ܘܫܡܥܢ ܡܣܒܪܝܢܢ ܐܦ ܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܘܬܦܘܬܐ
ܥܡܢ. ܘܫܘܬܦܘܬܢ ܕܝܢ ܕܝܠܢ ܐܝܬܝܗ: ܥܡ ܐܒܐ ܘܥܡ
ܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 4 ܘܗܠܝܢ ܟܬܒܝܢܢ ܠܟܘܢ:
ܕܚܕܘܬܐ ܕܒܟܘܢ ܬܗܘܐ ܡܫܡܠܝܐ. 5 ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܒܪܬܐ
ܕܫܡܥܢ ܡܢܗ. ܘܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܕܐܠܗܐ ܢܘܗܪܐ ܗܘ.
ܘܚܫܘܟܐ ܟܠ ܟܠܗ ܠܝܬ ܒܗ. 6 ܘܐܢ ܐܡܪܝܢܢ ܕܫܘܬܦܘܬܐ
ܐܝܬ ܠܢ ܥܡܗ ܘܡܗܠܟܝܢܢ ܒܚܫܘܟܐ: ܕܓܠܐ ܚܢܢ ܘܠܐ
ܒܩܘܫܬܐ ܪܕܝܢܢ. 7 ܐܢ ܕܝܢ ܒܢܘܗܪܐ ܡܗܠܟܝܢܢ ܐܝܟ ܕܗܘ

ܐܝܬܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ: ܐܝܬ ܠܢ ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡ ܚܕܕܐ: ܘܕܡܐ
ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܡܕܟܐ ܠܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ. 8 ܘܐܢ
ܢܐܡܪ ܕܚܛܝܬܐ ܠܝܬ ܠܢ. ܢܦܫܢ ܡܛܥܝܢܢ. ܘܫܪܪܐ ܠܝܬ
ܒܢ. 9 ܐܢ ܕܝܢ ܡܘܕܝܢܢ ܒܚܛܗܝܢ: ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܘܟܐܢ
ܕܢܫܒܘܩ ܠܢ ܚܛܗܝܢ. ܘܢܕܟܝܢ ܡܢ ܟܠܗ ܥܘܠܢ.
10 ܘܐܢ ܐܡܪܝܢܢ ܕܠܐ ܚܛܝܢ: ܥܒܕܝܢܢ ܠܗ ܕܓܠܐ. ܘܡܠܬܗ
ܠܝܬ ܒܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܒܢܝ: ܗܠܝܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܘܐܢ ܐܢܫ
ܢܚܛܐ: ܐܝܬ ܠܢ ܦܪܩܠܝܛܐ ܠܘܬ ܐܒܐ: ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܙܕܝܩܐ. 2 ܗܘܝܘ ܓܝܪ ܚܘܣܝܐ ܕܥܠ ܐܦܝ ܚܛܗܝܢ. ܘܠܘ
ܚܠܦ ܕܝܠܢ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܚܠܦ ܟܠܗ ܥܠܡܐ.
3 ܘܒܗܕܐ ܡܪܓܫܝܢ ܕܝܕܥܢܝܗܝ: ܐܢ ܢܛܪܝܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ.
4 ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܕܝܕܥܬܗ ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܐ ܢܛܪ: ܕܓܠܐ
ܗܘ ܘܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. 5 ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܗ: ܒܗܢܐ
ܡܫܡܠܝܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ
ܕܒܗ ܚܢܢ. 6 ܡܢ ܕܐܡܪ ܕܒܗ ܐܝܬܘܗܝ: ܘܠܐ ܒܗ ܕܐܝܟ
ܗܠܟܬܗ ܕܝܠܗ ܢܗܠܟ ܀ 7 ܐܚܝ: ܠܐ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ
ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܦܘܩܕܢܐ ܥܬܝܩܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܠܟܘܢ ܡܢ ܒܪܫܝܬ. ܦܘܩܕܢܐ ܕܝܢ ܥܬܝܩܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ
ܗܝ ܕܫܡܥܬܘܢ. 8 ܘܬܘܒ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܫܪܝܪܐ: ܒܗ ܘܒܟܘܢ. ܕܚܫܘܟܐ ܥܒܪ ܠܗ.
ܘܢܘܗܪܐ ܫܪܝܪܐ ܫܪܝ ܠܡܚܙܝܐ. 9 ܡܢ ܕܐܡܪ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܒܢܘܗܪܐ ܘܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ: ܒܚܫܘܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܥܕܡܐ
ܠܗܫܐ. 10 ܗܘ ܕܪܚܡ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ ܥܡܪ ܘܬܘܩܠܬܐ
ܠܝܬ ܒܗ. 11 ܗܘ ܕܝܢ ܕܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ: ܒܚܫܘܟܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܘܒܚܫܘܟܐ ܡܗܠܟ: ܘܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ.
ܡܛܠ ܕܚܫܘܟܐ ܥܘܪ ܐܢܝܢ ܠܥܝܢܘܗܝ. 12 ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܥܘܠܐ ܐܚܒ. 16 ܘܡܟܣܢܘܬܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܠܗ ܕܥܒܪܢܘܬܗ.
ܐܬܢܐ ܕܠܐ ܡܠܐ. ܕܟܕ ܒܩܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܡܡܠܠܐ: ܟܠܬܗ
ܠܫܢܝܘܬܗ ܕܢܒܝܐ. 17 ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܡܒܘܥܐ ܕܠܐ ܡܝܐ.
ܥܢܢܐ ܕܡܢ ܥܠܥܠܐ ܡܬܛܪܦܢ. ܗܠܝܢ ܕܚܫܘܟܐ ܕܩܛܡܐ
ܢܛܝܪ ܠܗܘܢ. 18 ܟܕ ܓܝܪ ܒܫܘܚܠܦܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ ܡܡܠܠܝܢ:
ܡܨܝܕܝܢ ܒܪܓܝܓܬܐ ܛܢܦܬܐ ܕܒܣܪܐ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܩܠܝܠ
ܩܠܝܠ ܥܪܩܝܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܛܥܝܘܬܐ ܡܬܗܦܟܝܢ.
19 ܘܚܐܪܘܬܐ ܠܗܘܢ ܡܫܬܘܕܝܢ. ܟܕ ܗܢܘܢ ܥܒܕܐ ܐܝܬܝܗܘܢ
ܕܚܒܠܐ. ܠܗܘ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܐܢܫ ܙܟܐ ܠܗ: ܠܗܢܐ ܐܦ
ܡܫܥܒܕ. 20 ܐܢ ܓܝܪ ܥܪܩܘ ܡܢ ܛܢܦܘܬܗ ܕܥܠܡܐ:
ܒܝܕܥܬܗ ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܬܘܒ
ܒܗܠܝܢ ܕܝܢ ܡܬܚܒܟܝܢ. ܘܡܙܕܟܝܢ ܗܘܬ ܠܗ
ܐܚܪܝܬܗܘܢ ܕܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. 21 ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܓܝܪ ܕܠܐ ܢܫܬܘܕܥܘܢ ܠܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܐܘ ܕܟܕ ܐܫܬܘܕܥܘ
ܠܒܣܬܪ ܢܗܦܟܘܢ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܫܬܠܡ ܠܗܘܢ.
22 ܓܕܫ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܕܗܠܝܢ ܡܬܠܐ ܫܪܝܪܐ: ܕܟܠܒܐ ܕܗܦܟ ܥܠ
ܬܝܘܗ: ܘܚܙܝܪܬܐ ܕܣܚܬ ܒܥܘܪܓܠܐ ܕܣܝܢܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܓ ✣

1 ܗܕܐ ܗܫܐ ܚܒܝܒܝ: ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܗܠܝܢ ܕܒܗܝܢ ܡܥܝܪ ܐܢܐ ܒܥܘܗܕܢܐ ܠܬܪܥܝܬܟܘܢ ܕܟܝܬܐ.
2 ܕܬܬܕܟܪܘܢ ܠܡܠܐ ܕܩܕܡ ܐܬܐܡܪ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܝܫܐ.
ܘܠܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ ܕܒܝܕ ܫܠܝܚܐ. 3 ܟܕ ܗܕܐ
ܠܘܩܕܡ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܐܬܝܢ ܒܚܪܬܐ ܕܝܘܡܬܐ
ܡܒܙܚܢܐ ܕܡܒܙܚܝܢ. ܟܕ ܐܝܟ ܪܓܝܓܬܐ ܕܝܠܗܘܢ
ܡܗܠܟܝܢ. 4 ܘܐܡܪܝܢ: ܕܐܝܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܘܠܟܢܐ ܕܡܐܬܝܬܗ.
ܡܢ ܟܕ ܓܝܪ ܐܒܗܬܢ ܫܟܒܘ: ܟܠܡܕܡ ܗܟܢܐ ܡܩܘܐ.
ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܒܪܝܬܐ. 5 ܛܥܝܐ ܠܗܘܢ ܗܕܐ ܟܕ ܨܒܝܢ:

ܕܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܝܡ ܘܐܪܥܐ ܡܢ ܡܝܐ. ܘܒ
ܡܝܐ ܩܝܡܐ ܒܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 6 ܗܠܝܢ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠܡܐ
ܕܗܝܕܝܢ ܒܡܝܐ ܛܒܥ ܘܐܒܕ. 7 ܫܡܝܐ ܕܝܢ ܕܗܫܐ ܘܐܪܥܐ
ܒܡܠܬܐ ܕܝܠܗ ܐܣܝܡܝܢ. ܟܕ ܠܢܘܪܐ ܡܬܢܛܪܝܢ. ܠܝܘܡܐ
ܕܕܝܢܐ ܘܠܐܒܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܪܫܝܥܐ. 8 ܗܕܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܠܐ
ܬܛܥܐ ܠܟܘܢ ܚܒܝܒܝ: ܕܚܕ ܝܘܡܐ ܠܡܪܝܐ: ܐܝܟ ܐܠܦ ܫܢܝܢ
ܐܝܬܘܗܝ. ܘܐܠܦ ܫܢܝܢ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܚܕ. 9 ܠܐ ܡܫܘܚܪ
ܡܪܝܐ ܒܡܘܠܟܢܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܐܢܫܝܢ ܡܘܚܪܐ ܡܚܫܒܝܢ.
ܐܠܐ ܡܓܪ ܪܘܚܗ ܡܛܠܬܟܘܢ. ܟܕ ܠܐ ܨܒܐ ܕܐܢܫ ܢܐܒܕ: ܐ
ܕܟܠܢܫ ܠܬܝܒܘܬܐ ܢܐܬܐ. 10 ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐ
ܓܢܒܐ. ܗܘ ܕܒܗ ܫܡܝܐ ܫܠܝܐܝܬ ܥܒܪܝܢ. ܐܣܛܘܟܣܐ
ܕܝܢ ܟܕ ܢܝܩܕܘܢ ܢܫܬܪܘܢ. ܘܐܪܥܐ ܘܥܒܕܐ ܕܒܗ ܠܐ ܢܫܬܟܚܘܢ.
11 ܟܕ ܗܟܝܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܫܬܪܝܢ: ܕܐܝܟ ܐܝܠܝܢ ܙܕ
ܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܒܗܘܦܟܝܟܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܘܒܕܚܠ
ܐܠܗܐ. 12 ܟܕ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܫܪܗܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܝܬܐ
ܕܝܘܡܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܒܗ ܫܡܝܐ ܟܕ ܒܚܩܝܢ ܒܢܘ
ܢܫܬܪܘܢ. ܘܐܣܛܘܟܣܐ ܟܕ ܢܝܩܕܘܢ ܢܬܦܫܪܘܢ. 13 ܫܡܝܐ ܕ
ܚܕܬܐ ܘܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܡܘܠܟܢܗ ܕܒܗ ܡܣܟܝܢܢ. ܗܠܝܢ
ܕܒܗܘܢ ܟܐܢܘܬܐ ܥܡܪܐ. 14 ܡܛܠܗܢܐ ܚܒܝܒܝ: ܟ
ܠܗܠܝܢ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܬܬܢܨܚܘ ܕܕܠܐ ܥܘܠܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ.
ܒܗ ܬܫܬܟܚܘܢ ܒܫܝܢܐ. 15 ܘܠܡܓܪܐ ܪܘܚܗ ܕܡܪܢ
ܦܘܪܩܢܐ ܬܚܫܒܘܢܝܗܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܚܘܢ ܚܒܝܒܐ ܦܘܠܘܣ
ܐܝܟ ܚܟܡܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ ܟܬܒ ܠܟܘܢ. 16 ܐܝܟܢܐ
ܕܒܟܠܗܝܢ ܐܓܪܬܗ ܡܠܠ ܒܗܝܢ ܥܠ ܗܠܝܢ. ܐܝܬ
ܕܝܢ ܒܗܝܢ ܡܕܡ ܕܩܫܝܢ ܠܡܣܬܟܠܘ. ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ
ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܡܫܪܪܝܢ. ܡܗܦܟܝܢ ܠܗܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܗܠܝܢ
ܟܬܒܐ ܕܫܪܟܐ. ܠܚܒܠܐ ܕܢܦܫܗܘܢ. 17 ܐܝܬܝܟܘܢ ܗܟ
ܚܒܝܒܝ: ܟܕ ܩܕܡܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܝܕܥܝܢ: ܚܙܘ ܠܡܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܀ ܒ ܀ ܐܠܐ

ܕܘ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܥܠ ܗܠܝܢ. ܟܕ ܝܕܥ ܐܦ
ܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܘܡܫܪܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܥܠ ܫܪܪܐ ܗܢܐ. 13 ܘܙܕܩܐ
ܝ ܐܣܬܒܪܐ ܠܝ: ܕܟܡܐ ܕܐܝܬܝ ܒܦܓܪܐ ܗܢܐ. ܐܥܝܪܟܘܢ
ܒܥܘܗܕܢܐ. 14 ܟܕ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܕܥܘܢܕܢܐ ܕܦܓܪܝ ܒܥܓܠ
ܗܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܘܕܥܢܝ. 15 ܚܦܛܘ
ܕܝܢ ܕܐܦ ܐܡܝܢܐܝܬ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܕܐܦ ܡܢ ܒܬܪ ܡܦܩܢܐ
ܠܝ ܠܥܘܗܕܢܐ ܕܗܠܝܢ ܬܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ. 16 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܒܬܪ ܡܬܠܐ ܕܥܒܝܕܝܢ ܒܚܟܝܡܘܬܐ ܐܙܠܢ ܘܐܘܕܥܢܟܘܢ ܚܝܠܗ
ܘܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܚܙܝܐ ܗܘܝܢ ܠܪܒܘܬܐ
ܕܝܠܗ. 17 ܟܕ ܓܝܪ ܢܣܒ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܐܝܩܪܐ
ܘܫܘܒܚܐ: ܟܕ ܩܠܐ ܐܬܐ ܠܗ ܕܐܟܢܐ ܗܢܐ: ܡܢ ܓܘ
ܫܘܒܚܐ ܡܝܬܪܬܐ ܒܪܒܘܬܗ: ܕܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܗܘ
ܕܒܗ ܐܢܐ ܐܨܛܒܝܬ: 18 ܘܐܦ ܚܢܢ ܠܗܢܐ ܩܠܐ ܫܡܥܢ
ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܬܐ ܠܗ: ܟܕ ܐܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܥܡܗ ܒܛܘܪܐ
ܩܕܝܫܐ. 19 ܘܐܝܬ ܠܢ ܕܫܪܝܪܐ ܐܦ ܡܠܬܐ ܕܢܒܝܘܬܐ. ܗܝ
ܕܫܦܝܪ ܥܒܕܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܟܕ ܒܗ ܚܝܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܒܫܪܓܐ
ܕܢܗܪ ܒܐܬܪܐ ܚܫܘܟܐ: ܥܕܡܐ ܕܐܝܡܡܐ ܢܢܗܪ. ܘܟܘܟܒܐ
ܕܨܦܪܐ ܢܕܢܚ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. 20 ܟܕ ܗܕܐ ܠܘܩܕܡ ܝܕܥܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ:
ܕܟܠ ܢܒܝܘܬܐ ܗܢܐ ܕܟܬܒܐ ܕܒܝܬܗ ܠܐ ܗܘܬ. 21 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܒܨܒܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܐܬܬ ܡܬܘܡ ܢܒܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܡܢ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ: ܡܠܠܘ ܒܢܝܢܫܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܠܗܐ ܀

ܦܨܠܐ ܀ ܒ ܀

1 ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܦ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܒܥܡܐ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܟܘܢ
ܢܗܘܘܢ ܡܠܦܢܐ ܕܓܠܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܢܥܠܘܢ ܗܪܣܝܣ ܕܐܒܕܢܐ.
ܘܒܡܪܐ ܕܙܒܢ ܐܢܘܢ ܢܟܦܪܘܢ. ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܐܒܕܢܐ
ܡܦܪܗܒܐ. 2 ܘܤܓܝܐܐ ܢܐܙܠܘܢ ܒܬܪ ܛܢܦܘܬܗܘܢ.
ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠܬܗܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܫܪܪܐ ܬܬܓܕܦ. 3 ܘܒܥܠܘܒܘܬܐ

ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܀ ܒ ܀ ܐܠܣ

ܒܡܠܐ ܕܓܒܝܠܢ ܢܬܬܓܪܘܢ ܒܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܕܝܢܗܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ
ܠܐ ܒܛܝܠ. ܘܐܒܕܢܗܘܢ ܠܐ ܢܐܡ. 4 ܐܢ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܥܠ ܡܠܐܟܐ
ܕܚܛܘ ܠܐ ܚܣ: ܐܠܐ ܒܫܫܠܬܐ ܕܥܡܛܢܐ ܐܥܒܪ ܐܢܘܢ
ܠܬܚܬܝܬܐ: ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܕܢܬܢܛܪܘܢ ܠܕܝܢܐ ܕܫܘܢܩܐ.
5 ܘܥܠ ܥܠܡܐ ܩܕܡܝܐ ܠܐ ܚܣ. ܐܠܐ ܠܢܘܚ ܬܡܝܢܝܐ ܟܪܘܙܐ
ܕܟܐܢܘܬܐ ܢܛܪ: ܟܕ ܛܘܦܢܐ ܥܠ ܥܠܡܐ ܕܪܫܝܥܐ ܐܝܬܝ.
6 ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ ܐܘܩܕ: ܘܒܗܘܦܟܐ ܚܝܒ
ܐܢܝܢ: ܟܕ ܐܣܝܡܐ ܠܪܫܝܥܐ ܕܥܬܝܕܝܢ ܕܢܗܘܘܢ ܣܡ. 7 ܐܦ
ܠܠܘܛ ܙܕܝܩܐ ܕܡܬܛܠܡ ܗܘܐ ܡܢ ܗܘܦܟܐ ܕܛܢܦܘܬܐ:
ܕܗܠܝܢ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ. ܦܨܝ. 8 ܒܚܙܝܐ ܓܝܪ
ܘܒܫܡܥܐ. ܟܕ ܥܡܪ ܗܘܐ ܙܕܝܩܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܝܘܡ ܡܢ
ܝܘܡ ܠܢܦܫܗ ܙܕܝܩܬܐ ܒܥܒܕܐ ܕܠܐ ܢܡܘܣ ܡܫܢܩ ܗܘܐ.
9 ܝܕܥ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܢܦܪܘܩ ܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ.
ܠܥܘܠܐ ܕܝܢ ܠܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܟܕ ܡܫܬܢܩܝܢ ܢܛܪ.
10 ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܬܪ ܒܣܪܐ ܒܪܓܝܓܬܐ ܕܛܡܐܘܬܐ
ܐܙܠܝܢ: ܘܥܠ ܡܪܘܬܐ ܡܒܣܝܢ: ܡܪܚܢܐ ܘܡܫܬܒܗܪܢܐ. ܘܡܢ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐ ܙܐܥܝܢ ܟܕ ܡܓܕܦܝܢ. 11 ܐܝܟܐ ܕܡܠܐܟܐ ܕܚܝܠܐ
ܘܒܥܘܫܢܐ ܪܘܪܒܝܢ ܡܢܗܘܢ: ܠܐ ܡܝܬܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܕܝܢܐ
ܕܓܘܕܦܐ. 12 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܝܟ ܚܝܘܬܐ ܚܪܫܬܐ ܗܘܘ ܟܝܢܐ.
ܠܡܚܒܠܐ ܘܠܚܒܠܐ. ܟܕ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܓܕܦܝܢ.
ܒܚܒܠܐ ܕܝܠܗܘܢ ܢܬܚܒܠܘܢ. 13 ܟܕ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܓܒܠܐ ܐܓܪܐ ܕܥܘܠܐ: ܗܢܝܐܘܬܐ ܣܒܪܝܢ ܠܗܘܢ ܠܒܘܣܡܐ
ܕܗܘܐ ܒܐܝܡܡܐ. ܛܘܠܫܐ ܘܡܘܡܐ ܡܠܝܢ. ܕܟܕ
ܡܬܒܣܡܝܢ ܒܢܘܟܠܝܗܘܢ ܡܬܦܢܩܝܢ. 14 ܟܕ ܥܝܢܐ ܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܕܡܠܝܢ ܓܘܪܐ ܘܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܡܫܠܝܢ. ܟܕ ܡܛܥܝܢ
ܠܢܦܫܬܐ ܕܠܐ ܡܫܪܪܢ. ܘܠܒܐ ܕܡܕܪܫ ܒܥܠܘܒܘܬܐ ܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܒܢܝܐ ܕܠܘܛܬܐ. 15 ܘܟܕ ܫܒܩܘ ܐܘܪܚܐ ܬܪܝܨܬܐ:
ܛܥܘ ܘܐܙܠܘ ܒܐܘܪܚܐ ܕܒܠܥܡ ܒܪ ܒܥܘܪ: ܗܘ ܕܐܓܪܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܝܪܐ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܬܪܝܡܝܢ.
ܘܠܡܟܝܟܐ ܝܗܒ ܛܝܒܘܬܐ. 6 ܐܬܡܟܟܘ ܗܟܝܠ ܬܚܝܬ
ܐܝܕܗ ܥܫܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ: ܕܗܘ ܢܪܝܡܟܘܢ ܒܥܕܢܐ ܕܙܕܩ.
7 ܘܟܠܗܘܢ ܨܦܬܟܘܢ ܪܡܘ ܥܠ ܐܠܗܐ. ܕܗܘ ܝܨܝܦ ܒܗ
ܥܠܝܟܘܢ. 8 ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܥܝܪܘ. ܡܛܠ ܕܒܥܠܕܒܒܟܘܢ
ܣܛܢܐ ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܢܗܡ ܘܡܗܠܟ. ܘܒܥܐ ܕܢܒܠܘܥ.
9 ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܠܘܩܒܠܗ: ܟܕ ܡܫܪܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܕܥܘ ܕܐܦ ܥܠ ܐܚܝܟܘܢ ܕܒܥܠܡܐ: ܗܠܝܢ
ܗܠܝܢ ܚܫܐ ܗܘܝܢ. 10 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܛܝܒܘܬܐ: ܗܘ ܕܩܪܢ
ܠܫܘܒܚܗ ܕܠܥܠܡ. ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܢܬܠ
ܠܢ: ܟܕ ܣܝܒܪܢ ܗܠܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܩܠܝܠ: ܕܢܫܟܠܠ
ܘܢܫܪܪܢ ܘܢܫܬܐܣܢ ܒܗ ܠܥܠܡܝܢ ∴ 11 ܕܝܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ
ܘܐܘܚܕܢܐ ܘܐܝܩܪܐ: ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ✤ 12 ܗܠܝܢ
ܒܨܝܪܘܬܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܒܝܕ ܣܝܠܘܢܣ
ܐܚܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܡܒܝܐ ܐܢܐ ܘܡܣܗܕ ܐܢܐ. ܕܗܕܐ ܗܝ
ܛܝܒܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܕܒܗ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ.
13 ܫܐܠܐ ܒܫܠܡܟܘܢ ܥܕܬܐ ܓܒܝܬܐ ܕܒܒܒܠ ܘܡܪܩܘܣ
ܒܪܝ. 14 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ ܩܕܝܫܬܐ.
ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܝܢ ✤

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ✤

ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܐ ✤

1 ܫܡܥܘܢ ܦܛܪܘܣ ܥܒܕܐ ܘܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܫܘܝܬܐ ܥܡܢ ܐܫܬܘܝܘ ܒܙܕܝܩܘ
ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 2 ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܣܓ
ܠܟܘܢ. ܒܝܕܘܥܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 3 ܐܝܟ ܕ
ܕܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܚܝܐ ܘܕܚܠܬ ܐܠܗܐ: ܠܘܬܢ ܫ
ܘܚܝܠܗ ܐܠܗܝܐ ܝܗܒ: ܒܝܕ ܝܕܘܥܬܐ ܕܗܘ ܕܩܪܐ ܠ
ܠܫܘܒܚܐ ܕܝܠܗ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. 4 ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܡܘܠܟܢ
ܪܘܪܒܐ ܘܝܩܝܪܐ ܠܟܘܢ ܢܬܠ. ܕܒܝܕ ܗܠܝܢ ܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ
ܕܟܝܢܐ ܐܠܗܝܐ. ܟܕ ܥܪܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܚܒܠܐ ܕܪܓܝܓܬ
ܕܒܥܠܡܐ. 5 ܘܗܝ ܕܝܢ ܗܕܐ ܟܕ ܡܥܠܝܬܘܢ ܟܠܗ ܚܦܝܛܘ
ܐܝܟܢ: ܐܘܣܦܘ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܡܝܬܪܘܬܐ. ܥܠ ܕ
ܡܝܬܪܘܬܐ ܝܕܥܬܐ. 6 ܥܠ ܕܝܢ ܝܕܥܬܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. ܥ
ܕܝܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܡܫܒܚܢܘܬܐ. ܥܠ ܕܝܢ ܡܫܒܚܢܘ
ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. 7 ܥܠ ܕܝܢ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܪܚܡܬ ܐܚܐ. ܥ
ܥܠ ܕܝܢ ܪܚܡܬ ܐܚܐ ܚܘܒܐ. 8 ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܕ ܡܫܬܟܚܢ
ܠܟܘܢ ܘܡܝܬܪܢ: ܠܐ ܗܘܐ ܒܛܝܠܐ. ܐܦܠܐ ܕܠܐ ܦܐܪܐ ܡܩܝܡܢ
ܠܟܘܢ: ܒܝܕܘܥܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 9 ܗܘ ܓ
ܕܠܐ ܡܫܬܟܚܢ ܠܗ ܗܠܝܢ. ܣܡܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܠܐ ܚܙܐ. ܘܛܥܐ
ܕܕܘܟܝܐ ܕܚܛܗܘܗܝ ܩܕܡܝܐ. 10 ܘܡܟܝܠ ܐܚܝ ܐܢ
ܬܩܘ ܕܒܟܠ ܥܒܕܝܟܘܢ ܛܒܐ. ܡܫܪܪܘ ܩܪܝܬܟ
ܘܓܒܝܬܟܘܢ. ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܕ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܠܐ
ܡܬܬܩܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. 11 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܬܝܪܐ
ܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܥܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܡ
ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 12 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܠܐ ܡܬܚܫܠ ܐܢܐ ܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܨܐܬܐ ܡܚܠܨܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܨܐܬܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܐܠܗܐ ܒܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ. ܘܒܩܝܡܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
22 ܗܘ ܕܐܙܠ ܠܫܡܝܐ: ܘܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
ܘܐܫܬܥܒܕܘ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܘܚܝܠܘܬܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܐܢ ܡܫܝܚܐ ܗܟܝܠ ܚܫ ܚܠܦܝܢ ܒܒܣܪ. ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܒܗ̇ ܒܗܢܐ ܪܥܝܢܐ ܐܙܕܝܢܘ. ܟܠ ܕܡܝܬ ܓܝܪ
ܒܦܓܪܗ: ܫܠܐ ܠܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܐ. 2 ܕܠܐ ܡܟܝܠ
ܒܪ̈ܓܝܓܬܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܢܚܐ: ܟܠܗ ܙܒܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܒܣܪܐ.
ܐܠܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. 3 ܣܦܩ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܥܒܪ.
ܕܥܒܕܢ ܒܗ ܨܒܝܢܐ ܕܚܢ̈ܦܐ: ܒܦܚܙܘܬܐ ܘܒܪܘܝܘܬܐ:
ܘܒܪ̈ܓܝܓܬܐ ܘܒܙܡܪ̈ܐ ܘܒܦܠܚܘܬ ܦܬܟܪ̈ܐ. 4 ܘܗܐ ܗܫܐ
ܡܬܕܡܪܝܢ ܘܡܓܕܦܝܢ ܥܠܝܟܘܢ: ܕܠܐ ܡܬܗܦܟܝܬܘܢ
ܥܡܗܘܢ ܒܗܘܢ ܐܣܘܛܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. 5 ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܝܢ
ܦܬܓܡܐ ܠܐܠܗܐ: ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܕܢ ܠܡܝ̈ܬܐ ܘܚܝ̈ܐ.
6 ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ ܐܣܬܒܪ ܐܦ ܠܡܝ̈ܬܐ: ܕܢܬܕܝܢܘܢ ܐܝܟ
ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܒܒܣܪ. ܘܢܚܘܢ ܒܐܠܗܐ ܒܪܘܚ ܀ 7 ܫܘܠܡܗ̇
ܕܝܢ ܕܟܠ ܡܛܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܟܦܘ ܘܐܬܥܝܪܘ
ܠܨܠܘܬܐ. 8 ܘܩܕܡ ܟܠ ܡܕܡ: ܚܘܒܐ ܚܪܝܦܐ ܠܘܬ ܚܕ̈ܕܐ
ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. ܚܘܒܐ ܓܝܪ ܡܚܦܐ ܣܘܓܐܐ ܕܚܛܗ̈ܐ.
9 ܗܘܘ ܪ̈ܚܡܝ ܐܟܣܢܝ̈ܐ ܕܠܐ ܪܛܢܐ. 10 ܘܟܠܢܫ ܡܢܟܘܢ
ܡܘܗܒܬܐ ܕܢܣܒ ܡܢ ܐܠܗܐ: ܢܫܡܫ ܒܗ̇ ܠܚܒܪ̈ܘܗܝ.
ܐܝܟ ܪ̈ܒܝ ܒܬܐ ܛܒ̈ܐ ܕܡܘܗܒܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ ܕܐܠܗܐ.
11 ܟܠܡܢ ܕܡܡܠܠ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܢܡܠܠ. ܘܟܠܡܢ
ܕܡܫܡܫ: ܐܝܟ ܕܡܢ ܚܝܠܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܗ.
ܕܒܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܫܬܒܚ ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ

ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܕܝܠܗ ܗܝ ܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ ܀ 12 ܚܒܝܒܝ: ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܒܢܣܝܘܢܐ
ܕܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܢܘܟܪܝ ܓܕܫ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ
ܕܠܒܘܚܪܢܟܘܢ ܗܘ ܗܘܝܢ. 13 ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܡܫܬܘܬܦܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܚܫܘ̈ܗܝ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܗܟܢܐ ܐܦ ܒܓܠܝܢܐ ܕܫܘܒܚܗ
ܬܚܕܘܢ ܘܬܪܘܙܘܢ. 14 ܘܐܢ ܡܬܚܣܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܫܡܗ
ܕܡܫܝܚܐ ܛܘܒܝܟܘܢ. ܕܪܘܚܐ ܡܫܒܚܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܡܬܬܢܝܚܐ ܥܠܝܟܘܢ. 15 ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܐܝܟ
ܩܛܘܠܐ ܐܘ ܐܝܟ ܓܢܒܐ: ܐܘ ܐܝܟ ܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܢܗܘܐ ܚܐܫ.
16 ܐܢ ܕܝܢ ܚܐܫ ܐܝܟ ܟܪܣܛܝܢܐ ܠܐ ܢܒܗܬ: ܐܠܐ ܢܫܒܚ
ܠܐܠܗܐ ܒܗ ܒܗܢܐ ܫܡܐ. 17 ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܗܘ ܙܒܢܐ
ܕܢܫܪܐ ܕܝܢܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܢܢ ܡܫܪܐ. ܐܝܕܐ ܗܝ
ܚܪܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. 18 ܘܐܢ
ܙܕܝܩܐ ܠܡܚܝܐ ܚܝܐ: ܚܛܝܐ ܘܥܘܠܐ ܐܝܟܐ ܡܫܬܟܚ.
19 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܝܢ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ:
ܢܓܥܠܘܢ ܠܗ ܢܦܫܬܗܘܢ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܝܟ ܕܠܒܪܘܝܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ: ܐܢܐ ܩܫܝܫܐ
ܚܒܪܟܘܢ. ܘܣܗܕܐ ܕܚܫܘ̈ܗܝ ܕܡܫܝܚܐ: ܘܫܘܬܦܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܕܢܬܓܠܐ܆ 2 ܪܥܘ ܡܪܥܝܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܕܐܫܬܠܡܬ ܠܟܘܢ. ܘܣܥܘܪܘ ܪܘܚܢܐܝܬ. ܠܐ ܒܩܛܝܪܐ ܐܠܐ
ܒܨܒܝܢܐ: ܠܐ ܒܥܘܠܪ̈ܢܐ ܛܢܦ̈ܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟܘܢ.
3 ܠܐ ܐܝܟ ܡܪ̈ܘܬܐ ܕܡܪܥܝܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܬܗܘܘܢ ܠܗܘܢ ܕܡܘܬܐ
ܛܒܬܐ. 4 ܘܟܕ ܢܬܓܠܐ ܪܒ ܪ̈ܥܘܬܐ: ܬܩܒܠܘܢ ܡܢܗ
ܟܠܝܠܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܠܐ ܚܡܐ. 5 ܘܐܝܟܢܐ ܕܥܠܝ̈ܡܐ ܐܫܬܥܒܕܘ
ܠܩܫܝܫܝܟܘܢ. ܘܐܬܥܛܦܘ ܬܡܝܡܘܬܐ ܕܪܥܝܢܐ ܠܘܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܚܠܦܝܢ. ܘܫܒܩ ܠܢ ܗܢܐ ܦܘܚܡܐ.
ܕܐܢܬܘܢ ܒܥܩܒܬܗ ܬܗܠܟܘܢ. [22] ܗܘ ܕܠܐ ܥܒܕ ܚܛܝܬܐ:
ܐܦܠܐ ܢܟܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܦܘܡܗ. [23] ܗܘ ܕܡܨܛܥܪ ܗܘܐ ܘܠܐ
ܡܨܛܥܪ. ܘܚܫ ܗܘܐ ܘܠܐ ܡܐܝܡ. ܐܠܐ ܡܫܠܡ ܗܘܐ ܕܝܢܗ
ܠܕܝܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. [24] ܘܗܘ ܚܛܗܝܢ ܟܠܗܝܢ: ܐܣܩ
ܐܢܝܢ ܒܦܓܪܗ ܠܙܩܝܦܐ. ܕܟܕ ܡܝܬܝܢܢ ܠܚܛܝܬܐ:
ܠܙܕܝܩܘܬܐ ܢܚܐ. ܒܡܚܘܬܗ ܓܝܪ ܐܬܐܣܝܬܘܢ:
[25] ܕܛܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܝܟ ܥܢܐ ܘܐܬܦܢܝܬܘܢ ܗܫܐ ܠܘܬ ܪܥܝܐ
ܘܡܕܒܪܢܐ ܕܢܦܫܬܟܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

[1] ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܝܢ ܢܫܐ: ܐܫܬܥܒܕܝܢ ܠܒܥܠܝܟܝܢ.
ܕܐܢܫܝܢ ܕܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܡܠܬܐ: ܒܕܘܒܪܝܟܝܢ ܫܦܝܪܐ.
ܕܠܐ ܒܡܠܐ ܢܬܩܢܘܢ ܐܢܘܢ. [2] ܟܕ ܚܙܝܢ ܕܒܕܚܠܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ
ܡܬܕܒܪܢ ܐܢܬܝܢ. [3] ܘܠܐ ܬܬܨܒܬܝܢ ܒܨܒܬܐ ܒܪܝܐ ܕܓܕܘܠܐ
ܕܣܥܪܝܟܝܢ. ܐܘ ܕܢܩܫܐ ܕܕܗܒܐ ܐܘ ܕܠܒܘܫܐ ܡܝܬܪܐ.
[4] ܐܠܐ ܐܨܛܒܬܝܢ ܒܒܪܢܫܐ ܟܣܝܐ ܕܠܒܐ. ܒܪܘܚܐ ܡܟܝܟܬܐ
ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܐ. ܨܒܬܐ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. [5] ܗܟܢܐ ܓܝܪ
ܐܦ ܡܢ ܩܕܝܡ ܢܫܐ ܩܕܝܫܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܒܪܢ ܗܘܝ
ܒܐܠܗܐ: ܡܨܒܬܢ ܗܘܝ ܢܦܫܗܝܢ ܘܡܫܬܥܒܕܢ ܗܘܝ
ܠܒܥܠܝܗܝܢ. [6] ܐܝܟܢܐ ܕܣܪܐ ܡܫܬܥܒܕܐ ܗܘܬ ܠܐܒܪܗܡ
ܘܩܪܝܐ ܗܘܬ ܠܗ ܡܪܝ. ܗܝ ܕܗܘܝܬܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܗ ܒܢܬܐ
ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܟܕ ܠܐ ܡܬܕܚܠܢ ܐܢܬܝܢ ܡܢ ܟܠ ܕܚܠܐ ܀
[7] ܘܐܝܠܝܢ ܓܒܪܐ ܗܟܢܐ ܥܡܪܘ ܥܡ ܢܫܝܟܘܢ ܒܝܕܥܬܐ.
ܘܐܝܟ ܕܠܡܐܢܐ ܡܚܝܠܐ ܒܐܢܬܬܐ ܐܚܘܕܘ ܐܢܝܢ. ܐܝܩܪܐ ܕܐܦ
ܗܢܝܢ ܥܡܟܘܢ ܝܪܬܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܠܐ
ܢܬܟܠܘܢ ܒܨܠܘܬܟܘܢ. [8] ܘܫܘܠܡܐ ܕܝܢ: ܕܬܗܘܘܢ
ܟܠܟܘܢ ܫܘܝܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܚܫܝܫܝܢ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܝܢ.

ܘܪܚܡܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܬܗܘܘܢ ܡܪܚܡܢܝܢ ܘܡܟܝܟܝܢ
[9] ܘܠܐܢܫ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܦܪܥܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܨܘܚܝܬܐ
ܚܠܦ ܨܘܚܝܬܐ. ܐܠܐ ܕܠܩܘܒܠܐ ܕܗܠܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܡܒܪܟܝܢ
ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܝܬܘܢ. ܕܒܘܪܟܬܐ ܬܐܪܬܘܢ. [10] ܡܢ ܕܨ[ܒܐ]
ܗܘ ܓܝܪ ܚܝܐ: ܘܨܒܐ ܕܢܚܙܐ ܝܘܡܬܐ ܛܒܐ: ܢܛܪ ܠܫܢܗ
ܡܢ ܒܝܫܬܐ: ܘܣܦܘܬܗ ܕܠܐ ܢܡܠܠܢ ܢܟܠܐ. [11] ܢܥܒܪ ܡ[ܢ]
ܒܝܫܬܐ ܘܢܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܘܢܒܥܐ ܫܠܡܐ ܘܢܪܗܛ ܒܬܪܗ
[12] ܡܛܠ ܕܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܙܕܝܩܐ: ܘܐܕܢܘܗܝ ܠܡܫܡ[ܥ]
ܐܝܟ. ܘܐܦܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܒܝܫܐ. [13] ܘܡܢܘ ܕܢܒܐܫ
ܠܟܘܢ ܒܝܫܬܐ: ܐܢ ܬܗܘܘܢ ܛܢܢܐ ܕܛܒܬܐ. [14] ܘܐܢ ܡ...
ܕܬܚܫܘܢ ܡܛܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܛܘܒܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡ[ܢ]
ܐܝܠܝܢ ܕܡܕܚܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܬܬܥܙܙܘܢ. [15] ܐܠܐ ܩܕܫ[ܘ]
ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܡܪܝܐ ܡܫܝܚܐ ܀ ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܛܝܒ[ܝܢ]
ܠܡܦܩ ܒܪܘܚܐ: ܠܟܠ ܕܢܫܐܠ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܥܠ ܣܒ[ܪܐ]
ܕܗܝܡܢܘܬܐ. [16] ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬܐ. ܟܕ ܐܝܬ ܠܟܘ[ܢ]
ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܗܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܟܘܢ ܐܝܟ ܕܥ[ܠ]
ܐܢܫܐ ܒܝܫܐ: ܢܒܗܬܘܢ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܨܥܪܝܢ ܠܕܘܒܪܝܟ[ܘܢ]
ܫܦܝܪܐ ܕܒܡܫܝܚܐ. [17] ܦܩܚ ܗܘ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܟܕ ܥܒ[ܕܝܢ]
ܐܝܬܝܟܘܢ ܛܒܬܐ ܬܬܚܫܘܢ ܒܝܫܬܐ: ܐܢ ܗܟܢܐ ܗܘ[ܐ]
ܗܘ ܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܠܐ ܟܕ ܥܒܕܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܝܫܬܐ.
[18] ܡܛܠ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܡܝܬ ܚܠܦ ܚܛܗ[ܝܢ]
ܙܕܝܩܐ ܚܠܦ ܚܛܝܐ. ܕܢܩܪܒܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܝܬ ܒܦܓ[ܪܐ]
ܘܚܝܐ ܒܪܘܚ. [19] ܘܐܟܪܙ ܠܢܦܫܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܝܪܢ ܗܘ[ܝ]
ܒܫܝܘܠ: [20] ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ ܗܘ[ܘ]
ܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ: ܟܕ ܡܓܪܐ ܗܘܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܡ...
ܕܬܬܥܒܕ ܩܒܘܬܐ. ܥܠ ܡܢܝܢܐ ܕܐܬܢܛܪܘܢ. ܘܬܡܢ[ܐ]
ܢܦܫܢ ܒܠܚܘܕ ܥܠܝܗ ܘܐܬܢܛܪܝ ܒܡܝܐ. [21] ܕܐܦ ܐܝܟ...
ܒܗ ܒܗܘ ܦܘܚܡܐ ܚܝܝܢ ܐܝܟ ܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܒܗ ܕ...

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܘܬܟܘܢ. 21 ܐܝܠܝܢ ܕܒܐܝܕܗ ܗܝܡܢܬܘܢ ܒܐܠܗܐ ܗܘ
ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ: ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ.
ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܣܒܪܟܘܢ ܢܗܘܐ ܥܠ ܐܠܗܐ. 22 ܟܕ
ܢܦܫܬܟܘܢ ܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܫܪܪܐ:
ܗܘܝܬܘܢ ܡܠܝܢ ܚܘܒܐ ܕܠܐ ܡܣܒ ܒܐܦܐ. ܕܡܢ ܠܒܐ ܕܟܝܐ
ܚܒܝܒܐ: ܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. 23 ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܢ
ܪܫ ܐܬܝܠܕܬܘܢ. ܠܐ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܚܒܠܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܚܒܠܐ.
ܒܡܠܬܐ ܚܝܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܩܝܡܐ ܠܥܠܡ. 24 ܡܛܠ ܕܟܠ
ܒܣܪ ܥܣܒܐ. ܘܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܐܝܟ ܗܘܥܐ ܕܚܩܠܐ. ܢܒܫ
ܥܣܒܐ ܘܢܦܠ ܗܘܥܐ: 25 ܘܡܠܬܗ ܕܐܠܗܢ ܩܝܡܐ
ܠܥܠܡ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܐܣܬܒܪܬܘܢ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܒ ❖

1 ܐܪܚܩܘ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗ ܒܝܫܘܬܐ. ܘܟܠܗ
ܢܟܠܐ ܘܡܣܒ ܒܐܦܐ. ܘܚܣܡܐ ܘܐܟܠ ܩܪܨܐ. 2 ܘܗܘܘ ܐܝܟ
ܝܠܘܕܐ ܚܕܬܐ. ܘܐܬܪܓܪܓܘ ܒܗ ܠܡܠܬܐ: ܐܝܟ
ܕܠܚܠܒܐ ܕܟܝܐ ܘܪܘܚܢܝܐ. ܕܒܗ ܬܬܪܒܘܢ ܠܚܝܐ. 3 ܐܢ
ܛܥܡܬܘܢ ܕܒܣܝܡ ܗܘ ܡܪܝܐ. 4 ܗܘ ܕܠܘܬܗ ܡܬܩܪܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܟܐܦܐ ܚܝܐ ܕܐܣܠܝܘܗܝ ܒܢܝ ܐܢܫܐ:
ܓܒܝܐ ܘܝܩܝܪܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: 5 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟ ܟܐܦܐ
ܚܝܬܐ ܐܬܒܢܘ. ܘܗܘܘ ܗܝܟܠܐ ܪܘܚܢܝܐ ܘܟܗܢܐ ܩܕܝܫܐ.
ܠܡܣܩ ܕܒܚܐ ܕܡܬܩܒܠܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ❖ 6 ܐܡܝܪ ܗܘ ܓܝܪ ܒܟܬܒܐ: ܕܗܐ ܣܝܡ ܐܢܐ
ܒܨܗܝܘܢ: ܟܐܦܐ ܒܚܝܪܬܐ ܘܡܝܩܪܬܐ ܒܪܝܫ ܙܘܝܬܐ. ܘܡܢ
ܕܢܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܒܗܬ. 7 ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܐܬܝܗܒ ܗܢܐ
ܝܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. ܠܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ:
ܗܢܐ ܗܘ ܕܬܩܠܬܐ ܘܟܐܦܐ ܕܡܟܫܘܠܐ. ܘܡܬܬܩܠܝܢ ܒܗ
ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܡܠܬܐ ܕܠܗܕܐ ܣܝܡܝܢ. 9 ܐܝܬܝܟܘܢ

ܕܝܢ ܫܪܒܬܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܓܒܝܬܐ: ܕܡܟܗܢܝܢ ܠܡܠܟܘܬܐ. ܥܡܐ
ܩܕܝܫܐ ܟܢܫܐ ܦܪܝܩܐ. ܕܬܫܬܥܘܢ ܬܕܡܪܬܗ ܕܗܘ ܕܩܪܟܘܢ
ܡܢ ܚܫܘܟܐ ܠܢܘܗܪܗ ܡܝܬܪܐ. 10 ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ
ܚܫܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܥܡܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܥܡܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܪܚܡܐ ܗܘܘ ܥܠܝܟܘܢ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܫܬܦܥܘ ܥܠܝܟܘܢ ܪܚܡܐ ❖
11 ܚܒܝܒܝ: ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܐܝܟ ܥܡܘܪܐ ܘܐܝܟ ܬܘܬܒܐ:
ܐܬܦܪܫܘ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܪܓܝܓܬܗ ܕܦܓܪܐ: ܗܠܝܢ ܕܟܬܫܢ
ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܢܦܫܐ. 12 ܘܢܗܘܘܢ ܫܦܝܪܝܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ
ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܥܠܝܟܘܢ
ܡܠܐ ܒܝܫܬܐ: ܢܚܙܘܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ: ܘܢܫܒܚܘܢ
ܠܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܘܚܪܢܐ. 13 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ
ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܡܛܠ ܐܠܗܐ. ܠܡܠܟܐ ܡܛܠ
ܫܘܠܛܢܗ. 14 ܘܠܕܝܢܐ ܡܛܠ ܕܡܢܗ ܡܫܬܕܪܝܢ
ܠܬܒܥܬܐ ܕܡܣܟܠܢܐ: ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ ܕܥܒܕܝ ܛܒܬܐ.
15 ܕܗܟܢܐ ܗܘ ܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܒܥܒܕܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ
ܬܣܟܪܘܢ ܦܘܡܐ ܕܣܟܠܐ: ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ. 16 ܐܝܟ
ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ ܚܐܪܘܬܗܘܢ
ܬܟܣܝܬܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
17 ܠܟܠܢܫ ܝܩܪܘ. ܠܐܚܝܟܘܢ ܐܚܒܘ. ܘܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܠܘ.
ܘܠܡܠܟܐ ܝܩܪܘ. 18 ܘܐܝܠܝܢ ܥܒܕܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ:
ܐܫܬܥܒܕܘ ܠܡܪܘܢܝܟܘܢ. ܒܕܚܠܬܐ. ܠܐ ܠܛܒܐ ܒܠܚܘܕ ܘܠܢܝܚܐ
ܘܠܡܟܝܟܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܩܫܝܐ ܘܠܡܥܩܡܐ. 19 ܠܗܠܝܢ ܓܝܪ
ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠ ܬܐܪܬܐ
ܛܒܬܐ ܡܣܝܒܪܝܢ ܥܩܬܐ ܕܡܬܝܬܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܒܥܘܠܐ.
20 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܛܠ ܣܘܪܚܢܝܗܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܘܠܨܢܐ:
ܐܝܕܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܛܒܬܐ ܘܐܠܨܝܢ ܠܟܘܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܗܕܝܢ ܣܓܝܐ
ܬܫܒܘܚܬܟܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. 21 ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܝܬܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܢܘܪܐ. ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܐܝܩܪܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. ܒܓܠܝܢܗ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. [8] ܗܘ ܕܠܐ ܚܙܝܬܘܢܝܗܝ ܘܡܚܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗ. ܘܒܗܝܡܢܘܬܗ ܪܘܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܚܕܘܬܐ ܡܫܒܚܬܐ ܕ
ܡܬܡܠܠܐ. [9] ܕܬܩܒܠܘܢ ܦܘܪܥܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܚܝܐ
ܕܢܦܫܬܟܘܢ. [10] ܗܢܘܢ ܚܝܐ ܕܒܥܘ ܗܘܘ ܒܨܝܢܝܐ ܢܒܝܐ
ܟܕ ܐܬܢܒܝܘ ܥܠ ܛܝܒܘܬܐ ܕܥܬܝܕܐ ܗܘܬ ܕܬܬܝܗܒ ܠܟܘܢ
[11] ܘܒܨܘ ܕܠܐܝܢܐ ܙܒܢܐ ܚܘܝ ܘܡܚܘܐ ܪܘܚܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܕܥܡܪܐ ܒܗܘܢ. ܕܐܣܗܕ ܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܘܫܘܒܚܗ
ܕܡܢ ܒܬܪܟܢ. [12] ܘܐܬܓܠܝ ܠܗܘܢ ܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ
ܡܛܠ ܕܠܘ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ ܠܢ ܕܝܠܢ
ܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ: ܐܝܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܓܠܝ ܠܟܘܢ. ܒܝ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܠܟܘܢ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܫܬܕܪ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܕܗܠܝܢ ܒܗܘܢ ܡܬܪܓܪܓܝܢ ܐܦ ܡܠܐܟܐ ܕܢܚܙܘܢ
[13] ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܙܩܘ ܚܨܝܐ ܕܪܥܝܢܝܟܘܢ: ܘܐܬܬܥܝܪ
ܫܡܠܝܐܝܬ. ܘܣܒܪܘ ܥܠ ܚܕܘܬܐ ܕܐܬܝܐ ܠܟܘܢ: ܒܓܠܝܢܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. [14] ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܡܫܬܡܥܢܐ. ܘ
ܐܬܕܡܘܢ ܠܘܬ ܪܓܝܓܬܐ ܩܕܡܝܬܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܪܓܝܓ
ܗܘܝܬܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܬܐ. [15] ܐܠܐ ܗܘܘ ܩܕܝܫܝܢ ܒܟܠܗܘܢ
ܗܘܦܟܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܩܕܝܫ ܗܘ ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ. [16] ܡܛܠ
ܕܟܬܝܒ: ܕܗܘܘ ܩܕܝܫܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܢܐ ܩܕܝܫ ܐܢ
[17] ܘܐܢ ܕܐܒܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܗܘ ܕܠܝܬ ܡܣܒ ܒܐܦܐ ܘܕܐܢ
ܟܠܢܫ. ܘܕܐܢ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ: ܒܕܚܠܬܐ ܐܬܕܒ
ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܕܬܘܬܒܘܬܟܘܢ. [18] ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܣܐܡܐ ܕܒܠܐ: ܘܠܐ ܒܕܗܒܐ ܐܬܦܪܩܬܘܢ ܡܢ ܒܥܒܕܝܟ
ܣܪܝܩܐ: ܗܢܘܢ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢ ܐܒܗܝܟܘܢ. [19] ܐܠܐ ܒܕܡ
ܝܩܝܪܐ ܕܐܡܪܐ ܕܕܟܝܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡܐ ܕܝܠܗ ܗܘ. ܕܐܝܬܘܗܝ
ܡܫܝܚܐ. [20] ܗܘ ܕܡܩܕܡ ܗܘܐ ܝܕܝܥ ܠܐܠܗܐ: ܡ
ܩܕܡ ܕܢܬܬܪܡܝܗ ܕܥܠܡܐ. ܘܐܬܓܠܝ ܒܚܪܬܗܘܢ ܕܙܒܢ

ܐܚܝ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܥܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܫܪܪܐ: ܘܢܦܢܝܘܗܝ
ܐܢܫ ܡܢ ܛܘܥܝܝܗ: [20] ܢܕܥ ܕܗܘ ܕܐܦܢܝ ܠܚܛܝܐ ܡܢ
ܛܘܥܝܝܐ ܕܐܘܪܚܗ: ܢܚܐ ܢܦܫܗ ܡܢ ܡܘܬܐ. ܘܢܚܦܐ ܣܘܓܐܐ
ܕܚܛܗܘܗܝ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ܀

ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ. ܟܬܒܢܢ ܩܬܘܠܝܩܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

[1] ܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܓܒܝܐ
ܘܬܘܬܒܐ ܕܙܪܝܩܝܢ ܒܦܢܛܘܣ. ܘܒܓܠܛܝܐ. ܘܒܩܦܕܘܩܝܐ
ܘܒܐܣܝܐ ܘܒܒܝܬܘܢܝܐ. [2] ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܓܒܝܘ ܒܡܩܕܡܘܬ
ܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܒܐ: ܒܩܘܕܫܐ ܕܪܘܚܐ. ܕܢܗܘܘܢ
ܠܡܫܡܥܬܐ ܘܠܙܠܚܐ ܕܕܡܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܣܓܐ ܠܘܬܟܘܢ. [3] ܡܒܪܟܐ ܐܠܗܐ
ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܗܘ ܕܒܪܚܡܘܗܝ
ܣܓܝܐܐ ܐܘܠܕܢ ܡܢ ܕܪܝܫ: ܒܢܘܚܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ: ܠܣܒܪܐ ܕܚܝܐ. [4] ܘܠܝܪܬܘܬܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܐ ܘܠܐ
ܡܬܛܘܫܐ ܘܠܐ ܚܡܐ. ܗܝ ܕܡܛܝܒܐ ܠܟܘܢ ܒܫܡܝܐ. [5] ܟܕ
ܢܛܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ: ܠܚܝܐ
ܕܡܛܝܒܝܢ ܕܢܬܓܠܘܢ ܒܙܒܢܐ ܐܚܪܝܐ: [6] ܕܒܗܘܢ ܬܚܕܘܢ
ܠܥܠܡ. ܐܦ ܗܫܐ ܩܠܝܠ ܡܬܟܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ
ܒܢܣܝܘܢܐ ܡܫܚܠܦܐ ܕܡܬܐ ܠܟܘܢ: [7] ܐܝܟܢܐ ܕܒܘܚܪܢܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܢܬܚܙܐ: ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܕܗܒܐ ܦܪܝܫܐ ܕܒܢܘܪܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܡܟܝܟܐ ܝܗܒ ܛܝܒܘܬܐ ܀ 7 ܐܫܬܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܠܐܠܗܐ.
ܘܩܘܡܘ ܠܘܩܒܠ ܣܛܢܐ ܘܢܥܪܘܩ ܡܢܟܘܢ. 8 ܘܐܬܩܪܒܘ
ܠܐܠܗܐ ܘܢܬܩܪܒ ܠܘܬܟܘܢ. ܕܟܘ ܐܝܕܝܟܘܢ. ܚܛܝܐ:
ܩܕܫܘ ܠܒܘܬܟܘܢ ܦܠܝܓܝ ܢܦܫܐ: 9 ܐܬܟܪܝܘ ܘܐܬܐܒܠܘ.
ܘܐܬܐܠܘ ܘܓܚܟܟܘܢ ܢܬܗܦܟ ܠܐܒܠܐ. ܘܚܕܘܬܟܘܢ ܠܟܪܝܘܬܐ.
10 ܐܬܡܟܟܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܪܝܡܟܘܢ. 11 ܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܡܡܠܠܝܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܐܚܝ: ܡܢ ܓܝܪ ܕܡܡܠܠ ܥܠ ܐܚܘܗܝ
ܐܘ ܕܐܢ ܐܚܘܗܝ: ܡܡܠܠ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܘܕܐܢ ܠܢܡܘܣܐ.
ܘܐܢ ܠܢܡܘܣܐ ܕܐܢ ܐܢܬ: ܠܐ ܗܘܝܬ ܥܒܘܕܗ ܕܢܡܘܣܐ ܐܠܐ
ܕܝܢܗ. 12 ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܣܐܡ ܢܡܘܣܐ ܘܕܝܢܐ. ܕܡܫܟܚ
ܠܡܚܝܘ ܘܠܡܘܒܕܘ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܢ ܐܢܬ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܩܪܝܒܟ.
13 ܡܢܐ ܕܝܢ ܬܐܡܪܘܢ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ: ܕܝܘܡܢܐ ܐܘ ܡܚܪ
ܐܙܠܝܢܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܬܐ: ܘܥܒܕܝܢܢ ܬܡܢ ܫܢܬܐ ܚܕܐ:
ܘܡܬܬܓܪܝܢܢ ܘܡܝܬܪܝܢܢ. 14 ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܡܚܪ.
ܡܢܐ ܐܝܬܝܗ ܓܝܪ ܚܝܝܢ: ܐܠܐ ܠܗܓܐ ܕܩܠܝܠ ܡܬܚܙܐ
ܘܡܛܠܐ ܘܡܬܚܒܠ. 15 ܚܠܦ ܕܬܐܡܪܘܢ ܕܐܢ ܡܪܝܐ ܢܨܒܐ:
ܘܢܚܐ ܢܥܒܕ ܗܕܐ ܐܘ ܗܝ. 16 ܡܫܬܒܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܫܘܒܗܪܟܘܢ.
ܟܠ ܫܘܒܗܪܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܒܝܫ ܗܘ. 17 ܘܡܢ ܕܝܕܥ
ܫܦܝܪܬܐ ܠܡܥܒܕ ܘܠܐ ܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܗܝ ܠܗ ܀

ܩܦܠܐ ܀ ܗ ܀

1 ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܐܝܠܠܘ ܘܒܟܘ ܥܠ ܕܘܘܢܐ ܕܐܬܝܢ ܥܠܝܟܘܢ.
2 ܥܘܬܪܟܘܢ ܓܝܪ ܐܣܪܝ ܘܐܬܡܚܐ. ܘܢܚܬܝܟܘܢ ܐܬܐܟܠܘ ܡܢ
ܣܣܐ. 3 ܘܕܗܒܟܘܢ ܘܣܐܡܟܘܢ ܐܣܛܝ ܠܗܘܢ. ܘܫܘܛܝܗܘܢ
ܬܗܘܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܗܘ ܥܬܝܕ ܕܢܐܟܘܠ
ܒܣܪܟܘܢ. ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܟܢܫܬܘܢ ܠܟܘܢ ܠܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ. 4 ܗܐ
ܐܓܪܐ ܕܦܥܠܐ ܕܚܨܕܘ ܐܪܥܬܟܘܢ ܗܘ ܕܛܠܡܬܘܢ ܩܥܐ.

ܘܩܥܬܐ ܕܚܨܘܕܐ ܠܐܕܢܝ ܡܪܝܐ ܨܒܐܘܬ ܥܠܬ. 5 ܦܢܩܬܘܢ
ܓܝܪ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܐܬܒܣܡܬܘܢ. ܘܐܬܦܛܡܬܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ ܐܝܟ
ܕܠܝܘܡܐ ܕܢܟܣܬܐ. 6 ܚܝܒܬܘܢ ܘܩܛܠܬܘܢ ܠܙܕܝܩܐ ܘܠܐ ܩܡ
ܠܘܩܒܠܟܘܢ ܀ 7 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܐܓܪܘ ܪܘܚܟܘܢ
ܥܕܡܐ ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ. ܐܝܟ ܐܟܪܐ ܕܡܣܟܐ ܠܥܠܠܬܐ
ܝܩܝܪܬܐ ܕܐܪܥܗ: ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܗ ܥܠܝܗ: ܥܕܡܐ ܕܢܣܒ
ܡܛܪܐ ܒܟܝܪܐ ܘܐܒܝܫܐ. 8 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܓܪܘ
ܪܘܚܟܘܢ. ܘܫܪܪܘ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ
ܩܪܒܬ. 9 ܠܐ ܬܬܐܢܚܘܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܐܚܝ. ܕܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ. ܗܐ
ܓܝܪ ܕܝܢܐ ܩܕܡ ܬܪܥܐ ܩܐܡ. 10 ܕܡܘܬܐ ܠܒܝܫܬܐ ܗܘܘ ܠܟܘܢ
ܐܚܝ: ܠܡܓܪܓ ܪܘܚܐ ܕܐܘܠܨܢܟܘܢ. ܢܒܝܐ ܕܡܠܠܘ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. 11 ܗܐ ܓܝܪ ܡܛܘܒܝܢܢ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܣܝܒܪܘ. ܫܡܥܬܘܢ ܣܝܒܪܬܗ ܕܐܝܘܒ. ܘܚܪܬܐ ܕܥܒܕ
ܠܗ ܡܪܝܐ ܚܙܝܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܚܡܢ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܡܪܚܦܢ.
12 ܩܕܡ ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܢ ܐܚܝ: ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܝܡܝܢ. ܠܐ ܒܫܡܝܐ
ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܦܠܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ:
ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ. ܕܠܐ ܬܬܚܝܒܘܢ ܒܕܝܢܐ. 13 ܘܐܢ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ ܒܐܘܠܨܢܐ ܢܗܘܐ ܢܨܠܐ. ܘܐܢ ܚܕܐ ܢܙܡܪ.
14 ܘܐܢ ܟܪܝܗ ܢܩܪܐ ܠܩܫܝܫܐ ܕܥܕܬܐ ܘܢܨܠܘܢ ܥܠܘܗܝ
ܘܢܡܫܚܘܢܝܗܝ ܡܫܚܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ. 15 ܘܨܠܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ
ܬܚܠܡܝܗ ܠܗܘ ܕܟܪܝܗ. ܘܡܪܢ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. ܘܐܢ ܚܛܗܐ
ܥܒܝܕܝܢ ܠܗ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗ. 16 ܘܐܘܕܘ ܚܕ ܠܚܕ ܚܛܗܝܟܘܢ.
ܘܨܠܘ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܕܬܬܐܣܘܢ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܚܝܠܐ
ܨܠܘܬܐ ܕܙܕܝܩܐ ܕܡܥܕܪܐ. 17 ܐܦ ܐܠܝܐ
ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܚܫܘܫܐ ܐܝܟܢ ܕܚܢܢ. ܘܨܠܝ ܕܠܐ ܢܚܬ ܡܛܪܐ ܥܠ
ܐܪܥܐ: ܘܠܐ ܢܚܬ ܫܢܝܢ ܬܠܬ ܘܝܪܚܐ ܫܬܐ. 18 ܘܬܘܒ ܨܠܝ:
ܘܫܡܝܐ ܝܗܒܘ ܡܛܪܐ. ܘܐܪܥܐ ܝܗܒܬ ܦܐܪܝܗ. 19 ܐܚܝ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ܀ ܒ ܀ ܐܨܚܐ

23 ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ: ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐܠܗܐ
ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܩܪܝ. 24 ܚܙܝܬ
ܐܝܟ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ: ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܒܠܚܘܕ: 25 ܗܟܢܐ ܐܦ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ: ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ
ܐܙܕܕܩܬ: ܕܩܒܠܬ ܠܓܫܘܫܐ ܘܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ ܐܦܩܬ
ܐܢܘܢ: 26 ܐܝܟܢܐ ܕܦܓܪܐ ܕܠܐ ܪܘܚܐ ܡܝܬ ܗܘ: ܗܟܢܐ ܐܦ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܠܦܢܐ ܢܗܘܘܢ ܒܟܘܢ ܐܚܝ. ܐܠܐ ܗܘܘ ܝܕܥܝܢ
ܢܩܒܠ: ܕܪܒܐ ܕܝܢܐ ܥܬܝܕܝܢ. 2 ܣܓܝܐܬܐ ܓܝܪ
ܡܬܬܩܠܝܢ ܟܠܢ. ܟܠ ܕܒܡܠܬܐ ܠܐ ܡܬܬܩܠ: ܗܢܐ ܓܡܝܪ ܗܘ
ܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ. ܕܡܫܟܚ ܡܫܥܒܕ ܐܦ ܠܟܠܗ ܦܓܪܗ.
3 ܗܐ ܓܝܪ ܦܓܘܡܐ ܒܦܘܡܐ ܕܪܟܫܐ ܪܡܝܢܢ ܐܝܟ ܕܢܫܬܥܒܕܘܢ
ܠܢ. ܘܟܠܗ ܦܓܪܗܘܢ ܡܗܦܟܝܢܢ. 4 ܐܦ ܐܠܦܐ
ܪܘܪܒܢܝܬܐ ܟܕ ܕܚܝܦܢ ܠܗܝܢ ܪܘܚܐ ܩܫܝܬܐ: ܡܢ ܩܝܣܐ
ܙܥܘܪܐ ܡܬܬܦܢܝܢ: ܠܐܬܪ ܕܨܒܝܢܗ ܕܗܘ ܕܡܕܒܪ.
5 ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܫܢܐ: ܗܕܡܐ ܗܘ ܙܥܘܪܐ ܘܡܫܬܒܗܪ. ܐܦ
ܢܘܪܐ ܙܥܘܪܬܐ ܥܒܐ ܣܓܝܐܐ ܡܘܩܕܐ. 6 ܘܠܫܢܐ ܢܘܪܐ ܗܘ.
ܘܥܠܡܐ ܕܚܛܝܬܐ ܐܝܟ ܥܒܐ ܗܘ: ܗܘܘ ܠܫܢܐ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ
ܒܗܕܡܝܢ: ܡܟܬܡ ܠܗ ܠܟܠܗ ܦܓܪܢ. ܘܡܘܩܕ ܫܘܚܠܦܐ
ܕܕܪܝܢ ܕܪܗܛܝܢ ܐܝܟ ܓܝܓܠܐ. ܘܝܩܕ ܐܦ ܗܘ ܒܢܘܪܐ.
7 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܟܝܢܐ ܕܚܝܘܬܐ ܘܕܦܪܚܬܐ: ܘܕܪܚܫܐ ܕܝܡܐ
ܘܕܝܒܫܐ: ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܝܢܐ ܕܐܢܫܘܬܐ. 8 ܠܫܢܐ ܕܝܢ ܐܢܫ
ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܫܥܒܕܝܘܗܝ. ܒܝܫܬܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܠܐ ܡܬܟܠܝܐ.
ܡܠܝܐ ܗܝ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ. 9 ܒܗ ܓܝܪ ܡܒܪܟܝܢܢ ܠܡܪܝܐ
ܘܐܒܐ: ܘܒܗ ܠܝܛܝܢܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܒܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܐܬܒܪܝܘ. 10 ܘܡܢܗ ܡܢ ܦܘܡܐ ܢܦܩܝܢ ܒܘܪܟܬܐ ܘܠܘܛܬܐ.

ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ܀ ܓ ܀ ܐܨܚܐ

ܠܐ ܘܠܐ ܐܚܝ ܕܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܢܗܘܝܢ. 11 ܕܠܡܐ ܡܒܘܥܐ ܡ[ܢ]
ܚܕ ܡܒܘܥܐ ܢܒܥܘܢ ܡܝܐ ܚܠܝܐ ܘܡܪܝܪܐ. 12 ܐܘ ܕܠܡ[ܐ]
ܡܫܟܚܐ ܬܐܬܐ ܐܚܝ ܕܙܝܬܐ ܬܥܒܕ: ܐܘ ܓܦܬܐ ܬܐܬܢ[ܐ]
ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܐ ܡܝܐ ܡܠܝܚܐ ܡܫܟܚܝܢ ܕܢܬܥܒܕܘܢ ܚܠܝ[ܐ]
13 ܡܢܘ ܚܟܝܡ ܘܣܟܘܠܬܢ ܒܟܘܢ: ܢܚܘܐ ܥܒܕܘܗܝ ܒܕܘܒܪ[ܐ]
ܫܦܝܪܐ. ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. 14 ܐܢ ܕܝܢ ܚܣܡܐ ܡܪܝܪܐ ܐܝ[ܬ]
ܒܟܘܢ. ܐܘ ܚܪܝܢܐ ܒܠܒܘܬܟܘܢ: ܠܐ ܬܫܬܒܗܪܘܢ ܥܠ ܫ[ܪܪܐ]
ܘܬܟܕܒܘܢ. 15 ܡܛܠ ܕܗܕܐ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܠܥܠ ܠܐ ܢܚܬ[ܬ]
ܐܠܐ ܐܝܬܝܗ ܐܪܥܢܝܬܐ. ܡܢ ܢܦܫܢܝܬܐ ܕܢܦܫܐ ܘܡܢ ܫܐܕ[ܐ]
16 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ: ܬܡܢ ܐܦ ܫܓܘܫ[ܝܐ]
ܘܟܠ ܣܥܪܐ ܕܒܝܫ. 17 ܚܟܡܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢ ܠܥܠ ܕܟܝܐ ܗ[ܝ]
ܘܡܠܝܐ ܫܠܡܐ. ܘܡܟܝܟܐ ܘܡܫܬܡܥܢܝܬܐ. ܘܡܠܝܐ ܪܚܡ[ܐ]
ܘܦܐܪܐ ܛܒܐ. ܘܕܠܐ ܦܠܓܘܬܐ ܗܝ. ܘܒܐܦܐ ܠܐ ܢܣܒܐ. 18 ܦܐ[ܪܐ]
ܕܝܢ ܕܙܕܝܩܘܬܐ: ܒܫܝܢܐ ܡܙܕܪܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܫܝܢ[ܐ]

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܩܪܒܐ ܘܚܪܝܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡ[ܢ]
ܪܓܝܓܬܐ ܕܡܬܟܬܫܢ ܒܗܕܡܝܟܘܢ: 2 ܡܬܪܓܪܓܝܢ ܐܝܬ[ܝܟܘܢ]
ܘܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܘܩܛܠܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܘܚܣܡܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܐ[ܬ]
ܠܐܬܡܛܝܘ. ܘܢܨܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܘܡܩܪܒܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܘܠܝ[ܬ]
ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܐܠܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 3 ܫܐܠܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ [ܘ]
ܢܣܒܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܒܝܫܬܐ ܫܐܠܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܐ[ܝܟ]
ܕܬܬܦܪܢܩܘܢ ܒܪܓܝܓܬܟܘܢ. 4 ܓܝܪܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܕܪܚܡܬ[ܗ]
ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: ܐܢܫ ܗܟܝ[ܠ]
ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܪܚܡܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܘܐ ܠܐܠܗ[ܐ]
5 ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܣܒܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܕܐܡܪ ܟܬܒܐ: ܕܒܚܣܡ[ܐ]
ܪܓܝܓܐ ܪܘܚܐ ܕܥܡܪܐ ܒܢ. 6 ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪܬܐ ܝܗܒ ܠ[ܢ]
ܡܪܢ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܡܪ: ܕܐܠܗܐ ܡܫܦܠ ܠܪ̈ܡ[ܐ]

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܒܕ. 21 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗ̇ ܛܢܦܘܬܐ
ܘܣܘܓܐܐ ܕܒܝܫܘܬܐ. ܘܒܡܟܝܟܘܬܐ ܩܒܠܘ ܡܠܬܐ ܕܢܨܝܒܐ
ܒܟܝܢܢ. ܗܝ ܕܡܫܟܚܐ ܕܬܚܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ ܀ 22 ܗܘܘ
ܕܝܢ ܥܒ̈ܘܕܐ ܕܡܠܬܐ ܘܠܐ ܫܡ̈ܘܥܐ ܒܠܚܘܕ. ܘܠܐ ܬܛܥܘܢ
ܢܦܫܟܘܢ. 23 ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܢܗܘܐ ܫܡܘܥܐ ܕܡܠܬܐ ܘܠܐ
ܥܒܘܕܗ̇: ܗܢܐ ܕܡܐ ܠܗܘ ܕܚܙܐ ܐܦܘܗܝ ܒܡܚܙܝܬܐ. 24 ܚܙܐ
ܓܝܪ ܢܦܫܗ ܘܥܒܪ. ܘܛܥܐ ܕܐܝܟܢܐ ܗܘܐ. 25 ܟܠ ܕܝܢ ܕܚܪ
ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܫܡܠܝܐ ܕܚܐܪܘܬܐ ܘܩܘܝ ܒܗ: ܠܐ ܗܘܐ ܫܡܘܥܐ
ܕܛܥܝܐ ܕܫܡܥܗ. ܐܠܐ ܥܒܘܕܐ ܕܥܒܕܐ. ܘܗܢܐ ܛܘܒܢܐ
ܢܗܘܐ ܒܥܒܕܘܗܝ. 26 ܘܐܢ ܐܢܫ ܣܒܪ ܕܡܫܡܫ ܠܐܠܗܐ: ܘܠܐ
ܐܚܕ ܠܫܢܗ: ܐܠܐ ܡܛܥܐ ܠܒܗ: ܕܗܢܐ ܣܪܝܩܐ ܗܝ
ܬܫܡܫܬܗ. 27 ܬܫܡܫܬܐ ܓܝܪ ܕܕܟܝܐ ܘܩܕܝܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ
ܐܒܐ: ܗܕܐ ܗܝ. ܠܡܣܥܪ ܝܬܡܐ ܘܐܪܡܠܬܐ ܒܐܘܠܨܢܗܘܢ.
ܘܢܛܪ ܐܢܫ ܢܦܫܗ ܡܢ ܥܠܡܐ ܕܠܐ ܛܘܠܫܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܐܚܝ: ܠܐ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 2 ܐܢ ܓܝܪ ܢܥܘܠ
ܠܟܢܘܫܬܟܘܢ ܐܢܫ ܕܥܙܩܬܗ ܕܕܗܒܐ ܐܘ ܕܢܚܬܘܗܝ
ܫܦܝܪܐ: ܘܢܥܘܠ ܡܣܟܢܐ ܒܢܚܬܐ ܨܐܐ: 3 ܘܬܚܘܪܘܢ ܒܗܘ
ܕܠܒܝܫ ܢܚܬܐ ܫܦܝܪܐ ܘܬܐܡܪܘܢ ܠܗ: ܐܢܬ ܬܒ ܗܪܟܐ
ܫܦܝܪ. ܘܠܡܣܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܗ ܐܢܬ ܩܘܡ ܠܟ ܬܡܢ: ܐܘ
ܬܒ ܗܪܟܐ ܩܕܡ ܟܘܒܫܐ ܕܪ̈ܓܠܝܢ: 4 ܠܐ ܗܐ
ܐܬܦܠܓܬܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ: ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܦܪ̈ܫܢܐ
ܕܡܚܫ̈ܒܬܐ ܒܝܫ̈ܬܐ: 5 ܫܡܥܘ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܠܡܣܟܢ̈ܐ ܕܥܠܡܐ ܓܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܗܘܘܢ ܥܬܝܪܐ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܝܪ̈ܬܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܗܝ ܕܡܠܟ
ܗܘ: 6 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܝܛܬܘܢ ܠܡܣܟܢܐ. ܠܐ ܗܐ ܥܬܝܪܐ

ܡܫܬܥܠܝܢ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܓܪܝܢ ܠܟܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ.
7 ܠܐ ܗܐ ܗܢܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܥܠ ܫܡܐ ܛܒܐ ܕܐܬܩܪܝ ܥܠܝܟܘܢ.
8 ܘܐܢ ܢܡܘܣܐ ܕܐܠܗܐ ܗܢܐ ܡܫܠܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.
ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ: ܫܦܝܪ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
9 ܐܢ ܕܝܢ ܒܐܦܐ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܘܡܬܟܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܐܝܟ ܥܒܪ̈ܝ ܢܡܘܣܐ.
10 ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܟܠܗ ܢܡܘܣܐ ܢܛܪ ܘܒܚܕܐ ܡܢܗ ܢܬܬܩܠ: ܠܟܠܗ
ܢܡܘܣܐ ܐܬܚܝܒ. 11 ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܬܓܘܪ: ܗܘ
ܐܡܪ ܕܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܓܐܪ ܐܢܬ ܐܠܐ ܩܛܠ ܐܢܬ:
ܗܘܝܬ ܠܟ ܥܒܪ ܥܠ ܢܡܘܣܐ. 12 ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ
ܡܡܠܠܝܢ ܘܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ: ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܒܢܡܘܣܐ
ܕܚܐܪܘܬܐ ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܬܕܝܢܘ. 13 ܕܝܢܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܕܠܐ
ܪ̈ܚܡܐ: ܥܠ ܗܘ ܕܠܐ ܥܒܕ ܪ̈ܚܡܐ. ܡܫܬܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܪ̈ܚܡܐ ܥܠ ܕܝܢܐ ܀ 14 ܡܢܐ ܗܘܬܪܢܐ ܐܚܝ: ܐܢ ܐܢܫ ܐܡܪ
ܕܐܝܬ ܠܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܥܒܕܐ ܠܝܬ ܠܗ: ܕܠܡܐ ܡܫܟܚܐ
ܗܝܡܢܘܬܗ ܕܬܚܝܘܗܝ: 15 ܘܐܢ ܐܚܐ ܐܘ ܚܬܐ ܢܗܘܘܢ
ܥܪ̈ܛܠܝܐ: ܘܣܢܝܩܝܢ ܡܣܝܒܪܬܐ ܕܝܘܡܐ: 16 ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ: ܙܠܘ ܒܫܠܡܐ ܫܚܢܘ ܘܣܒܥܘ: ܘܠܐ ܢܬܠܘܢ
ܠܗܘܢ ܣܘܢܩܢܗ ܕܦܓܪܐ: ܡܢܐ ܗܘܬܪܢܐ: 17 ܗܟܢܐ ܐܦ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܢܦܫܗ̇. 18 ܐܡܪ ܓܝܪ
ܐܢܫ: ܕܠܟ ܐܝܬ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܠܝ ܐܝܬ ܠܝ ܥܒܕܐ.
ܚܘܢܝ ܗܝܡܢܘܬܟ ܕܠܐ ܥܒܕܐ. ܘܐܢܐ ܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܝ
ܡܢ ܥܒܕܝ. 19 ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܕܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ: ܫܦܝܪ ܥܒܕ
ܐܢܬ. ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܘܪܬܝܢ ܀ 20 ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܕܥ
ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܚܠܫܐ: ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ.
21 ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩ: ܕܐܣܩ
ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܥܠ ܡܕܒܚܐ: 22 ܚܙܐ ܐܢܬ ܕܗܝܡܢܘܬܗ
ܡܣܝܥܐ ܗܘܬ ܠܥܒܕܘܗܝ: ܘܡܢ ܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘܬܗ ܐܫܬܡܠܝܬ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܫ ܠܐܠܗܐ ܀ 17 ܐܬܛܦܝܣܘ ܠܡܕܒܪܢܝܟܘܢ. ܘܐܫܬܡܥܘ
ܠܗܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܓܝܪ ܥܝܪܝܢ ܥܠ ܢܦܫܬܟܘܢ: ܐܝܟ ܐܢܫܐ
ܕܥܬܝܕܝܢ ܕܢܬܠܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܕܒܚܕܘܬܐ ܢܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ ܗܕܐ ܘܠܐ
ܒܬܢܚܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܦܩܚܐ ܠܟܘܢ. 18 ܨܠܘ ܥܠܝܢ.
ܡܬܬܟܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܬܪܐ ܫܦܝܪܐ ܐܝܬ ܠܢ. ܘܒܟܠܡܕܡ ܨܒܝܢ
ܕܫܦܝܪ ܢܬܕܒܪ. 19 ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܦܝܣ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܨܠܘܢ
ܗܕܐ. ܕܒܥܓܠ ܐܬܦܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. 20 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܠܡܐ.
ܗܘ ܕܐܣܩ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܪܥܝܐ ܪܒܐ ܕܥܢܐ ܒܕܡܐ
ܕܕܝܬܩܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 21 ܗܘ
ܢܓܡܘܪܟܘܢ ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ ܕܬܥܒܕܘܢ ܨܒܝܢܗ. ܘܗܘ
ܢܥܒܕ ܒܟܘܢ ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡܘܗܝ. ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀ 22 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܕܬܗܘܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܡܠܬܐ ܕܒܘܝܐܐ. ܡܛܠ
ܕܒܨܝܪܬܐ ܗܘ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ: 23 ܕܥܘ ܕܝܢ ܕܫܪܝܘܗܝ
ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܘܢ. ܘܐܢ ܡܥܓܠ ܢܐܬܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
24 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܡܕܒܪܢܝܟܘܢ. ܘܕܟܠܗܘܢ
ܩܕܝܫܐ ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܕܡܢ ܐܝܛܠܝܐ.
25 ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܝܥܩܘܒ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܠܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܡܒܕܪܝܢ ܒܥܡܡܐ ܫܠܡ ܀ 2 ܟܠ ܚܕܘܐ
ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܚܝ: ܡܐ ܕܥܠܝܢ ܠܟܘܢ ܢܣܝܘܢܐ ܡܫܚܠܦܐ

ܘܡܫܟܠܠܐ. 3 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܒܘܚܪܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
ܡܫܡܠܐ ܠܟܘܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. 4 ܗܝ ܕܝܢ ܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ
ܢܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܓܡܝܪܐ
ܘܡܫܡܠܝܐ: ܘܒܡܕܡ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܣܝܪܝܢ. 5 ܐܢ ܐܢܫ
ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܚܣܝܪ ܡܢ ܚܟܡܬܐ: ܢܫܐܠ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ
ܕܝܗܒ ܠܟܠ ܦܫܝܛܐܝܬ ܘܠܐ ܡܚܣܕ ܘܡܬܝܗܒܐ ܠܗ.
6 ܢܫܐܠ ܕܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܟܕ ܠܐ ܡܬܦܠܓ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ
ܕܡܐ ܠܓܠܠܐ ܕܝܡܐ ܕܡܫܓܫ ܠܗ ܪܘܚܐ. 7 ܘܠܐ ܢܣܒܪ ܗܘ
ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܢܣܒ ܡܕܡ ܡܢ ܡܪܝܐ: 8 ܐܝܢܐ ܕܦܠܝܓ
ܒܪܥܝܢܗ. ܘܡܫܓܫ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܗ. 9 ܢܫܬܒܗܪ
ܕܝܢ ܐܚܐ ܡܟܝܟܐ ܒܪܘܡܗ. 10 ܘܥܬܝܪܐ ܒܡܘܟܟܗ.
ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܗܘܦܝܐ ܕܥܣܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܪ. 11 ܕܢܚ ܓܝܪ
ܫܡܫܐ ܒܚܘܡܗ ܘܡܘܒܫ ܠܗ ܠܥܣܒܐ. ܘܗܘܦܝܐ
ܢܦܠ. ܘܫܘܦܪܐ ܕܚܙܘܗ ܐܒܕ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܬܝܪܐ ܒܗ
ܒܗܘܦܟܘܗܝ ܡܬܚܡܠ. 12 ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܕܡܣܝܒܪ ܢܣܝܘܢܐ.
ܕܡܐ ܕܐܬܒܚܪ ܢܣܒ ܟܠܝܠܐ ܕܚܝܐ: ܗܘ ܕܐܫܬܘܕܝ ܐܠܗܐ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗ. 13 ܠܐ ܢܐܡܪ ܐܢܫ ܕܡܢ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ ܡܬܢܣܐ ܐܢܐ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܢܣܐ ܒܒܝܫܬܐ. ܘܗܘ
ܠܐܢܫ ܠܐ ܡܢܣܐ. 14 ܐܠܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܪܓܬܗ ܗܘ ܡܬܢܣܐ
ܘܡܬܪܓܪܓ ܘܡܬܓܪܓ. 15 ܘܗܕܐ ܪܓܬܐ ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ
ܚܛܝܬܐ. ܚܛܝܬܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܓܡܪܬ ܝܠܕܐ ܡܘܬܐ. 16 ܠܐ ܬܛܥܘܢ
ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ. 17 ܟܠ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܘܡܫܡܠܝܬܐ
ܡܢ ܠܥܠ ܗܝ ܢܚܬܐ ܡܢ ܐܒܐ ܕܢܗܝܪܐ. ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܘܬܗ
ܡܫܚܠܦܘܬܐ ܡܕܡ. ܐܦܠܐ ܛܠܠܐ ܕܫܘܚܠܦܐ. 18 ܗܘ
ܨܒܐ ܘܝܠܕܢ ܒܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ: ܕܢܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܒܪܝܬܗ.
19 ܘܐܢܬܘܢ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ: ܢܗܘܐ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܥܪܝܙ
ܠܡܫܡܥ. ܘܡܘܚܪ ܠܡܡܠܠܘ: ܘܡܘܚܪ
ܠܡܪܓܙ. 20 ܪܘܓܙܗ ܓܝܪ ܕܓܒܪܐ. ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܐܠܗܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܝܟ ܥܣܘ. ܕܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܒܘܟܪܘܬܗ.
17 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܐܦ ܡܢ ܒܬܪܟܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܐܪܬ
ܒܘܪܟܬܐ: ܘܐܣܬܠܝ. ܠܐܬܪܐ ܓܝܪ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚ ܟܕ
ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܒܕܡܥܐ. 18 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ
ܘܡܬܓܫܫܐ. ܐܦܠܐ ܠܚܫܘܟܐ ܘܠܥܪܦܠܐ ܘܠܥܠܥܠܐ.
19 ܐܦܠܐ ܠܩܠܐ ܕܩܪܢܐ ܘܠܩܠܐ ܕܡܠܐ. ܗܘ ܕܫܡܥܘܗ ܘܐܫܬܐܠܘ:
ܕܠܐ ܬܬܘܣܦ ܬܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. 20 ܠܐ ܓܝܪ
ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܠܦܘܩܕܢܐ ܗܘ ܕܐܬܦܩܕ. ܕܐܦ ܚܝܘܬܐ
ܐܢ ܬܩܪܘܒ ܠܛܘܪܐ ܬܬܪܓܡ. 21 ܘܗܟܢܐ ܕܚܝܠ ܗܘܐ
ܚܙܘܐ: ܕܡܘܫܐ ܐܡܪ ܕܕܚܝܠ ܐܢܐ ܘܪܬܝܬ ܐܢܐ. 22 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ: ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ.
ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܠܟܢܫܐ ܕܪܒܘܬܐ ܕܡܠܐܟܐ. 23 ܘܠܥܕܬܐ
ܕܒܘܟܪܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܒܫܡܝܐ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܝܢܐ ܕܟܠ.
ܘܠܪܘܚܐ ܕܟܐܢܐ ܕܐܫܬܡܠܝܘ. 24 ܘܠܝܫܘܥ ܡܨܥܝܐ ܕܕܝܬܩܐ
ܚܕܬܐ ܘܠܙܠܚܐ ܕܕܡܗ ܕܡܡܠܠ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܕܗܒܝܠ.
25 ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܬܫܬܐܠܘܢ ܡܢ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܥܡܟܘܢ.
ܐܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܠܐ ܐܬܦܠܛܘ: ܕܐܫܬܐܠܘ ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ
ܒܐܪܥܐ: ܟܡܐ ܣܓܝ ܐܢ ܢܫܬܐܠ ܡܢ ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܥܡܢ
ܡܢ ܫܡܝܐ. 26 ܐܝܢܐ ܕܩܠܗ ܐܙܝܥ ܐܪܥܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟ
ܘܐܡܪ. ܕܬܘܒ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܢܐ ܐܙܝܥ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܪܥܐ ܐܠܐ ܐܦ
ܫܡܝܐ. 27 ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܐܡܪ ܚܕܐ ܙܒܢ: ܡܚܘܝܐ ܫܘܚܠܦܐ
ܕܗܢܝܢ ܕܡܬܬܙܝܥܢ. ܡܛܠ ܕܥܒܝܕܬܐ ܐܢܝܢ. ܕܢܩܘܘܢ
ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܬܙܝܥܢ ܀ 28 ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܩܒܠܢ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܠܐ ܡܬܬܙܝܥܐ: ܢܐܚܘܕ ܛܝܒܘܬܐ ܕܒܗ ܢܫܦܪ ܘܢܫܡܫ
ܠܐܠܗܐ. ܒܢܟܦܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬܐ. 29 ܐܠܗܢ ܓܝܪ ܢܘܪܐ ܗܘ
ܐܟܘܠܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܓ ܀

1 ܚܘܒܐ ܕܐܚܐ ܢܩܘܐ ܒܟܘܢ. 2 ܘܪܚܡܬܐ ܕܐܟ̈ܣܢܝܐ ܠܐ
ܬܛܥܘܢ. ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܡܢܘ ܐ̈ܢܫܐ ܟܕ ܠܐ ܪܓܝܫܝܢ ܩܒܠܘ
ܡܠܐܟ̈ܐ. 3 ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܣܝܪ̈ܐ ܕܐܣܝܪܝܢ: ܐܝܟ ܗܘ ܕܥܡܗܘܢ
ܐܣܝܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܐܠܨܝܢ ܐܝܟ ܐ̈ܢܫܐ ܕܒܦܓܪܐ
ܠܒܝܫܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 4 ܡܝܩܪܐ ܗܘ ܙܘܘܓܐ ܒܟܠ. ܘܥܪܣܗܘܢ
ܕܟܝܐ ܗܘ. ܠܙܢܝܐ ܕܝܢ ܘܠܓܝܪ̈ܐ ܕܐܢ ܐܠܗܐ. 5 ܠܐ ܬܗܘܐ ܪܚܝܡ
ܟܣܦܐ ܪܥܝܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܢܣܦܩ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ.
ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܐܡܪ: ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ ܘܠܐ ܐܪܦܐ ܠܟ ܐܝܕܝ.
6 ܘܐܝܬ ܠܢ ܕܢܐܡܪ ܒܬܘܟܠܢܐ: ܡܪܝ ܡܥܕܪܢܝ ܠܐ ܐܕܚܠ.
ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܝ ܒܪܢܫܐ. 7 ܐܬܕܟܪܘ ܠܡܕܒܪ̈ܢܝܟܘܢ.
ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܥܡܟܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܠܡܐ
ܕܕܘܒܪ̈ܝܗܘܢ. ܘܐܬܕܡܘ ܒܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. 8 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܐܬܡܠܝ ܘܝܘܡܢܐ ܗܘܝܘ ܘܠܥܠܡ ܀ 9 ܠܝܘܠܦܢ̈ܐ ܢܘܟܪ̈ܝܐ
ܘܡܫܚܠܦ̈ܐ ܠܐ ܬܬܕܒܪܘܢ. ܫܦܝܪ ܗܘ ܓܝܪ ܕܒܛܝܒܘܬܐ ܢܫܪܪ
ܠܒܘܬܢ ܘܠܐ ܒܡܐܟ̈ܘܠܬܐ: ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܥܕܪܘ ܐܝܠܝܢ ܕܗܠܟܘ
ܒܗܝܢ. 10 ܐܝܬ ܠܢ ܕܝܢ ܡܕܒܚܐ: ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܐܟܠ
ܡܢܗ ܠܗܠܝܢ ܕܒܡܫܟܢܐ ܡܫܡܫܝܢ. 11 ܦܓܪ̈ܐ ܓܝܪ
ܗܠܝܢ ܕܡܥܠ ܗܘܐ ܕܡܗܘܢ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ.
ܚܠܦ ܚܛܗܐ: ܒܪܗܘܢ ܢܝܩܕ ܗܘܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ.
12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܢܩܕܫ ܠܥܡܗ ܒܕܡܗ. ܠܒܪ
ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܚܫ. 13 ܘܐܦ ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܢܦܘܩ ܠܘܬܗ
ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ: ܟܕ ܠܚܣܕܗ ܫܩܝܠܝܢܢ. 14 ܠܝܬ ܠܢ
ܓܝܪ ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܝܡܐ ܗܪܟܐ. ܐܠܐ ܠܗܝ ܕܥܬܝܕܐ ܡܣܟܝܢܢ.
15 ܘܒܐܝܕܗ ܢܩܪܒ ܕܒܚ̈ܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܒܟܠܙܒܢ ܠܐܠܗܐ.
ܘܐܝܠܝܢ ܦܐܪ̈ܐ ܕܣܦ̈ܘܬܐ ܕܡܘܕܝܢ ܒܫܡܗ. 16 ܘܠܐ ܬܛܥܘܢ.
ܡܫܘܕܥܢܘܬܐ ܘܫܘܬܦܘܬܐ ܕܡܣ̈ܟܢܐ. ܒܗܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒ̈ܚܐ ܡܫܦܪ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܬܛܒܥܘ ܒܓܘܗ. 30 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܫܘܪܗ ܕܐܝܪܝܚܘ ܢܦܠ:
ܟܕ ܐܬܟܪܟܘ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. 31 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ
ܠܐ ܐܒܕܬ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. ܕܩܒܠܬ ܠܓܫܘܫܐ
ܒܫܠܡܐ ܀ 32 ܡܢܐ ܬܘܒ ܐܡܪ. ܙܥܘܪ ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܙܒܢܐ
ܕܐܫܬܥܐ ܥܠ ܓܕܥܘܢ ܘܥܠ ܒܪܩ. ܘܥܠ ܫܡܫܘܢ.
ܘܥܠ ܝܦܬܚ. ܘܥܠ ܕܘܝܕ. ܘܥܠ ܫܡܘܐܝܠ: ܘܥܠ
ܫܪܟܐ ܕܢܒܝܐ. 33 ܐܝܠܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܙܟܘ ܠܡܠܟܘܬܐ
ܘܥܒܕܘ ܟܐܢܘܬܐ. ܘܩܒܠܘ ܫܘܘܕܝܐ. ܘܣܟܪܘ ܦܘܡܐ
ܕܐܪܝܘܬܐ. 34 ܘܕܥܟܘ ܚܝܠܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܐܬܦܨܝܘ ܡܢ ܦܘܡܐ
ܕܣܝܦܐ. ܘܐܬܚܝܠܘ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܗܘܘ ܚܝܠܬܢܐ
ܒܩܪܒܐ. ܘܗܦܟܘ ܡܫܪܝܬܐ ܕܢܘܟܪܝܐ. 35 ܘܝܗܒܘ
ܠܢܫܐ ܒܢܝܗܝܢ ܡܢ ܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܒܫܢܕܐ
ܡܝܬܘ. ܘܠܐ ܣܒܪܘ ܠܡܬܦܪܩܘ: ܕܩܝܡܬܐ ܡܝܬܪܬܐ ܢܗܘܐ
ܠܗܘܢ. 36 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܒܡܓܚܟܐ ܘܒܢܓܕܐ ܢܦܩܘ. ܐܚܪܢܐ ܠܐܣܘܪܐ
ܘܠܒܝܬ ܚܒܘܫܝܐ ܐܫܬܠܡܘ. 37 ܐܚܪܢܐ ܐܬܪܓܡܘ. ܐܚܪܢܐ
ܐܬܢܣܪܘ. ܐܚܪܢܐ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ ܡܝܬܘ. ܐܚܪܢܐ ܐܬܟܪܟܘ.
ܟܕ ܠܒܝܫܝܢ ܡܫܟܐ ܕܐܡܪܐ ܘܕܥܙܐ. ܘܣܢܝܩܝܢ ܘܐܠܝܨܝܢ
ܘܡܨܛܪܩܝܢ. 38 ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܫܘܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠܡܐ ܘܗܘܘ
ܐܝܟ ܛܥܝܐ ܒܚܘܪܒܐ. ܘܒܛܘܪܐ ܘܒܡܥܪܐ. ܘܒܚܘܪܝ
ܐܪܥܐ. 39 ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܐܣܗܕ ܥܠܝܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ
ܒܗܝܡܢܘܬܗܘܢ: ܠܐ ܩܒܠܘ ܫܘܘܕܝܐ. 40 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ
ܩܕܡ ܚܙܐ ܒܥܘܕܪܢܐ ܕܝܠܢ: ܕܠܐ ܕܒܠܥܕܝܢ ܢܬܓܡܪܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܒ ܀

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ.
ܕܐܝܟ ܥܢܢܐ ܚܕܝܪܝܢ ܠܢ: ܢܫܕܐ ܡܢܢ ܟܠ ܝܘܩܪܢ. ܐܦ
ܚܛܝܬܐ ܕܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒܐ ܠܘܬܢ. ܘܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ
ܢܪܗܛ ܠܐܓܘܢܐ ܗܢܐ ܕܣܝܡ ܠܢ. 2 ܘܢܚܘܪ ܒܝܫܘܥ.

ܕܗܘ ܗܘܐ ܪܫܐ ܘܡܫܡܠܝܢܐ ܠܗܝܡܢܘܬܢ. ܕܚܠܦ ܚܕܘܬܐ
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܣܝܒܪ ܙܩܝܦܐ. ܘܥܠ ܒܗܬܬܐ ܐܫܝܛ.
ܘܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܟܘܪܣܝܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܒ ܀ 3 ܚܙܘ ܗܟܝܠ
ܟܡܐ ܣܝܒܪ ܡܢ ܚܛܝܐ ܗܢܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܗܘܘ ܣܩܘܒܠܐ
ܠܢܦܫܗܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܡܐܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܬܬܪܦܐ ܢܦܫܟܘܢ. ܠ
ܥܕܟܝܠ ܥܕܡܐ ܠܕܡܐ ܩܡܬܘܢ ܠܘܩܒܠ ܚܛܝܬܐ ܕܥܡܗ ܡܬܟܬܫܝܢ
ܐܢܬܘܢ: 5 ܘܛܥܝܬܘܢ ܠܡܘܠܦܢܐ ܐܝܟ ܕܥܡ ܒܢܝܐ
ܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܒܪܝ ܠܐ ܬܒܣܐ ܒܡܪܕܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘ
ܬܬܪܦܐ ܢܦܫܟ ܐܡܬܝ ܕܡܬܟܘܣ ܐܢܬ ܡܢܗ. 6 ܠܡܢ ܕܪܚܡ
ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܪܕܐ ܠܗ. ܘܡܢܓܕ ܠܒܢܝܐ ܐܝܠܝܢ ܕ
ܪܥܐ ܒܗܘܢ. 7 ܣܝܒܪܘ ܗܟܝܠ ܡܪܕܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܐ
ܕܠܒܢܝܐ ܡܩܪܒ ܠܟܘܢ ܐܠܗܐ. ܐܝܢܘ ܓܝܪ ܒܪܐ ܕ
ܪܕܐ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. 8 ܘܐܢ ܕܠܐ ܡܪܕܘܬܐ ܐܝܬܝܟܘܢ: ܗܝ ܕܟ
ܡܬܪܕܝܢ ܟܠܢܫ.. ܗܘܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܢܘܟܪܝܐ ܘܠܐ ܒܢܝܐ. 9 ܘ
ܐܒܗܝܢ ܕܒܣܪܐ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢ ܘܡܢܟܦܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢܗܘܢ:
ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܝܬܝܪ ܢܫܬܥܒܕ ܠܐܒܐ ܕܪܘܚܬܐ ܘܢܚܐ.
10 ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܠܙܒܢ ܗܘܐ ܙܥܘܪ: ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܪܕܝܢ ܗ
ܠܢ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܡܘܬܪܢ ܕܢܣܒ ܠܩܕܝܫܘܬܗ. 11 ܟ
ܡܪܕܘܬܐ ܕܝܢ ܒܙܒܢܗ: ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܕܚܕܘܬܐ ܗܝ ܐ
ܕܟܪܝܘܬܐ. ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ ܦܐܪܐ ܕܫܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܝܗ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗ ܐܬܕܪܫܘ ܀ 12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܢܘ ܐܝܕܝܟܘܢ ܡܫܪܝܢ
ܘܒܘܪܟܝܟܘܢ ܕܟܦܝܦܢ. 13 ܘܫܒܝܠܐ ܬܪܝܨܐ ܥܒܕ
ܠܪܓܠܝܟܘܢ. ܕܗܘ ܕܚܓܝܪ ܠܐ ܢܬܗܦܟ. ܐܠܐ ܢܬܐܣܐ.
14 ܗܘ ܪܗܛܘ ܒܬܪ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠ ܐܢܫ. ܘܒܬܪ ܩܕܝܫܘܬܐ
ܕܒܠܥܕܝܗ ܐܢܫ ܠܡܪܢ ܠܐ ܚܙܐ. 15 ܘܗܘܝܬܘܢ ܙܗܝܪܝܢ
ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܬܚܣܪ ܡܢܟܘܢ ܡܢ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
ܐܘ ܕܠܡܐ ܥܩܪܐ ܕܡܪܪܐ ܢܦܘܩ ܢܥܝܩܟܘܢ. ܘܒ
ܢܬܛܘܫܘܢ ܣܓܝܐܐ. 16 ܐܘ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܫܬܟܚ ܒܟܘܢ ܙܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܫܝܫܐ ܀ 3 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܓܝܪ ܡܣܬܟܠܝܢܢ: ܕܐܬܬܩܢܘ
ܥܠܡܐ ܒܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ ܗܘܝ ܡܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ. 4 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܪܒ ܗܒܝܠ ܕܒܚܬܐ
ܝܬܝܪܬܐ ܛܒ ܡܢ ܕܩܐܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܛܠܬܗ̇ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗ
ܕܟܐܢܐ ܗܘ: ܘܣܗܕ ܥܠ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܐܠܗܐ.
ܘܡܛܠܬܗ̇ ܐܦ ܡܢ ܒܬܪ ܡܘܬܗ ܡܡܠܠ. 5 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܫܬܢܝ
ܚܢܘܟ ܘܡܘܬܐ ܠܐ ܚܙܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܟܚ. ܡܛܠ ܕܐܫܢܝܗ
ܐܠܗܐ. ܘܡܢ ܩܕܡ ܕܢܫܬܢܐ ܓܝܪ. ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗ
ܕܫܦܪ ܠܐܠܗܐ: 6 ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ
ܕܢܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. ܘܙܕܩ ܗܘ ܓܝܪ ܠܡܢ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬ
ܐܠܗܐ. ܕܢܗܝܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܠܗ ܗܘ
ܦܪܘܥܐ. 7 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܘܚ ܟܕ ܐܬܡܠܠ ܥܡܗ ܥܠ
ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܝ: ܕܚܠ ܘܥܒܕ ܠܗ ܩܒܘܬܐ
ܠܚܝܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܒܗ̇ ܚܝܒܗ ܠܥܠܡܐ. ܘܗܘܐ
ܝܪܬܐ ܠܟܐܢܘܬܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܀ 8 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܒܪܗܡ ܟܕ
ܐܬܩܪܝ: ܐܫܬܡܥ ܕܢܦܘܩ ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܣܒ
ܠܝܪܬܘܬܐ: ܘܢܦܩ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ. 9 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܗܘܐ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܗ̇ܝ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܗ ܐܝܟ ܕܒܢܘܟܪܝܬܐ.
ܘܒܡܫܟܢܐ ܥܡܪ ܥܡ ܐܝܣܚܩ ܘܥܡ ܝܥܩܘܒ ܒܢܝ ܝܪܬܘܬܐ
ܕܗ̇ܝ ܡܘܠܟܢܐ. 10 ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܕܐܝܬ ܠܗ̇ ܫܬܐܣܬܐ. ܕܐܘܡܢܗ̇ ܘܥܒܘܕܗ̇ ܐܠܗܐ ܗܘ.
11 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܣܪܐ ܕܥܩܪܬܐ ܗܘܬ: ܚܝܠܐ ܢܣܒܬ ܕܬܩܒܠ
ܙܪܥܐ. ܘܠܐ ܒܙܒܢ ܫܢܝܗ̇ ܝܠܕܬ. ܟܠ ܕܐܫܬܪܪܬ ܕܡܗܝܡܢ
ܗܘ ܕܡܠܟ ܠܗ̇. 12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܚܕ ܕܡܝܬ
ܒܣܘܓܐܐ: ܐܬܝܠܕܘ ܐܝܟ ܟܘܟܒܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܐܝܟ
ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ ܕܡܢܝܢܐ ܠܝܬ ܠܗ. 13 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܡܝܬܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܟܕ ܠܐ ܢܣܒܘ ܡܘܠܟܢܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ
ܪܘܚܩܐ ܚܙܐܘܗܝ ܘܚܕܝܘ ܒܗ. ܘܐܘܕܝܘ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܘܢ

ܘܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ. 14 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ: ܡܚܘܝܢ
ܕܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ: 15 ܐܠܘ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܕܢܐ
ܕܢܗܦܟܘܢ ܢܗܦܟܘܢ ܠܗ̇. 16 ܗܫܐ ܕܝܢ ܝܕܝܥܐ:
ܕܠܛܒܐ ܡܢܗ̇ ܪܓܝܓܝܢ ܗܘܘ. ܠܗ̇ ܕܒܫܡܝܐ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬ ܐܠܗܐ ܕܐܠܗܗܘܢ ܢܬܩܪܐ. ܛܝܒ
ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܕܝܢܬܐ. 17 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܪܒ ܐܒܪܗܡ
ܠܐܝܣܚܩ ܒܢܣܝܘܢܗ: ܘܠܝܚܝܕܗ ܐܣܩ ܠܕܒܚܬܐ.
ܗܘ ܕܩܒܠ ܗܘܐ ܡܘܠܟܢܐ. 18 ܐܬܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ
ܕܒܐܝܣܚܩ ܢܬܩܪܐ ܠܟ ܙܪܥܐ. 19 ܘܐܬܪܥܝ ܗܘܐ ܒܢܦܫܗ.
ܕܡܫܟܚܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܐܦ ܡܢ ܡܝܬܐ ܠܡܩܡܘ.
ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܒܦܠܐܬܐ ܐܬܝܗܒ ܠܗ. 20 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܗ̇ܝ
ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ: ܒܪܟ ܐܝܣܚܩ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܥܣܘ.
21 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܟܕ ܡܐܬ ܝܥܩܘܒ: ܒܪܟ ܠܟܠ ܚܕ ܡܢ
ܒܢܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܘܣܓܕ ܥܠ ܪܝܫ ܚܘܛܪܗ. 22 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܝܘܣܦ ܟܕ ܡܐܬ: ܥܠ ܡܦܩܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܦܩܕ
ܥܠ ܓܪܡܘܗܝ ܀ 23 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܒܗܘܗܝ ܕܡܘܫܐ:
ܛܫܝܘܗܝ ܟܕ ܐܬܝܠܕ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܚܙܘ ܕܫܦܝܪ ܗܘܐ
ܛܠܝܐ. ܘܠܐ ܕܚܠܘ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܠܟܐ. 24 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܡܘܫܐ ܟܕ ܗܘܐ ܓܒܪܐ: ܟܦܪ ܕܠܐ ܢܬܩܪܐ ܒܪܐ ܠܒܪܬܗ
ܕܦܪܥܘܢ. 25 ܘܓܒܐ ܠܗ ܕܢܬܐܠܨ ܥܡ ܥܡܗ ܕܐܠܗܐ
ܝܬܝܪ: ܘܠܐ ܕܢܦܩ ܠܥܕܢ ܢܬܒܣܡ ܒܚܛܝܬܐ. 26 ܘܐܬܪܥܝ
ܕܥܘܬܪܐ ܗܘ ܪܒܐ ܚܣܕܗ ܕܡܫܝܚܐ: ܝܬܝܪ ܡܢ ܣܝܡܬܗ
ܕܡܨܪܝܢ. ܚܐܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܦܘܪܥܢ ܐܓܪܐ. 27 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܫܒܩܗ ܠܡܨܪܝܢ: ܘܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܚܡܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܣܝܒܪ
ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܙܐ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. 28 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܥܒܕܗ ܠܦܨܚܐ ܘܪܣܣ ܕܡܐ: ܕܠܐ ܢܬܩܪܒ ܠܗܘܢ ܗܘ
ܕܡܚܒܠ ܗܘܐ ܠܒܘܟܪܐ. 29 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܒܪܘ ܝܡܐ ܕܣܘܦ
ܐܝܟ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܝܒܝܫܬܐ. ܘܒܗ ܐܬܒܠܥܘ ܡܨܪܝܐ ܟܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܝܩܕܐ ܓܡܝܪܐ ܕܥܠ ܚܛܗܐ ܠܐ ܨܒܝܬ܂ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܡܘܣܐ܂ 9 ܘܒܬܪܟܢ ܐܡܪ܂ ܕܗܐ ܐܬܝܬ
ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ ܐܠܗܐ܂ ܒܗܕܐ ܫܪܐ ܠܩܕܡܝܬܐ
ܕܠܬܪܬܝܢܝܬܐ ܢܩܝܡ܂ 10 ܒܗܢܐ ܓܝܪ ܨܒܝܢܐ ܡܬܩܕܫܝܢܢ
ܒܩܘܪܒܢܐ ܕܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܚܕܐ ܙܒܢ܂ 11 ܟܠ
ܟܘܡܪܐ ܓܝܪ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܫܡܫ ܟܠܝܘܡ܆ ܗܘܐ
ܡܩܪܒ ܕܒܚܐ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܕܟܘܢ ܚܛܗܐ܂ 12 ܗܢܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܒܚܐ
ܩܪܒ ܚܠܦ ܚܛܗܐ܆ ܘܝܬܒ ܠܥܠܡ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ܂
13 ܘܡܣܟܐ ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܥܕܡܐ ܕܢܬܬܣܝܡܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ
ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܂ 14 ܒܚܕ ܓܝܪ ܩܘܪܒܢܐ ܓܡܪ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܩܕܫܝܢ ܒܗ ܠܥܠܡ܂ 15 ܡܣܗܕܐ ܠܢ ܕܝܢ ܐܦ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ܂ 16 ܗܢܘ ܕܝܢ ܩܝܡܐ ܕܐܬܠ ܠܗܘܢ ܡܢ ܒܬܪ
ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܐܬܠ ܢܡܘܣܝ ܒܪܥܝܢܗܘܢ
ܘܥܠ ܠܒܗܘܢ ܐܟܬܘܒ ܐܢܘܢ܂ 17 ܘܠܚܛܗܝܗܘܢ
ܘܠܥܘܠܗܘܢ ܠܐ ܐܬܕܟܪ ܠܗܘܢ܂ 18 ܐܝܟܐ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܫܘܒܩܢܐ
ܕܚܛܗܐ܆ ܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܩܘܪܒܢܐ ܕܥܠ ܚܛܗܐ܂ 19 ܐܝܬ
ܠܢ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܦܪܗܣܝܐ܆ ܒܡܥܠܢܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ
ܒܕܡܗ ܕܝܫܘܥ܂ ܘܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ܂ 20 ܕܚܕܬ ܠܢ ܗܫܐ܆
ܒܦܪܣܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܣܪܗ܂ 21 ܘܐܝܬ ܠܢ ܟܘܡܪܐ ܪܒܐ
ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ 22 ܢܬܩܪܒ ܗܟܝܠ ܒܠܒܐ ܫܪܝܪܐ
ܘܒܬܘܟܠܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ܂ ܟܕ ܪܣܝܣܝܢ ܠܒܘܬܢ ܘܕܟܝܢ
ܡܢ ܬܐܪܬܐ ܒܝܫܬܐ܂ ܘܣܚܝܐ ܦܓܪܢ ܒܡܝܐ ܕܟܝܐ܂
23 ܘܢܐܚܘܕ ܒܬܘܕܝܬܐ ܕܣܒܪܢ ܘܠܐ ܢܙܘܥ܂ ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܓܝܪ
ܡܢ ܕܡܠܟ ܠܢ܂ 24 ܘܢܚܙܐ ܚܕ ܠܚܕ܆ ܒܓܪܓܐ ܕܚܘܒܐ
ܘܕܥܒܕܐ ܛܒܐ܂ 25 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܫܒܩܝܢ ܟܢܘܫܝܢ܆ ܐܝܟ ܕܐܝܬ
ܥܝܕܐ ܠܐܢܫܝܢ܆ ܐܠܐ ܒܥܘ ܚܕ ܡܢ ܚܕ܆ ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܟܡܐ
ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܩܪܒ ܝܘܡܐ܂ 26 ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܚܛܐ ܒܨܒܝܢܗ

ܡܢ ܒܬܪ ܕܩܒܠ ܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ܂ ܬܘܒ ܠܝܬ ܕܒܚܬܐ ܕܚܠܦ
ܚܛܗܐ ܬܬܩܪܒ܂ 27 ܐܠܐ ܕܚܝܠ ܗܘ ܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ܆ ܘܛܢܢܐ
ܕܢܘܪܐ ܕܐܟܠܐ ܠܒܥܠܕܒܒܐ܂ 28 ܐܝܟ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܒܐܠ
ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ܆ ܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ
ܡܐܬ ܕܠܐ ܪܚܡܐ܂ 29 ܟܡܐ ܡܚܘܬܐ ܝܬܝܪܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܢܩܒܠ ܗܘ ܕܕܫ ܠܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܐܚܫܒ ܕܡܐ ܕܕܝܬܩܐ
ܕܒܗ ܐܬܩܕܫ ܐܝܟ ܕܟܠܢܫ܂ ܘܨܥܪ ܠܪܘܚܐ ܕܛܝܒܘܬܐ܂
30 ܝܕܥܝܢܢ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܕܕܝܠܝ ܗܝ ܬܒܥܬܐ ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܥ
ܘܬܘܒ ܕܡܪܝܐ ܢܕܘܢ ܠܥܡܗ܂ 31 ܕܚܝܠܐ ܗܝ ܕܬܦܠ ܐܢܫ
ܒܐܝܕܝ ܐܠܗܐ ܚܝܐ܂ 32 ܐܬܕܟܪܘ ܗܟܝܠ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ
ܕܒܗܘܢ ܩܒܠܬܘܢ ܡܥܡܘܕܝܬܐ܂ ܘܣܝܒܪܬܘܢ ܐܓܘܢܐ ܪܒܐ
ܕܚܫܐ܆ ܒܚܣܕܐ ܘܒܐܘܠܨܢܐ܂ 33 ܘܕܗܘܝܬܘܢ
ܚܙܘܐ܂ ܘܐܦ ܫܘܬܦܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܢܫܐ ܕܗܠܝܢ ܚܙܘ܂ 34 ܘܚܫܬܘܢ
ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܝܪܝܢ܂ ܘܚܛܘܦܝܐ ܕܩܢܝܢܝܟܘܢ ܒܚܕܘܬܐ
ܣܝܒܪܬܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܩܢܝܢܐ
ܕܒܫܡܝܐ܆ ܕܡܩܘܝܐ ܘܠܐ ܥܒܪ܂ 35 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܘܒܕܘܢ ܦܪܗܣܝܐ
ܕܝܠܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܦܘܪܥܢܐ ܪܒܐ܂
36 ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܓܝܪ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܕܬܥܒܕܘܢ ܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ ܘܬܣܒܘܢ ܫܘܘܕܝܐ܂ 37 ܡܛܠ ܕܩܠܝܠ ܙܒܢܐ ܗܘ
ܘܩܛܝܢ܂ ܘܐܬܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܘܠܐ ܢܘܚܪ܂ 38 ܙܕܝܩܐ ܕܝܢ
ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ܂ ܘܐܢ ܢܬܪܦܐ ܠܐ ܬܨܒܐ ܒܗ
ܢܦܫܝ ✤ 39 ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܕܡܢ ܪܦܝܘܬܐ ܕܠܐܒܕܢܐ
ܐܠܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܩܢܝܢܐ ܕܢܦܫܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܝܐ ✤

1 ܐܝܬܝܗ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܦܘܪܣܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ
ܒܣܒܪܐ܆ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܥܒܕܐ܂ ܘܓܠܝܢܐ
ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ܂ 2 ܘܒܗܕܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܐ ܥܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܡܓܡܪܘ ܬܐܪܬܗ ܕܡܢ ܕܡܩܪܒ ܠܗܘܢ. 10 ܐܠܐ ܒܡܐܟܘܠܬܐ
ܘܒܡܫܬܝܬܐ ܒܠܚܘܕ. ܘܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܦܪ̈ܝܫܬܐ. ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ
ܕܒܣܪܐ. ܕܩܝܡܝܢ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ ܕܬܘܪܨܐ ܀
11 ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ: ܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܛܒܬܐ ܕܥܒܕ.
ܘܥܠ ܠܡܫܟܢܐ ܪܒܐ ܘܡܫܡܠܝܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܢ ܐܬܥܒܕ. ܘܠܐ
ܗܘܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܒܪ̈ܝܬܐ. 12 ܘܠܐ ܒܕܡܐ ܕܨܦܪ̈ܐ ܘܕܥܓܠܐ.
ܐܠܐ ܒܕܡܐ ܕܢܦܫܗ ܥܠ ܚܕܐ ܙܒܢ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ: ܘܐܫܟܚ
ܦܘܪܩܢܐ ܕܠܥܠܡ. 13 ܐܢ ܓܝܪ ܕܡܐ ܕܨܦܪ̈ܐ ܘܕܥܓܠܐ
ܘܩܛܡܐ ܕܥܓܠܬܐ: ܡܬܪܣܣ ܗܘܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܛܡܐܝܢ
ܘܡܩܕܫ ܠܗܘܢ ܠܕܘܟܝܐ ܕܒܣܪܗܘܢ ∴ 14 ܟܡܐ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ: ܕܒܪܘܚܐ ܕܠܥܠܡ
ܩܪܒ ܢܦܫܗ ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܠܐܠܗܐ: ܢܕܟܐ ܬܐܪܬܢ ܡܢ ܥܒܕ̈ܐ
ܡܝ̈ܬܐ: ܕܢܦܠܘܚ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ. 15 ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܗܘܐ
ܡܨܥܝܐ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܕܒܡܘܬܗ ܗܘ ܗܘܐ ܦܘܪܩܢܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܥܒܪܘ ܥܠ ܕܝܬܩܐ ܩܕܡܝܬܐ: ܕܢܣܒܘܢ ܡܘܠܟܢܐ. ܐܝܠܝܢ
ܕܐܬܩܪܝܘ ܠܝܪܬܘܬܐ ܕܠܥܠܡ ∴ 16 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܕܝܬܩܐ
ܡܘܬܐ ܗܘ ܡܚܘܐ ܕܗܘ ܕܥܒܕܗ. 17 ܥܠ ܡܝ̈ܬܐ ܗܝ
ܓܝܪ ܟܠܗ ܡܫܬܪܪܐ. ܡܛܠ ܕܟܡܐ ܚܝ ܗܘ ܕܥܒܕܗ
ܠܝܬ ܒܗ ܚܫܚܐ. 18 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦܠܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܠܐ ܕܡܐ
ܐܬܚܕܬܬ: 19 ܟܕ ܐܬܡܠܠ ܓܝܪ ܟܠܗ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܡܘܫܐ
ܠܥܡܐ ܟܠܗ ܒܢܡܘܣܐ: ܢܣܒ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܕܡܐ ܕܥܓܠܐ:
ܘܡܝܐ ܒܥܡܪܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܙܘܦܐ: ܘܪܣ ܥܠ ܣܦܪܐ ܘܥܠ
ܟܠܗ ܥܡܐ. 20 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܗܢܐ ܗܘ ܕܡܐ ܕܕܝܬܩܐ
ܕܐܬܦܩܕ ܡܢ ܐܠܗܐ. 21 ܐܦ ܥܠ ܡܫܟܢܐ. ܘܥܠ
ܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܝ ܬܫܡܫܬܐ: ܡܢ ܕܡܐ ܪܣ. 22 ܡܛܠ
ܕܟܠܡܕܡ ܒܕܡܐ ܗܘ ܡܬܕܟܐ ܒܢܡܘܣܐ. ܘܕܠܐ ܫܘܦܥ ܕܡܐ
ܠܝܬ ܫܘܒܩܢܐ. 23 ܐܠܝܨܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ ܕܕܡܘܬܐ ܐܢܝܢ
ܕܒܫܡܝܐ ܒܗܠܝܢ ܢܬܕܟܘܢ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܒܫܡܝܐ:

ܒܕܒܚܐ ܕܡܝܬܪܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܀ 24 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܒܝܬ
ܩܘܕܫܐ ܕܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ: ܕܐܬܘܗܝ ܒܕܡܘܬܐ
ܕܗܘ ܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܠܗ ܠܫܡܝܐ ܥܠ. ܕܢܬܚܙܐ ܡܢ ܩܕܡ
ܦܪܨܘܦܗ ܕܐܠܗܐ ܚܠܦܝܢ. 25 ܐܦܠܐ ܕܢܩܪܒ ܢܦܫܗ
ܙܒܢ̈ܐ ܣܓܝܐ̈ܐ ܐܝܟ ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ: ܘܥܐܠ
ܒܟܠ ܫܢܐ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܒܕܡܐ ܕܠܐ ܕܝܠܗ. 26 ܘܐܠܘ ܠܐ
ܣܢܝܩ ܗܘܐ: ܕܙܒܢ̈ܐ ܣܓܝܐ̈ܐ ܢܚܫ ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܥܠܡܐ.
ܗܫܐ ܕܝܢ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܚܕܐ ܗܘ ܙܒܢ ܩܪܒ ܢܦܫܗ
ܠܒܛܠܗ ܕܚܛܝܬܐ ܒܢܟܣܗ. 27 ܘܐܝܟܢܐ ܕܣܝܡ
ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܢܡܘܬܘܢ. ܘܡܢ ܒܬܪ ܡܘܬܗܘܢ ܕܝܢܐ.
ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܩܪܒ. ܘܒܗ ܢܣܒ
ܚܛܗ̈ܐ ܕܣܓܝܐ̈ܐ. ܘܬܢܝܢ ܙܒܢ ܕܠܐ ܚܛܝ̈ܬܐ ܡܬܚܙܐ
ܠܚܝ̈ܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܠܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܛܠܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܕܛܒܬܐ ܕܥܬܝܕܢ.
ܠܐ ܗܘܐ ܩܢܘܡܐ ܕܨܒܘ̈ܬܐ ܕܝܠܗܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܒܟܠ
ܫܢܐ ܒܗܢܘܢ ܗܢܘܢ ܕܒܚ̈ܐ ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ: ܠܐ ܡܫܟܚܘܢ
ܐܫܠܡܘ ܕܢܓܡܪܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. 2 ܐܠܘ ܓܝܪ
ܓܡܝܪܝܢ ܗܘܘ: ܟܒܪ ܕܝܢ ܐܬܬܢܝܚܘ ܡܢ ܩܘܪ̈ܒܢܝܗܘܢ.
ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܕܟܝܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ ܚܛܝ̈ܬܐ:
ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܕܟܝܘ ܠܗܘܢ. 3 ܐܠܐ ܒܗܘܢ ܒܕܒܚ̈ܐ
ܡܬܕܟܪܝܢ ܚܛܗܝܗܘܢ ܒܟܠ ܫܢܐ. 4 ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܕܡܐ
ܕܬܘܪ̈ܐ ܘܕܨܦܪ̈ܐ ܠܡܕܟܝܘ ܚܛܗ̈ܐ. 5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܥܐܠ
ܠܥܠܡܐ ܐܡܪ. ܒܕܒܚ̈ܐ ܘܒܩܘܪ̈ܒܢܐ ܠܐ ܨܒܝܬ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ
ܐܬܩܢܬ ܠܝ. 6 ܘܝܩܕ̈ܐ ܡܚܠܦ ܚܛܗ̈ܐ ܠܐ ܫܐܠܬ.
7 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܬ ܕܗܐ ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܕܒܪܝܫ ܟܬܒܐ ܟܬܝܒ
ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ ܐܠܗܐ. 8 ܡܢ ܠܥܠ ܐܡܪ: ܕܕܒܚ̈ܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܳܕܶܐ ܓܶܝܪ ܥܒܰܕܳܗ̇ ܚܕܳܐ ܙܒܰܢ ܒܕܰܩܪܶܒ ܢܰܦܫܶܗ. 28 ܢܳܡܽܘܣܳܐ
ܓܶܝܪ ܒܢܰܝ̈ܢܳܫܳܐ ܗܽܘ ܡܩܺܝܡ ܟܽܘܡܪ̈ܶܐ. ܡܶܠܬܳܐ ܕܶܝܢ
ܕܡܰܘܡܳܬܳܐ ܕܒܳܬܰܪ ܢܳܡܽܘܣܳܐ: ܒܪܳܐ ܡܫܰܡܠܝܳܐ ܠܥܳܠܰܡ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ∴ ܚ ∴

1 ܪܺܝܫܳܐ ܕܶܝܢ ܕܡܶܠܶܐ ܕܰܐܡܪܺܝܢܰܢ ܗܳܢܳܐ ܕܺܐܝܬ ܠܰܢ. ܐܰܝܢܳܐ ܕܝܺܬܶܒ
ܥܰܠ ܝܰܡܺܝܢܳܐ ܕܟܽܘܪܣܝܳܐ ܕܪܰܒܽܘܬܳܐ ܕܒܰܫܡܰܝܳܐ. 2 ܘܗܽܘܝܽܘ ܡܫܰܡܫܳܢܳܐ
ܕܒܶܝܬ ܩܽܘܕܫܳܐ ܘܰܕܡܰܫܟܢܳܐ ܕܫܪܳܪܳܐ. ܗܰܘ ܕܰܐܩܺܝܡܶܗ ܡܳܪܝܳܐ ܘܠܳܐ
ܒܰܪܢܳܫܳܐ. 3 ܟܽܠ ܓܶܝܪ ܪܰܒ ܟܽܘܡܪܳܐ ܠܡܰܩܪܳܒܽܘ ܩܽܘܪ̈ܒܳܢܶܐ
ܘܕܶܒ̈ܚܶܐ ܡܶܬܬܩܺܝܡ. ܡܶܛܽܠ ܗܳܢܳܐ ܘܳܠܶܐ ܗ̱ܘܳܐ ܕܐܳܦ ܠܗܳܢܳܐ:
ܢܶܗܘܶܐ ܠܶܗ ܡܶܕܶܡ ܕܢܩܰܪܶܒ. 4 ܘܶܐܠܽܘ ܒܰܐܪܥܳܐ ܗ̱ܘܳܐ: ܐܳܦܠܳܐ
ܟܽܘܡܪܳܐ ܗ̱ܘܳܐ ܗ̱ܘܳܐ. ܡܶܛܽܠ ܕܐܺܝܬܰܝܗܽܘܢ ܗ̱ܘܰܘ ܟܽܘܡܪ̈ܶܐ
ܕܡܰܩܪܒܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ ܩܽܘܪ̈ܒܳܢܶܐ ܐܰܝܟ ܕܰܒܢܳܡܽܘܣܳܐ. 5 ܗܳܢܽܘܢ
ܕܡܶܫܬܰܡܫܺܝܢ ܒܕܰܡܽܘܬܳܐ ܘܰܒܛܶܠܳܠܳܐ ܕܰܒܫܡܰܝܳܐ. ܐܰܝܟ
ܕܶܐܬܶܐܡܰܪ ܠܡܽܘܫܶܐ ܟܰܕ ܥܳܒܶܕ ܗ̱ܘܳܐ ܡܰܫܟܢܳܐ. ܚܙܺܝ ܐܶܡܰܪ ܥܒܶܕ
ܟܽܠ ܡܶܕܶܡ ܐܰܝܟ ܛܽܘܦܣܳܐ ܕܶܐܬܚܙܺܝ ܠܳܟ ܒܛܽܘܪܳܐ. 6 ܗܳܫܳܐ
ܕܶܝܢ ܠܡܫܺܝܚܳܐ ܬܶܫܡܶܫܬܳܐ ܡܝܰܬܰܪܬܳܐ ܝܺܗܺܝܒܰܬ ܠܶܗ. ܐܰܝܟ
ܕܰܡܝܰܬܰܪܳܐ ܗ̱ܝ ܘܰܐܦ ܕܺܝܬܺܩܺܝ ܕܗܽܘ ܡܶܨܥܳܝܳܐ ܗ̱ܘܳܐ ܒܳܗ̇
ܕܰܒܡܽܘܠܟܳܢ̈ܶܐ ܡܝܰܬܪ̈ܶܐ ܐܶܬܬܣܺܝܡܰܬ. 7 ܐܶܠܽܘ ܓܶܝܪ
ܗ̱ܝ ܩܰܕܡܳܝܬܳܐ ܕܠܳܐ ܪܽܘܡܫ ܗ̱ܘܳܬ: ܠܳܐ ܡܶܬܒܥܶܐ ܗ̱ܘܳܐ ܐܰܬܪܳܐ
ܠܕܰܬܪܬܶܝܢ. 8 ܪܳܡܶܫ ܠܗܽܘܢ ܓܶܝܪ ܘܰܐܡܰܪ. ܕܗܳܐ ܝܰܘ̈ܡܳܬܳܐ ܐܳܬܶܝܢ ܐܳܡܰܪ
ܡܳܪܝܳܐ. ܘܶܐܫܰܠܶܡ ܠܒܰܝܬܳܐ ܕܺܐܝܣܪܳܝܶܠ ܘܠܒܰܝܬܳܐ
ܕܺܝܗܽܘܕܳܐ ܕܺܝܬܺܩܺܝ ܚܕܰܬܳܐ. 9 ܠܳܐ ܐܰܝܟ ܗܳܝ ܕܺܝܬܺܩܺܝ ܕܰܝܗܒܶܬ
ܠܰܐܒܳܗܳܬܗܽܘܢ ܒܝܰܘܡܳܐ ܕܶܐܚܕܶܬ ܒܺܐܝܕܗܽܘܢ ܘܰܐܦܶܩܬ ܐܶܢܽܘܢ ܡܶܢ
ܐܰܪܥܳܐ ܕܡܶܨܪܶܝܢ. ܡܶܛܽܠ ܕܗܶܢܽܘܢ ܠܳܐ ܩܰܘܺܝܘ ܒܕܺܝܬܺܩܺܝ. ܘܶܐܦ
ܐܶܢܳܐ ܫܒܰܩܬ ܐܶܢܽܘܢ ܐܳܡܰܪ ܡܳܪܝܳܐ. 10 ܗܳܕܶܐ ܕܶܝܢ ܗ̱ܝ ܕܺܝܬܺܩܺܝ
ܕܶܐܬܶܠ ܠܒܰܝܬܳܐ ܕܺܐܝܣܪܳܝܶܠ ܡܶܢ ܒܳܬܰܪ ܝܰܘ̈ܡܳܬܳܐ ܗܳܢܽܘܢ. ܐܳܡܰܪ
ܡܳܪܝܳܐ: ܐܶܬܶܠ ܢܳܡܽܘܣܰܝ ܒܪܶܥܝܳܢܗܽܘܢ. ܘܥܰܠ

ܠܶܒܗܽܘܢ ܐܶܟܬܒܺܝܢܽܘܢ. ܘܶܐܗܘܶܐ ܠܗܽܘܢ ܐܰܠܳܗܳܐ. ܘܗܶܢܽܘܢ ܢܶܗܘܽܘܢ
ܠܺܝ ܥܰܡܳܐ. 11 ܘܠܳܐ ܢܰܠܶܦ ܐܢܳܫ ܠܒܰܪ
ܡܕܺܝܢ̄ܬܶܗ ܘܠܳܐ ܠܰܐܚܽܘܗ̱ܝ: ܘܢܺܐܡܰܪ ܕܰܥ ܠܡܳܪܝܳܐ. ܡܶܛܽܠ
ܕܟܽܠܗܽܘܢ ܢܶܕܥܽܘܢܳܢܝ. ܡܶܢ ܙܥܽܘܪܗܽܘܢ ܘܥܰܕܡܳܐ ܠܪܰܒܗܽܘܢ.
12 ܘܶܐܚܣܶܐ ܥܰܠ ܥܰܘܠܗܽܘܢ. ܘܚܰܛܳܗ̈ܰܝܗܽܘܢ ܠܳܐ
ܐܶܬܕܟܰܪ ܠܗܽܘܢ. 13 ܒܰܗܝ ܕܶܐܡܰܪ ܚܕܰܬܬܳܐ: ܥܰܬܺܝܩܬܳܐ ܥܒܰܕܳܗ̇ ܠܩܰܕܡܳܝܬܳܐ.
ܗܳܝ ܕܶܝܢ ܕܥܰܬܺܝܩܳܐ ܘܡܰܩܫܺܫܳܐ ܩܰܪܺܝܒܳܐ ܗ̱ܝ ܠܰܡܚܳܒܠܽܘ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ∴ ܛ ∴

1 ܒܩܰܕܡܳܝܬܳܐ ܕܶܝܢ ܐܺܝܬ ܗ̱ܘܳܐ ܠܳܗ̇ ܢܳܡܽܘܣ̈ܶܐ ܕܬܶܫܡܶܫܬܳܐ ܘܡܰܩܕܫܳܐ
ܥܳܠܡܳܢܳܝܳܐ. 2 ܡܰܫܟܢܳܐ ܓܶܝܪ ܩܰܕܡܳܝܳܐ ܐܶܬܥܒܶܕ: ܕܒܶܗ
ܗ̱ܘܳܬ ܡܢܳܪܬܳܐ ܘܦܳܬܽܘܪܳܐ ܘܰܠܚܡܳܐ ܕܰܐܦ̈ܶܐ. ܘܡܶܬܩܪܶܐ ܗ̱ܘܳܐ
ܩܽܘܕܫܳܐ. 3 ܡܰܫܟܢܳܐ ܕܶܝܢ ܓܰܘܳܝܳܐ ܕܰܠܓܰܘ ܡܶܢ ܐܶܦ̈ܝ ܬܰܪܥܳܐ
ܬܰܢܝܳܢܳܐ: ܡܶܬܩܪܶܐ ܗ̱ܘܳܐ ܩܽܘܕܶܫ ܩܽܘܕܫܺܝܢ. 4 ܘܐܺܝܬ ܗ̱ܘܳܐ
ܒܶܗ ܦܺܝܪܡܳܐ ܕܕܰܗܒܳܐ. ܘܩܶܒܘܬܳܐ ܕܕܺܝܬܺܩܺܝ ܕܰܡܚܰܦܝܳܐ
ܡܶܢ ܟܽܠ ܦܢܺܝܢ ܕܰܗܒܳܐ. ܘܐܺܝܬ ܗ̱ܘܳܐ ܒܳܗ̇ ܩܶܣܛܳܐ ܕܕܰܗܒܳܐ ܕܰܒܗ̇ ܗ̱ܘܳܐ
ܡܰܢܢܳܐ. ܘܚܽܘܛܪܳܐ ܕܰܐܗܪܽܘܢ ܕܰܦܪܰܥ. ܘܠܽܘܚ̈ܶܐ ܕܕܺܝܬܺܩܺܝ.
5 ܘܠܥܶܠ ܡܶܢܳܗ̇ ܟܪ̈ܽܘܒܶܐ ܕܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ ܕܡܰܛܠܶܝܢ ܥܰܠ ܚܽܘܣܳܝܳܐ.
ܠܳܐ ܗ̱ܘܳܐ ܕܶܝܢ ܐܳܢܳܫ ܕܢܺܐܡܰܪ ܥܰܠ ܚܕܳܐ ܚܕܳܐ ܡܶܢ ܗܳܠܶܝܢ
ܕܗܳܢܶܝܢ ܗܳܟܰܢܳܐ ܐܶܬܬܩܰܢ. 6 ܘܰܠܡܰܫܟܢܳܐ ܒܰܪܳܝܳܐ ܒܟܽܠܙܒܰܢ
ܥܳܐܠܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ ܟܳܗ̈ܢܶܐ ܘܡܫܰܡܠܶܝܢ ܗ̱ܘܰܘ ܬܶܫܡܶܫܬܗܽܘܢ.
7 ܠܡܰܫܟܢܳܐ ܕܶܝܢ ܓܰܘܳܝܳܐ ܚܕܳܐ ܙܒܰܢ ܒܫܰܢܬܳܐ ܥܳܐܶܠ ܗ̱ܘܳܐ
ܪܰܒ ܟܽܘܡܪ̈ܶܐ ܒܰܠܚܽܘܕܰܘܗ̱ܝ. ܒܰܕܡܳܐ ܕܡܰܩܪܶܒ ܗ̱ܘܳܐ ܥܰܠ ܢܰܦܫܶܗ
ܘܥܰܠ ܣܳܟܠܽܘܬܶܗ ܕܥܰܡܳܐ. 8 ܘܰܒܗܳܕܶܐ ܡܰܘܕܰܥ ܗ̱ܘܳܐ
ܪܽܘܚܳܐ ܕܩܽܘܕܫܳܐ. ܕܠܳܐ ܐܶܬܓܠܺܝܰܬ ܗ̱ܘܳܬ ܥܕܰܟܺܝܠ ܐܽܘܪܚܳܐ
ܕܰܩܕܺܝܫ̈ܶܐ ܥܕܰܡܳܐ ܕܩܳܐܶܡ ܗ̱ܘܳܐ ܡܰܫܟܢܳܐ ܩܰܕܡܳܝܳܐ.
9 ܘܗܽܘ ܗ̱ܘܳܐ ܐܳܬܳܐ ܠܙܰܒܢܳܐ ܗܰܘ ܕܗܳܫܳܐ ܕܒܶܗ ܩܽܘܪ̈ܒܳܢܶܐ
ܘܕܶܒ̈ܚܶܐ ܡܶܬܩܰܪܒܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ. ܐܰܝܠܶܝܢ ܕܠܳܐ ܡܶܫܟܚܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐ ܐܡܝܢܐ܂ ܕܠܟܝܢ ܒܝܕܥܐ ܕܠܐ ܡܬܬܙܝܥ܂ ܘܥܐܠܐ ܠܓܘ
ܝ ܐܦܝ ܬܪܥܐ܂ 20 ܐܝܟܐ ܕܩܕܡ ܥܠ ܚܠܦܝܢ ܝܫܘܥ܂ ܘܗܘܐ
ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܙ ✤

1 ܗܢܐ ܓܝܪ ܡܠܟܝܙܕܩ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܟܐ ܕܫܠܝܡ܂ ܟܘܡܪܐ
ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ܂ ܘܗܘ ܐܪܥܗ ܠܐܒܪܗܡ ܟܕ ܗܦܟ ܡܢ
ܩܛܠܐ ܕܡܠܟܐ܂ ܘܒܪܟܗ܂ 2 ܘܠܗ ܦܪܫ ܐܒܪܗܡ ܡܥܣܪܐ
ܡܢ ܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗ܂ ܡܬܬܪܓܡ ܕܝܢ ܫܡܗ
ܡܠܟܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ܂ ܘܬܘܒ ܡܠܟܐ ܕܫܠܝܡ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܟܐ
ܕܫܠܡܐ܂ 3 ܕܠܐ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܐܡܗ ܐܬܟܬܒܘ ܒܫܪܒܬܐ܂ ܘܠܐ
ܫܘܪܝܐ ܕܝܘܡܘܗܝ ܘܠܐ ܫܘܠܡܐ ܕܚܝܘܗܝ܂ ܐܠܐ ܒܕܡܘܬܐ
ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܩܐܡ ܟܘܡܪܘܬܗ ܠܥܠܡ܂ 4 ܚܙܘ ܕܝܢ
ܟܡܐ ܪܒ ܗܢܐ܂ ܕܐܒܪܗܡ ܪܝܫ ܐܒܗܬܐ܂ ܠܗ ܝܗܒ
ܡܥܣܪܐ ܘܪܫܝܬܐ܂ 5 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܢ ܒܢܝ ܠܘܝ
ܢܣܒܝܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܘܬܐ܂ ܦܘܩܕܢܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܒܢܡܘܣܐ܂ ܕܢܣܒܘܢ ܡܥܣܪܐ ܡܢ ܥܡܐ܂ ܗܢܘܢ ܡܢ
ܐܚܝܗܘܢ܂ ܟܕ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܚܨܗ ܕܐܒܪܗܡ ܢܦܩܘ܂
6 ܗܢܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܡܬܝܚܣ ܒܫܪܒܬܗܘܢ܂ ܡܥܣܪܐ ܢܣܒ ܡܢ
ܐܒܪܗܡ܂ ܘܒܪܟܗ ܠܗܘ ܕܩܒܠ ܡܘܠܟܢܐ܂ 7 ܕܠܐ ܚܪܝܢܐ
ܕܝܢ: ܗܘ ܕܒܨܝܪ ܡܬܒܪܟ ܡܢ ܗܘ ܕܪܒ ܡܢܗ܂ 8 ܘܗܪܟܐ
ܒܢܝܢܫܐ ܕܡܝܬܝܢ ܢܣܒܝܢ ܡܥܣܪܐ܂ ܬܡܢ ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܣܗܕ
ܥܠܘܗܝ ܟܬܒܐ ܕܚܝ ܗܘ܂ 9 ܘܐܝܟ ܐܢܫ ܕܢܐܡܪ ܒܝܕ
ܐܒܪܗܡ ܐܦ ܠܘܝ ܗܘ ܕܡܥܣܪܐ ܢܣܒ ܗܘܐ ܐܦ ܗܘ
ܐܬܥܣܪ܂ 10 ܒܚܨܐ ܓܝܪ ܕܣܒܗ ܗܘܐ ܕܐܒܘܗܝ ܟܕ ܐܪܥܗ
ܠܡܠܟܝܙܕܩ܂ 11 ܐܠܘ ܗܟܝܠ ܓܡܝܪܘܬܐ ܒܝܕ ܟܘܡܪܘܬܐ
ܕܠܘܝܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ܂ ܕܒܗ ܣܡ ܢܡܘܣܐ ܠܥܡܐ܂ ܠܡܢܐ
ܣܢܝܩܐ ܗܘܐ ܟܘܡܪܐ ܐܚܪܢܐ ܕܢܩܘܡ ܒܕܡܘܬܗ

ܕܡܠܟܝܙܕܩ܂ ܐܡܪ ܕܝܢ ܒܕܡܘܬܗ ܕܐܗܪܘܢ ܢܗܘܐ܂ 12 ܐܠܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܫܘܚܠܦܐ ܒܟܘܡܪܘܬܐ: ܗܟܢܐ ܗܘܐ ܫܘܚܠܦܐ
ܐܦ ܒܢܡܘܣܐ܂ 13 ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܐܡܪ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ: ܡܢ
ܫܪܒܬܐ ܗܘ ܐܚܪܬܐ ܐܬܝܠܕ܂ ܕܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܠܐ
ܫܡܫ ܡܕܒܚܐ܂ 14 ܓܠܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܕܡܢ ܝܗܘܕܐ ܕܢܚ
ܡܪܢ܂ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܐܡܪ ܡܘܫܐ ܡܕܡ ܥܠ
ܟܘܡܪܘܬܐ܂ 15 ܘܬܘܒ ܝܬܝܪܐܝܬ ܓܠܝܐ: ܒܗܝ ܕܐܡܪ
ܕܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ ܩܐܡ ܟܘܡܪܐ ܐܚܪܢܐ܂ 16 ܗܘ ܕܠܐ
ܗܘܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܦܓܪܢܝܐ ܗܘܐ܂ ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ
ܕܚܝܐ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܢ܂ 17 ܐܣܗܕ ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ܂ ܕܐܢܬ ܗܘ
ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ ✤ 18 ܫܘܚܠܦܐ ܕܝܢ
ܕܗܘܐ ܠܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ܂ ܡܛܠ ܡܚܝܠܘܬܗ ܘܝܘܬܪܢܐ
ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܒܗ܂ 19 ܡܕܡ ܓܝܪ ܠܐ ܓܡܪ ܢܡܘܣܐ܂ ܥܠ
ܕܝܢ ܚܠܦܘܗܝ ܣܒܪܐ ܕܝܬܝܪ ܕܒܗ ܡܬܩܪܒܝܢ
ܠܐܠܗܐ܂ 20 ܘܫܪܪܗ ܠܗ ܒܡܘܡܬܐ܂ 21 ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܕܠܐ
ܡܘܡܬܐ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ܂ ܗܢܐ ܕܝܢ ܒܡܘܡܬܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
ܠܗ ܒܝܕ ܕܘܝܕ܂ ܕܝܡܐ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܢܬܬܘܝ: ܕܐܢܬ ܗܘ
ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ܂ 22 ܗܢܐ ܟܠܗ
ܡܝܬܪܐ ܕܝܬܝܩܐ ܗܕܐ ܕܗܘܐ ܥܠܝܗ ܥܪܒܐ ܝܫܘܥ܂ 23 ܘܗܢܘܢ
ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܣܓܝܐܐ: ܡܛܠ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܠܐ
ܡܫܬܒܩܝܢ ܗܘܘ ܕܢܩܘܡܘܢ܂ 24 ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܠܥܠܡ
ܩܐܡ: ܠܐ ܥܒܪܐ ܟܘܡܪܘܬܗ܂ 25 ܘܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ
ܠܥܠܡ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܒܐܝܕܗ ܠܐܠܗܐ܂ ܚܝ ܗܘ
ܓܝܪ ܒܟܠܙܒܢ ܘܡܨܠܐ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ܂ 26 ܕܐܝܟ ܗܢܐ
ܓܝܪ ܟܘܡܪܐ ܐܦ ܙܕܩ ܗܘܐ ܠܢ܂ ܕܟܐܢ ܘܕܠܐ ܒܝܫܘ ܘܕܠܐ
ܛܘܠܫܐ܂ ܘܦܪܝܫ ܡܢ ܚܛܝܐ ܘܪܡ ܠܥܠ ܡܢ ܫܡܝܐ܂
27 ܘܠܝܬ ܠܗ ܐܠܨܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ܐܝܟ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܠܩܘܕܡ
ܚܠܦ ܚܛܗܘܗܝ ܢܩܪܒ ܕܒܚܐ ܘܗܝܕܝܢ ܚܠܦ ܥܡܐ܂

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܦܫܗ ܫܒܚ ܕܢܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ
ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ. 6 ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܕܘܟܬܐ ܐܚܪܬܐ
ܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ.
7 ܐܦ ܟܕ ܒܒܣܪܐ ܠܒܝܫ ܗܘܐ. ܒܥܘܬܐ ܘܐܬܟܫܦܬܐ ܥܡ ܒܟܝܐ
ܚܣܝܢܐ ܘܕܡܥܬܐ ܩܪܒ ܗܘܐ ܠܡܢ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ
ܡܢ ܡܘܬܐ ܕܢܚܝܘܗܝ. ܘܐܫܬܡܥ. 8 ܘܥܡ ܕܒܪ ܒܪܐ
ܐܝܬܘܗܝ: ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܘܚܫܐ ܕܣܒܠ. ܝܠܦܗ
ܠܡܫܬܡܥܢܘܬܐ. 9 ܘܗܟܢܐ ܐܫܬܡܠܝ. ܘܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ܥܠܬܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
10 ܘܐܫܬܡܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ.
11 ܕܥܠܘܗܝ ܕܝܢ ܕܥܠ ܗܢܐ ܡܠܟܝܙܕܩ: ܣܓܝܐܐ ܗܝ ܠܢ
ܡܠܬܐ ܠܡܬܐܡܪܘ ܘܥܣܩܐ ܠܡܬܦܫܩܘ. ܡܛܠ
ܕܒܨܪܬܘܢ ܠܟܘܢ ܒܫܡܥܬܐ ܠܡܫܡܥܬܟܘܢ ❖ 12 ܚܝܒܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܡܠܦܢܐ ܠܡܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܪܟܐ ܠܟܘܢ
ܒܙܒܢܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܦܟܘܢ.
ܐܝܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܪܝܫܝܬܐ ܕܫܘܪܝ ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
ܘܗܘܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܣܢܝܩܝܢ ܠܚܠܒܐ: ܘܠܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ
ܥܫܝܢܬܐ. 13 ܟܠܢܫ ܕܝܢ ܕܡܐܟܘܠܬܗ ܚܠܒܐ ܗܘ: ܠܐ ܡܢܣܐ
ܒܡܠܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܫܒܪܐ ܗܘ. 14 ܓܡܝܪܐ ܕܝܢ
ܕܝܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܥܫܝܢܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠ ܕܡܕܪܫܝܢ: ܗܘܘ
ܪܓܫܝܗܘܢ ܠܡܦܪܫ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܘ ❖

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܡܫܪܝܐ ܕܡܠܬܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܘܢܐܬܐ ܠܓܡܝܪܘܬܐ. ܐܘ ܠܡܐ ܬܘܒ ܫܬܐܣܬܐ ܐܚܪܬܐ
ܡܪܡܝܢܢ ܠܬܝܒܘܬܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ: ܘܠܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܒܐܠܗܐ: 2 ܘܠܡܠܦܢܘܬܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܕܣܝܡ ܐܝܕܐ.
ܘܠܢܘܚܡܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܠܕܝܢܐ ܕܠܥܠܡ. 3 ܐܢ

ܗܕܐ ܢܦܣ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ. 4 ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܠܝܢ ܕܚܕܐ
ܙܒܢ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܢܚܬܘ ܘܛܥܡܘ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ.
ܘܢܣܒܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: 5 ܘܛܥܡܘ ܡܠܬܐ ܛܒܬܐ ܕܐܠܗܐ:
ܘܚܝܠܐ ܕܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ. 6 ܕܬܘܒ ܢܚܛܘܢ: ܕܡܢ ܕܪܝܫ
ܢܬܚܕܬܘܢ ܠܬܝܒܘܬܐ: ܘܡܢ ܕܪܝܫ ܢܙܩܦܘܢ ܠܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ ܘܢܒܗܬܘܢܝܗܝ. 7 ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܕܐܫܬܝܬ ܡܛܪܐ ܕܐܬܐ ܥܠ
ܐܚܝܢ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ. ܘܐܘܠܕܬ ܥܣܒܐ ܕܢܦܩ ܠܗܘܢ
ܕܡܛܠܬܗܘܢ ܡܬܦܠܚܐ: ܡܩܒܠܐ ܒܘܪܟܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ.
8 ܐܢ ܕܝܢ ܬܐܦܩ ܟܘܒܐ ܘܕܪܕܪܐ. ܗܝ ܠܗ ܡܣܠܝܐ.
ܘܠܐ ܪܚܝܩܐ ܡܢ ܠܘܛܬܐ. ܐܠܐ ܚܪܬܗ ܠܝܩܕܐ ܗܝ ❖ 9 ܡܬܚܝܣܝܢ
ܕܝܢ ܚܢܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝ.: ܐܝܠܝܢ ܕܫܦܝܪܢ ܘܩܪܝܒܢ ܠܚܝ̈ܐ.
ܐܦ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠܝܢ. 10 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܥܘܠܐ ܐܠܗܐ
ܕܢܛܥܐ ܥܒܕܝܟܘܢ. ܘܚܘܒܟܘܢ ܗܘ ܕܚܘܝܬܘܢ ܒܫܡܗ:
ܕܫܡܫܬܘܢ ܠܩܕܝܫܐ ܘܡܫܡܫܝܢܘܢ. 11 ܪܓܝܓܝܢ ܕܝܢ ܕܐܢܫ
ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ: ܗܝ ܗܕܐ ܚܦܝܛܘܬܐ ܢܚܘܐ. ܠܫܘܡܠܝܐ
ܕܣܒܪܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ. 12 ܘܠܐ ܬܬܡܚܠܘܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ
ܬܗܘܘܢ ܡܬܕܡܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܢܓܝܪܘܬ
ܪܘܚܐ ܗܘܘ ܝܪܬܐ ܕܫܘܘܕܝܐ. 13 ܠܐܒܪܗܡ ܓܝܪ ܟܕ ܫܘܕܝ
ܠܗ ܐܠܗܐ: ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܕܪܒ ܡܢܗ ܕܒܗ ܢܐܡܐ
ܠܗ: ܝܡܐ ܒܢܦܫܗ. 14 ܘܐܡܪ. ܕܒܘܪܟܘ ܐܒܪܟܟ.
ܘܡܣܓܝܘ ܐܣܓܝܟ. 15 ܘܗܟܢܐ ܐܓܪ ܪܘܚܗ ܘܩܒܠ
ܫܘܘܕܝܐ. 16 ܒܢܝܢܫܐ ܓܝܪ ܒܕܪܒ ܡܢܗܘܢ ܝܡܝܢ. ܘܟܠ
ܚܪܝܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ: ܡܘܡܬܐ ܡܦܣܩܐ ܠܗ
ܗܘܐ ܠܗ. 17 ܡܛܠ ܗܢܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܨܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܚܘܐ
ܠܝܪ̈ܬܐ ܕܫܘܘܕܝܐ: ܕܡܠܟܗ ܠܐ ܡܫܬܚܠܦ. ܘܐܥܠ
ܒܡܘܡܬܐ. 18 ܕܒܬܪܬܝܢ ܨܒܘܢ ܕܠܐ ܡܫܬܚܠܦܢ: ܕܠܐ ܡܫܟܚ
ܐܠܗܐ ܕܢܕܓܠ ܒܗܝܢ: ܒܘܝܐܐ ܚܝܠܬܢܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܕܐܬܓܘܣܢ
ܒܗ. ܘܐܚܕܢ ܒܣܒܪܐ ܕܡܛܝܒ ܠܢ: 19 ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

12ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܐܚ̈ܝ ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܒܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܒܐ ܒܝܫܐ ܕܠܐ
ܡܗܝܡܢ. ܘܬܦܪܩܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܚܝܐ. 13ܐܠܐ ܒܥܘ ܡܢ
ܢܦܫܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܬܩܪܐ ܝܘܡܢܐ.
ܕܠܐ ܢܬܩܫܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܒܛܘܥܝܝܐ ܕܚܛܝܬܐ. 14ܐܫܬܘܬܦܢ
ܓܝܪ ܠܡܫܝܚܐ: ܐܢ ܡܢ ܫܘܪܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ
ܒܗܢܐ ܩܝܡܐ ܫܪܝܪܐ ܢܐܚܘܕ. 15ܐܝܟ ܕܐܡܝܪ:
ܕܝܘܡܢܐ ܐܢ ܒܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ: ܠܐ ܬܩܫܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ
ܠܡܪܓܙܘܬܗ. 16ܡܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܕܫܡܥܘ ܘܐܡܪܪܘܗܝ
ܠܐ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܒܝܕ
ܡܘܫܐ. 17ܘܥܡ ܡܢܘ ܐܬܚܡܬ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ. ܐܠܐ ܥܡ ܗܢܘܢ
ܕܚܛܘ ܘܦܓܪܝܗܘܢ ܢܦܠܘ ܒܡܕܒܪܐ. 18ܘܥܠ ܡܢܘ ܐܝܡܝ ܕܠܐ
ܢܥܠܘܢ ܠܢܝܚܬܗ. ܐܠܐ ܥܠ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. 19ܘܚܙܝܢܢ
ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܥܠ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܕ ❖

1ܢܕܚܠ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܟܕ ܩܝܡ ܫܘܘܕܝܐ ܕܡܥܠܬܐ ܠܢܝܚܬܗ:
ܢܫܬܟܚ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܕܦܫ ܡܢ ܕܢܥܘܠ. 2ܐܦ ܠܢ ܓܝܪ
ܐܣܬܒܪܬ ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܘܬܪܬ ܐܢܘܢ ܡܠܬܐ
ܕܫܡܥܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܬ ܡܚܠܛܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܗܢܘܢ
ܕܫܡܥܘܗ. 3ܥܐܠܝܢ ܕܝܢ ܚܢܢ ܕܗܝܡܢܢ ܠܢܝܚܬܐ.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ: ܐܝܟ ܕܐܡܝܬ ܒܪܘܓܙܝ ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܢܝܚܬܝ.
ܗܐ ܓܝܪ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܥܠܡܐ ܗܘܘ. 4ܐܝܟ
ܕܐܡܪ ܥܠ ܫܒܬܐ. ܕܐܬܬܢܝܚ ܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ. 5ܘܗܪܟܐ ܬܘܒ ܐܡܪ: ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ
ܠܢܝܚܬܝ. 6ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܐܬܪܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ ܢܥܠ
ܠܗ: ܘܗܢܘܢ ܕܐܣܬܒܪܘ ܩܕܡܝܬ ܠܐ ܥܠܘ ܡܛܠ ܕܠܐ
ܐܬܛܦܝܣܘ. 7ܬܘܒ ܬܚܡ ܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܙܒܢܐ
ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܠܥܠ ܕܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܕܝܘܡܢܐ

ܐܢ ܒܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ: ܠܐ ܬܩܫܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ. 8ܐܠܘ ܓܝܪ
ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܐܢܝܚ ܗܘܐ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܡܢ
ܒܬܪܟܢ ܥܠ ܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. 9ܡܟܝܠ ܩܝܡ ܗܘ ܠܡܫܒܬܘ
ܠܥܡܗ ܕܐܠܗܐ. 10ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܥܠ ܠܢܝܚܬܗ: ܐܬܬܢܝܚ
ܐܦ ܗܘ ܡܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ: ܐܝܟ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܕܝܠܗ.
11ܢܬܚܦܛ ܗܟܝܠ ܕܢܥܘܠ ܠܗܝ ܢܝܚܬܐ. ܕܠܐ ܢܦܠ
ܒܕܡܘܬܐ ܕܗܢܘܢ ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. 12ܚܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܘܟܠ ܡܥܒܕܐ. ܘܚܪܝܦܐ ܗܝ ܡܢ ܣܦܣܪܐ ܕܬܪܝܢ
ܦܘܡܝ̈ܗ. ܘܥܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܦܘܪܫܢܐ ܕܢܦܫܐ ܘܪܘܚܐ. ܘܕܗܕܡ̈ܐ
ܘܕܫܪ̈ܝܢܐ ܘܡܘܚܐ. ܘܕܝܢܐ ܡܚܫܒ̈ܬܐ ܘܪ̈ܥܝܢܐ ܕܠܒܐ.
13ܘܠܝܬ ܒܪܝܬܐ ܕܟܣܝܐ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܥܪܛܠ
ܘܓܠܐ ܩܕܡ ܥܝ̈ܢܘܗܝ. ܕܥܡܗ ܢܬܒܥܝܢ ܦܬܓܡܐ ❖
14ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܟܝܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܪܒܐ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ: ܢܐܚܘܕ
ܒܬܘܕܝܬܗ. 15ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܢ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܠܐ ܡܨܐ ܕܢܚܫ
ܥܡ ܟܘܪܗܢܢ. ܐܠܐ ܕܡܢܣܐ ܒܟܠܡܕܡ ܐܝܟܘܬܢ ܣܛܪ ܡܢ
ܚܛܝܬܐ. 16ܢܬܩܪܒ ܗܟܝܠ ܒܦܪܗܣܝܐ ܠܘܬ ܟܘܪܣܝܐ
ܕܛܝܒܘܬܗ: ܕܢܣܒ ܪ̈ܚܡܐ ܘܢܫܟܚ ܛܝܒܘܬܐ: ܠܡܥܘܕܪܢܐ
ܒܙܒܢܐ ܕܐܘܠܨܢܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܗ ❖

1ܟܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܓܝܪ ܕܡܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܗܘܐ. ܚܠܦ
ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܩܐܡ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ. ܕܢܩܪܒ ܩܘܪ̈ܒܢܐ
ܘܕܒ̈ܚܐ ܚܠܦ ܚܛܗ̈ܐ. 2ܘܐܝܢܐ ܕܡܫܟܚ ܕܢܬܬܘܐ:
ܘܢܚܫ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܘܛܥܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܘ
ܠܒܝܫ ܟܘܪܗܢܐ. 3ܘܡܛܠܗܕܐ ܚܝܒ ܗܘ. ܕܐܝܟܢܐ
ܕܚܠܦ ܥܡܐ. ܗܟܢܐ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܩܪܒ ܥܠ ܚܛܗ̈ܘܗܝ.
4ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢܦܫܗ ܢܣܒ ܐܢܫ ܐܝܩܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܡܬܩܪܐ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܗܪܘܢ. 5ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ: ܠܐ ܗܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܒܝܢܢ: ܕܢܬܬܪ ܝܬܝܪܐܝܬ
ܒܡܕܡ ܕܫܡܥܢ ܕܠܐ ܢܦܠ. 2 ܐܢ ܓܝܪ ܡܠܬܐ ܕܐܬܡܠܠܬ
ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܐܫܬܪܪܬ: ܘܟܠ ܕܫܡܥܗ ܘܥܒܪ ܥܠܝܗ ܩܒܠ
ܦܘܪܥܢܐ ܒܟܐܢܘܬܐ: 3 ܐܝܟܢܐ ܚܢܢ ܢܬܦܠܛ: ܐܢ ܢܒܣܐ
ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܗܠܝܢ ܐܝܟ ܚܝܝܢ. ܗܠܝܢ ܕܫܪܝܘ ܡܢ ܡܪܢ
ܠܡܬܡܠܠܘ. ܘܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢܗ ܠܢ ܐܫܬܪܪܘ.
4 ܟܕ ܣܗܕ ܥܠܝܗܘܢ ܐܠܗܐ. ܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ.
ܘܒܚܝܠܐ ܡܫܚܠܦܐ. ܘܒܦܘܠܓܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܕܐܬܝܗܒ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܀ 5 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܠܐܟܐ ܫܥܒܕ
ܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ ܕܥܠܘܗܝ ܡܡܠܠܝܢܢ. 6 ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܡܣܗܕ
ܟܬܒܐ ܘܐܡܪ: ܡܢܘ ܒܪܢܫܐ ܕܥܗܕܬܝܗܝ: ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܕܣܥܪܬܝܗܝ. 7 ܐܡܟܬܝܗܝ ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܠܐܟܐ.
ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܥܛܪܬ ܪܫܗ. ܘܐܫܠܛܬܝܗܝ ܥܠ ܥܒܕܐ
ܕܐܝܕܝܟ. 8 ܘܟܠ ܡܕܡ ܫܥܒܕܬ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܒܗܝ
ܕܝܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܫܥܒܕ ܠܗ: ܠܐ ܫܒܩ ܡܕܡ ܕܠܐ ܡܫܥܒܕ:
ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܚܙܝܢܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܡܫܥܒܕ ܠܗ.
9 ܗܘ ܕܝܢ ܕܩܠܝܠ ܡܟܝܟ ܡܢ ܡܠܐܟܐ: ܚܙܝܢܢ ܕܗܘܝܘ ܝܫܘܥ
ܡܛܠ ܚܫܐ ܕܡܘܬܗ. ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܣܝܡ ܒܪܫܗ.
ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܚܠܦ ܟܠ ܐܢܫ ܛܥܡ ܡܘܬܐ.
10 ܝܐܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܗܘ ܕܟܠ ܒܐܝܕܗ ܘܟܠ ܡܛܠܬܗ:
ܘܣܓܝܐܐ ܒܢܝܐ ܐܥܠ ܠܫܘܒܚܗ. ܕܪܫܐ ܕܚܝܝܗܘܢ
ܒܚܫܐ ܢܫܡܠܝܘܗܝ. 11 ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܩܕܫ ܘܗܢܘܢ ܕܡܬܩܕܫܝܢ
ܡܢ ܚܕ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬ ܕܢܩܪܐ ܐܢܘܢ
ܐܚܘܗܝ. 12 ܟܕ ܐܡܪ: ܐܣܒܪ ܫܡܟ ܠܐܚܝ: ܘܒܓܘ
ܥܕܬܐ ܐܫܒܚܟ. 13 ܘܬܘܒ ܕܐܢܐ ܐܗܘܐ ܬܟܝܠ ܒܗ ܒܐܠܗܐ.
ܘܬܘܒ ܗܐ ܐܢܐ ܘܒܢܝܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܠܗܐ ܀ 14 ܡܛܠ
ܓܝܪ ܕܒܢܝܐ ܐܫܬܘܬܦܘ ܒܒܣܪܐ ܘܒܕܡܐ: ܐܦ ܗܘ ܒܗܘ

ܒܕܡܘܬܐ ܐܫܬܘܬܦ ܒܗܠܝܢ. ܕܒܡܘܬܗ ܢܒܛܠ
ܠܗܘ ܕܐܚܝܕ ܫܘܠܛܢܐ ܕܡܘܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ. 15 ܘܢܫܪܐ
ܠܗܠܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܕܚܠܬܐ ܕܡܘܬܐ: ܒܟܠܗܘܢ ܚܝܝܗܘܢ
ܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܕܘܬܐ. 16 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܢ ܡܠܐܟܐ
ܢܣܒ. ܐܠܐ ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ ܢܣܒ. 17 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܙܕܩ ܗܘܐ: ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܢܬܕܡܐ ܠܐܚܘܗܝ. ܕܢܗܘܐ
ܡܪܚܡܢܐ ܘܪܒ ܟܘܡܪܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܕܐܠܗܐ. ܘܢܚܣܐ
ܡܚܣܢܐ ܥܠ ܚܛܗܝܗܘܢ ܕܥܡܐ. 18 ܒܗܘ ܓܝܪ ܕܗܘ ܚܫ
ܘܐܬܢܣܝ: ܡܫܟܚ ܕܢܥܕܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܢܣܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܚܝ ܩܕܝܫܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ ܒܩܪܝܢܐ ܕܡܢ ܫܡ[ܝܐ]
ܚܘܪܘ ܒܗܢܐ ܫܠܝܚܐ ܘܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܬܘܕܝܬܢ ܝܫܘ[ܥ]
ܡܫܝܚܐ: 2 ܕܡܗܝܡܢ ܠܗܘ ܕܥܒܕܗ ܐܝܟ ܡܘܫܐ ܒܟܠ[ܗ]
ܒܝܬܗ. 3 ܣܓܝܐܐ ܗܘ ܐܝܩܪܗ ܕܗܢܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕ[ܡܘܫܐ]
ܒܕܡܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܣܓܝ ܐܝܩܪܐ ܕܒܢܝܢܗ ܕܒܝܬܐ ܝܬܝܪ ܡ[ܢ]
ܒܢܝܢܗ. 4 ܟܠ ܒܝܬܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܢܫ ܗܘ ܡܬܒܢܐ. ܗ[ܘ]
ܕܝܢ ܕܒܢܐ ܟܠ ܐܠܗܐ ܗܘ. 5 ܘܡܘܫܐ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡ[ܢܐ]
ܒܟܠܗ ܒܝܬܗ: ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܗܘ[ܝ]
ܠܡܬܡܠܠܘ ܒܐܝܕܗ. 6 ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܒܪܐ ܥܠ ܒܝܬܗ.
ܘܒܝܬܗ ܚܢܢ ܐܢ ܢܐܚܘܕ ܠܬܘܟܠܢܐ ܘܠܫܘܒܗܪܐ ܕܣܒܪ[ܗ]
ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ. 7 ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫ[ܐ]
ܕܝܘܡܢܐ ܐܢ ܒܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ: 8 ܠܐ ܬܩܫܘܢ ܠܒܘܬܟ[ܘܢ]
ܠܡܪܓܙܘܬܗ: ܐܝܟ ܡܡܪܡܪܢܘܬܐ ܘܐܝܟ ܝܘܡܐ ܕܢܣܝܘܢ[ܐ]
ܕܒܡܕܒܪܐ: 9 ܕܢܣܝܘܢܝ ܐܒܗܝܟܘܢ: ܘܒܩܘ ܘܚܙܘ ܥܒ[ܕܝ]
ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ: 10 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܐܣ ܠܝ ܒܫܪܒܬܐ ܗܝ ܘܐܡܪ[ܬ]
ܕܥܡܐ ܗܘ ܕܛܥܐ ܠܒܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܐܘܪܚܬ[ܝ]
11 ܐܝܟ ܕܝܡܝܬ ܒܪܘܓܙܝ ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܢܝܚܬܝ. 12 ܐܙܕܗܪ[ܘ]

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܀

ܕܡܛܠ ܗܘ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܕܐܝܬܝ ܣܒܐ
ܐ ܕܢܒܪܬ ܐܝܬ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
0 ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ: ܥܠ ܒܪܝ ܐܢܐ ܕܝܠܕܬ ܒܐܣܘܪܝ.
ܐܘܢܣܝܡܘܣ. 11 ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܡ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܟ ܗܘ ܦܩܚ.
ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܠܟ ܐܦ ܠܝ ܣܓܝ ܦܩܚ. ܘܫܕܪܬܗ ܠܟ.
ܝܬ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܠܒܣܪܐ ܕܝܠܝ ܗܘܝܘ ܩܒܠܝܗܝ. 13 ܨܒܐ
ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܠܘܬܝ ܐܚܕܝܘܗܝ: ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫ ܠܝ
ܚܠܦܝܟ ܒܐܣܘܪܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. 14 ܒܠܥܕ ܡܠܟܟ ܕܝܢ ܠܐ
ܝܬ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ. ܕܠܐ ܐܝܟ ܕܒܩܛܝܪܐ ܢܗܘܐ ܛܒܬܟ.
ܐ ܒܨܒܝܢܟ. 15 ܟܒܪ ܕܝܢ ܐܦ ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܪܩ ܠܫܥܬܐ.
ܕܠܥܠܡ ܬܩܒܠܝܗܝ. 16 ܠܐ ܡܟܝܠ ܐܝܟ ܥܒܕܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ
ܡܢ ܥܒܕܐ. ܐܚܐ ܪܚܝܡܐ ܕܝܠܝ ܚܕ ܟܡܐ ܕܝܠܟ. ܘܟܡܐ
ܕܝܠܟ. 17 ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܝܬܝ ܠܟ ܫܘܬܦܐ: ܩܒܠܝܗܝ
ܢ ܕܝܠܝ. 18 ܘܐܢ ܡܕܡ ܣܟܠܟ ܐܘ ܚܝܒ: ܗܢܐ ܥܠܝ
ܫܘܒ. 19 ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ ܒܐܝܕܝ ܐܢܐ ܦܪܥ ܐܢܐ. ܕܠܐ
ܪ ܠܟ ܕܐܦ ܢܦܫܟ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ. 20 ܐܝܢ ܐܚܝ. ܐܢܐ
ܐܬܗܢܐ ܒܟ ܒܡܪܢ. ܐܢܝܚ ܪ̈ܚܡܝ ܒܡܫܝܚܐ. 21 ܡܛܠ
ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ ܟܬܒܬ ܠܟ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܝܬܝܪ
ܢ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ. 22 ܟܚܕܐ ܕܝܢ ܐܦ ܛܝܒ ܠܝ
ܬ ܡܫܪܝܐ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܒܨܠܘܬܟܘܢ ܡܬܝܗܒ
ܐ ܠܟܘܢ. 23 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟ ܐܦܦܪܐ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܒܝܫܘܥ
ܝܚܐ. 24 ܘܡܪܩܘܣ ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ. ܘܕܝܡܐ. ܘܠܘܩܐ
ܥܕܪ̈ܢܝ. 25 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ
ܝ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܥܒܪܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܒܟܠ ܡܢܘܢ ܘܒܟܠ ܐܕܫܝܢ ܡܠܠ ܐܠܗܐ ܥܡ ܐܒܗܝܢ
ܒܢܒܝܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. 2 ܘܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ: ܡܠܠ
ܥܡܢ ܒܒܪܗ. ܕܐܫܡܗ ܝܪܬܐ ܕܟܠܡܕܡ. ܘܒܗ ܥܒܕ
ܠܥܠܡܐ. 3 ܕܐܝܬܘܗܝ ܙܠܝܩܐ ܕܫܘܒܚܗ ܘܨܠܡܐ ܕܐܝܬܘܬܗ.
ܘܐܚܝܕ ܟܠ ܒܚܝܠܐ ܕܡܠܬܗ. ܘܗܘ ܒܩܢܘܡܗ ܥܒܕ
ܕܘܟܝܐ ܕܚܛܗܝܢ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܪܒܘܬܐ ܒܡܪܘܡܐ.
4 ܘܗܘܐ ܟܠܗ ܡܢ ܡܠܐܟܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܝܬܪ ܫܡܐ
ܕܝܪܬ ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ. 5 ܠܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܡܡܬܘܡ ܐܡܪ
ܐܠܗܐ ܕܒܪܝ ܐܢܬ: ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ. ܘܬܘܒ ܕܐܢܐ
ܐܗܘܐ ܠܗ ܠܐܒܐ: ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܪܐ. 6 ܬܘܒ ܕܝܢ
ܐܡܬܝ ܕܡܥܠ ܠܒܘܟܪܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܡܪ ܕܢܣܓܕܘܢ
ܟܠܗܘܢ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ. 7 ܥܠ ܡܠܐܟܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ.
ܕܥܒܕ ܡܠܐܟܘܗܝ ܪܘܚܐ: ܘܡܫܡܫܢܘܗܝ ܢܘܪܐ ܝܩܕܐ.
8 ܥܠ ܒܪܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܟܘܪܣܝܟ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ. ܫܒܛܐ ܬܪܝܨܐ ܫܒܛܐ ܕܡܠܟܘܬܟ. 9 ܪܚܡܬ
ܟܐܢܘܬܐ ܘܣܢܝܬ ܥܘܠܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܟ ܐܠܗܐ ܐܠܗܟ:
ܡܫܚܐ ܕܚܕܘܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܒܪܝܟ. 10 ܘܬܘܒ ܐܢܬ ܡܢ
ܒܪܫܝܬ ܫܬܐܣܬ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܝܐ ܥܒܕ ܐܝܕܝܟ
ܐܢܘܢ. 11 ܗܢܘܢ ܢܥܒܪܘܢ ܘܐܢܬ ܩܐܡ ܐܢܬ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܟ
ܢܚܬܐ ܢܒܠܘܢ. 12 ܘܐܝܟ ܬܟܣܝܬܐ ܬܥܘܦ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ
ܢܬܚܠܦܘܢ. ܘܐܢܬ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܟ ܐܢܬ. ܘܫܢܝܟ ܠܐ ܢܫܠܡܘܢ.
13 ܠܡܢ ܕܝܢ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܡܡܬܘܡ ܐܡܪ ܕܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܝ:
ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ.
14 ܠܐ ܗܘܐ ܟܠܗܘܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܪܘܚܐ ܕܬܫܡܫܬܐ: ܕܡܫܬܕܪܝܢ
ܠܬܫܡܫܬܐ ܡܛܠ ܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܐܪܬ ܚܝܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܢܕܟܝܢ ܠܢܦܫܗ ܥܡܐ ܚܕܬܐ ܕܛܢܢ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ.
15 ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܘܒܥܐ. ܘܟܣ ܒܟܠ ܫܘܠܛܢ. ܘܠܐ ܐܢܫ
ܢܒܣܐ ܒܟ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܓ ✤

1 ܘܐܘܕܥ ܐܢܘܢ ܕܠܪ̈ܫܢܐ ܘܠܫܠܝ̈ܛܢܐ ܢܫܬܥܒܕܘܢ
ܘܢܫܬܡܥܘܢ. ܘܕܢܗܘܘܢ ܡܛܝܒܝܢ ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ.
2 ܘܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܢܓܕܦܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܬܟܬܫܝܢ. ܐܠܐ
ܢܗܘܘܢ ܡܟܝܟܝܢ. ܘܒܟܠܡܕܡ ܢܚܘܘܢ ܡܟܝܟܘܬܗܘܢ
ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ. 3 ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܝܡ ܕܠܐ
ܪܥܝܢܐ ܗܘܝܢ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܐ ܘܛܥܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܡܫܬܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ
ܠܪ̈ܓܝܓܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ. ܘܒܒܝܫܘܬܐ ܘܒܚܣܡܐ
ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܣܢܝܐܝܢ ܗܘܝܢ. ܐܦ ܚܕ ܠܚܕ ܣܢܝܢ
ܗܘܝܢ. 4 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܓܠܝܬ ܒܣܝܡܘܬܗ ܘܡܪܚܡܢܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢ: 5 ܠܐ ܒܥܒܕܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܕܥܒܕܢ: ܐܠܐ
ܒܪ̈ܚܡܘܗܝ ܕܝܠܗ ܐܚܝܢ. ܒܣܚܝܐ ܕܡܘܠܕܐ ܕܡܢ ܕܪܝܫ:
ܒܚܘܕܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 6 ܗܘ ܕܐܫܕ ܥܠܝܢ ܥܬܝܪܐܝܬ:
ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢ. 7 ܕܒܛܝܒܘܬܗ ܢܙܕܕܩ:
ܘܢܗܘܐ ܝܪ̈ܬܐ ܒܣܒܪܐ ܕܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ. 8 ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ
ܡܠܬܐ. ܘܒܗܠܝܢ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܕܐܦ ܐܢܬ ܬܗܘܐ ܡܣܗܕ
ܠܗܘܢ: ܕܢܬܒܛܠܘܢ ܠܗܘܢ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕ̈ܐ ܛܒ̈ܐ. ܐܝܠܝܢ
ܕܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܕܫܦܝܪܢ ܘܡܘܬܪ̈ܢ
ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ. 9 ܡܢ ܒܥܬܐ ܕܝܢ ܣܟܠܬܐ. ܘܡܢ ܫܪ̈ܒܬܐ
ܕܡܪ̈ܕܘܬܐ: ܘܡܢ ܚܪ̈ܝܢܐ ܘܡܢ ܬܟܬܘܫܐ ܕܢܡܘܣܐ ܐܫܬܠܝ.
ܠܐܘ ܓܝܪ ܐܝܬ ܒܗܘܢ. ܘܡܣܪܩܝܢ ܐܢܝܢ. 10 ܡܢ ܓܒܪܐ
ܗܪܛܝܩܐ: ܡܢ ܒܬܪ ܚܕܐ ܙܒܢ ܘܬܪܬܝܢ ܕܡܪܬܐ ܐܝܬ ܠܗ.
ܐܫܬܠܝ. 11 ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܕܡܢ ܕܗܟܢܐ ܗܘ: ܡܥܩܡ ܗܘ
ܘܚܛܐ. ܘܗܘ ܚܝܒ ܢܦܫܗ. 12 ܡܐ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܟ ܠܐܪܛܡܐ ܐܘ
ܠܛܘܟܝܩܘܣ: ܬܬܒܛܠ ܠܟ ܕܬܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܢܝܩܘܦܘܠܝܣ.

ܬܡܢ ܓܝܪ ܨܒܝܬ ܒܣܬܘܐ ܕܐܣܬܐ. 13 ܠܙܝܢܐ ܕܝܢ ܣܦܪܐ
ܘܠܐܦܠܘ: ܬܬܒܛܠ ܠܟ ܕܬܠܘܐ ܐܢܘܢ ܚܦܝܛܐܝܬ. ܕܡܕܡ
ܢܣܬܢܩ ܠܗܘܢ. 14 ܘܢܐܠܦܘܢ ܐܦ ܐܢܫܝܢ ܕܝܠܢ ܐܝܟܢܐ
ܕܢܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܥܒܕ̈ܐ ܛܒ̈ܐ ܒܨܚܘܬܐ ܕܐܠܨܝܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ
ܕܠܐ ܦܐܪ̈ܐ ✤ 15 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܝ ܐܢ
ܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ ✤

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܛܘܣ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡ
ܢܝܩܘܦܘܠܝܣ ✤

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܡܘܢ ✤

1 ܦܘܠܘܣ ܐܣܝܪܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ
ܠܦܝܠܝܡܘܢ ܚܒܝܒܐ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ. 2 ܘܠܐܦܦܝܐ ܚܒܝܒܬܐ
ܘܠܐܪܟܝܦܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ. ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܟ. 3 ܫܠܡܐ
ܥܡܟܘܢ. ܘܛܝܒܘܬܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ✤ 4 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܡܬܕܟܪ ܐܢܐ
ܠܟ ܒܨܠܘܬܝ: 5 ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܬ ܗܝܡܢܘܬܟ: ܘܚܘܒܐ
ܕܐܝܬ ܠܟ ܠܘܬ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܘܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. 6 ܕܬܗܘܐ
ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟ: ܡܦܩܐ ܦܐܪ̈ܐ ܒܥܒܕ̈ܐ. ܘܒܝܕܥܬܐ
ܕܟܠ ܛܒ̈ܬܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 7 ܚܕܘܬܐ
ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܝ ܘܒܘܝܐܐ. ܕܒܚܘܒܟ ܐܬܬܢܝܚܘ
ܪ̈ܚܡܝ ܕܩܕ̈ܝܫܐ. 8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܪܗܣܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܝ
ܒܡܫܝܚܐ: ܕܐܦܩܕܟ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܙܕܩܢ. 9 ܡܛܠ ܚܘܒ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܛܝܛܘܣ ܀ ܐ ܀ ܐܠܦ

ܕܡܠܬܗ ܒܙܒܢܘܗܝ. ܗܝ ܕܐܬܬܗܝܡܢܬ ܐܢܐ ܒܟܪܘܙܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. 4 ܠܛܝܛܘܣ ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܟܠܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܢ. 5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܒܩܬܟ
ܒܩܪܛܐ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܚܣܝܪܢ ܬܬܩܢ. ܘܬܩܝܡ ܩܫܝܫܐ
ܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܬܟ. 6 ܐܢܐ ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܗܘ. ܘܗܘܐ
ܒܥܠܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܠܐ ܡܬܪܫܝܢ.
ܐܝܬܝܗܘܢ ܘܠܐ ܡܪܘܕܝܢ ܠܐܣܘܛܘܬܐ. 7 ܙܕܩ ܗܘ ܓܝܪ
ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܢܗܘܐ ܕܠܐ ܪܫܝܢ. ܐܝܟ ܕܪܒܝܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ
ܡܬܬܟܝܠ ܥܠ ܢܦܫܗ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܪܓܝܙܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܢܒܐ
ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܡܚܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܪܚܡ
ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. 8 ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܪܚܡ ܐܟܣܢܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܪܚܡ
ܛܒܬܐ. ܘܢܗܘܐ ܢܟܦ. ܘܢܗܘܐ ܟܐܢ. ܘܢܗܘܐ ܚܣܝܐ
ܘܚܣܝܢ ܢܦܫܗ ܡܢ ܪܓܝܓܬܐ. 9 ܘܡܚܝܠ ܒܗ ܒܡܠܬܐ
ܕܫܪܪܐ ܕܝܘܠܦܢܐ. ܕܢܫܟܚ ܐܦ ܠܡܒܝܐܘ ܒܝܘܠܦܢܗ
ܚܠܝܡܐ: ܘܠܡܟܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܪܝܢ. 10 ܐܝܬ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ
ܕܠܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܘܡܦܩܝܢ ܣܟܠܘܬܗܘܢ. ܘܡܛܥܝܢ ܪܥܝܢܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ ܐܢܘܢ. 11 ܗܢܘܢ ܕܘܠܐ
ܠܗ ܠܡܣܟܪܘ ܦܘܡܗܘܢ. ܕܒܬܐ ܣܓܝܐܐ ܡܗܦܟܝܢ.
ܘܡܠܦܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ ܡܛܠ ܥܘܬܪܐ ܛܢܦܐ. 12 ܐܡܪ ܐܢܫ
ܡܢܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܝܠܗܘܢ: ܕܒܢܝ ܩܪܛܐ ܒܟܠܙܒܢ ܕܓܠܝܢ
ܐܢܘܢ. ܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܟܪܣܬܐ ܒܛܝܠܬܐ. 13 ܘܣܗܕܘܬܐ
ܗܕܐ ܫܪܝܪܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܣܝܐܝܬ ܗܘܝܬ
ܟܣ ܠܗܘܢ: ܕܢܗܘܘܢ ܚܠܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. 14 ܘܠܐ
ܢܬܦܢܘܢ ܠܫܘܥܝܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܠܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܕܡܗܦܟܝܢ
ܫܪܪܐ. 15 ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܕܟܐ ܗܘ ܠܕܕܟܝܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܢ
ܕܛܡܐܝܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ: ܡܕܡ ܕܕܟܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ
ܡܛܡܐ ܗܘ ܪܥܝܢܗܘܢ ܘܬܐܪܬܗܘܢ. 16 ܘܡܘܕܝܢ ܕܝܕܥܝܢ

ܐܠܒ ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܛܝܛܘܣ ܀ ܒ ܀

ܠܐܠܗܐ: ܒܥܒܕܝܗܘܢ ܕܝܢ ܟܦܪܝܢ ܒܗ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܛܢܦܐ
ܘܠܐ ܦܝܣܝܢ. ܘܡܣܬܠܩܝܢ ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܠܠ ܡܕܡ ܕܘܐܐ ܠܝܘܠܦܢܐ ܚܠܝܡܐ. 2 ܘܠܣܒܐ
ܕܢܗܘܘܢ ܥܝܪܝܢ ܒܪܓܫܝܗܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܢܟܦܝܢ.
ܘܢܗܘܘܢ ܕܟܝܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܚܠܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܚܘܒܐ
ܘܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. 3 ܘܟܢ ܐܦ ܣܒܬܐ: ܕܢܗܘܝܢ
ܒܐܣܟܡܐ ܕܝܐܐ ܠܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܐܟܠ ܩܪܨܐ.
ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܡܫܬܥܒܕܢ ܠܚܡܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܢܗܘܝܢ ܡܠܦܢ
ܛܒܬܐ. 4 ܘܡܚܟܡܢ ܠܛܠܝܬܐ ܕܢܪܚܡܢ: ܒܥܠܝܗܝܢ
ܘܒܢܝܗܝܢ. 5 ܘܢܗܘܝܢ ܢܟܦܢ ܘܩܕܝܫܢ. ܘܢܗܘܝܢ ܢܛܪܢ
ܒܬܝܗܝܢ ܛܒܐܝܬ ܘܡܫܬܥܒܕܢ ܠܒܥܠܝܗܝܢ. ܕܠܐ ܐܢܫ
ܢܓܕܦ ܥܠ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 6 ܘܟܢ ܐܦ ܠܥܠܝܡܐ:
ܒܥܐ ܡܢܗܘܢ ܕܢܗܘܘܢ ܢܟܦܝܢ. 7 ܒܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟ
ܚܘܝܘ ܢܨܝܒܐ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܘܒܡܠܦܢܘܬܟ ܬܗܘܐ
ܓܠܐ ܡܢ ܚܒܠܐ ܘܝܩܝܪܐ: 8 ܘܡܠܬܐ ܚܠܝܡܬܐ ܘܠܐ ܡܬܚܝܒܢܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ
ܢܒܗܬ ܡܢܗ. ܘܐܢܫ ܕܩܐܡ ܠܘܩܒܠܢ: ܟܕ ܠܐ ܢܫܟܚ
ܕܢܐܡܪ ܥܠܝܢ ܡܕܡ ܣܢܝ: 9 ܘܥܒܕܐ ܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܡܪܝܗܘܢ
ܒܟܠܡܕܡ ܘܢܫܦܪܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܗܦܟܝܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ
ܓܢܒܝܢ. 10 ܐܠܐ ܢܚܘܘܢ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܛܒܬܐ ܒܟܠܡܕܡ. ܕܢܨܒܬܘܢ
ܒܟܠܡܕܡ ܡܠܦܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ ܀ 11 ܐܬܓܠܝܬ
ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܐ: ܥܠ ܟܠ ܒܢܝܢܫܐ.
12 ܘܪܕܝܐ ܠܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܪܫܝܥܘܬܐ ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ.
ܘܢܚܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ: ܒܢܟܦܘܬܐ: ܘܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬ
ܐܠܗܐ. 13 ܟܕ ܡܣܟܝܢܢ ܠܣܒܪܐ ܛܘܒܢܐ ܘܠܓܠܝܢܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܘܡܚܝܢܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
14 ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝܢ: ܕܢܦܪܘܩܢ ܡܢ ܟܠ ܥܘܠ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܡܫܟܚܝܢ ܕܢܚܟܡܘܢܟ ܠܚܝܐ: ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܀ 16 ܟܠ ܟܬܒ ܓܝܪ ܕܒܪܘܚܐ ܐܬܟܬܒ: ܡܘܬܪܐ
ܗܘ ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܘܠܡܟܣܢܘܬܐ. ܘܠܬܘܪܨܐ ܘܠܡܪܕܘܬܐ ܕܒܟܐܢܘܬܐ.
17 ܕܢܗܘܐ ܓܡܝܪ ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ ܗܘ
ܡܫܬܡܠܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܕܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ ܒܓܠܝܢܐ ܕܡܠܟܘܬܗ.
2 ܐܟܪܙ ܡܠܬܐ ܘܩܘܡ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܒܙܒܢܐ ܘܕܠܐ ܙܒܢܐ. ܐܟܣ
ܘܟܐܝ: ܒܟܠܗ ܡܓܪܬ ܪܘܚܐ ܘܡܠܦܢܘܬܐ. 3 ܢܗܘܐ ܓܝܪ
ܙܒܢܐ: ܕܠܡܠܦܢܘܬܐ ܚܠܝܡܬܐ ܠܐ ܢܫܬܡܥܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ
ܪܓܝܓܬܗܘܢ: ܢܣܓܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܠܦܢܐ ܒܥܘܪܝܬܐ
ܕܡܫܡܥܬܗܘܢ. 4 ܘܡܢ ܫܪܪܐ ܢܗܦܟܘܢ ܐܕܢܝܗܘܢ.
ܠܫܘܥܝܬܐ ܕܝܢ ܢܬܦܢܘܢ. 5 ܐܝܬ ܕܝܢ ܗܘܝܬ ܥܝܪ ܒܟܠܡܕܡ
ܘܣܝܒܪ ܒܝܫܬܐ. ܘܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܡܣܒܪܢܐ. ܘܐܫܡܠܐ
ܬܫܡܫܬܟ. 6 ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܬܢܩܐ ܐܢܐ. ܘܙܒܢܐ ܕܐܫܬܪܐ ܡܛܐ.
7 ܐܓܘܢܐ ܫܦܝܪܐ ܐܬܟܬܫܬ. ܘܪܗܛܝ ܫܠܡܬ. ܘܗܝܡܢܘܬܝ
ܢܛܪܬ. 8 ܘܡܟܝܠ ܢܛܝܪ ܠܝ ܟܠܝܠܐ ܕܟܐܢܘܬܐ:
ܕܢܦܪܥܝܘܗܝ ܠܝ ܡܪܝ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ.
ܠܐ ܕܝܢ ܠܝ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܘ ܠܓܠܝܢܗ ܀
9 ܢܬܚܦܛ ܠܡܐܬܐ ܠܘܬܝ ܒܥܓܠ. 10 ܕܡܐܣ ܓܝܪ
ܫܒܩܢܝ: ܘܪܚܡ ܠܗ ܠܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܬܣܠܘܢܝܩܐ.
ܩܪܣܩܘܣ ܠܓܠܛܝܐ. ܛܛܘܣ ܠܕܠܡܛܝܐ. 11 ܠܘܩܐ
ܗܘ ܥܡܝ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܠܡܪܩܘܣ ܕܒܪ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܡܟ.
ܡܘܬܪ ܗܘ ܓܝܪ ܠܝ ܠܬܫܡܫܬܐ. 12 ܠܛܘܟܝܩܘܣ ܕܝܢ ܫܕܪܬ
ܠܐܦܣܘܣ. 13 ܦܝܠܢܐ ܕܝܢ ܕܫܒܩܬ ܒܛܪܘܐܣ ܠܘܬ
ܩܪܦܘܣ: ܟܕ ܐܬܐ ܐܝܬܝܗܝ. ܘܟܬܒܐ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ
ܡܓܠܬܐ ܕܡܫܟܐ. 14 ܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܩܝܢܝܐ: ܒܝܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ

ܚܘܝܢܝ. ܢܦܪܘܥ ܠܗ ܡܪܢ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. 15 ܐܦ ܐܢܬ ܢ
ܐܙܕܗܪ ܡܢܗ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܩܡ ܠܘܩܒܠ ܡܠܝܢ.
16 ܒܡܦܩ ܒܪܘܚ ܩܕܡܝܐ ܠܐ ܐܢܫ ܗܘܐ ܥܡܝ. ܐ
ܟܠܗܘܢ ܫܒܩܘܢܝ. ܠܐ ܬܬܚܫܒ ܠܗܘܢ ܗܕܐ. 17 ܡܪܝ ܕ
ܩܡ ܠܝ ܘܚܝܠܢܝ. ܕܒܝ ܟܪܘܙܘܬܐ ܬܫܬܠܡ: ܘܢܫܡܥܘ
ܥܡܡܐ ܟܠܗܘܢ. ܘܐܬܦܨܝܬ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܐܪܝܐ. 18 ܘܢܦܨܝܢ
ܡܪܝ ܡܢ ܟܠ ܥܒܕ ܒܝܫ: ܘܢܚܝܢܝ ܒܡܠܟܘܬܗ
ܕܒܫܡܝܐ. ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. 19 ܗ
ܫܠܡܐ ܠܦܪܝܣܩܠܐ ܘܠܐܩܘܠܣ ܘܠܒܝܬܐ ܕܐܘܢܣܝܦܘܪܘܣ.
20 ܐܪܣܛܘܣ ܦܫ ܠܗ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܠܛܪܘܦܝܡܘܣ ܕ
ܫܒܩܬܗ ܟܕ ܟܪܝܗ ܒܡܝܠܝܛܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. 21 ܢܬܚܦܛ
ܠܟ ܕܩܕܡ ܣܬܘܐ ܬܐܬܐ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟ: ܐܘܒܘܠܘ
ܘܦܘܕܣ ܘܠܝܢܘܣ. ܘܩܠܘܕܝܐ ܘܐܚܐ ܟܠܗܘܢ. 22 ܡ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܕܬܪܬܝܢ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܪܗܘܡܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܛܛܘܣ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܫܠܝܚܗ ܕܝܫܘ
ܡܫܝܚܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܫ
ܕܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. 2 ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ: ܕܡܠ
ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܡܢ ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܕܥܠܡܐ: 3 ܘܓܠܝ ܒܙܒܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܐ ܡܫܟܚ. 14 ܗܠܝܢ ܗܘܝܬ ܡܥܗܕ ܠܗܘܢ ܘܡܣܗܕ
ܩܕܡ ܡܪܢ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܬܚܪܝܢ ܒܡܠܐ ܕܠܐ ܡܘܬܪܢ: ܠܡܗܦܟܬܐ
ܕܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܗܘܢ. 15 ܘܐܬܒܛܠ ܠܟ ܕܬܩܝܡ ܢܦܫܟ
ܓܡܝܪܐܝܬ ܩܕܡ ܐܠܗܐ: ܦܥܠܐ ܕܠܐ ܒܗܬܬܐ ܕܡܟܪܙ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ. 16 ܡܢ ܡܠܐ ܣܪܝܩܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܝܢ ܝܘܬܪܢܐ ܥܪܘܩ
ܐܦܠܐ. ܢܘܣܦܘܢ ܓܝܪ ܢܦܩܘܢ ܥܠ ܥܘܠܐ ܘܥܡܗܘܢ ܗܢܘܢ
ܕܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. 17 ܘܡܠܬܗܘܢ ܐܝܟ ܐܟܠܬܐ. ܢܘܡܐ
ܬܬܠ ܒܣܓܝܐܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܗܘܡܢܐܘܣ.
ܘܐܚܪܢܐ ܦܝܠܝܛܘܣ. 18 ܗܠܝܢ ܕܛܥܘ ܡܢ ܫܪܪܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ.
ܕܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܘܡܗܦܟܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ
ܡܢܗܘܢ. 19 ܫܬܐܣܬܐ ܕܝܢ ܫܪܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܩܝܡܐ ܗܝ.
ܘܐܝܬ ܠܗ ܚܬܡܐ ܗܢܐ. ܘܝܕܥ ܡܪܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܝܠܗ ܐܢܘܢ.
ܘܢܦܪܘܩ ܡܢ ܥܘܠܐ ܟܠ ܕܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. 20 ܒܒܝܬܐ
ܕܝܢ ܪܒܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܒܠܚܘܕ ܐܘ ܕܣܐܡܐ ܐܝܬ
ܒܗ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܩܝܣܐ ܐܦ ܕܚܨܦܐ. ܡܢܗܘܢ ܠܐܝܩܪܐ ܘܡܢܗܘܢ
ܠܨܥܪܐ. 21 ܐܢ ܐܢܫ ܗܟܝܠ ܢܕܟܐ ܢܦܫܗ ܡܢ ܗܠܝܢ.
ܢܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܟܝܐ ܠܐܝܩܪܐ ܕܚܫܚ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܡܪܗ. ܘܡܛܝܒ
ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ. 22 ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܪܓܝܓܬܐ ܕܛܠܝܘܬܐ
ܥܪܘܩ ܘܪܗܛ ܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ: ܘܚܘܒܐ
ܘܫܠܡܐ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܠܡܪܢ ܒܠܒܐ ܕܟܝܐ. 23 ܒܥܝܬܐ
ܕܝܢ ܣܟܠܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܪܕܘܬܐ ܐܢܝܢ: ܐܫܬܐܠ ܡܢܗܝܢ. ܝܕܥ
ܐܢܬ ܓܝܪ ܕܡܘܠܕܢ ܚܪܝܢܐ. 24 ܥܒܕܗ ܕܝܢ ܕܡܪܢ ܠܐ
ܘܠܐ ܠܗ ܠܡܬܚܪܝܘ. ܐܠܐ ܕܢܗܘܐ ܡܟܝܟ ܠܘܬ ܟܠܢܫ.
ܘܡܠܦ ܘܡܓܪ ܪܘܚܗ. 25 ܕܢܗܘܐ ܪܕܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܪܝܢ
ܒܡܟܝܟܘܬܐ. ܕܠܡܐ ܢܬܠ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ
ܬܝܒܘܬܐ. ܘܢܕܥܘܢ ܫܪܪܐ. 26 ܘܢܬܦܟܘܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܢܬܦܨܘܢ
ܡܢ ܦܚܗ ܕܣܛܢܐ ܕܒܗ ܐܬܬܨܝܕܘ ܠܨܒܝܢܗ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܓ

1 ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܝܬ ܝܕܥ: ܕܒܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ. ܢܐܬܘܢ ܙܒܢܐ
ܩܫܝܐ. 2 ܘܢܗܘܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܪܚܡܝ ܢܦܫܗܘܢ ܘܪܚܡܝ
ܟܣܦܐ. ܡܫܒܗܪܢܐ. ܪܡܢܐ. ܡܓܕܦܢܐ. ܘܠܐܒܗܝܗܘܢ ܠܐ
ܡܬܛܦܝܣܝܢ. ܟܦܘܪܝ ܛܝܒܘܬܐ. ܪܫܝܥܐ. 3 ܐܟܠܝ ܩܪܨܐ.
ܡܫܬܥܒܕܝ ܠܪܓܬܐ. ܐܟܙܪܝܐ. ܣܢܝܝ ܛܒܬܐ.
4 ܡܫܠܡܢܐ. ܡܬܚܪܘܓܐ. ܚܬܝܪܐ. ܪܚܡܝ ܪܓܝܓܬܐ ܝܬܝܪ
ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. 5 ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܐܣܟܡܐ ܕܕܚܠܬ
ܐܠܗܐ: ܘܡܢ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ ܪܚܝܩܝܢ. ܘܗܠܝܢ ܐܝܟ
ܕܗܠܝܢ ܐܢܬ ܥܪܘܩ. 6 ܡܢܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ
ܕܡܫܬܪܓܝܢ ܒܝܬ ܒܬܐ: ܘܫܒܝܢ ܢܫܐ ܕܛܥܝܢ ܚܛܗܐ:
ܘܡܬܕܒܪܢ ܠܪܓܝܓܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ. 7 ܕܒܟܠܙܒܢ ܝܠܦܢ:
ܘܡܬܘܡ ܠܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܠܡܐܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚܢ. 8 ܐܝܟܢܐ
ܕܝܢ ܕܝܢܝܣ ܘܝܡܒܪܝܣ ܩܡܘ ܠܘܩܒܠ ܡܘܫܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ
ܗܠܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠ ܫܪܪܐ. ܐܢܫܐ. ܕܡܚܒܠ ܪܥܝܢܗܘܢ
ܘܣܠܝܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. 9 ܐܠܐ ܠܐ ܢܐܬܘܢ ܠܩܕܡܘܗܝ.
ܫܛܝܘܬܗܘܢ ܓܝܪ ܡܬܝܕܥܐ ܠܟܠܢܫ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܕܗܠܝܢ ܐܬܝܕܥܬ ✤ 10 ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܬܠܘܬ ܒܬܪ ܝܘܠܦܢܝ ܘܒܬܪ
ܕܘܒܪܝ: ܘܒܬܪ ܨܒܝܢܝ ܘܒܬܪ ܗܝܡܢܘܬܝ: ܘܒܬܪ
ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܝ ܘܒܬܪ ܚܘܒܝ. ܘܒܬܪ ܡܣܝܒܪܢܘܬܝ.
11 ܘܒܬܪ ܪܕܘܦܝܝ ܘܒܬܪ ܚܫܝ. ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ
ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܘܒܐܝܩܘܢ ܘܒܠܘܣܛܪܐ. ܐܝܕܐ ܪܕܘܦܝܐ ܣܝܒܪܬ:
ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܦܪܩܢܝ ܡܪܝ. 12 ܘܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ
ܕܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. ܢܚܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܬܪܕܦܝܢ.
13 ܒܢܝܢܫܐ ܕܝܢ ܒܝܫܐ ܘܡܛܥܝܢܐ: ܢܘܣܦܘܢ ܥܠ
ܒܝܫܘܬܗܘܢ. ܟܕ ܛܥܝܢ ܘܡܛܥܝܢ. 14 ܐܢܬ ܕܝܢ ܩܘܡ
ܒܗܠܝܢ ܕܝܠܦܬ ܘܐܫܬܪܪܬ. ܝܕܥ ܐܢܬ ܓܝܪ ܡܢ ܡܢܘ
ܝܠܦܬ. 15 ܘܕܡܢ ܛܠܝܘܬܟ ܣܦܪܐ ܩܕܝܫܐ ܝܠܦܬ ܐܢܬ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܕܬܪܬܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
ܘܒܡܘܠܟܢܐ ܕܚܝܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 2 ܠܛܝܡܬܐܘܣ
ܒܪܐ ܚܒܝܒܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܘܫܠܡܐ: ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ:
ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 3 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܠܗ
ܡܫܡܫ ܐܢܐ ܡܢ ܐܒܗܬܝ ܒܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ: ܕܐܡܝܢܐܝܬ
ܡܬܕܟܪ ܐܢܐ ܠܟ ܒܨܠܘܬܝ ܕܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ. 4 ܘܪܓܐ ܐܢܐ
ܠܡܚܙܝܟ. ܘܡܬܕܟܪ ܐܢܐ ܕܡܥܝܟ ܕܐܬܡܠܐ ܚܕܘܬܐ. 5 ܒܥܘܗܕܢܐ
ܕܗܘܬ ܒܟ ܒܗܝܡܢܘܬܟ ܫܪܝܪܬܐ ܗܝ ܕܫܪܬ ܠܘܩܕܡ ܒܐܡܗ
ܕܐܡܟ ܠܘܐܝܣ: ܘܒܐܡܟ ܐܘܢܝܩܐ. ܡܦܝܣ ܐܢܐ ܕܐܦ ܒܟ.
6 ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܕܬܥܝܪ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܗܝ ܕܩܒܠܬ ܒܣܝܡ ܐܝܕܝ. 7 ܠܐ ܓܝܪ ܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ
ܪܘܚܐ ܕܕܚܠܬܐ. ܐܠܐ ܕܚܝܠܐ ܘܕܚܘܒܐ ܘܕܡܪܕܘܬܐ. 8 ܠܐ ܗܟܝܠ
ܬܒܗܬ ܒܣܗܕܘܬܗ ܕܡܪܢ. ܐܦܠܐ ܒܝ ܒܐܣܝܪܗ. ܐܠܐ ܣܒܘܠ
ܒܝܫܬܐ ܥܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. 9 ܗܘ ܕܐܚܝܢ
ܘܩܪܢ ܒܩܪܝܢܐ ܩܕܝܫܐ. ܠܐ ܐܝܟ ܥܒܕܝܢ ܐܠܐ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ.
ܘܛܝܒܘܬܗ ܗܝ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܡܢ
ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܕܥܠܡܐ. 10 ܘܐܬܓܠܝܬ ܗܫܐ ܒܓܠܝܢܗ
ܕܡܚܝܢܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܒܛܠ ܠܡܘܬܐ ܘܚܘܝ ܚܝܐ
ܘܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. 11 ܗܘ ܕܐܬܬܣܝܡܬ ܒܗ
ܐܢܐ ܟܪܘܙܐ ܘܫܠܝܚܐ ܘܡܠܦܢܐ ܕܥܡܡܐ. 12 ܡܛܠ ܗܕܐ
ܡܣܝܒܪ ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܒܗܬ ܐܢܐ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܡܢ
ܗܝܡܢܬ. ܘܡܦܝܣ ܐܢܐ ܕܡܫܟܚ ܕܢܛܪܝܘܗܝ ܠܓܘܥܠܝ
ܠܗܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. 13 ܢܗܘܘܢ ܠܟ ܕܡܘܬܐ ܡܠܐ
ܚܠܝܡܬܐ ܕܫܡܥܬ ܡܢܝ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܚܘܒܐ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܀ 14 ܠܓܘܥܠܐ ܛܒܐ ܛܪ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܝ

ܕܥܡܪܐ ܒܢ. 15 ܝܕܥ ܐܢܬ ܗܕܐ: ܕܐܗܦܟܘ ܡܢܝ ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ
ܕܒܐܣܝܐ: ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢܗܘܢ. ܦܘܓܠܘܣ ܘܗܪܡܘܓܢܝܣ.
16 ܢܬܠ ܡܪܝܐ ܪܚܡܐ ܠܒܝܬܗ ܕܐܢܣܝܦܘܪܘܣ. ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ
ܐܢܝܚܢܝ. ܘܒܫܫܠܬܐ ܕܐܣܘܪܝ ܠܐ ܒܗܬ. 17 ܐܠܐ ܐܦ ܟܕ ܐܬܐ
ܠܪܗܘܡܝ: ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܒܥܢܝ: ܘܐܫܟܚܢܝ. 18 ܢܬܠ
ܠܗ ܡܪܝܐ ܕܢܫܟܚ ܪܚܡܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܟܡܐ
ܕܫܡܫܢܝ ܒܐܦܣܘܣ: ܝܬܝܪܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܒܪܝ ܐܬܚܝܠ ܒܛܝܒܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. 2 ܘܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܬ ܡܢܝ ܒܝܕ ܣܗܕܐ ܣܓܝܐܐ
ܗܠܝܢ ܐܓܥܠ ܠܐܢܫܐ ܡܗܝܡܢܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ
ܕܐܦ ܠܐܚܪܢܐ ܢܠܦܘܢ. 3 ܘܣܝܒܪ ܒܝܫܬܐ
ܐܝܟ ܦܠܚܐ ܛܒܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 4 ܠܐ ܐܢܫ ܦܠܚ
ܘܡܬܥܪܩܠ ܒܣܘܥܪܢܐ ܕܥܠܡܐ: ܕܢܫܦܪ ܠܗܘ ܡܢ ܕܓܒܝܗ.
5 ܘܐܢ ܡܬܟܬܫ ܐܢܫ: ܠܐ ܡܬܟܠܠ ܐܠܐ ܐܢ ܢܡܘܣܐܝܬ
ܢܬܟܬܫ. 6 ܠܐܟܪܐ ܕܠܐܐ ܘܠܐ ܒܗ ܕܢܣܒ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ
ܩܕܡܝܬ. 7 ܐܣܬܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ. ܢܬܠ ܠܟ ܓܝܪ
ܡܪܢ ܣܘܟܠܐ ܒܟܠ ܡܕܡ. 8 ܐܬܕܟܪ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܩܡ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܕܘܝܕ.
ܐܝܟ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܠܝ. 9 ܕܒܗ ܡܫܬܢܩ ܐܢܐ ܒܝܫܬܐ ܥܕܡܐ
ܠܐܣܘܪܐ ܐܝܟ ܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܐܬܐܣܪܬ.
10 ܡܛܠ ܗܕܐ ܟܠܡܕܡ ܡܣܝܒܪ ܐܢܐ ܡܛܠ ܓܒܝܐ. ܕܐܦ
ܗܢܘܢ ܢܫܟܚܘܢ ܚܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܫܘܒܚܐ
ܕܠܥܠܡ. 11 ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܡܝܬܢ ܥܡܗ
ܐܦ ܥܡܗ ܢܚܐ. 12 ܘܐܢ ܢܣܝܒܪ ܐܦ ܢܡܠܟ ܥܡܗ.
ܘܐܢ ܢܟܦܘܪ ܒܗ ܐܦ ܗܘ ܢܟܦܘܪ ܒܢ. 13 ܘܐܢ ܠܐ ܢܗܝܡܢ
ܒܗ: ܗܘ ܒܗܝܡܢܘܬܗ ܡܩܘܐ. ܕܢܟܦܘܪ ܓܝܪ ܒܢܦܫܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܘ ❖

ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܬܚܝܬ ܢܝܪܐ ܕܥܒܕܘܬܐ: ܠܡܪ̈ܝܗܘܢ
ܒܟܠ ܐܝܩܪ ܢܐܚܕܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܫܡܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܠܦܢܘܬܗ
ܡܬܓܕܦ. ²ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܪ̈ܘܬܐ ܡܗܝܡ̈ܢܐ:
ܠܐ ܢܒܣܘܢ ܒܗܘܢ ܡܛܠ ܕܐܚܝܗܘܢ ܐܢܘܢ: ܐܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ
ܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ: ܡܛܠ ܕܡܗܝܡ̈ܢܐ ܐܢܘܢ ܘܚܒܝ̈ܒܐ: ܗ̇ܢܘܢ
ܕܡܬܢܝܚܝܢ ܒܬܫܡܫܬܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܘܒܥܐ
ܡܢܗܘܢ. ³ܐܢ ܕܝܢ ܐܝܬ ܐܢܫ ܕܡܠܦ ܝܘܠܦܢܐ ܐܚܪܢܐ ܘܠܐ
ܡܬܩܪܒ ܠܡ̈ܠܐ ܚܠܝܡ̈ܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܘܠܝܘܠܦܢܐ ܕܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. ⁴ܗܢܐ ܕܡܬܪܘܡ ܟܕ ܡܕܡ
ܠܐ ܝܕܥ. ܐܠܐ ܟܪܝܗ ܒܒܥܬܐ ܘܡܚܪܝܬܐ ܕܡ̈ܠܐ. ܕܡܢܗܝܢ ܗܘܐ
ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ ܘܓܘܕܦܐ ܘܚܘܫܒܐ ܕܒ̈ܝܫܬܐ.
5 ܘܡܟܬܫܢܘܬܐ ܕܒ̈ܢܝܢܫܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܠ ܪܥܝܢܗܘܢ. ܘܓܠܝܙܝܢ
ܡܢ ܫܪܪܐ. ܘܣܒܪܝܢ ܕܬܐܓܘܪܬܐ ܗܝ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ.
6 ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܬܦܪܫ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܬܐܓܘܪܬܐ ܪܒܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗ̇
ܗܝ. ܕܐܝܬܝܗ̇ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܒܣܦܩܘܬܐ ܕܝܠܗ. ⁷ܡܕܡ
ܓܝܪ ܠܐ ܐܥܠܢ ܠܥܠܡܐ. ܘܝܕܝܥܐ ܕܐܦܠܐ ܕܢܦܩ ܡܢܗ
ܡܫܟܚܝܢܢ. ⁸ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܦܩܐ ܠܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܬܟܣܝܬܐ.
9 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܨܒܝܢ ܠܡܥܬܪ. ܢܦܠܝܢ ܒܢܣܝܘܢܐ ܘܒܦܚܐ.
ܘܒܪ̈ܓܝܓܬܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܕܣܟ̈ܠܢ ܘܡܗܪ̈ܢ ܘܡܛܒܥܢ
ܠܒ̈ܢܝܢܫܐ ܒܚܒܠܐ ܘܒܐܒܕܢܐ. ¹⁰ܥܩܪܐ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܒܝ̈ܫܬܐ
ܪܚܡܬ ܟܣܦܐ. ܘܐܝܬ ܐܢܫ ܕܐܬܪܓܪܓܘ ܠܗ̇: ܘܡܢ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܛܥܘ. ܘܢܟܣܘ ܢܦܫܗܘܢ ܒܟܐܒ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ.
11 ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܕܐܠܗܐ. ܡܢ ܗܠܝܢ ܥܪܘܩ. ܘܗܪܛ
ܒܬܪ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ. ܘܒܬܪ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܬܪ
ܚܘܒܐ. ܘܒܬܪ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. ܘܒܬܪ ܡܟܝܟܘܬܐ.
12 ܐܬܟܬܫ ܟܬܫܐ ܛܒܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܐܕܪܟ ܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ

ܕܠܗܘܢ ܐܬܩܪܝܬ: ܘܐܘܕܝܬ ܬܘܕܝܬܐ ܛܒܬܐ ܩܕܡ ܣܗܕ̈ܐ
ܣܓܝ̈ܐܐ܀ ¹³ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܚܝܐ
ܟܠ: ܘܩܕܡ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܗܘ ܕܐܣܗܕ ܩܕܡ ܦܢܛܝܘܣ
ܦܝܠܛܘܣ ܣܗܕܘܬܐ ܛܒܬܐ܀ ¹⁴ܕܬܛܪܝܗ̇ ܠܦܘܩܕܢܐ ܕܠܐ
ܛܘܠܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ: ܥܕܡܐ ܠܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ¹⁵ܗܘ ܕܡܚܘܐ ܒܙܒ̈ܢܘܗܝ ܝܕܘܥܝܗ ܐܠܗܐ
ܡܒܪܟܐ ܘܫܠܝܛܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ: ܡܠܟܐ ܕܡ̈ܠܟܐ ܘܡܪܐ
ܕܡܪ̈ܘܬܐ. ¹⁶ܗܘ ܕܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܠܐ ܡܝܘܬ. ܘܥܡܪ
ܒܢܘܗܪܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܬܩܪܒ ܠܗ. ܘܐܢܫ ܡܢ
ܒ̈ܢܝܢܫܐ ܠܐ ܚܙܝܗܝ. ܐܦܠܐ ܡܨܐ ܠܡܚܙܝܗ. ܗܘ ܕܠܗ
ܐܝܩܪܐ ܘܡܘܠܟܢܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ܀ ¹⁷ܠܥܬܝܪ̈ܐ
ܕܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܦܩܘܕ. ܕܠܐ ܢܬܪܝܡܘܢ ܒܪܥܝܢܗܘܢ. ܘܠܐ
ܢܬܬܟܠܘܢ ܥܠ ܥܘܬܪܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܥܠ
ܐܠܗܐ ܚܝܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܟܠ ܒܥܘܬܪܐ ܠܢܘܝܚܢ.
18 ܘܢܥܒܕܘܢ ܥܒ̈ܕܐ ܛܒ̈ܐ. ܘܢܥܬܪܘܢ ܒܥܒ̈ܕܐ ܫܦܝܪ̈ܐ.
ܘܢܗܘܘܢ ܕܡܫܬܘܢ ܠܡܬܠ ܘܠܡܫܬܘܬܦܘ ¹⁹ܘܢܣܝܡܘܢ
ܠܢܦܫܗܘܢ ܫܬܐܣܬܐ ܛܒܬܐ ܠܥܠܡ ܕܥܬܝܕ: ܕܢܕܪܟܘܢ
ܚܝ̈ܐ ܫܪܝܪ̈ܐ. ²⁰ܐܘ ܛܝܡܬܐ܀ ܐܪܘܒܐ ܒܩܕܡ ܕܐܫܬܠܡ ܠܟ.
ܘܥܪܘܩ ܡܢ ܩܠ̈ܐ ܣܪܝܩ̈ܐ: ܘܡܢ ܗܦܟܬܐ ܕܝܕܥܬܐ
ܕܓܠܬܐ. ²¹ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܫܬܘܕܝܢ ܒܗ̇: ܛܥܘ ܠܗܘܢ
ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟ ܐܡܝܢ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܩܕܡܝܬܐ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܠܕܝܩܝܐ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܬܚܦܛ ܒܩܪܝܢܐ. ܘܒܒܥܘܬܐ ܘܒܝܘܠܦܢܐ. 14 ܘܠܐ ܬܒܣܐ
ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܐܝܬ ܠܟ: ܗܝ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܟ ܒܢܒܝܘܬܐ
ܘܒܣܝܡܝܕܐ ܕܩܫܝܫܘܬܐ. 15 ܒܗܠܝܢ ܐܬܗܓܐ ܘܒܗܘܢ
ܗܘܝ. ܕܬܬܝܕܥ ܠܟܠܢܫ ܕܡܬܩܕܡ ܐܢܬ ܐܝܬ. 16 ܘܐܙܕܗܪ
ܒܢܦܫܟ ܘܒܝܘܠܦܢܟ. ܘܩܘܝ ܒܗܘܢ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܓܝܪ
ܥܒܕ ܐܢܬ: ܢܦܫܟ ܡܚܐ ܐܢܬ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܟ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܗ ✣

ܠܩܫܝܫܐ ܠܐ ܬܟܐܘܢ. ܐܠܐ ܐܦܝܣܝܗܝ ܐܝܟ ܕܠܐܒܐ.
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܝܟ ܕܠܐܚܐ. 2 ܘܠܩܫܝܫܬܐ ܐܝܟ ܐܡܗܬܐ.
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܝܟ ܕܠܐܚܘܬܐ ܒܟܠܗ ܕܟܝܘܬܐ. 3 ܠܐܪܡܠܬܐ
ܝܩܪ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܪܡܠܬܐ ܐܢܝܢ ܫܪܝܪܐ. 4 ܘܐܢ ܐܪܡܠܬܐ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܒܢܝܐ ܐܘ ܒܢܝ ܒܢܝܐ ܢܐܠܦܘܢ ܠܘܩܕܡ ܕܒܒܝܬܐ
ܕܝܠܗܘܢ ܢܙܕܕܩܘܢ. ܘܢܦܪܥܘܢ ܚܘܒܠܐ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܗܕܐ
ܓܝܪ ܡܩܒܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 5 ܐܝܕܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܪܡܠܬܐ
ܗܝ ܘܡܫܬܒܩܐ: ܗܕܐ ܣܒܪܗ ܥܠ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܐܡܝܢܐ
ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܒܥܘܬܐ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. 6 ܐܝܕܐ ܕܝܢ
ܕܒܦܘܚܙܐ ܐܫܬܪܝܬ: ܡܝܬܐ ܗܝ ܟܕ ܚܝܐ. 7 ܗܠܝܢ ܗܘܝܬ
ܡܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܕܠܐ ܪܫܝܢ ܢܗܘܘܢ. 8 ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܕܝܠܗ ܐܢܘܢ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܐܢܘܢ ܟܠܗܝܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܐ ܝܨܦ. ܗܢܐ ܟܦܪ ܠܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܝܫ
ܗܘ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. 9 ܬܬܓܒܐ ܗܟܝܠ ܐܪܡܠܬܐ
ܐܪܡܠܬܐ: ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܒܨܝܪܐ ܡܢ ܫܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܐܝܕܐ ܕܠܚܕ ܗܘܐ
ܓܒܪܐ ܗܘܬ. 10 ܘܐܝܬ ܠܗ ܣܗܕܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܢ
ܪܒܬ ܒܢܝܐ. ܐܢ ܩܒܠܬ ܐܟܣܢܝܐ. ܐܢ ܐܫܝܓܬ ܪܓܠܝܗܘܢ
ܕܩܕܝܫܐ. ܐܢ ܐܪܘܚܬ ܠܐܠܝܨܐ. ܐܢ ܗܠܟܬ ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ.
11 ܡܢ ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܫܬܐܠ. ܡܛܠ ܕܡܨܛܒܝܢ ܠܗܝܢ
ܓܝܪ ܥܠ ܡܫܝܚܐ: ܘܨܒܝܢ ܠܡܗܘܐ ܠܓܒܪܐ.

12 ܘܕܝܢܗܝܢ ܩܐܡ ܗܘ. ܕܗܝܡܢܘܬܗܝܢ ܩܕܡܝܬܐ
13 ܫܒܩܝܢ ܕܝܢ ܐܦ ܒܛܝܠܘܬܐ. ܟܕ ܡܬܟܪܟܢ ܒܝܬ ܒܬܐ.
ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܒܛܝܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܡܫܬܥܝܢ ܡܫܬܥܝܢ ܘܡܦܩܢ
ܡܠܝܐ. ܘܡܬܥܒܕܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ. 14 ܨܒܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ
ܕܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܢܬܢܣܒܢ ܘܢܐܠܕܢ ܒܢܝܐ ܘܢܕܒܪܢ ܒܬܝܗܝܢ
ܘܠܐ ܢܬܠܘܢ ܠܒܥܠܕܒܒܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ ܕܨܘܚܝܐ.
15 ܡܛܠ ܕܫܪܝܘ ܓܝܪ: ܡܢܗܝܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܠܡܣܛܐ ܒܬܪ
ܣܛܢܐ. 16 ܐܢ ܐܢܫ ܡܗܝܡܢܐ ܐܘ ܡܗܝܡܢܬܐ ܐܝܬ ܠܗ
ܐܪܡܠܬܐ: ܢܬܪܣܝܢ ܐܢܝܢ ܘܠܐ ܢܬܝܩܪܢ ܥܠ ܥܕܬܐ. ܕܠܐܝܠܝܢ
ܕܐܪܡܠܬܐ ܐܢܝܢ ܫܪܝܪܐ ܬܣܦܘܩ. 17 ܩܫܝܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ
ܫܦܝܪ: ܠܐܝܩܪܐ ܥܦܝܦܐ ܢܫܘܘܢ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐܝܢ
ܒܡܠܬܐ ܘܒܝܘܠܦܢܐ. 18 ܐܡܪ ܓܝܪ ܟܬܒܐ. ܕܠܐ ܬܚܣܘܡ
ܬܘܪܐ ܒܕܪܟܐ. ܘܫܘܐ ܗܘ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ. 19 ܥܠ ܩܫܝܫܐ
ܩܛܪܓܐ ܠܐ ܬܩܒܠ. ܐܠܐ ܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܘܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ.
20 ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܛܝܢ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܟܘܢ. ܕܐܦ ܫܪܟܐ ܐܢܫܐ
ܢܕܚܠܘܢ. 21 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܩܕܡ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܓܒܝܐ. ܕܗܠܝܢ ܬܛܪ. ܘܠܐ ܬܬܦܠܓ
ܒܪܥܝܢܟ ܠܟܠܢܫ. ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܡܕܡ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ. 22 ܐܝܕܐ
ܒܥܓܠ ܥܠ ܐܢܫ ܠܐ ܬܣܝܡ. ܘܠܐ ܬܫܬܘܬܦ ܒܚܛܗܐ
ܢܘܟܪܝܐ. ܢܦܫܟ ܛܪ ܒܕܟܝܘܬܐ. 23 ܘܡܟܝܠ ܡܝܐ ܠܐ ܬܫܬܐ.
ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܩܠܝܠ ܐܫܬܝ ܡܛܠ ܐܣܛܘܡܟܟ. ܘܡܛܠ
ܟܘܪܗܢܝܟ ܐܡܝܢܐ ✣ 24 ܐܝܬ ܒܢܝܢܫܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ ܝܕܝܥܝܢ
ܐܢܘܢ. ܘܡܩܕܡܝܢ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܐܝܬ ܕܒܬܪܗܘܢ
ܐܬܝܢ. 25 ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܐܚܪܢܐܝܬ ܐܢܘܢ ܠܡܛܫܝܘ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ✣

VERSIO SYRIACA, QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܩܕܡܝܬܐ ܀ ܒ ܀ ܐܗܠ

…ܕܝܢ ܚܘܐ. 14 ܘܐܕܡ ܠܐ ܛܥܐ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܛܥܬ ܘܥܒܪܬ
…ܦܘܩܕܢܐ. 15 ܚܝܐ ܕܝܢ ܡܢ ܝܠܕ̈ܝܗ̇ ܐܢ ܢܩܘܘܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܚܘܒܐ ܘܒܩܕܝܫܘܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܪܓܐ ܩܫܝܫܘܬܐ:
ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܪܓܐ. 2 ܘܠܐ ܕܝܢ ܕܢܗܘܐ ܩܫܝܫܐ. ܐܝܢܐ
ܕܡܘܡܐ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܒܗ. ܘܢܗܘܐ ܒܥܠܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ.
…ܥܝܪ ܪܥܝܢܗ. ܘܢܟܦ ܘܡܨܛܠܚ. ܘܪܚܡ ܐܟܣܢܝܐ
ܘܡܠܦ. 3 ܘܠܐ ܢܦܠ ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܪܗܝܒ ܐܝܕܗ
ܠܡܡܚܐ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܡܟܝܟ. ܘܠܐ ܢܕܝܢ. ܘܠܐ ܪܚܡ ܟܣܦܐ.
…ܢܕܒܪ ܒܝܬܗ ܫܦܝܪ. ܘܐܚܝܕ ܒܢܘ̈ܗܝ ܒܫܘܥܒܕܐ
ܕܟܠܗ ܕܟܝܘܬܐ. 5 ܐܢ ܓܝܪ ܒܝܬܐ ܕܢܦܫܗ ܠܐ ܝܕܥ ܕܢܕܒܪ
…ܡܢ: ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܢܕܒܪ. 6 ܘܠܐ
…ܘܐ ܚܠܝ ܠܬܠܡܝܕܘܬܗ: ܕܠܐ ܢܬܪܝܡ ܘܢܦܠ ܒܕܝܢܗ ܕܣܛܢܐ.
…ܐ ܕܝܢ ܣܗܕܘܬܐ ܫܦܝܪܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܒܪ̈ܝܐ. ܕܠܐ ܢܦܠ
ܒܚܣܕܐ ܘܒܦܚܐ ܕܣܛܢܐ. 8 ܘܐܦ ܡܫܡܫܢ̈ܐ ܗܟܢܐ.
…ܢܗܘܘܢ ܕܟܝܢ. ܘܠܐ ܢܦܠܓܘܢ ܐܢܫܝܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܪܕܝܢ
…ܠܚܡܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܐ ܢܪܚܡܘܢ ܝܘܬܪ̈ܢܐ ܛܢܦ̈ܐ. 9 ܐܠܐ ܢܐܚܕܘܢ
…ܐܪܙܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܒܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ. 10 ܘܗܠܝܢ ܗܟܝܠ ܢܬܒܩܘܢ
ܕܩܕܡܝܬ ܘܗܝܕܝܢ ܢܫܡܫܘܢ. ܟܕ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܀
…ܢܫ̈ܐ ܐܦ ܢܫ̈ܐ ܢܗܘ̈ܝܢ ܢܟܦ̈ܢ. ܘܢܗܘܐ ܠܐ ܐܟܠ̈ܩܪܨܝܢ.
ܘܗܘ̈ܝܢ ܡܗܝܡ̈ܢܢ ܒܟܠ ܡܕܡ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܐܦܟܝܢ
…ܪܐ. 12 ܡܫܡܫܢ̈ܐ ܢܗܘܘܢ: ܐܝܢܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ ܗܘܬ
…. ܘܕܒܪ ܒܢ̈ܝܗܘܢ ܘܒܝܬܗܘܢ ܫܦܝܪ. 13 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ
…ܫܡܫܘ ܫܦܝܪ: ܕܪܓܐ ܛܒܐ ܩܢܝܢ ܠܢܦܫܗܘܢ. ܘܣܓܝܐܐ
…ܦܪܗܣܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 14 ܗܠܝܢ
…ܐܢܐ ܠܟ: ܟܕ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܒܥܓܠ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟ.

ܐܗܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܩܕܡܝܬܐ ܀ ܓ ܀

15 ܘܐܢ ܕܝܢ ܡܘܚܪ ܐܢܐ: ܕܬܕܥ ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ ܠܡܬܗܦܟܘ
ܒܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܬܝܗ ܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܥܡܘܕܐ
ܘܫܬܐܣܬܐ ܕܫܪܪܐ. 16 ܘܫܪܝܪܐܝܬ ܪܒ ܗܘ ܐܪܙܐ ܗܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ.
ܕܐܬܓܠܝ ܒܒܣܪ. ܘܐܙܕܕܩ ܒܪܘܚ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܡܠܐܟ̈ܐ.
ܘܐܬܟܪܙ ܒܝܬ ܥܡ̈ܡܐ. ܘܐܬܗܝܡܢ ܒܥܠܡܐ. ܘܐܣܬܠܩ
ܒܫܘܒܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܡܦܪܫܐܝܬ ܐܡܪܐ. ܕܒܙܒܢ̈ܐ ܐܚܪ̈ܝܐ. ܢܦܪܩܘܢ
ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܢܐܙܠܘܢ ܒܬܪ ܪ̈ܘܚܐ ܛܥ̈ܝܬܐ
ܘܒܬܪ ܝܘܠܦܢܐ ܕܫܐ̈ܕܐ. 2 ܗܠܝܢ ܕܒܐܣܟܡܐ ܕܓܠܐ ܡܡܠܠܝܢ
ܘܡܫܠܝܢ ܟܕܒܘܬܐ. ܘܡܟܘܝܢ ܒܬܐܪܬܗܘܢ. 3 ܘܟܠܝܢ
ܠܡܙܘܓܘ. ܘܡܦܪܩܝܢ ܡܢ ܡܐܟ̈ܘܠܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ
ܒܪܐ ܐܢܝܢ ܠܫܘܡܠܝܐ ܘܠܬܘܕܝܬܐ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܘܝܕܥܝܢ ܫܪܪܐ. 4 ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܫܦܝܪ ܗܘ.
ܘܠܝܬ ܡܕܡ ܕܡܣܬܠܐ ܐܢ ܒܬܘܕܝܬܐ ܡܬܢܣܒ. 5 ܡܬܩܕܫ
ܗܘ ܓܝܪ ܒܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܨܠܘܬܐ. 6 ܗܠܝܢ ܐܢ ܬܗܘܐ
ܡܠܦ ܠܐܚ̈ܝܟ ܡܫܡܫܢܐ ܛܒܐ ܬܗܘܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܟܕ
ܡܬܪܒܐ ܐܢܬ ܒܡܠܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܝܘܠܦܢܐ ܛܒܐ ܕܢܩܝܦ
ܐܢܬ. 7 ܡܢ ܫܘܥܝܬܐ ܕܝܢ ܦܟܝܗܬܐ ܕܣܒ̈ܬܐ ܐܫܬܐܠ. ܘܕܪܘܫ
ܢܦܫܟ ܒܟܐܢܘܬܐ. 8 ܕܘܪܫܐ ܓܝܪ ܕܦܓܪܐ ܩܠܝܠ ܡܘܬܪ.
ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ ܒܟܠ ܡܕܡ ܡܘܬܪܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܘܠܟܢܐ
ܕܚܝ̈ܐ: ܕܗܫܐ ܗܘ ܘܕܥܬܝܕ ܀ 9 ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ
ܘܫܘܝܐ ܗܝ ܠܡܬܩܒܠܘ. 10 ܡܛܠ ܗܕܐ ܗܘ ܓܝܪ
ܠܐܝܢܢ ܘܡܬܚܣܕܝܢܢ: ܕܡܣܟܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ:
ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܚܝܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܟܠܗܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܡܗܝܡܢܐ.
11 ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܘܦܩܘܕ. 12 ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܒܣܐ ܥܠ ܛܠܝܘܬܟ.
ܐܠܐ ܗܘܝ ܕܡܘܬܐ ܠܡܗܝܡܢܐ: ܒܡܠܬܐ ܘܒܗܘܦܟܐ.
ܘܒܚܘܒܐ. ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܕܟܝܘܬܐ. 13 ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܫܘܥܝܬܐ ܘܠܫܪܒܝܬܐ ܕܡܢܝܢܐ ܠܝܬ ܠܗܝܢ.
ܠܗܠܝܢ ܕܚܪܝܢܐ ܗܘ ܡܝܬܝܢ ܝܬܝܪܬ ܘܠܐ ܒܢܝܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ. 5 ܫܘܠܡܗ ܕܝܢ ܕܦܘܩܕܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ. ܕܡܢ
ܠܒܐ ܕܟܝܐ ܘܡܢ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ. ܘܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ.
6 ܘܡܛܠ ܗܠܝܢ ܣܛܘ ܐܢܫܐ ܘܦܢܘ ܠܡܠܐ
ܣܪܝܩܬܐ. 7 ܘܒܥܝܢ ܠܡܗܘܐ ܡܠܦܢܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܠܐ
ܡܣܬܟܠܝܢ ܡܕܡ ܕܡܡܠܠܝܢ: ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܥܠܘܗܝ
ܡܬܚܝܪܝܢ. 8 ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܕܢܡܘܣܐ ܛܒ ܗܘ. ܐܢ ܐܢܫ
ܐܝܟ ܕܢܡܘܣܐ ܢܬܕܒܪ ܒܗ. 9 ܟܕ ܝܕܥ ܕܠܙܕܝܩܐ ܢܡܘܣܐ
ܠܐ ܣܝܡ. ܐܠܐ ܠܥܘܠܐ ܘܠܡܪܘܕܐ ܘܠܪܫܝܥܐ ܘܠܚܛܝܐ.
ܘܠܛܢܦܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܕܟܝܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܝܢ ܠܐܒܗܝܗܘܢ.
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܝܢ ܠܐܡܗܬܗܘܢ. ܘܠܩܛܘܠܐ. 10 ܘܠܙܢܝܐ.
ܘܠܫܟܒܝ ܥܡ ܕܟܪܐ. ܘܠܓܢܒܝ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܠܕܓܠܐ
ܘܠܝܡܝ ܥܠ ܫܘܩܪܐ. ܘܠܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܩܘܒܠܐ
ܠܝܘܠܦܢܐ ܚܠܝܡܐ. 11 ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ
ܡܒܪܟܐ: ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܬܗܝܡܢܬ. 12 ܘܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܗ
ܕܚܝܠܢܝ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܗܝܡܢܢܝ ܡܗܝܡܢܐ
ܘܣܡܢܝ ܠܬܫܡܫܬܗ. 13 ܠܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܡܓܕܦ
ܗܘܝܬ. ܘܪܕܘܦ ܘܡܨܥܪܢ. ܐܠܐ ܐܬܪܚܡܬ ܡܛܠ ܕܟܕ ܠܐ ܝܕܥ
ܗܘܝܬ ܥܒܕܬ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. 14 ܐܣܓܝܬ ܠܝ ܕܝܢ ܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܢ. ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܘܚܘܒܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 15 ܡܗܝܡܢܐ
ܗܝ ܡܠܬܐ ܘܫܘܝܐ ܗܝ ܠܡܩܒܠܘܬܗ. ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ ܠܡܚܝܘ ܠܚܛܝܐ: ܕܩܕܡܝܗܘܢ ܐܢܐ ܐܢܐ.
16 ܐܠܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܪܚܡܬ. ܕܒܝ ܩܕܡܐ ܢܚܘܐ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܟܠܗ ܢܓܪܐ ܪܘܚܗ: ܠܬܚܘܝܬܐ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܥܬܝܕܝܢ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 17 ܠܡܠܟܐ
ܕܝܢ ܕܥܠܡܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ: ܕܗܘܝܘ ܚܕ
ܐܠܗܐ: ܐܝܩܪܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ: ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀

18 ܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܡܓܥܠ ܐܢܐ ܠܟ ܒܪܝ ܛܝܡܬܐܘܣ: ܐܝܟ
ܢܒܝܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܗܘܝ ܥܠܝܟ. ܕܬܦܠܘܚ ܒܗܝܢ ܦܠܚܘܬܐ
ܗܕܐ ܫܦܝܪܬܐ: 19 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ. ܐܝܟ
ܓܝܪ ܕܠܗܕܐ ܕܫܕܘ ܡܢܗܘܢ: ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܣܬܪܩܘ.
20 ܐܝܟ ܗܘܡܢܝܐܘܣ ܘܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܗܠܝܢ ܕܐܫܠܡܬ
ܠܣܛܢܐ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟ ܕܩܕܡ ܟܠܡܕܡ. ܒܥܘܬܐ
ܢܗܘܐ ܡܩܪܒ ܠܐܠܗܐ. ܘܨܠܘܬܐ ܘܬܟܫܦܬܐ ܘܬܘܕܝܬܐ ܚܠܦ
ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. 2 ܚܠܦ ܡܠܟܐ ܘܫܠܝܛܢܐ: ܕܢܗܘܐ
ܫܠܝܐ ܘܫܠܝܐ ܢܥܡܪ: ܒܟܠܗ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܘܕܟܝܘܬܐ. 3 ܗܕܐ
ܓܝܪ ܫܦܝܪܐ ܘܡܩܒܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ: 4 ܗܘ ܕܨܒܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܢܚܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ.
5 ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܘܚܕ ܗܘ ܡܨܥܝܐ ܕܐܠܗܐ
ܘܕܒܢܝܢܫܐ: ܒܪܢܫܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 6 ܗܘ ܕܝܗܒ
ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܟܠ ܐܢܫ: ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܬܬ ܒܙܒܢܗ.
7 ܗܝ ܕܐܢܐ ܐܬܬܣܝܡܬ ܟܪܘܙܗ ܘܫܠܝܚܗ. ܩܘܫܬܐ ܐܡ[ܪ]
ܐܢܐ ܘܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. ܕܗܘܝܬ ܡܠܦܢܐ ܕܥܡܡܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܫܪܪܐ. 8 ܨܒܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ: ܕܢܗܘܘܢ ܡܨܠܝܢ ܓܒܪܐ ܒܟ[ܠ]
ܕܘܟ. ܟܕ ܡܪܝܡܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܕܟܝܐܝܬ ܕܠܐ ܪܘܓܙܐ ܘܕܠܐ
ܡܚܫܒܬܐ. 9 ܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫܐ ܒܐܣܟܡܐ ܢܟܦܐ ܕܠܒܘܫ[ܐ]
ܒܢܟܦܘܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ ܢܗܘܝܢ ܡܨܒܬܢ. ܠܐ ܒܓܕܘܠܐ
ܘܒܕܗܒܐ: ܐܘ ܒܡܪܓܢܝܬܐ ܐܘ ܒܠܒܘܫܐ ܡܝܩܪܐ. 10 ܐܠܐ
ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܝܐܐ ܠܢܫܐ ܕܡܫܬܘܕܝܢ ܕܚܠ[ܬ]
ܐܠܗܐ. 11 ܐܢܬܬܐ ܒܫܠܝܐ ܬܗܘܐ ܝܠܦܐ ܒܟܠ ܫܘܥܒܕ.
12 ܠܐܢܬܬܐ ܓܝܪ ܠܡܠܦܘ ܠܐ ܡܦܣ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܠܡܫܠܛܘ ܥܠ
ܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܒܫܠܝܐ. 13 ܐܕܡ ܓܝܪ ܐܬܓܒܠ ܠܘܩܕ[ܡ]

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 15 ܡܟܝܠ ܐܚܝ܀ ܐܬܩܝܡܘ ܘܐܚܘܕܘ
ܠܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܝܠܦܬܘܢ. ܐܢ ܒܡܠܬܐ ܘܐܢ ܒܐܓܪܬܐ ܕܝܠܢ.
16 ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܗܘ
ܕܐܚܒܢ ܘܝܗܒ ܠܢ ܒܘܝܐܐ ܕܠܥܠܡ: ܘܣܒܪܐ ܛܒܐ
ܒܛܝܒܘܬܗ܀ 17 ܢܒܝܐ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܘܢܩܝܡ ܒܟܠ ܡܠܐ
ܘܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܡܢ ܗܫܐ ܐܚܝ. ܨܠܘ ܥܠܝܢ. ܕܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܬܪܗܛ
ܘܬܫܬܒܚ ܒܟܠ ܕܘܟ ܐܝܟ ܕܠܘܬܟܘܢ. 2 ܘܕܢܬܦܨܐ
ܡܢ ܐܢܫܐ ܒܝܫܐ ܘܥܘܠܐ. ܠܘ ܓܝܪ ܕܟܠܢܫ ܗܝ
ܗܝܡܢܘܬܐ. 3 ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܝܐ: ܕܗܘ ܢܫܪܪܟܘܢ.
ܘܢܛܪܟܘܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. 4 ܬܟܝܠܝܢ ܕܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܒܡܪܢ:
ܕܗܠܝܢ ܕܡܦܩܕܝܢܢ ܠܟܘܢ: ܥܒܕܝܬܘܢ ܐܦ ܬܥܒܕܘܢ.
5 ܡܪܢ ܢܬܪܘܨ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܠܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ
ܘܠܡܣܝܒܪܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 6 ܡܦܩܕܝܢܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܬܬܪܚܩܘܢ ܡܢ
ܟܠ ܐܚܐ ܕܪܕܐ ܒܨܢܝܥܘܬܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ
ܕܩܒܠܘ ܡܢܢ. 7 ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ
ܠܡܬܕܡܝܘ ܒܢ. ܕܠܐ ܗܘܝܢ ܒܛܝܠܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ.
8 ܘܠܐ ܠܚܡܐ ܕܡܓܢ ܐܟܠܢ ܡܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܥܡܠܐ
ܘܒܠܐܘܬܐ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ ܦܠܚܝܢ ܗܘܝܢ: ܕܥܠ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܢܐܩܪ. 9 ܠܐ ܗܘܐ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ. ܐܠܐ
ܕܢܬܠ ܢܦܫܢ ܠܟܘܢ ܕܘܡܝܐ ܕܬܬܕܡܘܢ ܒܢ. 10 ܐܦ ܟܕ
ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܗܕܐ ܡܦܩܕܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ
ܡܢ ܕܠܐ ܨܒܐ ܕܢܦܠܘܚ. ܐܦܠܐ ܢܠܥܘܣ. 11 ܫܡܥܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ
ܠܟܘܢ ܐܢܫܐ ܕܪܕܝܢ ܒܨܢܝܥܘܬܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܠܚܝܢ
ܐܠܐ ܣܪܝܩܘܬܐ. 12 ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܠܗܠܝܢ ܡܦܩܕܝܢܢ.

ܘܡܒܝܐܝܢ ܠܗܘܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܕܒܫܠܝܐ
ܢܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܘܐܟܠܝܢ ܠܚܡܗܘܢ. 13 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ:
ܠܐ ܬܡܐܢ ܠܟܘܢ ܠܡܥܒܕ ܕܫܦܝܪ. 14 ܘܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܬܡܥ
ܠܡܠܝܢ ܗܠܝܢ ܕܒܐܓܪܬܐ. ܬܬܪܫܡܘܢ ܠܟܘܢ ܗܢܐ. ܘܠܐ
ܬܗܘܘܢ ܡܬܚܠܛܝܢ ܥܡܗ ܕܢܒܗܬ: 15 ܘܠܐ ܐܝܟ ܒܥܠܕܒܒܐ
ܬܐܚܕܘܢܗ. ܐܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܪܬܝܢ ܠܗ ܐܝܟ ܕܠܐܚܐ. 16 ܗܘ ܕܝܢ
ܡܪܗ ܕܫܠܡܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܒܟܠܡܕܡ.
17 ܡܪܢ ܥܡ ܟܠܟܘܢ. 18 ܫܠܡܐ ܒܟܬܝܒܬ ܐܝܕܝ ܐܢܐ
ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ. ܕܐܝܬܝܗ ܐܬܐ ܒܟܠܗܝܢ ܐܓܪܬܝ
ܗܟܢܐ ܟܬܒ ܐܢܐ. 19 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ:
ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܠܐܕܝܩܝܐ ܕܦܪܘܓܝܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܩܕܡܝܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܦܘܩܕܢܐ
ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. ܘܕܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܣܒܪܢ. 2 ܠܛܝܡܬܐܘܣ
ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܘܫܠܡܐ: ܡܢ
ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܡܪܢ. 3 ܐܝܟ ܕܒܥܝܬ
ܡܢܟ ܟܕ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܕܬܦܘܫ ܒܐܦܣܘܣ. ܘܬܦܩܘܕ
ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܕܠܐ ܢܠܦܘܢ ܝܘܠܦܢܐ ܡܫܚܠܦܐ. 4 ܘܠܐ ܢܬܪܡܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܠܗ

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܤ ܕܠܘܬ ܬܤܠܘܢܝܩܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܤ ܘܣܝܠܘܢܘܤ ܘܛܝܡܬܐܘܤ. ܠܥܕܬܐ
ܕܬܤܠܘܢܝܩܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
2 ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ
ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 3 ܠܡܘܕܝܘ ܚܝܒܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܒܟܠܙܒܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝܢ: ܐܝܟ ܡܐ ܕܘܐܠ. ܕܝܬܝܪܐܝܬ ܪܒܝܐ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ: ܘܡܣܓܐ ܚܘܒܐ ܕܟܠܟܘܢ. ܕܟܠܢܫ ܠܘܬ
ܚܒܪܗ. 4 ܐܝܟ ܕܐܦ ܚܢܢ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢ
ܒܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ: ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܥܠ ܡܤܝܒܪܢܘܬܟܘܢ:
ܕܒܟܠܗܘܢ ܪܕܘܦܝܟܘܢ ܘܐܘܠܨܢܝܟܘܢ ܕܡܤܝܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ.
5 ܠܚܘܝܐ ܕܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܫܘܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܗܝ
ܕܥܠ ܐܦܝܗ ܚܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. 6 ܐܢ ܟܐܢܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: ܕܢܦܪܘܥ
ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܘܠܨܢܝܟܘܢ. 7 ܘܠܟܘܢ ܕܡܬܐܠܨܝܢ ܢܝܚܐ ܥܡܢ.
ܒܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܥܡ
ܚܝܠܐ ܕܡܠܐܟܘܗܝ: 8 ܟܕ ܕܢܥܒܕ ܬܒܥܬܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ
ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ: ܘܡܢ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ
ܠܤܒܪܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 9 ܕܗܢܘܢ ܒܕܝܢܐ
ܢܬܦܪܥܘܢ ܐܒܕܢܐ ܕܠܥܠܡ. ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܢ. ܘܡܢ
ܫܘܒܚܐ ܕܚܝܠܗ. 10 ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܢܫܬܒܚ ܒܩܕܝܫܘܗܝ.
ܘܢܬܕܡܪ ܒܡܗܝܡܢܘܗܝ. ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܣܗܕܘܬܢ
ܕܠܘܬܟܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. 11 ܡܛܠܗܕܐ ܒܟܠܙܒܢ ܡܨܠܝܢܢ
ܥܠܝܟܘܢ: ܕܢܫܘܝܟܘܢ ܐܠܗܐ ܠܩܪܝܢܟܘܢ. ܘܢܫܠܡܟܘܢ
ܒܟܠܗ ܨܒܝܢܐ ܕܛܝܒܘܬܐ. ܘܒܥܒܕܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܒܚܝܠܐ.
12 ܕܢܫܬܒܚ ܒܟܘܢ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܐܝܟ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܢ ܘܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

ܐܠܗ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܬܤܠܘܢܝܩܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܀ ܒ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܒܥܝܢܢ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ: ܥܠ ܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ: ܘܥܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܝܠܢ ܕܠܘܬܗ: 2 ܕܠܐ ܥܓܠ
ܬܬܙܝܥܘܢ ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܕܘܕܘܢ ܠܐ ܡܢ ܡܠܬܐ ܘܠܐ ܡܢ
ܪܘܚܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܐܓܪܬܐ ܕܐܝܟ ܕܡܢ ܠܘܬܢ ܗܝ: ܕܗܐ ܩܪܒ
ܝܘܡܗ ܕܡܪܢ. 3 ܠܡܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ ܒܚܕܐ
ܡܢ ܐܤܟܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܠ ܠܐ ܐܬܝܐ ܠܘܩܕܡ ܡܪܕܘܬܐ ܘܢܬܓܠܐ
ܓܒܪܐ ܕܚܛܝܬܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ: 4 ܗܘ ܕܠܘܩܒܠܐ ܗܘ.
ܘܡܬܥܠܐ ܥܠ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܐܡܪ ܐܠܗܐ ܘܕܚܠܬܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܒܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܐܠܗܐ ܢܬܒ. ܘܢܚܘܐ ܥܠ
ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܕܐܠܗܐ ܗܘ. 5 ܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܠܘܬܟܘܢ
ܗܘܝܬ: ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. 6 ܘܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܡܐ ܕܐܚܝܕ ܕܢܬܓܠܐ ܗܘ ܒܙܒܢܗ. 7 ܐܪܙܐ ܓܝܪ ܕܥܘܠܐ ܫܪܝ
ܠܗ ܡܢ ܗܫܐ ܠܡܬܥܒܕܘ. ܠܚܘܕ ܐܢ ܗܘ ܡܐ ܕܗܫܐ ܐܚܝܕ:
ܢܫܬܩܠ ܡܢ ܡܨܥܬܐ: 8 ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܓܠܐ ܥܘܠܐ. ܗܘ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܢܫܝܨܝܘܗܝ ܒܪܘܚ ܦܘܡܗ. ܘܢܒܛܠܝܘܗܝ
ܒܓܠܝܢܐ ܕܡܐܬܝܬܗ. 9 ܡܐܬܝܬܗ ܓܝܪ ܕܗܘ ܡܥܒܕܢܐ
ܗܝ ܕܤܛܢܐ. ܒܟܠ ܚܝܠ. ܘܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ ܕܕܓܠܘܬܐ.
10 ܘܒܟܠܗ ܛܘܥܝܝ ܕܥܘܠܐ ܘܕܗܘܝܐ ܒܐܒܝܕܐ. ܥܠ ܕܠܐ
ܩܒܠܘ ܚܘܒܐ ܕܫܪܪܐ ܕܒܗ ܢܚܘܢ. 11 ܡܛܠܗܢܐ ܢܫܕܪ
ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܛܘܥܝܝ: ܕܢܗܝܡܢܘܢ
ܠܕܓܠܘܬܐ. 12 ܘܢܬܕܝܢܘܢ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ
ܒܫܪܪܐ: ܐܠܐ ܐܨܛܒܝܘ ܒܥܘܠܐ. 13 ܚܢܢ ܕܝܢ ܚܝܒܝܢ
ܠܡܘܕܝܘ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܚܠܦܝܟܘܢ ܐܚܝܢ ܚܒܝܒܘܗܝ
ܕܡܪܢ. ܕܓܒܟܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܪܝܫܐ ܠܚܝܐ. ܒܩܘܕܫܐ
ܕܪܘܚܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܪܪܐ. 14 ܠܗܠܝܢ ܗܘ ܓܝܪ ܩܪܟ
ܐܠܗܐ ܒܡܤܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܡ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ ܒܝܫܘܥ ܢܝܬܐ ܥܡܗ. 15 ܗܕܐ ܕܝܢ
ܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܢ. ܕܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܚܪܝܢ
ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܘܚܝܝܢ: ܠܐ ܢܕܪܘܟ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ.
16 ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܪܢ ܒܦܘܩܕܢܐ ܘܒܩܠܐ ܕܪܝܫ ܡܠܐܟܐ:
ܘܒܩܪܢܐ ܕܐܠܗܐ ܢܚܘܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܡܝܬܐ ܕܒܡܫܝܚܐ
ܢܩܘܡܘܢ ܠܘܩܕܡ. 17 ܘܗܝܕܝܢ ܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܚܪܝܢ
ܚܝܝܢ: ܢܬܚܛܦ ܥܡܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܒܥܢܢܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܡܪܢ
ܒܐܐܪ. ܘܗܟܢܐ ܒܟܠܙܒܢ ܥܡ ܡܪܢ ܢܗܘܐ. 18 ܗܕܐ ܗܟܝܠ
ܒܝܐܘ ܚܕ ܠܚܕ ܒܡܠܐ ܗܠܝܢ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܗ ✣

ܥܠ ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܘܥܕܢܐ. ܐܚܝ ܠܐ ܣܢܝܩܝܬܘܢ ܠܡܟܬܒ
ܠܟܘܢ. 2 ܐܝܬܝܟܘܢ ܓܝܪ ܡܦܪܫܐܝܬ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܝܘܡܗ
ܕܡܪܢ ܐܝܟ ܓܢܒܐ ܒܠܠܝܐ ܗܟܢܐ ܐܬܐ. 3 ܟܕ ܢܐܡܪܘܢ
ܕܫܝܢܐ ܗܘ ܘܫܠܝܐ. ܗܝܕܝܢ ܡܬܩܠܐ ܢܩܘܡ ܥܠܝܗܘܢ
ܐܒܕܢܐ. ܐܝܟ ܚܒܠܐ ܥܠ ܒܛܢܬܐ. ܘܠܐ ܢܥܪܩܘܢ. 4 ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܐܚܝ: ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܫܘܟܐ ܕܗܘ ܝܘܡܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ
ܢܕܪܟܟܘܢ. 5 ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܐܢܬܘܢ ܘܒܢܝ
ܐܝܡܡܐ. ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܢܝ ܠܠܝܐ ܘܠܐ ܒܢܝ ܚܫܘܟܐ. 6 ܠܐ
ܢܕܡܟ ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܫܪܟܐ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܫܗܪܝܢ ܘܡܬܒܘܢܝܢ.
7 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܕܡܟܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܕܡܟܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܘܝܢ
ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܪܘܝܢ. 8 ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܒܢܝ ܐܝܡܡܐ ܚܢܢ: ܢܗܘܐ
ܥܝܪܝܢ ܒܪܥܝܢܢ. ܘܢܠܒܫ ܫܪܝܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܘܕܚܘܒܐ.
ܘܢܣܝܡ ܣܘܦܪܐ ܕܣܒܪܐ ܕܚܝܐ. 9 ܡܛܠ ܕܠܐ ܣܡܢ ܐܠܗܐ
ܠܪܘܓܙܐ. ܐܠܐ ܠܩܢܝܢܐ ܕܚܝܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
10 ܗܘ ܕܡܝܬ ܚܠܦܝܢ. ܕܐܢ ܥܝܪܝܢ ܘܐܢ ܕܡܟܝܢ ܐܟܚܕܐ
ܥܡܗ ܢܚܐ. 11 ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܘ ܚܕ ܡܢ ܚܕ. ܘܒܢܘ ܚܕ

ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܥܒܕܝܬܘܢ ✣ 12 ܒܥܝܢ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ
ܐܚܝ. ܕܬܗܘܘܢ ܝܕܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐܝܢ ܒܟܘܢ: ܘܡܩܝܡܝܢ
ܥܠܝܟܘܢ ܘܡܠܦܝܢ ܠܟܘܢ: 13 ܕܬܗܘܘܢ ܚܫܒܝܢ ܠܗܘܢ
ܒܚܘܒܐ ܝܬܝܪܐ. ܘܡܛܠ ܥܒܕܗܘܢ ܐܫܬܝܢܘ ܥܡܗܘܢ ✣
14 ܒܥܝܢ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ: ܪܕܘ ܠܡܫܬܓܪܢܐ. ܘܒܝܐܘ
ܠܙܥܘܪܝ ܢܦܫܐ. ܘܣܒܘ ܐܝܕܐ ܕܡܚܝܠܐ. ܘܐܓܪܘ ܪܘܚܟܘܢ
ܠܘܬ ܟܠܢܫ. 15 ܘܐܙܕܗܪܘ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܒܝܫܬܐ
ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ ܢܦܪܘܥ. ܐܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܗܘܝܘ ܪܗܛܝܢ ܒܬܪ ܛܒܬܐ:
ܠܘܬ ܚܕ̈ܕܐ ܘܠܘܬ ܟܠܢܫ. 16 ܘܗܘܘ ܚܕܝܢ ܒܟܠܙܒܢ.
17 ܘܡܨܠܝܢ ܕܠܐ ܡܠܘܐ. 18 ܘܒܟܠ ܡܕܡ ܗܘܘ ܡܘܕܝܢ.
ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ.
19 ܪܘܚܐ ܠܐ ܬܕܥܟܘܢ. 20 ܢܒܝܘܬܐ ܠܐ ܬܣܠܘܢ. 21 ܟܠܡܕܡ
ܒܩܘ ܘܕܫܦܝܪ ܐܚܘܕܘ. 22 ܘܡܢ ܟܠ ܨܒܘ ܒܝܫܐ ܥܪܘܩܘ.
23 ܗܘ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܕܫܝܢܐ: ܢܩܕܫܟܘܢ ܓܡܝܪܐܝܬ ܠܟܠܟܘܢ.
ܘܒܟܠܗ ܪܘܚܟܘܢ ܘܢܦܫܟܘܢ ܘܦܓܪܟܘܢ: ܢܛܪ ܕܠܐ ܪܫܢ
ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 24 ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܡܢ
ܕܩܪܟܘܢ. ܕܗܘ ܢܥܒܕ. 25 ܐܚܝ ܨܠܘ ܥܠܝܢ. 26 ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܝ ܟܠܗܘܢ ܒܢܘܫܩܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. 27 ܡܘܡܐ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܕܬܬܩܪܐ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܐ
ܩܕܝܫܐ. 28 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܟܘܢ
ܐܡܝܢ ✣

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܩܕܡܝܬܐ ✣

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܚܕܘܬܢ ܘܟܠܝܠܐ ܕܫܘܒܗܪܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܩܕܡ ܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܒܡܐܬܝܬܗ. 20 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܫܘܒܗܪܢ
ܘܚܕܘܬܢ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ∴ ܓ ∴

1 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܢ ܨܒܝܢ ܠܡܦܫ ܒܐܬܢܘܣ
ܒܠܚܘܕܝܢ. 2 ܘܫܕܪܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܘܢ
ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܥܕܪܢܐ ܒܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ:
ܕܢܫܪܪܟܘܢ ܘܢܒܥܐ ܡܢܟܘܢ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ: 3 ܕܠܐ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ ܢܬܡܘܛ ܒܗܠܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܗܠܝܢ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܗܕܐ ܗܘ ܣܝܡܝܢܢ. 4 ܐܦ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ
ܗܘܝܢ ܓܝܪ: ܩܕܡܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ: ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܬܐܠܨܘ.
ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘܐ. 5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܐ: ܠܐ
ܡܣܝܒܪ ܗܘܝܬ ܫܕܪܬ ܕܐܕܥ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ: ܕܠܡܐ
ܢܢܣܝܟܘܢ ܡܢܣܝܢܐ: ܘܢܗܘܐ ܥܡܠܢ ܣܪܝܩܐ ∴ 6 ܗܫܐ ܕܝܢ
ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܢ ܛܝܡܬܐܘܣ ܡܢ ܠܘܬܟܘܢ: ܘܣܒܪܢ ܥܠ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ: ܘܥܠ ܚܘܒܟܘܢ: ܘܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܘܗܕܢܢ
ܛܒܐ ܒܟܠ ܙܒܢ: ܘܡܬܪܓܪܓܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܚܙܝܢ ܐܝܟ ܕܐܦ
ܚܢܢ ܠܟܘܢ: 7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܝܐܢ ܒܟܘܢ ܐܚܝܢ. ܥܠ
ܟܠܗܝܢ ܐܘܠܨܢܝܢ ܘܐܢܢܩܝܢ. ܡܛܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ.
8 ܘܗܫܐ ܗܘ ܚܝܝܢ: ܐܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܩܝܡܝܢ ܒܡܪܢ.
9 ܐܝܕܐ ܓܝܪ ܬܘܕܝܬܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܦܪܥ ܚܠܦܝܟܘܢ
ܠܐܠܗܐ: ܥܠ ܟܠܗ ܚܕܘܬܐ ܕܚܕܝܢ ܡܛܠܬܟܘܢ. 10 ܐܠܐ
ܘܩܕܡ ܐܠܗܐ ܡܬܟܫܦܝܢܢ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܕܢܚܙܐ
ܐܦܝܟܘܢ. ܘܢܫܡܠܐ ܡܕܡ ܕܚܣܝܪ ܒܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. 11 ܗܘ ܕܝܢ
ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܢܬܪܘܨ ܐܘܪܚܢ
ܠܘܬܟܘܢ. 12 ܘܢܣܓܐ ܘܢܬܪ ܚܘܒܟܘܢ. ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ
ܘܠܘܬ ܟܠܢܫ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܚܒܝܢܢ ܠܟܘܢ. 13 ܘܢܩܝܡ

ܠܒܘܬܟܘܢ ܕܠܐ ܪܫܥ ܒܩܕܝܫܘܬܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ
ܒܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ
ܩܕܝܫܘܗܝ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ∴ ܕ ∴

1 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܒܥܝܢ ܡܢܟܘܢ: ܘܡܬܟܫܦܝܢ ܠܟܘܢ
ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܕܐܝܟ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܢ ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ ܠܟܘܢ
ܕܬܗܠܟܘܢ ܘܬܫܦܪܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܕܬܬܝܬܪܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ. 2 ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܐܝܠܝܢ ܦܘܩܕܢܐ ܝܗܒܢ ܠܟܘܢ. ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. 3 ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܘܬܟܘܢ:
ܘܕܬܗܘܘܢ ܦܪܝܩܝܢ ܡܢ ܟܠ ܙܢܝܘܬܐ. 4 ܘܢܕܥ ܟܠ ܐܢܫ
ܐܝܟ ܢܩܢܐ ܠܡܐܢܐ ܕܝܠܗ ܒܩܕܝܫܘܬܐ ܘܒܐܝܩܪܐ. 5 ܘܠܐ
ܒܚܫܐ ܕܪܓܬܐ: ܐܝܟ ܥܡܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܗ
ܠܐܠܗܐ. 6 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܥܠܒܝܢ ܠܐܚܝܟܘܢ: ܘܡܛܠܡܝܢ
ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܒܗܢܐ ܨܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܢ ܬܒܘܥܐ ܗܘ
ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܢ ܩܕܡ ܐܡܪܢ ܐܦ
ܠܟܘܢ ܘܣܗܕܢ. 7 ܠܐ ܓܝܪ ܩܪܢ ܐܠܗܐ ܠܛܢܦܘܬܐ ܐܠܐ
ܠܩܕܝܫܘܬܐ. 8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܕܫܐܛ: ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪܢܫܐ
ܫܐܛ ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܒܟܘܢ ܪܘܚܗ ܩܕܝܫܬܐ
9 ܥܠ ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܕܐܚܐ: ܠܐ ܣܢܝܩܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ
ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܡܠܦܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ ܕܬܐܚܒܘܢ
ܚܕ ܠܚܕ. 10 ܐܦ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܕܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܐ
ܕܒܟܠܗ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܒܥܝܢ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ: ܕܬܬܝܬܪܘܢ
11 ܘܬܬܝܬܪܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܫܠܝܢ ܘܥܢܝܢ ܒܨܒܘܬܟܘܢ
ܘܬܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܢܟܘܢ. 12 ܕܬܗܘܘܢ
ܡܗܠܟܝܢ ܒܐܣܟܡܐ ܠܘܬ ܒܪܝܐ: ܘܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܬܣܢܩܘܢ
13 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ: ܕܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ
ܬܗܘܐ ܟܪܝܐ ܠܟܘܢ: ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܐܢܫܐ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ
14 ܐܢ ܓܝܪ ܡܗܝܡܢܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܝܬ ܘܩܡ: ܗܟܢܐ ܐܦ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܠܗܐ. 5 ܡܛܠ ܕܣܒܪܬܢ: ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܠܐ ܒܠܚܘܕ
ܠܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܒܡܫܪܐ
ܪܐ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ
ܡܛܠܬܟܘܢ. 6 ܘܐܢܬܘܢ ܒܝ ܐܬܕܡܝܬܘܢ ܘܒܡܪܢ. ܕܩܒܠܬܘܢ
ܬܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 7 ܘܗܘܝܬܘܢ
ܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܕܐܝܬ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ.
8 ܢܟܘܢ ܓܝܪ ܐܫܬܡܥܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ
ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ: ܐܠܐ ܒܟܠ ܐܬܪ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܐܠܗܐ
ܫܬܡܥܬ. ܐܢܚܢܢ ܕܠܐ ܢܣܢܩ ܕܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ.
9 ܢܘܢ ܓܝܪ ܡܫܬܥܝܢ ܐܝܟܢܐ ܡܥܠܢܐ ܗܘܐ ܠܢ ܠܘܬܟܘܢ.
ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܢ ܕܚܠܬ ܦܬܟܪ̈ܐ.
ܕܬܦܠܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ ܘܫܪܝܪܐ. 10 ܟܕ ܡܣܟܝܬܘܢ ܠܒܪܗ
ܡܢ ܫܡܝܐ: ܠܝܫܘܥ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ ܕܗܘ
ܦܪܩܢ ܠܢ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܐܬܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܒ ❖

ܘܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ̈. ܕܡܥܠܢ ܕܠܘܬܟܘܢ ܠܐ
ܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܗܘܐ. 2 ܐܠܐ ܠܘܩܕܡ ܚܫܝܢ ܘܐܨܛܥܪܢ:
ܐܝܟ ܕܝܕܥܬܘܢ ܒܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܐܡܪܚܢ ܒܐܠܗܢ ܕܢܡܠܠ
ܥܡܟܘܢ ܒܣܒܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܐܓܘܢܐ ܣܓܝܐܐ.
3 ܒܥܘܬܢ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܛܘܥܝܘܬܐ ܐܦܠܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ.
ܐܦ ܠܐ ܒܢܟܠܐ. 4 ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܩܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܐܬܗܝܡܢܢ ܣܒܪܬܗ.
ܗܟܢܐ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܢܫܦܪ: ܐܠܐ
ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܒܚܪ ܠܒܘܬܢ. 5 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܡܬܗܦܟܢ
ܒܡܡܠܠܐ ܡܫܬܐܠܐ ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܒܥܠܬܐ
ܕܥܘܠܐ. ܐܠܗܐ ܣܗܕ. 6 ܘܠܐ ܒܥܝܢ ܫܘܒܚܐ ܡܢ
ܢܝܢܫܐ. ܠܐ ܡܢܟܘܢ ܘܠܐ ܡܢ ܐܚܪ̈ܢܐ. ܟܕ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܢ

ܢܝܩܪ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܟ ܫܠܝܚܐ ܕܡܫܝܚܐ. 7 ܐܠܐ ܗܘܝܢ
ܒܝܢܬܟܘܢ ܡܟܝܟܐ: ܘܐܝܟ ܡܪܒܝܢܝܬܐ ܕܡܪܚܡܐ ܥܠ ܒܢܝܗ̇:
8 ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܡܪܚܡܝܢ ܘܡܫܬܘܚܕܝܢ ܠܡܬܠ ܠܟܘܢ.
ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܐܠܐ ܐܦ ܢܦܫܢ. ܡܛܠ
ܕܚܒܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ: 9 ܥܗܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܐܚܝ̈. ܕܠܐܝܢ
ܗܘܝܢ ܘܦܠܚܝܢ ܒܠܠܝܐ ܐܝܟ ܒܐܝܡܡܐ. ܕܠܐ
ܢܝܩܪ ܥܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. 10 ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܘܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ
ܐܬܪ ܠܟܘܢ ܡܗܝܡܢ̈ܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܟܝܐܝܬ ܘܟܐܢܐܝܬ. ܘܕܠܐ
ܪܫܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟܠ ܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢ̈ܐ. 11 ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܐܝܟ ܐܒܐ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܒܥܝܢ
ܗܘܝܢ ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. 12 ܘܡܣܗܕܝܢ ܠܟܘܢ
ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܫܘܐ ܠܐܠܗܐ: ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ
ܘܠܫܘܒܚܗ ❖ 13 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ: ܡܘܕܝܢ ܐܡܝܢܐܝܬ
ܠܐܠܗܐ. ܕܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ
ܡܠܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܩܒܠܬܘܢܗ̇. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܗ̇ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܝ ܡܬܚܦܛܐ ܒܟܘܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܐܢܬܘܢ. 14 ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܐܚܝ̈: ܐܬܕܡܝܬܘܢ ܠܥܕ̈ܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܒܝܗܘܕ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܗܟܢܐ
ܚܫܬܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܫܪܒܬܟܘܢ: ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܗܢܘܢ ܡܢ ܝܗܘ̈ܕܝܐ. 15 ܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܘܠܢܒܝ̈ܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܠܢ ܪܕܦܘ. ܘܠܐܠܗܐ ܠܐ ܫܦܪܝܢ.
ܘܣܩܘܒܠܝܢ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. 16 ܘܟܠܝܢ ܠܢ
ܕܠܡܡܠܠ ܥܡ ܥܡ̈ܡܐ ܕܢܚܘܢ. ܠܡܫܡܠܝܘ ܚܛܗܝ̈ܗܘܢ
ܒܟܠܙܒܢ. ܫܪܝ ܕܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܪܘܓܙܐ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ❖
17 ܚܢܢ ܕܝܢ ܐܚܝ̈. ܗܘܝܢ ܝܬܡ̈ܐ ܡܢܟܘܢ ܥܕܢܐ ܕܫܥܬܐ.
ܒܐܦ̈ܝܢ ܘܠܐ ܒܠܒܢ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܐܬܚܦܛܢ ܠܡܚܙܐ ܐܦ̈ܝܟܘܢ
ܒܣܘܓܐܐ ܕܪܚܡܬܐ ❖ 18 ܘܨܒܝܢ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ
ܚܕܐ ܙܒܢ ܘܬܪܬܝܢ ܘܟܠܝܢ ܣܛܢܐ. 19 ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܗܝ ܣܒܪܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܡܪܝܐ. 23 ܘܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ
ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܠܡܪܢ ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܫܐ. 24 ܘܕܥܘ ܕܡܢ
ܡܪܢ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܘܪܥܢܐ ܒܝܪܘܬܐ. ܠܡܪܝܐ ܓܝܪ
ܡܫܝܚܐ ܡܫܡܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. 25 ܡܥܘܠܐ ܕܝܢ ܢܬܦܪܥ ܐܝܟ ܕܥܘܠ:
ܘܠܝܬ ܡܣܒ ܒܐܦܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܡܪܘܬܐ ܥܒܕܘ ܫܘܝܘܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܠܥܒܕܝܟܘܢ.
ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܕܐܦ ܠܟܘܢ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܪܐ ܒܫܡܝܐ.
2 ܒܨܠܘܬܐ ܐܬܡܝܢܘ. ܘܫܗܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܗ ܘܡܘܕܝܢ.
3 ܘܡܨܠܝܢ ܐܦ ܥܠܝ: ܕܐܠܗܐ ܢܦܬܚ ܠܝ ܬܪܥܐ ܕܡܠܬܐ:
4 ܕܐܓܠܝܘܗܝ ܘܐܡܠܠܝܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܘܠܐ ܠܝ. 5 ܒܚܟܡܬܐ
ܗܠܟܘ ܠܘܬ ܒܪܝܐ. ܘܙܒܢܘ ܙܒܢܟܘܢ. 6 ܘܡܠܬܟܘܢ
ܒܟܠܙܒܢ ܒܛܝܒܘܬܐ: ܐܝܟ ܕܡܬܒܠܐ ܬܗܘܐ ܒܡܠܚܐ.
ܘܬܗܘܘܢ ܝܕܥܝܢ: ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܬܠ
ܦܬܓܡܐ. 7 ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ ܕܝܢ ܢܘܕܥܟܘܢ ܛܘܟܝܩܘܣ ܐܚܐ
ܚܒܝܒܐ: ܘܡܗܝܡܢܐ ܡܫܡܫܢܐ. ܘܟܢܫܝ ܒܡܪܢ. 8 ܕܫܕܪܬ
ܠܘܬܟܘܢ ܠܗܕܐ ܗܕܐ. ܕܢܕܥ ܡܐ ܕܠܘܬܟܘܢ. ܘܢܒܝܐ
ܠܒܘܬܟܘܢ. 9 ܥܡ ܐܢܣܝܡܘܣ ܐܚܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܒܝܒܐ:
ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܘܕܥܘܢܟܘܢ ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ.
10 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܘܡܪܩܘܣ
ܒܪ ܕܕܗ ܕܒܪܢܒܐ. ܗܘ ܕܐܬܦܩܕܬܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܢ ܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ ܬܩܒܠܘܢܝܗܝ. 11 ܘܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ
ܝܘܣܛܘܣ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢ ܓܙܘܪܬܐ. ܘܗܢܘܢ
ܒܠܚܘܕ ܥܕܪܘܢܝ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܗܘܘ ܠܝ
ܒܘܝܐܐ. 12 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܦܦܪܐ. ܗܘ ܕܡܢܟܘܢ ܥܒܕܐ
ܕܡܫܝܚܐ. ܟܕ ܒܟܠܙܒܢ ܟܬܫ ܚܠܦܝܟܘܢ ܒܨܠܘܬܐ.
ܕܬܩܘܡܘܢ ܫܠܡܝܢ ܘܡܫܡܠܝܢ ܒܟܠܗ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.

13 ܣܗܕ ܐܢܐ ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ: ܕܛܢܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܗ ܥܠ
ܚܠܦܝܟܘܢ: ܕܒܠܕܝܩܝܐ ܘܕܒܗܝܪܦܘܠܝܣ. 14 ܫܐܠ
ܒܫܠܡܟܘܢ ܠܘܩܐ ܐܣܝܐ ܚܒܝܒܐ ܘܕܝܡܐ. 15 ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܐ ܕܒܠܕܝܩܝܐ. ܘܕܢܘܡܦܐ ܘܕܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗ
16 ܘܡܐ ܕܐܬܩܪܝܬ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܘܬܟܘܢ: ܥܒܕܘ ܕܐܦ ܒܥ
ܕܠܕܝܩܝܐ ܬܬܩܪܐ. ܘܗܝ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܠܕܝܩܝܐ ܬܩܪܘ
ܐܢܘܢ. 17 ܘܐܡܪܘ ܠܐܪܟܝܦܘܣ ܕܐܙܕܗܪ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܝ
ܕܩܒܠܬ ܒܡܪܢ. ܕܬܗܘܐ ܡܫܡܠܐ ܠܗ. 18 ܫܠܡܐ ܗ
ܟܬܒܐ ܕܐܝܕܝ ܕܦܘܠܘܣ. ܗܘܘ ܥܗܕܝܢ ܠܐܣܘܪܝ.
ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܩܘܠܣܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܩܕܡܝܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܘܣܝܠܘܢܘܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ. ܠܥܕܬܐ
ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܐ: ܘܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ. 2 ܡܘܕܝܢ ܚܢܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܙܒܢ
ܥܠ ܟܠܟܘܢ. ܘܡܬܕܟܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܢ ܐܡܝܢܐܝܬ
3 ܘܡܥܗܕܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܥܒܕܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܥܡܠܐ
ܕܚܘܒܟܘܢ: ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܣܒܪܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. 4 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܚܒܝܒܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܐܚܝ ܓܒܝܘܬܟܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܫܠܚ ܦܓܪܗ ܐܦܪܣܝ ܠܪ̈ܫܢܘܬܐ ܘܠܫܘܠܛ̈ܢܐ. ܘܒܗܬ
ܐܢܘܢ ܓܠܝܐܝܬ ܒܩܢܘܡܗ ✣ 16 ܠܐ ܗܟܝܠ ܐܢܫ ܢܕܘܢܟܘܢ
ܒܡܐܟܘܠܬܐ ܘܒܡܫܬܝܬܐ: ܐܘ ܒܦܘܠܓܐ ܕܥܐܕܐ ܘܕܪܝܫ ܝܪܚܐ
ܘܕܫܒܬܐ: 17 ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܛܠܢܝܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ.
ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. 18 ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܨܒܐ ܠܡܟܝܟܘܬ
ܪܥܝܢܐ ܠܡܫܥܒܕܘܬܟܘܢ. ܕܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܫܘܥܒܕܐ ܕܡܠܐܟܐ:
ܟܕ ܡܬܚܙܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܠܐ ܚܙܐ. ܘܡܬܢܦܚ ܡܓܢܐܝܬ ܒܪܥܝܢܐ
ܕܒܣܪܗ. 19 ܘܠܐ ܐܚܝܕ ܪܫܐ: ܕܡܢܗ ܟܠܗ ܦܓܪܐ
ܡܬܛܟܣ ܘܡܬܩܝܡ ܒܗܕ̈ܡܐ ܘܒܫܪ̈ܝܢܐ: ܘܪܒܐ ܪܒܝܬܐ
ܕܐܠܗܐ. 20 ܐܢ ܓܝܪ ܡܝܬܬܘܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܡܢ
ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ ܕܥܠܡܐ. ܠܡܢܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܥܠܡܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. 21 ܠܐ ܬܬܩܪܒ ܘܠܐ ܬܛܥܡ
ܘܠܐ ܬܓܫ. 22 ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܗܠܝܢ ܚܒܠܐ ܕܡܬܚܫܠܐ. ܘܦܘܩ̈ܕܢܐ
ܐܢܘܢ ܘܝܘܠܦ̈ܢܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ. 23 ܘܡܬܚܙܝܢ ܕܐܝܬ ܒܗܝܢ ܡܠܬܐ
ܕܚܟܡܬܐ: ܒܨܒܝܢܘܬܐ ܘܒܡܟܝܟܘܬ ܠܐܠܗܐ. ܘܕܠܐ
ܚܝܣܝܢ ܥܠ ܦܓܪܐ. ܠܐ ܒܝܩܪܐ ܕܡܣܒܥ. ܐܠܐ ܒܡܕܡ
ܕܚܫܚܐ ܐܢܘܢ ܠܒܣܪܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܓ ✣

1 ܐܢ ܗܟܝܠ ܩܡܬܘܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ: ܕܠܥܠ ܒܥܘ.
ܐܝܟܐ ܕܡܫܝܚܐ ܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. 2 ܕܠܥܠ ܐܬܪܥܘ
ܘܠܐ ܕܒܐܪܥܐ. 3 ܡܝܬܬܘܢ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܘܚܝܝܟܘܢ ܟܣܝܢ
ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܒܐܠܗܐ. 4 ܘܐܡܬܝ ܕܡܫܝܚܐ ܡܬܓܠܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܚܝܝܢ: ܗܝܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܬܓܠܘܢ ܥܡܗ
ܒܫܘܒܚܐ. 5 ܐܡܝܬܘ ܗܟܝܠ ܗܕ̈ܡܝܟܘܢ ܕܒܐܪܥܐ. ܙܢܝܘܬܐ
ܘܛܢܦܘܬܐ ܘܚܫܐ ܘܪܓܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܥܠܘܒܘܬܐ ܕܗܝ ܗܝ
ܦܘܠܚܢ ܦܬܟܪ̈ܐ. 6 ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܬܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ
ܥܠ ܒܢܝ̈ܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ. 7 ܒܗܠܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ

ܗܠܟܬܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܟܕ ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܗܘܢ.
8 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. ܪܘܓܙܐ
ܚܡܬܐ. ܒܝܫܘܬܐ ܓܘܕܦܐ. ܡܡܠܠܐ ܨܢܝܦܐ. 9 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܡܕܓܠܝܢ ܚܕ ܒܚܕ. ܐܠܐ ܫܠܚܘܗܝ ܠܒܪܢܫܐ ܥܬܝܩܐ
ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܣܘܥܪ̈ܢܘܗܝ. 10 ܘܠܒܫܘ ܚܕܬܐ ܕܡܬܚܕܬ
ܒܝܕܥܬܐ ܒܕܡܘܬܐ ܕܒܪܘܝܗ. 11 ܟܪ ܕܠܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ.
ܘܠܐ ܓܙܘܪܬܐ ܘܥܘܪܠܘܬܐ. ܘܠܐ ܝܘܢܝܐ ܘܒܪܒܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܐ
ܘܒܪ ܚܐܪܐ: ܐܠܐ ܟܠ ܘܒܟܠܢܫ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. 12 ܠܒܫܘ
ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܐ ܘܚܒܝܒܐ: ܪ̈ܚܡܐ
ܘܪܘܚܦܐ ܘܒܣܝܡܘܬܐ. ܘܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ. ܘܢܝܚܘܬܐ
ܘܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ. 13 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܫܒܩܝܢ
ܚܕ ܠܚܕ: ܘܐܢ ܐܝܬ ܠܐܢܫ ܥܠ ܚܒܪܗ ܪܥܡܐ: ܐܝܟܢܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܫܒܩ ܠܟܘܢ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܒܘܩܘ.
14 ܘܥܡ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܚܘܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܣܪܐ ܕܓܡܝܪܘܬܐ.
15 ܘܫܠܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܢܕܒܪ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܠܗ ܐܬܩܪܝܬܘܢ
ܒܚܕ ܦܓܪ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܘܕܝܢ ܠܡܫܝܚܐ: 16 ܕܡܠܬܗ
ܬܥܡܪ ܒܟܘܢ ܥܬܝܪܐܝܬ ܒܟܠ ܚܟܡܐ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܠܦܝܢ
ܘܪܕܝܢ ܢܦܫܟܘܢ: ܒܡܙܡܘܪ̈ܐ ܘܒܬܫܒܘܚܬܐ ܘܒܙܡܝܪ̈ܬܐ
ܕܪܘܚܐ ܘܒܛܝܒܘܬܐ ܗܘܝܬܘܢ ܙܡܪܝܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܐܠܗܐ.
17 ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ:
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ
ܡܘܕܝܢ ܒܐܝܕܗ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ ✣ 18 ܢܫ̈ܐ ܐܫܬܥܒܕܝܢ
ܠܒܥܠܝܟܝܢ ܐܝܟ ܕܙܕܩ ܒܡܫܝܚܐ. 19 ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܒܘ
ܢܫܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܪܝܪܝܢ ܥܠܝܗܝܢ. 20 ܒܢܝ̈ܐ ܐܫܬܡܥܘ
ܠܐܒܗ̈ܝܟܘܢ ܒܟܠܡܕܡ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܢ.
21 ܐܒܗ̈ܐ ܠܐ ܬܪܓܙܘܢ ܒܢܝ̈ܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܬܟܡܪܘܢ. 22 ܥܒ̈ܕܐ
ܐܫܬܡܥܘ ܒܟܠܡܕܡ ܠܡܪ̈ܝܟܘܢ ܕܒܦܓܪܐ. ܠܐ ܒܚܙܬܐ ܥܝܢܐ
ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܕܫܦܪܝܢ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܠܒܐ ܬܪܝܨܐ ܘܒܕܚܠܬܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܩܘܠܣܝܐ ܀ ܐ ܀ ܐܨܚ

15 ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ: ܘܒܘܟܪܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܒܪܝܬܐ. 16 ܘܒܗ ܐܬܒܪܝ ܟܠܡܕܡ ܕܒܫܡܝܐ
ܘܒܐܪܥܐ. ܟܠ ܕܡܬܚܙܐ ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܐܢ ܟܘܪܣܘܬܐ ܘܐܢ
ܡܪܘܬܐ. ܘܐܢ ܐܪܟܘܣ. ܘܐܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܟܠܡܕܡ ܒܐܝܕܗ
ܘܒܗ ܐܬܒܪܝ. 17 ܘܗܘ ܕܝܢ ܩܕܡ ܟܠ. ܘܟܠܡܕܡ ܒܗ
ܩܐܡ. 18 ܘܗܘ ܪܫܐ ܕܦܓܪܐ ܕܥܕܬܐ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ
ܘܒܘܟܪܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝ ܒܟܠ. 19 ܕܒܗ
ܨܒܐ ܟܠܗ ܡܘܠܝܐ ܠܡܥܡܪ. 20 ܘܒܐܝܕܗ ܠܡܪܥܝܘ
ܥܡܗ ܟܠܡܕܡ. ܘܫܝܢ ܥܒܕ ܒܕܡܐ ܕܙܩܝܦܗ ܒܐܝܕܗ: ܐܢ
ܕܒܐܪܥܐ ܘܐܢ ܕܒܫܡܝܐ ܀ 21 ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܢܘܟܪܝܐ
ܗܘܝܬܘܢ. ܘܒܥܠܕܒܒܐ ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܥܒܕܝܟܘܢ
ܒܝܫܐ: 22 ܐܫܬܝܢܟܘܢ ܗܫܐ ܒܦܓܪܐ ܕܒܣܪܗ ܘܒܡܘܬܗ.
ܕܢܩܝܡܟܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܩܕܝܫܝܢ ܕܠܐ ܡܘܡ ܘܕܠܐ ܪܫܝܢ.
23 ܐܢ ܬܩܘܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܟܕ ܫܪܝܪܐ ܫܬܐܣܬܟܘܢ: ܘܠܐ
ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܡܢ ܣܒܪܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ: ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ
ܕܐܬܟܪܙ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܘܠܘܣ
ܗܘܝܬ ܡܫܡܫܢܗ. 24 ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܒܚܫܐ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ.
ܘܡܫܠܡ ܐܢܐ ܚܣܝܪܘܬܐ ܕܐܘܠܨܢܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܒܒܣܪܝ:
ܚܠܦ ܦܓܪܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܕܬܐ. 25 ܗܝ ܕܐܢܐ ܗܘܝܬ
ܡܫܡܫܢܗ. ܐܝܟ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܒܟܘܢ.
ܕܐܫܡܠܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ: 26 ܐܪܙܐ ܗܘ ܕܡܟܣܝ ܗܘܐ ܡܢ
ܥܠܡܐ ܘܡܢ ܕܪܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܓܠܝ ܠܩܕܝܫܘܗܝ:
27 ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܘܕܥ: ܡܢܘ ܥܘܬܪܐ ܕܫܘܒܚܗ
ܕܐܪܙܐ ܗܢܐ ܒܥܡܡܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ ܕܒܟܘܢ ܣܒܪܐ
ܕܫܘܒܚܢ. 28 ܗܘ ܕܚܢܢ ܡܟܪܙܝܢ ܘܡܠܦܝܢ: ܘܡܙܗܪܝܢ
ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܒܟܠ ܚܟܡܐ. ܕܢܩܝܡ ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܟܕ
ܓܡܝܪ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 29 ܒܗܕܐ ܗܘ ܠܐܝܐ ܐܦ ܟܠܗ
ܐܢܐ ܘܡܬܟܬܫ ܐܢܐ ܒܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܚܝܠܐ ܕܡܬܚܦܛ ܒܝ ܀

ܬܒ ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܩܘܠܣܝܐ ܀ ܒ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ: ܐܝܢܐ ܐܓܘܢܐ ܐܝܬ ܠܝ
ܚܠܦܝܟܘܢ. ܘܚܠܦ ܗܢܘܢ ܕܒܠܕܝܩܝܐ: ܘܚܠܦ ܫܪܟܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܦܪܨܘܦܝ ܠܐ ܚܙܘ ܒܒܣܪ. 2 ܕܢܬܒܝܐܘܢ ܠܒܘܬܗܘܢ
ܘܢܬܩܪܒܘܢ ܒܚܘܒܐ ܠܟܠܗ ܥܘܬܪܐ ܕܦܝܣܐ. ܘܠܫܘܘܕܥܐ
ܕܝܕܥܬܐ ܕܐܪܙܐ ܕܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܕܡܫܝܚܐ. 3 ܗܘ ܕܒܗ
ܟܣܝܢ ܟܠܗܘܢ ܣܝܡܬܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܝܕܥܬܐ. 4 ܗܕܐ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܐ ܠܟܘܢ ܒܦܝܣܐ ܕܡܠܐ.
5 ܐܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪ ܦܪܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܪܘܚ ܥܡܟܘܢ
ܐܢܐ: ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܚܙܐ ܐܢܐ ܡܬܩܢܢܘܬܟܘܢ ܘܫܪܪܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܡܫܝܚܐ ܀ 6 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܩܒܠܬܘܢ
ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ. ܒܗ ܗܠܟܘ: 7 ܟܕ ܡܫܪܪܝܢ
ܥܩܪܝܟܘܢ ܘܡܬܒܢܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܗ. ܘܡܬܩܝܡܝܢ ܐܝܬ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܝܠܦܬܘܢ: ܕܬܬܝܬܪܘܢ ܒܗ ܒܬܘܕܝܬܐ.
8 ܐܙܕܗܪܘ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܚܠܨܟܘܢ ܒܦܝܠܣܘܦܘܬܐ
ܘܒܛܠܢܘܬܐ ܣܪܝܩܬܐ: ܐܝܟ ܝܘܠܦܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܐܝܟ
ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ ܕܥܠܡܐ: ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܫܝܚܐ. 9 ܕܒܗ ܥܡܪ
ܟܠܗ ܡܘܠܝܐ ܕܐܠܗܘܬܐ ܓܘܫܡܢܐܝܬ: 10 ܘܒܗ ܐ
ܝܬܝܟܘܢ ܡܫܡܠܝܢ. ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܪܫܐ ܕܟܠܗܝܢ
ܐܪܟܘܣ ܘܫܘܠܛܢܐ. 11 ܘܒܗ ܐܬܓܙܪܬܘܢ ܓܙܘܪܬܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܐ.
ܒܫܠܚ ܒܣܪܐ ܕܚܛܗܐ ܒܓܙܘܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 12 ܘܐܬܩܒܪܬܘܢ
ܥܡܗ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܘܒܗ ܩܡܬܘܢ ܥܡܗ. ܕܗܝܡܢܬܘܢ
ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 13 ܘܠܟܘܢ
ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܘܒܥܘܪܠܘܬ ܒܣܪܟܘܢ
ܐܚܝܟܘܢ ܥܡܗ. ܘܫܒܩ ܠܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ. 14 ܘܥܛܐ
ܒܦܘܩܕܢܘܗܝ ܫܛܪ ܚܘܒܝܢ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
ܣܩܘܒܠܢ. ܘܫܩܠܗ ܡܢ ܡܨܥܬܐ ܘܩܒܥܗ ܒܙܩܝܦܗ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܠܡܐ ܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ. 10 ܚܕܝܬ ܕܝܢ ܣܓܝܐܬ ܒܡܪܢ.
ܕܐܦܪܥܬܘܢ ܠܡܬܪܥܝܘ ܕܥܠܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܪܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܠܐ
ܠܐ ܣܦܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. 11 ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܚܣܝܪ ܠܝ ܐܡܪ
ܐܢܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܠܦܬ: ܕܢܗܘܐ ܡܣܦܩ ܠܝ ܗܘ ܡܕܡ
ܕܐܝܬ ܠܝ. 12 ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܬܡܟܟ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܐܦ ܕܐܬܝܬܪ
ܒܟܠ. ܘܒܟܠ ܡܕܡ ܡܕܪܫ ܐܢܐ. ܐܦ ܒܣܒܥܐ ܐܦ
ܒܟܦܢܐ. ܒܡܝܬܪܘܬܐ ܘܒܚܣܝܪܘܬܐ. 13 ܘܥܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ
ܐܢܐ: ܒܡܫܝܚܐ ܕܡܚܝܠ ܠܝ. 14 ܒܪܡ ܫܦܝܪ
ܥܒܕܬܘܢ ܕܐܫܬܘܬܦܬܘܢ ܠܐܘܠܨܢܝ. 15 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܦܝܠܝܦܣܝܐ. ܕܒܫܘܪܝܐ ܕܣܒܪܬܐ ܟܕ ܢܦܩܬ ܡܢ
ܡܩܕܘܢܝܐ: ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܡܢ ܥܕܬܐ ܐܫܬܘܬܦܬ ܠܝ ܒܚܘܫܒܢ
ܢܣܒܐ ܘܡܬܠܐ. ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܒܠܚܘܕ: 16 ܕܐܦ ܠܬܣܠܘܢܝܩܝ
ܙܒܢ ܚܕܐ ܘܬܪܬܝܢ: ܫܕܪܬܘܢ ܠܣܢܝܩܘܬܝ. 17 ܠܘ ܕܡܘܗܒܬܐ
ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܦܐܪܐ ܢܣܓܘܢ ܠܟܘܢ. 18 ܩܒܠܬ ܡܕܡ
ܟܠܗ. ܘܝܬܝܪ ܠܝ ܘܡܠܐ ܐܢܐ. ܘܢܣܒܬ ܟܠ ܕܫܕܪܬܘܢ
ܠܝ ܒܝܕ ܐܦܪܘܕܝܛܘܣ: ܪܝܚܐ ܒܣܝܡܐ ܘܕܒܚܐ ܡܩܒܠܐ
ܘܫܦܝܪ ܠܐܠܗܐ. 19 ܘܐܠܗܝ ܢܡܠܐ ܟܠܗ ܣܘܢܩܢܟܘܢ ܐܝܟ
ܥܘܬܪܗ. ܒܫܘܒܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 20 ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܒܘܢ܆
ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ✣ 21 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ
ܐܚܐ ܕܥܡܝ. 22 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ.
ܝܬܝܪܐܝܬ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܒܝܬܗ ܕܩܣܪ. 23 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ ✣

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܦܣܝܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܪܗܘܡܐ ✣

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܩܘܠܣܝܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܐ ✣

1 ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ. 2 ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܩܘܠܣܘܣ.
ܐܚܐ ܩܕܝܫܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ
ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. 3 ܡܘܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܡܨܠܝܢ ܚܠܦܝܟܘܢ:
4 ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܢ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܘܚܘܒܟܘܢ ܕܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. 5 ܡܛܠ ܣܒܪܐ ܗܘ
ܕܢܛܝܪ ܠܟܘܢ ܒܫܡܝܐ: ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܫܡܥܬܘܢ.
ܒܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ ܕܣܒܪܬܐ: 6 ܗܝ ܕܐܬܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܐܝܟ
ܕܐܦ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܘܝܗܒܐ ܦܐܪܐ ܘܪܒܝܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܒܟܘܢ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ. ܘܐܫܬܘܕܥܬܘܢ ܛܝܒܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ. 7 ܐܝܟ ܕܝܠܦܬܘܢ ܡܢ ܐܦܦܪܐ
ܚܒܝܒܐ ܟܢܫܢܐ: ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܚܠܦܝܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܫܝܚܐ. 8 ܘܗܘ ܐܘܕܥܢ ܚܘܒܟܘܢ ܕܒܪܘܚܐ ✣
9 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܡܥܢ: ܠܐ ܫܠܝܢ
ܠܡܨܠܝܘ ܚܠܦܝܟܘܢ: ܘܠܡܫܐܠ ܕܬܬܡܠܘܢ ܝܕܥܬܐ ܕܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ. ܒܟܠ ܚܟܡܐ ܘܒܟܠ ܣܘܟܠܐ ܕܪܘܚ. 10 ܕܬܗܠܟܘܢ
ܐܝܟ ܕܙܕܩ. ܘܬܫܦܪܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܐ ܛܒܐ.
ܘܬܬܠܘܢ ܦܐܪܐ. ܘܬܪܒܘܢ ܒܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ. 11 ܘܒܟܠ
ܚܝܠ ܬܬܚܝܠܘܢ ܐܝܟ ܪܒܘܬܐ ܕܫܘܒܚܗ. ܒܟܠ ܡܣܝܒܪܢܘ
ܘܡܓܪܓ ܪܘܚ. 12 ܘܒܚܕܘܬܐ ܬܘܕܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ:
ܕܐܫܘܝܢ ܠܡܢܬܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܒܢܘܗܪܐ. 13 ܘܦܪܩܢ
ܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܚܫܘܟܐ. ܘܐܝܬܝܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܒܪܗ
ܚܒܝܒܐ. 14 ܗܘ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ ܦܘܪܩܢܐ ܘܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܟܠܒܐ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܦܥܠܐ ܒܝܫܐ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܦܣܩܘܬ
ܒܣܪܐ. 3 ܓܙܘܪܬܐ ܓܝܪ ܚܢܢ ܐܝܬܝܢ: ܐܝܠܝܢ ܕܦܠܚܝܢ
ܠܐܠܗܐ ܒܪܘܚܐ: ܘܡܫܬܒܗܪܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ
ܬܟܝܠܝܢ ܥܠ ܒܣܪܐ. 4 ܟܕ ܐܝܬ ܠܝ ܬܘܟܠܢܐ ܐܦ
ܥܠ ܒܣܪܐ. ܐܢ ܐܢܫ ܣܒܪ ܕܬܘܟܠܢܗ ܒܒܣܪܐ
ܗܘ. ܝܬܝܪ ܡܢܗ ܐܢܐ. 5 ܓܙܝܪܐ ܒܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ. ܡܢ
ܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܥܒܪܝܐ ܒܪ
ܥܒܪܝܐ. ܒܢܡܘܣܐ ܦܪܝܫܐ. 6 ܒܛܢܢܐ ܪܕܘܦܐ ܕܥܕܬܐ.
ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܗܘܝܬ. 7 ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ
ܗܘܝ ܠܝ. ܝܘܬܪܢܐ ܚܫܒܬ ܐܢܝܢ ܚܘܣܪܢܐ ܡܛܠ ܡܫܝܚܐ.
8 ܘܐܦ ܚܫܒ ܐܢܐ ܠܟܠܗܝܢ ܚܘܣܪܢܐ. ܡܛܠ ܪܒܘܬܐ
ܕܝܕܥܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܝ. ܗܘ ܕܡܛܠܬܗ ܠܟܠܗܝܢ
ܚܣܪܬ. ܘܐܝܟ ܙܒܠܐ ܚܫܒܬ: ܕܠܡܫܝܚܐ ܐܬܪ. 9 ܘܐܫܬܟܚ
ܒܗ: ܟܕ ܠܝܬ ܠܝ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܝܠܝ ܗܝ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ
ܗܝ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܫܝܚܐ: ܕܐܝܬܝܗ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܡܢ
ܐܠܗܐ. 10 ܕܒܗ ܐܬܕܥ ܠܝܫܘܥ ܘܠܚܝܠܐ ܕܩܝܡܬܗ.
ܘܐܫܬܘܬܦ ܒܚܫܘܗܝ ܘܐܬܕܡܐ ܒܡܘܬܗ. 11 ܕܠܡܐ ܐܫܟܚ
ܐܡܛܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 12 ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܕܘ
ܢܣܒܬ. ܐܘ ܡܢ ܟܕܘ ܐܬܓܡܪܬ. ܐܠܐ ܪܗܛ ܐܢܐ ܕܠܡܐ ܐܕܪܟ
ܠܡܕܡ ܕܡܛܠܬܗ ܐܕܪܟܢܝ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 13 ܐܚܝ:
ܐܢܐ ܠܐ ܚܫܒ ܐܢܐ ܠܢܦܫܝ ܕܐܕܪܟܬ. ܚܕܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ.
ܕܒܣܬܪܝ ܡܛܥܐ ܐܢܐ ܘܠܩܕܡܝ ܡܬܡܬܚ ܐܢܐ. 14 ܘܪܗܛ
ܐܢܐ ܠܘܩܒܠ ܢܝܫܐ: ܕܐܬܚܙܝ ܠܙܟܘܬܐ ܕܩܪܝܢܐ ܕܠܥܠ ܕܐܠܗܐ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 15 ܐܝܠܝܢ ܕܓܡܝܪܝܢ ܗܟܝܠ ܗܠܝܢ
ܢܬܪܥܘܢ. ܘܐܢ ܡܕܡ ܐܚܪܢܐܝܬ ܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܐܦ ܗܕܐ
ܐܠܗܐ ܢܓܠܐ ܠܟܘܢ. 16 ܒܪܡ ܠܗܝ ܕܡܛܝܢ: ܒܚܕ
ܫܒܝܠܐ ܢܗܠܟ ܘܒܚܕ ܪܥܝܢܐ. 17 ܐܬܕܡܘ ܒܝ ܐܚܝ.
ܘܚܘܪܘ ܒܗܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܡܗܠܟܝܢ. ܐܝܟ

ܕܡܘܬܐ ܕܒܢ ܚܙܝܬܘܢ. 18 ܐܝܬ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܕܐܚܪܢܐܝܬ
ܡܗܠܟܝܢ. ܗܢܘܢ ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܐܦ
ܗܫܐ ܟܕ ܒܟܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܗܢܘܢ ܕܒܥܠܕܒܒܐ ܐܢܘܢ
ܕܙܩܝܦܗ ܕܡܫܝܚܐ. 19 ܗܢܘܢ ܕܚܪܬܗܘܢ ܐܒܕܢܐ ܗܝ.
ܗܢܘܢ ܕܐܠܗܗܘܢ ܟܪܣܗܘܢ ܘܫܘܒܚܗܘܢ ܒܗܬܬܗܘܢ.
ܗܢܘܢ ܕܬܪܥܝܬܗܘܢ ܕܐܪܥܐ ܗܝ. 20 ܕܝܠܢ ܕܝܢ ܡܘܬܒܢ
ܒܫܡܝܐ ܗܘ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܡܣܟܝܢܢ ܠܡܚܝܢܢܐ ܠܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: 21 ܕܗܘ ܢܫܚܠܦ ܦܓܪܐ ܕܡܘܟܟܢ. ܕܢܗܘܐ
ܒܕܡܘܬܐ ܕܦܓܪܐ ܕܫܘܒܚܗ. ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܪܒܐ ܗܘ ܕܒܗ
ܟܠ ܡܫܬܥܒܕ ܠܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ ܘܪܚܝܡܐ: ܚܕܘܬܝ ܘܟܠܝܠܝ
ܗܟܢܐ ܩܘܡܘ ܒܡܪܢ ܚܒܝܒܝ: 2 ܠܐܘܘܕܝܐ ܒܥܐ ܐܢܐ
ܘܠܣܘܢܛܝܟܐ: ܕܚܕ ܪܥܝܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗܝܢ ܒܡܪܢ.
3 ܐܦ ܡܢܟ ܒܥܐ ܐܢܐ ܒܪ ܙܘܓܐ ܫܪܝܪܐ. ܕܬܗܘܐ ܡܥܕܪ
ܠܗܝܢ. ܕܗܠܝܢ ܠܐܝ ܥܡܝ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܥܡ ܩܠܝܡܝܣ
ܘܥܡ ܫܪܟܐ ܕܡܥܕܪܢܝ. ܗܢܘܢ ܕܫܡܗܝܗܘܢ ܟܬܝܒܝܢ
ܒܟܬܒܐ ܕܚܝܐ. 4 ܚܕܘ ܒܡܪܢ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܚܕܘ. 5 ܘܡܟܝܟܘܬܟܘܢ ܬܬܝܕܥ ܠܟܠ ܒܢܝܢܫܐ. ܡܪܢ ܩܪܝܒ
ܗܘ. 6 ܘܡܕܡ ܠܐ ܬܬܒܛܠܘܢ. ܐܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܒܥܘܬܐ:
ܫܐܠܬܟܘܢ ܢܬܝܕܥܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 7 ܘܫܠܡܗ ܕܐܠܗܐ
ܗܘ ܕܪܒ ܡܢ ܟܠ ܡܕܥ: ܢܛܪ ܠܠܒܘܬܟܘܢ ܘܠܡܚܫܒܬܟܘܢ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 8 ܡܟܝܠ ܐܚܝ܀ ܐܝܠܝܢ ܕܫܪܝܪܢ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܢܟܦܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܟܐܢܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܟܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܪܚܝܡܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܫܒܚܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܥܒܕܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ
ܘܕܩܘܠܣܐ. ܗܠܝܢ ܐܬܪܥܘ. 9 ܗܠܝܢ ܕܝܠܦܬܘܢ ܘܩܒܠܬܘܢ
ܘܫܡܥܬܘܢ ܘܚܙܝܬܘܢ ܒܝ: ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܘܐܠܗܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

[1]ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܒܘܝܐܐ ܒܡܫܝܚܐ܆ ܐܘ ܡܠܝܐ
ܕܠܒܐ ܒܚܘܒܐ܆ ܐܘ ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܪܘܚܐ. ܐܘ ܪܚܡܐ ܐܘ
ܪܐܦܐ܆ [2]ܫܡܠܘ ܚܕܘܬܝ ܕܚܕ ܪܥܝܢܐ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܘܚܕ
ܚܘܒܐ. ܘܚܕܐ ܢܦܫ ܘܚܕܐ ܬܪܥܝܬܐ. [3]ܘܡܕܡ ܒܚܪܝܢܐ ܐܘ
ܒܫܘܒܗܪܐ ܣܪܝܩܐ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܠܐ ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܕܪܥܝܢܐ܆
ܟܠܢܫ ܠܚܒܪܗ ܐܝܟ ܕܡܝܬܪ ܡܢܗ ܢܚܫܘܒ. [4]ܘܠܐ ܐܢܫ
ܕܢܦܫܗ ܢܐܨܦ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܐܦ ܕܚܒܪܗ. [5]ܘܗܕܐ ܐܬܪܥܘ
ܒܢܦܫܟܘܢ܆ ܗܝ ܕܐܦ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. [6]ܗܘ ܕܟܕ
ܐܝܬܘܗܝ ܒܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܚܛܘܦܝܐ ܚܫܒܗ
ܠܗܕܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܫܘܝܐ ܕܐܠܗܐ. [7]ܐܠܐ ܢܦܫܗ ܣܪܩ
ܘܕܡܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܢܣܒ. ܘܗܘܐ ܒܕܡܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
ܘܒܐܣܟܡܐ ܐܫܬܟܚ ܐܝܟ ܒܪܢܫܐ. [8]ܘܡܟܟ ܢܦܫܗ
ܘܐܫܬܡܥ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܡܘܬܐ ܕܝܢ ܕܨܠܝܒܐ. [9]ܡܛܠ
ܗܕܐ ܐܦ ܐܠܗܐ ܐܣܓܝ ܐܪܝܡܗ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܡܐ
ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܟܠ ܫܡܗܝܢ. [10]ܕܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܟܠ ܒܘܪܟ
ܢܬܟܦܦ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ ܘܕܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. [11]ܘܟܠ
ܠܫܢ ܢܘܕܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ
ܐܒܘܗܝ ܀ [12]ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܒܝܒܝ܆ ܐܝܟܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ
ܐܫܬܡܥܬܘܢ܆ ܠܐ ܟܕ ܩܪܝܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܗܫܐ
ܕܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ܆ ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܦܠܘܚܘ
ܦܘܠܚܢܐ ܕܚܝܝܟܘܢ. [13]ܐܠܗܐ ܗܘ ܓܝܪ ܡܥܕܪ ܒܟܘܢ.
ܠܡܨܒܐ ܐܦ ܠܡܥܒܕ ܗܘ ܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܬܘܢ܆
[14]ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ܆ ܕܠܐ ܪܛܢܐ ܘܕܠܐ ܦܘܠܓܐ.
[15]ܕܬܗܘܘܢ ܬܡܝܡܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ. ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ܆
ܕܫܦܝܢ ܒܓܘ ܫܪܒܬܐ ܥܩܝܡܬܐ ܘܡܥܩܡܬܐ. ܘܐܬܚܙܘ ܒܝܢܬܗܘܢ ܐܝܟ
ܢܗܝܪܐ ܒܥܠܡܐ. [16]ܕܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܒܕܘܟܬ ܚܝܐ

ܠܫܘܒܗܪܝ ܕܝܠܝ ܒܝܘܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ
ܕܪܗܛܬ ܘܠܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܬ. [17]ܐܠܐ ܐܦ ܡܬܢܩܐ ܐܢܐ ܥܠ
ܕܒܚܬܐ ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܚܕܐ ܐܢܐ ܘܪܘܙ ܐܢܐ.
ܥܡ ܟܠܟܘܢ. [18]ܗܟܢܐ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܚܕܘ ܘܪܘܙܘ ܥܡܝ.
[19]ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ܆ ܕܐܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ
ܒܥܓܠ. ܕܐܦ ܠܝ ܬܗܘܐ ܠܝ ܢܝܚܐ ܟܕ ܐܠܦ ܡܛܠܬܟܘܢ.
[20]ܠܝܬ ܠܝ ܓܝܪ ܐܚܪܢ ܗܪܟܐ ܕܐܝܟ ܢܦܫܝ ܗܘ. ܕܒܟܐܢܘܬ
ܢܨܦ ܕܝܠܟܘܢ. [21]ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܕܢܦܫܗܘܢ ܗܘ ܒܥܝܢ ܘܠܐ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. [22]ܒܘܩܝܗ ܕܝܢ ܕܗܢܐ ܝܕܥܬܘܢ. ܕܐܝܟ
ܒܪܐ ܥܡ ܐܒܘܗܝ܆ ܗܟܢܐ ܦܠܚ ܥܡܝ ܒܣܒܪܬܐ. [23]ܠܗܢܐ
ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܐܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ ܒܥܓܠ ܡܐ ܕܚܙܝܬ ܡܐ ܕܠܘܬܝ.
[24]ܘܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠ ܡܪܝ. ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܥܓܠ ܐܬܐ ܐܢܐ
ܠܘܬܟܘܢ. [25]ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܠܨܬ ܗܘܬ܆ ܕܐܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ
ܠܐܦܪܘܕܝܛܘܣ ܐܚܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܥܕܪܢܐ ܘܦܠܚܐ ܕܥܡܝ.
ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܣܢܝܩܘܬܝ. [26]ܡܛܠ
ܕܡܣܘܐ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ ܠܟܠܟܘܢ. ܘܡܬܟܪܐ ܗܘܐ ܕܝܢ
ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܟܪܗ. [27]ܐܦ ܐܬܟܪܗ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܐܠܐ
ܐܠܗܐ ܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܒܠܚܘܕ܆ ܐܠܐ
ܐܦ ܥܠܝ. ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܝ ܥܩܐ ܥܠ ܥܩܐ. [28]ܒܚܦܝܛܘܬ
ܗܟܝܠ ܫܕܪܬܗ ܠܘܬܟܘܢ. ܕܟܕ ܬܚܙܘܢܝܗܝ ܬܘܒ ܬܚܕܘܢ. ܘܐܢܐ
ܢܩܠܝܠ ܬܗܘܐ ܟܪܝܘܬܝ. [29]ܩܒܠܘܗܝ ܗܟܝܠ ܒܡܪܢ ܒܟܠ
ܚܕܘܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ܆ ܒܐܝܩܪܐ ܐܚܘܕܘ ܐܢܘܢ. [30]ܡܛܠ
ܕܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܡܫܝܚܐ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ ܡܛܐ. ܘܒܣܪ ܥܠ
ܢܦܫܗ ܕܢܡܠܐ ܡܕܡ ܕܒܨܪܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܬܫܡܫܬܐ ܕܠܘܬܝ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

[1] ܡܛܠ ܐܚܝ ܚܕܘ ܒܡܪܢ. ܗܠܝܢ ܟܕ ܗܠܝܢ ܕܐܟܬܘܒ
ܠܟܘܢ ܠܐ ܡܐܢܐ ܠܝ. ܡܛܠ ܕܠܟܘܢ ܡܙܗܪܢ. [2]ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܦܝܠܝܦܣܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܠܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܐܝܬ ܒܦܝܠܝܦܘܣ.
ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܡܫܡܫܢܐ. 2 ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ.
ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 3 ܡܘܕܐ
ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܥܠ ܥܘܗܕܢܟܘܢ ܐܡܝܢܐ: 4 ܕܒܟܠ ܒܥܘܬܝ
ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ. ܟܕ ܚܕܐ ܐܢܐ ܡܬܟܫܦ ܐܢܐ. 5 ܥܠ
ܡܫܘܬܦܘܬܟܘܢ ܕܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܘܥܕܡܐ
ܠܗܫܐ. 6 ܡܛܠ ܕܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠ ܗܕܐ. ܕܗܘ ܡܢ ܕܫܪܝ
ܒܟܘܢ ܥܒܕܐ ܛܒܐ: ܗܘ ܢܫܡܠܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 7 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܙܕܩ ܠܝ ܠܡܬܪܥܝܘ ܥܠ
ܟܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܠܒܝ ܣܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܒܐܣܘܪܝ
ܘܡܦܩ ܒܪܘܚ. ܘܒܟܠ ܡܦܩܢ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܕܡܫܘܬܦܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܛܝܒܘܬܐ. 8 ܣܗܕ ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܐܠܗܐ܆ ܕܐܝܟܢܐ
ܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܪܚܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 9 ܘܗܕܐ
ܡܨܠܐ ܐܢܐ: ܕܚܘܒܟܘܢ ܢܣܓܐ ܘܢܬܝܬܪ ܒܝܕܥܬܐ.
ܘܒܟܠ ܣܘܟܠ ܕܪܘܚ. 10 ܕܬܗܘܘܢ ܦܪܫܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܦܩܚܢ.
ܘܬܗܘܘܢ ܕܟܝܢ ܕܠܐ ܬܘܩܠܐ ܒܝܘܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. 11 ܘܡܠܝܢ
ܦܐܪܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܀ 12 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ: ܕܣܘܥܪܢܝ ܕܝܠܝ
ܠܝܘܬܪܢܐ ܐܬܐ ܠܡܣܒܪܢܘܬܗ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. 13 ܗܟܢܐ ܕܐܦ
ܐܣܘܪܝ ܐܬܓܠܝܘ ܒܡܫܝܚܐ ܒܟܠܗ ܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܠܫܪܟܐ
ܕܟܠܗܘܢ. 14 ܘܣܓܝܐܐ ܕܐܚܐ ܕܒܡܪܢ. ܐܬܬܟܠܘ ܥܠ ܐܣܘܪܝ.
ܘܐܡܪܚܘ ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܠܐ ܕܚܠܐ ܠܡܡܠܠܘ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.
15 ܘܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܕܝܢ܆

ܒܨܒܝܢܐ ܛܒܐ ܘܒܚܘܒܐ ܠܡܫܝܚܐ ܡܟܪܙܝܢ. 16 ܗܢܘܢ
ܕܝܕܥܝܢ ܕܠܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܣܝܡ ܐܢܐ. 17 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܕܒܚܪܝܢܐ ܠܡܫܝܚܐ ܡܟܪܙܝܢ: ܠܐ ܗܘܐ ܕܟܝܢܐܝܬ. ܐ
ܕܣܒܪܝܢ ܕܡܘܣܦܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܣܘܪܝ. 18 ܘܒܗܕܐ ܚܕ
ܘܚܕܐ ܐܢܐ. ܕܒܟܠ ܦܪܨܘܦ ܐܢ ܒܥܠܬܐ ܐܘ ܒܩܘܫܬ
ܡܫܝܚܐ ܡܬܟܪܙ. 19 ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ ܠܚܝܐ ܗ
ܡܬܦܢܝܢ ܠܝ ܒܒܥܘܬܟܘܢ. ܘܒܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܝܫܘ
ܡܫܝܚܐ. 20 ܐܝܟܢܐ ܕܡܣܟܐ ܐܢܐ ܘܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܒܡܕܡ
ܐܒܗܬ: ܐܠܐ ܒܓܠܝܘܬܐ ܐܝܟ ܕܒܟܠܙܒܢ ܐܦ ܗܫܐ ܢܬܪܘܪܒ
ܡܫܝܚܐ ܒܦܓܪܝ. ܐܢ ܒܚܝܐ ܘܐܢ ܒܡܘܬܐ. 21 ܚܝܝ ܓܝܪ
ܕܝܠܝ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܘܐܢ ܐܡܘܬ ܝܘܬܪܢܐ ܗܘ ܠܝ. 22
ܕܝܢ ܐܦ ܒܗܠܝܢ ܚܝܐ ܕܒܒܣܪܐ. ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܥܒܕ
ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܓܒܐ ܠܝ. 23 ܐܠܝܨ ܠܝ ܓܝܪ
ܬܪܬܝܗܝܢ. ܠܡܫܪܐ ܪܓܝܒ ܐܢܐ. ܕܥܡ ܡܫܝܚܐ ܐܗܘ
ܘܗܕܐ ܛܒ ܦܩܚܐ ܗܘܬ ܠܝ. 24 ܐܠܐ ܐܦ ܕܐܩܘܐ ܒܒܣܪ
ܐܠܨܐ ܠܝ ܡܛܠܬܟܘܢ. 25 ܘܗܕܐ ܬܟܝܠܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢ
ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܘܡܩܘܐ ܐܢܐ: ܠܢܝܚܐ ܕܝܠܟܘܢ ܘܠܚܕܘܬ
ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. 26 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ: ܬܬܝܬܪ ܒ
ܫܘܒܗܪܟܘܢ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܠܝ. 27 ܐܝܟܢܐ ܕܐ
ܠܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܬܕܒܪܝܢ. ܕܐܢ ܐܬܐ ܐܚܙܝܟ.
ܘܐܢ ܦܪܝܩ ܐܢܐ ܐܫܡܥ ܥܠܝܟܘܢ. ܕܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܚܕܐ
ܪܘܚ. ܘܒܚܕܐ ܢܦܫ. ܘܡܬܟܬܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. 28 ܘܒܡܕܡ ܠܐ ܡܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܗܢܘܢ
ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܟܘܢ: ܠܚܘܝܐ ܕܐܒܕܢܗܘܢ ܘܠܚܝܐ
ܕܝܠܟܘܢ. 29 ܘܗܕܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܐܬܝܗܒܬ ܠܟܘܢ. ܠ
ܠܚܘܕ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ܒܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܐ
ܕܥܠ ܐܦܘܗܝ ܬܚܫܘܢ. 30 ܘܬܬܟܬܫܘܢ ܐܓܘܢܐ ܐܝܟ ܗ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܒܝ. ܘܗܫܐ ܫܡܥܝܬܘܢ ܥܠܝ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

28 ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܓܒܪܐ ܕܢܚܒܘܢ ܢܫܝܗܘܢ ܐܝܟ ܦܓܪܝܗܘܢ.
ܡܢ ܕܡܚܒ ܐܢܬܬܗ ܢܦܫܗ ܗܘ ܡܚܒ. 29 ܠܐ ܓܝܪ
ܐܢܫ ܡܡܬܘܡ ܤܢܐ ܦܓܪܗ. ܐܠܐ ܡܬܪܤܐ ܠܗ ܘܡܬܒܛܠ
ܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܠܥܕܬܗ. 30 ܡܛܠ ܕܗܕܡܐ
ܚܢܢ ܕܦܓܪܗ. ܘܡܢ ܒܤܪܗ ܚܢܢ ܘܡܢ ܓܪܡܘܗܝ.
31 ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ
ܠܐܢܬܬܗ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܤܪ. 32 ܗܢܐ ܐܪܙܐ ܪܒ ܗܘ.
ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܘܥܠ ܥܕܬܗ. 33 ܒܪܡ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ: ܗܟܢܐ ܢܚܒ ܐܢܬܬܗ ܐܝܟ
ܢܦܫܗ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ. ܬܕܚܠ ܡܢ ܒܥܠܗ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܘ ✣

1 ܒܢܝܐ ܐܫܬܡܥܘ ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܗܕܐ ܓܝܪ ܟܐܢܐ.
ܘܗܝ ܒܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܠܟܝܢ. 2 ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ:
3 ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܫܦܝܪ. ܘܢܐܪܟܘܢ ܚܝܝܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. 4 ܐܒܗܬܐ
ܠܐ ܬܪܓܙܘܢ ܒܢܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܪܒܘ ܐܢܘܢ ܒܡܪܕܘܬܐ ܘܒܡܠܦܢܘܬܐ
ܕܡܪܢ. 5 ܥܒܕܐ ܐܫܬܡܥܘ ܠܡܪܝܟܘܢ ܕܒܒܤܪ. ܒܕܚܠܬܐ
ܘܒܪܬܝܬܐ ܘܒܦܫܝܛܘܬܐ ܕܠܒܐ ܐܝܟ ܕܠܡܫܝܚܐ. 6 ܠܐ ܒܚܙܬ
ܥܝܢܐ ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܠܒܢܝܢܫܐ ܫܦܪܝܢ ܐܢܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܒܕܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܕܥܒܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. 7 ܘܡܫܡܫܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ
ܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ ܒܚܘܒܐ. ܐܝܟ ܕܠܡܪܢ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܫܐ.
8 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܡܢ ܕܥܒܕ ܛܒܬܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕ: ܗܘ ܗܘ
ܡܩܒܠ ܡܢ ܡܪܢ. ܐܢ ܥܒܕܐ ܗܘ ܘܐܢ ܒܪ ܚܐܪܐ. 9 ܘܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܡܪܘܬܐ: ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܥܒܕܝܟܘܢ.
ܘܫܒܩܝܢ ܠܗܘܢ ܡܘܬܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦ
ܠܟܘܢ ܡܪܐ ܐܝܬ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܤܒ ܒܐܦܐ
ܠܝܬ ܠܘܬܗ ✣ 10 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܐܬܚܝܠܘ ܒܡܪܢ ܘܒܬܘܩܦܐ
ܕܚܝܠܗ. 11 ܘܠܒܫܘ ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܬܫܟܚܘܢ

ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠ ܨܢܥܘܗܝ ܕܐܟܠܩܪܨܐ. 12 ܡܛܠ
ܕܬܟܘܫܬܢ. ܠܐ ܗܘܬ ܥܡ ܒܤܪܐ ܘܕܡܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܐܪܟܘܤ
ܘܥܡ ܫܠܝܛܢܐ. ܘܥܡ ܐܚܝܕܝ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܚܫܘܟܐ. ܘܥܡ
ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. 13 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܒܫܘ ܟܠܗ
ܙܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܦܓܥ ܒܝܫܐ. ܘܟܕ ܡܫܡܠܝܬܘܢ
ܟܠܡܕܡ ܬܩܘܡܘܢ. 14 ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܟܕ ܐܤܝܪܝܢ
ܚܨܝܟܘܢ ܒܫܪܪܐ. ܘܠܒܝܫܝܢ ܫܪܝܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. 15 ܘܡܤܐܢܝܢ
ܪܓܠܝܟܘܢ ܒܛܘܝܒܐ ܕܤܒܪܬܗ ܕܫܠܡܐ. 16 ܘܥܡ
ܗܠܝܢ: ܐܚܘܕܘ ܠܟܘܢ ܬܪܤܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܒܗ ܬܫܟܚܘܢ
ܠܡܕܥܟܘ ܟܠܗܘܢ ܓܐܪܘܗܝ ܝܩܕܐ ܕܒܝܫܐ.
17 ܘܤܝܡܘ ܤܢܘܪܬܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. ܘܐܚܘܕܘ ܤܝܦܐ ܕܪܘܚܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. 18 ܘܒܟܠ ܨܠܘܬ ܘܒܥܘܬ
ܨܠܘ ܒܟܠ ܥܕܢ ܒܪܘܚ. ܘܒܗ ܒܨܠܘܬܐ ܥܝܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ
ܒܟܠܙܒܢ. ܟܕ ܡܬܟܫܦܝܢ ܘܡܨܠܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗܘܢ
ܩܕܝܫܐ. 19 ܐܦ ܥܠܝ ܕܢܬܝܗܒ ܠܝ
ܡܠܬܐ ܒܦܬܚܐ ܕܦܘܡܝ. ܕܒܓܠܐ ܐܟܪܙ ܐܪܙܐ ܕܤܒܪܬܐ.
20 ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܝܙܓܕܗ ܒܫܫܠܬܐ. ܕܐܡܠܠܝܘܗܝ ܒܦܪܗܤܝܐ.
ܐܝܟ ܕܘܠܐ ܠܝ ܠܡܡܠܠܘܬܗ. 21 ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܡܢ ܕܠܘܬܝ ܘܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ: ܗܐ ܛܘܟܝܩܘܤ ܐܚܐ
ܚܒܝܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܡܪܢ. ܗܘ ܢܘܕܥܟܘܢ.
22 ܕܠܗ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܥܠ ܗܕܐ. ܕܬܕܥܘܢ ܡܐ
ܕܠܘܬܢ. ܘܢܒܝܐ ܠܒܘܬܟܘܢ. 23 ܫܠܡܐ ܥܡ ܐܚܝܢ ܘܚܘܒܐ
ܥܡ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. 24 ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ ܠܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܕܠܐ ܚܒܠܐ ܐܡܝܢ ✣

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ
ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܘܟܝܩܘܤ ✣

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܩܘܫܬܐ܀ 25 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܕܓܠܘܬܐ ܘܡܠܠܘ
ܫܪܪܐ ܐܢܫ ܥܡ ܩܪܝܒܗ. ܗܕܡܐ ܚܢܢ ܓܝܪ ܚܕ ܕܚܕ.
26 ܪܓܙܘ ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܘܫܡܫܐ ܥܠ ܪܘܓܙܟܘܢ ܠܐ ܢܥܪܒ.
27 ܘܠܐ ܬܬܠܘܢ ܕܘܟܬܐ ܠܐܟܠܩܪܨܐ. 28 ܘܐܝܢܐ ܕܓܢܒ ܗܘܐ ܡܟܝܠ
ܠܐ ܢܓܢܘܒ. ܐܠܐ ܢܠܐܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܘܢܥܒܕ ܛܒ̈ܬܐ. ܕܢܗܘܐ
ܠܗ ܠܡܬܠ ܠܡܢ ܕܣܢܝܩ܀ 29 ܟܠ ܡܠܐ ܣܢܝܬܐ ܡܢ
ܦܘܡܟܘܢ ܠܐ ܬܦܘܩ. ܐܠܐ ܐܝܕܐ ܕܫܦܝܪܐ ܘܡܥܕܪܐ ܠܒܢܝܢܐ.
ܕܬܬܠ ܛܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ. 30 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܥܝܩܝܢ
ܠܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܠܗܐ: ܕܐܬܚܬܡܬܘܢ ܒܗ ܠܝܘܡܐ
ܕܦܘܪܩܢܐ. 31 ܟܠܗ ܡܪܝܪܘܬܐ ܘܚܡܬܐ ܘܪܘܓܙܐ ܘܩܥܬܐ
ܘܓܘܕܦܐ ܢܫܬܩܠܘܢ ܡܢܟܘܢ. ܥܡ ܟܠܗ ܒܝܫܘܬܐ.
32 ܘܗܘܝܬܘܢ ܒܣܝܡܝܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܘܡܪܚܡܢܝܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ
ܫܒܩܝܢ ܚܕ ܠܚܕ: ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܫܒܩ ܠܢ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܗܘܝܬܘܢ ܗܟܝܠ ܡܬܕܡܝܢ ܒܐܠܗܐ ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܚܒܝܒܐ.
2 ܘܗܠܟܘ ܒܚܘܒܐ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܐܚܒܢ ܘܐܫܠܡ
ܢܦܫܗ ܚܠܦܝܢ: ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܐ ܠܐܠܗܐ ܠܪܝܚܐ
ܒܣܝܡܐ܀ 3 ܙܢܝܘܬܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ ܘܥܠܘܒܘܬܐ:
ܐܦܠܐ ܡܫܬܡܥܐ ܬܫܬܡܥ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܝܐܐ ܠܩܕܝܫܐ.
4 ܘܠܐ ܨܘܚܝܬܐ. ܘܠܐ ܡܠܐ ܕܫܛܝܘܬܐ ܐܘ ܕܓܘܚܟܐ ܐܘ ܕܒܨܚܐ.
ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܢ. ܐܠܐ ܚܠܦ ܗܠܝܢ ܬܘܕܝܬܐ. 5 ܗܕܐ ܕܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܝܕܥܝܢ. ܕܟܠܢܫ ܕܐܝܬܘܗܝ ܙܢܝܐ ܐܘ ܛܢܦܐ: ܐܘ
ܥܠܘܒܐ ܐܘ ܦܠܚ ܦܬܟܪܐ: ܠܝܬ ܠܗ ܝܪܬܘܬܐ ܒܡܠܟܘܬܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܘܕܐܠܗܐ. 6 ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. ܒܡܠܐ
ܣܪܝܩܬܐ. ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܬܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ
ܥܠ ܒܢܝܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ. 7 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܗܘܘܢ ܠܗܘܢ
ܫܘܬܦܐ. 8 ܐܝܬܝܟܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܠܘܩܕܡ ܚܫܘܟܐ.

ܗܫܐ ܕܝܢ ܢܘܗܪܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܐܝܟ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܗܟܢ
ܗܠܟܘ. 9 ܦܐܪܘܗܝ ܓܝܪ ܕܢܘܗܪܐ: ܒܟܠܗ ܐܝ
ܛܒܘܬܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. 10 ܘܗܘܝܬܘܢ ܦܪܫܝܢ ܡܢ
ܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܢ. 11 ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܘܬܦܝܢ ܠܥܒܕܐ ܕܚ
ܫܘܟܐ ܕܦܐܪܐ ܠܝܬ ܒܗܘܢ. ܐܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܟܣܝܢ ܠܗܘ
12 ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܒܛܘܫܝܐ ܥܒܕܝܢ: ܨܥܪ ܗܘ ܐ
ܠܡܬܡܠܠܘ. 13 ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܡܬܟܣܣ ܡܢ ܢܘܗܪ
ܡܬܓܠܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܓܠܐ ܢܘܗܪܐ ܗܘ. 14 ܡܛܠ ܗ
ܐܡܝܪ. ܐܬܬܥܝܪ ܕܕܡܟ ܘܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ ܘܢܢܗܪ ܠ
ܡܫܝܚܐ. 15 ܚܙܘ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܙܗܝܪܐܝܬ ܬܗܠܟܘܢ. ܠܐ ܐ
ܣܟܠܐ. 16 ܐܠܐ ܐܝܟ ܚܟܝܡܐ ܕܙܒܢܝܢ ܙܒܢܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܘܡ̈ܬ
ܒܝܫܐ ܐܢܘܢ. 17 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ.
ܐܣܬܟܠܘ ܡܢܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. 18 ܘܠܐ ܬܪܘܘܢ ܒ
ܚܡܪܐ ܕܒܗ ܐܝܬ ܐܣܘܛܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܬܡܠܘ ܒܪܘ
19 ܘܡܠܠܘ ܥܡ ܢܦܫܟܘܢ ܒܡܙܡܘܪ̈ܐ ܘܒܬܫܒ̈ܚܬ
ܘܒܙܡܝܪ̈ܬܐ ܕܪܘܚܐ ܗܘܝܬܘܢ ܙܡܪܝܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܡܪ
20 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܘܕܝܢ ܒܟܠܥܕܢ ܥܠ ܐܦ̈ܝ ܟܠܢ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ. 21 ܘܗܘܝܬ
ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܒܕܚܠܬܗ ܕܡܫܝܚܐ܀ 22 ܢܫ̈
ܗܘܝ̈ܝܢ ܡܫܬܥܒܕ̈ܢ ܠܒܥ̈ܠܝܗܝܢ. ܐܝܟ ܕܠܡܪܢ. 23 ܡܛ
ܕܓܒܪܐ ܪܫܗ ܗܘ ܕܐܢܬܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܪܫܐ ܗ
ܕܥܕܬܐ. ܘܗܘܝܘ ܡܚܝܢܐ ܕܦܓܪܐ. 24 ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܥ
ܡܫܬܥܒܕܐ ܠܡܫܝܚܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫ̈ܐ ܠܒܥ̈ܠܝܗ
ܒܟܠܡܕܡ. 25 ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܒܘ ܢܫܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚ
ܐܚܒ ܠܥܕܬܗ. ܘܢܦܫܗ ܐܫܠܡ ܚܠܦܝܗ: 26 ܕܢܩܕܫܝܗ
ܘܢܕܟܝܗ ܒܡܣܚܬܐ ܕܡܝ̈ܐ ܘܒܡܠܬܐ. 27 ܘܢܩܝܡܝܗ ܠ
ܠܢܦܫܗ ܟܕ ܡܫܒܚܐ. ܘܠܝܬ ܒܗ ܥܘܡܨܐ ܘܠܐ ܩܡܛܐ
ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܕܬܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܠܡ̈ܐ: ܘܥܒܕܗ̇ ܒܝܫܘܥ ܡܪܢ. 12 ܗܘ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ
ܦܪܗܣܝܐ ܘܡܩܪܒܘܬܐ ܒܬܘܟܠܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܀ 13 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܐ ܕܠܐ ܐܡܐܢ ܡܢ ܐܘܠܨܢ̈ܝ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ. ܕܗܢܘ
ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܒܚܟܘܢ. 14 ܘܡܬܟܫܦ ܐܢܐ ܒܒܘܪ̈ܟܝ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 15 ܗܘ ܕܡܢܗ ܡܬܩܪܝܐ ܟܠ
ܐܒܗܘܬܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ. 16 ܕܢܬܠ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܥܘܬܪܐ
ܕܫܘܒܚܗ. ܕܒܚܝܠܐ ܬܬܚܝܠܘܢ ܒܪܘܚܗ. ܕܒܒܪܢܫܟܘܢ
ܓܘܝܐ. 17 ܢܥܡܪ ܡܫܝܚܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܫܪܪܐ ܥܩܪ̈ܝܟܘܢ
ܒܚܘܒܐ. ܟܕ ܬܗܘܘܢ ܫܪܝܪܝܢ ܘܡܫܬܐܣܝܢ.
18 ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܕܪܟ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝ̈ܫܐ: ܡܢܘ ܪܘܚܐ
ܘܐܘܪܟܐ ܘܥܘܡܩܐ ܘܪܘܡܐ. 19 ܘܬܕܥܘܢ ܪܒܘܬܐ ܕܚܘܒܗ
ܕܡܫܝܚܐ. ܘܬܬܡܠܘܢ ܒܟܠܗ ܡܘܠܝܐ ܕܐܠܗܐ. 20 ܠܗܘ
ܕܐܝܬ ܚܝܠܐ ܕܢܥܒܕ ܠܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠ ܕܡܫܐܠܝܢ ܚܢܢ: ܘܝܬܝܪ ܡܢ
ܕܡܬܪܥܝܢܢ: ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܕܡܫܬܡܠܐ ܒܢ:
21 ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܒܥܕܬܗ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܒܟܠܗܘܢ
ܕܪ̈ܐ ܕܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܐܢܐ ܐܣܝܪܐ ܒܡܪܢ: ܕܬܗܠܟܘܢ
ܐܝܟܢܐ ܕܫܘܐ ܠܩܪܝܢܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ. 2 ܒܟܠܗ ܡܟܝܟܘܬ
ܪܥܝܢܐ. ܘܢܝܚܘܬܐ ܘܡܓܪܬ ܪܘܚܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ
ܚܕ ܠܚܕ ܒܚܘܒܐ. 3 ܘܬܗܘܘܢ ܚܦܝܛܝܢ ܠܡܛܪ ܐܘܝܘܬܐ
ܕܪܘܚܐ ܒܐܣܘܪܐ ܕܫܠܡܐ. 4 ܕܬܗܘܘܢ ܒܚܕ ܦܓܪ ܘܒܚܕ ܪܘܚܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ ܒܚܕ ܣܒܪܐ ܕܩܪܝܢܟܘܢ. 5 ܚܕ ܗܘ
ܡܪܝܐ. ܚܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܚܕܐ ܡܥܡܘܕܝܬܐ.
6 ܚܕ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܕܟܠ. ܘܥܠ ܟܠ ܘܒܟܠ ܘܒܟܠܢ.
7 ܠܟܠ ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܢ ܐܬܝܗܒܬ ܛܝܒܘܬܐ: ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܐ
ܕܡܘܗܒܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܝܪ: ܕܣܠܩ

ܠܡܪܘܡܐ ܘܫܒܐ ܫܒܝܬܐ ܘܝܗܒ ܡܘܗܒܬܐ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ
9 ܕܣܠܩ ܕܝܢ ܡܢܐ ܗܘ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܢܚܬ ܠܘܩܕܡ
ܠܬܚܬܝܬܗ̇ ܕܐܪܥܐ. 10 ܗܘ ܕܢܚܬ: ܗܘܝܘ ܗܘ ܕܐܦ ܣܠܩ.
ܠܥܠ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܡܝܐ ܕܢܡܠܐ ܟܠ. 11 ܘܗܘ ܝܗܒ.
ܐܝܬ ܕܫܠܝܚܐ. ܘܐܝܬ ܕܢܒܝܐ. ܘܐܝܬ ܕܡܣܒܪܢܐ. ܘܐܝܬ
ܕܪܥܘܬܐ. ܘܐܝܬ ܕܡܠܦܢܐ. 12 ܠܓܘܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ. ܠܥܒܕܐ
ܕܬܫܡܫܬܐ. ܠܒܢܝܢܐ ܕܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ. 13 ܥܕܡܐ ܕܢܗܘܐ ܟܠܢ
ܚܕ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܚܕ
ܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܡܫܘܠܡܝܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 14 ܘܠܐ
ܢܗܘܐ ܝܠܘܕ̈ܐ ܕܡܬܬܙܝܥܝܢ ܘܡܬܦܢܝܢ ܠܟܠ ܪܘܚ
ܝܘܠܦܢܐ ܕܢܟܠܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ: ܗܢܘܢ ܕܒܥܪܡܘܡܝܘܬܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܕܢܛܥܘܢ. 15 ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܫܪܝܪܝܢ ܒܚܘܒܢ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܢܪܒܐ
ܒܡܫܝܚܐ. ܕܗܘܝܘ ܪܫܐ. 16 ܘܡܢܗ ܟܠܗ ܦܓܪܐ
ܡܬܪܟܒ ܘܡܬܚܝܒ ܒܟܠ ܚܘܝܢ: ܐܝܟ ܡܘܗܒܬܐ ܕܝܗܝܒܐ
ܒܡܫܘܚܬܐ ܠܟܠ ܗܕܡ: ܠܡܪܒܝܬܐ ܕܦܓܪܐ. ܕܬܫܬܠܡ
ܒܢܝܢܗ ܒܚܘܒܐ ܀ 17 ܗܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܡܣܗܕ
ܐܢܐ ܒܡܪܢ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܫܪܟܐ
ܕܥܡܡܐ: ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܣܪܝܩܘܬܐ ܕܪܥܝܢܗܘܢ. 18 ܘܚܫܘܟܝܢ
ܒܡܕܥܝܗܘܢ: ܘܡܢܟܪܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܚܝܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܝܕܥܬܐ. ܘܡܛܠ ܥܘܝܪܘܬܐ ܕܠܒܗܘܢ.
19 ܗܢܘܢ ܕܦܣܩܘ ܣܒܪܗܘܢ: ܘܐܫܠܡܘ ܢܦܫܗܘܢ
ܠܛܢܦܘܬܐ. ܘܠܡܥܒܕ ܟܠܗ ܛܘܡܐܘܬܐ ܒܥܠܘܒܝܘܬܗܘܢ.
20 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ ܝܠܦܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ.
21 ܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܫܡܥܬܘܢܝܗܝ ܘܒܗ ܐܠܦܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܗ̇
ܫܪܪܐ ܒܝܫܘܥ. 22 ܕܬܫܢܘܢ ܡܢܟܘܢ ܗܢܘܢ ܗܘܦܟܝ̈ܟܘܢ
ܩܕܡܝܐ: ܠܒܪܢܫܐ ܗܘ ܥܬܝܩܐ ܕܡܬܚܒܠ ܒܪܓܝܓܬܐ
ܕܛܥܝܘܬܐ. 23 ܘܬܬܚܕܬܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܡܕܥܟܘܢ. 24 ܘܬܠܒܫܘܢ
ܠܒܪܢܫܐ ܚܕܬܐ ܗܘ ܕܒܐܠܗܐ ܐܬܒܪܝ: ܒܙܕܝܩܘܬܐ ܘܒܬܩܢܘܬܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝ̈ܐ ܀ ܒ ܀ ܠܐ

ܒܗܘܢ܆ ܐܝܟ ܥܠܡܘܬܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ܆ ܘܐܝܟ ܨܒܝܢܗ
ܕܪܝܫ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܐܪ܆ ܘܪܘܚܐ ܗܕܐ ܕܡܣܬܥܪܐ ܒܒ̈ܢܝܐ ܕܠܐ
ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ܂ ³ ܒܗܠܝܢ ܟܠܢ ܐܦ ܚܢܢ ܐܬܗܦܟܢ
ܒܗܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܪ̈ܓܝܓܬܐ ܕܒܣܪܢ܂ ܘܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ
ܨܒܝܢܐ ܕܒܣܪܢ܆ ܘܕܬܪ̈ܥܝܬܢ܆ ܘܒܟܝܢܢ ܗܘܝܢ ܒ̈ܢܝܐ ܕܪܘܓܙܐ
ܐܝܟ ܫܪܟܐ܀ ⁴ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܥܬܝܪ ܒܪ̈ܚܡܘܗܝ܆ ܡܛܠ
ܚܘܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܐܚܒܢ܂ ⁵ ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܒܚܛ̈ܗܝܢ
ܐܚܝܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܒܛܝܒܘܬܗ ܦܪܩܢ܂ ⁶ ܘܐܩܝܡܢ
ܥܡܗ܂ ܘܐܘܬܒܢ ܥܡܗ ܒܫܡܝܐ܂ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
⁷ ܕܢܚܘܐ ܠܕܪ̈ܐ ܕܐܬܝܢ܆ ܥܘܬܪܐ ܕܪܒܘܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ܆
ܘܒܒܣܝܡܘܬܗ ܕܗܘܬ ܥܠܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ⁸ ܒܛܝܒܘܬܗ
ܗܘ ܓܝܪ ܐܬܦܪܩܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܆ ܘܗܕܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܟܘܢ܂
ܐܠܐ ܡܘܗܒܬܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ ⁹ ܠܐ ܡܢ ܥܒ̈ܕܐ܂ ܕܠܐ ܐܢܫ
ܢܫܬܒܗܪ܂ ¹⁰ ܒܪܝܬܐ ܚܢܢ ܓܝܪ ܕܝܠܗ܂ ܕܐܬܒܪܝܢ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܥܒ̈ܕܐ ܛܒ̈ܐ܂ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܛܝܒ
ܐܠܗܐ ܕܒܗܘܢ ܢܗܠܟ܂ ¹¹ ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܗܘܝܬܘܢ ܐܬܕܟܪܘ܆
ܕܐܝܟ ܥܡ̈ܡܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܒܣܪ ܗܘܝܬܘܢ܂ ܘܡܬܩܪܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܥܘܪܠܘܬܐ܂ ܡܢ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܙܘܪܬܐ܂ ܥܒܝܕܬ
ܒܐܝ̈ܕܝܐ ܒܒܣܪܐ܂ ¹² ܘܐܝܬܝܟܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܗܘ ܙܒܢܐ
ܕܠܐ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܢܘܟܪ̈ܝܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܕܘܒܪ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
ܘܐܟ̈ܣܢܝܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܕܝܬܩ̈ܐ ܕܡܘܠܟܢܐ܂ ܘܕܠܐ ܣܒܪܐ ܗܘܝܬܘܢ
ܘܕܠܐ ܐܠܗܐ ܒܥܠܡܐ܂ ¹³ ܗܫܐ ܕܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܪ̈ܚܝܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܆ ܩܪ̈ܝܒܐ ܗܘܝܬܘܢ
ܒܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ¹⁴ ܗܘܝܘ ܓܝܪ ܫܝܢܢ܂ ܗܘ ܕܥܒܕ
ܠܬܪܬܝܗܘܢ ܚܕ܆ ܘܣܬܪ ܣܝܓܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܒܡܨܥܬܐ܂
ܘܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܒܒܣܪܗ܂ ¹⁵ ܘܢܡܘܣܐ ܕܦܘܩ̈ܕܢܐ
ܒܦܘܩ̈ܕܢܘܗܝ ܒܛܠ܂ ܕܠܬܪܝܗܘܢ ܢܒܪܐ ܒܩܢܘܡܗ ܠܚܕ
ܒܪܢܫܐ ܚܕܬܐ܂ ܘܥܒܕ ܫܝܢܐ܂ ¹⁶ ܘܢܪܥܐ ܠܬܪܝܗܘܢ ܥܡ

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝ̈ܐ ܀ ܒ ܀ ܠܒ

ܐܠܗܐ ܒܚܕ ܦܓܪ܂ ܘܩܛܠ ܒܨܠܝܒܗ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ܂
¹⁷ ܘܐܬܐ ܣܒܪ ܫܠܡܐ ܠܟܘܢ ܠܪ̈ܚܝܩܐ ܘܠܩܪ̈ܝܒܐ܂ ¹⁸ ܡܛܠ
ܕܒܗ ܗܘܐ ܠܢ ܩܘܪܒܐ ܠܬܪܝܢ ܒܚܕܐ ܪܘܚ ܠܘܬ ܐܒܐ܂
¹⁹ ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܟ̈ܣܢܝܐ ܘܠܐ ܬܘܬܒ̈ܐ܂ ܐܠܐ ܒ̈ܢܝ ܡܕܝܢܬܐ
ܕܩܕ̈ܝܫܐ܂ ܘܒ̈ܢܝ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ²⁰ ܘܐܬܒܢܝܬܘܢ ܥܠ
ܫܬܐܣܬܐ ܕܫܠܝ̈ܚܐ ܘܢܒ̈ܝܐ܂ ܘܗܘ ܗܘܐ ܪܝܫ ܩܪܢܐ
ܕܒܢܝܢܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ²¹ ܘܒܗ ܡܬܪܟܒ ܟܠܗ
ܒܢܝܢܐ܆ ܘܪܒܐ ܠܗܝܟܠܐ ܩܕܝܫܐ ܒܡܪܝܐ܂ ²² ܟܕ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܒܗ ܡܬܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܠܥܡܘܪܐ ܕܐܠܗܐ ܒܪܘܚ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

¹ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ܆ ܐܣܝܪܐ ܐܢܐ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܚܠܦ ܐܢܬܘܢ ܥܡ̈ܡܐ܂ ² ܐܢ ܫܡܥܬܘܢ ܡܕܒܪܢܘܬܐ
ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܒܟܘܢ܂ ³ ܕܒܓܠܝܢܐ
ܐܬܝܕܥ ܠܝ ܐܪܙܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܙܥܘܪܬܐ܂ ⁴ ܐܝܟ
ܗܝ ܕܡܫܟܚܝܬܘܢ ܟܕ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܣܬܟܠܘ܆ ܒܝܕܥܬܝ
ܕܒܐܪܙܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ⁵ ܗܘ ܕܒܫܪ̈ܒܬܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܠܐ ܐܬܝܕܥ ܠܒ̈ܢܝܢܫܐ
ܐܝܟ ܕܗܫܐ ܐܬܓܠܝ ܠܫܠܝ̈ܚܘܗܝ ܩܕ̈ܝܫܐ ܘܠܢܒ̈ܝܘܗܝ
ܒܪܘܚ܂ ⁶ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܒ̈ܢܝ ܝܪܬܘܬܗ ܘܫܘ̈ܬܦܐ
ܕܦܓܪܗ܂ ܘܡܘܠܟܢܐ ܕܐܬܝܗܒ ܒܗ ܒܝܕ ܐܘܢܓܠܝܘܢ܂
⁷ ܗܘ ܕܐܢܐ ܗܘܝܬ ܡܫܡܫܢܗ܂ ܐܝܟ ܡܘܗܒܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ܆ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܚܝܠܗ܂
⁸ ܠܝ ܕܒܨܘܪܐ ܐܢܐ ܕܟܠܗܘܢ ܩܕ̈ܝܫܐ܆ ܐܬܝܗܒܬ ܛܝܒܘܬܐ
ܗܕܐ ܕܐܣܒܪ ܒܥܡ̈ܡܐ܂ ܥܘܬܪܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ
ܕܠܐ ܡܬܥܩܒ܂ ⁹ ܘܐܢܗܪ ܠܟܠܢܫ܂ ܐܝܕܐ ܗܝ ܡܕܒܪܢܘܬܐ
ܕܐܪܙܐ܆ ܗܘ ܕܟܣܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܠܡ̈ܐ ܒܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܐ
¹⁰ ܕܒܝܕ ܥܕܬܐ ܬܬܝܕܥ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܠܝܬܐ ܡܙ̈ܢܐ
ܠܪ̈ܫܢܐ ܘܠܫܘܠܛ̈ܢܐ ܕܒܫܡܝܐ܂ ¹¹ ܗܝ ܕܛܝܒ ܗܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܝ ܠܐ ܢܪܡܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܫܘܡܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܒܦܓܪܝ ܫܩܝܠ ܐܢܐ. 18 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ:
ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܓܠܛܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܐܦܣܘܣ. ܩܕܝܫܐ ܘܡܗܝܡܢܐ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 2 ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 3 ܡܒܪܟ ܗܘ
ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܗܘ ܕܒܪܟܢ ܒܟܠ
ܒܘܪܟܢ ܕܪܘܚ ܒܫܡܝܐ ܒܡܫܝܚܐ. 4 ܐܝܟܢܐ ܕܓܒܢ ܒܗ
ܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ: ܕܢܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ
ܡܘܡ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܚܘܒܐ ܩܕܡ ܪܫܡ ܠܢ. 5 ܘܣܡܢ
ܠܗ ܒܢܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܕܨܒܐ ܒܨܒܝܢܗ. 6 ܕܢܫܬܒܚ
ܫܘܒܚܐ ܕܛܝܒܘܬܗ: ܗܘ ܕܐܫܦܥ ܥܠܝܢ ܒܝܕ ܚܒܝܒܗ.
7 ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܦܘܪܩܢܐ: ܘܒܕܡܗ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ.
ܐܝܟ ܥܘܬܪܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. 8 ܗܝ ܕܐܬܝܬܪܬ ܒܢ: ܒܟܠ ܚܟܡܐ
ܘܒܟܠ ܣܘܟܠ. 9 ܘܐܘܕܥܢ ܐܪܙܐ ܕܨܒܝܢܗ: ܗܘ
ܕܩܕܡ ܣܡ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܒܗ. 10 ܒܡܕܒܪܢܘܬܐ

ܕܡܘܠܝܗܘܢ ܕܙܒܢܐ. ܕܟܠܡܕܡ ܡܢ ܕܪܝܫ ܢܬܚܕܬ
ܒܡܫܝܚܐ. ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ. 11 ܘܒܗ ܚܢܢ ܐܬܓܒܝܢ.
ܐܝܟ ܕܩܕܡ ܨܒܐ. ܘܟܠ ܗܘ ܕܟܠ ܥܒܕ ܐܝܟ ܬܪܥܝܬܐ
ܕܨܒܝܢܗ: 12 ܕܢܗܘܐ ܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡ ܣܒܪܢ ܒܡܫܝܚܐ
ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܝܩܪܗ. 13 ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܫܡܥܬܘܢ ܡܠܬܐ
ܕܩܘܫܬܐ: ܕܐܝܬܝܗ ܣܒܪܬܐ ܕܚܝܝܟܘܢ. ܘܒܗ ܗܝܡܢܬܘܢ:
ܘܐܬܚܬܡܬܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܡܫܬܘܕܝܐ ܗܘܬ: 14 ܗܝ
ܕܐܝܬܝܗ ܪܗܒܘܢܐ ܕܝܪܬܘܬܢ. ܠܦܘܪܩܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ
ܘܠܫܘܒܚܐ ܕܐܝܩܪܗ ܀ 15 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܗܐ ܡܢ
ܕܫܡܥܬ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܘܚܘܒܟܘܢ
ܕܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܀ 16 ܠܐ ܫܠܝܬ ܐܢܐ ܠܡܘܕܝܘ ܥܠ
ܐܦܝܟܘܢ. ܘܠܡܥܗܕܘܬܟܘܢ ܒܨܠܘܬܝ. 17 ܕܐܠܗܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܒܐ ܕܫܘܒܚܐ: ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܪܘܚܐ
ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܓܠܝܢܐ ܒܝܕܥܬܗ. 18 ܘܢܢܗܪܢ ܥܝܢܐ
ܕܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܬܕܥܘܢ ܡܢܘ ܣܒܪܐ ܕܩܪܝܢܗ. ܘܡܢܘ
ܥܘܬܪܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܝܪܬܘܬܗ ܒܩܕܝܫܐ. 19 ܘܡܢܐ ܗܝ ܝܬܝܪܘܬܐ
ܕܚܝܠܗ: ܒܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. ܐܝܟ ܡܥܒܕܢܘܬܐ
ܕܬܘܩܦܐ ܕܚܝܠܗ. 20 ܕܥܒܕ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܡܢ
ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܐܘܬܒܗ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܒܫܡܝܐ. 21 ܠܥܠ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܪܫܘܬܐ ܘܫܘܠܛܢܐ. ܘܚܝܠܐ ܘܡܪܘܬܐ. ܘܠܥܠ
ܡܢ ܟܠ ܫܡ ܕܡܫܬܡܗ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ
ܐܦ ܒܕܥܬܝܕ. 22 ܘܟܠܡܕܡ ܫܥܒܕ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ.
ܘܠܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ: ܝܗܒܗ ܪܫܐ ܠܥܕܬܐ.
23 ܕܐܝܬܝܗ ܦܓܪܗ. ܘܡܘܠܝܐ ܕܗܘ ܕܟܠ ܒܟܠ
ܡܡܠܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ
ܘܒܣܟܠܘܬܟܘܢ: 2 ܗܠܝܢ ܕܒܗܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܗܠܟܬܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܕܠܚ ܠܟܘܢ: ܗܘ ܢܤܒ ܕܝܢܗ ܐܝܢܐ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ.
11 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܚܝ: ܐܠܘ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܓܙܘܪܬܐ ܡܟܪܙ ܗܘܝܬ:
ܠܡܢܐ ܡܬܪܕܦ ܗܘܝܬ. ܕܗܫܐ ܒܛܝܠܐ ܠܗ ܟܫܠܐ
ܕܙܩܝܦܐ: 12 ܐܠܘ ܕܝܢ ܐܦ ܡܬܦܤܩܝܢ ܗܘܘ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܕܠܚܝܢ ܠܟܘܢ: 13 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܚܐܪܘܬܐ ܐܬܩܪܝܬܘܢ
ܐܚܝ: ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܬܗܘܐ ܚܐܪܘܬܟܘܢ ܥܠܬܐ ܠܒܤܪܐ. ܐܠܐ
ܒܚܘܒܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ: 14 ܟܠܗ ܓܝܪ
ܢܡܘܤܐ ܒܚܕܐ ܡܠܬܐ ܡܫܬܠܡ: ܒܗܝ ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ
ܐܝܟ ܢܦܫܟ. 15 ܐܢ ܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܡܢܟܬܝܢ ܘܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܚܙܘ ܕܠܡܐ ܚܕ ܡܢ ܚܕ ܬܤܘܦܘܢ. 16 ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܪܘܚܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܪܓܬܐ ܕܒܤܪܐ ܠܐ ܬܓܡܪܘܢ.
17 ܒܤܪܐ ܓܝܪ ܪܓܐ ܡܕܡ ܕܤܢܐ ܠܪܘܚܐ. ܘܪܘܚܐ ܪܓܐ
ܡܕܡ ܕܤܢܐ ܠܒܤܪܐ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܤܩܒܠܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.
ܕܠܐ ܡܕܡ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ. 18 ܐܢ ܕܝܢ ܒܪܘܚܐ
ܡܬܕܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܤܐ. 19 ܝܕܝܥܝܢ
ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܤܪܐ. ܕܐܝܬܝܗܘܢ: ܙܢܝܘܬܐ:
ܛܢܦܘܬܐ. ܐܤܛܪܝܘܬܐ: 20 ܦܘܠܚܢܐ ܕܦܬܟܪܐ. ܚܪܫܘܬܐ.
ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ. ܚܪܝܢܐ. ܛܢܢܐ. ܚܡܬܐ. ܦܠܓܘܬܐ.
ܤܕܩܐ. 21 ܚܤܡܐ. ܩܛܠܐ. ܪܘܝܘܬܐ. ܙܡܪܐ. ܘܟܠ ܕܕܡܝܢ
ܠܗܠܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܗܠܝܢ ܥܒܕܝܢ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܬ
ܠܟܘܢ: ܐܦ ܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ: ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ.
22 ܦܐܪܐ ܕܝܢ ܕܪܘܚܐ ܐܝܬܘܗܝ: ܚܘܒܐ. ܚܕܘܬܐ. ܫܠܡܐ.
ܡܓܪܬ ܪܘܚܐ. ܒܤܝܡܘܬܐ. ܛܒܘܬܐ. ܗܝܡܢܘܬܐ.
ܡܟܝܟܘܬܐ. ܡܤܝܒܪܢܘܬܐ. 23 ܠܘܩܒܠ ܗܠܝܢ ܢܡܘܤܐ ܠܐ ܤܐܡ. 24 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ
ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܘܢ: ܒܤܪܗܘܢ ܙܩܦܘ ܥܡ ܟܐܒܘܗܝ ܘܥܡ ܪܓܝܓܬܗ.
25 ܢܚܐ ܗܟܝܠ ܒܪܘܚܐ. ܘܒܪܘܚܐ ܢܫܡܠܐ.
26 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܤܪܝܩܝ ܫܘܒܗܪܐ: ܕܡܩܢܝܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ
ܘܚܤܡܝܢ ܚܕ ܒܚܕ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܘ ܀

1 ܐܚܝ. ܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܬܕܪܟ ܒܡܟܫܠܘܬܐ:
ܐܝܠܝܢ ܕܒܪܘܚ ܐܢܬܘܢ: ܐܬܩܢܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܕܡܟܝܟܘܬܐ.
ܘܙܗܝܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ: ܕܠܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܬܢܤܘܢ. 2 ܘܗܘܝܬܘܢ
ܫܩܠܝܢ ܝܘܩܪܐ ܕܚܕܕܐ. ܘܗܟܢܐ ܫܡܠܘ ܢܡܘܤܗ ܕܡܫܝܚܐ.
3 ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܤܒܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܕܡ ܟܕ ܠܐ ܐܝܬܘܗܝ.
ܢܦܫܗ ܡܛܥܐ. 4 ܐܠܐ ܐܢܫ ܥܒܕܗ ܢܒܘܩ ܡܕܡ. ܘܗܝܕܝܢ
ܠܢܦܫܗ ܢܗܘܐ ܫܘܒܗܪܗ. ܘܠܐ ܒܚܒܪܗ.
5 ܟܠܢܫ ܓܝܪ ܡܘܒܠܗ ܢܫܩܘܠ. 6 ܢܫܘܬܦ
ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܠܗܘ ܕܡܫܡܥ ܠܗ. ܒܟܠܗܝܢ
ܛܒܬܐ:: 7 ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܐܠܗܐ ܠܐ ܡܬܒܙܚ. ܡܕܡ ܕܙܪܥ
ܓܝܪ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܚܨܕ. 8 ܡܢ ܕܙܪܥ ܓܝܪ ܒܒܤܪܗ: ܡܢ
ܒܤܪܐ ܚܒܠܐ ܗܘ ܚܨܕ. ܘܡܢ ܕܙܪܥ ܒܪܘܚ: ܡܢ ܪܘܚܐ
ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܚܨܕ. 9 ܘܟܕ ܥܒܕܝܢ ܚܢܢ ܛܒܬܐ ܠܐ ܢܡܐܢ
ܥܕܢܐ ܓܝܪ ܕܤܦܩ ܚܨܕܝܢ ܚܢܢ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܢ ܚܢܢ. 10 ܗܫܐ
ܟܕ ܐܝܬ ܠܢ ܥܕܢܐ: ܢܥܒܕ ܛܒܬܐ ܠܘܬ ܟܠܢܫ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܠܘܬ ܒܢܝ ܒܝܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. 11 ܚܙܘ
ܐܓܪܬܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܐܝܕܝ. 12 ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܢܫܬܒܗܪܘܢ
ܒܒܤܪܐ: ܗܢܘܢ ܐܠܨܝܢ ܠܟܘܢ ܕܬܓܙܪܘܢ. ܒܠܚܘܕ
ܕܠܐ ܢܬܪܕܦܘܢ ܒܙܩܝܦܗ ܕܡܫܝܚܐ. 13 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܗܢܘܢ
ܕܓܙܝܪܝܢ ܢܛܪܝܢ ܢܡܘܤܐ. ܐܠܐ ܨܒܝܢ ܕܬܓܙܪܘܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܤܪܟܘܢ ܢܫܬܒܗܪܘܢ. 14 ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܝ
ܕܐܫܬܒܗܪ. ܐܠܐ ܒܙܩܝܦܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܒܗ
ܥܠܡܐ ܙܩܝܦ ܠܝ: ܘܐܢܐ ܙܩܝܦ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ. 15 ܠܐ ܓܝܪ
ܓܙܘܪܬܐ ܐܝܬܝܗ ܡܕܡ ܘܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܪܝܬܐ ܚܕܬܐ.
16 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܢܐ ܫܒܝܠܐ ܡܫܬܘܝܢ: ܢܗܘܐ ܫܠܡܐ ܥܠܝܗܘܢ
ܘܪܚܡܐ. ܘܥܠ ܐܝܤܪܝܠ ܕܐܠܗܐ. 17 ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܢܫ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܤܝܡܬ ܒܢܝܐ܂ 6 ܘܕܐܝܬܝܟܘܢ ܕܝܢ ܒܢܝܐ܂ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ
ܕܒܪܗ ܠܠܒܘܬܟܘܢ܂ ܗܝ ܕܩܥܝܐ ܐܒܐ ܐܒܘܢ܂ 7 ܡܟܝܠ ܠܐ
ܐܝܬܝܟ ܥܒܕܐ ܐܠܐ ܒܪܐ܂ ܘܐܢ ܒܪܐ ܐܦ ܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܝܕ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ 8 ܗܝܕܝܢ ܓܝܪ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ
ܠܐܠܗܐ܂ ܫܡܫܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܟܝܢܗܘܢ ܠܐ ܗܘܘ
ܐܠܗܐ܂ 9 ܗܫܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܐܠܗܐ܂ ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܕܐܬܝܕܥܬܘܢ
ܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܬܘܒ ܗܦܟܬܘܢ ܠܟܘܢ ܥܠ ܗܠܝܢ ܐܤܛܘܟܤܐ
ܟܪܝܗܐ ܘܡܤܟܢܐ܂ ܘܬܘܒ ܡܢ ܕܪܝܫ ܨܒܝܬܘܢ ܠܡܫܬܥܒܕܘ
ܠܗܘܢ܂ 10 ܝܘܡܬܐ ܘܝܪܚܐ ܘܙܒܢܐ ܢܛܪܝܬܘܢ܂ 11 ܕܚܝܠ
ܐܢܐ ܕܠܡܐ ܤܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܬ ܒܟܘܢ܂ 12 ܗܘܘ ܐܝܟܘܬܝ ܡܛܠ
ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܝܟܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܀ ܐܚܝ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܡܕܡ
ܐܤܟܠܬܘܢ ܠܝ܂ 13 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܒܟܪܝܗܘܬܐ ܕܒܤܪܝ
ܤܒܪܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܕܝܡ܂ 14 ܘܢܤܝܘܢܐ ܕܒܤܪܝ ܠܐ
ܫܛܬܘܢ ܘܠܐ ܢܕܬܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܩܒܠܬܘܢܢܝ܂
ܘܐܝܟ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ 15 ܐܝܟܘ ܗܟܝܠ ܛܘܒܝܟܘܢ܂ ܤܗܕ
ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܕܐܠܘ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ܂ ܥܝܢܝܟܘܢ ܚܨܝܬܘܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ܂ 16 ܕܠܡܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ
ܕܐܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܫܪܪܐ܂ 17 ܛܐܢܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܠܛܒܬܐ܂
ܐܠܐ ܠܡܚܒܫܟܘܢ ܗܘ ܨܒܝܢ܂ ܕܒܗܘܢ ܬܗܘܘܢ ܛܐܢܝܢ
ܒܗܘܢ܂ 18 ܫܦܝܪ ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܬܛܐܢܘܢ ܒܛܒܬܐ ܒܟܠܙܒܢ܂
ܘܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܡܬܝ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܝܬܝ܂ 19 ܒܢܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ
ܕܪܝܫ ܡܚܒܠ ܐܢܐ ܒܟܘܢ ܥܕܡܐ ܕܢܨܛܝܪ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܐ܂
20 ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܕܝܢ ܕܐܫܟܚ ܠܘܬܟܘܢ ܗܫܐ܂ ܘܐܫܚܠܦ
ܒܩܠܝ܂ ܡܛܠ ܕܡܬܕܡܪ ܐܢܐ ܒܟܘܢ܂ 21 ܐܡܪܘ ܠܝ
ܐܢܬܘܢ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܤܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ܂
ܢܡܘܤܐ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 22 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܬܪܝܢ
ܒܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܐܒܪܗܡ܂ ܚܕ ܡܢ ܐܡܬܐ ܘܚܕ ܡܢ ܚܐܪܬܐ܂
23 ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܢ ܐܡܬܐ ܒܒܤܪ ܐܬܝܠܕ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܢ ܚܐܪܬܐ

ܒܡܘܠܟܢܐ ܗܘܐ܂ 24 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܝܢ ܦܠܐܬܐ ܕܬܪܬܝܢ
ܕܝܬܩܢ܂ ܚܕܐ ܕܡܢ ܛܘܪܐ ܕܤܝܢܝ ܝܠܕܐ ܠܥܒܕܘܬܐ܂ ܕܐܝܬܝܗ
ܗܓܪ܂ 25 ܗܓܪ ܓܝܪ ܗܝ ܛܘܪܐ ܗܘ ܕܒܤܝܢܝ܂ ܕܒܐܪܒܝܐ܂
ܘܡܛܝܐ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܗܫܐ܂ ܘܡܫܥܒܕܐ ܗܝ ܘܒܢܝܗ܂
26 ܗܝ ܕܝܢ ܐܘܪܫܠܡ ܕܠܥܠ ܒܪܬ ܚܐܪܐ ܗܝ܂ ܕܐܝܬܝܗ ܐܡܢ܂
27 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܬܒܤܡܝ ܥܩܪܬܐ ܗܝ ܕܠܐ ܝܠܕܐ܂
ܘܐܬܦܨܚܝ ܘܩܥܝ ܗܝ ܕܠܐ ܚܒܠܬ܂ ܡܛܠ ܕܤܓܝܐܝܢ
ܒܢܝܗ ܕܨܕܝܬܐ ܡܢ ܒܢܝܗ ܕܒܥܠܬܐ܀ 28 ܚܢܢ ܕܝܢ
ܐܚܝ ܐܝܟ ܐܝܤܚܩ ܒܢܝ ܡܘܠܟܢܐ ܚܢܢ܂ 29 ܘܐܝܟ ܕܗܝܕܝܢ
ܗܘ ܕܒܒܤܪ ܗܘܐ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܗܘ ܕܒܪܘܚܐ܂ ܗܟܢܐ
ܐܦ ܗܫܐ܂ 30 ܐܠܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܟܬܒܐ܂ ܐܦܩܝܗ ܠܐܡܬܐ
ܘܠܒܪܗ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܐܪܬ ܒܪܗ ܕܐܡܬܐ ܥܡ ܒܪܗ ܕܚܐܪܬܐ܀
31[ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܐܚܝ܂ ܠܐ ܗܘܝܢ ܒܢܝ ܐܡܬܐ ܐܠܐ ܒܢܝ
ܚܐܪܬܐ܀]

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܒܚܐܪܘܬܐ ܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܚܪܪܢ܂ ܘܠܐ
ܬܬܐܤܪܘܢ ܬܘܒ ܒܢܝܪܐ ܕܥܒܕܘܬܐ܀ 2 ܗܐ ܐܢܐ ܦܘܠܘܤ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ܂ ܕܐܢ ܬܬܓܙܪܘܢ܂ ܡܫܝܚܐ ܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ ܠܟܘܢ܂
3 ܡܤܗܕ ܐܢܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܕܡܬܓܙܪ܂ ܕܚܝܒ ܗܘ
ܕܟܠܗ ܢܡܘܤܐ ܢܥܒܕ܂ 4 ܐܬܒܛܠܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܢ ܡܫܝܚܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܤܐ ܡܙܕܕܩܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܡܢ ܛܝܒܘܬܐ ܢܦܠܬܘܢ܂
5 ܚܢܢ ܓܝܪ ܒܪܘܚܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܤܒܪܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ
ܡܤܟܝܢܢ܂ 6 ܒܡܫܝܚܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܓܙܘܪܬܐ ܡܕܡ
ܐܝܬܝܗ ܘܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ܂ ܐܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܫܬܡܠܝܐ ܒܚܘܒܐ܂
7 ܪܗܛܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܫܦܝܪ܂ ܡܢܘ ܐܥܝܩܟܘܢ܂ ܕܠܫܪܪܐ ܠܐ
ܬܬܛܦܝܤܘܢ܂ 8 ܡܛܦܝܤܢܘܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ܂ 9 ܚܡܝܪܐ
ܩܠܝܠ ܟܠܗ ܓܒܝܠܬܐ ܡܚܡܥ܂ 10 ܐܢܐ ܬܟܝܠ ܐܢܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܒܡܪܢ܂ ܕܡܕܡ ܐܚܪܝܢ ܠܐ ܬܬܪܥܘܢ܂ ܘܐܝܢܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܘ ܡܫܬܡܠܝܬܘܢ. ܘܐܠܘ ܕܝܢ ܐܝܟ ܣܪܝܩܐ. ⁵ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܝܗܒ
ܠܟܘܢ ܪܘܚܐ. ܘܥܒܕ ܒܟܘܢ ܚܝܠܐ: ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ
ܐܘ ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ⁶ ܐܝܟܢܐ ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ
ܠܐܠܗܐ: ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܟܐܢܘܬܐ. ⁷ ܕܥܘ ܗܟܝܠ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܢܘܢ: ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܒܢܝܐ ܕܐܒܪܗܡ.
⁸ ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܩܕܡ ܝܕܥ ܐܠܗܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ
ܡܙܕܕܩܝܢ ܥܡܡܐ: ܩܕܡ ܣܒܪ ܠܐܒܪܗܡ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܟܬܒܐ
ܕܒܟ ܢܬܒܪܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ⁹ ܡܕܝܢ
ܡܗܝܡܢܐ ܗܘ ܡܬܒܪܟܝܢ ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܡܗܝܡܢܐ. ¹⁰ ܐܝܠܝܢ
ܓܝܪ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܐܢܘܢ ܕܢܡܘܣܐ. ܬܚܝܬ ܠܘܛܬܐ ܐܢܘܢ.
ܟܬܝܒ ܓܝܪ: ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠܡܢ ܕܠܐ ܢܩܘܐ ܟܠ ܕܟܬܝܒ
ܒܢܡܘܣܐ ܠܡܥܒܕܗ. ¹¹ ܕܠܐ ܕܝܢ ܡܙܕܕܩ ܐܢܫ ܒܢܡܘܣܐ ܠܘܬ
ܐܠܗܐ: ܗܕܐ ܓܠܝܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܕܟܬܝܒ: ܕܙܕܝܩܐ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ. ¹² ܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ.
ܐܠܐ ܡܢ ܕܢܥܒܕ ܐܝܠܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܗ ܢܚܐ ܒܗܝܢ. ¹³ ܠܢ ܕܝܢ
ܡܫܝܚܐ ܙܒܢ ܡܢ ܠܘܛܬܐ ܕܢܡܘܣܐ: ܘܗܘ ܗܘܐ ܚܠܦܝܢ
ܠܘܛܬܐ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠܡܢ ܕܡܬܬܠܐ ܒܩܝܣܐ:
¹⁴ ܕܒܘܪܟܬܐ ܬܗܘܐ ܒܥܡܡܐ ܕܐܒܪܗܡ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܘܢܩܒܠ ܡܘܠܟܢܐ ܕܪܘܚܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ✣ ¹⁵ ܐܚܝ: ܐܝܟ
ܕܒܒܢܝܢܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܕܝܬܩܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܐܫܬܪܪܬ:
ܐܢܫ ܠܐ ܡܣܠܐ ܐܘ ܡܫܚܠܦ ܒܗ ܡܕܡ. ¹⁶ ܠܐܒܪܗܡ ܕܝܢ
ܐܬܡܠܟ ܡܘܠܟܢܐ ܘܠܙܪܥܗ. ܘܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܕܠܙܪܥܝܟ ܐܝܟ
ܕܠܣܓܝܐܐ. ܐܠܐ ܠܙܪܥܟ ܐܝܟ ܕܠܚܕ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ.
¹⁷ ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܕܝܬܩܐ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܫܬܪܪܬ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ: ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥ
ܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ: ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܥܒܝܗ ܘܢܒܛܠ
ܡܘܠܟܢܐ. ¹⁸ ܐܢ ܕܝܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܝ ܝܪܬܘܬܐ. ܡܟܝܠ ܠܐ
ܗܘܬ ܡܢ ܡܘܠܟܢܐ. ܠܐܒܪܗܡ ܕܝܢ ܒܡܘܠܟܢܐ ܗܘ ܝܗܒ

ܠܗ ܐܠܗܐ. ¹⁹ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܡܘܣܐ. ܡܛܠ ܡܣܪܚܢܘܬܐ
ܐܬܬܘܣܦ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܙܪܥܐ ܗܘ ܕܠܗ ܗܘܐ ܫܘܘܕܝܐ.
ܘܐܬܝܗܒ ܗܘ ܢܡܘܣܐ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܒܐܝܕܐ ܕܡܨܥܝܐ.
²⁰ ܡܨܥܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܕ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܚܕ ܗܘ. ²¹ ܢܡܘܣܐ
ܗܟܝܠ ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܡܘܠܟܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܚܣ. ܐܠܘ
ܓܝܪ ܐܬܝܗܒ ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ ܐܢܐ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܝܘ:
ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܘܬ ܗܘܬ ܟܐܢܘܬܐ. ²² ܐܠܐ ܣܟܪ
ܟܬܒܐ ܟܠܡܕܡ ܬܚܝܬ ܚܛܝܬܐ: ܕܡܘܠܟܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܬܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ✣ ²³ ܥܕܠܐ
ܕܝܢ ܬܐܬܐ ܗܝܡܢܘܬܐ: ܢܡܘܣܐ ܢܛܪ ܗܘܐ ܠܢ. ܟܕ ܚܒܝܫܝܢ
ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܬܝܕܐ ܗܘܬ ܠܡܬܓܠܝܘ. ²⁴ ܢܡܘܣܐ
ܗܟܝܠ ܬܪܐ ܗܘܐ ܠܢ ܠܘܬ ܡܫܝܚܐ. ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܢܙܕܕܩ. ²⁵ ܟܕ ܐܬܬ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ: ܠܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ ܬܪܐ.
²⁶ ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ²⁷ ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܠܡܫܝܚܐ ܥܡܕܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ
ܠܒܫܬܘܢ. ²⁸ ܠܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܐܪܡܝܐ. ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܘܠܐ
ܒܪ ܚܐܪܐ. ܠܝܬ ܕܟܪܐ ܘܠܐ ܢܩܒܬܐ. ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܚܕ ܐܢܬܘܢ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ²⁹ ܘܐܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ: ܡܟܝܠ
ܙܪܥܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ ܘܝܪܬܐ ܒܡܘܠܟܢܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܕ ✣

¹ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܟܡܐ ܕܝܪܬܐ ܫܒܪܐ ܗܘ: ܠܐ ܦܪܝܫ ܡܢ
ܥܒܕܐ. ܟܕ ܡܪܐ ܗܘ ܕܟܠܗܘܢ. ² ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܐܦܛܪܘܦܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܘܪܒܝ ܒܬܐ: ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ ܕܣܡ ܐܒܘܗܝ.
³ ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ. ܟܕ ܝܠܘܕܐ ܗܘܝܢ: ܬܚܝܬ ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ
ܕܥܠܡܐ ܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ. ⁴ ܟܕ ܡܛܐ ܕܝܢ ܫܘܠܡܗ ܕܙܒܢܐ:
ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܘܗܘܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܘܗܘܐ ܬܚܝܬ
ܢܡܘܣܐ. ⁵ ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܢܙܒܢ. ܘܢܣܒ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

¹ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ: ܣܠܩܬ
ܠܐܘܪܫܠܡ ܥܡ ܒܪܢܒܐ. ܘܕܒܪܬ ܥܡܝ ܠܛܛܘܣ. ²ܣܠܩܬ
ܕܝܢ ܒܓܠܝܢܐ. ܘܓܠܝܬ ܠܗܘܢ ܣܒܪܬܐ ܕܡܟܪܙ ܐܢܐ
ܒܥܡܡܐ. ܘܓܠܝܬܗ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܡܕܡ. ܕܠܡܐ ܠܣܪܝܩܘܬܐ ܪܗܛܬ ܐܘ ܪܗܛ
ܐܢܐ. ³ܐܦ ܛܛܘܣ ܕܥܡܝ ܕܐܪܡܝܐ ܗܘܐ: ܠܐ ܐܠܨܘܗܝ ܕܢܓܙܘܪ.
⁴ܡܛܠ ܕܝܢ ܐܚܐ ܕܓܠܠܐ ܕܥܠܘ ܠܘܬܢ: ܕܢܪܓܠܘܢ ܚܐܪܘܬܐ
ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܢܫܥܒܕܘܢܢ.
⁵ܐܦܠܐ ܡܛܠ ܫܥܬܐ ܐܬܪܟܢܢ ܠܫܘܥܒܕܗܘܢ. ܕܬܩܘܡ ܫܪܪܗ ܕܣܒܪܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ. ⁶ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܕܡ:
ܡܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܠܐ ܟܐܦ ܠܝ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܒܐܦܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܢܣܒ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ: ܡܕܡ ܠܐ ܐܘܣܦܘ
ܠܝ. ⁷ܐܠܐ ܐܚܪܢܐܝܬ. ܚܙܘ ܓܝܪ ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܣܒܪܬܐ
ܕܥܘܪܠܘܬܐ: ܐܝܟ ܕܐܬܗܝܡܢ ܟܐܦܐ ܕܓܙܘܪܬܐ. ⁸ܗܘ ܓܝܪ
ܕܥܕܪ ܠܟܐܦܐ ܒܫܠܝܚܘܬܐ ܕܓܙܘܪܬܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܝ
ܥܕܪܢܝ ܒܫܠܝܚܘܬܐ ܕܥܡܡܐ. ⁹ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ
ܠܝ: ܝܥܩܘܒ ܘܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ: ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ
ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܣܛܘܢܐ: ܝܗܒܘ ܐܝܕܐ ܕܫܘܬܦܘܬܐ ܠܝ ܘܠ
ܒܪܢܒܐ. ܕܚܢܢ ܒܥܡܡܐ ܘܗܢܘܢ ܒܓܙܘܪܬܐ. ¹⁰ܒܠܚܘܕ
ܕܡܣܟܢܐ ܗܘܝܢ ܥܗܕܝܢ. ܘܐܬܚܦܛܬ ܠܝ ܕܗܕܐ
ܐܥܒܕܝܗ ܀ ¹¹ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܒܐܦܘܗܝ
ܐܩܘܡܬܗ. ܡܛܠ ܕܡܬܟܬܫܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ¹²ܕܩܕܡ ܕܢܐܬܘܢ
ܐܢܫܐ ܡܢ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ. ܥܡ ܥܡܡܐ ܐܟܠ ܗܘܐ. ܟܕ
ܕܝܢ ܐܬܘ: ܦܪܫ ܗܘܐ ܢܦܫܗ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ
ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ. ¹³ܘܐܬܪܟܢܘ ܗܘܘ ܥܡܗ ܠܗܕܐ.
ܐܦ ܫܪܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܗܟܢܐ ܕܐܦ ܒܪܢܒܐ ܐܬܪܟܢ ܗܘܐ

ܠܡܣܒ ܒܐܦܝܗܘܢ ܀ ¹⁴ܘܟܕ ܚܙܝܬ ܕܠܐ ܐܪܬܝܢ ܬܪܝܨܐܝܬ
ܒܫܪܪܗ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ: ܐܡܪܬ ܠܟܐܦܐ ܠܥܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܐܢ
ܐܢܬ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܐܚܡܝܐܝܬ ܚܝܐ ܐܢܬ ܘܠܐ ܝܗܘܕܐܝܬ: ܐܝܟܢܐ
ܐܠܨ ܐܢܬ ܠܥܡܡܐ ܕܢܬܝܗܕܘܢ ܢܚܘܢ. ¹⁵ܐܢ ܚܢܢ ܓܝܪ
ܕܡܢ ܟܝܢܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܢܢ: ܘܠܐ ܗܘܝܢ ܡܢ ܥܡܡܐ ܚܛܝܐ:
¹⁶ܡܛܠ ܕܝܕܥܢ ܕܠܐ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ:
ܐܠܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܦ ܚܢܢ ܒܗ ܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܗܝܡܢܢ. ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܢܙܕܕܩ:
ܘܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ: ܠܐ
ܡܙܕܕܩ ܟܠ ܒܣܪ ܀ ¹⁷ܐܢ ܕܝܢ ܟܕ ܒܥܝܢ ܕܢܙܕܕܩ
ܒܡܫܝܚܐ: ܐܫܬܟܚܢ ܠܢ ܐܦ ܚܢܢ ܚܛܝܐ. ܟܒܪ ܡܫܝܚܐ
ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ. ܚܣ. ¹⁸ܐܢ ܓܝܪ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܪܝܬ ܬܘܒ ܠܗܝܢ ܒܢܐ ܐܢܐ: ܚܘܝܬ ܥܠ ܢܦܫܝ
ܕܥܒܪ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ ܐܢܐ. ¹⁹ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܠܢܡܘܣܐ
ܡܝܬܬ ܕܠܐܠܗܐ ܐܚܐ. ܘܥܡ ܡܫܝܚܐ ܙܩܝܦ ܐܢܐ. ²⁰ܘܡܟܝܠ
ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܚܝ ܒܝ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܢܐ ܕܗܫܐ
ܚܝ ܐܢܐ ܒܒܣܪ: ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝ
ܐܢܐ. ܗܘ ܕܐܚܒܢ ܘܐܫܠܡ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝ. ²¹ܠܐ ܛܠܡ ܐܢܐ
ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܒܝܕ ܢܡܘܣܐ ܗܝ ܙܕܝܩܘܬܐ:
ܡܫܝܚܐ ܡܓܢ ܡܝܬ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

¹ܐܘ ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܓܠܛܝܐ. ܡܢܘ ܚܣܡ ܒܟܘܢ. ܕܗܐ
ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܨܝܪ ܗܘܐ ܩܕܡ ܥܝܢܝܟܘܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܟܕ ܨܠܝܒ. ²ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܕܥ ܡܢܟܘܢ. ܡܢ
ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܩܒܠܬܘܢ ܪܘܚܐ: ܐܘ ܡܢ ܫܡܥܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ³ܗܟܢܐ ܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܕܫܪܝܬܘܢ ܒܪܘܚܐ:
ܘܗܫܐ ܒܒܣܪ ܡܫܬܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ⁴ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܚܫܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܚܝ ܚܕܘ ܘܐܬܛܝܒܘ. ܘܐܬܒܝܐܘ ܘܫܝܢܐ ܢܗܘܐ
ܒܟܘܢ. ܘܐܠܗܐ ܕܫܠܡܐ ܘܕܚܘܒܐ ܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ.
12 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܐ ܩܕܝܫܐ. ܫܐܠܝܢ
ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. 13 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܘܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܘܫܘܬܦܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܩܘܪܢܬܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܓܠܛܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܠܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܘܠܐ ܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܐܠܐ
ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ
ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 2 ܘܟܠܗܘܢ ܐܚܐ ܕܥܡܝ. ܠܥܕܬܐ ܕܐܝܬ
ܒܓܠܛܝܐ. 3 ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ:
ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 4 ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܚܠܦ
ܚܛܗܝܢ: ܕܢܦܪܘܩܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܒܝܫܐ: ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. 5 ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀
6 ܡܬܕܡܪ ܐܢܐ ܐܝܟܢܐ ܒܥܓܠ ܡܬܗܦܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ
ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ ܒܛܝܒܘܬܗ: ܠܣܒܪܬܐ ܐܚܪܬܐ.
7 ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗ. ܐܠܐ ܐܝܬ ܐܢܫܐ ܗܘ ܐܝܬ ܕܕܠܚܝܢ ܠܟܘܢ.
ܘܨܒܝܢ ܕܢܫܚܠܦܘܢ ܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 8 ܐܦ ܐܢ ܚܢܢ ܕܝܢ

ܐܘ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܢܣܒܪܟܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝ ܕܣܒܪܢܟܘ
ܢܗܘܐ ܚܪܡ. 9 ܐܝܟܢܐ ܕܡܢ ܠܩܘܕܡ ܐܡܪܢ: ܘܗܫܐ ܬܘ
ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܣܒܪ ܠܟܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝ ܕܩܒܠܬܘ
ܢܗܘܐ ܚܪܡ. 10 ܗܫܐ ܓܝܪ ܠܒܢܝܢܫܐ ܗܘ ܡܦܝܣ ܐܢܐ
ܠܐܠܗܐ. ܐܘ ܠܒܢܝܢܫܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܐܫܦܪ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܥܕܡ
ܠܗܫܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܫܦܪ ܗܘܝܬ: ܥܒܕܐ ܠܡܫܝܚܐ ܠܐ ܗ
ܗܘܝܬ ܀ 11 ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܕܣܒܪܬܐ ܕܐܣܬܒܪ
ܒܝ: ܠܐ ܗܘܬ ܒܝܕ ܒܪܢܫܐ. 12 ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܒܪܢܫ
ܩܒܠܬܗ ܘܝܠܦܬܗ. ܐܠܐ ܒܓܠܝܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚ
13 ܫܡܥܬܘܢ ܓܝܪ ܗܘܦܟܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܒܝܗܘܕܝܘܬܐ
ܕܝܬܝܪܐܝܬ ܪܕܦ ܗܘܝܬ ܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܚܪܒ ܗܘܝܬ ܠܗ
14 ܘܡܬܝܬܪ ܗܘܝܬ ܒܝܗܘܕܝܘܬܐ: ܝܬܝܪ ܡܢ ܣܓܝܐܐ ܒܢ
ܫܢܝ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܫܪܒܬܝ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܛܢܢ ܗܘܝ
ܒܡܘܠܦܢܐ ܕܐܒܗܝ. 15 ܟܕ ܨܒܐ ܕܝܢ ܗܘ ܡܢ ܕܦܪܫܢܝ ܡ
ܟܪܣ ܐܡܝ: ܘܩܪܢܝ ܒܛܝܒܘܬܗ. 16 ܕܢܓܠܐ ܒܪܗ ܒ
ܕܐܣܒܪܝܘܗܝ ܒܥܡܡܐ. ܟܕ ܗܕܝܢ ܠܐ ܓܠܝܬ ܠܒܣ
ܘܠܕܡܐ. 17 ܘܠܐ ܐܙܠܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ ܕܡܢ ܩܕܡ
ܐܠܐ ܐܙܠܬ ܠܐܪܒܝܐ. ܘܬܘܒ ܗܦܟܬ ܠܕܪܡܣܘܩ. 18 ܘܡ
ܒܬܪ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܐܙܠܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܐܚܙܐ ܠܟܐܦܐ. ܘܩܘܝ
ܠܘܬܗ ܝܘܡܬܐ ܚܡܫܬܥܣܪ. 19 ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܫܠܝܚ
ܠܐ ܚܙܝܬ: ܐܠܐ ܐܢ ܠܝܥܩܘܒ ܐܚܘܗܝ ܕܡܪܢ. 20 ܗܠܝܢ ܕ
ܕܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܗܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܟܕܒ ܐܢ
21 ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ: ܐܬܝܬ ܠܐܬܪܘܬܐ ܕܣܘܪܝܐ ܘܕܩܝܠܝܩܝ
22 ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܝ ܦܪܨܘܦܝ ܥܕܬܐ ܕܒܝܗܘܕ ܗܠܝ
ܕܒܡܫܝܚܐ. 23 ܐܠܐ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܗܘ ܕܡ
ܩܕܝܡ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܢ: ܗܫܐ ܗܐ ܡܣܒܪ ܗܝܡܢܘܬܐ: ܗ
ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܚܒܠ ܡܣܚܦ ܗܘܐ. 24 ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܒ
ܠܐܠܗܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܫܬܓܡܪ. ܚܕܝܐܝܬ ܗܟܝܠ ܐܫܬܒܗܪ ܒܟܘܪܗܢܝ. ܕܬܓܢ
ܥܠܝ ܚܝܠܗ ܕܡܫܝܚܐ. 10 ܡܛܠ ܗܢܐ ܪܓܐ ܐܢܐ
ܒܟܘܪܗܢܐ. ܒܨܥܪܐ ܒܐܘܠܨܢܐ. ܒܪ̈ܕܘܦܝܐ. ܒܚܒܘܫܝܐ ܕܥܠ
ܐܦܝ ܡܫܝܚܐ. ܐܡܬܝ ܕܡܬܟܪܗ ܐܢܐ ܓܝܪ ܗܝܕܝܢ ܗܘ
ܚܝܠܬܢ ܐܢܐ. 11 ܗܐ ܗܘܝܬ ܫܛܝܐ ܒܫܘܒܗܪܝ
ܐܢܬܘܢ ܐܠܨܬܘܢܢܝ. ܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܕܐܢܬܘܢ ܬܣܗܕܘܢ
ܥܠܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܒܨܪܬ ܡܕܡ ܡܢ ܫܠܝ̈ܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܝܪ
ܛܒ. ܐܦܢ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܕܡ. 12 ܐܬܘܬܐ ܕܫܠܝܚܘܬܐ ܥܒܕܬ
ܒܝܢܬܟܘܢ. ܒܟܠ ܡܣܝܒܪܢܘ ܘܒܓܒܪ̈ܘܬܐ. ܘܒܬܕܡܪ̈ܬܐ
ܘܒܚܝ̈ܠܐ. 13 ܒܡܢܐ ܓܝܪ ܐܬܒܨܪܬܘܢ ܡܢ ܥܕ̈ܬܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ.
ܐܠܐ ܒܗܕܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܐܝܩܪܬ ܥܠܝܟܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܠܝ ܗܕܐ
ܣܟܠܘܬܐ. 14 ܗܐ ܗܕܐ ܬܠܬ ܙܒ̈ܢܝܢ ܡܛܝܒ ܐܢܐ ܕܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ: ܘܠܐ ܐܝܩܪ ܥܠܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܠܟܘܢ.
ܐܠܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܚܝܒܝܢ ܒܢܝ̈ܐ ܠܡܣܡ ܣܝܡܬܐ ܠܐܒܗ̈ܬܐ.
ܐܠܐ ܐܒܗ̈ܬܐ ܠܒܢܝܗܘܢ. 15 ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܚܕܘܬܐ. ܘܢܦܫܝ ܐܦܩ:
ܡܬܦܩ ܐܦ ܥܠ ܐܦܝ ܢܦܫܬܟܘܢ. ܐܦܢ ܡܢ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܚܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܨܝܪܐܝܬ ܡܚܒܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ
ܠܝ. 16 ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܠܐ ܝܩܪܬ ܥܠܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܚܪܫܐ ܢܟܠܐ
ܒܢܟܠܐ ܨܕܬܟܘܢ. 17 ܠܡܐ ܒܝܕ ܐܢܫ ܐܚܪܝܢ ܕܫܕܪܬ
ܠܘܬܟܘܢ. ܐܬܝܬܪܬ ܡܢܟܘܢ. 18 ܡܢ ܛܛܘܣ ܒܥܝܬ
ܘܫܕܪܬ ܥܡܗ ܠܐܚܐ. ܠܡܐ ܒܡܕܡ ܐܬܝܬܪ ܡܢܟܘܢ ܛܛܘܣ.
ܠܐ ܒܚܕܐ ܪܘܚܐ ܗܠܟܢ ܘܒܗܝܢ ܥܩܒ̈ܬܐ ܀ 19 ܠܡܐ
ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܟܘܢ ܡܦܩܝܢ ܪܘܚܐ: ܩܕܡ ܐܠܗܐ
ܒܡܫܝܚܐ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܘܟܠܗܝܢ ܚܒܝܒܝ. ܡܛܠ
ܒܢܝܢܐ ܗܘ ܕܝܠܟܘܢ. 20 ܕܚܠ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܡܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ:
ܐܫܟܚܟܘܢ ܐܝܟ ܕܪܓܐ ܐܢܐ: ܘܐܫܬܟܚ ܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ
ܐܝܟ ܕܠܐ ܪܓܝܬܘܢ. ܕܠܡܐ ܚܪܝܢܐ ܘܚܣܡܐ: ܘܚܡܬܐ ܘܬܓܢܐ.
ܘܡܫܥܝܢܘܬܐ ܘܪܛܢܐ: ܘܫܘܚܪܐ ܘܫܓܘܫܝܐ. 21 ܕܠܡܐ ܟܕ

ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܢܡܟܟܢܝ ܐܠܗܝ. ܘܐܬܐܒܠ ܥܠ ܣܓܝܐ̈ܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܚܛܘ ܘܠܐ ܬܒܘ. ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ
ܘܡܢ ܦܚܙܘܬܐ. ܕܥܒܕܘ ܀

ܦܪܩܐ ܀ ܝܓ ܀

1 ܗܕܐ ܬܠܝܬܝܬ ܡܛܝܒ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ.
ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕ̈ܝܢ ܬܬܩܝܡ ܟܠ ܡܠܐ.
2 ܡܢ ܩܕܝܡ ܐܡܪܬ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. ܘܗܫܐ ܩܕܡ ܐܢܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܕܐܬܝܬ ܬܠܝܬܝܬ ܗܘܝܬ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܡܪܬ
ܠܟܘܢ. ܐܦ ܗܫܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ: ܠܗܘܠܝܢ ܕܚܛܘ.
ܘܠܫܪܟܐ ܕܐܢ̈ܫܝܐ. ܕܐܢ ܐܬܐ ܬܘܒ ܠܐ ܐܚܘܣ. 3 ܡܛܠ ܕܒܥܘܢܐ
ܒܥܝܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܕܡܡܠܠ ܒܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܚܝܠ
ܒܟܘܢ. ܐܠܐ ܚܝܠܬܢ ܗܘ ܒܟܘܢ. 4 ܐܦܢ ܐܙܕܩܦ ܓܝܪ
ܒܟܘܪܗܢܐ: ܐܠܐ ܚܝ ܗܘ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܦ ܚܢܢ
ܡܚܝܠܝܢܢ ܥܡܗ. ܐܠܐ ܚܝܝܢ ܥܡܗ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ ܕܒܟܘܢ.
5 ܢܣܘ ܢܦܫܟܘܢ: ܐܢ ܩܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܬܝܟܘܢ.
ܢܣܘ ܢܦܫܟܘܢ: ܐܘ ܠܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܒܟܘܢ ܗܘ: ܐܠܐ ܐܢ ܣܠܝܩܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 6 ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܕܬܕܥܘܢ: ܕܚܢܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܣܠܝܩܝܢ. 7 ܡܨܠܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ
ܐܠܗܐ: ܕܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܒܝܫܬܐ ܡܕܡ ܕܢܚܘܐ: ܐܝܟ ܕܚܢܢ ܢܬܚܙܐ
ܬܡܝܗܐ. ܐܠܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ ܛܒܬܐ. ܘܚܢܢ ܢܗܘܐ
ܐܝܟ ܣܠܝܩܐ. 8 ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܥܒܕ ܡܕܡ ܠܘܩܒܠ
ܩܘܫܬܐ. ܐܠܐ ܚܠܦ ܩܘܫܬܐ. 9 ܚܕܝܢ ܕܝܢ ܚܢܢ ܟܕ ܚܢܢ ܟܪܝܗܝܢ:
ܘܐܢܬܘܢ ܚܝܠܬܢܝܢ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܘܐܦ ܡܨܠܝܢܢ ܕܐܢܬܘܢ
ܬܬܓܡܪܘܢ. 10 ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܗܠܝܢ ܟܬܒ
ܐܢܐ: ܕܠܐ ܟܕ ܐܬܝܬ ܐܚܘܣ ܐܬܚܫܚ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܒ
ܠܝ ܡܪܢ: ܠܡܒܢܝܘܬܟܘܢ ܘܠܐ ܠܡܣܚܦܘܬܟܘܢ. 11 ܡܟܝܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܪܒܘܬܐ܆ ܐܢ ܐܦ ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܡܬܕܡܝܢ ܠܡܫܡܫܢܐ
ܕܟܐܢܘܬܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܚܪܬܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܥܒܕܝܗܘܢ ܀ 16 ܬܘܒ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ܆ ܠܡܐ ܐܢܫ ܢܣܒܪ ܥܠܝ ܐܝܟ ܕܣܟܠܐ ܐܢܐ܆
ܘܐܠܐ ܐܦܢ ܐܝܟ ܕܠܣܟܠܐ ܩܒܠܘܢܝ܂ ܕܐܦ ܐܢܐ ܩܠܝܠ
ܐܫܬܒܗܪ܂ 17 ܡܕܡ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܪܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ܂
ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܣܟܠܘܬܐ܆ ܒܗܢܐ ܕܘܟܬܐ ܕܫܘܒܗܪܐ܂ 18 ܡܛܠ
ܕܣܓܝܐܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢ ܒܒܣܪܐ܆ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܫܬܒܗܪ܂
19 ܡܢܝܚ ܐܝܬܝܟܘܢ ܓܝܪ ܠܡܣܝܒܪܘ ܠܣܟܠܐ ܕܚܟܝܡܐ܆
ܟܕ ܐܝܬܝܟܘܢ ܚܟܝܡܐ ܐܝܬܝܟܘܢ܂ 20 ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܠܡܢ
ܕܡܫܥܒܕ ܠܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܐܟܠ ܠܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܢܣܒ
ܡܢܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܡܬܪܝܡ ܥܠܝܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟܘܢ
ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ܂ 21 ܐܝܟ ܕܒܨܥܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܢܢ
ܡܚܝܠܝܢ ܗܘܝܢ܆ ܒܣܟܠܘܬܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܕܒܡܕܡ
ܕܡܡܪܚ ܐܢܫ܆ ܐܦ ܐܢܐ ܡܡܪܚ ܐܢܐ܂ 22 ܐܢ ܥܒܪܝܐ ܐܢܘܢ܂
ܐܦ ܐܢܐ܂ ܘܐܢ ܐܝܣܪܝܠܝܐ ܐܢܘܢ ܐܦ ܐܢܐ܂ ܐܢ ܙܪܥܗ ܐܢܘܢ
ܕܐܒܪܗܡ ܐܦ ܐܢܐ܂ 23 ܐܢ ܡܫܡܫܢܐ ܐܢܘܢ ܕܡܫܝܚܐ
ܒܣܟܠܘܬܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ܆ ܕܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ ܐܢܐ܆ ܒܠܐܘܬܐ
ܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ܂ ܒܡܚܘܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ܂ ܒܐܣܘܪܐ ܝܬܝܪ
ܡܢܗܘܢ܂ ܒܡܘܬܐ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ܂ 24 ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܡܫ
ܙܒܢܝܢ܂ ܐܪܒܥܝܢ ܐܪܒܥܝܢ ܒܨܝܪ ܚܕܐ ܡܚܝܬ܂ 25 ܬܠܬ
ܙܒܢܝܢ ܒܫܒܛܐ ܐܬܢܓܕܬ܂ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܪܓܡܬ܂ ܬܠܬ
ܙܒܢܝܢ ܗܘܝܬ ܒܬܒܪܐ ܕܐܠܦܐ܂ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ܂ ܕܠܐ ܡܫܟܢܬܐ
ܒܝܡܐ ܗܘܝܬ܂ 26 ܒܐܘܪܚܬܐ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ
ܕܢܗܪܘܬܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ ܕܓܝܣܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ ܕܡܢ
ܝܗܘܕܝܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ ܕܡܢ ܥܡܡܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ
ܗܘܝܬ ܒܡܕܝܢܬܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ ܗܘܝܬ ܒܚܘܪܒܐ܂
ܒܚܝܫܘܬܐ ܒܝܡܐ܂ ܒܚܝܫܘܬܐ ܕܡܢ ܐܚܐ ܕܓܠܐ܂
27 ܒܥܡܠܐ ܘܒܠܐܘܬܐ܂ ܒܫܗܪܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܒܟܦܢܐ ܘܒܨܗܝܐ܂

ܒܨܘܡܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܒܩܪܝܫܐ ܘܒܥܪܛܠܝܘܬܐ܂ 28 ܣܛܪ ܡܢ
ܝܬܝܪܬܐ܂ ܘܣܘܥܪܢܐ ܕܥܠܝ ܕܟܠܝܘܡ܂ ܘܨܦܬܐ ܕܥܠ
ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ܂ 29 ܡܢܘ ܡܬܟܪܗ ܘܠܐ ܐܢܐ ܡܬܟܪܗ ܐܢܐ܂
ܡܢܘ ܡܬܟܫܠ܆ ܘܠܐ ܐܢܐ ܝܩܕ ܐܢܐ܂ 30 ܐܢ ܠܡܫܬܒܗܪܘ
ܘܠܐ܂ ܒܟܘܪܗܢܝ ܐܫܬܒܗܪ܂ 31 ܝܕܥ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܡܒܪܟܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ܂ ܕܠܐ
ܡܟܕܒ ܐܢܐ܂ 32 ܒܕܪܡܣܘܩ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܐܪܛܘܣ ܡܠܟܐ
ܢܛܪ ܗܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܪܡܣܘܩܝܐ ܠܡܐܚܕܢܝ܂ 33 ܘܡܢ ܟܘܐ
ܒܣܦܝܬܐ ܫܒܩܘܢܝ ܡܢ ܫܘܪܐ ܘܐܬܦܠܛܬ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܒ ܀

1 ܠܡܫܬܒܗܪܘ ܘܠܐ ܐܠܐ ܠܐ ܦܐܫ܂ ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܓܝܪ
ܠܚܙܘܐ ܘܠܓܠܝܢܘܗܝ ܕܡܪܢ܂ 2 ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܒܪܐ ܒܡܫܝܚܐ
ܡܢ ܩܕܡ ܐܪܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ܂ ܐܢ ܒܦܓܪ ܕܝܢ ܘܐܢ ܕܠܐ ܦܓܪ
ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ܂ ܐܠܗܐ ܗܘ ܝܕܥ܂ ܕܐܬܚܛܦ ܗܘ ܗܢܐ ܥܕܡܐ
ܠܬܠܬܐ ܫܡܝܐ܂ 3 ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܓܒܪܐ܂
ܐܢ ܒܦܓܪ ܕܝܢ ܘܐܢ ܕܠܐ ܦܓܪ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܝܕܥ
4 ܕܐܬܚܛܦ ܠܦܪܕܝܣܐ܆ ܘܫܡܥ ܡܠܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܢ܂ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܒܪܢܫܐ ܠܡܡܠܠܘ ܐܢܝܢ܂ 5 ܥܠ ܗܢܐ
ܐܫܬܒܗܪ܆ ܥܠ ܢܦܫܝ ܕܝܢ ܠܐ ܐܫܬܒܗܪ ܐܠܐ ܐܢ ܒܟܘܪܗܢܝ
6 ܐܢ ܐܨܒܐ ܓܝܪ ܕܐܫܬܒܗܪ܆ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܣܟܠܐ܂ ܫܪܪܐ ܗܘ
ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܚܐܣܢܐ ܕܝܢ܆ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܬܪܥܐ ܒܝ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܚܙܐ ܠܝ ܘܕܫܡܥ ܡܢܝ܂ 7 ܘܕܠܐ ܐܬܪܝܡ
ܒܝܬܝܪܘܬܐ ܕܓܠܝܢܐ܂ ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܣܟܐ ܠܒܣܪܝ ܡܠܐܟܐ
ܕܣܛܢܐ܂ ܕܢܗܘܐ ܡܩܦܚ ܠܝ ܕܠܐ ܐܬܪܝܡ܂ 8 ܥܠ ܗܢܐ
ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܒܥܝܬ ܡܢ ܡܪܝ ܕܢܦܪܘܩ ܡܢܝ܂ 9 ܘܐܡܪ ܠܝ
ܣܦܩܐ ܠܟ ܛܝܒܘܬܝ܂ ܚܝܠܝ ܓܝܪ ܒܟܪܝܗܘܬܐ ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠ ܪܘܡܐ ܕܡܬܬܪܝܡ ܠܘܩܒܠ ܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܘܫܒܝܢ ܟܠ ܬܪܥܝܬܐ ܠܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 6 ܘܡܛܝܒܝܢ
ܠܡܬܒܥ ܠܐܚܪܢܐ ܡܢ ܐܢܫ ܕܠܐ ܡܫܬܡܥ: ܡܐ ܕܐܬܡܠܝܬ
ܡܫܬܡܥܢܘܬܟܘܢ. 7 ܒܦܪܨܘܦܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܐܢܫ
ܬܟܝܠ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܗܢܐ ܢܕܥ ܡܢ
ܢܦܫܗ. ܕܐܝܟ ܕܗܘ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ.
8 ܐܢ ܓܝܪ ܐܦ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܐܫܬܒܗܪ ܥܠ ܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܒ
ܠܝ ܡܪܢ. ܠܐ ܒܗܬܐ ܐܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܒܢܝܢܟܘܢ ܗܘ ܝܗܒܗ
ܠܝ ܘܠܐ ܠܡܣܚܦܟܘܢ. 9 ܘܡܗܘܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܐܬܚܙܐ
ܐܝܟ ܕܡܕܚܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܓܪܬܐ. 10 ܡܛܠ
ܕܐܓܪܬܐ ܐܡܪܝܢ: ܕܐܓܪܬܐ ܝܩܝܪܢ ܘܚܣܝܢ. ܡܐܬܝܬܗ
ܕܝܢ ܕܦܓܪܐ ܟܪܝܗ ܘܡܠܬܗ ܫܝܛܐ. 11 ܐܠܐ ܗܘܐ ܢܬܪܥܐ
ܗܘ ܕܐܡܪ ܗܟܢܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܢ ܒܡܠܬܐ ܕܐܓܪܬܐ
ܟܕ ܪܚܝܩܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܝܬܝܢ ܐܦ ܒܥܒܕܐ ܟܕ ܩܪܝܒܝܢ ܚܢܢ.
12 ܠܐ ܓܝܪ ܡܡܪܚܝܢܢ ܕܢܫܘܐ ܐܘ ܕܢܦܚܡ ܢܦܫܢ ܥܡ
ܐܢܫܐ ܕܡܫܒܚܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܐܢܘܢ ܒܗܘܢ
ܒܗܘܢ ܡܫܘܚܝܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ. 13 ܚܢܢ ܠܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܫܘܚܬܢ. ܐܠܐ ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܬܚܘܡܐ ܕܦܠܓ ܠܢ
ܐܠܗܐ. ܕܢܡܛܐ ܐܦ ܥܕܡܐ ܠܘܬܟܘܢ. 14 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܝܟ
ܕܠܐ ܡܛܝܢ ܠܘܬܟܘܢ ܡܬܡܬܚܝܢܢ ܝܬܝܪ. ܥܕܡܐ ܓܝܪ
ܠܘܬܟܘܢ ܡܛܝܢ ܒܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 15 ܘܠܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܫܘܚܬܢ ܒܥܡܠܐ ܕܐܚܪܢܐ. ܐܠܐ ܣܒܪܐ ܐܝܬ ܠܢ ܕܡܐ
ܕܪܒܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܒܟܘܢ. ܢܬܪܘܪܒ ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܢ.
16 ܘܢܣܒܪ ܐܦ ܠܗܠ ܡܢܟܘܢ ܒܣܒܪܬܐ. ܠܐ ܒܡܫܘܚܬܐ
ܕܐܚܪܢܐ. ܕܒܡܛܝܒܘܬܐ ܢܫܬܒܗܪ. 17 ܡܢ ܕܝܢ ܕܡܫܬܒܗܪ
ܒܡܪܝܐ ܢܫܬܒܗܪ. 18 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܢ ܕܢܦܫܗ ܡܫܒܚ
ܗܘ ܒܚܝܪ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܪܝܐ ܡܫܒܚ ܠܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܐ ܀

1 ܐܨܛܒܝܬ ܕܝܢ ܕܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ ܩܠܝܠ ܒܫܛܝܘܬܐ
ܡܣܝܒܪܝܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܘ ܠܝ. 2 ܛܐܢ ܐܢܐ
ܓܝܪ ܥܠܝܟܘܢ ܛܐܢܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܡܟܝܪܝܢ ܓܝܪ ܠܓܒܪܐ
ܚܕ ܒܬܘܠܬܐ ܕܟܝܬܐ ܕܐܩܝܡ ܠܡܫܝܚܐ. 3 ܕܚܠ ܐܢܐ ܕܝܢ.
ܕܠܡܐ ܐܝܟ ܕܐܛܥܝܗ ܚܘܝܐ ܠܚܘܐ ܒܢܟܠܘܬܗ: ܗܟܢܐ
ܢܬܚܒܠܘܢ ܪܥܝܢܝܟܘܢ ܡܢ ܦܫܝܛܘܬܐ. ܕܠܘܬ ܡܫܝܚܐ.
4 ܐܢ ܓܝܪ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܟܘܢ: ܝܫܘܥ ܐܚܪܢܐ ܢܟܪܘܙ ܠܟܘܢ
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܐܟܪܙܢ. ܐܘ ܪܘܚܐ ܐܚܪܬܐ ܢܣܒܬܘܢ ܐܝܕܐ ܕܠܐ
ܢܣܒܬܘܢ. ܐܘ ܣܒܪܬܐ ܐܚܪܬܐ ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܩܒܠܬܘܢ: ܫܦܝܪ
ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. 5 ܡܬܚܫܒ ܐܢܐ ܓܝܪ: ܕܡܕܡ ܠܐ ܒܨܪܬ ܡܢ
ܫܠܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܝܪ ܡܝܬܪܝܢ. 6 ܐܢ ܓܝܪ ܗܕܝܘܛ ܐܢܐ
ܒܡܠܬܐ: ܐܠܐ ܠܐ ܒܝܕܥܬܐ. ܐܠܐ ܒܟܠܡܕܡ ܐܬܓܠܝܢ ܠܟܘܢ.
7 ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܟܠܘܬܐ ܥܒܕܬ ܕܡܟܟܬ ܢܦܫܝ ܕܐܢܬܘܢ
ܬܬܪܝܡܘܢ. ܘܡܓܢ ܐܣܒܪܬ ܠܟܘܢ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ.
8 ܘܥܕܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܡܪܩܬ: ܘܢܣܒܬ ܢܦܩܬܐ ܠܬܫܡܫܬܐ
ܕܝܠܟܘܢ. 9 ܘܟܕ ܐܬܝܬ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܬܒܨܪܬ. ܠܐ ܐܝܩܪܬ ܥܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ.
ܚܝܪܘܬܝ ܓܝܪ ܡܠܘ ܐܚܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܒܟܠ
ܡܕܡ ܢܛܪܬ ܢܦܫܝ ܘܢܛܪ ܐܢܐ ܕܠܐ ܐܗܘܐ ܝܩܝܪܐ ܥܠܝܟܘܢ. 10 ܐܝܬܝܗ
ܒܝ ܫܪܪܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܗܕܐ ܫܘܒܗܪܐ ܠܐ ܬܬܒܛܠ ܒܝ
ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܐܟܐܝܐ. 11 ܡܛܠܡܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܐܠܗܐ ܗܘ ܝܕܥ. 12 ܐܠܐ ܗܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܐܦ ܥܒܕ
ܐܢܐ. ܕܐܦܣܘܩ ܗܝ ܥܠܬܗܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܥܠܬܐ. ܕܒܗܝ
ܡܕܡ ܕܡܫܬܒܗܪܝܢ ܢܫܬܟܚܘܢ ܐܟܘܬܢ. 13 ܐܝܬܝܗܘܢ ܓܝܪ
ܐܝܠܝܢ: ܫܠܝܚܐ ܕܓܠܐ ܘܦܥܠܐ ܕܢܟܠܐ. ܘܡܕܡܝܢ ܢܦܫܗܘܢ
ܠܫܠܝܚܐ ܕܡܫܝܚܐ. 14 ܘܠܝܬ ܠܗ ܠܗܕܐ ܬܕܡܘܪܬܐ. ܐܢ
ܗܘ ܓܝܪ ܕܣܛܢܐ ܡܬܕܡܐ ܒܡܠܐܟܐ ܕܢܘܗܪܐ. 15 ܠܐ ܗܘܐ ܪܒܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܕܬܐ܂ 19 ܗܘܝܘ ܕܐܦ ܐܬܓܒܝ ܡܢ ܥܕܬܐ܆ ܕܢܦܘܩ
ܥܡܢ ܒܡܘܗܒܬܐ ܗܕܐ ܕܡܬܬܫܡܫܐ ܡܢܢ ܠܫܘܒܚܗ
ܕܐܠܗܐ܂ ܘܠܡܘܚܝ ܕܝܠܢ܂ 20 ܡܫܬܡܠܝܢ ܕܝܢ ܒܗܕܐ܆ ܕܠܐ
ܐܢܫ ܢܣܝܡ ܒܢ ܡܘܡܐ ܒܗܕܐ ܣܓܝܐܘܬܐ ܕܡܬܬܫܡܫܐ ܡܢܢ܂
21 ܡܬܒܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܫܦܝܪܬܐ܂ ܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕ܆ ܐܠܐ
ܐܦ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ܂ 22 ܫܕܪܢ ܕܝܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܠܐܚܘܢ ܐܢܐ
ܕܒܩܝܢ ܒܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܐ ܕܚܦܝܛ ܗܘ܂ ܗܫܐ ܕܝܢ
ܛܒ ܚܦܝܛ ܒܬܘܟܠܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܠܝܟܘܢ܂ 23 ܐܢ
ܗܟܝܠ ܛܛܘܤ܆ ܫܘܬܦܐ ܗܘ ܕܝܠܝ ܘܡܥܕܪܢܐ ܕܥܡܟܘܢ܂
ܐܢ ܐܚܝܢ ܐܚܪܢܐ܆ ܫܠܝܚܐ ܐܢܘܢ ܕܥܕܬܐ ܕܫܘܒܚܗ
ܕܡܫܝܚܐ܂ 24 ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܬܚܘܝܬܐ ܕܚܘܒܟܘܢ ܘܫܘܒܗܪܢ
ܕܥܠܝܟܘܢ ܚܘܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܛ ܀

1 ܥܠ ܬܫܡܫܬܐ ܕܝܢ ܕܩܕܝܫܐ܆ ܝܬܝܪܐ ܗܝ ܠܝ
ܕܐܟܬܘܒ ܠܟܘܢ܂ 2 ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܛܘܝܒܘܬ ܪܥܝܢܟܘܢ܂
ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ ܒܟܘܢ ܠܡܩܕܘܢܝܐ܂ ܕܐܟܐܝܐ ܡܛܝܒܐ
ܗܝ ܡܢ ܐܫܬܩܕ܂ ܘܛܢܢܟܘܢ ܐܚܪܬ ܠܣܓܝܐܐ܂
3 ܫܕܪܬ ܕܝܢ ܠܐܚܐ܆ ܕܠܐ ܬܣܪܩ ܫܘܒܗܪܢ ܕܐܫܬܒܗܪܢ ܒܟܘܢ
ܥܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ܂ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܛܝܒܝܢ ܬܗܘܘܢ܂ 4 ܕܠܡܐ
ܢܐܬܘܢ ܥܡܝ ܡܩܕܘܢܝܐ܆ ܘܢܫܟܚܘܢܟܘܢ ܟܕ ܠܐ ܡܛܝܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ܆ ܘܢܒܗܬ ܚܢܢ܆ ܕܠܐ ܢܐܡܪ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝ
ܫܘܒܗܪܐ ܗܘ ܕܐܫܬܒܗܪܢ܂ 5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܥܝ ܠܝ
ܕܐܒܥܐ ܡܢ ܐܚܐ ܗܠܝܢ܆ ܕܢܐܬܘܢ ܩܕܡܝ ܠܘܬܟܘܢ܂
ܘܢܛܝܒܘܢ ܒܘܪܟܬܐ ܗܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܫܬܡܥܬܘܢ܆ ܕܬܗܘܐ
ܡܛܝܒܐ܂ ܐܝܟ ܒܘܪܟܬܐ܆ ܠܐ ܐܝܟ ܕܝܠܢܝܘܬܐ܂
6 ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܕܙܪܥ ܒܩܘܠܨܢܐ܆ ܐܦ ܒܩܘܠܨܢܐ ܢܚܨܕ܂ ܘܡܢ

ܕܙܪܥ ܒܒܘܪܟܬܐ܂ ܐܦ ܒܒܘܪܟܬܐ ܢܚܨܘܕ܂ 7 ܟܠ ܐܢܫ
ܐܝܟ ܕܡܬܒܥܐ ܒܪܥܝܢܗ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܟܪܝܘܬܐ܂ ܐܘ ܐܝܟ ܕ
ܡܢ ܩܛܝܪܐ܂ ܠܡܚܘܝܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܚܕܝܐ ܪܚܡ ܐܠܗܐ܂ 8 ܡܫܟܚ
ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܛܝܒܘ ܢܐܘܬܪ ܒܟܘܢ܂ ܕܒܟܠܙܒܢ
ܒܟܠܡܕܡ ܣܦܩܘܬܐ ܕܣܦܩܐ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ܂ ܘܬܬܝܪܘܢ
ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ܂ 9 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ܂ ܕܒܕܪ ܘܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ܂
ܘܙܕܝܩܘܬܗ ܩܝܡܐ ܠܥܠܡ܂ 10 ܗܘ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܙܪܥܐ
ܠܙܪܘܥܐ ܘܠܚܡܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ܆ ܗܘ ܢܬܠ ܘܢܣܓܐ ܙܪܥܟܘܢ܂
ܘܢܪܒܐ ܦܐܪܐ ܕܙܕܝܩܘܬܟܘܢ܂ 11 ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܬܥܬܪܘܢ ܒܟܠ
ܦܫܝܛܘܬܐ܂ ܕܗܝ ܡܫܡܠܝܐ ܒܝܕܢ ܬܘܕܝܬܐ ܠܐܠܗܐ܂ 12 ܡܛܠ
ܕܬܫܡܫܬܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܠܚܘܣܪܢܗܘܢ ܕܩܕܝܫܐ
ܒܠܚܘܕ ܡܡܠܝܐ܆ ܐܠܐ ܐܦ ܡܣܓܝܐ ܬܘܕܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܠܐܠܗܐ܂
13 ܡܛܠ ܒܘܩܝܐ ܓܝܪ ܕܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ ܠܐܠܗܐ ܡܫܒܚܝܢ܂
ܕܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܬܘܕܝܬܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܘܐܫܬܘܬܦܬܘܢ
ܒܦܫܝܛܘܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܘܠܘܬ ܟܠܢܫ܂ 14 ܘܨܠܘ
ܡܨܠܝܢ ܚܠܦܝܟܘܢ ܒܚܘܒܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܡܛܠ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܥܠܝܟܘܢ܂ 15 ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܥܠ
ܡܘܗܒܬܗ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 ܐܢܐ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ܆ ܒܢܝܚܘܬܗ
ܘܒܡܟܝܟܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ܆ ܕܐܦ ܒܐܦܝܟܘܢ ܡܟܝܟ ܐܢܐ
ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܡܪܚ ܐܢܐ ܒܟܘܢ܂ 2 ܒܥܐ
ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ܆ ܕܠܐ ܟܕ ܐܬܐ ܐܢܐ ܐܡܪܚ ܒܬܘܟܠܢܐ ܗܘ
ܕܐܡܪܚ ܐܝܟ ܕܡܬܪܥܐ ܐܢܐ܆ ܥܠ ܐܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܒܝܢ
ܠܢ ܕܐܝܟ ܕܒܒܣܪܐ ܗܠܟܝܢܢ܂ 3 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܒܣܪܐ ܡܬܟܬܫܝܢܢ܂
4 ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܕܡܠܟܘܬܢ܆ ܠܐ ܗܘܐ ܕܒܣܪܐ ܐܠܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ܂
ܘܒܗܘܢ ܡܣܚܦܝܢܢ ܫܘܪܐ ܡܚܣܢܐ܂ 5 ܘܡܦܪܩܝܢ ܚܘܫܒܐ܂

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܬܘܐ: ܐܦܢ ܬܘܐ ܗܘܐ ܠܝ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܗܝ ܐܓܪܬܐ ܐܦܢ
ܠܫܥܐ ܐܟܪܝܬ ܠܟܘܢ: 9 ܗܫܐ ܚܕܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܡܛܠ
ܕܐܟܪܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܟܪܝܘܬܟܘܢ ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘܬ
ܠܟܘܢ. ܐܟܪܝܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܡܕܡ
ܠܐ ܬܬܚܣܪܘܢ ܡܢܢ. 10 ܟܪܝܘܬܐ ܓܝܪ ܕܡܛܠ ܐܠܗܐ. ܬܝܒܘܬܐ
ܥܒܕܐ ܕܠܐ ܗܘܦܟܐ. ܘܡܥܒܕܐ ܠܚܝܐ. ܟܪܝܘܬܐ ܕܝܢ
ܕܥܠܡܐ ܡܘܬܐ ܗܘ ܥܒܕܐ. 11 ܗܐ ܓܝܪ ܗܝ ܗܕܐ
ܕܐܬܟܪܝܬܘܢ ܡܛܠ ܐܠܗܐ: ܟܡܐ ܐܥܒܕܬ ܠܟܘܢ ܚܦܝܛܘܬܐ
ܘܡܦܩ ܒܪܘܚܐ: ܘܪܘܓܙܐ ܘܕܚܠܬܐ: ܘܣܘܟܐ ܘܛܢܢܐ
ܕܝܢܐ. ܘܒܟܠܡܕܡ ܚܘܝܬܘܢ ܢܦܫܟܘܢ. ܕܕܟܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ
ܒܗ ܒܨܒܘܬܐ. 12 ܐܢ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܕܐ ܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ
ܡܛܠ ܡܣܟܠܢܐ. ܐܦ ܠܐ ܡܛܠ ܗܘ ܡܢ ܕܐܣܬܟܠ ܒܗ.
ܡܛܠ ܕܬܬܝܕܥ ܗܝ ܚܦܝܛܘܬܟܘܢ ܕܡܛܠܬܢ.
13 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܝܐܢ. ܘܥܡ ܒܘܝܐܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܚܕܝܢ
ܒܚܕܘܬܗ ܕܛܛܘܣ. ܕܐܬܢܝܚܬ ܪܘܚܗ ܡܢ ܟܠܟܘܢ.
14 ܡܕܡ ܕܐܫܬܒܗܪܬ ܠܗ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܠܐ ܒܗܬܬ. ܐܠܐ
ܐܝܟ ܕܒܟܠܡܕܡ ܩܘܫܬܐ ܡܠܠܢ ܥܡܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ
ܫܘܒܗܪܢ ܕܥܠ ܛܛܘܣ ܒܩܘܫܬܐ ܐܫܬܟܚ. 15 ܘܐܦ
ܪܚܡܘܗܝ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܒܟܘܢ. ܟܕ ܡܬܕܟܪ
ܠܡܫܬܡܥܢܘܬܐ ܕܟܠܟܘܢ: ܕܒܕܚܠܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ
ܩܒܠܬܘܢܝܗܝ. 16 ܚܕܐ ܐܢܐ ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܬܟܝܠ ܐܢܐ
ܥܠܝܟܘܢ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܚ ❖

1 ܡܘܕܥܝܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝܢ. ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܕܐܬܝܗܒܬ ܒܥܕܬܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ. 2 ܕܒܢܘܣܝܐ ܣܓܝܐܐ
ܕܐܘܠܨܢܗܘܢ. ܝܬܝܪܐ ܗܘܬ ܠܚܕܘܬܗܘܢ. ܘܥܘܡܩܐ
ܕܡܣܟܢܘܬܗܘܢ ܐܬܝܬܪ ܒܥܘܬܪܐ ܕܦܫܝܛܘܬܗܘܢ. 3 ܣܗܕ
ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܚܝܠܗܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܚܝܠܗܘܢ: ܒܨܒܝܢ

ܢܦܫܗܘܢ. 4 ܒܥܘ ܡܢܢ ܒܒܥܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ: ܕܢܫܬܘܬܦܘܢ
ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. 5 ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܣܒܪܝܢ
ܗܘܝܢ. ܐܠܐ ܢܦܫܗܘܢ ܐܫܠܡܘ ܠܘܩܕܡ ܠܡܪܢ. ܘܐܦ ܠܢ
ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. 6 ܕܒܥܝܢ ܢܒܥܐ ܡܢ ܛܛܘܣ. ܕܐܝܟ
ܕܫܪܝ ܗܟܢܐ ܢܫܠܡ ܒܟܘܢ ܐܦ ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ. 7 ܐܠܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܒܟܠܡܕܡ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܡܠܬܐ
ܘܒܝܕܥܬܐ: ܘܒܟܠ ܚܦܝܛܘ ܘܒܚܘܒܐ ܕܠܘܬܢ:
ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܗܕܐ ܛܝܒܘܬܐ ܬܬܝܬܪܘܢ. 8 ܠܐ ܗܘܐ ܒܦܘܩܕ
ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܕܚܒܪܝܟܘܢ: ܫܪܪܐ
ܕܚܘܒܟܘܢ ܒܩܐ ܐܢܐ ❖ 9 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܡܛܠܬܟܘܢ ܐܬܡܣܟܢ ܟܕ
ܥܬܝܪ ܗܘܐ. ܕܐܢܬܘܢ ܒܡܣܟܢܘܬܗ ܬܥܬܪܘܢ.
10 ܡܠܟܐ ܕܝܢ ܡܠܟ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܗܕܐ ܕܥܕܪܐ ܠܟܘܢ.
ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܫܬܩܕ ܫܪܝܬܘܢ. ܠܘ ܠܡܣܥܪ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ
ܐܦ ܠܡܨܒܐ. 11 ܗܫܐ ܕܝܢ ܫܠܡܘ ܒܥܒܕܐ ܗܘ ܡܕܡ
ܕܨܒܝܬܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܒܐ ܠܡܨܒܐ. ܗܟܢܐ
ܒܥܒܕܐ ܬܫܠܡܘܢ ܡܢ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ. 12 ܐܢ ܓܝܪ ܪܥܝܢܐ
ܐܝܬܘܗܝ: ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܗܘ ܡܩܒܠ. ܠܐ ܗܘܐ
ܐܝܟ ܡܐ ܕܠܝܬ ܠܗ. 13 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܠܐܚܪܢܐ ܢܗܘܐ
ܪܘܚܐ ܘܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ: ܐܠܐ ܒܫܘܝܘܬܐ ܗܘܘ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ:
ܕܝܬܝܪܘܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܚܘܣܪܢܗܘܢ ܕܗܢܘܢ.
14 ܕܐܦ ܝܬܝܪܘܬܗܘܢ ܕܗܢܘܢ ܢܗܘܐ ܠܚܘܣܪܢܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ.
ܕܢܗܘܐ ܫܘܝܘܬܐ. 15 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܘ ܕܐܣܓܝ ܡܩܠ ܠܐ
ܐܘܬܪ ܠܗ. ܘܗܘ ܕܒܨܝܪ ܡܩܠ ܠܐ ܐܚܣܪ ܠܗ. 16 ܛܝܒܘ
ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒܗ ܚܦܝܛܘܬܐ ܗܕܐ ܕܥܠܝܟܘܢ ܒܠܒܗ
ܕܛܛܘܣ. 17 ܒܥܘܬܢ ܓܝܪ ܩܒܠ. ܘܡܛܠ ܕܛܒ ܚܦܝܛ
ܒܗ: ܡܢ ܨܒܝܢܗ ܢܦܩ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. 18 ܫܕܪܢ ܕܝܢ ܥܡܗ
ܠܐܚܘܢ: ܐܢܐ ܕܐܫܬܒܚܬܗ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܒܟܠܗܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܚܠܦ ܡܫܝܚܐ. ܘܐܝܟ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܒܥܐ ܡܢܟܘܢ ܒܐܝܕܢ:
ܚܠܦ ܡܫܝܚܐ ܒܥܝܢܢ ܡܢܟܘܢ ܐܬܪܥܘ ܠܐܠܗܐ. 21 ܗܘ
ܓܝܪ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܚܛܝܬܐ. ܡܛܠܬܟܘܢ ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܗ.
ܕܢܗܘܐ ܒܗ ܚܢܢ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܘ ✣

1 ܘܐܝܟ ܡܥܕܪܢܐ ܒܥܝܢܢ ܡܢܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܣܪܩܘܢ ܒܟܘܢ
ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܩܒܠܬܘܢ. 2 ܐܡܪ ܓܝܪ ܕܒܙܒܢܐ ܡܩܒܠܐ
ܥܢܝܬܟ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܚܝܐ ܥܕܪܬܟ. ܗܐ ܗܫܐ ܙܒܢܐ ܡܩܒܠܐ.
ܘܗܐ ܗܫܐ ܝܘܡܐ ܕܚܝܐ. 3 ܠܡܐ ܒܡܕܡ ܬܬܠܘܢ ܠܐܢܫ
ܬܘܩܠܬܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܡܘܡܐ ܒܬܫܡܫܬܢ. 4 ܐܠܐ
ܒܟܠ ܡܕܡ ܢܚܘܐ ܢܦܫܢ ܕܡܫܡܫܢܐ ܚܢܢ ܕܐܠܗܐ.
ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܒܐܘܠܨܢܐ. ܒܐܢܢܩܐ.
ܒܚܒܘܫܝܐ. 5 ܒܡܚܘܬܐ. ܒܐܣܘܪܐ. ܒܫܓܘܫܝܐ. ܒܠܐܘܬܐ.
ܒܫܗܪܐ. ܒܨܘܡܐ. 6 ܒܕܟܝܘܬܐ. ܒܝܕܥܬܐ. ܒܢܓܝܪܘܬ
ܪܘܚܐ. ܒܒܣܝܡܘܬܐ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܒܚܘܒܐ ܕܠܐ ܢܟܠܐ.
7 ܒܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ. ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܒܙܝܢܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ
ܕܝܡܝܢܐ ܘܕܣܡܠܐ. 8 ܒܫܘܒܚܐ ܘܒܨܥܪܐ. ܒܫܘܡܥܐ
ܘܒܛܘܒܢܐ. ܐܝܟ ܡܛܥܝܢܐ ܘܫܪܝܪܐ. 9 ܐܝܟ ܠܐ ܝܕܝܥܐ
ܘܝܕܝܥܝܢ. ܐܝܟ ܡܝܬܝܢ ܘܗܐ ܚܝܝܢ. ܐܝܟ ܕܡܬܪܕܝܢ ܘܠܐ
ܡܝܬܝܢ. 10 ܘܐܝܟ ܕܟܪܝܐ ܠܢ ܘܒܟܠܙܒܢ ܚܕܝܢ. ܘܐܝܟ
ܡܣܟܢܐ ܘܠܣܓܝܐܐ ܡܥܬܪܝܢ. ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܠܝܬ ܠܢ ܘܟܠ
ܡܕܡ ܐܚܝܕܝܢ. 11 ܦܘܡܢ ܦܬܝܚ ܗܘ ܠܘܬܟܘܢ
ܩܘܪܢܬܝܐ. ܘܠܒܢ ܪܘܝܚ. 12 ܠܐ ܐܠܝܨܬܘܢ ܒܢ. ܐܠܝܨܬܘܢ
ܕܝܢ ܒܪܚܡܝܟܘܢ. 13 ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܦܘܪܥܘܢ
ܚܘܒܘ ܕܠܘܬܟܘܢ. ܘܪܘܚܘ ܚܘܒܟܘܢ ܠܘܬܝ. 14 ܘܠܐ
ܬܗܘܘܢ ܒܢܝ ܙܘܓܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܐܝܕܐ ܓܝܪ
ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬ ܠܙܕܝܩܘܬܐ ܥܡ ܥܘܠܐ. ܐܘ ܐܝܢܐ ܚܘܠܛܢܐ ܐܝܬ

ܠܢܘܗܪܐ ܥܡ ܚܫܘܟܐ. 15 ܐܘ ܐܝܢܐ ܫܠܡܘܬܐ ܐܝܬ ܠܡܫܝܚܐ
ܥܡ ܣܛܢܐ. ܐܘ ܐܝܢܐ ܡܢܬܐ ܐܝܬ ܠܡܗܝܡܢܐ ܥܡ ܠ
ܡܗܝܡܢܐ. 16 ܐܘ ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܐܘܝܘܬܐ ܐܝܬ ܠܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ
ܥܡ ܕܦܬܟܪܐ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܗܝܟܠܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ. ܕܐܥܡܪ ܒܗܘܢ. ܘܐܗܠܟ ܒܗܘܢ. ܘܐܗܘܐ
ܐܠܗܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܝ ܥܡܐ. 17 ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܘܩܘ
ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ: ܘܐܬܦܪܫܘ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܛܢܦܐ
ܠܐ ܬܬܩܪܒܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܩܒܠܟܘܢ. 18 ܘܐܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܐܒܐ. ܘܐܢܬܘܢ
ܬܗܘܘܢ ܠܝ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ: ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܟܠ ܐܚܝܕ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܙ ✣

1 ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܠܝܢ ܡܘܠܟܢܐ ܚܒܝܒܝ.
ܢܕܟܐ ܢܦܫܢ ܡܢ ܟܠܗ ܛܘܠܫܐ ܕܦܓܪܐ ܘܕܪܘܚܐ.
ܘܢܓܡܘܪ ܩܕܝܫܘܬܐ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 2 ܣܝܒܪܘܢܝ ܐܚܝ.
ܠܐܢܫ ܠܐ ܐܣܟܠܢ. ܠܐܢܫ ܠܐ ܚܒܠܢ. ܠܐܢܫ ܠܐ ܥܠܒܢ. 3 ܠܐ ܗܘܐ
ܠܡܚܝܒܘܬܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܩܕܡܬ ܓܝܪ ܐܡܪܬ ܕܒܠܒܢ
ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܡܬ ܐܟܚܕܐ ܘܠܡܚܐ ✣ 4 ܣܓܝܐܐ
ܦܪܗܣܝܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܒܟܘܢ
ܫܘܒܗܪܐ. ܘܡܠܐ ܐܢܐ ܒܘܝܐܐ ✣ ܘܡܝܬܪܐ ܠܝ
ܚܕܘܬܐ ܒܟܠܗܝܢ ܐܘܠܨܢܝ. 5 ܐܦ ܡܢ ܕܐܬܝܢ ܓܝܪ ܠܡܩܕܘܢܝܐ.
ܐܦܠܐ ܚܕ ܢܝܚ ܗܘܐ ܠܦܓܪܢ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܐܬܐܠܨܢ
ܡܢ ܠܒܪ ܩܪܒܐ ܘܡܢ ܠܓܘ ܕܚܠܬܐ. 6 ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܗ
ܕܡܒܝܐ ܠܡܟܝܟܐ. ܒܝܐܢ ܒܡܐܬܝܬܗ ܕܛܛܘܣ. 7 ܘܠܐ
ܒܡܐܬܝܬܗ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܒܢܝܚܗ ܗܘ ܕܐܬܬܢܝܚ
ܒܟܘܢ. ܡܫܬܥܐ ܓܝܪ ܠܢ ܥܠ ܚܘܒܟܘܢ ܕܠܘܬܝ. ܘܥܠ ܐܒܠܟܘܢ
ܘܥܠ ܛܢܢܟܘܢ ܕܥܠ ܐܦܝ. ܘܟܕ ܫܡܥܬ ܚܕܝܬ ܝܬܝܪ
ܗܘܝܬ ܒܟܘܢ. 8 ܕܐܦܢ ܐܟܪܝܬ ܠܟܘܢ ܒܐܓܪܬܐ: ܠܐ ܬܘܝܐ ܠܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢ ܕܝܢ ܣܝܡܬܐ ܗܕܐ ܒܡܐܢܐ ܕܚܨܦܐ: ܕܪܒܘܬܐ ܕܚܝܠܐ ܡܢ
ܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܘܠܐ ܡܢܢ. 8 ܒܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܡܬܐܠܨܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ
ܡܬܚܢܩܝܢܢ. ܡܬܬܥܝܩܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܚܝܒܝܢܢ. 9 ܡܬܪܕܦܝܢܢ.
ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܬܒܩܝܢܢ. ܡܬܡܟܟܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܒܕܝܢܢ. 10 ܒܟܠܥܕܢ
ܓܝܪ ܡܝܬܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܒܦܓܪܢ ܡܩܒܠܝܢܢ: ܕܐܦ ܚܝܘܗܝ
ܕܝܫܘܥ ܒܦܓܪܢ ܢܬܓܠܘܢ. 11 ܐܢ ܚܢܢ ܓܝܪ ܚܝܐ ܠܡܘܬܐ
ܡܫܬܠܡܝܢܢ ܡܛܠ ܝܫܘܥ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܝܘܗܝ ܕܝܫܘܥ
ܢܬܓܠܘܢ ܒܦܓܪܢ ܗܢܐ ܕܡܝܬܐ. 12 ܗܫܐ ܡܘܬܐ ܒܢ
ܡܫܬܡܠܐ: ܘܚܝܐ ܒܟܘܢ. 13 ܐܦ ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܕܚܕܐ ܗܝ
ܠܢ ܪܘܚܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܝܒ: ܕܗܝܡܢܬ ܡܛܠܗܢܐ
ܡܠܠܬ. ܗܝܡܢܝܢܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܡܡܠܠܝܢܢ.
14 ܘܝܕܥܝܢ ܕܗܘ ܡܢ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܐܦ ܠܢ ܥܡ
ܝܫܘܥ ܢܩܝܡ: ܘܢܩܪܒܢ ܥܡܟܘܢ ܠܘܬܗ: 15 ܟܠܡܕܡ
ܓܝܪ ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ. ܕܟܕ ܡܬܝܬܪܐ ܛܝܒܘܬܐ ܒܐܝܕܝ
ܣܓܝܐܐ: ܬܬܝܬܪ ܬܘܕܝܬܐ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ✣ 16 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܠܐ ܡܬܡܢܝܢ ܚܢܢ. ܐܦ ܐܢ ܒܪܢܫܢ ܓܝܪ ܒܪܝܐ ܡܬܚܒܠ.
ܐܠܐ ܕܓܘܝܐ ܡܬܚܕܬ ܝܘܡ ܡܢ ܝܘܡ. 17 ܐܘܠܨܢܗ ܓܝܪ
ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܟܕ ܩܠܝܠ ܗܘ ܘܩܠܝܠ: ܡܘܬܪܐ ܕܠܐ ܣܟܐ
ܕܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡܝܢ ܡܛܝܒ ܠܢ. 18 ܕܠܐ ܚܝܪܝܢ ܒܗܠܝܢ
ܕܡܬܚܙܝܢ. ܕܡܬܚܙܝܢ ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ ܐܢܝܢ. ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܕܝܢ
ܕܠܥܠܡ ܐܢܝܢ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܗ ✣

1 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܐܢ ܒܝܬܢ ܕܒܐܪܥܐ ܗܢܐ ܕܦܓܪܐ ܢܫܬܪܐ:
ܐܝܬ ܠܢ ܒܢܝܢܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ: ܒܝܬܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܐ ܥܒܝܕ
ܕܠܥܠܡ ܒܫܡܝܐ. 2 ܐܦ ܥܠ ܗܕܐ ܓܝܪ ܡܬܬܢܚܝܢܢ:
ܘܪܓܝܢ ܕܢܠܒܫ ܒܝܬܢ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. 3 ܐܠܐ ܐܦ ܟܕ ܠܒܫܝܢ
ܠܐ ܢܫܬܟܚ ܥܪܛܠܝܐ. 4 ܟܕ ܐܝܬܝܢ ܓܝܪ ܗܫܐ ܒܗܢܐ ܒܝܬܐ:

ܡܬܬܢܚܝܢܢ ܡܢ ܝܘܩܪܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܠܡܫܠܚܗ. ܐܠܐ
ܕܢܠܒܫ ܠܟܠ ܥܠܘܗܝ. ܕܢܬܒܠܥ ܡܝܘܬܘܬܗ ܒܚܝܐ.
5 ܘܕܡܛܝܒ ܠܢ ܠܗܕܐ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ
ܪܗܒܘܢܐ ܕܪܘܚܗ. 6 ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܗܟܝܠ ܘܡܦܝܣܝܢ:
ܕܥܕܡܐ ܕܒܦܓܪܐ ܫܪܝܢ ܓܠܝܙܝܢ ܡܢ ܡܪܢ: 7 ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܗܘ ܓܝܪ ܡܗܠܟܝܢ ܘܠܐ ܒܚܙܬܐ ⁖ 8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܒܝܒܝܢ
ܘܡܦܝܣܝܢ: ܕܢܬܓܠܙ ܡܢ ܦܓܪܐ ܘܢܗܘܐ ܠܘܬ ܡܪܢ.
9 ܡܬܚܦܛܝܢ. ܕܐܢ ܒܚܘܕܪܐ ܚܢܢ ܘܐܢ ܡܥܡܪܐ: ܠܗ ܢܗܘܐ
ܫܦܝܪܝܢ. 10 ܟܠܢ ܓܝܪ ܥܬܝܕܝܢ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܝܡ
ܕܡܫܝܚܐ. ܕܢܬܦܪܥ ܐܢܫ ܐܢܫ ܒܦܓܪܗ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
ܠܗ. ܐܢ ܛܒ ܘܐܢ ܕܒܝܫ ⁖ 11 ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܗܟܝܠ
ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܢ ⁖ ܠܒܢܝܢܫܐ ܗܘ ܡܦܝܣܝܢܢ. ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ
ܓܠܝܢ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܐܦ ܠܡܕܥܝܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ ܓܠܝܢ.
12 ܠܐ ܗܘܐ ܬܘܒ ܢܫܒܚ ܡܫܒܚܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܥܠܬܐ ܗܘ
ܝܗܒܝܢ ܠܟܘܢ: ܕܒܗܘܢ ܬܫܬܒܗܪܘܢ ܒܢ: ܠܘܬ ܗܢܘܢ
ܕܒܐܦܐ ܗܘ ܡܫܬܒܗܪܝܢ ܘܠܐ ܒܠܒܐ. 13 ܐܢ ܓܝܪ ܫܢܝܢ.
ܠܐܠܗܐ. ܘܐܢ ܡܬܢܟܦܝܢ. ܠܟܘܢ. 14 ܚܘܒܗ ܓܝܪ ܕܡܫܝܚܐ
ܐܠܨ ܠܢ ܕܢܬܪܥܐ ܗܕܐ. ܕܚܕ ܚܠܦ ܟܠܢܫ ܡܝܬ. ܡܟܝܠ
ܟܠܢܫ ܡܝܬ ܗܘ. 15 ܘܚܠܦ ܟܠܢܫ ܗܘ ܡܝܬ. ܕܐܝܠܝܢ
ܕܚܝܝܢ ܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܢܚܘܢ. ܐܠܐ ܠܐܝܢܐ ܕܚܠܦܝܗܘܢ ܡܝܬ
ܘܩܡ. 16 ܘܡܟܝܠ ܚܢܢ ܠܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܘܐܢ
ܝܕܥܢ ܒܒܣܪ ܠܡܫܝܚܐ: ܐܠܐ ܡܢ ܗܫܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. 17 ܟܠ
ܡܢ ܕܒܡܫܝܚܐ ܗܘ ܐܢܫ: ܒܪܝܬܐ ܗܘ ܚܕܬܐ.
ܥܬܝܩܬܐ ܥܒܪ ܠܗܝܢ. 18 ܘܟܠ ܡܕܡ ܗܘܐ ܚܕܬܐ ܡܢ
ܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܪܥܝ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܝܗܒ ܠܢ ܬܫܡܫܬܐ
ܕܪܥܘܬܐ. 19 ܐܠܗܐ ܗܘ ܓܝܪ ܒܡܫܝܚܐ: ܗܘ ܕܪܥܝ
ܠܥܠܡܐ ܥܡ ܢܦܫܗ. ܘܠܐ ܚܫܒ ܠܗܘܢ ܣܟܠܘܬܗܘܢ:
ܘܫܡ ܒܢ ܡܠܬܐ ܕܪܥܘܬܐ ⁖ 20 ܐܝܙܓܕܐ ܚܢܢ ܡܛܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܚܝܐ. ܘܠܗܠܝܢ ܡܢܘ ܫܘܐ. 17 ܠܐ ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܐܝܟ
ܫܪܟܐ ܕܡܡܙܓܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܫܪܪܐ.
ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܡܡܠܠܝܢܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܡܫܪܝܢܢ ܠܢ ܬܘܒ ܡܢ ܕܪܝܫ ܕܢܫܬܘܕܥ ܗܢܐ ܚܢܢ.
ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܢܝܩܝܢܢ ܐܝܟ ܐܢܫܝܢ: ܕܐܓܪܬܐ ܕܩܘܫܬܐ
ܢܬܟܬܒܢ ܠܟܘܢ ܥܠܝܢ: ܐܘ ܕܐܢܬܘܢ ܬܟܬܒܘܢ ܠܩܘܫܬܢ
ܥܠܝܢ. 2 ܐܓܪܬܢ ܕܝܢ ܕܝܠܢ ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܟܬܝܒܐ ܒܠܒܢ.
ܘܝܕܝܥܐ ܘܡܬܩܪܝܐ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ. 3 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܐܓܪܬܗ
ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܬܬܫܡܫܬ ܡܢܢ. ܕܟܬܝܒܐ ܠܐ ܒܕܝܘܬܐ.
ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܠܐ ܒܠܘܚܐ ܕܟܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܠܘܚܐ
ܕܠܒܐ ܕܒܣܪܐ ܀ 4 ܬܘܟܠܢܐ ܕܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ. 5 ܠܘ ܕܚܝܠܝܢ ܡܣܦܩܝܢ ܕܢܬܪܥܐ ܡܕܡ ܐܝܟ
ܕܡܢ ܢܦܫܢ. ܐܠܐ ܚܝܠܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. 6 ܗܘ ܕܐܫܘܝܢ
ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܠܐ ܒܟܬܒܐ ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ.
ܟܬܒܐ ܓܝܪ ܩܛܠ. ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܡܚܝܐ. 7 ܐܢ ܕܝܢ ܬܫܡܫܬܐ
ܕܡܘܬܐ ܒܟܬܒܐ ܐܬܪܫܝܡܬ ܒܟܐܦܐ ܘܗܘܬ ܒܬܫܒܘܚܬܐ:
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܚܪ ܒܐܦܘܗܝ
ܕܡܘܫܐ: ܡܛܠ ܫܘܒܚܐ ܕܐܦܘܗܝ ܗܘ ܕܐܬܒܛܠ. 8 ܐܝܟܢܐ
ܗܟܝܠ ܬܫܡܫܬܐ ܕܪܘܚܐ: ܠܐ ܬܬܝܬܪ ܬܗܘܐ ܒܫܘܒܚܐ.
9 ܐܢ ܓܝܪ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܚܘܝܒܐ ܗܘܐ ܫܘܒܚܐ: ܟܡܐ
ܡܝܬܪܐ ܬܫܡܫܬܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܒܫܘܒܚܐ. 10 ܐܝܟ ܗܘ ܓܝܪ
ܕܐܝܠܐ ܡܫܒܚܐ ܗܝ ܕܐܫܬܒܚܬ: ܠܘܩܒܠ ܗܢܐ ܫܘܒܚܐ
ܡܝܬܪܐ. 11 ܐܢ ܓܝܪ ܗܘ ܕܐܬܒܛܠ. ܒܫܘܒܚܐ ܗܘܐ:
ܬܝܪܐܝܬ ܗܘ ܕܩܝܡ ܒܫܘܒܚܐ ܢܗܘܐ. 12 ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܢ
ܗܟܝܠ ܗܢܐ ܣܒܪܐ. ܬܝܪܐܝܬ ܓܠܝܐ ܥܡ ܡܬܪܢܝܢܢ.

13 ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܘܫܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܐܣܟܡܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܕܠܐ
ܢܚܘܪܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܘܠܡܗ ܕܗܘ ܕܡܬܒܛܠ.
14 ܐܠܐ ܐܬܥܘܪܘ ܒܪܥܝܢܝܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܓܝܪ ܠܝܘܡܢܐ: ܐܝܟ
ܕܟܕ ܡܬܩܪܝܐ ܥܬܝܩܬܐ: ܗܝ ܗܝ ܐܣܟܡܐ ܩܝܡܐ
ܥܠܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܬܓܠܝܐ ܕܒܡܫܝܚܐ ܗܘ ܡܬܒܛܠܐ.
15 ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܐܡܬܝ ܕܡܬܩܪܐ ܡܘܫܐ: ܐܣܟܡܐ
ܥܠ ܠܒܗܘܢ ܪܡܐ. 16 ܘܐܡܬܝ ܕܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܢܬܦܢܐ
ܠܘܬ ܡܪܝܐ: ܡܫܬܩܠܐ ܡܢܗ ܐܣܟܡܐ. 17 ܡܪܝܐ ܕ
ܗܘܝܘ ܪܘܚܐ. ܘܐܝܟܐ ܕܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܚܐܪܘܬܐ ܬܡܢ. 18 ܚܢ
ܕܝܢ ܟܠܢ ܒܐܦܐ ܓܠܝܬܐ: ܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝ
ܕܒܡܚܙܝܬܐ ܚܙܝܢ. ܘܠܗ ܠܕܡܘܬܐ ܡܫܬܚܠܦܝܢܢ. ܡ
ܫܘܒܚܐ ܠܫܘܒܚܐ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܪܘܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܐܢܐ ܠܢ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ ܕܐܬܬܚܕܢ.
ܐܝܟ ܪܚܡܐ ܕܗܘܘ ܥܠܝܢ. 2 ܐܠܐ ܐܫܬܢܝܢ ܟܣܝܬܗ ܕܒܗܬܬܐ.
ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܒܢܟܝܠܘܬܐ. ܘܠܐ ܢܟܠܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܐܠܐ ܒܓܠܝܘܬܐ ܕܫܪܪܐ ܡܚܘܝܢ ܢܦܫܢ: ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ
ܐܢܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 3 ܘܐܢ ܕܝܢ ܡܟܣܝ ܗܘ ܐܘܢܓܠܝܘܢ
ܕܝܠܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܒܕܝܢ ܗܘ ܡܟܣܝ. 4 ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܗ
ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܥܘܪ ܪܥܝܢܝܗܘܢ. ܥܠ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܕܠܐ
ܢܕܢܚ ܠܗܘܢ ܢܘܗܪܗ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܫܘܒܚܗ ܕܡܫܝܚܐ:
ܕܗܘܝܘ ܕܡܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 5 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܢܦܫܢ ܡܟܪܙܝܢ.
ܐܠܐ ܠܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܡܪܢ. ܠܢܦܫܢ ܕܝܢ ܕܥܒܕܝܟܘܢ ܚܢ
ܡܛܠ ܝܫܘܥ. 6 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܡܪ: ܕܡܢ ܚܫܘܟܐ
ܢܘܗܪܐ ܢܕܢܚ: ܗܘ ܕܢܚ ܒܠܒܘܬܢ. ܕܢܢܗܪ ܒܝܕܥܬܐ
ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ: ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 7 ܐܝܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘ ܥܠ ܐܦܝܢ ❖ 12 ܫܘܒܗܪܢ ܓܝܪ ܗܢܘ: ܣܗܕܘܬܐ
ܕܠܒܢ ܕܒܦܫܝܛܘܬܐ ܘܒܕܟܝܘܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܐܬܗܦܟܢ ܒܥܠܡܐ. ܘܠܐ ܒܚܟܡܬܐ ܕܦܓܪܐ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ
ܠܘܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ. 13 ܠܐ ܗܘܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܟܬܒܝܢ ܠܟܘܢ.
ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܣܒܪ
ܐ ܕܝܢ ܕܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܬܫܬܘܕܥܘܢ. 14 ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܐܫܬܘܕܥܬܘܢ ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܢܬܐ ܕܫܘܒܗܪܟܘܢ ܚܢܢ. ܐܝܟ
ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܝܠܢ ܒܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
15 ܘܒܗܕܐ ܬܘܟܠܢܐ ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܕܝܡ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ.
ܬܣܒܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܬܪܬܝܢܝܬܐ. 16 ܘܐܥܒܪ ܒܝܢܬܟܘܢ
ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܬܘܒ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܬܐ. ܘܐܢܬܘܢ
ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܝܗܘܕ. 17 ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܕܐܬܪܥܝܬ. ܠܡܐ ܐܝܟ
ܕܒܫܠܝܘܬܐ ܐܬܪܥܝܬ. ܐܘ ܕܠܡܐ ܕܒܣܪ ܐܬܪܥܝܬ ܐܝܟ ܕܡܬܪܥܐ
ܐܢܫ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܕܢܗܘܐ ܒܢ ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ.
18 ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܐܠܗܐ: ܕܠܐ ܗܘܬ ܡܠܬܢ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܝܢ
ܘܠܐ. 19 ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܐܬܟܪܙ
ܠܟܘܢ: ܒܝ ܘܒܣܝܠܘܢܘܣ ܘܒܛܝܡܬܐܘܣ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܢ
ܘܠܐ. ܐܠܐ ܐܝܢ ܗܘܐ ܒܗ. 20 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܘܠܟܢܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ: ܒܗ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܒܝܕܗ ܝܗܒܝܢܢ ܐܡܝܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. 21 ܐܠܗܐ
ܕܝܢ ܡܫܪܪ ܠܢ ܥܡܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܗܘ ܡܫܚܢ.
22 ܘܚܬܡܢ: ܘܝܗܒ ܪܗܒܘܢܐ ܕܪܘܚܗ ܒܠܒܘܬܢ ❖ 23 ܐܢܐ
ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ. ܕܡܛܠ ܕܚܐܣ ܐܢܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܠܐ ܐܬܝܬ ܠܩܘܪܢܬܘܣ. 24 ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܡܪܐ
ܚܢܢ ܠܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܥܕܪܢܐ ܚܢܢ ܕܚܕܘܬܟܘܢ.
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܓܝܪ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܒ ❖

1 ܕܢܬ ܕܝܢ ܗܕܐ ܒܢܦܫܝ. ܕܠܐ ܬܘܒ ܒܟܪܝܘܬܐ ܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ. 2 ܐܢ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܟܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢܘ ܡܚܕܐ ܠܝ.
ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܟܪܝܬ ܠܗ. 3 ܘܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܗܝ ܗܕܐ: ܕܠܐ
ܟܕ ܐܬܐ ܢܟܪܘܢ ܠܝ: ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܗܢܘܢ
ܢܚܕܘܢܢܝ. ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܟܠܟܘܢ. ܕܚܕܘܬܝ ܕܟܠܟܘܢ
ܗܝ. 4 ܘܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ. ܘܡܢ ܐܠܝܨܘܬܐ ܕܠܒܐ ܟܬܒܬ
ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܒܕܡܥܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܠܐ ܡܛܠ ܕܐܟܪܐ ܠܟܘܢ.
ܐܠܐ ܕܬܕܥܘܢ ܚܘܒܐ ܝܬܝܪܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܠܘܬܟܘܢ. 5 ܐܢ
ܕܝܢ ܐܢܫ ܐܟܪܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܐܟܪܝ. ܐܠܐ ܒܨܝܪ ܡܛܠ
ܠܟܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܐܐܩܪ ܡܠܬܐ ܥܠܝܟܘܢ: 6 ܣܦܩܐ ܠܗ ܕܝܢ
ܠܗܢܐ ܟܐܝܐ ܕܡܢ ܣܓܝܐܐ. 7 ܘܡܟܝܠ ܐܫܬܪܝܬ ܘܠܐ
ܕܬܚܢܘܢ ܠܗ ܘܬܒܝܐܘܢܝܗܝ. ܕܠܡܐ ܒܟܪܝܘܬܐ ܝܬܝܪܬܐ
ܬܬܒܠܥ ܠܗ ܗܘ ܡܢ ܕܐܟܝܠ ܗܘ. 8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ
ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܬܐܫܪܘܢ ܠܗ ܚܘܒܟܘܢ. 9 ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ
ܟܬܒܬ ܐܦ ܕܐܕܥ ܒܢܣܝܢܐ ܐܢ ܒܟܠܡܕܡ ܡܫܬܡܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܝ. 10 ܠܡܢ ܕܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܐܢܐ.
ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܫܒܩܬ ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ ܫܒܩܬ
ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܡܫܝܚܐ. 11 ܕܠܐ ܢܥܠܒܢ ܣܛܢܐ. ܝܕܥܝܢ
ܓܝܪ ܡܚܫܒܬܗ ❖ 12 ܟܕ ܐܬܝܬ ܕܝܢ ܠܛܪܘܐܣ ܒܣܒܪܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ: ܘܐܬܦܬܚ ܠܝ ܬܪܥܐ ܒܡܪܢ ∴ 13 ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ
ܢܝܚܐ ܒܪܘܚܝ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܬ ܠܛܝܛܘܣ ܐܚܝ. ܐܠܐ ܫܪܬ
ܐܢܘܢ ܘܢܦܩܬ ܠܝ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. 14 ܛܝܒܘ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ.
ܕܒܟܠ ܙܒܢ ܡܚܕܐ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܪܝܚܐ ܕܝܕܥܬܗ
ܘܒܝܕܢ ܒܟܠ ܐܬܪ. 15 ܪܝܚܐ ܓܝܪ ܚܢܢ ܒܣܝܡܐ
ܠܡܫܝܚܐ ܠܐܠܗܐ. ܒܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ. ܘܒܐܝܠܝܢ ܕܐܒܕܝܢ.
16 ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܝܚܐ ܕܡܘܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܪܝܚܐ ܕܚܝܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܐܦܣܘܣ ܥܕܡܐ ܠܦܢܛܩܘܣܛܐ܂ 9 ܬܪܥܐ ܓܝܪ
ܪܒܐ ܐܬܦܬܚ ܠܝ ܕܡܠܝ ܡܥܒܕܢܘܬܐ܃ ܘܣܩܘܒܠܐ ܣܓܝܐܐ܂
10 ܐܢ ܕܝܢ ܐܬܐ ܛܝܡܬܐܘܣ܂ ܚܙܘ ܕܠܐ ܒܕܚܠܐ ܢܗܘܐ
ܠܘܬܟܘܢ܂ ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܦܠܚ ܐܝܟܢܝ܂ 11 ܠܐ
ܗܟܝܠ ܐܢܫ ܢܫܘܛܝܘܗܝ܂ ܐܠܐ ܠܘܘܘܗܝ ܒܫܠܡܐ ܕܢܐܬܐ
ܠܘܬܝ܂ ܡܣܟܐ ܐܢܐ ܠܗ ܓܝܪ ܥܡ ܐܚܐ܂ 12 ܡܢ ܐܦܠܘ
ܕܝܢ ܐܚܢ܃ ܒܥܝܬ ܣܓܝ ܡܢܗ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܥܡ ܐܚܐ܂
ܘܨܒܐ ܠܐ ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܬܐ ܕܝܢ ܕܢܗܘܐ
ܠܗ ܐܬܪܐ܂ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܀ 13 ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܩܘܡܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܂
ܐܬܓܒܪܘ ܘܐܬܚܝܠܘ܂ 14 ܘܟܠܗܝܢ ܨܒܘܬܟܘܢ ܒܚܘܒܐ
ܢܗܘܝܢ܂ 15 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ܃ ܥܠ ܒܝܬܐ
ܕܐܣܛܦܢܐ܂ ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܪܫܝܬܐ
ܕܐܟܐܝܐ܂ ܘܫܡܫܘ ܢܦܫܗܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܩܕܝܫܐ܂ 16 ܕܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ܂ ܘܠܟܠܢܫ
ܕܠܐܝ ܥܡܢ ܘܡܥܕܪ܂ 17 ܚܕܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܡܐܬܝܬܗ ܕܐܣܛܦܢܐ܂
ܘܕܦܪܛܘܢܛܘܣ ܘܕܐܟܐܝܩܘܣ܂ ܕܒܨܝܪ ܕܝܠܟܘܢ ܠܗܘܢ ܗܢܘܢ
ܡܠܘ܂ 18 ܐܢܝܚܘ ܓܝܪ ܪܘܚܝ ܘܕܝܠܟܘܢ܂ ܗܘܝܬܘܢ
ܗܟܝܠ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ ܀ 19 ܫܐܠܝܢ
ܒܫܠܡܟܘܢ܃ ܥܕܬܐ ܟܠܗܝܢ ܕܐܣܝܐ܂ ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ
ܣܓܝ ܒܡܪܢ܃ ܐܩܘܠܣ ܘܦܪܝܣܩܠܐ܂ ܥܡ ܥܕܬܐ
ܕܒܒܝܬܗܘܢ܂ 20 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܚܝܢ ܟܠܗܘܢ܂ ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ ܩܕܝܫܬܐ܂ 21 ܫܠܡܐ ܒܟܬܝܒܬ
ܐܝܕܝ ܕܦܘܠܘܣ܂ 22 ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܢܗܘܐ ܚܪܡ܂ ܡܪܢ ܐܬܐ܂ 23 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܥܡܟܘܢ܃ 24 ܘܚܘܒܝ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܩܘܪܢܬܝܐ ܩܕܡܝܬܐ܃ ܕܐܬܟܬܒܬ
ܡܢ ܐܦܣܘܣ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܩܘܪܢܬܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ܂ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ܂ ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܬ
ܒܩܘܪܢܬܘܣ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܐܟܐܝܐ ܟܠܗ܂
2 ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ܂ ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ܃ ܘܡܢ
ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ 3 ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܃ ܐܒܐ ܕܪܚܡܐ܃ ܘܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܘܝܐܐ܂
4 ܗܘ ܕܡܒܝܐ ܠܢ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܠܨܢܝܢ܂ ܕܐܦ ܚܢܢ ܢܫܟܚ
ܢܒܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܟܠ ܐܘܠܨܢܝܢ ܐܢܘܢ܃ ܒܗܘ ܒܘܝܐܐ ܕܒܗ
ܡܬܒܝܐܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ܂ 5 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܡܬܝܬܪܝܢ ܒܢ
ܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ܃ ܗܟܢܐ ܒܝܕ ܡܫܝܚܐ ܡܬܝܬܪ ܐܦ
ܒܘܝܐܢ܂ 6 ܐܦܢ ܕܝܢ ܡܬܐܠܨܝܢܢ܃ ܥܠ ܐܦܝ ܒܘܝܐܟܘܢ ܗܘ
ܘܥܠ ܐܦܝ ܚܝܝܟܘܢ ܡܬܐܠܨܝܢܢ܂ ܘܐܢ ܡܬܒܝܐܝܢܢ ܡܛܠ
ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܬܬܒܝܐܘܢ܂ ܘܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܚܝܠܬܢܘܬܐ ܕܬܣܝܒܪܘܢ ܐܢܘܢ
ܠܚܫܐ܃ ܗܢܘܢ ܕܐܦ ܚܢܢ ܚܫܝܢ ܠܗܘܢ܂ 7 ܘܣܒܪܢ
ܕܥܠܝܟܘܢ ܫܪܝܪ ܗܘ܂ ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܐܢ ܫܘܬܦܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ
ܚܫܐ܂ ܫܘܬܦܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܐܦ ܠܒܘܝܐܐ ܀ 8 ܨܒܝܢ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ
ܐܚܝ܃ ܥܠ ܐܘܠܨܢܐ ܕܗܘܐ ܠܢ ܒܐܣܝܐ܂ ܕܝܩܝܪܐܝܬ ܐܬܝܩܪܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܝܠܢ܂ ܥܕܡܐ ܕܦܣܩܢ ܗܘܝܢ ܚܝܝܢ ܠܡܫܬܘܙܒܘ
9 ܘܟܠ ܗܘܝܢ ܒܢܦܫܢ ܡܘܬܐ܂ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܬܘܟܠܢܐ ܥܠ
ܢܦܫܢ܂ ܐܠܐ ܥܠ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܩܝܡ ܡܝܬܐ܂ 10 ܗܘ ܕܡܢ
ܡܘܬܐ ܥܫܝܢܐ ܦܪܩܢ܂ ܘܬܘܒ ܡܣܒܪܝܢ ܕܦܪܩ ܠܢ
11 ܒܡܥܕܪܢܘܬܐ ܕܒܥܘܬܟܘܢ ܕܥܠ ܐܦܝܢ܂ ܕܬܗܘܐ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܠܘܬܢ ܛܝܒܘܬܐ ܕܒܝܕ ܐܦܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܘܣܓܝܐܐ ܢܘܕܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܚܒܠܢ ܓܝܪ ܥܝܕܐ ܒܣܝܡܐ ܡܡܠܠܐ ܒܝܫܬܐ ܀ 34 ܥܝܪܘ
ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܐܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܠܝܬ ܒܗܘܢ. ܠܒܘܗܬܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ. 35 ܢܐܡܪ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܩܝܡܝܢ ܡܝܬܐ: ܘܒܐܝܢܐ ܦܓܪܐ ܐܬܝܢ: 36 ܣܟܠܐ.
ܙܪܥܐ ܕܙܪܥ ܐܢܬ: ܐܢ ܠܐ ܡܐܬ ܠܐ ܚܝܐ. 37 ܘܗܘ ܡܕܡ ܕܙܪܥ ܐܢܬ:
ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܦܓܪܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܗܘܐ ܙܪܥ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܦܪܕܬܐ
ܥܪܛܠܬܐ ܕܚܛܬܐ ܐܘ ܕܣܥܪܐ: ܐܘ ܕܫܪܟܐ ܕܙܪܥܘܢܐ. 38 ܐܠܗܐ ܕܝܢ
ܝܗܒ ܠܗ ܦܓܪܐ ܐܝܟܢܐ ܕܨܒܐ. ܘܠܟܠ ܚܕ ܡܢ ܙܪܥܘܢܐ ܦܓܪܐ
ܕܟܝܢܗ. 39 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܟܠ ܒܣܪ ܫܘܐ. ܐܚܪܝܢ ܗܘ
ܒܣܪܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܐܚܪܝܢ ܕܒܥܝܪܐ. ܘܐܚܪܝܢ ܕܦܪܚܬܐ.
ܘܐܚܪܝܢ ܕܢܘܢܐ. 40 ܐܝܬ ܦܓܪܐ ܫܡܝܢܐ. ܘܐܝܬ ܦܓܪܐ ܐܪܥܢܐ.
ܐܠܐ ܐܚܪܝܢ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܫܡܝܢܐ. ܘܐܚܪܝܢ ܕܐܪܥܢܐ. 41 ܘܐܚܪܝܢ
ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܫܡܫܐ. ܘܐܚܪܝܢ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܣܗܪܐ.
ܘܐܚܪܝܢ ܫܘܒܚܐ ܕܟܘܟܒܐ. ܘܟܘܟܒܐ ܡܢ ܟܘܟܒܐ ܡܝܬܪ
ܗܘ ܒܫܘܒܚܐ. 42 ܗܟܢܐ ܐܦ ܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ. ܡܙܕܪܥܝܢ
ܒܚܒܠܐ. ܘܩܝܡܝܢ ܕܠܐ ܚܒܠܐ. 43 ܡܙܕܪܥܝܢ ܒܨܥܪܐ ܘܩܝܡܝܢ
ܒܫܘܒܚܐ. ܡܙܕܪܥܝܢ ܒܟܪܝܗܘܬܐ ܘܩܝܡܝܢ ܒܚܝܠܐ. 44 ܡܙܕܪܥ
ܦܓܪܐ ܢܦܫܢܐ: ܘܩܐܡ ܦܓܪܐ ܪܘܚܢܐ. ܐܝܬ ܓܝܪ ܦܓܪܐ
ܕܢܦܫܐ ܘܐܝܬ ܦܓܪܐ ܕܪܘܚܐ. 45 ܗܟܢܐ ܐܦ ܟܬܝܒ. ܗܘܐ ܐܕܡ
ܒܪܢܫܐ ܩܕܡܝܐ ܠܢܦܫܐ ܚܝܐ. ܘܐܕܡ ܐܚܪܝܐ ܠܪܘܚܐ
ܡܚܝܢܝܬܐ. 46 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܩܕܡ ܪܘܚܢܐ. ܐܠܐ ܢܦܫܢܐ
ܘܗܝܕܝܢ ܪܘܚܢܐ. 47 ܒܪܢܫܐ ܩܕܡܝܐ ܥܦܪܢܐ ܕܡܢ ܐܪܥܐ:
ܒܪܢܫܐ ܕܬܪܝܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. 48 ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ
ܥܦܪܢܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܦܪܢܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܕܡܢ
ܫܡܝܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܫܡܝܢܐ. 49 ܘܐܝܟ ܕܠܒܫܢ ܕܡܘܬܐ ܕܗܘ
ܕܡܢ ܥܦܪܐ: ܗܟܢܐ ܢܠܒܫ ܕܡܘܬܐ ܕܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ.
50 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܚܝ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܠܡܐܪܬ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ. ܘܠܐ ܚܒܠܐ ܝܪܬ ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ.

51 ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܪܙܐ. ܠܐ ܟܠܢ ܢܕܡܟ. ܟܠܢ ܕܝܢ
ܢܬܚܠܦ. 52 ܡܢ ܫܠܝ ܐܝܟ ܪܦܦ ܥܝܢܐ ܒܩܪܢܐ ܐܚܪܝܬܐ ܟܕ
ܬܩܥܐ: ܘܢܩܘܡܘܢ ܡܝܬܐ ܕܠܐ ܚܒܠܐ. ܘܚܢܢ ܢܬܚܠܦ.
53 ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܗܢܐ ܕܡܬܚܒܠ ܕܢܠܒܫ ܠܐ
ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ: ܘܗܢܐ ܕܡܐܬ ܕܢܠܒܫ ܠܐ ܡܝܘܬܘܬܐ.
54 ܡܐ ܕܠܒܫ ܕܝܢ ܗܢܐ ܕܡܬܚܒܠ ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ:
ܘܗܢܐ ܕܡܐܬ ܠܐ ܡܝܘܬܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܬܗܘܐ ܡܠܬܐ ܗܝ
ܕܟܬܝܒܐ: ܕܐܬܒܠܥ ܡܘܬܐ ܒܙܟܘܬܐ. 55 ܐܝܟܘ ܥܘܩܣܟ
ܡܘܬܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܗܝ ܙܟܘܬܟ ܫܝܘܠ. 56 ܥܘܩܣܗ ܕܝܢ
ܕܡܘܬܐ ܚܛܝܬܐ ܗܝ. ܘܚܝܠܐ ܕܚܛܝܬܐ ܢܡܘܣܐ ܗܘ. 57 ܛܝܒܘܬܐ
ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ: ܕܝܗܒ ܠܢ ܙܟܘܬܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
58 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܘܚܒܝܒܝ. ܗܘܘ ܡܫܪܪܝܢ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܡܬܬܙܝܥܝܢ. ܐܠܐ ܗܘܘ ܡܬܝܬܪܝܢ ܒܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ.
ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܕܥܡܠܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩ ܒܡܪܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܘ ܀

1 ܥܠ ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܡܬܟܢܫ ܠܩܕܝܫܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܬ
ܠܥܕܬܐ ܕܓܠܛܝܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ. 2 ܒܟܠ
ܚܕ ܒܫܒܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܒܒܝܬܗ ܢܗܘܐ ܣܐܡ ܘܢܛܪ ܗܘ
ܡܕܡ ܕܡܛܝܐ ܒܐܝܕܘܗܝ. ܕܠܐ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܗܝܕܝܢ ܢܗܘܝܢ
ܓܒܝܬܐ. 3 ܘܡܐ ܕܐܬܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܓܒܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܠܗܘܢ
ܐܫܕܪ ܒܐܓܪܬܐ ܕܢܘܒܠܘܢ ܛܝܒܘܬܟܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. 4 ܐܢ
ܕܝܢ ܦܐܝܐ ܗܘ ܡܘܒܠܢܐ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܙܠ. ܐܦ ܥܡܝ ܢܐܙܠܘܢ.
5 ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܘܬܟܘܢ: ܡܐ ܕܥܒܪܬ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܥܒܪ
ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. 6 ܘܥܡܟܘܢ ܐܦ ܠܘܬܟܘܢ ܐܩܘܐ.
ܐܘ ܐܣܬܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ. 7 ܠܐ
ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܗܫܐ ܐܝܟ ܒܥܒܪܐ ܐܚܙܝܟܘܢ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ
ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ ܐܩܘܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܡܪܝ ܢܦܣ ܠܝ. 8 ܡܩܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܘ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝܟܘܢ ܡܛܬ. 37 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܣܒܪ
ܗܘ ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܐܘ ܕܪܘܚܢܐ ܗܘ : ܢܕܥ ܗܠܝܢ ܕܟܬܒ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ : ܕܦܘܩܕܢܐ ܐܢܘܢ ܕܡܪܢ. 38 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐ
ܝܕܥ. 39 ܗܫܐ ܐܚܝ ܛܢܘ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܘܠܡܡܠܠܘ
ܒܠܫܢܐ ܠܐ ܬܟܠܘܢ. 40 ܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܒܐܣܟܡܐ ܘܒܛܟܣܐ
ܢܗܘܐ ◊

ܩܦܠܐܘܢ ◊ ܝܗ ◊

1 ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ : ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܣܒܪܬܟܘܢ
ܘܩܒܠܬܘܢܝܗܝ. ܘܩܡܬܘܢ ܒܗ. 2 ܘܒܗ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܒܐܝܢܐ ܡܠܬܐ ܣܒܪܬܟܘܢ. ܐܢ ܐܚܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ : ܐܢ ܠܐ ܗܘܐ
ܣܪܝܩܐܝܬ ܗܝܡܢܬܘܢ. 3 ܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܠܘܩܕܡ
ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܩܒܠܬ. ܕܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ
ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ. 4 ܘܐܬܩܒܪ ܘܩܡ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܐܝܟ
ܕܟܬܝܒ. 5 ܘܐܬܚܙܝ ܠܟܐܦܐ. ܘܒܬܪܗ ܠܬܪܥܣܪ. 6 ܘܒܬܪܟܢ
ܐܬܚܙܝ ܠܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫܡܐܐ ܐܚܝܢ ܐܟܚܕܐ. ܕܣܓܝܐܐ
ܡܢܗܘܢ ܡܩܘܝܢ ܐܝܟ ܕܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܘܡܢܗܘܢ ܕܫܟܒܘ.
7 ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܒܬܪܗ ܠܫܠܝܚܐ
ܟܠܗܘܢ. 8 ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ : ܐܝܟ ܕܠܬܚܝܛܐ ܐܬܚܙܝ
ܐܦ ܠܝ. 9 ܐܢܐ ܐܢܐ ܙܥܘܪܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ. ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ
ܕܐܬܩܪܐ ܫܠܝܚܐ. ܡܛܠ ܕܪܕܦܬ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ.
10 ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܝ ܡܕܡ ܕܐܝܬܝ. ܘܛܝܒܘܬܗ
ܕܒܝ ܠܐ ܗܘܬ ܣܪܝܩܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܠܐܝܬ. ܠܐ ܐܢܐ
ܐܠܐ ܛܝܒܘܬܗ ܕܥܡܝ. 11 ܐܢ ܐܢܐ ܘܐܢ ܗܢܘܢ. ܗܟܢܐ
ܡܟܪܙܝܢܢ. ܘܗܟܢܐ ܗܝܡܢܬܘܢ. 12 ܐܢ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܡܬܟܪܙ
ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ : ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܐܢܫܐ ܕܐܡܪܝܢ
ܕܠܝܬ ܚܝܬ ܡܝܬܐ. 13 ܘܐܢ ܚܝܬ ܡܝܬܐ ܠܝܬ ܐܦܠܐ ܡܫܝܚܐ
ܩܡ. 14 ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܩܡ. ܣܪܝܩܐ ܗܝ ܟܪܘܙܘܬܢ.
ܣܪܝܩܐ ܐܦ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. 15 ܘܡܫܬܟܚܝܢ ܚܢܢ ܕܝܢ ܐܦ

ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ ܕܐܠܗܐ : ܕܐܣܗܕܢ ܥܠ ܐܠܗܐ ܕܐܩܝܡ
ܠܡܫܝܚܐ ܟܕ ܠܐ ܐܩܝܡ. 16 ܐܢ ܡܝܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܩܝܡܝܢ
ܐܦܠܐ ܡܫܝܚܐ ܩܡ. 17 ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܩܡ : ܣܪܝܩܐ ܗܝ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܘܥܕܟܝܠ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 18 ܘܟܕ
ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ ܒܡܫܝܚܐ ܐܒܕܘ ܠܗܘܢ. 19 ܘ
ܒܗܠܝܢ ܗܘ ܚܝܐ ܒܠܚܘܕ ܡܣܒܪܝܢ ܒܡܫܝܚܐ : ܕܘܝ
ܗܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. 20 ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܩܡ ܡ
ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܕܡܟܐ. 21 ܘܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܒܪܢܫ
ܗܘܐ ܡܘܬܐ : ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܚܝܬ ܡܝܬܐ
22 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܐܕܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܡܝܬܝܢ : ܗܟܢܐ
ܐܦ ܒܡܫܝܚܐ ܟܠܗܘܢ ܚܝܝܢ. 23 ܐܢܫ ܐܢܫ ܒܛܟܣܗ
ܪܫܝܬܐ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ. ܒܬܪܟܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܘܢ
ܒܡܐܬܝܬܗ. 24 ܘܗܝܕܝܢ ܢܗܘܐ ܫܘܠܡܐ : ܡܐ ܕܡܫܠܡ
ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܡܐ ܕܒܛܠ ܟܠ ܪܝܫ ܘܟܠ
ܫܘܠܛܢ ܘܟܠ ܚܝܠܝܢ. 25 ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܡܠܟ ܥܕܡܐ
ܕܢܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ.
26 ܘܐܚܪܝܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܡܬܒܛܠ ܡܘܬܐ. 27 ܟܠ ܓܝܪ
ܫܥܒܕ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܡܐ ܕܐܡܪ ܕܝܢ ܕܟܠܡܕܡ
ܡܫܬܥܒܕ ܠܗ : ܝܕܝܥܐ ܗܝ ܕܣܛܪ ܡܢ ܗܘ ܕܫܥܒܕ ܠܗ
ܟܠ. 28 ܘܡܐ ܕܐܫܬܥܒܕ ܠܗ ܟܠ : ܗܝܕܝܢ ܗܘ ܒܪܐ
ܢܫܬܥܒܕ ܠܗܘ ܕܫܥܒܕ ܠܗ ܟܠ. ܕܢܗܘܐ ܐܠܗܐ ܟܠ
ܒܟܠ ◊ 29 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܗܢܘܢ ܕܡܥܡܕܝܢ ܚܠܦ ܡܝܬܐ
ܐܢ ܡܝܬܐ ܠܐ ܩܝܡܝܢ. ܡܢܐ ܡܥܡܕܝܢ ܚܠܦ ܡܝܬܐ. 30 ܘܠܡܢܐ
ܐܦ ܚܢܢ ܒܟܠ ܫܥܐ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܩܝܡܝܢܢ. 31 ܝܘܡ ܐ
ܒܫܘܒܗܪܟܘܢ ܐܚܝ : ܕܐܝܬ ܠܝ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܕܒܟܠܝܘܡ ܡܐܬ ܐܢܐ. 32 ܐܢ ܐܝܟ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ : ܐܬܟܬܫ
ܠܚܝܘܬܐ ܒܐܦܣܘܣ. ܡܢܐ ܐܘܬܪܬ ܐܢ ܡܝܬܐ ܠܐ ܩܝܡ
ܢܐܟܘܠ ܘܢܫܬܐ. ܡܚܪ ܓܝܪ ܡܝܬܝܢܢ. 33 ܠܐ ܬܛܥ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܓܠܝܢܐ ܐܘ ܒܝܕܥܬܐ. ܐܘ ܒܢܒܝܘܬܐ ܐܘ ܒܝܘܠܦܢܐ.
7 ܐܦ ܙܡܪ̈ܐ ܓܝܪ ܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܢܦܫܐ. ܘܝܗܒܝܢ
ܩܠܐ: ܐܢ ܐܒܘܒܐ ܐܘ ܟܢܪܐ: ܐܢ ܦܘܪܫܢܐ ܠܐ ܥܒܕܝܢ ܒܝܬ
ܢܥܡܬܗܘܢ: ܐܝܟܢܐ ܡܬܝܕܥ ܡܕܡ ܕܡܙܡܪ ܐܘ
ܡܕܡ ܕܡܬܢܩܫ. 8 ܘܐܢ ܩܪܢܐ ܬܬܠ ܩܠܐ ܕܠܐ ܦܘܪܫ: ܡܢܘ
ܢܬܛܝܒ ܠܩܪܒܐ. 9 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܡܠܬܐ
ܒܠܫܢܐ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܡܦܫܩܐ: ܐܝܟܢܐ ܡܬܝܕܥ ܡܕܡ ܕܐܡܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܬܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܥܡ ܐܐܪ ܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
10 ܗܐ ܓܝܪ ܓܢ̈ܣܐ ܕܠܫܢ̈ܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܘܠܝܬ
ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܩܠܐ. 11 ܐܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܚܝܠܗ ܕܩܠܐ:
ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܠܗ ܒܪܒܪܝܐ ܠܗܘ ܕܡܡܠܠ. ܘܐܦ ܗܘ ܕܡܡܠܠ
ܗܘܐ ܠܝ ܒܪܒܪܝܐ. 12 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ
ܕܛܢܢܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܕܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܠܒܢܝܢܐ ܕܥܕܬܐ ܒܥܘ
ܕܬܬܝܬܪܘܢ. 13 ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ ܒܠܫܢܐ. ܢܨܠܐ ܕܢܦܫܘܩ. 14 ܐܢ
ܓܝܪ ܕܡܨܠܐ ܐܢܐ ܒܠܫܢܐ. ܪܘܚܝ ܗܘ ܡܨܠܝܐ.
ܪܥܝܢܝ ܕܝܢ ܕܠܐ ܦܐܪ̈ܐ ܗܘ. 15 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܥܒܕ. ܐܨܠܐ
ܒܪܘܚ. ܘܐܨܠܐ ܐܦ ܒܪܥܝܢܝ: ܘܐܙܡܪ ܒܪܘܚ. ܘܐܙܡܪ
ܐܦ ܒܪܥܝܢܝ. 16 ܘܐܢ ܠܐ ܡܒܪܟ ܐܢܬ ܒܪܘܚ ܗܘ
ܕܡܡܠܐ ܕܘܟܬܗ ܕܗܕܝܘܛܐ. ܐܝܟܢܐ ܢܐܡܪ ܐܡܝܢ ܥܠ ܬܘܕܝܬܟ.
ܡܛܠ ܕܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܐ ܝܕܥ. 17 ܐܢܬ ܓܝܪ
ܫܦܝܪ ܡܒܪܟ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܚܒܪܟ ܠܐ ܡܬܒܢܐ. 18 ܡܘܕܐ ܐܢܐ
ܠܐܠܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܟܘܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܠܫܢ̈ܐ. 19 ܐܠܐ
ܒܥܕܬܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܚܡܫ ܡܠ̈ܝܢ ܒܪܥܝܢܝ ܐܡܠܠ. ܕܐܦ
ܠܐܚܪ̈ܢܐ ܐܠܦ: ܛܒ ܡܢ ܪܒܘ ܡܠ̈ܝܢ ܒܠܫܢܐ. 20 ܐܚ̈ܝ.
ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܝܠܘܕ̈ܐ ܒܡܕܥܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܠܒܝܫܬܐ ܗܘܘ ܝܠܘܕ̈ܐ:
ܘܒܡܕܥܝܟܘܢ ܗܘܘ ܓܡܝܪ̈ܐ. 21 ܒܢܡܘܣܐ ܟܬܝܒ:
ܕܒܥܒܪܝ ܠܫܢܐ ܘܒܣܦܘܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܡܠܠ ܥܡ ܥܡܐ
ܗܢܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܗܟܢܐ ܢܫܡܥܘܢܢܝ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. 22 ܡܛܠ

ܠܫ̈ܢܐ ܠܐܬܐ ܗܘ ܣܝܡܝܢ. ܠܐ ܠܡܗܝܡ̈ܢܐ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ
ܡܗܝܡܢܝܢ. ܢܒܝܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ.
ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. 23 ܐܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܬܬܟܢܫ ܟܠܗ
ܥܕܬܐ: ܘܟܠܗܘܢ ܒܠܫܢ̈ܐ ܢܡܠܠܘܢ: ܘܢܥܠܘܢ ܗܕܝܘܛ̈ܐ
ܐܘ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ: ܠܐ ܐܡܪܝܢ ܕܫܢܝܢ ܩܢܘ ܠܗܘܢ.
24 ܘܐܢ ܟܠܟܘܢ ܬܗܘܘܢ ܡܬܢܒܝܢ. ܘܢܥܘܠ ܠܘܬܟܘܢ
ܗܕܝܘܛܐ ܐܘ ܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ. ܡܬܟܣܐ ܡܢ ܟܠܟܘܢ.
ܘܡܬܕܝܢ ܡܢ ܟܠܟܘܢ. 25 ܘܟܣܝ̈ܬܐ ܕܠܒܗ ܡܬܓܠܝ̈ܢ.
ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܠ ܥܠ ܐܦ̈ܘܗܝ: ܘܢܣܓܘܕ ܠܐܠܗܐ ܘܢܐܡܪ:
ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܠܗܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ. 26 ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܐܚ̈ܝ.
ܕܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ
ܡܙܡܘܪܐ ܢܐܡܪ. ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܝܘܠܦܢܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܓܠܝܢܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܠܫܢܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ
ܦܘܫܩܐ. ܟܠܗܘܢ ܠܒܢܝܢܐ ܢܗܘܘܢ. 27 ܘܐܢ ܒܠܫܢܐ ܐܢܫ
ܡܡܠܠ. ܬܪܝܢ ܢܡܠܠܘܢ. ܘܐܢ ܣܓܝ ܬܠܬܐ. ܘܚܕ ܚܕ
ܢܡܠܠܘܢ. ܘܚܕ ܢܦܫܘܩ. 28 ܘܐܢ ܠܝܬ ܕܡܦܫܩ. ܢܫܬܘܩ
ܠܗ ܒܥܕܬܐ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܒܠܫܢܐ. ܘܢܡܠܠ ܒܝܢܘܗܝ ܠܢܦܫܗ
ܘܠܐܠܗܐ ܢܡܠܠ. 29 ܘܢܒܝ̈ܐ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܢܡܠܠܘܢ.
ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܢܦܪܫܘܢ. 30 ܘܐܢ ܠܐܚܪܢܐ ܢܬܓܠܐ ܟܕ ܝܬܒ.
ܩܕܡܝܐ ܢܫܬܘܩ ܠܗ. 31 ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܟܠܟܘܢ
ܚܕ ܚܕ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܕܟܠܢܫ ܢܐܠܦ ܘܟܠܢܫ ܢܬܒܝܐܒ.
32 ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܕܢܒܝ̈ܐ ܠܢܒܝ̈ܐ ܡܫܬܥܒܕܐ. 33 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ
ܠܐ ܗܘܐ ܕܫܓܘܫܝܐ. ܐܠܐ ܕܫܝܢܐ. ܐܝܟ ܕܒܟܠܗܝܢ ܥܕ̈ܬܐ
ܕܩܕ̈ܝܫܐ. 34 ܢܫܝܟܘܢ ܒܥܕܬܐ ܢܗܘܝܢ ܫܬܝܩ̈ܢ. ܠܐ ܓܝܪ
ܡܦܣ ܠܗܝܢ ܕܢܡܠܠܢ. ܐܠܐ ܕܢܫܬܥܒܕܢ: ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܢܡܘܣܐ ܐܡܪ: 35 ܘܐܢ ܡܕܡ ܨܒܝܢ ܕܢܐܠܦܢ: ܒܒܬܝܗܝܢ
ܢܫܐܠܢ ܠܒܥܠܝܗܝܢ. ܒܗܬܬܐ ܗܝ ܓܝܪ ܕܢܫ̈ܐ ܒܥܕܬܐ
ܬܡܠܠܢ. 36 ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܢܟܘܢ ܗܘ ܢܦܩܬ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܣܬܢܩܝܢ. 23 ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܒܪܝܢܢ ܕܨܥܝܪܝܢ ܐܢܘܢ ܒܦܓܪܐ܆
ܠܗܘܢ ܐܝܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܡܩܪܒܝܢܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܬܬܐ ܐܢܘܢ
ܐܣܟܡܐ ܝܬܝܪܐ ܥܒܕܝܢܢ ܠܗܘܢ. 24 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܕܡܣܟܡܝܢ܆ ܠܐ ܡܬܒܥܐ ܠܗܘܢ ܐܝܩܪܐ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ
ܡܙܓܗ ܠܦܓܪܐ. ܘܝܗܒ ܐܝܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܠܗܕܡܐ ܐܝܢܐ
ܕܒܨܝܪ. 25 ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܦܠܓܘܬܐ ܒܦܓܪܐ. ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ
ܫܘܝܐܝܬ܆ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܢܗܘܘܢ ܢܨܦܝܢ. 26 ܕܐܡܬܝ ܕܚܕ
ܗܕܡ ܢܗܘܐ ܟܐܒ܆ ܟܠܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܚܫܝܢ. ܘܐܢ ܡܫܬܒܚ
ܚܕ ܗܕܡ܆ ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ ܢܗܘܘܢ ܡܫܬܒܚܝܢ. 27 ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܦܓܪܗ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܘܗܕܡܐ ܒܕܘܟܬܗܘܢ ܀
28 ܣܡ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܒܥܕܬܗ܆ ܠܘܩܕܡ ܫܠܝܚܐ. ܒܬܪܗܘܢ
ܢܒܝܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܡܠܦܢܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܥܒܕܝ ܚܝܠܐ.
ܒܬܪܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܘܬܐ. ܘܡܥܕܪܢܘܬܐ ܘܡܕܒܪܢܘܬܐ.
ܘܙܢܝܐ ܕܠܫܢܐ. 29 ܕܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ܆ ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ
ܡܠܦܢܐ܆ ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܚܝܠܐ܆ 30 ܠܡܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܘܬܐ܆ ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܒܠܫܢܐ
ܡܡܠܠܝܢ܆ ܐܘ ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܡܦܫܩܝܢ. 31 ܐܢ ܕܝܢ ܛܢܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܡܘܗܒܬܐ ܪܘܪܒܬܐ܆ ܐܢܐ ܬܘܒ ܐܚܘܝܟܘܢ ܐܘܪܚܐ
ܕܡܝܬܪܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܓ ܀

1 ܐܢ ܒܟܠ ܠܫܢ ܒܢܝܢܫܐ ܐܡܠܠ ܘܒܕܡܠܐܟܐ܆ ܘܚܘܒܐ
ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܝ܆ ܗܘܝܬ ܠܝ ܐܝܟ ܢܚܫܐ ܕܩܥܐ܆ ܐܘ ܙܓܐ ܕܢܩܫ
ܩܠܐ. 2 ܘܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܢܒܝܘܬܐ܆ ܘܐܕܥ ܐܪ̈ܙܐ ܟܠܗܘܢ
ܘܟܠܗ ܝܕܥܬܐ܆ ܘܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܟܠܗ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܛܘܪܐ ܐܫܢܐ܆ ܘܚܘܒܐ ܠܝܬ ܒܝ܆ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܕܡ. 3 ܘܐܢ
ܐܦܠܓ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܝ ܠܡܣܟܢܐ ܘܐܢ ܐܫܠܡ ܦܓܪܝ ܕܐܘܩܕ܆
ܘܚܘܒܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܝ܆ ܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ ܐܢܐ ܀ 4 ܚܘܒܐ ܡܓܪܓ
ܪܘܚܗ ܘܡܒܣܡ. ܚܘܒܐ ܠܐ ܚܣܡ. ܚܘܒܐ ܠܐ ܡܫܬܓܫ

ܘܠܐ ܡܬܚܦܪ. 5 ܘܠܐ ܥܒܕ ܕܒܗܬܬܐ ܘܠܐ ܒܥܐ ܕܝܠܗ ܠܐ
ܡܬܚܡܬ. ܘܠܐ ܡܬܚܫܒ ܒܝܫܬܐ. 6 ܠܐ ܚܕܐ ܒܥܘܠܐ. ܐܠܐ ܚܕܐ
ܒܫܪܪܐ. 7 ܟܠ ܡܕܡ ܡܣܝܒܪ. ܟܠܡܕܡ ܡܗܝܡܢ.
ܟܠ ܡܣܒܪ. ܟܠ ܡܣܝܒܪ. 8 ܚܘܒܐ ܡܢ ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܢܦܠ.
ܢܒܝܘܬܐ ܓܝܪ ܢܬܒܛܠܢ. ܘܠܫܢܐ ܢܫܬܬܩܘܢ. ܘܝܕܥܬܐ
ܬܬܒܛܠ. 9 ܩܠܝܠ ܗܘ ܓܝܪ ܡܢ ܣܓܝ ܝܕܥܝܢ.
ܘܩܠܝܠ ܡܢ ܣܓܝ ܡܬܢܒܝܢܢ. 10 ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܬܐܬܐ
ܫܘܡܠܝܐ܆ ܗܝܕܝܢ ܬܬܒܛܠ ܗܘ ܡܕܡ ܕܩܠܝܠ ܗܘܐ.
11 ܟܕ ܛܠܝܐ ܗܘܝܬ. ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܡܡܠܠ ܗܘܝܬ. ܘܐܝܟ
ܛܠܝܐ ܡܬܪܥܐ ܗܘܝܬ. ܘܐܝܟ ܛܠܝܐ ܡܬܚܫܒ ܗܘܝܬ. ܟܕ
ܗܘܝܬ ܕܝܢ ܓܒܪܐ܆ ܒܛܠܬ ܗܠܝܢ ܕܛܠܝܘܬܐ. 12 ܗܫܐ ܓܝܪ
ܐܝܟ ܕܒܡܚܙܝܬܐ ܚܙܝܢܢ ܒܐܘܚܕܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܕܝܢ ܐܦܝܢ ܠܘܩܒܠ
ܐܦܝܢ. ܗܫܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܩܠܝܠ ܡܢ ܣܓܝ܆ ܗܝܕܝܢ ܕܝܢ
ܐܕܥ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܬܝܕܥܬ. 13 ܗܫܐ ܐܝܬܝܗܝܢ ܬܠܬ ܗܠܝܢ ܕܩܝܡܢ܆
ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܣܒܪܐ ܘܚܘܒܐ. ܪܒܐ ܕܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܚܘܒܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܕ ܀

1 ܗܪܛܘ ܒܬܪ ܚܘܒܐ. ܘܛܢܘ ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ.
ܕܬܬܢܒܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ. 2 ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܓܝܪ ܒܠܫܢܐ ܠܐ
ܗܘܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܡܠܠ ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܫܡܥ
ܡܕܡ ܕܡܡܠܠ. ܐܠܐ ܒܪܘܚ ܐܪ̈ܙܐ ܡܡܠܠ. 3 ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܕܡܬܢܒܐ
ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܡܠܠ ܒܢܝܢܐ ܘܠܘܒܒܐ ܘܒܘܝܐܐ. 4 ܕܡܡܠܠ
ܒܠܫܢܐ. ܢܦܫܗ ܗܘ ܒܢܐ. ܘܕܡܬܢܒܐ ܥܕܬܐ ܒܢܐ.
5 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܟܠܟܘܢ ܬܡܠܠܘܢ ܒܠܫܢܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ
ܕܬܬܢܒܘܢ. ܪܒ ܗܘ ܓܝܪ ܐܝܢܐ ܕܡܬܢܒܐ܆ ܡܢ ܗܘ ܕܡܡܠܠ
ܒܠܫܢܐ ܐܢ ܠܐ ܡܦܫܩ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܦܫܩ ܬܒܢܐ ܥܕܬܐ.
6 ܘܗܫܐ ܐܚܝ ܐܢ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܒܠܫܢܐ܆
ܡܢܐ ܡܘܬܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. ܐܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܦ ܟܣܐ ܢܣܒ ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܣܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ
ܒܕܡܝ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ. ܟܠ ܐܡܬܝ ܕܫܬܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܥܘܗܕܢܝ. 26 ܟܠ ܐܡܬܝ ܓܝܪ ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܚܡܐ ܗܢܐ. ܘܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܠܡܘܬܗ ܗܘ ܕܡܪܢ
ܡܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܕܡܐ ܠܡܐܬܝܬܗ. 27 ܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܕܐܟܠ
ܡܢ ܠܚܡܗ ܘܫܬܐ ܡܢ ܟܣܗ ܘܠܐ ܫܘܐ ܠܗ.
ܚܝܒ ܗܘ ܠܦܓܪܗ ܘܠܕܡܗ ܕܡܪܝܐ. 28 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܢܒܨܐ ܐܢܫ ܢܦܫܗ: ܘܗܝܕܝܢ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ
ܘܢܫܬܐ ܡܢ ܟܣܐ ܗܢܐ. 29 ܡܢ ܕܐܟܠ ܓܝܪ ܘܫܬܐ ܟܕ
ܠܐ ܫܘܐ: ܚܝܒܘܬܐ ܗܘ ܠܢܦܫܗ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܕܠܐ ܦܪܫ
ܦܓܪܗ ܕܡܪܝܐ. 30 ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܓܝܐܐ ܒܟܘܢ ܟܪܝܗܐ
ܘܡܚܝܠܐ: ܘܣܓܝܐܐ ܕܕܡܟܝܢ. 31 ܐܠܘ ܓܝܪ ܢܦܫܢ ܕܝܢܝܢ
ܗܘܝܢ: ܠܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܗܘܝܢ. 32 ܟܕ ܡܬܕܝܢܝܢ ܕܝܢ ܡܢ
ܡܪܢ: ܡܬܪܕܝܢܢ ܡܬܪܕܝܢܢ. ܕܠܐ ܥܡ ܥܠܡܐ ܢܬܚܝܒ.
33 ܡܟܝܠ ܐܚܝ܆ ܐܡܬܝ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ:
ܗܘܘ ܡܩܘܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. 34 ܡܢ ܕܝܢ ܕܟܦܢ ܒܒܝܬܗ
ܢܐܟܘܠ. ܕܠܐ ܠܚܝܒܘܬܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܟܢܫܝܢ. ܫܪܟܐ ܕܝܢ
ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܐܦܩܕܟܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ◊ ܝܒ ◊

1 ܥܠ ܪܘܚܢܝܬܐ ܕܝܢ ܐܚܝ܆ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܕܥܘܢ. 2 ܕܚܢܦܐ
ܗܘܝܬܘܢ. ܘܠܦܬܟܪܐ ܘܠܐܠܗܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܠܐ: ܕܠܐ
ܦܪܫ ܡܬܕܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. 3 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܘܕܥ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܡܠܠ: ܘܐܡܪ ܕܚܪܡ
ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܐܦܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܐܡܪ ܕܡܪܝܐ ܗܘ
ܝܫܘܥ: ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 4 ܦܘܠܓܐ ܕܝܢ ܕܡܘܗܒܬܐ
ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܚܕܐ ܗܝ ܪܘܚܐ. 5 ܘܦܘܠܓܐ ܕܬܫܡܫܬܐ
ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܡܪܝܐ. 6 ܘܦܘܠܓܐ ܕܡܥܒܕܢܘܬܐ ܐܝܬ.

ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܡܥܒܕ ܟܠ ܒܟܠܢܫ. 7 ܠܐܢܫ ܐܢܫ
ܕܝܢ: ܡܬܝܗܒܐ ܠܗ ܓܠܝܢܐ ܕܪܘܚܐ ܐܝܟ ܕܥܕܪܐ ܠܗ.
8 ܐܝܬ ܕܝܗܝܒܐ ܠܗ ܒܪܘܚܐ ܡܠܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܠܐܚܪܢܐ
ܕܝܢ ܡܠܬܐ ܕܝܕܥܬܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ. 9 ܠܐܚܪܢܐ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܒܗ ܒܪܘܚܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ ܒܗ
ܒܪܘܚܐ: 10 ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܚܝܠܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܢܒܝܘܬܐ.
ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܘܪܫܢܐ ܕܪܘܚܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܓܢܣܐ ܕܠܫܢܐ.
ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܘܫܩܐ ܕܠܫܢܐ. 11 ܟܠܗܝܢ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܚܕܐ
ܗܝ ܪܘܚܐ ܣܥܪܐ. ܘܡܦܠܓܐ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܕܗܝ ܨܒܝܐ.
12 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܦܓܪܐ ܚܕ ܗܘ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܗܕܡܐ
ܣܓܝܐܐ. ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܕܦܓܪܐ ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬܝܗܘܢ
ܚܕ ܐܝܬܝܗܘܢ ܦܓܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ. 13 ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ
ܟܠܢ: ܒܚܕܐ ܪܘܚܐ ܠܚܕ ܦܓܪܐ ܥܡܕܢ. ܐܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܢ
ܐܪܡܝܐ. ܘܐܢ ܥܒܕܐ ܘܐܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܟܠܢ ܚܕܐ ܪܘܚܐ
ܐܫܬܝܢ. 14 ܐܦ ܦܓܪܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܚܕ ܗܕܡ ܐܠܐ ܣܓܝܐܐ:
15 ܐܢ ܬܐܡܪ ܓܝܪ ܪܓܠܐ: ܕܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܕܐ ܠܐ ܗܘܝܬ
ܡܢܗ ܡܢ ܦܓܪܐ. ܠܘ ܡܛܠ ܗܕܐ ܠܝܬܝܗ ܡܢܗ ܡܢ
ܦܓܪܐ. 16 ܐܘ ܬܐܡܪ ܐܕܢܐ: ܕܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܥܝܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ
ܡܢܗ ܡܢ ܦܓܪܐ. ܠܘ ܡܛܠ ܗܕܐ ܠܝܬܝܗ ܡܢܗ ܡܢ
ܦܓܪܐ. 17 ܐܠܘ ܓܝܪ ܟܠܗ ܦܓܪܐ ܥܝܢܐ ܗܘܐ. ܐܝܟܐ
ܗܘܬ ܡܫܡܥܬܐ. ܘܐܠܘ ܟܠܗ ܡܫܡܥܬܐ ܗܘܬ. ܐܝܟܐ
ܡܪܝܚܢܐ ܗܘܐ. 18 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܣܡ ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢ
ܗܕܡܐ ܒܦܓܪܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܗܘ ܨܒܐ. 19 ܐܠܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܚܕ ܗܘܘ ܗܕܡܐ: ܐܝܟܐ ܗܘܐ ܦܓܪܐ. 20 ܗܫܐ ܕܝܢ ܗܕܡܐ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܣܓܝܐܐ. ܚܕ ܗܘ ܕܝܢ ܦܓܪܐ. 21 ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܥܝܢܐ
ܕܬܐܡܪ ܠܐܝܕܐ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܐܢܬܝ ܠܝ. ܐܘܠܐ ܪܫܐ ܡܫܟܚ
ܠܡܐܡܪ ܠܪ̈ܓܠܐ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܝ. 22 ܐܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ
ܐܝܠܝܢ ܗܕܡܐ ܕܡܬܚܙܝܢ ܕܡܚܝܠܝܢ: ܕܐܢܘܢ ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܩܘܪܢܬܝܐ ܩܕܡܝܬܐ ✤ ܝܐ ✤ ܦܣܩ

ܘܨܒܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܠܡܐܙܠ. ܟܠܡܕܡ ܕܡܬܩܪܒ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ
ܐܟܘܠܘ. ܕܠܐ ܒܘܚܢܐ. ܡܛܠ ܬܐܪܬܐ. 28 ܘܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܢܐܡܪ
ܠܟܘܢ ܕܗܢܐ ܕܕܒܝܚܐ ܗܘ. ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ. ܡܛܠ ܗܘ ܕܐܡܪ
ܠܟܘܢ ܘܡܛܠ ܬܐܪܬܐ. 29 ܬܐܪܬܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ
ܕܝܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܕܐܡܪ. ܠܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܕܝܢܐ ܚܐܪܘܬܝ ܡܢ
ܬܐܪܬܐ ܕܐܚܪܢܐ. 30 ܐܢ ܐܢܐ ܒܛܝܒܘܬܐ ܡܬܢܣܒ ܐܢܐ܂ ܠܡܢܐ
ܡܬܓܕܦ ܐܢܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܐܢܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ. 31 ܐܢ ܐܟܠܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ
ܐܘ ܫܬܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ: ܐܘ ܡܕܡ ܥܒܕܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ:
ܟܠܡܕܡ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ. 32 ܕܠܐ
ܬܘܩܠܐ ܗܘܘ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ ܘܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ. 33 ܐܝܟ
ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܠܟܠܢܫ ܫܦܪ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ
ܡܕܡ ܕܠܝ ܦܐܫ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܠܣܓܝܐܐ ܦܐܫ ܕܢܚܘܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܝܐ ✤

1 ܐܬܕܡܘ ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ. 2 ܡܫܒܚ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ܂ ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܥܗܝܕܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܠܝ.
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܝܕܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 3 ܨܒܐ
ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ: ܕܟܠ ܓܒܪ ܪܫܗ ܡܫܝܚܐ ܗܘ.
ܘܪܫܗ ܕܐܢܬܬܐ ܓܒܪܐ ܗܘ. ܘܪܫܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܐ
ܗܘ. 4 ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܡܨܠܐ ܐܘ ܡܬܢܒܐ ܟܕ ܡܟܣܝ ܪܫܗ.
ܡܒܗܬ ܪܫܗ. 5 ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ ܕܡܨܠܝܐ ܐܘ ܡܬܢܒܝܐ ܟܕ
ܓܠܐ ܪܫܗ. ܡܒܗܬܐ ܪܫܗ. ܫܘܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܠܗܝ ܗܝ
ܕܓܪܝܥ ܪܫܗ. 6 ܐܢ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܟܣܝܐ ܐܢܬܬܐ ܐܦ
ܬܣܬܦܪ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܨܥܪ ܗܘ ܠܐܢܬܬܐ ܠܡܣܬܦܪܘ ܐܘ
ܠܡܓܪܥ ܬܬܟܣܐ. 7 ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܠܐ ܚܝܒ ܕܢܟܣܐ ܪܫܗ.
ܡܛܠ ܕܕܡܘܬܐ ܗܘ ܘܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬܬܐ ܓܝܪ
ܫܘܒܚܐ ܗܝ ܕܓܒܪܐ. 8 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܒܪܝ ܓܒܪܐ ܡܢ
ܐܢܬܬܐ. ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ. 9 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܬܒܪܝ

ܦܣܩ ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܠܩܘܪܢܬܝܐ ܩܕܡܝܬܐ ✤ ܝܐ ✤

ܡܛܠ ܐܢܬܬܐ. ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܛܠ ܓܒܪܐ. 10 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܚܝܒܐ ܐܢܬܬܐ. ܕܫܘܠܛܢܐ ܬܗܘܐ ܥܠ ܪܫܗ. ܡܛܠ
ܡܠܐܟܐ. 11 ܒܪܡ ܕܝܢ ܠܐ ܓܒܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܐܢܬܬܐ: ܐܦܠܐ
ܐܢܬܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܓܒܪܐ ܒܡܪܢ. 12 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ
ܓܒܪܐ: ܗܟܢܐ ܓܒܪܐ ܒܝܕ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܗܘ: 13 ܕܘܢܘ ܒܢܦܫܟܘܢ ܒܝܢܝܟܘܢ. ܝܐܐ ܠܐܢܬܬܐ
ܕܟܕ ܓܠܐ ܪܫܗ ܬܨܠܐ ܠܐܠܗܐ: 14 ܐܦܠܐ ܗܘ ܟܝܢܐ ܡܠܦ
ܠܟܘܢ. ܕܓܒܪܐ ܟܕ ܕܡܪܒܐ ܣܥܪܗ. ܨܥܪܐ ܗܘ ܠܗ.
15 ܘܐܢܬܬܐ ܟܕ ܕܡܪܒܝܐ ܣܥܪܗ. ܫܘܒܚܐ ܗܘ ܠܗ.
ܡܛܠ ܕܣܥܪܗ ܚܠܦ ܬܟܣܝܬܐ ܗܘ ܐܬܝܗܒ ܠܗ. 16 ܐܢ
ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܬܚܪܐ ܥܠ ܗܠܝܢ: ܠܢ ܠܝܬ ܠܢ ܥܝܕܐ ܕܐܝ
ܗܢܐ: ܘܠܐ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ ✤ 17 ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ: ܠܐ
ܐܝܟ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܡܬܪܟܢܘ
ܐܬܝܬܘܢ. ܐܠܐ ܠܒܨܝܪܘܬܐ ܗܘ ܢܚܬܝܬܘܢ. 18 ܠܘܩܕܡ ܓܝܪ ܟܕ
ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܕܬܐ: ܦܠܓܘܬܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܝܬ
ܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܡܕܡ ܡܢܗ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ. 19 ܥܬܝܕ ܐܢܘ
ܐܦ ܚܪܝܢܐ ܕܢܗܘܘܢ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܩܝܢ ܒܟܘܢ
ܢܬܝܕܥܘܢ. 20 ܡܐ ܕܗܟܝܠ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܠܘ
ܕܙܕܩ ܠܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ. 21 ܐܠܐ ܐܢ
ܐܢܫ ܡܩܕܡ ܗܘ ܐܟܠ ܚܫܡܝܬܗ. ܘܐܝܬ ܕܟܦܢ ܘܐܝܬ
ܕܪܘܐ. 22 ܕܠܡܐ ܒܬܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ. ܐܘ
ܒܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܣܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܘܡܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ: ܐܫܒܚܟܘܢ ܒܗܕܐ
ܡܫܒܚ ܐܢܐ ✤ 23 ܐܢܐ ܓܝܪ ܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ: ܗܝ ܡܕܡ
ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ. ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܡܫܬܠܡ
ܗܘܐ: ܢܣܒ ܗܘܐ ܠܚܡܐ. 24 ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܐܡܪ ܣܒܘ
ܐܟܘܠܘ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܩܨܐ. ܗܟܢܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܥܘܗܕܢܝ. 25 ܗܟܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

21 ܠܐܝܠܝܢ ܕܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ܆ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ܆
ܟܕ ܠܐ ܐܝܬܝ ܠܐܠܗܐ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܕܐܝܬܪ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܝܟ ܐܬܪ. 22 ܗܘܝܬ ܥܡ ܟܪܝܗܐ
ܟܪܝܗܐ܆ ܕܠܟܪܝܗܐ ܐܝܬܪ. ܠܟܠܢܫ ܗܘܝܬ ܟܠܡܕܡ ܕܟܠܢܫ
ܐܚܐ. 23 ܗܕܐ ܕܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ܆ ܡܛܠ ܕܐܗܘܐ ܫܘܬܦܐ ܠܣܒܪܬܐ.
24 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܐܣܛܕܝܘܢ ܪܗܛܝܢ܆ ܟܠܗܘܢ ܗܘ
ܪܗܛܝܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܢܣܒ ܠܗ ܙܟܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܪܗܛܘ ܐܝܟ
ܕܬܕܪܟܘܢ. 25 ܟܠ ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܡܬܟܬܫ ܟܬܫܐ. ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ
ܦܪܝܫ. ܘܗܢܘܢ ܕܢܣܒܘܢ ܟܠܝܠܐ ܕܡܬܚܒܠ.
ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ. 26 ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܗܟܢܐ ܪܗܛ ܐܢܐ. ܠܐ
ܐܝܟ ܕܥܠ ܡܕܡ ܕܠܐ ܝܕܝܥ. ܘܗܟܢܐ ܡܬܟܬܫ ܐܢܐ. ܠܐ
ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܐܪ ܡܚܐ. 27 ܐܠܐ ܦܓܪܝ ܗܘ ܡܟܒܫ ܐܢܐ
ܘܡܫܥܒܕ ܐܢܐ܆ ܕܠܡܐ ܐܢܐ ܕܠܐܚܪܢܐ ܐܟܪܙܬ܆ ܐܢܐ ܡܣܬܠܐ
ܐܗܘܐ ܠܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ܆ ܕܐܒܗܝܢ ܟܠܗܘܢ ܬܚܝܬ
ܥܢܢܐ ܗܘܘ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܝܡܐ ܥܒܪܘ. 2 ܘܟܠܗܘܢ ܒܝܕ
ܡܘܫܐ ܥܡܕܘ ܒܥܢܢܐ ܘܒܝܡܐ. 3 ܘܟܠܗܘܢ ܚܕܐ ܡܐܟܘܠܬܐ
ܪܘܚܢܝܬܐ ܐܟܠܘ. 4 ܘܟܠܗܘܢ ܚܕ ܡܫܬܝܐ ܪܘܚܢܝܐ ܐܫܬܝܘ. ܫܬܝܢ
ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܟܐܦܐ ܪܘܚܢܝܬܐ ܕܐܬܝܐ ܗܘܬ ܥܡܗܘܢ. ܟܐܦܐ ܕܝܢ
ܗܘ ܗܘܬ ܡܫܝܚܐ. 5 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܬ ܒܣܓܝܐܗܘܢ ܐܨܛܒܝ
ܐܠܗܐ. ܢܦܠܘ ܓܝܪ ܒܡܕܒܪܐ. 6 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܛܘܦܣܐ ܠܢ
ܗܘܘ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܪܓܝܓܝܢ ܒܒܝܫܬܐ ܐܝܟܢܐ ܕܗܢܘܢ ܪܓܝܓܘ.
7 ܐܦܠܐ ܢܗܘܐ ܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ܆ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܢܗܘܢ
ܦܠܚܘ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܝܬܒ ܥܡܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ܆
ܘܩܡܘ ܠܡܫܥܝܘ. 8 ܐܦܠܐ ܢܙܢܐ ܐܝܟܢܐ ܕܡܢܗܘܢ ܙܢܝܘ܆
ܘܢܦܠܘ ܒܚܕ ܝܘܡܐ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ. 9 ܘܠܐ ܢܢܣܐ
ܠܡܫܝܚܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܢܗܘܢ ܢܣܝܘ. ܘܐܘܒܕܘ ܐܢܘܢ

ܚܘܘܬܐ. 10 ܐܦܠܐ ܬܪܛܢܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܡܢܗܘܢ ܪܛܢܘ. ܘܐܒܕܘ
ܒܐܝܕܝ ܡܚܒܠܢܐ. 11 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܓܕܫ ܠܗܘܢ
ܠܛܘܦܣܐ ܗܘܝ. ܘܐܬܟܬܒ ܡܛܠ ܡܪܬܝܢܘܬܐ ܕܝܠܢ܆ ܕܥܠܝܢ
ܫܘܠܡܐ ܕܥܠܡܐ ܡܛܐ. 12 ܡܟܝܠ ܡܢ ܕܣܒܪ ܕܩܐܡ܆
ܢܙܕܗܪ ܕܠܐ ܢܦܠ. 13 ܢܣܝܘܢܐ ܠܐ ܡܛܝܟܘܢ܆ ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܕܝܢ ܐܠܗܐ܆ ܕܠܐ ܢܫܒܘܩ ܕܬܬܢܣܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ
ܡܕܡ ܕܡܨܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܢܥܒܕ ܠܢܣܝܘܢܟܘܢ ܡܦܩܢܐ܆
ܐܝܟܢܐ ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܣܝܒܪܘ ܀ 14 ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܒܝܒܝ܆
ܥܪܘܩܘ ܡܢ ܦܘܠܚܢܐ ܕܦܬܟܪܐ. 15 ܐܝܟ ܕܠܚܟܝܡܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ. ܕܘܢܘ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ. 16 ܟܣܐ ܗܘ ܕܬܘܕܝܬܐ
ܕܡܒܪܟܝܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ܆
ܘܠܚܡܐ ܗܘ ܕܩܨܝܢܢ܆ ܠܐ ܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܦܓܪܗ
ܕܡܫܝܚܐ܆ 17 ܐܝܟܢܐ ܕܚܕ ܗܘ ܠܚܡܐ ܗܢܐ܆ ܗܟܢܐ
ܟܠܢ ܚܕ ܦܓܪ. ܟܠܢ ܓܝܪ ܡܢ ܗܘ ܚܕ ܠܚܡܐ
ܢܣܒܝܢ. 18 ܚܙܘ ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܒܒܣܪ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܟܠܝܢ ܕܒܚܐ ܫܘܬܦܐ ܕܡܕܒܚܐ. 19 ܡܢܐ ܗܟܝܠ
ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܦܬܟܪܐ ܡܕܡ ܐܝܬܘܗܝ܆ ܐܘ ܕܕܒܚܐ ܕܦܬܟܪܐ ܡܕܡ
ܗܘ: ܠܐ. 20 ܐܠܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܕܒܚܝܢ ܥܡܡܐ. ܠܫܐܕܐ ܗܘ
ܕܒܚܝܢ ܘܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܕܝܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܠܫܐܕܐ.
21 ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܫܬܘܢ ܟܣܐ ܕܡܪܢ܆ ܘܟܣܐ ܕܫܐܕܐ.
ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܫܬܘܬܦܘܢ ܒܦܬܘܪܐ ܕܡܪܢ܆
ܘܒܦܬܘܪܐ ܕܫܐܕܐ. 22 ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܛܢܢܝܢ ܚܢܢ ܠܡܪܢ܆
ܕܠܡܐ ܚܣܝܢܝܢ ܚܢܢ ܡܢܗ܆ 23 ܟܠ ܡܕܡ ܫܠܝܛ ܠܝ܆ ܐܠܐ
ܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܦܩܚ. ܟܠ ܡܕܡ ܫܠܝܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ
ܡܕܡ ܡܒܢܐ. 24 ܠܐ ܐܢܫ ܕܢܦܫܗ ܢܗܘܐ ܒܥܐ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ
ܐܦ ܕܚܒܪܗ. 25 ܟܠܡܕܡ ܕܡܙܕܒܢ ܒܡܩܘܠܝܢ ܐܟܘܠܘ܆
ܐܟܠܝܢ. ܕܠܐ ܒܘܨܝܐ ܡܛܠ ܬܐܪܬܐ. 26 ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܓܝܪ
ܐܪܥܐ ܒܡܠܝܗ. 27 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܚܢܦܐ. ܩܪܐ ܠܟܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܚܪܝܢ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ܀ 5 ܐܦ ܓܝܪ ܐܝܬ ܕܡܬܩܪܝܢ ܐܠܗܐ ܐܘ
ܒܫܡܝܐ ܐܘ ܒܐܪܥܐ܆ ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬ ܐܠܗܐ ܤܓܝܐܐ ܘܡܪܘܬܐ
ܤܓܝܐܐ܆ 6 ܐܠܐ ܠܢ ܕܝܠܢ ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܐ܂ ܕܟܠ ܡܢܗ
ܘܚܢܢ ܒܗ܂ ܘܚܕ ܡܪܝܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܕܟܠ ܒܐܝܕܗ
ܘܐܦ ܚܢܢ ܒܐܝܕܗ܂ 7 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗܘܢ ܐܝܬ ܝܕܥܬܐ܂ ܐܝܬ
ܓܝܪ ܐܢܫܐ ܕܒܬܐܪܬܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ܆ ܕܟܠ ܕܒܚܐ
ܐܝܟ ܕܠܦܬܟܪܐ ܐܟܠܝܢ܂ ܘܡܛܠ ܕܟܪܝܗܐ ܬܐܪܬܗܘܢ ܡܬܛܡܐܐ܂
8 ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܩܪܒܐ ܠܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܐܢ
ܐܟܠܝܢ ܡܬܝܬܪܝܢ܆ ܘܠܐ ܐܢ ܠܐ ܐܟܠܝܢ ܡܬܒܨܪܝܢ܂ 9 ܚܙܘ
ܕܝܢ ܕܠܡܐ ܡܫܠܛܢܘܬܟܘܢ ܗܕܐ܆ ܬܗܘܐ ܬܘܩܠܬܐ ܠܟܪܝܗܐ܂
10 ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܢܚܙܝܟ ܕܐܝܬ ܠܟ ܝܕܥܬܐ ܕܡܤܬܡܟ ܐܢܬ
ܒܝܬ ܦܬܟܪܐ܆ ܠܐ ܗܐ ܬܐܪܬܗ ܡܛܠ ܕܟܪܝܗ ܗܝ܆ ܡܬܒܢܝܐ
ܠܡܐܟܠ ܕܕܒܚܐ܆ 11 ܘܐܒܕ ܠܗ ܒܝܕܥܬܟ ܕܝܠܟ ܗܘ
ܐܚܐ ܕܟܪܝܗ܆ ܕܡܛܠܬܗ ܡܝܬ ܡܫܝܚܐ܂ 12 ܘܐܢ ܗܟܢܐ
ܚܛܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܚܝܟܘܢ܆ ܘܡܟܐܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ
ܟܪܝܗܬܐ܂ ܒܡܫܝܚܐ ܗܘ ܚܛܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 13 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܟܫܠܐ ܠܐܚܝ܆ ܠܥܠܡ ܒܤܪܐ ܠܐ ܐܟܘܠ
ܕܠܐ ܐܟܫܠ ܠܐܚܝ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܛ ✤

1 ܠܡܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܪ ܚܐܪܐ܆ ܐܘ ܠܐ ܗܘܝܬ ܫܠܝܚܐ܂ ܐܘ
ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ ܠܐ ܚܙܝܬ܂ ܐܘ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝ
ܒܡܪܝ܆ 2 ܘܐܢ ܠܐܚܪܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܫܠܝܚܐ܂ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܐܝܬܝ܂
ܘܚܬܡܐ ܕܫܠܝܚܘܬܝ ܐܝܬܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ܂ 3 ܘܡܦܩ ܒܪܘܚ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܝܢܝܢ ܠܝ ܗܢܐ܂ 4 ܠܡܐ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܠܡܐܟܠ
ܘܠܡܫܬܐ܂ 5 ܐܘ ܠܡܐ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܕܢܬܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܚܕܪܘ
ܥܡܢ܆ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܫܠܝܚܐ܂ ܘܐܝܟ ܐܚܘܗܝ ܕܡܪܢ܂ ܘܐܝܟ
ܟܐܦܐ܂ 6 ܐܘ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ ܘܒܪܢܒܐ ܠܝܬ ܠܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܠܐ
ܢܦܠܘܚ܂ 7 ܡܢܘ ܕܡܦܠܚ ܦܠܚܘܬܐ ܒܢܦܩܬܐ ܕܢܦܫܗ܂

ܐܘ ܡܢܘ ܕܢܨܒ ܟܪܡܐ܂ ܘܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܠܐ ܐܟܠ܂ ܐܘ ܡܢܘ
ܕܪܥܐ ܥܢܐ܂ ܘܡܢ ܚܠܒܐ ܕܡܪܥܝܬܗ ܠܐ ܐܟܠ܂ 8 ܕܠܡܐ ܐ
ܒܪܢܫܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܗܐ ܐܦ ܢܡܘܤܐ ܗܠܝܢ ܐܡ
9 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܗ ܒܢܡܘܤܐ ܕܡܘܫܐ܂ ܕܠܐ ܬܒܠܘܡ ܬܘ
ܕܕܝܫ܂ ܠܡܐ ܥܠ ܬܘܪܐ ܚܐܠ ܒܗ ܐܠܗܐ܂ 10 ܐܠܐ ܝܕ
ܕܡܛܠܢ ܗܘ ܐܡܪ܂ ܘܡܛܠܢ ܓܝܪ ܐܬܟܬܒ܂ ܡܛܠ ܕܥ
ܤܒܪܐ ܘܠܐ ܒܗ ܠܡܪܘܕܐ ܕܢܪܕܐ܂ ܘܐܝܢܐ ܕܕܐܫ ܥ
ܤܒܪܐ ܕܢܤܒܬܐ܂ 11 ܐܢ ܚܢܢ ܕܪܘܚܢܝܬܐ ܙܪܥܢ ܠܟܘܢ܆ ܪܒܐ ܗ
ܐܢ ܚܢܢ ܡܢܟܘܢ ܕܦܓܪܐ ܢܚܨܘܕ܂ 12 ܘܐܢ ܐܚܪܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘ
ܫܘܠܛܢܐ ܥܠܝܟܘܢ܆ ܠܐ ܗܘܐ ܒܝܬܝܪܐܝܬ ܠܢ܆ ܐܠܐ ܠܐ ܐܬܚܫ
ܒܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ܂ ܐܠܐ ܟܠܡܕܡ ܡܤܝܒܪܝܢܢ܆ ܕܠܡܐ ܠ
ܢܥܘܩ ܤܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ✤ 13 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠ
ܕܦܠܚܝܢ ܒܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܡܬܬܪܤܝ
ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܡܕܒܚܐ ܥܡ ܡܕܒܚܐ ܡܬܦܠܓ
14 ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܪܢ ܦܩܕ܂ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܤܒܪܝܢ ܤܒܪܬܗ܂ ܡ
ܤܒܪܬܗ ܢܚܘܢ܂ 15 ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܬܚܫܚܬ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠ
ܘܠܐ ܡܛܠ ܗܕܐ ܟܬܒܬ ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܝ܂ ܛܒ ܠ
ܓܝܪ ܕܐܡܘܬ ܐܢܐ܆ ܘܠܐ ܕܐܢܫ ܫܘܒܗܪܝ ܢܤܪܩ܂ 16 ܐ
ܕܡܤܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܝܬ ܠܝ ܫܘܒܗܪܐ܂ ܐܢܢܩܐ ܓܝܪ ܤܝ
ܠܝ܂ ܘܘܝ ܠܝ ܕܝܢ ܐܢ ܠܐ ܐܤܒܪ܂ 17 ܐܢ ܓܝܪ ܒܨܒܝܢܝ ܗ
ܥܒܕ ܐܢܐ܆ ܐܓܪܐ ܐܝܬ ܠܝ܂ ܐܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܒܨܒܝܢܝ܆ ܦ
ܒܝܬܘܬܐ ܗܘ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ܂ 18 ܐܝܢܐ ܗܘ ܗܟܝܠ ܐܓ
ܕܟܕ ܡܤܒܪ ܐܢܐ ܕܠܐ ܢܦܩܬܐ ܐܥܒܕܝܗ ܠܤܒܪܬܗ ܕܡܫܝ
ܘܠܐ ܐܬܚܫܚ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ܂ 19
ܡܚܪܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ܂ ܠܟܠܗܘܢ ܫܥܒܕܬ ܢܦ
ܕܠܤܓܝܐܐ ܐܬܪ܂ 20 ܘܗܘܝܬ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ ܝܗܘ
ܕܠܝܗܘܕܝܐ ܐܬܪ܂ ܘܥܡ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܤܐ ܐܝܬܝܗܘܢ܆ ܗܘܝܬ
ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܤܐ܂ ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܤܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܦܪܘܫ. ܠܐ ܡܫܬܥܒܕ ܐܚܐ ܐܘ ܚܬܐ ܒܗܠܝܢ. ܠܫܠܡܐ
ܩܪܐ ܠܢ ܐܠܗܐ. 16 ܡܢܐ ܓܝܪ: ܝܕܥܐ ܐܢܬܝ ܐܢܬܬܐ ܐܢ
ܠܒܥܠܟܝ ܬܚܝܝܢ. ܐܘ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܐܢ ܠܐܢܬܬܟ
ܬܚܐ. 17 ܐܠܐ ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܦܠܓ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܘܐܢܫ
ܐܝܟ ܕܩܪܝܗܝ ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ ܢܗܠܟ. ܘܐܦ ܠܟܠܗܝܢ
ܥܕܬܐ ܗܟܢܐ ܡܦܩܕ ܐܢܐ. 18 ܐܢ ܟܕ ܓܙܝܪ ܐܢܫ ܐܬܩܪܝ:
ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܗ ܠܥܘܪܠܘܬܐ. ܘܐܢ ܒܥܘܪܠܘܬܐ ܐܬܩܪܝ ܠܐ
ܢܬܓܙܘܪ. 19 ܓܙܘܪܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܐܦ ܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܠܐ
ܢܛܪܬܐ ܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. 20 ܟܠܢܫ ܒܩܪܝܢܐ ܕܐܬܩܪܝ
ܒܗ ܢܩܘܐ. 21 ܐܢ ܥܒܕܐ ܐܬܩܪܝܬ ܠܐ ܢܬܒܛܠ ܠܟ. ܐܠܐ ܐܦ
ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܬܚܪܪܘ. ܓܒܝ ܠܟ ܕܬܦܠܚ. 22 ܐܝܢܐ
ܓܝܪ ܕܥܒܕܐ ܐܬܩܪܝ ܒܡܪܢ: ܡܚܪܪܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ
ܐܦ ܗܘ ܕܟܕ ܒܪ ܚܐܪܐ ܐܬܩܪܝ. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܡܫܝܚܐ. 23 ܒܕܡܝܐ
ܙܒܢܟܘܢ. ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܥܒܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 24 ܟܠܢܫ ܒܡܕܡ
ܕܐܬܩܪܝ ܐܚܝ. ܒܗ ܢܩܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܀ 25 ܥܠ
ܒܬܘܠܘܬܐ ܕܝܢ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܐܚܝܕ ܐܢܐ. ܡܠܟܐ
ܕܝܢ ܝܗܒ ܐܢܐ. ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܐܬܪܚܡ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܐܗܘܐ
ܡܗܝܡܢ. 26 ܘܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܕܐ ܫܦܝܪܐ. ܡܛܠ ܐܢܢܩܐ ܕܥܠܡܐ.
ܘܕܚܫ ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ. 27 ܐܣܝܪ ܐܢܬ
ܒܐܢܬܬܐ ܠܐ ܬܒܥܐ ܫܪܝܐ. ܫܪܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܬܒܥܐ ܐܢܬܬܐ.
ܐܢ ܕܝܢ ܬܣܒ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܚܛܐ ܐܢܬ: ܘܐܢ ܒܬܘܠܬܐ ܬܗܘܐ 28
ܠܓܒܪܐ ܠܐ ܚܛܝܐ: ܐܘܠܨܢܐ ܓܝܪ ܒܒܣܪܐ ܗܘܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܗܟܢܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܚܐܣ ܐܢܐ. 29 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܐܚܝ. ܕܙܒܢܐ ܡܟܝܠ ܐܬܩܦܠ ܠܗ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܢܫܐ: ܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ. 30 ܘܐܝܠܝܢ
ܕܒܟܝܢ ܐܝܟ ܠܐ ܒܟܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܕܝܢ ܐܝܟ ܠܐ ܚܕܝܢ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܐܝܟ ܠܐ ܩܢܝܢ. 31 ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ: ܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܥܒܪ ܠܗ

ܓܝܪ ܐܣܟܡܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. 32 ܡܛܠ ܗܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܕܠܐ
ܝܨܦܐ ܬܗܘܘܢ. ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ: ܝܨܦ ܕܡܪܗ
ܕܐܝܟܢܐ ܢܫܦܪ ܠܡܪܗ. 33 ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. ܝܨܦ
ܕܥܠܡܐ ܕܐܝܟܢܐ ܢܫܦܪ ܠܐܢܬܬܗ. 34 ܦܘܪܫܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܒܝܢܬ
ܐܢܬܬܐ ܠܒܬܘܠܬܐ. ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܓܒܪܐ ܗܘܬ: ܝܨܦܐ ܕܡܪܗ.
ܕܬܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܒܦܓܪܗ ܘܒܪܘܚܗ. ܘܐܝܕܐ ܕܐܝܬ ܠܗ
ܒܥܠܐ. ܝܨܦܐ ܕܥܠܡܐ: ܕܐܝܟܢܐ ܬܫܦܪ ܠܒܥܠܗ. 35 ܗܕܐ
ܕܝܢ ܠܡܘܬܪܢܟܘܢ ܗܘ ܕܝܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܨܝܕܘܬܐ
ܪܡܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܕܬܗܘܘܢ ܐܣܟܝܡܝܢ ܠܘܬ ܡܪܢ ܒܐܦܝܣܘܬܐ
ܡܦܝܣܐ: ܟܕ ܠܐ ܦܢܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܥܠܡܐ. 36 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܣܒܪ
ܕܡܬܒܙܚ ܒܒܬܘܠܬܗ: ܕܥܒܪ ܙܒܢܗ ܘܠܐ ܝܗܒܗ ܠܓܒܪܐ:
ܘܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܬܠܝܗ: ܐܝܟ ܕܨܒܐ ܢܥܒܕ. ܠܐ ܚܛܐ. ܬܙܕܘܓ.
37 ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܕܩܐܡ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܥܝܢܗ: ܘܠܐ ܐܠܝܨܐ ܠܗ
ܨܒܘܬܐ: ܘܫܠܝܛ ܥܠ ܨܒܝܢܗ: ܘܗܕܐ ܕܝܢ ܒܠܒܗ
ܕܢܛܪ ܒܬܘܠܬܗ: ܫܦܝܪ ܥܒܕ. 38 ܘܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܕܝܗܒ
ܒܬܘܠܬܗ. ܫܦܝܪ ܥܒܕ. 39 ܐܢܬܬܐ ܟܡܐ ܕܚܝ ܒܥܠܗ.
ܐܣܝܪܐ ܗܝ ܒܢܡܘܣܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܢܕܡܟ ܒܥܠܗ: ܡܫܪܪܐ
ܗܝ ܕܬܗܘܐ ܠܡܢ ܕܨܒܝܐ. ܒܠܚܘܕ ܒܡܪܢ. 40 ܛܘܒܝܗ ܕܝܢ
ܐܢ ܗܟܢܐ ܬܩܘܐ ܐܝܟ ܕܡܠܟܢܐ ܕܝܠܝ. ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܐ:
ܕܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܒܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܚ ܀

1 ܥܠ ܕܒܚܐ ܕܝܢ ܕܦܬܟܪܐ: ܝܕܥܝܢ ܕܟܠܢ ܐܝܬ
ܒܢ ܝܕܥܬܐ. ܘܝܕܥܬܐ ܡܚܬܪܐ. ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܒܢܐ. 2 ܐܢ ܐܢܫ
ܕܝܢ ܣܒܪ ܕܝܕܥ ܡܕܡ: ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܕܡ ܝܕܥ ܐܝܟ ܡܐ ܕܘܠܐ
ܠܗ ܠܡܕܥ. 3 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܪܚܡ ܠܐܠܗܐ: ܗܢܐ ܐܬܝܕܥ
ܠܗ ܡܢܗ. 4 ܥܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܗܟܝܠ ܕܕܒܚܐ ܕܦܬܟܪܐ.
ܝܕܥܝܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܗܘ ܦܬܟܪܐ ܒܥܠܡܐ. ܘܕܠܝܬ ܐܠܗܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܗܝܡܢܐ. [7] ܗܫܐ ܡܕܝܢ ܗܢܐ ܒܨܝܪܘܬܐ ܗܝ ܠܟܘܢ.
ܕܕܝܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡ ܚܕ̈ܕܐ. ܠܡܢܐ ܠܐ
ܡܬܥܠܒܝܬܘܢ. ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܡܬܛܠܡܝܬܘܢ.
[8] ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܥܠܒܝܬܘܢ ܘܛܠܡܝܬܘܢ ܐܦ ܠܐܚ̈ܝܟܘܢ.
[9] ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ ܕܥܘܠܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ.
ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܠܐ ܙܢܝ̈ܐ. ܘܠܐ ܦܠܚܝ̈ ܦܬܟܪ̈ܐ. ܘܠܐ ܓܝܪ̈ܐ. ܘܠܐ
ܡܚܒ̈ܠܐ. ܘܠܐ ܡܫܟܒܝ̈ ܥܡ ܕܟܪ̈ܐ. [10] ܘܠܐ ܥܠܘܒ̈ܐ. ܘܠܐ
ܓܢܒ̈ܐ. ܘܠܐ ܪܘܝ̈ܐ. ܘܠܐ ܡܨܚܢ̈ܐ. ܘܠܐ ܚܛܘܦ̈ܐ. ܗܠܝܢ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ. [11] ܘܗܠܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܟܘܢ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܣܬܚܝܬܘܢ ܘܐܬܩܕܫܬܘܢ ܘܐܙܕܕܩܬܘܢ: ܒܫܡܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܪܘܚܗ ܕܐܠܗܢ ܀ [12] ܟܠ
ܫܠܝܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܦܐܫ ܠܝ. ܟܠ ܫܠܝܛ ܠܝ.
ܐܠܐ ܠܝ ܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܠܛ ܥܠܝ. [13] ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܟܪܣܐ. ܘܟܪܣܐ
ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܬܪ̈ܬܝܗܝܢ ܡܒܛܠ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ
ܠܐ ܠܙܢܝܘܬܐ ܐܠܐ ܠܡܪܢ. ܘܡܪܢ ܠܦܓܪܐ. [14] ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܡܪܢ
ܐܩܝܡ: ܘܠܢ ܢܩܝܡ ܒܚܝܠܗ. [15] ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ
ܕܦܓܪ̈ܝܟܘܢ ܗܕ̈ܡܐ ܐܢܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܢܣܒ ܗܕ̈ܡܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܐܥܒܕ ܐܢܘܢ ܗܕ̈ܡܐ ܕܙܢܝܬܐ: ܚܣ. [16] ܐܘ ܠܐ
ܝܕܥܝܬܘܢ ܕܡܢ ܕܢܩܦ ܠܙܢܝܬܐ ܚܕ ܗܘ ܦܓܪܐ. ܐܡܪ
ܓܝܪ ܕܢܗܘܘܢ ܬܪ̈ܝܗܘܢ ܚܕ ܦܓܪ. [17] ܡܢ ܕܢܩܦ ܕܝܢ
ܠܡܪܢ: ܗܘܐ ܥܡܗ ܚܕ ܪܘܚ. [18] ܥܪܘܩܘ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ.
ܟܠ ܚܛܗܐ ܓܝܪ ܕܢܚܛܐ ܒܪܢܫܐ. ܠܒܪ ܡܢ ܦܓܪܗ
ܗܘ. ܡܢ ܕܙܢܐ ܕܝܢ ܒܦܓܪܗ ܗܘ ܚܛܐ. [19] ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ
ܕܦܓܪܟܘܢ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܒܟܘܢ:
ܗܘ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܢܣܒܬܘܢ. ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܕܢܦܫܟܘܢ.
[20] ܙܒܝܢܐ ܓܝܪ ܙܒܝܢܬܘܢ. ܫܒܚܘ ܗܟܝܠ ܠܐܠܗܐ
ܒܦܓܪܟܘܢ ܘܒܪܘܚܟܘܢ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܕܐܠܗܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܙ ܀

[1] ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܟܬܒܬܘܢ ܠܝ: ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܓܒܪܐ
ܕܠܐܢܬܬܐ ܠܐ ܢܬܩܪܒ. [2] ܐܠܐ ܡܛܠ ܙܢܝܘܬܐ ܐܢܫ ܐܢܬܬܗ
ܢܐܚܘܕ. ܘܐܢܬܬܐ ܠܒܥܠܗ ܬܐܚܘܕ. [3] ܘܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܗ
ܚܘܒܐ ܕܡܫܬܐܠ ܢܦܪܘܥ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝ ܐܢܬܬܐ
ܠܒܥܠܗ. [4] ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܫܠܝܛܐ ܥܠ ܦܓܪܗ ܐܠܐ ܒܥܠܗ.
ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܓܒܪܐ ܠܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܦܓܪܗ ܐܠܐ ܐܢܬܬܗ.
[5] ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܟܠܝܢ ܚܕ ܡܢ ܚܕ. ܐܠܐ ܐܢ ܟܕ ܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܙܒܢܐ ܕܬܦܢܘܢ ܠܨܘܡܐ ܘܠܨܠܘܬܐ: ܘܬܘܒ ܬܗܘܘܢ ܠܗܕܐ
ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܢܣܝܟܘܢ ܣܛܢܐ ܡܛܠ ܪܓܬ ܦܓܪܟܘܢ.
[6] ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܠܡܬܝܣܢܘ. ܠܘ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ.
[7] ܐܢܐ ܓܝܪ ܨܒܐ ܐܢܐ: ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܢܗܘܘܢ ܐܝܟܘܬܝ
ܒܕܟܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܡܘܗܒܬܐ ܝܗܝܒܐ ܠܗ ܡܢ
ܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܕܗܟܢܐ ܘܐܝܬ ܕܗܟܢܐ. [8] ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫ̈ܐ ܘܠܐܪ̈ܡܠܬܐ. ܕܫܦܝܪ ܠܗܘܢ ܐܢ ܢܩܘܘܢ
ܐܝܟܘܬܝ. [9] ܐܢ ܠܐ ܕܝܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܢܬܢܣܒܘܢ. ܫܦܝܪ ܓܝܪ
ܠܡܣܒ ܐܝܬܝܗ ܡܢ ܕܢܬܚܡܡܘܢ ܒܪܓܬܐ. [10] ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܢ
ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫ̈ܐ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܘ ܐܢܐ ܐܠܐ ܡܪܢ. ܕܐܢܬܬܐ
ܡܢ ܒܥܠܗ ܠܐ ܬܦܪܘܩ. [11] ܘܐܢ ܦܪܩܐ ܬܩܘܐ ܕܠܐ ܒܥܠܐ.
ܐܘ ܠܒܥܠܗ ܬܬܪܥܐ. ܘܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܗ ܠܐ ܢܫܒܘܩ.
[12] ܠܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܘ ܡܪܢ. ܐܢ ܐܝܬ ܐܚܐ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ: ܘܗܝ ܨܒܝܐ ܕܬܥܡܪ ܥܡܗ.
ܠܐ ܢܫܒܩܝܗ. [13] ܘܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܥܠܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ:
ܘܗܘ ܨܒܐ ܕܢܥܡܪ ܥܡܗ. ܠܐ ܬܫܒܩܝܘܗܝ ܠܒܥܠܗ.
[14] ܡܬܩܕܫ ܗܘ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܒܐܢܬܬܐ
ܡܗܝܡܢܬܐ. ܘܡܬܩܕܫܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ
ܒܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܐܠܐ ܒܢܝ̈ܟܘܢ ܛܡ̈ܐܐ ܗܘܘ. ܗܫܐ ܕܝܢ
ܩܕܝܫܝܢ ܐܢܘܢ. [15] ܐܢ ܕܝܢ ܗܘ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܦܪܫ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܨܗܝܢ. ܘܥܪܛܠܝܢ. ܘܡܬܩܦܚܝܢ. ܘܠܝܬ ܕܘܟܐ
ܩܝܡܐ ܠܢ. 12 ܘܠܐܝܢ ܚܢܢ ܟܕ ܦܠܚܝܢ ܒܐܝܕܝܢ. ܡܨܚܝܢ ܠܢ
ܘܡܒܪܟܝܢܢ. ܪܕܦܝܢ ܠܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢܢ. 13 ܡܨܚܝܢ ܠܢ
ܘܒܥܝܢܢ ܡܢܗܘܢ. ܐܝܟ ܛܠܦܐ ܕܥܠܡܐ ܗܘܝܢ. ܘܕܘܫܐ
ܕܟܠ ܐܢܫ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. 14 ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܐܒܗܬܟܘܢ ܟܬܒ
ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܐ ܚܒܝܒܐ ܡܪܬܐ ܐܢܐ. 15 ܐܢ ܓܝܪ
ܪܒܘ ܐܦܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܡܪܒܝܢܐ: ܐܠܐ ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܐܒܗܐ.
ܒܝܫܘܥ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ: ܐܢܐ ܗܘ ܐܘܠܕܬܟܘܢ ܒܣܒܪܬܐ.
16 ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܕܬܬܕܡܘܢ ܒܝ. 17 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ
ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܡܪܢ. ܕܗܘ ܢܥܗܕܟܘܢ ܐܘܪܚܬܝ
ܕܒܡܫܝܚܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܠܦ ܐܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ.
18 ܐܝܟ ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܬܚܬܪܘ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ.
19 ܐܢ ܡܪܝܐ ܨܒܐ ܥܓܠ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܐܕܥ ܠܐ
ܡܠܬܗܘܢ ܕܗܠܝܢ ܕܡܬܚܬܪܝܢ ܢܕܥ ܐܠܐ ܚܝܠܗܘܢ.
20 ܡܠܟܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܠܬܐ ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ.
21 ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܫܒܛܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܘ ܒܚܘܒܐ
ܘܒܪܘܚܐ ܕܡܟܝܟܘܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

ܡܫܡܥ ܡܫܬܡܥܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܘܐܝܟ ܗܕܐ ܙܢܝܘܬܐ:
ܕܐܦܠܐ ܒܝܬ ܚܢܦܐ ܡܫܬܡܗܐ. ܕܢܣܒ ܒܪܐ ܐܢܬܬ
ܐܒܘܗܝ: 2 ܘܐܢܬܘܢ ܡܬܚܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܘܠܐ ܕܝܢ ܐܬܐܒܠܬܘܢ
ܒܠܐ ܕܢܫܬܩܠ ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܗܘ ܡܢ ܕܗܢܐ ܥܒܕܐ
ܥܒܕ. 3 ܐܢܐ ܓܝܪ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܒܦܓܪ ܘܩܪܝܒ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚ: ܡܢ ܟܕܘ ܕܢܬ ܐܝܟ ܕܩܪܝܒ ܠܗ ܡܢ ܕܗܢܐ
ܥܒܕ. 4 ܕܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܬܬܟܢܫܘܢ
ܟܠܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܒܪܘܚ. ܥܡ ܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. 5 ܘܬܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܗܢܐ ܠܣܛܢܐ ܠܚܒܠܐ

ܕܒܣܪܗ: ܕܒܪܘܚܗ ܬܚܐ ܒܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀
6 ܠܐ ܫܦܝܪ ܫܘܒܗܪܟܘܢ ܐܚܝ: ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܡܝܪܐ
ܩܠܝܠ ܟܠܗ̇ ܓܒܝܠܬܐ ܡܚܡܥ. 7 ܕܟܘ ܡܢܟܘܢ ܚܡܝܪܐ
ܥܬܝܩܐ: ܕܬܗܘܘܢ ܓܒܝܠܬܐ ܚܕܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬܘܢ
ܦܛܝܪܐ. ܦܨܚܢ ܓܝܪ ܕܝܠܢ: ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܢܟܤ ܚܠܦܝܢ.
8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܥܒܕ ܥܐܕܐ: ܠܐ ܒܚܡܝܪܐ ܥܬܝܩܐ. ܘܠܐ
ܒܚܡܝܪܐ ܕܒܝܫܘܬܐ ܘܕܡܪܝܪܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܚܡܝܪܐ ܕܕܟܝܘܬܐ
ܘܕܩܘܫܬܐ. 9 ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܐܓܪܬܐ: ܕܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ
ܥܡ ܙܢܝܐ. 10 ܘܠܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܥܠ ܙܢܝܐ ܕܒܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܐܘ
ܥܠ ܥܠܘܒܐ ܐܘ ܥܠ ܚܛܘܦܐ. ܐܘ ܥܠ ܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ.
ܐܦ ܠܐ ܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܦ ܡܢ ܥܠܡܐ ܠܡܦܩ. 11 ܗܫܐ
ܕܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ: ܐܢ ܐܝܬ ܕܡܬܩܪܐ ܐܚܐ.
ܘܐܝܬܘܗܝ ܙܢܝܐ. ܐܘ ܥܠܘܒܐ. ܐܘ ܦܠܚ ܦܬܟܪܐ. ܐܘ ܡܨܚܢܐ.
ܐܘ ܪܘܝܐ. ܐܘ ܚܛܘܦܐ. ܥܡ ܐܢܫ ܕܗܟܢܐ ܗܘ. ܐܦܠܐ ܠܚܡܐ
ܬܠܥܣܘܢ. 12 ܡܢܐ ܠܝ ܓܝܪ ܠܡܕܢ ܠܒܪܝܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ
ܕܠܓܘ ܕܘܢܘ. 13 ܠܒܪܝܐ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܕܐܢ. ܘܐܦܩܘܗܝ
ܠܒܝܫܐ ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܘ ܀

1 ܡܡܪܚ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܟܕ ܐܝܬ ܠܗ ܕܝܢܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ:
ܕܢܕܘܢ ܩܕܡ ܥܘܠܐ ܘܠܐ ܩܕܡ ܩܕܝܫܐ. 2 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܩܕܝܫܐ ܠܥܠܡܐ ܕܝܢܝܢ. ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܒܟܘܢ ܡܬܕܝܢ: ܠܐ
ܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܢ ܕܝܢܐ ܙܥܘܪܐ. 3 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܡܠܐܟܐ
ܕܐܝܢܝܢ. ܟܡܐ ܡܕܝܢ ܐܦ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. 4 ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ
ܕܝܢܐ ܥܠ ܕܥܠܡܐ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܝܛܝܢ ܒܥܕܬܐ ܐܘܬܒܘ ܠܟܘܢ
ܕܝܢܐ. 5 ܠܒܘܗܬܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܕܐ. ܗܟܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ
ܐܦܠܐ ܚܕ ܚܟܝܡܐ: ܕܢܫܟܚ ܢܦܪܘܫ ܒܝܬ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ.
6 ܐܠܐ ܐܚܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܕܐܢ. ܘܗܕܐ ܩܕܡ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ܆ ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܐܢܐ܆ ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܕܐܦܠܘ ܐܢܐ܆ ܠܐ ܗܐ ܦܓܪܢܐ ܐܝܬܝܟܘܢ܆ 5 ܡܢܘ ܓܝܪ ܦܘܠܘܣ
ܐܘ ܡܢܘ ܐܦܠܘ܂ ܐܠܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܗܝܡܢܬܘܢ܂
ܘܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܝܗܒ ܠܗ ܡܪܢ܂ 6 ܐܢܐ ܢܨܒܬ ܘܐܦܠܘ
ܐܫܩܝ܂ ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܪܒܝ܂ 7 ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܢܨܒ ܐܝܬܘܗܝ
ܡܕܡ ܘܠܐ ܗܘ ܕܡܫܩܐ܂ ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܕܡܪܒܐ܂ 8 ܡܢ ܕܢܨܒ
ܕܝܢ ܘܡܢ ܕܡܫܩܐ ܚܕ ܐܢܘܢ܂ ܐܢܫ ܐܝܟ ܥܡܠܗ ܐܓܪܗ
ܡܩܒܠ܂ 9 ܥܡ ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܦܠܚܝܢ܂ ܘܦܘܠܚܢܐ
ܕܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ܂ 10 ܘܐܝܟ ܛܝܒܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ܆ ܫܬܐܣܬܐ ܣܡܬ ܐܝܟ ܐܪܕܟܠܐ
ܚܟܝܡܐ܂ ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܒܢܐ ܥܠܝܗ܂ ܟܠܢܫ ܕܝܢ ܢܚܙܐ ܐܝܟܢܐ
ܒܢܐ ܥܠܝܗ܂ 11 ܫܬܐܣܬܐ ܓܝܪ ܐܚܪܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܗܕܐ
ܕܣܝܡܐ܆ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܣܡ܂ ܕܐܝܬܝܗ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ܂ 12 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܢܐ ܥܠ ܗܕܐ ܫܬܐܣܬܐ܆ ܕܗܒܐ
ܐܘ ܣܐܡܐ܂ ܐܘ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ܆ ܐܘ ܩܝܣܐ ܐܘ ܚܫܝܫܐ܂ ܐܘ
ܩܫܐ܆ 13 ܥܒܕܐ ܕܟܠܢܫ ܡܬܓܠܐ܂ ܝܘܡܐ ܓܝܪ ܗܘ ܡܓܠܐ
ܠܗ܂ ܡܛܠ ܕܒܢܘܪܐ ܡܬܓܠܐ܂ ܘܥܒܕܗ ܕܟܠܢܫ ܐܝܢܐ
ܐܝܬܘܗܝ܂ ܢܘܪܐ ܬܒܩܝܘܗܝ܂ 14 ܘܐܝܢܐ ܕܢܩܘܐ ܥܒܕܗ܆
ܗܘ ܕܒܢܐ ܐܓܪܐ ܢܩܒܠ܂ 15 ܘܐܝܢܐ ܕܥܒܕܗ ܢܐܩܕ ܢܚܣܪ܂
ܗܘ ܕܝܢ ܢܬܦܨܐ܂ ܗܟܢܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܢܘܪܐ ܀ 16 ܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܗܝܟܠܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ܆ ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ
ܒܟܘܢ܂ 17 ܡܢ ܕܡܚܒܠ ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܒܠ ܠܗ
ܐܠܗܐ܂ ܗܝܟܠܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫ ܗܘ ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ܂
18 ܐܢܫ ܠܐ ܢܛܥܐ ܢܦܫܗ܂ ܡܢ ܕܣܒܪ ܒܟܘܢ ܕܚܟܝܡ ܗܘ
ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ܆ ܢܗܘܐ ܠܗ ܣܟܠܐ܂ ܕܢܗܘܐ ܚܟܝܡܐ܂
19 ܚܟܡܬܗ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂
ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ܆ ܕܐܚܕ ܚܟܝܡܐ ܒܚܪܝܥܘܬܗܘܢ܂ 20 ܘܬܘܒ
ܡܪܝܐ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܚܟܝܡܐ ܕܣܪܝܩܢ ܐܢܝܢ܂ 21 ܡܛܠ

ܗܟܝܠ ܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܒܗܪ ܒܒܢܝܢܫܐ܂ ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܝܠܟܘܢ
ܗܘ܂ 22 ܐܢ ܦܘܠܘܣ ܐܢ ܐܦܠܘ܂ ܐܢ ܟܐܦܐ܂ ܐܢ ܥܠܡܐ܂
ܐܢ ܚܝܐ ܐܢ ܡܘܬܐ܂ ܐܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܢ ܕܥܬܝܕܝܢ܂ ܟܠ
ܡܕܡ ܕܝܠܟܘܢ ܗܘ܂ 23 ܘܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܘܡܫܝܚܐ
ܕܐܠܗܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܚܫܝܒܝܢ ܠܟܘܢ܆ ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ
ܕܡܫܝܚܐ܂ ܘܪܒܝ ܒܬܐ ܕܐܪܙܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ 2 ܗܪܟܐ
ܕܝܢ ܡܬܒܥܐ ܒܪܒܝ ܒܬܐ܆ ܕܐܢܫ ܡܗܝܡܢ
ܢܫܬܟܚ܂ 3 ܠܝ ܕܝܢ ܗܕܐ ܒܨܘܪܬܐ ܗܝ ܠܝ ܕܡܢܟܘܢ
ܐܬܕܝܢ܂ ܐܘ ܡܢ ܟܠ ܒܪܢܫ܂ ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܕܐܢ ܐ
4 ܠܐ ܓܝܪ ܡܕܡ ܒܢܦܫܝ ܚܟܝܡ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܠܘ ܒܗܕܐ
ܐܙܕܕܩܬ܂ ܕܕܐܢ ܓܝܪ ܠܝ ܡܪܝܐ ܗܘ܂ 5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܢ ܩܕ
ܙܒܢܐ ܬܕܘܢܘܢ ܕܝܢܐ܆ ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܡܪܢ܂ ܗܘ ܕܢܢܗܪ
ܟܣܝܬܗ ܕܚܫܘܟܐ܆ ܘܢܓܠܐ ܬܪܥܝܬܗܘܢ ܕܠܒܘܬܐ܂ ܗܝܕ
ܬܗܘܐ ܫܘܒܚܐ܆ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܐܠܗܐ ܀ 6 ܗܠܝܢ
ܐܚܝ܆ ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ ܐܣܟܡܬ ܥܠ ܦܪܨܘܦܐ ܕܝ
ܘܕܐܦܠܘ܂ ܕܒܢ ܬܐܠܦܘܢ܂ ܕܠܐ ܬܬܪܘܡܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܟܬܝܒ܂
ܘܐܢܫ ܥܠ ܚܒܪܗ ܠܐ ܢܬܪܘܡ ܡܛܠ ܐܢܫ܂ 7 ܡܢܘ ܓܝܪ
ܦܪܫܟ܂ ܐܘ ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܠܐ ܢܣܒܬ܂ ܘܐܢ ܢܣܒܬ ܠܡܢܐ
ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ ܐܝܟ ܗܘ ܕܠܐ ܢܣܒܬ܂ 8 ܡܢ ܟܕܘ ܣܒܥܬ
ܠܟܘܢ ܘܥܬܪܬܘܢ܆ ܘܒܠܥܕܝܢ ܐܡܠܟܬܘܢ܆ ܘܠܘܝ
ܐܡܠܟܬܘܢ܂ ܕܐܦ ܚܢܢ ܢܡܠܟ ܥܡܟܘܢ܂ 9 ܣܒܪ ܐܢܐ
ܕܠܢ ܠܫܠܝܚܐ܆ ܐܚܪܝܐ ܗܘ ܫܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܠܡܘܬܐ܂
ܕܗܘܝܢ ܬܐܛܪܘܢ ܠܥܠܡܐ܂ ܘܠܡܠܐܟܐ ܘܠܒܢܝܢܫܐ܂ 10 ܚܢܢ
ܫܛܝܐ ܡܛܠ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܐ ܒܡܫܝܚܐ܂
ܚܢܢ ܟܪܝܗܐ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܚܝܠܬܢܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܡܫܬܒܚܝܢ܂
ܘܚܢܢ ܡܨܥܪܝܢ܂ 11 ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ ܫܥܬܐ܆ ܟܦܢܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܚܟܡܬܐ ܠܐܠܗܐ܆ ܨܒܐ ܐܠܗܐ ܕܒܫܛܝܘܬܐ ܕܟܪܘܙܘܬܐ
ܢܚܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ܂ 22 ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܬܘܬܐ ܫܐܠܝܢ܂
ܘܐܪܡܝܐ ܚܟܡܬܐ ܒܥܝܢ܂ 23 ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܟܪܙܝܢܢ ܠܡܫܝܚܐ
ܟܕ ܙܩܝܦ܂ ܠܝܗܘܕܝܐ ܡܬܩܠܢܘܬܐ܂ ܘܠܐܪܡܝܐ ܫܛܝܘܬܐ ܗܘ܂
24 ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܕܡܬܩܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ܆ ܡܫܝܚܐ ܚܝܠܐ ܗܘ
ܕܐܠܗܐ ܘܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ 25 ܡܛܠ ܕܫܛܝܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܚܟܝܡܐ ܗܝ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܟܪܝܗܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܣܝܢܐ
ܗܝ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ܂ 26 ܚܙܘ ܓܝܪ ܐܦ ܩܪܝܢܘܬܟܘܢ ܐܚܝ܆
ܕܠܐ ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ ܚܟܝܡܐ ܒܒܣܪ܂ ܘܠܐ ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ
ܚܝܠܬܢܐ܂ ܘܠܐ ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ ܒܢܝ ܫܘܒܚܐ ܪܒܐ܂ 27 ܐܠܐ
ܓܒܐ ܐܠܗܐ ܠܣܟܠܐ ܕܥܠܡܐ ܕܢܒܗܬ ܠܚܟܝܡܐ܂
ܘܓܒܐ ܟܪܝܗܐ ܕܥܠܡܐ ܕܢܒܗܬ ܠܚܣܝܢܬܐ܂ 28 ܘܓܒܐ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܨܝܪ ܫܘܪܒܗܘܢ ܒܥܠܡܐ܆ ܘܠܡܣܝܒܪܢܐ ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܝܬ ܐܢܘܢ܆ ܕܢܒܛܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ܂ 29 ܕܠܐ ܢܫܬܒܗܪ ܟܠ
ܒܣܪ ܩܕܡܘܗܝ܂ 30 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܗ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ܂ ܗܘ ܕܗܘܐ ܠܢ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ܆ ܘܙܕܝܩܘܬܐ
ܘܩܕܝܫܘܬܐ ܘܦܘܪܩܢܐ܂ 31 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ܂ ܕܡܢ ܕܡܫܬܒܗܪ܂
ܒܡܪܝܐ ܢܫܬܒܗܪ܀

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܒ ✤

1 ܘܐܢܐ ܐܚܝ ܟܕ ܐܬܝܬ ܠܘܬܟܘܢ܆ ܠܐ ܒܡܡܠܠܐ ܪܘܪܒܐ܂
ܐܬܝܬ ܒܚܟܡܬܐ ܡܣܒܪ ܠܟܘܢ ܐܪܙܗ ܕܐܠܗܐ܂ 2 ܘܠܐ ܕܢܬ ܢܦܫ
ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܦ
ܠܗ ܟܕ ܙܩܝܦ܂ 3 ܘܐܢܐ ܒܕܚܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܗܘܝܬ
ܠܘܬܟܘܢ܂ 4 ܘܡܠܬܝ ܘܟܪܘܙܘܬܝ܆ ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܦܝܣܢܘܬܐ
ܕܡܠܐ ܕܚܟܡܬܐ܂ ܐܠܐ ܒܬܚܘܝܬܐ ܕܪܘܚܐ ܘܕܚܝܠܐ܂ 5 ܕܠܐ ܬܗܘܐ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܒܚܟܡܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ ✤
6 ܡܡܠܠܝܢ ܕܝܢ ܚܢܢ ܚܟܡܬܐ ܒܓܡܝܪܐ܂ ܚܟܡܬܐ ܠܐ ܕܗܢܐ
ܥܠܡܐ܂ ܐܦܠܐ ܕܫܠܝܛܢܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܕܡܬܒܛܠܝܢ܂

7 ܐܠܐ ܡܡܠܠܝܢܢ ܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܐܪܙܐ ܗܝ ܕܡܟܣܝܐ
ܗܘܬ܂ ܘܩܕܡ ܗܘܐ ܦܪܫܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܠܡܐ
ܠܫܘܒܚܐ ܕܝܠܢ܂ 8 ܗܝ ܕܚܕ ܡܢ ܫܠܝܛܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܠܐ
ܝܕܥܗ܂ ܐܠܘ ܓܝܪ ܝܕܥܘܗ܂ ܠܐ ܗܘܘ ܠܡܪܢ ܕܫܘܒܚܐ
ܙܩܦܝܢ ܗܘܘ܂ 9 ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ܂ ܕܥܝܢܐ ܠܐ ܚܙܬ܂ ܘܐܕܢܐ ܠܐ
ܫܡܥܬ܂ ܘܥܠ ܠܒܐ ܕܒܪܢܫܐ ܠܐ ܣܠܩ ܡܕܡ ܕܛܝܒ
ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗ ✤ 10 ܠܢ ܕܝܢ ܓܠܝ ܐܠܗܐ
ܒܪܘܚܗ܂ ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܟܠܡܕܡ ܒܨܝܐ ܐܦ ܥܘܡܩܝܗ
ܕܐܠܗܐ܂ 11 ܐܢܫ ܗܘ ܓܝܪ ܒܢܝܢܫܐ ܕܝܕܥ ܡܕܡ ܕܒܪܢܫܐ܆ ܐܠܐ
ܐܢ ܪܘܚܐ ܕܒܪ ܐܢܫܐ ܕܒܗ܂ ܗܟܢܐ ܐܦ ܕܐܠܗܐ ܐܢܫ ܠܐ
ܝܕܥ܆ ܐܠܐ ܐܢ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ܂ 12 ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܪܘܚܐ
ܕܥܠܡܐ ܢܣܒܢ܂ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܕܢܕܥ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܗܒܬ ܠܢ ✤ 13 ܐܝܠܝܢ ܕܐܦ ܡܡܠܠܝܢܢ܆ ܠܐ
ܗܘܐ ܒܡܠܦܢܘܬܐ ܕܡܠܐ ܕܚܟܡܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܒܡܠܦܢܘܬܐ
ܕܪܘܚܐ܂ ܘܡܦܚܡܝܢܢ ܪܘܚܢܝܬܐ ܠܪܘܚܢܝܐ܂ 14 ܦܓܪܢܝܐ ܓܝܪ
ܕܒܢܝܢܫܐ ܗܘ܆ ܠܐ ܡܩܒܠ ܪܘܚܢܝܬܐ܂ ܫܛܝܘܬܐ ܐܢܝܢ ܓܝܪ
ܠܗ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܕܥ ܕܒܪܘܚ ܡܬܒܚܪܢ܂ 15 ܪܘܚܢܝܐ ܕܝܢ
ܟܠܡܕܡ ܕܐܢ܂ ܘܗܘ ܡܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܕܝܢ܂ 16 ܡܢܘ ܓܝܪ
ܝܕܥ ܪܥܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܕܢܠܦܝܘܗܝ܂ ܚܢܢ ܕܝܢ ܪܥܝܢܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܐܝܬ ܠܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܓ ✤

1 ܘܐܢܐ ܐܚܝ܆ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܐܝܟ ܕܥܡ
ܪܘܚܢܝܐ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܥܡ ܦܓܪܢܝܐ܂ ܘܐܝܟ ܕܥܡ ܫܒܪܐ ܒܡܫܝܚܐ܂
2 ܚܠܒܐ ܐܫܩܝܬܟܘܢ܂ ܘܠܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ܂ ܠܐ
ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܦܠܐ ܗܫܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 3 ܦܓܪܢܝܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܝܟܐ
ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ ܘܦܠܓܘܬܐ܆ ܠܐ ܗܘܐ ܦܓܪܢܝܐ
ܐܝܬܝܟܘܢ܂ ܘܒܒܣܪ ܡܗܠܟܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 4 ܡܐ ܕܐܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܕܬܐ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ: ܐܪܣܛܘܣ ܪܒ ܒܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ
ܘܩܘܐܪܛܘܣ ܐܚܐ ܀ 25 ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܕܢܫܪܪܟܘܢ
ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܠܝ. ܗܘ ܕܐܬܟܪܙ ܥܠ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܒܓܠܝܢܐ ܕܐܪܙܐ. ܕܡܢ ܙܒܢ̈ܐ ܥܠܡܢܝ̈ܐ ܟܣܐ ܗܘܐ: 26 ܐܬܓܠܝ
ܕܝܢ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܒܝܕ ܟܬܒ̈ܐ ܕܢܒܝ̈ܐ. ܘܒܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ
ܕܠܥܠܡ. ܐܬܝܕܥ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܠܡܫܡܥܬܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ. 27 ܕܗܘܝܘ ܚܟܝܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܫܘܒܚܐ
ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀ 28 ܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܪܗܘܡܝ̈ܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ
ܩܘܪܢܬܘܣ. ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܦܘܒܐ ܡܫܡܫܢܝܬܐ
ܕܩܢܟܪܝܐ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܕܠܘܬ ܩܘܪܢܬܝ̈ܐ ܩܕܡܝܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܩܪܝܐ ܘܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܣܘܣܬܢܝܣ ܐܚܐ. 2 ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܕܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܩܪ̈ܝܐ ܘܩܕ̈ܝܫܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܡܩܕܫܝܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܒܟܠ ܐܬܪ. ܕܠܗܘܢ ܘܕܝܠܢ. 3 ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ
ܘܛܝܒܘܬܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀
4 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ ܚܠܦܝܟܘܢ: ܥܠ ܛܝܒܘܬܐ

ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 5 ܕܒܟܠ
ܡܕܡ ܥܬܪܬܘܢ ܒܗ. ܒܟܠ ܡܠܐ ܘܒܟܠ ܝܕܥܬܐ. 6 ܐܝܟ
ܕܣܗܕܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܫܬܪܪܬ ܒܟܘܢ. 7 ܕܠܐ ܐܬܒܨܪܬܘܢ ܒܚܕܐ
ܡܢ ܡܘܗܒܬܗ. ܐܠܐ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 8 ܕܗܘ ܢܫܪܪܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܕ
ܪܫܢ ܬܗܘܘܢ ܒܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 9 ܡܗܝܡܢ
ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܠܫܘܬܦܘܬܐ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ ܀ 10 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ̈. ܒܫܡܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܕܬܗܘܐ ܚܕܐ ܡܠܬܐ ܠܟܠܟܘܢ.
ܢܗܘܝܢ ܒܟܘܢ ܦܠܓܘܬܐ. ܐܠܐ ܕܬܗܘܘܢ ܡܫܡܠܝܢ ܒܚܕ
ܬܪܥܝܬܐ ܘܒܚܕ ܡܕܥܐ. 11 ܐܫܬܡܥ ܠܝ ܓܝܪ ܥܠܝܟܘܢ
ܐܚܝ̈ ܡܢ ܒܝܬ ܟܠܘܐ: ܕܚܪ̈ܝܢܐ ܐܝܬ ܒܝܢܬܟܘܢ: 12 ܗܕܐ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܐܝܬ ܡܢܟܘܢ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܐܢܐ. ܘܐ
ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܦܠܘ ܐܢܐ. ܘܐܝܬ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܟܐܦܐ ܐܢܐ. ܘܐ
ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܐ. 13 ܕܠܡܐ ܐܬܦܠܓ ܒܗ ܡܫܝܚܐ
ܐܘ ܠܡܐ ܦܘܠܘܣ ܐܙܕܩܦ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ. ܐܘ ܒܫܡܗ
ܕܦܘܠܘܣ ܥܡܕܬܘܢ. 14 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ. ܕܠܐܢܫ ܡܢܟܘܢ
ܠܐ ܐܥܡܕܬ: ܐܠܐ ܠܩܪܝܣܦܘܣ ܘܠܓܐܝܘܣ. 15 ܕܠܐ ܐܢܫ
ܢܐܡܪ ܕܒܫܡܝ ܐܥܡܕܬ. 16 ܐܥܡܕܬ ܕܝܢ ܠܒܝܬܗ ܕܐܣܛܦܢܐ
ܐܦ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܐܢ ܠܐܢܫ ܐܚܪܝܢ ܐܥܡܕܬ. 17 ܠܐ ܓܝܪ
ܫܕܪܢܝ ܡܫܝܚܐ ܠܡܥܡܕܘ ܐܠܐ ܠܡܣܒܪܘ. ܠܐ ܒܚܟܡܬ
ܡܠܐ. ܕܠܐ ܢܬܒܛܠ ܙܩܝܦܗ ܕܡܫܝܚܐ ܀ 18 ܡܠܬܐ ܓܝܪ
ܕܙܩܝܦܐ ܠܐܒܝܕܐ ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ. ܠܢ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ
ܚܝܠܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ. 19 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܘܒܕ ܚܟܡܬܗ
ܕܚܟܝܡܐ. ܘܐܓܠܘܙ ܣܘܟܠܗ ܕܣܘܟܠܬܢܐ. 20 ܐܝܟܐ ܗܘ
ܚܟܝܡܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܗܘ ܣܦܪܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܗܘ ܕܒܪܘܫܐ ܕܥܠܡܐ
ܗܢܐ. ܠܐ ܗܐ ܐܫܛܝ ܐܠܗܐ: ܚܟܡܬܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ.
21 ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܠܐ ܝܕܥ ܥܠܡܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܗܘܢ ܥܡ ܡܣܟܢܐ ܘܩܕܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܐܘܪܫܠܡ.
27 ܨܒܘ ܡܛܠ ܕܐܦ ܚܝܒܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܓܝܪ ܒܪܘܚܢܝܬܗܘܢ
ܐܫܬܘܬܦܘ ܥܡܗܘܢ ܥܡܡܐ: ܚܝܒܝܢ ܐܢܘܢ ܕܐܦ ܒܦܓܪܢܝܬܐ
ܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ. 28 ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܡܐ ܕܫܠܡܬ ܘܚܬܡܬ
ܠܗܘܢ ܐܒܐ ܗܢܐ: ܥܒܪ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܠܐܣܦܢܝܐ. 29 ܝܕܥ
ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܒܡܘܡܠܝܐ ܗܘ ܕܒܘܪܟܬܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܐܢܐ. 30 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ
ܐܚܝ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܒܚܘܒܐ ܕܪܘܚܐ: ܕܬܬܥܡܠܘܢ
ܥܡܝ ܒܨܠܘܬܐ ܕܡܨܠܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: 31 ܕܐܬܦܨܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܒܝܗܘܕ. ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܡܘܒܠ ܐܢܐ
ܠܩܕܝܫܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܬܬܩܒܠ ܫܦܝܪ: 32 ܘܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ
ܒܚܕܘܬܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. 33 ܘܐܬܢܝܚ ܥܡܟܘܢ. ܐܠܗܐ
ܕܫܠܡܐ: ܢܗܘܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܘ ❖

1 ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܦܘܒܐ ܚܬܢ. ܕܐܝܬܝܗ̇
ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܕܥܕܬܐ ܕܩܢܟܪܐܘܣ. 2 ܕܬܩܒܠܘܢܗ̇ ܒܡܪܢ
ܐܝܟ ܕܙܕܩ ܠܩܕܝܫܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܠܗ̇ ܒܟܠ ܨܒܘ ܕܬܬܒܥܐ
ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܝ ܩܝܘܡܬܐ ܗܘܬ ܠܣܓܝܐܐ ܐܦ ܠܝ.
3 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܝܣܩܠܐ ܘܕܐܩܝܠܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܝ
ܒܡܫܝܚܐ. 4 ܕܗܢܘܢ ܚܠܦ ܢܦܫܝ ܨܘܪܗܘܢ
ܝܗܒܘ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܗܘܢ: ܐܠܐ ܐܦ
ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܕܥܡܡܐ. 5 ܘܫܐܠܘ ܫܠܡܐ ܠܥܕܬܐ
ܕܒܒܝܬܗܘܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܦܝܢܛܘܣ ܚܒܝܒܝ. ܐܝܢܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ ܕܐܟܐܝܐ ܒܡܫܝܚܐ. 6 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ
ܕܡܪܝܡ. ܐܝܕܐ ܕܣܓܝ ܠܐܝܬ ܒܟܘܢ. 7 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ
ܕܐܢܕܪܘܢܝܩܘܣ ܘܕܝܘܢܝܐ ܐܚܝܢܝ. ܕܗܘܘ ܫܒܝܐ ܥܡܝ:
ܕܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ ܒܫܠܝܚܐ. ܘܩܕܡܝ ܡܢܝ ܗܘܘ ܒܡܫܝܚܐ.

8 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܡܦܠܝܐܘܣ ܚܒܝܒܝ ܒܡܪܢ. 9 ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܐܘܪܒܢܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܕܐܣܛܟܘܣ
ܚܒܝܒܝ. 10 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܦܠܐ ܓܒܝܐ ܒܡܪܢ. ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܐܪܝܣܛܘܒܘܠܘܣ. 11 ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܗܪܘܕܝܘܢ ܐܚܝܢܝ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ
ܕܢܪܩܝܣܘܣ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܡܪܢ. 12 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ
ܕܛܪܘܦܝܢܐ ܘܛܪܘܦܣܐ ܕܠܐܝܢ ܒܡܪܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܣܝܣ
ܚܒܝܒܬܝ. ܐܝܕܐ ܕܣܓܝ ܠܐܝܬ ܒܡܪܢ. 13 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ
ܕܪܘܦܘܣ ܓܒܝܐ ܒܡܪܢ. ܘܕܐܡܗ ܕܝܠܗ ܘܕܝܠܝ. 14 ܫܐܠܘ
ܒܫܠܡܐ ܕܐܣܘܢܩܪܝܛܘܣ ܘܕܦܠܓܘܢ ܘܕܗܪܡܐ ܘܕܦܛܪܒܐ.
ܘܕܗܪܡܐ. ܘܕܐܚܐ ܕܥܡܗܘܢ. 15 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܝܠܠܓܘܣ
ܘܕܝܘܠܝܐ. ܘܕܢܪܐܘܣ ܘܕܚܬܗ ܘܕܐܠܘܡܦܐ. ܘܕܟܠܗܘܢ
ܩܕܝܫܐ ܕܥܡܗܘܢ. 16 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܕܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ
ܩܕܝܫܬܐ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܗ ܕܡܫܝܚܐ.
17 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܬܙܕܗܪܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܦܠܓܘܬܐ ܘܡܟܫܘܠܐ ܥܒܕܝܢ. ܠܒܪ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܐܝܠܦܬܘܢ
ܬܥܒܕܘܢ. ܕܬܬܪܚܩܘܢ ܠܟܘܢ ܡܢܗܘܢ. 18 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ
ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܡܫܡܫܝܢ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ
ܠܟܪܣܗܘܢ. ܘܒܡܠܐ ܒܣܝܡܬܐ ܘܒܒܘܪܟܬܐ ܡܛܥܝܢ
ܠܒܘܬܐ ܕܦܫܝܛܐ. 19 ܫܡܥܬ ܡܫܬܡܥܢܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܕܝܠܟܘܢ.
ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܐܫܬܡܥܬ. ܚܕܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܒܟܘܢ. ܘܨܒܐ
ܐܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܚܟܝܡܝܢ ܠܛܒܬܐ ܘܬܡܝܡܝܢ ܠܒܝܫܬܐ.
20 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܠܡܐ. ܢܫܚܩܝܘܗܝ ܥܓܠ ܠܣܛܢܐ
ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟܘܢ. ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܬܗܘܐ
ܥܡܟܘܢ. 21 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ. ܛܝܡܬܐܘܣ ܦܠܚܐ
ܕܥܡܝ. ܘܠܘܩܝܘܣ ܘܝܐܣܘܢ. ܘܣܘܣܝܦܛܪܘܣ ܐܚܝ.
22 ܫܐܠ ܐܢܐ ܒܫܠܡܟܘܢ. ܐܢܐ ܛܪܛܝܘܣ ܕܟܬܒܬ ܐܓܪܬܐ
ܒܡܪܢ. 23 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ: ܓܐܝܘܣ ܡܩܒܠܢܝ ܘܕܟܠܗ̇

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܟܠܗ. 19 ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܒܬܪ ܫܝܢܐ ܢܪܗܛ. ܘܒܬܪ ܒܢܝܢܐ
ܕܚܕ ܠܚܕ. 20 ܘܠܐ ܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܢܣܬܪ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ.
ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܟܐ ܗܘ. ܐܠܐ ܒܝܫ ܗܘ ܠܒܪܢܫܐ ܕܒܬܘܩܠܬܐ
ܐܟܠ. 21 ܫܦܝܪ ܗܘ ܕܠܐ ܢܐܟܘܠ ܒܣܪܐ ܘܠܐ ܢܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ
ܡܕܡ ܕܒܗ ܡܬܬܩܠ ܐܚܘܢ. 22 ܐܝܬ ܕܐܝܬ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܐ:
ܒܢܦܫܟ ܐܚܘܕܝܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܕܐܢ
ܢܦܫܗ ܒܡܕܡ ܕܦܪܫ. 23 ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ ܘܐܟܠ
ܐܬܚܝܒ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ
ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܚܛܝܬܐ ܗܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܗ ܀

1 ܚܝܒܝܢ ܗܟܝܠ ܚܢܢ ܚܝܠܬܢܐ: ܕܟܘܪܗܢܐ ܕܟܪܝܗܐ
ܢܫܩܘܠ. ܘܠܐ ܠܢܦܫܢ ܢܫܦܪ. 2 ܐܠܐ ܐܢܫ ܡܢܢ ܠܩܪܝܒܗ
ܢܫܦܪ ܒܛܒܬܐ. ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܐ. 3 ܡܛܠ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ
ܠܐ ܗܘܐ ܠܢܦܫܗ ܫܦܪ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܚܣܕܐ ܕܡܚܣܕܢܝܟ
ܢܦܠ ܥܠܝ. 4 ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܟܬܒ:
ܠܡܠܦܢܘܬܢ ܗܘ ܕܝܠܢ ܐܬܟܬܒ. ܕܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܒܒܘܝܐܐ
ܕܟܬܒܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܣܒܪܐ. 5 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܡܣܝܒܪܢܘܬܐ
ܘܕܒܘܝܐܐ: ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܕܬܬܦܝܣܘܢ ܚܕ ܒܚܕ ܚܕ
ܒܪܥܝܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 6 ܕܒܚܕ ܪܥܝܢܐ ܘܒܚܕ ܦܘܡ: ܬܫܒܚܘܢ
ܠܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 7 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܗܘܘ ܡܩܪܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ: ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ
ܩܪܒܟܘܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. 8 ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܠܓܙܘܪܬܐ ܚܠܦ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܢܩܝܡ ܫܘܘܕܝܐ ܕܐܒܗܬܐ. 9 ܘܥܡ̈ܡܐ ܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ
ܚܠܦ ܪܚܡܐ ܕܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܐܘܕܐ ܠܟ
ܒܥܡ̈ܡܐ ܘܠܫܡܟ ܐܙܡܪ. 10 ܘܬܘܒ ܐܡܪ: ܐܬܒܣܡܘ
ܥܡ̈ܡܐ ܥܡ ܥܡܗ. 11 ܘܬܘܒ ܐܡܪ: ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ

ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. ܘܢܫܒܚܘܢܝܗܝ ܟܠܗܘܢ ܐܘܡܘܬܐ. 12 ܘܬܘܒ
ܐܫܥܝܐ ܐܡܪ. ܕܢܗܘܐ ܫܪܫܐ ܠܐܝܫܝ. ܘܡܢ ܕܢܩܘܡ ܢܗܘܐ
ܪܫܐ ܠܥܡ̈ܡܐ. ܘܥܠܘܗܝ ܢܣܒܪܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. 13 ܐܠܗܐ
ܕܝܢ ܕܣܒܪܐ. ܢܡܠܝܟܘܢ ܟܠܗ ܚܕܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
ܕܬܬܝܬܪܘܢ ܒܣܒܪܗ ܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 14 ܡܦܝܣ
ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܠܗ ܝܕܥܬܐ. ܘܡܫܟܚܝܢ
ܐܦ ܠܐܚܪ̈ܢܐ ܠܡܪܬܝܘ. 15 ܩܠܝܠ ܕܝܢ ܡܪܚܬ
ܠܟܘܢ ܐܚܝ. ܐܝܟ ܕܐܥܗܕܟܘܢ ܡܛܠ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ
ܡܢ ܐܠܗܐ. 16 ܕܐܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝ
ܒܥܡ̈ܡܐ. ܘܐܦܠܘܚ ܠܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܗܘܐ ܩܘܪܒ
ܕܥܡ̈ܡܐ. ܡܩܒܠܐ ܘܡܩܕܫܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 17 ܐܝܬ
ܗܟܝܠ ܫܘܒܗܪܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. 18
ܓܝܪ ܡܡܪܚ ܐܢܐ ܕܐܡܪ ܡܕܡ ܕܠܐ ܥܒܕ ܒܐܝܕܝ ܡܫܝ
ܠܡܫܡܥܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ: ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ. 19 ܒܚܝܠܐ
ܕܐܬܘܬܐ ܘܕܬܕܡܪ̈ܬܐ. ܘܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܡ
ܐܘܪܫܠܡ ܐܫܬܘܪܬ: ܘܒܟܠܗ̇ ܠܐܘܪܝܩܘܢ ܡܠܝܬ ܣܒܪܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ. 20 ܟܕ ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ ܕܐܣܒܪ. ܠܐ ܐܝܟܐ ܕܐܬܩ
ܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܠܐ ܐܒܢܐ ܥܠ ܫܬܐܣܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ.
21 ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܥܠܘ
ܢܚܙܘܢܗ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܫܡܥܘ ܢܬܒܝܢܘܢ. 22 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܬܟܠܝܬ ܙܒܢ̈ܝܢ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. 23 ܗܫ
ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܠܝ ܕܘܟܐ ܒܗܠܝܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ: ܘܡܬ
ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܕܡ ܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ: 24
ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܣܦܢܝܐ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܘܐܚܙܝܟܘܢ: ܘܐܢ
ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܬܡܢ. ܟܕ ܕܩܠܝܠ ܡܢ ܡܢܟܘܢ ܐܬܡܠܝ
ܡܢ ܚܙܬܟܘܢ. 25 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܐܫܡܫ ܠܩܕܝ̈ܫ
26 ܨܒܘ ܓܝܪ ܐܢܘܢ ܕܒܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܕܒܐܟܐܝܐ ܕܢܥܒܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܣܪܩܐܝܬ ܐܣܝܪ ܠܣܝܦܐ. ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ
ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܒܘܥܐ ܕܪܘܓܙܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܒܝ̈ܫܬܐ.
5 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܠܨܐ ܠܢ ܕܢܫܬܥܒܕ. ܠܐ ܡܛܠ ܪܘܓܙܐ
ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܡܛܠ ܬܐܪܬܢ. 6 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܟܣܦ
ܪܫܐ ܝܗܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܫܡܫܢ̈ܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ
ܕܥܠ ܗܠܝܢ ܩܝܡܝܢ. 7 ܦܪܘܥܘ ܗܟܝܠ ܠܟܠܢܫ
ܐܝܟ ܕܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܠܡܢ ܕܟܣܦ ܪܫܐ. ܟܣܦ ܪܫܐ.
ܘܠܡܢ ܕܡܟܣܐ ܡܟܣܐ. ܘܠܡܢ ܕܕܚܠܬܐ ܕܚܠܬܐ: ܘܠܡܢ
ܕܐܝܩܪܐ ܐܝܩܪܐ. 8 ܘܠܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܬܚܘܒܘܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܠܚܕ
ܠܡܚܒܘ ܀ ܡܢ ܕܡܚܒ ܓܝܪ ܠܚܒܪܗ. ܢܡܘܣܐ ܫܠܡ.
9 ܘܐܦ ܗܝ ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܬܓܘܪ ܘܠܐ ܬܩܛܘܠ: ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ.
ܘܠܐ ܬܪܓ: ܘܐܢ ܐܝܬ ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܒܗܕܐ ܡܠܬܐ
ܡܫܬܡܠܐ. ܕܬܚܒ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. 10 ܚܘܒܐ ܠܩܪܝܒܗ
ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܣܥܪ. ܡܛܠ ܕܫܘܡܠܝܐ ܕܢܡܘܣܐ ܗܘ ܚܘܒܐ ܀
11 ܐܦ ܗܕܐ ܕܥܘ: ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܘܫܥܬܐ ܗܝ ܡܟܝܠ
ܕܢܬܥܝܪ ܡܢ ܫܢܬܢ. ܗܫܐ ܗܘ ܓܝܪ ܐܬܩܪܒܘ ܠܢ ܚܝ̈ܝܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܟܕ ܗܝܡܢܢ. 12 ܠܠܝܐ ܥܒܪ ܠܗ ܘܐܝܡܡܐ
ܡܛܐ. ܢܫܠܚ ܗܟܝܠ ܡܢܢ ܥܒ̈ܕܐ ܕܚܫܘܟܐ: ܘܢܠܒܫ
ܙܝܢܗ ܕܢܘܗܪܐ. 13 ܘܐܝܟ ܕܒܐܝܡܡܐ ܒܐܣܟܡܐ ܢܗܠܟ. ܠܐ
ܒܙܡܪ̈ܐ ܘܠܐ ܒܪܘܝܘܬܐ. ܘܠܐ ܒܡܫܟܒܐ ܛܢܦܐ. ܘܠܐ ܒܚܣܡܐ
ܘܚܪܝܢܐ. 14 ܐܠܐ ܠܒܘܫܘܗܝ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܘܠܐ
ܬܨܦܘܢ ܕܒܣܪܟܘܢ ܠܪ̈ܓܝܓܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܕ ܀

1 ܠܐܢܫܐ ܕܝܢ ܕܟܪܝܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܒܘ ܠܗ ܐܝܕܐ. ܘܠܐ
ܬܗܘܘܢ ܡܬܦܠܓܝܢ ܒܡܚܫܒܬܟܘܢ. 2 ܐܝܬ ܓܝܪ ܕܡܗܝܡܢ
ܕܟܠܡܕܡ ܢܐܟܘܠ. ܘܕܟܪܝܗ ܝܪ̈ܩܐ ܗܘ ܐܟܠ. 3 ܘܗܘ ܕܝܢ
ܐܟܠ. ܠܗܘ ܡܢ ܕܠܐ ܐܟܠ. ܠܐ ܢܫܘܛ. ܘܗܘ ܡܢ ܕܠܐ ܐܟܠ.

ܠܗܘ ܡܢ ܕܐܟܠ. ܠܐ ܢܕܘܢ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܩܪܒܗ. 4 ܐܢܬ
ܡܢ ܐܢܬ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܥܒܕܐ ܕܠܐ ܕܝܠܟ. ܕܐܢ ܩܐܡ ܠܡܪܗ
ܩܐܡ. ܘܐܢ ܢܦܠ ܠܡܪܗ ܢܦܠ. ܡܩܡ ܗܘ ܕܝܢ ܩܐܡ.
ܡܫܟܚ ܓܝܪ ܒܐܝܕܝ ܡܪܗ ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ. 5 ܐܝܬ ܕܦܪܫ
ܝܘܡܐ ܡܢ ܝܘܡܐ. ܘܐܝܬ ܕܦܪܫ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܟܠܢܫ
ܕܝܢ ܒܝܕܥܬܐ ܕܢܦܫܗ ܢܬܚܙܩ. 6 ܡܢ ܕܡܬܪܥܐ ܕܝܘܡܐ ܠܡܪܗ
ܡܬܪܥܐ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܬܪܥܐ ܕܝܘܡܐ. ܠܡܪܗ ܠܐ ܡܬܪܥܐ.
ܘܕܐܟܠ ܠܡܪܗ ܐܟܠ ܘܠܐܠܗܐ ܡܘܕܐ. ܘܕܠܐ ܐܟܠ ܠܡܪܗ
ܠܐ ܐܟܠ ܘܡܘܕܐ ܠܐܠܗܐ. 7 ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܢܢ ܕܠܢܦܫܗ
ܚܝ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܠܢܦܫܗ ܡܐܬ. 8 ܡܛܠ ܕܐܢ ܚܝܝܢ.
ܠܡܪܢ ܗܘ ܚܝܝܢ. ܘܐܢ ܡܝܬܝܢ. ܠܡܪܢ ܗܘ ܡܝܬܝܢ.
ܘܐܢ ܚܝܝܢ ܘܐܢ ܡܝܬܝܢ ܕܡܪܢ ܚܢܢ. 9 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܚܝܐ ܘܩܡ. ܕܗܘ ܢܗܘܐ
ܡܪܐ ܠܡܝ̈ܬܐ ܘܠܚ̈ܝܐ ܀ 10 ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܢܐ ܕܐܢ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ.
ܐܘ ܐܦ ܐܢܬ ܠܡܢܐ ܫܐܛ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ. ܟܠܢ ܓܝܪ ܥܬܝܕܝܢ
ܕܢܩܘܡ ܩܕܡ ܒܝܡ ܕܡܫܝܚܐ. 11 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܚܝ ܐܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ: ܕܠܝ ܬܬܟܦܦ ܟܠ ܒܘܪܟ. ܘܠܝ ܢܘܕܐ ܟܠ
ܠܫܢ. 12 ܡܕܝܢ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܢ: ܦܬܓܡܐ ܚܠܦ ܢܦܫܗ
ܢܬܠ ܠܐܠܗܐ. 13 ܠܐ ܡܟܝܠ ܢܕܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܕܘܢܘ
ܝܬܝܪܐܝܬ: ܕܬܘܩܠܬܐ ܠܐܚܘܟ ܠܐ ܬܣܝܡ. 14 ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ
ܘܡܦܝܣ ܐܢܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܕܡܕܡ ܕܡܣܝܒ ܡܢ ܒܪܝܬܗ
ܠܝܬ. ܐܠܐ ܠܐܢܫ ܕܣܒܪ ܥܠ ܡܕܡ ܕܛܡܐ: ܠܗܘ ܗܘ ܒܠܚܘܕ
ܛܡܐ. 15 ܐܢ ܕܝܢ ܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܥܝܩ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ:
ܠܐ ܗܘܐ ܒܚܘܒܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܘܒܕ ܒܡܐܟܘܠܬܟ ܠܗܘ
ܕܡܫܝܚܐ ܡܛܠܬܗ ܡܝܬ. 16 ܘܠܐ ܢܬܓܕܦ ܛܒܬܢ.
17 ܡܠܟܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ: ܠܐ ܗܘܬ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܡܫܬܝܐ
ܐܠܐ ܟܐܢܘܬܐ ܘܫܝܢܐ. ܘܚܕܘܬܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 18 ܡܢ
ܕܒܗܠܝܢ ܓܝܪ ܡܫܡܫ ܠܡܫܝܚܐ: ܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܒܩܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܐܘܪ̈ܚܬܗ ܠܐ ܡܬܥܩܒܢ. 34 ܡܢܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܪܥܝܢܗ
ܕܡܪܝܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܗܘܐ ܠܗ ܒܥܠ ܡܠܟܐ. 35 ܘܡܢܘ
ܩܕܡ ܝܗܒ ܠܗ ܘܗܟܢ ܢܣܒ ܡܢܗ. 36 ܡܛܠ ܕܟܠ ܡܢܗ
ܘܟܠ ܒܗ ܘܟܠ ܒܐܝܕܗ. ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܒܘܪܟܬܐ. ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܒ ܀

1 ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܒܪ̈ܚܡܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
ܕܬܩܝܡܘܢ ܦܓܪ̈ܝܟܘܢ ܕܒܚܬܐ ܚܝܬܐ ܘܩܕܝܫܬܐ ܘܡܫܦܪܢܝܬܐ
ܠܐܠܗܐ: ܒܬܫܡܫܬܐ ܡܠܝܠܬܐ. 2 ܘܠܐ ܬܬܕܡܘܢ ܠܥܠܡܐ
ܗܢܐ. ܐܠܐ ܐܫܬܚܠܦܘ ܒܚܘܕܬܐ ܕܪ̈ܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ
ܦܪܫܝܢ ܐܝܢܐ ܗܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ: ܛܒܐ ܘܡܫܦܪܐ ܘܓܡܝܪܐ.
3 ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܝܕ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܠܟܠܟܘܢ. ܕܠܐ
ܬܗܘܘܢ ܡܬܪ̈ܥܝܢ ܠܒܪ ܡܢ ܡܐ ܕܘܠܐ ܠܡܬܪܥܝܘ. ܐܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܡܬܪ̈ܥܝܢ ܒܢܟܦܘܬܐ. ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܦܠܓ ܠܗ ܐܠܗܐ
ܡܫܘܚܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. 4 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܚܕ ܦܓܪܐ
ܗܕ̈ܡܐ ܣܓܝ̈ܐܐ ܐܝܬ ܠܢ: ܘܟܠܗܘܢ ܗܕ̈ܡܐ ܠܐ ܗܘܐ ܚܕ
ܣܘܥܪܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. 5 ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܣܓܝ̈ܐܐ ܚܢܢ:
ܚܕ ܦܓܪܐ ܚܢܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܚܕ ܚܕ ܕܝܢ ܚܕ ܕܚܕ: ܗܕ̈ܡܐ
ܚܢܢ ܕܚܕ̈ܕܐ. 6 ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܡܘܗܒ̈ܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ: ܐܝܟ
ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܢ. ܐܝܬ ܕܢܒܝܘܬܐ ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܗ. 7 ܘܐܝܬ ܕܬܫܡܫܬܐ ܐܝܬ ܒܗ ܒܬܫܡܫܬܗ.
ܘܐܝܬ ܕܡܠܦܢܐ ܗܘ ܒܡܠܦܢܘܬܗ. 8 ܘܐܝܬ ܕܡܒܝܐܢܐ ܗܘ
ܒܡܒܝܐܢܘܬܗ. ܘܕܝܗܒ ܒܦܫܝܛܘܬܐ: ܘܕܩܐܡ ܒܚܦܝܛܘܬܐ.
ܘܕܡܪܚܡ ܒܚܕܝܘܬܐ. 9 ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܢܟܝܠܐ ܚܘܒܟܘܢ.
ܐܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܣܢܝܢ ܠܒܝܫܬܐ ܘܡܬܢܩܦܝܢ
ܠܛܒܬܐ. 10 ܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝܢ ܠܐܚ̈ܝܟܘܢ ܘܡܚܒܝܢ ܚܕ
ܠܚܕ. ܗܘܝܬܘܢ ܡܩܕܡܝܢ ܡܝܩܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. 11 ܗܘܝܬܘܢ
ܚܦܝܛܝܢ ܘܠܐ ܚܒܢܝܢ. ܗܘܝܬܘܢ ܪܬܚܝܢ ܒܪܘܚ. ܗܘܝܬܘܢ

ܦܠܚܝܢ ܠܡܪܝܟܘܢ. 12 ܗܘܝܬܘܢ ܚܕܝܢ ܒܣܒܪܟܘܢ. ܗܘܝܬܘܢ
ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܘܠܨܢܟܘܢ. ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܝܢܝܢ ܒܨܠܘܬܐ.
13 ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܘܬܦܝܢ ܠܣܘܢܩܢܐ ܕܩܕܝ̈ܫܐ. ܗܘܝܬܘܢ
ܪܚܡܝܢ ܐܟܣܢܝܐ. 14 ܒܪܟܘ ܠܪ̈ܕܘܦܝܟܘܢ. ܒܪܟܘ ܘܠܐ
ܬܠܘܛܘܢ. 15 ܚܕܘ ܥܡ ܕܚܕܝܢ. ܘܒܟܘ ܥܡ ܕܒܟܝܢ.
16 ܘܡܕܡ ܕܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ. ܐܦ ܥܠ ܐܚ̈ܝܟܘܢ.
ܘܠܐ ܬܬܪ̈ܥܘܢ ܪ̈ܡܬܐ. ܐܠܐ ܐܬܢܩܦܘ ܠܡܟܝ̈ܟܐ. ܘܠܐ
ܬܗܘܘܢ ܚܟܝܡܝܢ ܒܪܥܝܢ ܢܦܫܟܘܢ. 17 ܘܠܐ ܬܦܪܥܘܢ ܠܐܢܫ
ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܬܬܒܛܠܘܢ ܠܡܥܒܕ: ܛܒܬܐ
ܩܕܡ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܟܠܗܘܢ. 18 ܘܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܝܟ ܕܡܢ
ܠܘܬܟܘܢ: ܥܡ ܟܠܒܪܢܫ ܫܠܡܐ ܥܒܕܘ. 19 ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ
ܬܒܥܝܢ ܬܒܥܬܟܘܢ ܚܒ̈ܝܒܝ: ܐܠܐ ܗܒܘ ܐܬܪܐ ܠܪܘܓܙܐ.
ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ: ܕܠܝ ܗܝ ܬܒܥܬܐ ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܥ: ܐܡܪ ܡܪ
ܡܪܝܐ. 20 ܘܐܢ ܟܦܢ ܒܥܠܕܒܒܟ: ܐܘܟܠܝܗܝ.
ܘܐܢ ܨܗܐ ܐܫܩܝܗܝ. ܘܐܢ ܗܠܝܢ ܬܥܒܕ ܠܗ: ܓܘܡܪ̈ܐ
ܕܢܘܪܐ ܬܟܡܪ ܥܠ ܪܫܗ. 21 ܠܐ ܬܙܟܝܟ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ
ܙܟܝܗ̇ ܠܒܝܫܬܐ ܒܛܒܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܓ ܀

1 ܟܠ ܢܦܫ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܪ̈ܘܪܒܢܘܬܐ ܬܫܬܥܒܕ. ܠܝܬ ܓܝܪ
ܫܘܠܛܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܘܐܝܠܝܢ ܫܘܠܛܢܐ
ܕܐܝܬܝܗܘܢ: ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܡܬܦܩܕܝܢ. 2 ܡܢ ܕܩܐܡ ܗܟܝܠ
ܠܘܩܒܠ ܫܘܠܛܢܐ: ܠܘܩܒܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܩܐܡ.
ܘܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ. ܕܝܢܐ ܢܣܒܝܢ. 3 ܕܝ̈ܢܐ
ܓܝܪ: ܠܐ ܗܘܘ ܕܚܠܬܐ ܠܥܒܕ̈ܐ ܛܒ̈ܐ ܐܠܐ ܠܒܝܫ̈ܐ. ܨܒܐ
ܐܢܬ ܕܝܢ ܕܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܫܘܠܛܢܐ: ܥܒܕ ܛܒܬܐ
ܘܬܫܬܒܚ ܡܢܗ. 4 ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ ܓܝܪ
ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܠܟ ܠܛܒܬܐ. ܘܐܢ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܕܚܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

[illegible]

[illegible]

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

²⁷ ܐܫܥܝܐ ܕܝܢ ܐܟܪܙ ܥܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܡܢܝܢܐ
ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܒܝܡܐ: ܫܪܟܐ ܕܡܢܗܘܢ ܢܚܐ.
²⁸ ܡܠܬܐ ܓܡܪ ܘܦܣܩ. ܘܢܥܒܕܝܗ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.
²⁹ ܘܐܝܟ ܡܕܡ ܕܩܕܡ ܐܡܪ ܗܘܐ ܐܫܥܝܐ. ܕܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ
ܨܒܐܘܬ ܐܘܬܪ ܠܢ ܣܪܝܕܐ. ܐܝܟ ܣܕܘܡ ܗܘܝܢ ܗܘܝܢ:
ܘܠܥܡܘܪܐ ܡܬܕܡܝܢ ܗܘܝܢ ⁘ ³⁰ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ.
ܕܥܡܡܐ ܕܠܐ ܪܗܛܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ ܐܕܪܟܘ ܟܐܢܘܬܐ.
ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ ܐܝܕܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ. ³¹ ܐܝܣܪܝܠ ܕܝܢ ܕܪܗܛ
ܗܘܐ ܒܬܪ ܢܡܘܣܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܠܢܡܘܣܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܠܐ ܐܕܪܟ.
³² ܡܛܠ ܡܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܢ
ܥܒܕܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ. ܐܬܬܩܠܘ ܓܝܪ ܒܟܐܦܐ ܕܬܘܩܠܬܐ.
³³ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܣܝܡ ܐܢܐ ܒܨܗܝܘܢ: ܟܐܦܐ ܕܬܘܩܠܬܐ
ܘܟܐܦܐ ܕܡܟܫܘܠܐ. ܘܡܢ ܕܒܗ ܢܗܝܡܢ ܠܐ ܢܒܗܬ ⁘

ܩܦܠܐܘܢ ⁘ ܝ ⁘

¹ ܐܚܝ: ܨܒܝܢܐ ܕܠܒܝ ܘܒܥܘܬܝ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ:
ܚܠܦܝܗܘܢ ܕܢܚܘܢ. ² ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܓܝܪ ܥܠܝܗܘܢ: ܕܛܢܢܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܒܗܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܒܝܕܥܬܐ. ³ ܟܐܢܘܬܗ ܓܝܪ
ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܕܥܘ. ܐܠܐ ܒܥܘ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ ܢܩܝܡܘܢ.
ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܠܟܐܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܐܫܬܥܒܕܘ. ⁴ ܫܘܠܡܗ
ܓܝܪ ܕܢܡܘܣܐ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܠܟܐܢܘܬܐ ܠܟܠ ܕܡܗܝܡܢ
ܒܗ ⁘ ⁵ ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܡܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܐܢܘܬܐ ܕܒܢܡܘܣܐ.
ܕܡܢ ܕܥܒܕ ܗܠܝܢ ܢܐܚܐ ܒܗܘܢ. ⁶ ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܗܟܢܐ ܐܡܪܐ. ܕܠܐ ܬܐܡܪ ܒܠܒܟ ܕܡܢܘ ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ
ܘܐܚܬ ܠܡܫܝܚܐ. ⁷ ܘܡܢܘ ܢܚܬ ܠܬܗܘܡܐ ܕܫܝܘܠ ܘܐܣܩ
ܠܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ⁸ ܐܠܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܩܪܝܒ ܗܘ
ܠܟ ܦܬܓܡܐ ܠܦܘܡܟ ܘܠܠܒܟ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܟܪܙܝܢܢ. ⁹ ܘܐܢ ܬܘܕܐ ܒܦܘܡܟ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ:

ܘܬܗܝܡܢ ܒܠܒܟ ܕܐܠܗܐ ܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܬܐܚܐ.
¹⁰ ܠܒܐ ܓܝܪ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܡܙܕܕܩ. ܘܦܘܡܐ ܕܡܘܕܐ ܒܗ
ܚܝܐ. ¹¹ ܐܡܪ ܓܝܪ ܟܬܒܐ: ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ
ܠܐ ܢܒܗܬ. ¹² ܘܒܗܕܐ ܠܐ ܦܪܫ ܠܐ ܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܠܐܪܡܝܐ.
ܗܘ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܕܟܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܪ ܒܟܠ ܕܩܪܐ ܠܗ.
¹³ ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܚܐ ⁘ ¹⁴ ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ
ܢܩܪܘܢ ܠܐܝܢܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܢܗܝܡܢܘܢ ܠܡܢ
ܕܠܐ ܫܡܥܘܗܝ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܢܫܡܥܘܢ ܕܠܐ ܡܟܪܙܢܐ. ¹⁵ ܐܘ ܐܝܟܢܐ
ܢܟܪܙܘܢ ܐܢ ܠܐ ܢܫܬܠܚܘܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܡܐ ܝܐܝܢ
ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܡܣܒܪܝ ܫܠܡܐ ܘܕܡܣܒܪܝ ܛܒܬܐ. ¹⁶ ܐܠܐ
ܠܐ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܫܬܡܥܘ ܠܣܒܪܬܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܐܫܥܝܐ
ܓܝܪ ܐܡܪ. ܡܪܝ ܡܢܘ ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ. ¹⁷ ܡܟܝܠ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܡܢ ܡܫܡܥܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܝ. ܘܡܫܡܥܬܐ ܐܝܬܝܗ ܡܢ
ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ¹⁸ ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܫܡܥܘ. ܘܗܐ
ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܢܦܩ ܩܠܗܘܢ. ܘܠܣܘܦܝ ܬܒܝܠ ܒܝܬܐ
ܡܠܝܗܘܢ. ¹⁹ ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܝܣܪܝܠ: ܩܕܡ
ܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܛܢܟܘܢ ܒܥܡܐ ܕܠܐ ܥܡ. ܘܒܥܡܐ
ܡܣܟܠܐ ܐܪܓܙܟܘܢ. ²⁰ ܐܫܥܝܐ ܕܝܢ ܐܡܪܚ ܘܐܡܪ.
ܕܐܫܬܟܚܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܒܥܐܘܢܝ. ܘܐܬܚܙܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܬܪܝ
ܠܐ ܫܐܠܘ. ²¹ ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܦܫܛܬ ܐܝܕܝ ܟܠܗ
ܝܘܡܐ: ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܡܬܚܪܐ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣ ⁘

ܩܦܠܐܘܢ ⁘ ܝܐ ⁘

¹ ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܕܚܩ ܐܠܗܐ ܠܝܪܬܘܬܗ. ܚܣ
ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ. ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܡܢ
ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ² ܠܐ ܕܚܩ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ ܐܝܢܐ ܕܡܢ
ܩܕܝܡ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܠܝܐ ܡܢܐ
ܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܟܕ ܡܩܒܠ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܡܪ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܫܠܡܗ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܥܡܗ ܟܠ ܡܕܡ ܢܬܠ
ܠܢ. 33 ܡܢܘ ܢܩܒܠ ܥܠ ܓܒ̈ܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܗܐ
ܡܙܕܩ. 34 ܡܢܘ ܡܚܝܒ. ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܩܡ. ܘܐܝܬܘܗܝ
ܠܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܥܐ ܚܠܦܝܢ. 35 ܡܢܘ ܢܦܪܫܢܝ ܡܢ
ܚܘܒܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܐܘܠܨܢܐ: ܐܘ ܚܒܘܫܝܐ. ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ.
ܐܘ ܟܦܢܐ. ܐܘ ܥܪܛܠܝܘܬܐ. ܐܘ ܩܢܕܘܢܘܣ. ܐܘ ܣܝܦܐ.
36 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܡܛܠܬܟ ܡܝܬܝܢܢ ܟܠܗ ܝܘܡ: ܘܐܬܚܫܒܢ
ܐܝܟ ܥܪ̈ܒܐ ܠܢܟܣܬܐ. 37 ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܙܟܝܢܢ
ܒܝܕ ܡܢ ܕܐܚܒܢ. 38 ܡܬܛܦܝܣ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܡܘܬܐ ܘܠܐ ܚ̈ܝܐ.
ܘܠܐ ܡܠܐ̈ܟܐ. ܘܠܐ ܫܘܠܛ̈ܢܐ. ܘܠܐ ܚ̈ܝܠܐ. ܘܠܐ ܕܩܝܡ̈ܢ ܘܠܐ
ܕܥܬܝ̈ܕܢ. 39 ܘܠܐ ܪܘܡܐ ܘܠܐ ܥܘܡܩܐ. ܘܐܦܠܐ ܒܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ.
ܬܫܟܚ ܕܬܦܪܫܢܝ ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܛ

ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ ܘܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. ܘܡܣܗܕܐ
ܥܠܝ ܬܐܪܬܝ: ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 2 ܕܟܪܝܘܬܐ ܗܝ ܠܝ
ܪܒܬܐ. ܘܟܐܒܐ ܕܠܒܐ ܕܠܐ ܦܫܪ. 3 ܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܐܢܐ
ܢܦܫܝ ܚܪܡܐ ܐܗܘܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ: ܚܠܦ ܐܚ̈ܝ ܘܐܝܢܝܗܘܢ
ܕܒܣܪܝ. 4 ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒ̈ܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܘܬ
ܣܝܡܬ ܒ̈ܢܝܐ ܘܫܘܒܚܐ ܘܕܝܬܩ̈ܐ ܘܢܡܘܣܐ ܘܬܫܡܫܬܐ.
ܘܡܘܠܟ̈ܢܐ ܘܐܒ̈ܗܬܐ. 5 ܘܡܢܗܘܢ ܐܬܚܙܝ ܡܫܝܚܐ ܒܒܣܪ:
ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܠܗܐ ܕܥܠ ܟܠ. ܕܠܗ ܬܫ̈ܒܚܢ ܘܒܘܪ̈ܟܢ
ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. 6 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܟܡܐ ܕܢܦܠܬ
ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܟܠܗܘܢ ܕܡܢ ܐܝܣܪܝܠ
ܐܢܘܢ ܐܝܣܪܝܠ. 7 ܘܐܦܠܐ ܡܛܠ ܕܡܢ ܙܪܥܗ ܐܢܘܢ ܕܐܒܪܗܡ
ܟܠܗܘܢ ܒ̈ܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܐܡܪ ܕܒܐܝܣܚܩ ܢܬܩܪܐ ܠܟ
ܙܪܥܐ. 8 ܗܢܘ ܕܝܢ: ܠܐ ܗܘܘ ܒ̈ܢܝܐ ܕܒܣܪܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒ̈ܢܝܐ
ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܒ̈ܢܝܐ ܕܡܘܠܟܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܠܙܪܥܐ.

9 ܕܡܘܠܟܢܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗ ܡܠܬܐ ܗܕܐ: ܕܐܝܟ ܙܒܢܐ ܗܢܐ ܐܬܐ
ܘܢܗܘܐ ܒܪܐ ܠܣܪܐ. 10 ܘܠܘ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܪܦܩܐ:
ܟܕ ܡܢ ܚܕ ܐܒܘܢ ܐܝܣܚܩ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܬܦܩܬܐ:
11 ܥܕܠܐ ܢܬܝܠܕܘܢ ܒ̈ܢܝܗ: ܘܠܐ ܢܣܥܪܘܢ ܛܒܬܐ ܐܘ ܒܝܫܬܐ:
ܩܕܡ ܐܬܝܕܥܬ ܓܒܝܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܗܝ ܩܝܡܐ. ܠܐ
ܒܥܒ̈ܕܐ. ܐܠܐ ܒܝܕ ܡܢ ܕܩܪܐ. 12 ܐܬܐܡܪ ܓܝܪ ܕܪܒܐ ܢܗܘܐ
ܥܒܕܐ ܠܙܥܘܪܐ. 13 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܠܝܥܩܘܒ ܪܚܡܬ
ܘܠܥܤܘ ܣܢܝܬ. 14 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ. ܕܠܡܐ ܥܘܠܐ
ܐܝܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: ܚܣ. 15 ܗܐ ܐܦ ܠܡܘܫܐ ܐܡܪ. ܐܪܚܡ
ܥܠ ܐܝܢܐ ܕܡܪܚܡ ܐܢܐ. ܘܐܚܘܣ ܥܠ ܐܝܢܐ ܕܚܐܣ ܐܢܐ. 16 ܠܐ ܗܟܝܠ
ܒܝܕ ܡܢ ܕܨܒܐ ܘܠܐ ܒܝܕ ܡܢ ܕܪܗܛ. ܐܠܐ ܒܝܕ ܐܠܗܐ
ܡܪܚܡܢܐ. 17 ܐܡܪ ܓܝܪ ܟܬܒܐ ܠܦܪܥܘܢ: ܕܠܗܕܐ
ܐܩܝܡܬܟ ܕܐܚܘܐ ܒܟ ܚܝܠܝ. ܘܕܢܬܟܪܙ ܫܡܝ ܒܐܪܥܐ
ܟܠܗ. 18 ܡܕܝܢ ܥܠ ܕܨܒܐ ܗܘ ܡܪܚܡ: ܘܥܠ ܡܢ
ܕܨܒܐ ܡܩܫܐ. 19 ܘܬܐܡܪ ܕܠܡܢܐ ܡܢܐ ܪܥܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ
ܕܩܐܡ ܠܘܩܒܠ ܨܒܝܢܗ. 20 ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܡܢܘ ܐܢܬ ܐܘ
ܒܪܢܫܐ: ܕܡܬܚܪܐ ܠܐܠܗܐ ܦܢܐ ܐܢܬ. ܕܠܡܐ ܐܡܪܐ
ܓܒܝܠܬܐ ܠܡܢ ܕܓܒܠܗ̇ ܕܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܓܒܠܬܢܝ.
21 ܐܘ ܠܐ ܡܫܠܛ ܦܚܪܐ ܥܠ ܛܝܢܗ: ܕܡܢܗ ܡܢ ܓܒܝܠܬܐ
ܢܥܒܕ ܡܐܢ̈ܐ: ܚܕ ܠܐܝܩܪܐ ܘܚܕ ܠܨܥܪܐ. 22 ܐܢ ܕܝܢ ܨܒܐ
ܐܠܗܐ ܕܢܚܘܐ ܪܘܓܙܗ ܘܢܘܕܥ ܚܝܠܗ: ܐܝܬܝ ܒܣܓܝܐܘܬ
ܡܓܪܬ ܪܘܚܗ ܪܘܓܙܐ: ܥܠ ܡܐܢ̈ܐ ܕܪܘܓܙܐ ܕܡܫܟܠܠܝܢ
ܠܐܒܕܢܐ. 23 ܘܐܫܦܥ ܪ̈ܚܡܘܗܝ ܥܠ ܡܐܢ̈ܐ ܕܪ̈ܚܡܐ.
ܕܡܛܝܒܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ ܠܫܘܒܚܐ. 24 ܕܐܝܬܝܢ ܚܢܢ ܩܪ̈ܝܐ.
ܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܝܗܘ̈ܕܝܐ: ܐܠܐ ܐܦ ܡܢ ܥܡ̈ܡܐ. 25 ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܒܗܘܫܥ ܐܡܪ. ܕܐܩܪܐ ܠܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܥܡܐ
ܕܝܠܝ. ܘܠܕܠܐ ܐܬܪܚܡܬ ܐܬܪܚܡܬ. 26 ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐ
ܕܐܬܐܡܪ ܗܘܐ ܠܐ ܥܡܝ: ܬܡܢ ܢܬܩܪܘܢ ܒ̈ܢܝܐ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܚ ✣

1 ܡܟܝܠ ܠܝܬ ܚܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܒܒܣܪ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 2 ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܕܪܘܚܐ ܕܚܝܐ ܕܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ܚܪܪܟ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܘܕܡܘܬܐ. 3 ܡܛܠ
ܕܡܚܝܠ ܗܘܐ ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܡܢ ܒܝܕ ܟܪܝܗܘܬܗ ܕܒܣܪܐ: ܫܕܪ
ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܒܣܪܐ ܕܚܛܝܬܐ: ܡܛܠ ܚܛܝܬܐ
ܕܢܚܝܒ ܠܚܛܝܬܐ ܒܒܣܪܗ 4 ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܢܡܘܣܐ ܒܢ ܬܬܡܠܐ.
ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܒܣܪ ܡܗܠܟܝܢܢ ܐܠܐ ܒܪܘܚ. 5 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ
ܕܒܒܣܪ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܒܣܪܐ ܗܘ ܡܬܪܥܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܪܘܚ ܐܝܬܝܗܘܢ
ܕܪܘܚ ܗܘ ܡܬܪܥܝܢ. 6 ܬܪܥܝܬܐ ܓܝܪ ܕܒܣܪܐ ܡܘܬܐ ܗܘ.
ܘܬܪܥܝܬܐ ܕܪܘܚܐ ܚܝܐ ܘܫܠܡܐ. 7 ܡܛܠ ܕܬܪܥܝܬܐ ܕܒܣܪܐ
ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܠܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ
ܡܫܬܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ. 8 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܒܣܪ ܐܝܬܝܗܘܢ:
ܠܡܫܦܪ ܠܐܠܗܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ. 9 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܒܣܪ
ܐܠܐ ܒܪܘܚ. ܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ
ܐܢܫ ܠܝܬ ܒܗ ܪܘܚܗ ܕܡܫܝܚܐ: ܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܗ.
10 ܘܐܢ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ: ܦܓܪܐ ܡܝܬ ܗܘ ܡܛܠ
ܚܛܝܬܐ. ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܚܝܐ ܗܝ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ. 11 ܘܐܢ ܪܘܚܗ
ܕܗܘ ܕܐܩܝܡ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ
ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ
ܢܚܐ ܐܦ ܦܓܪܝܟܘܢ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܪܘܚܗ ܕܥܡܪܐ
ܒܟܘܢ ✣ 12 ܗܫܐ ܐܚܝ ܚܝܒܝܢ ܚܢܢ: ܠܐ
ܠܒܣܪܐ ܕܒܒܣܪ ܢܗܠܟ. 13 ܐܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ:
ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܡܬ. ܘܐܢ ܒܪܘܚ ܥܒܕܘܗܝ ܕܦܓܪܐ
ܡܡܝܬܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. 14 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܪܘܚܐ
ܕܐܠܗܐ ܡܬܕܒܪܝܢ: ܗܢܘܢ ܒܢܝܐ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ. 15 ܠܐ ܓܝܪ
ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܥܒܕܘܬܐ ܬܘܒ ܠܕܚܠܬܐ. ܐܠܐ ܢܣܒܬܘܢ
ܪܘܚܐ ܕܣܝܡܬ ܒܢܝܐ. ܕܒܗ ܩܪܝܢܢ ܐܒܐ ܐܒܘܢ. 16 ܘܗܝ

ܪܘܚܐ ܣܗܕܐ ܠܪܘܚܢ ܕܒܢܝܐ ܚܢܢ ܕܐܠܗܐ. 17 ܘܐܢ ܒܢܝܐ
ܐܦ ܝܪ̈ܬܐ. ܝܪ̈ܬܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܢܝ ܝܘܪܬܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ.
ܐܢ ܚܫܝܢ ܚܢܢ ܥܡܗ. ܕܥܡܗ ܢܫܬܒܚ. 18 ܡܬܪܥܐ ܐܢܐ
ܓܝܪ: ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܚܫܘܗܝ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ: ܠܫܘܒܚܐ ܐܝܢܐ
ܕܥܬܝܕ ܕܢܬܓܠܐ ܒܢ. 19 ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒܪܝܬܐ ܡܣܟܝܐ
ܘܡܣܬܟܝܐ ܠܓܠܝܢܗܘܢ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ. 20 ܒܪܝܬܐ ܓܝܪ
ܐܫܬܥܒܕܬ ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܠܐ ܒܨܒܝܢܗ: ܐܠܐ ܡܛܠ
ܕܫܥܒܕܗ ܥܠ ܣܒܪܐ. 21 ܕܐܦ ܗܝ ܒܪܝܬܐ ܬܬܚܪܪ ܡܢ
ܥܒܕܘܬܐ ܕܚܒܠܐ: ܠܚܐܪܘܬܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ.
22 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܒܪ̈ܝܬܐ: ܡܬܬܢܚܢ ܘܚܒܠܢ
ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. 23 ܘܠܐ ܗܢܝܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܐܝܬ
ܠܢ ܪܫܝܬܐ ܕܪܘܚܐ: ܡܬܬܢܚܝܢܢ ܒܢܦܫܢ. ܘܡܣܟܝܢܢ
ܠܣܝܡܬ ܒܢܝܐ. ܠܦܘܪܩܢܐ ܕܦܓܪܢ. 24 ܡܛܠ ܕܒܣܒܪܐ
ܗܘ ܚܝܝܢ. ܣܒܪܐ ܕܝܢ ܕܡܬܚܙܐ ܠܐ ܗܘܐ ܣܒܪܐ. ܐܢ ܓܝܪ
ܚܙܝܢ ܠܗ: ܡܢܐ ܡܣܟܝܢܢ ܠܗ. 25 ܐܢ ܕܝܢ ܠܡܕܡ
ܕܠܐ ܚܙܝܢܢ ܡܣܟܝܢܢ: ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܡܩܘܝܢܢ. 26 ܗܟܢܐ
ܐܦ ܗܝ ܪܘܚܐ ܡܥܕܪܐ ܠܟܘܪܗܢܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܨܠܐ
ܐܝܟ ܕܘܠܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܠܐ ܗܝ ܪܘܚܐ ܡܬܟܫܦܐ ܚܠܦܝܢ
ܒܬܢܚܬܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܢ: 27 ܘܗܘ ܕܝܢ ܕܒܨܐ ܠܒ̈ܘܬܐ:
ܝܕܥ ܡܢܐ ܗܝ ܬܪܥܝܬܐ ܕܪܘܚܐ: ܕܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ
ܡܬܟܫܦܐ ܚܠܦ ܩܕܝܫܐ ✣ 28 ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ
ܠܐܠܗܐ: ܒܟܠ ܡܕܡ ܡܥܕܪ ܠܗܘܢ ܠܛܒܬܐ. ܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܩܪܝܘ ܒܨܒܝܢܗ. 29 ܘܡܢ ܠܘܩܕܡ ܝܕܥ ܐܢܘܢ
ܘܪܫܡ ܐܢܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܕܨܘܪܬܐ ܕܒܪܗ. ܕܗܘ ܢܗܘܐ ܒܘܟܪܐ
ܕܐܚ̈ܐ ܣܓܝܐܐ. 30 ܘܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܪܫܡ. ܠܗܘܢ ܩܪܐ
ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܐ. ܠܗܘܢ ܙܕܩ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܙܕܩ. ܠܗܘܢ
ܫܒܚ. 31 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ ܥܠ ܗܠܝܢ. ܐܢ ܐܠܗܐ ܚܠܦܝܢ
ܡܢܘ ܠܘܩܒܠܢ. 32 ܘܐܢ ܥܠ ܒܪܗ ܠܐ ܚܣ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܬܘܢ ܡܢ ܚܛܝܬܐ ܘܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ
ܦܐܪܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܕܫܘܠܡܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 23 ܐܦܣܢܝܐ ܓܝܪ
ܕܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ ܗܘ. ܘܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ
ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܙ ܀

1 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ. ܠܝܕܥܝ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ
ܐܡܠܠ ܐܢܐ. ܕܢܡܘܣܐ ܡܫܠܛ ܗܘ ܥܠ ܓܒܪܐ ܟܡܐ
ܕܚܝ. 2 ܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܕܐܣܝܪܐ ܒܒܥܠܗ ܟܡܐ ܕܚܝ
ܒܢܡܘܣܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܝܬ ܒܥܠܗ: ܐܬܚܪܪܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ
ܕܒܥܠܗ. 3 ܐܢ ܕܝܢ ܟܕ ܚܝ ܒܥܠܗ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪ
ܐܚܪܢ: ܗܘܬ ܠܗ ܓܝܪܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܝܬ ܒܥܠܗ:
ܐܬܚܪܪܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܘܠܐ ܗܘܬ ܓܝܪܬܐ ܐܢ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪ
ܐܚܪܢ. 4 ܘܗܫܐ ܐܚܝ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܬܘܢ ܠܢܡܘܣܐ
ܒܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܠܐܚܪܢ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. ܕܬܬܠܘܢ ܦܐܪܐ ܠܐܠܗܐ: 5 ܟܕ ܒܒܣܪܐ ܗܘܝܢ ܓܝܪ:
ܚܫܐ ܕܚܛܗܐ ܕܒܢܡܘܣܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܗܘܘ ܒܗܕܡܝܢ:
ܕܦܐܪܐ ܢܬܠܘܢ ܠܡܘܬܐ. 6 ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܒܛܠܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ.
ܘܡܝܬܢ ܠܗܘ ܕܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܢ. ܕܢܦܠܘܚ ܡܟܝܠ
ܒܚܕܬܘܬܐ ܕܪܘܚܐ. ܘܠܐ ܒܥܬܝܩܘܬܐ ܕܟܬܒܐ ܀ 7 ܡܢܐ ܗܟܝܠ
ܐܡܪܝܢ. ܢܡܘܣܐ ܚܛܝܬܐ ܗܘ: ܚܣ. ܐܠܐ ܠܚܛܝܬܐ ܠܐ
ܝܕܥܬ ܐܠܐ ܒܝܕ ܢܡܘܣܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܪܓܬܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ:
ܐܠܘ ܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܬܪܓ. 8 ܘܒܗܕܐ ܥܠܬܐ
ܐܫܟܚܬ ܚܛܝܬܐ ܒܦܘܩܕܢܐ: ܘܓܡܪܬ ܒܝ ܟܠ ܪܓܐ.
ܡܛܠ ܕܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܚܛܝܬܐ ܡܝܬܐ ܗܘܬ. 9 ܐܢܐ ܕܝܢ ܚܝ
ܗܘܝܬ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܦܘܩܕܢܐ:
ܚܛܝܬܐ ܚܝܬ. ܘܐܢܐ ܡܝܬܬ. 10 ܘܐܫܬܟܚ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ
ܗܘ ܕܠܚܝܐ: ܠܡܘܬܐ. 11 ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܒܥܠܬܐ ܕܐܫܟܚܬ

ܒܗ ܒܝܕ ܦܘܩܕܢܐ: ܐܛܥܝܬܢܝ. ܘܒܗ ܩܛܠܬܢܝ.
12 ܢܡܘܣܐ ܡܕܝܢ ܩܕܝܫ ܗܘ. ܘܦܘܩܕܢܐ ܩܕܝܫ ܗܘ ܘܟܐܢ
ܘܛܒ. 13 ܠܛܒܬܐ ܗܟܝܠ ܠܝ ܠܡܘܬܐ ܗܘܬ: ܚܣ.
ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܬܬܚܙܐ ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ. ܕܒܛܒܬܐ ܓܡܪܬ ܠܝ ܡܘܬܐ.
ܕܬܬܝܬܪ ܬܬܚܛܐ ܚܛܝܬܐ ܒܦܘܩܕܢܐ. 14 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ
ܕܢܡܘܣܐ ܕܪܘܚ ܗܘ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܣܪ ܐܢܐ. ܘܙܒܝܢ ܐܢܐ
ܠܚܛܝܬܐ. 15 ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ
ܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܐܢܐ ܠܗ ܗܘ
ܥܒܕ ܐܢܐ. 16 ܘܐܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ: ܡܣܗܕ ܐܢܐ
ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܕܫܦܝܪ ܗܘ. 17 ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܡܣܥܪ
ܐܢܐ ܠܗܝ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܥܡܪܐ ܒܝ. 18 ܝܕܥ ܐܢܐ ܗܘ ܓܝܪ
ܕܠܐ ܥܡܪܐ ܒܝ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܒܒܣܪܝ ܛܒܬܐ. ܨܒܝܢܐ ܓܝܪ
ܕܛܒܬܐ ܩܪܝܒ ܠܝ. ܕܐܣܥܪܝܗ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ.
19 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܛܒܬܐ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ
ܠܒܝܫܬܐ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ. 20 ܘܐܢ
ܡܕܡ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗ: ܐܠܐ
ܚܛܝܬܐ ܕܥܡܪܐ ܒܝ. 21 ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܠܢܡܘܣܐ:
ܕܡܬܚܡ ܠܪܥܝܢܝ: ܕܟܕ ܨܒܐ ܕܐܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܒܝܫܬܐ
ܕܩܪܝܒܐ ܡܢܝ ܗܝ. 22 ܚܕܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܗ
ܕܐܠܗܐ ܒܒܪܢܫܐ ܕܠܓܘ. 23 ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܢܡܘܣܐ ܐܚܪܢܐ
ܒܗܕܡܝ: ܕܡܩܪܒ ܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ ܕܪܥܝܢܝ: ܘܫܒܐ
ܠܝ ܠܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܕܐܝܬ ܒܗܕܡܝ. 24 ܘܝ ܠܝ ܐܢܐ ܒܪܢܫܐ.
ܡܢܘ ܢܦܨܝܢܝ ܡܢ ܦܓܪܐ ܗܢܐ ܕܡܘܬܐ. 25 ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 26 ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܐܢܐ
ܒܪܥܝܢܝ: ܥܒܕܐ ܐܢܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܐܠܗܐ. ܒܒܣܪܝ ܕܝܢ
ܐܝܬܝ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܛܠ ܣܟܠܘܬܗ ܕܚܕ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܘ: ܗܟܢܐ ܡܟܝܠ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܘܗܒܬܗ: ܡܛܠ ܚܕ
ܒܪܢܫܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܣܓܝܐܐ ܬܬܝܬܪ. 16 ܘܠܐ ܐܝܟ
ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ ܗܘܬ ܡܘܗܒܬܐ. ܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܡܢ ܡܢ
ܚܕ ܠܚܘܝܒܐ ܗܘܐ. ܡܘܗܒܬܐ ܕܝܢ ܡܢ ܚܛܗܐ ܣܓܝܐܐ
ܗܘܬ ܠܙܕܝܩܘ. 17 ܐܢ ܓܝܪ ܡܛܠ ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ ܐܡܠܟ
ܡܘܬܐ: ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܕܢܣܒܘ ܣܘܓܐܐ ܕܛܝܒܘܬܐ
ܘܕܡܘܗܒܬܐ ܘܕܙܕܝܩܘܬܐ. ܒܚܝܐ ܢܡܠܟܘܢ ܒܝܕ ܚܕ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. 18 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܛܠ ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ ܗܘܐ
ܚܘܝܒܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ: ܗܟܢܐ ܡܛܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܚܕ
ܢܗܘܐ ܙܟܘܬܐ ܠܚܝܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. 19 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ
ܕܡܛܠ ܠܐ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܒܪܢܫܐ ܚܛܝܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ:
ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܛܠ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܣܓܝܐܐ ܙܕܝܩܐ
ܗܘܝܢ. 20 ܡܥܠܢܘܬܐ ܕܝܢ ܕܗܘܬ ܠܢܡܘܣܐ ܕܬܣܓܐ ܚܛܝܬܐ:
ܘܟܕ ܕܣܓܝܬ ܚܛܝܬܐ ܬܡܢ ܐܬܝܬܪܬ ܛܝܒܘܬܐ. 21 ܕܐܝܟ
ܕܐܡܠܟܬ ܚܛܝܬܐ ܒܡܘܬܐ: ܗܟܢܐ ܬܡܠܟ ܛܝܒܘܬܐ ܒܙܕܝܩܘܬܐ
ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܘ ܀

1 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ. ܢܩܘܐ ܒܗ ܒܚܛܝܬܐ ܕܬܣܓܐ
ܛܝܒܘܬܐ. 2 ܚܣ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܝܬܢ ܠܚܛܝܬܐ: ܐܝܟܢܐ
ܬܘܒ ܒܗ ܢܚܐ. 3 ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܡܕܢ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܡܘܬܗ ܗܘ ܥܡܕܢ. 4 ܐܬܩܒܪܢ ܓܝܪ
ܥܡܗ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܩܡ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ: ܗܟܢܐ
ܐܦ ܚܢܢ ܒܚܝܐ ܚܕܬܐ ܢܗܠܟ. 5 ܐܢ ܓܝܪ ܐܬܢܨܒܢ
ܥܡܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܡܘܬܗ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܩܝܡܬܗ ܢܗܘܐ.
6 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܒܪܢܫܢ ܥܬܝܩܐ ܐܙܕܩܦ ܥܡܗ. ܕܢܒܛܠ

ܦܓܪܐ ܕܚܛܝܬܐ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܫܥܒܕ ܠܚܛܝܬܐ. 7 ܐܝܢܐ ܕܡܝܬ
ܓܝܪ ܐܙܕܕܩ ܠܗ ܡܢ ܚܛܝܬܐ. 8 ܐܢ ܗܟܝܠ ܡܝܬܢ ܥܡ
ܡܫܝܚܐ: ܢܗܝܡܢ ܕܢܚܐ ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܬܘܒ. 9 ܝܕܥܝܢ
ܓܝܪ ܕܡܫܝܚܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܡܐܬ.
ܘܡܘܬܐ ܠܐ ܡܫܬܠܛ ܒܗ. 10 ܕܡܝܬ ܓܝܪ ܠܚܛܝܬܐ ܗܘ
ܡܝܬ ܚܕܐ ܙܒܢ. ܘܕܚܝ ܚܝ ܗܘ ܠܐܠܗܐ. 11 ܗܟܢܐ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ. ܐܬܪܥܘ ܢܦܫܟܘܢ ܕܡܝܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܛܝܬܐ
ܘܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ: ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 12 ܠܐ
ܗܟܝܠ ܬܡܠܟ ܚܛܝܬܐ ܒܦܓܪܟܘܢ ܡܝܘܬܐ: ܐܝܟ ܕܬܫܬܡܥܘܢ
ܠܪܓܝܓܬܗ. 13 ܘܐܦ ܠܐ ܬܛܝܒܘܢ ܗܕܡܝܟܘܢ ܙܝܢܐ ܕܥܘܠܐ
ܠܚܛܝܬܐ. ܐܠܐ ܛܝܒܘ ܢܦܫܟܘܢ ܠܐܠܗܐ: ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܢ
ܡܝܬܐ ܚܝܝܬܘܢ. ܘܗܕܡܝܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܙܝܢܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ
ܠܐܠܗܐ: 14 ܘܚܛܝܬܐ ܠܐ ܡܫܬܠܛܐ ܒܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ
ܐܝܬܝܟܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ: ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. 15 ܡܢܐ
ܗܟܝܠ. ܢܚܛܐ ܕܠܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܛܝܒܘܬܐ
ܚܣ. 16 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܡܢ ܕܡܛܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܦܫܟܘܢ
ܕܬܫܬܡܥܘܢ ܠܗ ܠܥܒܕܘܬܐ. ܕܠܗ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܐ ܕܗܘ
ܕܡܫܬܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ: ܐܢ ܠܚܛܝܬܐ ܐܘ ܠܡܫܡܥܬܐ
ܐܝܢܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ. 17 ܛܝܒܘ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ: ܕܥܒܕܐ ܗܘܝܬܘܢ
ܕܚܛܝܬܐ: ܘܐܫܬܡܥܬܘܢ ܡܢ ܠܒܐ ܠܕܡܘܬܐ ܕܝܘܠܦܢܐ
ܕܐܫܬܠܡܬܘܢ ܠܗ. 18 ܘܟܕ ܐܬܚܪܪܬܘܢ ܡܢ ܚܛܝܬܐ
ܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܙܕܝܩܘܬܐ. 19 ܐܝܟ ܕܒܒܢܝܢܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܡܛܠ ܟܪܝܗܘܬܐ ܕܒܣܪܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܛܝܒܬܘܢ ܗܕܡܝܟܘܢ
ܠܥܒܕܘܬܐ ܕܛܢܦܘܬܐ ܘܕܥܘܠܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܫܐ ܛܝܒܘ
ܗܕܡܝܟܘܢ ܠܥܒܕܘܬܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܘܕܩܕܝܫܘܬܐ. 20 ܟܕ ܥܒܕܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܕܚܛܝܬܐ: ܚܐܪܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܙܕܝܩܘܬܐ.
21 ܘܡܢܐ ܐܕܫܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܕܝܢ: ܐܝܠܝܢ ܕܝܘܡܢܐ
ܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝܢ. ܚܪܬܗܝܢ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗܝܢ ܡܘܬܐ. 22 ܘܗܫܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܚܬܡܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܕܒܥܘܪܠܘܬܐ. ܕܢܗܘܐ ܐܒܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܡܢ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܕܬܬܚܫܒ
ܐܦ ܠܗܘܢ ܠܟܐܢܘܬܐ. 12 ܘܐܒܐ ܠܓܙܘܪܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ ܐܢܘܢ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܠܡܝܢ
ܠܥܩܒܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܥܘܪܠܘܬܐ ܕܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܀ 13 ܠܐ
ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܗܘܐ ܡܘܠܟܢܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܙܪܥܗ
ܕܢܗܘܐ ܝܪܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܒܟܐܢܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ. 14 ܐܠܘ
ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܗܘܘ ܝܪ̈ܬܐ. ܣܪܝܩܐ ܗܘܬ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܒܛܠ ܗܘܐ ܡܘܠܟܢܐ. 15 ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ
ܪܘܓܙܐ ܗܘ ܕܥܒܕ: ܟܪ ܕܠܝܬ ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܐܦܠܐ
ܥܒܪ ܢܡܘܣܐ. 16 ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܛܝܒܘܬܐ
ܢܙܕܕܩ: ܕܢܗܘܐ ܫܪܝܪ ܡܘܠܟܢܐ ܠܟܠܗ ܙܪܥܗ. ܠܐ ܠܐܝܢܐ
ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܢܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܐܒܪܗܡ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܒܐ ܕܟܠܢ. 17 ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ.
ܕܐܒܐ ܠܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ ܣܡܬܟ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܗܝܡܢܬ
ܒܗ ܕܡܚܐ ܡܝܬܐ: ܘܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܟ ܐܝܬܝܗܘܢ.
18 ܘܕܠܐ ܣܒܪܐ ܠܣܒܪܐ ܗܝܡܢ. ܕܢܗܘܐ ܐܒܐ ܠܥܡܡܐ
ܣܓܝܐܐ: ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܙܪܥܟ. 19 ܘܠܐ ܐܬܡܚܠ
ܒܗܝܡܢܘܬܗ. ܟܕ ܡܣܬܟܠ ܒܦܓܪܗ ܡܝܬܐ ܕܒܪ ܗܘܐ ܟܕ
ܡܐܐ ܫܢܝܢ. ܘܒܡܝܬܘܬܐ ܕܡܪܒܥܐ ܕܣܪܐ. 20 ܘܠܡܘܠܟܢܐ
ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܐܬܦܠܓ ܐܝܟ ܚܣܝܪ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܬܚܝܠ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܝܗܒ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. 21 ܘܐܫܪ ܕܡܕܡ
ܕܡܠܟ ܠܗ ܐܠܗܐ ܡܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ. 22 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܟܐܢܘܬܐ. 23 ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠܬܗ ܒܠܚܘܕ
ܐܬܟܬܒܬ ܗܕܐ: ܕܐܬܚܫܒܬ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܟܐܢܘܬܐ: 24 ܐܠܐ ܐܦ
ܡܛܠܢ. ܕܐܦ ܠܢ ܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܬܚܫܒ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܒܗ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
ܗܘ ܕܐܫܬܠܡ ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ: ܘܩܡ ܡܛܠ ܕܢܙܕܕܩ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܡܛܠ ܕܐܙܕܕܩܢ ܗܟܝܠ ܒܗܝܡܢܘܬܐ: ܢܗܘܐ ܠܢ ܫܝܢܐ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 2 ܕܒܗ ܐܬܩܪܒܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܕܒܗ ܡܩܝܡܝܢܢ. ܘܡܫܬܒܗܪܝܢܢ
ܒܣܒܪܐ ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. 3 ܘܠܐ ܗܟܢܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ
ܐܦ ܒܐܘܠܨܢܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ. ܕܝܕܥܝܢ ܕܐܘܠܨܢܐ
ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܓܡܪ ܠܢ. 4 ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܒܘܚܪܢܐ.
ܘܒܘܚܪܢܐ ܣܒܪܐ. 5 ܣܒܪܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܒܗܬ. ܡܛܠ ܕܚܘܒܗ
ܕܐܠܗܐ ܐܫܬܦܥ ܒܠܒܘܬܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܗܒܬ
ܠܢ. 6 ܐܢ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܡܛܠ ܟܘܪܗܢܢ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ
ܚܠܦ ܪ̈ܫܝܥܐ ܡܝܬ: 7 ܒܥܘܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ ܚܠܦ ܪ̈ܫܝܥܐ
ܡܐܬ. ܚܠܦ ܛܒܐ ܓܝܪ ܬܡܢ ܐܢܫ ܡܡܪܚ ܕܢܡܘܬ.
8 ܗܪܟܐ ܡܚܘܐ ܐܠܗܐ ܚܘܒܗ ܕܠܘܬܢ. ܕܐܢ ܟܕ ܚܛܝܐ
ܐܝܬܝܢ ܗܘܝܢ: ܡܫܝܚܐ ܚܠܦܝܢ ܡܝܬ. 9 ܟܡܐ ܗܟܝܠ
ܡܬܝܬܪܐ ܕܢܙܕܕܩ ܗܫܐ ܒܕܡܗ: ܘܒܗ ܢܬܦܨܐ ܡܢ ܪܘܓܙܐ.
10 ܐܢ ܓܝܪ ܟܕ ܐܝܬܝܢ ܒܥܠܕܒܒܐ. ܐܬܪܥܝ ܥܡܢ ܐܠܗܐ
ܒܡܘܬܐ ܕܒܪܗ: ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܡܬܝܬܪܐ ܒܬܪܥܘܬܗ ܢܚܐ ܒܚܝܘܗܝ.
11 ܘܠܐ ܗܟܢܐ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ ܒܐܠܗܐ ܒܝܕ
ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܒܗ ܗܫܐ ܩܒܠܢ ܬܪܥܘܬܐ ܀
12 ܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܚܕ ܒܪܢܫܐ ܥܠܬ ܚܛܝܬܐ ܠܥܠܡܐ: ܘܒܝܕ
ܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ: ܘܗܟܢܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܡܘܬܐ
ܥܒܪ ܒܗ ܕܟܠܗܘܢ ܚܛܘ. 13 ܥܕܡܐ ܓܝܪ ܠܢܡܘܣܐ: ܚܛܝܬܐ
ܟܕ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܒܥܠܡܐ: ܠܐ ܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ ܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ. 14 ܐܠܐ ܐܡܠܟ ܡܘܬܐ ܡܢ ܐܕܡ ܘܥܕܡܐ
ܠܡܘܫܐ: ܐܦ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܛܘ: ܒܕܡܘܬܐ ܕܥܒܪܘܬ
ܢܡܘܣܗ ܕܐܕܡ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܡܘܬܐ ܕܥܬܝܕ.
15 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܡܣܟܠܢܘܬܐ ܗܟܢܐ ܡܘܗܒܬܐ. ܐܢ ܓܝܪ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܐ. ⁶ ܚܣ. ܘܠܐ. ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܢܕܘܢ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ.
⁷ ܐܢ ܓܝܪ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܬܝܬܪ ܒܕܓܠܘܬܝ ܠܫܘܒܚܗ
ܕܝܠܗ: ܠܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܢܐ ܐܝܟ ܚܛܝܐ ܡܬܕܝܢ ܐܢܐ: ⁸ ܐܘ
ܠܡܐ ܐܝܟ ܕܡܓܕܦܝܢ ܥܠܝܢ ܐܢܫܐ ܕܐܡܪܝܢ: ܕܐܡܪܝܢܢ
ܕܢܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܕܢܐܬܝܢ ܛܒܬܐ. ܕܝܢܗܘܢ ܢܛܝܪ ܗܘ
ܠܟܐܢܘܬܐ ✤ ⁹ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܚܝܕܝܢ ܝܬܝܪܘܬܐ: ܩܕܡ ܓܝܪ ܬܚܝܒܢ
ܥܠ ܝܗܘܕܝܐ ܘܥܠ ܐܪܡܝܐ: ܕܐܢܫ ܚܛܝܬܐ ܐܝܬ ܟܠܗܘܢ.
¹⁰ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܠܝܬ ܟܐܢܐ ܐܦܠܐ ܚܕ. ¹¹ ܘܠܐ ܕܡܣܬܟܠ.
ܘܠܐ ܕܒܥܐ ܠܐܠܗܐ. ¹² ܟܠܗܘܢ ܣܛܘ ܐܟܚܕܐ ܘܐܣܬܠܝܘ:
ܘܠܝܬ ܕܥܒܕ ܒܣܝܡܬܐ ܐܦܠܐ ܚܕ. ¹³ ܩܒܪܐ ܦܬܝܚܐ ܓܓܪܬܗܘܢ.
ܘܠܫܢܝܗܘܢ ܢܟܘܠܬܢܝܢ. ܘܚܡܬܐ ܕܐܣܦܣܐ ܬܚܝܬ
ܣܦܘܬܗܘܢ. ¹⁴ ܦܘܡܗܘܢ ܡܠܐ ܠܘܛܬܐ ܘܡܪܝܪܘܬܐ.
¹⁵ ܘܪܓܠܝܗܘܢ ܩܠܝܠܢ ܠܡܐܫܕ ܕܡܐ. ¹⁶ ܬܒܪܐ ܘܕܘܘܢܐ
ܒܐܘܪܚܬܗܘܢ. ¹⁷ ܘܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥܘ. ¹⁸ ܘܕܚܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܠܩܘܒܠ ܥܝܢܝܗܘܢ ✤ ¹⁹ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܕܡܕܡ
ܕܐܡܪ ܢܡܘܣܐ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܐܝܬ ܐܡܪ. ܕܟܠ ܦܘܡ
ܢܣܬܟܪ. ܘܟܠܗ ܥܠܡܐ ܢܬܚܝܒ ܠܐܠܗܐ. ²⁰ ܡܛܠ ܕܡܢ
ܥܒܕܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ: ܠܐ ܡܙܕܕܩ ܒܣܪ ܟܠ ܩܕܡܘܗܝ.
ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܐܫܬܘܕܥܬ ܚܛܝܬܐ. ²¹ ܗܫܐ ܕܝܢ ܕܠܐ
ܢܡܘܣܐ: ܟܐܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܬܓܠܝܬ: ܘܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܗ
ܗܘ ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ. ²² ܟܐܢܘܬܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ: ܒܝܕ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܟܠܢܫ. ܐܦ ܥܠ
ܟܠܢܫ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܠܝܬ ܓܝܪ ܦܘܪܫܢܐ: ²³ ܡܛܠ
ܕܟܠܗܘܢ ܚܛܘ. ܘܚܣܝܪܝܢ ܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.
²⁴ ܘܡܙܕܕܩܝܢ ܡܓܢܐܝܬ ܒܛܝܒܘܬܗ. ܘܒܦܘܪܩܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ²⁵ ܗܢܐ ܕܩܕܡ ܣܡܗ ܐܠܗܐ ܚܘܣܝܐ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܕܡܗ: ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܚܛܝܢ:
²⁶ ܟܬܪܐ ܕܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ ܒܡܓܪܬ ܪܘܚܗ: ܠܚܘܝܐ

ܕܟܐܢܘܬܗ ܕܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܕܢܗܘܐ ܗܘ ܟܐܢܐ: ܘܢܙܕܩ
ܒܟܐܢܘܬܐ ܠܡܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
²⁷ ܐܝܟܘ ܗܟܝܠ ܫܘܒܗܪܐ: ܐܬܒܛܠ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܢܡܘܣܐ.
ܕܥܒܕܐ: ܠܐ. ܐܠܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ²⁸ ܡܬܪܥܝܢ
ܗܟܝܠ: ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ: ܘܠܐ ܒܥܒܕܐ
ܕܢܡܘܣܐ. ²⁹ ܠܡܐ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕ
ܘܕܥܡܡܐ ܠܐ: ܐܝܢ ܐܦ ܕܥܡܡܐ. ³⁰ ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ
ܕܡܙܕܩ ܠܓܙܘܪܬܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܦ ܠܥܘܪܠܘܬܐ ܒܗ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ³¹ ܠܡܐ ܗܟܝܠ ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܡܒܛܠܝܢܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ: ܚܣ. ܐܠܐ ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܡܩܝܡܝܢܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܕ ✤

¹ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢܢ ܥܠ ܐܒܪܗܡ ܪܝܫܐ ܕܐܒܗܬܐ
ܕܐܫܟܚ ܒܒܣܪ. ² ܐܠܘ ܓܝܪ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩ
ܗܘܐ: ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܫܘܒܗܪܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ³ ܡܢܐ
ܓܝܪ ܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐܠܗܐ: ܘܐܬܚܫܒܬ
ܠܗ ܠܙܕܝܩܘ. ⁴ ܠܡܢ ܕܦܠܚ ܕܝܢ: ܠܐ ܡܬܚܫܒ ܠܗ
ܐܓܪܗ ܐܝܟ ܕܒܛܝܒܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܢ ܕܡܬܚܝܒ ܠܗ.
⁵ ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܦܠܚ: ܐܠܐ ܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܒܡܢ ܕܡܙܕܩ
ܠܚܛܝܐ. ܡܬܚܫܒܐ ܠܗ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܙܕܝܩܘ. ⁶ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ
ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܥܠ ܛܘܒܘܗܝ ܕܒܪܢܫܐ: ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܚܫܒ ܠܗ
ܟܐܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ. ܟܕ ܐܡܪ: ⁷ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܒܩ
ܠܗܘܢ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܐܬܚܦܝ ܚܛܗܝܗܘܢ. ⁸ ܘܛܘܒܘܗܝ
ܠܓܒܪܐ ܕܠܐ ܢܚܫܘܒ ܠܗ ܐܠܗܐ ܚܛܝܬܗ. ⁹ ܗܢܐ ܗܟܝܠ
ܛܘܒܐ: ܥܠ ܓܙܘܪܬܐ ܗܘ ܐܘ ܥܠ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܡܪܝܢ ܓܝܪ
ܕܐܬܚܫܒܬ ܠܐܒܪܗܡ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܙܕܝܩܘ. ¹⁰ ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ
ܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܒܓܙܘܪܬܐ ܐܘ ܒܥܘܪܠܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܓܙܘܪܬܐ.
ܐܠܐ ܒܥܘܪܠܘܬܐ. ¹¹ ܐܬܐ ܗܘ ܓܝܪ ܢܣܒ ܓܙܘܪܬܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. 4 ܐܘ ܥܠ ܥܘܬܪܐ ܕܒܣܝܡܘܬܗ ܘܥܠ
ܡܓܪܬ ܪܘܚܗ: ܘܥܠ ܐܬܪܐ ܕܝܗܒ ܠܟ ܡܬܒܣܐ ܐܢܬ. ܘܠܐ
ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܒܣܝܡܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘ ܡܝܬܝܐ
ܠܟ. 5 ܐܠܐ ܡܛܠ ܩܫܝܘܬܐ ܕܠܒܟ ܕܠܐ ܬܐܒ: ܣܐܡ ܐܢܬ ܠܟ
ܣܝܡܬܐ ܕܪܘܓܙܐ ܠܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܐ. ܘܠܓܠܝܢܐ ܕܕܝܢܐ ܟܐܢܐ
ܕܐܠܗܐ: 6 ܗܘ ܕܦܪܥ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ ✣ 7 ܠܐܝܠܝܢ
ܕܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܛܒܐ: ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܠܐ
ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܒܥܝܢ: ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
8 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܚܪܝܢ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܫܪܪܐ: ܐܠܐ ܠܥܘܠܐ
ܡܬܛܦܝܣܝܢ: ܢܬܦܪܥ ܐܢܘܢ ܪܘܓܙܐ ܘܚܡܬܐ. 9 ܘܐܘܠܨܢܐ
ܘܩܛܪܐ. ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܕܦܠܚ ܒܝܫܬܐ. ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ
ܘܠܐܪܡܝܐ. 10 ܫܘܒܚܐ ܕܝܢ ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܠܡܐ. ܠܟܠ ܕܦܠܚ
ܛܒܬܐ. ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ ܘܠܐܪܡܝܐ. 11 ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ
ܡܣܒ ܒܐܦܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. 12 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܕܠܐ ܢܡܘܣܐ
ܚܛܘ: ܐܦ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܢܐܒܕܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܚܛܘ:
ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܢܬܕܝܢܘܢ. 13 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܫܡܘܥܘܗܝ
ܕܢܡܘܣܐ ܟܐܢܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܥܒܘܕܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ
ܡܙܕܕܩܝܢ ✣ 14 ܐܢ ܓܝܪ ܥܡܡܐ ܕܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ: ܡܢ
ܟܝܢܗܘܢ ܢܥܒܕܘܢ ܢܡܘܣܐ. ܗܢܘܢ ܕܟܕ ܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ: ܠܢܦܫܗܘܢ ܗܘܘ ܢܡܘܣܐ. 15 ܘܗܢܘܢ ܡܚܘܝܢ
ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܟܬܝܒ ܥܠ ܠܒܗܘܢ. ܘܡܣܗܕܐ
ܥܠܝܗܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ. ܟܕ ܡܬܟܘܫܦܢ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܐܘ ܡܚܝܒܢ
ܐܘ ܡܙܕܕܩܢ. 16 ܒܝܘܡܐ ܕܕܐܢ ܐܠܗܐ ܟܣܝܬܗ ܕܒܢܝܢܫܐ: ܐܝܟ
ܣܒܪܬܝ. ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 17 ܐܢ ܐܢܬ ܕܝܢ
ܕܝܗܘܕܝܐ ܡܬܩܪܐ ܐܢܬ: ܘܡܬܬܢܝܚ ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ:
ܘܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ ܒܐܠܗܐ. 18 ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܨܒܝܢܗ: ܘܦܪܫ
ܐܢܬ ܠܡܘܬܪܢܐ ܡܛܠ ܕܝܠܝܦ ܐܢܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ: 19 ܘܬܟܝܠ ܐܢܬ ܥܠ
ܩܢܘܡܟ ܕܡܕܒܪܢܐ ܐܢܬ ܕܣܡܝܐ: ܘܢܘܗܪܐ ܕܐܝܠܝܢ

ܒܚܫܘܟܐ: 20 ܘܪܕܘܝܐ ܕܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܡܠܦܢܐ ܕܝܠܘܕܐ.
ܘܐܝܬ ܠܟ ܕܡܘܬܐ ܕܝܕܥܬܐ ܘܕܫܪܪܐ ܒܢܡܘܣܐ. 21 ܐܢܬ
ܗܟܝܠ ܕܡܠܦ ܐܢܬ ܠܐܚܪܢܐ: ܠܢܦܫܟ ܠܐ ܡܠܦ ܐܢܬ:
ܘܕܡܟܪܙ ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܓܢܒܘܢ: ܐܢܬ ܓܢܒ ܐܢܬ. 22 ܘܕܐܡܪ
ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܓܘܪܘܢ: ܐܢܬ ܓܐܪ ܐܢܬ. ܘܐܢܬ ܕܡܣܠܐ ܐܢܬ
ܦܬܟܪܐ: ܡܒܙܙ ܐܢܬ ܒܝܬ ܡܩܕܫܐ. 23 ܘܐܢܬ ܕܡܫܬܒܗܪ
ܐܢܬ ܒܢܡܘܣܐ: ܒܗܘ ܕܥܒܪ ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܠܐܠܗܐ
ܗܘ ܡܨܥܪ ܐܢܬ. 24 ܫܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ: ܡܬܓܕܦ
ܗܘ ܡܛܠܬܟܘܢ ܒܝܬ ܥܡܡܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. 25 ܓܙܘܪܬܐ
ܓܝܪ ܡܘܬܪܐ ܐܢ ܢܡܘܣܐ ܬܓܡܘܪ. ܐܢ ܬܥܒܪ ܕܝܢ
ܡܢ ܢܡܘܣܐ: ܓܙܘܪܬܟ ܗܘܬ ܥܘܪܠܘܬܐ. 26 ܐܢ ܗܘ
ܕܝܢ ܕܥܘܪܠܘܬܐ ܬܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ: ܠܐ ܗܐ ܥܘܪܠܘܬܐ
ܡܬܚܫܒܐ ܠܗ ܓܙܘܪܬܐ. 27 ܘܬܕܘܢ ܥܘܪܠܘܬܐ ܕܡܢ ܟܝܢܗ
ܡܫܠܡܐ ܢܡܘܣܐ: ܠܟ ܕܒܟܬܒܐ ܘܒܓܙܘܪܬܐ ܥܒܪ ܐܢܬ ܥܠ
ܢܡܘܣܐ ✣ 28 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܢ ܕܒܓܠܐ ܗܘ ܗܘ ܝܗܘܕܝܐ.
ܐܦܠܐ ܐܝܕܐ ܕܡܬܚܙܝܐ ܒܒܣܪܐ ܓܙܘܪܬܐ. 29 ܐܠܐ ܗܘ ܗܘ ܝܗܘܕܝܐ
ܐܝܢܐ ܕܒܟܣܝܐ ܗܘ. ܘܓܙܘܪܬܐ ܐܝܕܐ ܕܒܠܒܐ ܗܝ. ܒܪܘܚ ܘܠܐ
ܒܟܬܒܐ. ܐܝܕܐ ܕܬܫܒܘܚܬܗ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܠܐ
ܡܢ ܐܠܗܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܓ ✣

1 ܡܢܐ ܗܝ ܗܟܝܠ ܝܬܝܪܘܬܗ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܘ ܡܢܐ ܝܘܬܪܢܗ
ܕܓܙܘܪܬܐ. 2 ܣܓܝ ܒܟܠ ܡܕܡ. ܠܘܩܕܡ ܕܐܬܗܝܡܢܘ
ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. 3 ܐܢ ܡܢܗܘܢ ܓܝܪ ܠܐ ܗܝܡܢܘ: ܕܠܡܐ
ܥܠܬ ܗܝܡܢܘ ܗܝܡܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܥܛܠܗ. 4 ܚܣ. ܐܝܬܘܗܝ
ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ. ܘܟܠ ܒܪܢܫ ܕܓܠܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ:
ܕܬܙܕܕܩ ܒܡܠܝܟ: ܘܬܙܟܐ ܡܐ ܕܕܝܢܝܢ ܠܟ. 5 ܐܢ ܕܝܢ
ܥܘܠܢ ܟܐܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܩܝܡ: ܡܢܐ ܢܐܡܪ. ܠܡܐ ܥܘܠܐ
ܗܘ ܐܠܗܐ. ܕܡܝܬܐ ܪܘܓܙܗ: ܐܝܟ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܡܡܠܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܟܠܙܒܢ ܡܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܝ. 10 ܘܡܬܟܫܦ ܐܢܐ
ܕܐܦ ܡܢ ܗܫܐ ܢܬܛܝܒ ܠܝ ܐܘܪܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ. 11 ܡܛܠ ܕܣܓܝ ܪܓܝܓ ܐܢܐ ܕܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܐܬܠ
ܠܟܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚ. ܕܒܗ ܬܫܬܪܪܘܢ. 12 ܘܐܟܚܕܐ
ܢܬܒܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܟܘܢ ܘܕܝܠܝ. 13 ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ. ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܨܒܝܬ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ:
ܘܐܬܟܠܝܬ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܕܐܦ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܒܐ
ܐܝܟ ܕܒܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ. 14 ܝܘܢܝܐ ܘܒܪ̈ܒܪܝܐ. ܚܟܝܡܐ ܘܣܟܠܐ.
ܕܠܟܠܗܘܢ ܚܝܒ ܐܢܐ ܕܐܟܪܙ. 15 ܘܗܟܢܐ ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ.
ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗܘܡܝ ܐܣܒܪ. 16 ܠܐ ܓܝܪ ܒܗܬ ܐܢܐ ܒܗ
ܒܣܒܪܬܐ. ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܠܚܝܐ ܕܟܠ
ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܐܢ ܡܢ ܒܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ. ܘܐܢ ܡܢ ܐܪܡܝܐ.
17 ܟܐܢܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܒܗ ܡܬܓܠܝܐ. ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܠܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܟܐܢܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ.
18 ܡܬܓܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܥܠ
ܟܠܗ ܥܘܠܗܘܢ ܘܪܘܫܥܗܘܢ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ: ܗܢܘܢ ܕܩܘܫܬܐ
ܒܥܘܠܐ ܐܚܝܕܝܢ. 19 ܡܛܠ ܕܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܓܠܝܐ ܗܝ
ܒܗܘܢ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܓܠܝܗ ܒܗܘܢ. 20 ܟܣܝܬܗ ܓܝܪ
ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܠܒܪ̈ܝܬܗ ܒܣܘܟܠܐ
ܡܬܚܙܝܐ. ܚܝܠܗ ܘܐܠܗܘܬܗ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܗܘܘܢ ܕܠܐ
ܡܦܩ ܒܪܘܚ. 21 ܡܛܠ ܕܝܕܥܘ ܠܐܠܗܐ: ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܐܠܗܐ
ܫܒܚܘܗܝ ܘܐܘܕܝܘ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܣܬܪܩܘ ܒܡܚܫܒܬܗܘܢ.
ܘܐܬܚܫܟ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܡܣܬܟܠ. 22 ܘܟܕ ܣܒܪܝܢ
ܒܢܦܫܗܘܢ ܕܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ: ܫܛܘ ܠܗܘܢ. 23 ܘܫܚܠܦܘ
ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ. ܒܕܡܘܬܐ ܕܨܠܡܐ
ܕܒܪܢܫܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܘܒܕܡܘܬܐ ܕܦܪܚܬܐ. ܘܕܐܪܒܥܬ ܪ̈ܓܠܝܢ
ܘܕܪ̈ܚܫܐ ܕܐܪܥܐ. 24 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ
ܠܛܢܦܘܬܐ ܒܪ̈ܓܝܓܬܐ ܕܠܒܗܘܢ: ܕܢܨܥܪܘܢ ܦܓܪ̈ܝܗܘܢ

ܒܗܘܢ. 25 ܘܫܚܠܦܘ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ ܒܕܓܠܘܬܐ. ܘܐܬܕܚܠܘ
ܘܫܡܫܘ ܠܒ̈ܪܝܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܠܒܪܘܝܗܘܢ: ܕܠܗ ܬܫܒ̈ܚܢ
ܘܒܘܪ̈ܟܢ: ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ܀ 26 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܫܠܡ
ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܚܫ̈ܐ ܕܨܥܪܐ. ܢܩ̈ܒܬܗܘܢ ܓܝܪ ܫܚܠܦ
ܚܫܚܬܐ ܕܟܝܢܗܝܢ. ܘܒܕܠܐ ܟܝܢܐ ܐܫܬܡܫܝ. 27 ܘܐܦ
ܗܟܢܐ ܕܟܪ̈ܝܗܘܢ ܫܒܩܘ. ܚܫܚܬܐ ܕܢܩ̈ܒܬܐ ܘܐܬܚܡܝ
ܒܪܓܝܓܬܗܘܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ. ܘܕܟܪ̈ܐ ܒܕܟܪ̈ܐ ܒܗܬܬܐ
ܥܒܕܘ. ܘܦܘܪܥܢܐ ܕܫܘܐ ܗܘܐ ܠܛܘܥܝܝܗܘܢ ܒܩܢܘܡܗܘܢ
ܩܒܠܘ. 28 ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܕܢܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܕܢܝܕܥܘܢ ܠܐܠܗܐ:
ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܡܕܥܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ
ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ. 29 ܟܕ ܡܠܝܢ ܟܠ ܥܘܠܐ ܘܙܢܝܘܬܐ
ܘܡܪܝܪܘܬܐ ܘܒܝܫܘܬܐ ܘܥܠܘܒܘܬܐ. ܚܣܡܐ ܘܩܛܠܐ ܘܚܪܝܢܐ
ܘܢܟܠܐ ܘܡܣܩܒܠܘܬܐ ܒܝܫܬܐ. 30 ܘܪܛܢܐ ܘܡܫܥܠܢܐ.
ܘܣܢܝܢܐ ܠܐܠܗܐ. ܡܨܥܪܢܐ. ܫܒ̈ܗܪܐ. ܡܬܪܘܪ̈ܒܢܐ. ܡܫܟܚܝ
ܒܝܫ̈ܬܐ. ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ. ܕܠܐܒܗ̈ܝܗܘܢ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ.
31 ܘܕܝܘܠܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܫܪܝܪ ܘܠܐ ܚܘܒܐ. ܘܠܐ ܫܝܢܐ
ܐܝܬ ܒܗܘܢ. 32 ܐܝܠܝܢ ܕܟܕ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܥܒܕܝܢ ܠܡܘܬܐ ܡܚܝܒܝܢ: ܠܐ ܗܘܐ
ܒܠܚܘܕ ܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ: ܐܠܐ ܐܦ ܡܫܬܘܬܦܝܢ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ܀

ܫܠܡ ܀ ܒ ܀

1 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܝܬ ܠܟ ܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܕ
ܕܐܢ: ܒܗܘ ܓܝܪ ܕܕܢܬ ܠܚܒܪܟ: ܢܦܫܟ ܗܘ ܡܚܝܒ
ܐܢܬ. ܕܐܦ ܐܢܬ ܓܝܪ ܕܕܐܢ ܐܢܬ: ܒܗܝܢ ܗܘ ܡܬܗܦܟ
ܐܢܬ܀ 2 ܘܝܕܥܝܢ ܕܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ
ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܒܗܠܝܢ ܡܬܗܦܟܝܢ. 3 ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܣܬܒܪ
ܐܢܬ ܐܘ ܒܪܢܫܐ: ܕܐܢܬ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗܠܝܢ
ܟܕ ܐܦ ܐܢܬ ܒܗܝܢ ܡܬܗܦܟ ܐܢܬ. ܕܐܢܬ ܬܥܪܘܩ ܡܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܐܝܕܝܐ ܕܪܗܘܡܝܐ. 18 ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܡܥܩܒܘܢܝ. ܨܒܘ ܕܢܫܪܘܢܢܝ.
ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܥܠܝ ܥܠܬܐ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ.
19 ܘܟܕ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܝ ܝܗܘܕܝܐ: ܐܬܐܠܨܬ ܕܐܩܪܐ
ܠܩܣܪ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܝ ܕܐܟܠ ܩܪܨܐ ܒܒܢܝ
ܥܡܝ. 20 ܡܛܠ ܗܕܐ ܒܥܝܬ ܡܢܟܘܢ ܕܐܚܙܝܟܘܢ ܘܐܡܠܠ
ܥܡܟܘܢ ܗܪܟܐ. ܡܛܠ ܓܝܪ ܣܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܣܝܪ
ܐܢܐ ܒܫܫܠܬܐ ܗܕܐ. 21 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܢܘܢ. ܚܢܢ ܐܓܪܬܐ
ܥܠܝܟ ܠܐ ܩܒܠܢ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܐ ܕܐܬܐ ܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ: ܐܡܪܘ ܠܢ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܥܠܝܟ. 22 ܨܒܝܢ ܕܝܢ
ܕܢܫܡܥ ܡܢܟ ܡܕܡ ܕܡܬܪܥܐ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܝܘܠܦܢܐ ܗܢܐ:
ܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠ ܐܢܫ ܠܐ ܡܩܒܠ ܀ 23 ܘܐܩܝܡܘ ܠܗ ܝܘܡܐ:
ܘܟܢܫܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܣܓܝܐܐ ܠܒܝܬܐ ܕܫܪܐ ܗܘܐ. ܘܓܠܐ ܠܗܘܢ
ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܡܣܗܕ ܘܡܦܝܣ ܠܗܘܢ ܥܠ
ܝܫܘܥ. ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ ܘܡܢ ܢܒܝܐ. ܡܢ ܨܦܪܐ
ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. 24 ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ
ܠܡܠܘܗܝ. ܘܐܢܫܝܢ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ. 25 ܘܐܬܦܪܫܘ
ܡܢ ܠܘܬܗ ܟܕ ܠܐ ܡܫܠܡܝܢ ܠܚܕܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ
ܦܘܠܘܣ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܫܦܝܪ ܡܠܠܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܒܦܘܡ
ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܐܒܗܝܟܘܢ: 26 ܟܕ ܐܡܪ: ܕܙܠ ܠܘܬ
ܥܡܐ ܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܫܡܥ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ.
ܘܡܚܙܐ ܬܚܙܘܢ ܘܠܐ ܬܪܓܫܘܢ. 27 ܐܬܥܒܝ ܠܗ ܓܝܪ ܠܒܗ ܕܥܡܐ
ܗܢܐ. ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܐܝܬ ܫܡܥܘ. ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܡܨܘ. ܕܠܐ
ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ ܒܐܕܢܝܗܘܢ: ܘܢܣܬܟܠܘܢ
ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ. 28 ܬܗܘܐ
ܗܟܝܠ ܝܕܝܥܐ ܠܟܘܢ ܗܕܐ: ܕܠܥܡܡܐ ܐܫܬܕܪ ܗܢܐ ܦܘܪܩܢܐ
ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܓܝܪ ܘܐܦ ܫܡܥܝܢ ܠܗ ܀ [29 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ
ܢܦܩܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܓܝ ܕܪܫܝܢ ܗܘܘ ܒܝܢܬܗܘܢ ܀]
30 ܘܝܬܒ ܒܗ ܦܘܠܘܣ ܡܢ ܕܝܠܗ ܒܐܓܪܐ: ܘܗܘܐ ܒܗ

ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܘܡܩܒܠ ܗܘܐ ܬܡܢ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ
ܗܘܘ ܠܘܬܗ. 31 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ:
ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܟܕ ܓܠܐ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܠܐ
ܟܠܝܢܐ ܀

ܫܠܡ ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܐܫܬܥܝܬܗܘܢ ܀

ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܠܘܬ ܪܗܘܡܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܩܪܝܐ ܘܫܠܝܚܐ.
ܕܐܬܦܪܫ ܠܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܐܠܗܐ. 2 ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܡܠܟ ܒܝܕ
ܢܒܝܘܗܝ ܒܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ. 3 ܥܠ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܬܝܠܕ
ܒܒܣܪ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܒܝܬ ܕܘܝܕ: 4 ܘܐܬܝܕܥ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ:
ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚ ܩܕܝܫܐ. ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ. 5 ܕܒܗ ܢܣܒܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܝܚܘܬܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܐܝܟ ܕܢܫܬܡܥܘܢ ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܡܗ.
6 ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬܘܢ. ܩܪܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
7 ܠܟܠܗܘܢ ܕܒܪܗܘܡܝ ܚܒܝܒܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܩܪܝܐ ܘܩܕܝܫܐ.
ܫܠܡܐ ܘܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ: ܘܡܢ ܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ 8 ܠܘܩܕܡ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܟܘܢ. ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܐܫܬܡܥܬ
ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. 9 ܣܗܕ ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܕܠܗ
ܡܫܡܫ ܐܢܐ ܒܪܘܚ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܒܪܗ: ܕܕܠܐ ܫܠܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܐܬܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܘܫܬ ܢܦܫܢ. 38 ܘܟܕ ܣܒܥܘ ܡܣܝܒܪܬܐ
ܐܩܠܘ ܡܢ ܐܠܦܐ. ܘܫܩܠܘ ܚܛܐ ܘܫܕܘ ܒܝܡܐ. 39 ܘܟܕ
ܗܘܐ ܐܝܡܡܐ: ܡܠܚܐ ܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܝܕܐ ܠܐ ܐܫܬܘܕܥܘ. ܐܠܐ ܚܙܘ
ܠܗ ܠܓܘܢ ܥܘܒܐ ܚܕ ܕܝܡܐ. ܐܝܟܐ ܕܪܢܝܢ ܗܘܘ ܕܐܢ
ܡܫܟܚܝܢ ܬܪܘܢ ܠܐܠܦܐ. 40 ܘܦܣܩܘ ܐܘܩܝܢܘܣ ܡܢ
ܐܠܦܐ: ܘܫܒܩܘ ܐܢܝܢ ܒܝܡܐ. ܘܫܪܘ ܙܝܦܐ ܕܣܘܟܢܐ: ܘܐܩܝܡܘ
ܐܪܡܢܘܢ ܩܠܘܥܐ ܠܪܘܚܐ ܕܢܫܒܐ. ܘܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܐܦܝ ܝܒܫܐ.
41 ܘܐܬܩܠܬ ܐܠܦܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܝܡܐ: ܕܒܝܬ ܬܪܝܢ ܥܘܡܩܝܢ
ܝܡܐ. ܘܐܬܢܥܨܬ ܒܗ. ܘܩܡ ܩܕܡܗ ܕܝܠܗ ܩܒܝܥܐ. ܘܠܐ
ܡܬܙܝܥ ܗܘܐ. ܚܪܬܗ ܕܝܢ ܐܫܬܪܝܬ ܡܢ ܥܘܫܢܐ
ܕܓܠܠܐ. 42 ܘܨܒܘ ܗܘܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܢܩܛܠܘܢ ܐܢܘܢ
ܠܐܣܝܪܐ: ܕܠܐ ܢܣܚܘܢ ܢܦܩܘܢ ܘܢܥܪܩܘܢ ܠܗܘܢ ܡܢܗܘܢ.
43 ܘܩܢܛܪܘܢܐ ܟܠܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܗܕܐ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܐ
ܠܦܘܠܘܣ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܣܚܘܢ ܢܦܩܘܢ.
ܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܒܩܕܡܝܬܐ ܢܣܚܘܢ ܘܢܥܒܪܘܢ ܠܝܒܫܐ.
44 ܘܠܫܪܟܐ ܥܠ ܕܦܐ ܘܥܠ ܩܝܣܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܠܦܐ ܐܥܒܪ ܐܢܘܢ.
ܘܗܟܢܐ ܟܠܗܘܢ ܐܫܬܘܙܒܘ ܠܝܒܫܐ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܟܚ ✤

1 ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܝܕܥܢ. ܕܡܠܝܛܝܢ ܡܬܩܪܝܐ ܗܝ ܓܙܪܬܐ.
ܘܒܪܒܪܝܐ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܗ: ܪܚܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܚܘܝܘ ܠܘܬܢ.
2 ܘܐܘܚܕܘ ܢܘܪܐ: ܘܩܪܒܘܢ ܠܟܠܢ ܕܢܫܚܢ. ܡܛܠ ܡܛܪܐ
ܣܓܝܐܐ ܘܩܪܝܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ. 3 ܘܦܘܠܘܣ ܢܣܒ ܣܓܝܐܐ
ܕܫܒܒܐ ܘܣܡ ܥܠ ܢܘܪܐ. ܘܢܦܩܬ ܡܢܗܘܢ ܐܟܕܢܐ ܡܢ
ܚܘܡܐ ܕܢܘܪܐ ܘܢܟܬܬܗ ܒܐܝܕܗ. 4 ܘܟܕ ܚܙܐܘܗ ܒܪܒܪܝܐ ܕܬܠܝܐ
ܒܐܝܕܗ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܟܒܪ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܩܛܘܠܐ ܗܘ. ܕܟܕ
ܐܫܬܘܙܒ ܡܢ ܝܡܐ. ܟܐܢܘܬܐ ܠܐ ܫܒܩܬܗ ܕܢܚܐ. 5 ܗܘ ܕܝܢ
ܦܘܠܘܣ ܐܬܦܨ ܐܝܕܗ ܘܐܪܡܝܗ ܠܐܟܕܢܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܒܝܫ

ܠܐ ܐܬܗܢܝ. 6 ܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܪܒܪܝܐ ܕܟܕ ܡܚܕܐ
ܢܬܢܦܚ ܘܢܦܠ ܟܕ ܡܝܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܟܕ ܣܓܝ ܡܣܟܝ
ܗܘܘ ܘܚܙܘ ܕܡܕܡ ܕܒܝܫ ܠܐ ܐܬܗܢܝ: ܡܫܚܠܦܝܢ ܡܚܫܒܬ
ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܠܗܐ ܗܘ. 7 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܩܘܪܝܐ ܒܗܘ ܒ
ܐܬܪܐ: ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܦܘܦܠܝܘܣ. ܕܪܫܐ ܗ
ܕܓܙܪܬܐ. ܘܩܒܠܢ ܒܒܝܬܗ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܚܒܝܒܐܝ
8 ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ ܕܦܘܦܠܝܘܣ: ܒܐܫܬܐ ܘܒܟܐܒ ܡܥܝܐ
ܟܪܝܗ ܗܘܐ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܦܘܠܘܣ ܘܨܠܝ. ܘܣ
ܐܝܕܗ ܥܠܘܗܝ ܘܐܣܝܗ. 9 ܘܟܕ ܗܘܬ ܗܕܐ: ܐ
ܫܪܟܐ ܐܢܫܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܓܙܪܬܐ ܟܪܝܗܐ: ܩܪܒܝ
ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ. 10 ܘܐܝܩܪܐ ܪܒܐ ܝܩܪ
ܘܟܕ ܢܦܩܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܬܡܢ ܙܘܕܘܢ ✤ 11 ܢܦܩܢ ܕܝܢ ܒܬ
ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܘܪܕܝܢ ܒܐܠܦܐ ܐܠܟܣܢܕܪܝܬܐ: ܕܐܫܬܝܬ ܗ
ܒܗ ܒܓܙܪܬܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܝܕܗ ܐܬܐ ܕܬܐܡܐ. 12 ܘܐ
ܠܣܘܪܩܘܣܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܘܝܢ ܬܡܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. 13 ܘܡ
ܬܡܢ ܐܬܟܪܟܢ: ܘܡܛܝܢ ܠܪܝܓܝܘܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܒܬ
ܚܕ ܝܘܡܐ ܢܫܒܬ ܠܢ ܪܘܚܐ ܬܝܡܢܝܬܐ. ܘܠܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ: ܐܬ
ܠܦܘܛܝܘܠܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܛܠܝܐ. 14 ܘܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܐ
ܘܒܥܘ ܡܢܢ: ܘܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܗܝܕܝ
ܐܙܠܢ ܠܪܗܘܡܝ. 15 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܚܐ ܕܐܬܝܢ: ܢܦܩܘ
ܠܐܘܪܥܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܩܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܦܝܘܣ ܦܘܪܘܣ. ܘܥܕ
ܠܬܠܬ ܚܢܘܬܝܢ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܦܘܠܘܣ: ܐܘܕܝ ܠܐܠ
ܘܐܬܚܝܠ. 16 ܘܥܠܢ ܠܪܗܘܡܝ. ܘܐܦܩܣ ܩܢܛܪ
ܠܦܘܠܘܣ. ܕܢܗܘܐ ܐܝܟܐ ܕܨܒܐ. ܥܡ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܗ
ܕܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ ✤ 17 ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ: ܩ
ܦܘܠܘܣ ܠܪܝܫܢܝܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܐܡ
ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܐܚܝ: ܐܢܐ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܣܟܠܬ ܠܘܩܒ
ܥܡܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܐܒܗܝ: ܟܐܣܝܪܐ ܐܫܬܠܡܬ ܡܢ ܐܘܪܫܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܥܒܪ ܠܨܘܡܐ ܕܥܒܪ: ܐܦ ܝܘܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܗܘܐ
ܗܘܬ ܩܫܝܐ ܕܪܕܝܐ ܐܝܟ ܣܬܘܐ. ܘܡܠܟ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܦܘܠܘܣ. 10 ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ: ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܒܥܘܠܒܢܐ
ܘܒܚܘܣܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܝܐ ܡܪܕܝܬܢ. ܠܘ ܒܠܚܘܕ
ܒܛܥܘܢܗ ܕܐܠܦܐ: ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܦܫܬܢ ܕܝܠܢ. 11 ܩܢܛܪܘܢܐ
ܕܝܢ ܠܡܕܒܪܢܗ ܘܠܡܪܗ ܕܐܠܦܐ ܡܨܝܬ ܗܘܐ ܝܬܝܪ ܡܢ
ܡܠܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ. 12 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܟܫܝܪ ܗܘܐ ܗܘ ܠܡܐܢܐ
ܠܡܫܪܐ ܒܗ ܣܬܘܐ: ܣܓܝܐܐ ܨܒܝܢ ܗܘܘ ܕܢܪܕܘܢ
ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚܝܢ ܕܢܡܛܘܢ ܠܡܐܢܐ
ܚܕ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܩܪܛܐ. ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܦܢܝܟܣ.
ܘܚܙܐ ܗܘܐ ܠܬܝܡܢܐ. 13 ܘܟܕ ܢܫܒܬ ܪܘܚܐ ܕܬܝܡܢܐ:
ܣܒܪܘ ܕܡܫܟܚܝܢ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗܘܢ. ܪܕܘ ܗܘܘ ܚܕܪܝ ܩܪܛܐ.
14 ܒܬܪ ܙܒܢܐ ܩܠܝܠ ܢܫܒܬ ܥܠܝܢ ܪܘܚܐ ܕܥܠܥܠܐ:
ܕܡܬܩܪܐ ܛܘܦܘܢܝܩܘܣ ܐܘܪܩܠܝܕܘܢ. 15 ܘܐܬܚܛܦܬ ܐܠܦܐ
ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܬܩܘܡ ܠܘܩܒܠ ܪܘܚܐ ܘܫܒܩܢ ܠܐܝܕܐ ܕܗܝ.
16 ܘܟܕ ܥܒܪܢ ܠܓܙܪܬܐ ܚܕܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܘܕܐ ܒܥܣܩ ܐܚܕܢ
ܐܢܝܢ ܠܡܪܟܒܬܐ. 17 ܘܟܕ ܫܩܠܢܗ: ܡܚܣܢܝܢ ܗܘܝܢ
ܘܚܒܫܝܢ ܒܗ ܠܐܠܦܐ. ܘܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܝܢ ܕܠܡܐ
ܢܦܠ ܒܡܚܬܬܐ ܕܝܡܐ: ܐܫܬܠܚܢ ܠܐܪܡܠܘܣ. ܘܗܟܢܐ
ܪܕܝܢ ܗܘܝܢ. 18 ܘܟܕ ܩܡ ܒܗ ܒܢ ܥܠܥܠܐ ܩܫܝܐ:
ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܫܕܝܢ ܡܐܢܐ ܒܝܡܐ. 19 ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ:
ܡܐܢܝܐ ܕܝܠܗ ܕܐܠܦܐ ܫܕܝܢ ܡܢܗ. 20 ܘܟܕ ܐܢܫ ܒܗ
ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ: ܘܠܐ ܫܡܫܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܘܠܐ ܣܗܪܐ
ܘܠܐ ܟܘܟܒܐ: ܥܠܥܠܐ ܕܩܫܝܐ ܟܠ ܒܗ ܐܬܥܫܢ ܗܘܐ
ܥܠܝܢ. 21 ܘܟܕ ܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܡܬܛܥܡ ܗܘܐ: ܗܝܕܝܢ ܩܡ
ܦܘܠܘܣ ܒܡܨܥܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܘ ܐܬܛܦܝܣܬܘܢ ܠܝ
ܓܒܪܐ: ܠܐ ܪܕܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܩܪܛܐ. ܘܡܬܚܣܟܝܢ ܗܘܝܢ ܗܘܝܢ
ܚܘܣܪܢܐ ܘܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܗܢܐ. 22 ܘܗܫܐ ܡܦܝܣ ܐܢܐ ܠܟܘܢ

ܕܬܬܢܝܚܘܢ ܕܠܐ ܟܡܪܐ. ܢܦܫܐ ܓܝܪ ܚܕܐ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܬܐܒܕ. ܐܠܐ ܐܢ
ܐܠܦܐ. 23 ܐܬܚܙܝ ܓܝܪ ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ: ܗܘ
ܕܕܝܠܗ ܐܢܐ ܘܠܗ ܦܠܚ ܐܢܐ. 24 ܘܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ ܬܕܚܠ
ܦܘܠܐ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܠܟ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܩܣܪ. ܘܗܐ ܝܗܒ ܠܟ
ܐܠܗܐ ܡܘܗܒܬܐ ܠܟܠ ܕܪܕܝܢ ܥܡܟ. 25 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܐܬܠܒܒܘ ܓܒܪܐ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܐܠܗܐ: ܕܗܟܢܐ
ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܝ. 26 ܒܪܡ ܠܓܙܪܬܐ ܚܕܐ ܐܝܬ ܠܢ
ܕܢܦܠ ✤ 27 ܘܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܣܪ ܝܘܡܝܢ ܕܛܥܝܢ ܘܐܬܛܪܦܢ
ܒܗܕܪܝܘܣ ܝܡܐ: ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ: ܣܒܪܘ ܡܠܚܐ
ܕܠܐܪܥܐ ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ. 28 ܘܐܪܡܝܘ ܐܣܩܘܠܘܣ: ܘܐܫܟܚܘ
ܥܘܡܩܐ ܥܣܪܝܢ. ܘܠܘܚ ܩܠܝܠ ܬܘܒ: ܘܐܫܟܚܘ ܥܘܡܩܐ
ܚܡܫܬܥܣܪܐ. 29 ܘܟܕ ܕܚܠܝܢ ܗܘܝܢ ܕܠܡܐ ܬܬܚܒܛ ܒܝܬ
ܟܐܦܐ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܩܘܪܒܐ: ܐܪܡܝܘ ܡܢ ܚܪܬܗ ܕܐܠܦܐ
ܐܣܩܘܠܘܣ ܐܪܒܥܐ. ܘܡܨܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܗܘܐ ܝܘܡܐ. 30 ܡܠܚܐ
ܕܝܢ ܒܥܘ ܠܡܥܪܩ ܡܢܗ ܡܢ ܐܠܦܐ. ܘܐܚܬܘ ܩܪܒܐ
ܠܡܪܟܒܬܐ ܠܝܡܐ ܒܥܠܬܐ ܕܐܪܡܝܢ ܠܗ ܐܣܩܘܠܘܣ ܠܐܠܦܐ
ܟܐܪܘܟܐ. 31 ܘܟܕ ܚܙܐ ܦܘܠܘܣ: ܐܡܪ ܠܩܢܛܪܘܢܐ
ܘܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐ ܡܟܬܪܝܢ: ܐܢܬܘܢ ܠܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܕܬܚܘܢ. 32 ܗܝܕܝܢ ܦܣܩܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
ܠܚܒܠܝܗ ܕܡܪܟܒܬܐ ܡܢ ܐܠܦܐ ܘܫܒܩܘܗ ܕܬܦܠ ✤ 33 ܗܘ
ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܥܕܡܐ ܕܢܗܘܐ ܨܦܪܐ: ܡܒܝܐܣ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܕܢܬܠܥܣܘܢ ܣܝܒܪܬܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܝܘܡܢܐ ܗܘ
ܐܪܒܥܣܪ ܝܘܡܝܢ: ܡܢ ܩܕܡ ܡܕܡ ܠܐ ܛܥܡܬܘܢ ܠܟܘܢ.
34 ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ: ܕܬܣܒܘܢ ܣܝܒܪܬܐ
ܠܣܘܢܩܢܐ ܕܚܝܝܟܘܢ. ܡܢܬܐ ܓܝܪ ܡܢ ܣܥܪܐ ܕܪܫ ܡܢܟܘܢ
ܠܐ ܬܐܒܕ. 35 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ: ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ
ܠܐܠܗܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ: ܘܩܨܐ ܘܫܪܝ ܠܡܐܟܠ. 36 ܘܐܬܠܒܒܘ
ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܘ ܠܣܝܒܪܬܐ. 37 ܐܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܕܝܢ ܒܐܠܦܐ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܐܩܝܡܟ ܡܫܡܫܢܐ ܘܣܗܕܐ ܕܚܙܝܬܢܝ: ܘܕܥܬܝܕ ܐܢܬ
ܕܬܚܙܝܢܝ. 17 ܘܐܦܨܟ ܡܢ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ: ܘܡܢ ܥܡܡܐ
ܐܚܪܢܐ ܕܠܘܬܗܘܢ ܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ. 18 ܕܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ: ܐܝܟ
ܕܢܗܦܟܘܢ ܡܢ ܚܫܘܟܐ ܠܢܘܗܪܐ: ܘܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܣܛܢܐ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܢܩܒܠܘܢ ܫܘܒܩܢ ܚܛܗܐ. ܘܦܣܬܐ ܥܡ
ܩܕܝܫܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܝ. 19 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܐ.
ܠܐ ܦܠܓܬ ܒܡܣܪܒܢܐ ܠܚܙܘܐ ܫܡܝܢܐ. 20 ܐܠܐ ܐܟܪܙܬ ܡܢ
ܠܩܕܡܝܢ. ܠܗܢܘܢ ܕܒܕܪܡܣܘܩ ܘܠܗܢܘܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ.
ܘܒܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕ: ܘܐܦ ܠܥܡܡܐ ܐܟܪܙܬ:
ܕܢܬܘܒܘܢ ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܥܒܕܐ ܕܫܘܝܢ
ܠܬܝܒܘܬܐ. 21 ܘܥܠ ܐܦܝ ܗܠܝܢ: ܐܚܕܘܢܝ ܝܗܘܕܝܐ
ܒܗܝܟܠܐ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܢܝ. 22 ܥܕܪܢܝ ܕܝܢ ܐܠܗܐ
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ ܗܢܐ. ܘܗܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܘܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܙܥܘܪܐ
ܘܠܪܒܐ. ܟܕ ܡܕܡ ܠܒܪ ܡܢ ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܐܠܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܗܠܝܢ ܐܡܪܘ ܕܥܬܝܕܢ ܕܢܗܘܝܢ. 23 ܕܢܚܫ ܡܫܝܚܐ.
ܘܕܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܥܬܝܕ ܕܢܟܪܙ
ܢܘܗܪܐ ܠܥܡܐ ܘܠܥܡܡܐ ܀ 24 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܦܩ ܗܘܐ
ܦܘܠܘܣ ܪܘܚܐ. ܩܥܐ ܦܗܣܛܘܣ ܒܩܠܐ ܪܡܐ: ܡܫܢܐ
ܠܟ ܦܘܠܐ: ܣܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܘܟ ܕܬܫܢܐ. 25 ܐܡܪ ܠܗ
ܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܡܫܢܐ ܢܨܝܚܐ ܦܗܣܛܘܣ. ܐܠܐ ܡܠܐ ܫܪܪܐ
ܘܬܡܝܡܘܬܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. 26 ܘܐܦ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ ܝܕܥ
ܗܘ ܥܠ ܗܠܝܢ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܓܠܐ ܡܡܠܠ
ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܠܐ: ܠܐ ܣܒܪ
ܐܢܐ ܕܛܥܝܐ ܠܗ. ܕܠܐ ܗܘܬ ܒܟܘܪܢܐ ܡܣܬܥܪܢ. 27 ܡܗܝܡܢ
ܐܢܬ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܐ ܒܢܒܝܐ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܗܝܡܢ ܐܢܬ.
28 ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ. ܒܩܠܝܠ ܩܕܡ ܡܦܝܣ
ܐܢܬ ܠܝ ܕܐܗܘܐ ܟܪܣܛܝܢܐ. 29 ܘܦܘܠܘܣ ܐܡܪ. ܨܠܐ
ܗܘܝܬ ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܩܠܝܠ ܘܒܣܓܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܟ

ܒܠܚܘܕܝ܆ ܐܠܐ ܐܦ ܠܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܝ ܝܘܡܢ
ܕܢܗܘܘܢ ܐܟܘܬܝ ܠܒܪ ܡܢ ܐܣܘܪܐ ܗܠܝܢ. 30 ܘܩܡ ܠܗ
ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ ܘܒܪܢܝܩܐ: ܘܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܗܘܘ
ܥܡܗܘܢ. 31 ܘܟܕ ܦܪܩܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ
ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ ܐܘ ܠܐܣܘܪܐ ܠܐ ܥܒ
ܓܒܪܐ ܗܢܐ. 32 ܘܐܡܪ ܐܓܪܦܘܣ ܠܦܗܣܛܘܣ ܕܡܫܬ
ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܢܫܬܪܐ: ܐܠܘ ܠܩܣܪ ܠܐ ܩܪܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܙ ܀

1 ܘܦܣܩ ܥܠܘܗܝ ܦܗܣܛܘܣ ܕܢܫܬܕܪ ܠܘܬ ܩܣ
ܠܐܝܛܠܝܐ. ܘܐܫܠܡܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܐܣܝܪܐ ܐܚܪܢܐ ܥܡܗ
ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܩܢܛܪܘܢܐ ܡܢ ܐܣܦܝܪ ܣܒܣܛܐ. ܕܫܡܗ ܝ
ܝܘܠܝܘܣ. 2 ܘܟܕ ܗܘܬ ܕܢܪܕܐ: ܢܚܬܢ ܠܐܠܦܐ ܕܐܬܝܐ ܡ
ܐܕܪܡܘܛܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܙܠܐ ܗܘܬ ܠܐܬܪܐ ܕܐܣܝܐ. ܘܥܠ ܗ
ܥܡܢ ܠܐܠܦܐ. ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܡܩܕܘܢܝܐ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝ
ܡܕܝܢܬܐ. 3 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܡܛܝܢ ܠܨܝܕܢ. ܘܐܬܪܚܡ
ܩܢܛܪܘܢܐ ܒܡܪܚܡܢܘܬܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ: ܘܐܦܣ ܠܗ ܠ
ܕܢܐܙܠ ܠܘܬ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܢܬܢܝܚ. 4 ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܝܢ
ܘܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܩܘܒܠܢ ܗܘܬ. ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܘܦܪܘܣ
5 ܘܥܒܪܢ ܝܡܐ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܡܛܝܢ ܠܡܘ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܠܘܩܝܐ. 6 ܘܐܫܟܚ ܬܡܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܐܠܦܐ ܡ
ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ: ܕܐܙܠܐ ܗܘܬ ܠܐܝܛܠܝܐ. ܘܐܘܬܒܢ ܒܗ. 7 ܘܡܛܠ
ܕܠܡܬܪܕܐ ܝܕܐ ܗܘܬ: ܠܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ: ܠܡܚܣܢ ܡܛܝ
ܠܘܩܒܠ ܩܢܝܕܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܫܒܩܐ ܗܘ
ܪܘܚܐ ܕܢܐܙܠ ܠܐܦܝܗ: ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܪܛܐ. ܠܘܩܒܠ
ܣܠܡܘܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. 8 ܘܠܡܚܣܢ ܟܕ ܪܕܝܢ ܚܕܪܝܗ: ܡܛܝ
ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܠܡܐܢܐ ܫܦܝܪܐ ܀ ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܗ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܠܐܣܐ. 9 ܘܗܘܝ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܫܘܥ ܕܡܝܬ. ܗܘ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܚܝ ܗܘ.
20 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܩܐܡ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܥܠ ܒܥܬܐ ܕܗܠܝܢ: ܐܡܪܬ
ܠܦܘܠܘܣ. ܕܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ:
ܘܬܡܢ ܬܬܕܝܢ ܥܠ ܗܠܝܢ. 21 ܗܘ ܕܝܢ ܒܥܐ ܕܢܬܢܛܪ ܠܕܝܢܗ
ܕܩܣܪ. ܘܦܩܕܬ ܕܢܬܢܛܪ ܥܕܡܐ ܕܐܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬ ܩܣܪ.
22 ܐܡܪ ܐܓܪܦܘܣ. ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܕܐܫܡܥܝܘܗܝ ܠܓܒܪܐ
ܗܢܐ. ܘܦܗܣܛܘܣ ܐܡܪ: ܕܠܡܚܪ ܫܡܥ ܐܢܬ ܠܗ.
23 ܘܠܡܚܪ ܐܬܐ: ܐܓܪܦܘܣ ܘܒܪܢܝܩܐ ܒܙܘܚܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ: ܥܡ ܟܠܝܪܟܐ ܘܪܝܫܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܦܩܕ ܦܗܣܛܘܣ ܘܐܬܐ ܦܘܠܘܣ. 24 ܘܐܡܪ
ܦܗܣܛܘܣ. ܐܓܪܦܘܣ ܡܠܟܐ ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ
ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܥܡܢ. ܚܙܘ ܠܗܢܐ ܓܒܪܐ. ܕܥܠܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܝ: ܟܠܗ
ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܗܪܟܐ. ܟܕ ܩܥܝܢ ܕܠܐ
ܘܠܐ ܠܗ ܕܢܚܐ ܬܘܒ. 25 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܫܟܚܬ: ܕܡܕܡ ܕܫܘܐ
ܠܡܘܬܐ ܠܐ ܥܒܕ ܠܗ. ܘܡܛܠ ܕܗܘ ܒܥܐ ܕܢܬܢܛܪ
ܠܕܝܢܗ ܕܩܣܪ: ܦܩܕܬ ܕܢܫܬܕܪ. 26 ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ
ܐܟܬܘܒ ܠܡܪܝ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܨܒܝܬ ܠܡܝܬܝܘܬܗ
ܩܕܡܝܟܘܢ: ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܩܕܡܝܟ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ. ܕܟܕ
ܢܬܒܥܐ ܕܝܢܗ: ܐܫܟܚ ܡܢܐ ܐܟܬܘܒ. 27 ܠܐ ܓܝܪ ܘܠܐ ܕܟܕ
ܡܫܕܪܝܢ ܓܒܪܐ ܐܣܝܪܐ. ܠܐ ܢܬܟܬܒܘܢ ܥܠܠܬܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܘ ܀

1 ܘܐܡܪ ܐܓܪܦܘܣ ܠܦܘܠܘܣ. ܡܦܣ ܠܟ ܠܡܡܠܠܘ
ܥܠ ܐܦܝ ܢܦܫܟ. ܗܝܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܦܫܛ ܐܝܕܗ:
ܘܡܦܩ ܗܘܐ ܪܘܚܐ ܘܐܡܪ. 2 ܥܠ ܟܠ ܡܐ ܕܡܬܐܣܝܪ ܐܢܐ ܡܢ
ܝܗܘܕܝܐ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ. ܚܫܒ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ ܕܛܘܒܢܐ
ܐܢܐ. ܕܩܕܡܝܟ ܡܦܩ ܐܢܐ ܪܘܚܐ ܝܘܡܢܐ. 3 ܡܛܠ ܕܝܕܥ
ܐܢܬ ܒܟܠܗܘܢ ܙܛܡܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.

ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܕܒܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ ܬܫܡܥܢܝ.
4 ܝܕܥܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܐܦ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܠܝ ܕܟܝܢ ܕܛܠܝܘܬܝ
ܘܕܘܒܪܝ ܕܡܢ ܫܘܪܝܗ̇ ܕܗܘܐ ܠܝ ܡܢ ܡܥܘܪܐ ܒܥܡܝ
ܘܒܐܘܪܫܠܡ. 5 ܡܛܠ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ ܡܦܣܝܢ ܒܝ. ܘܝܕܥܝܢ
ܕܒܝܘܠܦܢܐ ܪܫܢܐ ܕܦܪܝܫܐ ܚܝܬ. 6 ܘܗܫܐ ܥܠ ܣܒܪܐ
ܕܡܘܠܟܢܐ ܕܗܘܐ ܗܘܐ ܠܐܒܗܬܢ ܡܢ ܐܠܗܐ: ܩܐܡ ܐܢܐ
ܘܡܬܕܝܢ ܐܢܐ. 7 ܕܥܠ ܗܢܐ ܣܒܪܐ: ܡܣܬܟܝܐ ܬܪܥܣܪ
ܫܒܛܝܢ ܕܝܠܢ: ܕܢܡܛܘܢ ܒܬܦܠܚܬܐ ܚܦܝܛܬܐ ܕܐܝܡܡܐ ܘܕܠܠܝܐ.
ܘܥܠ ܣܒܪܐ ܗܢܐ ܡܬܪܫܐ ܐܢܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ
ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ: 8 ܡܢܐ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܫܘܐ ܕܢܩܝܡ
ܕܢܩܝܡ ܐܠܗܐ ܡܝܬܐ: 9 ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܝܡ ܣܡܬ
ܒܪܥܝܢܝ: ܕܣܘܩܒܠܐ ܣܓܝܐܐ ܐܥܒܕ ܠܘܩܒܠ ܫܡܗ
ܕܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. 10 ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ ܐܦ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܩܕܝܫܐ
ܣܓܝܐܐ ܐܪܡܝܬ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ: ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܩܒܠܬ ܡܢ
ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܘܟܕ ܡܬܩܛܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ: ܐܫܬܘܬܦܬ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܒܘ ܐܢܘܢ. 11 ܘܒܟܠ ܟܢܘܫܐ ܡܫܢܩ ܗܘܝܬ
ܠܗܘܢ. ܟܕ ܐܠܨ ܗܘܝܬ ܕܢܗܘܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܥܠ ܫܡܗ
ܕܝܫܘܥ. ܘܒܪܘܓܙܐ ܣܓܝܐܐ ܕܡܠܐ ܗܘܝܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܦ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܢܦܩ ܗܘܝܬ ܠܡܪܕܦ ܐܢܘܢ. 12 ܘܟܕ
ܐܙܠ ܗܘܝܬ ܡܛܠ ܗܕܐ ܠܕܪܡܣܘܩ ܒܫܘܠܛܢܐ
ܘܒܡܦܣܢܘܬܐ ܕܪܒܝ ܟܗܢܐ: 13 ܒܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ ܒܐܘܪܚܐ
ܚܙܝܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܠܟܐ: ܢܘܗܪܐ ܕܢܓܗ ܥܠܝ ܘܥܠ ܟܠ
ܕܥܡܝ ܗܘܘ: ܢܘܗܪܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܫܡܫܐ. 14 ܘܢܦܠܢ ܟܠܢ
ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܟܕ ܐܡܪ ܠܝ ܥܒܪܐܝܬ: ܫܐܘܠ
ܫܐܘܠ ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ. ܩܫܐ ܗܘ ܠܟ ܠܡܒܥܛܘ
ܠܥܘܩܣܐ. 15 ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ. ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ
ܠܝ. ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. 16 ܘܐܡܪ ܠܝ
ܩܘܡ ܥܠ ܪܓܠܝܟ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܚܙܝܬ ܠܟ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܠܝܪܟܐ. ܫܡܥ ܐܢܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. 23 ܘܦܩܕ ܠܩܢܛܪܘܢܐ
ܕܢܛܪܝܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܒܢܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܝܕܥܘܗܝ
ܢܟܠܐ ܕܢܫܡܫܘܢܝܗܝ ܡܫܡܫ ܠܗ. 24 ܘܡܢ ܒܬܪ ܩܠܝܠ
ܝܘܡܬܐ: ܫܕܪ ܦܝܠܟܣ ܘܕܪܘܣܠܐ ܐܢܬܬܗ ܕܐܝܬܝܗ ܗܘܬ
ܝܗܘܕܝܬܐ. ܘܩܪܐ ܠܗ ܠܦܘܠܘܣ. ܘܫܡܥܘ ܡܢܗ ܥܠ
ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܫܝܚܐ. 25 ܘܟܕ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܥܠ
ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܥܠ ܩܕܝܫܘܬܐ ܘܥܠ ܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ: ܐܬܕܚܠ
ܕܚܠܬܐ ܦܝܠܟܣ. ܘܐܡܪ ܕܗܫܐ ܙܠ. ܘܐܡܬܝ ܕܢܗܘܐ ܠܝ
ܐܦܢܐ. ܐܫܕܪ ܒܬܪܟ. 26 ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܡܘܗܒܬܐ ܢܬܝܗܒ
ܗܘܬ ܠܗ ܡܢ ܦܘܠܘܣ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܡܝܢܐܝܬ ܡܫܕܪ
ܗܘܐ ܡܝܬܐ ܠܗ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗ. 27 ܘܟܕ ܫܠܡܝ
ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ: ܐܚܪܢܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܗ.
ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܦܘܪܩܝܘܣ ܦܗܣܛܘܣ. ܦܝܠܟܣ ܕܝܢ ܐܝܟ
ܕܢܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܠܝܗܘܕܝܐ: ܫܒܩܗ ܠܦܘܠܘܣ ܟܕ
ܐܣܝܪ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܗ ܀

ܘܟܕ ܐܬܐ ܦܗܣܛܘܣ ܠܩܣܪܝܐ: ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܣܠܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. 2 ܘܐܘܕܥܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܪܫܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ. 3 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܟܕ ܡܬܟܫܦܝܢ
ܠܗ ܛܝܒܘܬܐ: ܕܢܫܕܪ ܢܝܬܘܢܝܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ
ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܢܟܠܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
4 ܘܦܗܣܛܘܣ ܦܢܝ ܦܬܓܡܐ: ܕܦܘܠܘܣ ܡܬܢܛܪ
ܒܩܣܪܝܐ. ܘܐܢܐ ܡܣܪܗܒ ܐܢܐ ܕܐܙܠ. 5 ܐܝܠܝܢ ܗܟܝܠ
ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܕܡܨܝܢ ܕܢܚܬܘܢ ܥܡܝ: ܘܥܠ ܟܠ
ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܓܒܪܐ ܢܐܟܠܘܢܝܗܝ. 6 ܘܟܕ ܗܘܐ ܬܡܢ
ܝܘܡܬܐ ܬܡܢܝܐ ܐܘ ܥܣܪܐ: ܢܚܬ ܠܗ ܠܩܣܪܝܐ ܀ ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ ܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ. ܘܦܩܕ ܕܢܐܬܘܢ ܠܦܘܠܘܣ.
7 ܘܟܕ ܐܬܐ: ܚܕܪܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܕܢܚܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.

ܘܪܡܝܢ ܣܓܝܐܬܐ ܘܩܫܝܢ ܥܠܝܗ ܗܘܘ ܥܠܬܗ: ܐܝܠܝܢ ܕܠ
ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܚܘܘܢ. 8 ܘܟܕ ܦܘܠܘܣ ܢܦܩ ܗܘ
ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܐܣܟܠܬ ܡܕܡ: ܠܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܒܗܝܟ
ܘܠܐ ܒܩܣܪ: 9 ܦܗܣܛܘܣ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܥ
ܛܝܒܘܬܐ ܒܝܗܘܕܝܐ: ܐܡܪ ܠܗ ܠܦܘܠܘܣ. ܨܒܐ ܐ
ܕܬܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܘܬܡܢ ܥܠ ܗܠܝܢ ܬܬܕܝܢ ܩܕܡܝ. 10 ܐ
ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ. ܥܠ ܒܝܡ ܩܣܪ ܩܐܡ ܐܢܐ. ܗܪܟܐ ܘ
ܙܕܩ ܠܝ ܠܡܬܕܝܢܘ. ܠܐ ܡܕܡ ܣܟܠܬ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܐܝܟ ܕܐ
ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. 11 ܘܐܢ ܡܥܘܠܬܐ ܥܒܝܕܐ ܠܝ ܐܘ ܡܕܡ ܕܫܘ
ܠܡܘܬܐ: ܠܐ ܡܫܬܐܠ ܐܢܐ ܡܢ ܡܘܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܠܝܬ ܕܐܝ
ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܡܩܛܪܓܝܢ ܠܝ: ܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ ܠܝ
ܠܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ. ܠܩܣܪ ܩܪܐ ܐܢܐ. 12 ܗܝܕܝܢ
ܦܗܣܛܘܣ ܡܠܠ ܥܡ ܒܢܝ ܡܠܟܗ ܘܐܡܪ. ܠܩܣܪ ܩܪ
ܡܛܠ: ܠܘܬ ܩܣܪ ܐܙܠ ܐܢܬ ܀ 13 ܘܟܕ ܗܘܘ ܝܘܡܬܐ: ܢ
ܐܓܪܦܘܣ ܡܠܟܐ ܘܒܪܢܝܩܐ ܠܩܣܪܝܐ ܕܢܫܐܠܘܢ ܒܫܠܡ
ܕܦܗܣܛܘܣ. 14 ܘܟܕ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܝܘܡܬܐ. ܐܫܬ
ܦܗܣܛܘܣ ܠܡܠܟܐ ܕܝܠܗ ܕܦܘܠܘܣ. ܟܕ ܐܡܪ: ܓܒ
ܚܕ ܐܣܝܪܐ ܐܫܬܒܩ ܡܢ ܐܝܕܝ ܦܝܠܟܣ. 15 ܘܟܕ ܗܘܝ
ܒܐܘܪܫܠܡ: ܐܘܕܥܘ ܠܝ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫ
ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܒܥܘ ܕܐܬܠ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ ܥܠܘܗܝ. 16 ܘܐܡ
ܠܗܘܢ: ܕܠܝܬ ܥܝܕܐ ܠܪܗܘܡܝܐ ܕܢܬܠܘܢ ܓܒܪܐ ܡܘܗܒ
ܠܩܛܠܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܥܠܕܝܢܘܗܝ ܘܢܩܘܡܘܢ ܥܠ ܐܦܘܗ
ܘܢܬܠ ܠܗ ܐܬܪܐ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ ܥܠ ܡܐ ܕܡܬܐܟܠ.
17 ܘܟܕ ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ: ܕܠܐ ܠܘܘܢܝ ܠܙܒܢܐ ܐܚܪܢܐ ܝܬܒܬ ܥ
ܒܝܡ. ܘܦܩܕܬ ܕܢܐܬܘܢܝܗܝ ܠܝ ܠܓܒܪܐ. 18 ܘܩܡܘ ܥܡ
ܡܩܛܪܓܢܘܗܝ: ܘܠܐ ܐܝܬܝܘ ܡܕܡ ܥܠܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܐܝܟ ܕ
ܒܠܒܝ ܐܝܟ ܗܝ ܕܡܣܒܪ ܗܘܝܬ. 19 ܙܛܡܘܬܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܥ
ܥܠ ܕܚܠܬܗܘܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܘܬܗ. ܘܥܠ ܝܫ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܥܠܬܐ ܕܫܘܝܐ ܠܡܘܬܐ ܐܘ ܠܐܣܘܪܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ.
30ܘܟܕ ܐܬܓܠܝ ܠܝ ܢܟܠܐ ܕܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ
ܝܗܘܕܝܐ. ܡܚܕܐ ܫܕܪܬܗ ܠܘܬܟ. ܘܦܩܕܬ ܠܡܩܛܪ̈ܓܢܘܗܝ.
ܕܢܐܙܠܘܢ ܢܬܕܝܢܘܢ ܥܡܗ ܩܕܡܝܟ. ܗܘܝ ܚܠܝܡ ܀ 31ܗܝܕܝܢ
ܪ̈ܗܘܡܝܐ ܐܝܟ ܕܐܬܦܩܕܘ. ܕܒܪܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܒܠܠܝܐ.
ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܐܢܛܝܦܛܪܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. 32ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ.
ܦܪ̈ܫܐ ܠܚܘܕܝܗܘܢ ܫܒܩܘ ܕܢܐܙܠܘܢ ܥܡܗ ܘܗܦܟܘ ܠܡܫܪܝܬܐ.
33ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܝܗܒܘ ܐܓܪܬܐ ܠܗܓܡܘܢܐ.
ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܩܕܡܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ. 34ܘܟܕ ܩܪܐ ܐܓܪܬܐ.
ܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܕܡܢ ܐܝܕܐ ܗܘ ܐܦܪܟܝܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܟܕ
ܝܕܥ ܕܡܢ ܩܝܠܝܩܝܐ. 35ܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܐ
ܕܐܬܘ ܡܩܛܪ̈ܓܢܝܟ. ܘܦܩܕ ܕܢܛܪܘܢܗ ܒܦܪܛܘܪܝܢ ܕܗܪܘܕܣ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܕ ܀

1ܘܡܢ ܒܬܪ ܚܡܫܐ ܝܘܡܝܢ. ܢܚܬ ܚܢܢܝܐ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ
ܥܡ ܩܫܝܫܐ: ܘܥܡ ܛܪܛܘܠܘܣ ܪܗܛܪܐ. ܘܐܘܕܥܘ
ܠܗܓܡܘܢܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ. 2ܘܟܕ ܐܬܩܪܝ: ܫܪܝ ܗܘܐ
ܛܪܛܘܠܘܣ ܡܩܛܪܓ ܠܗ ܘܐܡܪ. 3ܒܣܘܓܐܐ ܕܫܝܢܐ
ܡܕܝܢ ܚܢܢ ܒܝܕܟ. ܘܐܬܩܢܬܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܗܘܝ ܠܥܡܐ ܗܢܐ
ܒܝܕ ܝܨܦܟ. ܘܟܠܢ ܒܟܠ ܐܬܪ: ܡܩܒܠܝܢ ܛܝܒܘܬܟ
ܢܨܝܚܐ ܦܝܠܟܣ. 4ܕܠܐ ܕܝܢ ܢܠܐܝܟ ܒܣܓܝܐܬܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ
ܕܬܫܡܥ ܠܡܙܥܘܪܘܬܢ ܒܢܝܚܘܬܟ. 5ܐܫܟܚܢ ܓܝܪ ܠܓܒܪܐ
ܗܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܚܒܠܢܐ: ܘܡܥܝܪ ܚܪܝܢܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܪܫܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܝܘܠܦܢܐ ܕܢܨܪ̈ܝܐ.
6ܠܗܝܟܠܢ ܨܒܐ ܠܡܛܡܝܘ. ܘܟܕ ܐܚܕܢܝܗܝ: ܒܥܝܢ
ܗܘܝܢ ܕܢܕܘܢܝܗܝ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܢ. 7ܐܬܐ ܕܝܢ ܠܘܣܝܣ
ܟܠܝܪܟܐ. ܘܒܩܛܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܐܝܕܝܢ ܐܦܩܗ. ܘܫܕܪ
ܠܘܬܟ. 8ܘܦܩܕ ܠܡܩܛܪ̈ܓܢܘܗܝ ܕܢܐܬܘܢ ܠܘܬܟ. ܘܡܐ ܕܒܥܝܬ

ܐܝܟ ܕܬܫܐܠ ܐܝܬ ܠܟ ܕܬܕܥ ܡܢܗ: ܥܠ ܟܠܗܝܢ
ܗܠܝܢ ܕܡܩܛܪܓܝܢܢ ܠܗ. 9ܐܫܬܘܕܝܘ ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܐܦ
ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ: ܕܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܐܢܝܢ. 10ܘܪܡܙ
ܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܠܦܘܠܘܣ ܕܢܡܠܠ. ܘܥܢܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ:
ܡܢ ܫܢܝ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܝܬܝܟ ܕܝܢܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ.
ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܚܕܝܐܝܬ ܡܦܩ ܐܢܐ ܪܘܚܐ ܥܠ ܐܦܝ ܢܦܫܝ.
11ܟܕ ܝܕܥܬ ܐܝܬ ܠܟ ܕܠܐ ܝܬܝܪܢ ܡܢ ܬܪܬܥܣܪ
ܝܘܡܝܢ ܕܣܠܩܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܡܣܓܕ: 12ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܢܝ
ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡ ܐܢܫ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܐܦܠܐ ܟܢܫܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ.
ܠܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܘܠܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. 13ܘܠܐ ܕܢܚܘܘܢ ܡܫܟܚܝܢ
ܠܐܒܝܢܬܗܘܢ ܡܕܡ. ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܫܐ ܡܩܛܪܓܝܢ ܠܝ.
14ܒܪܡ ܕܝܢ ܗܕܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ. ܕܒܗ ܒܗܘܢܐ ܢܘܟܠܐ ܕܐܡܪܝܢ:
ܒܗ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܕܐܒܗܬܝ. ܟܕ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ
ܠܟܠܗܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܢܡܘܣܐ ܘܒܢܒܝܐ. 15ܘܟܕ ܐܝܬ ܠܝ
ܣܒܪܐ ܥܠ ܐܠܗܐ: ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܗܠܝܢ ܡܣܟܝܢ.
ܕܥܬܝܕܐ ܕܬܗܘܐ ܢܘܚܡܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. ܕܙܕܝܩܐ ܘܕܥܘܠܐ.
16ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܡܫܬܕܠ ܐܢܐ ܕܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ ܬܗܘܐ ܠܝ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ. ܘܩܕܡ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܐܡܝܢܐܝܬ. 17ܠܫܢ̈ܝܢ ܕܝܢ
ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܐܬܝܬ ܠܥܡܐ ܕܝܠܝ: ܕܐܝܬܐ ܙܕܩܬܐ
ܘܐܩܪܒ ܩܘܪ̈ܒܢܐ. 18ܘܐܫܟܚܘܢܝ ܗܠܝܢ ܟܕ
ܡܕܟܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܥܡ ܟܢܫܐ ܘܐܦܠܐ ܥܡ ܫܓܘܫܝܐ. 19ܐܠܐ ܐܢ
ܕܐܫܟܚܘ ܐܢܫܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܣܝܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ
ܕܢܩܘܡܘܢ ܩܕܡܝܟ ܢܩܛܪܓܘܢ: ܐܢ ܡܕܡ ܐܝܬ ܠܗܘܢ.
20ܐܘ ܗܢܘܢ ܗܠܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܡܢܐ ܐܫܟܚܘ ܒܝ ܣܟܠܘܬܐ:
ܟܕ ܩܡܬ ܩܕܡ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. 21ܐܠܐ ܐܢ ܗܕܐ ܚܕܐ ܡܠܬܐ ܕܩܥܝܬ
ܟܕ ܩܐܡ ܐܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ: ܕܥܠ ܢܘܚܡܐ ܕܡܝ̈ܬܐ ܡܬܕܝܢ
ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܩܕܡܝܟܘܢ ܀ 22ܦܝܠܟܣ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ
ܠܗ ܠܐܘܪܚܐ ܗܕܐ ܫܦܝܪܐܝܬ. ܐܘܚܪ ܐܢܘܢ ܟܕ ܐܡܪ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܟܗܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܨܥܪ
ܐܢܬ: 5ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܐܚܝ ܕܟܗܢܐ
ܗܘ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܪܝܫܐ ܕܥܡܟ ܠܐ ܬܠܘܛ. 6ܘܟܕ
ܝܕܥ ܦܘܠܘܣ ܕܡܢܗܘܢ ܕܥܡܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܙܕܘܩܝܐ ܘܡܢܗܘܢ
ܕܦܪܝܫܐ. ܩܥܐ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܐ. ܓܒܪܐ ܐܚܝ ܐܢܐ ܦܪܝܫܐ
ܐܢܐ ܒܪ ܦܪܝܫܐ. ܘܥܠ ܣܒܪܐ ܕܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ ܡܬܕܝܢ ܐܢܐ.
7ܘܟܕ ܗܕܐ ܐܡܪ: ܢܦܠܘ ܚܕ ܒܚܕ ܦܪܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ
ܘܐܬܦܠܓ ܥܡܐ. 8ܙܕܘܩܝܐ ܓܝܪ ܐܡܪܝܢ: ܕܠܝܬ ܩܝܡܬܐ ܘܠܐ
ܡܠܐܟܐ ܘܠܐ ܪܘܚܐ. ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܡܘܕܝܢ ܒܟܠܗܝܢ. 9ܘܗܘܐ
ܩܠܐ ܪܒܐ. ܘܩܡܘ ܐܢܫܐ ܣܦܪܐ ܡܢ ܓܒܐ ܕܦܪܝܫܐ. ܘܢܨܝܢ
ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܡܕܡ ܕܒܝܫ
ܒܗܢܐ ܓܒܪܐ. ܐܢܕܝܢ ܪܘܚܐ ܐܘ ܡܠܐܟܐ ܡܠܠ ܥܡܗ: ܡܢܐ
ܐܝܬ ܒܗ ܒܗܕܐ. 10ܘܟܕ ܗܘܐ ܣܓܝܐܐ ܪܘܚܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
ܕܚܠ ܗܘܐ ܟܠܝܪܟܐ ܕܠܡܐ ܢܦܣܩܘܢܗ ܠܦܘܠܘܣ.
ܘܫܕܪ ܒܪܗܘܡܝܐ ܕܢܐܬܘܢ ܢܚܛܦܘܢܗ ܡܢ ܡܨܥܬܗܘܢ.
ܘܢܥܠܘܢܗ ܠܡܫܪܝܬܐ. 11ܘܟܕ ܗܘܐ ܠܠܝܐ. ܐܬܚܙܝ ܠܗ
ܡܪܢ ܠܦܘܠܘܣ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܠܒܒ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ
ܕܐܣܗܕܬ ܥܠܝ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܬ ܕܐܦ
ܒܪܗܘܡܝ ܬܣܗܕ ܀ 12ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܗܘܘ
ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܐܚܪܡܘ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܘܠܐ
ܢܫܬܘܢ ܥܕܡܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ ܠܦܘܠܘܣ. 13ܗܢܘܢ ܗܘܘ
ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܕܐܚܪܡܘ ܒܩܝܡܬܐ ܗܢܐ ܡܢܝܢܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܪܒܥܝܢ
ܓܒܪܝܢ. 14ܘܐܬܩܪܒܘ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܘܬ ܩܫܝܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܕܒܚܪܡܐ ܐܚܪܡܢ ܢܦܫܢ. ܕܡܕܡ ܠܐ ܢܛܥܡ ܥܕܡܐ
ܕܢܩܛܠ ܠܦܘܠܘܣ. 15ܘܗܫܐ ܒܥܘ ܐܢܬܘܢ ܘܪܫܐ
ܕܟܢܘܫܬܐ ܡܢ ܟܠܝܪܟܐ ܕܢܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܬܒܥܘܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܣܘܥܪܢܗ. ܘܚܢܢ ܡܛܝܒܝܢ
ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ ܥܕܠܐ ܢܡܛܐ ܠܘܬܟܘܢ. 16ܘܫܡܥ ܗܘܐ ܒܪ

ܚܠܬܗ ܕܦܘܠܘܣ ܐܦܪܘܩܐ ܗܢܐ. ܘܥܠ ܠܡܫܪܝܬܐ ܘܚܘܝ
ܠܦܘܠܘܣ. 17ܘܩܪܐ ܦܘܠܘܣ ܚܕ ܡܢ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܒܪ ܠܥܠܝܡܐ ܗܢܐ ܠܘܬ ܟܠܝܪܟܐ. ܐܝܬ
ܠܗ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܢܐܡܪ ܠܗ. 18ܘܕܒܪܗ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܠܥܠܝܡܐ. ܘܐܥܠܗ ܠܘܬ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ. ܦܘܠܘܣ
ܐܣܝܪܐ ܩܪܝܢܝ: ܘܒܥܐ ܡܢܝ ܕܐܝܬܐ ܗܢܐ ܥܠܝܡܐ ܠܘܬܟ.
ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܕܡ ܕܢܐܡܪ ܠܟ. 19ܘܐܚܕܗ ܟܠܝܪܟܐ ܒܐܝܕܗ
ܠܥܠܝܡܐ: ܘܢܓܕܗ ܠܚܕ ܓܒܐ. ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ
ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܬܐܡܪ ܠܝ. 20ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝܡܐ.
ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܬܚܡܘ ܕܢܒܥܘܢ ܡܢܟ. ܕܬܚܬ ܠܦܘܠܘܣ
ܡܚܪ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܕܢܬܒܥܘܢ ܡܢܗ.
21ܐܢܬ ܗܘ ܕܠܐ ܬܬܛܦܝܣ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪ ܡ
ܐܪܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܢܛܪܝܢ ܠܗ ܒܟܡܝܢܐ: ܘܐܚܪܡܘ
ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܘܠܐ ܢܫܬܘܢ ܥܕܡܐ
ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܗܐ ܡܛܝܒܝܢ. ܘܡܩܘܝܢ ܠܡܘܠܟܢܟ.
22ܘܫܪܝܗܝ ܟܠܝܪܟܐ ܠܥܠܝܡܐ ܟܕ ܦܩܕܗ. ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕ
ܕܗܠܝܢ ܚܘܝܬ ܠܝ. 23ܘܩܪܐ ܠܬܪܝܢ ܩܢܛܪܘܢܝܢ ܘܐܡ
ܠܗܘܢ. ܛܝܒܘ ܪܗܘܡܝܐ ܡܐܬܝܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܣܪܝ
ܘܦܪܫܐ ܫܒܥܝܢ. ܘܡܙܪܩܐ ܕܡܝܢܐ ܡܐܬܝܢ. ܕܢܦܩܘܢ ܒ
ܬܠܬ ܫܥܝܢ ܒܠܠܝܐ: 24ܘܛܝܒܘ ܕܝܢ ܐܦ ܒܥܝܪܐ ܐ
ܕܢܪܟܒܘܢܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܢܦܠܛܘܢܝܗܝ ܠܘܬ ܦܝܠܟ
ܗܓܡܘܢܐ. 25ܘܟܬܒ ܐܓܪܬܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܕܐܝܬ ܒ
ܗܟܢܐ. 26ܩܠܘܕܝܘܣ ܠܘܣܝܘܣ ܠܦܝܠܟܣ ܗܓܡܘܢ
ܢܨܝܚܐ ܫܠܡ. 27ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܚܕܘ ܝܗܘܕܝܐ ܐ
ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܩܡܬ ܐܢܐ ܥܡ ܪܗܘܡܝܐ ܘܫܘܙܒܬܗ. ܟ
ܝܠܦܬ ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ. 28ܘܟܕ ܒܥܝܬ ܕܐܕܥ ܥܠ
ܕܡܛܠܬܗ ܪܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܐܚܬܬܗ ܠܟܢܘܫܬܗܘ
29ܘܐܫܟܚܬ ܕܥܠ ܙܛܡܐ ܕܢܡܘܣܗܘܢ ܪܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܝ: ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ. 8 ܐܢܐ ܕܝܢ ܥܢܝܬ
ܘܐܡܪܬ. ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ: ܘܗܘ ܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ
ܢܨܪܝܐ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. 9 ܘܐܢܫܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡܝ ܚܙܘ
ܢܘܗܪܐ. ܩܠܐ ܕܝܢ ܠܐ ܫܡܥܘ ܕܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ.
10 ܘܐܡܪܬ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܡܪܝ: ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܝ. ܩܘܡ ܙܠ
ܠܕܪܡܣܘܩ: ܘܬܡܢ ܢܬܡܠܠ ܥܡܟ ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ
ܕܦܩܝܕ ܠܟ ܕܬܥܒܕ. 11 ܘܟܕ ܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܛܠ
ܫܘܒܚܗ ܕܢܘܗܪܐ ܗܘ: ܘܥܠܬ ܠܕܪܡܣܘܩ. 12 ܘܓܒܪܐ
ܕܝܢ ܚܕ ܚܢܢܝܐ ܟܐܢܐ ܒܢܡܘܣܐ: ܐܝܟ ܕܣܗܕܝܢ ܥܠܘܗܝ
ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܥܡܪܝܢ: ܐܬܐ ܠܘܬܝ. 13 ܘܐܡܪ ܠܝ. ܫܐܘܠ
ܐܚܝ: ܚܘܪ ܥܝܢܝܟ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝ
ܘܚܪܪܬ ܒܗ. 14 ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܢ ܐܩܕܡ
ܥܬܕܟ ܕܬܕܥ ܨܒܝܢܗ. ܘܬܚܙܐ ܠܙܕܝܩܐ ܘܬܫܡܥ ܩܠܐ ܡܢ ܦܘܡܗ.
15 ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܣܗܕܐ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܥܠ ܟܠ
ܡܕܡ ܕܚܙܝܬ ܘܫܡܥܬ. 16 ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܡܬܡܗܠ ܐܢܬ.
ܩܘܡ ܥܡܕ ܘܐܬܕܟܐ ܡܢ ܚܛܗܝܟ: ܟܕ ܩܪܐ ܐܢܬ ܫܡܗ.
17 ܘܗܦܟܬ ܘܐܬܝܬ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܘܨܠܝܬ ܒܗܝܟܠܐ.
18 ܘܚܙܝܬܗ ܒܚܙܘܐ ܟܕ ܐܡܪ ܠܝ: ܐܣܬܪܗܒ ܘܦܘܩ ܠܟ
ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܣܗܕܘܬܟ ܕܥܠܝ.
19 ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ. ܡܪܝ ܐܦ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܕܐܢܐ ܡܫܠܡ
ܗܘܝܬ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܡܚܐ ܗܘܝܬ ܒܟܠ ܟܢܘܫܬܐ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܟ. 20 ܘܟܕ ܡܬܐܫܕ ܗܘܐ ܕܡܗ
ܕܣܛܦܢܘܣ ܣܗܕܟ: ܐܦ ܐܢܐ ܠܘܬܗܘܢ ܩܐܡ ܗܘܝܬ
ܘܨܒܐ ܗܘܝܬ ܠܩܛܠܗ. ܘܢܛܪ ܗܘܝܬ
ܡܐܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 21 ܘܐܡܪ ܠܝ ܙܠ.
ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ ܠܪܘܚܩܐ ܠܥܡܡܐ. 22 ܘܟܕ
ܫܡܥܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ ܡܠܬܐ: ܐܪܝܡܘ
ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܢܫܬܩܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܢܫܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ:

ܠܐ ܝܐܐ ܘܠܐ ܠܗ ܠܡܚܐ. 23 ܘܟܕ ܡܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܘܫܕܝܢ
ܗܘܘ ܡܐܢܝܗܘܢ. ܘܪܡܝܢ ܗܘܘ ܥܦܪܐ ܠܫܡܝܐ: 24 ܦܩܕ
ܟܠܝܪܟܐ ܕܢܥܠܘܢܗ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܦܩܕ ܕܒܡܢܓܕܐ
ܢܬܒܨܐ. ܐܝܟ ܕܢܕܥ ܕܡܛܠ ܐܝܕܐ ܥܠܬܐ ܩܥܝܢ ܗܘܘ
ܥܠܘܗܝ. 25 ܘܟܕ ܡܬܚܘܗܝ ܒܥܪܩܐ: ܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ
ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܦܣ ܠܟܘܢ ܠܓܒܪܐ
ܪܗܘܡܝܐ ܕܠܐ ܡܬܚܝܒ ܕܬܢܓܕܘܢܝܗܝ. 26 ܘܟܕ ܫܡܥ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܩܪܒ ܠܘܬ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܗܢܐ
ܓܒܪܐ ܪܗܘܡܝܐ ܗܘ. 27 ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܠܝܪܟܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܝ ܐܢܬ ܪܗܘܡܝܐ ܐܢܬ: ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ.
28 ܥܢܐ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܒܟܣܦܐ ܣܓܝܐܐ
ܩܢܝܬܗ ܠܒܪܗܘܡܝܘܬܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܐܢܐ ܕܝܢ
ܐܦ ܒܗ ܐܬܝܠܕܬ. 29 ܘܡܚܕܐ ܦܪܩܘ ܠܗܘܢ ܡܢܗ ܗܢܘܢ
ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܒܨܝܘܬܗ. ܘܕܚܠ ܟܠܝܪܟܐ ܟܕ ܝܕܥ
ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ ܟܠܗ ܕܐܣܪܗ ܗܘܐ ✤ 30 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ:
ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܕܥ ܫܪܝܪܬܐ: ܕܡܢܐ ܗܝ ܡܩܛܪܓܢܘܬܐ
ܕܡܩܛܪܓܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܫܪܝܗܝ ܘܦܩܕ ܕܢܐܬܘܢ
ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܪܝܫܢܘܗܝ. ܘܕܒܪܗ ܠܦܘܠܘܣ
ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܗܘܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܟܓ ✤

1 ܘܚܪ ܦܘܠܘܣ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ.
ܐܢܐ ܒܟܠ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ ܐܬܕܒܪܬ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
2 ܘܚܢܢܝܐ ܟܘܡܪܐ: ܦܩܕ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ
ܓܒܗ: ܕܢܡܚܘܢܝܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܥܠ ܦܘܡܗ. 3 ܘܦܘܠܘܣ
ܐܡܪ ܠܗ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܢܡܚܝܟ ܐܣܝܬܐ ܡܟܠܫܬܐ.
ܘܐܢܬ ܝܬܒ ܐܢܬ ܕܐܢ ܠܝ ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ: ܟܕ ܥܒܪ
ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܦܩܕ ܐܢܬ ܕܢܡܚܘܢܢܝ. 4 ܘܐܝܠܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܝܟܢ ܕܗܝܡܢܘ ܡܢ ܥܡ̈ܡܐ ܚܢܢ ܟܬܒܢ: ܕܢܗܘܘܢ ܢܛܪܝܢ
ܢܦܫܗܘܢ: ܡܢ ܕܒܝܚܬܐ ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ ܘܡܢ
ܕܡܐ. 26 ܗܝܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ
ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܬܕܟܝ ܥܡܗܘܢ. ܘܥܠ ܐܝܟ ܠܗܝܟܠܐ:
ܟܕ ܡܘܕܥ ܠܗܘܢ ܫܘܠܡܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܕܘܟܝܬܐ. ܥܕܡܐ
ܕܬܬܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ܀ 27 ܘܟܕ ܡܛܝ
ܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ: ܝܗܘܕܝܐ ܕܡܢ ܐܣܝܐ ܚܙܐܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ
ܘܓܪܝܘ ܥܠܘܗܝ ܠܟܠܗ ܥܡܐ: ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ.
28 ܟܕ ܡܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ: ܓܒܪ̈ܐ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܥܕܪܘ.
ܗܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܠܘܩܒܠ ܥܡܐ ܕܝܠܢ ܡܠܦ ܒܟܠ
ܕܘܟ: ܘܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ ܘܠܘܩܒܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܦ
ܠܐܪ̈ܡܝܐ ܐܥܠ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܛܡܐܗ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ.
29 ܩܕܡܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܚܙܘ ܥܡܗ ܠܛܪܘܦܝܡܘܣ ܐܦܣܝܐ
ܒܡܕܝܢܬܐ: ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܦܘܠܘܣ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ:
30 ܘܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܥܡܐ.
ܘܐܚܕܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܘܓܪܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܡܚܕܐ
ܐܬܬܚܕܘ ܬܪ̈ܥܐ. 31 ܘܟܕ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܩܛܠܐ ܠܡܩܛܠܗ:
ܐܫܬܡܥܬ ܠܟܠܝܪܟܐ ܕܐܣܦܝܪ: ܕܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܐܬܕܠܚܬ
ܒܗ. 32 ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܕܒܪ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܘܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
ܣܓܝܐܐ ܘܪܗܛ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܟܕ ܚܙܘ ܠܟܠܝܪܟܐ
ܘܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ: ܟܠܘ ܡܢ ܕܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ.
33 ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܚܕܗ. ܘܦܩܕ ܕܢܐܣܪܘܢܗ
ܒܫܫܠ̈ܬܐ ܬܪܬܝܢ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ: ܕܡܢܘ ܘܡܢܐ
ܥܒܕ. 34 ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܐܢܫ̈ܐ ܡܢ ܐܟܠܘܣ
ܡܕܡ ܡܕܡ. ܘܡܛܠ ܩܠܗܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܕܥ
ܐܢܐ ܗܝ ܫܪܪܐ. ܘܦܩܕ ܕܢܘܒܠܘܢܗ ܠܡܫܪܝܬܐ. 35 ܘܟܕ
ܡܛܐ ܦܘܠܘܣ ܠܕܪ̈ܓܐ: ܫܩܠܘܗܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܡܛܠ
ܩܛܝܪܐ ܕܥܡܐ. 36 ܐܙܠ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ.

ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ: ܫܩܘܠܝܗܝ. 37 ܘܟܕ ܡܛܐ
ܕܢܥܘܠ ܠܡܫܪܝܬܐ ܗܘ ܦܘܠܘܣ. ܐܡܪ ܠܟܠܝܪܟܐ
ܠܝ ܫܠܝܛ ܐܝܬ ܠܝ. ܐܡܠܠ ܥܡܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ
ܝܘܢܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢܬ: 38 ܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܬ ܗܘ ܡܨܪܝܐ: ܕܡܢ
ܩܕܡ ܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܐܙܝܥ ܘܐܦܩ ܠܡܕܒܪܐ: ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ
ܓܒܪ̈ܝܢ ܥܒ̈ܕܝ ܚܪ̈ܒܐ: 39 ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܐܢܐ
ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܡܢ ܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܡܕܝܢܬܐ
ܝܕܝܥܬܐ ܕܒܗ ܝܠܝܕ ܐܢܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܦܣ ܠܝ
ܠܡܡܠܠܘ ܠܥܡܐ. 40 ܘܟܕ ܐܦܣ ܠܗ: ܩܡ ܦܘܠܘܣ
ܥܠ ܕܪܓܐ: ܘܐܢܝܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܝܕܗ. ܘܟܕ ܫܠܝܘ
ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܥܒܪܐܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܒ ܀

1 ܐܚܐ ܘܐܒܗ̈ܬܐ ܫܡܥܘ ܡܦܩ ܒܪܘܚ ܕܠܘܬܟܘܢ.
2 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܥܒܪܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ: ܝܬܝܪܐܝܬ
ܫܠܝܘ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 3 ܐܢܐ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܝܠܝܕ
ܐܢܐ ܒܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ. ܐܬܪܒܝܬ ܕܝܢ ܒܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ
ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܕܓܡܠܝܐܝܠ. ܘܐܬܪܕܝܬ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܒܢܡܘܣܐ ܕܐܒܗ̈ܬܐ. ܘܗܘܝܬ ܛܢܢܐ ܕܐܠܗܐ: ܐܝܟ ܕ
ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 4 ܘܠܗܕܐ ܐܘܪܚܐ ܪܕܦܬ ܥܕܡܐ
ܠܡܘܬܐ. ܟܕ ܐܣܪ ܗܘܝܬ ܘܡܫܠܡ ܗܘܝܬ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ
ܓܒܪ̈ܐ ܘܢܫ̈ܐ: 5 ܐܝܟܢܐ ܕܣܗܕ ܥܠܝ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ ܘܟܠܗ
ܩܫܝܫܘܬܐ: ܕܡܢܗܘܢ ܢܣܒܬ ܐܓܪ̈ܬܐ ܕܐܙܠ ܠܘܬ ܐܚ̈ܐ
ܕܒܕܪܡܣܘܩ. ܕܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܐܝܬܐ ܐܢ
ܠܐܘܪܫܠܡ ܟܕ ܐܣܝܪܝܢ. ܘܢܬܦܪܥܘܢ ܗܝܡ ܕܝܢܐ. 6 ܘܕ
ܐܙܠ ܗܘܝܬ ܘܡܛܐ ܗܘܝܬ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܒܦܠܓ
ܕܝܘܡܐ ܡܢ ܫܠܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܐܙܠܓ ܥܠܝ ܢܘܗ
ܣܓܝܐܐ. 7 ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܨܠܝ. ܘܥܡܗܘܢ ܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ. 37 ܘܗܘܐ
ܒܟܝܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗܘܢ. ܘܓܦܦܝܢ ܘܡܢܫܩܝܢ ܗܘܘ
ܠܗ. 38 ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܬܥܝܩܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܗܝ ܡܠܬܐ
ܕܐܡܪ: ܕܬܘܒ ܠܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܪܨܘܦܗ. ܘܠܘܝܘܗܝ
ܥܕܡܐ ܠܐܠܦܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܐ ܀

ܘܦܪܫܢ ܡܢܗܘܢ: ܘܪܕܝܢ ܐܬܪܕܝܢ ܠܩܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ ܐܬܝܢ ܠܪܘܕܘܣ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܦܛܪܐ. 2 ܘܐܫܟܚܢ
ܬܡܢ ܐܠܦܐ ܕܐܙܠܐ ܠܦܘܢܝܩܐ. ܘܣܠܩܢ ܒܗ. ܘܪܕܝܢ.
3 ܘܡܛܝܢ ܥܕܡܐ ܠܘܬ ܩܘܦܪܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܘܫܒܩܢܗ
ܠܣܡܠܐ. ܘܐܬܝܢ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܢܚܬܢ ܠܨܘܪ. ܬܡܢ
ܓܝܪ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܠܐܠܦܐ ܠܡܦܪܩܘ ܛܥܢܗ. 4 ܘܟܕ
ܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܬܠܡܝܕܐ: ܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ.
ܘܗܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ ܒܪܘܚ: ܕܠܐ
ܢܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. 5 ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ: ܢܦܩܢ
ܕܢܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܡܠܘܝܢ ܗܘܘ ܠܢ ܟܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ
ܘܢܫܝܗܘܢ ܘܒܢܝܗܘܢ: ܥܕܡܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܣܡܢ
ܒܘܪܟܝܢ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܘܨܠܝܢ. 6 ܘܢܫܩܢ ܠܚܕܕܐ.
ܘܣܠܩܢ ܠܐܠܦܐ: ܘܗܢܘܢ ܗܦܟܘ ܠܒܬܝܗܘܢ. 7 ܚܢܢ ܕܝܢ
ܡܢ ܨܘܪ: ܐܬܝܢ ܠܥܟܘ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܐܠܢ ܫܠܡܐ
ܕܐܚܐ. ܘܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܐ ܚܕ. 8 ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ: ܢܦܩܢ ܘܐܬܝܢ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܥܠܢ ܫܪܝܢ ܒܒܝܬܗ
ܕܦܝܠܝܦܘܣ ܡܣܒܪܢܐ: ܐܝܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܫܒܥܐ.
ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ ܒܢܬܐ ܒܬܘܠܬܐ ܐܪܒܥ ܕܡܬܢܒܝܢ ܗܘܝ.
10 ܘܟܕ ܐܝܬܝܢ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ: ܢܚܬ ܗܘܐ ܡܢ ܝܗܘܕ
ܢܒܝܐ ܚܕ. ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܓܒܘܣ. 11 ܘܐܬܐ ܠܘܬܢ.
ܘܫܩܠ ܐܣܪܐ ܕܚܨܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ. ܘܐܣܪ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܝܕܘܗܝ
ܕܝܠܗ ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܓܒܪܐ

ܡܪܗ ܕܐܣܪܐ ܗܢܐ: ܗܟܢܐ ܢܐܣܪܘܢܗ ܝܗܘܕܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ:
ܘܢܫܠܡܘܢܗ ܒܐܝܕܝ ܥܡܡܐ. 12 ܘܟܕ ܫܡܥܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ:
ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܚܢܢ ܘܒܢܝ ܐܬܪܐ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ ܀
13 ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܦܘܠܘܣ: ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܟܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܘܡܬܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܠܒܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ
ܕܐܬܐܣܪ ܒܠܚܘܕ ܡܛܝܒ ܐܢܐ: ܐܠܐ ܐܦ ܕܐܡܘܬ ܒܐܘܪܫܠܡ
ܚܠܦ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 14 ܘܟܕ ܠܐ ܐܬܛܦܝܣ
ܠܢ ܫܠܝܢ ܠܗ. ܘܐܡܪܢ ܕܨܒܝܢܗ ܕܡܪܢ ܢܗܘܐ. 15 ܘܒܬܪ
ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ: ܐܬܛܝܒܢ ܘܣܠܩܢ ܠܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. 16 ܘܐܬܘ
ܗܘܘ ܥܡܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܡܢ ܩܣܪܝܐ. ܟܕ ܕܒܝܪܝܢ
ܥܡܗܘܢ ܐܢܫ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܩܕܡܝܐ: ܕܫܡܗ ܗܘܐ
ܡܢܣܘܢ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܘܦܪܘܣ: ܕܢܩܒܠܢ
ܒܒܝܬܗ. 17 ܘܟܕ ܐܬܝܢ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܩܒܠܘܢ ܐܚܐ ܒܚܕܘܬܐ.
18 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ: ܥܡ ܦܘܠܘܣ ܥܠܢ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ.
ܟܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ. 19 ܘܫܐܠ ܠܗܘܢ
ܫܠܡܐ. ܘܡܫܬܥܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ ܚܕ ܚܕ:
ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܥܡܡܐ ܒܬܫܡܫܬܗ. 20 ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܚܘܢ: ܟܡܐ
ܪܒܘܢ ܐܝܬ ܒܝܗܘܕ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ: ܘܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ:
ܛܢܢܐ ܐܢܘܢ ܕܢܡܘܣܐ. 21 ܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܥܠܝܟ: ܕܡܠܦ
ܐܢܬ ܕܢܬܦܪܩܘܢ ܡܢ ܡܘܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܥܡܡܐ. ܟܕ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܓܙܪܘܢ ܒܢܝܗܘܢ: ܘܠܐ ܒܥܝܕܐ ܕܢܡܘܣܐ
ܢܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ. 22 ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ
ܕܐܬܝܬ ܠܟܐ: 23 ܥܒܕ ܗܕܐ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟ. ܐܝܬ ܠܢ ܓܒܪܐ
ܐܪܒܥܐ: ܕܢܕܪܝܢ ܠܗܘܢ ܕܢܬܕܟܘܢ. 24 ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܘܙܠ ܐܬܕܟܐ
ܥܡܗܘܢ. ܘܐܦܩ ܥܠܝܗܘܢ ܢܦܩܬܐ ܐܝܟ ܕܢܓܪܥܘܢ
ܪܫܝܗܘܢ. ܘܡܬܝܕܥܐ ܠܟܠܢܫ: ܕܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܥܠܝܟ
ܕܓܠܐ ܗܘ. ܘܐܝܬ ܠܢܡܘܣܐ ܡܛܪ ܐܢܬ ܘܢܛܪ. 25 ܥܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܢܦܘܩ ܡܢܗ. ܘܐܓܪ ܗܘܐ ܠܡܡܠܠܘ ܥܕܡܐ ܠܦܠܓܗ
ܕܠܠܝܐ. 8 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܠܡܦܢܝܬܐ ܕܥܠܝܬܐ ܫܪ̈ܓܐ:
ܣܓܝܐܐ ܗܝ ܕܟܢܝܫܝܢ ܗܘܝܢ ܒܗ. 9 ܘܝܬܒ ܗܘܐ
ܥܠܝܡܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܘܛܝܟܘܣ ܒܟܘܬܐ ܘܫܡܥ. ܘܐܬܬܩܠ
ܒܫܢܬܐ ܝܩܝܪܬܐ: ܟܕ ܐܓܪ ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܗܘ ܦܘܠܘܣ.
ܘܒܫܢܬܗ ܢܦܠ ܗܘܐ ܡܢ ܬܠܬ ܡܛܠܠܝܢ: ܘܐܫܬܩܠ ܟܕ
ܡܝܬ. 10 ܘܢܚܬ ܦܘܠܘܣ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ ܘܓܦܗ
ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܬܥܪܩܠܘܢ ܡܛܠ ܕܢܦܫܗ ܒܗ ܗܝ. 11 ܘܟܕ ܣܠܩ
ܩܨܐ ܠܚܡܐ ܘܛܥܡ. ܘܐܘܪܟ ܡܡܠܠ ܥܕܡܐ ܕܢܓܗ
ܨܦܪܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܩ ܕܢܐܙܠ ܒܝܒܫܐ. 12 ܘܕܒܪܘܗܝ
ܠܛܠܝܐ ܟܕ ܚܝ: ܘܚܕܝܘ ܒܗ ܪܘܪܒܐܝܬ. 13 ܚܢܢ ܕܝܢ ܢܚܬܢ
ܠܐܠܦܐ: ܘܪܕܝܢ ܠܐܣܘܣ ܕܐܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܬܡܢ ܥܬܝܕܝܢ
ܗܘܝܢ ܕܢܩܒܠܝܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܦܩܕ ܗܘܐ
ܠܢ ܟܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܗܘ ܒܝܒܫܐ. 14 ܟܕ ܕܝܢ ܩܒܠܢܝܗܝ
ܡܢ ܐܣܘܣ: ܣܠܩܢܝܗܝ ܠܐܠܦܐ: ܘܐܬܝܢ ܠܡܝܛܘܠܝܢܐ.
15 ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ: ܪܕܝܢ ܠܘܩܒܠ ܟܝܘܣ
ܓܙܪܬܐ. ܘܠܘܬ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܝܢ ܠܣܡܘܣ. ܘܩܘܝܢ
ܒܛܪܘܓܝܠܝܘܢ. ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܝܢ ܠܡܝܠܝܛܘܣ.
16 ܦܣܩ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܦܘܠܘܣ ܕܢܥܒܪܝܘܗܝ ܠܐܦܣܘܣ.
ܕܠܡܐ ܢܬܥܘܩ ܠܗ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܡܣܪܗܒ ܗܘܐ ܕܐܢ
ܡܫܟܚܐ: ܝܘܡܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܢܥܒܕܝܘܗܝ܀
17 ܘܡܢ ܡܝܠܝܛܘܣ: ܫܕܪ ܐܝܬܝ ܠܩܫܝܫܐ ܕܥܕܬܐ
ܕܐܦܣܘܣ. 18 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܥܠܬ ܠܐܣܝܐ: ܐܝܟܢܐ
ܗܘܝܬ ܥܡܟܘܢ ܟܠܗ ܙܒܢܐ: 19 ܟܕ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ
ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܒܕܡܥܐ: ܘܒܢܣܝܘܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ
ܗܘܘ ܠܝ ܒܢܟܠܝܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ: 20 ܘܠܐ ܒܛܠܬ ܡܕܡ
ܕܦܩܚ ܗܘܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ. ܕܐܟܪܙ ܠܟܘܢ: ܘܐܠܦ ܒܫܘܩܐ

ܘܒܒܬܐ. 21 ܟܕ ܡܣܗܕ ܗܘܝܬ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ ܥܠ
ܬܝܒܘܬܐ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ: ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
22 ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܐܣܝܪ ܐܢܐ ܒܪܘܚܐ: ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܐ ܝ
ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܪܥ ܠܝ ܒܗ. 23 ܒܪܡ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܟܠ ܡܕܝ
ܡܣܗܕ ܠܝ ܘܐܡܪ: ܕܐܣܘܪܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܥܬܝܕܝܢ ܠܝ. 24 ܐܠܐ ܐ
ܠܐ ܚܫܝܒܐ ܢܦܫܝ ܡܕܡ: ܐܝܟ ܕܐܫܠܡ ܪܗܛܝ ܘܐܫܡܫܘܬܐ
ܕܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ: ܕܐܣܗܕ ܒܗ ܒܣܒܪܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. 25 ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܬܘܒ ܦܪܨܘܦܝ ܠܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܟܠܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܟܪܟܬ ܐܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
26 ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܝܘܡܐ ܕܝܘܡܢܐ. ܕܕܟܐ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡ
ܕܟܠܟܘܢ. 27 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܟܠܝܬ ܕܐܘܕܥܟܘܢ ܟܠܗ ܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ. 28 ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܒܢܦܫܟܘܢ: ܘܒܟܠܗ ܡܪܥܝܬܐ.
ܗܝ ܕܐܩܝܡܟܘܢ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ: ܕܬܪܥܘܢ
ܠܥܕܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܝ ܕܩܢܗ ܒܕܡܗ. 29 ܐܢܐ ܓܝܪ
ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܢ ܒܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܐ. ܢܥܠܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܕܐܒܐ
ܐܠܨܢܐ: ܕܠܐ ܚܝܣܝܢ ܥܠ ܡܪܥܝܬܐ. 30 ܘܐܦ ܡܢܟܘܢ
ܕܝܠܟܘܢ ܢܩܘܡܘܢ ܓܒܪܐ ܡܡܠܠܝܢ ܡܥܩܡܬܐ: ܐܝ
ܕܢܗܦܟܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܕܢܐܬܘܢ ܒܬܪܗܘܢ. 31 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ ܘܥܗܕܝܢ. ܕܬܠܬ ܫܢܝܢ ܠܐ ܫܠܝܬ ܒܠܠܝܐ
ܘܒܐܝܡܡܐ: ܟܕ ܒܕܡܥܐ ܡܙܗܪ ܐܢܐ ܠܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ.
32 ܘܗܫܐ ܡܓܥܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܠܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ.
ܕܗܘ ܡܫܟܚ ܕܢܒܢܐ ܠܟܘܢ: ܘܢܬܠ ܠܟܘܢ ܝܘܪܬܢܐ ܥܡ
ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. 33 ܟܣܦܐ ܐܘ ܕܗܒܐ ܐܘ ܠܒܘܫܐ ܠܐ ܪܓܝܬ.
34 ܘܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܣܘܢܩܢܝ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܥܡܝ.
ܫܡܫ ܗܠܝܢ ܐܝܕܝ. 35 ܘܚܘܝܬܟܘܢ ܟܠܡܕܡ. ܕܗܟܢܐ ܙ
ܠܡܠܐܐ ܘܠܡܥܕܪܘ ܐܝܠܝܢ ܕܟܪܝܗܝܢ. ܘܠܡܬܥܗܕܘ ܡܠܬܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܡܪ: ܕܛܘܒܘܗܝ ܠܐܢܐ ܕܝܗ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܢܐ ܕܢܣܒ. 36 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ: ܩܡ ܥ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܒܕܐ ܗܢܐ ܗܘ ܥܘܬܪܢܢ. 26 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܒܠܚܘܕ ܠܒܢܝ ܐܦܣܘܣ. ܐܠܐ ܐܦ
ܠܟܠܗ ܐܣܝܐ ܕܐܦܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܦܝܣ ܗܢܐ ܦܘܠܘܣ. ܘܐܗܦܟ
ܟܕ ܐܡܪ: ܕܠܘ ܐܠܗ̈ܘܬܐ ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ ܕܡܬܥܒ̈ܕܢ ܒܐܝ̈ܕܝܐ
ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ. 27 ܘܠܘ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܡܬܒܣܪܐ
ܐܘܡܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܕܐܪܛܡܝܣ ܐܠܗܬܐ ܪܒܬܐ:
ܢܬܚܫܒ ܠܗ ܐܝܟ ܠܐ ܡܕܡ. ܘܐܦ ܗܝ ܐܠܗܬܐ ܕܟܠܗ
ܐܣܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܣܓܕܝܢ ܠܗ ܡܬܒܛܠܐ. 28 ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ.
ܪܒܐ ܗܝ ܐܪܛܡܝܣ ܕܐܦܣܝ̈ܐ. 29 ܘܐܫܬܓܫܬ ܟܠܗ
ܡܕܝܢܬܐ. ܘܪܗܛܘ ܐܟܚܕܐ ܘܐܙܠܘ ܠܬܐܛܪܘܢ. ܘܚܛܦܘ
ܘܕܒܪܘ ܥܡܗܘܢ: ܠܓܝܘܣ ܘܠܐܪܣܛܪܟܘܣ. ܓܒܪ̈ܐ
ܡܩܕܘܢܝ̈ܐ ܒܢܝ̈ ܠܘܝܬܗ ܕܦܘܠܘܣ ܀ 30 ܘܦܘܠܘܣ ܨܒܐ
ܗܘܐ ܕܢܥܘܠ ܠܬܐܛܪܘܢ: ܘܟܠܝܘܗܝ ܬܠܡܝ̈ܕܐ: 31 ܘܐܦ
ܪ̈ܫܝ ܐܣܝܐ ܡܛܠ ܕܪ̈ܚܡܘܗܝ ܗܘܘ: ܫܕܪܘ ܒܥܘ ܡܢܗ:
ܕܠܐ ܢܬܠ ܢܦܫܗ ܕܢܥܘܠ ܠܬܐܛܪܘܢ. 32 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܐܝܬ
ܗܘܐ ܒܬܐܛܪܘܢ ܟܕ ܡܫܓܫ ܗܘܐ. ܘܐܢܫ̈ܝܢ ܐܣܓܝܐܬܐ
ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܣܓܝ̈ܐܐ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ: ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ
ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܬܟܢܫܘ. 33 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܝܗܘܕܝ̈ܐ ܐܩܝܡ ܗܘܘ
ܠܗ. ܐܩܝܡܘܗ ܩܕܡܝܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ
ܐܠܟܣܢܕܪܘܣ. ܘܟܕ ܩܡ ܢܦܨ ܐܝܕܗ: ܘܒܥܐ ܗܘܐ
ܕܢܦܩ ܪܘܚܐ ܠܥܡܐ. 34 ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܕܝܗܘܕܝܐ ܗܘ: ܩܥܘ
ܟܠܗܘܢ ܟܚܕܐ ܐܝܟ ܫܥ̈ܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܕܪܒܐ ܗܝ ܐܪܛܡܝܣ
ܕܐܦܣܝ̈ܐ. 35 ܘܫܠܝ ܐܢܘܢ ܪܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܓܒܪ̈ܐ
ܐܦܣܝ̈ܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܕܐܦܣܝ̈ܐ: ܕܠܟܘܡܪܬܐ ܗܝ ܕܐܪܛܡܝܣ ܪܒܬܐ: ܘܠܨܠܡܗ
ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬ. 36 ܡܛܠ ܗܟܝܠ ܕܠܘܩܒܠ ܗܕܐ ܐܢܫ
ܠܐ ܢܩܘܡ ܠܩܘܒܠܗ: ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܫܠܝܢ ܘܠܐ ܬܥܒܕܘܢ

ܥܒܕܝܢ ܒܡܣܪܗܒܘܬܐ. 37 ܐܝܬܝܬܘܢ ܓܝܪ ܠܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ: ܟܕ
ܠܐ ܗܝܟܠܐ ܒܙܘ: ܘܠܐ ܓܕܦܘ ܠܐܠܗܬܢ. 38 ܐܢ ܕܝܢ ܗܢܐ
ܕܡܛܪܢܘܣ ܘܒܢܝ̈ ܐܘܡܢܘܬܗ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ ܥܡ ܐܢܫ:
ܗܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܐܘ̈ܡܢܐ ܐܢܘܢ. ܢܬܕܝܢܘܢ
ܘܢܬܕܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. 39 ܘܐܢ ܗܘ ܕܡܕܡ ܐܚܪܝܢ ܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܬܒܥܐ ܗܝ ܢܬܦܫܩ ܒܟܢܘܫܬܐ ܡܫܠܡܬܐ.
40 ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܫܐ ܒܡܣܪܗܒܘܬܐ ܡܬܥܫܩܝܢ. ܕܬܫܓܘܫܬܐ ܐܝܟ
ܡܪܘܕܘܬܐ. ܕܠܐ ܡܬܥܠܠܝܢ ܕܢܬܠ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܕܝܘܡܢܐ
ܗܢܐ ܕܐܬܟܢܫܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܫܬܩܘ ܕܠܐ ܟܠܡܐ. ܘܟܕ
ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟ ܀

1 ܘܒܬܪ ܕܫܠܝ ܫܓܘܫܝܐ. ܩܪܐ ܦܘܠܘܣ ܠܬܠܡܝܕ̈ܐ:
ܘܒܝܐ ܐܢܘܢ ܘܢܫܩ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ.
2 ܘܟܕ ܐܬܟܪܟ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪ̈ܘܬܐ ܗܠܝܢ: ܘܒܝܐ ܐܢܘܢ ܒܡ̈ܠܐ
ܣܓܝ̈ܐܬܐ: ܐܬܐ ܠܗ ܠܗܠܠܣ ܐܬܪܐ. 3 ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܝܪ̈ܚܐ
ܬܠܬܐ. ܘܥܒܕܘ ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝ̈ܐ ܢܟܠܐ: ܟܕ ܥܬܝܕ
ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܐܬܪܥܝ ܕܢܗܦܘܟ ܠܗ
ܠܡܩܕܘܢܝܐ. 4 ܘܢܦܩܘ ܥܡܗ ܥܕܡܐ ܠܐܣܝܐ: ܣܘܦܛܪܘܣ
ܕܡܢ ܒܪܘܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ ܘܣܩܘܢܕܘܣ ܕܡܢ
ܬܣܠܘܢܝܩܐ: ܘܓܐܝܘܣ ܕܡܢ ܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ
ܕܡܢ ܠܘܣܛܪܐ. ܘܡܢ ܐܣܝܐ: ܛܘܟܝܩܘܣ ܘܛܪܘܦܝܡܘܣ.
5 ܗܠܝܢ ܐܙܠܘ ܩܕܡܝܢ: ܘܣܟܘ ܠܢ ܒܛܪܘܐܣ. 6 ܚܢܢ
ܕܝܢ ܢܦܩܢ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܒܬܪ
ܝܘܡܬܐ ܕܦܛܝܪ̈ܐ. ܘܪܕܝܢ ܒܝܡܐ: ܘܐܬܝܢ ܠܛܪܘܐܣ ܠܚܡܫܐ
ܝܘܡܝܢ. ܘܗܘܝܢ ܬܡܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܀ 7 ܘܒܚܕܒܫܒܐ ܕܝܢ
ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܕܢܩܨܐ ܐܘܟܪܣܛܝܐ. ܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܡܛܠ ܕܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܝܛ ✤

¹ ܘܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܦܠܘ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܐܬܚܕܪ
ܦܘܠܘܣ ܒܐܬܪܘܬܐ ܥܠܝܬܐ: ܠܐܦܣܘܣ. ܘܡܫܟܚ ܗܘܐ
ܠܬܠܡܝܕܐ ܐܢܫܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ. ² ܐܢ ܩܒܠܬܘܢ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܡܢ ܕܗܝܡܢܬܘܢ. ܗܢܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܘܐܦܠܐ ܐܢ
ܐܝܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܫܡܥܢ. ³ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܒܡܢܐ ܥܡܕܬܘܢ.
ܐܡܪܝܢ. ܒܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. ⁴ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ.
ܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܥܡܡܐ ܟܕ ܐܡܪ
ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
⁵ ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܫܡܥܘ. ܥܡܕܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ. ⁶ ܘܣܡ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ ܦܘܠܘܣ. ܘܐܬܬ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܒܠܫܢ ܠܫܢ.
ܘܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ. ⁷ ܗܘܘ ܗܘܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܬܪܥܣܪ.
⁸ ܘܥܐܠ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܟܕ
ܓܠܐ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ⁹ ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܬܩܫܝܢ ܗܘܘ ܘܡܬܚܪܝܢ.
ܘܡܨܚܝܢ ܠܐܘܪܚܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ ܟܢܫܐ ܕܥܡܡܐ. ܦܪܫ
ܐܢܘܢ ܦܘܠܘܣ: ܘܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܠܬܠܡܝܕܐ. ܘܟܠܝܘܡ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ: ܒܐܣܟܘܠܐ ܕܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܛܘܪܢܘܣ.
¹⁰ ܘܗܕܐ ܗܘܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܥܡܘܪܝܗ̇ ܕܐܣܝܐ
ܟܠܗܘܢ ܫܡܥܘ ܡܠܬܐ: ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ. ¹¹ ܘܚܝܠܐ
ܪܘܪܒܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ. ¹² ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܡܢ ܢܚܬܐ ܕܥܠ ܓܘܫܡܗ: ܣܘܕܪܐ ܐܘ ܙܘܢܪܐ
ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܘܣܝܡܝܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ: ܘܦܪܩܝܢ ܗܘܘ
ܡܢܗܘܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܐܦ ܫܐܕܐ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ✤ ¹³ ܪܡܘ
ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܫܐ ܝܗܘܕܝܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܕܪܝܢ ܗܘܘ
ܘܡܘܡܝܢ ܥܠ ܫܐܕܐ. ܕܢܩܪܘܢ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ:
ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ

ܗܘܘ. ܡܘܡܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܐܝܢܐ ܕܡܟܪܙ
ܦܘܠܘܣ. ¹⁴ ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܫܒܥܐ ܒܢܘܗܝ ܕܣܩܘܐ ܓܒܪܐ
ܝܗܘܕܝܐ ܪܒ ܟܗܢܐ: ܕܥܒܕܘ ܗܘܘ ܗܕܐ. ܘܥܒܕܝܢ ܗܘ
ܗܕܐ. ¹⁵ ܘܥܢܬ ܪܘܚܐ ܗܝ ܒܝܫܬܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܠܝܫܘ
ܝܕܥܐ ܐܢܐ. ܘܠܦܘܠܘܣ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡ
ܐܢܬܘܢ. ¹⁶ ܘܫܘܪ ܥܠܝܗܘܢ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ
ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ: ܘܐܬܚܝܠ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܟܒܫ ܐܢܘܢ. ܘܒ
ܡܚܝܚܝܢ ܘܡܫܠܚܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܒܝܬܐ ܗܘ. ¹⁷ ܘܗܕ
ܐܬܝܕܥܬ ܗܘܬ ܠܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ ܕܥܡܪܝ
ܒܐܦܣܘܣ. ܘܢܦܠܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܬܪܘܪܡ
ܗܘܐ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ¹⁸ ܘܣܓܝܐܐ ܡ
ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ: ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܬܘܕܝܢ ܣܟܠܘܬܗ̇
ܘܡܘܕܝܢ ܒܥܒܕܝܗܘܢ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ. ¹⁹ ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܐܦ ܚܪܫ
ܟܬܒܝܗܘܢ ܕܚܪܫܘܬܗܘܢ: ܘܐܝܬܝܘ ܐܘܩܕܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܟܠܢ.
ܘܚܫܒܘ ܕܡܝܗܘܢ: ܘܐܫܟܚܘ ܟܣܦܐ ܕܚܡܫܝܢ ܪܒܘ.
²⁰ ܘܗܟܢܐ ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܐܬܥܫܢܬ ܗܘܬ ܘܪܒܝܐ ܗܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ. ²¹ ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܬܠܡ ܗܠܝܢ: ܣܡ ܦܘܠܘܣ
ܒܪܥܝܢܗ: ܕܢܥܒܪ ܒܟܠܗܘܢ ܡܩܕܘܢܝܐ ܘܐܟܐܝܐ: ܘܢܐܙܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪ. ܕܡܐ ܕܐܙܠܬ ܠܬܡܢ: ܘܠܐ ܠܝ ܕ
ܪܗܘܡܝ ܐܚܙܐ. ²² ܘܫܕܪ ܗܘܐ ܠܬܪܝܢ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ
ܕܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܠܛܝܡܬܐܘܣ.
ܘܠܐܪܣܛܘܣ. ܗܘ ܕܝܢ ܩܘܝ ܙܒܢܐ ܒܐܣܝܐ ✤ ²³ ܗܘܐ ܕ
ܕܝܢ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ.
²⁴ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܨܐܓܐ ܚܕ: ܕܫܡܗ ܗܘܐ
ܕܡܛܪܝܘܣ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܢܘܣܐ ܕܟܣܦܐ ܠܐܪܛܡܝܣ. ܘܡܘܬܪ
ܗܘܐ ܠܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܘܬܗ ܪܘܚܐ ܪܒܐ. ²⁵ ܗܢܘܢ ܟܢܫ ܐܝܠ
ܠܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܘܬܗ ܥܡܗܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܦܠܚܝܢ ܥܡܗܘܢ:
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ: ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܗܕܐ ܟܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܦܠܚ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܒܐܘܡܢܘܬܗܘܢ ܓܝܪ ܓܪܕܝܐ ܗܘܘ܂
ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܒܟܠ ܫܒܐ܂ ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ
ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܚܢܦܐ܂ 5 ܘܟܕ ܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ ܫܝܠܐ
ܘܛܝܡܬܐܘܣ܆ ܐܠܝܨ ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܗܘ ܦܘܠܘܣ܂ ܡܛܠ
ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܘܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ܂ ܟܕ
ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܝܫܘܥ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ܂ 6 ܘܢܦܨ
ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢ ܗܫܐ ܐܢܐ ܕܟܐ ܐܢܐ܂ ܐܙܠ ܐܢܐ
ܠܘܬ ܥܡܡܐ܂ 7 ܘܫܢܐ ܡܢ ܬܡܢ ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ
ܕܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܛܝܛܘܣ܂ ܐܢܫ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ܂
ܘܒܝܬܗ ܢܩܝܦ ܗܘܐ ܠܟܢܘܫܬܐ܂ 8 ܘܩܪܝܣܦܘܣ ܪܒ
ܟܢܘܫܬܐ ܗܝܡܢ ܗܘܐ ܒܡܪܢ܆ ܗܘ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ܂
ܘܣܓܝܐܐ ܩܘܪܢܬܝܐ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܒܐܠܗܐ
ܘܡܥܡܕܝܢ ܀ 9 ܘܐܡܪ ܡܪܢ ܒܚܙܘܐ ܠܦܘܠܘܣ܂ ܠܐ ܬܕܚܠ܂
ܐܠܐ ܡܠܠ ܘܠܐ ܬܫܬܘܩ܂ 10 ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܥܡܟ ܐܢܐ܂ ܘܐܢܫ ܠܐ
ܡܫܟܚ ܠܡܒܐܫܘܬܟ܂ ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܗܕܐ܂ 11 ܝܬܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܢܬܐ ܘܦܠܓܗ ܒܩܘܪܢܬܘܣ܂
ܘܝܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܀ 12 ܘܟܕ ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܓܠܝܘܢ ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܕܐܟܐܝܐ܂ ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ
ܦܘܠܘܣ܂ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܩܕܡ ܒܝܡ܂ 13 ܟܕ ܐܡܪܝܢ܆ ܕܗܢܐ ܠܒܢܝ
ܐܢܫܐ ܡܦܝܣ ܕܠܒܪ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܢܗܘܘܢ ܕܚܠܝܢ ܠܐܠܗܐ܂
14 ܟܕ ܨܒܐ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܢܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܢܡܠܠ܂ ܐܡܪ
ܓܠܝܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ܂ ܐܠܘ ܥܠ ܡܕܡ ܕܥܘܠ ܐܘ ܕܥܠ
ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ ܡܬܚܪܝܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܥܡܗ ܐܘ ܝܗܘܕܝܐ܆ ܒܘܠܚܝܐ
ܡܣܝܒܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ܂ 15 ܐܢ ܕܝܢ ܙܛܡܐ ܐܢܝܢ ܥܠ ܡܠܬܐ
ܘܥܠ ܫܡܗܐ ܘܥܠ ܢܡܘܣܐ ܕܝܠܟܘܢ܆ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗܘܢ܂ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܗܘܐ ܕܝܢܐ ܕܗܠܝܢ ܨܒܘܬܐ܂
16 ܘܛܪܕ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܒܝܡܗ܂ 17 ܘܐܚܕܘ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܚܢܦܐ ܠܣܘܣܬܢܣ ܩܫܝܫܐ ܕܟܢܘܫܬܐ܆ ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ

ܠܗ ܩܕܡ ܒܝܡ܂ ܘܓܠܝܘܢ ܡܥܠܡ ܗܘܐ ܒܗܠܝܢ܂
18 ܘܟܕ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ܆ ܫܐܠ
ܫܠܡܐ ܠܐܚܐ܆ ܘܪܕܐ ܒܝܡܐ ܕܢܐܙܠ ܠܣܘܪܝܐ܂ ܘܐܙܠܘ ܥܡܗ
ܦܪܝܣܩܠܐ ܘܐܩܠܘܣ܂ ܟܕ ܓܙܪ ܪܫܗ ܒܩܢܟܪܐܘܣ܂
ܡܛܠ ܕܢܕܪܐ ܢܕܪ ܗܘܐ ܠܗ܂ 19 ܘܡܛܘ ܠܐܦܣܘܣ܀ ܘܥܠ
ܦܘܠܘܣ ܠܟܢܘܫܬܐ܆ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ܂
20 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܘܠܐ ܐܬܛܦܝܣ܂
21 ܟܕ ܐܡܪ܂ ܕܘܠܐ ܠܝ ܐܥܒܕܝܘܗܝ ܕܥܐܕܐ ܕܐܬܐ ܒܐܘܪܫܠܡ
ܐܥܒܕܝܘܗܝ܂ ܘܐܢ ܐܠܗܐ ܢܨܒܐ ܐܬܐ ܬܘܒ ܠܘܬܟܘܢ܂
22 ܘܠܐܩܠܘܣ ܘܠܦܪܝܣܩܠܐ܆ ܫܒܩ ܐܢܘܢ ܒܐܦܣܘܣ܂
ܘܗܘ ܪܕܐ ܒܝܡܐ ܘܐܬܐ ܠܩܣܪܝܐ܆ ܘܣܠܩ ܘܫܐܠ ܒܫܠܡܐ
ܕܒܢܝ ܥܕܬܐ܂ ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܢܛܝܘܟܝ܂ 23 ܘܟܕ ܥܒܕ ܗܘܐ ܐܝܟ
ܙܒܢܐ ܬܡܢ܆ ܢܦܩ ܘܐܬܟܪܟ ܒܐܬܪܐ ܒܐܬܪܐ
ܒܓܠܛܝܐ ܘܒܦܪܘܓܝܐ܂ ܟܕ ܡܫܪܪ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܬܠܡܝܕܐ܂ 24 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܦܠܘ ܝܗܘܕܝܐ܆
ܕܝܠܝܕܘܬܗ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ܆ ܘܪܗܛܘܪ ܗܘܐ
ܒܡܠܬܐ ܘܡܗܝܪ ܗܘܐ ܒܟܬܒܐ܆ ܐܬܐ ܠܐܦܣܘܣ܂ 25 ܗܢܐ
ܡܬܠܡܕ ܗܘܐ ܠܐܘܪܚܐ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܪܬܚ ܗܘܐ ܒܪܘܚ܂
ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܘܡܠܦ ܡܚܬܝܬ ܥܠ ܝܫܘܥ܂ ܟܕ ܡܕܡ
ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ܆ ܐܠܐ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ܂ 26 ܘܗܢܐ ܫܪܝ
ܓܠܝܐ ܠܡܡܠܠ ܒܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܟܕ ܫܡܥܘܗܝ ܐܩܠܘܣ
ܘܦܪܝܣܩܠܐ ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗܘܢ܂ ܘܚܬܝܬܐܝܬ ܓܠܝܘܗܝ
ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ܂ 27 ܘܟܕ ܨܒܐ ܕܢܐܙܠ ܠܐܟܐܝܐ ܢܛܪܘܢܝܗܝ ܐܚܐ܂
ܘܟܬܒܘ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܩܒܠܘܢܝܗܝ܂ ܘܟܕ ܐܙܠ܆ ܥܕܪ
ܣܓܝ ܒܝܕ ܛܝܒܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ܂ 28 ܐܬܟܬܫ
ܓܝܪ ܙܪܝܙ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠ ܝܗܘܕܝܐ ܩܕܡ ܟܢܫܐ܂ ܟܕ ܡܚܘܐ
ܗܘܐ ܡܢ ܟܬܒܐ ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܠܘܬܗ: ܫܩܠܘ ܡܢܗ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬ
ܫܝܠܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ: ܕܒܥܓܠ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܗ. 16 ܗܘ ܕܝܢ
ܦܘܠܘܣ ܟܕ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܐܬܢܘܣ: ܡܬܚܡܬ ܗܘܐ
ܒܪܘܚܗ: ܟܕ ܚܙܐ ܗܘܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗ ܡܠܝܐ ܦܬܟܪܐ.
17 ܘܡܬܟܬܫ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܘܥܡ ܐܝܠܝܢ
ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܒܫܘܩܐ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܟܚܝܢ
ܗܘܘ ܟܠܝܘܡ: 18 ܐܦ ܦܝܠܘܣܘܦܐ ܕܡܢ ܝܘܠܦܢܗ
ܕܐܦܝܩܘܪܘܣ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܡܢ ܐܣܛܘܐܝܩܐ ܕܪܕܝܢ ܗܘܘ
ܥܡܗ. ܘܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܡܢܐ ܨܒܐ
ܗܢܐ ܡܠܩܛ ܡܠܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ
ܡܟܪܙ. ܡܛܠ ܕܠܝܫܘܥ ܘܠܩܝܡܬܗ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
19 ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܪܝܘܣ
ܦܓܘܣ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܕܥ ܡܢܘ
ܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ ܚܕܬܐ ܕܡܟܪܙ ܐܢܬ. 20 ܡܠܐ ܓܝܪ ܢܘܟܪܝܬܐ
ܪܡܐ ܐܢܬ ܒܡܫܡܥܢ: ܘܨܒܝܢ ܠܡܕܥ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ.
21 ܐܬܢܝܐ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܘܐܟܣܢܝܐ ܕܐܬܝܢ ܠܬܡܢ: ܠܡܕܡ
ܐܚܪܢ ܠܐ ܦܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ: ܐܠܐ ܠܡܐܡܪ ܘܠܡܫܡܥ
ܡܕܡ ܚܕܬ. 22 ܘܟܕ ܩܡ ܦܘܠܘܣ ܒܐܪܝܘܣ ܦܓܘܣ ܐܡܪ.
ܓܒܪܐ ܐܬܢܝܐ: ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܒܟܠܡܕܡ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܕܚܠܬ ܫܐܕܐ. 23 ܟܕ ܡܬܟܪܟ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܘܚܙܐ ܗܘܝܬ ܒܝܬ
ܕܚܠܬܟܘܢ. ܐܫܟܚܬ ܥܠܬܐ ܚܕܐ: ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܝܗ.
ܠܐܠܗܐ ܟܣܝܐ. ܠܗܘ ܗܟܝܠ ܕܟܕ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܫܡܫܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܗ: ܠܗ ܗܘ ܐܢܐ ܡܟܪܙ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
24 ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܥܠܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ. ܘܗܘܝܘ
ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ: ܒܗܝܟܠܐ ܕܥܒܕܝ ܐܝܕܝܐ ܠܐ ܥܡܪ. 25 ܘܠܐ
ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܠܡܕܡ ܠܐ ܣܢܝܩ.
ܡܛܠ ܕܗܘ ܝܗܒ ܠܟܠܢܫ ܚܝܐ ܘܢܦܫܐ. 26 ܘܡܢ ܚܕ
ܕܡܐ ܥܒܕ ܟܠܗ ܥܠܡܐ ܕܒܢܝܢܫܐ: ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܪܝܢ ܥܠ

ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܟܠܗ. ܘܦܪܫ ܙܒܢܐ ܒܦܘܩܕܢܗ: ܘܣܡ ܬܚܘܡܐ
ܕܥܡܘܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 27 ܕܢܗܘܘܢ ܒܥܝܢ ܠܐܠܗܐ ܘܡܥܩܒܝܢ
ܘܡܢ ܒܪܝܬܗ ܡܫܟܚܝܢ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܠܐ ܗܘܐ ܪܚܝܩ
ܡܢ ܟܠ ܚܕ ܡܢܢ. 28 ܒܗ ܓܝܪ ܚܝܝܢ ܘܡܬܬܙܝܥܝܢ
ܘܐܝܬܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܫܐ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܡܪܝܢ ܕܡܢܗ
ܗܘ ܓܢܣܢ. 29 ܐܢܫܐ ܗܟܝܠ ܕܓܢܣܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ
ܗܘܝܢ: ܠܐ ܘܠܐ ܠܢ ܠܡܣܒܪ: ܕܠܕܗܒܐ ܐܘ ܠܣܐܡܐ:
ܐܘ ܠܟܐܦܐ ܕܡܬܓܠܦܐ ܒܐܘܡܢܘܬܐ ܘܒܡܚܫܒܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܕܡܝܐ
ܐܠܗܘܬܐ. 30 ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܕܛܥܝܘܬܐ ܐܥܒܪ ܐܠܗܐ. ܘܒܗܢܐ
ܙܒܢܐ ܡܦܩܕ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ: ܕܟܠ ܐܢܫ ܒܟܠ ܕܘܟ
ܢܬܘܒ. 31 ܡܛܠ ܕܐܩܝܡ ܝܘܡܐ ܕܒܗ ܥܬܝܕ ܕܢܕܘܢ ܐܪܥܐ
ܟܠܗ ܒܟܐܢܘܬܐ: ܒܝܕ ܓܒܪܐ ܐܝܢܐ ܕܦܪܫ: ܘܐܦܝܣ ܠܟܠ
ܐܢܫ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 32 ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ: ܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ
ܘܐܢܫܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܙܒܢ ܐܚܪܢ ܢܫܡܥܝܟ ܥܠ ܗܕܐ.
33 ܘܗܟܢܐ ܢܦܩ ܦܘܠܘܣ ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. 34 ܘܐܢܫܝܢ
ܡܢܗܘܢ ܢܩܦܘܗܝ ܘܗܝܡܢܘ. ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܕܝܘܢܘܣܝܘܣ. ܡܢ ܕܝܢܐ ܕܐܪܝܘܣ ܦܓܘܣ. ܘܐܝܬ
ܚܕܐ ܕܫܡܗ ܕܡܪܝܣ. ܘܐܚܪܢܐ ܥܡܗܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܚ ܀

1 ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܢܦܩ ܦܘܠܘܣ ܡܢ ܐܬܢܘܣ: ܘܐܬܐ ܠܗ
ܠܩܘܪܢܬܘܣ. 2 ܘܐܫܟܚ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܩܠܘܣ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܦܘܢܛܘܣ
ܐܬܪܐ. ܕܗܘ ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܝܛܠܝܐ. ܗܘ
ܘܦܪܝܣܩܠܐ ܐܢܬܬܗ. ܡܛܠ ܕܦܩܕ ܗܘܐ ܩܠܘܕܝܘܣ ܩܣܪ
ܕܢܦܩܘܢ ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܪܗܘܡܝ. ܘܐܬܩܪܒ ܠܘܬܗܘܢ.
3 ܡܛܠ ܕܒܪ ܐܘܡܢܘܬܗܘܢ ܗܘܐ. ܫܪܐ ܒܗ ܠܘܬܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܗܘܢ. ܡܪܝ: ܡܢܐ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܚܐ. 31 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܗܝܡܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܘܬܚܐ
ܐܢܬ ܘܒܝܬܟ. 32 ܘܡܠܠܘ ܠܗ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܠܟܠ
ܠܗܘܢ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ. 33 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܒܗ ܒܠܠܝܐ:
ܐܣܚܝ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܚܘܬܗܘܢ. ܘܥܡܕ ܗܘ ܘܒܢܝ
ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ. 34 ܘܕܒܪ ܐܣܩ ܐܢܘܢ
ܠܒܝܬܗ: ܘܣܡ ܠܗܘܢ ܦܬܘܪܐ. ܘܪܘܙ ܗܘܐ ܗܘ ܘܒܢܝ
ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 35 ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ
ܫܕܪܘ ܐܣܛܪܛܝܓܐ ܠܡܫܡܫܢܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܪܒ ܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ. ܫܪܝ ܠܗܘܢ ܐܢܫܐ. 36 ܘܟܕ ܫܡܥ ܪܒ ܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ: ܥܠ ܐܡܪ ܠܗ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܠܦܘܠܘܣ.
ܕܫܕܪܘ ܐܣܛܪܛܝܓܐ ܐܝܟ ܕܬܫܬܪܘܢ. ܘܗܫܐ ܦܘܩܘ ܙܠܘ
ܒܫܠܡܐ. 37 ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܕܠܐ ܚܛܗܐ ܢܓܕܘܢ
ܟܠܗ ܩܕܡܝܗ ܠܐܢܫܐ ܪܗܘܡܝܐ. ܘܐܪܡܝܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ:
ܘܗܫܐ ܡܛܫܝܐܝܬ ܡܦܩܝܢ ܠܢ. ܠܐ ܗܟܢ. ܐܠܐ ܗܢܘܢ ܢܐܬܘܢ
ܢܦܩܘܢ. 38 ܘܐܙܠܘ ܡܫܡܫܢܐ: ܘܐܡܪܘ ܠܐܣܛܪܛܝܓܐ
ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐܡܪܝ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܪܗܘܡܝܐ
ܐܢܘܢ ܕܚܠܘ. 39 ܘܐܬܘ ܠܘܬܗܘܢ ܘܒܥܘ ܡܢܗܘܢ: ܕܢܦܩܘܢ
ܢܦܩܘܢ ܠܗܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. 40 ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ: ܥܠܘ ܠܘܬ ܠܘܕܝܐ. ܘܚܙܘ ܬܡܢ ܠܐܚܐ ܘܒܝܐܘ ܐܢܘܢ.
ܘܢܦܩܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܙ ܀

1 ܘܥܒܪܘ ܥܠ ܐܡܦܝܦܘܠܝܣ ܘܐܦܘܠܘܢܝܐ ܡܕܝܢܬܐ.
ܘܐܬܘ ܠܬܣܠܘܢܝܩܐ: ܐܝܟܐ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
2 ܘܥܠ ܦܘܠܘܣ ܐܝܟܢܐ ܕܡܥܕ ܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܬܠܬܐ
ܫܒܬܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܡܢ ܟܬܒܐ. 3 ܟܕ ܡܦܫܩ ܗܘܐ
ܘܡܚܘܐ: ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ ܕܢܚܫ ܘܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. ܘܗܘܝܘ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܢܐ ܕܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.

4 ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܗܝܡܢܘ ܘܢܩܦܘ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܫܝܠܐ.
ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܦ
ܢܫܐ ܝܕܝܥܬܐ ܠܐ ܙܥܘܪܢ. 5 ܘܐܬܚܡܬܘ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܕܒܪܘ
ܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ: ܘܥܒܕܘ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܫܓܫܘ ܗܘܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ ܘܩܡܘ ܠܗܘܢ
ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܝܐܣܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܡܢ:
ܘܢܫܠܡܘܢ ܐܢܘܢ ܠܥܡܐ. 6 ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܢܘܢ ܬܡܢ:
ܓܪܘܗܝ ܗܘܘ ܠܝܐܣܘܢ ܘܠܐܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܘܐܝܬܝܘ
ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܟܕ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܕܗܢܘܢ ܐܢܘܢ
ܕܠܥܠܡܐ ܟܠܗ ܐܕܠܚܘ. ܘܗܐ ܐܦ ܠܗܪܟܐ ܐܬܘ.
7 ܘܡܩܒܠ ܠܗܘܢ ܗܢܐ ܝܐܣܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܠܘܩܒܠ
ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܩܣܪ ܡܩܝܡܝܢ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܐܝܬ ܡܠܟܐ
ܐܚܪܢܐ ܝܫܘܥ. 8 ܘܐܬܕܠܚܘ ܪܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ
ܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ. 9 ܘܢܣܒܘ ܥܪܒܐ ܡܢ ܝܐܣܘܢ ܘܐܦ
ܡܢ ܐܚܐ: ܘܗܝܕܝܢ ܫܪܘ ܐܢܘܢ ܀ 10 ܐܚܐ ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܒܗ
ܒܠܠܝܐ: ܫܕܪܘ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܫܝܠܐ ܠܒܪܘܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܕ
ܐܬܘ ܠܬܡܢ: ܥܠܘ ܗܘܘ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. 11 ܝܗܘܕܝܐ
ܗܘܘ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܬܡܢ: ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ
ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܬܣܠܘܢܝܩܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ
ܒܟܠܗ ܠܒܐ. ܟܕ ܡܦܪܫܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܟܬܒܐ ܕܐܢ ܗܠܝܢ
ܗܟܢܐ ܐܝܬܝܗܝܢ. 12 ܘܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ ܗܝܡܢܘ. ܘܗܘܐ
ܐܦ ܡܢ ܝܘܢܝܐ: ܓܒܪܐ ܣܓܝܐܐ ܘܢܫܐ ܝܕܝܥܬܐ. 13 ܘܟܕ
ܝܕܥܘ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ: ܕܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܡܬܟܪܙܐ ܡܢ ܦܘܠܘܣ ܒܒܪܘܐ ܡܕܝܢܬܐ: ܐܬܘ ܐܦ ܠܬܡܢ.
ܘܠܐ ܫܠܝܘ ܡܙܝܥܝܢ ܘܡܕܠܚܝܢ ܠܟܢܫܐ. 14 ܘܠܦܘܠܘܣ
ܫܕܪܘܗܝ ܐܚܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܠܝܡܐ. ܘܦܝܫܘ ܗܘܘ ܬܡܢ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ: ܫܝܠܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܀ 15 ܘܗܢܘܢ ܕܐܠܘܝܘ
ܠܗ ܠܦܘܠܘܣ: ܘܐܬܘ ܥܡܗ ܥܕܡܐ ܠܐܬܢܘܣ ܡܕܝܢܬܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܢܗܘܘܢ ܢܛܪܝܢ ܦܘܩܕܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܟܬܒܘ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ
ܕܒܐܘܪܫܠܡ. 5 ܗܝܕܝܢ ܥܕܬܐ ܡܫܬܪܪܢ ܗܘܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
ܘܣܓܝܢ ܗܘܝ ܒܡܢܝܢܐ ܟܠܝܘܡ. 6 ܘܗܠܟܘ ܕܝܢ ܒܐܬܪܘܬܐ
ܕܦܪܘܓܝܐ ܘܕܓܠܛܝܐ. ܘܟܠܝܗ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܕܠܐ
ܢܡܠܠܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܐܣܝܐ. 7 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܡܘܣܝܐ
ܨܒܘ: ܕܢܐܙܠܘܢ ܡܢ ܬܡܢ ܠܒܝܬܘܢܝܐ. ܘܠܐ
ܐܪܦܝܬ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܕܝܫܘܥ ܀ 8 ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ
ܡܘܣܝܐ: ܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܛܪܘܐܣ ܡܕܝܢܬܐ. 9 ܘܒܚܙܘܐ ܕܠܠܝܐ:
ܐܬܚܙܝ ܠܦܘܠܘܣ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܕܩܐܡ ܘܒܥܐ
ܡܢܗ ܘܐܡܪ. ܕܬܐ ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܘܥܕܪܝܢܝ ܀ 10 ܟܕ ܕܝܢ
ܚܙܐ ܦܘܠܘܣ ܗܢܐ ܚܙܘܐ. ܨܒܝܢ ܠܡܦܩ
ܠܡܩܕܘܢܝܐ: ܡܛܠ ܕܐܣܬܟܠܢ ܕܩܪܢ ܡܪܢ ܕܢܣܒܪ ܐܢܘܢ.
11 ܘܐܪܕܝܢ ܡܢ ܛܪܘܐܣ ܘܐܬܝܢ ܠܣܡܘܬܪܩܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ
ܠܢܐܦܘܠܝܣ ܡܕܝܢܬܐ. 12 ܘܡܢ
ܬܡܢ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܕܗܝ ܗܝ ܪܫܗ ܕܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܩܘܠܘܢܝܐ
ܗܝ. ܗܘܝܢ ܕܝܢ ܒܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܝܘܡܬܐ ܝܕܝܥܐ.
13 ܘܢܦܩܢ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܥܠ
ܓܒ ܢܗܪܐ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܡܬܚܙܝܐ ܗܘܬ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ. ܘܟܕ
ܝܬܒܢ: ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܝܢ ܥܡ ܢܫܐ ܕܟܢܝܫܢ ܗܘܝ ܬܡܢ.
14 ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܙܒܢܝܬܐ ܐܪܓܘܢܐ ܕܫܡܗ ܗܘܬ ܠܘܕܝܐ.
ܕܚܠܬ ܗܘܬ ܠܐܠܗܐ. ܡܢ ܬܐܘܛܝܪܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܡܪܢ ܦܬܚ
ܠܒܗ: ܕܫܡܥܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ.
15 ܘܥܡܕܬ ܗܝ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܒܥܝܐ ܗܘܬ ܡܢܢ ܘܐܡܪܐ.
ܕܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܗܝܡܢܬܐ ܐܝܬܝ ܠܡܪܝܐ. ܬܘ ܫܪܘ
ܠܟܘܢ ܒܒܝܬܝ. ܘܐܠܨܬܢ ܛܒܐܝܬ ܀ 16 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠܝܢ
ܠܒܝܬ ܨܠܘܬܐ: ܦܓܥܬ ܒܢ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܩܨܡܐ. ܘܡܥܠܝܐ ܗܘܬ ܠܡܪܝܗ ܐܓܪܐ
ܣܓܝܐܐ ܒܩܨܡܐ ܕܩܨܡܐ ܗܘܬ. 17 ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܒܬܪ

ܦܘܠܘܣ ܘܒܬܪܢ: ܘܩܥܝܐ ܗܘܬ ܘܐܡܪܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ
ܥܒܕܘܗܝ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܐܘܪܚܐ
ܕܚܝܐ. 18 ܘܗܕܐ ܥܒܕܐ ܗܘܬ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܬܪܝܡ
ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܪܘܚܐ ܗܝ. ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟ ܒܫܡܗ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܬܦܘܩ ܡܢܗ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܢܦܩܬ.
19 ܘܟܕ ܚܙܘ ܡܪܝܗ ܕܢܦܩ ܠܗ ܡܢܗ ܣܒܪܐ ܕܐܓܘܪܬܗܘܢ:
ܐܚܕܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܣܝܠܐ: ܘܓܪܘ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬܝܘ
ܠܫܘܩܐ: 20 ܘܩܪܒܘ ܐܢܘܢ ܠܐܣܛܪܛܓܐ ܘܠܪܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܕܗܠܝܢ ܐܢܫܐ ܡܕܠܚܝܢ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܢ.
ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ. 21 ܘܡܟܪܙܝܢ ܠܢ ܥܝܕܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܝܬ ܠܢ ܠܡܩܒܠܘ ܘܠܡܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܪܗܘܡܝܐ ܚܢܢ.
22 ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܬܟܢܫܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܐܣܛܪܛܓܐ
ܨܪܘ ܢܚܬܝܗܘܢ: ܘܦܩܕܘ ܕܢܢܓܕܘܢ ܐܢܘܢ. 23 ܘܟܕ
ܢܓܕܘ ܐܢܘܢ ܣܓܝ: ܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܦܩܕܘ
ܠܢܛܘܪ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܕܢܛܪ ܐܢܘܢ ܒܬܘܟܠܢܐ. 24 ܗܘ ܕܝܢ ܕ
ܩܒܠ ܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ: ܐܥܠ ܐܚܕ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬܐ ܓܘܝܐ
ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܐܣܪ ܪܓܠܝܗܘܢ ܒܩܝܣܐ. 25 ܘܒܦܠܓܗ
ܕܠܠܝܐ: ܦܘܠܘܣ ܘܣܝܠܐ ܡܨܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܒܚܝܢ
ܠܐܠܗܐ. ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ. 26 ܘܡܚܕܐ
ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ. ܘܐܬܬܙܝܥܘ ܫܬܐܤܝܗ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܐܬܦܬܚܘ
ܡܚܕܐ ܬܪܥܐ ܟܠܗܘܢ. ܘܐܫܬܪܝܘ ܐܣܘܪܝܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ.
27 ܘܟܕ ܐܬܬܥܝܪ ܢܛܘܪ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ: ܘܚܙܐ ܕܦܬܝܚܝܢ ܬܪܥܐ
ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܢܣܒ ܣܦܣܝܪܐ ܘܒܥܐ ܕܢܩܛܘܠ ܢܦܫܗ.
ܡܛܠ ܕܣܒܪ ܗܘܐ ܕܥܪܩܘ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ. 28 ܘܩܪܝܗ
ܦܘܠܘܣ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܟ ܒܝܫܬܐ
ܡܕܡ ܕܒܝܫ. ܡܛܠ ܕܟܠܢ ܬܢܢ ܚܢܢ. 29 ܘܫܐܠ ܠܗ
ܢܘܗܪܐ ܘܫܘܪ ܘܥܠ. ܟܕ ܪܬܝܬ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܝ ܦܘܠܘܣ
ܘܕܣܝܠܐ: 30 ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܒܪ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܐܒܢܐ ܡܕܡ ܕܢܦܠ ܡܢܗ̇. ܘܐܩܝܡܝܗ̇. 17 ܐܝܟ ܕܢܒܥܘܢ
ܫܪܟܐ ܕܒ̈ܢܝܢܫܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܩܪܐ ܫܡܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕ ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ. 18 ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
19 ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ: ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܫܬܓܫܝܢ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܢ ܥܡ̈ܡܐ ܡܬܦܢܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. 20 ܐܠܐ ܢܫܬܠܚ
ܠܗܘܢ: ܕܢܗܘܘܢ ܦܪ̈ܝܫܝܢ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܕܕܒ̈ܚܐ. ܘܡܢ
ܙܢܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܕܚܢܝܩܐ. ܘܡܢ ܕܡܐ. 21 ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܡܢ
ܕܪ̈ܐ ܩܕ̈ܡܝܐ: ܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܟܪ̈ܘܙܐ
ܒܟܢܘܫܬܐ: ܕܒܟܠ ܫܒܬܐ ܩܪܝܢ ܠܗ. 22 ܗܝܕܝܢ ܫܠܝ̈ܚܐ
ܘܩܫ̈ܝܫܐ ܥܡ ܟܠܗ̇ ܥܕܬܐ: ܓܒܘ ܓܒܪ̈ܐ ܡܢܗܘܢ.
ܘܫܕܪܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝ ܥܡ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ: ܠܝܗܘܕܐ
ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܫܒܐ. ܘܠܣܝܠܐ: ܓܒܪ̈ܐ ܕܪ̈ܝܫܐ ܗܘܘ ܒܗܘܢ
ܒܐܚ̈ܐ ܀ 23 ܘܟܬܒܘ ܐܓܪܬܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܗܟܢܐ. ܫܠܝ̈ܚܐ
ܘܩܫ̈ܝܫܐ ܘܐܚ̈ܐ: ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܐܢܛܝܘܟܝ ܘܒܣܘܪܝܐ
ܘܒܩܝܠܝܩܝܐ: ܐܚ̈ܐ ܕܡܢ ܥܡ̈ܡܐ ܫܠܡ. 24 ܫܡܥܢ ܠܢ
ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܢ ܢܦܩܘ ܘܐܙܝܥܘܟܘܢ ܒܡ̈ܠܐ. ܘܐܗܦܟܘ ܢܦܫܬܟܘܢ
ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܬܬܓܙܪܘܢ ܘܬܛܪܘܢ ܢܡܘܣܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ
ܦܩܕܢ ܐܢܘܢ. 25 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܢ ܟܕ
ܟܢܝܫܝܢ: ܕܢܓܒܐ ܓܒܪ̈ܐ ܘܢܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ: ܥܡ
ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ ܚܒ̈ܝܒܝܢ. 26 ܐܢܫܐ ܕܐܫܠܡܘ ܢܦܫܗܘܢ
ܥܠ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 27 ܘܫܕܪܢ ܠܟܘܢ
ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܣܝܠܐ. ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܒܡܠܬܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ
ܗܢܝܢ. 28 ܐܬܚܙܝ ܓܝܪ ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܦ ܠܢ.
ܕܠܐ ܢܬܬܣܝܡ ܥܠܝܟܘܢ ܝܘܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܠܒܪ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܕܐܠܨܢ. 29 ܕܬܬܪܚܩܘܢ ܡܢ ܕܕܒܚܐ. ܘܡܢ ܕܡܐ. ܘܡܢ
ܚܢܝܩܐ. ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܟܕ ܬܛܪܘܢ ܢܦܫܟܘܢ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܫܦܝܪ ܬܗܘܘܢ. ܗܘܘ ܫܠܝܡܝܢ ܒܡܪܢ ܀ 30 ܗܢܘܢ ܕܝܢ

ܕܐܫܬܠܚܘ ܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܢܛܝܘܟܝ. ܘܟܢܫܘ ܟܠܗ̇ ܥܡܐ
ܘܝܗܒܘ ܐܓܪܬܐ. 31 ܘܟܕ ܩܪܘ ܚܕܝܘ ܘܐܬܒܝܐܘ. 32 ܘܒܡܠܬܐ
ܡܫܝܢܬܐ ܒܝܐܘ ܠܐܚ̈ܐ. ܘܫܪܪܘ ܐܢܘܢ ܕܒܚܝܠ ܬܗܘܪܐ ܘܡܚܝܠܐ.
ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܢܒ̈ܝܐ ܗܘܘ. 33 ܘܟܕ ܗܘܘ ܬܡܢ ܙܒܢܐ.
ܫܪܘ ܐܢܘܢ ܐܚ̈ܐ ܒܫܠܡܐ ܠܘܬ ܫܠܝ̈ܚܐ ܀ [34 ܒܪܡ ܨܒܐ ܗܘܐ
ܣܝܠܐ ܕܢܩܘܐ ܬܡܢ:] 35 ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ
ܩܘܝܘ ܗܘܘ ܒܐܢܛܝܘܟܝ. ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܒܪܝܢ
ܥܡ ܐܚܪ̈ܢܐ ܣܓܝ̈ܐܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 36 ܘܒܬܪ ܝܘܡܬܐ
ܐܡܪ ܦܘܠܘܣ ܠܒܪܢܒܐ. ܢܗܦܘܟ ܘܢܣܥܘܪ ܠܐܚ̈ܐ ܕܒܟܠ
ܡܕܝܢܐ ܕܐܟܪܙܢ ܒܗܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܢܚܙܐ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ.
37 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܒܪ ܠܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ
ܡܪܩܘܣ. 38 ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܒܪܝܘܗܝ
ܥܡܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܒܩ ܗܘܐ ܐܢܘܢ ܟܕ ܗܘܘ ܒܦܡܦܘܠܝܐ.
ܘܠܐ ܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. 39 ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܪܝܢܐ ܦܪܫܘ ܚܕ ܡܢ
ܚܕ. ܘܒܪܢܒܐ ܕܒܪ ܠܡܪܩܘܣ ܘܪܕܘ ܒܝܡܐ ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ
ܠܩܘܦܪܘܣ. 40 ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܓܒܐ ܠܗ ܠܫܝܠܐ
ܘܢܦܩ ܟܕ ܡܫܬܠܡ ܡܢ ܐܚ̈ܐ ܠܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
41 ܘܪܕܐ ܗܘܐ ܒܣܘܪܝܐ ܘܒܩܝܠܝܩܝܐ ܘܡܫܪܪ ܥܕ̈ܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܘ ܀

1 ܘܡܛܐ ܗܘܐ ܠܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܠܘܣܛܪܐ ܀ ܐܝܬ ܗܘܐ
ܕܝܢ ܬܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܛܝܡܬܐܘܣ. ܒܪܗ ܕܝܗܘܕܝܬܐ
ܚܕܐ ܡܗܝܡܢܬܐ. ܘܐܒܘܗܝ ܐܪܡܝܐ. 2 ܘܣܗܕܘܗܝ ܬܠܡܝ̈ܕܐ
ܕܡܢ ܠܘܣܛܪܐ ܘܡܢ ܐܝܩܢܝܘܢ. ܘܡܫܬܒܚ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
3 ܠܗܢܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܢܕܒܪܝܘܗܝ ܥܡܗ.
ܘܢܣܒ ܓܙܪܗ. ܡܛܠ ܝܗܘܕ̈ܝܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܐܬܪܐ.
ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܟܠܗܘܢ ܠܐܒܘܗܝ ܕܐܪܡܝܐ ܗܘܐ. 4 ܘܟܕ
ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܡܕܝܢ̈ܬܐ: ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ ܘܡܠܦܝܢ ܠܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܘܘ܆ ܒܥܡܠ ܟܠܘ ܠܥܡܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕܒܚ ܠܗܘܢ܂
18 ܐܬܘ ܕܝܢ ܠܬܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܝܩܘܢ ܘܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ܆
ܘܐܓܣܘ ܒܠܒܗܘܢ ܕܥܡܐ ܘܪܓܡܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ
ܘܓܪܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܡܛܠ ܕܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝܬ
ܠܗ܂ 19 ܘܟܕ ܟܢܫܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ ܩܡ ܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ܀
ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ܂ ܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܥܡ ܒܪܢܒܐ ܘܐܬܘ
ܠܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ܂ 20 ܘܟܕ ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܠܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ
ܗܝ܆ ܬܠܡܕܘ ܗܘܘ ܠܣܓܝܐܐ܂ ܘܗܦܟܘ ܐܬܘ ܠܗܘܢ
ܠܠܘܣܛܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܐܝܩܘܢ ܘܠܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ 21 ܟܕ ܡܫܪܪܝܢ
ܗܘܘ ܢܦܫܬܗܘܢ ܕܬܠܡܝܕܐ܆ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ ܕܢܩܘܘܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ܆ ܕܒܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ
ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ 22 ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܒܟܠ
ܥܕܬܐ ܩܫܝܫܐ ܟܕ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ ܘܡܨܠܝܢ܂
ܘܡܓܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܠܡܪܢ ܗܘ ܕܗܝܡܢܘ ܒܗ܂
23 ܘܟܕ ܐܬܟܪܟܘ ܒܦܝܣܝܕܝܐ܂ ܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܦܡܦܘܠܝܐ܂
24 ܘܟܕ ܡܠܠܘ ܒܦܪܓܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ܆ ܢܚܬܘ
ܠܗܘܢ ܠܐܛܠܝܐ܂ 25 ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܘܐܬܘ ܠܗܘܢ
ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܡܢ ܬܡܢ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܘ ܠܛܝܒܘܬܗ
ܕܡܪܝܐ܆ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܫܠܡܘ܂ 26 ܘܟܕ ܟܢܫܘ ܟܠܗ
ܥܕܬܐ܂ ܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܥܡܗܘܢ܂
ܘܕܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܠܥܡܡܐ܂ 27 ܘܗܘܘ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ
ܬܡܢ ܥܡ ܬܠܡܝܕܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܗ ܀

1 ܢܚܬܘ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܝܗܘܕ܆ ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ
ܠܗܘܢ ܠܐܚܐ܂ ܕܐܠܐ ܬܬܓܙܪܘܢ ܐܝܟ ܥܝܕܐ ܕܢܡܘܣܐ܆
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܚܐ܂ 2 ܘܗܘܐ ܐܫܬܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ
ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܒܪܢܒܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܐܬܦܣܩ ܕܢܣܩܘܢ

ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ ܘܐܚܪܢܐ ܥܡܗܘܢ܆ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ
ܘܩܫܝܫܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܡܛܠ ܗܕܐ ܒܥܬܐ܂ 3 ܘܠܘܝܘ ܐܢܘܢ
ܥܕܬܐ܂ ܘܪܕܘ ܗܘܘ ܒܦܘܢܝܩܐ ܟܠܗ܂ ܘܐܦ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ܂
ܟܕ ܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܦܘܢܝܐ ܕܥܡܡܐ܂ ܘܥܒܕܝܢ ܗܘܘ
ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܐ܂ 4 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ܆ ܐܬܩܒܠܘ
ܡܢ ܥܕܬܐ ܘܡܢ ܫܠܝܚܐ ܘܡܢ ܩܫܝܫܐ܂ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ
ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܥܡܗܘܢ܂ 5 ܩܡܘ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ܆ ܕܘܠܐ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܠܡܓܙܪ ܐܢܘܢ܂ ܘܠܡܦܩܕܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܢܡܘܣܐ
ܕܡܘܫܐ܂ 6 ܘܐܬܟܢܫܘ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܥܠ
ܡܠܬܐ ܗܕܐ܂ 7 ܘܟܕ ܗܘܬ ܒܥܬܐ ܣܓܝܐܬܐ܆ ܩܡ ܫܡܥܘܢ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ܆ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ
ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ܆ ܡܢ ܗܠܝܢ ܓܒܐ ܐܠܗܐ ܕܒܦܘܡܝ ܢܫܡܥܘܢ
ܥܡܡܐ܂ ܡܠܬܐ ܕܣܒܪܬܐ ܘܢܗܝܡܢܘܢ܂ 8 ܘܐܠܗܐ ܕܝܕܥ
ܕܡܐ ܕܒܠܒܐ܆ ܐܣܗܕ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܐܝܟ ܕܠܢ܂ 9 ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܠܓ ܒܝܢܝܢ ܘܠܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܕ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܟܝ ܠܒܘܬܗܘܢ܂ 10 ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ܆ ܐܝܟ ܕܬܣܝܡܘܢ ܢܝܪܐ ܥܠ ܨܘܪܝܗܘܢ
ܕܬܠܡܝܕܐ܂ ܗܘ ܕܠܐ ܐܒܗܬܢ ܘܠܐ ܚܢܢ ܐܫܟܚܢ ܠܡܫܩܠܗ܂
11 ܐܠܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܆ ܡܗܝܡܢܝܢܢ
ܕܢܚܐ ܐܝܟ ܐܦ ܗܢܘܢ܂ 12 ܘܫܬܩܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ܂ ܘܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܒܪܢܒܐ܆ ܕܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܟܠ
ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ܆ ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܘܬܐ ܒܝܬ ܥܡܡܐ܂
13 ܘܒܬܪ ܕܫܬܩܘ܆ ܩܡ ܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪ܂ ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ
ܫܡܥܘܢܝ܂ 14 ܫܡܥܘܢ ܐܫܬܥܝ ܠܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܫܪܝ
ܐܠܗܐ ܠܡܓܒܐ ܡܢ ܥܡܡܐ ܥܡܐ ܠܫܡܗ܂ 15 ܘܠܗܕܐ
ܫܠܡܝܢ ܡܠܘܗܝ ܕܢܒܝܐ܂ ܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܝܒ܂ 16 ܕܡܢ ܒܬܪ
ܗܠܝܢ ܐܗܦܘܟ ܘܐܩܝܡ ܡܫܟܢܗ ܕܕܘܝܕ ܕܢܦܝܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܕܝܢܬܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 45 ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܗܘܕܝܐ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܐܬܡܠܝܘ ܚܣܡܐ. ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠ
ܡܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܘܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ. 46 ܐܡܪ ܕܝܢ
ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ ܒܓܠܐ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܘܠܐ ܗܘܐ
ܠܡܡܠܠܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܕܚܩܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗ̇. ܘܦܣܩܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ: ܗܐ ܡܬܦܢܝܢܢ ܠܢ ܠܘܬ ܥܡܡܐ.
47 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܦܩܕܢ ܡܪܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܣܡܬܟ
ܢܘܗܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܠܚܝܐ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ.
48 ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܥܡܡܐ: ܚܕܝܢ ܗܘܘ: ܘܡܫܒܚܝܢ
ܠܐܠܗܐ. ܘܗܝܡܢܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܤܝܢ ܗܘܘ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ:
49 ܘܡܬܦܫܛܐ ܗܘܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܟܠܗ̇ ܗܘ ܐܬܪܐ.
50 ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܓܪܓܘ ܠܢܫܐ ܥܬܝܪܬܐ ܘܠܪܝܫܢܝܐ ܕܡܕܝܢܬܐ
ܕܕܚܠܢ ܗܘܝ ܠܐܠܗܐ: ܘܐܩܝܡܘ ܪܕܘܦܝܐ
ܥܠ ܦܘܠܘܣ ܘܥܠ ܒܪܢܒܐ: ܘܐܦܩܘ ܐܢܘܢ ܡܢ
ܬܚܘܡܗܘܢ. 51 ܘܟܕ ܢܦܩܘ: ܢܦܨܘ ܚܠܐ ܕܪܓܠܝܗܘܢ ܥܠ
ܝܗܘܢ. ܘܐܬܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܝܩܘܢܝܘܢ. 52 ܘܬܠܡܝܕܐ
ܡܬܡܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܕ ܀

ܘܐܬܘ ܘܥܠܘ ܠܗܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܠܠܘ
ܥܡܗܘܢ: ܐܝܟ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܡܢ ܝܘܢܝܐ. 2 ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ:
ܓܪܓܘ ܠܥܡܡܐ ܕܢܒܐܫܘܢ ܠܗܘܢ ܠܐܚܐ. 3 ܘܗܢܘܢ ܙܒܢܐ
ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܠ
ܡܪܝܐ. ܘܗܘ ܣܗܕ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ.
ܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ ܕܡܬܥܒܕܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. 4 ܘܐܬܦܠܓܬ ܟܢܫܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܗܘܘ:

ܘܡܢܗܘܢ ܢܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܠܫܠܝܚܐ. 5 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܢܝܗܘܢ
ܚܪܐ ܡܢ ܥܡܡܐ: ܘܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܪܫܝܗܘܢ. ܕܢܨܥܪܘܢ
ܐܢܘܢ ܘܢܪܓܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܟܐܦܐ. 6 ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܥܪܩܘ.
ܘܐܬܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܠܘܩܢܝܐ ܠܘܣܛܪܐ ܘܕܪܒܐ ܘܩܘܪܝܐ
ܕܚܕܪܝܗܝܢ. ܘܐܦ ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܀ 7 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܝܬܒ
ܗܘܐ ܒܠܘܣܛܪܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܡܚܝܠ ܗܘܐ ܒܪܓܠܘܗܝ.
ܚܓܝܪܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ. ܘܡܡܬܘܡ ܠܐ ܗܠܟ ܗܘܐ.
8 ܗܢܐ ܫܡܥ ܠܦܘܠܘܣ ܕܡܡܠܠ. ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܦܘܠܘܣ
ܘܐܣܬܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܢܚܐ. 9 ܐܡܪ ܠܗ ܒܩܠܐ
ܪܡܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܩܘܡ
ܥܠ ܪܓܠܝܟ. ܘܫܘܪ ܩܡ ܘܗܠܟ. 10 ܘܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܕ
ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܦܘܠܘܣ. ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܒܠܫܢܗܘܢ
ܕܐܬܪܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܠܗܐ ܐܬܕܡܝܘ ܒܒܢܝ ܐܢܫܐ ܘܢܚܬܘ ܠܘܬܢ.
11 ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܒܪܢܒܐ ܡܪܐ ܐܠܗܐ. ܘܠܦܘܠܘܣ
ܗܪܡܝܣ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܫܪܐ ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ. 12 ܘܟܘܡܪܐ
ܕܡܪܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ: ܐܝܬܝ
ܬܘܪܐ ܘܟܠܝܠܐ ܠܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܐܝܟܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ: ܘܨܒܐ ܗܘܐ
ܕܢܕܒܚ ܠܗܘܢ. 13 ܫܡܥܘ ܕܝܢ ܘܦܘܠܘܣ. ܟܕ ܡܨܝܢ
ܨܪܝܘ ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܫܘܪܘ ܘܢܦܩܘ ܠܗܘܢ ܠܘܬ ܟܢܫܐ.
14 ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܓܒܪܐ: ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܐܦ ܚܢܢ ܒܢܝܢܫܐ ܚܢܢ ܚܫܝܫܐ ܐܟܘܬܟܘܢ. ܕܡܣܒܪܝܢ
ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܣܪܝܩܬܐ: ܬܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܚܝܐ: ܗܘ
ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ: ܘܝܡܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ. 15 ܗܘ
ܕܒܕܪܐ ܩܕܡܝܐ: ܫܒܩ ܗܘܐ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ:
ܕܢܐܙܠܘܢ ܒܐܘܪܚܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ. 16 ܟܕ ܠܐ ܫܒܩ ܢܦܫܗ ܕܠܐ
ܣܗܕܘ. ܟܕ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܘܡܚܬ
ܗܘܐ ܡܛܪܐ: ܘܡܪܒܐ ܗܘܐ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܝܗܘܢ: ܘܡܣܒܥ ܗܘܐ
ܠܒܘܣܡܐ ܘܒܣܝܡܘܬܐ ܠܠܒܘܬܗܘܢ. 17 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. 14 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܦܪܓܐ: ܘܐܬܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܝܣܝܕܝܐ.
ܘܥܠܘ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܝܬܒܘ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. 15 ܘܒܬܪ
ܕܐܬܩܪܝ ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ: ܫܠܚܘ ܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ ܕܟܢܘܫܬܐ
ܘܐܡܪܘ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܕܒܘܝܐܐ
ܡܠܠܘ ܥܡ ܥܡܐ ❖ 16 ܘܩܡ ܦܘܠܘܣ ܘܐܢܝܦ ܐܝܕܗ
ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ
ܫܡܥܘ. 17 ܐܠܗܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܓܒܐ ܠܐܒܗܬܢ: ܘܐܪܝܡ
ܘܐܘܪܒ ܐܢܘܢ ܟܕ ܗܘܘ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ: ܘܒܕܪܥܐ
ܪܡܐ ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢܗ. 18 ܘܬܪܣܝ ܐܢܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ
ܫܢܝܢ. 19 ܘܗܦܟ ܫܒܥܐ ܥܡܡܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ:
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܪܥܗܘܢ ܝܘܪܬܢܐ. 20 ܘܐܪܒܥ ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ
ܫܢܝܢ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ: ܥܕܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ ܢܒܝܐ.
21 ܘܗܝܕܝܢ ܫܐܠܘ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ
ܠܫܐܘܠ ܒܪ ܩܝܫ. ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ: ܫܢܝܢ
ܐܪܒܥܝܢ. 22 ܘܢܫܩܗ. ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ.
ܘܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܕܐܫܟܚܬ ܠܕܘܝܕ ܒܪܗ ܕܐܝܫܝ
ܓܒܪܐ ܐܝܟ ܠܒܝ: ܗܘ ܢܥܒܕ ܟܠܗܘܢ ܨܒܝܢܝ. 23 ܡܢ
ܙܪܥܗ ܕܗܢܐ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܝܣܪܝܠ: ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܫܬܘܕܝ.
ܠܝܫܘܥ ܦܪܘܩܐ. 24 ܘܫܕܪ ܠܝܘܚܢܢ ܕܢܟܪܙ ܩܕܡ ܡܐܬܝܬܗ:
ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 25 ܘܟܕ
ܡܫܠܡ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܬܫܡܫܬܗ. ܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܠܡܢܐ
ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܗܐ ܐܬܐ ܒܬܪܝ:
ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ ❖ 26 ܓܒܪܐ
ܐܚܝܢ: ܒܢܝ ܫܪܒܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܥܡܟܘܢ
ܠܐܠܗܐ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܐܫܬܕܪܬ ܡܠܬܐ ܕܚܝܐ. 27 ܗܢܘܢ
ܓܝܪ ܥܡܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܪܫܢܝܗܘܢ: ܠܐ ܐܪܓܫܘ ܒܗ.
ܐܦܠܐ ܒܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ ܕܡܬܩܪܝܢ ܒܟܠ ܫܒܐ. ܐܠܐ ܕܕܢܘܗܝ

ܘܫܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܕܟܬܝܒܢ. 28 ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܗ
ܥܠܬܐ ܡܕܡ. ܫܐܠܘ ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
29 ܘܟܕ ܫܡܠܝܘ ܟܠܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ: ܐܚܬܘܗܝ
ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܘܣܡܘܗܝ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 30 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܩܝܡܗ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 31 ܘܐܬܚܙܝ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ: ܠܐܝܠܝܢ
ܕܣܠܩܘ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܗܢܘܢ ܐܢܘܢ
ܣܗܕܘܗܝ ܠܘܬ ܥܡܐ. 32 ܘܐܦ ܚܢܢ ܗܐ ܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ
ܕܫܘܘܕܝܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܠܘܬ ܐܒܗܬܢ: 33 ܗܐ ܫܡܠܝܗ
ܐܠܗܐ ܠܢ ܠܒܢܝܗܘܢ. ܕܐܩܝܡ ܠܝܫܘܥ: ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ
ܒܡܙܡܘܪܐ ܕܬܪܝܢ. ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ.
34 ܘܗܟܢܐ ܐܩܝܡܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܗܦܘܟ
ܢܚܙܐ ܚܒܠܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܕܐܬܠ ܠܟܘܢ ܛܝܒܘܬܗ ܕܕܘܝܕ
ܡܗܝܡܢܬܐ. 35 ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܒܡܘܡܝܐ ܐܚܪܝܐ: ܕܠܐ ܝܗܒܬ
ܠܚܣܝܕܟ ܕܢܚܙܐ ܚܒܠܐ. 36 ܕܘܝܕ ܓܝܪ ܒܫܪܒܬܗ: ܫܡܫ
ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܘܫܟܒ. ܘܐܬܬܘܣܦ ܥܠ ܐܒܗܘܗܝ
ܘܚܙܐ ܚܒܠܐ. 37 ܗܢܐ ܕܝܢ ܕܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܐ ܚܒܠܐ. 38
ܗܟܝܠ ܐܚܝ: ܕܒܗ ܗܢܐ ܡܬܟܪܙ ܠܟܘܢ ܫܘܒܩܢܐ
ܕܚܛܗܐ. 39 ܘܡܢ ܟܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ
ܕܬܙܕܕܩܘܢ: ܒܗܢܐ ܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܡܙܕܕܩ. 40 ܐܙܕܗܪܘ
ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܒܢܒܝܐ
41 ܕܚܙܘ ܡܒܣܪܢܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܐܬܚܒܠܘ. ܕܥܒܕܐ ܥܒܕ
ܐܢܐ ܒܝܘܡܝܟܘܢ: ܐܢܐ ܕܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܐܢ ܐܢܫ ܡܫܬܥܐ
ܠܟܘܢ. 42 ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ: ܒܥܘ
ܡܢܗܘܢ ܕܠܫܒܬܐ ܐܚܪܝܐ ܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ.
43 ܘܟܕ ܐܫܬܪܝܬ ܟܢܘܫܬܐ: ܣܓܝܐܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܙܠܘ
ܒܬܪܗܘܢ. ܘܐܦ ܓܝܘܪܐ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ
ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܦܝܣܝܢ ܠܗܘܢ: ܕܢܩܘܦܘܢ ܠܘܬ ܛܝܒܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ❖ 44 ܘܠܫܒܬܐ ܐܚܪܝܐ: ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܗܟܢܐ ܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ̇ ܗܢܘܢ: ܡܠܐܟܗ ܗܘ.
ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܢܩܫ ܗܘܐ ܒܬܪܥܐ. ܘܢܦܩܘ ܚܙܐܘܗܝ
ܘܬܡܗܘ ܒܗ. 17 ܘܐܘܡܝ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܐܝܕܗ ܐܝܟ
ܕܢܫܬܩܘܢ ܠܗ. ܘܥܠ ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܡܪܝܐ
ܐܦܩܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܬܥܘ ܗܠܝܢ
ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܐܚܐ. ܘܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܐܚܪܢܐ. 18 ܘܟܕ
ܢܓܗ ܨܦܪܐ. ܗܘܐ ܗܘܐ ܪܘܒܐ ܣܓܝܐܐ ܒܝܬ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ:
ܥܠ ܫܡܥܘܢ ܕܡܢܐ ܗܘܐ ܒܗ. 19 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ
ܒܥܝܗܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܗ: ܕܢ ܐܢܘܢ ܠܢܛܘܪܐ ܘܦܩܕ ܕܢܬܩܛܠܘܢ.
ܘܢܦܩ ܗܘ ܡܢ ܝܗܘܕ: ܘܐܬܒ ܗܘܐ ܒܩܣܪܝܐ.
20 ܘܡܛܠ ܕܪܓܝܙ ܗܘܐ ܥܠ ܨܘܪܝܐ ܘܥܠ ܨܝܕܢܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ
ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܐܟܚܕܐ ܘܐܦܝܣܘ ܠܒܠܣܛܘܣ ܩܝܘܡܗ
ܕܡܠܟܐ. ܘܫܐܠܘ ܡܢܗ ܕܢܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܝܢܐ. ܡܛܠ
ܕܪܘܢܣܐ ܕܐܬܪܗܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܗܘܐ ܕܗܪܘܕܣ ܀
21 ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܝܕܝܥܐ: ܠܒܫ ܗܘܐ ܗܪܘܕܣ ܠܒܘܫܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܐܡ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡ ܟܢܫܐ.
22 ܥܡܐ ܕܝܢ ܟܠܗ ܩܥܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܗܠܝܢ ܩܠܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ ܘܠܐ ܗܘܝ ܕܒܪܢܫܐ. 23 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܝܗܒ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ: ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܚܝܗܝ ܡܠܐܟܗ
ܕܡܪܝܐ: ܘܐܬܪܒܝ ܒܬܘܠܥܐ ܘܡܝܬ. 24 ܘܣܒܪܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܡܬܟܪܙܐ ܗܘܬ ܘܪܒܝܐ ܀ 25 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܘܫܐܘܠ: ܗܦܟܘ ܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ ܠܐܢܛܝܘܟܝ: ܟܕ ܫܠܡܘ ܬܫܡܫܬܗܘܢ.
ܘܕܒܪܘ ܥܡܗܘܢ ܠܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ ܡܪܩܘܣ ܀

ܦܪܩܐ ܀ ܝܓ ܀

ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܥܕܬܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܢܒܝܐ ܘܡܠܦܢܐ.
ܒܪܢܒܐ ܘܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܢܝܓܪ. ܘܠܘܩܝܘܣ ܕܡܢ
ܩܘܪܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܢܐܝܠ ܒܪ ܡܪܒܝܢܘܗܝ ܕܗܪܘܕܣ

T

ܛܛܪܪܟܐ ܘܫܐܘܠ. 2 ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ ܘܡܬܟܫܦܝܢ
ܠܐܠܗܐ: ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܦܪܘܫܘ ܠܝ
ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܠܥܒܕܐ ܐܝܢܐ ܕܐܢܐ ܩܪܝܬ ܐܢܘܢ.
3 ܘܒܬܪ ܕܨܡܘ ܘܨܠܝܘ. ܣܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ ܘܫܕܪܘ ܐܢܘܢ ܀
4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܫܬܠܚܘ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܢܚܬܘ ܠܗܘܢ
ܠܣܠܘܩܝܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܠܩܘܦܪܘܣ.
5 ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܣܠܡܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܝܘܚܢܢ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
6 ܘܟܕ ܐܬܟܪܟܘܗ̇ ܠܟܠܗ̇ ܓܙܪܬܐ: ܥܕܡܐ ܠܦܦܘܣ
ܡܕܝܢܬܐ: ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܪܫܐ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܘܫܡܗ ܗܘܐ ܒܪ ܫܘܡܐ. 7 ܗܢܐ
ܕܒܝܩ ܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܚܟܝܡܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ
ܘܫܡܗ ܗܘܐ ܣܪܓܝܘܣ ܦܘܠܘܣ. ܘܩܪܐ ܗܘܐ
ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܕܢܫܡܥ
ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. 8 ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ
ܗܘ ܚܪܫܐ ܒܪ ܫܘܡܐ: ܕܡܬܬܪܓܡ ܫܡܗ
ܐܠܘܡܘܣ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܗܦܟܝܘܗܝ ܠܐܢܬܘܦܛܘܣ
ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. 9 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܬܩܪܝ ܦܘܠܘܣ:
ܐܬܡܠܝ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܚܪ ܒܗ 10 ܘܐܡܪ. ܐܘ
ܕܡܠܐ ܟܠ ܢܟܠܝܢ ܘܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ. ܒܪܗ ܕܐܟܠܩܪܨܐ
ܘܒܥܠܕܒܒܐ ܕܟܠܗ̇ ܟܐܢܘܬܐ: ܠܐ ܫܠܐ ܐܢܬ ܠܡܥܩܡܘ
ܐܘܪܚܬܗ ܬܪܝܨܬܐ ܕܡܪܝܐ: 11 ܗܫܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝܟ:
ܘܬܗܘܐ ܣܡܝܐ ܘܠܐ ܬܚܙܐ ܫܡܫܐ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ. ܘܒܗ
ܒܫܥܬܐ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ ܥܡܛܢܐ ܘܚܫܘܟܐ. ܘܡܬܟܪܟ
ܗܘܐ ܘܒܥܐ ܕܡܢܘ ܢܐܚܘܕ ܒܐܝܕܗ. 12 ܘܟܕ ܚܙܐ
ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܡܕܡ ܕܗܘܐ: ܐܬܕܡܪ ܘܗܝܡܢ ܒܡܠܦܢܘܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܀ 13 ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ: ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܡܢ ܦܦܘܣ
ܡܕܝܢܬܐ: ܘܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܦܪܓܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܡܦܘܠܝܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ. 20 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢܗܘܢ
ܡܢ ܩܘܦܪܘܣ ܘܡܢ ܩܘܪܝܢܐ. ܗܠܝܢ ܥܠܘ ܗܘܘ
ܠܐܢܛܝܘܟܝ: ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܘܢܝܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ
ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ. 21 ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܥܡܗܘܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܘܐܬܦܢܝܘ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ✤ 22 ܘܐܫܬܡܥܬ
ܗܝ ܡܠܬܐ ܠܐܕܢܝܗܘܢ ܕܒܢܝ ܥܕܬܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܕܪܘ
ܠܒܪܢܒܐ ܠܐܢܛܝܘܟܝ. 23 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܬܡܢ ܘܚܙܐ ܛܝܒܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܚܕܝ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ: ܕܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ
ܢܗܘܘܢ ܢܩܝܦܝܢ ܠܡܪܢ. 24 ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܗܘܐ ܛܒܐ.
ܘܡܫܡܠܝ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܐܬܬܘܣܦ
ܗܘܐ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܪܢ. 25 ܘܢܦܩ ܗܘܐ ܠܛܪܣܘܣ
ܠܡܒܥܐ ܠܫܐܘܠ. 26 ܘܟܕ ܐܫܟܚܗ ܐܝܬܝܗ ܥܡܗ
ܠܐܢܛܝܘܟܝ. ܘܫܢܬܐ ܟܠܗ ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ ܗܘܘ ܒܥܕܬܐ
ܘܐܠܦܘ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܐܬܩܪܝܘ
ܒܐܢܛܝܘܟܝ ܬܠܡܝܕܐ ܟܪܣܛܝܢܐ ✤ 27 ܘܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ
ܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܬܡܢ ܢܒܝܐ. 28 ܘܩܡ ܚܕ ܡܢܗܘܢ
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܓܒܘܣ. ܘܐܘܕܥ ܐܝܟ ܒܪܘܚܐ: ܕܟܦܢܐ
ܪܒܐ ܗܘܐ ܥܬܝܕ ܕܢܗܘܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܗܢܐ
ܒܝܘܡܝ ܩܠܘܕܝܘܣ ܩܣܪ. 29 ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܠܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ: ܦܪܫܘ ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܠܐܚܐ
ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܗܘܕ. 30 ܘܫܕܪܘ ܒܝܕ ܒܪܢܒܐ ܘܫܐܘܠ
ܠܩܫܝܫܐ ܕܬܡܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܝܒ ✤

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ: ܐܪܡܝ ܗܘܐ ܐܝܕܝܐ ܥܠ ܐܢܫܝܢ
ܕܒܥܕܬܐ: ܐܝܟ ܕܢܒܐܫ ܠܗܘܢ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ: ܗܘ
ܕܡܬܟܢܐ ܐܓܪܝܦܘܣ. 2 ܘܩܛܠ ܒܣܝܦܐ ܠܝܥܩܘܒ
ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ. 3 ܘܟܕ ܚܙܐ ܕܫܦܪܐ ܗܕܐ ܠܝܗܘܕܝܐ:
ܐܘܣܦ ܗܘܐ ܠܡܐܚܕ ܐܦ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ

ܗܘܘ ܝܘܡܬܐ ܕܦܛܝܪܐ. 4 ܘܐܚܕܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
ܘܐܫܠܡ ܠܗ ܠܫܬܬܥܣܪ ܐܣܛܪܛܝܘܛܝܢ ܕܢܛܪܘܢܗ. ܕ
ܒܬܪ ܦܨܚܐ ܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. 5 ܘܟܕ ܗ
ܫܡܥܘܢ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ: ܨܠܘܬܐ ܐܡܝܢܬܐ
ܡܬܩܪܒܐ ܗܘܬ ܡܢ ܥܕܬܐ ܚܠܦܘܗܝ ܠܐܠܗܐ. 6 ܘ
ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܠܨܦܪܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܩܪܒܘܢܝܗܝ: ܟܕ ܕܡܟ
ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܝܬ ܬܪܝܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܝܢ: ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ
ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ: ܘܐܚܪܢܐ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ: 7 ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܩܡ ܠܥܠ ܡܢܗ. ܘܢܘܗܪܐ
ܐܙܠܓ ܒܟܠܗ ܒܝܬܐ: ܘܢܩܫܗ ܒܓܒܗ ܘܐܩܝܡܗ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܡ ܒܥܓܠ. ܘܢܦܠܝ ܫܫܠܬܐ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ.
8 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܘܣܐܢ ܡܣܐܢܝܟ. ܘܥܒ
ܗܟܢܐ. ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܠܗ. ܐܬܥܛܦ ܐܣܛܠܟ ܘܬܐ ܒܬܪܝ.
9 ܘܢܦܩ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ: ܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ
ܗܝ ܕܗܘܝܐ ܗܘܬ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ. ܣܒܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܚܙܘܐ
ܚܙܐ ܗܘܐ. 10 ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܡܛܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܘܕܬܪܬܝܢ: ܐܬ
ܠܬܪܥܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܬܦܬܚ ܠܗܘܢ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܗ.
ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܘܥܒܪܘ ܫܘܩܐ ܚܕ: ܦܪܩ ܡܢ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ.
11 ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܒܩܘܫܬܐ
ܕܡܪܝܐ ܫܕܪ ܡܠܐܟܗ ܘܦܨܝܢܝ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ:
ܘܡܢ ܡܕܡ ܕܡܬܢܟܝܢ ܗܘܘ ܠܝ ܝܗܘܕܝܐ. 12 ܘܟ
ܐܣܬܟܠ: ܐܬܐ ܠܗ ܠܒܝܬܐ ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܘܚܢܢ ܗ
ܕܐܬܟܢܝ ܡܪܩܘܣ. ܡܛܠ ܕܐܚܐ ܣܓܝܐܐ ܬܡܢ ܟܢܝܫܝܢ
ܗܘܘ ܘܡܨܠܝܢ. 13 ܘܢܩܫ ܒܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ: ܘܢܦܩܬ
ܕܬܥܢܝܘܗܝ ܛܠܝܬܐ ܕܫܡܗ ܪܘܕܐ. 14 ܘܐܫܬܘܕܥܬ ܩܠܗ
ܕܫܡܥܘܢ: ܘܒܚܕܘܬܗ ܠܐ ܦܬܚܬ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܐܠܐ ܗܦܟܬ
ܒܪܗܛܐ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘܢ ܗܐ ܩܐܡ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪ
15 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܢܝܬܝ ܐܢܬܝ: ܘܗܝ ܡܫܪܪܐ ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܠܗܐ ܥܡܗ. 39 ܘܚܢܢ ܣܗ̈ܕܘܗܝ ܥܠ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ
ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ ܘܒܐܘܪܫܠܡ. ܠܗ ܠܗܢܐ ܙܩܦܘܗܝ
ܝܗܘܕ̈ܝܐ ܥܠ ܩܝܣܐ ܘܩܛܠܘܗܝ. 40 ܘܠܗ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ
ܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܘܝܗܒܗ ܕܢܬܚܙܐ ܓܠܝܐܝܬ. 41 ܠܐ ܕܝܢ
ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܠܐ ܠܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܓܒܝܢ ܕܢܗܘܐ
ܠܗ ܣܗ̈ܕܐ. ܘܐܟܠܢ ܥܡܗ ܘܐܫܬܝܢ ܡܢ ܒܬܪ ܢܘܚܡܗ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. 42 ܘܦܩܕܢ ܕܢܟܪܙ ܘܢܣܗܕ ܠܥܡܐ.
ܕܗܢܘ ܗܘ ܕܐܬܦܪܫ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܝܢܐ ܕܚ̈ܝܐ ܘܕܡܝ̈ܬܐ.
43 ܘܥܠܘܗܝ ܐܣܗܕܘ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝ̈ܐ. ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ
ܒܫܡܗ. ܢܩܒܠ ܫܘܒܩܢ ܚܛܗ̈ܐ. 44 ܘܟܕ ܗܘ ܫܡܥܘܢ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ: ܐܓܢܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠ ܟܠ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ. 45 ܘܬܘܗܘ ܘܐܬܕܡܪܘ ܐܚ̈ܐ
ܡܗܝܡܢ̈ܐ ܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܡܗ. ܕܐܦ ܥܠ ܥܡ̈ܡܐ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܫܬܦܥܬ. 46 ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢ ܠܫܢ: ܘܡܪܘܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ.
ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ. 47 ܕܠܡܐ ܡ̈ܝܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܠܡܟܠܐ
ܕܠܐ ܢܥܡܕܘܢ: ܗܠܝܢ ܕܗܐ ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܚܢܢ: 48 ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܢܥܡܕܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ
ܝܘܡ̈ܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܐ ܀

1 ܘܐܫܬܡܥܬ ܗܘܬ ܠܫܠܝ̈ܚܐ ܘܠܐܚ̈ܐ ܕܒܝܗܘܕ: ܕܐܦ
ܥܡ̈ܡܐ ܩܒܠܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܀ 2 ܘܟܕ ܣܠܩ ܫܡܥܘܢ
ܠܐܘܪܫܠܡ: ܕܝܢܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ. 3 ܟܕ
ܐܡܪܝܢ. ܕܠܘܬ ܐܢܫ̈ܐ ܥܘܪ̈ܠܐ ܥܠܠܬ ܘܐܟܠܬ ܥܡܗܘܢ. 4 ܘܐܫܪܝ
ܫܡܥܘܢ ܫܪܝ ܠܡܦܫܩ ܠܗܘܢ. 5 ܕܟܕ ܡܨܠܐ
ܗܘܝܬ ܒܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ: ܚܙܝܬ ܚܙܘܐ ܕܢܚܬ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܚܕ:

ܐܝܟ ܕܟܬܢܐ ܗܘܐ ܠܟܬܢܐ. ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܐܪܒܥ ܦܢܘܬܗ
ܘܡܫܬܪܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܝ. 6 ܘܚܪܝܬ ܒܗ.
ܘܚܙܝܬ ܗܘܝܬ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝ̈ܘܬܐ ܕܐܪܒܥ ܪ̈ܓܠܝܗܝܢ. ܘܪ̈ܚܫܐ
ܕܐܪܥܐ ܘܦܪ̈ܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. 7 ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ
ܠܝ. ܫܡܥܘܢ ܩܘܡ ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ. 8 ܘܐܡܪܬ ܚܣ ܡܪܝ.
ܕܡܡܬܘܡ ܠܐ ܥܠ ܠܦܘܡܝ ܕܛܡܐ ܘܕܡܣܝܒ. 9 ܘܬܘܒ
ܩܠܐ ܐܡܪ ܠܝ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܕܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ ܐܢܬ ܠܐ
ܬܛܢܦ. 10 ܗܕܐ ܗܘܬ ܬܠܬ ܙܒ̈ܢܝܢ: ܘܐܣܬܠܩ ܠܗ
ܟܠܗ ܡܐܢܐ ܠܫܡܝܐ. 11 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ: ܬܠܬܐ ܓܒܪ̈ܝܢ
ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܘܬܝ ܡܢ ܩܘܪܢܠܝܘܣ ܡܢ ܩܣܪܝܐ. ܐܬܘ ܘܩܡܘ
ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܕܐܝܬܝ ܗܘܝܬ ܒܗ. 12 ܘܐܡܪ ܠܝ ܪܘܚܐ.
ܕܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܕܠܐ ܦܘܠܓ. ܘܐܬܘ ܥܡܝ ܐܦ ܗܠܝܢ ܫܬܐ
ܐܚ̈ܝܢ. ܘܥܠܢ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ. 13 ܘܐܫܬܥܝ ܠܢ ܐܝܟܢܐ
ܚܙܐ ܒܒܝܬܗ ܡܠܐܟܐ: ܕܩܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܫܕܪ ܠܝܘܦܐ
ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܬܐ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. 14 ܘܗܘ
ܢܡܠܠ ܥܡܟ ܡ̈ܠܐ ܕܒܗܝܢ ܬܚܐ ܐܢܬ. ܘܟܠܗ ܒܝܬܟ.
15 ܘܟܕ ܫܪܝܬ ܗܘܝܬ ܠܡܡܠܠܘ: ܐܓܢܬ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܥܠܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ. 16 ܘܐܬܕܟܪܬ
ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ ܒܡ̈ܝܐ: ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܬܬܥܡܕܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 17 ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܠܗܐ
ܫܘܝܐܝܬ ܝܗܒ ܡܘܗܒܬܐ ܠܥܡ̈ܡܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ
ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܢ. ܐܢܐ ܡܢ ܗܘܝܬ
ܕܐܫܟܚ ܕܐܟܠܐ ܠܐܠܗܐ. 18 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܫܡܥܘ:
ܫܠܝܘ ܠܗܘܢ ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܕܟܒܪ
ܐܦ ܠܥܡ̈ܡܐ ܐܠܗܐ ܝܗܒ ܬܝܒܘܬܐ ܠܚ̈ܝܐ ܀ 19 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܕܐܬܒܕܪܘ ܗܘܘ ܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܣܛܦܢܘܣ:
ܥܒܪܘ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܠܦܘܢܝܩܐ. ܐܦ ܠܐܬܪܐ ܕܩܘܦܪܘܣ
ܘܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܟܕ ܥܡ ܐܢܫ ܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܬܚܙܝ. 11 ܘܚܙܐ ܫܡܝܐ ܕܦܬܝܚ: ܘܡܐܢܐ ܚܕ ܟܕ
ܐܣܝܪ ܒܐܪܒܥ ܩܪܢܬܗ. ܘܕܡܐ ܗܘܐ ܠܟܬܢܐ ܪܒܐ. ܘܡܫܬܒܩ
ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. 12 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܟܠܗܘܢ
ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܒܥ ܪ̈ܓܠܝܗܝܢ. ܘܪ̈ܚܫܐ ܕܐܪܥܐ ܘܦܪ̈ܚܬܐ ܕܫܡܝܐ.
13 ܘܩܠܐ ܐܬܐ ܠܗ ܕܐܡܪ. ܫܡܥܘܢ: ܩܘܡ ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ.
14 ܘܫܡܥܘܢ ܐܡܪ: ܚܣ ܡܪܝ. ܕܡܡܬܘܡ ܠܐ ܐܟܠܬ ܟܠ
ܕܡܣܐܒ ܘܛܡܐ. 15 ܘܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܩܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ.
ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ ܐܢܬ ܠܐ ܬܣܝܒ. 16 ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܬ
ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ: ܘܐܣܬܠܩ ܠܗ ܡܐܢܐ ܠܫܡܝܐ. 17 ܘܟܕ
ܡܬܕܡܪ ܫܡܥܘܢ ܒܢܦܫܗ ܕܡܢܘ ܚܙܘܐ ܕܚܙܐ: ܡܛܝܘ
ܓܒܪ̈ܐ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܗܘܘ ܡܢ ܩܘܪܢܠܝܘܣ: ܘܫܐܠܘ
ܥܠ ܒܝܬܐ ܕܫܪܐ ܒܗ ܫܡܥܘܢ. ܘܐܬܘ ܘܩܡܘ ܥܠ ܬܪܥܐ
ܕܕܪܬܐ. 18 ܘܩܪܘ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܡܫܬܐܠܝܢ: ܕܐܢ ܫܡܥܘܢ
ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ ܗܪܟܐ ܫܪܐ. 19 ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܪܢܐ ܗܘܐ
ܒܚܙܘܐ: ܐܡܪ ܠܗ ܪܘܚܐ. ܗܐ ܓܒܪ̈ܐ ܬܠܬܐ ܒܥܝܢ ܠܟ.
20 ܩܘܡ ܚܘܬ ܘܙܠ ܥܡܗܘܢ، ܟܕ ܠܐ ܡܬܦܠܓ ܪ̈ܥܝܢܟ.
ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܗܘ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ ❖ 21 ܘܢܚܬ ܫܡܥܘܢ
ܠܘܬ ܓܒܪ̈ܐ ܗܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܗܘ ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܐܝܕܐ ܗܝ ܥܠܬܐ ܕܡܛܠܬܗ ܐܬܝܬܘܢ. 22 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܓܒܪܐ
ܚܕ ܕܫܡܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ: ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܐ.
ܘܡܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܬܐܡܪ ܠܗ
ܒܚܙܘܐ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ: ܕܢܫܕܪ ܢܩܪܝܟ ܠܒܝܬܗ:
ܘܢܫܡܥ ܡܠܬܐ ܡܢܟ. 23 ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ: ܘܩܒܠ
ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܙܕܩ ܗܘܐ. ܘܩܡ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܘܢܦܩ
ܘܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ ܥܡܗ ܐܢܫ̈ܐ ܡܢ ܐܚ̈ܐ
ܕܝܘܦܐ. 24 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܥܠ ܠܩܣܪܝܐ. ܩܘܪܢܠܝܘܣ
ܕܝܢ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ: ܟܕ ܡܟܢܫܝܢ ܠܗ ܟܠܗܘܢ
ܒܢܝ ܛܘܗܡܗ. ܘܐܦ ܪ̈ܚܡܐ ܡܫܝ̈ܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ❖

25 ܘܟܕ ܥܠ ܫܡܥܘܢ. ܐܪܥܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ: ܘܢܦܠ ܣܓ
ܠܪ̈ܓܠܘܗܝ. 26 ܘܫܡܥܘܢ ܐܩܝܡܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘ
ܠܟ. ܐܦ ܐܢܐ ܒܪܢܫܐ ܐܢܐ. 27 ܘܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡܗ: ܥ
ܘܐܫܟܚ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܠܬܡܢ. 28 ܘܐܡܪ ܠܗܘ
ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ: ܕܢܩ
ܠܐܢܫܐ ܢܘܟܪܝܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܪ ܫܪܒܬܗ. ܘܠܝ ܐܠܗܐ ܚܘܝ
ܕܠܐ ܐܡܪ ܥܠ ܐܢܫ ܕܛܡܐ ܐܘ ܡܣܐܒ. 29 ܡܛܠ ܗ
ܟܕ ܫܕܪܬ ܐܬܝܬ ܡܢ ܡܦܠܓܘܬ ܠܒܝ. ܒܪܡ ܫܐܠ ܐ
ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܫܕܪܬܘܢ ܒܬܪܝ ❖ 30 ܘܐܡܪ ܠܗ
ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܐܪܒܥܐ ܝܘ̈ܡܝܢ ܐܝܬ ܠܝ ܕܨܐܡ ܗܘܐ ܐ
ܕܝܘܡ ܐܢܐ. ܘܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܒܬܫܥ ܫ̈ܥܝܢ ܒܒܝܬܝ: ܘܩܡ
ܓܒܪܐ ܚܕ ܩܕܡܝ ܟܕ ܠܒܝܫ ܚܘܪ̈ܐ. 31 ܘܐܡܪ ܠܝ.
ܩܘܪܢܠܝܐ: ܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ. ܘܐܬܕܟܪܬ ܙܕܩܬܟ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 32 ܫܕܪ ܗܟܝܠ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ: ܘܩܪܝ
ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܫܪܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ
ܒܘܪܣܝܐ ܕܥܠ ܓܢܒ ܝܡܐ. ܘܗܘ ܢܐܬܐ ܢܡܠܠ ܥܡܟ. 33 ܘܡ
ܫܕܪܬ ܠܘܬܟ. ܘܐܢܬ ܫܦܝܪ ܥܒܕܬ ܕܐܬܝܬ. ܗܐ
ܚܢܢ ܟܠܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܨܒܝܢ ܕܢܫܡܥ ܟܠ ܡܐ ܕܐܬܦ
ܠܟ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ❖ 34 ܦܬܚ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܦܘܡܗ
ܘܐܡܪ. ܒܩܘܫܬܐ ܐܕܪܟܬ: ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܢܣܒ ܒܐܦܐ. 35 ܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܐܝܢܐ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܦܠܚ ܟܐܢܘ
ܡܩܒܠ ܗܘ ܠܘܬܗ. 36 ܡܠܬܐ ܓܝܪ ܕܫܕܪ ܠܒܢ̈ܝ ܝܣܪܐ
ܘܐܣܒܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܘܫܝܢܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܗܘ
ܡܪܐ ܕܟܠ. 37 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܬ
ܕܗܘܬ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ: ܕܡܢ ܓܠܝܠܐ ܫܪܝܬ ܡܢ ܒܬܪ ܡܥܡܘܕܝ
ܕܐܟܪܙ ܝܘܚܢܢ: 38 ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. ܕܐܠܗ
ܡܫܚܗ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܚܝܠܐ. ܘܗܘܝܘ ܕܡܬܟܪ
ܗܘܐ ܘܡܐܣܐ ܠܗܢܘܢ ܕܐܬܢܟܝܘ ܡܢ ܣܛܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܠܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܬܠܡܝܕܐ: ܘܟܠܗܘܢ ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ
ܗܘܘ ܕܬܠܡܝܕܐ ܗܘ. 27 ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܐܚܕܗ ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ
ܫܠܝܚܐ. ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܚܙܐ ܠܡܪܢ:
ܘܐܝܟܢܐ ܡܠܠ ܥܡܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܒܕܪܡܣܘܩ ܡܠܠ ܒܓܠܐ
ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ. 28 ܘܥܐܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܘܢܦܩ ܒܐܘܪܫܠܡ.
29 ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܒܓܠܐ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܕܪܫ ܗܘܐ
ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܠܝܢ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܝܘܢܐܝܬ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܒܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ. 30 ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܐܚܐ: ܐܝܬܝܘܗܝ ܒܠܠܝܐ
ܠܩܣܪܝܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܫܕܪܘܗܝ ܠܛܪܣܘܣ. 31 ܥܕܬܐ ܕܝܢ
ܟܠܗ ܕܒܝܗܘܕ ܘܒܓܠܝܠܐ ܘܒܫܡܪܝܢ: ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
ܫܠܡܐ. ܟܕ ܡܬܒܢܝܐ ܗܘܬ ܘܪܕܝܐ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܘܒܒܘܝܐܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܣܓܝܐ ܗܘܬ ܀ 32 ܘܗܘܐ ܕܟܕ
ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܢܚܬ ܐܦ ܠܘܬ ܩܕܝܫܐ
ܕܥܡܪܝܢ ܒܠܘܕ ܡܕܝܢܬܐ. 33 ܘܐܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ
ܐܝܢܐܣ: ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܥܪܣܐ ܘܡܫܪܝܐ ܫܢܝܢ ܬܡܢܐ. 34 ܘܐܡܪ
ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܐܝܢܐܣ ܡܐܣܐ ܠܟ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܩܘܡ
ܘܫܘܐ ܥܪܣܟ. ܘܡܚܕܐ ܩܡ. 35 ܘܚܙܐܘܗܝ ܟܠܗܘܢ
ܕܥܡܪܝܢ ܒܠܘܕ ܘܒܣܪܘܢܐ ܘܐܬܦܢܝܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܀ 36 ܐܝܬ
ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܝܘܦܐ ܚܕܐ ܬܠܡܝܕܬܐ: ܕܫܡܗ ܛܒܝܬܐ.
ܥܬܝܪܐ ܗܘܬ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܘܒܙܕܩܬܐ ܕܥܒܕܐ ܗܘܬ.
ܗܘܬ. 37 ܐܬܟܪܗܬ ܕܝܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ ܘܡܝܬܬ. ܘܐܣܚܘܗ
ܘܣܡܘܗ ܒܥܠܝܬܐ. 38 ܘܡܛܠ ܕܩܪܝܒܐ ܗܘܬ
ܠܘܕ ܠܝܘܦܐ: ܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܦ ܫܡܥܘܢ ܒܗ ܐܝܬܘܗܝ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܢܒܥܘܢ
ܡܢܗ: ܕܠܐ ܬܬܡܛܐ ܕܬܐܬܐ ܠܘܬܢ. 39 ܘܩܡ
ܫܡܥܘܢ ܘܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܐܣܩܘܗܝ ܠܥܠܝܬܐ.
ܘܐܟܢܫܝ ܗܘܝ ܠܘܬܗ ܟܠܗܝܢ ܐܪܡܠܬܐ. ܟܕ
ܒܟܝܢ: ܘܡܚܘܝܢ ܠܗ ܟܘܬܝܢܐ ܘܡܪܛܘܛܐ:

ܕܥܒܕܐ ܗܘܬ ܠܗܝܢ ܛܒܝܬܐ ܟܕ ܚܝܐ. 40 ܫܡܥܘܢ
ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܠܒܪ. ܘܣܡ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܨܠܝ.
ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܫܠܕܐ ܘܐܡܪ. ܛܒܝܬܐ ܩܘܡܝ.
ܗܝ ܕܝܢ ܦܬܚܬ ܥܝܢܝܗ. ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܠܫܡܥܘܢ ܝܬܒܬ.
41 ܘܐܘܫܛ ܠܗ ܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ. ܘܩܪܐ ܠܩܕܝܫܐ
ܘܠܐܪܡܠܬܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܠܗܘܢ ܟܕ ܚܝܐ. 42 ܘܐܬܝܕܥܬ ܗܕܐ
ܒܟܠܗ ܝܘܦܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܡܪܢ. 43 ܘܗܘܐ ܕܝܢ
ܟܕ ܒܝܘܦܐ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. ܟܕ ܫܪܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ
ܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 ܒܩܣܪܝܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ: ܩܢܛܪܘܢ
ܗܘܐ ܡܢ ܐܣܦܝܪܐ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܐܝܛܠܝܩܝܬܐ.
2 ܘܟܐܢ ܗܘܐ ܘܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ.
ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܙܕܩܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܥܡܐ. ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܥܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܐܠܗܐ. 3 ܘܚܙܐ ܒܚܙܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܒܬܫܥ ܫܥܝܢ ܒܝܘܡܐ: ܠܡܠܐܟܗ
ܕܐܠܗܐ ܕܥܠ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܪܢܠܝ.
4 ܗܘ ܕܝܢ ܚܪ ܒܗ ܘܕܚܠ: ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܪܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ
ܡܠܐܟܐ. ܨܠܘܬܟ ܘܙܕܩܬܟ ܣܠܩ ܠܥܘܗܕܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
5 ܘܗܫܐ ܫܕܪ ܓܒܪܐ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ: ܘܐܝܬܐ ܠܫܡܥܘܢ
ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. 6 ܗܐ ܫܪܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ ܗܘ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. 7 ܘܟܕ ܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܠܠ
ܥܡܗ: ܩܪܐ ܬܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ: ܘܦܠܚܐ ܚܕ ܕܕܚܠ
ܠܐܠܗܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܛܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ: 8 ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ
ܟܠܡܕܡ ܕܚܙܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܝܘܦܐ ܀ 9 ܘܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ
ܥܕ ܗܢܘܢ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܘܡܩܪܒܝܢ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܣܠܩ
ܫܡܥܘܢ ܠܐܓܪܐ ܕܢܨܠܐ ܒܫܬ ܫܥܝܢ. 10 ܘܟܦܢ ܘܨܒܐ ܗܘܐ
ܕܢܛܥܡ. ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܡܛܝܒܝܢ ܠܗ: ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

40 ܦܐܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܐܫܬܟܚ ܒܐܙܘܛܘܣ. ܘܡܢ ܬܡܢ
ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗܝܢ: ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܠܩܣܪܝܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܛ ❖

1 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܥܕܟܝܠ ܡܠܐ ܗܘܐ ܠܘܚܡܐ ܘܚܡܬܐ ܕܩܛܠܐ
ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܪܢ. 2 ܘܫܐܠ ܠܗ ܐܓܪܬܐ ܡܢ ܪܒ
ܟܘܡܪܐ: ܕܢܬܠ ܠܗ ܠܕܪܡܣܘܩ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܕܐܢ ܗܘ
ܕܢܫܟܚ ܕܪܕܝܢ ܒܗܕܐ ܐܘܪܚܐ ܓܒܪܐ ܐܘ ܢܫܐ: ܢܐܣܘܪ
ܢܝܬܐ ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. 3 ܘܟܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܡܛܐ ܡܩܪܒ
ܠܕܪܡܣܘܩ. ܡܢ ܫܠܝܐ ܡܛܠܗ: ܐܙܠܓ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ
ܢܘܗܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. 4 ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥ ܩܠܐ ܕܐܡܪ
ܗܘܐ ܠܗ: ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ. ܩܫܐ ܗܘ
ܠܟ ܠܡܒܥܛܘ ܠܥܘܩܣܐ. 5 ܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ:
ܘܡܪܢ ܐܡܪ. ܐܢܐ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. 6 ܐܠܐ ܩܘܡ
ܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܘܬܡܢ ܢܬܡܠܠ ܥܡܟ ܥܠ ܡܐ ܕܘܠܐ ܗܘܐ
ܠܟ ܠܡܥܒܕ. 7 ܘܓܒܪܐ ܕܐܪܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܒܐܘܪܚܐ:
ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܬܡܝܗܝܢ. ܡܛܠ ܕܩܠܐ ܒܠܚܘܕ ܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. 8 ܘܩܡ ܫܐܘܠ ܡܢ
ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ. ܟܕ ܥܝܢܘܗܝ ܦܬܝܚܢ
ܗܘܝ. ܘܟܕ ܐܚܝܕܝܢ ܒܐܝܕܘܗܝ ܐܥܠܘܗܝ ܠܕܪܡܣܘܩ.
9 ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܠܐ ܐܟܠ ܘܠܐ ܐܫܬܝ.
10 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܕܪܡܣܘܩ ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܕܫܡܗ
ܗܘܐ ܚܢܢܝܐ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܗ ܒܚܙܘܐ. ܚܢܢܝܐ: ܘܐܡܪ.
ܗܐ ܐܢܐ ܡܪܝ. 11 ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ ܠܫܘܩܐ
ܕܡܬܩܪܐ ܬܪܝܨܐ: ܘܒܥܝ ܒܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܫܐܘܠ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܡܢ ܛܪܣܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. 12 ܗܐ ܓܝܪ ܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘ: ܚܙܐ
ܒܚܙܘܐ ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܚܢܢܝܐ: ܕܥܠ ܘܣܡ ܥܠܘܗܝ
ܐܝܕܐ ܐܝܟ ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢܘܗܝ. 13 ܘܐܡܪ ܚܢܢܝܐ. ܡܪܝ.

ܫܡܥܬ ܡܢ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܕܟܡܐ ܒܝܫܬܐ
ܐܣܩ ܠܩܕܝܫܝܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. 14 ܘܗܐ ܐܦ ܗܪܟܐ ܫ
ܠܗ ܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ: ܕܢܐܣܘܪ ܠܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܫܡܟ. 15 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܢ. ܩܘܡ ܙܠ. ܡܛܠ
ܕܡܐܢܐ ܗܘ ܓܒܝܐ. ܕܢܫܩܘܠ ܫܡܝ ܒܥܡܡܐ
ܘܒܡܠܟܐ. ܘܒܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 16 ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܚܘܝܘܗܝ
ܟܡܐ ܥܬܝܕ ܠܡܚܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. 17 ܗܝܕܝܢ ܚܢܢܝܐ ܐܙܠ
ܠܒܝܬܐ ܠܘܬܗ: ܘܣܡ ܐܝܕܘܗܝ ܐܝܕܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܐܘܠ
ܐܚܝ: ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܫܕܪܢܝ: ܗܘ ܕܐܬܚܙܝ ܠܟ ܒܐܘܪܚܐ ܟܕ
ܐܬܐ ܐܢܬ. ܐܝܟ ܕܬܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܟ ܘܬܬܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
18 ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܢܦܠ ܡܢ ܥܝܢܘܗܝ ܡܕܡ ܕܕܡܐ ܠܩܠܦܐ
ܘܐܬܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܩܡ ܥܡܕ: 19 ܘܩܒܠ ܣܝܒܪܬܐ
ܘܐܬܚܝܠ: ܘܗܘܐ ܝܘܡܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܐ ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ
ܒܕܪܡܣܘܩ. 20 ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܝܫܘܥ: ܕܗܘܝܘ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ. 21 ܘܡܬܡܗܝܢ
ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ.
ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܪܕܦ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ
ܗܘܘ ܒܫܡܐ ܗܢܐ ܒܐܘܪܫܠܡ: ܘܗܐ ܐܦ ܠܗܪܟܐ ܠܗܕܐ
ܥܠ ܗܕܐ ܡܛܐ ܗܘܐ: ܐܝܟ ܕܢܐܣܘܪ ܢܘܒܠ ܐܢܘܢ ܠܪܒܝ
ܟܘܡܪܐ ❖ 22 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܡܬܚܝܠ ܗܘܐ: ܘܡܕܠܚ ܗܘ
ܠܗܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܕܪܡܣܘܩ. ܟ
ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܕܗܢܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ. 23 ܘܟܕ ܣܓܝܘ ܠܗ ܝ
ܐܝܟ ܢܩܛܠܘܢܗ: ܡܠܟܐ ܡܠܟܘܗܝ ܝܗܘܕ
ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. 24 ܐܬܝܕܥܬ ܠܗ ܕܝܢ ܠܫܐܘܠ ܐܦܪܫ
ܕܟܡܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ ܠܗ. ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ
ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. 25 ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܐܚܬܘܗܝ ܒܠܠܝܐ: ܘܫܒܩܘܗܝ ܡܢ ܫܘܪܐ ܒܨܢܝܢܐ
26 ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܬܢܩܦܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܐܠܗܐ. 11 ܘܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ
ܣܓܝܐܐ ܒܚܪܫܘܬܗ ܐܬܡܗ ܗܘܐ ܐܢܘܢ. 12 ܟܕ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘ
ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܣܒܪ ܗܘܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ: ܒܫܡܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. 13 ܘܐܦ
ܫܡܥܘܢ ܗܝܡܢ ܗܘܐ ܘܥܡܕ ܘܢܩܝܦ ܗܘܐ ܠܗ
ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘܐ ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܪܘܪܒܐ ܕܗܘܝܢ
ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ ܬܡܗ ܗܘܐ ܘܡܬܕܡܪ ✤ 14 ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܫܠܝܚܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ: ܕܩܒܠܬ ܫܡܪܝܐ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܫܕܪܘ ܠܘܬܗܘܢ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ.
15 ܘܢܚܬܘ ܘܨܠܝܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܩܒܠܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
16 ܠܝܬ ܗܘܐ ܓܝܪ ܥܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܢܚܬܐ. ܠܚܘܕ
ܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ. 17 ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ
ܐܝܕܐ: ܘܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
18 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܕܒܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܫܠܝܚܐ ܡܬܝܗܒܐ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ. ܩܪܒ ܠܗܘܢ ܟܣܦܐ. 19 ܟܕ ܐܡܪ. ܗܒܘ ܐܦ
ܠܝ ܗܢܐ ܫܘܠܛܢܐ: ܕܐܝܢܐ ܕܐܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ. ܢܗܘܐ
ܡܩܒܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: 20 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
ܟܣܦܟ ܥܡܟ ܢܗܘܐ ܠܐܒܕܢܐ. ܡܛܠ ܕܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܣܒܪܬ ܕܒܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܩܢܝܐ. 21 ܠܝܬ ܠܟ ܡܢܬܐ
ܘܠܐ ܦܣܐ ܒܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܒܟ ܠܐ ܗܘܐ ܬܪܝܨ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 22 ܡܟܝܠ ܬܘܒ ܡܢ ܒܝܫܘܬܟ ܗܕܐ. ܘܒܥܐ
ܡܢ ܐܠܗܐ: ܕܠܡܐ ܢܫܬܒܩ ܠܟ ܢܟܠܐ ܕܠܒܟ. 23 ܒܡܪܪܬܐ
ܓܝܪ ܕܚܡܬܐ ܘܒܐܣܘܪܐ ܕܥܘܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܟ. 24 ܥܢܐ
ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܥܘ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ ܡܢ ܐܠܗܐ: ܕܠܐ ܢܐܬܐ
ܥܠܝ ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܬܘܢ. 25 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܘܝܘܚܢܢ:
ܟܕ ܐܣܗܕܘ ܘܡܠܠܘ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܦܟܘ ܠܘܬܗܘܢ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܒܪܘ ܒܩܘܪܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ✤ 26 ܘܡܠܐܟܐ
ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ ܥܡ ܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܐܙܠ.

ܠܬܝܡܢܐ ܠܐܘܪܚܐ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܓܙܐ.
27 ܘܩܡ ܐܙܠ. ܘܐܪܥܗ ܡܗܝܡܢܐ ܚܕ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܘܫ:
ܡܗܝܡܢܐ ܕܩܢܕܩ ܡܠܟܬܐ ܕܟܘܫܝܐ. ܘܗܘ ܫܠܝܛ ܗܘܐ
ܥܠ ܟܠܗ ܓܙܗ. ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܕܢܣܓܘܕ ܒܐܘܪܫܠܡ.
28 ܘܟܕ ܗܦܟ ܕܢܐܙܠ. ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܘܩܪܐ
ܗܘܐ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. 29 ܘܐܡܪܬ ܪܘܚܐ ܠܦܝܠܝܦܘܣ
ܕܩܪܘܒ ܘܐܬܠܘܐ ܠܡܪܟܒܬܐ. 30 ܘܟܕ
ܐܬܩܪܒ: ܫܡܥܗ ܕܩܪܐ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ: ܕܠܡܐ
ܡܣܬܟܠ ܐܢܬ ܒܡܐ ܕܩܪܐ ܐܢܬ. 31 ܘܗܘ ܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ
ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܣܬܟܠ ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܫ ܢܠܦܢܝ. ܘܒܥܐ ܡܢܗ
ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ: ܕܢܣܩ ܘܢܬܒ ܥܡܗ. 32 ܦܣܘܩܐ ܕܝܢ
ܕܟܬܒܐ ܕܩܪܐ ܗܘܐ ܒܗ: ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܗܢܐ. ܐܝܟ ܐܡܪܐ
ܠܢܟܣܬܐ ܐܬܕܒܪ. ܘܐܝܟ ܢܩܝܐ ܩܕܡ ܓܙܘܙܗ ܫܬܝܩ ܗܘܐ.
ܘܗܟܢܐ ܠܐ ܦܬܚ ܦܘܡܗ ܒܡܘܟܟܗ. 33 ܡܢ ܚܒܘܫܝܐ
ܘܡܢ ܕܝܢܐ ܐܬܕܒܪ: ܘܫܪܒܬܗ ܡܢܘ ܢܫܬܥܐ. ܕܐܫܬܩܠܘ
ܚܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܥܐ. 34 ܘܐܡܪ ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ ܠܦܝܠܝܦܘܣ.
ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܥܠ ܡܢܘ ܐܡܪ ܗܢܐ ܢܒܝܐ. ܥܠ
ܢܦܫܗ ܐܘ ܥܠ ܐܢܫ ܐܚܪܝܢ ✤ 35 ܗܝܕܝܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܦܬܚ
ܦܘܡܗ: ܘܫܪܝ ܡܢܗ ܡܢ ܗܢܐ ܟܬܒܐ: ܘܣܒܪ ܠܗ
ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ. 36 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܝܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ: ܡܛܝܘ
ܠܕܘܟܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܗܝܡܢܐ ܗܘ.
ܗܐ ܡܝܐ ܗܐ ܡܢܘ ܟܠܐ ܠܝ ܕܐܥܡܕ. [37 ܘܐܡܪ ܦܝܠܝܦܘܣ
ܐܢ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ ܫܪܝܪܐ: ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܐܢܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ.]
38 ܘܦܩܕ ܗܘܐ ܕܬܩܘܡ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܢܚܬܘ ܬܪܝܗܘܢ ܠܡܝܐ.
ܘܐܥܡܕܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܠܡܗܝܡܢܐ ܗܘ. 39 ܘܟܕ ܣܠܩܘ
ܡܢ ܡܝܐ: ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܚܛܦܬܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ: ܘܬܘܒ
ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܡܗܝܡܢܐ ܗܘ. ܐܠܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܗ ܟܕ ܚܕܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܫܟܢܗ ܕܡܠܟܘܡ ܘܟܘܟܒܐ ܕܐܠܗܐ ܪܐܦܢ.
ܕܡܘܬܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܕܬܣܓܕܘܢ ܠܗܘܢ. ܐܫܢܝܟܘܢ
ܠܗܠ ܡܢ ܒܒܠ ܀ 44 ܗܐ ܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܐܒܗܝܢ
ܒܡܕܒܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܦܩܕ ܗܘ ܕܡܠܠ ܥܡ
ܡܘܫܐ ܠܡܥܒܕܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܚܙܝܗ. 45 ܘܠܗ ܠܗܢܐ
ܡܫܟܢܐ: ܐܦ ܐܥܠܘܗܝ ܐܒܗܝܢ ܥܡ ܝܫܘܥ:
ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܝܪܬܘܬܐ ܡܢ ܥܡܡܐ ܗܢܘܢ ܕܐܦܩ
ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܐܬܬܠܝ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܬܗ ܕܕܘܝܕ:
46 ܗܘ ܕܐܫܟܚ ܪܚܡܐ ܩܕܡܝܗܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܐܠ ܕܢܫܟܚ
ܡܫܟܢܐ ܠܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. 47 ܫܠܝܡܘܢ ܕܝܢ ܒܢܐ ܒܝܬܗ:
48 ܘܡܪܝܡܐ ܠܐ ܥܡܪ ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܢܒܝܐ.
49 ܕܫܡܝܐ ܟܘܪܣܝܐ. ܘܐܪܥܐ ܟܘܒܫܐ ܕܬܚܝܬ ܪܓܠܝ. ܐܝܢܘ
ܒܝܬܐ ܕܬܒܢܘܢ ܠܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ: ܐܘ ܐܝܢܘ ܐܬܪܐ ܕܬܢܝܚܬܝ.
50 ܠܐ ܗܐ ܐܝܕܝ ܥܒܕ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. 51 ܐܘ ܩܫܝ
ܩܕܠܐ ܘܠܐ ܓܙܝܪܝ ܒܠܒܗܘܢ ܘܒܡܫܡܥܝܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ
ܒܟܠܙܒܢ ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܡܩܘܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟ
ܐܒܗܝܟܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. 52 ܠܐܝܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ ܠܐ ܪܕܦܘ
ܐܒܗܝܟܘܢ: ܕܩܛܠܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡܘ ܐܟܪܙܘ ܥܠ ܡܐܬܝܬܗ
ܕܙܕܝܩܐ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܫܠܡܬܘܢ ܘܩܛܠܬܘܢܝܗܝ:
53 ܘܩܒܠܬܘܢ ܢܡܘܣܐ ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܡܠܐܟܐ ܘܠܐ
ܢܛܪܬܘܢܝܗܝ ܀ 54 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ. ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ
ܒܠܒܗܘܢ. ܘܡܚܪܩܝܢ ܗܘܘ ܫܢܝܗܘܢ ܥܠܘܗܝ.
55 ܗܘ ܕܝܢ ܡܠܐ ܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܚܪ
ܒܫܡܝܐ ܘܚܙܐ ܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܠܝܫܘܥ ܟܕ ܩܐܡ ܡܢ
ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. 56 ܘܐܡܪ. ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ:
ܘܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܟܕ ܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. 57 ܘܩܥܘ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܣܟܪܘ ܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܓܪܓܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ.
58 ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܪܓܡܝܢ ܗܘܘ

ܠܗ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܗܕܘ ܥܠܘܗܝ: ܣܡܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܠܘܬ
ܪܓܠܘܗܝ ܕܥܠܝܡܐ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܫܐܘܠ. 59 ܘܪܓܡܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܠܐܣܛܦܢܘܣ. ܟܕ ܡܨܠܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܝܫܘܥ
ܩܒܠ ܪܘܚܝ. 60 ܘܟܕ ܣܡ ܒܘܪܟܐ: ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܠܐ ܬܩܝܡ ܠܗܘܢ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ. ܘܟܕ ܗܕܐ
ܐܡܪ ܫܟܒ. 61 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܘܡܫܬܘܐ ܗܘܐ
ܒܩܛܠܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܚ ܀

1 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܪܕܘܦܝܐ ܪܒܐ ܠܥܕܬܐ
ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܒܕܪܘ ܟܠܗܘܢ ܒܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕ. ܘܐܦ
ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ. ܠܒܪ ܡܢ ܫܠܝܚܐ ܒܠܚܘܕ. 2 ܘܩܒܪ
ܩܒܪܘܗܝ ܠܐܣܛܦܢܘܣ ܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ: ܘܐܬܐܒܠܘ
ܥܠܘܗܝ ܐܒܠܐ ܪܒܐ ܀ 3 ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܥܕܬ
ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܠܒܬܐ: ܘܡܓܪܪ ܓܒܪܐ
ܘܢܫܐ: ܘܡܫܠܡ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. 4 ܗܢܘܢ
ܕܐܬܒܕܪܘ: ܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܒܪܝܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.
5 ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܢܚܬ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ: ܘܡܟܪܙ
ܗܘܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ. 6 ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܘܗܝ ܒܢܝܐ
ܕܬܡܢ: ܨܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠ
ܕܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ. 7 ܣܓܝܐܐ
ܓܝܪ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ: ܩܥܝܢ ܗܘܝ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܢ ܗܘܝ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܚܪܢܐ ܡܫܪܝܐ
ܘܡܚܓܪܐ ܐܬܐܣܝܘ. 8 ܘܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ ܗܘܬ ܒܗ̇
ܡܕܝܢܬܐ ܀ 9 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܫܡܥܘܢ
ܕܥܡܪ ܗܘܐ ܒܗ̇ ܒܗ̇ ܡܕܝܢܬܐ ܐܡܓܘܫ ܣܓܝܐܐ.
ܘܡܕܡܪ ܗܘܐ ܠܥܡܐ ܕܫܡܪܝܐ. ܟܕ ܡܫܒܗ
ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܘܐܡܪ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܪܒܐ. 10 ܘܨܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܟܠܗܘܢ ܙܥܘܪܐ ܘܪܘܪܒܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܗܢܘ ܚܝܠܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

14 ܫܕܪ ܗܘܐ ܝܘܣܦ: ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܒܘܗܝ ܝܥܩܘܒ ܘܠܟܠܗ
ܫܪܒܬܗ. ܘܗܘܘ ܗܘܘ ܒܡܢܝܢܐ ܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܢܦܫܢ.
15 ܢܚܬ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܗܘ ܘܐܒܗܝܢ.
16 ܘܐܫܬܢܝܘ ܠܫܟܝܡ: ܘܐܬܬܣܝܡܘ ܗܘܘ ܒܩܒܪܐ ܕܙܒܢ ܗܘܐ
ܐܒܪܗܡ ܒܟܣܦܐ ܡܢ ܒܢܝ ܚܡܘܪ. 17 ܘܟܕ ܡܛܐ ܗܘܐ
ܙܒܢܐ ܕܫܘܘܕܝܐ ܕܐܫܬܘܝ ܗܘܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ.
ܣܓܝ ܗܘܐ ܥܡܐ ܘܐܬܝܠܕ ܒܡܨܪܝܢ. 18 ܥܕܡܐ ܕܩܡ ܡܠܟܐ
ܐܚܪܢܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ: ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܠܝܘܣܦ.
19 ܘܐܬܚܟܡ ܥܠ ܫܪܒܬܢ ܘܐܒܐܫ ܠܐܒܗܝܢ. ܘܦܩܕ ܕܢܗܘܘܢ
ܡܫܕܝܢ ܝܠܘܕܝܗܘܢ ܕܠܐ ܢܚܘܢ. 20 ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܐܬܝܠܕ
ܡܘܫܐ ܘܪܚܝܡ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܪܒܝ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ ܒܒܝܬ
ܐܒܘܗܝ. 21 ܘܟܕ ܐܫܕܝܗ ܡܢ ܒܝܬܗ: ܐܫܟܚܬܗ ܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ
ܘܪܒܝܬܗ ܠܗ ܠܒܪܐ. 22 ܘܐܬܪܕܝ ܡܘܫܐ ܒܟܠܗ ܚܟܡܬܐ
ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܝܬܪ ܗܘܐ ܒܡܠܘܗܝ. ܐܦ ܒܥܒܕܘܗܝ.
23 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ: ܣܠܩ ܗܘܐ ܥܠ ܠܒܗ
ܕܢܣܥܘܪ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 24 ܘܚܙܐ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ
ܫܪܒܬܗ ܕܡܬܥܒܕ ܠܗ ܥܘܠܐ: ܘܦܪܥܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܕܝܢܐ.
ܘܩܛܠܗ ܠܡܨܪܝܐ ܗܘ ܕܡܥܠܒ ܗܘܐ ܠܗ. 25 ܘܣܒܪ
ܕܡܣܬܟܠܝܢ ܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ: ܕܐܠܗܐ ܒܐܝܕܗ
ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܦܘܪܩܢܐ ܘܠܐ ܐܣܬܟܠܘ. 26 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ
ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܟܕ ܢܨܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܘܡܦܝܣ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܫܬܝܢܘܢ ܟܕ ܐܡܪ: ܓܒܪܐ ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ:
ܠܡܢܐ ܡܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܕ ܒܚܕ. 27 ܗܘ ܕܝܢ
ܕܡܥܠܒ ܗܘܐ ܠܚܒܪܗ: ܕܚܩܗ ܡܢ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܡܢܘ ܐܩܝܡܟ ܥܠܝܢ ܪܫܐ ܘܕܝܢܐ. 28 ܕܠܡܐ ܠܡܩܛܠܢܝ
ܨܒܐ ܐܢܬ: ܐܝܟ ܕܩܛܠܬ ܐܡܫ ܠܡܨܪܝܐ: 29 ܘܥܪܩ
ܡܘܫܐ ܒܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܗܘܐ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܕܝܢ.
ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܡܢ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ ܀ 30 ܘܟܕ ܡܠܝ ܠܗ ܐܪܒܥܝܢ

S

ܫܢܝܢ: ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܡܕܒܪܐ ܕܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ: ܡܠܐܟܗ
ܕܡܪܝܐ ܒܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ ܒܣܢܝܐ. 31 ܘܟܕ ܚܙܐ ܡܘܫܐ ܐܬܕܡܪ
ܒܚܙܘܐ܀ ܘܟܕ ܐܬܩܪܒ ܠܗ ܕܢܚܙܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ
ܒܩܠܐ. 32 ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܟ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܝܥܩܘܒ. ܘܟܕ ܪܬܝܬ ܗܘܐ ܡܘܫܐ: ܠܐ ܡܡܪܚ
ܗܘܐ ܕܢܚܘܪ ܒܚܙܘܐ. 33 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܫܪܝ ܡܣܐܢܝܟ
ܡܢ ܪܓܠܝܟ. ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܕܩܐܡ ܐܢܬ ܒܗ ܩܕܝܫܐ ܗܝ.
34 ܡܚܙܐ ܚܙܝܬ ܐܘܠܨܢܗ ܕܥܡܝ ܕܒܡܨܪܝܢ: ܘܐܬܢܚܬܗ
ܫܡܥܬ. ܘܢܚܬܬ ܕܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ. ܘܗܫܐ ܬܐ ܐܫܕܪܟ ܠܡܨܪܝܢ.
35 ܠܗܢܐ ܡܘܫܐ ܕܟܦܪܘ ܒܗ ܟܕ ܐܡܪܝܢ: ܕܡܢܘ ܐܩܝܡܟ
ܥܠܝܢ ܪܫܐ ܘܕܝܢܐ: ܠܗ ܠܗܢܐ ܐܠܗܐ ܪܫܐ ܘܦܪܘܩܐ ܫܕܪ
ܠܗܘܢ. ܒܐܝܕܝ ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܣܢܝܐ. 36 ܗܢܘ
ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ: ܟܕ ܥܒܕ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ ܘܓܒܪܘܬܐ: ܒܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ ܘܒܝܡܐ ܕܣܘܦ ܘܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ܀
37 ܗܢܘ ܡܘܫܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ: ܕܢܒܝܐ ܢܩܝܡ
ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܟܘܬܝ. ܠܗ ܫܡܥܘ.
38 ܗܢܘ ܕܗܘܐ ܒܥܕܬܐ ܒܡܕܒܪܐ ܥܡ ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܡܠܠ
ܗܘܐ ܥܡܗ ܘܥܡ ܐܒܗܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܘܗܘܝܘ
ܕܩܒܠ ܡܠܐ ܚܝܐ ܕܢܬܠ ܠܢ. 39 ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܫܬܡܥܘ
ܠܗ ܐܒܗܝܢ. ܐܠܐ ܫܒܩܘܗܝ: ܘܐܬܗܦܟܘ ܒܠܒܗܘܢ
ܠܗܘܢ ܠܡܨܪܝܢ. 40 ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܠܐܗܪܘܢ: ܥܒܕ ܠܢ ܐܠܗܐ
ܕܢܐܙܠܘܢ ܩܕܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܢܐ ܡܘܫܐ ܕܐܦܩܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ: ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ. 41 ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ
ܥܓܠܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ: ܘܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܠܦܬܟܪܐ.
ܘܡܬܒܣܡܝܢ ܗܘܘ ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܗܘܢ. 42 ܘܗܦܟ ܐܠܗܐ
ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ: ܕܢܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܠܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܝܟ
ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ. ܠܡܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܡܕܒܪܐ:
ܢܟܣܬܐ ܐܘ ܕܒܚܬܐ ܩܪܒܬܘܢ ܠܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ: 43 ܐܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܒܝܢܬܟܘܢ ܣܗܝܕܘܬܐ: ܘܡܠܝܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܚܟܡܬܐ:
ܘܢܩܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ. 4 ܘܚܢܢ ܢܗܘܐ ܐܡܝܢܝܢ
ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܬܫܡܫܬܐ ܕܡܠܬܐ. 5 ܘܫܦܪܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ
ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܓܒܘ ܠܐܣܛܦܢܘܣ. ܓܒܪܐ ܕܡܠܐ
ܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ
ܘܠܦܪܘܟܪܘܣ. ܘܠܢܝܩܢܘܪ ܘܠܛܝܡܘܢ ܘܠܦܪܡܢܐ.
ܘܠܢܝܩܠܐܘܣ ܓܝܘܪܐ ܐܢܛܝܘܟܝܐ. 6 ܗܠܝܢ ܩܡܘ ܩܕܡܝܗܘܢ
ܕܫܠܝܚܐ. ܘܟܕ ܨܠܝܘ ܣܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ. 7 ܘܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܪܒܝܐ ܗܘܬ. ܘܣܓܐ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܬܠܡܝܕܐ
ܒܐܘܪܫܠܡ ܛܒ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܗܝܡܢܘܬܐ. 8 ܐܣܛܦܢܘܣ ܕܝܢ: ܡܠܐ ܗܘܐ ܛܝܒܘܬܐ
ܘܚܝܠܐ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܐܬܘܬܐ ܘܓܒܪܘܬܐ ܒܥܡܐ. 9 ܘܩܡܘ ܗܘܘ
ܐܢܫܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܕܠܝܒܪܛܝܢܘ: ܩܘܪܝܢܝܐ
ܘܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܘܕܡܢ ܩܝܠܝܩܝܐ ܘܡܢ ܐܣܝܐ. ܘܕܪܫܝܢ ܗܘܘ
ܥܡ ܐܣܛܦܢܘܣ: 10 ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܡ
ܠܘܩܒܠ ܚܟܡܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܒܗ. 11 ܗܝܕܝܢ
ܫܕܪܘ ܠܓܒܪܐ ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܐܡܪܘܢ: ܕܫܡܥܢܝܗܝ
ܕܐܡܪ ܡܠܐ ܕܓܘܕܦܐ ܥܠ ܡܘܫܐ ܘܥܠ ܐܠܗܐ. 12 ܘܐܙܝܥܘ
ܠܥܡܐ ܘܠܩܫܝܫܐ ܘܠܣܦܪܐ. ܘܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܘܚܛܦܘܗܝ.
ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܟܝܢܐ. 13 ܘܐܩܝܡܘ ܣܗܕܐ
ܕܓܠܐ ܕܐܡܪܝܢ: ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܫܠܐ ܠܡܡܠܠܘ ܡܠܐ
ܠܘܩܒܠ ܩܘܕܫܐ: ܘܥܠ ܐܘܪܝܬܐ. 14 ܫܡܥܢ
ܓܝܪ ܡܡܠܠܝܘܗܝ ܕܐܡܪ. ܕܝܫܘܥ ܗܢܐ ܢܨܪܝܐ: ܗܘ
ܢܣܬܘܪܝܘܗܝ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܢܫܚܠܦ ܥܝܕܐ ܕܐܫܠܡ ܠܟܘܢ
ܡܘܫܐ. 15 ܘܚܪܘ ܒܗ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ ܗܘܘ
ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܚܙܐܘܗܝ ܦܪܨܘܦܗ ܐܝܟ ܦܪܨܘܦܐ ܕܡܠܐܟܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܙ ܀

1 ܘܫܐܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܐܢܝܢ.
2 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ ܘܐܒܗܬܢ ܫܡܥܘ. ܐܠܗܐ
ܕܫܘܒܚܐ ܐܬܚܙܝ ܠܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܝܬ
ܢܗܪܝܢ. ܥܕ ܠܐ ܢܐܬܐ ܢܥܡܪ ܒܚܪܢ. 3 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ.
ܦܘܩ ܡܢ ܐܪܥܟ ܘܡܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܫܪܒܬܟ: ܘܬܐ ܠܐܪܥܐ
ܐܝܕܐ ܕܐܚܘܝܟ. 4 ܗܝܕܝܢ ܢܦܩ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܠܕܝܐ:
ܘܐܬܐ ܥܡܪ ܒܚܪܢ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܐܒܘܗܝ: ܫܢܝܗ
ܐܠܗܐ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ: ܕܒܗ ܥܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ. 5 ܘܠܐ ܝܗܒ
ܠܗ ܝܪܬܘܬܐ ܒܗ ܐܦ ܠܐ ܕܘܪܣܐ ܕܪܓܠܐ. ܘܐܫܬܘܕܝ ܗܘܐ
ܕܢܬܠܝܗ ܠܗ ܐܝܟ ܕܠܝܪܬܘܬܐ ܠܗ. ܘܠܙܪܥܗ. ܟܕ ܠܐ
ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ. 6 ܘܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗ ܐܠܗܐ ܟܕ ܐܡܪ
ܠܗ: ܕܢܗܘܐ ܙܪܥܟ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܢܘܟܪܝܬܐ.
ܘܢܫܥܒܕܘܢܝܗܝ ܘܢܒܐܫܘܢ ܠܗ ܐܪܒܥܡܐܐ ܫܢܝܢ.
7 ܘܠܥܡܐ ܕܢܫܥܒܕܘܢ ܠܗ ܕܝܢܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ:
ܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܢܦܩܘܢ ܘܢܦܠܚܘܢ ܠܝ
ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. 8 ܘܝܗܒ ܠܗ ܕܝܬܝܩܐ ܕܓܙܘܪܬܐ. ܘܗܝܕܝܢ
ܐܘܠܕ ܠܐܝܣܚܩ ܘܓܙܪܗ ܒܝܘܡܐ ܬܡܝܢܝܐ. ܘܐܝܣܚܩ
ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܬܪܥܣܪ ܐܒܗܬܐ.
9 ܘܗܢܘܢ ܐܒܗܬܐ ܛܢܘ ܒܝܘܣܦ ܘܙܒܢܘܗܝ ܠܡܨܪܝܢ.
ܘܐܠܗܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. 10 ܘܦܪܩܗ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗ
ܐܘܠܨܢܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܛܝܒܘܬܐ ܘܚܟܡܬܐ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ
ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܩܝܡܗ ܪܝܫܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ ܘܥܠ ܟܠܗ
ܒܝܬܗ ܀ 11 ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ ܡܨܪܝܢ
ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܣܒܥ ܠܐܒܗܬܢ.
12 ܘܟܕ ܫܡܥ ܝܥܩܘܒ ܕܐܝܬ ܥܒܘܪܐ ܒܡܨܪܝܢ: ܫܕܪ ܗܘ
ܠܐܒܗܬܢ ܠܘܩܕܡ. 13 ܘܟܕ ܐܙܠܘ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ: ܐܘܕܥ ܝܘܣܦ
ܢܦܫܗ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܐܬܝܕܥ ܠܦܪܥܘܢ ܛܘܗܡܗ ܕܝܘܣܦ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

...ܬܐ. ܘܥܠܘ ܠܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ. ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ
ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ: ܩܪܘ ܠܟܢܫܗܘܢ ܘܠܩܫܝܫܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ:
ܘܫܕܪܘ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܕܢܝܬܘܢ ܠܫܠܝܚܐ. 22 ܘܟܕ
ܐܙܠܘ ܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܗܘܘ: ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ. ܘܗܦܟܘ ܐܬܘ. 23 ܘܐܡܪܝܢ. ܐܫܟܚܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ
ܟܕ ܐܚܝܕ ܒܙܗܝܪܘܬܐ. ܘܠܢܛܘܪܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠ ܬܪܥܐ.
ܘܦܬܚܢ ܘܐܢܫ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܬܡܢ. 24 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ
ܡܠܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܘܐܪܟܘܢܐ ܕܗܝܟܠܐ: ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ
ܒܗܘܢ. ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܕܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ. 25 ܘܐܬܐ
ܐܢܫ ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܓܒܪܐ ܕܚܒܫܬܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ:
ܗܐ ܩܝܡܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦܝܢ ܠܥܡܐ. 26 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ
ܪܒ ܪܕܘܬܐ ܥܡ ܦܠܚܐ ܘܕܒܪܘ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܒܩܛܝܪܐ. ܕܕܚܠܝܢ
ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܠܡܐ ܢܪܓܡܘܢ ܐܢܘܢ ܥܡܐ. 27 ܘܟܕ ܐܝܬܝܘ
ܐܢܘܢ: ܐܩܝܡܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܐܢܘܢ
ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 28 ܠܐ ܗܘܐ ܒܦܘܩܕܢܐ ܦܩܕܢ ܠܟܘܢ:
ܕܠܐ ܬܠܦܘܢ ܠܐܢܫ ܒܫܡܐ ܗܢܐ: ܘܗܐ ܡܠܝܬܘܢܝܗ
ܠܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܝܘܠܦܢܟܘܢ. ܘܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܝܬܘܢ ܥܠܝܢ
ܕܡܗ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ. 29 ܥܢܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܥܡ ܫܠܝܚܐ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐܠܗܐ ܘܠܐ ܠܡܫܬܡܥܘ ܝܬܝܪ ܡܢ
ܒܢܝܢܫܐ. 30 ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܢ ܐܩܝܡ ܠܝܫܘܥ: ܗܘ
ܕܐܢܬܘܢ ܩܛܠܬܘܢܝܗܝ ܟܕ ܬܠܝܬܘܢܝܗܝ ܥܠ ܩܝܣܐ. 31 ܠܗܢܐ
ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܪܫܐ ܘܡܚܝܢܐ. ܘܐܪܝܡܗ ܒܝܡܝܢܗ:
ܕܢܬܠ ܬܝܒܘܬܐ ܘܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. 32 ܘܚܢܢ
ܣܗܕܝܢ ܚܢܢ ܕܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܘ ܕܝܗܒ
ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܗ. 33 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܘܘ
ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܐܬܚܪܝܘ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܡܬܚܫܒܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. 34 ܘܩܡ ܗܘܐ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܓܡܠܝܐܝܠ ܡܠܦܢܐ ܕܢܡܘܣܐ ܘܡܝܩܪ ܡܢ

ܟܠܗ ܥܡܐ: ܘܦܩܕ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܠܫܠܝܚܐ ܠܒܪ ܩܠܝܠ
ܙܒܢܐ. 35 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ: ܐܙܕܗܪܘ
ܒܢܦܫܟܘܢ. ܘܚܙܘ ܡܢܐ ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܥܒܕ ܥܠ ܗܠܝܢ
ܐܢܫܐ. 36 ܡܢ ܩܕܡ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ: ܩܡ ܗܘܐ ܬܐܘܕܐ
ܘܐܡܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܪܒ. ܘܐܬܢܩܦܘ ܒܬܪܗ ܐܝܟ
ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܗܘ ܐܬܩܛܠ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܬܛܦܝܣܘ ܗܘܘ
ܒܬܪܗ ܐܬܒܕܪܘ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܠܐ ܡܕܡ. 37 ܘܡܢ ܒܬܪܗ
ܩܡ ܗܘܐ ܝܗܘܕܐ ܓܠܝܠܝܐ: ܒܝܘܡܬܐ ܕܡܟܬܒܢܘܬܐ. ܘܐܛܥܝ
ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܒܬܪܗ. ܘܐܦ ܗܘ ܐܒܕ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܐܬܛܦܝܣܘ ܗܘܘ ܒܬܪܗ ܐܬܒܕܪܘ. 38 ܘܗܫܐ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܪܚܩܘ ܠܟܘܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ
ܘܫܒܘܩܘ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܗܘ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܬܝܗ ܗܕܐ
ܡܚܫܒܬܐ ܘܗܢܐ ܥܒܕܐ: ܡܫܬܪܝܐ ܘܥܒܪܐ. 39 ܘܐܢ ܕܝܢ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ: ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܪܝܘܬܗ.
ܕܠܡܐ ܬܫܬܟܚܘܢ ܠܟܘܢ ܕܠܘܩܒܠ ܐܠܗܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܘܐܬܛܦܝܣܘ ܠܗ. 40 ܘܩܪܘ ܠܫܠܝܚܐ ܘܢܓܕܘ ܐܢܘܢ.
ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܒܫܡܐ ܕܝܫܘܥ. ܘܫܪܘ
ܐܢܘܢ. 41 ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܟܕ ܚܕܝܢ. ܕܫܘܘ ܗܘܘ
ܕܥܠ ܫܡܐ ܢܬܨܥܪܘܢ. 42 ܘܠܐ ܫܠܝܢ ܗܘܘ ܟܠܝܘܡ
ܠܡܠܦܘ ܒܗܝܟܠܐ ܘܒܒܝܬܐ: ܘܠܡܣܒܪܘ ܥܠ ܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ◦

ܩܦܠܐܘܢ ◦ ܘ ◦

1 ܘܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܟܕ ܣܓܝܘ ܬܠܡܝܕܐ: ܪܛܢܝܢ
ܗܘܘ ܝܘܢܝܐ ܬܠܡܝܕܐ ܥܠ ܥܒܪܝܐ. ܕܡܬܒܣܝܢ ܗܘܝ
ܐܪܡܠܬܗܘܢ ܒܬܫܡܫܬܐ ܕܟܠܝܘܡ. 2 ܘܩܪܘ ܬܪܥܣܪ
ܫܠܝܚܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܠܐ
ܫܦܝܪ ܕܢܫܒܘܩ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܢܫܡܫ ܦܬܘܪܐ. 3 ܒܥܘ
ܗܟܝܠ ܐܚܝܢ. ܘܓܒܘ ܡܢܟܘܢ ܫܒܥܐ ܓܒܪܝܢ. ܕܐܝܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܗ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܓܠܐ ܀ 32 ܟܢܫܐ
ܗܘܐ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܐ ܢܦܫܐ ܚܕܐ
ܘܠܒܐ ܚܕ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܩܢܝܢܐ
ܗܘܐ ܕܕܝܠܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܐܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
ܕܓܘܐ ܗܘܐ. 33 ܘܚܝܠܐ ܪܒܐ ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘܢ
ܫܠܝܚܐ: ܥܠ ܩܝܡܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܛܝܒܘܬܐ
ܪܒܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܡ ܟܠܗܘܢ. 34 ܘܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܗܘܐ
ܒܗܘܢ ܕܚܣܝܪ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܩܢܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܝܐ ܘܒܬܐ.
ܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܘܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝ ܡܕܡ ܕܡܙܕܒܢ: 35 ܘܣܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܠܘܬ ܪܓܠܝ ܕܫܠܝܚܐ: ܘܡܬܝܗܒ ܗܘܐ ܠܐܢܫ
ܐܝܟ ܡܐ ܕܣܢܝܩ ܗܘܐ. 36 ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܬܩܪܝ
ܒܪܢܒܐ ܡܢ ܫܠܝܚܐ ܕܡܬܬܪܓܡ ܒܪ ܒܘܝܐܐ: ܠܘܝܐ ܡܢ
ܐܬܪܐ ܕܩܘܦܪܘܤ: 37 ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܚܩܠܐ ܘܙܒܢܗ.
ܘܐܝܬܝ ܕܡܘܗܝ ܘܣܡ ܩܕܡ ܪܓܠܝ ܫܠܝܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܚܢܢܝܐ. ܥܡ ܐܢܬܬܗ
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܫܦܝܪܐ: ܐܙܒܢ ܗܘܐ ܩܪܝܬܗ: 2 ܘܐܦܠܓ ܡܢ
ܕܡܝܗ ܘܛܫܝ. ܟܕ ܝܕܥܐ ܗܘܬ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܝܬܝ
ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܦܠܓܐ ܘܣܡ ܩܕܡ ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ.
3 ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܚܢܢܝܐ: ܡܢܐ ܕܡܠܐ ܣܛܢܐ
ܠܒܟ. ܕܬܕܓܠ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܘܬܛܫܐ ܡܢ ܕܡܝܐ
ܕܩܪܝܬܐ. 4 ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܟ ܗܘܬ ܥܕ ܠܐ ܬܙܒܢ: ܘܡܢ
ܕܐܙܕܒܢܬ ܬܘܒ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܫܘܠܛܢܟ: ܠܡܢܐ
ܐܬܬܣܝܡ ܒܠܒܟ ܕܬܥܒܕ ܨܒܘܬܐ ܗܕܐ. ܠܐ ܕܓܠܬ ܥܡ ܒܢܝ
ܐܢܫܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܐܠܗܐ. 5 ܘܟܕ ܫܡܥ ܚܢܢܝܐ ܗܠܝܢ ܡܠܐ.
ܢܦܠ ܘܡܝܬ: ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ

ܕܫܡܥܘ. 6 ܘܩܡܘ ܐܝܠܝܢ ܕܥܠܝܡܝܢ ܗܘܘ ܘܟܪܟܘܗܝ
ܘܐܦܩܘܗܝ ܘܩܒܪܘܗܝ. 7 ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܗܘܝ ܬܠܬ ܫܥܝܢ: ܐ
ܐܢܬܬܗ ܥܠܬ. ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܐ ܡܕܡ ܗܘܐ. 8 ܐܡܪ ܠܗ
ܫܡܥܘܢ. ܐܡܪܝ ܠܝ ܐܢ ܒܗܠܝܢ ܕܡܝܐ ܙܒܢܬܘܢ ܩܪܝܬܟܘܢ.
ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܬ. ܐܝܢ ܒܗܠܝܢ ܕܡܝܐ. 9 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ.
ܡܛܠ ܕܐܫܬܘܝܬܘܢ ܠܡܢܣܝܘ ܠܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ: ܗܐ
ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܩܒܪܘܗܝ ܠܒܥܠܟܝ ܒܬܪܥܐ. ܘܗܢܘܢ
ܢܦܩܘܢܟܝ. 10 ܘܡܚܕܐ ܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ
ܘܡܝܬܬ: ܘܥܠܘ ܥܠܝܡܐ ܘܐܫܟܚܘܗ ܕܡܝܬܐ. ܘܛܥܢܘܗ.
ܘܐܦܩܘܗ ܘܩܒܪܘܗ ܠܘܬ ܒܥܠܗ. 11 ܘܗܘܬ
ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܒܟܠܗ ܥܕܬܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ
12 ܘܗܘܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܕܝ ܫܠܝܚܐ: ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܘܬܐ
ܣܓܝܐܐ ܒܥܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ ܒܐܣܛܘܐ
ܕܫܠܝܡܘܢ. 13 ܘܡܢ ܐܢܫܐ ܐܚܪܢܐ: ܐܢܫ ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ ܕܢܬܩܪܒ
ܠܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܡܐ. 14 ܘܣܓܝܐܐ
ܡܬܬܘܣܦܝܢ ܗܘܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܡܪܢ:
ܟܢܫܐ ܕܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. 15 ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܘܩܐ ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ
ܟܪܝܗܐ ܟܕ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܒܥܪܣܬܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܫܡܥܘܢ: ܐܦܢ ܛܠܠܗ ܢܓܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ. 16 ܐܦ ܐܬܝܢ
ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܠܘܬܗܘܢ: ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܚܕܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ.
ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܟܪܝܗܐ ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܬܐܠܨܝܢ
ܗܘܘ ܡܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ: ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ.
17 ܘܐܬܡܠܝ ܗܘܐ ܚܣܡܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܘܟܠܗܘܢ ܕܥܡܗ
ܘܐܝܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܙܕܘܩܝܐ. 18 ܘܐܪܡܝܘ ܐܝܕܝܐ
ܥܠ ܫܠܝܚܐ: ܘܐܚܕܘ ܐܢܘܢ ܘܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. 19 ܗܘ ܕܝܢ
ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܠܠܝܐ: ܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܐܦܩ
ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 20 ܙܠܘ ܩܘܡܘ ܒܗܝܟܠܐ: ܘܡܠܠܘ
ܠܥܡܐ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܚܝܐ. 21 ܘܢܦܩܘ ܟܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܬܚܡܬܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ܕܡܠܦܝܢ ܠܥܡܐ܂ ܘܡܟܪܙܝܢ
ܒܝܫܘܥ ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ³ ܘܐܪܡܝܘ
ܒܗܘܢ ܐܝܕܝܐ܂ ܘܢܛܪܘ ܐܢܘܢ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ܂ ܡܛܠ
ܕܪܡܫ ܗܘܐ ܠܗ ܝܘܡܐ܂ ⁴ ܘܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܗܘܘ ܡܠܬܐ
ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ܂ ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܒܡܢܝܢܐ܂ ܐܝܟ ܚܡܫܐ
ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ܂ ⁵ ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ܂ ܐܬܟܢܫܘ ܪܘܫܢܐ
ܘܩܫܝܫܐ ܘܣܦܪܐ܂ ⁶ ܘܐܦ ܚܢܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܩܝܦܐ܂
ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܠܟܣܢܕܪܘܣ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ
ܫܪܒܬܐ ܕܪܒܝ ܟܗܢܐ܂ ⁷ ܘܟܕ ܐܩܝܡܘ ܐܢܘܢ ܒܡܨܥܬܐ܂
ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ܂ ܕܒܐܝܢܐ ܚܝܠܐ ܐܘ ܒܐܝܢܐ ܫܡܐ
ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ܂ ⁸ ܗܝܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ܂ ܐܬܡܠܝ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܪܟܘܢܘܗܝ ܕܥܡܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ ܫܡܥܘ܂ ⁹ ܐܢ ܚܢܢ ܝܘܡܢܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܚܢܢ܂
ܥܠ ܛܝܒܘܬܐ ܕܗܘܬ ܠܒܪܢܫܐ ܟܪܝܗܐ܂ ܕܒܡܢܐ ܗܢܐ
ܐܬܐܣܝ܂ ¹⁰ ܗܕܐ ܬܗܘܐ ܝܕܝܥܐ ܠܟܘܢ ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
ܕܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܙܩܦܬܘܢܝܗܝ܂
ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ܒܗ ܗܢܐ ܗܘܐ ܩܐܡ
ܗܐ ܩܕܡܝܟܘܢ ܟܕ ܚܠܝܡ܂ ¹¹ ܗܢܘ ܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܬܘܗ
ܐܢܬܘܢ ܒܢܝܐ܂ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ܂ ¹² ܘܠܝܬ ܒܐܢܫ
ܐܚܪܝܢ ܦܘܪܩܢܐ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܫܡܐ ܐܚܪܢܐ ܬܚܝܬ
ܫܡܝܐ ܕܝܗܝܒ ܠܒܢܝܢܫܐ܂ ܕܒܗ ܘܠܐ ܠܡܚܐ܂ ¹³ ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܡܠܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܝܘܚܢܢ ܕܒܓܠܐ ܐܡܪܘܗ܂ ܐܣܬܟܠܘ
ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܣܦܪܐ ܘܗܕܝܘܛܐ ܐܢܘܢ܂ ܘܬܡܗܘ ܒܗܘܢ܂
ܘܫܬܘܕܥܘ ܐܢܘܢ ܕܥܡ ܝܫܘܥ ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܘ܂ ¹⁴ ܘܠܓܒܪܐ
ܗܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܚܙܝܢ ܗܘܘ ܕܐܬܐܣܝ܂ ܘܠܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܕܡ ܠܡܐܡܪ ܠܘܩܒܠܗܘܢ܂ ¹⁵ ܗܝܕܝܢ
ܦܩܕܘ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ
ܠܚܕ܂ ¹⁶ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ܂ ܗܐ ܓܝܪ

ܐܬܐ ܓܠܝܐ ܕܗܘܬ ܒܐܝܕܝܗܘܢ܂ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ
ܐܘܪܫܠܡ ܐܬܝܕܥܬ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܟܦܘܪ܂ ¹⁷ ܐܠܐ ܕܠܐ
ܬܬܪܘܬ ܝܬܝܪ ܒܥܡܐ ܗܕܐ܂ ܢܐܝܡ ܠܗܘܢ܂ ܕܬܘܒ ܠܐ
ܢܡܠܠܘܢ ܒܫܡܐ ܗܢܐ ܠܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ¹⁸ ܘܩܪܘ ܐܢܘܢ
ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ܂ ܕܒܟܠܗ ܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܘܠܐ ܢܠܦܘܢ ܒܫܡܗ
ܕܝܫܘܥ܀ ¹⁹ ܥܢܘ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ܂
ܐܢ ܟܐܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܠܟܘܢ ܢܫܡܥ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܘܢܘ܂
²⁰ ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢ ܕܡܐ ܕܚܙܝܢ ܘܫܡܥܢ ܕܠܐ
ܢܡܠܠܝܘܗܝ܂ ²¹ ܘܐܬܠܚܡܘ ܠܗܘܢ ܘܫܪܘ ܐܢܘܢ܂ ܠܐ ܓܝܪ
ܐܫܟܚܘ ܠܗܘܢ ܥܠܬܐ ܕܢܫܬܩܠܘܢ ܒܪܝܫܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܥܡܐ܂
ܕܟܠܗ ܓܝܪ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ܂
²² ܝܬܝܪ ܓܝܪ ܡܢ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܓܒܪܐ
ܗܘ܂ ܕܗܘܬ ܒܗ ܗܕܐ ܐܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ܂ ²³ ܘܟܕ ܐܫܬܪܝܘ ܐܬܘ
ܠܘܬ ܐܚܝܗܘܢ܂ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܩܫܝܫܐ܀ ²⁴ ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ܂ ܐܟܚܕܐ ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܐܡܪܘ܂ ܡܪܝܐ܂ ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܥܒܕܬ ܫܡܝܐ
ܘܐܪܥܐ܂ ܘܝܡܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ܂ ²⁵ ܘܐܢܬ ܗܘ ܕܡܠܠܬ
ܒܦܘܡ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܝܕ ܕܘܝܕ ܥܒܕܟ܂ ܠܡܢܐ ܪܓܫܘ
ܥܡܡܐ܂ ܘܐܡܘܬܐ ܪܢܝ ܣܪܝܩܬܐ܂ ²⁶ ܩܡܘ ܡܠܟܐ
ܕܐܪܥܐ ܘܫܠܝܛܢܐ܂ ܘܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠ ܡܪܝܐ ܘܥܠ
ܡܫܝܚܗ܂ ²⁷ ܐܬܟܢܫܘ ܓܝܪ ܒܫܪܪܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ܂
ܥܠ ܩܕܝܫܐ ܒܪܟ ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܐܢܬ ܡܫܚܬ܂ ܗܪܘܕܣ
ܘܦܝܠܛܘܣ ܥܡ ܥܡܡܐ܂ ܘܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ²⁸ ܠܡܥܒܕ
ܟܠܡܐ ܕܐܝܕܟ ܘܨܒܝܢܟ ܩܕܡ ܪܫܡ ܕܢܗܘܐ܂ ²⁹ ܘܐܦ ܗܫܐ
ܡܪܝܐ܂ ܚܙܝ ܘܚܪ ܠܠܘܚܡܝܗܘܢ܂ ܘܗܒ ܠܥܒܕܝܟ܂
ܕܥܡ ܓܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܟܪܙܝܢ ܡܠܬܟ܂ ³⁰ ܟܕ ܐܝܕܟ ܦܫܝܛܐ
ܐܝܬ ܠܐܣܝܘܬܐ ܘܠܓܒܪܘܬܐ܂ ܘܢܗܘܝܢ ܒܫܡܗ ܕܒܪܟ
ܩܕܝܫܐ ܝܫܘܥ܂ ³¹ ܘܟܕ ܒܥܘ ܘܐܬܟܫܦܘ܂ ܐܬܬܙܝܥ ܐܬܪܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ ܂ ܓ ܂ ܨܚܚ

ܩܦܠܐܘܢ ܂ ܓ ܂

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܠܩܝܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܐܟܚܕܐ
ܠܗܝܟܠܐ܆ ܒܥܕܢܐ ܕܨܠܘܬܐ ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ܆ 2 ܘܗܐ ܓܒܪܐ
ܚܕ ܚܓܝܪܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ܆ ܡܫܩܠܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܡܣܝܡܝܢ ܠܗ܆ ܠܬܪܥܐ
ܕܗܝܟܠܐ ܕܡܬܩܪܐ ܫܦܝܪܐ܂ ܕܢܗܘܐ ܫܐܠ ܙܕܩܬܐ ܡܢ ܗܢܘܢ
ܕܥܐܠܝܢ ܠܗܝܟܠܐ܂ 3 ܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ
ܕܥܐܠܝܢ ܠܗܝܟܠܐ܆ ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ
ܙܕܩܬܐ܂ 4 ܘܚܪܘ ܒܗ ܫܡܥܘܢ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ܂ ܚܘܪ
ܒܢ܂ 5 ܘܗܘ ܚܪ ܒܗܘܢ܆ ܟܕ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܣܒ
ܡܢܗܘܢ ܡܕܡ܂ 6 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ܆ ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ
ܠܝܬ ܠܝ܆ ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܒܫܡܗ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܨܪܝܐ ܩܘܡ ܗܠܟ܂ 7 ܘܐܚܕܗ
ܒܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܘܐܩܝܡܗ܂ ܘܡܚܕܐ ܐܬܚܝܠܝ ܪܓܠܘܗܝ
ܘܥܩܒܘܗܝ܂ 8 ܘܫܘܪ ܩܡ ܘܗܠܟ܂ ܘܥܠ ܥܡܗܘܢ
ܠܗܝܟܠܐ܂ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܫܘܪ ܘܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ܂
9 ܘܚܙܝܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ܂
10 ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܕܗܘܝܘ ܗܘ ܚܓܝܪܐ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܟܠܝܘܡ
ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܙܕܩܬܐ܆ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܫܦܝܪܐ܂ ܘܐܬܡܠܝܘ
ܬܗܪܐ ܘܬܡܗܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ܀ 11 ܘܟܕ ܐܚܝܕ ܗܘܐ
ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ܆ ܪܗܛ ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܬܡܝܗ
ܠܘܬܗܘܢ܂ ܠܐܣܛܘܐ ܕܡܬܩܪܐ ܕܫܠܝܡܘܢ܀ 12 ܘܟܕ ܚܙܐ
ܫܡܥܘܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢܐ
ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܢܐ܂ ܐܘ ܠܡܢܐ ܚܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢ܆ ܐܝܟ
ܗܘ ܕܒܚܝܠܢ ܐܘ ܒܬܫܒܘܚܬܢ ܥܒܕܢ ܗܕܐ ܕܢܗܠܟ ܗܢܐ܂
13 ܐܠܗܗ ܗܘ ܕܐܒܪܗܡ ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܝܥܩܘܒ܂ ܐܠܗܐ
ܕܐܒܗܝܢ܆ ܫܒܚ ܠܒܪܗ ܝܫܘܥ܆ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܫܠܡܬܘܢ
ܘܟܦܪܬܘܢ ܒܗ ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ ܕܦܝܠܛܘܣ܂ ܟܕ ܗܘ ܙܕܩ

ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ ܂ ܕ ܂ ܨܚܚ

ܗܘܐ ܕܢܫܪܝܘܗܝ܂ 14 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܩܕܝܫܐ ܘܠܙܕܝܩܐ ܟܦܪܬܘܢ܂
ܘܫܐܠܬܘܢ ܠܟܘܢ ܠܓܒܪܐ ܩܛܘܠܐ ܕܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ܂
15 ܘܠܗܘ ܪܫܐ ܕܚܝܐ ܩܛܠܬܘܢ܂ ܕܠܗ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ܘܚܢܢ ܟܠܢ ܣܗܕܘܗܝ܂ 16 ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܕܫܡܗ܂ ܠܗܢܐ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܗܘ ܐܫܪ
ܘܐܚܠܡܗ܂ ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܗ ܝܗܒܬ ܠܗ ܗܕܐ ܚܠܝܡܘܬܐ
ܩܕܡ ܟܠܟܘܢ܂ 17 ܘܗܫܐ ܐܚܝ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܒܛܥܝܘܬܐ
ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܦ ܪܫܝܟܘܢ܂ 18 ܘܐܠܗܐ
ܡܕܡ ܕܩܕܡ ܐܟܪܙ ܒܦܘܡ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܢܚܫ ܡܫܝܚܐ
ܫܡܠܝܗ ܗܟܢܐ܂ 19 ܬܘܒܘ ܗܦܟܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ ܕܢܬܥܛܘܢ
ܚܛܗܝܟܘܢ܂ 20 ܘܢܐܬܘܢ ܠܟܘܢ ܙܒܢܐ ܕܢܝܚܬܐ ܡܢ ܩܕܡ
ܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܢܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܡܢ ܕܡܛܝܒ ܗܘܐ
ܠܟܘܢ܂ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ 21 ܕܠܗ ܘܠܐ ܠܫܡܝܐ ܕܢܩܒܠܘܢ
ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܕܙܒܢܐ܂ ܕܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠ ܐܠܗܐ
ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ ܥܠܡ܂ 22 ܡܘܫܐ ܓܝܪ
ܐܡܪ܆ ܕܢܒܝܐ ܢܩܝܡ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܟܘܬܝ܂
ܠܗ ܫܡܥܘ ܒܟܠܡܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܟܘܢ܂ 23 ܘܢܗܘܐ ܟܠ
ܢܦܫܐ ܕܠܐ ܬܫܡܥ ܠܢܒܝܐ ܗܘ܆ ܬܐܒܕ ܢܦܫܐ ܗܝ ܡܢ
ܥܡܗ܂ 24 ܘܢܒܝܐ ܟܠܗܘܢ ܕܡܢ ܫܡܘܐܝܠ ܘܐܝܠܝܢ ܕܒ
ܒܬܪܗ ܗܘܘ܆ ܡܠܠܘ ܘܐܟܪܙܘ ܥܠ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ܂
25 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܒܢܝܗܘܢ ܕܢܒܝܐ܆ ܘܕܕܝܬܩܐ ܐܝܕܐ ܕܐ
ܐܠܗܐ ܠܐܒܗܝܢ܂ ܟܕ ܐܡܪ ܠܐܒܪܗܡ܆ ܕܒܙܪܥܟ ܢܬܒܪܟܢ
ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ܂ 26 ܠܟܘܢ ܗܘ ܩܕܡ ܐܩܝܡ܂ ܘܫ
ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܟܕ ܡܒܪܟ ܠܟܘܢ܂ ܐܢ ܬܬܦܢܘܢ ܘܬܬܘܒ
ܡܢ ܒܝܫܬܟܘܢ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܂ ܕ ܂

1 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܠܥܡܐ܆ ܩܡ
ܥܠܝܗܘܢ ܟܗܢܐ ܘܪܘܫܢܐ ܕܐܣܛܪܛܝܓܐ ܕܗܝܟܠܐ܆ 2 ܟ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܬܚܬܝܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܕܡܐ ܘܢܘܪܐ ܘܥܠܛܐ ܕܬܢܢܐ܆
20 ܫܡܫܐ ܢܬܗܦܟ ܠܚܫܘܟܐ ܘܣܗܪܐ ܠܕܡܐ܂ ܥܕ ܠܐ ܢܐܬܐ
ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܪܒܐ ܘܕܚܝܠܐ܂ 21 ܘܢܗܘܐ ܟܠ ܕܢܩܪܐ ܫܡܗ
ܕܡܪܝܐ ܢܚܐ܀ 22 ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܆ ܫܡܥܘ ܡ̈ܠܐ
ܗܠܝܢ܂ ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ܆ ܓܒܪܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܚܙܝ ܠܘܬܟܘܢ܆
ܒܚܝܠܐ ܘܒܬܕܡܪ̈ܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ ܥܒܕ ܒܝܢܬܟܘܢ ܒܐܝܕܗ܂
ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 23 ܠܗܢܐ ܕܦܪܝܫ ܗܘܐ ܠܗ
ܠܗܕܐ܆ ܒܡܫܬܘܕܥܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܘܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ܆
ܐܫܠܡܬܘܢܝܗܝ ܒܐܝܕܝ ܪ̈ܫܝܥܐ܂ ܘܙܩܦܬܘܢܝܗܝ ܘܩܛܠܬܘܢܝܗܝ܂
24 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܩܝܡܗ܂ ܘܫܪܐ ܚܒܠܝܗ ܕܫܝܘܠ܂ ܡܛܠ
ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܬܐܚܘܕ ܠܗ ܫܝܘܠ܂ 25 ܕܘܝܕ ܓܝܪ
ܐܡܪ܆ ܥܠܘܗܝ܂ ܡܩܕܡ ܗܘܝܬ ܚܙܐ ܠܡܪܝ ܒܟܠܙܒܢ܂
ܕܥܠ ܝܡܝܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܐܙܘܥ܂ 26 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܣܡ ܠܒܝ
ܘܪܘܙ ܬܫܒܘܚܬܝ܂ ܘܐܦ ܦܓܪܝ ܢܫܪܐ ܥܠ ܣܒܪܐ܂
27 ܕܠܐ ܫܒܩܬ ܐܝܬ ܢܦܫܝ ܒܫܝܘܠ܆ ܘܠܐ ܝܗܒܬ ܐܝܬ
ܚܣܝܕܟ ܕܢܚܙܐ ܚܒܠܐ܂ 28 ܓܠܝܬ ܠܝ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ܂
ܬܡܠܝܢܝ ܒܣܝܡܘܬܐ ܥܡ ܦܪܨܘܦܟ܂ 29 ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ܆
ܦܪܝܣ ܠܡܐܡܪ ܥܡ ܓܠܝܐ ܠܟܘܢ܆ ܥܠ ܪܝܫ ܐܒ̈ܗܬܐ
ܕܘܝܕ܂ ܕܡܝܬ ܘܐܦ ܐܬܩܒܪ܂ ܘܒܝܬ ܩܒܘܪܗ ܐܝܬܘܗܝ
ܠܘܬܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ܂ 30 ܢܒܝܐ ܗܘܐ ܓܝܪ܂ ܘܝܕܥ ܗܘܐ
ܕܡܘܡܬܐ ܝܡܐ ܠܗ ܐܠܗܐ܂ ܕܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܣܗ ܐܩܝܡ ܥܠ
ܟܘܪܣܝܗ܂ 31 ܘܩܕܡ ܚܙܐ ܘܡܠܠ ܥܠ ܩܝܡܬܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
ܕܠܐ ܐܫܬܒܩ ܒܫܝܘܠ܆ ܐܦܠܐ ܦܓܪܗ ܚܙܐ ܚܒܠܐ܂ 32 ܠܗܢܐ
ܝܫܘܥ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ܂ ܘܚܢܢ ܟܠܢ ܣܗܕܘ̈ܗܝ܂ 33 ܘܗܘ ܗܘ
ܕܒܝܡܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܐܬܬܪܝܡ܂ ܘܢܣܒ ܡܢ ܐܒܐ ܡܘܠܟܢܐ
ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ ܘܐܫܕ ܡܘܗܒܬܐ ܗܕܐ܆ ܕܗܐ ܚܙܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܘܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 34 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܘܝܕ ܣܠܩ
ܠܫܡܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܡܪ܂ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܬܒ

ܡܢ ܝܡܝܢܝ܂ 35 ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ
ܠܪܓܠܝܟ܂ 36 ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܟܝܠ ܢܕܥ ܟܠܗ ܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ܂ ܕܡܪܝܐ ܘܡܫܝܚܐ ܥܒܕܗ ܐܠܗܐ܆ ܠܗܢܐ
ܝܫܘܥ ܕܐܢܬܘܢ ܙܩܦܬܘܢ܀ 37 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ
ܐܬܬܙܝܥܘ ܒܠܒܗܘܢ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܫܪܟܐ
ܕܫܠܝܚܐ܂ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܚܝܢ܆ 38 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ܂
ܬܘܒܘ ܘܐܬܥܡܕܘ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ܆ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ
ܝܫܘܥ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗ̈ܐ܂ ܘܬܩܒܠܘܢ ܡܘܗܒܬܐ
ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ 39 ܠܟܘܢ ܓܝܪ
ܗܘ ܫܘܘܕܝܐ ܘܠܒܢܝܟܘܢ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܪ̈ܚܝܩܐ܂
ܐܝܠܝܢ ܕܢܩܪܐ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ܂ 40 ܘܒܡ̈ܠܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ
ܣܓܝܐܬܐ ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ ܟܕ
ܐܡܪ܂ ܚܝܘ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܥܩܡܬܐ܂ 41 ܘܐܢܫܝܢ
ܡܢܗܘܢ ܒܥܓܠ ܩܒܠܘ ܡܠܬܗ ܘܗܝܡܢܘ ܘܥܡܕܘ܂
ܘܐܬܬܘܣܦܘ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܐܝܟ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܢܦܫܢ܆
42 ܘܡܩܘܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܐ ܕܫܠܝܚܐ܂ ܘܡܫܬܘܬܦܝܢ
ܗܘܘ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܩܨܝܐ ܕܐܘܟܪܝܣܛܝܐ܂ 43 ܘܗܘܬ ܗܘܬ
ܕܚܠܬܐ ܠܟܠ ܢܦܫ܂ ܘܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܚܝ̈ܠܐ܆ ܗܘܝܢ
ܗܘܝ ܒܐܝܕ ܫܠܝܚܐ ܒܐܘܪܫܠܡ܂ 44 ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ ܗܘܘ܂ ܘܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܕܓܘܐ ܗܘܐ܂ 45 ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܐ܂ ܡܙܒܢܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ܆ ܘܡܦܠܓܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܡܕܡ
ܕܣܢܝܩ ܗܘܐ܂ 46 ܘܟܠܝܘܡ ܡܩܘܝܢ ܗܘܘ ܒܗܝܟܠܐ
ܒܚܕܐ ܢܦܫ܂ ܘܒܒܝܬܐ ܩܨܝܢ ܗܘܘ ܦܬܐ܂ ܘܡܫܬܡܠܝܢ
ܗܘܘ ܡܣܝܒܪܬܐ ܟܕ ܚܕܝܢ܂ ܘܒܦܫܝܛܘܬܐ ܕܠܒܗܘܢ܂
47 ܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ܆ ܟܕ ܪܚܡܝܢ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ
ܥܡܐ܂ ܘܡܪܢ ܡܘܣܦ ܗܘܐ ܟܠܝܘܡ ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ
ܗܘܘ ܒܥܕܬܐ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ ⁘ ܒ ⁘ ܪܫ ܐ

ܕܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܠܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. 17 ܡܛܠ ܕܡܢܝܢܐ
ܗܘܐ ܥܡܢ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܦܣܐ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ.
18 ܗܢܐ ܗܘ ܕܩܢܐ ܠܗ ܩܘܪܝܐ ܡܢ ܐܓܪܐ ܕܥܘܠܗ. ܘܢܦܠ
ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܦܠܓ ܡܢ ܡܨܥܬܗ. ܘܐܬܐܫܕ
ܟܠܗܘܢ ܡܥܘܗܝ. 19 ܘܝܕܝܥܐ ܗܘܬ ܗܕܐ ܠܟܠܗܘܢ ܕܥܡܪܝܢ
ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܩܪܝ ܩܘܪܝܐ ܗܘ ܒܠܫܢܗܘܢ ܕܐܪܥܐ.
ܚܩܠ ܕܡܐ. ܕܐܬܦܫܩܬܗ ܩܘܪܝܐ ܕܕܡܐ. 20 ܟܬܝܒ
ܓܝܪ ܒܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪܐ: ܕܬܗܘܐ ܕܝܪܬܗ ܚܪܒܐ: ܘܥܡܘܪܐ
ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ. ܘܦܩܝܕܘܬܗ ܢܣܒ ܐܚܪܝܢ. 21 ܘܡܛܠ ܗܢܐ
ܘܠܐ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܓܒܪܐ: ܕܗܘܘ ܥܡܢ ܒܟܠܗ
ܙܒܢܐ ܕܥܠ ܘܢܦܩ ܥܠܝܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ:
22 ܕܫܪܐ ܡܢ ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ: ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ
ܕܐܣܬܠܩ ܡܢ ܠܘܬܢ: ܕܢܗܘܐ ܥܡܢ ܣܗܕܐ ܕܩܝܡܬܗ.
23 ܘܐܩܝܡܘ ܬܪܝܢ. ܠܝܘܣܦ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܫܒܐ. ܕܐܬܟܢܝ
ܝܘܣܛܘܣ: ܘܠܡܬܝܐ. 24 ܘܨܠܝܘ ܘܐܡܪܘ. ܐܢܬ ܡܪܝܐ
ܝܕܥ ܕܠܒܘܬܐ ܕܟܠ: ܚܘܝ ܠܚܕ ܕܓܒܝܬ ܐܢܬ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܬܪܝܢ: 25 ܕܢܣܒ ܦܣܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܘܫܠܝܚܘܬܐ:
ܕܡܢܗ ܫܒܩ ܝܗܘܕܐ ܕܢܐܙܠ ܠܕܘܟܬܗ.
26 ܘܐܪܡܝܘ ܦܣܐ: ܘܣܠܩ ܦܣܐ ܠܡܬܝܐ. ܘܐܬܡܢܝ ܥܡ
ܚܕܥܣܪ ܫܠܝܚܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ⁘ ܒ ⁘

1 ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝ ܦܢܛܩܘܣܛܐ: ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ
ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. 2 ܗܘܐ ܡܢ ܫܠܝ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܩܠܐ
ܐܝܟ ܪܘܚܐ ܥܙܝܙܬܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܗܘܐ ܡܢܗ: ܟܠܗ ܒܝܬܐ
ܗܘ ܕܒܗ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ. 3 ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܠܫܢܐ
ܕܡܬܦܠܓܢ ܗܘܘ ܐܝܟ ܢܘܪܐ. ܘܝܬܒܝ ܥܠ ܚܕ ܚܕ
ܡܢܗܘܢ. 4 ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܫܪܝܘ

ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ ⁘ ܒ ⁘ ܪܫ ܒ

ܗܘܘ ܠܡܡܠܠܘ ܒܠܫܢ ܠܫܢ: ܐܝܟ ܡܐ ܕܪܘܚܐ ܝܗܒ
ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܠܡܡܠܠܘ. 5 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܗ ܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ
ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܕܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ
ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. 6 ܘܟܕ ܗܘܐ ܩܠܐ ܗܢܐ: ܟܢܫܘ ܟܠܗ ܥ
ܘܐܬܕܠܚܘ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ
ܕܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܒܠܫܢܗܘܢ. 7 ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܘܡܬܕܡܪܝܢ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ: ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܕܡܡܠܠܝܢ: ܠܐ ܗܐ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܘܢ: 8 ܐܝܟܢܐ ܫ
ܫܡܥܝܢ ܚܢܢ ܐܢܫ ܠܫܢܗ ܕܒܗ ܝܠܝܕܝܢ ܚ
9 ܦܪܬܝܐ: ܘܡܕܝܐ ܘܐܠܡܝܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒ
ܢܗܪܝܢ. ܝܗܘܕܝܐ ܘܩܦܘܕܩܝܐ. ܘܕܡܢ ܐܬܪܐ ܕܦܢܛܘ
ܘܕܐܣܝܐ. 10 ܘܕܡܢ ܐܬܪܐ ܕܦܪܘܓܝܐ ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܕܡܨܪ
ܘܕܐܬܪܘܬܐ ܕܠܘܒܐ ܕܩܪܝܒܝܢ ܠܩܘܪܝܢܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ
ܪܗܘܡܝܐ. 11 ܝܗܘܕܝܐ ܘܓܝܘܪܐ. ܘܕܡܢ ܩܪܛܐ ܘܥܪܒ
ܗܐ ܫܡܥܝܢ ܚܢܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢܝܢ ܕܝܠܢ ܬܕܡܪܬ
ܕܐܠܗܐ. 12 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܘܬܡܝܗܝܢ.
ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ: ܕܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ. 13 ܐܚܪܢܐ
ܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܗܠܝܢ ܚܡܪܐ ܐܫܬ
ܘܪܘܝܘ܀ 14 ܘܒܬܪܟܢ ܩܡ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܥܡ ܚܕܥ
ܫܠܝܚܝܢ: ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܟܠܗܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ܆ ܗܕܐ ܬܬܝܕܥ ܠܟܘܢ ܘܨܘ
ܡܠܝ. 15 ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܣܒܪܝܢ ܗܠܝܢ ܪܘ
ܕܗܐ ܥܕܟܝܠ ܠܫܥܐ ܬܠܬ ܐܢܘܢ. 16 ܐܠܐ ܗܕܐ ܗ
ܕܐܡܝܪܐ ܒܝܕ ܝܘܐܝܠ ܢܒܝܐ. 17 ܕܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ ܐܡ
ܐܠܗܐ: ܐܫܘܕ ܪܘܚܝ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪ. ܘܢܬܢܒܘܢ ܒܢܝܟ
ܘܒܢܬܟܘܢ. ܘܥܠܝܡܝܟܘܢ ܚܙܘܢܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܣܒܝܟ
ܚܠܡܐ ܢܚܠܡܘܢ. 18 ܘܥܠ ܥܒܕܝ ܘܥܠ ܐܡܗܬܝ ܐܫ
ܪܘܚܝ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܢܬܢܒܘܢ. 19 ܘܐܬܠ ܐܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܐ ܠܟ. ²⁴ ܗܢܘ
ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ: ܘܐܦ ܟܬܒ ܐܢܝܢ.
ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ∴ ²⁵ ܐܝܬ ܕܝܢ ܐܦ
ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ: ܐܝܠܝܢ ܕܐܢ ܢܬܟܬܒܢ ܚܕܐ
ܚܕܐ ܗܘܝܢ. ܐܦ ܠܐ ܗܘ ܥܠܡܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܣܦܩ
ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ ∴

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ
ܕܡܠܠ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ ∴

ܟܬܒܐ ܕܦܪܟܣܝܣ: ܗܢܘ ܕܝܢ ܡܥܒܕܢܘܬܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ
ܩܕܝܫܐ. ܕܟܬܒܗ ܠܡܒܣܪܢܐ ܡܪܝ ܠܘܩܘܣ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

ܠܟܬܒܐ ܩܕܡܝܐ ܟܬܒܬ ܐܘ ܬܐܘܦܝܠܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ
ܗܠܝܢ ܕܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܥܒܕ ܘܠܡܠܦܘ:
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܣܬܠܩ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܦܩܕ
ܐܝܟ ܠܫܠܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܓܒܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܗܢܘܢ ܕܐܦ ܚܘܝ ܠܗܘܢ ܢܦܫܗ ܕܚܝ ܡܢ ܒܬܪ ܚܫܗ
ܒܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ. ܟܕ ܡܬܚܙܐ
ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ: ⁴ ܘܟܕ ܐܟܠ
ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ. ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܢܦܪܩܘܢ.
ܐܠܐ ܢܩܘܘܢ ܠܫܘܘܕܝܗ ܕܐܒܐ. ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢܝ.

R

⁵ ܕܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ ܒܡܝܐ: ܘܐܢܬܘܢ ܬܬܥܡܕܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܠܐ ܒܬܪ ܣܓܝܐܐ ܝܘܡܬܐ. ⁶ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ:
ܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܐܢ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ
ܐܢܬ ܡܗܦܟ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ⁷ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ. ܠܐ ܗܘܐ
ܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܠܡܕܥ ܙܒܢܐ ܐܘ ܙܒܢܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܐܒܐ ܣܡ
ܐܢܘܢ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܢܦܫܗ. ⁸ ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ: ܬܣܒܘܢ ܚܝܠܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܠܝ ܣܗܕܐ. ܒܐܘܪܫܠܡ
ܘܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܐܦ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܒܪܗ
ܕܐܪܥܐ. ⁹ ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ: ܟܕ ܚܙܝܢ ܠܗ ܐܣܬܠܩ.
ܘܩܒܠܬܗ ܥܢܢܐ ܘܐܬܟܣܝ ܡܢ ܥܝܢܝܗܘܢ. ¹⁰ ܘܟܕ ܚܝܪܝܢ
ܗܘܘ ܒܫܡܝܐ ܟܕ ܗܘ ܐܙܠ ܗܘܐ: ܐܫܬܟܚܘ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ
ܩܝܡܝܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܒܢܚܬܐ ܚܘܪܐ. ¹¹ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ.
ܓܒܪܐ ܓܠܝܠܝܐ: ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܝܪܝܢ ܒܫܡܝܐ.
ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܐܣܬܠܩ ܡܢܟܘܢ ܠܫܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܢܐܬܐ ܐܝܟ
ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢܝܗܝ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. ¹² ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ
ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܕܒܝܬ
ܙܝܬܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܘܩܒܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܦܪܝܩ ܡܢܗ
ܐܝܟ ܡܪܕܝܐ ܕܫܒܬܐ. ¹³ ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܥܠܘ: ܣܠܩܘ
ܠܗܘܢ ܠܥܠܝܬܐ ܗܝ ܕܒܗ ܗܘܘ ܥܡܪܝܢ. ܦܛܪܘܣ
ܘܝܘܚܢܢ. ܘܝܥܩܘܒ ܘܐܢܕܪܐܘܣ. ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܬܐܘܡܐ.
ܘܡܬܝ ܘܒܪܬܘܠܡܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ. ܘܫܡܥܘܢ
ܩܢܢܝܐ. ܘܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܥܩܘܒ. ¹⁴ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ: ܐܟܚܕܐ
ܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܒܨܠܘܬܐ ܒܚܕܐ ܢܦܫ. ܥܡ ܢܫܐ. ܘܥܡ
ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܥܡ ܐܚܘܗܝ ∴ ¹⁵ ܘܒܗܘܢ
ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ: ܩܡ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܡܨܥܬ ܐܚܐ.
ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ ܐܝܟ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ. ܘܐܡܪ:
¹⁶ ܓܒܪܐ ܐܚܝ̈: ܙܕܩ ܗܘܐ ܕܢܬܡܠܐ ܟܬܒܐ ܐܝܢܐ ܕܩܕܡ
ܐܡܪ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܦܘܡܗ ܕܕܘܝܕ: ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܐ ܕܗܝܡܢܬܘܢ: ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ
ܒܫܡܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܐ ܀

¹ ܒܬܪ ܗܠܝܢ: ܚܘܝ ܬܘܒ ܢܦܫܗ ܝܫܘܥ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܥܠ ܝܡܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ. ܚܘܝ ܕܝܢ ܗܟܢܐ.
² ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ. ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܘܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ
ܬܐܡܐ. ܘܢܬܢܐܝܠ ܗܘ ܕܡܢ ܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܒܢܝ ܙܒܕܝ.
ܘܐܚܪܢܐ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ³ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܨܘܕ ܢܘܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܦ ܚܢܢ ܐܬܝܢ ܥܡܟ.
ܘܢܦܩܘ ܘܣܠܩܘ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܒܗܘ ܠܠܝܐ ܡܕܡ ܠܐ ܨܕܘ.
⁴ ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ: ܩܡ ܝܫܘܥ ܥܠ ܣܦ ܝܡܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܘ
ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ. ⁵ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܛܠܝܐ.
ܠܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܠܡܠܥܣ: ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ. ⁶ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܡܢ ܣܛܪܐ ܕܝܡܝܢܐ ܕܣܦܝܢܬܐ
ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܪܡܝܘ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܓܕܗ
ܠܡܨܝܕܬܐ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܢܘܢܐ ܕܐܚܕܬ: ⁷ ܘܐܡܪ ܬܠܡܝܕܐ
ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܡܪܢ ܗܘ ܗܢܐ.
ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܕܡܪܢ ܗܘ: ܢܣܒ ܟܘܬܝܢܗ ܐܣܪ
ܒܚܨܘܗܝ: ܡܛܠ ܕܥܪܛܠܝ ܗܘܐ. ܘܫܕܐ ܢܦܫܗ ܒܝܡܐ
ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ⁸ ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܣܦܝܢܬܐ ܐܬܘ.
ܠܐ ܓܝܪ ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܡܢ ܐܪܥܐ: ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܐܬܝܢ
ܐܡܝܢ. ܘܢܓܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܗܝ ܕܢܘܢܐ. ⁹ ܟܕ ܕܝܢ
ܣܠܩܘ ܠܐܪܥܐ: ܚܙܘ ܓܘܡܪܐ ܟܕ ܣܝܡܢ: ܘܢܘܢܐ ܟܕ ܣܝܡ
ܥܠܝܗܝܢ ܘܠܚܡܐ. ¹⁰ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܝܬܘ ܡܢ
ܢܘܢܐ ܕܨܕܬܘܢ ܗܫܐ. ¹¹ ܘܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܢܓܕܗ
ܠܡܨܝܕܬܐ ܠܐܪܥܐ. ܟܕ ܡܠܝܐ ܢܘܢܐ ܪܘܪܒܐ: ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ
ܘܬܠܬܐ. ܘܒܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܠܐ ܐܨܛܪܝܬ. ܡܨܝܕܬܐ ܗܝ.

¹² ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ: ܬܘ ܐܫܬܪܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ
ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܕܡܢܘ. ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ
ܕܡܪܢ ܗܘ. ¹³ ܘܩܪܒ ܝܫܘܥ ܘܫܩܠ ܠܚܡܐ ܘܢܘܢܐ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ¹⁴ ܗܕܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܬܚܙܝ ܝܫܘܥ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܟܕ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܀ ¹⁵ ܟܕ
ܐܫܬܪܝܘ: ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ
ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ
ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ
ܐܡܪܝ. ¹⁶ ܐܡܪ ܠܗ ܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ
ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ: ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ: ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ
ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ ܢܩܘܬܝ. ¹⁷ ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܘܒ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܪܚܡ
ܐܢܬ ܠܝ: ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܠܟܐܦܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ
ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܠ ܡܕܡ ܐܢܬ
ܝܕܥ ܐܢܬ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܪܥܝ ܠܝ ܢܩܘܬܝ. ¹⁸ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ: ܕܟܕ ܛܠܐ
ܗܘܝܬ: ܐܢܬ ܐܣܪ ܗܘܝܬ ܚܨܝܟ: ܘܡܗܠܟ ܗܘܝܬ
ܠܐܝܟܐ ܕܨܒܐ ܐܢܬ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܩܫܝܬ: ܬܦܫܘܛ ܐܝܕܝܟ ܘܐܚܪܢ
ܢܐܣܘܪ ܠܟ ܚܨܝܟ ܘܢܘܒܠܟ ܠܐܝܟܐ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܬ. ¹⁹ ܗܕܐ
ܕܝܢ ܐܡܪ: ܕܢܚܘܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܕܢܫܒܚ ܠܐܠܗܐ.
ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ: ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ²⁰ ܘܐܬܦܢܝ
ܫܡܥܘܢ: ܘܚܙܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܐܬܐ
ܒܬܪܗ. ܗܘ ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܒܚܫܡܝܬܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܡܪܝ: ܡܢܘ ܡܫܠܡ ܠܟ. ²¹ ܠܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ ܟܐܦܐ
ܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܘܗܢܐ ܡܢܐ. ²² ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܐ ܠܟ. ܐܢܬ
ܬܐ ܒܬܪܝ. ²³ ܘܢܦܩܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܒܝܬ ܐܚܐ: ܕܗܘ ܬܠܡܝܕܐ
ܠܐ ܡܐܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܠܐ ܡܐܬ ܐܡܪ. ܐܠܐ ܐܢ ܨܒܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܘܚܢܢ ✣ ܝܚ ✣

ܠܒܪ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܛܪܓܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܓܒܪܐ
ܗܢܐ. 30 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܠܘ ܠܐ ܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܗܘܐ:
ܐܦ ܠܐ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ. 31 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ
ܕܒܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܘܕܘܢܘܗܝ ܐܝܟ ܢܡܘܣܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܠܡܩܛܠ ܠܐܢܫ. 32 ܕܬܫܠܡ ܡܠܬܐ
ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ: ܟܕ ܡܘܕܥ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܕܢܡܘܬ.
ܥܠ 33 ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܦܪܛܘܪܝܢ: ܘܩܪܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ. 34 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
ܡܢ ܢܦܫܟ ܐܡܪܬ ܗܕܐ: ܐܘ ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܗ ܠܟ ܥܠܝ. 35 ܐܡܪ
ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܐ: ܒܢܝ ܥܡܟ
ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܐܫܠܡܘܟ ܠܝ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. 36 ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ. ܐܠܘ
ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܬ ܗܢܐ ܡܠܟܘܬܝ: ܡܫܡܫܢܝ ܗܘܘ
ܡܬܟܬܫܝܢ ܕܠܐ ܐܫܬܠܡ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟܘܬܝ
ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܟܐ. 37 ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܟܝܠ
ܡܠܟܐ ܐܝܬܝܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܕܡܠܟܐ ܐܢܐ.
ܐܢܐ ܠܗܕܐ ܐܬܝܠܕܬ ܘܠܗܕܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ
ܫܪܪܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܫܪܪܐ ܫܡܥ ܩܠܝ. 38 ܐܡܪ
ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܢܘ ܫܪܪܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܕܐ: ܢܦܩ
ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ
ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ. 39 ܥܝܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ: ܕܚܕ ܐܫܪܐ
ܠܟܘܢ ܒܦܨܚܐ. ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܠܗܢܐ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ: 40 ܘܩܥܘ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܠܗܢܐ ܐܠܐ
ܠܒܪ ܐܒܐ. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܒܪ ܐܒܐ ܓܝܣܐ ✣

ܝܘܚܢܢ ✣ ܝܛ ✣

1 ܗܝܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܢܓܕܗ ܠܝܫܘܥ. 2 ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
ܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܡܢ ܟܘܒܐ ܘܣܡܘ ܠܗ ܒܪܫܗ.

ܝܘܚܢܢ ✣ ܝܛ ✣

ܘܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܐ ܕܐܪܓܘܢܐ. 3 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܫܠܡ ܠܟ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ.
4 ܘܢܦܩ ܦܝܠܛܘܣ ܬܘܒ ܠܒܪ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܡܦܩ
ܐܢܐ ܠܗ ܠܟܘܢ ܠܒܪ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܥܠܬܗ
ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ܀ 5 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܠܒܪ: ܟܕ ܐܝܬ ܥܠܘܗܝ
ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ ܘܢܚܬܐ ܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ.
ܗܐ ܓܒܪܐ. 6 ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܕܚܫܐ: ܩܥܘ
ܘܐܡܪܝܢ. ܙܩܘܦܝܗܝ ܙܩܘܦܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ.
ܕܒܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܘܦܘܗܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܗ
ܥܠܬܐ܀ 7 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܢ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬ ܠܢ. ܘܐܝܟ
ܕܒܢܡܘܣܢ ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. ܕܥܒܕ ܢܦܫܗ ܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. 8 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܗܕܐ ܡܠܬܐ: ܝܬܝܪܐܝܬ
ܕܚܠ. 9 ܘܥܠ ܬܘܒ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܐܝܟܐ
ܐܝܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ ܠܗ. 10 ܐܡܪ ܠܗ
ܦܝܠܛܘܣ. ܥܡܝ ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܫܠܝܛ ܐܢܐ
ܕܐܫܪܝܟ ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܐܙܩܦܟ: 11 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ: ܠܝܬ
ܗܘܐ ܠܟ ܥܠܝ ܫܘܠܛܢܐ ܐܦ ܠܐ ܚܕ: ܐܠܘ ܠܐ ܝܗܝܒ ܗܘܐ
ܠܟ ܡܢ ܠܥܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܕܐܫܠܡܢܝ ܠܟ ܪܒܐ ܗܘ
ܚܛܗܗ ܡܢ ܕܝܠܟ. 12 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܒܥܐ ܗܘܐ ܦܝܠܛܘܣ
ܕܢܫܪܝܘܗܝ. ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܢ ܠܗܢܐ ܫܪܐ
ܐܢܬ: ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܡܗ ܕܩܣܪ. ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܦܫܗ
ܡܠܟܐ ܥܒܕ: ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܩܣܪ. 13 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ
ܦܝܠܛܘܣ ܗܕܐ ܡܠܬܐ: ܐܦܩܗ ܠܝܫܘܥ ܠܒܪ. ܘܝܬܒ
ܥܠ ܒܝܡ. ܒܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܪܨܦܬܐ ܕܟܐܦܐ. ܥܒܪܐܝܬ ܕܝܢ
ܡܬܩܪܝܐ ܓܦܝܦܬܐ. 14 ܘܥܪܘܒܬܐ ܗܘܬ ܕܦܨܚܐ܀ ܘܗܘܬ ܗܘܬ
ܐܝܟ ܫܬ ܫܥܝܢ: ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܐ ܡܠܟܟܘܢ. 15 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܗܘܘ ܩܥܝܢ. ܫܩܘܠܝܗܝ ܫܩܘܠܝܗܝ. ܙܩܘܦܝܗܝ.
ܙܩܘܦܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܠܟܟܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܚ ܀

1 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܢܦܩ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ
ܕܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ: ܐܬܪ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܢܬܐ. ܐܝܟܐ ܕܥܠ ܗܘ
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. 2 ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ
ܠܕܘܟܬܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܢ ܙܒܢܝܢ ܟܢܝܫ ܗܘܐ ܬܡܢ
ܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 3 ܗܘ ܗܟܝܠ ܝܗܘܕܐ ܕܒܪ
ܐܣܦܝܪ: ܘܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܒܪ ܕܚܫܐ.
ܘܐܬܐ ܠܬܡܢ ܥܡ ܢܗܝܪܐ ܘܠܡܦܐܕܐ ܘܙܝܢܐ. 4 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܕܝܕܥ
ܗܘܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ: ܢܦܩ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢ
ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. 5 ܐܡܪܝܢ ܠܗ: ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ
ܥܡܗܘܢ. 6 ܘܟܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܕܐܢܐ ܐܢܐ: ܐܙܠܘ
ܠܒܣܬܪܗܘܢ ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܪܥܐ. 7 ܘܬܘܒ ܫܐܠ ܐܢܘܢ
ܝܫܘܥ ܠܡܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ: ܠܝܫܘܥ
ܢܨܪܝܐ. 8 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܐܢ
ܠܝ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܫܒܘܩܘ ܠܗܠܝܢ ܢܐܙܠܘܢ. 9 ܕܬܬܡܠܐ
ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕܬ ܡܢܗܘܢ
ܐܦܠܐ ܚܕ. 10 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܣܦܣܪܐ
ܘܫܡܛܗ. ܘܡܚܝܗ ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ:
ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. ܫܡܗ ܕܝܢ ܕܥܒܕܐ ܡܠܟܐ.
11 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܣܝܡ ܣܦܣܪܐ ܒܬܠܝܬܗ. ܟܣܐ
ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ: ܠܐ ܐܫܬܝܘܗܝ. 12 ܗܝܕܝܢ ܐܣܦܝܪ
ܘܟܠܝܪܟܐ. ܘܕܚܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܣܪܘܗܝ.
13 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܚܢܢ ܠܘܩܕܡ. ܡܛܠ ܕܚܡܘܗܝ ܗܘܐ
ܕܩܝܦܐ: ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܫܢܬܐ ܗܝ.
14 ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܩܝܦܐ. ܗܘ ܕܡܠܟ ܠܝܗܘܕܝܐ: ܕܦܩܚ
ܕܚܕ ܓܒܪܐ ܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ. 15 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܘܚܕ
ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܠܗܘ ܕܝܢ

ܬܠܡܝܕܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܥܠ ܥܡ ܝܫܘܥ
ܠܕܪܬܐ. 16 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܠܒܪ ܠܘܬ ܬܪܥܐ. ܘܢܦܩ
ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ
ܠܢܛܪܬ ܬܪܥܐ: ܘܐܥܠܗ ܠܫܡܥܘܢ. 17 ܐܡܪܐ ܕܝܢ ܠܫܡܥܘܢ
ܥܠܝܡܬܐ ܢܛܪܬ ܬܪܥܐ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܢܬ
ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ: ܐܡܪ ܠܗ: ܠܐ. 18 ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܒܕܐ
ܘܕܚܫܐ. ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܓܘܡܪܐ ܕܢܫܚܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܫ
ܗܘܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܫܡܥܘܢ ܥܡܗܘܢ ܘܫܚܢ. 19 ܪܒ
ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܥܠ
ܝܘܠܦܢܗ. 20 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܓܠܐ ܡܠܠܬ
ܥܡ ܥܠܡܐ. ܘܡܟܠܙܒܢ ܐܠܦܬ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܗܝܟܠܐ: ܐܝܟܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܬܟܢܫܝܢ. ܘܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ ܠܐ ܡܠܠܬ.
21 ܡܢܐ ܫܐܠ ܐܢܬ ܠܝ. ܫܐܠ ܠܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢܐ
ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܗܐ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪܬ.
22 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ: ܚܕ ܡܢ ܕܚܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ: ܡܚܝܗ
ܥܠ ܦܟܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ
ܦܬܓܡܐ ܠܪܒ ܟܗܢܐ. 23 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܐܢ ܒܝܫܐܝܬ ܡܠܠܬ ܐܣܗܕ ܥܠ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܫܦܝܪ:
ܠܡܢܐ ܡܚܝܬܢܝ. 24 ܫܕܪܗ ܕܝܢ ܚܢܢ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܐܣܝܪ
ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. 25 ܘܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܩܐܡ ܗܘܐ
ܘܫܚܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܐܢܬ: ܘܗܘ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܝܬ. 26 ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ
ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܚܝܢܗ ܕܗܘ ܕܦܣܩ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ
ܐܕܢܗ. ܠܐ ܐܢܐ ܚܙܝܬܟ ܥܡܗ ܒܓܢܬܐ: 27 ܘܬܘܒ ܟܦܪ
ܫܡܥܘܢ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܀ 28 ܐܝܬܝܘܗܝ ܕܝܢ
ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܨܦܪܐ ܗܘܐ
ܗܘܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܥܠܘ ܠܦܪܛܘܪܝܢ: ܕܠܐ ܢܬܛܘܫܘܢ ܥܕ
ܕܐܟܠܝܢ ܦܨܚܐ. 29 ܢܦܩ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܒܪ ܠܘܬܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ. ܐܠܐ ܕܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ.
25 ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܐܝܬܝ. 26 ܗܘ
ܕܝܢ ܦܪܩܠܝܛܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܗܘ ܕܡܫܕܪ ܐܒܐ ܒܫܡܝ:
ܗܘ ܢܠܦܟܘܢ ܟܠܡܕܡ. ܘܗܘ ܢܥܗܕܟܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܬ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. 27 ܫܠܡܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܫܠܡܐ ܕܝܠܝ
ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܕܝܗܒ ܥܠܡܐ ܐܢܐ ܝܗܒ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ ܘܠܐ ܢܕܚܠ. 28 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܢܐ
ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ: ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܘܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܠܘ ܪܚܡܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ: ܚܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܕܐܒܝ
ܪܒ ܗܘ ܡܢܝ. 29 ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܬܗܘܐ.
ܕܡܐ ܕܗܘܬ ܬܗܝܡܢܘܢ. 30 ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ
ܣܓܝܐܬܐ. ܐܬܐ ܓܝܪ ܐܪܟܘܢܗ ܕܥܠܡܐ: ܘܒܝ ܠܝܬ ܠܗ
ܡܕܡ. 31 ܐܠܐ ܕܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܐܒܝ. ܘܐܝܟܢܐ
ܕܦܩܕܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ ܠܢ ܡܟܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܗ ܀

1 ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܘܐܒܝ ܗܘ ܦܠܚܐ. 2 ܟܠ
ܣܘܟܐ ܕܒܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒܐ: ܫܩܠ ܠܗ̇. ܘܐܝܕܐ ܕܝܗܒܐ
ܦܐܪܐ: ܡܕܟܐ ܠܗ̇ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܐ. 3 ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܟܕܘ
ܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. 4 ܩܘܘ
ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܣܘܟܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܬܬܠ ܦܐܪܐ
ܡܢ ܢܦܫܗ̇: ܐܠܐ ܡܩܘܝܐ ܒܓܦܬܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܐ ܐܢܬܘܢ
ܐܠܐ ܬܩܘܘܢ ܒܝ. 5 ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܘܐܢܬܘܢ ܫܒܫܐ. ܡܢ
ܕܡܩܘܐ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܗ: ܗܢܐ ܡܝܬܐ ܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ
ܕܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܡܕܡ. 6 ܐܢ ܠܐ ܕܝܢ
ܐܢܫ ܢܩܘܐ ܒܝ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ. ܐܝܟ ܫܒܫܬܐ ܕܝܒܫܬ:
ܘܠܩܛܝܢ ܠܗ̇ ܘܪܡܝܢ ܒܢܘܪܐ ܕܬܐܩܕ. 7 ܐܢ ܕܝܢ ܬܩܘܘܢ ܒܝ
ܘܡܠܝ ܢܩܘܝܢ ܒܟܘܢ: ܟܠ ܡܐ ܕܬܨܒܘܢ ܠܡܫܐܠ ܢܗܘܐ

ܠܟܘܢ ܀ 8 ܒܗܕܐ ܡܫܬܒܚ ܐܒܐ. ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܘܢ.
ܘܬܗܘܘܢ ܬܠܡܝܕܝ. 9 ܐܝܟܢܐ ܕܐܚܒܢܝ ܐܒܝ: ܐܦ ܐܢܐ
ܐܚܒܬܟܘܢ. ܩܘܘ ܒܚܘܒܐ ܕܝܠܝ. 10 ܐܢ ܦܘܩܕܢܝ ܬܛܪܘܢ
ܬܩܘܘܢ ܒܚܘܒܐ ܕܝܠܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܘܗܝ
ܕܐܒܝ. ܘܩܐܡ ܐܢܐ ܒܚܘܒܗ. 11 ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ:
ܕܚܕܘܬܝ ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ. ܘܬܬܡܠܐ ܚܕܘܬܟܘܢ. 12 ܗܢܘ
ܦܘܩܕܢܝ ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ.
13 ܚܘܒܐ ܕܪܒ ܡܢ ܗܢܐ ܠܝܬ. ܕܐܢܫ ܢܣܝܡ ܢܦܫܗ ܚܠܦ
ܪܚܡܘܗܝ. 14 ܐܢܬܘܢ ܪܚܡܝ ܐܢܬܘܢ: ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ ܟܠ
ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. 15 ܠܐ ܡܟܝܠ ܩܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ.
ܡܛܠ ܕܥܒܕܐ ܠܐ ܝܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܗ. ܪܚܡܝ ܕܝܢ
ܩܪܝܬܟܘܢ: ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܒܝ ܐܘܕܥܬܟܘܢ.
16 ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܓܒܝܬܟܘܢ.
ܘܣܡܬܟܘܢ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܐܙܠܘܢ ܬܐܬܘܢ ܦܐܪܐ. ܘܦܐܪܝܟܘܢ
ܢܩܘܐ. ܕܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ.
17 ܗܠܝܢ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. 18 ܘܐܢ
ܥܠܡܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܥܘ ܕܠܝ ܩܕܡܝܟܘܢ ܣܢܐ. 19 ܘܠܘ
ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܝܬܘܢ: ܥܠܡܐ ܠܕܝܠܗ ܪܚܡ ܗܘܐ.
ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܝܬܟܘܢ ܡܢ
ܥܠܡܐ: ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ. 20 ܐܬܕܟܪܘ
ܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ: ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܪܗ.
ܐܢ ܠܝ ܪܕܦܘ ܐܦ ܠܟܘܢ ܢܪܕܦܘܢ. ܘܐܢ ܡܠܬܝ ܢܛܪܘ ܐܦ
ܕܝܠܟܘܢ ܢܛܪܘܢ. 21 ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܥܒܕܘܢ ܒܟܘܢ.
ܡܛܠ ܫܡܝ ܕܝܠܝ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. 22 ܘܠܘ ܐܢܐ
ܠܐ ܐܬܝܬ ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ: ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܚܛܝܬܐ.
ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܥܠܬܐ ܥܠ ܐܦܝ ܚܛܗܝܗܘܢ. 23 ܡܢ ܕܠܝ
ܣܢܐ ܐܦ ܠܐܒܝ ܣܢܐ. 24 ܘܠܘ ܥܒܕܐ ܠܐ ܥܒܕܬ ܒܝܢܬܗܘܢ:
ܐܝܠܝܢ ܕܐܢܫ ܐܚܪܢ ܠܐ ܥܒܕ. ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܚܛܝܬܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

31 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܐܫܬܒܚ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܐܠܗܐ
ܐܫܬܒܚ ܒܗ. 32 ܘܐܢ ܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ: ܘܐܦ ܐܠܗܐ
ܡܫܒܚ ܠܗ ܒܗ: ܘܡܚܕܐ ܡܫܒܚ ܠܗ. 33 ܒܢܝ:
ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܬܒܥܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ
ܠܝܗܘܕܝܐ: ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ: ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܐܬܐ: ܐܦ ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܫܐ. 34 ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ
ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ: ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. 35 ܒܗܕܐ
ܢܕܥܘܢ ܟܠܢܫ ܕܬܠܡܝܕܝ ܐܢܬܘܢ: ܐܢ ܚܘܒܐ ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ
ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ: 36 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܝ ܠܐܝܟܐ
ܐܙܠ ܐܢܬ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐ
ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܗܫܐ ܕܬܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ ܬܐܬܐ. 37 ܐܡܪ
ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܝ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ
ܒܬܪܟ ܗܫܐ. ܢܦܫܝ ܚܠܦܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ. 38 ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ: ܢܦܫܟ ܚܠܦܝ ܣܐܡ ܐܢܬ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܥܕܡܐ ܕܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܝܕ ✤

1 ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ ܘܒܝ ܗܝܡܢܘ.
2 ܣܓܝܐܢ ܐܢܘܢ ܐܘܢܐ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܘܐܢ ܠܐ ܐܡܪ ܗܘܝܬ
ܠܟܘܢ: ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܐܬܪܐ: 3 ܐܬܐ ܐܢܐ ܘܕܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܠܘܬܝ. ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ. 4 ܘܠܐܝܟܐ
ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܘܪܚܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. 5 ܐܡܪ
ܠܗ ܬܐܘܡܐ. ܡܪܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. ܘܐܝܟܢܐ
ܡܫܟܚܝܢܢ ܐܘܪܚܐ ܠܡܕܥ. 6 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ
ܐܘܪܚܐ ܘܫܪܪܐ ܘܚܝܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܐܠܐ ܐܢ ܒܝ.
7 ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ: ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ.
ܘܡܢ ܗܫܐ ܝܕܥܬܘܢ ܠܗ ܘܚܙܝܬܘܢܝܗܝ. 8 ܐܡܪ ܠܗ

ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܪܝ: ܚܘܝܢ ܐܒܐ ܘܣܦܩܐ ܠܢ. 9 ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܗܠܝܢ ܟܠܗ ܙܒܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ: ܘܠܐ ܝܕܥܬܢܝ
ܦܝܠܝܦܐ: ܡܢ ܕܚܙܢܝ ܚܙܐ ܠܐܒܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ
ܚܘܝܢ ܐܒܐ. 10 ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ. ܘܐܒܝ ܒܝ:
ܘܡܠܐ ܐܠܝܢ ܕܐܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ: ܡܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ.
ܐܒܝ ܕܝܢ ܕܒܝ ܥܡܪ: ܗܘ ܥܒܕ ܥܒܕܐ ܗܠܝܢ. 11 ܗܝܡܢܘ
ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ ܘܐܒܝ ܒܝ. ܘܐܢ ܠܐ ܐܦ ܡܛܠ ܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ.
12 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ:
ܥܒܕܐ ܐܠܝܢ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܐܦ ܗܘ ܢܥܒܕ. ܘܕܝܬܝܪܝܢ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܢܥܒܕ. ܕܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ. 13 ܘܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ
ܒܫܡܝ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. ܕܢܫܬܒܚ ܐܒܐ ܒܒܪܗ. 14 ܘܐܢ
ܬܫܐܠܘܢܢܝ ܒܫܡܝ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܐܢܐ ✤ 15 ܐܢ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܝ. ܦܘܩܕܢܝ ܛܪܘ. 16 ܘܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܝ: ܘܐܚܪܢܐ
ܦܪܩܠܝܛܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ: ܕܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ ܠܥܠܡ. 17 ܪܘܚܐ
ܕܫܪܪܐ. ܗܝ ܕܥܠܡܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܩܒܠܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ
ܚܙܝܗ ܘܠܐ ܝܕܥܗ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ.
ܕܠܘܬܟܘܢ ܥܡܪܐ ܘܒܟܘܢ ܗܝ. 18 ܠܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܝܬܡܐ.
ܐܬܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܩܠܝܠ ܐܚܪܢ: 19 ܘܥܠܡܐ ܠܐ ܚܙܐ
ܠܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܕܐܢܐ ܚܝ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ.
20 ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ: ܘܐܢܬܘܢ ܒܝ ܐܢܬܘܢ.
ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ ܐܢܐ ✤ 21 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܛܪ
ܠܗܘܢ: ܗܘ ܗܘ ܡܚܒ ܠܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܚܡ ܠܝ. ܢܬܪܚܡ
ܡܢ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ ܐܪܚܡܝܘܗܝ ܘܐܚܘܐܝܘܗܝ ܢܦܫܝ. 22 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܗܘܕܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܣܟܪܝܘܛܐ. ܡܪܝ: ܡܢܘ ܠܢ ܕܠܢ
ܐܝܬ ܠܡܚܘܝܘ ܢܦܫܟ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܥܠܡܐ. 23 ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܕܪܚܡ ܠܝ. ܡܠܬܝ ܢܛܪ. ܘܐܒܝ
ܢܪܚܡܝܘܗܝ. ܘܠܘܬܗ ܐܬܝܢ: ܘܐܘܢܐ ܠܘܬܗ ܥܒܕܝܢ.
24 ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܝ ܡܠܝ ܠܐ ܢܛܪ. ܘܡܠܬܐ ܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

46ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܙܠܘ ܠܘܬ ܦܪ̈ܝܫܐ: ܘܐܡܪܘ
ܠܗܘܢ ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ✣ 47 ܘܐܬܟܢܫܘ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܐܬܘ̈ܬܐ
ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕ. 48 ܘܐܢ ܫܒܩܝܢܢ ܠܗ ܗܟܢܐ. ܟܠܗܘܢ
ܢܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܘܐܬܝܢ ܪ̈ܗܘܡܝܐ ܫܩܠܝܢ ܐܬܪܢ
ܘܥܡܢ. 49 ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܝܦܐ: ܪܒ ܟܗܢܐ ܗܘܐ
ܕܫܢܬܐ ܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ.
50ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܦܩܚ ܠܢ ܕܓܒܪܐ ܚܕ ܢܡܘܬ
ܚܠܦ ܥܡܐ: ܘܠܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܢܐܒܕ. 51 ܗܕܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܢ
ܢܦܫܗ ܐܡܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܗܘܐ ܕܫܢܬܐ
ܗܝ: ܐܬܢܒܝ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ.
52ܘܠܐ ܗܘ ܚܠܦ ܥܡܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܠܒܢ̈ܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܡܒܕܪܝܢ
ܢܟܢܫ ܠܚܕ. 53 ܘܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ: ܐܬܡܠܟܘ ܗܘܘ
ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. 54 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ
ܓܠܝܐܝܬ ܒܝܢܬ ܝܗܘ̈ܕܝܐ. ܐܠܐ ܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܠܐܬܪܐ
ܕܩܪܝܒ ܠܚܘܪܒܐ. ܠܐܦܪܝܡ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܬܡܢ
ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕ̈ܘܗܝ ✣ 55 ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ
ܦܨܚܐ ܕܝܗܘ̈ܕܝܐ. ܘܣܠܩܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܘܪ̈ܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ:
ܡܢ ܩܕܡ ܥܐܕܐ ܕܢܕܟܘܢ ܢܦܫܗܘܢ. 56 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ ܒܗܝܟܠܐ. ܡܢܐ ܡܣܒܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܐܬܐ ܠܥܐܕܐ. 57 ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܦܪ̈ܝܫܐ
ܦܩܕܘ ܗܘܘ: ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܕܥ ܐܝܟܐ ܗܘ: ܢܚܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ
ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܝܒ ✣

1ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܕܡ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܦܨܚܐ: ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ
ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܥܙܪ: ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ
ܝܫܘܥ. 2 ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܬܡܢ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܡܪܬܐ
ܡܫܡܫܐ ܗܘܬ. ܘܠܥܙܪ ܚܕ ܡܢ ܣܡܝܟܐ ܗܘܐ ܕܥܡܗ.

3ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܣܒܬ ܡܕܡ ܠܝܛܪܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܝܐ
ܣܓܝ ܕܡܝܐ: ܘܐܫܦܬ ܠܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܫܘܝܬ
ܒܣܥܪܗ̇ ܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬܐ ܡܢ ܪܝܚܗ
ܕܒܣܡܐ. 4 ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕ̈ܘܗܝ.
ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܗܝ. 5 ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܙܕܒܢ
ܡܫܚܐ ܗܢܐ ܒܬܠܬܡܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܐܬܝܗܒܘ ܠܡܣܟܢ̈ܐ.
6ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ: ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܒܦܠ ܡܣܟܢ̈ܐ ܪܢܐ
ܗܘܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܓܢܒܐ ܗܘܐ. ܘܓܠܘܣܩܡܐ
ܠܘܬܗ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܒܗ ܗܘ ܫܩܠ ܗܘܐ.
7ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܒܘܩܝܗ̇. ܠܝܘܡܐ ܕܩܒܘܪܬܝ ܢܛܪܬܗ.
8ܡܣܟܢ̈ܐ ܓܝܪ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܠܝ ܕܝܢ
ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. 9 ܘܫܡܥܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ
ܝܗܘ̈ܕܝܐ ܕܬܡܢ ܗܘ ܝܫܘܥ: ܘܐܬܘ. ܠܐ ܡܛܠ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕ:
ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܚܙܘܢ ܠܠܥܙܪ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ.
10ܘܐܬܪܥܝܘ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ: ܕܐܦ ܠܠܥܙܪ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
11ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘ̈ܕܝܐ ܡܛܠܬܗ: ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ
ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝܫܘܥ ✣ 12 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ: ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܐ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ: ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ
ܠܐܘܪܫܠܡ: 13 ܢܣܒܘ ܣܘ̈ܟܐ ܕܕܩܠܐ ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ.
ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ
ܕܡܪܝܐ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. 14 ܐܫܟܚ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܚܡܪܐ ܘܪܟܒ
ܥܠܘܗܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ. 15 ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ.
ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ. ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ.
16ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕ̈ܘܗܝ ܗܝܕܝܟ. ܐܠܐ ܟܕ
ܐܫܬܒܚ ܝܫܘܥ: ܐܬܕܟܪܘ ܬܠܡܝܕ̈ܘܗܝ ܕܗܠܝܢ ܟܬܝ̈ܒܢ
ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ. ܘܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܠܗ. 17 ܘܣܗܕ ܗܘܐ ܟܢܫܐ
ܗܘ ܕܥܡܗ ܗܘܐ. ܕܩܪܝܗܝ ܠܠܥܙܪ ܡܢ ܩܒܪܐ: ܘܐܩܝܡܗ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. 18 ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܛܠ ܕܢܘܗܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. 11 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ.
ܘܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܥܙܪ ܪܚܡܢ ܫܟܒ. ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ
ܕܐܥܝܪܝܘܗܝ. 12 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ: ܐܢ ܕܡܟ
ܡܬܚܠܡ. 13 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܥܠ ܡܘܬܗ. ܘܗܢܘܢ
ܣܒܪܘ ܕܥܠ ܡܕܡܟܐ ܗܘ ܕܫܢܬܐ ܐܡܪ. 14 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܦܫܝܩܐܝܬ. ܠܥܙܪ ܡܝܬ ܠܗ. 15 ܘܚܕܐ ܐܢܐ
ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܬܡܢ: ܡܛܠܬܟܘܢ ܕܬܗܝܡܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܠܟܘ
ܠܬܡܢ. 16 ܐܡܪ ܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ ܠܬܠܡܝܕܐ
ܚܒܪܘܗܝ. ܢܐܙܠ ܐܦ ܚܢܢ ܢܡܘܬ ܥܡܗ. 17 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ
ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ: ܘܐܫܟܚ ܕܐܪܒܥܐ ܠܗ ܝܘܡܝܢ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 18 ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܠܘܬ
ܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܪܚܝܩܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ
ܚܡܫܬܥܣܪܐ. 19 ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ
ܡܪܬܐ ܘܡܪܝܡ: ܕܢܒܝܐܝܢ ܠܗܝܢ ܥܠ ܐܚܘܗܝܢ.
20 ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܬ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܠܐܘܪܥܗ.
ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܝܬܒܐ ܗܘܬ. 21 ܘܐܡܪܐ ܡܪܬܐ ܠܝܫܘܥ.
ܡܪܝ. ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ. ܠܐ ܡܝܬ ܗܘܐ ܐܚܝ. 22 ܐܠܐ ܐܦ
ܗܫܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ: ܕܟܠ ܕܬܫܐܠ ܠܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܟ. 23 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܩܐܡ ܐܚܘܟܝ. 24 ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ. ܝܕܥܐ
ܐܢܐ ܕܩܐܡ ܒܩܝܡܬܐ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. 25 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܐܢܐ ܐܢܐ ܩܝܡܬܐ ܘܚܝܐ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ. ܐܦܢ ܢܡܘܬ
ܢܚܐ. 26 ܘܟܠ ܕܚܝ ܘܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܥܠܡ ܠܐ ܢܡܘܬ.
ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬܝ ܗܕܐ: 27 ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܐ: ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ
ܠܥܠܡܐ. 28 ܘܟܕ ܐܡܪܬ ܗܠܝܢ: ܐܙܠܬ ܩܪܬ ܠܡܪܝܡ
ܚܬܗ ܒܛܘܫܝܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܬܐ ܘܩܪܐ ܠܟܝ.
29 ܘܡܪܝܡ ܟܕ ܫܡܥܬ: ܩܡܬ ܒܥܓܠ ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ.
30 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܩܪܝܬܐ: ܐܠܐ ܒܗ ܗܘܐ

ܒܗܝ ܕܘܟܬܐ ܕܐܪܥܬܗ ܡܪܬܐ. 31 ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܘ
ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ ܕܡܒܝܐܝܢ ܗܘܘ ܠܗ: ܟܕ ܚ
ܠܡܪܝܡ ܕܒܥܓܠ ܩܡܬ ܢܦܩܬ: ܐܙܠܘ ܠܗܘܢ ܒܬܪܗ
ܣܒܪܘ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܕܠܩܒܪܐ ܐܙܠܐ ܠܡܒܟܐ. 32 ܗܝ ܕ
ܡܪܝܡ ܟܕ ܐܬܬ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܚܙܬܗ
ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘ
ܡܪܝ. ܠܐ ܡܝܬ ܗܘܐ ܐܚܝ. 33 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܒܟܝܐ
ܘܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܡܗ ܕܒܟܝܢ: ܐܬܥܙܙ ܒܪܘܚ
ܘܐܬܙܝܥ ܒܢܦܫܗ. 34 ܘܐܡܪ. ܐܝܟܐ ܣܡܬܘܢܝܗܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܡܪܢ ܬܐ ܚܙܝ. 35 ܘܐܬܝܢ ܗܘܝ ܕܡܥܘܗܝ ܕܝܫܘ
36 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܚܙܘ ܟܡܐ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ.
37 ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܦܬ
ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ: ܕܢܥܒܕ ܕܐܦ ܗܢܐ ܠܐ ܢܡܘ
38 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܬܥܝܪ ܒܢܦܫܗ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ
ܩܒܘܪܐ. ܘܗܘ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܥܪܬܐ. ܘܟܐ
ܟܐܦܐ ܗܘܬ ܥܠ ܬܪܥܗ ✣ 39 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܫܩܘܠ
ܟܐܦܐ ܗܕܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ ܚܬܗ ܕܗܘ ܡܝܬܐ. ܡܪ
ܗܐ ܟܒܪ ܣܪܝ ܠܗ. ܐܪܒܥܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܡܝܢ. 40 ܐܡ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝ ܕܐܢ ܬܗܝܡܢܝܢ ܚܙܝܐ ܐܢܬܝ ܫܘܒܚ
ܕܐܠܗܐ: 41 ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܗܝ. ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܐܪܝܡ
ܥܝܢܘܗܝ ܠܥܠ ܘܐܡܪ. ܐܒܐ: ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܕܫܡܥܬܢ
42 ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܛܠ
ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܩܐܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢ
ܫܕܪܬܢܝ. 43 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ: ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܥܙܪ
ܬܐ ܠܒܪ. 44 ܘܢܦܩ ܗܘ ܡܝܬܐ: ܟܕ ܐܣܝܪܢ ܐܝܕܘܗܝ
ܘܪܓܠܘܗܝ ܒܦܣܩܝܬܐ. ܘܦܪܨܘܦܗ ܒܣܘܕܪܐ. ܐܡܪ ܠܗܘ
ܝܫܘܥ. ܫܪܘܗܝ ܘܫܒܘܩܘ ܐܙܠ. 45 ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕ
ܕܐܬܘ ܠܘܬ ܡܪܝܡ. ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ. ܗܝܡܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

19 ܗܘܐ ܬܘܒ ܚܪܝܢܐ ܒܝܢܬ ܝܗܘܕܝܐ ܡܛܠ ܡܠܐ
ܗܠܝܢ. 20 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ: ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܒܗ
ܘܫܢܐ ܡܢܐ. ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. 21 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ
ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܠܐ ܗܘܝ ܕܕܝܘܢܐ. ܠܡܐ ܕܝܘܐ
ܡܫܟܚ ܥܝܢܐ ܕܣܡܝܐ ܠܡܦܬܚܘ ❖ 22 ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ
ܕܚܘܕܬܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܣܬܘܐ ܗܘܐ. 23 ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ
ܒܗܝܟܠܐ ܒܐܣܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. 24 ܘܐܚܕܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܫܩܠ ܐܢܬ ܢܦܫܢ. ܐܢ ܐܢܬ
ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ ܓܠܝܐܝܬ. 25 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܥܒܕܐ ܕܐܢܐ
ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ: ܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ. 26 ܐܠܐ
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܪܒܝ.
ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. 27 ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܩܠܝ ܫܡܥܝܢ.
ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܝ. 28 ܘܐܢܐ ܝܗܒ
ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܢܐܒܕܘܢ ܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܐܢܫ
ܢܚܛܘܦ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝ. 29 ܐܒܝ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܢ
ܟܠ ܪܒ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܚܛܘܦ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܐܒܝ.
30 ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܚܕ ܚܢܢ. 31 ܘܫܩܠܘ ܬܘܒ
ܝܗܘܕܝܐ ܟܐܦܐ ܠܡܪܓܡܘܗܝ ❖ 32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܚܘܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ
ܐܝܢܐ ܥܒܕܐ ܡܢܗܘܢ ܪܓܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. 33 ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܪܓܡܝܢܢ ܠܟ. ܐܠܐ
ܡܛܠ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ. ܘܟܕ ܐܝܬܝܟ ܒܪܢܫܐ: ܥܒܕ ܐܢܬ
ܢܦܫܟ ܐܠܗܐ. 34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ
ܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܟܘܢ: ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ. 35 ܐܢ
ܠܗܢܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗܐ: ܡܛܠ ܕܠܘܬܗܘܢ ܗܘܐ ܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ: ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܟܬܒܐ ܕܢܫܬܪܐ: 36 ܠܡܢ ܕܐܒܐ
ܩܕܫܗ ܘܫܕܪܗ ܠܥܠܡܐ: ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܓܕܦ

ܐܢܬ: ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. 37 ܘܐܢ ܠܐ
ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܒܕܐ ܕܐܒܝ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢܢܝ. 38 ܐܢ ܕܝܢ ܥܒܕ
ܐܢܐ: ܐܦܢ ܠܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܠܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ.
ܕܬܕܥܘܢ ܘܬܗܝܡܢܘܢ: ܕܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܐܒܝ.
39 ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܬܘܒ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ: ܘܢܦܩ ܠܗ ܡܢ
ܒܝܬ ܐܝܕܝܗܘܢ. 40 ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ: ܠܕܘܟܬܐ
ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܟܕ ܡܥܡܕ ܗܘܐ.
ܘܩܘܝ ܬܡܢ. 41 ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ.
ܕܝܘܚܢܢ ܐܦ ܠܐ ܚܕܐ ܐܬܐ ܥܒܕ. ܟܠܗܝܢ ܕܝܢ ܕܐܡܪ ܝܘܚܢܢ
ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܫܪܝܪܢ ܗܘܝ. 42 ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܐ ❖

1 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܟܪܝܗ: ܠܥܙܪ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ
ܩܪܝܬܐ. ܐܚܘܗ ܕܡܪܝܡ ܘܕܡܪܬܐ. 2 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܗܝ ܐܝܬܝܗ:
ܗܝ ܕܡܫܚܬ ܒܡܫܚܐ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܫܘܝܬ
ܒܣܥܪܗ. ܐܚܘܗ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܥܙܪ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ.
3 ܘܫܕܪ ܐܚܘܬܗ ܠܘܬܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪܢ. ܡܪܢ:
ܗܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܟܪܝܗ. 4 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܗܕܐ
ܟܘܪܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ.
ܕܢܫܬܒܚ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠܬܗ. 5 ܪܚܡ ܗܘܐ ܕܝܢ
ܗܘ ܝܫܘܥ ܠܡܪܬܐ ܘܠܡܪܝܡ ܘܠܠܥܙܪ. 6 ܘܟܕ ܫܡܥ
ܕܟܪܝܗ: ܩܘܝ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ.
7 ܘܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܝܗܘܕ:
8 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܪܒܢ: ܗܫܐ ܝܗܘܕܝܐ ܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܪܓܡܟ: ܘܬܘܒ ܐܙܠ ܐܢܬ ܠܬܡܢ. 9 ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܥܝܢ ܐܝܬ ܒܐܝܡܡܐ: ܘܐܢ ܐܢܫ
ܡܗܠܟ ܒܐܝܡܡܐ ܠܐ ܡܬܬܩܠ. ܡܛܠ ܕܢܘܗܪܗ ܚܙܐ
ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. 10 ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܠܠܝܐ ܢܗܠܟ ܡܬܬܩܠ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

27 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. ܡܢܐ ܨܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܡܥ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܬܠܡܝ̈ܕܘܗܝ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܗܘܐ ܠܗ. 28 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܚܒܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܐܢܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܗ ܕܗܘ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܬܠܡܝ̈ܕܘܗܝ ܚܢܢ ܕܡܘܫܐ.
29 ܘܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܥܡ ܡܘܫܐ ܡܠܠ ܐܠܗܐ. ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܠܐ
ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. 30 ܥܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܗܕܐ ܗܘ ܬܕܡܘܪܬܐ. ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܘܥܝ̈ܢܝ ܕܝܠܝ ܦܬܚ. 31 ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ
ܕܐܠܗܐ ܩܠܐ ܕܚܛܝ̈ܐ ܠܐ ܫܡܥ. ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܥܒܕ
ܨܒܝܢܗ. ܠܗܘ ܫܡܥ. 32 ܡܢ ܥܠܡ ܠܐ ܐܫܬܡܥܬ.
ܕܦܬܚ ܐܢܫ ܥܝܢ̈ܐ ܕܣܡܝܐ ܕܐܬܝܠܕ. 33 ܐܠܘ ܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ
ܗܘܐ ܗܢܐ: ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܕܐ ܠܡܥܒܕ. 34 ܥܢܘ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ ܟܠܟ ܒܚܛܗ̈ܐ ܐܬܝܠܕܬ: ܘܐܢܬ ܡܠܦ
ܐܢܬ ܠܢ: ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. 35 ܘܫܡܥ ܝܫܘܥ ܕܐܦܩܘܗܝ
ܠܒܪ: ܘܐܫܟܚܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܒܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. 36 ܥܢܐ ܗܘ ܕܐܬܐܣܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܡܪܝ ܕܐܗܝܡܢ
ܒܗ. 37 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܚܙܝܬܝܗܝ. ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ
ܥܡܟ ܗܘܝܘ. 38 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝ.
ܘܢܦܠ ܣܓܕ ܠܗ ܀ 39 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܠܕܝܢܗ ܕܥܠܡܐ
ܗܢܐ ܐܬܝܬ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܢܣܡܘܢ.
40 ܘܫܡܥܘ ܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܗܠܝܢ:
ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܚܢܢ ܣܡܝܐ ܚܢܢ: 41 ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܣܡܝܐ ܗܘܝܬܘܢ: ܠܝܬ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܚܛܝܬܐ.
ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܚܙܝܢ ܚܢܢ: ܡܛܠܗܢܐ ܚܛܝܬܟܘܢ
ܩܝܡܐ ܗܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܠܐ ܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ
ܠܛܝܪܐ ܕܥܢܐ. ܐܠܐ ܣܠܩ ܡܢ ܕܘܟܐ ܐܚܪܢܐ. ܗܘ ܓܢܒܐ ܗܘ

ܘܓܝܣܐ. 2 ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ ܪܥܝܐ ܗܘ ܕܥܢܐ.
3 ܘܠܗܢܐ ܢܛܪ ܬܪܥܐ ܦܬܚ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܘܥܢܐ ܫܡܥܐ
ܩܠܗ. ܘܥܪ̈ܒܘܗܝ ܩܪܐ ܒܫܡܗܝܗܘܢ. ܘܡܦܩ ܠܗܘܢ.
4 ܘܡܐ ܕܐܦܩ ܥܢܗ ܩܕܡܝܗܝܢ ܡܗܠܟ. ܘܥܪ̈ܒܘܗܝ ܐܙܠܝܢ
ܒܬܪܗ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܩܠܗ. 5 ܒܬܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܝܢ
ܠܐ ܐܙܠܝܢ ܥܪ̈ܒܐ. ܐܠܐ ܥܪܩܢ ܡܢܗ ܕܠܐ ܝܕܥܢ ܩܠܗ ܕܢܘܟܪܝܐ.
6 ܗܕܐ ܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܡܢܐ
ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܀ 7 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܗ ܕܥܢܐ. 8 ܘܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ: ܓܢܒܐ ܐܢܘܢ ܘܓܝܣܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܫܡܥܬ ܐܢܘܢ
ܥܢܐ. 9 ܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܐ. ܘܒܝ ܐܢ ܐܢܫ ܢܥܘܠ ܢܚܐ.
ܘܢܥܘܠ ܘܢܦܘܩ. ܘܪܥܝܐ ܢܫܟܚ. 10 ܓܢܒܐ ܠܐ ܐܬܐ
ܐܠܐ ܕܢܓܢܘܒ ܘܢܩܛܘܠ ܘܢܘܒܕ. ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܕܚܝ̈ܐ ܢܗܘܘܢ
ܠܗܘܢ. ܘܡܕܡ ܕܝܬܝܪ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ. 11 ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ.
ܪܥܝܐ ܛܒܐ ܢܦܫܗ ܣܐܡ ܚܠܦ ܥܢܗ. 12 ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ
ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܪܥܝܐ: ܘܠܐ ܗܘܝ ܥܢܐ ܕܝܠܗ. ܡܐ ܕܚܙܐ ܕܐܒܐ ܕܐܬܐ:
ܫܒܩ ܥܢܐ ܘܥܪܩ. ܘܐܬܐ ܕܐܒܐ ܚܛܦ ܘܡܒܕܪ
ܠܥܢܐ. 13 ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ ܥܪܩ ܡܛܠ ܕܐܓܝܪܐ ܗܘ.
ܘܠܐ ܝܨܦ ܠܗ ܥܠ ܥܢܐ. 14 ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ
ܠܕܝܠܝ: ܘܡܬܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܕܝܠܝ. 15 ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥ ܠܝ
ܐܒܝ. ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܒܝ. ܘܢܦܫܝ ܣܐܡ ܐܢܐ ܚܠܦ ܥܢܐ.
16 ܐܝܬ ܠܝ ܕܝܢ ܐܦ ܥܪ̈ܒܐ ܐܚܪ̈ܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ
ܗܢܐ ܛܝܪܐ. ܘܐܦ ܠܗܘܢ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܝܬܝܘ ܐܢܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ
ܩܠܝ. ܘܢܗܘܐ ܟܠܗ ܥܢܐ ܚܕܐ ܘܪܥܝܐ ܚܕ. 17 ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܒܝ ܪܚܡ ܠܝ: ܕܐܢܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܕܬܘܒ ܐܫܩܘܠܝܗ.
18 ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܫ ܫܩܠ ܠܗ ܡܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܠܗ
ܡܢ ܨܒܝܢܝ. ܫܠܝܛ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܣܝܡܝܗ: ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ
ܕܬܘܒ ܐܫܩܘܠܝܗ. ܘܗܕܐ ܦܘܩܕܢܐ ܩܒܠܬ ܡܢ ܐܒܝ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܘܒܚܝ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܐܝܬܘܗܝ ܐܒܝ ܗܘ ܕܡܫܒܚ ܠܝ.
ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܢ ܗܘ. 55 ܘܠܐ ܝܕܥܬܘܢܝܗܝ. ܐܢܐ
ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ: ܗܘܐ
ܐܢܐ ܠܝ ܕܓܠܐ ܐܟܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܘܡܠܬܗ ܢܛܪ
ܐܢܐ. 56 ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟܘܢ: ܡܣܘܚ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܝܘܡܝ.
ܘܚܙܐ ܘܚܕܝ. 57 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܒܪ ܚܡܫܝܢ
ܫܢܝܢ ܐܢܬ ܘܠܐܒܪܗܡ ܚܙܝܬ: 58 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܥܕܠܐ ܢܗܘܐ ܐܒܪܗܡ ܐܢܐ ܐܝܬܝ.
59 ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܕܢܪܓܡܘܢܝܗܝ. ܘܐܬܛܫܝ ܝܫܘܥ
ܘܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܥܒܪ ܒܡܨܥܬܗܘܢ ܘܐܙܠ ܀

ܝܘܚܢܢ ܀ ܛ ܀

1 ܘܟܕ ܥܒܪ: ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܣܡܝܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ.
2 ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܪܒܢ ܡܢܘ ܚܛܐ. ܗܢܐ
ܐܘ ܐܒܗܘܗܝ ܕܟܕ ܣܡܐ ܢܬܝܠܕ. 3 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ
ܗܘ ܚܛܐ ܘܠܐ ܐܒܗܘܗܝ. ܐܠܐ ܕܢܬܚܙܘܢ ܒܗ ܥܒܕܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ. 4 ܠܝ ܘܠܐ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܥܕ
ܐܝܡܡܐ ܗܘ. ܐܬܝܐ ܠܠܝܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܫܟܚ ܠܡܦܠܚ. 5 ܟܡܐ
ܕܒܥܠܡܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ ܐܢܐ ܕܥܠܡܐ. 6 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ:
ܪܩ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܓܒܠ ܛܝܢܐ ܡܢ ܪܘܩܗ: ܘܛܫ ܥܠ
ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ. 7 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܐܫܝܓ
ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܫܝܠܘܚܐ. ܘܐܙܠ ܐܫܝܓ ܘܐܬܐ ܟܕ ܚܙܐ.
8 ܫܒܒܘܗܝ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܡܢ ܩܕܝܡ
ܕܡܚܕܪ ܗܘܐ: ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܗܘ ܕܝܬܒ ܗܘܐ
ܘܡܚܕܪ: 9 ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܗܘܝܘ. ܘܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ.
ܐܠܐ ܡܕܡܐ ܕܡܐ ܠܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. 10 ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܟ. 11 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܫܘܥ: ܛܝܢܐ ܓܒܠ ܘܛܫ ܠܝ ܥܝܢܝ:

ܘܐܡܪ ܠܝ. ܕܙܠ ܐܫܝܓ ܒܡܝܐ ܕܫܝܠܘܚܐ. ܘܐܙܠܬ ܐܫܝܓܬ
ܘܐܬܚܙܝ ܠܝ. 12 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ.
13 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܣܡܝܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ.
14 ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܒܬܐ. ܟܕ ܓܒܠ ܝܫܘܥ ܛܝܢܐ ܘܦܬܚ
ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ. 15 ܘܬܘܒ ܫܐܠܘܗܝ ܦܪܝܫܐ: ܐܝܟܢܐ
ܐܬܚܙܝ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܝܢܐ ܣܡ ܥܠ ܥܝܢܝ:
ܘܐܫܝܓܬ ܘܐܬܚܙܝ ܠܝ. 16 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ
ܦܪܝܫܐ. ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܢܛܪ.
ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ
ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܣܕܩܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. 17 ܐܡܪܝܢ
ܠܗܘ ܣܡܝܐ ܬܘܒ. ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠܘܗܝ ܕܦܬܚ
ܠܟ ܥܝܢܝܟ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܗܘ. 18 ܠܐ ܕܝܢ
ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܒܗ ܝܗܘܕܝܐ ܕܣܡܝܐ ܗܘܐ ܘܚܙܐ: ܥܕܡܐ
ܕܩܪܘ ܠܐܒܗܘܗܝ ܕܗܘ ܕܚܙܐ. 19 ܘܫܐܠܘ ܐܢܘܢ. ܐܢ ܗܢܘ ܒܪܟܘܢ
ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܣܡܐ ܐܬܝܠܕ: ܐܝܟܢܐ ܗܫܐ
ܚܙܐ. 20 ܥܢܘ ܕܝܢ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܡܪܘ. ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܗܢܘ ܒܪܢ.
ܘܕܟܕ ܣܡܐ ܐܬܝܠܕ: 21 ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܗܫܐ ܚܙܐ ܐܘ ܡܢܘ ܦܬܚ
ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ. ܐܦ ܗܘ ܡܫܡܠܝܐ ܠܗ ܩܘܡܬܗ
ܠܗ ܫܐܠܘ. ܗܘ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܡܠܠ. 22 ܗܠܝܢ ܐܡܪܘ
ܐܒܗܘܗܝ: ܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܦܣܩܘ
ܗܘܘ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ: ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܘܕܐ ܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ:
ܢܦܩܘܢܝܗܝ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. 23 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ
ܕܩܘܡܬܗ ܡܫܡܠܝܐ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ. 24 ܘܩܪܘܗܝ ܠܓܒܪܐ
ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܣܡܝܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܫܒܘܚ ܠܐܠܗܐ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢܢ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܗܘ.
25 ܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܚܛܝܐ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܚܕܐ
ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ: ܕܣܡܝܐ ܗܘܝܬ ܘܗܫܐ ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ. 26 ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ. ܐܝܟܢܐ ܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

[24] ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܐܢ ܠܐ ܓܝܪ
ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. [25] ܐܡܪܝܢ
ܝܗܘܕܝܐ. ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܢ ܕܫܪܝܬ
ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. [26] ܣܓܝܐܢ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܥܠܝܟܘܢ ܘܠܡܕܢ.
ܐܠܐ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ. ܘܐܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܬ
ܡܢܗ: ܗܠܝܢ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ. [27] ܘܠܐ ܝܕܥܘ
ܕܥܠ ܐܒܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. [28] ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ.
ܐܡܬܝ ܕܬܪܝܡܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ: ܗܝܕܝܢ ܬܕܥܘܢ. ܕܐܢܐ
ܐܢܐ. ܘܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ
ܕܐܠܦܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. [29] ܘܡܢ ܕܫܕܪܢܝ
ܥܡܝ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܒܩܢܝ ܠܒܠܚܘܕܝ ܐܒܝ: ܡܛܠ
ܕܐܢܐ ܡܕܡ ܕܫܦܪ ܠܗ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܟܠܙܒܢ. [30] ܘܟܕ ܗܠܝܢ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ: ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. [31] ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ
ܠܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܢ ܐܢܬܘܢ ܬܩܘܘܢ
ܒܡܠܬܝ: ܫܪܝܪܐܝܬ ܬܠܡܝܕܝ ܐܢܬܘܢ. [32] ܘܬܕܥܘܢ ܫܪܪܐ.
ܘܗܘ ܫܪܪܐ ܢܚܪܪܟܘܢ. [33] ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܙܪܥܗ ܚܢܢ
ܕܐܒܪܗܡ. ܘܡܢ ܡܬܘܡ ܠܥܒܕܘܬܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܫܥܒܕܢ ܠܢ.
ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. [34] ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܟܠܡܢ ܕܥܒܕ
ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ. [35] ܘܥܒܕܐ ܠܐ ܡܩܘܐ ܠܥܠܡ
ܒܒܝܬܐ: ܒܪܐ ܕܝܢ ܠܥܠܡ ܡܩܘܐ. [36] ܐܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܒܪܐ
ܢܚܪܪܟܘܢ: ܫܪܝܪܐܝܬ ܬܗܘܘܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. [37] ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܙܪܥܗ
ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ: ܡܛܠ
ܕܠܡܠܬܝ ܠܐ ܡܣܝܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. [38] ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬ ܠܘܬ ܐܒܝ
ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ ܥܒܕܝܢ
ܐܢܬܘܢ. [39] ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܒܘܢ ܕܝܠܢ ܐܒܪܗܡ ܗܘ.
ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܒܢܘܗܝ ܗܘܝܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ:
ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܥܒܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. [40] ܗܫܐ ܕܝܢ ܗܐ

ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ: ܠܓܒܪܐ ܕܫܪܪܐ ܡܡܠܠ
ܥܡܟܘܢ. ܐܝܢܐ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܐܒܪܗܡ ܠܐ
ܥܒܕ: [41] ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܐ ܕܐܒܘܟܘܢ.
ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܚܢܢ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܠܐ ܗܘܝܢ. ܚܕ ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ
ܐܠܗܐ. [42] ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܐܒܘܟܘܢ
ܡܚܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ ܘܐܬܝܬ.
ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܐܬܝܬ. ܐܠܐ ܗܘ ܫܕܪܢܝ. [43] ܡܛܠ
ܡܢܐ ܡܡܠܠܝ ܠܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܡܥ ܡܡܠܠܝ. [44] ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܒܐ ܐܟܠ
ܩܪܨܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܪܓܝܓܬܗ ܕܐܒܘܟܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ: ܗܘ
ܕܡܢ ܒܪܫܝܬ ܩܛܘܠ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ. ܘܒܫܪܪܐ ܠܐ ܩܡ. ܡܛܠ
ܕܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܘܡܐ ܕܡܡܠܠ ܕܓܠܘܬܐ. ܡܢ ܕܝܠܗ
ܗܘ ܡܡܠܠ. ܡܛܠ ܕܕܓܠܐ ܗܘ ܐܦ ܐܒܘܗ. [45] ܐܢܐ ܕܝܢ
ܕܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ: ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. [46] ܡܢܘ
ܡܢܟܘܢ ܡܟܣܣ ܠܝ ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܐܢ ܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ:
ܐܢܬܘܢ ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. [47] ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ
ܐܝܬܘܗܝ: ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܫܡܥ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ
ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. [48] ܥܢܘ
ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܢ: ܕܫܡܪܝܐ
ܐܢܬ ܘܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. [49] ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܝ ܕܝܘܐ ܠܐ ܐܝܬ:
ܐܠܐ ܠܐܒܝ ܡܝܩܪ ܐܢܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܡܨܥܪܝܢ ܠܝ. [50] ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܒܥܐ
ܐܢܐ ܫܘܒܚܝ. ܐܝܬ ܗܘ ܕܒܥܐ ܘܕܐܢ. [51] ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܡܢ ܕܡܠܬܝ ܢܛܪ ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܠܥܠܡ.
[52] ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܝܕܥܢ ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ.
ܐܒܪܗܡ ܡܝܬ ܘܢܒܝܐ: ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܡܢ ܕܡܠܬܝ ܢܛܪ:
ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܛܥܡ ܠܥܠܡ. [53] ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ
ܐܒܪܗܡ ܕܡܝܬ ܘܡܢ ܢܒܝܐ ܕܡܝܬܘ. ܡܢܘ ܥܒܕ ܐܢܬ
ܢܦܫܟ. [54] ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܐܢܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܢܦܫܝ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

44 ܐܝܬ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ.
ܐܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ ܀ 45 ܘܐܬܘ ܕܚܫܐ ܗܢܘܢ
ܠܘܬ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ. ܠܡܢܐ ܠܐ
ܐܝܬܝܬܘܢܝܗܝ. 46 ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܕܚܫܐ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܗܟܢܐ
ܡܠܠ ܒܪܢܫܐ ܐܝܟ ܕܡܡܠܠ ܗܢܐ ܓܒܪܐ. 47 ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ
ܦܪ̈ܝܫܐ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܛܥܝܬܘܢ. 48 ܠܡܐ ܐܢܫ ܡܢ ܪ̈ܫܢܐ
ܐܘ ܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ ܗܝܡܢ ܒܗ. 49 ܐܠܐ ܐܢ ܗܢܐ ܥܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥ
ܢܡܘܣܐ ܠܝܛܐ ܐܢܘܢ ܀ 50 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܝܩܕܡܘܣ ܚܕ
ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. 51 ܠܡܐ
ܢܡܘܣܢ ܕܐܢ ܒܪܢܫܐ ܡܚܝܒ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܫܡܥ ܡܢܗ
ܠܘܩܕܡ ܘܢܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ. 52 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ
ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܢܬ. ܒܨܝ ܘܚܙܝ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ
ܠܐ ܩܐܡ. 53 [ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܚ ܀

1 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ. 2 ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܐܬܐ
ܠܗܝܟܠܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܝܬܒ ܡܠܦ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ. 3 ܐܝܬܝܘ ܕܝܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܠܐܢܬܬܐ ܕܐܬܐܚܕܬ
ܒܓܘܪܐ. ܘܟܕ ܐܩܝܡܘܗ ܒܡܨܥܬܐ. 4 ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܡܠܦܢܐ. ܗܕܐ ܐܢܬܬܐ ܐܬܐܚܕܬ ܓܠܝܐܝܬ ܒܗ ܒܡܥܒܕܢܘܬܐ
ܒܓܘܪܐ. 5 ܘܒܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܕܡܘܫܐ ܦܩܕ ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ
ܢܪܓܘܡ. ܐܢܬ ܗܫܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. 6 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܕ
ܡܢܣܝܢ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠܬܐ ܠܡܐܟܠܘ ܩܪ̈ܨܘܗܝ:
ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܓܚܢ ܠܬܚܬ ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ.
7 ܘܟܕ ܐܓܪܘ ܟܕ ܫܐܠܝܢ ܠܗ. ܐܬܦܫܛ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢ ܕܒܟܘܢ ܕܠܐ ܚܛܗܐ ܗܘ ܩܕܡܐܝܬ ܢܫܕܐ ܥܠܝܗ
ܟܐܦܐ. 8 ܘܟܕ ܓܚܢ ܬܘܒ ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. 9 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܚܕ ܟܕ ܡܫܪܝܢ ܡܢ ܩܫܝ̈ܫܐ

ܘܐܫܬܒܩܬ ܐܢܬܬܐ ܒܠܚܘܕܝܗ: ܟܕ ܐܝܬܝܗ ܒܡܨܥܬܐ.
10 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ. ܐܝܟܐ ܐܝܬܝܗܘܢ
ܠܐ ܐܢܫ ܚܝܒܟܝ. 11 ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܬ. ܠܐ ܐܢܫ ܡܪܝ. ܐܡܪ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܡܚܝܒ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܙܠܝ ܘܡܢ ܗܫܐ
ܬܘܒ ܠܐ ܬܚܛܝܢ ܀] 12 ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ.
ܐܢܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ. ܡܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܠܐ ܢܗܠܟ
ܒܚܫܘܟܐ. ܐܠܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܢܘܗܪܐ ܕܚܝ̈ܐ. 13 ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܦܪ̈ܝܫܐ. ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ ܣܗܕ ܐܢܬ. ܣܗܕܘܬܟ ܠܐ
ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ. 14 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦܢ ܐܢܐ
ܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ: ܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܝ. ܡܛܠ
ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. 15 ܐܢܬܘܢ
ܦܓܪܢܐܝܬ ܕܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܠܐܢܫ. 16 ܘܐܢ ܕܐܢ
ܕܝܢ ܐܢܐ: ܕܝܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ
ܘܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. 17 ܘܒܢܡܘܣܟܘܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒ. ܕܣܗܕܘܬܐ
ܕܬܪܝܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܫܪܝܪܐ ܗܝ. 18 ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ
ܢܦܫܝ. ܘܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ ܣܗܕ ܥܠܝ. 19 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ
ܐܒܘܟ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܠܐ ܠܐܒܝ. ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ: ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ. 20 ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܡܠܠ ܒܝܬ ܓܙܐ ܟܕ ܡܠܦ
ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܚܕܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ
ܫܥܬܗ. 21 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ.
ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗ̈ܝܟܘܢ. ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ:
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. 22 ܐܡܪܝܢ ܝܗܘ̈ܕܝܐ.
ܠܡܐ ܠܢܦܫܗ ܩܛܠ. ܕܐܡܪ: ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ:
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ: 23 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܕܠܬܚܬ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܢܐ ܡܢ ܕܠܥܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ
ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܥܡܐ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪܝܢ ܕܛܒ ܗܘ:
ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ. ܐܠܐ ܡܛܥܐ ܠܥܡܐ. 13 ܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ
ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
14 ܟܕ ܕܝܢ ܡܦܠܓܘ ܝܘܡܬܐ ܕܥܐܕܥܐ: ܣܠܩ ܝܫܘܥ
ܠܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ: 15 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܝܕܥ ܗܢܐ ܣܦܪܐ ܟܕ ܠܐ ܝܠܦ. 16 ܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܝܘܠܦܢܝ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܝ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܕܫܕܪܢܝ.
17 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܗ: ܡܣܬܟܠ ܝܘܠܦܢܝ ܐܢ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ: ܐܘ ܐܢܐ ܡܢ ܪܥܝܢܝ ܡܡܠܠ ܐܢܐ.
18 ܡܢ ܕܡܢ ܪܥܝܢܗ ܡܡܠܠ. ܫܘܒܚܐ ܠܢܦܫܗ
ܒܥܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܘܒܚܐ ܕܡܢ ܕܫܕܪܗ ܒܥܐ ܫܪܝܪ ܗܘ.
ܘܥܘܠܐ ܒܠܒܗ ܠܝܬ. 19 ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ
ܢܡܘܣܐ: ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܪ ܢܡܘܣܐ. 20 ܡܢܐ ܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ. ܥܢܐ ܥܡܐ ܘܐܡܪ. ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ:
ܡܢܘ ܒܥܐ ܠܡܩܛܠܟ. 21 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܕ
ܥܒܕܐ ܥܒܕܬ: ܘܟܠܟܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. 22 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܓܙܘܪܬܐ: ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܘܫܐ ܗܝ
ܡܢ ܡܘܫܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܐܒܗܬܐ ܗܝ. ܘܒܫܒܬܐ ܓܙܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܪܢܫܐ. 23 ܘܐܢ ܒܪܢܫܐ ܡܬܓܙܪ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ:
ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܬܪܐ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ: ܥܠܝ ܪܛܢܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܟܠܗ ܒܪܢܫܐ ܐܚܠܡܬ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ: 24 ܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܕܝܢܝܢ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ. ܐܠܐ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܘܢܘ. 25 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ
ܐܢܫܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܠܘ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܒܥܝܢ ܠܡܩܛܠܗ:
26 ܘܗܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ
ܝܕܥܘ ܩܫܝܫܐ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ: 27 ܐܠܐ ܠܗܢܐ
ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܐ: ܠܐ
ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. 28 ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ ܩܠܗ ܟܕ
ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ. ܘܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ

ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܐܬܝܬ. ܐܠܐ ܫܪܝܪ
ܗܘ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ.
29 ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܕܡܢ ܠܘܬܗ ܐܢܐ ܘܗܘ ܫܕܪܢܝ.
30 ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ: ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ.
ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ. 31 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ
ܟܢܫܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܫܝܚܐ ܡܐ ܕܐܬܐ: ܠܡܐ
ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܥܒܕ ܕܗܢܐ ܥܒܕ. 32 ܘܫܡܥܘ
ܦܪܝܫܐ ܠܟܢܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ. ܘܫܕܪܘ
ܗܢܘܢ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܚܫܐ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. 33 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ
ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܡܢ
ܕܫܕܪܢܝ. 34 ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. 35 ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ
ܒܢܦܫܗܘܢ: ܠܐܝܟܐ ܥܬܝܕ ܗܢܐ ܠܡܐܙܠ ܕܚܢܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ
ܠܗ. ܠܡܐ ܠܒܝܬ ܙܪܘܥܝܐ ܕܚܢܦܐ ܥܬܝܕ ܕܢܐܙܠ ܘܢܠܦ
ܠܚܢܦܐ. 36 ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ. ܕܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ
ܬܫܟܚܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܐܬܐ. 37 ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܚܪܝܐ ܕܥܐܕܥܐ
ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܫ ܨܗܐ ܢܐܬܐ ܠܘܬܝ
ܘܢܫܬܐ. 38 ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܘ ܟܬܒܐ
ܢܗܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܢܪܕܘܢ ܡܢ ܟܪܣܗ. 39 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܥܠ ܪܘܚܐ ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܒܠܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܒܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܝܗܒܬ ܗܘܬ ܪܘܚܐ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܫܬܒܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ. 40 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ
ܕܫܡܥܘ ܡܠܘܗܝ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܗܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ.
41 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ: ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ. ܕܠܡܐ
ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. 42 ܠܐ ܗܘܐ ܟܬܒܐ ܐܡܪ. ܕܡܢ
ܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܩܪܝܬܐ ܕܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܐ
ܡܫܝܚܐ. 43 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܚܘܠܩܐ ܡܛܠܬܗ ܒܟܢܫܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܚܡܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܗܢܐ
ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. ܘܠܚܡܐ ܐܢܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ: ܦܓܪܝ ܗܘ
ܕܥܠ ܐܦܝ ܚܝܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܝܗܒ ܐܢܐ. 52 ܢܨܝܢ ܗܘܘ
ܝܗܘܕܝܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ
ܦܓܪܗ ܕܢܬܠ ܠܢ ܠܡܐܟܠ. 53 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܐܠ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܦܓܪܗ ܕܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ: ܘܬܫܬܘܢ ܕܡܗ: ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܟܘܢ.
54 ܡܢ ܕܐܟܠ ܕܝܢ ܡܢ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܡܢ ܕܡܝ: ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. 55 ܦܓܪܝ ܓܝܪ
ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܕܡܝ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ
ܡܫܬܝܐ. 56 ܡܢ ܕܐܟܠ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܕܡܝ: ܒܝ ܡܩܘܐ ܘܐܢܐ
ܒܗ. 57 ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܐ ܚܝܐ. ܘܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ ܡܛܠ
ܐܒܐ. ܘܡܢ ܕܢܐܟܠܢܝ ܐܦ ܗܘ ܢܚܐ ܡܛܠܬܝ. 58 ܗܢܘ ܠܚܡܐ
ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܐܟܠܘ ܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢܢܐ
ܘܡܝܬܘ. ܡܢ ܕܐܟܠ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ ܀
59 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܒܟܢܘܫܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܦܪܢܚܘܡ.
60 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܡܪܝܢ. ܩܫܝܐ
ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܡܥܗ ܀ 61 ܝܕܥ
ܝܫܘܥ ܒܢܦܫܗ ܕܪܛܢܝܢ ܥܠ ܗܕܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܗܕܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟܘܢ: 62 ܐܢ ܬܚܙܘܢ ܗܟܝܠ ܠܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܕܣܠܩ ܠܐܬܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. 63 ܪܘܚܐ
ܗܝ ܕܡܚܝܐ. ܦܓܪܐ ܠܐ ܡܘܬܪ ܡܕܡ. ܡܠܐ ܕܐܢܐ ܡܠܠܬ
ܥܡܟܘܢ: ܪܘܚܐ ܐܢܝܢ ܘܚܝܐ ܐܢܝܢ: 64 ܐܠܐ ܐܝܬ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ
ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܩܕܡ.
ܡܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ: ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܡܫܠܡ
ܠܗ. 65 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ.
ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܝܗܝܒ ܠܗ ܡܢ
ܐܒܝ. 66 ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ: ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ

ܐܙܠܘ ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. 67 ܘܐܡܪ
ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܐܙܠ: 68 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ: ܠܘܬ ܡܢ
ܢܐܙܠ. ܡܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟ. 69 ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ
ܘܝܕܥܢ: ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. 70 ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܠܬܪܥܣܪܬܟܘܢ. ܘܡܢܟܘܢ
ܚܕ ܣܛܢܐ ܗܘ. 71 ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ
ܣܟܪܝܘܛܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܚܕ ܡܢ
ܬܪܥܣܪܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܙ ܀

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܓܠܝܠܐ. ܠܐ ܓܝܪ
ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܗܠܟܘ ܒܝܗܘܕ: ܡܛܠ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ
ܠܡܩܛܠܗ. 2 ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ. 3 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܫܢܐ ܠܟ ܡܟܐ
ܘܙܠ ܠܝܗܘܕ. ܕܢܚܙܘܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. 4 ܠܝܬ
ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ: ܘܨܒܐ ܗܘ ܕܢܬܝܕܥ
ܒܓܠܝܐ. ܐܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ: ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܥܠܡܐ.
5 ܐܦ ܠܐ ܓܝܪ ܐܚܘܗܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܒܝܫܘܥ ܀
6 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܒܢܝ ܕܝܠܝ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܛܐ.
ܙܒܢܐ ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ. 7 ܠܐ ܡܫܟܚ
ܥܠܡܐ ܠܡܣܢܝܟܘܢ. ܠܝ ܕܝܢ ܣܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܣܗܕ
ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܐܢܘܢ. 8 ܐܢܬܘܢ ܣܩܘ
ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ. ܐܢܐ ܠܐ ܣܠܩ ܐܢܐ ܗܫܐ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ.
ܡܛܠ ܕܙܒܢܝ ܠܐ ܫܠܡ ܥܕܟܝܠ. 9 ܗܠܝܢ ܐܡܪ
ܘܦܫ ܠܗ ܒܓܠܝܠܐ. 10 ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܐܚܘܗܝ
ܠܥܐܕܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܣܠܩ. ܠܐ ܒܓܠܝܐ ܐܠܐ ܐܝܟ
ܕܒܛܘܫܝܐ. 11 ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܥܐܕܐ.
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟܘ ܗܘ. 12 ܘܪܛܢܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠܘܗܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܘܚܢܢ ܀ ܘ ܀

ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܪܐ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܚܫܘܟܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܠܐ
ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ. 18 ܝܡܐ ܕܝܢ ܐܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ.
ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܪܒܬܐ ܢܫܒܐ ܗܘܬ. 19 ܘܕܒܪܘ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ
ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܘ ܬܠܬܝܢ. ܘܚܙܘ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ
ܥܠ ܝܡܐ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬ ܐܠܦܐ ܕܚܠܘ ܗܘܘ. 20 ܗܘ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. 21 ܘܨܒܘ ܗܘܘ
ܕܢܩܒܠܘܢܝܗܝ ܠܐܠܦܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܗܫܟܝܚܬܐ
ܗܝ: ܗܘܬ ܐܠܦܐ ܠܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܀ 22 ܘܠܝܘܡܐ
ܕܒܬܪܗ. ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ: ܚܙܘ
ܕܣܦܝܢܬܐ ܐܚܪܬܐ ܠܝܬ ܗܘܬ ܬܡܢ: ܐܠܐ ܐܢ ܗܝ ܕܣܠܩܘ
ܒܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܕܠܐ ܥܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܡ
ܠܣܦܝܢܬܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 23 ܐܬܝ ܗܘܝ ܕܝܢ ܣܦܝ̈ܢܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ
ܡܢ ܛܝܒܪܝܘܣ: ܠܘܬ ܣܛܪ ܕܘܟܬܐ ܗܝ ܕܐܟܠܘ ܒܗ
ܠܚܡܐ ܟܕ ܒܪܟ ܝܫܘܥ. 24 ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܗܘܐ
ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܐܦܠܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ: ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ ܠܣܦܝ̈ܢܐ
ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. 25 ܘܟܕ
ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܥܒܪܐ ܕܝܡܐ: ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܡܬܝ ܐܬܝܬ
ܠܗܪܟܐ. 26 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ: ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܚܙܝܬܘܢ
ܐܬܘܬܐ. ܐܠܐ ܕܐܟܠܬܘܢ ܠܚܡܐ ܘܣܒܥܬܘܢ. 27 ܠܐ ܬܦܠܚܘܢ
ܠܡܐܟܘܠܬܐ ܕܥܒܪܐ. ܐܠܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ ܕܡܩܘܝܐ ܠܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ.
ܐܝܕܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܠܗܢܐ ܓܝܪ ܐܒܐ ܚܬܡ
ܐܠܗܐ. 28 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܢܦܠܘܚ ܥܒ̈ܕܐ
ܕܐܠܗܐ. 29 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܥܒܕܐ
ܕܐܠܗܐ: ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܗܘ ܫܕܪ ܀ 30 ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܡܢܐ ܐܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ ܒܟ. ܡܢܐ ܦܠܚ ܐܢܬ.
31 ܐܒܗ̈ܬܢ ܡܢܐ ܐܟܠܘ ܒܡܕܒܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ.
ܕܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ. 32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ

ܝܘܚܢܢ ܀ ܘ ܀

ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ
ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܝܗܒ ܠܟܘܢ
ܠܚܡܐ ܕܩܘܫܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. 33 ܠܚܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ
ܐܝܬܘܗܝ: ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܘܝܗܒ ܚܝ̈ܐ ܠܥܠܡܐ.
34 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܒܟܠܙܒܢ ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ.
35 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝ̈ܐ. ܡܢ ܕܐܬܐ
ܠܘܬܝ ܠܐ ܢܟܦܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ.
36 ܐܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ: ܕܚܙܝܬܘܢܢܝ. ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
37 ܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܠܘܬܝ ܢܐܬܐ. ܘܡܢ ܕܠܘܬܝ ܢܐܬܐ
ܠܐ ܐܦܩܝܘܗܝ ܠܒܪ. 38 ܕܢܚܬܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܝ.
ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. 39 ܕܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕ
ܡܢܗ. ܐܠܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. 40 ܗܢܘ ܓܝܪ
ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ. ܕܟܠ ܕܚܙܐ ܠܒܪܐ ܘܡܗܝܡܢ ܒܗ: ܢܗܘܘܢ
ܠܗ ܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ: ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
41 ܪܛܢܝܢ ܕܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝ̈ܐ ܥܠܘܗܝ: ܕܐܡܪ ܕܐܢܐ ܐܢܐ
ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. 42 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ
ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ: ܗܘ ܕܚܢܢ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ
ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܗܢܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ. 43 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܪܛܢܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. 44 ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ
ܠܘܬܝ: ܐܠܐ ܐܢ ܢܓܪܝܘܗܝ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ
ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. 45 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܢܒܝܐ: ܕܢܗܘܘܢ ܟܠܗܘܢ
ܡܠܦܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܒܐ
ܘܝܠܦ ܡܢܗ ܐܬܐ ܠܘܬܝ. 46 ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܙܐ ܐܢܫ ܠܐܒܐ.
ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ: ܗܘ ܗܘ ܚܙܐ ܠܐܒܐ ܀ 47 ܐܡܝܢ
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝ̈ܐ
ܕܠܥܠܡ. 48 ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝ̈ܐ. 49 ܐܒܗ̈ܝܟܘܢ ܐܟܠܘ
ܡܢܢܐ ܒܡܕܒܪܐ ܘܡܝܬܘ. 50 ܗܢܘ ܕܝܢ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ
ܫܡܝܐ: ܕܐܢܫ ܢܐܟܘܠ ܡܢܗ ܠܐ ܢܡܘܬ. 51 ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ

23 ܐܠܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܐܡܬܝ ܕܣܓܘܕܐ
ܫܪܝܪܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ. ܐܦ ܐܒܐ ܓܝܪ
ܠܕܐܝܠܝܢ ܒܥܐ ܕܢܗܘܘܢ ܣܓܘܕܝܢ ܠܗ. 24 ܪܘܚܐ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܗ: ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ ܘܠܐ ܕܢܣܓܕܘܢ.
25 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ. ܘܡܐ
ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܠܦܢ ܟܠܡܕܡ. 26 ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ
ܐܢܐ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟܝ. 27 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܐܢܬܬܐ ܡܡܠܠ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܐܡܪ
ܠܗ ܡܢܐ ܒܥܐ ܐܢܬ: ܐܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗ̇. 28 ܘܫܒܩܬ
ܩܘܠܬܗ̇ ܐܢܬܬܐ ܘܐܙܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܐ. 29 ܬܘ ܚܙܘ
ܓܒܪܐ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ. ܠܡܐ ܗܘܝܘ
ܡܫܝܚܐ. 30 ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ
ܠܘܬܗ ܀ 31 ܘܒܝܢܬ ܗܠܝܢ: ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܠܥܣ. 32 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܝ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܐܟܘܠ: ܐܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܗ̇. 33 ܐܡܪܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܝܢܝܗܘܢ: ܠܡܐ ܐܢܫ
ܐܝܬܝ ܠܗ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ. 34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܡܐܟܘܠܬܝ ܕܝܠܝ ܐܝܬܝܗ̇: ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ
ܘܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܥܒܕܗ. 35 ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܬܪ ܐܪܒܥܐ
ܝܪܚܝܢ ܚܨܕܐ ܐܬܐ: ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܟܘܢ
ܘܚܙܘ ܐܪ̈ܥܬܐ ܕܚܘܪ ܘܡܛܝ ܠܚܨܕܐ ܡܢ ܟܕܘ. 36 ܘܐܝܢܐ
ܕܚܨܕ ܐܓܪܐ ܢܣܒ. ܘܡܟܢܫ ܦܐܪ̈ܐ ܠܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܙܪܘܥܐ
ܘܚܨܘܕܐ ܐܟܚܕܐ ܢܚܕܘܢ. 37 ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗ̇ ܡܠܬܐ
ܕܫܪܪܐ. ܕܐܚܪܝܢ ܗܘ ܙܪܘܥܐ ܘܐܚܪܝܢ ܚܨܘܕܐ. 38 ܐܢܐ ܫܕܪܬܟܘܢ
ܠܡܚܨܕ ܡܕܡ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܠܝܬܘܢ ܒܗ. ܐܚܪ̈ܢܐ ܓܝܪ ܠܐܝܘ:
ܘܐܢܬܘܢ ܥܠܬܘܢ ܥܠ ܥܡܠܗܘܢ. 39 ܡܢ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܢ ܗܝ: ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܫܡܪ̈ܝܐ. ܡܛܠ
ܡܠܬܗ̇ ܕܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܡܣܗܕܐ ܗܘܬ: ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠܡܕܡ

ܕܥܒܕܬ. 40 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܫܡܪ̈ܝܐ: ܒܥܘ ܡܢܗ
ܕܢܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ. 41 ܘܣܓܝܐܐ
ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܡܛܠ ܡܠܬܗ. 42 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ.
ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܡܠܠܟܝ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܒܗ. ܠܢ ܓܝܪ
ܫܡܥܢ ܘܝܕܥܢ: ܕܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܗ
ܕܥܠܡܐ. 43 ܘܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ: ܢܦܩ ܝܫܘܥ
ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܙܠ ܠܓܠܝܠܐ. 44 ܗܘ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܐܣܗܕ:
ܕܢܒܝܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܠܐ ܡܬܝܩܪ. 45 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܓܠܝܠܐ:
ܩܒܠܘܗܝ ܓܠܝܠܝܐ. ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܟܠ ܕܥܒܕ ܒܐܘܪܫܠܡ
ܒܥܐܕܐ. ܐܦ ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܐܙܠܘ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ. 46 ܐܬܐ
ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ: ܐܝܟܐ ܕܥܒܕ ܚܡܪܐ
ܡܝܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ: ܚܕ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܪܗ
ܟܪܝܗ ܗܘܐ: 47 ܗܢܐ ܫܡܥ ܕܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ
ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ: ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ:
ܕܢܚܘܬ ܘܢܐܣܐ ܠܒܪܗ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܡܬ.
48 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪ̈ܬܐ ܚܙܝܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
49 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܡܪܝ: ܚܘܬ ܥܕܠܐ ܢܡܘܬ
ܛܠܝܐ. 50 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܙܠ ܒܪܟ ܚܝ ܗܘ. ܘܗܝܡܢ
ܗܘ ܓܒܪܐ ܒܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܘܐܙܠ. 51 ܟܕ ܕܝܢ
ܢܚܬ ܗܘܐ: ܐܪܥܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܘܣܒܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܒܪܟ ܚܝܐ. 52 ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ ܒܐܝܢܐ ܥܕܢܐ ܐܬܢܝܚ. ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܐܬܡܠܝ ܒܫܒܥ ܫܥܝܢ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ. 53 ܘܝܕܥ
ܐܒܘܗܝ ܕܒܗ̇ ܒܗ̇ ܫܥܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܕܒܪܟ ܚܝ.
ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ. 54 ܘܗܕܐ ܬܘܒ ܬܪܬܝܢ ܐܬܐ ܥܒܕ
ܝܫܘܥ: ܟܕ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܢ ܨܒܘܬܗ ܡܕܡ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܫܡܝܐ܂
28 ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܕܐܡܪܬ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܡܫܝܚܐ܂
ܐܠܐ ܫܠܝܚܐ ܐܢܐ ܕܩܕܡܘܗܝ܂ 29 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܠܬܐ ܚܬܢܐ
ܗܘ܂ ܘܪܚܡܗ ܕܝܢ ܕܚܬܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܘܫܡܥ ܠܗ܂ ܚܕܘܬܐ
ܕܪܒܐ ܚܕܐ ܒܩܠܗ ܕܚܬܢܐ܂ ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܚܕܘܬܐ ܕܝܠܝ
ܗܐ ܡܫܬܡܠܝܐ܂ 30 ܠܗܘ ܘܠܐ ܠܡܪܒܐ ܘܠܝ
ܠܡܒܨܪ܂ 31 ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܢ ܠܥܠ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ
ܗܘ܂ ܘܗܘ ܕܡܢ ܐܪܥܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܘ܂ ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܡܡܠܠ܂
ܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ܂ 32 ܘܡܕܡ ܕܚܙܐ
ܘܫܡܥ ܡܣܗܕ܂ ܘܣܗܕܘܬܗ ܠܐ ܐܢܫ ܡܩܒܠ܂ 33 ܗܘ
ܕܝܢ ܕܩܒܠ ܣܗܕܘܬܗ܂ ܚܬܡ ܕܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܗܘ܂ 34 ܐܝܢܐ
ܓܝܪ ܕܫܕܪܗ ܐܠܗܐ ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܡܡܠܠ܂ ܠܐ ܗܘܐ
ܓܝܪ ܒܟܝܠܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ܂ 35 ܐܒܐ ܡܚܒ ܠܒܪܐ܂
ܘܟܠ ܡܕܡ ܐܫܠܡ ܒܐܝܕܘܗܝ܂ 36 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܐ
ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܂ ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣ ܠܒܪܐ ܠܐ
ܢܚܙܐ ܚܝܐ܂ ܐܠܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܢܩܘܐ ܥܠܘܗܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܣܓܝܐܐ
ܥܒܕ܂ ܘܡܥܡܕ ܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܚܢܢ܂ 2 ܟܕ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܝܫܘܥ
ܡܥܡܕ ܗܘܐ ܐܠܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ 3 ܘܫܒܩܗ ܠܝܗܘܕ܂ ܘܐܙܠ
ܠܗ ܬܘܒ ܠܓܠܝܠܐ܀ 4 ܡܥܒܪܘ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢ ܗܘ ܕܢܐܬܐ
ܢܥܒܪ ܥܠ ܝܕ ܫܡܪܝܢ܂ 5 ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܫܟܪ܂ ܥܠ ܓܢܒ ܩܪܝܬܐ ܕܝܗܒ ܗܘܐ ܝܥܩܘܒ
ܠܝܘܣܦ ܒܪܗ܂ 6 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܡܥܝܢܐ ܕܡܝܐ ܕܝܥܩܘܒ܂
ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܠܐ ܕܐܘܪܚܐ܂ ܘܝܬܒ ܗܘܐ
ܠܗ ܥܠ ܡܥܝܢܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܫܥܐ ܫܬ܂ 7 ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ
ܡܢ ܫܡܪܝܢ ܕܬܡܠܐ ܡܝܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܗܒܝ ܠܝ

ܡܝܐ ܐܫܬܐ܂ 8 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܓܝܪ ܥܠܘ ܗܘܘ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܕܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ܂ 9 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ
ܫܡܪܝܬܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ܂ ܘܡܢܝ ܫܐܠ ܐܢܬ
ܠܡܫܬܐ܂ ܕܐܢܬܬܐ ܐܢܐ ܫܡܪܝܬܐ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܡܬܚܠܛܝܢ
ܝܗܘܕܝܐ ܥܡ ܫܡܪܝܐ܂ 10 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܠܘ
ܝܕܥܬܝ ܗܘܝܬܝ ܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܡܪ
ܠܟܝ ܗܒܝ ܠܝ ܐܫܬܐ܂ ܐܢܬܝ ܫܐܠܐ ܗܘܝܬܝ ܠܗ
ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܟܝ ܡܝܐ ܚܝܐ܂ 11 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ
ܡܪܝ܂ ܠܐ ܕܘܠܐ ܐܝܬ ܠܟ ܘܒܪܐ ܥܡܝܩܐ܂ ܐܝܟܐ ܠܟ ܡܝܐ
ܚܝܐ܂ 12 ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܝܥܩܘܒ܂ ܗܘ ܕܝܗܒ
ܠܢ ܒܐܪܐ ܗܕܐ܂ ܘܗܘ ܡܢܗ ܐܫܬܝ ܘܒܢܘܗܝ
ܘܥܢܗ܂ 13 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܟܠ ܕܢܫܬܐ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܡܝܐ܂ ܬܘܒ ܢܨܗܐ܂ 14 ܟܠ ܕܝܢ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܡܝܐ
ܕܐܢܐ ܐܬܠ ܠܗ܂ ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ܂ ܐܠܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒ
ܐܢܐ ܠܗ܂ ܢܗܘܘܢ ܒܗ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܢܒܥܝܢ ܠܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ܂ 15 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ܂ ܡܪܝ܂ ܗܒ ܠܝ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܡܝܐ܂ ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܨܗܐ܂ ܘܠܐ ܐܗܠܟ ܐܬܐ ܕܐܡܠܐ ܡܢ
ܗܪܟܐ܂ 16 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܙܠܝ ܩܪܝ ܠܒܥܠܟܝ ܘܬܝ
ܠܗܪܟܐ܂ 17 ܐܡܪܐ ܠܗ܂ ܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ܂ ܫܦܝܪ ܐܡܪܬܝ ܕܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ܂ 18 ܚܡܫܐ ܓܝܪ
ܒܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܟܝ܂ ܘܗܢܐ ܕܐܝܬ ܠܟܝ ܗܫܐ ܠܐ ܗܘܐ
ܒܥܠܟܝ܂ ܗܕܐ ܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪܬܝ܂ 19 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ
ܡܪܝ܂ ܚܙܝܐ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ܂ 20 ܐܒܗܝܢ ܒܗܢܐ ܛܘ
ܪܐ ܣܓܕܘ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܗܘ ܐܬܪܐ ܕ
ܠܡܣܓܕ܂ 21 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܬܬܐ ܗܝܡܢܝܢܝ ܕܐܬܝܐ
ܫܥܬܐ܂ ܕܠܐ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ܂ ܐܦ ܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܬܣܓܕܘܢ
ܠܐܒܐ܂ 22 ܐܢܬܘܢ ܣܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܚܢܢ ܕܝܢ ܣܓܕܝܢܢ ܠܡܐ ܕܝܕܥܝܢܢ܂ ܕܚܝܐ ܡܢ ܝܗܘܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ. 24 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܗܘܐ
ܢܦܫܗ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܟܠܢܫ. 25 ܘܠܐ
ܣܢܝܩ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܣܗܕ ܠܗ ܥܠ ܒܪܢܫܐ. ܗܘ
ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܝܬ ܒܒܪܢܫܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܚܕ ܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܢܝܩܕܝܡܘܣ
ܫܡܗ ܗܘܐ: ܐܪܟܘܢܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. 2 ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ
ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ: ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܫܬܕܪܬ
ܡܠܦܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܠܡܥܒܕ
ܕܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܐܠܗܐ ܥܡܗ. 3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ: ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ
ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܕܪܝܫ: ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܙܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
4 ܐܡܪ ܠܗ ܢܝܩܕܝܡܘܣ: ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܕܢܬܝܠܕ ܓܒܪܐ
ܟܕ ܣܒ. ܠܡܐ ܡܫܟܚ ܬܘܒ ܕܢܥܘܠ ܠܟܪܣܐ ܕܐܡܗ ܕܬܪܬܝܢ
ܙܒܢܝܢ ܘܢܬܝܠܕ ܀ 5 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ: ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܡܝܐ ܘܪܘܚܐ. ܠܐ
ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 6 ܕܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ
ܒܣܪܐ. ܦܓܪܐ ܗܘ. ܘܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ. ܪܘܚܐ ܗܘ.
7 ܠܐ ܬܬܕܡܪ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܬܝܠܕܘ ܡܢ ܕܪܝܫ.
8 ܪܘܚܐ ܐܬܪ ܕܨܒܝܐ ܢܫܒܐ. ܘܩܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐ ܝܕܥ
ܐܢܬ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܐ. ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠܐ. ܗܟܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܟܠܢܫ
ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܀ 9 ܥܢܐ ܢܝܩܕܝܡܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ
ܡܫܟܚܢ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ. 10 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܦܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. 11 ܐܡܝܢ
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܡܕܡ ܕܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܘܡܕܡ
ܕܚܙܝܢ ܡܣܗܕܝܢܢ. ܘܣܗܕܘܬܢ ܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. 12 ܐܢ

ܕܒܐܪܥܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܐܢ
ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܀ 13 ܘܠܐ ܐܢܫ ܣܠܩ
ܠܫܡܝܐ ܐܠܐ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܗܘ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܝܐ. 14 ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܪܝܡ ܡܘܫܐ ܚܘܝܐ ܒܡܕܒܪܐ.
ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܬܬܪܡܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 15 ܕܟܠܢܫ
ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
16 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܒܪܗ
ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ
ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 17 ܠܐ ܓܝܪ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ
ܠܥܠܡܐ ܕܢܕܘܢܝܗܝ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܢܚܐ ܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ.
18 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܡܬܕܝܢ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ.
ܡܢ ܟܕܘ ܕܝܢ ܗܘ. ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܫܡܐ ܕܝܚܝܕܝܐ
ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. 19 ܗܘܢܐ ܕܝܢ ܕܝܢܐ. ܕܢܘܗܪܐ ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ.
ܘܐܚܒܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܫܘܟܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܢܘܗܪܐ.
ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܐ. 20 ܟܠ ܓܝܪ
ܕܣܢܝܬܐ ܥܒܕ. ܣܢܐ ܠܢܘܗܪܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܢܘܗܪܐ. ܕܠܐ
ܢܬܟܣܣܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. 21 ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܫܪܪܐ. ܐܬܐ ܠܘܬ
ܢܘܗܪܐ ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܐܠܗܐ ܡܬܥܒܕܝܢ ܀ 22 ܒܬܪ
ܗܠܝܢ: ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ. ܘܬܡܢ
ܡܬܗܦܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܘܡܥܡܕ. 23 ܐܦ ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ
ܡܥܡܕ ܗܘܐ: ܒܥܝܢ ܝܘܢ ܕܒܓܢܒ ܫܠܝܡ. ܡܛܠ
ܕܡܝܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܥܡܕܝܢ.
24 ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܢܦܠ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
25 ܗܘܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܥܬܐ ܠܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ
ܥܡ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܬܕܟܝܬܐ. 26 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܘ
ܠܗ ܪܒܢ: ܗܘ ܕܥܡܟ ܗܘܐ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܕܐܢܬ ܣܗܕܬ
ܠܗ: ܗܐ ܐܦ ܗܘ ܡܥܡܕ. ܘܣܓܝܐܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܗ.
27 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܢܫܐ ܠܡܣܒ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

44 ܗܘܐ ܕܝܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܡܢ
ܡܕܝܢܬܗ ܕܐܢܕܪܐܘܣ ܘܕܫܡܥܘܢ. 45 ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܫܟܚܗ
ܠܢܬܢܝܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܘ ܕܟܬܒ ܡܘܫܐ ܒܢܡܘܣܐ
ܘܒܢܒܝܐ ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ
ܕܡܢ ܢܨܪܬ. 46 ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܝܐܝܠ. ܡܢ ܢܨܪܬ ܡܫܟܚܐ
ܕܢܗܘܐ ܡܕܡ ܛܒ: ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܬܐ ܘܚܙܝ. 47 ܘܚܙܐ ܝܫܘܥ
ܠܢܬܢܝܐܝܠ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. ܗܐ
ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪ ܐܝܣܪܝܠ ܕܠܝܬ ܒܗ ܢܟܠܐ. 48 ܐܡܪ ܠܗ
ܢܬܢܝܐܝܠ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܥܕܠܐ ܢܩܪܝܟ ܦܝܠܝܦܘܣ ܟܕ ܬܚܝܬ ܬܬܐ ܐܝܬܝܟ ܚܙܝܬܟ.
49 ܥܢܐ ܢܬܢܝܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ: ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. 50 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܥܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܚܙܝܬܟ ܬܚܝܬ ܬܬܐ ܗܝܡܢܬ: ܕܪܘܪܒܢ
ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܚܙܐ ܀ 51 ܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ: ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ: ܘܡܠܐܟܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ ܕܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ ܠܘܬ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ: ܗܘܬ ܡܫܬܘܬܐ ܒܩܛܢܐ ܡܕܝܢܬܐ
ܕܓܠܝܠܐ. ܘܐܡܗ ܕܝܫܘܥ ܬܡܢ ܗܘܬ. 2 ܘܐܦ ܗܘ ܝܫܘܥ
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܩܪܝܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. 3 ܘܚܣܪ ܗܘܐ
ܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܗ ܠܝܫܘܥ: ܚܡܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ.
4 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܐ ܠܝ ܘܠܟܝ ܐܢܬܬܐ: ܠܐ ܥܕܟܝܠ
ܡܛܬ ܫܥܬܝ: 5 ܐܡܪܐ ܐܡܗ ܠܡܫܡܫܢܐ. ܡܕܡ ܕܐܡܪ
ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ. 6 ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܬܡܢ ܐܓܢܐ ܕܟܐܦܐ ܫܬ.
ܕܣܝܡܢ ܠܕܘܟܝܝܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܚܕܢ ܚܕܐ ܬܪܬܝܢ ܡܛܪܝܢ. ܐܘ
ܬܠܬ. 7 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܠܘ ܐܢܝܢ ܡܝܐ ܠܐܓܢܐ.

ܘܡܠܘ ܐܢܝܢ ܥܕܡܐ ܠܥܠ. 8 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܦܘ ܡܟܝܠ
ܘܐܝܬܘ ܠܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܘܐܝܬܝܘ. 9 ܘܟܕ ܛܥܡ ܗܘ ܪܝܫ
ܣܡܟܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܘܘ ܚܡܪܐ: ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ
ܐܝܟܐ ܗܘܐ: ܡܫܡܫܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܗܢܘܢ ܡܠܘ
ܐܢܘܢ ܠܡܝܐ: ܩܪܐ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܠܚܬܢܐ. 10 ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܟܠܢܫ ܠܘܩܕܡ ܚܡܪܐ ܛܒܐ ܡܝܬܐ. ܘܡܐ ܕܪܘܝܘ ܗܝܕܝܢ
ܐܝܢܐ ܕܒܨܝܪ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܢܛܪܬܝܗܝ ܠܚܡܪܐ ܛܒܐ ܥܕܡܐ
ܠܗܫܐ. 11 ܗܕܐ ܗܝ ܐܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ܒܩܛܢܐ
ܕܓܠܝܠܐ: ܘܓܠܝ ܫܘܒܚܗ ܘܗܝܡܢܘ ܒܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
12 ܒܬܪ ܗܕܐ ܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܗܘ ܘܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠܐ. 13 ܘܩܪܝܒ
ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ: 14 ܘܐܫܟܚ
ܒܗܝܟܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܬܘܪܐ ܘܥܪܒܐ ܘܝܘܢܐ. ܘܡܥܪܦܢܐ
ܕܝܬܒܝܢ ܗܘܘ. 15 ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܪܓܠܐ ܡܢ ܚܒܠܐ: ܘܐܦܩ ܟܠܗܘܢ
ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܠܥܪܒܐ ܘܠܬܘܪܐ ܘܠܡܥܪܦܢܐ ܐܫܕ.
ܥܘܪܦܢܗܘܢ ܘܦܬܘܪܝܗܘܢ ܗܦܟ. 16 ܘܠܗܢܘܢ ܕܡܙܒܢܝܢ
ܝܘܢܐ ܐܡܪ. ܫܩܘܠܘ ܗܠܝܢ ܡܟܐ. ܘܠܐ ܬܥܒܕܘܢܝܗܝ ܠܒܝܬܗ
ܕܐܒܝ ܒܝܬ ܬܐܓܘܪܬܐ. 17 ܘܐܬܕܟܪܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܟܬܝܒ:
ܕܛܢܢܗ ܕܒܝܬܟ ܐܟܠܢܝ. 18 ܥܢܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܘ
ܠܗ. ܐܝܢܐ ܐܬܐ ܡܚܘܐ ܐܢܬ ܠܢ. ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ.
19 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܪܘ ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ
ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܢܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܠܗ. 20 ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܝܗܘܕܝܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܘܫܬ ܫܢܝܢ ܐܬܒܢܝ ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ. ܘܐܢܬ
ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܩܝܡ ܐܢܬ ܠܗ. 21 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ
ܥܠ ܗܝܟܠܐ ܕܦܓܪܗ. 22 ܟܕ ܩܡ ܕܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
ܐܬܕܟܪܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܗܕܐ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܘܗܝܡܢܘ ܒܟܬܒܐ
ܘܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ ܀ 23 ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ
ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܦܨܚܐ ܒܥܐܕܐ: ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܢܘܗܪܐ ܕܫܪܪܐ: ܕܡܢܗܪ ܠܟܠܢܫ
ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. 10 ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ. ܘܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ ܗܘܐ.
ܘܥܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥܗ. 11 ܠܕܝܠܗ ܐܬܐ. ܘܕܝܠܗ ܠܐ ܩܒܠܘܗܝ.
ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܩܒܠܘܗܝ: ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܒܢܝܐ
ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ. 13 ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܢ ܕܡܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ ܕܒܣܪܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ
ܕܓܒܪܐ ܐܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕܘ. 14 ܘܡܠܬܐ ܦܓܪܐ ܗܘܐ
ܘܐܓܢ ܒܢ. ܘܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ. ܫܘܒܚܐ ܐܝܟ ܕܝܚܝܕܝܐ ܕܡܢ
ܐܒܐ: ܕܡܠܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. 15 ܝܘܚܢܢ ܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ
ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ: ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪܬ ܕܐܬܐ ܒܬܪܝ ܘܗܘܐ ܗܘܐ
ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ. 16 ܘܡܢ ܡܠܝܘܬܗ
ܚܢܢ ܟܠܢ ܢܣܒܢ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܚܠܦ ܛܝܒܘܬܐ. 17 ܡܛܠ
ܕܢܡܘܣܐ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܐܬܝܗܒ. ܩܘܫܬܐ ܕܝܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܒܝܕ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘܬ. 18 ܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܐܢܫ ܡܡܬܘܡ
ܝܚܝܕܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܥܘܒܐ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘ
ܐܫܬܥܝ. 19 ܘܗܕܐ ܗܝ ܤܗܕܘܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܟܕ ܫܕܪܘ
ܠܘܬܗ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ: ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ
ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ. ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ. 20 ܘܐܘܕܝ ܘܠܐ ܟܦܪ. ܘܐܘܕܝ
ܕܠܘ ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. 21 ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ.
ܐܠܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ. ܢܒܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ.
ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܘܡܢܘ ܐܢܬ. ܕܢܬܠ ܦܬܓܡܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܫܕܪܘܢ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ. 23 ܐܡܪ. ܐܢܐ ܩܠܐ
ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܕܐܫܘܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ
ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. 24 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܫܬܕܪܘ: ܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ ܗܘܘ.
25 ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܡܥܡܕ ܐܢܬ.
ܐܢ ܐܢܬ ܠܐ ܐܝܬܝܟ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܒܝܐ. 26 ܥܢܐ
ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܒܡܝܐ. ܒܝܢܬܟܘܢ
ܕܝܢ ܩܐܡ: ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ ܠܗ. 27 ܗܢܘ ܗܘ

ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ
ܕܐܫܪܐ ܥܪ̈ܩܐ ܕܡܤܢܗ. 28 ܗܠܝܢ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܗܘܝ.
ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܐܝܟܐ ܕܡܥܡܕ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ. 29 ܘܠܝܘܡܐ
ܕܒܬܪܗ: ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ ܠܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ. ܗܐ
ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܩܠ ܚܛܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. 30 ܗܢܘ
ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝ
ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ. 31 ܘܐܢܐ ܠܐ ܝܕܥܬܗ
ܗܘܝܬ ܐܠܐ ܕܢܬܝܕܥ ܠܐܝܤܪܝܠ: ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ
ܕܒܡܝܐ ܐܥܡܕ. 32 ܘܐܤܗܕ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ. ܕܚܙܝܬ ܠܪܘܚܐ
ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ. 33 ܘܐܢܐ ܠܐ
ܝܕܥܬܗ ܗܘܝܬ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܫܕܪܢܝ ܕܐܥܡܕ ܒܡܝܐ: ܗܘ
ܐܡܪ ܠܝ. ܕܐܝܢܐ ܕܚܙܐ ܐܢܬ ܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܘܩܘܝܐ
ܥܠܘܗܝ: ܗܢܘ ܡܥܡܕ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 34 ܘܐܢܐ ܚܙܝܬ
ܘܐܤܗܕܬ: ܕܗܢܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. 35 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ: ܩܐܡ
ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܘܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 36 ܘܚܪ ܒܝܫܘܥ ܟܕ
ܡܗܠܟ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ. 37 ܘܫܡܥܘ ܬܪܝܗܘܢ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܕ ܐܡܪ. ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ ܕܝܫܘܥ.
38 ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܐܬܝܢ ܒܬܪܗ: ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ
39 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܬܘ ܘܬܚܙܘܢ. ܘܐܬܘ ܘܚܙܘ ܐܝܟܐ
ܕܥܡܪ: ܘܠܘܬܗ ܗܘܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܫܥܐ ܗܘܬ ܐܝܟ ܥܤ̈ܪ
ܫܥܝܢ. 40 ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠܘ
ܠܘܬܗ ܕܝܫܘܥ: ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܢܕܪܐܘܤ ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ.
41 ܗܢܐ ܚܙܐ ܠܘܩܕܡ ܠܫܡܥܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܠܡܫܝܚܐ. 42 ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܚܪ
ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܪܗ ܕܝܘܢܐ. ܐܢܬ
ܬܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. 43 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ: ܨܒܐ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩ
ܠܓܠܝܠܐ. ܘܐܫܟܚܗ ܠܦܝܠܝܦܘܤ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܘܩܐ ܀ ܟܕ ܀ ܡܚܝ

ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ. ܘܗܘ ܐܫܬܩܠ ܡܢܗܘܢ. 32 ܘܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܢ ܝܩܕ ܗܘܐ ܒܓܘܢ: ܟܕ
ܡܡܠܠ ܥܡܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܡܦܫܩ ܠܢ ܟܬܒܐ: 33 ܘܩܡܘ
ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܚܕܥܣܪ
ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܘܕܥܡܗܘܢ. 34 ܟܕ ܐܡܪܝܢ: ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܩܡ
ܡܪܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܫܡܥܘܢ. 35 ܘܐܦ ܗܢܘܢ. ܐܫܬܥܝܘ ܐܝܠܝܢ
ܕܗܘܝ ܒܐܘܪܚܐ: ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗܘܢ ܟܕ ܩܨܐ ܠܚܡܐ ܀
36 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ: ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܝܢܬܗܘܢ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
37 ܘܗܢܘܢ ܐܬܬܙܝܥܘ ܘܗܘܘ ܒܕܚܠܬܐ. ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ
ܕܪܘܚܐ ܚܙܝܢ. 38 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢܐ ܡܣܬܠܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܥܠ ܠܒܘܬܟܘܢ.
39 ܚܙܘ ܐܝܕܝ ܘܪܓܠܝ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܓܫܘܢܢܝ ܘܕܥܘ:
ܕܪܘܚܐ ܒܣܪܐ ܘܓܪܡܐ ܠܝܬ ܠܗ: ܐܝܟ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ
ܠܝ. 40 ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ: ܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ.
41 ܘܟܕ ܬܘܒ ܠܐ ܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܚܕܘܬܗܘܢ
ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܗܪܟܐ
ܠܡܐܟܠ: 42 ܘܗܢܘܢ ܝܗܒܘ ܠܗ ܡܢܬܐ: ܡܢ ܢܘܢܐ
ܛܘܝܐ ܘܡܢ ܟܘܪܬܐ ܕܕܒܫܐ. 43 ܘܢܣܒ ܐܟܠ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.
44 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܡܠܝ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܟܕ
ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ: ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ
ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܘܫܐ: ܘܒܢܒܝܐ ܘܒܡܙܡܘܪܐ ܥܠܝ.
45 ܗܝܕܝܢ ܦܬܚ ܪܥܝܢܗܘܢ ܠܡܣܬܟܠܘ ܒܟܬܒܐ. 46 ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܟܬܝܒ. ܘܗܟܢܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܚܫ ܡܫܝܚܐ:
ܘܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. 47 ܘܕܢܬܟܪܙ
ܒܫܡܗ ܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
ܘܫܘܪܝܐ ܢܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. 48 ܘܐܢܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ
ܕܗܠܝܢ. 49 ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܘܠܟܢܐ ܕܐܒܝ. ܐܢܬܘܢ

ܠܘܩܐ ܀ ܟܕ ܀ ܡܒ

ܕܝܢ ܬܒܘ ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ: ܥܕܡܐ ܕܬܠܒܫܘܢ ܚܝܠܐ
ܡܢ ܪܘܡܐ. 50 ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ. ܘܐܪܝܡ
ܐܝܕܘܗܝ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. 51 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܒܪܟ ܠܗܘܢ:
ܐܬܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܘܐܣܬܠܩ ܠܫܡܝܐ. 52 ܘܗܢܘܢ ܣܓܕܘ
ܠܗ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. 53 ܘܒܟܠܙܒܢ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܒܗܝܟܠܐ: ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ ܘܡܒܪܟܝܢ
ܠܐܠܗܐ ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܠܘܩܐ ܡܒܣܪܢܐ ܀

ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܟܪܘܙܐ
ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܒܪܫܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ. ܘܗܘ ܡܠܬܐ ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܗܘ ܡܠܬܐ.
2 ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܪܫܝܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. 3 ܟܠ ܒܐܝܕܗ
ܗܘܐ. ܘܒܠܥܕܘܗܝ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. 4 ܒܗ
ܚܝܐ ܗܘܐ. ܘܚܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܢܘܗܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 5 ܘܗܘ
ܢܘܗܪܐ ܒܚܫܘܟܐ ܡܢܗܪ: ܘܚܫܘܟܐ ܠܐ ܐܕܪܟܗ ܀ 6 ܗܘܐ
ܓܒܪܐ ܕܐܫܬܠܚ ܡܢ ܐܠܗܐ: ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ. 7 ܗܢܐ ܐܬܐ
ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܢܣܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ. ܕܟܠܢܫ ܢܗܝܡܢ
ܒܐܝܕܗ. 8 ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܢܘܗܪܐ. ܐܠܐ ܕܢܣܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܬܝܢ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ: ܘܚܙܝܢܝܗܝ ܠܩܒܪܐ ܘܐܝܟܐ
ܐܬܬܣܝܡ ܦܓܪܗ. 56 ܘܗܦܟܝ ܛܝܒܝ ܒܣܡܐ ܘܡܘܪܘܢܐ.
ܘܒܫܒܬܐ ܫܠܝ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܕ ܀

1 ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܒܨܦܪܐ ܟܕ ܚܫܘܟ ܐܬܝ ܠܒܝܬ
ܩܒܘܪܐ ܘܐܝܬܝ ܗܪܘܡܐ ܕܛܝܒ ܗܘܝ. ܘܐܝܬ ܗܘܝ
ܥܡܗܝܢ ܢܫܐ ܐܚܪܢܝܬܐ. 2 ܘܐܫܟܚ ܟܐܦܐ ܕܥܓܝܠܐ ܡܢ
ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 3 ܘܟܕ ܥܠܝ ܠܐ ܐܫܟܚ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ.
4 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܬܗܝܢ ܗܘܝ ܥܠ ܗܕܐ. ܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ
ܩܡܘ ܠܥܠ ܡܢܗܝܢ. ܘܡܒܪܩ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗܘܢ.
5 ܘܗܘܝ ܒܕܚܠܬܐ. ܘܟܦܝ ܐܦܝܗܝܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܝܢ.
ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܚܝܐ ܥܡ ܡܝܬܐ. 6 ܠܝܬܘܗܝ ܬܢܢ ܩܡ
ܠܗ. ܐܬܕܟܪܝܢ ܕܡܠܠ ܥܡܟܝܢ ܟܕ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ: 7 ܘܐܡܪ
ܗܘܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܐܢܫܐ
ܚܛܝܐ: ܘܢܙܕܩܦ ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ. 8 ܘܗܢܝܢ
ܐܬܕܟܪܝ ܠܡܠܘܗܝ. 9 ܘܗܦܟܝ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܘܐܡܪܝ
ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܚܕܥܣܪ ܘܠܫܪܟܐ. 10 ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ
ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܝܘܚܢ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ
ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܗܝܢ. ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܢ ܗܘܝ ܠܫܠܝܚܐ.
11 ܘܐܬܚܙܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܫܢܝܬܐ ܘܠܐ
ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ. 12 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܡ ܘܪܗܛ ܠܩܒܪܐ.
ܘܐܕܢ ܚܙܐ ܟܬܢܐ ܕܣܝܡܝܢ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܙܠ ܟܕ ܬܡܝܗ
ܒܠܒܗ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܀ 13 ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܗ
ܒܝܘܡܐ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܗ ܐܡܘܣ. ܘܪܚܝܩܐ
ܗܘܬ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܛܕܘܬܐ ܫܬܝܢ. 14 ܘܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ
ܚܕ ܥܡ ܚܕ: ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܓܕܫ. 15 ܘܟܕ
ܡܡܠܠܝܢ ܘܒܥܝܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܐܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ

ܘܡܛܝ ܐܢܘܢ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. 16 ܘܥܝܢܝܗܘܢ
ܐܚܝܕܢ ܗܘܝ ܕܠܐ ܢܫܬܘܕܥܘܢܝܗܝ. 17 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
ܐܢܝܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ: ܟܕ
ܡܗܠܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܟܡܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. 18 ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ
ܕܫܡܗ ܩܠܝܘܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܟܝ ܒܠܚܘܕܝܟ
ܬܘܬܒܐ ܐܢܬ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܗ
ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ. 19 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܥܠ
ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. ܓܒܪܐ ܕܗܘܐ ܢܒܝܐ. ܘܚܝܠܬܢ ܗܘܐ
ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ: ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ.
20 ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܠܕܝܢܐ ܕܡܘܬܐ
ܘܙܩܦܘܗܝ. 21 ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܝܢ: ܕܗܘܝܘ ܥܬܝܕ
ܗܘܐ ܕܢܦܪܘܩܝܗ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ
ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܗܘܝ. 22 ܐܠܐ ܐܦ ܢܫܐ ܡܢܢ. ܐܬܗܪܢ.
ܕܩܕܡ ܗܘܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 23 ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚ ܦܓܪܗ:
ܐܬܝ ܐܡܪܢ ܠܢ ܕܡܠܐܟܐ ܚܙܝ ܬܡܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ ܕܚܝ
ܗܘ. 24 ܘܐܦ ܐܢܫܐ ܡܢܢ ܐܙܠܘ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ: ܘܐܫܟܚܘ
ܗܟܢܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܡܪܢ ܢܫܐ. ܠܗ ܕܝܢ ܠܐ ܚܙܘ. 25 ܗܝܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܘ ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܝܩܝܪܝ ܠܒܐ
ܠܡܗܝܡܢܘ. ܒܟܠܗܝܢ ܡܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܢܒܝܐ: 26 ܠܐ ܗܘܐ
ܗܠܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܣܝܒܪ ܡܫܝܚܐ: ܘܢܥܘܠ
ܠܫܘܒܚܗ. 27 ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܘܫܐ ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܢܒܝܐ: ܘܡܦܫܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܟܬܒܐ. 28 ܘܩܪܒܘ ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
ܘܗܘ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ: ܕܐܝܟ ܕܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ ܐܙܠ
ܗܘܐ. 29 ܘܐܠܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܘܬ ܠܘܬܢ ܡܛܠ
ܕܝܘܡܐ ܗܐ ܪܟܢ ܠܗ ܠܡܪܡܫ. ܘܥܠ ܕܢܒܘܬ ܠܘܬܗܘܢ:
30 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܣܬܡܟ ܥܡܗܘܢ: ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ
ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. 31 ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܬܠܝܬܝܬ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫ ܥܒܕ ܗܢܐ. ܡܕܡ
ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ. ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ
ܘܐܫܪܝܘܗܝ. 23 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܬܚܦܝܘ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ:
ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܢܙܕܩܦ. ܘܥܫܢ ܗܘܐ ܩܠܗܘܢ
ܘܕܪܒܢܝ ܟܗܢܐ. 24 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܦܩܕ ܕܬܗܘܐ
ܫܐܠܬܗܘܢ. 25 ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܗܘ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ
ܘܩܛܠܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘ ܕܫܐܠܘ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܐܫܠܡ ܠܨܒܝܢܗܘܢ ܀ 26 ܘܟܕ ܡܘܒܠܝܢ ܠܗ: ܐܚܕܘ
ܠܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ: ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ
ܙܩܝܦܐ ܕܢܛܥܘܢ ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ. 27 ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ
ܕܥܡܐ. ܘܢܫ̈ܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܪܩܕܢ ܗܘܝ ܘܐܠܝܢ ܥܠܘܗܝ.
28 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬܗܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ: ܒ̈ܢܬ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܬܒܟܝܢ
ܥܠܝ. ܒܪܡ ܥܠ ܢܦܫܟܝܢ ܒܟܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܟܝܢ.
29 ܕܗܐ ܐܬܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܗܘܢ ܢܐܡܪܘܢ: ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܩܪ̈ܬܐ
ܘܠܟܪ̈ܣܬܐ ܕܠܐ ܝܠܕ. ܘܠܬܕ̈ܝܐ ܕܠܐ ܐܝܢܩܘ. 30 ܗܝܕܝܢ
ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܠܛܘܪ̈ܐ ܕܦܠܘ ܥܠܝܢ. ܘܠܪ̈ܡܬܐ ܕܚܦܐܝܢ.
31 ܕܐܢ ܒܩܝܣܐ ܪܛܝܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ: ܒܝܒܝܫܐ ܡܢܐ
ܢܗܘܐ. 32 ܘܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܢ ܥܒ̈ܕܝ ܒܝܫܬܐ
ܕܢܬܩܛܠܘܢ. 33 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ
ܩܪܩܦܬܐ: ܙܩܦܘܗܝ ܬܡܢ. ܘܠܗܢܘܢ ܥܒ̈ܕܝ ܒܝܫܬܐ:
ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ ܀ 34 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܐܡܪ ܗܘܐ. ܐܒܝ ܫܒܘܩ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ
ܥܒܕܝܢ. ܘܦܠܓܘ ܢܚ̈ܬܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܦܣܐ.
35 ܘܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܡܐ ܚܙܐ. ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ
ܐܪ̈ܟܘܢܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐܚܪ̈ܢܐ ܐܚܝ. ܢܚܐ ܢܦܫܗ. ܐܢ ܗܘܝܘ
ܡܫܝܚܐ ܓܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. 36 ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ
ܐܣܛܪ̈ܛܝܘܛܐ ܟܕ ܩܪܒܝܢ ܠܘܬܗ ܘܡܩܪܒܝܢ ܠܗ ܚܠܐ.
37 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܝܬܝܟ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕ̈ܝܐ ܦܨܐ ܢܦܫܟ.

38 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܟܬܒܐ ܕܟܬܝܒ ܠܥܠ ܡܢܗ: ܝܘܢܐܝܬ
ܘܪܗܘܡܐܝܬ. ܘܥܒܪܐܝܬ. ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕ̈ܝܐ. 39
ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܥܒ̈ܕܝ ܒܝܫܬܐ ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ:
ܡܓܕܦ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ: ܦܨܐ
ܢܦܫܟ ܘܦܨܐ ܐܦ ܠܢ. 40 ܘܟܐܐ ܒܗ ܚܒܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܠܐ
ܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܠ ܐܢܬ: ܕܐܦ ܐܢܬ ܒܗ ܒܕܝܢܐ: 41 ܘܚܢܢ
ܟܐܢܐܝܬ. ܐܝܟ ܕܫܘܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܘܐܝܟ ܕܥܒܕܢ ܐܬܦܪܥܢ.
ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܠܐ ܥܒܕ ܒܗ. 42 ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ
ܐܬܕܟܪܝܢܝ ܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܬ ܒܡܠܟܘܬܟ. 43 ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ: ܕܝܘܡܢܐ ܥܡܝ ܬܗܘܐ
ܒܦܪܕܝܣܐ ܀ 44 ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܐܝܟ ܫܥ̈ܐ ܫܬ. ܘܗܘܐ
ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ: ܥܕܡܐ ܠܫܥ̈ܐ ܬܫܥ. 45 ܘܚܫܟ
ܫܡܫܐ. ܘܐܨܛܪܝ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܢ ܡܨܥܬܗ. 46 ܘܩܪܐ
ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܒܐܝܕܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ ܪܘܚܝ.
ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܫܠܡ. 47 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.
ܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘܐ.
48 ܘܟܠܗܘܢ ܟܢ̈ܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܠܚܙܝܐ ܗܘ.
ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܗܘܐ: ܗܦܟܘ ܟܕ ܡܩܦܝܢ ܥܠ ܚܕܝܗܘܢ.
49 ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܟܠܗܘܢ ܝܕ̈ܘܥܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
ܘܢܫ̈ܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬ̈ܝܢ ܗܘܝ ܥܡܗ. ܡܢ ܓܠܝܠܐ: ܘܚܙܝܢ ܗܘܝ
ܗܠܝܢ ܀ 50 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ ܒܘܠܘܛܐ:
ܡܢ ܪܡܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ: ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܛܒܐ ܘܟܐܢܐ.
51 ܗܢܐ ܠܐ ܫܠܡ ܗܘܐ ܠܨܒܝܢܗܘܢ ܘܠܣܘܥܪܢܗܘܢ.
ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 52 ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ
ܦܝܠܛܘܣ: ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. 53 ܘܐܚܬܗ ܘܟܪܟܗ
ܒܟܬܢܐ ܕܒܘܨܐ. ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܢܩܝܪ ܒܟܐܦܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ
ܥܕܟܝܠ ܐܬܬܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ. 54 ܘܝܘܡܐ ܥܪܘܒܬܐ ܗܘܐ.
ܘܫܒܬܐ ܢܓܗܐ ܗܘܬ. 55 ܡܬܢܩܦܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܢܫ̈ܐ ܗܠܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܘܩܐ ܀ ܟܒ ܀ ܡܚ

ܐܚܪܢܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. ܐܦ
ܓܠܝܠܝܐ ܗܘ ܓܝܪ. 60 ܐܡܪ ܟܐܦܐ. ܓܒܪܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. ܘܡܚܕܐ ܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܀
61 ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܟܐܦܐ. ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ
ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ: ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ
ܐܢܬ. 62 ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܫܡܥܘܢ ܘܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ.
63 ܘܓܒܪܐ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ: ܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
ܘܡܚܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 64 ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܐܘܗܝ
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ ܡܢܘ ܡܚܟ. 65 ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ
ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ ܀ 66 ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ.
ܐܬܟܢܫܘ ܩܫܝܫܐ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܐܣܩܘܗܝ
ܠܒܝܬ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. 67 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ
ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܠܐ
ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܠܝ. 68 ܘܐܢ ܐܫܐܠܟܘܢ: ܠܐ ܡܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ
ܦܬܓܡܐ ܐܘ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. 69 ܡܢ ܗܫܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. 70 ܐܡܪܝܢ ܕܝܢ
ܟܠܗܘܢ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܟܝܠ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ: ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. 71 ܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܬܘܒ
ܣܢܝܩܝܢܢ ܠܢ ܣܗܕܘܬܐ. ܗܐ ܓܝܪ ܚܢܢ ܫܡܥܢ ܡܢ ܦܘܡܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܓ ܀

1 ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܟܢܫܗܘܢ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ.
2 ܘܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ ܩܪܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܗܢܐ ܐܫܟܚܢ
ܕܡܛܥܐ ܠܥܡܢ. ܘܟܠܐ ܕܢܬܠܠ ܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ. ܘܐܡܪ
ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܡܠܟܐ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. 3 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ
ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ: ܐܡܪ
ܠܗ ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܀ 4 ܘܐܡܪ ܦܝܠܛܘܣ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܠܟܢܫܐ. ܐܢܐ ܡܕܡ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܥܠ ܓܒܪܐ

ܠܘܩܐ ܀ ܟܓ ܀ ܡܛ

ܗܢܐ. 5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܣܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܡܙܝܥ ܠܗ
ܠܥܡܢ. ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܫܪܝ ܡܢ ܓܠܝܠܐ
ܘܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ. 6 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܫܡܗ
ܕܓܠܝܠܐ. ܫܐܠ ܕܐܢ ܓܒܪܐ ܗܘ ܓܠܝܠܝܐ. 7 ܘܟܕ ܝܕܥ
ܕܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܗܪܘܕܣ ܗܘ: ܫܕܪܗ ܠܘܬܗ
ܕܗܪܘܕܣ. ܡܛܠ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ.
8 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܝܗ ܠܝܫܘܥ ܚܕܝ ܛܒ. ܪܓܐ ܗܘܐ
ܓܝܪ ܠܡܚܙܝܗ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܗܘܐ
ܥܠܘܗܝ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܡܣܒܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܐܬܐ ܡܕܡ
ܡܢܗ. 9 ܘܫܐܠ ܣܓܝܐܬܐ ܡܠܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܦܢܝܗ. 10 ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܣܦܪܐ: ܘܥܙܝܙܐܝܬ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ. 11 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ
ܫܛܝܗ ܗܘ ܘܦܠܚܘܗܝ. ܘܟܕ ܒܙܚ ܒܗ: ܐܠܒܫܗ ܢܚܬܐ
ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܫܕܪܗ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. 12 ܘܗܘܘ ܪܚܡܐ
ܗܘܘ ܦܝܠܛܘܣ ܘܗܪܘܕܣ ܒܗ ܒܝܘܡܐ. ܡܛܠ ܕܒܥܠܕܒܒܘܬܐ
ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܡ ܟܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. 13 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܩܪܐ
ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܐܪܟܘܢܐ ܘܠܥܡܐ. 14 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܩܪܒܬܘܢ
ܠܝ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܡܗܦܟ ܥܡܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܒܩܕܡܝܟܘܢ
ܒܩܝܬܗ. ܘܥܠܬܐ ܡܕܡ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܢ
ܟܠ ܕܡܩܛܪܓܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܘܗܝ. 15 ܐܦܠܐ ܗܪܘܕܣ. ܫܕܪܬܟܘܢ
ܓܝܪ ܠܘܬܗ: ܘܗܐ ܠܐ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ ܥܒܝܕ ܠܗ.
16 ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ. 17 ܥܝܕܐ ܓܝܪ ܐܝܬ
ܗܘܐ ܕܢܫܪܐ ܠܗܘܢ ܚܕ ܒܥܐܕܐ. 18 ܩܥܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ
ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܩܘܠܝܘܗܝ ܠܗܢܐ ܘܫܪܝ ܠܢ ܠܒܪܐܒܐ.
19 ܗܘ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܕܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. 20 ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ
ܦܝܠܛܘܣ: ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܫܪܐ ܠܝܫܘܥ. 21 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ
ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܩܘܦܝܗܝ ܙܩܘܦܝܗܝ. 22 ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܠܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܠܟܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ.
ܘܡܫܠܛܢܝܗܘܢ ܥܠܝܗܘܢ ܡܬܩܪܝܢ ܥܒ̈ܕܝ ܛܒܬܐ. 26 ܐܢܬܘܢ
ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܪܒ ܒܟܘܢ: ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܙܥܘܪܐ.
ܘܐܝܢܐ ܕܪܫܐ ܗܘ ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ. 27 ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ. ܗܘ
ܕܣܡܝܟ ܐܘ ܗܘ ܕܡܫܡܫ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܣܡܝܟ: ܐܢܐ ܕܝܢ
ܐܝܬܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܫܡܫ. 28 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ
ܕܟܬܪܬܘܢ ܥܡܝ ܒܢܣܝܘܢܝ. 29 ܘܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ:
ܐܝܟ ܕܐܫܠܡ ܠܝ ܐܒܝ ܡܠܟܘܬܐ. 30 ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ
ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܘܬܝ. ܘܬܬܒܘܢ ܥܠ ܟܘܪ̈ܣܘܬܐ.
ܘܬܕܘܢܘܢ ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ✤ 31 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ
ܠܫܡܥܘܢ. ܫܡܥܘܢ: ܗܐ ܣܛܢܐ ܫܐܠ ܕܢܒܪܘܢܟܘܢ ܐܝܟ
ܕܚܛܐ. 32 ܘܐܢܐ ܒܥܝܬ ܥܠܝܟ ܕܠܐ ܬܚܣܪ ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܐܦ
ܐܢܬ ܒܙܒܢ ܐܬܦܢܝ ܘܫܪܪ ܠܐܚܝܟ. 33 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ.
ܡܪܝ. ܥܡܟ ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܡܘܬܐ.
34 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܫܡܥܘܢ: ܕܠܐ ܢܩܪܐ
ܬܪܢܓܠܐ ܝܘܡܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ
ܠܝ. 35 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܕ ܫܕܪܬܟܘܢ ܕܠܐ ܟܝܣܐ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ
ܘܡܣܢܐ: ܠܡܐ ܚܣܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ: ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܕܡ.
36 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܝܣܐ ܢܣܒ.
ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܬܪܡܠܐ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܣܦܣܪܐ: ܢܙܒܢ
ܢܚܬܗ ܘܢܙܒܢ ܠܗ ܣܦܣܪܐ. 37 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܐܦ
ܗܕܐ ܕܟܬܝܒܐ ܘܠܐ ܕܬܫܬܠܡ ܒܝ: ܕܥܡ ܥܘ̈ܠܐ ܐܬܡܢܝ. ܟܠܡܕܡ
ܓܝܪ ܕܥܠܝ ܐܫܬܠܡ. 38 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܗܐ
ܗܪܟܐ ܐܝܬ ܬܪܬܝܢ ܣܦ̈ܣܪܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܦܩܢ. 39 ܘܢܦܩ
ܘܐܙܠ ܐܝܟ ܕܥܝܕ ܗܘܐ ܠܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ
ܐܦ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 40 ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܕܘܟܬܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ. 41 ܘܗܘ ܦܪܫ ܡܢܗܘܢ. ܐܝܟ
ܫܕܝܐ ܕܟܐܦܐ: ܘܣܡ ܒܘܪܟܐ ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ. 42 ܘܐܡܪ. ܐܒܐ.

ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܬܥܒܪ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܨܒܝܢܝ
ܕܝܠܟ ܢܗܘܐ. 43 ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܡܫܪܪ
ܠܗ. 44 ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܕܚܠܬܐ ܐܠܝܨܐܝܬ ܡܨܠܐ ܗܘܐ.
ܘܗܘܬ ܕܘܝܬܗ ܐܝܟ ܢܛܦܐ ܕܕܡܐ. ܘܢܦܠܐ ܗܘܬ ܥܠ ܐܪܥܐ.
45 ܘܩܡ ܡܢ ܨܠܘܬܗ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ
ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܡܢ ܥܩܬܐ. 46 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܕܡܟܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܩܘܡܘ ܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ. 47 ܘܥܕ ܗܘ
ܡܡܠܠ ܗܐ ܟܢܫܐ. ܘܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܝܗܘܕܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ
ܐܬܐ ܡܩܕܡ ܠܗܘܢ. ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܢܫܩܗ. ܗܢܐ ܓܝܪ
ܐܬܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܐܝܢܐ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ. 48 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܝܗܘܕܐ: ܒܢܘܫܩܬܐ ܡܫܠܡ ܐܢܬ ܠܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ. 49 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܡܕܡ ܕܗܘܐ: ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܡܪܢ. ܢܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܣܦܣܪܐ: 50 ܘܡܚܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ
ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ: ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. 51 ܘܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܫܒܘܩܘ ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ. ܘܩܪܒ ܠܐܕܢܗ ܕܗܘ
ܕܐܬܡܚܝ ܘܐܣܝܗ. 52 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܗܘܢ ܕܐܬܘ ܥܠܘܗܝ.
ܪ̈ܒܝ ܟܗ̈ܢܐ ܘܡܩ̈ܕܡܝ ܗܝܟܠܐ ܘܩ̈ܫܝܫܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ
ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ ܒܣܦ̈ܣܪܐ ܘܒܚܘ̈ܛܪܐ ܠܡܐܚܕܢܝ.
53 ܟܠܝܘܡ ܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܘܫܛܬܘܢ ܥܠܝ
ܐܝܕܝܐ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܗܝ ܫܥܬܟܘܢ. ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ.
54 ܘܐܚܕܘܗܝ ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܡܥܘܢ
ܗܘܐ ܐܬܐ ܡܢ ܒܪܚܝܩ. 55 ܘܐܚܕܘ ܓܝܪ ܢܘܪܐ ܒܓܘ
ܕܪܬܐ: ܘܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕܪܝܗ. ܘܝܬܒ ܐܦ ܗܘ ܫܡܥܘܢ
ܒܝܢܬܗܘܢ. 56 ܘܚܙܬܗ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ ܕܝܬܒ ܠܘܬ ܢܘܪܐ.
ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܐ: ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. 57 ܗܘ ܕܝܢ
ܟܦܪ ܘܐܡܪ: ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. 58 ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ
ܚܙܝܗܝ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ.
ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܝܬ. 59 ܘܒܬܪ ܫܥܬܐ ܚܕܐ: ܐܚܪܢܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܐܬܝܢ ܠܥܠܡܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܚܝܠܘܬܗܘܢ ܕܫܡܝܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ.
27 ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܥܢܢܐ: ܥܡ
ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܫܘܒܚܐ ܪܒܐ. 28 ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܢ ܗܠܝܢ
ܕܗܘܝܢ: ܐܬܬܩܝܡܘ ܘܐܪܝܡܘ ܪܫܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܛܝܐ ܠܗ
ܦܘܪܩܢܟܘܢ ❖ 29 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܚܙܘ ܠܬܐܢܬܐ
ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ. 30 ܕܡܐ ܕܡܦܪܥܝܢ: ܡܚܕܐ ܡܢܗܘܢ
ܡܬܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܝ ܠܗ ܩܝܛܐ. 31 ܗܟܢܐ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ: ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 32 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܐ ܬܥܒܪ
ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ: ܥܕܡܐ ܕܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. 33 ܫܡܝܐ
ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ. 34 ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ
ܒܢܦܫܟܘܢ: ܕܠܐ ܢܬܝܩܪܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܒܫܘܒܥܐ
ܘܒܪܘܝܘܬܐ ܘܒܨܦܬܐ ܕܥܠܡܐ: ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܬܩܘܡ ܥܠܝܟܘܢ
ܗܘ ܝܘܡܐ. 35 ܐܝܟ ܦܚܐ ܓܝܪ ܢܦܘܚ ܥܠ ܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. 36 ܗܘܘ ܗܟܝܠ
ܥܝܪܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܘܡܨܠܝܢ: ܕܬܫܬܘܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܩܕܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
37 ܒܐܝܡܡܐ ܕܝܢ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ: ܘܒܠܠܝܐ ܢܦܩ
ܗܘܐ ܒܐܬ ܒܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. 38 ܘܟܠܗ ܥܡܐ
ܡܩܕܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܟܒ ❖

1 ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܨܚܐ.
2 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܡܐ. 3 ܥܠ ܗܘܐ ܕܝܢ ܣܛܢܐ
ܒܝܗܘܕܐ ܕܡܬܩܪܐ ܣܟܪܝܘܛܐ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܢܝܢܐ
ܕܬܪܥܣܪ: 4 ܘܐܙܠ ܡܠܠ ܥܡ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ:
ܘܪ̈ܫܝ ܚܝܠܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ. 5 ܘܚܕܝܘ

ܘܩܒܠܘ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ. 6 ܘܐܫܬܘܝ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ
ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܚܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ ܕܠܒܪ ܡܢ
ܟܢܫܐ ❖ 7 ܘܡܛܐ ܝܘܡܐ ܕܦܛܝܪܐ: ܕܒܗ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܝܕܐ
ܕܢܬܢܟܣ ܦܨܚܐ. 8 ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܛܝܒܘ ܠܢ ܦܨܚܐ ܕܢܐܟܘܠ. 9 ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܐܡܪܘ ܠܗ ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ. 10 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ
ܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ
ܕܫܩܝܠ ܩܢܐ ܕܡܝܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ: 11 ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ
ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܪܒܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ
ܕܐܟܘܠ ܦܨܚܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ. 12 ܘܗܐ ܗܘ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ
ܥܠܝܬܐ ܚܕܐ ܪܒܬܐ ܕܡܫܘܝܐ: ܬܡܢ ܛܝܒܘ. 13 ܘܐܙܠܘ
ܐܫܟܚܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ. 14 ܘܟܕ ܗܘܐ
ܥܕܢܐ: ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܐܣܬܡܟ: ܘܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܥܡܗ.
15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܪܓܝܓܘ ܪܓܝܓܬ: ܕܗܢܐ ܦܨܚܐ ܐܟܘܠ
ܥܡܟܘܢ ܩܕܡ ܕܐܚܫ. 16 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܡܟܝܠ
ܠܐ ܐܟܠܝܘܗܝ: ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
[17 ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ ܘܐܡܪ. ܣܒܘ ܗܢܐ ܘܦܠܓܘܗܝ
ܒܝܢܬܟܘܢ. 18 ܐܡܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ
ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ:] 19 ܘܢܣܒ
ܠܚܡܐ ܘܐܘܕܝ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ
ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܝܗܒ. ܗܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܠܕܘܟܪܢܝ.
20 ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܥܠ ܟܣܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ ܐܡܪ. ܗܢܐ
ܟܣܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܒܕܡܝ: ܕܚܠܦܝܟܘܢ ܡܬܐܫܕ. 21 ܒܪܡ
ܗܐ ܐܝܕܗ ܕܡܫܠܡܢܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. 22 ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܦܪܫ. ܒܪܡ ܘܝ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ
ܡܫܬܠܡ. 23 ܘܫܪܝܘ ܕܢܒܥܘܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܡܢ
ܒܝܢܬܗܘܢ ܗܘ ܕܗܕܐ ܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ ❖ 24 ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ
ܚܪܝܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ: ܕܡܢ ܐܝܬ ܒܗܘܢ ܪܒ. 25 ܗܘ ܕܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܕܒܪܗ
ܗܘ ܕܕܘܝܕ. 42 ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪܐ: ܕܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ: ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. 43 ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ
ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܠܪܓܠܝܟ. 44 ܐܢ ܕܘܝܕ ܗܟܝܠ ܡܪܐ
ܩܪܐ ܠܗ: ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ. 45 ܘܟܕ ܫܡܥ ܟܠܗ ܥܡܐ
ܗܘܐ: ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 46 ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܣܦܪܐ ܕܨܒܝܢ
ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܣܛܠܐ: ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ: ܘܪܝܫ
ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ: ܘܪܝܫ ܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ. 47 ܗܢܘܢ
ܕܐܟܠܝܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ: ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ.
ܗܢܘܢ ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܐ ܀

1 ܚܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܥܬܝܪܐ ܐܝܠܝܢ ܕܪܡܝܢ ܗܘܘ ܒܝܬ ܓܙܐ
ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ. 2 ܘܚܙܐ ܐܦ ܐܪܡܠܬܐ ܚܕܐ ܡܣܟܢܬܐ:
ܕܐܪܡܝܬ ܡܥܐ ܬܪܬܝܢ. 3 ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ:
ܕܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ. ܐܪܡܝܬ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ:
4 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ: ܡܢ ܡܐ ܕܝܬܝܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܐܪܡܝܘ ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܚܣܝܪܘܬܗ:
ܟܠ ܕܩܢܝܐ ܗܘܐ ܠܗ ܐܪܡܝܬܗ ܀ 5 ܘܟܕ ܐܢܫܝܢ ܗܘܘ
ܐܡܪܝܢ ܥܠ ܗܝܟܠܐ: ܕܒܟܐܦܐ ܫܦܝܪܬܐ ܘܒܡܘܗܒܬܐ
ܡܨܒܬ: ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 6 ܗܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ:
ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ: ܕܒܗܘܢ ܠܐ ܬܫܬܒܩ ܟܐܦ ܥܠ
ܟܐܦ ܕܠܐ ܬܫܬܪܐ ܀ 7 ܘܫܐܠܘܗܝ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ.
ܡܠܦܢܐ: ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ ܗܝ ܐܬܐ ܟܕ
ܕܡܛܝܢ ܗܠܝܢ ܕܢܗܘܝܢ. 8 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ
ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ: ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ
ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܙܒܢܐ ܡܛܐ. ܠܐ ܕܝܢ ܬܐܙܠܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
9 ܘܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܩܪܒܐ ܘܫܓܘܫܝܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.

ܥܬܝܕܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܠܘܩܕܡ ܠܡܗܘܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ
ܡܛܬ ܚܪܬܐ. 10 ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ. ܘܡܠܟܘ
ܥܠ ܡܠܟܘ. 11 ܘܙܘܥܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ ܒܕܘܟ ܕܘܟ.
ܘܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܕܚܠܬܐ ܘܩܛܪܐ. ܘܐܬܘܬܐ
ܪܘܪܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܬܚܙܝܢ. ܘܣܬܘܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ.
12 ܩܕܡ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ: ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܕܝܐ
ܘܢܪܕܦܘܢܟܘܢ. ܘܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
ܘܢܩܪܒܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ ܡܛܠ ܫܡܝ.
13 ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܣܗܕܘܬܐ. 14 ܣܝܡܘ ܕܝܢ ܒܠܒܟܘܢ
ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܒܝܢܝܢ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ. 15 ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܬܠ
ܠܟܘܢ ܦܘܡܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ
ܠܘܩܒܠܗ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. 16 ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ
ܕܝܢ ܐܒܗܝܟܘܢ ܘܐܚܝܟܘܢ. ܘܩܪܝܒܝܟܘܢ
ܘܪܚܡܝܟܘܢ ܘܢܩܛܠܘܢ ܡܢܟܘܢ. 17 ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ
ܡܛܠ ܫܡܝ. 18 ܘܡܢܬܐ ܡܢ ܪܝܫܟܘܢ ܠܐ ܬܐܒܕ.
19 ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܬܩܢܘܢ ܢܦܫܬܟܘܢ. 20 ܡܐ ܕ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܐܚܝܕܐ ܒܗ ܚܝܠܐ: ܗܝܕܝܢ ܕܥܘ ܕܡܛܝ
ܠܗ ܚܘܪܒܢܗ. 21 ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܐܢܘܢ ܢܥܪܩܘܢ
ܠܛܘܪܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܓܘܗ ܐܢܘܢ ܢܥܪܩܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܩܘܪܝܐ
ܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܗ. 22 ܕܝܘܡܬܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ: ܕܬܒܥܬܐ. ܕܢܫܬܠܡ
ܟܠ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. 23 ܘܝ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܛܢܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒ
ܒܐܪܥܐ: ܘܪܘܓܙܐ ܥܠ ܥܡܐ ܗܢܐ. 24 ܘܢܦܠܘܢ ܒܦܘܡ
ܕܚܪܒܐ. ܘܢܫܬܒܘܢ ܠܟܠ ܐܬܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܬܗܘܐ
ܡܬܕܝܫܐ ܡܢ ܥܡܡܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܙܒܢܐ ܕܥܡܡܐ.
25 ܘܢܗܘܝܢ ܐܬܘܬܐ ܒܫܡܫܐ ܘܒܣܗܪܐ. ܘܒܟܘܟܒܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ
ܐܘܠܨܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܓܘܫܝܐ ܕܩܠܐ ܕܝܡܐ. ܘܕܢܘܕ
26 ܘܐܘܪܚܐ ܕܢܦܩܐ ܢܦܫܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܥܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܡܐ ܟܠܗ. ܡܦܝܣ ܓܝܪ ܕܝܘܚܢܢ ܢܒܝܐ ܗܘ.
ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܝ. 8 ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ
ܥܒܕ ܐܢܐ. 9 ܘܫܪܝ ܕܢܐܡܪ ܠܥܡܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ
ܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ: ܘܐܬܪܚܩ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ.
ܘܒܙܒܢܐ ܫܕܪ ܥܒܕܗ ܠܘܬ ܦܠܚܐ: ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܡܢ
ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܐ. ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܡܚܝܘܗܝ ܘܫܪܩܘܗܝ ܣܦܝܩܐ.
ܘܐܘܣܦ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗܘ:
ܡܚܘܗܝ ܘܨܥܪܘܗܝ ܘܫܪܩܘܗܝ ܣܦܝܩܐ. 12 ܘܐܘܣܦ
ܫܕܪ ܬܠܝܬܝܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗܘ ܓܪܚܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ.
ܐܡܪ ܡܪܐ ܟܪܡܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ. ܐܫܕܪ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ:
ܕܠܡܐ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܘܢܬܟܚܡܘܢ. 14 ܚܙܐܘܗܝ ܕܝܢ
ܦܠܚܐ: ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ:
ܗܢܘ ܝܪܬܐ. ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܬܗܘܐ ܝܪܬܘܬܐ ܕܝܠܢ.
ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ. ܡܢܐ
ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܡܪܐ ܟܪܡܐ. 16 ܢܐܬܐ ܘܢܘܒܕ
ܦܠܚܐ ܗܢܘܢ: ܘܢܬܠ ܟܪܡܐ ܠܐܚܪܢܐ: ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܢ
ܐܡܪܘ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܗܕܐ. 17 ܗܘ ܕܝܢ ܚܪ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ.
ܡܢܐ ܗܝ ܗܢܐ ܕܟܬܝܒ: ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ.
ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܫ ܩܪܢܐ ܕܙܘܝܬܐ. 18 ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܗܝ
ܟܐܦܐ ܢܬܪܥܥ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ ܬܕܪܝܘܗܝ.
ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܕܢܪܡܘܢ ܥܠܘܗܝ
ܐܝܕܝܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܝܕܥܘ ܓܝܪ
ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. 20 ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ. ܢܟܘܠܐ
ܕܡܬܕܡܝܢ ܗܘܘ ܒܟܐܢܘܬܐ. ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ
ܠܕܝܢܐ. ܘܠܫܘܠܛܢܐ ܕܗܓܡܘܢܐ. 21 ܘܫܐܠܘܗܝ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ: ܝܕܥܝܢܢ ܕܬܪܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ
ܘܡܠܦ ܐܢܬ ܘܠܐ ܢܣܒ ܐܢܬ ܒܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܐ

ܕܐܠܗܐ ܡܠܦ ܐܢܬ. 22 ܫܠܝܛ ܠܢ ܕܢܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ
ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ. 23 ܗܘ ܕܝܢ ܐܣܬܟܠ ܢܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ.
ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. 24 ܚܘܐܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܡܢ ܐܝܬ
ܒܗ ܨܠܡܐ ܘܟܬܝܒܬܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ. 25 ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܗܟܝܠ ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ. ܘܕܐܠܗܐ
ܠܐܠܗܐ. 26 ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܚܕ ܡܢܗ ܡܠܬܐ ܩܕܡ ܥܡܐ.
ܘܐܬܕܡܪܘ ܥܠ ܦܬܓܡܗ ܘܫܬܩܘ ܀ 27 ܘܩܪܒܘ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ
ܡܢ ܙܕܘܩܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܩܝܡܬܐ ܠܝܬ: ܘܫܐܠܘܗܝ.
28 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ: ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ: ܕܐܢ ܐܢܫ
ܢܡܘܬ ܐܚܘܗܝ ܘܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܘܠܐ ܒܢܝܐ: ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ
ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. 29 ܫܒܥܐ ܕܝܢ ܐܚܝܢ ܐܝܬ
ܗܘܘ. ܘܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ. ܘܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. 30 ܘܢܣܒܗ
ܕܬܪܝܢ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܗܢܐ ܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. 31 ܘܕܬܠܬܐ ܬܘܒ
ܢܣܒܗ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܫܒܥܬܝܗܘܢ. ܘܡܝܬܘ ܘܠܐ ܫܒܩܘ
ܒܢܝܐ. 32 ܘܡܝܬܬ ܒܚܪܬܐ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. 33 ܒܩܝܡܬܐ
ܗܟܝܠ ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܓܝܪ
ܢܣܒܘܗ. 34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܒܢܝܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ
ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. 35 ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܕܫܘܝܘ ܠܥܠܡܐ ܗܘ: ܘܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ: ܠܐ
ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. 36 ܐܦܠܐ
ܓܝܪ ܠܡܡܬ ܡܫܟܚܝܢ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ.
ܘܒܢܝܐ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܒܢܝܐ ܕܩܝܡܬܐ.
37 ܕܩܝܡܝܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܚܘܝ. ܐܝܟ ܓܝܪ
ܒܣܢܝܐ ܟܕ ܐܡܪ: ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. 38 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ
ܐܠܐ ܕܚܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܚܝܝܢ ܐܢܘܢ ܠܗ ܀ 39 ܘܥܢܘ
ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ.
40 ܘܠܐ ܬܘܒ ܐܡܪܚܘ ܠܡܫܐܠܘܬܗ ܥܠ ܡܕܡ ܀ 41 ܘܐܡܪ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

22 ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܦܘܡܟ ܐܕܘܢܟ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ
ܠܝ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ ܩܫܝܐ: ܘܫܩܠ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ.
ܘܚܨܕ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܙܪܥܬ: 23 ܠܡܢܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܟܣܦܝ ܥܠ
ܦܬܘܪܐ. ܘܐܢܐ ܐܬܐ ܗܘܝܬ ܘܬܒܥ ܠܗ ܥܡ ܪܒܝܬܗ.
24 ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܘܗܝ ܐܡܪ. ܫܩܘܠܘ ܡܢܗ
ܡܢܝܐ: ܘܗܒܘ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ. 25 ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܡܪܢ: ܐܝܬ ܠܘܬܗ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ. 26 ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ.
ܘܡܢ ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗ: ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ
ܡܢܗ. 27 ܒܪܡ ܠܒܥܠܕܒܒܝ ܐܢܠܝܢ ܕܠܐ ܨܒܘ
ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ: ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ ܘܩܛܘܠܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡܝ ◈
28 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܝܫܘܥ: ܢܦܩ ܠܩܕܡܘܗܝ ܕܢܐܙܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ: 29 ܘܟܕ ܡܛܝ ܠܒܝܬ ܦܐܓܐ ܘܒܝܬ ܥܢܝܐ:
ܒܨܠ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ: ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 30 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ
ܕܠܘܩܒܠܢ. ܘܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܗܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ: ܕܐܢܫ ܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ ܪܟܒ ܥܠܘܗܝ. ܫܪܘ
ܐܝܬܘܗܝ. 31 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܫܐܠ ܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗ: ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. 32 ܘܐܙܠܘ
ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. 33 ܘܟܕ
ܫܪܝܢ ܠܗ ܠܥܝܠܐ: ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܡܪܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܗܢܐ. 34 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ.
35 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܪܡܝܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ.
ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܥܠܘܗܝ ◈ 36 ܘܟܕ ܐܙܠ: ܦܪܣܝܢ
ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. 37 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܡܚܬܐ ܕܛܘܪܐ
ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ: ܫܪܝܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܕܝܢ:
ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܥܠ ܟܠ ܚܝܠܐ ܕܚܙܘ.
38 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.

ܫܠܡܐ ܒܫܡܝܐ ܘܫܘܒܚܐ ܒܡܪܘܡܐ. 39 ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢ
ܦܪ̈ܝܫܐ ܡܢ ܓܘ ܟܢܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܟܐܐ
ܒܬܠܡܝܕܝܟ. 40 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܐܢ ܗܠܝܢ
ܢܫܬܩܘܢ ܟܐܦܐ ܢܩܥܝܢ ◈ 41 ܘܟܕ ܩܪܒ ܘܚܙܐ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܒܟܐ ܥܠܝܗ. 42 ܘܐܡܪ. ܐܠܘ ܝܕܥܬܝ ܡܕܡ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܫܠܡܟܝ ܐܦ ܒܗܢܐ ܝܘܡܟܝ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝܘ ܠܗܝܢ
ܡܢ ܥܝܢܝܟܝ: 43 ܢܐܬܘܢ ܠܟܝ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ: ܕܢܚܕܪܘܢܟܝ
ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. ܘܢܐܠܨܘܢܟܝ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ.
44 ܘܢܣܚܦܘܢܟܝ ܘܠܒܢܝܟܝ ܒܓܘܟܝ. ܘܠܐ ܢܫܒܩܘܢ
ܒܟܝ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ ܙܒܢ
ܕܣܘܥܪܢܟܝ. 45 ܘܟܕ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ. ܫܪܝ ܠܡܦܩܘ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܒܗ ܘܙܒܢܝܢ. 46 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ
ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ
ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܝܐ. 47 ܘܗܘܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܟܠ ܝܘܡ ܒܗܝܟܠܐ.
ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪ̈ܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܠܡܘܒܕܘܬܗ. 48 ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ.
ܟܠܗ ܓܝܪ ܥܡܐ ܬܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܠܡܫܡܥܗ ◈

ܩܦܠܐܘܢ ◈ ܟ ◈

1 ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ: ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ
ܠܥܡܐ ܘܡܣܒܪ: ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪ̈ܐ ܥܡ
ܩܫܝܫܐ. 2 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ
ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ.
3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ
ܘܐܡܪܘ ܠܝ. 4 ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܘܬ ܐܘ
ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. 5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܐܡܪ ܠܢ ܘܠܡܢܐ ܠܐ
ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. 6 ܘܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ: ܪܓܡ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒ̈ܬܐ. ܐܘ ܐܚ̈ܐ: ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܐܘ ܒܢ̈ܝܐ. ܡܛܠ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ: 30 ܘܠܐ ܢܩܒܠ ܐܥܦܐ ܣܓܝܐܐ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ.
ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝ̈ܐ ܕܠܥܠܡ ❖ 31 ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܫܬܠܡܢ
ܟܠܗܝܢ ܕܟܬܝܒ̈ܢ ܒܢ̈ܒܝܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 32 ܢܫܬܠܡ
ܓܝܪ ܠܥܡ̈ܡܐ: ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦ̈ܘܗܝ.
33 ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܨܥܪܘܢܝܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. 34 ܘܗܢܘܢ ܕܝܢ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܐ
ܐܣܬܟܠܘ. ܐܠܐ ܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ
ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܕܡܬܐܡܪ̈ܢ ܠܗܘܢ ❖ 35 ܘܟܕ
ܩܪܒ ܠܐܝܪܝܚܘ: ܣܡܝܐ ܚܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܡܚܕܪ.
36 ܘܫܡܥ ܩܠ ܟܢܫܐ ܕܥܒܪ: ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܕܡܢܘ ܗܢܐ.
37 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܥܒܪ. 38 ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܝܫܘܥ
ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. 39 ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ
ܩܕܡܘܗܝ ܡܟܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܕܢܫܬܘܩ. ܗܘ ܕܝܢ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. 40 ܘܩܡ
ܝܫܘܥ ܘܦܩܕ ܕܢܩܪܒܘܢܝܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬܗ:
ܫܐܠܗ. 41 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܐܥܒܕ ܠܟ. ܗܘ
ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܪܝ ܕܐܚܙܐ. 42 ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝ.
ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ. 43 ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܚܙܐ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ.
ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܚܙܐ: ܝܗܒ ܗܘܐ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܛ ❖

1 ܘܟܕ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܥܒܪ ܒܐܝܪܝܚܘ: 2 ܓܒܪܐ ܚܕ
ܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܝ: ܥܬܝܪܐ ܗܘܐ ܘܪܒ ܡܟ̈ܣܐ. 3 ܘܨܒܐ
ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܡܢܘ: ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܡܢ ܟܢܫܐ.
ܡܛܠ ܕܒܩܘܡܬܗ ܙܥܘܪ ܗܘܐ ܙܟܝ. 4 ܘܪܗܛ ܩܕܡܘܗܝ
ܝܫܘܥ: ܘܣܠܩ ܠܗ ܠܬܐܬܐ ܦܟܝܗܬܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ. ܡܛܠ

ܕܗܘܟܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܥܒܪ. 5 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܗܘ ܕܘܟܬܐ
ܝܫܘܥ: ܚܙܝܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܣܬܪܗܒ ܚܘܬ ܙܟܝ. ܝܘܡܢܐ
ܓܝܪ ܘܠܐ ܕܒܒܝܬܟ ܐܗܘܐ. 6 ܘܐܣܬܪܗܒ ܢܚܬ ܘܩܒܠܗ
ܟܕ ܚܕܐ: 7 ܘܟܕ ܚܙܘ ܟܠܗܘܢ: ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ.
ܕܠܘܬ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܥܠ ܫܪܐ. 8 ܩܡ ܕܝܢ ܙܟܝ ܘܐܡܪ
ܠܝܫܘܥ. ܗܐ ܡܪܝ ܦܠܓܘܬ ܩܢܝܢܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܡܣܟܢ̈ܐ.
ܘܠܟܠܢܫ ܡܕܡ ܕܛܠܡܬܗ ܡܦܪܥ ܚܕ ܐܪܒܥܐ ܐܢܐ. 9 ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܝܘܡܢܐ ܗܘܘ ܚܝ̈ܐ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܐ
ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܒܪܗܡ. 10 ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܒܥܐ
ܘܢܚܐ ܠܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. 11 ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ
ܗܠܝܢ: ܐܘܣܦ ܠܡܐܡܪ ܡܬܠܐ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܒܗ ܒܫܥܬܐ ܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 12 ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܪ ܛܘܗܡܐ
ܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ. ܕܢܣܒ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܘܢܗܦܘܟ.
13 ܘܩܪܐ ܥܣܪܐ ܥܒ̈ܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܥܣܪ ܡܢ̈ܝܢ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܬܬܓܪܘ ܥܕ ܐܬܐ ܐܢܐ. 14 ܒܢ̈ܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܝܢ
ܣܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܫܕܪܘ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪܝܢ: ܠܐ
ܨܒܝܢ ܕܢܡܠܟ ܥܠܝܢ ܗܢܐ. 15 ܘܟܕ ܢܣܒ ܡܠܟܘܬܐ
ܘܗܦܟ. ܐܡܪ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ
ܟܣܦܐ: ܕܢܕܥ ܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܡܢܐ ܐܬܬܓܪ. 16 ܘܐܬܐ
ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ: ܡܢܝܟ ܥܣܪܐ ܡܢ̈ܝܢ ܐܘܬܪ. 17 ܐܡܪ
ܠܗ. ܐܘܗ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܕܒܩܠܝܠ ܐܫܬܟܚܬ ܡܗܝܡܢ:
ܬܗܘܐ ܡܫܠܛ ܥܠ ܥܣܪܐ ܟܪ̈ܟܝܢ. 18 ܘܐܬܐ ܕܬܪܝܢ ܘܐܡܪ.
ܡܪܝ: ܡܢܝܟ ܚܡܫܐ ܡܢ̈ܝܢ ܥܒܕ. 19 ܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܐ.
ܐܦ ܐܢܬ ܬܗܘܐ ܡܫܠܛ ܥܠ ܚܡܫܐ ܟܪ̈ܟܝܢ. 20 ܘܐܬܐ ܐܚܪܢܐ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ: ܗܐ ܡܢܝܟ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܘܬܝ ܟܕ ܣܝܡ
ܒܣܘܕܪܐ. 21 ܕܚܠܬ ܓܝܪ ܡܢܟ ܕܓܒܪܐ ܐܝܬܝܟ ܩܫܝܐ.
ܘܫܩܠ ܐܝܬܝܟ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܝܬܝܟ ܡܕܡ ܕܠܐ ܙܪܥܬ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܫܬܒܩ. 35 ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܐܟܚܕܐ. ܚܕܐ ܬܬܕܒܪ
ܘܐܚܪܬܐ ܬܫܬܒܩ. 36 ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ
ܘܐܚܪܢܐ ܢܫܬܒܩ. 37 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ ܡܪܢ:
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܐ ܕܦܓܪܐ ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܚ ❖

1 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܬܠܐ. ܕܒܟܠ ܙܒܢ ܢܨܠܘܢ. ܘܠܐ
ܢܬܡܐܢܘܢ. 2 ܕܝܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܚܕܐ: ܕܡܢ
ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܗܘܐ. ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܫ ܗܘܐ.
3 ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ: ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ
ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܐ. ܐܬܒܥ ܠܝ ܡܢ ܒܥܠ ܕܝܢܝ. 4 ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ
ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܒܢܦܫܗ. ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ
ܠܐ ܕܚܠ ܐܢܐ: ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܫ ܐܢܐ: 5 ܐܠܐ ܡܛܠ
ܕܡܠܐܐ ܠܝ ܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ: ܐܬܒܥܝܗ. ܕܠܐ ܒܟܠ ܙܒܢ
ܬܐܬܐ ܬܗܘܐ ܡܗܪܐ ܠܝ. 6 ܘܐܡܪ ܡܪܢ. ܫܡܥܘ ܡܢܐ ܐܡܪ
ܕܝܢܐ ܕܥܘܠܐ. 7 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܢܥܒܕ ܬܒܥܬܐ ܠܓܒܝܘܗܝ
ܠܓܒܝܘܗܝ: ܕܩܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ: ܘܡܓܪܓ
ܪܘܚܗ ܥܠܝܗܘܢ: 8 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ
ܒܥܓܠ. ܒܪܡ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܘܢܫܟܚ ܟܝ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܥܠ ܐܪܥܐ. 9 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ: ܠܘܩܒܠ ܐܢܫܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܙܕܝܩܐ: ܘܡܫܝܛܝܢ
ܥܠ ܟܠܢܫ. 10 ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܣܠܩܘ ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܨܠܝܘ.
ܚܕ ܦܪܝܫܐ ܘܐܚܪܢܐ ܡܟܣܐ. 11 ܘܗܘ ܦܪܝܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ
ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܝܢܗ: ܘܗܠܝܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ. ܐܠܗܐ ܡܘܕܐ
ܐܢܐ ܠܟ. ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܚܛܘܦܐ ܘܥܠܘܒܐ
ܘܓܝܪܐ. ܐܘ ܐܝܟ ܗܢܐ ܡܟܣܐ. 12 ܐܠܐ ܨܐܡ ܐܢܐ ܬܪܝܢ ܒܫܒܬܐ.
ܘܡܥܣܪ ܐܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܩܢܐ ܐܢܐ. 13 ܗܘ ܕܝܢ ܡܟܣܐ ܩܐܡ
ܗܘܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ: ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܦ ܠܐ ܥܝܢܘܗܝ ܢܪܝܡ

ܠܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܡܩܦܚ ܗܘܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܘܐܡܪ. ܐܠܗܐ
ܚܘܣ ܥܠܝ ܚܛܝܐ. 14 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܢܚܬ ܗܢܐ ܡܙܕܕܩ
ܠܒܝܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܦܪܝܫܐ. ܟܠܢܫ ܓܝܪ ܕܡܪܝܡ
ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܟܟ ܢܦܫܗ ܢܬܬܪܝܡ.
15 ܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܝܢ ܐܦ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ
ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܐܘ ܒܗܘܢ. 16 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܪܐ
ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ
ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܟܘܬܗܘܢ ܐܝܬܝܗ: ܕܝܠܗܘܢ ܗܝ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 17 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܡܢ
ܕܠܐ ܡܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.
18 ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢ ܪܝܫܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ
ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 19 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ
20 ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܓܘܪ. ܘܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ
ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܓܠܬܐ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. 21 ܗܘ
ܕܝܢ ܐܡܪ. ܗܠܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ. 22 ܟܕ
ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ
ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ
ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ. 23 ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܟܪܝܬ
ܠܗ. ܥܬܝܪ ܓܝܪ ܗܘܐ ܛܒ. 24 ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܟܪܝܬ
ܠܗ ܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ ܕܢܥܠܘܢ
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 25 ܦܫܝܩܐ ܗܝ ܓܝܪ ܠܓܡܠܐ ܕܒܚܪܘܪܐ
ܕܡܚܛܐ ܢܥܘܠ: ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 26 ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܕܢܚܐ. 27 ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܫܟܚܢ: ܠܘܬ ܐܠܗܐ
ܡܫܟܚܢ ܐܢܝܢ. 28 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܚܢܢ
ܫܒܩܢ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. 29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ. ܐܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܘܠܡܐ ✣ ܝܘ ✣

1 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܠܐ
ܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܗܘ ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܝܢ. 2 ܦܩܚ
ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܬܠܐ ܒܨܘܪܗ ܘܡܫܬܕܐ ܒܝܡܐ.
ܐܘ ܕܢܟܫܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ. 3 ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ.
ܘܐܢ ܢܣܟܠ ܐܚܘܟ ܟܐܐ ܒܗ. ܘܐܢ ܬܐܒ ܫܒܘܩ ܠܗ.
ܘܐܢ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܡܐ ܢܣܟܠ ܠܟ. ܘܫܒܥ ܙܒܢܝܢ
ܒܝܘܡܐ ܢܬܦܢܐ ܠܘܬܟ ܘܢܐܡܪ ܕܬܐܒ ܐܢܐ. ܫܒܘܩ ܠܗ ✣
ܘܐܡܪܘ ܫܠܝܚܐ ܠܡܪܢ. ܐܘܣܦ ܠܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. 6 ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ.
ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܬܘܬܐ ܗܕܐ. ܕܐܬܥܩܪܝ ܘܐܫܬܩܠܝ ܒܝܡܐ.
ܘܡܫܬܡܥܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ. 7 ܡܢܘ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܒܕܐ
ܕܪܕܐ ܒܦܕܢܐ ܐܘ ܕܪܥܐ ܥܢܐ: ܘܐܢ ܢܐܬܐ ܡܢ ܚܩܠܐ
ܐܡܪ ܠܗ ܡܚܕܐ ܥܒܪ ܐܣܬܡܟ. 8 ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ
ܛܝܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܚܫܡ. ܘܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܫܡܫܝܢܝ
ܥܕܡܐ ܕܐܟܘܠ ܘܐܫܬܐ: ܘܒܬܪܟܢ ܐܦ ܐܢܬ ܬܐܟܘܠ
ܘܬܫܬܐ. 9 ܠܡܐ ܛܝܒܘܬܗ ܕܗܘ ܥܒܕܐ ܩܒܠ
ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܕܐܬܦܩܕ ܠܗ: ܠܐ ܡܣܬܒܪ
ܠܝ. 10 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܦܩܝܕܢ ܠܟܘܢ: ܐܡܪܘ ܕܥܒܕܐ ܒܛܝܠܐ ܚܢܢ. ܕܡܕܡ
ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܢ ✣ 11 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ
ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܥܒܪ ܗܘܐ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ ܠܓܠܝܠܐ.
12 ܘܟܕ ܩܪܝܒ ܠܡܥܠ ܠܩܪܝܬܐ ܚܕܐ: ܐܪܥܘܗܝ ܥܣܪܐ
ܓܒܪܝܢ ܓܪܒܐ. ܘܩܡܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. 13 ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ. ܝܫܘܥ ܪܒܢ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ. 14 ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܚܘܘ ܢܦܫܟܘܢ ܠܟܗܢܐ. ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܬܕܟܝܘ.
ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܕܟܝ ܗܦܟ ܠܗ. ܘܒܩܠܐ
ܪܡܐ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. 16 ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܩܕܡ
ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܟܕ ܡܘܕܐ ܠܗ. ܘܗܢܐ ܫܡܪܝܐ

ܗܘܐ. 17 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ: ܠܐ ܗܘܐ ܥܣܪܐ ܗܢܘܢ
ܕܐܬܕܟܝܘ. ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܬܫܥܐ. 18 ܠܡܐ ܦܪܫܘ ܕܢܐܬܘܢ
ܢܬܠܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ: ܐܠܐ ܗܢܐ ܕܡܢ ܥܡܐ ܗܘ
ܢܘܟܪܝܐ. 19 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ. ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ ✣
20 ܘܟܕ ܫܐܠܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܦܪܝܫܐ: ܐܡܬܝ ܐܬܝܐ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܬܝܐ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܒܢܛܘܪܬܐ. 21 ܘܠܐ ܐܡܪܝܢ ܗܐ ܬܢܐ ܗܝ. ܘܗܐ
ܬܡܢ ܗܝ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܓܘ ܡܢܟܘܢ
ܗܝ. 22 ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܬܬܪܓܪܓܘܢ
ܠܡܚܙܐ ܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ. 23 ܘܐܢ
ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܐ ܗܘ ܗܪܟܐ: ܘܗܐ ܗܘ ܬܡܢ: ܠܐ
ܬܐܙܠܘܢ. 24 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܡܒܪܩ ܡܢ ܫܡܝܐ.
ܘܟܠܗ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܡܢܗܪ: ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܒܝܘܡܗ. 25 ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ.
ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. 26 ܘܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ
ܕܢܘܚ: ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 27 ܕܐܟܠܝܢ
ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܝܠܐ: ܘܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ.
28 ܘܐܝܟܢܐ ܬܘܒ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܠܘܛ: ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ
ܘܫܬܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ: ܘܢܨܒܝܢ ܗܘܘ ܘܒܢܝܢ:
29 ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܠܘܛ ܡܢ ܣܕܘܡ: ܐܡܛܪ ܡܪܝܐ ܢܘܪܐ
ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ: 30 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
ܒܝܘܡܐ ܕܡܬܓܠܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 31 ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܢ
ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ ܘܡܐܢܘܗܝ ܒܒܝܬܐ: ܠܐ ܢܚܘܬ ܕܢܫܩܘܠ ܐܢܘܢ.
ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ. 32 ܐܬܕܟܪܘ
ܠܐܢܬܬܗ ܕܠܘܛ. 33 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ.
ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܢܚܝܝܗ. 34 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܒܗܘ
ܠܠܝܐ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܥܪܣܐ ܚܕ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܐܚܪܢܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܩܠ ܡܢܝ ܡܪܝ ܪܒܝܬܘܬܐ. ܕܐܦܠܘܚ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ.
ܘܠܡܚܕܪ ܒܗܬ ܐܢܐ. 4 ܝܕܥܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ: ܕܡܐ ܕܢܦܩܬ
ܡܢ ܡܪܝ ܪܒܝܬܘܬܐ ܢܩܒܠܘܢܢܝ ܒܒܬܝܗܘܢ. 5 ܘܩܪܐ ܠܚܕ
ܚܕ ܡܢ ܚܝܒܐ ܕܡܪܗ: ܘܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ. ܟܡܐ ܚܝܒ
ܐܢܬ ܠܡܪܝ. 6 ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܡܬܪܝܢ ܡܫܚܐ: ܐܡܪ ܠܗ
ܣܒ ܟܬܒܟ. ܘܬܒ ܒܥܓܠ ܟܬܘܒ ܚܡܫܝܢ ܡܬܪܝܢ.
7 ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ. ܐܢܬ ܟܡܐ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ. ܐܡܪ ܠܗ
ܡܐܐ ܟܘܪܝܢ ܚܛܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ. ܘܬܒ ܟܬܘܒ
ܬܡܢܝܢ ܟܘܪܝܢ. 8 ܘܫܒܚ ܡܪܢ ܠܪܒ ܒܝܬܐ ܕܥܘܠܐ
ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܥܒܕ. ܒܢܝܗ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ: ܚܟܝܡܝܢ
ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܢܝܗ ܕܢܘܗܪܐ ܒܫܪܒܬܗܘܢ ܗܕܐ. 9 ܘܐܦ ܐܢܐ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܪܚܡܐ ܡܢ ܡܡܘܢܐ ܗܢܐ
ܕܥܘܠܐ. ܕܡܐ ܕܓܡܪ: ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܒܡܛܠܝܗܘܢ
ܕܠܥܠܡ. 10 ܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ. ܐܦ ܒܣܓܝ
ܡܗܝܡܢ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܥܘܠ ܐܦ ܒܣܓܝ ܥܘܠ
ܗܘ. 11 ܐܢ ܗܟܝܠ ܒܡܡܘܢܐ ܕܥܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ:
ܫܪܪܐ ܠܟܘܢ ܡܢܘ ܡܗܝܡܢ. 12 ܘܐܢ ܒܕܠܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܐ
ܐܫܬܟܚܬܘܢ ܡܗܝܡܢܐ: ܕܝܠܟܘܢ ܡܢܘ ܢܬܠ ܠܟܘܢ.
13 ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ. ܐܘ
ܓܝܪ ܠܚܕ ܢܣܢܐ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ
ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܒܣܐ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܐܠܗܐ
ܘܠܡܡܘܢܐ. 14 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ:
ܡܛܠ ܕܪܚܡܝ ܗܘܘ ܟܣܦܐ ܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
15 ܢܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܡܙܕܕܩܝܢ ܢܦܫܗܘܢ
ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܪܡ
ܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ: ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܣܢܝ ܗܘ. 16 ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ
ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܣܬܒܪܐ.
ܘܟܠ ܠܗ ܐܠܨ ܕܢܥܘܠ. 17 ܦܫܝܩ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܡܝܐ

ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ: ܐܘ ܐܬܘܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܬܥܒܪ. 18 ܟܠ
ܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܣܒ
ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ. 19 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܥܬܝܪܐ ܐܝܬ ܗܘܐ.
ܘܠܒܫ ܗܘܐ ܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܟܠܝܘܡ ܡܬܒܣܡ ܗܘܐ
ܓܐܝܐܝܬ. 20 ܘܡܣܟܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܫܡܗ ܠܥܙܪ.
ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܬܪܥܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ. ܟܕ ܡܡܚܐ
ܒܫܘܚܢܐ. 21 ܘܡܬܐܘܐ ܗܘܐ ܕܢܡܠܐ ܟܪܣܗ ܡܢ ܦܬܐܬܐ
ܕܢܦܠܢ ܡܢ ܦܬܘܪܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܬܝܢ
ܗܘܘ ܡܠܚܟܝܢ ܡܚܘܬܗ. 22 ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܡܝܬ ܗܘ
ܡܣܟܢܐ: ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܡܠܐܟܐ ܠܥܘܒܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܦ
ܗܘ ܕܝܢ ܥܬܝܪܐ ܡܝܬ ܘܐܬܩܒܪ. 23 ܘܟܕ ܡܫܬܢܩ ܒܫܝܘܠ
ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ: ܘܚܙܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܥܙܪ
ܒܥܘܒܗ. 24 ܘܩܪܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ
ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܘܫܕܪ ܠܠܥܙܪ ܕܢܨܒܘܥ ܪܝܫ ܨܒܥܗ
ܒܡܝܐ ܘܢܪܛܒ ܠܝ ܠܫܢܝ: ܕܗܐ ܡܫܬܢܩ ܐܢܐ
ܒܡܫܠܗܒܝܬܐ ܗܕܐ. 25 ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܒܪܝ: ܐܬܕܟܪ
ܕܩܒܠܬ ܛܒܬܟ ܒܚܝܝܟ. ܘܠܥܙܪ ܒܝܫܬܗ. ܘܗܫܐ ܗ
ܡܬܒܝܐ ܗܪܟܐ ܘܐܢܬ ܡܫܬܢܩ. 26 ܘܥܡ ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ: ܗܘܬܐ ܪܒܬܐ ܩܒܝܥܐ ܒܝܢܢ ܘܠܟܘܢ. ܕܐܝܠܝܢ
ܕܨܒܝܢ ܡܟܐ ܕܢܥܒܪܘܢ ܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܢܫܟܚܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܕܡ
ܬܡܢ ܢܥܒܪܘܢ ܠܘܬܢ. 27 ܐܡܪ ܠܗ. ܡܕܝܢ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢ
ܐܒܝ: ܕܬܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܐܒܝ. 28 ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܐܚܝܢ
ܐܝܬ ܠܝ. ܢܐܙܠ ܢܣܗܕ ܐܢܘܢ: ܕܠܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܐܬܘܢ
ܠܕܘܟܬܐ ܗܕܐ ܕܬܫܢܝܩܐ. 29 ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܝܬ ܠܗܘܢ
ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ ܢܫܡܥܘܢ ܐܢܘܢ. 30 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ.
ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܐܙܠ ܠܘܬܗܘܢ
ܬܝܒܝܢ. 31 ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܢ ܠܡܘܫܐ ܘܠܢܒܝܐ
ܫܡܥܝܢ: ܐܦ ܠܐ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܩܘܡ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܘܩܘܣ ✣ ܝܗ ✣ ܩܢܙ

5 ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܗ ܚܕܐ. ܘܫܩܠܗ ܥܠ ܟܬܦܬܗ.
6 ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܩܪܐ ܠܪ̈ܚܡܘܗܝ ܘܠܫܒܒܘܗܝ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܚܕܘ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܐܡܪܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. 7 ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܒܫܡܝܐ ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ
ܕܬܐܒ. ܐܘ ܥܠ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܙܕܝܩܝܢ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܐ
ܠܗܘܢ ܬܝܒܘܬܐ. 8 ܐܘ ܐܝܕܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ̇ ܥܣܪ
ܙܘܙܝܢ ܘܬܘܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܡܢܗܪܐ ܫܪܓܐ ܘܡܟܢܫܐ
ܒܝܬܐ: ܘܒܥܝܐ ܠܗ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܥܕܡܐ ܕܡܫܟܚܐ ܠܗ.
9 ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܗ: ܩܪܝܐ ܠܫܒܒܬܗ̇ ܘܠܪ̈ܚܡܬܗ̇ ܘܐܡܪܐ
ܠܗܝܢ. ܚܕܝ̈ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܙܘܙܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. 10 ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ:
ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ ✣ 11 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܬܘܒ.
ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ: 12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ
ܙܥܘܪܐ. ܐܒܝ: ܗܒ ܠܝ ܦܠܓܘܬܐ ܕܡܛܝܐ ܠܝ ܡܢ
ܒܝܬܟ. ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ. 13 ܘܡܢ ܒܬܪ ܩܠܝܠ ܝܘܡܬܐ
ܟܢܫ ܟܠ ܗܘ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܛܝܗ:
ܘܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ. ܘܬܡܢ ܒܕܪ ܩܢܝܢܗ ܟܕ ܚܝܐ ܒܐܣܘܛܘܬܐ.
14 ܘܟܕ ܓܡܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ. ܗܘܐ ܟܦܢܐ
ܪܒܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܪܝ ܚܣܪ ܠܗ. 15 ܘܐܙܠ ܢܩܦ ܠܗ
ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܗܘ ܫܕܪܗ ܠܩܪܝܬܐ
ܠܡܪܥܐ ܚܙܝܪ̈ܐ. 16 ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܠܡܡܠܐ ܟܪܣܗ
ܡܢ ܚܪ̈ܘܒܐ ܗܠܝܢ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܚܙܝܪ̈ܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ
ܗܘܐ ܠܗ. 17 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܦܫܗ ܐܡܪ. ܟܡܐ ܗܫܐ
ܐܓܝܪ̈ܐ ܐܝܬ ܒܒܝܬ ܐܒܝ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ: ܘܐܢܐ ܗܪܟܐ
ܒܟܦܢܐ ܐܒܕ ܐܢܐ. 18 ܐܩܘܡ ܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܐܒܝ: ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ: 19 ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ
ܕܒܪܟ ܐܬܩܪܐ. ܥܒܕܝܢܝ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܓܝܪ̈ܝܟ. 20 ܘܩܡ
ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ: ܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗܝ

ܠܘܩܘܣ ✣ ܝܗ ✣ ܩܢܚ

ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܘܪܗܛ ܢܦܠ ܥܠ ܨܘܪܗ ܘܢܫܩܗ.
21 ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ. ܐܒܝ. ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ.
ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ ܐܬܩܪܐ. 22 ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܒܘܗܝ ܠܥܒܕܘܗܝ.
ܐܦܩܘ ܐܣܛܠܐ ܪܫܝܬܐ ܐܠܒܫܘܗܝ. ܘܣܝܡܘ ܥܙܩܬܐ ܒܐܝܕܗ.
ܘܐܣܐܢܘܗܝ ܡܣܐܢܐ. 23 ܘܐܝܬܘ ܩܛܘܠܘ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ.
ܘܢܐܟܘܠ ܘܢܬܒܣܡ. 24 ܕܗܢܐ ܒܪܝ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ:
ܘܐܒܝܕ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ. ܘܫܪܝܘ ܠܡܬܒܣܡܘ. 25 ܗܘ ܕܝܢ
ܒܪܗ ܩܫܝܫܐ ܒܚܩܠܐ ܗܘܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܒܝܬܐ:
ܫܡܥ ܩܠ ܙܡܪܐ ܕܣܓܝܐܐ. 26 ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܡܢ ܛܠܝ̈ܐ:
ܘܫܐܠܗ ܡܢܘ ܗܢܐ. 27 ܐܡܪ ܠܗ. ܐܚܘܟ ܐܬܐ. ܘܩܛܠ
ܐܒܘܟ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ. ܕܟܕ ܚܠܝܡ ܐܩܒܠܗ. 28 ܘܪܓܙ ܘܠܐ
ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܥܠ. ܘܢܦܩ ܐܒܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܗ. 29 ܗܘ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ. ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܟ
ܥܒܕܘܬܐ: ܘܠܐ ܡܬܘܡ ܥܒܪܬ ܦܘܩܕܢܟ. ܘܡܢ ܡܬܘܡ
ܓܕܝܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܬܒܣܡ ܥܡ ܪ̈ܚܡܝ. 30 ܠܒܪܟ ܕܝܢ
ܗܢܐ: ܟܕ ܐܚܪܒ ܩܢܝܢܟ ܥܡ ܙܢܝ̈ܬܐ ܘܐܬܐ: ܢܟܣܬ ܠܗ
ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ. 31 ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. ܒܪܝ: ܐܢܬ
ܒܟܠܙܒܢ ܥܡܝ ܐܢܬ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ.
32 ܠܡܬܒܣܡܘ ܕܝܢ ܘܠܡܚܕܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢ. ܕܗܢܐ ܐܚܘܟ ܡܝܬܐ
ܗܘܐ ܘܚܝܐ. ܘܐܒܝܕ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܝܘ ✣

1 ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ
ܥܬܝܪܐ: ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒܝܬܐ. ܘܐܬܐܟܠܘ ܠܗ ܩܪ̈ܨܘܗܝ
ܕܩܢܝܢܗ ܡܒܕܪ. 2 ܘܩܪܝܗ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ
ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܝܟ. ܗܒ ܠܝ ܚܘܫܒܢܐ ܕܪܒܝܬܘܬܟ.
ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܬܘܒ ܪܒܝܬܐ ܠܡܗܘܐ
ܠܝ. 3 ܐܡܪ ܗܘ ܪܒܝܬܐ ܒܢܦܫܗ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܪܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܬ: ܘܬܫܪܐ ܐܢܬ ܒܒܗܬܬܐ ܐܚܪܝܐ. 10 ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܬܩܪܝܬ: ܙܠ
ܐܣܬܡܟ ܠܟ ܒܚܪܝܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܕܩܪܟ ܢܐܡܪ ܠܟ.
ܪܚܡܝ: ܐܬܥܠܐ ܠܥܠ ܘܐܣܬܡܟ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܫܘܒܚܐ
ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܥܡܟ. 11 ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܡܪܝܡ
ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ: ܘܟܠ ܕܡܟܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ. 12 ܐܡܪ
ܕܝܢ ܠܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܫܪܘܬܐ ܐܘ ܚܫܡܝܬܐ:
ܠܐ ܬܗܘܐ ܩܪܐ ܪܚܡܝܟ. ܐܦܠܐ ܐܚܝܟ ܐܘ ܐܚܝܢܝܟ. ܘܠܐ ܫܒܒܝܟ
ܥܬܝܪܐ. ܕܠܡܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܩܪܘܢܟ: ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ ܦܘܪܥܢܐ
ܗܢܐ. 13 ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܩܘܒܠܐ: ܩܪܝ ܠܡܣܟܢܐ.
ܠܡܚܝܠܐ. ܠܚܓܝܪܐ. ܠܣܡܝܐ. 14 ܘܛܘܒܝܟ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ
ܕܢܦܪܥܘܢܟ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܦܘܪܥܢܟ ܒܩܝܡܬܐ ܕܙܕܝܩܐ܀
15 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ. ܐܡܪ
ܠܗ: ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܒܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. 16 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܒܕ ܚܫܡܝܬܐ
ܪܒܬܐ. ܘܩܪܐ ܠܣܓܝܐܐ. 17 ܘܫܕܪ ܥܒܕܗ ܒܥܕܢܐ ܕܚܫܡܝܬܐ
ܕܢܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ. ܕܗܐ ܟܠܡܕܡ ܡܛܝܒ ܠܟܘܢ ܬܘ.
18 ܘܫܪܝܘ ܡܢ ܚܕ ܟܠܗܘܢ ܠܡܫܬܐܠܘ. ܐܡܪ ܠܗ
ܩܕܡܝܐ. ܩܪܝܬܐ ܙܒܢܬ: ܘܐܠܝܨ ܐܢܐ ܕܐܦܘܩ ܐܚܙܝܗ. ܒܥܐ
ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܫܪܐ ܐܢܐ. 19 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ.
ܚܡܫܐ ܙܘܓܝܢ ܬܘܪܐ ܙܒܢܬ: ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܒܩܐ ܐܢܘܢ. ܒܥܐ
ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܫܪܐ ܐܢܐ܀ 20 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ.
ܐܢܬܬܐ ܢܣܒܬ: ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܨܐ ܐܢܐ ܕܐܬܐ. 21 ܘܐܬܐ
ܗܘ ܥܒܕܐ ܘܐܡܪ ܠܡܪܗ ܗܠܝܢ. ܗܝܕܝܢ ܪܓܙ ܡܪܐ ܒܝܬܐ:
ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܒܥܓܠ ܠܫܘܩܐ ܘܠܒܪܝܬܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ: ܘܐܥܠ ܠܟܐ ܠܡܣܟܢܐ ܘܠܡܚܝܠܐ. ܘܠܡܚܓܪܐ
ܘܠܣܡܝܐ. 22 ܘܐܡܪ ܥܒܕܐ. ܡܪܝ: ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕܬ.
ܘܐܘܦ ܐܝܬ ܐܬܪܐ. 23 ܘܐܡܪ ܡܪܐ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܠܐܘܪܚܬܐ
ܘܠܒܝܬ ܣܝܓܐ: ܘܐܠܘܨ ܕܢܥܠܘܢ. ܕܢܬܡܠܐ ܒܝܬܝ. 24 ܐܡܪ

ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ: ܠܐ
ܢܛܥܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܝ܀ 25 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 26 ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ
ܘܠܐ ܣܢܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ: ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܐܚܘܬܗ: ܘܠܐܢܬܬܗ
ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܐܦ ܠܢܦܫܗ: ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ
ܠܝ. 27 ܘܡܢ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ: ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ
ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ. 28 ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ
ܕܢܒܢܐ ܡܓܕܠܐ: ܘܠܐ ܠܘܩܕܡ ܝܬܒ ܚܫܒ ܢܦܩܬܗ:
ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܡܠܝܘܬܗ. 29 ܕܠܐ ܟܕ ܢܣܝܡ ܫܬܐܣܬܐ ܘܠܐ
ܢܫܟܚ ܠܡܫܡܠܝܘ: ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܢܗܘܘܢ ܡܒܙܚܝܢ ܒܗ
30 ܘܐܡܪܝܢ. ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܫܪܝ ܠܡܒܢܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ
ܠܡܫܡܠܝܘ. 31 ܐܘ ܡܢܘ ܡܠܟܐ ܕܐܙܠ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ
ܚܒܪܗ ܡܠܟܐ ܒܩܪܒܐ: ܘܠܐ ܠܘܩܕܡ ܡܬܪܥܐ: ܕܐܢ ܡܫܟܚ
ܒܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܠܡܐܪܥ ܠܗܘ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܒܥܣܪܝܢ
ܐܠܦܝܢ. 32 ܘܐܠܐ ܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ ܡܢܗ: ܡܫܕܪ
ܐܝܙܓܕܐ ܘܒܥܐ ܥܠ ܫܠܡܐ. 33 ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ
ܕܠܐ ܫܒܩ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ: ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ
ܬܠܡܝܕܐ. 34 ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܚܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܦ ܡܠܚܐ
ܬܦܟܗ ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. 35 ܠܐ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܙܒܠܐ ܐܚܫܚ. ܠܒܪ
ܫܕܝܢ ܠܗ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܗ ܀

1 ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܠܘܬܗ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ
ܕܢܫܡܥܘܢܝܗܝ. 2 ܘܡܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ
ܕܗܢܐ ܠܚܛܝܐ ܡܩܒܠ ܘܐܟܠ ܥܡܗܘܢ. 3 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. 4 ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܐܐ
ܥܪܒܝܢ: ܘܐܢ ܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ: ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥ
ܒܡܕܒܪܐ: ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗܘ ܕܐܒܕ ܥܕܡܐ ܕܢܫܟܚܝܗܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܒܪܬܗ ܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܣܝܪܐ ܗܘܬ ܠܗ ܣܛܢܐ ܗܐ ܬܡܢܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܬܫܬܪܐ ܡܢ ܗܢܐ ܐܣܘܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂
ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ܂ ܒܗܬܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܗ܂ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܚܕܐ ܗܘܐ
ܒܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܐ ܕܡܬܥܒܕܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ ✤ 18 ܐܡܪ ܗܘܐ
ܝܫܘܥ܂ ܠܡܢܐ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ܂
ܕܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ܂ ܗܝ ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ ܪܡܐ
ܒܓܢܬܗ܂ ܘܐܘܥܝܬ ܘܗܘܬ ܐܝܠܢܐ ܪܒܐ܂ ܘܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ
ܥܫܫ ܒܣܘܟܝܗ܂ 20 ܬܘܒ ܐܡܪ ܝܫܘܥ܂ ܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ 21 ܕܡܝܐ ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܢܣܒܬ ܐܢܬܬܐ
ܛܡܪܬܗ ܒܬܠܬ ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ܂ ܥܕܡܐ ܕܚܡܥ ܟܠܗ܂
ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ܂ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܙܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ ✤ 23 ܘܫܐܠܗ ܐܢܫ܂ ܐܢ ܙܥܘܪܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܚܝܝܢ܂ 24 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܬܟܬܫܘ ܠܡܥܠ
ܒܬܪܥܐ ܥܩܝܩܐ܂ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ܂ ܕܤܓܝܐܐ ܢܒܥܘܢ
ܠܡܥܠ ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ܂ 25 ܡܢ ܫܥܬܐ ܕܢܩܘܡ ܡܪܐ ܒܝܬܐ
ܘܢܐܚܘܕ ܬܪܥܐ܂ ܘܬܗܘܘܢ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܢܩܫܝܢ ܒܬܪܥܐ܂
ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ܂ ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ܂ ܘܢܥܢܐ ܗܘ
ܘܢܐܡܪ܂ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܟܐ
ܐܢܬܘܢ܂ 26 ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ܂ ܩܕܡܝܟ ܐܟܠܢ ܘܐܫܬܝܢ
ܘܒܫܘܩܝܢ ܐܠܦܬ܂ 27 ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܡܟܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܦܪܘܩܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܦܠܚܝ ܥܘܠܐ܂
ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ܂ ܡܐ ܕܬܚܙܘܢ ܠܐܒܪܗܡ
ܘܠܐܝܣܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܒܡܠܟܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܫܬܕܝܢ ܠܒܪ܂ 29 ܘܢܐܬܘܢ ܡܢ
ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ ܘܡܢ ܓܪܒܝܐ ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ܂
ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ 30 ܘܗܐ ܐܝܬ ܐܚܪܝܐ
ܕܢܗܘܘܢ ܩܕܡܝܐ܂ ܘܐܝܬ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ܂ 31 ܒܗ

ܝܘܡܐ ܩܪܒܘ܂ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂
ܦܘܩ ܙܠ ܠܟ ܡܢ ܗܪܟܐ܂ ܡܛܠ ܕܗܪܘܕܣ ܨܒܐ ܠܡܩܛܠܟ܂
32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܬܥܠܐ ܗܢܐ܂ ܕܗܐ
ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ܂ ܘܐܣܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ܂
ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܡܫܬܡܠܐ ܐܢܐ܂ 33 ܒܪܡ ܘܠܐ ܕܝܢ ܕܝܘܡܢܐ
ܘܡܚܪ ܐܗܠܟ܂ ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܙܠ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ
ܕܢܒܝܐ ܢܐܒܕ ܠܒܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ 34 ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ܂
ܩܛܠܬ ܢܒܝܐ ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ܂ ܟܡܐ
ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܠܡܟܢܫܘ ܒܢܝܟܝ܂ ܐܝܟ ܬܪܢܓܠܬܐ ܕܟܢܫܐ
ܦܪܘܓܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ܂ ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ܂ 35 ܗܐ ܡܫܬܒܩ
ܠܟܘܢ ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ܂ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ܂ ܕܠܐ
ܬܚܙܘܢܢܝ ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ܂ ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܝܕ ✤

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܥܠ ܠܒܝܬܐ ܕܚܕ ܡܢ ܪܝܫܐ ܕܦܪܝܫܐ
ܠܡܠܥܣ ܠܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂ ܘܗܢܘܢ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ
ܠܗ܂ 2 ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܐܟܝܠ ܗܘܐ ܡܝܐ ܐܝܬ ܗܘܐ
ܩܕܡܘܗܝ܂ 3 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܣܦܪܐ ܘܠܦܪܝܫܐ܂ ܕܠܡܐ
ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ܂ 4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܩܘ܂ ܘܐܚܕܗ
ܗܘ ܘܐܣܝܗ ܘܫܪܝܗ܂ 5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ
ܕܢܦܠ ܒܪܗ ܐܘ ܬܘܪܗ ܒܓܘܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂ ܘܠܐ ܡܚܕܐ
ܕܠܐ ܡܣܩ ܠܗ܂ 6 ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܠ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܥܠ
ܗܕܐ܂ 7 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܠܘܬ ܗܢܘܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ܂
ܥܠ ܕܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܓܒܝܢ ܗܘܘ ܕܘܟܝܬ ܪܝܫ ܣܡܟܐ܂
8 ܐܡܬܝ ܕܡܬܩܪܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܫ ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ܂ ܠܐ
ܬܐܙܠ ܬܣܬܡܟ ܠܟ ܒܪܝܫ ܣܡܟܐ܂ ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ ܐܢܫ
ܕܡܝܩܪ ܡܢܟ܂ 9 ܘܢܐܬܐ ܗܘ ܕܠܟ ܘܠܗ ܩܪܐ ܘܢܐܡܪ
ܠܟ܂ ܗܒ ܠܗܢܐ ܕܘܟܬܐ܂ ܘܬܒܗܬ ܟܕ ܩܐܡ ܐܢܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܠܒܗ ܕܡܘܚܪ ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ: ܘܢܫܪܐ ܠܡܡܚܐ ܠܥܒܕܐ ܘܠܐܡܗܬܐ ܕܡܪܗ: ܘܢܫܪܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ ܘܠܡܪܘܝܘ.
46 ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܟܐ ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ: ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ. ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ.
47 ܥܒܕܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܨܒܝܢܐ ܕܡܪܗ: ܘܠܐ ܛܝܒ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ: ܢܬܢܓܕ ܣܓܝܐܬܐ.
48 ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܘܥܒܕ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܚܘܬܐ. ܢܬܢܓܕ ܙܥܘܪܝܬܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܝܗܒ ܠܗ ܣܓܝ: ܣܓܝ ܢܬܒܥܐ ܡܢܗ. ܘܡܢ ܕܐܓܥܠܘ ܠܗ ܣܓܝ: ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܬܒܥܘܢ ܡܢܗ ÷
49 ܢܘܪܐ ܐܬܝܬ ܠܡܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܘ ܡܢ ܟܕܘ ܕܠܩܬ:
50 ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܥܡܕ: ܘܡܛܠܨ ܐܢܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܬܠܡ.
51 ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܝܢܐ ܐܬܝܬ ܠܡܪܡܐ ܒܐܪܥܐ: ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ. ܐܠܐ ܦܠܓܘܬܐ.
52 ܡܢ ܗܫܐ ܓܝܪ ܢܗܘܘܢ ܚܡܫܐ ܒܒܝܬܐ ܚܕ. ܡܬܦܠܓܝܢ ܬܠܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ: ܘܬܪܝܢ ܥܠ ܬܠܬܐ.
53 ܢܬܦܠܓ ܓܝܪ ܐܒܐ ܥܠ ܒܪܗ: ܘܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܐ ܥܠ ܒܪܬܗ: ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܚܡܬܐ ܥܠ ܟܠܬܗ: ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ ÷
54 ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܥܢܢܐ ܕܕܢܚ ܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܡܚܕܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܪܐ ܐܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ.
55 ܘܡܐ ܕܢܫܒܐ ܬܝܡܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܘܒܐ ܗܘܐ. ܘܗܘܐ.
56 ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ: ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܘܕܫܡܝܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫܘ: ܠܙܒܢܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫܘ.
57 ܠܡܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܢܦܫܟܘܢ ܠܐ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܐܢܘܬܐ.
58 ܡܐ ܓܝܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܥܡ ܒܥܠ ܕܝܢܟ ܠܘܬ ܐܪܟܘܢܐ. ܥܕ ܐܢܬ ܒܐܘܪܚܐ ܗܒ ܥܒܕܐ ܘܐܫܬܪܐ ܡܢܗ. ܕܠܡܐ ܢܓܪܟ ܠܘܬ ܕܝܢܐ: ܘܕܝܢܐ ܢܫܠܡܟ ܠܓܒܝܐ: ܘܓܒܝܐ ܢܪܡܝܟ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
59 ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ: ܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ: ܥܕܡܐ ܕܬܬܠ ܫܡܘܢܐ ܐܚܪܝܐ ÷

ܩܦܠܐܘܢ ÷ ܝܓ ÷

1 ܒܗ ܕܝܢ ܒܙܒܢܐ: ܐܬܘ ܐܢܫܝܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠ ܓܠܝܠܝܐ: ܗܢܘܢ ܕܦܝܠܛܘܣ ܚܠܛ ܕܡܗܘܢ ܥܡ ܕܒܚܝܗܘܢ.
2 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܠܝܢ ܓܠܝܠܝܐ: ܚܛܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܓܠܝܠܝܐ: ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ:
3 ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܦ ܟܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ. ܗܟܢܐ ܬܐܒܕܘܢ.
4 ܐܘ ܗܠܝܢ ܬܡܢܬܥܣܪ: ܕܢܦܠ ܥܠܝܗܘܢ ܡܓܕܠܐ ܒܫܝܠܘܚܐ ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ: ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ:
5 ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܐܦ ܟܠܟܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ. ܐܟܘܬܗܘܢ ܬܐܒܕܘܢ ÷
6 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܗܕܐ ܡܬܠܐ. ܬܐܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܠܐܢܫ ܕܢܨܝܒܐ ܒܟܪܡܗ: ܘܐܬܐ ܕܢܒܥܐ ܒܗ ܦܐܪܐ ܘܠܐ ܐܫܟܚ.
7 ܘܐܡܪ ܠܦܠܚܐ: ܗܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܐܝܬ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܦܐܪܐ ܒܬܐܬܐ ܗܕܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ. ܦܣܘܩܝܗ. ܠܡܢܐ ܡܒܛܠܐ ܠܐܪܥܐ.
8 ܐܡܪ ܠܗ ܦܠܚܐ. ܡܪܝ ܫܒܘܩܝܗ ܐܦ ܗܕܐ ܫܢܬܐ. ܥܕ ܐܥܙܩܝܗ ܘܐܪܡܐ ܙܒܠܐ.
9 ܘܐܢ ܥܒܕܐ ܦܐܪܐ: ܘܐܠܐ ܠܫܢܬܐ ܕܐܬܝܐ ܬܦܣܩܝܗ ÷
10 ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܚܕܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ:
11 ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܬ ܬܡܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܟܘܪܗܢܐ ܫܢܝܢ ܬܡܢܬܥܣܪܐ. ܘܟܦܝܦܐ ܗܘܬ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܬܬܦܫܛ ܠܓܡܪ.
12 ܚܙܝܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܩܪܝܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬܬܐ ܫܪܝܐ ܐܢܬܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܟܝ.
13 ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗ: ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܫܛܬ ܘܫܒܚܬ ܠܐܠܗܐ.
14 ܥܢܐ ܕܝܢ ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ ܘܡܬܚܡܬ ܗܘܐ: ܡܛܠ ܕܒܫܒܬܐ ܐܣܝ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ. ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܐܢܘܢ ܕܒܗܘܢ ܘܠܐ ܠܡܦܠܚ. ܒܗܘܢ ܐܬܘ ܐܬܐܣܘ. ܘܠܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.
15 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ: ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܒܫܒܬܐ: ܠܐ ܫܪܐ ܬܘܪܗ ܐܘ ܚܡܪܗ ܡܢ ܐܘܪܝܐ: ܘܐܙܠ ܡܫܩܐ:
16 ܗܕܐ ܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܟܘܢ ܒܗ̇ ܫܥܬܐ ܡܕܡ ܕܘܠܐ ܠܡܐܡܪܘ ܀ 13 ܐܡܪ ܠܗ
ܐܢܫ ܡܢ ܗܘ ܟܢܫܐ. ܡܠܦܢܐ: ܐܡܪ ܠܐܚܝ ܕܢܦܠܓ
ܥܡܝ ܝܪܬܘܬܐ. 14 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܓܒܪܐ: ܡܢܘ
ܐܩܝܡܢܝ ܥܠܝܟܘܢ ܕܝܢܐ ܘܡܦܠܓܢܐ. 15 ܘܐܡܪ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ: ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܟܠܗ ܥܠܘܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ
ܗܘܐ ܒܡܝܬܪܘܬܐ ܕܢܟܣܐ ܐܝܬ ܚܝܐ ܀ 16 ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܠܘܬܗܘܢ.
ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܬܝܪܐ. ܐܥܠܬ ܠܗ ܐܪܥܗ ܥܠܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.
ܘܡܬܚܫܒ ܗܘܐ ܒܢܦܫܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܠܝܬ
ܠܝ ܐܝܟܐ ܕܐܟܢܫ ܥܠܠܬܝ. 18 ܘܐܡܪ ܗܕܐ ܐܥܒܕ:
ܐܣܬܘܪ ܒܝܬ ܩܒܘܬܝ: ܘܐܒܢܐ ܘܐܪܘܒ ܐܢܝܢ. ܘܐܟܢܫ
ܬܡܢ ܟܠܗ ܥܠܠܬܝ ܘܛܒܬܝ. 19 ܘܐܡܪ ܠܢܦܫܝ. ܢܦܫܝ:
ܐܝܬ ܠܟܝ ܛܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ: ܕܣܝܡܢ ܠܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ.
ܐܬܢܝܚܝ. ܐܟܘܠܝ. ܐܫܬܝ. ܐܬܒܣܡܝ. 20 ܐܡܪ ܠܗ
ܐܠܗܐ. ܚܣܝܪ ܪܥܝܢܐ: ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܢܦܫܟ ܬܒܥܝܢ
ܡܢܟ. ܘܗܠܝܢ ܕܛܝܒܬ ܠܡܢ ܢܗܘܝܢ. 21 ܗܟܢܐ ܗܘ
ܕܣܐܡ ܠܗ ܣܝܡܬܐ ܘܒܐܠܗܐ ܠܐ ܥܬܪ ܀ 22 ܘܐܡܪ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ
ܠܢܦܫܟܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ. ܘܠܐ ܠܦܓܪܟܘܢ ܡܢܐ ܬܠܒܫܘܢ.
ܢܦܫܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪܐ ܡܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܦܓܪܐ ܡܢ ܠܒܘܫܐ.
ܐܬܒܩܘ ܒܥܘܪܒܐ. ܕܠܐ ܙܪܥܝܢ ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ
ܬܐܠܐ ܘܠܝܬ ܐܘܨܪܐ. ܘܐܠܗܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗܘܢ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ
ܐܢܬܘܢ ܝܬܝܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܡܢ ܦܪܚܬܐ. 25 ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܟܕ
ܝܨܦ ܡܫܟܚ ܠܡܘܣܦܘ ܥܠ ܩܘܡܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ.
ܐܢ ܓܝܪ ܐܦ ܠܐ ܠܒܨܘܪܬܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ: ܡܢܐ ܥܠ
ܫܪܟܐ ܝܨܦܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ. 27 ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܫܢܐ ܐܝܟܢܐ ܪܒܝܢ.
ܠܐ ܠܐܝܢ ܘܠܐ ܥܙܠܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ: ܕܐܦ ܠܐ ܫܠܝܡܘܢ
ܒܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܐܬܟܣܝ ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ. 28 ܘܐܢ ܕܝܢ
ܠܥܡܒܪܐ ܕܝܘܡܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܚܩܠܐ. ܘܡܚܪ ܢܦܠ ܒܬܢܘܪܐ:

ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ ܡܠܒܫ: ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܠܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ:
29 ܘܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܒܥܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ ܘܡܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܠܐ
ܢܦܠܓ ܪܥܝܢܟܘܢ ܒܗܠܝܢ. 30 ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܠܗܝܢ:
ܥܡܡܐ ܗܘ ܕܥܠܡܐ ܒܥܝܢ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܒܘܟܘܢ ܝܕܥ
ܕܡܬܒܥܝܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ. 31 ܒܪܡ ܒܥܘ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ: ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ ܀ 32 ܠܐ ܬܕܚܠ
ܓܙܪܐ ܙܥܘܪܐ. ܕܨܒܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܢܬܠ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ.
33 ܙܒܢܘ ܩܢܝܢܟܘܢ ܘܗܒܘ ܙܕܩܬܐ. ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ
ܕܠܐ ܒܠܝܢ. ܘܣܝܡܬܐ ܕܠܐ ܚܣܪܐ ܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ
ܩܪܒ ܘܣܣܐ ܠܐ ܡܚܒܠ. 34 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܣܝܡܬܟܘܢ:
ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܐܦ ܠܒܟܘܢ. 35 ܢܗܘܘܢ ܚܨܝܟܘܢ ܐܣܝܪܝܢ.
ܘܫܪܓܝܟܘܢ ܢܗܝܪܝܢ. 36 ܘܗܘܘ ܕܡܝܢ ܠܐܢܫܐ ܕܡܣܟܝܢ
ܠܡܪܗܘܢ: ܕܐܡܬܝ. ܢܦܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܘܢܩܫ: ܡܚܕܐ ܢܦܬܚܘܢ ܠܗ. 37 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ
ܗܢܘܢ: ܐܝܠܝܢ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܘܢܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܥܝܪܝܢ.
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܢܐܣܘܪ ܚܨܘܗܝ ܘܢܣܡܟ ܐܢܘܢ:
ܘܢܥܒܪ ܢܫܡܫ ܐܢܘܢ. 38 ܘܐܢ ܒܡܛܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܐܘ ܕܬܠܬ
ܢܐܬܐ ܘܢܫܟܚ ܗܟܢܐ: ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. 39 ܗܕܐ
ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܕܐ ܫܥܬܐ ܐܬܐ
ܓܢܒܐ: ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ.
40 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ
ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 41 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ
ܟܐܦܐ. ܡܪܢ: ܠܘܬܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܗ ܠܡܬܠܐ ܗܢܐ: ܐܘ ܐܦ
ܠܘܬ ܟܠܢܫ ܀ 42 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܘ ܟܝ ܐܝܬܘܗܝ
ܪܒ ܒܝܬܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ ܡܪܗ ܥܠ
ܐܡܗܘܬܗ: ܕܢܬܠ ܦܠܓܐ ܒܙܒܢܗ. 43 ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ
ܥܒܕܐ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ. 44 ܫܪܝܪܐܝܬ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ ܥܠ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. 45 ܐܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

38 ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܟܕ ܚܙܝܗ: ܐܬܕܡܪ ܕܠܐ ܠܘܩܕܡ ܥܡܕ
ܩܕܡ ܫܪܘܬܗ. 39 ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܐܢܬܘܢ
ܦܪܝܫܐ: ܠܒܪ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ ܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܓܘ
ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܡܠܐ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ. 40 ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ:
ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܕܠܒܪ ܘܕܠܓܘ ܗܘ ܥܒܕ. 41 ܒܪܡ
ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܒܘ ܙܕܩܬܐ: ܘܗܐ ܟܠܡܕܡ ܕܟܐ ܗܘ
ܠܟܘܢ. 42 ܐܠܐ ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ: ܕܡܥܣܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܥܢܥܐ
ܘܦܓܢܐ ܘܟܠ ܝܪܩܐ: ܘܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܕܝܢܐ ܘܥܠ
ܚܘܒܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܗܠܝܢ ܠܐ
ܠܡܫܒܩ. 43 ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܪܝܫ
ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. 44 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܩܒܪܐ ܕܠܐ ܝܕܝܥܝܢ.
ܘܒܢܝܢܫܐ ܡܗܠܟܝܢ ܠܥܠ ܡܢܗܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ. 45 ܘܥܢܐ ܚܕ
ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ: ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܬ
ܐܦ ܠܢ ܡܨܥܪ ܐܢܬ. 46 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܝ. ܕܡܛܥܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܬܐ: ܘܐܢܬܘܢ
ܒܚܕܐ ܡܢ ܨܒܥܬܟܘܢ. ܠܐ ܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܠܡܘܒܠܐ.
47 ܘܝ ܠܟܘܢ. ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ. ܘܐܒܗܬܟܘܢ
ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. 48 ܡܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܠܟܘܢ ܘܡܫܬܘܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܥܒܕܐ ܕܐܒܗܬܟܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ: ܘܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܝܗܘܢ. ❖ 49 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪܬ. ܕܗܐ
ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ. ܡܢܗܘܢ ܢܩܛܠܘܢ
ܘܢܪܕܦܘܢ. 50 ܕܢܬܬܒܥ ܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܐܬܐܫܕ ܡܢ
ܕܐܬܬܣܝܡ ܥܠܡܐ ܡܢ ܗܕܐ ܫܪܒܬܐ. 51 ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ:
ܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ: ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ
ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܢܬܬܒܥ ܡܢ ܫܪܒܬܐ
ܗܕܐ. ❖ 52 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ: ܕܫܩܠܬܘܢ ܩܠܝܕܐ ܕܝܕܥܬܐ.
ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܟܠܝܬܘܢ. 53 ܘܟܕ

ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ: ܫܪܝܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܚܪܝܢ
ܠܗ. ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܬܟܠܝܢ ܡܠܘܗܝ.
54 ܘܢܚܪܝܢ ܠܗ ܒܦܠܐܬܐ. ܟܕ ܒܥܝܢ ܠܡܨܝܕܘ ܡܕܡ
ܡܢ ܦܘܡܗ. ܕܢܫܟܚܘܢ ܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܝܒ ❖

1 ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܘܬܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܐܝܟ ܕܢܕܫܘܢ
ܚܕ ܠܚܕ: ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܘܩܕܡ
ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ: ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܢܣܒ
ܒܐܦܐ. 2 ܠܝܬ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. ܘܠܐ ܕܡܛܫܝ
ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ. 3 ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܒܚܫܘܟܐ ܐܡܪܬܘܢ. ܒܢܗܝܪܐ
ܢܫܬܡܥ. ܘܡܕܡ ܕܒܬܘܢܐ ܒܐܕܢܐ ܠܚܫܬܘܢ: ܥܠ ܐܓܪܐ
ܢܬܟܪܙ. 4 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܪܚܡܝ: ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ: ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ
ܝܬܝܪ ܠܡܥܒܕ. 5 ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܡܢ ܬܕܚܠܘܢ. ܡܢ ܗܘ
ܕܡܢ ܒܬܪ ܕܢܩܛܘܠ: ܫܠܝܛ ܠܡܪܡܐ ܒܓܗܢܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܡܢ ܗܢܐ ܕܚܠܘ. 6 ܠܐ ܚܡܫ ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܢ
ܒܬܪܬܝܢ ܐܣܪܝܢ: ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܛܥܝܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
7 ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܣܥܪܐ ܕܪܫܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܢܝܢ
ܐܢܝܢ: ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ. ܕܡܢ ܨܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ. 8 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ: ܕܟܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ ܩܕܡ
ܒܢܝܢܫܐ: ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܘܕܐ ܒܗ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ
ܕܐܠܗܐ. 9 ܘܡܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ: ܐܬܟܦܪ
ܒܗ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. 10 ܘܟܠ ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ
ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
ܢܓܕܦ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. 11 ܡܐ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ
ܕܝܢ ܠܟܢܘܫܬܐ ܩܕܡ ܪܫܢܐ ܘܫܠܝܛܢܐ: ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ
ܬܦܩܘܢ ܪܘܚܐ ܐܘ ܡܢܐ ܬܐܡܪܘܢ. 12 ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܕܩܘܕܫܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܘ: ܡܛܠ ܚܨܝܦܘܬܗ ܢܩܘܡ ܘܢܬܠ ܟܠ ܕܡܬܒܥܐ ܠܗ.
ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܫܐܠܘ ܘܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ܒܥܘ
ܟܚܘܢ. ܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ. 10 ܟܠ ܓܝܪ ܕܫܐܠ
ܒ. ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܕܢܩܫ ܡܬܦܬܚ ܠܗ. 11 ܐܝܢܐ
ܪ ܡܢܟܘܢ ܐܒܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܒܪܗ ܠܚܡܐ. ܠܡܐ ܟܐܦܐ
ܫܛ ܠܗ: ܘܐܢ ܢܘܢܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ: ܠܡܐ ܚܠܦ
ܢܐ ܚܘܝܐ ܡܘܫܛ ܠܗ: 12 ܘܐܢ ܒܝܥܬܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ:
ܐ ܥܩܪܒܐ ܡܘܫܛ ܠܗ: 13 ܘܐܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܝܫܐ
ܘܢ: ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܠܡܬܠ
ܢܝܟܘܢ: ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ: ܢܬܠ ܪܘܚܐ
ܕܫܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ. 14 ܘܟܕ ܡܦܩ ܫܐܕܐ
ܗܘܐ ܚܪܫܐ. ܗܘܐ ܕܟܕ ܢܦܩ ܗܘ ܫܐܕܐ ܡܠܠ ܗܘ
ܫܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܢܫܐ. 15 ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ:
ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܫܐ ܕܫܐܕܐ ܡܦܩ ܗܢܐ ܫܐܕܐ. 16 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ
ܡܢܣܝܢ ܠܗ: ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
ܘܥ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ: ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ. ܘܒܝܬܐ ܕܥܠ
ܢܘܡܗ ܡܬܦܠܓ ܢܦܠ. 18 ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܥܠ ܢܦܫܗ
ܠܓ: ܐܝܟܢܐ ܬܩܘܡ ܡܠܟܘܬܗ. ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. 19 ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ
ܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ: ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ. 20 ܐܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܐ ܕܐܠܗܐ
ܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ: ܩܪܒܬ ܠܗ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ
ܗܐ. 21 ܐܡܬܝ ܕܚܣܝܢܐ ܟܕ ܙܪܝܙ ܢܛܪ ܕܪܬܗ: ܒܫܝܢܐ
ܘ ܩܢܝܢܗ. 22 ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܬܐ ܗܘ ܕܚܣܝܢ ܡܢܗ ܢܙܟܝܘܗܝ:
ܩܠ ܐܙܝܢܗ ܟܠܗ ܗܘ ܕܬܟܝܠ ܗܘܐ ܒܗ. ܘܒܙܬܗ
ܦܠܓ ❖ 23 ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ. ܘܡܢ
ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ. 24 ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܡܐ

ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ: ܡܬܟܪܟܐ ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܠܝܬ ܒܗܝܢ
ܒܗܘܢ. ܕܬܬܢܝܚ ܒܗܝܢ ܢܝܚܐ. ܘܟܕ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܡܪܐ.
ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܕܡܢܗ ܢܦܩܬ. 25 ܘܐܢ ܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ
ܕܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ. 26 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ
ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ: ܘܥܐܠܢ ܘܥܡܪܢ ܒܗ: ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ
ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ ❖ 27 ܘܟܕ ܗܠܝܢ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ: ܐܪܝܡܬ ܩܠܗ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܟܢܫܐ
ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܟܪܣܐ ܕܛܥܢܬܟ. ܘܠܬܕܝܐ
ܕܐܝܢܩܬ. 28 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ
ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ. 29 ܘܟܕ ܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ
ܟܢܫܐ. ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ. ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ.
ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ: ܐܠܐ ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ. 30 ܐܝܟܢܐ
ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܐܬܐ ܠܢܝܢܘܝܐ: ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܐܦ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. 31 ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ
ܥܡ ܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒ ܐܢܘܢ. ܕܐܬܬ ܡܢ
ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ: ܘܗܐ
ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܗܪܟܐ. 32 ܓܒܪܐ ܢܝܢܘܝܐ ܢܩܘܡܘܢ
ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ. ܕܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ
ܕܝܘܢܢ: ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܗܪܟܐ. 33 ܠܐ ܐܢܫ ܡܕܠܩ
ܫܪܓܐ ܘܣܐܡ ܠܗ ܒܛܘܫܝܐ ܐܘ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ. ܐܠܐ ܠܥܠ ܡܢ
ܡܢܪܬܐ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܢܚܙܘܢ ܢܘܗܪܗ: 34 ܫܪܓܗ
ܕܦܓܪܟ ܐܝܬܝܗ ܥܝܢܟ. ܐܡܬܝ ܗܟܝܠ ܕܥܝܢܟ ܦܫܝܛܐ:
ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܢܗܝܪ. ܐܢ ܕܝܢ ܬܗܘܐ ܒܝܫܐ:
ܐܦ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܚܫܘܟ. 35 ܐܙܕܗܪ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܢܘܗܪܐ
ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ. 36 ܐܢ ܕܝܢ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܗܘ:
ܘܠܝܬ ܒܗ ܡܢܬܐ ܡܕܡ ܚܫܘܟܐ: ܢܗܘܐ ܡܢܗܪ ܟܠܗ.
ܐܝܟ ܕܫܪܓܐ ܒܙܠܩܗ ܡܢܗܪ ܠܟ ❖ 37 ܟܕ ܕܝܢ ܡܡܠܠ:
ܒܥܐ ܡܢܗ ܦܪܝܫܐ ܚܕ ܕܢܫܪܘܐ ܠܘܬܗ. ܘܥܠ ܐܣܬܡܟ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢܘ
ܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. ܘܡܢܘ ܐܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ
ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ ܀ 23 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܚܘܕܝܗܘܢ
ܘܐܡܪ. ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܐ ܕܚܙܝܢ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ.
24 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܢܒܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܠܟܐ ܨܒܘ
ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ
ܕܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܀ 25 ܘܗܐ ܣܦܪܐ ܚܕ ܩܡ
ܕܢܢܣܝܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ. 26 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܒܢܡܘܣܐ ܐܝܟܢܐ
ܟܬܝܒ. ܐܝܟܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ. 27 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ
ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ.
ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ
ܢܦܫܟ. 28 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܨܐܝܬ ܐܡܪܬ. ܗܕܐ ܥܒܕ
ܘܬܚܐ. 29 ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܙܕܕܩ ܢܦܫܗ ܐܡܪ ܠܗ.
ܘܡܢܘ ܩܪܝܒܝ. 30 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܚܬ
ܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܢܦܠ ܒܝܬ ܓܝܣܐ.
ܘܫܠܚܘܗܝ ܘܡܚܐܘܗܝ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܟܕ ܩܠܝܠ ܩܢܘܛܐ
ܒܗ ܢܦܫܗ. ܘܐܙܠܘ. 31 ܘܐܬܓܕܫ ܟܗܢܐ ܚܕ ܕܢܚܬ ܗܘܐ
ܒܐܘܪܚܐ ܗܝ. ܘܚܙܝܗ ܘܥܒܪ. 32 ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܠܘܝܐ. ܐܬܐ
ܡܛܐ ܠܗܝ ܕܘܟܬܐ. ܘܚܙܝܗ ܘܥܒܪ. 33 ܐܢܫ ܕܝܢ ܫܡܪܝܐ
ܟܕ ܪܕܐ ܗܘܐ. ܐܬܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܘܚܙܝܗ ܘܐܬܪܚܡ
ܥܠܘܗܝ. 34 ܘܐܬܩܪܒ ܘܐܨܪ ܡܚܘܬܗ. ܘܐܪܡܝ ܥܠܝܗܝܢ
ܚܡܪܐ ܘܡܫܚܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܥܠ ܚܡܪܗ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܦܘܬܩܐ.
ܘܐܬܒܛܠ ܥܠܘܗܝ. 35 ܘܠܓܕܗ ܝܘܡܐ ܕܢܦܩ. ܐܦܩ
ܬܪܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܝܗܒ ܠܦܘܬܩܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܨܦ ܒܗ.
ܘܐܢ ܡܕܡ ܬܘܣܦ. ܐܢܐ ܡܐ ܕܗܦܟ ܐܢܐ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ.
36 ܡܢܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܠܬܐ. ܩܪܝܒܐ ܗܘܐ
ܡܛܠ ܠܗܘ ܕܢܦܠ ܒܐܝܕܝ ܓܝܣܐ. 37 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘ

ܕܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܙܠ. ܐܦ ܐܢܬ ܗܘܝܬ
ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܀ 38 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܒܐܘܪܚܐ ܥܠ
ܠܚܕܐ ܩܪܝܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܕܫܡܗ ܡܪܬܐ ܩܒܠܬܗ ܒܒܝܬܗ.
39 ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ ܚܬܐ ܕܫܡܗ ܡܪܝܡ. ܘܐܬܬ ܝܬܒܬ ܠܘܬ
ܪܓܠܘܗܝ ܕܡܪܢ. ܘܫܡܥܐ ܗܘܬ ܡܠܘܗܝ. 40 ܡܪܬܐ
ܕܝܢ ܥܢܝܐ ܗܘܬ ܒܬܫܡܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܐܬܬ ܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܪܝ
ܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܚܬܝ ܫܒܩܬܢܝ ܠܚܘܕܝ ܠܡܫܡܫܘ.
ܐܡܪ ܠܗ ܕܬܥܕܪܝܢܢܝ. 41 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܡܪܬܐ ܡܪܬܐ. ܝܨܦܐ ܐܢܬܝ ܘܫܓܝܫܐ ܥܠ ܣܓܝܐܬܐ. 42 ܚܕܐ
ܗܝ ܕܝܢ ܕܡܬܒܥܝܐ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܢܬܐ ܛܒܬܐ ܓܒܬ ܠܗ.
ܗܝ ܕܠܐ ܬܫܬܩܠ ܡܢܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܐ ܀

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܨܠܐ ܒܕܘܟܬܐ ܚܕܐ. ܟܕ ܫܠܡ ܐܡܪ ܠܗ
ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ. ܐܠܦܝܢ ܠܡܨܠܝܘ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܦ ܝܘܚܢܢ ܐܠܦ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 2 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܐܡܬܝ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܪܝܢ. ܐܒܘܢ
ܕܒܫܡܝܐ. ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ. ܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܟ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ
ܐܝܟ ܕܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܐܪܥܐ. 3 ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ
ܟܠܝܘܡ. 4 ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܛܗܝܢ. ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܒܩܝܢ
ܠܟܠ ܕܚܝܒܝܢ ܠܢ. ܘܠܐ ܬܥܠܢ ܠܢܣܝܘܢܐ. ܐܠܐ ܦܨܢ
ܡܢ ܒܝܫܐ. 5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܠܗ
ܪܚܡܐ. ܘܢܐܙܠ ܠܘܬܗ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ.
ܪܚܡܝ. ܐܘܙܦܢܝ ܬܠܬ ܓܪܝܨܢ. 6 ܡܛܠ ܕܪܚܡܐ ܐܬܐ ܠܘܬܝ
ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܘܠܝܬ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܣܝܡ ܠܗ. 7 ܘܗܘ ܪܚܡܗ
ܡܢ ܠܓܘ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܗܪܝܢܝ. ܬܪܥܐ ܐܚܝܕ
ܗܘ. ܘܒܢܝ ܥܡܝ ܒܥܪܣܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܩܘܡ
ܐܬܠ ܠܟ. 8 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܡܛܠ ܪܚܡܘܬܐ ܠܐ ܢܬܠ ܠܗ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܘܪܐ ܘܬܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܥܒܕ: 55 ܘܐܬܦܢܝ
ܝܫܘܥ ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܢܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܪܘܚܐ.
ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ: ܠܐ ܐܬܐ ܠܡܘܒܕܘ ܢܦܫܬܐ ܐܠܐ ܠܡܚܝܘ.
ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ ܠܩܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ. 57 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ
ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܫ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܡܪܝ: 58 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܢܩܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܦܪܚܬܐ
ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ. ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ
ܕܢܣܡܘܟ ܪܫܗ. 59 ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ: ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܪ
ܠܐܒܝ. 60 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩ ܡܝ̈ܬܐ ܩܒܪܝܢ
ܠܡܝ̈ܬܝܗܘܢ: ܘܐܢܬ ܙܠ ܣܒܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 61 ܐܡܪ
ܠܗ ܐܚܪܢܐ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܡܪܝ: ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܐܦܣ ܠܝ
ܐܫܐܠ ܫܠܡ ܠܒܢ̈ܝ ܒܝܬܝ: ܘܐܬܐ. 62 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܠܝܬ ܐܢܫ ܕܪܡܐ ܐܝܕܗ ܥܠ ܚܪܒܐ ܘܚܐܪ ܠܒܣܬܪܗ:
ܘܚܫܚ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝ ܀

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ: ܦܪܫ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܚܪ̈ܢܐ
ܫܒܥܝܢ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ: ܠܟܠ
ܡܕܝܢܐ ܘܠܟܠ ܐܬܪ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ. 2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܨܕܐ
ܣܓܝ ܘܦܥ̈ܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ ܕܢܦܩ
ܦܥ̈ܠܐ ܠܚܨܕܗ. 3 ܙܠܘ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܐܝܟ
ܐܡܪ̈ܐ ܒܝܬ ܕܐܒ̈ܐ. 4 ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ. ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ.
ܘܠܐ ܡܣܐܢܐ. ܘܒܫܠܡܐ ܕܐܢܫ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ. 5 ܘܠܐܝܢܐ
ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܘ ܫܠܡܐ ܠܒܝܬܐ.
ܗܢܐ. 6 ܘܐܢ ܐܝܬ ܬܡܢ ܒܪ ܫܠܡܐ: ܢܬܢܝܚ ܥܠܘܗܝ ܫܠܡܟܘܢ.
ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ: ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. 7 ܒܗ ܕܝܢ
ܒܒܝܬܐ ܗܘܘ: ܟܕ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ.

ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ. ܘܠܐ ܬܫܢܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ
ܠܒܝܬܐ. 8 ܘܠܐܝܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܩܒܠܝܢ
ܠܟܘܢ: ܐܟܘܠܘ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ ܠܟܘܢ. 9 ܘܐܣܘ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܗ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ: ܩܪܒܬ ܠܘܬܟܘܢ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 10 ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ
ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ: ܦܘܩܘ ܠܟܘܢ ܠܫܘܩܐ ܘܐܡܪܘ: 11 ܘܐܦ
ܚܠܐ ܕܐܬܕܒܩ ܠܢ ܒܪ̈ܓܠܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܟܘܢ ܢܦܨܝܢܢ ܠܟܘܢ.
ܒܪܡ ܗܕܐ ܕܥܘ: ܕܩܪܒܬ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. 12 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ
ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. 13 ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ: ܘܝ
ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ: ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܘ ܚܝ̈ܠܐ ܕܗܘܘ
ܒܟܝ: ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ. 14 ܒܪܡ ܠܨܘܪ
ܘܠܨܝܕܢ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ. 15 ܘܐܢܬܝ
ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܬܪܝܡܬܝ: ܥܕܡܐ
ܠܫܝܘܠ ܬܬܡܟܟܝܢ ܀ 16 ܡܢ ܕܠܟܘܢ ܫܡܥ ܠܝ ܫܡܥ. ܘܡܢ
ܕܠܟܘܢ ܛܠܡ ܠܝ ܗܘ ܛܠܡ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܛܠܡ. ܛܠܡ
ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܀ 17 ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܫܒܥܝܢ ܕܫܕܪ
ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܐܦ ܫܐ̈ܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ
ܠܢ ܒܫܡܟ. 18 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܐ ܗܘܝܬ ܠܗ
ܠܣܛܢܐ: ܕܢܦܠ ܐܝܟ ܒܪܩܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. 19 ܗܐ ܝܗܒܬ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܫܘܠܛܢܐ: ܕܬܕܘܫܘܢ ܚܘ̈ܘܬܐ ܘܥܩܪ̈ܒܐ:
ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܒܥܠܕܒܒܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܗܪܟܘܢ. 20 ܒܪܡ
ܒܗܕܐ ܠܐ ܬܚܕܘܢ ܕܫܐ̈ܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܚܕܘ
ܕܫܡܗܝܟܘܢ ܐܬܟܬܒܘ ܒܫܡܝܐ ܀ 21 ܒܗ ܒܫܥܬܐ: ܪܘܙ
ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ
ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ. ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡ̈ܐ ܘܡܢ ܣܟܘܠܬܢ̈ܐ:
ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘ̈ܕܐ. ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ
ܩܕܡܝܟ. 22 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ: ܗܢܐ ܢܚܝܝܗ̇. 25 ܡܢܐ ܓܝܪ
ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ ܕܢܬܪ ܥܠܡܐ ܟܠܗ: ܢܦܫܗ ܕܝܢ ܢܘܒܕ
ܐܘ ܢܚܣܪ. 26 ܡܢ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܕܝܢ ܘܒܡܠܝ: ܢܒܗܬ
ܒܗ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ: ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ
ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ. 27 ܫܪܝܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ
ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܀ 28 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ
ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ: ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ
ܘܠܝܘܚܢܢ: ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ. 29 ܘܟܕ ܗܘ
ܡܨܠܐ: ܐܫܬܚܠܦ ܚܙܘܐ ܕܐܦܘܗܝ. ܘܢܚܬܘܗܝ ܚܘܪܘ
ܘܡܒܪܩܝܢ ܗܘܘ. 30 ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ
ܥܡܗ. ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ. 31 ܕܐܬܚܙܝܘ ܒܫܘܒܚܐ.
ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ: ܥܠ ܡܦܩܢܗ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡ
ܒܐܘܪܫܠܡ. 32 ܘܝܩܝܪܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܒܫܢܬܐ ܫܡܥܘܢ
ܘܗܢܘܢ ܕܥܡܗ. ܘܟܕ ܐܬܬܥܝܪܘ ܚܙܘ ܫܘܒܚܗ:
ܘܠܗܢܘܢ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܀ 33 ܘܟܕ
ܫܪܝܘ ܠܡܦܪܫ ܡܢܗ. ܐܡܪ ܫܡܥܘܢ ܠܝܫܘܥ. ܪܒܢ.
ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ. ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ.
ܠܟ ܚܕܐ ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ. ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ
ܐܡܪ. 34 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ: ܗܘܐ ܥܢܢܐ ܘܐܛܠܠ ܥܠܝܗܘܢ.
ܘܕܚܠܘ ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܠܝܐ ܕܥܠܘ ܠܥܢܢܐ. 35 ܘܩܠܐ
ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ: ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ.
36 ܘܟܕ ܗܘܐ ܩܠܐ: ܐܫܬܟܚ ܝܫܘܥ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܗܢܘܢ
ܫܬܩܘ. ܘܠܐܢܫ ܠܐ ܐܡܪܘ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ ܡܕܡ ܕܚܙܘ ܀
37 ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܟܕ ܢܚܬܘ ܡܢ ܛܘܪܐ ܐܪܥܗ ܠܗܘܢ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. 38 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܗܘ ܩܥܐ ܘܐܡܪ.
ܡܠܦܢܐ: ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܬܦܢܐ ܠܘܬܝ. ܒܒܪܝ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘ
ܠܝ. 39 ܘܪܘܚܐ ܐܚܕܐ ܠܗ. ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܩܥܐ: ܘܡܬܚܪܩ

ܫܢܘܗܝ ܘܡܪܥܠܐ. ܘܒܥܡܠܐ ܫܪܝܐ ܡܢܗ ܟܕ ܡܫܚܩܐ ܠܗ.
40 ܘܒܥܝܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗ̇ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.
41 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܘܬܐ
ܘܡܥܩܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܣܝܒܪ
ܐܢܟܘܢ. ܩܪܒܝܗܝ ܠܒܪܟ ܠܗܪܟܐ. 42 ܘܟܕ ܡܩܪܒ ܠܗ: ܐܪܡܝܗܝ
ܫܐܕܐ ܗܘ ܘܥܡܠܗ. ܘܟܐܐ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܗܝ ܛܢܦܬܐ.
ܘܐܣܝܗ ܠܛܠܝܐ ܘܝܗܒܗ ܠܐܒܘܗܝ. 43 ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ
ܒܪܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܟܠܢܫ ܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠ
ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ: ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ: 44 ܣܝܡܘ ܐܢܬܘܢ
ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢܝܟܘܢ. ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ: ܥܬܝܕ
ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. 45 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘܗ̇
ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܡܛܠ ܕܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܢܪܓܫܘܢܗ̇.
ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ.
46 ܘܥܠܬ ܒܗܘܢ ܡܚܫܒܬܐ: ܕܡܢܘ ܟܝ ܪܒ ܒܗܘܢ.
47 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܗܘܢ: ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ
ܘܐܩܝܡܗ ܠܘܬܗ: 48 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܡܩܒܠ
ܛܠܝܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܒܫܡܝ. ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ
ܡܩܒܠ. ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܒܟܠܟܘܢ: ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒ. 49 ܘܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ
ܪܒܢ: ܚܙܝܢ ܐܢܫ ܕܒܫܡܟ ܡܦܩ ܫܐܕܐ: ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܒܕ
ܕܠܐ ܐܬܐ ܥܡܢ ܒܬܪܟ. 50 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܟܠܘܢ. ܡܢ
ܓܝܪ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܟܘܢ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ ܀ 51 ܘܗܘܐ ܕܟܕ
ܡܬܡܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܡܣܬܠܩܢܘܬܗ: ܐܬܩܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܢܐܙܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ. 52 ܘܫܕܪ ܡܠܐܟܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ. ܘܐܙܠܘ
ܥܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܢܛܝܒܘܢ ܠܗ. 53 ܘܠܐ
ܩܒܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܦܪܨܘܦܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܫܕܝܪ ܗܘܐ
ܠܡܐܙܠ. 54 ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܡܪ ܘܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܐܡܗ. 52 ܘܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܒܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܪܩܕܝܢ ܥܠܝܗ̇.
ܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐ ܬܒܟܘܢ: ܠܐ ܓܝܪ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ.
ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܕܝܕܥܝܢ ܕܡܝܬܬ ܠܗ̇. 54 ܗܘ
ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܢܫ ܠܒܪ. ܘܐܚܕܗ̇ ܒܐܝܕܗ̇ ܘܩܪܝܗ̇ ܘܐܡܪ.
ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. 55 ܘܗܦܟܬ ܪܘܚܗ̇. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ: ܘܦܩܕ
ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ̇ ܠܡܐܟܠ. 56 ܘܐܬܕܡܪܘ ܐܒܗ̈ܝܗ̇. ܗܘ ܕܝܢ
ܦܩܕ ܐܢܘܢ: ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܛ ❖

1 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗܘܢ: ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܚܝܠܐ
ܘܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܐܕܐ ܘܟܘܪܗܢܐ ܠܡܐܣܝܘ.
ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܟܪܙܘ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܐܣܝܘ
ܟܪܝܗܐ. 3 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܕܡ ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܐܘܪܚܐ. ܠܐ
ܫܒܛܐ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ. ܘܠܐ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ
ܢܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. 4 ܘܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ:
ܬܡܢ ܗܘܘ ܘܡܢ ܬܡܢ ܦܘܩܘ. 5 ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܩܒܠܝܢ
ܠܟܘܢ: ܟܕ ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ: ܐܦ ܚܠܐ
ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ ܦܨܘ ܥܠܝܗܘܢ ܠܣܗܕܘܬܐ. 6 ܘܢܦܩܘ
ܫܠܝܚܐ: ܘܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ:
ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܘܡܐܣܝܢ ܒܟܠ ܕܘܟ. 7 ܫܡܥ ܕܝܢ
ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܟܠܗܝܢ ܕܗܘܝ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ: ܘܡܬܕܡܪ
ܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ: ܕܝܘܚܢܢ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. 8 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܐܠܝܐ ܐܬܚܙܝ. ܘܐܚܪܢܐ
ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ. 9 ܘܐܡܪ ܗܪܘܕܣ. ܕܪܫܗ
ܕܝܘܚܢܢ ܐܢܐ ܦܣܩܬ. ܡܢܘ ܕܝܢ ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ
ܥܠܘܗܝ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ. 10 ܘܟܕ ܗܦܟܘ
ܫܠܝܚܐ. ܐܫܬܥܝܘ ܠܝܫܘܥ ܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕܘ. ܘܕܒܪ
ܐܢܘܢ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܠܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܕܒܝܬ ܨܝܕܐ. 11 ܟܢܫܐ ܕܝܢ

ܟܕ ܝܕܥܘ: ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܘܩܒܠ ܐܢܘܢ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܩܝܢ ܗܘܘ
ܠܐܣܝܘܬܐ ܡܐܣܐ ܗܘܐ ❖ 12 ܟܕ ܕܝܢ ܫܪܝ ܝܘܡܐ ܠܡܪܟܢ:
ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܪܝ ܠܟܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ
ܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܢܫܪܘܢ ܒܗܝܢ: ܘܢܫܟܚܘܢ
ܠܗܘܢ ܡܫܝܢܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܐܝܬܝܢ. 13 ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܐܡܪܝܢ. ܠܝܬ ܠܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ.
ܐܠܐ ܐܢ ܐܙܠܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܣܝܒܪܬܐ ܠܥܡܐ ܟܠܗ ܗܢܐ.
14 ܗܘܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܐܝܟ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܣܬܟܘ ܐܢܘܢ ܣܡܟܐ: ܚܡܫܝܢ ܐܢܫܝܢ
ܒܣܡܟܐ. 15 ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܬܠܡܝܕܐ: ܘܐܣܬܟܘ ܠܟܠܗܘܢ.
16 ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ: ܘܚܪ
ܒܫܡܝܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ
ܠܟܢܫܐ. 17 ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܩܨܝܐ
ܡܕܡ ܕܝܬܪܘ. ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ❖ 18 ܘܟܕ ܡܨܠܐ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܡܗ: ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ.
ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܟܢܫܐ ܕܐܝܬܝ. 19 ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܕܢܒܝܐ ܚܕ
ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ. 20 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ
ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܡܫܝܚܗ
ܕܐܠܗܐ. 21 ܗܘ ܕܝܢ ܟܐܐ ܒܗܘܢ ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ: ܕܗܕܐ ܠܐܢܫ
ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. 22 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܕܢܚܫ ܣܓܝ. ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ.
ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ ❖
23 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܩܕܡ ܟܠܢܫ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ ܢܟܦܘܪ
ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܟܠܝܘܡ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ.
24 ܡܢ ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ. ܢܘܒܕܝܗ̇. ܡܢ ܕܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܠܥܠܥܠܐ ܘܠܓܠܠܐ. ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ. 26 ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ
ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܥܒܪܐ ܠܘܩܒܠ ܓܠܝܠܐ.
27 ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܐܪܥܐ: ܦܓܥ ܒܗ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ:
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܫܐܕܐ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܐܢܐ ܠܐ ܠܒܫ
ܗܘܐ. ܘܒܒܝܬܐ ܠܐ ܥܡܪ ܗܘܐ. ܐܠܐ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 28 ܟܕ
ܚܙܐ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ: ܩܥܐ ܘܢܦܠ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ
ܐܡܪ. ܡܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܒܥܐ
ܐܢܐ ܡܢܟ ܠܐ ܬܫܢܩܢܝ. 29 ܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܫܘܥ
ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܠܡܦܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܣܓܝ ܗܘܐ ܠܗ
ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܡܬܐܣܪ ܗܘܐ
ܒܫܫܠܬܐ: ܘܒܟܒܠܐ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ. ܘܡܦܣܩ ܗܘܐ
ܐܣܘܪܘܗܝ ܘܡܬܕܒܪ ܗܘܐ ܡܢ ܫܐܕܐ ܠܚܘܪܒܐ. 30 ܫܐܠܗ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܡܢ ܫܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܓܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܐܕܐ
ܣܓܝܐܐ ܥܐܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. 31 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܠܐ
ܢܦܩܘܕ ܠܗܘܢ ܠܡܐܙܠ ܠܬܗܘܡܐ. 32 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ:
ܡܪܥܝܐ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ ܒܛܘܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܡܢܗ: ܕܢܦܣ ܠܗܘܢ ܕܒܚܙܝܪܐ ܢܥܠܘܢ. ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ.
33 ܘܢܦܩܘ ܫܐܕܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܐܪܕܝ
ܡܪܥܝܐ ܗܝ ܟܠܗ ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܬܐ ܘܐܬܚܢܩܘ.
34 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܥܘܬܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ: ܥܪܩܘ ܘܐܫܬܥܝܘ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ. 35 ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ
ܕܗܘܐ: ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܗܘ
ܕܢܦܩܘ ܫܐܕܘܗܝ: ܟܕ ܠܒܝܫ ܘܡܢܟܦ ܘܝܬܒ ܠܘܬ
ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܕܚܠܘ. 36 ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܚܙܘ: ܐܝܟܢܐ ܐܬܐܣܝ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܫܐܕܐ. 37 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܡܢܗ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܓܕܪܝܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ.
ܡܛܠ ܕܒܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܐܚܝܕܝܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ: ܣܠܩ
ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܗܦܟ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. 38 ܗܘ ܕܝܢ ܓܒܪܐ

ܕܢܦܩܘ ܡܢܗ ܫܐܕܐ: ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܥܡܗ.
ܘܫܪܝܗܝ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. 39 ܗܦܘܟ ܠܒܝܬܟ:
ܘܐܫܬܥܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܟ ܐܠܗܐ. ܘܐܙܠ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ
ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܗ ܝܫܘܥ ❖ 40 ܟܕ ܗܦܟ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ: ܩܒܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܠܗ
ܚܝܪܝܢ ܗܘܘ: 41 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܐܪܫ ܪܝܫ
ܟܢܘܫܬܐ: ܢܦܠ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ
ܡܢܗ ܕܢܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. 42 ܒܪܬܐ ܓܝܪ ܝܚܝܕܝܬܐ ܐܝܬ
ܗܘܬ ܠܗ: ܐܝܟ ܒܪܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ
ܠܡܡܬ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܥܡܗ ܝܫܘܥ: ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
ܐܠܨܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 43 ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܕܪܕܝܐ ܗܘܐ ܕܡܗ̇ ܫܢܝܢ
ܬܪܬܥܣܪܐ: ܗܝ ܕܒܐܣܘܬܐ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ̇ ܐܦܩܬ: ܘܠܐ
ܐܫܟܚܬ ܕܡܢ ܐܢܫ ܬܬܐܣܐ: 44 ܐܬܩܪܒܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ
ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܡܐܢܘܗܝ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܡܪܕܝܬܐ ܕܕܡܗ̇.
45 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. ܘܟܕ ܟܠܗܘܢ ܟܦܪܝܢ:
ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܕܥܡܗ. ܪܒܢ: ܟܢܫܐ ܠܚܨܝܢ
ܠܟ ܘܐܠܨܝܢ: ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ: 46 ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܫ ܩܪܒ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥܬ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ
ܡܢܝ. 47 ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܚܙܬ ܕܠܐ ܛܫܝܬ. ܐܬܬ ܟܕ
ܙܝܥܐ ܘܢܦܠܬ ܣܓܕܬ ܠܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܥܝܢ ܟܠܗ ܥܡܐ
ܡܛܠ ܐܝܕܐ ܥܠܬܐ ܩܪܒܬ. ܘܐܝܟܢܐ ܡܚܕܐ ܐܬܐܣܝܬ.
48 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ̇: ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ. ܗܝܡܢܘܬܟܝ
ܐܚܝܬܟܝ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ ❖ 49 ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ: ܐܬܐ ܐܢܫ
ܡܢ ܕܒܝܬ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܝܬܬ ܠܗ ܒܪܬܟ.
ܠܐ ܬܕܠܚ ܠܡܠܦܢܐ. 50 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܘܐܡܪ ܠܐܒܘܗ̇
ܕܛܠܝܬܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ ܘܚܝܐ. 51 ܐܬܐ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ: ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܐܢܫ ܕܢܥܘܠ ܥܡܗ:
ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܠܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܠܝܠ ܡܫܬܒܩ ܠܗ. ܩܠܝܠ ܡܚܒ. 48 ܘܐܡܪ
ܠܗ̇ ܫܒܝܩܝܢ ܠܟܝ ܚܛܗܝܟܝ. 49 ܫܪܝܘ ܕܝܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܐܡܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܦ
ܚܛܗܐ ܫܒܩ. 50 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ̇ ܠܐܢܬܬܐ.
ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܚ ܀

1 ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ: ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ: ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܐܠܗܐ. ܘܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܥܡܗ. 2 ܘܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܡܢ
ܪܘܚܐ ܘܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܒܝܫܐ. ܡܪܝܡ ܕܡܬܩܪܝܐ ܡܓܕܠܝܬܐ.
ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢܗ̇. 3 ܘܝܘܚܢ ܐܢܬܬܗ ܕܟܘܙܐ
ܪܒ ܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܘܫܘܫܢ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܠܝܢ
ܕܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܢܝܢܗܝܢ ܀ 4 ܘܟܕ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ ܢܦܩ ܗܘܐ: ܘܡܢ ܟܠ ܡܕܝܢܢ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ:
ܐܡܪ ܒܡܬܠܐ. 5 ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ ܙܪܥܗ. ܘܟܕ ܙܪܥ:
ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ: ܘܐܬܕܘܫ ܘܐܟܠܬܗ ܦܪܚܬܐ.
6 ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ: ܘܡܢ ܫܥܬܗ ܕܝܥܐ: ܘܝܒܫ
ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܛܝܒܘܬܐ. 7 ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ:
ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ. 8 ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ: ܘܝܥܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ ܚܕ ܒܡܐܐ. ܗܠܝܢ ܟܕ
ܐܡܪ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܕܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.
9 ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܢܘ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. 10 ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ
ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܠܒܪ ܒܡܬܠܐ ܡܬܐܡܪ.
ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ. 11 ܗܢܘ
ܕܝܢ ܡܬܠܐ. ܙܪܥܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. 12 ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ: ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ: ܘܐܬܐ

ܐܟܠܩܪܨܐ ܫܩܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܠܒܗܘܢ: ܕܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢ
ܘܢܚܘܢ. 13 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ: ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ
ܕܫܡܥܘ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ̇ ܠܡܠܬܐ: ܘܥܩܪܐ ܠܝܬ
ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܒܥܕܢ ܢܣܝܘܢܐ
ܡܬܬܥܝܩܝܢ. 14 ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ: ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ: ܘܒܝܨܦܬܐ ܘܒܥܘܬܪܐ ܘܒܪܓܝܓܬܗ
ܕܥܠܡܐ ܡܬܚܢܩܝܢ. ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒܝܢ. 15 ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ: ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܒܐ ܫܦܝܪܐ ܘܛܒܐ ܫܡܥܝܢ
ܡܠܬܐ: ܘܐܚܕܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܀ 16 ܠܐ ܐܢܫ
ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܡܟܣܐ ܠܗ ܒܡܐܢܐ: ܐܘ ܣܐܡ ܠܗ ܠܬܚܬ
ܥܪܣܐ. ܐܠܐ ܣܐܡ ܠܗ ܠܥܠ ܡܢ ܡܢܪܬܐ. ܕܟܠ ܕܥܐܠ
ܢܚܙܐ ܢܘܗܪܗ. 17 ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. ܘܠܐ
ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ ܘܢܐܬܐ ܠܓܠܝܐ. 18 ܚܙܘ ܐܝܟܢܐ
ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ
ܠܗ: ܐܦ ܗܘ ܕܡܣܒܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. 19 ܐܬܘ
ܕܝܢ ܠܘܬܗ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ: ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܡܠܠܘܢ
ܥܡܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ. 20 ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ
ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܨܒܝܢ ܠܡܚܙܝܟ. 21 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܡܝ ܘܐܚܝ: ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܘܥܒܕܝܢ ܠܗ̇ ܀ 22 ܘܗܘܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ:
ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܝܬܒ ܒܐܠܦܐ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܥܒܪ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܬܐ. 23 ܘܟܕ ܪܕܝܢ
ܕܡܟ ܠܗ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܕܪܘܚܐ ܒܝܡܬܐ.
ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܐܠܦܐ ܠܡܛܒܥ. 24 ܘܩܪܒܘ ܐܥܝܪܘܗܝ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܪܒܢ ܐܬܐܒܕܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ
ܘܒܫܘܥܠܝܬܐ ܕܡܝܐ: ܘܢܚܘ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ. 25 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܐܝܟܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܕܚܝܠܝܢ: ܬܡܝܗܝܢ
ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ: ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܠܪܘܚܐ ܦܩܕ:

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ. ܐܘ
ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. 20 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܫܕܪܢ ܠܘܬܟ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ.
ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. 21 ܒܗ ܕܝܢ ܒܗܝ ܫܥܬܐ.
ܣܓܝܐܐ ܐܣܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܡܢ ܡܚܘܬܐ ܘܡܢ ܪܘܚܐ
ܒܝܫܬܐ. ܘܠܣܓܝܐܐ ܥܘܝܪܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ. 22 ܘܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܝܘܚܢܢ ܟܠܡܕܡ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܘܫܡܥܬܘܢ. ܕܥܘܝܪܐ ܚܙܝܢ. ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ.
ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ. ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ. ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ.
ܘܡܣܟܢܐ ܡܣܬܒܪܝܢ. 23 ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ
ܒܝ܀ 24 ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ. ܫܪܝ ܝܫܘܥ
ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܕܒܪܐ
ܠܡܚܙܐ. ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܙܝܥ. 25 ܘܐܠܐ ܡܢܐ
ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ. ܗܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܒܘܫܐ ܡܫܒܚܐ ܘܒܦܘܢܩܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܒܒܝܬ
ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ. 26 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܢܒܝܐ.
ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. 27 ܗܢܘ ܕܥܠܘܗܝ
ܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ.
ܕܢܬܩܢ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ. 28 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ
ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ
ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ. 29 ܘܟܠܗ ܥܡܐ
ܕܫܡܥܘ ܐܦ ܡܟܣܐ. ܙܕܩܘ ܠܐܠܗܐ ܕܥܡܕܘ ܡܥܡܘܕܝܬܗ
ܕܝܘܚܢܢ. 30 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ. ܛܠܡܘ ܒܢܦܫܗܘܢ
ܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܐܬܥܡܕܘ ܡܢܗ. 31 ܠܡܢ ܗܟܝܠ ܐܕܡܐ
ܠܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܡܢ ܕܡܝܢ. 32 ܕܡܝܢ ܠܛܠܝܐ
ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܘܩܐ. ܘܩܪܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܡܪܢ
ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܒܟܝܬܘܢ. 33 ܐܬܐ
ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܫܬܐ ܚܡܪܐ.

ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܒܗ. 34 ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟ
ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪ
ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. 35 ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܟܠܗ
ܒܢܝܗ܀ 36 ܐܬܐ ܕܝܢ ܒܥܐ ܡܢܗ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܕܢܠܥ
ܠܚܡܐ ܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܐܣܬܡܟ. 37 ܘܐܢ
ܚܛܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܗܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܕ ܝܕܥܬ ܕܒܒܝܬ
ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܣܡܝܟ. ܢܣܒܬ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ. 38 ܘܩܡ
ܠܒܣܬܪܗ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ. ܘܫܪ
ܒܕܡܥܝܗ ܡܪܥܒܐ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܣܥܪܐ ܕܪܝܫ
ܡܫܘܝܐ ܠܗܝܢ. ܘܡܢܫܩܐ ܗܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܫ
ܒܫܡܝܢ. 39 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܐܬܚ
ܒܢܦܫܗ ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܐܠܘ ܢܒܝܐ ܗܘܐ. ܝܕܥ ܗܘܐ
ܗܝ ܘܡܢܐ ܗܝ ܬܘܒܗ. ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܩܪܒܬ ܒ
40 ܘܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥܘܢ. ܐܝܬ ܠܝ
ܕܐܡܪ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܪ ܪܒܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘ
41 ܬܪܝܢ ܚܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܚܕ ܡܪܐ ܚܘܒܐ. ܚܕ ܚ
ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫ ܡܐܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫ
42 ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥ. ܠܬܪܝܗܘܢ ܫܒܩ. ܐܝ
ܗܟܝܠ ܡܢܗܘܢ ܝܬܝܪ ܢܚܒܝܘܗܝ. 43 ܥܢܐ ܫܡܥ
ܘܐܡܪ. ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܘ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗ ܣܓܝ. ܐܡܪ ܠ
ܝܫܘܥ ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܢܬ. 44 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܘܐܡ
ܠܫܡܥܘܢ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ. ܠܒܝܬܟ ܥܠܬ. ܡ
ܠܪܓܠܝ ܠܐ ܝܗܒܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܕܡܥܝܗ ܪܓܠܝ ܪܘ
ܘܒܣܥܪܗ ܫܘܝܬ ܐܢܝܢ. 45 ܐܢܬ ܠܐ ܢܫܩܬܢܝ. ܗܕܐ ܕ
ܗܐ ܡܢ ܕܥܠܬ. ܠܐ ܫܠܝܬ ܡܢ ܢܫܩܘ ܪܓܠܝ. 46 ܐ
ܡܫܚܐ ܠܪܝܫܝ ܠܐ ܡܫܚܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܡܫܚܐ ܕܒܣ
ܪܓܠܝ ܡܫܚܬ. 47 ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܡܫܬܒ
ܠܗ ܚܛܗܝܗ ܣܓܝܐܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܚܒܬ ܣܓܝ. ܗܘ ܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ.
ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܚܘܟ ܐܚܝ ܫܒܘܩ
ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܕܗܐ ܩܪܝܬܐ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ
ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. ܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ ܩܪܝܬܐ ܡܢ
ܥܝܢܟ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ
ܕܐܚܘܟ. 43 ܠܐ ܐܝܬ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܕܥܒܕ ܦܐܖ̈ܐ ܒܝܫܐ. ܐܦ ܠܐ
ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܕܥܒܕ ܦܐܖ̈ܐ ܛܒܐ. 44 ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܓܝܪ ܡܢ
ܦܐܖ̈ܘܗܝ ܗܘ ܡܬܝܕܥ. ܠܐ ܓܝܪ ܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ
ܬܐܢܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܩܛܦܝܢ ܥܢܒܐ. 45 ܓܒܪܐ ܛܒܐ
ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ
ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ
ܝܘܬܪܢܐ ܓܝܪ ܕܠܒܐ ܡܡܠܠܢ ܣܦܘܬܗ. 46 ܡܢܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ. ܘܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܟܠ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܫܡܥ ܡܠܝ ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ.
ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܕܡܐ. 48 ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܐ.
ܘܚܦܪ ܘܥܡܩ. ܘܣܡ ܫܬܐܣܬܐ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܘܟܕ ܗܘܐ
ܡܠܝܐ ܐܬܪܓܫ ܢܗܪܐ ܒܒܝܬܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ
ܠܡܙܝܥܘܬܗ. ܫܬܐܣܬܗ ܓܝܪ ܥܠ ܫܘܥܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ.
ܘܗܘ ܕܫܡܥ ܘܠܐ ܥܒܕ. ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ
ܥܦܪܐ ܕܠܐ ܫܬܐܣܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܪܓܫ ܒܗ ܢܗܪܐ ܡܚܕܐ
ܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܙ ✣

1 ܘܟܕ ܫܠܡ ܟܠܗܘܢ ܡܠܘܗܝ ܠܡܫܡܥܬܗ ܕܥܡܐ. ܥܠ
ܠܟܦܪܢܚܘܡ. 2 ܥܒܕܗ ܕܝܢ ܕܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ ܕܚܒܝܒ
ܗܘܐ ܠܗ. ܟܪܝܗ ܗܘܐ ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ
ܠܡܡܬ. 3 ܘܫܡܥ ܥܠ ܝܫܘܥ. ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܫܝܫܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܐܝܟ ܕܢܐܬܐ ܢܚܐ ܠܥܒܕܗ.

4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ
ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܘܐ ܗܘ ܕܬܥܒܕ ܠܗ ܗܕܐ. 5 ܪܚܡ
ܓܝܪ ܠܥܡܢ. ܘܐܦ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܗܘ ܒܢܐ ܠܢ. 6 ܝܫܘܥ
ܕܝܢ ܐܙܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܟܕ ܕܝܢ ܠܐ ܣܓܝ ܪܚܝܩ ܡܢ
ܒܝܬܐ. ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܢܛܪܘܢܐ ܪ̈ܚܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ
ܠܐ ܬܬܥܡܠ. ܠܐ ܓܝܪ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ ܡܛܠܠܝ.
7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܠܐ ܚܫܚܬ ܕܠܘܬܟ ܐܬܐ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ
ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܝ ✣ 8 ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܕܡܫܥܒܕ
ܐܢܐ ܠܫܘܠܛܢܐ. ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ.
ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ ܕܙܠ ܘܐܙܠ. ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ.
ܘܠܥܒܕܝ ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ. 9 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܗܠܝܢ ܐܬܕܡܪ ܒܗ. ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܕܐܙܠ ܒܬܪܗ.
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܦ ܠܐ ܒܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ ܗܕܐ
ܗܝܡܢܘܬܐ. 10 ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܫܟܚܘ
ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ ܟܕ ܚܠܝܡ ✣ 11 ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ
ܕܒܬܪܗ. ܐܙܠ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܢܐܝܢ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܥܡܗ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. 12 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
ܚܙܐ ܟܕ ܡܠܘܝܢ ܡܝܬܐ ܝܚܝܕܝܐ ܕܐܡܗ. ܘܐܡܗ
ܐܪܡܠܬܐ ܗܘܬ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܥܡܗ.
13 ܚܙܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܒܟܝܢ.
14 ܘܐܙܠ ܩܪܒ ܠܓܠܘܣܩܡܐ. ܘܗܢܘܢ ܕܫܩܝܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܩܡܘ. ܘܐܡܪ. ܥܠܝܡܐ ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ. 15 ܘܝܬܒ ܗܘ
ܡܝܬܐ ܘܫܪܝ ܠܡܡܠܠܘ. ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ. 16 ܘܐܚܕܬ
ܕܚܠܬܐ ܠܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܝܢ.
ܕܢܒܝܐ ܪܒܐ ܩܡ ܒܢ. ܘܣܥܪܗ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ. 17 ܘܢܦܩܬ
ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܥܠܘܗܝ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܒܟܠܗ ܐܬܪܐ
ܕܚܕܪܝܗܘܢ. 18 ܘܐܘܕܥܘܗܝ ܠܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ ✣ 19 ܘܩܪܐ ܝܘܚܢܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܟܙ ܠܘܩܐ ܀ ܘ ܀

ܘܦܫܛ ܘܬܩܢܬ ܐܝܕܗ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ܂ 11 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܬܡܠܝܘ
ܚܣܡܐ܂ ܘܡܬܡܠܟܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ܂ ܕܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ
ܠܗ ܠܝܫܘܥ ܀ 12 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ܂ ܢܦܩ ܝܫܘܥ
ܠܛܘܪܐ ܕܢܨܠܐ܂ ܘܬܡܢ ܐܓܗ ܗܘܐ ܒܨܠܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
13 ܘܟܕ ܢܓܗ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܓܒܐ ܡܢܗܘܢ
ܬܪܥܣܪ܂ ܗܢܘܢ ܕܫܠܝܚܐ ܩܪܐ ܐܢܘܢ܂ 14 ܫܡܥܘܢ ܗܘ
ܕܩܪܐ ܟܐܦܐ܂ ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ܂ ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ܂
ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ܂ 15 ܘܡܬܝ ܘܬܐܘܡܐ܂
ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ܂ ܘܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܛܢܢܐ܂
16 ܘܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܥܩܘܒ܂ ܘܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܗܘܐ
ܡܫܠܡܢܐ܂ 17 ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܡ ܒܦܩܥܬܐ܂
ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܕܥܡܐ܂
ܡܢ ܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܡܢ ܣܦܪ ܝܡܐ ܕܨܘܪ
ܘܕܨܝܕܢ܂ 18 ܕܐܬܘ ܕܢܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ܂ ܘܕܢܬܐܣܘܢ ܡܢ
ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܬܐܠܨܝܢ ܡܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ
ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ܂ 19 ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܡܬܩܪܒܘ
ܠܗ܂ ܚܝܠܐ ܓܝܪ ܢܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܐܣܐ
ܗܘܐ ܀ 20 ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ܂
ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܣܟܢܐ ܕܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܀
21 ܛܘܒܝܟܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ ܗܫܐ ܕܬܣܒܥܘܢ ܀ ܛܘܒܝܟܘܢ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܟܝܢ ܗܫܐ ܕܬܓܚܟܘܢ ܀ 22 ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܐ ܕܣܢܝܢ
ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܡܦܪܫܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ܂
ܘܡܦܩܝܢ ܫܡܟܘܢ ܐܝܟ ܒܝܫܐ ܚܠܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ 23 ܚܕܘ
ܒܗܘ ܒܝܘܡܐ ܘܪܘܙܘ܂ ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ܂ ܗܟܢܐ
ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܐܒܗܝܗܘܢ ܠܢܒܝܐ ܀ 24 ܒܪܡ ܘܝ ܠܟܘܢ
ܥܬܝܪܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܒܘܝܐܟܘܢ܂ 25 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܒܥܐ
ܕܬܟܦܢܘܢ܂ ܘܝ ܠܟܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܓܚܟܝܢ ܗܫܐ
ܕܬܬܐܒܠܘܢ܂ 26 ܘܝ ܠܟܘܢ ܟܕ ܢܗܘܘܢ ܐܡܪܝܢ ܒܟܘܢ

ܩܟܚ ܠܘܩܐ ܀ ܘ ܀

ܒܢܝܢܫܐ ܕܫܦܝܪ܂ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢܒܝܐ ܕܓܠܐ
ܐܒܗܝܗܘܢ܂ 27 ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܫܡܥܝܢ܂ ܐܚܒܘ
ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ܂ ܘܥܒܕܘ ܕܫܦܝܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܢ ܠܟܘܢ܂
28 ܘܒܪܟܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܛܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܨܠܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܩܛܝܪܐ܂ 29 ܘܠܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ܂
ܩܪܘܒ ܠܗ ܐܚܪܢܐ܂ ܘܡܢ ܡܢ ܕܫܩܠ ܡܪܛܘܛܟ ܠܐ ܬܟܠܐ
ܐܦ ܟܘܬܝܢܟ܂ 30 ܠܟܠ ܕܫܐܠ ܠܟ ܗܒ ܠܗ܂ ܘܡܢ ܡܢ
ܕܫܩܠ ܕܝܠܟ ܠܐ ܬܬܒܥ܂ 31 ܘܐܝܟܢܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ
ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ܂ 32
ܐܢ ܓܝܪ ܡܚܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܐܝܢܐ ܗܝ
ܛܝܒܘܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܓܝܪ ܚܛܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ ܠܗܘܢ
ܪܚܡܝܢ܂ 33 ܘܐܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܐܒܝܢ ܠܟܘܢ
ܐܝܢܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܚܛܝܐ ܓܝܪ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ
34 ܘܐܢ ܡܘܙܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܬܦܪܥܘܢ
ܡܢܗ܂ ܐܝܢܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ܂ ܐܦ ܚܛܝܐ ܓܝܪ ܠܚܛܝܐ
ܡܘܙܦܝܢ ܕܢܬܦܪܥܘܢ ܐܝܟܘܬܗܘܢ܂ 35 ܒܪܡ ܐܚܒܘ
ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ܂ ܘܐܛܐܒܘ ܠܗܘܢ܂ ܘܐܘܙܦܘ ܘܠܐ ܬܦܣܩܘܢ
ܣܒܪܐ ܕܐܢܫ܂ ܘܢܗܘܐ ܣܓܝ ܐܓܪܟܘܢ܂ ܘܬܗܘܘܢ ܒܢܘܗܝ
ܕܪܡܐ܂ ܕܗܘ ܒܣܝܡ ܥܠ ܒܝܫܐ ܘܥܠ ܟܦܘܪܐ܂
36 ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܡܪܚܡܢܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܡܪܚܡܢܐ
ܗܘ ܀ 37 ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܘܠܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܠܐ ܬܚܝܒܘܢ
ܘܠܐ ܡܬܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܫܪܘ ܘܢܫܬܪܐ ܠܟܘܢ܂ 38 ܗܒܘ ܘܢܬܝܗܒ
ܠܟܘܢ܂ ܒܡܟܝܠܬܐ ܛܒܬܐ ܘܡܪܟܢܬܐ ܘܡܫܦܥܬܐ ܢܪܡܘܢ
ܒܥܘܒܝܟܘܢ܂ ܒܗܝ ܓܝܪ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ
ܠܟܘܢ܂ 39 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ܂ ܠܡܐ
ܡܫܟܚ ܤܡܝܐ ܠܤܡܝܐ ܠܡܕܒܪܘ܂ ܠܐ ܬܪܝܗܘܢ ܒܓܘܡܨܐ
ܢܦܠܝܢ܂ 40 ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ܂ ܟܠܢܫ ܓܝܪ
ܓܡܝܪ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ܂ 41 ܡܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܐܢܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܐܓܪܐ: ܘܫܒܩܘܗܝ ܥܡ ܥܪܣܗ ܡܢ ܡܛܠܠܐ ܠܡܨܥܬܐ
ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. 20 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ:
ܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܓܒܪܐ: ܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ.
21 ܘܫܪܝܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܘܐܡܪܝܢ: ܡܢܘ ܗܢܐ
ܕܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ: ܐܠܐ
ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕ. 22 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܠܒܟܘܢ.
23 ܐܝܕܐ ܦܫܝܛܐ ܠܡܐܡܪ. ܕܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ: ܐܘ
ܠܡܐܡܪ ܩܘܡ ܗܠܟ. 24 ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܕܢܫܒܘܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܠܟ ܐܡܪ
ܐܢܐ. ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. 25 ܘܡܚܕܐ
ܩܡ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܟܕ
ܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. 26 ܘܬܡܗܐ ܐܚܕ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܫܒܚܝܢ
ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܕܚܠܬܐ ܘܐܡܪܝܢ: ܕܚܙܝܢ ܬܕܡܪܬܐ
ܝܘܡܢܐ. 27 ܒܬܪ ܗܠܝܢ: ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܡܟܣܐ ܕܫܡܗ
ܠܘܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. 28 ܘܫܒܩ
ܟܠ ܡܕܡ ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. 29 ܘܥܒܕ ܠܗ ܠܘܝ
ܩܘܒܠܐ ܒܒܝܬܗ ܘܡܫܬܘܬܐ ܪܒܐ. ܘܗܘܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܡܟܣܐ:
ܘܕܐܚܪܢܐ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. 30 ܘܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ
ܘܚܛܝܐ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ. 31 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܬܒܥܐ ܐܣܝܐ ܠܚܠܝܡܐ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ
ܐܝܬ ܠܗܘܢ. 32 ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ: ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ
ܠܬܝܒܘܬܐ. 33 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܕܝܘܚܢܢ ܨܝܡܝܢ ܐܦܝܐ ܘܡܨܠܝܢ ܐܦ ܕܦܪܝܫܐ: ܕܝܠܟ ܕܝܢ
ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ. 34 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܕܥܕ ܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ ܠܡܥܒܕ
ܨܘܡܐ. 35 ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ: ܡܐ ܕܐܫܬܩܠ ܚܬܢܐ

ܡܢܗܘܢ: ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. 36 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܡܬܠܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܦܪܐ ܪܘܩܥܬܐ ܡܢ ܡܐܢܐ ܚܕܬܐ ܘܪܡܐ ܥܠ
ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܠܚܕܬܐ ܡܦܪܐ: ܘܠܒܠܝܐ ܠܐ ܫܠܡܐ ܪܘܩܥܬܐ
ܕܡܢ ܚܕܬܐ. 37 ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ.
ܘܐܠܐ ܨܪܐ ܠܗ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܠܙܩܐ. ܘܗܘ ܚܡܪܐ
ܡܬܐܫܕ ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ. 38 ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ
ܪܡܝܢ: ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܬܢܛܪܝܢ. 39 ܘܠܐ ܐܢܫ ܫܬܐ ܚܡܪܐ ܥܬܝܩܐ
ܘܡܚܕܐ ܨܒܐ ܚܕܬܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ: ܥܬܝܩܐ ܒܣܝܡ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ∴ ܘ ∴

1 ܘܗܘܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܟܕ ܡܗܠܟ ܝܫܘܥ ܒܝܬ ܙܪܥܐ:
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܠܩܛܝܢ ܗܘܘ ܫܒܠܐ: ܘܦܪܟܝܢ ܗܘܘ
ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܟܠܝܢ. 2 ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ.
ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ.
3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܗܕܐ ܩܪܝܬܘܢ: ܡܕܡ
ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܟܦܢ ܗܘ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. 4 ܕܥܠ
ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ:
ܘܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ: ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ:
ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ. 5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܕܡܪܗ ܗܘ ܕܫܒܬܐ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 6 ܘܗܘܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ: ܥܠ ܠܟܢܘܫܬܐ
ܘܡܠܦ ܗܘܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ
ܝܒܝܫܐ ܗܘܬ. 7 ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܐܢ
ܡܐܣܐ ܒܫܒܬܐ. ܕܢܫܟܚܘܢ ܠܡܐܟܠ ܩܪܨܘܗܝ. 8 ܗܘ
ܕܝܢ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ: ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܝܒܝܫܐ
ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܬܐ ܠܟ ܠܡܨܥܬܐ ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܡ:
9 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢܐ ܫܠܝܛ
ܒܫܒܬܐ. ܕܛܒ ܠܡܥܒܕ ܐܘ ܕܒܝܫ. ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ.
10 ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܚܕܪܝܗܘܢ. 38 ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ: ܥܠ
ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ. ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ
ܪܒܬܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܡܛܠܬܗ. 39 ܘܩܡ ܥܠܝܗ ܘܟܐܐ
ܒܐܫܬܐ ܘܫܒܩܬܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ
ܠܗܘܢ. 40 ܒܡܥܪܒܝ ܕܝܢ ܫܡܫܐ ܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܟܪܝܗܐ ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ:
ܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ: ܐܝܕܗ
ܣܐܡ ܗܘܐ ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. 41 ܘܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܐܦ
ܫܐܕܐ ܡܢ ܣܓܝܐܐ. ܟܕ ܡܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ: ܕܐܢܬ ܗܘ
ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܐܡܪܘܢ ܕܝܕܥܝܢ ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ. 42 ܘܒܨܦܪܗ
ܕܝܘܡܐ: ܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ. ܘܟܢܫܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܠܗ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܚܕܘܗܝ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ
ܠܘܬܗܘܢ. 43 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܐܦ ܠܡܕܝܢܬܐ
ܐܚܪܢܝܬܐ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܣܒܪܘ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܥܠ ܗܕܐ
ܗܘ ܐܫܬܠܚܬ. 44 ܘܗܘܐ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܓܠܝܠܐ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܗ ✣

1 ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ: ܘܗܘ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܬܐ ܕܓܢܣܪ. 2 ܘܚܙܐ
ܬܪܬܝܢ ܐܠܦܝܢ ܕܩܝܡܢ ܥܠ ܓܢܒ ܝܡܬܐ. ܘܨܝܕܐ ܕܢܦܩܘ
ܡܢܗܝܢ. ܘܡܫܝܓܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. 3 ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܕܫܡܥܘܢ
ܗܘܬ ܟܐܦܐ. ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܝܬܒ ܒܗ. ܘܐܡܪ ܕܢܕܒܪܘܢܗ
ܩܠܝܠ ܡܢ ܝܒܫܐ ܠܝܡܬܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܘܡܠܦ ܡܢ
ܐܠܦܐ ܠܟܢܫܐ. 4 ܘܟܕ ܫܠܝ ܡܢ ܡܡܠܠܘ. ܐܡܪ
ܠܫܡܥܘܢ. ܕܒܪܗ ܠܥܘܡܩܐ ܘܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܠܨܝܕܐ.
5 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܢ: ܠܟܠܗ ܠܠܝܐ ܠܐܝܢ
ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܚܕܢ. ܥܠ ܡܠܬܟ ܕܝܢ ܪܡܐ ܐܢܐ ܡܨܝܕܬܐ ✣ 6 ܘܟܕ

ܗܕܐ ܥܒܕܘ: ܐܚܕܘ ܢܘܢܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܡܨܝܕܬܗܘܢ
ܡܬܨܪܝܐ ܗܘܬ. 7 ܘܐܪܡܙܘ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܕܒܐܠܦܐ ܐܚܪܬܐ
ܕܢܐܬܘܢ ܢܥܕܪܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܘ: ܡܠܘ ܬܪܬܝܗܝܢ ܐܠܦܐ
ܐܝܟ ܕܩܪܝܒܢ ܗܘܝ ܠܡܛܒܥ. 8 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ
ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ: ܢܦܠ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܡܪܝ: ܦܪܘܩ ܠܟ ܡܢܝ ܕܓܒܪܐ
ܐܢܐ ܚܛܝܐ. 9 ܬܗܪܐ ܓܝܪ ܐܚܕܗ ܗܘܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܥܡܗ:
ܥܠ ܨܝܕܐ ܗܘ ܕܢܘܢܐ ܕܨܕܘ. 10 ܗܟܘܬ ܕܝܢ ܐܦ ܠܝܥܩܘܒ
ܘܠܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ. ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܫܘܬܦܐ ܕܫܡܥܘܢ.
ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܠܐ ܬܕܚܠ. ܡܢ ܗܫܐ ܚܝܐ ܐܢܬ ܗܘܐ
ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ. 11 ܘܩܪܒܘ ܐܠܦܐ ܠܝܒܫܐ. ܘܫܒܩܘ ܟܠ ܡܕܡ
ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ✣ 12 ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ:
ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܡܠܐ ܓܪܒܐ ܚܙܝܗܝ: ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ ܘܢܦܠ
ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ
ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ. 13 ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ
ܝܫܘܥ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ. ܘܡܚܕܐ
ܐܙܠ ܠܗ ܓܪܒܗ ܡܢܗ. 14 ܘܦܩܕܗ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪ.
ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ: ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦ
ܕܐܬܕܟܝܬ: ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ ✣ 15 ܘܢܦܩ
ܛܒܗ ܝܬܝܪܐܝܬ. ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
ܠܡܫܡܥ ܡܢܗ: ܘܠܡܬܐܣܝܘ ܡܢ ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ. 16 ܗܘ
ܕܝܢ ܡܫܢܐ ܗܘܐ ܠܡܕܒܪܐ ܘܡܨܠܐ ✣ 17 ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ
ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ ܝܫܘܥ. ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܦܝ
ܢܡܘܣܐ: ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠ ܩܘܪܝܐ ܕܓܠܝܠܐ ܘܕܝܗܘܕ
ܘܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܚܝܠܐ ܕܡܪܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܡܐܣܝܘܬܗܘܢ.
18 ܘܐܢܫܐ ܐܝܬܝܘ ܒܥܪܣܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܫܪܝܐ: ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܕܢܥܠܘܢܗ ܢܣܝܡܘܢܝܗܝ ܩܕܡܘܗܝ. 19 ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ
ܕܐܝܟܢܐ ܢܥܠܘܢܝܗܝ ܡܛܠ ܣܓܝܐܘܬ ܟܢܫܐ: ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. 5 ܘܐܣܩܗ ܣܛܢܐ
ܛܘܪܐ ܪܡܐ: ܘܚܘܝܗܝ ܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܒܙܒܢܐ
ܥܘܪܐ. 6 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܠܟ ܐܬܠ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ
ܠܗ ܘܫܘܒܚܗ ܕܝܠܝ ܡܫܠܡ: ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܝܗܒ ܐܢܐ
ܗ. 7 ܐܢ ܗܟܝܠ ܬܣܓܘܕ ܩܕܡܝ: ܕܝܠܟ ܬܗܘܐ ܟܠܗ.
ܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
ܣܓܘܕ. ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܬܦܠܘܚ. 9 ܘܐܝܬܝܗ
ܫܠܡ. ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ ܟܢܦܐ ܕܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ
ܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ: ܐܪܡܐ ܢܦܫܟ ܡܢ ܠܬܚܬ. 10 ܟܬܝܒ
ܪ: ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ ܢܦܩܕ ܥܠܝܟ ܕܢܛܪܘܢܟ. 11 ܘܥܠ
ܐܝܕܝܗܘܢ ܢܫܩܠܘܢܟ. ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܒܟܐܦܐ ܪܓܠܟ. 12 ܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܪ ܗܘ ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ.
ܘܟܕ ܫܠܡ ܐܟܠܩܪܨܐ ܟܠܗܘܢ ܢܣܝܘܢܘܗܝ: ܦܪܩ ܡܢ
ܠܘܬܗ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢ ❖ 14 ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܐ
ܠܓܠܝܠܐ. ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ.
ܘܗܘ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ: ܘܡܫܬܒܚ ܗܘܐ ܡܢ
ܟܠ ܐܢܫ. 16 ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ ܐܝܟܐ ܕܐܬܪܒܝ: ܘܥܠ ܐܝܟ ܕܡܥܕ
ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܘܩܡ ܠܡܩܪܐ.
ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܦܪܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܦܬܚ ܝܫܘܥ
ܣܦܪܐ: ܘܐܫܟܚ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܟܬܝܒ. 18 ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ
ܥܠܝ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܢܝ ܠܡܣܒܪܘ ܠܡܣܟܢܐ.
ܘܫܠܚܢܝ ܠܡܐܣܝܘ ܠܬܒܝܪܝ ܠܒܐ. ܘܠܡܟܪܙܘ ܠܫܒܝܐ
ܫܘܒܩܢܐ. ܘܠܥܘܝܪܐ ܚܙܝܐ. ܘܠܡܫܪܐ ܠܬܒܝܪܐ
ܒܫܘܒܩܢܐ. 19 ܘܠܡܟܪܙܘ ܫܢܬܐ ܡܩܒܠܬܐ ܠܡܪܝܐ.
ܘܟܪܟ ܣܦܪܐ ܘܝܗܒܗ ܠܡܫܡܫܢܐ ܘܐܙܠ ܝܬܒ. ܘܟܠܗܘܢ
ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܥܝܢܝܗܘܢ ܚܝܪܢ ܗܘܝ ܒܗ. 21 ܘܫܪܝ
ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܕܝܘܡܢܐ ܐܬܡܠܝ ܟܬܒܐ ܗܢܐ
ܒܐܕܢܝܟܘܢ. 22 ܘܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ. ܘܬܡܝܗܝܢ

ܗܘܘ ܒܡܠܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܕܢܦܩܢ ܗܘܝ ܡܢ ܦܘܡܗ. ܘܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܒܪܗ ܕܝܘܣܦ: 23 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ:
ܟܒܪ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܐܣܝܐ ܐܣܐ ܢܦܫܟ. ܘܟܠ
ܕܫܡܥܢ ܕܗܘܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ: ܥܒܕ ܐܦ ܗܪܟܐ ܒܡܕܝܢܬܟ.
24 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ
ܕܡܬܩܒܠ ܒܡܕܝܢܬܗ. 25 ܫܪܝܪܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ:
ܕܣܓܝܐܢ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܐܠܝܐ
ܢܒܝܐ: ܟܕ ܐܬܐܚܕܘ ܫܡܝܐ ܫܢܝܢ ܬܠܬ ܘܝܪܚܐ ܫܬܐ: ܘܗܘܐ
ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. 26 ܘܠܘܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܐܫܬܕܪ
ܐܠܝܐ: ܐܠܐ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ. ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ. 27 ܘܣܓܝܐܐ
ܓܪܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ.
ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܐܬܕܟܝ: ܐܠܐ ܐܢ ܢܥܡܢ ܐܪܡܝܐ. 28 ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ: ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ
ܟܠܗܘܢ. 29 ܘܩܡܘ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ:
ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܠ ܓܒܐ ܕܛܘܪܐ ܕܗܘܐ: ܗܘ ܕܡܕܝܢܬܗܘܢ
ܒܢܝܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܢܪܡܘܢܝܗܝ ܡܢ ܫܩܝܦܐ. 30 ܗܘ
ܕܝܢ ܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܙܠ ❖ 31 ܘܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ: ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܫܒܬܐ.
32 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܡܘܠܦܢܗ: ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܗܘܐ ܡܠܬܗ.
33 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ
ܕܫܐܕܐ ܛܢܦܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. 34 ܘܐܡܪ. ܫܒܘܩ.
ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ
ܠܟ ܡܢ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ. 35 ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ.
ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ ܡܢܗ. ܘܫܕܝܗܝ ܫܐܕܐ ܒܡܨܥܬܐ:
ܘܢܦܩ ܡܢܗ ܟܕ ܠܐ ܗܣܝܗ ܡܕܡ. 36 ܘܐܚܕܬ ܬܗܪܐ ܠܟܠܢܫ.
ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܚܕܕܐ ܘܐܡܪܝܢ: ܡܢܐ ܗܝ
ܟܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ: ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܘܒܚܝܠܐ ܦܩܕܐ ܠܪܘܚܐ
ܛܢܦܬܐ ܘܢܦܩܢ. 37 ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ. 8 ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ
ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ. ܘܠܐ ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܒܢܦܫܟܘܢ: ܕܐܒܐ
ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܡܢ ܗܠܝܢ
ܟܐܦܐ ܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ. 9 ܗܐ ܕܝܢ
ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ. ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ
ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ: ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ. 10 ܘܡܫܐܠܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ. 11 ܥܢܐ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. ܢܬܠ ܠܡܢ
ܕܠܝܬ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ.
12 ܘܐܬܘ ܐܦ ܡܟܣܐ ܠܡܥܡܕ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܡܢܐ
ܢܥܒܕ. 13 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܬܒܥܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ
ܥܠ ܡܐ ܕܦܩܝܕ ܠܟܘܢ ܠܡܬܒܥ. 14 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܦܠܚܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܦ ܚܢܢ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܐܢܣܘܢ ܐܢܫ. ܘܠܐ ܬܥܫܩܘܢ. ܘܢܣܦܩܢ
ܠܟܘܢ ܐܦܣܘܢܝܘܬܟܘܢ. 15 ܟܕ ܕܝܢ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܥܡܐ ܥܠ
ܝܘܚܢܢ: ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ. ܕܠܡܐ
ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ: 16 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܗܐ
ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܐܬܐ ܕܝܢ ܒܬܪܝ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ
ܡܢܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ. ܗܘ
ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܢܘܪܐ. 17 ܗܘ ܕܐܚܝܕ ܪܦܫܐ
ܒܐܝܕܗ ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ. ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ: ܘܬܒܢܐ
ܢܘܩܕ ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ. 18 ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܬܐ
ܡܠܦ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܠܥܡܐ. 19 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܛܝܛܪܪܟܐ:
ܡܛܠ ܕܡܬܟܣܣ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬܐ
ܕܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ: ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ:
20 ܐܘܣܦ ܐܦ ܗܕܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ: ܘܚܒܫܗ ܠܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ. 21 ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܥܡܕ ܟܠܗ ܥܡܐ: ܐܦ ܝܫܘܥ
ܥܡܕ: ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܐܬܦܬܚܘ ܫܡܝܐ. 22 ܘܢܚܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ

ܒܕܡܘܬ ܓܘܫܡܐ ܕܝܘܢܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܕܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܟ ܐܨܛܒܝܬ. 23 ܗܘ ܝ
ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪ ܫܢܝܢ ܬܠܬܝܢ. ܘܡܣܬܒܪ
ܗܘܐ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ ܗܠܝ. 24 ܒܪ ܡܛܬܬ. ܒܪ ܠܘ
ܒܪ ܡܠܟܝ. ܒܪ ܝܢܝ. ܒܪ ܝܘܣܦ. 25 ܒܪ ܡܛܬܝܐ. ܒ
ܐܡܘܨ. ܒܪ ܢܚܘܡ. ܒܪ ܚܣܠܝ. ܒܪ ܢܓܝ. 26 ܒܪ ܡܐ
ܒܪ ܡܛܬܝܐ. ܒܪ ܫܡܥܝ. ܒܪ ܝܘܣܦ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. 27 ܒ
ܝܘܚܢܢ. ܒܪ ܪܐܣܐ. ܒܪ ܙܘܪܒܒܠ. ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ. ܒܪ ܢ
28 ܒܪ ܡܠܟܝ. ܒܪ ܐܕܝ. ܒܪ ܩܘܣܡ. ܒܪ ܐܠܡܘܕܕ. ܒ
ܥܝܪ. 29 ܒܪ ܝܘܣܐ. ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ. ܒܪ ܝܘܪܡ. ܒܪ ܡܛܬ
ܒܪ ܠܘܝ. 30 ܒܪ ܫܡܥܘܢ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. ܒܪ ܝܘܣܦ. ܒ
ܝܘܢܢ. ܒܪ ܐܠܝܩܝܡ. 31 ܒܪ ܡܠܝܐ. ܒܪ ܡܢܐ. ܒ
ܡܛܬܐ. ܒܪ ܢܬܢ. ܒܪ ܕܘܝܕ. 32 ܒܪ ܐܝܫܝ. ܒܪ ܥܘܒ
ܒܪ ܒܥܙ. ܒܪ ܣܠܡܘܢ. ܒܪ ܢܚܫܘܢ. 33 ܒܪ ܥܡܝܢܕ
ܒܪ ܐܪܡ. ܒܪ ܚܨܪܘܢ. ܒܪ ܦܪܨ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. 34 ܒܪ ܝܥܩܘ
ܒܪ ܐܝܣܚܩ. ܒܪ ܐܒܪܗܡ. ܒܪ ܬܪܚ. ܒܪ ܢܚܘܪ. 35 ܒ
ܫܪܘܓ. ܒܪ ܐܪܥܘ. ܒܪ ܦܠܓ. ܒܪ ܥܒܪ. ܒܪ ܫܠ
36 ܒܪ ܩܝܢܢ. ܒܪ ܐܪܦܟܫܕ. ܒܪ ܫܝܡ. ܒܪ ܢܘܚ. ܒ
ܠܡܟ. 37 ܒܪ ܡܬܘܫܠܚ. ܒܪ ܚܢܘܟ. ܒܪ ܝܪܕ. ܒ
ܡܗܠܠܐܝܠ. ܒܪ ܩܝܢܢ. 38 ܒܪ ܐܢܘܫ. ܒܪ ܫܝܬ. ܒ
ܐܕܡ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ✧

ܩܦܠܐܘܢ ✧ ܕ ✧

1 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܦܟ ܡܢ ܝܘܪܕ
ܘܕܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ. 2 ܝܘܡܬܐ ܐܪܒܥܝܢ. ܕܢܬܢܣܐ ܡ
ܐܟܠܩܪܨܐ. ܘܠܐ ܠܥܣ ܡܕܡ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܟܕ ܫܠ
ܟܦܢ ܠܚܪܬܐ. 3 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܐܢ ܒܪܗ ܐ
ܕܐܠܗܐ: ܐܡܪ ܠܟܐܦܐ ܗܕܐ ܕܬܗܘܐ ܠܚܡܐ. 4 ܥܢܐ ܝܫܘ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕ ܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܝܕܐ ܕܢܡܘܣܐ: 28 ܫܩܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ. ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ
ܘܐܡܪ. 29 ܫܪܐ ܡܟܝܠ ܐܢܬ ܠܗ ܠܥܒܕܟ ܡܪܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ
ܒܫܠܡܐ. 30 ܕܗܐ ܚܙܝ ܥܝܢܝ ܚܢܢܟ: 31 ܗܘ ܕܛܝܒܬ
ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. 32 ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܢܐ ܕܥܡܡܐ:
ܘܫܘܒܚܐ ܠܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. 33 ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܘܐܡܗ: ܬܡܝܗܝܢ
ܗܘܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ. 34 ܘܒܪܟ
ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ: ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܡ ܐܡܗ. ܗܐ ܗܢܐ ܩܐܡ:
ܠܡܦܘܠܬܐ ܘܠܡܩܝܡܐ ܕܣܓܝܐܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܬܐ ܕܚܪܝܢܐ.
ܘܒܢܦܫܟ ܕܝܢ ܕܝܠܟܝ ܬܥܒܪ ܪܘܡܚܐ. ܐܝܟ ܕܢܬܓܠܝܢ
ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܘܬܐ ܕܣܓܝܐܐ ܀ 36 ܘܚܢܐ ܕܝܢ ܢܒܝܬܐ ܒܪܬܗ
ܕܦܢܘܐܝܠ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܫܝܪ: ܐܦ ܗܝ ܡܣܝܒܐ ܒܝܘܡܬܗ
ܣܓܝܐܐ. ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܥܡ ܒܥܠܗ ܚܝܬ ܡܢ ܒܬܘܠܘܬܗ.
ܘܗܘܬ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܟ ܫܢܝܢ ܬܡܢܐܝܢ ܘܐܪܒܥ. ܘܠܐ ܦܪܫܐ ܗܘܬ
ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ ܦܠܚܐ ܗܘܬ ܐܝܡܡܐ
ܘܠܠܝܐ. 38 ܘܐܦ ܗܝ ܩܡܬ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܐܘܕܝܬ
ܠܡܪܝܐ. ܘܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ: ܥܡ ܟܠܢܫ ܕܡܣܟܐ
ܗܘܐ ܠܦܘܪܩܢܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. 39 ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܟܠ ܡܕܡ
ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ: ܗܦܟܘ ܠܓܠܝܠܐ. ܠܢܨܪܬ
ܡܕܝܢܬܗܘܢ. 40 ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚܐ.
ܘܡܬܡܠܐ ܚܟܡܬܐ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ.
ܘܡܪܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܠ ܫܢܐ ܐܢܫܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ
ܕܦܨܚܐ ܀ 42 ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ: ܣܠܩܘ
ܐܝܟ ܕܡܥܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ. 43 ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ.
ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ. ܦܫ ܠܗ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܝܫܘܥ ܒܐܘܪܫܠܡ.
ܘܝܘܣܦ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܘ. 44 ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܥܡ
ܒܢܝ ܠܘܝܬܗܘܢ ܗܘ. ܘܟܕ ܐܬܘ ܡܪܕܐ ܕܝܘܡܐ ܚܕ.
ܒܥܘܗܝ ܠܘܬ ܐܢܫܝܗܘܢ. ܘܠܘܬ ܡܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܗܘܢ.
ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܗܝ. ܘܗܦܟܘ ܠܗ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ

ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 46 ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ:
ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ. ܟܕ ܝܬܒ ܡܨܥܬ ܡܠܦܢܐ: ܘܫܡܥ
ܡܢܗܘܢ. ܘܡܫܐܠ ܠܗܘܢ. 47 ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܒܚܟܡܬܗ ܘܒܦܬܓܡܘܗܝ.
48 ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܐܬܕܡܪܘ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܡܗ. ܒܪܝ
ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ ܗܟܢܐ: ܕܗܐ ܐܢܐ ܘܐܒܘܟ ܒܥܩܬܐ ܣܓܝܐܐ
ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟ. 49 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ
ܠܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܝܬ ܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ ܕܐܗܘܐ. 50 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. 51 ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ
ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ: ܘܡܫܬܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܗ ܕܝܢ ܢܛܪܐ
ܗܘܬ ܟܠܗܝܢ ܡܠܝܐ ܒܠܒܗ. 52 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ
ܒܩܘܡܬܗ ܘܒܚܟܡܬܗ ܘܒܛܝܒܘܬܐ: ܠܘܬ ܐܠܗܐ
ܘܒܢܝܢܫܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܓ ܀

1 ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܕܝܢ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܛܝܒܪܝܘܣ ܩܣܪ:
ܒܗܓܡܘܢܘܬܐ ܕܦܢܛܝܘܣ ܦܝܠܛܘܣ ܒܝܗܘܕ. ܟܕ ܪܝܫܐ
ܕܪܒܥܐ ܗܪܘܕܣ ܒܓܠܝܠܐ: ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ ܪܝܫܐ
ܕܪܒܥܐ ܒܐܝܛܘܪܝܐ. ܘܒܐܬܪܐ ܕܛܪܟܘܢܐ: ܘܠܘܣܢܝܐ ܪܝܫܐ
ܕܪܒܥܐ ܕܐܒܝܠܝܢܐ: 2 ܒܪܒܘܬ ܟܘܡܪܘܬܐ ܕܚܢܢ ܘܕܩܝܦܐ:
ܗܘܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܙܟܪܝܐ ܒܚܘܪܒܐ:
3 ܘܐܬܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝ ܝܘܪܕܢܢ. ܟܕ ܡܟܪܙ ܡܥܡܘܕܝܬܐ
ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. 4 ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ
ܕܡܠܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܚܘܪܒܐ. ܛܝܒܘ
ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܪܬܨܘ ܒܦܩܥܬܐ ܫܒܝܠܐ ܠܐܠܗܢ. 5 ܟܠܗܘܢ
ܢܚܠܐ ܢܬܡܠܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ ܘܪܡܬܐ ܢܬܡܟܟܘܢ.
ܘܢܗܘܐ ܥܪܡܐ ܠܦܩܥܐ. ܘܐܬܪܐ ܥܣܩܐ ܠܡܫܝܥܬܐ. 6 ܘܢܚܙܐ
ܟܠ ܒܣܪ ܚܝܐ ܕܐܠܗܐ. 7 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ
ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܠܡܥܡܕ. ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ: ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܕܡܘܗܝ. 75 ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܢ: ܒܟܐܢܘܬܐ. 76 ܘܐܢܬ
ܛܠܝܐ ܢܒܝܐ ܕܡܪܝܡܐ ܬܬܩܪܐ. ܬܐܙܠ ܓܝܪ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ
ܕܡܪܝܐ ܕܬܛܝܒ ܐܘܪܚܗ. 77 ܕܬܬܠ ܝܕܥܬܐ ܕܚܝܐ ܠܥܡܗ
ܒܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ. 78 ܒܪܚܡܐ ܕܪܚܡܬܐ ܕܐܠܗܢ.
ܕܒܗܘܢ ܢܣܥܘܪܢ ܕܢܚܐ ܡܢ ܪܘܡܐ. 79 ܠܡܢܗܪܘ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܒܚܫܘܟܐ ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ ܝܬܒܝܢ. ܘܢܬܪܘܨ ܪܓܠܝܢ
ܠܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ. 80 ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚܐ.
ܘܒܚܘܪܒܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ: ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܬܚܘܝ ܠܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ: ܘܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ
ܐܘܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ. ܕܢܬܟܬܒ ܥܡܗ ܟܠܗ ܕܐܘܚܕܢܗ.
2 ܗܕܐ ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܘܬ: ܒܗܓܡܘܢܘܬܐ
ܕܩܘܪܝܢܘܣ ܒܣܘܪܝܐ. 3 ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠܢܫ ܕܢܬܟܬܒ
ܒܡܕܝܢܬܗ. 4 ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܘܣܦ ܡܢ ܢܨܪܬ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ: ܠܝܗܘܕ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬ
ܠܚܡ. ܡܛܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ
ܕܕܘܝܕ. 5 ܥܡ ܡܪܝܡ ܡܟܝܪܬܗ ܟܕ ܒܛܢܐ ܕܬܡܢ ܢܬܟܬܒܘܢ.
6 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܬܡܢ ܐܢܘܢ: ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܐܠܕ:
7 ܘܝܠܕܬ ܒܪܗ ܒܘܟܪܐ: ܘܥܛܦܬܗ ܒܥܙܪܘܪܐ ܘܐܪܡܝܬܗ
ܒܐܘܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܘܟܐ ܐܝܟܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ.
8 ܪܥܘܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܐܬܪܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ: ܘܢܛܪܝܢ
ܗܘܘ ܡܛܪܬܐ ܕܠܠܝܐ ܥܠ ܡܪܥܝܬܗܘܢ. 9 ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܢܗܪܬ
ܥܠܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ. 10 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܐܟܐ.
ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ:
ܕܬܗܘܐ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ. 11 ܐܬܝܠܕ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܝܘܡܢܐ
ܦܪܘܩܐ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܪܝܐ ܡܫܝܚܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ:

12 ܘܗܕܐ ܠܟܘܢ ܐܬܐ. ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܕܥܛܝܦ
ܒܥܙܪܘܪܐ ܘܣܝܡ ܒܐܘܪܝܐ. 13 ܘܡܢ ܫܠܝ ܐܬܚܙܝܘ ܥܡ ܡܠܐܟܐ
ܚܝܠܘܬܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܝܐ. ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܝܢ.
14 ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ܒܡܪܘܡܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܫܠܡܐ
ܘܣܒܪܐ ܛܒܐ ܠܒܢܝܢܫܐ. 15 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠܘ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ
ܡܠܐܟܐ ܠܫܡܝܐ. ܡܡܠܠܝܢ ܪܥܘܬܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ.
ܢܪܕܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ: ܘܢܚܙܐ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܗܘܬ ܐܝܟ
ܕܡܪܝܐ ܐܘܕܥܢ. 16 ܘܐܬܘ ܒܣܘܪܗܒܐܝܬ. ܘܐܫܟܚܘ
ܠܡܪܝܡ ܘܠܝܘܣܦ ܘܠܥܘܠܐ ܕܣܝܡ ܒܐܘܪܝܐ. 17 ܘܟܕ ܚܙܘ
ܐܘܕܥܘ ܠܡܠܬܐ ܕܐܬܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܥܠ ܛܠܝܐ.
18 ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ: ܐܬܕܡܪܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܡܠܠ ܠܗܘܢ
ܡܢ ܪܥܘܬܐ. 19 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ
ܘܡܦܚܡܐ ܒܠܒܗ. 20 ܘܗܦܟܘ ܪܥܘܬܐ ܗܢܘܢ: ܟܕ
ܡܫܒܚܝܢ ܘܡܗܠܠܝܢ ܠܐܠܗܐ: ܥܠ ܟܠ ܕܚܙܘ ܘܫܡܥܘ.
ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. 21 ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܬܡܢܝܐ
ܝܘܡܝܢ ܕܢܬܓܙܪ ܛܠܝܐ: ܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܕܐܬܩܪܝ ܡܢ
ܡܠܐܟܐ ܩܕܡ ܕܢܬܒܛܢ ܒܟܪܣܐ. 22 ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ
ܕܬܕܟܝܬܗܘܢ. ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܐܣܩܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ:
ܕܢܩܝܡܘܢܝܗܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. 23 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ
ܕܡܪܝܐ. ܕܟܠ ܕܟܪܐ ܦܬܚ ܡܪܒܥܐ. ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝܐ ܢܬܩܪܐ.
24 ܘܕܢܬܠܠ ܕܒܚܬܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܙܘܓܐ
ܕܫܦܢܝܢܐ. ܐܘ ܬܪܝܢ ܦܪܘܓܐ ܕܝܘܢܐ. 25 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܐܝܬ
ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܫܡܗ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ. ܘܓܒܪܐ ܗܢܐ ܟܐܢ
ܗܘܐ ܘܙܕܝܩ. ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܒܘܝܐܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. 26 ܘܐܡܝܪ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢ
ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܠܐ ܢܚܙܐ ܡܘܬܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܐ ܠܡܫܝܚܗ
ܕܡܪܝܐ. 27 ܗܘ ܗܢܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܟܕ ܡܥܠܝܢ
ܠܗ ܐܒܗܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܛܠܝܐ: ܕܢܥܒܕܘܢ ܚܠܦܘܗܝ ܐܝܟ

ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܘܒܪܗ ܕܥܠܝܐ ܢܬܩܪܐ. ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܟܘܪܣܝܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ.
33 ܘܢܡܠܟ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܝܥܩܘܒ ܠܥܠܡ. ܘܠܡܠܟܘܬܗ ܣܘܟܐ ܠܐ ܢܗܘܐ.
34 ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܢܗܘܐ ܗܕܐ ܕܓܒܪܐ ܠܐ ܝܕܝܥ ܠܝ.
35 ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܐܬܐ. ܘܚܝܠܗ ܕܥܠܝܐ ܢܛܠܠ ܥܠܝܟܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܕܢܬܝܠܕ ܡܢܟܝ ܩܕܝܫܐ ܗܘ. ܘܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܐ.
36 ܘܗܐ ܐܠܝܫܒܥ ܐܚܝܢܬܟܝ ܐܦ ܗܝ ܒܛܢܐ ܒܪܐ ܒܣܝܒܘܬܗ. ܘܗܢܐ ܝܪܚܐ ܫܬܝܬܝܐ ܠܗ. ܠܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܩܪܬܐ.
37 ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܛܠܐ ܠܐܠܗܐ ܡܕܡ.
38 ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ. ܗܐ ܐܢܐ ܐܡܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ. ܘܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬܗ.
39 ܩܡܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܐܙܠܬ ܒܝܨܝܦܘܬܐ ܠܛܘܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ.
40 ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܘܫܐܠܬ ܒܫܠܡܗ ܕܐܠܝܫܒܥ.
41 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܡܥܬ ܐܠܝܫܒܥ ܫܠܡܗ ܕܡܪܝܡ. ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܗ. ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܠܝܫܒܥ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
42 ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪܐ ܠܡܪܝܡ. ܡܒܪܟܬܐ ܐܢܬܝ ܒܢܫܐ. ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܦܐܪܐ ܕܒܟܪܣܟܝ.
43 ܡܢܐ ܠܝ ܗܕܐ ܕܬܐܬܐ ܐܡܗ ܕܡܪܝ ܠܘܬܝ.
44 ܗܐ ܓܝܪ ܟܕ ܢܦܠ ܩܠܐ ܕܫܠܡܟܝ ܒܐܕܢܝ. ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܝ.
45 ܘܛܘܒܝܗ ܠܗܝ ܕܗܝܡܢܬ. ܕܢܗܘܐ ܫܘܡܠܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܐܡܪ ܥܡܗ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ.
46 ܘܐܡܪܐ ܡܪܝܡ. ܡܪܘܪܒܐ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ.
47 ܘܚܕܝܬ ܪܘܚܝ ܒܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝ.
48 ܕܚܪ ܒܡܘܟܟܐ ܕܐܡܬܗ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܢ ܗܫܐ ܢܛܘܒܢܢܝ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ.
49 ܕܥܒܕ ܠܘܬܝ ܪܘܪܒܬܐ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ. ܘܩܕܝܫ ܗܘ ܫܡܗ.
50 ܘܚܢܢܗ ܠܕܪܐ ܘܠܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ.
51 ܥܒܕ ܙܟܘܬܐ ܒܕܪܥܗ. ܘܒܕܪ ܠܪܡܐ ܒܪܥܝܢܐ ܕܠܒܗܘܢ.
52 ܫܪܐ

ܓܢܒܪܐ ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܐܪܝܡ ܡܟܝܟܐ.
53 ܠܟܦܢܐ ܐܣܒܥ ܛܒܬܐ. ܘܠܥܬܝܪܐ ܫܪܟܢ ܣܦܝܩܐܝܬ.
54 ܘܥܕܪ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ. ܘܐܬܕܟܪ ܚܢܢܗ.
55 ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡ ܐܒܗܬܢ. ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ.
56 ܩܘܝܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܝܟ ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ.
57 ܐܠܝܫܒܥ ܕܝܢ ܡܠܝ ܙܒܢܐ ܕܬܐܠܕ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ.
58 ܘܫܡܥܘ ܫܒܒܝܗ ܘܒܢܝ ܛܘܗܡܗ ܕܐܣܓܝ ܡܪܝܐ ܚܢܢܗ ܥܡܗ. ܘܚܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ.
59 ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܬܡܝܢܝܐ ܐܬܘ ܠܡܓܙܪܗ ܠܛܠܝܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ ܙܟܪܝܐ.
60 ܘܥܢܬ ܐܡܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܝܘܚܢܢ ܢܬܩܪܐ.
61 ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܒܛܘܗܡܟܝ ܕܡܬܩܪܐ ܒܫܡܐ ܗܢܐ.
62 ܘܪܡܙܘ ܠܐܒܘܗܝ ܕܐܝܟܢܐ ܨܒܐ ܕܢܫܡܗܝܘܗܝ.
63 ܘܫܐܠ ܦܢܩܝܬܐ ܘܟܬܒ ܘܐܡܪ. ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܫܡܗ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ.
64 ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܠܫܢܗ. ܘܡܠܠ ܘܡܒܪܟ ܠܐܠܗܐ.
65 ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝܗܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܝܗܘܕ ܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ.
66 ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܡܗ.
67 ܘܐܬܡܠܝ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܙܟܪܝܐ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܬܢܒܝ ܘܐܡܪ.
68 ܡܒܪܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܣܥܪ ܥܡܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܘܪܩܢܐ.
69 ܘܐܩܝܡ ܠܢ ܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܒܒܝܬܐ ܕܕܘܝܕ ܥܒܕܗ.
70 ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ ܥܠܡ.
71 ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܣܢܐܝܢ.
72 ܘܢܥܒܕ ܚܢܢܐ ܥܡ ܐܒܗܬܢ. ܘܢܬܕܟܪ ܩܝܡܘܗܝ ܩܕܝܫܐ.
73 ܘܡܘܡܬܐ ܕܝܡܐ ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܢ. ܕܢܬܠ ܠܢ.
74 ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܕܠܐ ܕܚܠܬܐ ܢܦܠܘܚ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܠܘܩܐ ܡܒܣܪܢܐ܂
ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܨܒܘ ܕܢܟܬܒܘܢ ܬܫܥܝܬܐ ܕܣܘܥܪܢܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܦܣܝܢ ܚܢܢ ܒܗܘܢ܆ 2 ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܐܫܠܡܘ ܠܢ
ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܗܘܘ ܚܙܝܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܝܠܗ ܕܡܠܬܐ܆
3 ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܠܝ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܝܬ ܒܚܦܝܛܘܬ ܠܟܠܗܘܢ܆
ܕܟܠ ܡܕܡ ܒܚܬܝܬܘ ܐܟܬܘܒ ܠܟ ܢܨܝܚܐ ܬܐܘܦܝܠܐ܂
4 ܕܬܕܥ ܫܪܪܐ ܕܡܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܬܠܡܕܬ ܠܗܝܢ ܀ 5 ܗܘܐ
ܒܝܘܡܬܗ ܕܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܆ ܟܗܢܐ ܚܕ ܕܫܡܗ
ܗܘܐ ܙܟܪܝܐ܂ ܡܢ ܬܫܡܫܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܝܐ܂ ܘܐܢܬܬܗ ܡܢ
ܒܢܬܗ ܕܐܗܪܘܢ܂ ܫܡܗ ܗܘܐ ܐܠܝܫܒܥ܂ 6 ܬܪܝܗܘܢ ܕܝܢ
ܟܐܢܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ܂ ܘܡܗܠܟܝܢ ܒܟܠܗܘܢ
ܦܘܩܕܢܘܗܝ܂ ܘܒܟܐܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܠܐ ܪܫܝܢ܂ 7 ܒܪܐ ܕܝܢ
ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܐܠܝܫܒܥ ܥܩܪܐ ܗܘܬ܂
ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܓܝܐܝܢ ܒܝܘܡܬܗܘܢ ܗܘܘ ܀ 8 ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ
ܡܟܗܢ ܗܘܐ ܒܛܟܣܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ܂ 9 ܒܥܝܕܐ
ܕܟܗܢܘܬܐ܆ ܡܛܝܗܝ ܕܢܣܝܡ ܒܣܡܐ܆ ܘܥܠ ܠܗܝܟܠܗ
ܕܡܪܝܐ܂ 10 ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܥܡܐ܆ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܥܕܢܐ
ܕܒܣܡܐ܂ 11 ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܠܙܟܪܝܐ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ܆ ܕܩܐܡ
ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ܂ 12 ܘܐܬܕܠܚ ܙܟܪܝܐ ܟܕ
ܚܙܝܗ܂ ܘܕܚܠܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ܂ 13 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ܂
ܠܐ ܬܕܚܠ ܙܟܪܝܐ܆ ܡܛܠ ܕܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ܂ ܘܐܢܬܬܟ
ܐܠܝܫܒܥ ܬܐܠܕ ܠܟ ܒܪܐ܆ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ܂
14 ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܙܐ܂ ܘܣܓܝܐܐ ܒܡܘܠܕܗ
ܢܚܕܘܢ܂ 15 ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܢܫܬܐ܂
ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܬܡܠܐ ܟܕ ܗܘ ܒܟܪܣܐ ܕܐܡܗ܂ 16 ܘܣܓܝܐܐ

ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ܂
17 ܘܗܘ ܢܐܙܠ ܩܕܡܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܘܒܚܝܠܐ ܕܐܠܝܐ ܢܒܝܐ܂
ܕܢܦܢܐ ܠܒܐ ܕܐܒܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ܂ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ
ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܝܕܥܬܐ ܕܟܐܢܐ܂ ܘܢܛܝܒ ܠܡܪܝܐ ܥܡܐ
ܓܡܝܪܐ܂ 18 ܘܐܡܪ ܙܟܪܝܐ ܠܡܠܐܟܐ܆ ܐܝܟܢܐ ܐܕܥ ܗܕܐ܂
ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝ ܣܒܐ܂ ܘܐܢܬܬܝ ܣܓܝܐܬ ܒܝܘܡܬܗ ܗܝ܂
19 ܘܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܒܪܝܐܝܠ ܕܩܐܡ ܐܢܐ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ܂ ܘܐܫܬܠܚܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟ ܘܐܣܒܪܟ ܗܠܝܢ܂
20 ܡܟܝܠ ܬܗܘܐ ܫܬܝܩ܂ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܠܡܡܠܠܘ܆ ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܡܠܝ ܗܠܝܢ
ܕܡܬܡܠܝܢ ܒܙܒܢܗܝܢ܂ 21 ܥܡܐ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܣܟܐ
ܠܙܟܪܝܐ ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܘܚܪܗ ܕܒܗܝܟܠܐ܂ 22 ܟܕ
ܢܦܩ ܕܝܢ ܙܟܪܝܐ܆ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ܂
ܘܐܣܬܟܠܘ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܒܗܝܟܠܐ܂ ܘܗܘ ܡܪܡܙ ܪܡܙ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ܂ ܘܩܘܝ ܟܕ ܚܪܫ܂ 23 ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ
ܕܬܫܡܫܬܗ܂ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܀ 24 ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ
ܗܠܝܢ ܒܛܢܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܢܬܬܗ܂ ܘܡܛܫܝܐ ܗܘܬ ܢܦܫܗ
ܝܪܚܐ ܚܡܫܐ܂ ܘܐܡܪܐ ܗܘܬ܂ 25 ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܝ ܡܪܝܐ
ܒܝܘܡܬܐ ܕܚܪ ܒܝ܆ ܠܡܣܒ ܚܣܕܝ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ܂
26 ܒܝܪܚܐ ܕܝܢ ܕܫܬܐ ܐܫܬܠܚ ܓܒܪܝܐܝܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬ
ܐܠܗܐ ܠܓܠܝܠܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܨܪܬ܂ 27 ܠܘܬ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܡܟܝܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ܂ ܡܢ ܒܝܬ ܕܘܝܕ܂ ܘܫܡܗ
ܕܒܬܘܠܬܐ ܡܪܝܡ܂ 28 ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂
ܫܠܡ ܠܟܝ ܡܠܝܬ ܛܝܒܘܬܐ܆ ܡܪܢ ܥܡܟܝ ܡܒܪܟܬܐ ܒܢܫ̈ܐ܂
29 ܗܝ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܬ ܐܬܕܠܚܬ ܒܡܠܬܗ܂ ܘܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ
ܕܡܢܘ ܡܫܠܡܐ ܗܢܐ܂ 30 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ܂ ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ
ܡܪܝܡ܂ ܐܫܟܚܬܝ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ 31 ܗܐ ܓܝܪ
ܬܩܒܠܝܢ ܒܛܢܐ ܘܬܐܠܕܝܢ ܒܪܐ܂ ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܝܫܘܥ܂

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܐ ܡܝܬ. 45 ܘܟܕ ܝܠܦ ܗܘܐ ܡܢ ܩܢܛܪܘܢ ܠܝܘܣܦ.
ܘܐܦ ܝܗܒ ܫܠܕܐ. ܘܙܒܢ ܗܘ ܟܬܢܐ ܘܐܚܬܗ. ܘܟܪܟܗ
ܒܗ ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܢܩܝܪ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܥܠ ܬܪܥܗ
ܕܩܒܪܐ. 47 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܠܗ ܕܝܘܣܐ:
ܚܙܝ ܐܝܟܐ ܕܐܬܬܣܝܡ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܘ ܀

1 ܘܟܕ ܥܒܪ ܫܒܬܐ: ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ
ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܠܘܡ: ܙܒܢ ܗܪܘܡܐ ܕܢܐܬܝܢ ܢܡܫܚܢܝܗܝ܀
ܒܫܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ: ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܟܕ ܕܢܚ
ܫܡܫܐ. 3 ܘܐܡܪܢ ܗܘܝ ܒܢܦܫܗܝܢ: ܡܢܘ ܕܝܢ ܢܥܓܠ ܠܢ
ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. 4 ܘܚܪ ܚܙܝ ܕܡܥܓܠܐ ܗܝ
ܟܐܦܐ. ܪܒܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܛܒ. 5 ܘܥܠܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ.
ܚܙܝ ܥܠܝܡܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ: ܘܥܛܝܦ ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ.
ܘܐܬܕܡܪ. 6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܠܝܫܘܥ
ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܙܕܩܦ: ܩܡ ܠܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ.
ܚܙܝ ܐܬܪܐ ܕܬܡܢ ܣܝܡ ܗܘܐ. 7 ܐܠܐ ܙܠܝ ܐܡܪܝ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܠܟܐܦܐ: ܕܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ.
ܬܡܢ ܬܚܙܘܢܝܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ. 8 ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ:
ܥܪܩ ܘܢܦܩ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܗܝܢ ܓܝܪ ܬܗܪܐ
ܘܪܬܝܬܐ. ܘܠܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝ. ܕܕܚܝܠܢ ܗܘܝ ܓܝܪ܀
ܒܫܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ: ܩܡ ܘܐܬܚܙܝ ܠܘܩܕܡ ܠܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ ܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ. 10 ܘܗܝ
ܐܙܠܬ ܐܣܒܪܬ ܠܗܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ. ܕܐܒܝܠܝܢ ܗܘܘ
ܘܒܟܝܢ. 11 ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܐܡܪܝܢ ܕܚܝ ܘܐܬܚܙܝ
ܠܗܝܢ. ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ. 12 ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܐܬܚܙܝ ܠܬܪܝܢ
ܡܢܗܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܘܐܙܠܝܢ ܠܩܪܝܬܐ.
ܘܗܢܘܢ ܐܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܫܪܟܐ. ܐܦ ܠܐ ܠܗܘܢ ܗܝܡܢܘ܀

14 ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܚܕܥܣܪ ܟܕ ܣܡܝܟܝܢ: ܘܚܣܕ
ܠܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܠܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ: ܕܠܗܢܘܢ
ܕܚܙܐܘܗܝ ܕܩܡ ܠܐ ܗܝܡܢܘ. 15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܥܠܡܐ
ܟܠܗ. ܘܐܟܪܙܘ ܣܒܪܬܝ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ. 16 ܐܝܢܐ ܕܡܗܝܡܢ
ܘܥܡܕ ܚܝܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܡܬܚܝܒ. 17 ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܠܝܢ ܢܩܦܢ. ܒܫܡܝ ܫܐܕܐ ܢܦܩܘܢ.
ܘܒܠܫܢܐ ܚܕܬܐ ܢܡܠܠܘܢ. 18 ܘܚܘܘܬܐ ܢܫܩܠܘܢ. ܘܐܢ
ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ ܢܫܬܘܢ ܠܐ ܢܗܪ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܢܣܝܡܘܢ
ܥܠ ܟܪܝܗܐ ܘܢܬܚܠܡܘܢ. 19 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܪܢ: ܡܢ ܒܬܪ
ܕܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܠܫܡܝܐ ܣܠܩ. ܘܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
20 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܘܐܟܪܙܘ ܒܟܠ ܕܘܟ. ܘܡܪܢ ܡܥܕܪ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ: ܘܡܫܪܪ ܡܠܝܗܘܢ ܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ܀

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܕܡܠܠ
ܘܐܟܪܙ ܪܗܘܡܐܝܬ ܒܪܗܘܡܝ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܬܘܢ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ: 10 ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܛܠ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܀ 11 ܪܒܝ
ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܢܝܨܘ ܠܟܢܫܐ: ܕܠܒܪ ܐܒܐ ܢܫܪܐ
ܠܗܘܢ. 12 ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ
ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܗܢܐ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
13 ܘܗܢܘܢ ܬܘܒ ܩܥܘ ܙܩܘܦܝܗܝ. 14 ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ. ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ
ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܙܩܘܦܝܗܝ. 15 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܨܒܐ ܕܢܥܒܕ
ܨܒܝܢܐ ܠܟܢܫܐ. ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ: ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ
ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܢܓܕ ܕܢܙܕܩܦ. 16 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ
ܐܘܒܠܘܗܝ ܠܓܘ ܕܪܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܩܪܘ ܠܟܠܗ
ܐܣܦܝܪ. 17 ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ. ܘܓܕܠܘ ܣܡܘ ܒܗ
ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ. 18 ܘܫܪܝܘ ܠܡܫܐܠܘ ܫܠܡܗ. ܫܠܡ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. 19 ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ
ܒܩܢܝܐ. ܘܪܩܝܢ ܗܘܘ ܒܐܦܘܗܝ: ܘܒܪܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠ
ܒܘܪܟܝܗܘܢ: ܘܣܓܕܝܢ ܠܗ. 20 ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ:
ܐܫܠܚܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ
ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ ܀ 21 ܘܫܚܪܘ ܚܕ ܕܥܒܪ ܗܘܐ: ܫܡܥܘܢ
ܩܘܪܝܢܝܐ. ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܐܒܘܗܝ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ
ܘܕܪܘܦܘܣ. ܕܢܫܩܘܠ ܨܠܝܒܗ. 22 ܘܐܝܬܝܘܗܝ
ܠܓܓܘܠܬܐ. ܕܡܬܬܪܓܡܐ ܩܪܩܦܬܐ. 23 ܘܝܗܒܘ
ܠܗ ܠܡܫܬܐ ܚܡܪܐ ܕܡܙܝܓ ܒܗ ܡܘܪܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܢܣܒ.
24 ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ: ܦܠܓܘ ܡܐܢܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ
ܦܣܐ. ܡܢܘ ܡܢܐ ܢܣܒ. 25 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܥܝܢ ܬܠܬ ܟܕ
ܙܩܦܘܗܝ. 26 ܘܡܟܬܒܐ ܗܘܬ ܥܠܬܗ ܒܟܬܒܐ.
ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. 27 ܘܙܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܓܝܣܐ.
ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ. 28 ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ
ܕܐܡܪ: ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ ܀ 29 ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ

ܗܘܘ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ. ܘܐ ܣܬܪ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
30 ܦܨܐ ܢܦܫܟ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. 31 ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢܫܐ ܐܚܪܢܐ
ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ: 32 ܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ ܒܗ.
ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ
ܒܗ ܀ 33 ܘܟܕ ܗܘܐ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ
ܐܪܥܐ: ܥܕܡܐ ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ. 34 ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܩܥܐ
ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. 35 ܘܐܢܫܝܢ
ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ.
36 ܘܪܗܛ ܚܕ ܘܡܠܐ ܐܣܦܘܓܐ ܚܠܐ: ܘܐܣܪ ܒܩܢܝܐ
ܕܢܫܩܝܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ: ܫܒܘܩܘ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܡܚܬ
ܠܗ. 37 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܫܠܡ
38 ܘܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ ܠܥܠ ܥܕܡܐ
ܠܬܚܬ. 39 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܗ
ܕܗܟܢܐ ܩܥܐ ܘܫܠܡ. ܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܒܪܗ
ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ. 40 ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܢܫܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܕܚܙܝܢ
ܗܘܝ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ
ܙܥܘܪܐ ܘܕܝܘܣܐ. ܘܫܠܘܡ. 41 ܗܠܝܢ ܕܟܕ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ
ܢܩܝܦܢ ܗܘܝ ܠܗ ܘܡܫܡܫܢ ܠܗ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ
ܕܣܠܩ ܗܘܝ ܥܡܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܀ 42 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ
ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܩܕܡ ܫܒܬܐ: 43 ܐܬܐ ܝܘܣܦ ܗܘ ܕܡܢ
ܪܡܬܐ ܡܝܬܪܐ ܒܘܠܘܛܐ: ܐܝܢܐ ܕܐܦ ܗܘ ܡܣܟܐ ܗܘܐ
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܚ ܘܥܠ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ:
ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. 44 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܬܗܐ ܕܐܦ ܡܢ
ܟܕܘ ܡܝܬ. ܘܩܪܐ ܠܩܢܛܪܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܕܐܦ ܡܢ ܩܕܡ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܚܕܬܘܢܢܝ. ⁴⁹ ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܟܕ ܡܠܦ ܐܢܐ
ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܟܬܒܐ ܗܘܬ ܗܕܐ.
⁵⁰ ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܒܩܘܗܝ ܘܥܪܩܘ. ⁵¹ ܘܥܠܝܡܐ
ܚܕ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ: ܘܥܛܝܦ ܗܘܐ ܫܘܫܦܐ ܥܪܛܠܝ.
ܘܐܚܕܘܗܝ. ⁵² ܗܘ ܕܝܢ ܫܒܩ ܫܘܫܦܐ ܘܥܪܩ ܥܪܛܠܝ.
⁵³ ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ
ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ. ⁵⁴ ܫܡܥܘܢ
ܕܝܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ: ܥܕܡܐ ܠܓܘ ܕܪܬܗ ܕܪܒ
ܟܗܢܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܡܫܡܫܢܐ ܘܫܚܢ ܠܘܩܒܠ ܢܘܪܐ.
⁵⁵ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܗܘܢ: ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ
ܝܫܘܥ ܣܗܕܘܬܐ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ. ⁵⁶ ܟܕ
ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ: ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܝ
ܣܗܕܘܬܗܘܢ. ⁵⁷ ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܐ ܕܫܘܩܪܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ⁵⁸ ܕܚܢܢ ܫܡܥܢܝܗܝ ܕܐܡܪ. ܕܐܢܐ ܫܪܐ ܐܢܐ ܗܝܟܠܐ
ܗܢܐ ܕܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ: ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܢܐ ܐܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ
ܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ. ⁵⁹ ܘܐܦܠܐ ܗܟܢܐ ܫܘܝܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗܘܢ.
⁶⁰ ܘܩܡ ܕܝܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܒܡܨܥܬܐ: ܘܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ
ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ. ⁶¹ ܗܘ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܢܝ ܗܘܐ. ܘܬܘܒ ܫܐܠܗ
ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܡܒܪܟܐ. ⁶² ܗܘ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ
ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ: ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. ⁶³ ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ
ܨܪܐ ܟܘܬܝܢܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܒܥܝܐ ܠܢ ܠܘܬܢ ܣܗܕܐ.
⁶⁴ ܗܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ.
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܢܘܗܝ ܕܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. ⁶⁵ ܘܫܪܝܘ ܐܢܫܝܢ
ܪܩܝܢ ܒܐܦܘܗܝ: ܘܡܚܦܝܢ ܐܦܘܗܝ ܘܡܩܦܚܝܢ ܠܗ.
ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܢܒܐ. ܘܕܚܫܐ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ.
⁶⁶ ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܠܬܚܬ ܒܕܪܬܐ: ܐܬܬ ܥܠܝܡܬܐ ܕܪܒ

ܟܗܢܐ. ⁶⁷ ܚܙܬܗ ܕܫܚܢ: ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܘܐܦ
ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ. ⁶⁸ ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ
ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܠܦܪܘܠܐ ܘܩܪܐ
ܬܪܢܓܠܐ. ⁶⁹ ܘܚܙܬܗ ܬܘܒ ܥܠܝܡܬܐ ܗܝ ܘܫܪܝܬ ܕܬܐܡܪ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܡܢܗܘܢ ܗܘ: ⁷⁰ ܗܘ ܕܝܢ ܬܘܒ
ܟܦܪ. ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ: ܬܘܒ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܘ ܠܟܐܦܐ.
ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܢܗܘܢ ܐܝܬ. ܐܦ ܓܝܪ ܓܠܝܠܝܐ ܐܝܬ ܘܡܡܠܠܟ
ܕܡܐ. ⁷¹ ܗܘ ܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܚܪܡܘ ܘܠܡܐܡܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ⁷² ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ
ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ: ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ
ܒܝ. ܘܫܪܝ ܠܡܒܟܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܗ ܀

¹ ܘܡܚܕܐ ܒܨܦܪܐ ܥܒܕܘ ܡܠܟܐ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܥܡ
ܩܫܝܫܐ ܘܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܣܪܘܗܝ
ܠܝܫܘܥ ܘܐܘܒܠܘܗܝ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ
ܗܓܡܘܢܐ. ² ܘܫܐܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ: ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܐܡܪܬ. ³ ܘܐܟܠܝܢ
ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܒܣܓܝܐܬܐ. ⁴ ܗܘ ܕܝܢ
ܦܝܠܛܘܣ: ܬܘܒ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ
ܦܬܓܡܐ. ܚܙܝ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ. ⁵ ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪ ܦܝܠܛܘܣ.
⁶ ܡܢܗܓ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܟܠ ܥܐܕܐ. ܠܡܫܪܐ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ ܚܕ
ܐܝܢܐ ܕܫܐܠܝܢ. ⁷ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܒܐ: ܕܐܣܝܪ
ܗܘܐ ܥܡ ܡܥܒܕܝ ܐܣܛܣܝܣ. ܗܢܘܢ ܕܩܛܠܐ ܒܐܣܛܣܝܣ
ܥܒܕܘ. ⁸ ܘܣܠܩ ܥܡܐ: ܘܫܪܝܘ ܠܡܫܐܠ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ. ⁹ ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܨܒܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܐܢܐ ܕܡܝܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ: 14 ܘܠܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ
ܒܝܬܐ. ܕܪܒܢ ܐܡܪ: ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܥܡ
ܬܠܡܝܕܝ ܦܨܚܐ. 15 ܘܗܘ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܪܒܬܐ
ܕܡܫܘܝܐ ܘܡܛܝܒܐ: ܬܡܢ ܛܝܒܘ ܠܢ. 16 ܘܢܦܩܘ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ. 17 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ: ܐܬܐ ܥܡ
ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ. 18 ܘܟܕ ܣܡܝܟܝܢ ܘܠܥܣܝܢ: ܐܡܪ ܝܫܘܥ.
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܕܐܟܠ ܥܡܝ ܗܘ
ܢܫܠܡܢܝ. 19 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܪܝܘ ܡܬܬܥܝܩܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܚܕ ܚܕ. ܠܡܐ ܐܢܐ: 20 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܕ ܡܢ
ܬܪܥܣܪ ܕܨܒܥ ܥܡܝ ܒܠܓܢܬܐ. 21 ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ
ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ
ܡܫܬܠܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ
ܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ. 22 ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܠܥܣܝܢ: ܢܣܒ ܝܫܘܥ
ܠܚܡܐ: ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܣܒܘ.
ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܦܓܪܝ. 23 ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ. ܘܒܪܟ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܐܫܬܝܘ ܡܢܗ ܟܠܗܘܢ. 24 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ: ܕܚܠܦ ܣܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ.
25 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܬܘܒ ܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܥܠܕܐ ܕܓܦܬܐ.
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܚܕܬܐܝܬ ܒܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. 26 ܘܫܒܚܘ ܘܢܦܩܘ ܠܛܘܪ ܙܝܬܐ ܀ 27 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܕܟܠܟܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ. ܟܬܝܒ
ܓܝܪ ܕܐܡܚܐ ܠܪܥܝܐ ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܐܡܪܘܗܝ. 28 ܐܠܐ ܡܐ ܕܩܡܬ
ܩܕܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. 29 ܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ. ܐܢ
ܟܠܗܘܢ ܢܬܟܫܠܘܢ ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܐ. 30 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ: ܕܐܢܬ ܝܘܡܢܐ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ: ܩܕܡ ܕܢܩܪܐ
ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܬܪܢܓܠܐ: ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ. 31 ܗܘ ܕܝܢ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܡܡܬ ܥܡܟ: ܠܐ

ܐܟܦܘܪ ܒܟ ܡܪܝ. ܘܐܟܘܬܗ ܐܦ ܟܠܗܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܘ.
32 ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܐܝܕܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܕܣܡܢ. ܘܐܡܪ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܒܘ ܗܪܟܐ ܥܕ ܕܡܨܠܐ ܐܢܐ. 33 ܘܕܒܪ ܠܟܐܦܐ
ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܥܡܗ. ܘܫܪܝ ܠܡܬܡܗܘ
ܘܠܡܬܟܪܝܘ. 34 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܪܝܐ ܗܝ ܠܗ ܠܢܦܫܝ
ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܩܘܘ ܠܝ ܗܪܟܐ ܘܐܬܬܥܝܪܘ. 35 ܘܩܪܒ
ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ ܕܐܢ ܡܫܟܚܐ
ܐܝܬܝܗ ܬܥܒܪ ܡܢܗ ܫܥܬܐ. 36 ܘܐܡܪ ܐܒܐ ܐܒܝ. ܟܠ ܡܕܡ
ܡܫܟܚ ܐܢܬ. ܐܥܒܪ ܡܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܨܒܝܢܝ
ܕܝܠܝ ܐܠܐ ܕܝܠܟ. 37 ܘܐܬܐ ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ. ܘܐܡܪ
ܠܟܐܦܐ. ܫܡܥܘܢ ܕܡܟܬ ܠܟ. ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܚܕܐ ܫܥܐ
ܠܡܬܬܥܝܪܘ. 38 ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ. ܪܘܚܐ
ܨܒܝܐ ܘܡܛܝܒܐ. ܐܠܐ ܦܓܪܐ ܟܪܝܗ. 39 ܘܐܙܠ ܬܘܒ ܨܠܝ
ܘܗܝ ܡܠܬܐ ܐܡܪ. 40 ܘܗܦܟ ܬܘܒ ܐܬܐ ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ
ܕܡܟܝܢ. ܡܛܠ ܕܥܝܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܢ ܗܘܝ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ
ܡܢܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ. 41 ܘܐܬܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܕܡܟܘ ܡܟܝܠ ܘܐܬܬܢܝܚܘ. ܡܛܬ ܫܥܬܐ ܘܐܬܐ ܡܫܬܠܡ
ܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܕܚܛܝܐ. 42 ܩܘܡܘ
ܢܐܙܠ. ܗܐ ܡܛܐ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܝ. 43 ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ
ܐܬܐ ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ: ܘܥܡܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܥܡ
ܣܦܣܪܐ ܘܚܘܛܪܐ. ܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ.
44 ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܬܐ ܡܫܠܡܢܐ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܘܐܡܪ. ܗܘ
ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ. ܐܚܘܕܘܗܝ ܙܗܝܪܐܝܬ ܘܐܘܒܠܘܗܝ.
45 ܘܡܚܕܐ ܩܪܒ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܪܒܝ ܘܢܫܩܗ.
46 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ ܘܐܚܕܘܗܝ. 47 ܚܕ ܕܝܢ
ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܫܡܛ ܣܦܣܪܐ ܘܡܚܝܗ ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ
ܟܗܢܐ ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ. 48 ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ ܒܣܦܣܪܐ ܘܒܚܘܛܪܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܟܪܝ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ: ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ
ܓܒܝܐ ܕܓܒܐ: ܟܪܝ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. 21 ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ
ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܘܗܐ ܠܗܠ. ܠܐ
ܬܗܝܡܢܘܢ. 22 ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ. ܘܢܒܝܐ
ܕܓܠܐ. ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ: ܘܢܛܥܘܢ ܐܢ ܡܫܟܚܐ
ܐܦ ܠܓܒܝܐ. 23 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܙܕܗܪܘ. ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ
ܠܟܘܢ ܟܠ ܡܕܡ. 24 ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ
ܗܘ: ܫܡܫܐ ܢܚܫܘܟ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܬܠ ܢܘܗܪܗ.
25 ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܚܝܠܬܐ ܕܫܡܝܐ
ܢܬܬܙܝܥܘܢ. 26 ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܟܕ ܐܬܐ
ܒܥܢܢܐ: ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܥܡ ܫܘܒܚܐ. 27 ܘܗܝܕܝܢ
ܢܫܕܪ ܡܠܐܟܘܗܝ: ܘܢܟܢܫ ܓܒܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܒܥܬܗܘܢ
ܪܘܚܐ. ܡܢ ܪܝܫܗ ܕܐܪܥܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܗ ܕܫܡܝܐ. 28 ܡܢ
ܬܐܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܡܬܠܐ. ܕܡܐ ܕܪܟܝܢ ܣܘܟܝܗ: ܘܦܪܥܝܢ ܛܪܦܝܗ:
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ. 29 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ: ܕܥܘ ܕܡܛܝܐ ܗܝ ܠܬܪܥܐ.
30 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ: ܥܕܡܐ
ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ. 31 ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ
ܠܐ ܢܥܒܪܢ. 32 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ: ܐܢܫ
ܠܐ ܝܕܥ. ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. 33 ܚܙܘ
ܐܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܬܝ ܗܘ ܙܒܢܐ.
34 ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܫܢܝ. ܘܫܒܩ ܒܝܬܗ. ܘܝܗܒ
ܫܘܠܛܢܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܠܐܢܫ ܐܢܫ ܥܒܕܗ. ܘܠܬܪܥܐ
ܦܩܕ ܕܢܗܘܐ ܥܝܪ. 35 ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܐܡܬܝ ܐܬܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܒܪܡܫܐ ܐܘ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ.
ܐܘ ܒܩܪܝܐ ܕܬܪܢܓܠܐ ܐܘ ܒܨܦܪܐ. 36 ܕܠܡܐ ܢܐܬܐ ܡܢ ܫܠܝ.
ܘܢܫܟܚܟܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. 37 ܡܕܡ ܕܠܟܘܢ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܗܘܘ ܥܝܪܝܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܕ ܀

1 ܒܬܪ ܕܝܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ: ܗܘܐ ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܕܦܛܝܪܐ.
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ: ܐܝܟܢܐ ܒܢܟܠܐ
ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. 2 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܒܥܕܥܐܕܐ.
ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ. 3 ܘܟܕ ܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ. ܟܕ ܣܡܝܟ.
ܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܛܝܦܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ
ܛܒܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ ܪܒܝܐ. ܘܦܬܚܬܗ ܘܐܫܦܥܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ.
4 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܐܬܟܪܝܬ ܠܗܘܢ
ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܐܒܕܢܐ ܗܢܐ ܕܒܣܡܐ.
5 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܙܕܒܢ ܗܢܐ ܒܣܝܡܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܠܬܡܐܐ
ܕܝܢܪܝܢ ܘܢܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܬܚܡܬܝܢ ܗܘܘ ܒܗ.
6 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ. ܫܒܘܩܝܗ. ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ ܠܘܬܝ. 7 ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ
ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܡܬܝ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ. ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ
ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬܝ ܠܘܬܟܘܢ. 8 ܗܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܥܒܕܬ.
ܘܩܕܡܬ ܐܝܟ ܕܠܡܩܒܪܢܘܬܐ ܒܣܡܬ ܦܓܪܝ.
9 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܟܠ ܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ
ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܐܦ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܢܬܡܠܠ
ܠܕܘܟܪܢܗ. 10 ܝܗܘܕܐ ܕܝܢ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ.
ܐܙܠ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ ܠܝܫܘܥ.
11 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܚܕܝܘ. ܘܐܫܬܘܕܝܘ ܟܣܦܐ ܕܢܬܠܘܢ
ܠܗ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. 12 ܘܒܝܘܡܐ
ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ: ܒܗ ܕܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܦܨܚܐ: ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܙܠ ܢܛܝܒ ܠܟ
ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ. 13 ܘܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܘܗܐ ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܫܩܝܠ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܫ ܐܡܪܚ ܬܘܒ ܠܡܫܐܠܘܗܝ. 35 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ: ܕܡܫܝܚܐ ܒܪܗ
ܗܘ ܕܕܘܝܕ: 36 ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ:
ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ
ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ. 37 ܗܘ ܗܟܝܠ
ܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܟܠܗ
ܥܡܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܓܝܓܘܬ. 38 ܘܒܝܘܠܦܢܗ ܐܡܪ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܣܦܪܐ ܕܨܒܝܢ ܕܒܐܣܛܠܐ ܢܗܠܟܘܢ:
ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ: 39 ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ.
40 ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ: ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ
ܨܠܘܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ ܀ 41 ܘܟܕ ܝܬܒ
ܝܫܘܥ ܠܘܩܒܠ ܒܝܬ ܓܙܐ: ܚܙܐ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܟܢܫܐ ܪܡܝܢ
ܟܘܪܦܐ ܒܝܬ ܓܙܐ. ܘܥܬܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝ.
42 ܘܐܬܬ ܐܪܡܠܬܐ ܚܕܐ ܡܣܟܢܬܐ: ܐܪܡܝܬ ܬܪܝܢ ܡܢܝܢ
ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܫܡܘܢܐ. 43 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ:
ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܕܪܡܝܢ ܐܪܡܝܬ ܒܝܬ ܓܙܐ.
44 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܡܕܡ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܐܪܡܝܘ. ܗܕܐ
ܕܝܢ ܡܢ ܚܣܝܪܘܬܗ: ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܐܪܡܝܬܗ
ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܓ ܀

1 ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܠܦܢܐ: ܚܙܝ ܐܝܠܝܢ ܟܐܦܐ ܘܐܝܠܝܢ
ܒܢܝܢܐ. 2 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܗܠܝܢ ܒܢܝܢܐ
ܪܘܪܒܐ. ܠܐ ܡܫܬܒܩܐ ܗܪܟܐ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܐ.
3 ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܒܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ ܠܘܩܒܠ ܗܝܟܠܐ:
ܫܐܠܘܗܝ ܟܐܦܐ ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܢܕܪܐܘܣ
ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. 4 ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ

ܗܝ ܐܬܐ ܡܐ ܕܩܪܝܒܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܡܫܬܠܡܘ. 5 ܗܘ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܕܠܡܐ ܐܢܫ
ܢܛܥܝܟܘܢ. 6 ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ: ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ
ܐܢܐ. ܘܠܣܓܝܐܐ ܢܛܥܘܢ. 7 ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܡܥܬܘܢ ܩܪܒܐ.
ܘܫܘܥܐ ܕܩܪܒܐ: ܠܐ ܬܙܘܥܘܢ. ܘܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܗܘܝܢ. ܐ
ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܚܪܬܐ. 8 ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ. ܘܡܠܟܘ
ܥܠ ܡܠܟܘ. ܘܢܗܘܘܢ ܙܘܥܐ ܒܕܘܟܐ ܕܘܟܐ. ܘܢܗܘܘܢ
ܟܦܢܐ ܘܫܓܘܫܝܐ. ܗܠܝܢ ܪܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒܠܐ. 9 ܚܙܘ ܕ
ܐܢܬܘܢ ܢܦܫܟܘܢ: ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܠܒܬܝ ܕܝܢܐ
ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܬܬܢܓܕܘܢ. ܘܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ
ܬܩܘܡܘܢ ܡܛܠܬܝ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. 10 ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕܐ
ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. 11 ܐܡܬܝ ܕܡܩܪܒܝܢ
ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ: ܠܐ ܬܩܕܡܘܢ ܬܬܦܠܓܘܢ ܡܢܐ
ܬܡܠܠܘܢ. ܘܠܐ ܬܪܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܒܗ
ܫܥܬܐ ܗܝ ܡܠܠܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ. ܐ
ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 12 ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ. ܘܐܒܐ
ܠܒܪܗ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝܐ ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܢܡܝܬܘܢ
ܐܢܘܢ. 13 ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܗ
ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ ܀ 14 ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ
ܐܬܐ ܛܢܦܐ ܕܚܘܪܒܐ ܗܘ ܕܐܬܐܡܪ ܒܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ: ܕܩܐܡ
ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܘܠܐ: ܡܢ ܕܩܪܐ ܢܣܬܟܠ. ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ
ܐܢܘܢ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. 15 ܘܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ: ܠܐ ܢܚܘܬ.
ܘܠܐ ܢܥܘܠ ܠܡܫܩܠ ܡܕܡ ܡܢ ܒܝܬܗ. 16 ܘܡܢ ܕܒܚܩܠ
ܗܘ: ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ ܕܢܫܩܘܠ ܠܒܘܫܗ. 17 ܘܝ ܕ
ܠܒܛܢܬܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. 18 ܨܠܘ
ܕܝܢ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܥܪܘܩܝܟܘܢ ܒܣܬܘܐ. 19 ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܒܝܘܡܬ
ܗܢܘܢ ܐܘܠܨܢܐ: ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܟܘܬܗ ܡܢ ܪܫܗ ܕܒܪܝܬܐ ܕܒ
ܐܠܗܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ: ܘܠܐ ܢܗܘܐ. 20 ܘܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܚܪܢܐ. ܘܐܦ ܠܗܘ ܪ̈ܓܡܘܗܝ ܘܦܨܥܘܗܝ
ܘܫܕܪܘܗܝ ܒܨܥܪܐ. 5 ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܐܚܪܢܐ: ܘܐܦ ܠܗܘ
ܩܛܠܘܗܝ. ܘܥܒܕ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܫܕܪ. ܘܡܢܗܘܢ
ܡܚܘ. ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠܘ. 6 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܚܕ ܒܪܐ ܚܒܝܒܐ
ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ: ܘܫܕܪܗ ܠܘܬܗܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ
ܕܠܡܐ ܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ. 7 ܦܠܚ̈ܐ ܕܝܢ ܐܡܪܘ
ܒܝܢܬܗܘܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܬܗܘܐ ܕܝܠܢ
ܝܪܬܘܬܐ. 8 ܘܢܣܒܘܗܝ ܩܛܠܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ.
ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ. ܢܐܬܐ ܢܘܒܕ ܠܦܠܚ̈ܐ
ܗܢܘܢ: ܘܢܬܠܝܘܗܝ ܟܪܡܐ ܠܐܚܪ̈ܢܐ. 10 ܘܐܦܠܐ ܗܕܐ ܟܬܒܐ
ܩܪܝܬܘܢ: ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝ̈ܐ: ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܫ ܩܪܢܐ ܘܙܘܝܬܐ:
ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ: ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝ̈ܢܝܢ.
ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܝܕܥܘ ܓܝܪ
ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ. 13 ܘܫܕܪܘ
ܠܘܬܗ ܐܢܫ̈ܐ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܡܢ ܒܝܬ ܗܪܘܕܣ ܐܝܟܢܐ ܕܢܨܝܕܘܢܝܗܝ
ܒܡܠܬܐ. 14 ܘܐܬܘ ܕܝܢ ܗܢܘܢ ܘܫܐܠܘܗܝ. ܡܠܦܢܐ: ܝܕܥܝܢ
ܚܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܡܒܝܠ ܐܢܬ ܠܟ ܒܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܚܐܪ ܐܢܬ
ܒܐܦ̈ܝ ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܠܦ ܐܢܬ.
ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ. ܢܬܠ ܐܘ ܠܐ
ܢܬܠ. 15 ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܢܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܐܝܬܘ ܠܝ ܕܝܢܪܐ ܐܚܙܐ. 16 ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ
ܕܩܣܪ. 17 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܩܣܪ ܗܒܘ ܠܩܣܪ
ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܀ 18 ܘܐܬܘ ܙܕܘܩܝ̈ܐ
ܠܘܬܗ. ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܩܝܡܬܐ ܠܐ ܗܘܝܐ. ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ
ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. 19 ܡܠܦܢܐ: ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ: ܕܐܢ ܢܡܘܬ
ܐܚܘܗܝ ܕܐܢܫ: ܘܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܐ ܘܒܢܝ̈ܐ ܠܐ ܢܫܒܘܩ: ܢܣܒ
ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. 20 ܫܒܥܐ ܐܚ̈ܐ

ܐܝܬ ܗܘܘ. ܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ: ܘܡܝܬ ܘܠܐ ܫܒܩ ܙܪܥܐ.
21 ܘܕܬܪܝܢ ܢܣܒܗ. ܘܡܝܬ ܟܕ ܐܦ ܠܐ ܗܘ ܫܒܩ ܙܪܥܐ.
ܘܕܬܠܬܐ ܗܟܢܐ. 22 ܘܫܒܥܬܝܗܘܢ ܢܣܒܘܗ ܘܠܐ ܫܒܩܘ
ܙܪܥܐ. ܐܚܪܝܬ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. 23 ܒܩܝܡܬܐ
ܗܟܝܠ ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܓܝܪ
ܢܣܒܘܗ. 24 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܗܕܐ ܛܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ: ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒ̈ܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ:
25 ܟܕ ܓܝܪ ܢܩܘܡܘܢ ܡܢ ܡܝ̈ܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫ̈ܐ. ܐܦ ܠܐ
ܢܫ̈ܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪ̈ܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟ̈ܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ.
26 ܥܠ ܡܝ̈ܬܐ ܕܝܢ ܕܡܬܩܝܡܝܢ: ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܘܫܐ:
ܐܝܟܢܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ: ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. 27 ܘܠܐ
ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܡܝ̈ܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝ̈ܐ. ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܣܓܝ ܛܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܀ 28 ܘܩܪܒ ܚܕ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܫܡܥ ܐܝܟܢ ܕܕܪܫܝܢ.
ܘܚܙܐ ܕܫܦܝܪ ܐܦܢܝ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܘܫܐܠܗ. ܐܝܕܐ
ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܟܠܗܘܢ. 29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܩܕܡܝܐ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕ̈ܢܐ. ܫܡܥ ܝܣܪܝܠ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܪܝܐ
ܚܕ ܗܘ. 30 ܘܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ: ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ.
ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ
ܚܝܠܟ. ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ. 31 ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ:
ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܒ ܡܢ
ܗܠܝܢ ܠܝܬ. 32 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܣܦܪܐ. ܫܦܝܪ ܪܒܝ.
ܒܩܘܫܬܐ ܐܡܪܬ: ܕܚܕ ܗܘ ܘܠܝܬ ܐܚܪܢܐ ܠܒܪ ܡܢܗ.
33 ܘܕܢܪܚܡܝܘܗܝ ܐܢܫ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ
ܡܕܥܐ: ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܐ. ܘܕܢܪܚܡ
ܠܩܪܝܒܗ ܐܝܟ ܢܦܫܗ: ܝܬܝܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܘܩܕ̈ܐ ܘܕܒ̈ܚܐ.
34 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܙܝܗܝ ܕܒܚܟܝܡܘܬܐ ܗܦܟ ܦܬܓܡܐ: ܘܥܢܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܝܩ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

7 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܥܝܠܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ
ܢܚܬܝܗܘܢ: ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܝܫܘܥ. 8 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ
ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ
ܣܘܟܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܡܫܘܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. 9 ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡܝܗܘܢ
ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܬܪܗ: ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ. ܒܪܝܟ
ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. 10 ܘܒܪܝܟܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܬܝܐ
ܕܐܒܘܢ ܕܘܝܕ. ܐܘܫܥܢܐ ܒܡܪܘܡܐ. 11 ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ
ܠܗܝܟܠܐ: ܘܚܙܐ ܟܠܡܕܡ. ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܕܢܐ ܕܪܡܫܐ:
ܢܦܩ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪ. 12 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܕ
ܢܦܩ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܟܦܢ. 13 ܘܚܙܐ ܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ.
ܕܐܝܬ ܒܗ ܛܪܦܐ: ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܕܠܡܐ ܢܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ.
ܘܟܕ ܐܬܐ: ܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ. ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ
ܗܘܐ ܕܬܐܐ. 14 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܟܝܠ ܘܠܥܠܡ ܐܢܫ ܡܢܟܝ
ܦܐܪܐ ܠܐ ܢܐܟܘܠ. ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ.
15 ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܫܪܝ ܠܡܦܩܘ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܦܬܘܪܐ ܕܡܥܪܦܢܐ:
ܘܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘܢܐ. 16 ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ
ܕܐܢܫ ܢܥܒܪ ܡܐܢܐ ܒܗ ܒܗܝܟܠܐ. 17 ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ: ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ.
18 ܘܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ: ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܟܢܐ
ܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ
ܥܡܐ ܡܬܗܪ ܗܘܐ ܒܡܠܦܢܘܬܗ. 19 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ:
ܢܦܩܘ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. 20 ܘܒܨܦܪܐ ܟܕ ܥܒܪܝܢ: ܚܙܘ
ܬܬܐ ܗܝ ܟܕ ܝܒܝܫܐ ܡܢ ܥܩܪܝܗ. 21 ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܪܒܝ: ܗܐ ܬܬܐ ܗܝ ܕܠܛܬ ܝܒܫܬ. 22 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 23 ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ

ܒܝܡܐ: ܘܠܐ ܢܬܦܠܓ ܒܠܒܗ: ܐܠܐ ܢܗܝܡܢ ܕܗܘܐ ܗܘ
ܡܕܡ ܕܐܡܪ: ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܡܪ. 24 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܗܝܡܢܘ ܕܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. 25 ܘܡܐ ܕܩܝܡܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܨܠܘܬܐ: ܫܒܘܩܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܢܫ.
ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.
26 ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ: ܐܦܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ
ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ. 27 ܘܐܬܘ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ: ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ. 28 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ
ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ
ܕܗܠܝܢ ܬܥܒܕ: 29 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ
ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. 30 ܡܥܡܘܕܝܬܗ
ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܝ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ.
ܐܡܪܘ ܠܝ. 31 ܘܐܬܚܫܒܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܘ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ
ܠܗ ܕܡܢ ܫܡܝܐ: ܐܡܪ ܠܢ ܘܡܛܠܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ.
32 ܘܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ: ܕܚܠܬܐ ܗܝ ܡܢ ܥܡܐ
ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ: ܕܫܪܝܪܐܝܬ
ܢܒܝܐ ܗܘ. 33 ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ.
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܐܦ ܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ
ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܒ ܀

1 ܘܫܪܝ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬܠܐ. ܟܪܡܐ ܚܕ ܢܨܒ
ܓܒܪܐ. ܘܐܚܕܪܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ
ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ ܘܐܙܠ. 2 ܘܫܕܪ ܠܥܒܕܗ
ܒܙܒܢܗ ܠܦܠܚܐ: ܕܢܣܒ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܐ. 3 ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܡܚܐܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܟܕ ܣܦܝܩ. 4 ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܠܘܬܗܘܢ

ܐ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ: ܐܘ ܩܘܪܝܐ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ
ܣܒܪܬܝ: 30 ܘܠܐ ܢܩܒܠ ܚܕ ܒܡܐܐ. ܗܫܐ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ:
ܒܬܐ ܘܐܚܐ ܘܐܚܘܬܐ. ܘܐܡܗܬܐ ܘܒܢܝܐ. ܘܩܘܪܝܐ ܥܡ
ܪܕܘܦܝܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 31 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ
ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ܀ 32 ܟܕ ܣܠܩܝܢ
ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܗܘ ܝܫܘܥ ܩܕܝܡ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܙܠܝܢ ܒܬܪܗ ܟܕ ܕܚܠܝܢ.
ܘܕܒܪ ܬܪܥܣܪܬܗ: ܘܫܪܝ ܕܢܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܥܬܝܕ
ܗܘܐ ܠܗ. 33 ܕܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܣܦܪܐ: ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ
ܒܡܘܬܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ. 34 ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ.
ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ:
ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ܀ 35 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܝܥܩܘܒ
ܘܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ: ܨܒܝܢ ܚܢܢ
ܕܟܠ ܕܢܫܐܠ ܬܥܒܕ ܠܢ. 36 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܨܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. 37 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܒ ܠܢ ܕܚܕ ܢܬܒ
ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܫܘܒܚܟ. 38 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܫܟܚܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ: ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ
ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ. 39 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܣܐ ܕܫܬܐ ܐܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ
ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ. 40 ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ
ܣܡܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ ܠܡܬܠ: ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܐ.
ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ ܪܛܢܝܢ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ.
ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܚܙܝܢ ܕܪܫܐ ܕܥܡܡܐ: ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ
ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. 43 ܠܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ.
ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ: ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ.

44 ܘܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ: ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ
ܕܟܠܢܫ. 45 ܐܦ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ: ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ
ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ: ܘܕܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.
46 ܘܐܬܘ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ: ܗܘ
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܛܝܡܝ ܒܪ ܛܝܡܝ ܣܡܝܐ:
ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܡܚܕܪ. 47 ܘܫܡܥ ܕܝܫܘܥ ܗܘ
ܢܨܪܝܐ: ܘܫܪܝ ܠܡܩܥܐ ܘܠܡܐܡܪ. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ
ܥܠܝ. 48 ܘܟܐܐܢ ܗܘܘ ܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܢܫܬܘܩ. ܗܘ ܕܝܢ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܘܐܡܪ. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ.
49 ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܕܢܩܪܘܢܝܗܝ. ܘܩܪܐܘܗܝ ܠܣܡܝܐ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܬܠܒܒ ܩܘܡ ܩܪܐ ܠܟ. 50 ܗܘ ܕܝܢ ܣܡܝܐ
ܫܕܐ ܬܟܣܝܬܗ: ܘܩܡ ܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. 51 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
ܡܢܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܐܥܒܕ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܣܡܝܐ ܐܡܪ ܠܗ.
ܪܒܝ ܕܐܬܚܙܐ. 52 ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝ. ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ.
ܘܡܚܕܐ ܚܙܐ: ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܐ ܀

1 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܠܘܬ ܒܝܬ ܦܐܓܐ.
ܘܒܝܬ ܥܢܝܐ ܠܘܬ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ: ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܘܩܒܠܢ. ܘܡܚܕܐ
ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ̇: ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ
ܕܐܣܝܪ. ܕܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܪܟܒܗ. ܫܪܘ ܐܝܬܐܘܗܝ.
3 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܕܐ. ܐܡܪܘ
ܠܗ ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܕܪ ܠܗ ܠܗܪܟܐ.
4 ܘܐܙܠܘ ܐܫܟܚܘ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ ܥܠ ܬܪܥܐ ܠܒܪ ܒܫܘܩܐ.
ܘܟܕ ܫܪܝܢ ܗܘܘ. 5 ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܘ
ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ. 6 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܫܒܩܘ ܐܢܘܢ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܘܪܝܗ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ: ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ
ܕܢܘܪܐ. 48 ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ.
49 ܟܠ ܓܝܪ ܒܢܘܪܐ ܬܬܡܠܚ. ܘܟܠ ܕܒܚܐ ܒܡܠܚܐ
ܢܬܡܠܚ. 50 ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܚܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ
ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܡܠܚܐ. ܘܒܫܝܢܐ ܗܘܘ ܚܕ
ܥܡ ܚܕ ܀

ܩܦܠܐܘ ܀ ܝ ܀

1 ܘܩܡ ܡܢ ܬܡܢ: ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕ ܠܥܒܪܐ
ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܘܡܠܦ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ. 2 ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ
ܢܣܝܢ ܠܗ ܘܡܫܐܠܝܢ. ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ ܕܢܫܒܘܩ
ܐܢܬܬܗ. 3 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܦܩܕܟܘܢ ܡܘܫܐ. 4 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܘܫܐ ܐܦܣ ܠܢ: ܕܢܟܬܘܒ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ
ܘܢܫܪܐ. 5 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܩܒܠ ܩܫܝܘܬ
ܠܒܟܘܢ ܟܬܒ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. 6 ܡܢ ܪܫܝܬܗ ܕܝܢ
ܕܒܪܝܬܐ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ. 7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ
ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. 8 ܘܢܗܘܘܢ
ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܒܣܪ.
9 ܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܙܘܓ: ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܦܪܫ.
10 ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܬܘܒ ܐܬܠܝܗ ܫܐܠܘܗܝ ܥܠ ܗܕܐ.
11 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ
ܓܐܪ. 12 ܘܐܢ ܐܢܬܬܐ ܬܫܒܘܩ ܒܥܠܗ ܘܬܗܘܐ ܠܐܚܪܢܐ ܓܝܪܐ.
13 ܘܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ.
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܟܐܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗܢܘܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ.
14 ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܒܐܫ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ
ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ
ܗܠܝܢ ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 15 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ

ܠܟܘܢ: ܕܟܠ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ
ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ. 16 ܘܫܩܠ ܐܢܘܢ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ
ܥܠܝܗܘܢ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. 17 ܘܟܕ ܪܕܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܪܗܛ ܚܕ
ܢܦܠ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ: ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ.
ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܝܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 18 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ
ܚܕ ܐܠܗܐ. 19 ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܓܘܪ. ܠܐ ܬܩܛܘܠ.
ܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܠܐ ܬܛܠܘܡ.
ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. 20 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ
ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. 21 ܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܚܪ ܒܗ ܘܐܚܒܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ
ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ: ܘܢܗܘܐ ܠܟ
ܣܝܡܐ ܒܫܡܝܐ: ܘܫܩܘܠ ܨܠܝܒܟ ܘܬܐ ܒܬܪܝ. 22 ܗܘ ܕܝܢ
ܐܬܟܡܪ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܙܠ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܐܝܬ ܗܘܐ
ܠܗ ܓܝܪ ܢܟܣܐ ܣܓܝܐܐ. 23 ܚܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܡܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ
ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 24 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܡܬܕܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܥܠ ܡܠܘܗܝ. ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܒܢܝ. ܟܡܐ ܥܛܝܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠ ܢܟܣܝܗܘܢ
ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 25 ܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ
ܕܢܥܘܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ: ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܕܢܥܘܠ. 26 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ
ܒܝܢܝܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ. 27 ܚܪ ܕܝܢ ܒܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ. ܐܠܐ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܡܫܟܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
28 ܘܫܪܝ ܟܐܦܐ ܠܡܐܡܪ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠ ܡܕܡ
ܘܐܬܝܢܢ ܒܬܪܟ. 29 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܚܘܬܐ: ܐܘ ܐܒܐ ܐܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܥܡܗܘܢ. 17 ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ ܐܝܬܝܬ
ܠܒܪܝ ܠܘܬܟ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. 18 ܘܐܝܟܐ
ܕܡܕܪܟܐ ܠܗ ܡܫܪܥܐ ܠܗ ܘܡܪܥܐ. ܘܚܪܩ ܫܢܘܗܝ
ܘܝܒܫ. ܘܐܡܪܬ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.
ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܥܕܡܐ
ܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܥܕܡܐ ܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ.
ܐܝܬܘܗܝ ܠܘܬܝ. 20 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܪܘܚܐ
ܡܚܕܐ ܫܓܫܬܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܬܟܒܟܒ
ܘܡܪܥܐ. 21 ܘܫܐܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐܒܘܗܝ ܕܟܡܐ ܙܒܢܐ
ܡܢ ܕܗܘܬ ܠܗ ܗܕܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ.
ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܐܪܡܝܬܗ ܒܢܘܪܐ ܘܒܡܝܐ ܕܬܘܒܕܝܘܗܝ.
ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚ ܐܢܬ ܥܕܪܝܢܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. 23 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܕܬܗܝܡܢ. ܟܠ ܡܕܡ
ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܠܡܢ ܕܡܗܝܡܢ. 24 ܘܡܚܕܐ ܩܥܐ
ܐܒܘܗܝ ܕܛܠܝܐ ܟܕ ܒܟܐ ܘܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܥܕܪ
ܠܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܝ. 25 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܪܗܛ ܥܡܐ
ܘܡܬܟܢܫ ܠܘܬܗ: ܟܐܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ ܘܠܐ ܫܡܥܐ. ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܦܘܩܝ
ܡܢܗ ܘܬܘܒ ܠܐ ܬܥܘܠܝܢ ܒܗ. 26 ܘܩܥܬ ܣܓܝ ܘܫܓܫܬܗ
ܘܢܦܩܬ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܐܝܟ ܕܣܓܝܐܐ
ܢܐܡܪܘܢ ܕܡܝܬ ܠܗ. 27 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ
ܘܐܩܝܡܗ. 28 ܟܕ ܥܠ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ: ܫܐܠܘܗܝ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ
ܠܡܦܩܗ. 29 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܐ ܓܢܣܐ ܒܡܕܡ ܠܐ
ܡܫܟܚ ܠܡܦܩ: ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ. 30 ܘܟܕ ܢܦܩܘ
ܡܢ ܬܡܢ: ܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ
ܢܕܥ ܒܗ. 31 ܡܠܦ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ: ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ

ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܟܕ ܢܬܩܛܠ: ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ.
32 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܡܠܬܐ. ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ
ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ. 33 ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܟܕ ܥܠܘ
ܠܒܝܬܐ: ܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ: ܕܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. 34 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ.
ܐܬܚܪܝܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܐܘܪܚܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ: ܕܡܢܘ ܪܒ
ܒܗܘܢ. 35 ܘܝܬܒ ܝܫܘܥ: ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ: ܢܗܘܐ ܐܚܪܝܐ ܕܟܠܢܫ ܘܡܫܡܫܢܐ
ܕܟܠܢܫ. 36 ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܐ.
ܘܫܩܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 37 ܟܠ ܡܢ
ܕܡܩܒܠ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܒܫܡܝ: ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ.
ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ: ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܩܒܠ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
38 ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܚܢܢ. ܪܒܢ: ܚܙܝܢ ܐܢܫ ܕܡܦܩ ܕܝܘܐ
ܒܫܡܟ: ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܕܠܐ ܢܩܦ ܠܢ. 39 ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܟܠܘܢܝܗܝ. ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܚܝܠܐ
ܒܫܡܝ: ܘܢܫܟܚ ܒܥܓܠ ܠܡܐܡܪ ܥܠܝ ܒܝܫܬܐ. 40 ܡܢ ܕܠܐ
ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܟܘܢ: ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ. 41 ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ
ܕܢܫܩܝܟܘܢ ܟܣܐ ܕܡܝܐ ܒܠܚܘܕ: ܒܫܡܐ ܕܡܫܝܚܐ
ܐܢܬܘܢ: ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ.
42 ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܒܝ: ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܕܬܬܬܠܐ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܒܨܘܪܗ
ܘܢܫܬܕܐ ܒܝܡܐ. 43 ܐܢ ܕܝܢ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܐܝܕܟ ܦܣܘܩܝܗ.
ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ ܕܚܓܝܪܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ: ܐܘ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܟ
ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܬܐܙܠ ܠܓܗܢܐ. 44 ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܐܬ
ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ. 45 ܘܐܢ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ.
ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܟܕ ܚܓܝܣ: ܐܘ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܟ
ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ. 46 ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ
ܡܐܬ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ. 47 ܘܐܢ ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܐܡܪ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܐܝܠܢܐ ܕܡܗܠܟܝܢ. 25 ܘܬܘܒ
ܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠ ܥܝܢܘܗܝ ܘܐܬܬܩܢ. ܘܚܙܐ ܗܘܐ ܟܠ ܡܕܡ
ܢܗܝܪܐܝܬ. 26 ܘܫܕܪܗ ܠܒܝܬܗ ܘܐܡܪ. ܐܦ ܠܐ ܠܩܪܝܬܐ
ܬܥܘܠ ܘܠܐ ܬܐܡܪ ܠܐܢܫ ܒܩܪܝܬܐ܀ 27 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܩܘܪܝܐ ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܡܫܐܠ
ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ
ܥܠܝ ܐܢܫܐ ܕܐܝܬܝ. 28 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܕܝܘܚܢܢ
ܡܥܡܕܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. 29 ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ ܕܐܝܬܝ.
ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. 30 ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܥܠܘܗܝ.
31 ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܠܡܠܦܘ ܐܢܘܢ: ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܕܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܡܢ ܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ. 32 ܘܡܠܬܐ
ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ. ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ
ܒܗ. 33 ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܚܙܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܟܐܐ
ܒܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ: ܕܠܐ ܪܢܐ ܐܢܬ
ܕܐܠܗܐ ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܀ 34 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܥܡ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ
ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ.
35 ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܟܠ
ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܣܒܪܬܝ ܢܚܝܝܗ.
36 ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ: ܐܢ ܢܩܢܐ ܟܠܗ ܥܠܡܐ
ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. 37 ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܦܐ
ܢܦܫܗ. 38 ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ ܒܫܪܒܬܐ
ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ ܘܓܝܪܬܐ. ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܒܗܬ ܒܗ.
ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܛ ✣

1 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܐܝܬ
ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܬܢܢ: ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܐ ܒܚܝܠܐ. 2 ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ
ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܫܬܚܠܦ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.
3 ܘܡܐܢܘܗܝ ܗܘܘ ܡܨܠܗܒܝܢ ܘܚܘܪܝܢ ܛܒ ܐܝܟ ܬܠܓܐ:
ܐܝܟܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܚܘܪܘ. 4 ܘܐܬܚܙܝܘ
ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡ ܝܫܘܥ. 5 ܘܐܡܪ
ܠܗ ܟܐܦܐ. ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܬܢܢ ܢܗܘܐ. ܘܢܥܒܕ
ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ. ܠܟ ܚܕܐ. ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ. ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ. 6
ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܕܚܠܬܐ.
7 ܘܗܘܬ ܥܢܢܐ ܘܡܛܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ
ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ. ܠܗ ܫܡܥܘ. 8 ܘܡܚܕܐ
ܟܕ ܚܪܘ ܠܐ ܚܙܘ ܐܢܫ: ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܡܗܘܢ. 9 ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ: ܦܩܕ
ܐܢܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܫܬܥܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܘ: ܐܠܐ ܐܡܬܝ ܕܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 10 ܘܐܚܕܘܗ ܠܡܠܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܚܕܕܐ: ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܕܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. 11 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܕܐܡܪܝܢ
ܣܦܪܐ: ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܩܕܡ. 12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܘܡܛܝܒ ܟܠܡܕܡ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܘܢܫܬܝܛ. 13 ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܐܬܐ. ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܨܒܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ
ܥܠܘܗܝ܀ 14 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ: ܚܙܐ ܠܘܬܗܘܢ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܣܦܪܐ ܟܕ ܒܥܝܢ ܥܡܗܘܢ. 15 ܘܡܚܕܐ
ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܚܙܐܘܗܝ ܘܐܬܕܡܪܘ. ܘܪܗܛܘ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ
ܫܠܡܗ. 16 ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܠܣܦܪܐ: ܡܢܐ ܕܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܝ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܦ ܟܠܒܐ ܡܢ ܬܚܝܬ ܦܬܘܪܐ ܐܟܠܝܢ ܦܬܬܐ ܕܛܠܝܐ.
29 ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ. ܙܠܝ ܠܟܝ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܢܦܩ ܫܐܕܐ ܡܢ ܒܪܬܟܝ.
30 ܘܐܙܠܬ ܠܒܝܬܗ̇ ܘܐܫܟܚܬ ܠܒܪܬܗ̇ ܟܕ ܪܡܝܐ ܥܠ ܥܪܣܐ. ܘܢܦܝܩ ܗܘܐ ܫܐܕܐ ܡܢܗ̇.
31 ܬܘܒ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܐܬܐ ܠܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܠܡܨܥܬ ܬܚܘܡܐ ܕܥܣܪ ܡܕܝܢܢ.
32 ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܚܕ ܚܪܫܐ ܕܥܓܝܢ ܡܡܠܠܗ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ.
33 ܘܢܓܕܗ ܡܢ ܟܢܫܐ ܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܐܪܡܝ ܨܒܥܬܗ ܒܐܕܢܘܗܝ. ܘܪܩ ܘܩܪܒ ܠܠܫܢܗ.
34 ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܐܬܬܢܚ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܦܬܚ.
35 ܘܒܗ̇ ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚ ܐܕܢܘܗܝ. ܘܐܫܬܪܝ ܐܣܝܪܐ ܕܠܫܢܗ ܘܡܠܠ ܦܫܝܩܐܝܬ.
36 ܘܐܘܥܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. ܘܟܡܐ ܕܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ.
37 ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܫܦܝܪ ܥܒܕ. ܠܚܪܫܐ ܥܒܕ ܕܢܫܡܥܘܢ. ܘܠܕܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ✣

ܩܦܠܐܘܢ ✣ ܚ ✣

1 ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
2 ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ. ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ ܠܗܘܢ ܠܘܬܝ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ.
3 ܘܐܢ ܐܫܪܐ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܟܕ ܨܝܡܝܢ ܠܒܬܝܗܘܢ. ܡܫܬܪܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܝܢ.
4 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢܐ ܡܨܐ ܐܢܫ ܠܡܣܒܥܘ ܗܠܝܢ ܠܚܡܐ ܒܚܘܪܒܐ ܗܢܐ.
5 ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ. ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܒܥܐ.
6 ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ.

ܘܣܡܘ ܠܟܢܫܐ.
7 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܩܠܝܠ ܢܘܢܐ. ܘܐܦ ܥܠܝܗܘܢ ܒܪܟ. ܘܐܡܪ ܕܢܣܝܡܘܢ ܐܢܘܢ.
8 ܘܐܟܠܘ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܫܒܥ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܕܩܨܝܐ ܕܝܬܪܘ.
9 ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܐܝܟ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܐܢܫܝܢ ܐܟܠܘܗܝ. ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ.
10 ܘܡܚܕܐ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܕܠܡܢܘܬܐ ✣
11 ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܘܫܪܝܘ ܠܡܬܕܪܫܘ ܥܡܗ. ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ.
12 ܘܐܬܬܢܚ ܒܪܘܚܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܫܐܠܐ ܐܬܐ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ̇ ܐܬܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ.
13 ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܐܙܠ ܠܗܘ ܥܒܪܐ.
14 ܘܐܛܥܝܘ ܕܢܣܒܘܢ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ. ܘܐܦܠܐ ܚܕܐ ܓܪܝܨܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܒܣܦܝܢܬܐ.
15 ܘܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܡܢ ܚܡܝܪܗ ܕܗܪܘܕܣ.
16 ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܢ.
17 ܘܝܫܘܥ ܝܕܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܕܟܝܠ ܩܫܝܐ ܗܘ ܠܒܟܘܢ.
18 ܘܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܕܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
19 ܟܕ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܩܨܝܬ ܠܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܕܩܨܝܐ ܟܕ ܡܠܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܪܥܣܪ.
20 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܫܒܥܐ ܠܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܕܩܨܝܐ ܟܕ ܡܠܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ.
21 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
22 ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܣܡܝܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܬܩܪܒ ܠܗ.
23 ܘܐܚܕ ܐܝܕܗ ܕܣܡܝܐ ܘܐܦܩܗ ܠܒܪ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܘܪܩ ܒܥܝܢܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ. ܘܫܐܠܗ ܕܡܢܐ ܚܙܐ.
24 ܘܚܪ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܫܪܝܘ ܠܡܝܬܝܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܒܥܪܣܬܐ: ܟܕ
ܫܡܥܝܢ ܠܗ ܕܒܐܝܕܐ ܐܬܪܐ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܘܗܝ.
56 ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ: ܒܫܘܩܐ
ܡܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܟܪܝܗܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ: ܕܐܦܠܘ ܠܟܢܦܐ
ܕܠܒܘܫܗ ܢܬܩܪܒܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܙ ܀

1 ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ:
2 ܘܚܙܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ ܟܕ ܠܐ
ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܫܬܥܝܘ. 3 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ
ܘܦܪܝܫܐ: ܐܢ ܗܘ ܕܚܦܝܛܐܝܬ ܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ: ܠܐ
ܠܥܣܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܚܝܕܝܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ. 4 ܘܡܢ
ܫܘܩܐ ܐܢ ܠܐ ܥܡܕܝܢ ܠܐ ܠܥܣܝܢ. ܘܣܓܝܐܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ
ܐܝܠܝܢ ܕܩܒܠܘ ܕܢܛܪܘܢ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ.
ܘܕܡܐܢܝ ܢܚܫܐ ܘܕܥܪܣܬܐ. 5 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ.
ܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ:
ܐܠܐ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ. 6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܢܣܒܝ ܐܦܐ:
ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘܬܗܘܢ ܡܝܩܪܝܢ ܠܝ.
ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ ܪܚܝܩ ܣܓܝ ܡܢܝ. 7 ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ
ܠܝ: ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 8 ܟܕ
ܫܒܩܬܘܢ ܓܝܪ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ: ܐܚܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ: ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ. ܘܣܓܝܐܬܐ
ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. 9 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܦܝܪ ܡܥܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ: ܕܬܩܝܡܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ.
10 ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܡܪ: ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܡܢ ܕܡܨܚܐ
ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ ܡܘܬܐ ܢܡܘܬ. 11 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܐܢ ܢܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ: ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ

ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ. 12 ܘܠܐ ܫܒܩܝܬܘܢ ܠܗ ܕܢܥܒܕ ܡܕܡ
ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. 13 ܘܡܣܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܫܠܡܬܘܢ. ܘܕܡܝܢ ܠܗܠܝܢ
ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. 14 ܘܩܪܐ ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘܢܝ ܟܠܟܘܢ ܘܐܣܬܟܠܘ. 15 ܠܝܬ
ܡܕܡ ܕܠܒܪ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܕܥܐܠ ܠܗ ܕܡܨܐ ܕܢܛܢܦܝܘܗܝ.
ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢܗ: ܗܘ ܗܘ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ.
16 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ ܀ 17 ܟܕ ܕܝܢ ܥܠ
ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ ܡܢ ܟܢܫܐ: ܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ
ܡܬܠܐ ܗܘ. 18 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܚܣܝܪܝ
ܐܢܬܘܢ: ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܢ ܠܒܪ ܥܐܠ
ܠܒܪܢܫܐ: ܠܐ ܡܨܐ ܡܛܢܦ ܠܗ: 19 ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܠܒܗ
ܥܐܠ ܐܠܐ ܠܟܪܣܗ. ܘܒܡܦܩܬܐ ܡܬܪܡܐ ܕܡܕܟܐ ܠܟܠܗ
ܡܐܟܘܠܬܐ. 20 ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ: ܗܘ ܗܘ
ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ. 21 ܡܢ ܠܓܘ ܓܝܪ ܡܢ ܠܒܐ ܕܒܢܝܢܫܐ
ܢܦܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܙܢܝܘܬܐ. ܓܢܒܘܬܐ.
ܩܛܠܐ. 22 ܥܘܠܒܢܐ. ܒܝܫܘܬܐ. ܢܟܠܐ. ܛܢܦܘܬܐ. ܥܝܢܐ
ܒܝܫܬܐ. ܓܘܕܦܐ. ܫܘܒܗܪܐ. ܫܛܝܘܬܐ. 23 ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܠܓܘ ܢܦܩܢ. ܘܡܛܢܦܢ ܠܗ
ܠܒܪܢܫܐ ܀ 24 ܡܢ ܬܡܢ ܩܡ ܝܫܘܥ: ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ
ܘܕܨܝܕܢ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܐ ܚܕ: ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܕܥ
ܒܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܛܫܐ. 25 ܫܡܥܬ ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ ܐܢܬܬܐ
ܚܕܐ ܕܒܪܬܗ: ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܐܬܬ
ܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ. 26 ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ
ܚܢܦܬܐ. ܡܢ ܦܘܢܝܩܐ ܕܣܘܪܝܐ. ܘܒܥܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗ
ܕܫܐܕܐ ܢܦܩ ܡܢ ܒܪܬܗ. 27 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩ
ܠܘܩܕܡ ܢܣܒܥܘܢ ܒܢܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪ ܕܢܣܒ
ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ ܘܢܪܡܐ ܠܟܠܒܐ. 28 ܗܝ ܕܝܢ ܥܢܬ ܘܐܡܪܬ

ܪܩܕܬ: ܘܫܦܪܬ ܠܗ ܠܗܪܘܕܣ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܥܡܗ.
ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܛܠܝܬܐ. ܫܐܠܝ ܡܢܝ ܡܕܡ ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ
ܘܐܬܠ ܠܟܝ. 23 ܘܝܡܐ ܠܗ ܕܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܢܢܝ ܐܬܠ ܠܟܝ.
ܥܕܡܐ ܠܦܠܓܗ ܕܡܠܟܘܬܝ. 24 ܗܝ ܕܝܢ ܢܦܩܬ ܘܐܡܪܐ
ܠܐܡܗ. ܡܢܐ ܐܫܐܠܝܘܗܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ. ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ
ܡܥܡܕܢܐ. 25 ܘܡܚܕܐ ܥܠܬ ܒܪܗܒܘܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ:
ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܨܒܝܐ ܐܢܐ ܕܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܬܠ ܠܝ ܥܠ
ܦܝܢܟܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. 26 ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܛܒ
ܠܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܘܡܬܐ ܘܡܛܠ ܣܡܝܟܐ: ܠܐ ܨܒܐ
ܕܢܛܠܝܗ: 27 ܐܠܐ ܡܚܕܐ ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܐܣܦܘܩܠܛܪܐ: ܘܦܩܕ
ܕܢܝܬܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܘܐܙܠ ܦܣܩܗ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ
ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. 28 ܘܐܝܬܝܗ ܒܦܝܢܟܐ ܘܝܗܒܗ ܠܛܠܝܬܐ. ܘܗܝ
ܛܠܝܬܐ ܝܗܒܬܗ ܠܐܡܗ. 29 ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ: ܘܐܬܘ
ܫܩܠܘ ܫܠܕܗ ܘܣܡܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ✤ 30 ܘܐܬܟܢܫܘ
ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ: ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕܘ.
ܘܟܠ ܡܐ ܕܐܠܦܘ. 31 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܬܘ ܠܟܘܢ. ܬܐܙܠ
ܠܒܪܝܬܐ ܠܚܘܕܝܟܘܢ. ܘܐܬܬܢܝܚܘ ܩܠܝܠ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ
ܣܓܝܐܐ ܕܐܙܠܝܢ ܘܐܬܝܢ: ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܦ ܠܐ
ܠܡܠܥܣ. 32 ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ ܒܣܦܝܢܬܐ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ.
ܘܚܙܘ ܐܢܘܢ ܣܓܝܐܐ ܕܐܙܠܝܢ ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܘܢ
ܒܝܒܫܐ ܪܗܛܘ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܩܕܡܘܗܝ ܠܬܡܢ.
ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ.
ܕܗܘܘ ܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ. ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܠܡܠܦܘ
ܐܢܘܢ ܣܓܝܐܬܐ. 35 ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܩܪܒܘ
ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܢܐ ܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܗܘ.
ܘܥܕܢܐ ܣܓܝ. 36 ܫܪܝ ܐܢܘܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ
ܠܚܩܠܬܐ. ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ. ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ. 37 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ

ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܢܐܙܠ ܢܙܒܢ ܕܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ
ܠܚܡܐ ܘܢܬܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ: 38 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܙܠܘ ܚܙܘ ܟܡܐ ܠܚܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ. ܘܟܕ ܚܙܘ ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. 39 ܘܦܩܕ ܠܗܘܢ
ܕܢܣܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܣܡܟܝܢ ܣܡܟܝܢ ܥܠ ܥܣܒܐ.
40 ܘܐܣܬܡܟܘ ܣܡܟܝܢ ܣܡܟܝܢ: ܕܡܐܐ ܡܐܐ ܘܕܚܡܫܝܢ
ܚܡܫܝܢ. 41 ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ:
ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܠܚܡܐ: ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܕܢܣܝܡܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܦܠܓܘ ܠܟܠܗܘܢ.
42 ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. 43 ܘܫܩܠܘ ܩܨܝܐ ܬܪܥܣܪ
ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ. ܘܡܢ ܢܘܢܐ. 44 ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܕܝܢ
ܕܐܟܠܘ ܠܚܡܐ: ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. 45 ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ: ܘܢܩܕܡܘܢ ܩܕܡܘܗܝ
ܠܥܒܪܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ: ܥܕ ܗܘ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. 46 ܘܟܕ ܫܪܐ
ܐܢܘܢ: ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ. 47 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ:
ܣܦܝܢܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܒܡܨܥܬ ܝܡܐ. ܘܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ
ܥܠ ܐܪܥܐ. 48 ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܡܫܬܢܩܝܢ ܟܕ ܪܕܝܢ. ܪܘܚܐ ܓܝܪ
ܠܘܩܒܠܗܘܢ ܗܘܬ. ܘܒܡܛܪܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܠܠܝܐ: ܐܬܐ
ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܥܒܪ
ܐܢܘܢ. 49 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ: ܘܣܒܪܘ
ܠܗܘܢ ܕܚܙܘܐ ܗܘ ܕܓܠܐ. ܘܩܥܘ. 50 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܚܙܐܘܗܝ
ܘܐܬܕܠܚܘ. ܘܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܐܬܠܒܒܘ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. 51 ܘܣܠܩ ܠܘܬܗܘܢ
ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ. ܘܛܒ ܝܬܝܪܐܝܬ ܬܗܝܪܝܢ ܗܘܘ ܘܡܬܕܡܪܝܢ
ܒܢܦܫܗܘܢ. 52 ܠܐ ܓܝܪ ܐܣܬܟܠܘ ܗܘܘ ܡܢ ܠܚܡܐ ܗܘ.
ܡܛܠ ܕܠܒܗܘܢ ܡܥܒܝ ܗܘܐ. 53 ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܐܬܘ. ܠܐܪܥܐ
ܕܓܢܣܪ. 54 ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ: ܡܚܕܐ ܝܕܥܘܗܝ
ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ. 55 ܘܪܗܛܘ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܗܘ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܒܩ ܠܐܢܫ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ: ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ. 38 ܘܐܬܘ
ܠܒܝܬܗ ܕܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܚܙܐ ܕܡܬܗܓܝܢ ܘܒܟܝܢ
ܘܡܝܠܠܝܢ. 39 ܘܥܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܗܓܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܒܟܝܢ. ܛܠܝܬܐ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ. 40 ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ
ܥܠܘܗܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܕܒܪ ܠܐܒܘܗ̇
ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ̇ ܘܠܕܥܡܗ: ܘܥܠ ܠܐܝܟܐ ܕܪܡܝܐ
ܗܘܬ ܛܠܝܬܐ. 41 ܘܐܚܕ ܒܐܝܕܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ̇.
ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. 42 ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܛܠܝܬܐ ܘܡܗܠܟܐ
ܗܘܬ. ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܪܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ
ܗܘܘ ܕܘܡܪܐ ܪܒܐ. 43 ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܣܓܝ: ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܕܥ
ܗܕܐ. ܘܐܡܪ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ̇ ܠܡܐܟܠ ∻

ܩܦܠܐܘܢ ∻ ○ ∻

1 ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܢܩܝܦܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 2 ܘܟܕ ܗܘܬ ܫܒܬܐ. ܫܪܝ
ܠܡܠܦܘ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ. ܘܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ: ܐܝܟܐ ܠܗ ܗܠܝܢ ܠܗܢܐ. ܘܐܝܕܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ
ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ: ܕܚܝܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܒܐܝܕܘܗܝ ܢܗܘܘܢ.
3 ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܢܓܪܐ ܒܪܗ ܕܡܪܝܡ: ܘܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ
ܘܕܝܘܣܐ: ܘܕܝܗܘܕܐ ܘܕܫܡܥܘܢ. ܘܠܐ ܗܐ ܐܚܘܬܗ ܬܢܢ ܠܘܬܢ:
ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. 4 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܠܝܬ
ܢܒܝܐ ܕܨܥܝܪ ܐܠܐ ܐܢ ܒܡܕܝܢܬܗ. ܘܒܝܬ ܐܚܝܢܘܗܝ
ܘܒܒܝܬܗ. 5 ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܥܒܕ ܬܡܢ ܐܦ ܠܐ ܚܕ
ܚܝܠܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܕܥܠ ܟܪܝܗܐ ܩܠܝܠ ܣܡ ܐܝܕܗ ܘܐܣܝ.
6 ܘܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܒܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ∻ ܘܡܬܟܪܟ
ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܟܕ ܡܠܦ. 7 ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܗ: ܘܫܪܝ
ܕܢܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ

ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ. 8 ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܫܩܠܘܢ ܡܕܡ
ܠܐܘܪܚܐ ܐܠܐ ܐܢ ܫܒܛܐ ܒܠܚܘܕ. ܠܐ ܬܪܡܠܐ ܘܠܐ ܠܚܡܐ. ܘ
ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܗܘܢ. 9 ܐܠܐ ܢܣܐܢܘܢ ܣܢܕܠܐ. ܘܠܐ ܢܠܒܫܘܢ
ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. 10 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ: ܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ.
11 ܘܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܘܠܐ ܢܫܡܥܘܢܟܘܢ: ܟ
ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ: ܦܨܘ ܚܠܐ ܕܒܪܓܠܝܟܘܢ
ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܢܝܚ
ܠܣܕܘܡ ܘܠܥܡܘܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ.
12 ܘܢܦܩܘ ܗܘܘ ܘܐܟܪܙܘ ܕܢܬܬܘܒܘܢ. 13 ܘܫܐܕܐ ܣܓܝܐܐ
ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܫܝܢ ܗܘܘ ܒܡܫܚܐ ܟܪܝܗܐ ܣܓܝܐܐ
ܘܡܐܣܝܢ ܗܘܘ ∻ 14 ܘܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܥܠ ܝܫܘܥ
ܐܬܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܫܡܗ: ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܝܘܚܢܢ
ܡܥܡܕܢܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ
ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܒܗ. 15 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܠܝܐ ܗܘ
ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. 16 ܟܕ ܫܡܥ ܕ
ܗܪܘܕܣ ܐܡܪ. ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܣܩܬ ܪܫܗ: ܗܘ ܩܡ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 17 ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܫܕܪ ܗܘܐ ܐܚܕ
ܠܝܘܚܢܢ: ܘܐܣܪܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬ
ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ ܗܘ ܕܢܣܒ. 18 ܐܡܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ
ܠܗܪܘܕܣ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܣܒ ܐܢܬܬ ܐܚܘܟ. 19 ܗܝ
ܕܝܢ ܗܪܘܕܝܐ ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܘܨܒܝܐ ܗܘܬ ܠܡܩܛܠܗ
ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ. 20 ܗܪܘܕܣ ܓܝܪ ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ
ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܟܐܢܐ ܘܩܕܝܫܐ. ܘܢܛܪ
ܗܘܐ ܠܗ. ܘܣܓܝܐܬܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ ܘܥܒܕ
ܘܒܛܝܒܘܬ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ ∻ 21 ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܡܩܒܠܐ: ܟ
ܗܪܘܕܣ ܒܝܘܡ ܝܠܕܗ ܣܘܡܟܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܪܘܪܒܢܘܗܝ
ܘܠܟܠܝܪܟܐ ܘܠܪܫܝ ܓܠܝܠܐ: 22 ܘܥܠܬ ܒܪܬܗ̇ ܕܗܪܘܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ܂ 3 ܘܥܡܪܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܂
ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܣܪܗ܂ 4 ܡܛܠ
ܕܟܠ ܐܡܬܝ ܕܒܟܒܠܐ ܘܒܫܫܠܬܐ ܡܬܐܣܪ ܗܘܐ܆
ܫܫܠܬܐ ܡܦܣܩ ܗܘܐ܆ ܘܟܒܠܐ ܡܩܛܥ ܗܘܐ܆ ܘܠܐ ܐܢܫ
ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܟܒܫܗ܂ 5 ܘܒܟܠ ܥܕܢ ܒܠܠܝܐ
ܘܒܐܝܡܡܐ܆ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܒܛܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ܂ ܘܩܥܐ
ܗܘܐ ܘܡܢܟܦ ܢܦܫܗ ܒܟܐܦܐ܂ 6 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ
ܪܘܚܩܐ܆ ܪܗܛ ܣܓܕ ܠܗ܂ 7 ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ܂
ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ܂ ܡܘܡܐ ܐܢܐ
ܠܟ ܒܐܠܗܐ ܕܠܐ ܬܫܢܩܢܝ܂ 8 ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ܆ ܦܘܩ
ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ܂ 9 ܘܫܐܠܗ ܐܝܢܐ ܫܡܟ܂ ܐܡܪ
ܠܗ ܠܓܝܘܢ ܫܡܢ܂ ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܚܢܢ܂ 10 ܘܒܥܐ ܗܘܐ
ܡܢܗ ܣܓܝ܆ ܕܠܐ ܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܐܬܪܐ܂ 11 ܐܝܬ ܗܘܐ
ܕܝܢ ܬܡܢ ܠܘܬ ܛܘܪܐ܆ ܒܩܪܐ ܪܒܐ ܕܚܙܝܪܐ ܕܪܥܝܐ܂ 12 ܘܒܥܘ
ܗܘܘ ܡܢܗ ܗܠܝܢ ܫܐܕܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܫܕܪ ܠܢ ܥܠ ܗܠܝܢ
ܚܙܝܪܐ ܕܒܗܘܢ ܢܥܘܠ܂ 13 ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ܂ ܘܢܦܩܘ ܪܘܚܐ
ܛܢܦܬܐ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ܂ ܘܪܗܛܬ ܗܝ ܒܩܪܐ ܠܫܩܝܦܐ
ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܐ܆ ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܐܬܚܢܩܘ ܒܡܝܐ܂ 14 ܘܐܝܠܝܢ
ܕܪܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ܆ ܥܪܩܘ ܘܐܡܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܐܦ
ܒܩܘܪܝܐ܂ ܘܢܦܩܘ ܠܡܚܙܐ ܡܢܐ ܕܗܘܐ܂ 15 ܘܐܬܘ ܠܘܬ
ܝܫܘܥ܂ ܘܚܙܘܗܝ ܠܗܘ ܕܫܐܕܐ ܒܗ܆ ܟܕ ܠܒܝܫ
ܘܢܟܦ ܘܝܬܒ܂ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܠܓܝܘܢ܆ ܘܕܚܠܘ܂
16 ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܚܙܘ܆ ܕܐܝܟܢܐ ܗܘܬ ܠܗܘ
ܕܫܐܕܐ ܒܗ܂ ܘܐܦ ܥܠ ܗܢܘܢ ܚܙܝܪܐ܂ 17 ܘܫܪܝܘ ܒܥܝܢ ܡܢܗ܆
ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ܂ 18 ܘܟܕ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ܆
ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܗܘ ܕܫܐܕܐ ܗܘܘ ܒܗ ܕܥܡܗ ܢܗܘܐ܂ 19 ܘܠܐ
ܫܒܩܗ܂ ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ܆ ܙܠ ܠܒܝܬܟ ܠܘܬ ܐܢܫܝܟ܆
ܘܐܫܬܥܐ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܟ܂

20 ܘܐܙܠ ܘܫܪܝ ܡܟܪܙ ܒܥܣܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܠܗ
ܝܫܘܥ܂ ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܀ 21 ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ
ܒܣܦܝܢܬܐ ܠܗܘ ܥܒܪܐ܆ ܬܘܒ ܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ܆ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ܂ 22 ܘܐܬܐ ܚܕ ܕܫܡܗ
ܝܘܐܝܪܘܣ ܡܢ ܪܒܝ ܟܢܘܫܬܐ܆ ܘܟܕ ܚܙܝܗܝ ܢܦܠ ܥܠ
ܪܓܠܘܗܝ܂ 23 ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܣܓܝ ܘܐܡܪ ܠܗ܂
ܒܪܬܝ ܒܫܘܠܡܐ ܗܝ܂ ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ ܘܬܬܚܠܡ
ܘܬܚܐ܂ 24 ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܝܫܘܥ܂ ܘܢܩܦ ܗܘܐ ܠܗ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ܂ ܘܡܚܒܨܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ 25 ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܕܐܝܬܝܗ
ܗܘܬ ܒܡܪܕܝܬܐ ܕܕܡܐ܂ ܫܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪܐ܆ 26 ܐܝܕܐ ܕܣܓܝ
ܣܒܠܬ ܡܢ ܐܣܘܬܐ ܣܓܝܐܐ܆ ܘܐܘܒܕܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
ܠܗ܆ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܬܥܕܪܬ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܬܡܚܝܬ܆ 27 ܟܕ
ܫܡܥܬ ܥܠ ܝܫܘܥ܆ ܐܬܬ ܒܟܢܫܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗ
ܘܩܪܒܬ ܠܠܒܘܫܗ܂ 28 ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ܆ ܕܐܦ ܠܠܒܘܫܗ
ܩܪܒܐ ܐܢܐ ܚܝܐ ܐܢܐ܂ 29 ܘܡܚܕܐ ܝܒܫ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ
ܘܐܪܓܫܬ ܒܦܓܪܗ ܕܐܬܐܣܝܬ ܡܢ ܡܚܘܬܗ܂ 30 ܝܫܘܥ
ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܝܕܥ ܒܢܦܫܗ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܗ܂
ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܡܐܢܝ܂
31 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܚܙܐ ܐܢܬ ܠܟܢܫܐ ܕܡܚܒܨܝܢ
ܠܟ܆ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ܂ 32 ܘܡܚܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ
ܡܢܘ ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ܆ 33 ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܕܚܝܠܐ
ܘܪܬܝܬܐ ܕܝܕܥܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܠܗ܆ ܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡܘܗܝ܆
ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܟܠܗ ܫܪܪܐ܂ 34 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܪܬܝ
ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ ܘܗܘܝ ܚܠܝܡܐ ܡܢ
ܡܚܘܬܟܝ܂ 35 ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ܆ ܐܬܘ ܡܢ ܒܝܬ ܪܒ
ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܕܒܪܬܟ ܡܝܬܬ܂ ܠܡܢܐ ܡܫܠܚ
ܐܢܬ ܠܡܠܦܢܐ܂ 36 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪܝܢ܆ ܘܐܡܪ
ܠܪܒ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܠܐ ܬܕܚܠ܂ ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ܂ 37 ܘܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܫܘܥ. ܠܟܘܢ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܠܒܪܝܐ ܕܝܢ ܟܠ ܡܕܡ ܒܡܬܠܐ ܗܘܐ. 12 ܕܟܕ
ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ ܘܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܢܫܡܥܘܢ ܘܠܐ
ܢܣܬܟܠܘܢ. ܕܠܡܐ ܢܬܦܢܘܢ ܘܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗܘܢ
ܣܟܠܘܬܗܘܢ. 13 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܡܬܠܐ
ܗܢܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܟܠܗܘܢ ܡܬܠܐ ܬܕܥܘܢ. 14 ܙܪܘܥܐ ܕܙܪܥ
ܡܠܬܐ ܙܪܥ. 15 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ: ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ
ܕܡܙܕܪܥܐ ܒܗܘܢ ܡܠܬܐ: ܘܡܐ ܕܫܡܥܘܗ ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܣܛܢܐ
ܘܫܩܠ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ ܒܠܒܗܘܢ. 16 ܘܗܢܘܢ ܕܥܠ
ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥܘ: ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ: ܡܚܕܐ
ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ. 17 ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܥܩܪܐ
ܒܓܘܫܡܗܘܢ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ
ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܥܓܠ ܡܬܟܫܠܝܢ. 18 ܘܗܢܘܢ
ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥܘ: ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ:
19 ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝܐ ܕܥܘܬܪܐ: ܘܫܪܟܐ
ܕܪܓܝܓܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܥܐܠܝܢ ܚܢܩܝܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܕܠܐ
ܦܐܪܐ ܗܘܝܐ. 20 ܘܗܢܘܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥܘ: ܗܠܝܢ
ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ:
ܒܬܠܬܝܢ ܘܒܫܬܝܢ ܘܒܡܐܐ. 21 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܐܬܐ
ܫܪܓܐ ܕܢܬܬܣܝܡ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ ܐܘ ܬܚܝܬ ܥܪܣܐ: ܠܐ ܗܘܐ
ܕܥܠ ܡܢܪܬܐ ܢܬܬܣܝܡ: 22 ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܡܟܣܐ ܕܠܐ
ܢܬܓܠܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܛܘܫܝܐ ܘܠܐ ܢܬܓܠܐ. 23 ܐܢ ܐܢܫ ܐܝܬ
ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ ✤ 24 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܙܘ ܡܢܐ
ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܗܝ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ
ܠܟܘܢ. ܘܡܬܬܘܣܦ ܠܟܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ. 25 ܡܢ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ: ܐܦ ܗܘ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. 26 ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܗܟܢܐ ܗܝ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ: ܐܝܟ ܐܢܫ ܕܢܪܡܐ ܙܪܥܐ ܒܐܪܥܐ:

27 ܘܢܕܡܟ. ܘܢܩܘܡ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ: ܘܙܪܥܐ ܢܦܪܥ
ܘܢܪܒܐ ܟܕ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ. 28 ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܡܝܬܝܐ ܠܗ ܦܐܪܐ
ܘܠܘܩܕܡ ܗܘܐ ܥܣܒܐ. ܘܒܬܪܗ ܫܒܠܐ. ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ
ܚܛܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ ܒܫܒܠܐ. 29 ܡܐ ܕܐܡܠܝ ܕܝܢ ܦܐܪܐ
ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܡܓܠܐ ܕܡܛܐ ܚܨܕܐ. 30 ܘܐܡܪ. ܠܡܢܐ ܢܕܡܐ
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܐܝܢܐ ܡܬܠܐ ܢܡܬܠܝܗ. 31 ܐܝܟ
ܦܪܕܬܐ ܗܝ ܕܚܪܕܠܐ. ܗܝ ܕܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ ܒܐܪܥܐ ܙܥܘܪܐ ܗܝ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ ܕܒܐܪܥܐ. 32 ܘܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ: ܣܠܩܐ
ܘܗܘܝܐ ܪܒܐ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ. ܘܥܒܕܐ ܣܘܟܐ ܪܘܪܒܐ
ܐܝܟ ܕܬܫܟܚ ܕܬܛܠܠ ܬܚܝܬ ܛܠܠܗ ܦܪܚܬܐ. 33 ܒܡܬܠܐ ܕܐܝ
ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܠܬܐ ܐܝܟ ܕܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܫܡܥ. 34 ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ.
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܒܝܢܘܗܝ ܠܗܘܢ ܡܦܫܩ ܗܘܐ
ܠܟܠܡܕܡ ✤ 35 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܪܡܫܐ.
ܢܥܒܪ ܠܗ ܠܥܒܪܐ. 36 ܘܫܒܩܘ ܠܟܢܫܐ: ܘܕܒܪܘܗܝ
ܟܕ ܒܣܦܝܢܬܐ ܗܘ. ܘܣܦܝܢܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ
37 ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܕܪܘܚܐ ܘܕܡܘܢܐ. ܘܟܐܦܐ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ
ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܕܬܬܡܠܐ. 38 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܠ
ܒܣܕܝܐ ܕܡܟ ܗܘܐ ܒܚܪܬܗ ܕܣܦܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ ܐܩܝܡܘܗܝ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܠܐ ܒܛܝܠ ܠܟ ܕܐܒܕܝܢ. 39 ܘܩܡ ܟܐܐ
ܒܪܘܚܐ ܘܐܡܪ ܠܝܡܐ. ܫܠܝ ܐܣܬܟܪ. ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ ܘܗܘܐ
ܫܠܝܐ ܪܒܐ. 40 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܕܚܠܬܢܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܗܟܢܐ. ܘܠܡܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. 41 ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ
ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ: ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܪܘܚܐ ܘܝܡܐ
ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܗ ✤

1 ܘܐܬܘ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ. 2 ܘܟܕ ܢܦܩ ܡܢ
ܣܦܝܢܬܐ: ܦܓܥ ܒܗ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ: ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܡܢ ܥܒܪܗ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܡܢ ܨܘܪ ܘܡܢ ܨܝܕܢ. ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ. ܕܫܡܥܘ ܗܘܘ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ. 9 ܘܐܡܪ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܗ ܤܦܝܢܬܐ. ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܕܠܐ
ܢܗܘܘܢ ܐܠܨܝܢ ܠܗ. 10 ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܐܣܝ ܗܘܐ: ܐܝܟܢܐ
ܕܗܘܘ ܢܦܠܝܢ ܥܠܘܗܝ ܡܛܠ ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܠܗ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܚܘܬܐ ܕܟܘܪ̈ܗܢܐ: ܐܦ
ܐܝܠܝܢ ܕܪ̈ܘܚܐ ܛܢ̈ܦܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܘܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. 12 ܘܣܓܝ ܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ ∴
13 ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ. ܘܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܗܘ ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ:
14 ܘܓܒܐ ܬܪܥܣܪ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܗ. ܘܕܢܫܕܪ ܐܢܘܢ ܕܢܟܪܙܘܢ.
15 ܘܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܢܐܣܘܢ ܟܘܪ̈ܗܢܐ. ܘܢܦܩܘܢ ܫܐ̈ܕܐ.
16 ܘܟܢܐ ܠܫܡܥܘܢ ܫܡܐ ܟܐܦܐ: 17 ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ
ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ: ܫܡܐ ܠܗܘܢ ܫܡܐ ܒܢܝ̈
ܪܓܫܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܢܝ̈ ܪܥܡܐ. 18 ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ.
ܘܠܒܪ ܬܘܠܡܝ. ܘܠܡܬܝ ܘܠܬܐܘܡܐ. ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ
ܘܠܬܕܝ. ܘܠܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ. 19 ܘܠܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ
ܕܐܫܠܡܗ. ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐ. 20 ܘܐܬܟܢܫ ܬܘܒ ܟܢܫܐ ܠܘܬܗ.
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ. 21 ܘܫܡܥܘ
ܐܢܫܘܗܝ ܘܢܦܩܘ ܠܡܐܚܕܗ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܡܢ
ܪܥܝܢܗ ܢܦܩ. 22 ܘܣܦܪ̈ܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ
ܢܚܬܘ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܒܥܠܙܒܘܒ ܐܝܬ ܒܗ. ܘܒܪܝܫܐ ܕܫܐ̈ܕܐ
ܡܦܩ ܫܐ̈ܕܐ. 23 ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܒܦܠܐܬܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ
ܡܫܟܚ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܠܡܦܩܘ. 24 ܐܢ ܡܠܟܘܬܐ ܓܝܪ
ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܬܦܠܓ: ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܡܠܟܘܬܐ ܗܝ ܠܡܩܡ.
25 ܘܐܢ ܒܝܬܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܢܬܦܠܓ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܝܬܐ ܗܘ
ܠܡܩܡ. 26 ܘܐܢ ܗܘ ܕܣܛܢܐ ܩܡ ܥܠ ܢܦܫܗ ܘܐܬܦܠܓ:
ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܩܡ. ܐܠܐ ܚܪܬܗ ܗܝ. 27 ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ
ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܢܒܘܙ. ܐܠܐ ܐܢ

ܠܘܩܕܡ ܠܚܣܝܢܐ ܢܐܣܘܪ. ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ. 28 ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܟܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܐ ܘܓܘܕ̈ܦܐ ܕܢܓܕܦܘܢ
ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗܘܢ: 29 ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܓܕܦ ܥܠ
ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ: ܠܝܬ ܠܗ ܫܘܒܩܢܐ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܚܝܒ
ܗܘ ܠܕܝܢܐ ܕܠܥܠܡ. 30 ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ
ܐܝܬ ܒܗ ∴ 31 ܘܐܬܬ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܘܩܡܘ ܠܒܪ: ܘܫܕܪܘ
ܕܢܩܪܘܢܝܗܝ ܠܘܬܗܘܢ. 32 ܝܬܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܢܫܐ ܚܕܪܘܗܝ.
ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܠܒܪ ܒܥܝܢ ܠܟ. 33 ܘܥܢܐ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܚܝ. 34 ܘܚܪ
ܒܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ.
35 ܡܢ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ: ܗܢܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ
ܘܐܡܝ ∴

ܩܦܠܐܘܢ ∴ ܕ ∴

1 ܘܬܘܒ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܠܦ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ ܒܤܦܝܢܬܐ ܒܝܡܐ.
ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. 2 ܘܡܠܦ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܦܠܐܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܗ.
3 ܫܡܥܘ. ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ. 4 ܘܟܕ ܙܪܥ: ܐܝܬ
ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ. 5 ܘܐܚܪܢܐ
ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܐܪܥܐ ܣܓܝܐܐ.
ܘܡܚܕܐ ܐܘܥܝ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ ܕܐܪܥܐ.
6 ܟܕ ܕܝܢ ܕܢܚ ܫܡܫܐ ܚܡܛ. ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
ܥܩܪܐ ܝܒܫ. 7 ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ
ܘܚܢܩܘܗܝ. ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒ. 8 ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ: ܘܣܠܩ ܘܐܪܒܝ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ. ܐܝܬ ܕܥܒܕ
ܬܠܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܫܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܡܐܐ. 9 ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ
ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ ∴ 10 ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܘ ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ: ܫܐܠܘܗܝ
ܗܢܘܢ ܕܥܡܗ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗ ܥܠ ܗܝ ܦܠܐܬܐ. 11 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܕܝܬܒܝܢ. ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ.
7 ܕܡܢܐ ܗܢܐ ܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ
ܚܛܗ̈ܐ܆ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. 8 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܒܪܘܚܗ
ܕܗܟܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ܆ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܠܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. 9 ܐܝܕܐ ܦܫܝܛܐ ܠܡܐܡܪ
ܠܡܫܪܝܐ. ܕܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗ̈ܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ
ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ. 10 ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗ̈ܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. 11 ܠܟ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. 12 ܘܩܡ
ܒܪ ܫܥܬܗ. ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܢܦܩ ܠܥܝܢ ܟܠܗܘܢ.
ܐܝܟܢܐ ܕܬܗܪܘ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ܆
ܕܠܐ ܡܡܬܘܡ ܚܙܝܢ ܗܟܢܐ܀ 13 ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܡܐ
ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
14 ܘܟܕ ܥܒܪ. ܚܙܐ ܠܠܘܝ ܒܪ ܚܠܦܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. 15 ܘܗܘܐ ܟܕ
ܣܡܝܟ ܒܒܝܬܗ܆ ܡܟ̈ܣܐ ܣܓܝܐܐ ܘܚܛܝܐ ܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ
ܥܡ ܝܫܘܥ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ
ܣܓܝܐܐ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ. 16 ܘܣܦܪ̈ܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ
ܕܥܡ ܡܟ̈ܣܐ ܘܥܡ ܚܛܝܐ ܐܟܠ. ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܡܢܘ ܥܡ ܡܟ̈ܣܐ ܘܥܡ ܚܛܝܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. 17 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡ̈ܐ ܠܐܣܝܐ. ܐܠܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ ܐܠܐ
ܠܚܛܝܐ. 18 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪ̈ܝܫܐ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ.
ܘܐܬܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪ̈ܝܫܐ
ܨܝܡܝܢ܆ ܘܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ. 19 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܠܡܨܡ ܥܕܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ
ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ܆ ܠܐ. 20 ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ܆ ܕܢܫܬܩܠ
ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ܆ ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. 21 ܠܐ ܐܢܫ

ܪܩܥܐ ܕܐܘܪܩܥܬܐ ܚܕܬܐ ܡܪܡܐ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܫ[ܩܘܠ]
ܡܠܝܘܬܗ ܗܘ ܚܕܬܐ ܡܢ ܒܠܝܐ܆ ܘܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ. 22 ܘ[ܠܐ]
ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܚܡܪܐ ܡ[ܨܪܐ]
ܠܙܩܐ. ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ ܘܚܡܪܐ ܡܬܐܫܕ. ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ [ܚܕܬܐ]
ܒܙܩܐ ܚܕ̈ܬܐ܀ 23 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒ[ܝܬ]
ܙܪ̈ܥܐ܆ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܠܩܛܝܢ ܫܒ̈ܠܐ.
24 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܚܙܝ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܡܕܡ [ܕܠܐ]
ܫܠܝܛ. 25 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥ[ܒܕ]
ܕܘܝܕ܆ ܟܕ ܐܣܬܢܩ ܘܟܦܢ ܗܘ ܘܕܥܡܗ. 26 ܐܝ[ܟܢܐ]
ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܐܒܝܬܪ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ. ܘܠܚ[ܡܐ]
ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ܆ ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܐܟܠ ܐܠܐ
ܠܟܘܡܪ̈ܐ. ܘܝܗܒ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ. 27 ܘܐ[ܡܪ]
ܠܗܘܢ. ܫܒܬܐ ܡܛܠ ܐܢܫܐ ܐܬܒܪܝܬ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܐ[ܢܫܐ]
ܡܛܠ ܫܒܬܐ. 28 ܡܪܗ ܗܘ ܗܟܝܠ ܐܦ ܕܫܒܬܐ ܒ[ܪܗ]
ܕܐܢܫܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܓ ܂

1 ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒ[ܪܐ]
ܚܕ ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ. 2 ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܕܐܢ ܢܐܣܐ [ܒ]
ܒܫܒܬܐ ܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ. 3 ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܝܒ[ܝܫܐ]
ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܠܡܨܥܬܐ. 4 ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗܘܢ. ܫܠ[ܝܛ]
ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܛܒ ܐܘ ܕܒܝܫ. ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ [ܐܘ]
ܠܡܘܒܕܘ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ. 5 ܘܚܪ ܒ[ܗܘܢ]
ܒܚܡܬܐ. ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܥܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ. ܘܐ[ܡܪ]
ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ ܘܬܩܢܬ ܐܝܕܗ.
6 ܘܢܦܩܘ ܦܪ̈ܝܫܐ ܡܚܕܐ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ܆ ܘܢܣ[ܒܘ]
ܡܠܟܐ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. 7 ܘܝܫܘܥ ܥ[ܡ]
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠ ܠܗ ܠܘܬ ܝܡܐ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ [ܡܢ]
ܓܠܝܠܐ ܢܩܦܘܗܝ. ܘܡܢ ܝܗܘܕ. 8 ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡ[ܢ]

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ
ܓܝܪ ܨܝܕܐ. 17 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܬܘ ܒܬܪܝ:
ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 18 ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ
ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. 19 ܘܟܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ: ܚܙܐ ܠܝܥܩܘܒ
ܒܪ ܙܒܕܝ. ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܦ ܠܗܘܢ ܟܕ ܒܣܦܝܢܬܐ
ܕܡܬܩܢܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. 20 ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ
ܠܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ ܥܡ ܐܓܝܪܐ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. 21 ܘܟܕ
ܥܠܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ: ܡܚܕܐ ܒܫܒܬܐ ܡܠܦ ܗܘܐ
ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. 22 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ. ܡܛܠ
ܕܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܡܫܠܛ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ.
23 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ: ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ
ܛܢܦܬܐ. ܘܩܥܐ 24 ܘܐܡܪ. ܡܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ
ܠܡܘܒܕܘ ܠܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ.
25 ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ ܡܢܗ.
26 ܘܐܦܠܬܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ: ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܬ
ܡܢܗ. 27 ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ. ܘܡܢܐ ܗܘ ܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ
ܚܕܬܐ: ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܐܦ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܦܩܕ ܘܡܫܬܡܥܢ
ܠܗ. 28 ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܫܡܥܗ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠܐ.
29 ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ: ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ
ܘܕܐܢܕܪܐܘܣ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ. 30 ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ
ܪܡܝܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠܝܗ. 31 ܘܩܪܒ ܐܚܕܗ
ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܗ ܘܡܫܡܫܐ
ܗܘܬ ܠܗܘܢ. 32 ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܡܥܪܒ ܫܡܫܐ: ܐܝܬܝܘ
ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܘܕܝܘܢܐ.
33 ܘܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܟܢܝܫܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܬܪܥܐ. 34 ܘܐܣܝ
ܠܣܓܝܐܐ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ.
ܘܫܐܕܐ ܣܓܝܐܐ ܐܦܩ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܫܐܕܐ

ܕܢܡܠܠܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܀ 35 ܘܒܨܦܪܐ ܩܕܡ
ܩܡ ܨܠܝ. ܘܐܙܠ ܠܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܘܬܡܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ. 36 ܘܒܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܘܕܥܡܗ. 37 ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܟܠܢܫ ܒܥܝܢ ܠܟ. 38 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܟܘ
ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܩܪܝܒܢ: ܕܐܦ ܬܡܢ ܐܟܪܙ. ܠܗܕܐ
ܓܝܪ ܐܬܝܬ. 39 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܠܗܝܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ ܒܟܠܗ
ܓܠܝܠܐ ܘܫܐܕܐ ܡܦܩ. 40 ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܓܪܒܐ ܘܢܦܠ
ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܬܟܫܦ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܨܒܐ
ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ. 41 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܪܚܡ
ܥܠܘܗܝ. ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܨܒܐ ܐܢܐ
ܐܬܕܟܐ. 42 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ ܘܐܬܕܟܝ.
43 ܘܐܟܐ ܒܗ ܘܐܦܩܗ. 44 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ.
ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܝ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ: ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦ
ܕܐܬܕܟܝܬ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. 45 ܗܘ ܕܝܢ
ܟܕ ܢܦܩ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܟܪܙ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܐܦܪܣܗ ܠܡܠܬܐ.
ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܡܥܠ ܓܠܝܐܝܬ ܠܡܕܝܢܬܐ.
ܐܠܐ ܠܒܪ ܗܘܐ ܒܐܬܪܐ ܚܪܒܐ: ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܢ ܟܠ
ܕܘܟ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܠܝܘܡܬܐ. ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܕܒܒܝܬܐ ܗܘ: 2 ܐܬܟܢܫܘ ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ
ܐܚܕ ܐܝܟ ܕܠܘܬ ܬܪܥܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܡܠܬܐ. 3 ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ: ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܡܫܪܝܐ ܟܕ ܫܩܝܠ
ܒܝܢ ܐܪܒܥܐ. 4 ܘܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܡܛܠ
ܟܢܫܐ: ܣܠܩܘ ܠܐܓܪܐ. ܘܦܚܪܘ ܡܛܠܠܐ ܕܐܝܟܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ. ܘܫܒܘܗܝ ܠܥܪܣܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܗ
ܡܫܪܝܐ. 5 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ: ܐܡܪ ܠܗܘ
ܡܫܪܝܐ. ܒܪܝ ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. 6 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ: ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.
12 ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ. ܘܝܗܒܘ ܟܣܦܐ
ܠܐ ܙܥܘܪ ܠܩܣܛܘܢܪܐ. 13 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܘ
ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܘ ܓܢܒܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܟܕ ܕܡܟܝܢܢ. 14 ܘܐܢ
ܡܫܬܡܥܐ ܗܕܐ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ: ܚܢܢ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܗ.
ܘܠܟܘܢ ܕܠܐ ܒܨܝܪܘܬܐ ܥܒܕܝܢܢ. 15 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܢܣܒܘ ܟܣܦܐ:
ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܠܦܘ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܒܝܬ
ܝܗܘܕܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. 16 ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܚܕܥܣܪ: ܐܙܠܘ
ܠܓܠܝܠܐ ܠܛܘܪܐ ܐܝܟܐ ܕܡܘܥܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 17 ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ
ܣܓܕܘ ܠܗ. ܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܐܬܦܠܓܘ. 18 ܘܩܪܒ
ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܟܠ
ܫܘܠܛܢ ܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ
ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. 19 ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܬܠܡܕܘ ܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ. ܘܥܡܕܘ ܐܢܘܢ: ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
20 ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܦܩܕܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ
ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ: ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ
ܐܡܝܢ ܀

ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ܕܡܠܠ ܥܒܪܐܝܬ
ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢܐ ܀

ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܡܟܪܙܢܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܪܫܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ.
2 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕ
ܦܪܨܘܦܟ ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܟ. 3 ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܛܝܒ
ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܫܘܘ ܫܒܝ̈ܠܘܗܝ. 4 ܗܘܐ ܝܘܚܢ
ܒܡܕܒܪܐ ܡܥܡܕ ܘܡܟܪܙ: ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒ
ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗ̈ܐ. 5 ܘܢܦܩܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܟܠܗ ܐ
ܕܝܗܘܕ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܡܕ ܗܘܐ ܠܗ
ܒܝܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ. ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ ܀ 6 ܗܘ ܕ
ܝܘܚܢܢ: ܠܒܝܫ ܗܘܐ ܠܒܘܫܐ ܕܣܥܪܐ ܕܓܡܠܐ. ܘܐܣ
ܗܘܐ ܙܪܙܐ ܕܡܫܟܐ ܒܚܨܘܗܝ. ܘܡܐܟܘܠܬܗ
ܗܘܬ ܩܡܨܐ ܘܕܒܫܐ ܕܕܒܪܐ. 7 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐ
ܒܬܪܝ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܟܦܦ ܐܫ
ܥܪ̈ܩܐ ܕܡܣܐܢܘܗܝ. 8 ܐܢܐ ܐܥܡܕܬܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܗܘ ܕ
ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 9 ܘܗܘܐ ܒܗܢܘܢ ܝܘ
ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ: ܘܥܡܕ ܒܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܝܘܚ
10 ܘܡܚܕܐ ܕܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ: ܚܙܐ ܫܡܝܐ ܕܐܨܛܪܝܘ ܘܪ
ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܕܢܚܬܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. 11 ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡ
ܫܡܝܐ: ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ. ܒܟ ܐܨܛܒܝܬ. 12 ܘܡܚ
ܐܦܩܬܗ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ. 13 ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥ
ܝܘܡܝܢ ܟܕ ܡܬܢܣܐ ܡܢ ܣܛܢܐ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܥ
ܚܝܘܬܐ: ܘܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܀ 14 ܒܬܪ ܕܐܫܬܠ
ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ: ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܣ
ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. 15 ܘܐܡܪ. ܕܫܠܡ ܠܗ ܙܒ
ܘܡܛܬ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܘܒܘ ܘܗܝܡܢܘ ܒܣܒܪܬܐ
16 ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ: ܚܙܐ ܠܫܡܥܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. 47 ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ
ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ.
ܕܠܐܠܝܐ ܩܪܐ ܗܢܐ. 48 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܪܗܛ ܚܕ ܡܢܗܘܢ:
ܘܢܣܒ ܐܣܦܘܓܐ ܘܡܠܝܗ ܚܠܐ: ܘܣܡܗ ܒܩܢܝܐ ܘܡܫܩܐ
ܗܘܐ ܠܗ. 49 ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܫܒܘܩܘ ܢܚܙܐ ܐܢ
ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܦܪܩܗ. 50 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܬܘܒ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
ܘܫܒܩ ܪܘܚܗ. 51 ܘܡܚܕܐ ܐܦܐ ܕܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ
ܠܬܪܝܢ. ܡܢ ܠܥܠ ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ. ܘܐܪܥܐ ܐܬܙܝܥܬ.
ܘܟܐܦܐ ܐܨܛܪܝ. 52 ܘܩܒܪܐ ܐܬܦܬܚܘ. ܘܓܘܫܡܐ ܣܓܝܐܐ
ܕܩܕܝܫܐ ܕܕܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܩܡܘ. 53 ܘܢܦܩܘ. ܘܒܬܪ ܩܝܡܬܗ:
ܥܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܣܓܝܐܐ. 54 ܩܢܛܪܘܢܐ
ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ: ܟܕ ܚܙܘ ܙܘܥܐ ܘܐܝܠܝܢ
ܕܗܘܝ: ܕܚܠܘ ܛܒ. ܘܐܡܪܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘܐ
ܕܐܠܗܐ. 55 ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܬܡܢ: ܢܫܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܚܙܝܢ
ܗܘܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ ܡܢ
ܓܠܝܠܐ ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗ. 56 ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ: ܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܝܘܣܐ. ܘܐܡܗܘܢ
ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ. 57 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ
ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ: ܕܐܦ ܗܘ ܐܬܬܠܡܕ ܗܘܐ ܠܝܫܘܥ.
58 ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ: ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ.
ܘܦܩܕ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ ܦܓܪܐ. 59 ܘܢܣܒܗ
ܝܘܣܦ ܠܦܓܪܐ. ܘܟܪܟܗ ܒܣܘܕܪܐ ܕܟܬܢܐ ܢܩܕܐ. 60 ܘܣܡܗ
ܒܩܒܪܐ ܚܕܬܐ ܕܝܠܗ ܕܢܩܝܪ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠܘ ܟܐܦܐ
ܪܒܬܐ. ܐܪܡܝܘ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܩܒܪܐ ܘܐܙܠܘ. 61 ܐܝܬ
ܗܘܬ ܕܝܢ ܬܡܢ: ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܐܚܪܬܐ. ܕܝܬܒܢ
ܗܘܝ ܠܘܩܒܠ ܩܒܪܐ. 62 ܘܠܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܒܬܪ ܥܪܘܒܬܐ:
ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܘܬ
ܦܝܠܛܘܣ. 63 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ: ܐܬܕܟܪܢ ܕܗܘ

ܡܛܥܝܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܟܕ ܚܝ: ܕܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܩܐܡ ܐܢܐ. 64 ܦܩܘܕ ܗܟܝܠ ܕܢܬܢܛܪ ܩܒܪܐ ܥܕܡܐ
ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܢܓܢܒܘܢܝܗܝ
ܒܠܠܝܐ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܥܡܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܬܗܘܐ
ܛܘܥܝܝܬܐ ܐܚܪܝܬܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. 65 ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܦܝܠܛܘܣ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܩܣܛܘܢܪܐ. ܙܠܘ ܐܙܕܗܪܘ ܐܝܟܢܐ
ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. 66 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܐܙܕܗܪܘ ܒܩܒܪܐ.
ܘܚܬܡܘ ܠܟܐܦܐ ܗܝ ܥܡ ܩܣܛܘܢܪܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܚ ܀

1 ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܕܢܓܗ ܚܕ ܒܫܒܐ: ܐܬܬ ܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ ܐܚܪܬܐ ܕܢܚܙܝܢ ܩܒܪܐ. 2 ܘܗܐ ܙܘܥܐ
ܪܒܐ ܗܘܐ. ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܩܪܒ
ܥܓܠ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܠܥܠ ܡܢܗ. 3 ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܙܘܗ ܐܝܟ ܒܪܩܐ: ܘܠܒܘܫܗ ܚܘܪ ܗܘܐ ܐܝܟ
ܬܠܓܐ. 4 ܘܡܢ ܕܚܠܬܗ ܐܬܙܝܥܘ ܐܝܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ.
ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. 5 ܥܢܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܢܫܐ. ܐܢܬܝܢ
ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܝܫܘܥ ܙܩܝܦܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ.
6 ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ. ܩܡ ܠܗ ܓܝܪ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ. ܬܝܢ ܚܙܝܢ
ܕܘܟܬܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ ܡܪܢ. 7 ܘܐܙܠܝܢ ܒܥܓܠ ܐܡܪܝܢ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܩܕܡ ܠܟܝܢ
ܠܓܠܝܠܐ. ܬܡܢ ܬܚܙܝܢܗ. ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝܢ. 8 ܘܐܙܠ ܥܓܠ
ܡܢ ܩܒܪܐ: ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܪܗܛܝ
ܕܢܐܡܪܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 9 ܘܗܐ ܝܫܘܥ ܦܓܥ ܒܗܝܢ ܘܐܡܪ
ܠܗܝܢ ܫܠܡ ܠܟܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܩܪܒ ܐܚܕ ܪܓܠܘܗܝ
ܘܣܓܕܝ ܠܗ. 10 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ:
ܐܠܐ ܐܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܐܚܝ. ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܘܬܡܢ ܢܚܙܘܢܢܝ.
11 ܟܕ ܐܙܠܝ ܕܝܢ: ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܩܣܛܘܢܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܡ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ.
12 ܘܟܕ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ: ܡܕܡ
ܦܬܓܡܐ ܗܘ ܠܐ ܦܢܝ. 13 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ:
ܠܐ ܫܡܥ ܐܢܬ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ: 14 ܘܠܐ ܐܗܦܟ ܠܗ
ܦܬܓܡܐ. ܐܦ ܠܐ ܒܚܕܐ ܡܠܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܐܬܕܡܪ ܛܒ ܀
15 ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܕܝܢ ܡܥܝܕ ܗܘܐ ܗܓܡܘܢܐ ܕܢܫܪܐ ܐܣܝܪܐ ܚܕ
ܠܥܡܐ. ܐܝܢܐ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ. 16 ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܕܝܢ ܐܣܝܪܐ ܝܕܝܥܐ ܕܡܬܐܡܪ ܒܪ ܐܒܐ. 17 ܘܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ. ܠܒܪ
ܐܒܐ ܐܘ ܠܝܫܘܥ ܕܡܬܐܡܪ ܡܫܝܚܐ. 18 ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ
ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܢ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ. 19 ܟܕ ܝܬܒ ܕܝܢ
ܗܓܡܘܢܐ ܥܠ ܒܝܡ ܕܝܢܐ: ܫܠܚܬ ܠܗ ܐܢܬܬܗ
ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܐ ܠܟ ܘܠܗܘ ܙܕܝܩܐ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܚܫܬ
ܒܚܠܡܝ ܝܘܡܢܐ ܡܛܠܬܗ. 20 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܩܫܝܫܐ:
ܐܦܝܣܘ ܠܟܢܫܐ. ܕܢܫܐܠ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܢܘܒܕܘܢ. 21 ܘܥܢܐ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢ ܨܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܝܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ: ܠܒܪ
ܐܒܐ. 22 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܠܝܫܘܥ ܕܡܬܐܡܪ
ܡܫܝܚܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕܝܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܢܙܕܩܦ.
23 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ. ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ: ܢܙܕܩܦ. 24 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ
ܚܙܐ ܕܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ: ܐܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܫܓܫܐ ܗܘܐ: ܫܩܠ ܡܝܐ
ܐܫܝܓ ܐܝܕܘܗܝ ܠܥܝܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܙܟܝܐ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡܗ
ܕܗܢܐ ܙܕܝܩܐ: ܐܢܬܘܢ ܬܕܥܘܢ. 25 ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ.
ܕܡܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ ܒܢܝܢ ܀ 26 ܗܝܕܝܢ ܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ
ܐܒܐ: ܘܢܓܕ ܒܦܪܓܠܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܫܠܡܗ ܕܢܙܕܩܦ.
27 ܗܝܕܝܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܗܓܡܘܢܐ: ܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ

ܠܒܝܬ ܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܟܢܫܘ ܥܠܘܗܝ ܠܟܠܗ ܐܣܦܝܪ.
28 ܘܐܫܠܚܘܗܝ ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܟܠܡܝܣ ܕܙܚܘܪܝܬܐ.
29 ܘܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ. ܘܣܡܘ ܒܪܫܗ. ܘܩܢܝܐ
ܒܝܡܝܢܗ. ܘܒܪܟܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܩܕܡܘܗܝ
ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
30 ܘܪܩܘ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܫܩܠܘ ܩܢܝܐ ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
ܥܠ ܪܫܗ ܀ 31 ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ: ܐܫܠܚܘܗܝ ܟܠܡܝܣ
ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܕܢܙܕܩܦ. 32 ܘܟܕ
ܢܦܩܝܢ: ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. ܠܗܢܐ
ܫܚܪܘ ܕܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ. 33 ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ
ܓܓܘܠܬܐ ܗܝ ܕܡܬܬܪܓܡܐ ܩܪܩܦܬܐ. 34 ܘܝܗܒܘ ܠܗ
ܕܢܫܬܐ ܚܠܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܪܪܬܐ: ܘܛܥܡ ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܬܐ.
35 ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ: ܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܒܦܣܐ. 36 ܘܝܬܒܝܢ
ܗܘܘ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ ܬܡܢ. 37 ܘܣܡܘ ܠܥܠ ܡܢ ܪܫܗ
ܥܠܬܗ ܒܟܬܒܐ ܕܐܝܬܝܗ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.
38 ܘܐܙܕܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܓܝܣܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ
ܡܢ ܣܡܠܗ. 39 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ
ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ. 40 ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܐ ܗܝܟܠܐ
ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ: ܦܨܐ ܢܦܫܟ ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ
ܕܐܠܗܐ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܀ 41 ܗܟܘܬ ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ. ܥܡ ܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܘܦܪܝܫܐ. 42 ܘܐܡܪܝܢ
ܐܚܪܢܐ ܐܚܝ: ܢܦܫܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ. ܐܢ ܡܠܟܗ
ܗܘ ܕܐܝܣܪܝܠ: ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. ܘܢܗܝܡܢ ܒܗ
ܠܗ. 43 ܬܟܝܠ ܥܠ ܐܠܗܐ: ܢܦܪܩܝܘܗܝ ܗܫܐ ܐܢ ܨܒܐ
ܒܗ. ܐܡܪ ܓܝܪ ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. 44 ܗܟܘܬ ܐܦ ܓܝܣܐ
ܗܢܘܢ ܕܐܙܕܩܦܘ ܥܡܗ ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܀ 45 ܡܢ ܫܬ
ܫܥܝܢ ܕܝܢ: ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ: ܥܕܡܐ
ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ. 46 ܘܠܐܦܝ ܬܫܥ ܫܥܝܢ: ܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܒܣܝܦܐ
ܘܒܚܘܛܪܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ. ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܒܗܝܟܠܐ ܝܬܒ
ܗܘܝܬ ܘܡܠܦ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ. 56 ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܬ:
ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ. ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܟܠܗܘܢ ܫܒܩܘܗܝ ܘܥܪܩܘ. 57 ܘܗܢܘܢ ܕܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ:
ܐܘܒܠܘܗܝ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܝܟܐ ܕܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ
ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ. 58 ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ
ܡܢ ܪܘܚܩܐ: ܥܕܡܐ ܠܕܪܬܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܥܠ
ܝܬܒ ܠܓܘ ܥܡ ܕܚܫܐ ܕܢܚܙܐ ܚܪܬܐ. 59 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܩܫܝܫܐ
ܘܟܢܘܫܬܐ ܟܠܗ: ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ
ܐܝܟ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. 60 ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ: ܘܐܬܘ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ
ܣܓܝܐܐ. ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܘ ܬܪܝܢ. 61 ܘܐܡܪܝܢ. ܗܢܐ ܐܡܪ:
ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܣܬܪܗ ܠܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
ܠܡܒܢܝܗ. 62 ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ
ܦܬܓܡܐ: ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ. 63 ܝܫܘܥ ܕܝܢ
ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܥܢܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܘܡܐ
ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ ܚܝܐ: ܕܬܐܡܪ ܠܢ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ
ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. 64 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܕܝܬܒ
ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ: ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. 65 ܗܝܕܝܢ ܪܒ
ܟܗܢܐ ܨܪܐ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܓܕܦ. ܡܢܐ ܡܬܒܥܝܢ
ܠܢ ܣܗܕܐ. ܗܐ ܗܫܐ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܗ.
66 ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ ✤
67 ܗܝܕܝܢ ܪܩܘ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܡܩܦܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܐܚܪܢܐ
ܕܝܢ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 68 ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ ܠܢ ܡܫܝܚܐ
ܡܢܘ ܗܘ ܕܡܚܝܟ. 69 ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܝܬܒ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܕܪܬܐ.
ܘܩܪܒܬ ܠܘܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ
ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ. 70 ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ.

ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. 71 ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܦܬܚܐ ܚܙܬܗ
ܐܚܪܬܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܠܗܘ. ܐܦ ܗܢܐ ܬܡܢ ܗܘܐ ܥܡ ܝܫܘܥ
ܢܨܪܝܐ. 72 ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܒܡܘܡܬܐ: ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ
ܠܓܒܪܐ. 73 ܒܬܪ ܩܠܝܠ ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ. ܐܦ
ܡܡܠܠܟ ܓܝܪ ܡܘܕܥ ܠܟ. 74 ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܚܪܡܘ
ܘܠܡܐܡܐ: ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ
ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. 75 ܘܐܬܕܟܪ ܟܐܦܐ ܡܠܬܗ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ
ܠܗ: ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ.
ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ ✤

ܩܦܠܐܘܢ ✤ ܟܙ ✤

1 ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ: ܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܥܠ ܝܫܘܥ ܪܒܝ
ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܐܝܟ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. 2 ܘܐܣܪܘܗܝ
ܘܐܘܒܠܘܗܝ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ ܗܓܡܘܢܐ.
3 ܗܝܕܝܢ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܚܝܒ ܝܫܘܥ
ܐܬܬܘܝ. ܘܐܙܠ ܐܗܦܟ ܗܠܝܢ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܠܩܫܝܫܐ. 4 ܘܐܡܪ. ܣܟܠܬ ܕܐܫܠܡܬ ܕܡܐ ܙܟܝܐ. ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܢ ܡܐ ܠܢ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. 5 ܘܫܕܝܗܝ
ܟܣܦܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܫܢܝ. ܘܐܙܠ ܚܢܩ ܢܦܫܗ. 6 ܪܒܝ
ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܢܣܒܘܗܝ ܠܟܣܦܐ ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܫܠܝܛ
ܕܢܪܡܝܘܗܝ ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ. ܡܛܠ ܕܛܝܡܝ ܕܡܐ ܗܘ.
7 ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ: ܘܙܒܢܘ ܒܗ ܐܓܘܪܣܐ ܕܦܚܪܐ ܠܒܝܬ
ܩܒܘܪܐ ܕܐܟܣܢܝܐ. 8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܪܝ ܐܓܘܪܣܐ ܗܘ:
ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. 9 ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝ ܡܕܡ
ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ: ܕܢܣܒܬ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܕܡܘܗܝ
ܕܝܩܝܪܐ. ܕܦܣܩܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 10 ܘܝܗܒܬ ܐܢܘܢ
ܠܐܓܘܪܣܐ ܕܦܚܪܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܝ ܡܪܝܐ. 11 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܐ ܪܒܝ܂ 23 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܢ ܕܨܒܥ ܐܝܕܗ ܥܡܝ
ܒܠܓܝܢܐ ܗܘ ܢܫܠܡܢܝ܂ 24 ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ
ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܝ ܠܗ ܕܝܢ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ܃ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ
ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ܂ 25 ܥܢܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܕܠܡܐ
ܐܢܐ ܗܘ ܪܒܝ܃ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܬ ܐܡܪܬ܂ 26 ܟܕ ܕܝܢ
ܠܥܣܝܢ܃ ܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ܃ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܐܟܘܠܘ܂ ܗܢܘ ܦܓܪܝ܂
27 ܘܫܩܠ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ܂ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ܂ ܣܒܘ
ܐܫܬܘ ܡܢܗ ܟܠܟܘܢ܂ 28 ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ܃
ܕܚܠܦ ܣܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ܂ 29 ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܕܝܢ܃ ܕܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܗܢܐ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ܃
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܥܡܟܘܢ ܚܕܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܒܝ܂ 30 ܘܫܒܚܘ ܘܢܦܩܘ ܠܛܘܪ ܙܝܬܐ܀ 31 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܟܠܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ
ܠܠܝܐ܂ ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܡܚܐ ܠܪܥܝܐ܂ ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܥܪܒܐ
ܕܡܪܥܝܬܗ܂ 32 ܡܢ ܒܬܪ ܕܩܡܬ ܐܢܐ ܕܝܢ܃ ܩܕܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܠܓܠܝܠܐ܂ 33 ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܦܢ ܟܠܢܫ ܢܬܟܫܠ
ܒܟ܂ ܐܢܐ ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܐܬܟܫܠ ܒܟ܂ 34 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܕܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ܃
ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ܂ 35 ܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ܂ ܐܢ ܢܗܘܐ
ܠܝ ܠܡܡܬ ܥܡܟ ܠܐ ܐܟܦܘܪ ܒܟ܂ ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܟܠܗܘܢ
ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܘ܂ 36 ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܕܘܟܬܐ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܕܣܡܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܬܒܘ ܗܪܟܐ
ܥܕ ܐܙܠ ܐܨܠܐ܂ 37 ܘܕܒܪ ܠܟܐܦܐ ܘܠܬܪܝܗܘܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ܃
ܘܫܪܝ ܠܡܬܟܡܪܘ ܘܠܡܬܥܩܬܘ܂ 38 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܟܪܝܐ
ܗܝ ܠܗ ܠܢܦܫܝ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ܂ ܩܘܘ ܠܝ ܗܪܟܐ ܘܫܗܪܘ
ܥܡܝ܂ 39 ܘܩܪܒ ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ܂ ܘܡܨܠܐ

ܗܘܐ ܘܐܡܪ܂ ܐܒܝ܃ ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܢܥܒܪ ܟܣܐ ܗܢܐ
ܡܢܝ܂ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬ܂ 40 ܘܐܬܐ ܠܘܬ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ܃ ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ܂
ܗܟܢܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܚܕܐ ܫܥܐ ܕܬܬܥܝܪܘܢ ܥܡܝ܃ 41 ܐܬܬܥܝܪܘ
ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ܂ ܪܘܚܐ ܡܛܝܒܐ ܦܓܪܐ ܕܝܢ
ܟܪܝܗ܂ 42 ܬܘܒ ܐܙܠ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܨܠܝ ܘܐܡܪ܂ ܐܒܝ܂
ܐܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ ܟܣܐ ܕܢܥܒܪ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܝܬܗ܃ ܢܗܘܐ
ܨܒܝܢܟ܂ 43 ܘܐܬܐ ܬܘܒ ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ܂ ܥܝܢܝܗܘܢ
ܓܝܪ ܝܩܝܪܢ ܗܘܝ܂ 44 ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ܂ ܘܐܙܠ ܬܘܒ ܨܠܝ
ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ܃ ܘܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܡܪ܂ 45 ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܕܡܟܘ ܡܟܝܠ ܘܐܬܬܢܝܚܘ܂
ܗܐ ܡܛܬ ܫܥܬܐ܂ ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝܗܘܢ
ܕܚܛܝܐ܂ 46 ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ܂ ܗܐ ܡܛܐ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܝ܂
47 ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ܃ ܗܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܚܕ ܡܢ
ܬܪܥܣܪܬܐ ܐܬܐ܂ ܘܥܡܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܥܡ ܣܦܣܪܐ
ܘܚܘܛܪܐ܂ ܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ܂ 48 ܘܝܗܒ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܬܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܠܗܘ ܕܢܫܩ
ܐܢܐ ܗܘܝܘ ܐܚܘܕܘܗܝ܂ 49 ܘܡܚܕܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ܂ ܫܠܡ ܪܒܝ ܘܢܫܩܗ܂ 50 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ
ܠܗ܂ ܥܠ ܗܝ ܕܐܬܝܬ ܚܒܪܝ܂ ܗܝܕܝܢ ܐܬܩܪܒܘ܃ ܘܐܪܡܝܘ
ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܐܚܕܘܗܝ܂ 51 ܘܗܐ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ
ܕܥܡ ܝܫܘܥ܂ ܐܘܫܛ ܐܝܕܗ ܘܫܡܛ ܣܦܣܪܐ܃ ܘܡܚܝܗ
ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ܀ 52 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܗܦܟ ܣܦܣܪܐ ܠܕܘܟܬܗ܂ ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܗܠܝܢ ܕܢܣܒܘ ܣܦܣܪܐ܂ ܒܣܦܣܪܐ ܢܡܘܬܘܢ܂ 53 ܐܘ ܣܒܪ ܐܢܬ
ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܝ܃ ܘܢܩܝܡ ܠܝ ܗܫܐ ܝܬܝܪ
ܡܢ ܬܪܬܥܣܪܐ ܠܓܝܘܢܝܢ ܕܡܠܐܟܐ܂ 54 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ
ܢܬܡܠܘܢ ܟܬܒܐ܃ ܕܗܟܢܐ ܘܠܐ ܕܢܗܘܐ܃ 55 ܒܗ ܒܫܥܬܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ. ܘܨܗܝܬ ܘܐܫܩܝܬܘܢܢܝ. ܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ
ܘܟܢܫܬܘܢܢܝ. 36 ܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܐܟܣܝܬܘܢܢܝ. ܟܪܝܗܐ
ܗܘܝܬ ܘܣܥܪܬܘܢܢܝ. ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ.
37 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܟܐܢܐ. ܡܪܢ ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ
ܕܟܦܢ ܐܢܬ ܘܬܪܣܝܢܟ. ܐܘ ܕܨܗܐ ܐܢܬ ܘܐܫܩܝܢܟ. 38 ܘܐܡܬܝ
ܚܙܝܢܟ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܬ ܘܟܢܫܢܟ. ܐܘ ܕܥܪܛܠܝܐ ܐܢܬ
ܘܟܣܝܢܟ. 39 ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܪܝܗ ܐܢܬ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܐܬܝܢ
ܠܘܬܟ. 40 ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܚܝ ܙܥܘܪܐ ܠܝ
ܗܘ ܥܒܕܬܘܢ. 41 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܣܡܠܗ.
ܙܠܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܠܝܛܐ ܠܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܝ ܕܡܛܝܒܐ
ܠܐܟܠܩܪܨܐ ܘܠܡܠܐܟܘܗܝ. 42 ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܠܐ ܝܗܒܬܘܢ ܠܝ
ܠܡܐܟܠ. ܘܨܗܝܬ ܘܠܐ ܐܫܩܝܬܘܢܢܝ. 43 ܘܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ
ܟܢܫܬܘܢܢܝ. ܘܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܣܝܬܘܢܢܝ. ܘܟܪܝܗܐ
ܗܘܝܬ ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܣܥܪܬܘܢܢܝ. 44 ܗܝܕܝܢ
ܢܥܢܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ. ܡܪܢ. ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܟܦܢܐ
ܐܘ ܨܗܝܐ. ܐܘ ܐܟܣܢܝܐ. ܐܘ ܥܪܛܠܝܐ. ܐܘ ܟܪܝܗܐ ܐܘ ܒܒܝܬ
ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܫܡܫܢܟ. 45 ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܐ ܕܠܐ ܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ
ܐܦ ܠܝ ܠܐ ܥܒܕܬܘܢ. 46 ܘܢܐܙܠܘܢ ܗܠܝܢ ܠܬܫܢܝܩܐ ܕܠܥܠܡ.
ܘܟܐܢܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܀

ܡܬܝ ܀ ܟܘ ܀

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 2 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ
ܦܨܚܐ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܕܢܙܕܩܦ. 3 ܗܝܕܝܢ
ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܠܕܪܬܗ
ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܩܝܦܐ. 4 ܘܐܬܡܠܟܘ ܥܠ ܝܫܘܥ.

ܕܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. 5 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ
ܒܥܐܕܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ ܀ 6 ܘܟܕ ܗܘܐ
ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ. ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ. 7 ܩܪܒܬ
ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܫܛܝܦܐ ܕܒܣܡܐ ܕܡܫܚܐ ܛܒܐ
ܕܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܫܦܟܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ ܟܕ ܣܡܝܟ.
8 ܚܙܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܟܪܝ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ
ܐܒܕܢܐ ܗܢܐ. 9 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܙܕܒܢ ܗܢܐ ܒܕܡܝܐ
ܣܓܝܐܐ ܘܢܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. 10 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܛܒܐ ܥܒܕܬ
ܠܘܬܝ. 11 ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ.
ܠܝ ܕܝܢ. ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. 12 ܗܝ ܕܝܢ ܕܐܪܡܝܬ
ܒܣܡܐ ܗܢܐ ܥܠ ܦܓܪܝ. ܐܝܟ ܕܠܩܒܘܪܬܝ ܥܒܕܬܗ.
13 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ
ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܬܬܡܠܠ ܐܦ ܗܝ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ
ܠܕܘܟܪܢܗ. 14 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܕܡܬܩܪܐ
ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. 15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܬܠ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗ
ܠܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܩܝܡܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ. 16 ܘܡܢ
ܗܝܕܝܢ ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܚܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. 17 ܒܝܘܡܐ
ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ. 18 ܗܘ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܘܬ ܦܠܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ.
ܪܒܢ ܐܡܪ. ܙܒܢܝ ܡܛܐ. ܠܘܬܟ ܥܒܕ ܐܢܐ ܦܨܚܐ ܥܡ
ܬܠܡܝܕܝ. 19 ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܒܕܘ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ. 20 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܣܡܝܟ ܗܘܐ
ܥܡ ܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 21 ܘܟܕ ܠܥܣܝܢ ܐܡܪ. ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܡܫܠܡ ܠܝ. 22 ܘܟܪܝܬ
ܠܗܘܢ ܛܒ. ܘܫܪܝܘ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܡܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܗ ܀

1 ܗܝܕܝܢ ܬܬܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܥܣܪ ܒܬܘܠܢ. ܗܠܝܢ
ܕܢܣܒ ܠܡܠܦܕܝܗܝܢ: ܘܢܦܩ ܠܐܘܪܥ ܚܬܢܐ ܘܟܠܬܐ.
2 ܚܡܫ ܕܝܢ ܡܢܗܝܢ ܚܟܝܡܢ ܗܘܝ. ܘܚܡܫ ܣܟܠܢ.
3 ܘܗܠܝܢ ܣܟܠܬܐ ܢܣܒ ܠܡܠܦܕܝܗܝܢ: ܘܠܐ ܢܣܒ
ܥܡܗܝܢ ܡܫܚܐ. 4 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܬܐ: ܢܣܒ ܡܫܚܐ
ܒܡܐܢܐ ܥܡ ܠܡܠܦܕܝܗܝܢ. 5 ܟܕ ܐܘܚܪ ܕܝܢ ܚܬܢܐ: ܢܥܢ
ܟܠܗܝܢ ܘܕܡܟ. 6 ܘܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܗܘܬ ܩܥܬܐ. ܗܐ
ܚܬܢܐ ܐܬܐ. ܦܘܩܘ ܠܐܘܪܥܗ. 7 ܗܝܕܝܢ ܩܡܝ ܟܠܗܝܢ
ܒܬܘܠܬܐ ܘܬܩܢ ܠܡܠܦܕܝܗܝܢ. 8 ܐܡܪ̈ܝܢ ܕܝܢ ܗܠܝܢ
ܣܟܠܬܐ ܠܚܟܝܡܬܐ. ܗܒܝܢ ܠܢ ܡܢ ܡܫܚܟܝܢ: ܕܗܐ
ܕܥܟܘ ܠܗܘܢ ܠܡܠܦܕܝܢ. 9 ܥܢܝ ܗܠܝܢ ܚܟܝܡܬܐ ܘܐܡܪܢ.
ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܣܦܩ ܠܢ ܘܠܟܝܢ. ܐܠܐ ܐܙܠܝܢ ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ
ܘܙܒܢܝܢ ܠܟܝܢ. 10 ܘܟܕ ܐܙܠܝ ܠܡܙܒܢ. ܐܬܐ ܚܬܢܐ. ܘܐܝܠܝܢ
ܕܡܛܝܒܢ ܗܘܝ ܥܠܝ ܥܡܗ ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܘܐܬܬܚܕ ܬܪܥܐ.
11 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܝ ܐܦ ܗܠܝܢ ܒܬܘܠܬܐ. ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܘܐܡܪܢ.
ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ. 12 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. 13 ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ.
ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܘܠܐ ܫܥܬܐ ܀ 14 ܐܝܟ ܓܒܪܐ
ܓܝܪ ܕܢܦܩ: ܩܪܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ.
15 ܐܝܬ ܕܝܗܒ ܠܗ ܚܡܫ ܟܟܪ̈ܝܢ: ܘܐܝܬ ܕܬܪܬܝܢ. ܘܐܝܬ
ܕܚܕܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܘܢܦܩ ܡܚܕܐ. 16 ܐܙܠ ܕܝܢ
ܗܘ ܕܢܣܒ ܚܡܫ ܟܟܪ̈ܝܢ: ܐܬܬܓܪ ܒܗܝܢ ܘܥܒܕ ܚܡܫ
ܐܚܪ̈ܢܝܢ. 17 ܘܗܟܘܬ ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ: ܐܬܬܓܪ ܒܬܪܬܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܢ.
18 ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܣܒ ܚܕܐ: ܐܙܠ ܚܦܪ ܒܐܪܥܐ ܘܛܫܝ ܟܣܦܐ
ܕܡܪܗ. 19 ܒܬܪ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ: ܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܕܥܒܕܐ
ܗܢܘܢ: ܘܢܣܒ ܡܢܗܘܢ ܚܘܫܒܢܐ. 20 ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܢܣܒ
ܗܘܐ ܚܡܫ ܟܟܪ̈ܝܢ. ܘܩܪܒ ܚܡܫ ܐܚܪ̈ܢܝܢ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝ:

ܚܡܫ ܟܟܪ̈ܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ: ܗܐ ܚܡܫ ܐܚܪ̈ܢܝܢ ܐܬܬܓܪܬ
ܒܗܝܢ. 21 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ.
ܥܠ ܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ ܗܘܝܬ. ܥܠ ܣܓܝ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ
ܠܚܕܘܬܗ ܕܡܪܟ. 22 ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ ܟܟܪ̈ܘܗܝ ܘܐܡܪ.
ܡܪܝ: ܬܪܬܝܢ ܟܟܪ̈ܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ: ܗܐ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܢ
ܐܬܬܓܪܬ ܒܗܝܢ. 23 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ
ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ ܗܘܝܬ. ܥܠ ܣܓܝ
ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܗ ܕܡܪܟ. 24 ܩܪܒ ܕܝܢ ܐܦ ܗܘ
ܕܢܣܒ ܚܕܐ ܟܟܪܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ: ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܟ ܕܩܫܝܐ
ܐܢܬ ܓܒܪܐ. ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. ܘܡܟܢܫ ܐܢܬ ܡܢ
ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ. 25 ܘܕܚܠܬ ܘܐܙܠܬ ܛܫܝܬ ܟܟܪܟ ܒܐܪܥܐ.
ܗܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܝܠܟ. 26 ܥܢܐ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܐ
ܒܝܫܐ ܘܚܒܢܢܐ: ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܚܨܕ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ
ܘܡܟܢܫ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ: 27 ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܕܬܪܡܐ
ܟܣܦܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܘܐܢܐ ܗܘܝܬ ܐܬܐ ܘܬܒܥ ܗܘܝܬ ܕܝܠܝ
ܥܡ ܪܒܝܬܗ. 28 ܫܩܘܠܘ ܗܟܝܠ ܡܢܗ ܟܟܪܐ. ܘܗܒܘܗ
ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪ ܟܟܪ̈ܝܢ. 29 ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ
ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܢܬܝܬܪ ܠܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗ.
ܘܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. 30 ܘܠܥܒܕܐ ܒܛܝܠܐ
ܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ
ܫܢܐ ܀ 31 ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܘܒܚܗ: ܘܟܠܗܘܢ
ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܥܡܗ. ܗܝܕܝܢ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
ܕܫܘܒܚܗ: 32 ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
ܘܢܦܪܫ ܐܢܘܢ ܚܕ ܡܢ ܚܕ: ܐܝܟ ܪܥܝܐ ܕܡܦܪܫ ܥܪܒܐ ܡܢ
ܓܕܝܐ. 33 ܘܢܩܝܡ ܥܪܒܐ ܡܢ ܝܡܝܢܗ. ܘܓܕܝܐ ܡܢ
ܣܡܠܗ. 34 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܝܡܝܢܗ.
ܬܘ ܒܪ̈ܝܟܘܗܝ ܕܐܒܝ. ܐܪܬܘ ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ
ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. 35 ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. 17 ܘܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ. ܠܐ ܢܚܘܬ
ܠܡܫܩܠ [ܕܒܒܝܬܗ. 18 ܘܐܝܢܐ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ. ܠܐ ܢܬܗܦܟ
ܠܒܣܬܪܗ ܠܡܫܩܠ] ܢܚܬܘܗܝ. 19 ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ.
ܘܠܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. 20 ܨܠܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܬܗܘܐ
ܥܪܘܩܬܟܘܢ ܒܣܬܘܐ ܘܠܐ ܒܫܒܬܐ. 21 ܬܗܘܐ ܓܝܪ ܗܝܕܝܢ
ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ: ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܥܠܡܐ ܘܥܕܡܐ
ܠܗܫܐ ܘܠܐ ܬܗܘܐ. 22 ܘܐܠܘ ܠܐ ܐܬܟܪܝܘ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ: ܠܐ ܚܝܐ
ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ. ܡܛܠ ܓܒܝܐ ܕܝܢ ܢܬܟܪܘܢ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ.
23 ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܘ
ܬܡܢ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ. 24 ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܕܓܠܐ.
ܘܢܒܝܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ: ܐܝܟ ܕܢܛܥܘܢ
ܐܦ ܠܓܒܝܐ ܐܢ ܡܫܟܚܐ. 25 ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ.
26 ܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܐ ܒܡܕܒܪܐ ܗܘ ܠܐ ܬܦܩܘܢ.
ܗܐ ܒܬܘܢܐ ܗܘ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ. 27 ܐܝܟܢܐ ܕܒܪܩܐ ܢܦܩ
ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܘܡܬܚܙܐ ܥܕܡܐ ܠܡܥܪܒܐ: ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ
ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 28 ܐܝܟܐ ܕܝܢ ܕܬܗܘܐ ܦܓܪܐ: ܬܡܢ
ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ. 29 ܡܚܕܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܕܝܘܡܬܐ
ܗܢܘܢ. ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܚܘܐ ܢܘܗܪܗ. ܘܟܘܟܒܐ
ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܚܝܠܝ ܫܡܝܐ ܢܬܙܝܥܘܢ. 30 ܘܗܝܕܝܢ
ܢܬܚܙܐ ܢܝܫܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܪܩܕܘܢ
ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܥܠ
ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܘܫܘܒܚܐ ܣܓܝܐܐ. 31 ܘܢܫܕܪ
ܡܠܐܟܘܗܝ ܥܡ ܩܪܢܐ ܪܒܬܐ: ܘܢܟܢܫܘܢ ܠܓܒܝܘܗܝ
ܡܢ ܐܪܒܥ ܪܘܚܝܢ. ܡܢ ܪܝܫܝܗܘܢ ܕܫܡܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܝܗܘܢ.
32 ܡܢ ܬܐܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܦܠܐܬܐ. ܕܡܚܕܐ ܕܪܟܝܟܢ ܣܘܟܝܗ.
ܘܝܥܝܢ ܛܪܦܝܗ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ. 33 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ: ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ ܥܠ ܬܪܥܐ
34 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ: ܥܕܡܐ

ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ. 35 ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ: ܘܡܠܝ
ܠܐ ܢܥܒܪܢ. 36 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ. ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ.
ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ. ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܠܒܠܚܘܕ.
37 ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܒܝܘܡܝ ܢܘܚ: ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ. 38 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܛܘܦܢܐ ܐܟܠܝܢ
ܘܫܬܝܢ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ: ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ
ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܘܠܐ: 39 ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܛܘܦܢܐ
ܘܫܩܠ ܠܟܠܗܘܢ: ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
40 ܗܝܕܝܢ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܚܕ ܢܫܬܒܩ.
41 ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܒܪܚܝܐ. ܚܕܐ ܡܬܕܒܪܐ ܘܚܕܐ
ܡܫܬܒܩܐ. 42 ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܝܕܐ
ܫܥܬܐ ܐܬܐ ܡܪܟܘܢ. 43 ܗܢܐ ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ
ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܕܐ ܡܛܪܬܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ. ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ
ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ. 44 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ. 45 ܡܢܘ ܟܝ ܐܝܬܘܗܝ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ:
ܕܐܩܝܡܗ ܡܪܗ ܥܠ ܒܢܝ ܒܝܬܗ: ܕܢܬܠ ܠܗܘܢ ܬܪܣܝܬܐ
ܒܙܒܢܗ. 46 ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ
ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ. 47 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܥܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. 48 ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ
ܗܘ ܒܝܫܐ ܒܠܒܗ: ܕܡܘܚܪ ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ: 49 ܘܢܫܪܐ
ܠܡܡܚܐ ܠܟܢܘܬܗ: ܘܢܗܘܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܥܡ ܪܘܝܐ: 50 ܐܬܐ
ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܡܣܟܐ ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ:
51 ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ. ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ:
ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ܀

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܡܫܒܩܘ. 24 ܡܕܒܪܢܐ ܣܡܝܐ: ܕܡܨܠܠܝܢ ܒܩܐ ܘܒܠܥܝܢ
ܓܡܠܐ܀ 25 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܕܟܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܒܪܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ: ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ ܚܛܘܦܝܐ
ܘܥܘܠܐ. 26 ܦܪܝܫܐ ܣܡܝܐ: ܕܟܘ ܠܘܩܕܡ ܠܓܘܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ
ܘܕܦܝܢܟܐ: ܕܢܗܘܐ ܐܦ ܒܪܗܘܢ ܕܟܝܐ. 27 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܕܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܩܒܪܐ ܡܟܠܠܐ.
ܕܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܫܦܝܪܐ: ܡܢ ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ ܓܪܡܐ
ܕܡܝܬܐ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ. 28 ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܠܒܪ
ܡܬܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܟܐܢܐ: ܘܡܢ ܠܓܘ ܡܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܘܢܣܒ ܒܐܦܐ܀ 29 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ
ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ: ܘܡܨܒܬܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܙܕܝܩܐ. 30 ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܘ ܗܘܝܢ
ܒܝܘܡܝ ܐܒܗܝܢ: ܠܐ ܗܘܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗܘܢ ܫܘܬܦܐ ܒܕܡܐ
ܕܢܒܝܐ. 31 ܡܟܝܠ ܡܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ: ܕܒܢܝܐ
ܐܢܬܘܢ ܕܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ ܠܢܒܝܐ. 32 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܠܘ
ܡܫܘܚܬܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ. 33 ܚܘܘܬܐ ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ: ܐܝܟܢܐ
ܬܥܪܩܘܢ ܡܢ ܕܝܢܐ ܕܓܗܢܐ܀ 34 ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ
ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ: ܢܒܝܐ ܘܚܟܝܡܐ ܘܣܦܪܐ. ܡܢܗܘܢ ܬܩܛܠܘܢ
ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢܗܘܢ ܡܢܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܟܢܘܫܬܟܘܢ. ܘܬܪܕܦܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܐ ܠܡܕܝܢܐ. 35 ܐܝܟܢܐ
ܕܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܟܠܗ ܕܡܐ ܕܙܕܝܩܐ ܕܐܬܐܫܕ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܡܢ
ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ ܙܕܝܩܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ ܒܪ ܒܪܟܝܐ:
ܗܘ ܕܩܛܠܬܘܢ ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ. 36 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܢܐܬܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܥܠ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ.
37 ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ. ܩܛܠܬ ܢܒܝܐ: ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܠܡܟܢܫܘ ܒܢܝܟܝ: ܐܝܟ
ܕܟܢܫܐ ܬܪܢܓܘܠܬܐ ܦܪܘܓܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ.
38 ܗܐ ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ. 39 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ

ܓܝܪ. ܕܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܡܢ ܗܫܐ: ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܒܪܝܟ ܗܘ
ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܕ ܀

1 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܠܡܐܙܠ: ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܡܚܘܝܢ ܠܗ ܒܢܝܢܗ ܕܗܝܟܠܐ. 2 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܐ
ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕ
ܠܐ ܬܫܬܒܩ ܗܪܟܐ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ ܕܠܐ ܬܫܬܪܐ. 3 ܘܟܕ ܝܬܝܒ
ܝܫܘܥ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ: ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ
ܒܝܢܝܗܘܢ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ
ܗܝ ܐܬܐ ܕܡܐܬܝܬܟ ܘܕܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. 4 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. 5 ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ
ܒܫܡܝ: ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܣܓܝܐܐ ܢܛܥܘܢ.
6 ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܡܫܡܥ ܩܪܒܐ ܘܫܡܥܐ ܕܩܪܒܐ
ܚܙܘ ܠܐ ܬܬܕܘܕܘܢ. ܘܠܐ ܓܝܪ ܕܢܗܘܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ
ܚܪܬܐ. 7 ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ. ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܠ
ܡܠܟܘܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܘܙܘܥܐ ܒܕܘܟܐ ܕܘܟܐ.
8 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܪܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒܠܐ. 9 ܗܝܕܝܢ ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ
ܠܐܘܠܨܢܐ ܘܢܩܛܠܘܢܟܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ. ܡܛܠ ܫܡܝ. 10 ܗܝܕܝܢ ܢܬܟܫܠܘܢ ܣܓܝܐܐ
ܘܢܣܢܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܢܫܠܡܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. 11 ܘܣܓܝܐܐ
ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܢܩܘܡܘܢ. ܘܢܛܥܘܢ ܠܣܓܝܐܐ. 12 ܘܡܛܠ
ܣܓܝܐܘܬ ܥܘܠܐ. ܢܦܘܓ ܚܘܒܐ ܕܣܓܝܐܐ. 13 ܡܢ ܕܢܣܝܒܪ
ܕܝܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ. 14 ܘܬܬܟܪܙ ܗܕܐ ܣܒܪܬܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ: ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܐ ܫܘܠܡܐ. 15 ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܐ ܛܢܦܐ
ܕܚܘܪܒܐ ܕܐܬܐܡܪ ܒܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ: ܕܩܐܡ ܒܕܘܟܬܐ
ܩܕܝܫܬܐ. ܡܢ ܕܩܪܐ ܢܣܬܟܠ. 16 ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܝܘܠܦܢܗ ܀ 34 ܦܪ̈ܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܫܬܩ ܠܙܕܘܩ̈ܝܐ.
ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. 35 ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܟܕ
ܡܢܣܐ ܠܗ. 36 ܡܠܦܢܐ: ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܣܐ.
37 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܟܠܗ
ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ
ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. 38 ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒܐ ܘܩܕܡܝܐ. 39 ܘܕܬܪܝܢ
ܕܕܡܐ ܠܗ: ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. 40 ܒܗܠܝܢ ܬܪܬܝܢ
ܦܘܩܕ̈ܢܝܢ ܬܠܝܐ ܐܘܪܝܬܐ ܘܢܒ̈ܝܐ. 41 ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܕܝܢ ܦܪ̈ܝܫܐ.
ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. 42 ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ
ܡܫܝܚܐ ܒܪ ܡܢܘ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܪ ܕܘܝܕ. 43 ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܘܐܝܟܢܐ ܕܘܝܕ ܒܪܘܚ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ: 44 ܕܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ. ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ
ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܟ. 45 ܐܢ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܩܪܐ
ܠܗ ܡܪܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ. 46 ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܫܟܚ ܕܢܬܠ
ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܡܪܚ ܬܘܒ ܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ
ܠܡܫܐܠܘܬܗ ܀

ܡܬܝ ܀ ܟܓ ܀

1 ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡ ܟܢ̈ܫܐ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܘܫܐ ܝܬܒܘ ܣܦܪ̈ܐ
ܘܦܪ̈ܝܫܐ. 3 ܟܠ ܡܕܡ ܗܟܝܠ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܕܬܛܪܘܢ ܛܪܘ
ܘܥܒܕܘ. ܐܝܟ ܥܒ̈ܕܝܗܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܓܝܪ ܘܠܐ
ܥܒܕܝܢ. 4 ܘܐܣܪܝܢ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪ̈ܬܐ. ܘܣܝܡܝܢ ܥܠ ܟܬܦ̈ܬܐ
ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܗܘܢ ܠܐ ܨܒܝܢ ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܗܝܢ.
5 ܘܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܝܗܘܢ ܥܒܕܝܢ. ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢ̈ܝܢܫܐ.
ܡܦܬܝܢ ܓܝܪ ܬܦܠܝܗܘܢ: ܘܡܘܪܟܝܢ ܬܟܠܬܐ ܕܡܪܛܘܛܝܗܘܢ.
6 ܘܪܚܡܝܢ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ. ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ
ܒܟܢܘܫܬܐ. 7 ܘܫܐܠܬ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. ܘܕܢܬܩܪܘܢ ܡܢ

ܒܢܝܢܫܐ ܪܒܝ. 8 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܪܒܝ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ
ܪܒܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܟܠܟܘܢ ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ. 9 ܘܐܒܐ ܠܐ ܬܩܪܘܢ
ܠܟܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. 10 ܘܠܐ
ܬܬܩܪܘܢ ܡܕܒܪ̈ܢܐ: ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ ܡܕܒܪܢܟܘܢ. ܡܫܝܚܐ.
11 ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܒ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. 12 ܡܢ ܓܝܪ
ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܡܢ ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ ܀
13 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܢܣܒ̈ܝ ܒܐܦ̈ܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒ̈ܬܐ ܕܐܪ̈ܡܠܬܐ: ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܠܘܬܟܘܢ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ ܀ 14 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ
ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܢܣܒ̈ܝ ܒܐܦ̈ܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ
ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܠܐ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܥܐܠܝܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܠ. 15 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ
ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܢܣܒ̈ܝ ܒܐܦ̈ܐ. ܕܡܬܟܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܡܐ ܘܝܒܫܐ:
ܕܬܥܒܕܘܢ ܚܕ ܓܝܘܪܐ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ: ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ
ܒܪܗ ܕܓܗܢܐ ܐܥܦܐ ܥܠܝܟܘܢ ܀ 16 ܘܝ ܠܟܘܢ ܡܕܒܪ̈ܢܐ
ܣܡ̈ܝܐ. ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ:
ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܕܗܒܐ ܕܒܗܝܟܠܐ ܚܐܒ. 17 ܣܟ̈ܠܐ ܘܣܡ̈ܝܐ:
ܡܢܐ ܓܝܪ ܪܒ. ܕܗܒܐ ܐܘ ܗܝܟܠܐ ܕܗܘ ܡܩܕܫ ܠܗ
ܠܕܗܒܐ. 18 ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܡܕܒܚܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ
ܕܝܡܐ ܒܩܘܪܒܢܐ ܕܠܥܠ ܡܢܗ ܚܐܒ. 19 ܣܟ̈ܠܐ ܘܣܡ̈ܝܐ.
ܡܢܐ ܓܝܪ ܪܒ. ܩܘܪܒܢܐ ܐܘ ܡܕܒܚܐ ܕܡܩܕܫ ܠܩܘܪܒܢܐ.
20 ܡܢ ܕܝܡܐ ܗܟܝܠ ܒܡܕܒܚܐ: ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܟܠ ܕܐܝܬ
ܠܥܠ ܡܢܗ. 21 ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ: ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܡܢ
ܕܥܡܪ ܒܗ. 22 ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܫܡܝܐ: ܝܡܐ ܒܟܘܪܣܝܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܒܡܢ ܕܝܬܒ ܠܥܠ ܡܢܗ. 23 ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ
ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܢܣܒ̈ܝ ܒܐܦ̈ܐ. ܕܡܥܣܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܫܒܬܐ
ܘܟܡܘܢܐ. ܘܫܒܩܬܘܢ ܝܩܝܪ̈ܬܗ ܕܢܡܘܣܐ. ܕܝܢܐ ܘܚܢܢܐ
ܘܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܬܥܒܕܘܢ: ܘܗܠܝܢ ܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܥܒܕܐ ܦܐܪ̈ܐ. 44 ܘܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܕܐ ܢܬܪܥܥ.
ܘܟܠ ܡܢ ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ ܬܕܪܝܘܗܝ ܀ 45 ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܡܬܠܘ̈ܗܝ ܝܕܥܘ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ.
46 ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ
ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܒ ܀

1 ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܒܡܬ̈ܠܐ ܘܐܡܪ. 2 ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ: ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ ܕܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܒܪܗ.
3 ܘܫܕܪ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܢܩܪܘܢ ܠܡܙܡ̈ܢܐ ܠܡܫܬܘܬܐ: ܘܠܐ
ܨܒܘ ܠܡܐܬܐ. 4 ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒ̈ܕܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܡܪܘ
ܠܡܙܡ̈ܢܐ: ܕܗܐ ܫܪܘܬܝ ܡܛܝܒܐ. ܘܬܘܪ̈ܝ ܘܡܦܛܡ̈ܝ
ܢܟܝܣܝܢ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ. ܬܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. 5 ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܒܣܘ ܘܐܙܠܘ. ܐܝܬ ܕܠܩܪܝܬܗ ܘܐܝܬ ܕܠܬܐܓܘܪܬܗ.
6 ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܚܕܘ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ: ܘܨܥܪܘ ܘܩܛܠܘ. 7 ܟܕ
ܫܡܥ ܕܝܢ ܡܠܟܐ ܪܓܙ. ܘܫܕܪ ܚܝ̈ܠܘܬܗ ܐܘܒܕ ܠܩܛ̈ܘܠܐ
ܗܢܘܢ: ܘܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܐܘܩܕ. 8 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ.
ܡܫܬܘܬܐ ܡܛܝܒܐ. ܘܗܢܘܢ ܕܡܙܡܢܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܘ.
9 ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܠܡܦܩ̈ܢܐ ܕܐܘܪ̈ܚܬܐ: ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܫܟܚܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܩܪܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. 10 ܘܢܦܩܘ ܥܒ̈ܕܐ ܗܢܘܢ ܠܐܘܪ̈ܚܬܐ
ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܕܐܫܟܚܘ ܒܝ̈ܫܐ ܘܛܒ̈ܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬ
ܡܫܬܘܬܐ ܣܡܝܟ̈ܐ. 11 ܘܥܠ ܡܠܟܐ ܕܢܚܙܐ ܣܡܝܟ̈ܐ ܘܚܙܐ
ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܠܒܝܫ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ. 12 ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܚܒܪܝ: ܐܝܟܢܐ ܥܠܬ ܠܟܐ: ܟܕ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܠܝܬ ܠܟ.
ܗܘ ܕܝܢ ܐܫܬܬܩ. 13 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܫܡܫܢ̈ܐ.
ܐܣܘܪܘ ܐܝܕ̈ܘܗܝ ܘܪ̈ܓܠܘܗܝ: ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ.
ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢ̈ܐ ܀ 14 ܣܓܝ̈ܐܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ
ܩܪ̈ܝܐ ܘܙܥܘܪ̈ܝܢ ܓܒ̈ܝܐ ܀ 15 ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܘ ܦܪ̈ܝܫܐ ܢܣܒܘ

ܡܠܟܐ: ܕܐܝܟܢܐ ܢܨܘܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. 16 ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ
ܬܠܡ̈ܝܕܝܗܘܢ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ.
ܝܕܥܝܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ. ܘܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ ܡܠܦ ܐܢܬ
ܘܠܐ ܡܨܒܬ ܐܢܬ ܒܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܣܒ ܐܢܬ ܒܐܦ̈ܐ
ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ. 17 ܐܡܪ ܠܢ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ. ܫܠܝܛ
ܠܡܬܠ ܟܣܦ ܪܝܫܐ ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ. 18 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ
ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܢܣܒܝ ܒܐܦ̈ܐ.
19 ܚܘܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܟܣܦ ܪܝܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ
ܕܝܢܪܐ. 20 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ
ܘܟܬܒܐ. 21 ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ ܗܟܝܠ
ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. 22 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ
ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ ܀ 23 ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܙܕܘܩ̈ܝܐ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܕܠܝܬ ܚܝܐ ܠܡܝ̈ܬܐ. ܘܫܐܠܘܗܝ. 24 ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܐܡܪ ܠܢ: ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܬ ܟܕ ܠܝܬ
ܠܗ ܒܢܝܐ: ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ
ܠܐܚܘܗܝ. 25 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܠܘܬܢ ܫܒܥܐ ܐܚܝ̈ܢ. ܩܕܡܝܐ ܢܣܒ
ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ. ܘܟܕ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ: ܫܒܩܗ ܐܢܬܬܗ
ܠܐܚܘܗܝ. 26 ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܘ ܕܬܪܝܢ ܐܦ ܗܘ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܕܡܐ
ܠܫܒܥܬܝܗܘܢ. 27 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ.
28 ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܠܐܝܢܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ.
ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ. 29 ܥܢܐ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ.
30 ܒܩܝܡܬܐ ܓܝܪ ܕܡܝ̈ܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫ̈ܐ. ܐܦܠܐ ܢܫ̈ܐ
ܗܘܝ̈ܢ ܠܓܒܪ̈ܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟ̈ܐ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ.
31 ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܝܢ ܕܡܝ̈ܬܐ: ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܠܟܘܢ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܐܡܪ: 32 ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ: ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡ̈ܝܬܐ ܐܠܐ
ܕܚ̈ܝܐ. 33 ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܟܢ̈ܫܐ. ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܡܪܝܢ ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ.
16 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܝܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢ ܡܕܡ ܕܡܢ ܦܘܡܐ ܕܛܠܝܐ ܘܕܝܠܩܝ ܬܕܝܐ ܬܩܢܬ ܬܫܒܘܚܬܐ ܀
17 ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܒܬ ܬܡܢ.
18 ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܟܕ ܗܦܟ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܦܢ.
19 ܘܚܙܐ ܬܐܢܬܐ ܚܕܐ ܥܠ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ ܒܠܚܘܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟ ܬܘܒ ܦܐܪܐ ܠܥܠܡ. ܘܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܐܢܬܐ ܗܝ.
20 ܘܚܙܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܐܢܬܐ.
21 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܐ ܬܬܦܠܓܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܕܐ ܕܬܐܢܬܐ ܒܠܚܘܕ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ ܬܗܘܐ.
22 ܘܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܬܤܒܘܢ ܀
23 ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܩܪܒܘ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܟܕ ܡܠܦ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ.
24 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ. ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.
25 ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܝ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ.
26 ܘܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܕܚܠܝܢܢ ܡܢ ܥܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ.
27 ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦ ܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ ܀
28 ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ. ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܪܝ ܙܠ ܐܬܦܠܚ ܝܘܡܢܐ ܒܟܪܡܐ.

29 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܬܘܝ ܘܐܙܠ.
30 ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܘܬ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܡܪܝ. ܘܠܐ ܐܙܠ.
31 ܡܢܘ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܥܒܕ ܨܒܝܢܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܘ ܩܕܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܟܤܐ ܘܙܢܝܬܐ ܩܕܡܝܢ ܠܟܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
32 ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܠܘܬܟܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ: ܘܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. ܡܟܤܐ ܕܝܢ ܘܙܢܝܬܐ ܗܝܡܢܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܟܕ ܚܙܝܬܘܢ ܐܬܬܘܝܬܘܢ ܒܚܪܬܐ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ܀
33 ܫܡܥܘ ܐܚܪܢܝܬܐ ܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܐܚܕܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ. ܘܚܙܩ.
34 ܟܕ ܕܝܢ ܡܛܐ ܙܒܢܐ ܕܦܐܪܐ: ܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܦܠܚܐ: ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ.
35 ܘܐܚܕܘ ܦܠܚܐ ܠܥܒܕܘܗܝ: ܘܐܝܬ ܕܡܚܐܘܗܝ ܘܐܝܬ ܕܪܓܡܘܗܝ: ܘܐܝܬ ܕܩܛܠܘܗܝ.
36 ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܣܓܝܐܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܐ. ܘܗܟܘܬ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ.
37 ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܪܗ. ܟܕ ܐܡܪ: ܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ.
38 ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܠܒܪܐ ܐܡܪܘ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ. ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܢܗܘܐ ܕܝܠܢ ܝܪܬܘܬܗ.
39 ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ.
40 ܡܐ ܕܐܬܐ ܗܟܝܠ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܦܠܚܐ ܗܢܘܢ.
41 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܕܒܝܫܐ ܒܝܫܐܝܬ ܢܘܒܕ ܐܢܘܢ. ܘܟܪܡܐ ܢܘܚܕ ܠܦܠܚܐ ܐܚܪܢܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܗܘܢ.
42 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܢ ܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ: ܕܟܐܦܐ ܕܐܤܠܝܘܗ ܒܢܝܐ: ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ: ܘܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ: ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ.
43 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܬܬܝܗܒ ܠܥܡܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

19 ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ.
ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ ܀
20 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܬ ܠܗ ܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ ܗܝ ܘܒܢܝܗ
ܘܣܓܕܬ ܠܗ ܘܫܐܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܕܡ. 21 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܡܪ ܕܢܬܒܘܢ ܗܠܝܢ
ܬܪܝܢ ܒܢܝ ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܡܠܟܘܬܟ.
22 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܐ ܠܡܫܬܐ:
ܐܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ: ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܡܫܟܚܝܢܢ. 23 ܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܟܣܝ ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ
ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ. ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ
ܣܡܠܝ: ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ ܠܡܬܠ: ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܐ ܡܢ
ܐܒܝ: 24 ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ: ܐܬܬܥܝܪܘ ܥܠ ܗܢܘܢ ܬܪܝܢ
ܐܚܝܢ. 25 ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ ܡܪ̈ܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܪ̈ܘܪܒܢܝܗܘܢ ܡܫܠܛܝܢ
ܥܠܝܗܘܢ. 26 ܠܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ
ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ: ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ: ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ.
27 ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ.
28 ܐܝܟܢܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ.
ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ ܀ 29 ܘܟܕ ܢܦܩ
ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ: ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ.
30 ܘܗܐ ܣܡܝܐ ܬܪܝܢ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ: ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܥܒܪ: ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ
ܡܪܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. 31 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܕܢܫܬܩܘܢ.
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܪܢ ܐܬܪܚܡ
ܥܠܝܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ: 32 ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ.
ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. 33 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ
ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܢ. 34 ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܘܩܪܒ

ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ
ܒܬܪܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟܐ ܀

1 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ: ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܦܐܓܐ. ܠܓܢܒ ܛܘܪܐ
ܕܙܝܬܐ: ܫܕܪ ܝܫܘܥ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 2 ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܩܘܪܝܬܐ ܗܕܐ ܕܠܘܩܒܠܟܘܢ. ܘܡܚܕܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܢܐ ܕܐܣܝܪܐ ܘܥܝܠܐ ܥܡܗ. ܫܪܘ ܐܝܬܘ
ܠܝ. 3 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ: ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܡܪܢ
ܡܬܒܥܝܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܕܪ ܠܗܘܢ ܠܗܪܟܐ. 4 ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܗܘܬ
ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ: 5 ܐܡܪܘ
ܠܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ. ܡܟܝܟ ܘܪܟܝܒ
ܥܠ ܚܡܪܐ ܘܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ. 6 ܘܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܐ: ܘܥܒܕܘ
ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 7 ܘܐܝܬܝܘ ܠܐܬܢܐ ܘܠܥܝܠܐ
ܘܣܡܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ: ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܝܫܘܥ
8 ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܡܨܥܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ
ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܝܢ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ ܣܘܟܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܪܡܝܢ ܒܐܘܪܚܐ
9 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܬܪܗ:
ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܒܪܝܟ ܗܘ
ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܘܫܥܢܐ ܒܡܪ̈ܘܡܐ. 10 ܘܟܕ ܥܠ
ܠܐܘܪܫܠܡ: ܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢܘ
ܗܢܐ. 11 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܢܒܝܐ ܕܡܢ
ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ. 12 ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ: ܘܐܦܩ
ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܦܬܘܪ̈ܐ
ܕܡܥܪ̈ܦܢܐ ܘܟܘܪ̈ܣܝܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘ̈ܢܐ ܗܦܟ.
13 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ:
ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܠܣܛܝܐ. 14 ܘܩܪܒܘ ܠܗ
ܒܗܝܟܠܐ ܣܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ. 15 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪ̈ܒܝ
ܟܗܢܐ ܘܣܦܪ̈ܐ ܬܕܡܪ̈ܬܐ ܕܥܒܕ: ܘܛܠܝܐ ܕܩܥܝܢ ܒܗܝܟܠܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܕܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܘܪ. ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ.
ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. 19 ܘܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܬܚܒ
ܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. 20 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܠܝܡܐ. ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. ܡܢܐ ܚܣܝܪ ܐܢܐ. 21 ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܓܡܝܪܐ ܬܗܘܐ: ܙܠ ܙܒܢ
ܩܢܝܢܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ.
ܘܬܐ ܒܬܪܝ. 22 ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ: ܘܐܙܠ
ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ:
23 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܥܛܠܐ ܗܝ ܠܥܬܝܪܐ ܕܢܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. 24 ܬܘܒ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܠܡܥܠ
ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ: ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܕܢܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
25 ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ: ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܘܐܡܪܝܢ.
ܡܢܘ ܟܝ ܡܫܟܚ ܕܢܚܐ. 26 ܚܪ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܝܢ
ܟܠܡܕܡ ܡܫܟܚܐ ܀ 27 ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ
ܠܢ. 28 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ
ܕܐܬܝܬܘܢ ܒܬܪܝ: ܒܥܠܡܐ ܚܕܬܐ ܡܐ ܕܝܬܒ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܕܫܘܒܚܗ: ܬܬܒܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܬܪܥܣܪ
ܟܘܪܣܘܢ. ܘܬܕܘܢܘܢ ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. 29 ܘܟܠ
ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܚܘܬܐ. ܐܘ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ.
ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ: ܐܘ ܩܘܪܝܐ ܡܛܠ ܫܡܝ: ܚܕ ܒܡܐܐ
ܢܣܒ: ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܐܪܬ. 30 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ
ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܟ ܀

1 ܕܡܝܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ: ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ
ܕܢܦܩ ܒܨܦܪܐ ܕܢܓܘܪ ܦܥܠܐ ܠܟܪܡܗ. 2 ܘܦܣܩ ܥܡ
ܦܥܠܐ ܡܢ ܕܝܢܪܐ ܒܝܘܡܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܟܪܡܗ. 3 ܘܢܦܩ
ܒܬܠܬ ܫܥܝܢ: ܘܚܙܐ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܒܛܝܠܝܢ.
4 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ ܘܡܕܡ ܕܘܠܐ ܝܗܒ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. 5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܒܫܬ ܘܒܬܫܥ
ܫܥܝܢ: ܘܥܒܕ ܗܟܘܬ. 6 ܘܠܦܢܝ ܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ. ܢܦܩ
ܘܐܫܟܚ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܘܒܛܝܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܟܠܗ ܘܒܛܝܠܝܢ. 7 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܠܐ ܐܢܫ
ܐܓܪܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ: ܘܡܕܡ
ܕܘܠܐ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. 8 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܡܪ ܡܪܐ ܟܪܡܐ
ܠܪܒ ܒܝܬܗ. ܩܪܝ ܠܦܥܠܐ ܘܗܒ ܠܗܘܢ ܐܓܪܗܘܢ. ܘܫܪܝ
ܡܢ ܐܚܪܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܩܕܡܝܐ. 9 ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܚܕܥܣܪܐ
ܫܥܝܢ: ܢܣܒܘ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ. 10 ܘܟܕ ܐܬܘ ܩܕܡܝܐ: ܣܒܪܘ
ܕܝܬܝܪ ܢܣܒܝܢ. ܘܢܣܒܘ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ ܐܦ ܗܢܘܢ. 11 ܘܟܕ
ܢܣܒܘ: ܪܛܢܘ ܥܠ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. 12 ܘܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ
ܚܕܐ ܫܥܐ ܥܒܕܘ: ܘܐܫܘܝܬ ܐܢܘܢ ܥܡܢ ܕܫܩܠܢ ܝܘܩܪܗ
ܕܝܘܡܐ ܘܫܘܒܗ. 13 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܚܕ ܡܢܗܘܢ.
ܚܒܪܝ ܠܐ ܡܥܘܠ ܐܢܐ ܠܟ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܕܝܢܪܐ ܦܣܩܬ ܥܡܝ:
14 ܣܒ ܕܝܠܟ ܘܙܠ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܗܢܐ ܐܚܪܝܐ ܐܬܠ
ܐܝܟ ܕܠܟ. 15 ܐܘ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܝ ܕܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܒܕܝܠܝ.
ܐܘ ܥܝܢܟ ܒܝܫܐ ܕܐܢܐ ܛܒ ܐܢܐ. 16 ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ
ܩܕܡܝܐ: ܘܩܕܡܝܐ ܐܚܪܝܐ. ܣܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܩܪܝܐ. ܘܙܥܘܪܝܢ
ܓܒܝܐ ܀ 17 ܟܕ ܣܠܩ ܕܝܢ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܕܒܪ
ܠܬܪܥܣܪܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. 18 ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܣܦܪܐ: ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܠܡܘܬܐ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܫܒܥܐ. ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܝܢ ܙܒܢܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ ܀
23 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ: ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ
ܕܨܒܐ ܕܢܣܒ ܚܘܫܒܢܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. 24 ܘܟܕ ܫܪܝ
ܠܡܣܒ: ܩܪܒܘ ܠܗ ܚܕ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܪܒܘ ܟܟܪܝܢ. 25 ܘܟܕ
ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܦܪܥ: ܦܩܕ ܡܪܗ ܕܢܙܕܒܢ ܗܘ
ܘܐܢܬܬܗ ܘܒܢܘܗܝ: ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܢܦܪܘܥ.
26 ܘܢܦܠ ܗܘ ܥܒܕܐ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ: ܐܓܪܓ
ܠܝ ܪܘܚܐ: ܘܟܠ ܡܕܡ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. 27 ܘܐܬܪܚܡ ܡܪܗ
ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܘܫܪܝܗ ܘܫܒܩ ܠܗ ܚܘܒܬܗ ܟܠܗ. 28 ܢܦܩ
ܕܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘ: ܘܐܫܟܚ ܠܚܕ ܡܢ ܟܢܘܬܗ ܕܚܝܒ ܗܘܐ
ܠܗ ܕܝܢܪܐ ܡܐܐ: ܘܐܚܕܗ ܘܚܢܩ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܗܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ. 29 ܘܢܦܠ ܗܘ ܟܢܘܬܗ
ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ. ܐܓܪܓ ܠܝ ܪܘܚܐ
ܘܟܠ ܡܕܡ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. 30 ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ. ܐܠܐ ܐܙܠ
ܐܪܡܝܗ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܬܠ ܠܗ ܡܐ ܕܚܝܒ ܠܗ.
31 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܢܘܬܗ ܡܕܡ ܕܗܘܐ: ܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ.
ܘܐܬܘ ܐܘܕܥܘ ܠܡܪܗܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܗܘܐ. 32 ܗܝܕܝܢ ܩܪܝܗ
ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ: ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ: ܗܝ ܚܘܒܬܐ ܟܠܗ
ܫܒܩܬ ܠܟ ܕܒܥܝܬ ܡܢܝ: 33 ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܕܐܦ ܐܢܬ
ܬܪܚܡ ܠܟܢܘܬܟ. ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܐܪܚܡܬܟ. 34 ܘܪܓܙ ܡܪܗ ܘܐܫܠܡܗ
ܠܡܫܢܩܢܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܦܪܘܥ ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܠܗ.
35 ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܟܘܢ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ: ܐܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ
ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܡܢ ܠܒܟܘܢ ܣܟܠܘܬܗ ܀

ܡܬܝ ܀ ܝܛ ܀

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ: ܫܢܝ ܡܢ
ܓܠܝܠܐ: ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. 2 ܘܐܬܘ
ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. 3 ܘܩܪܒܘ

ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܡܢܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܫܠܝܛ
ܠܐܢܫ ܕܢܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܒܟܠ ܥܠܐ. 4 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܕܗܘ ܕܥܒܕ ܡܢ ܒܪܫܝܬ: ܕܟܪܐ
ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ: 5 ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ
ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ: ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ
ܒܣܪ. 6 ܡܕܝܢ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܒܣܪ. ܡܕܡ ܗܟܝܠ
ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ: ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܦܪܫ. 7 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ
ܗܟܝܠ ܡܘܫܐ ܦܩܕ: ܕܢܬܠ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܝܗ
8 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܘܫܐ ܠܘܩܒܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ ܐܦܣ
ܠܟܘܢ ܕܬܫܪܘܢ ܢܫܝܟܘܢ. ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ
9 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܕܠܐ ܒܙܢܝܘܬܐ
ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. ܘܡܢ ܕܢܣܒ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ. 10 ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܢ ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܥܠܬܐ ܒܝܢܬ ܓܒܪܐ
ܠܐܢܬܬܐ: ܠܐ ܦܩܚ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ. 11 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܐ ܟܠܢܫ ܣܦܩ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܝܗܝܒ ܠܗ.
12 ܐܝܬ ܓܝܪ ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܡܗܘܢ ܐܬܝܠܕܘ ܗܟܢܐ.
ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܗܘܘ ܡܗܝܡܢܐ.
ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ: ܕܗܢܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܥܒܕܘ ܡܛܠ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܡܢ ܕܡܫܟܚ ܕܢܣܦܩ ܢܣܦܩ.
13 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܣܝܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ
ܘܢܨܠܐ: ܘܟܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 14 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ.
ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
15 ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ ܀ 16 ܘܐܬܐ ܚܕ
ܩܪܒ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܕܛܒ ܐܥܒܕ
ܕܢܗܘܘܢ ܠܝ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. 17 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܩܪܐ
ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ: ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܨܒܐ
ܐܢܬ ܠܡܥܠ ܠܚܝܐ. ܛܪ ܦܘܩܕܢܐ. 18 ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܠܝܢ. ܗܘ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܓܢܣܐ ܠܐ ܢܦܩ ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ܀ 22 ܟܕ ܡܬܗܦܟܝܢ
ܕܝܢ ܒܓܠܝܠܐ: ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܠܡܫܬܠܡܘ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. 23 ܘܢܩܛܠܘܢܗ ܘܠܝܘܡܐ
ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ. ܘܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ. 24 ܘܟܕ ܐܬܘ
ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܩܪܒܘ ܗܢܘܢ ܕܢܣܒܝܢ ܬܪܝܢ ܙܘܙܝܢ ܕܟܣܦ
ܪܫܐ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܪܒܟܘܢ ܠܐ ܝܗܒ ܬܪܝܢ
ܙܘܙܘܗܝ: 25 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܢ. ܘܟܕ ܥܠ ܟܐܦܐ ܠܒܝܬܐ:
ܩܕܡܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ ܫܡܥܘܢ:
ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܡܢ ܡܢ ܢܣܒܝܢ ܡܟܣܐ ܘܟܣܦ ܪܫܐ. ܡܢ
ܒܢܝܗܘܢ ܐܘ ܡܢ ܢܘܟܪܝܐ. 26 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܡܢ
ܢܘܟܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܕܝܢ ܒܢܝܐ ܚܐܪܐ ܐܢܘܢ.
27 ܕܠܐ ܕܝܢ ܢܟܫܠ ܐܢܘܢ. ܙܠ ܠܝܡܐ ܘܐܪܡܐ ܚܟܬܐ. ܘܢܘܢܐ
ܩܕܡܝܐ ܕܣܠܩ: ܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܬܫܟܚ ܐܣܬܐܪܐ. ܗܘ
ܣܒ ܘܗܒ ܚܠܦܝ ܘܚܠܦܝܟ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܚ ܀

1 ܒܗܝ ܫܥܬܐ: ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ.
ܡܢܘ ܟܝ ܪܒ ܗܘ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. 2 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܛܠܝܐ:
ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܗܘܢ. 3 ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܐܢ ܠܐ ܬܬܗܦܟܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܛܠܝܐ: ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ. 4 ܡܢ ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܡܟܟ ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܛܠܝܐ:
ܗܢܐ ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܒ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. 5 ܘܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ
ܛܠܝܐ ܗܢܐ ܒܫܡܝ: ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. 6 ܘܟܠ ܕܢܟܫܠ
ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ: ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ
ܕܬܬܬܠܐ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܒܨܘܪܗ: ܘܢܬܛܒܥ ܒܥܘܡܩܗ
ܕܝܡܐ܀ 7 ܘܝ ܠܗ ܠܥܠܡܐ ܡܢ ܡܟܫܘܠܐ: ܐܢܢܩܝ ܓܝܪ ܕܢܐܬܘܢ
ܡܟܫܘܠܐ. ܘܝ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܝܢ ܡܟܫܘܠܐ. 8 ܐܢ
ܕܝܢ ܐܝܕܟ ܐܘ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ: ܦܣܘܩܝܗ ܘܫܕܝܗ

ܡܢܟ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܟܕ ܚܓܝܣ ܐܢܬ
ܐܘ ܟܕ ܦܫܝܚ ܐܢܬ: ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܐܘ ܬܪܬܝܢ
ܪܓܠܝܢ: ܬܦܠ ܒܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. 9 ܘܐܢ ܗܘ ܕܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ
ܠܟ: ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ
ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ: ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ
ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ. 10 ܚܙܘ ܠܐ ܬܫܘܛܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܙܥܘܪܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܡܠܐܟܝܗܘܢ ܒܟܠܙܒܢ
ܚܙܝܢ ܐܦܘܗܝ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. 11 ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ:
ܕܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. 12 ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܐܢ
ܢܗܘܘܢ ܠܓܒܪ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ: ܘܢܛܥܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ: ܠܐ
ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܛܘܪܐ: ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗܘ ܕܛܥܐ:
13 ܘܐܢ ܢܫܟܚܝܘܗܝ: ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕܐ ܒܗ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܕܠܐ ܛܥܘ. 14 ܗܟܢܐ ܠܐ ܐܝܬ ܨܒܝܢܐ
ܩܕܡ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ: ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ܀
15 ܐܢ ܕܝܢ ܐܣܟܠ ܒܟ ܐܚܘܟ. ܙܠ ܐܟܣܝܘܗܝ ܒܝܢܝܟ ܘܠܗ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܐܢ ܫܡܥܟ: ܝܬܪܬ ܐܚܘܟ. 16 ܘܐܢ ܠܐ ܫܡܥܟ: ܕܒܪ
ܥܡܟ ܚܕ ܐܘ ܬܪܝܢ. ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ
ܬܩܘܡ ܟܠ ܡܠܐ. 17 ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܠܗܘܢ ܢܫܡܥ: ܐܡܪ
ܠܥܕܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܐ ܠܥܕܬܐ ܢܫܡܥ: ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܝܟ
ܡܟܣܐ ܘܐܝܟ ܚܢܦܐ. 18 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܐ
ܕܬܐܣܪܘܢ ܒܐܪܥܐ: ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܘܢ
ܒܐܪܥܐ: ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ. 19 ܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܐܢ ܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܢܫܘܘܢ ܒܐܪܥܐ: ܥܠ ܟܠ ܨܒܘ ܕܢܫܐܠܘܢ.
ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. 20 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ
ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ: ܬܡܢ ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ.
21 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ: ܟܡܐ
ܙܒܢܝܢ ܐܢ ܢܣܟܠ ܒܝ ܐܚܝ ܐܫܒܘܩ ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ
ܙܒܢܝܢ: 22 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܥܕܡܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ : ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ :
21 ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܘܝܘ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ :
ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ . ܘܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ :
ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ . ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ
ܢܩܘܡ . 22 ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܒܗ . ܘܐܡܪ . ܚܣ
ܠܟ ܡܪܝ : ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ . 23 ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ
ܠܟܐܦܐ . ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ . ܣܛܢܐ : ܡܬܟܫܠܢܐ ܐܢܬ ܠܝ .
ܕܠܐ ܡܬܪܥܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ . ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ . 24 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ
ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ . ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ : ܢܟܦܘܪ
ܒܢܦܫܗ . ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ . 25 ܡܢ ܕܨܒܐ
ܓܝܪ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ . ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ
ܡܛܠܬܝ ܢܫܟܚܝܗ . 26 ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܬܝܬܪ ܒܪܢܫܐ : ܐܢ
ܟܠܗ ܥܠܡܐ ܢܩܢܐ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ . ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ
ܚܠܘܦ ܢܦܫܗ . 27 ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܬܐ
ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ : ܘܗܝܕܝܢ
ܢܦܪܘܥ ܠܐܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ . 28 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ . ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܬܢܢ : ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ :
ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܙ ܀

1 ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ : ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ
ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ . ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ .
2 ܘܐܫܬܚܠܦ ܝܫܘܥ ܩܕܡܝܗܘܢ . ܘܢܗܪ ܦܪܨܘܦܗ ܐܝܟ
ܫܡܫܐ . ܢܚܬܘܗܝ ܕܝܢ ܚܘܪܘ ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ . 3 ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ
ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡܗ . 4 ܥܢܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ
ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ . ܡܪܝ : ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܬܢܢ ܢܗܘܐ . ܘܐܢ
ܨܒܐ ܐܢܬ : ܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ . ܚܕܐ ܠܟ . ܘܚܕܐ
ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ . 5 ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ : ܗܐ ܥܢܢܐ

ܢܗܝܪܬܐ ܐܛܠܬ ܥܠܝܗܘܢ . ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ : ܗܢܘ
ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ ܠܗ ܫܡܥܘ ܀ 6 ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܬܠܡܝܕܐ : ܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܘܕܚܠܘ ܛܒ . 7 ܘܐܬܩܪܒ
ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ : ܘܩܪܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ . ܩܘܡܘ ܠܐ
ܬܕܚܠܘܢ . 8 ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܠܐܢܫ ܠܐ ܚܙܘ : ܐܠܐ ܠ
ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ . 9 ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ : ܦܩܕ ܐܢܘܢ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܚܙܘܐ ܗܢܐ :
ܥܕܡܐ ܕܢܩܘܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ . 10 ܘܫܐܠܘܗܝ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ . ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܣܦܪܐ ܐܡܪܝܢ
ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܩܕܡ . 11 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܢܫܠܡ ܟܠ ܡܕܡ . 12 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܕܝܢ ܕܗܐ ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܘܠܐ ܝܕܥܘܗܝ ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܐ
ܕܨܒܘ . ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܬܝܕ ܕܢܚܫ ܡܢܗܘܢ .
13 ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ ܬܠܡܝܕܐ : ܕܥܠ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܀ 14 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܟܢܫܐ . ܩܪܒ ܠܗ ܓܒܪܐ .
ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ . 15 ܘܐܡܪ ܠܗ . ܡܪܝ : ܐܬܪܚܡ
ܥܠܝ . ܥܠ ܒܪܝ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܐܓܪܐ ܘܒܝܫܐܝܬ ܡܬܕܘܝ . ܙܒܢܝܢ
ܓܝܪ ܣܓܝܐܢ ܒܢܘܪܐ ܢܦܠ . ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܒܡܝܐ . 16 ܘܩܪܒܬܗ
ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܣܝܘܬܗ . 17 ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ . ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܥܩܡܬܐ . ܥܕܡܐ
ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ . ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ .
ܐܝܬܘܗܝ ܠܝ ܠܟܐ . 18 ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܢܦܩ ܡܢܗ ܫܐܕܐ .
ܘܐܬܐܣܝ ܛܠܝܐ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ . 19 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ .
ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ . ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ
ܐܫܟܚܢ ܠܡܐܣܝܘܬܗ . 20 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ . ܡܛܠ ܠܐ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ . ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ . ܕܐܢ ܢܗܘܐ
ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ : ܬܐܡܪܘܢ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ
ܕܫܢܐ ܡܢ ܠܗܪܟܐ : ܘܢܫܢܐ . ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܙܟܝܟܘܢ . 21 ܗܢܐ ܕܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܛܘܪܐ ܘܝܬܒ ܬܡܢ܂ 30 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ܂
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܚܓܝܪܐ ܘܤܡܝܐ܂ ܘܚܪܫܐ ܘܩܛܝܥܐ܂
ܘܐܚܪܢܐ ܤܓܝܐܐ܂ ܘܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ
ܘܐܤܝ ܐܢܘܢ܂ 31 ܐܝܟ ܕܢܬܕܡܪܘܢ ܟܢܫܐ ܟܠܗ܂ ܕܚܙܝܢ
ܚܪܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܘܩܛܝܥܐ ܕܚܠܝܡܝܢ܂ ܘܚܓܝܪܐ
ܕܡܗܠܟܝܢ܂ ܘܤܡܝܐ ܕܚܙܝܢ܂ ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܤܪܝܠ ܀
32 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ܂ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ܂ ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ
ܠܘܬܝ܂ ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ܂ ܘܕܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ
ܨܝܡܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ܂ ܕܠܡܐ ܢܫܪܘܢ ܒܐܘܪܚܐ܂ 33 ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܡܢܐ ܠܢ ܒܚܘܪܒܐ ܠܚܡܐ܂ ܕܢܤܒܥ
ܒܗ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܗܢܐ܂ 34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ
ܐܝܬ ܠܟܘܢ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ܂ ܘܩܠܝܠ ܢܘܢܐ ܙܥܘܪܐ܂
35 ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܤܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ 36 ܘܢܤܒ
ܗܠܝܢ ܫܒܥ ܠܚܡܝܢ ܘܢܘܢܐ܂ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܬܠܡܝܕܐ ܝܗܒܘ ܠܟܢܫܐ܂ 37 ܘܐܟܠܘ
ܟܠܗܘܢ ܘܤܒܥܘ܂ ܘܫܩܠܘ ܝܘܬܪܢܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥܐ ܐܤܦܪܝܕܝܢ
ܟܕ ܡܠܝܢ܂ 38 ܐܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܗܘܘ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ
ܓܒܪܝܢ܂ ܤܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ܂ 39 ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ܂
ܤܠܩ ܠܐܠܦܐ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܓܕܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܘ ܀

1 ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ ܡܢܤܝܢ ܠܗ܂ ܘܫܐܠܝܢ
ܠܗ ܕܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܘܐ ܐܢܘܢ܂ 2 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ܂ ܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܨܚܘܐ ܗܘ܂ ܤܡܩ
ܓܝܪ ܫܡܝܐ܂ 3 ܘܒܨܦܪܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܘܡܢܐ ܤܬܘܐ܂
ܤܡܩ ܓܝܪ ܥܒܘܤ ܫܡܝܐ܂ ܢܤܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܦܪܨܘܦܐ
ܕܫܡܝܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܒܩܐ܂ ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܠܐ

ܚܟܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫ ܀ 4 ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ
ܒܥܝܐ܂ ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ܂
ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠ܂ 5 ܘܟܕ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ܂
ܛܥܘ ܠܡܤܒ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ܂ 6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ܂ 7 ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܤܒܢ܂
8 ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܒܢܦܫܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܤܒܬܘܢ܂ 9 ܠܐ
ܥܕܟܝܠ ܐܤܬܟܠܬܘܢ܂ ܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ
ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܕܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ܂ ܘܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ
ܫܩܠܬܘܢ܂ 10 ܘܠܐ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ ܕܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ܂
ܘܟܡܐ ܐܤܦܪܝܕܝܢ ܫܩܠܬܘܢ܂ 11 ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܐܤܬܟܠܬܘܢ ܕܠܐ
ܗܘܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܕܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ
ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ܂ 12 ܗܝܕܝܢ ܐܤܬܟܠܘ܂ ܕܠܐ ܐܡܪ ܕܢܙܕܗܪܘܢ
ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܠܚܡܐ܂ ܐܠܐ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ ܀
13 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܐܬܪܐ ܕܩܤܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܤ܂ ܫܐܠ
ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ
ܕܐܝܬܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ 14 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ܂ ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ܂
ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ܂ ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܠܝܐ܂ ܘܐܚܪܢܐ ܐܪܡܝܐ܂ ܐܘ
ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ܂ 15 ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ܂ 16 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ܂ ܐܢܬ ܗܘ
ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ܂ 17 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂
ܛܘܒܝܟ ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ܂ ܕܒܤܪܐ ܘܕܡܐ ܠܐ ܓܠܝ ܠܟ܂
ܐܠܐ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ܂ 18 ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܕܐܢܬ ܗܘ
ܟܐܦܐ܂ ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܒܢܝܗ ܠܥܕܬܝ܂ ܘܬܪܥܐ ܕܫܝܘܠ
ܠܐ ܢܚܤܢܘܢܗ܂ 19 ܠܟ ܐܬܠ ܩܠܝܕܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܂
ܘܟܠ ܡܐ ܕܬܐܤܘܪ ܒܐܪܥܐ܂ ܢܗܘܐ ܐܤܝܪ ܒܫܡܝܐ܂ ܘܡܕܡ
ܕܬܫܪܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ܂ 20 ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܒܪܘܩܢܝ. 31 ܘܒܪ ܫܥܬܗ ܦܫܛ ܐܝܕܗ ܡܪܢ ܘܐܚܕܗ.
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܥܘܪ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܡܢܐ ܐܬܦܠܓܬ. 32 ܘܟܕ
ܣܠܩܘ ܠܐܠܦܐ ܫܠܝܬ ܪܘܚܐ. 33 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܐܠܦܐ ܣܓܕܘ
ܠܗ ܘܐܡܪܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. 34 ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ
ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܣܪ. 35 ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܕܪܘ
ܠܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ: ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. 36 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ: ܕܢܩܪܒܘܢ
ܐܦ ܠܟܢܦܐ ܕܠܒܘܫܗ ܒܠܚܘܕ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܘ ܐܬܐܣܝܘ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܗ ܀

1 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ ܘܐܡܪܝܢ. 2 ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܪܝܢ ܥܠ
ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ: ܘܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܡܐ
ܕܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ. 3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ
ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ: 4 ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܐܡܪ: ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ.
ܘܡܢ ܕܡܨܚܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܘܬܐ ܢܡܘܬ. 5 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ: ܩܘܪܒܢܝ
ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ. ܘܠܐ ܢܝܩܪ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ.
6 ܘܒܛܠܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ.
7 ܢܣܒܝ ܐܦܐ: ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ
ܘܐܡܪ. 8 ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘܬܗ ܗܘ ܡܝܩܪ ܠܝ ܠܒܗܘܢ
ܕܝܢ ܪܚܝܩ ܡܢܝ ܠܚܕ. 9 ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ. ܟܕ
ܡܠܦܝܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 10 ܘܩܪܐ ܠܟܢܫܐ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘ ܘܐܣܬܟܠܘ. 11 ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܥܐܠ
ܠܦܘܡܐ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ: ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ:
ܗܘ ܗܘ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ. 12 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܕܦܪܝܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ

ܐܬܟܫܠܘ. 13 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܢܨܒܬܐ
ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܢܨܒܗ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܬܬܥܩܪ. 14 ܫܒܘܩܘ
ܠܗܘܢ. ܣܡܝܐ ܐܢܘܢ ܡܕܒܪܢܐ ܕܣܡܝܐ. ܣܡܝܐ ܕܝܢ ܠܣܡܝܐ
ܐܢ ܡܕܒܪ: ܬܪܝܗܘܢ ܒܓܘܡܨܐ ܢܦܠܝܢ. 15 ܘܥܢܐ ܟܐܦܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ ܦܫܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. 16 ܗܘ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܕܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ: 17 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ
ܠܟܪܣܐ ܗܘ ܐܙܠ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܒܡܪܕܝܬܐ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ.
18 ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ ܡܢ ܠܒܐ ܢܦܩ. ܘܗܘ
ܡܛܢܦ ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ. 19 ܡܢ ܠܒܐ ܓܝܪ ܢܦܩܢ
ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܩܛܠܐ. ܙܢܝܘܬܐ. ܓܢܒܘܬܐ.
ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܓܘܕܦܐ. 20 ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܕܡܛܢܦܢ
ܠܒܪܢܫܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܕܝܢ ܢܠܥܣ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܘܗܝ ܠܐ
ܡܛܢܦ ܠܗ ܀ 21 ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ: ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ
ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. 22 ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܟܢܥܢܝܬܐ ܡܢ ܬܚܘܡܐ ܗܢܘܢ
ܢܦܩܬ ܩܥܝܐ ܘܐܡܪܐ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ ܡܪܝ ܒܪܗ
ܕܕܘܝܕ. ܒܪܬܝ ܒܫܐܝܬ ܡܫܬܕܝܐ ܡܢ ܫܐܕܐ. 23 ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ
ܦܢܝ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܒܥܘ ܡܢܗ
ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܝܗ ܕܩܥܝܐ ܒܬܪܢ. 24 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܫܬܕܪܬ ܐܠܐ ܠܘܬ ܥܢܐ ܕܐܒܕܘ ܡܢ ܒܝܬ
ܝܣܪܝܠ. 25 ܗܝ ܕܝܢ ܐܬܬ ܣܓܕܬ ܠܗ ܘܐܡܪܐ: ܡܪܝ
ܥܕܪܝܢܝ. 26 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ
ܕܒܢܝܐ ܘܠܡܪܡܝܘ ܠܟܠܒܐ: 27 ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܐ: ܐܝܢ
ܡܪܝ. ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܟܠܝܢ ܡܢ ܦܪܬܘܬܐ ܕܢܦܠܝܢ ܡܢ
ܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܗܘܢ ܘܚܝܝܢ. 28 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܘ
ܐܢܬܬܐ ܪܒܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ. ܢܗܘܐ ܠܟܝ ܐܝܟ ܕܨܒܝܐ
ܐܢܬܝ. ܘܐܬܐܣܝܬ ܒܪܬܗ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ ܀ 29 ܘܫܢܝ ܡܢ
ܬܡܢ ܝܫܘܥ: ܘܐܬܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܣܠܩ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܗܐ ܠܘܬܢ ܐܝܬܝܢ. ܐܝܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ.
57 ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ: ܐܠܐ ܐܢ ܒܡܕܝܢܬܗ ܘܒܒܝܬܗ. 58 ܘܠܐ
ܥܒܕ ܬܡܢ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܠܐ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܕ ܀

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ: ܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܫܡܥܗ
ܕܝܫܘܥ: 2 ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܗܢܘ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ.
ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ ܡܬܥܒܕܝܢ
ܒܗ. 3 ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܐܚܕ ܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ: ܘܐܣܪܗ
ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ
ܐܚܘܗܝ. 4 ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ: ܕܠܐ ܫܠܝܛ
ܕܬܗܘܐ ܠܟ ܐܢܬܬܐ. 5 ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ. ܘܕܚܠ ܗܘܐ
ܡܢ ܥܡܐ. ܕܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 6 ܟܕ ܗܘܐ
ܕܝܢ ܝܘܡ ܝܠܕܗ ܕܗܪܘܕܣ: ܪܩܕܬ ܒܪܬܗ ܕܗܪܘܕܝܐ ܩܕܡ
ܣܡܝܟܐ: ܘܫܦܪܬ ܠܗ ܠܗܪܘܕܣ. 7 ܡܛܠ ܗܢܐ
ܒܡܘܡܬܐ ܐܘܕܝ ܠܗ: ܕܝܬܠ ܠܗ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܘܗܝ.
8 ܗܝ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܡܠܦܐ ܗܘܬ ܠܐܡܗ. ܐܡܪܬ. ܗܒ ܠܝ
ܗܪܟܐ ܒܦܝܢܟܐ: ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. 9 ܘܟܪܝܬ ܠܗ
ܠܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܘܡܬܐ ܘܣܡܝܟܐ: ܦܩܕ ܕܢܬܝܗܒ
ܠܗ. 10 ܘܫܕܪ ܦܣܩܗ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
11 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܪܫܗ ܒܦܝܢܟܐ: ܘܐܬܝܗܒ ܠܛܠܝܬܐ. ܘܐܘܒܠܬܗ
ܠܐܡܗ. 12 ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܩܠܘ ܫܠܕܗ ܩܒܪܘܗܝ.
ܘܐܬܘ ܚܘܝܘ ܠܝܫܘܥ. 13 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ: ܫܢܝ ܡܢ
ܬܡܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܟܢܫܐ: ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܒܝܒܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. 14 ܘܢܦܩ
ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ: ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܣܝ
ܟܪܝܗܝܗܘܢ ܀ 15 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ

ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܗܘ. ܘܥܕܢܐ
ܥܒܪ ܠܗ. ܫܪܝ ܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ:
ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ. 16 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ
ܡܬܒܥܐ ܠܗܘܢ ܠܡܐܙܠ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ.
17 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܢ ܗܪܟܐ: ܐܠܐ ܚܡܫ
ܠܚܡܝܢ. ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. 18 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ
ܠܝ ܠܗܪܟܐ. 19 ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܠܡܣܬܡܟܘ ܥܠ ܐܪܥܐ:
ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ: ܘܚܪ
ܒܫܡܝܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܗܢܘܢ
ܬܠܡܝܕܐ ܣܡܘ ܠܟܢܫܐ. 20 ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ.
ܘܫܩܠܘ ܬܘܬܪܐ ܕܩܨܝܐ: ܬܪܬܥܣܪܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ.
21 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܐܟܠܘ. ܗܘܘ ܗܘܘ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ.
ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ. 22 ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܢܩܕܡܘܢܝܗܝ ܠܥܒܪܐ. ܥܕ
ܗܘ ܫܪܐ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ. 23 ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ: ܣܠܩ
ܠܛܘܪܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܠܡܨܠܝܘ ܀ ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ.
ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘܐ ܬܡܢ. 24 ܘܐܠܦܐ ܪܚܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܐܣܛܕܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܟܕ ܡܬܢܚܫܐ ܡܢ ܓܠܠܐ.
ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܩܘܒܠܗ ܗܘܬ. 25 ܒܡܛܪܬܐ ܕܝܢ ܪܒܝܥܝܬܐ
ܕܠܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ.
26 ܚܙܐܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ ܘܐܬܕܠܚܘ.
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܠܘܬܐ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܚܠܬܗܘܢ ܩܥܘ.
27 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ.
ܐܬܠܒܒܘ: ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. 28 ܘܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܡܪܝ: ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܦܩܘܕ ܠܝ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܥܠ ܡܝܐ.
29 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ. ܘܢܚܬ ܟܐܦܐ ܡܢ ܐܠܦܐ ܘܗܠܟ
ܥܠ ܡܝܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. 30 ܘܟܕ ܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܥܫܝܢܐ:
ܕܚܠ. ܘܫܪܝ ܠܡܛܒܥ ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

26 ܟܕ ܕܝܢ ܝܥܐ ܥܣܒܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܬܚܙܝܘ ܐܦ
ܙܝܙܢܐ. 27 ܘܩܪܒܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ
ܡܪܢ. ܠܘ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܙܪܥܬ ܒܩܪܝܬܟ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܝܬ
ܒܗ ܙܝܙܢܐ. 28 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܒܥܠܕܒܒܐ
ܥܒܕ ܗܕܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ. ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܐܙܠ
ܢܓܒܐ ܐܢܘܢ. 29 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܟܕ ܡܓܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܙܝܙܢܐ܆ ܬܥܩܪܘܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܚܛܐ. 30 ܫܒܘܩܘ
ܬܪܬܝܗܝܢ ܢܪܒܝܢ ܐܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܠܚܨܕܐ. ܘܒܙܒܢܐ ܕܚܨܕܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܚܨܘܕܐ. ܠܩܘܛܘ ܠܘܩܕܡ ܙܝܙܢܐ܆ ܘܐܣܘܪܘ ܐܢܘܢ
ܡܐܣܪܢܐ. ܕܢܐܩܕܘܢ. ܚܛܐ ܕܝܢ ܟܢܫܘ ܐܢܘܢ ܠܐܘܨܪܝ ܀
31 ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ ܙܪܥܗ ܒܩܪܝܬܗ.
32 ܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ
ܪܒܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ. ܘܗܘܝܐ ܐܝܠܢܐ. ܐܝܟ ܕܬܐܬܐ
ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܬܩܢ ܒܣܘܟܝܗ ܀ 33 ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܫܩܠܬ
ܐܢܬܬܐ ܛܡܪܬܗ ܒܬܠܬ ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ܆ ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ ܀
34 ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܠܟܢܫܐ. ܘܕܠܐ
ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. 35 ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ
ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܐܦܬܚ ܦܘܡܝ ܒܡܬܠܐ܆
ܘܐܒܥ ܟܣܝܬܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. 36 ܗܝܕܝܢ
ܫܒܩ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܫܘܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܘ ܕܙܝܙܢܐ
ܘܕܩܪܝܬܐ. 37 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ
ܛܒܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. 38 ܘܩܪܝܬܐ ܐܝܬܝܗ ܥܠܡܐ.
ܙܪܥܐ ܕܝܢ ܛܒܐ ܒܢܝܗ ܐܢܘܢ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܙܝܙܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ
ܒܢܘܗܝ ܕܒܝܫܐ. 39 ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܢ ܕܙܪܥ ܐܢܘܢ ܐܝܬܘܗܝ
ܣܛܢܐ. ܚܨܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܚܨܘܕܐ

ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ. 40 ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܬܠܩܛܝܢ ܙܝܙܢܐ ܘܝܩܕܝܢ
ܒܢܘܪܐ܆ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. 41 ܢܫܕܪ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܠܐܟܘܗܝ܆ ܘܢܓܒܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܟܠܗܘܢ
ܡܟܫܘܠܐ ܘܥܒܕܝ ܥܘܠܐ. 42 ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ
ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ܀
43 ܗܝܕܝܢ ܙܕܝܩܐ ܢܢܗܪܘܢ ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܒܘܗܘܢ.
ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ ܀ 44 ܬܘܒ ܕܡܝܐ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܣܝܡܬܐ ܕܡܛܫܝܐ ܒܩܪܝܬܐ. ܗܝ
ܕܐܫܟܚܗ ܓܒܪܐ ܘܛܫܝܗ. ܘܡܢ ܚܕܘܬܗ܆ ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܀ 45 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ܆ ܠܓܒܪܐ ܬܓܪܐ ܕܒܥܐ ܗܘܐ ܡܪܓܢܝܬܐ ܛܒܬܐ. 46 ܟܕ
ܕܝܢ ܐܫܟܚ ܡܪܓܢܝܬܐ ܚܕܐ ܝܩܝܪܬܐ ܕܕܡܝܐ܆ ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ
ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ ܀ 47 ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
ܠܡܨܝܕܬܐ ܕܐܬܪܡܝܬ ܒܝܡܐ ܘܡܢ ܟܠ ܓܢܣ ܟܢܫܬ܆ 48 ܘܟܕ
ܡܠܝܬ܆ ܐܣܩܘܗ ܠܣܦܪ ܝܡܐ. ܘܝܬܒܘ ܓܒܘ. ܘܛܒܐ
ܐܪܡܝܘ ܒܡܐܢܐ܆ ܘܒܝܫܐ ܫܕܘ ܠܒܪ. 49 ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܢܦܩܘܢ ܡܠܐܟܐ ܘܢܦܪܫܘܢ ܒܝܫܐ
ܡܢ ܒܝܬ ܙܕܝܩܐ܆ 50 ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ
ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ܀ 51 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ
ܐܣܬܟܠܬܘܢ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܢ. 52 ܐܡܪ
ܠܗܘܢ܆ ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠ ܣܦܪܐ ܕܡܬܬܠܡܕ ܠܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ܆ ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ܆ ܕܡܦܩ ܡܢ ܣܝܡܬܗ
ܚܕܬܬܐ ܘܥܬܝܩܬܐ ܀ 53 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ
ܗܠܝܢ܆ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ. 54 ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܡܠܦ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ.
ܐܝܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܚܟܡܬܐ ܗܕܐ ܘܚܝܠܐ. 55 ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ
ܒܪܗ ܕܢܓܪܐ܆ ܠܐ ܐܡܗ ܡܬܩܪܝܐ ܡܪܝܡ܆ ܘܐܚܘܗܝ
ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܣܐ ܘܫܡܥܘܢ ܘܝܗܘܕܐ܆ 56 ܘܐܚܘܬܗ ܟܠܗܝܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܘܐܬܐ ܡܫܟܚ ܠܗ ܕܣܪܝܩ ܘܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ. 45ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ
ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ: ܘܥܐܠܢ
ܘܥܡܪܢ ܒܗ. ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ
ܩܕܡܝܬܗ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗ̇ ܠܫܪܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ.
46ܥܕ ܗܘ ܕܝܢ ܡܡܠܠ ܠܟܢܫܐ: ܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ
ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗ. 47ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ
ܐܢܫ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ: ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ
ܥܡܟ. 48ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܗܝ
ܐܡܝ ܘܡܢ ܐܢܘܢ ܐܚܝ. 49ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ. 50ܟܠ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ
ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܗܘܝܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܓ ܀

1ܒܗܘ ܕܝܢ ܝܘܡܐ. ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܒܝܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ
ܝܕ ܝܡܐ. 2ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟ ܕܢܣܩ
ܢܬܒ ܠܗ ܒܐܠܦܐ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܣܦܬ
ܝܡܐ. 3ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܣܓܝܐܬܐ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ. ܗܐ
ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ. 4ܘܟܕ ܙܪܥ: ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ
ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܐ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ. 5ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ
ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܦܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܚܕܐ
ܐܘܥܝ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ ܕܐܪܥܐ. 6ܟܕ ܕܢܚ ܕܝܢ
ܫܡܫܐ ܚܡ. ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ ܝܒܫ.
7ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ.
8ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ: ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܕܡܐܐ
ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ. 9ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ
ܢܫܡܥ. 10ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ
ܒܡܬܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗܘܢ. 11ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܕܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.

ܠܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܗܝܒ. 12ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ
ܠܗ ܘܢܬܝܬܪ ܠܗ. 13ܘܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ: ܘܐܦ ܗܘ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܡܬܠܐ ܡܡܠܠ
ܐܢܐ ܥܡܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ. ܘܫܡܥܝܢ ܘܠܐ
ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ. 14ܘܡܫܬܠܡܐ ܒܗܘܢ ܢܒܝܘܬܗ
ܕܐܫܥܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܫܡܥܐ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ. ܘܡܚܙܐ
ܬܚܙܘܢ ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ. 15ܐܬܥܒܝ ܠܗ ܓܝܪ ܠܒܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ
ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܐܝܬ ܫܡܥܘ. ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܡܨܘ. ܕܠܐ
ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܘܢܫܡܥܘܢ ܒܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܢܣܬܟܠܘܢ
ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܣܐ ܐܢܘܢ. 16ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ
ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܝܟܘܢ ܕܚܙܝܢ. ܘܠܐܕܢܝܟܘܢ ܕܫܡܥܢ.
17ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ ܘܟܐܢܐ
ܐܬܪܓܪܓܘ ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ ܘܠܡܫܡܥ
ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ. 18ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܡܥܘ
ܡܬܠܐ ܕܙܪܥܐ. 19ܟܠ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠ
ܒܗ̇. ܐܬܐ ܒܝܫܐ ܘܚܛܦ ܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ ܒܠܒܗ. ܗܢܘ
ܗܘ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܐܙܕܪܥ. 20ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥ:
ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ: ܘܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠ
ܠܗ̇: 21ܠܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܥܩܪܐ ܒܗ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܗܘ: ܘܡܐ
ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܥܓܠ ܡܬܟܫܠ.
22ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥ: ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ:
ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ ܚܢܩܝܢ ܠܗ̇
ܠܡܠܬܐ: ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܝܐ. 23ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ
ܐܙܕܪܥ: ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ: ܘܡܣܬܟܠ ܘܝܗܒ
ܦܐܪܐ. ܘܥܒܕ. ܐܝܬ ܕܡܐܐ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ ܀
24ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܒܩܪܝܬܗ. 25ܘܟܕ ܕܡܟܘ
ܐܢܫܐ: ܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܗ ܘܙܪܥ ܙܝܙܢܐ ܒܝܬ ܚܛܬܐ ܘܐܙܠ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܫܦܝܪ. 13 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ ܘܦܫܛܗ
ܐܝܕܗ ܘܐܬܩܘܡܬ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ. 14 ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ: ܘܡܠܟܐ
ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. 15 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ
ܘܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܐܣܝ
ܠܟܠܗܘܢ. 16 ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ. 17 ܕܢܬܡܠܐ
ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. 18 ܗܐ ܥܒܕܝ
ܕܐܨܛܒܝܬ ܒܗ: ܚܒܝܒܝ ܕܨܒܝܐ ܒܗ ܢܦܫܝ. ܪܘܚܝ
ܐܣܝܡ ܥܠܘܗܝ: ܘܕܝܢܐ ܠܥܡܡܐ ܢܟܪܙ. 19 ܠܐ ܢܬܚܪܐ ܘܠܐ
ܢܩܥܐ ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܗ ܒܫܘܩܐ. 20 ܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ
ܠܐ ܢܬܒܪ. ܘܫܪܓܐ ܕܡܛܦ ܠܐ ܢܕܥܟ. ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ
ܕܝܢܐ ܠܙܟܘܬܐ: 21 ܘܒܫܡܗ ܥܡܡܐ ܢܣܒܪܘܢ ܀ 22 ܗܝܕܝܢ
ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܘܢܐ ܚܕ ܕܚܪܫ ܘܤܡܐ ܘܐܣܝܗ. ܐܝܟܢܐ
ܕܚܪܫܐ ܘܤܡܝܐ ܢܡܠܠ ܘܢܚܙܐ. 23 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ
ܟܠܗܘܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܐ ܗܢܘ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ.
24 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ. ܗܢܐ ܠܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ:
ܐܠܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ. 25 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ
ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ
ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ. ܘܟܠ ܒܝܬ ܘܡܕܝܢܐ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ
ܢܦܫܗ ܠܐ ܬܩܘܡ. 26 ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܡܦܩ: ܥܠ
ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ. ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܩܝܡܐ ܡܠܟܘܬܗ. 27 ܘܐܢ
ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ: ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ
ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ.
28 ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ: ܩܪܒܬ ܠܗ
ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 29 ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ
ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܢܒܘܙ: ܐܠܐ ܐܢ
ܠܘܩܕܡ ܢܐܣܘܪܝܘܗܝ ܠܚܣܝܢܐ: ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ.
30 ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ
ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ ܀ 31 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ

ܕܟܠ ܚܛܗܝܢ ܘܓܘܕܦܝܢ ܢܫܬܒܩܢ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܓܘܕܦܐ
ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܒܢܝܢܫܐ. 32 ܘܟܠ ܡܢ
ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܟܠ ܕܝܢ
ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܐܡܪ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܠܐ ܒܥܠܡܐ
ܗܢܐ ܘܠܐ ܒܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ. 33 ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܫܦܝܪܐ.
ܘܦܐܪܘܗܝ ܫܦܝܪܐ ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ. ܘܦܐܪܘܗܝ
ܒܝܫܐ. ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ ܓܝܪ ܡܬܝܕܥ ܐܝܠܢܐ. 34 ܝܠܕܐ
ܕܐܟܕܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܬܐ ܠܡܡܠܠܘ ܕܒܝܫܐ
ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܬܘܬܪܐ ܓܝܪ ܕܠܒܐ ܡܡܠܠ ܦܘܡܐ. 35 ܓܒܪܐ
ܛܒܐ ܡܢ ܤܝܡܬܐ ܛܒܬܐ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ
ܡܢ ܤܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. 36 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܓܝܪ ܕܟܠ ܡܠܐ ܒܛܝܠܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܢܬܠܘܢ
ܦܬܓܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ. 37 ܡܢ ܡܠܝܟ ܓܝܪ ܬܙܕܕܩ ܘܡܢ
ܡܠܝܟ ܬܬܚܝܒ ܀ 38 ܗܝܕܝܢ ܥܢܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܤܦܪܐ. ܘܡܢ
ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ: ܨܒܝܢ ܕܢܚܙܐ ܡܢܟ ܐܬܐ.
39 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ
ܐܬܐ ܒܥܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ: ܐܠܐ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ.
40 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܟܪܣܗ ܕܢܘܢܐ ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ
ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ: ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܠܒܗ
ܕܐܪܥܐ: ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ. 41 ܓܒܪܐ ܢܝܢܘܝܐ
ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ: ܕܗܢܘܢ
ܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ: ܘܗܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ.
42 ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ
ܘܬܚܝܒܝܗ. ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ
ܕܫܠܝܡܘܢ: ܘܗܐ ܕܪܒ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ. 43 ܐܡܬܝ
ܕܝܢ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܡܬܟܪܟܐ
ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܡܝܐ. ܘܒܥܝܐ ܢܝܚܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ:
44 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܐ: ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܟ ܩܕܡܝܟ܀ 11 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܠܐ ܩܡ
ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ
ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ. 12 ܡܢ ܝܘܡܝ ܝܘܚܢܢ
ܕܝܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ: ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܒܩܛܝܪܐ
ܡܬܕܒܪܐ. ܘܩܛܝܪܢܐ ܡܚܠܨܝܢ ܠܗ. 13 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܢܒܝܐ ܘܐܘܪܝܬܐ: ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ ܐܬܢܒܝܘ. 14 ܘܐܢ ܨܒܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܩܒܠܘ: ܕܗܘܝܘ ܐܠܝܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ. 15 ܡܢ ܕܐܝܬ
ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܀ 16 ܠܡܢ ܕܝܢ ܐܕܡܝܗ
ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܕܡܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܘܩܐ: ܘܩܥܝܢ
ܠܚܒܪܝܗܘܢ. 17 ܘܐܡܪܝܢ. ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ.
ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܐܪܩܕܬܘܢ. 18 ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܕܠܐ ܐܟܠ
ܘܠܐ ܫܬܐ: ܘܐܡܪܝܢ ܕܫܐܕܐ ܐܝܬ ܠܗ. 19 ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ
ܘܫܬܐ: ܘܐܡܪܝܢ ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ: ܘܪܚܡܐ
ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܥܒܕܝܗ܀
20 ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܣܕܘ ܡܕܝܢܬܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܒܗܝܢ
ܗܘܝ ܚܝܠܘܗܝ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ ܬܒܘ. 21 ܘܐܡܪ ܗܘܐ: ܘܝ
ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ. ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ
ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ: ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ
ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ. 22 ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝܢ: ܕܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ
ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ. ܐܘ ܠܟܝܢ. 23 ܘܐܢܬܝ
ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܪܝܡܬܝ: ܥܕܡܐ
ܠܫܝܘܠ ܬܬܚܬܝܢ. ܕܐܠܘ ܒܣܕܘܡ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܘ
ܒܟܝ: ܩܘܝܐ ܗܘܬ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. 24 ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܝ: ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܬܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ܀
25 ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܐ
ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ. ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ
ܘܡܣܟܠܢܐ: ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܛܠܝܐ. 26 ܐܝܢ ܐܒܝ.
ܕܗܟܢܐ ܗܘܬ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ܀ 27 ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ

ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܠܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. ܐܦ ܠܐ ܠܐܒܐ
ܐܢܫ ܝܕܥ. ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ. 28 ܬܘ
ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܠܐܝܐ ܘܫܩܝܠܝ ܡܘܒܠܐ ܘܐܢܐ ܐܢܝܚܟܘܢ.
29 ܫܩܘܠܘ ܢܝܪܝ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܝܠܦܘ ܡܢܝ. ܕܢܝܚ ܐܢܐ
ܘܡܟܝܟ ܐܢܐ ܒܠܒܝ: ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܝܚܐ
ܠܢܦܫܬܟܘܢ: 30 ܢܝܪܝ ܓܝܪ ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ
ܩܠܝܠܐ ܗܘ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܝܒ ܀

1 ܒܗܘ ܙܒܢܐ: ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ
ܙܪܥܐ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܦܢܘ: ܘܫܪܝܘ ܡܦܟܝܢ ܫܒܠܐ
ܘܐܟܠܝܢ. 2 ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܘ ܐܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܐ
ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ.
3 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ
ܟܦܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ: 4 ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܐ ܕܐܠܗܐ:
ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ: ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܗ
ܠܡܐܟܠ. ܘܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ.
5 ܐܘ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܐܘܪܝܬܐ: ܕܟܗܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܡܚܠܝܢ ܠܗ
ܠܫܒܬܐ ܘܕܠܐ ܥܕܠܐ ܐܢܘܢ. 6 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ: ܕܪܒ
ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܐܝܬ ܗܪܟܐ. 7 ܐܠܘ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢܘ
ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ: ܠܐ ܡܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܥܕܠܐ ܐܢܘܢ. 8 ܡܪܗ ܓܝܪ ܕܫܒܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ܀ 9 ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ.
10 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܕܐܝܕܗ ܝܒܝܫܐ ܐܝܬܝܗ. ܘܡܫܐܠܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܡܐ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ.
ܐܝܟ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ. 11 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ
ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܪܒܐ ܚܕ. ܘܐܢ ܢܦܠ ܒܫܒܬܐ
ܒܓܘܡܨܐ ܕܡܝܐ. ܠܐ ܐܚܕ ܘܡܩܝܡ ܠܗ. 12 ܟܡܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪ
ܗܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܥܪܒܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܠܝܛ ܗܘ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܡܠܠܝܢ܆ ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܐܒܘܟܘܢ. ܡܡܠܠܐ ܒܟܘܢ. 21 ܢܫܠܡ
ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ. ܠܡܘܬܐ ܘܐܒܐ ܠܒܪܗ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝܐ
ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. 22 ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ
ܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ.
ܗܘ ܢܚܐ. 23 ܡܐ ܕܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ܆ ܥܪܘܩܘ
ܠܟܘܢ ܠܐܚܪܬܐ. ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܠܐ ܬܫܠܡܘܢ
ܐܢܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ. 24 ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܘܠܐ ܥܒܕܐ ܡܢ
ܡܪܗ. 25 ܣܦܩ ܠܗ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ.
ܘܠܥܒܕܐ ܐܝܟ ܡܪܗ. ܐܢ ܠܡܪܗ ܕܒܝܬܐ ܩܪܘ ܒܥܠܙܒܘܒ܆
ܟܡܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܗ. 26 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢܗܘܢ.
ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ܆ ܘܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ܆
27 ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܚܫܘܟܐ܆ ܐܡܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ
ܒܢܘܗܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܒܐܕܢܝܟܘܢ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܐܟܪܙܘ
ܥܠ ܐܓܪܐ. 28 ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ܆
ܢܦܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܩܛܠ. ܕܚܠܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ܆
ܡܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܕܠܢܦܫܐ ܘܠܦܓܪܐ ܢܘܒܕ ܒܓܗܢܐ.
29 ܠܐ ܗܐ ܬܪܬܝܢ ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܢ ܒܐܣܪ܆ ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. ܠܒܪ
ܡܢ ܐܒܘܟܘܢ. ܠܐ ܢܦܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. 30 ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢܝܢܐ
ܕܣܥܪܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܢܝܢ ܐܢܘܢ܆ 31 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ.
ܡܢ ܨܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. 32 ܟܠܢܫ ܗܟܝܠ ܕܢܘܕܐ
ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ܆ ܐܘܕܐ ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.
33 ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ܆ ܐܟܦܘܪ ܒܗ ܐܦ
ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ܀ 34 ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ
ܫܝܢܐ ܒܐܪܥܐ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܐܠܐ ܚܪܒܐ. 35 ܐܬܝܬ ܓܝܪ
ܕܐܦܠܓ ܓܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ.
ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ. 36 ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܓܒܪܐ ܒܢܝ
ܒܝܬܗ. 37 ܡܢ ܕܪܚܡ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܝܠܝ. ܠܐ

ܫܘܐ ܠܝ. ܘܡܢ ܕܪܚܡ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܝ ܠܐ
ܫܘܐ ܠܝ. 38 ܘܟܠ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ ܠܐ ܫܘܐ
ܠܝ. 39 ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ
ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ. ܢܫܟܚܝܗ. 40 ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܟܘܢ
ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ
ܡܩܒܠ. 41 ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܢܒܝܐ ܒܫܡ ܢܒܝܐ܆ ܐܓܪܐ
ܕܢܒܝܐ ܢܣܒ. ܘܡܢ ܕܡܩܒܠ ܙܕܝܩܐ ܒܫܡ ܙܕܝܩܐ܆ ܐܓܪܐ
ܕܙܕܝܩܐ ܢܣܒ. 42 ܘܟܠ ܕܡܫܩܐ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ
ܟܣܐ ܕܩܪܝܪܐ ܒܠܚܘܕ܆ ܒܫܡܐ ܕܬܠܡܝܕܐ܆ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ܀

ܡܬܝ ܀ ܝܐ ܀

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩܕܘ ܠܬܪܥܣܪ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ܆ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܠܡܠܦܘ ܘܠܡܟܪܙܘ
ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ. 2 ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ
ܒܥܒܕܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ܆ ܫܕܪ ܒܝܕ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 3 ܘܐܡܪ ܠܗ
ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ܆ ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. 4 ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܫܬܥܘ ܠܝܘܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܘܚܙܝܢ. 5 ܣܡܝܐ ܚܙܝܢ. ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܓܪܒܐ
ܡܬܕܟܝܢ. ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ. ܘܡܣܟܢܐ
ܡܣܬܒܪܝܢ܆ 6 ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ܀
7 ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ܆ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ
ܝܘܚܢܢ. ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܚܘܪܒܐ ܠܡܚܙܐ ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ
ܡܬܬܙܝܥ܆ 8 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ
ܪܟܝܟܬܐ ܠܒܝܫ܆ ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܪܟܝܟܬܐ ܠܒܫܝܢ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ
ܐܢܘܢ. 9 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܢܒܝܐ܆ ܐܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. 10 ܗܢܘ ܓܝܪ ܕܥܠܘܗܝ
ܟܬܝܒ܆ ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ܆

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܠܗܘܢ ܦܢܘ ܠܟܘܢ. ܛܠܝܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ.
ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. 25 ܘܟܕ ܐܦܩ ܠܟܢܫܐ: ܥܠ
ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܩܡܬ ܛܠܝܬܐ. 26 ܘܢܦܩ ܛܒܐ ܗܢܐ ܒܟܠܗ
ܐܪܥܐ ܗܝ ܀ 27 ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ: ܢܩܦܘܗܝ
ܣܡܝܐ ܬܪܝܢ ܕܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ.
28 ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܒܝܬܐ: ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܣܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ ܗܕܐ ܠܡܥܒܕ.
ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. 29 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܡܪ.
ܐܝܟܢܐ ܕܗܝܡܢܬܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. 30 ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚܝ
ܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ: ܚܙܘ ܠܐ ܐܢܫ ܢܕܥ.
31 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܐܘܕܥܘܗܝ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܗܝ. 32 ܘܟܕ
ܢܦܩ ܝܫܘܥ. ܩܪܒܘ ܠܗ ܚܪܫܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܕܝܘܐ.
33 ܘܟܕ ܢܦܩ ܕܝܘܐ ܡܠܠ ܗܘ ܚܪܫܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܢܫܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܐܬܚܙܝ ܗܟܢܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. 34 ܦܪܝܫܐ
ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ: ܒܪܝܫܐ ܕܕܝܘܐ ܡܦܩ ܕܝܘܐ. 35 ܘܡܟܪܟ
ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗܝܢ ܘܒܩܘܪܝܐ: ܘܡܠܦ ܗܘܐ
ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܘܡܟܪܙ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܡܐܣܐ ܟܠ
ܟܘܪܗܢ ܘܟܠ ܟܐܒܝܢ ܀ 36 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ.
ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܕܠܐܝܢ ܗܘܘ ܘܫܪܝܢ. ܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ
ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ. 37 ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ ܘܦܥܠܐ
ܙܥܘܪܝܢ. 38 ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ: ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ
ܠܚܨܕܗ ܀

ܡܬܝ ܀ ܝ ܀

1 ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ
ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ. ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܠ ܟܐܒ
ܘܟܘܪܗܢ. 2 ܕܬܪܥܣܪ ܕܝܢ ܫܠܝܚܝܢ ܫܡܗܐ.
ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܠܝܢ. ܩܕܡܝܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ.
ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ

ܐܚܘܗܝ. 3 ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ ܘܬܐܘܡܐ ܘܡܬܝ
ܡܟܣܐ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ. ܘܠܒܝ ܕܐܬܟܢܝ ܬܕܝ.
4 ܘܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ: ܘܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܐܫܠܡܗ ܀
5 ܠܗܠܝܢ ܬܪܥܣܪ ܫܕܪ ܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ.
ܒܐܘܪܚܐ ܕܚܢܦܐ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܠܐ
ܬܥܠܘܢ. 6 ܐܙܠܘ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ: ܠܘܬ ܥܢܐ ܕܐܒܕܘ
ܡܢ ܒܝܬ ܝܣܪܝܠ. 7 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܘܐܡܪܘ.
ܕܩܪܒܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. 8 ܟܪܝܗܐ ܐܣܘ. ܘܓܪ̈ܒܐ ܕܟܘ.
ܘܕܝ̈ܘܐ ܐܦܩܘ. ܡܓܢ ܢܣܒܬܘܢ ܡܓܢ ܗܒܘ. 9 ܠܐ ܬܩܢܘܢ
ܕܗܒܐ ܘܠܐ ܣܐܡܐ. ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܟܘܢ. 10 ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ
ܠܐܘܪܚܐ. ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. ܘܠܐ ܡܣܐܢܐ. ܘܠܐ ܫܒܛܐ. ܫܘܐ
ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܣܝܒܪܬܗ. 11 ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܘ ܩܪܝܬܐ
ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ: ܫܐܠܘ ܡܢܘ ܫܘܐ ܒܗ. ܘܬܡܢ
ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. 12 ܘܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܒܝܬܐ: ܫܐܠܘ ܫܠܡܗ ܕܒܝܬܐ. 13 ܘܐܢ ܫܘܐ ܗܘ ܒܝܬܐ:
ܫܠܡܟܘܢ ܢܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܐܢ ܠܐ ܫܘܐ: ܫܠܡܟܘܢ
ܠܘܬܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. 14 ܡܢ ܕܠܐ ܕܝܢ ܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥ
ܡܠܝܟܘܢ: ܟܕ ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ. ܐܘ ܡܢ ܩܪܝܬܐ
ܗܝ: ܦܨܘ ܚܠܐ ܡܢ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ. 15 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ:
ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ: ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܀ 16 ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܐܝܟ
ܐܡܪܐ ܒܝܬ ܕܐܒܐ. ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܚܟܝܡܐ ܐܝܟ ܚܘܘܬܐ
ܘܬܡܝܡܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ. 17 ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܡܫܠܡܝܢ
ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ.
18 ܘܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ ܘܡܠܟܐ ܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠܬܝ:
ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܠܗܘܢ ܘܕܥܡܡܐ. 19 ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܡܫܠܡܝܢ ܠܟܘܢ.
ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܘ ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ. ܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ
ܓܝܪ ܒܗܝ ܫܥܬܐ ܡܢܐ ܕܬܡܠܠܘܢ. 20 ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ

C

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܢܬܘܢ. ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܩܡ ܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܝܡܐ.
ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ. 27 ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܐܬܕܡܪܘ ܘܐܡܪܝܢ: ܡܢܘ
ܗܢܐ ܕܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ܀ 28 ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ
ܠܥܒܪܐ. ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ: ܐܪܥܘܗܝ ܬܪܝܢ ܕܝܘܢܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ
ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܒܝܫܐ ܕܛܒ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܥܒܪ
ܒܗܝ ܐܘܪܚܐ. 29 ܘܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ
ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܝܬ ܠܟܐ. ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܠܡܫܢܩܢ. 30 ܐܝܬ
ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܘܬ ܡܢܗܘܢ: ܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ.
31 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܐܕܐ: ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܡܦܩ ܐܢܬ
ܠܢ: ܐܦܣ ܠܢ ܕܢܐܙܠ ܠܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ. 32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܐܙܠܘ. ܘܡܚܕܐ ܢܦܩܘ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܟܠܗ ܒܩܪܐ ܗܘ:
ܐܪܕܝ ܠܥܠܠ ܠܫܩܝܦܐ: ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܐ. ܘܡܝܬܘ ܒܡܝܐ܀
33 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܪܥܝܢ ܗܘܘ: ܥܪܩܘ ܘܐܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܚܘܝܘ
ܟܠܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܕܗܢܘܢ ܕܕܝܘܢܐ. 34 ܘܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
ܠܐܘܪܥܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ: ܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܫܢܐ ܡܢ
ܬܚܘܡܗܘܢ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܛ ܀

1 ܘܣܠܩ ܠܐܠܦܐ: ܘܥܒܪ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. 2 ܘܩܪܒܘ
ܠܗ ܡܫܪܝܐ ܟܕ ܪܡܐ ܒܥܪܣܐ. ܘܚܙܐ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ:
ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܐܬܠܒܒ ܒܪܝ: ܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ.
3 ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ. ܐܡܪܘ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܗܢܐ ܡܓܕܦ.
4 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ: ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܬܐ ܒܠܒܟܘܢ. 5 ܡܢܐ ܓܝܪ ܦܫܝܩ
ܠܡܐܡܪ. ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ: ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ
ܗܠܟ. 6 ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܘܠܛܢܐ ܐܝܬ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ: ܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܩܘܡ
ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ: 7 ܘܩܡ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ.
8 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܢܫܐ ܗܢܘܢ. ܕܚܠܘ. ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒ

ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܠܒܢܝܢܫܐ܀ 9 ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܡܢ
ܬܡܢ: ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ ܕܫܡܗ ܡܬܝ. ܘܐܡܪ
ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. 10 ܘܟܕ ܣܡܝܟܝܢ
ܒܒܝܬܐ: ܐܬܘ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܣܬܡܟܘ ܥܡ ܝܫܘܥ
ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 11 ܘܟܕ ܚܙܘ ܦܪܝܫܐ. ܐܡܪܝܢ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠ ܪܒܟܘܢ.
12 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡܐ
ܠܐܣܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ. 13 ܙܠܘ ܝܠܦܘ
ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ
ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ܀ 14 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ
ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܘܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ ܚܢܢ ܣܓܝ: ܘܬܠܡܝܕܝܟ
ܠܐ ܨܝܡܝܢ. 15 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ
ܓܢܘܢܐ ܠܡܨܡ ܟܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ: ܐܬܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ.
ܡܐ ܕܢܫܬܩܠ ܡܢܗܘܢ ܚܬܢܐ ܘܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ. 16 ܠܐ ܐܢܫ
ܪܡܐ ܐܘܪܩܥܬܐ ܚܕܬܐ ܥܠ ܢܚܬܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܬܫܩܘܠ ܡܠܝܘܬܗ
ܡܢ ܗܘ ܢܚܬܐ: ܘܢܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ. 17 ܘܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ
ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܬܐ. ܕܠܐ ܢܨܛܪܝܢ ܙܩܐ: ܘܚܡܪܐ ܢܬܐܫܕ ܘܙܩܐ
ܐܒܕܝܢ: ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܬܐ: ܘܬܪܝܗܘܢ
ܡܬܢܛܪܝܢ܀ 18 ܟܕ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ.
ܐܬܐ ܐܪܟܘܢܐ ܚܕ ܩܪܒ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܒܪܬܝ ܗܫܐ ܡܝܬܬ.
ܐܠܐ ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ ܘܬܚܐ. 19 ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. 20 ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܕܕܘܒܐ ܗܘܐ ܠܗ̇ ܫܢܝܢ
ܬܪܬܥܣܪܐ: ܐܬܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ: ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܠܒܘܫܗ.
21 ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܢܦܫܗ̇: ܐܦܢ ܠܠܒܘܫܗ ܒܠܚܘܕ
ܡܛܝܐ ܐܢܐ ܡܬܐܣܝܐ ܐܢܐ. 22 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܚܙܝܗ̇ ܘܐܡܪ
ܠܗ̇. ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ: ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ. ܘܐܬܐܣܝܬ
ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ܀ 23 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܗ
ܕܐܪܟܘܢܐ. ܘܚܙܐ ܙܡܪܐ ܘܟܢܫܐ ܕܡܬܪܗܒܝܢ. 24 ܘܐܡܪ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܫܐܕܐ ܐܦܩܢ: ܘܒܫܡܟ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܢ: 23 ܘܗܝܕܝܢ ܐܘܕܐ
ܠܗܘܢ ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ ܝܕܥܬܟܘܢ. ܐܬܦܪܩܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ. ܦܠܚܝ
ܥܘܠܐ. 24 ܟܠ ܗܟܝܠ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܗܠܝܢ. ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ.
ܢܬܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܚܟܝܡܐ. ܗܘ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܫܘܥܐ.
25 ܘܢܚܬ ܡܛܪܐ. ܘܐܬܘ ܢܗܪܘܬܐ. ܘܢܫܒ ܪܘܚܐ. ܘܐܬܛܪܝܘ
ܒܗ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܘܠܐ ܢܦܠ. ܫܬܐܣܘܗܝ ܓܝܪ. ܥܠ ܫܘܥܐ
ܣܝܡܢ ܗܘܝ. 26 ܘܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܥܒܕ
ܠܗܝܢ ܢܬܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܣܟܠܐ. ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܚܠܐ.
27 ܘܢܚܬ ܡܛܪܐ. ܘܐܬܘ ܢܗܪܘܬܐ. ܘܢܫܒ ܪܘܚܐ. ܘܐܬܛܪܝܘ
ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܘܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ ❖ 28 ܘܗܘܐ
ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܡܬܗܪܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܥܠ
ܝܘܠܦܢܗ. 29 ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܡܫܠܛܢܐ. ܘܠܐ
ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ ܘܦܪܝܫܐ ❖

ܩܦܠܐܘܢ ❖ ܚ ❖

1 ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܢܩܦܘܗܝ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ.
2 ܘܗܐ ܓܪܒܐ ܚܕ ܐܬܐ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ
ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ. 3 ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܝܫܘܥ. ܩܪܒ
ܠܗ ܘܐܡܪ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ. ܘܡܚܕܐ ܐܬܕܟܝ ܓܪܒܗ.
4 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ. ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ
ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ: ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ
ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ ❖ 5 ܟܕ ܥܠ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ:
ܩܪܒ ܠܗ ܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ. 6 ܘܐܡܪ
ܡܪܝ: ܛܠܝܝ ܪܡܐ ܒܒܝܬܐ: ܘܡܫܪܐ. ܘܒܝܫܐܝܬ ܡܫܬܢܩ
7 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܬܐ ܘܐܣܝܘܗܝ. 8 ܥܢܐ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ: ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ ܡܛܠܝ. ܐܠܐ
ܒܠܚܘܕ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܝ. 9 ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ
ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܕܬܚܝܬ ܫܘܠܛܢܐ. ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ.

ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ ܕܙܠ. ܘܐܙܠ. ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ. ܘܠܥܒܕܝ
ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ. 10 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܬܕܡܪ. ܘܐܡܪ
ܠܕܐܬܝܢ ܒܬܪܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܕܐܦ ܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ
ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ ܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. 11 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ: ܕܣܓܝܐܐ
ܢܐܬܘܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ: ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܥܡ ܐܒܪܗܡ
ܘܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. 12 ܒܢܝܗ ܕܝܢ
ܕܡܠܟܘܬܐ ܢܦܩܘܢ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ
ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. 13 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܙܠ.
ܐܝܟܢܐ ܕܗܝܡܢܬ ܢܗܘܐ ܠܟ. ܘܐܬܐܣܝ ܛܠܝܗ ܒܗܝ ܫܥܬܐ ❖
14 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ. ܘܚܙܐ ܠܚܡܬܗ ܕܪܡܝܐ.
ܘܐܚܝܕܐ ܠܗ ܐܫܬܐ. 15 ܘܩܪܒ ܠܐܝܕܗ ܘܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ
ܘܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗ. 16 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ
ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܕܝܘܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܦܩ ܕܝܘܢܝܗܘܢ. ܒܡܠܬܐ.
ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܐܣܝ.
17 ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ: ܕܗܘ
ܢܣܒ ܟܐܒܝܢ ܘܡܟܐܘܒܝܢ ܛܥܢ. 18 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ.
ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܚܕܝܪܝܢ ܠܗ: ܦܩܕ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܥܒܪܐ:
19 ܘܩܪܒ ܣܦܪܐ ܚܕ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ: ܐܬܐ ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ
ܐܢܬ: 20 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܢܩܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ.
ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ. ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ: ܠܝܬ ܠܗ
ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܫܗ. 21 ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ: ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ ܐܒܝ.
22 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܒܬܪܝ: ܘܫܒܘܩ ܡܝܬܐ ܩܒܪܝܢ
ܡܝܬܝܗܘܢ ❖ 23 ܘܟܕ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܣܦܝܢܬܐ: ܣܠܩܘ
ܥܡܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 24 ܘܗܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܠܦܐ ܬܬܟܣܐ ܡܢ ܓܠܠܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܡܟ ܗܘܐ.
25 ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܥܝܪܘܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ:
ܦܨܢ. ܐܒܕܝܢ. 26 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܕܚܠܬܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܡܬܝ ܂ ܘ ܂

ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ ܢܣܢܐ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ
ܢܫܘܛ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܡܘܢܐ ܀
25 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܠܢܦܫܟܘܢ ܡܢܐ
ܬܐܟܠܘܢ ܘܡܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܠܐ ܠܦܓܪܟܘܢ ܡܢܐ ܬܠܒܫܘܢ. ܠܐ
ܗܘܐ ܢܦܫܐ ܝܬܝܪܐ ܡܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܦܓܪܐ ܡܢ ܠܒܘܫܐ. 26 ܚܘܪܘ
ܒܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܕܠܐ ܙܪܥܝܢ ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ. ܘܠܐ ܟܢܫܝܢ ܠܐܘܨܪܐ
ܘܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܪܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܡܢܗܘܢ: 27 ܡܢܘ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܕܟܕ ܝܨܦ ܡܫܟܚ
ܠܡܘܣܦܘ ܥܠ ܩܘܡܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ. 28 ܘܥܠ ܠܒܘܫܐ
ܡܢܐ ܝܨܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܫܢܐ ܕܕܒܪܐ ܐܝܟܢܐ ܪܒܝܢ.
ܕܠܐ ܠܐܝܢ ܘܠܐ ܥܙܠܢ. 29 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ: ܕܐܦܠܐ ܫܠܝܡܘܢ
ܒܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܐܬܟܣܝ ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. 30 ܐܢ ܕܝܢ
ܠܥܡܒܪܐ ܕܚܩܠܐ ܕܝܘܡܢܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܡܚܪ ܢܦܠ ܒܬܢܘܪܐ:
ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ ܡܠܒܫ. ܠܐ ܣܓܝ ܝܬܝܪ ܠܟܘܢ ܙܥܘܪܝ
ܗܝܡܢܘܬܐ. 31 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܐܨܦܘܢ ܐܘ ܬܐܡܪܘܢ: ܡܢܐ ܢܐܟܘܠ
ܐܘ ܡܢܐ ܢܫܬܐ. ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܟܣܐ. 32 ܟܠܗܝܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ
ܥܡܡܐ ܗܘ ܕܒܥܝܢ ܠܗܝܢ. ܐܒܘܟܘܢ ܕܝܢ ܕܒܫܡܝܐ
ܝܕܥ. ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܡܬܒܥܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. 33 ܒܥܘ ܕܝܢ
ܠܘܩܕܡ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܙܕܝܩܘܬܗ. ܘܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ
ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ. 34 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܐܨܦܘܢ ܕܡܚܪ. ܗܘ ܓܝܪ
ܡܚܪ ܢܐܨܦ ܕܝܠܗ. ܣܦܩ ܠܗ ܠܝܘܡܐ ܒܝܫܬܗ ܀ ܀

ܡܬܝ ܂ ܙ ܂

1 ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܕܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ. 2 ܒܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܬܕܝܢܘܢ.
ܘܒܡܟܝܠܬܐ ܕܡܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ ܠܟܘܢ. 3 ܡܢܐ ܕܝܢ
ܚܙܐ ܐܢܬ ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ: ܘܩܪܝܬܐ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܒܩܐ
ܐܢܬ. 4 ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ: ܫܒܘܩ ܐܦܩ ܓܠܐ
ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܐ ܩܪܝܬܐ ܒܥܝܢܟ. 5 ܢܣܒ ܒܐܦܐ: ܐܦܩ

ܡܬܝ ܂ ܙ ܂

ܠܘܩܕܡ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ: ܘܗܝܕܝܢ ܬܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ
ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. 6 ܠܐ ܬܬܠܘܢ ܩܘܕܫܐ ܠܟܠܒܐ. ܘ
ܠܐ ܬܪܡܘܢ ܡܪܓܢܝܬܟܘܢ ܩܕܡ ܚܙܝܪܐ. ܕܠܡܐ ܢܕܘܫܘܢ ܐܢܝܢ
ܒܪܓܠܝܗܘܢ: ܘܢܗܦܟܘܢ ܢܒܙܥܘܢܟܘܢ. 7 ܫܐܠܘ ܘܢܬܝܗܒ
ܠܟܘܢ: ܒܥܘ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ. 8 ܟܠ
ܓܝܪ ܕܫܐܠ ܢܣܒ. ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܠܐܝܢܐ ܕܢܩܘܫ
ܡܬܦܬܚ ܠܗ. 9 ܐܘ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ
ܒܪܗ ܠܚܡܐ. ܠܡܐ: ܟܐܦܐ ܡܘܫܛ ܠܗ: 10 ܘܐܢ ܢܘܢܐ
ܢܫܐܠܝܘܗܝ ܠܡܐ: ܚܘܝܐ ܡܘܫܛ ܠܗ: 11 ܘܐܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ: ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ
ܠܡܬܠ ܠܒܢܝܟܘܢ: ܟܡܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܬܠ
ܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ: 12 ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ
ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ: ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ
ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ ܀ 13 ܥܘܠܘ ܒܬܪܥܐ ܥܩܝܐ. ܕܦܬܝܐ
ܗܘ ܬܪܥܐ. ܘܪܘܝܚܐ ܐܘܪܚܐ ܐܝܕܐ ܕܡܘܒܠܐ ܠܐܒܕܢܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܐܝܬ
ܐܢܘܢ ܕܐܙܠܝܢ ܒܗ. 14 ܡܐ ܥܩܝܢ ܬܪܥܐ. ܘܐܠܝܨܐ ܐܘܪܚܐ ܐܝܕܐ
ܕܡܘܒܠܐ ܠܚܝܐ. ܘܙܥܘܪܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܠܗ.
15 ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܕܐܬܝܢ ܠܘܬܟܘܢ ܒܠܒܘܫܐ ܕܐܡܪܐ:
ܡܢ ܠܓܘ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܐܒܐ ܚܛܘܦܐ. 16 ܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܕܝܢ
ܬܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ. ܠܡܐ ܡܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܥܢܒܐ. ܐܘ ܡܢ ܥܘܪܒܐ
ܬܐܢܐ. 17 ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ. ܦܐܪܐ ܛܒܐ ܥܒܕ. ܐܝܠܢܐ
ܕܝܢ ܒܝܫܐ. ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ ܥܒܕ. 18 ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ
ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܠܐ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܡܥܒܕ.
19 ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܕܠܐ ܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ: ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ
ܢܦܠ. 20 ܡܟܝܠ ܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܬܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ. 21 ܠܐ ܗܘܐ ܟܠ
ܕܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ ܥܐܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܡܢ
ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. 22 ܣܓܝܐܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܝ
ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܪܝ ܡܪܝ: ܠܐ ܒܫܡܟ ܐܬܢܒܝܢ: ܘܒܫܡܟ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܟܘܬܝܢܟ : ܫܒܘܩ ܠܗ ܐܦ ܡܪܛܘܛܟ. 41 ܡܢ
ܕܫܚܪ ܠܟ ܡܝܠܐ ܚܕܐ : ܐܙܠ ܥܡܗ ܬܪܬܝܢ. 42 ܡܢ ܕܫܐܠ ܠܟ
ܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܙܦ ܡܢܟ ܠܐ ܬܟܠܝܘܗܝ. 43 ܫܡܥܬܘܢ
ܕܐܬܐܡܪ : ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܘܬܣܢ ܠܒܥܠܕܒܒܟ. 44 ܐܢܐ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ : ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. ܘܒܪܟܘ ܠܡܢ
ܕܠܐܛ ܠܟܘܢ. ܘܥܒܕܘ ܕܫܦܝܪ ܠܡܢ ܕܣܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܨܠܘ ܥܠ
ܐܝܠܝܢ ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܩܛܝܪܐ ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ. 45 ܐܝܟܢܐ
ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܝܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. ܗܘ ܕܡܕܢܚ ܫܡܫܗ
ܥܠ ܛܒܐ ܘܥܠ ܒܝܫܐ : ܘܡܚܬ ܡܛܪܗ ܥܠ ܟܐܢܐ ܘܥܠ
ܥܘܠܐ. 46 ܐܢ ܓܝܪ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܟܘܢ :
ܡܢܐ ܐܓܪܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܐ ܐܦ ܡܟܣܐ ܗܢܘܢ ܗܕܐ ܥܒܕܝܢ.
47 ܘܐܢ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܝܟܘܢ ܒܠܚܘܕ : ܡܢܐ ܝܬܝܪܐ
ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܗܐ ܐܦ ܡܟܣܐ ܗܢܘܢ ܗܕܐ ܥܒܕܝܢ. 48 ܗܘܘ
ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ ܓܡܝܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܓܡܝܪ
ܗܘ ✧

ܩܦܠܐܘܢ ✧ ܘ ✧

1 ܚܘܪܘ ܕܝܢ ܒܙܕܩܬܟܘܢ : ܕܠܐ ܬܥܒܕܘܢܗ̇ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ
ܐܝܟ ܕܬܬܚܙܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܐܠܐ ܐܓܪܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ
ܕܒܫܡܝܐ. 2 ܐܡܬܝ ܗܟܝܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܙܕܩܬܐ : ܠܐ ܬܩܪܐ ܩܪܢܐ
ܩܕܡܝܟ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܝܢ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܫܘܩܐ.
ܐܝܟ ܕܢܫܬܒܚܘܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ :
ܕܩܒܠܘ ܐܓܪܗܘܢ ✧ 3 ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܙܕܩܬܐ. ܠܐ
ܬܕܥ ܣܡܠܟ ܡܢܐ ܥܒܕܐ ܝܡܝܢܟ : 4 ܐܝܟ ܕܬܗܘܐ ܙܕܩܬܟ
ܒܟܣܝܐ. ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ. ܗܘ ܢܦܪܥܟ ܒܓܠܝܐ. 5 ܘܡܐ
ܕܡܨܠܐ ܐܢܬ : ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܕܪܚܡܝܢ ܠܡܩܡ
ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܙܘܝܬܐ ܕܫܘܩܐ ܠܡܨܠܝܘ : ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝ
ܐܢܫܐ. ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ : ܕܩܒܠܘ ܐܓܪܗܘܢ. 6 ܐܢܬ
ܕܝܢ ܡܐ ܕܡܨܠܐ ܐܢܬ : ܥܘܠ ܠܬܘܢܟ. ܘܐܚܘܕ ܬܪܥܟ. ܘܨܠܝ

ܠܐܒܘܟ ܕܒܟܣܝܐ. ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ ܗܘ ܢܦܪܥܟ ܒܓܠܝܐ.
7 ܘܡܐ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ : ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܦܩܩܝܢ ܐܝܟ ܚܢܦܐ.
ܣܒܪܝܢ ܓܝܪ ܕܒܡܡܠܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܫܬܡܥܝܢ. 8 ܠܐ ܗܟܝܠ
ܬܬܕܡܘܢ ܠܗܘܢ. ܐܒܘܟܘܢ ܓܝܪ ܝܕܥ ܡܢܐ ܡܬܒܥܐ ܠܟܘܢ :
ܥܕܠܐ ܬܫܐܠܘܢܝܗܝ. 9 ܗܟܢܐ ܨܠܘ ܐܢܬܘܢ. ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ
ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ. 10 ܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܟ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. ܐܝܟܢܐ
ܕܒܫܡܝܐ. ܐܦ ܒܐܪܥܐ. 11 ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ
ܝܘܡܢܐ. 12 ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܘܒܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܚܢܢ ܫܒܩܢ
ܠܚܝܒܝܢ. 13 ܘܠܐ ܬܥܠܢ ܠܢܣܝܘܢܐ ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ ܒܝܫܐ.
ܡܛܠ ܕܕܝܠܟ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ : ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ. 14 ܐܢ ܓܝܪ ܬܫܒܩܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܣܟܠܘܬܗܘܢ :
ܢܫܒܘܩ ܐܦ ܠܟܘܢ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. 15 ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ
ܠܒܢܝܢܫܐ : ܐܦܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ܫܒܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ ✧
16 ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܨܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ : ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܟܡܝܪܐ ܐܝܟ ܢܣܒܝ
ܒܐܦܐ. ܡܚܒܠܝܢ ܓܝܪ ܦܪܨܘܦܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܢܬܚܙܘܢ
ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܝܡܝܢ : ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ : ܕܩܒܠܘ
ܐܓܪܗܘܢ. 17 ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ : ܐܫܝܓ ܐܦܝܟ ܘܡܫܘܚ
ܪܫܟ. 18 ܐܝܟ ܕܠܐ ܬܬܚܙܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐܒܘܟ
ܕܒܟܣܝܐ ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ. ܗܘ ܢܦܪܥܟ. 19 ܠܐ ܬܣܝܡܘܢ
ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܐܪܥܐ ܐܬܪ ܕܣܤܐ ܘܐܟܠܐ ܡܚܒܠܝܢ : ܘܐܝܟܐ
ܕܓܢܒܐ ܦܠܫܝܢ ܘܓܢܒܝܢ. 20 ܐܠܐ ܣܝܡܘ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ
ܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܣܤܐ ܘܠܐ ܐܟܠܐ ܡܚܒܠܝܢ. ܘܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ
ܠܐ ܦܠܫܝܢ ܘܠܐ ܓܢܒܝܢ. 21 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܝܡܬܟܘܢ :
ܬܡܢ ܗܘ ܐܦ ܠܒܟܘܢ. 22 ܫܪܓܐ ܕܦܓܪܐ. ܐܝܬܘܗܝ ܥܝܢܐ.
ܐܢ ܥܝܢܟ ܗܟܝܠ ܬܗܘܐ ܦܫܝܛܐ : ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ
ܗܘ. 23 ܐܢ ܕܝܢ ܥܝܢܟ ܬܗܘܐ ܒܝܫܐ : ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܚܫܘܟܐ
ܢܗܘܐ. ܐܢ ܗܟܝܠ ܢܘܗܪܐ ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ : ܚܫܘܟܟ
ܟܡܐ ܢܗܘܐ. 24 ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ.

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܪ̈ܚܡܐ ܀ 8 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܟܝܢ ܒܠܒܗܘܢ܃ ܕܗܢܘܢ ܢܚܙܘܢ
ܠܐܠܗܐ ܀ 9 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒ̈ܕܝ ܫܠܡܐ܃ ܕܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ
ܢܬܩܪܘܢ ܀ 10 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܪܕܦܘ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ܃
ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܃ 11 ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܡܬܝ
ܕܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܟܠ
ܡܠܐ ܒܝܫܐ ܡܛܠܬܝ ܒܕܓܠܘܬܐ܂ 12 ܗܝܕܝܢ ܚܕܘ ܘܪܘܙܘ܃
ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ܂ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܪܕܦܘ ܠܢܒ̈ܝܐ ܕܡܢ
ܩܕܡܝܟܘܢ܂ 13 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ܂ ܐܢܗܘ ܕܝܢ
ܕܡܠܚܐ ܬܦܟܗ܂ ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ܂ ܠܡܕܡ ܠܐ ܐܙܠܐ ܐܠܐ
ܕܬܫܬܕܐ ܠܒܪ ܘܬܬܕܝܫ ܡܢ ܐܢܫܐ܂ 14 ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܢܘܗܪܗ
ܕܥܠܡܐ܂ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܬܛܫܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܠ ܛܘܪܐ ܒܢܝܐ܂
15 ܘܠܐ ܡܢܗܪܝܢ ܫܪܓܐ ܘܣܝܡܝܢ ܠܗ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ܂ ܐܠܐ ܥܠ
ܡܢܪܬܐ܂ ܘܡܢܗܪ ܠܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܒܒܝܬܐ ܐܢܘܢ܂ 16 ܗܟܢܐ
ܢܢܗܪ ܢܘܗܪܟܘܢ ܩܕܡ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܥܒ̈ܕܝܟܘܢ ܛܒ̈ܐ܃
ܘܢܫܒܚܘܢ ܠܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܀ 17 ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܫܪܐ
ܢܡܘܣܐ ܐܘ ܢܒ̈ܝܐ܂ ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܫܪܐ ܐܠܐ ܕܐܡܠܐ܂ 18 ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܕܥܕܡܐ ܕܢܥܒܪܘܢ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ܃ ܝܘܕ ܚܕܐ ܐܘ ܚܕ
ܣܪܛܐ܃ ܠܐ ܢܥܒܪ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܥܕܡܐ ܕܟܠ ܢܗܘܐ܂ 19 ܟܠ
ܡܢ ܕܢܫܪܐ ܗܟܝܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܦܘ̈ܩܕܢܐ ܙܥܘܪ̈ܐ܂ ܘܢܠܦ
ܗܟܢܐ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ܃ ܙܥܘܪܐ ܢܬܩܪܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܂ ܟܠ
ܕܝܢ ܕܢܥܒܕ ܘܢܠܦ܃ ܗܢܐ ܪܒܐ ܢܬܩܪܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܂
20 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ܃ ܕܐܠܐ ܬܬܝܬܪ ܟܐܢܘܬܟܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ
ܕܣܦܪ̈ܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ܃ ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܀ 21 ܫܡܥܬܘܢ
ܕܐܬܐܡܪ ܠܩܕܡܝ̈ܐ ܠܐ ܬܩܛܘܠ܂ ܘܟܠ ܕܩܛܠ ܡܚܝܒ ܗܘ
ܠܕܝܢܐ܂ 22 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܠ ܡܢ ܕܢܪܓܙ ܥܠ
ܐܚܘܗܝ ܣܪܝܩܐܝܬ܃ ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܕܝܢܐ܂ ܘܟܠ ܕܢܐܡܪ ܠܐܚܘܗܝ
ܪܩܐ܃ ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܟܠ ܕܢܐܡܪ ܠܐܚܘܗܝ
ܫܛܝܐ܃ ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ ܀ 23 ܐܢܗܘ ܗܟܝܠ ܕܡܩܪܒ

ܐܢܬ ܩܘܪܒܢܟ ܥܠ ܡܕܒܚܐ܃ ܘܬܡܢ ܡܬܕܟܪ ܐܢܬ ܕܐܚܘܟ ܢܛܪ
ܠܟ ܥܩܬܐ ܡܕܡ܃ 24 ܫܒܘܩ ܬܡܢ ܩܘܪܒܢܟ ܥܠ ܡܕܒܚܐ܃
ܘܙܠ ܠܘܩܕܡ ܐܬܪܥܐ ܥܡ ܐܚܘܟ܃ ܘܗܝܕܝܢ ܬܐ ܩܪܒ ܩܘܪܒܢܟ܂
25 ܗܘܝܬ ܡܬܪܥܐ ܥܡ ܒܥܠܕܝܢܟ ܥܓܠ܂ ܥܕ ܥܡܗ ܐܢܬ
ܒܐܘܪܚܐ܂ ܕܠܡܐ ܢܫܠܡܟ ܒܥܠܕܝܢܟ ܠܕܝܢܐ܂ ܘܕܝܢܐ
ܢܫܠܡܟ ܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ܂ ܘܬܦܠ ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ܂ 26 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ܃ ܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܕܬܬܠ ܫܡܘܢܐ ܐܚܪܝܐ ܀
27 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ ܕܠܐ ܬܓܘܪ܂ 28 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܠ
ܡܢ ܕܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܐܝܟ ܕܢܪܓܝܗ܂ ܡܚܕܐ ܓܪܗ ܒܠܒܗ܂ 29 ܐܢ
ܕܝܢ ܥܝܢܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ܃ ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ܂ ܦܩܚ
ܗܘ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܗܕܡܝܟ܃ ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ܂
30 ܘܐܢ ܐܝܕܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ܃ ܦܣܘܩ ܫܕܝܗ ܡܢܟ܂
ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܝܟ܃ ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ
ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ܂ 31 ܐܬܐܡܪ ܕܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ܃ ܢܬܠ ܠܗ
ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܐ܂ 32 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܠ ܡܢ ܕܫܒܩ
ܐܢܬܬܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܙܢܝܘܬܐ܃ ܥܒܕ ܠܗ ܕܬܓܘܪ܂ ܘܡܢ
ܕܫܩܠ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ ܀ 33 ܬܘܒ ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ
ܠܩܕܡܝ̈ܐ܃ ܕܠܐ ܬܕܓܠ ܒܡܘܡܬܟ܂ ܬܫܠܡ ܕܝܢ ܠܡܪܝܐ
ܡܘܡܬܟ܂ 34 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܃ ܠܐ ܬܐܡܘܢ ܟܠ܂ ܠܐ
ܒܫܡܝܐ܂ ܕܟܘܪܣܝܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ܂ 35 ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ ܕܟܘܒܫܐ
ܗܝ ܕܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ܂ ܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܡܕܝܢܬܗ ܗܝ
ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ܂ 36 ܐܦܠܐ ܒܪܫܟ ܬܐܡܐ܃ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ
ܠܡܥܒܕ ܒܗ ܡܢܬܐ ܚܕܐ ܕܣܥܪܐ܂ ܐܘܟܡܬܐ ܐܘ ܚܘܪܬܐ܂
37 ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ܃ ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ܂ ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܝܬܝܪ
ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘ ܀ 38 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ܃ ܕܥܝܢܐ
ܚܠܦ ܥܝܢܐ ܘܫܢܐ ܚܠܦ ܫܢܐ܂ 39 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܃
ܕܠܐ ܬܩܘܡܘܢ ܠܘܩܒܠ ܒܝܫܐ܂ ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ
ܕܝܡܝܢܐ܃ ܐܦܢܐ ܠܗ ܐܦ ܐܚܪܢܐ܂ 40 ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܕܘܢ ܥܡܟ܂

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܝܐܐ ܠܢ ܕܢܡܠܐ ܟܠܗ ܟܐܢܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܫܒܩܗ ܀ 16 ܟܕ
ܥܡܕ ܕܝܢ ܝܫܘܥ: ܡܚܕܐ ܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ: ܘܐܬܦܬܚܘ ܠܗ
ܫܡܝܐ ܘܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܚܬܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܐܬܬ ܥܠܘܗܝ.
17 ܘܗܐ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ: ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ
ܐܨܛܒܝܬ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܕ ܀

1 ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܒܪ ܡܢ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ ܠܡܬܢܣܝܘ
ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ. 2 ܘܨܡ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܘܢ.
ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܟܦܢ. 3 ܘܩܪܒ ܠܗ ܗܘ ܡܢܣܝܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ
ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ: ܐܡܪ ܕܟܐܦܐ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ ܠܚܡܐ. 4 ܗܘ ܕܝܢ
ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܟܬܝܒ ܕܠܘ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕ ܚܐܐ ܒܪܢܫܐ.
ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܠܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܠܗܐ. 5 ܗܝܕܝܢ ܕܒܪܗ
ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ: ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ ܟܢܦܐ ܕܗܝܟܠܐ.
6 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ: ܫܕܐ ܢܦܫܟ ܠܬܚܬ.
ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܦܩܕ ܡܠܐܟܘܗܝ ܥܠܝܟ. ܘܥܠ ܐܝܕܝܗܘܢ
ܢܛܥܢܘܢܟ: ܕܠܐ ܬܬܩܦ ܒܟܐܦܐ ܪܓܠܟ. 7 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܬܘܒ ܟܬܝܒ: ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. 8 ܬܘܒ ܕܒܪܗ
ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܛܘܪܐ ܕܪܡ ܛܒ. ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܥܠܡܐ ܘܫܘܒܚܗܝܢ. 9 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܟ
ܐܬܠ ܐܢ ܬܦܠ ܬܣܓܘܕ ܠܝ. 10 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܙܠ
ܠܟ ܣܛܢܐ: ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ ܕܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܬܣܓܘܕ: ܘܠܗ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܬܦܠܘܚ. 11 ܗܝܕܝܢ ܫܒܩܗ ܐܟܠܩܪܨܐ: ܘܗܐ
ܡܠܐܟܐ ܩܪܒܘ ܘܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܀ 12 ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ ܕܝܘܚܢܢ ܐܫܬܠܡ: ܫܢܝ ܠܗ ܠܓܠܝܠܐ. 13 ܘܫܒܩܗ
ܠܢܨܪܬ: ܘܐܬܐ ܥܡܪ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܒܬܚܘܡܐ
ܕܙܒܘܠܘܢ ܘܕܢܦܬܠܝ. 14 ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ
ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ: 15 ܐܪܥܐ ܕܙܒܘܠܘܢ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ. ܐܘܪܚܐ ܕܝܡܐ.
ܥܒܪܗ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܓܠܝܠܐ ܕܥܡܡܐ. 16 ܥܡܐ ܕܝܬܒ

ܒܚܫܘܟܐ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ ܚܙܐ ܘܠܝܬܒܝ ܒܐܬܪܐ ܘܒܛܠܠܝ
ܡܘܬܐ: ܢܘܗܪܐ ܕܢܚ ܠܗܘܢ ܀ 17 ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ
ܠܡܟܪܙܘ ܘܠܡܐܡܪ. ܬܘܒܘ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ ܀ 18 ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܚܙܐ ܬܪܝܢ
ܐܚܐ. ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܕܪܡܝܢ
ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܨܝܕܐ: 19 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܬܘ ܒܬܪܝ. ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ.
20 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.
21 ܘܟܕ ܫܢܐ ܡܢ ܬܡܢ. ܚܙܐ ܐܚܪܢܐ ܬܪܝܢ ܐܚܐ. ܝܥܩܘܒ ܒܪ
ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܒܐܠܦܐ ܥܡ ܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ
ܕܡܬܩܢܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. 22 ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܐܠܦܐ ܘܠܐܒܘܗܘܢ: ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܀ 23 ܘܡܟܪܟ
ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܟܠܗ ܓܠܝܠܐ: ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ.
ܘܡܟܪܙ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܡܐܣܐ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ
ܒܥܡܐ. 24 ܘܐܫܬܡܥ ܛܒܗ ܒܟܠܗ ܣܘܪܝܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܗ
ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ.
ܘܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܬܫܢܝܩܐ. ܘܕܝܘܢܐ ܘܒܪܝ ܐܓܪܐ ܘܡܫܪܝܐ.
ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ. 25 ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܢ ܓܠܝܠܐ
ܘܡܢ ܥܣܪ ܡܕܝܢܢ. ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢ ܝܗܘܕ. ܘܡܢ
ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܗ ܀

1 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܟܢܫܐ: ܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܘܟܕ ܝܬܒ.
ܩܪܒܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 2 ܘܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܡܠܦ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. 3 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܣܟܢܐ ܒܪܘܚ.
ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܀ 4 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܒܝܠܐ
ܕܗܢܘܢ ܢܬܒܝܐܘܢ ܀ 5 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܟܝܟܐ. ܕܗܢܘܢ ܢܐܪܬܘܢ
ܠܐܪܥܐ ܀ 6 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ ܘܨܗܝܢ
ܠܟܐܢܘܬܐ. ܕܗܢܘܢ ܢܣܒܥܘܢ ܀ 7 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܪܚܡܢܐ. ܕܥܠܝܗܘܢ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܦܐܬܐ ◈ ܓ ◈

ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܘܢܝܗܝ ܬܘ ܚܘܘܢܝ. ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܙܠ
ܐܣܓܘܕ ܠܗ. 9ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܡܢ ܡܠܟܐ ܐܙܠܘ. ܘܗܐ
ܟܘܟܒܐ ܗܘ ܕܚܙܘ ܒܡܕܢܚܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܩܡ ܠܥܠ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. 10ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ
ܠܟܘܟܒܐ: ܚܕܝܘ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. 11ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܐ
ܘܚܙܐܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܥܡ ܡܪܝܡ ܐܡܗ. ܘܢܦܠܘ ܣܓܕܘ ܠܗ.
ܘܦܬܚܘ ܣܝܡܬܗܘܢ. ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܩܘܪܒܢܐ. ܕܗܒܐ ܘܡܘܪܐ
ܘܠܒܘܢܬܐ. 12ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܒܚܠܡܐ. ܕܠܐ ܢܗܦܟܘܢ ܠܘܬ
ܗܪܘܕܣ. ܘܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ ܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ ◈ 13ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ:
ܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܠܝܘܣܦ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ
ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ ܘܥܪܘܩ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܬܗܘܐ ܬܡܢ ܥܕܡܐ
ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܠܡܒܥܝܘ ܠܛܠܝܐ.
ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܝܘܗܝ. 14ܗܘ ܕܝܢ ܩܡ ܢܣܒ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ
ܒܠܠܝܐ ܘܥܪܩ ܠܡܨܪܝܢ. 15ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ
ܕܗܪܘܕܣ. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ:
ܕܡܢ ܡܨܪܝܢ ܩܪܝܬ ܠܒܪܝ. 16ܗܝܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܒܙܚ
ܡܢ ܡܓܘܫܐ: ܐܬܚܡܬ ܛܒ: ܘܫܕܪ ܩܛܠ ܛܠܝܐ ܟܠܗܘܢ
ܕܒܒܝܬ ܠܚܡ ܘܒܟܠܗܘܢ ܬܚܘܡܝܗ. ܡܢ ܒܪ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ
ܘܠܬܚܬ: ܐܝܟ ܙܒܢܐ ܕܐܥܩܒ ܡܢ ܡܓܘܫܐ. 17ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝܬ
ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. 18ܩܠܐ ܐܫܬܡܥ ܒܪܡܬܐ:
ܒܟܝܐ ܘܐܠܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܪܚܝܠ ܒܟܝܐ ܥܠ ܒܢܝܗ: ܘܠܐ ܨܒܝܐ
ܠܡܬܒܝܐܘ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ◈ 19ܟܕ ܡܝܬ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ
ܡܠܟܐ: ܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܠܝܘܣܦ ܒܡܨܪܝܢ.
20ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ: ܘܙܠ ܠܐܪܥܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܝܬܘ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܢܦܫܗ
ܕܛܠܝܐ. 21ܘܩܡ ܝܘܣܦ ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ: ܘܐܬܐ ܠܐܪܥܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ ◈ 22ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥ ܕܐܪܟܠܐܘܣ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܒܝܗܘܕ:
ܚܠܦ ܗܪܘܕܣ ܐܒܘܗܝ. ܕܚܠ ܕܢܐܙܠ ܠܬܡܢ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ

ܦܐܬܐ ◈ ܕ ◈

ܒܚܠܡܐ ܕܢܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܓܠܝܠܐ. 23ܘܐܬܐ ܥܡܪ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܢܨܪܬ. ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܢܒܝܐ ܕܢܨܪܝܐ
ܢܬܩܪܐ ◈

ܩܦܠܐܘܢ ◈ ܓ ◈

1ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܐܬܐ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܡܟܪܙ
ܗܘܐ ܒܡܕܒܪܐ ܕܝܗܘܕ. 2ܘܐܡܪ. ܬܘܒܘ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ. 3ܗܢܘ ܓܝܪ ܗܘ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܩܠܐ ܕܩܪܐ
ܒܡܕܒܪܐ: ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܫܘܘ ܠܫܒܝܠܘܗܝ. 4ܗܘ
ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ: ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗ ܕܡܪܐ ܕܓܡܠܐ. ܘܐܣܪ
ܚܨܐ ܕܡܫܟܐ ܥܠ ܚܨܘܗܝ. ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܩܡܨܐ ܘܕܒܫܐ ܕܒܪܐ ◈
5ܗܝܕܝܢ ܢܦܩܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܐܘܪܫܠܡ ܘܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܟܠܗ
ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝ ܝܘܪܕܢܢ. 6ܘܡܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܝܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ:
ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ. 7ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܦܪ̈ܝܫܐ
ܘܡܢ ܙܕܘ̈ܩܝܐ ܕܐܬܝܢ ܠܡܥܡܕ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ:
ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܐܬܐ. 8ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ
ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ. 9ܘܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܘܬܐܡܪܘܢ ܒܝܬܟܘܢ:
ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ: ܕܡܫܟܚ ܐܠܗܐ
ܡܢ ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ. 10ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ
ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ. ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ
ܥܒܕ: ܡܬܦܣܩ ܘܢܦܠ ܒܢܘܪܐ. 11ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܒܡܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܚܝܠܬܢ ܗܘ ܡܢܝ. ܗܘ
ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܩܘܠ ܡܣܢܘܗܝ. ܗܘ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܢܘܪܐ. 12ܗܘ ܕܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ.
ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ: ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ ◈
13ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܝܘܪܕܢܢ ܠܘܬ
ܝܘܚܢܢ ܕܢܥܡܕ ܡܢܗ. 14ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܟܠܐ ܗܘܐ ܠܗ
ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܣܢܝܩ ܐܢܐ ܕܡܢܟ ܐܬܥܡܕ: ܘܐܢܬ ܠܘܬܝ ܐܬܝܬ.
15ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܒܘܩ ܗܫܐ. ܗܢܐ

VERSIO SYRIACA QUÆ VOCATUR PESHITO, SIVE SIMPLEX.

ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ܫܠܝܚܐ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܐ ܀

1 ܟܬܒܐ ܕܝܠܝܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܒܪܗ
ܕܐܒܪܗܡ. 2 ܐܒܪܗܡ ܐܘܠܕ ܠܐܝܣܚܩ. ܐܝܣܚܩ ܐܘܠܕ
ܠܝܥܩܘܒ. ܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܚܘܗܝ. 3 ܝܗܘܕܐ
ܐܘܠܕ ܠܦܪܨ ܘܠܙܪܚ ܡܢ ܬܡܪ. ܦܪܨ ܐܘܠܕ ܠܚܨܪܘܢ. ܚܨܪܘܢ
ܐܘܠܕ ܠܐܪܡ. 4 ܐܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܡܝܢܕܒ. ܥܡܝܢܕܒ ܐܘܠܕ
ܠܢܚܫܘܢ. ܢܚܫܘܢ ܐܘܠܕ ܠܣܠܡܘܢ. 5 ܣܠܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܒܥܙ
ܡܢ ܪܚܒ. ܒܥܙ ܐܘܠܕ ܠܥܘܒܝܕ ܡܢ ܪܥܘܬ. ܥܘܒܝܕ ܐܘܠܕ
ܠܐܝܫܝ. 6 ܐܝܫܝ ܐܘܠܕ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ. ܕܘܝܕ ܐܘܠܕ ܠܫܠܝܡܘܢ
ܡܢ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ. 7 ܫܠܝܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܪܚܒܥܡ. ܪܚܒܥܡ
ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܐ. ܐܒܝܐ ܐܘܠܕ ܠܐܣܐ. 8 ܐܣܐ ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܫܦܛ.
ܝܗܘܫܦܛ ܐܘܠܕ ܠܝܘܪܡ. ܝܘܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܘܙܝܐ. 9 ܥܘܙܝܐ
ܐܘܠܕ ܠܝܘܬܡ. ܝܘܬܡ ܐܘܠܕ ܠܐܚܙ. ܐܚܙ ܐܘܠܕ ܠܚܙܩܝܐ. 10 ܚܙܩܝܐ
ܐܘܠܕ ܠܡܢܫܐ. ܡܢܫܐ ܐܘܠܕ ܠܐܡܘܢ. ܐܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܝܘܫܝܐ.
11 ܝܘܫܝܐ ܐܘܠܕ ܠܝܘܟܢܝܐ ܘܠܐܚܘܗܝ ܒܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ ܀ 12 ܡܢ
ܒܬܪ ܓܠܘܬܐ ܕܝܢ ܕܒܒܠ. ܝܘܟܢܝܐ ܐܘܠܕ ܠܫܠܬܐܝܠ.
ܫܠܬܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܙܘܪܒܒܠ. 13 ܙܘܪܒܒܠ ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܘܕ.
ܐܒܝܘܕ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܩܝܡ. ܐܠܝܩܝܡ ܐܘܠܕ ܠܥܙܘܪ. 14 ܥܙܘܪ
ܐܘܠܕ ܠܨܕܘܩ. ܨܕܘܩ ܐܘܠܕ ܠܐܟܝܢ. ܐܟܝܢ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܘܕ.
15 ܐܠܝܘܕ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܥܙܪ. ܐܠܝܥܙܪ ܐܘܠܕ ܠܡܬܢ. ܡܬܢ ܐܘܠܕ
ܠܝܥܩܘܒ. 16 ܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܝܘܣܦ ܓܒܪܗ ܕܡܪܝܡ.
ܕܡܢܗ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ ܀ 17 ܟܠܗܝܢ ܗܟܝܠ
ܫܪܒܢ ܡܢ ܐܒܪܗܡ ܥܕܡܐ ܠܕܘܝܕ ܫܪܒܢ ܐܪܒܥܣܪ. ܘܡܢ
ܕܘܝܕ ܥܕܡܐ ܠܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ ܫܪܒܢ ܐܪܒܥܣܪ. ܘܡܢ ܓܠܘܬܐ
ܕܒܒܠ ܥܕܡܐ ܠܡܫܝܚܐ ܫܪܒܢ ܐܪܒܥܣܪ ܀ 18 ܝܠܕܗ ܕܝܢ

ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ ܗܘܐ. ܟܕ ܡܟܝܪܐ ܗܘܬ ܡܪܝܡ ܐܡܗ
ܠܝܘܣܦ ܥܕܠܐ ܢܫܬܘܬܦܘܢ ܐܫܬܟܚܬ ܒܛܢܐ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
19 ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܒܥܠܗ ܟܐܢܐ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܦܪܣܝܗ. ܘܐܬܪܥܝ
ܕܒܛܘܫܝܐ ܢܫܪܝܗ. 20 ܟܕ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܬܪܥܝ ܐܬܚܙܝ ܠܗ
ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܝܘܣܦ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ:
ܠܐ ܬܕܚܠ ܠܡܣܒ ܠܡܪܝܡ ܐܢܬܬܟ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܝܠܕ ܒܗ ܡܢ
ܪܘܚܐ ܗܘ ܕܩܘܕܫܐ. 21 ܬܐܠܕ ܕܝܢ ܒܪܐ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܫܘܥ.
ܗܘ ܓܝܪ ܢܚܝܘܗܝ ܠܥܡܗ ܡܢ ܚܛܗܝܗܘܢ. 22 ܗܕܐ ܕܝܢ
ܟܠܗ ܕܗܘܬ: ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ:
23 ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ ܘܬܐܠܕ ܒܪܐ: ܘܢܩܪܘܢ ܫܡܗ
ܥܡܢܘܐܝܠ. ܕܡܬܬܪܓܡ ܥܡܢ ܐܠܗܢ ܀ 24 ܟܕ ܩܡ ܕܝܢ ܝܘܣܦ
ܡܢ ܫܢܬܗ: ܥܒܕ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܠܗ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܕܒܪܗ
ܠܐܢܬܬܗ. 25 ܘܠܐ ܚܟܡܗ ܥܕܡܐ ܕܝܠܕܬܗ ܠܒܪܗ ܒܘܟܪܐ.
ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܝܫܘܥ ܀

ܩܦܠܐܘܢ ܀ ܒ ܀

1 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ: ܒܝܘܡܝ
ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ. ܐܬܘ ܡܓܘܫܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. 2 ܘܐܡܪܝܢ
ܐܝܟܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܝܠܕ: ܚܙܝܢ ܓܝܪ ܟܘܟܒܗ ܒܡܕܢܚܐ
ܘܐܬܝܢ ܠܡܣܓܕ ܠܗ. 3 ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܘܐܬܬܙܝܥ.
ܘܟܠܗ ܐܘܪܫܠܡ ܥܡܗ. 4 ܘܟܢܫ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
ܘܣܦܪܐ ܕܥܡܐ ܘܡܫܬܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܐܝܟܐ ܡܬܝܠܕ ܡܫܝܚܐ.
5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ: ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܟܬܝܒ
ܒܢܒܝܐ: 6 ܐܦ ܐܢܬܝ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ: ܠܐ ܗܘܝܬܝ ܒܨܝܪܐ
ܒܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܡܢܟܝ ܓܝܪ ܢܦܘܩ ܡܠܟܐ: ܕܗܘ ܢܪܥܝܘܗܝ
ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ ܀ 7 ܗܝܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܒܛܘܫܝܐ ܩܪܐ ܠܡܓܘܫܐ
ܘܝܠܦ ܡܢܗܘܢ ܒܐܝܢܐ ܙܒܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܟܘܟܒܐ. 8 ܘܫܕܪ
ܐܢܘܢ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܥܩܒܘ ܥܠ ܛܠܝܐ

ܣܕܪܐ ܕܟܬܒܐ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܣܘܪܝܝܬܐ ܥܡ ܡܢܝܢܐ ܕܩܦܠܐ̈ܐ ܕܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܀

ܟܠܗܘܢ ܗܟܝܠ ܟܬܒܐ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܘܟܠ ܩܦܠܐ̈ܐ ܡܐܬܝܢ ܘܫܬܝܢ ܀

ܗܕܐ ܐܬܬܚܬ ܐܦ ܒܒܠܒܘܠܝ ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܒܪܢܐ ܟܠ ܐܢܫܐ ܕܡܬܕܒܪܝܢ ܢܘܟܪܝܐ ܒܒܝܬ ܡܕܒܪܐ ܕܡܬܕܒܪܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܬܪܥܐ ܕܐܝܟܢܝܬܐ. ܢܘܩܝܐ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܠܐ ܐܬܬܩܝܡܘ ܒܕܠܠ ܠܟܘܢܘܫܝܗܘܢ ܕܡܕܒܪܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܟܡܝܬ ܗܕܠܠ ܐܘܟܝܘ ܡܩܝܢܝܬܐ ܐܬܩܝܡܘ ܡܕܒܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܒܟܝܢܝܢ ܡܫܠܚܝܢ ܕܫܬܩܝܢ ܗܘܘ ܦܘܠܚܢܗܘܢ ܘܡܘܗܒܬܗܘܢ ܐܝܟ ܗܘܘ ܢܘܩܝܐ ܟܠܗܘܢ ܠܩܢܝܢܐ ܫܬܫܬܩܝܢ. ܐܝܟ ܐܘܦ ܡܦܩܬܐ ܐܢܫܝܬܐ ܦܓܪܢܝܬܐ ܕܐܬܚܙܝܘ ܟܡܕܝܢܬܐ ܕܡܥܪܒܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܘ ܕܡܢܗܘܢ ܗܕܪܐ. ܐܬܚܙܝ ܕܝܢ ܐܝܢܐ ܗܘ ܟܡܝܬ ܐܘܟܝܘ ܕܡܩܝܢܐ ܡܕܒܪܐ ܟܝܢܗ ܕܝܫܘܥ ܚܕܐ ܠܡܫܘܚܐ ܗܘܪܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܐܪܝ ܡܢ ܝܢܫܐ ܡܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܗܘܪܢܐ ܘܐܬܩܝܡ ܓܐܪܕܗܘܢ ܕܐܢܫܐ ܡܫܘܬܦܢܐ ܒܢܫܡܬܐ ܡܩܝܢܐ ܕܡܬܩܝܡܝܢ ܟܪܘܙܐ ܕܐܝܟܢܝܬܐ ܓܠ ܕܢܬܬܩܝܡ ܐܝܟ ܒܡܕܒܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܠܡܕܒܪܗܘܢ ܐܘܦ ܠܢܘܟܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܝܢ ܡܢ

ܡܕܒܪܐ ܕܝܫܘܥ ܚܕܐ ܡܫܘܪܝܬܐ ܕܐܬܩܝܡܘ ܓܐܪܕܝ ܢܘܩܝܐ ܠܟܢܝܫܘܬܐ ܓܡܝܥܘܬܗܘܢ ܘܡܩܘܡܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܓܐܪܕܝ ܠܘܕܓܡܘܬܐ ܕܝܫܘ ܘܐܒܘܢܗ ܦܠܓܢܘܬܐ ܐܬܬܚܬ ܡܫܡܫܢܐ ܗܕܐ: ܐܠܐ ܢܘܩܝܐ ܕܫܪܝܘ ܒܗܕܝܢ ܡܫܡܫܢܐ ܐܬܦܠܓܘ ܡܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܬܟܠܝܬ ܒܟܢܝ ܟܡܝܬ ܐܘܟܝܘ ܡܩܝܢܝܬܐ ܕܬܬܥܒܕ ܠܘܩܒܠ. ܡܢ ܒܘܢܟܐ ܕܝܢ ܟܠ ܡܫܡܫܢܐ ܗܕܐ ܐܬܩܝܡ ܩܕܝܫܐ ܡܫܬܠܛܐ ܦܓܪܢܝܐ ܕܩܢܩܝܢ ܒܟܘܫ ܒܡܘܦܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܒܬܪ ܟܕ ܓܠܒܟܐ ܩܪܝܐ ܡܫܠܝܦ ܠܩܠܦܢ ܕܒܢܝܐ ܐܘ ܠܫܬܦ: ܫܢܝܢܐ ܕܦܘܫܩܐ ܡܬܬܪܥܐ ܗܘܘ ܟܬܐܪܘ ܘܫܠܝܦ ܗܘܐ ܒܪܘܫܡܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ [ ]. ܡܬܕܒܪܝܢ ܘܐܦ ܪܘܫܡܐ ܗܠܝܢ ܒܕܘܩܝܬܐ ܗܘܝܢ ܕܫܡܪܘ ܓܐܪܕܝܐ ܡܬܘܟܝܢܘܬܗܘܢ ܘܟܘܚܢܢܐ ܕܢܘܩܝܐ ܒܬܪ ܐܬܟܢܝܘ ܗܘܘ ܒܗܝ ܐܒܘܢܗ ܦܠܓܢܘܬܗ ܘܒܬܪ ܠܘܕܓܡܘܬܗ ܕܝܫܘ. ܡܬܟܠܝܢ ܕܦܪܩ ܢܘܩܝܐ ܡܩܝܢܐ ܓܠܦ ܐܝܟ ܒܡܫܝܚܐ ܐܡܝܢ.

ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܪܡܝܐ ܕܒܫܡܝܐ ✤

ܟܠ ܐܘ ܐܝܢܐ ܕܡܗܝܡܢܐ ܕܐܬܐܪܘܬܐ ܒܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
ܡܢ ܓܒܝܐ ܬܘܢܝܐ ܠܗܘܪܢܐ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܡܫܝܚܝܐ ܐܘ ܒܢܝ
ܐܠܗܘܬܐ ܡܚܘܝܢܐ ܕܟܬܒܐ ܡܗܝܡܢܐ ܡܩܕܫܐ. ܐܠܐ ܠܐ
ܡܬܚܙܝܐ ܟܠܝܐ ܡܝܬܐ ܘܐܦܠܐ ܟܠܝܐ ܕܗܘܬܐ ܐܠܗܝܬܐ ܗܘܐ.
ܡܬܚܙܝܐ ܕܝ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܘܡܢܘܬܐ ܕܗܢܝ ܐܢܫܐ
ܗܘܪܢܐ ܡܩܕܫܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܬ ܩܠܝܡܘܬܐ ܕܐܬܪܘܬܐ
ܗܘܢܐ ܡܓܝܐ ܒܗܘ ܕܗܘ ܡܬܪܡܘܬܐ ܘܡܫܠܡܢܘܬܐ
ܕܝܗܘ ܕܗܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܬܐܪܘܬܐ ܗܘܝܐ ܒܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
ܓܝܫܐ ܡܢ ܓܒܝ ܟܬܒܐ ܠܓܒܝ ܗܘܪܢܐ ܐܦ ܒܗܘܢܐ
ܐܢܫܐ. ܘܐܬܝܗ ܐܪܥܐ ܘܐܬܪܘܬܐ ܗܘܝܐ ܒܡܝܬܐ. ܡܢ
ܟܠ ܐܚܪܝܐ ܗܘܐ ܕܐܬܐܪܘܬܗ ܒܗܘ ܒܡܠܟܐ ܡܩܕܫܐ
ܘܡܢܐ ܠܡܝܬܐ ܐܢܫܐ ܡܗܝܡܢܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܒܥܕܬܐ
ܘܐܦܠܐ ܒܥܕܬܐ ܕܚܝܐ ܐܠܐ ܕܡܬܚܙܝܐ ܓܠܝܐ ܘܒܝܬܐ
ܘܡܠܟܐ ܗܘܐ ܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܒܡܠܟܐ ܡܩܕܫܐ ܕܥܕܬܗ
ܕܐܬܐ ܘܠܐ ܓܝܪ ܟܠܟܬܐ ܐܠܐ ܒܗܘܢܐ ܕܐܦ ܐܝܟ
ܡܫܠܡܢ ܩܕܝܫܐ ܒܗܘ ܕܗܘ. ܒܡܝܬܐ ܕܝ ܐܢܫܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܐܬܐܪܘܬܐ ܗܘܐ ܓܒܝܐ ܡܚܘܝܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ
ܡܫܝܚܐ ܟܕ ܡܫܝܚܐ ܐܫܘܥ ܕܟܬܒܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܝܪ ܬܪܘܬܐ ܡܢ ܓܝܪ ܗܢܝ ܐܚܝܢܘܢ
ܡܫܝܚܐ ܕܐܠܗܘܬܐ ܠܗܘܢ ܐܠܗܘܬܐ ܒܬܫܡܫܬܐ ܘܒܪܝܬܐ
ܗܢܝ ܩܘܪܒܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܡܫܝܚܐ ܕܝܗܘ
ܠܗܘܢ ܗܢܝ ܩܪܝܒܘܢ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ ܟܠܗܘܢ ܕܗܘܪܢܐ
ܡܫܝܚܐ. ܒܟܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܗܢܝ ܐܚܝܢܘܢ ܕܬܫܡܫܬܗ
ܘܩܪܒ ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ ܚܝܐ ܠܡܫܡܫܘ ܗܘܪܢܐ ܡܚܘܝܢܐ
ܡܗܝܡܢܐ. ܐܦܐ ܕܝ ܗܘܝܐ ܡܗܝܡܢ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܠܗܘܢ ܐܬܐܪܘܬܐ
ܗܘܢ ܡܩܕܫܐ ܘܡܫܡܫܢܝ ܕܝܗܘ ܐܝܟ ܐܬܚܙܝ ܒܡܗܝܡܢܐ
ܒܠ ܗܘܝܬܗ ܕܗܢܝ ܐܚܝܢܘܢ ܕܬܫܡܫܬܗ ܡܢܗ
ܡܠܟܐ ܗܘܝܐ ܡܩܕܫܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܘ ܡܫܝܚܐ ܠܗܘܢ ܐܬܐܪܘܬܐ

ܕܟܬܒܐ ܕܡܗܝܡܢܐ ܐܝܢܐ ܡܢ ܓܒܝܐ ܕܡܢ ܗܘܢܐ
ܟܠܗܘܢ ܓܝܫܝܢ ܕܐܬܐܪܘܗܝ ܒܡܠܟܐ ܗܘܝܐ. ܐܬܐܪܘܬܐ ܗܘܝܐ
ܡܩܕܫܐ ܕܡܗܝܡܢܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܠܟܠܐ ܐܝܢܐ
ܕܟܠܗܘܢ ܕܡܗܝܡܢܐ ܡܬܐܘܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܡܫܐ ܗܘܐ. ܘܐܬܝܗ
ܗܘܢܐ ܒܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ ܚܝܐ ܗܘܪܢܝܐ ܕܡܠܟܐ ܗܘܝܐ
ܡܬܚܙܝܢ ܟܠܟܠܐ ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܐܬܐܪܘܬܐ ܘܓܝܫܝܢܐ
ܟܠܗ ܟܠܝܐ ܐܢܫܐ ܕܡܗܝܡܢܐ. ܐܬܐܪܘܬܐ ܕܝ ܒܟܠܐ ܗܘܝܐ
ܓܠܝܐ ܒܬܫܡܫܬܐ ܕܩܪܝܒܝܢܘܢ ܡܠܟܐ ܘܕܗܘܪܢܐ
ܘܓܝܫܝܢܐ ܟܠܗ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܗܘܐ ܟܡܫܡܫܢܘܬܗ
ܘܗܢܝ ܟܠܝܢܘܢ ܒܡܫܡܫܢܘܬܗ ܟܠܝ ܡܠܟܐ ܘܡܠܟܐ
ܩܪܝܒܝܢܘܢ ܘܡܠܟܐ ܠܗܘܢ ܕܗܘܪܢܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܡܢܝܢܐ
ܘܡܠܟܘܬܗ ܡܚܘܝܢ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܒܡܗܝܡܢܐ ܗܘܐ
ܕܝܫܘܥ ܚܝܐ ܐܝܬܝ ܩܕܡ ܘܡܬܚܙܝܢ ܡܬܩܪܝܢܘܢ
ܘܐܬܚܙܝ ܐܘܩܪܐ ܕܐܬܝܢ ܕܡܫܡܫܘܢ ܘܕܐܬܝܢ ܘܐܬܚܙܝ ܘܓܝܫܝܢܐ
ܘܟܠܗܝܢ ܕܝܗܘܐ ܡܫܝܚܐ ܩܪܝܒ ܘܐܦܠܐ ܓܒܝܢܐ ܘܓܝܫܝܢܐ.
ܘܩܪܒܘܢ ܗܘܝܢ ܐܝܟܢܐ ܡܬܚܙܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܫܘ ܐܦ
ܢܘܩܪܐ ܩܕܡ ܕܗܘܝܢܐ ܡܫܡܫܢܘܬܗ ܠܐܝܩܪܐ ܕܡܠܟܐ ܗܘܝܐ. ܡܢ
ܟܠܕܝ ܒܟܘܪܝ ܐܓܘܪܐ ܐܬܚܝܡ ܘܐܬܝܗ ܒܡܠܟܐ ܕܓܒܝܢܐ
ܘܓܝܫܝܢ ܕܡܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܘܟܠܐ ܐܩܕܡܘܬܐ ܕܢܦܫܐ ܐܝܟ
ܕܡܬܐܡܪܐ ܒܢܝ ܐܢܫ ܡܫܝܚܝܢ ܘܡܫܝܚ ܡܢܗ ܠܓܘܢܝܗܘܢ
ܕܝܗ ܒܟܠܗܝܢܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܕܟܠܝܐ ܕܩܕܝܫܐ ܟܡܝܬ ܐܫܡܐ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܡܫܡܫܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܐ ܓܝܫܐ
ܘܡܫܠܡܢܐ ܡܚܘܝܐ ܒܟܠ ܐܢܐ ܕܡܫܠܡܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܢܘܩܫ
ܡܫܝܚܝܢܘܢ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܗܘܐ ܕܝ ܟܡܝܬ ܐܫܡܐ
ܕܡܗܝܡܢܐ ܐܬܚܙܝܢ ܘܐܬܟܦܫ ܐܓܪܐ ܗܘܝܢ ܡܬܩܪܝܢܘܢ
ܕܡܬܟܪܝ ܡܢ ܡܗܝܡܢܐ ܗܘ ܕܐܬܝܢ ܕܡܫܡܫܘܢ ܘܕܐܬܝܢ
ܘܕܐܬܚܙܝ ܕܩܪܝܒ ܘܐܦܠܐ ܕܝܗܘܐ ܡܫܝܚܐ ܒܢܝ ܡܗܝܡܢܐ
ܘܡܫܠܡܢܐ ܟܠܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܪܘܬܐ ܩܕܝܫܝܢܘܢ. ܘܡܫܠܡܢܐ

ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ

ܗ̄ܘ

ܟܬܒܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ

ܩܕܝܫܐ

ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ

ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ

[illegible]

[illegible]

ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ

ܗ̄

ܟܬܒܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ

ܩܕܝܫܐ

ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ

ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ